Ч. 221. Львôвъ, Четверъ 1 (13) жовтня 1892. Рôчникъ

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свят.) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитших повѣстей“ выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на середину разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнй у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатанй вôльнй ôдъ порта

Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити съ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Въ два роки.

(Слôвце до розваги.)

IV.

Деклярація Русинôвъ-народовцѣвъ и змѣна попереднои політики були, якъ се и въ „Дѣлѣ“ и въ соймѣ неразъ було сказано, ще одною пробою до поправленя вôдносинъ въ краю. Зробити сю пробу було політично користно и потрѣбно, безъ взгляду на єи резултатъ. Отже анѣ правительство анѣ Поляки тои пробы не выдержали, и зъ цѣлои тои акціи політичнои, котра могла мати навѣть певне историчне значѣнье, лишили ся тôлько деклярація, вôдъ засадничихъ точокъ котрои народовцѣ, розумѣє ся, нѣколи не можуть вôдступити, и тѣ кôлька здобуткôвъ, котрѣ мы въ попереднôй статьѣ вычислили. Впрочôмъ межи Русинами-народовцями зъ однои а Поляками и правительствомъ зъ другои стороны, теперь вернули тѣ взаємины, якѣ були передъ деклараціею.

Взаємины межи Русинами-народовцями а москвофілами остають ся лихѣ и мусять такими остатись. Межи такъ радикально супротивными елементами, межи борцями за народну самостôйнôсть а апостолами зôлляня зъ другою народностію не може бути тревалои згоды, може бути тôлько часовый modus vivendi за-для поборюваня третого спôльного противника. Борба тая не була-бы однакожь такъ дуже шкôдлива, якъ-бы не то, що она вникає що-разъ бôльше и въ нарôдъ, котрого справдѣ и въ загальнôмъ и въ єго власнôмъ интересѣ належало-бы було не втягати до неи. Межи грѣхами покôйного Наумовича, котрѣ грубо затемнюють єго заслуги для просвѣты народу, єсть оденъ зъ найбôльшихъ той, що вôнъ спôръ рускои интеліґенціи зачавъ впроваджувати и въ нарôдъ.

Русины-народовцѣ зовсѣмъ не мають причины лякати ся тои борбы для себе. Въ дотеперѣшнôй борбѣ они все а все поступають наперед. Бувъ часъ, де справу народну заступала майже тôлько горстка молодежи, бо старѣ народовцѣ зъ 1848-ого року держали ся зъ-далека; бувъ часъ де народовцѣ не мали анѣ одного свого орґану прасового [ще 1871 року], анѣ одного свого товариства та ледви якого одного або другого [та й то не все досыть выразного або рѣшучого] заступника въ соймѣ. Москвофілы и „Рутенцѣ“ переважали всюды, на народовцѣвъ глядѣли зъгоры, анатемізували ихъ, нѣгде не допускали, найгрубшими пôдозрѣнями и инсинуаціями чорнили. Ще передъ дванацятьма роками народовцѣ мали тôлько одну мѣсячну ґазету [давну „Правду“] та впрошували ся до „Рускои Рады“, котра однакожь ихъ вôдопхнула, и нѣхто зъ ихъ противникôвъ певне не допускавъ, якъ то всьо постепенно але скоро и основно змѣнить ся.

Однакъ не въ своѣмъ спеціяльнôмъ але въ загальнôмъ интересѣ Русинôвъ народовцѣ радѣ бы усобицю руску здержати або злагодити. Не всѣ-жь Русины, котрѣ не стоять по ихъ сторонѣ, суть дѣйстными москвофілами, хотя зъ сими, зъ розличныхъ причинъ, идуть разомъ. А и межи властивыми москвофілами є ще рôзницѣ. Одни суть заѣлѣ фанатики або люде свѣдомо деструктивнѣ, котрѣ всьо руско-народне ненавидять и навѣть польске, помимо своєи ненависти й до Полякôвъ, переносять надъ тоє-жь, котрѣ и такѣ загально-рускѣ институціи, якъ рускій театръ, рускѣ ґімназіи, руску асекурацію вôдкидають, котрѣ взагалѣ узнають тôлько свои спеціяльнѣ москвофільскѣ, а не загально рускѣ интересы, котрѣ по-части вже й до розговорôвъ зачинають россійскій языкъ на мѣсце рускаго впроваджувати. Такѣ люде, якъ мы вже сказали, не лѣпшѣ суть вôдъ не-Русинôвъ, Полякôвъ або Жидôвъ, ихъ и треба на-рôвни зъ сими ставити и до рускои суспôльности не вчисляти. Але є, и то въ значнôмъ числѣ, такожь теоретичнѣ москвофілы, котрѣ признають вправдѣ єдность Русинôвъ зъ Москалями, не люблять фонетики и чисто украиньскихъ слôвъ та формъ, але при тôмъ мають ще певну выразумѣлôсть и почутье для загально рускихъ справъ. Отже зъ сими порозумѣнье и згôдне поступованье въ дуже многихъ случаяхъ єсть можливе и пожадане.

Москвофілы и Рутенцѣ мали черезъ довгій часъ веденье політики Русинôвъ выключно або переважно въ своихъ рукахъ. Тіи зъ нихъ, котрѣ не суть заслѣпленѣ крайною партійностію и потрафлять хочь трохи бути обєктивными, мусять признати, що они, ведучи політику, нѣчого для Русинôвъ не узыскали [не входимо въ то, зъ чиєи вины] а всьо стратили. Мусять такожь признати, що ихъ поворотъ до управы політикою Русинôвъ єсть теперь неможливый, а сли-бъ навѣть наступивъ, то не мôгъ бы выйти въ користь народови. Мусять наконець признати, що, єсли хто зъ Русинôвъ може щось для загалу Русинôвъ теперь узыскати, то тôлько пародовцѣ. Отже сли у нихъ є хоть трохи патріотизму, то повиннѣ поступити такъ, якъ поступають въ подôбныхъ случаяхъ сторонництва у иншихъ народôвъ: не перешкаджати народовцямъ, а тамъ, де видять спôльный интересъ, то й помагати въ ихъ дѣланю.

Народовцѣ-жь въ цѣлôмъ краю повиннѣ жвавѣйше и енерґічнѣйше брати ся до народнои працѣ. Нема анѣ одного чоловѣка, котрый бы, окрôмъ роботы въ своѣмъ заводѣ, не мôгъ причиняти ся якимъ патріотичнымъ дѣланьемъ для рускои справы. Способнѣйшѣ и живѣйшѣ люде въ кождôй мѣсцевости, въ кождôмъ повѣтѣ повиннѣ брати иніціятиву, не чекаючи и не оглядаючись на пôтяжкихъ, повиннѣ взяти провôдъ, придѣляти кождому єго роботу и наглядати надъ нею. Мы, Русины, не длятого въ цѣлôй Австріи найгôрше зô всѣхъ народôвъ стоимо, що насъ найгôрше душать, але для того, що найменше оказуємо роботы, енерґіи, смѣлости и вытревалости. У Словѣнцѣвъ, народу пôвтретя раза меншого вôдъ австрійскихъ Русинôвъ, просвѣтнѣ ихъ товариства мають десять разôвъ бôльше членôвъ вôдъ нашихъ. Они всьо роблять черезъ свое патріотичне духовеньство, хоть высша єрархія не все сприяє народному движеню. Але тамъ нема майже нѣ одного священика, котрый бы отягавъ ся, котрый бы не збиравъ членôвъ для словѣньскихъ товариствъ, не ширивъ просвѣтныхъ книжокъ. Розумѣє ся, що и свѣтска інтеліґенція своє робить. Доки у насъ такого не буде, доти не маємо що й думати о успѣшнѣйшôй політицѣ, о рѣшучôй опозиціи, о поступѣ и добрѣ народу, о якômсь поважнôмъ становиску межи другими народами, а зрезиґнуймо вôдъ разу зъ всякои будучности и пôддаймо ся добровôльно и безъ опору Полякамъ, Румунамъ, Москалямъ и Жидамъ, нехай надъ нами милостиво панують а мы имъ вѣрно будемо служити...

Нѣмецкій голосъ про будущину Австріи.

I.

Нѣхто не заперечить, що управляти такимъ конґльомератомъ національнымъ, якимъ представляєсь наша держава, єсть не конче легке дѣло. Управа Австріи єсть однакожь тымъ бôльше труднымъ дѣломъ, що побôчь рôзниць національныхъ зъ рôвною вагою выступають повсюды чи то менше або бôльше оправданѣ историчнѣ права, чи дикѣ претенсіи до геґемоніи одныхъ народôвъ надъ другими, чи якійсь традиційный антаґонізмъ, або навѣть ненависть расова та племѣнна. Окрôмъ того держава наша єсть и буде завсѣды ареною змаганъ двохъ культуръ европейскихъ, а навѣть и двохъ церквей.

Розбирати всѣ тѣ обставины подрôбно не тутъ мѣсце. Мы констатуємо лише, що на трудностъ управы складає ся въ Австріи дуже богато чинникôвъ и що до полагодженя внутрѣшныхъ рôзниць и заспокоєня всѣхъ потребъ, претенсій и змаганъ треба бы — скажемо смѣло — не лишь ґеніяльного мужа державного, але и въ рôвнôй мѣрѣ справедливого и енерґічного.

Хтось сказавъ, що нема на свѣтѣ численнѣйшои бранші надъ браншу лѣкарѣвъ. Выйди на мѣсто пôдвязаный и скажи, що болять тебе зубы, а кождый хто тебе стрѣне, подасть тобѣ заразъ раду лѣкарску и непохибне средство на усмиренье болю. Не менше численною браншою єсть — по нашôй гадцѣ — и бранша політикôвъ. Австрія, въ нашôмъ уже вѣцѣ, мала стôлько лѣкарѣвъ и дорадникôвъ на хронічну внутрѣшну недугу свою, що годѣ бы ихъ перечислити.

Метерніхъ и Бахъ централізували и ґерманізували єи въ надѣи, що зъ конґльомерату національного удасть ся имъ вытворити одинъ одноцѣльный нѣмецкій орґанізмъ. Въ 1848 роцѣ проєктувавъ пок. Паляцкій федеративный устрôй Австріи зъ повнымъ увзгляднѣньемъ перґаміновыхъ историчныхъ правъ. Въ 1868 роцѣ перевѣвъ Байстъ дуалізмъ нѣмецко-мадярскій въ надѣи, що Залитавщина змадяризуєсь, а Долитавщина знѣмчить ся. Гербстъ, Ґіскра, Аверсперґъ, Ляссеръ старались яко завзятѣ централізаторы нѣмецкѣ, осущити сей идеалъ импортованого зъ Нѣмеччины канцлера. Рôкъ 1879 принѣсъ намъ систему будь-то автономістичну въ Долитавщинѣ, а вѣрнѣйше сказавши вôддавъ геґемонію въ Долитавщинѣ консерватистамъ нѣмецкимъ по половинѣ зъ Чехами и Поляками. Нинѣ кинено Чехôвъ на бôкъ, а мѣсце ихъ заняла лѣвиця нѣмецка зъ аспіраціями централістичными. Були у насъ міністры зъ бôльшости парляментарнои, були міністерства коаліційнѣ, були урядничѣ, проґрамовѣ и безпроґрамовѣ, були й міністерства стоячѣ будь-то по-надъ партіями. Були проєкты на заведенье нѣмецкого языка яко державного [Staatssprache], були и проєкты закона о рôвноправности языковôй. Предкладано дати Галичинѣ повну автономію, щобъ Нѣмцямъ лекше прийшлось здавити Словѣнцѣвъ та Чехôвъ. И якихъ проєктôвъ, якихъ лѣкôвъ не було у насъ! А все те, якъ сказано, уважалось найпевнѣйшимъ средствомъ до цѣли.

Правда, що о повнôй рôвноправности всѣхъ народôвъ австрійскихъ, о усуненю дикихъ претенсій до геґемоніи, о справедливôмъ полагодженю потребъ кождого народу, о осущенію высокои мысли iustitia fundamentum regnorum мало доси думано. Але-жь бо до переведеня такои проґрамы у внутрѣшнôмъ устрою державы треба — чоловѣка ґеніяльного и дѣйстно стоячого по-надъ всякими еґоістичными змаганями народôвъ австрійскихъ.

Не въ тôмъ однакожь дѣло. Мы длятого подали короткій начеркъ всѣхъ дотеперѣшныхъ способôвъ лѣченя недуги нашои державы, щобъ читателѣ змогли собѣ выробити понятье о вартости нового медикаменту, зъ котрымъ ось-теперь выступивъ берлиньскій тыждневникъ „Die Gegenwart“, а котрый то медикаментъ згадана часопить уважає одинокимъ цѣлющимъ средствомъ, въ виду того, що дѣєсь въ Чехіи и въ другихъ коронныхъ краяхъ Австріи, т. є. въ виду неполагоджеными пытань національныхъ, ростучого антаґонізму та свѣжихъ претенсій п. Пленера яко Нѣмця до геґемоніи въ Долитавщинѣ.

„Gegenwart“ каже: Нѣмцѣ австрійскѣ мусять зречи ся супремаційного становища въ Австріи, а обмежитись на чисто національне. Політика, яку вѣвъ пок. Гербстъ, була на слова свѣтла, але на-скрôзь неполітична. Пленеръ, що теперь кермує долею австрійскихъ Нѣмцѣвъ, звѣвъ тую політику до зера. Такъ нужденно ще нѣхто не заступавъ интересôвъ Нѣмцѣвъ въ Австріи. Нѣмцямъ австрійскимъ выдаєсь, будь-то они суть тымъ кітомъ, що вяже Австрію въ цѣлôсть. Тымчасомъ се велика фантазія. Кітомъ Австріи єсть династія Габсбурґôвъ, єсть самъ цѣсарь яко найвысшій вождъ, и нѣхто бôльше. Габсбурґи будуть заедно и по справедливости недовѣрати Нѣмцямъ австрійскимъ, яко частинѣ народу, котрый по-за Австрією єсть сильный. Мадяры одержали на-разъ найбôльшій вплывъ на справы австрійскѣ, бо они ґравітують въ цѣлости до Австріи. Румунôвъ [роз. въ Угорщинѣ] придавлено зъ тою хвилею, коли на границяхъ Австріи повстало сильне румуньске королѣвство. Полякôвъ выфоритовано, бо они истнують національно лише въ Австріи. Вôдъ дуалізму стала Угорщина осередкомъ Габсбурґскои державы. Австрія була бы політично найбезпечнѣйшою, наколи-бъ змогла перетво ритись въ державу чисто мадярску. Тôлько-жь потомки Гуннôвъ доси ще не скрѣпшали на стôлько, щобы володѣти всею державою. Панованье Нѣмцѣвъ въ Австріи скôнчило ся зъ днемъ, якъ основнѣ державнѣ законы узнали рôвноправнôсть всѣхъ народностей въ Долитавщинѣ. Всюды розвинулась своя культура. Нѣмцѣ зъ-разу смѣяли ся зъ новыхъ літературъ славяньскихъ, але тѣ літературы розвинулись мимо всего и побѣдили чванливôсть нѣмецку. И длятого сумнѣваємось, чи найшовсь бы ще якій Нѣмець, котрый бы мôгъ маячити о зґерманізованю не-нѣмецкихъ народôвъ Австріи. Стремѣти до ґеґемоніи, яку посѣдали Нѣмцѣ передъ 1866 рокомъ [передъ дуалізмомъ], єсть пуста и дурна рѣчь. Корона не пôдопре ихъ въ такôмъ змаганю, а всѣ прочѣ народы зненавидять за те Нѣмцѣвъ.

Инакше — каже дальше „Gegenwart“ — представилась бы цѣла справа, коли-бъ Нѣмцѣ австрійскѣ обмежились на становище національне въ границахъ етноґрафічныхъ. Нѣмцѣ обохъ Австрій, Стиріи, Карінтіи, Сольного-рода, Чехіи, Моравы, Шлеска, захôднои Угорщины и оазы нѣмецкѣ у всхôдныхъ провінціяхъ — могли бы, сполученѣ въ одно, вытворити сильный нѣмецкій орґанізмъ въ Австріи. Яко Нѣмцѣ найшли бы они modus vivendi зъ Чехами за цѣну признаня имъ правъ ческои короны. И зъ Словѣнцями можна бы легко порозумѣтись. А Чехи и Словѣне, маючи запоруку розвою свого, не ґравітували бы до Россіи, якъ се дѣєсь у Русинôвъ, котрѣ не можуть розвинути своєи индивідуальности національнои. [А хто виноватый? — *Прим. Ред.*] Нѣмцѣ, одушевлялись давнѣйше идеею свободы, симпатизували зъ ворохобнею мадярскою та италіяньскою. Нинѣ мы не тѣ стали. Нинѣ хочемо бути тиранами другихъ народôвъ австрійскихъ. А чей-же мы могли бы стати моральною силою въ Австріи, могли-бъ Славанамъ полудневымъ помогти до выборотя собѣ волѣ и тымъ звязати ихъ зъ собою. Зъ Славянами вкупѣ могли бы мы побороти Мадарôвъ, найбôльшихъ въ души противникôвъ нашихъ, що йдуть зъ нами разомъ лишь длятого, бо боять ся Россіи. Наша задача на Всходѣ лежить въ тôмъ, щобы слабшимъ прийти въ помôчь противъ сильнѣйшихъ. Сильнѣйшимъ тымъ єсть Россія. Якъ довго тая держава єсть аґресивною, такъ довго мы мусимо стояти на сторожи державъ Всходу. Навѣть Полякôвъ могли бы мы освободити, але пôдъ услôвємъ, що ихъ свобода не станесь ярмомъ для другихъ. Русины и Естонцѣ мусѣли бы въ нашихъ очахъ посѣдати рôвне право на свободу. На цѣлый пôвостровъ балканьскій треба бы розширити нашу идею освободженя народôвъ. Длятого прочь зъ еґоізмомъ нѣмецкимъ въ Австріи! Щобы однакожь идею вольности народôвъ австрійскихъ осущити, треба намъ знищити и дуалізмъ австрійскій, котрый гнобить Славянъ Угорщины. До того крайный часъ. Пôзнѣйше буде за пôзно. Австрія мусить перемѣнитись — се есенція всеи статьѣ — въ державу федеративну, въ котрôй Нѣмцѣ становили бы „нѣмецку Австрію“ — „ein Deutsch-Oesterreich“.

Статья та, якъ бачимо, цѣкава, и мы въ слѣдующôмъ числѣ до неи ще вернемо.

Типъ лихвы въ новѣйшôй одежи.

Въ Рудѣ жиравецкôй, присѣлку Жиравиць, повѣта угнôвского, живе собѣ посесоръ млына, Ханмъ Борухъ Талеръ, котрый павутиною лихварскою опутувавъ безкарно околичныхъ селянъ вôдъ лѣтъ блызько шѣснацять, аж вкôнци прôрвалась та павутина, а павукъ попавъ вчера передъ кратки судовѣ львôвского краевого суду карного.

Розправа вчерашна була дуже характеристична, кинула богато свѣтла на новѣйшій способъ вызыскуваня нашихъ селянъ, то-жь не можемо поминути єи мовчки.

Прокураторія державна обжалувала Талера о провину лихвы, сповнену супротивъ шѣстьохъ господарѣвъ зъ Жиравиць, а то Василя Лучишиного, Николы Петночка, Василя Назаревича, Гриця Сулимы, Михайла Пичака и Федька Бутримы. Всѣ они приходили торôкъ на передôвку вичити у Талера грошей:

ли на закупно грунту вôдъ брата-сôвластителя, другій и третій на будову будынкôвъ, четвертый „на паску та на робôтника“, пятый на весѣлье доньки а шестый на похорон дитины. Всѣмъ имъ вôдказував Талеръ, що теперь не вôльно зичити грошѣ на высокій проценты, отже вôнъ имъ не позичать, хиба „на збôже“, т. є. що они зобовяжуть ся въ осени дати ему корець [100 кільо] пшениці по 5 зр., жита по 4 зр., а вôвса по 2 зр. Въ часѣ, коли то дѣялось, пшениця стояла по 8 до 9 зр., жито около 6 зр., а овесъ около 6 зр. 40 кр. Селяне, радѣ, що въ потребѣ дôстануть грошѣ, приставали на збôже та на дальше услôвє, що сли не будуть мати збôжа, заплатять грôшми тôлько, кôлько буде платитись збôже. Декотрі въ селянъ, знаючи свою землю и скôльκость высѣяного збôжа, звертали увагу Боруха, що збôжа такого, якого вôнъ жадає, и за 2—3 лѣтъ не будуть въ силѣ ему вôддати, але Борухъ успокоювавъ и успокоювавъ, що то нѣчого не вадить, що вôддадуть грôшми.

И ось що въ того выйшло: Лучашинъ, маючи всего $4^1/_2$ морґа грунту, взявъ 30 зр. на 6 кôрцѣвъ пшениці, а що въ осени не мôгъ ви вôддати, бо бувъ недорôдъ, то мусѣвъ заплатити за пôврокy 55 зр., т. є. 25 зр. проценту, а се чинить 160% на рôкъ! Никола Петничко взявъ на 2 кôрцѣ пшениці, чвертку жита и корець вôвса 13 зр., а заплативъ за пôвъ року въ осени 28 зр., т. є. 15 зр. процéнту, а се чинить рôчно 115%! Назаревичь взявъ на 5 кôрцѣвъ пшениці 25 зр., а мусѣвъ передъ новымъ рокомъ вôддати 53 зр., т. є. 28 зр. проценту, а се чинить звыжь 100%! Михайло Пачанъ, господарь на 4 морґахъ, взявъ 15 зр. на 2 кôрцѣ пшениці и 2 кôрцѣ вôвса, а вôддавъ по трехъ мѣсяцяхъ 25 зр., т. є. 10 зр. за процентъ, а се чинить 240% рôчно! И т. д. Борухъ вôдбираючи грошѣ все рахувавъ на „новый курсъ“ збôжа, т. є. пшеницю по 11 зр., жито по 8—9 зр., овесъ по 6—7 зр.

Трибуналъ узнавъ, що Талеръ завлючавъ лише позорнѣ умовы о продажъ збôжа, а въ дѣйстности позичавъ грошѣ на такъ высокій вôдсотки, користаючи въ темноты позичаючихъ, — що черезъ те мôгъ причинитись до маєтковои руины селянъ, и засудивъ Талера на шѣсть тыжднѣвъ строгого арешту и на заплату гривны 100 зр., а кромѣ того на вôдшкодованье покравджевыхъ.

При сѣй нагодѣ годить ся намъ зазначити, що сей новый способъ практики лихварскои лучавсь намъ чути не по разъ першій, и не только въ околиці угновскихъ. Видко, що „bracia mojżeszowego wyznania“ дѣлають на команду якоись невидимои силы всюда однаково. Знають они дуже справно обминати законъ, длятого звертаємо увагу всѣхъ нашихъ патріотôвъ, щобы завчасу остерѣгали селянъ передъ подôбнымъ „браньемъ грошей на збôже“, бо въ сего выраблясь лихва не гôрша вôдъ практикованои давнѣйше лихвы грошевои.

Новый намѣстникъ Краины.

Заповѣджена вôдъ лѣта централістичными газетами змѣна президентуры краєвои въ Краинѣ наступила. Wiener Zeitung доносить урядово, що Є. Вел. цѣсарь найвысшимъ рѣшеньемъ въ 7 с. м. дозволивъ на перенесенье въ сталый станъ супочинку президента краєвого Краины бар. Андрѣя Вінклера на его власну просьбу и надавъ ему при той нагодѣ великій хрестъ ордеру Франц Іосифа. Цѣсарскимъ рѣшеньемъ въ того самого дня именовано совѣтника намѣстництва въ Градци бар. Віктора Гайна дворскимъ совѣтникомъ и поручено ему управу краєвого правительства въ Краинѣ.

Бар. Вінклеръ бувъ двинадцять лѣтъ намѣстникомъ Краины. Розглянувшись въ тамошныхъ вôдносинахъ, пришовъ до переконаня що Краина повинна бути словѣньскою а не нѣмецкою, и после того управлявъ краємъ. Нѣмцямъ було се не въ смакъ и длятого при змѣнѣ политики центрального правительства та при сегорôчныхъ переговорахъ въ правительствомъ подали цѣну за свое подпираньє правительства: дімісія міністра бар. Пражака и усуненье намѣстника бар. Вінклера. И одно и друге вже наступило, — а яка дальшій домагання будуть ставляти централісты при найлѣпшой нагодѣ, коли ихъ голосъ буде рѣшаючимъ (повысше згадану цѣну поставили они при справѣ регуляції валюты), се мабуть покаже недалека будучность.

N. fr. Presse въ статьи вôдъ заголôвкомъ: Das Ende der Aera Winkler зреасумувала всѣ жалѣ нѣмецкихъ централістôвъ на поведенье правительства супротивъ полудневыхъ Славянъ взагалѣ, а спеціяльно супротивъ Словѣнцевъ въ Краинѣ. Статья цѣкава тымъ, що розкриває задушевнѣ бажання централістôвъ и що вказує напрямъ, въ якомъ централісты теперь будуть выкористувати свое политичне становище. Зъ тои причины подаємо нашимъ читателямъ вповнѣ згадану статью:

„Если якійсь будучій историкъ збересь написати исторію міністерства Таффого, то певно одна зъ найцѣкавѣйшихъ главъ его твору буде мати напись: Краина. Нѣгде не показались насѣдки політики примиренія скорше, драстичнѣйше и такъ сказати-бъ бôльше типічно, анѣжь въ тôмъ малôмъ краю альпейскôмъ. Ще передъ пôвтора десяткомъ лѣтъ була Краина въ сущности нѣмецкимъ краємъ въ нѣмецкимъ шкôльництвомъ народнымъ и середнымъ, нѣмецкимъ языкомъ урядовымъ, а населенію було добре въ тымъ и була згода пôдъ взглядомъ національнымъ. Коли нѣкоторій апостолы ново вынайденого Словѣньства намагали ступати въ слѣды чеського руху и пôднести квестію політичну що-до словѣньскои народности, то мусѣли самі признати, що ся народность не мав нѣ языка выробленого до публичного ужитку нѣ літературы потрѣбной до науки, а ихъ наивне домаганье, щобы держава переняла на себе отсю, иншими народностями власною силою добуту роботу культурну, було вôдкинене цѣлкомъ справедливо всѣми попередными правительствами. Пôдъ тымъ взглядомъ памятна промова пок. міністра судôвництва Глязера, котрою вôнъ пояснивъ таке домаганье рôвножь поз. словѣньского посла Костя, и нѣхто не уважавъ можливымъ, щобы коли-небудь по тôй блискучій пробѣ що-до квестіи національной могло настати яке правительство, котре бы поважилось пристати на се безрозумне домаганье. А прецѣнь настало таке правительство. Міністерство примиренія дѣйстно взялось за роботу въ Краинѣ, и то навѣть не щобы вдоволити справедливымъ домаганямъ Словѣнцевъ, але щобы вытворити такій станъ, якому годѣ вдоволити за для истнуючихъ вôдносинъ національныхъ. Въ дорозѣ урядовôй заминровізовано въ урядѣ и школѣ словѣньскій языкъ, котрый ще теперь бôльшой части населенія менше зрозумѣлый, анѣжь нѣмецкій; за кôлька лѣтъ збословѣщено школы народній и середній; введено квестію языкову до судôвъ и політичныхъ властей; сотворено въ краю словѣньску партію, котрой вôддано въ руки соймъ и выдалъ краєвый. Если Краина нынѣ славяньскимъ краємъ, то се не успѣхи силы національной, живучои въ народѣ, але успѣхи правительства. Порôвнавши се зъ ческимъ рухомъ, то покаже ся, що словѣньскій рухъ се штучный продуктъ, національна ростина выплекана въ атмосферѣ оранжерійнôй політики примиренія. Ческе питанье було завсѣгды, навѣть передъ міністерствомъ гр. Таффого, а если нынѣ нема выгляду на его порѣшенье, то бодай можна вказати на се, що и попереднѣ правительства не були щаслывѣйшѣ пôдъ тымъ взглядомъ. Але словѣньске питанье сотворене що вно міністерствомъ Таффого. Оно полишить ся памятникомъ сего правительства а цѣлѣ генерації австрійскихъ мужôвъ державныхъ будуть мабуть ломати собѣ голову надъ тою спадщаною въ еры примиренія.

„Зъ тымъ свого рода дѣломъ австрійскои штуки державной нерозлучно звязане имя президента краю Вінклера, котрый нынѣ, вôдзначеный великимъ хрестомъ ордеру Франц Іосифа, пôйшовъ въ станъ супочинку. Хочь приметы и здôбности того чоловѣка дуже мало надавались до того, щобы зробити его безсмертнымъ, то все таки остане збословѣщенье Краины, выкорѣненье нѣмецкости и роздвоенье сего доси спокôйного пôдъ взглядомъ національнымъ краю, та перекаже его имя потомности. Бар. Вінклеръ не бувъ Словѣнцемъ, и на початку своеи урядничои кариры ледви чи мôгъ о тôмъ думати, що вôнъ засне політичну народность Словѣнцевъ. Вôнъ служивъ нѣмецкимъ и ліберальнымъ правительствамъ въ нѣмецкôмъ и ліберальнôмъ дусѣ, дока его жадоба славы не завела его, яко президента Краины, на дорогу національнои політики. Однакъ скоро вôнъ вôдкрывъ се свое нове званье, вже служивъ ему зъ огнемъ и фанатизмомъ ренегата. Чого проводирамъ національного руху не доставало пôдъ взглядомъ зручности и досвѣду, се вôнъ доповнивъ. Вôнъ порушивъ всѣ средства політичнои управы въ ихъ користь, а всякій опôръ Нѣмцевъ ломивъ ся на его воли. Въ дусѣ словѣньскои партіи національнои переводивъ выборы, заводивъ змѣны въ шкôльництвѣ, рѣшавъ безчисленій квестіи національні, котрі за-для недостачи законныхъ нормъ полагоджувесь пôсля адміністративныхъ зарядженъ. Вôнъ бувъ не лишь пôдпорою словѣньского руху, але его провôдаремъ, насліратором и жизненною силою. Де анiй краєвій шефы, щобы дѣлати по мысли новои системы, лишали все по давному, тамъ вôнъ бравъ особисту ініціятиву; де анiй вдоволяли ся не спинять агітацін, тамъ вôнъ ся пôдпомагавъ и вказувавъ дорогу. Для Нѣмцевъ Краины вже ся зъ его именемъ цѣлыя рядъ сумныхъ споминовъ. Въ часѣ его урядована выдерто имъ бôльшость въ соймѣ, а въ любляньскôй радѣ громадскôй замкнено имъ губы на кôлодку; въ тôмъ часѣ лучили ся тѣ національній несупокоѣ, котрі можна було закôнчити лишь силою войсковою; на сю періоду припадає ганьба, що спогнено въ страшный способъ памятникъ, якій выставлено въ Любляні гр. Авг. Аверспергови. Коли покôнчилось збословѣщенье народныхъ школъ въ Любляні, а люблянска каса щадниця хотѣла власными фондами основати школу нѣмецку для все таки досыть численного нѣмецкого населенія, то треба було се выборотн зъ найбôльшимъ трудомъ супротивъ волѣ п. Вінклера. Пôдъ покровомъ сего президента краю зробсъ словѣньскій рухъ такъ нагло, що скоро розширивъ ся по-за границѣ краю на Карнитію и Стирію, прибравъ тенденцію панславістичнѣ и велико-хорватскѣ, выкликавъ навѣть за-для свого выразного наклону до православнои церкви поважнѣ сумнѣвы католицкихъ епископôвъ, котрі въ своихъ послініяхъ пастирскихъ неразъ на се жалували ся. Але бар. Вінклеръ не добувъ собѣ много подяки вôдъ своихъ дѣточокъ. По-за старо-словѣньскою, сильно клерикальными елементами заступленою партією пôднесла ся молодо-словѣньска радикальна фракція, котра выповѣла ему вôйну, а коли вѣденьске правительство центральне звернуло новѣйшими часами на нову дорогу а п. Вінклеръ бувъ приневоленый застыпувати ухвалу люблянъскои рады громадскои въ справѣ словѣньскои назвы улиць, цѣла партія вôдвернула ся вôдъ него. Въ послѣдній сесіи соймовôй стоявъ п. Вінклеръ вже на боцѣ, а уступленье спасло его зо становища, котре стало невыдержимымъ.

„Чи зъ вôдсуненьемъ Вінклера зъ Краины положить ся конець и его системѣ, се покаже будучность. Гр. Гогенвартъ ще держить свою охоронну руку по надъ словѣньскою партією. а гр. Гогенвартъ все ще важна фігура на парляментарній шахôвници. Длятого було бы хибнымъ привязувати сангвіністичнѣ надѣѣ до змѣны въ люблянъскôмъ правительствѣ краєвôмъ. Але бодай сего можна надѣятись, що новый шефъ краєвый бар. Гайнъ не внесе до уряду сего односторонного погляду національного, за-для котрого Нѣмцѣ въ Краинѣ и цѣлôй Австрії не забудуть на бар. Вінклера. Щобы затерти слѣды, яки полишила управа Вінклера въ Краинѣ, про се анѣ думати. Рôвножь и Нѣмцѣ не будуть жадати сего вôдъ него. Але они суть управленій домагатись, щобы вôнъ вѣвъ управу безпартійно и безъ упереджения, нѣ въ хосенъ нѣ въ шкоду котрôй небудь партіи, щобы не вважовано якъ доси истнованье нѣмецкого населенія въ краю, щобы вôнъ уважавъ себе заступникомъ австрійскихъ интересôвъ державныхъ а не органомъ словѣньскои партіи національнои. Бар. Гайнъ не знаный пôдъ взглядомъ політичнымъ, але вôнъ выйшовъ зъ найлѣпшои школы австрійскои адміністрації. Се выстав, щобы Нѣмцѣ стрѣтили его безъ недовѣря, и вôнъ потребуе поступати лишь справедливо, щобы добути собѣ ихъ повне довѣрье. Чи такожь и словѣньска партія, котра привыкла вôдъ многихъ лѣтъ уважати себе одинôко управленою въ краю, вдоволить ся такимъ урядованьемъ, се можна сумнѣвати ся. Але успѣхи, якій добувъ бар. Вінклеръ и станъ, якій полишивъ своему наслѣдникови, мабуть вповнѣ выстануть, щобы вказати, яκъ президентъ краю, котрый служить цѣсареви Австрії а не пп. Клюнови и Ферранчичови — не має вести управы.“

Отсе зреасумованье урядовои дѣяльности бар. Вінклера, переповнене ѣдкостію централістичного орґану, повинно стати уступаючому намѣстникови найкрасшимъ панегірикомъ въ очахъ всѣхъ Славянъ Австрії. Борба, яку вели и ведуть австрійскій Славяне противъ нѣмецкого централізму, може закôнчитись лишь тогдѣ успѣшно для цѣлои монархії, если на чолѣ славяньскихъ краєвъ стануть Вінклеры: Вправдѣ теперь вôднесли побѣду Нѣмцѣ централісты, усунувши пôдъ окликомъ загрожениихъ интересôвъ нѣмецкихъ въ альпейскихъ краяхъ зненавидженого ними намѣстника, — але мабуть ся побѣда не буде тревала. До побѣды причинило ся се, що центральне правительство опирав ся на штучній бôльшости, въ котру втягнуло силомбць Нѣмцевъ и для которыхъ музить робити теперь уступки. Але чи тане durchfretten не скôнчить ся загальнымъ крахомъ внутрѣшои політики, о тôмъ нема що й сумнѣвати ся, — хиба що одинъ зъ рѣдаючихъ на разѣ чинникôвъ вырѣкъ бы ся своеи славяньскости, котрои и такъ вже ему заперечують, а пôйшовъ на выслуги Нѣмцевъ-централістôвъ.

Справозданье изъ захôднои артистичнои прогульки спѣвацкого товариства „Львôвскій Боянъ“.

(*Конецъ.*)

Загальній сумѣ доходôвъ [1805·86 зр.] противстоять розходы. Ведений журналомъ пôсля поодинокихъ позицій, опертій въ головній мѣрѣ на квітахъ, дають загаломъ квоту **1898·72** зр.

Пôсля спеціяльного подѣлу розкладає ся та сумма на такій пôдрядній вôддѣлы: 1) Пôдготовляючій ѣзды и роботы 21·70 зр. 2) Зелѣзница, фіякры, пôдводы и рогачки 231·72 зр. 3) Кошты квартрунковій [въ бôльшôй части безплатній квартиры] 38·30 зр. 4) Харчь въ часѣ ѣзды и въ поодинокихъ мѣсцевостяхъ за часъ 24 дѣвъ 529·06 зр. 5) Услуга въ зелѣзници, транспортъ пакункôвъ и провôдники 69·96 зр 6) Оплата за салѣ, декорації, уставленье естрадъ и фортепіянôвъ, услуга на сали и въ гардеробахъ, тоалѣта дамъ, уставленье крѣселъ, освѣтленье, сторожа поліційна и огнева 144·47 зр. 7) Друки [въ части], розсылка запросинъ и розлѣплюванье плякатôвъ 33·54 зр. 8) Музика 194·60 зр. 9) Гонорары солістамъ зъ горы умовленій [339 зр.] и завдатки на тантіємы [25·50 зр.], разомъ 364·50 зр. 10) Спѣвакамъ въ дорозѣ на ихъ дрôбній выдатки 3·03 зр. 11) Зъ доходу вôддано пôсля умовы сторожамъ огневымъ въ Щавници и въ Новôмъ Торзѣ 30 зр. 12) Реквізиты: вôдзнаки, закупно нотъ, писанье нотъ, папѣръ и урядовій книжки, завдатокъ фотографови 54·53 зр. 13) Почта и телеґрамы 36·52 зр. 14) Розходы безъ титулу 1·30 зр. 15) Привѣздъ деякихъ спѣваковъ на мѣсце збору, повороть для всѣхъ участниковъ домôвь 146·21 зр. 16) Безворотна позичка одному участникови въ дорозѣ 2 зр.— Загальна сума розходôвъ выносить отже 1898·72 зр.

Ся сума порôвнана изъ загальною сумою доходôвъ дає дефіцитъ 92·86 зр. Окрôмъ того яко пасива тяжить довгъ друкарни тов. им. Шевченка за выготовленье афішôвъ, картъ вступу, запросинъ, емблемôвъ и візитныхъ картъ въ загальній квотѣ 134 зр. На покрытье дефіциту маємо лише претенсіи 19·28 + 8 + 4 зр., разомъ 31·28 зр.

Такъ дуже лихо представляє ся фінансова сторона нашои прогульки. Мы нѣякимъ способомъ по довголѣтныхъ досвѣдахъ не надѣялись на такій результатъ; зовсѣмъ мінімальній обчисленя и прелімінарѣ обѣцювали намъ що-найменше 200 зр. чистого доходу. Мы розпоряджали сего року дуже добрыми силами, людьми выпробоваными и въ досвѣ-

домъ, реклама перевысшила всѣ попереднѣ, а мимо того дôзнали мы всюды удержаючо-зимного принятя зô стороны публики. Таки мѣсця, якъ Ивоничь, Новый Санчь [горбокъ мы тамъ мали до 400 зр. brutto], Жеґестôвъ и Щавница дали намъ недобôрь! Криница и Закопане выказують, якъ на тамошнѣ обставины, дуже мізерній позиції доходу. А причины треба глядати фактично въ елементарнôмъ якôсь нещастю. Се повна и нѣчимъ невспоримa заслуга рôвночасной всѣдной прогульки. Якій бы тамъ бувъ нашъ поглядъ индівідуальный, то на сѣмъ мѣсци маємо право лише с е к о н с т а т у в а т и, що те, що стало ся въ Любѣни [чи зле чи добре стало ся, — не мѣсце и не рѣчь наша осуджувати], а пôзнѣйше въ Трускавци и въ Жовквѣ довело до того, що въ кождôскôй мѣсцевости мы вôткнули ся изъ загальнымъ стрійкомъ одиноки тамъ для насъ публики — Полякôвъ. Доперва десятки конвенційныхъ візитъ, розъясненье справы, часами дуже дівочій условія [н. пр. въ Жеґестовѣ] леден-не-леден допроваджували до концерту, и то — якъ впрочôмъ показуе розпродажъ білетôвъ — передъ порожными врѣсламя. Если ще середъ такъ пригнѣтаючихъ вражѣнь хоръ и солісты непорочною удержали славу и честь музики нашои, то се есть одинокимъ вдоволеньемъ, одинокимъ здобуткомъ „Львôвского Бояна“ въ сесн експедиціи...

Всѣмъ, хто пôдпомôгъ наше предпріятье, складаємо щиру подяку. Въ першôй лініи се Вдост. нашій патріоты пп. Яворскій и Грозикъ въ Новôмъ Санчи, пп. Лѣщиньскій, Бандрôвскій и Галиковскій въ Новôмъ Торзѣ п. Петро Витошиньскій въ Криници, п. Волод. Лаврôвскій въ Щавници, п. Мазуркевичь въ Ивоничи и п. Ф. Левицкій въ Римановѣ, якъ такожь комітеты мѣсцевій въ Самборѣ, Устрикахъ и Сяноцѣ. Вдост. Редакціямъ часописей, особливо жь Редакціи „Дѣла“, за велику моральну помôчь. Дякуємо всѣмъ співучастникамъ въ нашихъ концертахъ, а то сп. Вольскій въ Римановѣ, орхестрѣ пп. Авербôвъ въ Ивоничи и орхестрѣ п. Вроньского въ Криници.

Незвичайно гостинного принятя дôзнали мы въ Римановѣ у ґрафинѣ зъ Дзялиньскихъ Потоцкои, въ Закопанôмъ въ гостинномъ домѣ ґрафа Замойского а въ Новôмъ Торзѣ у тамошныхъ своихъ людей. Богато улеґшень дôзнали мы зô стороны дирекцій закладôвъ купелевыхъ въ Ивоничи, Жеґестовѣ и Рабцѣ. Въ Щавници краκôвска Академія наукъ вôдступила даромъ салю и кватиры, такъ само въ Криници п-во Зембы и п-нѣ Мѣйска, а о. Шумило зъ Шляхтовои давъ намъ вôчлѣсъ. Щирôсть комітету сяноцкого и самбôрского була для насъ доброю ворожбою въ далеку дорогу. За все те Вп. Добродѣямъ складаємо нашу подяку.

А вкôвци нашимъ товаришамъ-участникамъ: д-рôдови Осипови Дрималикови, Стефанови Леонтовичеви, Олексѣ Пясецкому [заразомъ бібліотекарь прогульки], Н. Загребинôви, — Вол. Андруховому, д-ру С Федакови, Сев. Панькôвскому, Ол. Колесѣ, — Іосифови Шаманьскому, Николаю Стефановичеви, П. Кудрикови, — А. Брачкови, Ол. Венґриновичеви, Ем. Сѣчиньскому, Ант. Крушельницкому, Мих, Губчакови, — дальше технічному персоналови: д-рандови Ярославови Бурачиньскому [за розпродажъ білетôвъ] д-рандови Льву Чаплиньскому и В. Герасимовичеви [білетеры], — вкôвци д-рови Мих. Яремкевичеви [за аранжерію танцѣвъ] высказуемо за ихъ трудъ, вытревалôсть, взôрцеву карнôсть та солідне поведенье безграничну подяку.

За співудѣлъ у всѣхъ концертахъ дякуємо пианістови п. А. Колачковскому, директорови терноπольского товариства музичного, и солістови-віолістови п. М. Штіерови, членови вѣденьскои опернои орхестры. Сердечна подяка п. Лясоцкому, директорови сяноцкого товариства музичного, и п. Вроньскому, директорови коломыйского товариства музичного за акомпаняменть.

* * *

Отсе наше справозданье. Зъ спокôйною совѣстію вôддаємо его пôдъ розглядъ опѣвій публичной и Хв. Выдѣлу нашого товариства. Успѣхъ въ прогульки бувъ. Помимо вже користи подорожи для самыхъ участниковъ, ще головно розголосъ имени руского и голосна луна та тріюмфы національнои музыки — то нашій трофеѣ.

Въ жовтни 1892.

Вôдъ Заряду захôднои прогульки „Львôвского Бояна“: *Іосифъ Партицкій*, б. начальникъ прогульки; *Остапъ Нижанкôвскій*, б. діріґентъ. [*Прим.* Докладна рахунка передаємо Выдѣлови товариства за-для контролѣ].

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Зъ нагоды побуту нѣмецкого цѣсаря у Вѣдни всѣ дневники оголошують симпатичній статьѣ, пôднесячи мирне значѣнье зъѣздôвъ, якій вôдбувають ся що року. До надання гр. Таффому высокого ордеру „чорного орла“ навязують всѣ дневники значѣнье політичне и пôдносять способъ въ якій се зроблено. Взагалѣ цѣсарь при серкли въ Шенбрунѣ вôдзначавъ въ розмовѣ особливо гр. Таффого и гр. Кальнокого. Вôдтакъ вôдвѣдавъ въ палатѣ нѣмецкои амбасады кн. Райса, а по полудни вернувъ до Шенбруну, де вже попередно прибувъ цѣсарь австрійскій. Вôдтакъ вôдбувають ся обѣдъ середъ цѣсарскои родины. Въ тôмъ дни и при обѣдѣ нѣмецкій цѣсарь мавъ на собѣ мундуръ австрійскихъ гусарôвъ, а цѣсарь Францъ Іосифъ и архикнязь прусскій уніформы. По обѣдѣ цѣсарь Вільгельмъ зложивъ візиту архикнягині Стефанії, вôдтакъ черезъ пôвъ годины бувъ у австрійского міністра справъ заграничныхъ гр. Кальнокого, у котрого вже застався папского нунція Галімбер-

…й вже попередно въ Шенбруні зложивъ свою карту для нѣмецкого цѣсаря. Зъ „бальлицу“, де є міністерство справъ заграничныхъ, цѣсарь Вільгельмъ поѣхавъ до монастыря оо. Капуцинівъ и зложивъ тамъ вѣнець на домовині архиепископа Рудольфа. Вечеромъ нѣмецкій цѣсарь бувъ на представленю оперы.

Верхова їзда австрійскихъ и прускихъ офіцирівъ на вздаль мѣжь Відньомъ а Берлиномъ скінчила ся. Участники вертають якъ зъ Відня такъ зъ Берлина назадъ черезъ Дрездно до дому. Въ Берлині при послѣднімъ бенкетѣ для австрійскихъ офіцирівъ взявъ участь також канцлеръ Капрівіи и въ своїмъ тостѣ піднесеномъ въ честь австрійского цѣсаря сказавъ, що памятає, якъ за его молодыхъ лѣтъ радо співано австрійскій гимнъ: „Боже буде повровитель“. Заявивъ, що чувсь щастливымъ, бо его задачею есть, удержувати и пленати добрі взаємины мѣжь обома державами. Така була промова нѣмецкого канцлера. Австрійскі офіцеры выѣхали до Дрездна прящані нѣмецкими офіцерами и численымъ населеньемъ.

Угорска палата послівъ на своїмъ коротконъ засѣданю дня 11 жовтня ухвалила проектъ закона що-до будучихъ дієтъ членівъ палаты послівъ. Доси послы достават денно 5 зр. 25 кр. и 800 зр. на мешканье. Після нового проекту будуть побирати рочно паушалье 2400 зр. вже разомъ зъ релютумъ на мешканье.

——

Въ Италіи всѣ загальио интересують ся справою будучихъ выборівъ. Небавкомъ буде оголошеный декретъ, розвязуючій палату послівъ и розписучій нові выборы. Рухъ выборчій зачавъ бувшій міністеръ скарбу Кольомбо, котрый выголосивъ бесѣду въ Медіоланѣ. Вінъ сказавъ, що подазъ ся о дімісію за для того, бо не могъ погодити жадань щораз більшихъ выдатківъ на войско зъ лихимъ положеньемъ державного скарбу. А для Италіи фінансова справа зі всѣхъ найважнѣйша, а рівновагу у войсковомъ буджетѣ можна завести лише черезъ заведенье ощадности въ буджетѣ міністерства війны. Що-до партійныхъ відносинъ въ парламентѣ сказавъ Кольомбо, що и вінъ, якъ зъ другои стороны Фортісъ, бажае реконструкціи дотепершихъ партій, але на основѣ консервативно-ліберальній супротивъ засады централістичнои и скрайно-демократичнои. Програма Фортіса противно хоче перевести санацію фінансівъ, наложеньемъ новыхъ податківъ и жадае збільшеня армії.

——

Въ справѣ князя кемберлендского — якъ каже Post — дуже богато значать двѣ высоко поставленѣ женщины, англійска королева и вдова по гановерскомъ королю Юрію. Обѣ мають вплывъ въ противномъ напрямѣ. Королева Вікторія, котра кемберлендского князя завсѣгды вважае належнымъ до ей родины, хотѣла намовити его до того, щобы вінъ помирився ся зовсѣмъ зъ прускою короною. Се розумѣе ся можна осягнути лише формальнымъ зреченьемъ зъ гановерского престола. Однакъ на се не хоче нѣяк пристати мати князя кемберлендского, котра пригадуе ему на обѣтъ, зложеный по войному своему батькови Юрію V., що вытреве постійно на тімъ самомъ становиску, яке король занимавъ аж до конца свого житя. Але теперь праходить справа така, що династія Вельфівъ маe претенсію до наслѣдства на престолъ бруншвіцкій. Въ тій однакъ квестіи голосъ маe головно Пруссія, котра зъ своіи стороны дуже ясно дала зрозумѣти, що наслѣдство престола въ Бруншвіку дасть ся полагодити разомъ зъ гановерскою справою. Поаякъ кемберлендскій князь черезъ свое становиско въ новыхъ відносинахъ заангажувавъ ся за далеко и наразъ не може попасти въ супротивность, то теперь сю ділемму хочуть порѣшити тымъ способомъ, що кемберлендскій князь зъабдикуе самъ для себе и свои претенсіи зложить на свого найстаршого сына, котрый вже не звязаный нѣякими зобовязаняме до політики свого дѣда и тымъ способомъ може суповійно принати наслѣдство престола въ Бруншвікъ-Вольфенбіттель.

НОВИНКИ.

— **Змѣны персональній въ судахъ.** Міністеръ судівництва перенісъ адъюнктівъ судовыхъ: Гушалевича зі Станиславова до Львова, Лекчиньского зъ Коломыі до Львова, Шерфа зъ Обертина до Болехова, Квятковского зъ Бібрки до Товмача. Дальше именувавъ адъюнктами судовыми адъюнктівъ суду повітового: Гаруса для Самбора, Проскурницкого для Коломыі, Яниша для Львова, Ебенберґера для Станиславова, Милашевского для Львова. Вкінци адъюнктами судівъ повітовыхъ именовано авскультантівъ: Габка для Рыманова, Пазняка для Щирця, Козловского для Косова, Кринацкого для Жовкви, Фригу для Гусятина, Федоровича для Залѣщикъ, Мора для Сокаля, Мечиковского для Обертина, Кобриньского для Борщева и Сосновского для Бібрки.

— **На стіпендію им. бл. п.** Николая Панковича въ квотѣ 60 зр. рочно розписавъ управляючій совѣтъ „Народного Дому“ у Львовѣ конкурсъ зъ речинцемъ до 30 н. ст. падолиста. Стіпендія тота призначена въ першімъ рядѣ для свояківъ покійного, въ недостачи такого для ученика уродженого въ селѣ Милошовичахъ подъ Львовомъ, а если бы и такого петента не було, для ученика рускои народности и греко кат. вірояснов ѣданя, ходячого до IV-ои клясы шкілъ народныхъ гімназіи або школы реальнои.

— **Огнь.** Въ Бзянцѣ, повіта сяноцкого, знищивъ огонь дня 6 н. ст. жовтня 16 домівъ мешкальныхъ зъ усѣми забудованями господарскими. Шкода выносить 40.000 зр.

— **Міністеръ судівництва** приказавъ президіи высшого суду краєвого, щобы устне поступованье въ сибрныхъ и несибрныхъ справахъ (якъ на пр въ справахъ наслѣдства, курателѣ и т. ин.) переводили ся точнѣйше и щобы судьѣ самій наклоняли стороны до устнои процедуры, яко користнѣйшои для интересованыхъ. Если судовій власти примѣнять ся до сего розпоряженя, то буде се велика полекша для нашихъ селянъ.

— **Доповняючій выборъ** одного члена рады повітовои въ Гусятинѣ зъ ґрупы громадъ сѣльскихъ розписаный на день 16 н. ст. падолиста, а одного члена зъ ґрупы більшои посілости на день 18 падолиста.

— **Холера.** До дня 13 н. ст. жовтня не було у Львовѣ нѣякого подозрѣного случаю занедужаня. — Въ Краковѣ занедужало до дня 12 н. ст. жовтня 39 особъ, умерло 10, а лишило ся въ шпитали 13. Въ часѣ відъ 11 до 12. н. ст. жовтня не умеръ тамъ нѣхто на холеру. — На Угорщинѣ сконстатовано холеру въ отсихъ мѣсцевостямъ: Сиготъ, Бішке, Сеґединъ, Бартъ, Лящкаша, Тольна, Соґсардъ, Чаба, Цеґледъ и Будапештъ. — Въ Россіи поступае холера такъ якъ доси на заходъ и ширить ся теперь епідемічно въ царствѣ польскомъ. Въ Петербурзѣ и окреотности не було нѣякого случаю холеры відъ 7 н. ст. жовтня, такъ що можна ей тамъ уважати за выгаслу. — Въ Гамбурзѣ стратила пошесть епідемічный характеръ и відъ дня 12 н. ст. жовтня знесено тамъ вже нічну службу лѣкарску. Онодгы було тамъ 14 занедужань а 1 случай смерти.

— **Дирекція Краківского товариства** убезпечень въ письмѣ до Przegląd-y заповѣдае, що заряджила розслѣдъ поднесеныхъ Przegląd-омъ а звѣстныхъ нашимъ читателямъ двохъ замѣтівъ противъ товариства дотычно ліквідациі шкоды [въ Бродкахъ и въ Надвірній] и результатъ розслѣдівъ оголосить. При тій нагодѣ дирекція запевняе, що она все стараесь о скоре ліквідованье шкоды. Сей рокъ що-до числа шкодъ огневыхъ бувъ для Краківского товариства однымъ зъ найприкрѣйшихъ, бо въ двохъ мѣсяцяхъ серпни и вересни мало оно въ Галичинѣ всіхній 651 огнѣвъ а въ західній 619, разомъ 1270, отже більше нѣжь по 20 денно. Товариство выасигнувало вже всѣ нагороды за шкоды зліквідовані по конець вересня.

— **Зъ Тернополя** пишуть до однои львівскои ґазеты, що оденъ зъ тамошныхъ адвокатівъ-жидівъ, хотячи притягнути до себе селянъ, розіславъ при нагодѣ перенесеня свого мешканя на иншу улицю таке письмо до незнакомыхъ навѣть селянъ: Zapraszam Pana do mojej kancelaryi adwokackiej, którą przeniosłem и т. д. Зъ тымъ письмомъ ходять селяне по улицяхъ міста и роблять різні примѣтки не все для адвокатівъ приемні. Впрочімъ многі адвокаты-жиды послугують ся подібными и гіршими ще штуками, щобы лише збільшити свою кліентелю.

— **Въ заведенію Оссолиньскихъ** відбуло ся вчера рочне торжественне засѣданье, на котрімъ здавано справу зъ наукового руху въ тій институціи за минувшій рокъ. Зі справозданя показуе ся, що зъ музея, читальнѣ и роботнѣ науковои користало въ згаданімъ роцѣ загаломъ 17.230 особъ. Книжокъ маe заведенье більше якъ 90.000, картъ и атласівъ 1878, рукописей 3478, автографівъ 2803, дипломівъ 1042, образівъ на полотнѣ 856 а рисунківъ 25 237; въ збройовни есть 667 предметівъ памятковыхъ, въ відділѣ нумізматичномъ 4332 монетъ и 728 медалівъ. Доходы заведеня въ готівцѣ выносили въ тімъ часѣ 64.857 зр., а выдатки 63.608 зр.

— **Надужитя санітарныхъ комісій.** Енергічне поступованье властей въ справѣ асанаціи нашихъ сѣлъ и місточокъ заслугуе очевидно на похвалу и вдячность населеня при грозѣ наближаючои ся пошести. Однако не всюды заряджена т. зв. комісій санітарныхъ відповідають цѣли и часто суть аж надто пересадні. Мѣжь иншими доносять, що въ деякихъ селахъ ллють покликаній до того орґаны карболеву кислоту до бочокъ зъ капусты, до дѣжокъ зъ борщомъ и сыромъ и т. ин. и тымъ способомъ приносять людямъ лише шкоду. Таке дѣяло ся въ селѣ Шпиколосахъ и иншихъ, повѣта золочівского. Про такій самій надужитя доносить и Nowa Reforma. Передъ тыжднемъ заѣхала була комісія санітарна до однои місцевости повѣта велицкого, а видячи выкопаній свѣжо зъ землѣ бараболѣ, схованій до пивницѣ, казала ихъ полити карболемъ. Въ той способъ позбавлено бѣдного селянина удержаня. Другій фактъ такого легкодушного поступованя автономічныхъ властей лучивъ ся въ четверъ дня 6 н. ст. жовтня въ Бохни. Въ тімъ дни відбуваe ся въ Бохни торгъ тыжденвый отже богато селянъ понавозило до міста всякои ярины и сливокъ на продажъ. Однако комісія санітарна приказала ярину поливати кислотою карболевою. Розумѣе ся, що такои ярины нѣхто не купивъ и селяне потерпѣли безъ нѣякои потребы значну шкоду. Овочѣ забрано и вкинено до рѣки Рабки. Ча не лѣпше було бы заборонити вывозити на продажъ ярину, якъ кривдити въ той способъ людей?

— **Одноразова наука въ школахъ середныхъ.** Зъ краєвои рады шкільнои надійшло дня 11 н. ст. жовтня урядове повѣдомленье до всѣхъ дирекцій краківскихъ шкілъ середныхъ, заряджуюче въ тамошныхъ школахъ середныхъ одноразову науку денну, а то відъ годины 8-ои до 12-ои а взглядно до 1-ои. Наука не буде відбувати ся по полудни. Дирекціи краківскихъ шкілъ середныхъ відзвано, щобы предложили краєвій радѣ шкільній відповідно змѣненій пляны науки.

— **Побожный злодѣй.** Онодгы вечеромъ, замикаючи лат. катедральный костелъ, увидѣла прислуга чоловѣка, що хотівъ передъ нею сховатись въ одній фрамузѣ. Прикликаный поліціянъ арештувавъ спізненого богомільця и відставивъ его на поліцію. Тутъ показало ся, що арештованый называe ся Иванъ Когутъ и есть славнымъ злодѣемъ. Когутъ повѣдае, що вінъ не мавъ намѣру красти, лише хотівъ помолити ся, бо гадавъ, що молитва поможе его мнимій недузѣ. При ревізіи найдено при нѣмъ 5 срібныхъ ложочокъ и 6 різныхъ ключівъ.

— **Побільшенье стану пѣхоты.** Кожда компанія пѣхоты маe бути побільшена о 10 людей, а то: 1 капрала, 2 фрайтрівъ и 7 рядовыхъ. Крімъ того буде побільшена кожда компанія о одного фреквентанта школы кадетскои. Школы кадетскі не суть теперь школами войсковыми т. зн., що не приймають вже учениківъ зъ чинного стану войска, лише приймае ся до нихъ не асентерованыхъ ще кандидатівъ. Позаякъ такій кандидаты не числять ся, якъ доси до постійнои арміи, отже кожда компанія одержить одного зъ нихъ до чинной службы.

— **Дефравдація.** Антінъ Малковичъ, експедиторъ почтовый въ Лежайску, здефравдувавши 2000 зр. утѣкъ. Поліція львівска и краківска одержали о тімъ телеґрафічне донесенье. Дефравдантъ есть середного росту, сильнои будовы тѣла, бльондинъ и маe сильно выдуті губы.

— **Филемонъ Залевскій** слазный зъ дефравдациі урядникъ почтовый, відсидівши свою кару, у вязници въ Кремсѣ, выйшовъ дня 10 н. ст. жовтня на волю. — Якъ свого часу доношено въ „Дѣлѣ“, бувъ Залевскій въ 1887 роцѣ асистентомъ почтовымъ у Відни. Въ маю 1887 р. выкрыто въ тімъ урядѣ величезну дефравдацію, бо выносячу 147.599 зр. и 7800 франківъ. Рівночасно зъ выкрытьемъ дефравдациі щезъ и Залевскій. Підозрѣнье упало заразъ на него и поліція почала за нимъ глядати не лишь въ Австріи але й за границею Тымчасомъ Залевскій, перебраный за женщину укрывавъ ся півтора мѣсяця у Відни у своеи любовницѣ Иванны Натансонъ. Підъ фальшивымъ назвищемъ удало ся ему утечи за границю и вінъ приѣхавъ бувъ вже до Нового Іорку, але тутъ его арештували. Въ вересни 1887 року відбула ся противъ него розправа у Відни и судъ засудивъ его на 8 лѣтъ вязниці, утрату шляхотства и зворотъ шкоды въ сумѣ 150.680 зр. и 4117 долярівъ. Кару Залевского скорочено відтакъ на 5 лѣтъ. Співобжалованій Иванны Натансонъ увільнено.

— **Заборонене представленье** Поліція въ Празѣ заборонила ческому театрови выставляти на сценѣ штуку Мадаха „Траґедія житя“, а то зъ тои причины, що коли прийшовъ уступъ „революція француска“ а музика почала грати марсилізу заспівала и вся публика сю революційну пѣсню.

— **Отвореньe женьскои ґімназіи у Відни** відбуло ся дня 11 н. ст. жовтня. До ґімназіи вписало ся 30 ученицъ въ вѣцѣ відъ 14—16 лѣтъ, самыхъ Відненокъ, крімъ однои зъ Ґрасліцъ въ Чехіи. Ученицѣ мусѣли піддати ся вступному испыгови. До сего испыту зголосило ся 31 кандидатокъ, зъ котрыхъ 1 не здала. Ґімназія буде що року побільшати ся о одну клясу ажь до клясы шестои. Ся перша жіноча ґімназія стоить підъ управою фахового педаґоґа проф. д ра Ганнака. Науку въ ґімназіи удѣляе сімохъ професорівъ школъ середныхъ, котрі одержали на се позволенье краєвои рады шкільнои.

— **75.000 ґульденівъ** выграесь на великій 50-кр льотеріи. Звертаемо увагу нашихъ Впов. читателівъ, що тягненье відбуде ся вже 15 жовтня.

Надісłане.

Ganz feid. bedruckte Foulards fl. 1.20 bis fl. 4·65 p. Meter (ca. 450 versch, Dessins) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depot **G. Henneberg** (K. und K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 6

Наука штука и література.

— **Про сегорічній археольоґічній розслѣды проф. Володимира Б. Антоновича** пишуть зъ ушацкого уѣзду до-петербургского Kraj-y: „Въ початкахъ серпня завитавъ до насъ п. Вол. Антоновичъ. Въ остатнімъ десятилѣтю [1882—1892] се третій его приѣздъ въ околицѣ наддністряньскій — и, якъ самъ заявивъ, послѣдный. Симъ разомъ археольоґічна комісія выслала п. Антоновича до розкопівъ городища въ Бакотѣ. Черезъ три тыжднѣ, зъ-підъ усуваныхъ звалищь, карта за картою выринала зъ темрявы минувшости исторія Бакоты, знанои лѣтописцямъ рускимъ уже въ XIII столѣтю яко місто укрѣплене. Відкопаній черепки всякои посудины зъ невыпаленои глины доказують наглядно о заселеню того городища въ вѣкахъ VII и IX-імъ, а стрѣла типу тыхъ вѣківъ свѣдчить о станѣ заселеня. Знайдено при тімъ предметы выясняючій богато темныхъ мѣсць въ лѣтописи Волыньскій [Ипатіевскій списокъ], якъ н. пр. сокира зъ добы передъ нападомъ Батыя, піка типу часівъ першого наѣзду татарского, корделясъ для ловівъ типу другои половины XIV в., два меншій того типу штілеты и кло кабана, насувающій згадки о князяхъ Коріятовичахъ и ихъ законахъ ловецкихъ. Концеръ хрестоносця, гузарскій остроги, луска зъ панцира, золочено бронзова спряжка відъ шелома, лянца польска, стремена и мунштуки зъ часівъ воєнъ Витолда и відпроданя нимъ Бакоты вразъ изъ Каменцемъ, Смотричемъ Скалою и Червоногородкомъ Володиславови Ягайлѣ за 20.000 гривенъ. Побічь, въ особно урядженій фрамузѣ знайдено зелѣзный механізмъ лѣры. Поблизько лежала колодка и довгій ланцухъ відъ кайданъ, котрымъ передъ чотирма столѣтями закованый бувъ якійсь вязень, неохибно военный. Шість камінныхъ бомбъ гарматныхъ, відъ 2 до 8 фунтівъ ваги, переносить насъ уже въ вѣкъ XV, коли то вже по битвѣ ґрунвальдскій — якъ запевнюе Вп. професоръ — пушкарство загально введено на Литвѣ, Руси и въ Польщи. Розслѣджено ще кілька стосівъ, зъ явными слѣдами спаленя неббщиківъ, и слѣды збуреня замку бакотского черезъ підложенье мінъ пороховыхъ. Уже зъ того видить читатель, що — якъ на початокъ — відкрыто въ городищу богато цѣкавыхъ рѣчей. А кілько то ще цѣкавѣйшихъ дрімае підъ 6—8-сяжневою верствою звалищь! Вѣки IX и X-тый на тімъ теренѣ розкопівъ почали выринати въ глиняныхъ черепахъ и стрѣлахъ, мѣжь тымъ якъ вѣківъ XI и XII го доси не схоплено.“

— **Галицко-руска Бібліоґрафія XIX-го столѣтя,** выданои Иваномъ Ем. Левицкимъ выйшовъ выпускъ XXVII ый, обіймаючій рокъ 1884-ый. Цѣна 1 зр.

— **„Зоря“**, илюстрована літературно-наукова часопись для роднъ, містить въ кількохъ послѣдныхъ нумерахъ — якъ звычайно — богато цѣнного матеріялу белетристичного, наукового и усяких вѣстей зъ різныхъ областей нашого руку культурного. Въ н-рѣ 17 въ 1 (13) вересня містить „Зоря“ дуже цѣкавыхъ відомъ листівъ Осипа Федьковича до Костя Горбаля, писаныхъ відъ 1862 до 1867 року. Першій чотири листы зъ 1862 року, писаній ще латинкою ческою; Федькович бувъ тогдѣ ще у войску. Для зрозумѣня листівъ Федьковичевыхъ помѣстила „Зоря“ рівночасно статью: „Знакомство О. Федькоинча зъ Антономъ Кобыляньскимъ [теперь лѣкаремъ у Львовѣ] и зъ Костемъ Горбалемъ“ [підля оповѣдань К. Горбаля]. Зъ иншихъ статей въ „Зорѣ“ заслугують на увагу: продовженье широкои повѣсти В. Чайченка „На роспуттѣ“, казка М. Школиченка „Ратуй“, наукова студія Ив. Верхратского „Два великаны нашои мотыльнѣ“, початокъ драмы Панаса Мирного „Лимерівна“, поезіи Леонида Глѣбова, К. Н. Устіяновича, Одарки Романовои и др. Що-до илюстрацій — то въ остатныхъ часахъ бачимо въ „Зорѣ“ змаганье: подавати образки етноґрафіи природы и исторіи Руси галицкои и взагалѣ Украины. Невдовзѣ — якъ довѣдуємось — теперѣшный заслуженый редакторъ „Зорѣ“ п. Василь Лукичь оголосить проспектъ выдавництва „Зорѣ“ на рокъ 1893-ый. Не сумнѣваємо ся, що „Зоря“ зъ кождымъ рокомъ буде чимъ-разъ красше розвиватись и здобувати що-разъ більшу симпатію рускои публики.

Именованя, перенесеня, конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкільна въ Сяноцѣ оголошуе конкурсъ зъ речинцемъ до 30 н. ст. жовтня на посады учительскій: въ Бзянцѣ, Дубній, Фелеївцѣ, Глубокомъ, Лодзинѣ, Милчи, Пакошівцѣ, Писарівцяхъ, Побѣднімъ, Чертежи, Чистигорбѣ, Даліевій, Дубравцѣ рускій, Дудинцяхъ, Глімчи, Кулашнімъ, Лалинѣ, Межибродю, Ославици, Пелни, Полонній, Полянахъ суровичныхъ, Прусеку, Радошичахъ, Репеди, Раковій, Сеньковій воли, Семушовій, Синявѣ, Сторожахъ малыхъ, Суровици, Щавнімъ, Тирявѣ сільній, Туряньску, Вислоцѣ великімъ дільнімъ, Вислоцѣ великімъ гірнімъ, Вислочку, Воли нижній, Воли выжній, Загутиню; дальше на посады катихитівъ грекои римо-кат. въ Сяноцѣ зъ платнею по 660 зр., на двѣ посады учительокъ молодшихъ при женьскій школѣ въ Сяноцѣ, на посаду управителя 2-клясовои школы въ Команчи и на посады молодшихъ учителівъ въ Команчи, Боську и Загірю.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 13 жовтня. Цѣсарь Вільгельмъ приймавъ вчера на окремій авдієнціи міністрівъ Таффого, Кальнокіого и Сапаріого.

Будапештъ 13 жовтня. Міністеръ войны доказувавъ въ комісіи, що побільшенье стану войска треба перевести у всѣхъ полкахъ пѣхоты а на те треба буде брати рекрутівъ зъ четвертои клясы вѣку.

Петербургъ 13 жовтня. Царь и наслѣдники престола выѣздили зі Скерневиць до Ченстоховы, де відкрыто памятникъ Александра II. Цѣлый шляхъ зелѣзничій бувъ обставленый войскомъ. Відтакъ поѣхавъ наслѣдникъ престола до Атинъ.

Парижь 13 жовтня. Урядово перечить россійска амбасада, мовь бы бувъ якій атентатъ на царя.

Брукселя 13 жовтня. Ґенералъ Бріяльмонъ оббйме укрѣпленье Дарданелівъ.

Рухъ поѣздівъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мі-шаный
Зъ Кракова	6 01	2 05	9 01	6 46	9 32	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнівъ	—	—	9 01	—	—	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (на дворець голов.)	—	2 57	9 40	7 21	—	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (на дворець Підз.)	—	2 45	9 17	6 55	—	—
„ Сучавы	10 09	—	7 56	1 42	7 06	—
„ Кімполюнга	10 09	—	7 56	—	—	—
„ Радівцівъ	10 09	—	7 56	—	7 06	—
„ Глибоки	10 09	—	—	—	7 06	—
„ Новоселицѣ	—	—	7 56	—	7 06	—
„ Слободы рунґурскои	10 09	—	—	1 42	7 06	—
„ Гусятина via Галичь	10 09	—	—	1 42	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	9 16	2 35	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	9 16	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	1 41	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	9 16	—	1 41	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	4 48
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	8 32

Відходять зі Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мі-шаный
До Кракова	10 41	3 07	5 26	11 01	7 56	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнівъ	—	—	—	—	7 56	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (зъ голов. двірця)	2 58	—	9 41	10 26	—	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (зъ Підзамча)	3 10	—	10 02	10 52	—	—
„ Сучавы	6 36	—	9 56	3 22	10 56	—
„ Гусятина via Галичь	6 36	—	—	3 22	—	—
„ Слободы рунґурскои	6 36	—	9 56	3 22	10 56	—
„ Новоселицѣ	6 36	—	9 56	—	10 56	—
„ Глибоки	6 36	—	9 56	—	—	—
„ Радівцівъ	6 36	—	9 56	—	10 56	—
„ Кімполюнга	6 36	—	—	3 22	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	6 16	10 21	7 41	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	10 21	7 41	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	6 16	—	7 41	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	9 31
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	7 56

ЗАМѢТКА: Часъ поданый після годинника львівского. Числа підчеркненій означають нору 2238 нічну відъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Надѣслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складниковъ мінеральныхъ, служить до вѣдживленя цибулькокъ волосныхъ а за-для того здержує выпаданье волося и скрѣпляе порбстъ.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні. райсцайґа, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репараціи найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пѣдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

У о. Анатоля Долиньского

пароха Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючій сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-догматична. Сторбнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить 60 кр.; въ пѣвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіянськои мододѣжи и женихбвъ зъ додаткомъ **Рѣкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4433 1—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя преведакого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезній.

Предприемство высылкове

(Versandt-Geschäft)

у вѣдни

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій господарскій, рѣльничій, броварняный, горальняный и промысловій. **Прибори церковній. Плахты** непромакаючій до прикрываня збожа, машинъ рѣльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вѣдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вѣдворотно. Прошу зажадати цѣникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймесь такожь и по руски. 4330 (23—?)

Домовій аптички противхолеричній

пѣсля припису и указокъ

Д-ра О. Відманна

ц. к. совѣтника санітарного и примаря шпиталю головного у Львовѣ — зложила и удержує на складѣ

Аптика пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Тій аптички мѣстять поббчь розвѣдки д-ра О. Відманна всякій средства зарадчій а такожь и необходимій для поданя першои помочи лѣкарскои недужимъ на холеру особамъ.

Цѣна аптички разомъ зъ опакованьемъ 5 зр. а. в. Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою.

Складъ въ Перемышли въ аптицѣ пѣдъ „звѣздою“ Вол. Маньковского. 4420 8—?

Въ кождій рускій хатѣ

повинна знаходитись знаменита книжочка

П. БАШТОВОГО

УКРАШСТВО

на літературныхъ позвахъ

зъ Московщиною.

[Передрукъ зъ „Дѣла“.]

Цѣна 50 кр. зъ пересылкою 55 кр. Набути можна въ редакціи „Дѣла“.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рбкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дбстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вбрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домбвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кблька мінутъ полученье електричными звбнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба вѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провбдный дрбтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зо знаменитымъ телефономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовій телєфоны за штуку вѣдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѣ телєґрафы домовѣ

цѣлѣ вбдъ **5·50 зр.** въ гору.

Електр. годинники и замки, жарѣючій лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, павниць и подбвъ, а такожь стаєнь, вбконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вбдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозбвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и блому. 4299 34—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Електротехнічна роббтня.

Илюстрованій цѣникъ даремъ и франко.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 31—?

гиґієнічній, хірургічній, до плеканя недужихъ и для полбжинць. (Спеціяльности парискѣ пбдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

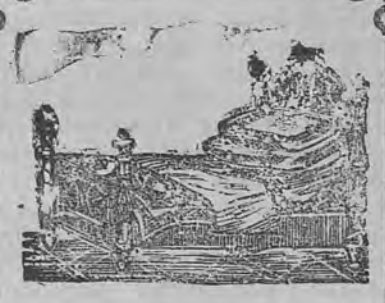

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ

добрій, домовои роботы

КОВДРЫ або МАТЕРАЦЫ

знайде найббльшій выборъ

въ спеціяльнбмъ складѣ и роботни выреббаъ постели пбдъ фірмою

ЮСИФЪ ШУСТЕРЪ

Львбвъ ул. Коперника ч. 7.

Великій выборъ **коцбвъ и хбдниковъ.** Цѣны безконкуренційній, найнизшій. Цѣнники gratis et franco. 4399 8—15

(Имиресса, бюро апонсове. Львбвъ).

Нови уніформы

для урядниковъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстній бдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленій.

Рбвнокъ поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформбвъ для урядниковъ державныхъ и предкладаю мбй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3

Повѣсти О. Федьковича

ЧАСТЬ I.

Сторбнъ 1—78. **Цѣна 20 кр.** (съ пересылкою почт. 25 кр.)

Дбстати можна въ друкарни тов. им. Шевченка у Львовѣ и въ книгарни Ставропигійскій.

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продае товариство Просвѣта по **1 зр.** замѣсть 3 зр.

ЗАГАЛЬНІЙ ЗБОРЫ

членбвъ Народнои Торговлѣ

товариства зареґістр. зъ ограниченою порукою.

Маємо честь запросити симъ Впов. Членбвъ „Народнои Торговлѣ“, товариства зареґ. зъ огр. порукою на Загальній Зборы, котрій вбдбудуть ся 1 н. ст. падолиста 1892 року у Львовѣ въ „Народнбмъ Домѣ“ о годинѣ 4-бй зъ полудня.

ПОРЯДОКЪ ДНЕВНЫЙ:

1. Справозданье Совѣта управляючого зъ дѣяльности за рбкъ адм. 1891/92;
2. Справозданье и внесенье Комітету контрольного центрального (§§. 34 и 46 стат.);
3. Змѣна статута, а именно: §§. 15, 18, 19, 20, 21, 27 28, 29, 32, 33, 34, 35, 56, 62, 63 и прочихъ зъ попередными въ звязи будучихъ,
4. Означенье марки презенційнои для членбвъ Совѣта управляючого на рбкъ адм. 1892/93;
5. Выббръ комітету контрольного центрального на рбкъ адм. 1892/93;
6. Внесеня членбвъ.

Вступъ на салю Зборбвъ мають тблько члены товариства. — Легітимацією для члена есть его книжочка удѣлова. — Членамъ выповѣвшимъ свои удѣлы, не прислугуе право голосу (§. 56 стат.)

У Львовѣ 8 жовтня 1892.

Вбдъ Совѣта управляючого „Народнои Торговлѣ“

Евгеній Дуткевичъ председатель. — *Аполлонъ Ничай* членъ Совѣта.

ЗАМѢТКА: Білянсъ и проектъ змѣны статута можуть члены дбстати въ канцеляріи Дирекціи и у всѣхъ складахъ „Народнои Торговлѣ“; на жаданье высылае ся также почтою оплачено. 4435 2—3

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пбдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, **розпочало свою дѣяльнбсть дня 15 н. ст. вересня с. р.**

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членбвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкбдъ огневыхъ пбдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и контракты заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнбсть обезпечувати якъ найббльшій сумы.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установленій у всѣхъ мѣстахъ и ббльшихъ селахъ якъ и 4414 11—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. амп.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннбмъ найточнѣйшбмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечній
5% листы ипотечній преміованій
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краевого
4½% позичку краеву галицку 3483 251 -7
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскій облігація индемнізаційній

а всѣ тѣ папери Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае бдъ П. Т. купуючихъ всѣлякій выльосованій а вже платнй мбцевій папери цѣний, такожь запавшій купоны за готбвку, безъ нѣякого бдчисленя, а замѣсцевій лишь за бдчисленьемъ справедливыхъ коштбвъ.

До ефектбвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новій аркушѣ купоновій, за зворотомъ коштбвъ, котрій самъ поносить.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованій и певній средства косметичній

бдзначенй 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмбцняе и пбдпомагая волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмбцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгае творити ся парилямъ, бдсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волося и на порбстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порбстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приямного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корістно **дѣлае на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зуббвъ.** Надае перлову бѣлбсть, бддаляе камѣнь и квасы, котрій наводять бблъ и порохнавѣнье зуббвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ трѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львбвска. Приямный, нѣжный и довготревалый запахъ той воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірній здбстала публично проклямована и бдзначена. Цѣна фляконы меншого 80 кр., бблшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкбдливе а въ ужитю цѣлкомъ поединче. Цѣна 1 зр.

Бѣлій и гарній руки. Найббльше червонй и попадалій руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кблькоразовбмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обуя и шкбръ, мягчить шкбру, робить ся непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр. и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНбВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

ПОСЛѢДНЫЙ ТЫЖДЕНЬ!

4373 43—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по 50 кр. поручаютъ: у Львовѣ:

ТЯГНЕНЬЕ

ВЖЕ 15. ЖОВТНЯ.

М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Ліліснъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

При закупнѣ товарбвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

...ъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пбдъ зарядомъ К. Беднарскаго.

Ч. 222. Львовъ, Пятница 2 (14) жовтня 1892. Рочникъ XII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских свят) о 5-ій годинѣ по полудни. Литературный додаток „Бібліотека найзнаменитших повѣстей“ выходить въ вѣвторокъ, и въ вѣворокъ и пятницю на перемѣну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты приймають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належность за инсераты платна у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ	18 зр.	на цѣлый рѣкъ	24 зр
на пѣвъ року	9 зр.	на пѣвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ	16 зр.	на пѣвъ року	8 зр
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 34 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженя. — Реклямації неопечатані вѣльні бѣдь порта. Передплоке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія приймають ся по ціні 6 кр. бѣдь одного стрѣчки инсератовой въ рубр. „Надѣсланє“ по 20 кр. а. в. Подякы числять ся по 10 кр. бѣдь стрічки.

Часъ вѣдновит передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникѣвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы заслости, хочь-бы частинами, якъ найскорше вѣровнували.

Нѣмецкій голосъ по будущину Австріи.

II.

Наведена нами статья берлиньскои „Gegenwart“ кульмінує въ тѣмъ, що добачає будущину Австріи въ федеративнѣмъ ей устрою.

Гадка федеративного устрою не есть нова. Мы вже примѣтили, що въ 1848 р. пѣднѣсъ ей ученый історикъ ческій, Франт. Палацкій. Яко историкъ вѣнъ мавъ и право пѣднести сю гадку, бо ему були докладно звѣстнѣ якъ повстанье, такъ и постепенный зрѣстъ Австріи, почавши вѣдъ засновку невеличкои „всходнои маркіи“ ажь до прилученя краѣвъ короны св. Вячеслава, св. Стефана и анексіи Галичины та Буковины. До такъ званыхъ австрійскихъ земель въ тѣснѣмъ значѣню слова пристали постепенно краѣ и землѣ не такъ дорогою насильныхъ заборѣвъ, якъ въ бѣльшѣй мѣрѣ на основѣ трактатѣвъ родинныхъ або договорѣвъ межинародныхъ. Прилученѣ въ сей спосѣбъ краѣ не втратили нѣколи правъ своихъ природныхъ анѣ не зрекли ся ихъ добровѣльно, и тому мѣгъ Палацкій прийти до льогічного заключеня, що и при конституційнѣмъ устрою державы, якій заповѣджено въ 1848 р., тѣ краѣ коронній повинній задержати повній права автономіи краєвои, опертои на историчнѣй окремѣшности.

Гадку федеративного устрою Австріи пѣднѣсъ Палацкій въ перве на конґресѣ славяньскѣмъ въ Празѣ. Конґресъ сей вѣдбувъся 31 мая 1848 року. Славяне австрійскѣ подѣлились на три ґрупы: захѣдну, всходну и полудневу. Програма конґресу обѣймала головно чотирі точки, предложенѣ до спѣльныхъ нарадъ. Въ першѣй точцѣ було сказано: „Мы, Славяне австрійскѣ, запоручаємо собѣ взаимноровнѣ конституційнѣ права та народность, и зобовязуємось нести собѣ взаимну помѣчь, наколи-бъ котра изъ сполученыхъ народностей була загрожена въ своѣй индівідуальности або окремѣшности національнѣй“. Въ другѣй точцѣ програмы означено вѣдносины Славянъ австрійскихъ до Славянъ поза-австрійскихъ; въ третѣй: взаимины Славянъ австрійскихъ до не-славяньскихъ народѣвъ Европы, а въ четвертѣй точцѣ було сказано якъ найвыразнѣйше, що Славяне австрійскѣ бажають зъ прочими австрійскими народами вступити въ щирый союзъ опертый на ровноправности и Австрію устроити федеративно.

Не нова про-те гадка берлиньскои „Gegenwart“, але се нова рѣчь, що зъ мѣжь Нѣмцѣвъ, котрі въ 1848 р. рѣшучо противились такому перестроеви Австріи, нинѣ, по 44 лѣтах пѣдносить ся погребана мысль федеративного ладу, и вѣра, що ажь по зреалізованюсеи мысли въ Австріи тѣй мѣгъ бы наступити пожеланый миръ внутрѣшный.

Проивъ того проекту намъ Русинамъ выступати не вѣльно. Противно, въ осущеню его можемо добачати выхѣдъ зъ путаницѣ, въ яку вправдивъ Австрію Шмерлінґъ своимъ патентом лютовымъ, неґуючимъ права краѣвъ и народѣвъ, отже жь конституцією опертою на воздухъ зъ видимымъ стремлѣньемъ, щобы Нѣмцямъ австрійскимъ запоручити перевагу въ державѣ, а прочій народы и краѣ зробити наколи не гельотами Нѣмцѣвъ, то бодай играшко въ ихъ рукахъ. Конституцію Шмерлінґа вбили по-части Мадяры дуалізмомъ, але въ Долитавщинѣ есть она ще заедно каменемъ ноги для всѣхъ правительствъ и не допуска до сконсолідованя силъ державы. Вѣдъ Шмерлінґа роблено у насъ лише пустій експерименты. Нѣяка высша мысль не одушевляла нѣ шефѣвъ поодинокихъ міністерствъ, анѣ сторонництва вѣденьскои рады державнои. Політу внутрѣшну Долитавщины вѣдъ еры дуалізму можна назвати латаниною, або, якъ ей дуже вѣдповѣдно назвавъ шефъ нинѣшного кабінету, eine Fortwurstelei. Малымъ проблескомъ въ тѣмъ часѣ були такъ званій основнѣ державнѣ законы зъ 1867 року, бо бодай въ засадѣ признано ними всѣмъ народамъ долитавскимъ ровноправность національну, хотяй сеи ровноправности нѣколи не осущено, а полишено на паперѣ. Нинѣ, зъ конечности, можемо называти розумнѣйшимъ тото правительство, котре зручнѣйше водить за носъ поодинокій штучно вытворенѣ сторонництва парляменту вѣденьского. Вся штука правленя лежить въ тѣмъ, щобы вытворювати собѣ покорливѣ бѣльшости и, опершись на нихъ, велѣти имъ такъ довго обертати колесо машины державнои, доки не найдесь другій, свѣжій, ще не притомленый роботникъ, що приймесь за ту працю зъ свѣжими силами. Покорливымъ сторонництвамъ дасть за те менша або бѣльша вынагорода въ концесіяхъ, розумѣесь не на коштъ державы, але на коштъ и кривду тыхъ меншостей, про котрі правительство не бачить потребы хвилево дбати. Вѣдъ часѣвъ дуалізму крутили корбою державнои машины на перемѣну Нѣмцѣ зъ Поляками, Поляки зъ Чехами, то зновъ Нѣмцѣ зъ Поляками и ґр. Гогенвартомъ. Розумѣе ся, що стоячій близше великого престола сторонництва докладають за той часъ всѣхъ силъ лише до того, щобы себе скрѣпити. Консерватисты дбають про свои интересы оліґархічнѣ, Нѣмцѣ про нѣмецкѣ, Поляки про польскѣ, Чехи про ческѣ. Меншости парляментарнѣ служать лишь до декораціи и мають такъ званѣ „Nachsehen“. Интересъ державный стоить завсѣгды на другѣмъ планѣ, хоть кожде сторонництво бѣльшости маѣ его на устахъ и стараѣсь пересвѣдчити центральну управу, що безъ форитованя его нема спасенія для Австріи.

Розумѣе ся, що при такихъ „pacta conventa“ кабінетѣвъ австрійскихъ зъ поодинокими — ще разъ скажемо — штучно черезъ штучнѣ выборы вытворенымі сторонництвами бѣльшости парляментарнои, меншости парляментарнѣ мимо того, що они представляють собою цѣлѣ масы народѣвъ, суть засуженѣ зъ горы на безперестанній кривды. Выразнѣйше кажучи: нинѣшна система управы Долитавщины кульмінує въ тѣмъ, що половина народѣвъ панує, половина служить, одній скачуть, другій плачуть. Але не треба забувати, що въ мѣру, якъ у одныхъ росте вынагороджувана симпатія до державы, такъ другій вѣдчувають свою кривду и въ ихъ душѣ родять ся и дозрѣвають зъ-вѣльна тенденціи на скрѣзь сепаратистичнѣ, а для державы дуже шкѣдливѣ. Чехи, упослѣженѣ въ своѣмъ часѣ, ѣздили на етноґрафічну выставу до Москвы, демократы польскѣ звертали кѣлька разѣвъ очи свои не въ сторону Вѣдня, межи Словѣнцями та Русинами легко прийшлось панславістамъ россійскимъ засѣвати надѣю на Мойсея, котрый мавъ бы ихъ вывести зъ раю ґр. Таффого, — поминувши вже то, що Румуны и тріентійскѣ Італіянцѣ вѣдвертають ся вѣдъ австрійского стола конституційного, бѣльше зъ иншихъ мотивѣвъ.

Ще гѣрше представляѣсь дѣло ровноправности народѣвъ короны св. Стефана. Тамъ володѣе вже крайный остракизмъ всего, що не-мадярске. Може бути, що мы зъ-близька не все бачимо вѣрно и въ нагѣй постати. Може бути, що мы навѣть для себе оптіміисты и не хочемо досмотритись тыхъ чорныхъ красокъ, якій бы треба наложити до вѣрного зображеня внутрѣшныхъ вѣдносинъ Австріи. Але треба признати, що тѣ вѣдносины мусять выглядати досыть темно, наколи по-за границями Австріи, въ Берлинѣ, самій Нѣмцѣ, мимо природныхъ симпатій для Нѣмцѣвъ австрійскихъ, голосно заговорили, що крайна пора скѣнчити зъ теперѣшною системою а вернути до федеративного устрою Австріи, т. є. признати права народамъ и краямъ. Чехи зъ Моравою та Опавою повинній одержати своѣ право державне, Словѣнцѣ зъ Хорватами права королѣвства ілірійского, Галичина вразъ зъ Володимиріею и рускою половиною Буковины зъ одной стороны, а зъ другои Малопольща зъ зъ всходнымъ Шлескомъ свою повну автономію, и т. д. Подѣбно належало бы угорскимъ народамъ запоручити ровноправность національну а побѣчь тыхъ окремыхъ самоуправныхъ краѣвъ, сполученыхъ узломъ федераціи и династіею, стояли-бъ Нѣмцѣ не яко геґемоны, але якъ звычайный членъ рѣвноуправненои федераціи.

Еміґрація... безъ кѣнця.

Зъ Черновець рознѣсъ телеґрафъ несподѣвану вѣсть, що еміґрація рускихъ селянъ до Россіи выбухла на-ново въ галицкихъ повѣтахъ залѣщицкѣмъ и борщѣвскѣмъ та й въ буковиньскѣмъ повѣтѣ кѣцманецкѣмъ. Зъ тыхъ повѣтѣвъ много родинъ селяньскихъ еміґрує громадно на граничнѣ станціи въ Жванци и Онутѣ. [Жванець на пограничу галицкѣмъ а Онутъ на пограничу буковиньскѣмъ.]

Для здержаня еміґрациі сконцентровано въ Онутѣ тымчасомъ жандармерію въ числѣ 80 мужа, доки не прибуде пѣхота. Кромѣ того патрулѣ кавалеріи, зложенѣ зъ 6—12 ѣздцѣвъ, безъ перервы стережуть границѣ австрійскои вѣдъ Россіи на простори вѣдъ Онута до Доброновець.

Отсе короткій вѣстъ телеґрамы зъ Черновець, котра появивши ся вчера въ вѣденьскихъ дневникахъ выкликала въ столици державы велику сензацію. И не диво, бо показує ся, що змаганье до еміґрациі огорнуло рускихъ селянъ на величезнѣй полосѣ надграничнѣй, почавши вѣдъ межѣ межи повѣтами камѣнецкимъ а бродскимъ, вздовжь границѣ повѣтѣвъ бродского, збаражского, скалатского, гусятиньского и борщѣвского, а въ звязи зъ повѣтомъ борщѣвскимъ такожь повѣты залѣщицкій и сусѣдный кѣцманецкій.

Рухъ се на всякій спосѣбъ дуже поважный.

Новый окружникъ міністра судовництва.

Міністеръ судовництва, ґр. Шенборнъ, — якъ мы вже вчера коротко згадали — выдавъ до президій всѣхъ краевыхъ судѣвъ апеляційныхъ окружникъ, котрый можна уважати за вѣдготовленье до введеня устного поступованя въ процедурѣ судовѣй въ справахъ цивільныхъ.

Въ окружнику зазначує міністеръ, що до міністерства приходять жалобы на то, що въ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ вѣдля обовязуючихъ приписѣвъ и законѣвъ вѣльно сторонамъ якъ въ справахъ спѣрныхъ такъ и неспѣрныхъ вносити свои заявленя до протоколу устно, — часто не зважаясь на тѣ домаганя а въ наслѣдокъ того населенье не може користати зъ пѣльги, яка ему признана. Неохоту судѣвъ приймати вѣдъ сторѣнъ устній заявленя треба зглнити именно въ справахъ неспѣрныхъ а передовсѣмъ въ справахъ спадщинныхъ, бо симъ наражусь населенье не лишь на значній кошты, але крѣмъ того положенье справъ въ судѣ дуже протягає ся.

„Жалобы сего рода — говорить ся — въ обѣжнику — хочь бы й не були вповнѣ оправданѣ, заслугують на увагу, бо указують, що населеню найбѣльше долягає въ его вѣдносинахъ до судѣвъ. Судовництво могло бы дѣйстно значно прислужитись интересамъ практичнымъ и економічнымъ, если бы не робило трудностей що до устного вношеня справъ цивільныхъ до судѣвъ. Се пожадане тымъ бѣльше теперь, коли зъ всѣхъ сторѣнъ живо домагають ся процедуры устной въ справахъ цивільныхъ.

Вѣдтакъ поручає міністеръ именно судомъ повѣтовымъ, щобы не спиняли устного вношеня справъ до суду, а вкѣнци звертає увагу цѣлого судовництва на се, що не досыть въ тѣй важнѣй справѣ, котра маѣ пѣдготовити до устной процедуры цивільной, пѣддати ся пассивно приписамъ законѣвъ, котрі вже и теперь дозволяють устне вношенье справъ до суду, але обовязкомъ кождого судьѣ, котрый въ высшого становища глядить на свою задачу, въ власной иніціятивы поучити стороны о тѣмъ, въ якихъ случаяхъ можуть оббйти ся безъ подань на письмѣ, та пояснити имъ хосенъ, якій для нихъ прийде зъ устного внесеня своихъ справъ до судового протоколу.

Коли-бъ суды дѣйстно выповнили порученье міністра судовництва, то не лише стала бы велика пѣльга для дѣлого населеня, але й можна бы усунути тоту загальну язву — покутныхъ писарѣвъ.

Спѣльнѣ делеґаціи.

Въ середу зачала комісія войскова угорской делеґаціи мераторичну нараду надъ буджетомъ войсковымъ. Дискусія вела ся головно що-до проектованого міністромъ вѣйны побѣльшеня часельного стану воякѣвъ въ пѣхотѣ. Розходять ся, щобы станъ войска въ часѣ мира побѣльшати о 14.688 воякѣвъ, а кошты сего побѣльшеня выносять 2,255.141 зр., зъ чого вправдѣ на 1893 р. припаде лишь 553 490 зр., бо міністерство розложило проектоване побѣльшенье на чотири роки и въ будучѣмъ роцѣ хоче его перевести лишь при 25 полкахъ. Вѣдъ 1872 р. міністеръ вѣйны бар. Кунъ першій разъ выступивъ зъ такимъ внесеньемъ и передъ его, а тогдѣ мотивовано се тымъ, що часъ презенційнои служѣбы за короткій до выобразованя вояка. Вѣдъ того часу за міністерства гр. Билляндта станъ презенційный побѣльшено, а нинѣ знов выступлено зъ жаданьемъ: кожду компанію пѣхоти збѣльшити о девять воякѣвъ. Теперѣшный аргументъ опираєсь головно на тѣмъ, що компанія зъ огляду на число воякѣвъ не въ силѣ вѣдповѣдно выобразувати воякѣвъ, хочь при тѣмъ розходить ся мабуть бѣльше о выобразованье офіцярѣвъ анѣжь простыхъ воякѣвъ. Ся недостача спонукана тымъ, що много пѣдофіцирѣвъ и воякѣвъ вѣдкомендировуєсь до служѣбы за жовнѣрѣвъ и ординансѣвъ. Угорска комісія войскова приняла предложенье міністерства що до побѣльшеня етату воякѣвъ въ 25 полкахъ на 1893 р. Вѣдтакъ интерпельовано міністра вѣйны Бавера що до бездымного пороху.

Дісыусія велась въ сей спосѣбъ.

Дел. Пульскій поспытавъ, чи правдивѣ донесеня ґазетъ, мовь бы бездымный порохъ бувъ цѣлкомъ не до ужитку.

Міністеръ Баверъ вѣдповѣвъ, що вѣсти въ ґазетахъ появились якъ разъ тогдѣ, коли вже усунено деякѣ недостачѣ въ выробѣ пороху, а бездымный порохъ давъ пѣдчасъ пробъ въ Константинополи доказы своѣи доброты. Въ динамітовѣй фабрицѣ Нобеля рѣвножь було дещо заколоту, бо змѣнено спосѣбъ выробу пороху, але міністерство вѣйны завчасу довѣдалось о всѣмъ и зарадило лиху. Закидъ, мовь бы при бездымномъ порохѣ неужывались цѣвки карабінѣвъ, неоправданый, бо крѣмъ меншихъ змѣнъ въ карабінахъ не треба нѣчого поправляти.

Дел. Угронъ пытавъ, чи нашь бездымный порохъ не пѣдпадае якимъ змѣнамъ по довшѣмъ часѣ? — Міністеръ вѣйны вѣдповѣвъ, що квестію обговорено въ делеґаціяхъ передъ двома роками, а рѣвножь не можна вдоволятись тымъ, щобы бездымный порохъ не пѣдпадавъ змѣнамъ черезъ десять лѣтъ, лишь треба выхѣсновати всякѣ средства хемічнѣ, щобы порохъ якъ найдовше задержавъ ся безъ змѣны.

Ся вѣдповѣдь не конче вдоволила деякихъ делеґатѣвъ, бо — якъ сказавъ дел. Веотій — міністеръ Биландъ, поясняюча сю квестію, заявивъ, що треба выждати десять лѣтъ, заки буде можна сказати, чи бездымный порохъ не зѣпсуе ся въ припасахъ по магазинахъ. — Міністеръ Баверъ сказавъ на се, що поясненя ґр. Биландта опирались на тогдѣшныхъ теоретичныхъ досвѣдахъ, а теперѣшній досвѣды показали що иншого. Отъ н. пр. коли заведено 11-мм. каліберъ карабінѣвъ, нихто не гадавъ, щобы можна було щось лѣпшого выгадати, а предъ теперь маемо 8 мм. карабіны, да навѣть есть 6·5 мм. каліберъ.

Тѣ поясненя міністра принято до вѣдомости.

Вѣдтакъ при позиціи: розложенье войскъ пытавъ дел. Угронъ, чому въ мѣсцевости Дьердьо Ст. Міклошъ въ Семигородѣ, котра лежить недалеко границѣ Россіи, нема нѣодного вояка? — Міністеръ Баверъ сказавъ на се, що въ часѣ мира войско инаше розложене анѣжь пѣдчасъ вѣйны. — Дел. Угронъ высказавъ, щобы тамъ бодай одинъ баталіонъ выслати въ згадану мѣсцевѣсть.

При дискусіи надъ „ординаріюмъ“ войсковымъ референтъ Раковскій подавъ, що австрійска армія въ часѣ мира маѣ теперь 284.450 воякѣвъ и 51.921 коней, отже о 5.263 воякѣвъ и 146 коней бѣльше, анѣжь минувшого року — але заразомъ хотѣвъ бы поясненя квестіи, що многѣ жалують ся за для служѣбы войсковои на бракъ роботниковъ въ господарствѣ рѣльничѣмъ, тожь чи бы не можна сему зарадити. — До сего пытаня доложивъ дел. Угронъ замѣтку, що се не здасть ся на вѣчо, бо войсковѣ взгляды переважають, а рѣльничѣ обставины суть побѣчнѣ.

Міністеръ Баверъ пѣднѣсъ, що у выимковыхъ случаяхъ, н. пр. въ часѣ браку воды, радо подасть помѣчь, и що таможь зъ засады оминаєсь покликувати резервістѣвъ въ часѣ

жнивъ. Але вказуване урѣзоповане при невеликомъ станѣ презенційномъ нашихъ компаній неможливе, а вѣдложенье цѣлои програмы вправъ на иншій часъ рѣвно-жь неможливе, бо на часъ живнъ припадають вправы баталіонами и полками, вѣдтакъ бѣльшими корпусами, а вкѣнци передъ покликаньемъ рекрутѣвъ, котре припадае на 1 жовтня, мусять бути якійсь короткій выпочинокъ. При пробѣ, поклицувати рекрутѣвъ ажь на весиѣ, показались лихѣ результаты; нема що й говорити про оощадности, бо вѣдсылки идучихъ на урѣзопъ а вѣдтакъ ихъ покликанье дуже много коштуютъ. Тожь годѣ поставити загальне правило що до урѣзопованя въ часѣ живнъ. Въ случаяхъ выимковыхъ уповажненій такожь команды теріторіяльній числитись зъ тыми вѣдносинами. — Вѣдповѣдь міністра принято, сконстатувавши, що міністеръ обѣцявъ занятись тою справою.

Довшу дѣскусію выклнкало предкладане міністерствомъ вѣйны поббльшенье презенційного стану воякѣвъ въ компаніяхъ пѣхоты и стрѣлцѣвъ.

Поставлено пытаня въ рѣзныхъ напрямахъ: чи поббльшеный станъ презенційный въ часѣ мира буде можна погодити зъ станомъ въ часѣ вѣйны; — вѣдки возьме ся потрѣбныхъ рекрутѣвъ до того поббльшеня; — чи бы не можна зарадити въ иншій способѣ, н. пр. щобы до роботы канцелярійнои въ компаніяхъ уживати цивільныхъ людей?

Вѣдповѣди давали міністеръ Баверъ и оберстъ Канізіюсъ, котрый предложивъ планъ, въ якій способѣ поббльшить ся проектоване число воякѣвъ.

Міністеръ вѣйны вказавъ, що выобразованье вояка терпить на тѣмъ, если компанія числить лишь 40 до 50 людей и замѣсть на чотири вѣддѣлы треба ей дѣлити на два, бо черезъ те командангы вѣддѣловъ не управляють ся въ своѣй службѣ. Презенційный станъ нашои компаніи выносить 83 людей, противно въ Нѣмеччинѣ ажь до 165, въ Россіи 105, у Франціи 125 а въ Италіи 100. Длятого, если переведе ся проектоване теперь поббльшенье о 9 воякѣвъ, то мы все ще будемо по-заду инпшхъ державъ. Ухваленый станъ войска въ часѣ вѣйны на 800.000 воякѣвъ не можна инакше въ дѣйстности зложити, хиба що на папери буде 864 000, бо вѣсѣмь процентъ вѣдпадае. Въ сей способѣ переведе ся и теперѣшне проектоване поббльшенье, а если бы не выставъ теперѣшный контингентъ рекрутѣвъ, то треба буде доповнити зъ-помѣжь тыхъ, котрѣ стоять въ четвертѣмъ роцѣ службы. Уживати цивільныхъ людей въ канцеляріяхъ войсковыхъ не заощадить коштѣвъ, бо и цивілістамъ треба добре платити.

Натякъ на покликанье воякѣвъ зъ четвертого року службы выклнкавъ сильну критаку зъ стороны делегатѣвъ Болгара и Угрона, котрѣ подносили, що коли въ иншихъ краяхъ говорить ся про дволѣтну службу войскову, то у насъ згадуесь про четвертый рѣкъ службы. — Вкѣнци ухвалено проектоване поббльшенье на 1893 р., а ухвалу що-до поббльшеня на дальшѣ роки задержано для слѣдуючихъ делегацій.

——

По довшѣй перервѣ збѣйшлась вчера комісія буджетова австрійскои делегаціи на нараду. Дѣскусія велась надъ кредитомъ для Босны.

Пос. Аймъ першій забравъ голосъ и заявивъ, що тѣ вѣчнѣ похвалы для міністра Каллая и представлюванье вѣдносинъ босанськихъ въ добрѣмъ свѣтлѣ мусять вже разъ покончитись, бо доведе до повного розчарованя. Надвышка въ буджетѣ босанськѣмъ въ высотѣ 58.882 зр. есть фіктійна, бо въ дѣйстности въ тѣмъ буджетѣ есть пѣвчетверта міліона зр. рѣчно дефіциту. Австрійске правительство не маѣ въ Боснѣ приязньникѣвъ, бо Магомедане и Сербы суть ворогами Австріи. Въ Боснѣ истнуе примусъ паспортовый. Пѣд часъ окупаціи ген. Филиповичь приржнъ Босанцамъ автономію и длятого ставить резолюцію, щобы якъ найскорше завести парляментарну репрезентацію сего краю.

Міністеръ Каллай вневнявъ, що для Австріи нема нѣякои небезпечности що-до босанськихъ вѣдносинъ. Рѣвножь не вѣдчуваѣ тамъ нѣхто потребы парляментарнои репрезентаціи.

Резолюцію Айма вѣдкинено а принято предложенье правительственне.

Вѣдтакъ ухвалено безъ довшои дѣскусіи буджетъ маринарки.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Коломыѣ.

[Ще де-що про русину клясу гімназіяльну въ Коломыи. — Слѣдѣвана борба межи радикалами а москвофілами. — Потреба чотиро-клясовои рускои школы въ Коломыи.]

Про отворенье рускои гімназіи въ Коломыи и про перешкоды, якѣ передъ тымъ були при записахъ до першои паралельнои клясы рускои, знають уже читателѣ „Дѣла“, а теперь хиба лишь де-що доповнимо.

Супротивъ высказу віцепрезидента краевои рады шкѣльнои посла Бобжиньского въ сеймѣ про 4 охъ вписаныхъ до рускои клясы ученикѣвъ передъ выѣздомъ инспектора И. Левицкого до Коломыѣ — годить ся сконстатувати на основѣ цифръ урядовыхъ, що въ трехъ першихъ дняхъ вписѣвъ, передъ приѣздомъ инспектора, директоръ гімназіи переписавъ зъ трудностію 12 ученикѣвъ зъ польскои клясы. По приѣздѣ инспектора переписало ся бѣльше, хоць и такъ ажь въ послѣдѣй хвили, бо мусѣвъ бути отець, а такожь вступнѣ испыты вѣдбулись инакше. За побуту инспектора Левицкого на 37 здаючихъ [разомъ зъ переписуючими ся] упавъ 1, а по его вѣдъѣздѣ на 18 здаючихъ упало 12... И зъ тыхъ, що переписали ся, ще завернули одного [зъ bursy rowiatowej] до клясы польскои. Въ польскѣй клясѣ лишило ся 14 ученикѣвъ-Русинѣвъ, не переписавшись до рускои. Межи тыми суть два сыны священикѣвъ: Климковича и Руденьского зъ Банѣ березѣвскои, дальше сынъ д-ра Николая Федоровича, сынъ учителя Семенюка зъ Пядинъ, сынъ приватного офіціяліста Могильницкого зъ Слобѣдки, сынъ Мельника Магляря зъ Березова и другѣ.

Ученики рускои клясы учать ся пильно и ведуть ся добре. „Шкѣльна помѣчь“ розпочила всѣмъ потребуючимъ книжки, запомагае приборами шкѣльными и т. д. Теперь починае зновъ старатись о одѣжь а евентуально декому о помѣчь на харчь. „Шкѣльна помѣчь“ розвиваесь и, надѣятись, розвиватись буде щоразъ бѣльше. Въ Бурсѣ коломыйскѣй есть сего року 14 школярѣвъ, а мѣжь тыми лише 2 зъ першои клясы, бо принимано до Бурсы ще пѣдчасъ вакацій, — але бурсаки по бѣльшѣй части зъ IV-ои клясы школы народнои, отже на другій рѣкъ пѣйдуть до рускои клясы гімназіи. Впрочѣмъ теперь въ Бурсѣ чинять ся заходы, щобы розширити льокаль, а тогдѣ мабуть прийме ся ще двохъ ученикѣвъ зъ I-ои рускои клясы. Взагалѣ звернено увагу и на Бурсу, щобы ей пѣднести.

Нашій „твердій“ своими агітаціями троха пошкодили, хочь не богато. Найцѣкавѣйше то, що деякій агітувавшій самій знайшли ся въ тѣмъ положеню, що выпало имъ користати зъ рускои клясы и — що такъ сказати — зъ интересу вписали до неи свои дѣти. Теорія своею дорогою, а практика своею. Бѣльше зашкодила агітація „твердыхъ“ верховодѣвъ зъ Філіи общества им. Качковского межи учениками въ высшихъ клясъ польскои гімназіи, щобы не вписували ся на рускій языкъ, — бо й справдѣ кѣлькохъ ученикѣвъ на рускій языкъ сего року не ходять.

На слѣдуючій рѣкъ шкѣльный мусять Русины добре приготовитись и або Бурсу розширити бодай у-двоѣ, або оснувати институтъ для молодежа рускои гімназіи. Кобы лише межи Русинами въ Коломыи бѣльше енергіи и роботы, а менше пустого гамору и роздору... А роздоръ мабуть ще бѣльше зможе ся на будуще, бо до Коломыѣ маѣ прибути звѣстный москвофілъ д-ръ Владиміръ Ѳ. Дудыкевичь зъ Вѣдня и тутъ утворити канцелярію адвокатскѣю. „Твердѣ“ зъ Коломыйщины дуже тому радѣ, бо надѣють ся, що д-ръ Вл. Ѳ. Дудыкевичь стане на чолѣ контръ агітаціи супротивъ радикалѣвъ д-ра Северина Даниловича и директора „Гуцульскои Спѣлки“ Иларія Герасимовича, редактора „Хліборобa“, котрымъ до помочи прибувъ ще й п. Михайло Павликъ, переселивши ся зъ Львова на мешканье до Коломыи и перенѣсши сюды до друкарнѣ Михайла Бѣлоуса такожь „Народ“. И Коломыйщина стане свѣдкомъ борбы двохъ скрайныхъ напрямѣвъ, репрезентованыхъ двома молодыми адвокатами, радикаломъ и москвофіломъ. Зъ одного боку написано на прапорѣ безрелігій нѣсть, зъ другого симпатія до православія; зъ одного соціялізмъ, зъ другои симпатія до Россіи.... Цѣкава те буде боротьба — о вплывъ на народъ, а остаточно вплывъ бѣльшій чи меншій одного або другого борця проявить ся въ тѣмъ, котрого канцелярія списувати буде мужинамъ бѣльше суплікъ...

Мы народовцѣ — нехай собѣ премудрѣ радикалы и москвофілы зъ насъ и смѣють ся — все думаемо одно: якъ бы помогти пѣднесеню и розвоѣви свого народу на основѣ питомѣй національнѣй. Ось нова рѣчь показалась намъ теперь бѣльше потрѣбною, якъ коли-небудь перше. По основаню рускои гімназіи потрѣбно намъ конче рускои чотиро-клясовои школы народнои въ Коломыи и о те — хочь и якъ оно мабуть тяжко пѣйде — мусимо добивати ся въ цѣлою енергіею, всѣми способами и силами.

Зъ Калуского.

[Клеветы дописувателя Г. И. Т. до „Гал. Руси“.]

Въ ч. 215 „Гал. Руси“ помѣстивъ священикъ Г. И. Т. допись пѣдъ заголовкомъ „Старая исторія въ новомъ изданіи“, котру если розбересь обективно, то дѣйстно приходить ся сказати: Сумно, що то писавъ священикъ! Факты помѣшанѣ зъ собою, видно недостачу льогічного упорядкованя, ретроградность [хочь самъ на той тематъ богато говорять] и бракъ доброи волѣ та любови ближнього. Досыть буде перейти тую допись коротко.

Авторъ зачинае згадкою про знану справу тучанску зъ тымъ додаткомъ, що все то вже дѣялось за польскихъ часѣвъ, але почавши вѣдъ митрополита Ангеловича до Іосифа Сембратовича церковь руска яко тако станула на становищи вѣдпорѣмъ. Противъ того нема що полемізувати, однакъ авторъ нѣ въ сего нѣ зъ того говорять при тѣмъ, що Русины, видачи, що церковь станула сильнѣйше, выдумали противъ неа „нову еру“. Чи-жь не мудра выгадка?!

Руске духовенство — наже дальше авторъ розпало ся на два таборы, карность упала, молодій „ново еристы“ аѣ Єзуиты зачинають презырати старшими. Єзуиты, бачучи якъ стануло дѣло, взяли ся разорати церковь, и се имъ удало ся, бо — якъ заявляе дальше авторъ — „вскорѣ можно надѣяти ся больше случаевъ отрѣшенія священниковъ отъ ихъ приходовъ“. И чому се все дѣе ся? — пытаесь авторъ, и вѣдповѣдае: Длятого, що нашѣ владыки не дбаютъ о церковь, бо навѣть въ такъ важнѣмъ дѣлѣ, „якъ фонетика“, упорно молчать! Чи жь знову не розумно сказано?

Яку-жь бы „преграду“ на се поставити? Мірско церковного общества къ защитѣ церкви — каже авторъ — не можна заснувати, бо „одна часть интелигенціи поступила въ радикалы, друга въ ново-еристы, третя въ индиферентисты, а всѣ тѣ и ще другѣ сектанты [хиба схизматики!] не запишуть ся до такого общества, бо ихъ дѣло разорати церкви, — мірская наша интелигенція поскакала туда, куды зъ комана курить ся! Скорше вже удалось бы оснувати духовно-мірское общество, але стоить на перешкодѣ незгода епархій! Найлѣпше буде, если цѣлу акцію возьмуть въ свои руки священики, маючи въ рукахъ такъ добре средство — „соборчики“. Першою рѣчою на соборчинахъ було бы сконсолідувати силы духовенъства и выробити ему повагу въ суспѣльности, такъ щобы тѣ професоры, — котрѣ тогды знають священика, коли ходить лишь о голосованье на него на посла, хотяй впрочѣмъ они думають лишь о „кіѣвскѣмъ королѣвствѣ“ [що за злочинъство!] — не называли его опѣслы лише деруномъ. Дальшою рѣчею соборчикѣвъ було бы наверненье молодыхъ священниковъ „ново-эристовъ“, котрѣ до того степеня забуваютъ ся, що „якъ бы на перекоръ къ старымъ священникамъ, фонетикою пишутъ“! Ихъ бы переконати, що черезъ фонетику церковь упаде [!!], бо народъ вѣдчужить ся вѣдъ неи.

Однакъ finis coronat opus. Нашъ авторъ просто оклеветуе молодыхъ своихъ собратій священикѣвъ. Они всѣ загаломъ суть „безъ сознанія своего высокого званія“. Научивши ся вѣдъ „великихъ людей“ спорои порціи науковои ароганціи, не совѣтуютъ ся уже старшихъ священикѣвъ, черезъ то роблять скоки, а народъ попадае въ безвѣріе. Молодѣ священики смѣють ся зъ брошуры „Галицкая Русь въ европейской политицѣ“ [написанои Адольфомъ Ивановичемъ Добрянскимъ — *Ред.*] не хотять читати „Исторіи Руси“ выданои господиномъ Саввою Дудою, межи ними суть „доносчики“ и они дбаютъ лише о грѣшь! Пытаемо: Чи совѣстный чоловѣкъ, до того священикъ, вѣдваживъ бы ся кидати публично такій тяжій клеветы на своихъ собратій?!

Вкѣнци на соборчинахъ — каже авторъ обдумати бы средство на се, якъ бы то „убѣдити нашихъ архіереевъ, щобы они плюнули на высокую политику, отрекли ся [знову!] „новой эры“, зъ низшимъ духовенъствомъ взяли ся до працѣ въ виноградѣ Христа! „Новая ера“ провалить ся, а тымчасомъ готова цѣлая перемышльска епархія попасти во власть латиньского бискупа. [Цуръ тѣй „новой эрѣ“!] Владыки попавши въ „нову эру“ благодѣйствуютъ, бо знають, що имъ митры [!] за се не здоймуть, митрополитъ навѣть procul negotiis in Podlute sedet, коли росте агітація за фонетикою и т. д.

Се змѣстъ той монструальной допися. Сумно, — ще разъ повтаряемо, — що то пише священикъ! Але може бы вѣнъ вѣдписывавъ ся вѣдъ такими дописами повнымъ своимъ именемъ, а мы вже, вѣдсля его дѣлъ, осудили бы, чи маѣ вѣнъ право на такъ много людей кидати намѣньемъ клеветъ...

Левъ Залужный въ имени молодыхъ священикѣвъ.

Зъ Рогатина.

[Въ справѣ товариства дяковъ Львѣвскои архіепархіи.]

Два рока минуло, якъ завязало ся заходомъ п. Иліи Бойкевича, дяка рогатиньского, товариство взаимнои помочи дяковъ львѣвскои архіепархіи. Дня 24 червня 1890 р. вѣдбули ся загальнѣ зборы дяковъ въ Рогатинѣ и поручили дальшу судьбу товариства выбраному выдѣлови, котрого предсѣдателемъ Впреосв. митрополитъ именувавъ Вп. о. Турковича, крилошанина львѣвского, а выдѣлъ выбравъ зъ помѣжь себе заступникомъ предсѣдателя Вп. о. Инол. Дзеровича, пароха въ Рогатинѣ, прочій-жь члены выдѣлу заняли другѣ уряды а радше титулы.

На тѣмъ мабуть и скѣнчила ся вся робота около розвитку сего товариства, бо про него й слыху нема. Многѣ дяки допытують ся, якъ стоить справа ихъ товариства, але на се коротка вѣдповѣдь: нѣякъ, бо спить. Пѣдчасъ коли такій самій товариства дяковскій въ дѣецезіяхъ перемыскѣй и станиславѣвскѣй оказують якійсь рухъ та й розвитокъ, то въ львѣвскѣй заснѣтило ся.

Причины слабого руху або й сонности товариства дяковъ суть по моѣй думцѣ такій: Недостатокъ выдѣлу дѣяльного, урядуючого въ самѣмъ центрумъ архидіецезіи [у Львовѣ] а не въ якѣмись мѣсточку на провінціи, чого впрочѣмъ и статуты вымагають. Дальше за мале заинтересованье справою самыми дяками, а вкѣнци и за мале заопѣкованье сею справою нашимъ духовенъствомъ. А прецѣнь есть се товариство — пѣсля моеи гадки — великои ваги и значѣня, бо черезъ него зорганізуе ся и бодай въ части убезпечить свѣй бытъ сей нашъ пролетаріятъ церковный, котрый, статутами связаный, мѣгъ бы не лишь пѣднести ся на славу церкви и нашого обряду, але й для добра народу.

Яко причину упадку товариства кладу на перше мѣсце недостачу енергічного выдѣлу длятого, бо безперечно и найлѣпша машина буде стояти безцѣльно, если нема кому охочому и сильному стати до керны. Крѣпкій выдѣлъ пильнуе належитого выповненя статутѣвъ вѣдъ стороны членовъ товариства и буде старата ся — якъ се статутъ каже — не лишь о часто фінансову сторону товарастна, але буде гладати и другихъ жерелъ до удержаня и добробыту членовъ товариства. А такій жерела суть невычерпанѣ, лише треба ихъ вѣдшукати и унормувати. Н. пр. въ школѣ дачкѣвъ у всѣхъ трехъ капітулахъ могли бы кандидаты учити ся пѣсля своеи охоты якогось ремѣсла, або побирати практику въ Народнѣй Торговли, або приучувати ся до уряду писаря, а способнѣйшій могли бы по селахъ учити такожь въ школѣ. Загально жалують ся теперь всюда пп. инспекторы, бо й самъ віцепрезидентъ п. Бобжиньскій, що нема учителѣвъ кваліфікованыхъ для школъ, а прецѣнь они якось провізорично обсаджуютъ опорожненій посады, — обсаджуютъ, але людьми, якѣ имъ попадуть пѣдъ руки, аб ще лѣпше, якихъ имъ хто пѣдпхае и запротегуе, а зъ того бачимо теперь скрѣзь по селахъ много учителѣвъ ледво читати умѣючихъ а зъ мѣста швачки покидаютъ иглу та бѣле и спѣшать на село людей дурити, т. е. рускій дѣти еманципувати и перекабачувати ихъ на польске. Для пп. инспекторѣвъ выстатне, щобы хтось запротегувавъ того або сего чловѣка на учителя чи учительку, а они дѣйстно беруть, бо потреба. А громада платитъ ихъ, и школу утримуе и огрѣвае! Хбсна-жь изъ того Богъ дасть! Чи-жь не мѣгъ бы сей рядъ провізоричного учителя сповнити нашъ [если способный до того] дякъ, котрый бы можеѣ меншою пенсіею вдоволявъ ся а въ двое тѣлко научивъ! Нашому дякови и такъ уже учинено приврду черезъ то, що забрано ему — безъ новомодной надемізаціи — и хату-дяковку, и огородъ коло неи, а побудовано тамъ хитромудро величавѣ та не ясне свѣтло даючій школы. Дякамъ нашимъ въ першѣмъ рядѣ належить ся, щобы провізорично заняли свое давне мѣсце въ школѣ. О се позвавъ выдѣлъ товариства дяковъ голосно упѣмнутись и просити о помѣчь вѣдъ Всесв. митрополичои Консисторіи.

За мале заинтересованье дяковъ справою власного товариства есть такожь важною причиною неудачѣ товариства и неразъ зъ того выходить, що многѣ дяки самѣ не розумѣють значѣня свого товариства и его або перецѣнюють або легковажать. Одни перецѣнюють его, ставлячи далекосыючій домагання, якъ н. пр. було се недавно въ станиславѣвскѣй діецезіи, другѣ по простуе не мають до него довѣрія и суть байдужными, бо имъ вробить капіталу зъ рѣчныхъ малыхъ ихъ вкладокъ выдае ся такъ повольнымъ, що не надѣють ся колись имъ заинтересувати ся, а для своихъ наслѣдниковъ не хотять жертвувати.

Вкѣнци треба въ великѣй мѣрѣ признати за мале заопѣкованье товариствомъ дяковъ нашимъ духовенъствомъ, а правду сказавши, товариство се може вповнѣ розвитись лише пѣдъ опѣкою священикѣвъ, бо самѣ дяки суть за слабою до того силою моральною и матеріяльною. Можна чути вѣдъ неодного священика, що се все безхосенне та що кождый священикъ и безъ того стараесь якось о свого дяка. Я сего не перечу, але такимъ чиномъ цѣлкомъ не пѣднесе ся стіну дяковского, а буде се лишь дякъ von Fal zu Fall, бѣдачиско пѣдхлѣбляючій въ очи, заглядаючій до руки свого священика и просто наемникъ громадскій, — пѣдчасъ коли бѣло бы обовязкомъ духовенъства, щобы при нашихъ церквахъ выворити солідный, моральный церквѣ и народови щиро вѣдданый станъ дяковскій, яко поважну корпорацію „причта церковного“. Въ тѣмъ напрямѣ треба бы поправити и веденье институтѣвъ дяковскихъ при всѣхъ трехъ капітулахъ, а на сей тематъ дбсть бы богато сказати и скритикувати. До утержаня такихъ дяковъ треба конче утворити при кождѣй церквѣ одвѣтный фондъ дяковскій складаючій ся головно зъ грунту а по можности и зъ хаты. Товариство взаимнои помочи маѣ тутъ широке поле до дѣлання, а именно придбати якъ найбѣльше фондовъ и гроша, а вѣдтакъ за нихъ систематично закуповувати по селахъ грунты для дяковъ. Въ тѣмъ напрямѣ повинно бы братство взяти ся до дѣла, выкбснувати всѣ можливій средства до розвитку свого, а дяки безъ сумнѣву бѣльше одушевлять ся товариствомъ нѣжь до-теперь, де бѣдае ся имъ въ статутахъ: „запомога въ старости“, „запомога вдовамъ“ и т. и. Въ помѣчь товариству дяковъ конче въ тѣй цѣли повинно прийти наше духовенъство, церкви, братства и громады. Дотеперь есть звычай, що громады даютъ дякови скѣпщину т. е. по пару горцивъ збжа вѣдъ нумера. То есть завсѣгды для громады тягаромъ, вѣдъ котрого она титуломъ выкупна могла бы увольнити ся. Выкупно то, розложене на лѣта а сплачуване рядами, збогатило бы собою фондъ потрѣбный до закупна грунту, а додавши до того добровольнѣ датки священика, церкви, братства и взмайна товариства взаимнои помочи дяковъ, було бы можна постепенно закуповувати грунты для дяковъ почавши вѣдъ 1 морга до 2—3—4 морговъ, якъ буде можна. А наколи товариство взаимнои помочи дяковъ въ лѣтами выповнить сю головну свою задачу, буде могло тотчасъ опѣкувати ся и вдовами та сиротами по дяках та дальшимъ розвиткомъ ихъ провѣты и добра.

Подаю сю гадку [впрочѣмъ не такъ и нову] въ тѣй надѣи, що ей въ кругахъ нашого Всч. духовенъства и Ч. дяковъ докладнѣйше ще обдумаесь, обробить ся и поставить ся ясно на порадокъ дневный въ тѣй цѣли, щобы замѣнила ся въ дѣло.

Ie-дякъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТІЧНЫЙ.

„Биржевыя Вѣдомости“, органъ россійского міністерства скарбу, вневнють мимо всего, що зъѣздъ въ Скерневицяхъ вѣдбуде ся, хочь въ Петербургѣ всѣмъ всѣ сумнѣваютъ ся о правдивости тои вести и добачаютъ въ нѣй лише біржевый маневръ. Сей дневникъ зновъ въ друге заговоривъ о якѣйсь замѣнѣ австрійскои политыки. Вѣдень вже бѣльше не хоче складати нѣякихъ жертвъ для нѣмецкого мілітаризму, а голосно тамъ перемогло переконанье, що дальше пѣдпираньe правленя Стамбулова и для самои Австріи е небезпечнымъ. Се причина, котра спонукуе вѣденьскій кабінетъ усунути напружій вѣдносины до Россіи, бо цѣла справа болгарска не варта и одной кости россійского коняка та марна и выжидаюча політика може прискорати розпаданье потрійного союзу. Найлѣпшимъ доказомъ, що Россіи політика вѣдповѣдае цѣли, выходить зъ того, що Австрія робить першій кроки до зближеня. Иншій

дневники думають, що зѣздъ обохъ монархôвъ бувъ бы пожаданый, але сумнѣвають ся о сихъ надто великихъ надѣяхъ. „Петербургскія Вѣдомости“ кажуть, що слово „зближенье“ теперь не на мѣсци. Прецѣнь гр. Кальноій сконстатувавъ недавно, що австрійско россійскій вôдносины лишили ся незмѣненій а погласка о напремѣшнôмъ зближеню Россіи до Нѣмеччины назвавъ тенденційными инсинуаціямс. Якъ попереднй зѣзды, такъ евентуальный новый, ствердять лише, що правительства цѣлкомъ суть противній вôйнѣ агресивнôй. „Новости“ тажож бажають зѣзду, бо се бухо бы наслѣдкомъ залишеня дальшихъ уоружень, але поки що сумнѣвають ся о сихъ розсѣваныхъ погласкахъ.

——

Італійскій парляментъ розвязано. Королѣвскимъ декретомъ, датованымъ въ дня 10 жовтня, розвязано палату послôвъ, выначено выбори на 6 падолиста, доповняючій выбори розписано на 13, а парляментъ скликано на 23 падолиста. Заразомъ оголошено справозданье міністерскои рады, на пôдставѣ котрого король розвязавъ палату. Се справозданье есть властиво правительственною програмою, выясняе поодиноій квестіи въ дуже докладный способъ та кладе найбôльшу вагу на те, що нинѣ справы економічній мають першенъство, а ихъ порѣшенье робить дорогу до порѣшеня найбôльше пекучихъ справъ соціяльныхъ. Щ бы фінансы Італіи управильнити, треба многихъ лѣтъ супокôйныхъ, на котрій италійске королѣвство на свое щастье може певно числати, бо до удержаня такого стану оно головно причинило ся своими аліянсами та постôйнымъ змаганьемъ, щобы привернути згоду и усунути всяке недовѣрье. Потреба ще и нашихъ условій, а то супокою внутрь краю, котрый правительство надѣе ся удержати такою політикою, що въ одноп стороны буде поважно и пильно стояти на сторожи кождои свободы, а въ другои стороны пôдъ рôвночасно енергічною запорукою безпечности горожанъ оминати всякій конфліктъ.

Справозданье вôдтакъ входить въ дуже подрôбный розборъ результатôвъ господарки фінансовои за роки 1891/92, 1892/93 и 1893/94, та поясняе, що побôчь попередно вже введеныхъ ощадностей запроектовано ще новій, котрій доказують, що доконечній суть новій тягары и въ тôмъ проектѣ не може бути нѣякои самообманы. Войсковій выдатки звычайній и надзвычайній пôдвысшено рôчно на 246 міліонôвъ лірôвъ. Нинѣшный буджетъ военный выносить $241^{3}/_{10}$ міліонôвъ. На надзвычайній выдатки вôдъ парламенту правительство буде домагати ся $4^{6}/_{10}$ міліонôвъ.

Вôдтакъ справозданье вказуе на те, що звычайній и надзвычайній выдатки военного буджету выносили въ 1888/89 р. $405^{3}/_{10}$ а въ 1891/92 роцѣ 260 міліонôвъ и що буджетъ маринарки въ 1888/89 роцѣ выносе $157^{8}/_{10}$ а въ 1891/92 роцѣ до $105^{4}/_{10}$ міліонôвъ. Зъ того выходить, що выдатки на войско зменшили ся о значній сумы. Если мы — каже справозданье міністерскои рады — буджетъ военный назначимо на 246 міліонôвъ, то тымъ способомъ потребы національнои обороны и фінансового положена Італіи будуть годити ся. Вôдносины полѣпшили ся не тôлько що до обороны краю, але впрочôмъ и що-до выдаткôвъ. Правительство буде старати ся, щобы способбность обороны ще пôднести черезъ улѣшенье системы рекрутаціи та авансу, пôдвести дісціплíну и духъ армій, а горожанъ вже въ першôй молодости познайомити зъ уживаньемъ оружія и втягнути въ труды житя войскового.

Справозданье обчисляе дефіцитъ на 1892/93 рôкъ на $37^{7}/_{10}$ а буджетъ на 1893/94 на $50^{8}/_{10}$ міліонôвъ. Черезъ роздѣлъ выдаткôвъ на надзвычайній будовы водній и будôвлю гостинцѣвъ та черезъ зниженье пенсій и черезъ редукцію въ буджетовыхъ выдаткахъ кабінетъ приходить до результату, що буджетъ на 1892/93 рôкъ замкне зъ надвышкою 6 міліонôвъ а буджетъ 1893/94 остане ся въ рôвновазѣ.

Въ такій способъ правительство и парляментъ можуть супокôйно приступити до нарады надъ реформою податку, котрои потребуючій класы населеня жадають. Щобы ею реформу пôдготовити, правительство поставить внесенье, щобы привôзъ и продажа скальныхъ олѣвъ, потрѣбныхъ до освѣтленя, стали монополемъ правительства. Дальше міністерске справозданье заповѣдае змѣны въ загальнôй тарифѣ цловôй и реформу емісійныхъ банкôвъ, та згадуе про мѣжнародну конференцію монетарну, що-до котрои мѣжь державами приналежными до латиньскои уніи монетарнои не буде мабуть нѣякои суперечности. Наконець правительство заповѣдае органічній реформы, реформы внутрѣшного ладу и реформы соціяльній.

Коротко програму италійского правительства можна такъ зôставити: Певне привернене буджетовои рôвновази въ державнôй господарцѣ безъ заведеня новыхъ податкôвъ и безъ пôдвышеня теперѣшныхъ, навѣть зъ забезпеченьемъ людей оподатковыныхъ противъ пôдвышеня податку въ будучности; органічна реформа публичнои службы, щобы уложити ея простѣйше, економічнѣйше и крѣпше; супокôйне и певне приготовленье до податковои реформы въ користь класъ потребуючихъ; рѣшуче приступленье до порѣшеня тыхъ справъ суспôльныхъ, котрій стали дозрѣлыми и пекучими.

Справозданье кôнчить ся такими словами: „Отсе програма кабінету. Правительство уважало бы себе щасливымъ, если бы противъ сеи програмы противставлено другу. Се дуже легко може стати ся, и маемо надѣю, що такъ дѣйстно стане ся, бо анѣ тѣ, що стоять на мѣсци, анѣ тѣ, котрій хочуть ити напередъ, не можуть зрôвнати ся ходомъ. Роздѣлъ на політичній партіи доконечный для правильного функціюнованя конституційныхъ институцій. Квестіи змѣняють ся, имена тратять свое значенье, але змагания и воля жинють довше анѣжь старій квестіи и старій имена.“

Така правительственна програма кабінету Джіоліттого. Якъ ся прійме италійскій народъ не знати, але вѣсти о руху выборчôмъ, котрый тамъ зачавъ ся, суть для него досыть користній. Кажуть, що агітація веде ся дуже горячо и вôдбувають ся скрôзь бурливій передвыборчій зборы, а особливо на Полудни. Въ полуднево-захôдній частинѣ Италіи въ мѣстѣ Барі, радикалы поставили кандидатуру Імбріяніого противъ кандидата міністеріяльного. Въ цѣлôй Сицилии выборы мали пôйти по гадцѣ Кріспіого, котрого становиско прихильне для кабінету лѣвицѣ. Нікотера числить, що прихильники его добудуть 40 мандатôвъ. Въ кружкахъ правительственныхъ надѣють ся, що взагалѣ до палаты послôвъ вôйде 400 послôвъ правительственныхъ, а лише 100 опозиціоністôвъ.

——

На Кретѣ пôднесено бунтъ въ малыхъ розмѣрахъ. Мешканцѣ въ провінціи Сфакія зачали скликувати вѣча, на котрыхъ обговорювали справу утеку зô стороны турецкого правительства. Вôдтакъ прійшло до орґанізованя повстаньчихъ вôддѣлôвъ, котрій мали сгрѣтити ся вже зъ турецкимъ войскомъ. Въ бійцѣ убито трохъ Кретеньцѣвъ а одного тяжко покалѣчено. Уряды хотѣли помирити ся, але сѣ пробы розбили ся въ причины неохочого становиска населеня, котре переговоры хоче вести просто зъ самымъ кретеньскимъ ґенералъ-ґубернаторомъ Шефкетомъ-пашею. Повстанцѣ сконцентрували свои силы коло Апокороноса. Такожь зъ мѣста Канеѣ доносять, що и тамъ Кретенцѣ устроили цѣлый рядъ народныхъ зборôвъ, щобы пôднести протестъ противъ нарушеня турецкими властями халепского договору та выслати въ тôй справѣ меморіялъ до султана. Одно зъ сихъ вѣчь турецке войско окружило и напало, а при тôй нагодѣ зранено трохъ Кретенцѣвъ, мѣжь ними одного бувшого депутата, Подня выликала велике зворушенье на цѣлôмъ островѣ.

НОВИНКИ.

— **Вôдчиты для женщинъ**, устроюваній заходомъ „Руского Товариства Педаґоґічного“ у Львовѣ, розпочинають ся на ново въ недѣлю дня 16 н. ст. жовтня въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Сеи недѣлѣ о годинѣ 4-ôй зъ полудня буде читати зъ исторіи рускои літературы проф. рускои ґімназіи п. Володимиръ Коцовскій.

— **Вôдъ п. Володимира Лаврôвского**, ц. к. емерит. комісаря староства одержали мы таке письмо: Маю честь повѣдомити Впов. Загалъ, що дирекція Товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“ у Львовѣ именувала мене своимъ аґентомъ на львôвскій повѣтъ судовый. „Днѣстеръ“, товариство взаимныхъ обезпечень у Львовѣ есть першимъ рускимъ товариствомъ асекураційнымъ, опертымъ на взаимности своихъ членôвъ. Оно маѣ на цѣли: обезпечати недвижимости и движимости вôдъ шкôдъ огневыхъ и подае якъ найприступнѣйшій услôвія обезпечень. Фондъ основный товариства якъ и договоры заключенй зъ першими товариствами контра асекураційными, подають членамъ товариства що найменше таку саму поруку, що до сповненя зъобовязань „Днѣстра“, якъ и кожде инше товариство. Поручаючи ся ласкавымъ взглядамъ Впов. Загалу заявляю, що есмь готовъ служити Вамъ въ справахъ обезпечень кождого часу и удѣлити охотно всякихъ поясненъ. — *Володимиръ Лаврôвскій*, аґентъ „Днѣстра“ у Львовѣ, улиця Театральна ч. 8, II. поверхъ.

— **О. Юліянъ Зубрицкій** завѣдатель Лисиничъ доноситъ намъ: Дня 15 сего мѣсяця въ суботу розпочинаесь місія духовна въ Лисиничахъ коло Львова и тревати буде чотири днѣ т. е, 16, 17, 18 и 19-го а скôнчить ся 20-го въ четверъ. Проповѣдати будуть Василіяне оо. Єремія Ломницкій и Малицкій. — *Юліянъ Зубрицкій*, завѣдатель Лисиничъ.

— **Россійскій дневники** — якъ мы вже неразъ констатували — не займають ся серіозно справами галицко-рускими и для нихъ нашій справы нинѣ зовсѣмъ байдужній, — выняви хиба деякій орґаны пôвъ-урядовій, якъ „Кіевлянинъ“ або „Варшавскій Дневникъ“, котрій мають дописувателѣвъ въ табору москвофілôвъ львôвскихъ. Огже въ тыхъ немногихъ пôвъ-офіціяльныхъ орґанахъ та ще въ орґанѣ „Славянскаго благотворительнаго общества“ попадають ся вôдъ часу до часу дописи зъ Галичины, але тѣ дописи такъ на-скрôзь тенденційній и повній очевидныхъ напастей и доносôвъ на „Украинофільство“, що кожда хочь трохи честна независима часопись россійска не поважить ся повторити ихъ. Рôвно-жь не користають независимій дневники россійскій зъ елюкурацій идучои въ Россію львôвскои „Галицкой Руси“, пересвѣдчений о ея неправдомовности и гидячись ея револьверскимъ способомъ редаґованя,— тожь найрадше або вже не згадують о справахъ галицко-рускихъ, або опирають ся на звѣсткахъ про Русинôвъ въ Neue freie Presse. Вѣрній информаціи о нашихъ справахъ могли бы Россіяне черпати зъ „Дѣла“, якъ то колька лѣтъ, коли „Дѣло“ йшло до Россіи, й робили, та, на жаль, передъ роками, а именно передъ процесомъ Малхалка, тутешній деякій „Заведенчука“ интриґами спровадили вôднятье дебіту „Дѣла“ въ Россіи. Въ наслѣдокъ того и выходять вôдъ якогось часу Въ тôй станъ, якій мы высше представили. „Галицкая Русь“ у вчерашнôмъ числѣ дуже за те накинулась на россійскій дневники, мѣжь тыми навѣть нулась на петербургске „Новое Время“, котре — якъ сказано — маѣ европейске значѣнье и вилывъ на хôдъ загальнои політики. „Новое Время“ — пише „Гал. Русь“ — рôвно якъ и ея товаришки, мають все красній информаціи о подѣяхъ въ Хінахъ, Камерунѣ, Аргентинѣ, але информаціи ея о подѣяхъ въ сусѣдній Галичинѣ просто скандальній. Такій важній факты, якъ громадна еміґрація рускихъ селянъ зъ Галичины до Россіи, якъ взагалѣ житье бутье політичне и домашне галицкои Руси — то для россійскихъ ґазетъ terra incognita, а сли и зволять часомъ згадати, то налетуть такои чепухи, намотають такои баламуты, що просто встыдъ намъ за нихъ. А прецѣнь кôлько то въ ихъ стовпцяхъ деклямацій на тему хочь-бы однои славяньскои взаимности, кôлько менторства, щобы Славяне пôзнавали одинъ другого! На жаль, на деклямаціяхъ все кôнчить ся, бо мы бодай не замѣчаемо, щобы россійске дневникарство перевело свои науки въ практицѣ. „Неужели — кôнчить розжалôбнена „Гал. Русь“ — заграничнии русскіи газеты русскіи лишь потому, що издаются на русскомъ языцѣ и русскимъ письмомъ?“ — *Розумѣемо жаль и огôрченье „Галицкой Руси“*, але хто виненъ, якъ не она сама и ея фракція, що такъ здискредитували Русь галицку въ очехъ независимого дневникарства россійского?

— **Зъ Рогатинщины пишуть намъ**: Вôдъ двохъ недѣль замкнено у насъ торги на худобу и свинѣ зъ причины заразы на ратицѣ и мѣхурôвъ у пыску. Се погôршує положенье хлѣбороба. Збôжа не богато есть продати, а торги замкненй. Тымчасомъ за податки страшно тиснуть по селахъ, тягнуть послѣдне. Чи не могли бы бодай пождати?!

— **Убійство жандарма.** Въ околици Ґермакôвки, въ борщѣвскôмъ повѣтѣ, застрѣливъ россійскій козакъ патрулюючого вздовжь границѣ надъ Збручемъ австрійского жандарма. Стало ся се зъ кôнцемъ минувшого тыжня. Жандармъ австрійскій хотѣвъ перешкодити кôлькомъ нашимъ селянамъ перейти рѣку, бо не мали при собѣ пашпортôвъ. Стоячій на другôмъ березѣ козакъ почавъ зъ тои причины сварню зъ нашимъ жандармомъ и вкôнци розлюченый выстрѣливъ. Стрѣлъ бувъ цѣльный и жандармъ упавъ на мѣсци трупомъ. Якъ до Dziennik-a Polsk-ого пишуть, ходить въ тамтôй околици чутка, що сей случай не есть одинокій и що власти россійскій интерпельованій въ тôй справѣ, вôдповѣли, що за свою сторожу граничну (зложену переважно зъ Азіятôвъ) не можуть брати одвѣчальности на себе.

— **Зъ Городенщины пишуть намъ**: На бѣгунку, на холерину, навѣть на кровавy дезинтерію показавъ ся дуже успѣшнымъ бѣлокъ зъ сырого свѣжого яйця. А ще успѣшнѣйше буде, коли хорый при тôмъ сяде въ горячій лугъ, въ котрôмъ черезъ чверть годины выварила ся вôвсяна солома. — *Т. Глиньскій* парохъ зъ Городницѣ.

— **Епільоґъ выборôвъ въ Станиславовѣ.** Въ наслѣдокъ обжалованя прокураторіи маѣ вôдбутись дня 20 н. ст. жовтня въ дисциплінарнôмъ сенатѣ высшого суду краєвого у Львовѣ дисциплінарна розправа противъ чотирохъ судьѣвъ окружного суду въ Станиславовѣ, обжалованыхъ о обиджаюче станъ судейскій поведенье пôдчасъ выборôвъ посла до рады державнои зъ мѣста Станиславова въ цвѣтни с. р. Оборону двохъ обжалованыхъ обняли д-ръ Малаховскій адвокатъ зô Львова и нотарь Орскій зъ Товмача. Результату розправы выжидають нетерпеливо выборцѣ Станиславова и Тисьменицѣ, бо обжалованй судьѣ мають оправдуватись зъ того, що брали дѣяльну участь въ агітаціи и пôддержували выборъ совѣтника Гофмокля противъ кандидата краковскои партіи проф. Милевского.

— **Зъ Бережанщины доносять**, що дня 6 н. ст. жовтня мавъ вандрôвный учитель рôльництва Сев. Висневскій выкладъ въ Плиховѣ, зъ господарства. Бесѣдникъ говоривъ по руски а за тему выкладу взявъ науку о гною, о культурѣ ростинъ на зерно и на пашу, о внѣшныхъ ознакахъ дôйности коровъ и о ужитю трокара, демонструючи се на живôмъ оказѣ. На выкладъ зôбрали ся майже всѣ члены невеличкои плиховскои громады и выслухали его зъ великимъ занятьемъ.

— **Прімаріемъ загального шпиталя въ Перемышли** именовано на мѣсце уступившого зъ тои посады д-ра Вас. Кебузиньского, лѣкаря полкового зъ Черновець д-ра Іос. Мадейского.

— **Пôдмоги на шпиталѣ епідемічній.** На послѣднôй сесіи соймовôй пôднѣсъ выдѣлъ краєвый потребу удѣленя бѣднѣйшимъ громадамъ беззворотныхъ запомогъ на закладанье и устроенье шпиталѣвъ епідемічныхъ для недужихъ на холеру. Комісія буджетова пôднесла, що въ нашôмъ краю есть ще богато громадъ мѣскихъ и сѣльскихъ, що не будуть могли покрыти зъ власныхъ фондôвъ згаданй выдатки. Зъ тыхъ причинъ удѣливъ соймъ выдѣлови краєвому на 1892 р. кредитъ въ высотѣ 50.000 зр. на беззворотній запомоги для бѣдныхъ громадъ на устроюванье шпиталѣвъ холеричныхъ. Пôдмоги такій одержали громады: Свйонтники пôдъ Краковомъ 200 зр., Гусятинъ 300 зр., Ясло 500 зр., Пильзно 500 зр., Щакова 500 зр. Рудки 200 зр., Бôбрка 200 зр., Сендзишôвъ 200 зр., Закопане 500 зр. и Косôвъ 200 зр.

— **Выдѣлъ краєвый** именувавъ професора краєвои школы господарства лѣсового Володисл. Тинецкого директоромъ а адъюнкта Брон. Липиньского учителемъ до наукъ фаховыхъ лѣсничихъ при краєвôй школѣ господарства лѣсового. Дальше стабілізувавъ выдѣлъ краєвый Володим. Марковского при школѣ низшôй рôльничôй въ Городенцѣ, а Меч. Рожаньского при такôй-же школѣ въ Кобернацяхъ.

— **Пошести.** Въ турчаньскôмъ повѣтѣ пануе вже вôдъ довшого часу червôнка и десяткуе людей. Червôнка прокинула ся зъ недостачѣ здоровои ѣды. Овесъ сего року въ горахъ не дописавъ, то люде не мають хлѣба, а бараболѣ хочь и добре удали ся гниють. Селяне боячи ся, щобы не остали въ зимѣ безъ нѣякои поживы, щадять здоровій бараболѣ, а ѣдять гнилій, тручи ихъ на терку та варячи зъ нихъ галушки.

— **Темнота сѣльского народу.** Двохъ селянъ зъ Вовковець вôдъ Звенигорода коло Мѣльницѣ вертало сими днями зъ Чорторыѣ на Буковинѣ домôвь. Одинъ зъ нихъ называвъ ся Пилипъ Федорчукъ, другій не хотѣвъ выявити свого имени. Оба они були у ворожки въ Чорторыи, але тая зажадала вôдъ нихъ за великого гонорара, бо ажь по 3 зр. вôдъ кождого. Федорчукъ хотѣвъ, абы ему выворожила, де подѣвъ ся его 12 лѣтный сынъ Якимъ, а другій прійшовъ за лѣками для недужои жѣнки. Оба тягнули ся пѣшки кôльканацять миль до ворожки и вкôнци зъ нѣчимъ повертали, бо не мали на стôлько грошей, щобы ворожцѣ заплатити.

— **Важне для шевцѣвъ и римарôвъ.** Міністерство вôйны розписало нову доставу обуви и ремѣнныхъ выробôвъ для войска на рôкъ 1893. Оферувати можуть шевцѣ и римарѣ поодиноко, кождый зъ особна, або разомъ въ спôлцѣ. Оферты спôлокъ мають бути заосмотренй въ выказъ членôвъ, маючихъ доставляти роботу и въ пôдписъ ихъ повномочника. Одна особа може лише одну оферту робити, длятого хто вже належить до спôлки, не може особно на власну руку оферувати. Взагалѣ оферты подавати можуть лише тѣ, що вырабляють дотычній артикулы у власныхъ робôтняхъ, хочь бы и при помочи машины. Обувь маѣ бути шита въ 20 рôзныхъ родахъ що до высоты цѣны, а то: черевики вôдъ 4 зр. 38 кр. до 5 зр. 66 кр., пôвчоботы вôдъ 5·85 зр. до 7·61 зр., чоботы для кôнноты вôдъ 7·74 до 9·63 зр. На дрôбныхъ ремѣсникôвъ въ Долитавщинѣ призначено доставу 32.725 паръ черевикôвъ, 3.842 паръ пôвчобôтъ и 4.227 паръ чобôтъ кавалерійскихъ. Кавціи не вымагае міністерство нѣякои, и то есть великою полекшою. Оферты, выготовленй пôсля формуляря (можна его дôстати въ кождôй комнатѣ торговельно-промысловôй) выключно письменній, треба вносити до міністерства вôйны найдальше до 15 н. ст. грудня с. р. на стемпли 50 кр.

— **Новій уряды почтовій.** Дня 16 н. ст. жовтня отворить ся у Львовѣ коло дому Инвалідôвъ новый філіяльный урядъ почтовый пôдъ назвою: „Львôвъ, філія VII“. Урядъ сей буде приймати всякій посылки почтовій и буде выдавати листы для тыхъ урядôвъ войсковыхъ и цивільныхъ, котрій сего зажадають вôдъ головного уряду почтового. Зъ посылокъ для публики буде сей урядъ выдавати лише ґазеты и кореспонденціи poste restante. Фрахты будуть приймати ся лише до ваги 2 клґ. — Дня 21 н. ст. жовтня вôйде въ житье на часъ будовы зелѣзницѣ Станиславôвъ-Вороненка урядъ почтовый въ Ворохтѣ, повѣта надвôрняньского. Округъ доручень сего уряду буде поки що становити лише мѣсцевôсть Ворохта. — Дня 17 н. ст. жовтня отворить ся новый урядъ почтовый на зелѣзничôмъ двôрци въ Глѣбовичахъ великихъ, повѣта бобрецкого зô звычайнымъ кругомъ дѣланя. Округъ доручень сего уряду будуть становити громады и обшары двôрскій: Глѣбовичѣ великій, Волощина, Ольховичѣ, Лопушна зъ Мельниками, Суходôлъ зъ Гутою суходôльскою и Пôднеббвкою, обшаръ двôрскій Пôдмонастиръ и громада Гутиско.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 14 жовтня. Вчера вечеромъ вôдъѣхавъ цѣсарь Вільгельмъ, пращаный сердечно цѣсарскимъ дворомъ. — Нашъ цѣсарь вôдъѣхавъ до Ґеделє.

Будапештъ 14 жовтня. Міністеръ Баверъ повѣдомивъ, що на чолѣ вôддѣлôвъ піонірскихъ буде стояти ґенеральный инспекторъ піонірôвъ, а до кождого зъ 15 корпусôвъ буде доданый окремый вôддѣлъ піонірôвъ.

Петербургъ 14 жовтня. Урядово заявляють, що економічній переговоры мѣжь Россіею а Нѣмеччиною будуть продовжатись въ слѣдуючôмъ мѣсяци.

Лондонъ 14 жовтня. За-для тяжкои службы пôднесли бунтъ вôддѣли войска въ Портсмавтъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. А. Лаз. въ Бенькова. Зложено 18. мая 4 зр. 50 кр. за II-ій кварталъ. — **Вп. К. Н. У, въ Бут.** Поступить ся пôсля волѣ. Близше листомъ.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. експресный	пот. експресный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мішаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга . . .	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ . . .	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1003	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ . . .	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Ґаличъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. експресный	пот. експресный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мішаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча) .	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Ґаличъ .	536	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои .	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	536	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои . . .	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля . .	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненій означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Надѳслане.

Средства десінфекційнй, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше

Аптика „пѳдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовлення зъ провінціи полагоджуесь вѳдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѳдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плящъ св. Духа) напротивъ головного одвазу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовлення зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѳдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

ПОДЯКА.

Страшна темрява огорнула мѳй дѳмъ и всю родину, бо ото передъ трома днями скосила люта смерть дорогу квѣтку — внука мого Северина Левицкого — а нинѣ выдирае она менѣ по тридневнѳй слабости, найдорожшу мою донечку Павлину, въ веснѣ житя, въ дѣвочихъ ей снахъ.

О Боже, якъ же тяжко досвѣдчаешь мене! Но така видно воля Твоя, а не менѣ покѳрному рабу судити святй дѣла Твои!..

Ледви дѳѣхали Вы домѳвь а вже дано Вамъ знати Ва. Отцѣ, що нове горе постигло насъ! Забуваете о собѣ, о потребѣ супочинку, а зъ цѣлымъ пожертвованьемъ спѣшите и наново трудите ся — тожь тымъ бѳльша вдячнѳсть наша для Васъ и тому то хочемо прилюдно Вамъ за се подякувати.

Дякуемъ Вп. оо. Іоанови Кушикови, Володимирови Ступницкому зъ Кудринець, Северинови Стрѣльбицкому, Александрови Левицкому, Николаю Анастазіевскому, Іоанови Ульваньскому и Діонизію Еліясевичеви, що по разъ другій прибули на похороны бл. п. Павлины — велике спаси-Бѳгъ Вамъ за се!

Дякуемъ Вп. о. Володимирови Ступницкому, що при выносѣ тѣла зъ дому выголосивъ прощу, а о. А. Левицкому за надгробне слово — спаси-Бѳгъ Вамъ!

Дякуемъ сердечно Вп. Пани Студинедскѳй и пп. Дембскимъ за щиру ихъ участь въ слабости и на похоронахъ.

Дякуемъ честному братству церковному и братству дѣвочому а такожь всѣмъ прихожанамъ за оказане спѳвчутье.

Велике спаси-Бѳгъ Вамъ всѣ Добродѣѣ — нехай Васъ Всевышній благословить, а вѳдъ подѳбного нещастя охоронить!

Бурдякѳвцѣ дня 10 жовтня 1892. 4433 1—1

Иполитъ и Евелина зъ Горбачевскихъ *Брилиньскй*, родичѣ; *Ольга*, сестра; *Исидоръ*, *Володимиръ и Максимъ*, братя; *Зузанна Горбачевска*, бабка; *Павло и Антонина Горбачевскй*, *Ерастъ Горбачевскій*, близькй свояки померши Павлины.

ПОДЯКА.

Смерть неумолима, не ублагаешь! Въ своѣй непощадимости забирае она дѣтямъ одиноку опѣку — батька та неньку — родичамъ послѣдню потѣху та пѳдпору ихъ старости — дитину.

На дни 20 вересня навѣстивъ той косарь Божій и мою хату, та пѳдкосивъ житье дорогому мому Северинови въ самѳмъ розцвѣтѣ, бо въ шестѳмъ роцѣ житя — забравъ менѣ найдорожшій скарбъ, єдину потѣху и розраду въ моѣмъ горю, а малевькій Софіи братчика, зъ котрымъ разомъ породились и разомъ пѳдъ моимъ скомъ врастали.

Въ великѳмъ смутку моѣмъ подало менѣ пѳльги сочуство, якого дѳзнавъ я вѳдъ Высокоповажаныхъ Отцѣвъ, котрй зъ близька и далека на похороны прибули, — тожь позвольте ВП. Пріятелѣ и Сусѣды, най хоть на тѳмъ мѣсци выскажу Вамъ свою сердечну подяку. Велике спаси-Бѳгъ Вамъ Вп. оо. Іоане Кушику и Миколаю Анастазіевскій зъ Иванкова — Северине Стрѣльбицкій зъ Давидковець — Володимире Каргуте зъ Цыганъ — Іоане Ульваньскій зъ Боссиръ — Діонисіе Еліясевичу зъ Чабарѳвки и Александре Левицкій зѳ Скалы, що прибули ласкаво та довершили чина погребаня.

Зъ цѣлого серця дякую Вамъ Вп. о. Володимире Каргуте за выголошенье краснорѣчивои прощи дома — а Тобѣ дорогій брате Александре, за трогаючу надгробну пѣснь-мову.

Велике спаси-Бѳгъ и Вамъ Вп. сусѣды — дякую честному братству церковному и парохіянамъ за участь въ похоронахъ и за послѣдню прислугу вѳддану померщому.

Бурдякѳвцѣ дня 10 жовтня 1892.

Автономъ Левицкій, отець; *Софія*, сестричка бл. п. Северина и *Ольга Брылиньска*, опѣкунка. 4437 1—1

Глядаю учительки испытованои, безъ фортепяну, для двохъ дѣвчатъ.

Близша вѣдомѳсть листовно на адресу: **З. Однорогъ**, парохъ Живачева, почта Незвиска. 4345

Для Всч. Духовеньства

и Ч. Братствъ церковныхъ!

Вдова по священику выконуе роботу **всѣхъ церковныхъ ризъ,** якъ фелонѳвъ, хоругвъ, стихарѣвъ обрусѳвъ и пр. по найлучшихъ взорцяхъ изъ найлучшихъ матерій и по найдешевшихъ цѣнахъ.

Маѣ свѣдоцтво о выконаныхъ роботахъ для архикатедральнои церкви св. Георгія у Львовѣ. 4436 1—4

Юліянъ Панькевичь

артистъ малярь

въ Рогатинѣ

выготовляе образы церковнй всякои величины и въ кождѳмъ жаданѳмъ стилю; пѳдѳймае ся украшеня церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса а золоченьемъ, та взагалѣ выконуе всякій працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условія можливо приступнй, поручаю ся ласкавѳй приклонности Вповажаного Духовеньства. 4090

Черезъ Адміністрацію Дѣла

можна замовити за знижену цѣну отсй книжки:

Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и покспенями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на **1 зр.** (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)

М. Расвскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на **50 кр.** (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)

Хто замовить **обѣ книжки наразъ,** одержить ихъ за цѣну **1 зр. 60 кр.** разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою**

Позаякъ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

Теофіль Копистиньскій

артистъ-малярь

звѣстный вѳдъ кѳльканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшае церкви въ стилю всходнѳмъ разомъ зъ позолоченьемъ, престолы, иконостасы и иншй рѣчи. Принимае рѣзьбарскй роботы пѳсля власныхъ плянѳвъ. Выготовлюе всякои величины церковнй образы до иконостасѳвъ, престолѳвъ, плащениць — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побѳльшае зъ фотографій портреты. Зъ уповажненя ц. к. консерваторія реставруе всякій старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячй въ кругъ праць малярства — по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ. Пѳдписаный просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу.

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20. 4095

Въ канцелярій товариства „Просвѣта“ продають ся портреты бл. п.

Д-ра Олександра Огоновского

по 2 зр. и по 1 зр.

Цѣлый дохѳдъ призначеный на фондъ памятниковый и стіпендійный.

ЗАГАЛЬНЙ ЗБОРЫ

членѳвъ Народнои Торговлѣ

товариства зареґістр. зъ ограниченою порукою.

Маємо честь запросити симъ Впов. Членѳвъ „Народнои Торговлѣ“, товариства зареґ. зъ огр. порукою на Загальнй Зборы, котрй вѳдбудуть ся 1 н. ст. падолиста 1892 року у Львовѣ въ „Народнѳмъ Домѣ“ о годинѣ 4-ѳй зъ полудня.

ПОРЯДОКЪ ДНЕВНЫЙ:

1. Справозданье Совѣта управляючого зъ дѣяльности за рѳкъ адм. 1891/92;
2. Справозданье и внесенье Комітету контрольного центрального (§§. 34 и 46 стат.);
3. Змѣна статута, а именно: §§. 15, 18, 19, 20, 21, 27 28, 29, 32, 33, 34, 35, 56, 62, 63 и прочихъ зъ попередными въ звязи будучихъ;
4. Означенье марки презенційнои для членѳвъ Совѣта управляючого на рѳкъ адм. 1892/93;
5. Выбѳръ комітету конгрольного центрального на рѳкъ адм. 1892/93;
6. Внесеня членѳвъ.

Вступъ на салю Зборѳвъ маютъ тѳлько члены товариства. — Легітимацією для члена есть его книжочка удѣлова. — Членамъ выповѣвшимъ свои удѣлы, не прислугуе право голосу (§. 56 стат.)

У Львовѣ 8 жовтня 1892.

Вѳдъ Совѣта управляючого „Народнои Торговлѣ“

Евгеній Дуткевичь председатель. *Аполлонъ Ничай* членъ Совѣта.

ЗАМѢТКА: Білянсъ и проектъ змѣны статута можуть члены дѳстати въ канцелярій Дирекціи и у всѣхъ складахъ „Народнои Торговлѣ“; на жаданье высылае ся также почтою оплачено. 4435 3—3

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вѳдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцѣ рускѳмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністрацій „Дѣла“. 4258

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнѳй выставѣ въ Антверпіи

за незровнанй

Выробы косметичнй, Тоалетнй и Парфумеріи.

Антілентіля. Пѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ ѳдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ коротѳмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковй, близни и т. п., **надае шкѳрѣ свѣжу бѣлость, свѣжѳсть и нѣжность.** — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кѳлькоразовѳмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише ѳдмолоджуе волосье, котре пѳдъ вплывомъ сего ѳдличного средства ѳдзыскуе первѣстну барву, мягкѳсть и ѳдзыскъ. — Цѣна флякону 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибулькы волосій взмѳцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пѳвъ фляконы 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лица, надае красну, природну бѣлость и есть неоцѣненымъ средствомъ до гіґіенічнои окрасы лица.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для блѣондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бѳльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лица прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкѳры, выгладжуе морщинки и долики бсповй. Лице ѳдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне ѳдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагѳдно вплывае на нашкѳрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкѳру. Ухиляе веснянки и жовто-бурй плямы зъ лица. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., **въ Краковѣ** Суконницѣ ч. 20., **и въ Чернѳвцяхъ** Ринокъ ч. 2.

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

ЗІНҐЕРА

Нѳжній въ цѣнѣ 30, 42, 50 и 65 зр.
Ручній „ „ 27, 36, 40 и 48 зр.
ратами по 4 зр. мѣсячно, готѳвкою 10% дешевше.

Ґваранція 5 лѣтъ.

Іосифъ Иваницкій

механікъ

голови. складъ Львѣвъ, Готель Жоржа філія — Краковъ, Ринокъ 25.

Сотки пейсатыхъ аґентѳвъ и факторѳвъ зъ покутныхъ складѳвъ жидѳвскихъ ходять вѳдъ дому до дому (розносять рѳзній недуги) и тй машины, якій у мене коштують 30 зр., продають по 60 и 70 зр., бо дѳстають за се 25%.

Прошу жадати цѣнникѳвъ. Прошу о ласкавй замовленя а аґента за обшивку и за дверѣ та руки обмити карболемъ. 4398

Станиславъ Горшовскій

у Львовѣ

улиця Оссолиньскихъ число 12

поручае свѳй богато заосмотреный

СКЛАДЪ ФОРТЕПЯНѲВЪ

пянінъ и гармоніюмъ (органѳвъ).

Удержуе также на складѣ всѣлякй иншй инструменты музичнй. Цѣны безконкуренційнй.

4419 **На раты.** 7—?

КУ-

фры, торбы и всѣлякй приборы до подорожи

найдешевше въ торговли

товарѳвъ модныхъ и бѣля мужеского, приборѳвъ тоалетныхъ и т.п.

Павла Лянґнера

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львѳвъ, улиця Галицка ч. 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

МУЖЕСКУ Безсильнѳсть

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхѳвъ молодости и розпусти, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстров. книга

Самоохорона д-ра Ретава

Россійске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескй силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выданцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.) 4391 5—34

Галиц. Банкъ Кредитовый

Почавши вѳдъ дня 12 лютого 1889 выдае

АСИҐНАТЫ КАСОВІ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ

4½% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячій ся въ обѣгу **5% асигнаты касовй** зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть **опроцентованй по 4½% вѳдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый. **Дирекція.**

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рѳкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дѳстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вѳрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ПОСЛѢДНЫЙ ТЫЖДЕНЬ!

4373 44—?

ГОЛОВНА ВЫҐРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по 50 кр. поручаютъ: у Львовѣ:

М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

ТЯҐНЕНЬЕ ВЖЕ 15. ЖОВТНЯ.

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 223. Львôвъ, Субота 3 (15) жовтня 1892. Рôчникъ XII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		на границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженье. — Реклямаціи неопечатані вôльні ôдъ порта

Поодинокe числo коштуе 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числить ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, *якъ найскорше* вырôвнували.

Нѣмецкій голосъ про будущину Австрії.

III.

Припоручивши Австрії устроитись по федеративному, радить берлиньска Gegenwart Нѣмцямъ австрійскимъ, щобъ они станули въ оборонѣ томленыхъ меншостей національныхъ противъ супрематичныхъ забаганокъ форитованыхъ бôльшостей, а при тôмъ щобы старались Австрію яко державу зробити защитникомъ интересôвъ Славянъ балканьскихъ противъ могучои централістичнои Россіи, якъ и защитникомъ Полякôвъ, наколи тѣ послѣдній зречуть ся своеи аґресивнои політики супротивъ Русинôвъ.

И зъ тою гадкою не можна не згодитись. Она ѥсть гуманна и тымъ самымъ добра. Боронити покривдженѣ меншости національнѣ дѣйстнѣ або статутомъ Шмерлінґа та дуалізмомъ Байста до меншости здеґрадованѣ народы австрійскѣ, — та задача давно належалась Нѣмцямъ австрійскимъ. Стоячи на высшôмъ степени культуры, безпечнѣ въ своѣмъ розвою, Нѣмцѣ австрійскѣ могли вôдъ часôвъ еры конституційнои статись тымъ тягаркомъ на вазѣ, рѣшаючôй долю другихъ народôвъ австрійскихъ, котрый бы въ кождôмъ случаю забаганокъ супремаційныхъ модерувавъ або управильнявъ внутрѣшнѣ вôдносины державы. На жаль, такъ не було. А не було длятого, бо Нѣмцѣ тѣ заѣдно самѣ фантазували о можности якоись геґемоніи въ Австріи. Наколи-бъ однакожь нинѣ сторонництво п. Плєнера зреклось неоправданыхъ аспірацій и пôйшло за радою берлиньского голосу, Нѣмцѣ и Австрія черезъ нихъ зыскали бъ за однымъ помахомъ симпатію всѣхъ нѣбы-то меншостей національныхъ, а по-за границями Австріи були бы въ силѣ осущити той идеалъ оборонѣ слабшого противъ могучого, на якій вказуѥ Gegenwart.

И дивно, що берлиньскій голосъ указавъ на то саме, що мы въ нашôмъ „Дѣлѣ“ неразъ пôдносили. А пôдносили мы неразъ тую потребу, щобы Австрія, памятаючи на свою місію въ Европѣ, выписала на прапорѣ своѣмъ вôльнôсть славяньску. Своихъ Славянъ посѣдаѥ Австрія 17 міліонôвъ, а окружають еи зъ пôвночи Поляки въ числѣ 7 міліонôвъ, Русины въ числѣ 18 міліонôвъ окружають еи зъ полудня Болгаре, Сербы та Хорваты. Вже саме положенье геоґрафічне велить Австріи зрозумѣти свôй интересъ. Правда, и Россія величаѥ себе заѣдно „освободителькою“ Славянъ. Але хто не зрозумѣвъ зъ даныхъ историчныхъ, що Россіи на жаль, ходить радше о експанзію границь своихъ, якъ о свободу Славянъ? Украину освободила она вôдъ Польщѣ, але лишь на те, щобъ еи собѣ засимілювати. Якъ Полякамъ жиѥсь въ Россіи, най скажуть самѣ про себе. Освобожденье Сербіи та Болгаріи вôдбувалось на нашихъ очехъ въ той самъ спосôбъ, якъ колись Римъ освободжувавъ Грекôвъ зъ ярма македоньского. Фламініи оголосивъ свободу, а Мумій наложивъ римскѣ кайданы. Що всѣ народы славяньскѣ въ Австріи и по-за Австріею хотять свобôдного розвою своихъ индівідуальностей національныхъ, се рѣчь знана. Въ Славяньствѣ вôдъ найдавнѣйшихъ вѣкôвъ обявлялось наглядно стремлѣнье до береженя своихъ окремѣшностей національныхъ. Хто томить Славянъ, той ѥсть ихъ ворогомъ и зъ тымъ они не пôйдуть разомъ. Хто стане въ оборонѣ ихъ, до того они приляжуть щиро. И отъ вже загадка розвязана, а місія Австріи ясна. Не сповнить Австрія сеи місіи, спинена чи мадяризмомъ, чи ґерманізмомъ, чи панпольонізмомъ, — сама завинить передъ собою. Держава безъ высшои идеи, безъ місіи высшои, може держатись силою оружія, але довготревалости собѣ не запоручить. Історія даѥ дуже наглядні доказы на те, що безмысльнѣ орґанізмы державнѣ скоренько упадають. Доки Австрія опѣкувалась Нѣмеччиною противъ аґресивнои політики Франціи, доти не потребувала, а навѣть и не могла думати о Всходѣ. Нинѣ місію Австріи въ Нѣмеччинѣ переняли на себе Прусы. Австрія не маѥ тамъ нѣякого дѣла, маѥ про-те вôльнѣ руки и може ужити ихъ до того, щобъ увести ладъ и миръ національный въ своѣмъ внутрѣ, а вôдтакъ довершити місіи своеи на Всходѣ славяньскôмъ.

Мы розумѣемо, що зросту Славяньства боять ся Мадяры за-для своеи екзистенціи. Мы розумѣемо и аспіраціи Полякôвъ. Але Мадяры можуть свобôдно розвиватись и посередъ Славянъ, а аспіраціи Полякôвъ до державности суть злишнѣ, наколи Австрія прийметь за сю місію.

Suum cuique — се услôвѥ внутрѣшнього ладу и мира: идея вольного Славяньства — се непобориме оружіѥ въ рукахъ Австріи на Всходѣ. Наколи-бъ нинѣ Россія приймила тѣ два пріпципы за свои, пôйшла бы вôдъ разу горою. Коли жь Россія сего не робить, то Австрія повинна пôдняти сю идею зъ всею рѣшучостію и щиростію. Кажемо щиростію, бо поведенье дипльоматіи австрійскои на Балканахъ велить намъ о такôй щирости пôдъ деякимъ взглядомъ сумнѣватись.

Яку задачу прийшлось бы Австріи довершити супротивъ Русинôвъ, се рѣчь ясна и мы неразъ на той тематъ дуже выразно говорили. Задача та мѣстить ся въ кôлькохъ есенціональныхъ точкахъ. 1) Порука розвою національного Русинôвъ галицкихъ, буковиньскихъ та угорскихъ. Проче само довершить ся, т. є. Русь цѣла зрозумѣѥ, куды ѣй звернути ся зъ своими симпатіями. 2) Рѣшуча помôчь до згаданого розвою, отже-жь и усуненье всякихъ неоправданыхъ аспіраційсусѣдôвъ нашихъ, котрыхъ місія повинна звернутись всюды инде, а лишь не на Русь зъ тенденціями паппольонізму, румунізму и мадяризму. 3) Береженье правъ церкви нашои и терпимôсть реліґійна супротивъ Русинôвъ-некатоликôвъ. Тутъ интересъ Риму сходить ся зъ интересомъ Австріи.

На сю дорогу супротивъ Русинôвъ нѣбы-то хотѣла вступити Австрія передъ двома роками. Але крокъ сей бувъ такъ невыразный, кунктаторскій та малодушный, що результатôвъ добрыхъ годѣ надѣятись. А народъ рускій буде колись рѣшати велике питанье Славяньства на Всходѣ. Коли-жь бы упавъ сей великанъ въ борбѣ о свою индівідуальнôсть національну, то зъ упадкомъ его рѣшить ся богато питань въ некористь и Полякôвъ, и балканьскихъ Славянъ, а навѣть и Австріи.

Отже крайный часъ взятись за „suum cuique“ въ Австріи, выробляти силу центріпетальну у своихъ народôвъ та зъединувати собѣ симпатію тыхъ, котрѣ державѣ нашôй можуть стати въ пригодѣ при рѣшаню великого питаня всхôдного въ Европѣ.

Говоримо яспо. Чи компетентнѣ сферы зрозумѣють насъ, не наша вже рѣчь. Не мы самѣ добачаѥмо велику потребу змѣны въ устрою Австріи и въ системѣ правленя, — добачають сю потребу и люде обєктивнѣ поза границями Австріи.

Справы краєвѣ.

[Подорожь инспекційна инспектора культуры краєвои. — Выстава краєва.]

Міністерство рôльництва призвало въ засадѣ удѣленье запомоги зъ фондôвъ державныхъ на основанье проєктованои другои стаціи розслѣднои для культуры торфовищь що-до условій, вôдъ котрыхъ ѥвентуально буде залежати субвенція державна, аж до часу, коли міністерство одержить въ тôй справѣ близшѣ информаціи вôдъ инспектора культуры краєвои, сов. Струшкевича, котрого выделеґовано для розслѣду условій на мѣсци.

Сов. Струшкевичъ посѣтивъ сими днями мѣсцевôсть Корсôвъ, и побачивъ, що обильнѣ въ азотъ и вапно та легко даючѣ ся осушити торфы корсôвскѣ, маючѣ зъ окружаючихъ горбôвъ пѣсковыхъ знаменитый матеріялъ до напрывання — дуже добре надають ся до управы, котра переведена зô знаньемъ мусить выдати безперечно знаменитѣ успѣхи. Величезнѣ *простóры* торфовѣ въ повѣтахъ бродôмъ и волочѣôмъ, представляючѣ ся теперь яко багна и млаковины, можуть легко бути перемѣненѣ, чи то методою Сг. Ноля, чи Рімпана, при вôдповѣднôмъ ужитю напнігу валусного и мучки Томаса, въ плодоноснѣ просторы, рôвнаючѣ ся найлѣпшôй почвѣ подôльскôй.

За-для правильнои оцѣнки справы п. Струшкевичемъ міністерство рôльництва причинить ся безперечно вôдповѣдною субвенціею до заведеня стаціи розслѣднои въ Корсовѣ, котра ведена розумно буде найлѣпшою школою для властителѣвъ торфовищь у всхôднôй части краю. Лише кобы то нашѣ рôльники хотѣли зъ нея користати.

Сов. Струшкевичъ посѣтивъ вôдтакъ краєвѣ низшѣ школы рôльничѣ въ Городенцѣ и Ягольницю, краєву школу рôльничу въ Дубляхъ, а опогды львôвскѣ школы: лѣсову и огородничу. Вôдтакъ вôдъѣхавъ п. Струшкевичъ до Вѣдня:

——

Въ комунікатѣ до польскихъ газетъ такъ пишесь про згадану выставу краєву (?):

Президія выставы поробила вже всѣ кроки, щобы перевести ухвалы, якѣ запали на засѣданю головного комітету 25 вересня. Запросины, высланѣ до достойникôвъ, котрыхъ именовано почетными президентами, були якъ найприхильнѣйше принятѣ. Міністры Фальценгайнъ, Бакегемъ и Залескій подякували дуже сердечно за сей выборъ. Зъ ихъ вôдповѣди выходить, що выстава буде могла числити на горячу пôдпору центрального правительства, а именно высегнувсь значна субвенція державна въ хосенъ выставы. Не сумнѣваємось, каже комунікатъ, що коло польске и краєва управа будуть старати ся, щобы ся субвенція вôдповѣдала гôдно широкому обсягови выставы, просторости и становищу нашого краю.

День авдієнціи, коли то президія выставы маѥ просити цѣсаря о принятье протекторату выставы, ще не означеный. Однакъ вже мож-

Константинъ Ґінярдъ.

[*Зъ французского — Ивана Рішпена.*]

Подружье Ґінярды побрали ся зъ любови и жадно дожидали сына. А се дрôбне сотворенье, хотячи прискорити сповненье ихъ найгорячѣйшихъ бажань, — прийшло на свѣтъ передъ часомъ. Мати померла, а батько, не въ силѣ перетерпѣти ей смерти, повѣсивъ ся зъ розпуки.

*

Дитиначѣ роки Костя Ґінярда були примѣрнѣ, але нещасливѣ. Нещастье стрѣчало его и въ школѣ, де приходило ему вôдроблювати задачѣ за кару, на котру не заслуживъ, вôдбирати тростину, що була призначена кому иншому, и дôзнавати сильныхъ недисповицій въ день испытôвъ. Покôнчивъ свои науки зъ загальною нотою — лѣнюха и тупоумного. Въ часѣ вôдбуваня бакалявреату написавъ вправу свому сусѣдови, — той доступивъ ступеня, самого-жь Костя вôдогнали вôдъ испытôвъ за вôдписуванье.

*

Такъ нещасливѣ початки зôписували бъ и звихнули бы кожду звычайну натуру. Але Кость бувъ душею выбраною, а пересвѣдченый, що щастье ѥсть нагородою честноты, постановивъ побороти неприязну долю силою свого геройства.

Вступивъ до торговельного дому. Тамъ другои днины выбухъ огонь. Скоро Кость заздрѣвъ, що его патронъ дуже бѣдуѥсь, кинувъ ся въ полумя спасти насу. Зъ осмаленымъ волосьемъ, зъ пораненымъ тѣломъ, вôнъ зъ небезпеною для житя вспѣвъ отворити насу и вырвати зъ нея готôвку та цѣнныи паперы.

Але огонь знищивъ ихъ въ его руцѣ. Коли вылабудавъ ся изъ згарища, два полиціянты арештували его. Въ мѣсяць пôзнѣйше засудили Костя на пять мѣсяцѣвъ тюрмы за те, що, користаючи зъ нагоды огню, хотѣвъ присвоити собѣ грошѣ...

*

Въ головнôй тюрмѣ, де его помѣстили, счинивъ ся бунтъ. Хотячи прийти зъ помочію наставникови, котрого напали бунтôвники, Кость пôдставивъ ему ногу и позволивъ стусувати его, а навѣть убити. Его выслали на двацять лѣтъ до Каєнны.

Крѣпкій въ своѣй невинности, утѣкъ звôдтамъ и вернувъ до Франціи пôдъ прибраным именемъ, — думавъ, що переблагавъ недолю. Ставъ плекати добро и добрѣ дѣла.

*

Одного дня въ свято побачивъ, якъ наполоханый кôнь уносивъ карету прямо до пропасти въ долину. Кинувъ ся на коня и зъ покусаною рукою, зломаною ногою, зараненымъ бокомъ, вспѣвъ здержати неминуче нещастье. Але кôнь змѣнивъ напрямъ, пустивъ ся мѣжь юрбу, розтратувавъ старця, двѣ жѣнзи и трое дѣтей. Въ каретѣ не було нѣкого.

*

Кость Ґінярдъ знеохотивъ ся симъ разомъ до подвигôвъ геронаму, постановивъ управляти філянтропію тихцемъ, и посвятивъ ся нести пеленту тихимъ, щоденнымъ нещастямъ. Але грошѣ, що заносивъ бѣднымъ господинямъ, выдавали по шинкахъ ихъ чоловѣки; фляшеля, котрою одаровувавъ робôтниковъ, привичныхъ до зимна, наводила перестуду и запаленье легкахъ; волокита-песъ, що его примѣстивъ у себе, покусавъ и затровивъ скаженинною шѣсть осôбъ; а заступникъ войсковый, котрого купивъ на мѣсце одного надѣйного молодого чоловѣка, продавъ неприятелеви ключѣ укрѣпленои мѣсцевости.

*

Кость Ґінярдъ прийшовъ до заключеня, що грошѣ чинять бôльше злого, нѣжь доброго, и що, замѣсть розсѣвати філянтропію, було бы лѣпше осередоточити ей на одній особѣ. Отже адоптувавъ молоду сироту, не гарну, але одарену рѣдкими приметами, и выховавъ ей зъ журливостію матери. Дарма! такъ бувъ добрый, такъ вôдданый, такъ приязный для нея, що одного вечера кинулась ему до нôгъ и выповѣла, що любить его. Трѣбувавъ ѣй пояснити, що уважавъ ей завсѣгды за свою дочку и що ему выдалось бы, немовь сповнивъ нечестне дѣло, коли-бъ уступивъ покусѣ, — таку думку щастя она становить для него! Доказавъ ѣй по батьковски, що она признае любовію то, що у нея ѥсть тôлько пробудженьемъ змыслôвъ, и обѣцявъ, що послухае тои остороги природы и выглядае для нея якъ найскорше гôдного мужа. Слѣдуючои днины подыбавъ ей на земли при своихъ дверехъ зô штихетомъ въ серци.

*

Кость Ґінярдъ зрѣкъ ся рокѣ чинного добродѣя и присягъ собѣ, що вôдъ теперь, въ замѣну за всяке добродѣйство, буде старатись тôлько запобѣгати злому.

По упливѣ якогось часу случай напровадивъ его на слѣдъ проступку, якого задумавъ довершити одинъ зъ его приятелѣвъ. Мôгъ донести о тôмъ начальству, однакъ волѣвъ перешкодити проступкови и спасти приятеля. Отже вмѣшавъ ся зручно до пôдготовуваной акціи, похватавъ всѣ ей пружины и дождавъ вôдповѣдной хвилѣ, щобы все згалити за однымъ разомъ. Але проступникъ провидѣвъ ясно карты приятеля и намѣръ пощадити его, повѣвъ справу въ той спосôбъ, що проступокъ довершено, виновникъ утѣкъ, а Костя Ґінярда увязнено.

*

Обжалованье прокуратора противъ Константина Ґінярда було верхотзоромъ льоґіки. Вôнъ пригадавъ цѣле житье обжалованого, его сумнѣ роки дитиначѣ, его кары, прогнанье вôдъ испытôвъ, смѣливôсть его першои пробы крадежи, его мерзенный удѣлъ въ бунтѣ головнои тюрмы, его утечу зъ Каєнны, поворотъ до Франціи пôдъ ложнымъ именемъ. Особливо вôдъ тои хвилѣ взнѣсъ ся бесѣданнѣ до найвысшои силы вымовы судовои. Напятнувавъ того гіпокрита доброты, — того деморалізатора честныхъ подружь, котрый для заспокоєня своихъ пристрастей высылавъ чоловѣкôвъ до шинкôвъ на піянство за его грошѣ, — того можного добродѣя, що хотѣвъ шкôдными дарами зъединати собѣ нездорову популярнôсть, — того пôтвора, що окрывъ ся омофоромъ філянтропа. Зъ омерзѣньемъ вглубивъ бурливôсть того проступника, що збиравъ скаженыхъ псôвъ, щобы ихъ выпускати на людей, — того демона, що любить зло для зла, що ледви-що не оставъ налѣкою, здержуючи сполоханыхъ коней — и по що? — На те щобы мати страшну роскôшь въ оглядану ихъ, якъ они тратують товпу, убивають старцѣвъ, жѣнокъ, бѣдныхъ дрôбныхъ дѣтей. А! такій негôдникъ способный до всего! Нема сумнѣву, вôнъ довершивъ богато иншихъ проступкôвъ, о якихъ нѣхо нѣколи не буде знати. Ѥсть тысячь причинъ думати, що вôнъ бувъ сообщникомъ того заступника, котрого купивъ, щобы зрадити Францію. А и тую сироту, що ей выховавъ и що то найдено ей одного дня неживою при ей дверехъ, — хто иншій кромѣ него мôгъ заштілетувати? Се убійство було безъ сумнѣву кровавымъ епільоґомъ одного зъ тыхъ драматôвъ, що пересякли ганьбою, розпустою и гнилью, а котрѣ мы порушуемо зъ вôдразою. По тôлько нарыдостойныхъ чинахъ нема потребы класти натиску на послѣдный проступокъ. Тутъ, на перекôръ безвстыдным переченямъ обжалованого, очевидность ѥсть безусловною. Отже треба знищити сего чоловѣка зъ цѣлою строгостію закона. Кара буде справедливою, але за велика навѣть бути не може. Судъ маѥ дѣло не лише зъ великимъ проступникомъ, але зъ однымъ изъ тыхъ ґеніѣвъ проступку, тыхъ пôтворôвъ хитрости и гіпокризіи, черезъ котрыхъ можна набрати сумнѣву въ честноту и попасти въ розпуку о людскôсть...

на числити, що цѣсарь, будучи протекторомъ послѣднихъ выставъ въ Градцю и Празѣ, приймe предложеный ему протекторатъ выставы, тымъ бѣльше, що бесѣдуючи зъ польскими делеґатами такъ живо, высказувавъ жаль зъ вѣдкликання своєи гостины въ Галичинѣ та що зволить гостину до Галичины вѣдложити аж до нагоды выставы.

Теперь головно залежить на тѣмъ, щобы комітетъ екзекутивный выставы якъ найскорше уконституувавъ ся. Въ тѣй цѣли запрошено: выдѣлъ краевый, намѣстництво разомъ зъ краевою радою шкѣльною, репрезентацію мѣсть Львова и Кракова, оба товариства рѣльничѣ, три палаты торговельнѣ и промысловѣ, щобы выделеґували своихъ представителѣвъ до комітету екзекутивного. Рѣвночасно нороблено кроки, щобы уконституували ся секціи головного комітету, котрѣ мають взятись за уложенье подрѣбныхъ програмъ выставы. Уконституованье секцій рѣчь дуже пильна, бо на цѣлу величезну працю устроєня выставы есть ледви 18 мѣсяцѣвъ часу, а супротивъ того стану рѣчей мусять бути готовѣ програмы спеціяльныхъ вѣддѣлѣвъ до кѣнца падолиста, щобы дѣйстна праця екзекутивна могла зачатись зъ цѣлымъ напруженьемъ ще въ сѣмъ роцѣ.

Президія робить вже вѣдъ теперь студіи надъ помѣщеньемъ будучои выставы, заосмотреньемъ у воду, комунікацію и розмѣщеньемъ будынкѣвъ выставы.

Вправдѣ квота, на котру комісія орґанізаційна выставы вже зѣбрала пѣдписы на самѣмъ вступѣ, значна, але все-таки мала въ пропорціи до потребы, яку вымагаѣ устроєнье выставы. Около 1,800.000 зр. було потрѣбно для выставы чеськои, а числячи лишь якъ найскромнѣйше, с. е. лишь $^1/_3$ сего выдатку, бо мы въ Галичинѣ лишь $^1/_3$ частина населенья, мусимо бути готовѣ — каже комунікать — на выдатокъ около 600.000 зр. Переважну частину сего выдатку покрыють власнѣ доходы выставы: оплата мѣсць вѣдъ выставляючихъ, доходы зъ льотеріи выставовои и т. п. — але значну ще частину будуть мусѣли покрыти запомоги державы, краю, репрезентацій повѣтовыхъ и мѣсныхъ, знатныхъ институцій фінансовыхъ, палатъ торговельныхъ и промысловыхъ и т. п.

Въ нашѣмъ положеню — каже комітетъ — треба бажати, щобы комітетъ выставы не оперъ ся лишь на великихъ квотахъ зъ фонду публичного, але и вѣдкликавъ ся такожь до рѣзныхъ меншихъ институцій о запомоги, хочь бы найменшѣ. Се, що выставу чеську зробило такъ жизненною и популярною, се була якъ-разъ участь найменшихъ, цѣлого народу. И мы бажаемо, щобы кождa хатина нашого краю могла зъ гордостію говорити, що причинила ся до устроєня выставы, щобы зъ найдальшихъ сторѣнъ краю спѣшивъ на ню селянинъ, ремѣсникъ, мѣщанинъ, въ тѣмъ переконаню, що повиненъ ей оглянути яко свое дѣло — тожь гадаемо, що треба приймати и найдрѣбнѣйшѣ запомоги на устроєнье выставы. Не лишь репрезентація громадскѣ мѣстъ и мѣсточокъ, але вѣддѣлы товариствъ господарскихъ, кулька рѣльничѣ, касы щадничѣ, товариства задатковѣ и т. д. повинны при ухвалюваню своихъ буджетѣвъ тямити про се, що мае бути выстава, и що на ню треба дати пѣдпомогу. А для кождои институціи велика вѣльга въ тѣмъ, що може вставити субвенцію не наразъ, але въ двохъ або трехъ ратахъ до двохъ або трехъ буджетѣвъ рѣчныхъ, бо замкненье рахунковъ выставы певно не скорше наступить, якъ зъ кѣнцемъ 1894 р. а може аж зъ початкомъ 1895 р.

Зъ мѣстъ субскрібували досі: мѣсто Перемышль 500 зр., мѣсто Коросно 25 зр. Зъ

Супротивъ такого обжалованя адвокатови Ґінярда збставало хиба доводити, що его клієнтъ есть бѣшеный. Учинивъ то, якъ могъ найлѣпше, говорившы о патольоґічныхъ явищахъ, трактуванъ по ученому о „неврозѣ злого“, представивъ свого клієнта, яко монемана неодвѣчального и несвѣдомого, и навпослѣдъ заявивъ, що подѣбнѣ аномаліѣ лѣчать ся радше въ шпиталяхъ божевѣльныхъ, нѣжь на шафотѣ.

Константина Ґінярда засудили одноголосно на смерть.

*

Люде честнѣ, котрыхъ ненависть проступку робила грѣзными, тѣшились дуже и праплескували засудови.

*

Смерть Константина Ґінярда була подѣбно, якъ и датинячій вѣкъ, примѣрна але нещаслива. Ступивъ на шафотъ безъ страху, не ворохнувъ ся. Его лице було спокѣйне, якъ его совѣсть, гладѣвъ ясным спокоемъ мученика, — вѣнъ, котрого свѣтъ признавъ звѣремъ безъ чувства. Въ послѣднѣй хвили довѣдавъ ся, що его катъ — чоловѣкъ бѣдный и батько родины, то заявивъ лагѣдно, що полишае ему цѣле свое майно. Екзекуторъ, зворушеный тымъ, всѣвъ доперва за третямъ разомъ стяти голову свому добродѣеви.

*

Въ три мѣсяцѣ пѣзнѣйше приятель Константина Ґінярда по поворотѣ зъ далекои дороги довѣдавъ ся о сумнѣй кѣнчинѣ того честного чоловѣка, котрого честноты знавъ тѣлько самъ оденъ. Щобы нагородати, о скѣлько могъ, несправедливѣсть долѣ, замовивъ гарный памятникъ зъ мармору, написавъ и казавъ вырыти епітафію своему приятелеви. Слѣдуючого дня, тяжко апоплексією, померъ. Мимо того выставили памятникъ Ґінярдови, бо кошты були зложенѣ зъ горы. Тѣлько роботникъ, що мавъ выбити буквы напису, поправивъ одну зъ нихъ, и бѣдный Ґінярдъ, не пѣзнаный добре за житя, спочивае пѣдъ памятникомъ, на котромъ стоить напись: „Homme de rien“ — чоловѣкъ до нѣчого.

А въ рукописи стояло: „Homme de bien“ — чоловѣкъ добрá.

Переклавъ ***И. Куриłо.***

радъ повѣтовыхъ призначили дальше: горлицка 250 зр. (вѣдпоручникъ Е. Милковскій), стрыйска 100 зр. (вѣдп. бар. З. Ромашканъ), садовецка 100 зр. и тарнобжеска 50 зр.

Вѣдносины въ окупованыхъ провінціяхъ.

На засѣданю комісіи буджетовои делеґацій австрійскои приймовъ пѣдъ дискусію кредить для окупованыхъ провінцій. Референтъ д-ръ Зісъ въ довгѣй промовѣ высказувавъ, якъ далеко поступила Босна пѣдъ управою Австріи, а всѣ заряджена въ окупованыхъ краяхъ приносять лишь славу и честь Австро-Угорщинѣ.

По референтѣ забравъ голосъ дел. Аймъ. Пригадавъ найперше на опозицію, яку міністеръ Андраші мусѣвъ побороти при нагодѣ окупаціи. Моя сторонництво — казавъ бесѣдникъ — стоить ще й теперь на тѣмъ самѣмъ неґативнѣмъ становищи. Було бы не патріотично, не высказати тутъ гадки чеського народу, котрый удержуе — якъ се знае певно и п. Каллай, такъ добре поінформованый про босанськѣ вѣдносины — дуже живѣ и тѣснѣ зносины зъ окуповаными провінціями.

Могамедане въ Боснѣ суть ще й теперь ворогами Австріи, бо ихъ політичнѣ аспіраціи звернены въ цѣлкомъ иншѣмъ напрямѣ. Вѣдтакъ и католицке населенье невдоволене, бо ихъ надѣѣ, покладанѣ на Австрію, не сповнили ся и не можуть сповнити ся, позаякъ австрійске правительство пѣдпираѣ елементы ворожѣ тамошному духовеньству и задля сего вѣдвернуло вѣдъ себе вплывовыхъ Францісканѣвъ.

Вправдѣ було бы смѣшнымъ перечити, мовь бы въ окупованыхъ краяхъ не зроблено нѣчого доброго и хосенного. И такъ публична безпечность теперь лѣпша, полишено бѣльшу свободу вѣроисповѣданнямъ, побудовано дороги и фабрики, покладено бѣльше анѣжь 1500 кі льометровъ зелѣзныхъ дорѣгъ и отворено до 2500 шкѣлъ народныхъ. Але треба признати, що се було бы дуже сумно, если бы всѣ жертвы, якѣ Австрія понесла для окупованыхъ краѣвъ, були даремнѣ, если бы кровь народѣвъ австрійскихъ на дармо проливалась а мільоны марно розтратились. Та чейже се не політика п. Каллая, щобы все лишь роблено порѣвнанье зъ давнымъ правлѣньемъ турецкимъ. Чимъ менше можна вычитати зъ чиселъ буджету для окупованыхъ краѣвъ, тымъ бѣльше п. Каллай устно розводить ся про поступъ въ тыхъ краяхъ. На жаль тѣ выводы дуже рѣзнять ся вѣдъ безсторонныхъ донесень зъ тыхъ краѣвъ. Хто оглядае край безъ міністерского чічерона, сему вѣдносины представляють ся въ темнѣмъ свѣтлѣ. Надвышка въ босанскѣмъ буджетѣ, взята разомъ зъ выдатками $3^1/_2$ міл. на войско, котре удержуе ладъ и супокой въ Боснѣ та Герцеґовинѣ, видить ся фікцією. Рѣвножь не треба забувати, що не вчисляесь тов роботы, яку тамъ нашими вояками робить ся.

Однакъ тамошному населеню доскуляе найбѣльше бракъ репрезентаціи краевои. И ґр. Андраші въ своѣй нотѣ зъ грудня 1875 р., и конференція царгородска въ своѣй ухвалѣ зъ 1877 р. поручили Туреччинѣ вытворити Assemblée provinciale, да навѣть ґен. Филиповичъ въ своѣй проклямаціи прирѣкъ населеню репрезентацію краеву. Если приневольовъ тамошне населенье до служѣы войсковои, то треба признати ему такожь право, выбирати послѣвъ. Протоколъ царгородскій домагаесь рѣвно-жь Conseil consultatif, зложеного зъ свѣбодно выбраныхъ заступникѣвъ краевыхъ. Австрія обовязана морально выповнити се, чого домагалась вѣдъ Туреччины. Длятого ставить ось таку резолюцію:

„Взываесь правительство, покликати якъ найскорше до житя заступництво краеве, основане на справедливѣй для всѣхъ вѣроисповѣдань и народнѣй ординаціи выборчѣй, для обохъ окупованыхъ краѣвъ, зъ постѣйными выдѣлами краевыми, выбраными заступництвомъ краевымъ, по мысли осьмого протоколу царгородскои конференціи зъ 15 свѣчня 1877 р.“

Вѣдтакъ ганать бесѣдникъ бюрократичну управу, надъ котрою нема контролѣ. Се-жь дае ся тяжко вѣдчути, що правительство выдае абсолютистычно законы и розпорядженя въ тыхъ краяхъ. Населенье волѣло бы бачити, щобы тѣ розпорядженя були розслѣдженѣ делеґаціею. Треба рѣвножь оповѣщувати законы въ обохъ языкахъ краевыхъ.

Ганить покликанье Єзуитѣвъ, на котрыхъ жалують ся якъ православнѣ такъ и католикы, а такожь протеґованье Магомеданъ. Не треба давати бѣльшихъ правъ пѣдмѣсяцевы анѣжь хресту. Не треба спиняти еміґрація Магомеданъ, бо они нѣколи не стануть Австрійцями. Тажь гаджа Ибраимъ Беґовичъ пѣдавсь окликъ: Živio въ честь цѣсаря Франць Іосифа лишь яко управителя окупованыхъ провінцій, и не давъ приневолити ся до вѣдклику сего выреченя. Одинъ Магомеданинъ въ босанськѣй Градасцѣ хотѣвъ еміґрувати, а коли жандармерія не хотѣла его пустити, вѣнъ дитиною, котру мавъ при собѣ, боронивъ ся передъ жандармами, а таки не давъ вѣдклонити ся вѣдъ еміґрація.

Управителѣ повѣтѣвъ уважають, на жаль тамошныхъ Славянъ, яко такихъ, що пѣдносять неоправданѣ жалобы. Православнѣ въ Бігачи и Нові не могли помимо просьбъ за десять лѣтъ переперти будовы церкви. Пѣдъ взглядомъ національнымъ, то дуже часто говорить ся про босаньску мову замѣсть серболорватску. Урядники не знають краевыхъ языкѣвъ. Тамошнѣ урядники не заслугують на похвалы, якѣ имъ удѣляють ся. Всѣ справы проволѣкаесь, и загально жалують ся на непотизмъ. Питаюсь міністра, чи вѣнъ хоче полѣпшити платню урядникѣвъ зъ низшихъ категорій. Міністеръ прирѣкавъ, обсаджувати посады урядникѣвъ тамошнымы людьми. Але сины нотаблѣвъ, покликанѣ до сего, не вдоволюють ся низшими посадами, лишь хотять синекуръ. А населенье бачить те все.

Австрія переняла мандатъ на себе, не лишь завести въ окупованыхъ краяхъ ладъ, але и управильнити квестію аґрарну. Чотырнацять лѣтъ не зроблено нѣчого въ тѣмъ напрямѣ. Аж теперь внесено пащину въ тяглѣ а третяну и десятину перемѣнено на грошеве релютумъ. Але се релютумъ доскулюе ще бѣльше населеню, бо люде мусять на заплату податку продавати свои плоды пѣльнѣ въ осени, с. е. въ тѣмъ часѣ, коли цѣны низькѣ. Пытаюсь міністра, чи вѣнъ гадае управильнити, або цѣлкомъ змести оплату десятины, та взагалѣ въ якій способъ хоче рѣшити аґрарну квестію.

Рѣвножь жаданый фондъ діспозиційный 60.000 зр. за высокій. Се сума бѣльша анѣжь фондъ діспозиційный ґр. Таффого, и годѣ ей собѣ пояснити, бо пѣдъ рубрикою „ремунерація“ вставлено зновъ 37.000 зр., а се рѣвножь рѣдъ фонду діспозиційного. Се жь неможливе, щобы весь фондъ уживано для публичнои безпечности, бо-жь на жандармерію ухвалюесь 1·4 міл. зр. Треба залишати въ окупованыхъ краяхъ денунціяторство, бо тымъ способомъ въ населеню усунесь ненависть супротивъ австрійского правленя.

Вѣдтакъ позволю собѣ — говоривъ бесѣдникъ — звернути увагу п. Каллая, яко давнѣйшого товариша по званю, журналіста, вже хочь бы зъ взглядѣвъ товарискихъ, на обставину, яка грозить ему особисто. Его бомбастычнѣ експозе можуть дуже легко вѣйти въ приповѣдку, и замѣсть якъ говорить ся „Потьомкиньскѣ села“, готово говорити ся „босаньскѣй Каллай-доскокъ“.

По промовѣ дел. Айма забравъ голосъ бар. Чедікъ и заявивъ, що ему представились вѣдносины въ окупованыхъ краяхъ дуже свѣтло

Міністеръ держазного скарбу **Каллай**, подякувавши бар. Чедікови за ласкавѣ слова похвалы, зазначивъ, що хочь въ промовѣ дел. Айма було такожь дещо признаня для его роботы въ окупованыхъ краяхъ, то натомѣсть закиды, пѣднесенѣ противъ заряду, приглушують вповнѣ тыхъ кѣлька слѣвъ признана.

Информація дел. Айма про вѣдносины въ окупованыхъ краяхъ взятѣ зъ редакцій ґазетъ. Вправдѣ одинъ анґлійскій мужь державный сказавъ, що въ редакціяхъ ґазетъ неразъ бѣльше пожиточного матеріялу анѣжь въ неодномъ міністерствѣ, але сей высказъ не можна примѣнити до всѣхъ редакцій. Дел. Аймъ зазначивъ, що може ему зробляти закидъ въ того, що вѣнъ не повѣдомивъ міністра Каллая на 24 годинъ о своихъ закидахъ. Годѣ не признати, що способъ повѣдомлюваня напередъ про интерпеляціи именно въ справахъ загранычнои політики, котрого такъ тѣсно придержують ся въ Анґлії, сей класичнѣй краннѣ парляментаризму, — дуже добрый, але вѣнъ (міністеръ) [illegible] въ сѣмъ случаю, де идеться о адміністратывный заряджена, заразъ вѣдповѣсти.

Дел. Аймъ сказавъ, що для окупованыхъ краѣвъ можуть наступити критычнѣ хвилѣ. Критычнѣ хвилѣ можуть лучитись въ кождѣмъ краю и нѣхто не може вѣдъ нихъ забезпечитись, бо н. пр. у Франціи лучились они въ 1870 р., хочь тамошнѣ вѣдносины були цѣлкомъ въ порядку. Але для Босны мабуть такъ скоро не прийдуть тѣ критычнѣ хвилѣ. Бо и въ вѣдки-жь могли бы они прийти? Нѣ въ внутрь краю, бо тамъ все спокѣйне, нѣ зъ внѣ вѣдъ Австріи — а хиба що вѣдъ сусѣдныхъ державъ, Сербіи и Чорногоры. Про Сербію, позвольте, що цѣлкомъ замовчу. Що-до Чорногоры то справдѣ по повстаню въ 1882 р. въ части Герцеґовины були симпатіи для Чорногоры. Тыхъ симпатій теперь цѣлкомъ нема, а противно, деякѣ елементы въ Чорногорѣ ґравітують до Герцеґовины. Я могъ бы сотки примѣровъ навести, якъ поодинокѣ Чорногорцѣ переселяють ся до окупованыхъ краѣвъ. Въ сѣчни сего року хотѣло переселитись навѣть одно цѣле село чорногорске, а отъ послѣднымы часами сотки Чорногорцѣвъ просили о поселенье въ Боснѣ. Се найлѣпша похвала и признанье для адміністрациі окупованыхъ краѣвъ. Але если бы дѣйстно мали настати такѣ критычнѣ хвилѣ, то Босна и Герцеґовина вповнѣ приготовлена якъ пѣдъ взглядомъ мілітарнымъ такъ и адміністратывнымъ стрѣтитись зъ такою критычною ситуацією.

Дел. Аймъ самъ признавъ нашѣ заслуги на поли комунікацій, а однакъ пѣдносились голосы въ деякихъ ґазетахъ, що зелѣзницѣ побудованѣ лишь для перевозу „войска, урядникѣвъ и жидѣвъ“. Годѣ не признати, що зелѣзницѣ мають и стратеґічне значѣнье, однакъ мушу заявити, що деякѣ мѣсцеве населенье само накадалось зъ своею роботою, щобы лишь чимъ скорше выкѣнчити шляхъ зелѣзничій.

Закидъ дел. Айма, мовь бы краеве населенье домагалось автономічнои репрезентаціи, цѣлкомъ неоправданый. Того домагання я нѣгде не примѣтивъ при моѣй щорѣчнѣй два разы объѣздцѣ по краю. До такои репрезентаціи нема нѣякого пѣдготовленя въ самѣмъ краю и въ тѣмъ взглядѣ, выдаесь менѣ добре порѣвнанье: если бы хто домагавъ ся отворенія університету, а ще не було нѣякихъ шкѣлъ народныхъ и середныхъ. Противно мѣсцеве населенье мае певного рода автономічне заступництво при мѣсцевыхъ властяхъ. И такъ истнуе выдѣлъ при запомоговыхъ фондахъ повѣтовыхъ, та управляе нимъ разомъ зъ старостою; при повѣтовыхъ судахъ засѣдають выбранѣ заступники народу въ рѣшаючимъ голосомъ и не разъ лучаесь, що судья есть переголосованый тыми заступниками; послѣднымы часами заведено въ законодательствѣ карнѣмъ систему дорадникѣвъ (вотантѣвъ) и она показалась въ свѣмъ урядованю дуже доброю. Вкѣнци при оплатѣ релютумъ за десятину урядуе рада дорадча, котра нермуе цѣну, въ якѣй мають братись плоды рѣльничѣ. Въ сей способъ мы пѣдготовляемо и выховуемо населенье до будучои автотоміи краевои.

Що-до закиду, мовь бы правительство краеве протеґувало Могамеданъ, то треба заявити, що правительство тримаесь засады не нарушати нѣчиихъ интересѣвъ релігійныхъ. Въ Сараѣвѣ и въ многихъ мѣстахъ бурмістрами суть Магомедане, але бо тамъ бѣльшѣсть населеня магомеданьска. Заступниками бурмістра суть або православнѣ або католики, пѣсля того, котре вѣроисповѣданье переважае.

Закидъ, мовь бы школы вѣддано езуитамъ, вѣдносить ся до того, що въ ихъ руки вѣддано семинарію мужеску, взглядно духовну, въ Травныку, а зновъ въ Баналюцѣ Трапістамъ. Въ краю, де е 270.000 католикѣвъ, архіепископъ и два епископы, треба було такои семинарія; езуиты же зъ своеи стороны поступають такъ тактовно и взглядно супротивъ иншихъ вѣроисповѣдань, що нѣхто не жалуесь на нихъ. Противъ Трапістѣвъ пѣдносять ся жалѣ, бо они выробляють сыръ и пиво, а се не на руку деякимъ людямъ, що въ тѣй околици мають горальнѣ.

Дел. Аймъ каже, що всѣ Могамедане суть ворогами Австріи. Се не зовсѣмъ правда, хочь справдѣ треба спытати, для чого мала бы бути прихильнѣ. Они лишь вѣры магомеданьскои, а властиво походять зъ давныхъ родѣвъ босаньскихъ беґѣвъ — памятають свою минувшину — и длятого будуть пѣдпирати лишь ту власть, котра пошануе ихъ давну славу и минувшину. Правда, що Гаджі Исманъ беґъ Ибрагімъ Беґовичъ, выслухавши про внесенье пащины въ тяглѣ пѣднѣсъ окликъ въ честь цѣсаря „яко управителя тыхъ провінцій“, але сей окликъ приняли всѣ нашѣ беґи въ Баналюцѣ зъ обуреньемъ и приневолили Ибрагіма, що вѣнъ въ сараевскѣй ґазетѣ „Боснякъ“, выдаванѣй Магомеданами, вѣдкликавъ все и подавъ заявленье своеи льояльности.

Рѣвножь православнымъ не дѣесь нѣяка кривда и они всѣ дуже льояльнѣ. Торговля и майже всѣ кредитовѣ институціи въ ихъ рукахъ.

Що-до питаня, чи правительство гадае що робити въ напрямѣ управильненя вѣдносинъ аґрарно-соціяльныхъ, то треба заявити, що робить ся, хочь звольна, не прихапцемъ. И такъ важна реформа: выкупно кметѣвъ. Вѣдъ часу окупаціи по вересень 1892 р. выкуплено зъ вѣльнои руки 11.689 осѣлостей кметовыхъ за 3,129.000 зр., а товариство позичило вѣдъ себе на сю цѣль майже 40.000 зр.

Станъ урядничій мае въ окупованыхъ краяхъ знаменитыхъ представителѣвъ. Въ закидѣ що-до пѣдпираня девунціяторства нема нѣ слѣвця правды. Межь урядниками въ Боснѣ есть: 620 Нѣмцѣвъ, 157 Мадярѣвъ, 82 Русиновъ, 345 Полякѣвъ, 506 Чехѣвъ, 1526 Босанцѣвъ, 163 Сербѣвъ, 1601 Хорватѣвъ, 206 Словѣнцѣвъ, 20 Італіянцѣвъ, 20 Румунѣвъ, 7 Словакѣвъ. Огже 11·8 прц. Нѣмцѣвъ, 3 прц. Мадярѣвъ, 0·6 прц. Румунѣвъ а 84·6 прц. Славянъ. Проте не можна закидувати, мовь бы ґерманізовано и мадярізовано окупованый край.

Промову міністра приняли делеґаты оплесками. Дел. Аймъ заявивъ, що невдоволеный выводами міністра що до языкѣвъ краевыхъ, бо хорватска и сербска мова одна и та сама, тожь треба ей означати яко сербо-хорватску. Вѣдтакъ пѣднѣсъ факты, зъ котрыхъ выходить невдоволенье населеня. Жадавъ внесеня премусу пашпортового и ще разъ промовлявъ за потребою автономічного заступництва въ окупованыхъ краяхъ.

Міністеръ **Каляй** жалувавъ, що невдоволенѣ зѣ своими жалобами удають ся не до правительства але до посторонныхъ особъ. Премусъ пашпортовый мусить истнувати ще до якогось часу.

Референтъ д-ръ **Зісъ** зазначивъ, що внесенье о автономічнѣмъ заступництвѣ въ окупованыхъ краяхъ поставивъ бувъ ще въ 1880 р. д-ръ Ріґеръ въ австрійскѣмъ парляментѣ, але тогдѣ оно перепало. Нинѣ тѣ самѣ причины до такого порѣшеня. Розповѣдавъ, якѣ були вѣдносины въ 60-тыхъ рокахъ вѣдъ турецкою управою; тогдѣ чоловѣкъ не бувъ певный свого житя. Для Босанцѣвъ доброю школою есть войско и перенесенье босаньскихъ вѣддѣлѣвъ до Австріи и Угорщины. Якъ населеньe выобразусь, тогдѣ буде можна взятись до політычныхъ реформъ.

Резолюцію Айма вѣдкинено і принято цѣлый кредитъ окупаційный.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Борщѣвского.

[Прикре розпорядженье намѣстництва. — Жидѣвскій ятки. — Нужда народу.]

Чи такъ всюда, не знаю, але що дѣе ся въ кутѣ борщѣвскѣмъ, то вже дѣйстно тысяча Петрова, якъ каже народъ Въ нашѣшнѣй дописи м ѣй хочу порушити лише кѣльна справъ.

Розпорядженьемъ ц. к. намѣстництва зъ 28 липня с. р. до ч. 54.441 а ц. к. староства борщѣвского зъ 1 серпня с. р. до ч. 15.228 наказано, щобы всякѣй картки посмертнѣй доручувано до перегляду призначеному лѣкареви.

И що-жь дѣе ся? Ого умре христянинови дѣтвакъ, заразъ идe до оглядача. Той, хотяй тѣлько знае, що табака въ розѣ, бо не поученый паномъ фізикомъ, констатуе смерть и пише — н. пр. якъ въ серпни въ Кривчу, що 7-тыжднева дитина померла на сухоты. За те дѣставъ 30 чи 20 кр., — та не въ тѣмъ дѣло, бо такъ дѣстае за кожду картку [хоть господарь за тыхъ 30 чи 20 кр. мусить два днѣ тяжко робити]. Але ты, хлопе, дѣставши картку вѣдъ оглядача, гони теперь до мѣста, до лѣкаря туда и назадъ чотири милѣ, щобы лѣкарь тую картку пѣдписавъ. И бѣдный хлопъ, хоть вѣнъ на хлѣбъ заробляе въ дворѣ и не мае нѣчо прилагодженого, навѣть трумны, мусить гнати таку дорогу, и то по те, щобы панъ „дохтѣръ“ написавъ на тѣй картцѣ [а

такъ дѣйстно було]: „Przeciw pogrzebaniu zwłok nie zachodzi żadna przeszkoda“, а въ рубрицѣ „родъ смерти“ перечеркнувъ „suchoty“ а написавъ „katar płuc“. Отже цѣкава рѣчь: по що тои комедія? по що оплачувати оглядача, и то тумана — якъ по бо́льшо́й части всюда, — по що бѣдного хлопа варажати на тѣ выдатки и на такій трудъ въ такъ печально́мъ положеню? Ворочо́мъ зъ-во́дки хлопъ приходить до того? Та вже нехай бы се похаго́джували платнѣ слуги громадскій, если взагалѣ то на що здасть ся. Бо й що за рація всякій картки [въ выимкою картокъ померши́хъ на болѣ жолудково́й] посылати до відімату лѣкарского? Що той лѣкарь поможе, або якій може выдати судъ, не видѣвши трупа? Хиба то все лишень форма. Однакъ найцѣкавѣйше, що лѣкарь, не видѣвши трупа и не знаючи передъ тымъ хорого, перечеркнувъ „suchoty“ а написавъ „katar płuc“...

Власти наказують зъ во́тцѣвскою опѣкою, щобы уважати на порядки, на чистоту и на поживу въ теперѣшне́мъ прикро́мъ часѣ и по всѣхъ усюдахъ установлено ро́зныхъ komisarzy zdrowia, а тымъ часомъ все то лишь форма. На все уважають, а що найважнѣйше — на ятки, зъ-во́дки тысячѣ купують мясо, нема контролѣ! — не кажу вже що-до цѣны, але и що-до якости мяса, котре жиды спродають, яке хотять. Дуже часто — якъ бувало, такъ и теперь лучаесь — жиды купують хору худобину за ко́лька гульденово́въ, а мясо продають мовь изъ здоровои... Тому можна-бъ чей же запобѣгти, та що-жь? — всюда можна почути, що жиды все зроблять, що схотять... На такій спосо́бъ то шкода й наказо́въ „свыше“, неразъ дуже навѣть привы́хъ.

Зо всѣхъ сторо́нъ кличуть, що наро́дъ бѣдуе и треба бы ему помагати, — та й кончить ся на словахъ. За робо́тниками мѣскими, фабричными, — а мимоходомъ сказавши, у насъ по́дъ назву мѣскихъ робо́тнико́въ по́дшиваются и лѣнюхи-неробы, що въ селъ до мѣстъ утѣкають на легкій хлѣбъ и побо́льшають пролетарінтъ — отже, якъ кажу, за робо́тниками мѣскими промавляють по соймахъ и въ радѣ державно́й, печалять ся о удержанье и о роботу для нихъ, а за бѣднымъ, темнымъ сѣльскимъ народомъ рѣдко коли хто тепле слово скаже. А во́нъ бѣдный, во́дданый на ласку и неласку пано́въ плѣнипотенто́въ, т. зв. „ржондцѣвъ“, економо́въ и гуменныхъ, робить во́дъ досвѣта до темной ночи, робить не за по́въ-дармо, але майже за дармо, бо якъ до́стане 12 або 15 кр. за цѣлый день молотьбы, або 17-ый снопъ, або третю шульку кукурузы зъ лану панъского, — за що самъ оре, сѣе свое насѣнье, самъ обрабляе, и то безъ кукурузянки, а фасолѣ, якъ схоче ся пану економови, — то прецѣнь уже нѣчо иншого, якъ тяжке вызыскуванье бѣдного народу. Але правда, щобы могъ хлопъ мати роботу въ дворѣ, мусить понести всѣмъ тымъ панкамъ курку и ще по днинѣ имъ робити, бо инакше не приймуть до нія́кои роботы. И нѣхто не вгляне въ тую справу, нѣхто не розпытае хлопа, ба й не послухае, коли нарѣкае. И власти на то ро́внодушнѣ, яхъ се не обходить, абы лишень стягнула свой податокъ. Чи есть изъ чого, — дарма. Але за то есть кому андроны плести, коли нужда гонать хлопа за зарѣбкомъ въ далекій свѣты...

Очевидець.

Зъ Балигородского.

[Причинокъ до квестіи фіскалізму.]

Юрко Л. въ Пр. оженивъ ся зъ вдовою по бл. п. Михайлѣ Романѣ въ Пр. Той померъ 13 цвѣтня 1888 и лишивъ дуже лихоньку хижчину, $8^1/_2$ морґа грунту найлихшого, мізерну одну коровину та й троха знаряду, котре кваліфікувало ся до печи. А лишивъ ще двохъ сыно́въ Василя и Гриця. Василь умеръ недовго, бо 27 мая 1890.

Довго не було „списо́въ“ посмертныхъ по Михайлѣ и Василю, вкінци покликано наслѣдникѝвъ и таксаторо́въ мѣсцевыхъ до п. коморника до Балигорода на день 23 цвѣтня 1892. Згаданый Юрко заплативъ п. коморникови за спадкоемницю, свою жѣнку Анцю 5 зр., таксаторамъ по 50 кр. и зъ миромъ по́йшли домо́въ. Теперь повыходило на письмѣ, що Юрко, яко куратор во́дъ спадщины мае платити. Напередъ выйшло платити належитости 16 зр. 31 кр. во́дъ спадщины по сынѣ Михайла Василю, хотяй той умеръ по́взнѣйше, и то во́дъ сумы 160 зр., а во́дъ спису п. нотареви Адамскому 6 зр. 30 кр. Юрко Л. гадавъ, що то́лько й всего; не мае во́нъ и того зъ во́дки платити, але якось буде старати ся. Тымчасомъ теперь выходить новый „nakaz płatniczy“ во́дъ маетку по Михайлѣ Романѣ. Згаданый его маетокъ почисленый на 620 зр. а ро́вный процеаты на 19 зр. 75 кр. и иновъ во́дъ sporządzenia aktów p. Adamskiemu 8 зр. Теперь нашъ Юрко ходить до священика, до писаря, и въ судѣ бувъ та й просить, щобы ему хто вытолкувавъ, якъ то може бути. Списъ бувъ лишь одень 23 цвѣтня 1892 и тогды давъ „во́дъ рука“ коморникова 5 зр., а ту ще нажуть платити 8 зр. и 6 зр. 30 кр. Маетокъ по Михайлѣ обчисленый на 620 зр. а запытани таксаторы кажуть, що во́нъ не варта й 300 зр. „А чому-жь вы — пытаю — такъ оцѣнили?“ А они на то: „Та де мы такъ подали? П. Коморникъ ся насъ пытае: ile? — а потому каже: e, ja lepiej wiem, ile co warta“ и пише свое, а мы постояли, дали по 50 кр. и по́йшли“.

Що ту робити? Юрко мае лишь одну корову и якесь теля, а ту платити 55 зр. 36 кр., бо й ту пятку, що давъ коморникови, позичивъ. Я не знаю ему рады дати и такъ ему сказавъ: Чоловѣче, не роби собѣ нѣчо зъ того! прийдуть фантувати, одну корову не во́льно брати, а й такъ буде тягнути ся Богъ знае доки. Я лѣпшого не вмѣю выдумати.

Мѣсц. священикъ.

НОВИНКИ.

— **Часъ наступивъ во́дновити передплату за IV. квартали сего року**, тожь просимо нашихъ Вп. Читателѣвъ поскорити зъ надсыланьемъ належитости. Дальше просимо Вп. Передплатнико́въ залягаючихъ зъ передплатою, щобы бодай частинами якъ найскорше выро́внували. Передплатнико́въ залягаючихъ зъ передплатою на „Дѣло“ ще за 1891-ій ро́къ [бо есть ко́лькохъ и такихъ] якъ такожь тыхъ, що не зволили передплаты за перши́й по́вро́къ 1892 го року, мимо всякихъ нашихъ зазыво́въ и просьбъ надо́слати, повѣдомляемо, що высылку „Дѣла“ по трехъ числахъ имъ безво́дклично здержуемо. Наша Адміністрація обовязана все платити гото́вкою, отже за кождого передплатника, котрый не перешле передплаты, выпадае ѣй платити за друкъ, папѣръ, за стемпель, за марку почтову и т. п. повну суму его передплаты, т. е. за кварталъ 4.50 зр., за по́вро́къ 9 зр., за ро́къ 18 зр., бо по оплатѣ кошто́въ выдавництва не лишае ся Адміністраціи буквально нѣчого. Нехайже Вп. Читателѣ зволять зрозумѣти положенье нашои Адміністрації, якъ трудно ѣй приходить вывязувати ся зъ своихъ щоденныхъ зобовязань, коли передплата залягае у многихъ не то кварталали, але й по́вроками, а лучае ся, хочь правда выимково и роками. Наша Адміністрація радо дае всякій можливій полекшѣ своимъ Читателямъ, але конечно́сть щоденныхъ выдатко́въ гото́вкою кладе безмилосердно ѣй границѣ. То́лько ся конечно́сть зневолюе ей высылку „Дѣла“ згаданымъ высше Вп. Передплатникамъ безво́дклично застановити, если до трехъ днѣвъ не вывяжуть ся изъ свого зобовязаня въ такій спосо́бъ, якъ мы вказали. Въ интересѣ якъ Вп. Передплатнико́въ такъ и нашого выдавництва лежить, щобы се наступило — и мы о то дуже просимо.

— **Впрооск. митрополитъ Сильвестеръ** выдавъ въ справѣ еміґраціи окружникъ до духовенства деканато́въ бро́дского, залозецкого, збаражского, зборо́вского, золочѣвского, олеського, скалатского, тернопо́льского и холоѣвского, въ котро́мъ, сожалѣючи яко князь церкви надъ еміґрацією головно зъ тои причины, що еміґранты наши „будуть примушени покинути свою прадѣдну вѣру, свою ро́дну гр.-кат. церковь и свой св. обрядъ, а тымъ самымъ наражують ся на утрату свого найдорожшого добра, т. е. вѣчного спасенія душѣ и вѣчного щастя“ — подае духовенству тыхъ деканато́въ ро́зни инструкціи, якъ оно мае впоити въ своихъ вѣрныхъ понятье ро́зницѣ мѣжь церквою католицкою а схизматицкою и утраты спасенія черезъ перехо́дъ на схизму. Окружникъ митрополичій мають священики во́дчитати въ церквѣ замѣсть проповѣди, а деканы въ згаданыхъ деканатахъ мають наглядати, щобы духовенство всѣ инструкціи точно сповняло, що чверть року во́дбували осмотръ деканальный и заразъ по осмотрѣ здавати Ординаріятови докладно справу про кождe село зъ осо́бна.

— **Совѣтникъ намѣстництва п. Теофіль Мандичевскій** перейшовъ въ станъ супочинку. При той нагодѣ одержавъ ордеръ зелѣзнои короны III. клясы.

— **Память 400-тныхъ роковинъ во́дкрытя Америки Христофомъ Колюмбомъ** буде почтена у всѣхъ нашихъ церквахъ завтрѣшного дня недѣльного. Роковины выпадали 12 н. ст. жовтня с. р., бо того дня 1492 р. Колюмбъ побачивъ новый свѣтъ, але торжество церковне перенесено у насъ на недѣлю. Папа Левъ XIII. въ енцикліцѣ Quarto abeunte saeculo зъ 16 липця с. р. до епископо́въ испаньскихъ, италіяньскихъ и американьскихъ — поручивъ торжества церковнй въ память во́дкрытя Америки въ першо́й лінии въ Испанїи, Італіи и Америцѣ, але при то́мъ высказавъ надѣю, що и въ иншихъ краяхъ ювілей той буде въ церквахъ почтеный. Впр. митрополитъ Сильвестеръ поручивъ свому духовенству завтра пояснити народови въ церкви значѣнье того торжества и во́дправити во́дповѣдни молебны, а то „тымъ бо́льше, що въ Америцѣ много родинъ рускихъ проживае и яко-бы зъ даро́въ тои землѣ користае.“

— **Холєра.** У Львовѣ не було до дня 15 н. ст. жовтня нѣякого по́дозрѣного случаю занедужаня. — Въ Краковѣ по тридневной перервѣ умерли зновъ двѣ особы на холеру, а то заро́бники: Іосифъ Ожогъ и Антонъ Полякъ. Доси було загаломъ 42 занедужань въ Краковѣ, зъ того умерло 18 осо́бъ, выздоровѣло 10, а въ шпитали есть ще 14 осо́бъ. Въ околици Кракова не було до вчера нѣякихъ бо́льше случаѣвъ холеры. — Въ Будапештѣ занедужало дня 13 н. ст. жовтня 31 осо́бъ, зъ чого 8 померло. — Въ Сегединѣ занедужало 5 резервісто́въ середъ по́дозрѣныхъ познакъ. — Въ Гамбурзѣ холера выгасае цѣлковито, хочь бувае ще по ко́лька занедужань денно. Сими днями мае бути урядово оповѣщено, що Гамбургъ уважае ся вже во́льнымъ во́дъ заразы. — Въ Варшавѣ було дня 11 н. ст. жовтня: недужихъ на холеру въ шпиталяхъ 84, прибуло 14 осо́бъ, выздоровѣло 12, умерло 7, лишило ся недужихъ 69, мѣжь ними 12 жидо́въ. — Холера въ губерніи кіевскій представляла ся дня 8 н. ст. жовтня въ такій спосо́бъ: въ мѣстѣ Кіевѣ було недужихъ 112, занедужало 26, умерло 7, выздоровѣло 12, лишилось недужихъ 119; въ губерніи кіевскій було недужихъ 390, прибуло 169, умерло 62, выздоровѣло 59 лишилось 438, разомъ въ цѣлій губерніи лишилось недужихъ 557 осо́бъ. — Въ губерніи херсоньскій було во́дъ дня 19 до 29 н. ст. вересня 654 случаѣвъ занедужань, зъ чого 280 осо́бъ умерло. Въ Одесѣ перебѣгъ холеры лагодный.

— **Огнѣ.** Дня 11 н. ст. жовтня були въ околици Перемышля два огнѣ. Въ Пикуличахъ згорѣло 5 загородъ селяньскихъ, а на Перекопано́й знищивъ огонь фо́льварокъ капітана Бубеничка. — Въ Коломыи згорѣли 11 н. ст. жовтня чотири домы въ середмѣстю. — На Буковинѣ згорѣвъ дня 12 н. ст. жовтня фо́льварокъ Милиця, власность Богосевича. Шкода выносить 200.000 зр.

— **Зъ кругово́въ нотарія́льныхъ.** Міністеръ судо́вництва перенѣсъ нотаря Мих. Гординьского зъ По́дбужа до Нового Села.

— **Краєва рада шкільна** ухвалила на засѣданю въ дня 12 н. ст. жовтня: 1) Установити для школы выдѣловои женьскои въ Коломыи осо́бного учителя реліґіи мойсеєвои; 2) зорґанізувати школу народну въ Семено́вцѣ, повѣта городеньского, во́дъ 1 вересня 1893; 3) именувати: Марка Зінґера учителемъ реліґіи мойсеєвои при женьско́й школѣ выдѣлово́й въ Самборѣ, Теод. Турчана учителемъ школы народнои въ Гайворонцѣ, Іос. Плешкевича въ Гребено́вмъ, Мар. Ґуставову въ Любичи селѣ, Франц. Лінднера директоромъ женьскои школы выдѣловои въ Коломыи, Том. Блашкевича учителемъ школы народнои въ Бережанахъ на Адамо́вцѣ, Іос. Бѣлявского на передмѣстю Мѣсточко въ Бережанахъ, Вас. Стеткевича дѣйстнымъ управителемъ 2-клясовои школы въ Чернятинѣ; 4) признати: Едв. Харкевичеви директорови рускои ґімназіи у Львовѣ другій додатокъ 5 лѣтный, а кс. Алойс. Юґанови катихитови при ґімназіи Франца Іосифа у Львовѣ першій такій додатокъ; 5) затвердити въ учительствѣ Ив. Бриля въ ґімназіи въ Бохни.

— **Зъ Россіи зъ-надъ кордону** одержавъ крако́вскій Czas допись про галицкихъ селянъ-еміґранто́въ. Зъ дописи показуе ся, що за кордономъ по селахъ перебуваe немало родинъ нашихъ еміґранто́въ у мѣсцевыхъ селянъ, котрымъ правительство россійске платить за удержанье одного особы 3 копѣйки денно. Дописуватель допускае, що еміґранто́въ вышлють на кольонізацію середнои Азіи, хотяй зъ Петербурга не прийшло ще остаточне рѣшенье. Обсервуючи еміґранто́въ и розмовляючи зъ ними, дописуватель переcвѣдчивъ ся, що то люде темни́й, бо не знають навѣть ро́зницѣ межи унією и православіемъ, а навѣть латинники, котрыхъ немало еміґрувало, идуть до православнои церкви, кажучи „Bóg jeden wszędzie“. Здаесь, — ко́нчить авторъ, — що на пограничу во́дбудесь ко́лька сценъ громадного навернення галицкихъ селянъ на православіе.“

— **Динамітный атентатъ.** Gazeta Kołomyjska доноситъ зъ Печенѣжина, що дня 12 н. ст. жовтня лучивъ ся тамъ въ домѣ бурмістра Гесля, жида, выбухъ динамітный. Набо́й кинено коминомъ. Експльодуючи розсадивъ динамітъ печь и ушкодивъ домашну обставу. Подо́бный але сильнѣйшій набо́й, подложений въ домѣ свояка бурмістра не експльодувавъ. Заряджено въ то́й справѣ слѣдство.

— **Рыбы волжаньскій**, спроваджений передъ ко́лькома мѣсяцями до Коломыи, стоять все ще не выладуваній на стаціи зелѣзничо́й, але заходить небезпечно́сть, що въ наслѣдокъ рекурсо́въ позволять рыбу перенести на иншe мѣсце. Gazeta Kołomyjska пишучи о то́мъ, вказуе на цѣлкомъ анальоґічный фактъ въ Будапештѣ, де въ наслѣдокъ паленя шко́ръ, спроваженыхъ зъ Гамбурґа, выбухла холера.

— **Фальшивый комісарь.** Дня 10 н. ст. жовтня волочивъ ся по Зашковѣ, селѣ льво́вского повѣта, якійсь дурисвѣтъ, представляючи ся селянамъ яко комісарь, присланый на то, щобы пересвѣдчити ся о ско́лько переведено санітарни́й розпорядженя. На виновнако́въ накладавъ обманчикъ кару грошеву по 10 зр. Господарѣ перепуженій вѣрили дурисвѣтови на слово, цѣлували ему зъ плачомъ руки и просили о дарованье кары, почо́мъ во́нъ нѣбы знижаючи кару стягавъ во́дъ селянъ по ко́лькадесять кр. за трудъ. Въ той спосо́бъ перейшовъ обманникъ майже цѣле село, однако вко́нци схопивъ его во́йтъ и арештувавъ.

— **Надъ справою галицкихъ зелѣзниць льокальныхъ** радити будуть ще сего мѣсяця у Вѣдни представителѣ галицкого выдѣлу краевого зъ во́дпоручниками міністерства торговлѣ. Нарады будуть вести ся головно надъ справами юридичными т. е. надъ жаданями, якій поставила анкета скликана выдѣломъ краевымъ. Анкета жадае передовсѣмъ выданя для Галичины осо́бного закона о зелѣзницяхъ льокальныхъ, по́сля котрого концесію передуступну на будову зелѣзниць льокальныхъ въ Галичинѣ мае выдавати льво́вске намѣстництво въ порозумѣню зъ выдѣломъ краевымъ, а саму концесію соймъ. Во́дтакъ жадае анкета, щобы правительство не лише увольнило зелѣзницѣ льокальній во́дъ обовязку безплатного перевоженя посылокъ почтовыхъ, але противно, щобы капіталізувало ощадности, якій выскае скарбъ почтовый зъ перевоженя посылокъ зелѣзницями льокальными и щобы тымъ фондомъ запомагало льокальній зелѣзницѣ. Дальше жадае анкета щобы признати зелѣзницямъ льокальнымъ право установлювати тарифы почтовій, щобы увольнити ихъ во́дъ обовязку плаченя стемплевыхъ належитостей и во́дъ обовязку доплачувати до кошто́въ заряду, надзору, руху и служby комерціяльнои тои головнои зелѣзницѣ, котра обо́йме зарядъ руху зелѣзницѣ льокальнои. Головній зелѣзницѣ повинній на жаданье зелѣзниць льокальныхъ доставляти имъ по цѣнахъ власныхъ матеріялъ потрѣбный до будовы и удержаня руху, власнымъ коштомъ повинній переладовувати товары на стаціяхъ лучачихъ зелѣзницю головну зъ льокальною зелѣзницею и позичати зелѣзницямъ льокальнымъ власного персоналу за зворотомъ платнѣ. Вкінци однымъ зъ головныхъ постулято́въ анкеты есть се, щобы урядовымъ языкомъ на зелѣзницяхъ льокальныхъ въ Галичинѣ бувъ польскій языкъ.

— **Торговцѣ дѣвчатъ.** Передъ ко́лькома мѣсяцями зникла була зо́ Львова дочка шевця Лерера. Онодгы донѣсъ ей отецъ до льво́вскои поліціи, що пропавша находить ся теперь въ Константинополи, куды ей вывезли несовѣстни торговцѣ дѣвчатъ.

— **Дирекція почтъ и телеґрафо́въ** повѣдомляе, що по́сля заряджень дотычныхъ правительствъ не можна высылати: 1) до Румуніи: сукна, футеръ, соленыхъ и вудженыхъ рыбъ зъ Австро-Угорщины, Нѣмеччины и Бельґіи; 2) до Сербіи: старои одежѣ, шматъ, во́дпадко́въ зъ тканинъ всѣлякого рода, старого паперу, уживаного и непраного бѣля и постели зъ Австро-Угорщины взагалѣ, а кро́мъ того зъ Галичины нѣякого фрахту, пакунко́въ почтовыхъ и про́бокъ.

— **Дирекція зелѣзниць державныхъ** оповѣщуе: Зъ днемъ 11 падолиста 1892 во́дбираe дирекція руху у Львовѣ у власный зарядъ бюро мѣстове австр. зелѣзниць державныхъ, котрымъ дотеперь завѣдувала фірма Іос. І. Ляйнкавфа у Львовѣ [готель Жоржа] и буде въ нимъ дальше вести дѣло по́дъ назвою: Бюро вывѣдуюче ц. к. австр. зелѣзниць державныхъ [улиця 3. мая ч. 3 готель Имперіяль]. До обему дѣловодства сего бюра вывѣдуючого буде належати: 1) Удѣляти информаціи у всѣлякихъ справахъ тарифовыхъ и перевозовыхъ на дорогахъ зелѣзныхъ; 2) выдавати звычайнѣ білеты въ руху мѣсцево́мъ и звязково́мъ; 3) приймати замовленя на зшитки зо́ставлюваныхъ посвѣдчень до ѣзды и выдача тыхъ же; 4) продавати тарифы. Годины урядовѣ означуесь для будныхъ днѣвъ во́дъ 8 ои рано до 3-ои пополудни, для недѣль и святъ во́дъ 9-тои рано до 12-ои пополудни. Письменнѣ запытаня въ справахъ тарифовыхъ и перевозовыхъ, якъ такожь замовленя на зшитки зо́ставлюваныхъ посвѣдчень до ѣзды, належить высылати по́дъ адресою: „Бюро вывѣдуюче ц. к. австрійскихъ зелѣзниць державныхъ у Львовѣ при улици 3-го мая, Готель Имперіяль.“

— **Характеристичне розпорядженье.** Однорочнымъ охотникамъ, служачимъ въ вѣденьско́мъ ґарнізонѣ заказано по́дчасъ побуту нѣмецкихъ офіцеро́въ, приѣхавшихъ до Вѣдня зъ нагоды ѣзды на во́ддаль, показуватись въ середмѣстю и на проходахъ. Причиною того розпорядженя мала бути обставина, що новобранцѣ по одномѣсячно́й войсково́й службѣ не суть ще идеаломъ — soldatischer Strammheit.

— **Дрібни вѣсти.** Онодгы выѣхавъ намѣстникъ ґр. Бадені зо́ Львова до Ряшева. — Въ Краковѣ померъ послѣдными днями професоръ ґімназіи св. Яцка, Сев. Полякъ въ 49-роцѣ житя.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 15 жовтня. Царевичъ переѣхавъ черезъ Вѣдень до Италіи, не высѣдаючи зъ ваґону.

Будапештъ 15 жовтня. На промову дел. Фалька заявивъ Кальнокій, що Австрія по́дпомагае праязни́ во́дносины Порты до Болґаріи.

Прага 15 жовтня. Міністерство просвѣты во́дкинуло рекурсъ ческихъ студенто́въ противъ засуду за участь въ конґресѣ славяньскои молодежи.

Парижъ 15 жовтня. Розрухи робо́тнико́въ въ Кармо не устають.

Петербургъ 15 жовтня. Родина царска вергае до Ґатчины.

Перепискa Редакціи и Адміністраціи.

Вп. І Сав. въ Нагуев. Заплачено за III. кварталъ, то прийде намъ ще 4 зр. за IV. кварталъ, бо 50 кр. зо́стало зъ послѣднои присылки.

Надо́слане.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразово́мъ ужитю на краску буру або чорну́. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шко́дныхъ складнико́въ, ро́знить ся во́дъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуесь, а ще мае и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Головный складъ въ аптицѣ по́дъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь во́дворотною почтою. 4379

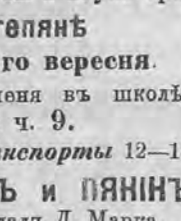

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

по́дъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвалу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ по́дъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ

въ

Нідерляндско-Американьско́мъ товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7 a

WIEN.

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 46—52

Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Димитрій Ковальскій

кравець мужескій

у Львовѣ, ул. Скарбко́вска число 19.

Принимае всякій замовленя на одяги цивільній, войсковій и для Всечестного Духовенства. Выконуючи всякій роботы скоро, тревало и по цѣнахъ найприступнѣйшихъ надѣю ся, що Впов. Публика не во́дкаже менѣ и на дальше своихъ взглядо́въ. 4389

Зъ поважаньемъ

Д. КОВАЛЬСКІЙ.

Въ перше́й концес. школѣ музичнѣй

Л. Марка

розпочали ся записы и наука гры

на фортепянѣ

зъ днемъ 1-го вересня.

Близшій повѣдомленя въ школѣ,

Ринокъ ч. 9.

4408 *Новѣ транспорты* 12—12

ФОРТЕПЯНО́ВЪ и ПЯНІНЪ

надо́йшли на складъ Л. Марка.

Для Всч. Духовенства

и Ч. Братствъ церковныхъ!

Вдова по священику выконуе роботу **всѣхъ церковныхъ ризъ**, якъ фелоно́въ, хоруговъ, стихарѣвъ, обрусо́въ и пр. по найлучшихъ взо́рцяхъ изъ найлучшихъ матерій и по найдешевшихъ цѣнахъ.

Мае свѣдоцтво о выконаныхъ роботахъ для архикатедральнои церкви св. Георґія у Львовѣ. 4436 2—4

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

можна купити

4000 яблонокъ 5- и 6-лѣтныхъ; 100 шт. . . . зр. 35·—
3000 грушей дуже добрныхъ родовъ 100 шт. „ 40·—
1000 черехъ дрезденьскихъ „ 40·—
сливы 100 шт. . . . „ 40·—
вишнѣ 100 шт. . . . „ 30·—
Шпараги, сажѣнки 2 и 3-лѣтній ерфуртскій: conovers, colosal и ранній argenteuil, 100 штукъ зр. 1·20.
Акаціи кулистй и рожевй „ —·70
Рожй гербатнй, шамовй „ 1·—
Вирыны, суницѣ и рожевй малины, що родять цѣлый рокъ 100 штукъ 10 зр
Рѣзнй цвѣты до огородовъ по цѣнѣ зниженой. 4428 (3—6)
Китайѣ и вѣнцѣ всѣлякого рода.

Зъ поважаньемъ

А. ШМІДТЪ

огородникъ.

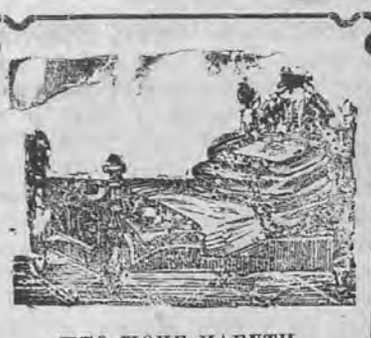

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ
добрй, домовои роботы
КОВДРЫ або МАТЕРАЦЫ
знайде найбольшій выборъ
въ спеціяльнѣмъ складѣ и роботни
выробовъ постели подъ фірмою
ІОСИФЪ ШУСТЕРЪ
Львовъ ул. Коперника ч 7.
Великій выборъ **коцовъ и ходниковъ.** Цѣны безконкуренційнй, найнизшй Цѣнники gratis и franco. 4399 9—15
(Импресса, бюро авонсове. Львовъ).

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 32—?

гигіѣнічнй, хірургічнй, до плеканя недужихъ и для полѣжниць. (Спеціяльности парискй подъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

И РОБОТЯ

ФУТЕРЪ
ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ
у Львовѣ ул. Вялова ч 3.

Подписаній мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удержують на складѣ добрный товаръ въ штукахъ и покрытя на футра, а такожъ готовй **футра дамскй и мужескй** до мѣста и подорожи, куртки и зарукавки до лововъ, ґарнітуры дамскй, шапки дамскй и мужескй, фусаки, покрывала до саней и ложокъ, сердаки и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаємо тревалу и елегантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаємо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 3—12

Фелікєъ и Юліянъ Любельскй.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, ул. Коперника ч 10 або ул. Шайнохѣ ч 1.

маѣ честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Всч. Духовенъству свою вдъ року 1873 истнуючу

РОБОТНЮ МУЖЕСКОЙ ОДЕЖИ

пбеля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товаровъ и по цѣнахъ ихъ найдешевшихъ, упрашаючи ако Русинъ о ласкавй взгляды Впов. П. Т. Публики и Всч. Духовенъства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавй замовленя выконуються въ найкоротшомъ часѣ. 2808 20—24

Предприемство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякй артикулы, входячй въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй господарскй, рольничй, броварняний, горальняний и промысловй. Прибоpы церковнй. Плахты непромакаючй до прикрывания збожа, машинъ рольничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае водворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и водворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаеся даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожъ и по руски. 4330 (24—?)

Thee-Hauptdepot, L. CZYŃSKI

Wien, I. Wipplingerstrasse 41.

Л. Чиньскій, I. Wipplingerstrasse 41.

Л. Чиньскій, I. Wipplingerstrasse 41.

поручає

ЧАЙ КАРАВАННЫЙ

импортованый про то зъ Россій въ оригінальныхъ пакетахъ по 1/1, 1/2, 1/4, 1/8 фунта знаменитй роды. Дешевй цѣны. Цѣны за фунтъ: **Фамілійный** зр. 2·—, **Краеневкій** зр. 2·50, **Хуммый** зр. 3·—, **Ароматный** зр. 3·50, **Императорскій** зр. 4·—, **Букетный** зр. 4·50, **Черный Лянсинъ** зр. 5·20, **Отборный Лянсинъ** зр. 5·80.

Лишь ти пакеты, що маютъ повысшу марку охоронку, суть правдивй.

Достати можна въ складахъ медовниковъ: **Львовъ, ул. Галицка 8, Кракивъ Суконницѣ, Перемышль ул. Францисканьска, Ярославъ Воля.**

Всѣ замовленя прошу адресувати: **L. Czyński, Wien I. Wipplingerstrasse 41.**

Цѣнника даромъ и оплатно. 4127 3—19

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ
П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручае на сезонъ

ФУТРА МУЖЕСКЙ и ДАМСКЙ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшй фасоны. Матеріи на верхи у великомъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскй, новй фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ. БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣренй.

4429 (Львовъ, Импресса.) 2—12

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (домъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКЙ

№ 1	Конґо	1/2	клґр.	зр.	2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо . .	„	„	„	2·80
„ 3	„ мелянжъ . .	„	„	„	3·—
„ 4	Нингчовъ Imperial	„	„	„	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„	„	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ . .	1/2	клґр.	зр.	1·50
„ 7	найлѣпшій	„	„	„	1·80

Чай караванный Братовъ К. и С. Попова пачочка 1/2 ф. зр. 1·80 90 1/4 „ „

Цвѣты батистовй до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образовъ. — Образы олѣйнй паперовй по греческому стилю. Рамы до образовъ. — Білеты літоґрафованй и скоро печатанй. — Товары шкоряний. — Пуляресы, портмонетки, візітівки, папѣросницѣ.

Всякй приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, домъ п. Валляха.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на подставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльность дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членовъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкодъ огневыхъ подъ найприступнѣйшими условіями и почислює можливо найнизшй преміи.

Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и контракты заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можность обезпечувати якъ найбольшй сумы.

Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и большихъ селахъ якъ и 4414 12—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Домовй аптички противхолеричнй

пбсля припису и указокъ

Д-ра О. Відманна

ц. к. совѣтника санітарного и примаря шпиталю головного у Львовѣ — зложила и удержує на складѣ

Аптика подъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Тй аптички мѣстять побочь розвѣдки д-ра О. Відманна всякй средства зарадчй а такожъ и необходимй для подання першои помочи лѣкарскои недужимъ на холеру особамъ.

Цѣна аптички разомъ зъ опаковань емъ 5 зр. а. в. Замовленя зъ провінціи полагоджуесь водворотною почтою.

Складъ въ Перемышли въ аптицѣ подъ „звѣздою“ Вол. Маньковского. 4420 9—?

Противъ холєры

поручае подписана фірма свой славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 літр.) зр. 33·—
„ „ 1/2 коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ 1/4 „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 6/1 літр фляшкахъ евент. въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрованй цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 12—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

— Справдѣ, я не пбзнавъ тебе, такъ елеґантно выглядаешь! Весь красный полъ пропадае за тобою!

— Що и ты менѣ завидуешь? Если хочешь подобати ся, иди до **маґазину одяровъ мужескихъ и дѣточихъ**

ҐАЙЛЬМАНА КОНА

И СЫНОВЪ

при ул. Театральной число 1,

де я завсѣгды одягаю ся такъ елеґантно, гарно и дешево.

[Импресса Львовъ]

4439 1—4

Великій крахъ!

Нов. Йоркъ и Лондонъ зарвали такожъ и Европу та одна велика фабрика выробовъ зо срѣбла побачилась приневолена, роздарувати свой цѣлый припасъ лишь за малу вынагоду, що коштувала робота. Я уповажненый перепровадити се порученье.

продаю

кождому, чи вонъ богачь або бѣдакъ, отсй предметы за заплатою **6.60 зр.**, а то:

6 штукъ найлѣпшихъ ножѣвъ столовыхъ зъ пр. анґл. стали.
6 штукъ амер. вилокъ зъ патент. срѣбла.
6 штукъ амер. ложокъ зъ патент. срѣбла.
12 штукъ амер. ложочокъ зъ патент. срѣбла.
1 штука амер. хохлѣ зъ патент. срѣбла.
1 штука амер. полонника зъ пат. срѣбла.
6 штукъ анґл. подставокъ Вікторія.
2 штуки прегарныхъ лѣхтарѣвъ.
1 штука ситка до гербаты.
1 штука коробки до посыпуваня цукромъ.

42 штукъ разомъ.

Марка охоронна

Всѣ згаданй 42 предметовъ коштували передъ тымъ понадъ 40 зр. а теперь можна ихъ достати по **6·60 зр.** — Американьске срѣбло патентоване есть цѣлкомъ бѣлымъ металемъ, котрый задержуе краску срѣбла черезъ 25 лѣтъ и се ґарантуе ся. На доказъ що сей инсератъ не есть

нѣякимъ обманьствомъ

оповѣщую колька зъ-помежь тысячь подякъ и замовлень, якй я одержавъ по лѣтахъ за знаменитость побраныхъ водъ мене товаровъ, та зобовязую ся публично, звернути грошѣ кождому, кому не подобав ся товаръ.

Правдивй, если заосмотренй сею реєстрованою маркою охоронною. — Всѣ заставы, анонсованй иншими фірмами, суть подроблениями.

Розсылка лишь за послѣплатою або за надосланьемъ упередъ грошей.

Поручаюсь дуже приналежный до того порошокъ до чищеня; коробка зъ приписомъ ужитя 15 кр

Хто отже хоче мати добрый и солідный товаръ, най покористуесь нагодою и купить сей величавый ґарнітуръ.

Одиноке жерело закупна

P. Perlberg, Hauptdepot u. Agentur

der vereinigten amerikanischen Patent-Silberwaaren-Fabrik Wien, I., Fleischmarkt 14/17.

Вытягъ зъ подякъ:

Зъ ґарнітуру, зложеного зъ 42 штукъ, я вповнѣ вдоволеный, и прошу прислати ще дальшй рѣчи.

Новй Бановцѣ 12 липня 1892. *Рим.-кат. приходство.*

Зъ присланого ґарнітуру я дуже вдоволеный. — Наступлять замовленя. 4422 3—3

Пассекъ 10 липня 1892. *Едвардъ Кронда*, ст. учитель.

Новость!

На свята

ВОДА МАРШАЛКОВСКА

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

ФЛЯКОНЪ 50 кр. и 1 зр.

3747

На свята

Новость!

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѣмъ найточнѣйшомъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краевого
4½% позичку краеву галицку 3433 252 —?
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскй облігаціи индемнізаційнй

а всѣ тѣ папиры Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае отъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованй а вже платнй мѣсячнй папиры цѣнний, такожъ запавшй купоны за готовку, безъ нѣякого одчисленя, а замѣсцевй лишь за одчисленьемъ справедливыхъ коштовъ.

До ефектовъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй аркушѣ купоновй, за зворотомъ коштовъ, котрй самъ поносить.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавецъ Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка подъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 224. Львôвъ, Понедѣлокъ 5 (17) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôдъ порта

Поєдинокє чисєлє комтує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. ôдъ отишка.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Въ справѣ еміграціи селянъ до Россіи.

Про еміґрацію зъ повѣтôвъ борщѣвского, залѣщицкого и кôцманьского пише черновецка Gazeta Polska:

„Еміґрація люду рускаго зъ Галичины до Россіи ôбôбрала собѣ теперь новѣ дороги. Позаякъ въ Галичинѣ здовжь кордону установлено жандармерію, котра задержуе еміґрантôвъ, то хлопы зъ повѣтôвъ залѣщицкого, борщѣвского а навѣть зъ кôцманьского почали переходити границю вôдъ стороны Буковины, именно здовжь полосы межи Онутомъ а Новоселицею.

Зъ-разу сконцентровано тамъ жандармерію, а передъ кôлькома днями выслано пѣхоту зъ Черновець въ числѣ 80 люда для стереженя лінія граничнои вôдъ Онута до Новоселицѣ. Ескадрона драґонôвъ маe рôвно-жь повинти тамъ службу.

Жандармерія удало ся схопити трехъ агентôвъ еміґраційныхъ. Вôдставлено ихъ до суду повѣтового въ Кôцмани.

О скôлько вѣдомо, черезъ Новоселицю выеміґрувало доси 57 родинъ зъ Галичины, 15 осôбъ зъ Онута и 20 селянъ зъ повѣта кôцманецкого...“

——

Зъ Залѣщицкого повѣта пише намъ Вп. о. А. Капустиньскій, священникъ зъ Колодрôбокъ:

„Рухъ еміґраційный проявивъ ся наразъ и въ нашôй сторонѣ. Люде зъ устъ до устъ передали собѣ слово „слобода“ — и заразъ, безъ довгихъ короводôвъ, многѣ покидаютъ свое майно и выбираютъ ся за границю. Яко наочный свѣдокъ хочу Вамъ оповѣсти, якъ то рухъ еміґраційный почавъ сими днями сильно змагати ся въ селѣ Колодрôбцѣ. Жаль за серце тисне и чоловѣкъ не хотѣвъ бы вѣрити, коли-бъ самъ на те не дививъ ся здоровыми очима.

Въ селѣ кипить. Люде, мовь потроенѣ, до роботы не беруть ся, кожде каже: Чя я знаю, що маю робити?... дуръ мене ся бере...“

Выбрало ся досыть людей: чоловѣки зъ жѣнками и зъ дѣтьми, забрали по двое, трое и четверо дѣтей. Хаты полишали одни на сусѣдôвъ, другѣ на крôвныхъ, — полишали и все въ хатѣ. Отъ уже кôлька хатъ порожныхъ. Увôйдешь въ хату — тяжкій сумъ тебе огорне. Онъ на постели одѣжь... въ кутѣ мѣшокъ зъ мукою, а тамъ зновъ вô збôжемъ, котре господарь гôрко-тяжко заробивъ черезъ лѣто... въ хатѣ горшки, миски... на подѣ дрôбъ... коло хаты песъ на припонѣ скавучить... коло ворôтъ двое-трое овечатъ блеe, що господарь на нихъ призабувъ... А сутками люде по вулицѣ лишь о одномъ говорятъ — о еміґрациі.

Всякѣ мои представленя въ церквѣ и поза церквою даремнѣ, — всѣ, якъ одинъ, вôдказують: „Нема намъ чого тутъ тримати ся... нѣчого доброго не дôждемо ся...“

До того, якъ на лихо, въ недѣлю 9 го с. м., коли рухъ еміґраційный почавъ розгарюватн, приходить до села возный изъ Залѣщикъ и приносить якихъ 200 вôзвань до упорядкованя грунтôвъ, а за кожде вôзванье почавъ стягати по 18 кр. Неодинъ господарь дôставъ и пять такихъ вôзвань, деякѣ по три, многѣ по два. Розумѣе ся, що на оплатѣ за тѣ вôзванія не конець, — кождый мусѣвъ до тыждня бути разъ або й два въ Залѣщикахъ, чотири милѣ вôдъ Колодрôбокъ.

Коли-жь я въ понедѣлокъ, вертаючи зъ церкви, зайшовъ мѣжь людей, що стояли коло ворôтъ опорожненыхъ хатъ а жандармы списували тыхъ, котрѣ повыбирали ся зъ села до Россіи — почавъ я людямъ представляти, щобы опаматались, и всякими способами вôдклоняти ихъ вôдъ вандрôвки въ чужину, де Богъ знае, яка жде ихъ доля. И що-жь скажете? Всѣ якъ одинъ до мене: „Єгомость! а чи вы не видите, що дѣе ся? Адѣть, палетникъ выбравъ зъ насъ 40 срѣбныхъ!“... „Адѣть, я била ногами чотирѣ милѣ до Залѣщикъ, а мене нѣхто тамъ и не запытавъ, чого я прийшла!“... „Адѣть, я не мала й не маю анѣ поля анѣ хаты, а 18 кр. плати и гони чотири милѣ!“... и т. д. При загальнôмъ роздразненю людей уже й та справа зъ палетникомъ всѣхъ незвычайно розворушила.

Вô второкъ рано приходять до мене люде и розказують, що господарь Ф. В. выбравъ ся зъ дѣтьми, лишаючи все, и забравъ зъ собою конаючу дитину, а що родичѣ сподѣвали ся смерти дитины, то бѣдна мати попросила, щобы на дорогу всукали свѣчку... Дитина — якъ кажуть — по дорозѣ таки умерла.

Кромѣ родинъ выбрали ся такожь паробки зъ дѣвчатами, парами...

Деякѣ зъ еміґруючихъ выпродують жидамъ свою працю не за пôвъ-дармо, але майже за дармо. А жиды, — якъ говорять люде, ще й пôдмовляють до еміґрациі, заохочують, звиваютъ ся день и нôчь... Не дивниця, мають при тôмъ интересъ... Въ коршмѣ люде, — якъ се звычайно бувае въ хвилях розворушеня — пють до пôвночи и ще бôльше роздражнюють ся.

При всѣмъ тôмъ нарôдъ веде ся зовсѣмъ спокôйно...

Вô второкъ по полудни приѣхавъ до села залѣщицкій ц. к. староста п. Ляховскій и своею повагою урядовою старавъ ся вôдклонити нарôдъ вôдъ еміґрациі. Кромѣ того зарядивъ де-що, а жидамъ строго наказавъ не куповати вôдъ селянъ нѣчого. Шкода, що при тôмъ не зарядивъ, абы арендарь коршму замыкавъ въ приписану годину, а не шинкувавъ та не розпоюваръ роздразненыхъ людей до опôвночи...“

——

Мы вже въ попереднôмъ числѣ подали коротку згадку про дописъ зъ-за кордону до краковского Czas-у, де авторъ подае свои цѣкавѣ помѣченя. Допись тую подаемо сегодня въ дословнôмъ перекладѣ:

„Рухъ еміґраційный галицкихъ селянъ сюда датуесь не вôдъ нинѣ. Що року прибувае богато селянъ, особливо мужчинъ въ силѣ вѣку, глядаючихъ заробку, але они найчастѣйше вертали на зиму до Галичины, хочь деякѣ лишали ся на довше а навѣть женились тутъ и осѣдали. Жѣнокъ зъ собою не приводили нѣколи. Однакъ теперь рухъ той проявивъ ся на ширшѣ розмѣры. Ишли цѣлѣ родины въ дѣтьми, неразъ зъ немовлятами, громадами по кôлькадесять людей, шли на-ослѣнъ, безъ вытыченои цѣли, абы тôлько перейти границю и дôстати ся до „обѣтуванои землѣ“, де ихъ мали дожидати достатокъ и богатство. До села, де я живу, троха дальше вôдъ границѣ, приведено пôдъ ескортою „урядника“ сорокъ и кôлькохъ еміґрантôвъ, мужчинъ женщинъ и дѣтей, и розмѣщено ихъ у мѣсцевыхъ селянъ, котрѣ обовязанѣ давати имъ поки-що удержанье, а за те дôстають 3 копѣйки денно за голову. Тутешнѣ хлопы зовсѣмъ не задоволенѣ зъ того наплыву чужои людности, бо за-для великои посухи сего року дуже лихій бувъ урожай. Длятого и обходять ся зъ зайдами негостинно и були бы ихъ давно зъ хатъ повыкидали, коли-бъ не страхъ передъ приказами пристава и самого справника, котрыхъ выконання вôйтъ совѣстно доглядае.

Галицкѣ селяне розчарували ся, бо они були пересвѣдченѣ, що всюды ихъ будуть приймати зъ отвертыми раменами. Они заходять такожь до паньского двора за роботою, але ей теперь о тôмъ часѣ не можна дôстати. Я однакъ зъ ними блише познакомивъ ся и они теперь, по усуненю початкового недовѣря до „чана“, выявляють навѣть непытанѣ свои надѣѣ и свôй завôдъ. При сѣй нагодѣ я поробивъ такѣ помѣченя, котрѣ мене, що галицкѣ вôдносины знае лише зъ описôвъ та кôлькохъ мимолетныхъ проѣздонъ, зачудовують. Передовсѣмъ селяне, котрыхъ собѣ тутъ выставляемо якъ де-що интелектуально розвитыхъ, дуже суть ограниченѣ. Не мають навѣть достаточного понятя о рôзницѣ мѣжь православьемъ а унією, и длятого урядникови и „попови“ приходить не тяжко наклонити ихъ до покиненя уніи. Зъ галицкихъ селянъ, котрѣ перебувають въ мѣсци мого мешкання, лише два зъ початку не хотѣли ходити до православнои церкви; однакъ они були, о скôльно я мôгъ се змѣркувати зъ ихъ оповѣданя, обряду латиньского; але и тѣ по кôлькохъ дняхъ, именно коли довѣдали ся, що католицкій костелъ есть подальше о кôлька верстъ, пôйшли на православну службу, а коли я ихъ зъ-легка докоривъ зъ тои причины, вôдповѣли менѣ стереотипно: „одинъ Богъ всюды!“ До нашихъ селъ прийшло бôльше латинникôвъ, однакъ всѣ мѣжь собою говорять по руски, хочь потрафлять розмовити ся и по польски.

Що-до причинъ, котрѣ ихъ спонукали до опущеня рôднои землѣ, тяжко довѣдати ся чогось вôдъ нихъ позитивного. Зъ ихъ оповѣдания видно, що имъ роблено приманливѣ обѣцянки. Розумѣе ся, тяжко тутъ наводити имена и вычисляти особы зъ оповѣданя людей дуже збаламученыхъ и розжалеeныхъ, котрыхъ правдомовности не можна нѣ оцѣнити нѣ сконтролювати, однакъ якась частина правды мусить бути въ тыхъ высказахъ о зовсѣмъ точно вызначеныхъ обѣцянкахъ, котрѣ имъ зроблено черезъ людей, якимъ они мусѣли завѣрити. Тѣ самѣ особы въ понятяхъ народу представили образъ правительства, пôдъ котрого опѣку они мали пôйти, вымальованый самыми ясными красками; особливо вôдношенье тутешнього правительства до селянъ еміґранты представляють собѣ яко просто родинне.

Отже се нарôдъ несовѣстно збаламученый а перехôдъ вôдъ великихъ надѣй до чорного вôдчаяня бувъ тымъ скоршій, що дѣйстôсть скоро завела ихъ надѣѣ. Обѣцяно имъ землю, будынки и знаряды рôльничѣ, — очевидно не дôстануть нѣчого, а если тутешне правительство рѣшить ся сей тягаръ у себе задержати, а й то ще рѣчь непевна, то галицкихъ селянъ ужае за першій пôдкладъ, звычайно призначеный на загубу, въ кольонізаціи Азіи середнои. Ихъ тутъ не лишать, напередъ длятого, бо тутъ не можуть имъ дати землѣ, котру хиба за дорогѣ грошѣ треба купити, а потôмъ длятого, що мимо всего имъ ще не довѣряють. Впрочôмъ мѣсцевѣ власти не рѣшають такъ делікатнои квестіи, цѣла справа оперла ся ажь о Петербургъ, а звôдси ще не надôйшла нѣяка инструкція. Мабуть лише устроять на пограничу кôльна сценъ громадного навернення на православіе, котрѣ селянамъ мѣсцевымъ, дôтиненымъ „ѣдю православного индиферентизму“, мають показати величь и значѣнье православія.“

——

Нинѣшный Kurjer Lwowski, навязуючи рѣчь до повысше наведенои дописи въ Czas-ѣ, до дописей въ „Дѣлѣ“ зъ околиць, де проявляесь епідемія еміґраційна, и до окружника Є. Е. митрополита, выданого до духовенства въ надграничныхъ повѣтахъ, такъ говорить:

„Квестія хлѣба то важна квестія. Проповѣдями ей не полагодить ся. Пригадуемо допись зъ-за кордону до Czas-у, котра констатуе, що навѣть латинники-еміґранты приймають тамъ шизму, кажучи: „Богъ одинъ всюды“. Мы надармо доси наставали, щобы выдѣлъ краевый зô свого лона выславъ комісію для докладного розслѣдженя причинъ еміґрациі народу такъ спокôйного, смирного и консервативного, якимъ есть нарôдъ у всхôдній части краю. Тôлько розслѣдженье може подати средства зарады. А нехай нѣхто не думае, що еміґрація тая есть проявою спорадичною, що притихне и т. п. Мы вже въ осени минувшого року остерѣгали на основѣ личныхъ помѣчень въ Тернопôльщинѣ, на що заносить ся. Повтаряемо свое: анѣ проповѣдь анѣ жандармерія не поможе.“

Нова напасть Gazet-ы Naroeow-ои.

„*Gazeta Narodowa*“ выпала зновъ зъ рôвноваги. Симъ разомъ высадила ей зъ сѣдла статья берлиньскои Gegenwart, котру мы коментували. Въ выданю своѣмъ зъ 15 жовтня осудила „Gazeta Narodowa“ нашу статью въ тôмъ предметѣ за „zwrot narodowców ruskich“ и прийшла вже до пересвѣдченя, що послы Романчукъ и Барвѣньскій зъ одной стороны а Антоневичъ и Добранъскій зъ другои — все одно, т. е. всѣ суть такими-жь москвофілами якъ и „Дѣло“ и „Галицкая Русь“.

Gazet-ѣ Narodow-ôй не подобавъ ся головно той уступъ статьѣ, въ котрôмъ сказано, що крайный часъ повôрочити въ теперѣшною системою [розумѣй: майоризованя меншостей національныхъ] въ Австріи, а вернути до федеративного устрою, якій поручивъ Австріи ще въ 1848 р. пок. Палацкій. Такій проектъ — каже Gazeta Narodowa — есть плодомъ панславістичного комітету въ Россіи, а Gegenwart умѣстила его яко орґанъ [!] сего комітету. Мы певнѣ того, що якъ бы згаданый тыждневникъ поручивъ бувъ ґр. Таффому, щобъ вôнъ въ проектованôй федеративнôй Австріи надѣливъ Галичину вразъ зъ Великимъ княжествомъ Краковскимъ повною автономію въ дусѣ Gazet-ы Narodow-ои, то орґанъ п. Платона бувъ бы заспѣвавъ похвальный гимнъ берлиньскому голосови и бувъ бы силувавъ ся доказати, що лише черезъ таку автономію держава наша може бути спасена. На жаль однакожь, Gegenwart не зробила сего. Противно, радить она, щобы ґр. Таффе пôддержувавъ національный розвôй Полякôвъ лише пôдъ тымъ условьемъ, наколи они зречуть ся аспірацій своихъ на Русь и для тои жь Руси схотять бути справедливыми. Зъ тою гадкою Gazeta помиритись не може. Она рада-бъ удержати що-найменше status quo. Справедливôсть — то не идеалъ для Gazet-ы Narodow oи. Она имъ нѣколи не одушевлялась и не одушевить ся. У неи есть давна своя теорія, що зреченье аспірацій до спольщеня Руси — все одно, що finis Poloniae.

Але на тôмъ ще не конець. Gazet-у укололо ще бôльше то, що мы, говорячи о федеративнôмъ устрою Австріи, бажали бъ перевести ту федерацію на основахъ етноґрафічныхъ. Того вже згадана часопись зрозумѣти не може. Она плаче, будь-то надъ тымъ, що мы въ коронѣ ческôй окрôмъ Чехіи та Моравы признали лишь захôдный Шлескъ зъ Опавою яко край заселеный Чехами, а польскій всхôдный Шлескъ зъ Цѣшиномъ вôддали Полякамъ, и пытае: якъ можна розрывати краѣ короны ческои? Таке пытанье зô стороны орґану польскои прасы не лишь непатріотичне, але враджуе навѣть грубе незнанье исторіи своеи. Непатріотичне тому, бо чей же шлескій Поляки самѣ бы радѣ бути заодно зъ народомъ польскимъ, а дивовижне тымъ, що пôсля исторіи шлескѣ княжества входили вже въ часахъ панованя першихъ Пястôвъ въ складъ польскои держави. Чехи самѣ не станули бы въ дорозѣ такôй анексіи польского Шлеска, бо за тымъ промовляють и историчнѣ права вел. князевъ краковскихъ, и етноґрафічнѣ вôдносины. Але Gazeta Narodowa лишь для ока людского заплакала надъ проектомъ розбрвання краевъ короны ческои, а на слезы збôрахось ей зовсѣмъ зъ другои причины, именно, що мы Русины пôднесли и для себе историчне право. Inde lacrimae! Въ головѣ п. Платона не може помѣститись, що галицка Русь може взагалѣ говорити о якôмсь историчнôмъ правѣ и о свободахъ чи рôвности на основѣ такого-жь права. Ну, на той тематъ треба бы для Gazet-ы Narodow oи ажь окремои преленціи историчнои и розтолкувати ей такъ звану „concordia unionis“ зъ часôвъ Казимира Великого та неменше треба бы ей пояснити часы Маріи Терезы. Згаданою конкордією запоручивъ Казимиръ Великій всѣ права и свободы, якѣ посѣдала Русь галицка передъ 1340 ромъ, а въ 1772 роцѣ мы увôйшли въ складъ Австріи пôдъ короля угорского, а не пôдъ власть п. Платона.

Gazeta Narodowa клопоче ся ще й тымъ, чи на федераційный перестрôй Австріи позволили-бъ сойми, рада державна та корона, и думае, що прийшло бы ажь до революціи. На те скажемо коротко, що анѣ дуалізмъ Байста, анѣ не такъ давнѣ обѣтницѣ Чехамъ, що цѣсарь буде коронуватись короною св. Вячеслава, не коштували Австрію нѣ одной каплѣ крови. Такъ само не грозила Австріи революція въ тыхъ часахъ, коли Поляки галицкѣ домагались для себе повнои автономіи и вôдокремленя Галичины вôдъ Долитавщины. А вôнци спытаемось: де шукати дѣйстнои причины, що нинѣ и Чехи и Словѣнцѣ а навѣть самѣ Поляки домагають ся для себе зреалізованя историчныхъ правъ? Отъ въ тôмъ, що нинѣшнѣй устрôй внутрѣшный, хоть истнуе вôдъ 1861 року, показавъ ся непрактичнымъ, бо не вытворивъ того „примиреня народôвъ“,

яке лежало въ интенціяхъ короны и въ интересѣ державы.

Хто-жь винуватый, що въ Долитавщинѣ нрбмъ Полякбвъ обявляе ся невдоволенье у Чехбвъ, Моравянъ, Словѣнцѣвъ, Италіянцѣвъ, Хорватбвъ, Русинбвъ, а при тбмъ и у деякихъ поважныхъ сторонництвъ нѣмецкихъ? Коли вины не схотять собѣ приписати анѣ Нѣмцѣ австрійскій, анѣ Поляки, анѣ Чехи, якъ засѣдали при великбмъ престолѣ, то вина буде лежати въ самбмъ устрою внутрѣшнбмъ. А коли сей устрбй въ виду розбудженои свѣдомости народбвъ про свои права ставъ ся анахронізмомъ, то чи-жь треба ажь революція до его усунення? Що вбдповѣдае потребамъ державы або що есть конечнымъ, то есть и справданымъ. Якъ бы при теперѣшнбмъ устрою хвилевій парляментарій ббльшости въ радѣ державнбй и въ соймахъ краевыхъ були бодай постарались о осущенье основныхъ державныхъ законбвъ, — якъ бы були запоручили меншостямъ національнымъ ихъ правильный розвбй, — якъ бы були бодай згодилась на національній курія въ соймахъ и радахъ шкбльныхъ, — то нинѣ не дбйшло бы певно до того, що всѣ покривджевій меншости, выбитій зъ 30-лѣтнои терпеливости, домагають ся якъ найвыразнѣйше змѣны внутрѣшного непрактичного ладу.

Тутъ нема чого гнѣватись, а тымъ менше кидатись зъ инсинуаціями о якихсь змаганяхъ панславістичныхъ. Австрія тымъ щаслива, що упослѣдженій меншости думають нинѣ надъ способомъ скрѣпленя своихъ силъ для скрѣпленя державы яко цѣлости. Тутъ не вбльно нѣкому, а тымъ менше Gazet-ѣ Narozow-бй, посуджати кого-небудь о сепаратистичній и Австрія непріязній стремлѣня. Нашій послы руснй суть такъ добрыми патріотами, якъ и послы другихъ народбвъ, а zwrot народовцѣвъ въ сторону благотворительныхъ комітетбвъ есть тбльо пбднедѣльна фантазія п. Платона.

Але найцѣкавѣйша рѣчь, хоць и найсмѣшнѣйша есть та, що Gazeta Narodowa въ згаданбй статьѣ зъ 15 жовтня на вступѣ своихъ инсинуацій наклинуе декого въ праю, щобы безпроволочно нашу статью о проектѣ берлинсвои Gegenwart предложивъ гр. Таффому до прочитаня. Выходить се на денунціяторство, але мы за те не гнѣваемось, — на те жь статьѣ и друкують ся, щобы кождый, навѣть пп. міністры ей читали. Не розумѣемо лише, для чого п. Платонъ радить подати гр. Таффому лише „treść“ нашои статьѣ — розумѣе ся зъ коментаремъ Gazet-ы Narodow-ои. П. Платонъ очевидно пригадавъ собѣ тѣ добрѣ часы, коли то его колишный шефъ, пок. Янъ IV., высылавъ потайно письма до Вѣдня рбднороднои „treści“, и видно забавувавъ за нима. Але ци не суть то tempi passati тѣ schönen Tage von Aranjuez...

Гр. Кальнокій про заграничну політику Австріи.

Міністеръ справъ заграничныхъ гр. Кальнокій забравъ въ-друге голосъ и давъ експозе про політику заграничну Австрія. Ся друга промова гр. Кальнокого въ комісіи для справъ заграничныхъ угорскои делеґаціи есть доповненьемъ першого експозе, даного въ комісіи буджетовбй австрійскои делеґаціи. Експозе міністра выпередили промовы деякихъ членбвъ угорскои делеґаціи, а именно промова референта д-ра Макса Фалька.

Референтъ д-ръ Фальнъ, завначивши, що властиво одна делеґація не маe нѣякого урядового повѣдомленя про се, що дѣесь въ другбй делеґаціи або въ комісіяхъ, отже и въ сѣмъ случаю можна бы до міністра справъ заграничныхъ поставити питаня про загальну політику заграничну, але позвавъ гр. Кальнокій вже разъ давъ широке експозе про ту політику передъ австрійскою делеґаціею, то вбнъ (референтъ) уважае вбдповѣднымъ не ставляти міністрови въ-друге питань въ тбмъ напрямѣ. Натомѣсть зверне увагу на одну квестію, про котру доси нѣчого не говорено. Сею квестіею есть нота, яку Шишкинъ, заступникъ россійского міністерства заграничного выславъ до Порты по гостинѣ Стамбулова въ Царгородѣ. Times подавъ текстъ сеи ноты, а позвавъ зъ россійскои стороны не наступило нѣяке дементі, то можна припускати, що текстъ автентичный. Хочь угорска делеґація не покликана выдати урядово свою опінію про сей крокъ Россіи, то все таки вбнъ заявить, що уважае сей крокъ невбдповѣдаючимъ берлинськему договорови, котрый запоручае Россіи лишь стбльо вплыву на болгарскій вбдносины, скбльо и иншимъ державамъ пбдписанымъ на договорѣ, зъ выимкою Туреччины, котрбй передо всѣмъ признано право узнати князя выбраного собраніемъ; прочій державы наступають ажь вбдтакъ и можуть пбсля своеи волѣ згодитись або нѣ на се узнанье зб стороны Туреччины. Вбнъ не жадае, щобы наше міністерство заграничне вмѣшало ся въ згадану вымѣну нотъ мѣжь Россіею а Туреччиною, або бодай такъ довго нѣ, доки Туреччина не вбзве насъ до того впростъ; але есть одна обставина, котра накладае на нашого міністра не лишь право але й обовязокъ. Если бы мы осудили згадану ноту якъ найлагбднѣйше и добачали въ нѣй лишь пляточне заявленье индівідуального погляду Россіи, то все таки не можна полишити Туреччины выключно пбдъ вплывомъ сего односторонного заявленя Россіи, котра невдоволена теперѣшными вбдносинами въ Болгарія и взагалѣ не бажае добра Болгарія, — то-жь годилось бы, щобы высказали свою гадку и инши державы, котрѣ уважають теперѣшній вбдносины болгарскій вдоволяючими, хочь ще не признаный князь, и котрѣ бажають Болгарія всякого добра. То-жь пытае міністра, чи задумуе вбнъ въ якбй небудь способъ дати пбзнати Портѣ, що не всѣ державы, пбдписанѣ на договорѣ берлиньскбмъ, суть той самои гадки що-до Болгарія що и Россія, лишь противно одобряють мирне поведенье Порты супротивъ Болгарія, а навѣть бажали бы, щобы якъ найскорше наступило формальне признанье теперь пануючого князя въ Болгарія при незмѣненыхъ обставинахъ? — Вбдтакъ зазначивши, що напрямъ заграничнои політики нашои держави не змѣнивъ ся въ своихъ головныхъ принціпахъ: удержанье мира при помочи потрбйного союза, вбдтакъ признанье самостбйнои самоуправы и пбдпиранье независимости державъ балканьскихъ — вносить, щобы делеґація одобрила сей напрямъ політики, а гр. Кальнокому заявила повне довѣрія.

Вбдтакъ промовляли и заявляли признанье для гр. Кальнокого делеґаты: Дюрковичь въ имени Хорватія и Славонія (а ще зазначивъ, що теперѣшній законы державній вповнѣ выстають для розвою Славянъ), гр. Старай и гр. Альбертъ Апоній.

Міністеръ гр. Кальнокій высказавъ найперше свою подяку за заявлений признанья. Вбдтакъ зазначивъ, що годѣ ему сказати про заграничну політику що иншого, анѣжь що вже сказавъ въ австрійскбй делеґаціи.

Разъ-въ разъ, — казавъ міністеръ — запевнята про миръ, може стати фразею и певно не причинять ся до скрѣпленя вѣры въ миръ. Що-до тридержавного союза, то годѣ не признати, що зъ многихъ сторбнъ ворогують противъ него. Але власне для того слова признанья для того союза, высказаній въ сѣй комісіи, треба принята зъ вдоволеньемъ. Можу лишь повторити, що по-за тымъ союзомъ не скрываесь нѣчого тайного. Се ясный союзъ зъ дефензивною цѣлею для забезпеченя державъ, беручихъ въ нѣмъ участь. Зъ-разу пбдносилась сумнѣвы, чи можна въ теперѣшнбй порѣ заключати союзы лишь выключно въ цѣляхъ удержанья мира. Але теперь вже щезли тѣ сумнѣвы, а населенье що-разъ ббльше набирае пересвѣдченя, що пбдъ охороною сего союза може успѣшно розвивати свои матеріальній интересы помимо многихъ політичныхъ непевностей. Я пересвѣдченый, що сей союзъ покаже ся и на будуче добрымъ та вбдповѣдным для нашихъ интересбвъ. Правда, що союзъ, треваючій лишь десятки лѣтъ, не може давати запоруки на всякій можливій случаѣ въ будучности. Але обставина, що участники тридержавного союза стоять тягомъ въ дружнихъ вбдносинахъ, що крѣпко придержують ся духа сего союза и що вповнѣ вжились въ него, ставсь увагы гбдным чинникомъ на всякій евентуальности и длятого можна глядѣти на будучбсть зъ повнымъ довѣріемъ и супокоемъ.

Що-до пытаня, порушеного гр. Апоніемъ, чи можна надѣятись на дальше удержанье нашихъ добрыхъ вбдносинъ до Англія и прочихъ державъ, — то міністеръ може сказати, що вбнъ маe таку надѣю, бо дальше удержанье тыхъ вбдносинъ лежить не лишь въ вашбмъ интересѣ але и въ интересѣ другои стороны. Розумѣесь, що годѣ дати якесь певне заявленье що-до котрого небудь правительства, але пбсля его (міністра) знана вбдносинъ и пбсля способу, въ якій населенье Англія приняло дотеперѣшну політику правительства, оправдана надѣя, що новый міністеръ справъ заграничныхъ, котрый вже и такъ маe разъ нагоду помѣжь двома кабінетами торисбвъ продовжати незмѣнно заграничну політику, буде придержуватись й теперь головныхъ чертъ сеи політики. Се гадка власна міністра, хочь розумѣесь, вбнъ не може принати нѣякои гарантіи що-до интенціи чужосторонного правительства.

Що-до Сербія, то бажавъ бы, щобы тамъ вже разъ прийшло до сталыхъ вбдносинъ. Що-до теперѣшного правительства сербского, міністеръ не маe нѣ найменшои причины побоюватись, щобы нашій дотеперѣшній вбдносины до сего сусѣдного краю въ тбмъ небудь заколотились, противно можна цѣлкомъ справедливо чогось иншого надѣятись.

Квестія що-до Румунія (порушена гр. Апоніемъ на тлѣ послѣдныхъ демонстрацій румуньскихъ) дуже драстична. Нема найменшого сумнѣву, що якъ король такъ и румуньске правительство хотѣли бы занята супротивъ насъ вповнѣ корректне становище. Але не завсѣгды то такъ легко остро выступати противъ національныхъ змагань, и если въ нашбмъ сусѣдствѣ лучають ся подѣе, що насъ немило вражають, то треба розважити холоднокровно, що лѣпше, чи тѣ вбдносины пбднести до великого значѣня, чи спокбйно дати имъ перемануть, а тогдѣ они самѣ закбнчать ся на нѣчбмъ. Про згадану гр. Апоніемъ пригоду зъ тамошнымъ товариствомъ просвѣтнымъ не звѣстно міністрови нѣчого. Натомѣсть вбнъ знае про нашій случаѣ, котрыхъ годѣ по минути мовчки, а нашъ урядъ справъ заграничныхъ въ кождбмъ случаю забравъ голосъ и то успѣшно. На жаль, се таки нашѣ власній горожане, котрѣ намъ роблять тамъ за границею стбльо клопоту.

Що-до послѣдноп ноты дипльоматичнои Россіи въ Царгородѣ, то треба примѣтити, що тутъ рѣчь иде не о яку урядову ноту, лишь о депешу, яку россійске правительство выслало своему заступникови, а вбдтакъ подало до вѣдомости Портѣ. Се выдаесь малозначною ніансою, а однакъ есть въ тбмъ рбзница, бо въ такбмъ случаю се лишь довѣрочна форма переписки мѣжь двома правительствами. Сего рода депешѣ звычайно не подаютъ ся урядово до вѣдомости иншимъ правительствамъ. Длятого и нашъ урядъ справъ заграничныхъ не повѣдомленый урядово про сю подѣю. За-для того нѣ нашъ нѣ нѣякій иншій урядъ не маe причины высказувати своеи гадки, а то тымъ ббльше, що й сама Порта мабуть ще не дала нѣякои вбдповѣди. А тѣ ноты, якъ ще не признаный князь, и котрѣ бажають Болгарія всякого добра. То-жь пытае міністра, чи задумуе вбнъ въ якбй небудь способъ дати пбзнати Портѣ, що не всѣ державы, пбдписанѣ на договорѣ берлиньскбмъ, суть той самои гадки що-до Болгарія що и Россія, лишь противно одобряють мирне поведенье Порты супротивъ Болгарія, а навѣть бажали бы, щобы якъ найскорше наступило формальне признанье теперь пануючого князя въ Болгарія при незмѣненыхъ обставинахъ? — Вбдтакъ зазначивши, що напрямъ заграничнои політики нашои держави не змѣнивъ ся въ своихъ головныхъ принціпахъ: удержанье мира при помочи потрбйного союза, вбдтакъ признанье самостбйнои самоуправы и пбдпиранье независимости державъ балканьскихъ — вносить, щобы делеґація одобрила сей напрямъ політики, а гр. Кальнокому заявила повне довѣрія.

Вбдтакъ промовляли и заявляли признанье для гр. Кальнокого делеґаты: Дюрковичь въ имени Хорватія и Славонія (а ще зазначивъ, що теперѣшній законы державній вповнѣ выстають для розвою Славянъ), гр. Старай и гр. Альбертъ Апоній.

Міністеръ гр. Кальнокій высказавъ найперше свою подяку за заявлений признанья. Вбдтакъ зазначивъ, що годѣ ему сказати про заграничну політику що иншого, анѣжь що вже сказавъ въ австрійскбй делеґаціи.

Разъ-въ разъ, — казавъ міністеръ — запевнята про миръ, може стати фразею и певно не причинять ся до скрѣпленя вѣры въ миръ. Що-до тридержавного союза, то годѣ не признати, що зъ многихъ сторбнъ ворогують противъ него. Але власне для того слова признанья для того союза, высказаній въ сѣй комісіи, треба принята зъ вдоволеньемъ. Можу лишь повторити, що по-за тымъ союзомъ не скрываесь нѣчого тайного. Се ясный союзъ зъ дефензивною цѣлею для забезпеченя державъ, беручихъ въ нѣмъ участь. Зъ-разу пбдносилась сумнѣвы, чи можна въ теперѣшнбй порѣ заключати союзы лишь выключно въ цѣляхъ удержанья мира. Але теперь вже щезли тѣ сумнѣвы, а населенье що-разъ ббльше набирае пересвѣдченя, що пбдъ охороною сего союза може успѣшно розвивати свои матеріальній интересы помимо многихъ політичныхъ непевностей. Я пересвѣдченый, що сей союзъ покаже ся и на будуче добрымъ та вбдповѣдным для нашихъ интересбвъ. Правда, що союзъ, треваючій лишь десятки лѣтъ, не може давати запоруки на всякій можливій случаѣ въ будучности. Але обставина, що участники тридержавного союза стоять тягомъ въ дружнихъ вбдносинахъ, що крѣпко придержують ся духа сего союза и що вповнѣ вжились въ него, ставсь увагы гбдным чинникомъ на всякій евентуальности и длятого можна глядѣти на будучбсть зъ повнымъ довѣріемъ и супокоемъ.

Що-до пытаня, порушеного гр. Апоніемъ, чи можна надѣятись на дальше удержанье нашихъ добрыхъ вбдносинъ до Англія и прочихъ державъ, — то міністеръ може сказати, що вбнъ маe таку надѣю, бо дальше удержанье тыхъ вбдносинъ лежить не лишь въ вашбмъ интересѣ але и въ интересѣ другои стороны. Розумѣесь, що годѣ дати якесь певне заявленье що-до котрого небудь правительства, але пбсля его (міністра) знана вбдносинъ и пбсля способу, въ якій населенье Англія приняло дотеперѣшну політику правительства, оправдана надѣя, що новый міністеръ справъ заграничныхъ, котрый вже и такъ маe разъ нагоду помѣжь двома кабінетами торисбвъ продовжати незмѣнно заграничну політику, буде придержуватись й теперь головныхъ чертъ сеи політики. Се гадка власна міністра, хочь розумѣесь, вбнъ не може принати нѣякои гарантіи що-до интенціи чужосторонного правительства.

Що-до Сербія, то бажавъ бы, щобы тамъ вже разъ прийшло до сталыхъ вбдносинъ. Що-до теперѣшного правительства сербского, міністеръ не маe нѣ найменшои причины побоюватись, щобы нашій дотеперѣшній вбдносины до сего сусѣдного краю въ тбмъ небудь заколотились, противно можна цѣлкомъ справедливо чогось иншого надѣятись.

Квестія що-до Румунія (порушена гр. Апоніемъ на тлѣ послѣдныхъ демонстрацій румуньскихъ) дуже драстична. Нема найменшого сумнѣву, що якъ король такъ и румуньске правительство хотѣли бы занята супротивъ насъ вповнѣ корректне становище. Але не завсѣгды то такъ легко остро выступати противъ національныхъ змагань, и если въ нашбмъ сусѣдствѣ лучають ся подѣе, що насъ немило вражають, то треба розважити холоднокровно, що лѣпше, чи тѣ вбдносины пбднести до великого значѣня, чи спокбйно дати имъ перемануть, а тогдѣ они самѣ закбнчать ся на нѣчбмъ. Про згадану гр. Апоніемъ пригоду зъ тамошнымъ товариствомъ просвѣтнымъ не звѣстно міністрови нѣчого. Натомѣсть вбнъ знае про нашій случаѣ, котрыхъ годѣ по минути мовчки, а нашъ урядъ справъ заграничныхъ въ кождбмъ случаю забравъ голосъ и то успѣшно. На жаль, се таки нашѣ власній горожане, котрѣ намъ роблять тамъ за границею стбльо клопоту.

Що-до послѣдноп ноты дипльоматичнои Россіи въ Царгородѣ, то треба примѣтити, що тутъ рѣчь иде не о яку урядову ноту, лишь о депешу, яку россійске правительство выслало своему заступникови, а вбдтакъ подало до вѣдомости Портѣ. Се выдаесь малозначною ніансою, а однакъ есть въ тбмъ рбзница, бо въ такбмъ случаю се лишь довѣрочна форма переписки мѣжь двома правительствами. Сего рода депешѣ звычайно не

Дописи „Дѣла“.

Зъ Камѣнецкого.

[Ще въ справѣ окружнои конференціи учительскои въ Камѣнцѣ струмиловбй.]

Справозданье мое о учительскбй конференціи въ Камѣнцѣ, умѣщене въ 212 числѣ „Дѣла“, не подобало ся п. Левицкому, длятого взявъ за перо и ставъ его спростовувати въ 242 н-рѣ Narodówk и.

Навѣвши тамъ дату и число розпорядженя окружнои рады шкбльнои, котре мѣстило тематы конференціяній, каже сей панъ, що два тематы мали обробитись по руски, а що-до языка прочихъ полишено повну свободу. — Отже въ тбмъ урядовбмъ розпорядженю лише при двохъ тематахъ есть замѣтка: „обробитись маe сей тематъ выключно по руски“, отже иншій всѣ мали обробитись пбсля давнои практики по польска. Нѣгде такожь нема въ розпорядженю тбмъ слбвъ: „кождый учитель школы одноклясовои обовязаный пбсля сего розпорядженя обробити одинъ тематъ по руски“. Се выдумка ч. автора, бо о чбмсь подббнбмъ тамъ и згадки нема. Число тематбвъ русинихъ — каже п. Левицкій — завасѣло отже вбдъ самыхъ Русинбвъ...

Дальше стверджуе п. Левицкій, що нблькохъ учителѣвъ промовляло по руски, та заразъ и оправдуе ся, що прочимъ нѣхто бесѣдувати по руски не зборонявъ. Але чи я въ „Дѣлѣ“ зробивъ кому закидъ зъ сего? — по що жь оправдувати ся? Не нарѣкавъ анѣ я анѣ жаденъ иншій Русинъ на обмеженье свободы слова, отже и зайшно було се пригадувати и заводити борбы зъ тымъ, чого нѣхто не занидавъ анѣ не занидае.

Але тому, що таки два тематы були призначенѣ на конференцію та що де-хто промовлявъ по руски, я не бувъ бы посмѣвъ въ другге пбувати друкарского чорнила и паперу, бо за-для сего анѣ свѣтъ не звалить ся, анѣ Русь не богато зыскае. Хотѣвъ я по-при тамтбмъ дѣлѣ звернути особливо увагу на кбнцевій слова п. Левицкого помѣщенѣ въ его кореспонденціи. Въ нихъ помастивъ сей панъ саму суть обуреня и засуду Русинбвъ. Ось его слова: „Але патріотизмъ рускій — се показуе ся що-разъ лѣпше — полягае очевидно на тбмъ нашбмъ, на... дайте докбнчити, на пбдбурюваню [авторъ назвавъ се по польски: na żganiu]“. Ббльше рѣшучихъ засудбвъ мабуть и Зевсъ олімпійскій не выдававъ...

Такъ зъ усего выходить, що хто патріотъ рускій, то й бунтель; що Русинъ-патріотъ — то й „podżegacz“. Але чому?

Одинъ зъ участникбвъ конференціи.

Зъ мѣста.

[Основанье общества „Муза“ у Львовѣ.]

„Галицкая Русь“ зъ 15 н. ст. жовтня принесла вѣсть, що у Львовѣ маe заснуватись нове „литературно-драматическое общество Муза“. Отъ и гаразд, — подумали мы — Русь збогатить ся новымъ товариствомъ, котрого девізою — якъ писала „Галицкая“ — мало бути: плеканье рускои літературы драматичнои и музичнои безъ огляду на політику, безъ огляду на партіи — на „убѣжденія“. Одно тбльки насъ здивувало, що до 15 с. м. и словечкомъ нѣгде не згадувалось про се нове товариство, ажь того дня въ „Галицкой Руси“ оповѣщено, що вже 16-го с. м., отже на другій день маe вбдбути ся общое собраніе того товариства и що статуты ц. к. намѣстництво потвердило. А прецѣнь, хочь бы для консеквентного переведеня девізы, яку собѣ се общество поставило, т. е. минмои толеранціи всякихъ партій на перекбръ — якъ сказано въ „Галицкой Руси“ — партійному „Боянови“, могли чей-же о основуваню того товарыства не робити тайны до послѣднои хвилѣ. Однакъ загадка розвязалась, коли мы прибули на то общое собраніе до великои салѣ „Народного Дому“.

На столѣ президіальнбмъ лежала замкнена вже ліста членбвъ, котрыхъ основателѣ узнали выключно гбдными до выбору выдѣлу. Було тамъ выписаныхъ 55 особъ и тѣ тбльо — нѣхто инчій — — не мавъ права голосувати и забирати голосу. Чи-жь можлива була яка акція людей, котрѣ н. пр. не були бы хотѣли згодитись на лісту кандидатбвъ до выдѣлу, котра вже зъ горы черезъ тыхъ 55 особъ була уложена? Тожь не дивниця, що ліста тая перейти мусѣла. Зъ выписаныхъ 55 особъ явились надъ 30, — прочій, ббльша часть публики, були тбльо гостѣ не забираючій голосу. Яко члены основателѣ були пбдписанѣ: панна Клавдія Олексевичѣвна, пп. Стотанчикъ, Р. Бачиньскій и Луцикъ, а въ имени нихъ промову инавгураційну держала панна Олексевичѣвна. Зъ промовы ей, котру докладно вывчила ся на ломанбмъ язычію, могли мы замѣтити тбльо сю характеристичну черту, що пбсля бажаня ораторки повиненъ будучій выдѣлъ и члены общества збирати въ народѣ пѣснѣ, казки и проповѣдки, а змѣнивши въ нихъ неогладжену мову на языкъ „литературный“ [здавсь такій, якимъ панна оторка говорила] и надавши имъ сальонову огладу, выводити на концертахъ и музикальныхъ вечеркахъ.

Зъ порядку рѣчи прийшло голосованье на выдѣлъ, при чбмъ вывязалась дуже довга и завзята дискусія надъ тымъ: чи голосувати поименно чи картками. И хто знае, доки бы була ся дискусія проволѣнала ся, наколи бъ д-ръ Ив. Добрянській не бувъ звернувъ увагу спорячихъ, що статутъ постановляе въ §. 14., якъ голосованье маe вбдбувати ся. Мовь зимною водою облитій замовкли спорячій середъ велнкого задоволеня и смѣху присутныхъ, а о. Делькевичь, яко предсѣдатель ad hoc, зарадивъ голосованье картками. Репрезентантки красного пола, котрыхъ було 10, перефорсували зъ мѣжь себе до выдѣлу три, а именно пп. Сивулякову, Олексевичѣвну и Чипчарову, прочій выдѣловій пп. Стотанчикъ, Р. Бачиньскій, Мончаловскій, Павланбвъ, Джуліньскій, Ровицкій и Яворскій.

Зъ помѣжь внесень найббльше характеристичне було внесенье п. Мончаловского, щобы выдѣлъ выбиравъ на представленя театральній кусники велико-рускій и мало-рускій, — що, розумѣесь, принято зъ одушевленьемъ.

Такъ засновано „Музу“ якъ-разъ „вповнѣ вбдповѣдаючу“ своѣй зъ горы поставленбй девізѣ... Боимось тбльо, щобы свѣтло тои „музы“ не згасло такъ несподѣвано, якъ згасъ вбдчасъ горячои дебаты газъ въ сали „Народного Дому“...

Одень зъ гостей.

Зъ села.

[Народный буджетъ.]

Всѣ законодатній тѣла ухвалюють свои буджеты, а число въ нихъ доходять до сотокъ міліонбвъ. И зъ вбдки набересь така сила грошей? Подумавъ бы хто, що майже не можливо покрыти такихъ выдатбвъ! А прецѣнь при розумнбй управѣ все йде якось гладко.

Пора бы й намъ подумати про нашь „буджетъ“ та нашѣ видатки. А потребы нашѣ великій! Куды не повернемось, такъ всего намъ потрѣбно, а вже-жь певно найпотрѣбнѣйша для насъ Русинбвъ-народовцѣвъ своя хата въ столицѣ краю, коли дарованый монархомъ всѣмъ Русинамъ „Народный Домъ“ у Львовѣ захопила въ свои руки одна франція. Мы-жь въ столицѣ Русн мусимо скитати ся зъ своими товариствами по комбрнбмъ. А прецѣнь такъ зле не есть, щобы насъ не стати на свою хату. Своя хата — рѣчь не неможлива! Лише сильнои волѣ та вытревалости! Тбльо перебудемо холодный передновокъ, а весна и намъ завитае! Заздалегбдь ладьмось до великого свята, дарѣмъ неньку-Русь поки-що новою хатою! А есть кому засѣсти въ тбй хатѣ. „Просвѣта“ въ комбрнбмъ, „Бесѣда“ въ комбрнбмъ, товариство им. Шевченка въ комбрнбмъ, „Днѣстеръ“ въ комбрнбмъ, — другѣ товариства тулять ся одно по-при друге мовь сироты у тѣтки.

Коли прийшло основати товариство „Днѣстеръ“ и треба було 50.000 зр., многѣ налякались, що то за велика сума... Русины не зложать того гроша... А отъ, славити Бога, зложили и були-бъ зложили ще й ббльше. Жертволюбивый народъ рускій потягнесь на всяку потребу, — належать тбльо умѣло взятись до рѣчи. Складки и теперь плывуть на всякій рѣчи, тбльо що плывуть безладно и нема при тбмъ орґанізація.

По моѣй думцѣ намъ найконечнѣйша теперь хата, де бы могли примѣстити ся всѣ нашѣ товариства. Длятого потрѣбно:

1. Нехай всѣ товариства выберуть по одному членови и утворять комітетъ для будовы дому.

2. Всѣ, хто буде збирати складки, нехай приладно здають справу.

3. На якійсь часъ здержати складки на памятники и тымъ подббнѣ непильні рѣчи, а

складати вже лишь на дôмъ нашихъ товариствъ, складати всюда и при всякôй нагодѣ.

Коли Чехи будували свое divadlo, посыпали ся жертвы зô всѣхъ закуткôвъ, покотились черепки зъ дитинячихъ скарбонок, и де тôльки душа ческа жила, плыли грошѣ. Чи не можна-бъ и у насъ заощадити на нашь дôмъ одно цыгаро на день та выпити менче одну непотрѣбну неразъ склянку пива? Чи не можна бъ и у насъ жертвувати на сю цѣль выграный при картахъ грôшь? И т. д.

„Роби небоже, то й Богъ поможе!“ — „Якъ хто дбае, такъ и має.“ Отже робѣмъ та дбаймо, а дôждемо ся хвилѣ, що въ своѣй хатѣ скажемо свою правду!

Д. Дмитерко.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ понедѣлокъ зачинають ся пленарнѣ засѣдання австрійскои делеґаціи и дебата буджетова закôнчить ся вже сего тыждня. За те въ угорскôй делеґаціи именно въ комісіяхъ робота иде далеко повольнѣйше и хоць вже на второкъ назначено и тамъ повне засѣданье угорскои делеґаціи, то кажуть, що мабуть делеґаты угорскѣ не будуть въ силѣ скôнчити всѣхъ справъ до 22 с. м. и нарады ихъ протягнуть ся ажь до слѣдуючого тыждня. Вôдъ скôнченя сесіи въ делеґаціяхъ залежати буде, на коли австрійске правительство остаточно назначить речинець засѣдання рады державнои. Если делеґація скôнчать ся сего тыждня, то рада державна правдоподôбно зберe ся ще въ послѣдныхъ дняхъ мѣсяця жовтня, бо кладуть на те велику вагу, щобы буджетовѣ дебаты зачати заразъ и скôнчити до латавскихъ святъ Рôздвяныхъ.

Дуже великій переполохъ въ нѣмецкихъ дневникахъ зробивъ проектъ спôльнои конференціи всѣхъ австрійскихъ народôвъ, котра дѣйстно мае вôдбути ся у Вѣдни въ падолистѣ с. р. Ініціяторами сеи конференціи суть якъ звѣстно вѣденьскѣ посли-антісеміты и репрезентанты угорскихъ Румунôвъ, котрѣ въ лѣтѣ були у Вѣдни въ депутаціи до цѣсаря. Вôдъ лѣта — якъ подае Deutsches Volksblatt — покôнчено доси всѣ приготовленя и уложено програму нарадъ. Бôльша часть австрійскихъ народôвъ и такъ: Румуны угорскѣ и буковиньскѣ, зъ полудневыхъ Славянъ: Сербы, Хорваты и Словѣнцѣ а зъ пôвнôчныхъ: Чехи, Русины и Словаки обѣцали выслати на сю конференцію своихъ делеґатôвъ. Програма нарадъ така: 1. Перемѣна правнодержавна монархіи зъ дуалістичнои на федератывну. 2. Число поодинокихъ державъ въ монархіи и ихъ розмеженье. 3. Вѣдень яко осôбна територія. 4. Союзный соймъ и поодинокѣ парляменты. 5. Войско. 6. Церковь. 7. Законъ о народахъ въ монархіи и въ поодинокихъ державахъ союзныхъ (школа, адміністрація и языкъ урядовѣ). 8. Судôвництво. 9. Цлове законодатство. 10. Податки. 11. Система монетарна. 12. Право посѣданя мінералôвъ и металѣвъ. 13. Зелѣзницѣ. 14. Почта и телеґрафы. 15. Подѣлъ на станы. 16. Законодатство соціяльне: правна оборона ставу продукуючого, стоварышення, право землѣ и право приналежности. 17. Квестія жидôвска. Конференція уложить програму, пôсля котрои монархія мае перемѣнити ся а вôдтакъ мае выслати депутацію зъ просьбою о скликанье на основѣ загального права голосованя и права національности конституанты, для котрои програма, уложена на конференціи, мае бути основою до переведеня реформы конституціи.

Дневникъ моравскихъ Чехôвъ Moravske Orlice приносить неимовѣрку вѣсть що до дальшихъ перемѣнъ у внутрѣшнôмъ положеню політичнôмъ въ Австріи. Въ дописи зъ Вѣдня доносять сему дневникови, будьто покликанье бар. Гайна до заряду Краины принесе въ результатѣ дальше розбитье клюбу Гогенварта. Тымъ способомъ польскѣ послы будуть приневолены до утворена сильнои бôльшости въ парляментѣ разомъ зъ нѣмецкою лѣвицею. Для Полякôвъ нынѣшна ситуація дуже догôдна и имъ буде вôдступлене вже небавкомъ друге мѣсце въ кабінетѣ и то въ дуже важнôмъ ресортѣ. На сей урядъ покличуть когось зъ намѣстникôвъ польскои народности. Въ Берлѣ голосять, що на згадане мѣсце міністра прийде моравскій намѣстникъ Лебль, а деякѣ дневники внесняють, що Лебль мае зôстати міністромъ справъ внутрѣшныхъ, а ґр. Таффе задержить лишь теку президента міністрôвъ.

О аґітаціи мѣжь Словѣнцями, щобы словѣньскѣ послы выступили зъ клюбу Гогенварта, доносять, що справдѣ на зборахъ товариства Slog-a въ Горицiи пôднесли ся голосы, щобы Словѣнцѣ завязали клюбъ полуднево-славяньскѣй, але пос. д-ръ Ґрегорчичь пояснивъ, що нынѣ заложенье полудневославяньского клюбу не на часѣ. Правительство не потребуе докончe клюбу консервативного, а свою бôльшôсть може опертн на лѣвици. Черезъ истнованье клюбу ґр. Гогенварта вплывъ нѣмецкихъ лібералôвъ хоць въ части спаралізованый и обкроеный. А якихъ правъ Словѣнцѣ добили ся, то стало ся се лишь при помочи нѣмецкихъ консерватистôвъ. Въ союзѣ зъ молодо-Чехами Словѣнцѣ не осягнуть нѣчого. Наслѣдкомъ сихъ выводôвъ внесенье о заложеню осôбного клюбу полуднево-славяньского цофнено.

——

Въ радѣ россійскихъ міністрôвъ прийшло до конфлікту мѣжь новымъ міністромъ скарбу Віттнмъ а прокураторомъ синоду Побѣдоносцевомъ, котрый на засѣданю пôднѣсъ, що вплывъ жидôвъ а особливо въ міністерствѣ скарбу розширяе ся. Міністеръ Вітте, котрый мае жѣнку жидôвского походженя, принявъ се яко зневагу своеи особы и вôдповѣвъ остро, що прокураторъ синоду не мае права мѣшати ся до справъ міністерства скарбу. Посередникомъ мѣжь обома достойниками выступивъ голова міністерскои рады Бунґе и замѣтивъ, що тонъ спору не вôдповѣдае конвенційнымъ формамъ, принятымъ на радѣ міністрôвъ. Справа, здае ся, мае глубше значѣнье а именно въ тôмъ напрямѣ, що Вітте боронить свого буджету передъ незмѣрными жаданями пропаґанды державнои церкви россійскои. Переговоры россійского правительства о заключенье новои позички въ Парижи не принесли доброго результату, хоць позичка не мала бути три- але чотирипроцентова. Чи переговоры зовсѣмъ зôрвано, чи може ще нихъ буде можна на ново навязати, поки-що не знати.

Въ справѣ переходу кораблѣвъ черезъ Дарданелѣ Россія веде зъ Туреччиною переговоры, котрѣ суть частиною переговорôвъ, якѣ мѣжь обома державами ведуть ся що-до заключеня нового трактату торговельного. Россія мала жадати, щобы въ новôмъ трактатѣ торговельнôмъ турецке правительство дозволило свобôдный переходъ тымъ кораблямъ россійскимъ, котрѣ плывуть пôдъ россійскою торговельною флаґою зъ одного пристани россійскои до другои (примѣромъ зъ Чорного моря до Тихого океану або Кронштадту). Порта заявляе, що сему противлять ся мѣжнародни трактаты. Зъ тои причины репрезентантъ россійского правительства вôдѣзъ ся до Петербурга и жаждавъ дальшои информаціи. Здавало ся навѣть, що россійске правительство хоче зробити уступку Портѣ въ тôмъ напрямѣ, що пристане на обмеженя высказанѣ въ мѣжнародныхъ трактатахъ, але пôзнѣйше по авдіенціи Сґамбулова у султана драґоманъ россійскои амбасады Максимовъ явивъ ся на засѣданю комісіи и сказавъ, що россійске правительство жадае права свобôдного переѣзду. Треба додати, що Порта не призволила Нѣмеччинѣ сего права и въ новôмъ трактатѣ торговѣльнôмъ мѣжь сими обома державами лишено незмѣнену точку въ тôмъ именно, що переѣздъ черезъ Дарданелѣ и черезъ Босфоръ лишае ся замкненымъ для всѣхъ чужихъ кораблѣвъ, отже и для россійскихъ. Та ножь англійскѣй амбасадоръ заявивъ, що сего права не можна нѣякимъ способомъ призволити Россія.

——

Въ Нѣмеччинѣ справа реформы войсковои занимае перше мѣсце. На берлинськѣй биржи въ суботу розбѣйшли ся поголоски, будьто войсковѣ предложеня цофнено и они вже не появлять ся въ нѣмецкôмъ парламентѣ. Вôдтакъ дневники принесли спростованье сеи вѣсти, хоць Post зъ своеи стороны заявляла, що навѣть войсковѣ поваги суть тои гадки, що правительственныхъ проектôвъ годѣ буде теперь перевести, и длятого було бы найлѣпше, щобы цѣлу справу вôдложили на часъ догôднѣйшій. Впрочôмъ, якъ увага всѣхъ напружена и звернена на сю справу, видно зъ того, що приходять вѣсти, одна бôльше сенсаційна вôдъ другои, именно, що уступленье канцлера бр. Капрівіого наступить вже дуже скоро и можна надѣятись, що католицке центрум буде голосувати за проектомъ. Голосы центра могли бути позискани въ сей способъ, що урядъ державного секретаря скарбу Мальцана мавъ обняти провôдникъ центра Гіне и зъобовязати ся до вышукана грошевыхъ средствъ на ту цѣль потрѣбныхъ. Поголоску сю треба уважати майже безосновною, бо для центрума уступленье ґр. Капрівіого було бы втратою, котрои и именованье Гіного державнымъ секретаремъ скарбу не могло бы зрôвноважити. Впрочôмъ небавкомъ ситуація проясниться, бо сего тыждня войскова реформа буде внесена до державнои рады (Bundesrath-у).

——

Комісія бельґійскои конституанты вôдкинула внесенье Янсона о заведеню загального права голосованя въ Бельґіи. Вправдѣ радикалы наконець хотѣли вдоволити ся лише тымъ, щобы въ будучу конституцію тôльки въ засадѣ ввести загальне право голосованя, а впрочôмъ цѣлу справу полишити будучому законови выборчому, але президентъ бельґійскихъ міністрôвъ Бернаертъ не хотѣвъ и на се призволити. Вôвъ годивъ ся лишь на выборче право для маючихъ постôйне домове господарство, а фракція ліберальныхъ доктрінерôвъ заявила ся за симъ правомъ для знаючихъ читати и писати. Цѣлу дебату зрезумувавъ провôдникъ правицѣ Воесте въ томъ, що поки-що для загального права голосованя дверѣ замкненѣ.

НОВИНКИ.

— **Чотиромъ новымъ почетнымъ членамъ товариства „Просвѣта“**, именованымъ сегорочными загальными зборами у Львовѣ, доручено вчера вôдъ выдѣлу грамоты почестнѣ. Панамъ Олександрови Барвѣньскому, Наталеви Вахнянинови и д ру Юліянови Целевичеви вручили грамоты пп. д ръ Омелянъ Огоновскѣй и Иванъ Ґуляй [голова и секретарь товариства], а при доручеию грамоты п. Петрови Огоновскому выручавъ д-ра Ом. Огоновского п. Ол. Барвѣньскѣй, заступникъ головы „Просвѣты“. При врученю грамотъ почестнымъ членамъ голова [взглядно заступникъ головы] промовивъ тепло до кождого вôдзначеного загальными зборами, пôднесячи заслуги кождого для просвѣты народнои и справы рускои взагалѣ, за-для котрыхъ то заслугъ зборы и почтили ихъ своею найбôльшою почестію. Всѣ панове почетнѣ члены, приймаючи грамоту, дякували зô зворушеньемъ за честь велику вôдъ нашого вельми поважаного товариства и заявляли найбôльшу свою щирôсть для него та охоту трудитись и на будуще для просвѣты народнои и для справы рускои — кождый въ своѣмъ кругу дѣланя. Проф. Н. Вахнянинъ при тôй нагодѣ надѣливъ товариство „Просвѣту“ щедрымъ даромъ — своимъ зборникомъ цѣнныхъ старинныхъ книгъ и рукописей. Репрезентанты выдѣлу зложили щедрому патріотови сердечну подяку. Грамоты почестнѣ выготовила дуже красно друкарня товариства имени Шевченка, выдрукувавши ихъ добôрными черенками въ трехъ краскахъ: золотôй, бронзовôй и синѣй — и обвѣвши текстъ гарною золото-бронзово синьою мережкою. А теки на грамоты выготовила славно-звѣстна робôтня переплетнича п. Михайла Спожарского и сына — и вывязала ся зъ порученои ѣй задачѣ знаменито. Тека цѣла въ полотнѣ анґлійскôмъ зъ вôдтисками релефными; по надъ береги проведена золота мережка въ стилю грецкôмъ; середина-жь теки выложена оксамітомъ зъ вытисненымъ золотымъ рускимъ моноґрамомъ середъ рôвно-жь золотомъ вытисненыхъ окрасъ. Грамоты почетнѣ носять пôдписы пп. д-ра Омеляна Огоновского, головы товариства и Ивана Ґуляя, секретаря.

— **Голосъ правды въ часописи польскôй**, такъ рѣдкій въ нинѣшныхъ часахъ, вôдозвавъ ся въ петербургскôмъ Kraj-у въ дописи зô Львова. Авторъ дописи каже, що „якъ то справедливо и безъ рôзницѣ сторонництвъ зазначили въ соймѣ послы рускѣ, невидно, щобы поступованье правительства давало причину до скрѣпленя настрою угодового“ и на доказъ того наводить „цѣкаву — якъ каже — исторію именованя п. Керекярта, знаного зъ антіпатій до Руси“, директоромъ сам бôрскои семинаріи учительскои, котра „мае бути нѣбы-то переважно руска“. „Коли — пише авторъ — п. Керекярта предложила краева рада школьна яко кандидата на тую посаду, рускѣ послы удали ся до намѣстника зъ просьбою [?—*Ред.*], щобы ужывъ свого вплыву въ міністерствѣ для вôдкиненя тои кандидатуры. И дѣйстно була хвиля, коли міністерство просвѣты, здавалось, прихилялось до жадань рускихъ, але оцбръ краевои рады школьнои, дбалои едино о свою формальну повагу, швидко зневоливъ міністра затвердити подану кандидатуру. Позваляемо собѣ думати, що если повага, о котру радѣ такъ ходить, выйшла формально уратованою, то се не рôвноважить тои страты моральнои, яку власне тая повага потерпѣла въ опініи народу рускаго.“

— **Вѣча народнѣ въ справѣ еміґрациі** и для нарады надъ способомъ зарадженя еміґрациі устроюють — якъ доносить Kurjer Lwowski — рускѣ радикалы въ Збаражи, Залѣщикахъ, Борщевѣ и Кôцмани, а вôдтакъ въ иншихъ мѣсцевостяхъ загроженыхъ повѣтôвъ.

— **Знова самоубійство ученика ґімназіяльного.** Въ четверъ минувшого тыждня о год. 4-тôй зъ полудня застрѣливъ ся въ Тарновѣ въ огородѣ мѣскôмъ выстрѣломъ зъ револьвера ученикъ 4-ои клясы ґімназіяльнои Андрѣй Віктôръ. Самоубійникъ лишивъ листъ до свого товариша, але не подае причинъ убійства. Еп. Лобозъ заказавъ духовеньству брати участь въ похоронахъ, тожь домовину самѣ ученики занесли на кладовище, а за домовиною самоубійника поступали ученики, професоры и директоръ ґімназіи.

— **Порядки на нашихъ почтахъ.** Зъ Гусятиньского пишуть намъ: „Листъ рекомандованый наданый 10-го въ Хоростковѣ на адресу д ра Зарицкого, адвоката въ Тернополи, дôйшовъ до него ажь 21-го вересня! Въ Хоростковѣ, якъ я самъ переконавъ ся, листъ сейчасъ выекспедіовано, отже то надзвычайне недбальство урядôвъ почтовыхъ лучило ся або въ самôмъ Тернополи або по дорозѣ до Тернополя. Позаякъ була то дуже важна справа, бо мавъ бути внесеный рекурсъ, а тôлько черезъ недбалôсть уряду почтового се не сталось, тому смѣю пôддати гадку, щобы Вп. суспôльность узнала, що нема иншого способу уникнути стратъ выникаючихъ зъ тои безпримѣрнои недбалости галицкихъ урядôвъ почтовыхъ, якъ установити товариство, субвенціоноване всѣми можливыми и неможливыми фондами, котре бы взяло на себе милый обовязокъ тіи страты ліквідувати, бо се не першій и не остатный выпадокъ, якій отсе менѣ лучивъ ся. На бѣду, могло бы се товариство бути и космополітичне, а навѣть „bezwyznaniowe“ — все таки мало бы много клієнтôвъ...“

— **Проф. Иванъ Ружицкій**, учитель при семинаріи учительскôй въ Чернôвцяхъ, переносить ся до львôвскои ґімназіи рускои на учителя рускаго языка.

— **Нова тарифа зелѣзнича.** Зъ днемъ 1 падолиста с. р. входить нова тарифа особова на державныхъ зезѣзницяхъ. Пôсля сеи тарифы будо платити ся.

Полоса.	Поѣздъ посп.			Поѣздъ особ.		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
	крейцярôвъ					
1	46	31	16	31	21	11
2	92	62	31	62	41	21
3	138	92	46	92	62	31
4	184	123	62	123	82	41
5	230	153	77	153	102	51
6	299	199	100	199	133	67
7	368	245	123	245	164	82
8	459	306	153	306	204	102
9	575	388	192	388	255	128
10	689	459	230	459	306	153
11	804	536	269	536	357	179
12	918	612	306	612	408	204
13	1148	766	383	766	510	255
14	1375	918	459	918	612	306
15	1600	1071	536	1071	714	357
16	1825	1224	612	1224	816	408
17	2050	1375	689	1375	918	459
18	2275	1525	765	1525	1020	510
19	2500	1675	842	1675	1122	561
20	2725	1825	918	1825	1224	612
21	2950	1975	995	1975	1325	663
22	3175	2125	1071	2125	1425	714
23	3400	2275	1148	2275	1525	765
24	3625	2425	1224	2425	1625	816
25	3850	2575	1300	2575	1725	867
26	4075	2725	1375	2725	1825	918
27	4300	2875	1450	2875	1925	969
28	4525	3025	1525	3025	2025	1020

— **Новый староста въ Мѣльници** Кароль Мільнеръ покликавъ бувъ онодгы всѣхъ вôйтôвъ въ повѣтѣ на першу сесію и при тôй нагодѣ устроено ему овацію. Коли староста явивъ ся въ урядѣ громадскôмъ на подвôрю, начальникъ Мѣльницѣ повитавъ его и подавъ хлѣбъ та сѣль. Przegląd, доносячи о тôмъ, добачае въ тôй овациі симпатію народу для нового старосты и его велику популярнôсть. Се есть великои ваги — каже згадана ґазета — для пригранычного повѣта, котрому побôчь небезпечности занесеня холеры, грозить ще и економічна руина въ наслѣдокъ еміґрациі селянъ до Россіи.

— **„Польща ладить ся“.** Пôдъ такимъ заголовкомъ мѣстить угорскій орґанъ правительственный Nemzet допись зъ Варшавы такого змѣсту: „Польска еміґрація заохочуе патріотôвъ до роботы и выжданя. Але еміґрація вôдчувае добре, що теперѣшный опôръ пассивный вже не выстае и длятого рѣшилась взяти ва активну аґітацію. Се було такожь предметомъ нарадъ рôчныхъ зборôвъ загальныхъ, якѣ вôдбулись на початку серпня въ Рапперсвіль въ Швайцаріи. На сѣ зборы союза еміґрантôвъ (Związek narodowy) явили ся многѣ зъ всѣхъ провінцій польскихъ и тогдѣ порѣшено взятись за активну аґітацію. Въ тôй цѣли выдано покликъ до всѣхъ філій народного скарбу, а такожь цо всѣхъ самостôйныхъ касъ у Франціи, Нѣмеччинѣ, Румуніи, Анґліи, Болґаріи и Америцѣ, щобы якъ найскорше переслали зôбранѣ фонды до головнои касы въ Женевѣ. Комітетъ союза зложивъ сумы, якѣ доси були въ касахъ скарбу народового въ Швайцаріи, въ музею рапперсвільскôмъ основанôмъ ґр. Плятеромъ. Управу скарбу народного передано комітетови, зложеному зъ пяти членôвъ; одинъ зъ членôвъ комітету есть зъ Кракова, другій зô Львова, а оба суть послами до рады державнои. Рôвночасно управильнено, въ якій способъ мають збиратись складки въ польскихъ провінціяхъ и якъ касіеры мають поступати. Вкôнци порѣшено побôльшити число аґентôвъ.“

— **Причинокъ до надужить жандармеріи.** Дня 11 н. ст. жовтня вôдбувалась розправа карна передъ трибуналомъ судьѣвъ присяжныхъ въ Тернополи противъ Гаврилюка и его товаришѣвъ зъ Олексинець о злочинъство крадежи. Якъ пишуть зъ Тернополя до одного зъ львôвскихъ дневникôвъ, изъ зôзнань 11 обжалованыхъ и свѣдкôвъ показало ся, що жандармъ Іосифъ Козакъ при увязненю допустивъ ся великого надужитя. Козакъ велѣвъ зъ кождого увязненого стягнути одежу, обвити кождого въ мокре рядно, а вôдтакъ бивъ кождого зъ нихъ такъ довго, доки не признавъ ся до вины. Предсѣдатель трибуналу, сов. Райнвартъ, зробивъ закидъ лютому жандармови при розправѣ тыми словами: Okazuje się, żeś pan był, przez co utrudniłeś całą sprawę, gdyż każdy z oskarżonych zastawia się tém, że zeznania jego w śledstwie były wymuszone.

— **Отворенье льокальнои зелѣзницѣ „Товмачь-мѣсто“**, побудованои заходомъ и коштомъ товмацкои цукроварнѣ, вôдбулось минувшого четверга.

— **Огонь.** Въ Рясне польскôй коло Львова погорѣли въ ночи зъ суботы на недѣлю двѣ стодолы повнѣ збôжа и двѣ стайнѣ. Сграта значна.

— **Володимиръ Ламанськѣй**, професоръ петербургского университета, де выкладавъ славяньску фільольоґію, мавъ умерти сими днями. Доносить о тôмъ Dziennik Poznański.

— **Оподатковане чудотворныхъ рабинôвъ.** Зъ Вѣдня доносять, що міністерство скарбу поручило дирекціямъ скарбовымъ у Львовѣ и въ Чернôвцяхъ якъ найскорше оподаткувати галицкихъ и буковиньскихъ рабинôвъ чудотворныхъ, бо они або цѣлкомъ не платили доси податкôвъ або лишь дуже малѣ. Нагоду до сего розпорядженя давъ процесъ Тищенецкого, бо въ нѣмъ показало ся, що оперши ся на параґрафахъ законодатства скарбового можна найти для рабинôвъ таку рубрику въ оподатковаю, що они будуть мусѣли платити и по кôлька тысячь зр. рôчно податку.

— **Сѣмдесять лѣтъ наймитомъ.** Цѣсарь надавъ сими днями срѣбный хрестъ заслуги наймитови Климови Каінцови въ Цольфельдѣ, що служивъ майже 70 лѣтъ при одномъ господарствѣ.

— **Рада мѣска въ Чернôвцяхъ** рѣшила була свого часу завести середно-европейскій часъ. Однакъ правительство буковиньске засистувало тую ухвалу, якъ сягаючу по-за объемъ круга дѣлання рады громадскои. Рекурсъ внесеный до міністерства справъ внутрѣшныхъ вôдкинуло міністерство.

— **Мѣжь Львовомъ а Краковомъ** мають устроити небавомъ телефонъ, бо оферту на се подавъ до міністерства Отто Бонді, властитель ческои фірмы, котра устроюе електричнѣ средства комунікаційнѣ.

— **Дрôбнѣ вѣсти.** Въ Равѣ рускôй выбрано бурмістромъ аптикаря Генрика Вильчиньского. — Педаґоґічна ґазета польска Szkolnictwo ludowe, выходяча въ Новомъ Санчи пôдъ редакцією Генр. Кисѣлевского, перестала выходити. Причины, задля котрыхъ згадана ґазета перестала выходити, редакція не подае. — Церковь св. Стефана у Вѣдни освѣтлено у внутрѣ електрично.

Надосланe.

Schwarze, weiße und farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 15 65 p. Meter — glatt und gemustert (ca2400 versch. Qual. u.2000 versch. Farben, Dessins u.) vers. roben- und stück-weise porto u. zollfrei das Fabrik-Depot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 1

Посмертнѣ — ✝ — оповѣстки.

Емилія зъ Павенцкихъ Садовска, жена греко-кат. священика, упокоила ся дня 17 н. ст. жовтня у Львовѣ, по довгôй и тяжкôй недузѣ въ 24-ômъ роцѣ житя. Опечалена мати, мужь, братя и сестры просять всѣхъ знакомыхъ на сумный обрядъ похоронный, котрый вôдбуде ся въ середу дня 19-го о 3-ôй год. пополудни зъ дому при ул. Корняктôвъ ч. 1. — Вѣчна покôйнôй память!

О. Михаилъ Коржиньскій, деканъ снятиньскій и парохъ въ Волчкôвцяхъ, бувшій посолъ соймовый, упокоивъ ся дня 8 н. ст. жовтня въ 71-ômъ роцѣ житя а 45-тôмъ роцѣ священьства. На похоронахъ явились староста, маршалокъ рады повѣтовои и много иншихъ автономічныхъ достойникôвъ, а маршалокъ Мойса выголосивъ по руски прощальне слово надъ могилою. Вѣчна ему память!

Именованя, переношеня, конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Окружна рада школьна въ Пôдгайцяхъ розписуе конкурсъ зъ речинцемъ до 30 н. ст. жовтня на посады учительскѣ: въ Бекерсдорфѣ, Бѣлокерници, Бенявѣ, Доброводахъ, Ищиковѣ, Котузовѣ, Му-

жиловѣ, Ракôвци, Семикôвцяхъ, Славентинѣ, Соколовѣ, Сосновѣ, Телячôмъ, Швейковѣ и на посады молодшихъ учителѣвъ въ Гнильчи и Новосѣлцѣ. — На посады окружныхъ лѣкарѣвъ повѣтовыхъ розписують конкурсъ выдѣлы радъ повѣтовыхъ въ Турцѣ зъ осѣдкомъ въ Борини и платнею 500 зр. та 400 зр. на обѣздки и въ Пôдгайцяхъ зъ осѣдкомъ въ Виснѣвчику зъ такою жь платнею. Поданя треба вносити до выдѣлу повѣтового въ Турцѣ до 20 а въ Пôдгайцяхъ до 16 н. ст. жовтня. — Окружна рада шкôльна въ Бережанахъ розписуе конкурсъ на посады учительскій зъ речинцемъ до 31 н. ст. жовтня: въ Августôвцѣ, Бущи, Бишкахъ, Дмухавци, Дубщи, Дрищавѣ, Глинноôй, Геленковѣ, Гиновцяхъ, Гутиску, Кальнôмъ, Конюхахъ, Кутѣ, Котовѣ, Козôвцѣ, Красноôй, Кривôмъ, Лѣсникахъ, Вôльхôвци, Плиховѣ, Плавчи малôй, Поручинѣ, Посуховѣ, Раю, Рекшинѣ, Рогачинѣ мѣсточку, Рогачинѣ селѣ, Рыбникахъ, Слободѣ, Слобôдцѣ, Шумлянахъ малыхъ, Теофилôльцѣ, Тростянци, Урмани, Вôльцѣ, Выбудовѣ, Вымислôвцѣ, Золочѣвцѣ и Жуковѣ. — Окружна рада шкôльна въ Перемышлянахъ розписуе конкурсъ зъ речинцемъ до кôнця падолиста на посады учительскій: въ Ганачевѣ, Бачевѣ, Бруховичахъ, Добрянци, Кимири, Мерищевѣ, Новосѣлцѣ, Плетеничахъ, Погорѣлцяхъ, Куровичахъ, Ляшкахъ королѣвскихъ, Боршевѣ, Бѣлцѣ, Кросенку, Кривичахъ, Лагодовѣ, Майданѣ, Недѣлискахъ, Осталовичахъ, Печеніи, Плениковѣ, Подуровѣ, Полюховѣ великôмъ, Полоничахъ, Подусильноôй, Розворянахъ, Словитѣ, Соловôй, Станимири, Тучнôмъ, Туркотинѣ, Вовковѣ, Выписках и Земовѣ, дальше на посаду управителя 2-клясовои школы въ Глинянахъ и на посады молодшихъ учителѣвъ въ Перемышлянахъ и Свержи. — Окружна рада шкôльна въ Яворовѣ оголошуе конкурсъ зъ речинцемъ до 10 н. ст. падолиста на посады учителѣвъ: въ Бердиховѣ, Боновѣ, Брухнали, Цетули, Хотинци, Черниловѣ, Черчику, Чолгинях, Лишкахъ, Любеняхъ, Молошковичахъ, Моранцахъ, Мужиловичахъ, Новосѣлкахъ, Пôдлубцяхъ, Порудиѣ, Передбôрю, Селискахъ, Свидници и Щеплотахъ; дальше на посаду катихита грекокат. при 5 клясовôй школѣ мужескôй и на посады молодшого учителя въ Кракôвци.

— **Перенесення.** Намѣстникъ покликавъ совѣтника будôвництва Ив. Матулю зъ Кракова до службы при намѣстництвѣ и перенѣсъ инжиніра Вікт. Броникôвского зô Стрыя до Жовквы и практиканта будôвництва Ад. Моздзиневича зъ Залѣщикъ до Стрыя; дальше перенѣсъ намѣстникъ концепіста намѣстництва Ант. Барбацкого зъ Горлиць до Борщева, а секретаря повѣтового Кар. Голимунтовича зъ Коросна до Львова, придѣлюючи его до службы при староствѣ львôвскôмъ. Вкôнци перенѣсъ намѣстникъ ветеринарѣвъ повѣтовыхъ: Сильв. Кручковского зъ Пильзна до Бôбрки, Герм. Сігалє зъ Теребовлѣ до Бережанъ, Іос. Луцкого зъ Бôбрки до Дрогобача, Меч. Гродецкого зъ Гусятина до Лѣська и Каз. Рубковского зъ Лѣська до Гусятина.

Телеграмы „Дѣла".

Вѣдень 17 жовтня. Пôвъурядова Sonn- u. Montagsztg. заперечуе всякимъ вѣстямъ про змѣны въ австрійскôмъ кабінетѣ, а именно мовь бы намѣстникъ Лебль мавъ стати міністромъ справъ внутрѣшныхъ.

Будапештъ 17 жовтня. Обѣ делеґаціи приняли справозданье своихъ референтôвъ що-до політики заграничнои.

Мадритъ 17 жовтня. Молодый король Альфонсъ XIII. занедужавъ на ґастричну пропасницю.

Софія 17 жовтня. Нова позичка болгарска вже готова до переведеня, лишь треба ще, щобы собраніе ѣи затвердило.

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ"**

ул. Театральна ч. 6 (плянъ св. Духа) напротивъ головного одвазу.

Окуляры, цѣкеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайґы, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперніком", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. особ. спѣшный	пот. особ. спѣшный	пот. особ. особый	пот. особ. особый	пот. особ. особый	пот. кѣлецкий
Зъ Кракова	601	305	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворецъ голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворецъ Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзца	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. особ. спѣшный	пот. особ. спѣшный	пот. особ. особый	пот. особ. особый	пот. особ. особый	пот. кѣлецкий
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзца и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркнені означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

У о. Анатоля Долиньского

парожа Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючій сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-дґматична. Сторôнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить 60 кр.; въ пôвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихôвъ зъ додаткомъ **Рôкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4453 2—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя преведикого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезнѣй.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 33—?

гиґієнічній, хірурґічній, до плеканя недужихъ и для полôжниць (Спеціяльности парискій пôдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Димитрій Ковальскій

кравець мужескій

у Львовѣ, ул. Скарбкôвска число 19.

Принимае всякій замовленя на одяги цивільній, войсковій и для Всечестного Духовеньства. Выконуючи всякій роботы скоро, тревало и по цѣнахъ найприступнѣйшихъ надѣю ся, що Впов. Публика не вôдкаже менѣ и на дальше своихъ взглядôвъ. 4389

Зъ поважаньемъ

Д. КОВАЛЬСКІЙ.

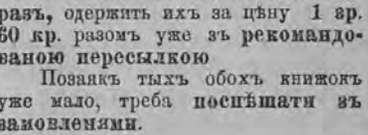

рочки мужескій, по цѣнѣ фабричноôй зр. 1·75, 2·—, 2·50, маншеты, ковнѣрики, калесоны, скарпитки, хусточки, краватки, шлейки, и т. п.

поручае найдешевше

Павло Лянґнеръ

передъ тымъ

БРАТЯ ЛЯНҐНЕРЫ

у Львовѣ улиця Галицка ч. 16.

Головный складъ куфрôвъ до подорожи. 2537

Цѣнники на жаданье даромъ.

Черезъ Адміністрацію Дѣла

можна замовити за внижену цѣну отсѣ книжки:

Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и поясненями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на 1 зр. (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)

М. Расвскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на 50 кр. (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)

Хто замовить **обѣ книжки наразъ,** одержить ихъ за цѣну 1 зр. 60 кр. разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою**

Позаякъ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

Новѣ уніформы

для урядникôвъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстноôй вôдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и регельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленѣ.

Рôвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформôвъ для урядникôвъ державныхъ и предкладаю мôй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3

ТЕЛЄҐРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а **тымъ самымъ не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ въ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовій телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѣ телєґрафы домовѣ

цѣлѣ вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючі лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стаєнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 35—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованій цѣнники даромъ и франко.

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вôдъ дня 12 лютого 1889 выдае

АСИГНАТЫ КАСОВІ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ

4½% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячій ся въ обѣгу 5% асигнаты касовій зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть опроцентованій по 4½% вôдъ 15 мая 1889. 2218

Передрукъ не буде плаченый. **Дирекція.**

Thee-Hauptdepot, L. CZYŃSKI

Wien, I. Wipplingerstrasse 41.

поручае

ЧАЙ КАРАВАННЫЙ

импортованый просто зъ Россіи въ оригінальныхъ пакетахъ по 1/1, 1/2, 1/4, 1/8 фунта знаменитѣ роды. Дешевѣ цѣны. Цѣны за фунтъ: **Фамілійный** зр. 2·—, **Красненкій** зр. 2·50, **Хумный** зр. 3·—, **Ароматный** зр. 3·50, **Императорскій** зр. 4·—, **Букетный** зр. 4·50, **Черный Лянсинъ** зр. 5·20, **Отборный Лянсинъ** зр. 5·80.

Лишь тѣ пакеты, що маютъ повысшу марку охоронну, суть правдивій.

Дôстати можна въ складахъ медôвникôвъ: **Львôвъ, ул. Галицка 8, Кракôвъ Суконницѣ, Перемышль ул. Францисканьска, Ярославъ Воля.**

Всѣ замовленя прошу адресувати: **L. Czyński, Wien I. Wipplingerstrasse 41.**

Цѣнники даромъ и оплатно. 4427 4—19

ТУТКИ

сигаретовій 1000 шт. 1 зр. поручае Антонина Мазуркевичъ, Львôвъ, Галицка 12.

Домовій аптички противхолєричній

пôсля припису и указокъ

Д-ра О. Відманна

ц. к. совѣтника санітарного и примаря шпиталю головного у Львовѣ — **зложила и удержуе на складѣ**

Аптика пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Тѣ аптички мѣстять пôбочь розвѣдки д-ра О. Відманна всякій средства зарадчій а такожь и необходимій для поданя першои помочи лѣкарскои недужимъ на холеру особамъ.

Цѣна аптички разомъ зъ опакованьемъ 5 зр. а. в. Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою.

Складъ въ Перемышли въ аптицѣ пôдъ „звѣздою" Вол. Маньковского. 4420 10—?

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймае замовленя и посередничить въ закупнѣ:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовôй цѣнѣ фабричноôй. Теперь потуе фабрика Іа по 76, IIа по 70 зр. за 100 кільогр. loco фабрика.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стаціи зелѣзничои. 4033

„ДНѢСТЕРЪ"

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

заснованe на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ", опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА" выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и контракты заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ" можнôсть обезпечувати якъ найбôльшій сумы.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установленѣ у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 13—?

Дирекція „Днѣстра"

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручае

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка 1/4 фунта 50 кр.

Для церквей — Для церквей — Для церквей

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичъ.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 225. Львôвъ, Второкъ 6 (18) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руснихъ свитъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на веремѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнй у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:

въ Австрії:		на границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попередне застереженье. — Реклямаціи неопечатанй вôльнй бôдь порта

Поединоке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошенья принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдь одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числить ся по 10 кр. бôдь стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Конференція репрезентантôвъ чеського народу зъ Чехій, Моравы и Шлеска въ цѣли обговорення многихъ важныхъ справъ сучасныхъ мае бути скликана на 1 падолиста до Праги. Въ тôй справѣ переведено переписку мѣжь молодо-чеськимъ клюбомъ соймовымъ а чеськимъ клюбомъ національнымъ на Моравѣ, а именно головою клюбу д-ромъ Шромомъ. Молодо-чеськй клюбъ заявивъ на запросины д-ра Шрома, що уважае вôдповѣднымъ, щобы не делеґаты, але всѣ послы чеськои народности зъ Чехій, Моравы и Шлеска вôбрали ся на спôльный зъѣздъ. Дальше молодо чеськй клюбъ застерѣгъ ся, щобы ухвалы сего зъѣзду мали яку обовязуючу силу тымъ бôльше, що молодо-Чехи бояли ся на нѣмъ переголосования. На се письмо вôдповѣвъ чесвій клюбъ соймовый на Моравѣ, що конференція не выключае въ будучности зъѣзду всѣхъ послôвъ чеськихъ, але по-при се передъ зъѣздомъ мусять вôдбути ся якійсь вступнй наради, отже въ тôй цѣли скликано конференцію, де делеґаты въ кругѣ тѣснѣйшôмъ обговорять проектъ такого зъѣзду и уложать програму нарадъ. Клюбъ моравсвій сказавъ наконець, що рѣчь неможлива, абы яка партія була змайоризована. Молодо-чеськй клюбъ на сю конференцію выбравъ такихъ делеґатôвъ: Енґля, обохъ Греґрôвъ, Герольда, Кайцля, Кучеру и Туму.

Пôвурядова Montagsrevue выступила зъ здементованьемъ погôлоски, будьто надане прускаго ордеру чорнаго орла президентови австрійскихъ міністрôвъ ґр. Таффому мало яку звязь зъ внутрѣшною політикою австрійскою. Дальшй вѣсти про уступленье ґр. Таффого суть такй, що мабуть цѣла справа буде вже небавкомъ рѣшена. Кажуть, що ґр. Таффе лишить собѣ президію міністрôвъ а теку міністра справъ внутрѣшныхъ передасть комусь иншому, хочь родина ґр. Таффого бажае, щобы вôнъ уступивъ зовсѣмъ, бо обтяженый роботою що разъ бôльше нездужае. Номінація міністра справъ внутрѣшныхъ доси не наступила лише зъ сей причины, що годѣ найти вôдповѣдного наслѣдника такъ, щобы не наразити нѣякои політичнои партіи. Зъ початку мали намѣръ вôддати провôдъ міністерства справъ внутрѣшныхъ одному зъ секційныхъ шефôвъ того міністерства. Але до сего не кваліфікували ся анѣ Брейськй, анѣ Ербъ, анѣ Роґкі. Въ остатныхъ часахъ говорено о Леблю, але вôнъ не в бесѣднякомъ, а въ парляментѣ особливо міністеръ справъ внутрѣшныхъ мусить часто забирати голосъ. Станьчики форитовали на се становиско намѣстника ґр. Баденіого, але по вôдкликаню цѣсарскои подорожи до Галичины ся кандидатура упала. У Вѣдни розбѣшлася наконець погôлоска, будьто теку міністра справъ внутрѣшныхъ обôйме маркізъ Бакегемъ або Залеськй, котрый въ такôмъ случаю якъ свого часу Пражакъ бувъ чеськимъ міністромъ и завѣдувавъ міністерствомъ судôвництва, такъ вôнъ теперь бувъ бы міністромъ Галичины и управлявъ бы заразомъ міністерствомъ справъ внутрѣшныхъ.

У Вѣдни пôдъ проводомъ прагського кардинала Шенборна вôдбуде наради комітетъ епископôвъ, выбраный на посхôдній конференціи австрійского епископату. На порядку дневномъ стоять: справа шкôльна, вôдмова санкціи для горѣшно-австрійского закона шкôльного, вôдношенье до консервативнои прасы и заложенье нового великого дневника консервативного та наконець деякй подѣї зъ католицкого вѣча въ Лінци.

На Угорщинѣ знова рознесли ся вѣсти про міністерску крізу. Нинѣ мае вôдбути ся рада міністрôвъ въ справѣ церковнôй, квестіи валютовôй и въ справѣ увѣнчання памятника ґен. Генціого, котрый стоить въ Будѣ. Ґен. Генці въ 1848 роцѣ боровъ ся противъ гонведôвъ и взагалѣ противъ мадярскихъ повстанцѣвъ, а на его памятнику выписано имена погибшихъ при тôй нагодѣ воякôвъ. Небавномъ Мадяры вôдкрыють памятникъ выставленый публичными складками въ честь погибшихъ въ 1848 роцѣ гонведôвъ и комітетъ хотѣвъ, щобы въ тôмъ торжествѣ взяла участь и армія та щобы въ ей имени комендантъ корпусу кн. Лобковичъ зложивъ вѣнець на памятнику мадярскихъ повстанцѣвъ. Говорено, що симъ способомъ буде можна непріязнь истнуе мѣжь армією и Мадярами, наконець залагодити. Зъ другои стороны комітетъ обѣцявъ вôдъ себе въ тôмъ самôмъ дни зложити вѣнець на памятнику австрійского ґен. Генціого. Але и ся уступка не подобае ся Мадярамъ и зъ сеи причины заповѣли навѣть интерпеляцію въ парляментѣ. Отже и ся справа була порушена на радѣ міністерскôй. Въ Будапештѣ говорять, що острійша франція въ правительствѣ уступить, именно Чакі, Сілеґій и Векерле. Взагалѣ часъ зовсѣмъ вôдповѣдный, щобы до міністерства вôйшовъ ґр. Апоній.

——

Царь зъ родинною вернувъ зъ Польского царства до Ґатчины въ пятницю дня 14 жовтня. Въ четверъ царска родина переѣздила черезъ Варшаву, де поѣздъ задержавъ ся на двôрци зелѣзничôмъ въ Празѣ. Тамъ приладжено торжественне принятье а цареви представлено при тôмъ достойниковъ и репрезентантôвъ польскои шляхты, котрои явили ся представителѣ всѣхъ майже уѣздôвъ. Пôдчасъ сего такожь священникъ Теодоръ Гарбачевськй подавъ цареви въ дарѣ альбумъ старины и памятокъ, якй доси задержали ся въ Холмщинѣ и Подлю. — На Волини и Подлю мае перевестись новый подѣлъ громадъ въ сей способъ, щобы не було якъ доси чисто нѣмецкихъ громадъ, але нѣмецкій елементъ бувъ помѣшаный помѣжь тамошне населенье.

Вôдповѣдь на довѣрочну ноту дипльоматичну Шишкина, о чôмъ була бесѣда въ нашихъ делеґаціяхъ, дѣйстно выготовлено зô стороны турецкои Порты. Се письмо вôдсѣйшло, якъ доносять, вже сеи недѣлѣ зъ Константинополя. Пôсля Voss. Ztg. було два проекты сеи вôдповѣди. Першій бувъ острійшій, але султанъ самъ его цофнувъ. Новый проектъ зладжено въ тонѣ примиряючôмъ и вôнъ старае ся оправдати поступованье султана супротивъ Болгаріи. Россійськй амбасадоръ сказавъ, що на найблизшôй конференціи у султана порушить болгарску квестію.

——

Мѣжь Румунією а Грецією зайшовъ конфліктъ, а причину до него подавъ померший недавно капіталістъ, Грекъ Дзаппа, котрый весь свôй маетокъ знаходячій ся въ Румунии вартости двацять міліонôвъ франкôвъ призначивъ на рôднородній заведенья публичній въ Греціи. Наслѣдники румуньсай тымчасомъ пôднесли протестъ противъ тестаменту и спôръ мае рѣшати ся передъ румуньсвимъ судомъ дня 31 жовтня въ послѣдній инстанціи. Греція не вгодила ся на се, а позаякъ Румунія вôдкинула предложенье грецкого правительства, щобы сей спôръ вôддати до порѣшеня мировому судови, то міністерство грецке заявило, що всѣ вôдносины дипльоматичній зъ Румунією зрывае. Вже нôльна днѣвъ, якъ выдано припорученье грецкому амбасадарови въ Букарештѣ, щобы выѣхавъ зъ Румунии, а такожь и всѣ консулѣ грецкій мають те саме зробити. Опѣку надъ грецкими пôддаными, мешкаючими въ румуньсвôмъ королѣвствѣ, передано дипльоматичнымъ репрезентантамъ Россіи.

Въ справѣ рускои катедры исторіи въ львôвскôмъ університетѣ

подыбуемо у вчерашнôй „Народнôй Часописи“ ось-такій нѣбы комунікатъ:

„Якъ звѣстно, зволивъ Є. Вел. цѣсарь найвысшимъ рѣшеньемъ зъ дня 31 марта 1892 призволити на установленье другои звычайнои катедры исторіи всесвѣтнои при ц. к. університетѣ у Львовѣ, почавши вôдъ шкôльного року 1893/94, зъ застереженьемъ конституційного призволеня потрѣбныхъ на то фондôвъ.

„Въ наслѣдокъ рескрипту Высокого ц. к. міністерства просвѣты и вѣроисповѣдань зъ дня 9 цвѣтня 1892 р. ч. 6818 повѣдомило ц. к. намѣстництво львôвске о тôмъ, збôръ професорôвъ выдѣлу фільософічного и завôзвало его, щобы предложивъ вôдповѣдній внесеня що-до обсады тои катедры. Намѣреным есть, щобы професоръ, маючій заменувати ся на сю катедру, въ выкладахъ своихъ увзглядняв исторію Всходу Европы и щобы выкладавъ въ языцѣ рускôмъ. Обставины тй треба увзглядняти при предкладаню внесень.

„Вôддѣлови рахунковому поручено вже сего мѣсяца, щобы вставивъ поборы другого професора всесвѣтнои исторіи при львôвскôмъ університетѣ на часъ вôдъ 1-го жовтня до 31 грудня 1893 го року въ прелімінарь того-жь університету на 1893 ій рôкъ.“

Зъ повысше наведеного комунікату цѣкавй суть даты въ справѣ рускои катедры исторіи. Отже цѣсарске рѣшенье выйшло 31 марта, міністерство просвѣты выготовило уже 9 цвѣтня рескриптъ до намѣстництва львôвского, а урядова Gazeta Lwowska подала вѣстку о постановѣ цѣсарскôй аж дня 5 вересня с. р. Зъѣстка ся була ляконічна, безъ наведеня поры, коли катедра обсадить ся, отже теперь зъ комунікату въ „Народнôй Часописи“ довѣдуемо ся въ-перве, що цѣсарска постанова призволила на установленье катедры доперва почавши вôдъ 1893/94-го року шкôльного.

Ц. к. намѣстництво вôзвало уже фільософічный выдѣлъ львôвского університету, щобы предложивъ свои внесени що-до обсады тои катедры, тымъ бôльше що въ буджетѣ державномъ на рôкъ 1893-ый буде вже вставлена квота на професора, котрый займе тую катедру. Отже теперь дуже цѣкава рѣчь, якъ поступить фільософічный выдѣлъ університету, якй предложить внесеня? — а потôмъ, якъ поступить міністерство, кого занменуе професоромъ?

Що-до львôвского університету мы мусимо нинѣ пôднести при сѣй нагодѣ одну обставину, котрои собѣ пояснити не можемо.

Есть звычай, що при инавґурації нового року шкôльного въ університетѣ новый ректоръ въ своѣй промовѣ пôдносить здобутки університету зъ року минувшого. Намъ здаесь, що чей-же здобуткомъ львôвского університету була и установлена цѣсарскою постановою зъ марта 1892 року руска катедра исторіи. А тымчасомъ сегорôчный ректоръ, кс. Маркіянъ Палівода, въ своѣй инавґураційнôй промовѣ про тую монаршу ласку для університету львôвского не згадавъ анѣ словомъ. Допускаемо, що zapomniał, бо жь знати о установленю тои катедры мусѣвъ бодай зъ оповѣщеня, въ урядовôмъ дневнику.

Зъ спôльныхъ делеґацій.

Въ буджетовôй комісіи австрійскои делеґаціи порушено при дискусіи надъ буджетомъ міністерства вôйны нôльна важныхъ справъ. И такъ дел. Аймъ пôдаесь жалобы и домагання Чехôвъ пôдъ взглядомъ національнымъ; — дел. Зісъ выказувавъ потребу отворення войсковои академіи медичнои, давного Іосифінумъ; — дел. Плѣнеръ поставивъ резолюцію, щобы воякамъ роздавано на вечеру теплу страву.

Выводы дел. Айма дотыкали майже спеціально вôдносинъ въ Чехіи. Зазначивши на вступѣ безрадность делеґацій супротивъ збôльшеныхъ домагань кредиту на войсковй цѣли, навѣвъ стихъ Ленава, котрый можна дуже добре примѣнити до задачь делеґацій. Сей стихъ такій: Euer Amt fasst sich in den kurzen Reim: — Versammelt euch, schafft Geld und troll't euch heim!

Жаданя чеського народу пôдъ взглядомъ національнымъ такй: Най управа войскова не боить ся національного духа въ арміи и най не вôдносить ся ворожо, якъ се теперь дѣе ся, противъ розвитку и плеканя его. Бо мы найперше горожанами а вôдтакъ аж вояками. Такъ высказавъ ся великій Наполеонъ. Мы домагаемось для нашои мовы и нашои народности въ арміи такого самого увзглядненя, яке мають инши народности. Мы не вносимо квестіи національнои до армін, мы не накидаемось на языкъ, уживаный до команды, але мы чуемось обиджеными супремацією нѣмецкои мовы.

Вôдтакъ зачавъ дел. Аймъ наводити факты. Чеськихъ воякôвъ ганьбляють по касарняхъ словами: böhmischer Hund, bömische Bagage, böhmisches Gesindel и т. п. — Въ Перемышли покарано каноніра Кнюрка семидневымъ арештомъ за се, що пôдписавъ переказъ почтовый по чески. Одвѣчальному редакторови Nar. List бôвъ выточено процесъ карный за поданье сеи вѣсти, а однакъ слѣдство выказало правду того донесеня. — Въ Гогенмавтъ надпоручникъ Вільвенъ поганьбивъ одного резервіста въ реставрація словами: böhmischer Hund. А коли резервістъ вôдповѣвъ: Є. Вел. цѣсарь не мае въ своѣй арміи собакъ — его увязнено. — Але управа войскова вôдносить ся такъ ворожо не лишь супротивъ простыхъ воякôвъ, но такожь супротивъ офіцирôвъ. Одинъ офіцеръ мусѣвъ квітувати за се, що кликнувъ до своихъ товаришевъ-офіцирôвъ: na zdar. — Чеськихъ офіцирôвъ переносить ся до Галичины, а до чеськихъ полкôвъ придѣляесь Нѣмцевъ.

Поведенье офіцирôвъ обиджае чувства населення. И такъ въ Празѣ 17 серпня с. р. лучила ся ось яка пригода. Полкъ пѣхоты ч. 102 вертавъ зъ вправъ. На передѣ шла музика и якъ то звычайно бувае, по-при ню велика товпа людей. Ишли вузкою улицею. Наразъ вôткнувъ ся вôзникъ Дрозьдякъ и потягнувъ за собою одного фельдвебля вôдъ музики. На се въѣхавъ капітанъ мѣжь товпу, котра въ переполоху розскочилась на всѣ боки, крикнувъ: halt! и зачавъ рубати шаблею вôзника по головѣ и рукахъ. На розказъ капітана повалено Дрозьдяка на землю и побито. При тôмъ покалѣчивъ сей офіцеръ ще двохъ людей а вôзницю велѣвъ вôзника увязнити. — Въ Пальзанѣ въ казарни Вальдека въ ночи 15 с. м. почали три офіцеры вôдъ стрѣлцевъ суперечку зъ цивілістами. Цивілісты, щобы омминути скандалу, хотѣли выйти. Тогдѣ офіцеры зачали зъ нихъ насмѣватись а ще й договорювали: Чи не знаете, що вы повинній насъ перепросити, если переходите по-при насъ? Прийшло до суперечки, въ котру вмѣшавъ ся и п. Прокопъ зъ Пардубиць. Одинъ поручникъ крикнувъ до него: „Теперь кажу вамъ стулати пысокъ; я навчу тебе, ты собако, якъ маешь заховати ся супротивъ ц. и к. офіцира“. И по тыхъ словахъ добувъ шаблѣ та замахнувъ ся до головы Прокопа, але що той ухиливъ ся, то й дôставъ лишь по руцѣ. Однакъ по тôмъ хопивъ Прокопъ шаблю офіцира та зломивъ ёи. Офіцеръ маючи въ рунахъ лишь кусникъ шаблѣ, ще дальше хотѣвъ кидатись на свого противника, та ажь примѣтка Прокопа: „Чи таке оружіе гôдне офіцира?“, схаменуло офіцира. Цѣлу справу вôддано войсковôй командѣ.

И такихъ примѣрôвъ — назавъ Аймъ — мôгъ бы я много навести, але на конець додамь ще одинъ. Въ Гогенмавтъ одинъ офіцеръ зъ 2-го полку уланôвъ давъ стоячому въ рядѣ резервістови три разы въ лице. Резервістъ, отець родины, запланавъ на таку публичну ганьбу. Поліціянтъ, стоячи на боцѣ, вôдозвавъ ся до офіцира: „Але жь все-таки не годить ся, бити въ лице на публичнôй дорозѣ человѣка, котрый може мае дома жѣнку и дѣти!“ Другій офіцеръ звернувъ увагу своихъ товаришевъ на тй слова поліціянта, бо мабуть чувъ, що такй поступки непростимй. — Мои панове! Якй то чувства повстають въ груди такого резервіста, если вôнъ полишае дôмъ и родиву, щобы выповнити свôй обовязокъ войсковый а за се бьють его молодшии-офіцеры въ лице передъ компанією? Если резервістъ провинивъ ся въ чôмъ-небудь, то треба его покарати пôсля войсковыхъ приписôвъ, але нѣколи не повиненъ офіцеръ важитись власноручно бити вояка.

Вôдповѣдь міністра вôйны Бавера обмежилась на высказанье загальнои засады, що въ арміи уважаесь на національного духа, если вôнъ лишь не переступае границь австрійскои льояльности.

Домагання дел. Зіса що-до заведеня войсковои академіи медичнои признавъ міністеръ Баверъ справедливымъ, але на равѣ неможливымъ до выконаня, бо на се потреба и грошей и часу.

Такъ само признавъ міністеръ Баверъ, що треба бы поправити въ якійсь способѣ харчь воякôвъ, але боить ся, що міністры скарбу не дадуть потрѣбныхъ на се грошей. Резолюцію дел. Плѣнера, поставлену въ тôмъ напрямѣ, вôдкинено 8 голосами противъ 7. Делеґаты ґр. Бадені и Яворскій заявлялись и промовляли противъ даваня вечерѣ воякамъ.

Справы краевй.

[Нове средство противъ ширеня заразы пыска и ратиць у рогатои худобы.]

Зараза пыска и ратиць у рогатои худобы появлялась давнѣйше въ краю нашômъ и сусѣдныхъ що нôльна лѣтъ, теперь же выступае що року и займае що-разъ бôльшй просторы въ бôльшою силою. Зараза, котра наносить великй шкоды въ годôвли худобы, а въ многихъ случаяхъ руйнуе меншихъ господарѣвъ сельскихъ, засягла нинѣ всѣ сусѣдній краѣ, якъ н. пр. Буковину, Мораву, Чехію, Шлескъ прускій и т. п. То-жь нѣчого дивного, що якъ поодинокій господарѣ такъ и товариства докладають всякихъ змагань, щобы вынайти успѣшне средство здержаня и лѣченя тои заразы, противъ котрои практикованый доси способъ — замыкати навѣщенй заразою мѣсцевости и округи — показавъ ся всюды не лишь такимъ, що до нѣчого не доводить, але навѣть ставъ ся за-для безпредметового обмеженя торговельного руху бôльше шкôднымъ для краевого господарства анѣжь сама зараза.

На кождый случай новѣйшй розслѣды выказали, що само лишь заминене округôвъ навѣщеныхъ заразою, безъ рôвночаснои точно переведеной системы десінфекціи оборъ и звѣрятъ зараженыхъ або хочь бы пôдозрѣныхъ, не доводить до цѣли, а лишь наносить шкоду въ господарствѣ. Крôмъ того пересвѣдчено ся, що средство, уживане доси до десінфекціи ваґонôвъ (вапно), есть майже цѣлкомъ безхосенне при дотеперѣшнôмъ способѣ уживаня, а для успѣшного поборення заразы треба глядати иншихъ средствъ.

Пôсля недавно оповѣщеныхъ результатôвъ пробъ, якй робивъ нѣмецкій урядъ санітарный въ Берлинѣ, котрый схѣдньо по черзѣ всѣ поручены средства десінфекційнй до скорого знищеня заразы, показуе ся, що карболева кислота, креолинъ, лізоль и т. п. средства дѣлають дуже слабо або дуже поволи та що лишь солютоль (Roh-Solutol) може бути ужитый успѣшно до згаданои цѣли.

Солютоль досыть дешевый, бо літръ коштуе лишь $1^1/_2$ таляра въ хемічнôй фабрицѣ д-ра Гайдена наслѣдниковъ въ Радебайль коло Дрезна, та надзвычайно легній до ужитя. Дае ся чверть літра солютолю на одну коновку горячои воды и кропить ся тымъ обôрникъ, пôдстѣлку, стайню, сѣны и т. п.

Треба бы, щобы у насъ розслѣджено зъ уряду, чи се средство десінфекційне, поручене нѣмецкимъ урядомъ санітарнымъ, успѣшне. Може удасть ся при систематичнôмъ ужитю сего средства або при рôвночаснôмъ выпробованю пиоктанины и дітнону, поборотн або бодай здержати заразу, котра що-разъ бôльше ширить ся.

Отсю справу розбирано на засѣданю секціи сталои краевои комісіи рольничои, яке вѣдбулось онодгы въ соймовѣмъ будынку. На тѣмъ засѣданю ухвалено порадити выдѣлови краевому, щобы перевѣзъ пробы зъ ужитьемъ солютолю, а именно щобы вызначивъ на-разѣ 200 зр. на закупно бодай 25 літрѣвъ того плыну, вѣдтакъ на кошты подорожи ветеринаря и т. п. Пробы маютъ перевестись на разѣ въ кѣлькохъ мѣсцевостяхъ въ повѣтѣ львѣвскѣмъ, а если будутъ успѣшнѣ, тогдѣ се средство, по порозумѣню въ правительствомъ, буде поручене въ цѣлѣмъ краю.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Львѣвского.

]Посвященье церкви въ Мѣсткахъ.]

На святои Покровы задзвонили въ Мѣсткахъ у всѣ дзвоны, а радостный гукъ моздѣровъ рознѣсъ звѣстку по цѣлѣмъ селѣ о великѣмъ торжествѣ. Почали зъѣздити ся гостѣ зъ подалена и зъ близька, а народъ плывъ зъ далекихъ сторонъ якъ на прощу.

Утреню вѣдправлено въ старенькѣи деревляной близько 300-лѣтнѣи церковци, котра въ тяжного горя похилила ся въ долъ та ажь приспѣла въ землю. Сумно чогось було въ старѣи церковци; здавалось, що тѣ кедровѣ стѣны и старенькѣ образы сумуютъ, пращаючись зъ людьми въ послѣдне. Послѣдна утреня въ нѣи скѣнчилась и замовкъ шепотъ молитвы праведныхъ; церковца неначе померла.

Наразъ загули моздѣрѣ, заспѣвали дяки и довгимъ пѣвколесомъ въ свѣтлыхъ ризахъ ставули священники до водосвятя, а посередъ нихъ о. деканъ Мих. Тресньовскій зъ Щирця. Вже заспѣвали „Спаси Господа“ и весь народъ рушивъ зъ обходомъ довкола церкви. Якъ бы на стрѣчу наспѣли тогды процесіи зъ Милошовичъ и Ставчанъ, низько поклонились хоругвы одни другимъ и все вѣдтакъ вѣлились въ одну масу. Опѣсля все затихло, народъ приклякъ, а на передѣ передъ замкнеными дверми новои церкви стоявъ на колѣнахъ о. деканъ и благимъ голосомъ вѣдмовивъ молитву, потѣмъ доторкнувъ ся св. хрестомъ дверей церкви, а тѣ вѣдчинились и весь народъ увѣйшовъ въ красный мурованый храмъ Божій и почалась перша соборна служба Божа. Мужескій хоръ зъ Щирця спѣвавъ удачно, а найвѣльшою пѣдпомагаючою его силою бувъ Вп. д-ръ Стефанъ Федакъ, адвокатъ зъ Львова. Весь народъ глядѣвъ цѣкаво на хоръ, коли вѣнъ дзвѣнкимъ голосомъ вѣдчитавъ Апостола. Краснорѣчиву проповѣдь выголосивъ о. Струмѣньскій зъ Ставчанъ. А о. деканъ, подякувавши чч. господарямъ, пп. Мих. Шереметѣ начальникови громады и Василеви Глуховецкому провізорови церковному за ревнѣ ихъ заходы коло будовы сеи святынѣ, пѣднѣсъ хрестъ святый и рѣкъ: „Щасливъ сей священникъ, що мае таныхъ труженниковъ! Всемогучій Богъ нехай Вамъ вынагородить Вашъ трудъ, а я удѣляю Вамъ вѣдъ архіерея благословенія!“

По Богослуженю зѣбралась вся интеліґенція въ домѣ пароха о. Мих. Хомина, а сторонський народъ угощено въ школѣ. Зѣ свѣтскихъ запрошеныхъ гостей були пп.: д-ръ Ст. Федакъ, С. Держко, Д. Дмитерко, секретарь староства Завистовскій, д-ръ мед. А. Хоминъ [сынъ о. пароха] и майже всѣ дооколичнѣ священники. При гостинѣ пѣйшли тоасты, вѣддаючи честь за честь. Внесено тоастъ въ честь господаря дому, а сей, пѣднѣсши свою чарку, прорѣкъ тихимъ дрожачимъ голосомъ: „А я гадавъ, що не дѣжду..“ О. деканъ пѣдвѣзъ чарку за здоровье Василя Глуховецкого, п. Завистовскій и д-ръ Ст. Федакъ за здоровье Мих. Шереметы, а сей знова за здоровье учителя п. Д. Дмитерка, першого ініціятора сеи будовы, котрому не пощастило ся разомъ зъ громадянами довершити задумане дѣло, бо „ze względów służbowych“ перенесено его до Бѣлки королѣвскои. Однакъ его слѣдами пѣйшовъ наступникъ его п. Миханьцьо.

Народъ весело бавивъ ся, щасливый зъ довершеного дѣла. Найвѣльше зентузіязмувала народъ велика щирость д-ра Федака. Вѣнъ одному селянинови послуживъ за кума при хрестѣ и вѣдвѣдавъ его хату, навѣдавъ ся такожь до дому начальника Михайла Шереметы, не призабувъ и за дѣмъ учителя, — всюда бувъ малымъ гостемъ, а щире его слово загрѣвало та одушевляло селянъ.

По довершеню сего красного дѣла ще не пора вѣдпочивати громадѣ Мѣстки. Бажати бы, щобы внедовзѣ тамъ завязалась читальня „Просвѣты“, а зъ нею щобы вязало ся въ громадѣ всяке добро. Щасть Боже!

Гѣсть.

НОВИНКИ.

— **Ново-основана семинарія учительона въ Самборѣ** называе ся, якъ звѣстно, не тѣлько „утраквістичною“ але ще въ додатку „зъ характеромъ рускимъ“. Отже щобы заманіфестувати той не тѣлько утраквізмъ семинаріи але й „рускій ей характеръ“, умѣщено на будынку де она мѣстить ся, напись лише польску: „C. k. Seminarium nauczycielskie w Samborze“. А Русины маютъ ще чого нарѣкати, коли rząd tak proteguje Rusinów!..

— **Директоръ руху зелѣзниць державныхъ у Львовѣ** п. Клосовскій перенѣсъ ся на пенсію а на его мѣсце занменовано, пѣсля донесеня Dziennik-a Polsk-ого, п. Альфреда Сулиму Дайму, дотепѣрешного совѣтника зелѣзниць державныхъ у Вѣдни.

— **Лѣкарями мѣскими въ Станиславовѣ** именовани: д-ръ Стан. Джевицкій и д-ръ Бернардъ Штенцель.

— **Зъ кругѣвъ нотарѣальныхъ.** Д-ръ Артуръ Блюменфельдъ именованый нотаремъ въ Лютовискахъ. — П. Ом. Лѣсовскій, нотарь въ Балигородѣ, именованый судовымъ комісаремъ до справъ спадщинъ въ балигородскѣмъ повѣтѣ.

— **Данило Мордовцевъ** звѣстный писатель и приятель Костомарова, будучи въ лѣтѣ на Кавказѣ въ купелѣхъ въ Кисловодску, занедужавъ бувъ на холеру. Мордовцевъ перебувавъ у брата, почтмайстра въ тѣмъ мѣсточку. Заходамъ д-ра Ярцева удало ся спасти Мордовцева и вѣнъ теперь цѣлкомъ здоровъ.

— **Зъ вечерка музикально-декляматорного въ Коломыи** зъ дня 29 н. ст. вересня устроеного товариствами „Родина“ и „Шкѣльна помѣчь“ прийшло чистого доходу 69 зр. 93 кр. [Приходу разомъ зъ наддатками було 198 зр., розходу було 128 зр. 7 кр.] Чистый дохѣдъ комітетъ доручивъ дотычнымъ выдѣламъ. Подаючи се до прилюдноі вѣдомости, маемо честь подякувати всѣмъ Вп. Добродѣямъ, котрѣ своимъ выступленьемъ звволили причинити ся, що вечерокъ выпавъ справдѣ знаменито, а именно паннамъ Левиньскѣи и Кравчукѣвнѣи, паньству Кириловичамъ, пп. Вроньскому, Сидоровичеви и Рыбчиньскому, а неменше паньству Биберовичамъ, що не зважаючи на кошты и перепону въ представленяхъ театральныхъ, не лише зѣзволили на выступъ, но й самѣ зъ Кѣцманя прибули зъ симпатичною и многонадѣйною спѣвачкою нашою, панною Кравчукѣвною. Рѣвножь маемъ честь подякувати за зложенѣ на цѣли вечерка жертвы, а зложили Вп.: о. В. Баляцкій 1 зр., д-ръ М. Кочирковичъ 3 зр., С. Ванькѣвскій 1 зр., д-ръ Дембицкій 14 зр., д-ръ Даниловичъ 2 зр., Ю. Шмериковскій 50 кр., Бобикевичъ 1 зр., о. М. Шанковскій 1 зр., Березнацкій 1 зр., Федѣвъ 1 зр., Дольняцкій 1 зр., Черкавскій 50 кр. Всѣмъ тымъ Добродѣямъ складае комітетъ сердечне спаси Бѣгъ!

— **Посвяченье будынкѣвъ ґімназіяльныхъ.** Сими дняи вѣдбуло ся посвяченье двохъ новыхъ будынкѣвъ ґімназіяльныхъ, а то дня 15 н. ст. жовтня въ Самборѣ и дня 16 с. м. въ Яслѣ. При посвяченю ґімназія въ Самборѣ бувъ присутный віцепрезідентъ краевои рады шкѣльноі д-ръ Бобжиньскій и краевый инспекторъ шкѣльный д-ръ Ґерманъ, а въ Яслѣ крѣмъ сихъ двохъ достойникѣвъ бувъ на торжествѣ и намѣстникъ ґр. Бадені, прибувши зъ Ряшева. Вчера повернули намѣстникъ и д-ръ Бобжиньскій до Львова.

— **Доповняючій выборъ** одного члена рады повѣтовои въ Дрогобичи зъ мѣста Дрогобича вѣдбуде ся дня 14 н. ст. падолиста.

— **П. Евгеній Ґушалевичъ,** звѣстный нашъ землякъ тенеръ, заанґажованый бувъ до мѣского театру въ Аквізґранѣ и выступавъ въ послѣднѣмъ часѣ въ „Трубадурѣ“ (Манріко), „Гуґенотахъ“ (Рауль), „Вільгельмѣ Тели“ (Арнольдъ) и въ Cavalleria Rusticana (Турідду). Мѣсцевій ґазеты якъ Politisches Tagblatt, Aachener Post и Echo der Gegenwart высказують ся дуже похвально о п. Гушалевичу и констатують, що добувъ собѣ найвѣльшу симпатію публики.

— **Огонь.** Въ Рудоловичахъ, въ повѣтѣ ярославскѣмъ, згорѣли 4 загороды господарскѣ; шкода 3700 зр. въ части обезпечена. — Въ Бисковичахъ, повѣта самбѣрского, погорѣли 4 загороды, шкода 2447 зр. въ части обезпечена. — На самбѣрскѣмъ передмѣстю Повторня, згорѣли 3 домы и 5 стодѣлъ, шкода 4275 зр. въ части обезпечена. — Въ Терпилѣвцѣ, повѣта збаражского знищивъ огонь 12 господарствъ, шкода 13.000 зр. въ части обезпечена. — Въ Смѣльнику ad Балигородъ, въ повѣтѣ лѣсьскѣмъ, згорѣло 5 загородъ, шкода около 11.000 зр. — Въ Залѣщикахъ малыхъ, повѣта бучацкого, згорѣли 2 господарства, шкода 1800 зр. — На дворскѣмъ обшарѣ Щитна, въ повѣтѣ ярославскѣмъ згорѣли будынки господарскѣ вартости 5.800 зр., шкода була обезпечена. — Въ Вербнѣ, того жь повѣта, згорѣла корчма дворска, шкода обезпечена на 1.200 зр. — На передмѣстю Городка, званѣмъ Заставске, згорѣли три обойстя вартости 1600 зр.

— **Причинокъ до еміґрациі нашихъ селянъ.** Вѣденьскій кореспондентъ Dziennik-a Polsk-ого пише: Маемо тутъ вѣдъ вчера незвычайныхъ гостей: чотирохъ рускихъ селянъ зъ повѣта збаражского, котрѣ прибули до Вѣдня — глядати роботы. На щастье блукаючихъ по мѣстѣ бѣднягъ пѣслала якась милосердна душа до посла д-ра Левицкого, котрый займивъ ся щиро ихъ долею и старае ся, або выробити имъ тутъ заробокъ, або вѣдослати ихъ домѣвъ. Мы думали зъ початку, що то зновъ якись обманцѣ загнали бѣдныхъ селянъ ажь до Вѣдня, однако зъ ихъ оповѣданя выходить, що виною тутъ радше темнота и незнанье обставинъ. Якійсь Іосифъ Шайґеръ, родомъ зъ Тернополя, котрый служивъ тутъ при войску, писавъ до нихъ, що у Вѣдни есть робота, щобы лише приѣзджали. Дома була бѣда, уроджай завѣвъ два разы рѣкъ по роцѣ, отже селяне не надумуючись богато лишили родину и грунтъ и приѣхали до Вѣдня зъ назвищемъ того Шайґера на карточцѣ, гадаючи, що перший лѣпшій покаже имъ его. Тымчасомъ навѣть поліція не знае нѣчого о истнованю сего чоловѣка. Обманьства тяжко тутъ доглянути, бо селяне заявляютъ, що нѣхто не тягнувъ зъ нихъ нѣякои користи. Есть ихъ, якъ сказано, чотирохъ. Першій Иванъ Клокъ зъ Капустинець въ повѣтѣ збаражскѣмъ, маe 38 лѣтъ, есть женатый и маe двое дѣтей, а грунту 4 морги. Мавъ 12 зр., заплативъ $9^1/_2$ за дорогу и прибувъ до Вѣдня вѣ второкъ зъ $2^1/_2$ зр. Другій Иванъ Губерневичъ зъ Синякѣвки, въ повѣтѣ збаражскѣмъ, маe 38 лѣтъ, жѣнку и пятеро дѣтей, грунту 4 морги. Дома не було вже хлѣба, бѣда докучала, отже пустивъ ся въ дорогу. Трегій Пилипъ Драганъ, рѣвножь зъ Синякѣвки, лѣтъ 20, мужчина гарный якъ мальованый и дуже пѣдприимчивый. Мимо молодого вѣку не умѣe читати, до школы не ходивъ, бо „не було за що“. Четвертый Микола Щепаньскій, лѣтъ 18, марный и выголодженый, умѣe читати. „Ишли люде — каже — та й я пѣйшовъ“. — Отся коротка исторія тыхъ чотирохъ еміґрантѣвъ дае новый доказъ, що лише бѣда выпыхае нашого селянина въ свѣтъ за хлѣбомъ.

— **Селяньскій пясокъ.** Gazeta Jarosławska пише: Покутній писарѣ вызыскують въ страшный способѣ темноту и легкодушность бѣдныхъ людей. Ось одинъ примѣръ зъ мѣжь многихъ: Иванъ Копаньскій, зарѣбникъ въ Ярославовѣ замешкалый, маючи передавненѣ претенсіи до спадщины, заплативъ за шѣсть лѣтъ покутнымъ писарямъ за просьбы писаній до цѣсаря и за жалобы на суды сѣнявскій и львѣвскій 587 зр.

— **Змѣна власности.** Маетность Живачѣвъ, въ повѣтѣ станиславѣвскѣмъ, купивъ вѣдъ спадковои масы по бл. п. Мих. Зеричевичу п. Октавій Дохотъ зъ Палагичъ.

— **На реставрацію руснои церкви въ Дубецку** до дня 17 с. м. надѣслали на руки пѣдписаного слѣдуючій Вп. жертводавцѣ: Свѣтлый Институтъ Ставропигійскій 15 зр.; Вп. о. Вікторъ Нероновичъ парохъ зъ Райтаровичъ вѣдъ себе и вѣдъ церк. братствъ 6 зр.; Вп. о. Ґригорій Олесницкій парохъ зъ Говилова вѣдъ себе и свого братства церковного 5 зр.; Вп. Теодоръ Кузякъ, капітанъ 10-го полку пѣхоты въ Перемышли, вѣдъ себе и вѣдъ иншихъ своихъ знакомыхъ 4 зр. 40 кр.; Вп. Анна Киркира, жена урядника зелѣзниць державныхъ у Вѣдни, 3 зр.; Вп. Іосифъ Кульчицкій ц. к. адъюнктъ судовый зъ Буджанова 2 зр.; Вп. о. Яковъ Лукашевичъ, парохъ зъ Гѣйска 2 зр.; Вп. Титко Реваковичъ, судья повѣтовый зъ Пѣдбужа 1 зр.; Вп. К. Вей, ц. к. постенфіреръ емеритъ въ Дроговижи, 1 зр. — Разомъ всего зложено 39 зр. 40 кр. Повысша въ короткѣмъ часѣ надѣслана менѣ сума вневняе мене, що при помочи Божѣи та нашихъ Вп. патріотѣвъ удасть ся менѣ осиротѣлу нашу церковь привести до порядку. Дякуючи, складаючи повысшимъ Вп. жертводавцямъ щиро руске спаси Бѣгъ, упрашаю умильно заразомъ и нишихъ нашихъ патріотѣвъ о дальшу ласку и помѣчь въ повысшій потребѣ. — *Стефанъ Петрикъ,* рускій парохъ въ Дубецку.

— **Холера.** Вчера занедужала при улици Жовкѣвскѣи у Львовѣ служивца Марія Мрацекъ середъ пѣдозрѣныхъ познакъ. Недужу вѣдставлено до холеричного бараку на Янѣвскѣмъ. Лѣкарь д-ръ Рівчесъ оглянувъ ей о $11^1/_2$ годинѣ въ ночи. Станъ недужои значно полѣпшивъ ся. — Въ Краковѣ занедужавъ на холеру въ суботу заробникъ Войтасъ Петро и вскорѣ потѣмъ умеръ. Въ недѣлю умеръ недужій вѣдъ кѣлькохъ днѣвъ Иванъ Школьникъ. Занедужань не було нѣякихъ. Въ Подґуржу умеръ въ суботу заробникъ Іосифъ Садликъ а рѣвночасно занедужала на холеру его жена. — Въ Будапештѣ було 15 н. ст. жовтня 22 занедужань и 5 случаѣвъ смерти на холеру. Спорадичнѣ случаѣ холеры сконстатовано въ Коморнѣ, Ердѣ, Дуна-Вече, Дуна-Фельдваръ, Ордашь, Петроварадинѣ, Титли, Сиготѣ, Адонѣ, Тамаши и Бачь-Сентъ-Керестѣ. — Въ Франкфуртѣ занедужавъ 15-лѣтный сынъ роботника корабельного на холеру. — Въ Гамбурзѣ занедужало въ суботу 24 особы на холеру а умерло 6. — Альтонѣ занедужали 3 особы, умерла одна.

— **Дробный нюсти** Онодгы вѣдбуло ся у Львовѣ вѣнчанье п. Ярослава Ильницкого адъюнкта судового зъ панною Каролею Шаерѣвною, дочкою горожанина мѣста Львова и члена рады мѣскои. — Вчера померъ у Львовѣ лѣкарь д-ръ Северинъ Новиньскій въ 80-ѣмъ роцѣ житя.

Вѣсти зъ Арх. Львовскои.

Въ пропозицію принятѣ оо.: на парохію св. АА. Петра и Павла у Львовѣ въ тернѣ: 1. Григ. Словицкій, 2. Мих. Ганкевичъ и 3. Ил. Рейтаровскій, а въ списѣ: Юл. Мандичевскій, Мелет. Дзеровичъ, Ал. Зубрицкій, Конст. Яримовичъ, Ив. Гургаль, Изид. Давидовичъ и Іоах. Федюкъ; на Болшовецъ въ тернѣ: 1. Теоф. Яворовскій, 2. Ром. Шепаровичъ, 3. Корн. Бачиньскій, а въ списѣ Теод. Ковальскій, Андр. Пеленьскій и Ксен. Сосенко.

Завѣдателями деканатѣвъ именованѣ оо.: Мих. Тресньовскій, парохъ Щирця, для дек. щирецкого и Левъ Рудницкій, парохъ Черча, для дек. ходорѣвского.

Віцедеканомъ ходорѣвскимъ именованый о. Игн. Юхновичъ, парохъ Помонятъ.

Увольненѣ оо.: Мих. Кмицикевичъ вѣдъ сотрудництва въ Тейсаровѣ и Ив. Гарматѣй вѣдъ сотрудництва въ Конюхахъ.

Введенѣ о. Мих. Кмицикевичъ въ сотрудництво въ Конюхахъ.

Сотрудництво въ Николяевѣ, дек. холоѣвского, одержавъ о. Ив. Карановичъ зъ Полкинь, въ еп. перемыскѣи.

Превидія намѣстництва годить ся на канонічну институцію о. Ил. Пачовского на парохію Русятичѣ.

Канонічну институцію одержавъ о Мод. Малицкій на парохію Суходѣлъ.

Вѣзвано до канонічнои институціи на парохію Русятичѣ о. Ил. Пачовского.

На конкурсъ розписана парохія Милятинъ, дек. буского, зъ речинцемъ до 10 н. ст. грудня 1892.

Въ звязь деп. львѣвскои принятый Вас. Козогѣнъ, окѣнченый богословъ зъ еп. станиславѣвскои.

Испытъ конкурсовый зложили оо.: Евг. Громницкій, Григ. Горнякъ, Ал. Темницкій, Евг. Чубатый, Мих. Ревакович, Вол. Яцковскій, Григ. Прихѣдко, Алекс. Стоцкій, Волод. Пѣдсоньскій, Евг. Витошиньскій, Ант. Куниньскій, Левъ Курмановичъ, Теод. Кинасевичъ, Мих. Лихновскій, Ник. Клубокъ и Ерон. Кмицикевичъ.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 18 жовтня. Зборы промысловцѣвъ, на котрыхъ Кронаветтеръ мавъ критикувати програму христіяньскихъ соціялістѣвъ, розвязала поліція за-для екцесѣвъ зѣ стороны антісемітѣвъ.

Будапештъ 18 жовтня. На повнѣмъ засѣданю австрійскои делеґаціи выголосивъ Аймъ довшу промову противъ тридержавного союза. Рѣвножь Спинчичъ жалувавъ ся на утискъ полудневыхъ Славянъ. Противъ промовы Айма выступили: ґр. Букоа, Яворскій, Плѣнеръ, Ріхтеръ, Люцатто и Грегорчичъ. Рѣвножь міністеръ Кальнокій закинувъ Аймови, що его промова була непатріотична.

Надѣслане.

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкѣрѣ гладкость и знаменито пристае до лиця. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вѣдъ 20 до 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѣвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пѣдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.

Kataloge mit Probetakten 4390 12—20 über

Wiener-Musik gratis

und franco

OTTO MAASS

Musikalien-Handlung

Wien, VI. Mariahilfer strasse 91.

Станиславъ Горшовскій

у Львовѣ

улица Оссолиньскихъ число 12

поручае свѣй богато заосмотреный

СКЛАДЪ ФОРТЕПЯНѣВЪ

пянінъ и гармонііомъ (органѣвъ).

Удержуе такожь на складѣ всѣлякій иншій инструменты музичнѣ. Цѣны безконкуренційнѣ.

419 **На раты.** 8—?

Для Всч. Духовеньства

и Ч. Братствъ церковныхъ!

Вдова по священику выконуе роботу **всѣхъ церковныхъ ризъ,** якъ фелонѣвъ, хоругвъ, стихарѣвъ, обрусѣвъ и пр. по найлучшихъ взѣрцяхъ изъ найлучшихъ матерій и по найдешевшихъ цѣнахъ.

Мае свѣдоцтво о выконаныхъ роботахъ для архикатедральноі церкви св. Георгія у Львовѣ. 4436 3—4

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЪ

поручае

найлѣпшій перфумы и воды тоалетнѣ

вѣдзначенѣ 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Millefleurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои **Марисеньки** знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львѣвска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, вдсвѣжаючого и довготревалого запаху, до скрапляня одягѣвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бѣльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска вдзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бѣльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвѣйна и вода левандово-амброва суть загально уживани до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскій знаменитѣ. Фляконики по кр. 15, 20, 25, 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купуватн можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ **Краковѣ**: Суконницѣ ч. 20; въ **Чернѣвцяхъ**: Рынокъ ч. 2. 3747

СКЛАДЪ КАВЫ

АРТУРА КОСЦИЦКОГО

пѣдъ назвою 2227

„СІРІЮСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

вхѣдъ такожь зъ улицѣ Тихои

поручае лишь найлѣпшій роды **Цейлонъ, Мокку и Американьску,** по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци $^1/_2$ кільо 1 зр., на провінціи $4^3/_4$ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичъ.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

якъ и рôльникомъ чи урядникомъ. Се праця така сама, якъ и кожна инша.

— Правда, правда, але Казимиръ мôгъ бы бувъ осѣсти въ своєму майнѣ. Довгôвъ у него не було, а Марко вступивсь бы ему зъ аренды.

— Мôй мужъ, панѣ, не вôдступав нѣколи вôдъ одного пляну, а Казимиръ дуже радо продавъ ёму свôй маєточокъ.

— Знаю, знаю. Знаю й Марка. Та й мы вступитись мусимо. Вы панѣ, чули либонь выслѣдокъ суду, котрый наконецъ вôдбувъ ся вô второкъ?

— Чула вôдъ пана Римвіда. Проба поправы Витовта скôнчилась нѣ-на-чôмъ, а цифра довгôвъ бôльша чимъ вартôсть майна.

— Пожаль ся Бôже! сердега бивъ ся, якъ рыба въ неводѣ, але нещастье напосѣлось на него. Мы теперь наче тѣ утопельники на морѣ. Одна для насъ надѣя въ Марковôй ласцѣ, а одинока наша заступница передъ нимъ одна хиба вы, панѣ!

— Невже я? — зморщила брови гарнолиця хазяйка. — Можу васъ, панѣ, впевнити, що то нѣ трохи не страшно бути на Марковôй ласцѣ. Вôнъ не зловживае свого положенія такъ, якъ те роблять инчѣ.

— Боже борони! я вважаю его за найлѣпшого, але що-жь мы теперки вдѣмо зъ собою безъ куска землѣ, безъ фонду, безъ мѣсця замешканя? Витовтъ радъ бы шукаты наріеры, але де? а я приняла бы службу, але поки де приклонимо головы? Одна вы, панѣ, можете вплынути на Марка, щобы подумавъ про насъ и занявъ ся братомъ. Прошу обѣцати менѣ ту ласку.

— Можу вамъ заручитя, панѣ, що вôнъ учинить се самъ изъ себе. Пôмста не по его вдачи. Опроче сподѣваюсь его повороту що-хвилѣ. Спôльне дѣло може бу-

ти спо́льно обговорене. То́лькы шнода, що не буде пана Витовта.

— Якъ же-жь, и во́нъ прие́хавъ зо́ мною въ наве́дкы до Посве́тя, але по дорозѣ стрѣтывъ пана Мервіса й кынувъ мене ради милѣ́йшого товарыства. Мали, здаеть ся, во́дведати старого Раґіса и стрѣнути тамкы Ганну съ ей приятелькою. Мабуть сейчасъ вернуть ся.

— Навѣть уже ѣдуть, пізнаю по турнотѣ.

Черезъ хвилю наставъ рухъ у домѣ й крізь одчыняні широко дверѣ ввійшла Уляна, въ веселымъ спѣвомъ на устахъ, Ганка въ замѣтною задумою на лицю, во́дтакъ Мервісъ, завсѣгды то́лькы занятый своими гадками, а на кінци Витовтъ, якійсь тихій, нудный и непевный принятя.

— Раґісъ в здоровъ, — оповѣстила по привитаню Уляна, — обѣцявъ ся завтра прийти зо́ звѣтомъ и съ поподякою.

— Во́нъ дуже тобѣ вдячный за память, — докынула тихо Ганка.

— А дуже тужить за панною Анетою, додала весело Уляна.

Витовтъ несмѣло съ далека вклонивъ ся Яринѣ, выгыкнувши щось невыразно. Єго жарты, гуморъ, о́висня, цынізмъ бурша розтаяли и зныкли разомъ изъ грошевыми засобами: Безъ золота во́нъ бувъ — нуля.

Розмова стала ся загальна й доволѣ жвава заходами Уляны. Ярына що разъ частѣйше вызырала крізь во́кно и насторожувала уха.

Панѣ Чертванова всю свою увагу й ласку звернула на Мервіса.

— Вы недавно въ нашихъ сторонахъ? — запытала съ усмѣхомъ.

— Пріѣхавъ рѳвночасно зъ отсими панями, — одвѣтивъ Мервісъ, вказуючи очима на Ганку.

— Довго-жь гадаете тутъ забаритись?

— До выѣзду тыхъ пань.

— Отже ще два тыждні, — завважала зѳ спѳвчуттьемъ. — Вы занудитесь до краю въ Жмуди.

— Я нѣбы? зануджусь? — закликавъ, выпулюючи свои блѣдѣ очи. — А отсѣ панѣ? а рыбѳловля! я тутки дуже добре бавлю ся.

Ярина вмѣшала ся въ розмову.

— Недовго вже, Клярк, потревае твоя дуже добра забава. Леда день Жоржь приплыве на своѣй „Герѣ“ въ Лібаву и пѳрве тебе по добрѳй воли чи й проти волѣ до батька. Та й справедливо! Я зѳ свого бѳку готова навѣть допомогти ему.

— Ты знаешь, Ірі, що не повду! — вѳдказавъ Американець зѳ своєю спокѳйною впертѳстью.

— Що таке мае статись нашому товаришеви? — запытала Уляна. — Хто-жь се такій настае на его свободу?

— Рѳдный братъ по приказу батька.

— Чого они хотять вѳдъ мене? — забурмотѣвъ Американець. — Жоржь верне зъ тымъ, изъ чимъ пріѣхавъ. Я люблю надѳ все спокѳй.

— А знимаешь бучу въ сѣмьѣ! — засмѣялась Ярина.

— Оно не лицюе зъ характеромъ пана Мервіса, — вмѣшалась панѣ Чертванова.

Въ пору тои розмовы почулись кроки на пѣску садовои уличкы и два голосы: жѣночій высокій дискантъ и мужескій басъ. Они зближались до ґанку, а при послѣдныхъ словахъ панѣ Чертвановои розтворилась дверѣ

кôмнаты, а въ порозѣ станувъ ожиданый панъ и хозя́инъ.

— Наконецъ то! — закликала Ярина, зрываючи ся зъ мѣсця. — Ты звôдноля пѣшки?

— Добрый вечѣръ! Я довѣдавъ ся по дорозѣ, що панашко хорый, отожь пôйшовъ навпростець у слободу. А вернувъ ся черезъ рѣку.

— Черезъ Девайту, — поправила Ярина.

— Нехай и такъ буде! Вôдвѣдавъ старого приятеля.

Поцѣлувавъ он въ обѣ рученьки довго й сердечно. Повитавсь палкимъ поглядомъ и усмѣхомъ щастя. Вôдтакъ, не показуючи по собѣ задеву, вклонивъ ся низько мачосѣ й повитавъ свобôдно остальне товариство.

— Якъ же тамъ справы Казимировй? — запытала панѣ Чертвановa.

— Вчора вôдбулись єго заручины. Мавъ зô мною пріѣхати, але що гаявъ ся зъ дня на день, а я не хотѣвъ ждати, то лишивъ ся, обѣцяючись вôдвѣдати незабаромъ матѣрь. Вôнъ зовсѣмъ задоволеный своими плянами й пôдиятками. Мервісе, ось для тебе письмо й депеша, — додавъ звертаючись до Американця.

— Жде Жоржъ! — засмѣялась Ярина.

— Най жде собѣ здоровъ! — наважився супокôйно Мервісъ и сховавъ обѣ куверты въ кишеню.

На порозѣ появилась панна Анета, за нею внесли малины.

Марко сѣвъ поббля жѣнин. Присутнôсть мачохи й Витовта захмарила єму чоло. Замовкъ и тôльки покручувавъ вуса. Чувъ у повѣтрю новый нападъ на свôй супокôй. Уляна, якъ звычайно перша порозумѣла, що заносить ся на фамілійну сцену. Она кивнула на Ганку й выйшли обѣ до парку. Американця зайшло було й кли-

кати. Ледви замкнулись за ними дверѣ, а вже вставъ, узявъ шапку й вѣтхнувши побѣшовъ слѣдомъ за ними. Панна Анета накормила Марка малинами, й поцѣлувавши его сердешне, такожь выйшла по тихеньки. Она вважала грѣхомъ дармувати въ робучу днину.

Остальнѣ мовчки помѣчали ся якусь хвилю. Витовтъ уставъ и перейшовъ ся по сальонѣ, нѣбы оглядаючи картины на стѣнахъ, Ярина подала мужови папіросы, панѣ Чертванова крутилась несупокойно не знаючи, якъ зачати свою справу. Марко робивъ на неи пригнѣтаючій вплывъ.

Молода женщина врозумѣла той поглядъ и перша перервала мовчанку:

— Панѣ Чертванова пріѣхала тутки въ однѣй справѣ до тебе, Марку. Она непокоить ся тымъ, щó буде теперь изъ нею, коли Скомонты переходять въ твои руки.

— А що-жь бы? Мати десять ронóвъ тамъ мешкала при моѣй управѣ. Здаесть ся менѣ, не бракувало ѣй нѣчого. Не займае-жь багацько мѣсця, на-кóлько собѣ пригадую.

— Отже-жь затримаешь мене? не выженешь? — закликала складаючи руки мачоха.

— За кого се маете мене, мамо? Звóдкóль тана думка? Не слѣдъ судити людей пóсля себе, але по фактахъ.

— А й Витовтъ може лишитись при минѣ? — перервала ему вся червонѣючи.

— Витовтъ нѣ! За матѣрю есть право та й вѣкъ, щобы въ супокою та й выгодахъ жити безъ турботы. Вóнъ нехай иде и въ мусу вчить ся працювати. Я не думаю выводити его на блюдолиза й дармограя. Для него нема мѣсця въ Скомонтахъ...

Панѣ Чертванова залила ся слѣзми. На хлопцеви

лиця не стало; знати було, що соромъ и жаль обгорнувъ его, а навѣть пóрвала злóсть.

Вóнъ зупинився передъ Маркомъ и наворсаный та хмурый, выбубонѣвъ крóзь зубы:

— Не буду прохати въ тебе хлѣба, можешь бути спокóйный. Волю зъ голоду вмерти десь пóдъ тиномъ. Завтра выѣзджаю!

Ярина пóдвела голову й поглядомъ зупинила Марка, котрый по своему звычаю мавъ на устахъ ляконічну й тверду вóдповѣдь.

— Пане Витовте! — сказала поважно и разомъ зъ тымъ сердечно, — не трактуймо той предметъ изъ гнѣвомъ и оскорбою. Не ходить о те, щобы вы знѣвечились, але щобы двигнулись. Марко вамъ не жалуе хлѣба, але домагаеть ся вóдъ васъ працѣ й бóльшои дбалости про свою славу. Поговорѣмо жь поважно й супокóйно квестію тои працѣ. Пошукаймо ей спóльно.

— Не такъ оно легко, — забурмотѣвъ.

— Займи ся въ конторѣ Казимира, — сказавъ Марко.

— Не хочу! нѣ-за́-що! — скочивъ хлопець. — Тутъ, де мене всѣ знають? не лишу ся, волю Сибѣрь.

— Бѣдолашній, не переживе таножь змѣны положеня, — зóтхнула мати. — Вóнъ хоче вступити до вóйска.

— Се не е жадна карієра, — доквнувъ Марко нерадо. — При его привычкахъ и наглóмъ характерѣ готова авантура.

Усѣ задумалось и замовкли. Наразъ Ярина порушила ся живо й звернула ся до мужа зъ оживленымъ лицемъ.

— Марку, а Дрексітті? — закликала.

— Що? думаешь, що вóнъ тамъ на́-що здасть ся? Ты поѣхавъ бы въ Америку, Витовте?

— Дуже радо. Нѣ-що мене тутки не вяже, все остогидло, — вѣдповѣвъ запытаный. — Може тамъ менѣ поталанить! поѣду!

— Такъ далеко? за море? — зачала, ломлючи руки, мати.

— Безъ жертвы не обійдеть ся, — сказавъ Марко, — попращаете его зъ слѣзми, а черезъ кѣлька лѣтъ повитаете зъ радостю. Поможу до помочи Клярка.

Вонъ уставъ швидко й выйшовъ у садъ. Черезъ хвилю вернувъ ся въ Американцемъ.

Мервісъ видко вже повѣдомленый пѣдійшовъ прямо до Витовта.

— Пане! — заплакавъ, — вы мене ратуете! Я васъ вѣддамъ своему братови замѣсць себе! Тамъ за океаномъ найдете родину, дѣмъ и мою прядильню бавовны. Усе вѣддаю вамъ, бо вертатись не думаю. У мене тутъ, бачите пане, в теперь своя мета та й обовязки...

— Почуемо въ соте исторію нещасливого перстеня, — шепнула Яринна до мужа.

— Ты выратувала насъ, серце, зъ великого клопоту! Може Америка зробить що путнього зъ тои ляльки, бо въ Европѣ вонъ пропащій, — сказавъ Марко.

Выпогодилось чоло Витовтове, панѣ Чертвинова втерла сльозы, а Мервісъ розповѣдавъ чудеса про житье за Атлянтійскимъ океаномъ. Спонѣй вернувъ ся.

. . . . . .

Вѣдтанъ розвѣхались усѣ веселѣ и въ згодѣ. Наставъ вечѣръ. Такъ, якъ и передше, стоявъ на ґанку лѣвои офіцины гуртонъ офіціялістѣвъ, збѣльшеный еще тыми, що привѣхали за приказами въ Ейнакѣвъ, Будрайтѣвъ и Скомонтѣвъ. Той самъ бѣлорусый великанъ вы-

дававъ приказы коротко й рѣшуче зъ очевидною охотою позбутись клопоту чимъ скорше.

— *Łabanakt pone!*

— *Likites swejki!* (бутьте здоровѣ!) — вѣдказавъ великанъ и замкнувъ офіцыну.

Рѣчь исчувана! Марко Чертванъ курникавъ щось пѣвголосомъ, вертаючи домѣвь. Певне навчила его Ярина.

Всѣ спали. Одна она чувала спершись на вѣкно и ждала на него.

— Скѣнчивъ уже? — сказала сердечне, вытягаючи руку.

— Скѣнчивъ! — вѣдказавъ поважно, простуючи ся въ цѣлѣй поставѣ. — Усе скѣнчивъ. Нѣ одной гадки не залишивъ не здѣйстненою! Земля моя! Вѣдзыскавъ, якъ бувъ прирѣкъ собѣ, а й дубъ мѣй старый живе й перетревае столѣтя! Сегодня шумѣвъ менѣ такъ могуче, наче молодый!

— О, якій ты пышный, Вейдавуте! — засмѣялась, немовь докоряючи спомиономъ про давнього литовского лицаря. — А тямишь, передъ рокомъ тй страшливй пропасти, турботы, муки? Ты поборовъ усе! Було ихъ легіонъ — ворогѣвъ, а ты одинъ, — герою! Теперь и тобѣ пора спочити й бути щасливымъ. Вырѣсъ ты, якъ твѣй Девайтісъ, на прикладъ цѣлымъ поколѣнямъ. Уже тобѣ теперь нѣчого недостае!

— Нѣчого! Я дѣйшовъ до меты! Можу спочити, — вышептавъ задивляючи ся въ нѣчву тёмряву й зоряшливе небо.

Але черезъ хвилю забурмотѣвъ нѣбы про-себе:

— Недостае менѣ ще чогось, такъ есть! Але не въ моихъ оно силахъ! Дубъ шумить и каже, що все минае й марна всяка потуга безъ божои помочи. Дубъ ве-

ликій глядить и знае лѣпше, нѣжь мы, ефемериды! Все минае! А хочь бы й не минуло...

И посыпались искры зъ его зѣниць, и выповѣвъ крозь зубы зъ камѣннымъ опоромъ:

— Чи станеть ся, що́ мае статись, чи нѣ, Жемайтісъ завсѣгды зостане!

„Зостане“ — повторявъ гомонъ тихои ночи дрожаньемъ природы помежи столѣтными липами й перебѣгавъ щоразъ тихѣйше ажь на хвилѣ Дубіссы й дóбрóвнѣ вербы.

„Зостане“ — здавалось, говорила вся литовска земля, що не загнирила ся мимо негодъ, утратъ и безъупиннои боротьбы. Она потанувала своему сынови, котрый присягъ ся боронити ей передъ ворогами поки житя...

Перекладъ выстаченый въ 1. половинѣ 1892 року.

Переклавъ ***Василь Рóленко.***

КÓНЕЦЬ.

Літературный додатокъ „Дѣла“

БІБЛІОТЕКА НАЙЗНАМЕНИТШИХЪ ПОВѢСТЕЙ
пôдъ редакціею И. Белея
Томъ XLIV.

МИКОЛА ДЖЕРЯ

ПОВѢСТЬ

ИВАНА НЕЧУЯ

ЛЬВÔВЪ.
Накладомъ редакціи „Дѣла“

Зъ друкарнѣ Товариства имени Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.
1892.

I.

Широкою долиною мѣжь двома рядами пологихъ гôръ тихо тече по Василькôвщинѣ невеличка рѣка Раставиця. Середъ долины зеленѣють роскôшнй густй та высокй вербы: тамъ стоить село Вербôвка. Мѣжь вербами дуже выразно й ясно блищить проти сонця высока бѣла церква зъ трьома верхами, а коло неи невеличка дзвôниця заплуталась въ зеленому гôлію высчои одъ неи грушѣ. Поденуды мѣжь вербами та садами бѣлѣють хаты та чорнѣе покрôвля высокихъ клунь.

По обидва береги Раставицѣ черезъ усю Вербôвку стелять ся огороды та левады, не одгороженй тынами. Одинъ городъ оддѣляеть ся одъ другого рядкомъ вербъ, невеличкою межою. По надъ самымъ берегомъ веть ся въ травѣ стежка черезъ усе село. Пôдешь тією стежкою, глянешь кругомъ себе, и всюды бачишь зеленезелене море вербъ, садôвъ, конопель, соняшникôвъ, кукурузы, травы та густои осоки.

Отъ стелять ся пологй, якъ скатерть, зеленй левады. Густа, якъ руно, трава й дрôбненька тонѣсѣнька осока доходить до самои воды. Подекуды на жовто-зеленôй скатерти темнѣють темно зеленй кущѣ верболозу, то кругленькй, наче мячики, то нѣбы гостроверхй тополькы. Мѣжь мягкими, обкладеными зеленымъ оксамитомъ берегами веть ся гадюкою Раставиця на сѣмь сяжнѣвъ вширь, наче передражнюе великй роскôшнй

рѣки, якъ часомъ маленькій дѣти передражнюють старшихъ. А тамъ далѣ вона полилась мѣжь высокими вербами та лозами, що обступили ѣѣ стѣною зъ обохъ боковъ. Одна высока верба похилилась надъ водою и своимъ голымъ стовбуромъ, своимъ круглымъ густымъ верхомъ дивить ся въ саму середину рѣки. А тамъ далѣ вербы оступились одъ берега и розсыпались купами на зеленѣй травѣ. Скрѣзь по обидва боки Раставицѣ стелять ся росѣяній огороды, жовтѣють тысячѣ головъ соняшниковъ, котрѣ нѣби поспинались та заглядають по-верхъ кукурузы на рѣчку; тамъ далѣ набѣгли надъ рѣчку высокій коноплѣ и залили берегъ своими гострыми важкими пахощами. Довге гарбузиня зъ своими роскішными, якъ сите, листнаки, наче простягло ся бѣгти до воды, якъ череда зъ поля. Въ одному мѣсци розрѣсъ ся чималый вишнякъ; тамъ далѣ одъ берега коло самыхъ хатъ ростуть грушѣ та яблунѣ, розкидавши своѣ гѣлля по-надъ соняшниками, а ондечки середъ одного города вгнѣздилась прездорова, стара, широка та гѣлляста груша, розбклала своѣ гѣлля трохи не при земли, на бурани та картоплю. Соняшники заплутали ся своими жовтыми головами въ гѣллю.

Середъ села Раставица входить въ широкій ставокъ. Кругомъ ставка знову вербы та вербы: то стоять рѣвною стѣною, то збились въ прездоровый круглый стовпъ, то пѣшли берегомъ, наче вырѣзаною зъ-верху въ зубчики шлярою. На ставу нѣби плаває маленькій острѣвець зъ высокими старыми тополями та осокорами. На гребли знову у два ряды выдивляють ся въ водѣ дуже старѣ товстѣ, дупляныстѣ вербы, вирывають гѣлямъ здоровый паньскій млынъ. Низче ставна Раставица знову повила ся мѣжь зелеными левадами та вербами, а далѣ сховала ся въ дубовый лѣсъ та й утѣкла въ

Важнѣйшѝ похибки въ „Девайтісѣ“.

Сторона:	*стрѣчка:*	*замѣсць:*	*маѥ бути:*
7	5 *зъ горы*	стоть	стоить
12	1 „ „	лици	лице
19	16 „ „	вернувъ ся	не вернувъ ся
20	7 „ „	розплощивъ	розплющивъ
20	14 *зъ долу по словахъ*: ударивъ ся въ груди, *пропущено*: и пѡсля него я поступавъ черезъ цѣле житье. Зберѣгъ я спадщину черезъ тѡлько *и т. д.*		
29	14 *зъ горы*	въ сени	въ осени
35	12 *зъ долу*	теперь не	теперь же
38	16 *зъ горы*	Милиця	мѝлиця
40	10 *зъ долу*	власнѡсть	власнѡстью
47	10 *зъ горы*	травленои	тровленои
48	2 „ „	кульбаки	кульбаку
54	10 *зъ долу*	у вбогихъ	и вбогихъ.
57	8 „ „	Будройты	Будрайты.
61	6 „ „	Будрайта	Будрайты
67	15 „ „	стрѣвогу	трѣвогу
68	11 *зъ горы*	нихъ	неи
69	1 *зъ долу*	милиціею	мѝлицею
76	9 „ „	шукати	шушу́кати.
79	7 *зъ горы*	ваму	вами
86	8 „ „	вчечу	втечу

Сторона:	*стрбчка:*	*замѣсць:*	*маѥ бути:*
88	*на долѣ пропущено:* Въ санях̀ъ сидѣвъ Казимиръ.		
90	2 *зъ горы*	рѣзка	рѣдка
95	18 „ „	зборонивъ	не зборонивъ
103	13 *зъ долу*	деревня	деревця
106	18 *зъ горы*	хотѣти	хотѣли
113	4 „ „	атабами	опадами
118	8 *зъ долу*	шанку	шапку
119	1 „ „	пдля	пудля
125	6 *зъ горы*	сблько	стблько
„	8 *зъ долу*	дванацятьохъ	двацятьохъ
136	*на долѣ пропущено:* — Посвѣтье! — закликали оба разомъ.		
138	4 *зъ долу*	невинныхъ	невпинныхъ
144	2 „ „	свѣло	свѣтло
148	12 „ „	скрутникъ	скрутликъ
153	17 *зъ горы*	жетва	жертва
159	11 „ „	болячки	балачки
205	8 *зъ долу*	въ менѣ	въ мене є
212	13 „ „	губами	зубами
233	1 *зъ горы*	звернувъ	завернувъ
235	10 *зъ долу*	якъ я	якъ є
238	16 „ „	заккнувъ ся	заикнувъ ся
248	1 *зъ долу*	першій	третій
249	8 *зъ горы*	Вайдавутъ	Вейдавутъ
252	19 „ „	котра кожною	котра зъ кожною
253	18 „ „	мимо єго	мимо свого
259	3 *зъ долу*	ѣй	й
269	6 „ „	окинумъ	окинувъ
282	4 *зъ горы*	запрацьовану	спрацьовану
284	7 *зъ долу*	хосточцѣ	хусточцѣ
294	9 „ „	любви	любои
297	4 „ „	устало	зостало

Сторона:	*стрѣчка*:	*замѣсць*:	*маѥ бути*:
306	2 „ „	зѣникею	зѣницею
307	13 „ „	пайденя	найденя
311	10 *зъ горы*	почувъ	почавъ
311	16 „ „	голона	голова
313	7 *зъ долу*	любови	любои
314	7 *зъ горы*	зву-	звуку
314	19 „ „	пôдземля	пôдземеля
317	13 *зъ долу*	Вейдовуте	Вейдавуте
319	6 *зъ горы*	трубою	труба
320	*пôсля* 4 „ „	*пропущено*: — А я найшовъ панну: — закликавъ Марко, цѣлуючи ихъ у руки.	
322	19 *зъ горы*	Жемайтусъ	Жемайтісъ
326	3 „ „	Марка	Клярка

Ч. 226. Львôвъ, Середа 7/19 (19) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнй у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ въ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні бôдь порта

Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдь одного стрôчки инсератовои въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. бôдь стинша.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити съ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 19 н. ст. жовтня 1892.

Не ставляючи нѣякихъ гороскопôвъ на будуще и не анґажуючись въ жадну сторону, нотуемо нинѣ прояви, якй зайшли въ нашôй Долитавщинѣ въ послѣднихъ часахъ. Всякій зъ тыхъ проявôвъ, взятый окремо, на позôръ не мавъ такои далеконосности, щобы въ него можна було вывести якісь поважнй комбінації. Але прояви тѣ, сполученй въ одну цѣлôсть, позваляють уже и лякови де-чого догадуватись и бути певнымъ того, що въ горѣ заносить ся на якісь змѣны.

Въ послѣднихъ мѣсяцяхъ дожили мы ось такихъ рѣчей: Лѣвиця нѣмецка въ Плєнеромъ на чолѣ, занявши хвилево при розправахъ валютовыхъ становище опозиційне, перефорсувала то, що ґр. Таффе покликавъ до кабінету на заступника интересôвъ чисто нѣмецкихъ въ Долитавщинѣ ґр. Кінбурґа. Рôвночасно натворивъ Плєнеръ богато шуму, коли до міністерства покликано Словѣнця Абрама. Небавомъ вôдтакъ наступило димісіонованье бар. Пражака зô становища міністра для Чехій и доси не обсаджено сеи посциї. Дръ Ґавчь давъ уже передъ тымъ заявленье, що не думаѣ надѣлять Словѣнцѣвъ дальшими концесіями на поли шкôльництва. Мимо опозиції Чехôвъ [навѣть Ріґера] противъ розмежуваня судейскихъ округôвъ національныхъ въ Чехіи, скликано недавно комісію розмежаючу и поручено ѣй дальшй роботы на тôмъ поли. На днихъ дімісіоновано знова прихильного Словѣнцямъ краньскимъ президента краю, Вінклера, а заступлено его градецкимъ совѣтникомъ Гайномъ, Нѣмцемъ зъ роду и пересвѣдченя. Зъ Буковины вкôпци вôдбôйшовъ ґр. Пачe, а его мѣсце яко президента краю занявъ Нѣмець Кравсъ.

Не треба при тôмъ забувати, що всѣ тѣ факты приймила централістична праса нѣмецка зъ великимъ вдоволеньемъ. Она формально тріюмфувала на видъ зросту силы свого сторонництва, а зъ другои стороны не щадила нѣ Чехôвъ, нѣ Словѣнцѣвъ, противъ котрыхъ Плєнеръ и его сторонництво звернули свои стрѣлы и удары. По тôмъ всѣмъ загоставъ до Вѣдня нѣмецкій цѣсарь и надѣливъ ґр. Таффого ордеромъ чорного орла. Одушевленье централістичного сторонництва зросло ще бôльше и въ виду того, що передъ двома роками, отже въ часѣ, коли ще въ Чехами не упорано ся й Словѣнцѣвъ толеровано, цѣсарь Вільгельмъ не вôдзначивъ ґр. Таффого, нинѣ-жь надѣливъ его найвысшимъ ордеромъ пруснимъ, нѣмецка праса централістична заговорила вже выразно, що Нѣмеччина рѣшучо вплынула на внутрѣшню политыку Долитавщины, похваляе всѣ тѣ зарядженя и хоче, щобъ Австрія стала на ново нѣмецкою.

При тôмъ говорить ся и пише ся такожь, що плюбъ ґр. Гогенварта, котрый доси мавъ значѣнье модератора внутрѣшнои политыки Долитавщины, вже розбитый — и що въ недалекôмъ часѣ ґр. Таффе думае обходитись безъ него. Нѣмецка праса затрюмфувала навѣть такъ голосно, що ажь одинъ берлинській орґанъ узнавъ за потрѣбне вакликнути централôвъ австрійскихъ до лагôднѣйшого тону. Згадана нами „Gegenwart“ дала Нѣмцямъ раду, нехай они не думають про нову свою геґемонію въ Австрії, а обмежать аспірації свои на границѣ етноґрафічнй.

Найновѣйшй вѣсти про уступленье ґр Таффого чи то зовсѣмъ чи лише зъ становища міністра для справъ внутрѣшныхъ а задержаньемъ президентуры кабінету; вôдтакъ комбінації, що тека міністра внутрѣшныхъ справъ перейде въ руки котрогось зъ намѣстникôвъ краевыхъ, а навѣть намѣстника Полянa, — тѣ вѣсти треба дуже близько ставити до довершеныхъ вже фактôвъ, а зô всего на-теперь вôльно догадуватись, що, закимъ збересь рада державна въ падолистѣ, внутрѣшна ситуація въ Долитавщинѣ може прибрати видъ змѣненый.

Ческй дневника догадують ся, що ґр. Таффе зробивъ рѣшучій крокъ въ лѣво. Польска праса мовчить ще — мабуть орієнтуе ся, — але знае добре, що побôчь зросту силы централôвъ зросте и значѣнье польскои деле ґації, безъ котрои немыслима на-теперь нѣяка бôльшôсть парляментарна въ радѣ державнôй. Отже рѣчь можлива, що Долитавщина верне до тыхъ часôвъ, коли ущаславляли ся централы нѣмецкй вразъ зъ Поляками и деякими ґрупами посольскими.

Рѣшучого що небудь нинѣ вже сказати годѣ, але що въ горѣ варить ся, се рѣчь певна.

Въ справѣ еміґрації селянъ до Россіи.

Зъ Гусятина пишуть намъ:

Рухъ еміґраційный доси въ нашихъ сторонахъ не переставъ, а ще менче перестали розговоры на той тематъ мѣжь народомъ. Еміґранты походять теперь уже менче зъ Гусятинщины, а бôльше зъ подальшихъ повѣтôвъ.

Зъ тутешныхъ еміґрантôвъ многй повернули розчарованй тымъ, що въ Россіи нѣхто не поспѣшивъ сповнити рожевй ихъ надѣе, а тутъ, попродавши свое добро, стали теперь кругомъ бѣдными. Гадаю, що належало бы комусь занятн ся долею тыхъ бѣдакôвъ...

Однакожь повернувшй принесли зъ собою дальшу повабу еміґраційну. „Правительство россійске — розказують они — призначило уже мѣсця для галицкихъ еміґрантôвъ то коло Китайгорода, то коло зелѣзницѣ сибірскои, де осады нашихъ селянъ мають бути заразомъ и сторожею тои зелѣзницѣ, то на перскôй граници... А що еміґрантôвъ не забирають ще на призначенй мѣсця, то — розказують повернувшй — насамперед длятого, що теперь въ Россіи черезъ асентерунокъ не мають часу, а по друге, що холера ще не перестала, отже треба ждати на холоднѣйшу пору“. Дальше повернувшй розказують, що становй позаписували нашихъ еміґрантôвъ, роздѣлили по селахъ, а тымъ, що вертали ся, говорили: Дасть ся вамъ знати, коли будуть ити транспорты, тогды прийдете и пôйдете...“ И дѣйстно тутъ деякй дождаются часу, коли прийде вѣстка, що вже рушать транспорты... Зъ того выходило бы, що еміґрація не конецъ... Народъ теперь смѣлѣйше, нѣжь коли, говорить про все, що ему долягае, и голосно вôдказуе на податка, на шарварки дороговй, на „польскй бецирки“ [рады повѣтовй], на рогачки и на всякй „драчѣ.“

Цѣсарскй власти по можности спиняють рухъ та слѣдять за аґітацією. Въ тôмъ послѣднôмъ напрямѣ ц. к. староство арештувало дня въ Товстенького, Борсу, и держить увязненого вже 14 днѣвъ. Родина Борсы побиваесь о увôльненье его и оповѣдае таку подѣю: Борса, здыбавши ся зъ жандармами, сказавъ имъ про чотирохъ людей, що выбирають ся до Россіи, а жандармы арештували ихъ. Отже тѣ чотири мали намовити одного повернувшого зъ Россіи, абы подавъ, що до еміґрації намовлявъ его Борса. Жандармерія мала допытуватись, чи не намовлявъ и священикъ. Розумѣе ся, о тôмъ и бесѣды не може бути — и добре бы було, щобы тото пôдозрѣванье священикôвъ въ Гусятинщинѣ, — тая спеціяльность политыки гусятиньскои вже разъ перестала... Часъ бы вже, щобы управителѣ властей політычнои и автономічнои въ повѣтѣ заняли независиме становище супротивъ вѣдомого всѣмъ керманича польскои политыки въ Гусятинѣ, заѣлого противника всего, що руске, и уронившого собѣ, що вôнъ, прийшовши сюда, мае бути тутъ місіонеромъ тои польскости, що то проявляе ся въ нетерпимости и вѣчныхъ интригахъ противъ Русинôвъ. Тогдѣ чей бы наставъ якій-такій спокôй въ повѣтѣ...“

Спôльнй делеґації.

Въ понедѣлокъ вôдбулось друге засѣданье пленарне австрійскои делеґації. На порядокъ дневный прийшовъ прелімінарь міністерства справъ заграничныхъ. До голосу записали ся: contra Аймъ и Спинчичь; — pro: ґр. Букоа, Яворскій, Люцатто, Мезникъ.

Першій забравъ голосъ дел. Аймъ:

Образъ мѣжнароднои ситуації, представленый міністерствомъ заграничныхъ справъ въ комісіи буджетовôй, змальованый дуже рожевыми красками. На образѣ видно европейскій горізонтъ безъ найменшои хмарки, Австро Угорщина пôдъ подвôйною охороною потрôйного союза такъ певна передъ всякими внѣшными небезпечностями, що може глядѣти на будучнôсть зъ такимъ довѣремъ, якъ нѣколи передъ тымъ. Бесѣдникъ вносить діссонансъ въ гармонію сего збору, але его сторонництво уважае своимъ обовязкомъ высказати по правдѣ погляды народу на цѣлу справу. Попередній делеґаты чесного народу, будучи правительственною партією, уважали вôдповѣднымъ пôдчинити ся т. зв. державному резонови и длятого не могли высказати поглядôвъ чеcкого народу на заграничну политыку. Але тыхъ давныхъ делеґатôвъ оцѣнивъ чесній народъ мовь апостатôвъ и вôдкинувъ ихъ. Однакъ зъ другои стороны представлено тыхъ делеґатôвъ за непримиримыхъ ворогôвъ австрійскои политыки и за панславістичныхъ дипльоматôвъ. А за свое самовôдреченье не найшли они у правительства нѣ подяки нѣ признання. Сторонництво молодо-ческе есть цѣлкомъ независиме вôдъ правительства и оно не жахаесь нѣ пôдозрѣвань и вороговань, нѣ неоправданыхъ закидôвъ, мовь бы шкодило силѣ монархіи. Се-жь негôдне цѣлого народу лукавити що-до своихъ симпатій.

Молодо-ческе сторонництво бачать, що делеґація суть лишь комісією рады державнои, тожь и тутъ оно занимае таке саме праводержавне застереженье, якъ и тамъ. Ческій народъ не уважае рады державнои за правдиву репрезентацію, а такъ само не признае дуалізмъ довершеньемъ еволюцій конституційныхъ.

Вôдтакъ критикуе бесѣдникъ прінціпъ и институцію делеґацій а именно сю обставину, що обѣ делеґації стоять цѣлкомъ окремо и

Кого тои недѣлѣ выбють?

Образокъ зъ галицкои Каліфорніи.

Написавъ *Стефанъ Пятка.*

I.

Въ самій пекучій жнива староство наказало будувати шпиталь холерный и робити всякй порядки въ селѣ. Хлѣборобы обобранъ одній повывозили за село, другій закопали, третій поприкрывали старанно збожемъ на оборѣ. Жѣнки вымѣтали, прятали по комнатахъ, бо жандармы не жартували. И священикъ въ недѣлю на проповѣди оголосивъ, що вближае ся небезпечнôсть лютои пошести, начеркнувъ яркими красками вандрующу по Европѣ холеру, потôмъ на основѣ святого письма пояснивъ рѣчь своимъ вѣрнымъ зрозумѣнто. Слова любови и вôтчѣвскои печалливости стали ся здоровымъ зерномъ, що не упало на камѣнье и мѣжь терньe. Того дня по хатахъ царувала незвычайна тишина, радниця була замкнена, о судахъ, комісіяхъ, обидахъ „оноровыхъ“ нѣхто не думавъ. Кождый пожнивши ся на полудне спеціалами выпечеными и вываренымы въ святои бульбочци — бодай ся на камени родила! — крывъ ся передъ незносною спекою и докучливыми мухами въ холодный затѣнокъ спочати по тяжкôмъ тыжневôмъ трудѣ. Сонце схилило ся було вже добре зъ полудня, до коршмы йти не збирала нѣкого охота, наука отця духовного подѣлала спасенно на побожныхъ хлѣборобôвъ.

Одинъ Гарасимъ Копытко, проспавши ся солодко вôдъ пôвночи ажь до полудня въ загатѣ, наѣвъ ся пирогôвъ зъ сметаною, пригладивъ чуприну, зôбравъ ся и сунувъ своимъ звычаемъ, якъ що-дня, черезъ село до коршмы. Свобôдне безжурне житье дозволило ему за пôвъ вѣку розрости ся въ поважну ширѣнь и прибрати видъ великаньскои поливанницѣ въ двома ногами, накритои зъ верха макôтрою. Ишовъ просто якъ новоупеченый фрайтеръ зъ двома рекрутами на „вірхпараду“, оминаючи по дорозѣ кождый каменчикъ, кождy грудку, щобы не пôткнутись и не зворушити чого въ собѣ, а при тôмъ роздумувавъ: кому нинѣ Валентій буде ребра рахувати, сли въ селѣ дѣйстно всѣ послухають попа и нѣхто не покаже ся въ коршмѣ придатный на выкуланье. А у Гарасима найбôльша приятнôсть була — глядѣти, якъ другій бьють ся и розчереплюють собѣ пынй головы. Вôнъ задержавъ ся мимоволѣ коло громадского арешту, перемѣненого на-борзѣ на шпиталь холерный. Вступивъ оглянути порядки громадскй и вдивувавъ ся на видъ небувалои чистоты и ладу. Вымыта пôдлога, выбѣленй стѣны, чотири лôжка зъ чистыми сѣнниками и бѣлыми льняными простиралами, прилады кухонній, — все те выкликало на его здоровенномъ пухôмъ червонôмъ лицu усмѣхъ глумливый.

— Гей жѣнки! — крикнувъ вôнъ на громадку невѣсть, що шли улицею. — Ходѣть сюды, подивѣть ся, що ту для васъ начальникъ приладивъ... Є масни, горшки, ложки, може котра собѣ позычить.

Зацѣкавленй жѣнки всунули ся до сѣней, стали заглядати черезъ порôгъ до середины, подивляти рѣчи пожертвованй добровôльно зъ громады на цѣль добродѣйну. Кусники полотна льняного, нôльна горшкôвъ, мисокъ, цебрикъ — то були лепты, на якій стало милосердныхъ господынь, котрымъ ще пôдъ прадѣдною стрѣхою не гровила еміґрація и хочь до Рôздва ставало капусты и дробу.

— Господи небесный, Спасителю предвѣчный! — лебедѣла Бѣдунка, закрывши руками очи. — Якъ же жь ту красно, якъ чистенько! и въ самого цѣсаренька, видишь, ладнѣйше не може бути... Ото, щобы такъ моя багрулечка теперь ту стояла... Тамтого тыжня, якъ замкнули ту бѣдненьку на цѣлу нôчь, мало не задушила ся въ сопухахъ, а теперь такій запахи, такій кадила, не жаль попахати!... А стѣны яній ясненькій, ажь за очи хапають...

— Ану Бѣдунко, положѣть ся на причу! — заговоривъ Копытко зъ насмѣшкою, — покажѣть, якъ будете выглядати, коли васъ Валентій принесе у веретѣ сюды и заспѣвае „вѣчная память“...

— Не грѣшѣть, куме, не высмѣвайте ся зъ старои бабы! Смерть дарункôвъ не бере и свого не даруе нѣкому... А хто-жь то може вгадати, чие грѣшне тѣло перше зложать на тоту бѣлу постѣлоньку?...

— Ха-ха-ха! — розсмѣявъ ся Копытко, — я заразъ вамъ покажу, чие буде перше...

Скувавши се, розбгнавъ ся въ невѣстамъ, ухопивъ за руки одну зъ наймоторнѣйшихъ и ставъ тягнути до середины. Кремѣзна жѣнка при помочи другихъ вырвала ся Копыткови и угѣкла на улицю. За нею забрали ся й другій.

Гарасимъ Копытко выйшовъ и собѣ на улицю, вдоволеный зъ себе, що наполохавъ жѣнки своимъ оріґінальнымъ дотепомъ.

— А видишь одна зъ другою, якъ смерти боишь ся... А тутъ страхъ не поможе... Холера и зъ Россіи, и зъ Гамбурґа шле своихъ „кватирмахôвъ“ пейсатыхъ...

— А вы-жь ви не бойте ся, що вѣчно сидите коло жида?

— Я тôльно въ пальцѣ трѣсну, то вôдъ мене буде „втѣкати, якъ бы ось теперь.

— Не гнѣвѣть Бога! — сказала богомôльна Бѣдунка, — отъ ходѣть до церкви помолити ся, щобы Господонько вôдвернувъ вôдъ насъ тяжке лихо, осѣнивъ насъ ласкою пренайсвѣтлѣйшою зъ своею Матѣнкою чудесною своими ликами небесными...

— Идѣть, идѣть, та помолѣть ся за мене! Я вамъ за тото завтра розкажу, чие волосье буде вымѣтати жидôвка въ коршмы.

— А якъ васъ коли натягнуть?

— Мене? Гарасима Копытка? А мои руки вôдъ чого?... Бувайте здоровй! При васъ чоловѣкъ нѣчого не... Бийте поклоны й за мене и молѣть ся, бо холера леда день приѣде зъ тымъ жидомъ, що мае фабрику свѣчокъ въ Россіи...

Гарасимъ Копытко пустивъ ся легкимъ кроком до коршмы. Невѣсты глядѣли за нимъ зъ переляномъ.

— Не карай Господочку свого народу грѣшного за такого Лютра-безбожника, за такого Кальвіна, не чоловѣна! — лебедѣла соблазнена Бѣдунка. — Заступи насъ грѣшныхъ Дѣвонько Пречиста передъ гнѣвомъ Твого передвѣчного Сыночка Спасителенька!... Вѣченько зôйшовъ ему въ коршмѣ, не зробивъ своеи силы, нѣчимъ не надсадивъ ся.. Въ церквѣ якъ на Рôздво, то ажь на Великдень, а въ коршмѣ разъ-у разъ при огни пôдъ комииомъ пече тоту Файку та й пече... Свое мусить вôдсидѣти... не рушить ся зъ коршмы, хоть бы ему, заступи Господи, й хата спопелѣла...

— А прецѣнь легко ему вѣкъ сходить, — вôдозвала ся тота молодиця, що ви Копытко тягнувъ до шпиталю, — лише ѣсть готове... мати й жѣнка за него роблять, догоджують, якъ якому ґубернаторови... А ось чоловѣкови нѣ дня, нѣ ночи, гаруй та й гаруй и годѣ вуждѣ спростати... Видно, Господь самъ хоче, щобы такій ледарѣ кормили ся дурно и душили тыхъ, що на нихъ роблять, якъ Копытко свою стару матѣрь и жѣнку... Чи правду кажу, бабувю Козарно?

Козарка звела ся на ноги зъ-пôдъ вербы, де доси сидѣла въ холодѣ, вôдпочиваючи.

— Не правду кажешь дитинко, — заперечила стара бабуся, — Господь Богъ ледарôвъ не хоче на свѣтѣ, а коли чоловѣкъ станесь ледаремъ, то не по волѣ Божôй. Менѣ внуки кажуть: „Бабуню, на що вамъ такъ працювати, спочиньте!“ — а я не можу посидѣти на мѣсци... усе щось тягне до роботы... Богато, богато пережила я на свѣтѣ, и доброго и злого, надъ гробомъ стою, незадовго стану на судъ Божій, судъ справедливый, не хо-

майже собѣ зовсѣмъ чужій. Що-до заграничної політики треба доконче пытати и шанувати духа народу, бо нарѡдъ не може похваляти політики, противної его чувствамъ и историчному досвѣдови та интересамъ. Мы годимось въ правительствомъ, на скѡльно цѣлею его політика есть удержанье мира, але рѡзнимось що до выбору средства, якъ досягнути згадану цѣль.

Не-нѣмецкій народы Австрії сумнѣвають ся дуже що-до приняття потрѡйного союза. А симпатій або антіпатій славяньскихъ народѡвъ годѣ цѣлкомъ ігнорувати. А якъ разъ за-для того, що згаданый союзъ не вѡдповѣдає бѡльшости загальної опінії въ Австрії, мусять родатись сумнѣвы що до его успѣшности и тревалости. Историчный досвѣдъ вписавъ ся нровавыми буквами въ серця населення, и послѣдный десятокъ лѣтъ цѣлкомъ не надає ся, щобы вымазати се зъ памяти. Глубоке недовѣрье чеського народу до всякої звязи зъ Нѣмеччиною се продуктъ многихъ столѣтій. Чехи не такъ наївні, щобы зрекли ся моральної силы симпатій до славяньскихъ народѡвъ, середъ котрыхъ Россія занимає перше мѣсце не лишь чисельно але и своєю фізичною та моральною силою.

Славяне знають получити свої славяньскій чувства въ обовязками для сеи державы и въ вродженою любовію до власного народу и краю. Чехи жахають ся навѣть передъ подружьемъ т. зв. молодои Нѣмеччины. Мы не хочемо накликувати до новои борбы, не хочемо порушати пристрастей зъ минувшости, але хочемо напоминати до осторожности на будуче. Ческій нарѡдъ не може увѣрити, щобы закинено разъ на все идею Фрідріха II-го. Рѡвно-жь и австрійска історія вказує, що союзъ зъ Нѣмеччиною неприродный. Тутъ наводить бесѣдникъ примѣры зъ історії и выказує, що Австрія завсѣгды зле выходила на союзѣ въ Прусією. Ческій нарѡдъ не має ненависти противъ Нѣмеччины, вѡнъ бажає Нѣмеччинѣ вѡдъ серця національного сполученя, противный всякій політицѣ австрійского реваншу, бо если бы повелось, то зачалась бы політика велико-державної идеѣ нѣмецкої, если-жь бы не повелось, то мабуть бы ческій нарѡдъ заплативъ своимъ національнымъ истнованьемъ кошты сеи політики.

Помимо сихъ историчныхъ доказѡвъ Австрія не выбрала хосенного и доброго вѡдношеня до Нѣмеччины яко сусѣда, лишь вѡйшла въ тѣсну звязь союзну зъ Нѣмеччиною, не памятаючи на се, що нѣчо такъ легко не доводить до ворогованя якъ надмѣръ приязни. Мы чули высказ, що союзъ Австрії зъ Нѣмеччиною вѣчный и нерозривный. Вѣчній и нерозривній союзы суть нѣчимъ инпимъ, якъ самъ, що слабша сторона зрѣкаєсь своєи самостѡйности.

Радъ бы я знати, якій хосенъ сего союза въ минувшихъ 13 лѣтахъ можна выказати для Австрії. Потрѡйный союзъ зваливъ на Австрію величезный тягаръ войсковый. Всѣ жертвы упадаючого вѡдъ сихъ тягаромъ населення мовь бы ще не вдоволяли тыхъ тамъ зъ-надъ Спреѣ, бо зновъ теперь тамъ сильно домагали ся, щобы побольшити австрійске войско ажь о пѣвъ міліона.

Вѡдтакъ обговорює вѡдносины до Італії и обставину, що союзъ зъ Італією удержуєсь въ тайнѣ. Чи може австрійска кровь має поплыстн за-для турецкои квестіи? Природнымъ союзникомъ Австрії Франція, историчнымъ союзникомъ Россія.

За приязнею зъ Россією промавляє лишь австрійске и династичне чувство а нѣякій славяньскій або панславістичній тенденціи. Що до Балкану, то тамъ Австрія має лишь интереси торговельні. Що-до окупованыхъ краѣвъ, то они доси не принесли нѣякого хѡсна, а противно лишь клопѡтъ. И якъ разъ за-для тыхъ окупованыхъ краѣвъ треба старатись о приязнь Россії, котра такъ може бѡльше помочи анѣжь Нѣмеччина. (Мѣжь делегатами що-разъ бѡльшій насупокой, и президентъ звонить.) Не хочу нѣякои коаліціи зъ Россією, а що найменше пѡсля явились умовленои маршруты, але лишь приязныхъ вѡдносинъ, щобы вытворити велике забороло для мира. Тридержавный союзъ пригадує на святу лігу, то жь демократы всѣхъ краѣвъ суть противні сему союзови.

Ческій нарѡдъ вступаєсь за свободою и справедливостію, уповає на Бога и монарха, не хоче загинути въ нѣмецкѡмъ мори. Вибаци каже, що ческій делегаты занимають становище найвѣрнѣйшои опозиціи супротивъ правительства Є. Вел. цѣсаря, а заявлять се, голосуючи противъ прелімінаря міністерства справъ заграничныхъ.

Дел. ґр. Букоа (ческій февдалъ) застерѣгаєсь, щобы внутрѣшній справы чеськ, котрѣ мають бути полагоджені въ Чехіи, вытягано передъ делегаціи. Потрѡйный союзъ заключеный для удержаня мира, удержавъ ся черезъ многій лѣта и показавъ ся до того вѡдповѣднымъ. Мусять заперечати, мовь бы населенье годилось на погляды дел. Айма. Навѣть зъ круга тѣснѣйшихъ сторонникѡвъ передбесѣдника одинъ высказавъ ся передъ 1½ роками въ радѣ державнѣй противъ того погляду. Длятого мусять высказы дел. Айма уважати за licentia poetica.

Дел. Спинчичь жалуваєъ ся на кривдженье Хорватѡвъ и Словѣнцѣвъ зѡ стороны Нѣмцѣвъ и Італіянцѣвъ и на упослѣдженье матеріальныхъ та моральныхъ интересѡвъ Хорватѡвъ и Словѣнцѣвъ. Супротивъ змаганъ розширити Германію ажь до Адрія и побережа, а одну частину краины привлучати до Італія — не може бесѣдникъ пѡдпирати зѡ взглядѡвъ австрійскихъ такои політики, котра опираєсь на союзѣ зъ Нѣмеччиною и Італією.

Дел. Яворскій забравъ голосъ — якъ казавъ — разъ за для того, щобы не сказано: хто мовчать, сей годать ся, а въ-друге за-для того, щобы ствердити, що высказы дел. Айма не находать вѡдгомону мѣжь представителями инпихъ краѣвъ коронныхъ.

Аймъ рѣшучо выступивъ противъ австрійско-нѣмецкого союза. По пораженю Франція на пѡвостровѣ балканьскѡмъ разъ въ-разъ колотило ся. Прийшло до вѡйны мѣжь Россією а Туреччиною, котра закінчила ся походомъ Россіи пѡдъ Царгородъ и миромъ въ Санъ Стефано. Вѡдтакъ на конференціи въ Берлинѣ управильнено способъ, въ якій народы балканьскій мають самостѡйно розвивати ся. Щобы забезпечити Европу противъ дальшихъ конфліктѡвъ, прийшло до нѣмецко-австрійского союза. До сего союза покликано Австрію за-для ей консеквентної політики всходної и за для знаменитої армія. До сего союза пригучила ся вѡдтакъ Італія, а якій благодатный хосенъ має сей союзъ для поправы фінансѡвъ Італія, видно зъ недавно оповѣщеної програмы теперѣшного кабінету.

Пытаюсь Айма, яке становище мала занята Австрія зъ кѡнцемъ 70-тн лѣтъ супротивъ повострова балканьского? Чи Австрія мала безчинно придавлати ся, якъ тѣ вѡдносины уложать ся, и дозволити на се, щобы Россія обняла ей на Повночи, Всходѣ и Полудни зелѣзными клѣщами? Чи Австрія мала абдикувати зѡ свого становища яко велика держава?

Дел. Аймъ представивъ супротивъ нѣмецко-австрійско італійского союза щось иншого, именно що природнымъ союзникомъ Австрія и Франція есть историчный аліянсъ зъ Россією. Мимоволѣ приходить на гадку австрійско-французко-россійскій аліянсъ, аліянсъ мѣжь републиканьскою Францією, жадною реваншу, а абсолютистичною Россією. Не знаю, яка роля припала бы Австрії въ тѡмъ союзѣ, але се було бы зачѣнкою Нѣмцѣвъ, початкомъ вѡйны въ Европѣ, а вѡдтакъ може бы Австрія зазнала сама на собѣ Fluch der bösen That. Аймъ говоривъ про панславізмъ и представивъ его яко нѣчого такъ страшного, а властиво яко фантазію професорску. Говорячи про панславізмъ, згадавъ про Россію и додавъ, що всѣ народы славяньскій мають для нея симпатію. Я мушу се змодифікувати. Если-жь гадає, що Россія бажає самостѡйности всѣхъ славяньскихъ народѡвъ, то я можу ему лишь вѡдповѣсти: чудный фантасте (sonderbarer Schwärmer)! Аймъ бажає зближеня до Россіи, а не каже, хто має зближатись и якъ має наступати се зближенье. Міністеръ справъ заграничныхъ вневнивъ насъ, що мѣжь Австрією и Россією истнують приязні и добрі вѡдносины, котрі вѡдповѣдають повазѣ сихъ обохъ державъ а суть свобѡдні вѡдъ всякои тенденціи зачѣпокъ.

Если вы п. делегате жадаєте зближеня Россіи до Австрії на поли торговельно політичнѡмъ, то почуєте таку вѡдповѣдь: жадайте п. делегате зближеня Россіи до Австрії, але на основѣ тыхъ самыхъ засадъ, якій истнують въ Австрії: рѡвного права для всѣхъ. Не въ православію и руссіфікаціа має лежати выключне жерело выконуваня правъ людскихъ и горожаньскихъ; рѡвне пошановане, рѡвна охорона для реліґій, звичаѣвъ, родины, власности, народности и языка, отсе поле...

Промову свою закінчивъ дел. Яворскій критикою опозиціи молодо-Чехѡвъ, котрі засаду опозиціи перенесли теперь зъ внутрѣшної політики вже й на заграничну.

На тѡмъ замкнено полудневе засѣданье а на вечѣрнѡмъ промовлявъ найперше делегатъ моравскій Мезникъ. Вѡнъ рѡвножь выступивъ противъ заявлень Айма, а на доказъ, що тѣ заявлена не подѣлає весь нарѡдъ ческій, вказавъ, що при послѣдныхъ выборахъ молодо-Чехи дѡстали лишь 58% голосовъ а на старо-Чехѡвъ прилало все таки ще 42%.

Дел. Аймъ реплікувавъ противъ высказѡвъ ґр. Букоа и Мезника. Що до першого, то ще великій сумнѣвъ, чи вѡнъ самъ уважає себе за сына чеського народу, — а супротивъ высказѡвъ другого згадавъ за послѣдній выбори на мѣсце Пражана. Чудувавъ ся выводами Яворского, а закінчивъ словами: Ческій нарѡдъ, пертый до опозиціи, доведе ей до самои крайности.

Делегаты: Грегорчичь въ имена Словѣнцѣвъ, Ріхтеръ въ имени нѣмецкихъ національовъ, Люцетто въ имени італіянцѣвъ — заявлялись за тридержавнымъ союзомъ.

Послѣдною промовою була промова Плѣнера. Сей бесѣдникъ осудивъ не лишь высказы молодо-Чеха Айма, але и февдала чеського ґр. Букоа и польского делегата Яворского. Теперѣшна політика молодо-Чехѡвъ есть наслѣдкомъ політики старо-Чехѡвъ, котрі переводили въ жатье завѣщанье Палацкого. Палацкій а Ріґеръ були рѣшучими ворогами Нѣмцѣвъ, а вѡдпираньe кабінету ґр. Таффого вѡдъ старо-Чехѡвъ було лишь часове. Теперѣшна політика ческихъ февдалѡвъ есть продовженьемъ політики старо-Чехѡвъ. Зъ промовы Яворского познати, що вѡнъ забанував за давною ситуацією внутрѣшною и по неволи мусять признати доконечность теперѣшныхъ вѡдносинъ. Натомѣсть найльояльнѣйшими суть австрійскій Нѣмцѣ, а 1866 р. ставъ ся епохальнымъ, бо звернувъ Австрію на властиву дорогу. Одиноке спасенье Австрії лежить въ союзѣ зъ Нѣмеччиною — а вѡнъ може гордитись тымъ, що почавъ до сего союза выйшовъ якъ разъ вѡдъ делегатѡвъ зъ ліберально-нѣмецкои партіи.

Міністеръ справъ заграничныхъ ґр. Кальнокій широко говоривъ про вѡдносины Австрії до Россіи та про значѣнье тридержавного союза. Нема нѣодного, хто бы не бажавъ добрыхъ, лѣпшихъ и якъ найлѣпшихъ вѡдносинъ до Россіи. Тридержавный союзъ заключеный для власної охороны — и якъ довго насъ не нападуть, такъ довго постановы союза нѣчого не значать и мы не нападемо на Россію. Найлѣпшимъ доказомъ цѣли союза нѣмецко австрійского суть слова, высказаній на вступѣ союзної умовы: „Зважившн, що дружне поступованье сильне Австро-Угорщины и Нѣмеччины не може нѣкому нѣчимъ грозити, а противно може причинити ся до консолідаціа стіґуляцій, означеныхъ берлиньскимъ договоромъ, порѣшили цѣсарѣ Австро-Угорщаны и Нѣмеччины заключити союзъ мира и взаимної оборони, приречи собѣ торжественно, що они до своїи умовы дефензивної не приложать въ нѣякѡмъ напрямѣ агресивної тенденціи.“

Критики и опозиційної політики молодочеського делегата не можна назвати патріотизмомъ, бо се певно не причинить ся до збѡльшеня могучости Австрії.

Наша політика всходна есть пассивною до крайної можливости. Мы не бажаемо нѣчого для себе та не мѣшаємось у внутрѣшній справы, лишь хочемо, щобы державы розвивали ся самостѡйно въ способѣ приписаный берлиньскимъ договоромъ, та щобы нѣяка тамошна держава не пѡдпала въ зависимѡсть вѡдъ котрои-небудь великої держави. Если бы мы хотѣли поступати пѡсля рады дел. Айма, то мы мусѣли бы дефнути ся, значить ся политати пѡвостровъ балканьскій тымъ, котрі хотять его взяти. Се не вѡдповѣдає нѣ становищу нашої держави, нѣ не есть можливе до переведеня въ практицѣ.

Такъ закінчилась дискусія надъ заграничною політикою Австрії.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Самбора.

[Въ справѣ будовы народного рускаго театру.]

П. Дмитерко въ дописи, умѣщенѣй въ 224 числѣ „Дѣла“ радить, щобы на якійсь часъ застановити складани на таки рѣчи, якъ памятники и т. п., а все збирати на фондъ будовы дому, въ котрѡмъ мали бы помѣщенье нашѣ народні институція и — розумієсь нашъ народный театръ.

Рѣчь то дуже важна, а интересъ народный и честь наша народна вымагають, щобы ся якъ найскорше перевести въ дѣло.

Зближає ся рѡкъ 1894 а зъ нимъ выстава краєва. До Львова зъѣде ся много Славянъ зѡ всѣхъ сторѡнъ. Де мы ихъ приймемо и якъ ся имъ представимо? Нинѣ вже за пѡзно мыслити о тѡмъ, щобы мы въ рощѣ 1894 бимъ мали готовый свѡй дѡмъ, але подѡбныхъ нагодъ буде все много, длятого погадаймо о тѡмъ завчасу, щобы на будучность не приходити въ подѡбні колізіи. Прецѣнь Русинѡвъ въ Черновцяхъ далеко менше, а мають свѡй народный дѡмъ.

Дѣло се остаточно не такъ трудне, але сама дорога складокъ не доведе тутъ до цѣли. Намъ треба мати що-найменше 100.000 зр., а тыхъ самыми складками не узбираєсь и за десять лѣтъ!

Отже найлѣпше буде заснувати товариство на основѣ закона въ 9 цѣтня 1873 р. ч. 70 В. з. д., котре бы зѡбрало потрѡйный капіталъ и дѡмъ выбудувало. Товариство се а взглядно его члены були бы властителями

чу нѣкого судити, але кажу вамъ: Гарасима Копытна жде конець недобрый... ему смерть призначена въ коршмѣ...

Дзвоны загомонѣли на вечѣрню, стара Козарка перехрестила ся, зашептала молитвы. Голосъ ей повазный прошѡвъ мовь струя електрична цѣлу громадку, всѣ тихо спѣшили за нею до церкви.

II.

Гарасимъ Копытко сидѣвъ у коршмѣ, запѣкавъ люльку пѡдъ комииомъ и барашкувавъ зъ жидомъ.

— Якось нема нѣкого, Гаршку?

— А коли видите, що нема нѣкого, то й на що пытаєте, Копытку?

— А що? буде нинѣ музика, Гаршку?

— Идѣть запытайте вѡйта, Копытку!

— Валентій сказже вамъ на бородѣ грати...

Жидъ замовкъ. Очевидячки нудь якась имола его пѡдъ серцемъ. Що хвиля пѡдмѣтувавъ собою на стѡлець, рвавъ по волоскови зъ розхрѣстаної бороды и метавъ зъ досадою на землю. Копытко нудивъ, домовлявъ, дразнивъ жида, чимъ могъ, але жидъ мовчавъ якъ опока, не вѡдзывавъ ся.

Наконець посходили ся гостѣ шинковій, передомъ славный опришокъ Валентій. Одни розсѣли ся по лавахъ и курили папѣросы, другій поставали при шинкфасѣ. Були се люде касты роббтницкоѣ, здеморалізованої до крайности пѡдъ могучимъ вилывомъ своихъ хаѣбодавцѣвъ, колишныхъ шинкарѣвъ и дамнарѣвъ галилейскихъ. Тѣ люде лѣзли безмысленно до шинковои садибы, щобы зароблены грѡшь вѡддати назадъ тамъ, зъ вѡдки прийшовъ, — до жидѡвскои кишенѣ.

Валентій бувъ душею сеи ямарскои ватаги. Теперь, стоячи середъ коршмы, розповѣдавъ, якъ послѣдного разу зловило его пять поліцаѣвъ въ сусѣдномъ мѣсточку на ринку и хотѣли скувати, а вѡнъ всѣхъ поконавъ, ще й заробивъ при тѡй нагодѣ: одному поліцаѣви вѡдкусивъ палець и вѡдобравъ ему ланцухи, за котрій опѡсля дѡставъ вѡдъ свого касѣра пѡвъ літры горѣвки... Се геройске дѣло одушевило всѣхъ его товаришѣвъ. Стали ставати літрами пиво, горѣвку, и пити за здоровлье свого ватажка, а на погибель усему дукарству...

Зъ-разу забава обмежалась на проклонахъ касты дукарскои, на погрозахъ жидѡвскому родови, та зъ часомъ стала перемѣнята ся въ деку сваволю нескольного крак.у

Коли Валентій заревѣвъ тубовымъ голосомъ „Ой хто пье, тому долявайте!“ — врѣзавъ пастуномъ о столъ, ажь зѡ стелѣ глина посыпала ся, тогдѣ вже кождый знавъ, що въ головѣ его збуривъ ся альнаголь и рѡзпѡчне ся галабурда.

— Гей музика! — ревѣвъ панный, — грай! я гуляти хочу...

— Нема нинѣ, пане Валентій, музики, вѡйтъ не позволивъ, — заявивъ жидъ покірно. — Не знаю, чого вѡнъ вѡдъ мене хоче... напосѣвъ ся на мою згубу...

— Що то значить: вѡйтъ заказавъ? Нинѣ корша вольна кождому!... Я его научу!

Гарасимъ Копытко зрадѣвъ пѡдъ печею, що вже заносить ся на „комедію“... Плюнувъ у люльку, положивъ у огонь, щобы пекла ся, и ждавъ нетерпѣливо, що дальше буде?

— Вѡйта драба дайте менѣ въ руки! — верещавъ Валентій. — Заразъ бебеха зъ него выпущу и хрящь поломлю на тров!...

— Вѡйта дайте! — вторувала товпа, ажь шибы бренькочѣли. — Зробимо зъ него басетлю!

— Шкбру зъ него злупимо на бубонъ!

— Коли вы его, панове, такъ легко въ руки не дѡстанете... вѡнъ дуже осторожный, — вѡдозвавъ ся Копытко, щобы розлючену товпу бѡльше роздражнити.

Теперь замѣтили Гарасима Копытка коло печи, обступили его кругомъ, стали заглядати ему въ очи, пѡзнавати непрошеного гостя. Кождый хитавъ щось загадочно головою, поморкуавъ пѡдъ носомъ. Кружокъ стававъ ся при комині що рав тѣснѣйшій.. кождый нахилявъ ся и зазиравъ Гарасимови пѡдъ крисаню.

— Пустѣть но мене, ледарѣ, нехай я придивлю ему зъ-близька, огляну тоту судину зъ капустою, — забурчавъ Валентій, розпихаючи рукою другихъ.

Хлопы розступили ся. Валентій здоймивъ свѡй пѡвциліндеръ, заложивъ на голову Копытка, а его капелюхъ на свою, и сказавъ:

— Пасуе... Ага, то вы, Гарасиме Копытку!... я васъ ажь теперь пѡзнаю, — рѣдивъ дальше Валентій слово за словомъ, нѣбы байдужно. — А якъ то вы думаєте, пане Копытку, що то значать: „его такъ легко въ руки не дѡстанете... вонъ дуже осторожный?“ га?

— Бо теперѣшный вѡйтъ хитра штука: до коршмы самъ нѣколи не зайде, а такъ, на дорозѣ, годѣ пѡймати, хиба бы въ ночи, — вѡдповѣвъ Копытко.

— Гмъ, гмъ... А чому вѡнъ до коршмы не ходить? — пытавъ ся дальше Копытка Валентій, поштовхуючи другихъ лѡктями, щобы були до дѣла готовій.

— Идѣть та запытайте ся его, коли стецѣкавій, — вѡдрубавъ Копытко.

Запанувала тишина, мовь передъ великою тучею.

Копытко вынявъ зъ огню люльку, хотѣвъ узяти въ зубы, та Валентій перешкодивъ сему ударомъ вказуючого пальця.

— Ходѣть Копытку, напемо ся! Вы нинѣ нашъ начальникъ! — просивъ Валентій и потягнувъ Гарасима сильно, що мѡгъ, за руку, щобы его зъ лавки звалити.

— Але Копытко сидѣвъ янъ плетѣнка зъ оловомъ, навѣть не подавъ ся.

— Я пити не хочу, — каже. — Абы такъ пироги, сметана, то можна бы припросити ся...

— Дамо и пирогѡвъ, и сметаны, але перше треба лякнути... Тѡлько лѣтъ въ коршмѣ сидѣти и бодай разъ не упити ся, то не по христіяньски...

Наставивъ Валентій Копыткови бляшанку, просить, силуе, а той смѣесь, не хоче пити.

— Положѣть его на землю!... будемо заливати, коли такій упертый...

Чепили пянюга Гарасима въ руки, хотять класти, — не можна. Гарасимъ поваливъ вѡлькохъ на землю, вскочивъ за столець и крикнувъ:

— Не зачѣпай менѣ одинъ зъ другимъ, бо зле на тѡмъ выйдете!

Пянюги подали ся,.. Неймовѣрна сила Копытка и его грѡзна постава вѡдобрала имъ вѡдвагу. Станули тихо, тѡлько споглядали на свого проводира.

— Геть смаровозы! — закричавъ на нихъ Валентій, — дайте спокій доброму чоловѣкови и не робѣть смѣху зъ себе! Де вамъ, такимъ хробакамъ, заходити собѣ зъ такимъ велитомъ?...

Потѡмъ звернувъ ся до Копытка:

— Вы, Гарасиме, колись-ту повалили Гаршкового бугая? чи то правда?

Гарасимъ на се запытанье спустивъ столець и всмѣхнувъ ся. Въ-тѡмъ Валентій прискочивъ до него и вѡлька фунтовымъ залѣзомъ врѣзавъ его зъ усеи силы межи очи. Жидъ коло шинкфасу звайнотѣвъ.

Копыткови кровь люнула ротомъ, носомъ... Гарасимъ захитавъ ся и упавъ зъ стѡлцемъ коло печи.

Вадъ крови збудивъ звѣрску дикѡсть въ піацкѡй товпѣ. На приголомшеного Гарасима посыпались кулаки. Жидъ въ переляку выскочивъ зъ коршмы вѡкномъ.

Гарасимъ почавъ боронити ся: копавъ ногами, рвавъ руками, кого мѡгъ захопити, самому Валентому водорвавъ ухо... кѡлька разѡвъ зрывавъ ся на ноги, давивъ своихъ противникѡвъ, якъ розъюшеный дикъ псѡвъ гончихъ... вкѡнци улягъ перезавѣ...

Довго въ нѡчь тягнула ся страшна екзекуція. Запята розъюшена товпа посадила обезображеного трупа Копыткового пѡдъ печею на лавцѣ...

По опѡвночи прийшли жандармы. Вывалили дверѣ, першого Валентого скували въ ланцухи и положили конець „комедіи“, котрою самъ разомъ Гарасимъ Копытко не мѡгъ потѣшити ся...

* * *

Коло полудня стояла цѣла громада людей коло аресту перемѣненого на шпиталь холерный. Комнату, вчора ще чисту, покапала кровь зъ Гарасима Копытка. Трупъ его лежавъ на прячи... ждавъ на комісію обдукційну и на нѡжь хірургічный.. Вѣщованье бабусѣ Козарки скоро вдѣйстнило ся...

Б., 17 жовтня 1892.

того дому, а вôдъ удѣлôвъ своихъ дôставали бы дивіденду зъ чиншу. Отже допустѣмъ, що найменшій удѣлъ членьскій выносивъ бы 50 зр., то въ такôмъ случаю треба 2000 удѣлôвъ, щобы розпоряджати капіталомъ 100.000 зр. Першимъ членомъ того товариства буде фондъ рускаго театру, потому приступлять до того товариства всѣ наши народни институціи зъ своими удѣлами, приступлять деканаты, громады, а найбôльше зложать поодинокій Руси ны, — що остаточно трудною рѣчею бути не повинно, бо кождый членъ не жертвуе нѣчого, лишь зôстае неограниченымъ властителемъ свого удѣлу.

Товариство, маючи 100.000 зр. капіталу, може набути грунтъ, а тогдѣ легко затягне позычку гіпотечну на другихъ сто або и бôльше тысячъ. Зъ такимъ капіталомъ можна дѣло славно почати и покôнчати.

Товариство таке може вôдъ сойму одержати на довшій рядъ лѣтъ увôльненье вôдъ додатôвъ краевыхъ и громадскихъ.

Отже хосенъ очевидный.

Покажѣмъ же нашъ патріотизмъ, де йде о нашу честь народну. Я першій приступаю до такого товариства зъ удѣломъ 100 зр. Кому честь народу дорога, нехай письменно заявить тымчасомъ Хвальному товариству „Просвѣта“ свою готовôсть до зложенья удѣлу, а въ коротôмъ часѣ завяжемо комітетъ, засну-емо товариство и будемо мати свôй дôмъ и свôй театръ. Тая дорога дôведе насъ до цѣли.

Въ Самборѣ, 19 жовтня 1892.

Д-ръ Корнило Чайкôвскій.

Зъ пôдъ Бескида.

[Антіхолеричній заряджения. — Дуриспѣхъ.]

День въ день сыплють ся „okólniki“, „obwieszczenia“, и „rozporządzenia“ въ цѣляхъ асанаціи и взагалѣ въ справѣ холеры. Дôстають ихъ вôйты, обшары дворскій и священники. Не маемо нѣчо противъ того, а навѣть ошѣмъ, хочь не длятого, щобы мы такъ надто боялися заразы, — того нѣ, бо нашій горы звычайно бували нею мало навиджуваній. Въ Лупковѣ 1873 р. коло тунелю вымерло богато ребôтниковъ-чужинцѣвъ, всѣхъ мерцѣвъ провадженo селомъ на кладовище, а въ селѣ було лише кôлька случаѣвъ. Такъ и по иншихъ селахъ. Мы лише радѣ, що нашъ селянинъ теперь по троха опрятаесь. Гнôй кажуть складати у вôдповѣдне мѣсце, кирницѣ мурувати, порядки робити. При тôй нагодѣ въ богато селахъ, де звычайно мало хто сѣявъ озимину, теперь, коли змусили вывести обôрникъ, люде посасѣвали, а що часъ сприяе, то озимины розбуяли ся, якъ бы на Подôлю. Цѣкава однак рѣчь, що уряды громадскій дôстають вôдъ ц. к. староства и вôдъ выдѣлу рады повѣтови „nakazy“ и „groźby zapowiadające surowe kary“, коли тымчасомъ обшары дворскій лише зовсѣмъ солодкій, uprzejme вôзвання, щобы зволили по своихъ обôйстяхъ завести ладъ. А они на те анѣ пальцемъ въ чоботѣ!... Цѣлій стерты гною на убочи, гнойôвка тече, де йй любо... Все то на фронтѣ, а чомусь того не видать анѣ ц. к. жандармъ, анѣ п. „комісарь“ [такъ называють люде карного пôсланца]. Тй комісарѣ обôйстя інтеліґентникôвъ омиnають, хоть на не-однôмъ здало бы ся де-що зарадати. Одинъ зъ сусѣдôвъ менѣ навѣть каже: „Я не вôдъ того, але чекавъ-емь на zdanie p. komisarza, та що жь вôнъ лише для моихъ бѣдныхъ сусѣдôвъ и вôдъ нихъ бере по 1 зр. 20 кр. денно...“ Отже ц. к. староство зволить не спускати ся на uprzejme prośby wydziału rady powiatowej, але самому предприняти мѣры, щобы обовязки були однаковій — якъ для хлопа, такъ и для пана!

До заряду лѣсôвъ въ Т. зголосивъ ся якійсь „p. leśniczy“ зъ прошеньемъ о службу. Выказуе ся свѣдоцтвомъ и статурою чудурною, якъ то звычайно нашій лѣсничій. Коли одинакъ мѣсця не було вôльного, „п. лѣсничій“ просивъ бодай на дорогу, бо спѣшивъ сюда въ далека, аже вôдъ Данова. Дали ему тамъ якѣсь шѣстяи, а вôнъ зъ тымъ на „касно“ [такъ нашій панкове зовуть ...ворому.] Лучило ся, що въ селѣ ґазда маe хору вôдъ довшого часу жѣнку и глуху дѣвку. Отже панъ „лѣсничій“ граe ролю практичного доктора, обѣцюе скоро вылѣчити и посылае селянина за лѣкарствами до мѣста, мимоходомъ сказавши: сорокъ кôльна кіометрôвъ. Хлописко спѣшить, и на рано вже зъ поворотомъ. Принесъ якійсь оцетъ винный та й ще щось. Теперь панъ „доктôръ“ каже собѣ на руку зложити пятку, бо инаше не зачне курація. Хлописко попробавъ ся и пôйшовъ до пана на поряду. Панъ щось помѣркувавъ и казавъ ити просто по жандармерію. Тая явила ся, взяла пана „leśniczego i doktora“ вразъ изъ женою [десь и она знайшла ся] на спытки и показало ся, що свѣдоцтво фальшоване а п. Граболь [таке маe бути его имя] есть лише звычайнымъ „пташкомъ“, кваліфікуючимъ ся до клѣточки. Того й доченавъ ся, бо маемо его вже въ судѣ баліgородскôмъ.

Зъ пôдъ Комарна.

[Соборчикъ деканата комарняньского о „Дньотрѣ“ и въ справахъ рускаго языка.]

На соборчику духовеньства деканата комарняньского, котрый вôдбувъ ся дня 3 н. ст. жовтня въ Ляшкахъ завязаныхъ, поставивъ о. Косоноцкій внесенье, щобы священники того деканата розвинули аґітацію за рускимъ товариствомъ обезпечень „Днѣстеръ“. Противъ того выступили священики т. зв. „старои“ партіи. Священики-народовцѣ сильно стояли въ оборонѣ внесення о. Косоноцкого, представляли, що не годить ся мѣшати політику до справъ економічныхъ, — однакожь нѣчо не помогло. Священики старои партіи рѣшили поводитись супротивъ „Днѣстра“ неутрально, або по нашому — байдужно. Тй священики навѣть не зволили оголосити въ своихъ парохіяхъ донесенье о отворенью „Днѣстра“, а покидали до кошa, бо — мовлявъ — най собѣ скорше чужій товариства збивають рускій грôшь..

Щасливше була рѣшена друга справа на тôмъ соборчику, а именно, щобы всѣ священники того деканата пôдъ словомъ чести переписували ся зъ властями свѣтскими по руски.

Запало й ще одно рѣшенье, котре свѣдчить, якій Русины ще байдужній о свою рôдну мову и якъ много ще есть межи ними шаpалупникôвъ. Рѣшено бо, щобы священники по домахъ своихъ говорили по руски. Чи само таке рѣшенье не говорить богато, якъ у насъ ще сумно зъ погляду на свѣдомôсть національну? Такъ есть. И нѣчо не поможуть пустй балаканины на тематъ патріотизму, доки у насъ ще мало самосвѣдомости національной, — коли не то при однôмъ Поляку заразъ всѣ вторуемо ему польскимъ языкомъ, але бувае й такъ, що ще нинѣ въ родинномъ кружку Русины уживають мовы польскои. Quousque tandem?!

Зъ судовои салѣ.

Въ найвысшôмъ трибуналѣ судовôмъ у Вѣдни розбирано дня 17 с. м. пôдъ проводомъ президента сенату Ракевича цѣкаву справу.

О. Павло Филиповскій зъ Вишнева бувъ обжалованый о провину зъ §. 303, т. в. о обиду законно узнаной церкви сповнену черезъ то, що мавъ въ церквѣ пôдчасъ богослуженя въ проповѣди допуститись публичнои соблазни передъ парохіянами и тымъ образивъ чувство релиґійне. Судъ окружный въ Бережанахъ по переведенôй въ тôмъ дѣлѣ розправѣ увôльнивъ о. Филиповского. Въ мотивахъ увольнена було сказано: Не дасть ся заперечити, що о. Филиповскій тяжко обидивъ на чести вôйта зъ Вишнева Павла Мамана яко приватного чоловѣка, але въ тôмъ чинѣ не було намѣреного нарушеня релиґіи. Противъ того выроку прокураторія зголосила жалобу неважности.

При розправѣ въ найвысшôмъ трибуналѣ заступавъ прокураторію совѣтникъ двору Зиґлеръ-Еберсвальдъ, а о. Филиповского адвокатъ, д-ръ Лео Геллеръ. Заступникъ прокураторіи выводивъ, що выровъ першои инстанціи есть хибный, и священникъ може допустити ся провины противъ публичного спокою и порядку черезъ поступованье збуджуюче соблазнь, коли именно тымъ обиджае релиґійнй чувства людей у церквѣ. Кромѣ того въ сѣмъ процесѣ зайшла и формальна хиба, бо трибуналъ въ Бережанахъ переслухувавъ вôйта Мамана яко свѣдка безъ присяги, на тôй основѣ, що вôнъ маe злôсть на обжалованого. Тымчасомъ если вôйтъ зробивъ донесенье, то вôнъ бувъ до того обовязаный и черезъ те не есть вôнъ ворогомъ обжалованого по мысли закона карного. — Оборонець обжалованого д-ръ Геллеръ доказувавъ супротивъ тыхъ выводôвъ правильнôсть выроку и потвержденье его.

Трибуналъ касаційный прихиливъ ся лише въ части до выводôвъ заступника прокураторіи, выровъ першои инстанціи знѣсъ и поручивъ переведенье новои розправы. Въ мотивахъ сказано: И священникъ може черезъ соблазнюче поведенье допустата ся провины нарушеня релиґіи, але перша инстанція не сконстатувала, чи поступованье о. Павла Филиповского було способне релиґійне чувство обидити, — и длятого показуесь потреба переведеня новои розправы.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ Полудневôмъ Тироли померъ провôдникъ італійскои партіи національнои соймовый пос. д-ръ Каролъ Дорді. Покôйникъ бувъ головнымъ представителемъ сеи партіи межи тирольскими Італіянцами, котра хоче італійску полудневу частину Тиролю вôддѣлити вôдъ Тиролю нѣмецкого. Въ сѣмдесятыхъ рокахъ вôнъ бувъ посломъ рады державной, але по вôдкиненю внесеня пос. Прато домагаючого ся окремои автономіи для полудневого Тиролю, вонъ выступивъ зъ вѣденьского парляменту. Передъ кôлька роками Дорді въ тирольскôмъ соймѣ поставивъ внесенье, щобы заложити зовсѣмъ особный край коронный Трентіно. Але се внесенье вôдкинули тирольскій Нѣмцѣ, згôдно и ліберали и консерватисты. Вôдъ того часу зачала ся абстиненційна політика італійскихъ послôвъ, хочь італійскій консерватисты въ бôльшôй части вернули назадъ до сойму. Якъ далеко ишло переконанье Дордіого, видно зъ того, що вôнъ, будучи аранжеромъ якогось національного свята въ Тридентѣ, при украшеню хоругвами призабувъ на чорно-жовту хоругву, а коли урядъ зажадавъ выставлена австрійского прапору, вôнъ усунувъ всѣ инши хоругвы.

——

При сегорôчнôмъ складаню войсковои присяги въ Познанщинѣ рекруты польскои народности складали присягу въ польскôмъ а не нѣмецкôмъ языцѣ. Сего тамъ не було вже вôдъ дуже довгого часу.

——

Зôрванье дипльоматичныхъ зносинъ грецкого правительства зъ Румунією було несподѣванкою для кругôвъ дипльоматичныхъ. Однакъ въ Атинахъ вневаюють, що ся гадка повстала вже передъ трема мѣсяцами. Въ парламентѣ сю справу порушивъ Драґумісъ дня 13 липня с. р. и звернувъ увагу правительства, що можливый и такій для него выхôдъ. Формальне ультіматумъ грецкого правительства выслано вже при кôнци липня, але черезъ два мѣсяцѣ оно лишило ся безъ вôдповѣди, а наконець Румунія вôдмовила. Орґанъ румунського правительства Agence Romaine пише, що постанова грецкого правительства, наслѣдкомъ котрои зъ Румунією зôрвано дипльоматичнй зносины, не дасть ся оправдати нѣякимъ способомъ, позаякъ румунське правительство вôддало порѣшенье справы спадковои Цаппы румунськимъ судамъ, бо они одній суть компетентній до выдаванья правныхъ орѣчень въ справахъ недвижимои посѣлости въ Румунії. Правительство румунське длятого поступило въ такій способôбъ, бо численній законій наслѣдники по покôйномъ Цаппѣ подали о уневажненье тестаменту. Правительство не могло самовôльно мѣшати ся до сеи справы. Выточеный процесъ буде переведеный звычайною дорогою судовои процедуры. Дневники догадують ся, що до зôрванья дипльоматичныхъ зносинъ намовила Россія, бо грецкій президентъ міністрôвъ выступивъ незвычайно остро вже противъ Болгарії въ справѣ грецкихъ шкôлъ у всхôднôй Румелії. — Справа спадщины по Цаппѣ ще бôльше замотала ся наслѣдкомъ сего, що майно попередно належало до турецкого пôддaного Евангеліоса Цаппы, Альбанця зъ роду. А по его смерти въ 1865 р. его своякъ Константинъ Цаппа предложивъ грецкому посольству въ Букарештѣ тестаментъ до леґалізованя, выставленый въ его користь. Тестаментъ леґалізовано а Константинъ Цаппа зъ тои величезнои спадщины призначивъ на грецкій заведеня 20 міліонôвъ франкôвъ. Однакъ передъ судомъ въ Румунії зголосили свои претенсіи ще и инши спадкоємцѣ, и пôднесли протестъ противъ важности тестаменту. Процесъ затягнувъ ся довго и середъ него въ 1892 р. умеръ Константинъ Цаппа та не лишивъ по собѣ зовсѣмъ нѣякого тестаменту. Тогдѣ Греція пôднесла претенсіи до даровизны 20 міл. франкôвъ.

НОВИНКИ.

— **Зъ Станиславова пишуть намъ:** Въ недѣлю 23 н. ст. жовтня уряджуе товариство Рускихъ Женщинъ въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ вечерницѣ зъ добôрною програмою. Заразомъ вôдбуде ся спôльна вечеря, въ часѣ котрои пригравати буде музика всѣлякій утворы музичній. Вôдтакъ наступлять забавы домовй. Вступъ на вечерницѣ [вразъ зъ вечерою] вôдъ особы 1 зр. 30 кр. [мѣсцевій панѣ и деякій зъ замѣсцевыхъ дають полумиски], а для родины складаючои ся зъ трехъ особъ 2 зр. 50 кр. На той день подали собѣ rendez-vous всѣ Русины станиславôвскій и надѣють ся, що такожь околиця станиславôвска зволить у вечерницяхъ взяти численну участь и разомъ якъ одна родина забавитись и ободратись до працѣ. Окремыхъ запросинъ не розсылае ся. Комітетъ докладае всѣхъ заходôвъ, щобы вечерницѣ выпали якъ найкрасше.

— **Конкурсъ львôвского „Бояна“.** Якъ звѣстно, въ маю сего року розписавъ выдѣлъ львôвского „Бояна“ конкурсъ на написанье вокальныхъ творôвъ зъ поля музики народнои або власнои композиціи, вызначуючи одну премію на 4 а двѣ по 3 дукаты въ золотѣ. Речинець уплывъ 1-го жовтня. Отже — якъ довѣдуемось — наспѣло на сей конкурсъ, на руки проф. Н. Вахнянина, пять утворôвъ вôдъ трехъ авторôвъ. Зъ тыхъ три на хоръ мужескій, одинъ на мѣшаный, а одинъ на мѣшаный зъ супроводомъ фортепяна. Выдѣлъ „Бояна“ велѣвъ уже розписати всѣ композиціи [бо всѣ мають вартôсть музикальну], виконае ихъ на своихъ пробахъ, а вôдтакъ зложать судъ до оцѣненя творôвъ и признаня нагородъ.

— **Проба хору „Бояна“ львôвского** вôдбуде ся, якъ звычайно, въ четверъ [20 н. ст. жовтня] въ комнатѣ „Бесѣды Рускои“ о 7. годинѣ вечеромъ. На сю пробу запрошуе выдѣлъ товариства всѣхъ чинныхъ членôвъ. На надолистъ приготовляе выдѣлъ концертъ, для того просить о численну участь. Передъ пробою, о годинѣ 6 бй, вôдбуде ся засѣданье выдѣлу „Бояна“. Позаякъ на порядку дневнôмъ стоять важній справы, зволять пп. выдѣловй явитись точно на часъ и въ комплетѣ. — *В. Ш.*

— **На посвященье будынку ґімназіяльного въ Самборѣ** мавъ приѣхати такожь и намѣстникъ ґр. Бадені. Приѣздъ намѣстника на се торжество заповѣдано два разы и оба разы его вôдкликано. Коли-жь заповѣдженый на 15 с. м. третій разъ приѣздъ не вôдкликано, приготовило ся мѣсто, щобы гôдно приняти достойного гостя. Уставлено тріюмфальну браму, прикрашено хоругвами ратушь и будынки шкôльній, вычищено улицѣ и площѣ, а навѣть спроваджено зъ Перемышля войкову музику. Надôйшла субота, всѣ мѣскій достойники зôбрали ся повитати намѣстника, бурмістръ, начальники властей и войсковôсть, выѣхали на дворець, а староста и маршалокъ рады повѣтови выѣхали ранѣшнымъ поѣздомъ на границю повѣта. Тымчасомъ надôйшовъ выжиданый поѣздъ, всѣ звернули очи на одинъ ваґонъ, а тутъ замѣсть намѣстника высѣдае д-ръ Бобжиньскій и заявляе, що намѣстникъ не приѣхавъ, бо перешкодженый. — Намѣстникъ же выѣхавъ бувъ въ тôмъ часѣ до Рящева оглянути шпиталь холеричный и вôдъѣхавъ зъ-вôдси до Тичина до ґр. Водзицкои на именины, куды такожь приѣхавъ президентъ міністрôвъ ґр. Таффе. Зъ тои нагоды вôдбули ся у ґр. Водзицкихъ ловы, а вôдтакъ посвященье нового будынку судового въ Тичинѣ. На другій день бувъ намѣстникъ, якъ звѣстно, при посвященю будынку ґімназіяльного въ Яслѣ.

— **Холера.** У Львовѣ не було до нинѣ рана нѣякого дальшого случаю занедужаня. — Въ Краковѣ занедужали въ часѣ вôдъ 17—18 н. ст. жовтня двѣ особы а умерла одна на холеру. Доси було въ Краковѣ 44 случаѣвъ занедужаня, зъ тыхъ умерло 20 особъ, выздоровѣло 11, въ шпиталяхъ лишилось 13. — Въ повѣтѣ краковскôмъ не було нѣякого дальшого случаю занедужаня або смерти на холеру. — Въ Волôвци, отже и въ цѣломъ повѣтѣ горлицкôмъ выгасла вже холера и длятого усунено всякй заряджения спиняючй комунікацію. — Краковскій фізикъ повѣтовый д-ръ Поникло выказавъ дня 15 н. ст. жовтня въ водѣ высляной рѣшучо присутность комабаціллѣвъ Коха. Вôддѣленье кольоній тыхъ прутнѣвъ удало ся звычайнымъ способомъ на желятиновыхъ плытахъ по 60 годинахъ. Всѣ пробы бактеріольоґічній и реакція хемічна потвердили цѣлковито результатъ розслѣдôвъ. Скôлькôсть кольоній була мала: 4 на 600—700 кольоній иншихъ бактерій. Воду, ужиту до розслѣду, взято на пôвнôчнôмъ березѣ Вислы, при чôмъ стягнено лише верхну верству воды. Сей выслѣдъ потверджуе лише науково то, що на основѣ перебѣгу пошести можна було певно знати и не есть нѣчимъ страшнымъ, лише пересторогою, щобы пôдчасъ пошести уникати непереварени воды выслянои. — Въ Берлинѣ надѣють ся що холера небавомъ цѣлковито выгасне. Лише рѣдко привозять до холеричного шпиталя въ Моабитѣ по кôлька пôдозрѣныхъ недужихъ. Случаѣ смерти дуже рѣдкй. Однако лѣкарѣ думають, що пошесть притихне лише въ зимѣ а зъ весною появить ся на ново и длятого заряджують всѣ средства осторожности. — Въ Будапештѣ не зменшае ся пошесть, але не видно такожь грôзнѣйшого бôльшаня. — Вôдъ дня урядового сконстатованя холеры въ Галичинѣ т. е. вôдъ 17 н. ст. вересня до 15 н. ст. жовтня занедужало на холеру 82, выздоровѣло 17, умерло 47 а лишило ся ще въ лѣченю 18. Зъ того въ Краковѣ занедужало 42, выздоровѣло 11, умерло 18, лишило ся 13. Решта припадае на повѣты краковскій, вѣлицкій и горлицкій [село Воловець].

— **Про галицкихъ емігрантôвъ въ Россіи** пише петербургске „Новое Время“: „За послѣдныхъ пôвтора мѣсяця прилучило духовеньство Почаѣвскои лавры на Волыни до православнои церкви три тысячѣ австрійскихъ емігрантôвъ: уніятôвъ и католикôвъ. Тыхъ выходцѣвъ, яко позбавленыхъ даху и хлѣба на родинѣ помѣстила тымчасомъ лавра у себе. Крôмъ того лавра, приймивши на себе стараньe о дальше истнованье новонаверненыхъ, выслала до Петербурга свого игумена о. Філарета, щобы тамъ выстаравъ ся для нихъ о землю и збôже на першій початокъ, якъ се робило ся для нѣмецкихъ кольоністôвъ на Волзѣ. Сими днями приѣхавъ о. Філаретъ до Петербурга.“

— **Товариство охороны земель въ Галицияхъ** купило для цѣлей кольонізаційныхъ маетнôсть Товарню и Бронислављôвку, въ повѣтѣ старомѣскôмъ, коло Фальштина положену и выдало вôдозву въ котрôй взывае, щобы емігруючихъ до Америки завертати до товариства, де можуть купити пôдъ корыстными условіями господарства зъ будынками засѣяній озиминою. Въ згаданыхъ маетностяхъ суть дуже добрй грунты, сѣножати и лѣсы зъ достаточною скôлькостію будô яного матеріялу.

— **Торговля живымъ товаромъ.** Черезъ три послѣдній лѣта появляли ся часто вѣсти въ галицкôй прасѣ про слѣдженя и арештованя рôзныхъ индівідуумôвъ, що займали ся торговлею и вывожeньемъ дѣвчатъ до Туреччины. Кôлька такихъ пташкôвъ дôстало ся вже давнѣйше въ руки поліціи, але найголовнѣйшій зъ нихъ вспѣли укрыти ся передъ руками властей. Вкôнци удало си прихопити двацятьохъ сѣмохъ такихъ торговцѣвъ и теперь вôдбуваe ся противъ нихъ розправа судова передъ львôвскимъ судомъ. Всѣ обжалованй — се жиды галицкй и якъ выказують акты судовй торговля дѣвчатами находить ся выключно въ рукахъ тыхъ жидôвъ, котрй заосмотрують живымъ товаромъ царгородскй домы розпусты. На лавѣ обжалованыхъ сидять: 1) Исаакъ Шеферштайнъ, 61 лѣтъ, нѣбы торговець дорогоцѣнностей; 2) Сруль Гершдерферъ, 40 лѣтъ, кельнеръ зъ Дрогобича; 3) Янкель Оренштайнъ, 33 лѣтъ, купець зъ Дрогобича; 4) Хая Еренсдорфова, 56 лѣтъ, жена скляря зъ Чорткова; 5) Аронъ Еренсдорфъ, 56 лѣтъ, склярь зъ Чорткова; 6) Берішь Ельмеръ або Бравнеръ, 31 лѣтъ, властитель реальности зô Львова; 7) Авраамъ Кернберґъ, 64 лѣтъ, торговець овочами зъ Жовквы; 8) Фрайда Ельмерова, 27 лѣтъ, зô Львова; 9) Брандля Гофнунґъ, 33 лѣтъ, зô Львова; 10) Лейба Швамъ, 38 лѣтъ, кельнеръ зô Стрыя; 11) Перла Тафель, 25 лѣтъ, швачка зô Львова; 12) Берль Штаркъ, 21 лѣтъ, челядникъ столярскій; 13) Іосель Вандль або Гальберґъ, 45 лѣтъ, фарбарь зô Львова; 14) Итля Бухгольцъ зô Львова; 15) Шльома Швайцеръ, 49 лѣтъ, зарôбникъ зъ Бжистковa; 16) Маркусъ Гольденберґъ або Мортко Бебе, 39 лѣтъ, ганделесъ зô Львова; 17) Єнта Фрідманъ зъ Золочева; 18) Гене Кацъ, 31 лѣтъ, зъ Золочева; 19) Бетте Флекъ, 32 лѣтъ, жѣнка лакирника зъ Перемышля; 20) Юда Шнайдъ, 32 лѣтъ, кушнеръ зô Львова; 21) Рухля Вандель, 24 лѣтъ, кравчиха зô Львова; 22) Ернестина Швамъ, 28 лѣтъ, зô Стрыя; 23) Иссеръ Айхенбавмъ, 26 лѣтъ, кельнеръ; 24) Хуна Зільберъ, 35 лѣтъ, швець; 25) Діша Вітманова, 36 лѣтъ, жѣнка шевця зъ Жовквы; 26) Маеръ Вольфъ Беднеръ, 46 лѣтъ, мешкаючій въ Царгородѣ и 27) Веніамінъ Зільберъ 27 лѣтъ, челядникъ пекарскій у Львовѣ. — Майже всѣ обжалованй були вже каранй, а значну ихъ часть потягано вже давнѣйше до одвѣчальности за намову до розпусты. — Въ актѣ обжалованя, котрый обôймаe 30 листôвъ, пôдносить прокураторъ, що переведене слѣдство, згôдно зъ информацією австро-угорского консуляту въ Царгородѣ, доказуе ясно, що всѣ властителѣ домôвъ розпусты въ Царгородѣ походять зъ Галичины и зъ-вôдси спроваджують молодй женщины, котрыхъ межи собою называють „товаромъ“. Цѣла шайка злочинцѣвъ що намавляли и вывозили дѣвчатъ до Царгороду була дуже добре зорґанізована. Кождый членъ ей мавъ окрему роботу. На чолѣ шайки стоявъ Іосель Вандль зô Львова. Вôнъ апробувавъ представленй ему кандидатки, дававъ аґентамъ грошѣ на подорожь и зносивъ ся безпосередно зъ властителями домôвъ розпусты въ Царгородѣ. Зъ численныхъ кореспонденцій, якй дôстали ся въ руки суду, показуе ся, якъ шайка була зорґанізована. Дѣлила ся она на т. зв. Fahrer т. е. тыхъ, що вывозили дѣвчата и на Geber, котрй доставляли товаръ вывозячимъ. Властителѣвъ домôвъ розпусты называли Herren. Тй вкôнци становили т. зв. Bund, котрый рѣшавъ въ якôмъ порядку и кôлько дѣвчатъ маe бути доставлено кождому властителеви и о тыхъ рѣшеняхъ повѣдомляли Вандля у Львовѣ. На жаль не удало ся властямъ увязнити всѣхъ спôльникôвъ шайки. — Розправу до котрои вôзвано около 40 свѣдкôвъ, веде совѣтникъ п. Зубрицкій. Обжалованье вносить заступникъ прокураторіи державной Пивоцкій, боронять адвокаты д-ры: Близиньскій, Леманъ, Криґовскій,

Віллерсторфъ, Горовіцъ и Флешнеръ. Розправа буде тревати имовѣрно тыждень.

— **Самоубійства.** Онодгы вѳдобрала собѣ житье у Львовѣ 58-лѣтна швачка Анна Маєрска, повѣсивши ся на деревѣ коло ставу Пелчиньского. Причиною самоубійства була мелянхолія, въ котру нещастна попала утративши въ послѣдныхъ часахъ майже зовсѣмъ взоръ. — Онодгы застрѣливъ ся у Львовѣ пѳдофіциръ рахунковый 30-го полку пѣх. Процѣвъ. Причина самоубійства не звѣстна. — Вчера вечеромъ повѣсивъ ся въ Чернѳвцяхъ професоръ тамошнои школы реальнои Штайнеръ.

— **Дирекція державнои школы промысловои у Львовѣ** оповѣщує, що вписы ученикѳвъ до школы пѳдмайстрѳвъ на вѳддѣлы: для пѳдмайстрѳвъ мулярскихъ, теселъскихъ и каменярскихъ будуть вѳдбуватись вѳдъ 15 до 31 н. ст. жовтня въ канцелярiи дирекцiи тои школы въ годинахъ вѳдъ 9—12 ои передъ и вѳдъ 2—4 пополудни. Наука розпѳчне ся дня 2 н. ст. падолиста.

— **Огонь торфовищь.** Вѳдъ кѳлькохъ днѣвъ горять торфовища належачi до громадъ Щирця, Острова и Пѣскѳвъ въ львѳвскѳмъ повѣтѣ. Огонь повставъ въ наслѣдокъ пустоты пастухѳвъ, котрi розложили єго на торфовѳмъ грунтѣ. Заряджено, що потреба, щобы пожаръ здержати.

— **Загальнiй зборы членѳвъ фiлiи общества им. Мих. Качковского въ Дрогобичи** вѳдбудуть ся вѳ второкъ дня 1 н. ст. падолиста о 3 бiй годинѣ пополудни въ комнатахъ рады повѣтовои.

— **Дрѳбнiй вѣсти.** Архикняжна Блянка вразъ зъ матерiю и сестрою выѣхали вчера зѳ Львова до Вѣдня.

Телеграмы „Дѣла“.

Будапештъ 19 жовтня. Въ австрiйскѳй делеґацiи промавляли делеґаты: Пацакъ що-до языка ческого въ арміи и надужить пѳдофіцирѳвъ, а Масарикъ о вѳдносинахъ въ Боснѣ. Пацакови вѳдповѣдавъ мiнiстеръ Баверъ такимъ тономъ иронiчнымъ, що Пацакъ застерѣгъ собѣ таке трактованье.

Берлинъ 19 жовтня. Говорять, що цѣсарь велѣвъ Капрiвому розвязати райхстаґъ, если бы вѳдкинено войсковiй предложеня.

Парижъ 19 жовтня. Парлямент зачавъ радити, а першою справою єсть страйкъ въ Кармо.

Лондонъ 19 жовтня. Standard доносить, що Россiя домагаєсь вѳдъ Туреччины выплаты сейчасъ цѣлого довгу воєнного пѳдъ загрозою, що возьме въ заставъ яку небудь провiнцiю турецку.

Надѳслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНѲТКИ. Сей плястеръ не мѣстить нѣякихъ шкѳдныхъ субстанцiй и дѣлає скоро, певно и лагѳдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пѳдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провiнцiи полагоджуєсь вѳдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѳдъ „**КОПЕРНИКѲМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвiкеры, барометры, термометры, мiкроскопы, машины електричнѣ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарацiя найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провiнцiи адресувати: „**Новый оптикъ пѳдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Цѣна збѳжа и другихъ продуктѳвъ.

18. н. ст. жовтня 1892.

Львѳвъ: Пшениця 7·40 до 7·60, жито 5·85 до 6·20, ячмѣнь 5·25 до 6·—, овесъ 5·30 до 5·60, рѣпакъ 9·75 до 10·25, горохъ 5·75 до 8·50, вика 4·50 до 5·—, льняка 10·— до 10·75, бѳбъ —·— до —·—, конюшина червона 55·— до 60·—, конюшина бѣла 60·— до 65·—, конюшина шведска —·— до —·—, кминъ 17·— до 17·60, анiжъ 23·50 до 26·—, кукуруза 5·40 до 5·50, хмѣль 85·— до 90.— зр. за 56 кiло у Львовѣ, оковита за 10.000 лiтрѳвъ 10·50 до 11·50 зр.

Тернопѳль: Пшеница 7·30 до 7·60, жито 5·90 до 6·25, ячмѣнь 5·80 до 6·—, овесъ 5·20 до 5·35, горохъ 6·70 до 8·70, вика —·— до —·—, рѣпакъ 9·— до 9·50, льняка — до —, конюшина червона 64·— до 66·—, конюшина бѣла —·— до —·— конюшина шведска — до —.

Пѳдволочиска: Пшениця 7·25 до 7·40, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 5·70 до 5·95, овесъ 5·10 до 5·25, горохъ 6·50 до 8·50, вика —·— до —·—, рѣпакъ 9 — до 9·50, льняка — до —; конюшина червона 64·— до 66·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска — до —.

Ярославъ: Пшениця 8·20 до 8·65, жито 6·60 до 7·—, ячмѣнь 6·50 до 7·—, овесъ 5·20 до 5·50 горохъ 8·— до 10·—, вика —·— до —·—, рѣпакъ 10·25 до 10·75, льняка —·— до —·—, конюшина червона 55·— до 60·—, бѣла 60·— до 70·— конюшина швед. —·— до —·—.

Рухъ поѣздѳвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. експресный	пот. експресный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець Пѳдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кiмполюнга	1003	—	756	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ	1003	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1003	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станiславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станiславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станiславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Мiскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы руской	—	—	—	—	—	882

Вѳдходять зѳ Львова.	пот. експресный	пот. експресный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ голов. дворця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ Пѳдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кiмполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станiславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Мiскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы руской	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѳсля годинника львѳвского. Числа пѳдчеркненiй означають пору 2238 нѳчну вѳдъ год. 8-ои вечеромъ до год. 6 рано.

МАШИНЫ ДО ШИТЯ

ЗІНҐЕРА

Нѳжнiй въ цѣнѣ 30, 42, 50 и 65 зр.
Ручнiй „ „ 27, 36, 40 и 48 зр.
ратами по 4 зр. мѣсячно, готѳвкою 10% дешевше.

Ґваранцiя 5 лѣтъ

Іосифъ Иваницкiй

механiкъ

головн. складъ Львѳвъ, Готель Жоржа
фiлiя — Кракѳвъ, Ринокъ 25.

Сотки нейсатыхъ аґентѳвъ и факторѳвъ зъ покутныхъ складѳвъ жидѳвскихъ ходять вѳдъ дому до дому (розносять рѳзнi недуги) и тi машины, якi у мене коштують 30 зр., продають по 60 и 70 зр., бо дѳстають за се 25%.

Прошу жадати цѣнникѳвъ. Прошу о ласкавi замовленя а аґента за обшивку и за дверѣ та рукы обмити карболемъ. 4398

Димитрiй Ковальскiй

кравець мужескiй

у Львовѣ, ул. Скарбкѳвска числ 19.

Принимае всякi замовленя на одяги цивiльнi, войсковi и для Всечестного Духовенства. Выконуючи всякi роботы скоро, тревало и по цѣнахъ найприступнѣйшихъ надѣю ся, що Вшов. Публика не вѳдкаже менѣ и на дальше своихъ взглядѳвъ. 4389

Зъ поважаньемъ
Д. КОВАЛЬСКIЙ.

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 34—?

гiгiєнiчнi, хiрурґiчнi, до плеканя недужихъ и для полѳжанць (Спецiяльности паризкiй пѳдъ дискрецiю) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскiй, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

БРИ-

твы швайцарскiй и англiйскiй, ремѣнцѣ и марморки, пензлѣ и всякi приборы до голеня

поручає найдешевше

торговля приборѳвъ до подорожи, бѣля мужескоτо, перфумерiи и т. п.

ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА

передъ тымъ

БРАТѲВЪ ЛЯНҐНЕРѲВЪ

у Львовѣ ул. Галицка ч. 16

О половину знижень цѣны

для предплатникѳвъ „Дѣла“, „Зорѣ“ и „Батькѳвщины“

на давнiйшi томы „Библiотеки найзнаменитшихъ повѣстей“ т. I—XX. включно, чи хто купує разомъ чи поѳдинчо, якъ довго выстане невеликiй запасъ. Зголошуватись треба просто до „Адмiнiстрацiи Дѣла у Львовѣ“.

Знижена цѣна всѣхъ 20 томѳвъ 13 зр. 80 кр. (на пересылку почтову треба долучити 30 кр.)

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Кракѳвска ч. 2 (дѳмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКIЙ

№ 1	Конґо	½ клґр.	зр.	2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо	„	„	2·80
„ 3	„ меляжъ	„	„	3·—
„ 4	Нингчовъ Imperial	„	„	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшiй сортъ	½ клґр.	зр.	1·50
„ 7	найлѣпшiй	„	„	1·80

Чай каравanный Братѳвъ К. и С. Попова пачочка ½ ф. зр. 1·80 90 ¼ „ „ „

Цвѣты батистовi до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образѳвъ. — Образы олѣйнi паперовi по греческому стилю. Рамы до образѳвъ. — Бiлеты лiтоґрафованi и скоро печатанi. — Товары шкѳряни. — Пулярески, портмонетки, вiзитѳрки, папѳросницѣ.

Всякi приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Кракѳвска ч. 2, дѳмъ п. Валляха.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Календарь Просвѣты

на рѳкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дѳстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вѳрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Противъ холєры

поручае пѳдписана фiрма свѳй славно звѣстный

КАЛIФѲРНIЙСКИЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 лiтр.) зр. 38·—
„ „ ½ коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ ¼ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—

ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . зр. 3·25 за фунть
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за лiтръ опакованый въ 8/1 лiтр фляшкахъ евент въ бутлях по 5 лiтр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛIКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка лiтрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка лiтрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 лiтр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „
На жаданье илюстрованi цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высилають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 13—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦIЮ

Кракѳвского Товариства взаимныхъ убезпечень на житье та вѳдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскiй ч. 14.

Полiсы асекураційнi выставляють ся въ языцѣ рускѳмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партiями ведесь по руски. — Ближше можна розвѣдатись въ Адмiнiстрацiи „Дѣла“. 4258

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованi и певнi средства косметичнi

ѳдзначенi 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмѳцняе и пѳдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмѳцняе корѣнцѣ волоса и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змыванья волоса, запобѣгае творити ся парiлямъ, ѳдсѣкуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волоса** и на **порѳстъ волоса.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачати порѳстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже вырастно дѣлае на ясла и зубы. Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубѳвъ.** Надае перлову бѣлѳсть, ѳддаляе камѣнь и квасы, котрi наводять бѳль и порохнавѣнье зубѳвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ пѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львѳвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ той воды здѣлавъ се, що въ Антверпiи на выставѣ всемiрнѳй зѳстала публично проклямована и ѳдзначена. Цѣна фляконy меншого 80 кр., бѳльшого 1.50 кр.

Нігретина. Выборне, средство до фарбованя въ сейчасъ волоса на тревалу и красну барву чорну и темну; єсть цѣлкомъ нешкѳдливе а въ ужитю цѣлкомъ поѳдинче. Цѣна 1 зр.

Бѣлй и гарнй руки. Найбѳльше червонi и попадалi руки выбѣлять ся и выпѣжнить ся по кѳлькоразовѳмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обувя и шкѳръ, мягчить шкѳру, робить ся непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр. и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ фiлiяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНѲВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пѳдставѣ концесiи Высокого ц. к. Мiнiстерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнѳсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членѳвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкѳдъ огневыхъ пѳдъ найприступнѣйшими условiями и почислюе можливо найнизшiй премiи.

Всякi шкоды лiквiдують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить паразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и контракты заключенi зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнѳсть обезпечувати якъ найбѳльшi сумы.

Друки якъ и всякi поясненя подають Аґенты, установленi у всѣхъ мѣстахъ и бѳльшихъ селахъ якъ и 4414 14—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Домовi аптички противхолєричнi

пѳсля припису и указокъ

Д-ра О. Вiдманна

ц. к. совѣтника санiтарного и примаря шпиталю головного у Львовѣ — **зложила и удержуе на складѣ**

Аптика пѳдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Тi аптички мѣстять пѳбочь розвѣдки д-ра О. Вiдманна всякi средства зарадчi а такожъ и необходимi для поданя першои помочи лѣкарскои недужимъ на холеру особамъ.

Цѣна аптички разомъ зъ опакованьемъ 5 зр. а. в. Замовленя зъ провiнцiи полагоджуесь вѳдворотною почтою.

Складъ въ Перемышли въ аптицѣ пѳдъ „звѣздою“ Вол. Маньковского. 4420 11—?

„СЛАВІЯ“

банкъ взаимныхъ убезпеченiй въ Празѣ.

ГОЛОВНЕ ЗАСТУПНИЦТВО

для Галичины и Буковины

въ Львовѣ ул. Коперника ч. 5.

принимаетъ въ секцiяхъ I—II убезпеченiя на житье, въ секцiи IV убезпеченiя отъ огню и удѣляетъ пожички ц. к. урядникамъ, убезпеченымъ въ ей секцiи II за забезпеченьемъ и на срокъ уморенiя ажъ 12 лѣтный.

Фонды резервныи банка „Славiя“ выносятъ концемъ года 1891 **злр. 5,479.788 кр. 90 а. в.** выказаный же мастокъ банка „Славiя“ концемъ г. 1891 **злр. 5,609.463 кр. 32 а. в.**

Въ протягу своей дѣятельности т. е. отъ 15 мая 1869 г. ажъ по 31 декабря 1891 г. выплатила „Славiя“ отшкодованьи и забезпеченыхъ капиталовъ въ загальной суммѣ **злр. 20,012.991 кр. 82 а. в.**

Фондъ емеритальный аентовъ „Славiи“ выноситъ концемъ г. 1891 **злр. 111.264 кр. 94 а. в.**

Зголошенья о удѣленье аенцiи въ мѣсцевостяхъ, где „Славiя“ не есть заступована, принимаютъ ся. 3794

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 227. Львôвъ, Четверъ 8 (20) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
за мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:
на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лишь на попереднє застереженьє. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта

Поєдиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надосланє“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 20 н. ст. жовтня 1892.

Засѣданя делеґацій австрійского сего року бôльше оживлений, якъ коли небудь давнѣйшими роками. Давнѣйше выявляла ся слабша або сильнѣйша опозиція лишe въ делеґації угорскôй, отъ пр. зразъ по россійско-турецкôй вôйнѣ, коли розходилось о способъ адміністрованя окупованых краєвъ, або коли Угры чули ся обыдженими въ правах своихъ національныхъ въ орґанізації армій австрійскои. Делеґація Долитавщины, можна бы сказати, вôдзначалась завдно великою повôльностію для всего, що коли-небудь заряджено на полі політики заграничної, и нѣколи не выступала серіозно противъ ростучихъ потребъ буджету военного. Аж сего року выявилась сильна опозиція вô стороны молодо-Чехôвъ устами делеґатôвъ Айма, д-ра Пацака и Масарика. Прочѣ сторонництва, заступленѣ въ делеґації австрійскôй, представились сего року зовсѣмъ льояльными якъ супротивъ заграничної політики, такъ и буджету военного.

Читателѣ „Дѣла“ мають уже передъ собою рѣчи поодинокихъ делеґатôвъ австрійскихъ, выголошенѣ чи то въ комісіи буджетовôй, чи на повнôмъ засѣданю. Де-що найдуть и въ нинѣшнôмъ выданю, а именно вôдповѣдь гр. Кальнокого и рѣчь д-ра Пацака. Зъ тыхъ рѣчей зможуть собѣ навѣть вытворити свôй обективный осудъ о всѣмъ, що тамъ зайшло, и про все, що тамъ говорилось.

Мы тôлько въ головныхъ чертахъ подамо образъ есенціональныхъ справъ, выведеныхъ въ-перве на ширшу арену, може навѣть въ тôй цѣли, щобы Европѣ дати голоснѣйшу звѣстку о поглядахъ поодинокихъ сторонництвъ, заступленыхъ въ делеґації австрійскôй.

Головнымъ предметомъ дискусій и полемики бувъ тридержавный союзъ, за тымъ союзомъ высказались Нѣмцѣ устами Плънера, Поляки устами Яворского, шляхта ческа устами гр. Букса, старо Чехи устами Мезника, Словѣнцѣ устами Ґреґорчича, націоналы нѣмецкій устами Ріхтера и Італіяндѣ устами Люцатого. Отже всѣ бôльшѣ сторонництва и фракціи годилась на те, що тридержавный союзъ, до котрого починъ давъ кн. Бісмаркъ ще въ 1879 р., звязавшись тайнымъ союзомъ зъ Австріею, до чого опôсля приступила и Італія — що той союзъ вповнѣ вôдповѣдаѣ потребамъ політичнымъ Европы и, наколи при помочи его удалось удержати миръ черезъ тринацять лѣтъ, то тымъ самымъ вартôсть его оправдана, а нинѣ не заходить потреба зрывати его а глядати за иншими комбінаціями.

Сконстатовано при тôмъ, що тридержавный союзъ заключеный не за для агресивныхъ цѣлей, а лишь для удержаня мира. Але зъ другои стороны вôнъ обовязуе всѣ три державы до солідарнои акціи противъ того, хто бы миръ сей посмѣвъ нарушити або шкодити интересамъ однои зъ трохъ союзныхъ державъ.

Въ опозыціи, и то дуже яркôй, до сего союза станувъ молодо-Чехъ Аймъ. Бесѣда его, — якъ навѣть признавъ д ръ Плънеръ, — була знаменита, тôлько погляды на цѣлу справу були надто субективнѣ. Пос. Аймъ говоривъ за вôрваньемъ союза зъ Нѣмеччиною та Італіею, указуючи, що обѣ тѣ державы въ послѣдныхъ десяткахъ лѣтъ [1859 и 1866] нанесли Австріи найбôльшѣ шкоды. До Італіи втратила Австрія Льомбардію и Венецію, а Прусы вôдобрали Австріи весь вплывъ на справы нѣмецкѣ. Натомѣсть предкладавъ пос. Аймъ союзъ Австріи зъ Франціею и Россіею и назвавъ такій союзъ природнѣйшимъ, а зъ Россіею навѣть историчнымъ. Що зъ Россіею Австрія шла довгѣ часы рука въ руку, именно въ справахъ балканьскихъ, се рѣчь звѣстна. Обѣ тѣ державы бороли ся спôльными силами противъ Туреччины яко томительки христіянъства и Славянъ, Румунôвъ и Грекôвъ, вôдъ часôвъ Кароля VI го. Побôчь Кароля VI, Іосифа II. та Леопольда II. бороли ся зъ Туркамы Анна и Катериня II., а навѣть въ найновѣйшихъ часахъ, т. в. 1876 року, акція Австріи була зъ акцією Россіи такожь паралельною. Але по тôмъ часѣ претенсіи Россіи на Балканахъ стали надто широкими, а для Австріи навѣть небезпечными, и въ тôй обставинѣ треба по-части шукати за причиною, що „историчный“ союзъ розбавъ ся. Такъ само, предкладаючи союзъ Австріи зъ Франціею, пос. Аймъ не увзглядниvъ, кôльки то шкоды наносила тая держава Габсбурґамъ вôдъ початку XVI. вѣку, а скôнчивши на 1859 роцѣ, коли Наполеонъ III. помôгъ Італіянцамъ вôдорвати Льомбардію, и на 1866 р цѣ, коли позволивъ Прусамъ и Італіи ударити на Австрію зъ двохъ бокôвъ. Якъ бы заключуванье союзôвъ опиралось на историчныхъ згадкахъ, то нема державы въ Европѣ, котра бы не була въ силѣ придадати собѣ якои небудь кривды вôдъ того або другого сусѣда. Кривды тѣ затирае часъ, замазують новѣ ситуаціи междержавнѣ, новѣ интересы або новѣ грозы. Згадки историчнѣ сходять на друге поле. Пос. Аймъ правивъ ся вродженою — признаемо вавѣть оправданою — антіпатією до Нѣмцѣвъ взаґалѣ, а зъ другои стороны бôльше демонстративною симпатією до Россіи и Франціи. Ефектъ рѣчи пос. Айма значно ослабивъ ся, коли старо-Чехъ Мезникъ запротестувавъ выразно противъ того, мовь-бы народъ чесвій въ цѣлости подѣлявъ погляды пос. Айма.

Другій молодо-Чехъ д-ръ Пацакъ, ударивъ на то, що міністерство вôйны противне плеканю національного духа въ арміи, а навѣть оскорбляють ся чувства народу ческого. На тôй точцѣ выводы его були вправдѣ дуже драстичнѣ, але до того посолъ чесвій мавъ право якъ Чехъ-патріотъ. Коли языки нѣмецкій та мадярскій мають повне рôвноуправненье въ школахъ войсковыхъ та въ щоденнôмъ житю войсковôмъ, то годѣ доглянути, щобъ другѣ народности австрійскѣ могли величатись якими-небудь ширшими правами на тыхъ полях. А звѣстна рѣчь, що націоналізмъ есть сильною пôдоймою хоробрости кождои арміи.

Заступникъ Русинôвъ въ делеґації австрійскôй, о. Мандичевскій, не забиравъ голосу. Натомѣсть пос. Яворскій, вôдпираючи звычайнымъ собѣ тономъ менторскимъ выводы пос. Айма, заявивъ, що за тридержавнымъ союзомъ промавляе въ имени всего краю, отже не лишь Полякôвъ але и Русинôвъ...

Що якъ що, але шкода, що делеґатъ-Русинъ, о. Мандичевскій, не пôднѣсъ по-при другихъ делеґатах бодай тых звѣстныхъ кождому Русинови покривджень, якихъ зазнають Русины въ арміи яко народъ. Звѣстна рѣчь, що языкъ рускій не маe въ школахъ войсковыхъ рôвноправности, — що войскове грекο-католицке духовеньство есть такъ упослѣдженe, що жаденъ капеланъ войсковый не може стати парохомъ войсковымъ, — що въ русскихъ регіментахъ дуже часто упослѣдженый рускій языкъ и рускѣ свята, — и т. д. Належало бы, щобы на будучôй сесіи делеґацій заступникъ рускаго народу все те пôднѣсъ, — а сказавши мимоходомъ, и руска суспôльность повинна бôльше, нѣжь то нинѣ дѣесь, слѣдити за пошановањемъ правъ русчины у войску. Мы жь Русины по Нѣмцяхъ, Мадярахъ и Чехахъ ставимо найбôльше войска, — бôльше вôдъ нашихъ сусѣдôвъ Полякôвъ, — тожь и маемо повну пôдставу домагати ся, щобы держава вôдповѣдно увзглядняла нашѣ національнѣ права въ арміи...

Чи для Русинôвъ въ Галичинѣ истнують законы?

[Письмо зъ Тернопôльского.]

На п ясненье сего питаня хочу подати до вѣдомости ширшои публики, а заразомъ до кого се належить — два факты одного нату ры, однакъ властями нашими адміністративными порѣшенѣ цѣлкомъ противно.

Одинъ фактъ такій:

Року 1888 внесла Стефанія Станислава Козачекъ зъ Кобыловолокъ поданье до ц. к. староства въ Теребовли зъ повѣдомленьемъ, що она переходить зъ римо-кат. обряду на грекокат. обрядъ. Въ вôдповѣдь на то одержала згадана петентка таке рѣшенье зъ ц. к. староства:

„C. k. Starostwo nie może uwzględnić prośby Waszej o przyjęcie do wiadomości przejścia Waszego z obrządku rzymsko kat. na obrządek grecko-kat. z powodu, że pominąwszy, że nie doręczono do podania metryki chrztu [котрои видати не хотѣли] dowodzącej, iż jesteście obrządku rzymsko-kat., przejście z obrządku rzymsko-kat. na obrządek grecko-katolicki jest nie dopuszczalne. Ustawa bowiem z 25 Maja 1868 Dz. p. p. N. 49 i z 18 Stycznia 1869 Dz. p. p. L. 13. dozwala tylko przejście z jednego w państwie Austryackim uznanego wyznania czyli kościoła do drugiego, nie zaś przejście z obrządku jednego na drugi tegoż samego kościoła, jak w niniejszym wypadku kościoła katolickiego, który wedle rozporządzenia z dnia 20 czerwca i 13 października 1781 i 24 Stycznia 1850 Dz. p. p. l. 39 §. 1. jest jednym kościołem zachowującym trzy obrządki to jest: rzymski, grecki i ormiański.

Przeciw niniejszemu orzeczeniu przysługa Wam prawo rekursu do Wysokiego c. k. Namiestnictwa który do dni 14 po doręczeniu wnieść można przez tut. c. k. Starostwo.“

Зъ вôдповѣдію сею для стороны выслало заразомъ ц. к. староство теребовельске комунікатъ грекο-кат. урядови деканальному въ Теребовли такого змѣсту:

L. 11.107. Wielebnemu Urzędowi dekanalnemu grec.-kat. w Trembowli.

Do wiadomości z uprzejmą prozbą o wpłynięcie na urzęda parafialne tut. dekanatu w celu położenia tamy szerzącemu się w tut. powiecie zwyczajowi a w skutkach mogące byc dla kościoła katolickiego i społeczeństwa zgubnym zmiany obrządków aby, czego nie przypuszczam po tutejszym klerze, nie tylko strony nie skłaniały do zmiany obrządku, ale téż zechciały odwodzić strony od takiego zamiaru, przedstawiając zamiar taki mającym — że zmiany obrządku tak wedle ustaw kościelnych jak i cywilnych są niedopuszczalne.

Trembowla dnia 26 października 1888. Za c. k. starostę *Jagoszewski.*

Другій фактъ такій:

Сего року внесъ таке поданье Яннмъ Явный и его сынъ зъ Ходачнова великого до ц. к. староства въ Тернополи, однакожь зъ повѣдомленьемъ, що переходить зъ обряду грекο-кат. на обрядъ римо-католицкій. И що жь дѣе ся? Ц. к. староство пôдъ днемъ 18 сѣчня с. р. приймае до вѣдомости се заявленье а ц. к. намѣстництво на внесеный рекурсъ рѣшенье староства въ цѣлости потверджуе, лише зъ припорученьемъ, щобы залягаючій довгъ конкуренцій

Письма зъ Вѣдня.

[Выимки зъ листôвъ молодого Русина.]

У вересни.

.... Розглядаюсь по тôмъ славнôмъ мѣстѣ. Передовсѣмъ заглянути треба до св. Варвары. Се вже такъ у кождого Русина. Въ церквѣ св. Варвары стрѣтишь и найбôльше антірелиґійного радикала.

Вôдправа тутъ иде трохи инакше якъ у насъ, — „мирствують“, — проповѣди бывають у великій свята. „Русь“ вѣденьска ходить до церкви дуже радо, пôсля нашихъ звычаївъ судячи, навѣть за часто, а друге цѣкаве: нема тутъ у нашои интеліґенціи звычаю, щобъ середъ богослуженя выходити, — всѣ чекають благословленя. Лучило ся бути свѣдкомъ вѣнчаня д ра мед. Антона Скнслевича зъ панною Марією Шкворôвною. Вôнъ присягавъ по русски, она по чески. Чехамъ подобавъ ся дуже нашъ обрядъ.

Друга моя візита належить „Громадѣ“. Поки-що не розписуюсь богато, — може пôзнѣйше, — теперь лише згадаю: Кôлькохъ молодыхъ патріотôвъ старае ся стягнути „Русь“ до купы. Побôчь урядника, лѣкаря, адвоката побачивъ тутъ роботника, листоноса, купця, балакають мѣжь собою спôльно о сѣмъ то о тôмъ, по русски. Не треба й казати, яка та русчина тыхъ вѣденьскихъ Русинôвъ [розумѣю Русинôвъ не зъ верствы інтеліґенціи]. Слова и нѣмецкѣ, и ческѣ, и польскѣ, и рускѣ — творять русну мову. Та годѣ инакше. Добрей то, а певно буде лѣпше! Патріоты, де тôлько можуть, выглядують Русинôвъ. Не одному черезъ кôльканацять лѣтъ и забулось за Русь, а тутъ его займе одинъ-другій, та й вôдозве ся струна почутя національного... и досыть людей бувае на сходинахъ „Громады“. Зъ мужчинами приходять и жѣнки й дѣти... Тѣ, о котрыхъ въ Галичинѣ думаемо, що они може найбôльше займають ся „Громадою“, зовсѣмъ того не роблять. Они бôльше для чести... Молодшѣ ихъ собрата двигають цѣлый тягаръ по щирости вытревало. Честь имъ за се!

„Сѣчовикôвъ“ ще нема у Вѣдни. Жду на нихъ нетерпеливо, хочу и ихъ пôзнати. Може они стануть инакшѣ...

. . . . . .

На-равѣ завязъ мене антісемітизмъ и то основно. Дуже то цѣкава звѣрина, особливо для насъ Русинôвъ галицкихъ, котрѣ не маемо нѣ троха причины симпатизувати зъ семітами... У Вѣдни антісемітизмъ на порядку дневнôмъ. А видно его бодай по тôмъ, що священника, де сберне ся, всюды хтось поздоровить: тутъ поважный паниско уклонить ся, тамъ зновъ панѣ та панночка „Küss' die Hand“ скаже, ба де-хто и въ руку поцѣлуе. Все те — якъ кажуть — робить антісемітизмъ — се одна зъ внѣшныхъ ознакъ житя. Ба не лишь „цивілі“, лучае ся, й войсковѣ здоровлять священкôвъ. Я чей же не така повага, а дуже часто лучаесь менѣ вôдклонюватись и офіцерамъ.. У насъ Русинôвъ хоть хто що въ серци маe, то маe лише въ серци, а на внѣ, бодай не казати... Оно такъ у насъ не лише зъ якимесь тамъ антісемітизмомъ, але и въ усѣмъ патріотизмомъ. Правда, деякѣ мають его на языцѣ, та въ серци не мають, — а тутъ и се рѣдко. Духовеньство тутъ поважане, а коли неразъ Галичанамъ здаесь инакше, то се поглядъ хибный. До священикôвъ вôдносять ся не конче приязно тôлько роботники, та й то не всѣ, а лишь тѣ, що улежуть агітаціямъ жидôвскихъ ґазетъ. Жиды тутъ якъ-разъ тыми, що пôдшившись пôдъ вольнодумство, пôдъ ліберализмъ, пôдкопують повагу духовеньства, абы тымъ лекше опôсля выкористувати бѣдаківъ. Жиды удають демократôвъ та вольнодумныхъ, въ ґазетахъ выступають на словахъ яко приятелѣ роботникôвъ а на дѣлѣ выкористовують ихъ де тôлько дасть ся. Всѣ тутешнѣ жидôвскѣ часописи суть орґанами капіталістôвъ, хоть на око выглядають вольнодумно, а навѣть демократично. А треба знати, що переважна часть часописей нѣмецкихъ есть жидôвска, редаґована жидами, тѣломъ и душею. У Вѣдни есть лише два дневники христіянскѣ, а то „Vaterland“ и „Deutsches Volksblatt“, — прочѣ всѣ жидôвскѣ. Отже якъ-небудь они й называють ся та хочь они неразъ въ патріотичну, навѣть въ чисто-національну нѣмецку одежу прибранѣ, — они жидôвскѣ и мають на цѣли тôлько интересы жидôвскѣ. Всѣ „Прессы“, „Таґблятты“, „Фольксцайтунґа“, „Естеррайхеры“, — все те jüdisch.. У насъ богато людей о тôмъ не знае, якъ и не знае всѣхъ штучокъ жидôвскихъ капіталістôвъ, заступуваныхъ тою прасою...

Тутъ у Вѣдни антісемітизмъ — квестія дня. Кождый жидъ на священника дивить ся басомъ, навѣть коли той що у него купуе, отже дае ему зароблятн... Мѣжь тымъ антісемітизмъ значно зростае зъ кождымъ днемъ. Се лютять жидôвъ и они ажь казять ся въ своихъ часописяхъ, але то вода на млынъ антісемітôвъ, бо досыть таку жидôвску часопись переглянути, щобы статись антісемітомъ, если маe ся почутье власнои гôдности. Незадовго маe тутъ вôдбути ся доповняючій выборъ посла до рады державнои. Жиды, абы не допустити антісеміта, форсують Кронаветтера, хочь Кронаветтеръ зъ пересвѣдченя демократъ и вольнодумный, але що ворожо настроеный противъ духовеньства, жиды пôдпирають его всѣми силами...

——

Въ жовтни.

Тутъ люде мають понятье о товариствахъ инакше нѣжь у насъ. Хто належить до якого товариства, то належить душею и тѣломъ. Цѣль товариства, до котрого приступае, есть для него святою. Вôнъ до тои цѣли стремить спôльно зъ другими членами и самъ зъ-особна зъ цѣлою енерґією. Нашѣ „Просвѣты“, „На-

ный въ квотѣ 28 зр. приказало переходячому зложити. Але и на внесене въ тій справѣ поданье доси не здобуло ся ц. к. староство на нѣяке зарядженье.

По прочитаню сихъ двохъ фактовъ — чи-жь не насуваесь тутъ само собою поставлене нами на заголовку питанье: чи для Русинівъ въ Галичинѣ истнують закони?

Въ виду наведеныхъ яркихъ фактовъ належало бы, щобы всѣ вплывовій чинники руській, котрыхъ обовязкомъ есть стояти на сторожи правъ нашихъ, — такъ передовсѣмъ Всесвѣтлій Консисторія нашій, а опосля „Народна Рада“ и нашій послы въ радѣ державній — заинтересувались тою справою и упомнулись, де треба, щобы толкованье законовъ було для всѣхъ однакове, — щобы не було полишене цѣлковитій довольности властей, котрыхъ довольность — якъ бачимо — выходить лише на нашу кривду!

О делеґатахъ на испыты въ народныхъ школахъ.

[Письмо зъ Золочѣщины.]

Вѣдомо, що ц. к. окружній рады школьній высылають на головній испыты въ народныхъ школахъ — своихъ делеґатовъ, котрій опосля предкладають детайличне справозданье о успѣхахъ дѣтей въ наукахъ, о поведенію учителя и т. д. Розумѣе ся, що такій делеґаты назначують ся въ засадѣ только зъ hierarchii społeczn-on, або ще зъ łacińskich kanonik-овъ, хоть-бы они були навѣть зъ другого округа школьного. Рускимъ священникамъ не повѣрює ся такихъ мандатовъ, — они ще inhabiles до такихъ рефератовъ, хотяй мають академичне образованье и подъ тымъ взглядомъ о цѣлій небеса высше стоять вподъ многихъ панівъ-доробкевичівъ, котрій причисляють ся до hierarchii społeczn-on.

Але жь зъ тыми делеґаціями дѣють ся не разъ потѣшній исторіи. На примѣръ: окружна рада школьна делеґуе дѣдича. Дѣдичь выѣзджаючи на купелѣ або на „wyścigi“, делеґуе „rządcę“ — а „rządca“, перешкожденый въ послѣдній хвили, делеґуе „ekonoma“! Той „przewodniczy“ испытови — и на той часъ священникъ и учитель ему подчиненій. Та й цѣкаве то мусить бути справозданье такой повази педаґоґічной, предложене о станѣ дотычной школы!

Мы вже бачили такихъ sub-sub-делеґатовъ, але не читали ихъ справозданій. Зате недавно случайно попавъ намъ подъ рука рефератъ иншого делеґата окружной ц. к. рады школьной ось-такого змѣсту:

„Z przyjemnością się przekonałem, że w szkole w Bi... rusczyzna nie bierze przewagi, jak to bywa we wschodniej Galicyji, gdzie nauczyciel greckiego (?) obrządku... и т. д.

Подпись: Al. hr. W...“

Якъ бачите то справозданье не економа, ані самого ґрафа, що вже своєю позиціею въ суспольности на стольно повиненъ высоко стояти, абы шовінізму не мѣшати до науки и не руководити ся заслѣпленьемъ кастовости и нетолеранціею, коли ходить о совѣстну оцѣнку школы и учителя. Впрочомъ показуе п. ґрафъ грубу ігноранцію, коли вдержывъ у исходній Галичинѣ учителѣвъ „greckiego“ obrządku. А для окружной рады школьной memento: кому мае повѣрювати заступництво на рѣчныхъ испытахъ въ народныхъ школахъ и на яки мае числити справозданя!

Ольѣвскій.

Спольній делеґаціи.

На третомъ засѣданю плевархомъ австрійской делеґаціи, во второкъ, приймовъ на порядокъ дневный буджетъ міністерства войны.

Референтъ дел. ґр. Бадені, а до голосу записали ся: contra д-ръ Пацакъ, pro Гофманъ-Велленгофъ и Кушаръ.

Дел. д-ръ **Пацакъ** вказуе на тяжкій тягары войсковій, котрій въ року на рокъ зболышають ся, бо навѣть сего року жадають $3^1/_2$ міліона больше. Тыхъ, що жалують ся на се, не лишь не слухаесь, але противно ще й высмѣваесь. Чеській народъ знае, що одинокою причиною тыхъ величезныхъ тягаровъ войсковыхъ — тридержавный союзъ. Тягары войсковій, спонуканій союзомъ, служать для охороны чужихъ интересовъ противъ Франціи и Россіи. Коли бы наступило яке порозумѣнье зъ Россією въ квестіи всходній, тогдѣ бы буджетъ военный значно зменшивъ ся. Вотакъ перейшовъ бесѣдникъ на квестію національну въ арміи. Непошанованье поодинокихъ народностей може довести до найбольшого заколоту. Чеській народъ мусить выступити передъ форумъ народовъ зъ жалобою, що его народности въ арміи не лишь не шанують, але навѣть понижають. Въ зарядѣ арміи подыбаемо той самъ германізаційный напрямъ, що й у внутрѣшній политицѣ централістично германізаційній. Чеській народъ мусить ужити политичныхъ средствъ примусовыхъ, щобы добути признанье для своихъ національныхъ домагань. Такій политичній средства примусовій дуже успѣшно дѣлають, якъ се можна часто бачити въ Угорщинѣ. Вотъ Мадяровъ можна много навчити ся. Своимъ рѣшучимъ, рѣшучимъ выступленьемъ добувають признанье для своеи народности супротивъ централістичныхъ тенденцій управы армія. Мадярамъ признано, що всѣ потомцѣ въ кадетскихъ школахъ обовязаній вчитись по мадярски, противно же въ Чехіи заказано потомцямъ въ школахъ кадетскихъ уживати чеської мовы навѣть по-за службою. Мадярскимъ полкамъ наказано вотповѣдати на письма громадъ по мадярски, въ Чехіи жадаесь безусловно нѣмецкой вотповѣди. Заказуе ся музикамъ войсковымъ грати національній творы чеській; офіцировъ, що говорять по чески, переносить ся до далекихъ ґарнізоновъ. Въ тыхъ всѣхъ подѣяхъ бачимо непошанованье національныхъ чувствъ чеського народу и длятого треба спытати: Чи Чехівъ трактуе ся мовь бунтарску армію англійску и чи мы народомъ цыганівъ и жебраковъ? Въ Чехіи не дозволяесь воякамъ говорити по чески, если бы таке сталось въ Угорщинѣ, то тамъ заразъ закликано бы: Прочь зъ Баверомъ! Боять ся Мадяровъ и въ того найлѣпше можна научитись, якъ побуваесь пошанованя народности въ арміи. Чей же не схотять довести до того, щобы межь чеськимъ народомъ а войскомъ настали такій вотносины, якъ въ полудневомъ Тироли.

Нелюдске поведенье многихъ вотфіцировъ и офіцировъ супротивъ простого вояка обурює чувства населенія и треба доконче ему зарадити. Тутъ навѣвъ бесѣдникъ вольку драстичныхъ примѣровъ. Дальше говоривъ про невотповѣдный подѣлъ Моравы на войсковій округи, про реформу карного закона войскового, про потребу дволѣтнои службы войсковои и про предложену реорґанізацію женістовъ.

Міністеръ войны заявивъ, що языкомъ службовымъ въ арміи мусить остати нѣмецкій. Сей „мусъ“ неразъ вже бувъ ухиленый сильнѣйшими обставинами и больше могучій люде анѣжь міністеръ войны мусѣли вотклыкати слово „мусъ“. Міністеръ сказавъ, що армія мусать бути австрійскою, а я потаю, чи если хто признае ся и чує ся, що вонъ Чехъ, Хорватъ або Полякъ, то вже вонъ выключеный вотъ поняти Австріець? Въ Австріи взагалѣ а спеціально въ арміи нема нѣякои мовы державнои. Одного лишь не хотѣли бы мы перенять вотъ Мадяровъ, именно ихъ поведена супротивъ иншихъ народностей, але сего они навчились вотъ ґермавізаційнои системы, а такій вдеѣ хоче міністеръ войны ввести до арміи. Чи мадярскій и нѣмецкій воякы мають мати больший права анѣжь чеській воякы; чи тамтій мають бути вояками першои клясы, а сій другои?

Вотакъ драстично представивъ послѣдну подію на Угорщинѣ — именно що-до положена вѣнця на памятникъ ґенерала Ґенціого — а закончивъ словами:

Правительство повинно бачити, якъ се небезпечно довести народы въ непримиримую опозицію, бо якъ прийде година, коли треба буде приєднати собѣ народы для потребъ монархіи и династіи, тогдѣ при томъ помирею, вымушенотмъ якъ теперь въ Угорщинѣ, полишить ся дуже прикрый несмакъ, що буде затроювати всяку теперѣшность. И у насъ доводить ся справы до крайности, тожь уважайте, щобы не робити зъ воякотвъ вѣрныхъ цѣсареви воякотвъ державы ворожои для народу. Vestigia terrent.

Дел. д-ръ **Гофманъ-Велленгофъ** обговорювавъ справу реорґанізаціи технічныхъ вотдѣлотвъ войсковыхъ. Сею реформою засмочено несподѣвано делеґаціи, а про ню неконче добре высказались деякій фаховій люде, якъ бар. Салісъ-Соглio. Зъ высказу міністра про брошуру бар. Саліса выходило бы, мовь бы она була не на руку міністрови. Длятого найлѣпше було бы вотложити цѣлу справу на потѣмъ. Вотъ домагавъ ся, щобы доставы войсковій були приступній и для дробныхъ промысловцѣвъ.

Дел. **Кушаръ** говоривъ про деякій домагання мѣста Любляны до заряду войскового.

Дел. **Руссъ** казавъ, що жалобы д-ра Пацака що-до покривдженя чеськихъ офіцировъ неоправданій. Рotно жь не було въ томъ такту, втягати до дискусіи внутрѣшній справы мадярскій, бо становище правнодержавне Угорщины цѣлкомъ рotзнить ся вотъ становища Чехіи.

Дел. **Пацакъ** въ репліцѣ заявивъ, що становище Чехіи и Угорщаны одно и те саме. Цѣсарь мае титулъ: „Цѣсарь Австріи, король Угорщины, король Чехіи“. Чеській народъ надѣе ся коронаціи короля и нѣколи не зрече ся сеи надѣи. Закидъ, мовь бы въ промовахъ молодо-Чехотвъ була пересада, неоправдатый, бо коли ліберали були въ опозиціи, то ихъ промовы були ще больше пересадній.

Міністеръ войны **Баверъ** заперъ закидъ дел. Пацакови, що вонъ не назвавъ, крotмъ одного, нѣякихъ фактотвъ покривдженя Чехотвъ у войску. Сей одинъ фактъ буде предметомъ строгого доходженя. Що до національного духа въ арміи, то справдѣ вотъ мае велику вагу. Лишь сей духъ мусить бути льояльный, вотльный вотъ всякихъ сепаратистичныхъ забаганокъ, бо въ противномъ случаю нема чого й думати про одноцѣльность арміи, котра есть головнымъ условьемъ всякого успѣху. Я зъ мого становища заявляю: знаю добре про законну угорску мову державну, але не знаю про нѣяку чеську мову державну, я знаю въ арміи лишь одну мову службову, а по-при ню ужитье мовы матѣрнои. Кождому офіцировi наказано вывчитись мову матѣрну свого полку и вотъ того зависить его авансъ. Говоренье про заказ уживания чеськои мовы вже неразъ повторяло ся, але не наведено нѣякихъ конкретныхъ случаѣвъ.

Жалобы на нелюдске поведенье супротивъ простыхъ воякотвъ не вповнѣ оправданій. Кожда провина того рода розслѣджуесь основно, якъ лишь дойде урядово до вѣдомости. Нема красшого регуляміну войскового надъ нашъ подъ взглядомъ приписотвъ що-до трактованя простыхъ воякотвъ. Правда, можуть лучати ся надужитя. Отъ и мене разъ почтовый вотзъ повалявъ на землю, але за для сеи незручности вотзника не впало менѣ на гадку интерпелювати міністра торговлѣ.

Рotно-жь що-до реформы войскового закона карного можу вповнити, що робить ся въ томъ напрямѣ, але годѣ всего наразъ перевести, бо то велика и тяжка праця.

Вотъ конець позволю собѣ приметити, що закиды повинній опирати ся на фактахъ, бо въ иншомъ случаю не лишаесь менѣ нѣчого иншого, якъ зложити ихъ ad acta.

Друга часть промовы міністра вотносилась до закидотвъ дел. Гофмана-Велленгофа що до реорґанізаціи технічныхъ войскъ. Міністеръ доказувавъ, що така реорґанізація доконче потрѣбна, а за нею заявились фахівій люде.

Референтъ ґр. **Бадені** жалуе, що теперь вже не ухвалюесь въ делеґаціяхъ буджету военного такъ одноголосно якъ давнѣйше. Що до закидотвъ Плянера противъ цѣлого чеського народу, то треба сказати, що не можна осуджати цѣлого народу на потставѣ листотвъ одного чоловѣка зъ передъ 20 лѣтъ (листъ Паляцкого), але треба зважати на се, що репрезентанты того народу говорили черезъ 10 до 12 лѣтъ тутъ и въ радѣ державнотй. Они всѣ були тогдѣ за тридержавнымъ союзомъ.

При спеціальнотй дискусіи ухвалено цѣлый буджетъ военный по предложена правительственного. Рotно-жь принято резолюцію взываючу міністра войны, щобы, по можности, вже въ будучотмъ буджетѣ вставивъ суму потрѣбну до полѣпшеня харчу воякотвъ.

Вотъ конець приймовъ подъ дискусію кредитъ окупаційный, а забирали голосъ: contra д-ръ Масаржикъ и Сливичъ, а за Бернрайтеръ.

Новый статутъ взорцевый для громадскихъ и повѣтовыхъ касъ щадничихъ.

Міністерство справъ внутрѣшныхъ выдало теперь новый статутъ взорцевый для громадскихъ и повѣтовыхъ касъ щадничихъ.

Про сей статутъ каже такъ комунікатъ выдѣлу краевого:

Въ статутѣ заведено деякій новости хосенній для розвитку институцій касъ щадничихъ, але суть такъ и такій постановы, котрій не можуть причинати ся до розбудженя середъ громадскихъ и повѣтовыхъ репрезентацій змагань до завладаня касъ щадничихъ.

До сихъ послѣдныхъ постановъ належать:

а) постанова, силою которои каса ощадности не мае бути громадскою институцією а взглядно повѣтовою, але институцією самостойно заложеною и устроеною, а стоячою подъ наглядомъ державы.

б) выкинеье зъ давного взорцевого статуту постановы, по которои важность ухвалъ выдѣлу касы ощадности мала бути оцѣнювана по постановъ громадского закона а взглядно закона о повѣтовотй репрезентаціи.

в) ново введена постанова, що позички удѣлюваній краямъ, повѣтамъ и громадамъ можуть давати ся лише за нождоразовымъ призволомъ политичной власти.

Постанова, що касы ощадности не суть громадскимъ а взглядно повѣтовымъ заведеньемъ противить ся фактови, що громада або повѣтъ, закладаючи касу ощадности, поносить не лишь кошты першого ей заложеня, але також мусить дати запоруку за те заведенье, отже громады и повѣты безъ сумнѣву суть заангажованій тутъ своимъ майномъ въ высокотй степени.

А постанова вотмовляюча касамъ характеръ громадскихъ або повѣтовыхъ заведень вже зъ горы выключае можность выконуваня контролѣ и нагляду надъ сею институцією зотъ стороны громады або повѣту, котрій дають запоруку, а тымъ самымъ суть ихъ зверхными властями.

На подобне пасивне становиско рескрипту міністерскій спыхае також и выдѣлъ краевый взглядомъ касъ, якій закладають громады и повѣты.

Новый статутъ взорцевый що-до повышшои постановы стоить въ суперечности зъ постановами §§. 98 и 99 гром. зак., заразомъ §. 48 закона о повѣтовотй репрезентаціи, отже яко обмежаючій права автономіи повиненъ бути безусловно усуненый.

Заходы краевого выдѣлу змѣряючій до захоты повѣтовъ и громадъ, щобы они заводили у себе касы ощадности, мали також на цѣли уленшенье для громадъ и повѣтовъ въ узысканю потрѣбного кредиту. Постанова статуту, що такій позички можуть бути удѣлюваній лише за призволомъ политичной власти зъ одной стороны, се стѣсняе дѣяльность касъ, а зъ другои стороны незмѣрно утрудняе повѣтамъ и громадамъ выкотсновуванье ихъ власныхъ институцій. Така постанова не може бути пожадана для начальниковъ властей автономичныхъ, котрій мусять призволити на затягненье большихъ позичокъ. Вотмова зотъ стороны политичной власти, хочь лише выдана зотъ становиска интересовъ касы, легко може подати причину до незгоды въ сихъ случаяхъ, де зверхній власти автономичній дали призволенье громадѣ або повѣтови на затягненье позички.

Дальшій змѣны заведень у взорцевомъ статутѣ вотносять ся до економичной стороны с. в. до розширеня обсягу дѣланя касы и мають на цѣли лѣпше забезпеченье интересовъ заведеня и сторонъ, наконецъ заводять деякій польги для сторонъ а въ части вотносять ся до внутрѣшного устроеня касы.

Зъ важнѣйшихъ постановъ взорцевого статута треба поднести, що каса може ужити свой фонды на опроцентованій позички для сполученого зъ касою ощадности заставничого заведеня и для евентуального заложеного черезъ касу ощадности кредитного товариства, въ мѣру вотповѣдныхъ статутотвъ подпадаючихъ затвержденю державной власти.

Каса ощадности управнена до заложеня задатковои касы зъ грошей резервового фонду, перевышаючого 5% зложеныхъ вкладокъ. Цѣль задатковои касы: удѣлати особистый кредитъ властителямъ меншои посѣлости и малымъ промысловцямъ, котрыхъ признано за способныхъ и годныхъ до удѣленя имъ кредиту.

Устроенье такои касы и условья признавана зъ нея позичокъ мають вотдлягати затвержденю правительства. Введенье сеи постановы вотповѣдае змаганямъ краевого выдѣлу, котрый ще въ 1884 роцѣ порушивъ гадку у правительства, щобы въ кождотмъ мѣстѣ завести повѣтову касу ощадности сполучену зъ позичковою касою а то въ цѣли удѣлюваня селянамъ зъ сеи послѣдноп особистого кредиту. Треба припускати, що для селянъ и малыхъ промысловцѣвъ кредитъ буде улекшеный. Потля правительственного начерку въ 1884 р. мае призволяти ся на удѣлюванье дешевыхъ позичокъ и на короткій речинець а до того не вымагае ся нѣякои забезпеки хиба въ выимковыхъ случаяхъ. Ту новотсть треба уважати за дуже пожадану, бо она може принести спасенній наслѣдки для вотдвыгненя малого промыслу и меншихъ господарствъ рotльныхъ.

Обсягъ оборотy и ужитку фондотвъ касы розширено крotмъ сего значно въ кольохъ напрямахъ. При позичкахъ на заставы каса може приймати такій цѣнній папиры, котрыхъ не передвиджено въ давнотмъ статутѣ, якъ примѣромъ частковій записы довжній, выданій вотдаными сполками потля закона зъ 30 червня 1884 ч. 116 дн. зак. дер., льосы приватій выданій за ипотечною забезпекою и призволенъемъ властей.

Уживанье касовыхъ фондотвъ буде призволяти ся дальше на опроцентованій позичка державѣ, водными сполкамъ, дальше за нождоразовымъ призволомъ политичной власти краевои заробковымъ и господарскимъ товариствамъ зъ обмеженою або необмеженою порукою, уконституованымъ на основѣ закона зъ 1873 р.

Вотдакъ касовій фонды можна ужити а) на вкладки въ большихъ австрійскихъ касахъ щадничихъ, б) до участи въ оборотѣ почтовыхъ касъ ощадности, наконецъ в) до льокованя на бѣжучій рахунокъ або на касовій асиґнаты въ банкахъ або институціяхъ, котрій попередно зголошено у политичной власти краевои потдъ условіемъ, що се льокованье може бути лише переходове а нѣколи тревале.

Дальшою новотстію постанова, потля котрои касы ощадности обовязаній крotмъ звычайного фонду резервового заложити такій фондъ резервовый, котрый мае служити на покрытье рotзницѣ курсу папиротвъ. Вотнъ мае повстати зъ осягненого, але не зреалізованого въ дни зотставленя білянсу образованого зыску зъ курсу папиротвъ будучихъ власностію касы. Сей фондъ въ білянсѣ мае особно выказувати ся.

Важна для сторотнъ змѣна: вызначенье мінімумъ вкладокъ на 1 зр. (давнѣйше було 25 кр.) а також се, що при установленю стопы процентовои для вкладокъ каса мае на се дивити ся, щобы процентова стопа була тымъ

родній Рады“ и такъ дальше — то не товариства. Двохъ-трохъ робить за сотку, а й та сотка міверна... Тутъ оно инаше: Товаришѣ працюють спольно и соромъ бы бувъ комусь належати до товариства, а нѣчо не робити. Правда, кождый мае для себе вотповѣдне товариство до выбору и потля охоты, силы та квалїфікаціи вписуесь до одного и въ нѣмъ працюе: педаґоґъ въ педаґоґічнотмъ, политикъ въ политичнотмъ и т. д. Длятого и антісемітизмъ тутъ зростае, бо хто записавъ ся въ его рады, то не для парады...

Якъ же то у насъ инаше! Навѣть межь духовенствомъ, тою корпораціею такъ сильно связаною въ собѣ, нема у насъ ладу и карности. Тутъ, якъ прийдесь що завести, н. пр. братства тверезости, то заразъ, до мѣсяца, въ кождотмъ селѣ уже бы й було. У насъ инаше, навѣть въ найважнѣйшихъ и въ пекучихъ справахъ. Маемо и старыхъ и молодыхъ, тяжкихъ и горячихъ, а однаково роботы мало. Соборчики повинній нашому духовенству жатя давать, а якъ оно на дѣлѣ, знаемо. Далеко инаше у полудневыхъ Славянъ, не кажу вже у Чехотвъ. Тамъ робота, тамъ товариства, тамъ житье... И всюда денде люде працюють. У Вѣдни на кождотмъ мѣсци видно працю и охоту до неи. Тутъ житье! А якъ по роботѣ всяка приемность, бо навѣть ѣда смакуе! А на все тутъ есть часъ свотй, и нѣкому тутъ „нема часу навѣть зъѣсти“. Зачинаю влюблювати ся въ Вѣдень.

Почали зъѣздити ся товаришѣ, що дня прибувае ихъ больше. Справдѣшна вежа вавилонъска, — кождый майже иншою говорить мовою, а нѣ, то бодай инчимъ идіомомъ. Народъ дуже розманитый подъ кождымъ взглядомъ. Найбольше интересують мене полудневій Славяне. Зъ ними знакомлю ся и про нихъ маю надѣю колись написати...

Щирый.

низшою, чимъ высшій капіталъ зложено.

Статутъ отже допускае можность двоякого опроцентованя вкладокъ, именно бôльшихъ — низше, а меншихъ — высше.

Справы шкôльнî.

Краєва рада шкôльна выдала пôдъ днемъ 7 жовтня с. р. до всѣхъ середныхъ шкôлъ осьтавій обѣжникъ:

Зъ рôчныхъ справоздань дирекцій шкôлъ середныхъ, зъ результату люстрацій заведень и зъ результату вспытôвъ зрѣлости пересвѣдчав ся кр. рада шкôльна, що переважае число учителѣвъ добре зрозумѣло и пильно выповняе ей зарядженя, вôдносячî ся до стану науки. Поступъ молодежи полѣпшивъ ся значно, а если зборы учителѣвъ пôйдуть дальше дорогою, указаною въ тыхъ зарядженяхъ, то можна надѣяти ся, що нашî середнî школы ставуть незабавомъ пôдъ взглядомъ науки на вôдповѣдній уровени.

Натомѣсть пôдъ взглядомъ педаґоґічнымъ добачае кр. рада шкôльна зъ жалемъ дуже многî недостачѣ и не лишь не бачать въ тôмъ напрямѣ поправы, але навѣть въ многихъ подробицяхъ мусять сконстатувати погôршенье.

Выповненье педаґоґічнои задачи школы зависать вôдъ гармонійного спôвдѣлання школы и дому родительского, та лишь тогдѣ можна числити на успѣшный результатъ сеи працѣ, если оба поклыканî до нея чынники пôдпомагають ся и доповняють ся взаимно.

Обовязки школы въ тôмъ напрямѣ указанî выразно приписами, а кр. рада шкôльна домагае ся и буде домагати ся вôдъ учителѣвъ, щобы якъ найточнѣйше выковували тî приписы, на рôвни зъ приписами що-до науки. Однакъ зъ кругôвъ учительскихъ дуже часто пôдносять ся оправданî жалобы, що въ многихъ случаяхъ школа не може числити не лишь на спôвдѣланье дому, але противно мусить поборювати перешкоды у выхованю, котрî робить ей несвѣдомо або — що гôрше — навѣть свѣдомо дôмъ родительскій або заступаючій его наглядъ домовый.

Поминувши вже недостачу пильности и точного повненя обовязкôвъ у многихъ ученикôвъ, надъ котрои ухиленьемъ наглядъ домовый дуже мало заходить ся, стараючи ся часомъ се укрывати або оправдувати супротивъ школы, — то однакъ добачена у одной части молодежи недостача приличности, котру вповню добре выхованье домове, недостача поважания для школы, для старшихъ людей и для власти, наклôнъ до брехнѣ и обманювання, нерѣдко заходженье до мѣсць невôдповѣдныхъ для молодежи, численнî случаѣ всѣляныхъ провинъ, указуючихъ на бракъ религійнои основы, бракъ етичныхъ засадъ и почутя чести, — злослива сваволя, переходяча границѣ легкодушности молодечои, — схибленî понятя о вôдносинахъ суспôльныхъ и національныхъ, — а часомъ навѣть наклôнъ до злочинъства, котрый веде молодѣжь шкôльну передъ трибуналъ судовый, — отсе сумнî и прикрî доказы недостачѣ нагляду домового надъ молодежею. Тѣ причины приневолюють кр. раду шкôльну глядати средствъ до поправы истнуючихъ вôдносинъ и хоронити молодѣжь передъ кривдою, якои зазнае, выростаючи безъ вôдповѣднои опѣки и потрѣбного напряму, — именно же сю значну частину молодежи, а кр. рада шкôльна хотѣла бы вѣрити, що переважну частину, котра приносить до школы добрî засады и пôдъ кождымъ взглядомъ выповняе свои обовязки, — взяти въ оборону передъ небезпечностію, яка грозить тôй частинѣ вôдъ зôпсованыхъ елементôвъ.

Та справа переступае далеко по-за обсягъ дисциплины шкôльнои, а кождe зарядженье, выдане въ тôмъ напрямѣ, вôдбивае ся прикро на многихъ вôдносинахъ индивідуальныхъ та суспôльныхъ, тожь зави краєва рада шкôльна выдасть таке зарядженье, зави вôдозве ся голосно до цѣлои суспôльности и зажадае помочи всѣхъ людей *доброи волѣ*, бажае передо всѣмъ якъ найточнѣйше розслѣдити сю справу а числячи ся зъ вôдмѣнными часто мѣсцевыми вôдносинами бажае придбати якъ найобширнѣйшій и якъ найбôльше основный матеріялъ зô всѣхъ мѣстъ, въ котрыхъ суть середнî школы.

Проте вôззвала кр. рада шкôльна директорôвъ щобы на поданî низше пытана дали якъ найточнѣйшу вôдповѣдь поклыкавша до участи въ зобраню матеріялу именно натихтôвъ и господарѣвъ класъ, щобы свою гадку обговорили на конференціи учительскôй, зôбрала гадки, замѣтки и внесена учителѣвъ та предложила цѣлый операт краєвôй радѣ шкôльнôй до конца грудня с. р.

Само собою розумѣе ся, що въ такъ важнôй справѣ есть пожадана передъ всѣмъ якъ найбôльша щирôсть и отвертôсть.

Квестіонарь:

1. Скôлько ученикôвъ въ кождôй класѣ мешкае въ дому родительскôмъ, а скôлько по т. зв. „станціяхъ“ всякого рода?

2. Скôлько ученикôвъ въ кождôй класѣ маe вôдповѣдный наглядъ домовый?

3. Якого рода ставціи, де мешкають ученики? Чи суть пенсіонаты? Чи суть бурсы? Якій ихъ вплывъ педаґоґічный? Скôлько ученикôвъ разомъ мешкае по станціяхъ и якъ устроеный тамъ наглядъ, де бôльше ученикôвъ разомъ мешкае?

4. Чи суть ученики, котрыхъ наглядъ лишь номінальный?

5. Чи деякî ученики не примѣщенî въ льокаляхъ, котрî дѣлають на нихъ деморалізуючо?

6. Якî мѣсцевî вôдносины, вплывы и напрямы суть небезпечнî для молодежи?

7. Чи родичѣ або наставники зносять ся зô школою що до спôвдѣлана пôдъ взглядомъ педаґоґічнымъ и науковымъ? Въ якій способъ се вôдбуваe ся?

8. Чи зборъ учителѣвъ уживавъ доси якихъ средствъ до ухиленя шкоды и небезпечности, якî выходять зô злого примѣщеня молодежи и браку нагляду; якихъ и зъ якимъ успѣхомъ?

9. Якъ пôдпомагають мѣсцевî власти школу въ контролѣ що до умѣщеня ученикôвъ?

10. Чи супротивъ мѣсцевыхъ вôдносинъ можна бы успѣшно ужити „депутаціи ґімназіяльной“ до переведеня безпосереднього нагляду надъ станціями и якъ треба бы зложити ту депутацію?

11. Чи *можна бы перевести зарядженье*, щобы ученики, не маючî въ мѣсци родичѣвъ, мешкали лишь по домахъ, уповажненыхъ до принимания ученикôвъ?

12. Якî средства на будуче пожаданî для поправы теперѣшныхъ вôдносинъ?

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Въ недѣлю 16 с. м. вôдбулась въ комнатахъ академічного товариства „Ватра“ дискусія на тематъ: „Три представителѣ літературы утопійно-соціольоґічной — Платонъ, Морусъ, Беллямі“. Тематъ сей обробивъ тов. *Иванъ Копачъ*.

Прелеґентъ зазначивъ насампередъ причины, котрî выкликували и теперь ще выкликують творы тои літературы. Есть се стремлѣнье духа людского увôльнитись вôдъ неприятныхъ обставинъ дѣйстного житя и перенестись въ нашî, щасливî, веселî. Самъ способомъ вытворились и фантазіи людовî про колишный рай на земли, про золотый вѣкъ мітольоґічный, и творы письменнî про справедливî и щасливî устроѣ державнî чи то на якихсь далекихъ островахъ и незнаныхъ краяхъ въ сучасныхъ часахъ [Моруса: Утопія; Бекона: Нова Атлянтида; Кампанелѣ: Держава Сонця], чи въ далекôй будучности [Белляміого: Поглядъ зъ року 2000 на рôкъ 1887 и богато нашихъ утопістôвъ зъ XIX вѣку].

Цѣкава рѣчь, въ чôмъ они шукають спасенія людскости вôдъ злидньвъ. Въ тôй цѣли варта *порôвнати их утопіи*. Возьмѣмъ трехъ найбôльшихъ а роздѣленыхъ вôдъ себе найбôльшимъ провалôмъ часу: Платона, Моруса, Белляміого. Першій — то грецкій фільософъ въ IV-го вѣку передъ Христомъ; другій — се канцлеръ англійского короля Генраха VIII; третій — то американьскій повѣтъ, повѣстярь, живе ще доси. И давна рѣчь. Дѣлить ихъ вôдъ себе бôльше вѣжь 2000 лѣтъ, жиють середъ цѣлномъ вôдмѣнныхъ обставинъ, вôдъ чого и утопійнî ихъ державы въ зверхнôмъ устрою дуже рôзнî, а все таки въ одной и то по ихъ навѣть думцѣ есенціональнôй рѣчи сходять ся зъ собою. Есть се: удержавненье всѣхъ средствъ продукціи: землѣ, фабрикъ, машинъ и т. д.

Тов. Копачъ розбиравъ вôдтакъ три пытання, *якî мимо волѣ* насуваютъ ся: чи такій устрôй можливый и пôдъ якими услôвіями по думцѣ утопістôвъ и ихъ критикôвъ? — чи такій устрôй вдоволивъ бы бôльше людей, якъ нынѣшный, — чого учить насъ въ тôмъ взглядѣ исторія? якî початки бачимо вже въ нынѣшныхъ устрояхъ державъ, котрî бы указували на колись мающî наступити ладъ утопістôвъ? [реґале державне почтъ, зелѣзниць и т. д.], а вкôнци, якимъ способомъ могла-бъ нынѣшна суспôльность перейти до ладу утопістôвъ? Тов. Копачъ наводивъ высказы найзнаменитшихъ писателѣвъ и критикôвъ сеи квестіи, якъ Лавеля, Мена, Брея, Ґрольонда, Шефли и и.

Тематъ бувъ цѣкавый, людей зôбрала ся спора купа, тожь и дискусія була оживлена и протягнула ся споро по-за 9 годину.

Свôй.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Пôсля Extrapost молодо-Чехи на спôльнôй конференціи чеськихъ послôвъ мають намѣръ домагати ся, щобы всѣ послы чеськî безъ рôзницъ напряму своихъ політичныхъ переконань поскладали мандаты и порѣшенье сеи справы лишили самому народови. Въ случаю, если бы се жаданье вôдкинено, хочуть заявити, що спôльна акція для нихъ можлива лише въ напрямѣ радикальной опозиціи. Зъ сеи причины они будуть жадати, щобы въ новомъ маніфестѣ заявити ся рѣшучо и ясно противъ пунктацій и взагалѣ противъ дотеперѣшной системы правительственной. А если бы сего жадання не взято, то молодо-Чехи заявлять, що мусять зложити наперед справоздане зъ конференціи на повнôмъ засѣданю своихъ соймовыхъ послôвъ и пословъ до рады державной, а аж вôдтакъ наступить остаточне порѣшенье.

Раду громадску въ Райхенберзѣ (Ліберца), въ мѣстѣ чисто-нѣмецкôмъ въ Чехіи, де дуже сильно выступае црусофільство, розвязано и назначено правительственного комісаря въ особѣ совѣтника намѣстництва ґр. Куденгове. Сей фактъ зробивъ велике вражденье у Вѣдни, бо якъ звѣстно Райхенберґъ бувъ мѣсцемъ, де проявило ся безвзгладне гоненье чеського елемènту національного. Мотивомъ до розвязаня рады громадскои були анті-австрійскî тенденціи сеи рады, а дальшими причинами, якî декретъ розвязуючій сю раду мѣжь нашими подае, суть: бракъ обективности въ урядованю, выголошуванье на радѣ бесѣдъ замѣсту карыдостойного, бракъ карности въ мѣсцôй поліціи, переступленя противъ закона о зборахъ, незвластавый способъ ведена корреспонденціи въ высшими властями. Дальше вѣденьскî дневники подають ще иншî цѣкавî подѣе зъ сучасной исторіи сего мѣста. Въ часѣ торôчного побуту цѣсаря въ Райхенберзѣ цѣсарь побачивъ, що поліція мѣска одягнена въ прускî мундуры. Вôнъ указавъ на се и заявивъ: „Вы бы менѣ зробили велику радôсть, если бы вы вашу поліцію передягли въ иншî мундуры.“ Але мимо сего уніформы лишили ся тî самî. Дня 18 серпня въ день цѣсарскихъ уродинъ бурмістръ мѣста д-ръ Шінеръ пôдчасъ церковного торжества появивъ ся безъ австрійского ордеру зелѣзной корôны. Коли сей фактъ зъ обуреньемъ пôднесено приватно въ „Надбеланôмъ“ ґазеты Reichenb. Ztg., райхенберґскî Нѣмцѣ устроили для бурмістра походъ зъ смолоскипами. Помѣжь иншими сей бурмістръ яко нѣмецкій шовіністъ обходивъ *дня 2 вересня торжество побѣды Прусакôвъ* пôдъ Седаномъ, а на тôмъ національнôмъ торжествѣ посолъ Праде выголосивъ тану промову, що була чистымъ прусофільствомъ. Розумѣе ся, цѣла рада громадска въ тôмъ святѣ взяла урядово участь. Новî выборы вôдбудуть ся за шесть тыжднѣвъ. Зъ причины явного прусофільства въ Райхенберзѣ можна надѣяти ся, що у вѣденьскôмъ парламентѣ нѣхто не пôднесе интерпеляціи въ оборонѣ анті-австрійскихъ змаганъ. Кажуть, що така сама доля заслуженого розвязаня въ будучности прийде и на иншî мѣста нѣмецкî въ Чехіи о прусофільскихъ тенденціяхъ.

——

Въ парламентѣ французскôмъ зачали ся дебаты надъ справою стрейку въ Кармо и на тôмъ самôмъ засѣданю правительство предложило торговельный трактатъ заключеный зъ Швайцарією. Такимъ способомъ на дневный порядокъ наразъ прийшли двѣ справы для французского правительства дуже драливî, такъ що грозили навѣть упадкомъ кабінету. Але перша вже перемынула и то зовсѣмъ корыстно для нынѣшного правительства. Заповѣджено що-до сеи справы двѣ интерпеляціи и то въ напрямѣ зовсѣмъ противнôмъ, одна домагаюча ся острѣйшого поступованя противъ непокôевъ робôтничыхъ, а друга жадаюча вôдобраня концесіи тымъ товариствамъ, котрî лихо обходять ся зъ робôтниками. Президентъ міністрôвъ Любе вôдповѣвъ, що правительство сповнило свôй обовязокъ и инакше вже не може интервенiювати. Конфліктъ бувъ бы усуненый, если бы тôлько бувъ законъ о мировыхъ судахъ. Міністеръ завязае палату, щобы она приспорила ухваленье сего закону. На проектъ радикалôвъ вôдповѣвъ міністеръ рôльництва Вістъ, що нынѣшнî законы не призволяють державѣ брати на себе експльоатацію копальнѣ въ Кармо. Президентъ спôлки копалень въ Кармо Рейль заявивъ, що приймае и годить ся на примиряючe ореченье міністрôвъ Вістa и Любета. Зъ тои причины замкнено нарады надъ интерпеляцією не ухвалюючи нѣякого дневного порядку. Палата вôдтакъ ухвалила наглôсть для проектованои ревізіи законôвъ ґôрничыхъ. Президентъ Любе принявъ на себе обовязокъ мирового судѣя въ спорѣ мѣжь робôтниками а товариствомъ копальнѣ въ Кармо.

НОВИНКИ.

— **Перерва у выдавництвѣ „Зеркала“**, яка наступили за-для выѣзду одвѣчального редактора на сталый побутъ на провінцію, вже минула и „Зеркало“ зачне зновъ веселити вешъ Русинôвъ щирои волѣ своимъ гуморомъ. Для того треба, щобы всѣ читателѣ „Зеркала“ надôсланьемъ въ часъ передплаты ще бôльше додали редакціи жару въ складаню тыхъ дотепôвъ та не дали заснѣтитись гуморови...

— **Засѣданье выдѣлу руского „Товариства педаґоґічного“** вôдбуде ся въ суботу дня 22 н. ст. жовтня о 7-ôй годинѣ вечеромъ.

— ***Станиславôвскій епископъ Юліянъ Кунцовскій*** пріѣхавъ на цѣлый тыждень до Львова.

— **Директоремъ руху зелѣзниць державныхъ** у Львовѣ именованый, якъ мы вже вчера доносили, совѣтникъ ґенеральнои дирекціи зелѣзниць державныхъ у Вѣдни Альфредъ Сулима Дейма. Новоименованый директоръ уродивъ ся 1841 року въ своѣмъ дѣдичнôмъ селѣ Сновидовѣ коло Станиславова. Зъ початку служивъ въ австрійскôй арміи и бравъ участь въ вôйнѣ австрійско-французскôй въ 1859 роцѣ. Въ роцѣ 1862 вступивъ до галицкого товариства кредитового, але вже на другій рôкъ, коли выбухло повстанье польске, выступивъ зô служby въ товариствѣ кредитовôмъ и затягнувъ ся въ ряды повстанцѣвъ. По скôнченôй революціи вступивъ Дейма до служby при зелѣзници Кароля Людвика, зъ-вôдки въ короткôмъ часѣ перенесъ ся до зелѣзницѣ черновецкои. Въ роцѣ 1872, коли вôддѣлено зелѣзницѣ румуньскî вôдъ австрійскихъ поручено ему зорґанізувати въ Ясахъ особну дирекцію для шляхôвъ румуньскихъ, а въ рôкъ пôзнѣйше покликано Дейму на шефа комерціяльного при зелѣзници Альбрехта. Въ роцѣ 1882, коли утворено комісію міністеріяльну для заряду зелѣзниць Днѣстрянь скои, Лелюхôвскои и Моравскои, именовано его шефомъ вôддѣлу для справъ коммерціяльныхъ и адміністраційныхъ, а при переходѣ тыхъ зелѣзниць въ роцѣ 1884 подъ зарядъ ґенеральнои дирекціи зелѣзниць державныхъ поручено Деймѣ референтъ всѣхъ справъ тарифовыхъ въ Галичинѣ и на Буковинѣ и именовано его заступникомъ шефа для справъ тарифовыхъ. Пôзнѣйше авансувавъ на совѣтника ґенеральнои дирекціи и въ тôмъ характерѣ служивъ до теперь.

— **Холера.** Въ Краковѣ померъ дня 18 н. ст. жовтня рѣзникъ Іосифъ Полтакевичь, а дня 19 двѣ робôтницѣ Вадовска и Птасиньска, мешкаючî при улици св. Іосифа. Новыхъ занедужань не было, выздоровѣвъ Нахманъ Гохберґъ, котрый занепавъ на холеру дня 17 жовтня. — Въ Подґуржу померла на холеру Садликова, занедужавша передъ кôлькома днями. Дня 18 жовтня занедужала ей 6 лѣтна дочка. — Въ Дембникахъ занедужала 9 лѣтна ученица Марія Слюсарчикъ, а въ Пасѣкахъ великихъ умеръ на холеру 58-лѣтный рѣзникъ Франц. Билиньокій. — Станъ пошести въ ґуберніи кіевскôй дня 13 жовтня бувъ такій: въ Кіевѣ было недужихъ 95, прибуло 11, умерло 4, выздоровѣло 8, лишилось недужихъ 94; въ ґуберніи въ 117 мѣсцевостяхъ было недужихъ 555, занедужало 174, умерло 56, выздоровѣло 91, лишило ся недужихъ 582. — Въ ґуберніи сѣдлецкôй вôдъ часу коли тамъ пошесть появилась занедужало 724 особъ, выздоровѣло 287 (39%), умерло 349 (48%), лишилось недужихъ 88 (13%). — У Франціи умерло доси на холеру 3184 особъ. — Зъ Гамбурґа доносять, що цѣсарь Вільгельмъ даруваvъ 50.000 марокъ на утворенье фонду запомогового для дѣтей осиротѣлыхъ въ наслѣдокъ *холеры*.

— **Посвященье каплицѣ** вôдбуло ся дня 12 н. ст. вересня въ Радошицяхъ коло угорскои границѣ въ сяноцкôмъ повѣтѣ. Каплиця збудована середъ великого букового лѣса заходами оо.: Вол. Бѣрецкого и Дим. Габлы а коштомъ двохъ господарѣвъ зъ Радошиць. Въ посвяченю взяли участь оо.: деканъ Ив. Лѣщиньокій, Бѣрецкій, Вол. Коростеньскій, Ал. Секерика (зъ Угорщаны), Мих. Сливиньскій и Дим. Габла.

— **Огнь.** Дня 17 н. ст. жовтня въ ночи выбухъ огонь, имовѣрно пôдложеный, въ Пикуловичахъ коло Львова. Згорѣли шопы, стодолы, возôвнѣ и все збоже на тамошнôмъ фôльварку, власности римо-кат. львôвскои капітулы. Шкоду обчисляють на 50.000 зр.

— **Міністерство вôйны** розписало ліцитацію на доставу рôзныхъ артикулôвъ до умундурованя и уоруженя войска, зъ котрыхъ въ бôльшихъ скôлькостяхъ мають бути доставленî: чакъ для пѣхоты и капелюхôвъ стрѣлецкихъ 28.600 штукъ, фезôвъ зъ кутасами 5.800, шапокъ уланьскихъ и чакъ гузарскихъ 12.700, розетокъ до чакôвъ 28.000, краватокъ 217.200, рукавичокъ шкôряныхъ 41.500 паръ, шнурôвъ рôзного рода вôзнакъ стрѣлецкихъ и т. н. въ великôй скôлькости, лопатъ для пѣхоты 5.600 штукъ, згребелъ 9.700, накрывокъ до судинъ до вареня 6.200, фляшокъ полевыхъ зъ зелѣзнои бляхи 8.700, щôтокъ до коней 14.000, шкôръ до сѣделъ 1.400, сѣделъ 3060 и т. д. Оферувати можуть лише промысловцѣ, выробляючî наведенî артикулы у власныхъ робôтняхъ, а оферувати можуть на цѣлу скôлькôсть, або такожь на часть розписаной скôлькости предметôвъ. Предметы маючî бути доставленî мусять бути выроблюванî пôсля взôрцѣвъ находячихъ ся на складахъ мундурôвъ въ Бернѣ, Будапештѣ, Градци, Кайзеръ-Еберсдорфѣ и Карльсбурзѣ, зъ вôдки тî взôрцѣ на власный коштъ можна спровадити. Достава маe бути скôнчена въ 4 рôвныхъ речинцяхъ до кôнца вересня 1893 р. Оферты треба вносити найдальше до 16 н. ст. падолиста 1892 безпосередно до міністерства вôйны у Вѣдни. Блисшî условія можна переглянути въ згаданыхъ складахъ мундуровыхъ, интендантурахъ и въ комнатахъ промислово-торговельныхъ.

— **75-лѣтнî роковины смерти начальника польского повстання Тадея Костюшка**, святкували Поляки львôвскî въ суботу дня 15 н. ст. жовтня торжественнымъ богослуженьемъ въ львôвскôмъ костелѣ катедральнôмъ. Богослуженье вôдправивъ архіепископъ Моравскій, проповѣдь выголосивъ кс. Гнатовскій. Богослуженье закôнчено вôдспѣваньемъ пѣсень Boże coś Polskę и Z dymem pożarów.

— **Фальшиве донесенье.** Gazeta Lwowska пише: Въ послѣдныхъ дняхъ донесли деякî часописи мѣсцевî о мнимôмъ фактѣ убитя жандарма въ околици Ґермакôвки надъ Збручемъ надъ границею россійскою. Донесенье се було осмотрене коментаремъ такимъ: „Жандармъ хотѣвъ перешкодити въ переходѣ рѣки селянамъ, не маючимъ пашпортôвъ, и при тôмъ повставъ спôръ межи нимъ а козакомъ стоячимъ на другôмъ березѣ, котрый закôнчивъ ся выстрѣломъ козацкимъ. Стрѣлъ бувъ цѣльный...“ Отже можемо донести на основѣ найавтентичнѣйшихъ информацій, що такого факту не було, и длятого цѣле то донесенье есть цѣлкомъ безосновне.

— **Зъ Трієсту** доносять, що въ мѣсцевости Бріскаґо коло Комо пануe величезне обуренье мѣжь населеньемъ. Въ двохъ дняхъ занедужало тамъ звыжь 200 особъ зъ познаками отроеня. Одинъ зъ недужихъ померъ а многî особы находять ся въ небезпечности житя. Высланый зъ Комо лѣкарь сконстатувавъ, що причиною занедужания всѣхъ тыхъ особъ бувъ арсеникъ, ужитый при выборѣ фальшованои соли.

— **Дальшî жертвы на „Шкôльну помôчь“ въ Коломыи** зволили зложити Вп. пп. о. Попель 2 зр., о. Зен. Шухевичь 2 зр., о. С. Левицкій 1 зр., о. А. Кобриньокій 1 зр., о. Н. Волошиньокій 1 зр., о. Д. Нестайко 1 зр., Ф. Маха 1 зр., Ольга Левицка 1 зр., Иванъ ґрафъ Шептицкій 50 зр., д-ръ Т. Окуневскій зô складки зложеной Вп. послами рускими и однымъ польскимъ [не названымъ] 79 зр., Свѣтлый Совѣтъ „Народного Дому“ у Львовѣ 20 зр., Институтъ Ставропігійскій 15 зр. Надто зложено на похоронѣ въ Переровѣ 5 зр. 19 кр. Всѣмъ Вп. Добродѣямъ маемо честь зложити сердечну подяку. Честь Вамъ, що не забуваете про бѣдныхъ дѣтей! — Выдѣлъ „Шкôльнои помочи“ въ Коломыи.

Наука штука и література.

— **Илюстрованый календарь товариства „Просвѣта“ на р. 1893** мѣстить въ части літературно-науковôй, впорядкованôй Василемъ Лукичемъ ось-якî статьѣ: І. Часть поетична: До рôдного краю, Яромира. Иванъ Поповичь, В. Чайченка. Миніхъ історична поема Степана Руданьского. Орелъ байка В. Чайченка. Думка рôльника, Павла Думки. Переклады псальмôвъ д-ра Володимира Александрова [псальмы I, IV, VIII, XII, XVI и XVII]. ІІ. Проза: Микита Буртѣй, правдиве оповѣданье Ивана Снôлки. При заходѣ сонця, нарысъ зъ сумнои хвилѣ К*. Грôмъ, оповѣданье Стефана Пятки. Два браты, оповѣданье Ю. Р-на перекладъ Лукича. На рôдныхъ могилахъ, оповѣданье Ю. Р-на, перекладъ В. Лукича. Збройна сила и боевî способы Запорожцѣвъ за Д. Эварницкимъ подавъ Домонтарь. Значѣнье матери въ выхованю дѣтей, О. Тороньского. Дещо про податки, приладивъ Наумъ Срѣбняренко. Про хоро-

бы на очи, М. Т. Холера, д-ра Юрія Конкольняка. Вызначнї Русины: Наталь Вахнянинъ, Дамянъ Главиловичь, Омелянъ Партицкій, д-ръ Дамянъ Савчакъ, Григорій Врецьона, Іосифъ Гурикъ и Якôвъ Гудикъ [зъ портретами на окремыхъ карткахъ]. Смѣшне.

Именованя, переношенія, конкурсы и пр

— **Именованя.** Міністеръ скарбу именувавъ инспектора катастрального Володисл. Слушкевича, старшимъ инспекторомъ евіденційнымъ у Львовѣ. — Надзвычайнымъ професоромъ хеміи на політехніцѣ львôвскôй именованый Стеф. Нѣментовскій. — Концепістъ міністеріяльный Томашевскій именованый віцесекретаремъ міністеріяльнымъ въ міністерствѣ рôльництва. — Намѣстникъ именувавъ: оглядача звѣрятъ Мар. Оржеховского ветеринаремъ въ Пильзнѣ, Лайзора Уріха ветеринаремъ въ Косовѣ и Целенкевича въ Теребовли, а ветеринарѣвъ: Іос. Вендриховского и Герша Тлумака оглядачами звѣрятъ, першого въ Освѣцимѣ, другого въ Пôдволочискахъ. — Намѣстникъ именувавъ канцеліста намѣстництва Розд. Дерфлера провізоричнымъ офіціяломъ намѣстництва, а канцеліста суду повѣтового въ Журавнѣ Юл. Кульчицкого канцелістомъ при староствѣ въ Короснѣ. — Краєва дирекція скарбу именувала провізоричныхъ контрольорôвъ гоpальничихъ: д-ра Францъ. Бандровского, Стан. Чарновского, Ферд. Гержабка, Вільг. Котіерса, Каз. Седлячка, Вікт. Синевского, Мавр. Сиковского и Ад. Теодоровича дѣйстными контрольорами горальничими.

— **Вôдзначеня.** Цѣсарь надавъ совѣтникови намѣстництва Леон. Вінтерови при его переходѣ на пенсію титулъ совѣтника двôрского, а заступникови старшого прокуратора у Львовѣ Альфр. Гінцому титулъ совѣтника суду краєвого.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 20 жовтня. Пôсля Pol. Corr. Порта вôдповѣла на ноту Россіи, що гостина Стамбулова не мала політичного характеру, та що Порта буде и на будуче придержуватись трактату и хоче жити зъ Россією въ приязни.

Будапештъ 20 жовтня. Наради австрійскои делеґаціи покôнчились. Закрытье делеґаціи наступить 27 с. м. — Нарада міністрôвъ надъ крізою въ угорскôмъ кабінетѣ не довела до нѣякого результату.

Римъ 20 жовтня. Румунія поручила правительству италійскому опѣку надъ румуньскими пôддаными въ Греціи.

Надôслане.

ВСѢХЪ НАУКЪ ЛѢКАРСКИХЪ

Д-ръ Иванъ Орскій

б. елевъ асистентъ клініки хірурґічнои проф. Рідіґера и лѣкарь головного шпиталя у Львовѣ

ординує въ **КОЛОМЫИ** — Ринокъ, дôмъ п. Кнеппера 4441

вôдъ 3—5; для бѣдныхъ вôдъ 8—9 рано.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникôвъ мінеральныхъ, служить до вôдживленя цибульокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порôстъ.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНИКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайґа, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	933	—
„ Мушины-Криниці via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	703	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушаны-Криниць via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркнені означають пору нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

2238

У о. Анатоля Долиньского

парожа Якторова почта Словита

можена получити слѣдуючій сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-дегматична. Сторôнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить 60 кр.; въ пôвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихôвъ зъ додаткомъ **Рôкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4433 2—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя преведикого добра оз. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезнй.

Для Всч. Духовеньства

и Ч. Братствъ церковныхъ!

Вдова по священику выконує роботу **всѣхъ церковныхъ ризъ,** якъ фелонôвъ, хоругвъ, стихарѣвъ. обрусôвъ и пр. по найлучшихъ взôрцяхъ изъ найлучшихъ матерій и по найдешевшихъ цѣнахъ.

Має свѣдоцтво о выконаныхъ роботахъ для архикатедральной церкви св. Георгія у Львовѣ. 4436 4—4

Выробы зъ ґуми и кавчука

4331 35—?

гиґієнічній, хірурґічній, до плеканя недужихъ и для полôжанць (Спеціяльности парискій пôдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ

добрй, домовои роботы

КОВДРЫ абô МАТЕРАЦЫ

знайде найбôльшій выбôръ

въ спеціяльнôмъ складѣ и роботни выробôвъ пастели пôдъ фірмою

ІОСИФЪ ШУСТЕРЪ

Львôвъ ул. Коперника ч. 7.

Великій выбôръ **коцôвъ и хôдникôвъ.** Цѣны безконкуренційній, найнизшій Цѣнники gratis и franco. 4399 10—15

(Импресса, бюро анонсове. Львôвъ).

Новй уніформы

для урядникôвъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнôйôдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовлені.

Рôвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформôвъ для урядникôвъ державныхъ и предкладаю мôй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

Въ канцелярій товариства „Просвѣта“ продають ся портреты бл. п.

Д-ра Олександра Огоновского

по 2 зр. и по 1 зр.

Цѣлый дохôдъ призначеный на фôндъ памятниковый и стіпендійный.

О половину зниженй цѣны

для предплатникôвъ „Дѣла“, „Зорѣ“ и „Батькôвщины“

на давнѣйшій томы „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“ т. I—XX. включно, чи хто купуе разомъ чи поединчо, якъ довго выстане невеликій запасъ. Зголошуватись треба просто до „Адміністраціи Дѣла у Львовѣ“.

Знижена цѣна всѣхъ 20 томôвъ 13 зр. 80 кр. (на пересылку почтову треба долучити 30 кр.)

Въ кождôй рускôй хатѣ

повинна знаходитись знаменита книжочка

И. БАШТОВОГО

УКРАИНСТВО

на літературныхъ позвахъ

зъ Московщиною.

[Передрукъ зъ „Дѣла“.]

Цѣна 50 кр. зъ пересылкою 55 кр. Набути можна въ редакціи „Дѣла“.

ТЕЛЄҐРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба вѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплетна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовй телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнй телєґрафы домовй

цѣлй вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Електр. годинники и замки, жарѣючй лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплетне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôнъ, а такожь стаєнь, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 36—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрований цѣнникъ даремъ и франко.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнôй выставѣ въ Антверпіи

на незрôвнаній

Выробы косметичній, Тоалетнй и Парфумерія.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ ôдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ коротцôмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковй, близни и т. п., надае шкôрѣ свѣжу бѣлôсть, свѣжôсть и нѣжнôсть. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кôлькоразовôмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише ôдмолоджуе волосье, котре пôдъ вплывомъ сего ôдличного средства ôдзыскуе первѣстну барву, мягкôсть и ôдзыскъ. — Цѣна фляшки 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибульки волосні взмôцняе и до вытворюваня та порости волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пôвъ фляшки 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, пріемно прилягае до лица, надае красну, природну бѣлôсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гиґієнічнои окрасы лица.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебединкомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для блôндинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бôльше зр. 1.10 зъ лебединкомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лица прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкôры, выгладжуе морщинки и долики бôсовй. Лице ôдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне ôдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже пріемнымъ запахомъ, лагôдно вплывае на нашкôрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкôру. Ухиляе веснянки и жовто-бурй плямы зъ лица. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и уліца Галицка ч. 35., въ Краковѣ Суконницѣ ч. 20., и въ Чернôвцяхъ Ринокъ ч. 2.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Лишь **тогдѣ правдивый,** если трикратна флящина есть замкнена низше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовтôмъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Мааґера

правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ

зъ фабрики

ВІЛЬҐЕЛЬМА МААҐЕРА у Вѣдни.

Розслѣдженый першорядными повагами медичными и **за-для своєи легкои стравности** порученый также дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збôльшеня ваги тѣла, полѣпшеня соковъ, а такожь взагалѣ прочищеня крови. — Фляшку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабричнôмъ Wien III./3., **Heumarkt Nr. 3.,** а также **майже по всѣхъ аптикахъ австро-угор. державы.**

У Львовѣ у пп. аптикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, та у пп. купцѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Ганкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. державы:

W. MAAGER, WIEN

III./3., Heumarkt 3. 4434 1—18

УЧИТЕЛЬ

орґанъ рускоro товариства педаґоґічного, двотыжденникъ педаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр., на пôвъ року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

ЛЯРНЯ ДЗВОНÔВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

въ КАЛУШИ, почта и станція зелѣзницѣ тамже.

Получивши на власнôсть по старôй фірмѣ *„Івана и сына Серафина“* **„Ляpню дзвонôвъ“** въ Калуши, ôдзначену срѣбнымъ медалемъ заслуги, листомъ похвальнымъ и признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ о тôмъ свого часу ґазеты доносили) — маю и теперь на складѣ **готовй дзвоны,** выконую скоро замовленя и приймаю старй або ушкоджень дзвоны до переливаня за дуже умѣрковану цѣну.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперешнй замовленя въ давнѣйшôй спôльнôй а теперь моѣй власнôй ляpни дзвонôвъ прошу о ласкавй замовленя такъ на поодинокй новй дзвоны якъ и на цѣлй груны. За тревалôсть матеріялу и гармонічный звукъ моихъ дзвонôвъ ручу и для того осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. публицѣ

3789 20—24

Зъ глубокимъ поважаньемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. **уприв. гал. акц.**

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

всѣ ефекты и монеты

по курсѣ денôвъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

- 4½% листы ипотечній
- 5% листы ипотечній преміованій
- 5% „ „ безъ премій
- 4½% листы товариства кредитового земского
- 4⅛% „ Банку краєвого
- 4½% позичку краєву галицку 3483 253—?
- 4% позичку пропінаційну галицку
- 5% „ „ буковиньску
- 4⅛% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
- 4½% „ пропінаційну угорску
- 4% угорскй облігаціи индемнізаційній

а всѣ тѣ папери Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае вôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякій выльосованій а вже платнй мѣсцевй папери цѣнній, также запавшій купоны за готôвку, безъ нѣякого ôдчисленя, а замѣсцевй лишь за ôдчисленьемъ справедошныхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй аркушѣ купонôвъ, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ понесеть.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 228. Львовъ, Пятниця 9 (21) жовтня 1892. Рочникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вівторокъ, и въ вівторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитість за инсераты платній у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:
въ Австрії: на цѣлий рікъ . . . 18 зр. на півъ року . . . . 9 зр. на чверть року . 4 зр. 50 кр. на місяць . . . 1 зр. 50 кр.
на границею: на цѣлий рікъ . . . 24 зр на півъ року . . . . 12 зр на чверть року . . . 6 зр
У Львовѣ: на цѣлий рікъ . . . 16 зр. на півъ року . . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на місяць . . . 1 зр. 35 кр.
Редакція, Адміністрація и Експедиція підъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатані вільні відъ порта
Поодинокє числе коштує 8 кр. а. в.
Оголошенья принимають ся по цѣнѣ 6 кр. відъ одної стрічки инсератовой въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.
Подяки числять ся по 10 кр. відъ стрічки.

Часъ відновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсиланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатниковъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

На радѣ угорскихъ мізістровъ, котра тамъ відбувала ся на початку сего тыжня, ухвалено вѣроисповѣдній споры на Угорщинѣ залагодити черезъ заведенье цивільныхъ метрикъ. Зъ початку сі метрики мають бути заведенї для дѣтей зъ мѣшаныхъ супружествъ, однакъ се має бути лише початкомъ великои реформы вѣроисповѣдныхъ відносинъ, до котрои правительство змагає. По ухваленю сего закона правительство має намѣръ предложити другій проектъ закона, котрый заводить примусъ для заключаня цивільныхъ супружествъ, а тогдѣ очевидно для всѣхъ дѣтей будуть заведенї вже метрики цивільнї. Сими метриками будуть обнятї всѣ вѣроисповѣданя. Наконець правительство предложить такожь проектъ, щобы жидамъ признати такій самій права, якъ католицкому и протестантскому вѣроисповѣданю. Зъ сего видно, що на радѣ мініструвъ побѣдила франція острѣйша. Зъ другои стороны можна бути певнымъ, що ся реформа въ палатѣ панівъ выличе велику опозицію, котрои провідникомъ уважають гр. Зічіого.

——

Вчевняли, що Порта, о скільки то рѣчь можлива, не дасть нѣякои відповѣди на россійску ноту Шишкина, однако показало ся, що въ Константинополи рѣшили ся відповѣсти. Ся відповѣдь, якъ доносить депеша зъ Константинополя, выпала коротко и рѣчево. Порта сконстатувала въ нѣй, що гостина президента мініструвъ державы підданчон не мала зовсѣмъ нѣякого політичного характеру. Дальше Порта заявила, що поважає трактаты и въ будучности хоче и дальше удержати приязнь зъ Россією. Не запускаючи ся въ детайлѣ, Порта зновъ повтаряє всѣ запевненя, якій недавно высказано петербургскому кабінетови. Се сказавъ султанъ россійскому амбасадорови Нелідови въ Константинополи, коли принимавъ его по поворотѣ зъ відпустки. Авдіенція Нелідова не відбула ся, якъ казали 7, с. м., але въ якихсь причинъ проволѣкла ся ажь вісѣмь днівъ пізнѣйше. При тій нагодѣ султанъ Абдулъ Гамідъ заявивъ, що вінъ не запросивъ Стамбулова до Константинополя и що его пріѣздъ не може мати нѣякого вплыву на турецку політику, котра строго держить ся границь, зазначеныхъ ій трактатами.

——

Для реорганізації армій скликано коротку сесію шведского парляменту. На заведенье сеи реорганізації треба 6,700.000 коронъ рочно, котрі мають покрыти ся підвышеньемъ грунтового податку, осібнымъ податкомъ доходовымъ и евентуально підвышеньемъ оплатъ стемплевыхъ.

Спільнї делеґації.

Въ середу закінчила австрійска делеґація свои наради, ухваливши правительственнї предложеня що-до спільного буджету, — и збересь ажь въ четверъ 27 н. ст. жовтня, въ котрімъ то дни наступить офіціальне заміненье сегорічныхъ делеґацій спільныхъ. Въ діскусіи въ послѣднімъ дни засѣдань австрійскои делеґації вызначилась промова дел. Масаржика при кредитѣ окупаційнімъ.

Краї окупаційнї — говоривъ дел. Масаржикъ — стоять на роздорожу двохъ частей свѣта, Всходу и Заходу, а мы вмѣшавшись въ ту кравну схізмы, хочемо получити се, що було роздѣлене відъ тысячѣвъ лѣтъ. И авъ же мы перевели сю задачу? Числа босаньского буджету за мало спеціялізованї и деякихъ рубривъ не можна порозумѣти. Попри фондъ діспозіційный вставлено ще 60.000 зр. на кошты подорожи въ політичній службѣ. На цѣли науки прелімінуесь релятивно невелику суму, але натомѣсть 57.000 зр. на стіпендія, тожь властиво можна бы спытати, чи тї стіпендія для ученикъвъ чи для родичѣвъ? Способъ буджетованя неправильный и выдаесь мовь бы повставлювано всѣлякій позиціи на се, щобы числа якось годились. Нема замкненъ рахункъвъ, а прецѣ не можна уважати цѣлого буджету босаньского за фондъ діспозіційный. Позаякъ міністеръ скарбу одвѣчальный за управу окупованыхъ краївъ, то треба бы домагатись, щобы до сего буджету були доданї поясненя, а не треба було ждати ажь на експозе міністра.

Цѣль и задачу окупаціи вказує нота гр. Андрашого зъ 1875 р. Въ нѣй кажесь, що задачею ей есть підвисенье соціяльныхъ и моральвідносинъ народу. А чи теперѣшна управа краю відповѣла тій задачи? Щобы порѣшити сю задачу, треба було уважати, що населенье жило досі въ середновѣчныхъ обставинахъ, опертыхъ переважно на основѣ реліґійній, а ту основу треба було перемѣнати на нашу. Така задача не легка и мы маємо примѣръ на великихъ славаньскихъ народахъ въ Россіи, якъ властиво не повинно поступати ся. И въ Боснѣ не взялись обережно до дѣла, бо прийшли досыть сумнівнї культуртреґеры европейскій та выкликали сцисію двохъ різныхъ культуръ.

Въ Боснѣ невдоволенї зъ теперѣшныхъ відносинъ нѣ нарід, нѣ захожій Австрійцѣ, нѣ урядники. Наше сторонництво має про се добрї информаціи, хочь тї информаціи, якъ назавъ міністеръ иронічно, мають походити зъ коршемъ. И справдѣ, я збиравъ информаціи по коршмахъ, бо тї коршмы відограють велику ролю въ краю а навѣть и управа краю привязує до нихъ велику вагу. Крѣмъ того я мавъ зносины ще и зъ нашими особами, хочь що правда, не зъ мѣродатными персонами, бо я опозиціовістъ.

Зачну критикувати поодинокі детайлѣ адміністрації. И такъ дѣяльность на полі будівництва добра, але годѣ менѣ прилучатись до имнівъ похвальныхъ. Побудовано зелѣзницѣ и дороги, що правда, за дорогій грошѣ, але за двѣста міліонівъ можна те саме зробити и въ Чехіи и въ Галичинѣ. Мігъ бы хто сказати, ба але технічна сторона культуры въ Боснѣ знаменита. Всюды дороги, зелѣзницѣ, правительственнї готелѣ и всякій розрывки для туристовъ и подорожныхъ. Але якъ-разъ тї выгоды придавляють чоловѣка, бо въ народѣ инакше. По-при готель зъ новітнымъ урядженьемъ стоить азійска нуча. Рівножь не знаю, чому побудовано зелѣзницѣ вузкошляховій и якъ то рѣчь має ся зъ сею фльотилею на Дринѣ?

Що правда, то не зъ тыхъ рѣчей Босанцѣ невдоволенї; причина деинде. Въ комісіи вказувано на се, що Чорногорцѣ еміґрують до Босны. Але се ще не доказує, що Босанцѣ вдоволенї, бо такъ само можна бы вказати, що галицкій селяне выходять до Россіи. Населенье босаньске ще не способне порозумѣти всего, що зъ нимъ дѣесь підъ теперѣшною управою и длятого можна відъ него почути неразъ дуже привирый судъ о тыхъ зарядженяхъ правительства. И такъ жалують ся на заказъ годівлѣ кізъ и на законы противъ піяньства. Однакъ треба признати, що въ краю настала публична безпечність и що зарядженя санітарній знаменитій.

Причина невдоволеня населеня лежить въ аґрарныхъ відносинахъ. Змѣнено обчисленье десятины; давнѣйше плачено десятину підсля вымолоченого збіжа, теперь же обчисляють десятину на пни, а при тімъ дуже частій похибки, бо десятникови припадають зъ того проценты. Босаньскій селянинъ бачить свою кривду не лишь въ обчисленю десятникомъ, бо вінъ мусить відтакъ заплатити и бѣльшу третину. Правда, для аґа теперь выгодньйше, вінъ иде до уряду податкового, дістає выказъ десятины и підсля него вымѣрить собѣ третину. Говорять, що доходы зъ десятины збільшились теперь длятого, бо продукція підвисла. Але на тї даты що до продукціи не можна спустити. Населенье жалуесь на теперѣшный способъ стяганя податку. Екзекуціи податковій переводять ся строго. Правительство зажадало въ розпорядженю підвышеня десятины, а органы правительственнї выконують се розпорядженье. За правительства турецкого не підпадали підъ екзекуцію сорочки жѣночій и кітлини, а теперь тї предметы продають ся на ліцитаціи. Міністеръ каже, що 11.000 кметовъ выкупило ся, але мы не знаємо, чи тї кметы сплатили вже свій выкупъ, въ котрыхъ сторонахъ се наступило и коли се стало ся. Правительство повинно підпомагати енерґічно тї выкупы. Треба позакладати книги грунтовій и установити сталу квоту податкову, яку край має платити.

Провительство робить де-що, щобы вдоволити населенье. И такъ позаводило взірцевій заведеня, але они служать лишь бѣльшимъ властителямъ а не дрібнымъ. Богацтво краю лежить въ земли, тожь треба підпирати рільництво, а на предприемства промысловій ще часъ. Бо отъ основано фабрику сирівъ, и по якімсь часѣ, яко безхосену застановлено. Населенье бачить, що правительство само не знає, що робить.

Такъ само не повелись експеріменты, що до годівлѣ худобы. И такъ взялись основати заведена для годівлѣ курей, а въ цѣлімъ краю зъ того смѣють ся. Правительство не знає, яку має вести політику, чи охоронну, чи свободнои торговлѣ. Підмагає фабрику паперу а дозволяє ввозити угорскій папѣръ, котрый на місяць въ Боснѣ дешевшій анѣжь босаньскій. Правительство мѣшаесь занадто въ приватнї предприемства и убиває духа приватныхъ предприемствъ. Можна побоюватись, що таке саме станесь и зъ промысломъ домашнымъ, если правительство зачне его підпирати.

Школы въ краю дуже добрі, лишь правительственна політика що-до школы и науки лиха. Не треба було отвирати школъ на ладъ европейскій, не треба було заводити осьмилѣтного обовязку школьного. А противно, треба було завести академію правничу, щобы выходили мѣсцевій урядники. Але выдає ся мовь бы побоюване ся мѣсцевои інтеліґенціи, бо заказують абітуріентамъ ґімназій сараєвскои инти на університеты въ Правѣ або Загребѣ.

Судівництво знамените и реформы на тімъ поли дуже добрі. Почутье обовязку у босаньскихъ урядниковъ дуже велике и они перетяженї роботою. Се походить зъ відси, що судівництво підчинене ще політичнымъ властямъ. Треба независимыхъ судьівъ. Населенье невдоволене тымъ, що політична власть не въ силѣ причинитись до усмиреня кметовъ.

Відтакъ перейшовъ бесѣдникъ до обговореня політичнои управы въ окупованыхъ краяхъ. Въ тыхъ краяхъ суть велики противности підъ взглядомъ національнымъ и реліґійнымъ, а правительство замѣсть лагодити тї противности, руководить ся засадою divide et impera. Заведено формальну систему поліційну. Хто жалує ся на высоку десятину, сего замыкають або накладають кару грошеву. Коли Narodni Listy помѣстили кільна фактівъ, слѣджено за дописувателемъ, а коли вінъ назвавъ кількохъ селянъ, подавшихъ тї факты, наложено на тыхъ селянъ кару грошеву. Зъ одного села пійшли селяне до Відня жалуватись передъ цісаремъ на высокій податки. Коли вернули домівь, увязнено ихъ и покарано строгими карами. Духъ поліцейскій добачає въ кождій справѣ податковій революцію.

Законъ противъ піяньства оправданый, але способъ его выконаня лихій. Відбираесь многимъ коршмарямъ ліценцію и они стають жебраками. Подыбле пандуръ піяного чоловѣка, заразъ его вязнить. До закупна навѣть двохъ окъ (около $3^1/_2$ літры) горівки треба ліценціи. Надаваньe ліценціи має політичну цѣль. Сербамъ даесь ліценцію дуже трудно, натомѣсть одинъ Туркъ достає ажь двѣ ліценціи.

Населенье дуже обурене на примусъ пашпортовый. Хто выдаесь „неблагонадежнымъ“, сему не дадуть пашпорту. Въ цѣлій Боснѣ система шпіґунъства. Нѣкому не вільно говорити про відносины. Самоволя поліціи велика. Метода замазувания справъ на дневнімъ порядку, бо такъ н. пр. коли пок. архикнязь Рудольфъ загостивъ до Босны, заказано селянамъ подавати особисто свои просьбы. Неразъ найпідлѣйшій индівідуа суть мужами довіря правительства.

Що-до поведеня правительства підъ взглядомъ вѣроисповѣднымъ и національнымъ — то Турківъ підпираесь, Сербівъ давить ся, а католики найдуть свое право, бо бѣльшість урядниковъ католики. Правительство хоче спинити еміґрацію Турківъ зъ краю, а натомѣсть хотѣло бы прогнати Сербівъ и Хорватівъ. Въ средствахъ якихъ правительство уживає до придавленя духа національного, можна добачити, що правительство руководить ся мадярскою політикою.

Треба домагатись для краївъ автономічнои самоуправы. Підъ тымъ не розумѣесь, що треба завести парламентъ на ладъ Заходу, але треба зробити такъ, якъ то проектувавъ свого часу „писатель“ Каллай для Сербіи. Нѣхто не жадає, щобы въ тыхъ краяхъ заведено институціи, якій мы, пожаль ся Боже, маємо. Въ краяхъ окупованыхъ треба вѣрнон управы, але не самоволѣ поліцейскои, то-жь радше треба бы завести тамъ строгу войскову управу.

Дел. Масаржикъ закінчивъ свою промову замѣткою, що чудно ему въ того, скільки симъ разомъ наговорено передъ тымъ форумъ о патріотизмѣ. Образованый чоловѣкъ не повиненъ много говорити про свій патріотизмъ; хто патріотъ, сей не потребує ажь про се говорити. Наша партія выбрала такій напрямъ, котрый нѣкому не дає права навчати ни чи то отверто чи инсинуаціями о патріотизмѣ. Европа буде мати бѣльше довіря до институціи делеґацій, если побачить, що нѣчого не тають ся.

Дел. Спинчичь вказавъ въ своїй промовѣ рівно-жь на тї недостачѣ, якій підносить дел. Масаржикъ, а відтакъ жалувавъ ся на упослѣдженье ба навѣть неґованье сербо-хорватскои народности въ окупованыхъ краяхъ. Вкінци домагавъ ся, щобы правительство приступило до анексіи Босны и Герцеґовины, бо тогдѣ адміністрація тыхъ краївъ буде менше коштувати.

Міністеръ Каллай признавъ, що дел. Масаржикъ державъ свою промову въ цѣликомъ инімъ тонѣ, анѣжь его політичный приятель (Аймъ) въ комісіи. Зъ промовы дел. Масаржика видно все таки деяке признанье для адміністрації окупованыхъ краївъ.

Справдѣ дуже важною справою въ сихъ краяхъ аґрарній відносины, — а именно выкупленье кметовъ, до котрого повинно правительство, підсля гадки дел. Масаржика взятись зъ всею енерґією. Если бы я мавъ — назавъ міністеръ — потрібній до такого выкупленя грошѣ — а треба бы зо сотку міліонівъ — то я бы не взявъ ся до того на разѣ зъ тыхъ причинъ. Беґи и аґи не мають нѣякои власности аллодіяльнои, бо ихъ власність майже лишь „беґлюки“, віллѣ, де они проживають. Земля въ рукахъ т. зв. „князівъ“, отже если бы выкупило ся чи то гробами чи обліґаціями землю, то сей весь елементъ аґи и беґи вскорѣ пропавъ бы. А беґи и аґи магамеданьскій, се знаменита частина населеня, бо лишь они одній мають понятье о державности. Бодай въ Боснѣ треба підпирати такій елементъ, щобы не прийшло до того, що бачимо въ прочихъ балканьскихъ державахъ. Если бы выкуплено відъ нихъ землю, навѣть по высокій цѣнѣ, то зруйновано бы ихъ, бо они тыхъ грошей не могли бы вложити въ нѣякій інвестіціи. Треба до того стремѣти, щобы кметъ достав свою частину, але заразомъ, щобы и аґа мігъ мати якусь посілість земельну. Вкінци и кметы на выкупленю мабуть не добре выйшли бы, бо теперь деякуды въ злыхъ рокахъ, въ часѣ неврожаю, стараються про нихъ беґи, а противно вільній селяне цѣликомъ матеріяльно руйнують ся. Треба найперше піднести рільництво и годівлю худобы, щобы выкупленый колись кметъ знавъ дати собѣ раду на своїмъ кусинку ґрунту. Правительство гадало въ иншій способъ ще розвязати ту квестію. Всѣ лѣсы, обіймаючій 2,600.000 гектарівъ, суть власностію державы. На тыхъ обширахъ есть властиво лишь 100.000 справедливого лѣса, проче полонины, корчѣ. Правительство хотѣло задержати для себе властивый лѣсъ, а проче продати, чи перемѣнати зъ кметами за ихъ частину. Але анѣ беґи анѣ кметы не хотѣли на се пристати, а причиною въ тімъ сильный консерватизмъ.

Відтакъ заперечивъ міністеръ, мовь бы селянъ, підносячихъ жалобы, карано. Однакъ суть такій неспокійній елементы, що разъ въ разъ підносять жалобы, тожь противъ тыхъ треба остро выступити. Що-до заказу підчасъ подорожи пок. архикнязя Рудольфа, то дѣйстно такій бувъ, але сего домагали ся въ горы.

Если суть якій хибы въ адміністрації босаньскій, то певно не бѣльшій, якъ въ кождій иншій навѣть добрій адміністрації европейскои держави.

Въ краяхъ окупованыхъ живуть и Сербы и Хорваты, але годѣ причислити народність населеня чи до одныхъ чи другихъ, тожь и означаесь его одною назвою „босаньске“.

Згадку, мовь бы въ Боснѣ стояли противъ себе два напрямы, всходный и заходный, а мы вводячи порядки европейскій не зважали на се и выликали заколотъ и невдоволенье, мушу пояснити въ сей способъ. Характеръ Всходу — се індівідуалізмъ посуненый до крайности, зъ котрого выходить дрібный партикулярізмъ, не способный выторити нѣчого высшого, сильнѣйшого, одноцѣльнѣйшого Духомъ Заходу, або сказати давного Риму — есть понятье держави зъ цѣлою властію, безъ взгляду на національности, на різницѣ поглядівъ. Та різница спхъ двохъ напрямівъ була звѣстна менѣ, коли я обнявъ управу краю, и я старавъ ся розбудити того духа заходу, почутье силы, идею державности. И якъ довго буду управляти сими краями, буду старатись, щобы се почутье державности що разъ більше крѣпшало у Босанцѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ Руского каснка въ Стрыю** запрошуе отсимъ Вп. Земляковъ зъ ихъ родинами на вечерницѣ, котрі відбудуть ся 27 н. ст. жовтня въ льокали товариства въ готели підъ „Чорнымъ орломъ“. Вечерницѣ нашій зъєднали собѣ и въ ширшихъ кружкахъ добру славу. Щира, невымушена забава при скромныхъ тоалетахъ пань надає имъ прикмету забавъ домовыхъ, родинныхъ. Для того выдѣлъ и симъ разомъ певный численного зъѣзду зъ провінціи, тымъ бѣльше, що того таки дня припадають доповняючій выборы зъ ґруны сѣльскои до рады повітовои. Лучаесь отже нагода сполучити utile cum dulci: сповнити патріотичный обовязокъ и забавитись весело въ кружку немовь родиннімъ. При сій нагодѣ заявляе выдѣлъ, що окремыхъ запросинъ не буде розсылати. Вступъ відъ особы зъ увзгляднѣньемъ численнѣйшихъ родинъ 1 зр., для членівъ Касина зъ 30%-вымъ опустомъ.

— **Другій відчитъ**, устроеный заходами руского „Товариства педаґоґічного“ відбуде ся въ недѣлю дня 23 н. ст. жовтня о 4-ій годинѣ пополудни въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Читати буде п. проф. Вол. Коцовскій дальшу часть зъ свого циклю відчитівъ про літературу руску.

— **Еміґрація нашихъ селянъ зъ Галичины и Буковины до Россіи** чимъ дальше, будить що-разъ більше занятя не тілько въ обохъ краяхъ, але и въ цѣлій Австрії. Въ дневникахъ повно вѣстей о тій справѣ. [Тутъ замѣтимо, що дописи до „Дѣла“ зъ Борщівского (о. Капустиньского), зъ Гусятинщины и другій повторили деякі часописи позаторись зъ всею енерґією. Если бы я мавъ — назавъ міністеръ — потрібній до такого выкупленя грошѣ — а треба бы зо сотку міліонівъ — то я бы не взявъ ся до того на разѣ зъ тыхъ причинъ. Беґи и аґи не мають нѣякои власности аллодіяльнои, бо ихъ власність майже лишь „беґлюки“, віллѣ, де они проживають. Земля въ рукахъ т. зв. „князівъ“, отже если бы выкупило ся чи то гробами чи обліґаціями землю, то сей весь елементъ аґи и беґи вскорѣ пропавъ бы. А беґи и аґи магамеданьскій, се знаменита частина населеня, бо лишь они одній мають понятье о державности. Бодай въ Боснѣ треба підпирати такій елементъ, щобы не прийшло до того, що бачимо въ прочихъ балканьскихъ державахъ. Если бы выкуплено відъ нихъ землю, навѣть по высокій цѣнѣ, то зруйновано бы ихъ, бо они тыхъ грошей не могли бы вложити въ нѣякій інвестіціи. Треба до того стремѣти, щобы кметъ достав свою частину, але заразомъ, щобы и аґа мігъ мати якусь посілість земельну. Вкінци и кметы на выкупленю мабуть не добре выйшли бы, бо теперь деякуды въ злыхъ рокахъ, въ часѣ неврожаю, стараються про нихъ беґи, а противно вільній селяне цѣликомъ матеріяльно руйнують ся. Треба найперше піднести рільництво и годівлю худобы, щобы выкупленый колись кметъ знавъ дати собѣ раду на своїмъ кусинку ґрунту. Правительство гадало въ иншій способъ ще розвязати ту квестію. Всѣ лѣсы, обіймаючій 2,600.000 гектарівъ, суть власностію державы. На тыхъ обширахъ есть властиво лишь 100.000 справедливого лѣса, проче полонины, корчѣ. Правительство хотѣло задержати для себе властивый лѣсъ, а проче продати, чи перемѣнати зъ кметами за ихъ частину. Але анѣ беґи анѣ кметы не хотѣли на се пристати, а причиною въ тімъ сильный консерватизмъ.

Відтакъ заперечивъ міністеръ, мовь бы селянъ, підносячихъ жалобы, карано. Однакъ суть такій неспокійній елементы, що разъ въ разъ підносять жалобы, тожь противъ тыхъ треба остро выступити. Що-до заказу підчасъ подорожи пок. архикнязя Рудольфа, то дѣйстно такій бувъ, але сего домагали ся въ горы.

Если суть якій хибы въ адміністрації босаньскій, то певно не бѣльшій, якъ въ кождій иншій навѣть добрій адміністрації европейскои держави.

Въ краяхъ окупованыхъ живуть и Сербы и Хорваты, але годѣ причислити народність населеня чи до одныхъ чи другихъ, тожь и означаесь его одною назвою „босаньске“.

Згадку, мовь бы въ Боснѣ стояли противъ себе два напрямы, всходный и заходный, а мы вводячи порядки европейскій не зважали на се и выликали заколотъ и невдоволенье, мушу пояснити въ сей способъ. Характеръ Всходу — се індівідуалізмъ посуненый до крайности, зъ котрого выходить дрібный партикулярізмъ, не способный выторити нѣчого высшого, сильнѣйшого, одноцѣльнѣйшого Духомъ Заходу, або сказати давного Риму — есть понятье держави зъ цѣлою властію, безъ взгляду на національности, на різницѣ поглядівъ. Та різница спхъ двохъ напрямівъ була звѣстна менѣ, коли я обнявъ управу краю, и я старавъ ся розбудити того духа заходу, почутье силы, идею державности. И якъ довго буду управляти сими краями, буду старатись, щобы се почутье державности що разъ більше крѣпшало у Босанцѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ Руского каснка въ Стрыю** запрошуе отсимъ Вп. Земляковъ зъ ихъ родинами на вечерницѣ, котрі відбудуть ся 27 н. ст. жовтня въ льокали товариства въ готели підъ „Чорнымъ орломъ“. Вечерницѣ нашій зъєднали собѣ и въ ширшихъ кружкахъ добру славу. Щира, невымушена забава при скромныхъ тоалетахъ пань надає имъ прикмету забавъ домовыхъ, родинныхъ. Для того выдѣлъ и симъ разомъ певный численного зъѣзду зъ провінціи, тымъ більше, що того таки дня припадають доповняючій выборы зъ ґруны сѣльскои до рады повітовои. Лучаесь отже нагода сполучити utile cum dulci: сповнити патріотичный обовязокъ и забавитись весело въ кружку немовь родиннімъ. При сій нагодѣ заявляе выдѣлъ, що окремыхъ запросинъ не буде розсылати. Вступъ відъ особы зъ увзгляднѣньемъ численнѣйшихъ родинъ 1 зр., для членівъ Касина зъ 30%-вымъ опустомъ.

— **Другій відчитъ**, устроеный заходами руского „Товариства педаґоґічного“ відбуде ся въ недѣлю дня 23 н. ст. жовтня о 4-ій годинѣ пополудни въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Читати буде п. проф. Вол. Коцовскій дальшу часть зъ свого циклю відчитівъ про літературу руску.

— **Еміґрація нашихъ селянъ зъ Галичины и Буковины до Россіи** чимъ дальше, будить що-разъ більше занятя не тілько въ обохъ краяхъ, але и въ цѣлій Австрії. Въ дневникахъ повно вѣстей о тій справѣ. [Тутъ замѣтимо, що дописи до „Дѣла“ зъ Борщівского (о. Капустиньского), зъ Гусятинщины и другій повторили деякі часописи позаторись зъ всею енерґією. Если бы я мавъ — назавъ міністеръ — потрібній до такого выкупленя грошѣ — а треба бы зо сотку міліонівъ — то я бы не взявъ ся до того на разѣ зъ тыхъ причинъ. Беґи и аґи не мають нѣякои власности аллодіяльнои, бо ихъ власність майже лишь „беґлюки“, віллѣ, де они проживають. Земля въ рукахъ т. зв. „князівъ“, отже если бы выкупило ся чи то гробами чи обліґаціями землю, то сей весь елементъ аґи и беґи вскорѣ пропавъ бы. А беґи и аґи магамеданьскій, се знаменита частина населеня, бо лишь они одній мають понятье о державности. Бодай въ Боснѣ треба підпирати такій елементъ, щобы не прийшло до того, що бачимо въ прочихъ балканьскихъ державахъ. Если бы выкуплено відъ нихъ землю, навѣть по высокій цѣнѣ, то зруйновано бы ихъ, бо они тыхъ грошей не могли бы вложити въ нѣякій інвестіціи. Треба до того стремѣти, щобы кметъ достав свою частину, але заразомъ, щобы и аґа мігъ мати якусь посілість земельну. Вкінци и кметы на выкупленю мабуть не добре выйшли бы, бо теперь деякуды въ злыхъ рокахъ, въ часѣ неврожаю, стараються про нихъ беґи, а противно вільній селяне цѣликомъ матеріяльно руйнують ся. Треба найперше піднести рільництво и годівлю худобы, щобы выкупленый колись кметъ знавъ дати собѣ раду на своїмъ кусинку ґрунту. Правительство гадало въ иншій способъ ще розвязати ту квестію. Всѣ лѣсы, обіймаючій 2,600.000 гектарівъ, суть власностію державы. На тыхъ обширахъ есть властиво лишь 100.000 справедливого лѣса, проче полонины, корчѣ. Правительство хотѣло задержати для себе властивый лѣсъ, а проче продати, чи перемѣнати зъ кметами за ихъ частину. Але анѣ беґи анѣ кметы не хотѣли на се пристати, а причиною въ тімъ сильный консерватизмъ.

Відтакъ заперечивъ міністеръ, мовь бы селянъ, підносячихъ жалобы, карано. Однакъ суть такій неспокійній елементы, що разъ въ разъ підносять жалобы, тожь противъ тыхъ треба остро выступити. Що-до заказу підчасъ подорожи пок. архикнязя Рудольфа, то дѣйстно такій бувъ, але сего домагали ся въ горы.

Если суть якій хибы въ адміністрації босаньскій, то певно не бѣльшій, якъ въ кождій иншій навѣть добрій адміністрації европейскои держави.

Въ краяхъ окупованыхъ живуть и Сербы и Хорваты, але годѣ причислити народність населеня чи до одныхъ чи другихъ, тожь и означаесь его одною назвою „босаньске“.

Згадку, мовь бы въ Боснѣ стояли противъ себе два напрямы, всходный и заходный, а мы вводячи порядки европейскій не зважали на се и выликали заколотъ и невдоволенье, мушу пояснити въ сей способъ. Характеръ Всходу — се індівідуалізмъ посуненый до крайности, зъ котрого выходить дрібный партикулярізмъ, не способный выторити нѣчого высшого, сильнѣйшого, одноцѣльнѣйшого Духомъ Заходу, або сказати давного Риму — есть понятье держави зъ цѣлою властію, безъ взгляду на національности, на різницѣ поглядівъ. Та різница спхъ двохъ напрямівъ була звѣстна менѣ, коли я обнявъ управу краю, и я старавъ ся розбудити того духа заходу, почутье силы, идею державности. И якъ довго буду управляти сими краями, буду старатись, щобы се почутье державности що разъ більше крѣпшало у Босанцѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ Руского каснка въ Стрыю** запрошуе отсимъ Вп. Земляковъ зъ ихъ родинами на вечерницѣ, котрі відбудуть ся 27 н. ст. жовтня въ льокали товариства въ готели підъ „Чорнымъ орломъ“. Вечерницѣ нашій зъєднали собѣ и въ ширшихъ кружкахъ добру славу. Щира, невымушена забава при скромныхъ тоалетахъ пань надає имъ прикмету забавъ домовыхъ, родинныхъ. Для того выдѣлъ и симъ разомъ певный численного зъѣзду зъ провінціи, тымъ більше, що того таки дня припадають доповняючій выборы зъ ґруны сѣльскои до рады повітовои. Лучаесь отже нагода сполучити utile cum dulci: сповнити патріотичный обовязокъ и забавитись весело въ кружку немовь родиннімъ. При сій нагодѣ заявляе выдѣлъ, що окремыхъ запросинъ не буде розсылати. Вступъ відъ особы зъ увзгляднѣньемъ численнѣйшихъ родинъ 1 зр., для членівъ Касина зъ 30%-вымъ опустомъ.

— **Другій відчитъ**, устроеный заходами руского „Товариства педаґоґічного“ відбуде ся въ недѣлю дня 23 н. ст. жовтня о 4-ій годинѣ пополудни въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Читати буде п. проф. Вол. Коцовскій дальшу часть зъ свого циклю відчитівъ про літературу руску.

— **Еміґрація нашихъ селянъ зъ Галичины и Буковины до Россіи** чимъ дальше, будить що-разъ більше занятя не тілько въ обохъ краяхъ, але и въ цѣлій Австрії. Въ дневникахъ повно вѣстей о тій справѣ. [Тутъ замѣтимо, що дописи до „Дѣла“ зъ Борщівского (о. Капустиньского), зъ Гусятинщины и другій повторили деякі часописи позаторись зъ всею енерґією. Если бы я мавъ — назавъ міністеръ — потрібній до такого выкупленя грошѣ — а треба бы зо сотку міліонівъ — то я бы не взявъ ся до того на разѣ зъ тыхъ причинъ. Беґи и аґи не мають нѣякои власности аллодіяльнои, бо ихъ власність майже лишь „беґлюки“, віллѣ, де они проживають. Земля въ рукахъ т. зв. „князівъ“, отже если бы выкупило ся чи то гробами чи обліґаціями землю, то сей весь елементъ аґи и беґи вскорѣ пропавъ бы. А беґи и аґи магамеданьскій, се знаменита частина населеня, бо лишь они одній мають понятье о державности. Бодай въ Боснѣ треба підпирати такій елементъ, щобы не прийшло до того, що бачимо въ прочихъ балканьскихъ державахъ. Если бы выкуплено відъ нихъ землю, навѣть по высокій цѣнѣ, то зруйновано бы ихъ, бо они тыхъ грошей не могли бы вложити въ нѣякій інвестіціи. Треба до того стремѣти, щобы кметъ достав свою частину, але заразомъ, щобы и аґа мігъ мати якусь посілість земельну. Вкінци и кметы на выкупленю мабуть не добре выйшли бы, бо теперь деякуды въ злыхъ рокахъ, въ часѣ неврожаю, стараються про нихъ беґи, а противно вільній селяне цѣликомъ матеріяльно руйнують ся. Треба найперше піднести рільництво и годівлю худобы, щобы выкупленый колись кметъ знавъ дати собѣ раду на своїмъ кусинку ґрунту. Правительство гадало въ иншій способъ ще розвязати ту квестію. Всѣ лѣсы, обіймаючій 2,600.000 гектарівъ, суть власностію державы. На тыхъ обширахъ есть властиво лишь 100.000 справедливого лѣса, проче полонины, корчѣ. Правительство хотѣло задержати для себе властивый лѣсъ, а проче продати, чи перемѣнати зъ кметами за ихъ частину. Але анѣ беґи анѣ кметы не хотѣли на се пристати, а причиною въ тімъ сильный консерватизмъ.

Відтакъ заперечивъ міністеръ, мовь бы селянъ, підносячихъ жалобы, карано. Однакъ суть такій неспокійній елементы, що разъ въ разъ підносять жалобы, тожь противъ тыхъ треба остро выступити. Що-до заказу підчасъ подорожи пок. архикнязя Рудольфа, то дѣйстно такій бувъ, але сего домагали ся въ горы.

Если суть якій хибы въ адміністрації босаньскій, то певно не бѣльшій, якъ въ кождій иншій навѣть добрій адміністрації европейскои держави.

Въ краяхъ окупованыхъ живуть и Сербы и Хорваты, але годѣ причислити народність населеня чи до одныхъ чи другихъ, тожь и означаесь его одною назвою „босаньске“.

Згадку, мовь бы въ Боснѣ стояли противъ себе два напрямы, всходный и заходный, а мы вводячи порядки европейскій не зважали на се и выликали заколотъ и невдоволенье, мушу пояснити въ сей способъ. Характеръ Всходу — се індівідуалізмъ посуненый до крайности, зъ котрого выходить дрібный партикулярізмъ, не способный выторити нѣчого высшого, сильнѣйшого, одноцѣльнѣйшого Духомъ Заходу, або сказати давного Риму — есть понятье держави зъ цѣлою властію, безъ взгляду на національности, на різницѣ поглядівъ. Та різница спхъ двохъ напрямівъ була звѣстна менѣ, коли я обнявъ управу краю, и я старавъ ся розбудити того духа заходу, почутье силы, идею державности. И якъ довго буду управляти сими краями, буду старатись, щобы се почутье державности що разъ більше крѣпшало у Босанцѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ Руского каснка въ Стрыю** запрошуе отсимъ Вп. Земляковъ зъ ихъ родинами на вечерницѣ, котрі відбудуть ся 27 н. ст. жовтня въ льокали товариства въ готели підъ „Чорнымъ орломъ“. Вечерницѣ нашій зъєднали собѣ и въ ширшихъ кружкахъ добру славу. Щира, невымушена забава при скромныхъ тоалетахъ пань надає имъ прикмету забавъ домовыхъ, родинныхъ

краєвій.] Еміґрація зъ Буковины сконстернувала тамошне правительство краеве и оно выдало кôлька енергічныхъ заряджень. Президентъ краю Кравсъ, бувшій директоръ вѣденьскои поліціи, выславъ, якъ звѣстно, на границю войско [пѣхоту та драґонôвъ] и множество жандармôвъ, але мимо того — якъ пише черновецка Gazeta Polska — „щоденно граничными просмиками перекрадають ся новій еміґранты“. Суть такій, — пише тая Gazeta, — що тутъ покидають засôбній господарства, жѣнку и дѣтей, а углядѣвши собѣ молоду дѣвчину, вандрують зъ нею за кордонъ, де побирають ся а власти россійскій высылають ихъ въ глубъ Россіи. „Аґітаторôвъ — пише дальше Gazeta — мусить бути въ краю дуже богато, бо селяне всюда говорять лишь о еміґрації, выхваляючи вôдносины въ Россіи“. Телеґрафъ зъ Садагоры донѣсъ дня 19 с. м., що зъ причины нагромадженя народу въ цѣли еміґрації прийшло того дня до поважныхъ розрухôвъ въ селѣ Боянчуку. Начальникъ громады Олександеръ Годема и кôлькохъ инчихъ господарѣвъ стануло по сторонѣ еміґрантôвъ, то жандармерія увязнила начальника и его товаришѣвъ.

— **Д-ръ Дямянъ Савчанъ**, членъ выдѣлу краевого оглядавъ дня 15 н. ст. жовтня руины тинецкого замку коло Подґуржа, а то, щобы здати справу выдѣлови краевому, о скôлько мѣсцевôсть тая надавала бы ся на заложенье карно-поправчои кольонии.

— **На соборчину деканата стрыйского**, що вôдбувъ ся 17 с. м. въ Угерску, зобовязали ся всѣ присутнѣ священики въ переписцѣ зô всѣми властями уживати выключно рускаго письма. „Бувъ се — пишуть намъ зô Стрыйщины — вже крайный часъ до такого кроку, позаякъ пôдъ тымъ взглядôмъ уступчивôсть чи тамъ слабодушнôсть наша не мала границѣ. Мы могли бы подати поважне число особъ, котрій марного квіту на пенсію боять ся чи соромлять ся написати по руски, не згадуючи вже о всѣлякихъ выказахъ до старостъ або до судôвъ. Дай Боже ино выдержати въ краснôмъ постановленю!“

— **Въ селѣ Орѣхôвци**, повѣта скалатского, вôдбуло ся 13 н. ст. жовтня благословенье новозбудованои церкви парохіяльнои зъ вôдповѣднымъ торжествомъ. На торжество се — якъ намъ пише одинъ участникъ — приспѣло богато народу зъ сусѣдныхъ сѣлъ, а зъ Чернелôвки, Рожискъ, Иванôвки и Качанôвки [обохъ обрядôвъ] прибули процесіи церковній. Чинъ благословенія церкви и Литургію довершивъ деканъ скалатскій о. Иванъ Слюзаръ зъ діяконами, а проповѣдавъ о. Касіянъ Куницкій, войсковый капелянъ зъ Станиславова. Церковь збудована въ трехъ послѣднихъ рокахъ зъ цеглы, о одній копулѣ великôй, покрыта блясхою. Кошты будовы церквы, дзвôницѣ и муру выносять 13.000 зр. безъ роботы, котру парохіяне дали даромъ. На тую квоту складаесь и датокъ конкуренційный колятора Витолда Завадского въ высотѣ 2.000 зр. и датокъ 1000 зр. вôдъ прилученои громады Чернелôвки, котрôй зобовязали ся громадяне Орѣхôвци причинитись такою самою квотою до побудованя церквы въ Чернелôвцѣ. Около здвигненя сеи будовы заслужились передовсѣмъ начальники громады въ Орѣхôвци Кость Яворскій и Иванъ Стасишинъ. Выведенье банѣ есть дѣломъ мѣсцевыхъ господарѣвъ-будôвничихъ братôвъ Антона и Федора Хмѣлевскихъ, якъ и будова великого престола що до столярскои части. Рѣзьбарску роботу при великôмъ престолѣ выконавъ такожь мѣсцевый господарь рѣзьбарь-самоукъ Василь Кривый. Запрестольный образъ храмовый Покрова Пресв. Богородицѣ пензля руского маляря Конистиньского и Ковчегъ доставленый рускимъ купцемъ Стахевичемъ зъ Тернополя становлять зъ престоломъ и рѣзьбою одну гармонійну цѣлôсть. На торжество посвяченя церкви прибувъ такожь ц. к. староста зô Скалата Созаньскій зъ кôлькома урядниками. По посвященю гостивъ мѣсцевый парохъ о. Теофілъ Куницкій прибувшихъ гостей, приймаючи заявленя щирого признанія за довершенье просторои величавои церкви, становлячои окрасу, цѣлого села и околицѣ, якъ и за тактовне поконанье всѣхъ трудностей при будовѣ, такъ що парохіяне зъ задоволеньемъ и гордостію поглядають на свою святиню. Выстрѣламъ зъ моздѣрвъ вôдъ рана ажь до пôзнои ночи не було кôнца.

— **Огнь.** Въ Гнидавѣ, въ повѣтѣ брôдскôмъ, згорѣвъ фôльварокъ Брон. Слотвиньского, лише въ части убезпеченый. Шкода выносить 15.000 зр.

— **Вести зъ таборy рускихъ радикалôвъ.** Коломыйскій „Хліборобъ“ заповѣдае въ остатнôмъ [20] числѣ, що й сего року, въ грудни, вôдбуде ся у Львовѣ „зъѣздъ рускои радикальнои партіи.“ „Хто зъ нашихъ людей — пише дальше „Хліборобъ“ — хотѣвъ бы бути на тôмъ зъѣздѣ, зволить зголосити ся по запрошенье пôдъ адресою: Юліянъ Бачиньскій у Львовѣ, улица Коперника ч. 36“. [Пôдъ числомъ 36 при улица Коперника мѣстить ся руска семинарія духовна, отже щобы хто не пôдозрѣвавъ, що то може якій питомець духовнои семинаріи урядивъ собѣ въ будынку семинарскôмъ бюро радикальнои партіи и розсылае запрошеня на зъѣздъ, то годить ся замѣтити, що п. Юліянъ Бачиньскій, сынъ о. ректора духовнои семинаріи, не есть питомцемъ анѣ взагалѣ богословомъ.] — Дальше заповѣдае „Хліборобъ“, що „Народъ“, орґанъ радикальнои партіи для интеліґенціи [бо „Хліборобъ“ для люду] буде выходити вже въ Коломыѣ [не у Львовѣ] пôдъ редакцією п. Павлика, котрый ще передъ кôлькома мѣсяцями перенѣсъ ся зô Львова на мешканье до Коломыѣ, а и другій редакторъ, п. Иванъ Франко, выѣхавъ зô Львова на одинъ рôкъ до Вѣдня за-для студій на университетѣ. — Дальше „Хліборобъ“ стверджуе подану недавно въ Kurjer-ѣ Lwowsk-ômъ вѣсть, що радикалы въ найблизшôмъ часѣ устроюють народній вѣча „въ справѣ еміґрації и способôвъ, якъ ѣй зарадити“ въ мѣстахъ Збаражи, Залѣщикахъ, Борщевѣ и Кôцмани, а пôсля того и въ иншихъ загроженыхъ повѣтахъ. — Въ тôмъ-же числѣ „Хліборобъ“ подае звѣстки и про двѣ „Народній Спôлки“. Спôлка въ Трофанôвцѣ купуе за складки членôвъ дôмъ зъ огородомъ: въ домѣ будуть мѣститись читальня, склепъ и шпихлѣръ, а въ огородѣ будуть устроюватись забавы. Друга Спôлка, въ Серафинцяхъ, устроюе сеи недѣлѣ публичній зборы и торжественно отворить ся.

— **Стіпендія св. Георгія.** Митрополича консисторія розписуе конкурсъ на одну стіпендію имени св. Георгія, призначену для слухателѣвъ правъ, въ рôчнôй сумѣ 100 зр. почавши вôдъ 1 курсу шкôльного 1892/3 року. Кандидаты мають выказати ся: 1) що походять вôдъ вôтця рускои народности и суть греко-кат. вѣроисповѣдання; 2) що они бѣдній, 3) що покôнчили ґімназію зъ дуже добрымъ успѣхомъ. Сыны греко-кат. мешканцѣвъ мѣста Дрогобича при другихъ рôвныхъ обставинахъ мають перщеньство. Студенты университету дôставаючій ту стіпендію мають выказати ся, що слухають або вже слухали выкладôвъ рускаго языка и рускои літературы. Просьбы о стіпендію, зао смотреній вôдповѣдными свѣдоцтвами, мають вносити ся на руки колеґіи професорôвъ юридичного факультету до греко кат. митрополичои консисторіи у Львовѣ найдальше до 30 н. ст. падолиста 1892 року.

— **Зъ Жовквôвского** пишуть про „Михала Салика, бувшого громадского писаря села Двôрцѣ а нинѣ писаря громады Бутины, що вôнъ попавъ въ карне слѣдство за обманьство, якого допускавъ ся въ Двôрцяхъ. Секретарь жовквôвскои рады повѣтовои п. Бѣлевичь, зъѣхавши ще 16-го липня с. р. на шконтро касы уряду громадского въ Двôрцяхъ и на вôдобранье актôвъ вôдъ тамошного вôйта, Семка Батючка, найшовъ тамъ великій непорядки и мальверзаціи. Мѣжь иншими жалували ся пп. господарѣ Петро Яцикъ, Корниль Мельникъ, Сафатъ Малко и многій иншій, що писарь Михалъ Саликъ не дававъ на консенсахъ будôвничихъ приписаной марки по 50 кр. а бравъ вôдъ нихъ по 2 зр. за позволенье будувати або переставляти хату. Выказъ того выслано до выдѣлу рады повѣтовои, а той вôддавъ справу судови. Люде въ судѣ присягають на правду своихъ подань, а що ще много е такихъ, що жадають бути переслухаными и заприсяжеными, то Михалъ Саликъ буде мусѣвъ ставати передъ судомъ карнымъ у Львовѣ.“

— **Доповняючій выборъ посла до сойму буковиньского зъ громадъ повѣта становецкого** розписано на день 3 н. ст. падолиста. Якъ звѣстно, соймъ уневажнивъ выборъ въ тôмъ повѣтѣ Вôрменина-Поляка бар. Капріого, котрый за президентуры ґр. Пачого бувъ тамъ выбраный яко кандидатъ правительственный и на основѣ порозумѣня межи сторонництвами румуньскимъ и вôрмено-польскимъ. Орґанъ Полякôвъ на Буковинѣ Gazeta Polska апелюе до теперь до правительства и до Румунôвъ, щобы допустили знôвъ въ тôмъ [рускôмъ] сѣльскôмъ окрузѣ выбрати Поляка.

— **Холера.** До дня 20 н. ст. жовтня рано було въ Краковѣ 44 занедужань, 21 случаѣвъ смерти, 12 случаѣвъ подужаня а 11 недужихъ остае ще пôдъ наглядомъ лѣкарскимъ. Въ послѣднôй добѣ не занедужавъ нѣхто анѣ не умеръ на холеру. Въ повѣтѣ краковскôмъ не було такожь нѣякихъ случаѣвъ холеры. — У Львовѣ не було до нинѣ рана нѣякого пôдозрѣного занедужаня. У Маріи Манцикъ, служницѣ, котра — якъ звѣстно — занедужала въ понедѣлокъ, не сконстатовано нѣякихъ обявôвъ холеричныхъ и недужа маe ся добре. — Въ Будапештѣ занедужало дня 19 н. ст. жовтня 21 особъ, умерло 16. — Въ Гамбурзѣ занедужала того жь дня 1 особа, не умеръ нѣхто. — Въ Дітріхштайнѣ въ Чехіи, умеръ дня 15 н. ст. жовтня середъ пôдозрѣныхъ познакъ чоловѣкъ, що прибувъ зъ Будапешту. Зарядженій розслѣды бактеріольоґічній выказали присутнôсть комабаціля. До сеи мѣсцевости выслано лѣкаря повѣтового и заряджено всякій средства охоронній. — Въ Варшавѣ було въ часѣ зъ 15 на 16 н. ст. жовтня 86 недужихъ, прибуло 11, выздоровѣло 8, умерло 5, лишило ся недужихъ 84; въ тôмъ числѣ було жидôвъ недужихъ 17, занедужало 2, выздоровѣвъ 1, умеръ 1, лишило ся недужихъ 17.

— **Першій снѣгъ** упавъ у Львовѣ вчера вечеромъ. Цѣлу нôчь панувала легка завируха и нинѣ рано прибрало мѣсто зимовый выглядъ. — Такожь зъ Вѣдня надходять вѣсти про великій снѣги, якій упали не лише въ цѣлыхъ Альпахъ и ческихъ горахъ але такожь въ Баваріи, Саксоніи, Швайцаріи, Горѣшнôй Австріи и Зальцбурзѣ. Температура сбнизила ся дуже значно въ цѣлôй захôднôй и середнôй Европѣ, а навѣть зъ Парижа доносять, що тамъ дня 19 н. ст. жовтня зъ рана выносила теплота — 1° Ц.

— **Зъ Добромиля** доносять до Gazety Przemysk-oи, що віцемаршалокъ тамошнои рады повѣтовои Станиславъ Гнѣвошъ внѣсъ резиґнацію зъ того достоиньства и що дня 31 н. ст. жовтня вôдбудуть ся въ радѣ повѣтовôй выборы на мѣсце п. Гнѣвоша. Ходить чутка, що и маршалокъ рады повѣтовои п. Тишковскій носить ся зъ гадкою зложити свôй урядъ. Кореспондентъ згаданои ґазеты якъ зъ одного боку тѣшить ся зъ резиґнаціи п. Гнѣвоша, такъ знôвъ зъ другого боку высказуе жаль, если бы чутка що до уступленя п. Тишковского була правдива, бо — якъ каже — „повага и велика симпатія, якій окружають особу маршалка, суть для добромильского повѣта запорукою успѣшного переведеня розпочатои реорґанізаціи повѣтовои автономіи“.

— **Вымордованье жидôвскои родины** лучило ся 15 с. м. въ Мигаленахъ на граници буковиньско-румуньскôй. Того дня найдено въ коршмѣ трупы коршмаря Ґрінберґа, его жѣнки и 8-лѣтнои дитины. Коршму опечатано и о злочиньствѣ повѣдомлено власти.

— **Буковиньске правительство краеве** удѣлило комітетови будовы руско-катол. церкви въ Воли нижнôй позволеня збирати жертви въ краю на будову тои-жь церкви, зъ застороrою, що не буде ся ходити вôдъ хаты до хаты.

— **Торжествянный обходъ 50-лѣтнего ювилея папы Льва XIII и 25-лѣтнего ювилея коронаціи цѣсаря Франць-Іосифа I. короною св. Стефана**, вôдбуде ся въ понедѣлокъ дня 24 н. ст. жовтня въ Судовôй Вишни. Дня 23 н. ст. жовтня вечеромъ и 24 жовтня о 5½ и 7½ годинѣ рано повитае духовенство, репрезентація громадска и мѣсцевій горожане на зелѣзничôмъ двôрци запрошеныхъ на повыше торжество гостей и выровадять ихъ до мѣста. О год. 10-ôй розпôчне ся торжественне богослуженье за папу и цѣсаря. О годинѣ 1-ôй зъ полудня вôдбуде ся принятье гостей въ домѣ парохіяльнôмъ, а для мѣщанъ на подвôрю дому парохіяльного. Вечеромъ буде устроена илюмінація мѣста, а мѣсцевій горожане вôдпровадять прибувшихъ гостей на зелѣзницю зô смолоскипами. Мѣсцевый комітетъ просить всѣхъ доохрестныхъ и мѣскихъ мешканцѣвъ о якъ найчисленнѣйшу участь.

— **Mensa academica.** Ректоръ университету вѣденьского, д-ръ Ернестъ Людвіґъ, выдавъ таке оголошенье: Дня 18 падолиста буде отворены пôдъ наглядомъ сенату академічного „стôлъ академичный“. Цѣль сего заведеня есть дати слухачамъ университету нагоду доставленя имъ за малою оплатою снѣданя, обѣду и вечерѣ. Въ тôй цѣли вынаймлено льокаль на Ратгавсштрассе коло университету. Вôдъ годины 7-ои до 8½-ои можна дôстати снѣданье, вôдъ 12—2½-ои обѣдъ и вôдъ 7 до 8½-ои вечеромъ вечерю. За заплатою зъ горы дôставати будуть абоненты на снѣданье гербату зъ молокомъ або зъ румомъ и печиво, на обѣдъ 4 центилітры зупы, 8 декаґрамôвъ мяса (до выбору), ярину и хлѣбъ, крôмъ того за доплатою 10 кр. леґуміну. Вечеря складае ся зъ 8 декаґр. мяса, ярины и хлѣба. Абонаментъ выносить на обѣдъ 6 зр. мѣсячно, за снѣданье и обѣдъ 8 зр., а за все 11 зр.

— **Землетрясенье въ Румуніи.** Зъ Букарешту пишуть пôдъ д. 14 н. ст. жовтня: Вчерашный день бувъ страшный для многихъ околиць Румуніи. Майже въ одній годинѣ, около 7-ои рано, наступило довготреваюче землетрясенье въ мѣстахъ: Букарештѣ, Галаци, Баилѣ, Джурджевѣ, Мізіли, Манґалія, Ольтеници, Сулинѣ, Пітешті, Турну-Маґурелі, якъ такожь въ обохъ мѣстахъ добрудскихъ Констанци и Черноводѣ. Пôсля телеґрафічныхъ вѣстей тревало землетрясенье въ Браилѣ и Мізіли майже мініту, а въ Ольтеници до 90 секундъ. Въ тôмъ мѣстѣ зранивъ упадаючій муръ двохъ роботниковъ. Найстрашнѣйше мало бути въ Джурджевѣ. „Ще кôлька секундъ“, пише одинъ кореспондентъ, „а цѣле Джурджево, було бы стало купою розвалинъ и трупôвъ.“ Напрямъ трясеня ишовъ зъ пôвночи на полудне. Въ Румуніи лучае ся землетрясенье бôльше, або менше сильне майже кождого року. Симъ разомъ обôймило оно майже выключно Волощину и область долѣшного Дунаю, Добруджу и часть Болґаріи. Молдаву пощадило теперѣшне елементарне нещастье.

— **Тягненье лооôвъ выставы театрально-музичнои у Вѣдни** вôдложено до дня 1 н. ст. грудня 1892.

Посмертній — ⚰ — оповѣстки.

Родіонъ Домбчевскій, богословъ I-го року и питомець рускои семинаріи львôвскои, упокоивъ ся рано дня 20 н. ст. жовтня, по короткôй а тяжкôй недузѣ въ 18 роцѣ житя. Покôйный, принятый до семинаріи, поѣхавъ по елекціи вôдвѣдати свого шурина, пароха въ Фразѣ, и тутъ заразъ захорувавъ. Послѣдныхъ ферій бравъ участь въ вандрôвцѣ рускои молодежи, мавъ щире руске серце, бувъ любленый знакомыми и родиною и будивъ велику надѣю на будучнôсть. Похоронъ вôдбуде ся въ Фразѣ 22 жовтня. Вѣчна ему память!

Назначенья, переношенья, конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкôльна въ Теребовли розписуе конкурсъ на посады учительскій: въ Брикули новôй, Гумнискахъ, Маловѣ, Налужи, Рôздвянахъ, Скомороши, Зубовѣ и на посады молодшихъ учителѣвъ въ Кобиловолокахъ, Лошневѣ и Яновѣ зъ речинцемъ до 15 н. ст. падолиста.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 21 жовтня. Говорять, що вскорѣ маe бути розвязана такожь рада громадска въ Опавѣ. (Ся рада не хотѣла выдати оповѣщень противъ холеры по чески.)

Будапештъ 21 жовтня. На повнôмъ засѣданю угорскои делеґаціи всѣ бесѣдники заявились за тридержавнымъ союзомъ и выхвалювали адміністрацію окупованыхъ краєвъ.

Райхенбергъ 21 жовтня. Рѣшено не рекурсувати противъ розвязаня рады, лишь просити о розписанье новыхъ выборôвъ, при котрыхъ будуть кандидувати всѣ теперѣшній радники.

Паріжъ 21 жовтня. Парляментъ зачавъ радити надъ закономъ о судахъ мировыхъ мѣжь роботниками и фабрикантами.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. К. Вин. въ Баричи. Прийде намъ ще 4 зр. за 1892. — **Вп. Ф. Авдик. въ Цуцил.** Заплачено до липня и зôстало на серпень 50 кр.

Надôслане.

Средства десінфекційній, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хлорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше

Аптика „пôдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ
пôдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“
ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа)
напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райснайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „**Новый оптикъ** пôдъ „**Копернікомъ**“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.

Юліянъ Панькевичъ
артистъ маляръ
въ Рогатинѣ

выготовляе образы церковній всякои величины и въ кождôмъ жаданôмъ стилю; пôдôймае ся украшеня церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконуе всякі працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною дôсяґъ, а подаючи условія можливо приступни, поручаю ся ласкавôй приклонности Вповажаного Духовенъства. 4090

Въ кождôй рускôй хатѣ
повинна знаходитись знаменита книжочка
И. БАШТОВОГО
УКРАИНСТВО
на літературныхъ позвахъ
зъ Московщиною.

[Передрукъ зъ „Дѣла“.]

Цѣна **50 кр.** зъ пересылкою **55 кр.** Набути можна въ редакціи „Дѣла“.

Для выгоды П. Т. Публики отворено
НОВУ АҐЕНЦІЮ
Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень
на житье та вôдъ огню и граду
у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційній выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Ближше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4258

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЪ
у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (дôмъ п. Валляха)
ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конґо	½ клґр.	зр.	2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо	„	„	2·80
„ 3	„ меляньжъ	„	„	3·—
„ 4	Нингчовъ Imperial	„	„	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	½ клґр.	зр.	1·50
„ 7	найлѣпшій	„	„	1·80

Чай караванный Братôвъ К. и С. Попова ½ ф. зр. 1·80 ¼ „ „ 90

Цвѣты батистовій до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образôвъ. — Образы олѣйній паперовій по греческому стилю. Рамы до образôвъ. — Білєты літоґрафованій и скоро печатанй. — Товары шкоряни. — Пуляресы, портмонетки, візітівки, папѣросницѣ.

Всякій приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручая руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**
ул. Краковска ч. 2, дôмъ п. Валляха.

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ
можна купити

4000	яблôнокъ 5- и 6-лѣтныхъ; 100 шт. . . .	зр. 35·—
3000	грушей дуже добрыхъ родôвъ 100 шт.	„ 40·—
1000	черехъ дрезденьскихъ	„ 40·—
	сливы 100 шт. . . .	„ 40·—
	вишнѣ 100 шт. . . .	„ 30·—

Шпараги, сажѣнки 2 и 3-лѣтній ерфуртскій: conovers, colosal и ранні argenteil, 100 штукъ зр. 1·20.
Акаціи кулистій и рожевій „ —·70
Рожій гербатній, шамовій „ 1·—
Випрыны, суницѣ и рожевій малины, що родять цѣлый рôкъ 100 штукъ 10 зр
Рôзній цвѣты до огородôвъ по цѣнѣ знаженôй. 4428 (4—6)
Китийѣ и вѣнцѣ всѣлякого рода.

Зъ поважаньемъ
А. ШМІДТЪ
огородникъ.

Въ канцеляріи товариства „Просвѣта“ продають ся портреты бл. п.
Д-ра Олександра Огоновского
по 2 зр. и по 1 зр.
Цѣлый доходъ призначеный на фондъ памятниковый и стіпендійный.

МАШИНЫ ДО ШИТЯ
ЗІНҐЕРА
Ножній въ цѣнѣ 30, 42, 50 и 65 зр.
Ручній „ „ 27, 36, 40 и 48 зр.
ратами по 4 зр. мѣсячно, готôвкою 10% дешевше.

Ґваранція 5 лѣтъ.

Іосифъ Иваницкій
механікъ
головн. складъ Львôвъ, Готель Жоржа
Філія — Краковъ, Ринокъ 25.

Сотки пейсатыхъ аґентôвъ и факторôвъ зъ покутныхъ складôвъ жидôвскихъ ходять вôдъ дому до дому (розносять рôзній неуги) и тѣ машины, яки у мене коштують 30 зр., продають по 60 и 70 зр., бо дôстають за се 25%.

Прошу жадати цѣнникôвъ. Прошу о ласкавій замовленя а аґента за обшивку и за дверѣ та руки обмити карболемъ. 4398

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Рось. Всѣ улицѣ въ Вербовцѣ нѣбы обсаженѣ высокими вербами: то поросли вѣлии огорожѣ. Усе село наче въ роскошныхъ алеяхъ, а мѣжь вербами зновъ зеленѣють городы, темнѣють плямами коноплѣ, жовтѣють соняшники. Якъ залле Вербовку лѣтне палке сонце, якъ залле зъ-верху золотомъ та срѣбломъ соняшне марево, то вся кучерява зелень здаеть ся буйными морскими прозорчастыми хвилями, що десь набѣгли зъ моря, и залили й затопили долину и скаменѣли пѣднявшись высоко въ гору. Дивишь ся й не надивишь ся, дышешь и не надышешь ся тымъ чистымъ гарячимъ та пахучимъ повѣтрямъ.

Въ кѣнци села, коло самои Раставицѣ, стояла хата старого Петра Джерѣ. Невеличка хата на силу свѣтила ся бѣлыми стѣнами черезъ густый рядокъ вербъ. Коло хаты рѣсъ невеликій старый садочокъ. Въ садку зеленѣла трава. Вербовый частоколъ до самого берега прийнявъ ся и пустивъ одъ себе широке гѣлля; вербовѣ кѣлки, густо повтыканѣ въ землю, стали высокими вербами. Навѣть вербова кошара й вербовый хлѣвъ вже прийняли ся на сырѣй земли и були на-поготовѣ розрости ся высокимъ деревомъ.

Була недѣля. Сонце скотило ся на захѣдъ. Починало вечорѣти. За Джериною хатою, пѣдъ старою грушою, на зеленѣй травѣ спавъ молодый парубокъ, пѣдклавши пѣдъ голову бѣлу свиту. Чорна смушева шапка скотила ся зъ головы на траву. Парубокъ пѣдклавъ одну руку пѣдъ голову, а другу бдкинувъ на траву. Чорне волося на головѣ, чорнѣ рѣвнѣ бровы дуже выразно блищали проти бѣлои свиты. Загорѣле лице було гарне, але дуже молоде. Червоный поясъ обвивавъ ся, наче гадюка, кругомъ тонкого стану. То бувъ Джеринъ сынъ, Микола. Горяче сонце заглянуло пѣдъ грушу, обсыпало огнемъ

та блискомъ бѣлу сорочку, чорняве лице. Микола почувъ, якъ сонце припекло въ щоку, перекинувъ ся на бокъ, липнувъ очима и зновъ ихъ заплющивъ.

Чуе вонъ черезъ легкій сонъ, що якась дѣвчина спѣвае тонкимъ голосомъ пѣснѣ. Та пѣсня здалась йому черезъ сонъ якимсь дивомъ. Йому здало ся, що вонъ не спить и дивить ся въ гору на голля. Зеленый листъ на груши ставъ синимъ. Вонъ бачить черезъ листя сине небо, бачить янъ промѣня сонця на-скрозь провійзуе кожный листокъ, якъ тихій вѣтеръ мае листомъ. Листъ чернаеть ся объ листъ и тихо дзвенить. Вонъ чуе, нѣбы той голосъ, та пѣсня ллять ся на нього зъверху, зъ того листя; йому здаеть ся, що спѣвае кожный листокъ, вымовляе навѣть слова, и тѣ слова, той голосъ тихѣсѣньно сыплять ся йому на лице, на руки й на груди, на саме серце. Вонъ роздивляеть ся на той дивный листъ и примѣчае на самѣсѣнькому вершечку грушѣ якусь дивну птицю зъ золотымъ та срѣбнымъ пѣрямъ. Птиця розпустила широкѣ крыла, розпустила розкошный, якъ у павича, хвостъ, та все спѣвала, та все спускала ся низче по голлю. Зъ золотыхъ крылъ посыпались огневѣ искры, впали на кришталевый листъ, и листъ ще красче задзвенѣвъ и заспѣвавъ разомъ зъ птицею. Птиця спускала ся все низче та низче. Миколѣ хотѣло ся ѣѣ впоймати... Вонъ простягъ руку, а птиця зновъ пурхнула въ-гору на самый вершечокъ, тольки искры посыпались на траву, на його руки, на щоки, и запекли огнемъ.

Микола прокинувъ ся, и все диво, хто його зна', де й дѣлось. Передъ нимъ блыщала зелена левада, лиснѣла проти сонця чиста вода въ Раставици, а по другій бокъ рѣчки въ березѣ стояла якась дѣвчина, брала воду й спѣвала пѣснѣ. Микола вглядѣвъ ѣѣ тонкій

станъ, сорочку зъ товстого полотна, червоне намисто на шиѣ, вглядѣвъ ѣѣ лице зъ чорными брозамъ. Дѣвчина вытягла вѣдро воды коромесломъ, вхопила другимъ кінцемъ коромесла друге вѣдро, легко й проворно кинула коромесло на плече и пішла на згористый берегъ мѣжь рѣдними вишнями. Ще разъ повернулась вона, глянула на рѣчку, на него, и вінъ ще разъ побачивъ ѣѣ кругле лице, тонкій рівный нісъ, чорні брови, та чорні товсті дві коси на головѣ. Вона все спѣвала та спѣвала, доки не сховалась на левадѣ въ вербахъ.

Микола пізнававъ дѣвчину и не пізнавъ: вона була не вербівска. Вінъ глянувъ на той намѣнь, де вона стояла, и зновъ наче побачивъ той гнучкій рівный станъ, те гарне, хочь и загорѣле на сонци лице.

— Щó се за дѣвчина? Де вона взяла ся въ нашому селѣ? — думавъ молодый Джеря, надѣваючи шапку й перекидаючи свиту черезъ плече. Вінъ пішовъ до хаты, а та пѣсня, а ті чорні брови не сходили въ него зъ думки.

Молодый Джеря перейшовъ невеличкій садокъ и по-за хатою повернувъ на двіръ. На присьпѣ сидѣла його мати, Маруся Джериха, вже немолода молодиця, блѣда, зъ темными очима, зъ сумнымъ лицемъ. На Джерисѣ була габка зъ темного цицу та сорочка зъ товстого полотна; ѣѣ голова була заверчена намѣткою. Намѣтка свѣтилась, и черезъ нею було видно высокій очѣпокъ зъ лапатыми червоными квѣтками на жовто-гарячому полі. Жовті старі чоботы були почернені по самі кісточки, и тільки холявы жовтѣли ще протя присьпы. Чорні бровы оддалеки дуже выразно чорнѣли підъ бѣлымъ пружкомъ намѣтки. Поручь зъ Джерихою сидѣли чотири молодиці, позавязувані здоровыми хустками на

высокихъ очѣпкахъ. Чотири головы, позавязуванѣ здоровыми хустками, якъ завязують ся въ Канѣвщинѣ, були нѣбы намальованѣ на бѣлѣй стѣнѣ. Старый Джеря въ одинѣй сорочцѣ стоявъ коло воротъ, спершись на тынъ, и розмовлявъ зъ якимсь чоловѣкомъ. Молодицѣ розмовляли та цокотѣли, якъ птецѣ на деревѣ. Джериха розказувала десятый разъ, якъ ѣѣ сынъ тіеи недѣлѣ першій разъ читавъ Апостола въ церквѣ, якъ розгортавъ книжку, и якъ выйшовъ середъ церкви, и якъ ставъ, и якъ переступавъ зъ одніеи ноги на другу, якъ засоромивъ ся й почервонѣвъ. Вона була така щаслива, що невеличкѣ темнѣ й яснѣ очи такъ и вертѣлись на всѣ боки.

— Господи! скѣльно я переносила дякови курей, скѣльно однесла полотна, яецъ, грошей! А все-таки мѣй Микола вивчивъ ся читати, дякувати Господеви милосердному. Якъ заспѣвае мѣй Микола въ церквѣ, то я сама не своя. Бью поклоны та молю ся, та хрешу ся. А се недавно я вже говорила своѣму старому, чи не часъ женити сына. Я вже старѣюсь, часъ бы взяти собѣ гарну невѣсточку въ хату; та не знаю, до кого-бъ отсе старостбвъ слати.

Молодицѣ перебрали языкомъ усѣхъ дѣвчатъ на селѣ, пересудили й богатыхъ и бѣдныхъ, и запинились на одинѣй: то була Варка, дочка одного вербовского багатиря, молода й гарна дѣвчина.

Джериха не вважала, що Варка була багачка, а ѣѣ сынъ бувъ убогій. Вона знала, що всѣ дѣвчата водили очима слѣдномъ за Миколою, а якъ вбнъ ишовъ улицею, то выбѣгали дивитись на нього, аж перелазы трѣщали.

Сонце било промѣнямъ зъ-за причблка. Половина двора була окрыта яснымъ червонымъ свѣтомъ, половина лежала въ тѣни. Микола выйшовъ зъ вишнивка, у-

весь облитый сонцемъ. На сонци було дуже выразно видко його хисткій тонкій станъ, його тонку шаю зъ кôсточкою на горлѣ, трохи бѣлѣйшу одъ загорѣлого лиця, його невеликій руки зъ тонкими пальцями.

— За возка помовка, а вовкъ у хату, — промовила мати, вглядѣвши сына. — А вы, сыну, отсе говорили про тебе, бодай не вадило, коли не чувъ.

— Що жь вы говорили про мене, мамо? — спытавъ сынъ.

— А те, що тебе часъ женити! — сказала мати.

И молодицѣ знову почали выхваляти Варку на всѣ боки.

— Хвалѣть та глядѣть, щобъ часомъ не перехвалили на одинъ бôкъ, — промовивъ Микола и почувъ, що въ його душѣ ще й доси лунае пѣсня незнакомои дѣвчины, а передъ очима мрѣе кругле молоде лице зъ чорными брôвами.

Въ той часъ на улици мiжь вербами затупотѣвъ кôнь. Зъ-за вербы высунулась кôньска голова, а за нею зачорнѣла высока шапка, зачервонѣло повне лице зъ довгими чорными кудлатыми вусами. Надъ ворôтьми блыснули неласкавi сѣрi очи. То був осавула. Вôнъ ѣздивъ по путку й загадувавъ на панщину.

— Завтра чоловѣки зъ косами на лань косити овесъ, а молодицѣ зъ серпами паньске жито жати! — закричавъ осавула надъ самою головою Джерѣ, не знявши шапки й не поздоровкавшись зъ людьми.

Кôнь зъ осавулою посунувъ ся далѣ прозъ ворота и сховавъ ся за вербами. Всѣ въ дворѣ замовкли. Нѣхто не знявъ осавулѣ шапки, не кивнувъ навѣть головою. Микола тихо промовивъ: „А бодай тобѣ зацѣпило! Кричить, янъ скаженый, наче намъ позакладало уха!“

Осавулівъ голосъ давъ знати, що свято скінчилось. Молодиці встали зъ присьпы, розпрощались и пішли зъ двору. Джерижиха встала й собѣ и пішла въ хату. Слѣдкомъ за нею пішовъ и сынъ. Джериха скинула намѣтку и почала ѣѣ згортувати, а згорнувши намѣтку, помогла сынови складати бѣлу празникову свиту дрібными хвалдами.

Свѣтъ вечірнього сонця заглянувъ у причілкове вікно и позолотивъ бѣлу скатерть на столѣ, бѣлу стѣну зъ понамальовуваными червоными та синими квѣтнами въ зеленому листѣ. Ті здорові квѣтки були далеко красчі одъ квѣтонъ, що малюють по стѣнахъ дѣвчата: ихъ малювавъ Микола. Зъ краю на полици, рядомъ зъ горшками, стояла дощечка зъ невеличнимъ млыновымъ колесомъ та ступами. Микола зробивъ ту цяцьку вісною. Робота була така гарна, така чиста, колесо було танъ штучно зроблене, наче його зробивъ правдивый майстеръ. Рядомъ зъ колесомъ лежали на полици Миколині книжки: граматка, часословець та товстый псалтиръ.

Микола вчивъ ся читати зъ великою охотою, прочитавъ одъ дошки до дошки ввесь часословець и псалтиръ, и не разъ въ недѣлю або въ свято батько й мати загадували його читати десятый разъ той самый псалтиръ, самі сидѣли мовчки, згорнувши руки, зітхали, нѣби й справѣ розумѣли. Вони тільки знали, що тамъ написано все по божому, а що й до чого воно написано, того й самъ Микола не розумівъ.

Ховаючи въ скриню празникову одежу, мати знову почала мову про багачку Варку.

— Пошлемо, сыну, въ осени старостівъ до Варки. Въ ѣѣ батька в волы й коровы, а у Варки чорні брови.

Чого-жь тобѣ бо́льше треба? Варка привезе до насъ у хату не порожну скриню. Чи такъ, сыну?

— Може, мамо, такъ, а може й нѣ. Хто його зна', якъ воно буде.

— Чому-жь нѣ? Чимъ же Варка тобѣ не до пары?

— Тымъ, мамо, що я ѣѣ не хочу сватати.

— Та чому жь не хочешь? Вона-жь, хвалити Бога, дѣвка здорова, робоча, буде намъ помо́чь давати.

— Одчепѣть ся, мамо, зъ тією Варкою. Варка та й Варка! наче бо́льше дѣвчатъ нема на селѣ.

— Отсе явій ты палкій! Наче мати тобѣ бажае лиха...

Миколу взяла досада, що мати хвалить Варку, а не ту дѣвчину, що́ недавно брала воду въ бе́резѣ.

— А кого-жь ты думаешь сватати? Може яну убогу? Про мене, бери й убогу, але тымъ не здобрѣешь, бо й мы убогі.

Джериха сховала празникову одежу въ скриню, затопила въ печи и заходилась варити вечерю. Микола знявъ зъ полицѣ скрипку и почавъ натягати струны. Ще малымъ хлопцемъ вонъ зробивъ маленьку скрипочку и самъ вывчивъ ся грати козачка. Теперь вонъ уже ставъ музикою, купивъ собѣ недорогу скрипку, по́дслухавъ усякихъ пѣсень у другихъ музикъ и часто гравъ до танцѣвъ дѣвчатамъ та хлопцямъ.

Микола натягъ струны, повѣвъ смичкомъ, и жало́бна пѣсня розлягла ся по хатѣ. Вонъ почавъ веселого козачка, а самъ смичокъ зновъ повернувъ на жало́бну думу. Мати слухала, слухала та й сама зажурила ся.

— Не грай, сыну, такои жало́бнои! Въ мене ажь сльозы навертаютъ ся на очи, — сказала Джериха.

Въ хату ввійшовъ старый Джеря, высокій, тонкій, зъ сивуватыми довгими вусами, зъ нужденнымъ блѣдымъ

лицемъ та смутными очима. Тяжка праця дуже заранѣ зогнула його станъ. Глибокій зморшки на щонахъ, на лобѣ, поморщена темна потылиця одъ горячого сонця, грубій руки, все се нѣби говорило, що йому важно жило ся на свѣтѣ. На його пальцяхъ, навѣть на долоняхъ шкіра такъ поморщилась та порепалась, нѣби потрѣскалась на жару. На лѣвій руцѣ всѣ пальцѣ трусились безъ перестану, навѣть тодѣ, якъ вінъ спавъ. Скільки вінъ выжавъ, перемолотивъ та перевѣявъ тыми руками хлѣба на панщинѣ за свій довгій вѣкъ!

Сонце тихо сѣдало за селомъ. Сѣмя сѣла вечерятн коло порога на дворѣ. Батько й мати все говорили сынови, що въ осени треба имъ шукати невѣстки, що вони стали старі, а панщина важка, податѣ великій.

Пôсля вечерѣ Микола взявъ свиту и лѣгъ спати на току на соломѣ, але його не бравъ сонъ. Вôнъ лежавъ лицемъ просто неба и дививъ ся на темне небо, засѣяне зорями, нѣби чорне поле пшеницею. Вечѣръ бувъ темный, темный та тихій. Кругомъ стояли вербы, грушѣ та вишнѣ, якъ выробляній зъ камѣня, а надъ вербами розстелявло ся глыбоке темне небо. Густо, прегусто высыпались зорѣ на небѣ. Микола не мôгъ одôрвати очей одъ неба, водивъ очима за зорями, придивлявъ ся до густои квочки, до воза, до волосожара, и йому здавалось, що небо — то якась велика дивна книга, а зорѣ — то якісь дивній слова, та тôльки вôнъ не мае хисту ихъ читати. Вôнъ углядѣвъ двѣ ясній зорѣ вкупѣ и йому здалось, що одна зоря — то його доля, а друга зоря — то доля тіеи дѣвчины, що передъ вечеромъ брала въ березѣ воду.

За рѣкою заспѣвали на улици дѣвчата. Микола схопивъ ся, накинувъ свиту на одинъ рукавъ, побѣгъ до рѣчки, перейшовъ черезъ хистій мôстокъ зъ двохъ

обтесаныхъ деревинъ, покладеныхъ на перехрестяхъ зъ дручкôвъ, зъ поручатами по одинъ бôкъ, и пôшовъ на выгôнъ, де пôдъ вербами збирала ся „вулиця“.

Дѣвчата й хлопцѣ тôльки-що збирали ся, наче птицѣ злѣтались. Микола вглядѣвъ пôдъ вербами бѣлѝ плямы: то бѣлали на дѣвчатахъ сорочки. Вôнъ пôшовъ до дѣвчатъ. Незнакомои дѣвчины не було мѣжь нами. Вôнъ тôльки почувъ, що дѣвчата реготались, пригадували якесь чудне дѣвче ймена и не пригадали.

— На нашому кутку въ Кавунѣ найняла ся зъ присѣлка якась дѣвчина, та такъ чудно ѣѣ звуть, що, ей Богу, нѣякъ не второпаю! Пригадую, пригадую, та нѣякъ не пригадаю! — говорила одна дѣвчина до другои.

— Може выйде на вулицю, то й сама пригадае, — обôзвавъ ся одинъ парубокъ.

Микола догадавъ ся, що мова мовилась мабуть про нову дѣвчину на сенѣ, и почавъ ждати. Довго спѣвали дѣвчата, довго гуляли хлопцѣ, не взважаючи на те, що другого дня треба було рано вставати, ще й на панщину йти, а дѣвчина зъ чуднымъ ймененъ все не выходила. Дѣвчата зачѣпали Миколу, жартували, а вôнъ усе стоявъ, похилившись. Вже й улиця возлетѣлась, язъ и злетѣлась, а дѣвчина не выходила. Тихою ходою смутный Микола побривъ до дому. Вôнъ вернувъ ся на тôкъ и заснувъ мôцнымъ здоровымъ молодымъ сномъ, забувши й дѣвчатъ и всѣ зорѣ на небѣ.

Другого дня вôйшло сонце, а Микола зъ батькомъ та зъ матѣрю вже й пообѣдавъ. Батько зъ грабками пôшовъ косити паньскій овесъ, а мати пôшла на паньскій ланъ пшеницю жати. Микола вынувши въ торбыну шматокъ хлѣба на полудень, пôшовъ на паньскій ланъ левадами по-надъ рѣчкою. Попередъ його йшла куна

дѣвчатъ съ серпами. Дѣвчата вглядѣли на левадѣ кущь калины. На калинѣ вже червонѣли китаги ягодъ. Дѣвчата невулись до куща, одломили на маленькой гилцѣ червони калины съ зеленымъ листямъ и позаквѣтчували собѣ головы. Вопы смѣялись, жартували и хапались, щобъ часомъ хто не вглядѣвъ, якъ вони ломали чужу калину. Зъ-за вербы выйшовъ Микола, и всѣ дѣвчата, наче сполоханѣ птицѣ, гиняли ся й побѣгли, зжь калину погубили по травѣ.

Микола догнавъ дѣвчатъ на перелазѣ и зразъ впознавъ ту дѣвчину, що брала воду въ березѣ. Впознавъ ѣѣ гнучкій товкій ставъ, чорнѣ броны, широкій лобъ, кругле лице и двѣ товстѣ косы кругомъ головы, за которыми горѣли на сонци червонѣ ягоды калины мѣжь зеленымъ листомъ. Вонъ теперь придивився ся, що въ нея були темнѣ, якъ теренъ, очи и довгѣ-довгѣ чорнѣ вѣѣ. Вона глянула га його и спустила вѣѣ на щоки; вѣѣ зачорнѣли на молодыхъ щокахъ, якъ шовкъ. На дѣвчинѣ була дуже бѣдна одежа; рукавы на сорочцѣ були ледви поцяткованѣ попѣвною та маленькими блѣдыми зборочками.

Ту дѣвчину звали Немидорою. Попъ букъ сердитый на ѣѣ неслухняного батька и надававъ його дѣтямъ такого именя, що всѣ люде на селѣ нѣякъ не могли убгати його собѣ въ голову, а баба-повитуха нѣколи не могла донести въ своѣй головѣ того именя до дому и губила його на поповому порозѣ. Тѣй дѣвчинѣ попъ давъ именя Миподора, а люде по селѣ звали ѣѣ Нимидорою.

Якъ тѣльки Микола преставъ до дѣвчатъ, всѣ дѣвчата разомъ танъ и заспѣвали пѣснѣ, якъ пташки на весѣннѣому сонци. Разомъ съ дѣвчатами заспѣвала й Немидора. Микола впознавъ ѣѣ тонкій голосъ и чогось

пригадавъ свій дивный сонъ підъ грушею. На його серце полила ся така радість, таке щастя, що вінъ не бачивъ стежки підъ своими ногами. Йому здало ся, що разомъ зъ Нимидорою заспівали вербы въ лузі, заспівала калина, заспівало синє небо.

Дівчата нагнали ще одну юрбу женцівъ, повернули зъ левады на шляхъ, зайняли постать на паньскому лану.

Микола ставъ жати рядомъ зъ Нимидорою.

Сонце высоко підбило ся въ гору. На дворі стало душно. Микола зъ Нимидорою врізавъ ся въ высоке густе жито, якъ у лісъ, и почавъ зъ нею розмовляти. Вінъ призначивъ ся, що бачивъ її вчора въ вечері въ березі и почавъ розпытувати, зъ-відкіль вона прийшла въ Вербівку и де вона стала въ наймы. Ласкавый голосъ молодого хлопця промавлявъ до неи, нібы голосъ рідной матери. Вона й сама не стямилась, якъ одъразу розказала йому про все своє житя.

— „Я родомъ зъ присілка Скрипчинцівъ — промовила Нимидора. — Моя мати змерла и покинула мене махеньою. Я й не памятаю своєи матери, але якъ почну думати та нагадувати, то менї здаєть ся, що моя мати була высока та чорнява, гарна зъ лица, красча одъ усіхъ молодиць, скільки я бачила іхъ на світі, въ доброму намисті, въ червоній зъ торочками хустці на голові, та въ жовтыхъ сапяницяхъ. И теперь де вгляжу высоку чорняву молодицю въ червоній хустці та въ жовтыхъ чоботахъ то менї здаєть ся, нібы я побачила рідну матірь. Якъ була я малою, то менї було не разъ снить ся, що моя мати чеше менї носы, вилітає червоній кісники, вбирає мене въ квітки та стрічки, голубить та жалуе мене. Мій батько живъ недовго й покинувъ мене сиротою. Мене взявъ до себе дядько.

„Я жила въ дядька, доки пѣдросла. Дядина моя була для мене дуже лиха. Вона своихъ дѣтей жалувала, давала имъ гостинцѣвъ, а мене все обминала. Отсе було ѣй дѣти пустують, вона на нихъ сердить ся, а на менѣ зганить злѣсть. Вона мене й лаяла гѣрше й била гѣрше, нѣжь своихъ дѣтей. До своихъ дѣтей було ледви доторкнеть ся долонею, а мене такъ лясне, що я не знаю, де й дѣтись. Нѣколи я не зносила новои одежѣ, нѣколи я не мала новыхъ кѣсникѣвъ, новои спѣдничины, а латана сорочка все було свѣтить ся на моихъ плечахъ. Я було дивлюсь, якъ дядина голубить своихъ дѣтей, та все думаю про свою матѣрь: якъ бы була жива моя мати, вона-бъ мене пожалувала и гостинця менѣ принесла-бъ, и вышила-бъ менѣ квѣткама сорочку, и купила-бъ менѣ стрѣчокъ та квѣтокъ. Було ляжу спати, плачу та думаю про свою матѣрь, то менѣ й снить ся моя мати такою, якъ я собѣ ѣѣ пригадувала.

„Пѣдросла я, мене одинъ чоловѣкъ найнявъ за наньку за три копы грошей та за сорочку. Господи! що я попомучила ся за його малыми дѣтьми! Було хазяйка посадить менѣ на руки опецьзовату дитину, а я ще й сама дитина. Трохи не пѣдверединась тыми дѣтьма. Хозяины пѣдуть въ поле, а мене покинуть дома зъ дѣтьми. Дивлю ся я, чужѣ дѣти бѣгають, гуляють въ цѣцѣ-бабы, въ хрещика, купають ся, а менѣ не можна й одступити одъ дѣтей. Господи, якъ менѣ хотѣло ся погуляти та побѣгати! Якъ бы була жива моя мати, и я бъ гуляла зъ дѣтьми. Ой, мамо моя, доле моя! на що-жь ты мене такою малою покинула? Я ввесь свѣй дитинячій и дѣвочій вѣкъ попевѣрялась въ чужѣй хатѣ у чужихъ людей и не зазнала ласнавого слова.

„Стала я дѣвкою и найняла ся за наймичку въ одного багатого чоловѣка. Хозяины були люде добрѣ, та

не було менѣ вольного часу нѣ поспѣвати, нѣ потанцювати, нѣ сорочокъ хмелемъ повышивати. Одъ ранку до вечора робота та робота, а прийде нѣчь, упадешь на голу лавку та й заснешь, якъ мертва. Тѣлькн почне на свѣтъ благословитись, хозяйна сама лежать, а мене будить корову доити та до череды гнати. Буко выйду на двѣръ зъ дійницею, — соловейки щебечуть, ажь сады розлягають ся, небо ледви починае червонѣти. Я сяду доити корову, а менѣ здаеть ся, що я стою коло припѣчка; въ печи палае полумя, а я высовую горщокъ зъ печи. Дою корову й сплю. Якъ бы була жива моя невѣка, вона-бъ не будила мене вдосвѣта зъ теплои постелѣ."

Нимидора замовкла й схаменулась. Ѣй стало чудно, що вона розказуе про себе хлопцеви, котрого побачила въ-перве, але якъ глянула вона на його чорнѣ брови, карѣ очи, то ѣй знова схотѣлось говорити про свою лиху долю.

— Яка ты, дѣвчино, безталанна, — тихо промовивъ Микола. Чи довго, якъ ты служила въ того чоловѣка?

Ласкавый голосъ зачепивъ Нимидору за саму душу. Ой гарнѣ-жь твои, козаче, карѣ очи, гарнѣ твои чорнѣ брови! вони выпытають въ мене всю щиру правду! — подумала Нимидора и знова почала розказувати.

— Три роки служила я въ того багатого чоловѣка ще й на весѣлѣ въ його старшои дочки за дружку була.

— Отъ мабуть надавали всякого добра дочцѣ? — промовивъ Микола.

— Що надавали то надавали! Батько поѣхавъ на ярмаронъ и купивъ скриню на колѣщатахъ, здорову, гарну, зелену зъ великими червоными квѣтками. Господи! — подумала я, — ото якъ бы менѣ така скриня!

Мати справила дочцѣ червонѣ чоботы, купила шѣсть разкбвъ доброго рѣзаного намиста зъ срѣбнымъ дукачемъ. Цѣлу Пилипбвку мы пряли на скатертѣ та на рушники. Настала весна. Мы пбшли на леваду бѣлити скатертѣ та рушники. Вмачаю я рушники, розстеляю на земенбй травѣ, а въ мене зъ очей капають сльозы. Коли-жь я собѣ, — думаю, — напряду рушники та ще й квѣтками повышиваю. Чужа мати, чуже щастя тбльки жалю менѣ завдали...

Нимидора заговорила про рушники, про весѣля, схаменулась и почервонѣла, якъ польова макбвка. Ой Господи! що це я верзу парубкови про свое весѣля! — подумала вона. Але глянула на Миколу, и його чорнѣ бровы знбвъ выманили въ нея усю щару правду.

— Сижу я пбдъ вербою, стережу рушникбвъ, та крадькома одъ хазяйки вышиваю хмелемъ собѣ сорочку, а на вербѣ сѣла зозуля й почала кувати. Не куй, сива зозуле, не кажи менѣ богато лѣтъ жити! — промовила я, — на що менѣ молодѣ лѣта та вѣкъ довгій, коли я проживу його въ наймахъ. Зозуля пурхнула зъ вербы, а зъ-за вербы крикнула хозяйна и почала мене лаяти, що я не гляжу хозяйського дѣла, а роблю свою роботу.

Въ Нимидоры закапали сльозы на снбпъ жита, на перевесло, и тѣ сльозы наче огнемъ упали на Миколину душу. Серце, козаче, — подумала Нимидора, — твое ласкаве слово, твои карѣ очи чогось нѣбы стають менѣ за матѣрь, за батька, за брата, за все, за все, що було менѣ на свѣтѣ найлюбѣщого, наймилѣщого. Нимидорѣ здало ся, що ѣй стало легче на горячому сонцѣ чуже жито жати поручь зъ Миколою, неначе зъ неба повѣяло тихимъ холодкомъ зеленого гаю.

— Чи добре-жь тобѣ, Нимидоро, теперь въ Кавунбвъ? — спытавъ Микола.

— Де вже воно буде добре въ наймахъ! Кавунъ чоловѣкъ добрый, та за те Кавуниха дуже лиха: грызе мене, якъ пржа залѣзо. Якъ тôльки Кавунъ ласкаво заговорить до мене, то Кавуниха заразъ загне менѣ въ батька-матѣрь. И я бою ся його ласкавого слова, якъ огню.

Микола заранѣ нажавъ кону жита и почавъ жати для Нимидоры. Вôнъ врѣзавъ ся въ жито далеко одъ женцѣвъ и все кидавъ жменѣ жита на Нимидоринѣ нупы. Вôнъ забувъ на той часъ, що те жито було чуже.

Женцѣ вернули ся зъ поля, вернувъ ся й Микола. Джериха наварила на вечерю кулѣшу. Сѣмя сѣла вечеряти мовчки. Важка праця одняла одъ усѣхъ розмову. Мати й батько вже не згадували про Варку, а Микола все думавъ про Кавунову наймачку, Нимидору.

— Коли-бъ вы, мамо, знали, якъ чудно звуть Кавунову наймачку, — обізвавъ ся Микола.

— А якъ же ѣѣ звуть? — злехотя спытала мати.

— Нимидора, сказавъ Микола. — Сьогодня вона зъ нами жала жито на лану.

— И справдѣ чудно, я бъ не хотѣла, щобъ мою невѣстку такъ чудно звали, — сказала мати такъ собѣ, навмана.

Сынъ здавивъ губы и насупивъ бровы.

— Чи выйдешь въ суботу на улицю? — спытавъ другого дня Микола въ Нимидоры на лану.

— Рада-бъ выйти, та Кавуниха не пустить, — сказала Нимидора.

— То ты не пытай ѣѣ! Хочь выдери вôкно, а на улицю выходь.

— Може й прийду... побачу, — сказала Нимидора.

Въ суботу въ вечерѣ Нимидора помыла мыски й

ложки, змыла голову, трохи прибралась и ждала, поки посвуть хозяины. Вона лежала на лавѣ коло вбкна и навмысне трохи одхилила кватирку. На дворѣ вже зовсѣмъ стемнѣло. Въ хатѣ стало чорно, наче хто позатуляъ вбкна, пообкладавъ стѣны чорнымъ сукномъ. У вбкно блыснули зорѣ. Нимидора не спала: сонъ десь утѣкъ одъ неи и пбшовъ на очерета та на болото. Въ неи щоки палали огнемъ, а серце тьохнало, а душа холола одъ страху. Въ одсунуту кватирку було чути дѣвочу пѣсню на улици. Коли це за дворомъ хтось свиснувъ разъ, потбмъ другій и третій. Нимидора тихѣсѣнько встала. Въ неи руки дрожали; вона ледви налапала коло сѣнешнихъ дверей засовъ, одсунула його и одхилила дверѣ. Дверѣ тихо рипнули.

— Хто тамъ! — закричала въ просоня Кавуниха та й знокъ захропла на всю хату.

Нимидора, явъ стояла, такъ и скаменѣла. Вона прислухалась, що Кавуниха захропла й засвистѣла носомъ, ще трохи одхилила дверѣ, ледви просунулась и побѣгла за дворъ. Тамъ ѣй ждавъ Микола. Вона въ розгону натнулась на його и тихо прикнула.

— Спить Кавуниха? — спытавъ Микола.

— Спить, аж носомъ свистить, — сказала Нимидора, — и вони обоз пбшли на улицю, де выспѣвували дѣвчата.

Теперъ Нимидорѣ здало ся, що ѣѣ выпустили въ клѣтки на волю, що вона пурхнула на явійсь широкій безъ краю степъ, въ сине небо, и летить на волѣ, и сама не знае куды. Ѣй такъ стало легко, любо, наче вона на свѣтъ народилась, наче ѣѣ рбдна мати встала въ домовины и принесла для неи въ того свѣта нове щастя, нову жизнь.

Довго спѣвали дѣвчата и хлопцѣ. Нимидора розпро-

Ч. 229. Львôвъ, Субота 10 (22) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдаток „**Бібліотека найзнаменитших повѣстей**“ выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и писераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кародя Людвика 9. У **Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за писераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:
на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямація неопечатані „вільні“ ôдъ порто

Поєдинокє число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератового въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в.

Подякы числить ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 22 н. ст. жовтня 1892.

За богато чемности наразъ заявила намъ галицка праса польска. Помнячи, що вôдъ двохъ лѣтъ майже въ кождôмъ числѣ Gazeta Narodowa ударяє на табôръ „народовцѣвъ“ статьями, повными всяких инсинуацій, клеветъ та злобы, и на тôмъ поли вже перевысшила статьѣ „Галицкой Руси“, — появились въ послѣдныхъ дняхъ, мовь-бы на команду зъ гôры, передовѣ статьѣ ажь въ трохъ другихъ орґанахъ польской прасы. Краковска Reforma дала початокъ [15 жовтня], розговорившись на тематъ, що неспы рускій въ табôру народовцѣвъ, зложивши передъ двома роками въ сеймѣ галицкôмъ свое credo про окремѣшность національну, нинѣ кличуть табôръ москвофільскій до спôльнои акціи противъ спôльного противника, т. є. противъ Полякôвъ. Статью сю переробивъ Dziennik Polski въ выданю своѣмъ въ 17 жовтня, тôлько зъ сею рôзницею, що вôнъ „квестію руску“ ще завдно уважае выдумкою Метерніха [снмъ разомъ не Сгадіона], а політыку народовцѣвъ „гайдамаччиною“, дышучи ненавистію до Полякôвъ. Краковскій же Czas [зъ 22 жовтня] выбравъ собѣ за тематъ до атаку справу тучанску, а радше статью нашу, въ котрôй мы перестерѣгали Римъ передъ поспѣшнымъ рѣшеньемъ сеи справы въ користь латинскои церкви, и поставивъ уже теорію, що переходъ зъ обряду рускаго на латиньскій не есть нарыдостойнымъ дѣломъ, бо Тучанне лишать ся католиками.

Отжежь и на поли політичнôмъ и на поли церковнôмъ удостоились мы неразъ докорôвъ изъ стороны згаданои прасы и она згôдно заявляла свое невдоволенье зъ поведеня табору „народовцѣвъ“ въ послѣдныхъ часахъ.

На справу сю могли бы мы подивитись зовсѣмъ рôвнодушно. Праса польска въ Галичинѣ зжилась вже такъ тѣсно зъ своимъ шовінізмомъ національнымъ, якъ той горбатый въ своимъ горбомъ. Горбатого — каже пословиця наша — не выправить и могила, такъ само годѣ намъ представити собѣ орґанъ прасы польскои, котрый бы бувъ въ силѣ на справу руску подивитись обективно. Говорить ся вправдѣ неразъ о братерствѣ, згодѣ, толеранціи, вытягаюсь на свѣтъ и давнѣ фразы о рôвности, тоастуе ся пôдъ окликомъ „kochajmy się“, але на дѣлѣ праса польска и тѣ, въ котрыхъ имени она говорить, радѣ бы Русинôвъ хочь бы вже завтра стерти зъ лица свѣта и исторіи.

Мы однакожь хочемо бути щарѣ навѣть противъ того дакого шовінізму и не пожалуемо кôлька слôвъ, щобы й тѣ новѣ напасти згаданои прасы вôдперти. Може бути, що хочь одно слôвце не паде межи терне и у згаданыхъ орґанôвъ зродить бодай малу, холоднѣйшу рефлексію, такъ дуже потрѣбну для справъ нашого краю и державы, котрѣ зъ кождымъ даемъ що-разъ бôльше мотають ся.

Передовсѣмъ мусимо заявити, що Русины не вôдъ двохъ лѣтъ доперва стоять на становищи своеи окремѣшности національнои, а стояли якъ всякій народъ на тôмъ становищи такъ добре въ часахъ своеи независимости державнои, якъ и пôзнѣйше, сполучившись зъ Литвою, вôдтакъ зъ Польщею, опôсля зъ Россією, а вкôнци частково зъ Австрією. Тои индівідуальности національнои не зреклись они въ користь жаднои другои народности и, якъ исторія учить, умѣли завсѣгды дуже енерґічно запротестувати противъ всякихъ ассіміляційныхъ змагань своихъ сусѣдôвъ. Досыть переглянути побѣжно часы панованя Ягайловичôвъ и елекційныхъ королѣвъ. Тамъ червоною наткою тягнесь процесъ, котрый Русь называе оборôною своихъ интересôвъ автономічныхъ, релігійныхъ та національныхъ, а котрѣ знôвъ другôй сторонѣ здавались сепаратизмомъ и бунтами. Зъ другои знôвъ стороны досыть пригадати собѣ гетьманьство Виговского, Мазепы и другихъ, щобъ вôдшукати ту червону нитку въ часахъ, коли вже Россія стала йти противъ насъ аґресивно. Та червона нитка снуесь и нынѣ, и Русины будуть ей снувати, бо здержанье окремѣшности національнои есть обовязкомъ кождого народу. Наколи жь вѣки ствердили фактъ незбитый, що рускій народъ не капітулювавъ нѣколи въ своихъ чувствахъ національныхъ, то якъ смѣшною мусить представитись всякому розумному чоловѣкови тая инсинуація прасы польскои, мовь-то рускій послы-„народовцѣ“, вложивши передъ двома роками звѣстне заявленье въ сеймѣ, нинѣ вôдступили вже вôдъ програмы національнои. Намъ здаесь, що тратити бôльше слôвъ на той тематъ — зайшле дѣло, и мы певнѣ, що згаданѣ орґаны, застановившись надъ своими словами глубше, засоромлять ся тымъ lapsus calami. Табôръ „народовцѣвъ“ не вôдступить вôдъ своеи національнои програмы, не оглядаючись на то, чи розвôй рускости есть комусь до вподобы або нѣ, чи хто рускôсть узнае лишь хитрою выдумкою Метерніха або Сгадіона, чи навѣть гайдамаччиною. Мы дуже добре розумѣемо жерело, зъ котрого плынуть подôбнѣ инсинуаціи въ орґанахъ прасы польскои. Лютить ихъ сепаратизмъ рускій противъ аґресивности польскои, они не можуть позбутись претенсіи до непрошеноп опѣки надъ Русинами и рôвнобѣжно зъ тымъ тенденціи замазувати питанье руске въ Австрії. „Не можна имъ вѣрити, вѣрте лишь намъ!“ — такъ кличе праса польска въ сторону до Вѣдня и до Риму, а кликнула теперь громадиѣйше, бо въ горѣ почало заноситись на змѣну, — а справу тучанску радъ бы краковскій Czas бачити порѣшеною такъ въ користь латиньства...

Чи инсинуаціи, пôдозрѣвання и доносы, поможуть вытворити въ краю нашôмъ „згоду“, за котрою на словахъ зôтхають згаданѣ орґаны, — се питанье звôлять они самѣ порѣшити. А може політыки польскѣ радѣ бы для розрывки навязати конпахты зъ сторонництвомъ посла Антоневича — бо противъ сего сторонництва праса польска нинѣ льояльнѣйша, нѣжь супротивъ рускихъ народовцѣвъ, ихъ послôвъ и орґану, — то зъ Богомъ Парасю! Якъ дотеперѣшнымъ поведеньемъ своимъ насъ не приневаете, такъ само насъ и не зломите! Того будьте вже певнѣ!

Письмо посла д-ра Т. Окуневского

въ справѣ еміґраціи зъ повѣтôвъ Залѣщицкого и Борщôвского.

Дня 12 жовтня дôставъ я зъ Залѣщикъ листъ взываючій мене до Колодрôбки, де горячковый рухъ еміґраційный мавъ обняти несподѣвано цѣле село. Въ слѣдъ за тымъ прийшла до мене телеґрама зъ Черновець, що той рухъ обгорнувъ такожь повѣты: борщôвскій и кôцманьскій.

Живучи въ найближшôмъ сусѣдствѣ тыхъ повѣтôвъ, я уважавъ своимъ обовязкомъ приглянути ся зъ-близька сему рухови и переконати ся наочно о его причинахъ.

Пôдъ руками була въ мене ще експедиція сѣмохъ рекурсôвъ, котрѣ безпосередно передъ выѣздомъ треба було выслати до дирекціи скарбу. Хочь ся справа тутъ невтычна, то однакъ характеристична. Тутъ въ Городенцѣ, бачите, вôдбуваютъ ся разъ въ тыждень у вôвторокъ торги, на котрыхъ продае ся найбôльше безрогôвъ. Кôлькохъ тутешныхъ господарѣвъ позволило собѣ разъ-другій выйти на торгъ, щобы тамъ, знаючи мѣсцевѣ вôдносины, зблизити купця до продаючого и добити торгу. За те дôставали згаданѣ мѣщане вôдъ купуючого и вôдъ продаючого по кôльна шѣстокъ. Отъ и довѣдавъ ся про се урядъ податковый та наложивъ на нихъ вôдъ „факторного“ податокъ заробковый, выносячій разомъ зъ додатками до 16 зр. Треба було бачити то пожовкле лице одного зъ монхъ клієнтôвъ, котрый зъ поломаною ногою и рукою, батько пятеро дрôбныхъ дѣтей, просивъ, щобы его ратувати, — нѣма досада брала ся тыхъ людей!

Пôдъ такимъ вражѣньемъ я розпрощавъ ся зъ Городенкою и поѣхавъ черезъ кôцманецкій повѣтъ до Синькова и Колодрôбки, звôдки, — якъ я зачувъ, — люде найбôльше рушили ся.

Выѣзджаючи до буковиньского села Дорошôвцѣвъ, бачу, — оре здоровый собѣ буковиньскій „флякевъ“ парою коней батькову ниву. Паробокъ, бачу, дужій здоровый якъ дубчакъ, лице справдѣ кровь зъ молокомъ.

— А не чути тутъ що про вандрôвку до Россіи? — пытаюсь его.

— Въ нашôмъ селѣ, Богу дякувати, нѣ, лишь два заробники зôрвали ся туды, и то одинъ зъ нихъ таки Москаль, що передъ кôлькома роками утѣкъ зъ-вôдтамъ зъ войска, тутъ оженивъ ся, а теперь, користаючи зъ заколоту, вмѣшавъ ся мѣжь другихъ мужикôвъ та й вернувъ назадъ до Россіи.

— А куды-жь тѣ люде йдуть? що имъ обѣцюють? — не чувъ ты?

— Люде кажуть всѣляко. Одни, що якійсь тамъ народъ пôдъ московскимъ царемъ не хотѣвъ давати рекрута та царь прогнѣвавъ ся и прогналъ чи вынищивъ ихъ, а на ихъ мѣсце приймае. Другѣ кажуть, що якійсь тамъ народъ чи паны запросили до себе царя въ гостину та просили сѣсти на золотоковане крѣсло. Царь щось змѣркувавъ, та каже до свого вуйка: Сѣдай ты впередъ! Той сѣвъ а то его рознесло. Отъ царь зъ гнѣву вытративъ богато сѣмъ та людей и теперь на то мѣсце приймае нашихъ. Тыхъ нашихъ, — оповѣдае дальше мôй флякевъ, — що переходять границю, ведуть перше нудысь до присяги, потôмъ кождый зъ нихъ льосуе собѣ поле, що кому упаде. Отъ такъ кажуть, що бедряновецкій вôйтъ, що мавъ тутъ 9 морґôвъ поля, пôйшовъ такожь туды и выльосувавъ таки лишь 9 морґôвъ. Ему се не сподобалось и почавъ передъ начальствомъ жалувати ся, що вôнъ тото саме дома мае. Та оно не помогло, — такій льосъ на него упавъ! — за те сынъ его старшій выльосувавъ цѣлый фôльваркъ а другій мошію [велике ґаздôвство]. Люде йдуть потôмъ три днѣ до моря, потôмъ йдуть шѣсть днѣвъ моремъ, а потôмъ ще пять днѣвъ форшпанами, и ажь тамъ доходять на мѣсце.

Бôльше менѣ мôй флякевъ розповѣсти не умѣвъ. Я, розпращавши ся зъ нимъ, поѣхавъ дальше вдъ Дністрови.

Близько кôнця села Дорошôвцѣвъ живе собѣ пôдъ скелею господарь, видно заможный, доробивши ся маетку зъ промыслу каменярского. Вôнъ выробляе зъ каменя, якій добуває зô скелѣ коло хаты, хресты надгробнѣ та продае ихъ далеко на Буковинѣ и въ сусѣдныхъ селахъ галицкихъ. Я заставъ его зъ молотомъ и долотомъ при довбаню твердои скелѣ, котрои природнѣ стѣны мали бути на стайню, се вѣковѣчна робота. Ворота тутъ и взагалѣ въ цѣлôмъ селѣ пречудни: гарно обтесанѣ каменнѣ стовпы, повязанѣ зелѣзными трубами, а надъ ними дашокъ, чи прѣзло, такожь камѣнне. Бачу, промыслъ каменярскій, може для кого и примітивный, але все таки здоровый, бо до потребъ господарскихъ пречудно примѣненый. Ажь любо було глядѣти на се цвитуче очевидячки господарство, на сю працю плодючу и на здорове лице самого мужика.

— А що вы, бадѣю, продаете цѣ хресты, та чи е заробокъ?

— Продаю, та й, Богу дякувати, заробокъ е!

— А чи „штайрамтъ“ не прислався вамъ ще аркушина?

Мужикъ побѣлѣвъ, розмова мѣжь нами вже не йшла, бо вôнъ очевидячки, помимо мого запевненя, що я не инспекторъ податковый, уже недовѣрявъ менѣ. А я переконавшись, що якъ лишь тому мужикови дадуть зъ застависцкого уряду податкового аркушикъ, то й промыслъ чортъ возьме, гараздъ изъ хаты пропаде и здоровлье пôйде... Я порозумѣвъ такожь, чому зъ Дорошôвцѣвъ пôйшло до Россіи лишь двое людей, а зъ галицкихъ сѣлъ выйшли сотни... Я жь ѣхавъ такожь рôвнѣсѣнькою дорогою до Дністра, а знаю, що на тыхъ людяхъ не тяжить 15—20% додатокъ, якій накладають нашѣ рады повѣтовѣ.

Переправивши ся черезъ Дністеръ, я приѣхавъ до Синькова. Село велике, розложене въ долинѣ надъ самымъ Дністромъ, мае бôльше характеръ буковиньскихъ сѣлъ. Строѣ мужицкій и высокій рôстъ нагадують повеволи буковиньскихъ бадинôвъ. И справдѣ, зносины зъ Буковиною въ сѣмъ селѣ зъ давенъ давна. Синькôвцѣ въ давнѣйшихъ часахъ всякого лихолѣта утѣкали на Буковину; чи рекрутчина, чи панщина тяжка притисла ихъ, они переправили ся черезъ Дністеръ и тамъ були вже безпечнѣ. За часôвъ панщины и ще до 1867 р., с. в. до часу, коли заведено законъ о подѣльности грунтôвъ селяньскихъ, становило тутъ девять морґôвъ minimum екзистенціи здорового господарства селяньского. Я самъ читавъ въ Синьковѣ декреты властей політичныхъ зъ часу до 1867 р., де призволювано на подѣлъ господарства лише тогдѣ, коли ґаздѣ бувъ забезпеченый „пѣшакъ“ поля, с. в. девять морґôвъ. На тôмъ мѣсци, де до того часу бувъ одинъ господарь, настало теперь що-найменше двохъ, звычайно чотирохъ або й пятьохъ. Вôдъ кôльнохъ лѣтъ не родить уже въ Синьковѣ морґъ поля по-надъ двѣ копы, с. в. два кôрцѣ збожа. Сего року за-для посухи навѣть пôвтора не було, — а податокъ росте. Я сконстатувавъ, що ґазды на двохъ морґахъ платять податку ґрунтового разомъ зъ додатками и податкомъ домово-клясовымъ по 6 зр. То-жь коли вôдъ тыхъ чотирохъ кôрцѣвъ збожа вôдчислять кошты управы землѣ по 2 зр. за морґъ, насѣнье, кошты збôрки и той податокъ 6 зр., то, пôсля мого обчисленя въ кôльнохъ мѣсцяхъ, ґаздѣ лишае ся зъ того збожа ледви одинъ корець. И въ того треба выживити себе, жѣнку, инодѣ 4, 5 або й бôльше дѣтей, треба одягнути себе, жѣнку й дѣтей, посылати дѣтей до школы, справити господарскій инвентарь, направити розвалену хату и шопу, справити инодѣ похоронъ або хрестины и т. д. и т. д. Чи-жь се не иронія?

Кажуть деякѣ нашѣ економісты: Правда, земля уже не година выживити нашого хлопа, але-жь вôнъ мае заробокъ на двôрскихъ ланахъ! Отже я приднивъ ся й тымъ заробкамъ. Въ самѣ жнива платить ся тутъ въ Синьковѣ робôтникови, на его власнôмъ харчи, 25 кр. денно; по жнивахъ 21 кр. Такъ тревае мѣсяць, два, — опôсля 18 кр., дѣвчатамъ 15, а хлопцямъ 12 и 10 кр. По Дмитрѣ и то перестае! Давнѣйше давали хочь третій шульонъ кукурузы, а до того шулька належавъ и лабузъ, сѣмя, фасоля и гарбузы. Теперь вôдъ трехъ чи чотирохъ лѣтъ установлено вже четвертый шульонъ, безъ лабузу, безъ сѣмени, безъ фасолѣ, безъ гарбузôвъ. Ба що бôльше, я сконстатувавъ по многихъ селахъ залѣщицкого и борщôвского повѣта, що сей четвертый шульонъ дае ся лишь тымъ, котрѣ зобовяжуть ся вôдробити въ жнива за дармо дворови по три днѣ въ найгорячѣйшій часъ робôтный, коли тôлько двôръ запотребуе! Я довѣдавъ ся въ Устю епископскôмъ, що н. пр. посесоръ зъ Михалкова повôдтягавъ людямъ зъ нихъ платнѣ, за те, що не явили ся до роботы на той часъ, коли ихъ завôзвано, по 70 кр. за кождый день! Така доля постигла Романа Ткача и Микиту Ланустяка зъ Михалкова. Коли люде пôйшли пожалуватись на се до борщôвского ц. к. старосты, то староста зробивъ имъ таке „право“, що вôдославъ ихъ до вôйта... Въ Горошовѣ платить ся за копанье бульбы не вôдъ дня, але вôдъ кôрця, по 12 кр. Сю установу заведено, бачу, за-для того, що тамъ сего року бульба зародилась мала та рѣдко — и робôтникъ назбирае за цѣлый день ледви корець. Говорили менѣ люде, що въ Пилипчу робить ся уже за пятый шульокъ... Ячмѣнь жне ся въ сихъ околицяхъ за 16 снôпъ. За то коли прайде до млыва, то н. пр. въ Устю и Пилипчу беруть зъ чвертки збожа цѣлу шесту часть яко мѣрку!

Въ Синьковѣ зайшовъ я до знакомого менѣ господаря, старенького мелинна Ильва. Було се въ недѣлю передъ полуднемъ. На подвôрю и въ хатѣ всюды чистѣсѣнько, мовь у зеркалѣ. Старый одягненый въ чисту бѣлу сорочку, збиравъ ся до церкви; молода невѣстка спрятала ся чемно передъ незнакомымъ „паномъ“ въ другу комнату, ажь кликнувъ на ню радѣючій зъ мови гостины ґазда, щобы побѣгла за чоловѣкомъ до сусѣда. Надбѣгъ и ґазда, молодый, здоровенный, выслуженый драґонъ, жваво привитавъ ся зô мною, та й жѣнка опôсля, побачивши, що ей ґазды менѣ радѣ, почала уважати мене за свого гостя въ своѣй хатѣ.

— „Та чи повѣрите вы, пане, — каже до мене стареньній мелинкъ — що мôй сынъ хотѣвъ уже мене лишати та йти до Россіи? Усе то черезъ нашого пана! Такому великому панови (властитель Синькова гр. Адамъ Голуховскій) не стыдно-жь наставати на нашъ нужденный млынъ мужицкій? Тажь се жорна а не млынъ! Ходѣть зô мною черезъ городъ, отъ онде въ долинцѣ надъ потôчкомъ вôнъ жучить. Двѣ мѣрки вôнъ у насъ бере, а ажь трета наша. Тай за що вôнъ тѣ двѣ мѣрки у насъ забирае? Вôнъ такій панъ а мы такій бѣдный! Прийдемъ до его „ржондца“ та просимо: Дайте намъ хочь що-то на новый камѣнь, бо старый уже стеръ ся; дайте хочь кусникъ кимана на направу струпѣшѣлои стѣны, або околота на пошитье дѣравои стрѣхи. Панъ нѣчого нѣколи не дае. Мы робимо крôваво зъ дѣда-прадѣда коло сего млынца, а панъ пришле свого арендаря жида и той нашу працю бере. Кажѣть пане, за що жидъ забирае у насъ тѣ двѣ мѣрки? Менѣ здае ся, що вôнъ кровь зъ мене пье!

„Або дивѣть ся, пане, на се. Сегодня свята недѣленька и служба править ся по церквахъ. Гляньте на той бôкъ Дністра (буковиньскій), тамъ бачите плывае млынъ на чайкахъ по Дністрѣ, теперь не меле, колесо стоить. Видко, христіяньскій млынъ. А у мене хочь недѣля, камѣнь мусить итн, бо такъ жидъ каже! А у тôмъ садку, де мы стоимо, видите старѣ дерева, грушѣ и сливы; се я усе самъ садивъ! А на тôмъ садку и на тôмъ млынци панъ заинтабульованый! Мôй сынъ вернувши зъ войска, такъ взявъ ся бувъ любо до роботы, що и муръ поставивъ и шопу побудувавъ, сѣчкарню собѣ справивъ... Ажь нашъ панъ заинтабульовавъ ся на млынци та на нашôмъ городѣ. Зъ Тернополя шлють пôдъ острыми карами форлядунка... Мы, якъ знаете, завдались до ґубернія, щобы насъ зъ паномъ розвязали, а то ждемо далѣй два роки а зъ ґубернія нѣ слыху, нѣ дыху. Такъ то усе надоѣло мому сынови, що геть опустивъ руки та хотѣвъ утѣкати до Россіи.

„Та тяжко, тяжко тутъ народови жити. Дивѣть ся, по тамтôмъ боцѣ Дністра на Бу-

новинѣ бабы повытягали уже свои коноплѣ зъ мочилъ и они сушать ся на сонци, а у насъ дивѣть ся осьде подъ моимъ городомъ надъ берегомъ Днѣстра мочимо, тутъ вѣтеръ такъ продуває и нашѣ коноплѣ гнають. Онде въ садѣ двохъ вартовникôвъ стереже коноплѣ, щобы зловити тыхъ людей, що ихъ намочили, та на кару завдати. Тамъ дальше, подъ тымъ бурдзомъ на березѣ Днѣстра, друга варта, — тамъ дальше третя и такъ навкруги села. Се такъ п. староста залѣщицкій наказавъ стерегти людей, щобы не утѣкали до Россіи...

„У вôвторокъ рушило зъ вôдси щось сорокъ и кôлька людей; одныхъ поарештували коло Онута, другихъ таки недалеко за селомъ, та сидять теперь въ Залѣщикахъ и Заставнѣ. Лишь щось сѣмохъ перейшло на тамтой бôкъ; зъ нихъ лишь два заможнѣйшѣ господарѣ, а то усе бѣднота. Зъ голоду втѣкають....

Такъ розмовляючи, дôйшли мы до хаты, де вже я заставъ кôлькохъ сусѣдôвъ. Вôдъ нихъ довѣдавъ ся я ще про нашѣ порядки въ залѣщицкôмъ повѣтѣ.

Найбôльше надоѣло тутъ — оповѣдали люде, — що за часу, коли вôйтувавъ Оробко (властиво вôнъ нѣколи не бувъ вôйтомъ а лишь яко заступникъ черезъ три роки правивъ селомъ) а писарувавъ Гроссеръ, пропало пару сотъ реньскихъ податку. Касіэры въ писаремъ квітували людей на дорозѣ. Урядъ податковый, взявши въ свои руки стяганье податкôвъ, найшовъ кôлька сотъ зр. недобору и теперь кажуть людямъ другій разъ платити. Люде выказують ся квітами, а въ „штайрамтѣ“ кажуть урядники: зложи лева, то напишу рекурсъ. До того повалили ся у нашого панъ-отця стайнѣ, зроблено прелімінарь на 4000 зр. Люде покрыли сей выдатокъ въ той способѣ, що розпарцельовали и выарендували поодинокимъ газдамъ громадску толоку — та нова бѣда. Школа валить ся, треба нову ставити. Школа двоклясова, дѣтей 170. Зновъ прелімінарь на 5500 зр. Зъ-вôдки-жь се все взяти? А то вôдъ трехъ лѣтъ майже насѣнье не вертає ся, така посуха...

(*Дальше буде.*)

Цѣкавый причинокъ до выясненя економічно-соціяльныхъ вôдносинъ на Подôлю.

Коли посолъ Вівіэнъ въ соймѣ не мôгъ нахвалити ся, якъ то на Подôлю благодействуе нашъ селянинъ при своихъ заробковыхъ зносинахъ зъ дворами, то позволимо собѣ навести ему въ польскôмъ таки оріґіналѣ отсей актъ [пропускаючи лише назвы]:

Ugoda żniwa w folwarku K. My niżej podpisani zobowiązujemy się w folwarku K. wyżąć, związać wszystko zboże, to jest żyto, jęczmień, groch, hreczkę i 5 ryzy pszenicy. Za co za robotę wyżęcia powyższego zboża i złożenia takowego w kopy, a w razie potrzeby i przesuszena aż do czasu wyschnięcia i przez skarb zabrania na gumno, — dostać mamy jako zapłatę każdy dziesiąty snop z zarobionego w każdej katygorii zboża po ukończeniu zupełnych żniw.

My niżej podpisani zobowiązujemy się iż od czasu podpisania niniejszej ugody będziemy obrabiać przy żniwach i innych potrzebnych robotach skarbowych w skarbie za zapłatę dniową przez całe lato, i nie wolno nam nigdzie w inny miejsca na zarobki chodzić ani za wynagrodzeniem, ani też z grzeczności, a gdybyśmy kiedykolwiek opuścili jeden dzień lub więcej dni roboczych i takowe dnie na inne zarobkowanie używali, na tenczas poddajemy się karze za każdy dzień stracony zapłacić po 1 złr. a nadto nie będziemy mieli pretensyę do odebrania zarobionego zboża przez skarb — tudzież będzie miał prawo skarb przemusowo sprowadzić nas na swe łany lub do swych robut. Powyższą ugodę własnoręcznie przy świadkach podpisujemy.

Świadkowie:

† N. N.	N. N.	† N. N.
† N. N.	N. N.	† N. N.
† N. N.	N. N.	† N. N.
и т. д.		и т. д.

Nie umiejących pisać [45 особъ!] podpisał N. N.

K. d. 28/6 1891.“

О такихъ „коммерческихъ сдѣлкахъ“ межи дворами а селянами згадуе и д-ръ Окуневскій въ высше поданôмъ своемъ письмѣ до „Дѣла“. Коли-бъ хто може не хотѣвъ вѣрыдати его словамъ, списавымъ лише зъ оповѣдання селянъ, то ось служимо — актомъ письменнымъ.

Справы краевѣ.

[Регуляція рѣки Буга.]

Одною зъ найважнѣйшихъ регуляцій, яку выдѣлъ краевый загадує зачати въ 1893 р., есть регуляція рѣки Буга вôдъ горла Полтвы въ Бускуажь до границь державы. Кошты сеи регуляціи преліміновано на квоту 594.000 зр., а до сихъ коштôвъ мають причинити ся, пôсля ухваленои на послѣдній сесіи соймовôй уставы: фондъ краевый беззворотною запомогою у высотѣ 40% прелімінованыхъ коштôвъ; державный фондъ меліорацій ный беззворотною запомогою у высотѣ 30% коштôвъ, зъ застереженьемъ конституційного дозволу; державна дотація водныхъ будôвель зъ огляду на обнятый проектомъ регуляційнымъ сплавный простôръ мѣжь Добротвором а границею державы, рôвножь намѣрене усплавленье примежного горѣшного простору мѣжь Добротвором а Бускомъ, беззворотною запомогою у высотѣ 20% коштôвъ зъ застереженьемъ конституційного дозволу; вкôнци властителѣ ґрунтôвъ и заведень, положеныхъ въ окрузѣ конкурренційнôмъ, якій означать власти адміністрацій нѣ, решту преліміновыхъ коштôвъ, пôсля хôсна, якого треба надѣяти ся, або пôсля величины небезпеченьства, яке мае бути ухилене, або такожь, на скôлько розкладъ коштôвъ на тôй основѣ не дасть означитись, пôсля вартости тыхъ ґрунтôвъ и заведень. Для переведеня цѣлои регуляціи рѣки Буга означено часъ дванацять лѣтъ, а початокъ регуляціи на 1893 р.

Міністерство рôльництва приреклo въ засадѣ причинити ся до коштôвъ сеи регуляціи запомогою 20% зъ державнои дотаціи будôвель водныхъ и 30% запомогою зъ державного фонду меліораційного — однакъ заявило, що перша рата повыщихъ запомогъ не може бути вôддана до розпорядимости передъ 1894 р.

Однакъ щобы не опôзнити початку роботъ, выдѣлъ краевый зъ огляду на се, що регуляція рѣки Буга нагла и важна, зачне сю регуляцію вже въ 1893 р., на разѣ на рахунокъ краевои запомоги, котра вставлена до буджету краёвого на 1893 рôкъ въ квотѣ 19.800 зр.

Зреалізованье проекту регуляціи рѣки Буга вôдповѣдае давно вже соймомъ признанôй потребѣ, бо мае цѣль не лишь осушити грунты по надъ берегомъ, але крôмъ того робить можливою регуляцію численныхъ пратокъ Буга и робить ту рѣку сплавною, а зъ того можна надѣяти ся великого хôсна на будучность для тыхъ околиць, обильныхъ въ лѣсы. Цѣлый простôръ намѣренои регуляціи выносить $105\frac{1}{2}$ кільометрôвъ.

Дописи „Дѣла“.

Зô Стрыя.

[Якъ то у насъ обсаджує ся посады учительскій? Илюстрація до бесѣды п. Бобжиньского въ соймѣ.]

Коли бы хто чужій бувъ слухавъ або читавъ сегорôчну апольоґію краевои рады шкôльнои, выголошену въ соймѣ п. віцепрезидентомъ тои-жь рады, бувъ бы подумавъ, що справа галицкого шкôльництва не полягае нѣчого до жаданя и що Русины хиба напасти собѣ шукають, коли домагають ся справедливѣйшого увзглядненя правъ, запорученыхъ рускому народови въ шкôльництвѣ. Але коли бы приглянувъ ся блише нашимъ вôдносинамъ въ школахъ, найшовъ бы до цѣлкомъ иншого заключеня, а надъ выводами п. Бобжиньского покивавъ бы хиба головою та сказавъ: „Е, говорѣть вы свое...“

Я цѣкавый, що скаже п. Бобжиньскій на отсей фактъ:

Въ мартѣ с. р. розписала ц. к. окружна рада шкôльна въ Стрыю конкурсъ на посаду старшого учителя при чотиро-клясовôй школѣ мужескôй въ Стрыю. Межи нашими старавъ ся о тую посаду дотеперѣшный молодшій учитель тои-жь школы п. Кучина — Русинъ. — Якъ ревный учитель одержавъ добру кваліфікацію, а громадска рада запрезентувала его. Такъ стояла справа, доки все стояло лишь на становищи педаґоґічнôмъ. Але наразъ то становище змѣнюсь на инакше и нагло опівія окружного инспектора п. Маринка змѣнявсь: вôнъ посылаючи актъ презентаційный до краевои рады шкôльнои, зробивъ замѣтъ, що неуважае п. Кучки вôдповѣднымъ на тую посаду. Отже краева рада шкôльна не потвердила выбору п. Кучки, а приручила выбрати зъ помѣжь кандидатôвъ иншого. Такъ и осталось, а тымъ выбраннымъ „иншимъ“ есть п. Ганъ, молодшій учитель зъ Кракова [?!], котрый кôнчивъ школы въ захôдній Галичинѣ, и анѣ словечка по руски не знае. Его товаришѣ оповѣдають, що коли пôзнали ся зъ нимъ въ Краковѣ, вôнъ просивъ щобы заговорили по руска, бо вôнъ ще не чувъ рускои мовы.

Такого учителя узнано найдостойнѣйшимъ до обнятя посады въ Стрыю, въ школѣ, де рускій языкъ мае бути рôвно зъ польскимъ обовязковымъ! Цѣкава рѣчь: що зробить въ тымъ выборомъ ц. к. краева рада шкôльна? Мабуть потвердить, а бѣдный Кучка може й посивѣе на посадѣ молодшого учителя...

Нашъ панъ инспекторъ, хочь вôнъ рускокат. обряду, взагалѣ не симпатизуе зъ русчизною, по руска навѣть говорити не хоче, — не знати, чи й умѣе. Инспекторскою девізою п. инспектора стрыйского есть, що на языкъ польскій въ школахъ народныхъ повинно ся класти далеко бôльшу увагу, якъ на рускій, „bo dziecko chodzi do szkoły na to, ażeby się nauczyło po polsku, a po rusku już z domu umie...“ Тожь и не дивуйся, що при такихъ обставинахъ и учителѣ не мусять умѣти языкъ рускій и учителька — якъ то лучило ся въ одній школѣ — може рускій языкъ называти „bydlęcym“ и за уживанье того языка въ школѣ дѣтей наназувати...

Зъ Жовкôвского.

[Вôдкрите письмо громадянъ село Бутинъ до Вп. посла д-ра М. Короля.]

Высокоповажаный Пане После!

Въ своѣй промовѣ въ соймѣ при дебатѣ буджетовôй Вы, Пане После и заступнику нашъ, смѣло ставши въ оборонѣ правъ руского народу, згадали такожь про кравду села Бутины сими словами:

„Друга громада, въ повѣтѣ найпорядньйша, заможна, де люде образованій — се громада Бутины. Тамъ на передѣ громады стоить вôйтъ Никола Музика, котрый давно вже повиненъ бути пôдъ ключемъ, бо кривдить громаду въ явный способъ наповняючи свои кишенѣ грошемъ громадскимъ. Вôнъ будучи вôйтомъ, забивъ хлопа, и за се его засуджено, на основѣ вердикту судьѣвъ присяжныхъ тôлько за переступство зъ §. 335 карн. зак. на 6 мѣсяцѣвъ вязницѣ, а мимо сего староста задержавъ его на вôйтôвствѣ. Не знаю, якъ вплыне се на моральность громады, котра мае переконанье, що вôйтъ забивъ чоловѣка, що за се пересидѣвъ кôльна мѣсяцѣвъ въ слѣдчôмъ арештѣ а 6 мѣсяцѣвъ на карѣ — на се нехай вôдповѣсть правительство. Той вôйтъ доси урядуе, хочь выборъ новои рады давно переведеный. Въ тôй справѣ я интерпелювавъ старосту, котрый призналъ, що знае се все, що: Музика łajdak, ale ja będę go trzymał tak długo, póki taki Mykiełyta i Kudryk będą się mieszać do wyborów.“

Дякуемо-жь Вамъ Пане После, що Вы передъ свѣтомъ вôдкрыли тяжку рану нещастнои нашои громады! Охъ, та й кривда-жь кривда намъ зъ такимъ начальникомъ въ селѣ, не зважаючимъ на права Божѣ и людскій! Горе намъ, коли мусимо дивитись и терпѣти, якъ чоловѣкъ такій, що даѣ зъ себе примѣръ громадѣ хиба лишь до всего злого, не перестае бути вôйтомъ, урадуе, робить, що хоче, — помимо заложеного протесту всѣхъ честныхъ людей въ Бутинахъ, мимо жалобъ до ц. к. староства и депутаціи до самого Его Ексц. намѣстника Галичины.

Та чимъ же мы такъ прогрѣшили ся, що маемо бути такъ нещаслив? Чи можетымъ, що мы собѣ заложили читальню, абы просвѣщатись? Чи може въ читальни ведуть ся якѣсь незаконнй дѣла? Панъ староста самъ знае, що до читальнѣ належать самій честній и супокôйній господарѣ, знае, що не дадуть ся они пôдмовити на нѣяке праву противне дѣло, знае добре, що мы заразъ дали ему знати, якъ одинъ панокъ правивъ намъ рѣчи пôдозрѣвій. Правда, що вôйтъ нашъ „заслугуе ся“ при выборахъ, але-жь чи за то мы маемо терпѣти а село впадати въ чимъ-разъ гôршу нужду и деморалізацію? Не лучше-жь бы оголосити, що посла для хлоповъ мае ся по просту именувати? Тогды бы мы знали, що намъ не вôльно ужитковати зъ правъ данныхъ намъ Найяснѣйшимъ монархомъ и були бы вже спокôйній. Але поки то не наступить, мы будемо все уважати, щобы начальникъ громады не именувавъ по своѣй воли выборцѣвъ будемо ночами не спати, абы насъ несподѣвано не заскочивъ выборъ выборцѣвъ нашихъ.

Дякуемо Вамъ ще разъ, Пане После за Вашій труды и просимо и дальше насъ заступати и боронити, а при будучихъ выборахъ станемо за Вами якъ одинъ мужь, стане за Вами цѣлый повѣтъ, бо лишь такій посолъ може бути любый Найяснѣйшому нашому цѣсареви и хосенный его державѣ, котрый, якъ Вы, не уважае на нѣчию приязнь або ласку, а голосить те передъ свѣтомъ, що ему совѣсть и обовязокъ каже, и такихъ пословъ клавъ собѣ Монарха до порады, коли насъ ласкаво обдарувавъ конституцію и ей правами.

Бутины дня 10 н. ст. жовтня 1892.

[*Подписы.*]

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Въ селѣ Настасовѣ въ повѣтѣ тернопôльскôмъ переобразувала ся читальня на читальню „Просвѣты“ пôсля нового статута и дня 2 жовтня вôдбулась першій зборы, на котрыхъ уконституувалась читальня, впасалось 48 членôвъ и выбрано выдѣлъ, головою котрого ставъ душпастырь мѣсцевый Вел. о. Евстахій Цурковскій. Замѣтна при тôмъ обставина, що громадяне, завязуючи читальню „Просвѣты“, хотѣли справити несподѣванку своему душпастыреви въ день его именинъ, котри припадали 2-го жовтня, длятого безъ его вѣдома внесли самій поданье до намѣстництва, а одержавши потвержденье статута, повѣдомили такожь самій ц. к. староство о зборахъ въ дни 2-го жовтня — и того дня вже на готове уже запросили душпастыря Вп. о. Евст. Цурковского.

По отвореню зборôвъ вôдповѣдною промовою члена-основателя ч. господаря Стефана Канцара, щирого патріота, выбрано на предсѣдателя збору о. пароха. Той обнимаючи провôдъ, почавъ вôдъ слôвъ: „Дѣло, до якого вы взяли ся безъ мого вѣдома, есть найбôльшою приятностію, яку вы вчинити менѣ могли въ день именинъ. Я щасливый, що виджу васъ повнолѣтныхъ и на тôлько дозрѣлыхъ, що якъ узнали-сте рѣчь за добру, беретесь за ню, не дожидаючи принуки анѣ оглядаючись, чи кому дѣло пôдняте вами подобаесь, чи нѣ. Справдъ, вершокъ се мого щастя, бо-жь о то ходить, щобъ руске селянство стало разъ повнолѣтнымъ, дбалымъ про себе самого и о своихъ силахъ змагало до повага обывательскои, до якои дôйшли нашій просвѣтній народы въ нашôй конституційнôй державѣ. Но якъ тѣшить мене сей починъ вашъ, яко справа доказуюча о повнолѣтности вашôй, такъ, думаю, покажетесь повнолѣтными и въ розвиваню початого дѣла въ имя Боже, а по силамъ своимъ по мысли статута. Мысль статута нашого есть така: Дати 5 крейцарѣвъ мѣсячно на власну просвѣту нашу; дати яку чверточку збожа на заложенье шпихлѣра власного вôдъ припадку потребы; и дати якихъ кôлька ґульденôвъ, якъ ного стати, не дарункомъ але выповиченьемъ за провізію на заложенье насы позичковои для членôвъ нашихъ, котрій въ припадку могли-бъ заповичатись у себе. Коли такъ возьметесь, наженемо вôдъ себе темноту и причину бѣды — лихву, и на пôдставѣ любви ближнього покажемо тогды, що громада великій чоловѣкъ...“ Поясниwши опôсля близше статутъ, пôднесъ о. парохъ вкôнци окликъ „многая лѣта!“ цѣсареви. Зобраній вôдспѣвали „многая лѣта“ ще й своему душпастыреви.

Хочь — якъ сказано — самъ народъ заявивъ ся читальнею „Просвѣты“, то однакъ годѣ поминути заслугъ п. Теодора Пиндуса, богослова IV-го року, котрый богато причинивъ ся при добрôмъ сѣмъ дѣлѣ, за що о. голова высказавъ ему прилюдно подяку. И справдѣ, коли-бы всѣ богословы нашій въ часѣ вакацій хотѣли такъ поступати, причинились бы богато бôльше до правдивои позитивнои, реальнои, отже й спасеннои працѣ, нѣжь співочо-гуляющими вандрôвками, зъ котрыхъ конецъ-кôнцевъ выходить — недобôръ...

До выдѣлу читальнѣ увôйшли: о. Е. Цурковскій голова, Антôнъ Дôльный заступникъ головы, Стефанъ Канцаръ писарь, Теодоръ Пиндусъ бібліотекарь, Федько Островскій скарбникъ, а Тимко Базаръ и Михайло Ракочій заступники выдѣловыхъ. Помѣщенье на читальню вôдступае ч. Панько Завацкій даромъ. — *Участникъ.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Нѣмецкій парляментъ зберe ся дня 22 падолиста, а сесія прускаго сойму зачне ся 9 падолиста и тревати буде лише два тыждні. Въ соймѣ прускôмъ прийде на денный порядокъ перше читанье проектôвъ податковои реформы, а въ нѣмецкôмъ парляментѣ заразъ буде предложена велика реформа войскова. Войсковій проекты вже внесено до державнои рады [Bundesrath y], але надѣють ся теперь, що тамъ они не будуть змѣненій, бо вже попередно въ тôй справѣ подрôбній нарады переведено зъ правительствами нѣмецкихъ державъ союзныхъ. Чи реформа войскова передъ ей внесеньемъ до нѣмецкого парляменту буде опублікована, се ще рѣчь незнана. Деякій дневники кажуть, що она такъ сама, якъ попередній войсковій предложеня зъ 1887 и 1890 року ажь до ей внесеня въ парляментѣ лишить ся тайною. Поки-що въ нѣмецкôй прасѣ ажь нишать вôдъ рôзныхъ непевныхъ донесень. Послѣдныма часами розбійшла ся поголоска, що домаганя войсковій рѣшено обмежити, але се зниженье е такъ незначне, що справдѣ выходить на те, що Kreuz-Zeitung пише, що все лишить ся по старому. Зъ другои стороны становиско політичныхъ партій до сего проекту вже поволи выясняе ся. Орґанъ правительственнои фракціи консервативнои Гельдорфа каже, що въ нынѣшныхъ вôдносинахъ сей проектъ не мае нѣякого выгляду а его предложенье въ парляментѣ лише тогдѣ выйде на добро, если правительство не запустить ся въ нѣякій умовы зъ католицкимъ центрумъ. Дуже цѣкаве становиско супротивъ войсковои реформы занимае орґанъ кн. Бісмарка Hamburger Nachrichten. Сей дневникъ выступае противъ гадки, будь-то европейска ситуація була така, що, о скôльно можна, вымагае великого розвитку оружнои силы. Зъ войсковои стороны хочуть, щобы орґанізацію войска розложити на довгій часы. Се зъ войсковои стороны рѣчь зовсѣмъ зрозумѣла, але зъ огляду на фінансове положенье державы треба напередъ доказати, що выконанье сего бажаня доконечне для забезпеченя державы. Се рѣчь трудна, длятого мабуть будуть старати ся знизити сй войсковій домаганя, и такимъ способомъ прийти до згоды. Одвѣчальность парляменту черезъ сю реформу буде выставлена на тяжку пробу. Може зайти конечность рѣшучои обороны становиска народнои репрезентаціи противъ правительства. И въ случаю, если парляментъ не схоче пôддати ся пресіи и не загôдикуе, тогдѣ може прийти до конфлікту. Зъ того становиска Бісмарка дуже радують ся нѣмецкій поступовцѣ и ихъ орґанъ надѣе ся, що загадана реформа наконецъ спонукае кн. Бісмарка занятя свое мѣсце въ парляментѣ. „Кн. Бісмаркъ, якъ провôдникъ боротьбы поставъ непопулярного предложеня войскового — пише Freisinnige Ztg. — добуде собѣ таку авреолю, якои вôнъ въ квестіяхъ внутрѣшнои політики, не мавъ нѣколи.“ За те орґанъ нѣмецкихъ націоналъ-лібералôвъ заявивъ, що партія, якъ завсѣгды зъ увзглядненьемъ дуже тяжкого положеня економічного готова до згоды. Однакъ застерѣгае собѣ при тôмъ напередъ право выслѣдити, до якои степени бôльшій жертвы на войско зъ огляду на загально знанй вôдносины европейскій суть потрѣбній. Треба додати, що послѣдныма часами пущено поголоску, мовь бы гр. Капріві въ случаю вôдкиненя реформы въ парляментѣ дôставъ вже припорученье вôдъ цѣсаря нѣмецкій парляментъ розвязати. Офіціальній дневники сю вѣсть здементували и впевняють, що поданій мотивы и патріотизмъ выстануть парляментови до принятя сего закону.

— —

Пôдчасъ бенкету передвыборчого въ Ліворнѣ італійскій міністеръ вôйны выголосивъ промову, въ котрôй сказавъ, що буджетъ войсковый выносячій теперь 246 міліонôвъ выказавъ два разы такъ великій ощадности, якъ ті, котрі обѣцяно зробити. Міністеръ запевнивъ, що потрôйный союзъ нѣколи не вплывавъ на збôльшенье выдатковъ італійского буджету. Політика самостôйна безъ союзôвъ справдила бы безъ сумнѣву ще бôльшій выдатки. Цѣлый кабінетъ італійскій зовсѣмъ згоджуе ся на гадку, що основа войсковои орґанізаціи мусить лишити ся безъ змѣны. Въ наслѣдокъ введеныхъ реформъ мобілізація італійскои армія може бути приспѣшена о шѣсть або сѣмь днівъ. Міністеръ высказавъ причины, за-для котрыхъ вôнъ ще не може заявити ся теперь за дволѣтною службою войсковою, бо ажь за кôльна лѣтъ се буде переведене. Нынѣшне уоруженье армін, пôсля погляду міністра, знамените и Італія безъ нѣякого сумнѣву можеити до вôйны. А навѣть Італія на тôмъ поли мае до якоись степени першенство. Міністеръ сказавъ, що послѣдній подѣй, именно торжества Колюмба, пôднесли ще бôльше повагу державы и династіи.

НОВИНКИ.

— На пôбôльшенье фонду на памятникъ Тараса Шевченка обѣцяли дальше причинити ся своими працями Вп. товаришки: Олеся Озаркевичева зъ Городка, Оксана Озаркевичѣвна зъ Городка, Маруся

и Моніця Чубатôвны зô Львова, Юлія Цибриньска зô Львова, Стефанія Чубатôвна зъ Коломыи и Иванна Партицка. — Всѣхъ зголосившихъ ся доси есть 132, а зъ тыхъ надôслали вже свои роботы: Евгенія Ильницка зъ Унятичъ суконный кошикъ на стѣну прикрашеный волѣчковыми цвѣтами. — Олена Лаврôвска зъ Лôмны подушку гафтована на плюшу. — Софія Лаврôвска зъ Лôмны гачковане покрывало на стôлъ. — Олимпія Цурковска зъ Черницѣ двѣ гачкованѣ широкѣ вставки до пошевокъ. — Товаришки селянки зъ Иванкова: Маланя Гайдамахова вышивану вставку, Анна Процькова вышиваный ковнѣръ и дуды, Софія Пакулякова два ґерданы, Каролина Мілерова одинъ ґерданъ, Анастасія Деревенкова вышиванѣ уставки до трехъ сорочокъ, Анна Беньковска одинъ ґерданъ, Катерина Солтусова уставки до сорочки тканѣ на варстатѣ. — Дальше: Галюся Барвѣньска зô Львова вышиванѣ на паперовôй канвѣ: пôдставку пôдъ лямпу, двѣ пôдставки пôдъ годинникъ, одѣяло на вазонокъ и двѣ пары пôдвязокъ. — Юлія Цибриньска зô Львова одну широку вставку до пошовки гачковану. — Маруся Чубатôвна вышиваный хрестиками настôльникъ. — Люнця Чубатôвна вышиваный хрестиками ручникъ. — Кароля Навроцка зô Шляхтинець пантофлѣ гафтованѣ шовками на сукнѣ. — Анна Леньковска зъ Янова хрестиковѣ вышивки до мужескои сорочки. — Зиновія Насальска зъ Будинна кошикъ зъ прутикôвъ обвиваныхъ волѣчками. — Марія Калимонôвна зъ Лôвчи гачковане покрывало на стôлъ и подушечку на шпильки вышивану хрестиками на оксамитѣ. — Н. Н. зô Львова плюшове покрывало на малый столикъ. — Одержала я вже и вôдъ Хв. Редакціи „Дѣла“ присланѣ на ви руки гафтованый настôльникъ роботы панны Валеріи Ивановскои зъ Сянока и гафтовану подушку на атласѣ роботы панны Маріи Темницкои зъ Шидловець. [Дары панночокъ Сѣчиньскихъ присланѣ на руки нашои Редакціи, ще не дôйшли до Вп. панны Герасимовичѣвнои. — *Ред.*] Не описую точнѣйше кождои працѣ зъ осôбна, бо се не дасть ся вѣрно представити, додаю лише, що судячи по надôсланыхъ уже фантахъ, котрѣ суть прекрасныѣ, можна смѣло сказати, що льотерія представить ся величаво. — *Ирина Герасимовичъвна* въ Яновѣ к. Львова.

— **Холєра.** Въ Краковѣ не було въ послѣдноôй добѣ нѣякого занедужаня анѣ случаю смерти на холеру. — Въ Подґуржу померла занедужавша оногды 3-лѣтна Анна Седлякъ. — Въ Дембникахъ занедужала одна особа а въ Плашовѣ померъ одинъ зъ недужихъ на холеру. — Въ Пѣскахъ великихъ, въ повѣтѣ велицкôмъ, занедужала передъ кôлькома днями одна особа на холеру и въ короткôмъ часѣ умерла. Фактъ сей затаено и до вчера занедужало тамъ вже 12 осôбъ, зъ котрыхъ чотирн померли. Власти зарядили енергічнѣ средства для придушеня пошести. Село Пѣски великѣ замешканѣ майже самыми рѣзниками. — Въ мѣсцевости Дітріхштайнъ не було нѣякого нового случаю холеры. — Въ Будапештѣ занедужало въ послѣдныхъ 24 годинахъ 18 осôбъ а умерло 7. — Справозданье урядове о холерѣ въ Россіи выказуе значне зменшенье пошести за послѣдный тыждень, особливо по мѣстахъ. Выступае она сильнѣйше лише по селахъ деякихъ ґуберній.

— **Д-ръ Левъ Павенцкій**, отворивъ сими днями канцелярію адвокатску у Львовѣ. При тôмъ маѣ и на будуще вести ліквідацію „Заведенія“, при котрôй потрудивъ ся уже богато лѣтъ.

— **Пралатъ кс. Станиславъ Стояловскій**, звѣстный нашимъ читателямъ зъ часу свого резидованя въ Куликовѣ, не маѣ рѣшучо щастя до журналістики. Ще коли выдававъ въ Галичинѣ ґазетки Wieniec і Pszczółk-у мавъ зъ тои причины рôзни клопоты. Теперь, перенѣсши ся до Тѣшина на Шлезку, попавъ зновъ въ конфліктъ зъ тамошнымъ судомъ за-для своихъ тамъ выдаваныхъ ґазетъ клерикальныхъ. Недавно засудивъ бувъ судъ тѣшинській кс. Стояловского на 14-дневный арештъ и 100 зр. кары за пôдставленье манекінôвъ яко одвѣчальныхъ редакторôвъ згаданыхъ ґазетокъ. Такимъ одвѣчальнымъ редакторомъ однои ґазетки бувъ льокай кс. Стояловского, неумѣючій навѣть читати. Засудженый внѣсъ жалобу неважности, але найвысшій трибуналъ потвердивъ засудъ І-ои инстанціи и пôднѣсъ ще до того кару грошеву на 200 зр.

— **П. Володиславъ Федоровичъ** выдавъ яко делеґатъ санітарный на повѣтъ скалатськіи таке справозданье зъ своеи дѣяльности: „Именованый делеґатомъ санітарнымъ на громады Вôкно, Лежанôвка и Билетôвка, повѣта скалатского, оглянувъ я всѣ тѣ три громады, всѣ кирницѣ въ тыхъ громадахъ и бувъ самъ майже въ кождôй хатѣ. Кирницѣ найшовъ я у всѣхъ трехъ громадахъ досыть упорядкованѣ, и зарядивъ ще, щобы до кождои кирницѣ публичнои були дверѣ до закрывання, абы листье, порохъ и инша нечистота не налѣтала до нихъ, рôвножь казавъ я зробити при кождôй кирници журавель зъ ведромъ, а то для того, щобы не мочивъ кождый свого нечистого горнця, бо тымъ пôдчасъ холеры найскорше затроила бы ся вода. У всѣхъ трехъ селахъ найшовъ я въ хатахъ пересѣчно взôрцеву чистоту, комнаты свѣжо бѣленѣ и свѣжо лѣпленѣ, судина число помыта. Свѣтлица добре маючахъ ся селянъ на Подôлю по селахъ зъ населеньемъ чисто малорускимъ вôдбиває яскраво своею надзвычайною чистотою вôдъ неохайности тутешныхъ осель мазурскихъ. Пересѣчно найшовъ я добробитъ, зъ малыми вынмками. Переважно маютъ по 4—8 моргôвъ поля, але суть и такѣ, що маютъ 27—40 моргôвъ. Въ Лежанôвцѣ суть такѣ, що маютъ по двацять кôлька и такѣ, що маютъ надъ 50 моргôвъ, але рôвночасно суть и такѣ, що не маютъ нѣ разъ нѣчого. Въ Вôкнѣ лише трехъ маѣ до 30 моргôвъ, а бôльша часть маѣ межи 4—8, але богато есть такихъ, котрѣ маютъ лише 1—2 морґи и кôлькадесятьохъ, що нѣчого не маютъ. У халупникôвъ не маючихъ землѣ, есть найбôльше убожество, голѣ стѣны и кôлька дошокъ замѣсть лôжка. Анѣ постели, анѣ бѣля, анѣ нѣякихъ иншихъ хатныхъ знарядôвъ. Знавъ я такихъ, що не жиють нѣчимъ иншимъ лише бараболями и такихъ, котрѣ того дня якъ я у нихъ бувъ, не мали нѣчого въ устахъ. Есть се власне кляса, що доставляе еміґрантôвъ до Америки и до Россіи. Тѣ осѣдки найбôльшои нужды, суть гнѣздомъ недугъ и проступкôвъ; мешкають въ нихъ звѣстнѣ въ кождôмъ селѣ непоправнѣ пяницѣ, неробы и злодѣѣ. Що-до вôдносинъ санітарныхъ то найшовъ я всюды положенье добре; попадають ся лише численнѣ случаѣ червôнки, властивѣ тôй порѣ року. Въ Вôкнѣ 3 случаѣ, въ Лежанôвцѣ 6, въ Билетôвцѣ нѣ одинъ. До Лежанôвки выславъ я зразъ на мôй коштъ д-ра Войтковского зъ Грималова, додавши ему чоловѣка, котрого я призначивъ на доглядача недужихъ пôдчасъ пошести. Недужимъ давъ я чаю и вина червоного, заборонивши строго, щобы крôмъ кленку и яець на мягко нѣчого иншого не ѣли, а крôмъ вина и чаю нѣчого не пили. Вôйтамъ наказавъ я, щобы въ кождôй хатѣ було вôкно до отвираня, щобы капусты, огôркôвъ и борщу не ставлено по комнатахъ, щобы комнаты часто бѣлено и щобы о кождôмъ занедужаню зразъ менѣ доношено. Въ кождôмъ селѣ найшовъ я рôжного рода кроплѣ, въ найбôльшôй степени пôдозрѣнѣ, пригадуючій запахомъ ославленый Pain expeller зъ рôзными додатками на пр. гвоздики и т. ин. — такъ званѣ „кроплѣ бѣлѣ“ и „кроплѣ червонѣ“ незвѣстного складу; звертаю увагу на се, що мѣжь людомъ въ кождôмъ повѣтѣ, въ кождôмъ мѣсточку и въ кождôмъ майже селѣ суть обманцѣ, що займають ся недозволеною продяжію рôзныхъ лѣкôвъ и богато покутныхъ лѣкарѣвъ, котрѣ позбавляють темный людъ здоровля и грошей а въ кождôмъ мѣсточку есть 5—6 жидôвъ, що чекають на хлопа, якъ павукъ на муху, щобы ему кровь упустити и пускають тôлько тои крови зъ тыхъ людей зле живленыхъ и зробленыхъ, що зъ крови тои могла бы плысти рѣка и наповнило бы ся озеро.“

— **Самоубійство.** У Львовѣ застрѣливъ ся вчера роботникъ Андрѣй Єнцекъ. Причиною самоубійства було зле пожитье домашне.

— **Нещастна пригода.** Оногды збирала на головнôмъ двôрци у Львовѣ Вікт. Филипкевичева, жѣнка роботника зелѣзничого трѣски. Хотячи укрыти ся вôйшла до одного тягарового воза, котрый мали причѣпляти до поѣзду. Коли по хвили почато зсувати ваґоны выскочила Филипкевичева зъ ваґона такъ нещасливо, що дôстала ся мѣжь возы на шинахъ и тѣ здавили ѣй груди. Скалѣченье було такъ тяжке, що нещастна по пôвгодинноôй муцѣ померла.

— **Зъ Залѣщикъ:** Низше пôдписаный маю честь повѣдомити Вповажану Публику, що Дирекція товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“ у Львовѣ именувала мене своимъ аґентомъ на судовый округъ Залѣщики. Повѣдомляючи Впов. Публику, заявляю, що есмь готовъ служити въ справахъ обезпечень кождого часу и удѣляти охотно всякихъ пояснень. — Зъ глубокимъ повагоньемъ — *Н. Глиньскій*, аґентъ „Днѣстра“ въ Залѣщикахъ [въ домѣ п. Гаррого].

— **Убійницю дѣтей**, Катерину Пшишлевичеву, що згрызши ся утратою частины ускладаного гроша, въ липни с. р. задушила у Львовѣ двохъ своихъ сынкôвъ, вôдставлено вчера до заведеня божевôльныхъ въ Кульпарковѣ, бо лѣкарѣ сконстатували у неи божевôльство. Въ наслѣдокъ того застановивъ судъ карный слѣдство противъ убійницѣ.

— **Епільоґъ выбору** остатного станиславôвского посла до рады державноі вôдбувъ ся въ двохъ послѣдныхъ дняхъ передъ сенатомъ дисциплінарнымъ высшого суду у Львовѣ. Зъ чотирохъ обжалованыхъ урядникôвъ станиславôвского суду окружного увôльнивъ сенатъ — якъ пише Dziennik Polski — вôдъ обжалованя адъюнкта Пискозуба, совѣтникови Луцкому и адъюнктови Шимоновичеви удѣливъ нагану, а адъюнктови Воляньскому давъ упôмненье.

— **Зъ Купчинець:** Маю честь повѣдомити Впов. Публику, що Дирекція товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“ у Львовѣ именувала мене своимъ аґентомъ на повѣтъ судовый Тернопôль и околицю. Поручаючи ся ласкавымъ взглядамъ Впов. Публики заявляю, що есмь готовъ служити въ справахъ обезпечень кождого часу и удѣляю радо всякихъ пояснень. — *Климентій Жмурʼ*, аґентъ „Дністра“ въ Купчинцяхъ, почта Ходачкôвъ великій.

— **Испытъ державный** на помôчникôвъ въ лѣсноôй охоронноôй и технічноôй службѣ зложили: Александровичъ, Борковскій, Бортникъ, Хмѣлевскій, Данкевичъ, Глѣбовицкій, Горбачиньскій, Горбаґеръ Ивахôвъ, Яворскій, Кендзерскій, Кисѣлевскій, Кльоцекъ, Краковскій, Лявтербахъ, Ляхманъ, Льоретъ, Лозиньскій, Медведскій, Пущиньскій, Рачиньскій, Ропеловскій, Сальваторскій, Свидерскій, Сперавцъ, Щетельскій, Войцицкій и Воманка.

— **Дрôбнѣ вѣсти.** Въ Парижи померъ Камиль Руссе, професоръ університету и членъ академіи французскои, уродженый въ роцѣ 1821. Зъ его творôвъ доставала нагороду академія черезъ три роки: Histoire de Louvois et de son administration politique et militaire. Звѣстна такожь его исторія вôйны кримскои.

Вѣсти зъ еп. Станиславôвскои.

Канонічну институцію на парохію Касперôвцѣ, декан. залѣщицкого, одержавъ о. Ив. Бѣлорускій, сотрудникъ зъ Чорткова.

Завѣдательства парохій одержали оо.: въ Устьечку Порф. Гордіевскій зъ Росохача, въ Вовкôвцяхъ, дек. скальского Кирило Дольницкій, сотрудникъ зъ Зазулинець, а въ Залѣсю Мих. Литвиновичъ зъ Вовковець.

Сотрудництва одержали оо.: Григ. Козицкій зъ Залѣщакъ въ Тлустôмъ; Ант. Одѣжиньскій зъ Тлустого въ Фереслули, дек. косôвского; Дим. Хомикъ зъ Яблоницѣ въ Мухавцѣ, дек. залѣщицкого и Сев. Пôдлящецкій зъ Касперовець въ Чортковѣ.

Посмертнѣ — ✝ — оповѣстки.

Тереса зъ Кубелкôвъ Сембратовичева, вдова по пок. о. Юл. Сембратовичу, крилошанинѣ и пароху Черновець, упокоила ся въ 73-роцѣ житя дня 22 н. ст. с. м. въ Рогатинѣ. Похороны вôдбудуть ся дня 24 н. ст. жовтня. Вѣчна ѣй память!

Наука штука и література.

— **Товариство „Просвѣта“**, выкôнчивши друкъ илюстрованого **„Календаря“** на рôкъ 1893 ій, котрый сего року заступить книжочки лише за два мѣсяцѣ, жовтень и падолистъ, а коштувати буде лишь 40 кр. [а не 50 кр., якъ давнѣйше] выдало рôвночасно книжочку за мѣсяць грудень **„Про холеру“**, написану д-ромъ Антономъ Хоминомъ, лѣкаремъ у Львовѣ и членомъ головного выдѣлу „Просвѣты“. Ся книжочка написана популярно, обôймаюча 16 сторôнъ друку, коштуе тôлько 6 кр.

— **„Зоря“ число 19 те** зъ 1 (13) жовтня мѣстить въ собѣ: продовженье повѣсти „На роспуттѣ“ В. Чайченка; двѣ поезіи: одну К. Н. Устіяновича а другу Гр. Коваленка п. заг. „Батькôвъ заповѣтъ“; продовженье драмы Панаса Мирного „Лимерôвна“; въ Исторіи літературы рускои Ом. Огоновского початокъ про Василя Чайченка; початокъ студіи Осипа Маковея „Про руский переклады поезій Г. Гайного“ [студіи, якъ видко, обробленои дуже старанно]; наконецъ оповѣстки літературнѣ та критичнѣ замѣтки и звѣстки зъ пôль штуки и музики. Илюстрацій мѣстить ся въ сѣмъ числѣ три: портретъ писателя Олексы Стороженка, ґрупа селянъ зъ Тишковець повѣта городеньского и скеля Дзвиничя надъ Днѣпромъ.

— **На выставѣ образôвъ у Львовѣ** знаходять ся теперь чотири образы двохъ нашихъ малярôвъ-артистôвъ: Н. Ивасюка зъ Монахіюмъ и Юл. Панькевича зъ Рогатина.

П. Ивасюкъ прислявъ на выставу одинъ бôльшій образъ, котрый бы мы назвали „При кирници“ а другій меншій — студію. Образъ „При кирници“ звертае на себе увагу всѣхъ вôдвѣдуючихъ выставу композиціею, красками и способомъ мальованя, властивымъ малярамъ школы монахійскои. Образъ представляе при кирници козака и дѣвчину. Козакъ, въ дорозѣ, коня полишивъ подальше, по тамтôмъ боцѣ плота, а самъ одягненый въ козацку одежу, въ шапцѣ зъ шаблюкою, поспѣшивъ до кирницѣ и витае поцѣлункомъ дѣвчину, убрану по домашному, що выйшла по воду. Вôдъ майданку зъ кирницею дорога веть ся въ-гору, а праворучь дороги виднѣють ся мѣжь деревемъ бѣлѣ хаты. Краски образа милѣ, а на загальнôмъ тлѣ гарно выступають обѣ особы, козакъ въ своѣй одежи и дѣвчина въ бѣлôй мережанôй сорочцѣ. Другій образъ п. Ивасюка представляе сидячу на крѣслѣ великомѣску дѣвчину бльондинку. Оба образы п. Ивасюка суть — якъ назначено — до набутя: при першôмъ нема поданои цѣны, при другôмъ подана цѣна 250 зр.

Глядячи на образъ „При кирници“ намъ сама напиралась гадка, що той образъ — першій замѣтнѣйшій твôръ нашого земляка-Буковинця — можна бы набути для будущои ґалеріи образôвъ „Просвѣты“ въ той способ, що кождый зъ народовцѣвъ радо пожертвувавъ бы на сю цѣль допустѣмъ 1 ґульдена, образъ закуплено бы у п. Ивасюка и зложено бы въ дарѣ „Просвѣтѣ“. Тымъ лише чиномъ можна-бъ у насъ — при браку меценатôвъ, при браку Сгросмаєрôвъ, и при браку людей грошевитыхъ — прийти до ґалеріи образôвъ рускихъ артистôвъ — Устіяновичѣвъ, Ивасюкôвъ, Панькевичѣвъ, Копыстиньскихъ и другихъ. Се честь принесло бы Русинамъ, и заохочувало бы до працѣ нашихъ малярѣвъ [и рѣзьбарѣвъ, бо й тыхъ бы треба зарôвно увзгледняти], и взагалѣ помогло бы крѣпити та розростати ся штуцѣ рускôй. У насъ есть таланты и проявлялись бы усе новѣ, що здвигли бы штуку руску, якъ Поляки польску, — але суспôльность руска мусить покинути свою дотеперѣшну безучастность, свôй холодъ до тыхъ людей правдивого посвященя, смѣло можна сказати — геройвъ середъ нашои суспôльности, котрѣ, зважившись взяти пензель до руки, мусять мати повну свѣдомѣсть того, що беруть рôвночасно и хрестъ на плече... Тягаръ той могла бы наша суспôльность, хочь и она сама пригноблена, тымъ своимъ героямъ значно улекшити — не якимись надзвычайными жертвами на се самѣ нашѣ артисты не пристали-бъ, але тепломъ и щиростію, братною прихильностію — признаньемъ и имъ культурнои місіи въ своимъ народѣ порôвно зъ труженикати въ другихъ напрямахъ розвитку культуры нашои. А того именно середъ нашои суспôльности доси видко — скажѣмъ — дуже мало.

П. Юліянъ Панькевичъ — товаришъ п. Ивасюка зъ академіи вѣденьскои — выставивъ такожь два образы: Ісуса Христа и Матѣрь Божу зъ Дитятемъ — въ народныхъ рускихъ шатахъ. Подôбнѣ оба образы мы вже разъ бачили на львôвскôй выставѣ и описали въ „Дѣлѣ“ тôлько сесѣ бôльшѣ и композиція ширша. Шата Ісуса и Матери Божои такѣ самѣ, якъ на тамтыхъ образкахъ, тôлько на сихъ Ісусъ и Мати Божа представленѣ въ цѣлыхъ фіґурахъ по-надъ землею, а пôдъ ними на земли сидять ґрупки сѣльскихъ дѣтей, хлопчикôвъ и дѣвчатокъ, въ народнôмъ строю... П. Панькевичъ, мимо атэкôвъ на него зъ деякихъ сторôнъ за зображуванье Ісуса и Матери Божои въ народныхъ рускихъ шатахъ не покидае, якъ бачимо, своеи идеи, — впрочôмъ того нѣхто й не допускавъ, прочитавши его фейлетонъ въ „Дѣлѣ“, де вôнъ зъ повною свѣдомостію и зъ глубокимъ пересвѣдченьемъ обставъ при своѣмъ. Глядячи на образы п. Панькевича — кождый Русинъ, хочьбы й теоретичный противникъ такого зображуваня Ісуса и Матери Божои — мусить мимоволѣ почути въ серци тепло вродженои любови до свого питомого-рôдного и — респектъ для народолюбія артиста. — *Ив. Б—й.*

Именованя, перенесеня, конкурсы и пр.

— **Именованя.** Намѣстництво именувало практиканта будôвництва Сімхого Авсібля въ Залѣщикахъ комісаремъ надзору кôтлôвъ паровыхъ для повѣтôвъ: чорткôвского и гусятиньского.

— **Перенесеня.** Намѣстникъ перенѣсъ лѣкарѣвъ повѣтовыхъ: д-ра Конст. Менциньского зô Скалату до Богородчанъ, д-ра Фел. Наедлу зъ Коросна до Скалату и д-ра Ант. Коґена зъ Богородчанъ до Коросна.

— **Конкурсы.** Дирекція карного заведеня у Львовѣ розписуе конкурсъ на посаду возьного зъ платнею 437 зр. и мешканьемъ. Поданя вносити до 5 н. ст. падолиста. — Окружна рада шкôльна въ Стрыю розписуе конкурсъ на посады учителѣвъ: въ Соколовѣ, Дашавѣ, Ямѣльници, Єленковатôмъ, Либохорѣ, Рожанцѣ выжнôй, Рожанцѣ нижнôй, Сморжу дôльнôмъ, Стинавѣ нижнôй, Тарнавцѣ, Тухли, Тухольцѣ, Коростовѣ, Жупани, Бережници, Головецку, Кавчôмъ кутѣ, Конюховѣ, Козьовôй, Лукавици выжнôй, Олексичахъ старыхъ, Оравчику, Пôдгôрцяхъ, Стриганцяхъ, Трухановѣ, Вовни, Любѣнцяхъ, Феліціентали, Хутарѣ, Выжловѣ, Довгôмъ, Моршинѣ; дальше при школахъ двоклясовыхъ на посады молодшихъ учителѣвъ: въ Сколѣмъ, Дѣдушицяхъ великихъ, Гôрнôмъ, Сяневôдску выжнôмъ и въ Сгрыю при женьскôй школѣ. Поданя треба вносити до 31 н. ст. жовтня.

— **Каналъ мѣжь Дунаємъ а Одрою** Міністерство торговлѣ, въ порозумѣню зъ містерствами справъ внутрѣшныхъ и рôльництва удѣлило парискôй компаніи „Галліе, Летліе и Барту“ концесію на передвступнѣ роботы коло перекопаня каналу мѣжь Дунаємъ а Одрою. Концесія важна до кôнця червня 1893 р. Роботы вступнѣ вже розпочали ся, а интересованѣ краѣ: Долѣшна Австрія, Морава и Шлезкъ пôдпирають сей проектъ дуже ревно. Згаданый каналъ маѣ вагу и для Галичины, зо своею конкуренціею зломить дотеперѣшный монополь транспортовый зелѣзницѣ Фердинанда мѣжь пôвночно-всхôдными краями монархіи а Вѣднемъ, а сей монополь коштуе Галичину дуже богато. Праса польска домагае ся вôдъ галицкихъ послôвъ, щобы они при нагодѣ пôдпираня проектованого каналу Дунай-Одра, постарали ся о переведенье въ дѣло проекту що-до каналу Вісла-Сянъ-Днѣстеръ, о котрôмъ вже вôдъ 100 лѣтъ говорить ся. Такій каналъ бувъ бы найдогôднѣйшимъ и найдешевшимъ полученьемъ мѣжь моремъ Чорнымъ и Балтицкимъ.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 22 жовтня. Вѣстникъ розпоряджень войсковыхъ оголошуе умову, яку заключило міністерство вôйны зъ зарядами зелѣзниць австро-угорскихъ и босаньскихъ що-до транспорту войска. Умова входить въ житье зъ днемъ 11 падолиста.

Будапештъ 22 жовтня. Опозиція вôднесла побѣду. Вôдслоненье памятника для гонведôвъ вôдложено зъ 2 падолиста на 21 мая слѣдуючого року. Рôвножь буде змѣнена програма.

Райхенберґъ 22 жовтня. Власть політична заказала зборы выборцѣвъ, скликанѣ пос. Прадимъ. Выслано сильный вôддѣлъ жандармеріи.

Бѣлградъ 22 жовтня. Ристичъ заявивъ, що если радикалы побѣдять при выборахъ, верне назадъ кабінетъ Пашича.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. З. Щеп. зъ Колод. Дякуемо; такъ! — **Вп. І. Гар зъ Перем.** Грошѣ надôсланѣ выстатчають лишь до лютого, а не до кôнця року, якъ на купонѣ зазначено. — **Вп. Т. Прач. въ Корол.** Правда, не велика та квота на одиницю, але на сотки передплатникôвъ, то для Адміністраціи не конечно принадно. — **Вп. М. Лев. зъ Щуров.** Годять ся. — **Вп. пп. Е. Левиц. и Ф. Перл. зъ Перемышля; С. Теод. зъ Синев.. І. Корик. зъ Соная, І. Домбч. зъ Вит., И. Гмит. зъ Самб., Т. Яниш. зъ Збор., О. Кульч. зъ Балиг., Н. Голѣн. зъ Надор.** Чи нашѣ высланѣ рахунки годять ся?

Рухъ пôездôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. пôспѣшный	пот. пôспѣшный	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	648	932	—
„ Мушины-Крициѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнґа	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. пôспѣшный	пот. пôспѣшный	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Крициѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнґа	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	758

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненѣ означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Надѣслане.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовѣмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шкѣдныхъ складникѣвъ, рѣзнить ся вѣдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуесь, а ще мае и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Головный складъ въ аптицѣ пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою. 4379

ЗАВѢДОМЛЕНЬЕ.

Приступаючи до выданя нѣмецко-руской **„правничои термінольогіи“** упрашаю о **надсыланье передплаты просто до друкарнѣ товариства имени Шевченка у Львовѣ** (при улици Академічнѣй ч. 8), де вѣдбувати ся буде высылка поодинокихъ частей термінольогіи и де належить также вносити всякѝ реклямаціи.

Передплата на нѣмецко-руску „правничу термінольогію“ выносить: 2 зр. а. в. до кѣнца падолиста 1892 р. а почавши вѣдъ грудня 1892 р. выносити буде 3 зр. а. в. за оденъ примѣрникъ.

На оказъ або даромъ нѣкому термінольогіи не буду высылати.

У Львовѣ дня 27 н. ст. вересня 1892 р.

4418 3—3 *Д-рѣ Костѣ Левицкій.*

ВСѢХЪ НАУКЪ ЛѢКАРСКИХЪ

Д-ръ Иванъ Орскій

б. оленъ асистентъ клініки хірургічнои проф. Рідігера и лѣкарь головного шпиталя у Львовѣ

ординуе въ **КОЛОМЫИ** — Рынокъ, дѣмъ п. Кнеппера 4441

вѣдъ 3—5; для бѣдныхъ вѣдъ 8—9 рано.

Найдешевше жерело предметѣвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвалу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайгы, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

ДО АМЕРИКИ.

NASM

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ

въ

Нідерляндско-Американьскѣмъ товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9

IV Weyringergasse 7 a **WIEN.**

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 47—52

Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Теофіль Копистиньскій

артистъ-маляръ

звѣстный вѣдъ кѣльканацяти лѣтъ изъ своихъ працъ малярскихъ, украшае церкви въ стилю всходнѣмъ разомъ зъ позолоченьемъ, престолы, иконостасы и иншѝ рѣчи. Принимае рѣзьбарскѝ роботы вбеля власныхъ плянѣвъ. Выготовлюе всякои величины церковнѝ образы до иконостасѣвъ, престолѣвъ плащеницъ — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побольшае зъ фотографій портреты. Зъ уповаженя ц. к. консерваторія реставруе всякѝ старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячѝ въ кругъ працъ малярства — по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ. Подписаный просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу.

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20. 4095

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ

у Львовѣ ул. Валова ч 3

Подписаний мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удержують на складѣ добрый товаръ въ штукахъ и покрытя на футра, а также готовѝ **футра дамскѝ и мужескѝ** до мѣста и подорожи, куртки и зарукавки до ловѣвъ, **ґарнітуры дамскѝ, шапки дамскѝ и мужескѝ, фусаки, покрывала до саней и ложокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаемо тревалу и елегантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаемо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 4—12

Фелікъсъ и Юліянъ Любельскѝ.

Thee-Hauptdepot, L. CZYŃSKI

Wien, I. Wipplingerstrasse 41.

Л. Чиньскій, I. Wipplingerstrasse 41.

Л. Чиньскій, I. Wipplingerstrasse 41.

поручае

ЧАЙ КАРАВАННЫЙ

импортованый просто зъ Россіи въ оригінальныхъ пакетахъ по 1/2, 1/4, 1/8 фунта знаменитѝ роды. Дешевѝ цѣны. Цѣны за фунтъ: **Фамілійный** зр. 2·—, **Красненкій** зр. 2·50, **Хумный** зр. 3·—, **Ароматный** зр. 3·50, **Императорскій** зр. 4·—, **Букетный** зр. 4·50, **Черный Лянсинъ** зр. 5·20, **Отборный Лянсинъ** зр. 5·80.

Лишь тѝ пакеты, що маютъ повышшу марку охоронну, суть правдивѝ.

Достати можна въ складахъ медовникѣвъ: **Львовъ, ул. Галицка 8, Краковъ Суконницѣ, Перемышль ул. Францисканьска, Ярославъ Воля.**

Всѣ замовленя прошу адресувати: **L. Czyński, Wien I. Wipplingerstrasse 41.**

Цѣнники даромъ и оплатно. 4427 5—19

Станиславъ Горшовскій

у Львовѣ

улиця Оссолиньскихъ число 12

поручае свѣй богато заосмотреный

СКЛАДЪ ФОРТЕПЯНОВЪ

пянінъ и гармоніюмъ (органовъ).

Удержуе также на складѣ всѣлякѝ иншѝ инструменты музичнѝ. Цѣны безконкуренційнѝ.

4419 **На раты.** 9—?

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 36—?

гигієнічнѝ, хірургічнѝ, до плеканя недужихъ и для положниць (Спеціяльности паризкѝ пѣдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый **нажаданье даромъ и оплатно.**

Пошукую домового учителя для дѣтей 36 школъ народныхъ. **Т. Кекишь,** пароохъ въ Дусановѣ, почта: Янчивъ. 4442 1—4

Кістяки Гольбайна

Образки з житя

дѣстане

въ редакціи „Зеркала“

по 15 кр. (зъ почтовою пересылкою по 20 кр.)

ПАЛ

расолъ у великомъ выборъ. **Кальошѣ** *американьскѝ и россійскѝ. Бѣлье мужеске, выробы трикові бѣлье Єгера, и т. п. поручае найдешевше магазинъ товаровъ модныхъ, приборовъ подорожныхъ тоалетныхъ и т. п.*

Павла Лянгнера

передъ тымъ 2537

Братовъ Лянґнеровъ

у Львовѣ улиця Галицка число 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

Предприемство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКИЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякѝ артикулы, входячѝ въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовѝ, господарскѝ, рольничѝ, броварняни, горальняни и промысловѝ. **Приборы церковнѝ. Плахты** непромакаючѝ до прикрываня збожа, машинъ рольничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вѣдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе рядо и вѣдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь также и по руски. 4330 (25—?)

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кѣнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягѣвъ, за-для закупна бѣльшои скѣлькости, — то продаю ихъ по значно зниженѣй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригѣдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елегантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручае на сезонъ

ФУТРА МУЖЕСКѝ и ДАМСКѝ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшѝ фасоны. Матеріи на верхи у великомъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскѝ, новѝ фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ БАРАНЦѢ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣренѝ.

4429 (Львовъ, Имприеса.) 3—12

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рокъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Достати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вормењска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Противъ холєры

поручае пѣдписана фірма свѣй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКИЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 літр.) зр. 35·—
„ „ 1/2 коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ 1/4 „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 6/1 літр фляшкахъ евент. въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрованый цѣнникъ даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 14—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

— Справдѣ, я не познавъ тебе, такъ елеґантно выглядаешь! Весь красный полъ пропадае за тобою!

— Що и ты менѣ завидуешь? Єсли хочешь подобати ся, иди до **маґазину одяровъ мужескихъ и дѣточихъ**

ГАЙЛЬМАНА КОНА

и сыновъ

при ул. Театральной число I.,

де я завсѣгды одягаю ся такъ елеґантно, гарно и дешево.

[Имприеса Львовъ]

4439 2—4

Домовѝ аптички противхолєричнѝ

пѣсля припису и указокъ

Д-ра О. Відманна

ц. к. совѣтника санітарного и примаря шпиталю головного у Львовѣ — **зложила и удержуе на складѣ**

Аптика пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Тѝ аптички мѣстять побочь розвѣдки д-ра О. Відманна всякѝ средства зарадчѝ а также и необходимѝ для поданя першои помочи лѣкарскои недужимъ на холеру особамъ.

Цѣна аптички разомъ зъ опакованьемъ 5 зр. а. в. Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою.

Складъ въ Перемышли въ аптицѣ пѣдъ „звѣздою“ Вол. Маньковского. 4420 12—?

Новость!

На свята

МАРШАЛКОВСКА ВОДА

3747

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

фляконъ 50 кр. и 1 зр.

На свята

Новость!

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пѣдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльность дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членовъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкодъ огневыхъ пѣдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшѝ преміи.

Всякѝ шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразъ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и контракты заключенѝ зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можность обезпечувати якъ найбольшѝ сумы.

Друки якъ и всякѝ поясненя подають Аґенты, установленѝ у всѣхъ мѣстахъ и бѣльшихъ селахъ якъ и 4414 15—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. ґал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѝмъ найточнѣйшѝмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яку добру и певну льокацію поручае

4 1/2 % листы ипотечнѝ
5 % листы ипотечнѝ преміованѝ
5 % „ „ безъ премій
4 1/2 % листы товариства кредитового земского
4 1/2 % „ Банку краевого
4 1/2 % позичку краеву галицку 3483 254—?
4 % позичку пропінаційну галицку
5 % „ „ буковиньску
4 1/2 % позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4 1/2 % „ пропінаційну угорску
4 % угорскѝ облігація индемнізаційнѝ

а всѣ тѝ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного пріймае вѣдъ П. Т. купуючихъ всѣлякѝ выльсованя а вже платнѝ мѣсячнѝ паперы цѣнныѝ, также запавшѝ купоны за готѣвку, безъ нѣякого вѣдчисленя, а замѣсячнѝ лишь за вѣдчисленьемъ справедливыхъ коштовъ.

До ефектовъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новѝ аркушѣ купоновѝ, за зворотомъ коштовъ, котрѝ самъ поносить.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 230. Львôвъ, Понедѣлокъ 12 (24) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѝ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ . . .	18 зр.	на цѣлый рôкъ . . .	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року .	4 зр. 50 кр.	на чверть року . . .	6 зр
на мѣсяць . . .	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:
на цѣлый рôкъ . . . 16 зр. на пôвъ року . . . . 8 зр.
на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лишe на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатанѝ вôльнѝ ôдъ порта

Поодинокє чисєло коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надосланє“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 24 н. ст. жовтня 1892.

Nulla dies sine linea — сказавши по руски: нема вже для насъ дня, въ котрôмъ бы на Русь гаптцку зъ сего або того боку не упавъ новый ударъ,

Економічне положенье селянъ крайно нужденне и выкликало громадну еміґрацію до Россіи. Система правительственна супротивъ Русинôвъ не змѣнилась въ нѣчôмъ. Дрôбнѝ концесіи на поли шкôльництва скарикатуровано. Дневникарство польске на цѣлôй лінії заняло супротивъ Русинôвъ вороже становиско, а „sejmik relacyjn-ый послôвъ бôльшои посѣлости зъ землѣ перемыскои, янiй вôдбувъ ся въ городѣ Володаря 12 н. ст. жовтня, давъ намъ дуже вѣрный образъ того, якъ шляхта польска соймового центра вôдносить ся до початон передъ свома роками акціи „примиренія“ обохъ народôвъ Галичины.

Дѣло склалось такъ. Минувшои пятницѣ (21 жовтня) склинали кн. Юрій Чарторыйскій, Жигмонтъ Дембовскій и д-ръ Володимиръ Козловскій, послы соймовѝ зъ бôльшихъ посѣлостей округа перемыского, выборцѣвъ своихъ до салѣ рады повѣтовои въ Перемышли, щобъ здати передъ нимъ справу зъ дѣяльности своеи въ соймѣ краевôмъ. Головою зборôвъ выбрано кн. Адама Сапѣгу зъ Красѣчина. Згаданѝ послы оправдувались передовсѣмъ зъ того, що не голосували на послѣдньôй сесіи соймовôй за 30 міліоновою позичкою краевою, при помочи котрои мала бы управильнитись невôдраднѝ фінансы краю и покрытись що-рôчнѝ дефіциты буджету краевого. Кн. Юрій Чарторыйскій провѣрився нрôмъ того, що центръ соймовый розбитый, що рускѝ послы подѣлились на два сторонництва, що селяне [Мазуры] держать ся ще разомъ, але не мають ясного понятя о справахъ соймовыхъ; що лѣвиця [демократична] сконсолідувалась въ крѣпке сторонництво, а що у центра [шляхты подбльскои и ихъ адгерентôвъ рôднородныхъ] и правицѣ [станьчикôвъ] есть вправдѣ добра воля, але у внутрѣ ихъ панує анархія. Промыслъ краевый — казавъ дальше кн. Юрій — розвиває ся правильно, але о школахъ появляють ся щоразъ новѝ критики и бажана реформы. — Пос. Дембовскій потѣшивъ ся добрымъ розвоемъ школы дубланьскои и годôвлею товару [въ дворскихъ стайняхъ], а пос. Козловскій сконстатувавъ знôвъ, що бôльшôсть соймову обняла якась горячка до що разъ новыхъ инвестіцій безъ огляду на ихъ хосенность, що Галичину перемѣнено въ наслѣдокъ того на формальну лябораторію до рôднородныхъ експериментôвъ, и що черезъ то буджетъ краевый роздрôбнено, якъ въ жаднôмъ другôмъ краю коронаôмъ.

Досыть чорными красками змалювали про-те самѣ послы польскѝ фінансову и економічну роботу нашого законодатного тѣла и головного господаря краю. Але на тôмъ не покôнчено дѣла. Всѣ три послы землѣ перемыскои высказали и погляды свои на „справу русну“ и въ тыхъ ихъ енунціяціяхъ лежить суть соймана реляційного.

Кн. Юрій Чарторыйскій, якъ зрѣлый и вышколеный політикъ, дôткнувъ ся тои справы лише зъ легонька. Вôнъ самъ лично перенятый справою польскою на-скрôзь, але нѣхто не може ему зробити поважного замѣту, мовь бы вôнъ супротивъ Русинôвъ бувъ шовіністъ. Въ часѣ, коли рускѝ послы уклôнялись въ соймѣ о руску ґімназію въ Перемышли, кн. Юрій пôдперъ досыть щиро ихъ внесенье, а и взагалѣ его поведенье політичне було завсѣгды умѣрковане. Отже дôткнувши теперь „справы рускои“, сказавъ: „Въ рѣчахъ справедливыхъ [крихту єлястичне слôвце! — *Прим. Ред.*] я пôдпиравъ Русинôвъ. По тôй причинѣ роблено менѣ навѣть [изъ стороны польскои] замѣты. Мимо того желаю имъ и нинѣ, щобъ задержали то, що высказали. Одно мене лишь болить, що въ акціи межи правительствомъ а Русинами въ 1890 роцѣ поминено цѣлковито польску бôльшôсть соймову“. Таке сказавъ кн. Юрій Чарторыйскій зъ становища зрѣлого и оглядного політика та Полякa зъ пересвѣдченя.

Инакше вже подивились на „справу русну“ оба другѝ послы землѣ перемыскои, а думаємо що ихъ судъ бôльше припавъ до вподобы зôбранôй шляхтѣ, бо удостоивъ ся грôмкихъ оплесківъ зô стороны панôвъ-выборцѣвъ.

Пос. Дембовскій, властитель двохъ селъ въ Ярославщинѣ и директоръ гал. кредитового банку земского, до того членъ центрального выборчого комітету польского для всхôдньои Галичины, сказавъ таке: „Въ справѣ русновôй, по промовѣ пос. Романчука въ 1890 р. можна було надѣятись, що на певно прийде до „згоды“. Немило однакожь дôймила насъ бесѣда того-жь самого посла минувшои сесіи, котрый по стôлько доказахъ [!] прихильности зъ нашои стороны ставъ вычислятиякѝсь нимѝ кривды народу рускаго. То вже есть просто доказомъ невдячности и, наколи я на-скрôзь прихильный для люду, то противъ тыхъ, котрѣ выводять неоправданѝ жалѣ, мушу выступити. Зъ цѣлого поступованя Русинôвъ можна ясно бачити то одно, що нѣяка комісія [уступчивôсть] зъ нашои стороны не робить на нихъ нѣякого вплыву и що тою дорогою до нѣчого не дôйдемо. Концесіи для Русинôвъ уважаю я теперь просто запроданьемъ нашого [польского!] краю. Мы выймаємо одну цеголку по другôй зъ нашои [польскои] будовы и выдаємо себе на поталу нашимъ ворогамъ. Знаймо теперь, зъ кимъ маємо дѣло!“

Д-ръ Вол. Козловскій звернувъ докôнчити рѣчь пос. Дембовского и высказавъ ся про „русну справу“ знôвъ такъ: „Що-до сеи справы — говоривъ вôнъ — то тутъ треба бôльше дѣлати, якъ говорити, а точка тяжкости ся лежить не въ соймѣ, але въ долинѣ т. е. въ зъединаню собѣ довѣрія люду. Своимъ выступленьемъ въ послѣдньôй сесіи дали Русины доказъ не лишь невдячности [sic!] але и незручности політичнои. Бо чейже звѣстна рѣчь, що насъ Полякôвъ найлекше взяти на чувство, а незручными були, бо выбрали [?] референтомъ своимъ пос. Антоневича, котрый не давъ ясноп вôдповѣди на питанье: чи узнае окремѣшность Москалѣвъ вôдъ Русинôвъ...“

На тôмъ покôнчились енунціяціи трохъ польскихъ послôвъ сойму краевого.

Що-жь намъ про нихъ сказати?

Передовсѣмъ мусимо заявити имъ вдячность, що ясно и отверто выявили вже разъ свою душу передъ нами и высказали погляды, о котрыхъ правдивости мы нѣколи не сумнѣвались, але до котрыхъ они самѝ явно не признавались. Вдячность належить ся — головно двомъ послѣднымъ посламъ польскимъ — и за те, що своими рѣчами, высказаными зъ щиростію, помогли Русинамъ зоріентуватись докладно въ теперѣшньôй ситуаціи, а и правительству центральному подали вѣрный образъ своихъ тенденцій и аспірацій супротивъ Русинôвъ. Програма п. Дембовского заключаєсь — коротко кажучи — въ тôмъ: Галичина край польскій — ergo „будувата“ можна и вôльно тутъ лишь Польщу, а всяка справедливôсть, яка бы могла бути вымѣрена Русинамъ чи то соймомъ, чи правительствомъ, есть зрадою або запроданьемъ сего „польского“ краю въ руки ворогôвъ, т. е. Русинôвъ. Правительство — пôсля слôвъ кн. Чарторыйского, — не мало права по-за польскою бôльшостію соймовою укладатись зъ Русинами, а тымчасомъ польска та бôльшôсть, — пôсля слôвъ пос. Дембовского — допустилась бы зрады на своѣмъ народѣ, наколи-бъ що-небудь дала Русинамъ, и довершить ту зраду, наколи бы посмѣла коли-небудь на будуче подумати о якихъ концесіяхъ въ користь Русинôвъ. Прочь зъ розвоемъ рускости! pal go w łeb maczugą! Нѣ одноп цеголки не выйме вже п. Дембовскій зъ будовы и розумѣе ся стане въ сильнôй опозиціи противъ кождого правительства, котре бы посмѣло ту величаву будову его нарушити. Русинамъ не дѣвсь нѣяка кривда на ихъ земли. Все, що послы рускѝ пôдносили въ послѣдньôй сесіи соймовôй, есть пустою выдумкою и — невдячностію за добре серце панôвъ Дембовскихъ до того „uczciwego ludku ruskiego“... Тои самои думки есть и д-ръ Козловскій, а доповняе програму п. Дембовского тымъ, що радить „будувати“ Польщу „въ долу“, т. е. радить приєднувати собѣ довѣріе згаданого „ludku“, а надъ жаданями его заступниковъ конституційныхъ переходити до порядку дневного...

Ось такѝ гадки вселюють ся нинѣ въ душу польскихъ послôвъ, а що по нихъ надѣятись Русинамъ, — читателѣ нашѝ легко можуть догадатись...

Письмо посла д-ра Т. Окуневского

въ справѣ еміґрациі зъ повѣтôвъ Залѣщицкого и Борщевского.

(Дальше.)

Пôйшовъ я зъ моими ґаздами до церкви, а по службѣ Божôй въ другій кутъ села мѣжь бѣдныхъ халупниковъ. Въ нужденнôй хатинѣ мешнають черезъ сѣни два господарѣ зъ жѣнками и дѣтьми. На зустрѣчь выйшовъ таній ґазда Андрѣй Гавлюкъ. Руки шматками обвитѝ, лице въ горячцѣ.

— Що-жь, ты хорый чоловѣче?

— Та хорый.

— Зôпсовавъ ся при роботѣ — кажуть люде.

Ставъ я розглядати ся въ обставѣ сего господарства. Такихъ чотирохъ „ґаздôвъ“ живе зъ жѣнками и дѣтьми на ¼ моріа огорода. Я перемѣривъ умысно сей городъ: 11 крокôвъ вшырь а 26 крокôвъ вздовжь.

— Що-жь ты ѣвъ сегодня, чоловѣче? [А було вже зъ полудня.]

— Та ѣвъ, що хлопъ ѣсть: борщь та бараболю.

— А на полудне?

— На полудне нѣчо; не можь два razы ѣсти.

На припѣчку побачивъ я три зимнѝ бульбы.

— Се для дитины, — кажу — щобы задурити, якъ ѣсти просить!

— Що-жь, — кажу, — ты бувъ бы пôйшовъ до Россіи?

— Бôгъ-ме пане, бувъ бымь пôйшовъ, якъ бы не тѝ ноги, що такъ попухли... Зъ голоду млѣю...

Вôнъ стягнувъ черевикъ. Я побачивъ набрескліи зъ опухлины пальцѣ на ногахъ. Рôвножь и на рукахъ пухли пальцѣ. Въ хатѣ нрôмъ веретчины, прикрываючои жмѣнку соломы, и маленькои скринѣ, нѣчого не було, лише св. Николай за 1 або 2 зр. гвоздемъ до стѣны прибитый та два маленькѝ жовнярики-гонведы въ червоныхъ штанцяхъ. А мимо тои нужды въ хатѣ чисто: выбѣлено, вымазано. Вôдъ сеи чистоты менѣ аж лячно ставало. Чоловѣкъ очевидячки зъ голоду умираe, а та бѣдна жѣнка ще нещастне се гнѣздо своє мые и бѣлить. Они ще нѣбы ґазды въ селѣ. На силу я здержавъ сльозы!

Пытавъ ся я самого себе: чи смѣвъ бы я сего чоловѣка здержувати, коли вôнъ хоче еміґрувати. Нѣ, нѣколи! Коли я не годенъ дати ему нѣ землѣ нѣ хлѣба, то я сповнявъ бы злочинъ, задержуючи его тутъ хиба на смерть голодову.

Выходячи зъ тои нещастноп хаты, стрѣтивъ ся я зъ бѣднымъ резервістомъ, що бувъ позавчера на контроли резервістôвъ въ Залѣщикахъ. Вôнъ бувъ мôй клієнтъ и я зайшовъ зъ нимъ въ розмову.

— Панъ капітанъ — каже — толкувавъ намъ „кріґсартикулы“, про те, якъ треба боронати цѣсаря и вôтчину, а кождого, хто утѣкае, буде ся стрѣляти. Наконець п. капітанъ крикнувъ: „Для нашого найяснѣйшого монарха: гурра!“ А мы всѣ резервісты, хоть деякѝ казали, що дуже голодують, крикнули грôмко: „гурра!“

— Нашъ панъ цѣсарь — стали толкувати старшѝ люде — добрый, вôнъ намъ свободу давъ.

— А я — каже мôй драґонъ, молодый Илюкъ — зъ рукъ цѣсарского сына Рудольфа мавъ разъ „бефель“ вôдомчати до адъютанта. Дôставъ я за се 15 зр., але-жь бо й гнавъ я конемъ, гнавъ!...

— Нашъ цѣсарь свободу намъ давъ, — гуторять дальше старшѝ, — кобы лише все дѣяло ся по его воли...

— Нашъ панъ староста — почавъ розказувати одинъ поважный ґазда — наважився дати намъ пазадъ на вôйта Фенюка. Мы выбирали два разы вôйтомъ Запорожана а панъ староста касувавъ намъ выборы оба разы. Выбрали мы и третій разъ Запорожана вôйтомъ. Панъ староста тамтого тыждня зъѣхавъ, скасувавъ Запорожана зъ вôйта, а поставивъ своего Фенюка. Але заразъ якось помѣркувавъ ся, бо на другій день поставивъ уже Запорожана, але таки свого Фенюка именувавъ комісаремъ для конопель и для тыхъ, що йдуть на слободу, та й сказавъ, що тому комісареви мае ся платати по 2 зр. денно...

Я пересвѣдчивъ ся въ залѣщицкôмъ старостве, що се истинна правда. Сего Фенюка, праву свою руку при всѣхъ выборахъ, именувавъ залѣщицкій ц. к. староста комісаремъ савітарнымъ и еміґраційнымъ въ платнею по 2 зр. на день.

Радѝ толкували ще менѣ богато про млынъ, янiй загадавъ синьковскій ґазда Оробно поставити собѣ на Днѣстрѣ та черезъ супротивленье ґр. Голуховского не може вже черезъ кôлька лѣтъ добити ся консенсу вôдъ власти політичнои. Толкували и про справу замѣны кусинка громадскои толоки за паньску коршму, котру громада рѣшила знести а на ѣи мѣсци поставити школу. Хочь ся замѣна старои коршмы, придатнои хиба лишь на матеріялъ будôвляный, за $2^1/_2$-морґову толоку не такъ дуже й принадна, то все-таки я завважавъ зъ радостію, що именно ся гадка, щобы на мѣсци коршмы поставити школу, найбôльше склоняювала селянъ до сеи замѣны зъ ґр. Голуховскимъ.

Передъ выѣздомъ я заглянувъ ще разъ до тыхъ чотирохъ млынôвъ мужицкихъ, на котрѣ менѣ громада нôлька разôвъ указувала, дивуючи ся ненастанно, якъ може такій великій панъ наставляти жида, щобы, Богъ знае за що, побиравъ по двѣ мѣрки. Тажь люде самѝ и млынôвку чистили и о камѣнье млыньске старають ся, и струпѣшѣле дерево въ стѣнахъ новымъ заступають, а такъ нѣ одного цвяха не хоче дати, а хочь панщина знесена, все-таки вôдъ нихъ по двѣ мѣрки забирае. Сѝ млынки тымъ бôльше мене цѣкавили, бо я ще передъ пôвтора року подавъ просьбу до намѣстництва именемъ тыхъ синьковскихъ мельникôвъ, щобы на пôдставѣ патенту сервітутового зъиндемнізувати сей обовязокъ. Та ба! П. Голуховскій явившися на терміне черезъ свого повномочника, не хотѣвъ узнати своихъ мельникôвъ за суперфіціаторôвъ зъ давнѣйшого вôдношеня пôддaнчого, а казавъ заявити, що они лишь его слуги, хочь у нихъ е и документы на нихъ суперфіціяльну власность та зъ дѣда-прадѣда они тамъ сидять и мливо побирають. Очевидно, що се заявленье якось нѣяково выглядае супротивъ того, що ґр. Голуховскій не хоче нѣколи й чути о реставраціи тыхъ млынôвъ. Судъ тернопольскій приневолюе монхъ мельникôвъ карами по 15 зр., щобъ они себе заинтабулювали на тыхъ млынкахъ а намѣстництво, мимо всякихъ ургенсôвъ, не хоче полагодити справы. Тамъ же-жь теперь, вôдъ коли староста Левицкій обнявъ референтъ шкôльный а комісарь Ситневичь урядуе въ Мысленицяхъ, нема de facto нѣ одного референта для справъ сервітутовыхъ! Справы мужицкѝ можуть заждати, а ґрафови Голуховскому не пильно...

Пращаючись зъ Синьковомъ, зайшовъ я ще разъ до мого старенького мельника, де зôйшло ся бôльше людей. Люде знôвъ толкували та нарѣкали на раду повѣтову, знôвъ запевняли, що не хотять знати иншого пана надъ нашого цѣсаря, але черезъ „штайрамтъ“ и всякѝ драчки дуже имъ тяженько.-. Я зъразу радивъ, щобы перше, закимъ вже конче мали выбиратись до Россіи зъ дѣтьми та жѣнками, выслали туды бодай одного якого порядного ґазду, абы розвѣдавъ на мѣсци, чи справдѣ тамъ даютъ людямъ землю та чи имъ тамъ буде лекше жити, якъ тутъ. Опôсля я имъ все розповѣвъ и вказавъ, що несовѣстно и нерозумно йти въ чужій край зъ дѣтьми и жѣнками пôдъ зиму.

— Пане, — кажуть они на те, — намъ и панъ староста казавъ, щобы мы до него прийшли, а вôнъ намъ дасть пашпорты до Россіи. Коли-жь мы до него пôслали на другій день, то вôнъ сказавъ, що тамъ холера, и не дасть пашпортôвъ... Тымчасомъ намъ дуже тяжко. Отъ я роблю тутъ цѣле лѣто и осѣнь, руки пухнуть вôдъ роботы, а я не заробивъ навѣть трехъ нôрцѣвъ зôжа на зиму... Ба вы не чули, що въ Залѣсю секвестраторъ выгорнувъ вдовици кукурузу зъ печи за те, що дитины не шле до школы... Зъ староства наказують, що вже не буде можна й рыбу ловити въ Днѣстрѣ...

Я бачивъ роспуку на лицяхъ людей, а въ очехъ молодшихъ горѣвъ огонь, готовый на послѣдне...

Въ хатѣ поралась молода невѣстка мого господаря. Се одна зъ тыхъ славяньскихъ невинныхъ лицъ жѣночихъ зъ добрыми щирыми очима, котрои цѣла судьба: одно тихе терпѣнье безъ всякого протесту на зло... Она чудно розвинесь, коли доля ей щастить, а знôвъ тихо и безъ протесту вôвяне, коли тяжке горе нищить ей долю. Она приймала гостей якъ перша ґаздиня въ селѣ, въ хатѣ и коло хаты чистеньно и опрятно, але крôзь щирѝ привѣтливѝ слова ей вже було слѣдно тяжке горе, яке навѣстило ей хату...

Зъ Синькова я переѣхавъ до Колодрôбки. Тутъ знôвъ иншій образъ.

Я заставъ зверхность громадску при го-

рячковôмъ выконуваню розказôвъ ц. к. старосты, щобы спиняти еміґрантôвъ. Одинъ оповѣдае:

— Панъ староста розказавъ намъ вежды по шляхахъ розставити ведеты. Я стою въ ночи надъ Днѣстромъ, ажь бачу: на водѣ щось мелькае. Я вмѣю жваво робити весломъ и пускаю ся на здогôнъ. Коли-жь я приближивъ ся, бачу: велике човно, на однôмъ и другôмъ кôнци по одному хлопови, а середина прикрыта веретою. „Стôй!“ — кажу та й ловлю за човно, а то зъ-пôдъ вереты одна головка, ба друга, ба третя, ба четверта, пята... Дивлюсь, а се баба и четверо голѣсеньких дѣтей. — „Чоловѣче — кажуть — хочь насъ осьде топи, а не завертай назадъ до дому.“ Се бувъ Ильницкій зъ Синькова зъ своею рôднею.

О. Капустиньскій, священникъ зъ Колодрôбки, оповѣвъ менѣ, що коли вôнъ разъ пôйшовъ на похоронъ до однои хаты за умершою дитиною та розглянувъ ся по убогôй хатинѣ, побачивъ, якъ трое майже голыхъ дѣтей вылазило зъ печи...

Въ Колодрôбцѣ обгорнувъ бувъ якійсь шалъ еміґраційный всѣхъ людей до тои степени, що всѣ люде ходили мовь божевôльній. О. Капустиньскій представивъ въ „Дѣлѣ“ справу зовсѣмъ вѣрно. Хлопы юрбами ставали по хатахъ, другій пили въ коршмѣ, — дѣти по селѣ плакали, бабы въ розпуку впадали, нѣхто не смѣвъ сказати, що не пôйде, всѣ такъ и говорили: „на слободу“, „куды люде туды й я“, „тутъ жити не дають“ и т. п. Сей наглый рухъ, що мовь якась елементарна сила наразъ зрушивъ и потрясъ Синьковомъ и Колодрôбкою, переставъ по двохъ трехъ дняхъ, — а хочь зъ одного и другого села зъ разу рушилась була цѣла громада и выйшло по-за село по 40 до 50 людей, то однакъ они або самій повертались, або выловила ихъ жандармерія, — лишь 7 до 10 людей зъ кождого села мало якъ менѣ говорено, справдѣ перейти россійску границю.

Допытуючись близше, я довѣдавъ ся, що якъ въ Синьковѣ, такъ и въ Колодрôбцѣ причиною сего руху було: бракъ земль [пересѣчный господарь мае ледви по два морґа, а майже третина села мае понизше того], низька платня роботника [въ жнива по 25 кр., вôдтакъ по 20 и 18 кр., на своѣмъ харчи, 15-ый або 16-ый снôпъ, четвертый шулькъ безъ лабузу, гарбузôвъ, фасолѣ], а найбôльше послѣдными часами подразнила людей приму сова интабуляція. Менѣ поприносили люде тій „форлядунки“ залѣщицкого суду, котрыми вôзвано ихъ, щобы ставили ся на термінъ 4 жовтня с. р. Сій „форлядунки“ для Колодрôбки справдѣ заслугують, щобы ихъ увѣковѣчнити: на цѣлôмъ аркушу списано битномъ на чотирохъ сторонахъ аркуша 44 парцель и вôдтакъ стôльно господарѣвъ, а на четвертôй сторонѣ літоґрафія навѣть не вôдбила нѣ именъ нѣ парцель, такъ що не знати, до чого сей цѣлый „Форлядунокъ“ и на котрый день термінъ вызначеный! [Одинъ примѣрникъ того „форлядунку“ можна бачити въ нашôй редакціи. — *Прим. Ред.*] Зверхность громадска казала менѣ, що палетникъ, зайшовша въ село, выбравъ наразъ 52 зр. [думаю, що може пересаджено], а коли хто не може заразъ заплатити 18 кр., палетникъ бере шапку або перемѣтку и заставляе у жида. Селянинъ Диньскій говоривъ менѣ, що за перепасъ и розписанье 9 морґôвъ, якій на него и на его братôвъ та сестеръ [а було ихъ всего четверо] припали, заплативъ въ Залѣщиках 67 зр.

Коли я бувъ въ Колодрôбцѣ, то сей наглый рухъ еміґраційный уже вôдъ трехъ днѣвъ бувъ притихъ. По части погрозы староства и жандармôвъ, по части розставленій варты довкола села, а такожь, якъ деякій говорили, и зимно — здержали людей. Але зовсѣмъ еміґрація не перестала. Я самъ по двохъ дняхъ вертаючи въ Мѣльницѣ по-при Колодрôбку, бачивъ, якъ полями утѣкало трое людей, два хлопы и одна жѣнна зъ дитиною въ тайстрѣ на плечехъ, щобы перебрасти чимъ скорше Днѣстеръ. Тôлько горячка еміґраційна, що правда, улягласъ та й не прибирае вже сихъ дикихъ формъ, якъ въ першôй хвили, коли то паробки забирали зъ хаты першу-лѣпшу дѣвку, а одинъ ґазда колодрôбскій лишивъ свою хору жѣнку а зъ чужою молодицею утѣкъ...

Зъ Колодрôбки я переѣхавъ въ Борщѣвщину.

(Конецъ буде.)

Дописи „Дѣла“.

Зъ Борщѣвского.

[Еміґрація нашого люду до Россіи и деякій ей причины.]

Зô всѣхъ усюдôвъ — и зъ ц. к. намѣстництва, и зô староства, и въ консисторій насылають розпорядженя и указы, щобы спиняювати еміґрацію до Россіи, и дають прерôзній „поучена“ урядамъ парохіяльнымъ и громадскимъ. Але-жь все те на нѣчо не здале, бо жаденъ зъ арґументôвъ, якій подають ся въ „поученяхъ“, не робить нѣ найменшого вражѣня на голодныхъ мужицкихъ нервахъ.

Не знаю, якъ де, а въ нашôмъ повѣтѣ народъ не зъ выграшокъ, не зъ якихъ-тамъ вытребеньокъ покидае батькôвщину и утѣкае за границю, але зъ крайной нужды и зъ жалю. Черезъ посуху полѣтокъ не дописавъ, зъ поля збрало ся мало що, а заробити нема де, и нема якъ, бо за богато робучихъ рукъ, та й выкористовують роботу страшно и несовѣстно! Ось теперь було трохи заробку при выбираню бараболѣ. Такъ що-жь! Народу збѣгло ся тьма-тьменна, то за день-два вже й по роботѣ та й по заробткахъ! А панове „ржондцы“, видячи, що роботника така ласка Божа, велѣли копати по три, ба навѣть по чотири мѣхи на оденъ корець, за котрый платили 20 кр. Змилуйтесь, люде добрій! Копати чотири мѣхи бульбы за нѣкчемнихъ двѣ шѣстни, то треба хиба ялита въ собѣ обôрвати, щобы що-небудь заробити! На всячину у насъ глядять, навѣть на русій пашпорты, лише выкористовуванье робучого люду нѣкого не обходить.

Немаловажною причиною еміґрациі нашихъ селянъ есть такожь розжаленье ихъ на видъ свого упослѣдженя. Народъ прецѣнь не дитина. Вôнъ добре видить и розумѣе, що и держава, и край, и „польскій бецирки“, всѣ лишь беруть вôдъ него, а зô своеи стороны дуже мало журять ся и дбають о него. Ось маленькій примѣръ. По нашихъ селахъ проникнули ся всѣлякій пошести: тифъ, шкарлятина, діфтерія. Люде мруть, гей мухи, особливо дѣти. Вôйты шлють „справоздання“ до староства, до фізика, просять, щобы бодай школы позамыкали. Такъ де! Вже туй-туй мѣсяць минае, а нѣхто нѣ ду-ду! Пане фізикъ! чи не варто бы за-для „хлопского здоровля“ потрудитись трохи вашôй особѣ? Тажь вы вѣдай и пенсію берете, та й навшалѣ вамъ числять ся... Тожь будьте ласкавій, загляньте до насъ коли бодай на спацеръ!...“

Якимовичь.

Зъ Дрогобича.

[Окружна конференція учительска и инспекторъ окружный. — Гадка основаня філіи „Руского товариства педаґоґічного въ Дрогобичи. — Новый способъ вызыскуваня селяньства.]

Въ днях 30 вересня и 1 жовтня вôдбулась въ Дрогобичи окружна конференція учительска пôдъ проводомъ инспектора п. В. Гамиля. Оцѣненье конференціи зô становища дидактично-педаґоґічного належить до часописи фаховои, цѣлемъ сеи дописи есть — подати характеристику конференціи зъ погляду народного-руского.

Майже всѣ забираючій голосы въ дискусіяхъ надъ тематами говорили по русски, навѣть кôлькохъ учителѣвъ-Полякôвъ. Причина такого користного обяву для Русинôвъ лежить безперечно въ тактовнôмъ поступованю теперѣшного инспектора п. В. Гамиля, котрый, обнимаючи урядъ инспектора въ Дрогобицкôмъ, зазначавъ свою неутральность пôдъ взглядомъ политичнымъ, а при тôмъ заявивъ, що въ своѣмъ урядованю хоче бути товаришемъ-дорадникомъ для учителѣвъ. И такои засады честно держить ся. Всякій шовінізмъ залишивши на боцѣ, поступае такожь въ всякою обережностію що-до русчины — отже вôдъ самыхъ учителѣвъ Русинôвъ залежить зъеднати для русчины повагу. Нема нинѣ и обмежуваня высказу гадокъ въ рôдзôй мовѣ на такъ званыхъ „kółkach pedagogicznych“, котрій, якъ звѣстно, суть чисто польскій. Не знаходять Русины опору противъ „свого“ на конференціяхъ окружныхъ, и о секатурахъ зъ того взгляду и бесѣды нема. Отже й не дво, що пôдвладній пôдъ такъ приятельскимъ покровомъ свого зверхника, мимо незавидного становища матеріального, ведуть дѣло народнои просвѣты зъ повною бодростію духа, а свѣдчить о тôмъ и жаве заинтересованье учительства сегорôчною конференцією.

Кульмінаційною точкою цѣлои конференціи була дискусія на тематъ: о меншаню фреквенціи и о способахъ заради тому. Знаменито списали ся въ тôй дискусіи п. М. Воробець, учитель зъ Попелѣвъ, и о. П. Погорецкій, катихатъ школъ народныхъ въ Дрогобичи. П. Воробець, навѣвши за головну причину меншаня фреквенціи нужденный економічный станъ нашого селянина и мотивуючи свôй высказъ численными примѣрами, подавъ яко средство до побôльшуваня фреквенціи практичній нагороды пильности, якъ: хустинки, шапочки и т. п. Бесѣда его тревала майже годину, а мимо спознènои поры всѣ слухали съ найбôльшимъ занятьемъ. Тихій той робôтникъ, понимаючій учительство дѣйстно яко цѣль найвзнеслѣйшу, розвинувъ въ своѣй промовѣ незвôзнаный талантъ вымовы и дуже добре знанье рѣчи, котрою перенявъ ся. Промова о. Погорецкого стремѣла до того, щобы учительство старало ся своими силами пôдучувати старшихъ въ читальняхъ, котрій повинни за ихъ стараньемъ закладатись безъ перешкôдъ зô стороны властей. И о. Погорецкій бувъ того погляду, що преміи повинній бути практичній.

При данихъ нинѣ обставинахъ можна бы въ Дрогобичи оснувати філію „Руского товариства педаґоґічного. Маемо тутъ людей охочихъ до працѣ, — кождый учитель-Русинъ певно радо приймесь за дѣло, — треба бы тôлько зъ повною вѣрою дати починъ истнованю товариства, а дальша судьба его залежати буде выключно вôдъ тактовного веденя справы. Въ нашôмъ окрузѣ суть учителѣ душею и тѣломъ вôдданій справѣ народнôй, люде зъ характеромъ непохитымъ, — имена ихъ звѣстній ширшимъ кругамъ якъ на полѣ літературнôмъ такъ и педаґоґічнôмъ. Нехай отже они беруть за керму и дають учительству нашому духовый провôдъ. Можуть Поляки мати свои численній „oddziały“ и „kółka pedagogiczne“ майже у всѣхъ округахъ — чому бъ не вôльно було ча не можна покористуватись и Русинамъ тымъ самымъ правомъ?

Конечность орґанізациі для учителѣвъ и дѣланя есть тымъ конечнѣйша, позаякъ енсльоататоры селяньства придумують що-разъ новій способы, цѣлею котрыхъ есть вызыскъ що-разъ новыми видами лихвы и запоюваня. Отъ, примѣромъ въ многихъ селахъ нашого повѣта, выдумали теперь жиды новый напитокъ — напилѣ „anidonis ovâ“, котрій маючи смакъ горѣвки, мають въ малыхъ дозахъ помагати въ болях жолудка, а въ бôльшихъ спроваджують заворотъ головы и зденервованье. Отже мужикъ такъ засмакувавъ въ „доніснѣ“, що заливаесь нимъ келішками. Яній зъ того можуть выйти наслѣдки пôдъ взглядомъ фізичнымъ, нехай судять люде компетентній. Власти жь замѣсть бавитись въ неґативну політину, волѣли бы радше наказати пôдвластнымъ орґанамъ, щобы такій и тымъ подôбній способы жидôвского цыганьства въ зародахъ винищали...

?

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Дня 16 н. ст. жовтня вôдбули ся пятій въ черґи товарискій сходины товариства „Громады“ у Вѣдни. Участникôвъ було по-надъ 40, хочь многій зъ членôвъ „Громады“ були перешкожденій явити ся. П. М. Бѣгунъ, тогочасный завѣдатель „Громады“ повитавъ въ довшôй промовѣ всѣхъ присутныхъ, особливо сердечно витавъ вернувшихъ изъ ферій членôвъ-академикôвъ, высказуючи надѣю, що они й дальше будуть трудитись коло товариства. У вôдповѣдь въ имени академикôвъ промовивъ п. К. Студиньскій, внесшуючи, що академики все готовій зъ працею для „Громады“ и що они якъ заложили товариство не для себе, а для вѣденьскихъ Русинôвъ-роботниковъ, такъ не пожалують доложити труду до дальшого его розвою. Позаякъ многій роббтники-аналфабеты заявили охоту навчити ся читати и писати, то п. К. Студиньскій привѣзъ кôлька Букварѣвъ и вкоротцѣ зачне ся наука. Рѣшено такожь наняти вже салю на хату товариства. При бесѣдахъ и звунахъ пѣснѣ хору „Громады“ забава протягнулась до пôзного вечера. — *М—ль.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Радѣ державнôй, котра зберe ся вже 5 падолиста, буде предложеный заразъ державный буджетъ на р. 1893. Програма праць парляментарныхъ цѣлои сесіи зимовои обмежае ся на ухвалу буджету. На весну палата послôвъ займе ся дебатами надъ новымъ проектомъ карного закона, котрого наради въ постôйной комісіи спеціяльной вже суть майже на укôнченю.

Въ Pol. Corr. помѣщено цѣкаве дементо. Орґанъ чеськихъ Нѣмцѣвъ прагска Bohemia помѣстила телеґраму въ Вѣдни, въ котрôй принесла вѣсть дуже характеристичну о политичнôмъ становиску австрійского міністра скарбу д-ра Штайнбаха. Сей міністеръ — каже Bohemia — зôйшовъ ся пôдчасъ павзы въ делеґатомъ Аймомъ и скориставъ зъ тои нагоды, щобы перестереги сего делеґата передъ острыми нападами на спôльне правительство. Міністеръ сказавъ: „Такимъ поступованьемъ не осягне ся нѣчого, а хиба высадить ся Пленера на сѣдло“. Теперь зъ стороны урядовои доносять, що цѣла ся вѣсть Bohemi-и зовсѣмъ схоплена зъ воздуха, бо пôдчасъ павзы делеґацій міністеръ скарбу зовсѣмъ не зносивъ ся зъ делеґатомъ Аймомъ.

Угорска делеґація нинѣ въ понедѣлокъ знôвъ вôдбуде пленарне засѣданье на порядку дневнôмъ котрого стоить войсковый буджетъ и кредитъ окупаційный. Закôнченье сесіи делеґаційнои наступить въ четверъ.

Въ угорскôмъ соймѣ опозиція вôднесла велику побѣду въ справѣ вôдкрыта памятника для гонведôвъ и проектованого при тôмъ торжествѣ помиреня армія зъ Мадярами. Послы опозиційній выступила при тôй нагодѣ дуже остро противъ президента угорского кабінету Сапаріого и сконстатували его незвôдôбность до правлѣня. Опозиція готова була выйти зъ парляменту пôдчасъ нарадъ, дебату ведену зъ великою завзятостію перервати и цофнути всѣ поставленій внесеня. Наслѣдкомъ того положенье для угорского кабінету стало незвычайно прикре и длатого правительство заявило, що годить ся, щобы торжество вôдкрытя памятника гонведôвъ вôдложити на пôзнѣйше. Вôдтакъ всѣ три опозиційній партіи святкували вôднесену въ парляментѣ побѣду спôльнымъ бенкетомъ, на котрôмъ пос. Польоній пôднѣсъ тоастъ на небазномъ зближаючій ся упадокъ ґр. Сапаріого и въ честь его наслѣдника ґр. Аппоніого.

——

По уступленю редактора „Варшавского Дневника“ Кулаковского, що — якъ пише Czas — супротивъ Полякôвъ вôдзначавъ ся заѣлостію, прикрытою незручно маскою панславізму, ставъ редакторомъ Всеволодъ Крестовскій, правдивый літератъ высоко цѣненый въ интеліґентныхъ кругахъ Петербурга. „Варшавскій Дневникъ“ занимае въ ієрархіи офіціяльнои прасы россійскои становиско такъ выникове, якъ выникновымъ есть обсягъ власти наданои варшавскому ґенералъ ґубернаторови. Сей орґанъ призначеный не лише до помѣщуваня правительственныхъ розпоряджень, вôдносячихъ ся до польского Царства, але ще въ бôльшôй мѣрѣ до заявлюваня вôдъ часу до часу погляду урядовыхъ кружкôвъ россійскихъ на квестію польску въ Россіи. Наслѣдкомъ того особа редактора „Дневника“ мае подвôйне значѣнье, бо при удѣленôй ему свободѣ переконѣчень вôнъ не перестае бути урадникомъ и въ нѣякôмъ случаю не може ставути въ суперечности зъ поглядами канцеляріи варшавского ґенералъ ґубернатора. Все, що въ своѣй програмовôй статьи написавъ Крестовскій, есть дуже загальне и въ остаточнымъ судомъ треба здержати ся аж до часу, коли его програма буде сформулована яснѣйше. Слова симпатіи для польскои народности, высказанй Крестовскимъ, лишають ся поки-що въ кругѣ загальныхъ фразъ, отже чуство симпатіи за мало стверджене и за-для того не мае реальнои вартости, бо Крестовскій не подае способôвъ, якими буде его переводити въ дѣйстность. Читаемо тамъ справдѣ, що опѣка россійскои власти державнои и духова спôльность зъ великимъ народомъ россійскимъ не тôлько не перешкодить польскому краєви заховати свою релиґійну, національну, етноґрафічну и культурну самостôйность а противно позволить ей дальше розвивати на загальне добро, але Крестовскій не подае способу, якъ сю самостôйность удержати супротивъ системы русифікаційнои. Новый редакторъ вôдзеркалюе ся до умѣркованыхъ елементôвъ въ польскôй суспôльности и бажае, щобы тій елементы „могли сполучити ся въ кругѣ поважныхъ дневникôвъ тутешныхъ и свобôдно розправляти о жизненныхъ квестіяхъ краю зарôвно зъ становиска принціпіяльного, якъ и въ напрямѣ практичнôмъ“, але забуває додати, що цензура сего не дозваляе. И рамцѣ розвитку на полѣ цивілізаційнôмъ и суспôльнôмъ въ „границяхъ можливости“, якъ каже Крестовскій, суть правительствомъ такъ обкроенй, що его формально нищать. Польска суспôльность — нôвчать Czas — пôдъ правленьемъ россійскимъ перебула цѣлый рядъ найлютѣйшихъ досвѣдôвъ и она мае достаточну свѣдомôсть свого нинѣшного стану, та знае добре о тôмъ, чого мусить боронити и чого ей вôльно домагати ся.

Зъ Петербурга доносять о поголоскахъ про дальшій змѣны особистій въ найвысшихъ кругахъ правительственныхъ, хочь ще поки-що въ непевнôй формѣ. Именно говорять про діміссію міністра справъ внутрѣшныхъ, тайного совѣтника Дурнова, котрый мае уступити зъ свого уряду. Его наслѣдникомъ буде Татищевъ, або бувшій ґубернаторъ черниговскій Анастазіевъ, котрого недавне вôдзначенье впало въ очи, бо въ Россіи міністрôвъ поклинкують до сенату а не противно.

Голова славяньского комітету благотворительного ґр. Игнатіевъ вписавъ ся яко членъ до знаного сербского товариства „Велика Сербія“ и своѣ приступленье умотивувавъ дуже оригінально а всѣ дневники россійскій помѣстили се заявленье. Въ тôй хвали въ Боснѣ и Герцеґовинѣ — пише россійскій ґенералъ — Австрія може робити, що ѣй подобав ся; она сй провінціи може навѣть прилучити до своеи монархіи. Але нема нѣякого сумнѣву, що то все ще не порѣшить босанъско-герцеґовиньскои квестіи, бо Россія нѣколи не признасть законности посѣданя сихъ провінцій, котрій вôдъ давна належали до Сербіи. Россія не дозволить Австріи впустити глубоко корѣнье на пôвостровѣ балканьскôмъ. Ще короткій часъ, а Россія яко природна оборонителька всѣхъ Славянъ завôзве голосно Австро-Угорщину до опущеня Босны и Герцеґовины. Россія нѣколи не ставила проекту, щобы Босну и Герцеґовину окуповати, хочь такъ говорять Нѣмцѣ та Австрійцѣ. Россія и россійске правительство не могли робити такого проекту, бо они не зраджують своихъ славяньскихъ братôвъ. Россійска держава, котра не присвоила собѣ нѣ пяди славяньскои землѣ, сего не дозволить нѣкому, а що найменше Австро-Угорщинѣ.

——

Мѣжь партіею ліберальною а радикалами въ Сербіи наступить помиренье, якъ се заповѣвъ вже давнѣйше провôдникъ партіи поступовои Гарашанинъ. Мѣжь реґентомъ Рістичемъ а деякими провôдниками радикалôвъ ведуть ся переговоры, про змѣстъ котрыхъ поки що не можна нѣчого позитавного сказати. Тôлько се певне, що Рістичь заявивъ, що на случай, якъ радикалы при выборахъ отримають бôльшôсть, то третямъ реґентомъ буде членъ радикальнои партіи. Одна часть радикалôвъ згодила ся вже на помиренье и въ тôй справѣ веде переговоры зъ Рістичемъ, пôдчасъ коли бôльша ихъ частина, котра числить рѣшучо на побѣду радикальнои партіи, не хоче нѣчого знати о переговорахъ зъ Рістичемъ. Зъ другои стороны въ кругахъ ліберальныхъ не приписують симъ переговорамъ нѣякого значѣня.

НОВИНКИ.

— **Доказъ признания.** Якъ звѣстно, именувало руске „Товариство педаґоґічне“ на загальныхъ зборахъ въ Перемышли дня 29 н. ст. серпня д ра Омеляна Огоновского, посла Юліяна Романчука и о. Ивана Чапельского своими почетными членами въ признаню заслугъ, положеныхъ коло розвою руского шкôльництва и коло пôднесеня товариства педаґоґічного. Выконуючи ухвалу загальныхъ зборôвъ вручивъ вчера посолъ Олександеръ Барвѣньскій яко голова товариства педаґоґічного въ товариствѣ секретаря выдѣлу того-жь товариства грамоты згаданымъ почетнымъ членамъ. На дотычній промовы посла Олександра Барвѣньского вôдповѣли всѣ Вп. почетній члены, що приймаючи зъ подякою заяву и доказъ почести вôдъ руского товариства педаґоґічного, будуть такъ якъ доси трудити ся для шкôльництва, щобы по змозѣ причинити ся до що-разъ успѣшнѣйшого его розвою. — Артистично выконаній въ роботни п. Спожарского грамоты представляють ся дуже гарно и дають новый доказъ, що згадане заведенье стоить на высотѣ своеи задачѣ и вже не уступае такимъ заведенямъ заграничнымъ.

— **Передвыборчій зборы товариства „Ватра“** вôдбудуть ся дня 30 н. ст. жовтня а загальній зборы дня 6 н. ст. падолиста о годинѣ 3 на університетѣ. — У Львовѣ дня 24 н. ст. жовтня 1892. За выдѣлъ „Ватры“: *Романъ Чайкôвскій* заступникъ головы, *Ярославъ Грушкевичь* выдѣловый.

— **Выдѣлъ „Народного Дому“ въ Чернôвцяхъ** рѣшивъ на послѣдномъ своѣмъ засѣданю скликати на 14 н. ст. падолиста на 3-тю годину въ полудня загальній зборы сего товариства и запрошуе всѣхъ членôвъ „Народного Дому“.

— **Львовскій руснй народный театръ** — якъ доносить „Буковина“ — давъ въ Серетѣ вôдъ 8 до 16 н. ст. жовтня шѣсть представлень, а то: „Мікадо“, „Запорожець за Дунаемъ“ зъ „Вечерницями“ Нѣщиньского, „Панѣ молода зъ Босны“, „Баронъ циганьскій“, „Отвертый дôмъ“ и „Гаспароне“. Серетска интеліґенція учащала численно на

всѣ представленя и була задоволена зъ доброи гры нашого театру. Театръ мавъ ще минувшого тыждня оставати въ Серетѣ, а вѳдтакъ выбираесь до Радѳвцѣвъ и Кимполюнґа.

— **Отвореньѳ новои читальнѣ „Просвѣты“ въ Ляхѳвцяхъ** повѣта Богородчаньского вѳдбуде ся дня 1-го падолиста с. р. Рано вѳдправить ся богослуженье а о 2-гѳй годинѣ зъ полудня отвореньѳ читальнѣ.

— **Ц. к. накладъ шкѳльныхъ книжокъ у Вѣдни** выготовляѳ — якъ доносить „Буковина“ — вже другій накламъ фонетичного „Букваря“ выданого п. Ом. Поповичемъ, уживаного уже въ буковиньскихъ школахъ народныхъ.

— **Въ выдѣловѳй школѣ имени королевои Ядвиги** поручено учити руского языка п. Паклерскѳй учительцѣ, котра одного речення по руски не вмѣѳ поправно сказати а зъ ученицями на годинѣ розмовляѳ лише по польски. Про сей фактъ довѣдались мы вѳдъ однои зъ учениць, дочки руского священика, котра, хоть 13 лѣтна дѣвчина, а вже пѳзнала, що въ той спосѳбъ робить ся нашому язикови велику кривду, Не винуємо такъ п. Паклерскои, бо она не може учити того власне, чого не вмѣѳ, якъ радше властей, котрѝ науку рускоґо языка вѳддали тѳй п. учительцѣ мовь навмысне, абы тѝ дѣти нѣбы-то училась по руски, а властиво щобы и по десятьохъ лѣтахъ нѣчого не вмѣли и ще до рускоґо языка зразили ся...

— **Яко средствѳ для поправы нужденного стану матеріѣльного буковиньскихъ селянъ** и спинити ихъ еміґрацію до Россіи подають Bukowiner Nachrichten гадку: розпарцелювати поля тамошного православного фонда релиґійного мѣжь селянъ за сплатою пѳдъ ґѳдными услѳвями.

— **На двѣ стіпендіи зъ фундаціи им. бл. п. о. Ив. Васильковского,** пароха въ Могильници, кожда по 40 зр. рѳчно, розписавъ управляючій совѣтъ „Народного Дому“ у Львовѣ конкурсъ зъ речинцемъ до 15 н. ст. падолиста. Обѣ стіпендіи призначенѝ для внукѳвъ и правнукѳвъ фундатора, ученикѳвъ ґімназіи, а если бы мѣжь ними не було вѳдповѣдныхъ кандидатѳвъ, то для дальшихъ своякѳвъ бл. п. о. Николая Васильковского. Право надавати стіпендіи прислугуѳ сынови фундатора п. Евст. Васильковскому. Просьбы треба подавати на руки дотычныхъ дирекцій ґімназіяльныхъ до Народного Дому.

— **Шовінізмъ польскій въ нетерпимости рускины** проявляѳ ся декуды въ нашѳмъ краю въ такій яркій спосѳбъ, що справдѣ треба чудуватись, якъ деякій Поляки, самѝ обурюючись на гнобленье польщины пѳдъ Россіею и Прусами, въ Галичинѣ такъ само гноблять русчину. Ось Вамъ одинъ примѣръ того: Въ Перемышли истнуѳ „Towarzystwo zaliczkowe rolne“ призначене для рѳльникѳвъ, заровно Мазурѳвъ якъ и Русинѳвъ. До того товариства зголосивъ ся сего року о позичку Русинъ-селянинъ зъ Торокъ Иванъ Павлина. Данѝ наведенѝ въ его зголошеню о позичку потвердило начальство громады по польски [и прибило печать „Wujt gminy Torki], а рускій урядъ парохіяльный по руски, словами: „Стверджуѳ ся яко зґѳдне зъ правдою. Вѳдъ руско-катол. уряду парохіяльного въ Торкахъ дня 23/VI. 1892. *Е. Константиновичь* парохъ.“ [Печать: „Руско-катол. урядъ парохіяльный въ Торкахъ.“] Отже русчина въ потверджевю уряду парохіяльного стома кольками заколола панѳвъ въ того Towarzystwa zaliczkow-ого. На рускѳмъ письмѣ уряду парохіяльного написано насамперед грубо червонымъ оловцемъ: „Nie umiemy czytać“, а потѳмъ на боцѣ чорнилом таке рѣшенье справы: „Ruską narodowość szanujemy [sic!], żądamy jednakże poszanowania i naszej. *Słotwiński.*“ — Чимъ паны Слотвиньскѝ *шануютъ* руску народнѳсть, если не умѣѳть и не хотять читати по руски, а зъ другои стороны, якимъ чиномъ письмо руске маѳ бути чимсь обиджаючимъ польску народнѳсть — се хиба они самѝ бы пояснили. Мы въ цѣлѳмъ поступованю бачимо тѳлько безмежный, заѣлый шовінізмъ въ нетерпимости рускоґо слова и письма — такій самый шовінізмъ, якій проявляють Прусаки и Москалѣ су противъ слова и письма польскоґо. Отже по що кричати и величатись, що мовь-то „my lepsi?!

— **Складайте Русины на шкаралупы!** А шкаралупъ треба на Руси дуже богато! Нинѣ покажемо потребу трехъ:

Перша для księdza Teofila Zegałłowicza, рускоґо пароха зъ Кудобинець, деканата зборѳвского. Одинъ зъ нашихъ читателѣвъ дѳставъ [и надѳславъ намъ] куверту ц. к. староства золочѣвского зроблену зъ письма о. Теофіля Жегалловича. А письмо се звучить въ оріґіналѣ: „*Przeswietne*[!] C. K. Starostwo! Donoszę że w pierwszem kwartale 1892 co się tyczy włoskich poddanych nie było w mojej Parafii żadnego wypadku. — Kudobince dnia 8-o kwietnia 1892. *Ksiądz Teofil Zegałłowicz.*“ Треба знати, що душпастирѣ деканата зборѳвского зобовязали ся въ рокахъ 1888 и 1891 уживати въ переписках урядовыхъ выключно рускоґо языка.. Ksiądz T. Zegałłowicz выломивши ся зъ солідарности, чей же заслугуѳ у вдячныхъ Русинѳвъ на шкаралупу.

Другѝ двѣ шкаралупы для ks. Dawidowicza и p. Hołubowskiego зъ Радехова. Оба тѝ „русскіи“ завзятѝ „анті-ново-еристы“, зъ нагоды пращального вечерка пп. Правецкихъ розбесдали до рускихъ священикѳвъ таке письмо: „W celu uczczenia opuszczających Radziechów Państwa Praweckich urządza się w dniu 27 października b. r. w lokalnościach [!] Towarzystwa kasynowego w Radziechowie zabawa z tańcami... и т. д. ажь до пѳдписѳвъ: *ks. Dawidowicz. Hołubowski.*“ Коли-бъ запрошеня були розсылали Поляки, то були бы — якъ то звычайно бувае, коли йде о участь въ прощаню кого, — выготовили для Русинѳвъ запрошеня рускѝ або бодай польско-рускѝ; але що запрошували два Русины, а до того, якъ сказано „русскіи“, то на „ruskie narzecze“ махнули рукою. За те чей же належать ся имъ вѳдъ Русинѳвъ шкаралупы! Належать ся тымъ бѳльше, що они — „не даючи собѣ выдерти ниже одной буквы изъ тысячлѣтней азбуки“ проклятымъ „измѣнникамъ-новоеристамъ“, самѝ кинули до кута цѣлу тысячлѣтную вѳдъ „азъ“ до „ижица“. Складайте, Русины, на шкаралупы!

— **„Хитрый Малороссъ“** взагалѣ, то чому-бъ не мавъ бути хитрымъ Малороссъ-клерикалъ? Отже загляньмо до 18-го числа лапшиньского „Посланника“. Выпадало тому „церковно-народному“ орґанови сказати щось о соймѣ, коли той скѳнчивъ свою сесію, отже редакторъ-издатель такъ пише: „Нашъ соймъ галицкій закѳнчивъ ся по короткѳй сесіи свои обрады, ухваливши буджетъ на слѣдуючій рѳкъ. При обрадахъ надъ буджетомъ высказуютъ звычайно послы, що имъ лежитъ на серцю. Та и нашѝ рускѝ послы всякихъ партій — скѳлько тыхъ партій нынѣ есть то мы все [sic] сами не знаемо — высказали, що имъ тяжѣло и задоволенѝ суть собою, що позбулись тягару. Бесѣдъ нашихъ послѳвъ не помѣщаемъ для браку мѣсця [?], а еще бѳльше *[ага!]* для того, бо уважаемо, що бесѣды тѝ въ практичнѳмъ нашѳмъ житю т. є. що до взаимного ѳтношеня нашихъ партій до себе, якоже вообще Русинѳвъ до правительства и Полякѳвъ, ніякого не будутъ мали значеня. Єсьмо о тѳмъ увѣренѝ що все позѳстане якъ бувало.“ — Тѳлько всего! И чи не хитрѳсть. „Не подае — каже бесѣдъ нашихъ послѳвъ для браку мѣсця, а еще бѳльше длятого, бо все позѳстане, якъ бувало“ и на тѳмъ урывае, не договорює: „а еще бѳльше для того, бо моє лапшиньске изданіе дѳстае що року вѳдъ сойму пару сотокъ субвенціи за те що оно своимъ любезнымъ читателямъ нѣколи не заморочить головы тымъ, якъ тамъ нашѝ рускѝ послы въ соймѣ — скидають собѣ тягаръ изъ серця, мовь сноцы зъ воза, и задоволенѝ собою, що позбулись тягару...“ Хитрый Малороссъ-клерикалъ! Умѣѳ не договорити, ба умѣѳ и въ тѳмъ, що скаже, загнути такъ, що выйде, — якъ Поляки говорять: ni to ni owo, ale... zdrowo...

— **Ключь Лѳмняньскій** въ повѣтѣ турчаньскѳмъ обѳймае 22 села, величезнѝ просторы лѣсѳвъ и фабрику целюльозы. Колись належавъ вѳнъ до камеры, потѳмъ до рѳзныхъ властителѣвъ-чужоземцѣвъ, а передъ 12 роками купивъ его ґр. Шамборъ и выбудувавъ въ Лѳмнѣ фабрику целюльозы, що давала занятье кѳлькомъ соткамъ людей, а выробы свои вѳдставляла навѣть до Испаніи и Америки. По смерти Шамбора ключь той перейшовъ въ спадку на Роберта князя Пармы. Въ маю торѳкъ фабрику замкнено а потѳмъ цѣлый ключь выставлено на продажь. Закупивъ его ґр. Висневскій и всю господарку вѳддавъ жидамъ — po galicyjsku! Жиды швидко набули вѳдъ ґрафа лѣсы въ Острѳмъ, Чорнѳй и т. д. на власність, а вѳдъ кѳлькохъ тыжднѣвъ — якъ доносять до Gazet ы Przemysk ои въ „турецкѳмъ“ повѣтѣ говорять голосно, що цѣлый ключь лѳмняньскій маѳ бути проданый жидамъ.

— **Отроѳнье навою.** Зъ Бродѳвъ пишуть до однои львѳвскои часописи: Одна зъ тутешныхъ мѣщанокъ, прийшовши въ недѣлю по вечѣрни домѳвъ, напила ся разомъ зъ своимъ сыномъ кавы, купленои въ жидѳвскѳй крамници. Въ недовгѳмъ часѣ почула она сильный бѳль головы и дѳстала родъ божевѳльства, дерла ся на стѣны, ровкидала все, що ѣй попало пѳдъ руки, брала ся бити сына и ин. Сынъ ей, выпивши менше кавы, обѳйшовъ ся сильнымъ болемъ головы. Показало ся, що въ купленѳй у жида меленѳй кавѣ була значна скѳлькѳсть т. зв. „огородовои кавы“, ростины, котру садять тутъ по огородахъ. Зерна тои ростины купують жиды по дуже низькѳй цѣнѣ и домѣшують до кавы. Мѣщанка була непритомна майже цѣлу добу, и ще не выздоровѣла цѣлковито.

— **Въ касинѣ въ Бѣрчи** — якъ пишуть зъ вѳдтамъ до Gazet-ы Przemysk-ои — впроваджено шулерню, а зъ того выйшовъ скандаликъ. Молода жѳнка одного урядника, полишена зъ дитиною сама дома, не дѳждавши ся мужа зъ касина до 4½ годины, въ крайнѳмъ роздразненю влетѣла якъ фурія до касина, зжаяла мужа и трехъ его товаришѣвъ, що забавляли ся въ фербелька, подерла имъ карты и банкноты...

— **Вѳдъ Гусакова пишуть намъ:** Дня 12 вересня замовивъ я для мого сусѣда у знанои фірмы Umrath и Комп. сѣчкарню та пѳславъ почтою Гуса кѳвъ 10 зр. завдатку. Но що-жь скажете, добрѝ люде, на те, що доси нѣ сѣчки чимъ накраяти, нѣ грошей высланыхъ вѳдшукати! Клопѳтъ! першій снѣгъ гей-бы якимъ покровцемъ бѣлымъ укрывъ земельку, худобы не выженешь у поле, вѳдъ разу станула она, якъ то кажуть, на голѳй соломѣ, а мѳй сусѣдъ, неписьменный бачите, заедно репетуе: „Ей пожаль ся Боже моеи десятки!“ Та не въ тѳмъ дѣло, бо на се есть реклямація, и урядъ почтовый каже: Грошѣ не пропадуть, реклямуйте хочь бы й до шѣстьохъ мѣсяцѣвъ...“ Оно правда, але пиши разъ и другій, та добре, коли є кому писати, але-жь и то не грѣхъ сказати, що неразъ и зъ Америкою порозумѣвъ бы ся и спровадивъ бы скорше якій знарядъ господарскій, нѣжь нашому селянинови хочь-бы й письменному дѳстати за добрѝ грошѣ сѣчкарню зъ „золотои Праги“! У насъ, а радше на цѣлу окрестність есть жидъ спеціялістъ „Ельо Франкъ“ въ Х., що то людемъ нашимъ записуе сѣчкарнѣ и каже собѣ добру провізію за кожду спроваджену штуку платити, — по 2 й 3 зр. и бѳльше, а кѳлько то такихъ факторѳвъ по краю, то й не перечисливъ бы! — *Е. М.*

— **Стефанъ Бущиньскій**, историчный писатель польскій, одинъ зъ орґанізаторѳвъ повстаня польского, членъ краковскои академіи наукъ и иншихъ товариствъ, мѣжь иншими почестный членъ Związku narodowego polskiego w Stanach Zjednoczonych Ameryki, померъ въ Краковѣ. Смерть его дуже засмутила Полякѳвъ зъ усѣхъ таборѳвъ, бо бувъ ее — якъ каже одна часопись словами Крашевского — чоловѣкъ, котрого „każde słowo oddechało Polską, Polsce służyło i Polskę przewracało“. Покѳйный — якъ зъ однои стороны такъ дуже любивъ свою Польщу, такъ зъ другои стороны дуже ненавидѣвъ нашъ національный рухъ рускій и тоту ненависть свою проявивъ въ остатнѳй своѣй брошурѣ, котру выдавъ въ Краковѣ пѳдъ псевдонімомъ „Hejnał“, а котрои змѣстъ подали мы недавно въ фейлетонѣ „Дѣла“.

— **Плянъ для „Новои Польщѣ“.** Пѳдъ такимъ заголовкомъ мѣстить The Chicago News Record въ 3 жовтня статью про політичну місію професора львѳвского університету Е. Дуниковского въ пѳвнѳчнѳй Америцѣ. „П. Дуниковскій — каже тая часопись — здаесь дѳставъ тайну місію: переконатись о фінансовыхъ вѳдносинахъ Полякѳвъ въ Америцѣ и розслѣдити, чого можна сподѣвати ся вѳдъ Сполученыхъ Державъ, коли бы Польща мала стати ся провінціею независимою. Одинъ илъ знатныхъ Полякѳвъ въ Чікаґо, де цѣлый мѣсяць гостивъ проф. Дуниковскій, говоривъ, що Австрія и Нѣмеччина хотять вѳддати Полякамъ свои части Польщѣ на независиму державу, яко муръ вѳдъ Россіи. Такъ повстала бы нова Польща зъ границями ажь до Чорного и Каспійского моря. П. Дуниковскій объѣздивъ бѳльшѳ кольонїи Полякѳвъ, котрыхъ въ Америцѣ есть до міліона, и переконавъ ся, що они патріоты и въ потребѣ учинять все, що зможуть. Деякѳ зъ нихъ дуже маючѳ, то могли бы фінансово богато помогти рухови. Поляки скрѳзь, де бы они й жили, сподѣвають ся волѣ, ненавидять Россію, а кождый зъ нихъ борець. Поляки въ Австріи мають остатными часами менше причинъ жалуватись, але все таки кождый Полякъ не покидае надѣѳ на нову Польщу чи то дорогою мира чи й вѳйны. Сама россійска Польща не побѣдила бы, але якъ бы зворохобили ся всѣ польскѳ провінціи безъ перешкоды вѳдъ Австріи и Нѣмеччины, и якъ бы мали грошѣ, то царя вытиснули бы въ давнѳ границѣ. Передъ Кльобассою въ Чікаґо п. Дуниковскій сказавъ, що небавомъ выбухне велика вѳйна въ Европѣ, а межи Поляками въ Америцѣ, знайшовъ знамените почутье народне, — они чинять для Польщѣ тѳлько, кѳлько Ирляндцѣ американьскѳ учинили для Ирляндіи...“

— **П. Антѳнъ Щерба,** добре знаный широкимъ кругамъ рускимъ властитель робѳтнѣ одежи мужескои у Львовѣ, бувши якійсь часъ недужимъ, теперь вернувъ до здоровля, а могучи замовляючимъ у него роботу вже услужити, просить тымъ бѳльше о пѳдпору вѳдъ Земляковъ зѳ Львова и зъ провінціи.

— **Самоубійство** Оногды вѳдобравъ собѣ житье Валентій Ґжебикъ, учитель школы народноі въ Голцяхъ въ повѣтѣ ниськѳмъ. Причина самоубійства незвѣстна. Самоубійникъ мавъ симпатію своихъ товаришѣвъ и бувъ ревнымъ учителемъ.

— **Епілоґъ гостины польскихъ „Соколѳвъ“ въ Черновцяхъ.** Сими днями скѳнчивъ ся процесъ Колаковского, редактора Gazet ы Polsk-ои противъ баронѳвъ Василька и Стирцеи и противъ доктора Преды, котрѝ розголошували, що Колаковскій пѳдчасъ бійки Румунѳвъ зъ Соколами, сховавъ ся пѳдъ стѳлъ. Судья сконстатувавъ, що оповѣданье було выдумане и неправдиве, признавъ винными Василька и Преду и засудивъ кождого на 5 днѣвъ арешту, замѣняючи на кару грошеву першому 50 а другому 25 зр. Стирцеу увѳльнено за для недостачѣ намѣру обиджења. Засудженѝ зголосили жалобу неважности, а заступникъ об жалуючого адвокатъ д-ръ Ціпсеръ зголосивъ жалобу неважности що-до увѳльнења.

— **Холєра.** Въ Краковѣ умерла дня 32 н. ст. жовтня одна особа на холеру. Повыхъ занедужань не було, выздоровѣли три особы. Взагалѣ було въ Краковѣ до 22 жовтня 45 занедужань, 22 случаѣвъ смерти, 15 особъ подужало, а 12 есть еще въ лѣченю. — Въ громадѣ Пѣскахъ великихъ не умеръ нѣхто на холеру, а недужѝ маютъ ся лѣпше. — Въ Будапештѣ занедужало 22 н. ст. жовтня 29 особъ, а умерло 15. — Въ Гамбурзѣ не було въ послѣдныхъ двохъ дняхъ нѣякого случаю холеры. — Въ Варшавѣ було дня 20 н. ст. жовтня въ шпиталяхъ 78 особъ недужихъ на холеру, прибуло 2, выздоровѣло 7, умерло 3 и лишило ся 70. Взагалѣ вѳдъ часу настаня холеры въ Варшавѣ до дня 15 н. ст. жовтня занедужало на холеру 310 особъ. Зъ тыхъ выздоровѣло 185, умерло 50 а лишило ся було въ шпиталяхъ 75. — Въ Кіевѣ було дня 16 н. ст. жовтня 97 недужихъ, прибуло 20, умерло 5, выздоровѣло 22, лишило ся недужихъ 90. Въ ґубернїи було недужихъ 568, занедужало 128, умерло 48, выздоровѣло 33, лишило ся недужихъ 615.

— **Зъ мѣста пишуть намъ:** Въ ґоловнѳмъ ц. к. урядѣ почтовѳмъ у Львовѣ выдають ся неразъ на рускѝ листы чи то надавчѝ чи вѳддавчѝ польскѝ рецепісы и польскимъ письмомъ писанѝ, або на рускихъ блянкетахъ латиньскимъ письмомъ. Осо бливо бувае се на горѣ при касѣ, де де хто зъ панѳвъ урядникѳвъ навѣть читати не вмѣе, а говореного до нихъ по руски кажуть, не розумѣѳть... Якъ бачимо всюда замѣсть до лучшого, иде до ґоршого!

— **Візитацію аптикъ львѳвскихъ** вѳдбувъ сими днями протомедикъ д-ръ Меруновичъ въ асистенціи фізика мѣского д-ра Павликовского и сеніора аптикарѣвъ львѳвскихъ п. Кохановского. Майже у всѣхъ аптикахъ найдено взбрцевый порядокъ.

— **Буковиньскій процесъ.** Якъ звѣстно, внесли свояки засудженыхъ въ процесѣ Тщенецкого на 18 мѣсяцѣвъ вязницѣ Блюменфельда, Юрґрава и Розенґека жалобу неважности противъ згаданого засуду. Жалобу тую вѳдкинено зъ причины формальныхъ неточностей. Такимъ способомъ всѣ засуды въ буковиньскѳмъ процесѣ суть правосильнѝ. Лише высшій судъ краєвый у Вѣдни буде рѣшати справу внесеныхъ рекурсѳвъ що-до вымѣру кары.

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Презенты одержали оо.: Ив. Волосяньскій на Пяновичѣ, дек. самбѳрского; Корн. Кузикъ на Махнѳвѣ, дек. угнѳвского; Сев. Коростеньскій на Букову, дек. старосѳльского; Мих. Сливиньскій на Тиряву велику, дек. лѣського.

Въ пропозицію на парохію Турье, дек. старосамбѳрского принятѝ оо.: 1) Ив. Ильницкій, 2) Сев. Ясеницкій, 3) Іос. Дубъ и 4) Ант. Венгриновичь.

Канонічну институцію на парохію Тустановичѣ, дек. дрогобицкого, одержавъ о. Ив. Дашкевичь.

Ординаріятскимъ вѳдпоручникомъ до окружнои рады шкѳльнои въ Мостискахъ именованый о. Теоф. Сѣнкевичь, деканъ мостиский.

Грамоту похвальну за ревне научанье реліґіи одержали о.: Волод. Ольховый, парохъ въ Добрянахъ и Ив. Петрикъ, парохъ въ Стоянцяхъ дек. судововишеньского.

Увѳльненье вѳдъ испыту конкурсового одержали оо.: Мих. Ладижиньскій зъ Березка, Вас. Устіяновскій зъ Смерека, Левъ Волосяньскій зъ Волѣ ясискои и Ил. Сьокало зъ Криницѣ.

Завѣдательство въ Ступници, дек. мокрянского, одержавъ о. Волод. Погорецкій.

Сотрудництво въ Жапаловѣ, дек. олешицкого, одержавъ о. Ив. Лебедовичь.

Посмертнѝ — ✠ — оповѣстки.

Дня 13 с. м. померла въ Словитскѳмъ монастири Преп. сестра **Моирина зъ роду Марія Твердь** дочка учителя зъ Ушковичь. Уроджена въ роцѣ 1809, вступила въ роцѣ 1826 т. є. въ 17 тѳмъ роцѣ житя до монастира словитского и прожила тутъ 66 лѣтъ. До самои смерти була здорова и тѣшилась добрымъ зоромъ и слухомъ. Дня 15 с. м. вѳдбувъ ся ей похоронъ при участи многихъ священикѳвъ. Выховала она въ часѣ, коли ще въ Словитѣ була школа дѣвоча, много-много щирыхъ рускихъ дѣвчатъ, Вѣчна ѣй память!

О. Николай Дебельскій, парохъ въ Ключевѣ великѳмъ, коломыйского повѣта, упокоивъ ся дня 21 н. ст. жовтня въ 74-ѳмъ роцѣ житя а 50 ѳмъ священьства. Вѣчна ему память!

Телеграмы „Дѣла“.

Будапештъ 24 жовтня. Зъ нагоды послѣдныхъ подѣй въ парляментѣ говорять, що міністерство Сапаріого небавомъ подасть ся до дімісіи. Сапарій мавъ предложити ще въ лѣтѣ цѣсареви проектъ зложеня вѣнця на памятнику гонведѳвъ черезъ спѳльну армію. Сей проектъ приняли двѳрскѝ круги холодно. Коли однакъ Сапарій предложивъ зложенье вѣнця на памятнику Генціого, принято сей проектъ спѳльного торжества. Діскусія въ соймѣ надъ тою справою дуже вразила цѣсаря, такъ що мавъ высказатись про Сапаріого, що не припускавъ, абы Сапарій мавъ такъ мало політичнои далекоглядности. На разѣ не приймеме дімісіи Сапаріого, щобы опозиція ще бѳльше не тріюмфовала. При змѣнѣ кабінету ґр. Аппоній ставъ бы міністромъ справъ внутрѣшныхъ.

Римъ 24 жовтня. Найблизшій консисторъ вѳдбуде ся въ послѣдныхъ дняхъ грудня, а слѣдуючій въ мартѣ. На кождѳмъ зъ нихъ именуѳ папа сѣмохъ кардиналѳвъ.

Парижъ 24 жовтня. Говорять, що недуга короля испаньского досыть грѳзна, та що лишь цензура неказала подавати всякихъ грѳзныхъ вѣстей.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Впов. Допысувателѣвъ нашихъ просимо дописи свои пѳдписувати [именемъ, прѳзвищемъ и станомъ своимъ], бо непѳдписаныхъ або недокладно пѳдписаныхъ дописей мы, якъ и кожда редакція, мѣстити не можемо. При тѳмъ сміемо просити нашихъ Вп. Допысувателѣвъ, щобы дописи свои писали по змозѣ правописію нашого дневника [бо писанѝ инакшою правописію треба поправляти и неразъ за-для того мѣщенье ихъ опѳзнюєсь], дальше, щобы писали по змозѣ выразно и не на обохъ сторонахъ папіеру [се для выгоды зецерѳвъ].

Одному зъ нашихъ Впов. передплатникѳвъ на провінціи. Пишете намъ:

„Недавна Ваша новинка въ справѣ передплатникѳвъ „Дѣла“ прикро насъ тутъ дѳймила и кѳлькохъ насъ розговорювало о тѳмъ въ нашѳмъ касинѣ. [Авторъ письма живе въ однѳмъ зъ бѳльшихъ мѣстъ провінціяльныхъ. *Ред.*] Мы не могли розумѣти, якъ можна „передплачувати“ часопись, читати ей цѣлый рѳкъ або й бѳльше, и — „залягати“? Того певно нѣгде въ другѳмъ народѣ нема, то зновъ наша галицко-руска спеціяльнѳсть. Можна бы ще допустити, що хтось завинить за мѣсяць, два, ну нехай за кварталъ, — але за пѳвъ року, або за цѣлый рѳкъ, ба й за бѳльше, то вже мусить выходити на тяжкій клопѳтъ выдавництва. Рахунокъ простый: Дневника выходить на рѳкъ 300 нумерѳвъ. За кождый нумеръ выдавництво мусить заплатити: 1 кр. стемпель + 1 кр. почтова марка + 1 кр. папѣръ = 3 кр., а за 300 нумерѳвъ 9 зр. Отже на передплатника, котрый не платить цѣлый рѳкъ, мусить выдавництво зъ своеи кишенѣ выдати готовыми грѳшми за стемпель, марку и папѣръ 9 зр., а за пѳвъ року 4·50 зр. А де-жь иншѝ выдатки: друкарня, роботники, хата, податокъ, и т. д.? А коли такихъ передплатникѳвъ, до котрыхъ выдавництво мусить ще докладати по 4·50 и по 9 зр., есть бѳльше число, то справдѣ можна розумѣти той клопѳтъ выдавництва, до якого Вы й признаєте ся. Сумно оно свѣдчить о нашихъ вѳдносинахъ. „Дѣло“ есть орґаномъ народовцѣвъ и взагалѣ Русинѳвъ патріотѳвъ, котрѝ бажають розвою своеи народности, — отже тѝ Русины зъ обовязку патріотичного повинни „Дѣло“ передплачувати, а яко передплатники повинни всѣми силами старати ся, щобы ихъ орґанъ мавъ бытъ вповнѣ обезпеченый, а не боровъ ся зъ фінансовыми клопотами. А се рѣчь не така трудна. Передплатники „Дѣла“ — то головно священики, урядники, учителѣ. Отже хто зъ нихъ зъ однои стороны почуваесь до обовязку передплачувати свѳй орґанъ, а зъ другои стороны маѳ выгоду читаючи его, — то вже для него 1 зр. 50 кр. мѣсячно або 4·50 зр. квартально не може бути такимъ выдаткомъ, щобы захитавъ его буджетъ. Священикъ, урядникъ чи учитель, коли вже не маѳ можности пѳслати передплату на рѳкъ, на пѳвъ року або й на кварталъ наразъ, може прецѣнь що мѣсяця, взявши зъ касы пенсію, вѳдложити 1·50 зр. и выслати за часопись. Розумѣѳ ся, що коли того не зробить и стягае пѳвъ року або й рѳкъ, то потому приходить ему трудно зложити все наразъ — и выходить прикра ситуація, на котрѳй тяжко терпить выдавництво, бо за честь, що мало черезъ рѳкъ передплатника Н. Н., мусить заплатити зъ своеи кишенѣ що найменше тыхъ 9 зр. Отже на нашу гадку адміністрація выдавництва мусить сю справу унормувати, а оно выйде не тѳлько въ користь выдавництва, але и въ користь самыхъ передплатникѳвъ...“

До повыщихъ слѳвъ Вашихъ, Впов. Пане, скажемо вѳдъ себе, що адміністрація нашого выдавництва и справдѣ взялась теперь до унормо-

ваня тои справы. Дотеперѣшна взглядность довела наше выдавництво до значныхъ стратъ, а допускана дальше, могла бы й подкопати бытъ выдавництва, котре стоить едино на передплатѣ и на тыхъ мало выдатныхъ инсератахъ. При взглядности нашои адміністрациі выдавництво зъ кôнцемъ кождого року мае на довжникахъ кôлька тысячь зр., а зъ того може й бôльша часть цѣлкомъ пропадае. А все то дѣсь зъ причины высыланя часописи на т. зв. „замовленье“. Замовляе часопись чоловѣкъ на становищи, о котрôмъ нема сумнѣву, що заплатити може, и обѣцюе, що незабавомъ пришле передплату. Отже въ довѣрію посылаесь ему. Минае кварталъ — вôнъ не платить, то адміністрація просить о передплату, бо инакше перестане высылати ся часопись. На те вôнъ вôдписуе, що памятае на передплату, дуже ему прикро, що доси не зложивъ, але незабавомъ пришле, а часопись просить дальше посылати. Отже посылаесь. Пôврôкъ минае, передплаты нема. И знов повтаряесь тая сама исторія: адміністрація взывае передплатника, — а вôнъ дуже перепрошуе, наводить якѣсь обставины, за-для якихъ передплаты прислати не може, а пришле зовсѣмъ певно по Новôмъ роцѣ. Минувъ Новый рôкъ, — передплаты нема. Адміністрація грозить въ часописи, що хто не пришле залеглостей, перестанесь ему высылати часопись. Нашъ передплатникъ мовчить не присылае грошей, анѣ вже не просить о дальшу присылку. Тогдѣ адміністрація шле до него письмо зъ жаданьемъ залеглости за три кварталы чи за цѣлый рôкъ. И наступае трояка евентуальнôсть: „замовившій“ передплатникъ або щось троха пришле, а за решту треба довго упоминатись, — або пришле все але зъ сердитою дописком, що позаякъ „адміністрація, здержавши ему часопись, оскорбила его, бо заявила тымъ, що вôнъ не гôденъ кредиту на 18 зр., отже часописи ему бôльше нехай не присылае“, — або по просту анѣ крейцаря не пришле, анѣ навѣть на десять письмъ не вôдпише. Того послѣдного сорта передплатникôвъ у насъ пôсля рокôвъ списаній цѣлій літаніи, а що найприкрѣйше, межи ними знаходить ся значне число людей на становищахъ и засôбныхъ... Пише ся до нихъ що року, а они и не обôзвуть ся, не уважаючи довгу за часопись такимъ довгомъ, котрый годить ся сплатити, — ба кобы хочь звернули то, що выдавництво выдало на марки, стемплѣ и папѣръ. Тутъ помôгъ бы хиба позовъ до суду. Зъ представленого Вп. Читателѣ нашій зрозумѣють, длячого адміністрація наша мусѣла взятись до унормованя справы передплаты, — а тѣшить насъ, що самій въ дѣйстнôмъ значѣню того слова „передплатники“ нашій узнають потребу такого унормованя, — якъ о тôмъ свѣдчить повысше наведене Ваше письмо. Справедливо кажете и мы самій прийшли до того пересвѣдченя, що се выйде на користь не лише выдавництва, але й самыхъ передплатникôвъ.

Надôслане.

ВСѢХЪ НАУКЪ ЛѢКАРСКИХЪ

Д-ръ Иванъ Орскій

б. елевъ асистентъ клініки хірургічнои проф. Рідігера и лѣкарь головного шпиталя у Львовѣ

ординуе въ **КОЛОМЫИ** — Ринокъ, дôмъ п. Кнеппера 4441

вôдъ 3—5; для бѣдныхъ вôдъ 8—9 рано.

Высокоповажаному Господину Омеляну Поповичеви, ц. и. инспекторовк шкіл народних і авторови новозапровадженого „Букваря“ в Буковині.

Ти освободив, дорогий Батьку,
Учителя і ученика від тяжкої муки.
Ти і хліборобови розпутав руки
До спішнійшой, лекшої праці і науки.

Твій Букварец, Добродію, так гарно зложений,
Що учителю при науці не остаесь що обяснати.
Взнім кождий слог мов з маминих рідних уст взятий:
Дитяти і учителю тепер вельми лекше працювати.

Засівай, Батьку, й далі Твое поле
Зерном правди і науки.
Дивись, як оно красно посходило
І землицю Буковини хорошо покрило!

Ми будемо пильненько доглядати,
Щоб оно гарно зацвило,
Твою щиру працю ревно підпирати,
Аби оно добре, добре пристигло.

Світи, Батьку, світи світло,
Бо вже і темні го прозріли.
Світи милим нашим дітем,
По зеленій нашій Буковині:
„Се відбиваесь в кождій рускій родині“.

Жий, дорогий Батьку, в честь і славу
Буковиньскій Руси на многі літа!
І дождись почути еще вскорі,
В совершенно селяньскім хорі,
Відголос в нашій зеленій Буковині —
Пісні: „Ще не вмерла Україна“.

Іля Мафтеів Ілюк, народний учитель.

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкôрѣ гладкôсть и знаменито пристае до лица. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вôдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарациі найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пôдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
Зъ Кракова	601	205	901	648	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненій означають нору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Вже печатае ся одинацятый выпускъ сочиненя пôдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушôвъ друку) або въ IV томахъ и укôнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускôвъ буде цѣна сочинена пôдвысшена на 10 зр.

4396 1—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**

професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ.

У о. Анатоля Долиньского

парома Якторова почта Словита

можна получити слидуючи сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-догматична. Сторôнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить **60 кр.**; въ пôвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихôвъ зъ додаткомъ **Рôкъ церковный.** Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр. зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Іисуса Христа. Цѣна 30 кр. зъ пересылкою почтовою. 4433 3—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя преведнкого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многопо лезнй.

Повѣсти О. Федьковича

ЧАСТЬ I.

Сторôнъ 1—78. **Цѣна 20 кр.** (съ пересылкою почт. 25 кр.)

Дôстати можна въ друкарни тов. им. Шевченка у Львовѣ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Выробы зъ гумы и кавчука 4331 37—?

гигієнічній, хірурічній, до плеканя недужихъ и для полôжаниць (Спеціяльности парискій пôдъ дискрецією) *высылае за послѣплатою:* Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимае вкладки на

КНИЖОЧКИ

и опроцентовуе ихъ по

4½% на рôкъ.

2219 108—?

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Для церквей

Для церквей

Для церквей

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєграфы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовій телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайній телєграфы домовій

цѣлій вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючій лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стаєнь, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елєментами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 36—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роббтня.

Илюстрований цѣнникъ даромъ и франко.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

заснованe на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, **розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.**

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и контракты заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшій сумы.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 17—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Пошукую домового учителя для дѣтей зô шкôлъ народныхъ. **Т. Кекишъ,** парохъ въ Дусановѣ, почта: Янчинъ. 4442 2—4

Димитрій Ковальскій

кравець мужескій

у Львовѣ, ул. Снярбкôвска число 19.

Принимае всякій замовленя на одяги цивільній, войсковій и для Всечестного Духовеньства. Выконуючи всякій роботы скоро, тревало и по цѣнахъ найприступнѣйшихъ надѣю ся, що Впов. Публика не вôдкаже менѣ и на дальше своихъ взглядôвъ. 4389

Зъ поважаньемъ

Д. КОВАЛЬСКІЙ.

РУ-

кавички всякого рода;

Бандажѣ руптуровій

и всякій выробы рукавичничій

поручае найдешевше

Павло Лянгнеръ

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львôвъ, улиця Галицка ч. 16.

МУЖЕСКУ

Безсильнôсть

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхôвъ молодости и розпусти, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстров. книга

Самоохорона д-ра Ретава

Россійске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескій силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.) 6—34 4391

Katalogе mit Probetakten über 4390 13—20

Wiener-Musik gratis

und franco

OTTO MAASS

Musikalien-Handlung

Wien, VI. Mariahilfer-strasse 91.

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продаe товариство Просвѣта по **1 зр.** замѣсть 3 зр.

ВЪ АДМИНИСТРАЦІИ „ДѢЛА“

улиця Баторія число 24

можна дôстати:

Въ оборонѣ чести — зъ нѣмецкого Г. Раймунда Цѣна зниж. 1·25 зр.
Дымъ — зъ россійского Ив. Тургенева Ц. зн. 75 кр.
Стефанъ Лаврентій — зъ англійского Едвардса Ц. зн. 1·35 зр.
Любовь убогого молодия — зъ французского Окт. Фейлета. Ц. зн. 60 кр
Новорôчній Дзвонки зъ англійского Кар. Дікенса Ц. зн. 30 кр.
Грошъ а праця зъ шведского Дядька Адама. Ц. зн. 1·60 кр.
Мѣщанске племя зъ нѣмецкого Ф Раймунда. Ц. зн. 60 кр.
Зъ великого Світа зъ французского Окт. Фейлета. Ц. зн. 40 кр.
Фромонтъ молодшій и Ріслеръ старшій зъ французского. Ц. зн. 90 кр.
Золотый чоловѣкъ зъ угорского Мавра Іокая. Ц. зн. 90 кр.
Два мѣста зъ англійского Кар. Дікенса. Ц. зн. 1 зр.
Батько Горіо зъ французского Бальзака. Ц. зн. 1 зр.
Князь Серебряный зъ россійского гр. А. К. Толстого. Ц. зн. 1 зр
Зъ чужихъ зѣльникôвъ. Збôрникъ повѣстокъ и оповѣдань. Ц зн. 70 кр.
Набобъ зъ французского Альф. Додета Ц. зн. 1·35 кр.
Батьки и дѣти зъ россійского Ив. Тургенева. Ц. зн. 1·20 кр.
Власными силами зъ нѣмецкого Вильгельмины Гилєрнъ Ц зн. 1·20 кр.
Великій Лôмъ зъ французского Юрія Онета. Ц. 2 зр.
Вина и кара зъ россійского Федора Достоєвского. Ц. 4 зр
Родина Бужгольцôвъ зъ нѣмецкого Ю. Стіндого. Ц. 1 зр.
Обломовъ зъ россійского И. А. Гончарева. Ц. 1 зр. 90 кр.
Низины зъ польского Елізы Оржешковои. Ц. 65 кр.
Безталанне сватанье образокъ зъ галицкого житя написавъ Василь Барвѣнокъ Цѣна 80 кр.
Мертвій душъ зъ россійского М. Гоголя (зъ портрет. автора). Ц. 1·80 кр

При закупкѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 231. Львовъ, Второкъ 13 (25) жовтня 1892. Рочникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских свят) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вѣвторокъ, и въ вѣвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлий рѣкъ	18 зр.	на цѣлий рѣкъ	24 зр
на пѣвъ року	9 зр.	на пѣвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлий рѣкъ	16 зр.	на пѣвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вѣльні вѣдъ порта. **Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вѣдъ одного стрѣчки инсератовой въ рубр. „Надѣсланє“ по 20 кр. а. в. **Поважні числять ся по 10 кр. вѣдъ стрічки.**

Часъ вѣдновити предплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. предплатникѣвъ, залягаючихъ зъ предплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Населенье словѣньске и словѣньскій товариства пращали уступаючого зъ свого уряду президента краевого въ Карнтіи бар. Вінклера походомъ зъ смолоскипами и серенадою. На его честь пѣднешено окликы жівіо и слава. — Судовый начальникъ въ Цілеи вѣдкидавъ словѣнскій подання, котрі выходили вѣдъ тамошныхъ нотарѣвъ. Справа оперла ся о высшій власти. Судъ апеляційный и міністеръ судовництва вѣдкинули зажаленя. Міністеръ судовництва гр. Шенборнъ заявивъ, що розпорядженье его попереднина дотычить лишь вѣдношеня судовъ зъ сторонами. Въ переписцѣ властей мѣжь собою языкъ нѣмецкій есть урядовымъ и длятого нотарѣ въ урядовыхъ зносинахъ зъ властями мусять его уживати.

Комітетъ австрійского епископату скѣнчивъ въ суботу свои наради. Сей комітетъ при кѣнци своихъ нарадъ выславъ письмо въ шкільній справѣ до вѣденьского архіепископа, кардинала Грушѣ, въ котрѣмъ заявивъ, що епископы завсѣгды стояли на сторожи сеи справы и нѣчого не занедбували, що бы могло выйти въ хосенъ католикѣвъ. Они неразъ звертали ся въ своихъ пастырскихъ письмахъ и зборныхъ меморіялахъ до вѣрныхъ, пропоручуючи имъ выховувати дѣти въ католицкѣмъ дусѣ та высылали свои зажаленя въ тѣй справѣ неразъ до правительства.

——

Köln. Ztg. оголосила нѣмецкій проектъ войсковый разомъ зъ мотивами правительства. Мѣжь иншими знаходять ся тамъ се, що черезъ рѣзні доповненя въ орґанізаціи число выправленыхъ воякѣвъ по 24 лѣтахъ вросте до 4,400 000, такъ що Нѣмеччина буде могла пѣдъ взглядомъ войсковымъ зрѣвнати ся зъ Францією. Армія россійска мимо того, все ще буде сильнѣйша. На мирній стопѣ въ Нѣмеччинѣ число войска буде выносити вѣдтеперь 492.000 воякѣвъ, а одноразовый выдатокъ на армію зъ причины ей вѣдьшеня, якъ заведуть ся нові предложеня войсковій, дойде до 66 міліонѣвъ. Въ пѣшѣмъ войску рѣшучо буде заведена дволѣтна служба.

——

Лондоньскій дневникъ Daily Chronicle помѣстивъ депешу зъ Риму, вѣсла котрои італійске правительсво мало заявити французскому кабінетови, що оно радо оголосило бы текстъ союзного договору зъ Австро-Угорщиною, але сего не може зробити зъ причины рѣшучого супротивленя ґр. Кальнокого. Сей трактатъ мав, вѣсла слѣвъ сеи депешѣ — отверто ґарантувати Італіи посѣданье Риму, ба вѣсть о тѣмъ застереженю роздразнила бы ватиканьскій престолъ. Круги добре свѣдомій справъ въ Римѣ вневняють, що донесенье Daily Chronicle выйшло вѣдъ сихъ елементѣвъ, котрі працюють въ интересѣ Франціи надъ выклинаньемъ непріязни Ватикану до потрѣйного союза. Се донесенье зовсѣмъ неправдиве, бо Італія не вела нѣякихъ переговорѣвъ зъ ґр. Кальнокимъ що-до оголошеня трактату, отже и австрійскій міністеръ справъ заграничныхъ не мавъ нѣякои нагоды высказати свѣй осудъ въ тѣмъ напрямѣ. Впрочѣмъ трактатъ не мав нѣякои постановы, вѣдносячои ся до Риму а навѣть и нема тамъ згадки о столици Італіи. Взагалѣ нѣхто зъ участникѣвъ потрѣйного союза не жадавъ оголошеня тексту, тожь не було и нѣякои причины занимати ся сею справою.

——

Бувшій міністеръ італійскій пос. Цанардельлі, одинъ зъ провѣдникѣвъ лѣвицѣ, выголосивъ выборчу бесѣду въ Изео, въ котрѣй кабінетови Джіоліттого высказавъ повне довѣрье и похваливъ его фінансову програму. Програма правительственна стремить до ощадности и справедливо вневняє, що було бы нерозумомъ, а навѣть злочиномъ супротивъ державы, въ справѣ выдатковъ на вѣйско обезсилати оружну силу власного краю, вѣдчасъ коли чужій державы такъ величезній удержують армія. Перейшовши на поле заграничної політики, бесѣдникъ обговоривъ вагу ґенуеньского торжества въ тѣмъ напрямѣ, що въ Ґенуи торжественно стверджено фактъ, що въ Італіи по-при вѣрне заховуванье мѣжнародныхъ аліянсѣвъ плекає ся також привязь и для иншихъ державъ. Головна цѣль союзѣвъ зъ державами середнои Европы миръ, котрого молода держава ита-

лійска дуже потребує, щобы могла забезпечити свою єдность и розвинути свои силы.

Письмо посла д-ра Т. Окуневского

въ справѣ еміґраціи зъ повѣтѣвъ Зальщицкого и Борщівского.

(Дальше.)

Мѣльниця, невеличке мѣсточко, розложилось на горѣ надъ самымъ Днѣстромъ. По тамтѣмъ березѣ проходжусь уже мѣжь чорно-бѣлыма стовпами россійскій караулъ.

Ставши такъ близько россійскои границѣ, я задумавъ тутъ головно розслѣдити, якъ ведесь россійска сторожа погранична супротивъ еміґраційного руху нашихъ селянъ, яній зносины нашихъ селянъ зъ загранницею, та вкѣнци дослѣдити евентуальній аґітаціи, котрі прецѣнь тутъ на пограничу мусѣли бы комусь власти въ очи. Додати ще мушу, що зъ Мѣльницѣ выйшло до Россіи таки до 50 душь.

У вѣдповѣдь на мои запыты я дѣставъ ось що:

— До Мѣльницѣ пріѣхавъ бувъ передъ нѣлькома днями начальникъ громады зъ одного села и оповѣдавъ, мовь-бы ему говоривъ одинъ пограничный капітанъ россійскій, що якась россійска княгиня въ Кавказу, своячка царя, запотребувала роботникѣвъ на своихъ посѣлостяхъ въ Кавказѣ и звернулась до россійскихъ властей, щобы ѣй було вѣльно забрати до себе на Кавказъ еміґруючихъ галицкихъ селянъ. Правительство пристало на се и теперь кождый салдатъ дѣстає за кожду голову по 40 копѣекъ, тому то россійскій салдаты такъ радо запрошують до себе нашихъ селянъ...

Очевидно, скѣлько на тѣмъ оповѣданю про кавказку княгиню правды, нѣхто менѣ не мѣгъ сказати, але натомѣсть я пересвѣдчивъ ся въ трехъ пограничныхъ мѣсцевостяхъ, а то въ Мѣльници, Худиковцяхъ и Устю епископскѣмъ, що салдаты справдѣ не лишь не спирали нашихъ селянъ, що переправляли ся на тамту сторону [а се до-теперь завсѣгды зъ строгостію робили], але навѣть заохочували ихъ до переходу черезъ мѣлкій теперь Днѣстеръ. Я чувъ достовѣрно зъ многихъ устъ, що салдаты вѣдзывались до нашихъ: „Пайді сюда — будешь хазяіномъ!“, „Нашъ царь добрый, любітъ мужіковъ“, „Пайдіте сюда, сколько вамъ удобно“. Показували такожь еміґрантамъ мѣсця, куды мають переправляти ся. Говорено менѣ такожь много про червонй та бѣлій хоругвы, котрі мали затыкати салдаты надъ небезпечными, а взглядно безпечными мѣлкими мѣсцями въ рѣцѣ, але въ тыхъ мѣсцевостяхъ, черезъ котрі я переѣздивъ, нѣхто не бачивъ такихъ хоругвъ надъ Днѣстромъ.

Тѣлько всего я довѣдавъ ся про аґітаціи зъ россійского боку. Розносилась була, правда, чутка, що жандармерія схопила десь надъ Днѣстромъ страшного аґітатора, котрый мавъ скликувати трубкою еміґрантѣвъ на тамтой бѣкъ. Я довѣдавъ ся въ Устю, що се бувъ лишь неборачиско дякъ зъ Горошовы, котрый мавъ ѣхати за якоюсь орудкою до Садагоры чи Черновець, та яківсь почтарь мавъ дати ему до направы почтову трубку. Такъ, станувши на березѣ Днѣстра, мавъ затрубити, на свое лихо, по човно на тамтѣмъ березѣ, а тутъ наша жандармерія схопила его яко аґітатора, перевела вѣдтакъ строгу ревізію въ его хатѣ въ Горошовѣй та й вѣдставила до Заставны, де вѣнъ до теперь сидить.

Вѣстка Dziennik-a Polsk ого, котру повторили були майже всѣ галицкій ґазеты, про застрѣленого жандарма въ Ґерманѣвцѣ, цѣлкомъ єсть неправдива. Въ тѣй околици лучило ся цѣлкомъ що иншого, але й то ще въ зимѣ. Якось въ лютѣмъ чи мартѣ переправили ся були два россійскій салдаты зъ тамтого боку до Устя епископского на забаву. Тутъ придыбала ихъ наша жандармерія и прнаретувала. Коли-жь нашъ жандармъ Карнасъ вѣвъ тыхъ скованыхъ салдатѣвъ до Борщева, одинъ зъ нихъ вырвавъ ся, хотѣвъ хопити [такъ толкувавъ ся жандармъ] за карабінъ, котрый нѣсъ по-при него наймленый селяниномъ, а за се жандармъ Карнасъ салдата застрѣливъ. Вѣдтакъ зложились устецкій селяне и поховали салдата. Другій салдатъ, скориставши зъ заколоту, утѣкъ черезъ лѣдъ на свій бѣкъ. Може бути, що зъ сего факту повстала згадана поголоска.

Переживаючій вѣдъ довшого часу въ Мѣльници и познакомленый добре зъ вѣдносинами повѣта п. К. звернувъ мою увагу на двѣ рѣчи, характеристичній въ тѣмъ повѣтѣ.

— „Нѣгде — говоривъ вѣнъ — не бачивъ я, щобы жиды такъ лукаво полювали на хлопскій спадщины, якъ тутъ, въ борщѣвскѣмъ повѣтѣ. Шарять они вѣдъ села до села и де лишь почують, що яківсь ґазда померъ а спадкоемцѣ мѣжь собою сварять ся и не можуть подѣлити ся грунтомъ, зараз тахцемъ пѣдходять необачныхъ селянъ, купують ихъ невыдѣлену частку, — розумѣвсь за нужденну цѣну, — вѣдтакъ зачинають зъ спадкоемцями процесъ, котрый очевидно выграють, и въ сей способѣ нищать усѣхъ спадкоемцѣвъ. Тожь въ нѣякѣмъ повѣтѣ не являє ся такъ часто интабуляція якихсь тамъ невыдѣленыхъ частинъ господарствъ селяньскихъ зъ декрету наслѣдства въ користь жидѣвъ, — якъ въ мѣльницкѣмъ повѣтѣ.

„Друга рѣчь: Зъ давенъ-давна продукувала Мѣльницина много анижу. Зъ морґа родило ся въ добрій рони и по чотири кѣрцѣ анижу, а корець доходивъ иногдѣ и до 18 зр. Та мѣльницкій жиды взяли ся на способъ. Почали спроваджувати зъ Россіи черезъ Козачѣвку анижъ въ половѣ. На граници западають яко пусту, не пѣдпадаючу пѣдъ цлову оплату полову, а тымчасомъ, спровадивши ей до Мѣльницѣ, нѣчь и день млынкують, и засыпують въ сей способъ россійскимъ анижемъ всѣ наши торги околичній. Очевидно, цѣна анижу черезъ се незвычайно упала и теперь стоить ледви 8 зр., а навѣть 7 зр. за корець. Розумѣвсь, що и продукція анижу мусѣла перестати...“

У стѣпъ Мѣльницѣ надъ самымъ Днѣстромъ розложилось невеличке село Худиковцѣ. Се село числить 1.027 душь, а вывандрувало зъ него въ однѣмъ тыждни ажь 94 душь. Се сконстатувавъ я у мѣсцевого священника. Я упросивъ сего-жь священника, о. Сербиньского, щобы пѣйшовъ зѣ мною по тыхъ хатахъ, зъ-вѣдки люде забрались до Россіи. Видъ тыхъ опущеныхъ нужденныхъ хатинъ справдѣ примрый и болюній. Одна малесенька цюпка, стѣны голій, въ черепну лишила ся дрѣбка тѣста до розчину та щѣтка до бѣленя — и тѣлько признаки, що тутъ колись була ґаздыня. Старій бабы ходять по-пѣдъ порожній хаты та плачуть за своими внуками, котрі имъ розводили старѣсть. Все робить вражѣнье, мовь-бы въ кождій хатѣ було по похоронахъ.

Зъ сусѣдныхъ хатъ выбѣгали противъ насъ зацѣкавленій дѣти. Личка въ нихъ пожовклій, черева пѣдъ нужденною сорочиною величезно надутій мовь бубны. На мій запытъ: що сегодня мати давала ѣсти? — вѣдповѣло майже кождe: борщъ та хлѣбъ, або бульбы.

Зѣйшовши ся зъ ґаздами, я почавъ умысно, кѣльно тутъ держать люде коровъ въ селѣ — и мы дорахувались [зъ выключеньемъ дворского обшару] — ледви сѣмь на 1027 душь... Менѣ прийшла на гадку ще недавна шумна дискусія соймова надъ поправою годівлѣ худобы та й ухвала выдатку по 30 000 зр. рѣчно на бугаѣвъ громадскихъ, за котрыхъ и сій нужденній халупники мусять платити, а яку они користь въ того будуть мати?!

Неврожай въ тѣмъ селѣ бувъ сими роками такъ великій, що люде приносили до дому зъ морґа ледви два мѣхи шулькѣвъ. Платня робѣтникѣвъ и тутъ 25 кр. на своѣмъ харчи въ самій найгорячѣйшій жнива, а теперь уже лишь 18 кр. И тутъ дають лише 15-тый, взглядно 16-тый снѣпъ та четвертый шульокъ безъ усего.

Кѣльканацять роднъ жило въ Худиковцяхъ до-теперь зъ рыболовлѣ, мѣняючи зловлену рыбку за миску муки. По шѣсть людей складали тутъ спѣлку та парами ходили зъ неводомъ на Днѣстеръ. Теперь грозою перейнмає ихъ вѣсть, що ц. к. староста борщѣвскій переказувавъ имъ, що вже не буде вѣльно ловити рыбу на Днѣстрѣ... Отъ и зновъ въ имени культуры краевои кѣльканацять роднъ въ однѣмъ селѣ — якъ не втече до Россіи або куды инде, то певно вымре..

Але не досыть ще сеи всеи нужды. Якъже-жь и тутъ не бути рустикальному банкови! Вѣнъ есть и робить свое. Н. пр. Грицько Тодорукъ позичивъ передъ кѣльканацяти роками 50 зр., дѣставъ на руку de facto 38 зр., а сплативъ сто кѣльканацять зр. Зъ тои сумы бувшій аґентъ банку рустикального въ Мѣльницѣ спроневѣривъ 60 зр., а коли Тодорукъ теперь зголосивъ ся до ґр. Борковского, щобы рату платити, то сказано ему, що ще виненъ 25 зр.

Теперь я зрозумѣвъ, що менѣ ще въ Мѣльници оповѣдано, за-для чого то худиковецкій еміґранты, перейшовши товпою Днѣстеръ и почувшись на другѣмъ боцѣ на тѣй вымаяченій „слободѣ“, пѣйшли въ танець, коло московского салдата, а той для заохоты имъ давъ двѣ сальвы зъ карабіна... Зрозумѣвъ я, длячого якась Ганка Фоглиньска въ Михалкова въ трема дѣтьми, переходячи обпухлыми вѣдъ девять лѣтъ ногами Днѣстеръ, „хрестилась, що вужду за собою лишає“.

Въ поворотѣ черезъ Залѣщики я довѣдавъ ся въ автентичного жерела, що буковиньске правительство дѣстало повѣдомленье вѣдъ россійскихъ властей, що всѣхъ нашихъ еміґрантѣвъ, спровадженыхъ до Каменца подѣльского, вѣдставить ся назадъ до Галичины, взглядно до Буковины. Если бы справдѣ россійске правительство такъ собѣ поступило зъ нашими еміґрантами — а зновъ наши власти, замѣсть облекшити имъ тяжкій хвилѣ розпуки, завданои имъ голодомъ и нуждою, позамыкали еміґрантѣвъ въ дѣтьми по арештахъ, якъ се до-теперь робить ся и на що заносить ся — то най же менѣ хтось скаже, де мы живемъ та чи мы люде чи звѣры?! Коли-жь противно россійске правительство або хтось тамъ инший въ Россіи постаравсь для нашихъ еміґрантѣвъ справдѣ о якій такій заробокъ и загибаючій тутъ зарѣбники сѣльскій розвѣдають ся про се [а що розвѣдають ся се певно, бо мѣжь ними, с. е. тыми, що уже туды выйшли а тыми, що ще тутъ остали, теперь навязують ся — и се цѣлкомъ природно — тайній зносины на березѣ Днѣстра, десь тамъ у лозахъ або въ якѣйсь хатчинѣ, — а я справдѣ запримѣтивъ мѣжь людьми поручь містичныхъ байокъ таножь досыть вѣрній информаціи про те, куды ихъ братя пѣйшли] — коли, якъ нажу, се гасло „на слободу“, подаване уже теперь зъ устя до устя, дасть имъ хочь въ части надѣю на хлѣбъ, а нашій селяне почують и зрозумѣють, що въ тяжкій хвили ждала ихъ тутъ въ конституційній державѣ свобѣдній, нужда економічна або й смерть зъ голоду, а тамъ хлѣбъ и „слобода“ — то пытаю ся: куды-жь мы тогдѣ зайдемо?

А прецѣнь — чи дасть хто сему вѣру, що коли я мавши нагоду ще пѣдчасъ своеи подорожи поговорити про еміґрацію зъ однымъ репрезентантомъ власти політичнои, — сей панъ зъ нечуваною певностію себе не признавъ нѣ крыхты правды за мною и за тымъ, що причиною еміґраціи есть крайна нужда нашихъ селянъ, а все твердивъ свое, що нашихъ селянъ просить ся на роботу а они зъ лѣнивства не йдуть, що въ его Королѣвцѣ кождый мужикъ держить собѣ корову въ стайни, словомъ, що все якъ найкрасше и найлѣпше, лише — мовлявъ — такъ всюды бувае: и бѣдній, але и богатій люде. Я ему кажу, що бачивъ села, де люде вже навѣть не ждуть зазыву до жнивъ на паньскій ланы, але одинъ напередъ другого бѣжить и прийма, що ласка паньска, — але мій панъ, репрезентантъ політичнои власти, не вѣривъ тому. Зъ такихъ жерелъ, — подумавъ я собѣ, — черпае наше правительство „автентичній“ вѣсти про нашу еміґрацію...

Зъ Худиковець поѣхавъ я нѣчью берегомъ Днѣстра до Устя епископского и тутъ зновъ узрѣвъ я мѣжь селянами ту саму нужду, той самъ бракъ заробку, бракъ землѣ, жалѣ на четвертый шульокъ, на примусъ интабуляційный, на грозячу заборону ловѣвъ рыбы, на примусъ шкільный... Той самои ночи, коли я ночувавъ въ Устю епископскѣмъ, въ 18 на 19 с. м., мало утечи до Россіи зъ Михалкова 16 а зъ Шупарки 30 людей. Зъ Устя я вертавъ черезъ Залѣщики вже просто домѣвъ.

(Конецъ буде.)

Справы краєвй.

[На скѣльки селяне користають зъ науки въ краевыхъ школахъ рѣльничихъ.]

Комунікать выдѣлу краевого въ тѣй справѣ такій:

Краева низша школа рѣльнича въ Ягольници мае на цѣли передо всѣмъ образувати и выховувати сынѣвъ селяньскихъ на способныхъ господарѣвъ практичныхъ, котрі бы въ будучности осѣли на селяньскихъ грунтахъ и могли своимъ примѣромъ причинити ся до пѣднесеня господарства селяньского.

Одинъ помимо заходѣвъ выдѣлу краевого и дирекціи школы доси ще дуже мало вголошує ся такихъ кандидатѣвъ, котрі бы покѣнчивши школу господарили на своихъ батькѣвщинахъ, бо засѣбнѣйшій селяне подѣльскій ще не вѣдчувають потребы образованя своихъ сынѣвъ въ рѣльничихъ школахъ.

Выдѣлъ краевый для заохоты до посыланя сынѣвъ селяньскихъ до рѣльничои школы поробивъ такъ великій полекшѣ, що сыны селянъ, маючихъ власній господарства рѣльній, будуть приймати до школы рѣльничои въ Ягольници передъ иншими кандидатами и дѣстануть, безъ огляду на ихъ станъ майна, безплатне удержанье (помешканье, постѣль, пранье и харчь), а такожь одягъ въ заведеню, на коштъ краевого фонду.

Зъ ученикѣвъ, котрі въ рр. 1890 и 1891 покѣнчили рѣльничу школу въ Ягольници есть 12 при бѣльшихъ господарствахъ; ті всѣ ученики були сынами людей менше засѣбныхъ, то-жь примѣстили ся въ дворскихъ службахъ.

Нема сумнѣву, що ще много лѣтъ уплыве, заки сыны нашихъ господарѣвъ грунтовыхъ будуть вступати до шкѣлъ рѣльничихъ лишь въ тѣй цѣли, щобы набравши фаховои науки, вернули на свою батькѣвщину та тамъ поступово господарили, а не якъ доси, щобы по покѣнченю школы приймали обовязки на бѣльшихъ господарствахъ.

Выдѣлъ краевый надѣе ся, що буде можна вже въ найблизшихъ рокахъ побачити змѣну на лѣпше въ тѣмъ напрямѣ. Господарѣ грунтовій пріѣздять до Ягольницѣ, щобы пѣзнати тамошну школу, а деякій правозять своихъ сынѣвъ зъ просьбою о принятье ихъ до школы.

Рады повѣтовій, що мають въ своѣмъ

складѣ значне число селянъ, повинні передо всѣмъ заняти ся щиро тою справою и старати ся вытолкувати засѣбнѣйшимъ господарямъ, що зроблять добродѣйство своимъ сынамъ, а вѣдтакъ и ихъ наслѣдникамъ, коли будуть старати ся примѣстити ихъ въ краевѣй низшѣй школѣ рѣльничѣй, де не лишь вивчать ся практично поступового господарства, але и морально будуть выховані та выобразовані.

Рѣвно-жь товариства рѣльничѣ и „кулка“ рѣльничѣ могли бы поучати господарѣвъ про значѣнье краевыхъ низшихъ школъ рѣльничихъ, призначеныхъ для селяньскихъ сынѣвъ, и причинити ся до скоршого досягненя цѣли, вказанои на вступѣ. До сен цѣли може причинити ся такожь вплывъ вандрѣвныхъ учителѣвъ.

НОВИНКИ.

— **Звычайнѣ загальнѣ зборы товариства „Родина“ въ Коломыи** вѣдбудуть ся вѣ второкъ дня 1 н. ст. падолиста о годинѣ 5-ѣй пополудни. Порядокъ дневный: 1. отвореньe зборѣвъ; 2. справозданьe выдѣлу; 3. выбѣръ комісіи контрольнои; 4. выбѣръ предсѣдателя, его заступника, пятьохъ членѣвъ выдѣлу и двохъ заступникѣвъ; 5. внесеня комісіи контрольнои; 6. внесеня выдѣлу и членѣвъ. На выпадокъ недостачѣ комплету вѣдбудуть ся зборы того-жь дня о 6-ѣй годинѣ безъ огляду на число присутныхъ членѣвъ. При тѣй нагодѣ выдѣлъ „Родины“ просить своихъ членѣвъ о выровнанье залеглостей бодай въ части, бо товариство маe рѣзнѣ выплаты. — За выдѣлъ „Родины“ *Ильницкій* голова. *Добряньскій* за секретаря.

— **„Справедливымъ жалемъ“** называe Gazeta Przemyska пѣднесену въ „Дѣлѣ“ справу семинарія учительскои въ Самборѣ, котра нѣбы то утраквістична навѣть зъ „характеромъ рускимъ“, а на будынку, де она мѣстить ся, навѣть не дали написи руском побѣчь польском! Gazeta Przemyska, навѣвши въ цѣлости нашу статейку, замѣчae вѣдъ себе: „Терпкій замѣтъ, але правдивый. Що-жь, коли нашимъ партикулярнымъ політикамъ здаесь, що навѣть шільды рускѣ грозять истнованю польскости. Слаба вѣра въ себе!“

— **Польонізація рускихъ школъ.** Окружна ц. к. рада школьна въ Сяноцѣ рѣшеньемъ своимъ зъ 29 н. ст. серпня с. р. ч. 1033 назначила Казимиру Бабкувну учителькою при народнѣй школѣ въ Тирявѣ-сольнѣй, въ котрѣй то школѣ выкладовымъ языкомъ есть языкъ рускій. Пѣсля постановъ дотычного школьного закона, повинна згадана учителька попередъ всего мати вѣдповѣдну кваліфікацію, — тымчасомъ панна Казимира Бабкувна сама скѣнчила ледви шесту клясу выдѣловои школы зъ мѣрнымъ успѣхомъ, а о языцѣ рускѣмъ не маe она зовсѣмъ нѣякого понятя, бо она языка руского нѣколи и нѣгде не вчила ся. Громада Тирява-сольна, дѣзнавшись о тѣй противозаконнѣй постановѣ ц. к. окружнои школьнои рады въ Сяноцѣ, постановила просити ей о вѣдкликанье свого рѣшеня, а закимъ то не наступить, постановила дѣтей до школы не посылати, и рѣвночасно просила окружну раду школьну о замѣну тои учительки, не розумѣючои нѣ однои буквы по руски, иншою учителькою не кваліфікованою. Однакъ нѣ на першу, нѣ на двѣ дальшѣ такѣ просьбы, ц. к. окружна рада школьна въ Сяноцѣ зовсѣмъ не вѣдповѣла и панна Казимира Бабкувна якъ сидѣла такъ и сидить въ школѣ дармо, бо родичѣ, самѣ Русины, и руско кат. обряду, своихъ дѣтей не посылають до школы по просту длятого, що учителька не въ силѣ зъ дѣтьми на ихъ языцѣ порозумѣти ся. А прецѣнь громада на удержанье своеи школы поносить значнѣ жертвы и маe право щобы ей дѣти користали зѣ школы.

— **Холѣра.** Въ Краковѣ не було нѣякого занедужаня анѣ случаю смерти на холеру вѣдъ 22 н. ст. жовтня. — Въ Подгуржу занедужала Марія Хованець, котра ходила коло своеи 3-лѣтнои сестрѣнцѣ Анны Садликъ, помершои на холеру. Бѣльше нѣхто не занедужавъ анѣ не умеръ. — Въ Пѣскахъ великихъ пѣдъ Краковомъ занедужало 19 людей а 6 умерло. Прочѣ недужѣ мають ся лѣпше. — До Русовець, въ повѣтѣ краковскѣмъ, привезено недужого личмана зъ Торуня, Кнапика, котрый вскорѣ умеръ. — Wiener Abendpost констатуe урядово першій случай холеры азійскои у Вѣдни, а то у Фльорідсдорфѣ занедужавъ дня 22 н. ст. жовтня (въ суботу) 23-лѣтный вѣзникъ Дркаль и умеръ въ недѣлю. Проф. Вайхсельбавмъ сконотатувавъ при секціи холеру. Померший Дркаль бувъ послѣдными часами безъ занятя и безъ всякого заосмотреня. Ночѣ переводивъ на човнѣ на Дунаю. Зголошено такожь дальшѣ пѣдозрѣнѣ два случаѣ, одинъ въ Донавфельдъ, де померла 10-лѣтна дѣвчина, а другій въ найлюднѣйшѣй части мѣста, на Леопольдштадтѣ.

— **Вѣдъ Щирця** доносять, що въ громадѣ Островѣ, лежачѣй пѣдъ самымъ мѣсточкомъ, дѣють ся великѣ непорядки. За-для близькости мѣста моральнѣсть въ тѣй громадѣ дуже упала, бѣльшѣсть громадянъ пересиджуe цѣлыми ночами по щирецкихъ шинкахъ и веде гуляцке житье, выправляючи бійки и сварнѣ. Суть то звычайно люде, не маючѣ господарствъ а жиючѣ лише зъ легкого заробку. Середъ тои товпы неробѣвъ выробила ся якась зависть до маючихъ господарѣвъ и скоро лише въ осени зачнуть наповнятись стодолы розпочинають они свое ремѣсло и палять одну стодолу по другѣй. Доси згорѣло въ сѣмъ роцѣ вже 12 стодѣлъ, а виновникѣвъ ще не вѣднайдено. Зверхнѣсть громадска безрадна, бо кождый боить ся прогнѣвити якого гультая, щобы его въ ночи не пустивъ зъ дымомъ.

— **Президентъ Буковины бар. Кравсъ** объѣхавъ зъ совѣтникомъ Фекетимъ границю Буковины вѣдъ Россіи межи Онутомъ а Добронѣвцями, а кѣцманьскій староста Захаръ выконуe на мѣсци всѣ за ряджена президіи якъ найенергічнѣйше, придушуючи и спиняючи еміграцію. До вѣденьскихъ дневникѣвъ доносять зъ Черновець, що въ пограничныхъ повѣтахъ рускихъ видко выразно вплывъ Россіи.

— **Клюбъ урядникѣвъ почты и телеграфу у Львовѣ** устроюe въ четверъ 27 н. ст. жовтня въ сали Frohsinn у [въ готели Жоржа] концертъ при участи панѣ Збѣржховскои и Стружецкои та капельмайстра п. Кесовского и орхестры 55-го полку. Програма добѣрна и богата: орхестра, хоръ мужескій, соля [панѣ Збѣржховска вѣдспѣвae арію зъ „Гуґенотѣвъ“ Маербера и „Циганьску пѣсню“ Варламова], квартетъ, гра на скрипцѣ и віольончели. Початокъ о годинѣ $7\frac{1}{2}$. Вступъ для членѣвъ 30 кр., для чужихъ впровадженыхъ членами 40 кр. Крѣсла для панѣ и особъ старшихъ.

— **Нещастнѣй случаѣ въ Борислави.** Въ копальняхъ воску земного въ Борислави лучили ся сими днями два нещастнѣ случаѣ. Одинъ роботникъ, въ наслѣдокъ выбуху набою динамітного потерпѣвъ такъ значнѣ скалѣченя, що мусѣли ему вѣдоймити руку, а крѣмъ того утративъ одно око. — Иншого роботника засыпала земля, що обѣрвала ся зѣ зводу пѣдземного хѣдника.

— **Самоубійство.** Германъ Базель, учитель въ Новоселици на Буковинѣ, терпѣвъ вже вѣдъ довшого часу на сильный бѣль головы, котрый его такъ знеохотивъ до житя, що вѣнъ рѣшивъ вѣдобрати собѣ житье. Въ тѣмъ намѣрѣ замкнувъ ся вѣнъ въ своѣй малѣй комнатѣ, поливъ нафтою сѣнникъ и рѣчи, а вѣдтакъ пѣдпаливши се погибъ въ полумѣни.

— **Дирекція почтъ** оголошуe: До краѣвъ окупованыхъ заборонено перевозити зъ Галичины и Буковины тѣ предметы: шматы, старѣ сукна, старѣ линвы и шнуры, уживану постѣль и бѣлье, свѣжѣ овочѣ, зеленину и ярину; дальше рыбы не замкненѣ въ бляшаныхъ пушкахъ, такожь сырѣ продукты звѣрячѣ, кавяръ, уживанѣ, порожнѣ мѣшки вѣдъ цукру и збѣжа, вкѣнци всѣ тѣ пересылки, до котрыхъ опаковання ужито не зовсѣмъ нового полотна, або не новои матеріи. Натомѣсть знесено заказъ довозу пачокъ и пересылокъ фрахтовыхъ до Болгаріи, а заборонено на дальше лише довѣзъ живности и рѣзного рода матерій. Призначенѣ до Болгаріи пачки и пересылки фрахтовѣ, не обѣймаючѣ забороненыхъ предметѣвъ будуть пѣддавати ся десінфекціи.

— **Новѣй золотѣй грошѣ** по 20 коронъ стали вже курсувати на Угорщинѣ. Минувшои суботы оголошено оповѣщенье міністерства фінансѣвъ, зъ котрого выходить, що вже вѣдъ того дня зачинають тѣ монеты курсувати. Оповѣщенье то управильняe заразомъ и вымѣну дотеперѣшныхъ краевыхъ и заграничныхъ золотыхъ грошей на золотѣ монеты по 20 коронъ. Грошѣ тѣ буде вымѣнювати въ мѣру запасѣвъ будапештеньскій головный урядъ значковый и урядъ для замѣны металю. До вымѣны будуть приймати ся: кремницкѣ и австрійскѣ дукаты, двацять, десять и пять-франкѣвки, выбивинѣ въ Австріи, Франціи, Італіи, Швайцаріи, Бельґіи, Монако, Румуніи и Сербіи; дальше штуки по двацять, десять и пять марокъ и наконець анґлійскѣ суверены. Вымѣна маe вѣдбуватись въ такѣмъ вѣдношеню: За кільо дуката (мѣшаного золота) буде платити ся 3224 коронъ и 4 сотики; за кільо франкѣвъ (мѣшаного золота) 2944 кор. и 76 сот.; за кільо марокъ (мѣшаного золота) 2944 кор. и 77 сот.; за суверены 3002 кор. и 45 сотякѣвъ. Тотѣ грошѣ, котрѣ треба буде доплатити дрѣбными понизше 20 коронъ, абы выровнати замѣну, будуть платити ся австрійскою валютою т. е. старыми грѣшми.

— **Зъ Долины.** Маю честь повѣдомити Впов. Публику, що Дирекція товариства взаимныхъ обезпечень „Днѣстеръ“ у Львовѣ именувала мене своимъ аґентомъ на повѣтъ судовый Долина и охрестнѣсть. Поручаючи ся ласкавымъ взглядамъ Вповажаноі Публики, заявляю, що есмь готовъ служити въ справахъ обезпеченя кождого часу и радо удѣляю всякихъ пояснень. — Зъ высокимъ поважаньемъ *Леонт. de Василькович Витвицкій*, секретарь магістрату и аґентъ „Днѣстра“ въ Долинѣ.

— **Великій процесъ о спадщину** переводивъ ся теперь въ Празѣ и тревавъ цѣлый мѣсяць. Ґр. Вальдштайнъ, померший 1891 року, звѣстный пяница, записавъ бувъ своимъ урядникамъ Вайнельтови и Кляйндорферови 400.000 зр. Родина помершого хотѣла звалити завѣщанье и доказувала, що оба згаданѣ урядники вплывали на ґрафа въ хвилях браку свѣдомости на него въ той опосѣбъ, що ґрафъ поробивъ тѣ записы на шкоду родины. По переведенѣй розправѣ увѣльнивъ судъ Вайнельта и Кляйндорфера вѣдъ обжалованя и признавъ завѣщанье важнымъ. Публика приймила здсудъ окликами „славно“ и устроила увѣльненымъ овацію на улици.

— **Снѣги въ Россіи.** Зъ симбірскои ґубернія доносять, що тамъ въ послѣдныхъ дняхъ упавъ такъ великій снѣгъ, що засыпавъ всѣ дороги и зелѣзницѣ. Зелѣзницю зъ Сизраня до Вязмы засыпало такъ, що кѣлька поѣздѣвъ зелѣзничихъ застрягло въ снѣгу и треба ихъ було розкопувати. Мѣжь иншими засыпало окремый поѣздъ, котрымъ ѣхавъ вел. кн. Николай Николаевичъ. Поѣздъ мусѣвъ вѣдъ рана до вечера стояти въ снѣгу, закимъ его люде розкопали.

— **Сѣрники подорожѣють.** Часописи вѣденьскѣ доносять, що сима днями вѣдбувъ ся у Вѣдни зъѣздъ австрійскихъ фабрикантѣвъ сѣрникѣвъ и що на нѣмъ ухвалено завязати ring, такій самый, якій завязали властителѣ броварѣвъ, и пѣдности цѣну сѣрникѣвъ.

— **Третя самостѣйна дирекція руху** зелѣзниць державныхъ въ Галичинѣ маe бути отворена — якъ довѣдуe ся Kurjer Lwowski — въ Станиславовѣ вѣдъ дня 1 сѣчня 1893. Сими днями мала запасти дотычна ухвала въ міністерствѣ торговлѣ по порозумѣню зъ ґенеральною дирекціею зелѣзниць державныхъ. Тѣй новѣй дирекціи пѣднадали бы лѣнія давнои зелѣзницѣ черновецкои. Управителемъ новои дирекціи мавъ бы бути Альфредъ Ельснеръ, дотеперѣшный першій заступникъ директора у Львовѣ.

— **Mensa academica.** „Стѣлъ академичный“, о котрѣмъ мы онодги доносили, розпочавъ вже выдавати обѣды студентамъ университету вѣденьского. Льокаль може помѣстити наразъ 110 особъ, находить ся въ сутеренахъ, а щобы забезпечити его вѣдъ вогкости выложено стѣны ґумою. Щобы омынути натовпу заборонивъ сенатъ продавати въ академичнѣй кухни напитки и заказавъ курити тютюнъ. Студентскѣ горла, якъ звѣстно, широкѣ, тожь довше якъ пѣвъ годины не годнѣ они высидѣти и выносять ся роблячи мѣсце другимъ. Доси зголосило ся около 500 студентѣвъ, а позаякъ число се досыть значне то зголошеня будуть приймались лише до 1 н. ст. падолиста.

— **На фондъ дяківського товариства греко-кат. епархіи перемыскои** зложили: Впр. о. М. Прухницкій деканъ и парохъ зъ Турки 1 зр., о. К. Лодиньскій зъ Либохоры 1 зр., о. А. Кордасевичъ зъ Росохача 1 зр., о. Гр. Поляньскій зъ Высоцка нижного 1 зр., о. М. Хомишинъ зъ Беньовы 1 зр., о. С. Саламонъ зъ Комарникъ 1 зр., о. В. Кобздай зъ Яблѣнки выжнои 1 зр., о. М. Куновскій зъ Кривки 1 зр., о. В. Гинилевичъ зъ Шумяча 50 кр., о. И. Солтикевичъ зъ Ботельки выжнои 1 зр., о. І. Шайдицкій зъ Гнилои 1 зр., о. В. Ясеницкій зъ Прислопа 1 зр., о. В. Кордасевичъ зъ Висоцка выжного 1 зр., о. С. Бачиньскій зъ Турочки 1 зр., о. А. Добряньскій зъ Яблонова 1 зр., о. В. Бачиньскій зъ Лосинця 1 зр., п. Андрей Осуховскій властитель дѣбръ зъ Высоцка выжного 1 зр., п. А. Шурма зъ Куличкова 20 кр., разомъ 16 зр. 70 кр. За сій дары, котрѣ умѣщено въ щадниці Перемыскѣй, складae выдѣлъ товариства дяківского ласкавымъ Вп. Дателямъ сердечну подяку! — *В. Чернецкій* основатель и предсѣдатель товариства.

— **На погорѣльцѣвъ въ Хохоневѣ** прислали на мои руки: Впов. о. Теодоръ Савула парохъ зъ Дмитровичъ 1 зр. и Н. Н. зъ В. 2 зр. За тѣ жертвы складаю въ имени нещастныхъ щиру подяку. — *Иванъ Яковскій* въ Хохоневѣ, почта Болшѣвцѣ.

— **Зъ симъ числомъ „Дѣла“** розсылae ся Впов. Читателямъ Цѣнникъ товарѣвъ Народнои Торговлѣ у Львовѣ.

— **Дрѣбнѣй вѣсти.** Межи стаціями зелѣзничими Тухлею и Славскомъ переѣхавъ поѣздъ коня. Колеса льокомотивы вѣдтяли коневи голову и поѣздъ мусѣвъ задержатись. — Новый Санчь буде обходити 8 н. ст. падолиста 600-лѣтну рѣчницю свого основаня Вячеславомъ, королемъ ческимъ. — На галицкихъ зелѣзницяхъ огрѣвають ся вже вѣдъ двохъ днѣвъ ваґоны. — Продажу спеціяльныхъ тютюнѣвъ у Львовѣ (Spezialitätentrafik) одержавъ купець львѣвскій Билиньскій, стрыечный братъ президента зелѣзниць державныхъ — Въ Черновцяхъ померъ Иванъ Войнаровичъ, посолъ буковиньского сойму зъ мѣста Серета, въ 76-ѣмъ роцѣ житя. — Въ Парижи померъ дня 22 н. ст. жовтня Альбертъ Мільйо, редакторъ Figara и звѣстный драматичный писатель франціускій. Мільйо умеръ маючи 56 лѣтъ а бувъ сыномъ журналіста, одного зъ основателѣвъ часописи Petit Journal.

Именованя, перенесеня, конкурсы и пр.

— **Именованя.** Контрольоръ почтовый въ Черновцяхъ Кассіянъ Соневицкій именованый управителемъ почти въ Сучавѣ. — Д-ръ Освальдъ Цінґерле Сумереберґъ, приватный доцентъ на университетѣ въ Градци именованый надзвычайнымъ професоромъ нѣмецкого языка и літературы для университету въ Черновцяхъ.

— **Перенесеня.** Намѣстникъ перенѣсъ конценіста намѣстництва Пшибильского зъ Ярослава до Чорткова а практикантѣвъ концептовыхъ Зенона Глажевского зъ Турки до Старогомѣста и Винк. Вичковского зъ Камѣнки до Залѣщикъ. — Дирекція почтъ и телеґрафѣвъ перенесла асистента почтового Алойс. Чижека зъ Ярослава до Тарнова.

— **Конкурсы.** Окружна рада школьна въ Бѣбрцѣ розписуe конкурсъ на посады учительскѣ: въ Бертешовѣ, Мільбасѣ, Шоломыи, Репеховѣ, Водникахъ, Жабокрукахъ, Бородичахъ, Девятникахъ, Дроговичи, Гранкахъ-Кутахъ, Городищи цетнарскѣмъ, Городищи королѣвскѣмъ, Юшкѣвцяхъ, Ляшкахъ долѣшныхъ, Ланахъ, Любешцѣ, Вѣльхѣвци, Оришкѣвцяхъ, Пятничанахъ, Пѣдгѣрцяхъ, Рудѣ, Сернякахъ, Станкѣвцяхъ, Стрѣлкахъ, Сухровѣ, Стрѣлискахъ старыхъ, Вовчатичахъ, Вербици, Залѣсцяхъ, Воловѣмъ и Соколѣвцѣ; дальше на 3 посады старшихъ учителѣвъ въ Бѣбрцѣ и на двѣ посады старшихъ учителѣвъ въ Вѣбрцѣ и Ходоровѣ та на посады молодшихъ учителѣвъ: въ Бѣбрцѣ, Стрѣлискахъ новыхъ, Березднѣвцяхъ, Звенигородѣ, Глѣбовичахъ великихъ, Старѣмъ селѣ, Выбранѣвцѣ и Миколаевѣ. Поданя вносити треба до 15 н. ст. падолиста.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 25 жовтня. Рада державна скликана на 5 падолиста.

Будапештъ 25 жовтня. Въ угорскѣй делеґаціи ведуть ся розправы надъ войсковымъ буджетомъ. Интерпельовано міністра щодо загаданого побѣльшеня числа воякѣвъ въ компаніяхъ пѣхоты, що-до бездымного пороху и що-до реорґанізаціи инжініріи.

Петербургъ 25 жовтня. Говорять, що наслѣдникъ престола маe заручитись зъ другою донькою грецкого короля Маріею.

Атины 25 жовтня. Правительство розѣслало до своихъ представителѣвъ заграничныхъ обѣжникъ въ справѣ румуньского спору.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. І. Дуд. зъ Фирл. Заплачено на сей рѣкъ до серпня. — **Вп. Т. Кек. зъ Дус.** Намъ прийде за сей рѣкъ ще 7 зр. — **Вп. В. Насаль. зъ Явор.** Одержали; прийде намъ ще 10 зр. — **Вп. В. Небыл. зъ Перег.** Прийде намъ ще 2 зр. — **Вп. А. М. зъ Крец.** Одержали, а остало ще 22 зр. — **Вп. А. Бил. зъ Корн.** Намъ прийде за сей рѣкъ ще 14 зр. — **Вп. І. Абрис. зъ Кос.** Всего заплачено за сей рѣкъ 5 зр. 50 кр., то прийде намъ ще 12 зр. 50 кр., позаякъ присланѣ 10 червня 5 зр. вписано яко залеглѣсть за рѣкъ 1891. — **Вп. Л. Свч. зъ Угриня.** Ще нѣ!

Надѣслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНѢТКИ. Сей пластеръ не мѣстить нѣякихъ шкѣдныхъ субстанцій и дѣлae скоро, певно и лагѣдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Аптика „пѣдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуeсь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѣвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репараціи найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Словарь руско-нѣмецкій

Евгенія Желехѣвского.

Знижена цѣна 6 зр.

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Календарь Просвѣты

на рѣкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дѣстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вѣрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЪ

поручae

найлѣпшѣ перфумы и воды тоалетнѣ

вѣдзначенѣ 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Millefleurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львѣвска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, вдсвѣжаючого и довготревалого запаху, до скрапляня одягѣвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бѣльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска вдзначae ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бѣльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвѣйна и вода левандово-амброва суть загально уживанѣ до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскѣ знаменитѣ. Фляконики по кр. 15, 20, 25, 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Сукенницѣ ч. 20; въ Черновцяхъ: Рынокъ ч. 2. 3747

Димитрій Ковальскій

кравець мужескій

у Львовѣ, ул. Скарбкѣвска число 19.

Принимae всякѣ замовленя на одяги цивільнѣ, войсковѣ и для Всечестного Духовеньства. Выконуючи всякѣ роботы скоро, тревало и по цѣнахъ найприступнѣйшихъ надѣю ся, що Впов. Публика не вѣдкаже менѣ и на дальше своихъ взглядѣвъ. 4389

Зъ поважаньемъ

Д. КОВАЛЬСКІЙ.

СКЛАДЪ КАВЫ

АРТУРА КОСЦИЦКОГО

пѣдъ назвою 2227

„СІРІЮСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

вхѣдъ такожь зъ улицѣ Тихои

поручae лишь найлѣпшѣ роды Цейлонъ, Мокку и Американьску, по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуe въ мѣсци $\frac{1}{2}$ кільо 1 зр., на провінціи $4\frac{3}{4}$ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

хась зъ Миколою, повернула до Кавунôвъ, и знôвъ наче передъ нею стало пекло, куды ѣй треба було вертатись.

Прийшла вона до хаты, хотѣла одчинити дверѣ, дверѣ не одчинялись. Кавуниха прокинулась, выйшла на двôръ, догадалась, що Нимидора на улици, и заперла дверѣ засовомъ.

Нимидора сѣла на присьпѣ и заплакала, потôмъ подумала, встала и пôшла на причôлокъ. Тамъ бувъ приставленый на горище товстый дручокъ, по которому кури лѣзли на сѣдало. Нимидора, обнимаючись объ стѣну руками, полѣзла на горище по дручку. Дручокъ зôгнувъ ся и трохи не переломивъ ся. Легко й прудко, якъ та коза, вона вхопилась за кôнець сволока, выскочила на сволокъ и крадькома полѣзла по горищи. Одна курка кыркнула зъ просоня. Нимидора спустила ногу на драбину и налапала ногою купу колючокъ. Кавуниха обвѣшала всѣ щеблѣ колючками. Нимидора поколола собѣ руки й ноги и почала злѣзати въ сѣни по дверяхъ. Вона стала великими пальцями на дверѣ, налапала ногою клямку, легôсѣнько скочила на землю, вбѣгла въ хату, впала на лаву и заснула, навѣть не дрѣмавши.

Въ недѣлю вдосвѣта Кавунъ вставъ, выйшовъ у сѣни, глянувъ на драбину, обквѣтчану колючками и крикнувъ на всѣ сѣни, ажь Кавуниха й Нимидора прокинулись.

— На бѣсового батька ты отсе заквѣтчала колючками драбину, неначе молоду до вѣнца! — крикнувъ вôнъ до жѣнки.

— Чого це ты розносивъ ся зъ чортами до службы? Перехрести попереду лоба! Хиба не чуешь, що до церквы дзвонять? — обôзвалась зъ хаты Кавуниха.

Нимидора вхопила нухоль зъ водою та швиденько дала драла на двôръ умыватись.

— На те завѣтчала драбину, щобъ твоя наймичка не бѣгала до хлопцѣвъ на улицю, — промовила Кавуниха.

— А хочь бы й побѣгла на улицю... Абы дѣло робила. Хиба-жь и ты дѣвкою не бѣгала на улицю?

— А не бѣгала...

— А вже-жь не бѣгала! Якъ той хортъ плигала черезъ тыны та черезъ перелазы.

— Я була хозяйска дочка, а Нимидора наймичка. Коли найняла ся, то нехай держать ся хаты, а то яка зъ неи буде робота въ день? Куняти-ме надъ роботою цѣлый день.

— Чи вже-жь ты отсе въ ночи бѣгала зъ заступомъ за колючками?

— А хочь-бы й бѣгала, що тобѣ до того? Чого це ты все оступаешь ся за нею, наче вона твоя жѣнка? Я понабиваю на щебляхъ голокъ та шпильокъ, не то що колючокъ навѣшаю...

Кавунъ замовкъ. Кавуниха сцѣпила губы та все зъ-коса поглядала на Нимидору, не говорячи до неи й слова.

— Не можна менѣ до тебе на улицю выходити, — говорила Нимидора Миколѣ въ недѣлю въ вечерѣ.

— Буду слати до тебе въ осени старостбвъ, коли такъ; одначе батько й мати хотять мене сіви осени оженити.

Нимидора почервонѣла и трохи не зомлѣла. Вона почала готувати рушники й одклала грошѣ на скриню.

Прийшла осѣнь. Панъ оповѣстивъ, щобъ весѣля справляли на селѣ разомъ однои недѣлѣ, а хто опізнить ся, то буде справляти въ другій разъ, черезъ мѣсяць. Старый Джеря й Джериха знову почали вговорю-

вати сына женитись сіеи осени и слати сгароствъ до багачки Варки.

— Не хочу я сватати Варки, — сказавъ Микола, — бо маю собѣ дѣвчину на примѣтѣ.

— Кого-жь ты, сыну, маешь на примѣтѣ? — спытала мати.

— Нимидору, Кавунову наймичку.

— Яку це Нимидору — вона не вербовска! — сказавъ батко.

— Вона, тату, въ присѣлка, сирота, и вже давно служить въ Кавунвъ.

— Якъ же мы будемо брати въ свою хату невѣстку, коли мы про нен нѣчого й не чули? — ажь крикнула Джериха, — може вона якась приблуда, бурлачка. Чи то мало теперь вештаеть ся по сахарняхъ тыхъ бурлакъ!

Синъ почервонѣвъ и розсердивъ ся.

— Вы, мамо, може й не знаете, а я ѣѣ добре знаю: красчон одъ нен дѣвчины нема въ цѣлому нашому селѣ.

— Ой Господи милосердный! — крикнула Джериха й руки опустила, згадавши, що багачка Варка не буде ѣѣ невѣсткою, — такъ, сыну, не можна свататись. Якъ же таки можна, не спытавшись броду, та въ воду!

— Про мене, мамо, спытайте броду. Не будете жалкувати на Нимидору: вона дѣвчина здорова, робоча, бо цѣлый вѣкъ була въ наймахъ, а въ наймахъ не можна сидѣти, згорнувши руки. Ѣѣ дядько живе въ присѣлку Скрипчинцяхъ.

Батько слухавъ мовчки и перегодя промовивъ:

— Коли ты хочешь ѣѣ сватати, то мы попереду

про нен розпытаемо въ добрыхъ людей, а тамъ, про мене, й сватай, коли вона здорова й не ледащица.

Стало ся такъ, якъ хотѣвъ сынъ: передъ Покровою вонъ заславъ до Нимидоры старостовъ. Одного дня старосты обмѣнялись хлѣбомъ, а другого дня Нимидора й рушники подавала.

Передъ Покровою Джеря зъ сыномъ пошовъ до скрипчиньского пана просити, щобъ вонъ згодивъ ся пустити Нимидору зъ Скрипчинцѣвъ. Въ Скрипчинцяхъ бувъ свій панъ та щей небагатый. Вонъ мавъ только одинъ присѣлокъ и зъ великою неохотою пускавъ дѣвчатъ за-можъ въ чужи села. Джеря просивъ, благавъ, але все те нѣчого не помогло. Панъ сказавъ, що выпустить Нимидору только тодѣ, якъ зъ Вербовки яка-небудь дѣвка выйде за-можъ въ Скрипчинцѣ. Миколи выйшовъ одъ пана нѣ живый, нѣ мертвый. Вонъ прийшовъ до дому, не промовивши нѣ одного слова, ходивъ цѣлый день, опустивши голову. Якъ бы могъ, вонъ, здаетъ ся, задушивъ бы пана своими руками.

Вже прийшла осѣнь. На селѣ почались весѣля. Въ церквѣ вѣнчалось разомъ десять паръ молодыхъ. Нимидора стояла въ церквѣ, а въ нен сльозы текли по лици та капали на намисто.

На Миколине щастя одинъ скрипчиньскій парубокъ посватавъ вербовску дѣвчину. Скрипчиньскій панъ згодивъ ся одпустити Нимидору. Вся сѣмя въ Джеринѣй хатѣ наче ожила. Джериха готувалась имъ весѣлю. Нимидора наче знову на свѣтъ народилась.

Старый Петро Джеря вдягъ ся въ нову свиту, по звычаю затикувъ за пазуху пляшку горѣвки, взявъ хлѣбъ подъ пазуху, и пошовъ зъ однымъ старостою до батюшки торгувати вѣнчання. Батюшка у Вербовци бувъ молодый и загнавъ уже плату за требы.

Джеря прийшовъ, поцѣлувавъ батюшку въ руку, поклавъ на стѣлъ хлѣбъ, поставивъ пляшку, и почавъ пытати въ батюшки, скѣльки вѣнъ схоче за вѣнчання.

— Даси десять карбованцѣвъ.

— Батюшко! и помилуйте й пожалуйте! Я чоловѣкъ убогій. Де менѣ въ свѣтѣ взяти десять карбованцѣвъ? Нехай буде три карбованцѣ!

— Не можна! Теперь и для насъ часъ трудный: все подорожчало, — сказавъ батюшка. — Даси вѣсѣмь карбованцѣвъ...

— Єй Богу, не можу, багато! Нехай уже буде нѣ по моему, нѣ по вашому: нехай буде чотири карбованцѣ.

Батюшка не згодивъ ся.

Джеря взявъ пляшку и хлѣбъ та й пѣшовъ въ хаты. Вѣнъ постоявъ у сѣняхъ, пошептавъ ся въ старостою, та й зновъ вернувъ ся въ хату.

— Ну, що скажешь, Петре! — обѣзвавъ ся батюшка въ другои хаты.

— И помилуйте й пожалуйте! Треба грошей и на весѣля, и на подушне. Єй Богу, багато для мене! Нехай буде пять карбованцѣвъ. Ци вже й Богъ такъ велѣвъ!

Батюшка подумавъ и згодивъ ся.

Джеря закотивъ полу свиты, засунувъ руку въ кишеню, вытягъ зъ вѣдтѣль бѣлу хусточку, въ червоными пружками, вывязавъ зъ узла пять карбованцѣвъ и поклавъ на стѣлъ. Потѣмъ вѣнъ наливъ чарку и почастувавъ батюшку. Батюшка выпивъ самъ и наливъ по чарцѣ Джерѣ й старостѣ. Вони выпили, довго приказуючи надъ чаркою, попращались и пѣшли до дому.

Нимидора подякувала Петрови Кавунови и пішла въ пресѣлокъ до дядька: въ дядька мали справляти весѣля.

Старый Джеря й собѣ готувавъ ся до весѣля. Вінъ купивъ десять вѣдеръ горѣвки: вісѣмь вѣдеръ взявъ у жида за готовій грошѣ, а два вѣдра узявъ на-боръ.

Микола просивъ батька одослати нільна вѣдеръ до Нимидорвного дядька: вінъ знавъ, що въ Нимидоры нема грошей и що ѣй дядько не покладе свого шага на весѣля.

Въ недѣлю після вѣнчання йшла зъ церкви Нимидора, вся въ квѣткахъ, въ стрѣчкахъ, зъ вышиванымъ рушникомъ у рукѣ, здорова, весела й щаслива. Кругомъ неи вились дружки и спѣвали весѣльныхъ пѣсень. Прямо зъ церкви вона пішла зъ дружками до попа, до пана, а потімъ до Джерѣ. Янъ углядѣла ѣй Джерѣха, якъ побачила ѣй повне румяне лице, высокій зрістъ, то забула нивѣть на той часъ про багачку Варку. *Після обѣда* въ Нимидорвного дядька на застеляному столѣ стояло сосновe гільце, обквѣтчане колосками вівса, калиною та барвінкомъ. На столѣ лежавъ здоровый коровай, обтыканый голубами, позолоченымы сухозолітною; кругомъ коровая лежали шишки. На посадѣ сидѣла Нимидора, спустивши очи до долу, а кругомъ стола сидѣли дружки и спѣвали весѣльныхъ пѣсень. Въ хатѣ було повнісѣнько людей. Дѣти стояли на лавиахъ, на полу, навѣть на припѣчку. Дружки спѣвали, а Нимидора плакала. Вона згадала свою покійну матѣрь.

— Якъ бы була жива моя покійна мати, въ мене коровай бувъ бы бѣлѣщій, и рушники не були-бъ такій простій, й одежа на менѣ була-бъ не така убога. Не такъ выряжала-бъ мене въ дому мати, якъ виряжае дядина.

Передъ вечеромъ прийшовъ молодый зъ боярами,

свашнами та свѣтилками. Нимидорѣ стало веселѣще, а все-таки ѣй думна лѣтала коло могилы своєи матери. Въ-вечерѣ дружки почали розплѣтати Нимидорѣ носу й заспѣвали сирбцькихъ пѣсень, янъ дочка нѣбы розмовляе съ покбйною матѣрю, просить матѣрь встати зъ домовины та подивитись на свою дитину, а мати одказуе, що земля надавила ѣй груди, що вона вже не встане зъ домовины, а тбльки набѣжить надъ селомъ бѣлою хмаркою, впаде дрббнымъ дощемъ и гляне зъ высокого неба на свою дорогу дочку. Нимидора почала прощатись зъ дядькомъ та зъ дядиною, згадала свою матѣрь, згадала свое сирбцтво, свбй важкій вѣкъ у наймахт, и такъ заплакала, що за слѣзами й свѣта не бачила.

Въ вечерѣ смеркомъ одвезли молоду въ Верббвку. Якъ переѣзжала молода черезъ верббвську греблю, хлопцѣ наставили кулѣвъ, наклали соломы й запалили. На другихъ кутнахъ, де були весѣля, такъ само йшла перезва, скрбзь по селу палало полумя. Усе село нѣбы палало перезвою, бо все село гуляло на весѣлѣ. Въ близькихъ селахъ думали, що въ Верббвцѣ пожежа.

Другого дня, въ понедѣлокъ не було й панщины. Все село гуляло на весѣлѣ. На Нимидору надѣли Миколину шапку, на шапку поклали довгу червову стрѣчку и повели молодыхъ до попа скрывати. За молодыми йшли музики, за музиками йшли чоловѣки та молодицѣ. Ввесь попбвъ двбръ бувъ залитый народомъ, бо въ той часъ разомъ привели скрывати усѣхъ молодыхъ зъ села. Въ кожному кутку двора грали музики, танцювали молодицѣ, доки не вывели зъ поповои хаты молодыхъ. Потбмъ приданки заспѣвали, музики заграли. Народъ рушивъ зъ двора. Пбднявъ ся таній галасъ, крикъ, що вже не можна було розббрати, де спѣвають, а де граютъ. Тбльки решета гули та брящали, та подекуды середъ

галасу й шуму выскакували дуже тонкі жѣночі голосы. За дворомъ народъ розсыпавъ ся на всѣ путки по-надъ Раставицею, и голосъ музикъ, и спѣвъ молодиць почавъ одрѣзнятись одинъ одъ другого, и ще довго було чути музики то спѣвы мѣжь вербами та мѣжь хатами.

Въ Джериной хатѣ цѣлый день грали музики, цѣлый день пили та закушували. Выпили всю горѣвку та ще й не стало, выѣли цѣлу дѣжку солоныхъ огѣрковъ, цѣлу дѣжку капусты, поѣли ввесь хлѣбъ, всѣ паляницѣ. Старый Джеря вытрусивъ усѣ кишенѣ, ще й до жида на заставу однѣсъ свій кожухъ.

Въ-вечерѣ по-пѣдъ дворами ѣздивъ осавула на кони и загадувавъ усѣмъ на панщину до току. Крикъ осавулы давъ знати людямъ, що празникъ скѣнчивъ ся. Всѣ почали розходитись до дому. Джерина хата опорожнилась.

Въ-вечерѣ въ Джериній хатѣ блищавъ каганець. Джериха й Наминдора кинулись прибирати въ хатѣ й перемывати посуду. Весѣлный чадъ выйшовъ у всѣхъ зъ головъ. Джеря й Джериха на воли передумували, скѣльки вони вытратили грошей на весѣля. Треба було заплатити жидови, заплатити подушне, нашатнувати другу дѣжку капусты. Грошей не було нѣ копѣйки.

— А що, стара, будемо робити? Чимъ будемо оплачуватись? — промовивъ батько.

— Змолотимо та продамо половину хлѣба. Хвалити Бога, хлѣбъ уродивъ.

— А янъ не стане хлѣба, що будемо ѣсти? — сказавъ батько.

— То заробимо; хиба-жь не маємо рукъ, чи що? — обізвавъ ся сынъ.

— А коли-жь мы його заробимо? хиба за тією панщиною похопишь ся завобити! — сказавъ батько.

— Бодай ту панщину чортъ забравъ собѣ до пекла! — промовивъ сынъ.

Мати знову згадала Варку, згадала дуже легку Нимидорину скриню и скоса глянула на Нимидору. Нимидора поралась въ чужій хатѣ, проворно та якось незручно. Въ высокому очіпку, въ вѣтчастій здоровій хустцѣ на головѣ, вона стала молодицею ще вища й показнѣйша. Ѣй чимале лице стало нѣби більше й видатнѣйше. Чорні бровы змалювались на широкому лобѣ, навѣть при неясному свѣтлѣ одъ наганця. Въ тихони та доброи свекрухи десь узяли ся гострейкі назурѣ та й высунулись, наче зъ мягкахъ котячихъ лапокъ.

Задумавъ ся батко, тяжко зітхнувши, задумавъ ся молодый Микола. Задумалась мати. Тільки Нимидора була щаслива. Вона нѣби знайшла свою рідну матѣрь, свого батка, свою хату. Вже для неи не треба було більше поневѣрятись въ наймахъ у чужихъ людей.

— Лягаймо, невѣстко, спати, бо завтра треба въ-досвѣта вставати та на панщину поспѣшати, — сказала мати, стаючи передъ образами и починаючи хреститись.

Погасло свѣтло въ хатѣ. Вкрыла нічь убогу хату, убогихъ безталанныхъ людей.

II.

Другого дня зъ'ѣхало сонце, а Джерина сѣмя вже й посъ'ѣдала и вышла на лавщину. Батько съ сыномъ пъ'ѣшли на лавеский тъ'ок молотети, а мати съ невѣстскою пъ'ошли лавеьней конопле тѣпати.

Тъ'ок був за лавьеним садкомъ въ кънцѣ села и вганявъ ся далеко въ чисте поле пъ'одъ гору, обеспаный ровомъ, обсаженый высокими роскъ'ошными тополями. Ввесь тъ'ок, бъ'ольше явъ на пъ'овъ версты, був заставляный скиртами. Дванайцять довгихъ-предовгихъ скиртъ пшеницѣ стояло вздовжь тову; дванайцять скиртъ жита стояло впоперекъ. Скирты ярены, сжереды соломы тулилесь по закутнахъ, якъ дрѣбнѣй вѣнцѣ мѣжь здоровымъ товаромъ.

День був ясный, сонняшный та теплый. Стояло бабине лѣто. На дворѣ стояла засуха. Небо сиѣло, явъ лѣтомъ. Сонце ходило на небѣ низько, але добре припѣкало косымъ промѣнямъ. Легкій вѣтеръ ледви ворушивъ ся. Надъ полемъ миготѣло марево. Половина листя на вербахъ вже пожовкла, але на тополяхъ, на осокорахъ листъ зеленѣвъ, явъ середъ лѣта. Якъ бы не листя въ садахъ, то можна було-бъ подумати, що на дворѣ не бабине, а правдиве лѣто. Тъ'ольки зелена низьна озимина другомъ року нагадувала про осѣнь. На дворѣ ѣшло павутиня. Все сине небо було нѣбы засно-

ване бѣлымъ, якъ пухъ, легкимъ, якъ шовковѣ нитки, павутинямъ. Проти сонця павутиня блищало та сяло, наче легка лѣтня бѣла хмара порвала ся на небѣ, розпала ся на нитки, на тонкѣ пасма та й полетѣла на землю. Павутиня летѣло пучками, нитками, клубочками, починками; то гнуло ся въ великѣ дуги, то мѣцями стояло просто рѣвными, якъ очеретъ, стеблами. Воно обснувало тополѣ, вербы, стѣжки, тыны, грало ся на вершечкахъ садовъ, гойдало ся коло хрестовъ на церквѣ, и зновъ летѣло та летѣло, хто його зна' де воно брало ся.

Въ тову гуменный вылѣчувавъ спопы для ножного молотника. Довгими рядами стояли молотники на тову, наче закопанѣ по поясъ въ жовтѣй соломѣ, и махали цѣпами. Цѣпы блищали на сонцѣ. Курява стояла надъ токомъ, наче займала ся пожежа.

Микола молотивъ поручь зъ батькомъ.

— А що, музико! выгравай цѣпомъ пѣсля свого весѣлля! — жартували чоловѣки зъ Миколою.

Микола глянувъ на незлѣчнѣ скирты, задумавъ ся и спытавъ у батька.

— На що одному чоловѣкови такъ багато хлѣба? Господи! чи вже-жь вѣнъ поѣсть отсе все?

— Ты-бъ, сыну, мовчавъ. Дивись, онъ недалеко стоять гуменный; вѣнъ почуе, то ще й панови скаже.

— Коли-бъ намъ, тату, хочь десяту частку одніси скирты! ото-бъ мы були щасливѣ! — зновъ промовивъ Микола.

— Ей, сыну, мовчи! Борони Боже, якъ панъ довѣдаеть ся про твои речи...

Микола замовкъ, а його думка не замовкла. Доки вѣнъ бувъ парубкомъ, такѣ думки и въ голову йому не приходили. Теперь вѣнъ мавъ жѣнку, и якъ йому хотѣлось, щобъ Наумдора була щаслива, щобъ и вѣнъ бувъ

щаслывый та робывъ самъ на себе, а не на чужихъ людей.

Заразъ за токомъ, коло самого паньского садка молодыцѣ на сонци были й тѣпали коноплѣ. Мѣжь ними Микола вибознавъ Химидору, вибознавъ ѣѣ по высокому рôвному зросту, по новôй квѣтчастôй хустцѣ на головѣ. Йому хотѣлось пôти до нея, хочь ласкаве слово промовити, хочь подывитысь на нея, та гуменный стоявъ надъ душою. Ондечки выѣхавъ и самъ панъ Бжозовскій на кони, въ чоботахъ зъ блискучими довгими холявами, зъ гарапникомъ у руцѣ, въ чорному ярлыку на головѣ.

— Коли мы, тату, перемолотимо отсй скирты? — знову спытавъ Микола.

— А тодѣ, якъ помремо, — сумно одказавъ батько, — а якъ цй змолотимо, то Богъ уродыть другй, може ще довшй.

Микола задумавъ ся и зъ усіи силы такъ уперѣщивъ снопа, що рыпця лопнули и биякъ одскочивъ.

— А ну, сыну, цѣпомъ батька по лысынѣ! — закричали молотныки, смѣючись.

Старый Джеря й Микола ледви встигли змолотыти свою частку до вечера. Въ-вечерѣ Химидора зъ Джерихою принесли въ рядныхъ одважене паньске прядиво. Кожнôй молодыци, дѣвчынѣ, навѣть дѣвчынцѣ паны накидали прясти по два пôвмôтки. Якъ не ставало прядива, то молодыцѣ мусѣли докладати свого.

Въ довгй зимовй вечоры та въ-досвѣга въ Джерихôй хатѣ горѣли трѣски на припѣчку въ челюстяхъ. Коло печи Джериха та Химидора сидѣли и пряли паньске прядиво. Микола стоявъ коло лежанки и мнявъ ногами коноплѣ. Порохъ одъ конопель, одъ мичодъ тягъ ся въ комынъ, неначе дымъ. Молода Химидора пряла и спѣвала. Вона була зовсѣмъ щаслива. Теперь вже вона

не наймичка, живе въ своїй хатѣ. Пѣсня сама наверталась на ѣѣ думку.

Микола нивувъ коноплѣ, сѣвъ на лавѣ и задумавъ ся. Вонъ думавъ про те, на що його Нимидора пряде не собѣ и йому на сорочки, а комусь инчому...

Минула зима. Настало лѣто, настали й жнива. Почала ся спека. Жито, пшениця й овесъ, все разомъ поспѣло й посохло. Люде вирыли панъский ланъ и хапали панске жито, а людске стояло на пни. На панъскому лану стояли полукопки рядами. На людскому поли не видно було нѣ снопа.

Микола зъ батьномъ одбули три днѣ панщины, а на четвертый пошли жати свое жито, не вважаючи на те, що осавула зъ вечора знов загадувавъ на панщину, на згонний днѣ. Тій згонний днѣ, що вся громада повинна була одробляти то за чередника, то за титаря, то за янійсь выгаданый паномъ шарварокъ, панъ складавъ саме на жнива, коли було багато роботы. Людске жито вже сыпалось, а осавула все загадувавъ на панщину на панъскій ланъ.

Микола, замѣсть панъского лану, выйшовъ на свое поле; вонъ стрѣвъ ся зъ людьми и тыхъ намовивъ жати свое жито. Тольки що вони зайняли постатѣ, одъ панъского лану на кони летѣвъ до ихъ осавула.

— Чому вы не йдете на ланъ, сякій такій! — крикнувъ осавула.

Всѣ мовчали. Микола оббзвавъ ся:

— А тымъ, що мы вже одробили панщину, — сказавъ вонъ.

— А згонний днѣ хиба забувъ! — знов крикнувъ осавула и знов налаявъ Миколу.

— Згонний двѣ одробимо въ осенѣ; онъ подирись

наше жито вже сыплеть ся! Черезъ день, черезъ два воно вже великне, — промовивъ Миколa.

Всѣ женцѣ стояли мовчки. Въ ихъ рукахъ наче заклякли жменѣ жита та серпы. Всѣ поглядали то на осавулу, то на Миколу.

Осавула замахнувъ ся на Миколу нагайкою. Миколa одскочивъ у жито, пôднявши серпъ у гору.

Осавула круто повернувъ коня и поскакавъ на паньскій ланъ.

— Боже мôй милосердный! — крикнувъ старый Джеря, — що-жь отсе мы наробили? Буде-жь теперь намъ!

Деякрѣ чоловѣки довязували снопы, деякрѣ рушили до паньского лану. Коли на поли появивъ ся, нѣбы птиця, паньскій баскій кôнь. На кони сидѣвъ панъ Бжозовскій и лупивъ коня нагайкою. Осавула ледви встигавъ бѣгти за нимъ и немилосердно толочивъ жито.

Всѣ люде стояли, якъ укопанѣ, познимавши шапки. Бжозовскій прилетѣвъ, крикнувъ якъ несамовитый на людей, кинувъ ся до Миколы и почавъ його перѣщати нагайкою. Всѣ люде позабирали клунки зъ хлѣбомъ и потягли ся на паньскій ланъ. Панъ звелѣвъ привести ихъ усѣхъ въ-вечерѣ на економію. На економіи ихъ усѣхъ выбили рôзками, выбили Миколу, выбили навѣть старого Джерю передъ очами його сына.

Микола выйшовъ за паньскій двôръ и грôзно показавъ кулакъ, обернувшись до паньского двору. Старый Джеря йшовъ, низько опустивши голову. Обидва вони мовчки пôшли до дому.

Дома вони про все розказали про все Джерисѣ й Нимидорѣ. Мати и невѣстка почали плакати.

Пышно выкотивъ ся новый мѣсяць зъ-за горы и освѣтивъ яснымъ свѣтомъ Вербôвку. Всѣ вербы було

видко, якъ у день. На дворѣ стало ясно, хочь голки вызбирай. Сѣмя повечеряла и сидѣла мовчки на присьпѣ.

— Ходѣмо, Нимидоро, жати жита! — промовивъ Микола, — а вы, тату й мамо, лягайте спати. Якъ пропаде жито, що мы будемо зимою ѣсти?

Нимидора встала, знайшла серпы, и вони обоз рушили на поле. Все поле жовтѣло проти мѣсяця якъ у день высокимъ житомъ та густою пшеницею. Все тѣло въ Миколы болѣло й щемѣло, болѣла й душа його, та вонъ мусѣвъ гнути спину. Нимидора кинулась на жито зъ серпомъ, якъ огонь на суху солому, и такъ працювала, такъ швидко жала, якъ огонь швидко ѣсть суху солому.

Высоко покотивъ ся мѣсяць на небѣ. Микола зъ Нимидорою склали два полукопки жита и пошли въ село. Вся Вербовка въ хатами, зъ вербами, була нѣбы мертва. Въ селѣ по улицяхъ, мѣжь густыми рядками вербъ йшли двѣ живѣ душѣ, йшли мовчки, тихо, неначе сунулись двѣ мары, то порынаючи въ густой тѣни подъ вербами, то выходячи на ясни плямы, розкиданѣ по дорозѣ, де бѣлѣли, якъ снѣгъ, ихъ сорочки.

Зъ того часу панъ мавъ на примѣтѣ Миколу и звавъ його бунтовщикомъ. Осавула не разъ кричавъ на Миколу, що вонъ бунтуе всю громаду въ селѣ. Самъ Микола дуже змѣнивъ ся. Бувши парубкомъ, вонъ смѣливо дививъ ся всѣмъ въ очи, бувъ веселый, говорючій, любивъ часомъ пожартувати; теперь вонъ похнюпивъ голову внизъ, рѣдко смѣявъ ся, переставъ жартувати, а часомъ було, якъ кине на кого жартовливымъ словомъ, то нѣбы огнемъ впече. Вонъ почавъ страшно ненавидѣти панивъ.

Паньскій хлѣбъ бувъ уже выжатый: все поле було

вкрыте копами, якъ небо зорями, а людскій хлѣбъ стоявъ, похилившъ ся й навѣть вже сыпавъ ся.

Зобравъ Джеря свій хлѣбъ; половину склавъ у стожокъ, а половину змолотивъ на харчь. Прийшовъ жидъ за грошми; Джеря мусѣвъ везти хлѣбъ на базаръ, продати и заплатити жидови грошѣ та выкупити кожухъ. А тутъ треба було годувати панськи качки. Весною на економіи панъ роздавъ на кожну хату по двайцять качечихъ яецъ, а въ осени кожна хозяйка повинна була привести на економію двайцять качокъ. На качку давали въ економіи по гарцеви зерна, але качка за лѣто здохла-бъ, а не прохарчувалась бы тымъ гарцемъ. Люде мусѣли годувати качокъ своимъ зерномъ.

Настала осѣнь. Нимидора вачѣпляла за нѣжки на коромесло десять паръ качокъ и однесла на економію.

Въ осени Нимидора мала вже дочку. Пѣшла баба до попа по молитву.

— Яке имена давъ пѣпъ? — спытала Нимидора въ бабы, — може й моѣй дочцѣ давъ таке чудне имена, якъ менѣ?

— Нѣ, давъ имена Любка, — сказала баба.

Третього дня породѣля вже встала зъ постелѣ и поралась коло хаты. Старый Джеря й Микола були на панщинѣ. Проѣзъ дворъ ѣхавъ конемъ осавула, заглянувъ у дворъ и вглядѣвъ на дворѣ Нимидору. Вѣнъ скочивъ въ коня и вбѣгъ у дворъ.

— А чомъ ты, суча дочка, отсе й доси не выходишь на панщину! — крикнувъ осавула и вдаривъ Нимидору нагайкою по спинѣ.

Нимидора крикнула и залилась слѣзми.

Въ мене родилась дитина; ще-жъ сьогодня тѣлькы третій день! — ледви промовила вона черезъ сльозы.

Ч. 232. Львôвъ, Середа 14 (26) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додаток „**Бібліотека найзнаменитших повѣстей**“ выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургъ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		на границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта

Поодинокe числo коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовои въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числить ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Вôдповѣдь на пытанье въ ч. 227 „Дѣла“: „чи для Русинôвъ въ Галичинѣ истнують законы?“

[Письмо зъ Подôля.]

Вел. допысуватель зъ Тернопôльского ставить пытанье: чи истнують для Русинôвъ въ Галичинѣ законы? Пôдъ тымъ написомъ наводить два факты: одинъ зъ ц. к. староства въ Теребовли а другій зъ староства въ Тернополи. Въ фактѣ першôмъ староство въ Теребовли, на поданье Стефанія Станиславы Козачковои въ заявленьемъ, що намѣряе перейти въ латиньского обряда на обрядъ греко-кат., рѣшае, що переходъ не позволеный, бо законъ въ 25 мая 1868 В. з. д. ч. 49 и въ 18 сѣчня 1869 В. з. д. ч 13 дозваляе переходъ зъ вѣры на вѣру, але не зъ обряду на обрядъ. Въ фактѣ знов другôмъ староство тернопôльске на заявленье Якима Явного зъ Ходачкова, що намѣряе перейти зъ обряда греко-кат. на обрядъ латиньскій, рѣшило пôдъ днемъ 18 сѣчня с. р., що его заявленье приймае до вѣдомости, — и намѣстництво се затвердило.

Але то факты неодинокій. Якъ староство тернопôльске, такъ зробило и староство збаражске, котре повѣдомило пароха въ Пальчинцяхъ пôдъ днемъ 13 червня 1881 р. ч. 3508: „Na podstawie art. 6. ustawy międzywyznaniowej z dnia 25 Maja 1868 Nr. 49 D. pr. p. i reskryptów ministerialnych z 7 Lut. 1870 l. 184 przyjąłem deklaracyę Agapii Marko urodzonej w r. 1849 w Palczyńcach z rodziców Pawła i Jadwigi o zmianie obrządku grecko unickiego na obrządek rzymsko kat., o czem gr. k. Urząd parafialny w myśl art. 6 powołanej ustawy zawiadamiam. — *Karcki* c. k. starosta.“

Въ тыхъ фактахъ мѣстить ся и вôдповѣдь на поставлене пытанье достаточно ясно, що законы толкують ся такъ, якъ коли треба: инакше для латинянъ а инакше для Русинôвъ.

Рѣчи такъ практикують ся не вôдъ нинѣ, але вôдъ самого часу того, коли Русины зъ Польщею прийшли въ зношеня. Не споминати о часахъ давныхъ Казимира III, Ягайла, Жигмонта III и др., коли то церкви обертали на латинскій костелы, добрами церквей и єрархія руснои вѣнували костелы и латиньскій єрархіи; коли цѣлій громады змушували дѣдичѣ до переходу на латинізмъ; коли руснй народъ не выймаючи й руснихъ священикôвъ, для ксьондзôвъ латиньскихъ десятины платити мусѣвъ, а выключеньемъ зъ церкви, и то на синодахъ, якъ въ Красноставѣ 1643 р., грозили тымъ, котрій бы говорили, що десятины платитись не належить; коли й самій єрархи якъ архіеп. Сулимовскій р. 1583 зневаживши чинно руских священикôвъ въ церквѣ Успеньскôй въ навечерію Рождества вôдъ престолôвъ повыганявъ вихъ; коли Домінікане въ Сздоровѣ до гробôвця замкнули були руского священника за те, що въ латиньску велику пятницю въ своѣй церквѣ звонити поважився. Таній бувъ станъ руснои церкви передъ унією. Якій же бувъ по унія?

Коли перетяганье уніятôвъ на латиньство практикувалось надъ всякій мѣры, выдавъ папа Урбанъ VIII. буллю въ дня 7 лютого 1624 р., въ котрôй заказує переходъ зъ греко-кат. обряду на обрядъ латиньскій. Латиньске духовеньство въ шляхтою и королемъ умѣло той заказъ заразъ переробити и вже 7-го липня того жь року самъ папа обмежавъ той заказъ лише до особъ священичихъ. Папа Венедиктъ XIV. въ буллы „Etsi pastoralis“ приказувавъ настôйчиво, щобы обряду не змѣняти, але хто тымъ журивъ ся? Противно, все робили ся представленя вôдъ латиньского клира въ рôзнôмъ напрямѣ, абы вôльно було уніятôвъ на латиньство переводити, — латинізувати не переставано. Латиньскій клиръ уважавъ свôй обрядъ все лучшимъ, а справдѣ бѣлымъ крукомъ въ латиньскôй єрархіи бувъ архіеп. Янъ Спарбекъ, котрый, признаючи греко-кат. обрядови его права, хотѣвъ на-правду згоды, — та стягнувъ на себе нарѣкання наслѣдникôвъ своихъ.

Іосифъ II. якъ и Леопольдъ II. выдали декреты, ставляючи на рôвнѣ обряды въ Галичинѣ, але у латиньского духовеньства декреты не мали ваги, бо самъ архіеп. В. Сѣраковскій настававъ не тôлько на первеньство обряду латиньского по-надъ обрядъ греко-кат., але й на цѣлковите усуненье греко-кат. обряду. Кôлько заходôвъ робивъ той архіеп. Сѣраковскій противъ утворена капітулы руснои, говорять акты и наводити ихъ завело бы за далеко.

За намѣстництва гр. Голуховского утворено у всхôдній Галичинѣ 14 новыхъ латиньскихъ посадъ душпастирскихъ, — а зъ-вôдки взялись парохіяне? Чи прийшли зъ Кракова, чи зъ Варшавы? Куды тамъ! — то прозеліты, попереганій на обрядъ латиньскій въ вѣрныхъ обряду греко-кат.! По зрôвнаню обрядôвъ въ Галичинѣ названымъ декретомъ Іосифа II. заразъ магістратуальный урядникъ Мацевичь, хоть самъ руского обряду, похрестивъ двохъ своихъ сынôвъ у Марія Магдалины у Львовѣ на обрядъ латиньскій, а коли парохъ вôдъ св. Юра о нихъ упоминавъ ся у латиньскои консисторіи, то тая сказала мѣжь иншимъ, що Мацевичь именно рôвность обрядôвъ задокументувавъ фактомъ, або знов, що нѣхто въ нѣяномъ обрядѣ не родить ся, а обрядъ набуває при хрещеню — и т. п.

То минувше, а побачимо, що́ дѣесь нинѣ?

Въ парохіи Увсю, деканата пôдгаецкого, есть прилучене село Маловоды. Передъ двайцять лѣтами за пароха Ивана Ганкевича перейшла цѣла громада на обрядъ латиньскій. Латиньскій душпастирѣ приняли ихъ, а чи мали позволенье вôдъ римского престола? Пытати зайшло, — розумѣесь, що нѣ. Руска консисторія вôднесла ся въ тôй справѣ до латиньскои, а тая вôдповѣла, що „мы пароха упоминали, грозили, а бôльше нѣчого зробити не можемо“... Єрархія выдае установы, конституціи, буллѣ, а клиръ робить своѣ, бо знае, що єрархія хоть выдае установы и конституціи, не настае на ихъ выконанье. Наслѣдникъ о. Ганкевича въ душпастирствѣ о. Іосифъ Макогоньскій пустивъ ся на указану ему латиньскимъ клиромъ дорогу, вôдбираючи перейшовшихъ на лат. обрядъ назадъ до своеи церкви. Лат. консисторія выступила зъ жалобами, та руска консисторія вôдплатилась рôвною монетою, бо сказала такожь, що „мы пароха упоминали, грозили, а бôльше нѣчого ему зробити не можемо“...

Въ Кипячцѣ, а бôльше въ Тустолузѣ и Застѣнцѣ, деканата тернопôльского, есть по половинѣ исповѣдникôвъ обряда латиньского, та розумѣесь такожь не инших, якъ прозелітôвъ. Коли декотрій зъ нихъ удали ся до руского душпастиря, щобы ихъ дѣти охрестивъ въ обрядѣ греко-кат., то ц. к. староста Мадуровичь, на жалобу лат. пароха, засудивъ руского душпастиря на 50 зр. кары. Въ Тростянцю-жь великôмъ коло Залозець, коли Кржановскій хрестили всѣ свои дѣти на обрядъ латиньскій, а рускій душпастирь Кончевичь упомнувъ ся, що дѣвчата повинні йти за матерію, котра есть обряду греко-кат., а то пôсля практики основанои на установахъ єрархічныхъ, то ц. к. намѣстництво сказало, що супружество то заключило умову всѣ свои дѣти хрестити на обрядъ латиньскій и ординаріятъ митрополичій принявъ се до вѣдомости.

Въ парохіи Токи, повѣта збаражского, передъ двайцяти лѣтами лат. парохъ Кордасевичь казавъ новоженцямъ греко кат. обряда переходити на обрядъ лат., коли Русинъ бравъ невѣсту обряду лат., а такъ само и Русинцѣ-невѣстѣ, коли женихъ бувъ лат. обряду, — инакше не хотѣвъ голосити заповѣдей. Такъ перетягнувъ на лат. обрядъ одні родины цѣлі, другій по части. Въ Воробѣевцѣ, коло Токôвъ есть въ родинѣ Заблоцкихъ двохъ рôдныхъ братôвъ: одинъ греко-кат., другій лат. обряду; въ Приловцяхъ поперетягано на обрядъ лат. цѣлі родины Гетманюкôвъ, Юзвинôвъ, Гладинôвъ; въ Скорискахъ цѣла родина Мальованыхъ, Теслюки, — а чи за призволеньемъ римского престола? Куды! тымъ нѣхто не журивъ ся. Для такого лат. ксьондза досыть, абы женихъ греко-кат. обряду въ костелѣ высповѣдавъ ся и запричастивъ ся, — то вôнъ повѣнчавъ безъ переслюбныхъ заповѣдей въ руснôй парохіяльнôй церквѣ, не журячись и тымъ, чи женихъ вôдбувъ асентерункôвій клясы. [Фактъ такій лучивъ ся остатнымъ часами и въ Меднѣ, староства збаражского.]

Латиняне покликують ся на конкордію, и справедливо, бо въ конкордіи въ уступѣ: sub respectu transitus a ritu ad alterum ritum пôдъ а) сказано, що „можна стороны приймати провізорично“. Бôльше й не треба! ворота до переходу стоять на тôй пôдставѣ для лат. духовеньства отворомъ! Вôдповѣдно тому давъ и лат. перемыскій епископъ Гіршлеръ своимъ душпастирямъ инструкцію, въ котрôй сказано тôлько, щобы петенты и въ старостве свое намѣренье протоколярно заявили [пôсля инструкціи зъ дня 3 цвѣтня 1875 р. ч. 62.]

Такъ поважають ся установы церкви, буллѣ и конституціи хоть-бы и римского престола не то орґанами правительственными, але и латиньскимъ духовеньствомъ.

Не менше ваги належить намъ надати и тôй обставинѣ, що нинѣ у всхôдній Галичинѣ сталось гасломъ: будувати костелы и капличцѣ. Титулъ будовъ есть: Pomnożenie chwały Pana Boga. Цѣль запевно була бы хороша, коли-бъ лише була дѣйстна, коли-бъ не скрывала инаших цѣлей. Замѣтне при тôмъ се, що капличцѣ тѣ чи костелы будують пôбôчь церквей. Такъ есть н. пр. въ Токахъ [на пограничу россійскôмъ], такъ въ Меднѣ [такожь на пограничу], такъ и въ многихъ мѣсцевостяхъ другихъ. Для того бувае дуже часто, що въ церквѣ читаєсь евангеліе або говорить ся наука, а въ костелѣ звонять на обходъ або на богослуженье, то й говорити бувае неможливо и священикъ мусить перестати, — янъ того бувъ я наочнымъ свѣдкомъ. Такъ може дѣятись и на вôдворотъ въ костелѣ, — та чи се на збôльшенье хвалы Божои? [Мимохôть приходить тутъ на гадку монастиръ оо. Францішканôвъ въ Галичи разомъ зъ костеломъ św. Krzyża, ставленый передъ головнымъ входомъ руснои катедральнои церкви року 1367 на основѣ привілею Казиміра III., пôсля котрого Францішкане могли собѣ выбирати мѣсце, де схотять, для будовы костелôвъ и монастирѣвъ своихъ.] Не сама хвала Божа, але ще бôльше цѣль — ширити латінізмъ на рахунокъ греко-кат. обряду — то провôдна гадка въ будовахъ, котрои оо. Єзуиты нѣколи зъ очей не спускали. Вже бо й кардиналъ краковскій Збѣгнѣвъ Олесницкій казавъ свого часу, хоть и при другôй нагодѣ: Si finis bonus laudabite totum, — вôдъ тои засады не вôдступае и загалъ латиньского клира, зъ выимками дуже незначными, — а се посвѣдчають факты.

То збуджуе пôдозрѣнье, а пôдозрѣнье родить неохоту до тыхъ, котрій до выткненои собѣ передъ пятьма вѣнами цѣли идуть тыми дорогами. Неохота могла-бы зрости и прибрати ширшій розмѣры, якъ того и приклады вже бували. А якій були бы наслѣдки, надъ тымъ годилось бы застановити ся всякому, хто, не заслѣпленый згаданою цѣлею, почуває въ собѣ засаду справедливости.

Иванъ Безсторонный.

Письмо посла д-ра Т. Окуневского

въ справѣ еміґрації зъ повѣтôвъ Залѣщицкого и Борщівского.

(*Конецъ.*)

По головѣ снувались менѣ тысячній гадки... Я бачивъ въ дорозѣ всякихъ селянъ, бачивъ, якъ сей селянинъ, скоро лишь журба о щоденный хлѣбъ не гнобить его и вôнъ побачить хочь-бы маленьку надѣю вылабудатись зъ економічнои нужды, — якъ то вôнъ зъ нечуваною енергіею цѣлый день на пôсвôмъ хлѣбѣ выбиваєсь на верхъ, — вôнъ заведе свôй промыслъ, врубаєсь въ скалу, выжне и заощадить ще гроша. Але коли не стане ему земль, хочь-бы на тôлько, щобы прожити зъ неи зъ мѣсяць въ рощѣ, вôнъ товпою бѣжить на паньскій ланъ, щобы заробити зъ ласки 25 кр. на своѣмъ харчи, вôнъ въ холодній ночи осѣнній ночуе пôдъ брамою дворскою, щобы не спôзнити ся на роботу, бо инакше економъ дворскій его не приме. Коли-жь вôнъ

Про початки Львова.

За д-ромъ А. Чоловскимъ подавъ Василь Рôленко.

Въ найдавнѣйшихъ часахъ, коли приневоленый неприязными обставинами покидати свои оселѣ чоловѣкъ ишовъ шукати инчихъ мѣсць, сама природа була для него провôдникомъ и вказувала догôдне мѣсце до поселеня. Чоловѣкъ ишовъ за показами природы й осѣдавъ тамъ, де були найлепшій условины его истнованя. Першій людскій оселѣ тримають ся берегôвъ водныхъ. Вода живила чоловѣка рыбою и була неначе гостинцемъ середъ непрохôдного безвираю пралѣсôвъ. Тымъ то первѣстный чоловѣкъ радо поселявъ ся надъ моремъ и рѣкою, а такій оселѣ найскорше зростали въ великій мѣста, коли мѣжь тымъ просторы вôддалені вôдъ рѣкъ або положені надъ малыми потоками остались найдовше незаселені.

А мѣжь тымъ яке вôдмѣнне, майже выимкове положенье Львова! Не лежить вôнъ надъ великою рѣкою, але въ глубокôй нôтлинѣ, выполоканôй передъ вѣками водами пинѣшньои Полтвы на подôльскому скраю подôльскои высочины, — а про-те числить сегодня тысячь сто кôлькадесять людности. Звôдки-жь прийшло до того, що въ такôй дикôй лѣсистôй пущѣ, повнôй звѣря и багонъ, вôдгородженôй вôдъ решты краю своимъ положеньемъ, зростае въ XIII. вѣцѣ гôродъ — столиця княжества?

Д-ръ Чоловскій у своѣй студіи*) думае, що тôлько ворожѣ обставины историчній змусили народъ шукати недоступныхъ мѣсць на поселенье и выкликали потребу заснованя гôрода зъ-далека вôдъ шляхôвъ и водъ. Въ якій же способъ се сталось и якій першій вѣстки про засновокъ Львова находимо въ исторіи? На се дôстанемо вôдповѣдь, переказуючи въ головныхъ зарисахъ змѣстъ розвѣдки д ра Чоловского.

Русь переживала періоду неприязныхъ историчныхъ обставинъ почавши вôдъ р. 1241, коли то именно пересунули черезъ нея безчисленній орды татарскій Батыя и обернули весь край въ одну величезну руину. Дичь монгольска прийшла въ такôмъ числѣ, що по словамъ лѣтописця *отъ гласа скрипанія телѣгъ, множества ревнія вельблоудъ и ржанія отъ гласа стадъ конь* ихъ не можна було дочутись нѣякого иншого голосу. Даремный бувъ опôръ руских силъ. Пôдъ наваломъ тыхъ ордъ упали городы й церквы „безъ числа“, зникли зъ лица землѣ дворища бояръ и села смердôвъ, а князѣ втѣкали зô своею челядью въ чужій край. Хто живъ, той заховавъ ся въ лѣсы й неприступній гôрскій дебры; поля лежали перелогомъ. Зъ городôвъ уцѣлѣли Кременець и Козельскъ. Въ Кіевѣ престолы церковній заросли травою, въ Володимирѣ не остало нѣ душѣ живои, по всѣхъ церквахъ повно було трупôвъ, а столиця Данила Романовича — Галичъ бувъ зруйнованый. Руина Руси була така страшенна, що живій — наже лѣтописець — завидували мертвымъ.

Важливымъ наслѣдкомъ того нападу бувъ упадокъ независимости руских земель. Пôвнôчна Русь пôдпала Татарамъ перша, вôдтакъ утратили ся й другій части. Найдовше вдержало независимôсть княжество володимирско-галицке тымъ, що було найбôльшь высунене на захôдъ. Тутъ измоглось и розпаношило ся боярство, а хôсвуючись нагодою загального заколоту, подѣлило край помѣжь себе.

Коли пôсля вôдходу Татаръ князь Данило вернувъ ся назадъ до Галича, не мôгъ думати объ тôмъ, якъ бы загоити завданій Татарами раны, але мусѣвъ боротись изъ боярствомъ, вôдбивати напады Литовцѣвъ, Ятвягъ та Угрôвъ, котрій пôдпомагали бояръ. Коли-жь наконецъ въ р. 1249 запевнивъ для себе столець княжескій, звернувъ пильно увагу на внутрѣшній станъ краю и грôзну внѣшню небезпеку. Прочуваючи, що скорше чи пôзнѣйше, а все таки доведеть ся боротись зô всхôднымъ ворогомъ, постановивъ завести давній ладъ въ краю, вôдбудувати зруйнованій городы, а збудувати новій. Та ледви взявъ ся за дѣло, а вже 1250 р. прийшли вôдъ хана послы зъ зазывомъ, абы „давъ Галичъ“ т. е. пôддавъ свое княжество „могучѣеве“. Тогдѣ князь *„бысть въ печали велицѣ* — наже лѣтописець, — *зане не сутвердилъ бъ земль своея городы*“. Очевидно що-нѣ-що було думати про опôръ. Князь мусѣвъ покоритись и поѣхавъ до хана зъ чолобитьемъ. Ту зневагу вôдчувъ вôнъ глубоко и вôдъ тогдѣ головною метою его заходôвъ було скинути зъ себе ненавистне ярмо; тôй то идеи вôнъ оставъ ся вѣрнымъ до смерти. Сейчасъ померивъ ся зъ угорскимъ Белею IV., а свого сына оженивъ зъ его дочкою Констанціею. Шукаючи зближеня до заходу, вôнъ мѣшаеть ся у вôдносины ракускій, веде вôйну зъ королемъ ческимъ, а зъ польскимъ Болеславомъ Соромливымъ и кн. мазовскимъ Земовитомъ входить въ щиру дружбу. Навязуе такожь вôдносины зъ римскимъ престоломъ и за цѣну принятя католицизму намагаеть ся выскати помôчь противъ Татаръ; въ тôмъ дѣлѣ папа Иннокентій IV. голосить въ Европѣ хрестовый походъ на Татаръ.

Тымчасомъ Данило скрѣплявъ край у внутри черезъ кольонізацію и будувавъ численній городы. Ще до нападу татарского въ галицко-володимарскôмъ княжествѣ вычисляе лѣтопись бôльшь нѣжь 50 гôродôвъ, а треба допустити, що було ихъ бôльше. Такожь перенѣсъ Данило свою столицю зъ Галича до Холма. Лѣтопись каже, що Данило побудувавъ „множество“ городôвъ „супроти безбожныхъ Татаръ“, укрѣпивъ ихъ и украсивъ церквами, а вѣдмѣчае въ межи нихъ тôлько Угорскъ и Данилôвъ. Тѣ городы заселили скрôмъ автохтоннои людности такожь чужоземцѣ.

Хочь Данило принявъ католицизмъ и ко-

*) Lwów za ruskich czasów we Lwowie 1891.

мимо надлюдского высилення по тяжкій працѣ вздъ вчасной весны до пізной осени зъ опухлыми вздъ роботы и голоду руками, въ якій драній одежинѣ, стане передъ холодною зимою и заробить лише стілько всего, що зможе ледви зимною бульбою задурити свои дѣти, коли они ѣсти просять, — то най же вѣхто не дивуєсь, що вінъ въ крайній роспуцѣ кидае той нещастный край, въ котрімъ зъ голоду мліе.

Менѣ пригадались слова одного руского селянина зъ коломыйского повѣта, котрый прислухуючись разъ розмовѣ „ученыхъ“ людей, розвиваючихъ планы поправы господарства краевого при помочи инвестіційныхъ реформъ, — сказавъ велику правду: „Лише землѣ, землѣ, намъ дайте, а мы собѣ уже самѣ порадимо!“ Ахъ, якъ глубоко я чувъ теперь сю правду. На що здали тѣ всѣ законы о примусѣ школьнімъ и интабуляційнімъ, о рыболовли, о ловахъ звѣра, о поправѣ рогатои худобы, о регуляціи рѣкъ, и всѣ десятки нашихъ законовъ, хочь и щаро задуманыхъ, коли першимъ условемъ тыхъ всѣхъ законовъ зъ природы рѣчи мусить бути що найменше 10-моргове господарство хлопске, бо инаше вінъ тыхъ коштовныхъ вымогъ культурныхъ не годенъ навѣть справити. Коли-жь замѣсть 9 або 10 моргівъ, признаныхъ властями ще до 1867 р. яко minimum екзістенціи, станемо въ краю зъ нашими реформаторскими змаганями передъ хлопскою посѣлостію пересѣчно не бѣльшою по-надъ 2 або 5 морги, — коли що-найменше двѣ третины въ селѣ не маѣ навѣть третои части того, що ѣй конечно до житя потрѣбно, — то природно, що тѣ всѣ высше вычисленѣ законы замѣсть підратувати селянина, лише тымъ певнѣйше и скорше его добивають, бо вінъ не годенъ зъ нихъ користати, а платити за нихъ мусить.

Жалѣ нашихъ селянъ на надмѣрній тягары — се вже не та звычайна нехоть темныхъ масъ до поношеня публичныхъ тягарівъ, — се войнъ погибаючихъ зъ голоду масъ, сотворенихъ може на подобу Божу, але втратившихъ въ наслѣдокъ гноблячои нужды навѣть подобу чоловѣка...

Мы, дивлячись по мѣстахъ на нашихъ мужиківъ, бачимо ще передъ собою сынівъ и дочокъ господарствъ неподѣльныхъ, ще 9 або 10-морговыхъ, — матери, кормлячи, могли спожити хочь молока а часомъ и мяса, — але якъ будуть выглядати за 15 лѣтъ потомки тыхъ родачівъ, котрі кромъ пѣсного борщу и бульбы разъ въ день рѣдко коли взяли щось лучшого до губы? Яка фізична и духова сила буде колись у тои худиковецкои дѣтворы, котра пѣсля материои груди рѣдко коли въ житю побачить молоко?

Законъ о податку доходовімъ увільняе вздъ всякого податку того заробляючого, котрого дохідъ не перевыщае рочно 600 зр., — а що-жь зъ мужикомъ, коли вінъ и 50 зр. на рокъ не заробить?! Вздъ найменшои грядочки, вздъ найубожеиншои хатины мусить вінъ платити податокъ!

Думавъ бы хто, и то, признаю, консеквентно, що я, бажаючи выратувати нашого мужика зъ нехибной смерти, скажу: Снесѣмь податки на всѣхъ мужиківъ, не маючихъ щонайменше 5 моргівъ поля. Я бы поставивъ се внесенье, оно менѣ такъ ясне и конечне для уратованя дробнои власности нашихъ селянъ, якъ сонце ясне на небѣ, — але жь хто послухавъ бы такого голосу въ австрійскімъ парламентѣ або въ галицкімъ соймѣ?

„Най еміґрують, — кажуть деякій паны, — коли имъ стало тѣсно! мы собѣ на ихъ мѣсце спровадимо Мазурівъ.“ Спроваджуйте здоровій! Той Мазуръ не буде певно такъ глупо терпеливый, якъ нашъ рускій мужикъ.

Приходило менѣ ще на гадку, щобы бодай сей примусъ интабуляційный на селянскій грунтъ облекшити, щобы переписуванье поодинокихъ парцель вздбувало ся въ судѣ протоколярно, безплатно и безъ стемпля, щобы хочь тѣ „форлядунки“ въ справахъ спростованя доручувано безплатно, — (се-жь навѣть лежать въ интенціи закона зъ 23 мая 1883 р.) нобы хочь сей послѣдный наслѣдокъ,

уже такъ маленькій, ажь смѣшный, мала се ся страшна нужда, котра тысячу людей выгнала зъ краю за кордонъ! Або-жь на се позволять? Та-жь нашій делеґаціи ухвалили отъ недавно підвысшити буджетъ войсковый о $3^1/_2$ міліона зр...

Городенка 22 жовтня 1892.

Письмо зъ Украины.

Торбчне лихо, народне лихо тяжне, що окрыло 25 ґуберній російскихъ, не минуло и Украины: голодъ зачепивъ Харківщину, Полтавщину, Воронѣжчину и нашій украиньскій краины. Ще не вгамувавъ ся голодъ, якъ уже рано на весни, ще зъ початку березѣля, стали по голодныхъ краяхъ прокидати ся добутни голоду — тяжкій заразливій недуги на людей: цинга, тифъ и т. п., и знов зачепили Украину. Найбільше потерпѣла на цингу и тифъ Донщина, найпаче мѣсто Ростовъ, де зъ тифу вмерло бѣльш 3.000 людности и кількохъ лѣкарівъ, а на цингу Харківщина, найпаче старобѣльскій повѣтъ. Не опамятали ся люде вздъ сего лиха, якъ насунуло ся нове ще горше: холера и новый голодъ.

Въ той часъ, якъ мы пишемо, холера опанувала трохи що не цѣлою Украиною: навѣть по урядовымъ звѣсткамъ нема ей тілько на Подолю и на Волыни, а по звѣсткамъ приватнымъ она и тамъ уже прокинула ся. Сю тяжку пошесть легко було не пустати, спинити, коли-бъ адміністрація заздалегідь взяла ся до розуму. А коли холера лютуе теперь скрізь по Россіи, то окрімъ причинъ соціально-економічныхъ и политичныхъ, що залежать вздъ устрою имперіи, головна вина лежить въ недбалости адміністрації. Ще торбнъ лѣтомъ холера лютувала по всходному Сибіру, найпаче по войску. Одначе про се лихо ни одна часопись не вольна була подати звѣстку. Въ лютімъ сего року холера прокинула ся по краинахъ Перси, вельми близькихъ до межы Россіи, а въ початку мая стала прокидати ся и на всходныхъ российскихъ берегахъ Каспійского озера. Коли-бъ заразъ були орґанізованій карантаны и спинена комунікація по озеру, то, певна рѣчь, при доброму адміністративно санітарному доглядѣ холера не перейшла-бъ черезъ озеро. Але адміністрація куняла. Бороти ся зъ холерою она взяла ся лишь зъ початку червня, коли холера онукобила ся вже въ Баку, та й та боротьба йшла вельми млаво, ажь доки въ Баку не розбѣгла ся людность такъ, що зъ 120.000 утекло не менше 100.000, и доки не прокинула ся народна хижа ворохобня въ Астраханѣ, Саратовѣ, Царицинѣ и инчихъ мѣстахъ и селахъ... Одначе, не вважаючи на всѣ заходы холера робила свою роботу, найлютѣйше она буяла въ липни и серпни, и найгорше на Кавказѣ, на Кубанѣ, на Дону и на Волзѣ. Зъ украиньскихъ сторонъ тяжче за всѣхъ постраждало Чорноморе, Донщина и Воронѣжчина. По сихъ краяхъ она прокинула ся одночасно — по урядовымъ звѣсткамъ зъ конця червня, та й доси ще не вгамувала ся. Коли нати вѣры урядовымъ звѣсткамъ, такъ за два мѣсяцѣ — липень и серпень — занедужало:

на Чорноморщинѣ	27.080	а вмерло	15.288
на Донщинѣ	32.187	„	17.420
на Воронѣжчинѣ	12.536	„	7.213

Зъ половины липня пошесть прокинула ся по Харківщинѣ и Катеринославщинѣ, а за мѣсяць стала лютувати по Кіевщинѣ, Таврії, Херсонщинѣ, Черниговщинѣ и Люблинщанѣ. За увесь сей часъ до 1 (13) вересня зъ холеры на Украинѣ вмерло: 45.377. Въ Кіевѣ холера почала ся зъ 15 серпня: за два тыждні занедужало 641, вмерло 112. Такимъ чиномъ холера на Украинѣ проковтнула велику силу людей, а по цѣлій Россіи за три холерныхъ мѣсяцѣ вмерло зъ холеры що-найменше 250.000 душь. Звѣстно, урядовыхъ звѣстокъ не можна вважати певными, они чимало менші дѣйстныхъ и часомъ очевидячки брехливі. Уважаючи, що до конця холеры ще далеко и взявши на увагу торбчній и сегорбчній грошевій выдатки на запомогу противъ голоду и на боротьбу зъ холерою; зважавши на ту руину сѣльскои господарки, яку заподѣявъ голодъ, можна сказати запевне, що **холера и голодъ** зруйнували, знівечили економічный побытъ и коштували вже Россію бѣльше, нѣжь остання турецка война за Болгарію.

На сему одначе не кінець! Достеменно сконстатовано уже, що и въ сему роцѣ постигъ великій недорібдъ ergo голодъ **одинадцять ґуберній**, мѣжь ними сѣмь украиньскихъ, найгорше Полтавщину, бѣльшу половину Кіевщины, Херсонщину, Подолье. На запомогу отсимъ голоднымъ краинамъ, якъ зрахував урядъ и земство, треба до сѣчня року 1893 **тринацять міліонівъ** рублѣвъ, а тымъ часомъ „**увесь** харчовый капіталъ имперскій и земскій **вже выдано**, отже на запомогу треба позичка державнои“. Не дано, що безъ позички дѣло не обійдеть ся, и треба буде не 12, а трічи по 13 міліонівъ запомоги, бо сама тілько Донщина вымагае запомоги вздъ уряду, и то тілько на посѣвы 4,900.000 рублѣвъ. Цѣкаво звернути увагу отъ на що: Торбкъ запомогу, що йшла навѣть вздъ земствъ, роздавали урядники и именемъ уряду, — такимъ чиномъ людность въ тій запомозѣ бачила запомогу урядову, „царскій пайокъ“, „царску ласку“. Теперь ту запомогу велено вздбирати въ хрестянъ зерномъ збожа, и сей обовязокъ накинено земству [институціямъ автономічнымъ]. Выходить такъ: „Коли треба було помагати, то земство сидѣло рука згорнувши, а коли треба шнуру зъ насъ дерти, такъ и земство явило ся!“ Така поголоска кружае вже по Украинѣ и змбцняе авторітетъ уряду, а принижуе авторітетъ земства. На нашу думку — ся поголоска маѣ велику вагу лиходійну и свѣдчить про ту огидлаву політику, яку помѣчаемо въ Россіи вже кількa лѣтъ, — політику, що простуе до того, щобъ яко мога бѣльш розъединати народъ зъ интеліґенціею, яко мога бѣльше посѣяти недовѣрія середъ простого народу до интеліґенціи, скинути на останню всѣ причины лиха народного и запевнити темну масу, що интеліґенція зовсѣмъ байдужа до народу и до его нуждъ, а тілько самій царскій урядники пѣклують ся про народній нужды. На таку єзуитску політику повинна-бъ украиньска интеліґенція звернути пильну увагу та, покинувши „радикальне“ фразерство, взяти ся що силы до позитивной працѣ зъ народомъ и на користь народови, щобъ **реальными** фактами показати народови сущу правду. На лихо, украиньска интеліґенція, найпаче молодѣжь, такъ заслѣплена фразерствомъ, такъ бѣжить навперейми всякій „пустѣйшій зъ пустѣйшихъ фразъ“, що ледви чи й добачае, якъ все ширшае та безодня, що роздѣляе народъ и интеліґенцію...

Холера, хочь прикладами вельми сумными, показала рбзницю того ступня культуры, на якому народна маса стоить н. пр. въ Полтавщинѣ а въ Саратовщинѣ, въ Кіевщинѣ а въ Тамбовщинѣ або Нижегородщинѣ. Знаемо, що н. пр. по Саратовщинѣ, навѣть въ самому Саратовѣ прокинула ся була народна ворохобня: народъ паливъ холерній шпиталѣ, руйнувавъ аптики, бивъ и убивавъ лѣкарівъ. Тымъ часомъ коли холера прокинула ся въ Полтавщинѣ въ константиноградскому повѣтѣ, народъ зразъ выгадавъ депутацію до ґубернатора, просячи швидче прислати на села лѣкарівъ, фельчерівъ и орґанізувати карантаны. Зъ ґазетъ бачимо знов а по Кіевщинѣ, въ якимъ довѣріемъ народъ стрічае санітарівъ и лѣкарску запомогу.

Маемо ще й инчі факты культурной рбзницѣ двохъ народовъ. Астраханьска и саратовска ворохобня выкликали наданье царемъ ґубернаторамъ надзвычайной диктаторскои власти. Жаденъ зъ ґубернаторівъ не користавъ ся доси зъ сеи власти зъ такимъ нелюдскимъ, нечуваимъ цинізмомъ якъ нижегородскій ґубернаторъ ґенералъ Барановъ [радикалъ кінця 1870 тыхъ роковъ]. Не кажучи вже про его похвалки „вѣшать на мѣстѣ“, згадаемо тілько два гидкій выпадки: одного мужика за ширенье гуторки, що нѣякои холеры нема, вінъ велѣвъ выбити рбзками, давши сотню ударівъ; другому за те жь саме велѣвъ „атсчітать“ 150 рбзокъ прилюдно передъ цѣлымъ селомъ, и выбивши закинути въ острогъ на три мѣсяцѣ. Усякій нѣсенѣтницѣ про холеру нарбдъ плеще сирбзь; знати, що ся гуторка доволѣ кружае и по Кіевщинѣ, бо кіевскій ґубернаторъ оголосивъ кількa своихъ наказівъ про те, що звелѣвъ покарати арештомъ на 1—3 мѣсяцѣ ажь десять чоловѣка по рбзныхъ путкахъ ґуберніи за ширенье нѣсенѣтницѣ. Чому-жь такъ, що по Нижегородщинѣ ґубернаторъ Барановъ вздважився ся ужити найогидливѣйшои зневаги надъ чоловѣкомъ и рбзгами наганяти на людность острахъ и „благорозумія“, а въ Кіевщинѣ Тамара досягъ того-жь самого и безъ рбзокъ? Де причины сему, якъ не въ рбзницѣ культурной?

Оно правда, безъ рбзокъ та безъ крови и шибениць не обійшлось и на Украинѣ. На пр. ужили рбзокъ въ золотоношскому повѣтѣ Полтавщины и въ сумскому Харківщины, а въ селѣ Юзовцѣ въ Катеринославщинѣ людей и били, и стрѣляли, и вѣшали, але-жь тамъ не зъ причины ширеня нѣсенѣтницѣ, а зъ причинъ часто економічныхъ. Про страшенну ворохобню въ Юзовцѣ мы маемо певній та на превеликій жаль вельми коротій звѣстки. Отже на зелѣзной фабрицѣ Юза и на копальняхъ вугля давно вже панує незадоволенье робітниківъ. Про здирство и утиски фабричної адміністрації кількa разівъ були звѣстки по россійскихъ часописяхъ. Нарештѣ въ кінци минувшого липня фабрична адміністрація лишила безъ заробітку кількa тысячівъ робітниківъ. Те саме за приводомъ холеры зроблено и на сусѣдныхъ копальняхъ. Голодна маса робітниківъ вымагала тілько роботы. Коли маса збрала ся въ Юзовку, адміністрація стерала ся, перелякала ся; урядники кинули ся бити народъ и роздратували его такъ, що вінъ почавъ бити вікна, руйнувати будівлѣ. Адміністрація наказала священикова выйти усовѣщувати розлючену масу. Вінъ выйшовъ и потягъ за Юзомъ. Маса кинула ся на священика, замордувала его, облила нафтою и спалила. Такъ само прибила [а хто наже, що и вбила] станового и лѣкаря. Прийшло войско, почала ся баталія.. Бѣльш 200 чоловѣка убито; зъ войска полягло чоловѣка 30. По „усмиреніи“ прийшовъ наказъ изъ столицѣ судити бунтівниківъ „полевымъ войсковымъ судомъ“. Засудили и повѣсили 20 чоловѣка и запевнили ся, що коли вести справу и далѣ такъ, то прийдеть ся повѣсити ще кількa сотень. Тогдѣ спинили полевый судъ и назначили звычайный. Фабрика зруйнована. Велику силу людей побили рбзками.

Ще одна риса до холерного малюнку:

Зъ Кіева и зъ Одесы були поданій до цензуры брошуры „**Про холеру**“, — въ Кіева та сама, що була надрукована ще р. 1875, але давно вся спродана. Думка була надрукувати тыхъ брошуръ, написаныхъ компетентными авторами по украиньски, кількo десятківъ тысячівъ и розповсюдити въ народѣ безъ грошей. Здаеть ся, вздъ годину такого народного лиха не могло бути й речи, що дозволѣ на друкованье дадуть. Але не такъ думае российске „главное управленіе по дѣламъ печата“. Оно **не дало дозволу**! Се вже таке злочинньство противъ украиньского народу, що жадного коменґаря тутъ не треба. Коли-бъ брошура „Про холеру“ вызволила зъ недуги хочь-бы одну тілько людину, то й тогдѣ она-бъ мала заслугу. Але для варварскои цензуры „культурнои“ державы бѣльшу вагу маѣ не врушенье закону въ 10 го мая 1876 року, сталость заборони украиньского слова!

Зъ „Правды“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Рада **державна** збираесь на нарады дня 5 н. ст. падолиста. Заразъ на першімъ засѣданю рады державнои предложить ся прелімінарь буджету, а въ кругахъ правительственныхъ и парламентарныхъ настають на се, щобы дебата буджетова зачала ся безъ найменшои проволоки и закінчилась передъ Рбзд-

---

ронувавъ ся королемъ Руси, та не сповнились его надѣі на помбчь изъ заходу. Папскій буллѣ, що голосили хрестовый походъ, не найшли въ Европѣ послуху. Данило не дбждавъ ся помочи, а хочь обмеженый на свои власній силы, не зрѣвъ ся идеѣ скинути та татарске ярмо; въ р. 1255, почалась война на понизю коло Бакоты, а р. 1257 Данило першій выступивъ проти Татаръ войною. Видно зъ того, що мусѣвъ добре укрѣпити край городами, а то ледви чи здобувъ ся бы на такій смѣлый починъ. Вінъ и побивъ ледачого Куремсу й вздбравъ усѣ городы ажь по Кіевъ. Та гнеть Куремса знавъ ся зъ новыми силами и нежданно спиннвъ ся вздъ Луцкомъ въ р. 1259. Рускій князѣ покванно громадили свои силы, Данило въ Холмѣ, а Василько въ Володимирѣ, и дожидались изъ помочію Льва.

Саме тогдѣ лучило ся, що въ Холмѣ выбухъ пожаръ. Луна пожару, — каже лѣтописець — була така велика, що була видна на всѣ боки, а тѣ, що **дивились зб Львова** по поляхъ белзкихъ, бачили луну вздъ полумѣни великого огня. Отсе й есть перша згадка въ лѣтописяхъ про Львівъ. Зъ тои поры стрічають ся про него що-разъ частѣйшій згадки, котрі наводить д-ръ Чоловскій на тлѣ исторіи, заки вздтакъ приступить до ихъ критичної провѣрки.

Татаре не здобули Луцка, а Данило станувъ на вершку славы. Та небавомъ обнявъ мѣсце Куремсы жорстокій Бурундай, а впавши 1261 р. на Русь, зажадавъ, щобы князѣ на знакъ прихильности до него, розрушили укрѣплений городы. Князѣ поворились и въ присутности татарскихъ посланниківъ довершено того злощасного дѣла. Мѣжь инчими приказавъ князь Левъ **збурити укрѣпленя Львова**. Се друга звѣстка про Львівъ. Вздтакъ середъ новои руины своихъ планівъ умеръ журеный Данило 1267 р. и его поховано въ Холмѣ, котрый одинъ не вздавъ ся Татарамъ.

По смерти Данила повденно-заходня Русь найшла ся въ трьохъ рукахъ. Левъ мавъ Перемышль, а коли вмеръ Шварно, то одержавъ цѣлый галицкій удѣлъ. Левъ радо ходивъ зъ Татарами воювати сусѣдовъ и бувъ рѣшучимъ противникомъ союза зъ заходомъ и зъ Литвою. Правда, за цѣну дружбы зъ Татарами князѣ рускій вздбудували свои городы, але зруйнували до решты свои краѣ, черезъ котрі безупинно переходила Татарва, здирала народъ и нищила культуру. Именно злощастный ударомъ для галицкои земли бувъ рбкъ 1283, коли Телебуга, вертаючи зъ Польщѣ, пійшовъ на землѣ Льва й облягавъ городъ Львівъ черезъ два тыждні. Те саме повторилось и въ р. 1287.

На сімъ роцѣ урывають ся вѣстки про Львівъ зъ XIII. столѣтя. Зъ нихъ довѣдуемо ся що Львівъ истнувавъ передъ р. 1259., що мусѣвъ бути сильно укрѣпленый, коли Татаре домагають ся его збурення. Видно также, що опісля вздбудовано укрѣплення на-ново, коли въ р. 1283 людность выдержуе двонедѣльну облогу.

Пізнѣйші мѣсцевій жерела доповняють по-части попереднѣ. Именно заслугуе на увагу праця львівского мѣщанина Алембена зъ XVII. вѣку, котрый пише, що сынъ Данила Левъ заснувавъ Львівъ коло р. 1270 зъ двома деревяными замками, зъ котрыхъ одинъ лежать у мѣстѣ, а другій на поблизькій высокій горѣ, окруживъ мѣсто валомъ и двома глубокими ровами.

Обширнѣйше пише про рускій Львівъ польскій историкъ, поетъ и львівскій бурмістръ Б. Зиморовичъ въ своѣй працы „Leopolis triplex“. Вінъ каже, що Левъ заложивъ въ р. 1270 на недоступній горѣ замокъ изъ трамівъ, окруживъ частоколомъ и назвавъ Львѣгородомъ. Вѣтры й невыгоды були причиною, що не мешкавъ у ньому довго, та збудувавъ другій низькій замокъ на мешканье, а тамтой призначивъ на складъ оружя и скарбівъ. Межи обома замками побудували собѣ хаты царедворцѣ и княжа челядь; потворились улицѣ и такъ повстало „підзамочне мѣсто, переповнене ажь по наши часы Русинами, головно-жь Вірменами й жидами“. Въ наслѣдокъ нападівъ татарскихъ зачала наплывати до замківъ людность, такъ що анѣ въ горѣ, анѣ на долинѣ не могли помѣститись. Отже Левъ велѣвъ очистити зъ лѣсівъ долину понизше замківъ и тамъ заклавъ мѣсто, вызначивши для кожнои народности окрему дѣльницю. Заходню сторону забудовану низькимъ замкомъ обравъ князь для себе и для свого двору. Львівъ підвѣсъ ся хутко, ставъ столицею краю и осередкомъ торговлѣ. На дворѣ княжімъ жила мачоха Льва, побожна Констанція, а будучи католичкою, підпомагала Домініканівъ и Францісканівъ, котрі й побудувала собѣ тутъ монастирь. Такожь и побожній православний почали горнутись до Львова и будувати монастирь. Мѣжь инчими стрый князя, Василискъ, постригъ ся въ чернцѣ и замешкавъ у печерѣ, що була въ горѣ близько мѣста. На верху тои горы выставивъ Левъ церкву и посвятивъ св. Юрови, зъ чого вздтакъ повстала нинѣшня руска катедра.

Тілько оповѣдають лѣтописи про заснованъ Львова и початки мѣста. На тыхъ данихъ основували историки свои гіпотезы, коли и якъ повставъ Львівъ, де лежавъ и який переживавъ подѣі. Займались тою справою Ходинецкій, Зубрицкій, крил. Петрушевичъ, Вагилевичъ, Відманъ, Распъ, Кунасевичъ, а головно проф. д ръ Шараневичъ.

(*Дальше буде.*)

вяными святами. Скорочена метода при нарадах буджетовых показала ся дуже доброю въ минувшôмъ роцѣ, тожь и теперь бôльшу часть поодинокихъ позицій буджетовых возьмесь безпосередно пôдъ нараду плєнарных засѣдань, а лишь деякѣ позиціи, при котрых треба переглянути чисельнѣ обчисленя, прийдуть найперше пôдъ нараду комісій.

Угорска делеґація ще не покôнчила своихъ нарадъ надъ буджетомъ войсковым. На вчерашнôмъ засѣданю делеґація дел. Утроня заявивъ, що есть прихильникомъ самостôйной армії угорскои, але на разѣ не буде сего свого погляду пôдпирати. Лишь заведенье мадярского языка въ полкахъ угорскихъ може розентузіязмувати народъ для армії. Одвѣчальность міністрôвъ не примѣчена достаточно у вôдносинах армії. Армія не есть народною въ повнôмъ значѣню сего слова. Орґанізація теріторіальна не вôдповѣдна въ хвили если бы треба було перейти зъ мира до вôйны. Ганнвъ, що при стратеґічных рухах Галичина всхôдна и Буковина мають бути вôданѣ до розпорядимости ворога, а головну точку оборонy переложено лишь на захôдну Галичину. Критикувавъ орґанізацію що до заосмотреня войска и заявивъ, що предложеного проекту буджетового не може взяти за пôдставу до спеціяльной розправы.

По всѣх ґазетах Австро-Угорщины товче ся вôдъ тыждня вѣсть про крізу угорского кабінету. Причиною до такои крізы мало бути зъ-разу непорозумѣнье у внутрѣ самого кабінету въ квестіи церковнôй, а именно міністеръ просвѣты ґр. Чаки не хотѣвъ нѣ крихты полѣвити зъ свого становища, яке занявъ супротивъ тои справы. Але якось цѣла справа притахла и въ урядовых ґазетах появилась вже успокоюючѣ ба навѣть дементуючѣ запевнена що-до крізы, коли наразъ выризула друга справа о далеко ширшôмъ значѣню, бо выходячôмъ по-за внутрѣшнѣ вôдносины Угорщины и дотыкаючôмъ не лишь цѣлу Австро-Угорщину, але въ певнôй мѣрѣ навѣть и ѣи заграничнѣ вôдносины. Президентъ угорского кабінету ґр. Сапарій и правительственне сторонництво загадали були устроити величаве торжество, котре якъ зъ одног сторoны мало бути доказомъ льояльности Мадярôвъ и заявленьемъ, що они вже уступають зъ свого непримиримого становища, такъ зъ другои стороны мало стати рекомпензатою для династіи за довершене въ послѣдныхъ часах Мадярами вôдзначенье Кошута. Дня 2 падолиста мало вôдбутись торжество збратана спôльной армії австро-угорскои зъ національною армією мадярскою — гонведами. При вôдслоненю памятника угорскихъ гонведôвъ мавъ зложити головно-командуючій кн. Лобковичь вѣнець вôдъ спôльной армії на сѣмъ памятнику, а зъ своеи стороны выдѣлъ товариства гонведôвъ мавъ взяти участь въ торжествѣ при памятнику австрійского ґенерала Ґенціого, котрый въ 1848 р. бомбардувавъ Будапештъ. Плянъ и проектъ сего торжества збратаня бувъ принятый двôромъ и вôдъ змыслу дипльоматичного ґр Сапаріого теперь лишь залежало перевести се въ житье. Наразъ пôднялись голосы вô стороны мадярскои партіи опозиційной противъ такого торжества. Всѣ вôдтѣни партіи опозиційной згôдно заявились, що таке торжество було бы ганьбою для Угорщины. Пôднесено справу въ парляментѣ и ґр. Сапарій мусѣвъ выслухати всякого рода закиды и глумленя мовь на позорищи. Вже пôдчасъ сеи дискусіи парляментарной було бы прийшло до крізы кабінетовои, се значить до уступленя ґр. Сапаріого, бо навѣть многѣ члены правительственной партіи були бы въ тôй справѣ пôйшли рука въ руку зъ опозиціею, а тымъ самымъ кабінетъ не бувъ бы мавъ бôльшости — коли наразъ стала ся нечувана рѣчь. Выдѣлъ товариства Гонведôвъ вôдкликавъ торжество вôдкрытя памятника гонведôвъ, вôдкладаючи его на слѣдуючій рôкъ. Ся ухвала збила зъ пантелину не лишь ґр. Сапаріого и цѣлу правительственну партію, але просто выставила ихъ на глумъ передъ двôрскими кругами. Супротивъ того не лишалось нѣчого иншого, якъ податись ґр. Сапаріому до дімісіи — однакъ въ двôрскихъ кругах хочь и признано потребу такои дімісіи, то заразомъ и рѣшено, що пора на ню невôдповѣдна, бо принятьемъ дімісіи ґр. Сапаріого призналось бы становище, силу и вагу мадярскои опозиціи. А покрывка для фанту непринятя дімісіи надавалась дуже добра: парламентъ угорскій не заявивъ свого рѣшеня що-до справы торжества, отже не можна знати, чи ґр. Сапарій оставъ бы въ меншости, але противно можна заключати, що ґр. Сапарій мае все таки бôльшôсть. Такій выхôдъ зъ дразливои квестіи выдававъ бы ся на око досыть зручнымъ, але мабуть лишь зъ точки погляду правительственных кругôвъ, бо зъ вôдзывôвъ опозиційной прасы можна заключати, що опозиція, пôдломивши ґр. Сапаріого, не устане на тôмъ, а лишь буде консеквентно итн дальше и выкористае теперѣшный настрôй суспôльности мадярскои противъ ґр. Сапаріого. При нарадах буджетовых теперѣшнои сесіи парламенту угорского найде ся неодна нагода змусити ґр. Сапаріого подати ся до дімісіи. — Зъ другои стороны и двôръ цѣсарскій мусѣвъ дати пôзнати свôй поглядъ на цѣлу справу. Но и справдѣ двôръ давъ пôзнати свое повне невдоволенье въ такій способѣ: Цѣсарь, цѣсарева и цѣлый двôръ перебували теперь въ Ґеделе, де мали задержати ся до пôзнои осени, доки цѣсарева не вôдъѣде на полудне до Корфу, та аж вôдтакъ вернути до Вѣдня. Наразъ дня 24 с. м. выйшовъ вôдъ цѣсаря приказъ до цѣлого двору ладитись до выѣзду, а дирекція зелѣзниць державных мала приладити усе до выѣзду до Вѣдня. Цѣсарь, цѣсарева и цѣлый двôръ выѣхали по полудни въ Ґеделе до Вѣдня, не вступаючи до Будапешту. Сего наглого выѣзду не можна толкувати въ иншій способѣ, якъ лишь ознакою найбôльшого невдоволеня цѣсаря зъ послѣдныхъ подѣй въ Угорщинѣ. Вправдѣ найшовъ ся заразъ и урядовый коментарь до того выѣзду — бо чи хибне коли взагалѣ урядовыхъ поясненъ — мовь бы цѣсарь мусѣвъ бути присутнымъ на радѣ міністерскôй у Вѣдни, котра вôдбуваесь нынѣ, 26 н. ст. жовтня, а на котрôй мають обговоритись реформы арміи. Та рада міністерска, якъ звѣстно, була заповѣджена вже давнѣйше, лишь вôдложено ей за-для гостины нѣмецкого цѣсаря у Вѣдни. На урядовый коментарь знайшла ся заразъ и критика, котра каже: Но цѣсарь мôгъ поѣхати до Вѣдня на раду, але чого жь цѣсарева выѣхала зъ Ґеделе, коли було уложене на певно, що не выѣде зъ-вôдтамъ скорше, ажь зъ початкомъ зимы? Най же й будуть, якѣ хотять, толкованя, а Мадяры мусять числити ся зъ фактами, бо бачать тѣ факты.

НОВИНКИ.

— Президія краевои рады шкôльной оголосила пôдъ днемъ 15 н. ст. жовтня до ч. 617 конкурсъ на обсаду пятнацятьохъ посадъ окружных инспекторôвъ шкôльных, а то на слѣдуючѣ округи шкôльнѣ: 1) Бôбрка-Перемышляны зъ осѣдкомъ въ Бôбрцѣ, 2) Броды, 3) Горлицѣ и Грибôвъ зъ осѣдкомъ въ Горлицях, 4) Ярославъ, 5) Калушъ и Долина зъ осѣдкомъ въ Калуши, 6) Коломыя и Косôвъ зъ осѣдкомъ въ Коломыи, 7) Ланьцутъ, 8) Мысленицѣ и Лиманова зъ осѣдкомъ въ Мысленицях, 9) Мѣлець и Домброва зъ осѣдкомъ въ Мѣлци, 10) Ниcько и Тарнобжеґъ зъ осѣдкомъ въ Ниську, 11) Новый Торґъ, 12) Сянôкъ и Березôвъ зъ осѣдкомъ въ Сяноцѣ, 13) Скалатъ и Збаражъ зъ осѣдкомъ въ Скалатѣ, 14) Сокаль та 15) Турка и Старемѣсто зъ осѣдкомъ въ Турцѣ.

Евентуально розписуе ся також конкурсъ и на посады инспекторôвъ окружных въ иншихъ округах, могучихъ опорожнити ся передъ 1 сѣчня 1893.

Зъ тыми посадами полученѣ пôсля закона державного зъ дня 8 червня 1892 [В. з. д. н-ръ 92] права и поборы урядникôвъ державных IX клясы дієтъ, такожь можливôсть перейти до VIII клясы дієтъ въ границях, вказаных въ §. 1 закона державного зъ дня 8 червня 1892.

Осôбно буде кождому инспекторови окружному признане павшалье дієтъ и подорожей, котрого высота буде въ кождôмъ поодинокôмъ случаю вымѣрена въ вôдношеню до скôлькости шкôлъ и клясъ, а також въ вôдношеню до простору и льокальных обставинъ кождого округа.

Вôдъ кандидатôвъ зголошуючихъ ся о одну зъ тыхъ посадъ, вымагають ся слѣдуючѣ условя:

1) Або кваліфікація учительска до шкôлъ середных и бодай 3-лѣтна практика въ учительствѣ;

2) або кваліфікація учительска до шкôлъ выдѣловых и бодай 6-лѣтна практика въ званю учительскôмъ.

3) Выимково можуть бути симъ разомъ допущенѣ до конкурсу компетенты, що не маючи патенту учительского, предложать доказы окôнченых студій університетскихъ и бодай 6 лѣтнои практики въ званю учительскôмъ.

Кандидаты компетуючѣ о посаду въ округах зъ населеньемъ польскимъ и рускимъ мають выказати ся знаньемъ обохъ тыхъ языкôвъ.

Кандидаты займаючѣ посады дѣйстных учителѣвъ шкôлъ середных або учителѣвъ головных въ семинаріях учительскихъ, могучихъ опорожнити ся чи то въ наслѣдокъ стабілізаціи дотеперѣшных провізоричных инспекторôвъ окружных, для котрыхъ були они зарезервованѣ, чи також въ наслѣдокъ дѣйстного именованя инспекторами такихъ учителѣвъ шкôлъ вправъ, котрѣ внесуть поданя о посады окружных инспекторôвъ на основѣ нинѣшного оголошеня конкурсового.

О посады учителѣвъ шкôлъ вправъ можуть компетувати кандидаты маючѣ патентъ учительскій до шкôлъ народных и доказы достаточной практики въ званю учительскôмъ.

При рôвных условях будуть мати першенство кандидаты зъ кваліфікацією учительскою до шкôлъ выдѣловых, або також такѣ, що вôдбули зъ добрымъ успѣхомъ науки на курсах рахунковых або на курсах науки зручности, або вкôнци тѣ, що можуть выказати ся спеціяльнымъ успособленьемъ удѣляти науку музики и спѣву, або науку ґімнастики.

Поданя о посады учителѣвъ шкôлъ вправъ, осмотренѣ документами службовыми, треба вносити на руки дотычных властей до президіи краевои рады шкôльной найдальше до 15 н. ст. падолиста 1892.

Въ поданях можна просити або о одну зъ посадъ, згаданых въ сѣмъ оголошеню, або також взагалѣ вôдкликати ся до нинѣшного конкурсу безъ подаваня мѣсця.

——

Рôвночасно оголошуе ся конкурсъ, на дѣйстне обсадженье всѣх посадъ учителѣвъ въ школах вправъ при мужескихъ семинаріях учительскихъ, могучихъ опорожнити ся чи то въ наслѣдокъ стабілізаціи дотеперѣшных провізоричных инспекторôвъ окружных, для котрыхъ були они зарезервованѣ, чи також въ наслѣдокъ дѣйстного именованя инспекторами такихъ учителѣвъ шкôлъ вправъ, котрѣ внесуть поданя о посады окружных инспекторôвъ на основѣ нинѣшного оголошеня конкурсового.

О посады учителѣвъ шкôлъ вправъ можуть компетувати кандидаты маючѣ патентъ учительскій до шкôлъ народных и доказы достаточной практики въ званю учительскôмъ.

При рôвных условях будуть мати першенство кандидаты зъ кваліфікацією учительскою до шкôлъ выдѣловых, або також такѣ, що вôдбули зъ добрымъ успѣхомъ науки на курсах рахунковых або на курсах науки зручности, або вкôнци тѣ, що можуть выказати ся спеціяльнымъ успособленьемъ удѣляти науку музики и спѣву, або науку ґімнастики.

Поданя о посады учителѣвъ шкôлъ вправъ, осмотренѣ документами службовыми, треба вносити на руки дотычных властей до президіи краевои рады шкôльной найдальше до 15 н. ст. падолиста 1892.

Будуть також приймати ся поданя о посады инспекторôвъ окружных а евентуально о посады учителѣвъ въ школах вправъ.

— Лѣтомъ померли въ радомышльскôмъ повѣтѣ въ Кіевщинѣ два знанѣ Украинцѣ: впорядчикъ россійско-украиньского словаря **Михайло Левченко** и названый Тарасôвъ братъ **Вартоломей Шевченко.** Хочь Вартоломей Григоровичь бувъ людина старого вже вѣку, лѣтъ за 80, але треба було пожити ему ще якійсь часъ, доки справа упорядкованя Тарасовои могилы була-бъ доведена до кôнця. Вôнъ сего вже року купивъ у мѣста Канева ту землю, мѣрою пôвъ десятины [морґъ], де починають кôстки ґенія Украины-Руси, а въ кôнци *червня подавъ до канѣвскои мѣскои думы* [рады] просьбу, щобъ она приняла вôдъ него яко даръ ту землю и 3.000 рублѣвъ, вложеных до банку державного на 5%, зъ такою умовою, що на процентъ зъ того капіталу буде утримувати вѣчно Тарасову могилу и держати при могилѣ сторожа, котрый повиненъ жити въ тôй хатѣ, що збудована на могилѣ, и щобъ дума зробила добру дорогу проѣздну вôдъ мѣста до могилы, а окрôмъ того щобъ на тôй земли нѣколи не будувавъ нѣхто нѣчого и щобъ нѣколи до вѣку тои землѣ мѣсто Канѣвъ не займало нѣ пôдъ гробовище, нѣ пôдъ що инче. На превеликій жаль Вартоломей Григоровичь померъ перше, нѣжь сю справу затвердивъ наконець урядъ, але-жь ледви чи можна сподѣвати ся, щобъ справа не була затверджена, бо дума згодила ся принятѣ даръ на вызначеных умовах.

— **Недостача шкôлъ народных въ Галичинѣ.** Въ нашôмъ краю маемо ще 2340 громадъ адміністраційных, котрѣ не мають доси нѣякои школы, а хочь не всѣ тѣ громады мають условя, вказанѣ закономъ зъ року 1885 до утвореня у себе школы, то мимо того есть 768 такихъ громадъ, въ котрыхъ мимо значного числа дѣтей въ вѣцѣ шкôльнôмъ, нема доси шкôлъ народных. Въ выказѣ истнуючихъ и зорґанізованых шкôлъ число шкôлъ нечинных выносить въ 1892/3 роцѣ 300 и росте все, бо есть бôльше вôдъ числа такихъ шкôлъ въ 1890/91 о 44 а о 106 бôльше вôдъ пересѣчного числа шкôлъ нечинных въ рр. 1885—1891. Причиною сего зъявища була въ роцѣ 1890/91 въ 46 случаях недостача учителѣвъ и будынкôвъ шкôльных. Число случаѣвъ, въ котрыхъ недостача будынку по-при недостачу учителя спиняла отворенье школы, було въ 38 случаях бôльше вôдъ числа въ р. 1889/90 а о 53 бôльше вôдъ такого-жь числа въ роцѣ шкôльнôмъ 1887/88. На потребу розширена будынкôвъ вплывае також значно прирôстъ фреквенціи въ школах народных, котра за послѣдныхъ 8 лѣтъ збôльшила ся о 112.927 дѣтей.

— **Бурмістромъ въ Будзановѣ** выбрано п. Константина Відавского, тамошного нотаря.

— **Зъ Пьотиня,** въ повѣтѣ косôвскôмъ, доносять до Kurjera Lwowsk-ого про великѣ непорядки въ тамошнôй громадѣ. Виною тыхъ непорядкôвъ мае бути вôйтъ Юрко Миронякъ, противъ котрого вело ся цѣлыхъ 3 роки дисциплінарне слѣдство въ косôвскôмъ выдѣлѣ повѣтовôмъ. Выдѣлъ повѣтовый сконстатувавъ всѣ хибы и надужитя въ урядованю Мироняка и давъ ему нагану. Покривдженѣ громадяне обжалували вôйта въ судѣ о очерненье, судъ засудивъ вôйта на 10 днѣвъ, а писаря, пенсіонованого офіцира Льва Красуского, на 14 днѣвъ арешту. Радныѣ хотѣли вôйта спонукати до уступленя и длятого не збирали ся на засѣданя. Але и то не помогло, бо на жаданье вôйта, выславъ староста комісаря и двохъ жандармôвъ на засѣданье рады громадскои, котре скликано пôдъ загроженьемъ, що „хто на сѣмъ засѣданю не явить ся, заплатить кошты комісіи.“ Радныѣ очевидно зôбрали ся, ухвалили буджетъ и и иншѣ внесеня и выбрали на касіера та контрольора одноголосно господаря Льва Бальдиша. Сей Бальдишъ не подобавъ ся вôйтови и заразъ на другôмъ засѣданю рады, на внесенье вôйта выбрано назадъ давного касіера, вôйтового кума, Дмитра Котюка.

— **Власти россійскій въ Волочискахъ** вôдносять ся дуже рôвнодушно до всякихъ заряджень санітарных. Онодгы — якъ доносить одна часопись львôвска — переѣздила черезъ Волочиска громада італіяньскихъ робôтникôвъ, зъ котрыхъ одинъ померъ на холеру. Власти россійскѣ затаили умысно сей фактъ и робôтникôвъ пôддано лише легкôй десінфекціи та пущено ихъ въ дальшу дорогу до Галичины. Лѣкарь д-ръ Конаржевскій, довѣдавши ся о тôмъ, донесъ заразъ намѣстництву, щобы поробити вôдповѣднѣ заряджена.

— **Львôвска палата ремѣсничъ** вôдбула онодгы засѣданье, на котрôмъ обговорювала ся досыть важна справа. Президія комнаты повѣдомила зôбраных, що корпораціи ремѣсничѣ одержали зъ уряду вымѣру належитостей вôзваня до заплаты еквіваленту вôдъ своихъ маєтковъ. Такого случаю доси ще не було. Згаданѣ корпораціи истнують на основѣ закона лише вôдъ кôлькох лѣтъ и збирають зъ примусовых вкладокъ фонды на заосмотренье вдôвъ и інвалідôвъ, на касы хорых и шпиталѣ, Найбогатшѣ зъ нихъ мають 2—3000 зр. Нѣхто доси не думавъ накладати податокъ на тѣ маленькѣ капіталы, котрѣ кождои хвилѣ можуть бути выданѣ. Если жь бы прийшло ся теперь заплатитп жаданый податокъ, то вôнъ забравъ бы бôльше якъ третю часть згаданых доходôвъ. Зборы поручили президіи пôдприняти вôдповѣднѣ мѣры, щобы знесено згадане заряджене. — Другою справою, розбираною на сихъ зборах була выстава краева. По довшôй дискусіи ухвалено вôзвати корпораціи, щобы по можности розбрали ґаранційнѣ удѣлы по 250 зр., платячи грошѣ на руки товариства взаимнои помочи мѣщанъ, щобы ремѣсники, хотячѣ взяти участь въ выставѣ, могли звôдси запомогати ся позичками. При тôй нагодѣ высказано бажанье, щобы будынокъ промысловый выставы лишивъ ся по закрытю выставы и щобы такимъ способомъ служивъ пôзнѣйше на помѣщенье постôйных або періодичных выставъ. Для переведеня сеи ухвалы выбрано спеціяльну комісію.

— **Въ справѣ транспортôвъ дерева на рѣцѣ Бузѣ** повѣдомляе львôвска палата торговельна всѣхъ интересованых, що пôсля донесеня австро-угорскои амбасады въ Петербурзѣ, рѣшивъ россійскій департаментъ цловый продовжити речинець для транспортôвъ дерева на рѣцѣ Бузѣ на 6 мѣсяцѣвъ для всѣх фірмъ, що тымъ займають ся. Доси продовжувавъ ся той речинець поодинокимъ фірмамъ вôдъ часу до часу, теперѣшне продовженье речинця наступило въ наслѣдокъ низького стану воды въ згаданôй рѣцѣ.

— **Снѣгъ.** Вôдъ Балигорода пишуть, що въ тамошныхъ горахъ упавъ вже снѣгъ на 20 сантіметрôвъ, при чôмъ появили ся и вовки. Въ Буцѣ, Кальници и Смерецѣ видѣли вовкôвъ якъ нападали на вôвцѣ, а теперь коли вôвцѣ вже въ загородах, не тяжко и о напады на людей.

— **Шпиталь холеричный у Львовѣ** на янôвскôмъ вже цѣлковито выкôнченый и урядженый въ серединѣ. Шпиталь сей стоить теперь пусткою, бо одинока *доси недужа,* Марія Манцикъ, служниця, помѣщена въ тôмъ шпиталi, яко пôдозрѣна о холеру, выйшла вже онодгы яко здорова зъ пôдъ обсерваціи.

— **Зъ Россіи доносять,** що въ липни арештовано и закинено въ тюрму Богдана Кистяковского [що р. 1888 вôдвѣдавъ и львôвскои „Ивановои хаты“], Тучапского и ще кôлькохъ студентôвъ. Нема певнои звѣстки за що ихъ виноватять, однакъ чутка, може й неправна, що слѣдчій силкуесь связати сѣ арешты зъ арештомъ и справою краковского студента Невестюка, полоненого ще въ кôнци мая въ Волочиску зъ якимись книжками.

— **Секретарь Побѣдоносцева — Саблеръ** выславъ — якъ пишуть до „Правды“ — 1.000 рублѣвъ до волыньского епископа Модеста для роздачи тымъ Галичанамъ-емігрантамъ, що прибули на Волынь, и наименувавъ протоереѣвъ, пôдъ доглядомъ котрыхъ повинна роздаватись ся запомога. Грошѣ выслани зъ Петербурга въ самôмъ кôнци серпня.

— **На загальныхъ зборахъ товариства взаимнои помочи слухателѣвъ высшои школы краевои господарства лѣсового у Львовѣ,** вôдбутыхъ дня 23 н. ст. жовтня выбрано выдѣлъ, въ котрого складъ вôйшли пп.: Т. Холоневскій, яко предсѣдатель; Л. Репка, яко заступникъ предсѣдателя; А. Бернолякъ, яко касіеръ; Е. Ролиньскій, яко секретарь; В. Барбашевскій, яко бібліотекарь; Г. Зайкôвъ и И. Кухачка, яко выдѣловѣ; К. Батицкій и И. Филевичь, якѣ заступники выдѣловых; К. Коловскій, А. Райхардъ и К. Шульцъ, до комісіи контрольной.

Надôслане.

Ball-Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 6.35 per Meter — (ca. 300 versch. Dessins u. Farben) — verf. roben- und stückweise porto und zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster ungehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 3

Вѣсти зъ Аеп. Львôвскои.

Намѣстництво надало презенту на опорожнену парохію regiae collationis въ Бѣлехôвскôй Слободѣ о. Іос. Бандирѣ греко-кат. парохови въ Сѣховѣ.

Посмертнѣ — ⚰ — оповѣстки.

О. Михайло Мудракъ, парохъ въ Гвоздѣ, надвôрняньского повѣта, упокоивъ ся въ 80-ôмъ роцѣ житя а 46-ôмъ священьства. Вѣчна ему память!

Наука штука и література.

— **„Галицко-русскои Бібліографіи XIX столѣтія“,** выдаванои Иваномъ Ем. Левицкимъ, выйшовъ сими днями выпускъ XXVIII-ый и обнимае докôнченье спису публикацій зъ року 1884-го и початокъ спису зъ року 1885-ого. До кôнця вже недалеко, бо „Бібліографію“ за роки 1887, 1888 и 1889 авторъ выдавъ окремыми книжками. По скôнченю „Бібліографіи“ авторъ приступить до нового дуже поважного выдавництва пôдъ заголовкомъ „Прикарпатска Русь въ XIX-ôмъ столѣтю въ житьеписях и портретах ея дѣятелѣвъ [1801—1890].“ Сей трудъ свôй опре авторъ головно на автобіографіях и жередах зъ архівôвъ.

— **Уставъ академічного товариства „Ватра“ у Львовѣ,** выйшовъ зъ друкарнѣ товариства имени Шевченла [правописію фонетичною] на 14 сторонах друку малои 8 ки. До устава [статута] додана при кôнци звѣстка про рескриптъ ц. к. намѣстництва зъ 15 сѣчня 1892 р. ч. 10.196, котрымъ оно принято уставъ „Ватры“ до вѣдомости.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 26 жовтня. Вчера вôдбулось засѣданье сторонництва Штайнвендера и ухвалено заинтерпелювати на першôмъ засѣданю рады державнои правительство въ справѣ розвязаня рады громадскои въ Ліберци. — Рôвножь и клюбъ сполученои лѣвицѣ мае интерпелювати въ тôй справѣ.

Прага 26 жовтня. Намѣстництво зарядило, щобы що-до тыхъ резервістôвъ, котрыхъ можна пôдозрѣвати о соціялістичнѣ тенденціи, власти вели евіденцію въ окремыхъ выказахъ.

Будапештъ 26 жовтня. Угорска делеґація ухвалила буджетъ войсковый и кредитъ окупаційный пôсля предложеня.

Петербургъ 26 жовтня. Царь наказавъ утворити чотири новѣ полки пѣхоты.

Лондонъ 26. жовтня. При голосованю значна бôльшôсть гôрникôвъ заявилась противъ осьмигодинного часу деннои працѣ.

Букарештъ 26 жовтня. Предложать проектъ закона о введенье окремого полку для стереженя границь Румуніи вôдъ стороны Россіи.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. — Побереже Франц Іосифа. 4446 1—15

Надѣслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складниковъ мінеральныхъ, служить до вождивленя цибулькокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порѣсть.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „**Новый оптикъ пѣдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Цѣна збѣжа и другихъ продуктѣвъ.

26. м. ст. жовтня 1892.

Львѣвъ: Пшениця 7·30 до 7·50, жито 5·85 до 6·10, ячмѣнь 5·25 до 6·15, овесъ 5·40 до 5·70, рѣпакъ 10·— до 10·50, горохъ 6·— до 8·50, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·50 до 10·50, бѣбъ —·— до —·—, конюшина червона 55·— до 60·—, конюшина бѣла 60·— до 65·—, конюшина шведска —·— до —·—, кминъ 17·— до 17·60, анижь 23·50 до 26·—, кукуруза 5·60 до 5·75, хмѣль 85·— до 90.— зр. за 56 кіло у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѣвъ 10·50 до 11·50 зр.

Тернопѣль: Пшениця 7·30 до 7·60, жито 5·90 до 6·25, ячмѣнь 5·80 до 6·—, овесъ 5·20 до 5·35, горохъ 6·70 до 8·70, вика —·— до —·—, рѣпакъ 9·— до 9·50, льнянка — до—, конюшина червона 64·— до 66·—, конюшина бѣла —·— до —·— конюшина шведска — до —.

Пѣдволочиска: Пшениця 7·25 до 7·40, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 5·70 до 5·95, овесъ 5·10 до 5·25, горохъ 6·50 до 8·50, вика —·— до —·—, рѣпакъ 9·— до 9·50, льнянка — до —; конюшина червона 64·— до 66·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска — до —.

Ярославъ: Пшениця 8·20 до 8·65, жито 6·60 до 7·—, ячмѣнь 6·50 до 7·—, овесъ 5·20 до 5·50 горохъ 8·— до 10·—, вика —·— до —·—, рѣпакъ 10·25 до 10·75, льнянка —·— до —·—. конюшина червона 55·— до 60·—, бѣла 60·— до 70·— конюшина швед. —·— до —·—.

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	дет. пошпѣшный	пот. пошпѣшный	пот. осѣбовый	пот. осѣбовый	пот. осѣбовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѣвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (на дворець Пѣдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радѣвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзца	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѣдходять зѣ Львова.	пот. пошпѣшный	пот. пошпѣшный	пот. осѣбовый	пот. осѣбовый	пот. осѣбовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѣвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (зъ голов. двѣрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (зъ Пѣдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѣвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѣсля годинника львѣвского. Числа пѣдчеркненй означають пору 2238 нѣчну вѣдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Альбумъ заслуженыхъ Русинѣвъ.

Цѣна 70 кр.

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“.

Пошукую домового учителя для дѣтей зѣ школъ народныхъ. **Т. Кекишь,** парохъ въ Дусановѣ, почта: Янчинъ. 4442 3—4

Выробы зъ ґумы и кавчука

4331 38—?

гиґієнічній, хірурґічній, до плеканя недужихъ и для подѣжаниць (Спеціяльности паризкій пѣдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

можна купити

4000 яблѣнокъ 5- и 6-лѣтныхъ; 100 шт. . . . зр. 35·—
3000 грушей дуже добрныхъ родѣвъ 100 шт. „ 40·—
1000 черехъ дрезденьскихъ „ 40·—
сливы 100 шт. . . . „ 40·—
вишнѣ 100 шт. . . . „ 30·—
Шпараги, сажѣнки 2 и 3-лѣтній ерфуртскій: conovers, colosali и ранній argenteuil, 10 штукъ зр. 1·20.
Акацій кулистій и рожевій „ —·70
Рожій гербатній, шамовій „ 1·—
Випрыны, суницѣ и рожевій малины, що родять цѣлый рѣкъ 100 штукъ 10 зр
Рѣзній цвѣты до огородовъ по цѣнѣ зниженѣй. 4428 (5—6)
Китийѣ и вѣнцѣ всѣлякого рода.

Зъ поважаньемъ

А. ШМІДТЪ

огородникъ.

Повѣсти О. Федьковича

ЧАСТЬ I.

Сторѣнъ 1—78. **Цѣна 20 кр.** (съ пересылкою почт. 25 кр.)

Дѣстати можна въ друкарни тов. им. Шевченка у Львовѣ и въ книгарни Ставропиґійскѣй.

ТОВАРИСТВО

„ШКѢЛЬНА ПОМѢЧЬ“

у Львовѣ

дѣстало вѣдъ Вп. проф. Ом. Партицкого въ дарѣ слѣдуючій книжки и продае ихъ по такѣй цѣнѣ:

1) Захаръ Беркутъ, Ив. Фр. 1·30 кр.
2) О выхованю И. Н. 30 кр.
3) Марко Вовчокъ. Оповѣдання. 3 томы I—35 кр. II—36 кр. III—32 кр.
4) Жѣночa неволя. Ив. Фр. 35 кр
5) Темній мѣсця въ словѣ о полку Игоря. Ом. Партицкій 1·40 кр.
6) Марта Борецка Ил. Граб. 32 кр.
7) Надельмаєръ, ап. свободы 10 кр.
8) О розумнѣмъ выхованю 12 кр.
9) Маруся, Григ. Квѣтки 10 кр.
10) Месть верховинця Ник. Устіяновича 35 кр.
11) Зъ рѣжныхъ краѣвъ и народовъ
12) Денисъ 30 кр.
13) Boa constrictor. Ив Франка 35 кр. На добродѣйній цѣли. Григ. Григоріевичъ 30 кр.
14) Література апокрифічна. д-ръ Ом. Калитовскій 35 кр.
15) Повѣсти Ник Устыяновича 85 кр.
16) Слово о полку Игоря, Ом. Партицкій 80 кр.
17) Скандинавщина въ давнѣй Руси 20 кр.

ПОДЯКА.

Люта смерть, що забрала намъ въ короткѣмъ часѣ кѣлькохъ найдорожшихъ членовъ родины, не пощадила и нашого найлюбезнѣйшого брата, Андрея Цурковского, совѣтника суду въ Травнику. Ледво почавъ небѣщикъ проживати, доборовшись совѣстнымъ трудомъ свого послѣдного становиска, якъ неждана хороба повалила его въ самѣмъ цвѣтѣ житя [въ 41-ѣмъ роцѣ] на ложе, зъ котрого не мавъ уже встати. По кѣлькадневнѣй тяжкѣй слабости прибшло ся найдорожшому, перевезеному для лучшого догляду лѣкарского до шпиталя войскового въ Сараєвѣ, попращати ся на вѣки на далекѣй краинѣ зъ симъ свѣтомъ та вѣрною подругою, бо зъ родины нѣхто бѣльше не вспѣвъ такъ скоро завчасу до него прибути.

Горе се несподѣване, нагле и тяжке, ледво чи й братова, мати трохъ малыхъ сирѣтокъ, була бы пережила, якъ бы невѣдступна опѣка кѣлькохъ — не людей а ангелѣвъ-хранителѣвъ не була ей защатила. Имена тыхъ добродѣѣвъ суть: надсовѣтникъ суду Нападіевичъ, прокураторы суду Медвецкій и Туряньскій, совѣтникъ суду Яворскій, офіціялъ войсковый Дольницкій, адъюнктъ суду д-ръ Зобкѣвъ та концепістъ Бачиньскій. Не дасть ся выказати, що сій добродѣѣ для родины покѣйника зробили, не щадячи нѣ порады, труду, нѣ гроша, такъ нѣклуючихъ невѣдступно слабымъ, якъ такожь справивши покѣйному похороны, на який помершій, вѣрный сынъ Руси, собѣ заслужывъ. Тымъ дѣломъ заявили Вы, Высокоповажаній Добродѣѣ, поважанье для покѣйного, та й показали чужимъ людямъ, якъ сыны Руси въ бѣдѣ умѣють себе спомагати.

Пусто бы шукавъ я слѣвъ подяки вѣдповѣдныхъ Вашому дѣлу, тожь дякую Вамъ коротко прилюдно щирымъ рускимъ „спаси Бѣгъ!“ За Ваше дѣло дай Боже хоть въ сотнѣй части при веселѣй нагодѣ вѣддячити ся.

На сѣмъ мѣсця дякую такожь прилюдно всѣмъ, що зволили братову въ тѣмъ горю потѣшити.

За родину братъ покѣйного

Юліянъ Цурковскій, ц. к. авскультантъ въ Чернѣвцахъ.

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (дѣмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конґо	½ клґр. зр.	2·30	
„ 2	Кайсовъ Конґо	„ „ „	2·80	
„ 3	„ меляжъ	„ „ „	3·—	
„ 4	Нингчовъ Imperial	„ „ „	4·—	
„ 5	„ Мандаринъ	„ „ „	5·—	

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	½ клґр. зр.	1·50	
„ 7	найлѣпшій	„ „ „	1·80	

Чай каравaнный Братовъ К. и С. Попова ½ ф. зр. 1·80 90 ¼ „ „

Цвѣты батистовій до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образовъ. — Образы олѣйній паперовій по греческому стилю. Рамы до образовъ. — Білсты літоґрафованій и скоро печатаній. — Товары шкѣряній. — Пулярезы, портмонетки, візітѣрки, папѣросницѣ.

Всякій приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, дѣмъ п. Валляха.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вѣдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційній выставляють ся въ языцѣ рускѣмъ — **всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски.** — Близше можна розвѣдатись въ Адміністрациі „Дѣла“. 4258

Нови уніформы

для урядниковъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнѣй вѣдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленій.

Рѣвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформовъ для урядниковъ державныхъ и предкладаю мѣй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

Противъ холєры

поручае пѣдписана фірма свѣй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 літр.) зр. 36·—
„ „ ½ коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ ¼ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 6/1 літр фляшкахъ евент въ бутлях по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . . „ 2,80 „ „

На жаданье илюстрованій цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 15—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

Домовій аптички противхолеричній

пѣсля припису и указокъ

Д-ра О. Відманна

ц. к. совѣтника санітарного и примаря шпиталю головного у Львовѣ — **зложила и удержуе на складѣ**

Аптика пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Тѣ аптички мѣстять побочь розвѣдки д-ра О. Відманна всякій средства зарадчій а такожь и необходимій для поданя першои помочи лѣкарскои недужимъ на холеру особамъ.

Цѣна аптички разомъ зъ опакованьемъ 5 зр. а. в. Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою.

Складъ въ Перемышли въ аптицѣ пѣдъ „звѣздою“ Вол. Маньковского. 4420 13—?

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованій и певній средства косметичній

вдзначеній 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмѣцняе и пѣдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмѣцняе корѣнцѣ волоси и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змыванья волося, запобѣгае творити ся парплямъ, вдсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порѣстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порѣстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлае на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубовъ.** Надае перлову бѣлѣсть, вддаляе намѣнь и квасы, котрій наводять бѣль и порохнавѣнье зубовъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львѣвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ той воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнѣй звстала публично проклямована и вдзначена. Цѣна фляконы меншого 80 кр., бѣльшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкѣдливе а въ ужитю цѣлкомъ поединче. Цѣна 1 зр.

Бѣлій и гарній руки. Найбѣльше червонѣ и попадалій руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кѣлькоразовѣмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обувя и шкѣръ, мягчить шкѣру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНѢВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

заснованe на пѣдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнѣсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членовъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкѣдъ огневыхъ пѣдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и контракты заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнѣсть обезпечувати якъ найбѣльшій сумы.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бѣльшихъ селахъ якъ и 4414 18—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рѣкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дѣстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вѣрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ВИНА БОЧКАМИ

впростъ вѣдъ продуцентовъ высилае:

Самороднѣ — Геґеляйскѣ

за бочку 135 літрову по 70, 80, 90, 100, 120 130 зр. и высше. (Бочка не зачисляе ся.)

ИНШІЙ бѣльше квасковатѣ (неквасній) за гектолітеръ по: 30, 40, 50 и 60 зр. (Бочка зачисляе ся по цѣнѣ коштовъ).

При замовленю просимо подавати докладну адресу и послѣдну стацію зелѣзничу. 4278

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 233. Львôвъ, Четверъ 15 (27) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

ДѢЛО

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатанѣ вôльнѣ ôдъ порта

Поєдинокє числє коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовои въ рубр. „Надѣсłане“ по 20 кр. а. в.

Недѣлки числятъ ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 27 н. ст. жовтня 1892.

Хто обективно спостерѣгавъ прояви життя конституційного въ Австрії черезъ 30 послѣднихъ лѣтъ, той мусѣвъ прийти до пересвѣдченя, що конституція наша въ формѣ, якъ ей силевъ Шмерлінгъ, усувула вôправдѣ управу абсолютистичну зъ передъ 1860 рôкъ, але й вытворила зъ часомъ дуже анômальнѣ вôдносины внутрѣшнѣ.

Принципомъ конституції Шмерлінга було: майоризованье одныхъ народôвъ другими. Яко Нѣмець зъ роду и пересвѣдченя маючивъ вôнъ ще завсѣгды о майоризації всѣхъ народôвъ австрійскихъ — въ его понятю низше культурныхъ — елементомъ нѣмецкимъ. Принципъ сей бувъ въ части зломаный дуалізмомъ, але не бувъ усуненый. Дуалізмъ принѣсъ зъ собою лише змѣну декорації и подѣлъ гегемонії межи Нѣмцѣвъ а Мадярôвъ. Рôкъ 1879 ый змодерувавъ его зновъ незначно. Гегемонія Нѣмцѣвъ въ Долитавщинѣ упала, а гр. Таффе ущаслививъ Долитавщину програмою автономій краѣвъ коронныхъ, котрои провôдною гадкою не була однакожь беззаглядна справедливôсть супротивъ народôвъ, а лише дальшій подѣлъ супрематіи и майоризованя. Язъ зъ разу по дуалізмѣ Нѣмцѣ австрійскѣ хотѣли верховодити всѣми народами долитавскими и удержувались на верху при помочи одного або другого дрôбнѣйшого сторонництва національного, такъ зновъ вôдъ 1879 р. внутрѣшный ладъ о стôлько лише змѣнивъ ся, що власть законодатну передано въ руки штучно von Fall zu Fall вытворюваныхъ бôльшостей, а названо той ладъ — автономіею краѣвъ коронныхъ. Прінціпъ Шмерлінга жавъ однакожь заадно и жие по нинѣ т. є.: выбранѣ народы — мовь бы потомки Веніямина — мають всю власть въ своихъ рукахъ и зужавають ей на томленье штучно вытворенихъ меншостей національныхъ, а меншости жиють або на ласцѣ тыхъ штучныхъ и хвилевыхъ бôльшостей, або суть навѣть ихъ гельотами.

Мы нинѣ не будемо говорити о згаданыхъ меншостяхъ и ихъ долѣ. Вирочôмъ кождый Русинъ знае добре, якъ жиесь тымъ меншостямъ при автономіи краѣвъ коронныхъ. Нинѣ хочемо звернути увагу на проявъ дуже характеристичный, питомый форитованымъ бôльшостямъ.

Хто суть тѣ форитованѣ бôльшости, засѣдаючѣ при столѣ конституційнôмъ зъ великою ложкою въ руцѣ, се рѣчь знана. Взглядами гр. Таффого тѣшились до недавна побôчь консерватистôвъ нѣмецкихъ Чехи и Поляки, вôдъ двохъ рокôвъ мѣсце Чехôвъ заняли Нѣмцѣ централы яко фірма, пôдъ котрою розжились и такъ званѣ Нѣмцѣ-націоналы. То пещенѣ дѣти гр. Таффого.

Отже жь якѣ проявы замѣтнѣ посередъ тыхъ Веніяминкôвъ? До чого стремлять Поляки, маючи всего до сыта, показалось найлучше зъ рѣчей, янѣ выголосили горячѣйшѣ головы польскѣ на sejmik-у въ Перемышли, — и мы тыхъ аспірацій дуже широкихъ а намъ крайно ворожихъ нинѣ вже тыкати не хочемо. Але вкажемо на Нѣмцѣвъ ческихъ, именно на послѣдній подѣе въ Ліберци або Райхенбергъ. Тамъ, въ окрузѣ, заселенôмъ переважно нѣмецкимъ елементомъ, взяли вôдъ довшого часу верхъ т. зв. „Deutschnationa-лы,“ выслали въ своѣмъ часѣ звѣстного Кноца до рады державнои [чоловѣка der schärferen Tonart], а нинѣ держать всю власть въ своихъ рукахъ бурмістръ Ліберда д-ръ Шікеръ.

Вже Кноцъ сказавъ при одній нагодѣ въ радѣ державнôй, що вôнъ жие и потѣшався лишь тою надѣею, що колись по его смерти, кости его згноять улюблену и обожану нимъ Германію. Вôнъ чистый ирредентистъ панґерманскій. Д-ръ Шікеръ, уповаючи на приятелѣвъ своихъ д-ра Плънера, Шмайкала и другихъ матадорôвъ централістичныхъ, пôйшовъ уже дальше. Яко бурмістръ умундурувавъ вôнъ поліцію мѣста Ліберца зовсѣмъ по пруски, въ прусву барву и въ прускѣ пікельгавбы. Супротивъ Чехôвъ, що становлять меншôсть населенія въ окрузѣ ліберецкôмъ, ишовъ Шікеръ безвзглядно [якъ у насъ п. Дембовскій]. Чехъ не могъ працювати въ фабрицѣ сукна въ Ліберци, дѣтей ческихъ посылано до школъ нѣмецкихъ насильно, ческій языкъ анатемізовано и проскрібовано, а на публичныхъ институціяхъ [навѣть купеляхъ] повывѣшувано таблицѣ, що тамъ лишь по нѣмецки можна говорити и лише Нѣмцямъ купатись. Коротко кажучи Шікеръ попавъ въ крайный шовінізмъ національный — въ напрямѣ до Берлина. Шікеръ не есть однакожь гага avis межи Нѣмцями. Мае вôнъ исповѣданнôвъ своеи теорія въ цѣлôй Чехіи и по-за Чехією. Послы Праде, Байрайтерт, Леґлеръ, Кіндерманъ, и богато другихъ не-послôвъ кипить тымъ самымъ шовінізмомъ противъ Чехôвъ и плекае въ души ідеалы панґерманьскѣ. За послами и освѣченѣйшими мужами вде й народъ нѣмецкій. Централы нѣмецкѣ въ Плънеромъ на чолѣ, хочь явно не признають ся до тои ирриденты, суть супротивъ нея безвильнѣ и дуже часто навѣть солідарізують ся въ нею зô взглядôвъ тактичныхъ.

Коли-бъ Нѣмцѣ ческѣ були майоризованѣ Чехами, тодѣ можна бъ ще припустити, що тѣ майоризація выклинує у угнетеныхъ силу центріфуґальну. Але Нѣмцямъ ческимъ жиесь мовь у Бога за дверми. То не Русины галицкѣ та буковиньскѣ, не Словани або Румуны мадярскѣ не Словѣнцѣ старійски. Въ цѣлôй Чехіи урядовымъ языкомъ есть языкъ нѣмецкій, школы нѣмецкѣ пôдлягають нѣмецкôй секціи краєвои рады шкôльнои. Нѣмцеви ческому не скризавъ нѣхто нѣ одного волоска на головѣ. То форитованый конституцію народъ, пещена дитина кождого кабінету долитавского. А мимо всего проявились у того народу крайный шовінізмъ и аспірація ирриденткѣ!..

Язъ видко изъ сказаного, форитованѣ бôльшости идуть ще дальше въ своихъ аспіраціяхъ, нѣжь упослѣдженѣ меншости. Зъ ѣдою змагавсь у нихъ вовчій апетитъ. Рôзница лишь та, що одни умѣють аспірації свои ще накрывати шапочкою льояльности, а другѣ, горячѣйшѣ, вôдчиняють душу свою на остѣжь....

Розумѣе ся, що правительство такихъ проявôвъ дальше терпѣти не могло и бодай поки-що спинило дальшій нихъ розвôй тымъ, що раду мѣста Ліберца розвязало. Чи тымъ вже й убито духа шовінізму и ирриденты, сумнѣваемось. Жерело лежить глубше, а тымъ жереломъ есть якт-разъ указане нами надмѣрне форитованье выбраныхъ народôвъ на кошть и шкоду другихъ. Така система не може выдати здоровыхъ овочевъ. Противно, выгворять лишь буту и аспірація, не схожѣ зъ интересами державы...

Тая бута вложила и посламъ польскимъ на сеймику перемыскôмъ въ уста таѣ высказы такъ: „Правительству не вôльно укладати ся зъ Русинами безъ „polskiej większości“ або: „Rusini w obecnej sesyi dali dowód niewdzięczności“, — або: Koncesye teraz dla Rusinów — to zaprzedanie naszego kraju... my cegiełkę po cegiełce wyjmujemy z naszej budowy... my wydajemy siebie na pastwę nieprzyjaciół naszych...“

Право горожаньства руского языка.

Всѣ концесіи, якѣ бы намъ правительство що-до нашого языка дало, на нѣчо не здадуть ся, коли мы самѣ не выробимо для свого языка права горожаньства.

Нинѣ языкомъ панующимъ не тôлько въ заходнôй, але и у всходнôй Галичинѣ есть языкъ польскій, а то въ житю такъ приватнôмъ якъ и публичнôмъ.

Мы Русины въ житю приватнôмъ майже все уступаемо самѣ Полякамъ — и если де въ рускôмъ товариствѣ знайдесь одинъ Полякъ, зачинаемо всѣ говорити по польски, навѣть и тогдѣ, если-бъ вôнъ умѣвъ по руски. Отже передовсѣмъ говорѣмъ все и всюды по руски, — сли тôлько особа, зъ котрою говоримо, по руски розумѣе, — а безусловно всюды въ склепахъ, реставраціяхъ, урядахъ и на желѣзницяхъ. Дальше ведѣмъ лише по руски нашу приватну переписку, де тôлько можна, а безвзглядно всѣ нашѣ листы, навѣть и не по руски писанѣ, адресуймо по руски. Візитовыхъ картъ Русинъ безусловно нишихъ мати и уживати не повиненъ, якъ тôлько рускихъ. Може бути, що одинъ-другій Полянъ, дôставши рускую візитову карту, зробить якусь неумѣстну увагу, але мы не повинни нѣчимъ дати ся вôдстрашити анѣ звести зъ консеквентной дороги.

Здавалось бы, що все то дрôбницѣ: говорити зъ нимсь по руски, руска адреса, рускій білетъ... Однакожь такъ не есть. Нашъ языкъ нинѣ въ пониженю, уважаный за хлопскій, руска буква рвать неодного Полякa, — отже рѣчею нашою есть на кождôмъ кроцѣ Полякôвъ до рускои буквы и рускаго слова призвычаити, — а въ пересвѣдченю, що се борстьба о справедливе наше право, не повинни мы нѣчимъ зражуватись, и жадной нагоды не оминати, де тôлько о нашъ языкъ розходить ся. Якъ мало Русины о свôй языкъ дбають, найлѣпшій доказъ дае адреса по причинѣ 40-лѣтного ювілею президента суду Его Ексц. п. Симоновича, котру майже всѣ судовики-Русины пôдписали по польски... А велику услугу въ тôмъ взглядѣ можуть положити Русины, занимаючѣ мѣсця въ публичнôй службѣ.

Зô священьства найбôльша часть уживае вже руского языка въ своѣмъ урядованю.

Кôлькохъ Русинôвъ-адвокатôвъ пише вже такожь все по руски.

Що-до нотарѣвъ — то тѣ, зъ дуже малыма выимками, завели нашѣ надѣе въ тôмъ взглядѣ, бо навѣть тѣ, що займають видни становища політичнѣ, ведуть свою канцелярію выключно въ языцѣ польскôмъ.

Зъ Русинôвъ урядникôвъ судовыхъ — о скôльно менѣ вѣдомо — одинъ тôлько п. Титъ Реваковичь, судья въ Пôдбужи, урядуе по руски; другѣ жь [може й не всѣ? — *Ред*] ведуть все по польски. Але и тутъ лише трохи вôдваги, троха щирои волѣ, а все може бути инакше. Не перечу, що высшій судъ або прокураторія державна, де урядниками переважно Поляки, будуть мати трудности въ урядованю зъ початку, дôставши рускѣ акты, а до

Про початки Львова.

За д ромъ А. Чоловскимъ подавъ Василь Рôленко.

(Дальше.)

Подаючи коротко выслѣдки праць тыхъ писателѣвъ, д-ра Чоловскій поминае Ходынецкого, котрый вôдъ себе не сказавъ нѣчого. Що жь до Зубрицкого, такъ той наводить изъ Карамзина подробицѣ про Львôвъ зъ рр. 1259 и 1261, и на тôй основѣ допускае, що Львôвъ повставъ у глубокôй старинѣ, а назву одержавъ не вôдъ князя Льва, а вôдъ короля звѣрятъ.

Вагилевичь пишучи про повстанье и перше положенье Львова, каже, що заложивъ его ни. Данило р. 1250 и назвавъ по имени сына. Первѣстный Львôвъ мавъ лежати тамъ, де теперь Знесѣнье, а замокъ на горѣ Льва, и звôдти то можна було бачити луну пожару въ Холмѣ. Той Львôвъ згуреко р. 1261 по приказу Бурундая, вôдтавъ вôдбудовано, але на коротшій часъ. Ажь въ XIV. вѣцѣ заложивъ другій Львôвъ Левъ Мстиславичь, якъ каже житовска лѣтописна въ XVI. вѣку. Новый Львôвъ опираючись о два замки, высшій на Лысôй горѣ, а нижшій на пригорѣ Будельници, пôдъ котрою бувъ ринокъ. Вагилевичь думае, що мѣсто тягло ся по-пôдъ горами Лысою й горою Льва, а на доказъ того вказуе на шанцѣ на Лычакôвскôмъ, перший вôдъ стрѣльницѣ до Пекарского, другій коло Санраментокъ, третій коло цвинтаря Лычакôвского, а въ рôвнôмъ вôддаленю повинни находитись шанцѣ на Жовкôвскôмъ и щось похожого на те есть справдѣ на Знесѣню.

Проф. Шараневичь узнавъ погляды Вагилевича за правдивѣ. Въ своѣй розвѣдцѣ „Стародавный Львôвъ“ (1861) принявъ, що Львôвъ збудувавъ Данило для сына межи 1250—1255 тамъ, де теперь лежить Знесѣнье, назване такъ вôдъ церкви Вознесенія. Вôдбудованый въ-друге Львомъ городъ мавъ два замки, высшій и нижшій десь коло церкви св. Николая. Спонуканый наплывомъ людности велѣвъ Левъ вырубати лѣсы на поблизькôй кôтлинѣ й тамъ повстало теперѣшне мѣсто. Князь укрѣпивъ мѣсто баштами, въ котрыхъ головна була тамъ, де теперь св. Юръ, и боронила входу до мѣста. Костелъ св. Іоана, а давнѣйше церковь, есть найстаршою будôвлею и вже въ р. 1250 належавъ до Василіянъ.

К. Відманъ въ своѣмъ творѣ про костелъ св. Іоана пише, що въ р. 1234 заряджували нимъ Домінікане, и тому выводить, що Львôвъ истнувавъ передъ тымъ рокомъ яко оселя, а коло 1250 р. дôставъ назву Львова. Оселя-жь называлась либонь Вознесеньемъ. Приймае таожь другій засновонъ Львова Львомъ Мстиславичемъ тамъ, „де сегодня Жовкôвске й Краковске межи обома замками“.

Распъ думае, що руській Львôвъ лежавъ изъ давна тамъ, де теперь Знесѣнье; на горѣ бувъ замокъ и церковь Вознесенія, а долѣ оселя. Сынъ Данила Левъ перенѣсъ столицю до Львова, де на горѣ збудувавъ замокъ, а въ пôднôжю другій для жѣнки Констанціи. Довкола долѣшного замку повставъ новый Львôвъ изъ церквою св. Николая.

Пишучій про Домініканъ Кунасевичь подае, що ще заки Львôвъ збудовано, вже товаришѣ місійнѣ Яцка Одровонжа тутъ выставили 1223 р. костелинъ св. Іоана Хрестителя. Вôдтакъ жѣнка Льва католичка Констанція выпросила у мужа мѣсце на будову монастыря и церкви тамъ, де стоявъ княждвôръ. На те наводить пôдборный дипльомъ и поклинуеть ся на еренційну таблицю еп. Сѣраковского зъ р. 1764, въ котрôй сказано, що Яцко Одровонжъ спровадивъ Домініканъ на 32 рокôвъ передъ засновкомъ Львова. Додати ту цифру до 1223, вôдкрывае Кунасевичь, що руській Львôвъ засновано въ р. 1255 и то тамъ, де лежить Знесѣнье.

Въ р. 1875 проф. Шараневичь змѣнивъ одначе свôй поглядъ и высказавъ въ новыхъ студіяхъ, що перша оселя Львова, закладеного Даниломъ, лежала далеко „на взбрахъ, що выносять ся надъ селами Запытовомъ, Пôдберѣзцями и Кривчичами въ близотѣ Чортôвскои горы, або въ части и на нѣй“, позаякъ зъ тои горы найлѣпше можна було бачити луну пожару въ Холмѣ. Въ-друге пôсля 1261 р. збудованый Львôвъ мавъ бы лежати въ околици костела св. Войтѣха, перемѣненого теперь на войсковый магазинъ, а то на тôй основѣ, що сюды йдуть дороги „viae antiquae“ и що тутъ близько есть гора Льва. На тôй горѣ бувъ княжій замокъ. По обохъ бокахъ княжого замку простиравъ ся старый Львôвъ вôдъ нинѣшного лѣсу цѣсарского по-пôдъ Замкову гору черезъ Краковске по-ва монастырь св. Онуфрія. Той Львôвъ дѣливъ ся на часть горѣшню й долѣшню. Казимиръ великій спаливъ 1340 р. горѣшню часть а третій по ряду Львôвъ заснувавъ у кôтлинѣ. Тѣ гіпотезы д-ра Шараневича не найшли узнаня й доси вдержуеть ся загально, що первѣстный Львôвъ лежавъ тани на Знесѣню.

Наконець крил. Петрушевичь въ своѣй праци, печатанôй ще доси въ числахъ „Вѣстника Народного Дому“, застановляеть ся надъ походженьемъ назвъ топографічныхъ зъ околицѣ Львова; въ тôмъ, що доси надруковано, каже крил. Петрушевичь, що на Лысôй горѣ, въ мѣсци, де сегодня конець уніи Люблинскои, збудувавъ Данило Романовичь первѣстну твердиню Львова.

Супротивъ тыхъ незгôдныхъ а навѣть суперечныхъ собѣ поглядôвъ д-ръ Чоловскій уважае питанье руского Львова неровязаным и взявъ ся высказати свôй поглядъ на давнѣ жерела и що зъ нихъ можна выснувати. На три питаня треба тутъ вôдповѣсти: 1) коли повставъ Львôвъ; 2) хто заснувавъ его, — а наконець 3) чи вôдъ першои хвилѣ заснованя лежить на тôмъ самôмъ мѣсци, чи змѣнивъ его?

зъ часомъ русскій письма имъ рѣзницѣ робити не будуть.

Наведу одинъ примѣръ въ тій справѣ. Д-ръ Олесницкій въ Стрыю, завѣвши тамъ свою канцелярію, зачавъ писати по русски, всѣ здивували ся, де-хто робивъ ему представленя, щобы не чинивъ судови и адвокатамъ трудностей, — але вінъ консеквентно уживае рускаго языка, а нинѣ всѣ въ судѣ и всѣ адвокаты въ Стрыю стараютъ ся навчитись по русски, бо видятъ, що того имъ потреба.

Такожъ не треба бояти ся, щобы уживанье рускаго языка перешкодило кому въ авансѣ. Я того певный, що судья честный и справедливый буде авансувати, хотяй урядує по русски. И межи Полянами есть много людей, котрій умѣютъ оцѣнити характеръ, и не будуть вести ся вузкоглядною політикою, де ходить о высшій цѣли. Поляни здобули розпорядженье цѣсарске зъ року 1869 не самою політикою, — они довгій лѣта передъ тымъ вели борбу зъ нѣмецкимъ языкомъ, поки наконецъ свою цѣль осягнули.

Такъ и мы Русины тѣлько тогды здобудемо право горожанъства для нашого языка, коли самій того языка будемо уживати все и всюды.

Въ Самборѣ д. 27 н. ст. жовтня 1892.

Корнило Чайковскій.

Дописи „Дѣла".

Зъ Турчаньского повѣта.

[Покінченье справы жида Ранда зъ Тарнавы выжнои о злочиньство нарушенія религіи.]

Въ ч. 273-ѣмъ „Дѣла" въ 1891 р. представлено въ дописи зъ Турчаньского повѣта вѣдносины нашого сѣльского народу гѣрского середъ пановъ, що окружаютъ его довкола. Въ згаданій дописи вказано на дѣланье жидовъ-дѣдичѣвъ въ селахъ: Волосатѣмъ, Тарнавѣ нижній и выжній, — теперь же доповняемо сю допись дальшими фактами.

Якъ въ 1885 р. посесоръ села Волосатого, А. Ротъ, котрый захопивши въ свои руки Волосате, черезъ десятки лѣтъ терорызувавъ бѣдныхъ бойковъ, — бувъ вѣдставленый до ц. к. судовъ и вкінци бувъ засудженый трибуналомъ въ Перемышли на довголѣтну вязницю за всѣлякій злочиньства, именно же за пробиванье волювъ, — такъ удало ся сего року зломити силу нашого жида та увольнити село Тарнаву выжну вѣдъ довголѣтного гнету, якій выходивъ зѣ стороны звѣстного въ цѣлій околици дѣдича сего села, Мендля Ранда.

Мендель ставъ зъ простого оѣдного, торгуючого шкорками и сѣрняками жида — при сприяючихъ обставинахъ, гѣрскимъ Крезомъ та знайшовъ собѣ въ обохъ Тарнавахъ землю обѣцяну, плывучу для него медомъ и молокомъ. За 20 лѣтъ зробивъ сей жидъ зъ богатыхъ селъ послѣдныхъ бѣданковъ.

Купивши села Тарнавы на власность, обсадивши своєю рѣднею всѣ коршмы, завѣвъ свого рода панщину, котра процвитала тамъ ще въ часѣ, коли теперѣшный священикъ обнявъ парохію. Щобы утревалити и забезпечити свое пановане, загорнувъ Мендель по смерти о. Вендиловича въ свои руки и автономічну власть, а добравши собѣ до рады громадскои своихъ прихильникѣвъ, ставъ начальникомъ громады, паномъ дѣдичемъ и членомъ рады повѣтовои при конаню вѣчнои рады турчаньскои. Пановане его було скрозь забезпечене. Народъ смиренькій корывъ ся, падавъ Мендлеви до колѣнъ, цѣлювавъ нхъ, а на кольканацять кронѣвъ передъ паномъ дѣдичемъ знимавъ шапку и нѣсъ ся вѣдъ па хою. Въ церквѣ годѣ було увидѣти людей; народъ ставъ апатичный, зломаный, пригнобленый, не вѣривъ, щобы мѣгъ коли скинути зъ себе сю неволю.

Нова теперѣшна рада повѣтова доторкнула ся вѣдносинъ тарнавскихъ. Выславый въ 1891 р. делеґатъ, о. Яворскій, розвѣдавъ ся вѣдъ людей доброи волѣ про яркій факты надужитя, и цѣлу справу вѣддано до суду. На мѣсце до Тарнавы заѣхавъ ц. к. судія слѣдчій и переслухувавъ людей черезъ два днѣ въ парохіяльній канцелярій. Доси ще не знати, що самборска прокураторія зробила зъ тою справою.

Однакъ въ серпни и въ вересни 1891 р. зайшли иншій справы. Рандъ, побачивши, що народъ переставъ робити панщину, змѣнивъ свою тактику. Змѣркувавъ, що теперь неконче безпечно пускати ся на дорогу публичного насильства, здирствъ и т. п., бо попробувавши своєи силы зъ священикомъ въ процесахъ о еренціональній лѣсы, забраній передъ кільканацяти лѣтами, вѣднѣсъ пораженье на цѣлій лінін помимо своєи рутины. Зѣ страху вѣдступивъ кромѣ еренціональныхъ парцель, ще иншій сусѣдній поодинокимъ людямъ. Вѣдтакъ допустивъ до продажи ліцитаційнои Тарнаву нижну, котру купивъ п. Торовскій, а собѣ лишивъ тѣлько Тарнаву выжну и часть Журавина.

Але и въ тѣмъ новѣмъ положеню не конче ведось Мендлеви. Вінъ бачивъ, що тяжко заробити честно на хлѣбъ, що его стотисячный маетокъ не побільшае ся такъ скоро, якъ давнѣйше, бо народъ залишивъ коршмы, ходить до церкви, уникае дворъ и забирае ся до ощаднои працѣ. И набравъ Рандъ переконаня, що причиною тои змѣны священикъ, отже треба зачати борбу противъ него. Треба постепенно, звільна підрывати повагу священика, ослабити ей мѣжь народомъ, а певно верне давне щастье, и взявъ ся до дѣла.

На паньскімъ ланѣ робить разъ-въ-разъ досыть людей и Мендель зачавъ вѣдъ нихъ.

— „Що, у васъ на горѣ градъ выбивъ? Та-жь по вашихъ поляхъ ходивъ ксьондзъ, вѣдправлявъ и нѣчо не помогло!" — зачавъ Рандъ розмову.

Для поясненя треба додати, що народъ забобонный, якъ взагалѣ скрозь по горахъ, удававъ ся и тутъ до хмарникѣвъ о вѣдверненье граду. Священикъ выступивъ остро противъ забобонѣвъ и вказавъ народови на релігійній средства вѣдверненя нещастя: на торжественній служебы Божій, на процесіональній обходы зъ приписанымъ богослуженьемъ по поляхъ. Народъ послухавъ и черезъ три роки вѣдбувались такій обходы въ трехъ селахъ. Въ 1891 р. на 76 селъ турчаньского повѣта градъ навѣстивъ 64 селъ, мѣжь котрыми була и села Рандa.

— А якъ оно вѣдправляешь по поляхъ? — продовжае Рандъ свою розмову.

Люде розповѣдаютъ вѣдправу: править ся служба Божа, читаютъ евангеліе и т. д.

— Вы дурній, — каже Рандъ — що слухаете тыхъ вѣдправъ. Менѣ тій всѣ его вѣдправы . . . . . Я бы хотѣвъ выхрестити ся на кільна днѣвъ, а вінъ бы не бувъ ксьондзомъ. Я бы его гнавъ зѣ свого поля, якъ бы вінъ туды заходивъ, бо вѣдъ коли вінъ тутъ настанъ, впало нещастье на Тарнаву. Вінъ васъ учитъ: Хто бы зѣ старшихъ мавъ згорщити молодшого, той волѣвъ бы собѣ привязати камѣнь жерновый до шии и потонути въ безодни морскій — а я бы ему привязавъ камѣнь и его самого кинувъ въ безодню морску...

Такій и тымъ подобній розмовы вѣвъ Рандъ зъ роботниками на своихъ ланахъ. По селѣ зачали про се говорити. Десятe словце зайшло и до мѣсцевого пароха, котрый дозволивъ всѣмъ выговорити ся, списуючи для себе формальный протоколъ, нотуючи свѣдковъ. Вѣдтакъ вѣддавъ цѣлу справу до суду. Однакъ свѣдки, кромѣ одного, не зізнавали зѣ страху, будучи въ зависимости матеріальній вѣдъ Ранда, що-до палива и пасовиска. Судъ слѣдчій заѣхавъ на мѣсце, але трудно було дойти правды. Въ селѣ настала паніка. Священикъ не устававъ въ своѣмъ; доставлявъ матеріалъ доказовый, ставивъ свѣдковъ на свѣдковъ, припиравъ до стѣны, а коли показало ся, що свѣдки за укрываньe правды передъ судьею слѣдчимъ д-ромъ Праґловскимъ ставуть самій передъ судомъ, мусѣли всѣ вѣзнати правду.

До розправы въ Самборѣ вѣзвано десять свѣдковъ. Служба дворска Ранда заняла ся тыми свѣдками въ Самборѣ, даючи имъ безплатно помѣщенье и гостину. Однакъ свѣдки мусѣли себе боронити и зізнавати правду. По переведеній розправѣ дня 21 цвѣтня с. р. засуджено дѣдича Ранда, вѣйта, політичного матадора турчаньского, за злочиньство нарушеня релігіи на чотири мѣсяцѣ тяжкои вязницѣ. Не помогли нѣ рекурсы противъ акту обжалованя, нѣ оборона знаменитыхъ адвокатовъ при розправѣ, нѣ вѣдклинъ противъ засуду самборского трибуналу, бо злочинець вѣдбувае теперь заслужену кару.

Розумѣе ся, що староство турчаньске, выждавши правосильности засуду, завѣсило въ урядованю начальника громады Тарнавы Ранда, и урядованье передало заступникови.

Такъ закінчила ся справа Ранда, котрою цѣлый повѣтъ турчаньскій, а именно жиды и селяне досыть заинтересували ся.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Трете засѣданье выдѣлу руского товариства педаґоґічного вѣдбуло ся подъ проводомъ сов. о. Торонъского дня 22 н. ст. жовтня. На тѣмъ засѣданю ухвалено отсій справы: 1) Основати (внесенье проф. Барвѣньского) архівъ и музей при товариствѣ педаґоґічномъ, котрый зобравъ бы передовсѣмъ всѣ рускій підручники учебній вѣдъ найдавнѣйшихъ часовъ ажь до теперь; 2) выплатити переплетникови 15 зр. за выготовленье грамотъ для почетныхъ членовъ; 3) упросити сов. о. Торонъского, щобы оглянувъ ся за редакторомъ для часописей „Учителя" и „Дзвінка" а по переведеню переговоровъ зъ дотычною особою, здавъ справу выдѣлови на найблизшомъ засѣданю; 4) закупити шафу на книжки; 5) приняти въ члены: о. Віят. Сверского зъ Полоничь, учит. Изид. Слюзара зъ Стоянова, учит. Павла Фика зъ Руды сѣлецкои и учит. Ив. Крита зъ Рѣпнева. Вкінци вѣдчитано письма: 1) выдѣлу краевого зъ дня 17 н. ст. мая 1892 ч. 20.399, котрымъ повѣдомляе ся выдѣлъ товариства, що соймъ краевый ухвалою зъ дня 8 цвѣтня 1892 перейшовъ до порядку дневного надъ петаціею товариства о удѣленье учителямъ дорожнянои запомоги; 2) краевои рады шкільнои, котрымъ дозволяе ся уживати на премія деякій книжки выдання товариства и редакціи „Дзвінка"; 4) выдѣлу краевого, котрымъ повѣдомляе ся товарыство, що соймъ ухваливъ дати часописи „Дзвінокъ" 100 зр. субвенціи на р. 1893 и 3) п. Павла Кирчова, дотыкаюче выдавництва органу товариства часописи „Учитель".

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Цѣсарь принимавъ дня 25 с. м. президента австрійскихъ міністровъ ґр. Таффого на довшій авдіенціи.

Урядова ґазета оголосила увольненье ґр. Сеченія зъ посады австрійского амбасадора въ Берлинѣ а вже небавкомъ мае наступити оголошенье именованя его наслѣдника, ґр. Седенія, котрого вѣдпустка зъ дотеперѣшнои посады угорского міністра надворного вже наступила. Про сю змѣну пише Post: Поодинокій дневники думаютъ, що именованье Седенія вже ся зъ намѣромъ вѣдень скои дипльоматіи, щобы нѣмецку політику зъєднати собѣ до рѣшучои підмоги для деякихъ плянѣвъ австрійскихъ на підвостровѣ балканьскімъ. Попередный амбасадоръ ґр. Сеченій, котрый такъ довго и зъ незвычайнымъ вдоволеньемъ зѣ стороны австрійского цѣсаря заступавъ Австро-Угорщину на посадѣ амбасадора въ Берлинѣ, знавъ ґрунтъ, на котрѣмъ вінъ працювавъ, дуже добре, и нѣколи не бувъ бы пустивъ ся въ тѣмъ напрямѣ на таку авантурничу дѣяльность. Тій люде, що розширюютъ сей песімістичный поглядъ, повинній бы зважити, що и ґр. Кальнокій за надто добре знае нашу політику, щобы не мавъ повного пересвѣдченя, що Нѣмеччина стоить зовсѣмъ на основѣ найвѣрнѣйшого союза, але не вѣддѣляе ся зовсѣмъ вѣдъ великихъ основныхъ засадъ кн. Бісмарка. Вступати ся за австрійскими интересами спеціяльными на балканьскімъ підвостровѣ Нѣмеччина не зобовязана нѣякимъ способомъ. А чейже и ґр. Седенія вважаютъ горячимъ прихильникомъ потрійного союза. Та не можна навѣть припускати, щобы вінъ ввѣвъ иншу політику якъ ґр. Сеченій, тымъ більше, що у Вѣдни нѣколи нѣчого не говорили, будто бы ґр. Сеченій лихо выповнявъ свои инструкціи.

Дневники помѣстили спростованя вѣлькохъ хибныхъ поголосокъ, якій послѣдными днями були помѣщенй въ дневникахъ. И такъ доношено, що въ недѣлю вѣдбула ся конференція ліберальныхъ послівъ у бар. Хлюмецкого, на котрій бувъ міністеръ Кінбургъ, а не було на нѣй Плевнера. Неприсутность Плевнера тымъ більше впала въ очи, позаякъ на конференціи обговорювано політичну ситуацію. Отже Deutsche Ztg. помѣстила спростованье сеи вѣсти. Въ деякихъ дневникахъ звовъ появила ся поголоска, що моравскій намѣстникъ Лебль призначеный на будучого міністра справъ внутрѣшныхъ. Въ кругахъ поінформованыхъ вневняютъ, що ґр. Таффе зовсѣмъ не думае покидати теки міністра справъ внутрѣшныхъ.

——

Российске правительство веде дальшій переговоры зъ банковымъ домомъ Ротшільдовъ въ справѣ новои позички. Переговоры въ сихъ дняхъ доведутъ до успѣшного результату.

Зъ Петербурга доносятъ, що складовій части (самъ механізмъ) новыхъ карабінѣвъ, шестиміліметрового калібру, вже надійшли зъ французскихъ фабринъ, де ихъ выробляно на замовленье российского правительства въ державныхъ фабрикахъ. Теперь въ Петербурзѣ складаютъ до купы тій части. Зъ початкомъ грудня достануть нове оружіе войска округовъ: варшавского, вильненьского и кіївского, при кінци грудня ґвардія, войска округовъ фінляндского и петербургского, а въ сѣчни всѣ иншій корпусы. Новый порохъ французкій, потрѣбный до тыхъ карабінѣвъ, вже есть по всѣхъ пороховняхъ. Такъ отже за кільканадцять мѣсяцевъ цѣла армія российска може зачати управлятись въ стрѣляню, котре пѣсля приказу міністра войны буде вѣдбуватись зъ разу до цѣли, а вѣдтакъ буде получене зъ ловами на звѣрвъ въ державныхъ лѣсахъ. На разѣ вже есть по 600 набоѣвъ, готовыхъ для одного вояка.

Российска армія мае збільшити ся. Ще передъ кільконома лѣтами военній силы въ пѣшомъ войску числили 12 полківъ ґвардійскихъ, 16 полківъ ґренадирскихъ и 165 полківъ лінійныхъ: Черезъ кільна послѣдныхъ лѣтъ заложено новыхъ 74 кадровъ для резервовыхъ баталіонѣвъ. Зъ сихъ кадровъ маютъ поволи повстати резервовій полки, маючій по два баталіоны въ ножддомъ, а се вже въ 23 такихъ вѣддѣлахъ резервовыхъ дѣйстно заведено. Найновѣйшій указъ міністра войны розпоряджае, щобы основати чотири новій полки резервовій, такъ що Россія буде мати теперь 28 резервовыхъ полківъ. А позаякъ сій полки резервовій маютъ стати складаючій ся въ 40 офіцерѣвъ и 1555 людей та ихъ число лише о 340 воякѣвъ менше, якъ въ звычайныхъ полкахъ россійского пѣшого войска зъ чотирохъ баталіонѣвъ, то и ихъ доповненье въ случаю мобілізація на чотири баталіоны буде можна дуже легко перевести. Въ мирѣ резервовій полки формуютъ резервовій бриґады, котрій въ войнѣ будутъ перемѣнений на дивізіи. Се збільшенье военныхъ силъ Россіи певно, якъ кажутъ, причинать ся до лѣпшого умотивованя новои войсковои реформы въ Нѣмеччинѣ.

——

Вѣсть, подана въ Köln. Ztg. про нове нѣмецке представленье войскове, дае въ приближеню образъ намѣреного збільшеня армій нѣмецкои. Пѣсля закона въ 15 липня 1890 р. мавъ выносити станъ войска нѣмецкого въ часѣ мира вѣдъ 1 жовтня 1890 до 31 марта 1894 р. безъ однорѣчныхъ охотниковъ 486.983 людей а армія мала складатись зъ 538 баталіонѣвъ пѣхоты, 465 ескадронъ, 434 батерій, 31 баталіонѣвъ пѣшои артилерія, 20 бат. піонірѣвъ и 21 бат. треву. Пѣсля нового проекту мае выносити станъ войска въ часѣ мира на часъ вѣдъ 1 падолиста 1893 до 31 марта 1899 пересѣчно 492.068 людей. Збільшенье стану войска въ часѣ мира було бы о 6085 людей, а се значить, що при дволѣтній службѣ войсковій треба бы рѣчно брати більше о 3.042 рекрутовъ. Число баталіонѣвъ пѣхоты збільшилось бы о 173, ескадронъ о 12, батерій о 60, баталіонѣвъ пѣшои артилерія о 6 а баталіонѣвъ піонірѣвъ о 4. За 24 лѣтъ принесла бы та рѣчна надвышка рекрутовъ збільшенье армія о 73.000 людей. Яко цѣль сеи реформы войсковои подае ся въ предложеню порѣвнанье нѣмецкои армія зъ арміями сусѣдныхъ державъ, Россіи и Франціи. Нѣмеччина мала бы до розпорядимости по 24 лѣтахъ, отже въ 1918 р. 4,400.000 выправленыхъ воякѣвъ, а въ тѣмъ часѣ, пѣсля обчисленя Köln. Ztg., Франція мала бы 4,053.000 а Россія 4,556.000 воякѣвъ. Однакъ французка ґазета Avenir Militaire обчислила, що если законъ зъ 15 липня 1889 буде обовязувати

Перше пытанье: коли повставъ Львовъ, — рѣшае авторъ въ той способѣ, що вѣдкидаючи хибній даты Алємбека й Зиморовича, йде за лѣтописью Волыньскою, въ котрій згадуетъ ся про Львовъ пѣдъ р. 1259, и приймае початокъ Львова передъ тымъ рокомъ. Авторъ каже, що Львовъ повставъ по нападѣ Батыевѣмъ [1241 р.], коли ворожій погромы змушували людей шукати захисту въ мѣсцяхъ затишныхъ и далекихъ вѣдъ водъ и шляховъ, та що тѣлько въ такихъ обставинахъ мѣгъ повстати Львовъ, тымъ більше, що й лѣтопись изгадуе про повстанье численныхъ новыхъ городовъ межи 1249—1255 рр. Такъ думавъ и проф. Шараневичъ. Зъ того одначе не выходить, щобы передъ городомъ не истнувала тутъ яна оселя. На взгоряхъ надполтваньскои котлины находжено при закладаню плянтацій, розбираню фундаментовъ Высокого замку и при будованю цитаделѣ рѣзній археольоґічній старинности, якъ камѣнній гробы, урны, черепы зъ посудинъ, кремѣнній ножѣ й молотки, выробы бронзовій, — а се свѣдчить, що на тыхъ узгорахъ въ глубоку старину жывъ и працювавъ чоловѣкъ — тымъ більше, що довкола истнували другій городы, якъ Звенигородъ, Домажиръ, Щеротинъ, Страдче, Деревечь и Рокитна, пѣсля котрыхъ и доси зѣстались „городища". На всякій случай повставъ тутъ коло р. 1250 Львовъ, пізнѣйша столиця Руси.

Що-жь до пытання: хто засновавъ Львовъ? — то хочь лѣтопись Волыньска не згадуе, чи й Левъ будувавъ городы, але зважившы те, що вѣдъ 1250 р. есть Левъ володаремъ овремого удѣлу, мае свій власный дворъ, силу оружну, и пѣднимае на власну руку выправы, — есть дуже имовѣрна рѣчь, що то вінъ засновуватель города. За тымъ промовляе вже сама назва мѣста, мѣсцевый львовскій переказъ, и се стверджуе Длуґошъ, котрый користувавъ ся русскими лѣтописями, що до сегодня загинули.

Полагодивши такъ коротко два повыщій пытання, авторъ приступае до третього й посвячуе ему більшу половину своєи студія. Всѣ дотеперѣшній дослѣдники годять ся, що Львовъ теперѣшный не лежить на своѣмъ первѣстномъ мѣсцѣ; рознять ся лише въ тѣмъ: де вінъ лежавъ за часовъ рускихъ.

Заки вѣдповѣсть на те пытанье, авторъ поясняе широко способъ будованя старыхъ городовъ русскихъ на основѣ працѣ Самоквасова*) и своихъ власныхъ студій про положенье старого Галича. Авторъ выводить, що якъ на Руси, такъ и загаломъ въ усѣй Славянщинѣ при будованю городовъ зверталось увагу передъ усего на природну безпечность мѣсця, а вѣдтакъ ажь на догодность; длятого будовано въ околицяхъ згористыхъ, поперерѣзуваныхъ ярами та долинами, въ мѣсцяхъ зѣ стромыми берегами, де не треба було забезпечуватись зъ усѣхъ боковъ, до котрыхъ приступъ бувъ изъ природы трудный. Въ такихъ мѣсцяхъ повставали найчисленнѣйшій городища. Кіевъ, Холмъ, Новгородъ, Перемышль, Галичъ и иншій лежали на мѣсцяхъ зъ природы оборонныхъ. А мѣжь тымъ Львовъ за польскои добы не мае такого зъ природы безпечного положеня, а тѣлько забезпеченый зъ усѣхъ сторонъ штучно. Се, по думцѣ автора, и есть основный доказъ, що такій Львовъ — то дѣло не руске, а пізнѣйше, отже правдивый высновокъ той, що тутъ не була его первѣстна оселя.

Де-жь отже була она коло 1250? Всѣ дослѣдники думаютъ, що коли луну пожежѣ Холму въ р. 1259. видко було у Львовѣ, то вінъ мусѣвъ лежати на тѣмъ мѣсци, зъ-вѣдкіль можна засягти окомъ широкій просторъ въ напрямку белзкихъ пѣль; изъ-за того першу оселю Львова приймае де-хто на Знесѣню, де-хто на Чортовскій горѣ, де-хто на горѣ Льва, а де-хто на Высокѣмъ замку. Мѣжь тымъ д-ръ Чоловскій уважае таке розумованье за хибне, бо въ того ще не дасть ся вывести, що городъ Львовъ лежавъ на котрійнебудь згаданій высочинѣ. Луну пожару можна було видѣти зъ горъ, — але мимо того Львовъ мѣгъ собѣ лежати выгодно въ долинѣ.

Авторъ, звертаючи належну увагу на мѣсцевый переказъ, знаемость нинѣшньои топоґрафіи и збереженій памятникивъ, розбираючи взаимне вѣдношенье до себе звѣстныхъ Длуґоша, Піравского, Алємбека, Зиморовича и другихъ, наконецъ, якъ высше сказано, способъ будованя старинныхъ городовъ на Руси, — и на тыхъ даныхъ основуе свою гіпотезу про положенье старого города.

(Конецъ буде.)

*) Древные города Россіи. СПБ. 1873.

черезъ 25 лѣтъ, то армія французка буде мати тогдѣ 5,564.000 воякôвъ. Силу войскову россійскои арміи обчисляють на пôвтретя міліона безъ ополченя. Але признавши обчисленье Köln. Ztg. що-до россійскои арміи, а силу французкои арміи пôсля Avenir Militaire, то все таки покаже ся, що нѣмецка армія зъ 4,400.000 воякôвъ не дорôвнае нѣ одній зъ тамтыхъ. А прецѣ загадана реформа нѣмецкого войска мала выключно цѣль стати на рôвни зъ арміями Россіи и Франціи.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ „Народнои Рады у Львовѣ“** вôдбувъ вчера пôдъ проводомъ посла Ю. Романчука засѣданье, на котрôмъ мѣжь иншимъ постановлено скликати загальнѣ зборы членôвъ товариства пôдъ конець сего року. При нагодѣ звертаємо увагу Вп. членôвъ товариства „Народна Рада“, котрѣ залягають зъ вкладками, щобы по можности скоро зложили для заощады касіерови товариства коштôвъ на высылку почтою пригадки.

— **Американка панѣ Е. П. Лінева зъ Нового Йорку** постановила пôдчасъ всесвѣтнои выставы въ Чікаго 1893 р. прочитати 3—4 публичнѣ лекціѣ про народну руско-украиньску музику. Програма уложена въ той спосôбъ, що на перший лекціѣ призначила панѣ Лінева пѣснѣ народнѣ, въ подѣлѣ на рубрики: пѣснѣ любовнѣ, историчнѣ, кобзарскѣ, весѣльнѣ и иншѣ. На другій лекціѣ припадала-бы штучна музика: романсъ, дуеты, хоры, опера. Все те мае бути представлене спѣвомъ, хоромъ и пр. При помочи магічного свѣтла мае бути кожда сцена илюстрована въ костюмахъ, типахъ народныхъ, а такожь ей рапсодôвъ-кобзарѣвъ, лѣрникôвъ, поетôвъ. До сего потребуе панѣ Лінева матеріялу, пѣсень вôдповѣдныхъ, малюнкôвъ, строѣвъ, типôвъ и пр. Щобы придбати се все, удаесь панѣ Лінева до мене зъ просьбою, щобы и занявъ ся зôбраньемъ новышого матеріялу въ Галицкôй Руси. [На Украинѣ упрошеный до того М. Лисенко.] Хвиля се дуже важна коли наша народность буде представлена аж за Океаномъ при всесвѣтнôй выставѣ въ своихъ найкрасшихъ етноґрафічныхъ формахъ, тожь сподѣваю ся, що Вп. Земляки поспѣшать чимъ скорше помогти пани Ліневôй довести дѣло до ладу. Всякій матеріялы прошу присылати на мои руки найдальше до 1-го лютого 1893 р. Позаякъ на покрытье коштôвъ посылокъ якъ и взагалѣ на сю цѣль я нѣякихъ фондôвъ не маю, прошу посылки до мене высылати оплачено. [Всѣ рускій часописи прошу о перепечатанье сеи вôдозвы.] — Проф. *Вол. Шухевичъ* у Львовѣ, ул. Чарнецкого 26.

— **Краєва рада шкôльна** ухвалила на засѣданю зъ дня 14 н. ст. жовтня: 1) затвердити выбôръ Мих. Губицкого управителя двоклясовои школы на передмѣстю „Болонье“ въ Перемышли на представителя учительства до окружнои рады шкôльнои въ Перемышли; д ра Мавр. Каганого адвоката въ Бôбрцѣ на представителя мойсеевои релиґіи до окр. рады шк. въ Бôбрцѣ и Еля Лякса зъ Краковца на такого-жь представителя до окружн. рады шкôльнои въ Яворовѣ; 2) зорґанізувати школы народнѣ въ Солинѣ, лѣського повѣта, вôдъ 1 вересня 1895 и въ Сквиртôмъ, горлицкого повѣта, вôнъ 1 вересня 1893 р.; 3) признати Вільгельмови Пшибильскому, старшому учителеви въ женьскôй семинаріи учительскôй въ Перемышли першій додатокъ пятилѣтный; 4) именувати: Ел. Льорхôвну, учителькою школы народнои въ Гаяхъ старобрôдскихъ, Мих. Чубатого въ Немячи, Верон. Качівну въ Мощеници, Теоф. Сквирчиньского въ Слопницяхъ королѣвскихъ и Ив. Дурбася въ Мшанѣ дольнôй; 5) именувати о. Іос. Сѣнкевича суплентомъ при ґімназіи въ Коломыи.

— **Зъ Богородчаньского пôдґôря пишуть намъ:** Дня 6 н. ст. жовтня померъ тутъ нагло на ударъ мозковый въ 56-ômъ роцѣ житя Іосифъ Панцевичь, начальникъ ц. к. суду повѣтового въ Богородчанахъ. Черезъ пятнацять лѣтъ, вôдъ часу именованя его начальникомъ, аж до кôнца житя не судилось ему добити ся высшого становиска въ судôвництвѣ. И не безъ причины, бо quisque suae fortunae faber — а покôйный мавъ свои певнѣ хибы: такту не мавъ, безнастанно задиравъ ся зъ рускими священиками а що найголовнѣйше, бувъ явно прихильный жидамъ, котрѣ руйнуючи хлѣбороба поробили въ повѣтѣ богородчаньскôмъ величезнѣ маетки. Небôщикъ мавъ у жидôвъ таку симпатію, що они называли его „нашь батько“, а на похороны, що вôдбули ся въ суботу дня 8 го жовтня, вырушили хмарою и супроводили похôдъ похоронный аж на кладовище. Запрошувано на похоронъ и селянъ зъ близшихъ громадъ, але они не явили ся. Рускихъ священикôвъ було на похоронахъ шѣсть, — очевидно для поваги ц. к. уряду... Жиды въ мѣстѣ и въ повѣтѣ говорять теперь скрôзь: So ein Bezirksrichter wird nicht sein in Bohorodczany...

— **Холера.** Въ Краковѣ не було зновъ нѣякого занедужаня анѣ смерти на холеру. Доси було въ Краковѣ 46 недужихъ на холеру зъ чого 23 умерло, 17 выздоровѣло а 6 лишало ся въ шпитали. — Въ Подґуржу померла Марія Хованець занедужавша онодги. — Въ Пѣскахъ великихъ коло Подґуржа прибуло дня 23 н. ст. жовтня 5 недужихъ, такъ що разомъ занедужало тамъ доси 24 особъ. Дня 24 с. м. нѣхто не занедужавъ, натомѣсть умерла одна дитина. Загаломъ умерло тамъ доси 7 особъ, а то 3 мужчинъ и 4 дѣтей. — У Вѣдни крôмъ помершого онодги на холеру вôзника Дркаля находить ся въ шпитали холеричнôмъ ще 5 особъ недужихъ, у котрыхъ пôдозрѣвають холеру. Всѣ занедужали въ тôй самôй части мѣста, що и Дркаль. Занедужавъ на холеру матрозъ Гікъ, що прибувъ зъ Будапешту. Въ бібліотецѣ университетскій не выпозичае ся книжокъ задля холеры. — Въ Будапештѣ занедужало онодги 17 особъ умерло 5. Крôмъ того появила ся холера въ Новомъ Садѣ и Земуни въ полудневôй Угорщинѣ. Въ Земуни було доси 8 случаѣвъ занедужань. — Въ Гамбурзѣ занедужало вчера 6 особъ на холеру, померло 2.

— **Огнѣ.** Дня 8 н. ст. жовтня погорѣло въ Пациковѣ сѣмь господарствъ до тла. Вѣтеръ бувъ сильный, воды не було, а люде працювали въ поли. Шкода выносить около 10.000 зр. Причина огню не знана. — Дня 16 н. ст. вересня погорѣло було — якъ мы доносили — въ Липици долѣшнôй, рогатиньского повѣта, сѣмохъ господарѣвъ. Огонь повставъ черезъ злу будову комина. Нѣхто зъ погорѣлцѣвъ не бувъ обезпеченый. Дня 3 н. ст. жовтня горѣло въ тôмъ селѣ другій разъ. Тамошный господарь Иванъ Рубаха, трохи придурковатый и пяница, мавъ злôсть на свого сусѣда и постановивъ его пôдпалити. Щобы вôдвернути вôдъ себе пôдозрѣнье, пôдпаливъ на передъ свою хату въ надѣй, що вôдъ огня займе ся и хата сусѣда. Тымчасомъ стало ся инакше; вѣтеръ повѣявъ въ противный бôкъ и вôдъ огня займили ся будынки мѣсцевого управителя двôрского и такожь спалили ся. Виновникъ признавъ ся до вины, тôлько жалувавъ передъ судомъ, що его сусѣдъ не погорѣвъ.

— **Въ справѣ т. зв. „роковщины“** подае о. Шанковскій зъ Нижбôрка, въ гусятиньскôмъ повѣтѣ, такій фактъ: На удержанье дяка вписано въ инвентари парохіи Нижборокъ новый давнѣйшимъ окружнымъ судомъ въ Залѣщикахъ (рѣшенье зъ 4 марта 1849 р. ч. 1374), що кождый господарь, если вôнъ и жѣнка его суть греко-кат. обряду, мае платити рôчно по 24 кр. давнои валюты (16 кр.), если-жь одна сторона, мужь або жѣнка, суть другого обряду, то платить по 12 кр. (нинѣшныхъ 8 кр.) Парохіяне въ Нижборку новôмъ и старôмъ, пôдмовленѣ кимсь, не хотѣли платити „роковщины“ и длятого звернувъ ся парохъ до староства зъ просьбою о порѣшенье тои справы. Староство выдало таке рѣшенье зъ дня 13 н. ст. жовтня 1892 до ч 11.411. Do Zwierzchności gminne[w Niżborku Nowym. Według inwentarza gr. k. parafii jest wymieniono że gminy Niżborki Nowy, Stary, Kapuściany i Hrynkowce obowiązane są do utrzymania diaka w ten sposób, że każdy gospodarz płacić ma rocznie, jeżeli oboje małżonkowie obrz. gr. k., po 16 ct., jeżeli zaś jedno z nich jest tylko obrz. gr. k., po 8 ct. Niezaprzeczonem przeto jest, że obowiązek opłaty diaka cięży na parafianach obrz. gr. k. w Niżborku Nowym i Starym z przyległościami, jako téż, że obowiązek ściągnięcia tych datków od pojedynczych gospodarzy cięży na Zwierzchności gminnej. Wzywam Zwierzchność gminną, ażeby po sprawdzeniu przyległego wykazu sciągnęła od gospodarzy, gdzie oboje są obr. gr. k., po 16 ct., a gdzie zaś jedno obrz. gr. k., po 8 ct. za rok, tytułem utrzymania diaka. Ściągniętą kwotę wręczy Zwierz. gminna wraz z konsygnacyą Wieleb. Proboszczowi w Niżborku Nowym. Husiatyn 13 października 1892. C. k. Starosta Machniewicz.

— **Въ Станиславовѣ** — якъ намъ зъ-вôдтамъ пишуть — померъ дня 24 с. м. въ 56-ômъ роцѣ житя Ілярій Любинецкій, ц. к. старшій завѣдатель [„nadzarządca“] почтъ и телеґрафôвъ въ Станиславовѣ. Покôйный зъ роду Русинъ, поповичь, ставъ ся natione polonus, до Русинôвъ не признававъ ся, дôмъ провадивъ по польски и сына выховавъ на Поляка.

— **Маетнôсть Солотвину зъ 14 селами,** внасноść бар. І. Лібіта, мае — якъ намъ пишуть вôдъ Богородчанъ — мавъ набути на власнôсть архикнязь Альбрехтъ. Вôдпоручники архикнязя вже по другій разъ ведуть переговоры въ Солотвинѣ. Въ наслѣдокъ того намѣреного дѣла застановлено дальше трасованье шляху зелѣзного Станиславôвъ-Сеґединъ [зъ Надвôрны до Станиславова], бо на выпадокъ закупна ключа солотвиньского архикнязем Альбрехтомъ шляхъ зелѣзницѣ поведесь зъ Надвôрны безъ сумнѣву по-при Солотвину, Богородчаны, Лысець до Станиславова. За такимъ шляхомъ сильно старавъ ся цѣлый повѣтъ, староство, рада повѣтова, посолъ о. Мандичевскій, а скарбъ солотвиньскій обовязавъ ся зложити готôвкою на будову 50.000 зр. и забезпечивъ зелѣзници на кôльканацять лѣтъ великій доходы зъ перевозу дерева. Однакожь все те доси бувало неувзгляднюване зъ оглядôвъ стратеґічныхъ. Може бути, що на выпадокъ, якъ ключь солотвиньскій перейде на власнôсть архикнязя Альбрехта, архикнязь своимъ вплывомъ пôдопре заходы цѣлого повѣта.

— **О незвычайнôмъ вчиньотвѣ** доносять зъ бохеньского повѣта. Въ селѣ Гавловѣ, 1½ милѣ вôдъ Бохнѣ, займае посаду учительки панна Марія Л. Вже минувшого року переслѣдувавъ ей паробокъ Тома Холистъ, котрый навѣть за нападъ на ей особу дôставъ ся до вязницѣ. Коли его по 6 мѣсяцахъ выпущено на волю, вернувъ вôнъ до села и дня 22 н. ст. жовтня въ ночи вломивъ ся до мешкання учительки та ножемъ такъ ей поранивъ, що она находить ся въ небезпечности житя. Злочинця арештовано. Панна Л., боячи ся погрозъ Холиста, просила свои власти вже давнѣйше о перенесенье ей зъ Гавлова, однако безуспѣшно.

— **Архикнязь Францъ-Фердинандъ д' Есте** мае сего року вôдбути дальшу подорожь. Плянъ подорожи вже обговорено на конференціи, яка вôдбула ся въ секціи маринарки въ міністерствѣ вôйны пôдъ проводомъ адмірала Штернеґа. Подорожь тую вôдбуде архикнязь на кораблі „Цѣсарева Єлисавета“. Буде она мати значѣнье передовсѣмъ наукове, але по-при те и репрезентаційне. Выѣздъ зъ пристани тріестеньскои наступить въ першихъ дняхъ грудня, а цѣла подорожь потреваe 11 мѣсяцѣвъ. Пôсля уложеной програмы, поплыве архикнязь каналомъ Суезкимъ, моремъ Червонымъ до Бомбаю въ Индіяхъ. Въ Бомбаю высяде зъ корабля и вôдбуде подорожь сухопутну пôвперекъ Индій анґлійскихъ черезъ мѣста: Аґра, Делі, Бенаресъ до Калькуты. Тутъ всяде знова на корабель и поплыве коло Сінґапоре до Батавіи, а звôдси черезъ каналъ Торресъ до Австралии. Остаточною цѣлею австралійскои подорожѣ архикнязя буде Сідні, зъ вôдки удасть ся на воды Полінезіи, на котрыхъ забавить кôлька тыжднѣвъ. Вôдтакъ зверне ся до полуднево-всходнои Азіи, задержить ся знова на Явѣ, звидить Борнео, а вôдтакъ зложить візиту королеви Сіяму въ Бенґоґъ, котрый неразъ выявлявъ симпатію свою для австро-угорскои монархіи. Зъ Сіяму удасть ся архикнязь черезъ Шанґай до Япана, де вôдвидить дружный двôръ въ Токіо. Тутъ высяде зъ корабля „Цѣсарева Єлисавета“, а на пароходѣ американскôмъ поплыве черезъ Гонолюлю до Санъ Франціско. Въ Сполученыхъ Державахъ, звидить захôдній краѣ и зробить прогульку до Ванкувера, въ британьскôй Колюмбіи, центральнои точки торговлѣ футрами для цѣлои пôвнôчнои Америки. Тамъ вôдбудуть ся великій ловы на медвѣдѣ, бобри, фоки, птицѣ морскій и болотнѣ. Вôдтакъ огляне архикнязь край Мормонôвъ, всесвѣтну выставу въ Чікаго, водопадъ Ніяґары, а въ Новôмъ Йорцѣ всяде на пароходъ и верне до Европы. — Корабель торпедовый „Цѣсарева Єлисавета“ лишеный архикнязем въ Токіо, поплыве зъ-вôдтамъ до Кореи, де вôдбуде ся торжественна вымѣна трактату торговельного, заключеного мѣжь Австро-Угорщиною и Кореею.

— **У вчерашнѣй вступнѣй статьи „Дѣла“** зайшли двѣ похибки въ назвахъ мѣсцевостей, а именно мае бути: „въ Просôвцяхъ“, а не якъ надруковано „въ Прилôвцяхъ“ и въ „Скорикахъ“, а не „въ Скорискахъ“.

— **Дурновѣтъ.** Дня 7 н. ст. жовтня придержано въ Мизуни Федя Сабана зъ Ракова, котрый ходивъ зô скарбонкою и збиравъ грошѣ нѣбы-то на костелъ. Въ скарбонѣ его найдено, ще 1 зр. 70 кр. Сабана вôдставлено до суду въ Долинѣ.

— **Вечеронъ пращальный** въ честь п. Антона Негребецкого, авокультанта судового въ Перемышли перенесеного до Буска, вôдбувъ ся дня 25 с. м. въ готели Перемыскôмъ. У вечерку взяли участь члены трибуналу перемыского зъ совѣтникомъ Пшибильскимъ на чолѣ, щобы попращати товариша, котрый тѣшивъ ся загальною симпатією.

— **Справозданье посольске** складае д ръ Рошковскій, професоръ и посолъ до рады державнои, выбраный зъ мѣстъ Стрый-Дрогобичь-Самбôръ. Справозданье вôдбудесь въ трехъ по собѣ слѣдуючихъ дняхъ: въ Сгрыю 28 н. ст. жовтня въ сали ратушевôй, въ Дрогобичи 29-го въ сали ґімнастичнôй, а въ Самборѣ 30-го въ сали касина. Початокъ справозданя за кождымъ разомъ о 4-ôй год. по полудни.

— **Срѣбнѣ грошѣ конвенційнои валюты,** т. є. сорокôвцѣ, таляры и т. ин. будуть вынятѣ зъ обѣгу зъ днемъ 31 н. ст. грудня. До того часу можна згаданѣ грошѣ вымѣняти пôсля номінальнои ихъ вартости, пôзнѣйше-жь вже лишь зъ утратою около 30%. Годить ся тутъ зауважити, що мѣжь нашими богатѣйшими селянами суть ще такѣ, що любують ся въ давныхъ срѣбныхъ грошахъ и мають часомъ значнѣйшу скôлькôсть тыхъ же. Нехай же спѣшать теперь зъ вымѣною, щобы опôсля не выставили себе на страту.

— **Самоубійотва.** Онодги застрѣлила ся у Львовѣ Марія Стурчиньска, жена вахмайстра вôдъ уланôвъ. Причина самоубійства не звѣстна. — Въ тôмъ самôмъ дни кинувъ ся зъ вôкна другого поверха при ул. Оссолиньскихъ ч. 4 въ намѣрѣ самоубійчôмъ льокай Кароль Благій, але крôмъ сильного потрясеня и потовченя не потерпѣвъ значнѣйшои шкоды. Причиною сего намѣреного самоубійства була нещаслива любовь.

— **Буджетъ мѣста Вѣдня** выказуе на 1893 р. у выдаткахъ 34 міліонôвъ а въ приходахъ 32 міліонôвъ. Дефіцитъ 2 міліоны мае покрытись зъ припасôвъ касовыхъ, котрѣ выносять пôвтретя міліона. Въ прелімінарь выдаткôвъ вставлено пôвтора міліона на будову шкôльныхъ будынкôвъ, 800,000 зр. на каналізацію, 1½ міл. на брукованье улиць а одинъ міліонъ зр. на розширенье водопроводôвъ.

— **Про новѣй угорскій золотѣй грошѣ** пише Pester Lloyd: „Вôдъ двохъ днѣвъ оказуе наша столична публика живый нумізматичный интересъ. Новѣ 20-короновѣ штуки, зъ котрыхъ вже одна часть дôстала ся въ посѣданье публики, переходять зъ однои руки до другои и будять по-при великій попытъ рôвно сильну критику. Ся дивна двозначнôсть дасть ся легко пояснити. Частѣ описы и, додавши до того, дуже похвальнѣ описы, якѣ подали часописи а мѣжь иншими и мы на основѣ урядовыхъ начеркôвъ, напружили дуже ожиданя публики. Мѣжь тымъ выкôнченье новыхъ золотыхъ грошей не вôдповѣдае — пôсля думки загалу, — анѣ ожиданю, анѣ не заслугуе взагалѣ на яку небудь похвалу. На личку, котре представляе цѣлу стать короля въ коронаційнôмъ уборѣ, ганять передовсѣмъ се, що головы монарха майже цѣлковито не знати. Лише при помочи буйнои фантазіи або якого незвычайно сильного побôльшаючого скла мôгъ бы чужинець прийти до заключеня, що тутъ є взагалѣ якась голова. Если бы отже може сю похибку хотѣти тымъ оправдати, що цѣле выбиванье зробленe въ правдиво неможливôй плоскорѣзьбѣ, то вже въ нѣякій спосôбъ не можна оправдати нескладности нôґъ, при котрыхъ не можна пôзнати, чи они одѣтѣ чи нѣ. Троха выразнѣйше хочь цѣлкомъ не лѣпше выбитый четъ, котрый представляе, т. є. мае представляти, угорскій гербъ, несеный двома ангелами, бо въ дѣйстности видимо тутъ двохъ ангелôвъ, котрѣ мимо своихъ широко розпростертыхъ крылъ мусять держати ся угорского гербу, щобы не тевхнути собою о землю. Щастье, що нашь гербъ привыкъ вже до рôзныхъ тягарôвъ, и вытримае досыть рôвнодушно и сей ангельскій тягаръ, особливо завдяки своеи корпуленціи. Написи на личку и четѣ выбитѣ рôвно плоско якъ и все проче, такъ що вже теперь дôзнае ся вражѣня, якъ держало бы ся въ руцѣ якій стертый вже грôшь, до чого причиняе ся и властива краска, котра т. зв. свѣтячій блескъ по першôмъ дотыку тратить. Обставина що написи на берегахъ скôсно выбитѣ, бодай на тыхъ грошахъ що вже суть въ обѣзѣ, не причиняе ся такожь до ихъ красы. Словомъ публика, у котрои не придавленый голосъ критики надмѣромъ золотыхъ грошей, есть цѣлкомъ невдоволена артистичнымъ выкôнченьемъ тыхъ же; вже теперь можна зъ понятною неприятностію подумати о тôмъ часѣ, коли новѣ грошѣ зôтруть ся и не буде знати на нихъ выбитя“.

— **Дрѣбнѣ вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Хлопичѣ, въ повѣтѣ рудчаньскôмъ, 50 зр. пôдпомоги на будову школы. — Маршалокъ краевый кн. Евст. Сангушко выѣхавъ вчера зô Львова до Гумнискъ. — Президентъ высшого суду краевого Яковъ Симоновичь, жертвувавъ зъ нагоды ювілею 40 лѣтнои службы 1000 зр., а то 500 зр. на побôльшенье фонду коренного фундації на запомоги для вдôвъ и сирôтъ по урядникахъ судовыхъ и 500 зр. на збôльшенье фонду товариства дієтарѣвъ и урядникôвъ.

Посмертнѣ — ✝ — оповѣстки.

О. Платонъ Паславскій, почетный крилошанинъ и парохъ въ Белзѣ въ перемыскôй епархіи, упокоивъ ся дня 24 н. ст. жовтня въ 68-ômъ роцѣ житя а 44-ômъ священьства. Покôйный бувъ священикомъ примѣрнымъ, трудолюбивымъ, любивъ свою народнôсть, и мавъ загальне поважанье. Свою парохію Белзъ, котра за попередникôвъ була пôдъупала, пôднѣсъ покôйный значно; церковь у внутрѣ украсивъ. Померъ на астму. Похороны вôдбулись вчера, мимо слоты, величаво при численнôй участи духовенъства, мѣщанъства и урядникôвъ. Всѣ супровели покôйного до могилы зъ щирымъ жалемъ. Вѣчна ему память!

Наука штука и література.

— **Повѣстка „На днѣ“ Ивана Франка** выйшла сими днями въ перекладѣ на ческій языкъ яко 17-ый выпускъ выдавництва „Vzdělavací bibliotéka“ накладу „Časopisu českého studentstwa.“ Титулъ ческого перекладу: „Ivan Franko: Na dně. Z maloruštiny s dovolením autorovým přeložila Bohuslava Sokolowa. V Praze 1892,“ книжка обôймае 96 сторôнъ 16-ки и коштуе 30 кр. Перекладъ вѣрный и читае ся гладко. Замѣтна рѣчь, що остатными часами звернулось до перекладôвъ зъ нашого языка на ческій кôлька пань ческихъ. Одна зъ нихъ займаесь теперь перекладами въ Т. Шевченка.

— **Альбертъ Ціппер,** нѣмецкій стихотворець, знаный зъ перекладôвъ изъ польскихъ поетôвъ-клясикôвъ выдавъ теперь въ Липску у Ґуотава Кернера друге выданье своихъ повзій оріґінальныхъ и перекладеныхъ п. заг. „Gedichte von Albert Zipper“. [205 стор. малои 8-ки.] Мѣжь перекладами мѣстить авторъ такожь „kleinrussisches Volkslied“ — перекладъ знанои пѣснѣ „Тамъ на горѣ крута вежа“, котрый починаесь:

Auf dem Berg ein Pfad sich schlängelt,
Rieselt frisch ein Wässerlein,
Dorten wohnt das junge, frische,
Dunkelbrauige Mägdelein. И т. д.

— **„Рускои Историчнои Бібліотеки“** почавъ друкувати ся томъ XV-ый и выйде передъ кôнцемъ сего року. Томъ сей мѣстити буде II-гу часть „Руины“, а именно „Гетьмановане Демяна Многогрѣшного“. Томъ XVI-ый мѣстити буде III-тю часть „Руины“ — „Гетьмановане Самôйловича“. Передплата на одинъ брошурованый томъ „Рускои Историчнои Бібліотеки“ 1 зр. 20 кр., зъ пересылкою 1 зр. 25 кр., а на оба томы разомъ оправленѣ въ полотно анґлійске, зъ рекомандованою пересылкою, 3 зр. 10 кр. Передплату слати на адресу выдавця проф. Олександра Барвѣньского у Львовѣ, ул. св. Миколая н-ръ 13.

— **„Нѣмецко-рускаго Словаря выслôвôвъ правничихъ и адміністративныхъ“,** выдаваного д-ромъ Костемъ Левицкимъ, выйшовъ уже зъ друкарнѣ товариства имени Шевченка першій выпускъ, що мѣстить въ собѣ букви *A* и початокъ буквы *Б* [стор. 1—48]. Дальшѣ выпуски друкуватись будуть безъ перервы аж до скôнченя цѣлого дѣла, котре буде обôймати до 30 аркушѣвъ друку. Мы, переглянувши выйшовшій першій выпускъ Словаря, можемо смѣло сказати, що симъ дѣломъ австрійска Русь не повстыдаесь передъ другими славяньскими народами, а навпаки, може намъ похвалитись. Въ Словару д-ра Костя Левицкого есть бôльше слôвъ анѣжь въ польскôмъ Словари выданôмъ академіею наукъ въ Краковѣ 1874 р. и въ ческôмъ выданôмъ року 1877. Вôдъ выданя першого правничого Словаря рускаго дѣлить насъ часъ сорокъ лѣтъ. За той часъ словесность и наука наша розвила ся въ кождôмъ напрямѣ, отже и на поли правничôмъ. О чôмъ передъ сорокъ лѣтами и бесѣды не могло бути, — вôдъ першои половины 1860 тыхъ роковъ маемо рускій выклады права въ університетѣ львôвскôмъ, а передъ кôлькома лѣтами появилась — зъ ініціятивы д-ра Костя Левицкого и пôдъ его редакцією — перша руска фахова „Правнича часопись“. Отже рѣчь природна, що Словарь зъ передъ сорокъ лѣтъ на нинѣшнѣ вымоги ставъ ся анахронізмомъ. Не дасть ся заперечити, що якась частина терміновъ и въ тôмъ Словари була добра, навѣть часомъ удачно утворена, — и, якъ бачимо, д-ръ Кость Левицкій все, що въ тôмъ Словари попадаесь доброго, бере въ свôй Словарь, — але въ цѣлости взявши, зъ тымъ Словаремъ зъ передъ сорокъ лѣтъ нинѣшный правникъ не дасть собѣ рады. Се вôдчувають всѣ Русины-правники и зъ-давна горячо бажали Словаря нового, котрый бы вôдповѣдавъ нинѣшному рôвеневи розвою рускои словесности и наукъ правничихъ. Потреба нового того Словаря дуже вôдчувала ся загально и ще зъ одного погляду, именно зъ погляду на рускій друки, якій выдае правительство центральне у Вѣдни а краєве у Львовѣ, якій выдае галицкій выдѣлъ краевый и т. д. Всѣ знаемо, якій языкъ, а особливо яка термінольоґія въ тыхъ друкахъ! Въ часописяхъ нашихъ и въ приватныхъ вôдносинахъ всѣ Русицы нарѣкають на тѣ друки а рускій громады навѣть волять польскій Вѣстники законôвъ, бо скорше вырозумѣють рѣчь изъ нихъ анѣжь изъ Вѣстникôвъ редаґованыхъ нѣбы-то по руски, а властиво „язычіемъ“ — часомъ бôльше въ терміноьоґіи, якъ въ самôй мовѣ. Усунути той невôдрадный а для справы рускои немало шкôдный станъ дотеперѣшный може тôлько новый Словарь правничій, котрого бы и перекладники Вѣстникôвъ законôвъ та розпоряджень и взагалѣ всякихъ друкôвъ урядовыхъ мусѣли держати ся — намѣсть Словаря зъ передъ сорокъ лѣтъ. Звѣстно такожь, що и Поляки уживають браку вôдповѣдного правничого Словаря рускаго за одинъ зъ аргументôвъ противъ домаганя Русинôвъ, щобы всѣ урядники писали до сторôнъ по руски. Пригадуемо въ тôмъ взгляду статью сего року въ Gazet-ѣ Nar., де звѣстный п. Платонъ именно

той арґументъ пôднѣсъ противъ справедливого домаганя нашого. Теперь по выданю Словаря д-ра Костя Левицкого запобѣгне ся всѣмъ недогодамъ правникôвъ при урядованю въ Галичинѣ и Буковинѣ въ языцѣ рускôмъ и усуне ся всякѝ шкоды, якѝ для нашого народа выходять зъ причины дотеперь уживаного „язычія“. Зъ того показуесь тымъ бôльше заслуга д-ра Костя Левицкого, котрый мимо обтяженя иншими працями [своєю канцеляріею адвокатскою и працями въ выдѣлахъ нашихъ товариствъ], взявъ ся за велике и трудне дѣло укладу фахового Словаря на 30 аркушѣвъ друку, де кождый терминъ мусить бути такъ дôбраный, щобъ вôдповѣдавъ и духови языка нашого и щобъ вѣрно вôддававъ неразъ дуже субтельне понятье правниче. Д-ръ Кость Левицкій при укладѣ Словаря въ першôй ліни старавъ ся увзгляднити терміны правнѝ живучѝ въ народѣ и уживанѝ народомъ, а въ тôмъ напрямѣ прийшли ему зъ помочію пп. судья Юліянъ Сельскій, судья Титко Реваковичь, адвокатъ д ръ Володимиръ Лучакôвскій, покôйный Леонидъ Заклинь-скій, Стефанъ Пятка, присылаючи ему свои записки устного народного матеріялу правничого. Дальше — якъ уже сказано - увзгляднивъ давный рускій Словарь правничій, потôмъ Словарѣ рускоro языка [Партицкого, Желехôвскоro] а вкôнци порôвнуе весь матеріялъ для рускои термінольоґіи зъ термінольоґіями правничими другихъ славяньскихъ народôвъ. Пôдъ конець скажемо й те, що и зъ внѣшного огляду выданье Словаря представляесь гарно, Словарь друкованый гарными черенками на веліновôмъ папери, за-для выгоды при ужитку въ вôдповѣдноѝ вôсѣмцѣ. Цѣна Словаря — передплатна 2 зр., а книгарска 3 зр. — есть розмѣрно дуже низька, тожь можна сподѣвати ся, що Словарь д-ра Костя Левицкого знайде великій покупъ — розумѣесь передовсѣмъ у правникôвъ та у всякихъ урядôвъ, але при тôмъ и взагалѣ Русинôвъ, яко книжка пôдручна, могуча дуже часто добре стати кождому въ пригодѣ. Можна бы бажати, щобы той Словарь знайшовъ ся — якъ то кажуть — въ кождôй рускôй хатѣ! — *Ив. Б—й.*

Телеграмы „Дѣла“

Вѣдень 27 жовтня. Бурмістръ Ліберца, д-ръ Шілеръ и посолъ Праде були у гр. Таффого на авдієнціи.

Прага 27 жовтня. При доповняючихъ выборахъ до рады громадскои выбрано 14 молодо-Чехôвъ а 16 старо-Чехôвъ. Молодо-Чехи добули чотири новѝ мандаты. — Бурмістръ Опавы послухавъ наказу намѣстництва и выдавъ приписы противъ холєры такожь и по чески.

Карловацъ 27 жовтня. Цѣсарь затвердивъ проєктъ скликаня на 5 падолиста с. р. до Карловацу синоду епископôвъ сербслихъ. Комісаремъ королѣскимъ для синоду именованый бар. Федôръ Николичь.

Парижъ 27 жовтня. Оголошено вырокъ суду мирового президента кабінету Любета въ справѣ страйку въ Кармо. Выбраный меромъ робôтникъ Кальвінякъ лишає ся на дальше въ службѣ товариства а на часъ урядованя дôстає вôдпустку. Всѣ страйкуючѝ робôтники будуть принятѝ до службы. Директоръ Гімбльо лишає ся на своѣмъ становищи. — Говорять, що помимо сего выроку страйкъ буде тревати дальше.

Надôслане.

Средства десінфекційнѝ, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручає найдешевше

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ 4379

Курсъ Львôвскій

зъ дня 27 н. ст. жовтня 1892.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жада.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	214 —	217 —
Зелѣз. Львôв.-Чернов. по 200 зр. а. в.	242 —	245 —
Банку гипот. гал. по 200 зр. а. в. . .	336 —	340 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в. .	— —	215 —
Листы заставнѝ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в.	100 85	101 55
Банку гипот. галиц. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	107 60	108 30
Банку гипот. 4½% а. в. льос. 50 л. .	98 15	98 85
Банку краєвого 4½% а. в. льос. 51 л.	98 50	99 20
Товариства кредит. гал. 5% а. в. . .	— —	— —
Товариства кредит. гал. 4% а. в. . . .	95 80	96 50
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 41½ л.	94 50	95 20
Товар. кред. гал. 4½% а.в. льос. 52 л.	99 90	100 60
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 56 л.	94 —	94 70
Листы довжнѝ за 100 зр.		
Гал. Зав. кред. сел. 3% а. в. (давн. 6%) въ ликв.	— —	— —
Гал. Зав. кред. сел. 2½% (давн 5%) въ ликв.	52 50	55 50
Общ. роль. кред. Завед. 6% льос. въ 15 л.	50 —	— —
Облиги за 100 зр.		
Индемнизац. галицкѝ 5% м. к. . . .	104 80	105 50
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	94 75	95 30
Комунальнѝ Банку краєв. 5% I. емис.	101 —	101 70
Позички краєв. зъ 1873 по 6% а. в.	103 50	— —
Позички краєв. зъ 1883 по 4½ а. в.	97 70	98 40
Льосы:		
Мѣста Кракова	22 75	24 75
Мѣста Станиславова	29 50	32 50
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 66	5 76
Наполеондоръ	9 47	9 57
Пôвъимперіялъ	9 60	— —
Рубель срѣбный	1 18	1 28
Рубель паперовый	1 17¼	1 19¼
100 марокъ нѣмецкихъ	58 60	59 10

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѝ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя въ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Вже печатає ся **одинацятый** выпускъ сочиненя пôдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушôвъ друку) або въ IV томахъ и укôнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускôвъ буде цѣна сочиненя пôдвышена на 10 зр.

4396 2—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**
професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ.

У о. Анатоля Долиньского

парохa Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючѝ сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-дôгматична. Сторôнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить **60 кр.**; въ пôвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихôвъ зъ додаткомъ **Рôкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4433 4—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя преведикого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многопо лезнѝ.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичь .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушаны-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча) .	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичь .	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои .	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля . .	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненѝ означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручає и доставляє всякѝ артикулы, входячѝ въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовѝ, господарскѝ, рôльничѝ, броварняннѝ, горальняннѝ и промысловѝ. **Приборы церковнѝ. Плахты** непромакаючѝ до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣплатою** а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляє радо и вôдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (26—?)

Кістяки Гольбайна

Образки з житя

дôстане

въ редакціи „Зеркала“

по 15 кр. (зъ почтовою пересылкою по 20 кр.)

КУ-

фры, торбы и всѣлякѝ приборы до подорожи

найдешевше въ торговли

товарôвъ модныхъ и бѣля мужескоro, приборôвъ тоалетныхъ и т.п.

Павла Лянґнера

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львôвъ, улиця Галицка ч. 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

ТЕЛЄГРАФЫ, ТЕЛЄФОНЫ, ГРОМОЗВОДЫ, ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовѝ телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѝ телєґрафы домовѝ

цѣлѝ вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючѝ лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стѣнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 37—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованѝ цѣнникы даромъ и франко.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтноѝ выставѣ въ Антверпіи за незровнанѝ

Выробы косметичнѝ, Тоалетнѝ и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ вôдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ коротêмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковѝ, близни и т. п., надае шкôрѣ свѣжу бѣлôсть, свѣжôсть и нѣжнôсть. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кôлькоразовôмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише вôдмолоджуе волосье, котре пôдъ вплывомъ сего вôдничого средства вôдзискуе первѣстну барву, мягкôсть и вôдзискъ. — Цѣна фляконъ 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибульки волоснѝ взмôцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пôвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лиця, надае красну, природну бѣлôсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гіґієнічноѝ окрасы лиця.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бôльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лиця прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкôры, выгладжуе морщинки и долики бсповѝ. Лице вдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне вдзначае ся надзвычайною нѣжкостію и дуже приемнымъ запахомъ, лагôдно вплывае на нашкôрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкôру. Ухиляе веснянки и жовто-бурѝ плямы зъ лиця. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у **Львовѣ** въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ **Краковѣ** Суконницѣ ч. 20., и въ **Чернôвцяхъ** Ринокъ ч. 2.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ПОДЯКА.

Ангелъ смерти тяжко навѣстивъ мене, якъ неменше цѣлу Родину, забираючи менѣ въ самôмъ цвѣтѣ житя найдорожшу и неоцѣнену мою Подругу, матери любячу донечку а братямъ и сестрамъ найлучше и найприхильнѣйше любяче серце наймилѣйшои Сестрички. Неутулне горе, невысказаный бôль серця и плачь сердечный выкликавъ сей ударъ въ груди кождого, хто лишь Покôйну близше пôзналъ, а се лишь збôльшало и такъ превелику нашу страту.

Коли однакъ сподобало ся Всевышньому мене якъ неменше цѣлу Родину якъ покôйнои Емиліи такъ и мою такъ тяжко дôткнути и засмутити, загальне сочувство, яке выкликала смерть моеи неоцѣненои Милюнѣ, було одинокою розрадою въ невысказанôмъ горю. Тожь нехай вôльно менѣ буде, на сѣмъ мѣсци щирѣйшу подяку зложити Ихъ Превосходительству Высокопреосвященому Митрополитови Сильвестру Сембратовичу за ласкаве вôдчитанье Служьбы Божои за покôйну Емилію, якъ такожь и Ихъ Превосходительству Высокопреосвященому Архіепископови Исааку Иссаковичу за Службу Божу и покропленье въ дома тлѣнныхъ останкôвъ Покôйнои; Богъ нехай благословить Имъ сторицею за Ихъ труды.

Неменше дякую Впр. крилошанинови вôрменьскому о. Шимоновичеви якъ и прочимъ вôрменьскимъ Отцямъ: Войдазѣ, Томашевскому и Мойжешовичу, що и за житя Покôйну посѣщали и потѣшали въ слабости, а вôдтакъ, коли така була воля Всевышного. вôдпровадили Єи на мѣсце вѣчного спокою.

Сердечне а щире спаси-Бôгъ складаю вôдъ зболѣлого и непотѣшимого серця о. крилош. Туркевичу, о. пароху Павликову, о. Литиньскому, оо. Алексѣю и Северину Тороньскимъ, о. Воход. Петрушевичу, о. Редкевичу, о. Рейтаровскому, о. Яримовичу, о. Гузару, о. Лопатиньскому и о. Бачиньскому — за ту такъ сумну послѣдну прислугу для Покôйнои, дякую такожь Вп. пп. Пвтомцямъ грек.-кат. духовои семинарін, що своимъ гарнымъ взрушаючимъ, до глубины серця проникаючимъ спѣвомъ звеличили той сумный обрядъ; Богъ нехай вôдвертае вôдъ Васъ всяке горе, а благословить Вамъ на кождôмъ кроцѣ.

Всевышній нехай надгородить усѣхъ, що вôдпровадили Мою Милюню на мѣсце вѣчного спокою.

Львôвъ 27 жовтня 1892.

Володимиръ Садовскій мужъ: *Катерина Павенцка* мати; *Левъ, Антôнъ, Александра и Марія Павенцкій*, братя и сестры Покôйнои.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЄКТЫ И МОНЄТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечнѝ
5% листы ипотечнѝ преміованѝ
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краєвого
4½% позичку краєву галицку 3433 255—7
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзницъ державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскій облігація индемнізаційнѝ

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае вдъ П. Т. купуючихъ всѣлякѝ вылосованѝ а вже платнѝ мѣсцевѝ паперы цѣнныѝ, такожъ запавшѝ купоны за готôвку, безъ нѣякого вдчисленя, а замѣсцевѝ лишь за вдчисленьемъ справедошихъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новѝ аркушѣ купоновѝ, за зворотомъ коштôвъ, котрѝ самъ поносить.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѝ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 234. Львôвъ, Пятниця 16 (28) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзначнѣйших повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у **Львовѣ.**

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ въ літер. додатком:

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатані вôльні ôдъ порта.

Поодинокe число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовои въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Вôдозва до Русинôвъ.

„Въ чинахъ рукахъ керма выховання молодежи, того будучнôсть.“

Сю гадку поклали всѣ народы просвѣченій основою своихъ змагань, котрыхъ метою есть забезпечити собѣ повагу и пошанованье посередъ людскои суспôльности, — сю правду пôдносять они выписану на народнôй хоругвѣ въ гору, щобы загрѣти и одушевити серце до завзятои оборони свого найдорожшого права, на котрôмъ росте ихъ будучнôсть, коли появить ся хочь-бы найменша хмарка, щô могла бы закрыти ихъ ясный народный горізонтъ.

На сторожи сихъ основныхъ народныхъ интересôвъ стоить всюды товариство педагôгічне, а до пôдмоги ему готовъ цѣлый народъ, бо сотки тысячôвъ — якъ не міліоны — вписаній въ его члены, щô матеріально и морально причиняють ся щедро до его розвою, якъ то бачимо хочь-бы у нашихъ найближшихъ сусѣдôвъ.

Та й руснй народъ ставъ такожь — хочь трôха пôзно — добивати ся своихъ правъ на полі выховання своєи молодежи, тому и заснувавъ руске товариство педагôгічне. Але чи дôдано тому товариству такои силы, — не вгадуючи вже про сотки тысячôвъ дѣйстныхъ и истинно дѣяльныхъ членôвъ, якими величаютъ ся подôбній товариства другихъ народôвъ, — та хочь-бы такои, на яку повинно бы стати нашъ народъ, щобы вôдповѣдала нашôй народній повазѣ? — На жаль, дѣйстнôсть сему перечить, а тымъ тяжше треба бы жалѣти, коли-бъ и дѣяльнôсть товариства сѣй сумнôй дѣйстности мусѣла вôдповѣдати.

Выдѣлъ „Руского товариства педагôгічного“, перенятый повною свѣдомостію своихъ обовязкôвъ и щирою готовостію до працѣ для загального дôбра, хоче совѣстно сповняти повѣрене ему дѣло, але осущенье его найлучшихъ намѣрôвъ можливе не инаше, якъ лишь при однодушній пôдмозѣ цѣлого загалу руского суспôльности и щирôй спôв-участи всего руского учительства.

Тому́ осмѣлюемо ся нинѣ вôдозватись до Васъ, Вп. Земляне, въ вѣрою въ велику вагу народнои вдеѣ, котру заступати намъ поручено, с. в. оборони нашихъ найвôльшихъ скарбôвъ — нашоя мовы, исторіи, нашихъ прадѣдныхъ звычаѣвъ, словомъ: нашого народного духа на полі шкôльництва — и въ имени тои идеѣ надѣемо ся, що не вôдкажете намъ Вашои помочи, вписуючи ся громадно въ члены одинокого Руского товариства педагôгічного.

Въ особенности же до Васъ, Вп. представителѣ руского Учительства, вôдносимо ся зъ укôрнною просьбою: зволѣть по силамъ Вашимъ пôдпирати насъ Своимъ спôвдѣланьемъ, а чей обудемо спôльными силами той великій орґанізмъ народный зъ просоня, вселимо въ него животворного духа просвѣты и науки, и двигнувши молодій самосвѣдомій силы, станемо зъ ними на почестнôмъ мѣсци въ кругѣ другихъ просвѣченыхъ народôвъ.

Выдѣлъ „Рускаго товариства педагôгічного“.

Чи обовязуютъ у насъ які законы?

Що року обовязанй уряды парохіяльній въ мѣсяци вересни выготовляти „Вытяги зъ метрикъ уродженыхъ хлопцѣвъ“ для ужитку войскаго — и що року повтаряе ся той самъ сумный фактъ, що въ цѣлôмъ краю зъ нагоды тыхъ „Вытягôвъ“ мусить руске духовеньство вести зъ ц. к. староствами борбу о языкъ руській або що найменше о письмо руске.

Рѣчь иде о то, що ц. к. староства не хотятъ узнати права признаного рускому духовенству выразно розпорядженьемъ міністерскимъ зъ 16 вересня 1875 р., що если душпастырь выдае не дословный вôдписъ зъ книгъ метрикальныхъ, а лише посвѣдченье якихсь въ реэстрѣ записаныхъ фактôвъ, то може выготовляти тій посвѣдченя — якъ отъ сій вересневій вытяги зъ метрикъ уродженыхъ хлопцѣвъ — въ однôмъ зъ языкôвъ краевыхъ, отже и въ языцѣ рускôмъ. Мимо того выразного розпорядженя міністерского на користь языка руского ц. к. староства уже вôдъ двацять майже лѣтъ вызываютъ наше духовенство до борбы, вôдказуючи имъ права користати зъ постановы наведеного повыше розпорядженя міністерского. Кôлько то каръ за тій руснй выписы понакладали ц. к. староства за тыхъ кôльканацять лѣтъ на нашихъ священикôвъ, и то каръ великихъ, по 50 зр., — а хочь ще зъ початку 1880-ыхъ рокôвъ о. Арт. Левицкій зъ Нижнева выгравъ у Вѣдни справу противъ бувшого товмацкого старосты Богуша и не лишь не заплативъ 50 зр. кары але й осягнувъ ореченье, що руснй священики мають право вытяги зъ метрикъ выготовляти въ языцѣ рускôмъ, — мимо того борба староствъ противъ рускихъ вытягôвъ зъ метрикъ пишла дальше и не переводить ся до нинѣшного дня, бо й сего року заиинѣла ся „баталія осѣнна“ на цѣлôй лінії. А терплять на нѣй головно тій нашй священики, котрй не байдужать своихъ обовязкôвъ яко священики рускй, дбають о права своєи мовы и свого письма, и зô всѣми властями та урядами переписують ся по руски. Тій нашй душпастирѣ, хочь мають за собою выразне право на основѣ міністерского розпорядженя, входять въ колізію зъ ц. к. староствами и мусять терпѣти всякій прикрости.

Якъ звычайно въ такихъ выпадкахъ, де урядъ не має за собою права, такъ и тутъ, що-до вытягôвъ зъ метрикъ, мусѣвъ запанувати чистый хаосъ. Кождый ц. к. староста жадае чого иншого, въ кождôмъ повѣтѣ инакшій ладъ. Одинъ жадае щобы вытяги предкладали руснй священики въ языцѣ: albo polskim, albo łacińskim, albo niemieckim, — другій, щобы въ языцѣ łacińskim lub polskim, — третій, щобы въ языцѣ tylko polskim, — а знайшовъ ся одинъ, що пôбочь польского допустивъ и языкъ руській, але „alfabetem łacińskim“. Чи не столпотворенія вавилонскоє“?!

Була надѣя, що невôдрадный, прикрый той станъ змѣнить ся по заявленю правительственного комісаря д. 5 цвѣтня с. р. въ соймѣ на интерпеляцію русскихъ послôвъ въ справѣ руского языка, въ котрôмъ то заявленю комісарь сказавъ, що права руского языка староства будуть шанувати, тымъ бôльше, що кождый староста мавъ въ презідіи намѣстництва дôстати въ тôмъ дѣлѣ окружникъ зъ 14 марта 1892 ч. 2714, а нехай тôлько Русины пишуть по руски... Однакожь надѣя завела: ц. к. староства не змѣнили своєи давнои системы и практики, — розпорядженя міністерского въ справѣ вытягôвъ зъ метрикъ и сего осѣнного сезону узнати не хотятъ, а нашй священики мають и нинѣ тій самій клопоты та прикрости за руске письмо. Якъ давнѣйше, такъ и сего року ц. к. староство перемышляньске окружникомъ зъ 28 серпня ч. 15847 взывае рускій уряды парохіяльнй, щобы вытяги выготовляли лише „po łacinie lub po polsku“ [а Боже борони по руски!], — такъ само ц. к. староство гусятиньске въ окружнику зъ 10 вересня жадае вытягôвъ лише „w języku urzędowym [sic!] lub łacińskim“, — такъ само, якъ торôвкъ, ц. к. староство тернопôльске окружникомъ зъ 13 жовтня ч. 27.804 жадае вытягôвъ „w języku polskim, ewentualnie w ruskim, jednakże w ostatnim alfabetem polskim [sic!]“, — такъ само, якъ було доси, дѣесь всюда, по цѣлôмъ краю.

Найцѣнавѣйша при тôмъ хаосѣ рѣчь — то окружникъ ц. к. староства въ Тернополи. Се староство каже, що вытяги можна писати и по руски. Чому-жь другій ц. к. староства того не дозволяютъ? Чи тернопôльского старосту Мадуровича сôбязуютъ якій иншій приписы якъ перемышляньского Янера або гусятиньского Махневича? Намъ здаесь, що приписы для всѣхъ однаковій! Але зъ другои зновъ стороны тернопôльскій Мадуровичъ позволяе собѣ такого хіба жарту, що вымагае вôдъ уряду парохіяльного, отже вôдъ стороны, щобы она писала по руски „alfabetem polskim“... Можна бы обѣцяти коня зъ сѣдломъ золоченымъ кождому, кому удасть ся вôдкрыти такій приписъ, що сторона мае писати до уряду alfabetem polskim!...

Коротко сказавши: хаосъ! А хаосъ той не переведе ся въ галицкôй адміністрації політичнôй доти, доки права Русинôвъ не знайдуть пошанôвку, — доки приписы законній дотыкаючій правъ руского языка и письма не будуть лишь на папери, але й будуть сповнюванй въ практицѣ. При тôмъ, що дѣесь нинѣ, справдѣ годѣ не пытати: чи обовязуютъ у насъ законы?...

Въ справѣ еміґрації селянъ до Россіи.

Въ справѣ еміґрації селянъ до Россіи выславъ выдѣлъ краевый таке письмо до выдѣлôвъ повѣтовыхъ въ Бродахъ, Борщевѣ, Снятинѣ, Скалатѣ, Залѣщикахъ и Збаражи:

„Доки еміґрація селянъ зъ приграничныхъ повѣтôвъ Галичины до сусѣдныхъ ґуберній россійскои державы обмежала ся на нечисленній громады въ двохъ повѣтахъ, можна було уважати ю за льокальну появу легкодушности народу, котра не мае загально краевого значѣня, и полишити державнымъ властямъ выкрытье и усуненье аґітації, обчисленои на традиційну легковѣрность нашихъ селянъ.

Коли по короткôмъ пропорціонально часѣ галицкій еміґранты, зазнавши не надто приманюючого въ державѣ россійскôй принятя, зачали громадно вертати домôвь, здавало ся, що сей сумный епізодъ въ житю нашои суспôльности вже кôнчить ся и длятого не ставъ ся вôкъ предметомъ основнои діскусіи въ соймѣ пôдчасъ послѣднои сесіи, а выдѣлъ краевый уважавъ вôдповѣднымъ, не дораджувати ц. к. правительству нѣякои акціи, не лишь репресивнои або превентивнои, але не зачинати на равѣ навѣть информаційнои въ тôмъ предметѣ.

Однакъ въ послѣдныхъ тыжднях станъ рѣчи значно змѣнивъ ся. Еміґрація селянъ до россійскои державы не лишь не устала, але противно засягла цѣле погранче ґуберній подôльскои и бôльшу часть погранича ґуберній волынскои. Еміґруючій селяне вертаютъ вже въ значно меншôй части, а переважно удаютъ ся въ глубину россійского царства. Поважній ґазеты доносять про громадный переходъ галицкихъ селянъ на схизму.

Супротивъ тыхъ найновѣйшихъ фактôвъ годѣ охоронити ся вôдъ вражѣня, що маємо до роботы не зъ рухомъ льокальнымъ и переминаючимъ, якъ зъ-разу выдавало ся, але зъ появою суспôльною первороднои далеконсяглости, котрои причина ле

Про початки Львова.

За д ромъ А. Чоловскимъ подавъ Василь Рôленко.

(*Конецъ.*)

Межи львôвскимъ мѣщаньствомъ зберѣгъ ся переказъ, про котрый згадуе мѣжь инчими й Зиморовичъ, що старый Львôвъ лежавъ на „Краковскому пôдзамчу; те передмѣстье переповнене [до часôвъ Зиморовича] Русинами, именно-жь Вôрменами й Жидами, а ихъ святынѣ можна тутъ бачити, бо вхъ предки поселились еще за панованя Льва на тôмъ пôдножю горы“. Приймаючи ту звѣстку за выхôдну точку своихъ помѣтокъ, застановляесь авторъ: чи положенье того мѣсця одвѣчало вымогамъ тогдѣшныхъ городôвъ, т. в. чи було зъ природы оборонне й догôдне, та чи лишили ся нинѣ останки й памятники, котрй стверджали бы таке истнованье города и кидали свѣтло на его положенье.

Зиморовичъ каже, що тогдѣшній городы закладано „або на стромыхъ узгôряхъ, або межи неприступными болотами“. Пôсля него Левъ доглядувъ таке мѣсце на горѣ, де тепер копець, и збудувавъ тутъ деревляный замокъ, а властиве мѣсто не оборонне розстелилось на просторѣ нинѣшнього старого ринку и въ его сусѣдствѣ.

Правда, гора, на котрôй теперь копець унін, есть зъ природы оборонна; спадистій до недавна нагій боки давали змогу отворити на нѣй безпечну твердиню. Твердиня довкола обдавала ся валами, часомъ подвôйными и потрôйными, и глубокими ровами зъ надворя; въ середину вели ворота.

Кождый бôльшій городъ не творивъ одной цѣлости, а складавъ ся зъ кôлькохъ частей. Найважнѣйшою горѣшною частію бувъ *дитинець*, въ котрôмъ стоявъ княждвôръ, головна церковь и небагато мешкальныхъ домôвъ. На нижшôй терасѣ лежавъ по-за дитинцемъ такожь укрѣпленый *околный градъ* або *передгородье*, а въ низу горы розстилалось передмѣстье (*подгородье, пригородье, подолье, посадъ*).

Дитинець и передгородье не доходили звычайно великихъ розмѣрôвъ, за те пôдгородье неукрѣплене або вкрѣплене однымъ частоколомъ розбѣгало ся широко зô своими улицями, церквами, торговицями. Въ случаю нападу людность его хоронилась до горѣшного гôроду. Мешканьемъ инязѣвъ були дворы майже завсѣгды деревянй й неукрѣпленй, а лежали въ серединѣ укрѣпленя городенихъ у дитинци. На Руси ще не були звѣстнй замки въ значѣню будинкôвъ оборонныхъ. Супротивъ того годѣ говорити про замки львôвскй, збудованй нѣбы Львомъ, — въ котрй вѣрять усѣ досьдиини. Та пôдборна вѣстка взялась изъ того, що Длугошъ а за нимъ другй подають, нѣбы то Казимиръ Вел. заставъ у Львовѣ два замки, спаливъ ихъ и збудувавъ новй. А тымчасомъ у лѣтописи траскôй, котра описуе занятье Львова Казимиромъ, говорить ся про castrum Lemburg, отже про гôродъ, а не про замокъ львôвскій.

Зиморовичъ вôдносить, такожь за Длугошемъ, збудованье тыхъ замкôвъ до князя Льва, хочь высказуе гадку, що заснованый Львомъ городъ лежавъ на горѣ надъ Краковскимъ передмѣстьемъ. Ходить отже о те: чи на Высокôмъ замку? Про око здавалось бы, що такъ, — але коли взяти на увагу, що въ нутри такого укрѣпленого города мусѣла бути вода, що при недостачи воды навѣть найобороннѣйше мѣсце въ случаю довшои облоги тратило значѣнье, а львôвска замкова гора воды не мала, — то той фактъ пôбочь погляду на вузкій зачеркъ горы велить шукати старого городища де-инде.

Пôсля гадки автора можна те городище означити зовсѣмъ докладно. Принявши оселю старого мѣста на Краковскôмъ передмѣстю, треба шукати оселѣ „города“ въ его безпосередньôмъ сусѣдствѣ, — отже на занимаючихъ ся по-надъ Краковскимъ передмѣстьемъ „замковыхъ“ терасахъ що́ тягнуть ся изъ захôдней стороны, де нинѣшній плянтаціи. Ще въ нашôмъ вѣцѣ вшовъ попередъ тыхъ плянтацій [туды, де теперь домокъ огородника] значный яръ, котрый опôсля засыпано. Той яръ дѣливъ нинѣшню цѣлôсть на двѣ окремй горы, на высшу замкову и низшу Лысу [mons Calvariae] и бувъ доволѣ великій, якъ о тôмъ свѣдчать картина Львова въ року 1613.*) Верхъ Лысои горы займавъ простôръ нинѣшныхъ прогулянокъ довкола каменесѣчнои печеры до дому огородника. Спохилье тои горы, спадаючи до „старого ринку“ переходить у низшу природну пôвколисту терасу, котру займае „Замкова“ улиця. Та тераса зновъ творить нове спохилье до долу. Такъ уформоване мѣсце, котрого зарисъ еще й теперь замѣтно видный, именно въ осѣнню пору, надавало ся дуже добре на засновокъ гôрода. Положенье було оборонне, треба було тôлько усыпати на краяхъ спохиля валы й змôцнити остроколомъ, щобъ утворити сильну крѣпость. До того були тутъ обильній водній жерела, а кôлька зъ нихъ е ще до нинѣ.

Очевидно се ще не доказъ, що тутъ истувавъ городъ. Такъ есть, нема на те положного доказу, нема слѣдôвъ давныхъ укрѣплень. Але авторъ видить ще инчй показы, зъ котрыхъ *льоґікою розумованя вносити можна*, що оно такъ було. Глянѣмо на пôднôжье згаданои терасы, на часть Краковского передмѣста, заселену сегодня въ бôльшôй части жидовою. Зъ вôдкôль взяло ся, — пытае ав-

*) Помѣщена въ „Зорѣ“ 1891 р. Она, що правда, вôдносить ся до „польскихъ“ часôвъ, але радимо Вп. читателямъ зоріентуватись у нѣй при помочи помѣщенои тамъ замѣтки проф. Калитовского, котрый такожь высказуе догадку, що старый Львôвъ лежавъ на Краковскôмъ передмѣстю. — *В. Р.*

жить глубше, анѣжь могло бы выдѣвати ся, въ економічныхъ условіяхъ быту нашихъ селянъ, а безпосередный мотивъ въ старанно зорґанізованѣй и систематично веденѣй аґітаціи, котрои жерелъ и пружинъ можна догадати ся, але не можна доси уважати за выкрытѣ.

Тожь выдѣлъ краєвый уважае своимъ обовязкомъ выйти зъ резервы, якои доси придержувавъ ся, и зачинае вѣдъ того, що взывае выдѣлы повѣтовѣ, въ котрыхъ обсягу появила ся еміґрація селянъ, щобы розслѣдили посредствомъ зверхностей громадскихъ, а въ разѣ потребы и посредствомъ мужѣвъ довѣрія, выбраныхъ въ тѣй цѣли, якѣ причины економічнои, соціяльнои або політичнои натуры выликали и дальше выликовують ту сумну появу?

Вѣдповѣдаючи на повышѣ питаня зволить выдѣлъ повѣтовый именно пояснити, чи еміґрація обмежае ся на пролетаріятъ рѣльничій, чи засягае такожь и засѣбну верству населенія сѣльского? — чи еміґранты опускають край зъ роднимами, продавши свое майно, чи лишь самѣ зъ намѣромъ повороту? — якѣ чинники и въ якихъ мотивѣвъ нахиляли и нахиляють сѣльскій людъ до еміґрації? — якѣ досвѣды вѣднесли въ Россіи тѣ, що зъ-вѣдтамъ вернули? и т. п.

Своє справозданье зволить выдѣлъ повѣтовый закѣнчити внесеніями що до средствъ зарадчихъ и предложити выдѣлови краєвому въ якъ найкоротшѣмъ часѣ, такъ щобы сей бувъ въ можности, по зустановленю поодинокихъ справоздань, вытягнути свои внесеня а евентуально предпринята кроки до ухиленя небезпечности не лишь передъ повновною сесіею сойму краєвого, але ще передъ кѣнцемъ сегорѣчнои сесіи рады державнои.

Выдѣлъ краєвый надѣе ся, що выдѣлъ повѣтовый приступить до розвязаня повышои задачѣ зъ цѣлою обективностію и цѣлою печалівостію, якои вымагае вага тои задачѣ, а заразомъ зъ повною свѣдомостію, що на повѣтовѣй репрезентаціи крѣмъ обовязковъ, таксативно вычисленыхъ въ законѣ, тяжить патріотичный обовязокъ наглядати появы публичного житя въ дотычнѣмъ повѣтѣ и познакомлювати зъ ними верховну власть автономічву, поставлену вѣдъ репрезентаціи краю на сторожи его интересѣвъ.

Того самого змѣсту письмо выславъ выдѣлъ краєвый такожь до послѣвъ соймовыхъ и рады державнои, выбраныхъ зъ бѣльшои и меншои посѣлости въ повѣтахъ, де проявляе ся еміґраційный рухъ.

——

Ц. к. староство въ Залѣщикахъ розбслало въ справѣ еміґрації такій [*польскій*! — а адресованый *по нѣмецки*!] окружникъ до рускихъ урядѣвъ парохіальныхъ въ повѣтѣ:

L. 14.132. Okólnik do wszystkich Wielebnych Urzędów parafialnych! — Ruch emigracyjny włościan do Rosyi ogarnął już niestety i tutejszy powiat, gdyż kilkadziesiąt osób dało się uwieść fałszywym obietnicom niecnych agitatorów. Wychodźtwo takie jest w swych skutkach nader zgubnem albowiem emigranci wysprzedawszy za bezcen swoje ruchomości, muszą w Rosyi ciężko pracować na kawałek chleba i cierpieć głód i niedostatek, wskutek czego zmuszeni są ostatecznie wracać do domu czego dowodem liczny zastęp emigrantów z powiatu zbaraskiego, którzy przejęci skruchą i żalem z powodu nierozważnego kroku, wrócili do ojczyzny. Wielebny urząd parafialny zechce przedstawić swoim parafianom na każdym kroku zgubne następne (sic) wychodźtwa do Rosyi i przez stosowne pouczenie starać się wszelkimi możliwymi sposobami odwodzić mających chęć emigrowania do Rosyi od tego zamiaru i wogóle współdziałać skutecznie celem pouczenia i uspokojenia ludności. Zaleszczyki dnia 16 października 1892. Za c. k. starostę: Horodyski.“

Подѣбный окружникъ розбслало ц. к. строство въ Борщевѣ до духовенства въ своѣмъ окрузѣ.

Гіперпродукція интеліґенціи.

Пѣдъ такимъ заголовкомъ помѣстивъ петербургскій Кґай статью надбслану зъ Кракова, пѣдписану буквами К. Б. Зѣ способу писаня тои статьѣ, иронічно сатиричного, можна догадуватись, що автором ей звѣстный писатель польскій К. Бартошевичь. А що цѣла статья вельми характеристична и вѣрно представляе нашѣ вѣдносины галицкѣ, тожь подаемо ей въ обширнѣйшѣмъ змѣстѣ:

„Галичина се спеціяльна крайна всѣляκого рода выгадѣвъ и выналодѣвъ. Въ нѣй выйдено мѣжь иншимъ „шляхотну денунціяцію“, „банкъ селянъскій“, а послѣдными часами... „гіперпродукцію интеліґенціа“. Хто давъ житье „гіперпродукціи интеліґенціи“, не можу собѣ пригадати — пише К. Б., — але знаю лишь се, що она була „высокого роду“, що до хресту тримали ей знатности політичнѣ и науковѣ.

Мушу зазначити тутъ, щодо интеліґенціи зачисляю тыхъ, котрѣ покѣнчили высшѣ або середнѣ школы — бо австрійскій законъ выборчій уважае за интеліґентныхъ: кождого урядника хочь бы не покѣнчивъ першои клясы ґімназіяльнои, особы маючѣ степень докторѣвъ, учителѣвъ школъ высшихъ и середныхъ, вкѣнци одвѣчальныхъ редакторѣвъ, котрыхъ деколи бере ся зъ-помѣжь людей, що ледви читати знають. Хто покѣнчивъ ґімназію або навѣть университетъ безъ степени докторскои, сей если не есть урядникомъ або учителемъ, не причисляесь, пбсля закона, до „интеліґенціи“.

Я заатакувавъ въ тѣй справѣ одного зъ галицкихъ матадорбаъ, котрый вправдѣ противъ гіперпродукціи интеліґенціи не проливъ нѣ одной каплѣ... чорнила, але безперечно причинивъ ся до ей здепопуляризованя.

— Мѣй пане — зачавъ — вы помѣшали зъ собою розумъ, розсудокъ и интеліґенцію. Я не хотѣвъ сѣяти дурныхъ, лишь опиравъ ся противъ надмѣру патентованои интеліґенціа....

— Знаю про се Ексцеленціе — я вѣдповѣвъ. — Розумѣю добре, що можна покѣнчити университетъ, а бути дурнѣйшимъ вѣдъ селянина, якъ зъ другои стороны можна не знати читати а перевысшити здоровымъ розсудкомъ доктора філіософіи. Але хочь добра бульба засповонть голодъ и безъ додання соли, то однакъ ажь зъ солею она смачна. Сею солею для вродженого розуму наука — чимъ менше будемо мати интеліґенціи, тымъ бѣльше будемо ѣсти бульбы безъ соли. Розумъ се здѣбность, талантъ, а що жь н. пр. зъ таланту малярского, писательского, если не переходить студій, не вчить ся, не образуе ся, не довершае ся?

— Ваша теорія, добродѣю — сказавъ — якъ кожда теорія храмае на бракъ практичности. Признаю ѣй въ засадѣ слушность, але скажѣть менѣ по просту, по хлопски, що зробимо зѣ збѣльшаючимъ ся що року числомъ интеліґенціи? На кожду посаду маемо по 10 кандидатѣвъ, за рѣкъ будемо мати 15, за два 20 и т. д. Половина пропаде, згине або буде мусѣла взятись за невѣдповѣдне занятье.

— Перепрашаю — я перебивъ — а що вы уважаете невѣдповѣднымъ занятьемъ? Отже чоловѣкъ, що покѣнчивъ университетъ або ґімназію, не може бути купцемъ, промысловцемъ, посесоромъ, управителемъ, а хочь бы рукодѣльникомъ? Отже кождый, що покѣнчивъ университетъ, мусить вчити дѣтвору, боронити або судити злодѣѣвъ — кождый маe пхати ся до урядѣвъ?

Если бы навѣть уважати обидою для тыхъ, що н. пр. студіювали економію політичну, заняти ся купецтвомъ, то чейже у насъ не хѣбне мѣсць, а щорѣчный приростъ интеліґенціи не выстае на потребы краю. Бо сколько прибувае що року сей интеліґенціи? Зъ университетѣвъ выходить пересѣчно 500 молодыхъ людей (вчасляю и тыхъ, що не кѣнчать студій), ґімназіи выдають матуристѣвъ (высоко числю) 700. А позаякъ три четвертѣ зъ нихъ иде до университетѣвъ, то що року прибувае интеліґенціи зѣ школъ середныхъ и высшихъ що найвысше 700. Частина ей иде на рѣлю, частина звѣльна переѣдае майно предаѣвъ, частина марнѣе безъ причины, частина иде по-за границю Галичины, инша частина глядае хлѣба въ „неинтеліґентныхъ“ званяхъ, частина запевне собѣ быть добрымъ подружемъ, частина находить приватне занятье або вѣддае ся штудѣ, журналістицѣ и т. д., частина вкѣнци переходить ad patres. Отже лишае ся возьмѣмъ, 500, що глядить „урядовыхъ“ звань „интеліґентныхъ“. Сто пятьдесять докторѣвъ медицины и богословѣвъ треба зъ того вѣдчислити, бо одинѣ и другѣ находять ложку стравы. Отже лишае ся 350 до примѣщеня.

Позаякъ люде смертельнѣ, то мѣсця опорожняють ся. Число тыхъ мѣсць значне, але все таки не выстало бы. Однакъ суспѣльности, що розвивае ся, прибувають потребы. Збѣльшае ся число ґімназій, судѣвъ, прибувають уряды адміністраційнѣ, комунікаційнѣ, автономічнѣ. Розвивають ся або повстають институціи фінансовѣ, промысловѣ, збѣльшае ся сѣть зелѣзнича, телеґрафічна, прибувають телефоны, прибули касы хорыхъ, повстають институціи філянтропійнѣ на великѣ розмѣры. Всюды треба людей образованыхъ и есть ихъ не за богато, але за мало.

Матадоръ назвавъ всѣ тѣ выводы нѣсенѣтницами супротивъ дѣйстныхъ фактѣвъ, а на доказъ вычисливъ много людей интеліґентныхъ, образованыхъ, здѣбныхъ и трудящихъ, котрѣ погибли майже въ нуждѣ.

На се взявъ К. Б. до рукъ XI. томъ „Вѣдомостей статистичныхъ“, выдаваныхъ выдѣломъ краєвымъ и сказавъ:

— „Перегляньте, Ексцеленціе, табелѣ де выказаный станъ урядниковъ громадскихъ въ 37 бѣльшихъ мѣстахъ Галичины, зъ выключеньемъ Львова и Кракова. Признаете, що посады секретарѣвъ, урядниковъ концепговыхъ, касіярѣвъ и т. д. вымагають интеліґенціи. Ого на 46 секретарѣвъ и помѣчниковъ ледви 17 покѣнчило ґімназію (мѣжь ними 10 було на университетѣ), иншѣ покѣнчили по кѣлька клясъ ґімназіяльныхъ, а сѣмь ледви школы народнѣ. Не называю мѣста, але есть таке, що платить 1600 зр. секретареви (зъ додатками пятилѣтаыми дойде до 2000 зр.,) котрый маe матуру... зъ народнои школы. Дальше довѣдаете ся, що деякѣ зъ урядниковъ, побираючихъ 600 до 800 зр., були попередно пекарями, служили при „господарствѣ“ або у войску. Зъ урядниковъ рахунковыхъ и касовыхъ (около 60) въ 1888 р., ледви було двохъ, що покѣнчили ґімназію, а лишь половина зъ нихъ поздавала якій такій испыты зъ рахунковости.

„Перейдѣть теперь Ексцеленціе, меншѣ мѣсточка, всѣ урады автономічнѣ, институціи фінансовѣ, заведенья філянтропійнѣ, промысловѣ, комунікаційнѣ и т. д. а пересвѣдчите ся, що въ нихъ майже така сама пропорція що-до людей зъ покѣнченымъ университетомъ або ґімназіями, а такими, що замолоду щадили своѣ головы.

„Тожь се, що вашѣ люде интеліґентнѣ и здѣбнѣ не найшли вѣдповѣдного кусника хлѣба, треба вытолкувати не бракомъ мѣсць, не гіперпродукціею интеліґенціи, а гіперпродукціею.. протекціи.

„Се головна причина нашихъ анормальныхъ вѣдносинъ. За-для неи чоловѣкъ, що перебивъ чотири дѣланя чисельнѣ и не вѣдкрывъ ще тайны, чи пише ся chrabia чи hrabia бере верхъ надъ окѣнченымъ правникомъ, бо коли сей послѣдный маe лишь университетскій дипломъ, то першій маe тѣтку або вуйка приятелемъ брата або стрыйнои сестры пана презеса або директора.

„Протекція дозваляе рѣвножь, щобы вы служеный урядникъ, помимо еменатуры, дальше остававъ на своѣмъ становищи. Протекція вкѣнци доводить до того, що одинъ и той самый чоловѣкъ заанмае рѣвночасно двѣ, три або навѣть чотири посады платнѣ.

„Если переведемо санацію тыхъ правдивыхъ вѣдносинъ холеричныхъ, то ще много а много воды уплыве, заки будемо могли сказати: „для людей интеліґентныхъ браеве у насъ вѣдповѣдныхъ мѣсць“. А и тогдѣ ще кождый любячій край, заклине: „учимъ ся, бо за мало маемо интеліґентныхъ купцѣвъ, рѣльниковъ, промысловцѣвъ, рукодѣльниковъ“.

„А чи се було бы зле, если бы въ кождѣй громадѣ була хочь одинъ селянинъ, що покѣнчивъ цѣлу або нижшу ґімназію, чи було бы зле, если бы вѣнъ ставъ войтомъ и хоронивъ своихъ вѣдъ вызыску громадскихъ писарѣвъ, покутныхъ дорадниковъ и тыхъ пявокъ, що лихвою и горѣвкою высысають кровь народу?“

Вп. консерватистъ — кѣнчить К. Б. — не сказавъ нѣчого, але зъ міны и очей я пересвѣдчивъ ся, що я его нѣчого а нѣчого не переконавъ. Мы розстали ся байдужно и не мали найменшои охоты взновити безхосенну дискусію.“

Справы краєвѣ.

[Пѣльги податковѣ для рафінерій и копалень нафтовыхъ.]

Соймова комісія гѣрнича ухвалила ще пѣдчасъ веснянои сесіи представити соймови резолюцію, взываючу правительство, щобы въ законодатнѣй дорозѣ выстарало ся о увѣльненя рафінерій и копалень нафты вѣдъ податку заробкового и доходового на той самый періодъ часу, въ котрѣмъ зъ того увѣльненя користае фабрика въ Трієстѣ. Отже въ тѣмъ случаю розходить ся о пѣльги податковѣ для нашихъ предпринемцѣвъ такѣ самѣ, якѣ признано властителямъ рафінерій нафты въ Трієстѣ, закономъ зъ 8 сѣчня 1891 р.

Згаданый законъ уповажняе правительство давати пѣльги податковѣ тымъ предпринемствамъ, котрѣ повстануть въ Трієстѣ въ часѣ мѣжь 1 липня 1891 а 31 грудня 1895, пѣдъ тымъ условіямъ, если будуть выробляти предметы доси цѣлкомъ непродуктавнѣ, або суть продукованѣ въ невѣдповѣдній для потребы краю скѣлькости та если крѣмъ того заведенье тыхъ предпринемствъ буде признане взагалѣ пожаданымъ для суспѣльного господарства. Мотивы до предложеня правительственного мѣстали крѣмъ того выразне застереженье, що отсѣ пѣльги не мають удѣлятись предпринемствамъ, котрѣ бы добули собѣ въ сей способъ перевагу въ конкуренціи зъ аналѣґічными истнуючими вже въ монархіи фабриками и могли шкодити ихъ истнованю.

Хочь згадана резолюція не була соймомъ ухвалена за-для замкненя сесіи, то помимо того выдѣлъ краєвый загадавъ упѣмнути ся у правительства о згаданѣ пѣльги податковѣ для краєвыхъ предпринемствъ нафтовыхъ.

Однакъ напередъ выдѣлъ краєвый вѣднѣсъ ся до заряду краєвого товарыства нафтового въ Горлицахъ и до палатъ торговельныхъ и промысловыхъ у Львовѣ и Краковѣ зъ запытаньемъ, чи правительство жадало вѣдъ тыхъ институцій опініи при вношеню закона зъ 8 сѣчня 1891 р., та евентуально, яку вѣдповѣдь одержало. Рѣвножь розходить ся о се, чи сегорѣчный торгъ галицкими продуктами нафтовыми вѣдчувъ се увѣльненье вѣдъ податкѣвъ конкуруючои зъ нашими выробами фабрики въ Трієстѣ.

Дописи „Дѣла“.

Зъ мѣста.

[Голосъ Русина въ справѣ „Дѣстра“].

Дѣстеръ — славна наша рѣка, зъ повагою котить свои фалѣ посередъ плодородныхъ нивъ нашого чараки красоты наповняючого Покутя. Тихо плынуть его воды, такъ само тихо, якъ тихо плыне житье народу, поселявшого ся зъ поконъ-вѣкѣвъ по обохъ сторонахъ его берегѣвъ... Здае ся, що бѣдолашный, подѣляя судьбу злыднями придавленои Руси... Богъ батько!

Посередъ тишины плывучихъ его фаль залунало наразъ широко и далеко по нашѣй земли имя „Дѣстеръ“. Сторазовымъ вѣдголосомъ вѣдозвалось имя те о вершки нашихъ неботичныхъ Бескидѣвъ и понеслось зѣ скоростію бдыскавицѣ по-надъ Сянъ и Вислоку, по-надъ пшеничнѣ лапы Подоля, по зеленѣй Буковинѣ, будячи по всѣхъ усюдахъ дрѣмаючихъ сыновъ вѣтчины до спокѣйного, але въ плоды богатого житя! Що за причина того такъ широкого гомону? Отъ, въ колишнѣй столици рускаго князя Льва кружокъ людей, вѣдданыхъ тѣломъ и душею народнѣй справѣ, заснувавъ руске товарыство асекураційне, охрестивши его поважнымъ именемъ „Дѣстеръ“ — и имя то залунало... Нехай же и товарыство се — якъ той широкій и поважный Дѣстеръ, выплынувши зъ незначного поточка „Дѣстрака дубового“, ставъ ся вѣдтакъ величавою рѣкою, — нехай же, кажу, и товарыство „Дѣстеръ“ зъ малыхъ зачатковъ розростесь въ засѣбну скарбницю нашого народного майна!

Отже Русины Галичины и Буковины! чи намъ, що-до народного розвитку, вѣчно байдужными бути? чи намъ вѣчно лише жити въ народнѣй „незгодѣ“ на погѣху ворогамъ? вести убиваючій братъ брата сибръ? Земляки! Покиньте партійну ненависть, а подавши братъ братови руку, станьмо на основѣ народнѣй въ тѣснѣмъ рядѣ оденъ коло другого! памятаймо на тую вѣчну правду, що въ братнѣй любвѣ взаимнѣй лежать народна села. Горнѣмъ ся про-те до нашого товарыства „Дѣстра“ и поучаймо другихъ несвѣдущихъ, що кождый вложеный крейцаръ не тѣлько хоронить его вѣдъ знищеня пожежою, але й повертае до него, бо товарыство „Дѣстеръ“ есть наше питоме, руске, и коли поросте въ капіталы, якъ наша рѣка Дѣстеръ у воды на рѣвнинахъ Покутя, — стане ся вѣнъ огнищемъ фінансовымъ на славу цѣлого народу рускаго!

Братя! Недовѣріе не розбронить красноі и благороднои цѣли, — переломлять его дѣла и привладъ, отже досвѣдъ и розумъ. Длятого кличу до Васъ, Земляки: Хто не подасть руку до загально-народного дѣла, той пѣдпаде высказови одного зъ бѣльшихъ поетовъ нѣмецкихъ: „Нужденный есть той, хто не шануе и не пѣдпирае свого“ !...

Иванъ Б. Лешковичь.

торъ, — що тутъ середъ нечепурныхъ и брудныхъ заулкѣвъ выстрѣляють пѣдъ небо най старшѣ львѣвскѣ церкви, котрыхъ засновку годѣ исторично дослѣдити, — въ такѣй старинѣ они повстали! До нинѣ истнують тутъ церкви св. Николая, Онуфрія и Параскевіи, а було ихъ далеко бѣльше, примѣромъ церкви св. Теодора, Михаила, Іоана Евангелиста, Благовѣщеня, Введевія въ храмъ, Покровы, Воскресенія и инчѣ. Зъ-вѣдколь узялись тутъ найстаршѣ костелы св. Іоана Хрестителя и Пречистои Дѣвы [Śnieżnej]? Сама многота тыхъ святынь на тѣмъ передмѣстю — каже авторъ — доказуе, що они могли повстати тѣлько въ тыхъ часахъ, коли въ сѣй сторонѣ осередилось усе житье, коли рускій обрядъ тутъ бувъ горою, — а се-жь було въ добѣ князѣвъ рускихъ. Треба тутъ згадати ще й два вѣрменьскѣ костелы, котрыхъ засновокъ мавъ бути ще давнѣйшій, нѣжь засновокъ самого Львова.

Всѣ тѣ памятники сягаючѣ рускихъ часѣвъ кидають свѣтло на колишне положенье мѣста [пѣдгородя] и дають авторови змогу одвѣтити на высше поставлене питанье. Зъ того одначе не выходить, щобы „городъ“ лежавъ пѣдъ горою, бо въ такѣмъ разѣ дуже легко можна-бъ допустити, що укрѣпленый городъ лежавъ на горѣ. А що мѣсто чи радше пѣдгородье мусѣло мати зъ городомъ [дѣтинцемъ] безпосередну злучность, то авторъ безъ вагання приймае, що городъ бувъ на Лысѣй горѣ, яко найближшѣй до мѣста, а не на вѣддаленѣй горѣ Замковѣй.

Тычасомъ мѣгъ бы де-хто закинути, що той городъ мѣгъ бути вже зъ ряду другій, бо першій збурывъ Левъ по приказу Бурундая 1261 р. Такъ думають всѣ дослѣдники и глядають первѣстного города де инде, основуючись на фактѣ збуреня города. Мѣжь тымъ авторъ слова лѣтописи *Левъ розмета городъ Львовъ* поясняе такъ, що они значать лише збуренье „города“ т. е. крѣпости, а не знищенье усеи оселѣ [мѣста]. Татарамъ ходило не о мѣсто и мешканцѣвъ, але о крѣпость львѣвску. Вѣдтакъ, коли князь запрязнивъ ся въ Татарвою, то й вѣдбудувавъ на-ново городъ, се-бъ то крѣпость, а не оселю, котра й такъ истнувала.

Отсе головнѣ выводы дослѣдѣвъ д ра Чоловского. Вѣнъ ще не кѣнчить тымъ своеи студія, а одвѣтно до ей заголовка „Lwów za ruskich czasów“ розбираe ще й инчѣ питаня, якъ н. пр. друге нѣбы заснованье Львова Львомъ Мстиславичемъ, прибутье до Львова монахѣвъ Домініканъ, становище осельного елементу нѣмецкого, вѣрменьского и жидѣвского, яко такихъ, що вѣдобрали столицю Руси вѣдмѣтне пятно рускости, котре зѣстало ся при нѣй хиба на тѣлько, на кѣлько въ нѣй пробуваe князь изъ окруженьемъ, и розвивалось церковне и монаше житье. Исторію Львова доводить авторъ до р. 1340, коли занявъ Львѣвъ Казимиръ Вел., отже переглядае панованье Белеслава Тройденовича [Юрія II.] а вѣдтакъ занятье мѣста Казимиромъ Вел., при чѣмъ боронить его вѣдъ зак ду подвѣйного спаленя мѣста. Не Казимиръ — каже авторъ, — але подвѣйный нападъ литовскій [въ рр. 1350 и 1351] обернувъ старе мѣсто въ руину и бувъ саме тою подѣею, котра отворила для него нову добу. Казимиръ же вѣдбудувавъ зруйнованый Львѣвъ поннзше давного пѣдгородя надъ Полтвою, надавъ ему нѣмецке право и взагалѣ занявъ ся пѣднесеньемъ мѣста. Мѣсце старого „города“ на горѣ запустѣло, а старе мѣсто [*подгородье*] стало ся передмѣстьемъ нового мѣста.

Тымъ кѣнчить авторъ свою студію. А длятого, що намъ ходило головно о те, абы подати поглядъ автора на повстанье и положенье рускаго Львова, — мы взяли на увагу головно тѣ выводы автора, котрѣ дають одвѣтъ на тѣ питаня, а про менче интересну на нашъ поглядъ решту натягнули на самѣмъ кѣнци.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

На трехъ послѣднихъ засѣданяхъ головного выдѣлу товариства „Просвѣта“ у Львовѣ полагоджено мѣжь иншими ось такѣ справы:

1. Принято до вѣдомости, що въ Калушѣ деякѣ патріоты зъ духовнои и свѣтскои интелігенціи разомъ изъ знаными зъ патріотизму, свѣтлыма мѣщанами калускими и войнилобскими постановили основати філію „Просвѣты“ и вже внесли поданье до ц. к. намѣстництва. Одинъ священникъ зъ Калуского, пишучи до выдѣлу „Просвѣты“ о справѣ філіи въ Калушѣ такъ каже: „Насъ [интелігенцію] одушевляють мѣщане калускѣ и войнилобскѣ, свѣдомѣ народного дѣла и знанѣ патріоты. Зъ такимъ мѣщаньствомъ можна смѣло братись за всяке дѣло народне...“ И статуть подписали по бо́льшой части тѣ мѣщане. Зъ всего можна надѣятись, що філія въ Калушѣ буде розвиватись красно.

2 Выдѣлъ „Просвѣты“, узнаючи велику вагу рускаго товариства асекураційного „Дѣстеръ“, постановивъ умѣстити въ одной зъ книжочокъ своихъ оповѣщенье для членовъ, що „Дѣстеръ“ розпочавъ свою дѣяльность, подати деякѣ пояснена, и вобзати членовъ „Просвѣты“, щобы убезпечували ся въ „Дѣстрѣ“. Ся ухвала выдѣлу вже й сповнена долученьемъ такои вѣдозвы до книжочки за вересень „Про новѣ грошѣ“.

Товариство „Дѣстеръ“ удалось до выдѣлу „Просвѣты“ зъ просьбою, щобы взявъ въ переховокъ въ своѣй вертгаймовскѣй касѣ опечатанѣ дуплінаты ключѣвъ касы „Дѣстра“. Выдѣлъ на се згодивъ ся.

3. Обговорено справу Михайловои премія [589 95 зр. въ лицни с. р.], призначеной за найлучшій творъ драматичный. На сю премію вплынуло колька творовъ и вызначенѣ рецензенты въ Австріи вже ихъ перечитали, а не перечитали ще рецензенты мешкаючѣ въ Россіи, и нема способу доручити имъ рукописей, бо чи пересилати ихъ почтою, чи перевозити — небезпечно зъ причины звѣстного царского указу зъ 1876 року въ справѣ забороны на шои літературы. Рукописи переслано бы до „главного управленія по дѣламъ печати“ до Петербурга, а оно могло бы поконфіскувати, або просто сказати, що затратились, якъ се дуже часто бувае. Выдѣлъ ухваливъ вобнести ся въ тѣй справѣ о гадку рецензентовъ вызначеныхъ въ Россіи.

4. Обговорювано широко справу помѣщеня „Просвѣты“, котре теперь, при що-разъ бо́льшомъ розвитку товариства, есть за тѣсне и невідповѣдне. Въ томъ дѣлѣ вобдбула ся разъ нарада выдѣлу „Просвѣты“ спільно зъ выдѣломъ „Рускои Бесѣды“. [Оба тѣ товариства, якъ звѣстно, въ-давна держать ся вкупѣ.] Дотеперь справа ся ще не доведена до кінця.

5. Голова товариства подавъ до вѣдомости выдѣлу, що о. Слюсарчукъ скінчивъ укладъ великого „Молитвенника“ на выданье „Просвѣты“.

6. Рогатиньска філія „Просвѣты“ прислала до головного выдѣлу польскѣ формулярѣ для касъ позичковыхъ системы Райфайзена въ представленьемъ: чи бы „Просвѣта“ не выдала тыхъ формулярѣвъ въ языцѣ рускомъ. Выдѣлъ для розгляду въ тѣй справѣ выбравъ комітетъ зложеный зъ пп. д-ра К. Левицкого, судьѣ Ант. Дольницкого и К. Панькобскаго.

7. Голова товариства подавъ до вѣдомости выдѣлу, що п. Григорій Величко [теперь учитель мужескои семинаріи учительскои у Львовѣ] приркъ выготовити етнографічну карту Руси-Украины до кінца сего року. [Справа выдана тои карты тягне ся вже колька лѣтъ, отже выдѣлъ принявъ заявленье о. голови зъ великою приятностію.]

8. На одномъ изъ засѣдань выдѣлу вобчитано справоздання п. Дмитра Дмитерка изъ его люстрацій читалень въ околицяхъ близькихъ Львова. Справоздання тѣ принявъ выдѣлъ до вѣдомости и ухваливъ выслати п. Дмитерови письменну подяку за совѣстне сповненье своихъ задачъ. П. Дмитерко злюструвавъ читальнѣ: а) въ Стрѣлискахъ новыхъ въ повѣтѣ бобрецкомъ дня 7 н. ст. серпня; б) въ Бертешевѣ въ повѣтѣ бобрецкомъ 8 серпня; в) въ Серникахъ въ повѣтѣ бобрецкомъ 9 серпня; г) въ Мавковичахъ въ повѣтѣ городецкомъ 14 серпня; д) въ Сопошинѣ въ повѣтѣ жовкѣвскомъ 18 серпня; е) въ Солонцѣ въ повѣтѣ львовскомъ 21 серпня.

9. Выдѣлъ поручивъ канцеляріи товариства выготовити списъ всѣхъ до сего часу зазваныхъ читалень „Просвѣты“ для оголошеня въ часописахъ.

10. Позаякъ въ справѣ выдавництва часописи господарско-промысловои доси нѣчо не змѣнило ся, то выдѣлъ ухваливъ покористата ся заявленою охотою о. Ивана Н. зъ З. укладати книжочки змѣсту господарского а вобвѣстити ся письменно до п. Антона Г. въ Т. зъ просьбою, щобы и вонъ подняв ся такои роботы для выдавництвъ „Просвѣты“.

11. Справу позички 1.000 зр. на кавцію для черновецкои „Буковины“ выдѣлъ полагодивъ уже остаточно. Зъ огляду, що не осягнено условія, абы „Просвѣта“ мала право тыхъ зложеныхъ 1.000 зр. кождого часу назадъ стягнути, а „Просвѣта“ може прийти въ положенье, що тая сума буде ѣй нагле и дуже потрѣбна, — выдѣлъ, хочь зъ прикростію, ухваливъ 1.000 зр. на кавцію „Буковины“ не складати.

12. Илюстрованый Календарь „Просвѣты“ на рокъ 1893-ый выйшовъ сего року замѣсть книжочокъ за два лише мѣсяцѣ, т. є. за жовтень и падолистъ [давнѣйше выходивъ замѣсть книжочокъ за чотири або й пять мѣсяцѣвъ], а въ додатку выдѣлъ ухваливъ занизити цѣну Календаря зъ 50 на 40 кр., хотяй обемомъ вонъ не уступае Календарямъ зъ рокѣвъ давнѣйшихъ, а що бо́льше, илюстрація [портреты] друкованѣ сего року на особныхъ карткахъ, а не, якъ давнѣйше, въ текстѣ. На книжочку за мѣсяць грудень ухваливъ выдѣлъ надрукувати книжочку „Про холеру“, а до написаня тои книжочки упросивъ д ра Антона Хомина. Книжочка ся вже готова и розійшле ся сими днями зъ Календаремъ. [Въ продажи коштуе книжочка „Про холеру“ лише 6 кр.] На одномъ изъ засѣдань выдѣлу була также бесѣда о потребѣ книжочки „Про гігіену“. П. Олександеръ Барвѣньскій на остатномъ засѣданю подняс потребу выданя „Біблія“ для дѣтей и зложивъ до ужитку „Просвѣты“ готову рукопись свого пок. брата о. Іосифа. Панна Евгенія Ярошиньска, учителька въ Бродкъ на Буковинѣ, звернулась письменно до выдѣлу „Просвѣты“: чи бы „Просвѣта“ не напечатала обширный або бодай скороченый ей збориикъ пѣсень буковиньско-руского люду. Выдѣлъ узнавъ, що пѣсень народныхъ въ выдавництвахъ „Просвѣты“ мѣстити годѣ, але панна Ярошиньска може звернутись зъ тымъ до товариства имени Шевченка, котре перемѣнюсь на товариство наукове, отже въ своихъ выдавництвахъ може мѣстити и матеріялы етнографічнѣ.

13. Голова товариства здавъ выдѣлови справу зъ доручена грамотъ новымъ почестнымъ членамъ товариства, пп. Ол. Барвѣньскому, Нат. Вахнянинови, Петрови Огоновскому и д-ру Ю. Целевичеви, и при томъ подняс, що проф. Н. Вахнянинъ обѣцавъ обдарувата „Просвѣту“ старинными книжками и рукописями. Рівно-жь подавъ о. голова до вѣдомости выдѣлу, що вонъ зложивъ письменно подяку д-ру Іосифови Корженьовскому зъ Кракова за выпозиченье „Просвѣтѣ“ до репродукціи оріґіналу автопортрету Шевченка яко салдата [мальованого поетомъ сепією] въ Оренбургѣ 1850 року.

14. Выдѣлъ ухваливъ выслати письменну подяку Выдѣлови краевому за цѣнный даръ дотеперѣшныхъ выдавництвъ краевого бюра статистичного и за обѣцанку, що тѣ свои выдавництва буде „Просвѣтѣ“ посылати й на будуще.

15. Читальни въ Лысци ухваливъ выдѣлъ дарувати кількадесять давнѣйшихъ книжочокъ „Просвѣты“.

16. На нождомъ засѣданю вписано значне число новыхъ членовъ и принято до вѣдомости дары для товариства.

До музея, архіву и до бібліотеки „Просвѣты“ зложили:

1. Проф. Иванъ Бѣчай зъ Львова старинный мечь зелѣзный, подобный до меча зъ княжои періоды, выкопаного въ Перемышли и дарованого передъ кількома лѣтами до музея „Просвѣты“.

2. Проф. Наталь Вахнянинъ зъ Львова бельґійскій таляръ зъ року 1699.

3. П. Богданъ Гузаръ, ученикъ IV. ґімн. класы, 11 штукъ монетъ мѣдяныхъ.

4. Хв. Институтъ св. Николая у Львовѣ 3 монеты срѣбнѣ и 6 мѣданыхъ.

5. П. Іосафъ Макаревичъ, ученикъ IV. ґімн. класы, 2 монеты мѣданѣ.

6. П. Михайло Тесля зъ Львова 2 срѣбнѣ монеты [одну польску короля Ивана III. въ р. 1679, другу пруску Фрадриха III. въ р. 1699.]

7. П. Андрѣй Павлишь, нотарь въ Рудокъ, 4 монеты мѣданѣ.

8. П. Антонъ Казновскій, ученикъ V. ґімн. класы, и другѣ ученики зъ Института св. Николая у Львовѣ 20 мѣданыхъ монетъ и медаль польскій зъ р. 1869.

9. П. Игнатій Гамаль зъ Подъяркова [новъ] 26 мѣданыхъ монетъ.

10. Товариство им. Шевченка у Львовѣ: одинъ оказъ скаменѣлости.

11. П. Иванъ Зарицкій у Львовѣ: памятный медаль взѣзду польского товариства педагоґічного въ Дрогобичи выробленый зъ воску нафтового.

12 Проф. Ол. Барвѣньскій зъ Львова: а) рукопись зъ 1881 р. „Листъ Божій“ писаный и илюстрованый селяниномъ-самоукомъ; б) фотоґрафію Якова Головацкого въ кабінетовомъ форматѣ [зъ ателіе Чеховича въ Вильнѣ] въ власноручнымъ Головацкого подписомъ на вобворотной сторонѣ: „Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Яковъ Вздоровичь Головацкій. Вильна 1879 г.“

13. О. Иванъ Чапельскій зъ Львова [другій уже] Памятникъ зъ XVII. столѣтя на пергаминѣ въ деревянѣй дучцѣ.

14. Редакція „Зорѣ“ 76 рукописей всякихъ авторовъ украиньскихъ. [Рукописи вже по найбольше друкованѣ въ „Зори“.]

15 Выдѣлъ краевый 42 книжокъ выданъ краевого бюра статистичного.

16. П. Шімачекъ зъ Праги 1 книжку.

17. Панѣ Ольга Франкова 3 брошуры, 2 рускѣ а одну ческу.

18. П. К. Панькобскій 1 книжку.

19. Редакція „Батьковщины“ 2 свои рочники.

20. Редакція „Дѣла“ 1 книжку.

21. Руска ґімназія у Львовѣ свое справоздане.

22. Матица Сербска 3 книжки.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ Празѣ вобдбували ся доповняючѣ выборы до рады мѣскои. Ходило о выборъ 31 мѣсныхъ радныхъ. Обѣ чеськѣ партіи розвинули велику аґітацію а Нѣмцѣ не брали участи въ голосованю. При сихъ выборахъ побѣдили молодо-Чехи и добули собѣ чотири новѣ мандаты. Мѣска рада теперь складае ся зъ 30 молодо-Чеховъ а 59 старо-Чеховъ. О два мѣсца радныхъ вобдбудуть ся ще додатково выборы повнѣйше. По оголошеню результату голосована товпы населеня зобрали ся передъ редакціею молодо-ческого орґану Narodn-ыхъ List-овъ и передъ мешканьемъ посла Герольда та устроили овацію. За те въ експедиціи старо-ческого дневника Hlas Naroda выбито вонъ окна. Вкінци поліція розогнала товпы.

Угорскимъ міністромъ цѣсарского двору на мѣсце ґр. Седенія, именованого австрійскимъ амбасадоромъ въ Берлинѣ, мае бути именованый дотеперѣшный міністеръ краевои обороны Фейерварій.

Постійна комісія для карного закона вобдбувае майже щоденно свои засѣданя. Полагоджено параґрафы до 110. Довшу дискусію выликавъ § 103, мѣстячій въ собѣ нове понятье, вобносяче ся до нарушена належнои почести для цѣсарскои особы. Пбсля сего параґрафу ся зневага безъ явного намѣру сповнена мае бути карана вязницею до шѣсть мѣсяцѣвъ. Противне внесенье пос. Цукра подперте послами Левицкимъ, Копомъ, Пацакомъ и Жакомъ, щобы сей параґрафъ вычеркнути, не удержало ся. Міністеръ судовництва ґр. Шенборнъ въ оборонѣ параґрафу заявивъ, що тутъ не ходить о утворенье новыхъ якихсь злочиновъ, але противно о злагодженье засуду въ тыхъ подѣяхъ, де не було замѣру обиды. По тѣй заявѣ § 103 принято 10 голосами противъ 7 разомъ зъ поправкою Пінінського, котрый жадавъ, щобы сю зневагу обмежити лише на приладный случаѣ. Параґрафъ 106, въ котромъ бесѣда о державной зрадѣ, сповненой противъ другои держави заприязненои зъ Австро-Угорщиною або противъ ей монарха, змѣнено въ сей способъ, що условье заґварантованои приязни обмежено на договоры санкціонованѣ въ законодатной дорозѣ. При §. 107, въ котромъ каже ся, що зневага чужого суверена, начальника чужои держави карае ся вязницею до шѣсть мѣсяцѣвъ, пос. Ніче жадавъ, щобы додати до того и зневага начальника католицкои церкви, бо въ текстѣ неясно сказано, а выреченье чужого суверена есть смѣшне и могло бы вобносити ся до мурииьскихъ кацикобъ. Пос. Шорнъ рѣшучо заявивъ ся противъ поставленои поправки, бо папа мимо того що ему вобдбрано власть свѣтску, есть безъ сумнѣву суверенома. По сихъ замѣтахъ §. 107 принято безъ змѣны.

——

Войскова реформа въ Нѣмеччинѣ, котрои вѣрный змѣстъ подала Köln. Ztg. и за те правительство выточило ѣй слѣдство въ напрямѣ нарушена урядовои тайны, переходить теперь черезъ критику нѣмецкихъ дневниковъ и орґановъ рбзныхъ партій політичныхъ. Пбсля сего проекту армія постепенно буде збольшати ся майже о 100.000 воякобъ, вчисляючи въ се офіцировъ и подофіцировъ та буде роздѣлати ся на 711 баталіонбъ пѣхоты, 477 швадронбъ кавалерія, 494 батерій, 37 баталіонбъ пѣшои артилерія, 24 баталіонбъ піонірбъ, 7 бат. зелѣзничныхъ и 21 бат. запрягу. Кошты сеи новои орґанізаціи войсковои не суть точно поданѣ, але въ кождомъ случаю щорічный выдатокъ буде обтяжати буджетъ о 64 міліонбъ маронъ. До сего выдатку, якъ показуе ся, не вчислено ще зовсѣмъ коштовъ на будовлю касарень, для збольшеной въ такій способъ армія. Дальше оповѣщійнѣ дневники ствердили, що провектоване збольшенье ще не поставить нѣмецкои армія на рівномъ степени зъ французскою, бо въ 1890 році Франція буде мати $5^1/_2$ міліона а Нѣмеччина менше якъ $4^1/_2$ міліона. Въ мотивахъ правительства доданыхъ до сего проекту сказано, що мілітарно-політичне положенье змѣнило ся на невористь Нѣмцѣвъ и жадае вобповѣдныхъ средствъ до заряджена тѣй хибѣ. Перевага, яку Нѣмеччина завдячала введеню загальнои службы войсковои, теперь зовсѣмъ минула, бо сусѣды за той часъ выпередили Нѣмцѣвъ въ переведеню сего обовязку. У Франціи сила оружна выносить 519.000 людей, а число рекрутовъ на 1890 р. суму 230 000 людей, а число загальнои силы войсковои выносить теперь кругло 4,053.000 людей. Такъ само интензивно працюе Россія, котрои сила оружна на мирной стопѣ въ 1889 р. выносила 926 000 а въ 1892 р. вже 987.000 людей, а число воякобъ на стопѣ военной 4,556.000. Зъ сеи причины Нѣмеччина мусить выкористати вповнѣ всю свою силу оружну, и перевести таку організацію, при котрой могла бы свою армію удержати въ дотеперѣшнѣй своѣй доброті и могла бы супокойно ждати зачѣпки. Зъ другои стороны звернено увагу головно на економічнѣ и фінансовѣ силы нѣмецкои держави. Треба було удержати въ бо́льшой часта дотеперѣшнѣ рамы и въ ихъ обсягу выобразувати бо́льше людей способныхъ до войсковои службы. Се можна було осягнути лише черезъ скороченье лѣтъ обовязковои службы. Переведено се, не зрываючи зовсѣмъ зъ минувшостію. Въ засадѣ мае бути задержана конституційна служба трехъ лѣтъ, але можна перевести коротшій часъ службы въ пѣхотѣ, бо орґанізація дае ґваранцію интензивнѣйшого образована пѣшихъ воякобъ. Рівночасно зъ збольшеньемъ войска и скороченьемъ лѣтъ служби наступлять новѣ доповненя именно що-до новыхъ школъ катедтскихъ и подофіцирскихъ. Въ будучности Нѣмеччина буде мати 235.000 річно рекрутовъ и 9.000 однорічныхъ охотниковъ, та такимъ способомъ за 24 лѣтъ перевысшить Францію а майже зрівнае ся въ Россією. Скільки яка держава выставить войска въ войнѣ, сего не можна певно обчислити. Въ войнѣ цѣла вага стоить на томъ, щобы не треба поклицувати старшихъ воякобъ. Если держава въ поодинокихъ періодахъ річныхъ мае чисельну перевагу, то може водважити ся зъ вобповѣдно молодымъ войскомъ на рѣшаючу борбу. А противно непріятель мусить поклинати воякобъ давнѣйшого періоду. Провектоване збольшенье войска вобносить ся въ першой лінін до пѣхоты и пѣшои артилерія. При реформѣ креованье высшихъ посадъ мае ominати ся. Збольшенье пѣхоты буде тымъ способомъ переведене, що будуть заложенѣ четвертѣ баталіоны и они будуть мати обовязокъ образовати здобныхъ до войсковои служ-бы рекрутовъ и такимъ способомъ рівночасно буде можна скоротата часъ служби на два лѣта. Въ кавалерія мають бути зроблены приготовленя до утворена резервовыхъ формацій и чисельна перевага французскои артилерія побльнои також буде при томъ увзгляднена.

——

Султанъ повликавъ славного ґенерала бельґійского Бріяльмонта до Константинополя. Яка була причина сего повликаня, доси не було добре звѣстно, але теперь лондоньскій кореспондентъ Pol. Corr. пише, що причиною его повликаня не були плины имъ выготовленѣ для укрѣпленя морскихъ проливбъ, але укрѣпленя вовсѣмъ иншого рода. Султанъ приказавъ бельґійскому ґенералови заложити зелѣзнѣ форты, котрѣ мають боронити Константинополь вбдъ нападу зб стороны сухопути. Се було властивою причиною повликаня до Константинополя ґенерала Бріяльмонта, котрый есть повагою на поли фортифікацій и укрѣпивъ столицю Бельґіи зелѣзными фортами.

НОВИНКИ.

— **Зб Стрыя** одержали мы вчера [пбзно вечеромъ, длятого не могли подати ще у вчерашномъ числѣ] телеґраму, що при доповняючихъ выборахъ до стрыйскои рады повѣтовои зъ курія сѣльскои побѣдила — мимо великои противнои аґітаціи — ліста „Подгбрскои Рады“. Выбранѣ пп. д-ръ Езгеній Олесницкій адвокатъ въ Стрыю, о. Вас. Давидякъ парохъ зъ Тухлѣ и Тишовницкій властитель бо́льшои посѣлости.

— **Академічне товариство „Союзъ“ въ Чернівцяхъ** устроюе дня 10 н. ст. падолиста вечерокъ зъ танцями въ сали тамошного товариства ґімнастичного. Початокъ вечерка о 8-ой годинѣ вечеромъ. Вступъ на салю 1 зр. 50 кр., білетъ родинный на 4 особы 5 зр. Строй домашный або народный.

— **Дальшій вбдчитъ для женщинъ** зъ исторіи літературы рускои буде читати проф. Коцовскій дня 30 н. ст. жовтня т. є. въ недѣлю о 3 ой годинѣ пополудни въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Выдѣлъ руского „Товариства педаґоґічного“ просить Вп. панѣ о численну участь.

— **Холера.** Въ Краковѣ не було нѣякого нового занедужаня на холеру въ послѣдныхъ двохъ дняхъ, натомѣсть померла одна зъ особъ остаючихъ на лѣченю въ шпитали. Доси було въ Краковѣ 46 занедужань, зъ того померло 24 особъ, выздоровѣло 17, а остае ще въ шпитали 5. — Въ околици Кракова станъ пошести не змѣнивъ ся. — Въ Варшавѣ було 25 н. ст. жовтня 60 недужихъ, занедужало 6, выздоровѣло 7, умерла 1 особа, лишило ся недужихъ 58; мѣжь тыми було недужихъ жидовъ 8, занедужавъ 1, выздоровѣло 2, умеръ 1, лишило ся недужихъ 6. — У Вѣдни було вчера 4 подозрѣныхъ случаѣвъ занедужаня, не умеръ нѣхто. Wiener Abendpost констатуе, що вбдъ хвилѣ настаня холеры у Вѣдни бувъ лише одинъ случай смерти на сю недугу. — Въ долѣшной Стирія, въ мѣстѣ Птуй сконстатовано онодгы колька случаѣвъ азійскои холеры. Въ наслѣдокъ того стирійске намѣстництво зарядило строгѣ средства охоронны на угорскій граници. — Въ Будапештѣ було вчера 12 занедужань и 7 случаѣвъ смерти. — Въ Берлинѣ и Гамбурзѣ холера майже вже выгасла, лучають лише дуже рѣдкѣ случаѣ занедужаня. Натомѣсть надъ Вислою въ Прусіи боять ся теперь, щобы сплавники дерева зъ Конґресбвки не занесли туды пошести, длятого подданють кождого сплавника строгой десінфекціи и вбдокремлюють ихъ. — У Франціи було вбдъ 16 до 22 н. ст. жовтня 90 случаѣвъ смерти на холеру, зъ того припадае 9 на Парижъ, 7 на Гавръ и 33 на Марсилію. Прочѣ случаѣ були въ иншихъ мѣсцевостяхъ.

— **Ревізія ґрунтового катастру.** Краева дирекція скарбу розослала до всѣхъ громадъ формулярѣ, котрѣ мають бути выповненѣ до 14 днѣвъ данымі о цѣнахъ збожа по цѣнахъ робочихъ силъ въ дотычной громадѣ вбдъ 1870—1891 року. Тыми формулярами не обнятѣ: пшениця, жито, ячмѣнь и овесъ. Зобранѣ данѣ мають служити основою до ревізіи ґрунтового податку, котра пбсля закона зъ 24 мая 1869 року §. 41 мае переводитись що 15 лѣтъ т. є. въ році 1896.

— **Домокъ Котляревского.** Одинокою памяткою по Котляревскомъ въ Полтавѣ есть его домъ и памятникъ. Въ домѣ томъ Котляревскій уродивъ ся и умеръ. Домокъ ще стоить, однако начинае вже розвалюватись; комінъ ледво держать ся. Кромъ того находить ся на старомъ полтавскомъ кладовищи въ полудневой его части памятникъ, якій выставивъ Котляревскому въ році 1839 приятель его П. С. Стеблинъ-Каменьскій. Памятникъ, низька камінна кольонна на чотирокутной пбставѣ, обитый зъ верху зелѣзомъ, зъ маленькимъ позолоченымъ хрестомъ. Зъ одной стороны пбдмурованя умѣщена була въ р. 1839 мѣдяна таблиця зъ написею: „Маіоръ И. П. Котляревскій, сочинитель „Энеиды“ на малороссійскомъ нарѣчіи, родился 1769 года, августа 29-го.“ Памятникъ зъ часомъ сильно потерпѣвъ и ажь въ 1869 році въ столѣтній роковины родинъ Котляревского, вбдновили его почитателѣ покойника; довкола памятника поставлено деревянѣ штахеты а замѣсть украденои ще 1863 р. таблицѣ, зроблено нову мѣдяну таблицю зъ такою написею: „Иванъ Петровичъ Котляревскій, авторъ „Энеиды“, „Наталки Полтавки“ и „Москаля Чаровника“ на малороссійскомъ нарѣчіи, скончался 29 го октября 1838 года.“ Въ горѣ таблицѣ, въ лавровомъ вѣнку, умѣщено напись „1869“, рокъ столѣтныхъ роковинъ уродженя а въ долинѣ зображенье ліры. Въ 1881 р. памятникъ поправлено и поставлено довкола него нову загороду.

— **Засѣданье Рады мѣста Львова** вбдбуло ся вчера дня 27 н. ст. жовтня. Насамперед сконстатувавъ президентъ Мохнацкій, що Львовъ доси вольный вбдъ холеры. Дотеперѣшнѣ кошты на цѣли санітарнѣ выносять 50.000 зр. Вкінци высказавъ президентъ подяку комісіямъ санітарнымъ, котрѣ доси дуже ревно трудились и ще трудять ся. — Дальше принято до вѣдомости

рахунокъ коштôвъ на приготовленя до принятя цѣсаря. Кошты выносять 26.415 зр. Закупленй матеріялы втягнено до инвентаря громадского а на случай потребы буде можна ихъ ужити. — Вкôнци ухвалено выбрати комісію зъ 5 членôвъ, котра поробила бы студіи и передвступнй розслѣды що-до будовы стаціи електричнои для заведеня освѣтленя и трамваю електричного у Львовѣ. Комісіи ухвалено выплатити на кошты 300 зр. До сеи комісіи выбрано радныхъ: Ґоломба, Маріяньского, Кендзерского, Шмера и Радзишевского.

— **Здоровье папы.** Якъ доносять зъ Риму занедужавъ папа досыть небезпечно. Минувшои суботы найшли его въ комнатѣ зômлѣлого. Сидѣвъ склоненый надъ книжкою и робивъ вражѣнье трупа. Прибочный лѣкарь папскій займивъ ся нимъ заразъ и очутивъ его. Въ ночи мавъ папа спокôйный сонъ.

— **Торговлѣ дѣвчат.** Вчера скôнчивъ ся процесъ противъ 27 обжалованыхъ о вывоженье дѣвчатъ до Константинополя. Трибуналъ засудивъ: Шеферштайна на 1 рôкъ тяжкои вязницѣ зъ одноднêвою темницею що мѣсяця; Вандля и Ґольденберґа на рôкъ: Беднера, Флекову и Кунье Зільбера на 10 мѣсяцѣвъ; Ельмера и Швама на 8 мѣсяцѣвъ; Гершдерфера, Ельмерову, Бухгольцову, Щвайцера, Айхенбаума, Кернерову и Фрідманову на 6 мѣсяцѣвъ; Шнайда на 4 мѣсяцѣ, а Ернсдорфера, Тафльову, Штарка, Кацову, Швамову и Венямина Зільбера на 3 мѣсяцѣ. Всѣмъ заострено вязницю постомъ. Засуджень приймали вырокъ. Орнштайна, Ернсдорфера, Вітманову, Вандльову и Керибергa увôльнено.

— **Загадочна смерть.** Вôдъ кôлькохъ днѣвъ кружить по Львовѣ сенсаційна вѣсть про наглу смерть Малера, начальника громадского въ Знесѣню за Жовкôвскою рогаткою. Розповѣдають, що Малеръ упавъ жертвою отруєня. Яко начальникъ Знесѣня заводивъ вôнь дуже енерґічно порядокъ въ тôй громадѣ, а коли гроза холеры чимъ разъ бôльше наближалась до насъ, перевѣвъ вôнъ зъ цѣлою строгостію розпорядженя намѣстництва, котрыми заборонялось вôдбувати тамъ щоденнй торги. Богато людей було такихъ, котрымъ енерґія Малера не подобала ся и вôнъ дôставъ вкôнци анонімный листъ зъ погрозою, що „пустять его зъ дымомъ, а если не згнине въ огни, то буде отруєный.“ Малеръ уоруживъ ся по тôмъ револьверомъ бôячи ся не тôлько огня якъ нападу. О листѣ-же анонімномъ мавъ вôнъ повѣдомити такожь державну прокураторію. Одного дня, пообѣдавши занедужавъ Малеръ несподѣвано и по кôлькохъ годинахъ померъ. О скôльки ся поголоска правдива не знати однако, надѣятись, що судъ и прокураторія вскорѣ сю справу розъяснять. — Въ послѣдній хвили довѣдуємо ся, що вѣсть о отруєню Малера неправдива. Родина его доносить, що умеръ вôнъ на ударъ апоплектичный, якъ се сконстатували лѣкарѣ д-ръ Піссекъ и д-ръ Ґусманъ.

— **Зъ Бѣрчи** одержуємо отсе письмо: Звѣстка подана Gazet-ою Przemysk-ою, мовь бы въ Касинѣ въ Бѣрчи впровадженo шулєрню и що забавляють ся въ „фербелька“, есть чиста ложь, подиктована злобою несовѣстного кореспондента, котрому видко розвôй касина и розбуджене житье товариске не до вподобы, а за що вôдповѣсть належить. Кобы сей Панъ кореспондентъ-денунціянтъ ходивъ до касина такъ що дня, якъ я, то пересвѣдчивъ бы ся, що касино въ Бѣрчи есть взôрцемъ товариствъ и що въ касинѣ не граєсь въ „фербелька.“ Если сей панокъ хоче конче бруды прати публично, то нехай зачне вôдъ своихъ, а касина нехай не чѣпає ся и нехай пôдписуєсь на кореспонденціяхъ, такъ якъ отсе я. — *Кароль Пôдляшецкій*, ц. к. судья пов. и членъ касина.

— **Ректоратъ львôвскои школы політехнічнои** оголошуе конкурсъ зъ речинцемъ до 17 н. ст. падолиста на посаду асистента при катедрѣ механіки теоретичнои и теорій машинъ при тôй-же школѣ. Посада тая буде надана на часъ вôдъ 20 н. ст. падолиста 1892 р. до кôнця вересня 1894 року. Платня выносить 600 зр. рôчно.

— **Д-ръ Антôнъ Ґіндели**, професоръ австрійскои исторіи при нѣмецкôмъ університетѣ въ Празѣ, померъ тамъ дня 24 н. ст. жовтня, въ 63 ôмъ роцѣ житя. Ґіндели бувъ Чехъ зъ роду и писавъ исторію Чехіи вôдъ сего часу, де скôнчивъ ей Паляцкій. Найважнѣйшй творы Ґінделього суть: 1) „Исторія 30-лѣтнои вôйны“, оперта по бôльшôй части на цѣлкомъ новыхъ жерелахъ, 2) „Исторія Рудольфа II и его часу“, 3) „Исторія ческихъ краѣвъ“ и 4) „Валенштайнъ пôдчасъ свого першого ґенеральства“. Ґіндели написавъ такожь пôдручникъ шкôльный „Исторіи всесвѣтнои“, уживаный въ середныхъ школахъ австрійскихъ.

— **Зъ вчерашнымъ числомъ „Дѣла“** розôслала наша адміністрація Цѣнникъ торговлѣ рѣчей церковныхъ п. Франца Перлика въ Перемышли.

— **Дрôбнй вѣсти.** Цѣсарь даруваръ громадѣ Лука, въ повѣтѣ волочѣвскôмъ, 100 зр. на будову школы.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 28 жовтня. Депутація зъ Райхенберґа була у ґр. Таффого та запевнила его о своѣй льояльности. Ґр. Таффе заявивъ, що велить собѣ предложити акты.

Будапештъ 28 жовтня. Вчера закрывъ ґр. Кальнокій сегорôчну сесію обохъ делеґацій.

Парижъ 28 жовтня. Въ парляментѣ вôдкинено внесенье радикала Терієра, котрымъ домагавъ ся амнестіи для всѣхъ робôтникôвъ, що брали участь въ страйкахъ.

Берлинъ 28 жовтня. Парляментъ нѣмецкій скликано на 28 падолиста.

Софія 28 жовтня. Князь Фердинандъ отворивъ собраніе престольною промовою, въ котрôй зазначивъ симпатіи всѣхъ державъ европейскихъ для Болгаріи, а передо всѣмъ цѣсаря Франца Іосифа, королевы Вікторіи и султана. Вôдгакъ повѣдомивъ, що предкладае собранію до затвердженя 145 міліонову позичку на будову зелѣзниць.

Бѣлградъ 28 жовтня. Бурмістра Маринковича, радикала, увязнено за провины політичнй.

Переписка Редакціи и Адміністрациі.

Вп. А. Яц. зъ Щут. Одержали за III кварталъ и дякуємо. — **Вп. А. Лук. зъ Мѣль.** Одержали всего въ сѣмъ роцѣ 10 зр.; прийде намъ ще 13 зр. 50 кр. — **Вп. Т. Стах. зъ Стан.** Заплачено по конець III кварталу. — **Вп. Ф. Сем. зъ Джу.** Зôстало лише 50 кр на IV. кварталъ. с. р. — **Вп. А. Бал. зъ Товст.** Живе, тожь 2 зр. доручили по бажаню. — **Вп. И Олесн. въ Перев.** Дякуємо укôпно за узнанье и добру раду. — **Вп. Из. Колян. въ Ход.** Дякуємо за грошѣ! Стало ся по бажаню и прийде намъ до кôнця року ще 1 зр. — **Вп. М. Берез. въ Рог.** Все вже въ порядку. Дякуємо. — **Вп. В Павл. въ Кодн.** Зъ 1890 остало 18 зр. а замовлена нова передплата вôдъ 1 серпня до 31 грудня 1892 чинить 7 зр. 50 кр. разомъ 25 зр. 50 кр. На се зложено: 29 липня 13 зр. а 27 жовтня 3 зр., разомъ 16 зр., отже прийде намъ ще 9 зр. 50 кр. Наколи инакше, то просимо о выразнй даты, абы дôйти кôнця. — **Вп. С. Сапр. въ Канч., І. Явор. въ Пут. и Хв. Читальня въ Сзаричевѣ.** Просимо й дальше на насъ не забувати. — **Вп. Вас. Мис. въ Свид.** Мы не мѣстили, бо на той тематъ, закимъ Вы ще довѣдались, була у насъ допись. — **Вп. Селюхъ.** Зъ Вашои вѣстки про жандармерію въ Тухольцѣ не можемо користати, бо Вы укрылись пôдъ псевдонімъ.

Надôслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского -- Побереже Францъ Іосифа. 4446 2—15

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовôмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шкôдныхъ складникôвъ, рôзнить ся вôдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуесь, а ще маe и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одеху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайґа, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарациі найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. пôспѣшный	пот. пôспѣшный	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. пôспѣшный	пот. пôспѣшный	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрца)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	755

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають пору 2238 ночну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Теофіль Копистиньскій

артистъ-малярь

звѣстный вôдъ кôльканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшае церкви въ стилю всхôднôмъ разомъ зъ позолоченьемъ, престолы, иконостасы и иншй рѣчи. Принимае рѣзьбарскй роботы пôсля власныхъ плянôвъ. Выготовлюе всякои величины церковнй образы до иконостасôвъ, престолôвъ, плащениць — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побôльшае зъ фотографій портреты. Зъ уповаженя ц. к. консерваторія реставруе всякй старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. исходячй въ кругъ праць малярства — по найумѣренншйшихъ цѣнахъ. Пôдписаный просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу.

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20. 4095

Черезъ Адміністрацію Дѣла

можна замовити за знижену цѣну отсй книжки:

Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и поясненями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на **1 зр.** (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)

М. Расвскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на **50 кр.** (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)

Хто замовить **обѣ книжки наразъ,** одержить ихъ за цѣну **1 зр. 60 кр.** разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою.**

Позаякъ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — **есѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски.** — Ближше можна розвѣдатись въ Адміністрациі „Дѣла“. 4258

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Домовй аптички противхолєричнй

пôсля припису и указокъ

Д-ра О. Відманна

ц. к. совѣтника санітарного и примаря шпиталю головного у Львовѣ — зложила и удержуе на складѣ

Аптика пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Тй аптички мѣстять побôчь розвѣдки д-ра О. Відманна всякй средства зарадчй а такожь и необходимй для поданя першои помочи лѣкарскои недужимъ на холеру особамъ.

Цѣна аптички разомъ зъ опакованьемъ 5 зр. а. в. Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою.

Складъ въ Перемышли въ аптицѣ пôдъ „звѣздою“ Вол. Маньковского. 4420 14—?

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вôдъ дня 12 лютого 1889 выдае

АСИГНАТЫ КАСОВЙ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ

4½% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячй ся въ обѣгу **5%** асигнаты касовй зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть **опроцентованй по 4½% вôдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый **Дирекція.**

Новôсть!

ВОДА МАРШАЛКôВСКА

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

фляконъ 50 кр. и 1 зр.

3747

На святá

Новôсть!

Юліянъ Панькевичь

артистъ малярь

въ Рогатинѣ

выготовляе образы церковнй всякои величины и въ кождôмъ жаданôмъ стилю; пôдбймае ся украшеня церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконуе всякй працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условія можливо приступнй, поручаю ся ласкавôй приклонности Вповажаного Духовеньства. 4090

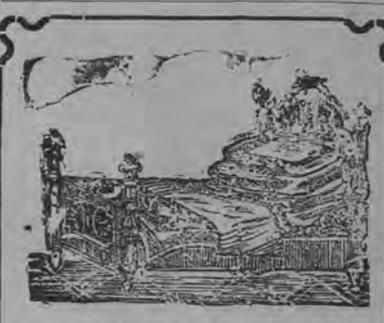

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ

добрй, домовои роботы

КОВДРЫ або МАТЕРАЦЫ

знайде найбôльшій выбôръ

въ спеціальнôмъ складѣ и роботни выробôвъ пôстели пôдъ фірмою

ІОСИФЪ ШУСТЕРЪ

Львôвъ ул. Коперника ч 7.

Великій выбôръ **ноцôвъ и хôдникôвъ.** Цѣны безконкуренційнй, найнизшй Цѣнники gratis и franco. 4399 11—15

(Импресса, бюро анонсове. Львôвъ).

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кôнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягôвъ, за-для закупна бôльшои скôлькости, — то продаю ихъ по значно зниженôй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригôдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елеґантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

НАКЛАДОМЪ

„Бібліотеки музикальной“

появило ся доси:

1. „Гуляли“, хоръ муж — Ост. Нижанковского — розпродано.
2. „Наша жизнь“, хоръ муж. — Н. Вахнянина, — розпродано.
3. „Молитва“, имнъ на сопр. и альтъ зъ форт. — М. Лисенка — розпр.
4. „Зъ окрушкôвъ“, хоръ муж. — Ост. Нижанковского — розпр.
5. „Закувала та сива зазуля“, хоръ муж. зъ форт. — П. Нѣщиньского — розпродано.
6. „Не чужого мы бажаемъ“, дуетъ на тен. и бар. зъ форт. — Мих. Вербицкого — 20 кр.
7. „I. Quod-libet“, изъ народныхъ пѣсень украиньскихъ, хоръ муж. М. Лисенка — 30 кр.
8. „Помарнѣла наша доля“, сольо бар. зъ форт. — Н. Вахнянина, 10 кр.
9. „Двѣ вязанки“ зъ руско-нар. пѣсень на 1 и 2 цитры — П. Кумановского — розпродано.
10. „У Петрôвку“ и „Якъ-бымъ знала“ 2 квартеты муж. Исид. Воробкевича — 25 кр.
11. „II. Quod-libet“, зъ нар. пѣсень укр., хоръ муж. — Н. Лисенка — 30 кр.
12. „До бою“ хоръ муж. зъ форт. — Порф. Бажаньского, — 20 кр.
13. „Вечѣръ“ и „Милованка“, два соля тен. зъ форт., Н. Лисенка 20 кр.
14. „Три шляхи“, хоръ муж. — Г. Тополиницкого (выд. ювил. зъ портр. Шевченка) — 25 кр.
15. „Три пѣсни“ про сольовый голосъ зъ форт. — Евг. Купчиньского — 25 кр.
16. „Вѣтрогоны“ коломыйки на форт. — Ост. Нижанковского — 30 кр.
17. „Три квартеты“, для хору муж. уложивъ Недѣльскій-Цетвиньскій — 30 кр.

У всѣхъ справахъ выдавництва треба удаватись пôдъ адресою: **Выд. „Бібліотеки Музикальной“ у Львовѣ ул. Коперника ч. 36.**

Ост. Нижанковскій, Несторъ Дмитрôвъ, выдавцѣ.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 235. Львôвъ, Субота 17 (29) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ 18 зр. на пôвъ року 9 зр
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôдъ порта

Поодинокє числє коштує 8 кр. в. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надосланє“ по 20 кр. в. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити съ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 29 н. ст. жовтня 1892.

Нова сесія рады державной передъ дверима. Вже 5 падолиста зберуть ся послы зъ коронныхъ краєвъ, щобъ ухвалити буджетъ державный на 1893 р. Єсть се пора найпригôднѣйша, въ котрôй народы, призволяючи на тягары, подаютъ правительствамъ докладный образъ своихъ потребъ и здаютъ справу о тôмъ, якъ имъ черезъ рôкъ жилось, т. в. о скôльки въ добрѣ, о скôльки зновъ дôзнавали они кривды або упослѣдженя.

Судячи по ситуаціи, яка въ тôмъ роцѣ вытворилась въ поодинокихъ краях коронныхъ, розправы буджетовѣ будутъ, надѣятись, бôльше оживленѣ, якъ иншими лѣтами. Вже въ делегаціяхъ появивъ ся острѣйшій тонъ изъ стороны молодо-Чехôвъ. Не попустятъ они и въ радѣ державной. Словѣнцѣ, опущенѣ въ послѣднихъ часахъ центральнымъ правительствомъ и здавнѣ на ласку Нѣмцѣвъ централôвъ, выступлятъ на певно такожь бôльше рѣзко въ оборонѣ правъ своихъ. За ними пôйдутъ и Хорваты. Тридентійцѣвъ абстіненційна політика выявитъ де що цѣкавого въ внутрѣшныхъ вôдносинъ Тиролю. Моравяне рушились сего року рѣзче въ соймѣ моравскôмъ противъ гаєту нѣмецкого и певно знюструютъ докладно свое положенье національне передъ аеропагôмъ рады державной. Національны нѣмецкѣ не залишатъ пôднести справу лібрецку, а п. Плянеръ въ своимъ сторонництвомъ заспѣвае на тематъ вôдмежуванья округôвъ судейскихъ въ Чехахъ и буде силуватись дати доказы, що лишь при геґемонії нѣмецкôй Австрія може бути спасена. Одни лишь Полякы не будутъ мати нѣ найменчон причины станути до офензивы противъ правительства, бо для нихъ було и есть завсѣгды готове и печене и варене.

Яке становище послы рускѣ займутъ въ радѣ державной при розправахъ буджетовыхъ, се не есть для насъ загадкою. Они мають передъ собою біляисъ всѣхъ плюсôвъ и мінусôвъ рускихъ зъ минаючого року, то и не тяжко буде имъ зъ всего вывести конклюзію. Плюсы мѣстились въ добрыхъ намѣреняхъ центрального правительства и въ давнôй интенціи найвысшихъ сферъ, щобъ и Русинамъ галицкимъ прийти остаточно въ помôчь при ихъ змаганяхъ до скрѣпленя своєи народности въ користь свою и державы. Не хочемо бути оптімістами, але признати мусимо, що міністерство просвѣты за коротκій дволѣтный часъ вывязалось зъ обовязкôвъ своихъ супротивъ Русинôвъ коректно. Мы одержали руску катедру всемірной исторіи, коломыйску ґімназію, семинарію утраквістичну въ Самборѣ и три рускѣ школы вправъ при семинаріяхъ учительскихъ у всходнôй Галичинѣ. Тôлько жь п. міністрови просвѣты певно не буде докладно звѣстно, якъ, т. е. въ якôй формѣ подано Русинамъ тѣ здобутки на полю школьництва, въ чии руки зложено судьбу ихъ и чи они въ такôй формѣ зможуть принести дѣйстный хосенъ народови рускому. На тѣ обставины послы нашѣ не повинни забути, повинни представити фактичный станъ рѣчи и пôднести ту аномалію, що гостинцѣ въ Вѣдни давнѣ Русинамъ идутъ черезъ алембикъ т. зв. краєвый и тутъ такъ окроюють ся, що внôнци годѣ розпôзнати, чи они призначенѣ для розвою школьництва рускаго, чи лишь суть концесіями „краєвыми“. Позаякъ чули мы въ соймѣ, що ґімназія коломыйска не посѣдае ще рубрики въ буджетѣ державнôмъ и длятого на сей рôкъ здеґрадовано ю до паралельной клясы при институціи польскôй, то, надѣемось, що послы нашѣ постарають ся о выповненье тои рубрики. Неменше звернуть послы нашѣ увагу п. міністра просвѣты на те що на чотирохъ рускихъ катедрахъ выдѣлу правничого засѣдае лишь одинъ професоръ Русинъ, та що катедра руской исторіи на выдѣлѣ фільософічнôмъ готова зъ ласки сенату польского дôстатись въ руки Полякa. Що кандидаты учительскѣ для трохъ ґімназій рускихъ въ краю, не мають нагоды побирати науку въ языцѣ, въ котрôмъ прийдесь имъ учити молодѣжь руску въ тыхъ же ґімназіяхъ, се рѣчь загально звѣстна, якъ и знаный той фактъ невôдрадный, що при нинѣшнôмъ складѣ рѣчей показуесь грубый недостатокъ силъ учительскихъ рускихъ для рускихъ або утраквістичныхъ институцій. Важною справою буде такожь и те, кого п. міністеръ просвѣты покличе на стабілізованѣ становища инспекторôвъ окружныхъ для школъ краєвыхъ у всходнôй Галичинѣ и чи до того поля примѣнить основы безвзгляднои справедливости для обохъ народностей? Въ условіяхъ конкурсовыхъ есть справдѣ выразно заявлено, що кандидаты на тѣ посады мають выказатись знаньемъ рускаго языка, але — хто зъ насъ не знае, якъ у насъ пôдъ тымъ взглядомъ водить ся. Отже-жь и сеи справы, надѣемось, не спустять зъ ока послы рускѣ и стануть на сторожи правъ народного школьництва рускаго. Такожь належало бы погадати о вôдокремленю паралельныхъ клясъ рускихъ при ґімназія перемыскôй и о примѣщенье ихъ въ вôдповѣднôмъ будынку, консеквентно и о забудженье нового выдатку вже въ слѣдующôмъ роцѣ.

П. міністеръ справедливости вôдобравъ вже певне признанье изъ стороны рускихъ послôвъ за свое справедливе розпорядженье языкове що-до вписôвъ ґрунтовыхъ. Але другѣ поля лежатъ ще облогомъ. Ба не тôлько облогомъ, але се рѣчь загально знана, що суды галицкѣ не придержують ся тыхъ постановъ цѣсарскихъ и розпоряджень міністерскихъ, якѣ — за лучшихъ мабуть часôвъ, — були выданѣ въ користь языка рускаго. П. Самоновичеви яко президентови суду, далеко до тои енерґіи въ береженю правъ языка рускаго, якою вôдзначавъ ся колишный президентъ Стройновскій.

Послы нашѣ повинни подати радѣ державнôй, а именно президентови кабінету, ґр. Таффому, такожь вѣрный образъ такъ званои „змѣненои системы“ правительства краєвого супротивъ Русинôвъ и безсторонно выказати, чи дѣйстно наступила змѣна на тôмъ полю? Якѣ елементы спиняють нинѣ акцію правительства краєвого въ тôмъ напрямѣ и чи не належало бы предприняти якiсь мѣры, щобы пôдвластнѣ орґаны були дѣйстно орґанами державы, а не правились личными або національными пересвѣдченями супротивъ сторôнъ, — щобъ не пôдлягали постороннымъ вплывамъ, неприязнымъ рускому народови. Якъ у насъ поводять ся згаданѣ орґаны супротивъ Русинôвъ — ихъ розвою, ихъ языка, ихъ обряду при всяныхъ выборахъ — сего не потребуемо на сѣмъ мѣсци повтаряти. Ґр. Таффе повиненъ зъ устъ нашихъ послôвъ дôзнатись всесторонно, яке есть положенье Русинôвъ австрійскихъ, — якъ стоить дѣло зъ правомъ ихъ на рôвноправнôсть, — и якѣ наслѣдки, грôзнѣ для державы, выкликує занедбанье переведеня тои жь рôвноправности. Тутъ мають послы нашѣ широке поле — передъ ареопаґомъ рады державной поясняти значѣнье рускаго народу для державы и якѣ сумнѣ наслѣдки выйшли бы зъ того, наколи бы правительство не розвинуло найбôльшои енерґіи до скрѣпленя самосвѣдомости національной того елементу. Замазуванье справы есть зовсѣмъ не на мѣсци. Наколи орґанізмъ галицкій мае поздоровѣти, то не завадять розкрыти докладно всѣ раны и тѣ причины, що не дозволяють вытворити намѣрене „примиренье“ обохъ краєвыхъ народôвъ. Хитливôсть або нерѣшучôсть въ тôмъ взглядѣ побôльшать лише старе вкорѣнене зло. Ясне, обективне представленье справы лежитъ въ интересѣ самои-жь державы. Не буде се нѣ провокаціею, нѣ вôдгрѣваньемъ давныхъ жалôвъ, а буде се одиноκимъ средствомъ цѣлющимъ.

Пекучою справою есть теперѣшна еміґрація селяньства до Россіи. Справы сеи не можуть взагалѣ галицкѣ послы промовчати. Якъ зъ всяныхъ донесень про еміґрацію виходить, то есенціональною причиною громадного выселеня есть квестія хлѣба. Селянинъ, роздробивши землю зубожѣвъ, став пролетаремъ хлѣборобнымъ безъ вôдповѣдного заробôтку и безъ опѣки супротивъ економічно сильнѣйшихъ. Тягары ростутъ, процедура цивільна пôдкопуе его, а фіскалізмъ не щадить. Тутъ показуесь потреба радикальныхъ реформъ. Тягары треба облекшити, землѣ для селянъ въ виду зросту населеня треба придбати, промыслъ домашный розбудити и увольнити его вôдъ аґусовыхъ очей фіскалізму. Грошѣ, що йдуть зъ скарбу державного на меліораціи та на поправу годовлѣ товару, не годнѣ облекшати сумнои долѣ тыхъ дрôбныхъ хлѣборобôвъ, котрымъ не достае основъ до екзистенціи... Еміґрація селянъ мае и політичне значѣнье для Австріи. Селянинъ не фільософуе, а невдоволенье свое заявляе дѣломъ. Дуже сумно выглядало-бъ у насъ, наколи-бъ на ширшихъ просторахъ краю удомашнилось пересвѣдченье, що селянамъ въ Россіи живесь лучше. Щось позитивного для селяньства треба доконче зробити и заопѣкуватись тымъ селянинôмъ такъ, якъ сего вымагае незвычайна нинѣшна ситуація.

До всего того послы рускѣ не тôлько мають право, але сбовязокъ. Не буде се вытягане домашныхъ справъ, якъ де-хто думае, а цирый вôдпикъ до правительства центрального, котре о всѣмъ повинно бути поінформоване и старатись о вдоволенье народôвъ. Инакше зросте ще бôльша апатія, мати антіпатіи и всякихъ другихъ лихихъ наслѣдôвъ...

Дописи „Дѣла“.

Зъ Бучача.

[Сумнѣ вôдносины мѣжь парохомъ а парохіянами и вымикове положенье сотрудника въ Бучачи. — Народни школы бучацкѣ. — Концертъ и забава.]

Дня 3 н. ст. жовтня вôдбула ся въ окружнôмъ судѣ въ Станиславовѣ апеляційна розправа противъ бучацкихъ мѣщанъ, котрѣ обжаловують свого пароха о. Теляковского [бувшого священика въ Холищанѣ] уже вôдъ сѣмъ лѣтъ о рôзнѣ справы. Отже и сего року въ маю внесли они жалобу до епископскои консисторіи въ Станиславовѣ. Жалуючись на то, що о. Теляковскій не наказуе дякови, щобы державъ пôддячого, а черезъ то сотрудникъ не може вôдправляти богослуженя, мѣщане пытали еп. консисторію: чи она одержала акты духовнои комісіи зъ року 1890, котра переводила слѣдство въ справѣ замѣтôвъ противъ о. Теляковского: що вôнъ зле обходить ся зъ парохіянами и лае ихъ по имени въ церквѣ [за що бувъ и засужденый въ обохъ инстанціяхъ судовыхъ на 10 зр. кары]; що допускаесь такожь иншихъ неправильно-

Торфовище.

А. Л. Кіллянда.

Высоко по-надъ степомъ летѣвъ старый, розумный крукъ.

Вôнъ мавъ ще богато миль передъ собою генъ на захôдъ на самый край морского берега, щобы выкопати свиняче ухо, котре вôнъ тамъ закопавъ колись за добрыхъ часôвъ. Теперь була пôзна осѣнь и на поживу скрутно.

Коли летитъ одинъ крукъ — любитъ говорити дядько Бремъ, — то ты лишь оглянь ся, а певно побачишь другого.

Симъ же разомъ можна було довго и пильно дивити ся въ сторону, зъ вôдки летѣвъ старый, розумный крукъ, та на дармо: вôнъ летѣвъ самъ одинъ безъ товарища. Цѣлкомъ байдужно краявъ вôнъ своими сильными, якъ вуголь чорными крылами густый, вогкостію насыклый воздухъ, прямуючи все дальше та дальше на захôдъ и не выдаючи зъ себе голосу.

Но пôдчасъ коли вôнъ такъ летѣвъ на передъ поволи и розважно, слѣдили быстрѣ его очи тамъ въ долинѣ околицю — и старый птахъ починавъ сердати ся.

Зъ року на рôкъ ставало тамъ въ долинѣ що-разъ бôльше и бôльше зеленыхъ та жовтыхъ полосъ; кусень за кусnемъ выкраювавъ ся изъ степу; вôдтакъ зъ-вôднись повыростали невеличкѣ хаты зъ червоными крышами зъ цеглы и зъ низькими комінами, зъ котрыхъ добувавъ ся густый, торфовый дымъ, — всюды люде и людска робота!

Вôнъ пригадавъ собѣ зъ молодыхъ лѣтъ, — правда, зъ того часу вже не одна зима минула, — що тутъ якъ-разъ було мѣсце для порядного крука зъ цѣлою родиною: довгѣ, безкрай пустарѣ, молодѣ заяцѣ и дрôбна птиця цѣлыми купами, при березѣ дикѣ гуси зъ великими, красными яйцями, — досыть, що колись було тутъ такъ богато и такъ рôзнородныхъ ласощôвъ, якихъ собѣ можна лишь побажати.

А теперь ось-тутъ стоить хата коло хаты, золото-жовтѣ лапы и зеленѣ сѣножати, а за поживу стало такъ скрутно, що старый, поважаный крукъ мусѣвъ цѣлыми милями летѣти, и то за нужденнымъ свинячимъ ухомъ.

Люде! о люде! Старый птахъ знавъ ихъ добре.

Та-жь вôнъ выросъ межи людьми, и то ще межи найблагороднѣйшими зъ людскои породы.

Въ пышнôмъ паньскôмъ дворѣ, заразъ коло мѣста, прожавъ вôнъ свои дитинячѣ лѣта и свою молодôсть.

Но за кождымъ разомъ, коли ему прийшлось летѣти по-надъ паньскій дворъ, вôнъ пôднесивъ ся высоко въ гору, щобъ его нѣхто не пôзнавъ. Бо кôлько разôвъ вôнъ увидѣвъ на огородѣ жѣночу постать, то ему все здавалось, що то молода панночка зъ напудрованымъ волосьемъ и въ французскихъ бандахъ, — въ дѣйсности була се вже ви дочка зъ бѣлымъ якъ снѣгъ волосьемъ и въ чипку, якій носять вдовицѣ!

Чи добре ему поводилось у благородныхъ людей? Ну... такъ и такъ... якъ хто бере. Ѣды до нехочу и богато вчити ся, — все-таки була се неволя, — въ першихъ лѣтахъ зъ пôдтятымъ лѣвымъ крыломъ, а пôзнѣйше на „parole d' honneur“, якъ любивъ выражати ся старый панъ.

Но те „слово чести“ крукъ зломивъ, а сталось се одного любого, солодкого веснянного поранку, коли по-надъ огородомъ перелѣтала молоденька, мовь саджа чорна, кручаминчка.

Въ якiйсь часъ опôсля — розумѣвсь пôзнѣйше не о одну зиму и не двѣ — вôнъ вернувъ зновъ на паньскій дворъ. Но якiсь чужій хлопчиска стали шпурляти на него камѣньемъ. Старого пана и молодои панночки не було дома.

„Они певно мусять бути въ мѣстѣ“ — думавъ крукъ и по якôмсь часѣ зновъ прилетѣвъ, але его приняли такъ само, якъ и перше.

Теперь чувъ ся честный старый птахъ — бо мѣжь тымъ вôнъ справдѣ постарѣвъ ся — оскорбленымъ и вôдъ того часу лѣтавъ уже высоко по-надъ дворомъ. Вôдъ теперь вôнъ не хотѣвъ мати зъ людьми нѣякого дѣла, — нехай собѣ старый панъ и молода панночка выглядають за нимъ, доки самѣ хочуть, — а що они се роблять, о тôмъ вôнъ бувъ сильно пересвѣдченый.

И все, чого вôнъ навчивъ ся, позабувавъ, — якъ тяжкѣ французскѣ слова, котрыхъ вывчивъ ся въ сальонѣ вôдъ молодои панночки, такъ и не въ порôвнаню лекшѣ масни выразы, котрѣ присвоивъ собѣ бувъ на власну руку въ кухни мѣжь челядью.

Лише двѣ людскѣ фразы остали ему въ памяти, якъ останки его колишнои учености. Коли вôнъ бувъ собѣ въ веселôмъ ґуморѣ, то часто повтарявъ: „Bonjour, madame!“ — а коли часомъ розгнѣвавъ ся, то причавъ звычайно: „Чортъ тебе бери!“

Скоро и смѣливо мчавъ ся вôнъ теперь скрôзь густый, вогкостію насыклый воздухъ. Въ далечинѣ показавъ ся уже его очамъ вздовжь побережа бѣлый вѣнець морскои пѣны.

Въ-тôмъ нежданo помѣтавъ вôнъ велику чорну плошу, щó розстеляла ся въ долинѣ. Се було торфовище.

Довкола на узгôрю лежали селяньскѣ загороды, але на низькôй рôвнинѣ — она простягалась що-найменше милю — не було видно слѣду людского, лише зъ краю стояло кôлька купъ торфу, дальше чорнѣ купины, а мѣжь ними блыскучѣ калабанѣ.

„Bonjour, madame!“ — закликавъ старый крукъ и почавъ широкими колесами кружити довкола багна. Оно выглядало такъ весело, такъ привѣтно, що вôнъ поволи и осторожно спустивъ ся и сѣвъ на великôй корѣняцѣ, щó сторчала середъ торфовища.

Тутъ було менше-бôльше такъ, якъ за старыхъ часôвъ: пусто и тихо. Тутъ и тамъ, де земля була суха, рôсъ купками сѣтникъ и стеливъ ся вересъ. Довкола виднѣла пухка, чорна, перегнила земля — вохка и повна водяныхъ калабань; зъ нея выставало сиве, повыкручуване корѣнье деревъ, посплѣтане разомъ въ неладѣ, мовь вузловата сѣть.

Старый крукъ розумѣвъ добре те, що видѣвъ. Тутъ росли колись дерева, — та се було вже въ дуже давныхъ часахъ.

Лѣсъ минувъ ся, гилляки, листя, все минулось. Осталось лише корѣнье зросле зъ собою глубоко въ земли въ мягкôй масѣ чорныхъ волоконець и воды.

Але жь и жадна змѣна не могла вже дальше посунутись: такъ мусѣло остати и се мусѣли люде на кождый способъ полишити такъ, якъ оно було!

Старый птахъ выпростувавъ ся. Загороды

стей въ священодѣйствѣ; що зле и соблазняюче обходить ся зъ сотрудниками; що продавъ два цѣнні фелоны, выпродавъ лѣсъ ерекціональный, знищивъ стодолу ерекційну на свій ужитокъ; що треба его важь довгимъ правованьемъ змушувати, щобы жертвы уживавъ на призначену жертводавцями цѣль, — и т. д. Навѣвши все те, мѣщане опосля запытують еп. консисторію: чи она положить конець привдженю ихъ, а коли нѣ, то они подадуть все до дневникôвъ, а если-бъ и то не помогло, вышлють депутацію до цѣсаря. О. Теляковскій, доставши сю жалобу, запôзвавъ пôдписаныхъ на жалобѣ мѣщанъ до суду повѣтового въ Бучачи о переступленье зъ §. 487 [за злобну а безпôдставну жалобу]. Судъ повѣтовый казавъ обжалованымъ доказати тѣ точки зъ жалобы: що о. парохъ знищивъ стодолу ерекційну и що жертвы собѣ присвоювавъ, — а коли зôзнання свѣдкôвъ выдались судьѣ недостаточными, засудивъ двохъ мѣщанъ на арештъ по 6 тыжднѣвъ, а прочихъ по 14 днѣвъ. Засуджений вôдкликали ся до высшои инстанціи и ото дня 3 жовтня вôдбула ся въ Станиславовѣ розправа апеляційна. По переведенôй розправѣ — по вôдчитаню актôвъ и по выводахъ оборони обжалованыхъ, котра выказувала правдивôсть заявлôвъ мѣщанъ, — трибуналъ увôльнивъ обжалованыхъ. Въ мотивахъ увôльненя було сказано, що жалоба мѣщанъ до еп. консисторіи не була злобна, якъ о тôмъ пересвѣдчивъ ся трибуналъ.

Дивна то рѣчь, що еп. консисторія рôвнодушно глядить на такій прикрій вôдносины въ мѣстѣ Бучачи уже вôдъ сѣмохъ лѣтъ! А мѣжь тымъ въ Бучачи за-для такого сильно напруженого вôдношеня межи пароxомъ а парохіянами вôдбуваесь вôдъ якогось часу безъ шуму перехôдъ Русинôвъ на обрядъ латинський... Мы чули, що по слѣдствѣ духовнôмъ, переведенôмъ зъ о. парохомъ Бучача, мали наназати ему мѣняти ся за прихôдъ, — але до нинѣ о. Теляковскій о тôмъ анѣ гадае, а рѣчи доходять до такихъ прикрыхъ сценъ, якъ высше наведеный процесъ...

Въ жалобѣ мѣщанъ на о. Теляковского була порушена и справа сотрудникôвъ. То справа дуже характеристична и годить ся ей тутъ дôткнути троха ширше. Теперь сотрудникомъ въ Бучачи есть о. Павло Петрицкій. Якось въ початку року 1891 ц. к. намѣстництво поручило ц. к. урядови податковому въ Бучачи, щобы выплачувавъ ему доповненье дотаціи рôчно 26 зр. 19 кр., а до платы решты дотаціи 27 зр. мѣсячно зобовязано пароха бучацкого [повязкъ частый дохôдъ зъ ерекціонального поля выносить щось по-надъ 1.300 зр. а въ додатку побирае пароxъ 226 зр. вôдсоткôвъ вôдъ обліґацій.] Отже до червня 1890 р. о. Теляновскій выплачувавъ о. Петрицкому належитôсть бодай ратами, але потôмъ, вôдъ червня 1890 до падолиста 1891 р., т. е. бôльше якъ за шѣснацять мѣсяцѣвъ, не выплативъ ему анѣ крейцаря. Сотрудникъ удававъ ся кôльканацять разôвъ до еп. консисторіи, представляючи свою кривду, потôмъ кôльканацять разôвъ до ц. к. намѣстництва, чи то письменно, чи телеґрафічно, чи й лично, — нѣчо не помагало. Тогдѣ о. Петрицкій звернувъ ся, въ серпни 1891 р., до Є. Вел. цѣсаря — и въ падолистѣ 1891 р. дôставъ 16 мѣсячну пенсію. Але вôдъ сѣчня 1892 р. почала ся давна исторія. Сотрудникъ ждавъ кôлька мѣсяцѣвъ терпеливо, але маючи удержувати родину, не мôгъ довше мовчати, то й зновъ удавъ ся до еп. консисторіи и до ц. к. намѣстництва, а при нагодѣ люстрациі бучацкого староства сов. Лосемъ представивъ ему свою кривду. На порученье сов. Лося о. Петрицкій зновъ въ червни предложивъ цѣлу свою справу ц. к. намѣстництву и еп. консисторіи. Въ наслѣдокъ того на початку липня с. р. дôставъ 100 зр., але до падолиста с. р. належить ся ему ще 170 зр., т. е. бôльше нѣжь за шесть мѣсяцѣвъ. Зô всего того можна зрозумѣти: яка то тяжка доля сотрудника въ Бучачи! Просто не хочесь вѣрити, щобы такій — даруйте за слово — „порядокъ“ бувъ можливый въ упорядкованôй державѣ...

Теперь перейдемо до деякихъ нашихъ справъ бучацкихъ.

Дня 10 жовтня обнявъ въ тутешныхъ народныхъ школахъ — с. е. въ 4 клясовій мужескôй и въ 6 клясовôй дѣвочôй — науку религіи руского обряду монахъ о. В. Лотоцкій. Той монахъ не мае симпатіи у молодежи и взагалѣ невôдповѣдный на катихита. Але поминувши слабы стороны его личнѣ, вôнъ нѣякимъ чиномъ не годенъ сповнити взятого на себе нового обовязку, если и дотеперѣшному, якій уже мае, вôнъ не въ силѣ въ неодномъ вôдповѣсти. О. Лотоцкій управляе 4 клясовою школою народною, удѣляе науки религіи а въ недѣлѣ и свята екзорты, ба навѣть науки руского языка въ ґімназіи, — де жь вôнъ ще може бути въ силѣ совѣстно выповнити новоприятый обовязокъ: удѣляти въ десятьохъ клясахъ науки религіи и держати въ недѣлѣ и свята екзорты для ученикôвъ 4-клясовои школы мужескои и 6 клясовои женьскои? Тутешныхъ Русинôвъ зачудувало се рѣшенье краевои рады шкôльнои, тымъ бôльше, що въ Бучачи не бракъ силъ вôдповѣдныхъ. У Полякôвъ якъ-разъ противно, а мимо того именовано катихитомъ до тыхъ школъ священника свѣтского. И тую мужеску школу, въ котрôй о. Лотоцкій есть управителемъ, треба бы якось зорґанізувати, щобъ она вôдповѣдала своѣй цѣли. Нинѣ замѣсцевій родичѣ убогій часомъ навѣть не можуть посылати дѣтей до сеи школы зъ тои причины, що управитель вымагае великихъ таксъ. [Для мѣсцевыхъ лекше: за першій випис хлопця 1 зр., а пôзнѣйше 50 кр. або 25 кр.] За випис хлопця замѣсцевого, котрый учивъ ся приватно або ходивъ до школы деннде, мусять родичѣ платити 11 зр. а найменше 6 зр. за вступный испытъ. [Такихъ испытôвъ сего року було до двацять.] Одинъ приватистъ здавъ испытъ до I-ои ґімн. класы, а що учитель хотѣвъ мати свѣдоцтво зъ IV ои клясы, то коштувало его се 10 зр. Зъ Шершенôвки давъ сôзнавъ ся въ виписомъ сына до I-ои ґімн. класы, отже выписавъ его на ново до IV-ои клясы бучацкои народнои школы, а хотяй хлопець ходивъ уже вôсемь мѣсяцѣвъ до IV-ои клясы въ Борщевѣ, бѣдный давъ мусѣвъ заплатити за испытъ 11 зр. И нема на то рады: одна бѣдна учительна, кôлько не наплакала ся ажь наплакала, мусѣла зложити 11 зр. Нехай же потому нѣхто й не дивуе ся, що Галичина мае 74% анальфабетôвъ...

Дня 6 жовтня вôдбувъ ся въ Бучачи вокально-декляматорскій вечерокъ зъ танцями. Хоры выпали мѣрно — за-для того, що лучшій силы не прибули. За те очевидно не можна винувати анѣ комітетъ, анѣ академикôвъ дававшихъ вечерокъ, котрій не винай тому, що лучшій співаки зробили имъ завôдъ. За те забава йшла охочо, до бѣлого дня. Цѣна вступу була 1 зр. для особы а 3 зр. для родины. Доходу було — якъ кажуть — 115 зр. зъ наддаткомъ 10 зр. вôдъ о. Єронима Островерхы, ректора о. Василіянъ.

Мѣщанинô.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Въ селѣ Конотопахъ въ повѣтѣ сокальскôмъ отворено дня 15 с. м. читальню „Просвѣты“ заходами о. Ст. Алексевича, мѣсцевого учителя п. І. Ґуза и п. Д. Бариша.

Вôдкрытье обходжено майже торжественно. Рано о 8 годинѣ вôдправила ся въ мѣсцевôй церквѣ служба Божа, на котру зôбралось много людей, не лише своихъ, але и зъ сусѣдныхъ сѣлъ. О годинѣ 5 ôй вечеромъ почато наради пôдъ проводомъ о. Ст. Алексевича. До выдѣлу увôйшли: о. Ст. Алексевичъ яко голова, п. Д. Баришъ яко заступникъ головы, п. І. Гузъ яко секретарь, І. Возникъ яко бібліотекарь, а Дацько Головка яко касіеръ. На разѣ записало ся 48 членôвъ, мѣжь тыми 5 женщинъ. Опосля вôдбувъ ся при досыть численномъ зôбраню вечерокъ зъ дуже богатою програмою. Вступне слово выголосивъ о. Ст. Алексевичъ. Въ довшôй промовѣ выказавъ цѣль и користа читальнѣ та заохочувавъ людей до пôдпираня дѣла такъ высокои ваги, а пôдъ конець внесъ многолѣтье для Его. Вел. цѣсаря. Хоръ мѣсцевый вôдспѣвавъ зовсѣмъ удачно „многая лѣта“, а потôмъ нашій пѣснѣ: „Засвистали козаченьки“, „Тамъ де Днѣпро поблискуе“, „Щасть намъ Боже“, „Козакъ пана не знавъ зъ вѣка“ и „Ще не вмерла Украина“. Гарно выпали и вôдчиты, зъ котрыхъ одинъ, „О цѣли читалень“ выголосивъ п. Т. Баришъ, а другій „О реґуляціи монеты“ п. Волод. Дубравскій, учитель зъ Опôльска. Выпадае пôднести такожь деклямаціи, котрій выпали дуже добре, передовсѣмъ п. Т. Баришъ вôддавъ дуже гарно „Причинну“ Т. Шевченка. П. Т. Баришъ вôдспѣвавъ такожь соля барітоновій: „Замовили торбаны“, „Де дôмъ есть мôй“ и „Чи така вже Бежа воля“. По вечерку наступила спôльна вечеря, при котрôй хоръ мѣсцевый вôдспѣвавъ ще кôлька красныхъ пѣсень. Численне товариство забавляло ся досыть пôзно въ нôчь.

Дай Боже, щобъ за громадою конотопскою пишли й другій громады въ околиці, у котрыхъ нема ще читалень „Просвѣты“!

Зъ судовои салѣ.

Трибуналъ державный розсуджувавъ сими днями жалобу соціаліста Рубінштайна о нарушенье права свобôдного переходу (Freizügigkeit). — По звѣстнôмъ атентатѣ динамітнôмъ Равашоля увязнено въ Парижи сорокъ чужинцѣвъ и выдалено ихъ зъ Франціи яко анархістôвъ. Мѣжь выдалеными були такожь два австрійскій пôдданій: Краковъ и Саламонъ Рубінштайнъ. Французскій власти вôдставили Рубінштайна до бельґійскои границѣ и вôнъ задержавши ся кôлька днѣвъ въ Бруксели вôдъѣхавъ до Австріи. Грошей на сю подорожь давъ Рубінштайнови австрійскій консуль ґр. Кевенгілеръ, бо Рубінштайнъ, удержуючи ся въ Парижи зъ лекцій и журналістики, лишивъ ся по нагломъ выдаленю безъ всякихъ средствъ до житя. Рубінштайнъ говоривъ, що вôнъ упавъ жертвою французскихъ шовіністôвъ и прихильникôвъ реванжу, котрій покористувались атентатомъ Равашоля, щобы пôмститись на чужинцяхъ, приналежныхъ до державъ, що получений тридержавнымъ союзомъ. Выдалений зъ Франціи не були, пôсля зôзнань Рубінштайна, анархістами а навѣть многій зъ нихъ не були й соціалістами. Зъ нагоды сего выдаленя поставили въ парляментѣ французскій радикалы интерпеляцію, на котру президентъ міністрôвъ Любе вôдповѣвъ въ сей способ, що лишь тыхъ выдалено, котрій були вже кôлька разôвъ каранй въ своѣй вôтчинѣ. Се твердженье президента міністрôвъ цѣлкомъ неоправдане що-до Рубінштайна. Рубінштайнъ заѣхавъ зъ Бельґіи до Вѣдня, перебувъ тамъ кôлька тыжднѣвъ а вôдтакъ выбравъ ся до Кракова, де проживае его родина и отець, котрый есть властителемъ дому. По кôлькохъ тыжднях увязнено несподѣвано Рубінштайна въ Краковѣ а поліція краковска вôдставила его шупасомъ до Жовквы, де вôнъ родивъ ся. Противъ сего вôдосланя шупасомъ внесъ Рубінштайнъ вôдкликъ до львôвского намѣстництва, але намѣстництво затвердило вповнѣ рѣшенье краковскои поліции. Рубінштайнъ внесъ жалобу до трибуналу державного. Въ жалобѣ пôднесъ, що нарушено его права, запорученій основными законами державными, а именно въ арт. 4-тôмъ що до свобôдного переходу и въ арт. 6 ômъ що-до свобôдного побуту. Въ Краковѣ проживае родина Рубінштайна и вôнъ найшовъ собѣ тамъ занятье журналістичне, противно въ Жовквѣ не може найти собѣ занятя. До жалобы долучено свѣдоцтво берлиньскои поліции о бездоганномъ поведеню Рубінштайна до 1868 р. въ часѣ его університетскихъ студій въ Берлинѣ и свѣдоцтво австро-угорскои амбасады въ Парижи зъ 1891 р., де зазначено, що противъ поведеня Рубінштайна нема нѣякихъ закидôвъ. Въ часѣ розправы передъ трибуналомъ державнымъ заступникъ правительства совѣтникъ міністеріяльный д-ръ Роза оправдувавъ поведенье властей въ той способ, що Рубінштайнъ звѣстный соціалістъ, всюды зносивъ ся зъ соціалістами, отже и его побутъ въ Краковѣ грозивъ публичнôй безпечности. Власти придержувались алінеи б) §. 1-го приписôвъ о шупасництвѣ, пôсля котрыхъ можна вôдставити шупасомъ кождого, хто не выкаже ся якимсь певнымъ занятьемъ. Рубінштайнъ заступавъ особисто свою жалобу передъ трибуналомъ. Признавъ, що вôнъ соціалістъ, але его дѣланье не выходить по за границѣ истнуючихъ законôвъ. За причину выдаленя въ Франціи подавъ французскій шовінізмъ. Вôдтакъ заявивъ, що австрійскій способ высылки адміністративнои о много бôльше брутальный анѣжь у Франціи. Зъ простыми злодѣями и проститутками ведено его въ ясный день на дворець зелѣзничій и черезъ те нарушено его честь и екзистенцію. Въ Парижи упавъ жертвою національного шовінізму, а въ Краковѣ жертвою тиранства одной особы. Трибуналъ выдавъ выроκъ, котрымъ орѣкъ, що намѣстництво львôвске и поліція краковска нарушили основній законы державній, высылаючи Рубінштайна шупасомъ зъ Кракова.

———

Передъ львôвскимъ судомъ присяжныхъ розпочала ся вчера розправа карна противъ Якима Величка, листоноса у Львовѣ, обжалованого о злочинъ сироневѣреня и надужитя власти урядовои. Обжалованый, будучи листоносомъ у Львовѣ, одержувавъ, почавши вôдъ 1889 року до 2 марта 1892, грошѣ для адресатôвъ на переказы почтовій и грошевій листы. Цѣлый той часъ робивъ Величко службу, на око, безъ закиду. Але дня 2 н. ст. марта 1892 выявило ся, що листъ грошевый обôймаючій 130 зр. для банку задаткового у Львовѣ доручивъ обжалованый ажь два днѣ пôзнѣйше. Коверта листу вказувала слѣды мальверсаціи, а заряджене слѣдство довело до суспендованя листоноса. Коли пôзнѣйше показало ся, що деякій реценісы на доручений грошѣ були пôдробленій, переведено ревізію въ мешканю обжалованого и арештовано его. Величко признавъ ся вповнѣ до вины. Маючи численну родину, бо ажь 8 дѣтей, обмеженый на свою малу платню попавъ въ довги и борючись зъ нуждою вже зъ самого початку своеи службы яко листоносъ грошевый задержувавъ для себе потрѣбній ему грошѣ зъ готôвки, яку кождого дня вôдбиравъ зъ почтовои касы. Тымъ способомъ не мôгъ въ касѣ выказати ся того самого дня о 4-ôй годинѣ — якъ приписъ велить — рецепісами зъ вôдданыхъ грошей, анѣ звернути касѣ грошѣ. Длятого, абы змылити контролю, пôдраблявъ обжалованый копіи переказôвъ почтовыхъ, пôдписувавъ правдивій переказы почтовій и вôддававъ ихъ того самого дня въ касѣ, а пôдроблений переказы предкладавъ на другій або третій день адресатамъ до пôдпису, выплачуючи имъ грошѣ зъ готôвки, яку дôстававъ зъ касы другого або третого дня. За три роки такои манипуляціи здефравдувавъ обжалованый 1024 зр. 83 кр. Обжалованого боронить адвокатъ д-ръ Добрянскій. Засудъ буде выданый имовѣрно нинѣ вечеромъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Вôдповѣдь Порты въ справѣ авдіенціи Стамбулова на послѣдну ноту приняло российске правительство до вѣдомости. Россійска праса однакъ мабуть невдоволена сею вôдповѣдею. Петербургскій дневники нарѣкають въ першôй лініи на се, що вôдповѣдь наступила ажь одинъ мѣсяць пôзнѣйше по дорученю россійскои депеши. Примѣромъ „Московскія Вѣдомости“ пишуть, що отяганье зъ вôдповѣдею показуе, що въ Константинополи розширила ся могучій вплывы анті россійскій. Россійска дипльоматія, за для того, що Туреччина черезъ свои похибки зашкодила интересамъ Россіи, мусить домагати ся вынагороды вôдъ Порты. Россія мусить выступити противъ новыхъ укрѣпленъ надъ Босфоромъ, перешкаджати затягненю кождои повички турецкои, доки Туреччина не заплатить военныхъ коштôвъ и доки точно не буде придержувати ся берлиньского трактату. Лише пôдъ сими условіями пôсля россійского дневника може бути приязнь мѣжь обома державами.

——

Князь Фердинандъ болгарскій отворивъ трету сесію собранія, ствердивши, що найлѣпшимъ доказомъ нормального розвитку нинѣшнои Болгаріи се, що вôдъ его вступленя на престолъ пануе въ нѣй порядокъ, супокôй и вдоволенье. Престольна бесѣда зазначае вôдтакъ, що князь пôдчасъ своихъ подорожи за границею особисто сконстатувавъ, съ якъ великою симпатіею культурній народности и ихъ правительства вôдносять ся до болгарского народу, зъ якою щиростію бажають, щобы Болгарія побѣдоносно выйшла зъ борбы, котру веде въ оборонѣ своеи автономіи. Сердечне принятье, котре асготовлено князеви вôдъ цѣсаря Франць Іосифа и королевои Вікторіи, и дальше вôдъ вызначныхъ повітôвъ англійскихъ, переконало князя, що безперестанній заходы Болгаріи и ей старання о добро вôтчины суть за границею справедливо оцѣнованій. Таке саме вдоволенье нашли князя въ сеи причины, що султанъ зазначивъ свою прихильнôсть до болгарского народу, приславши на авдіенціи у себе першого дорадника сего народу а яко своего заступника выславъ высшого урядника на рôльничу и промыслову выставу въ Пловдивѣ. Промова престольна виявляе вôдвагу, що выстава кончиться певно до добра краю, а на будову зелѣзницѣ Бургасъ-Варна и пристаней правительство затягнуло позичку 145 міліонôвъ.

——

Зъ-посередъ французского парляменту выбрано мировый судъ, котрый пôдъ проводомъ президента міністрôвъ Любета мавъ порѣшити справу страйку въ Кармо и спôръ мѣжь товариствомъ а роббтниками. Любе выдавъ таке орѣченье: 1. Кальвіняки буде принятый назадъ яко роббтникъ а на часъ сповнюваня своего уряду мера буде побирати звычайну пенсію вôдъ товариства. 2. Товариство прийме до службы назадъ всѣхъ роббтникôвъ, котрій брали удѣлъ въ страйку зъ выимкою двохъ, засудженыхъ судомъ. 3. Директоръ Имбльо лишае ся на своѣмъ догеперѣшнôмъ становиску. Комітетъ страйкуючихъ роббтникôвъ постановивъ вôдкликати засудъ мирового суду и не заперестати страйку. Загальній зборы роббтникôвъ нотальнѣ одноголосно затвердили ухвалу комітету. Чи вже на правду и рѣшучо роббтники не хочуть пристати на порѣшенье мирового суду, того не можна передсказати. Въ Парижи выробъ принято рôзно, пôсля поглядôвъ поодинокихъ політичныхъ партій. Соціалістичній и радикалній послы мають бути зъ того засуду невдоволенй и думають, що страйкъ буде тревати дальше.

——

Въ дневникахъ французскихъ и италійскихъ веде ся полеміка о поступованю французкои дипльоматіи въ справѣ тунетаньскôй. Італійцѣ кажуть, що тогдѣ, коли Французы рѣшили окупувати Тунісъ, французскій міністеръ справъ внутрѣшныхъ Бартелемі Сенъ-д'Иларъ заявивъ италійскому амбасадорови ґен. Чіяльдіні, що Франція не думае на все забирати Тунісу, а лише вдоволить ся зректафікованьемъ границь. Ся заява була вôдтакъ повторена въ депеши высланôй до италійского міністерства справъ заграничныхъ, подиктованôй въ присутности ґен. Чіяльдініого. Наслѣдкомъ сего Італійцѣ теперь заикаються Французамъ пôдступъ и недодержанье умовы. Зъ другои стороны бувшій пôдъ той часъ міністры Жіль Феррі и Бартелемі-Сенъ-д'Иларъ заперечили въ отвертôмъ письмѣ твердженю италійскихъ дневникôвъ. На те одинъ дневникъ парискій оголосивъ интервію зъ нинѣшнымъ амбасадоромъ италійскимъ Ресманомъ, въ котрôй сей каже, що въ передодень вступленя французскихъ войскъ до Тунісу французскій амбасадоръ въ Римѣ давъ италійскому правительству торжественне запевненье, що Франція не гадае окупувати Туніса, а въ тôмъ самôмъ часѣ зъ Парижа прийшла телеґрама мѣстяча то саме запевненье вôдъ ґен. Чіяльдініого. Зъ сего видно, що французско-італійскій вôдносины зовсѣмъ не поправили

лежали такъ далеко... тутъ по серединѣ безкрайого багнiска було такъ мило, такъ безпечно. Прецѣнь щось изъ старовины мусѣли они тани лишити въ спокою! Вôнъ погладивъ собѣ блискучій чорнѣ пера и повторивъ кôлька разôвъ: „Bonjour, madame! — Bonjour, madame!“

Но въ тôй хвили почали вблежати ся вôдъ найблизшои загороды два чоловѣки зъ конемъ и зъ тачками; за ними бѣгли два малій хлопцѣ. Они ступали по нерôвнôй дорозѣ межи невеличкими горбками, але просто до багна.

„Незадовго зупинять ся“, — думавъ крукъ.

Но они чимъ-разъ бôльше вближались. Неспокôйно покрутивъ старый птахъ сюды й туды головою. Прецѣнь, се дивне, якъ далеко тій люде посуваються въ своѣмъ завзятю!...

Вкôнци они стали, а чоловѣки взялись за рискалѣ и сокиры. Крукъ видѣвъ, що они почали роботу коло великого, тяжкого пня, котрый намѣрили выкорчувати.

„Они при тôмъ скоро потомлять ся“, — думавъ крукъ.

Но они не втомились. Они рубали сокирами, — то були найострѣйшій сокиры, якій крукъ коли видѣвъ, — они копали, тягнули, сѣпали, и остаточно справдѣ удалось имъ тяжкій пень звернути въ бôкъ, такъ що все спôдне корѣнье настобурчилось въ гору.

Малій хлопцѣ потомились при копаню рôвцѣвъ межи калабанями.

„Ади, яка велика ворона онъ тамъ!“ — сказавъ одинъ.

Они оба узброились въ цѣлу купу камѣня и стали що-разъ близше пôдкрадатись помѣжь купинами.

Но крукъ видѣвъ ихъ дуже добре. Вôнъ ще не таке видѣвъ въ своѣмъ житю!

Отже навѣть тутъ, середъ просторыхъ багонъ, нема спокою нѣ безпечности для старовины! Теперь вôнъ побачивъ, що навѣть синій пнѣ деревъ, що були старшій вôдъ найстаршого крука и такъ мôцно вросли въ глубоке, безграничне багно, — навѣть они мусѣли уступати передъ острыми сокирами!

И коли недобрій хлопчиска на стôлько вближились, що мали вже нидати, тогдѣ пôднявъ ся вôнъ на своихъ тяжкихъ крылахъ и злетѣвъ у гору.

А коли вôнъ пôднесъ ся высоко въ воздухъ и споглянувъ у долину на тяжко працюючихъ чоловѣкôвъ и на дурныхъ хлопчаковôвъ, що стояли зъ камѣнцями въ рукахъ и поглядали за нимъ зъ порозявлюваными ротами, — тогдѣ пôрвала злôсть старого, почтенного птаха.

Мовь орелъ кинувъ ся вôнъ на хлопцѣвъ и ударяючи ихъ по-за уши своими замашистыми крылама, крикнувъ страшнымъ голосомъ: „Чортъ тебе бери! чортъ тебе бери!“

Хлопчиска заверещали несамовито и попадали нець на землю, але за кôлька хвиль набрали смѣливости поглянути зновъ у гору, де було тихо и пусто довколя, — лише въ далекôй дали самôтный чорный птахъ летѣвъ на захôдъ...

Коли они вже подоростали, ба навѣть до самои смерти заховали они сильне переcвѣдченье, що середъ багна зъявивъ ся имъ чортъ, въ видѣ незвычайно великои, чорнои птицѣ зъ огненными очима.

А то бувъ лише честный, старый крукъ, що летѣвъ генъ на захôдъ, вôдкопати свиначе ухо, що собѣ сховавъ въ одномъ мѣсци.

Переклавъ ***Б****.

ся, коли ще безперестанно выступають давнї спори.

Зъ причины торжества весѣля срѣбного грецкого короля съѣзджають ся до Атинъ гостї зъ рѳзныхъ краѣвъ. Недавно пріѣхавъ тамъ россійскій царевичъ и якъ доносять, маѳ заручити ся зъ молодшою донькою короля Юрія Марією. Въ середу пріѣхавъ тамъ наслѣдникъ данського престола. Зъ нашихъ державъ надбѣшли письма ґратуляційнї, и такъ мѣжь нашими австрійскій посолъ бар. Косакъ вручивъ королевї ґратуляційне письмо вѳдъ австрійского цѣсаря а архіепископъ Цаффіно письмо вѳдъ папы. Вѳдтакъ урядовый дневникъ оголосивъ дословно письмо президента французкои республики Карнота. Въ тѳмъ листї президентъ складае королївскѳй родинї свои желанія, а потѳмъ пише: „позаякъ не можемо при тѳй нагодї вѳддѣлити короля вѳдъ народу, то повтаряемо зновъ сердечнї запевненя тоадиційнои приязни, яка вяже Францію зъ Грецією“.

НОВИНКИ.

— **Загальнї Зборы „Народнои Торговлѣ“ у Львовѣ** вѳдбудуть ся вѳ второкъ, 1 н. ст. падолиста, о годинѣ 4 бй зъ полудня въ сали „Народного Дому“.

— **Зъ Станиславова пишуть намъ:** На засѣданю рады мѣскои въ середу выбрано д-ра Юрія Конкольняка заступникомъ головы мѣста. Сей выбѳръ, доконаный вправдѣ противъ волї польскихъ членѳвъ рады, котрї въ числѣ 10 вѳддали свои голосы на пенсіонованого ц. к. поборця С. Ляховича, зрадувавъ Русинѳвъ станиславѳвскихъ, мѣжь котрыми Вп. прімарь шпиталю станиславѳвского займае поважне мѣсце. Не належить вѳнъ до тои сорты станиславѳвскихъ Русинѳвъ, котрї вправдѣ суть Русинами зъ роду и займають начальнї становища въ урядахъ, але про котрыхъ рускѳсть довѣдуе ся публика допервa по ихъ смерти, коли то рускій священикъ провадить ихъ на мѣсце вѣчного супокою. За житя они зовсѣмъ не заявляють ся Русинами. Такимъ бувъ и покѳйный старшій управитель ц. к. почти Иларій Любѣнецкій, поповичъ зъ роду, котрого браты суть рускими священиками. За житя нѣхто не знавъ его яко Русина. Не будучи самъ Русиномъ, не выховавъ и одинокого сына на Русина, а противно, выховавъ его на шовініста, бо н. пр. коли по смерти батька управитель почты звертавъ его увагу, що не выпадае оповѣстокъ посмертныхъ друкувати выключно въ польскѳй мовѣ, если отець бувъ сыномъ рускаго священика, то молодый сынъ [вѳнъ сего року зробивъ матуру] вѳдповѣвъ: „Tego nie potrzeba, ja za to odpowiem.“ Розумѣе ся, оповѣстки велѣвъ надрукувати тѳлько по польски. Але не думайте, що се спорадичный выпадокъ. Такихъ батькѳвъ-Русинѳвъ, що въ подѳбный способѳ выховують свои дѣти, есть въ Станиславовѣ на жаль бѳльше, и то на першорядныхъ становищахъ.

— **Д-ръ Теофіль Кормошь** отворивъ передъ кѳлькома днями свою канцелярію адвокатску въ Перемышли. Вѣсть сю прийме цѣла Перемышльщина въ великою пріятностію, бо д-ръ Т. Кормошь уже вѳдъ лѣтъ, яко кандидатъ адвокатуры, давъ ся пѳзнати Русинамъ зъ однои стороны изъ способностей фаховыхъ, а зъ другои — зъ енерґічнои, щирои дѣяльности въ справахъ народныхъ. Нема такого рускаго товариства въ Перемышли, котрому бы д-ръ Т. Кормошь не посвятивъ свого труду и свого знаня, нема акціи народнои, при котрѳй бы Русины не бачили его однымъ мѣжь першими. Нема сумнѣву, що теперь д-ръ Кормошь ставши адвокатомъ, зможе ще бѳльше дѣлати въ справахъ народныхъ, а канцелярія его буде одною зъ взѳрцевыхъ зъ кождого погляду, на фаховѳсть, на гуманнѳсть и на рускій патріотизмъ.

— **При доповняючихъ выборахъ** посла до рады державнои зъ бѳльшои посѣлости зъ округа Тарнѳвъ-Домброва-Пильзно-Мѣлець выбраный на 42 голосуючихъ давный посолъ Володиславъ Струшкевичь 32 голосами. Десять картокъ вѳддано порожныхъ.

— **Дальша еміґрація нашихъ селянъ до Россіи.** До Kurjera Lwowsk ого доносять, що зъ Лещатова, села положеного на граници россійскѳй, въ повѣтѣ сокальскѳмъ, почали селяне громадно выходити до Россіи. Въ ночи зъ дня 25 на 26 н. ст. жовтня выеміґровало 21 осѳбъ, мѣжь ними господарѣ, що мали по 8 морґѳвъ землѣ. Говорять, що аґенты россійскї даютъ по пятьдесять рублѣвъ на руку (?) и обѣцюють въ Россіи грунты и домы. — Зъ Петербурґа зновъ доносять до львѳвского Przegląd-a, що правительство россійске, до котрого, якъ звѣстно, выславъ архимандритъ почаѣвскои лавры священика Філарета зъ просьбою о помѳчь для перейшовшихъ въ Почаевѣ 3000 Галичанъ на православіе — прихилило ся въ засадѣ до сего жаданя. Селяне тї мають бути поселенї на всхѳднѳмъ побережу Чорного моря, де правительство маѳ 250 тысячѣвъ десятинъ неуправленои доси землѣ.

— **Холѳра.** Вже черезъ шѣсть днѣвъ не було въ Краковѣ нѣякого занедужаня на холеру. Въ повѣтѣ краковскѳмъ станъ здоровля есть цѣлкомъ добрый. — Зъ Тинця, въ повѣтѣ велицкѳмъ доносять, що занедужало тамъ 6 осѳбъ середъ пѳдозрѣныхъ познакъ; доси не сконстатовано ще рѣшучо холеры. Коли однакожь зъ шѣстьохъ осѳбъ умерло 3, то можна припускати, що се холера. До Тинця выѣзджае нинѣ протомедикъ д-ръ Меруновичь. — Въ Пѳдґуржу занедужала служниця Пшепольска зъ Прокоцима. — Въ Пѣскахъ великихъ прибувъ одинъ недужій, не умеръ нѣхто. — У Вѣдни було въ послѣдньѳй добѣ зновъ 7 занедужань, однако не сконстатовано ще чи всѣ на холеру. Зъ занедужавшихъ померла одна особа. — Въ Будапештѣ занедужало вчера 19 осѳбъ а умерло 5. Такожь въ Сеґединѣ появила ся зновъ холера. — Въ Гамбурзѣ занедужало онодгы 7 осѳбъ, умерло 2. — Въ Нижнѳмъ Новгородѣ холера вже выгасла. Плаваючій шпиталѣ замкнено и уставлено въ зимовѳй пристани. По обчисленю загальныхъ выдаткѳвъ на борбу зъ холерою показало ся, що выдали: комітетъ добродѣйный 210.000 рублѣвъ, мѣсто 136 000 рублѣвъ и зъ сумъ ярмарковыхъ 176.000 р. разомъ 522.000 р.

— **Новїй церкви** порѣшили будувати зъ твердого матеріялу громады: Настасѳвъ, Угринѳвъ коло Сокаля, Дмитрье коло Щирця, а громада Раранче на Буковинѣ церковь деревяну. Пляны на тї будѳвлѣ выготовляе архітектъ п. Василь Нагѳрный. Такожь розпочала ся реконструкція положеного на горѣ старинноі церкви въ Пѣскахъ коло Щирця рѳвно-жь пѳсля плянѳвъ п. Нагѳрного.

— **Зъ кругѳвъ нотаріяльныхъ.** Міністеръ судѳвництва именувавъ нотарями кандидатѳвъ нотаріяльныхъ: Постемпского въ Пѳдбужи и Голуба въ Порохнику.

— **Торжественне вѳдкрытье бібліотеки товариства „Руска бібліотека въ Теребовли“** вѳдбуде ся дня 1 н. ст. падолиста с. р. о 2-ѳй годинѣ по полудни. Вѳдкрытье зачне ся вѳдправою молебна и водосвятїемъ въ церкви теребовельскѳй, зъ-вѳдки участники удадуть ся до комнаты товариства, де вѳдкрые зборы предсѣдатель. Бібліотека числить нинѣ высше 100 томѳвъ рускихъ творѳвъ всѣлякихъ выдань, закупленыхъ и дарованыхъ.

— **Часть питомцѣвъ вѣденьскои рускои духовнои семинаріи** прислала на руки редакціи „Галицкой Руси“ 10 зр. на памятникъ для „свѣточа Руси“. Львѳвскій дневники польскій [Gazeta Narodowa, Przegląd] догадуючись, що се на памятникъ для пок. Ивана Наумовича, помѣстили вчера статьѣ зъ сильными атаками на выховуванье богословѳвъ рускихъ въ семинаріяхъ. [До того примѣшали и звѣстну справу, що „Хлібороб“ коломыскій оголосивъ радикаламъ, абы зголошувались по запросины на радикальне вѣче до п. Юліяна Бачиньского, не богослова, а тѳлько мешканчого въ будынку львѳвскои духовнои семинаріи. Нинѣ Kurjer Lwowski вже вѳдкликавъ тую адресу для радикалѳвъ рускихъ, котрї хотять взяти участь у вѣчу, а подавъ нову адресу, и то навѣть не у Львовѣ, але въ Коломыи.]

— **Поєдинокъ на пістолєты** вѳдбувъ ся вчера у Львовѣ межи д-ромъ Р. а капітаномъ В. Капітанъ В. выйшовъ зъ поединку тяжко раненый въ живѳтъ, але житю его пеки-що не зрозить нѣяка небезпечнѳсть.

— **Рись** На ловахъ въ лѣсахъ бориньскихъ, въ повѣтѣ турчаньскѳмъ, застрѣливъ стоячій залогою въ Самборѣ поручникъ 77 полку пѣх., Сгранькіѣ, рися. Рись, рѣдкій въ нашихъ часахъ оказъ, маѳ 1.30 метра довжины и 0·70 метра высоты.

— **Впов. В. Сасъ Яворскій,** старшій комісарь скарбу зъ Нового Санча, прислав на руки нашои редакціи 8 зр. 65 кр. на побѳльшенье фонду на будову рускаго народного театру. Тую квоту зѳбравъ п. В. Яворскій въ Мацѣевѳй у о. Іосифа Мохнацкого на празнику дня 13 жовтня с. р.

— **При листопадовѳмъ авансѣ** въ австрійскѳй арміи именовано: 5 фельдмаршалъ поручникѳвъ, 14 ґенералъ майорѳвъ, 36 полковникѳвъ, 50 пѳдполковникѳвъ, 94 майорѳвъ, 155 капітанѳвъ I клясы, 148 капітанѳвъ II клясы, 32 ротмістрѳвъ I клясы, 37 ротмістрѳвъ II клясы, 307 надпоручникѳвъ и 393 поручникѳвъ. Зъ цѣсарскои родины авансували архикнязѣ: Францъ Фердинанъ д' Есте на ґенералъ-майора, Леопольдъ Сальваторъ (стаціонованый у Львовѣ) на полковника, Альбрехтъ Сальваторъ на надпоручника и Леопольдъ Фердинандъ на корабельного поручника.

— **Цѣны їзды** для урядникѳвъ державныхъ знижено на зелѣзницяхъ державныхъ и будутъ выносити вѳдъ 1 н. ст. падолиста с. р. за 1 кільометеръ вѳдъ особы пѳѣздами поспѣшными въ I. кл. $2^1/_2$ кр., въ II. кл. $1^1/_2$ кр., въ III. кл. 1 кр. а пѳѣздами звычайными въ I. кл. $1^3/_4$ кр, въ II. кл. 1 кр., а въ III. кл. $^3/_4$ кр.

— **Испыты державнїй** для самостѳйныхъ господарѣвъ лѣсовыхъ, сторожѣ и технічныхъ помѳчникѳвъ въ службѣ лѣсовѳй вѳдбували ся въ намѣстництвѣ вѳдъ 3—20 н. ст. жовтня с. р. пѳдъ проводомъ краевого инспектора лѣсового Ант. Горальчика. Испытъ для господарѣвъ позволено здавати 7 кандидатамъ, зъ тыхъ зголосило ся лише 5 и здало 4 зъ дуже добрымъ успѣхомъ. Испытъ для сторожѣ и технічныхъ помѳчникѳвъ позволено складати 46 кандидатамъ, зъ тыхъ зголосило ся передъ комісіею испытовою 39, а то: 35 зъ Галичины а 4 зъ Буковины, а здало испытъ 25 зъ Галичины и 2 зъ Буковины.

— **Небезпечна привычка.** Неодинъ ѣлуча зелѣзницею любить вызирати вѳкномъ на двѳръ та выставляти голову на незвычайный протягъ. Така привычка дуже небезпечна, якъ се доказують численнї примѣры. Недавно прим. ѣхавъ одинъ молодый чоловѣкъ зъ Почдаму до Берлина. Въ дорозѣ вѳнъ наразъ ослѣпъ, такъ що его просто зъ двѳрця мусѣли завезти до шпиталю. Тутъ сказали лѣкарѣ, що вѳнъ ослѣпъ вѳдъ сильного протягу выставивши голову зъ вѳкна ваґону.

— **Заробокъ на холерѣ.** Зъ Будапешту доносять, що тамъ лучило ся кѳлька случаѣвъ, де рѳзнї люде по улицяхъ удавали недужихъ на холеру, давали ся везти до шпиталя холеричного, щобы вѳдтакъ, по двохъ або трехъ днях зъ вѳдтамъ выйти и користати яко холеричнї реконвалесценты зъ публичнои добродѣйности. Въ послѣдныхъ дняхъ займали ся тымъ промысломъ два ремѣсничї челядники. Одинъ зъ нихъ удававъ три разы недужого и за кождымъ разомъ зголошувавъ ся до товариства „Самаританьского“ пѳдъ фальшивымъ назвищемъ о запомогу. Въ такій способѳ вытуманивъ вѳдъ згаданого товариства за тї три разы бѳльше якъ 100 зр. Обохъ тыхъ промысловыхъ ремѣсникѳвъ не удало ся выслѣдити, але обслуга шпитальна дѳстала наказъ, що коли-бъ они ще разъ зголосили ся до шпиталю, то вѳдставити ихъ на поліцію.

— **Страшна повѣнь** навѣстила Хины. Зъ Санъ Франціско доносять, що Жовта рѣка (Го-анґъ-го) залила цѣлый край на 150 миль вздовжь, а на 31 миль вширшь. Около 50.000 людей згинуло въ водѣ. Руина маѳ бути такъ страшна, що мільонъ людей згине зъ голоду, коли правительство до весны не зарадить тому нещастю. Хинцѣ называють сю рѣку такожь „рѣкою розпуки“, бо вже неразъ наробила она величезнї шкоды своими выливами, о якихъ у насъ въ Европѣ люде понятя не мають. Досыть згадати повѣнь справлену нею передъ 4 лѣтами, коли то потопило ся бѳльше якъ мільонъ людей

— **Дрѳбнї вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Плавча мала, въ повѣтѣ бережаньскѳмъ, 100 зр. на будову школы.

Посмертнїй — ✝ — оповѣстки.

О. Аѳаній Авдиковичій, парохъ Мостища, деканата калуского, упокоивъ ся дня 27 н. ст. жовтня въ 77-ѳмъ роцѣ житя а 50-ѳмъ священьства Покѳйный — поминувши его політичнї пересвѣдченя — бувъ чоловѣкъ зъ характеромъ, заслугуючій на поважанье, и взѳрцевый священикъ. Бувъ вѳнъ тестемъ покѳйного д-ра Олександра Огоновского, професора права въ університетѣ львѳвскѳмъ. Вѣчна ему память!

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. упривіл.

Assicurazioni Generali въ Трієстѣ

заложена въ роцѣ 1831.

Головна аґентія для Галичины у п. М. Дубеньского у Львовѣ, улиця Коперника ч. 18. Телефонъ ч-ръ 468. Въ мѣсяцю вересню 1892 року въ вѳддѣлѣ убезпечень на житье тов. Assicurazioni Generali внесено 556 внесень на суму 1,654.893 зр. а. в., а выставлено поліцъ 473 на суму 1,400.993 зр. а. в. Вѳдъ 1 сѣчня до 30 вересня 1892 р. внесено 5.529 внесень на 17,178.907 зр. а. в., а выставлено 4 860 поліцъ на суму 15,041.707 зр. а. в. Заповѣджень шкоды въ тѳмъ вѳддѣлѣ вѳдъ 1 сѣчня до 30 вересня 1892 р. выносять 1,391.138 зр. а. в.

Выказаный станъ убезпечень ѳддѣлу житьевого выносивъ въ дни 31 грудня 1891 р. 132.177.289 зр. въ капіталахъ и 193.950 зр. в. а. въ рентахъ на 50.903 поліцахъ, на що резервовано въ готѳвцѣ 31,244.641 зр. а. в. Заплаченї шкоды въ 1891 р. въ вѳддѣлѣ житьевѳмъ выносять 1,879.844 зр. а. в., а для всѣхъ галузей вѳдъ часу заложеня товариства (1831 року) пѳсля щорѳчныхъ выказѳвъ выплачено 244,247.920 зр. 89 кр. а. в.

Товариство признае належачимъ до чиннои арміи або оборони краевои на случай вѳйны важнѳсть забезпеченя до сумы 5.000 зр., а приналежнымъ до загального ополченя, на случай ихъ покликаня до чиннои службы, вартѳсть забезпеченя до сумы 15.000 зр. безъ доплаты якои небудь премїи. 4102

Именованя, перенесеня, конкурсы и пр.

— **Вѳдзначеня.** Кн. Ив. Сапѣга и ґр. Адамъ Тарновскій именованї шамбелянами. — Бурмістръ громады Тячина Франц. Обтуловичь одержавъ золотый хрестъ заслуги.

— **Перенесеня.** Намѣстникъ перенѣсъ комісарѣвъ повѣтовыхъ: ґр. Мавр. Дѣдушицкого зъ Тарнова до Станиславова, Мар. Неничка зѳ Львова до Тарнова, Мих. Бартошевского зъ Тарнобжеґа до Товмача, Мих. Хоецкого зѳ Збаража до Тарнобжеґа и концепіста Леоп. Попеля зъ Товмача до Збаража.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкѳльна въ Городку розписала конкурсъ на посады учительскї: гр. кат. катихита въ мѣстѣ Городку (600 зр., 50 зр. додатку и на мешканье), мол. учителя въ Яновѣ, вѳдтакъ въ Бартатовѣ, Добростанахъ, Галичановѣ, Каменобродѣ, Лѣсневичахъ, Лозинѣ, Мальчичахъ, Милятинѣ, Оттенгавзенъ, Угерцяхъ незабитовскихъ, Великополи, Вороцовѣ, Воли добростаньскѳй и Зашковичахъ. Въ Городку и Яновѣ языкъ выкладовый польскій, въ Оттенгавзенъ нѣмецкій, а въ иншихъ рускій. Речинець до 15 падолиста. — Окружна рада шкѳльна въ Товмачи оголосила конкурсъ на посады старшого учителя въ Тысьменици (450 зр. зъ додаткомъ), мол. учителя тамже, старшого учителя на передмѣстю Слобода зъ Тысьменици и на посады въ школахъ одноклясовыхъ въ Бортникахъ, Делявѣ, Грабичи, Грущѣ, Гориглядахъ, Колинцяхъ, Палагичахъ, Рошковѣ, Стриганцяхъ, Терновици польнѳй, Долинѣ, Королївцѣ, Кривотулахъ старыхъ, Маркѳвцяхъ, Милованю, Надорожнѣ, Воронѣ, Виноградѣ, Торговици, Клубѳвцяхъ, Хомякѳвцѣ и Шеначникахъ. Речинець до 15 падолиста. — Окружна рада шкѳльна въ Збаражи розписала конкурсъ на посады учительскї въ Черныхѳвцяхъ, Богданѳвцѣ, Палчинцяхъ, Коршиловцѣ, Воробѣвцѣ, Терпилѳвцѣ, Гнилицяхъ вел., Козарахъ, Лубянкахъ высшихъ и низшихъ, Лозѳвцѣ, Скорикахъ, Шилахъ, Токахъ и Сгрыѣвцѣ. Речинець до шѣсть тыжднѣвъ. — Окружна рада шкѳльна въ Гусятинѣ, оголошуе конкурсъ зъ речинцемъ до 15 падолиста на посады учительскї въ Боссирахъ, Яблоновѣ, Коцюбинчикахъ, Постолѳвцѣ, Трибухѳвцяхъ, Копачинцяхъ, Хоростковѣ, Чорноконцяхъ великихъ и Городници. — Косѳвска окружна рада шкѳльна розписала конкурсъ на посады въ Пѣстина 2 старшахъ учителѣвъ, а одного молод. учителя въ Кобакахъ, Краснолѣ, Микетинцяхъ, Прокуравѣ, Рыбнѣ, Соколѳвцѣ, Тудевѣ и Жабю Слупейка. Речинець до 30 падолиста. — Окружна рада шкѳльна въ Станиславовѣ розписала конкурсъ зъ речинцемъ до 15 падолиста на посады старшихъ учителѣвъ при школѣ Мицкевича въ Станиславовѣ, молод. учителькы въ Галичи, старшого учителя въ Єзуполи и въ громадахъ: Боднаровѣ, Колодѣвцѣ, Медусѣ, Микатинцяхъ, Майданѣ, Подлуни, Братковцяхъ, Хомяковѣ, Хоростковѣ. Добрѳвлянахъ, Дрогомирчанахъ, Ганусовцяхъ, Козинѣ, Кримидовѣ, Козиракахъ старыхъ и новыхъ. Межигѳрцяхъ, Пациковѣ, Сапоговѣ, Сѣльци, Тысьменичанахъ, Угриновѣ долѣшнѳмъ, Узинѣ, Водникахъ и Забережу. — Дирекція пѳчтъ и телеґрафѳвъ розписала чотаритыжднєвый конкурсъ на кѳльканайцять посадъ почтовыхъ практикантѳвъ зъ платнею 300 зр зъ речинцемъ до 16 падолиста-конкурсъ на 12 посадъ возныхъ.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 29 жовтня. Заказано всякї публичнї зборы зъ причины епідеміи холеричнои.

Будапештъ 29 жовтня. Міністры вѳдбули нараду въ справахъ церковно-політичныхъ и ґр. Сапарій выбере ся до Вѣдня зложити устно справу цѣсареви зъ результату нарадъ.

Парижъ 29 жовтня. Кабінетъ зробить зъ справы договору торговельного зъ Швайцарією квестію кабінетову. — Роботники въ Кармо рѣшили дальше страйкувати.

Букарештъ 29 жовтня. Вѣнчанье наслѣдника престола вѳдбуде ся въ Зіґмарінґенъ 10 сѣчня.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Т. Скор. зъ Скоп. Заплачено до жовтня. — **Вп. Л. Рем. зъ Кон** Ще прийде 5 зр. — **Вп. Г. Мор. зъ Рыбн.** Заплачено до жовтня. — **Вп. О. Лев. зъ Стан.** Зѳстало 50 кр. на IV. кварталъ.

Надѳслане.

Руска фірма М. Спожарскій и Сынъ у Львовѣ выготовила для церкви въ Ременовѣ нове Євангеліе, оправне въ темно-синій оксамитъ, окуте въ щире срѣбло зъ позолочеными звѣздками и порцеляновыми образками за цѣну 220 зр. [зъ чого 5 зр. жертвували на церковь въ Ременовѣ]. Хто бы побачивъ прегарну сю роботу, легкѳсть предмету и порѳвнавъ повысшу цѣну зъ цѣнами, тягаромъ и ґустомъ инакше оправныхъ Євангелій, той певно старавсь бы набути Євангеліе лише въ щиро срѣбнѳмъ окутю, и то зъ першои руки у пп. М. Спожарского и Сына.

С. Онишкевичь, священикъ.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. — Побереже Францъ Іосифа. 4446 3—15

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкѳрѣ гладкѳсть и знаменито пристае до лица. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вѳдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пѳдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѳдворотною почтою. 4379

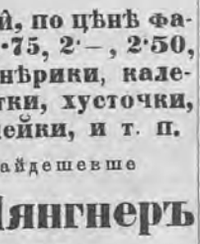

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѳдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнї, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѳдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ЇЗДЫ

въ

Нідерляндско-Американьскѳмъ товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9

IV Weyringergasse 7 a **WIEN.**

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 48—52

Най коротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 39—7

гиґієнічнї, хірурґічнї, до плеканя недужихъ и для подбжниць (Спеціяльности парискї пѳдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Повѣсти О. Федьковича

ЧАСТЬ I.

Сторѳнъ 1—78. **Цѣна 20 кр.** (съ пересылкою почт. 25 кр.)

Дѳстати можна въ друкарни тов. им. Шевченка у Львовѣ и въ книгарни Ставропиґійскѳй.

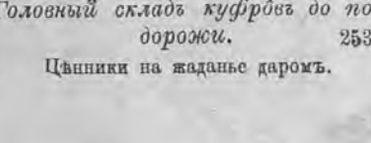

рочки мужескій, по цѣнѣ фабричнѳй зр. 1·75, 2·—, 2·50, манжеты, ковнѣрики, калесоны, скарпитки, хусточки, краватки, шлейки, и т. п.

поручае найдешевше

Павло Лянґнеръ

передъ тымъ

БРАТЯ ЛЯНҐНЕРЫ

у Львовѣ улиця Галицка ч. 16.

Головный складъ куфрѳвъ до подорожи. 2537

Цѣнники на жаданье даромъ.

Черезъ Адміністрацію Дѣла

можна замовити за **знижену цѣну** отсѣ книжки:

Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и поясненями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на **1 зр.** (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)

М. Раєвскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на **50 кр.** (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)

Хто замовить **обѣ книжки наразъ,** одержить ихъ за цѣну **1 зр. 60 кр.** разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою**

Позаякъ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

Пошукую домового учителя для дѣтей зъ шкôлъ народныхъ. **Т. Кекишь,** парохъ въ Дусановѣ, почта: Янчинъ. 4442 4—4

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

у вѣдни

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКИЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій, господарскій, рôльничій, броварняній, горальняній и промысловій. **Приборы церковній. Плахты** непромакаючій до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (27—?)

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

ФУТЕРЪ

ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ

у Львовѣ ул. Валова ч 3.

Пôдписаній мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удержують на складѣ добôрный товаръ въ штукахъ и покрытя на футра, а такожь готовій **футра дамскій и мужескій** до мѣста и подорожи, куртки и зарукавки до ловôвъ, **ґарнітуры дамскій, шапки дамскій и мужескій, фусаки, покрывала до саней и лôжокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаємо тревалу и елеґантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаємо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 5—12

Феліксъ и Юліянъ Любельскій.

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (дôмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конґо	½ кліґр. зр.		2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо . .	„ „	„	2·80
„ 3	„ мелянжъ . .	„ „	„	3·—
„ 4	Низгчовъ Imperial	„ „	„	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„ „	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ . .	½ кліґр. зр.		1·50
„ 7	найлѣпшій	„ „	„	1·80

Чай караванный Братôвъ К. и С. Попова пачечка ½ Ф. зр. 1·80 ¼ „ „ 0·90

Цвѣты батистовій до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образôвъ. — Образы олѣйній паперовій по греческому стилю. Рамы до образôвъ. — Бѣлеты літоґрафованій и скоро печатаній. — Товары шкôряній. — Пуляресы, портмонетки, візітіэрки, папѣросницѣ.

Всякій приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, дôмъ п. Валляха.

Thee-Hauptdepot, L. CZYŃSKI

Wien, I. Wipplingerstrasse 41.

Л. Чиньскій, I. Wipplingerstrasse 41.

Л. Чиньскій, I. Wipplingerstrasse 41.

поручае

ЧАЙ КАРАВАННЫЙ

импортованый просто зъ Россіи въ оригінальныхъ пакетахъ по ½, ¼, ¼. ⅛ фунта знаменитій роды. Дешевій цѣны. Цѣны за фунтъ: **Фамілійный** зр. 2·—, **Красненкій** зр. 2·50, **Хуммый** зр. 3·—, **Ароматный** зр. 3·50, **Императорскій** зр. 4·—, **Букетный** зр. 4·50, **Черный Лянсянъ** зр. 5·20, **Отборный Лянсянъ** зр. 5·80.

Лишь ти пакеты, що мають повысшу марку охоронну, суть правдивій.

Дôстати можна въ складахъ медôвникôвъ: **Львôвъ, ул. Галицка 8, Краковъ Суконницѣ, Перемышль ул. Францисканьска, Ярославъ Воля.**

Всѣ замовленя прошу адресувати: **L. Czyński, Wien I. Wipplingerstrasse 41.**

Цѣнники даромъ и оплатно. 4427 6—19

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францiсканьскôй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пôдъ мовою фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дасть менѣ можнôсть правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобôрнѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякій жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 1—6

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручае на сезонô

ФУТРА МУЖЕСКІЙ и ДАМСКІЙ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшій фасоны. Матерія на верхи у великôмъ выборѣ

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскій, новій фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ. БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣренній.

4429 (Львôвъ, Импресса.) 4—12

— Справдѣ, я не пôзнавъ тебе такъ елеґантно выглядаешь! Весь красный полъ пропадае за тобою!

— Що и ты менѣ завидуешь? Єсли хочешь подобати ся, иди до **маґазину одяґôвъ мужескихъ и дѣточихъ**

ГАЙЛЬМАНА КОНА

и сынôвъ

при ул. Театральнôй число I.,

де я завсѣгды одяґаю ся такъ елеґантно, гарно и дешево.

[Импресса Львôвъ]

4439 3—4

Лишь **тогдѣ правдивый,** если трикратна флящина есть замкнена низше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовтôмъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Мааґера

правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ

зъ фабрики

ВІЛЬҐЕЛЬМА МААҐЕРА

у Вѣдни.

Розслѣдженый першорядными повагами медичными и **за-для своеи легкои стравности** порученый такожь дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збôльшеня ваги тѣла, полѣпшеня сокôвъ, а такожь взагалѣ прочищеня крови. — Фляшку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабричнôмъ **Wien III./3., Heumarkt Nr. 3.,** а такожь **майже по всѣхъ аптикахъ австро-угор. державы.**

У Львовѣ у пп. аптикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, та у пп. куцѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Ганкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. державы:

W. MAGER, WIEN

III./3., Heumarkt 3. 4434 2—18

Головный складъ чаю.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшій премін.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразъ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и контракты заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшій сумы.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 19—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Противъ холєры

поручае пôдписана фірма свôй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по $^{7}/_{10}$ літр.) зр. 35·—
„ „ ½ коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ ¼ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—

ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . . зр. 3·25 за фунтъ

РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ $^{6}/_{1}$ літр. фляшкахъ евент въ бутлях по 5 літр.

KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.80 зр.

СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . . 1·20 зр.

ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку $^{7}/_{10}$ літр. . 1·90 „

ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
Jockey Club . . „ 3·50 „ „
„ SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2·80 „ „

На жаданье илюстрованій цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 16—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручае

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка ¼ фунта 50 кр.

Для церквей

Для церквей

Для церквей

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деньôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечній
5% листы ипотечній преміованій
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краевого
4½% позичку краеву галицку 3433 256—7
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскій облігація индемнізаційній

а всѣ тѣ папери Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае бдъ П. Т. купуючихъ всѣлякій выльосованій а вже платній мѣсцевій папери цѣнній, такожь запавшій купоны за готôвку, безъ нѣякого бдчисленя, а замѣсцевій лишь за бдчисленьемъ справедшныхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новій а-жушѣ купоновій, за зворотомъ коштôвъ, котрій самъ поносить.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 236. Львôвъ, Понедѣлокъ 19 (31) жовтня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Карола Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ **у Львовѣ.**

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатаній вôльнѣ ôдъ порта.

Поодинокe число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошення принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовои въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. ôдъ стишка.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше вырôвнували.

Въ справѣ еміграції селянъ до Россіи.

Мы вже довезли минувшого тыждня, що наразъ прокинула ся еміграція нашихъ селянъ до Россіи **також** въ Сокальщинѣ, а загальну увагу звернувъ громадный выхôдъ зъ села Лещатова. Отже въ тôй справѣ пишуть зъ Сокальщины до „Народнои Часописи“ [въ нр 235]:

„Рухъ еміграційный дотеръ уже и до повѣта сокальского. Въ ночи дня 27 жовтня перейшли границю въ Лещатовѣ кôлькадеся тераз тамошнихъ людей вразъ зъ родинами до Россіи, а за ними выбирають ся й другѣ. Суть то самѣ слуги и заробчанни [халупники] котрѣ свои хаты завчасу попродали. Дѣло свое повели они такъ тайкомъ, що доперва въ день ихъ утечи можна було тутъ то тамъ почути, що въ Лещатовѣ выбирають ся декотрѣ за границю. На тую вѣсть поѣхавъ заразъ и с. душпастырь зъ Бобятина на мѣсце до Лещатова, щобы збаламученых людей вôдъ того нерозважного кроку вôдвести. Но даремнѣ були всѣ просьбы и представленя якъ священника такъ и вôйта и жандарма, котрѣ въ довгихъ поученяхъ ярко выясняли охочымъ до еміграції предстоячу утрату св. вѣры, вôтчизны и маетку прадѣдѣвского. Зъ тяжкимъ болемъ серця приходило намъ дивити ся, зъ якою рôвнодушностію лишали тѣ люде свои хаты, хочь бѣдныѣ, але дорогѣ, бо въ нихъ они родились, росли, працювали. Мусѣла бути якась сильна аґітація у тыхъ людей, що вызвала въ нихъ не менше сильне постановленье — ити въ свѣтъ. Еміґранты суть по бôльшôй части обряду латиньского, а Мазуры, парôбки двôрскѣ, були першими аґітаторами, що послухали зновъ намовъ россійскихъ объѣздчикôвъ, котрѣ въ часѣ утечи еміґрантôвъ выступили всѣ на конях готовѣ до оборовы передъ жандармерію нашою и вартою. Черезъ Лещатôвъ переходили вже и еміґранты зъ Свитазова и Стенятина зъ тлумаками на плечах.“

——

Kurjer Lwowski [въ нрѣ 303] высказуе справедливу гадку, що недавно выданый окружникъ выдѣлу краевого до выдѣлôвъ повѣтовых въ Бродахъ, Борщевѣ, Снятинѣ, Скалатѣ, Залѣщиках и Збаражи въ справѣ еміграції **останесь безъ успѣху**, бо людъ въ тых околицях нарѣкае такожь на орґаны автономічнѣ. Лучше було выслати до тых повѣтôвъ комісіи безпарціяльнѣ. Однакожь, коли такъ не сталось, то нехай и выдѣлы повѣтовѣ всесторонно розслѣдять вôдносины люду, — и Kurjer въ тôй цѣли подае письмо зъ Коломыйщины такого змѣсту:

„Въ выпадку такъ важнôмъ, якъ громадна еміґрація, треба выступати отверто и вказати дотычнымъ властямъ, що не емісарѣ людъ баламутять або намовляють до выселенья, але що хлопъ бѣднѣйшій, т. зв. халупникъ, цѣлкомъ выпасченый и задовженый, хапаюсь послѣдного способу и еміґруе въ надѣи, що ему въ Россіи буде лучше. Нинѣ всѣ власти затревожевѣ, хотѣли бы тому зарадити, и нинѣ йде о рѣшучу оборону хлопа-хлѣбороба, — инакше еміґрація не спинить ся, хочь бы граница була навѣть щѣльно обставлена вôйскомъ. Пригляньмо ся тôлько вôдносинамъ въ судахъ повѣтовыхъ, а особливо въ гôрскихъ, кôлько то сотокъ термінôвъ въ кождôмъ судѣ переводять що тыждня сѣльскѣ спекуланты противъ хлопôвъ! Вѣдомо, що въ справахъ багательныхъ рѣшае присяга, — а якъ легко провіціяльнѣ спекуланты присягають, се знане кождому. Маемо села, де одинъ арендарь цѣлкомъ выпасчивъ кôлькадесять селянъ. Наведу фактъ — село Текуча въ повѣтѣ коломыйскôмъ. Арендарь Мошко Шеръ [Scheer] лише въ суботу замешканый дома, вôдъ понедѣлка до суботы пересиджуе въ осѣдку суду повѣтового, въ Печенѣжинѣ, и тамъ рôкъ-рôчно переводить сотни справъ противъ селянъ зъ Текучи и зъ селъ сусѣдныхъ. Зъ операцій же его той наслѣдокъ, що громадяне Текучи возсѣмъ обѣднѣли, а майже половина ихъ грунтôвъ нинѣ власность Мошка Шеря. Въ якій способъ вôнъ тѣ грунты набувавъ або въ дорозѣ екзекуція выборювавъ, — о тôмъ кружать рôзнѣ вѣсти. Они знанѣ тамошному парохови, писареви громадскому и всѣмъ людямъ, що тымъ интересують ся, а мимо того нѣхто тутъ, — якъ взагалѣ въ цѣлôй Галичинѣ въ подрôбныхъ выпадкахъ, — не доносить о тôмъ высшôй власти, бо мало хто маe вôдвагу выступати противъ фалшыя обманникôвъ [szalbierzy]. Отже хотячи запобѣгти еміґрації, выпадае передовсѣмъ селянина взяти въ оборону...“

——

Въ справѣ еміґрації рускихъ мужикôвъ зъ Буковины нема доси нѣгде якихсь ближшихъ вѣстей, хочь вôдъ часу, якъ прокинулась тамъ еміґрація, минуло вже вôсмка тыждневъ. Се свѣдчать тôлько о аґітації тамошни інтеліґенціи до тои справы, хочь и якъ важнои. Навѣть зъ рускои часописи „Буковина“ годѣ чого довѣдати ся. Въ числѣ зъ 28 в. ст. жовтня, котре мы одержали вчера, знаходимо таку тамъ коротку вѣстку: *„Якъ зачуваемо*, вывандровують все громадно нашѣ селяне зъ Горошôвцевъ, Озуга, Погорилôвки, Самушина и инших громадъ до Россіи. *Близшихъ вѣдомостей не маемо до теперь.*“ Натомѣсть [пôвъ-офіціальна мабуть] телеґрама зъ Чернôвцевъ доносить пôдъ днемъ 28 жовтня, що еміґрація селянъ зъ Буковины до Россіи перестае, а войско и жандармерію зъ-надъ границѣ вже вôдкликано. Дальше подае телеґрама, що взагалѣ выеміґровало 200 селянъ, однакожь бôльша часть або вже повернула, або вертаeть громадками. Наконець згадано въ телеґрамѣ про увязненье кôльохъ селянъ зъ Буковины и дяка Городиского зъ Галичины, пôдозрѣныхъ о те, що намовляли до еміґрації селянъ обовязаныхъ до службы войсковои. [Дякъ Городисній буде певно той самъ, о котрôмъ писавъ д-ръ Т. Окуневскій, що напытавъ собѣ бѣды почтарскою трубкою.]

Двѣ часописи черновецкѣ, а то: Gazeta Polska [въ нрѣ 84] у вступнôй статьѣ п. заг. „Czyja wina?“ и „Bukowiner Nachrichten“ [въ нрахъ 1229—1231] въ обширнôй студіи Die Vorgänge im ruthenischen Volksleben высказали загôдно свое пересвѣченье, що еміґрація буковиньского рускаго люду есть доброю илюстрацією вôдносинъ теперѣшного правительства буковиньского до Русинôвъ, котре не зважаючи на интересы державы, кидае колоды пôдъ ноги розвоеви рускои идеи національнои въ Буковинѣ, а тымъ самымъ пôдпираe вплывъ москвофільскій, вплывъ такого Купчанка, котрый своими письмами [„Русскою Правдою“] явно шкодить мѣжь людомъ аґітацію въ користь державы россійскои.. Змѣстъ тых заміткових статей подамо другимъ разомъ — нинѣ ихъ лише потуємо.

——

И вѣденьскѣ дневники всяких партій живо займають ся еміґрацією нашихъ селянъ до Россіи. Пôвъ-офіціальнѣ и ліберальнѣ дневники [якъ Neue freie Presse] старають ся пôдхоплювати зъ газетъ польскихъ особливо те, що вказуе на якусь аґітацію россійску а навѣть емісарѣвъ россійскихъ, натомѣсть старають ся не тыкати вôдносинъ не то політичныхъ але навѣть соціяльныхъ и економічныхъ. [Не дано, ово зрозумѣле зъ нинѣшныхъ приязныхъ вôдносинъ Полякôвъ а Нѣмцевъ-ліберялôвъ въ радѣ державнôй.] Инакше зновъ глядять на справу дневники демократичнѣ [якъ Wiener Allgem. Ztg.] и антісеміцкѣ [якъ Deutsches Volksblatt].

Wiener Allgem. Zeitung частѣйше обговорюе справу еміграції галицкихъ селянъ до Россіи и звертае увагу властей на сей проявъ — натуры соціяльнои. Въ еміґрація бачить она „sociale Gährung“, котра зачинае прибирати вже „дуже поважный характеръ“. Въ нрѣ 4369 зъ 29 жовтня Wien. Allgem. Ztg., обговорюючи окружникъ выдѣлу краевого, тако каже: „Въ виду грôзной ситуації вже й выдѣлъ краевый побачивъ ся спонуканымъ выйти зъ своеи пасивности... Вôнъ констатуе, що ситуація въ остатныхъ тыжднях значно погôршила ся, що еміґранты зъ Россіи не вертають и приймають тамъ православіе. Выдѣлъ краевый прийшовъ до пересвѣдченя, що тутъ есть дѣло зъ дуже грôзною проявою соціяльною, котрои причина лежать въ економічныхъ вôдносинахъ селяньства, а побудка ей аґітація, доси ще не вôдкрыта. Отже выдѣлъ краевый высказуе то, що й мы [Wien. Allg Ztg] казали. Властивою причиною еміґрації есть економічна нужда селянъ, а россійска аґітація була не досыть зручна, абы тую нужду вызыскати. Найважнѣйшу ролю грае тутъ безперечно справа платы за роботу, а однакъ выдѣлъ краевый не мавъ очевидячки вôдваги ясно порушити сеи справы. Загалъ еміґрантôвъ творять т. зв. халупники [Kleinhäusler], що не мають землѣ, а жнють лише зъ заробку, и селяне малоземельнѣ [1—4 морґи], що зданѣ також по-найбôльше на заробокъ. Коли выдѣлъ краевый хоче справѣ смѣло глянути въ очи, то мусѣвъ бы передовсѣмъ квестію платы за роботу основно розслѣдити. Хочь пôдвышенье платы лежить по-за обсягомъ компетенціи всякои власти, то все-таки дали бы ся деякѣ неправильности усунути въ рамахъ обовязуючихъ законôвъ, якъ н. пр. дуже розширена въ Галичинѣ система „завдатку натураліями на заробокъ“, котрый рôвняе ся найбôльшôй лихвѣ...“

Deutsches Volksblatt присвятивъ недавно еміґрації галицкихъ селянъ вступну статью, въ котрôй наклоняe правительство, щобъ оно еміґрацію зъ Галичины и Буковины взяло собѣ за memento, бо станъ селяньскій взагалѣ въ цѣлôй Австрії упадае пôдъ тягарами, а не знаходить опѣки. Въ инших краяхъ селяннъ нинѣ ще держить ся прадѣдна скиба, але коли дальше потревають нинѣшнѣ обставины, вôнъ пôйде за примѣромъ селянъ галицкихъ и буковиньскихъ, де вже нинѣ изъ спеціяльныхъ ще причинъ стало невыносимо. Deutsches Volksblatt добачуе велике лихо селянъ въ сихъ краяхъ въ тôмъ, що они мусять двигати тягаръ величезной масы жидôвъ, елементу провôрного, котрый не береть до продуктивной роботы, а живе зъ спекуляції коштомъ занедбаного хлопа. А коли сими днями Fremdenblatt заговоривъ [за Neue freie Presse] про емісарѣвъ россійскихъ въ Сокальщинѣ, — то Deutsches Volksblatt взявъ се за покрывку властивых „емісарѣвъ“ — жидôвъ арендарѣвъ и спекулянôвъ. Замѣтна также рѣчь, що Deutsches Volksblatt одинокій зъ вѣденьскихъ дневникôвъ, що мѣжь причины еміґрації справедливо ставить также невдоволенье рускаго люду зъ пануючихъ обставинъ політичныхъ въ Галичинѣ, де рускій нарôдъ не маe рôвноправности зъ польскимъ и въ своихъ народныхъ правахъ покривдженый...

Кн. Бісмаркъ о ситуації.

Політичный тыжденникъ Zukunft, редаґованый въ дусѣ антісеміткôмъ и руссофільскôмъ, помѣстивъ въ послѣднôмъ числѣ розмову, яку мавъ редакторъ его Максиміліанъ Гарденъ (се псевдонімъ журналіста Ватковского) зъ кн. Бісмаркомъ. Въ розмовѣ порушено по-при внутрѣшнѣ вôдносины Нѣмеччины також заграничну політику европейску, именно вôдносины сеи політики до Россіи.

Кн. Бісмаркъ зачавъ розмову короткимъ зазначеньемъ свого становища. „Люде кажуть, що моимъ обовязкомъ выслати до гамбургского сенату публичне письмо, въ котрôмъ бы

Письма зъ Африки.

Фанвіе [въ Дагомею] 10 вересня.

Въ попереднôмъ письмѣ *[умѣщене оно въ 218 нрѣ „Дѣла“]* подавъ я вамъ вѣсти зъ выправы французкои на Дагомеѣ за часъ вôдъ 7 червня до 3 вересня, коли таборъ французскій ставувъ въ мѣсцевости Kesenou въ Порто-Ново.

Кесену — село велике, перетяте рѣкою Oreme, належать до запрязненого зъ Французами порто-невского короля Тофа. Тутъ урядилась французка адміністрація войскова, тутъ и пекарня.

Закимъ gros войска прибуло до Кесеву, була вже мала захватка, тожь умы воякôвъ були занепокоенѣ. Заразъ въ день приходу въ ночи зайшла мала пригода. Рушницѣ Французôвъ були зложенѣ въ пірамиды. Середъ ночи вартовый крикнувъ: „за збрую!“ Цѣлый таборъ зôрвавъ ся зъ дикимъ крикомъ, думаючи, що вже непріятель въ таборѣ, неодинъ въ заколотѣ спотыкаeсь и паде, а гадае, що вже чорный Дагомеець шле ему вôжь въ голову, — нарешѣ, хочь все те сталось дуже скоренько, кождый мавъ свою рушницю, але нѣхто не помысливъ о набоякъ... Непріятеля не було.

Дня 5 вересня выѣхало вôйско малыми човнами, попричѣплюваными до пароходôвъ, противъ рѣки Оремъ. По обохъ бокахъ рѣки густый лѣсъ. Де близько село, пôзнати по управѣ кукурузы и по дымѣ зъ далека. При березѣ що кровъ малѣ човна. Надъ сѣрыми стрѣхами хатъ повѣвають шматки бѣлого полотна. Коли войско плывучи зрôвняе ся зъ селомъ, мурины по обохъ бокахъ витають его дивнымъ крикомъ. Одинъ, що мають накрытe на головѣ, здоймають; другѣ бють ся въ груди; инши танцюють; женки при спазматичныхъ рухахъ тѣла, махають рунами, щобы плысти дальше...

Надъ вечеръ вôйско прибуло до села Фанвіе по правôмъ березѣ рѣки. Начальникъ села утѣкъ. Люде оставшѣ въ селѣ споглядали зъ недовѣрiемъ. На скôлько часъ позволивъ, вôйско вырубало въ высотѣ ста метрôвъ надъ селомъ лѣсъ и уставлено таборъ чотиробôчный. Одбсля вояки пôгнали въ село. Усе, що въ селѣ було: кури, качки, пантарки, свинѣ — опинилось въ таборѣ. Мешканцямъ самымъ не вдѣяно нѣчого злого, — впрочôмъ многѣ поутѣкали, забравши зъ собою „богôвъ“ своихъ. Найбôльша для нихъ шкода — то вырубъ деревъ. Пôдъ сокирою падала пальма, падавъ бананъ зъ недозрѣлымъ овочемъ, вырвано корѣнь маніоки, що жививъ цѣлу родину... Въ селѣ знайдено богато двометровыхъ ручниць паленыхъ каменемъ... Но чи они мали служити проти Французôвъ? На чій бôкъ мавъ той чорный нарôдъ подати ся? Сегодня Французы, а завтра король дагомейскій засылае свое вôйско... и исторія та сама. Мурины, чимъ далѣ, розпôзнають ся въ ситуації и, коли французкѣ вôддѣлы выходять на т. зв. рекогносковання, они самѣ выносять имъ кури и иншу живность...

Въ описахъ Дагомея представлено мешканцевъ якъ людоѣдôвъ. Се неправда. Нарôдъ тутъ ходить, правда, якъ Богъ его сотворивъ, нагій, але и безъ тых „прикрасъ“ — костей въ носѣ и ушах, — якъ то ихъ малюють. На тѣлѣ роблять собѣ знаки для розпôзнання, зъ котрого хто села. Деякѣ лица навѣть досыть гарнѣ. А що-до зручности перевышае сей нарôдъ насъ, Европейцевъ. Стоить вôнъ на низькôй стопѣ нашои цивілізації, але чи вôнъ нещаславшій вôдъ насъ, то питанье.

Природа выпосажила туземця зъ кождого погляду.

Передвѣчный густый лѣсъ перерѣзаный мѣсцями рѣкою и ея дотоками. Вздовжь рѣки веде стежка, а по обохъ бокахъ хаты — близько воды на палях зъ причепленою драбиною, подальше хаты зъ глины. Цѣлымъ способомъ комунікаціи тутъ вода; длятого при кождôмъ селѣ по березѣ видѣѣ многота човнôвъ всякои формы и величины. Ось на човнѣ одинъ мужчина сидить зъ лопатою и гребе; тамъ зновъ мурынъ вертае зъ закупна и кермуе весломъ; онъ дальше плыве бôльша чайка ведена кôлькома друками. Вода плыве тихо, але за те глибока: малѣ ровы, якѣ бы и перескочивъ, глибшѣ въ хлопа. Впадае въ очи, що мешканцѣ тутъ зôрши плаваки и нѣколи не побачишь въ сихъ околицях мурина въ купели. Воды боять ся, она для нихъ „свята“ — треба догадуватись, що „свята“ бôльше задля звѣрины воднои: вужôвъ, рода крокодиля и т. п.

Вымоги мурина тутешного малѣ. Пальмове дерево достатчуе ему всего. Зъ пня его кладе мôцнѣ пôдвалины; галузье дае гнучкѣ крокви; подовгасте листье служить замѣсть соломы; овочь выдае охолоджаючій напитокъ, зерно здоровый кормъ, шкаралупа добра на всякѣ знадобы, наконець и кора дае дуже мôцне лыко. Вода досыть рыбна. Лѣсъ повный птахôвъ и звѣрины, котрѣ мурынъ або ловить сѣтками, або зручно влучае ножемъ. Чого жь ему бôльше треба до прожитку? Зъ пѣсковатои червоной землѣ тутешнѣ мурины выробляють домашну посудину. Неразъ надыблеть човна повнѣ горшкôвъ, подôбныхъ до урнъ, призначеныхъ на продажъ въ иншѣ околицѣ. Выробляють также рôдъ обручокъ зъ мосяжа для прикрасы рукъ. Ходять по-найбôльше нагѣ, лише зъ малымъ поясомъ, або куснемъ синього полотна обвивають тѣло, особливо женки груди. Будова тѣла у нихъ сильна и гармонійна. Привыкши до муринôвъ, полюбишь ихъ навѣть, бо се нарôдъ дуже наивный. Неразъ середъ найбôльшои задумы и смутку скаже хтось изъ нихъ смѣшне слово и всѣ наразъ въ смѣхъ! А що до зручности — годѣ имъ знайти рôвныхъ; треба тôлько полишити дѣло и не мѣшатись.

Кліматъ тутъ досыть сносный. Дощу вôдъ мѣсяця не було, хочь небо закрыте цѣлыми днями. Ночи досыть прiемнѣ, тôльно змерку нема задля наглого переходу свѣтла въ темряву: о 6 ôй вечеромъ нôчь, о 5½ рано день. Спати спокôйно не можна черезъ комарѣ, мухи и мурашки, котрѣ все докучають. Тѣло вôдъ нихъ покрываeсь наче коростою. А що найгôрше, есть тутъ рôдъ блохи, що вдираeсь пôдъ нôгтѣ и загнѣздившись тамъ розмножуeсь на способъ трихіны. Щобы обезпечитись передъ тою явою, кождый жовняръ узброеный въ иглу, котрою выдобувае тото звѣратко.

——

я высказавъ мое сочувство зъ нагоды епідемія. Але таке письмо було бы емѣшнымъ бо я теперь нѣхто иншій якъ un particulier de distinction. Якъ бы я щось такого зробивъ, зразъ закричали бы, що я пхаюсь напередъ, а такъ можуть лишь говорити, що мене треба боятися."

„Теперь вже и мои найблизшій приятелѣ пересвѣдчили ся, що я не хочу вернути до уряду, и длятого интересують ся моимъ сыномъ. Зъ-разу говорено, що вонъ хоче стати амбасадоромъ въ Англіи; я сумнѣваю ся, чи вонъ згодивъ бы ся слухати наставленъ якого небудь урядника про тѣ вѣдносины англійскій, котрій вонъ знае лѣпше анѣжь тѣ паны. Вѣдтакъ говорено, мовь бы вонъ хотѣвъ доконче стати міністромъ. Але вонъ не гонить за посадами и я не знаю, що могло бы его теперь знадити до Берлина. Въ 1890 р. хотѣли его доконче задержати на урядѣ, ба навѣть на мене напирали, щобы я о се старавъ ся. Але я вѣдповѣвъ: Мій сынъ повнолѣтный. Вонъ молодый и длятого о много менше зрезигнованый анѣжь я, а вонъ добре бачить, що теперь можна лишь конкуровати зъ поодинокими міністрами, если передъ тымъ носилось черезъ довгій лѣта ліберію."

Вѣдтакъ перейшовъ кн. Бісмаркъ на внутрѣшній справы Нѣмеччины, именно на вѣдносины польско-нѣмецкій. И такъ про нового архіепископа познаньского, д-ра Стаблевского, котрый въ своѣй вступній промовѣ а вѣдтакъ въ интервіевахъ зъ журналістами зазначивъ примирливе становище Поляковъ, — высказавъ ся кн. Бісмаркъ:

„Сей способъ говорення я знаю; се лишь на початокъ, щобы примирити цѣсаря и правительство. Ледоховскій рѣвножь робивъ се дуже зручно явійсь часъ, але мій наслѣдникъ (канцлеръ Капріві) не повиненъ бувъ якъ разъ мене копіювати въ тымъ, де я похибивъ ся. Вкінци разъ похибити, може кождому лучити ся; я-жь нѣколи такъ, якъ деякій люде, не говоривъ, мовь бы мавъ тайній зносины зъ Господомъ Богомъ, але два разы похибити, се за много и дуже зле. Коли я тогдѣ розвѣдувавъ ся въ Римѣ про Ледоховского, папа Пій IX вѣдписавъ менѣ: „Я даю вамъ дорогоцѣнный камѣнь, а вы шлете его найперше ще до ювілера, щобы его отаксувати!" Ба, а я таки мусѣвъ вѣдтакъ сей дорогоцѣнный камѣнь оправити; вонъ все оставъ такимъ, якимъ бувъ въ Боготѣ, та ажь въ Островѣ дещо притихъ. Особисто не маю нѣчого противъ Стаблевского, хочь вонъ въ „культуркампфѣ" бувъ одным зъ найбѣльше загорѣлыхъ. Але его именованье архіепископомъ було заохотою для польскихъ забагань, а се не добре зъ огляду на неспокойній елементы польскій."

Кн. Бісмаркъ высказавъ пересвѣдченье, що Поляки длятого удають теперь такъ дуже приязныхъ, бо бажають, щобы Нѣмеччина побѣдила Россію а вѣдтакъ реституовала для 7½ міліона Поляковъ „давну Польщу разомъ зъ Русинами и Бѣло-Россами", менше бѣльше въ такихъ границяхъ, якій мала въ XIV тымъ столѣтю при подѣлѣ Россіи, ажь по за Кіевъ, Черниговъ и Смоленьскъ. Свои замѣтки про Поляковъ закончивъ кн. Бісмаркъ словами: „Я хочу жити въ згодѣ зъ всѣми моими сѣвгорожанами, але Нѣмеччина за для свого експонованого становища не може позволити собѣ безкарно на такій люксусъ, щобы станули попри ню славяньскій або римскій правительства, а вкінци мабуть, я гадаю, мы всѣ не хочемо вести вѣйны зъ Россією лишь за-для того, щобы привернути нещастной памяти республику польску. Ба але цѣла справа розходить ся о се. Поляки уважають Познанщину и заходну Прусію за теренъ до вираз, де они можуть заховати свои національній окремѣшности, щобы вѣдтакъ, коли мы, якъ они надѣють ся, побѣдимо Россію, дальше ихъ плекати въ славяньскій державѣ въ антіґерманьскою и антіпротестантскою тенденцією. Длятого то и наша найновѣйша політика супротивъ Поляковъ несе столько крови такожь въ Россіи, бо тамъ шарить ся пересвѣдченье, мовь бы мы спекулювали на революцію Поляковъ въ Россіи."

„А наша політика — говоривъ кн. Бісмаркъ — мовь бы нѣчого не примѣчали. Всѣмъ выдає ся, мовь бы все було якъ найлѣпше. Хибує знання якъ головной рѣчи такъ и детайлѣвъ. Людей, дуже добрыхъ юристовъ, котрыхъ я уважавъ за реперторіа, де бы можна зразъ заглянути, высылаєсь теперь въ свѣтъ яко представителѣвъ германьскои силы и они мають заимпонувати своимъ мѣрнымъ средствами дикимъ народамъ. Иншихъ, зъ огляду на ихъ вѣдносины фамілійній, тримаєсь на силу при купѣ и они не хотять уступити зъ становища, котре ихъ живить. Крѣмъ того есть ще дуже много такихъ, про котрыхъ говоривъ Фрідріхъ Великій: „Дуже забавній при перѣ, але вѣдтакъ выкинути ихъ за дверѣ", але теперь ихъ не выкидають. И зъ тыхъ то кругѣвъ выходить се непорозумѣнье зъ Россією, котрого причины майже такій самій, якій довели до семилѣтнои вѣйны: силетнѣ, мнимій або дѣйстній дотепы Фрідріха о царицѣ Єлисаветѣ и п-и Помпадурѣ.

„Теперь дають обманювати ся мнимымъ супоносмъ. Але въ такихъ ситуаціяхъ треба завсѣгды тямити на сю подѣю. Въ 1848 р. одинъ баталіонъ войска братавъ ся зъ революціонерами на барикадахъ. Всѣ загально чудувались. Наразъ донесли щось командантови, а сей и выдавъ заразъ розказъ: „Но, хлопцѣ, теперь маємо зновъ патроны, тожь зачинаймо!" И дѣйстно, Россія не може думати про якусь активну політику на великій розмѣры скорше, заки не мае грошей и вѣдповѣдного оружя. Але непорозумѣнье есть дѣйстно, хочь якъ разъ можна бы его теперь дуже легко усунути. Для Россіи потрѣбно цѣлкомъ природно помагати собѣ у внутрѣшныхъ клопотахъ залицяньемъ. Мы не даємо ѣй до того нѣякои причины, тожь она й залицяє ся до Италіи, Австріи, до папы, може ажь надто до Румунии, а зъ Францією такъ женихає ся, якъ Донъ Жуанъ зъ красавицею. Агресивна політика въ Европѣ або Азіи цѣлкомъ напевно не вѣдповѣдае намѣрамъ царя, котрый есть спокойнымъ, розважнымъ и любячимъ домашне жытье роднинне; если-жь вонъ добачае зъ нѣмецкои стороны неприязне успособленье и скрѣпленье польщины, то вонъ вкінци тажожь и въ ударѣ може бачити якъ найлѣпшу параду. Туга за посѣданьемъ Царгороду зменшила ся де-що вѣдъ Александромъ II; вонъ боявъ ся ослабленя своеи державы — ще нѣхто не ставъ ситымъ вѣдъ Візантіи — и утрудненя адміністрації, котра и теперь вже майже непроглядна. Для выключно нѣмецкихъ интересовъ повинно бути властиво байдужимъ, чи Россія возьме до кишенѣ одного гарного дня ключь до Дарданелѣвъ, запоручить султанови его серайль и безпечность та вѣдтакъ буде выжидати выповѣдженя вѣйны зъ стороны Европы. Не знаю, чи и Франція выдержить сю пробу, бо она на Всходѣ мае свои амбіції, союзъ зъ Магомеданами не бувъ бы конче такъ и популярнымъ въ Россіи, де релігійній чувства все ще суть найсильнѣйшимъ мотивомъ.

„Моя-жь політика теперь така сама якъ вѣдчасъ вѣйны кримскои. Я бы сказавъ: Дайте менѣ спокій зъ вашими справами, они мене нѣчого не обходять, я не хочу мати нѣчого зъ ними до роботы. Я все за тымъ, не мѣшатися ся, бо зразъ и нашій зачнуть се наслѣдувати. Але у насъ теперь така політика, всюды втыкати свій носъ, а лишь не лишатя ся самымъ для себе. Се нагадуе менѣ служницю, котра выповѣдаючи службу моѣй жѣнцѣ, такъ подала причину: „До всего можу навыкнути, лишь не до самотности."

Розмову закончивъ кн. Бісмаркъ натяками на внутрѣшну ситуацію Нѣмеччины, именно що-до предложеня войскового. „Правительство гадае, що оно добре поступае, если находить вѣдпору. А хтожь его вѣдпирае? Якъ-разъ тій партіи, котрій невдоволений зъ истнуючихъ вѣдносинъ. Консерваисты, хочь запевняють о своѣй независимости до центра, уступлять вѣдъ напоромъ правительства. До выясненя ситуаціи причинять ся на можный случай проекты войскови и податковѣ. Я являюсь въ парляментѣ лишь въ крайнѣй потребѣ. Берлинъ се мѣсто гарнізонове а я мусѣвъ бы пѣсля совѣсти и мого обовязку станути въ опозиціи до правительства. Се фатальна роля для мене и я тавъ того бою ся, якъ давнѣйше, коли купаючись, сказавъ зъ дошки у воду. А жахаюсь вступленя до парляменту передо всѣмъ зъ тои причины: особистости теперѣшныхъ міністровъ дуже тонкій, охоронне забороло, яке они подають, таке прозрачне, що завсѣгды пробивае черезъ него особа монарха. Я бачу на будучность небезпечность для монархіи му въ тымъ, если явійсь володѣтель занадто часто, хочь бы и въ найлѣпшомъ намѣрѣ, показуе ся публично безъ міністеріяльнои одежи. А позаякъ выдаєсь менѣ та небезпечность вже близькою, а я не маю охоты ставати до борбы зъ „штроманами", то и скажу такъ само якъ Шамиссо, коли Французы були въ Нѣмеччинѣ: Für mich hat die Situation kein Schwert."

Вкінци не могъ здержати ся кн. Бісмаркъ вѣдъ притыку для тыхъ газетъ, котрій нападають ся теперь на него. „Праса перемѣнить се все, що я говоривъ про причины, для чого не являюсь въ парляментѣ. Се такъ легко, безъ фальшованя, опускаючи лишь де-що, змѣнати змыслъ якои небудь промовы. Я-жь самъ пробувавъ сего, редагуючи депешу емску (по выповѣдженю Франціею вѣйны), на котрой вже вѣдъ двацять лѣтъ ѣздять соціялъ-демократы. Король прислався менѣ депешу, позволивши оповѣстити ю або въ части або вповнѣ; я жь ю такъ зредагувавъ вычеркуючи поодинокій слова, що Мольтке, котрый бувъ тогдѣ у мене, сказавъ: „Передъ тымъ було се шамадою (сигналъ трубою або бубномъ), теперь же справдешною фанфарою!"

Дописи „Дѣла".

Зъ Коломыѣ.

[Вѣдозва до Русинѣвъ въ справѣ рускои гімназіи коломыйскои.]

Земляне!

Вѣдъ 22 вересня с. р. истнуе въ Коломыи перша класа яко початокъ самостойнои гімназіи зъ рускомъ выкладовымъ языкомъ и за несповна сѣмь лѣтъ будемо мати другу [взглядно третю] руску гімназію въ Галичинѣ. Отже выпадало бы намъ вже нинѣ подумати объ тымъ, якъ бы приладити для нея добрый грунтъ, абы вѣдъ-разу станула она на высотѣ своеи задачѣ, с. в. абы була въ силѣ выховувати нашихъ сынѣвъ на добрыхъ сынѣвъ своего народу, на правдивыхъ мужѣвъ працѣ та науки и хосенныхъ горожанъ краю.

Правда, що не все тутъ вѣдъ насъ залежить. Закладъ выховуючій стоить въ першій лінія на празости характеровъ и здѣбности учителѣвъ та директора, а се не вѣдъ насъ залежить, — однакъ есть еще й иншій не менше важній чинники, котрій вже вѣдъ насъ зависли.

Вышукувати добрыхъ та уталантованыхъ хлопцѣвъ и старати ся, абы ихъ давано до школы, — се зробить кождый патріотъ, передовсѣмъ нашій священники, — але того ще замало. Добре зорґанізована помочь для бѣдныхъ а здѣбныхъ учениковъ, добре заосмотренй кабінеты и бібліотека, — то чинники, безъ котрыхъ закладъ своеи задачѣ не осягне. И тутъ повинній мы силы нашій сполучити, чимъ и народови нашому прислужамо ся и свѣтови покажемо, що знаемо нагу просвѣты и що, хотяй не всѣ мы однои вѣры політичнои, на поли просвѣчуваня нашого народу всьмо однои гадки и всѣмъ намъ те зарѣвно лежать на серцю.

Интеліґенція наша, особливо свѣтска, доперва въ завязку и рекрутуесь по найбѣльшій части зъ народу, а народъ нашъ бѣдный. Для того если кому, то намъ треба великои помочи для бѣдныхъ а здѣбныхъ учениковъ, и то помочи не тѣлько тревалои т. в. бурсы, але й хвилевои, с. в. одноразовыхъ датковъ чи грошевыхъ чи иншихъ въ прикрыхъ часахъ, якъ початокъ курсу, зима и пр. Меценатовъ та богачѣвъ у насъ нема, але жертволюбивость поодинокихъ Русиновъ знана, а зъ малыхъ рѣчей повстають великій. Длятого поспѣшайте, великодушній Земляне, и посылайте хотяй бы й найдрібнѣйшій датки, а ужають ся они добре, если не заразъ, то пѣзнѣйше, а не змарнують ся нѣкгда, и хосенъ для нашои Русиненьки буде великій. [До-теперь, якъ намъ вѣдомо, учинивъ се тѣлько Вл. Володѣ. Левицкій зъ Сганиславова, за що ему честь; скоро тѣлько вычитавъ о рускій гімназіи въ Коломыи, прислався 2 зр. на руки проф. Сального.]

Кабінеты и бібліотеки заосмотрювати належать, що правда, до правительства, одначежь хто близше стоявъ колись до школы, тому и вѣдомо, якъ малій сумы на то призначаєсь и якъ выглядають тій такъ необходній для кождого закладу части, особливо при ново-повстаючихъ школахъ. А прецѣнь могли-бы и мы тутъ дуже богато зробити черезъ сѣмь лѣтъ! Кѣлько то людей у насъ на селѣ, котрій близше стыкаються зъ природою. Если бы они чи то звѣрятко яке, чи пташку або и иншое, що имъ до рукъ допадесь и що звычайно або цѣлкомъ або майже цѣлкомъ марнуе ся, дали чи выпхати, чи приладити до переховку [що за невеликій грошѣ можна у Львовѣ на університетѣ зробити], и прислали зъ призначеньемъ для рускои гімназіи чи то на руки теперѣшнои дирекціи гімназіи, чи „Шкѣльнои помочи въ Коломыи", чи проф. Сального, тобы все старанно переховалось и черезъ той часъ призбиралось бы чимало, зъ чого бы корыстали и учились дѣти и народовцѣвъ и радикалѣвъ и твердыхъ! [Альфабетичный порядокъ.]

Посылки такій и дары не можуть на разѣ — якъ довго нема особлои дирекціи — нѣякихъ за собою потягати выдатковъ, бо на те фондовъ нема.

[Иншій рускій часописи, прихильній згаданой справѣ, просить ся о ласкаве повторенье сеи допису.]

Долба 20 вересня.

Планъ кампаніи змѣнено. Замѣсть ити въ глубъ Дагомеи на пѣвнѣчно-захѣдъ, войско французке посуваесь рѣкою на пѣвнѣчь, щобы потому впасти на столицю Абомей. Корысть мала бути тая, що войско буде скорше порушатись. Тымчасомъ такъ не есть: сидить ся на одномъ мѣсци 5—8 днѣвъ. Французкій газеты писали, що вѣйна мала скѣнчитись уже 2-го вересня, мѣжь тымъ речинець уже минувъ, а до кѣнця ще далеко. Теперь тутъ зимова пора, але що буде по двохъ мѣсяцяхъ, коли то сонце палить, воды стане менче, а може ще й пропасниця, вѣспа и всякій хоробы ще невнинѣ зачнуть шырити ся? Дотеперь воякамъ живность достатчусь правильно. Щодня хлѣбъ, мясо, вино и горѣвка, решта все ринѣ. Каву пьють воякы при кождѣй нагодѣ. Всего доволѣ, а на выпадокъ кождый жовнѣръ мае при собѣ живности на три днѣ.

Войско — якъ сказано — посуваесь дуже помалу. Рѣка Люемъ [Орем?] мае на лѣвѣмъ боцѣ малу дотоку Долба зъ селомъ того жь имена. Вѣйско ставуло въ тымъ селѣ. Рѣка становить властиву границю межи Дагомеемъ а праѣмъ нево портовымъ. До 17-го вересня малій вѣддѣлы выходили на рекогносцированье теревы. Кѣльна разѣвъ взято пару муринѣвъ и вѣддано пѣдъ судъ военный. Дня 17-го вересня вырушивъ о 6 ѣй годинѣ рано одинъ баталіонъ зъ Долбы и переправивъ ся на другій бѣкъ рѣки, бо було чути, що непріятель недалеко. Густымъ лѣсомъ вела вузка стежка, жовнѣръ ишовъ одинъ за другимъ. Мурины, що несли тягары войскови, вѣдъ часу до часу обтинали галузя, щобы можна посуватись дальше. По часѣ заступила дорогу мочаря; треба було робити помостъ. Потымъ мале озеро; треба було переплысти на малыхъ човнахъ. Опѣсля зайшло вѣйско въ густу трошу и зникло въ нѣй безъ знаку. Не дай Боже тогдѣ Дагомейцѣвъ! Наконець, вылабудавши ся зъ трощѣ, вѣйско увѣйшло въ село — цѣлкомъ опущене, безъ людей, безъ живности, въ хатахъ голій стѣны. За селомъ шматъ землѣ управленои кукурузою, хочь хабуза бѣльше якъ кукурузы. Тутъ и тамъ виднѣють ся пеньки спаленого недавно дерева. По серединѣ поля стоить мала будка повна шульонъ. Нѣхто не тыкае, хиба яній мурынъ набере въ торбу, щобы потому спечи, — и воякъ бы взявъ на кулешу, та годѣ: 120 набоѣвъ тяжить на шѣ... Дальше попали ся ще два села, такъ само пустѣ... И отъ уже 2-га година въ полудня. Треба вертатись тою самою дорогою назадъ до Долбы. Баталіонъ прибувъ на мѣсце уже въ ночи, о 7 ѣй годинѣ.

„Не выкликай вовка зъ лѣса" — каже наша приповѣдка. Дано наказъ, щобы часть вѣйска выбрала ся 19 го вересня рано въ глубъ краю. Воякы смѣялись: „До Абомея зайдемъ зъ заржавѣлымъ оружіемъ!"

Въ Долбѣ таборъ стоить въ четверокутникъ якихъ сто метровъ вѣдъ рѣки; на пѣвнѣчь, на полудне и на всходъ лѣсъ, а на заходѣ выдолина зъ рѣкою. Въ таборѣ звычай трубити Діянну и розбудну а потымъ трубы, бубны и сопѣлки выграють усякихъ маршовъ. И 19-го рано засвистано о 5-ѣй годинѣ на кухарѣвъ, а въ пѣвъ годины опѣсля затрублено и забубнено на знакъ вставати. Цѣла пѣвнѣчна сторона табору почала готовитись до вѣдходу. Кухарѣ тѣлько що почали вливати воякѣвъ до навы... Наразъ дався чути выстрѣлъ одинъ, а за нимъ пуканину. Найбѣльшій напоръ непріятеля вѣдъ всходу. Тамъ Дагомейцѣ мовь мурашни малою стежною лѣсовою насуваютъ ся на таборъ. Наоколо клекотъ, шумъ, мовь у вулію, безпастанный блыскъ и свистъ куль. Непріятеля, що розставивъ ся за густымъ деревомъ, цѣлкомъ обгорнувъ дымъ. Французы стрѣляють въ него на слѣпо. Що хвиля чути командо: Feu de salve! [пальба зборна] Сонце ледви выйшло зъ-за лѣса, бье французскому вѣйску въ очи. По двохъ бокахъ табору вѣдзываютъ ся малій французкій каноны. Вѣдъ рѣки пароходы вѣдъ себе шлють набоѣ въ непріятеля, коли той змѣняе атакъ въ иншу сторону. Борба тревае до 9 ои годины зъ рана. Наразъ стае тихо. Непріятеля очевидячки було богато, то Французы не мали въ плянѣ пускатись за ними въ погоню.

По якѣмсь часѣ выйшли зъ табору до лѣса. Очемъ представивъ ся страшный видъ. Край лѣса бувъ застеленый трупами дуже пошматоваными. Якъ показало ся, Дагомейцѣ навѣть лѣзли на верхи деревъ и зъ-вѣдтамъ стрѣляли. Убитыхъ полишили по-надъ 200. Трупы постягано въ купы и спалено. [Можете собѣ представыти той запахъ...]

Французы мали такій страты: убитыхъ — 1 поручникъ [забитый у власномъ ложку] и три воякы, а раненыхъ 12, мѣжь тыми и комендантъ майоръ, що першій пѣйшовъ у огонь.

Першій язикъ, якій достався ся въ руки Французамъ, кинувъ ся на колѣна и моливъ о помилуваньe. Командантъ, трохи раненый, казавъ его выпытати и ось-що показало ся: Король дагомейскій выславъ 4.000 людей розбити сей таборъ и зграбувати всѣ живности, якій тѣлько що прибули. [Отже о тымъ добре бувъ повѣдомленый] Если-жь вернуть ся безъ нѣчого, то вонъ скаже имъ постинати головы. Сего язика помилувано и вѣдослано до шпиталя. Чотири иншій, котрыхъ зловлено, були розстрѣляній.

Оружье, яке знайдено у Дагомейцѣвъ, не було зле: н. пр. „менчестеръ", переробленый „венцель" австрійскій, бельгійскій карабінъ новои системы, репетіярѣвъ не було. Французке-жь вѣйско мае знаменитій карабіны; треба було видѣти, якъ куля, пробивши пальму серединою цѣлевои грубости, убивала позаду Дагомейця.

Воякъ-Дагомеець ходить наго, якъ и всѣ мурины, тѣлько мае малу запаску зъ чересомъ, украшеным мушлями, де находять ся малій коробки зъ набоями. Носить таножь малу торбинку зъ рыжомъ або зъ зерномъ кукурузы, и ще малу коробку зъ попеломъ своихъ родичѣвъ, що мае его берегти передъ смертію вѣдъ непріятеля. Старшина ихъ — то фетіши. Тій носять полотняній чепцѣ зъ червоными рубцями и нагайки зъ великими хвостами. Сигналы у Дагомейцѣвъ дають ся дзвѣночками. Ручницѣ — якъ сказано — мають не злій, але не вмѣють стрѣляти: беруть цѣль за высоко. Вѣдваги и завзятя вѣдмовити имъ годѣ. Вѣдтягнувши вѣдъ нашого табору, они мимо великихъ своихъ стратъ, напали на другій таборъ французкій, але що той бувъ уже упереджены, то тамъ пѣйшло имъ ще гѣрше. Впрочѣмъ чого боятись имъ смерти? — чи умерти вѣдъ кулѣ французкои, чи вѣдъ меча свого короля, чей-же на одно выходить...

Въ наслѣдокъ неудачѣ нападу арміи дагомейскои на французкій таборы мешканцѣ селъ, що були поутѣкали, зібрали ся и приплыли човнами до Французѣвъ, щобы пѣддатись. А мѣжь тымъ король Дагомея не переставъ заповѣдати битвы. И передъ битвою зъ 19 го вересня заповѣвъ бувъ письмомъ до коменданта Французѣвъ, що „если Французы до трехъ днѣвъ не заберуть ся добровѣльно зъ его краю, вонъ ихъ выжене.." И справдѣ четвертого дня прийшло до борбы. Теперь король зновъ заповѣвъ, що выпле 14.000 Дагомейцѣвъ. „Войска на Французѣвъ — каже — у мене ласка божа..."

В. Ш—скій.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Загальнй зборы Рускои Бурсы въ Стрыю вôдбули ся 29 н. ст. вересня при досыть слабôй участи членôвъ.

Зборы вôдкрывъ голова товариства проф. Дубравскій довшою промовою, въ котрôй подавъ справозданье зъ дôяльности выдôлу за послôдный рôкъ адміністративный. По принятю справозданя того, якь и справоздання касового за рôкъ 1891 до вôдомости, загальнй зборы, на внесенье уступаючого выдôлу, одноголосно порôшили продати реальность власности товариства пани Е. В. зъ Бережанъ за цôну 11 000 зр. и выбрали въ тôй справô пп. проф. Дубравского и Ив. Вахнянина своими повномочниками, надаючи имъ право и силу въ имена товариства пôдписати контрактъ купна и продажи.

На внесенье о. А. Каленюка зъ Довголуки порôшено, щобы ново выбраный выдôлъ, одержавши цôну продажи, приступивъ въ найкоротшôмъ часô до закупна або побудованя муроваиого просторого дому пôдъ кôрастаыми условями и въ сей спозôбъ зъ хôсномь улокувавъ свôй коренный фондъ.

О. Юл. Федусевичь зô Стрыя поставивъ внесенье: чи бы не належало обдумати основну змôну дотеперôшныхъ статутôвъ Бурсы въ тôмъ напрямô, щобы товариство се приняло характеръ товариства постôйнои помочи науковои въ ширшимъ, нêжь доси, кругомъ дôлання. — Зборы приняли одноголосно се внесенье и поручили Выдôлови, щобы вôнъ щаро занявъ ся сею справою и змôненый статутъ предложивъ надзвычайнымъ загальнымъ зборамъ, котрй мае склыкати въ вôдповôднôмъ часô.

До Выдôлу на слôдуючій рôкъ выбрано: головою Вл. професора Дубравского, а на выдôловыхъ: пп. о. А. Калевюка зъ Довголуки, о. Ил. Поповича зô Стрыя, директора каси задаткови Ив. Мêрчука, директора Громницкого, катихита школъ народныхъ въ Стрыю, адвоката д-ра Евг. Олесницкого, професорôвъ гімназіи Юл. Костецкого и Ив. Вахнянина. — До комісіи контрольнои, щô мае провêрити рахунки товариства, выбрано пп. Костецкого, о. Громницкого и о. Каленюка.

На засôданю зъ 4 жовтня новый выдôлъ товариства уконституувавъ ся, выбравши о. А Калевюка заступникомъ головы, проф. Федусевича скарбникомъ, Ив. Вахнянина секретаремъ а Юл. Костецкого бібліотекаремъ учебникôвъ бурсовыхъ. На тôмъ засôданю выдôлъ удôливъ додатково 12-ту зъ черги запомогу стіпендійну 25 зр. рôчно Ив. Воробцеви, ученикови IV гімназ. клясы. До комісіи, що мае занятись выготовленьемъ нового статута выбравъ выдôлъ пп. д-ра Олесницкого, Костецкого и Вахнянина.

НОВИНКИ.

— **Листы удôловй на 100 зр. в. а. для членôвъ-основательôвъ товариства взаимныхъ обезпечень „Дністеръ“** почне — якъ довôдуемось — выдавати дирекція згаданого товариства въ протягу слôдуючого мêсяця вразъ зъ дотычными купонами.

— **Загальнй зборы „Народнои Торговлй“ у Львовê** вôдбудуть ся завтра 1 н. ст. падолиста о годинê 4-ôй зъ полудня въ великôй сали „Народного Дому“. Участники зборôвъ мають, якъ звêстно, мати при собê книжочки удôловй.

— **Выдôлъ товариства „Руска Бібліотека въ Теребовли“** складае симъ прилюдну подяку Вп. п. Як. Вакулиньскому за даръ около 40 книжокъ, зъ котрыхъ декотрй вельми цênнй, якъ Руска исторична бібліотека Барвêньского, а заразомъ ставляе сей учинокъ яко примêръ для другихъ парiотôвъ. — Рôвножь дякуе хв. товариству им. Шевченка за зниженье половины цêны выдань его для нашого товариства. Вôдъ выдôлу товариства „Руска Бібліотека въ Теребовли“.

— **Духовеньство кулиновского деканата,** зôбране дня 8 н. ст. жовтня на соборчику деканальнôмъ въ Сулимовê, ухвалило переписувати ся зъ усêми властями лише по руски.

— **Испиты кляузуровй и устнй** въ краковскôй комісіи испытовôй для кандедатôвъ на учителêвъ въ гімназіяхъ и школахъ реальныхъ розночуть ся дня 24 н. ст. падолиста.

— **Холера.** Въ Краковê не було вже вôдъ 10 днêвъ нêякого занедужаня на холеру. Доси занедужало тамъ 46 особъ, умерло 24, выздоровêло 17 и остало ще въ лêченю 5 особъ. Въ повêтê краковскôмъ не було такожь нêякого пôдозрêного случаю занедужаня. — Въ Подгуржу и Пêскахъ великихъ станъ пошести не змênивъ ся т. є. нêхто не занедужавъ и не померъ. — Натомêсть появила ся холера въ Добчицяхъ, мêсточку повêта великого. До вчера занедужало тамъ 4 особы, зъ котрыхъ двê померло. — У Вêдни умерло доси двохъ людей на холеру, новыхъ занедужань не було.— Въ Будапештê сила пошести не змênилась. Вчера занедужало тамъ 19 особъ, померло 4. — Въ Россіи пôсля урядовыхъ справоздань слабне холера у всêхъ мêстахъ зъ выимкою Кіева и губерній курскои, бесарабскои, оренбургскои и симбірскои. — Въ Гамбурзê не було дня 30 н. ст. жовтня анê одного случаю смерти на холеру.

— **Въ Скалатщинê** — якъ пишуть зъ-вôдтамъ — сей рôкъ показавъ ся дуже некористнымъ для хлêборобôвъ. Бараболê, головна живность селянина, выдали сего року о 50% менше, нêжь пересêчно въ лêтахъ попередныхъ. За для горячои температуры дуже розмножили ся шкôдники озимины [особливо Agrotis segetum, Edraupe, Wintersaateule] и повыêдали збôже такъ, що здалека видко чорнй плêшê по чверть, пôвъ морга, а неразъ и бôльше. [Міністерство повинно бы подати способъ, якъ того шкôдника нищити.] Декуды нищить озимину такожь дуже сильна ржа. До того за для сегорôчнои спеки и паша не дописала, то селяне будуть мусêли въ зимê збувати худобу за безцênъ. Взагалê въ Скалатщинê можна надêяти ся пôдъ весну голоду...

— **Мазурскій посолъ Станиславъ Поточекъ** здававъ передъ выборцями дня 25 с. м. въ Новôмъ Санчи справу зъ своеи посольскои дêяльности. На зборахъ явило ся 250 селянъ. Зборамъ проводивъ маршалокъ повêтовый. По справозданю промавляли многй селяне и выказували свои потребы. Вкôнци зборы заявили повне довêріе посламъ-селянамъ въ соймê. — Мы подамо завтра ширше справозданье зъ сихъ зборôвъ, бо и посолъ и выборцê порушили тамъ богато справъ такожь и для Русинôвъ цêкавыхъ.

— **Рêдкій прикладъ жертволюбивости обывательскои для громадъ.** Графъ Здиславъ Лянцкороньскій зъ Тартакова вôдступивъ зъ днемъ 1 сêчня 1893. всê великй коршмы въ своихъ селахъ Копытовê, Горбковê, Ксаверôвцê и Лучицяхъ вразъ зъ плянами и огородами на власность громадъ за маленьку доплату. Хорошй будынки громады обернуть на свои школы або громадскй канцелярiи и читальнê. Чи той рêдкій прикладъ жертволюбивости заохотить и другихъ панôвъ обывателêвъ до подôбного дêла, щобы на мêсци коршемъ зацвили школы и читальнê?!

— **Зъ Перемышлянщины** пишутъ що въ тамошнôй околици появила ся така хмара мышей, що й найстаршй люде не тямлять чогось такого. Величезнй шкоды поробили они въ озиминахъ и конюшинê. Конемъ не можна скоро êхати полемъ, бо кôнь западае. Конюшина такъ знищена, що на рôкъ не збере ся ей нêчого. Крôмъ мышей нищать ще пшеняцю якись хробачки, пôдъêдаючи корêнье, такъ що цêлй загоны повысихали. Якъ далеко ся язва розширила ся въ краю, поки що не знати.

— **Якима Величка,** листоноса, противъ котрого — якъ мы доносили — вôдбувала ся въ суботу розправа карна передъ львôвскимъ судомъ присяжныхъ, засуджено за спроневêрство на рôкъ тяжкои вязницê.

— **Нещасна пригода** лучила ся вчера вечеромъ на стаціи зелêзничôй въ Букачôвцяхъ. Въ хвили коли поêздъ поспêшный въêзджавъ на стацію, кондукторъ Семиновскій, стоячи на ступêни ваґона ударивъ собою о рамцу до накладаня дерева и упавъ пôдъ кола ваґона, котрй вôдорвали ему обê ноги. Нещастному удôливъ першои помочи лêкаръ въ Букачôвцяхъ.

— **Въ чорновецкôмъ университетê** було 1891/92 р. 301 слухателêвъ, а то: 62 богословôвъ, 198 правникôвъ, 14 фільософôвъ и 27 фармацевтôвъ. По народности було 41 Русинôвъ, 128 Нêмцêвъ, 25 Полякôвъ, 95 Волохôвъ, прочй иншихъ народностей. Выклады зачали ся въ сêмъ пôвроцê дня 8 жовтня. Професоръ д-ръ Смаль-Стоцкій читае сего пôвроку: 1) Руска граматика, словотвореньe III-та часть и 2) Исторія рускои літературы XIII—XVI вêку. Професоръ д-ръ Калужняцкій читае: 1) Славяньске словотвореньe, 2) Про нову ческу літературу и 3) Про языковй особенности старшихъ славяньскихъ рукописей.

— **Фальшивй 50-гульденовй банкноты** появили ся въ послôдныхъ часахъ въ обêзê. Доси сконстатовано двоякй фальсифікаты. Одинй можна пôзнати по грубшôмъ паперê, недокладномъ тêньованю поодинокихъ фіґуръ, похибкахъ въ угорскôмъ написê и яснêйшôй червоной красцê. Другй дуже легко розпôзнати, бо не лише папêръ есть иншій але и цêлый рисунокъ нескладный и грубый.

— **Въ справê непорядковъ въ громадê Бутины** въ повêтê жовковскôмъ, пôднесеныхъ посломъ д-ромъ Королемъ въ соймê, за що ему громадяне высказали публично подяку въ нашôй часописи, дôстае Kurjer Lwowski таку вêсть: „Ажь дня 26 н. ст. жовтня по двохъ лêтахъ, переслухувавъ староста Ляникевичь 15 селянъ зъ села Бутинъ въ справê протесту противъ выбору урядуючои тамъ рады громадскои. Панъ староста не доходивъ справы въ громадê и не переслухувавъ селянъ кождого зъ осôбна, щобы тымъ способомъ провêрити закиды роблень въ протестê, але переслухувавъ интересантôвъ партіями. И такъ переслухувавъ насамперед войта Миколу Музику, его заступника и писаря Михайла Салика, засудженого другій разъ за обманьство на мêсяць арешту, вôд такъ прочихъ поплечниковъ вôйта т. є. трехъ своякôвъ, двохъ злодêвъ, одного крикуна и чотирохъ дêдусêвъ, а наконець и то вже спôльно зъ попередными чотирохъ зъ тыхъ селянъ, що пôдписали протестъ. Розумêе ся, що поплечники вôйта и нездарнои рады громадскои закинули ложь протестови. Тожь заходить небезпечность, що въ Бутинахъ нêчого не змênить ся. До вêдомости староства подаемо однако, що на жданье того вôйта ухвалила и выплатила рада громадска поплечникамъ грошê на дорогу и „форшпаны“. А тй пôдводы бравъ вôйтъ насильно, заграбивши мêжь иншими зъ-пôдъ недужои жêнки подушку и грозячи Грицеви Грабареви, що прикаже его звязати“.

— **Трупа незвêстного чоловêка,** имовêрно жида, одêтого по „нêмецки“, найдено дня 26 н. ст. жовтня пôдъ селомъ Сидоровомъ, въ густынськôмъ повêтê, въ лêсномъ ровê. Лице покровавлене и поломанй руки доказують, що небôщака убито. При трупê найдено укритыхъ пôдъ сорочкою кôлканацять зр. Заряджено судове слêдство.

— **Испытъ кваліфікаційный** на учителêвъ школъ народныхъ зложили передъ перемыскою комісією испитовою: Вас. Волянській (зъ вôдзн.), Стан. Якубовскій, Андр. Крупскій, Кар. Микосъ, Амвр. Конобльохъ, Агн. Грунговичôвна (зъ вôдзн.), Гл. Герцôвна (зъ вôдзн.), Людв. Екертôвна, Винк. Козловска (зъ вôдзн.), Теоф. Рожаньска (зъ вôдзнач.), Тек. Екертôвна, Соф. Струминьска (зъ вôдзн.), Іос. Оржеховска (зъ вôдзн.), Сура Шпандорфôвна (зъ вôдзн.), Мар. Сьвораньска (зъ вôдзнач.) и Юл. Маєрôвна (зъ вôдзн.).

— **Справа сполученя двôрскихъ обшарôвъ зъ громадами.** Якъ звêстно, поставивъ бувъ пос. Поточекъ на передпослôднôй сесіи соймовôй внесенье, щобы сполучено двôрскій обшары зъ громадами. Внесенье се передавъ соймъ выдôлови краевому для розслôду и выготовленя проекту реформы громадского закона въ тôмъ напрямê. Отже выдôлъ краевый рêшивъ предложити цêлу справу спеціяльнôй анкетê, до котрои вôзвано: членôвъ выдôлу краевого Верещиньского, Романовича и Савчака, дальше проф. д-ра Пилята, совêтниковъ выдôлу краевого Михальчевского и Недêльского и секретаря выдôлу краевого Пирожиньского. Анкета збере ся дня 3 н. ст. падолиста.

— **О квестіи прилученя Буковины до Галичины** заговорила сими днями чернôвецка Gazeta Polska въ вôдповêдь на пôдозрêваня Румунôвъ, що Поляки, скрêпляючись на Буковинê, змагаютъ до прилученя того краю до Галичины. Отже Gazeta Polska представляе рêчь такъ, що Поляки не мали бы въ тôмъ свого интересу. До теперêшныхъ краевыхъ языкôвъ въ Галичинê польского и рускаго, прибули бы ще румуньскій и нêмецкій. Нêмеччина знôвъ пôднесла бы голову и вилывала бы особливо на жидôвъ. Въ соймê и въ радê державнôй були бы елементы: польскій, рускій, румуньскій и централістично-нêмецкій, а вже нинê рускій и польскій не можуть дêлати спôльно. Кромê того рускій елементъ въ Галичинê зрôсъ бы черезъ прирôстъ 300.000 Русинôвъ буковиньскихъ, и то православныхъ, черезъ що православiе могло бы бôльше шириться, а властямъ годê бы було противъ того выступати такъ, якъ нинê. А що-жь за те все — пытае Gazeta Polska — дôстали бы Поляки? Скажуть: могли бы ширитись на Буковинê. Але жь то можуть робити и нинê, — вôдповêдае Gazeta. Вся арґументація ей выглядае на щиру, тожь можна надêяти ся. що вже покине на будуще называти Буковину „kresami Polski“ и залишить вызывати тымъ автохтонôвъ того краю. Кобы то Поляки взагалê порозумнêйшали и не называли не-польскихъ земель Польщею, то певно и зъ своею народно політичною справою далеко скорше прийшли бы до кôнця...

— **Мыны галицкій** спроваджують теперь збôже угорске, котре, мимо коштôвъ перевозу, выдержуе конкуренцію зъ збôжемъ галицкимъ. Отъ и нова „благодать“ для нашихъ хлêборобôвъ!

— **Лёсы 50-крайцаровои льотерiи** артистично-музичноi выставы у Вêдни можна дôстати въ нашôй адміністрації за присланьемъ цêны 5 кр. житости на оплату почтову.

Надôслане.

Gestreifte und karrirte Seidenstoffe,
Louisine, Foulards, Surah, Taffetas, Merveilleux etc.
v. 45 kr. bis fl. 3·85 per Meter versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei die Seiden-Fabrik **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief., **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 10

Вêсти зъ Аеп. Львôвскои.

Презенту одержали оо.: Мих. Ганкевичь зъ Глêбова на парохію св. ап. Петра и Павла у Львовê и Озуфр. Криницкій зъ Дубровицê на парохію Голынь.

На конкурсъ зъ речинцемъ до 3 н. ст. сêчня 1893 розписанй парохіи 1) Полоничê, дек. унêвского и 2) Золотники, дек. теребовельского.

Завъдательства одержали оо.: Ейнф. Роздôльскій въ Молотовê, Ом. Брояковскій въ Смольнôмъ и Вас. Кузьмичь зъ Добровôдъ въ Надятичахъ.

Сотрудництво одержали оо.: Людвикъ Пôдгородецкій въ Щирци, Ник. Малый въ Ясеновê и Як. Сыроêдôвъ въ Доброводахъ зъ правомъ управляти парохіею.

До канонічнои институціи на парохію Мальчичê вôзваный о. Андр. Обрêзковъ.

Въ пропозицію принятй оо.: на Лецôвку: Юл. Галькевичь, Теод. Мурдзакъ и Теод. Богачевскій; на Липôвцê: Фавст. Гавришо и Ив. Ульванскій; на Бережницю: Юл. Галькевичь, Клим. Роснецкій, Ив. Тимцюракъ; на Явче: Теод. Ковальскій; на Корчинъ: Игн. Юхновичь и Ом. Брояковскій; на Розгадôвъ: Теод. Мурдзакъ, Григ. Купчаньскій и Алекс. Левицкій, на Зарудье: Ив. Кульчицкій, Ант. Сосенко, Іос. Фолисъ; на Демянôвъ: а) въ тернê: 1) д-ръ Ив. Гробельскій, 2) Вас. Курдидикъ, 3) Мих. Студиньскій, б) въ списê: Кир. Левицкій и Лавр. Діяковскій; на Поручинъ: Ник. Любêнецкій и Мих. Мосора.

Зрезигнувавъ зъ одержанои презенты на парохію Золотники о. Лука Яримовичь, парохъ въ Новосêлкахъ-Кутъ.

Введенй оо.: Мих. Щуровскій яко завêдатель Повêтна, Леонидъ Молчковскій яко завêдатель Вовкова, Ив. Гарматій въ сотрудництво въ Прошовê и Фил. Тарнавскій въ сотрудництво въ Ратищи.

Увольненй оо.: Леон. Молчковскій вôдъ сотрудництва въ Повêтнê, Ант. Захаріясевичь вôдъ сотрудництва въ Сасовê, Фил. Тарнавскій вôдъ сотрудництва въ Ясеновê.

Митрополичій ординаріятъ удôливъ о. др. Тит. Мышковскому свêдоцтво кваліфікаційне на катихита середныхъ школъ.

Правительство системізувало експоноване сотрудництво въ Гнилицяхъ малыхъ ad Гнилицê великй зъ платнею 400 зр. рôчно для експонованого сотрудника.

Консисторія вставила ся до намêстництва о згоду до канонічнои институціи о. Озуфр. Криницкого на Голынь и Мих. Ганкевича на парохію св. ап. Петра и Павла у Львовê.

Наука штука и література.

— **Товариство „Руска Бесêда у Львовê“** выдало своимъ коштомъ книжочкою нову драму Марка Кропивницкого „Титарêвна“ въ 5 дêяхъ и 6 вôдмênахъ. [Сюжетъ позиченый у Тараса Шевченка] Ся драма була недавно друкована въ „Зорê“. Книжочка, выдана заходомъ редактора „Зорê“ Василя Лукича, обôймае 63 стороны малои 8-ки, мêстить портретъ Марка Кропивницкого, а коштуе 20 кр.

— **Посолъ Іванъ Тимиській** зъ Черновець выдавъ брошурою бесêду свою въ соймê п. заг.: Rede des Abgeordneten Johann Tyminski, gehalten in der öffentlichen Landtagssitzung am 17 September 1892 zur Begründung seines Antrages wegen der Einrichtung einer Ackerbauschule mit ruthenischer Unterrichtssprache im Marktorte Zastawna. Брошура обôймае 23 сторôнъ малои 8 ки.

— **„Дзвôнка“** ч. 20 мêстить зъ провы конець оповêдання „Пышна рожа“; — образокъ „Нема въ свêтê, якъ своя краина;“ — продовженье статьê „Пригоды ловецкй въ полудневôй Африцê“ за Майне-Рейдомъ — Шумила. Зъ поезій помêщено въ тôмъ числê: „Велика сêмя“ зъ народныхъ устъ; — казку Трохима Зêньковского „Мышачй пригоды зъ котомъ“; — байку тогожь автора „Чабанъ та вôвця“ и байку Вас. Чайченка „Свиня та левица“. Зъ илюстрацій помêщена родина львôвъ.

— **Правды** выпускъ за жовтень выйшовъ вже и мêстить: Докôнченье повêсти М. Коцюбиньского „На вêру“; — конець статьê п. з. „Лêтопись про земскихъ начальниковъ въ Россіи“; — продовженье трагедiи Осипа Барвêньского „Павло Полуботокъ“; — статейку Х. Кримского п. з. „Зъ вêршêвъ Хейяма“; — дописы зъ Украины и зъ краины Словêнцêвъ; — поезiи М. Школиченка „Одинока могила“ (зъ серпскихъ поопêвôвъ) и „Ворогамъ“; — „Многая лêта“, образокъ зъ жатя рускихъ буршêвъ Лаврôна; — продовженье статьê д-ра Е. А. Шефлього „Без выгляднôсть соціяльнои демократіи“; — розвêдка С. Ю. „Сучасный Украинець у весêльныхъ звычаяхъ и пêсняхъ“; — початокъ статьê „Зъ сеймôвъ галицкого и буковиньского“ та початокъ перегляду часописей п. з. „Середъ ґазетъ и журналôвъ“.

Телеграмы „Дêла“.

Вêдень 31 жовтня. По вôдъêздê цêсаревои на островъ Корфу мае выêхати цêсарь на довшій побутъ до Будапешту.

Ліберецъ 31 жовтня. Комісарь правительственный гр. Куденêове вôзвавъ чотирохъ членôвъ давнои рады громадскои до утвореня кураторіи для заряду майна громадского.

Берлинъ 31 жовтня. Слêдство ведене противъ Köln. Ztg. за опубликованье войскових предложень не выказало нêчого.

Софія 31 жовтня. Князь Фердинандъ выêхавъ зъ матерію до Пловдиву на замкненье выставы.

Парижь 31 жовтня. Деякй послы выêхали до Кармо. Префектъ зарядивъ зачати роботы въ копальняхъ зъ тыми робôтниками, котрй не хотять довше страйкувати.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Пант. Кр—о у Льв. О тôмъ, щобы „Просвêта“ мала перекладати яку книжку о спôлкахъ Райфайзена не було бесêды; на однôмъ зъ остатныхъ засôдань ишло о перекладъ друкôвъ-формулярêвъ. О обêцяне просимо.

Надôслане.

Д-ръ Галюсиньскій
помимо резиґнаціи зъ посады примарія шпитального въ Пôдгайцяхъ,
остае и дальше въ Пôдгайцяхъ яко лêкарь вôльнопрактикуючій. 4450 1—3

Д-ръ Теофіль Кормошь
отворивъ
канцелярію адвокатску
ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ
въ домê п. Дереньовского. — Побереже Францъ Іосифа. 4446 3—15

Рухъ поêздôвъ зелêзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспêшный	пот. поспêшный	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. мêшаный
Зъ Кракова	6 01	2 05	9 01	6 46	9 33	—
„ Мушины-Криницê via Тарнôвъ	—	—	9 01	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	2 57	9 40	7 21	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	2 45	9 17	6 55	—	—
„ Сучавы	10 09	—	7 56	1 42	7 06	—
„ Кімполюнга	10 09	—	7 56	—	—	—
„ Радôвцêвъ	10 09	—	7 56	—	7 06	—
„ Глибоки	10 09	—	—	—	7 06	—
„ Новоселицê	—	—	7 56	—	7 06	—
„ Слободы рунґурскои	10 09	—	—	1 42	7 06	—
„ Гусятина via Галичь	10 09	—	—	1 42	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	9 16	2 35	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	9 16	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	1 41	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	9 16	—	1 41	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	4 48
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	8 32

Вôдходять зô Львова.	пот. поспêшный	пот. поспêшный	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. мêшаный
До Кракова	10 41	3 07	5 26	11 01	7 56	—
„ Мушины-Криницê via Тарнôвъ	—	—	—	—	7 56	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	2 58	—	9 41	10 26	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	3 10	—	10 02	10 52	—	—
„ Сучавы	6 36	—	9 56	3 22	10 56	—
„ Гусятина via Галичь	6 36	—	—	3 22	—	—
„ Слободы рунґурскои	6 36	—	9 56	3 22	10 56	—
„ Новоселицê	6 36	—	9 56	—	10 56	—
„ Глибоки	6 36	—	9 56	—	—	—
„ Радôвцêвъ	6 36	—	9 56	—	10 56	—
„ Кімполюнга	6 36	—	—	3 22	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	6 16	10 21	7 41	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	10 21	7 41	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	6 16	—	7 41	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	9 31
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	7 56

ЗАМêТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркнень означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Надѣслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНѢТКИ. Сей пластеръ не мѣститъ нѣякихъ шкѣдныхъ субстанцій и дѣлає скоро, певно и лагѣдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Аптика „пѣдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуєсь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѣвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плянъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 40 —?

гиґієнічнѣ, хірурґічнѣ, до плеканя недужихъ и для полѣжниць. (Спеціяльности парискѣ пѣдъ дискрецією) высылає за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

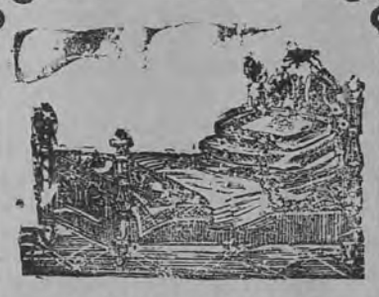

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ
добрѣ, домовои роботы
КОВДРЫ або МАТЕРАЦЫ
знайде найбѣльшій выбѣръ
въ спеціяльнѣмъ складѣ и робѣтни выробѣвъ пестели пѣдъ фірмою
ЮСИФЪ ШУСТЕРЪ
Львѣвъ ул. Коперника ч 7.
Великій выбѣръ **коцѣвъ и хѣдникѣвъ.** Цѣны безконкуренційнѣ, найнизшѣ Цѣнники gratis и franco. 4399 12—15
(Импресса, бюро анонсове Львѣвъ).

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пѣдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнѣсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членѣвъ, обезпечає всяке майно движиме и недвижиме противъ шкѣдъ огневыхъ пѣдъ найприступнѣйшими условіями и почислює можливо найнизшій преміи.

Всякѣ шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнѣсть обезпечувати якъ найбѣльшій сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товаристовмъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ приймає обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякѣ поясненя подають Аґенты, установленѣ у всѣхъ мѣстахъ и бѣльшихъ селахъ якъ и 4414 20—?

Дирекція „Днѣстра“
у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЕНТА
до збиранія анонсѣвъ.
Першеньство мають тѣ, що вже тымъ занимали сн. Близша вѣдомѣсть въ адміністраціи „Дѣла“.

Новѣ уніформы
для урядникѣвъ державныхъ зелѣзниць
можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнѣй бѣдь многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленѣ,

Рѣвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформѣвъ для урядникѣвъ державныхъ и предкладаю мѣй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ
у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

KRAKOWSKI
KALENDARZ KARTKOWY
na rok 1893
выйшовъ накладомъ интроліґаторскои фірмы М. Женчиковскій и Спѣлка въ Краковѣ — філія у Львовѣ, готель Европейскій.
Цѣна за примѣрникъ **60 кр.**
4451 1—2

БРИ-
твы швайцарскѣ и англійскѣ, ремѣнцѣ и марморки. пензлѣ и всякѣ прибѣры до голеня
поручає найдешевше
торговля прибѣровъ до подорожи, бѣля мужескоto, перфумеріи и т. п.
ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА
передъ тымъ
БРАТѢВЪ ЛЯНҐНЕРѢВЪ
у Львовѣ ул. Галицка ч. 16

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ
можна купити

4000 ябѣнокъ 5- и 6-лѣтныхъ; 100 шт. . . . зр. 35·—
3000 грушей дуже добрныхъ родѣвъ 100 шт. „ 40·—
1000 черехъ дрезденьскихъ „ 40·—
сливы 100 шт. . . . „ 40·—
вишнѣ 100 шт. . . . „ 30·—
Шпараги, сажѣнки 2 и 3-лѣтнѣ ерфуртскѣ: conovers, colosal и ранѣ argenteuil, 100 штукъ зр. 1·20.
Акаціи кулистѣ и рожевѣ „ —·70
Рожѣ гербатнѣ, шамовѣ „ 1·—
Випрыны, суницѣ и рожевѣ малины, що родять цѣлый рѣкъ 100 штукъ 10 зр
Рѣжнѣ цвѣты до огородѣвъ по цѣнѣ зниженѣй. 4428 (6—6)
Китийѣ и вѣнцѣ всѣлякого рода.

Зъ поважаньемъ
А. ШМІДТЪ
огородникъ.

Вже выйшовъ зъ друку
Илюстрованый Калєндарь Просвѣты
на рѣкъ 1893.
Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.
Дѣстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вѣрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Домовѣ аптички противхолєричнѣ
пѣсля припису и указокъ
Д-ра О. Відманна
ц. к. совѣтника санітарного и примаря шпиталю головного у Львовѣ — зложила и удержує на складѣ
Аптика пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Тѣ аптички мѣстять побѣчь розвѣдки д-ра О. Відманна всякѣ средства зарадчѣ а такожь и необходимѣ для поданя першои помочи лѣкарскои недужимъ на холеру особамъ.

Цѣна аптички разомъ зъ опакованьемъ 5 зр. а. в. Замовленя зъ провінціи полагоджуєсь вѣдворотною почтою.

Складъ въ Перемышли въ аптицѣ пѣдъ „звѣздою“ Вол. Маньковского. 4420 15—?

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ
поручає
выпробованѣ и певнѣ средства косметичнѣ
вѣзначенѣ 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмѣцняє и пѣдпомагає волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмѣцняє корѣнцѣ волося и запобѣгає выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змыванія волося, запобѣгає творити ся парплямъ, вѣсвѣжує, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлає знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порѣсть волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю однои фляшки можна добачити порѣсть. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно дѣлає **на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, до чищеня зубѣвъ. Надає перлову бѣлѣсть, вѣдаляє камѣнь и квасы, котрѣ наводять бѣль и порохнавѣнье зубѣвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львѣвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ тои воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнѣй зѣстала публично проклямована и вѣзначена. Цѣна фляконы меншого 80 кр., бѣльшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкѣдливе а въ ужитю цѣлкомъ поздинче. Цѣна 1 зр.

Бѣлѣ и гарнѣ руки. Найбѣльше червонѣ и попадалѣ руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кѣлькоразовѣмъ натертю **Кремомъ ростинным.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обуя и шкѣръ, мягчить шкѣру, робить ся непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр. и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНѢВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя и посередничить въ закупнѣ:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовѣй цѣнѣ фабричнѣй. Теперь нотує фабрика Іа по 76, IIа по 70 зр. за 100 кільоґр. Ioco фабрика.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стациі зелѣзничои. 4038

ТЕЛЄҐРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домѣвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кѣлька мінутъ полученье електричными звѣнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батеріею, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонує, провѣдный дрѣтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зѣ знаменитымъ телєфономъ, легко уставляєсь, за штуку **16 зр.**
Домовѣ телєфоны за штуку вѣдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѣ телєґрафы домовѣ

цѣлѣ вѣдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючѣ лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подѣвъ, а такожь стаєнь, вѣконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вѣдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозѣвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 38—52

W. Josef Neumann
Wien IV., Danhausergasse 12,
Елєктротехнічна роботня.
Илюстрованѣ цѣнники даромъ и франко.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѣй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѣдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францішканьскѣй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пѣдъ моєю фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарѣвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестѣвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помѣчнымъ и дастъ менѣ можнѣсть правильнымъ веденьемъ моєи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякѣй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 2—6

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ТЯҐНЕНЬЕ НЕВѢДКЛИЧНО
1 ГРУДНЯ 1892.

ГОЛОВНА ВЫҐРАНА
75.000 зр.

4451 1—?

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручають: у Львовѣ: **М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.**

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 237. Львôвъ, Второкъ 20 жовтня (1 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руснихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком:

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта

Поодинокє чисєло коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надосланє“ по 20 кр. а. в.

Поодинокі числа ся по 10 кр. вôдъ стишна.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

На першôмъ засѣданю рады державной въ суботу міністеръ скарбу д-ръ Штайнбахъ предложить прелімінарь буджету на 1893 р. и обяснить его вôдповѣднымъ выводомъ. Президія числить рѣшучо на се, що и въ сѣмъ роцѣ при залагодженю справы буджетовой поступованье буде скорочене. Внесенье поставлене що-до скороченого трактованя буджету може буде ухвалене бôльшостію двохъ трéтихъ голосôвъ и безъ сумнѣву выкличе горячу дискусію, бо противъ такого полагодженя будуть партіи опозиційнѣ, котрѣ уважають се обмеженьемъ правъ парламенту. Внесенье мимо тои опозиціи буде приняте, а генеральна дебата надъ прелімінаремъ зачне ся въ третôмъ тыждни падолиста. — Нѣмецкій націоналы заповѣли интерпеляцію що-до розвязаня рады громадскои въ Ліберца и се внесенье безперечно такожь буде причаною горячои дискусіи, бо націоналы будуть домагати ся, щобы ухвалено наглôсть вôдповѣдного внесеня. Внесенье отже націоналôвъ тымъ способомъ буде трактоване пôсля регуляміну и вôдъ президента буде залежати, коли его поставить на порядку дневнôмъ. Доси не знать, чи дотеперѣшный президентъ палаты послôвъ д-ръ Смолька лишить ся на своѣмъ урядѣ, чи уступить. Въ посольскихъ кругахъ розбѣгалась поголоска, що президентъ Смолька рѣшивъ ся вже на певно уступити а его мѣсце займе Хюмецкій. Вже въ минувшôй сесіи розбійшла ся поголоски о уступленю Смольки, але тогдѣ показали ся ще неправдивыми.

Старо-чеснѣ орґаны Hlas Naroda и Politik перечать вѣсти, будьто старо-чеснѣ послы задумували складати соймовѣ мандаты. Пôсля клюбовои ухвалы староческа партія уважае угодову квестію за вôдложеву аж до сего часу, доки не буде переведене рôзноправненье. Нового засѣданя клюбу не було и нема новои ухвалы. По тôй ухвалѣ старо-Чеха въ соймѣ поставили вôдповѣдне внесенье, а теперь въ случаю, если бы правительство мимо сего внесеня обставало при переведеню въ житье угоды, старо-Чеха вôдсунуть ся вôдъ всякихъ перґтрактацій, а правительство само най собѣ робить дальшѣ заключеня. Рôзножь внешнє Politik рѣшучо, що и велика посѣлôсть консерватизна тои гадки, що нема нѣякои причины вôдступати вôдъ приятои ухвалы що-до вôдложеня акціи угодовои. Правительство зовсѣмъ не повѣдомлало нѣ старо Чехôвъ, нѣ консерватистôвъ, мовь бы уважало угодовѣ пунктація дѣломъ вже розваженымъ и доконечнымъ, котре треба перевести.

У вѣденьскôй радѣ громадскôй на засѣданю въ пятницю антісеміты зробили таку прикру сцену, що бурмістръ Пріксъ наложивъ на двохъ представителѣвъ опозиціи радныхъ мѣста, д-ра Люеґера и Штайнера, найбôльшу кару, яку ему статуґъ громадскій позволяе и по вôдобраню голосу д рови Люеґерови выключивъ обохъ радныхъ вôдъ участи зъ сего засѣданя и въ трехъ засѣдань наступаючихъ. Всѣ антісеміты по тôй подѣѣ выйшли зъ великимъ крикомъ зъ салѣ нарадъ. Причиною безпосередною сего заколоту була заявлена зробленѣ зô стороны антісемітôвъ другимъ радныхъ ліберáламъ, що они не сповняють своихъ обовязкôвъ, спôзняють ся на засѣдання и скоро выходять. За такѣ замѣты бурмістръ завôзвавъ Люеґера до порядку, а д-ръ Люеґеръ вôдповѣвъ остро: „Я не стерплю сего!“ Его товаришѣ въ оборонѣ своего провôдника зробили страшный крикъ, а деякѣ навѣть зачали валити кулаками по пультахъ. Бурмістръ Пріксъ заявивъ, що вôнъ вôдобравъ голосъ д рови Люеґерови за-для того, бо рѣшивъ ся не зносити дальше непристойностей въ такôй формѣ, а коли сей радный провинивъ ся противъ сего, то вôзъ вôдобравъ ему голосъ. Д ръ Люеґеръ рукою вказуючи на бурмістра сказавъ: „Вы менѣ вôдобрали голосъ? Запамятайте собѣ тое! Запамятайте собѣ день нинѣшный!“ Вôдтакъ въ промовѣ высказавъ свôй жаль, що бурмістръ въ веденю справъ не заховуе обективности. Я все робивъ — сказавъ провôдникъ антісемітôвъ, — щобы супокôй удержати, але если вы насъ трактуете въ такій нечестный способôъ, то побачите въ будучности наслѣдки. Антісеміты перерывали сю бесѣду ненастанными криками: „Сего знести не можна! Се зухвалôсть!“ Потôмъ бурмістръ Пріксъ сказавъ, що можна взагалѣ зробити заводъ необективности, але не можна заводати

Справозданье посла Ст. Поточка.

На запросины посла соймового Станислава Поточка зôбрало ся 25 н. ст. жовтня въ Новôмъ Санчи до 250 селянъ того-жь повѣта, щобы выслухати справозданя посольского. Предсѣдателемъ зборôвъ выбрано маршалка повѣтового.

Три роки минуло — зачавъ пос. Поточекъ — вôдъ часу, якъ вы выбрали мене своимъ посломъ. Маете право мене запытати: Що ты робивъ? що ты тамъ бачивъ? що дѣе ся? Ваше пытанье и домаганье вôдповѣди цѣлкомъ справедливе, бо кождый посолъ одвѣчальный передъ выборцями и послы повинни бути въ єдности зъ выборцями. Выборцѣ — то совѣсть послôвъ.

Пытаете: що я зробивъ? я, простый хлопъ? Вы мене выбрали пôдъ окликомъ: лѣпшій простый воякъ зъ свого табору анѣжь генералъ зъ противного. Въ имя того оклику я принявъ выборъ. Хочь я чувъ вôдъ початку свою неспособнôсть, але я взявъ ся до роботы. Я взявъ ся до законôвъ, зъ котрыми, будучи вôйтомъ, бувъ де-що познакомленый, але я ще читавъ та роздумувавъ надъ нашими потребами. Рôвно жь и зъ вами я сходивъ ся и мы обговорювали нашу спôльву долю селянську. А теперь треба вамъ здати рахунокъ за три роки, зробити білянсъ.

По танôмъ вступѣ представивъ пос. Поточекъ складъ сойму и вôдносины сторонництвъ:

Всѣхъ послôвъ 151, а зъ того есть 74 послôвъ, выбраныхъ меншою посѣлостію або селянами. Всѣ послы подѣленѣ на рôзнѣ партіи, сторонництва и клюбы, а деякѣ не приключали ся до нѣякои партіи. Послы селянськѣ не тримають ся разомъ, и се велика шкода, бо 74 — значне число и могли бы много зважити. Русины мають свôй клюбъ. Мы, чотири польскѣ хлопы, — або якъ насъ называють „мазурскѣ селяне“, — назвали ся клюбомъ „католицко-людовымъ“ на знакъ, що домагаемо ся поправы законôвъ въ дусѣ христіянськои справедливости, а черезъ посла Жардецкого, котрый прилучивъ ся до насъ якô пятый, стоимо въ звязи зô сторонництвомъ „клюбу лѣвицѣ“. Зъ клюбомъ послôвъ руснихъ мы були въ приязныхъ вôдносинахъ и взаимно пôдпираемо ся. Крôмъ того справы хлопскѣ можуть числити на прихильность ще кôлькохъ послôвъ, котрѣ не належать до нѣякого зъ тыхъ сторонництвъ, але суть правдивыми и бôльшими панами. Такъ выглядае въ соймѣ, а въ того найважнѣйше для насъ то, що селянськѣ послы не суть въ єдности; то не добре и въ будучности мусить стати инакше. [*Окліки: Славно!*]

Вôдтакъ перейшовъ пос. Поточекъ на справы соймовѣ.

Не буду — мовивъ — говорити о всѣхъ справахъ соймовыхъ, лишь о тыхъ, що насъ найбôльше обходять. Деякѣ справы суть, такъ сказати бы, неспôрнѣ, то значить, що майже всѣ послы згôдно на нихъ глядять. Такими справами суть: школы и просвѣта, пôднесенье промыслу и господарствъ сѣльскихъ.

Соймъ два разы, майже разъ по разъ, мусѣвъ занятись ратованьемъ въ нужды въ причины неврожаю, ухваливъ одноголосно запомоги, але дань бы Господь, щобы мы не потребували нѣколи бôльше удавати ся по тôй „выжебраный“ хлѣбъ. Запомоги — то вже крайна рѣчь. Бô й що-жь поможе 1 або 2 зр. запомоги, коли на выдатни идуть сотки тысячôвъ?

Треба пôднести господарство. Справедливо пôднесъ кн. Сапѣга, що треба пôднести господарство худобы. Бурмістръ Пріксъ оголосивъ, що задля захованя достойности и поваги головного мѣста скористае въ найдальше идучои ему власти дисциплінарнои и выключае Люеґера и Штайнера въ трехъ засѣдань. На се заявленье въ сали зробивъ ся вже такій галасъ, що нѣчого не можна було чути. Правица плескала а антісеміты грозили кулаками президентови и кричали: Пфуй! Запамятайте се! Се ваша свобода слова! Господарка пашôвъ! Мы почислимо ся зъ вами!“ Наконецъ выйшли зъ салѣ. Дневники пôдносять сей фактъ до великого значѣня а офіціальна Presse каже, що противъ несупокôйныхъ елементôвъ выключенье есть найлѣпшимъ средствомъ, и назодить примѣръ въ партіи Старчевича въ хорватско-славоньскôмъ соймѣ.

——

Радикалы въ Сербіи выдали выборчій маніфестъ въ топѣ дуже острôмъ противъ ліберального кабінету Авакумовича и противъ регенціи. Маніфестъ высказуе здогадъ, що нинѣшне положенье Сербіи може довести до бунту,, за що одвѣчальность впаде на лібералôвъ. Зъ сеи причины мѣжь дневниками повстала полеміка, а орґанъ лібералôвъ „Србска Застава“ прогадуе, що порядокъ въ краю буде удержувати правительство и армія. Треба додати, що армія въ Сербіи дѣйствô прихильна династіи.

НОВИНКИ.

— **Справа тучапска** — хочь вôдъ якогось часу о нѣй затихло — доси, розумѣесь, не полагоджена, а въ кругахъ польскихъ говорять, що мабуть и до трехъ лѣтъ не буде полагоджена. Самъ еп. Солецкій пôдчасъ перебуваня въ половинѣ тамтого мѣсяця въ своѣмъ селѣ пôдъ Радимномъ сказавъ, що рѣшенье справы такъ скоро не прийде, бо зъ Риму до Перемышля далека дорога... Тымчасомъ ярославскій ксьондзы користають зъ „провізоріи“ [вытворенои нѣбы-то зъ боязни, щобы Русины тучапскій не перейшли на вѣру лютераньску]. Они Тучапянъ руско католицкого обряду хрестять въ ярославскôмъ костелѣ, они вѣнчають безъ метрикъ и оповѣдей, они хоронять, а жалобы руского священика, вношенѣ до ц. к. староства и консисторіи, нѣчо не помагають. Дня 16 н. ст. жовтня зъѣхавъ до Тучапъ вікарій кс. Солецкій и въ школѣ збиравъ членôвъ до свого Bractwa wstrzemięźliwości. Дѣти до 14-го року житя повинни остатись при своѣй церквѣ — и ц. к. староство рускѣ дѣти зъ Тучапъ не приняло на лат. обрядъ, — а мимо того тучапскій учитель самъ повѣзъ кôльканацятеро тыхъ дѣтей до ярославского лат. катихита, коли той призначивъ для своихъ ученикôвъ сповѣдь. Отже закимъ Римъ полагодить справу — що до того часу при такôй провізоріи стане ся зъ вѣрными руско кат. обряду? Въ Ярославщинѣ латинники забрали чимало Русинôвъ. Давно вже забрали всѣхъ Русинôвъ въ Хлопичахъ, церковь перемѣнили на костелъ и оснували тамъ лат. приходство. Слѣды рускои колись церкви полишили ся тамъ лише въ тôмъ, що рускій священикъ зъ Боратина до нинѣ мае тамъ грунты и що вôдпусты въ костелѣ въ честь матери Божои вôдбувають ся у всѣ Богородичнѣ празники пôсля руского числення. А що Хлопичѣ були за малый приходъ для лат. душпастиря, то въ 1868 роцѣ забрано й руске село Моравске [присѣлокъ Острова], де нинѣ всего одинъ чоловѣкъ руско-кат. обряду. Рôвночасно, забрано Русинôвъ и зъ другого приселка Острова, зъ Мунины великои, але вже до ярославского костела. [То дѣяло ся за о. Правецкого, котрый до недавна бувъ парохомъ Острова.] А теперь прийшла черга на Тучапы!..

— **Зъ-пôдъ Станиславова пишуть намъ**: Вычитавши онодгы въ часописи о незвычайнôй операціи, яку маe сими днями предприняти у Вѣдни славный проф. д ръ Більротъ на 9-лѣтнôй дѣвчинѣ, котрôй друга дѣвчина клевцемъ пробила въ головѣ кôсть аж до мозку, користаю зъ нагоды и хочу подати до прилюднои вѣдомости, що недавно тому пôднявъ ся тяжкои операціи д-ръ Конкольнякъ, примарій шпиталя головного въ Станиславовѣ, и вывязавъ ся зъ неи якъ найлѣпше. Удалыми операціями потрафивъ вôнъ цѣлковито вылѣчити 14-лѣтного хлопця Михайла Б. зъ Тысьменичанъ, котрого кôнь пôдкованымъ копытомъ такъ сильно ударивъ въ голову, що переломивъ ему кôсть въ чащцѣ аж до мозку и то на величину двохъ талярôвъ. Д-ръ Конкольнякъ вломану въ мозокъ кôсть вытягнувъ и такъ зручно ея знова вставивъ, що хлопець жие и тѣшить ся, якъ впередъ добрымъ здоровльемъ.

— **Огнь.** Зъ Станиславова доносять, що дня 22 н. ст. жовтня займила ся коршма при улици Голуховского, лежача на територіи громады Опришовцѣ. На ратунокъ прибула мѣска сторожа огнева и зльокалізувала огонь. Въ тôй коршмѣ було заквартированыхъ сто кôлькадесять резервістôвъ оборони краевои, покликаныхъ до вправъ войсковыхъ, котрымъ згорѣли коцы и карабіны. Много набоѣвъ острыхъ и слѣпыхъ ексильозувало въ огни, выкликуючи вôдъ часу до часу бôльше або менше сильный гукъ. Въ коршмѣ мешкавъ дозорець дому карного, котрому на кôлька годинъ передъ огнемъ померла жѣнка и лежала на катафальку. Коли повставъ огонь, ледве выратовано трупа и поки-що зложено его пôдъ голымъ небомъ.

— **Холера.** Угорске міністерство внесло свôй попередный заказъ привозу продуктôвъ зъ Галичины до Угорщины. Щобы однако спинити розненье холеры зъ Будапешту заряднло тамошне міністерство справъ внутрѣшныхъ на всѣхъ зелѣзничихъ дворцяхъ и вôдпливаючихъ кораблях санітарну ревізію всѣхъ зъ Будапешту вôдъѣзджаючихъ осôбъ якъ такожь подорожныхъ пакункôвъ евентуально и десінфекцію пôдозрѣныхъ рѣчей. Крôмъ того заборонено вывозити зъ Буда-

пешту слѣдуючи предметы: шматы, стару одѣжь, ужиpану постѣль, нечисте бѣлье, линвы, свѣжи овочѣ, свѣжу ярину, кавіоръ, рыбы зъ выимкою замкненыхъ въ бляшаныхъ пушкахъ, мясива, ковбасы, сырѝ шкóры, молоко, масло, сыръ, товщь, волосье, щетину, пѣрье, свѣжи и солени внутренности, шерсть, кости, звѣрячи вóдпадки и товары опакованѝ въ старѝ шматы. — Въ Краковѣ не було и послѣдноі добы нѣякого занедужаня на холеру. Зголосивъ ся лише до шпиталю селянинъ въ Домбя Яковъ Козьолъ, котрый прибувъ пѣшки до Кракова зъ познаками холеры. — Въ Подґуржу умерла на холеру Маріянна Доливкова, занедужавша 27 н. ст. жовтня. Въ Пѣскахъ великихъ умерло двоє недужихъ: Софія Гомекъ 46-лѣтна женщина и 1½-лѣтна Дорота Лещикъ. Занедужала одна особа, 40-лѣтна Марія Шевчикъ. — У Вѣдни не було новыхъ занедужань. — Въ Будапештѣ померло вчера 10 особъ.

— **Кирниці по селахъ.** Въ сѣчни с. р. розбóславъ выдѣлъ краевый обѣжникъ до всѣхъ повѣтóвъ зъ вóзванемъ, щобы въ порозумѣню зо староствами приневолювали громады до скоршого урядженя кирниць зъ доброю и здоровою водою и до уладженя истнуючихъ кирниць. Бо справджено, що громады мимо старань властей, до того покликаныхъ, и мимо безнастанныхъ нещасть епідемічныхъ, якъ холеры, черевного тифу, дезинтеріи и т. ин., котрыхъ головною причиною есть бракъ вóдповѣднои воды до питя, не почувають ся до обовязку, зарадити лиху и направити истнуючи недостатки. Повѣтовѝ лѣкарѣ одержали такожь вóдъ політичнои власти порученье, щобы пóдчасъ своихъ періодичныхъ подорожей по громадахъ выказували властямъ, де треба конче выкопати новѝ кирницѣ, або дати нове оцемброванье и вычистити истнуючи кирницѣ. Отже автономічнѝ власти мали спóльно зъ правительственными заняти ся тою справою, щобы недбалѝ громады приневолити до якъ найскоршого заосмотреня людей доброю водою. И справдѣ власти ти взяли ся енергічно до роботы; бѣда лише въ тóмъ, що мають богато великихъ перешкóдъ, именно громады не мають на то грошей. Длятого вадовицкій выдѣлъ повѣтовый порадивъ собѣ такъ: Щобы громадамъ въ своѣмъ повѣтѣ улекшити роботу и помогти имъ, купивъ за свои грошѣ на 40 метрóвъ довгій сверликъ до верченя кирниць и вóддавъ его громадамъ. Се есть дуже добрый способъ, якъ помогти громадамъ, де трудно выкопати кирницѣ и де воду треба добувати ажь зъ глубокои землѣ. Якъ бы такъ всѣ повѣты схотѣли пóти за прикладомъ вадовицкого, то вся суспóльность зыскала бы на тóмъ, бо була бы здорова вода до питя, а черезъ то не ширились бы такъ пошести. И матеріяльно зыскали бы притóмъ громады, бо они, маючи публичнѝ тягарѣ, хочь и радѝ бы сповняти волю властей, неразъ не можуть сповнити еи зъ браку грошей.

— **Товариство ощадности женщинъ**, истнуюче у Львовѣ вóдъ кóлькохъ лѣтъ, вóдбуло оногды свои загальнѝ зборы. Цѣль товариства, якъ зазначила предсѣдателька, нести помóчь бѣдному народови. Дѣяльность товариства заявилась въ часѣ нужды голодовои зъ причины неврожаю, бо товариство выдало публікацію Bazar dla głodnych и придбало тымъ выдавництвомъ по-надъ 10.000 зр., котрѝ роздано мѣжь голодныхъ. — Пѣ Выслоухова, референтка про змѣну §. 22 статутóвъ въ тóмъ напрямѣ, щобы „на случай розвязаня товариства майно перейшло пóдъ зарядъ „краевого союза охотничихъ сторожей огневыхъ у Львовѣ“ яко фондъ выключно для сѣльскихъ „сторожей пожарныхъ“. Референтка вказала на вагу сѣльскихъ сторожей огневыхъ, бо се не лишь институція ратункова, але й школа честнотъ горожаньскихъ для селянъ. Товариство ощадности женщинъ постановило собѣ за цѣль працю для народу пóсля идеѣ Костюшка, а „творенье карныхъ, зорґанізованыхъ оживленыхъ широкою думкою суспóльною рядóвъ въ свитахъ, для обороны краю“ буде якъ разъ вóдповѣдати згаданóй идеи Костюшка. Збóры приняли змѣну статутóвъ. — Вóдтакъ п. Вехслерова референтка справу, що потреба прийти въ помóчь селянамъ, котрѝ вертають зъ своеи еміґрациі до Россіи. Принято и се внесенье одноголосно. — Выбрано до выдѣлу: предсѣдателькою Дембовску, заступницями еи Ліскову и Шайнохову, секретаркэми Чермакову и Махчиньску, касіеркою Піпесову а бухгальтеркою Тейсейръ. Крóмъ того засѣдає у выдѣлѣ ще 11 пань. Свмъ разомъ до выдѣлу не выбрано п-ѣ Выслоуховои, котра положила великѝ заслуги въ розвитку товариства.

— **Справа Гендіґерого.** Вчера доручивъ въ Краковѣ судья слѣдчій Катиньскій актъ обжалованя Іосифови Гендіґерому. Въ тóмъ актѣ обжалуе ся Гендіґерого о введенье въ блудъ россійского полковника Секержиньского, заряджуючого выдѣломъ поліціи безпечности въ Петербурзѣ, а то доносячи ему устно и письменно о выдуманóмъ собою нѣбы въ Галичинѣ приготовленóмъ атентатѣ на житье царя Александра III. Такій самъ доносъ повторивъ Гендіґері устно въ Краковѣ россійскому пóдполковникови жандармеріи Андрѣеви Николаевичеви Маркґрафскому. Въ той способъ зробивъ вóнъ правительству россійскому шкоду переходячу 300 зр. и длятого допустивъ ся злочину зъ §§. 197 и 200 з. к. Въ тóмъ самóмъ часѣ обвинивъ Гендіґері передъ згадаными функціонарами россійскими рóзни особы о злочинъ выдуманого собою атентату. Щобы надати вѣродостойности своимъ доносамъ уживавъ Гендіґері незвычайноі хитрости. Длятого обжалуе его прокураторія о злочинъ очерненя зъ § 209—210 буква *а* и *б* зак. карн. Гендіґері приймивъ актъ обжалованя безъ супротивленя, длятого ставъ ся вóнъ заразъ правосильнымъ. Судья Катиньскій предложивъ вже всѣ акты президіи суду карного для розписаня публичноі розправы передъ трибуналомъ присяжныхъ. Розправа вóдбуде ся въ половинѣ падолиста, имовѣрно заразъ по 16 с. м.

— **Обниженье и пóдвышенье цѣнъ продуктóвъ консумційныхъ.** Порóвнуючи цѣны продуктóвъ въ тягу лѣтъ вóдъ 1861 до 1870 и межи роками 1882 а 1885 и беручи середну цѣну продуктóвъ, дóйдемо до отъ-якого результату [за одиницю грошей взято марку]: Отже приходимо до результату, що цѣны одныхъ продуктóвъ о много знизились, другихъ знóвъ побóльшились. Збóльшенье цѣнъ бере перевагу надъ зниженьемъ, и то о досыть поважну сумку, бо о 3.170 міліярдóвъ марокъ. Придивѣмъ ся тому, беручи загальну вартóсть спроданого продукту рóкъ-рóчно и процентъ обниженя або пóдвышеня цѣны. Пшеницѣ спородаесь на торгахъ европейскихъ за девять міліярдóвъ марокъ а зменшила ся цѣна еи въ поданыхъ выше рокахъ 1882—1885 о 18%. [Зó збóжа цѣна пшеницѣ знизилась найбóльше.] Вóдтакъ иде жито, котрого спродають за 5 міліярдóвъ марокъ, а цѣна его знизилась о 13%. Таку саму знижку цѣны показуе ленъ, котрого спродають за 2 міліярды марокъ, Ячменю и бараболь спродають по 3 міліярды марокъ а знижка однакова — 3%. Найбóльшу знижку мала вовна, бо ажь 34%, а вартóсть загальна спроданои вовны есть 4 міліярды марокъ. Що-до пóдвыжки цѣнъ то найбóльше пóдвысшилась цѣна баранины, бо ажь о 46%, а спродають еи за 3 міліярды марокъ, вóдтакъ иде молоко о 41%, мясо волове о 29%, масло о 23%, яйця о 19%, кукурудза о 17%, мясо свиньске и сыръ о 5%. Загальна сума сѣмохъ остатныхъ продуктóвъ въ однóмъ роцѣ 21—22 міліярдóвъ марокъ.

— **Злодѣйска шайка.** Минувшого року, въ часѣ мѣжь 10 вересня а 31 грудня, лучило ся у Львовѣ бóльше якъ 30 бóльшихъ крадежей. Переважно обкрадано мешканя кавалерскѝ и то все передъ 10-ою годиною вечеромъ. Загаломъ украдено рѣчей вартости 5300 зр. Поліція довгій часъ не могла попасти на слѣдъ злочинцѣвъ и ажь случай допомóгъ ѣй до того. Дня 30 н. ст. грудня обкрадено старшого совѣтника скарбу п. Каспшишака, мешкаючого при улици Кривóй пóдъ ч. 10. Сторожь сеи каменицѣ Гнатъ Сенишинъ выдѣвъ того вечера стоячій передъ домомъ критый фіякеръ, до котрого всѣвъ якійсь незвѣстный мужчина. На другій день по крадежи впавъ Сенишинъ на гадку запытати ся стоячихъ на улици Академічнóй вóзникóвъ, чи котрый зъ нихъ не вóдвозивъ кого вечеромъ зъ каменицѣ, де мешкавъ обкраденый урядникъ. И дѣйстно зголосивъ ся вóзникъ Іосифъ Мазуръ, котрый подавъ, що вóзваный якимсь панóмъ заѣхавъ передъ згадану каменицю. Въ тóй хвили выйшовъ зъ каменицѣ другій не знаный ему панъ, вынѣсъ якійсь клунокъ, кинувъ до фіякра, самъ всѣвъ до него и казавъ себе вóдвезти на улицю Сломечну ч. 35. Сенишинъ повѣдомивъ о тóмъ поліцію, котра, зробивши въ згаданóмъ домѣ ревізію, найшла въ мешканю кравця Цалеля Тайфля рѣчи украденѝ Каспшишакови, а крóмъ того вóд найдено тамъ и бѣлье та рѣчи зъ иншихъ крадежей. Дальше слѣдство выказало, що въ тыхъ крадежахъ брали участь: Едвардъ Валядіеръ, Александеръ Волянинъ, Францъ Волояньскій, Леопольдина Фішеръ, Катерина Бальбіреръ, Леопольдъ Фреліхъ, Кароль Куртичь, Марія Ходоровичь, Юстина Тлустякъ, Францъ Романкевичь, Агнѣшка Романкевичь, Натанъ Тайфель и Маркусъ Темпельсманъ. Въ цѣлóй шайцѣ бувъ подѣлъ „працѣ“. Одни вломлювали ся до мешкань, другѝ стояли на сторожи, иншѝ укрывали и продавали краденѝ рѣчи. — Вчера розпочала ся противъ всѣхъ участникóвъ шайки розправа карна передъ львóвскимъ судомъ присяжныхъ. Розправа потреває 7—9 днéвъ; проводить ѣй совѣтникъ Кунцекъ, обжалуе заступникъ прокуратора Стебельскій, боронять обжалованыхъ адвокаты д-ръ Віллерсторфъ, д-ръ Копецкій, д-ръ Теннеръ, д-ръ Павенцкій и д-ръ Панетъ.

— **Цесарь** затвердивъ выбóръ ґр. Станислава Тарновского властителя Снятинки на презеса рады повѣтовои въ Дрогобичи.

— **На выставу до Чікаґа**, поручивъ россійскій комітетъ артистичныѝ, выбираючи образы для россійского вóддѣлу, выслати „Фріне“ Семирадского та „Запорожцѣвъ“ и „Коронацію царя Александра III.“ Репина.

— **На аптикарскій курсъ у Львовѣ** записало ся въ сѣмъ роцѣ 10 ученикóвъ христіянъ и 30 жидóвъ. Се дуже наглядна илюстрація, якъ у насъ переходять всѣ институціи въ жидóвскѝ руки. Въ короткóмъ часѣ будемо мати самѝ жидóвскѝ аптики.

— **Дирекція зелѣзниць** державныхъ оповѣщуе: Зъ днемъ 1 н. ст. падолиста о. р. увóйде въ житье додатокъ I до тарифы зъ 1 сѣчня 1892 для прямого особового и пакункового руху межи стаціями австр. державныхъ зелѣзниць зъ однои и стаціями кор. угор. державныхъ зелѣзниць via Лавочне, Лупкóвъ, Звардонь и Фегрингъ зъ другои стороны, въ котрóмъ находять ся цѣны ѣзды прямыхъ войсковыхъ білетóвъ на постановѣ новои войсковои тарифы, а котрымъ то числомъ зносять ся дотычни цѣны ѣзды головноі тарифы. Примѣрники додатку I-го можна набути въ зарядахъ зелѣзниць по цѣнѣ 10 крейцарóвъ.“

— **Новѝ зелѣзницѣ въ Россіи.** Въ найблизшóмъ часѣ будуть въ Россіи збудованѝ три новѝ зелѣзницѣ, маючи велике значѣнье для торговлѣ. Перша зъ нихъ выйде вóдъ Сдолбунова черезъ Чорный Островъ або Плоскирóвъ, Каменецъ, Ларгу, Корнешті и Трояновъ-Валъ. Вóдъ тои зелѣзницѣ доходити будуть двѣ вóдноги до заграничныхъ дорóгъ, одна до Гусятина, друга до Исманла. Кошты будовы обчислено въ приближеню на 30 міліонóвъ рублéвъ. — Друга зелѣзница, 450 верстъ довга, маe бути збудована зъ Царицина до Астрахана. — Третя, 370 верствъ довга, пóйде зъ Самарканда черезъ Коканъ до Ходженту.

— **Дрóбны вѣсти.** Д-ръ Мих. Бобжиньскій, віцепрезидентъ краевои рады шкóльноі выѣхавъ въ пятницю до Кракова на засѣданье академіи наукъ. — Протомедикъ краевый д-ръ Іос. Меруновичь, повернувъ зъ своеи инспекційноі подорожи по захóдноі Галичинѣ до Львова.

Вѣсти зъ еп. Станиславóвскои.

Въ пропозицію принятѝ оо.: на Делитинъ: Ник. Дрогомирецкій, Ив. Партицкій и Мих. Гула; на Косóвъ: Лонг. Ракóвскій, Юл. Рожанковскій и Мел. Лотоцкій; на Стопчатóвъ: Теод. Трачь, Ник. Сѣчиньскій и Алекс. Слюсарчукъ; на Устьечко, дек. залѣщицкого: Спир. Ганкевичь, Лука Шустъ, Володим. Нанасскый, Ом. Ростковичь, Ив. Билиньскій зъ Далешевы, Ал. Соболевскій, Ив. Кочержукъ, Ив. Великорскій и Клим. Кулчицкій.

На конкурсъ зъ речинцемъ до 1 н. ст. сѣчня 1893 розписанѝ парохіи: 1) Текуча, деканата пѣстиньского; 2) Перерóвъ, дек. коломыйского; 3) Острóвъ (зъ Куриповомъ и Пукасóвцами) дек. езуполъского; 4) Вовчкóвцѣ, дек. снятиньского; 5) Коршóвъ, дек. жукóвского; 6) Голоскóвъ, дек. товмацкого и 7) Микитинцѣ, дек. пѣстиньского.

Канонічну институцію одержали оо.: Григ. Процикъ на Монастирчаны, И. Глѣбовицкій на Качику на Буковинѣ, Ив. Бѣлорускій на Касперóвцѣ и Сильв. Дрогомирецкій на Илинцѣ.

Посмертнѝ — ⸗ — оповѣстки.

О. Евгеній Мокрицкій парохъ въ Воли Задеревацкóй упоконивъ ся дня 30 н. ст. жовтня въ 61 бмъ роцѣ житя и 35-бмъ священьства. Вѣчна ему память!

Наука штука и література.

— **„Зоря“ ч-ръ 20** зъ 15 (28) жовтня мѣстить въ собѣ: продовженье широкои повѣсти В. Чайченка „На роспуттѣ“; поезіи М. Школяченка, Михайла Козака, Я. Жарка и О. Галкв; вѣршь въ прозѣ „На кладовищи“ Одарки Романовои; докóнченье драмы Панаса Мирного „Лимерóвна“; въ Исторіи літературы рускои Ом. Огоновского продовженье про Василя Чайченка; другій уступъ гарноі студіи Озипа Маковея „Про рускѝ переклады поезій Г. Гайного“; наконець въ постóйныхъ рубрикахъ: И. Кокорудза рецензію на нове выданье Ол. Барвѣньского Рускои Читанки для высшихъ клясъ школъ середныхъ, дрóбни вѣсти зъ руху літературного, про новѝ образы нашихъ малярéвъ Н. Изасюка и Юл. Панькевича, про рухъ въ нашихъ театрахъ, про справу догляду Шевченковои могилы въ Каневѣ и т. д. Зъ илюстрацій мѣстить „Зоря“ въ сѣмъ и рѣ етноґрафічну картину „Селяне зъ Матѣйкова подóльскои губерніи“, „Камѣнь Довбуша“ и „Козацька бандура“. Що-до илюстрацій въ „Зорѣ“ позволямо собѣ зробити замѣтку, що они богато тратять на своѣй вартости для читателя черезъ неподаванье поясненъ. Н. пр. на илюстрациі „Камѣнь Довбуша“, видно щовбы гóръ вкритѝ лѣсомъ, видно и камѣнь а на камени бѣлѣе хрестикъ, але де той камѣнь Довбуша, въ якóмъ селѣ? — читатель не знае, хочь се его мусить заинтересувати, тымъ бóльше, що по Гуцульщинѣ всюды памятокъ по Довбушу богато. Отже до такои илюстрациі конче потрѣбна замѣтка, якъ то буває въ европейскихъ илюстрованыхъ часописяхъ. Такъ само здалась бы замѣтка и до илюстрациі музичного инструменту „козацька бандура“.

Именованя, переведеня, конкурсы и пр.

— **Именованя.** Намѣстникъ именувавъ офіціяла рахункового намѣстництва Ив. Винницкого ревідентомъ, асистента рахункового Мих. Колпачевича офіціяломъ и практиканта рахункового Кар. Савицкого асистентомъ въ департаментѣ рахунковóмъ намѣстництва. — Дръ Стан. Бравнъ именованый приватнытъ доцентомъ ґінекольоґіи при університетѣ въ Краковѣ. — Членомъ буковиньскои рады шкóльноі именованый Генрикъ Клявзеръ, директоръ ґімназіи въ Радóвцихъ.

— **Переведеня.** Дирекція почтъ и телеґрафóвъ перенесла асистента почтового Андр. Сѣчку зъ Сокаля до Львова.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкóльна въ Долинѣ оголошуе конкурсъ на посады учительскѝ: въ Раковóй, Брошневѣ, Чолганахъ, Гозѣвѣ, Кальнóй, Новошинѣ, Пациковѣ, Рахини, Тростянци и на передмѣстю Брочковѣ въ Долинѣ, а такожь на посаду молодшого учителя въ Мизуни. Поданя треба вносити до кóнця падолиста.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 1 падолиста. Урядово оповѣщено новѝ именованя дожизненныхъ членóвъ палаты панóвъ. Симъ разомъ именувавъ цесарь 21 членóвъ палаты панóвъ, а зъ Галичины именованѝ: Авг. Горайскій, бар. Жигм. Ромашканъ и ґр. Стеф. Замойскій. — Кн. Альфр. Віндішґрецъ именованый віцепрезидентомъ палаты панóвъ.

Прага 1 падолиста. Нинѣ зачинають ся конференціи всѣхъ ческихъ послóвъ зъ Чехіи, Моравы и Шлеска.

Будапештъ 1 падолиста. На вагонъ, въ котрóмъ ѣхавъ міністеръ ґр. Сапарій, кидано камѣньемъ и выбито всѣ вóкна.

Берлинъ 1 падолиста. Вдова по короли віртембергскóмъ, Ольга, померла. — Цесарь Вільгельмъ промавлявъ при посвященю лютераньского костела у Віттенберзѣ.

Парижъ 1 падолиста. Страйкуючи роботники въ Кармо возьмуть ся до роботы, бо Клемансо прирѣкъ имъ, що постараесь о загальну амнестію для засудженыхъ роботникóвъ при страйку.

Надóслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникóвъ мінеральныхъ, служить до вóдживленя цибулькóвъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порóстъ.

Аптика „пóдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вóдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметóвъ оптичныхъ у Львовѣ
пóдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“
ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа)
напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѝ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „**Новый оптикъ** пóдъ „**Коперніком**“, **ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Калошѣ россійскѝ
признанѝ загально найлѣпшими
поручае найдешевше
ОДИНОКІЙ СКЛАДЪ ГОЛОВНЫЙ
въ спеціяльнóмъ
МАҐАЗИНѢ
выробóвъ
ґумовыхъ
[Импресса, Львóвъ.]
4452 1—4

Р. КРІММЕРА
у Львовѣ
Готель французскій.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ
поручае
найлѣпшѝ перфумы и воды тоалетнѝ
вóдзначенѝ 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,
а то:
Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конваліеву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Milleñeurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.
Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.
Вода львóвска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, одсвѣжаючого и довготревалого запаху, до скрапляня одягóвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бóльшій 1 зр. 50 кр.
Вода варшавска вóдзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бóльшій 1 зр. 80 кр.
Вода левандова подвóйна и вода левандово-амброва суть загально уживани до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.
Воды колоньскѝ знаменитѝ. Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ **Краковѣ**: Сукенницѣ ч. 20; въ **Чернóвцяхъ**: Ринокъ ч. 2. 3747

ПА-
расолъ у великóмъ выборѣ. **Кальошѣ** *американьскѝ и россійскѝ. Бѣлье мужеске, выробы трикóвѝ бѣлье Ґера, и т. п. поручае найдешевше магазинъ товарóвъ модныхъ, приборóвъ подорожныхъ тоалетныхъ и т. п.*
Павла Лянґнера
передъ тымъ 2537
Братóвъ Лянґнерóвъ
у Львовѣ улиця Галицка число 16.
Цѣнники на жаданье даромъ.

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЕНТА
до збираня анонсóвъ.
Першеньство мають ти, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомость въ адміністрациі „Дѣла“.

СКЛАДЪ КАВЫ
АРТУРА КОСЦИЦКОГО
пóдъ назвою 2227
„СІРІЮСЪ“
у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11
вхóдъ такожь зъ улицѣ Тихои
поручае лишь найлѣпшѝ роды **Цейлонъ, Мокку и Американьску,** по цѣнахъ гуртовныхъ.
Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци ½ кільо 1 зр., на провінціи 4¾ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

При закупнѣ товарóвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пóдъ зарядомъ К. Беднарского.

Осавула схаменувъ ся и крикнувъ:

— Гляди-жь менѣ, щобъ завтра выйшла на леваду обшморгувати бураки высадки!

Породѣлямъ паны давали тôльки три днѣ вольного часу, а четвертого дня вже гнали ихъ на панщину до легкои роботы.

Въ-вечерѣ прийшовъ Миколa. Нимидора показала йому синякъ на спинѣ. Въ Миколы запеклось серце, а въ душѣ заворушилась думка помститись за себе, за батьня, за Нимидору.

А тутъ прийшовъ часъ платити подушне. Батько зъ сыномъ думавъ, думавъ, де-бъ узяти грошей, и надумавъ продати кабана, що годували ихъ Рôздву. Продали кабана, а самѝ зостались безъ сала и цѣлѝ мясницѣ ѣли пôсный борщь та пôсну нашу, неначе въ пôстъ.

Наставъ великій пôстъ. Одного вечора старый Джеря прийшовъ зъ панського току та й звалився ся. Въ його нѣчого не болѣло, але уся його сила хто його знаѣ, де й дѣлась. Тонка шия стала ще тонча, сухе лице стало ще сухѣще. Очи позападали дуже глибоко, а обидвѣ руки по самѝ кôсточки танъ тряслись, що вôнъ не мôгъ нѣчого держати въ рукахъ. Важна робота вытягла зъ його усю силу, выссала усю кровь. Вôнъ лежавъ на печи та все дививъ ся на стелю, широко розкрывши очи. Пролежавъ вôнъ тыждень, навѣть не стогнавъ, а лице його стало припадати землею.

Микола пôшовъ до попа и просивъ його высповѣдати батька. Пôпъ прийшовъ, высповѣдавъ Петра, побачивъ, що вôнъ захлявъ, и звелѣвъ йому ѣсти въ пôстъ скоромне.

— Батюшко! хиба-жь у мене душѣ нема, щобъ я въ пôстъ ѣвъ скоромне? — промовивъ Джеря тихимъ хрипкимъ голосомъ.

— То ѣжь, Петре, хочь молоко, коли не хочешь ѣсти мяса; слабому Богъ простить, и я тобѣ прощаю,— промовивъ молодый священикъ.

— Не буду, батюшко, ѣсти: грѣха бою ся. Я чоловѣкъ старый, не сьогодня, завтра вмру. Та й де того молока дбстати? Мы вже такъ выхарчувались, що ѣмо самый хлѣбъ та цибулю, та й хлѣба до нового не стане.

— Про мене, якъ знаешь, а я тобѣ розрѣшаю ѣсти скоромне, бо ты, дѣду, захлявъ.

Петро тбльки рукою махнувъ.

Въ чистый четверъ Джеря вмеръ та все наказувавъ сынови не зачѣпати осавулы, не зачѣпати пана, та робити мовчки панщину.

— Ты, сыну, нѣчого не вдѣешь, а собѣ лиха наробишь. Панъ оддасть тебе въ москалѣ,— промовивъ Джеря та й умеръ, побитый лихою годиною.

Важка праця вытягла зъ нього жытя, выссала усю силу, якъ гадина. Вся його сила пбшла на чужу користь, въ чужу кишеню, на дорогй онсамитовй суконѣ, на золотй сережки панѣ Бжозовскбй, на дорогй наѣдки та напитки, на дорогй панськй примхи та на жидбвськй патинки.

Въ великодну пятницю поховали старого Джерю. Сѣмя ѣла пасну зъ слѣзми. Микола ще ббльше задумавъ ся, бо за покбйного батька треба було платити подушне, якъ за живого, доки не выйде нова ревізія.

Настала пышна та тепла весна. Зеленѣли вербы въ бе́резѣ, зазеленѣли травы на левадахъ. Джеринъ садокъ занвѣтчавъ ся бѣлымъ цвѣтомъ. Все цвѣло та зеленѣло, тбльки Микола ходивъ сумный та невеселый.

Бувъ тихій весняный вечбръ. Нимидора поливала росаду на грядкахъ. Микола носивъ воду зъ Раставицѣ.

Нимидора розцвѣлась, янъ повна рожа. На зеленыхъ грядкахъ, на зеленій левадѣ, проти ясно-зеленого листя вербъ ѣѣ бровы чорнѣли, янъ чорнобрівцѣ. Повне лице стало бѣльше, лобъ ставъ ширшій. Вона була весела й щаслива и спѣвала веселои пѣснѣ. Микола стоявъ надъ вѣдрами, опустивши голову. Въ лузѣ кувала зозуля.

— Чого це ты розспѣвала ся, наче дѣвка? — ледви промовивъ Микола. — Ты спѣваешь веселои пѣснѣ, та ще бѣльше менѣ жалю завдаешь.

— Це я згадала, якъ колись въ наймахъ крадькома вышивала сорочку та проклинала зозулю, а теперь слухаю, якъ куѣ зозуля, та такъ менѣ хочеть ся, щобъ вона накувала менѣ багато лѣтъ. Якъ гляну я кругомъ себе на цей зеленый огородъ, що отсе засѣяла й насадила, та якъ згадаю, що я теперь хозяйка, то менѣ аж веселои пѣснѣ хочеть ся спѣвати.

— Спѣвай, жѣнко, жалібнои, то менѣ може буде лекше, — промовивъ Микола. — Чогось менѣ такъ важко на серци, що я й не знаю, де й дѣтись.

— А чого-жь отсе тебе журба бере?

— А тымъ, що намъ такъ погано жити на свѣтѣ. Умеръ батько, и за мертвого плати подушне, и за живыхъ плати подушне. Я вже не знаю, чимъ винна та душа, що за нен треба що року платити.

— Дасть Богъ, уродить хлѣбъ, то й заплатимо.

— Нехай же попереду вродить, а коли вродить, то чи дасть панъ завчасу його збрати.

Нимидора перестала веселои пѣснѣ спѣвати, забрала вѣдра и вони обоє мовчки пішли до хаты.

Микола ввійшовъ у хату, сѣвъ за столомъ, підперъ голову рукою та все думавъ. Мати съ Нимидорою поралась у хатѣ, готувала вечерю, а вінъ усе сидѣвъ и сло-

ва не промовивъ. Нимидора росказала матери розмову зъ нимъ на городѣ.

— Чого ты, сыну, журишь ся? Дасть Богъ хлѣбъ, то мы й оплатимось. Ты-бъ, сыну, пѣшовъ до Кіѣва, поки не настала робота въ полѣ, та помоливъ ся Богови. Може-бъ намъ Господьославъ таланъ та добрый урожай на полѣ, — вговорювала мати сына.

Микола сидѣвъ и слова не промовивъ. Його довгій чорный вусь спустивъ ся въ низъ, неначе павка, густѣ брови були насупленѣ. Микола мовчки вийшовъ у садокъ и пѣшовъ черезъ садокъ на леваду. Сонце сѣдало за вербами, гасло якъ полумя въ печѣ, а въ Миколы на серцѣ неначе гадина сидѣла та все ссала та ссала за саму душу. Вѣнъ усе думавъ: на що то Богъ такъ роздѣливъ долю мѣжь людьми: однымъ давъ панство, й степы й лавы, а другимъ давъ важну працю, бѣднѣсть та мало не торбы. Вѣнъ вернувъ ся до хаты, згорнувши руки на грудяхъ.

— То якъ же, сыну, чи пѣдешь до Кіѣва? Якъ пѣдешь на прощу, то я насушу тобѣ сухарѣвъ на дорогу, — говорила до нього мати, вештаючись коло хаты.

— Не пѣду, мамо, до Кіѣва, — сумно промовивъ Микола.

— Тымъ то намъ Господь и долѣ не дае, що мы Богу не молимось, — промовила Джерыха та й перехрестилась.

Микола ввѣйшовъ у хату, дѣставъ зъ полицѣ псалтиръ, розгорнувъ и почавъ читати. Псалтиръ здававъ ся йому темнѣщимъ одъ темноти ночи. Вѣнъ не знайшовъ у ньому вѣдповѣди на свою важну думу, закрывъ його и мовчки поклавъ на полицю.

Зъ того часу Микола почавъ часто задумуватись.

Мати чѣплялась до його, пытала, що въ його болить, и вже хотѣла йти на пораду до знахурки.

— И, вже, мамо, не помо́жуть менѣ знахурки! — одказувавъ вонъ матери.

Только Нимидора своими пѣснями, веселыми словами та чорными бровами трохи розважала його.

Настали жнива. Хлѣбъ не вродивъ. Панъ почавъ знову вылѣчувати згоднѣ днѣ та шарварки въ жнива. Микола вговорювавъ людей не йти на тѣ згоднѣ днѣ та швидче хапати свой хлѣбъ зъ поля. Осавула розказавъ панови, що Микола Джеря знову бунтуе народъ. Бжозовскій нахвалювавъ ся оддати Миколу въ москалѣ. Та вѣстка дойшла до Джерѣ.

— Сыну, не зачѣпай ты осавулы, не дражни пана! — благала мати Миколу. — Ты знаешь, що мы панщинні люде: панъ зробить зъ нами, що схоче.

— Якъ же його не зачѣпати, коли вонъ знущаеть ся надъ нами! Я-бъ радъ мовчати, та коли мы попухнемо одъ голоду, а вонъ такій товстый, що въ свою шкуру не втовпить ся.

— А що мы робити-мемо, якъ вонъ оддасть тебе въ москалѣ! — сказала мати.

— Не дожде вонъ того! — крикнувъ Микола и його очи заблыщали, неначе хто кынувъ двома искрами.

То бувъ вже не молодый хлопець а чоловѣкъ зъ довгими вусами, зъ мо́цнымъ станомъ, широкими плѣчми та мо́цными руками. Його бровы вже стали густѣ, а на грудяхъ, черезъ пазуху, чорнѣло волося.

Мати замовкла. Нимидора почала плакати. Миколу взявъ за серце не жаль, а взяла злость. Вонъ выйшовъ у садокъ, сперъ ся на тынъ и довго стоявъ, поки не прохолола його голова й груди.

Одбули люде панщину, одбули й згóднй днѣ, а все-таки не вижали панськой пшениці. Пшениця въ пана вродила, якъ лѣсъ. Бжозовскій збóравъ людей и оповѣстивъ, що дасть жати за снóпъ, але дававъ дуже малый снóпъ. Миколa не втерпѣвъ и выхопивъ ся зъ тыми словами, що люде пóдуть жати до графа. За нимъ обзивавъ ся й ПетроКавунъ, а далѣ ще кóлька чоловѣка.

Бжозовскій спахнувъ полумямъ. Його червоне повне лице стало ще червонѣще. Сѣрй очи налились кровю. Вóнъ ненавидѣвъ Миколу, бо вгадувавъ у його гордыхъ, смѣлывыхъ карыхъ очахъ велику ненависть до себе. Ту злóсть вóнъ бачивъ навѣть въ його довгихъ чорныхъ вусахъ, въ мóцно стисненыхъ губахъ, въ твердому неласкавому голосѣ. Вóнъ затупотѣвъ ногами на одному мѣсци й крикнувъ:

— То ты смѣешь менѣ цвѣрнати въ очи? То ты смѣешь менѣ бунтувати народъ! Та я дамъ знати становому и наключу повне село москалѣвъ. Я васъ побю москвоскими руками й оддамъ усѣхъ хозяинóвъ у москалѣ! Я васъ въ Сибѣръ оддамъ! — крикнувъ Бжозовській та все тупотѣвъ ногами на одному мѣсци.

Панъ прогнавъ Миколу й Кавуна зъ-передъ очей, одначе поступивъ ся громадѣ бóльшимъ снопомъ. Вóнъ боявъ ся, щобъ люде справдѣ не пóшли на графській ланъ.

Привѣшовъ осавула и заперъ Джерю, Кавуна и ще чотири чоловѣка въ холодну. Въ пана була думка и справдѣ оддати Джерю й Кавуна въ москалѣ.

Посидѣли люде въ запертѣ день, а другого дня вхъ выпустили, бо треба було панську пшеницю жати. Пóшовъ Миколa зъ чоловѣками до дому та дорогою все нишкомъ змовлявъ ся зъ ними. Вони знали натуру сво-

го пана и постановили втѣкти зъ села на далекй сахарнѣ, *[фабрики цукру]*, поки мине некруччина.

Тымъ часомъ трапилась несподѣвана подѣя. Осавулину жѣнку давно дражнили на селѣ злодѣйкою, и хозяйки нѣчого не клали на похватѣ, де вертѣла ся осавулиха. Въ Кавунихи разъ пропавъ шматокъ полотна, що бѣливъ ся на левадѣ. Вона пѣзнала свое полотно на сорочцѣ въ осавулиного хлопця, та тѣльки поклала честь на собѣ, не хотѣла чѣплятись. Саме тодѣ Кавунъ забивъ кабана. Осавулиха навѣдалась до Кавуна въ хату и вхопила пѣдъ полу два шматки сала. Проворна Кавуниха заразъ постерегла, глявувши на купу сала на столѣ, прожогомъ побѣгла за осавулихою, вытрусила свое сало и наробила галасу на весь кутокъ. Збѣгли ся люде. Прибѣгъ и Микола, и почавъ кричати, що злодѣйку треба повести по селу зъ музиками. Микола порѣзавъ шматки сала на четвертины, понизавъ ихъ на мотузокъ и надѣвъ осавулисѣ на шию. Бабы вхопили осавулиху по-пѣдъ руки та й повели по селу. Микола йшовъ попереду и гравъ на скрипцѣ, Кавуниха грала рублемъ на качалцѣ. Осавулиха йшла и не знала, де дѣти очи одъ сорому. Дѣти юрбою бѣгли слѣдкомъ, люде выбѣгали зъ дворбвъ дивити ся на ту комедію.

Осавула, довѣдавшись про се дѣло, зъ пересерда пѣшовъ до пана и розказавъ, що молотники крадуть зъ паньского току жито: поробили собѣ здоровй кишенѣ и кожного вечора насыпають повнй кишенѣ жита, вертаючись до дому. Вѣнъ наговоривъ на всѣхъ тыхъ, що водили по селу його жѣнку, а найбѣльше на Джерю та на Кавуна.

По селу пѣшла про се чутка. Всѣ люде загомонѣли, що осавула грѣха не боить ся: розказуе панови, янъ люде крадуть паньске жито. Микола зъ товаришами за-

сѣвъ на левадѣ мѣжь вербами. Тодѣ якъ осавула вертавъ ся одъ пана, вони выскочили зъ-за кущѣвъ, простягли осавулу и дали йому пбвъ сотнѣ добрыхъ нѣвъ.

— Отсе тобѣ за пана, а це за панѣ, а це за панщину! — приказувавъ Микола. — Адже-жь панъ не жалуе сѣна своимъ воламъ, ще й брагою ихъ поить, а мы такъ само паньскй, робимо панови, якъ волы, а вбнъ насъ не частуе брагою, а рбзками. Паньске добро то й наше добро, бо то наша праця, а земля божа! — промовивъ Микола, луплячи осавулу кіемъ.

— Отсе тобѣ за те, щобъ ты памятавъ, що выказувати панамъ на людей грѣхъ, бо мы не крали въ пана, а свое брали! — приказували чоловѣки та все гналисъ за осавулою та лупили його кіями по спинѣ.

Осавула такъ боявъ ся того грѣха, що признавъ ся въ ньому навѣть на сповѣди попови, але все таки пбшовъ до пана и розказавъ, хто його побивъ кіями. Панъ постановивъ оддати Миколу, Кавуна и ихъ товаришѣвъ у москалѣ, та ще якъ можна швидче.

Пбшла чутка про некруччину. Въ Сърипчинцяхъ вже ловили некрутбвъ и забивали въ колодки. Микола й Кавунъ зъ товаришами постановили того вечора тѣкати на сахарнѣ въ Стеблѣвъ, у Канѣвщину.

Наставъ темный осѣнный вечбръ. Все небо було занрыте хмарами. На дворѣ було по-ночи якъ у погребѣ. Джеря повечеравъ зъ Нимадорою та зъ матѣрю, сѣвъ коло стола и здумавъ ся. Мати полѣзла на пѣчь и швидко заснула. Нимадора розклала въ челюстяхъ огонь и сѣла коло припѣчка прясти. Червоный свѣтъ мигавъ по бѣлыхъ стѣнахъ, по молодому Нимадориному лицю. Мичка на гребѣни свѣтила ся на-скрбзь. Гребѣнь чорнѣвъ зубцями проти огню. Микола сидѣвъ кбнець стола и не зводивъ зъ Нимадоры очей. Його темнй грбзнй очи бли-

щали въ темрявѣ, янъ зорѣ. Частый профіль и одна половина лиця выразно выступала проти свѣтла, а друга половина лиця чорнѣла, якъ осѣння хмара. Въ його на душѣ було танъ важко, такъ тяжко, що й Нимадорині брови не могли його розважати. Микола сидѣвъ одягнутый въ свиту й обутый.

— Чомъ це ты, Миколо не роздягаешься? — спытала въ його Нимадора.

— Кидай, Нимидоро, прясти! Йди сядь коло мене, я щось маю тобѣ казати, — промовивъ Джеря дуже тихо, щобъ не збудити матери.

Нимадора поклала гребѣнь на днище й сѣла коло його.

— Скажу тобѣ, мое серце, що на душѣ маю: я тебе молоду цего вечора покинути думаю. Я думаю сіяи ночи втѣкати зъ села съ Кавуномъ та ще съ чотирма чоловѣками.

Нимадорѣ неначе хто гострымъ ножемъ поколовъ серце. Вона охолола збѣдѣла и сидѣла, якъ нежива.

— Не бой ся, Нимидоро, й не журись. Панъ хоче насъ оддати въ москалѣ. Якъ вонъ намъ обголить лобы, то мы тодѣ пропащі на вѣки. А тымъ часомъ мы втечемо на сахарнѣ, перебудемо цей важкій часъ та й знову повертаемось. Може воно перетреть ся, переминеть ся, та й такъ минеть ся.

— Ой не кидай мене, мое серце, бо я пропаду! — крикнула Нимидора, на всю хату не своимъ голосомъ.

— Цить! не кричи й не тужи! Ты збудишь матѣрь, и вы наробите галасу, тодѣ я пропащій.

Нимидора підняла ся съ лавы и знову упала на лаву, якъ мертва.

— Коли покидаешь мене, то бодай ты покинувъ

хлѣбъ ѣсти й воду пити! — промовила Нимидора безъ слѣзъ, вже простогнала.

— Не проклинай мене, и не лай, и не плачь! Ты думаешь, мевѣ легко тебе покидати... Доле моя, щастя мое! — простогнавъ Микола, обнявши Нимидору и самъ заливъ ся слѣзми, якъ мала дитина. — Пѣду зъ села, бо тяжко менѣ жити; пѣду въ лѣсы, пѣду въ степы, пѣду въ пущѣ й на гострѣ скелѣ, а таки панщины робити не буду, и въ москалѣ не пѣду. Пѣду втоплю ся, объ камѣнь розбѣю ся! Нехай звѣрѣ розшарпають мое тѣло, а все таки втѣчу. Все одно менѣ пропадати! — сказавъ Микола.

— Що жь я буду въ свѣтѣ божому дѣяти сама зъ малою дитиною? — промовила Нимидора и почала гірко плакати. Вона тужила голосно, якъ тужать по мертвому, и побивалась на лавѣ.

— Не плачь, Нимидоро! Въ мене серце огнемъ горить и безъ твоихъ слѣзъ. Мене вужда взсушила, взвялила, якъ холодный вѣтеръ былину въ полѣ. Мое серце на-сербзь ножемъ пробите. Знайди мевѣ сорочки, знайди харчь та й бувай здорова! Якъ не умру, поверну ся, и повернуся не въ день, а въ ночи застукаю въ хватирку, а ты одчиняй дверѣ.

— Пропаща я на вѣки! Боже милосердный! за що-жь ты насъ такъ тяжко караешь? Коли-жь тебе дождати до дому?

— Тодѣ жди мене въ гостѣ, якъ выросте въ тебе у свѣтлици трава на помостѣ, — одказавъ Микола словами пѣсни. — А ты не ламай рукъ, не суши очей, та доглядай матери й дитины. Якъ не умру, то верну ся.

Нимидора кинулась до колыски и впала на дитину.

— Серце мое, дитино моя! ты й не знаешь, що оста-

ешь ся сиротою! — плакала Нимидора задавлюючи хрипкій голосъ въ грудяхъ.

— Нимидоро! годѣ плакати! Мене ждуть люде. Давай сорочки давай харчь та выряжай мене въ далеку дорогу.

— Не йди! переночуй хочь одну нѣченьку дома!

— Не можна! мене ждуть люде. Завтра мене забють въ найданы, тодѣ я пропащій на вѣки.

— Бодай всѣ нашѣ сльозы впали на того, хто насъ розлучає! Лучче була бъ маленькою пропала, лучче-бъ поневѣрялась до вѣку въ наймахъ, нѣжь маю терпѣти таке лихо! — промовила Нимидора и почала шукати сорочки въ скрыни и складати ихъ у мѣшокъ.

Миколa одягъ ся въ кожухъ, надѣвъ шапку, вкинувъ у мѣшокъ скрыпку, поклонивъ ся до матери, поцѣлувавъ дитвину, и блѣдый, якъ смерть, сумный, якъ осѣння нѣчь, выйшовъ зъ хаты. Нимидора выйшла слѣдкомъ за нимъ.

— Прощайте, рѣдвѣ пороги, де похожали мои ноги! Прощай, Нимидоро! Споминай мене, мое серце, вѣрными словами та дрѣбными сльозами, а я тебе, доки живый буду, не забуду!

Нѣчь була темна, але тиха. Все небо було вкрыте густыми хмарами, наче поле чорною рблею. Нимидора выпровадила Миколу за ворота и ледви дѣйшла до хаты.

Миколa пѣшовъ на выгонъ, де стояли стэрѣ вербы: тамъ його ждавъ Кавувъ и чотири чоловѣки, що налагодились втѣкати на сахарнѣ.

Нимидора вбѣгла въ хату, упала на лаву, схилилась на стѣлъ, упала головою на руки и довго-довго плакала та побивалась. Гарячѣ сльозы обливали ѣй руки, лились на стѣлъ, якъ кринычана вода ллеть ся въ джерела на траву. Вже трѣски на припѣчку погорѣли,

и тôльки одна головешка жеврѣла въ попѣлѣ, мигаючи синимъ огнемъ. Вже въ хатѣ стало темно, а Нимидора все плакала. Вона выплакала всѣ сльозы, а сонъ утѣкъ одъ нея и пôшовъ десь далеко въ поле.

Коли це зъ-разу въ хатѣ стало видно, якъ у день. Стѣны, пѣчь, лежанка, колыска, образы, все нѣбы облило ся кровю. Червоный крôвавый свѣтъ миготѣвъ по стѣнахъ хвилями, дрожавъ, переливавъ ся въ стѣнъ на стелю, на жердку зъ одежою. Нимидора скочила зъ мѣсця и глянула на вôкна. Всѣ три вôкна були нѣбы завѣшенѣ зъ надвору кровавыми хустками. Нимидорѣ здало ся, що вона стратила розумъ, одначе вона кинулась до колыски, вхопила колыску зъ дитиною, рванула ѣѣ такъ, що всѣ вѣрвечки порвали ся, крикнула не своимъ голосомъ и выбѣгла на двôръ. Слѣдкомъ за нею выбѣгла перелякана стара Джериха.

На дворѣ було видно, якъ у день: було видно все дерево въ садку, всѣ вербы, кожну гôляку, кожный жовтый листокъ, щô телѣпавъ ся на гôллѣ. Увесь двôръ, садъ, хата, все було залите червонымъ свѣтомъ, наче кровю.

Нимидорѣ здало ся, що горить ѣѣ хата, що вона вся палае полумямъ, що горить садокъ, горять вербы, горить комора. Ѣй здало ся, що горить усе небо, що запалила ся уся земля пôдъ ѣѣ ногами.

— Ратуйте, хто въ Бога вѣруе! — крикнула Нимидора. — Ратуйте дитину, ратуйте Миколу! Мамо ратуйте Миколу, бо вôнъ пропаде зъ тѣломъ и душею!

— Богъ зъ тобою, дочко! це жь не мы горимо, це пожежа десь валеко на селѣ, — обôзвалась мати, поправляючи хустку на головѣ.

На селѣ гавкали собаки, спѣвали пѣвнѣ. Десь да

леко було чути шумъ, наче пôдъ землею. Всѣ люде на нутку спали. Нѣгде не видно було нѣ живои душѣ.

— Мамо, ратуйте Миколу! — знову закричала Нимидора, пригортаючи колыску до грудей.

— Де-жь Микола? — спытала мати.

— Помандрувавъ, покинувъ насъ! — крикнула Нимидора.

— Коли? — спытала мати.

— Отсе тôльки що розпрощавъ ся зо мною и васъ не звелѣвъ будити.

— Боже мôй, свѣте мôй! чомъ же ты мене не збудила?

— Я свѣта за слѣзми не бачила! я про васъ и забула.

Стара мати заголосила на ввесь двôръ, а за нею й Нимидора, вертаючись у хату съ колыскою.

— Що-жь мы теперь на свѣтѣ божому будемо робити безъ хозяина? — на силу промовила мати крôзь сльозы.

Нимидора тôльки голосила безъ слѣзъ: въ нея слѣзъ не стало.

А тымъ часомъ Микола зъ товаришами мандрувавъ съ села, та не шляхомъ, а просто черезъ поле межами. Вони всѣ йшли мовчки, притаивши духъ и не оглядаючись. Вже вони выйшли на гору, вже одбйшли далеко одъ села и добрались до лѣса. Коли це зъ-разу передъ ихъ очима освѣтивъ ся лѣсъ тихимъ червонуватымъ свѣтомъ. Въ селѣ бевкнувъ дзвôнъ на гвалтъ и жалôбно розлився його гукъ по полю, по-пôдъ лѣсомъ. Всѣ вони разомъ обернулись назадъ и побачили страшну картину.

Паньскій тôкъ, по другій бôкъ села, було видко ввесь, якъ у день. На самому краю одъ поля горѣвъ довгій ожередъ соломы. Надъ ожередомъ стояло полу-

мя, неначе кучерява огнева квѣтка, зъ низу узенька, въ горѣ широка, зъ позакручуваными листками. Полумя стояло рѣвно, наче свѣчка палала. На дворѣ було тихо й темно. Кучерявый дымъ пшовъ просто въ гору до самыхъ хмаръ. Рядомъ зъ ожередомъ вже займавъ ся довгій стѣжокъ нового жита, а середъ ряду стѣжкѣвъ зновъ спахнула огнева квѣтка, лизнула трячи огневымъ языкомъ у гору и загорѣла ся рѣвнымъ кучерявымъ полумямъ. Пѣсля того запалали всѣ стѣжки, що стояли рядомъ до самого поля. Дванайцять скиртъ хлѣба палало разомъ, наче дванайцять свѣчокъ горѣло, а одъ нихъ пѣднимавъ ся густый дымъ, то чорный, якъ смола, то бѣлый, якъ осѣнній туманъ. Въ горѣ дымъ зливавъ ся до купы въ одинъ страшный стовпъ, та все йшовъ у гору до самыхъ хмаръ. Все чорне небо въ горѣ заблищало огнемъ, замигало рѣвными хвилями, неначе клѣпало якимсь страшнымъ окомъ, кидаючи кровяный свѣтъ на село, на ставокъ, на рѣчку, на вербы, на широку долину. Кругомъ неба въ низу стояла чорна, якъ земля, полоса, неначе огневе небо було оперезане оксамитовымъ поясомъ. Свѣтъ бувъ такій ясный, що тополѣ на окопѣ кругомъ току було видко, якъ у день. На тополяхъ половина листя була зелена, а половина жовта. Зеленый листъ проти огню бувъ нѣбы обмоченый въ густу запечену кровь, жовте бронзове листя стало рожевымъ, неначе його хто обливъ вишневымъ сокомъ. Чорнѣ стовбурѣ тополь чорнѣли проти огню, нѣбы выкованѣ зъ залѣза. Все поле зеленѣло озиминою, якъ у день. Все село було видко, якъ на долони, зъ усѣма бѣлыма хатами, зъ клунями, зъ церквою, зъ садами й вербами. Ввесь широкій ставокъ бувъ нѣбы залитый рѣдкою кровю. Раставиця крутилась на левадахъ, нѣбы огнева змия, що сыпле искрами, а въ кровяному ставку одбивали ся чорнѣ

стовбурѣ осокорбвъ, чорне безлисте гблля вербъ, неначе въ прозорчасту ировь хтось накидавъ чорного дроту та залѣзныхъ стовпбвъ.

Дзвбнъ сумно бовкавъ на гвалтъ. Панъ выскочивъ зъ двору на коня, а за нимъ козаки. Осавула полетѣвъ конемъ по селу будити людей, зганявъ ихъ гасити пожежу. Загавкали и завыли по селу собаки, заспѣвали пѣвнѣ, завештались люде и всѣ побѣгли до току. Чоловѣки зъ сокирами, молодицѣ й дѣвчата зъ вѣдрами, дѣти зъ порожнѣми руками обступили лавою огневый тбкъ, пороззявляючи роты и стоячи на одному мѣсци. Одна баба чогось прибѣгла зъ кочергою и стояла зъ нею, наче доньскій козакъ зъ списомъ. Панъ кричавъ, осавула кричавъ, економъ крячавъ, лѣтаючи на коняхъ та зганяючи народъ. Народъ и собѣ кричавъ, та все стоявъ на одному мѣсци. Кілька десяткбвъ чоловѣкбвъ розкидали стбжонъ и кидали снопы за онбгъ на поле. Двѣ бочки зъ водою стояли коло стбжка; люди на щось лили воду вѣдрами въ огонь, неначе гралисъ въ якіись играшки.

А полумя росло та йшло далѣ въ середину току до клунѣ. Другій рядъ старыхъ сииртъ чорнѣвъ проти огню, неначе якіісь здоровѣ й довгѣ чорнѣ звѣрѣ стояли рядами коло полумя. Зайняли ся й старѣ сиирты и неначе зъ землѣ выробсъ другій рядъ огневыхъ кучерявыхъ квѣтокъ. Огонь линъ ся далѣ, якъ хвиля на морѣ; можна було бачити очима, якъ вбнъ посуваъ ся по стбжкахъ. Вже зайняла ся довга здорова клуня. Купа чорного дыму выхопила ся зъ-пбдъ нѣ высокои покрбвлѣ, прорвала ся и полетѣла въ гору высче одъ самыхъ хмаръ. За дымомъ мигнуло полумя й обхопило клуню разомъ зъ усѣхъ бокбвъ. Почали пбднимати ся искры. Шматки кулѣвъ летѣли въ гору й горѣли, ровсыпали

ся, трусили искрами на поле. Зъ полумя схопивъ ся вихоръ, неначе клуня роззявила рота й сагнула на все горло. Вихоръ закрутивъ огнемъ. Зъ огню почало нести цѣлй снопы й кидало ихъ у гору, якъ кидають вилами снопы на стожокъ. Сполоханй горобцѣ та голубы вылѣтали зъ соломы та изъ стожковъ, подиймались у гору, чорнѣлись въ дыму, наче хто кидавъ грудками, а потомъ займали ся въ горѣ на огни, трѣпали огневыми крылицями и падали въ огонь, неначе зъ-верху крапавъ искряный дощь.

Ввесь тонъ палавъ, до останнього стожка. Кругомъ окоповъ тополѣ посхли и запалали, неначе рядки ставниковъ. Швидко дымъ ставъ менчій и бѣлѣйшій. Де були стожки, тамъ лежали й жеврѣли купы огневого гною. Тополѣ жеврѣли, неначе хто позабивавъ розпечевй въ огни червонй залѣзвй кблки. Небо миготѣло слабѣше й тихѣше. Червоне кружало середъ неба змершало ся, а оксамитовый чорный поясъ въ-низу надъ землею все шерщавъ, доки не подиявъ ся до самои середины неба.

Шѣсть чоловѣка стояли подъ лѣсомъ, поглядали на пожежу, цмакали ротами, та все говорили, що хтось навмысне запаливъ тонъ.

— Оттакъ и треба нашому панови! — гомонѣли чоловѣки, — добрый зароботкъ для пана на хлѣбѣ цего року!

— Цей хлѣбъ згорить, а на будущій ронъ знонъ у його буде повный тонъ хлѣба, — промовивъ Джеря.

— И хто його подпаливъ? — пытавъ самъ у себе Кавунъ. — А дивѣть ся чи не лѣтае чия душа въ полумѣ. Якъ тольки лѣтае, то мы впознаемо, чия то душа, и знатиме-мо, хто отсе подпаливъ тонъ.

— Дурна була бъ душа, полѣзла бъ въ огонь. Хиба

Ч. 238. Львôвъ, Середа 21 жовтня (2 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлий рôкъ	18 зр.	на цѣлий рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:
на цѣлий рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженье. — Реклямації неопечатані вільні вôдъ порта. **Поодинокe числo коштуе 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Подякы числить ся** по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 2 н. ст. падолиста 1892.

Зъ весною 1894 р. має у Львовѣ вôдкрытись загальна выстава краєва. Зъ проекту сеи выставы звѣстно, що на чолѣ комітету выставы ставувъ кн. Адамъ Сапѣга; комітетъ головный буде складатись зъ 10 особъ, выбраныхъ самымъ комітетомъ, а крôмъ того въ вôдпоручникôвъ [по двохъ] ц. к. правительства, рады шкôльной, выдѣлу краєвого, трохъ палатъ торговельно-промысловыхъ, обохъ товариствъ господарскихъ, мѣстъ Львова и Кракова и 56 вôдпоручникôвъ зъ 28 секцій выставовыхъ.

Выстава має обняти: плоды рôльничѣ, конѣ, худобу всякого рода, садôвництво, пчôльництво, плоды лѣсовѣ, гôрництво, выробы мінеральні, всякѣ переробки плодôвъ рôльничихъ та звѣринныхъ, промыслъ домашный, промыслъ рукодѣльный та фабричный, выробы зъ глины, металевъ та дерева, ткацтво, кравецтво, выробы зô шкôры, скла, галянтерійнѣ та хемічнѣ и машины всякого роду. Се бувъ бы великій вôддѣлъ господарскій та технічной культуры краю нашого. Духове жытье представили бы секціи: етнографічна [хаты селянъ], красныхъ штувъ, музична, театральна літературна, шкôльна и др.

Задачею кождой секціи мало бы бути: уложити програму того вôддѣлу выставы, котрый буде ѣй предѣленый; выказати выставцевъ, запросити ихъ до участи, зложити судъ выставовый и взагалѣ устроити выставу.

Кошты выставы мали бы покрытись: оплатами выставцевъ, льотерією, вступомъ, запомогою державною, краєвою та поодинокихъ институцій публичныхъ, и фондомъ субскрибованымъ членами комітету. Недоборы можливѣ покрывають члены комітету выставового, а надвыжка въ доходахъ призначить ся на цѣли публичнѣ ухваломъ головного комітету.

Отже въ 1894 ôмъ роцѣ має Галичина дати образъ свого розвою економічного та духового.

Противъ самого проекту выставы годѣ що небудь замѣтити. Выставы краєвѣ суть потрѣбнѣ, — на те згодить ся кождый. Выстава краєва есть мовы-бы білянсомъ, зробленымъ по лѣтахъ, котрый має выказати чи и о скôлько край якійсь поступивъ въ культурныхъ змаганихъ напередъ. Есть се немовь обчисленье богатствъ, данихъ природою, силы продуктивной краю и выказъ результатôвъ тои силы. Не може розходитись тутъ о вдоволенье амбіцій, о пусте наслѣдуванье другихъ краєвъ, о чванливôсть якусь. Цѣль выставы винна бути лишь реальна.

О скôлько зъ проектованои програмы судити можна, выстава галицка могла бы представитись досить величаво. Сырыхъ плодôвъ у насъ богато, а послѣдными лѣтами зросло значно не лишь число предприемствъ фабричныхъ, але й розбудивъ ся по трохи промыслъ дрôбный, рукодѣльный та домашный [хочь декуды знôвъ пôдъупавъ]. Загадана выстава могла бы подати вѣрный образъ поступу, выказала бы: котрѣ галузи промыслу пôднеслись? до якои высоты? хто взявъ ихъ въ свои руки? чи тубыльцѣ чи чужинцѣ? якѣ поля лежать ще облогомъ? яка причина застоѣ? и т. д. Отже жь выстава подала бы намъ образъ не лишь позитивныхъ успѣхôвъ, але показала бы при тôмъ и негативну сторону медалю. А въ тôмъ лежала бы властива суть рѣчи.

Длятого було бы пожадане, щобы выстава пôслышилась чисто краєвою. Якъ бы — зъ якихсь взглядôвъ, н. пр. амбіція та погонѣ за внѣшнымъ блескомъ — комітетъ позволивъ розсѣсти ся въ сѣй выставѣ постороннымъ выставцямъ, чи то зъ другихъ коронныхъ краєвъ чи зъ-за кордону, — тогдѣ, по нашôй гадцѣ, цѣль выставы була бы скривлена въ самôй основѣ и для краю не мала бы належной вартости — що маємо, те покажемъ. Лучаєсь добра нагода зложити конкретный рахунокъ зъ плюсôвъ и мінусôвъ економічного и духового розвою краю. Baerenland-омъ не представимось, але не покрываймо пустымъ бліхтромъ краєвыхъ недоборôвъ. Недоборы тѣ не будуть для насъ соромомъ, бо звѣстна рѣчь, що, навѣть при упослѣджуваню Галичины въ буджетѣ державнôмъ, при добрôй волѣ краєвои интелігенції у насъ послѣдными лѣтами таки дещо зроблено. Сконстатованье недоборôвъ въ розвою выкличе енергію до дѣланя скорше, якъ замазанье ихъ выставленьемъ плодôвъ чужихъ рукъ. Коротко кажучи, мы не радили-бъ намѣрену выставу перемѣнити на австрійску або польску, на котрôй бы мали поописуватись выставцѣ зъ Познаньщины або Конгресôвки. Може амбіція комітету була бы тогдѣ бôльше заспокоєною, але цѣль властива була бы скривлена.

Наконецъ Русины мусять слѣдити такожь, чи и на скôлько комітетъ выставы зъ погляду національного стоить на становищи обективномъ супротивъ Русинôвъ, тымъ бôльше, що на покрытье коштôвъ выставы думає ужити побôчь фондôвъ державныхъ такожь фондôвъ краєвыхъ...

Загальнѣ зборы тов. „Народнои Торговлѣ“.

Вчера, вô второкъ дня 1 н. ст. падолиста, вôдбулись загальнѣ зборы, зъ ряду IX тѣ, „Народнои Торговлѣ“. Членôвъ, львôвскихъ и зъ провінцій, явилось поважне число.

О. Дудкевичъ, яко голова управляючого совѣта, повитавъ зібраныхъ короткою промовою. Пôднѣсъ головнѣ моменты въ дѣяльности „Народнои Торговлѣ“ въ минувшôмъ роцѣ: засновано нову філію въ Сяноцѣ, котра розвиваєсь красно и дає зыски; рôвнож и прочѣ одинапять філій выказують постепенный розвитокъ. Въ краю мѣжь рускимъ населеньемъ повстало много новыхъ крамниць. Селяне радо беруть ся до купецтва, а въ тôй появѣ годѣ не добачати примусу зô стороны товариства „Народнои Торговлѣ“. Въ торзѣ крамничнôмъ досягла „Нар. Торговля“ великого обороту грошевого. Вкôнци зазначивъ о. Дудкевичъ, що въ минувшôмъ роцѣ упокоивъ ся одинъ зъ найдѣяльнѣйшихъ членôвъ тов. „Народнои Торговлѣ“ Дамянъ Гладиловичъ. „Неодну добру гадку — казавъ о. Дудкевичъ — маємо завдячати Покôйному, бо се бувъ чоловѣкъ ініціативы и енергічный въ переведеню загаданого дѣла. Тожь вôддаймо честь его памяти повстаньемъ зъ мѣсць.“ (Всѣ члены повстали.)

Вôдтакъ одноголосно згодились члены на предложенье о. Дудкевича, щобы провôдъ зборôвъ обнявъ о. катихитъ Алексей Тороньскій, а заступництво предсѣдателя д-ръ Юл. Целевичъ.

О. Ал. Тороньскій, обнявши провôдъ зборôвъ, покликавъ на секретарѣвъ: п. Юл. Гецева и о. Стеф. Онишкевича.

Пôдъ наради прийшла перша точка програмы зборôвъ — **справозданье управляючого совѣта** въ дѣяльности за рôкъ адміністраційный 1891/92 т. в. вôдъ 1 липня 1891 до 30 червня 1892. Директора п. Вас. Нагôрного звôльнено вôдъ читаня сего справозданя, тожь подавъ лише коротке ре іме зъ того справозданя.

Се справозданье звучить такъ въ повнôй основѣ:

„Совѣтъ управляючій збиравъ ся въ тôмъ роцѣ 15 разôвъ на пленарнѣ свои засѣданя, въ котрыхъ приймавъ до вѣдомости справозданя дирекціи зъ ей чинности, рѣшавъ надъ внесеніями членôвъ совѣта, а такожь выдававъ заряджења въ справахъ товариства.

Стараньемъ совѣта управляючого въ тôмъ роцѣ було **унормувати справы персональнѣ**, и такъ: совѣтъ управляючій порѣшивъ справу квінквеній для старшого персоналу, а то: для урядникôвъ центрального заряду, начальникôвъ и касіеронъ, и уложивъ дотычный регулямінъ.

Поваякъ показало ся, що дотеперѣшный регулямінъ **фонда пенсійного** для урядникôвъ и слугъ товариства не вôдповѣдає вымогамъ дотычного закона, поручивъ совѣтъ управляючій членови совѣта д-ру Костеви Левицкому уложенье статута для стоваришеня урядникôвъ и слугъ „Народнои Торговли“ въ справѣ фонда пенсійного, и намѣряє сполучити зъ тымъ фондомъ касу хорыхъ, до котрого-то стоваришеня належавъ бы цѣлый персоналъ нашого товариства.

Щобы дати персоналови нашому можность образованя въ заводѣ купецкôмъ таножь теоретично, засновано при кождôмъ зъ нашихъ складôвъ **бібліотеки** въ дѣлъ фаховыхъ, котрѣ рôкъ-рôчно будуть доповнятись новыми выданями дѣлъ купецкихъ. Крôмъ того поручено начальникамъ складôвъ, щобы практикантôвъ посылали до **шкôлъ промысловыхъ**, де такѣ истнують, на вечѣрну науку.

Вкôнци нинѣшнымъ предложеньемъ **змѣны статута** загадавъ совѣтъ управильнити вôдношеня **дирекціи** до товариства.

Тыми рѣшенями и зарядженями хоче совѣтъ управляючій запевнити „Народнôй Торговли“ сталу и певну адміністрацію на будуще, що для такои институціи, якою стала нинѣ наша „Народна Торговля“, есть рѣчею конечною.

Для выбору фірмъ, вôдъ котрыхъ побирати належить товары, якъ такожь для выбору самыхъ товарôвъ, установивъ совѣтъ особну **комісію товарову**, котра що найменше разъ въ тыждень вôдбуває свои засѣдания, а при бôльшихъ осѣнныхъ закупнахъ винъ спрошує ся спеціальнѣ **анкеты знатокôвъ**.

Поваякъ досвѣдъ показавъ, що крамницѣ нашѣ зъ великимъ лише трудомъ купують собѣ въ мѣсцяхъ ей выробу, а въ бôльшôй части закуповувати мусять ей ажь зъ другои руки, загадавъ совѣтъ управляючій запобѣгти сему тымъ, що постановивъ выстарати ся для „Народнои Торговлѣ“ **цертіфікатъ** на **гуртовый побôръ соли** и дотычну просьбу вневсъ до ц. к. міністерства скарбу. Прихильне порѣшенье сеи справы дало бы можность „Народнôй Торговли“ прийти въ помôчь крамницямъ сѣльскимъ що-до закупна соли, а то причинилось бы до пôднесеня ихъ розвою.

Въ полагодженю рѣшеня загальныхъ зборôвъ зъ 21 жовтня 1891 р., щобы совѣтъ управляючій розваживъ, чи не належало бы **трудъ комітету контрольного центрального** вôдповѣднѣйше гонорувати, порѣшивъ совѣтъ управляючій, щобы, наколи окажесь дѣйстна потреба лучшого гонорованя членôвъ комітету, ужити на цѣль тую часть квоты призначеной §-омъ 62 статута для заслуженыхъ.

Въ тôмъ адміністраційнôмъ роцѣ прибувъ „Народнôй Торговли“ ще одинъ **складъ** т. в. **дванацятый**, а именно въ **Сяноцѣ**, де въ грудни 1891 р. закуплено товары бувшои „Окружнои Народнои Торговлѣ въ Сяноцѣ“ и вôдкрыто тамъ складъ нашого товариства.

Вô всѣхъ тыхъ складахъ, т. в. въ одинадцятьохъ, торгуючи цѣлый рôкъ, а въ сяноцкôмъ торгуючи вôдъ грудня 1891 року, утторговано *310.600 зр. 50 кр.*, т. в. въ порôвнаню зъ рокомъ минувшимъ о *36.404 зр. 06 кр.* бôльше. — Торги пôднесли ся въ складахъ: львôвскôмъ о 6.184 зр. 86 кр., станиславôвскôмъ о 1.864 зр. 77 кр., дрогобицкôмъ о 1.300 зр. 68 кр., тернопôльскôмъ о 3.629 зр. 28 кр., коломыйскôмъ о 3.790 зр. 91 кр., самбôрскôмъ о 4.256 зр. 56 кр., рогатинськôмъ о 1.611 зр. 65 кр., бродскôмъ о 4.375 зр. 39 кр. и снятинськôмъ о 4.447 зр. 52 кр., а въ складѣ сяноцкôмъ утторговано вôдъ грудня 1891 року 7.159 зр. 55 кр. Натомѣсть незначно обнизили ся торги въ Перемышли и Стрыю. **Збôльшенье торгôвъ** зъ року на рôкъ есть доказомъ того, що „Народна Торговля“ здобуває собѣ що-разъ бôльше довѣрія въ краю и що персоналъ ей стає що разъ бôльше свѣдомымъ важности своихъ задачи.

Другимъ потѣшаючимъ фактомъ гôднымъ записаня есть **зрôстъ числа крамниць** новыхъ, якѣ въ тôмъ роцѣ вôдкрылись. Новыхъ крамниць прибуло въ тôмъ роцѣ около 111, отже число крамниць, стоявшихъ зъ „Народною Торговлею“ въ купецкихъ зносинахъ, выказуе поважну цифру, бо *441*. Крамницѣ побрали въ тôмъ роцѣ товарôвъ на суму 54.705 зр. 72 кр., при чôмъ вôдписано въ ихъ користь изъ звычайнои цѣны склепови титуломъ опусту 6.371 зр. 19 кр. Зрôстъ числа крамниць въ тôмъ роцѣ вплынувъ головно на збôльшенье торгôвъ въ нашихъ складахъ, не мôгъ однакожь причинитись до вôдповѣдного збôльшеня чистого зыску, бо крамницямъ, якъ сказано, вôдписує ся значнѣ сумы титуломъ опустôвъ въ цѣнахъ. Найсильнѣйшій рухъ крамничный есть въ повѣтахъ: львôвскôмъ, тернопôльскôмъ, бродскôмъ, снятиньскôмъ, коломыйскôмъ и самбôрскôмъ; найслабшій въ стрыйскôмъ, перемыскôмъ и сяноцкôмъ.

Переходячи до білянсу зазначуємо, що зъ днемъ заміненя адмін. року т. в. 30 червня 1892, находило ся въ касахъ „Народнои Торговлѣ“ **готôвкою** 7.581 зр. 40 кр.; на складахъ **товарôвъ** по цѣнѣ коштôвъ на 125.644 зр. 9 кр; на **довжникахъ** склеповыхъ, по потрученю позицій непевныхъ въ сумѣ 545 зр. 86 зр., було 36.794 зр. 82 кр., а на дебіторахъ центрального заряду, головно зъ посередниченя въ закупнѣ свѣтла и вина походячихъ, було 4 539 зр. 26 кр.; на **мобіліяхъ** и устройствѣ, по вôдписаню статутомъ приписаного проценту зужитву взглядно амортизація, 9.772 зр. 88 кр.; вкôнци **наперед уплаченый чиншъ** въ сумѣ 1.762 зр. 09 кр.

По сторонѣ пасивôвъ знаходимо, що **фондъ резервовый** збôльшивъ ся о 961 зр. 18 кр. и выказуе зъ днемъ 30 червня суму 6694 зр. 96 кр.; **фондъ пенсійный** осягнувъ высоту 1214 зр. 34 кр. т. в. збôльшивъ ся въ тôмъ роцѣ о 188 зр. 72 кр.; позиція **удѣлôвъ членьскихъ** обнизила ся зъ 25923 зр. 40 кр. на 25835 зр. 80 кр., хотяй число членôвъ збôльшало ся. **Конто корентъ кредиторôвъ** выказуе суму 51379 зр. 67 кр., т. в. высше о 4516 зр. 78 кр. якъ року минувшого. Пôднесенье сего конта має свою причину въ тôмъ, що майже при тôмъ самôмъ станѣ конта удѣлôвъ членьскихъ и мало що пôднесенôмъ контѣ вкладокъ щадничихъ, бо зъ 93334 зр. 31 кр. на 95375 зр. 43 кр., отворено новый складъ въ Сяноцѣ зъ запасомъ товарôвъ на суму 6314 зр. 36 кр. по цѣнѣ закупна числячи, якъ такожь въ тôмъ, що конто довжникôвъ склеповыхъ пôднесло ся, що при збôльшенôмъ оборотѣ показало ся конечнымъ. **Чистый зыскъ** въ квотѣ *3188 зр. 83 кр.*, роздѣленый на основѣ §. 62 статута, дає членамъ 6 процентъ дівіденды.

Щобы не стрѣтити ся въ запытаньемъ: чому при такъ значнôмъ збôльшеню сегорôчныхъ торгôвъ выказано чистый зыскъ о 44 зр. 48 кр. меншій якъ року попередного, хочемо навести причины того. Вже попередно сказано, що на пôднесенье торгôвъ сегорôчныхъ вплынули найбôльше торги крамничнѣ, на котрыхъ при продажи товарôвъ зыскъ не значный. Въ тôмъ роцѣ не заробляло ся на спродажи винъ тôлько, якъ лѣтъ попередныхъ, бо, якъ звѣстно, закупна цѣна винъ въ жовтни 1891 року пôднеслась о 30%, а мы не могли перевести такого пôдвышеня при детайлічнôй продажи. Вкôнци на обниженье чистого зыску вплынуло ще й то, що при сегорôчнôмъ замкненю рахункôвъ взято до вôдпису непевнѣ позиціи на довжникахъ склеповыхъ въ сумѣ 545 зр., 86 кр. По девять лѣтнôмъ истнованю нашого товариства уважали мы за конечне непевнѣ позиціи на довжникахъ склеповыхъ, по засягненю гадки дотычныхъ комітетôвъ контрольныхъ філіяльныхъ, приняти въ білянсъ яко утрату, хотяй тымъ ще не вылючена можливôсть, що де-що въ тои сумы дасть ся зреалізувати. Высше згаданѣ причины вплынули отже на обниженье сегорôчного чистого зыску, котрый впрочôмъ для институціи, не выходячôй спеціяльно тôлько на матеріяльнѣ зыски, за зовсѣмъ задоволяючій принати можемо.

Кошты адміністрації, наведенѣ детайлічно на особнôй табели при білянсѣ, выказують суму *40.338 зр. 62 кр.*, а помимо отвореня дванацятого складу въ Сяноцѣ зменшились въ порôвнаню зъ роком попереднымъ о 96 зр. 26 кр.

Загальный оборотъ въ касахъ „Народнои Торговлѣ“ въ сѣмъ адмін. роцѣ выказуе поважну квоту *986.377 зр. 44 кр.*

Станъ персоналу адміністраційного був въ сѣмъ роцѣ слѣдуючій: въ центральнôмъ зарядѣ 2 директоры, бухгальтеръ, кореспондентъ и возный; въ зарядѣ складôвъ: 9 начальникôвъ, 3 начальницѣ, 7 касіерокъ лядовыхъ и 40 нищого персоналу склепового, якъ помôчники торговельнѣ и практиканты, отже разомъ 64 **особъ**, котрѣ титуломъ платнѣ побирали суму *18.977 зр. 76 кр.* „Въ сѣмъ роцѣ не принято нѣкого зô старшого персоналу чужого, а натомѣсть зазначити належить, що два начальники нашихъ складôвъ, бувшѣ ученики нашого товариства, отворили

въ тôмъ роцѣ свои власнй склады. Зъ дотеперѣшныхъ вôдносинъ тыхъ молодыхъ нашихъ купцѣвъ видно, що они памятають на те, що були нашими ученниками.

Потѣшаючимъ обявомъ назвати можна тую обставину, що интелiґенція наша позбувае ся вже пересуду, що завôдъ купецкій понижити може чоловѣка, бо вôдъ кôлькохъ уже лѣтъ священика, урядника а навѣть властителѣ бôльшихъ посѣлостей стараютъ ся о то, щобы ихъ дѣти учелись купецтва въ „Народнôй Торговли“, а въ послѣднихъ дняхъ внесъ одинъ священникъ поданье о принятье на науку купецку двохъ его довюкъ, укôнчившихъ зъ вôдличнымъ успѣхомъ осьму клясу женьскои школы.

Шконтра складôвъ нашихъ вôдбувались и сего року въ способъ практикованый въ лѣтахъ попередныхъ, а дослѣды тыхъ шконтръ вневняють насъ, що персоналъ нашь доступае пôдъ кождымъ взглядомъ напередъ и що интересы товарыства нашого зъ кождымъ рокомъ краще упорядковують ся.

Наша „Народна Торговля“ не може однакъ поперестати на своихъ дотеперѣшныхъ успѣхахъ. Нашь интересъ народный и интересъ краю вымагае интензивного ей розвою. Она дала починъ до засновань крамниць, она збудила межи нашимъ народомъ заинтересованье купецтвомъ, она импортуе товары и выробы зъ заграницѣ, однакъ она повинна такожь подати иниціятиву до експорту нашихъ выробôвъ и товарôвъ за границю и его упорядкувати. Ей обовязкомъ заглянути и на Буковину и тамъ засѣяти нашй села крамницями; — она мае выховати купецтво наше. До переведеня того всего потребуе однакъ свѣжихъ приплывôвъ грошевыхъ — потребуе новыхъ членôвъ. Розширенье интересôвъ „Народнои Торговлѣ“ будь черезъ вôдкрытье новыхъ фiлій, о що зъ рôзныхъ сторôнъ нашй патріоты енергічно упоминають ся, будь черезъ тое, що нашь старшій персоналъ буде вôдкрывати свои власнй склады, котрому бодай въ першихъ хвиляхъ конечно треба буде прийти въ помôчь зъ кредитомъ, вымагае живѣйшои участи нашои публики, особливо численнѣйшого приступленя въ члены.

Тожь звертаемо увагу Вп. членôвъ на повыше сказане и просимо, щобы старали ся придбати бôльше число новыхъ членôвъ для нашои институцiи. Та не тôлько число членôвъ пôдносить значѣнье и позагу товарыства, але также участь купующихъ. И въ тôмъ дѣлѣ треба бôльше солiдарности. И критика есть потрѣбна, але критика розумна а передо всѣмъ совѣстна, котра заохочуючи, вплывала бы на орґаны адмiнiстрацiйнй.“

При тôй точцѣ програмы вывязалась довша дискусія, въ котрôй зô стороны управляючого совѣта забирали голосъ пп. Вас. Нагôрный, Ап. Начай и д-ръ Стеф. Федакъ.

П. Кисѣль, властитель крамницѣ у Львовѣ, бажавъ пояснення що-до выдатковъ на „подорожа“; вôдтакъ домагавъ ся, щобы львôвскои дирекцiи назадъ перенести на давне мѣсце, т. е. де теперь комната до снѣдань, та хотѣвъ бы, щобы Народна Торговля побирала всѣ товары просто зъ фабрикъ а не за посередництвомъ аґентôвъ, котрй беруть провiзію. — П. Кисѣлеви пояснивъ дир. Начай, що выдатки на подорожи необходимй, бо лише въ той способъ можна перевести инвентуры и шконтра фiлій. Дирекцію Народнои Торговлѣ не треба идентафiкувати зô склепомъ львôвскимъ, тожь и не треба львôвскои дирекцiи при склепѣ, бо управа львôвского склепу есть самостôйна такъ якъ кождои фiлiи. Наконецъ въ ретельнôмъ купецтвѣ выробилась практика посередництва аґентôвъ мѣжь фабрыками а купцями, а дирекцiя Народнои Торговлѣ оминае аґентôвъ при тыхъ всѣхъ товарахъ, при котрыхъ можна обôйтись безъ аґентôвъ.

П. Мончаловскій зажадавъ пояснення що-до двохъ рубрикъ бiлянсу: дебiторôвъ и кредиторôвъ. Порôвнуючи справозданя зъ чотирохъ послѣдныхъ рокôвъ, вôдъ 1888 р. показуе ся: въ 1888 р. було на дебiторахъ 8.380 зр., въ 1889 р. 5.600 зр., въ 1890 р. 36.480 зр. а въ 1891 р. 41.000 зр. Въ тыхъ же рокахъ кредиторы Народнои Торговлѣ мали: 17.000, 29.000, 46.862 и 51.379 зр. Въ обохъ тыхъ рубрикахъ, а передо всѣмъ въ першôй, видко значный зрôстъ. А тымчасомъ въ приходахъ зъ розпродажи товарôвъ рôзница мѣжь числами не велика: въ 1888 р. 37.000 зр. а въ 1891 р. 44.000 зр. Годить ся такожь знати, якого рода суть дебiторы Народнои Торговлѣ: чи увзгляднено бôльше кредитъ личный, се значить для поодинокихъ особъ, чи кредитъ для крамниць? Вкôнци видко одну нову рубрику мѣжь стратами: сумнѣвность на довжинахъ складôвъ 545 зр. 86 кр.

На тй питаня дôставъ п. Мончаловскій вôдъ дирекцiи и д-ра Федака вôдповѣдь такого змѣсту: Въ 1888 р. було лише сѣмь фiлій, теперь есть ихъ дванацять, тожь природно, що числа въ рубрикахъ: дебiторы и кредиторы мусять прогресивно збôльшати ся. Кредитъ, явiй дае Торговля, есть личный и для крамниць: спецiялiзованя мѣжь тыми обома кредитами нема въ бiлянсѣ, але оба они примѣненй рôвномѣрно въ поодинокихъ фiлiяхъ пôсля мѣсцевыхъ обставинъ. Кождый розумѣе и чуе, що дебiторы суть балястомъ, але годѣ сего оминути; торговля опираюсь головно на кредитѣ, якъ зô стороны купующого такъ и продаючого. Зрôстъ въ рубрицѣ дебiторôвъ мѣжь 1889 а 1890 р. походить зъ вôдмѣненого способу бiлянсованя, порученого загальными зборами. Рубрики дебiторôвъ и кредиторôвъ не стоять въ звязи зъ рубрикою приходôвъ зô спродажи товарôвъ. Минувшого року — якъ зазначено въ справозданю — конъюнктура въ торговли виномъ вилынула безперечно на ту послѣдну рубрику, а такожь годѣ заперечити, що управа Нар. Торговлѣ, руководячись засадою, установлята якъ найнизшй цѣны за товары, не досягае высокихъ чиселъ въ рубрицѣ приходôвъ зô спродажи товарôвъ. Сумнѣвна квота дебiторôвъ 545 зр. вставлена сего року першій разъ за девять лѣтъ, але треба зазначити, що и въ тыхъ сумнѣвныхъ квотъ буде можна ще щось стягнути.

П. Волод. Шухевичъ зажадавъ сконстатованя, що зô стороны управляючого совѣта есть наглядъ надъ спôльнымъ мешканьемъ практикантôвъ торговлѣ. Пп. Нагôрный и д-ръ Федакъ заявили, що дирекцiя Нар. Торговлѣ не спускае зъ ока тои справы а доси не було вѣякого выпадку деморалiзацiи.

На тôмъ закôнчено дiскусію надъ справозданьемъ управляючого совѣта и передъ замкненьемъ дiскусiи нѣхто не зажадавъ голосу.

П. Григ. Врецьона въ имени комiтету контрольного зложивъ таке справозданье.

„Именемъ контрольного комiтету маемо честь заявити, що бiлянсъ активôвъ и пасивôвъ тов. „Народнои Торговлѣ“ за адмiнiстрацiйный рокъ 1892, с. е. за часъ вôдъ 1 липня 1891 до 30 червня 1892, предложеный управляючимъ совѣтомъ, есть вповнѣ вѣрный, такъ якъ опираесь на зовсѣмъ вѣрныхъ данихъ.

а) Контрольный комiтетъ провѣрювавъ вôдъ часу до часу касовй книги а поодинокй позицiи приpôвнувавъ зъ вôдповѣдными кекстами и фактурами.

б) Въ днях шконтра обчислявъ касу и знаходивъ кождымъ разомъ дѣйстный станъ тои-жь вповнѣ згôднымъ зъ дотычными книгами касовыми.

в) Переглядувъ инвентуру якъ головного складу центрального такъ инвентуры фiлiяльныхъ складôвъ, та пересвѣдчивъ ся, що они опираютъ ся на дѣйстнôмъ станѣ нагромадженыхъ товарôвъ въ поодинокихъ складахъ.

г) Беручи участь въ кождôмъ засѣданю управляючого совѣта, може комiтетъ контрольный потвердити, що управляючiй совѣтъ вôдбувъ 15 повныхъ засѣдань, треваючихъ три або чотири годины; що выслухавъ справозданъ зъ дѣяльности дирекцiи тов. „Народнои Торговлѣ“; що застановлявъ ся надъ важными внесенями покликаныхъ комiсiй и анкетъ, а головно надъ внесенями товаровои комiсiи и спецiяльнои анкеты знатокôвъ товарôвъ; що старавъ ся унормувати особистй справы урядникôвъ, начальникôвъ и касiерôвъ поодинокихъ складôвъ пôбольшеньемъ платнѣ черезъ пятилѣтнй додатки; що при помочи спецiяльнои анкеты обговорено и умотивовано потребу змѣны дотеперѣшного статута „Народнои Торговлѣ“; що внесено просьбу до ц. к. мiнiстерства скарбу о дозволъ на гуртовый пôбôръ и гуртовну продажу соли.

д) Контрольный комiтетъ потверджае такожь, що товарыство „Народна Торговля“ числить теперь 12 чинныхъ складôвъ, що въ складахъ уторговано сего року о 36.404 зр. бôльше анѣжь въ попередньôмъ роцѣ, що до збôльшеня сего торгу причинило ся головно 10 складôвъ, а именно: въ Сяноцѣ, Львовѣ, Снятынѣ, Бродахъ, Самборѣ, Коломыи, Тернополи, Станиславовѣ, Рогатынѣ и Дрогобычи; що въ „Народною Торговлею“ зносило ся 441 крамниць громадскихъ и приватныхъ.

е) Контрольный комiтетъ провѣривъ доходы зъ розходами, порôвнуючи поодиновй вôддѣлы въ дотычныхъ книгахъ и пересвѣдчивъ ся, що чистый зыскъ выказуе квоту 3188 зр. 83 кр., котра дае 6% дивiденды.

Комiтетъ контрольный просить вôдтакъ: Свѣтлй зборы зволять удѣлити управляючому совѣтови вповнѣ заслуженои абсолюторiи въ дѣяльности за часъ вôдъ 1 липня 1891 до 30 червня 1892 р.“

Се справозданье комiсiи контрольнои принято безъ дiскусiи и удѣлено абсолюторію управляючому совѣтови.

Д-ръ Федакъ референувавъ въ имени управляючого совѣта змѣну кôльохъ §§-ôвъ статута, именно що до складу и выбору управляючого совѣта та що до становища директорôвъ. Головнй точки проектованои змѣны такй: Совѣтъ складае ся зъ 10 членôвъ [доси зъ 12] и выбирае ся способомъ доповняючимъ на пять лѣтъ. Що року уступаютъ два члены; першого року про уступаючихъ членôвъ рѣшае жеребъ. Члены дирекцiи стаютъ урядниками товарыства [доси були члены совѣта управляючого] урядуютъ въ силу повномочія вôдъ совѣта per procura и маютъ голосъ дорадчій въ совѣтѣ. Зъ директорами заключае ся договôръ службовый. Референтъ вказавъ, якй користи выйдуть зъ тои змѣны для Народнои Торговлѣ. Совѣтъ не буде змѣнятись нагло и несподѣвано, отже буде все обзнаный зô справами. Директоры же, будучи урядниками, можуть вôддаватись зъ бôльшою енергiею и пожертвованьемъ для справъ товарыства. — Зборы ухвалили безъ дiскусiи, майже одноголосно, всѣ проектованй змѣны.

Дальше ухвалено марку презенцiйну для членôвъ управляючого совѣта на рокъ 1892 въ квотѣ 3 зр.

До комiсiи контрольнои выбрано пп. Вас. Тисовского, Григ. Врецьону и Костя Панькôвского.

При послѣдній точцѣ програмы: Внесеня членôвъ — принято яко директиву для управляючого совѣта: щобы на будуче всякй намѣрюванй змѣны статутôвъ подававъ въ справозданю зъ рôчнои дѣяльности [внесенье п. Вол. Шухевича]; — щобы розважавъ, чи не можна бы занятись торговлею збôжемъ та чи не отворити бы фiлiю въ околицi Перемышлянъ [внесенье сялянина зъ Бѣлки Ив. Свкорского]; — щобы звернута цильну увагу на личный кредитъ [внесенье п. Хойнацкого]; — щобы або скликати зборы сѣльскихъ крамарѣвъ або взагалѣ розглянути близше потребы и домагання сѣльского крамарства [внесенье о. Зельского]. Крôмъ того п. Мардаровичъ, бувшій управитель тернопôльскои фiлiи, пôдiвсъ свою личну справу, а именно жалувавъ ся, що совѣтъ управляючій не вынагородивъ вôдповѣдно его ноштôвъ, якй мавъ при засновуваню тернопôльскои фiлiи. Пос. Барвѣньскій пôдпиравъ домагання п. Мардаровича. Въ имени совѣта заявили д-ры Федакъ и К. Левицкій, що совѣтъ роздивлявъ справу п. Мардаровича и осудивъ, на скôлько оправданй домагання п. Мардаровича, однакъ, на жаль, стрѣтивъ ся въ тôй справѣ зъ якимсь упоромъ п. Мардаровича. Зборы ухвахили, щобы совѣтъ ще разъ розглянувъ сю справу и повѣдомивъ слѣдуючй зборы, якъ ей полагодивъ.

На тôмъ зборы закôнчили ся. Тревали вôдъ годины 5-ои до 9-ои вечеромъ.

Дописи „Дѣла“.

Зô Стрыйщины.

[Доповняючй выборы до рады повѣтовои.]

О выборахъ доповняючихъ до стрыйскои рады повѣтовои зъ меншихъ посѣлостей вже була згадка телеґрафічна въ „Дѣлѣ“, але цѣкаво буде читателямъ „Дѣла“ знати про тй выборы бôльше

Выборами занялось сего року політичне товарыство „Пôдгôрска Рада“, склыкавши на нараду передъ правыборами всѣхъ начальникôвъ громадъ и видавѣйшихъ селянъ зъ кождого села. Поставлено трехъ кандидатôвъ: адвоката д-ра Евг. Олесницкого, властителя бôльшои посѣлости зъ Довголуки Р. Ташôвницкого и о. Вас. Давидяка. И всѣ три одержали кольосальну бôльшость, бо 195 голосôвъ, а зъ листы повѣтовои Нартовскій нотарь зô Сколього отримавъ 62 голосы, Корчиньскій вôйтъ зъ Корчина 17, а Бернинъ, селянинъ зъ Лысятичъ, котрого повѣтовцѣ противъ его волѣ кандидували а потому его на своихъ картахъ мазали дôставъ всего 7 голосôвъ.

Тутъ „Пôдгôрска Рада“ а тымъ самымъ Русины повѣта стрыйского выйшли зъ кольосальною побѣдою, зважывши пресiи и аґитацiи, просьбы и грозьбы на вôйтôвъ вôдъ нашихъ любезныхъ опѣкунôвъ poczciwego ludku...

Повѣтовцѣ дуже квасну мiну робили по выборѣ, а одинъ зъ видавѣйшихъ дѣдичôвъ въ огôрченю назавъ навѣть, що зложить мандатъ. Зъ Богомъ Парасю!...

При сихъ выборахъ показалась одна не потѣшаюча рѣчь, що кôльна селъ зъ скôльскихъ гôръ и село Сколье выслали яко выборцѣвъ халатникôвъ-жидôвъ, здавсь арендарѣвъ, — и тй вôддали картки на листу повѣтову. Видно — то провôдники и чоло въ тыхъ громадахъ.

О Галилее! Галилее!

Зъ Глинянщины.

[Ц. к. судъ повѣтовый въ Глинянахъ противъ руского мовы и руского письма.]

Дня 14 н. ст. вересня с. р. завôзвано мене, яко заступника церкви полонницкои, до глинянського суду въ справѣ спадковôй. Прийшовши до канцелярiи п. Янка, адъюнкта судового, зажадавъ я, щобы протоколъ зô мною списано по руски. На се дôставъ я вôдповѣдь, що жадаю рѣчи неможливои, бо руска мова мае вправдѣ велику будучность, але до теперь не добила ся ще того права, якого я для неи жадаю. На мôй замѣтъ, що основнй законы рускôй мовѣ, яко краевôй, признаютъ рôвноправность зъ польскою, вôдповѣвъ п. адъюнктъ:

„Рôвноуправненье руского мовы треба лишь такъ розумѣти, що до суду вôльно вносити подання написанй по руски, та що можна всюды по руски пôдписатись и по руски говорити — и самъ п. адъюнктъ руску мову шануе и зô сторонами рускими по руски говорить. Моe жаданье — рôвноправность мовъ краевыхъ — не узасаднюю, бо тымъ самымъ вôльно и ему яко Полякови зъ того-жь рôвноуправнена користати. [Я змѣркувавъ, що тутъ аплiкуе ся засада „Macht vor Recht“, бо ц. к. урядникъ пôдчасъ свого урядованя мае чейже бôльшу силу якъ сторона, а чия сила, того й правда.] Врештѣ сей протоколъ належить до wewnętrznego urzędowania — то не есть те саме, що протоколъ въ справѣ карнôй, де слове стороны дословно списуютъ ся; сей протоколъ мае диктувати урядникъ, отже тымъ самымъ не можна его писати анѣ по руски, анѣ навѣть по нѣмецки, а лише въ урядовôй мовѣ польскôй.“

Не маючи терпеливости слухати довше выводôвъ п. адъюнкта, пôдписавъ я списаный протоколъ, заявивши лише, що въ поступованю п. адъюнкта бачу достатне правъ рускои мовы. Мôгъ я вправдѣ домагати ся вписаня мого жаданя до протоколу, однакъ се, пôсля моеи гадки, до нѣчого не придасть ся, бо оно вразъ зъ протоколомъ пôйде ad acta. На вôдмовленье пôдпису мого не мôгъ я рѣшитись, бо по перше, мôгъ мене зъ компетентнои стороны стрѣтити закидъ, що я интересôвъ церкви кепско пильную, легатôвъ не принимаю и т. п., а по друге тому, що черезъ се мусѣла бы була наступити проволока цѣлои справы и интересованй селяне були бы выставленй на непотрѣбнй выдатки, а тутъ якъ-разъ ходило намъ о те, щобы справа якъ найскорше скôнчила ся.

Вернувши до дому заглянувъ я до „Дѣла“ [ч-ръ 69 зъ сего року] и въ вôдповѣди правительственного комiсаря въ соймѣ на интерпеляцію рускихъ послôвъ, выголошенôй на засѣданю галицкого сойму дня 5 цвѣтня с. р., вычатую такій уступъ: „Ц. к. суды урядуючй у всходнôй части Галичины примѣнюютъ приписы рескрипту ц. к. мiнiстерства судôвництва зъ 9 липня 1860 р. до ч. 10.340 въ той способъ, що якъ въ справахъ карныхъ, такъ и въ цивiльныхъ, спôрныхъ и неспôрныхъ, а про-те и въ справахъ спадковыхъ, опѣкунчихъ и курательныхъ списуютъ протоколы зъ свѣдками, обжаловаными, знатоками и сторонами въ рускôмъ языцѣ, если свѣдокъ, обжалованый, знатокъ або сторона того желаютъ“. Вôдчитавши се, подумавъ я собѣ: Може ц. к. судъ повѣтовый въ Глинянахъ не належить до всходнои части Галичины, може перенести его до заходнои.. Мушу о тôмъ довѣдати ся тамъ въ самôмъ судѣ глинянськôмъ, прецѣнь я маю ще одно завôзванье въ подôбнôй справѣ на день 19 жовтня с. р.

Вôдписавши собѣ наведеный уступъ зъ вôдповѣди правительственного комiсаря, являю ся 19. жовтня знова въ канцелярiи п. адъюнкта Янка, а навязавши рѣчь до того, що на попереднôмъ термiнѣ дôзнавъ я вôдъ него великои привды, бо цѣлкомъ безправно вôдхнувъ мое жаданье, вôдчитавъ я ему наведеный уступъ и на пôдставѣ того зажадавъ я, щобы бодай теперь списано зô мною протоколъ по руски. П. адъюнктъ выслухавши мене, вôдписавъ собѣ нумеръ и рôкъ рескрипту выйшовъ пересвѣдчити ся: чи есть такій рескриптъ и що въ нѣмъ говорить ся? По хвили вернувъ и сказавъ, що есть, „ale coś bardzo niewyraźne“, и заповѣвъ, що спише ся зô мною протоколъ по руски, „jednakowoż łacińskim alfabetem, bośmy się jeszcze po rusku pisać nie nauczyli i niema nikogo, ażeby po rusku napisał ..“ „Якъ не вiзмъ то палкою“, подумавъ я собѣ.

И чи-жь можна казати, що система правительственна супротивъ Русинôвъ змѣнила ся, если ще теперь ц. к. урядники не знають навѣть, що суть якiсь рескрипты мiнiстерскй, заборонюючй приводити рускій языкъ въ ц. к. урядахъ? Коли-жь люде зъ интелiґенція, домагаючй ся въ урядѣ пошановання правъ рускои мовы стрѣчають такй перепоны вôдъ урядниковъ, такй аргументы наивнй, нельогичнй а неразъ зраджуючй навѣть незнанье законôвъ и розпоряджень мiнiстерскихъ, — то що-жь може вдѣяти нашъ селянинъ, котрый такожь певно бажае пошанования правъ своеи мовы? А такій провiчный высказъ п. адъюнкта: „Jeszcześmy się po rusku pisać nie nauczyli!“ Прецѣнь трудно припустити, щобы людина интелiґентна не могла научитись руского письма, коли майже кожда шестилѣтна селянська дитина въ школѣ за одинъ рокъ руского письма навчить ся. Що-жь наконецъ судита и о такôмъ оправдуваню, що въ ц. к. урядѣ нема нѣкого, щобы по руски написавъ? Се выглядае на плянъ зъ горы уложеный, а прецѣнь годѣ припускати, щобы Глинянщина заселена майже самыми Русинами, вырекла ся своеи рôдноi мовы и руского письма! [Впрочôмъ сей аргументъ п. адъюнкта навѣть не вôдповѣдае дѣйстности, бо коли я тамтого року бувъ разъ свѣдкомъ въ одній карній справѣ и зажадавъ, щобы зô мною списано протоколъ по руски и рускимъ письмомъ, а перенесеный уже теперь адъюнктъ Гайльгоферъ не мôгъ мене навѣть грожденьемъ кары дисциплiзарной вôдстрашити вôдъ того, щобъ я подôбныхъ жадань не ставивъ, той самъ протоколiстъ писавъ протоколъ мôй рускими буквами.] Зважывши все те, трудно не повторити запытанье, яке такъ часто ставить остатными часами „Дѣло“: „Чи истнуютъ для Русинôвъ въ Галичинѣ законы?“

Вiкторъ Езерскій, священикъ зъ Полоничъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Членами палаты панôвъ именувавъ цѣсарь: кн. Iосифа Аверсперґа, ґен. Бравмiлера, ґен. Каттiого, посла рады державнои бар. Айхгофа, посла рады державнои д-ра Айґнера, проф. университету Екснера, посла рады державнои Гомперца, пос. Августа Горайского, совѣтника двору Гавера, бар. Лявдона, бар. Лайтенберґера, кн. Фердинанда Лобковiца, проф. Людвiґа, бар. Мажа, бар. Рiнґофера, бар. Жигмонта Ромашкана, ґр. Сiльва-Тарруку, ґр. Гойновича, проф. Вайса, ґр. Стефана Замойского и губернатора банку Цiмермана. N. fr. Presse доносить, що при нагодѣ вôдкрыття рады державнои знова наступить нова номiнацiя на членôвъ палаты панôвъ.

Въ Правѣ зачалась вô второкъ спôльнй конференцiи послôвъ чеськихъ всѣхъ партій політичныхъ и зô всѣхъ трехъ краевъ коронныхъ, Чехiи, Моравы и Шлеска. Попереднього дня на Софiйскôмъ островѣ молодо-ческа партiя устроила вечеромъ банкетъ въ честь молодо-ческихъ послôвъ зъ Моравы. На перѣ явили ся майже всѣ молодо-ческй послы. Зъ бесѣдъ першій тоастъ пôднесъ д-ръ Скарда въ честь д-ра Тучка и молодо-ческихъ послôвъ. Въ своeй промовѣ вôнъ жалувавъ ся на правленье ґр. Таффого, котре показало ся централістичнымъ. Въ Чехiи вже народъ пôднявъ ся, але на Моравѣ ще доси оставъ ся по заду, хочь вкôнци вже и тамъ спôзнали, що треба iти разомъ, и теперь пересвѣдчилась, що лишь опозицiя радикальна може довести населенье короны св. Вячеслава до бажанои мety. Ознаною такожь самосвѣдомости есть выборъ д-ра Тучка, кандидата молодо-ческихъ мужôвъ довѣрія на мѣсце мiнiстра бар. Пражака, и симъ выборомъ Чехи добули собѣ величаву и несподѣвану побѣду. Въ сихъ выборахъ можна спôзнати, що рôдна Чехiи Морава подала ѣй свою правицю до

спôльнои борбы и що братя моравскй стануть та вôдважно пôйдуть до борбы. — Д ра Тучка, котрый вôдтакъ забравъ голосъ, привитано въ великимъ одушевленьемъ. Вôнъ подякувавъ въ своêмъ имени и въ имени всêхъ своихъ товаришêвъ за прихильне принятье. Заявивъ, що похвала вôддана Моравцямъ властиво незаслужена, бо народъ моравскій своимъ выборомъ властиво доказавъ, лишь се, що и вôнъ вôдчуває свои обовязки та стає въ оборонê святыхъ правъ ненарушеныхъ, за единостію и неподêльностію краêвъ короны св. Вячеслава. Моравскій народъ выборомъ поступового кандидата вказавъ, що въ оборонê за святй свои права мимо терпеливого и мирного свого характеру вôнъ одушевить ся а навêть може запалить ся. Дêйстно народъ на Моравê сего року розвинувъ таке житье и рухъ політичный, якого не можна було бачити вôдъ десяти лêтъ. Передъ выборами въ Босковицяхъ була сильна аґітація консерватистôвъ, пôдпираныхъ правительствомъ. Противъ сеи аґітаціи выступивъ кандидатъ партіи поступовои на основê програмы молодо-Чехôвъ. Народъ одушевивъ ся. Кôлька слôвъ кандидата: „Якъ буду выбраный, то приступлю до молодо-ческои партіи“, отворили ему серця моравскихъ выборцêвъ и дали ему нечувану бôльшôсть голосôвъ. — Вôдтакъ промовивъ посолъ д ръ Герольдъ. На початку пôднêсъ, що якъ въ природê, такъ и въ орґанізмê народôвъ вôдбувають ся перемêны. Чехи можуть надêяти ся лêпшои будучности. Хочь притиснены зô всêхъ сторôнъ ворожими елементами, не вôдчаюють, стремлять до свободы, бачуть поступъ и силу народну. Дальше бесêдникъ пôднêсъ спôльнôсть Чехôвъ въ Чехіи, Моравê и Шлеску, а закôнчивъ тоастомъ въ честь и на єдинôсть всêхъ народôвъ славяньскихъ. — Д ръ Едвардъ Ґреґеръ, зазначивши миролюбивôсть партіи молодо-ческои, сказавъ, що програма тои партіи коротка: самостôйнôсть ческои державы на основê правъ ческого народу И старо-Чехи кажуть, що стоять на становищи державного права, але то рêчь певна, що они до осягненя права державного не помогуть. Бесêдникъ бачить двê дороги: одну, но трою старо Чехи вели народъ дванацять лêтъ, а нотра довела до нещаслывыхъ пунктацій, а другу: найкрайнêйшу опозицію. Коли бъ старо-Чехи приступили на нашу сторону, було бы то дуже добре, але нема на те надêе. Ожже тогдê ажь буде згода въ народê, якъ старо Чехи втратять всê свои мандаты. Дятого бесêдникъ внêсъ тоастъ на сполучену опозицію всêхъ Чехôвъ въ краяхъ короны св. Вячеслава.

НОВИНКИ.

— **Стрыйска філія „Просвêты“** устроює въ Стрыю въ недêлю, дня 6 н. ст. падолиста с. р. о годинê 4-ôй пополудни въ сали „пôдъ чорнымъ Орломъ“ [въ рынку] выклады науковй для членôвъ товариства „Просвêта“. Выкладати будуть: адвокатъ д-ръ Евгенiй Олесницкій „про новй грошê“, о. Ол. Бобикевичъ зъ рускои исторіи, а п. Андроникъ Могильницкій „про способы, якими радити собê мають довжники при екзекуціяхъ“. На тй выклады можуть члены привести своихъ знакомыхъ яко гостей, котрй при тôй нагодê можуть вписати ся въ члены „Просвêты“.

— **При званю листопадовôмъ** именованый д-ръ Ярославъ Окуневскій [при маринарцê] лêкаремъ лініовымъ.

— **Холєра.** Въ Краковê єсть ще 5 особъ въ шпитали, котрй перебули вже холеру и котрыхъ здоровлье цêлкомъ добре. Вже вôдъ 11 днêвъ не було тамъ нêякого занедужаня анê случаю смерти на холеру. Въ наслêдокъ того має внести президентъ Шляхтовскій вôдповêдне представленье до намêстництва що-до знесеня выимковыхъ заряджень дотыкаючихъ торговлê и промыслу Кракова. — У Вêдни не було и сеи добы нêякихъ пôдозрêныхъ занедужань, длятого фізикатъ мêскій рêшивъ не выдавати вже бюлетинôвъ. — Въ Будапештê занедужало вчера 22 особы а умерло 6. — Нêмеччина має бути вже вôльна вôдъ холеры.

— **Фахова школа токарства и столярства въ Станиславовê** одержала вôдъ правительства 700 зр. субвенціи.

— **Про товариства и выдавництва польскй для люду** помêстивъ одинъ львôвскій дневникъ польскй замêтне письмо зъ провінціи. Авторъ насамперед ствердчуе, що часописи польскй не подають нêчого основнêйшого про житье люду и рухъ середъ люду. Зъ дневникôвъ можна довêдатись лишь тôлько що товариство oświaty ludowej краковске або львôвске заложило тамъ а тамъ читальню або „кулко“ рôльниче, але не можна довêдати ся, якй наслêдки и проявы выкликали по селахъ тй читальнê и „кулка“. О тôмъ навêть въ справозданяхъ тыхъ товариствъ не можна нêчого вычитати. Дальше авторъ все читае въ польскихъ дневникахъ громы на аґітацію соціяльну, на аґітацію москвофільску, на аґітацію кс. Стояловского, але фактôвъ въ тыхъ дневникахъ вычитати годê. Потôмъ авторъ переходить до періодичныхъ выдавництвъ польскихъ для люду. Що року въ буджетê соймовôмъ стоять постôйнй рубрики на институцію Macierz polską и на ґазеты Niedziela и Gospodarz. Краковска спôлка выдавнича щедро субвенціонуе ґазету Krakus, а Єржмановскій зъ Америки призначивъ що-рôчный фондъ на часопись Polski lud. Але о тôмъ, на скôлько тй субвенціонованй часописи здобули собê прихильниковъ середъ люду и якій зробили вплывъ на него, нêгде не можна вычитати. „Взагалê публицистика польска — каже авторъ — не представляе руху людового, а рухъ якійсь мусить бути и есть, а выробили его: трицять лêтъ конституціи, школы, выдавництва и аґітаціи. Якъ дневникарство польске не интересуесь тымъ рухомъ, такъ не знають его и тй круги, що мали бы стояти на сторожи польскои справы народнои. Обертаючись въ кругахъ соймовыхъ, — каже дальше авторъ, — я слêдивъ передовсêмъ, якій пожитокъ есть зъ тыхъ 3.000 выдаваныхъ щороку черезъ десять лêтъ, отже зъ выданыхъ уже 30.000 зр. на часопись Niedziela, котра мала згорнути довкруги себе все селяньство письменне. На то не дано менê вôдповêди, а я ствердивъ лишь тôлько, що Niedziela не стала ся орґаномъ люду, бо „селянъ“ котрй бы ей самй передплачували, есть дуже мало. О те саме пытавъ я одного зъ редакторôвъ Krakus-a, отже тамъ ще гôрше: грошей выдано богато, до двохъ лêтъ взято вже другого редактора, але „хлопôвъ передплатниковъ“ нема майже зовсêмъ!“ Про иншй часописи авторъ не знае близше, але запевнювано его, що селяне читають головно несубвенціонованй часописи, а найбôльше орґаны кс. Стояловского [Wieniec и Pszczółka] и п. Вислоуха [Przyjaciel ludu], отже именно тй, на котрй въ дневникарствê найдужше мечуть ся громы. Орґаны тй, якъ де-хто каже напевно, мають до 2000 передплатниковъ селянъ. Часописи польскй для люду клясифікуе авторъ такъ: 1) Niedziela, Krakus Chata и Nowiny — напряму консервативного; 2) Polski lud — напряму ліберального; 3) Wieniec и Pszczółka — напряму христіяньско-соціяльного; 4) Przyjaciel ludu — напряму соціяльно-демократичного. [Кромê того суть ще часописи змêсту економічного: Przewodnik kółek rolniczych и Gospodarz.] По такôй клясифікаціи часописей авторъ радить, щобы спеціяльнй комісіи зъ людей поважныхъ розслêдили докладно цêлй рôчники тыхъ ґазетъ и здали справу зъ цêли, способу редаґованя и причинъ розширеня або нерозширеня кождого зъ тыхъ орґанôвъ середъ люду. Самй крики, симпатіи чи антіпатіи — кôнчить авторъ — нêчо не поможуть; треба числити ся зъ вôдносинами и фактами, хочь-бы й якъ дуже немилыми.

— **Фальшивй грошь.** Въ Краковê появляли ся вже вôдъ довшого часу фальшивй срêбнй ґульдены. Дня 20 н. ст. жовтня удало ся поліціи краковскôй попасти на слêдъ фальшôвника. Єсть нимъ 32-лêтный зарôбникъ Иванъ Вуйцикъ, при котрôмъ въ хвили арештованя найдено одну штуку фальсифікату. Слêдство выказало, що Вуйцикъ вже въ осени минувшого року выраблявъ такй фальсифікаты зъ цины и пускавъ ихъ въ обêгъ. При ревізіи у матери Вуйцика въ Рудавê вôднайдено кôлька штукъ фальшивыхъ ґульденôвъ такъ австрійскихъ якъ и угорскихъ.

— **Намêреня самоубійство.** Въ однôмъ зъ львôвскихъ готелêвъ намêривъ оногды вôдобрати собê житье выстрêломъ зъ револьверу субектъ Романъ В. Стрêлъ вымêреный бувъ въ уста, але за-для малого калібру, покалêчивъ лише самоубійника, котрого вôдослано до шпиталя. Причиною сего намêреного самоубійства була нещастна любовь.

— **Змêна власности.** Маетнôсть Колодêвку и Добровляны, въ повêтê станиславôвскôмъ, купивъ вôдъ Феликса Пассакаса староста товмацкій Іосифъ Саламонъ зъ женою.

— **Новый директоръ зелêзниць державныхъ у Львовê** п. Альфредъ Дейма обôймивъ урядованье дня 31 н. ст. жовтня. Передъ обнятьемъ урядования повитали нового директора шефы вôддêлôвъ дирекціи, шефы локальнй и ихъ заступники. Першій промовивъ по нêмецки заступникъ директора Ельснеръ а вôдтакъ по польски другій заступникъ директора Витковскій. На сй промовы вôдповêвъ новый директоръ насамперед по нêмецки, вôдтакъ по польски и высказавъ свою радôсть, що по довгихъ лêтахъ вертае до рôдного краю, заявивъ свою охоту до совêстного выповнюваня обовязковъ и пôднêсъ заслуги на поли служобы зелêничои свого попередника, совêтника Клосовского.

— **Дирекція руху зелêзниць державныхъ у Львовê** оповêщуе: Зъ днемъ 1 н. ст. падолиста 1892 р. увôйде въ житье додатокъ II до тарифы вразъ зъ табелею удêлôвъ важною вôдъ 1 н. ст. серпня 1891 для прямого руху особового межи стаціями зелêзницê пôвнôчнои цêсаря Фердинанда въ одного боку, а стаціями австрійскихъ зелêзниць державныхъ зъ другого боку, котрымъ вводить ся новй цêны êзды для білетôвъ войсковыхъ, якъ такожь въ деякихъ реляціяхъ новй цêны êзды для подорожныхъ цивільныхъ. Симъ зносить ся дотычнй цêны êзды тарифы головнои взглядно додатку I до тои жь. Примêрники того додатку можна одержати въ зарядахъ зелêзничихъ по цênê 15 кр.

— **Агентъ асекураційного товариства „Днêстеръ“ на часть повêта перемышляньского** п. Иванъ Сêкорскій, господарь зъ Бêлки просить насъ о помêщенье отсего его письма: „Вп. отцêвъ духовныхъ и начальниковъ громадъ въ околици мого замешканя прошу подати до вêдомости въ своихъ громадахъ, що наше руске товариство асекураційне „Днêстеръ“ именувало мене аґентомъ въ моêй околици, и поручити Чч. селянамъ, щобы убезпечували свои будынки въ нашôмъ рускôмъ „Днêстрê“. Не потребую розказувати, якй користи дае нашь „Днêстеръ“ своимъ членамъ, бо се вже люде знають, а тôлько заявляю, що я готовъ служити кождого часу въ справахъ обезпечень, удêлю поясненъ, а навêть прибуду на мêсце, скоро мене до якого села Чч. господарê завôзвуть — можу вымêрити и оглянути церкви, школы, домы и будынки господарскй, осудити премію и полісу переслати для потвержденя до Львова. — Поручаючись ласкавôй памяти Вп. интеліґенціи рускои и селянъ, остаю зъ поважаньемъ *Иванъ Сêкорскій* въ Бêлцê, почта Перемышляны.

— **Королева Ольга віртемберска**, о котрои смерти донесли телеґрамы зъ дня 30 н. ст. жовтня, була дочкою царя Николая. Уроджена 1822 року, вышла въ роцê 1846 за помершого минувшого року короля Кароля I. Подружье було бездêтне, длятого корона віртемберска перейшла на братанича помершого короля.

— **Шайку злодêйску**, зложену зъ 8 школярокъ, выкрыла сими днями вêденьска поліція. Всê тй дêвчата въ вêцê вôдъ 11 до 14 лêтъ вытягали мошонки зъ грôшми особамъ переглядаючимъ склеповй выставы. Одна зъ нихъ $12^1/_2$-лêтна Иванна Галлеръ признала ся сама, що украла 30 мошонокъ. Одинацять порожныхъ мошонокъ найдено ще въ ей мешканю. Иванну Галлеръ арештовано, прочй дêвчата мають бути вôддани до домôвъ поправы.

— **Добрй вêсти.** Дня 25 с. м. повêнчавъ о. ректоръ Бачиньскій зô Львова въ Балучинê коло Глинянъ народного учителя п. Олекс. Худерского зъ п-ою Єленою Стемпковскою. — Бувшій бурмістръ мêста Вêдня д-ръ Едвардъ Уль, померъ дня 1 н. ст. падолиста. — Въ касарни при улици Яблоновскихъ у Львовê украдено сими днями 24 паръ штанôвъ и двê блюзы, власнôсть 13-ои компаніи 15 го полку пêхоты. Шкода выносить надъ 100 зр.

Надôслане.

Schwarze, weiße und farbige Seiden-Damaste von fl. 1.40 bis fl. 7.75 p. Meter (18 Qual.) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depot. G. **Henneberg** (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 8

Вêсти зъ еп. Станиславôвскои.

До испыту конкурсового допущенй оо.: Ал. Осадца, Евг. Ступницкій, Еґг. Филиповичъ, Авд. Билинкевичъ, Ал. Мардаровичъ, Конст. Ткачкевичъ, Григ. Жовкевичъ, Ден. Вакулиньскій, Он. Лелетъ, Теод. Гаморакъ, Брон. Вергановскій, Ив. Смôльный, Авг. Левицкій, Исид. Бобикевичъ, Володим. Билиньскій, Ад. Лоêвскій, Мих. Соловка, Порф. Гордêевскій и Теоф. Соневицкій.

Завъдательства одержали оо.: Ал. Балицкій зъ Пядикъ въ Переровê, И. Заклиньскій зъ Богородчанъ въ Гвоздê, Евг. Ступницкій зъ Илинець въ Вербôвцê коло Городенки и Вас. Новицкій въ Вовчкôвцяхъ коло Снятина.

Сотрудництва одержали оо.: Ал. Пасêчиньскій зъ Ферескулê въ Пêстини, Ант. Одêжиньскій зъ Тлустого въ Ферескули, Ксен. Гуглевичъ зъ Залêся въ Ключевê, Григ. Козицкій зъ Залêщикъ въ Тлустôмъ, Сев. Подляшецкій зъ Касперовець въ Чортковê, Спир. Каргутъ (приват. сотр.) въ Соколôвцê, Макс. Кричковскій въ Космачи, Ден. Вакулиньскій въ Кобакахъ, Павло Петрицкій въ Зарêчу, філіи Богородчанъ старыхъ и Ом. Гавацкій въ Микуличинê.

Новопоставленй пресвитери одержали слêдуючй мêсця: Григ. Боднарукъ прив. сотрудництво въ Поморцяхъ, Ив. Калитчукъ сотрудництво въ Погориловцê на Буковинê, Володим. Крушельницкій приватне сотрудництво въ Джуринê, Теод. Курпякъ сотрудництво въ Балинцяхъ, Вас. Попель прив. сотрудництво въ Коропци, Мих. Проскурницкій прив. сотрудництво въ Ниврê, Ив. Стефанчукъ системізоване сотрудництво въ Бучачи и Володим. Яворскій сотрудництво въ Заболотовê.

Введенй оо.: Вас. Гординьскій яко сотрудникъ въ Старуни, Кир. Дольницкій яко завêдатель Вовковець коло Скалы, Конст. Ткачкевичъ яко сотрудникъ въ Березовê коло Пêстиня, Єр. Баришъ яко прив. сотрудникъ въ Борщевê, Вит. Билиньскій яко завêдатель въ Коцюбинцяхъ и Ил. Григорчукъ яко прив. сотрудникъ въ Городници коло Городенки.

Увôльненй оо.: Кир. Дольницкій вôдъ прив. сотрудництва въ Зазулинцяхъ, Илія Григорчукъ вôдъ сотрудництва въ Ферескули, Мих. Литвиновичъ вôдъ завêдательства въ Вовкôвцяхъ и Сев. Шанковскій вôдъ сотрудництва въ Поморцяхъ.

До львôвскои духовнои семинаріи принятй: Ник. Сали, Григ. Вовкъ, Евг. Жуковскій, Ив. Донигевичъ, Стеф. Алимурка, Іос. Флорчукъ, Ив. Лятишевскій, Дмит. Хоминець, Ив. Лушпиньскій, Ад. Бачинскій, Матв. Велигорскій, Іос. Тиховичъ и Нест. Величковскій на першій рôкъ; Іос. Скалишъ на другій рôкъ и Ник. Гелюхъ на третій рôкъ.

Цертифікаты одержали: Андр. Федикъ, Стеф. Леонтовичъ и Конст. Шанковскій.

До вêденьскои духовнои семинаріи принятый на першій рôкъ Корн. Могильницкій.

Вôдпустку зъ канонічнои зелзи для принятя до аеп. львôвскои одержали: о. Григ. Рыбчакъ, парохъ въ Угриновê и окôнченый богословъ Вас. Козогôнъ.

Посмертнй — ⸸ — оповêстки.

О. Иванъ Яниевичъ, священикъ-ювилатъ, совêтникъ митрополичои консисторія, парохъ въ Ганусовцяхъ, станиславôвского повêта, упокоивъ ся въ 85-ômъ роцê житя а 60-тôмъ священьства. Вêчна ему память!

Марія зъ Держиковъ Коновалець, жена священика въ Малеховê пôдъ Львовомъ, упокоила ся тамъ въ 25-тôмъ роцê житя. Вêчна ей память!

Николай Похоронскій, поборець податковый въ Бобрцê, померъ тамъ-же дня 31 н. ст. жовтня въ 58-ômъ роцê житя. Вêчна ему память!

Кирило Крижановскій, мêщанинъ въ Бучачи, упокоивъ ся въ 77-ômъ роцê житя. Покôйный вôдзначавъ ся любовію до своеи народности и ob ряда и выховавъ шêстьохъ сынôвъ, зъ котрыхъ чотирохъ есть священиками, одинъ совêтникомъ суду въ Боснê, а одинъ адвокатомъ у Вêдни. Вêчна ему память!

Именованя, перенесеня, конкурсы и гр.

— **Конкурсы.** Окружна рада школьна въ Калуши розписуе конкурсъ зъ речинцемъ до 15 н. ст. падолиста на посады учительскй: въ Бабинê, Довгôй войнилôвскôй, Уцебиловê, Завадцê, Бережници, Берлогахъ, Довгôй калускôй, Долпотовê, Кадобнôй, Камени, Копанкахъ, Медини, Масловê, Перевôзци, Рôвни, Сêвцê калускôй, Угриновê старôмъ, Угриновê середнôмъ и Зборê, а такожь на посады катихитôвъ обохъ обрядôвъ при народныхъ школахъ въ Калуши. — Намêстництво розписуе конкурсъ на посады: портіера, двохъ школьныхъ слугъ и слуги до обслугованя варстатôвъ и машины паровои при промысловôй школê у Львовê зъ речинцемъ до 10 н. ст. падолиста. — Выдêлъ краевый розписуе конкурсъ на стіпендію въ высотê 60 зр. зъ фундаціи им. Якова Навратила, призначену для учениковъ школъ середныхъ найвысше до 6 кл. ґімназ., синôвъ почтмайстрôвъ або експедиторôвъ. Поданя треба подавати до 15 н. ст. падолиста. — Намêстництво розписуе конкурсъ на посаду надзорця дому при львôвскôй політехніцê зъ платнею 500 зр. и мешканьемъ. Вымагае ся знаня ремêсла мулярского. Поданя треба вносити до 15 н. ст. падолиста. — Окружна рада школьна въ Сокали розписуе конкурсъ на посаду старшого учителя въ мужескôй школê выдêловôй въ Сокали зъ платнею 770 зр. зъ речинцемъ до кôнца падолиста с. р. — Президія краевои дирекціи скарбу розписала конкурсъ на кôлька посадъ совêтниковъ, инспекторôвъ податковыхъ и концепістôвъ зъ речинцемъ до 5 н. ст. падолиста. Буде такожь до обсадженя кôльканацять посадъ адъютованыхъ практикантôвъ концептовыхъ. Вымагае ся 2 испыту державного. — Намêстництво розписуе конкурсъ на кôлька стіпендій по 105 зр., призначеныхъ для молодежи рускои народности, студентôвъ выдêлу правъ и фільософіи. Подавати ся треба до 20 н. ст. падолиста. — Выдêлъ краевый розписуе конкурсъ на одну або двê стіпендіи зъ запису бл. п. Ивана Базилевича Торарницкого рôчныхъ 200 зр. Стипендіи сй призначений для учениковъ школъ середныхъ и высшихъ. Речинець до 15 н. ст. падолиста.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На докôнченье будовы церкви въ Журовê** жертвували дальше: Урядъ парохіяльный въ Каровê 1 зр., п. Ружицкій и Богоносъ зъ Жидачева по 1 зр., о. Омелянъ Менциньскій зъ Гусакова вôдъ парохіянъ 1 зр. 20 кр., о. Іосифъ Величковскій зъ Чертежа другій разъ вôдъ себе 10 зр., на весêлю въ Коростовê п. Александра Строцкого зъ п-ою Онишкевичêвною зôбрано 14 зр. 64 кр., Впреосв. Митрополитъ Сильвестеръ Сембратовичъ 10 зр., громады: Вишнêвъ 7 зр. 70 кр., Бурштинъ 14 зр. 95 кр., Слобода букачовецка 1 зр. 72 кр., Чернêвъ 7 зр. 50 кр., о. Федоровичъ зъ Бахова 1 зр. 90 кр., п. Антоній Серафинъ зъ Калуша 2 зр., п. Ярославъ Коритовскій зъ Калуша 1 зр., громады: Воскресêнцê 6 зр. 16 кр., Журôвъ 7 зр. 16 кр., Чагрôвъ 11 зр. 50 кр., Явче 2 зр. 47 кр., Рогатинъ 4 зр. 9 кр., Бабухôвъ 82 кр., Конюшки 2 зр. 70 кр., Залуже 1 зр. 26 кр., Васичинъ 8 зр. 2 кр.; — громадяне зъ Журова: Гринь Озаркôвъ 10 зр., Михайло Федишинъ 10 зр., Осипъ Озаркôвъ 13 зр., Василь Гринькôвъ 13 зр. 50 кр., Иванъ Сабатовичъ 30 зр., Оноферъ Белебай 65 зр., Янъ Голицкій, начальникъ громады, лат. обр. 46 зр., Иванъ Возникъ 5 зр., Стефанъ Серликъ 15 зр., Никола Гучко 3 зр., Иванъ Гречухъ 10 зр., Михайло Бобикъ 2 зр., Катерина Крижановска 3 зр., Иванъ Сенêвъ 5 зр., Гринь Кайданъ 2 зр., Стефанъ Иваницкій 2 зр., Василь Гринишинъ 1 зр., Гринь Барановичъ 2 зр.

Высокоповажанй Земляки! Лишь малои помочи просимо, а довершимо дêло и посвятимо нашу церковь въ день св. Великомуч. Димитрія, нашого патрона. Мы позбавленй всякихъ средствъ до укôнченя нашого Дому Божого и затягнули вже надъ 500 зр. довгу. Зима за плечами а церковь наша въ половинê непокрыта. Мы надêяли ся вже власными силами докôнчити нашу церковь, та 19 с. м. приêхавъ до села секвестраторъ и не то що послêдну одежину позабирали зъ хаты, а многимъ поліцитували поле за податки зъ 1891 року та на школу. Въ селê плачь та розпука; рôкъ сей для насъ дуже тяжкій. Передъ самыми жнивами, бо 14 липня, градъ знищивъ бôльшу половину нашихъ засêвôвъ; гроша нема звôдки роздобути, бо ярмарки замкненй, а майже въ кождôй хатê тифъ жолудковый. Єли Вы Высокоповажанй Земляки въ тôй дуже тяжкôй хвили не прийдете намъ зъ помочію, то наша хорошо збудована о трехъ копулахъ церковь буде черезъ зиму стояти непокрыта и мы не будемо могли нашь храмъ обходити въ нашôй церквê. Жертвы просимо, дорогй Братя, а Господь сторицею надгородить!

Андрей Пеленьскій гр. кат. завêдатель Журова, почта въ мêсци.

Телеграмы „Дêла“.

Вêдень 2 падолиста. Зъ пересвêдченя політичного ново именованыхъ членôвъ палаты панôвъ заключають, що правительство хоче осягнути въ палатê панôвъ ліберальну бôльшôсть.

Прага 2 падолиста. Конференціи ческихъ послôвъ принято резолюцію д-ра Ріґера: „Конференція обстає при жаданю признаня правно-державного становища ческого, домагае ся вôдповêднои репрезентаціи Чехôвъ зъ краêвъ Чехи, Моравы и Шлеска, жадае рôвноуправненя Чехôвъ у всêхъ краяхъ ческихъ и змаганя до розвитку автономіи“.

Римъ 1 падолиста. Пôднесено окликъ, щобы католики здержали ся вôдъ участи въ надходячихъ выборахъ.

Переписка Редакціи и Адміністрациі.

Вп. Ф. Сем. зъ Джу. Заплачено за сей рôкъ все. За похибку перепрашаемо. — **Вп. Е. Гар. зъ Кинм.** Одержали. — **Вп. М. Свд. зъ Вêд.** Дôстали; все въ порядку. — **Вп. А. М. зъ Крец.** Належить ся намъ до кôнца сего року лишь 18 зр. — **Вп. К. Гриц. зъ Лав.** Ще 9 зр. — **Вп. В. Ст. зъ Кудр.** Ще 4 зр. — **Вп. В. Вм. зъ Верб.** Такъ. — **Вп. К. Соп. зъ Гад.** За IV. кварталъ прийде ще 2 зр. — **Вп. М. Кмиц.** Ще 1 зр. до кôнца року. — **Вп. Ю. Габр. зъ Мах.** Одержали и дякуемо.

Надôслане.

Д-ръ Галюсиньскій

помимо резиґнаціи зъ посады примарія шпитального въ Пôдгайцяхъ,

остае и дальше въ Пôдгайцяхъ яко лêкарь вôльнопрактикуючій. 4450 1—3

Средства десінфекційнй, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелêза — поручае найдешевше

Цêна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицê пôдъ „Срêбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовê. 4379

Надѳслане.

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ
пѳдъ „КОПЕРНИКОМЪ“
ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа)
напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый ⊖ птикъ пѳдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Рухъ поѣздѳвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	6 01	205	901	646	9 32	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець голов.)	—	257	940	7 21	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець Пѳдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	10 09	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	10 09	—	756	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ	10 09	—	756	—	706	—
„ Глибоки	10 09	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	10 09	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	10 09	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	2 35	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	1 41	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	1 41	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѳдходять зѳ Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	10 41	307	526	11 01	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ голов. дворця)	2 58	—	941	10 26	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ Пѳдзамча)	3 10	—	10 02	10 52	—	—
„ Сучавы	6 36	—	956	3 22	10 56	—
„ Гусятина via Галичъ	5 36	—	—	3 22	—	—
„ Слободы рунгурскои	6 36	—	956	3 22	10 56	—
„ Новоселицѣ	6 36	—	956	—	10 56	—
„ Глибоки	6 36	—	956	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ	6 36	—	956	—	10 56	—
„ Кимполюнга	6 36	—	—	3 22	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	6 16	10 21	7 41	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	10 21	7 41	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	6 16	—	7 41	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	9 31
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	7 56

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѳсля годинника львѳвского. Числа пѳдчеркненй означають пору 2238 нѳчну вѳдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Вже печатає ся одинацятый выпускъ сочиненя пѳдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушѣвъ друку) або въ IV томахъ и укѳнчать ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускѳвъ буде цѣна сочинена пѳдвысшена на 10 зр.

4396 3—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**
професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 41—?
гиґієнічні, хірурґічні, до плеканя недужихъ и для полѳжаниць. (Спеціяльности парисей пѳдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый **нажданье даромъ и оплатно.**

ГЛЯДАЄСЬ АҐЕНТА до збираня анонсѳвъ.
Перше́нство мають ті, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомѳсть въ адміністрації „Дѣла“.

МУЖЕСКУ Безсильнѳсть
выкликаку именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхѳвъ молодости и розпусти, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстров. книга
Самоохорона д-ра Ретава
Россійске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.
Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескій силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высилае ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.) 4391 7—34

Thee-Hauptdepot, L. CZYŃSKI

Wien, I. Wipplingerstrasse 41.

L. Czyński, I. Wipplingerstrasse 41.

L. Czyński, I. Wipplingerstrasse 41.

поручає

ЧАЙ КАРАВАННЫЙ

импортованый просто зъ Россіи въ оригінальныхъ пакетахъ по 1/1, 1/2, 1/4, 1/8 фунта знаменитѳй роды. Дешевѣ цѣны. Цѣны за фунтъ: Фамілійный зр. 2·—, Красненкій зр. 2·50, Хуммый зр. 3·—, Ароматный зр. 3·50, Императорскій зр. 4·—, Букетный зр. 4·50, Черный Лянсинъ зр. 5·20, Отборный Лянсинъ зр. 5·80.

Лишь тѳ пакеты, що мають повысшу марку охоронну, суть правдивѣ.

Дѳстати можна въ складахъ медѳвникѳвъ: **Львѳвъ, ул. Галицка 8, Кракѳвъ Суконницѣ, Перемышль ул. Францисканьска, Ярославъ Воля.**

Всѣ замовленя прошу адресувати: **L. Czyński, Wien I. Wipplingerstrasse 41.**

Цѣнники даромъ и оплатно. 4427 7—19

Противъ холєры

поручає пѳдписана фірма свѳй славно звѣстный
КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ
„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 літр.) зр. 35·—
„ „ 1/2 коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ 1/4 „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 6/1 літр. фляшкахъ евент. въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрованѣ цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 17—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU
Import & Export Haus.

Для выгоды П. Т. Публики отворено
НОВУ АҐЕНЦІЮ
Кракѳвского Товариства взаимныхъ убезпечень
на житье та вѳдъ огню и граду
у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнѣ выставляють ся въ языцѣ рускѳмъ — **всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски.** — Близше можна розвѣдатись въ Адміністрації „Дѣла“. 4258

ТУТКИ сигаретовѣ 1000 шт. 1 зр. поручає Антонина Мазуркевичь, Львѳвъ, Галицка 12.

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѳй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѳдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францисканьскѳй* **ч. 104** *напротивъ антики пана Тварца пѳдъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску
ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ
иконъ, книгъ и ризъ, товарѳвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестѳвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помѳчнымъ и дастъ менѣ можность правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякій жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 3—6

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый
на всесвѣтнѳй выставѣ въ Антверпіи
за незрѳвнанй
Выробы косметичні, Тоалетні и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ вдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ короткѳмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковй, близни и т. п., **надае шкѳрѣ свѣжу бѣлость, свѣжость и нѣжность.** — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кѳлькоразовѳмъ ужитю привертае красну барву. ШЛІПТОНЪ не фарбуе, лише вдмолоджуе волосье, котре пѳдъ вплывомъ сего вдячного средства вдзыскуе первѣстну барву, мягкость и вдзыскъ. — Цѣна флякону 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибульки волосній взмѳцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пѳвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лиця, надае красну, природну бѣлость и есть неоцѣненымъ средствомъ до гіґієнічнои окрасы лиця.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для блѳндинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бѳльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3743

Вода фіялкова. Усуває зъ лиця прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкѳры, выгладжуе морщинки и долики бсповй. Лице вдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне вдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лягѳдно вплывае на нашкѳрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкѳру. Ухиляе веснянки и жовто-бурѣ плямы зъ лиця. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЪ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ **Кракѳвѣ** Суконницѣ ч. 20., и въ **Чернѳвцяхъ** Ринокъ ч. 2.

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимае вкладки на
КНИЖОЧКИ
и опроцентовуе ихъ по
4 1/2 % на рѳкъ.

2219 109—?

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Кракѳвска ч. 2 (дѳмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1 Конґо . . . . . 1/2 кґр. зр. 2·30
„ 2 Кайсовъ Конґо . . „ „ „ 2·80
„ 3 „ меляжъ . . „ „ „ 3·—
„ 4 Нингчовъ Imperial „ „ „ 4·—
„ 5 „ Мандаринъ „ „ „ 5·—

Высѣвки чаю.

„ 6 лѣпшій сортъ . . 1/2 кґр. зр. 1·50
„ 7 найлѣпшій . . . . „ „ „ 1·80

Чай карованный Братѳвъ К. и С. Попова 1/2 ф. зр. 1·80, 1/4 „ „ 90

Цвѣты батистовѣ до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образѳвъ. — Образы олѣйнѣ паперовѣ по греческому стилю. Рамы до образѳвъ. — Білєты літоґрафованѣ и скоро печатанѣ. — Товары шкѳряні. — Пуларесы, портмонетки, візітєрки, папѣросницѣ.

Всякѣ приборы до писаня, рисованя и малюваня.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля
Ивана Дуткевича
ул. Кракѳвска ч. 2, дѳмъ п. Валляха.
4087

Головный складъ чаю.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ТЯҐНЕНЬЕ НЕВѲДКЛИЧНО
1 ҐРУДНЯ 1892.

4451 2—?

ГОЛОВНА ВЫҐРАНА
75.000 зр.

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручають: у Львовѣ: **М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.**

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Бѣлей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 239. Львôвъ, Четверъ 22 жовтня (3 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свитъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатані вільні вôдъ порта

Подпископе числе контує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. вôдъ стишка.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Въ справѣ еміграціи селянъ до Россіи.

Якъ довѣдуемо ся вôдъ особъ гôдныхъ вѣры, — урядовѝ круги, перевѣвши дослѣды въ справахъ еміграціи, прийшли на основѣ справоздань властей політичныхъ въ краю, до пересвѣченя, що сегорôчна еміграція селянъ була бôльша, нѣжь могло здавати ся. Пôсля обчисленя зъ остатныхъ часôвъ выйшло мало-що не трицять тысячь душъ — мужчинъ, женщинъ и дѣтей. Однакожь въ тôй загальнôй сумѣ мѣстить ся вже й частина выйшовшихъ на роботы до Бесарабіи и Румуніи, котрѝ мабуть повернуть. [Політичнѝ власти повѣтовѝ подали взагалѣ цифры убувшихъ людей въ повѣтахъ.]

Въ кругахъ урядовыхъ, и въ краю и у Вѣдни, выкликує занепокоєнье не тôльо сегорôчна еміграція, але ще бôльше можнôсть новои еміграціи зъ весною, котрои розмѣрôвъ годѣ теперь передвидѣти, особливо зъ повѣтôвъ, де на передновку можна сподѣвати ся великои нужды зъ-для сегорôчного недороду [н. пр. въ Гусятинщинѣ, въ Скалатщинѣ].

Впрочôмъ розмѣры руху зависѣти можуть богато вôдъ того, яке становище супротивъ еміграціи займуть урядовѝ круги россійскѝ. Сего року урядъ россійскій — якъ вѣдомо — знайшовъ ся супротивъ еміграціи селянъ зъ Галичины, взагалѣ взявши, дуже користно для Австріи. Хочь не дасть ся сказати на певно, щобы при выбуху горячки еміграційнои передъ мавшими вôдбутись великими маневрами и заповѣдженымъ приѣздомъ цѣсаря до Галичины оббйшло ся безъ усякого вплыву, а може и безъ товчка зъ-за кордону, — то все-таки по вôдкликаню маневрôвъ и гостины цѣсарскои въ Галичинѣ, власти россійскѝ не дали причины Австріи до нарѣкання на поступованье нельояльне. Се обсервували дуже добре люде надъ кордономъ. Н. пр. въ початку того руху еміграційного якійсь надграничный офіцеръ россійскій, переѣздячи границею, перемовивъ одному священикови слугу и служницю при роботѣ на поли, просто засхотивши ихъ переселитись за кордонъ, але опôсля выправлено того слугу и служницю назадъ. Де-хто догадує ся, що если бувъ до якоись мѣры вплывъ зъ-за кордону, то походивъ вôнъ не вôдъ правительства, але вôдъ военнои партіи россійскои, котра робила на власну руку. Розумѣесь, при такôмъ станѣ дѣла не було кому великôй масѣ емігрантôвъ, рухувшихъ наразъ, дати въ Россіи раду, — и стало ся те, що часть емігрантôвъ вертала назадъ — або внеохочена, або зъ тымъ пересвѣдченьемъ, що то лишь симъ разомъ не удалось, а на другій разъ пôйде лучше. Вѣдомо, що н. пр. въ Гусятинщинѣ удержуесь именно така сподѣванка, — и то именно мусить будити побоюванье въ австрійскихъ кругахъ урядовыхъ. Впрочôмъ и взагалѣ вже по тôмъ, якъ стало звѣстно въ цѣлôмъ краю про долю галицкихъ емігрантôвъ въ Россіи, селяне не перестають кидатись еміґрувати щоразъ въ новыхъ повѣтахъ надграничныхъ, и то такъ далекихъ вôдъ себе, якъ борщѣвскій и кôцманецкій а сокальскій. Пхає ихъ до того, якъ уже сконстатовано зъ рôзныхъ сторôнъ, головно нужда, властива причина еміграціи, бо всякѝ вплывы и аґітаціи, якого рода они бы й були и зъ якихъ бы тамъ мотивôвъ выходили, не вдѣяли бъ нѣчого, якъ бы не тая причина. Зъ початку деякѝ польскѝ газеты [особливо-жь орґанъ п. Платона Костецкого], не хотѣли узнати тои причины и горлали о деструктивнôмъ політичнôмъ и релігійнôмъ настрою руского селянина и почали грозити кольонізацією руских надграничныхъ повѣтôвъ Мазурами, — але опôсля замовкли, коли сконстатувавъ краківскій Czas въ письмѣ вôдъ довѣреного свого чоловѣка, Поляка зъ-за кордону, що туды выеміґрувало такожь богато селянъ латинского обряду и они тамъ ходять до православнои церкви, кажучи, що „Pan Bóg wszę dzie jeden“, а въ найновѣйшôмъ часѣ сконстатовано навѣть не мовь урядово [бо въ „Народнôй Часописи“ пôдъ редакцією ц. к. старосты А. Креховецкого, редактора и уряднвои Gazety Lwowskoя], що зъ Сокальщины не тôльо еміґрують латинники, але корѣнни Мазуры-дворани були першима тамъ шырителями гадки о еміґрації. А коли въ Лаврѣ Почаѣвскôй 3.000 галицкихъ селянъ перейшло на православіе, то значну частину тои цифры становлять латинники — и дивне, мимоходомъ сказавши, диво, що доси латинскій архіепископъ Моравскій не выдавъ ще за прикладомъ руского митрополита окружника до латинского духовенства, щобы оно своимъ вѣрнымъ, римокатоликамъ, пояснило рôзницю межи церквою католицкою а православною...

Але до весны ще далеко и за той часъ може въ урядовыхъ кругахъ россійскихъ поглядъ на справу имміграції селянъ зъ Галичины змѣнити ся. Вже й нынѣ — якъ вѣдомо изъ информацій зъ Петербурга, сланыхъ до дневникôвъ вѣденьскихъ, и зъ инчихъ донесень, — справою сеи еміґрації дуже заинтересувались круги россійскои церковнои єрархіи и Славянъскаго благотворительного общества, котре впрочôмъ стоить въ дуже тѣсноѝ звязи зъ церковною єрархією, — и они натискають на правительство, щобъ оно выйшло зъ своеи дотеперѣшнои пасивнои ролѣ супротивъ иммігрантôвъ зъ Галичины. И не диво, що натискають, коли побачили, що галицкѝ селяне-латинники, котрыхъ мусѣли побоювати ся, въ Россіи зовсѣмъ спокôйно вырѣкають ся католицкои церкви. Впрочôмъ фонды, якѝ складають епископы и монастирѣ православнѝ на удержанье принявшихъ православіе, выстануть лишь до якогось часу — и тани власти політичнѝ мусять щось зробити зъ тыми людьми, такъ само, якъ мусять покôнчити и зъ тыми, котрѝ поки що остають розквартированѝ по селахъ по надъ кордонъ у тамошныхъ селянъ а власти на кожду голову выдають по 3 копѣйки денно. Тыхъ иммігрантôвъ мусять власти десь поселити — имовѣрно выправлять ихъ на кольонiи въ землѣ азійскѝ. Полагоджуючи се, урядъ россійскій навѣть мимо волѣ мусить увôйти въ стычнôсть зъ справою галицкои еміґрації... Розумѣе ся, урядовѝ круги россійскѝ не можуть брати справы такъ легко, якъ якій-небудь инши круги, на примѣръ церковнѝ або й войсковѝ, — тамъ вплывати буде оглядъ на мѣждержавнѝ вôдносины політичнѝ, або сказавши иншими словами: Россія тôльо въ случаю могла бы на збытки Австріи, выкористати галицку еміґрацію. Въ отсѣй хвили тои обавы нема, — гр. Кальноки, якъ вѣдомо, на недавнôй сесіи делеґацій въ Будапештѣ говоривъ о Россіи тономъ досить умѣреным, умѣренѣйшимъ нѣжь попередными роками, и се принято въ Россіи до вѣдомости, — але часы теперѣшни такъ непевни, вôдносины мѣжь державами такъ напружени, що мабуть не сбразимо самыхъ верховныхъ дипломатôвъ, коли скажемо, що навѣть они не можуть мати повнои свѣдомости: що принесе, а чого не принесе въ собою кожда нова ярь...

Въ данôмъ выпадку, якъ бы урядовѝ круги россійскѝ — чого, розумѣесь, нынѣ не хочемо допускати, — хотѣли выкористати галицку еміґрацію и выйшли зъ дотеперѣшнои своеи ролѣ пасивнои, наша держава знайшлась бы въ положеню досить клопôтнôмъ. Взявши на увагу сегорôчну еміґрацію при сконстатованôй пасивности россійского правительства, можна уявити собѣ образъ, якій розмѣры могла бы обняти еміґрація тогдѣ, коли-бъ кождый галицкій селянинъ, що выеміґрувавъ, не мусѣвъ, якъ сего року, назадъ перекрадатись черезъ границю, але дôставъ заразъ якусь осѣлю въ Россіи. Австрія могла-бъ запобѣгати тогдѣ вôйсковымъ кордономъ вздовжь границѣ всхôдно-галицкои и буковиньскои. Се она вже по трохи й пробовала сего року зъ баталіонами войска въ деякихъ повѣтахъ надграничныхъ въ Галичинѣ и на Буковинѣ. Коли зважити зъ одной стороны великій просторъ тои границѣ, а зъ другои стороны, що, абы кордонъ мôгъ вôдповѣсти сзоѣй цѣли, не тôльо пѣхота мусѣла бы обсадити его густо але й навалерія мусѣла бы прийти въ помôчь — якъ се вже було й сего року на граници буковиньскôй, — то легко кождый зрозумѣе, що вздовжь лінія граничнои Австріи мусѣла бы поставити множество войска, — не баталіоны, але регименты. Тôльо-жь рѣчь певна, що Россія на таке нагромадженье вôйска на граници не могла-бъ глядѣти рôвнодушно, а дуже знов велике пыганье, чи Австрія сходѣла бы тымъ Россію вызывати. Своє слово въ тôй справѣ мала бъ очевидно и Нѣмеччина, яко союзна держава, котра — на скôльо вѣдомо — зобовязалась приходити Австрію въ помôчь тогдѣ, коли бъ на Австрію Россія „напала“.

Зваживши все те, кождый здорово-мыслячій человѣкъ мусить прийти до того пересвѣдченя, що въ немаловажнôй, ба, скажемо, въ дуже важнôй справѣ еміґрації селянъ зъ Галичины и Буковины до Россіи зо всѣми тои еміґрації для державы и краю наслѣдками економічнои, політичнои и релігійнои натуры — есть на всяку евентуальность тôльо одна рада для правительства австрійского: чимъ скорше совѣстно розслѣдити економічнѝ, соціальнѝ и політичнѝ вôдносины руского народу въ Галичинѣ та Буковинѣ и взятись енергічно и щиро до усуненя бодай того всякого лиха, яке русскому народови найбôльше долягає. Мы дивуемось, що центральне правительство доси не выслало когось довѣреного зъ Вѣдня до Галичины для безсторонного розгляду справы еміґрації на мѣсци [бодай нѣчого о тôмъ не чути], хотяй часомъ, якъ иде о якусь маловажну рѣчь, н. пр. будову якогось будынку ерарiального, высылає на мѣсце навѣть досыть высокôй фіґуры урядовѝ... Кажемо се дякого, бо може бути, що информація правительства будуть идентичнѝ зъ информаціями Neue freie Presse, котрѝ дуже важну для державы и краю справу замазують — чи въ интересѣ державы и краю, — на се кождый, хто глядить на справу здоровыми очима, легко дасть вôдповѣдь.

Нашѝ народнѝ дѣла.

[Письмо зъ провінціи.]

Гадки, пôднесенѝ въ двохъ дописяхъ „Дѣла“ п. К. Чайковскимъ, повинни звернути на себе увагу руского загалу и не проминути безъ наслѣдкôвъ, бо то рѣчи великои ваги, надъ котрыми нашѝ патріоты повинни глубше задуматись и взяти ся чимъ скорше до дѣла.

Въ першôй дописи була пôднесена гадка будовы дому для руского театру и для нашихъ народныхъ товариствъ „Просвѣта“, „имени Шевченка“, „Бесѣда“, „Народна Торговля“, „Днѣстеръ“, „Зоря“ и пр., абы тѝ нашѝ товариства не тинялись по наймленыхъ льокаляхъ, вôддаленыхъ вôдъ себе, такъ що Русинъ зъ провінціи, приѣхавши до Львова, мусить натомитись ходомъ, заким полагодить свои орудки въ товариствахъ.

Гадка будовы руского театру у Львовѣ не нова, бо вôдъ кôлькохъ уже лѣтъ плывуть досыть щедрѝ, якъ на нашѝ економічнѝ вôдносины, жертвы на ту цѣль и узбиралось того всего аж кôлька тысячъвъ, а если складки тымъ самымъ темпомъ дальше пôйдуть, то осущенье намѣреного дѣла въ дуже далекôй перспективѣ! Длятого дуже розумну гадку подае Вп. К. Чайковскій, абы не гаяти дорогого часу, завязати товариство акційне, приступити чимъ скорше до будовы дому для театру и нашихъ народныхъ товариствъ.

Будынокъ не потребує бути надто великій и дорогій, — намъ до Чехôвъ теперь годѣ рôвнятись, — але чей же зможемо зложити на удѣлы 200—250 тысячь зр.! Зложили мы на „Днѣстеръ“ 50.000, знайдесь и на такъ благородну цѣль! Знаю, що пессімісты похитають недовѣрчиво головами, але я вôдъ такихъ людцѣвъ чувъ, що Русинамъ не можливо буде зложити 50.000 зр. на „Днѣстеръ“, а показалось, що знайшлось бы було й бôльше якъ 50.000 мимо противнои аґітаціи „Галицкой Руси“. Саля театральна не потребує бути велика, — о тôмъ найлучше доконатись можна въ часѣ побуту руского театру у Львовѣ, — але соромъ для насъ, абы нашъ театръ скитавъ ся по „Гвіздахъ“ та „Фрозінахъ“... „Просвѣта“ має зо 20.000 зр., „Руска Бесѣда“, товариство „имени Шевченка“ и другѝ платять великѝ чиншѣ за лихѝ й недоступнѝ льокалѣ, чи-жь не лучше вложити тѝ грошѣ на безпечнѝ удѣлы на спôльну хату? Кождый хоть-бы найбѣднѣйшій Русинъ на становисну зможе закупити бодай одинъ удѣлъ на 50 зр., а прецѣ жь якъ добре поглядаемо, знайдуть ся меценаты, котрѝ закупляють удѣлôвъ за кôлька, або кôльканацять тысячъвъ зр.! Вôдтакъ можна затягнути позичку до половины вартости реальности, а маемо такожь повне право жадати помочи вôдъ сойму и вôдъ громады мѣста Львова. Однымъ словомъ гадка Вп. К. Чайковского — побудувати театръ а разомъ дôмъ для нашихъ народныхъ товариствъ у Львовѣ за грошѝ удѣловѝ — выдаесь менѣ дуже практичною и не такъ то трудною до осущенья, бо одногульденовыми лептами не збудуемо театру и для нашихъ внукôвъ!... Треба лише бажати, абы нашѝ львôвскѝ патріоты, не гаючи ся, скликали патріотôвъ зъ провінціи, обговорили всесторонно справу, зважили свои силы, обчислились, завязали комітетъ, зорґанізували повѣты а вôдтакъ въ нима Боже зачинали роботу.

Пок. Гнатъ Рожаньскій, парохъ зъ Хотѣня пôдъ Калушемъ, намѣрявъ за фонды удѣловѝ побудувати повѣтовый „Народный Дôмъ“ въ Калуши зъ салею на театръ, концерты, вечерки, народнѝ зборы, на помѣщенье руского склепу, бурсы ремѣсничои, — а при звѣстнôй его енергіи и помочи калускихъ патріотôвъ мѣщанъ, котрыхъ до жатя розбудивъ, певно бувъ бы довершивъ намѣрене дѣло, але смерть передчасна не дозволила ему того. Мѣщане калускѝ и духовенство въ околицѣ зложили вже були пôзнѣйше поважну сумку, звыжь 1.000 зр., якъ було выказано въ однôмъ зъ давнѣйшихъ календарѣвъ „Просвѣты“, але вôдъ кôлькохъ лѣтъ нема нѣгде про той фондъ анѣ згадки, а навѣть ходять слухи, що вôнъ мавъ загинути... Отже есть рѣчею дуже пожаданою, щобы хто зъ калускихъ Русинôвъ подавъ черезъ „Дѣло“ до публичноѝ вѣдомости: що стало ся зъ фондомъ на будову „Народного Дому въ Калуши“? Жадати выяснення такои справы маемо право.

Не менче важну, коли й не важнѣйшу справу пôднѣсъ недавно Вп. К. Чайковскій въ своѣй дописи до „Дѣла“ пôдъ заг. „Право горожаньства руского языка“. Дѣйстно, дивна и у инших народôвъ нечувана рѣчь, абы интеліґентнѝ Русины боялись чи встыдались уживати публично своеи матернои мовы? Се неимовѣрне, але правдиве. Суть у насъ патріоты, котрѝ завсѣгды пишуть по русски до всѣхъ урядôвъ державныхъ и автономічныхъ, але, прийшовши до ц. к. старосты, до начальника суду, до поборця и т. д. за якою орудкою личною або урядовою, говорять не инакше якъ по польски, зъ побоюваня нѣчимъ неоправданого, що тѝ ихъ не розумѣють, або що справа ихъ не буде полагоджена успѣшно. Послухайте панове, якъ тѝ урядники гарно розумѣють селянъ а навѣть розмовляють зъ ними по русски! И выходить таке диво, що интеліґентный Русинъ, и то патріотъ, стоячи поручь зъ Русиномъ въ сѣрацѣ въ урядѣ, передъ старостою, судьею або поборцемъ чеше по польски, а пôзнѣйше глагольствуе на вѣчахъ и передвыборчихъ зборахъ про Русь, про красу руского языка, а навѣть менторуе „темного брата“, абы дорожився своею рôдною мовою и тримавъ ся свого! Чи то консеквенція и не дивоглядъ руского патріотизму?!

Такъ поступають люде не тôльо зъ москвофільского сторонництва, але на жаль, многѝ и зъ сторонництва народного, а Русинôвъ, що уживають консеквентно руского языка въ письмѣ и словѣ, есть ще дуже мало, — то ще бѣлѝ круки. И будемо-жь потôмъ дивуватись, що урядникъ [староста, або хто другій] выбалушить очи, почувши вôдъ интеліґентного Русина въ своѣмъ бюрѣ руску бесѣду? будемо-жь дивуватись, що такъ часто неґують намъ нашѝ національнѝ права? — що такъ много выпленали мы нашимъ рускимъ хлѣбомъ ренеґатôвъ — Ruthenos лише gente а не natione?!

Для илюстрації нашого сервілізму и крайнои улягливости можна-бъ навести много фактôвъ, якъ польскѝ пôдписы Русинôвъ-судовикôвъ на адресѣ для президента Симоновича, якъ латинскѝ письма сôльского уряду деканального — о тôмъ уже въ „Дѣлѣ“ була згадка, — але я наведу ще цѣкавѣйшѝ що до уживаня рускои мовы. На митрополичôй візитѣ деканата буського зобране въ селѣ Ж. духовенство руске пôдчасъ обѣду вело розговôръ о красѣ и милозвучности рускои мовы w języku urzędowym, бо бувъ присутный ґрафъ Д... На зборахъ рускихъ женщинъ въ Сґрыю панѣ предсѣдательна вôдозвалась до комісаря правительственного словами: „Przepraszamy pana, żeśmy go tak długo wynudzili“. Деякѝ уряды парохіяльнѝ пишуть навѣть для ужитку другихъ рускихъ урядôвъ парохіяльныхъ по латинськи...

Деякѝ люде толкують ся н. пр. такъ: „Я знаю ся зъ тымъ а тымъ урядникомъ, здыбаю ся зъ нимъ приватно и розмовляю зъ нимъ по польски, то вже менѣ якось нѣяково

коли прийду до него въ якомъ дѣлѣ до уряду, говорити по руски.“ Така аргументація не вытримуе критики, а есть лише заслоною сервілізму, трусливости або зле понятою чемностію. Чуваѣ я и такій оправдання: „Якъ же можна розмовляти [н. пр.] въ старостві по руски, коли тамъ самій Поляки!“ То вже сервілізмъ крайный.

Здобуваймо-жь право горожанства для русского языка не тѣлько письмомъ рускимъ, але й живымъ словомъ нашимъ. Не лише пишѣмъ до всѣхъ урядовъ, але й говорѣмъ до всѣхъ урядниковъ безусловно завсѣгды по руски, а призвычаймо навѣть шовіністовъ противниковъ нашихъ поважати нашъ языкъ и нашу справу народну. Тутъ берѣмъ собѣ примѣръ зъ Чеховъ, котрій такъ консеквентно поступаютъ и побороли сильнѣйшого противника, нѣжь мы его маемо. Тую преважну справу порушуймо на публичныхъ зборахъ и въ приватныхъ кружкахъ, на забавахъ, именинахъ, на соборчикахъ деканальныхъ, а тогды нѣхто не цѣкне намъ до очей: „Ja nie rozumiem po rusku“, навѣть не посмѣе, а буде мусѣвъ навчитись, чи вонъ цѣсарско-королѣвскій або автономічный урядникъ, бо законъ змушуе его: знати другій краевый языкъ, — чи то властитель реставрація або торговлѣ, бо до пошанованя русчины сповукуе его власный интересъ. Часъ уже найвысшій отрясти ся разъ зъ того сервілізму! Слабодуховъ не поважаютъ въ душѣ самій противники розумній а честній.

Дѣйство, правду пише Вашь Вп. допису-ватель, що „не поможуть намъ нѣякій концесіи правительства що-до языка, коли мы самій не выробимо для него права горожанства“. Руска переписка, уживанье руснои мовы, русній білеты, руска адреса [а не утраквістична, якъ н. пр. въ „Посланникy“ и др.] — то не дрібниця, а рѣчи дуже важній. Вывѣски по торговляхъ, въ котрыхъ купуемо, повинній бути такожь и руснй; того выразно домагаймось вѣдъ властителѣвъ складовъ, инакше не купуймо у нихъ. А до якои степени доходить наша рѣвнодушность, видно н. пр. зъ того, що торговлѣ М. Дымета у Львовѣ и Т. Стахевича въ Станиславовѣ маютъ доси головній вывѣски польскій, хотяй майже выключно торгуютъ зъ Русинами.

Будьмо солідарными и консеквентными, выробляймо мѣжь собою карность, слабодуховъ напоминаймо, а то й пятнуймо, а шпаралуни посылаймо до музея черезъ Хв. Редакцію „Дѣла“ на споминъ потомковъ...

Левъ О. Гор—вичъ.

Конференція ческихъ послѣвъ.

До Праги зъѣхали ся репрезентанты ческого народу зъ всѣхъ трехъ краевъ коронныхъ, приналежныхъ до короны св. Вячеслава, и тамъ вѣдбуваютъ спѣльній конференція надъ справами обходячими цѣлу народность чеху. Участь въ тѣй конференція беруть всѣ послы безъ рѣзницѣ, чи выбраній сѣльскими выборцями, чи выборцями зъ мѣстъ, палатъ торговельныхъ або великои посѣлости. Початокъ до склыкання конференція выйшовъ зъ Моравы, а именно вѣдъ посла Зачка. Головою конференцій на внесенье д-ра Ріґера выбрано найстаршого вѣкомъ делеґата моравского ґр. Ельберта Бельредіого.

Першій забравъ голосъ пос. Фандерлікъ и представивъ причины склыкання конференціи всѣхъ послѣвъ ческихъ. Сі причины добачае вонъ передовсѣмъ въ ситуаціи політичнѣй, именно въ уступленю Дунаевского й Пражака и въ небезпечности, що централісты можуть прійти до кермы въ державѣ. Правленье централістовъ погубне для Чеховъ, тожь треба глядати средствъ для спинена сего. Головна-жь причина змѣны ситуаціи політичнои — се незгода політичныхъ партій въ Чехіи. Треба погодитись для тактичныхъ взглядовъ. Въ много-народній Австріи нѣколи одна партія не може запанувати надъ прочими партіями и надъ инпими сильными чинниками. Противно въ народѣ одна партія такъ довго боре ся зъ другою, доки ся не побѣдить. Чехи теперь въ такѣмъ положеню, що мусять мѣжь собою годитись.

Ґр. Гаррахъ сказавъ, що вже вѣдъ давна повстала у него гадка: склыкати конференцію зъ делеґатовъ зъ Чехіи, Моравы и Шлеска для примиренія партій. Кождый при тѣмъ мусить въ дечѣмъ уступити а жертва така патріотична. Рѣзницѣ мѣжь партіями не такъ великій, а впрочѣмъ и зъ Нѣмцями треба погодитись, предпринявши, розумѣе ся, ревізію вѣдеьскихъ пунктацій. Репрезентація ческого народу доконечна въ радѣ короны, бо все, чи оно выходить зъ горы чи зъ долины, мусить переходити черезъ такій органъ.

На конференціи ческихъ послѣвъ явивъ ся также польскій посолъ зъ Шлеска кс. Свѣжи и вонъ третій забравъ голосъ въ имени шлескихъ Поляковъ. Славяне на Шлеску — говоривъ — бажаютъ якъ найбѣльшого успѣху ческого народу у всѣхъ краяхъ ческои короны. Длятого вонъ бере участь на зборахъ, бо тѣ зборы будуть мати тымъ бѣльшу вагу, чимъ будуть повнѣйшій. Мусить представити ситуацію на Шлеску и просити о помочь. Доси Шлескъ знаходивъ горячу пѣдмогу у Поляковъ и у Чеховъ, а що она не мала великого успѣху, се вже не зъ ихъ вины. Въ Шлеску не мае славяньске населенье нѣякихъ школъ фаховыхъ и середныхъ, а народній школы утраквістичній. Інтеліґенція нема, а люде заможнѣйшій по бѣльшій части суть противні Славянамъ. Въ урядахъ и судахъ наший земляки дѣстають нѣмецкій резолюція. Если на сѣй конференціи не осягаесь повнои згоды, то бодай ся згода буде можлива хочь въ бѣльшихъ точкахъ, а именно въ справѣ Шлеска, чейже дѣйдесь до якои спѣльнои тактики. Шлескъ вяже зъ собою захѣдне и всхѣдне Славяньство. Треба стерегти ся, щобы Славяне на Шлеску не були замкненій и не пѣдпали германізаціи. Польскій посолъ высказавъ надѣю и бажанье привернена згоды середъ ческого табору.

Вѣдповѣдавъ на сі промовы посолъ молодо-ческій д-ръ Герольдъ. Вонъ заявивъ, що ческі послы бажаютъ навязати назадъ збиту нитку. Се змаганье они высказали при рѣзныхъ нагодахъ и недавно ще при нарадахъ надъ адресою, але треба, щобы розправы велись конкретно. Що-до помиренія партій, то молодо-Чехи не мають нѣчого противъ сего проекту, але не подано способу, якъ се зробити. Ґр. Гаррахъ зажадавъ змѣны тактики, але не сказавъ, о скѣльки партія молодо-ческа мае вѣдступити вѣдъ своеи дѣяльности. Жалѣ пос. Свѣжого всѣмъ тяжать на серцу и послы ческій, де лише могли, поступали въ користь пѣдвесеной намъ гадки.

Въ имени Моравцѣвъ промовивъ пос. Зачекъ и выложивъ причины, длячого моравскій послы конечно були за склыканьемъ конференціи. Моравцѣ не можуть указувати дороги, въ якій способѣ дѣйти до згоды, але они у себе въ дома вѣдчуваютъ найгѣрше наслѣдки незгоды. Ихъ давна пѣдпора въ правительствѣ упала. Щобы сему зарадити, склыкано спѣльній наради. Що-до осуду молодо-ческои тактики, то бесѣдники нѣчого не хоче преюдикувати. Сю квестію не треба ставати въ такій способѣ, а лише выходити зъ нею пѣсля потребы и пѣсля вѣдносинъ. На тѣмъ одномъ засѣданю треба рѣшати лишь се, щобы на внѣ поступати спѣльно.

Пос. Ґреґоръ згодивъ ся вѣдтакъ въ имени молодо-ческои партіи на проектъ спѣльнои акціи.

Пос. Скарда, голова особного клюбу посередного мѣжь старо- а молодо Чехами въ чесвомъ соймѣ, ствердивъ, що суть деякій спѣльній постуляты мѣжь всѣми партіями, але нѣхто не хоче показати своеи барвы, якъ вонъ собѣ представляе дорогу до тактичного згѣдного поступованя. Такими спѣльными точками есть рѣвноправненье. Коли бы партіи сконстатували на конференціи сю спѣльность, то правительство мусить выконати зворотъ. А въ случаю, если бы сего не зробило, то не лишить ся нѣчого иншого якъ рѣшуча опозиція.

Провѣдникъ молодо ческихъ послѣвъ на Моравѣ д-ръ Тучекъ заявивъ, що дѣйство ясна рѣчь, що всѣ партіи заховуютъ ся въ великою здержаностію, але въ другои стороны вонъ за тымъ, щобы сі збори не розбѣйшлись безъ результату.

Гр. Гаррахъ такожь бажае, щобы змагати найперше до того, що всѣмъ спѣльне, а вѣдтакъ буде можна перевести згоду що-до спѣльнои акціи.

Д-ръ Юл. Ґреґоръ хотѣвъ бы доконче, щобы уложено головный начерокъ політичнои акціи, пѣсля котрого могли бы всѣ поступати згѣдно. Говорить ся лишь про згѣдне поведенье; сего бажавъ кождый молодо-ческій посолъ. Безъ програмы акціи, не здасть ся на нѣчо говорити про спѣльній цѣли, якъ пр. змаганье до рѣвноправности, бо погляды на таку справу цѣлкомъ рѣзній мѣжь консерватистами, старо-Чехами и молодо-Чехами.

Кн. Кароль Шварценберґъ промавлявъ въ имени ческихъ февдалѣвъ. Хочь клюбъ консервативнои посѣлости бѣльшои не есть національнымъ клюбомъ, то все таки згоджено ся на участь въ конференціи, бо напрямъ внутрѣшнои політики не выходять послѣдными часами въ хосенъ ческого народу. Ческій консерватисты въ многихъ справахъ, н. пр. що до розмеженя округовъ судовыхъ, также не годять ся на поведенье правительства, але они уважаютъ вѣдповѣднымъ инший способъ запротестованя анѣжь молодо-Чехи. Похибка молодо-Чехѣвъ въ тѣмъ, що они перецѣнюютъ силу народу. Они числять на кризу у внутрѣшній політицѣ австрійскій. Въ Австріи ще нѣколи не добуло собѣ позиція сторонництво, котре вѣдстрашуе вѣдъ себе. Лѣпше мати довѣріе правительства и короны. Треба залишити радикальну політику. Противъ ліберального централізму можемо противставити або консервативный автономізмъ, або національный радикалізмъ, котрый властиво есть соціялізмомъ.

Послѣдными бесѣдниками були д-ръ Герольдъ и д-ръ Ріґеръ.

Д-ръ Герольдъ представивъ становище молодо-Чехѣвъ. Закидъ, мовь бы мы робили опозицію зъ принципу, неоправданый. Опозиція не есть нашою програмою и цѣлею, она лишь средствомъ. Уважаемо систему правительства за шкѣдну для народа, а само правительство ворожимъ для насъ, и длятого стоимо въ опозиціи. Опозиція мусить звернутись противъ всего, що скрѣпляе сю систему правительства. Було бы похибкою, робити опозицію правительству въ дрѣбныхъ справахъ, а пѣдирати систему, котра бы его скрѣпляла. Ческій народъ стоить въ принціпіяльній противности до цѣлои системы, тожь потрѣбно и принціпіяльнои опозиціи.

Др-ъ Ріґеръ заявивъ, що позаякъ точка тяжности въ політичній ситуаціи лежить въ радѣ державній, то теперь мають голосъ лишь тѣ, котрі тамъ заступленій. Молодо-Чехи суть одвѣчальній за дѣяльность. Своими дотеперѣшными результатами не мають они такъ дуже хвалити ся. Мы всѣ за ческимъ правомъ державнымъ, нероздѣльностію краевъ ческои короны и рѣвноуправненьемъ. Було бы пожаданымъ, щобы краѣ ческои короны мали свого представителя въ радѣ коронній, котрый бы заступавъ ихъ интересы. Высказуе жаль, що теперь не выповнено того, що обѣцювано Чехамъ при условіяхъ, коли вступили до рады державнои.

Вѣдтакъ принято резолюцію, предложену д-ръ Ріґеромъ при участи д-ра Енгля, такого змѣсту:

„Заступники політичныхъ сторонництвъ зъ Чехіи, Моравы и Шлеска, беручій участь въ конференціи, придержують ся своихъ засѣдъ, вѣдъ давна голошеныхъ, именно що-до признанія державного права, вѣдповѣдного заступництва краевъ ческои короны въ радѣ короны, переведеня рѣвноправности и розвитку автономіи въ згаданыхъ краяхъ. Они готовій встоювати ся енергічно за справедливу охорону и фактичне переведенье тыхъ принціповъ, а уважаютъ хосенымъ, щобы всѣ партіи все зважили на спѣльне порозумѣнье при акціи въ згаданыхъ напрямахъ.“

Польске повстанье?..

Зъ обовязку журналістичного нотували мы вѣсти ґазетъ заграничныхъ, въ котрыхъ говорило ся про якіс нѣбы-то пѣдготовленя Поляковъ до акціи. Галицкій ґазеты польскій не згадували про тій вѣсти анѣ ихъ не дементували. Ажь теперь забравъ голосъ краковскій Czas и въ дописи зъ Парижа порушивъ цѣлу справу. Розумѣесь, Czas заступае переквѣдченя т. зв. „сторожи пожарнои“ и зъ грызучою іронією а навѣть зъ рѣшучимъ осужденьемъ та покликомъ „caveant consules“ вѣдозвавъ ся про початокъ якоись акціи демократіи польскои. Для точнои характеристики, а ще бѣльше для заревестрованя деякихъ фактовъ, подаемо згадану допись Czas-у въ шир шѣмъ змѣстѣ:

Доношу вамъ — пише ся въ дописи зъ Парижа — про рѣчь, котру можна бъ уважати за несмачный жартъ, за невагу имени и справы польскои, за невмозѣрну выгадку якогось агента провокаційного, если бы сей гумбугъ не бувъ оповѣщеный у вѣдозвахъ, подписаныхъ самыми авторами. Закимъ дневники заграничній покористуютъ ся тыми публикаціями еміґраційными и заки пѣднесуть ся голосы глумленя и голосы грозьбы, треба остерегти край и запротестувати.

Вѣдъ кѣлькохъ лѣтъ істнувала легенда про „народный скарбъ польскій“. Лучено ся зъ справою складокъ, збираныхъ епископатомъ французскимъ для ксьондзовъ засланыхъ на Сибѣръ. Грошѣ не дѣйшли тамъ, де були призначеній, але мабуть цѣлу справу пожалуговано en famille. Вѣдтакъ говорено, що контролю надъ „скарбомъ“ обняли люде, даючій матеріяльну поруку; тій люде були розпинеій по всѣхъ столицяхъ Европы а навѣть Америки (п. Єржмановскій). Вѣдъ часу до часу появляли ся поголоски о збиранію складокъ для „скарбу“, котрый бувъ теперь вѣдданый въ певній и безпечній руки, але мавъ служити до цѣлей непевныхъ и небезпечныхъ.

Нынѣ оголошено: вѣдозву, статутъ, регуляминъ. Czas похваляе, що журналістика не занималась тыми справами, бо они „цѣйство дуже смѣшній, а навѣть пустій“.

Вѣдозва, выдана въ Парижу, написана въ Женевѣ, зъ датою 2 вересня 1892 р. мае печатку и пѣдписъ: Wydział wykonawczy Związku wychodźtwa polskiego — и три пѣдписы: президента, секретаря и скарбника. Тій прозвища не мають бути звѣстній — пѣсля Czas у — нѣ въ краю нѣ на еміґраціи.

Змѣстъ сеи вѣдозвы такій: Вѣдъ пяти лѣтъ вачали въ краю и на еміґраціи збирати складку на скарбъ. Буваѣ се часъ, коли польска суспѣльность ще борола ся о першій пѣдставы истнованя, але кождый рѣкъ приносить великій змѣны. Збираньe скарбу було узломъ мѣжь людьми, що ледви вѣдчували конечность вѣдпорнои борбы. Взаимно наклыкувано ся до обовязку складаня народного податку въ користь власного краю. Велика бѣльшость збранныхъ фондовъ повстала зъ крейцаровыхъ складокъ. Успѣхъ матеріальный тои акціи не великій, але за то о много бѣльшій успѣхъ моральный, бо въ тѣй акціи видно, що родить ся горожанське почутье до народнои самопомочи и вѣры въ успѣшность зорганізованои борбы. Цѣль головна: нести помочь розвивающому ся народному рухови. Доси переведено таке дѣло: вытворено зъ скарбу народного институцію, окрему и независиму вѣдъ стоваришень и союзовъ еміґраційныхъ. Институцію управляютъ: президъ, секретарь и касіеръ пѣдъ контролею пяти нашихъ выбраныхъ до того людей. Институція музею въ Раперсвіль приняла въ депозитъ фондъ скарбу. Скарбъ зачне функціонувати вѣдъ хвили, коли фонды зростуть до 100.000 франковъ.

До вѣдозвы долученый „статутъ народного скарбу польского“. Въ 24 омъ артикулѣ сего статута каже ся: Ужитье $^3/_4$ цѣлого капіталу може наступити лишь въ хвили рѣшучои акціи політичнои цѣлого народу, змѣряючои до добутя повнои або частинной независимости Польщи; $^1/_4$ капіталу мае дальше переховатись.“

Czas глумить собѣ зъ тои постановы статутовъ, называе авторовъ вѣдозвы maniak-ами и warchoł-ами, а згадавши про буджеты войсковій европейскихъ державъ, котрій выносять міліярды, приходить до заключена, що кождый мусить уважати се высмѣваньемъ народу и справы польскои. Передъ кѣльхома мѣсяцями якійсь жидокъ въ Лѣпска розсилавъ нѣмецкій листы, котрыми повѣдомлявъ, що збирае фонды на повстанье польске и просить о датки. Се мы розумѣли — каже Czas — бо то було личне пѣдприемство якогось непрошеного спекулянта, але тутъ суть пѣдписы польскій и польска печатка...

А е сей цѣлый гумбугъ — каже Czas — мае и поважну и грѣзну сторону. Авторы вѣдозвы, зани зберуть сихъ 100.000 зр. на борбу о независимость цѣлои Польщѣ, вже звязали ся въ організацію, бо такъ каже арт. 22-гій статута: „Користуватись фондами народного скарбу може лишь організація політична, котра бы представляла въ собѣ народный рухъ та управляла de facto самъ рухомъ, с. е. займала въ політичнѣмъ житю народа становище подѣбне до організаціи комітету центрального въ 1862 р. По ствердженю сеи кваліфікаціи зъ стороны комісіи наглядаючои буде мати право пѣдносити $^2/_3$ рѣчныхъ процентовъ та розповяджати ними безъ контролѣ.“

Czas добачае въ тѣмъ намѣръ вѣдновленя „комітету центрального“ въ часѣ повстаня — и позаякъ се причинить ся до бѣльшого гнобленя Поляковъ въ Россіи и Нѣмеччинѣ а въ дѣйстности за-для величезного мілітаризму не мае реальнои вартости, то Czas кличе: Caveant consules до пр водарѣвъ не лишь сторонництвъ консервативныхъ, але и сторонництвъ опозиційныхъ, демократичныхъ, котрій проповѣдують сю цѣлу акцію.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Диниськ.

[Громадска автономія и органъ публичнои охороны у нихъ въ гостяхъ. — Чия кварта на столѣ. — Аморы зъ пригодами. — Анальфабетий альфабеты.]

Тѣльно не дивуйте ся дуже, бо ручу, коли-бъ и вамъ судило ся вѣйтувати въ Диниськахъ, вы, такъ само якъ Бенедыкъ Артимъ, завжывали бы по кѣльва разѣвъ денно подѣбну мѣрку алькоголю примащеного гаракомъ, бесѣдували бы хриплымъ голосомъ, чули бы вѣчный шумъ въ головѣ и повтаряли бы заведно, що ще „не втягнули ся“. Се, бачите, нелеске дѣло „втягаута ся“, имено коли у васъ при боцѣ добрый сусѣда, якъ ось непричкомъ Іосько Нідріґъ, властитель „трунковъ“ та меншихъ и бѣльшихъ чаровъ. Щарый, гостинный, вмѣе пошану вѣддати, а якій джентельменъ? Нѣ одинъ обыватель не явивъ ся зъ ґратуляціями передъ новою самоуправою, лишь Іосько самъ. Ба, ще й дарунковъ принѣсъ та чергою по старшинѣ роздѣливъ. Вѣйтови влѣзла фляшка гарану за пазуху, заступникъ похоронивъ въ „сунманѣ“ цукоръ, а прочій достойники выделеґували присяжного адміністраторомъ пушки гербаты. Значить, „порядокъ дневный“ есть, отже й нагода до засѣдання. И позасѣдали батьки громады довкруги вѣйтового стола и взяла ся самоуправляти „гарбату“ на перемѣну зъ гаракомъ и горѣвною, щобы, мовляв, закропати автономію. Та й закропали. Допера четвертого [буквально] дня змогли Динищане оглядати на вулицю запухлій лица и червонѣ очи своихъ достойниковъ, та лишь не довго, бо умучена автономія на силу плентала ся стебло крѣпати ся сномъ. Се бувъ першій але и хитій крокъ на дорозѣ автономного жытя.

Кажуть: кождый початокъ трудный. Не зовсѣмъ се правда. Наша самоуправа заразъ въ початку безъ всякого труду перейшла пороги „Іськового касина“ и закватерувала ся тутъ мовь бы у себе дома. Тутъ всьо: канцеляріа и рада, тутъ справы переполокують ся, тутъ компонують ся навѣть „wyroki“ въ головѣ вѣйта, — хибуе лишь одного, именно — замѣсть шинкового шільду дощинки зъ написомъ urząd gminny! Не диво отже, що всякій зъ орудкою до вѣйта, мусить шукати его мѣжь фляшками. Такъ отъ прийшло ся и органови публичнои охороны глядати его при шинкварѣ. Хотѣвъ въ службовій книжочцѣ прибити печатку. Ну, але пови що, упало слово на слово, а на слово чарка, одна, друга и т. д., аж навпослѣдъ знемогли ся. Надъ ранкомъ прибѣгае въ село застрашеный зверхникъ органу, бо пѣдчиненый его въ поворотѣ зъ Диниськъ не явивъ ся въ Угновѣ при вѣчнѣмъ поѣздѣ, — и прямо до вѣйта. „Де чоловѣкъ?“ пытае жѣнки. — „Спить ще въ стодолѣ“. Иде отже до стодолы, думае розвѣдатись у вѣйта, чи не переходивъ туды вчера вечеромъ органъ публичнои охороны, вѣдчинае дверѣ, и — о диво! — на соломѣ высыпляе ся залюбки органъ внупѣ зъ автономію! Будять сего, сему мову вѣдняло, будять и того, а й той языкомъ не ворухне. Онѣмѣли...

Въ автономномъ селѣ мавъ старый Макухъ одну хату и сю выставивъ на продажъ. До купна зголосивъ ся бувъ одинъ мужикъ и жидъ Сендеръ Фрайзінґеръ. Але що мужикъ береся до дѣла мовь бы можре горѣло, тымъ то и лишивъ жидови майже свободну руку. Ба, Сендеръ покликавъ ще рѣднымъ до помочи літру и завуску та остаточно добивъ торгу въ громадѣ, всунувши вѣйтови тихцемъ 1 зр. 40 кр. Коли отже удало ся жидови захопити дозволу на купно, тогдѣ вонъ вѣдказавъ уже й могорычу. А що въ горлѣ крѣпко пашѣло, то вѣйтъ, хочь нерадъ, добувъ зъ автономной кишенѣ 1 зр. 40 кр. и выславъ хлопця до горшмы по горѣвку. Та горюокій одинъ „совѣтникъ“ громадскій взявъ д-бре бувъ на око потайного кубана ще въ часѣ самого процесу, якъ вонъ перехвилювавъ ся зъ рукъ жида въ штаны вѣйта, — выйшовъ за хлопцемъ и вѣдобравъ. Коли хлопець вернувъ зъ плачемъ и оповѣвъ, що „дядько“ за вуха наторгали, грошѣ выдерли а самого нагнали, — севатъ обуреный назначивъ присяжного, абы вѣдбивъ грошѣ. Передъ „касиномъ“ прийшло до борбы, присяжный скапітулювавъ та занѣсъ передъ раду условя мира: нехай вѣйтъ не важить ся показуватись въ горшму, если лишь дрѣбку шануе вѣйтовскій ребра... Ну, а жидъ сидѣвъ уже въ своѣй хатѣ та числивъ, коли прийдесь ему торгувати цѣлій Диниська.

Часомъ якъ приступить до чоловѣка то нѣ вѣдхреститись, вѣ втечи. Пригадавъ собѣ панокъ, якъ пановчемъ бувъ, и ну-жь залицяти ся до вдовички, дарма, що на хребтѣ пятый хрещикъ, дарма, що жѣнка и четверо дѣтей! Що вдѣешь? — попавъ въ романтичну матню, и годѣ. Сонце не сонце, мѣсяць не мѣсяць, все одно, все тягне до любки, все вѣдъ кружить коло неи. Та за богато вже стало днискимъ поклонникамъ реалізму давитись на анахровічный порывъ, тымъ дужше, що и красный полъ ремствувавъ на любовну пару мовь-то на злый примѣръ — отъ и засѣлись вони и приловили штуку. — „Въ арештъ!“ рѣшили, але що штука шляхотского роду, то для гонору всадили ни на телѣги

и повезли дниною через село въ Иванову хату...

Що хочете, балакайте, а таки на нашôмъ зêльнику найбôльше языкословôвъ. Онодгы аґентъ „Днêстра“ заохочувавъ до асекурації, выкладавъ про товариство, про засновокъ его, а коли покôнчивъ, вôдозвали ся голосы, що товариство се „вôдкидае буквы“, отже й не будуть довêря. А говорили се люде зовсêмъ неписьменнí! Вôдъ кого дôстали такí инструкції, легко вгадати. Але будь що будь цêкаво буде колись прочитати нашимъ потомкамъ въ дальшихъ томахъ исторíи Савы Дуды, що: въ часê нападу на тысячелêтну азбуку анальфабетамъ являло ся у кождy нôч рожеве велике „йоръ“ и „йоры“...

Костывъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Посолъ до рады державнои Володимиръ Козловскíй въ бôльшои посêлости здававъ въ Мостискахъ свое справоздане. Вôнъ представивъ вôдносины партій въ палатê послôвъ и означивъ становиско польского кола, а на конець высказавъ надêю, що коло сполучить ся зъ консерзативнымъ клюбомъ ґр. Гогенварта и тымъ способомъ буде можна вôдновити давну правицю через дуже приязне поступованье супротивъ молодо-Чехôвъ. Бесêднивъ зажадавъ вôдтакъ, щобы польске коло мало бôльшíй вплывъ у правительства а наконець обговоривъ политыку потрôйного союза зъ причины торговельныхъ трактатôвъ. Пос. Козловскому выборцê одноголосно ухвалили вотумъ довêрія и заразомъ подяку за особливу оборону економічныхъ интересôвъ Галичины.

Справа розвязаня рады громадскои въ Либерци повйде пôдъ діскусію заразъ на першôмъ засêданю. Нêмецкí національны порêшили, щобы вже въ суботу поставити нагле внесенье, домагаюче ся скасованя сего розпоряджевя намêстництва та щобы заразъ радê громадскôй вôддати назадъ управу мêста. Справу тую мають трактувати поспíшно, о сколько регуламíнъ на се позволяе. Въ кождôмъ случаю инвестія наглости буде порêшена заразъ. Такожь и лêвиця маe выступити въ тôй справê зъ интерпеляцією до ґр. Таффого яко міністра справъ внутрêшныхъ. Остаточна ухвала въ тôй справê буде принята въ пятницю на першôмъ засêданю клюбу нêмецкихъ централістôвъ. Кажуть, що ґр. Таффе хоче свою вôдповêдь дати на се на тôмъ самôмъ засêданю а потôмъ буде поставлене внесенье, щобы отворити дебату надъ вôдповêдею президента міністрôвъ, въ которôй участь возьмуть головно обê партíи нêмецкí и ґр. Таффе Зъ сеи діскусіи въ парляментê не маe бути нêякого практичного успêху.

——

Цêсарь Вільгельмъ выступивъ зъ бесêдою при нагодê вôдновленя монастыря въ Віттенберзê, зъ вôдки зачала ся въ Нêмеччинê реформація. Нêмецкí цêсарь розказавъ коротко подêю вôдновленя сего историчного памятника, въ горячихъ словахъ згадавъ про свого дêда а особливо пôднêсъ великí заслуги свого батька коло сего дêла. Въ Пруссíи, лютераны и кальвíны суть злученí въ одну орґанізацію евангеликôвъ и зъ сеи причины цêкава була дальша часть промовы, въ которôй нêмецкí цêсарь высказавъ, що стоить на основê толерантцíи вêроисповêдань. Церковь евангелицка — сказавъ цêсарь — вяже насъ нинê въ цêлою христіянскою суспôльностію. Въ нêй лежить основа мира, котрый истнуе мимо роздêлу. Въ вêрê нема примусу а рêшае въ нêй свобôдне пересвêдченье. Се принесла намъ реформація. Евангелики зовсêмъ непротивнí иншимъ вêроисповêданямъ, але до смерти полишать ся вêрнí своêй вêрê. Торжество вôдбуло ся величаво, бо брали въ нêмъ участь нêмецкí князê союзнí. Орґаны консервативно-ліберальнй пôднесли цêсарску бесêду до великого значêня и звернули увагу именно на выступленье противъ вêроисповêдного при мусу.

——

Зъ Петербурга доносять до Polit. Corr., що россíйска рада державна незабаромъ займе ся проектомъ до закона, котрымъ бы обмежилось право поселенія чужостороннихъ людей въ Россíи. До того маe дôйтись двома способами: найперше буде заказане поселяти ся чужостороннымъ въ границахъ россíйскои державы, а вôдтакъ заказъ чужостороннымъ, вже поселеным, дальше купувати якí небудь недвижимости. Крôмъ того мають выдалити чужинцêвъ зъ помêжь робôтникôвъ, бо кажуть, що всякí розруха походять вôдъ тыхъ чужинцêвъ, котрí шарять ліберальнй едеê. Рôвножь маe завестись уживанье россíйскои мовы по всêхъ фабрикахъ въ захôднôй и полудневôй Россíи.

Румуньскому парляментови буде предложена зелена книга о спорê зъ Грецією въ справê наслêдства Цаппы. При тôмъ правительство предложить такожь осудъ сеи справы выданый мужами науки, правниками найстомъ зъ Берлина, бельґійскимъ посломъ Воесте зъ Брусселê и Ренолемъ зъ Парижа. Великí державы ще не заявили своеи гадки що-до зложеня мêжнародного суду мирового, але суть познаки, що вôдповêдь була бы вôдмовна и правительства скорше бы згодили ся на угоду. Справа ся невористно розвинула ся для Греції. Многí наслêдники Евангеліоса Цаппы, котрí доси мêжь собою вели споры, погодили ся мêжь собою такъ, що теперь буде лекше выдати выровъ для судôвъ румуньскихъ. Румунія яко держава не пôдняла нêяких претенсій до сеи міліоновои спадщины.

НОВИНКИ.

— **Загальний зборы Бурсы имени св. Николая въ Перемышли** не вôдбули ся — за для мêсцевыхъ перешкодъ — дня 22 жовтня, а вôдбудуть ся дня 6 н. ст. падолиста т. е. въ суботу о годинê 6-ôй вечеромъ, а въ браку комплету того-жь дня о годинê 7-ôй вечеромъ зъ тымъ самымъ порядкомъ дневнымъ.

— **Въ справê жêночихъ дарôвъ для фонду на памятникъ Т. Шевченка** одержуемо нинê вôдъ Вп. панны Ирины Герасимовичêвнои зъ Янова отсе письмо: „На побôльшенье фонду на памятникъ Т. Шевченка зголосили свои роботы дальше Вп.: Марія Вояковска и Стефанія, Людмила и Ольга Левицкí зô Скалы; Марія Шмериковска зъ Печенêжина. — Заходомъ п. Амвросины Левицкои, учительки въ Сапоговê, обêцяли надôслати свои роботи дêвчата-селянки доньки господарêвъ: Катерина Остапюкова, Палагна Роговска. Олена Крочакова, и скôнченй ученицê Марія Крочакова и Анна Саламонова. — Надôслали вже свои працê дальше Вп.: Антонина Яворска зъ Лôмны фартушокъ зъ бêлого полотна мережаный и вышиваный хрестиками. — Меланія и Марія Дияковскí зъ Кривого шêсть пошевокъ вышиваныхъ хрестиками. — Антонина Горалевичêвна зô Стрыя паперову заслону на лямпу въ прозôрчастй узоры. — Марійка Горалевичêвна зô Стрыя кошикъ на стêну зъ паперовои канвы вышиваный хрестиками. — Заходомъ же о. Іосифа Савчиньского зъ Ермакôвки надôслано вовняный фартухъ, що выткали его власноручно товаришки-селянки, члены тамошнои читальнê, котрои головою есть о. Іосифъ Савчиньскій. Назвиска тихъ патріотокъ: Марія Остафіева, Докія Матêêва, Марія Каскунова, Параска Лядобрукова, Докія Скрипчукова, Настя Бурдейна, Анна Шимкова и Анна Гусакова. А 12-лêтна Марія Карачкова долучила ще вôдъ себе оденъ ґерданъ. — Вôдрадный фактъ приходить ся менê сконстатувати, що по моêй вôдозвê въ справê побôльшеня фонду на памятникъ Шевченка не одинъ разъ вôдбираю роботы нашихъ патріотичныхъ селянокъ. Въ першôмъ рядê заслуга се велика тыхъ нашихъ просвêченыхъ людей що зъ правдивою любовію заопêкувались нашимъ братомъ-селяниномъ и влили въ него правдиве почутье патріотизму, такъ що и вôнъ — чого доказомъ высше наведенй працê, — якъ може и якъ умêе, потрафить поклонитись великому ґенієви народному. Тожь честь Впов. Амвросинê Левицкôй и о. Іосифу Савчиньскому, що совêстно сповняють свои обовязки для вôтчины, а рôвножь честь тымъ патріотичнымъ селянкамъ, що радо и щиро приймають свêтло правды и науки. — *Ирина Герасимовичêвна.*

— **Вп. сов. Василь Ильницкій** довголêтный директоръ рускои ґімназіи, при недавнôмъ переходê въ станъ супочинку одержавъ зъ краевои рады шкôльнои таке письмо: „Празідія ц. к. Рады шк. кр. ч. 563. Его цêс. и кор. Апостольске Величество зволили Найвысшою постановою зъ дня 3 вересня 1892 призволити наймилостивêйше на перенесенье Преподобного о. Каноника яко директора ґімназіи на его власну просьбу въ постôйный станъ спочинку зъ кôнцемъ вересня 1892 и признати заразомъ Преподобному о. Каноникови до его нормальнои пенсіи емеритальнои въ квотê двохъ тысячêвъ триста [2300 зр.] вал. австр. въ дорозê ласки додатокъ особистый въ рôчнôй квотê чотириста [400] злр. вал. австр. О тôй Найвысшôй постановê маю честь завêдомити Преподоб. о. Каноника по мысли рескрипту Его Ексцеленціи пана Міністра просвêты и вêроисповêдань зъ дня 5 вересня 1892 ч. 1835, выражаюча заразомъ при тôй нагодê щире узнанье за его многолêтну дêяльность для добра шкôльництва и повêренои его опêцê молодежи шкôльнои. — Львôвъ дня 15 вересня 1892. *Badeni.*

— **Радикальне вêче антіеміґраційне въ Збаражи** заборонило тамошне староство такимъ письмомъ писаным по руска польскимъ abecadł-омъ: „Ч. 13,184. До пп. д ра Северина Даниловича, Михайла Павлика и Кирила Трильовского, на руки высокопочтенного д-ра Северина Даниловича, адвоката въ Коломыи. На донесенiе безъ даты, презентоване дня 24 жовтня с. г. о скликаню загально-доступного вêча на день 3 падолиста 1892 г. въ домê Абрагама Ґінсберґа въ Збаражê вôдбути ся маючого въ справê громаднои еміґраціи рускаго народу зъ надграничныхъ повêтôвъ, розслêдженя причинъ той еміґраціи и способу зарадженя ей, публичнои дискусіи и рêшеня внесень и резолюцій, освêдчаю Панамъ, що виджу ся споводованымъ изъ взглядôвъ на публичне безпеченьство и на добро загальне заборонити на разê по мысли §. 6. уставы зъ дня 15 падолиста 1867 В. з. д. н-ръ 135 вôдбутя намêреного вêча, понеже приключеня даючй поводъ до того-жь суть еще занадто свêжой даты, а полученое зъ тыми приключеняи роздражненье умовъ, не дозваляе еще предметового публичного трактованя той справы, которе радше выкликало бы бôльшое роздраженье умôвъ шкодливе для загального добра и безпеченьства... Збаражь дня 25 жовтня 1892. Кавцкій.“ Петенты переводять справу черезъ всê инстанціи.

— **Въ Серафинцяхъ**, зъ повêтê городеньскôмъ, заложено спôлку народну, на спосôбъ польскихъ кружкôвъ рôльничихъ. Передъ тыжднемъ мало вôдбути ся отворенье сеи спôлки, але староство заборонило, мотивуючи заборону небезпечностію занесеня холеры.

— **Зъ Золочêщины** пишуть намъ: Минувшого тыжня украдено въ Гарбузовê двê пары коней у двохъ господарêвъ-братовъ. Въ Гарбузовê есть звычай, що по вырубаню капусты пускають конê самопасъ безъ догляду на поле, тымъ радше, що городы на капусту лежать середъ села мêжь хатами. Зъ тыхъ городôвъ власне забрано згаданй конê вечеромъ, коли вже всê спали. Недавно украдено конê въ сусêдныхъ Перепельникахъ зъ сêножатя, положенои пôдъ самымъ Гарбузовомъ. Видно зъ того, що зухвалый злодêй мусить бути домашный. Жандармерія доси нêчого не выслêдила.

— **Рада мêска въ Коломыи** ухвалила жертвувати 1000 зр. зъ своеи касы на докôнченье украшеня тамошнои рускои церкви.

— **Огнê.** Онодгы згорêла у Львовê за рогаткою Городецкою стирта сêна вартости 300 зр., обезпечена на 200 зр. Сторожа огнева зльокалізувала огонь, котрый грозивъ стоячимъ недалеко баракамъ войсковымъ.

— **Холера.** Послêдными днями не було анê въ Краковê анê въ Подґуржу нêякого случаю холеры. — Въ Пêскахъ великихъ умеръ на холеру трилêтный Антôнъ Дина, сынъ роботника. — Въ громадê Ржонка, сусêдуючôй зъ Пêсками великими, занедужала въ дворê 40 лêтна Марія Цьвертнякъ и ея 7-лêтна дочка Магдалина. — У Вêдни не було случаю холеры вже вôдъ кôлькохъ днêвъ. Въ Будапештê занедужало вчера 21 а умерло 9 особъ. — Холера появила ся въ Краннê въ мêсцевости Вркъ, де занедужала одна особа. — Такожь въ Бêлградê сконстатовано оногды одинъ случай холеры. — Въ Гамбурзê выгасла вже холера и длятого внêсъ тамошный сенатъ до уряду канцлерского просьбу, щобы той оголосивъ мêсто вôльнымъ вôдъ заразы.

— **Вôдрадный обявъ.** Коломыйска „Русская Рада“ доносить, що въ послêдныхъ часахъ кинули ся наши селяне до купна землê вôдъ властителêвъ бôльшои посêлости. И такъ въ Новосêлкахъ лêсныхъ, каменецкого повêта, купило кôлька господарêвъ 72 морґôвъ поля вôдъ ґр. Лонцкои и роздêлили ихъ мêжь себе. — Въ Убини, того-жь повêта, купивъ п. Струтиньскій, Русинъ, 132 морґôвъ поля. — Громады Ключêвъ великій и малый, коло Коломыê, торгують кôлькасотъ морґôвъ толоки вôдъ камеры, а громада Испасъ купила на власнôсть млынъ и зааренґувала пропинацію. — Топорôвцê пôдъ Снятиномъ торгують у властителя бôльшои посêлости ланъ, обймаючій кôлькадесять морґôвъ. Бажати бъ лише, щобы тê примêры найшли мêжь нашими селянами якъ найбôльше наслêдувачêвъ.

— **Зараза пыскова и ратична.** Намêстництво доносить, що въ наслêдокъ выгасненя заразы пысковои и ратичнои въ окрузê судовôмъ Олесько, вылучено сей округъ зъ простору признаного зараженымъ и длятого позваляе ся вôдбувати тамъ ярмарки и торги на звêрята ратичнй и такожь позваляе ся звêрята тй высылати зô станціи зелêзничои въ Ожидовê.

— **Шкоды вôдъ мышей.** Онодгы доносили мы зъ Перемышльщины про шкоды, якí тамъ выробляють мыши. Нинê мêстить Przegląd львôвскій кореспонденціи зъ львôвского повêта, де дописувательтакъ нище: Рôкъ сей сприяе дуже розмножуваню мышей яко рôкъ сухій. И такъ видячи на початку серпня незвычайне число мышей, удавъ ся я до Берлина, до професора Лêфлера о тифоидальну трутину на мыши и дêйстно одержавъ я еи въ 3000 кусникахъ хлêба. Кинувъ я се мышамъ до дêръ, они зъêли и за кôльканацять днêвъ бувъ величезный успêхъ, бо заражей мыши волочили ся по поли безсильй, а вороны, яструбы и т. вн. птицê вызбирали ихъ. Рôвночасно сыпавъ я въ иншôмъ мêсци пшеницю насичену аршеникомъ въ мышачй дêры, але тои менше они чêпали ся, хочь мусêло ихъ богато вытропитись. Однако все те есть каплею въ мори, а низше представленый рахунокъ выкаже въ приближеню число мышей. И такъ сконстатувавъ я, що на сяжни квадратовôмъ молодои конюшины було 14 дêръ, отже на морґу 22 400 дêръ, а если бы въ кождôй сидêли лише 2 мыши, то 44.800 мышей на морґу, а на 1000 морґахъ 44,800 000. Въ серпни и вересни мали ще збôже на пни, отже пôдтынаючи зъ долины солому, дôставали колосъ и одно колосье êли друге зносили до норъ. Вôдтакъ кинули ся на конюшину и зъêли буквально 100 морґôвъ конюшины цêлковито, а по зъêдженю еи кинули ся на засêвы т. е. на пшеницю и жито озиме и зъ кождымъ днемъ а властиво зъ кождою ночію зъêдають величезнй просторы и то такъ дуже, що если потревае се ще 8 днêвъ, то зъêдять цêлу озимину. Позаякъ кождого дня орется и выганяе ся мыши зъ землê, то всê они утêкають на озимину. При ораню выкидае плугъ що хвилê мышаче гнêздо повне збôжа, вôвса, пшеницê, проса, дрôбныхъ бараболь и корêня конюшины. Все то дуже порядно поукладане окремо, а окремо спальня мышача, а суть ще и дуже малй мышенята, слêпй и безъ вовны. Въ кôнцяхъ зъ бараболями нинê обсыпаныхъ, есть завтра тысячê мышачихъ дêръ, отже мусять бути направленй, бо дôйшовъ бы морозъ. Не переборщу коли скажу, що при копаню бараболь одну шестину зъêли мыши; а бураки и то що найбôльшй выêли мыши въ той спосôбъ въ серединê, що лишила ся тонеинька шкôрка въ серединê порожна. Зъ бураковъ зъêли осьму часть. Стодолы, стирты, шихлêрê, будынки повнй мышей. Се величезна язва рôвняюча ся тôй, яка була въ Тессалíи. Зъ конюшинъ на весну вже певно нêчого не буде, озимины до нинê зъêденй черезъ половину, а если — якъ сказано — потревае се ще 8 днêвъ то и озимины пропадуть. Страшно нищать мышей орючй плуги, за плугами тягнуть ся сороки, яструбы, псы, коты, а въ ночи лисы, але все те нêчимъ не есть, бо тымъ звêрятамъ переêли ся вже мыши и вже ихъ не хотять êсти. Есть три роды мышей: 1) сивй, великй, множать ся дуже, але и нищать ихъ згаданй звêрята; 2) бурй зъ чорнымъ пругомъ на крижахъ и 3) бурй зъ довгимъ тонкимъ рыломъ, дуже пажерливй; анê кôтъ, анê песъ не ловить ихъ. — Вкôнци пише дописуватель, що привêзъ доси зô Львова 30 котôвъ, а то або домашныхъ, або купленыхъ и замыкавъ ихъ въ будынкахъ якійсь часъ а вôдтакъ пускавъ въ поле. Крôмъ того маvъ ще досыть власныхъ котôвъ и тй выганявъ такожь на мышачй ловы. Але все те нêчого не помогло. Коты понаêдали ся мышей, потовстêли, та вже не хотять и дивитись на мыши. Очевидно одиниця не може тôй язвê дати рады, хиба що спôльными силами всêхъ господарêвъ удало бы ся мышву вынищити.

— **Археольоґічне товариство у Вêдни** рêшило выдати илюстровану „Исторію Вêдня“. Цêлый твôръ буде обймати 400 аркушêвъ друку въ 6 томахъ а кошты накладу обчисленй на 100.000 зр. Щобы зôбрати сю величезну суму выдало згадане товариство вôдозву до мешканцêвъ Вêдня, въ которôй просить прийти выдавництву въ помôчь або одноразовымъ даткомъ або субвенціею платною ратами въ 6 лêтахъ. Тй, що жертвують 300 зр. одержать цêлый твôръ безплатно зъ присвятою на свое имя, помêщеною на першôй сторонê. Выдавництво маe стояти на высотê нинêшнои науки и увзгляднить исторію и розвôй Вêдня пôсля найновêйшихъ жерелъ у всêхъ напрямахъ. Першій томъ обймаe исторію вôдъ найдавнêйшихъ часôвъ до 1246 року, другій вôдъ 1246 року до 1529 включно, третій вôдъ 1529 до 1688, четвертый вôдъ 1688—1740, пятый вôдъ 1740—1848 а шестый вôдъ 1848 до 1891.

— **Дрôбній вêсти** Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ выêхавъ оногды зô Львова до Вêдня. — У Львовê померла вчера Ванда Валерія Реваковичева, жена редактора Kurjer a Lwowsk-ого въ 52 роцê житя. — Дня 15 н. ст. падолиста вôдбуде ся въ Синевôдску нижнôмъ вêнчанье п. Константина Петрушевича окôнченого богослова зъ панною Софією Юліею Теодоровичêвною, дочкою тамошного пароха.

Вêсти зъ еп. Станиславôвскои.

Консисторія вставила ся до намêстництва о згоду на канонічну институцію о. Ив. Кочержука на Горожанку.

Скрутаторомъ вдовичо-сирôтского фонда именованый о. Ник. Гошовскій зъ Блюднака.

Зрезиґнували зъ одержаныхъ презентъ оо: Ден. Балицкій на парохію Роженъ великій, косôвского деканата и А. Сумикъ на Острôвъ-Курипôвъ езупôльского деканата.

Посмертній — ✝ — оповêстки.

Александеръ Гнêдичь, студентъ лêсничои академіи у Вêдни, померъ дня 22 н. ст. жовтня. Вêчна ему память!

Наука штука и література.

— **„Учителя“** ч. 20 мêстить въ собê: Вôдозву выдêлу „Руского товариства педаґоґічного“; — початокъ розвêдки п. з.: „Періодичне выданье для дêтей“; — дальшу часть „Огляду украиньско-рускои літературы“; статья Волод. Балея п. з. „Уваги надъ деякими уступами въ читанкахъ шкôльныхъ“; — статья Вас. Ратальского: „Про письмо простовисне“; — справозданье зъ окружнои конференціи учительскои въ Камêнцê струмиловôй; — новинки; — шкôльнй вêсти и вêсти бібліоґрафічнй.

Именованя, перенесеня, конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкôльна въ Скалатê розписала конкурсъ на посады при школахъ: въ Пôдволочискахъ (400 зр. и додатокъ), въ Тащêвцê, Калагарôвцê, Рожискахъ, Саджавкахъ, Орêхôвцê, Чернишôвцê, Лежанôвцê, Новосêлцê скалатскôй; на посады управителêвъ въ Краснôмъ и Качанôвцê; молодшихъ учителêвъ въ Гриналовê, Товстôмъ, Заднишôвцê, Качанôвцê, Краснôмъ и Колодêвцê. Речинець до 15 падолиста. — Окружна рада шкôльна въ Надвôрнê розписала конкурсъ на посады учительскй при краевôй женьскôй школê въ Надвôрнê зъ польскимъ выкладомъ, а то на двê посады старшихъ учительокъ зъ платнею 450 зр. и додаткомъ на мешканье; молодшои учителькизъ платнею 300 зр. и додаткомъ на мешканье. Речинець до 4 грудня с. р. — На девять посадъ повêтовыхъ ветеринарêвъ въ XI. клясê ранґи можна до 10 грудня подавати ся до намêстництва. — Въ Судовôй Вишни опорожнена посада мêского ветеринаря зъ платнею 200 зр. Речинець до 1 грудня.

— **Именованя.** Краева дирекція скарбу именувала урядника помôчничого при урядê продажê соли въ Калуши Рудольфа Відепуля офіціяломъ уряду продажê соли въ Величцê. Дальше именувала краева дирекція скарбу адъюнкта податкового Окт. Шуберта и помôчника лêсового въ Добромили Ив. Мельника урядниками помôчными для справъ доменово-касовыхъ при урядахъ продажê соли. — Міністерство просвêты именувало д-ра Игн. Закревского доцентомъ фізики експериментальнои при университетê львôвскôмъ.

Телеграмы „Дêла“.

Вêдень 3 падолиста. Въ радê державнôй буде внесене правительственне предложенье о будовê льокальныхъ зелêзниць на Подôлю.

Будапештъ 3 падолиста. На радê міністеріяльнôй сконстатовано згôднôсть поглядôвъ всêхъ членôвъ кабінету. — Проводирь партіи національнои, пос. Данило Ираній, померъ.

Брукселя 3 падолиста. Комісія для ревізіи конституціи вôдкинула 16 голосами противъ 4 проектъ загального голосованя.

Парижь 3 падолиста. Рада міністерска ухвалила помилувати всêхъ роботниковъ, засужденыхъ при страйку въ Кармо.

Софія 3 падолиста. Собраніе затвердить позичку 135 міл. франкôвъ на будову зелêзниць.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Н. Кум. въ Нêм. Заплачено до кôнця жовтня, тожь прийде намъ ще 3 зр. — **Вп. П. Жол. въ Кури.** Ще 8 зр. — **Вп. В. Погор. въ Сам.** Ще 1 зр. 50 кр. — **Вп. С. Кор. въ Сяо.** Ще прийде 2 зр.

Надôслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домê п. Дереньовского. — Побереже Францъ Іосифа. 4446 4—15

Надѳслане.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашує сиве волосьє вже по одноразовѳмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шкѳдныхъ складникѳвъ, рѳзнить ся вѳдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣє анѣ не пеуєсь, а ще має и таку прикмету, що не дає ся нѣчимъ змыти.

Головный складъ въ аптицѣ пѳдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рункера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуєсь вѳдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѳдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый Ѳптикъ пѳдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

У о. Анатоля Долиньского

парохa Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючій сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-догматична. Сторѳнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить **60 кр.**; въ пѳвъ полотно **35 кр.**
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихѳвъ зъ додаткомъ **Рѳкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4433 5—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя превеликого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезній.

Рухъ поѣздѳвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. осѳбовый	пот. осѳбовый	пот. осѳбовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець Пѳдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н.Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѳдходять зѳ Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. осѳбовый	пот. осѳбовый	пот. осѳбовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ голов. двѳрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ Пѳдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новосехицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѳсля годинника львѳвского. Числа пѳдчеркненѣ означають пору 2238 нѳчну вѳдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

РУ.

кавички всякого рода;

Бандажѣ руптуровѣ

и всякѣ выробы рукавичничѣ

поручає найдешевше

Павло Лянгнеръ

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львѳвъ, улиця Галицка ч. 16.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, ул. Коперника ч 10 або ул. Шайнохѣ ч. 1.

мая честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Всч. Духовеньству свою вдъ року 1873 истнуючу

РОБѲТНЮ МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пѳсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарѳвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи вко Русинъ о ласкавѣ взгляды Впов. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавѣ замовленя выкоиуються въ найкоротшѳмъ часѣ. 2808 21—24

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кѳнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягѳвъ, за-для закупна бѳльшои скѳлькости, — то продаю ихъ по значно зниженѳй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригѳдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французкихъ и анґлійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елеґантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѳй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѳдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскѳй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пѳдъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарѳвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестѳвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помѳчнымъ и дастъ менѣ можнѳсть правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдоброрнѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякѣ жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 4—6

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

„СЛАВІЯ“

банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ.

ГОЛОВНЕ ЗАСТУПНИЦТВО

для Галичины и Буковины

въ Львовѣ ул. Коперника ч. 5.

принимаетъ въ секціяхъ I—II убезпеченія на житье, въ секціи IV убезпеченія отъ огню и удѣляетъ пожички ц. к. урядникамъ, убезпеченымъ въ ей секціи II за забезпеченьемъ и на срокъ уморенія ажъ 12-лѣтный.

Фонды резервныи банка „Славія“ выносятъ концемъ года 1891 злр. 5,479.788 кр. 90 а. в. выказаный же маєтокъ банка „Славія“ концемъ г. 1891 злр. 5,609.463 кр. 32 а. в.

Въ протягу своей дѣятельности т. е. отъ 15 мая 1869 г. ажъ по 31 декабря 1891 г. выплатила „Славія“ сткодованъ и забезпеченыхъ капиталовъ въ загальной суммѣ злр. 20,012.991 кр. 82 а. в.

Фондъ емеритальный аентовъ „Славіи“ выноситъ концемъ г. 1891 злр. 111.264 кр. 94 а в.

Зголошенья о удѣленье аенціи въ мѣсцевостяхъ, где „Славія“ не есть заступована, принимаютъ ся. 3794

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домѳвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кѳлька мінутъ полученье електричными звѳнками **а тымъ самымъ не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба вѣколи наповняти и знаменито функціонує, провѳдный дрѳтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зѳ знаменитымъ телєфономъ, легко уставляєсь, за штуку **16 зр.**

Домовѣ телєфоны за штуку вѳдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѣ телєґрафы домовѣ

цѣлѣ вѳдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючѣ лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подѳвъ, а такожь стаєнь, вѳконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вѳдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозѳвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 39—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна робѳтня.

Илюстрованій цѣнники даромъ и франко.

Новѳсть!

На свята

МАРШАЛКОВСКА

На свята

3747

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

Фляконъ 50 кр. и 1 зр.

Новѳсть!

ЛЯРНЯ ДЗВОНѲВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

въ КАЛУШИ, почта и стація зелѣзницѣ тамже.

Получивши на власнѳсть по старѳй фірмѣ *„Ивана и сына Серафина“* **„Лярню дзвонѳвъ“** въ Калуши, вдзначену срѣбнымъ медалемъ заслуги, листомъ похвальнымъ и признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ о тѳмъ свого часу ґазеты доносили) — маю и теперь на складѣ **готовѣ дзвоны**, выконую скоро замовленя и приймаю старѣ або ушкодженѣ дзвоны до переливаня за дуже умѣрковану цѣну.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшнѣ замовленя въ давнѣйшѳй спѳльнѳй а теперь моѣй власнѳй **лярни дзвонѳвъ** прошу о ласкавѣ замовленя такъ на поодинокѣ новѣ дзвоны якъ и на цѣлѣ групы. За тревалѳсть матеріялу и гармонічный звукъ моихъ дзвонѳвъ ручу и для того осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. публицѣ

3789 21—24 Зъ глубокимъ поважаньемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

заснованє на пѳдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнѳсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членѳвъ, обезпечає всяке майно движиме и недвижиме противъ шкѳдъ огневыхъ пѳдъ найприступнѣйшими условіями и почислює можливо найнизшѣ преміи.

Всякѣ шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнѳсть обезпечувати якъ найбѳльшѣ сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимає обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякѣ поясненя подають Аґенты, установленѣ у всѣхъ мѣстахъ и бѳльшихъ селахъ якъ и 4414 21—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѳмъ найточнѣйшѳмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручає

- 4½% листы ипотечнѣ
- 5% листы ипотечнѣ преміованѣ
- 5% „ „ безъ премій
- 4½% листы товариства кредитового земского
- 4½% „ Банку краєвого
- 4½% позичку краєву галицку
- 4% позичку пропінаційну галицку
- 5% „ „ буковиньску
- 4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
- 4½% „ пропінаційну угорску
- 4% угорскѣ облігаціи индемнізаційнѣ

3433 257—?

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купує и продає

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймає вдъ П. Т. купуючихъ всѣлякѣ выльосованѣ а вже платнѣ мѣсцевѣ паперы цѣнныѣ, такожь запасшѣ купоны за готѳвку, безъ нѣякого вдчисленя, а замѣсцевѣ лишь за вдчисленьемъ справдошныхъ коштѳвъ.

До ефектѳвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляє новѣ аркушѣ купоновѣ, за зворотомъ коштѳвъ, котрѣ самъ понесеть.

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 240. Львôвъ, Пятница 23 жовтня (4 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свѧтъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:			
на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ бôдъ порта

Поодинокє числo комтус 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. бôдъ одного стрôчки инсератовôвъ въ рубр. „Надсилане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. бôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше вырôвнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Дня 3 падолиста вôдбули ся доповнюючѣ выборы до буковиньского сойму на мѣсце бар. Ивана Капріого, котрого посольскій мандатъ зô Станôвцѣвъ, уневажнено. Управненыхъ выборцѣвъ меншон посѣлости есть въ тôмъ окрузѣ загаломъ 82. Зъ тыхъ при выборахъ явило ся 79 и одноголосно выбрано посломъ кандидата Румунôвъ, православного сзященника, єксарха Бежана.

На Угорщинѣ померъ провôдникъ партіи независамон т. зв. Кошутôвцѣвъ Данило Ираній. Въ палатѣ послôвъ ухвалено устроити похороны на кошгъ державный а въ день похоронôвъ засѣданя въ парляментѣ не буде. Ираній бувъ адвокатомъ и ще въ 1848 р. носивъ нѣмецке има Halbschuh. По пôдданю ся войска угорскихъ повстанцѣвъ пôдъ Вілягосъ, военный судъ засудивъ Ираніого на кару смерти. Ираній мусѣвъ укрывати ся на Угорщинѣ, ажь вкôнци по нôлькохъ мѣсяцяхъ пѣшон вандрôвки ему удало ся дôйти до границѣ. Вôнъ втѣкъ до Франціи, вôдтакъ до Италіи, де зараблявъ на житье лекціями языкôвъ. Тамъ бувъ тогдѣ секретаремъ орґанізаціи емігрантôвъ. Въ 1866 р. Кошутъ пôславъ его до Берлина и тамъ вôнъ въ часѣ австрійско-прускон вôйны мавъ пôднести прапоръ угорского повстаня и легію. Коронаційна амнестія въ 1868 р. подала ему можливôсть повороту до Угорщины и его заразъ выбрано посломъ. Ираній бувъ характеру высокон моральности и въ сем причины его загально поважали. Умеръ въ 70-тôмъ роцѣ житя.

——

Россійске правительство зновъ зачинае непископи турецку Порту. До анґлійского дневника Standard-у доносятъ зъ Варны, що россійскій амбасадоръ Нелідовъ дôставъ наказъ, щобы зажадати новон концесіи въ справѣ переѣзду черезъ Дарданелѣ. Турецке правительство именно мае призволити на переѣздъ россійскихъ кораблѣвъ зъ оружіемъ и амуніціею черезъ Босфоръ безъ попереднього запытаня турецкого уряду. Султанъ, якъ доносятъ, ще не рѣшивъ ся, яку вôдповѣдь мае удѣлити Россіи та думаютъ, що вôнъ попередно засягне порады амбасадорôвъ у дружныхъ зъ Туреччиною державъ. Рôзъ тому, россійске правительство выробило собѣ уступство, щобы кораблѣ такъ званои охотничи и фльоты мали перевозити свобôдно неузброенныхъ воякôвъ и засудженыхъ людей черезъ морскій проливы. Одначъ военного матеріялу доси не вôлно було перевозити. Причиною нового кроку дипльоматичного Россіи, маютъ бути роботы надъ новыми укрѣпленями Босфору, котрі веде бельґійскій ґенералъ Бріяльмонъ. Сі укрѣпленя, розумѣе ся, не припали Россіи до вподобы и даного она попередно хоче вневолити Туреччину до можливыхъ для себе концесій. Дневники надѣютъ ся, що теперь въ сю справу вмѣшаютъ ся мабуть европейскі державы.

Новымъ ґубернаторомъ волыньскимъ именованый членъ судовои палаты у Варшавѣ, Суходольскій. — Недавно въ Journal de St. Petersbourg появила ся статья представляюча станъ россійскихъ фінансôвъ яко вовсѣмъ ще добрый. Сей офіціяльный артикулъ незвычайно пôднесъ шовінізмъ у россійскихъ фінансістôвъ, бо въ нѣмъ сказано, що Россія для полѣпшеня своихъ фінансôвъ не потребуе затягати россійскои позички. — Певна рѣчь, що у высокихъ кругахъ дипльоматичныхъ Россіи заносить ся теперь на пріпціпіяльнѣ крізы. Дотеперѣшный амбасадоръ нѣмецкій Швайніцъ мае вже въ найблизшôмъ часѣ уступити. Выборъ наслѣдника его залежитъ вôдъ поведеня Россіи супротивъ Нѣмеччины въ найблизшôй будучности а передовсѣмъ вôдъ того, чи побѣдитъ в ґенна партія панславістôвъ, чи партія мира.

——

На тласть цѣсаря нѣмецкого вôдповѣдають католицкѣ орґаны въ Римѣ. Osservatore Romano пôдносить зъ невдоволеньемъ, що велинôсть католицкого духа зрôвнано зъ бунтôвничымъ духомъ Лютра, котрый бувъ причиною релігійного и суспôльного розколу въ Нѣмеччинѣ. Цѣсарь – пише римскій дневникъ — сказавъ: „я стою за Лютромъ.“ Папа є головою триста міліонôвъ католикôвъ а цѣсарь є начальникомъ громады вôсѣмнацять міліонôвъ протестантôвъ. Тыхъ вяже зъ собою одна вѣра, а сѣ розпадають ся завдяку вольному дослѣдови на незмѣрне число церковець, окрúгôвъ и релігійныхъ громадъ. Де правда? — пытае ся католицкій орґанъ. Острѣйшу вôдправу написавъ Moniteur de Rome, котрый каже, що тостъ цѣсаря може занепокоити духовный миръ Нѣмеччины. Цѣсарь завсѣгды такъ поступавъ, що свôй урядъ яко summus episcopus трактувавъ поважно. Може цѣсарь одушевляти се своимъ дѣдомъ, але завсѣгды рѣчь непонятна, якъ таке торжество можна обходити въ рамцяхъ зъединенои Нѣмеччины. Пруссія вправдѣ выйшла зъ реформаціи, але яко суверенна держава нѣмецкого союза, повинна зважати на нѣмецкихъ католикôвъ, котрі суть третиною державы, и на сильный розрôстъ католицкого духа, котрого въ Нѣмеччинѣ жде нова побѣда. Выпявши се протестантизмъ нѣмецкій знаходить ся теперь въ дуже сумнôмъ розкладѣ. Въ купѣ тримае его не вѣра, але законъ неподвижности и загальна байдужнôсть. Вôдновленье сего вôдумерлого тѣла може наступити лише черезъ вôйну зъ католицизмомъ. Сеи програмы цѣсаря мужѣ нового курсу не подѣляютъ, длятого она не маѣ значѣня.

Новѣ члены палаты панôвъ.

Ліберальнѣ ґазеты вѣденьскѣ добачаютъ въ послѣднôмъ именованю членôвъ палаты панôвъ рѣшучій зворотъ ґр. Таффого до сторонництва нѣмецко ліберального, бо на 21 ажь 10 нововменованыхъ членôвъ причисляютъ мѣжь членôвъ свого сторонництва. Може бути, що ґр. Таффе хотѣвъ тымъ вменованьемъ пôдхлѣбитись нѣмецкимъ лібераламъ, але въ дѣйстности не змѣнивъ ся складъ палаты панôвъ, бо тамъ остане менше-бôльше та сама пропорція чисельна що до лѣвицѣ, правицѣ и партіи середины. Єсли бы въ палатѣ панôвъ мало прийти коли-небудь до порѣшеня, за якою справою буде бôльшôсть, — хочь сего не можна сподѣвати ся, знаючи, що послѣдными часами всѣ ухвалы палаты панôвъ западали одноголосно, — то партія середины вôдграе ролю язычка у ваги.

Gazeta Lwowska подае такѣ біоґрафіи трехъ нововменованыхъ членôвъ палаты панôвъ зъ Галичины:

„Стефанъ ґр. Замойскій, наслѣдникъ великого и въ минувшинѣ такъ дуже заслуженого имени, перенявъ рôвножь по своихъ знатныхъ предкахъ замилуванье до ревного повненя горожанськихъ обовязкôвъ. Вôнъ выповнявъ тѣ обовязки въ цѣлôй повни на становищи маршалка повѣтового въ Ярославѣ, котре займавъ черезъ многѣ лѣта зъ хôсномъ для справъ повѣту — повнить ихъ рôвножь яко посолъ на соймъ и енерґічный господарь, ведучій взôрцево адміністрацію своихъ розлогихъ дôбръ Высоцка. Ґр. Стефанъ Замойскій оженивъ ся зъ ґр. Софією Потоцкою зъ Кревшовичъ, донькою ґр. Адама а сестрою ґр. Артура, котрыхъ горожанська дѣяльнôсть есть въ живôй памяти загалу.

„Августъ Горайскій, властитель Модерôвни въ повѣтѣ коросняньскôмъ, причисляе ся такъ само якъ ґр. Замойскій до тыхъ личностей, о котрыхъ не треба пригадувати краєви. Дѣяльнôсть п. Горайского якъ въ соймѣ такъ и на поли господарства та промыслу краєвого есть надто звѣстна загалови, щобы мы ви на тôмъ мѣсци мали пôдносити. И про него рôвножь можна сказати, що будучи потомкомъ одного зъ найдавнѣйшихъ родôвъ польскихъ, перенявъ зъ традиціи почутье обовязку працѣ публичнои для добра краю, а сю традицію примѣнивъ до теперѣшныхъ вôдносинъ и въ своѣмъ обсягу дѣлання зробивъ все, що лишь далось зробити. Нафтовый промыслъ — жерело краєвого богацтва — завдячуе ему много, свôй цѣлый розвитокъ теперѣшный. Якô презесъ нафтового товариства розвинувъ незвычайну енерґію, а чи жь треба пригадувати загально звѣстну справу привозу россійскои нафты нерафінованои, въ котрôй то справѣ п. Горайскій зъ цѣлою силою своихъ вплывôвъ и знаня правъ успѣшну участь. Въ публичнôмъ житю, чи то въ соймѣ краєвôмъ чи на становищи маршалка коросняньского, тверезый, ясный судъ Горайского добувъ загальне признанье. Повѣтъ коросняньскій завдячуе ему пôднесенье матеріяльныхъ вôдносинъ, пôдпомогу промыслу домашного и нишахъ галузей промысловыхъ.

„Третымъ покликанымъ до палаты панôвъ зъ Галичины есть бар. Жигмонтъ Ромашканъ, маршалокъ рады повѣтовои въ Стрыю и властитель дôбръ земскихъ.“

Зъ мѣжъ трехъ Полякôвъ покликаныхъ до палаты панôвъ зачудувало насъ покликанье барона Ромашкана зъ Стрыйщины. Отже показуесь, що се выйшло якъ несподѣванка навѣть для польскои суспôльности, бо нинѣшный Dziennik Polski мѣстить таву въ тôй справѣ статью [цѣлу, для надання ѣй бôльшои ваги письмомъ розстрѣленымъ]:

„Мы не писали доси про новыхъ членôвъ палаты панôвъ, бо вѣрили въ похибку депеші — ажь урядова ґазета вѣденьска усунула нашѣ сумнѣвы. Мабуть не потрѣбуемо додавати, що сей сумнѣвъ не вôдносивъ ся нѣ до ґр. Стефана Замойского нѣ до п. Авг. Горайского. Покликанье ихъ до палаты панôвъ, се природный фактъ, котрый повиненъ бувъ уже раньше наступити. Однакъ зъ немалымъ зачудованьемъ мы вычитали прозвище п. Ромашкана, котрый недавно вôдъ такъ поважного тѣла, якъ центральный комітетъ, бувъ признаный — за неможливого кандидати до рады державнои.

„Чи жь бы мотивомъ его поклаканя мали буги операціи фінансовѣ, про котрѣ селяне могли бы розповѣсти много драстичныхъ детайлѣвъ?... За якій заслуги покликано его до такъ поважнои корпораціи? хто представлявъ? хто поручавъ? Чи жь бы намѣстникъ, знаючій такъ добре краєвѣ вôдносины, не знавъ, що покликанье пана Ромашкана до палаты панôвъ выкличе въ краю що найменше — дуже немиле зачудованье? Єсли-жь знавъ, длячого не старавъ ся представити у Вѣдни дотычно п. Рамашкана поглядôвъ такъ поважного тѣла, якъ комітетъ центральный?

„Не знаемо, на чій рахунокъ п. Ромашканъ вставленый до буджету палаты панôвъ, але зъ цѣлою рѣшучостью въ имени польскои суспôльности впевняемо, — що не на нашъ.“

Справы краєвѣ.

[Обѣжникъ намѣстництва що-до точного выконаня приписôвъ о вôдпочинку недѣльнôмъ.]

На внесенье посла о. Т. Ковальского ухваливъ соймъ на засѣданю 9 цвѣтня с. р. резолюцію, взываючу правительство, щобы оно строго поручило пôдчиненымъ орґанамъ точно выконувати приписы о вôдпочинку недѣльнôмъ, выданій на основѣ §. 75 закона державного зъ 8 марта 1855 р. и мівістеріяльного розпорядженя зъ 27 мая 1885.

Коли крôмъ того зъ рôзныхъ сторôнъ краю доходили до намѣстництва часто зажаленя, що приписы о вôдпочинку недѣльнôмъ не суть вôдповѣдно выконуванѣ політичными властями, було намѣстництво приневолене вôзвати обѣжникомъ всѣхъ старостôвъ та президентôвъ мѣстъ Львова и Кракова, щобы разъ-въ-разъ наглядали, чи приписы о вôдпочинку недѣльнôмъ найточнѣйше выконують ся, а тыхъ, котрі провинюють ся що до тыхъ приписôвъ, потягати до строгои одвѣчальности и кары.

Крôмъ того поручило намѣстництво старостамъ, щобы безъ проволоки пригадали зверхностямъ громадскимъ, точно наглядати надъ выконаньемъ обовязуючихъ приписôвъ о вôдпочинку недѣльнôмъ, и выдали вôдповѣдній зарядженя до пôдчиненыхъ постерункôвъ жандармеріи. За точне выконанье того порученя зробило намѣстництво старостôвъ лично одвѣчальными.

Письмо зъ Лѣського повѣта.

Читаючи въ „Дѣлѣ“ письмо посла д ра Т. Окуневского въ справѣ еміграція селянъ зъ Борщевского и Залѣщацкого, прийшовъ я до переконаня, що вôнъ подавъ вѣрный образъ и характеристыку вôдносинъ не лише въ тыхъ двохъ повѣтахъ, але и въ многихъ иншихъ нашого краю. Нужда и вызискуванье селянъ принимае всюда застрашаючѣ розмѣры. Хлопъ уже ледви дыхае пôдъ вояками тягарами, терпить не тôлько вôдъ жидовы, вôдъ писарѣвъ, та многихъ протеґованыхъ вôйтôвъ, — нобы хочь мавъ опѣку вôдъ покликаныхъ до того чинникôвъ!

Нашъ выдѣлъ повѣтовый въ Лѣську ухваливъ такрôкъ бôльшостію голосôвъ перенести рогачку на шутрованôй дорозѣ: „Устрики-Лютовиска“ зъ Жолобка до Замлыня. Нинѣ тая ухвала стала правосильною и поставлено рогачку одинъ кільометръ за Устриками. А треба знати, що заразъ за Устриками есть уже одна рогачна на цѣсарскôмъ гостинци ведучôмъ до Хирова. При тôй шутрованôй дорозѣ находятъ ся въ многихъ селахъ тартаки паровѣ, якъ въ Чорнôй, Лôмаôй, Смôльнику и отъ люде маютъ заробокъ: перевозятъ матеріялъ зъ тартаку, то знôвъ завозятъ кльоцы на тартакъ. Тымъ то на тôй дорозѣ панує незвычайный рухъ. Коли рогачка була въ Жолобку, 10 кільом. за Устриками, то було цѣлкомъ справедливо, бо находила ся меншебôльше на серединѣ межи Лютовисками а Устриками. Теперь же, коли перенесли рогачку недалеко за Устрика до Замлыня, кождый безсторонный скаже, що зроблено тугъ людямъ велику кривду! Бо теперь селяне зъ поблизькихъ селъ, якъ зъ Ялового, Мочарôвъ, Бандрова, Замлыня, котрі звозятъ кльоцы до тартаку устрицого або маютъ якусь орудку до мѣста, мусятъ мимо того, що ѣдуть приватною дорогою, своими полями ажь до самого Замлыня, платити за одинъ кільометръ непеской дороги шутрованои до Устрикъ, бо вѣзлять на ню передъ самою рогачкою!

Зъ сеи причины выкликала згадана рогачка у тыхъ селянъ справедливе обуренье и сильный опôръ. Одноі ночи зôрвали они рогачку и перенесли въ подальше мѣсце. Зъѣхала комісія: делеґатъ выдѣлу и ц. к. староста. П. староста толкувавъ зворушеныхъ людемъ, котрі домагали ся перенесеня рогачки на давне мѣсце, що уставы змѣнити не можня, бо она пôдписана Найснѣйшимъ монархомъ. Однакожъ люде не успокоились: одні ѣздили до Перемышля до адвокатôвъ, а другі вôдважнѣйшѣ побили жида, що вôдбиравъ мито.

Зъѣхала друга комісія, судово-лѣкарскаи увязвено сорокъ людей. Нинѣ паны зъ выдѣлу вже помѣркували, що зле зробили, за далеко загнали ся, и нинѣ може бы перенесли рогачку на давне мѣсце, ба, коли не позваляе удержанье поваги.

Въ селѣ Мичковцяхъ, власности давнѣйшого маршалка Т. Журовского, а теперь его сына, збунтували ся сего лѣта селяне противъ двора. Непорозумѣнье пôйшло о кусникъ рѣни надъ Сяномъ, — отъ посѣявъ бы тамъ фаску вôвса. Давнѣйше п. маршалокъ не зборонявъ громадѣ пасти намъ худобу и чи давали люде за то якій даруночокъ чи нѣ, не дбавъ, видно, о той кусничокъ, маючи обширнѣ плодородній лады що-найкрасшого поля надъ Сяномъ. Сѣяти на тôмъ кусничку нѣхто не сѣявъ, бо на весну заносило его зô Сяну то пригами, то рѣнею. Але теперѣшный молодый дѣдичъ заказавъ тамъ громадѣ пасти. Громада уважаючи той кусничокъ якъ бы свою власнôсть [бо мала довгі лѣта въ посѣданю] не услухала. Походили ся iп gremio господарѣ въ бабами и дѣтьми — не дати заграбити товару. Надъѣхавъ молодый панъ Журовскій въ лѣсничими, економами и т. д., и почавъ грозити, страшити, що буде стрѣляти, коли не дадуть ся заграбити. Тогдѣ народъ закричавъ: „Коли застрѣлишь одного або другого, то самъ не вернешь живый...“ Розгнѣваный панъ пôхавъ заразъ до Лѣська и привѣзъ зъ собою ц. к. старосту зъ кôлькома жандармами. Але й тѣ не вдѣяли нѣчого, — люде не дались заграбити. Справу вôддано до суду, — хотяй пасовиско дворъ зоравъ. Селяне такъ завзяли ся, що нѣ одинъ зъ нихъ не пôйшовъ на роботу до двора, — и въ самій жнива панъ Журовскій споваджувавъ чужосторонныхъ людей, бо було бы ему все лишило ся въ поли. Дворъ зновъ зъ своеи стороны не далъ нѣкому зъ селянъ перейти черезъ свое поле... Зачуваемо, що за для тои аферы староста п. Францъ переносить ся до Бялои...

Читаючи письмо Вп. посла Окуневского счудувавъ ся я не мало, що деякимъ мѣщанамъ зъ Городенки урядъ податковый вызначивъ 16 зр. податку заробкового за те, що факторували при вупнѣ. Тажь у насъ въ Лѣську, въ Устрикахъ, въ Лютовискахъ що въ торгу ажь кишить вôдъ чорныхъ халатовыхъ факторôвъ, що факторуючи напастуютъ неразъ бѣдныхъ людей, ба неразъ выдираютъ селянинови его працю зъ рукъ та въ найрôзнѣйшій способѣ его обдурюютъ и обманюютъ, а нѣхто ихъ не оподатковуе! Тіи факторы, то й не самі мѣсній жидни, ихъ найбôльше иде зъ селъ, разомъ зъ ґаздôвскою худобою, по дорозѣ вывѣдуютъ ся они вôдъ добродушныхъ ґаздôвъ о всѣмъ, що имъ треба знати, змовляютъ ся по тôмъ зъ купцями що до цѣны купна и выдираютъ ґаздамъ ихъ працю пôдцѣнно, а зыскомъ дѣлять ся. А знаючи обставины кождого ґазды и. пр., що той потребуе продати конечно, то притисная его рата на школу, або въ банку, або мае справляти весѣлье, беруть худобу за пôвъ-дармо... И якъ же маѣ нарôдъ нашъ пôднестись економічно? Кобы ще бодай зъ вôдки яка помôчь, кобы опѣка надъ нимъ, а то всюда хиба вѣтеръ въ очи... Се такожъ одна причина еміграція люду — въ нашôй околици не до Россіи, але за широкій океанъ...

НОВИНКИ.

— **Дальшій вôдчитъ для женщинъ** зъ исторіи рускои літературы вôдбуде ся въ недѣлю дня 6 н. ст. падолиста въ комнатахъ „Рускои Бесѣди“. Крôмъ того розпôчне проф. Тисовскій такій-же выкладъ зъ фізики.

— **Въ Бережанахъ** завязуютъ ся два рускі товариства: касиновe „Бесѣда“ и політичне „Народна Рада“. Близшихъ вѣстей про тѣ заходы ще не маемо.

— **Въ Теребовельщинѣ**, въ селѣ Иванôвцѣ пôдъ Теребовлею, вôдбуло ся дня 6 н. ст. жовтня посвященье новои мурованои церкви. Чину посвященя довершивъ Вп. о. деканъ шамбелянъ Григ. Олесницкій, а въ торжествѣ взяли участь такожъ посолъ Ольпиньскій и ц. к. староста Пивоцкій. Закимъ дôйшло до выбудованя сеи церкви, треба було побороти богато перепонъ. Жидъ, властитель Иванôвки, три разы рекурсувавъ, але громадяне зъ своимъ парохомъ о. Иневичемъ таки вспѣли загадане дѣло довести до доброго кôнця.

— **Рада мѣста Львова** затвердила на вчерашнôмъ

засѣданю заряджене окружнои рады шкôльнои що-до заведеня въ двохъ клясахъ школы выдѣловои надобовязковои науки языка рускаго коштомъ 80 зр. рôчно. — Дальше ухвалено затвердити заведенье т. зв. школы господарства домашнаго при школѣ выдѣловôй им. Сташица. Школа тая вôйшла вже въ житье и на рôкъ 1892 ухвалено на ню 1500 зр. Учити въ нѣй будуть: кухарства, праня, прасованя, господарства домашнаго теоретично и гігіены. Програму уложено на взôръ заграничный. Крôмъ того заведена буде въ 5 народныхъ школахъ безплатна наука кухарства, а въ школѣ Єлисаветы має бути отвореный курсъ домашнаго господарства, на котрый будуть мусѣли ходити дѣвчата мѣского заведеня сирôтъ.

— **Холєра.** Въ Краковѣ не було вже вôдъ 13 днѣвъ нѣякого случаю холєры. Загаломъ занедужало въ Краковѣ за цѣлый часъ пошести 46 осôбъ, а зъ тыхъ умерло 24, выздоровѣло 19, а лишило ся въ шпитали ще 3. — Въ Подґуржу вôдъ дня 9 н. ст. вересня, коли появила ся холєра, до дня 25 н. ст. жовтня, т. є. до часу коли лучивъ ся послѣдный случай занедужаня, занедужало 24 осôбъ, зъ котрыхъ 8 выздоровѣло, а 16 померло. На 19 лѣченыхъ въ шпитали выздоровѣло 7 осôбъ, а 12 померло. Въ приватнôй практицѣ було лѣченыхъ 5 осôбъ, зъ котрыхъ 4 померло а 1 выздоровѣла. Треба замѣтити, що переважне число вôдставленыхъ до шпиталя холєричного въ Подґуржу була въ послѣднôй стадіи недуги, майже конаючихъ. — Въ Добчицяхъ померда 12-лѣтна Магдалина Юркевичь, а въ Тинци занедужала 12-лѣтна Магдалина Апостолъ. — Въ Будапештѣ занедужало оногды 21 осôбъ, померло 9.

— **Въ Залѣщинахъ** панує епідемічно шкарлятина, въ наслѣдокъ чого замкнено тамъ обѣ школы мужеску и женьску.

— **Меморіялъ въ справѣ реформы прасового закона** рѣшили внести до рады державнои львôвскій польскій журналісты. Меморіялъ выготовивъ вже адвокатъ д-ръ Лілієнъ а выбрана до того комісія прийнила его зъ малими змѣнами. Меморіялъ той буде пересланый всѣмъ членамъ австрійского парляменту, а крôмъ того такожь редакціямъ краєвыхъ и заграничныхъ ґазетъ.

— **Процесъ Гендіґерого** вôдбуде ся дня 24 н. ст. падолиста въ Краковѣ. До розправы вôзвано 20 свѣдкôвъ. Проводити буде президентъ суду краєвого Брасонъ. Обжалôвуе прокураторъ Тарновскій а зъ уряду буде боронити обжалованого д-ръ Добошиньскій.

— **Затьмѣнье мѣсяця.** Нинѣ вечеромъ припадає повне затьмѣнье мѣсяця, котре буде видно въ Европѣ, майже въ цѣлôй Африцѣ и въ бôльшôй части Тихого океану, Азіи и Австраліи. Въ пôвночно-всхôднôй Нѣмеччинѣ буде видно, якъ мѣсяць буде сходити темный вже о 4-ôй годинѣ, у насъ буде его видко около пôвъ до пятои.

— **Доповнячій выборъ** одного члена рады повѣтовои въ Мостискахъ зъ ґрупы громадъ сѣльскихъ розписаный на день 12 н. ст. падолиста.

— **Огнѣ.** Дня 30 н. ст. жовтня вечеромъ выбухъ огонь въ Литвиновѣ коло Пôдгаєць. Згорѣла лише одна загорода, бо литвинôвска сторожа огнева злокалізувала огонь. — Въ Дунаєвѣ, въ маєтности львôвского архіепископства, латиньского повставъ дня 21 н. ст. жовтня огонь и знищивъ до крихты 6 загородъ селяньскихъ.

— **При листопадовôмъ авансѣ** въ етатѣ австрійскои арміи именованій мѣжь иншими: въ авдиторіятѣ Ив. Сербеньскій поручникомъ авдиторомъ при 58 п. пѣх., а д ръ Ант. Скислевичь лѣкаремъ полковымъ II. класы.

— **Люстрація отеростъ.** Сими днями люструвавъ совѣтникъ двора ґр. Володимиръ Лось староста въ Бôбрцѣ и Камѣнцѣ струмиловôй, а вчера выѣхавъ до Гусятина віцепрезідентъ намѣстництва Ив. Лідль на люстрацію тамошнього староства.

— **О поєзду секретаря львôвскои комнаты торговельнои** и промысловои старають ся кандидаты: д-ръ Тадей Бресевичь, адвокатъ зъ Кальваріи Зебжидовскои; д-ръ Володисл. Малачиньскій, кандидатъ нотаріяльный въ Буску; д-ръ Мар. Цесельскій, урядникъ зелѣзниць державныхъ; Вікторинъ Райхельтъ, бувшій рогатиньскій староста; Володисл. Саноцкій, кандидатъ адвокатскій; Стан. Ольшевскій, секретарь рады повѣтовои въ Бережанахъ; Левъ Пашковскій, літератъ; д ръ Игн. Чемериньскій, адвокатъ и редакторъ Prawnik-a; Людв. Патринъ, комісарь повѣтовый въ Фрайденталь на Шлеску; Іос. Вельце, дотеперѣшный віцесекретарь львôвскои комнаты торговельнои.

— **Справа спадщины.** Передъ рокомъ умерла у Вѣдни спѣвачка двôрска Вілдтова, котра зразу записала була свôй значный маєтокъ своєй дочцѣ, Ґоттінґеровôй, однако пôзнѣйше въ приступѣ божевôльства заключила умову зъ однымъ товариствомъ асекураційнымъ, котрою вôддала єму 400.000 зр. готôвки въ замѣну за рôчну ренту 8.000 зр., решту маєтку записала своєй внучцѣ. Справа тягнула ся цѣлый рôкъ, поки ажь теперь не уневажнивъ судъ другого завѣщаня, такъ що товариство асекураційне буде мусѣло вôддати 400.000 зр. дочцѣ помершои.

— **Сегорѣчна зима** пôсля ворожбы селянъ має бути вчасна и довга. Доказомъ того має бути се, що листье на грушкахъ не зачало жовтѣти — якъ звычайно — вôдъ вершка дерева, лише пожовкли и пообпадали напередъ листки на долѣшныхъ конарахъ, а ажь вôдтакъ почали опадати на высшихъ галузяхъ. Дуже остру зиму має такожь заповѣдати и се, що листье майже на всѣхъ деревахъ, зъ выимкою ясеня, тримае ся все ще сильно мимо кôлькохъ приморозкôвъ.

— **Товариство удержуюче дôмъ гры въ Монако** вôдбуло дня 28 н. ст. жовтня загальнй зборы. Зыскъ товариства въ послѣднôмъ роцѣ выносивъ 23 міліоны франкôвъ о міліонъ, бôльше якъ въ роцѣ попереднôмъ. Капіталъ товариства выносить 30 міліонôвъ, зложеныхъ въ 60.000 акціи по 500 франкôвъ. Товариство платить вôдъ капіталу 5%, дівіденда, котру выплачують кождого мая, рôзна. Сего маяплатили вôдъ акціи 165 франкôвъ, такъ що акція вартоси 500 франкôвъ приносила доходу 165 франкôвъ дівіденды и 25 франкôвъ провізіи, разомъ 190 франкôвъ, або 38%. Минувшого року приносили акціи по 180, а въ роцѣ 1890 по 160 франкôвъ. Якъ видко зыскъ збôльшае ся зъ року на рôкъ. Въ послѣдныхъ 6 лѣтахъ додано до фонду резервового міліонъ франкôвъ, такъ що въ р. 1913 капіталъ резервовый выносе тôлько якъ майно товариства. Крôмъ того має товариство ще будынки, огороды и иншй недвижимости. Теперѣшный князь одержуе вôдъ товарыства 1,250.000 франкôвъ рôчно. Однако не буде зъ тои сумы нѣколи нѣчого лише обертає всѣ грошѣ на будову костелôвъ, шкôлъ шпиталѣвъ и т. ин. Крôмъ згаданои сумы оплачуе те товариство всѣ выдатки цѣлого княжества Монака, суды, поліцію и адміністрацію; оно одержуе такожь всѣ дороги, водопроводы, освѣтленье и чищенье мѣста. Населенье має школы даромъ, не платить нѣякихъ податкôвъ, але-жь и не має нѣякого права мѣшати ся до публичныхъ справъ. Театрови дае товариство рôчно 250.000 франкôвъ рôчно, орхестрѣ купелевôй такожь стôлько, своимъ урядникамъ и крупіерамъ $1^1/_2$ міліона, прасѣ 800.000 франкôвъ не за те, що дневники пишуть, але за те, щобы дечого не писали. Крôмъ того має то товариство т. зв. „пенсіонарѣвъ“ т. є. людей, що все програли, и котрыхъ товариство въ вôдношеню до ихъ стратъ пôдпомагае. Такъ на пр. одинъ Анґлієць, що програвъ 2 міліоны, дôстае денно по 40 франкôвъ, иншій 10 франкôвъ и т. д. Мѣжь выдатками суть ще и выдатки на транспортованье нещасныхъ грачѣвъ до мѣсць ихъ мешканя. Товариство платить за такого грача рахунки готелевй, білетъ зелѣзницею другои клясы и дае на дорогу 20—40 франкôвъ. Всѣ выдатки товариства выносять рôчно $11^1/_4$ міліона. Въ сѣмъ роцѣ було тамъ пять самоубійствъ.

— **О великôй катастрофѣ зелѣзничôй** доносять зъ Лондона. Поспѣшный поѣздъ, выѣхавшій дня 1 н. ст. падолиста вечеромъ зъ Едінбурґа наѣхавъ три милѣ передъ стацією Тіркъсъ на товаровый поѣздъ. Товаровый поѣздъ наповненый зелѣзомъ бувъ въ повнôмъ бѣгу. Ударъ бувъ дуже сильный; всѣ лямпы погасли, въ наслѣдокъ чого подорожнй найшли ся въ цѣловитôй темнотѣ. До того повставъ въ ваґонахъ огонь Жертвою катастрофы упало 13 осôбъ, зъ котрыхъ кôлька згорѣло; богато осôбъ потерпѣло тяжкй скалѣченя.

Вѣсти зъ еп. Станиславôвскои.

Речинєць до рукополаганя назначеный на день 12 н. ст. грудня с. р.

Именованя, переношеня, конкурсы и ґр.

— **Вôдзначеня.** Совѣтникъ высшого суду краєвого въ Краковѣ, Сольскій, одержавъ титулъ совѣтника двора. — Ґуст. Клеменчичь, лѣсничій кн. Пониньского въ Червоногородѣ, одержавъ золотый хрестъ заслуги.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 4 падолиста. Реформа податкова прийде пôдъ нарады въ радѣ державнôй ажь на сесіи весняноô.

Берлинъ 4 падолиста. Бісмаркъ въ новôй розмовѣ зновъ заявивъ, що до вôйны пруть лишь Поляки и жиды, а передо всѣмъ Поляки, бо надѣють ся приверненя Польщѣ.

Брукселя 4 падолиста. Короля Леопольда пôдчасъ переѣзду обидили соціялісты и поліція увязнила кôлькохъ зъ нихъ.

Софія 4 падолиста. На граници Сербіи за-для холєры уставлено войсковый кордонъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Н. Стис. у Вѣд. Можна. Жаданй примѣрники вычерпанй и просимо о докладне означенье Вашои давнои адресы, позаякъ не можемо зъ грôшми до ладу прийти. — **Вп. П. Лев. въ Язор.** Заплачено до серпня, ще прийде намъ 6 зр. — **Вп. П. Княж. въ Лап. хом.** До вересня. — **Вп. С. Кра. зъ Мах.** Ще 3 зр. 50 кр. — **Вп Т. Сав. зъ Дмитр.** Ще 2 зр. — **Вп. В. Стет. зъ Черн.** Належить ся намъ ще 4 зр.

Надôслане.

Д-ръ Галюсиньскій

помимо резиґнація зъ посады примарія шпитального въ Пôдгайцяхъ,
остає и дальше въ Пôдгайцяхъ яко лѣкарь вôльнопрактикуючій. 4450 1—3

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкôрѣ гладкôсть и знаменито пристае до лиця. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вôдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ
пôдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“
ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа)
напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайґи, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „**Новый Птикъ** пôдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ
канцелярію адвокатску
ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ
въ домѣ п. Дереньовского. — Побереже Францъ Іосифа. 4446 4—15

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручає

найлѣпшй перфумы и воды тоалетнй

вôдзначенй 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Milleneurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львôвска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, ôдсвѣжаючого и ...евалого запаху, до скрапляня одягôвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бôльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска ôдзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бôльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвôйна и вода левандово-амброва суть загально уживанй до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскій знаменитй. Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Суконницѣ ч. 20; въ Чернôвцяхъ: Ринокъ ч. 2. 3747

УЧИТЕЛЬ

орґанъ руского товариства педаґоґічного, двотыжденникъ педаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр., на пôвъ року 1·60 вр., на чверть року 1 зр.

Юліянъ Панькевичь

артистъ малярь
въ Рогатинѣ

выготовляе образы церковнй всякои величины и въ кождôмъ жаданôмъ стилю; пôдôймае ся украшеня церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконуе всякй працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условія можливо приступнй, поручаю ся ласкавôй приклонности Вповажаного Духовеньства. 4090

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 42—?

ґігієнічнй, хірурґічнй, до плеканя недужихъ и для полôжниць (Спеціяльности паризкій пôдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ТУТКИ сигаретовй 1000 шт. 1 зр. поручае Антонина Мазуркевичь, Львôвъ, Галицка 12.

Калошѣ россійскй

признанй загально найлѣпшим и
поручає найдешевше
ОДИНОКІЙ СКЛАДЪ ГОЛОВНЫЙ
въ спеціяльнôмъ
МАҐАЗИНѢ
выробôвъ
ҐУМОВЫХЪ
[Импресса, Львôвъ.]
4452 2—4

Р. КРІММЕРА
у Львовѣ
Готель французкій.

ПОДЯКА.

На 36-ôмъ роцѣ житя заснула сномъ вѣчнымъ 16. (28 вересня Тереса зъ Лисинецкихъ Балько, а велика земля скрыла нечаянно найкрасше щастье мужа, що теперь тяжкимъ горемъ та печалею придавленый, одинокій, осамотнѣлый горне нѣжнй дѣточки осиротенй при своему батькôвскому серцю, дарма змагаючи заспокоити имъ страту неоцѣненои матери.

Въ сѣй хвили розпуки, що заволодѣла душами найблизшихъ по крови и плоти, найшли ся благороднй рускій серця у сусѣдôвъ, що на сумну вѣсть, покинувши найпильнѣйшй занятя домашнй, поспѣшили зъ близька и зъ оподалѣкъ вôддати достойну почесть Покôйноô, та покрѣпити словами потѣхи и розрады страшною судьбою придавленого мужа и глубоко опечалену рôдню. Симъ милымъ другамъ мира и любови, именно Вп.: деканови о. Гуллѣ, о. Ляторовскону за чувствительне слово въ церквѣ держане, о. Чмолѣ зъ Улашковець, о. Рудницкоиу зъ Высôчки, о. Стрѣльбицкому зъ Давидковець о. Левицкому зъ Скалы, о. Ступницкому зъ Кудрынець, о. Сѣчиньскому зъ Боришковець, о. Сваричеcкому зъ Залѣся, о. Анастазіевскому зъ Иванкова — неменше и Вп. сусѣднымъ панямъ: Алексечцѣ и Волиньскôй зъ Нѣвры, особенно же Впов. о. Левицкому зъ Скалы за удале его слово надъ могилою, що мовь цѣлющій бальсамъ жизненно вражало въ саме нутро сердець опечаленыхъ, якъ такожь и за сю несподѣванку, що розглянувши ся зôбравъ скоро зъ розбиткôвъ колишнього семинарского бояна импровізованый хоръ и причинивъ ся трогаючимъ звукомъ руского обряда до величавости послѣднои почести, всѣмъ другамъ и знакомымъ заявляемъ симъ незабутну подяку и щире неумовкаюче руске спаси-Бôґъ.

О. Осипъ Балько мужъ; *Денисъ, Марійка, Володимиръ* дѣти; — *Емануилъ, Евгеній Лисинецкй* братя.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

4451 3—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручають: у Львовѣ: М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

ТЯҐНЕНЬЕ НЕВôДКЛИЧНО 1 ҐРУДНЯ 1892.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

для неи не лучче сидѣти дома та не рипатись, — обізвавъ ся Микола, а самъ шукавъ очима своеи оселѣ, вглядѣвъ купу вербъ коло своеи хаты, що бѣщала проти огню, и все дививъ ся на тѣ вербы, пôдъ котрыми вôнъ зрбсъ, пôдъ котрыми вôнъ покинувъ свою хату, свою матѣрь, жѣнку, дитину, покинувъ половину свого серця.

— Цуръ ѣй, сѣй пожежи! кидаймо ѣѣ та ходѣмо просто лѣсомъ, поки панъ намъ присвѣчув, — промовивъ Микола, останнiй разъ глянувши на свои вербы и вхопившись руками коло серця.

Шѣсть чоловѣкôвъ ввôйшли въ лѣсъ. Червоный свѣтъ мигавъ по товстыхъ дубахъ, по старыхъ липахъ. Дерево чорнѣло, якъ взабльнѣ ставны, и тôльки бѣлѣ березы ясно и выразно блищали, неначе общитѣ полотномъ та облатѣ рожевымъ сокомъ. Чоловѣки ввôйшли въ темну чорну долину и неначе разомъ пôрнули пôдъ землю.

Тымъ часомъ въ Джериной хатѣ ще довго голосила стара мати зъ Нимидорою. Каганець блищавъ коло комина, неначе старець блимавъ слѣпыми очима. Нимидора впала на лаву и вже не плакала, а тôльки стогнала, неначе черезъ сонъ. Въ неи голова горѣла огнемъ, блѣде лице стало червоне. Мати сидѣла кôнець стола та тôльки дивилась на неи. Нимидорѣ здало ся, що вона горить на паньскому току въ полумьѣ, що коло неи Микола й покôйный Джеря молотять огневѣ снопы, изъ снопôвъ сыплять ся не зерна, а искры, и падають на ѣѣ лице, на груди, на очѣ. Нимидорѣ здало ся, що вони самѣ неначе поробляни зъ розпеченого червоного залѣза, свѣтять ся на-скрôзь, пашать огнемъ та все бьють червоными залѣзными цѣпами по огневыхъ снопахъ.

— Мамо! чи вы бачите, явй стали Микола та батько? Ожь подивѣть ся! Вони зъ червоного гарячого залѣза, а явй въ ихъ очи! Боже мôй! въ ихъ не очи, а жаръ горить въ ямкахъ! На що вони молотять той огонь! Чи вже-жь паны будуть ѣсти пшеничнй искры, що летять зъ тыхъ снопôвъ?

— Що ты говоришь, дочко! схамени ся! Перехрестись та помолись Богу! — говорила Джериха и хотѣла розбудити Нимидору.

Нимидора не могла опамятатись и горѣла, якъ огонь. Джериха достала орданьскои святои воды, помочила Нимидорѣ голову й груди, очи й щоки.

— Мамо! — сказала тихо Нимидора, пôдвѣвшись зъ постѣлѣ, — чи чуете? хтось стукае въ кватирочку... чуете? Це вôнъ, це вôнъ вернувъ ся, мôй голубъ сизый!

Нимидора схопила ся зъ лавы и кинулась до вôкна. Нôчь була темна. Вôкна чорнѣли, неначе позавѣшуванй чорнымъ сукномъ.

— Мамо! гляньте, якъ видно на дворѣ. Я бачу ввесь двôръ и садъ. Мамо! Микола приѣхавъ на бѣлому кони! Ожь подивѣть ся! Та янiй вôнъ гарный та ясный, якъ сонце, а на йому золота одежа та червоный поясъ...

Нимидора вхопила Джериху за руку и потягла ѣѣ до вôкна.

— Дочко моя, серце мое! Що ты говоришь, що зъ тобою? — говорила Джериха та все хрестила Нимидору, хрестила вôкна, хрестилась сама. Ѣй здалось, що до Нимидоры вже лѣтае перелесники.

— Ненько моя! Боже мôй! Микола стае огнемъ, пôднимаеть ся и летить у гору! Боже мôй! вôнъ полетѣвъ на небо и вже не вернеть ся до мене! Пропаща

я на вѣки! — крикнула Нимидора страшнымъ голосомъ и впала знову на лаву, якъ камѣнь.

Джериха перелякалась и не знала що робити. До самого свѣта вона хрестилась та молилась, доки Нимидора не заснула важкимъ-важкимъ сномъ.

III.

Микола зъ товаришами помандрувавъ на сахарнѣ въ Канѣвщину, въ Стеблѣвъ. Вонъ ишовъ невеликимъ шляхомъ, а черезъ малѝ села по-надъ Росью невеликими дорогами, щобъ не стрѣнутись зъ вербовскими людьми або й зъ своимъ паномъ.

Въ Стеблевѣ, де кончаеть ся мѣстечно, де Рось вырываеть ся зъ тѣсныхъ береговъ, обставляныхъ скелями, е дуже гарне мѣсце. Тамъ Рось минае чималый высонiй скелистый островъ, Замонъ, и зновъ зливаеть ся зъ своимъ рукавомъ, Самоволкою. Зразъ за тымъ островомъ скелистѝ высокѝ береги оступають ся одъ рѣчки, подають ся трохи на боки, а тамъ далѣ камѣня ховаеть ся пôдъ землею, горы розступають ся пôвкругомъ, и по рôвному полю вѣть ся рѣчка на зеленыхъ лукахъ та левадахъ. На тôй рôвнинѣ, недалечко одъ острова, надъ самою Росью лежить неначе здоровый камяный звѣръ зъ чистого камѣня, по котрому сторчить нѣбы здорова камяна шерсть, то ножами, то стовпчиками, то нѣбы пилками зъ здоровыми зубцями, то камяными дошками, и на самому кôнци того звѣря стремить высовiй, якъ стовпъ, камѣнь на вôсѣмь саженѣвъ, зъ-верху товщiй, неначе на стовпъ хтось насадивъ здорову голову. Не стае тôльки очей та носа, щобъ той камѣнь бувъ похо-

жій на давного вдола. Той стовпъ стремить, неначе рогъ каменного величезного звѣря.

На островѣ побудъ каменною стѣною притуливъ ся здоровый пятель на два поверхи и не доставъ покрівлею до верха скелѣ. Коло самого пятля зъ берега на острівъ перекинули мостокъ зъ поручатами. Мостокъ висить высоко надъ Росью, прикованый залѣзняками до скель на обохъ берегахъ Росі. Побудъ нимъ шумить и бѣть ся объ камѣня бѣла водяна хвиля. Просто по Росі въ гору видно крутій скелистій покрученій береги, а тамъ далѣ надъ самою скелею, що зветь ся Спасомъ, стоить церква середъ зеленого дерева, котру видко наче черезъ каменій ворота...

Въ тому мѣсци, низче одъ Замка, побудъ самою скелею стояла фабрика, здорова, бѣла, высока, зъ высокимъ чорнымъ стовпомъ, котрый выганявъ ся трохи высче одъ скелѣ. Низче одъ фабрики, на рівнинѣ, мѣжь зеленими вербами, бѣлѣли ряды нѣмецкихъ мурованыхъ домівъ, зъ бѣлыми стѣнами на причілкахъ до самого верху покрівлѣ. Веселій хаты тонули въ вербахъ. Мѣжь хатами вештались Нѣмцѣ, Французы; Нѣмкинѣ въ червоныхъ сукняхъ брали воду зъ криницѣ; коло нихъ вештались Нѣмченята въ узесеньких штанахъ. Тамъ жили всѣ нѣмецкій майстры и директоръ фабрики.

Микола и його товаришѣ прийшли въ канцелярію, де сидѣвъ директоръ зъ канцеляристами. Въ здоровыхъ просторныхъ хатахъ скрізь по закуткахъ були поробляній въ дроту нѣбы клѣтки, а въ тыхъ клѣткахъ сидѣли писарѣ. Коло одного стола сидѣвъ директоръ, высовій плечистый Нѣмець, зъ довгимъ носомъ та синими очима. Вінъ не спытавъ Вербівцівъ про пашпорты, не спытавъ, зъ-відкіль вони родомъ, и тільки позаписувавъ ихъ имена й прізвища. Микола и його товаришѣ позмі-

няли свои имена и прозвища. Миколу назвавъ себе Иваномъ Грищенкомъ. Кавунъ назвавъ себе Панасенкомъ. Директоръ поклавъ имъ плату по три карбованцѣ въ мѣсяць на панськихъ харчахъ и звелѣвъ ити на фабрику.

Въ фабрицѣ другій Нѣмець, машиністъ, поставивъ ихъ коло машинъ на роботу. Кругомъ ихъ кипѣли здоровѣ казаны съ малясою, стукотѣли, гуркотѣли колеса, дрожали здоровѣ ремѣнявѣ пасы, перекинутѣ зъ-низу черезъ стелю на верхній поверхъ. Бѣдні хлѣборобы озирались на всѣ боки на тѣ страшнѣ здоровѣ лапатѣ машины, не знали якъ повернутись, якъ ступати. Имъ здалось, що ихъ завели въ якесь страшне пекло.

Настала нѣчь, а имъ здавалось, що зъ-за машинъ отъ-отъ выскочать дѣдьки и потягнуть ихъ пѣдъ тѣ машины зъ страшными зубцями. Нѣмець усе показувавъ имъ, якъ ходити коло машины, и вони на силу оговтались, на силу привыкли до новои роботы.

Передъ свѣтомъ задзвонили на змѣну. Прийшли другѣ робѣтники и стали на ихъ мѣсце, а вони пѣшли до казармы.

Мѣжь бѣлыми, чистыми, нѣмецкими хатами, мѣжь зелеными вербами, чорнѣли двѣ довгѣ казармы для бурлакъ. Казармы були довгѣ, оббраныѣ, зъ оббитыми дощемъ стѣнами. Можна було подумати, що то кошары для овець, а не хаты для людей. Въ кѣнци казармъ стояли здоровѣ казаны, замурованѣ въ цегляну пѣчь, де варили бурлакамъ ѣсти.

Минувъ рѣкъ пѣсля того, якъ Вербѣвцѣ втекли въ Вербѣвки. Була недѣля. Въ селѣ почали благовѣстити на службу и дзвѣнъ голосно гувъ по-надъ Росью, мѣжь

скелями. Въ казармѣ коло довгого стола стояли й сидѣли бурлаки. Мѣжь ними був и Микола Джеря. Вонъ танъ змѣнивъ ся на лицю, що його трудно було впбзнати. Ясній темній очи наче погасли, лице постарѣлось. румянець пропавъ, лобъ ставъ жовтый якъ вбскъ, шия поморщилась. Тблькій велики руки зъ довгими пальцями та довгій вусы нагадували про давнього Миколу Джерю. На Миколѣ була чорна, якъ земля, сорочка, подерта свита, старій чоботы зъ дѣрками, зъ-вбдкиль выглядали соломяній устѣлки. Волося на головахъ у бурлакъ було занудлане, якъ у непроспаныхъ пяниць. Поручь зъ Миколою сидѣли за столомъ бурлаки въ такихъ самыхъ чорныхъ сорочкахъ и зъ такими немытыми видами, зъ такими бруснатыми бородами, зъ такими головами, що й глянути було страшно.

Одній бурлаки грали въ карты, танй засмальцованій й чорній, що на нихъ ледви червонѣли безталанній королѣ й королихи, замазанй бурлацкими руками. На столѣ стояла горѣлка: декотрій бурлаки пили могорычь и частували бурлачокъ. Микола гравъ на скрипцѣ. Одна молодиця зъ темного кутка загомонѣла и почала його лаяти за те, що вбнъ грае до службы.

Черезъ усю казарму по-пбдъ стѣною стояли полы; на полахъ валялась солома. На тыхъ полахъ понотомъ спали бурлаки й бурлачки, розкидавши на барлозѣ драній свитки й кожухи. Одна чепурна молодиця въ бѣлбй сорочцѣ замѣтала казарму и згортувала зъ полбвъ барлбгъ. Пяній бурлаки затягли пѣсню. Микола приграваръ имъ на скрипцѣ.

— Господи! нема вамъ вѣ недѣлѣ, нѣ празника!— крикнула богомбльна молодиця зъ другого кутка, — чи не чуете, що до церкви дзвонять?

— Дзвонять, бо ихъ на панщину не гонять! —

крикнувъ Микола и задзвонивъ на скрипцѣ такъ, що трохи струны не порвались.

Въ казарму вбѣгъ Кавунъ и крикнувъ до Миколы:

— Тѣкаймо, бра! тѣкаймо! Я йшовъ зъ ярмарку коло трахтира и бачивъ свого пана Бжозовского.

— Не вже? — крикнувъ Микола и такъ кинувъ скрипку на стѣлъ, що вона загула не своимъ голосомъ.

— Єй Богу, бачивъ! нехай мене святый хрестъ побѣ, коли брешу!

Вербовцѣ покидали карты на стѣлъ и пороззявляли роты.

— Мабуть довѣдавъ ся, що мы тутъ на заводахъ, та це прийхавъ по нашій душѣ, — сказавъ Микола, — але чорта лысого забере до себе въ Вербовку, а не насъ!

— Знайшовъ дурнѣвъ! такъ отсе й дамо ся въ руки? — обозвавъ ся одинъ бурлака.

— Де-жь ты йсго бачивъ? — спытавъ Джеря въ Кавуна.

— Сидѣвъ коло вокна й люльку куривъ. Я заразъ впознавъ його руду голову й червоне лице, та й давъ драла за жидовскій хаты — сказавъ Кавунъ.

— Въ котрому вокнѣ вонъ сидѣвъ? — знову спытавъ Микола.

— Въ самому крайному, що заразъ одъ угла зъ причолка, — сказавъ Кавунъ.

Микола подумавъ, вставъ, покликавъ Кавуна и вербовскихъ бурлакъ на двиръ и тихо промовивъ:

— Знаете що, хлопцѣ. — Давайте, провчимо ляха, щобъ не ганявъ за бурлаками.

— Якъ же мы його провчимо? — спытали бурлаки.

— Нападемо въ ночи на станцію, выдеремо вокно,

влѣземо въ хату, та дамо йому стôлки рôзокъ, скôльки вôнъ надававъ намъ на економію.

— Добре! ей Богу добре! Даймо йому доброи прочуханки, щобъ памятавъ до новыхъ вѣникôвъ! — крикнули бурлаки.

Бурлаки вернулись до казармы, позабирали свои клунки, тихенько одинъ за однымъ втѣкали зъ казармы и поховались у снеляхъ мѣжь густыми лозами. Вони поклали клунки пôдъ головы и полягали спати.

Панъ Бжозовскій и справдѣ довѣдавъ ся въ людей, що бували по ярмаркахъ, про вербôвскихъ утѣкачѣвъ. Миколa показавъ дорогу другимъ, и слѣдкомъ за нимъ багато людей повтѣкало на стеблѣвскій заводы. Бжозовскій приѣхавъ въ Стеблѣвъ, пôшовъ на справу до стеблѣвского пана и полаявъ ся зъ нимъ за те, що вôнъ приймав до себе на заводы безъ пашпортôвъ його людей. Бжозовскій хотѣвъ другого дня зъ сѣльскою поліцією половити своихъ врепакôвъ и вернути до дому.

На дворѣ смеркало ся. Миколa зъ товаришами спавъ въ лозахъ, готуючись въ далеку дорогу. Пôзньою добою вôнъ побудивъ товаришѣвъ; всѣ вони рушили зъ лôзъ и потягли ся на мѣсто до трахтира. Нôчь була темна, тôлькы на небѣ блищали зорѣ. На дворѣ було холодненько, якъ бувае весною. Бурлаки прийшли на мѣсто. Въ однôй жидôвскôй хатѣ ще блищало свѣтло. Бурлаки посидѣли на присьпѣ коло однои жидôвскои хаты, поки не погасло свѣтло, крадькома черезъ тыны та городы прийшли до трахтира. Въ трахтирѣ все спало. Скрôзь було тихо й мертво. Казунъ показавъ бурлакамъ те вôкно, де Бжозовскій сидѣвъ у день зъ люлькою въ зубахъ. Вôкно выходило не на улицю, а на подвôря. Бурлаки обôйшли кругомъ трахтира, пôйшли пôдъ вôкно

и почали прислухуватись. Крізь вікно було чути, як Бжозовський сопів та хрипів на всю хату.

— Починаймо! — зашепотів Микола и почав одколуповати ножом вікно. Другі бурлаки помагали йому. Погаснички жидівські завіски подали ся під дужими руками, як тонке павутиня. Микола выйняв вікно, поставив його коло стіны и полїз у хату. За ним полїзли другі бурлаки.

Як той звір видавть ся на скотину, так кинув ся Микола на Бжозовского ліжко и налапав панові ноги. Пан схопив ся, зі переляку втративши голосс и не міг навіть крикнути. Як блискавка, мигнула в його голові думка про Миколу й вербівских бурлак. Микола одною рукою держав пана за ногу, а другою почав його бити в груди. В хаті було по-ночи, як у льоху. Бжозовський звився ся, як ужь, та й шмигнув просто в дверї. Бурлаки не знали, де дверї, и тільки крутились по хаті. Пан перебіг прихожу, де спав осавула, и побоявш ся бігти на двір: в його була думка, що коло дверей стережуть його другі бурлаки. Бжозовський налапав сінешні дверї и в одну мить кинув ся по дверях на горище. В сінях, на його щастя, не було стелї. Він выскочив по дверях на горище и кинув ся бігти. Одначе бігти не було куды: він вдарив ся лобом об крокву и поколов собі лице соломою. Од переляку в його на лобі выступив холодный піт. Він присів у самісінькому куточку під покрівлею.

Тым часом бурлаки розсыпались по двох темных хатах, лапали руками по всіх закутках, лазили під ліжка и не знайшли пана. Микола був лютый як звір.

— Доставай сірників! світи світло! — шепнув

вôнъ бурлакамъ, — будемо бити при свѣтлѣ, що Богъ дасть...

Кавунъ доставъ зъ кишенѣ сѣрники, тернувъ сѣрниками объ стѣну. Огонь жахнувъ, и бурлаки тôльки вглядѣли порожне лôжко, а въ передньôй хатѣ вербôвного осавулу на земли. Осавула лежавъ на спинѣ и спавъ мôцнымъ сномъ. Бурлаки безъ сорома засвѣтили свѣчку, мѣттю кинулись на осавулу и почали його лупити пулаками. Кавунъ накинувъ йому на голову свиту, ще й самъ сѣвъ въ верху. Переляканый осавула тôльки харчавъ пôдъ Кавуномъ.

Бжозовскій, сидячи на горищи, почувъ те страшне харчання. Одинъ бурлака вглядѣвъ одчиненй дверѣ, догадавъ ся, де подѣявъ ся Бжозовскій, и почавъ дертись по дверяхъ на горище. Бжозовскій схопивъ ся зъ мѣсця продеръ кулики, выдеръ ся на покрôвлю и стрибнувъ зъ стрѣхи до долу. Пôдъ стрѣхою стоявъ воловый вôзъ. Вôнъ потрапивъ на вôзъ, страшенно обôдравъ собѣ литку объ полудрабовъ, скочивъ зъ воза и бѣгъ черезъ двôръ. Перескочивши въ огородъ черезъ тынъ, вôнъ присѣвъ пôдъ тыномъ и боявъ ся бѣгти далѣ. Ёму здавалось, що бурлакъ повный двôръ, повный городъ, що вони позасѣдали скрôзь по-пôдъ вôкнами, по-пôдъ стайнею, по-за тынами. Ёму здавалось, що отъ-отъ зновъ на його спину скочить Джеря и почне мѣсити його въ груди пулаками.

— Тѣкаймо, брата! — промовивъ Микола, — тѣкаймо! Утѣкъ панъ зъ нашихъ руаъ!

Одинъ бурлака вхопивъ зъ стола золотый годинникъ и хотѣвъ сховати його въ кишеню.

— Не зачѣпай! це наша кровь! — крикнувъ Микола несамовито, выдеръ зъ рукъ годинникъ и свиснувъ

нимъ объ помостъ. Годинникъ дзенькнувъ и розлетѣвъ ся на малесенькій дробязки.

Минола выскочивъ черезъ вокно на дворъ, за нимъ почали плигати другій бурлаки. Свѣтло погасло. Бжозовскій бачивъ, якъ блисвуло свѣтло, якъ бурлаки стрибали зъ вокна на дворъ, и зъ переляку давъ драла черезъ грядки, нахиляючись при самій земли. Його ноги грузли въ мягкихъ грядкахъ. Грудки землѣ летѣли на всѣ боки. Молода кукуруза трѣщала подъ ногами. Бжозовскій вбѣгъ у молодый бурянъ и прилѣгъ у йому на саму землю.

Бурлаки щезли. На дворѣ стало тихо. Тольки осавула въ хатѣ охавъ та стогнавъ.

Довго Бжозовскій лежавъ у бурянѣ та прислухувавъ ся. Вонъ стративъ памороки и тольки тодѣ опамятувавъ ся, якъ почувъ, що въ його все тѣло дрожить одъ холоду, а зубы цокають объ зубы.

На селѣ десь далеко заспѣвавъ пѣвень. Той пѣвень неначе розбгнавъ чортовъ для Бжозовского. Вонъ набравъ ся смѣливости, подвѣвъ ся, глянувъ на небо и побачивъ, що забѣгъ таки дуже далеко. Грудки мулякы въ босій ноги, а холодна земля обсыпала ноги, неначе снѣгъ. Вонъ прийшовъ до трахтира, побудивъ жидовъ и звелѣвъ погоничови заразъ запрягати конѣ. Осавула ледви ворушивъ ся одъ стусановъ.

Панъ ще въ-досвѣта рушивъ въ дорогу зъ Стеблева.

А тымъ часомъ бурлаки були вже далеко одъ Стеблева.

Йдучи дорогою, середъ темной ночи, вони все бѣдкались, що имъ не вдалось добре оддячити своему панови. Вони брались не на повночь, де було такъ само богато сахарень, а на повдень. Туды ихъ тягла якась невѣдома сила, на тій шляхи, на тій степы, де колись хо-

валась воля украинського народа, не вважаючи на близьку пащеку страшного степового звѣря Татаръ. Той степовый звѣръ, мабуть, не бувъ такій страшный, якъ свій хатній звѣръ.

Въ той часъ Бжозовскій вертавъ ся до Вербівки. Четверо добрыхъ коней несли легенькій фаетонъ, якъ на рунахъ. Осавула ледви поспѣшавъ за нимъ маленькою бѣдою. Бжозовскій згадувавъ про бурлакъ, про Джерю, и вся кровь кидалась йому въ голову, заливала його очи. Вінъ чувъ на своихъ грудяхъ бурлацкій кулакъ, и йому здавалось, що въ тому мѣсци пекло його огнемъ, палило полумямъ. Вінъ пригадувавъ, якъ втѣкавъ черезъ горище, якъ скакавъ зъ покрівлѣ на землю, якъ лежавъ у бурянѣ, и ввесь його шляхоцкій гоноръ піднявъ ся зъ самого дна, кипѣвъ, клекотѣвъ у його душѣ. Вінъ догадувавъ ся, що й погоничъ знае про те дѣло, знае й осавула, знае й Стеблѣвъ, знати-ме й уся Вербівка и всѣ пани сусѣды. Одъ пімсты вінъ усе штовхавъ погонича кулакомъ у спину, якъ тільки той не потраплявъ на добру дорогу, якъ тільки фаетонъ нахиливъ ся на бікъ. Погоничъ одъ злости передававъ ті стусаны конямъ, бивъ ихъ немилосердно гарапникомъ по-підъ черево, а конѣ передавали злість паньскому фаетонови, били по ньому задними ногами, и трохи непоносили.

Вже свѣнуло на дворѣ, вже й зійшло сонце, а бурлаки йшли и не спочивали. Вони поминули багато сѣлъ, багато сахаревь та суконныхъ фабрикъ, нѣгде не спочивали и не ставали. Имъ усе здавалось, що Бжозовскій буде гнатись за ними. О півднѣ вони звернули въ лѣсокъ, взѣли по шматку хлѣба, напились воды и помандрували далѣ. Въ-вечерѣ показалось на долинѣ велике мѣстечко зъ двома бѣлыми муроваными церквами. За мѣстечкомъ осторонь стояла здорова сахарня зъ вы-

сокимъ чорнымъ стовпомъ, коло нен стоявъ рафинадъ, а коло самого ставка стояла костопальня съ менчимъ стовпомъ. Вѣтеръ повѣвавъ одъ заводовъ, и далеко на поли було чути всякій противный смородъ одъ перепаленыхъ кôстокъ, одъ гнилои малясы.

Сонце сѣло за горою. Череда пôшла въ мѣстечко. Потомляні бурлаки ввôйшли въ мѣстечко. То була Черкащина.

— Ставаймо тутъ на роботу въ сахарни, — промовивъ Джеря. Мы зайшли вже далеко одъ Вербôвки. Тутъ не знайде насъ панъ.

— Де пристанемо, тамъ и на роботу станемо, — сказавъ Кавунъ. — Сахарень є доволѣ; мы вже поманули ихъ по дорозѣ бôльше десяти. Про мене, зоставаймось тутъ. Але треба намъ десь переночувати.

— Просѣмо ся на нôчь до людей; може насъ денебудь пустять, — промовивъ Джеря.

Бурлаки сѣли на окопѣ коло царины, трохи одпочили, взѣли по шматку хлѣба та по цибули и ввôйшли въ мѣстечко.

— Чи будемо проситись до багатыхъ, чи до бѣдныхъ? — обôзвавъ ся одинъ бурлака.

— Попробуемо до багатыхъ, — сказавъ Джеря.

Бурлаки повернули до великои хаты и ввôйшли въ двôръ. На великому дворѣ мекали вôвцѣ, стояли потомляні волы. Молодиця доила корову. Старый чоловѣкъ поравъ ся въ загородѣ.

— Добрый вечôръ вамъ! въ понедѣлкомъ будьте здоровi! — сказали бурлаки до хозяина, пôднявши трошечки шапки. — Будьте ласкавi, пустѣть насъ переночувати!

— А хто-жь вы такi? зъ-вôдкôля Богъ несе? — обôзвавъ ся хозяинъ.

— Мы йдемо въ далека на заробôтки и хочемо стати на роботу въ сахарни, — сказали бурлаки.

Хозяинъ кинувъ на нихъ окомъ и задумавъ ся. Передъ нимъ стояли люде, въ чорныхъ, якъ сажа сорочкахъ, въ бруснатыми бородами, въ старыхъ драныхъ свиткахъ, въ старыхъ дѣравыхъ, брилях, зъ дикими червоными очами.

— То вы-бъ то бурлаки, чи що? — спытавъ нихъ зяинъ зъ-горда?

Бурлаки трохи помовчали, а Микола промовивъ:

— Та еге-жь! Не зъ добра стали бурлаками...

— Коло нашои хаты великій шляхъ, а великій шляхъ несе всякого народа, и доброго й недоброго. Шукайте собѣ, люде добрй, пристановища де инде, — промовивъ хозяинъ и кинувъ ся до роботы.

Бурлаки мовчки повернули зъ двора, а Микола не стерпѣвъ и промовивъ:

— Та й мы такй хозяины, якъ и ты чоловѣче, та тôльки лиха доля погнала насъ зъ господы.

Бурлаки пôшли до другои хаты, далѣ до третьои: нѣгде ихъ не пускали на нôчь. Коло самои церкви вони зайшли до однои убогои молодицѣ и почали проситись переночувати въ клуня.

— Я бъ васъ пустила, та мого хозяина нема дома. Я не знаю... я бъ рада й пустити, та... — говорила молодиця, запинаючись.

Бурлаки розказали про все свое горе, розказали, якъ вони втѣкли зъ села одъ пана, якъ бѣдували, якъ набрались лихо, и розжалобили добру молодицю. Вона пустила ихъ на нôчь у клуню, ще й наварила на вечерю вулѣшу. Бурлаки дуже дякували молодици, послали свои свитки на соломѣ, и поснули, якъ побитй. А добра молодиця, вернувшись до хаты, якъ почала думати та

гадати, то зъ переляку поховала въ скриню всю одежу, яка висѣла на жердцѣ, пôдперла дверѣ кочергою й рогачемъ, и довго не спала та все думала про бурлакъ,

Другого дня, тôлько що свѣнуло, молодиця встала и почала оглядати хату и все, що було въ хатѣ. Подивилась на скриню, заглянула въ скриню, — все добро було цѣле. Вона перехристилась и выйшла на двôръ. Бурлаки покотомъ спали на соломѣ, якъ побитî. Молодиця затопила въ печи и почала варити обѣдъ. Бурлаки встали, повмывались, помолились Богу до схôдъ сонця, подякували молодици и пôшли до сахарень.

Сахарнѣ стояли за великимъ ставкомъ, окопанî глибокимъ ровомъ и обгороженî стѣною. Дорога йшла до великои мурованои брамы; коло брамы стояла сторожка, помальована бѣлыми й чорными полосами, якъ малюють скарбовî сторожки для москалѣвъ.

Бурлаки ввôйшли въ браму и побачили цѣлый невеличкій городокъ. Передъ ними була зовсѣмъ городска улиця зъ мостовою, зъ тротуарами. По обидва бокы стояли невеликî мурованî дôмки зъ здоровыми вôкнами; коло ихъ росли садочки. То були кватиры для Нѣмцѣвъ та для писарѣвъ. На другôй улици стоявъ чималый дôмъ директора сахарнѣ, а далѣ дôмъ директора рафинада. Тамъ була навѣть школа, тôльки не для просьвѣты народа, а для того, щобъ вывчити хлопцѣвъ на писарѣвъ для фабрицкихъ канцелярій. Въ кôнци улицѣ стоявъ высокій будынокъ: то бувъ театръ — паньска примха, — а пôдъ нимъ були крамницѣ зъ усякимъ крамомъ. Далѣ йшли довгî магазыны, а середъ майдана стояла прездорова сахарня, зъ одного бôку на чотыри поверхи, зъ другого на пять. Коло самого ставка стоявъ рафинадъ та костопальнѣ въ высокими чорными стовпами. За сахарнею здоровый двôръ бувъ закиданый сажъ-

Ч. 241. Львовъ, Субота 24 жовтня (5 падолиста) 1892. Рочникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руснихъ святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитнихъ повѣстей“** выходитъ въ вівторокъ, и въ вівторокъ и пятницю на переміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлий рѣкъ	18 зр.	на цѣлий рѣкъ	24 зр
на півъ року	9 зр.	на півъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлий р ъ 16 зр. на півъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція підъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямаціи неопечатанѣ вільнѣ підъ кортою

Поєдинокє числє коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. підъ одною стрічкою инсератовою въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. підъ отимъ.

Часъ відновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатниковъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 5 н. ст. падолиста 1892.

Стара се правда, що своя помочь найпевнѣйша и найлучша. А мимо того люде въ жизню приватномъ, якъ не менше народы забувають про сю велику правду дуже часто. Щобъ народъ руснѣй, відъ коли по вѣковѣй сонности зворвавъ ся до дѣла народного и забажавъ жити своимъ окремѣшнимъ житьемъ, не бувъ свѣдомый тои правды и не заходивъ ся коло розбудженя, двиганя и скрѣпленя силъ своихъ власныхъ, — сего сказати не можемо. По 1848 р. повстало на галицкѣй Руси богато новыхъ поважныхъ институцій. Другѣ, давнѣйшѣ, занедбанѣ несовѣстностію або непорадностію своихъ господарѣвъ, выдобулись енергіею поодинокихъ людей „взъ сѣни смертной“ и розвиваютъ ся нинѣ несогорше. Але мимо того не може галицка Русь похвалитись такъ значными успѣхами на поли житя народного, якими хвалять ся другѣ народы, що всгали може не раньше відъ „підного“ Руснна.

Причина лиха того — бо добромъ се годѣ назвати — лежить дуже близько. П.-за нами шукати ви не можемо, бо й не можна жадати, щобъ хто другій дбавъ про насъ, а мы сидѣли зъ заложеными руками и дожидали спасенія для себе. Причина лиха лежить въ насъ самыхъ. Русинъ любить жити надѣями и то дуже рожевыми. „Якось то буде“ — „якось мы выскочимо зъ сеи бѣды“ — „якось Богъ дасть!“ — отсѣ фразы дуже часто сплываютъ зъ устъ Руснна, хочь въ душѣ вінъ певный того, що „оно не буде инакше“, а тільки такъ, якъ самѣ зорудуемо дѣло.

Не бракувало у насъ за 50 лѣтъ нашого відродженя добрыхъ и здоровыхъ гадокъ; не бракувало ініціативы; були й частѣ наклонування до орґанізаційного повного житя труду. Але — якъ досвѣдъ показуе — гадки найкрасшѣ марнѣли, ініціатива одушевляла хвилево, а орґанічного труду не богато явилось — завсѣгды менше, якъ у другихъ народовъ.

Правда, Русинъ любить привычку, любить, щобъ его безпереставанно торкано и тягнено до дѣла. Але чи й сихъ средствъ не уживали мы вже самѣ противъ себе?

Заставляемось нерадъ противъ сихъ оправданыхъ докоровъ нашою матеріяльною бѣдностью... Богатымъ народомъ не есьмо, але за те вымоги нашѣ не надмѣрнѣ. Нѣхто не провитує намъ рѣчей, котрѣ бы перестрагали силы нашѣ. Але, зъ другои стороны тя бѣдность не звольняе насъ, щобъ мы зъ духовою и грошевою помочію не були тамъ, де мы повинѣ бути и де патріотъ кождого народу стане навѣть безъ принуки.

Виречомъ — exempla trahunt. И мы лишь дятого згадали про теорію самопомочи яко найлучшого и найпевнѣйшого средства до двигненя народу, бо хочемо подѣлитись зъ читателями нашими статьею, умѣщеною въ Now-ій Reform-ѣ краковскій, котра указуючи на Чехівъ, старае ся такожь у польского народу розбудити духа жертволюбивости, выплываючого зъ добре понятого патріотизму.

N. Reforma каже: „Ще передъ 50 лѣтами на просторѣй земли ческѣй, заселенѣй кільнома міліонами жителѣвъ, по мѣстахъ, селахъ, фабрикахъ, урядахъ, школахъ, домахъ, улицяхъ, при забавахъ та поважныхъ розмовахъ звучавъ выключно языкъ нѣмецкій. Ческій языкъ скрывъ ся підъ сѣлиску, темну стрѣху и въ хаты зарѣбанибъ та слугъ. Уживати языка ческого въ товариствѣ уважано неприличностію, познакою „недоброго тону“ або грубости. Коротко кажучи, ґерманізмъ розсѣвъ ся широко на цѣлій земли св. Вячеслава. Здавалось — Чехи пропали. Відъ того часу не минуло ще півъ вѣку, а вже кождый народъ може зъ благородною завистію споглядати на розвій и зрістъ ческои народности и показати на Чехівъ якъ на взорець свѣдомости обовязківъ горожаньскихъ, народнои солідарности, суспільнои единости, вытревалости, енергіи, ладу, — корстко кажучи — яко на народъ, котрый самъ собѣ, власнымъ силамъ, завдячуе відродженье свое, зносный бытъ на теперь, а нмовѣрно и въ будучности свѣтле завтря.“

Відтакъ N. Reforma пытаесь: якимъ се свѣтомъ стало ся, що Чехи за такъ коротвій часъ перестигли въ роботѣ орґанічнѣй навѣть Полякивъ та оперлись напорови ґерманізаційному, противъ котрого Полякамъ прусвимъ такъ тяжко устоятись? Знѣмчена Чехія перемѣнилась нинѣ въ карній ческій кадры, повнѣ свѣдомости національнои, любови своѣи вітчины, вѣруючій въ лучшу будучность. Що жь підтержало духа и що позволило нещеркому вружити патріотівъ ческихъ натхнути мыслію народнію весь народъ свій, выликати реакцію, въ котрои выросла ческа идея народна?

Відповѣдь на се пытанье коротке: Безмежна жертволюбивість.

Чезвій институція народній удержують ся цѣлымъ народомъ, всѣми его верствами, — дрібными, крайцаровыми датками, подаваными всею суспільностію ческою, відъ найнизшихъ, що жиють въ скромныхъ хатинахъ, до жителѣвъ богатыхъ палатъ. Та народна солідарність, котра проявилась загальнымъ добровільнымъ оподатнованьемъ на цѣли народній, помогла Чехамъ, що они отряслись зъ кайданівъ ґерманізму, а языкъ матерный и спѣвъ підняли до ідеалу. Тій народній однодушности завдячують они сотки своихъ институцій патріотичныхъ и та солідарність відбудувала Чехамъ вітчину.

Мы не маемо навѣть понятя о тімъ, якъ глубоко вкоренилось у Чехівъ почутье обовязківъ супротивъ свого народу, яка тамъ совѣстність въ жертвахъ на цѣли народній, яка пильність въ збираню складокъ и здаваню зъ нихъ рахунківъ, яка солідарність въ подаваню жертвъ для спільного добра. Чехъ не же, аж хто его завізве зложити датокъ на жертвенникъ народный. Вінъ самъ спѣшить, вінъ стараесь другого перестигнути, хочь бы его датокъ бувъ най дрібнѣйшій. Всѣ складаютъ: бѣдній, богатій, молодій, старій, женни, дѣти, що хто зможе. Нема дивны, нема забавы, весѣля, пиру, веселои або сумной пригоды, щобъ Чехъ не выкориставъ ей и не зібравъ якого датку чи то на „Матицю школьну“ чи на яке товариство, чи на „Сокола“ або явійсь музей и т. п. Тажь Чехи два разы будували свій театръ. Сама згадка про „Матицю школьну“ выкликуе на лицю Чеха гордість. Тая „Матиця“ выбудувала зъ дрібныхъ датківъ въ короткомъ часѣ надъ 60 школъ народныхъ, засвувала тільки жь пріютівъ для дѣтей, чотири гімназіи, що коштували кільнасотъ тысячь зр. Відъ устъ відійме собѣ Чехъ для сеи „Матицѣ“, але знае и вѣрить, що ся институція запоручить народови его бытъ и тревалість. На „Матицю“ именно складають Чехи въ цѣлімъ краю датки. У всѣхъ часописяхъ суть для нея рубрики відкритѣ, у всѣхъ публичныхъ мѣсцяхъ, гостинницяхъ, пиварняхъ, молочарняхъ находить ся скарбонка, до котрои Чехъ кидае охотно свои ленты. Кождый Чехъ оподаткованый на цѣли народній, бо кождый розумуе собѣ такъ: Наколи я плачу податокъ правительству, то о скільно охотнѣйше повиненъ я складати податокъ для свого народу, для ческои суспільности, котрои всѣмъ членомъ, для добра моеи улюбленои Чехіи, котрои всѣмъ сыномъ. То заповѣди Чеха, а всякій выконуе ихъ охотно, радо та зъ вдоволеньемъ внутрѣшнымъ, що вінъ причиняе ся до добра народу и вітчины. Чехъ оподатковуесь самъ після своихъ силъ матеріяльныхъ, відповѣдно до свого доходу.

Якъ поважно розумѣе Чехъ той свій обовязокъ, показуе нагладно фактъ найновѣйшій, що въ одній гостинници праскій 13 людей зібрало въ кількохъ лѣтахъ кільнанацять тысячь зр. на цѣли народній. Се товариство закупило для музея промыслового п. Наперст на великаньскій кістякъ кита за 4.000 зр. [найбільшій оказъ въ Европѣ], а на „Матицю школьну“ жертвувало 2.000 зр. А такихъ кружківъ складковыхъ, більшихъ та меншихъ, есть въ Чехіи множество.

До тыхъ фактівъ та проявівъ патріотизму ческого не треба широкихъ коментарѣвъ. Они самѣ за себе говорять, а говорять ясно, що безъ жертволюбивости, безъ своеи власноп помочи народъ двигнутись не въ силѣ. Деклямація на тематъ патріотизму, хоть бы найдовша и найкраса, не заступить дѣла. Що намъ въ виду того дѣята — легко догадатись...

Въ справѣ еміґрації селянъ до Россіи.

Зъ Борщѣвского одержавъ Przegląd про еміґрацію селянъ зъ тамошнои околицѣ письмо повне напастей на руске духовеньство, котре нѣбы-то винно еміґрації. Тому письму годить ся приглянутись близше:

„Еміґрація люду сѣльского зъ нашого повѣта до Россіи — пише авторъ — перестала, однакожь власти не повинні анѣ на хвилю зменчати своѣи чуйности, бо есть обава, що зъ весною, якъ тільки настануть теплій днѣ, выбухне зновъ той влощастный рухъ, и то далеко сильнѣйшою поломѣнью. Треба бо знати, що тутешнои людности не зразило до еміґрації те, що богато селянъ вернуло зъ-за Днѣстра або Збруча голодныхъ и збѣдженыхъ, — де тамъ! хлопы мають и нинѣ то переконанье, що царь роздае грунты выселенцамъ зъ Галичины, тільки теперь не пора транспортувати ихъ до тыхъ губерній, де лежать тѣ грунты. Россійскій власти на граници не приймають уже теперь галицкихъ селянъ такъ радо, якъ передъ кількома тыжднями, коли було тепло. Бѣдныхъ, безъ грошей, завертають, и пускають лише тыхъ, що мають зъ собою грошѣ на удержанье. Отже бѣдній ждуть до весны, коли то имъ дадуть взъ за кордону знати.“

Потімъ авторъ переходить до причины еміґрації и твердить, що „не нужда була причиною, але аґітація, котра въ масахъ руского селянства знайшла грунтъ дуже придатный“. „Але — каже авторъ — инакше й бути не могло, бо kapłani ruscy, замѣсть віддати ся цѣлымъ серцемъ праци коло морального убогородненя темного chłopka, займають ся політикою, пишуть до дневниківъ дописи про нешанованье руского языка въ урядахъ. На доказъ же того, що русскому духовеньству не лежить на серци zbawienie dusz podległych ich pieczy, розказуе авторъ, що коли тамтои зимы жандармъ зъ Мѣльницѣ застрѣливъ въ Устю епископскімъ обѣздчика россійского, то „нашѣ хлопы руснѣ бѣдкали надъ россійскимъ обѣздчикомъ, зносили свѣчки и палили при его домовинѣ, справили ему похоронъ, якъ якому патріотови, а жандарма ще обкидали проклонами.“ Зъ того — каже авторъ — видко, що „священники руснѣ досыть рівнодушно поводять ся супротивъ аґітації, що стремить до звернення туги люду руского по за австрійскій стовпы границѣ.“ Авторъ каже, що межи еміґрантами не були самѣ бѣдаки, але були й bardzo zamożni, — якійсь господарь зъ Синькова, що продававъ кавоны, и сынъ війта зъ Устя епископского, — а авторъ знае зъ досвѣду, що може зробити зъ своихъ парохіянъ добрый душпастырь! „Ревною, правдивою апостольскою працею може ублагороднити найдикшѣ натуры“. Въ Борщѣвскімъ lud mało kocha ziemię, покидае прадѣдну скибу, покидае й церковь католицку, навѣть женку й дѣти. Зъ Худиковець — наводить авторъ — выемігрувавъ до Россіи хлопъ зъ женкою и пятеро дѣтьми. А що не мавъ тамъ грошей, хотівъ вернути зъ цѣлою родиною до краю. Коли-жь сторожа россійска нихъ не пустила, вінъ утѣкъ самъ, въ кількa днівъ утѣкла сюды й баба полишивши дѣти въ дарунку Россіянамъ. Тѣ віддали ихъ до казенной школы въ Хотимѣ. Були зновъ и такій выпадки, що хлопъ полишивъ женку й дѣти въ Галичинѣ, а самъ взявъ собѣ яку дѣвку и йшовъ до Россіи. „Все те — каже авторъ — сумній проявы, а свѣдчать о тімъ, що духовній провідники руского люду не ведуть его на добрій дорогій“. Словомъ, усему винній — ruscy kapłani..

Противъ тыхъ напастей на руске духовеньство не варто довго відповѣдати.

Зважившы насамперед, що — якъ сконстатувавъ Czas — до Россіи еміґрують не тільки селяне рускѣ и рускои вѣры, але такожь латинники и мазуры, и тамъ тѣ латинники переходять до церкви православной, кажучи, що „Pan Bóg wszędzie jeden“, — то авторъ письма въ Przegląd-ѣ, коли вже загадавъ всю вину за еміґрацію звалати на духовеньство, повиненъ бувъ заровно звернутись и противъ kapłan івъ polsk-ихъ. Въ Сокальщинѣ прецѣнь — якъ сконстатовано — першими аґітаторами еміґраційными були мазуры по дворахъ панівъ польскихъ: они не лишь самѣ утѣкали до Россіи, але й рускихъ мужиківъ за собою тягнули. Чому-жь авторъ не винуе священниківъ польскихъ за недбанье о спасенье душъ? Хиба, що вінъ не видить нѣчого злого въ тімъ, якъ еміґруе и переходить на православіе мазуръ-латинниковъ...

Авторъ страшну рѣчь бачить въ тімъ, що руснѣ селяне въ Устю епископскімъ бѣдкали надъ убитымъ россійскимъ обѣздчикомъ, ставили свѣчечки коло его домовины и похоронили его красно. Той факъ найдужше выставуе авторъ противъ руского духовеньства. Але якъ авторъ несправедливо мае претенсію до нашого духовеньства за нашихъ милосердныхъ селянъ, такъ мы можемо мати справедливу претенсію до польского духовеньства за самого автора письма въ Przegląd-ѣ, що не „ублагороднила“ его правдиво-дикихъ инстинктівъ. То якъ? — селяне нашѣ мали въ обѣздчикомъ поступити якъ зъ здохлою скотиною?! Прецѣнь же въ часѣ повстань польскихъ, якъ Москалѣ провадили польскихъ повстанцівъ-католиківъ на Сибіръ, а якійсь повстанець померъ по дорозѣ, православній мужики россійскій бѣдкали надъ нимъ, свѣтили свѣчечки и хоронили, якъ Богъ приказавъ, а польскій мемуаристы, підносячи се, не бачили въ тімъ негативной стороны морали люду, а навпаки, віддавали за те людови похвалу. Впрочімъ що руснѣ священники тому винній, що жандармъ застрѣливъ обѣздчика, а громада мае обовязокъ трупа хоронити?

Не перечимо авторови слівъ, що „ревною, правдиво апостольскою працею може руснѣй священникъ ублагороднити й найдикшій натуры“, — але-жь въ тімъ стрѣчавъ и стрѣчае вінъ перепоны. Досыть вказати на „świętą karczmę“! — а въ звязи зъ нею на право патроната въ рукахъ властителѣвъ [до недавна] пропінаціи. Не згадуемо про инші перепоны натуры соціяльной и політичной...

На всякій способъ такій напасти на руске духовеньство, якъ отсѣ въ клерикально-консервативномъ Przegląd-ѣ, суть signum temporis, характеристичнымъ въ нинѣшну пору, въ пору звѣстной „провізорії“ въ Тучапахъ... А тенденція тои роботы ясна. Авторъ письма въ Przegląd-ѣ не може стерпѣти того, що „ruscy kapłani zajmują się polityką“, — хотяй кождый Полякъ зрадивкомъ назвавъ бы того священника польского, котрый бы не займавъ ся політикою. Рускій священникъ грѣшить, коли упімнесь о пошанованье руского языка въ урядѣ, — але коли польскій ксьондзы проповѣдали повстаня, переховували оружье и т. д., — то се не бувъ грѣхъ, они не займали ся політикою...

О причинахъ еміґрації зъ Борщѣвского знають нашѣ Вп. читателѣ докладно зъ письма посла д ра Т. Окуневского. А если письмо въ Przegląd-ѣ було може відповѣдію на письмо д ра Окуневского въ „Дѣлѣ“, то відповѣдь выпала — дуже нужденно.

— —

Gazeta Przemyska подае цѣкавый поглядъ Полякa дѣдича М. зъ Россіи — на причины еміґрації селянъ зъ Галичины, высказаный въ розмовѣ зъ Полякомъ Галичанномъ.

На запытанье галицкого Полякa: чи богато еміґрантівъ знаходить ся вже за границею? — відповівъ п. М., що се не дасть ся докладно сказати, бо еміґранты не зібранѣ въ одномъ мѣсци, але розмѣщенѣ на значномъ просторѣ по селахъ у мужиківъ, котрѣ й харчують ихъ за вынагороду, доки правительство не вышле ихъ на поселенье.

Потімъ п. М. зійшовъ на причины еміґрації и такъ мовивъ: „Загальній причины еміґрації все були и суть одній. Перша причина — се дуже трудный або й неможливый способъ зарібку, абы выжити. То у мужика все prima ratio. Друга причина — прикрѣ, докучливій відносины суспільнѣ и політичнѣ, не обіцюючій змѣны на лучше. Хочь ся причина відгравае у мужика меншу ролю, все-таки не есть безъ значѣня, а я замѣтивъ се, маючи у себе що-рову роботниковъ зъ Галичины. Въ розмовѣ зо мною мужики галицкій жалувались дуже на відносины суспільнѣ та політичнѣ и богато підносили жалобъ. Що-до третои причины — аґітації, то можна сказати ось що: Коли мужикови дома добре, вінъ не рушить ся. А коли вже мусить выходити за границю, то не можна казати, щобы выбирравъ ся на слѣпо; навпаки, вінъ стараесь вывѣдати ся о відносинахъ въ тімъ краю, куды збирае ся йти. Тільки-жь способъ его информації есть незвычайно примітивный: досыть якого-небудь листу відъ знакомыхъ або незнакомого, досыть якось вѣсти зъ бока, поголоски. А що мужикъ не мае способу сконстатованя вѣстей и поголосокъ, то для аґентівъ й для аґітаторівъ отворюесь дуже широке поле и они управляють его зъ зачудовуючимъ успѣхомъ, якъ о тімъ свѣдчить еміґрація до Бразилії. При теперѣшній еміґрації галицкихъ селянъ до Россіи дѣлали всѣ тѣ три причины. Звѣстно, що выходять лишь тѣ мужики, що мешкають надъ границею, отже й знають відносины за кордономъ чи то зъ власного нагляду чи зъ оповіданя. А если до руху дали товчокъ аґітаторы, то не конче треба ихъ глядати въ Россіи, бо й тутъ, въ Галичанѣ есть досыть одиниць хапчивыхъ а проворныхъ, що могли розпустити фальшивій вѣсти, абы довести до вылюднення и обловити ся таннимъ коштомъ.“

На дальше запытанье галицкого Полякa: якій то сего року обставины могли послужити

до аґітацій? — вѣдповѣвъ п. М.: „Я думаю, що послужило до того гоненье жидѣвъ зъ Россіи и мнимe вылюдненье тамъ въ причины холеры. О выгонюваню жидѣвъ говорю длятого, бо рѣчь ся незвычайно надаесь до аґітацій межь людомъ. Мои роббтники зъ Галичины дуже жалувались на перевагу жидѣвъ въ Галичинѣ и все казали, що „вже не буде добре, бо жиды взяли верхъ“. Коли-жь я имъ представлявъ, що вѣдносины змѣнять ся и буде лучше, они вѣдповѣдали, що „теперь уже нѣ“, бо нѣбы „урядъ спомагае жидѣвъ, а паны тримають зъ жидами“. Одинъ зарѣбникъ оповѣдавъ менѣ, що въ Галичинѣ „жиды е адвокатами й судьями“, що „програвъ справу въ судѣ“ нѣбы то длятого, що „друга сторона мала адвоката жида, а судія бувъ за жидомъ, отже осудивъ такъ, якъ адвокатъ хотѣвъ“.

— Чи дѣйство въ Галичинѣ суть судьями жиды? — запытавъ п. М. галицкого Поляка.

— Такъ есть, — вѣдповѣвъ той, — у насъ жиды всюды мають вступъ и пхають ся всюды. Жиды мають навѣть перевагу въ адвокатурѣ и межи лѣкарями. Въ судовництвѣ есть ихъ показне число, якъ въ персоналѣ судей скѣмъ, такъ и межи канцелістами. Есть и кольканадцять жидѣвъ нотарѣвъ..

— Ну, то становища вплывовѣ, а вѣдомо, що жиды пѣдпираютъ передовсѣмъ своихъ, то й будуть старати ся все загортати для себе. А де буде тогдѣ мѣсце для Поляка або Русина? Въ Россіи Москалѣ усувають Поляковъ въ усякихъ становищь урядовыхъ, а въ Галичинѣ самѣ Поляки уступають ся жидамъ. Де-жь подѣють ся нашѣ дѣти?

Галицкій Полякъ, полишаючи тую — якъ каже — „прикру и упокоряючу для насъ“ квестію жидѣвску на боцѣ, ще разъ звернувъ ся до свого земляка зъ Россіи о блише поясненье высказу, що „галицкій мужикъ есть чуткій такожь на питана суспѣльнѣ и политичнѣ“. На те вѣдповѣвъ п. М.: „Се неправда, мовь бы мужикъ польскій або рускій бувъ рѣвнодушный на все, нездарою, и абы лише мавъ що ѣсти, про нѣчо бѣльшь не дбав. Вже само те, що вонъ пускаесь въ найдальшѣ стороны за зарѣбкомъ, абы тѣльно поправити свѣй бытъ матеріяльный, свѣдчи о про него дуже добре. Правда, въ квестіяхъ политичныхъ мужикъ трактуе все зъ становища матеріяльного, т. е. получшеня свого быту, одинакъ того за зле брати ему не можна, бо й другѣ, интеліґентнѣ станы роблять такъ само. Я замѣтивъ на галицкихъ мужикахъ одно: они врезиґнували уже въ того, щобы имъ стало лѣпше, а що бѣльше, жалують ся, що „не буде лѣпше и ихъ дѣтямъ“. Кажуть: „Давнѣйше можна було чогось дослужити ся при войску; давнѣйше хлопскій сынъ скорше мѣгъ перебѣдувати въ школѣ и стати священникомъ або навѣть урядникомъ, — а теперь нѣ, бо всюды пхають ся паны [интеліґенція], що потратили маетки, и жиды; паньскѣ и жидѣвскѣ дѣти держать ся разомъ, а хлопъ не маѣ нѣ где помочи и мусить пѣднепадати що-разъ низше.“

— Чи вы думаете, що дѣйство такъ есть, що интеліґенція держить въ жидами? — перебивъ галицкій Полякъ.

— Не йде о те, якъ оно есть — вѣдповѣвъ п. М., — але якъ мужикъ гладить на рѣчь. Якъ не можемо неразъ понять товчка дѣланя мужика, такъ тымъ менше можемо понять мотивы дѣланя людей освѣченыхъ и суспѣльно высше стоячихъ. Впрочѣмъ лекше доказати, що такъ есть, анѣжь що оно инакше, коли звернути увагу не на слова и на повѣрный настрѣй, але на дѣлана и наслѣдки. Жалобы селяньскѣ, хочь здають ся въ певнѣмъ напрямѣ претенсіональными, все-таки въ цѣлости узасаднены и незвычайно характеристичнѣ въ погляду на вѣдносины соціяльнѣ.“

На тѣмъ скѣнчила ся тая дуже цѣкава розмова двохъ Поляковъ, обывателѣвъ двохъ державъ, интересованыхъ въ справѣ галицкои еміґрацій.

Голосы польскои прасы передъ починомъ сесіи рады державнои.

Зъ нинѣшнымъ днемъ розпочинаесь сесія рады державнои. Онодгы подали мы у вступнѣй статьѣ свѣй поглядъ на значѣнье сеи сесіи рады державнои, беручи очевидно на увагу передовсѣмъ нашѣ рускѣ справы, — а нинѣ годить ся намъ навести замѣтнѣйшѣ въ тѣй справѣ голосы деякихъ дневникѣвъ польскихъ.

Сеи сесіи рады державнои — пише *Czas* — не выжидае ся нѣ зъ нетерпеливостію нѣ зъ зацѣкавленьемъ, бо програмою ей буде лишь ухваленье буджету, а хочь певно всѣ сторонництва покорастують ся зъ сеи нагоды и порушать загальнѣйшѣ справы въ напрямѣ внутрѣшнои политики австрійскои, то тѣ переведенѣ розправы не вѣдкрыють нѣякихъ новыхъ горізонтѣвъ, бо нема найменшои причины припускати, мовь бы въ найблишѣй будучности лучились якѣсь непередвиджены подѣе.

Вѣдтакъ представляе Czas теперѣшну ситуацію политичну. Найважнѣйшою подѣею суть безперечно послѣдни именованя до палаты панѣвъ, бо въ нихъ можна добачати певнѣ змаганя и вплывы. Ще передъ десяти лѣтами палата панѣвъ була забороломъ и средоточкою централістичного лібералізму и ґермавізаційныхъ змаганъ. Ґр. Таффе мусѣвъ покликати до сеи палаты цѣлый рядъ людей зъ противными пересвѣдченями политичными — а теперь знова ґр. Таффе въ власнои волѣ побѣльшае ряды своихъ давныхъ противникѣвъ. Въ тѣй подѣе добачае Czas улекшенье для лѣвицѣ, щобы выцофала ся зъ опозиційного становища. Именованье трехъ новыхъ членѣвъ польскихъ не зрѣвноважить факту, що въ президіи палаты панѣвъ не буде Поляка (на мѣсце пок. кн. Чарторыйского именованый кн. Віндішґрецъ віцепрезидентомъ палаты панѣвъ). Czas не хоче бачити въ тѣмъ фактѣ змаганъ: наклонити Поляковъ до комбінацій политичныхъ на око — якъ каже принадныхъ — але въ дѣйстности невластивыхъ и небезпечныхъ, с. в. до рѣшучого полученя кола польского зъ клюбомъ сполученои лѣвицѣ.

Коло польске — каже Czas — полишить ся и на дальше сторожемъ и оборонцемъ автономіи краевои та не приступить до такихъ комбінацій, котрѣ бы запевняли елементови нѣмецкому несправедливу перевагу надъ ними народностями. Однакъ по-при се есть спѣвдѣланье всѣхъ елементѣвъ при праци надъ реформами економічными и законодатными не лишь пожадане але въ многихъ случаяхъ необходиме. Хочь характеръ кабінету ґр. Таффого змѣнивъ ся и зворотъ лѣвицѣ до теперѣшного правительства що-разъ выразнѣйшій, то все таки сутуація ще невесна. Она могла-бъ змѣнити ся, если бы конференція послѣвъ чесвихъ принесла бажаны плоды, — значить ся, если бы молодо-Чехи залишили свою непримиряму опозицію, непрактичный радикалізмъ и неможливѣ погляды на заграничну политику Австрія. Если бы такій зворотъ въ политицѣ молодо-Чехѣвъ зазначивъ ся при нарадахъ буджетовыхъ, тогдѣ могла бы консервативно автономічна бѣльшость въ радѣ державнѣй вѣдзыскати приналежне ѣй значѣнье. Але Czas не надѣе ся, щобы такій зворотъ наставъ въ молодо-ческѣмъ клюбѣ, бо мабуть ему потрѣбно — пѣсля гадки Czas-у — ще бѣльшихъ и прикрѣйшихъ поражень. Тожь сутуація не змѣнить ся.

Коло польске займе въ своѣмъ дѣланю вѣдповѣдне становище выжидаюче. Положать головну вагу на економічнѣ интересы краю и буде домагатись ихъ полагодженя. Вѣдтакъ — пѣсля догадки Czas-у — коло не спустить зъ ока справъ нормального розвитку польскои народности, а именно порушить справу Поляковъ на Шлеску. Соймъ шлескій вѣдкинувъ домагання польскихъ послѣвъ, отже треба звернути ся до властей центральныхъ, а правительство мабуть почуесь до обовязку направити похибки бѣльшости шлеского сойму. Правительству прийде се легко, бо въ теперѣшнѣмъ парляментѣ не маѣ оно нѣякого сторонництва, крѣмъ молодо-Чехѣвъ, котре хотѣло бы вести засадничу опозицію.

— —

Nowa Reforma тои гадки, що ситуація не лишь досыть поважна, але навѣть що разъ бѣльше мотае ся. Скорочена процедура при ухвалахъ буджетовыхъ, переведена минувшого року въ часѣ десяти тыжднѣвъ, маѣ сего року перевестись вже въ шести тыжднихъ. Се обмеженье дискусіи буджетовои въ парляментѣ рѣвняе ся обмеженю свободы слова и зводить раду державну до ролѣ „байрату“, зависимого вѣдъ волѣ міністрѣвъ. Годѣ сумнѣватись, що таке змаганье есть выразомъ тихихъ интенцій правительства и нѣмецкихъ централістѣвъ.

Ситуація политична маѣ занотувати такій факты: справа памятника Генціого, захитанье кабінету *Сапаріого*, невдоволенье Хорватѣвъ и Румунѣвъ въ мадярского правленя, протесты Словѣнцѣвъ, ексцесы въ Чехіи. Ера економічна заиавґурована въ престольнѣй промовѣ, причинилась до того, що дразливѣ квестіи національнѣ усунено майже зъ-пѣдъ нарадъ парляментарныхъ, але натомѣсть перенеслись они до поодинокихъ краѣвъ и зросли до нечуванои велучины. Именно роздразненье Славянъ дѣйшло до крайности. А апетитъ лібераловъ що разъ бѣльше змагае ся, — а видно се хочь бы въ тѣй поголосцѣ, що д-ръ Смольна вже не буде проводити нарадамъ парляментарнымъ а на его мѣсце выберуть бар. Хлюмецкого.

Тожь N. Reforma вкузуе колу польскому за першій обовязокъ: оборону елементу славяньского передъ перевагою Нѣмцѣвъ. Молодо-Чехи поробили многѣ похибки политичнѣ, але годѣ ихъ, а зъ ними и цѣлу справу Славянщины, пожертвувати за миску сочевицѣ, котру подають Нѣмцѣ Полякамъ, але про котру ще не знати, чи буде можна ей стразити.

Крѣмъ того повинно коло польске пѣдперти енергічно и упѣмнути ся у правительства о все, о що водъ давна на дармо домоминае ся Галичина. Вѣдтакъ чейже повинне коло свое, такъ сказати-бъ, провінціональне становище, а займесь справами загальнѣйшого значѣня, якъ реформою податковою, справами красовыми и полѣпшеньемъ долѣ урядниковъ, котру такъ фатально полагоджено пѣвміліоновою запомогою.

— —

Kurjer Lwowski тои гадки, що на теперѣшнѣй сесіи рады державнои треба бы головно занятись справою галицкои еміґрація. Еміґрація до Россіи, такъ чудна и навѣть въ дечѣмъ неприродна, мабуть не полюбить ся безъ вплыву и на высшу политику, Австріи, якъ внутрѣшну такъ и вѣшну. „Можна сказати — каже Kurjer Lwowski — що въ исторіи Австріи еміґрація сталась небувалымъ и одинокимъ свого рода явищемъ, бо крѣмъ познакъ суспѣльно-економічныхъ безперечно вѣдграючихъ тутъ першорядну ролю, якъ разъ сусѣдство Россіи, вѣдносины россійскихъ властей до еміґрантѣвъ и теперѣшна загально европейска констелеація політична надають сему явищу выразну познаку политичну. Нема сумнѣву, що де якій высокій сферы якъ въ Австріи такъ и поза ей границями не залишать пояснити се явище яко голосне, бо розпучне вотумъ недовѣрія значнои части руского люду для теперь истнуючои системы правительственои въ Австріи, яко доказъ, що людъ при теперѣшнѣй системѣ втративъ всяку надѣю на полѣпшенье свого быту.“

Зъ замѣтки въ обѣжныку выдѣлу краевого про еміґрацію, щобы рады повѣтовѣ надѣслали свои справоздання ще передъ початкомъ сесіи рады державнои — догадуе ся Kurjer Lwowski, що выдѣлъ краевый загадуе предложити правительству меморіялъ въ справѣ еміґрація. Гадка дуже добра, бо еміґрація перестала быти справою чисто домашного, а сталась справою загально державною задля розмѣровъ, якій набрала. Годѣ складати вину еміґрація на аґентѣвъ московскихъ бо нѣякій аґентъ не зможе пѣдбуджувати до еміґрація людей, которымъ добре дѣе ся пѣдъ взглядомъ економічнымъ, суспѣльнымъ и политичнымъ. Еміґрація выкликана въ першѣй лініи нуждою економічною — и „Галичина въ теперѣшнѣй порѣ мусить числити на енергічну помочь державну, щобы зарадити еміґрації масами та щобы вылѣчити сю хоробу, котрои наслѣдкомъ есть еміґрація люду“.

Kurjer Lwowski наводить стару легенду перску для приміру, якъ зараджено въ дес потичнѣй державѣ нужѣ народу, а вѣдтакъ подае гадку що-до помочи въ державѣ конституційнѣй. Коли разъ въ Персіи настав голодъ и бѣдный людъ зачавъ гинути по улицяхъ зъ голоду, выдавъ король такій приказъ: „Въ котрѣмъ мѣстѣ вѣдъ нинѣшного дня одинъ бѣдакъ умре зъ голоду, тамъ я велю сейчасъ увязнити одного богача и такожь заморити голодомъ у вязниці.“ Вѣдъ того дня вже не погибъ въ Персіи нѣ одинъ чоловѣкъ бѣльше зъ голоду.

„Якого-жь рода мала бы бути ся помочь державна для Галичины? — пытае Kurjer Lwowski. — Розумѣесь, що се не мусѣла бы бути нѣ полни войска для сторожи границь, нѣ скрѣплены кадры жандармеріи, нѣ скасованье законѣвъ конституційныхъ для еміґрантѣвъ, нѣ нѣякій инші средства, котрѣ не дають людови того, чого ему головно треба — хлѣба, землѣ, средствъ до ей управы, заробку. Въ Австріи люблять наслѣдувати взорцѣ прускѣ, для чого-жь не попробувати наслѣдувати и сего, що правительство пруске сотворило фондъ зѣ сто міліонѣвъ марокъ для змѣны выгляду економічного одной провінціи, для кольонізація селянъ у всходныхъ округахъ. Чи не можна бы и въ Галичинѣ сотворити подѣбного фонду — розумѣесь безъ нѣякои злобной цѣли политичной — для поправы стану економічного народу сѣльского, именно на разѣ въ околицяхъ, де еміґрація.

„Выкупъ обдовженыхъ дѣбръ бѣльшихъ властителѣвъ, парцеляція тыхъ-же, навѣть творенье кольоній чиншовыхъ пѣсля прускаго взорця, пѣдпираньe промыслу селяньского и т. п. — отсе були бы рѣчи способны, безъ нѣякои малостинѣ, пѣднести органічно и тревало добробытъ тыхъ селянъ, котрѣ мають ще достаточну скѣлькѣсть землѣ, а дати занятье и удержанье тымъ, котрѣ ей не мають. Мабуть фондъ въ пяти міліонѣвъ, запомаганый черезъ кѣлька слѣдующихъ лѣтъ сумою н. пр. одного міліона, вповнѣ выставъ бы, и при раціональнѣмъ веденю акціи мѣгъ бы по кѣльканадцати рокахъ знова вернути до касы державнои.

„Лишь така скора и на бѣльшѣ розмѣры предпринята акція може здержати еміґрацію та зарадити дальшимъ наслѣдкамъ пролетаризація селяньства. Не забуваймо, що передъ кѣлькома роками, коли повалилось „заведенія“, россійске правительство для ратованя его довжниковъ дало міліонъ рублѣвъ, а тутъ нѣ правительство нѣ край нѣ взагалѣ хто небудь не давъ нѣ крейцара.

„Народъ се тямить, а такій одинъ фактъ порушае имъ сильнѣйше анѣжь сотни аґитаторѣвъ. Най же сей народъ и зъ сеи стороны Збруча побачить добру волю до поратунку въ его бѣдѣ, а тогдѣ перестане глядѣти зъ тугою по за Збручь. Не забуваймо, що народъ чейже чувъ про се, якъ правительство австрійске дало въ 1873 р. по-надъ 10 міліонѣвъ для поратованя скрахованыхъ банкировъ и спекулянтѣвъ, якъ передъ рокомъ пожертвовало 3 міліоны на ратованье товариства пароходной плавбы на Дунаю. Для порѣвнаня ваги сихъ фактѣвъ зъ значѣнiемъ теперѣшнои еміґрація, положеня згаданыхъ банкировъ зъ положеньемъ подѣльскихъ хлопѣвъ, высоты даной имъ запомоги зъ тымъ, чого теперь жадае ся, — на се не треба надто великого дотепу, се потрафить кождый хлопъ.“

Новый розговѣръ кн. Бісмарка.

Leipziger Neueste Nachrichten мѣстять новый розговоръ кн. Бісмарка, а именно зъ редакторомъ Гаасомъ Блюмомъ. Тематомъ розговору бувъ проектъ войсковои реформы, котрои бувшій канцлеръ есть противникомъ. И вонъ высказавъ такій свѣй поглядъ:

„Проектъ войсковый — казавъ кн. Бісмаркъ — мотивують побѣльшеньемъ военныхъ силы нашихъ сусѣдѣвъ на всходѣ и на заходѣ. Хотять, щобы мы були такъ сильнымъ, абы могли рѣвночасно бити ся на двохъ фронтахъ. Чому ще не на трехъ? Casus belli зъ Францію не есть ще выданьемъ войны зѣ стороны Россіи, — нѣ война зъ Россіею не выключе вырушеня Франціи, бо й она буде придивляти ся, якъ подѣе розвинуть ся. На кождый выпадокъ небезпечнѣсть нинѣ не бѣльша, якъ въ роцѣ 1888. Я навѣть думаю, що война нѣякимъ способомъ не повстане передъ двома або трема роками. Франція нинѣ далеко мирнѣйша и менше приготована до войны, якъ въ 1888 роцѣ. Тогдѣ тамъ выкликувавъ несуповій Буланже и вже не мало хибувало, щобы заложивъ династію Буланжера. Вонъ потребувавъ лише натиснути на сигналъ алярму, а бувъ бы володѣтелемъ Франціи и тогдѣ була бы война. Французы дають ся порывати такимъ авантурникамъ. Що нинѣшній зверхники французкѣ о войнѣ не думають, найяснѣйше выявило ся въ тои поиви, що они просили и дѣстали вѣдъ папы благословенъство для своеи республики. Папа тымъ способомъ не зробивъ намъ нѣякои прикрости. Се сталося для привернення внутрѣшного мира у Франціи та въ тѣй цѣли, щобы французскимъ властникамъ заготовати житье выгѣдне и супокѣйне. Сѣ панове пѣзнали се дуже добре, що першій лѣпшій вызначный ґенералъ може заразъ ихъ звѣльнити разъ на все зъ уряду и усунути ихъ. Россію представляють собѣ такъ, немовь бы тамъ цѣле населенье зъ сѣпымъ розгономъ жадало войны зъ Нѣмеччиною. Але хто-жь хоче въ Россіи войны? Царь нѣ. Россійскій народъ въ своѣй переважнѣй бѣльшости рѣвно жь не хоче войны. Суть лише три елементы, котрѣ пѣдъюджують до войны: праса, жиды и Поляки. И праса лише о стѣлько, о скѣлько на нею маѣ вплывъ заграница, чи то Поляки, чи жиды, або о скѣлько Поляки и жиды ей обслугують. Душею однакъ всего пѣдъюджуваня до войны суть Поляки, и не длятого, мовь бы думали, що Россія побѣдить у войнѣ, але противно длятого, що пѣсля ихъ гадки Россія буде побѣджена и розбита, а тогдѣ Полякамъ буде добра нагода знова привернути давну Польщу. Жиды въ россійскѣй прасѣ якъ и всюды пѣдносять такожь онликъ военный и се роблять въ тои самои причины, що Поляки. Въ Россіи имъ лихо йде и они мають надѣю, що въ случаю, если Россія въ войнѣ пойде де-що горше, тогдѣ россійскимъ жидамъ пойде лѣпше. Скѣлько Поляковъ имѣло загнѣздити ся въ россійскѣй прасѣ, въ высокихъ урядахъ россійскихъ, се було бы дуже цѣкавымъ розслѣдити. Я вважаю — сказавъ Бісмаркъ — ихъ число и ихъ вплывъ дуже значнымъ. Многѣ зъ нихъ справдѣ въ намѣрѣ, щобы зробити ся неподѣбными до Поляковъ, вѣдкинули навѣть кѣнцевый склядъ „овскій“, але примѣромъ Ванновскій се правдивый Полякъ, а такожь и шефъ ґенерального штабу, котрого имени на разѣ ни. Бісмаркъ не мѣгъ пригадути — ба навѣть ґен. Гурко походить зъ польскои родины на Бѣлой Руси. Россія впрочѣмъ, не зважаючи на голодъ, на выниценье холерою, що найменше на три лѣта не рѣшкоджена до выданя войны, бо доси не покѣнчила свого уоруженя новыми карабінами и порохомъ. Въ дальшѣмъ розговорѣ кн. Бісмаркъ критикувавъ дуже остро змѣстъ войскового предложеня, именно введенье дволѣтнои служби. Сей проектъ повставъ вже давнѣйше, а ему противили ся такій войсковій авторітеты, якъ цѣсарь Вільгельмъ, Мольтке и Роонъ. Трилѣтна служба се найважнѣйша засада нѣмецкои організація. Доси трилѣтній вояки були окрасою войска, а теперь трилѣтна служба буде карою. Наконецъ войскове предложенье не вказуе, якимъ способомъ маѣ покрыти ся величе на звышка выдатку, амовѣрно 90 міліонѣвъ. Хыбы у войсковѣй організаціи истнують, але они лежать не въ малѣмъ числѣ войска въ порѣвнаню зъ Францію и Россію, а въ малѣмъ числѣ пѣдофіцеровъ, офіцеровъ и коней въ мирнѣмъ часѣ, именно при артилеріи. Такъ повинна рѣшати ся цѣла справа реформы войсковои.

Справы краевѣ.

[Конференція въ справѣ прилученя дѣборскихъ обшировъ до зязи громадскои:]

Выдѣлъ краевый розславивъ такій комунікатъ:

Ще на весняной сесіи соймовой с. р. поставивъ пос. Поточекъ внесенье що-до прилученя обшировъ дворскихъ до зязи громадскои. Комісія громадска, котрѣй се внесенье передано до полагодженя, предложила соймови справозданье, въ котрѣмъ пѣднесено мѣжь иншимы, що удержанье институція обшировъ дворскихъ въ 1866 р. було доконечнымъ, одинакъ та конечность може устати, если бы просвѣта въ громадѣ бодай на стѣлько пѣднесла ся, щобы знала оцѣнити вагу интеліґенція и въ наслѣдокъ того хотѣла и знала выхѣснувати рады та указки прилученого до зязи громадскои властителя обширу дворского. Чи така пора вже наспѣла, про се не можна судити прихапцемъ а комісія не мала достаточныхъ основъ до набрання пересвѣдченя, що внесенье пос. Поточка есть заявленьемъ пересвѣдченя и бажань сѣльского населенія. Потрѣбно розслѣдѣвъ въ сѣмъ напрямѣ.

Вѣдтакъ комісія высказала гадку, що если бы на теперь прилученье обшировъ дворскихъ до громады показало ся невѣдповѣднымъ, то може треба бы яко стадію переходову сотворити організмы громадскѣй обѣймаючій по кѣлька теперѣшныхъ громадъ и по кѣлька обшировъ дворскихъ, въ котрыхъ бы обширъ дворскій поносивъ взглядно рѣвнѣ тягары зъ громадами, але заразомъ не тративъ при тѣмъ своеи публичноси индівідуальности. Се пытаня такъ глубоко сягаючій въ политичнѣ и економічнѣ вѣдносины краю що комісія не могла дати рѣшучои вѣдповѣди безъ попереднихъ розслѣдѣвъ.

Тожь на внесенье комісіи ухваливъ соймъ вѣдступити внесенье посла Поточка що до прилученя обшировъ дворскихъ до зязи громадскои выдѣлови краевому зъ порученьемъ, щобы розслѣдивъ всесторонно се внесенье въ указанѣмъ напрямѣ а результатъ тыхъ розслѣдѣвъ выхѣснувавъ при порученѣмъ ему давнѣйшими ухвалами соймовыми выготовленю реформы законодатства громадского для сѣлъ.

Въ згаданѣй справѣ збѣйшлась онегды у выдѣлѣ краевѣмъ конференція, зложена зъ членѣвъ выдѣлу краевого пп.: д-ра Савчана, Романовича и д-ра Верещиньского, посла соймового д-ра Пілата, совѣтника выдѣлу краевого Михальчевского и секретаря выдѣлу краевого Пѣрожиньского.

Ся анкета розслѣджувала квестію реформы закона громадского и евентуального прилученя обшировъ дворскихъ до зязи громадскои. Въ дискусіи пѣднесено, що одною зъ найважнѣйшихъ агендъ, приналежныхъ до обсягу дѣланя зверхностей громадскихъ по селахъ, въ котрѣй дворскій обширъ мѣгъ бы дѣйство вѣддати великѣ прислуги, есть выконуванье поліціи мѣсцевои, въ котрѣй дуже много недостачь. Тожь выдѣлъ краевый загадуе выготовити проектъ організація округовъ, обѣймаючихъ по кѣлька громадъ и обшировъ дворскихъ, за-для вѣдповѣдного выконуваня мѣсцевои поліціи. Въ такѣй організаціи полученье

обширбвъ двбрскихъ съ громадами буде мати дѣйстно практичне значѣнье.

Дописи „Дѣла“.

Изъ Серета.

[Про гостину руского театру въ Серетѣ.]

По 14 лѣтахъ загостивъ и въ нашъ глухій кутъ руско-народный театръ пбдъ дирекцію п. Ив. Биберовича. А хотяй въ самбмъ Серетѣ проживае мала горстка Русинбвъ, то мимо того радо приймила милу вѣсть о приѣздѣ руского театру и докладала всяких заходбвъ, щобы тымъ рускому серцю милымъ гостямъ въ де-чбмъ помочи и ширшу публику заохотити до численыхъ вбдвѣдинъ нашого театру. Однакъ не наша въ тбмъ заслуга, що театровн въ Серетѣ добре поводилось, а заслуга самого театру, старанье его, щобы всѣ выставленй штуки якъ найлѣпше выпали, — и кождый мусить признати, що театръ дуже добре вывязавъ ся въ своей задачѣ.

Всѣхъ представлень було 11, а кожде въ особна було вбдогране въ найбблышою старанностію, навѣть такъ слаба штука, якъ „Панѣ молода зъ Боснія“, котру можна бы въ репертуару вычеркути за для ея плохого змѣсту. Гра артистбвъ одушевляла публику, котра, що правда, съ-першу досыть була скупа на оплески. Першеньство въ грѣ належать ся пани Биберовичевбй; гра ей всѣхъ такъ чарувала, що кождый забувавъ на те, що вбнъ въ театрѣ, але гадавъ, що оно дѣйстно дѣесь передъ его очима. Такъ само повне признанье належить ся и пп. Стечиньскому, Гембицкому, Яновичеви и панямъ Осиповичевбй и Керницкбй, — интерпретацію ихъ роль були такъ вѣрнй, що похваламъ не було кбнця. Въ співныхъ партіяхъ — пальма першеньства належить ся п. Карпиньскому та обомъ молодымъ панночкамъ Кравчукбвнбй и Фіцнербвнбй; співъ ихъ очарувавъ публику, а знатоки вѣщували имъ красну будучность. Взагалѣ театръ нашъ здобувъ собѣ тутъ на Буковинѣ велике поважанье — не тблько знаменитою грою, але й поведеньемъ персоналу артистичного по-за сценою, — и другй народы подиляли орґанізацію нашого театру. Нашй артисты заложили собѣ читальню, де вбльный часъ проводять на читаню часописей и инжонъ та на дружных розмовахъ и товарискихъ забавахъ. Такожь мушу пбднести й то, що нашй артисты, якъ у Выжницн, такъ и въ Серетѣ та въ Радбвцяхъ вбдспѣвали службы Божй, чимъ дуже зъединали собѣ всѣхъ Русинбвъ. Щасти Боже нашому театрови въ дальшбй его гостинѣ на Буковинѣ!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ ситуаціи на Угорщинѣ все ще велнкій заволотъ и выясненье мабуть не такъ скоро наступить. Кабінетъ ґр. Сапаріого знаходить ся въ ставѣ переходовбмъ. На поворотъ до правлѣня Кольомана Тісы не хотять вбдважати ся и се мабуть вже неможливе. Правительство мабуть вже згодило ся, щобы не порушувати нѣякихъ справъ церковно-політичныхъ, але наперед поставити на дневный порбдокъ реформу адміністрації. Наслѣдкомъ сего деякй особы, якъ кажуть зъ міністерства мають уступити. И міністры самй не роблять зъ сего нѣякои тайны. Міністеръ судбвництва Сілядій мавъ вже довѣрочно розказувати своимъ знакомымъ, що уступае а надтягае реакція. Сапаріого вбнъ назвавъ просто „головою реакціа“. Міністеръ Векерле такожь рѣшучо выступивъ противъ Сапаріого и дуже мае бути зъ него невдоволеный. Що до міністра просвѣты ґр. Чакого, то его старають ся всѣми силами намовити, щобы полишивъ ся въ кабінетѣ, але результатъ непевный. Що-до самого ґр. Сапаріого, то въ дѣйстности вбнъ стративъ зовсѣмъ довѣріе у корони. Цесарскій дворъ ще найбблше вѣрить бувшому міністрови вбйны ґр. Февраріому и въ сей причины его и именовано міністромъ a latere. Ґр. Февраріій передъ своимъ вбдъѣздомъ до Вѣдня вѣвъ переговоры зъ провбдниками ліберальнои партіи въ справахъ церковно-політичныхъ. Угорске правительство мае намѣръ залагодити квестію мѣшаныхъ супружествъ черезъ частинне заведенье цивільныхъ метрикъ. Але и ся справа: цивільне супружество и урядовй списы родинъ, прийдуть на порядокъ дневный ажь по проектѣ адміністраційнои реформы. Мѣжь кандидатами на новыхъ міністрбвъ передовсѣмъ вычисляють ґр. Кнаъ-Гедерваріого, котрый пбсля понятя Мадярбвъ осягнувъ чуда въ Хорватіи, але и его кандидатурѣ, хочь вбнъ властиво натуралізованый Мадяръ, на Угорщинѣ противнй, бо вбнъ зъ походженя Хорватъ. Такожь противъ бар. Калая, котрого има входить въ комбінацію міністерску, заявила ся одна частина правительственнои партіи.

Мѣжь семигородскими Румунами тревае дальше невдоволенье. Парохіане знаного патріота румунского греко-католицкого священика Люкача, котрого суспендовано за его народный патріотизмъ, замкнули церковь и ключь вбдъ неи вбдослали папѣ зъ просьбою о привернене назадъ ихъ пароха. Позванъ вбдповѣдь зъ Риму не надбйшла, они выслали на ново просьбу до Риму и до епископа додаючи, що въ случаю, если о. Люкачь не буде реституованый до десяти днѣвъ, то приймуть православіе.

——

Ліберальнй уніоністы въ Англіи котрй ще въ 1886 роцѣ вбдступили вбдъ Ґлядстона по внесеню его проекту гомеруль для Ирляндіи и прилучили ся до консерватистбвъ, теперь мабуть знова по части зближають ся до партіи ліберальнои. Ихъ провбдникъ, на котрыхъ передѣ стоить лбрдъ Чемберленъ, говорили вже давнѣйше, що не хочуть вбдступити вбдъ своихъ ліберальныхъ засадъ и зникнути мѣжь консерватистами. Лбрдъ Чемберленъ розвинувъ недавно широку програму реформъ соціяльныхъ, котрыхъ годѣ погодити зъ програмою консерватистбвъ. Зъ другои стороны не може бути теперь бесѣды такожь о вбдданю правительства Ґледстона, хочь вже видно змѣну въ тактицѣ сеи франціи. Поважный членъ сеи партіи, віцепрезідентъ палаты послбвъ Куртне напоминавъ своихъ выборцѣвъ, щ бы зъ опозиціи перейшли на становиско выжидаюче. Пбсля его слбвъ Анґлію не можна выставляти на безустанній змѣны. Куртне одобривъ поступованье правительства въ квестіи Уґанды и въ тбмъ, що оно заказало вбдбувати публичнй мітинґы въ Лондонѣ на Трафальґарь Скверъ. А именно Куртне хваливъ поступованье лорда Росберіого яко розумне и тактовне. Длятого и унioністы просто не можуть не годити ся на правительственный проектъ гомерулю, але его мусять розббрати старанно и безпартійно.

——

Роббтники въ Кармо вернули назадъ до роботы. При тбй нагодѣ зроблено демонстрацію. Въ довгбмъ походѣ роббтникбвъ и нихъ жѣнки рано о 5 год. ишли до копальнѣ, співаючи карманьолю. На дворѣ було темно и дощъ падавъ великій. Войска не було нѣгде а въ касарни жандармеріи вбкна и дверѣ були зачинены. Передъ хатами роббтникбвъ зббравшихъ солідарность женщины пбднесли окликъ: „На погибель зрадникамъ!“ До копальнѣ вбйшли зъ окликомъ: „най жие революція!“ Засудженыхъ въ Альбі помилувано и выпущено зъ вязницѣ. Депутація роббтникбвъ зъ Кармо проводила ихъ при выходѣ зъ вязницѣ.

——

Въ Испаніи мимо того, що молодый король не зовсѣмъ здоровый, мати-реґентка зъ королемъ вбдбуваe подорожь по краю. Населенье всюды витае родину королѣвску зъ одушевленьемъ а навѣть найскрайнѣйшй орґаны витають достойныхъ гостей зъ великою симпатією. Въ Севільли примѣромъ орґанъ провбдныка республиканьскои партіи Кастеляра помѣстивъ, мимо своихъ республиканьскихъ пересвѣдчень, всѣ подробицѣ вбдбутои подорожи, авдіенціи и торжествъ, а у вступнбй статьи заявивъ, що позванъ молода женщина, вдовиця представляе державну силу, то и королѣвска власть не выдае ся такъ приврою. Дня 4 с. м. дворъ королѣвскій мавъ прибути до Ґранады а 8 вернути до Мадриту. Тымчасомъ подорожь до Ґранады вбдкликано, бо тамъ повстали розруси. Населенье було невдоволене, що королѣвска родина не приѣхала на торжество Колюмба. Длятого товпа кинула ся на тріюмфальнй ворота и на машты та збурила ихъ. Знищено такожь трибуну выставлену для королѣвскои родины. Жандармерія и урядники мусѣли втѣкати передъ екседентами. Наконець супокбй привернено. Всѣ дневники, навѣть оповіщійнй, дорѣкають правительству, що не выступило зъ енергіею, та нападають при тбй нагодѣ на хитку и лиху політику Каловы. Кріза міністеріяльна неминуча а префектъ Ґранады и префектъ Мадриту вже взяли дімісію.

НОВИНКИ.

— **Руский послы до рады державнои** замешкалй у Львовѣ, пп. Юл. Романчукъ и Ол. Барвѣньскій, выѣхали на засѣданя рады державнои до Вѣдня вчера, а пос. Телішевскій, перебувавшій у Львовѣ, выѣхавъ позавчера. Адреса до рускихъ послбвъ [при браку иншои]: Abgeordnetenhaus.

— **На побольшенье фонда на памятникъ Т. Шевченка** надбслали на руки нашои редакціи панны М. и Т. Мицковскій зъ Проббжнои два гарнй фанты. Есть се подушка, вышита гарно грубою волбчкою въ мозаиковй взоры и уставка до жѣночои сорочки. Дуже се вбдрадный объявъ, що справа задумана панною Герасимовичівною, збирати фонды на памятникъ для нашого поета дорогою фантовои льотерій, найшла такій широкій вбдгомонъ мѣжь нашими молодыми патріотками та що очевидячки успѣшно поступае напередъ и не можна сумнѣватись, що дбйде до пожаданои цѣли.

— **Краєва рада школьна** ухвалила на своѣмъ засѣданю зъ дня 31 н. ст. жовтня: 1) именувати дѣйстными учителями управляючими: Мих. Мекелиту въ Звенигородѣ, Павла Ващука въ Глѣбовичахъ великихъ, Ив. Петришина въ Выбранбвцѣ, Павла Домишевского въ Старбмъ селѣ и Ил. Добряньского въ Перемышлянахъ; 2) признати проф. Анг. Льоркевичеви въ ґімназіи въ Станиславовѣ першій додатокъ пятилѣтный; 3) затвердити въ учительствѣ Стеф. Грудзиньского въ ґімназіи въ Бохни; 4) поручити до бібліотекъ окружныхъ, бібліотекъ школъ народныхъ и семинарій учительскихъ книжки: а) д-ръ Баржицкій: „О плеканю здоровля“, Краковъ 1892, цѣна 25 кр. и б) „Наука зручности“ И. Седмограя, Т. Бѣленького, Т. Галаса и Ф. І. Пенкшаца, Львовъ 1891, цѣна 3 зр. 50 кр. (обѣ книжки въ язычѣ польскбмъ).

— **Збори роботниковъ львовскихъ**, котрй мали вбдбути ся въ недѣлю дня 23 н. ст. жовтня, а зъ формальныхъ причинъ були поліцією заборонений, вбдбудуть ся въ недѣлю дня 6 н. ст. падолиста о 10-бй годинѣ рано въ ратушевбй сали. На порядку дневнбмъ стоять справы: дорожнѣ, III го зъѣзду купцѣвъ и промысловцѣвъ та справа податкова.

— **Змѣны власности.** Маетность Городловичѣ высшй, въ повѣтѣ сокальскбмъ, дотеперѣшну власность спадкоємцѣвъ Іосифа Пайончковского, бувшого директора товариства кредитового, купивъ сими днями Едвардъ Пашкудскій, властитель Городловичъ низшихъ за 86.000 зр. — П. Францъ Туровскій, властитель Тарнавы нижнои, въ повѣтѣ турчаньскбмъ, купивъ вбдъ жида Абрама Файбіша, сусѣдне село Шандровець, колишну власность Кешковскихъ.

— **Холера.** Намѣстництво выдало таке оповѣщенье: „Позанъ вбдъ чотирнацятьохъ днѣвъ въ мѣстѣ Краковѣ не лучивъ ся нѣякій свѣжій случай занедужаня на холеру, а всѣ недужй, котрй лишились при житю, пбсля телеґрафічного справозданя пана президента зъ дня 3 н. ст. падолиста, выздоровѣли вже зъ холеры, длятого узнае ся холеру въ мѣстѣ Краковѣ за выгаслу. Въ §. 1 бук. а. розпорядженя міністеріяльного зъ 2 вересня 1881 (В. з. д. 154) мѣстячій ся заказъ вывозу мяса, ковбасъ всякого рода, молока, сыра и масла, яринъ и овочѣвъ зъ округа мѣского, такожь заборона збиранн шматъ въ окрузѣ мѣста Кракова, обовязують ажь до чотирохъ тыжднѣвъ, вбдъ дня 3 падолиста с. р. Що подае ся до загальнои вѣдомости. — Въ Будапештѣ було онодгы 15 занедужань и 7 случаѣвъ смерти, а вчера занедужало 16 особъ, а померло 11. — Пбсля выказу варшавского оберполіцмайстра було въ тамошныхъ шпиталяхъ вбдъ полудня 28 до полудня 31 н. ст. жовтня 44 особъ недужихъ на холеру, прибуло 8, выздоровѣло 7, умерла 1 а лишило ся ще въ шпитали 44. — Урядове справозданье про холеру въ Россіи выказуе мѣжь иншими за часъ вбдъ 18 до 30 н. ст. жовтня въ мѣстѣ Кіевѣ 157 особъ недужихъ и 36 случаѣвъ смерти; въ ґуберніи кіевскбй занедужало 2171 особъ, умерло 786; въ ґуберніи тамбовскбй занедужало 647 особъ, умерло 275.

— **Зъ Станиславова пишуть намъ:** Дня 13 н. ст. вересня зголосило ся тутъ до рукоположаня 8 кандидатбвъ: Григорій Боднарукъ, Ив. Калитчукъ, Теодосій Курпякъ, Волод. Крушельницкій, Мих. Проскурницкій, Василь Попель, Ив. Стефанчукъ и Волод. Яворскій. По испытѣ розпочались строгй реколекціи зъ постомъ передъ кождымъ свяченьемъ. Дня 18 вересня одержали кандидаты степень четця, пѣвця и пбддіякона, 25-го вересня степень діякона а 2 н. ст. жовтня пресвитератъ. Дня 9 жовтня вбдправили новопоставленй пресвитеры соборну службу Божу о призванье помочи св. Духа на котрбй бувъ присутный еп. Ю. Куиловскій. Знамениту проповѣдь до новопоставленыхъ выголосивъ запрошеный умысно о. Теодоровичь, парохъ Иваникбвки. По литургіи вбдбувъ ся обрядъ стисканя головъ. Вбдъ того дня почали новоординованй выповнятн священичй дѣйства, а по строгбмъ испытѣ зъ св. тайны покаянія, одержали дня 14 жовтня власть слуханя сповѣди. Нарештѣ по шѣстьохъ недѣляхъ клявзуры дбстали посады.

— **Приватну стацію ратункову** задумало устроити кблька львбвскихъ лѣкарѣвъ. Стація була бы отворена не тблько въ день, але такожь и въ ночи. Кошты урядженя стації покрыють иніціятбры тои институціи.

— **Для бѣдныхъ учениковъ руской клясы ґімназіи коломыйскои** жертвували на руки проф. Теоф. Грушкевича у Львовѣ Вп. пп.: д-ръ Омелянъ Огоновскій 1 зр., Ил. Огоновскій 1 зр., о. Ив. Стрыйскій 1 зр., д-ръ Д. Савчакъ 1 зр., В. Кмицикевичь 1 зр., Из. Громницкій 1 зр., о. Алекс. Стефановичь 1 зр., д-ръ Ст. Федакъ 1 зр., о. Гр. Гбрнякъ 2 зр., пос. Ол. Барвѣньскій 5 зр., Теоф. Грушкевичь 1 зр., Вѣтошиньскій 50 кр., Гриневичь 50 зр., Дмитерко 50 кр., А. Б. 50 кр., К. Л. 50 кр. и о. А. Т. 50 кр., разомъ 20 зр.

— **Огнь.** Дня 23 н. ст. жовтня погорѣли въ Чанижи, въ повѣтѣ каменецкбмъ, деякй будынки, якъ шопа и шпихлѣръ зо зббжемъ, на фбльварку ґр. Стан. Баденього. Шкода выносить около 14.000 зр. Догадують ся, що огонь повставъ зъ неосторожности паробкбвъ, котрй передъ огнемъ набирали солому до ладованя возбвъ. — Дня 26 н. ст. жовтня згорѣли въ Пукеничахъ, въ повѣтѣ стрыйскбмъ, двѣ загороды селянъ: Михайла й Василя Лесюка. Шкода необезпечена выносить 3.800 зр. Причиною огня була неосторожность. — Въ Саранчукахъ, въ повѣтѣ бережаньскбмъ, выбухъ дня 4 н. ст. жовтня зъ неосторожности 6 лѣтнои дитины огонь въ стбжку зббжа, перекинувъ ся на сусѣдній будынки и спаливъ загороды 28 селянъ, а такожь одинъ будынокъ на фбльварку. Шкода выносить 39.774 зр. Обезпеченый бувъ лише будынокъ на фбльварку. — Дня 17 н. ст. жовтня згорѣло въ Синевбдску выжнбмъ, въ повѣтѣ стрыйскбмъ, 7 загородъ селяньскихъ зо всѣмъ добромъ. Шкода въ половинѣ обезпечена выносить 6470 зр.

— **Поминальне богослуженье** за душѣ померших членбвъ товариства взаимнои помочи друкарѣвъ львбвскихъ устроюе зарядъ того-жь товариства вбдъ второкъ дня 8 н. ст падолиста въ костелѣ пп. Кармелитбвъ у Львовѣ. На се богослуженье запрошуе зарядъ товариства всѣхъ товаришѣвъ и приятелѣвъ зъ родинами.

— **Передъ вѣденьскимъ судомъ** вбдбула ся вчера розправа карна противъ двохъ купцѣвъ зъ Калуша Гофмана и Фрайнда, обжалованыхъ о криво присягу въ процесѣ ихъ зъ вѣденьскимъ адвокатомъ д-ромъ Львомъ Ґеллеромъ. Обжалованыхъ боронили адвокаты: д-ръ Ціпсеръ зъ Коломыѣ и д-ръ Ельбоґенъ зъ Вѣдня. Оба они доказали богато брудныхъ справъ д-ра Ґеллера, котрому вѣденьска комната адвокатска мае выдати дисциплінарку. Обохъ обжалованыхъ засуджено на 4 мѣсяцѣ вязниѣ.

— **Самоубійства въ австрійскбй арміи.** Вбдъ 1873 до 1891 року було въ австрійскбй арміи 5.808 самоубійствъ. Найбблше случаѣвъ було въ ґарнізонахъ: прагскбмъ и йозефштадтскбмъ, найменше у Вѣдни и Задарѣ. Причины були рбзнй: зъ причины неохоты до войсковои служьбы 587, въ наслѣдокъ розстроеня ума 259, за-для личнои обиды 274, зъ причины невдоволеня зъ житя 247, зъ любови 266, зъ причины довгбвъ 274, за-для родинныхъ обставинъ 167, зъ иншихъ рбзнихъ причинъ 178. Вкбнци що-до 2.358 случаѣвъ не можна було вбдкрыти дѣйстнои причины.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 5 падолиста. Въ справѣ розвязаня рады громадскои въ Ліберци внесуть интерпеляцію нѣмецкй національны и клюбъ лѣвицѣ. Національы домагають ся, щобы цофнено зарядженье, лѣвиця же лишь, щобы подано мотивы заряженя. Рбвножь не буде ухвалена наглбсть справы.

Будапештъ 5 падолиста. Говорять що недавно, бо передъ рокомъ, выбраный парлямент буде розвязаный. Міністеръ скарбу Векерле заявивъ, що веде зъ правительствомъ австрійскимъ переговоры що-до знесеня дрббнои льотеріи.

Петербургъ 5 падолиста. Царь приймавъ на довшбй авдіенціи ґен. Обручева, котрый вернувъ зъ Парижа и здававъ справу що-до доставы замовленыхъ карабінбвъ до кбнця 1893 р. — Міністеръ Ґірсъ вертае въ грудни. — Славяньскій комітетъ благотворительный буде святкувати въ маю 1893 р. 25-лѣтный ювилей свого истнованя.

Надбслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНбТКИ. Сей пластеръ не мѣстить нѣякихъ шкбдныхъ субстанцій и дѣлае скоро, певно и лагбдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Аптика „пбдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вбдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметбвъ оптичныхъ у Львовѣ
пбдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**
ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одвазу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайґи, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый Єптикъ пбдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ
въ
Нідерляндско-Американьскбмъ товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7 a
WIEN.

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 49—52
Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Вже печатае ся одинацятый выпускъ сочиненя пбдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушбвъ друку) або въ IV томахъ и укбнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускбвъ буде цѣна сочиненя пбдвышена на 10 зр.

4396 4—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**
професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ.

Рухъ поѣздбвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнбвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пбдволочискъ и Бродбвъ (на дворецъ голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пбдволочискъ и Бродбвъ (на дворецъ Пбдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радбвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вбдходять зо Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнбвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пбдволочискъ и Бродбвъ (зъ голов. двбрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пбдволочискъ и Бродбвъ (зъ Пбдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радбвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пбсля годинника львбвского. Числа пбдчеркненй означають пору 2238 нбчну вбдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Юліянъ Панькевичь

артистъ малярь

въ Рогатинѣ

выготовляе образы церковнй всякой величины и въ кождôмъ жаданôмъ стилю; пôдôймае ся украшеня церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконуе всякй працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условія можливо приступнй, поручаю ся ласкавôй приклонности Вповажаного Духовеньства. 4090

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКИЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякй артикулы, входячй въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй, господарскй, рôльничй, броварняний, горальняний и промысловй. **Приборы церковнй. Плахты** непромакаючй до прикриваня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (28—?)

Теофіль Копистиньскій

артистъ-малярь

звѣстный ôдъ кôльканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшае церкви въ стилю всходнôмъ разомъ зъ позолоченьемъ, престолы, иконостасы и инший рѣчи. Принимае рѣзьбарскй роботы пôсля власныхъ плянôвъ. Выготовлюе всякой величины церковнй образы до иконостасôвъ, престолôвъ, плащениць — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побôльшае зъ фотографій портреты. Зъ упованя ц. к. консерваторія реставруе всякй старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячй въ кругъ праць малярства — по найумѣреннѣйшихъ цѣнахъ. Пôдписаный просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу.

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20. 4095

ГЛЯДАЄСЬ

АҐЄНТА

до збираня анонсôвъ.

Перше ньство мають тй, що вже тымъ занимали ся. Близна вѣдомôсть въ адмінîстрациі „Дѣла“.

КУ-

фры, торбы и всѣлякй приборы до подорожи

найдешевше въ торговли

товарôвъ модныхъ и бѣля мужеского, прибôровъ тоалетныхъ и т.п.

Павла Лянгнера

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львôвъ, улиця Галицка ч. 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

МАҐАЗИНЪ И РОБОТНЯ

ФУТЕРЪ

ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ

у Львовѣ ул. Валова ч 3.

Пôдписаний мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удерж..ують на складѣ добôрный товаръ въ штукахъ и покрыти на футра, а такожь готовй **футра дамскй и мужескй** до мѣста и подорожи, куртки и заруканви до ловôвъ, **ґарнітуры дамскй, шапки дамскй и мужескй, фусаки, покрывала до саней и ложокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаемо тревалу и елеґантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаемо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 6—12

Фелікесъ и Юліянъ Любельскй.

— Справдѣ, я не пôзнавъ тебе, такъ елеґантно выглядаешь! Весь красный полъ пропадае за тобою!

— Що и ты менѣ завидуешь? Если хочешь подобати ся, иди до **маґазину одяровъ мужескихъ и дѣточихъ**

ГАЙЛЬМАНА КОНА

И СЫНôВЪ

при ул. Театральнôй **число 1.,**

де я завсѣгды одягаю ся такъ елеґантно, гарно и дешево.

[Импресса Львôвъ]

4439 4—4

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручае на сезонъ

ФУТРА МУЖЕСКЙ и ДАМСКЙ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшй фасоны. Матеріи на верхи у великôмъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВИЄРЫ и ШАПОЧКИ дамскй, новй фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣренй.

4429 (Львôвъ, Импресса.) 5—12

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣялькôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшй премій.

Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшй сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ припимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 22—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Противъ холєры

поручае пôдписана фірма свôй славно звѣстный

КАЛИФОРНИЙСКЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по $^7/_{10}$ літр.) зр. 33·—
„ „ $^1/_2$коробки„ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ $^1/_4$ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ $^7/_1$ літр фляшкахъ евент въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку $^7/_{10}$ літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрований цѣнники даромъ и оплатно Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 18—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

Thee-Hauptdepot, L. CZYŃSKI

Wien, I. Wipplingerstrasse 41.

Л. Чиньскій, I. Wipplingerstrasse 41.

поручае

ЧАЙ КАРАВАННЫЙ

импортованый просто зъ Россіи въ оригінальныхъ пакетахъ по $^1/_1$, $^1/_2$, $^1/_4$, $^1/_8$ фунта знаменитй роды. Дешевй цѣны. Цѣны за фунтъ: Фамілійный зр. 2·—, Красненкій зр. 2·50, Хуммый зр. 3·—, Ароматный зр. 3·50, Императорскій зр. 4·—, Букетный зр. 4·50, Черный Лянсинъ зр. 5·20, Отборный Лянсинъ зр. 5·80.

Лишь тй пакеты, що мають повысшу марку охоронну, суть правдивй.

Дôстати можна въ складахъ медôвникôвъ: **Львôвъ, ул. Галицка 8, Краковъ Суконницѣ, Перемышль ул. Францисканьска, Ярославъ Воля.**

Всѣ замовленя прошу адресувати: **L. Czyński, Wien I. Wipplingerstrasse 41.**

Цѣнники даромъ и оплатно. 4427 8—19

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (дôмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКЙ

№ 1	Конґо	. . . . .	$^1/_2$ клґр.	зр.	2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо	. .	„ „	„	2·80
„ 3	„	мелянжъ . .	„ „	„	3·—
„ 4	Нинґчовъ Imperial		„ „	„	4·—
„ 5	„	Мандаринъ	„ „	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	. .	$^1/_2$ клґр.	зр. 1·50
„ 7	найлѣпшій	. . . .	„ „	„ 1·80

Чай караванный $^1/_2$ Ф. зр. 1·80 — 90
Братôвъ К. и С. Попова $^1/_4$ „ „ — 45
пачочка $^1/_8$ „ „ — 25

Цвѣты батистовй до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образôвъ. — Образы олѣйнй паперовй по греческому стилю. Рамы до образôвъ. — Білеты літоґрафованй и скоро печатанй. — Товары шкôрянй. — Пулярески, портмонетки, візітівки, напѣросницѣ.

Всякй приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, дôмъ п. Валляха.

Начинье столове свѣтовой славы.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францисканьскôй* **ч. 104** *напротивъ антики пана Шварца пôдъ моєю фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучных и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дастъ менѣ можнôсть правильнымъ веденьемъ моєи торговлѣ, найдобôрнѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 5—6

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручае

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка $^1/_4$ фунта 50 кр.

Для церквей

Для церквей

Головный складъ чаю.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякон провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

$4^1/_2$% листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
$4^1/_2$% листы товариства кредитового земского
$4^1/_2$% „ Банку краевого
$4^1/_2$% позичку краеву галицку
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
$4^1/_2$% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
$4^1/_2$% „ пропінаційну угорску
4% угорскй облігаціи индемнізаційнй

3483 258—7

а всѣ тй паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае ôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй вылосованй а вже платнй мѣцевй паперы цѣнний, такожь запавшй купоны за готôвку, безъ нѣякого ôдчисленя, а замѣцевй лишь за ôдчисленьемъ справедошныхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй аркушѣ купоновй, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ поносить.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскон. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 242. Львôвъ, Второкъ 27 жовтня (8 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у **Львовѣ**.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні ôдъ порта

Поодинокe число коштує 8 кр. а. в.

Оголошення принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надіслане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 8 н. ст. падолиста 1892.

Початокъ сесіи рады державной зазначивъ ся на першôмъ засѣданю дня 5 с. м. досыть цѣкаво кампанією нѣмецкихъ націоналôвъ противъ правительства за розвязанье рады мѣской въ Ліберци [Райхенбергѣ] и фінансовымъ експозе міністра скарбу д ра Штайнбаха.

Націонали нѣмецкій, Барайтерт, Праде и другій, внесли до центрального правительства интерпеляцію въ справѣ насильного розвязаня рады мѣста Ліберца въ Чехіи намѣстникомъ гр. Туномъ и поставили шефа краю майже въ станъ обжалованя, подôбно, якъ се зробили минувшой сесіи молодо-Чехи зъ гр. Шенборномъ за утвореньe одного окремого судейского повѣта въ користь Нѣмцевъ чеськихъ. Націонали нѣмецкій, жадаючи просто скасованя розпорядженя намѣстницка гр. Туна, не щадили при тôмъ личности намѣстника, а дѣло розвязаня рады ліберальной назвали просто выплывомъ „самоволѣ и брутальности“. Нападъ ихъ на гр. Туна бувъ такъ нагальный и безпощадный, такъ сильно закрашеный бутою нѣмецкою, що не лишь президія рады державной и гр. Таффе мусѣли поллати интерпелянтôвъ студеною водою, але й самъ провôдникъ нѣмецкой лѣвицѣ [ліберальныхъ Нѣмцевъ] збôрвавъ прилюдно солідарнôсть зъ тыми елементами прусофільскими. Д-ръ Плênеръ заявивъ, що лѣвиця въ основѣ рада бы боронити автономію мѣста Ліберца, однакожь инше ще не знае, якій важній причины спонукали намѣстника Чехіи до такъ рѣшучого дѣла, якимъ представляе ся розвязанье згаданой рады мѣской.

Експозе д ра Штайнбаха рôзнить ся вôдъ поясненъ, даваныхъ давнѣйшими міністрами фінансôвъ, головно тымъ, що теперѣшный керманичъ господарки фінансовой Долитавщины менше бавить ся фразами, а бôльше говорить цифрами. Вôнъ хоче бути вѣрнымъ интерпретаторомъ позицій буджетовихъ, не хвалить себе въ горы, не гонить за ефектами и не уносить ся рожевыми надѣями, якъ не одинъ зъ его попередникôвъ. Рôвно-жь, здаесь, мало обходять его справы політичній — и тымъ рôзнить ся вôнъ дуже вôдъ д-ра Дунаєвского, котрый любивъ славословити правицю, на котрôй кабінетъ тогдѣ опиравъ ся, и неразъ досыть драстично вôдносивъ ся до нѣмецкой лѣвицѣ, видаючи ѣй въ очи, що безъ ей помочи обôйде ся. Дунаєвскій бувъ сильнымъ защитникомъ автономій краєвъ зъ котрой, якъ звѣстно, при иншій системѣ тягнуть користи его земляки и взагалѣ народы форитованій. Д-ръ Штайнбахъ представивъ ся чоловѣкомъ чисель, а змѣстъ его експозе дотыкае лишь фінансовой стороны буджету безъ огляду на то, хто сей буджетъ пôддержать.

Рѣчь д-ра Штайнбаха дотыкала головно двохъ предметôвъ: доходôвъ и розходôвъ. Розходы ростуть — пôсля его погляду — безперервно въ значнôй прогресіи. Коли передъ дуалізмомъ въ 1867 роцѣ, буджетъ для обохъ половинъ держави выносивъ ледви 433 міліонôвъ зр, то вже по десятьохъ лѣтахъ [1877 року] розходы самой Долитавщины выносили 427 міліонôвъ, а Угорщина господарила окремо 292 міліонами. По другихъ десятьохъ лѣтахъ [1887 рову] Долитавщина мала розходôвъ на 533, а Залитавщина на 362 міліонôвъ зр. Нинѣ представляесь дѣло такъ, що Долитавщина выдае 608 міліонôвъ а Залитавщина 400 міліонôвъ. Буджетъ обохъ половинъ держави перейшовъ отже міліярдъ.

Причиною сей прогресіи въ выдаткахъ — сказавъ выразно д-ръ Штайнбахъ — суть головно надмѣрній вымоги [и выбаги] буджету военного. Се молохъ, котрому жертвуе держава добру половину своихъ доходôвъ; се Поліфемъ котрый не хоче нѣколи насытитись. Вправдѣ розходы державній суть нинѣ въ доходами ей въ рôвновазѣ, — буджетъ державный зрôвноваживъ у насъ д-ръ Дунаєвскій, въ Угорщинѣ Тисса, — але якими жертвами! Оба тѣ міністры не тôлько выглядали всякій жерела, зъ котрыхъ доходы поплыли, але шрубу податкову пôдкрутили вже такъ высоко, що дальше кручевье було бы безцѣльне и тымъ самымъ небезпечне Обѣ половины держави на-скрôзь опôдатковані, и треба бы хиба Колюмба, щобы бувъ въ силѣ вôдкрыти те нове жерело для доходôвъ державныхъ. Податникôвъ нашихъ и обохъ бувшихъ міністрôвъ порôвнала навѣть одна нѣмецка газета въ дотепѣ своѣмъ зъ Distanz-Reiter ами“ берлинъско-вѣденьскими. Вôдцѣ доѣхали до цѣли, але шкапы ихъ подохли...

При тôмъ примѣтивъ д-ръ Штайнбахъ, що и теперѣшна рôвновага буджетова не есть дуже певною. На сей рôкъ не буде недобору, покажесь навѣть надвышка, але въ сумѣ — 800.000 зр. у насъ, а 17.000 на Угорщинѣ. Се капля воды супротивъ повини склянки. Най лишь одна рубрика преліміноваиыхъ доходôвъ не допише, або най выпаде якій надзвычайный, непредвиджений розхôдъ, а дефіцитъ готовый. Отже годѣ тѣшитись фінансовымъ положеньемъ держави, а тымъ менше годѣ уволѣкатись якимись рожевыми надѣями.

Задачею моею — сказавъ д въ Штайнбахъ — буде лишь то, щобы дотепершній доходы держави зробити сталыми и тревалыми, а податки розложити рôвномірнѣйше, т. е. брати вôдъ того, котрый зможе щось дати, а щадити економічно слабшого.

Непевність и хитливість доходôвъ державныхъ лежить, по гадцѣ п. міністра, такожь въ удержавненю зелѣзниць, за чимъ до недавна такъ всѣ пропадали... Зелѣзницѣ державній можуть найскорше вывернути рôвновагу буджетову, бо доходы зъ нихъ дуже непевній и баланcують що року на 8—10 міліонôвъ зр. Держава вôдобрала ихъ зъ рукъ приватныхъ товариствъ некôнче въ вôдповѣднôмъ станѣ и длятого мусить на нихъ нинѣ бôльше ложити, якъ зъ разу думано. Може навѣть покажесь потреба вôддати назадъ то предприемство державне въ руки товариствъ приватныхъ...

Однымъ лише вдоволивъ ся д-ръ Штайнбахъ, а то — золотою валютою, котра небавомъ вôйде въ житье. И не диввиця: золота валюта — се найперша, отже найлюбѣйша дитина п. міністра. Придбанье золота не показалось такъ труднымъ, якъ де хто побоювавъ ся. А золота валюта, по гадцѣ д-ра Штайнбаха, причинить ся також дуже до утревалення кредиту державного. Дай Бôже!

Буджетъ на 1893 р.

Прелімінарь буджету на 1893 р., предложеный радѣ державнôй, такъ представляе ся въ порôвнаню зъ законом фінансовымъ на 1892 р.

	Прелімінарь на 1893 р. зр.		въ порôвн. зъ 1892 р.
Выдатки:			
Двôръ цѣсарскій	4,650.000	—	—
Канц. кабін. цѣсаря	72.723	—	374
Рада державна	839.438	+	84.469
Трибуналъ державн.	21.900	—	1.100
Рада міністерска	1,095.529	+	25.571
Сôбольній справы	107,396.774	+	2 922.424
Міністерство внут. справъ	21,061.453	+	765.250
Міністерство обор. краєвои	19,025.765	+	501.083
Міністерство просв.	24,042 060	+	709.583
Міністерство скарбу	91,857.430	+	3,186.680
Міністерство торгов.	117,641.438	+	11,662.418
Міністерство рôльн.	15,928.871	—	116 288
Міністерство судôвн.	21,803.542	+	130.280
Найв. палата обрах.	174.000	+	2.000
Етатъ пенсійный	18,435 250	+	557.039
Субвенціи и дотація	11,927.850	+	650 639
Довгъ державный	151,695.074	+	3,620.094
Управа довгу держ.	1,015 697	+	37.573
Разомъ выдатковъ	608,684.794	+	24,737 241
Приходы:			
Двôръ цѣсарскій	—		—
Канц. кабін. цѣсаря	—		—
Рада державна	—		—
Трибуналъ державн.	—		—
Рада міністерска	742 500	+	700
Сôбольній справы	—		—
Міністер. справъ внут.	1,055.518	+	29.350
Міністер. обор. краєвои	327 593	+	15.096
Міністерство просв.	6,167.597	+	133.335
Міністерство скарбу	447,213 508	+	8,956.201
Міністерство торгов.	126,262.730	+	11,000.280
Міністерство рôльн.	13,965.452	+	380.122
Міністерство судôвн.	1,020.000	+	10.552
Найв. палата обрах.	—		—
Етатъ пенсійный	102.417	+	13.235
Субвенціи и дотація	3,575.300	+	3,575.200
Довгъ державный	8,317.591	—	629.132
Управа довгу держ.	481.880	—	86 080
Доходы зô спродажи недвиж. власн. держ.	134.000	+	14.000
Вôдшкодованье зô стороны полуд.-пôвн.-нѣмецкой зелѣзницѣ	206.000	+	206.000
Разомъ приходôвъ	609,572.085	+	23.617.959
Разомъ выдатковъ	608,684 794	+	24,737.241
Надвыжка	887.291	—	1,119.282

Такъ отже прелімінарь буджету на 1893 р. выказуе надвышку 887 291 зр. Вправдѣ та надвышка въ порôвнаню зъ 1892 р. есть менша о 1,119.282 зр., але треба се зважити, що въ прелімінованôмъ буджетѣ помѣщено мѣжь выдатками одинъ міліонъ зр. на запомогу слугъ державныхъ, а въ буджетѣ на 1892 р. не було того, вôдтакъ прелімінованo о 3 міліоны бôльше на сплату довгу державного.

Міністеръ скарбу д-ръ Штайнбахъ подавъ експозе фінансове такого змѣсту:

Порôвнавши розходы зъ приходами показуе ся надвышка 887.291 зр. Въ 1892 р. було надвышки 231.983 зр., тожь показуе ся, що прелімінарь буджету на 1893 р. есть користнѣйшій о 655.308 зр. Если-жь зважимо ще, що на амортизацію довгу державного призначаесь 3 міліоны зр. зъ доходôвъ, а въ 1892 р. на ту цѣль призначалось лишь 2 міліоны, — то можна сказати, що буджетъ на 1893 р. користнѣйшій о 1,655.308 зр.

Можна бы вправдѣ сказати, що въ прелімінованыхъ доходахъ на 1893 р. суть надзвычайній позиціи, якъ н. пр. зворотъ завдатку зô стороны полуднево-пôвнôчно-нѣмецкой зелѣзницѣ у высотѣ 3·4 міл. зр., зворотъ завдатку на будову шляху Боценъ Меранъ въ квотѣ 922.000 зр. — але знôвъ въ другои стороны можна выказати, що въ розходахъ помѣщено кôлька надзвычайныхъ позицій, якъ н. пр. на будову зелѣзницѣ Станиславôвъ-Вороненна 4·4 міл. зр. и на направу шляху Арльберґского.

Буджетъ выдатковъ росте — се примѣта всѣхъ буджетôвъ а росте длятого, що кошты на удержанье войска ростуть. Я жь заявивъ вже минувшого року, що не конець зô зростомъ буджету войскового; вôнъ буде разъ-въ-разъ збôльшати ся. Якъ довго тревають теперѣшній вôдносины політичній, нѣхто не въ силѣ спинити сего зросту; а наша задача хиба въ тôмъ, щобы бодай не цѣле природне збôльшенье доходôвъ обертати на выдатки буджету войскового. Опирати ся тому побôльшеню буджету войскового, не здалось бы, пôсля моеи гадки, на нѣчо. Збôльшенье показуесь не лишь у выдаткахъ на сôбольне міністерство вôйны, але також въ буджетѣ міністерства оборони краєвои, бо хочь сего року вже выплачено послѣдну рату 3¼ міл. зр. на нове оружье, то заразъ найшлись на се мѣсце инші потребы, котрій ще о пôвъ міліона побôльшили давнѣ выдатки того міністерства.

Буджетъ доходôвъ опертый на результатахъ, якій выказали перші девять мѣсяцѣвъ въ 1892 р. що-до сплаты податковъ. На 1893 р. прелімінованo о 1,867.100 зр. бôльше доходу зъ безпосередныхъ податковъ, а именно припадае 58.000 зр. на податокъ грунтовый, 213.000 зр. на податокъ домовый, 224.000 зр. на податокъ заробковый и 1,295.000 зр. на податокъ доходовый. Рôвно-жь доходы зъ цла прелімінованій о 1,431.060 зр. бôльше. Въ посередныхъ податкахъ вставлено податокъ консумційный о 3,290.000 зр. высше, а именно числить ся на бôльшій доходы зъ податковъ: вôдъ пива, цукру и мяса.

Въ деякихъ позиціяхъ зменшено доходы. И такъ найперше дохôдъ зъ льотерій прелімінованo о 750.000 зр. низше. Годѣ заперечити, що доходы зъ льотерій меншають! (Пос. д-ръ Розеръ: Хвала Богу!) И се, що зô становища соціяльной етики мушу назвати пожаданымъ, то противно зô становища міністра фінансôвъ мушу зачлопотатись. Але гадаю, що сей способъ, котрымъ зменшаесь доходы зъ льотерій, есть одиноній для цѣлковитого усуненя цѣлого лиха. Бо наразъ усунути лихо, могло бы принести злій наслѣдки за для того, що населенье привыкло до льотерій. Рôвно жь меншій дохôдъ зъ мыта, а то тому, що закономъ зъ 26 серпня 1891 р. знесено всѣ мыта на державныхъ мостахъ. Вибиця доходы зъ податку вôдъ выробу спіратусовыхъ напитковъ прелімінованo о 10.500 зр менше.

Реформа безпосередныхъ податковъ находить ся въ парляментарнôмъ трактованю; я жь высказавъ бы лишь бажанье, щобы рôзницѣ въ поглядахъ на сю реформу якъ найскорше выровнались.

Що-до податковъ безпосередныхъ то мушу згадати про дѣ рѣчи, котрій рôкъ-рôчно порушують ся въ парляментѣ. А именно мушу згадати про сôль, — сôль для худобы и сôль на навôзъ. Обѣ тѣ справы рôзнять ся мѣжь собою, бо квестія соли на навôзъ може бути полагоджена въ обсягу дѣлання австрійскои части державы, а противно квестія соли для худобы въ першôй лініи залежить вôдъ угорскои половины державы. Що до соли на навôзъ то заряджено розслѣды галицкихъ покладôвъ каннiту въ Калуши. Цѣлу справу розслѣджуесь основно, отже на тѣ розслѣды преліміную надзвычайный вредитъ въ квотѣ 22.000 зр. Що-до соли для худобы, то я пôсля мого прирeченя зъ минувшого року заразъ зачавъ переговоры и ихъ продовжавъ. Не хочу много говорити вамъ въ тôмъ взглядѣ, але се можу сказати, що справа стоить на разѣ не цѣлкомъ зле, и я можу надѣяти ся, що цѣла справа, котра тягнесь многій лѣта, вже незадовго покôнчить ся и то въ способѣ, вôдповѣдаючій патенціямъ сеи высокои палаты, та вдоволяючій оправданій бажаня интересованыхъ.

Довше говоривъ міністеръ про зелѣзницѣ. Въ прелімінари поставлено на зелѣзницѣ бôльшій выдатки о 5,362.710 зр., зъ чого припадае 3 міліоны на звычайній а 2·30 міл. зр. на надзвычайній выдатки. Збôльшенье выдатковъ въ ординаріюмъ спонукане ратами, яві маѳ держава платити за выкуплений зелѣзницѣ приватній; выдатки надзвычайній збôльшенй въ наслѣдокъ того, що треба справити новій средства комунікаційнѣ, направляти шляхи и заради сему, зъ многихъ сторôнъ пôдношеному, выкористуваню персоналу службового. Кождый мусѣвъ радо принятi удержавненье зелѣзниць въ Австрію, але если се удержавненье маѳ принести якійсь хосенъ, то треба завести якусь пропорцію мѣжь доходами а розходами тыхъ зелѣзниць. А тымчасомъ выдатки зелѣзниць страшно ростуть, доходы же зменшають ся — и зъ часомъ прийде до того, що цѣле державне зелѣзництво дуже скомпромітуе ся. Правда, що велика рôзница мѣжь приватными а державными зелѣзницями. Приватній зелѣзницѣ мусять бачити на се, щобы принести якъ найбôльше доходу. Але и при державныхъ зелѣзницяхъ треба зважати, вôльно вложено капіталу на инвестіціи, вôльно бы той капіталъ принесъ проценту. Треба до того змагати, щобы выдатки зелѣзниць покривались ихъ доходами, бо инакши прийде до того, що неинтересованій будуть мусѣли платити замѣсть интересованыхъ, а се некôнче може подобатись.

Що-до квестіи урядниковъ, то въ прелімінованôмъ буджетѣ есть позиція: „Надзвычайній запомоги для служби державной — одинъ міліонъ“. Головный мотивъ вставлення сеи позиціи такій, що я хотѣвъ показати, що зважаю на бажаня парляменту и выповняю ихъ, скоро лишь суть средства. Рôвножь и економічна причина увзгляднена. Треба пôднести силу консумційну одной частины сего т. зв. меншого стану середного. Въ справѣ пôлѣпшеня платнѣ урядниковъ були поставленій въ парляментѣ рôзній внесеня. Обчислено, що на пôлѣпшенье платнѣ треба 3,900.000 зр., але въ тôмъ пôлѣпшеню не увзгляднено діюрністôвъ, возныхъ и урядниковъ зелѣзничихъ. Я-жь розслѣдивъ справу и показало ся, що платня всѣхъ урядниковъ низшихъ рангъ, вôдтакъ діюрністôвъ, возныхъ и урядниковъ зелѣзничихъ выносить 56 міліонôвъ зр. рôчно. Если-жь бы пôдвысшити платню згаданыхъ категорій лишь о 10 прц., то треба бы рôчно на се 5,600.000 зр., а на такій выдатокъ не можна и подумати при теперѣшнôмъ буджетѣ. Длятого на разѣ вставлено лишь на надзвычайній запомоги одинъ міліонъ зр.

Міністеръ говоривъ довше про квестію регуляціи валюты. Головно пытають зô всѣхъ сторôнъ, чи позична удала ся. Не така то легка рѣчь зъ позичкою. Законъ о регуляціи валюты санкціонованый въ серпни, вôдтакъ прийшла осѣнь, холера, — и се не бувъ конче вôдповѣдный часъ для позички. Въ цѣлôй справѣ треба заховати якъ найбôльшій спокôй. Вôдтакъ зазначивъ міністеръ, що интересы австро-угорского банку правильно и вдоволюючо розвиваються, та що монетарня вѣденьска подолае вложеным на ню обовязкамъ що-до достатченя потрѣбной скôльности новыхъ монетъ.

Міністеръ закôнчивъ свое експозе загальною характеристикою буджету. Буджетъ на 1893 рôкъ подôбный до буджету зъ 1892 р. и въ обохъ заходять тѣ самі хиби. Именно можна добачити въ обохъ буджетахъ якусь нееластичність и недвижимість, а се причина моеи журбы о будучність. Нашъ буджетъ властиво менше вôдъ насъ зависимый, анѣжь мы вôдъ него. Вôнъ повстае самъ зъ себе и мы не маемо на него майже нѣякого вплыву. Длятого дорадж ую: Обмеженя себе и задержаня мѣры. Се дѣ рѣчи, котрій можуть спасти нашу господарку, доки она опираесь на недвижимôй основѣ, значить ся доки не наступила реформа безпосередныхъ податковъ.

Треба вôдмовити собѣ забаганокъ, доки нема на се средствъ. Чудне, що въ приватнôй господарцѣ понимае се кождый хочь бы найпростѣйшій чоловѣкъ. Хто бôльше выдае, анѣжь маѳ доходу, то хочь бы се були и найкрасшій рѣчи, инвестіціи, котрій ажь въ будучности приносили бы дохôдъ, то все таки сей

чоловѣкъ мусить загинути, а фабрикантъ, котрый вкладае у фабрику все, що заробляе, и не вôдкладае резервового фонду, пропадае при першôй лѣпшôй конъюнктурѣ. О господарцѣ державнôй инакше думають, хочь оно те саме. Не кождый мае такій переглядъ, щобы мôгъ се вже добачити, а вôдтакъ въ интересахъ держави задля ихъ величины, не наступае такъ скоро руина якъ въ приватныхъ. Але властиво на одно выйде. Господарка державна о много важнѣйша вôдъ приватнои, бо тутъ иде о великій интересы, о поручений а не власній интересы, тожь и бôльша одвѣчальнôсть. Длятого упорядкованье господарки фінансовои повинно бути найперше передъ всѣми иншими справами.

Але я не хотѣвъ бы скôнчити въ той способъ, щобы вы гадали, мовь бы я бувъ непоправнымъ песімістомъ. Нѣ, буджетъ, якій я вамъ предкладаю, самъ для себе успокоюючій, фінансовій результаты попереднього року не суть того рода, щобы мы мали побоюватись наглои змѣны, внѣшній вôдносины політичній суть такій, що можна спокôйно дивитись на найблизшу будучнôсть; се, що мы доси зробили въ квестіи реґуляціи валюты, подае надѣю на добрый успѣхъ нашои справы. Але я васъ ще разъ прошу памятати на се, що нашъ цѣлый буджетъ на разѣ все ще неелястичный недвижимый, мовь колода, и най бы лишь прийшовъ одинъ несподѣваный выдатокъ бôльшій, такъ сейчасъ попадемо въ дефіцитъ, тожь мусимо ужити всякои осторожности и вкороченя себе, щобы не допустити до дефіциту, бо се було бы въ теперѣшныхъ часахъ величезнымъ нещастьемъ.

Листъ отвертый до Вп. д-ра Михайла Бобжиньского, віцепрезідента краєвои рады шкôльнои у Львовѣ.

Дня 1 вересня 1892 внѣсъ на нашу просьбу нашь о. духовный Игн. Вахнянинъ до Выс. краєвои рады шкôльнои представленье а заразомъ жалобу на школу народну въ мѣсточку Сѣнявѣ, до котроі насъ громаданъ Дибкова и Вылеты притягають посылати нашихъ дѣтей на науку. Въ Сѣнявѣ есть чотыро-класова школа, подѣлена на пять лѣтъ наука, зъ выкладовымъ языкомъ польскимъ. До неи ходять явъ дѣти лат. обряду, такъ и нашій руского обряду и майже въ половинѣ такожь дѣти жидôвскій. Нашихъ рускихъ дѣтей на 134 обовязаныхъ на науку ходать до 80. Помимо того, що число дѣтей рускихъ шкôльныхъ есть значне, въ тутешній школѣ не обходять зовсѣмъ анѣ рускихъ святъ, анѣ не учать языка руского яко другого краєвого, лише панъ директоръ на представленье нашого душпастыря, и то, якъ казавъ, лише зъ ласки, учать въ III-ôй и IV ôй класѣ всего разомъ 2 годины тыждневo початкôвъ зъ „Буквара“.

А прецѣнь и для насъ Русинôвъ истнують якійсь законы и розпорядженя! Отъ хочь-бы постановы, що въ школахъ всходнои части Галичины маюють ся свята пôсля обохъ обрядôвъ обходити, та уступъ I ій артикулу III го закона краєвого зъ 22 червня 1867 р., пôсля котрого въ школахъ зъ польскимъ языкомъ выкладовымъ языкъ другій краєвый, отже рускій мае учити ся въ другомъ роцѣ науки, с. з. въ другомъ воддѣлѣ I ов класы, а не ажь въ III-ôй и IV ôй класѣ, и то три годины тыждневo въ нождой класѣ, пôсля плану затвердженого Выс. радою шкôльною зъ 1875 року до ч. 6731. Дивуе насъ, длячого мы, платячи податки шкôльній, не маемо ужиткувати зъ тыхъ правъ, запорученыхъ намъ Найяснѣйшимъ монархомъ, и навѣть бути чымсь гôршимъ вôдъ жидôвъ, котрій въ свои свята и суботы суть вôльній вôдъ науки?! Зъ тои причины мы чуемо ся дуже покривдженымы, и сли бы такъ дальше було, перестанемо посылати свои дѣти до такои школы, зъ котрои хôсна не вôдносять.

На сегорôчнôмъ соймѣ, у вôдповѣдь на жалобы нашихъ послôвъ на поли шкôльництва, сказали Вы, пане віце президенте, що радо усунете кожду кривду въ шкôльництвѣ, яка бы дôйшла до вѣдомости Вашои. Тожь, хотячи подати Вамъ нагоду вывязати ся зъ Вашои обѣцянки, а до того не могучи вôдъ двохъ мѣсяцѣвъ дôждати ся вôдповѣди на жалобу внесену нашимъ о. духовнымъ до Выс. краєвои рады шкôльнои, просимо Васъ, пане віцепре іденте, въ дорозѣ отвертого листу, щобы Вы вглянули въ нашу справу, усунули якъ найскорше намъ заподѣяну кривду и не дали намъ нагоды глядати справедливости деиде.

Михаилъ Нестôръ. — Кудлакъ Стефанъ. — Глекъ Михайло. — Кондыра Иванъ. — Дивій Юрко. — Вакера Олегъ. — Претка Федько. — Гайда Федько. — Литвинъ Андрѣй. — Литвинъ Иванъ. — Кондыра Михайло. — Гайда Андрѣй. — Жорнякъ Юрко. — Дубеньскій Федько и Юрко. — Мисило Михайло. — Мисило Андрѣй. — Дуберъ Михайло. — Баранъ Михайло. — Радавецъ Иванъ.

Рада державна.

Перше засѣданье сеи сесіи (а 165 те сеи наденціи) вôдбулось въ суботу.

Президентъ Смолька згадавъ въ своѣй промовѣ про уступленье міністра Пражака и про смерть посла д ра Демля.

Міністеръ д-ръ Штайнбахъ выголосивъ свое експозе про преліминарь буджету на 1893 р. (Се експозе подаемъ на иншôмъ мѣсци.)

Вôдтакъ зложили д-ръ Кронаветтеръ и д-ръ Тучекъ свои привѣченя посолскій, — а д ръ Тучекъ ще заявивъ, що приступае вповнѣ до заявленя, яке зложили молодоческій послы 13 цвѣтня 1891 р. що-до свого правного державного становища.

Вôдчитано письма, яки надôйшли до президія, мѣжь иншимъ письмо міністерства судôвництва, що признано 1000 зр. запомоги селянинови Сенькови Гладилови въ Нѣновичь, пов. ярославского, невинно засудженому за пôдложенье огню; — предложена правительственій що-до вывласненя деякихъ будынкôвъ въ Празѣ въ цѣли переведеня асанаціи Праги и увôльненя вôдъ податкôвъ новыхъ будынкôвъ въ тôмъ районѣ; проекты законôвъ: о вынагороджевю шкôдъ въ гôрництвѣ и вôдношенихъ службовыхъ въ гôрництвѣ.

Вôдчитано интерпеляція.

Пос. Плънеръ интерпелюе въ справѣ розвязаня рады громадскои въ Райхенберзѣ. Мотивы въ декретѣ розвязаня суть лишь загальными твердженями, а позаякъ розвязанье рады есть надзвычайною подѣею и порушеньемъ автономіи, тожь можна се оправдати лишь важными причинами. Тѣ причины треба доконче знати, бо якъ говорять розвязанье наступило лишь за-для того, що рада громадска берегла нѣмецкій характеръ мѣста Райхенберґа.

Пос. Праде интерпелюе, для чого заказано зборы выборцѣвъ въ Райхенберзѣ, скликані пос. Прадимъ, подавши за причину не безпечнôсть тои гры.

Пос. Фусъ интерпелюе въ справѣ розпорядженя шлеского намѣстництва, щобы рада громадска въ Опавѣ выдала оповѣщеня въ справѣ холеры и въ ческôмъ языцѣ. Интерпеланты пытають, чи президентъ міністрôвъ занаже шлескому намѣстництву мѣшати ся у внутрѣшній справы населеня нѣмецкого въ Опавѣ, котре хоче боронити своихъ правъ передъ змаганями Чехôвъ.

Пос. Гогенвартъ интерпелюе въ справѣ розпорядженя вѣденьского окружного инспектора шкôльного що до молитвы католицкихъ дѣтей въ школѣ: 1. Чи президентъ міністрôвъ выяснить передъ палатою цѣлу справу пôсля актôвъ? 2. Чи зарядить ся, щобы на будуче власти шкôльній не выдавали такихъ розпоряджень, котрі обиджають чувство релігійне населеня?

Пос. Аймъ интерпелюе въ справѣ вôдмовленя „Народнымъ Листамъ“ ліценціи на дрôбну розпродажь.

Пос. Карльонъ интерпелюе: 1. Зъ якихъ причинъ міністерство не увзгляднило доси домаганъ епископату въ справѣ народного шкôльництва? 2. Коли міністерство вдоволить домаганямъ католикôвъ въ справахъ народного шкôльництва?

Пос. Гавликъ интерпелюе въ справѣ заказу уживаня въ нѣмецкихъ товариствахъ чорно-червоно-золотои (прускои) хоругви.

Пос. Фусъ поставивъ внесенье, щобы правительство выдало законъ о вôдшкодованю властителѣвъ худобы, потерпѣвшихъ въ наслѣдокъ заряджень при заразѣ пыска и ратиць.

Пос. Барайтеръ и товариші поставили наглаче внесенье, щобы вôдкликати зарядженье ческого намѣстництва що-до розвязаня рады громадскои въ Райхенберзѣ и вôддати управу мѣста назадъ давнôй радѣ. — Внесенье мае вôддатись комісіи зъ 18 членôвъ, котра мае предложити справозданье до вôсьмохъ днѣвъ.

Надъ тымъ внесеньемъ вывязалась довша дискусія и закôнчила ся тымъ, що наглôсть внесеня вôдкинено 144 голосами противъ 58 голосôвъ.

Слѣдуюче засѣданье вôдбуває ся нинѣ, вô второкъ.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Самбора.

[Торжество въ громадѣ Морозовичѣ.]

Въ недѣлю дня 6 н. ст. падолиста обходила громада Морозовичѣ велике торжество. Заходомъ вôйта п. Михаса и господаря Гоблера купила громада коршму зъ огородомъ вôдъ Ефроима Салеса, побудовала на тôмъ мѣсци громадскій будынокъ, и помѣстила тамъ читальню и громадску крамницу зъ котрои доходъ призначеный есть на удержанье школы.

Въ недѣлю вôдбуло ся посвяченье того дому. На се торжество прибуло много околичныхъ селянъ, въ Самбора оо. Нестеровичь и Рабій и три академики-Поляки, люде доброи волѣ, сприяючій честному дѣлу. Зъ свѣтскои руской интеліґенціи котрои въ Самборѣ есть досыть, нѣхто, мимо запрошеня, не прибувъ.

По богослуженю удала ся процесія до громадского дому. Тутъ по посвященю будынку вôдбули ся перші загальні зборы читальнѣ. Мѣсцевый парохъ о. Боберскій высказавъ передовсѣмъ свою радость що громадяне зовсѣмъ усунули чужій елементъ изъ села а познавши важность просвѣты, стараюсь ся користати зъ неи такожь на поли економічнôмъ.

При тôмъ заохотивъ всѣхъ до щирои совѣстнои працѣ и до вытревалости въ тôмъ благороднôмъ дѣлѣ.

По сѣй промовѣ выбрано выдѣлъ, котрый буде управляти дѣлами читальнѣ и крамницѣ.

По закрытю зборôвъ вôдбувъ ся концертъ, на котрôмъ спѣвали и деклямували выключно мѣсцевій селяне.

Громада Морозовичѣ дала найлучшій примѣръ, що при солідарности и щирôй волі можна богато доброго зробити для получшеня економічного быту народного. Слава за то нехай буде громадѣ и ей начальникови.

Въ Самборѣ 7 н. ст. падолиста 1892.

Корнило Чайковскій.

Зъ Ярославского.

[Бѣда села Рудки зô школою!]

Въ селѣ Рудцѣ, повѣта ярославского, побудували минувшого року зъ тяжкою бѣдою школу. Торбкъ учивъ въ нѣй учитель-Мазуръ, п. Ружицкій, не умѣючи нѣчого по русски, и хиба — явъ то кажуть — una lectione doctior бувъ вôдъ своихъ ученикôвъ въ языцѣ рускôмъ.

Сего року за конкурсомъ одержавъ посаду постôйного учителя п. Гацекъ, Полякъ, але бодай маючій кваліфікацію зъ руского языка. Та коли бѣда напосѣлась на сю школу! Пану учителеви захотѣлось высшои едукаціи, подавъ ся на курсъ промысловый и замкнувши школу на шесть мѣсяцѣвъ, поѣхавъ щасливо до Кракова. Науки вже вôдъ 1 жовтня нема нѣякои и Богъ вѣсть, чи буде яка сего року. Громада, котра зъ послѣдного стягнулась на школу и дѣти досыть правильно посылала на науку, теперь нарѣкае на такій порядки шкôльній.

Зачуваемо, що мають на часъ безприсутности учителя, прислати якусь учительку-Польку зъ-пôдъ Кракова и то за кару, але доси и сен потѣхи нѣ видомъ видати, нѣ слыхомъ слыхати, а впрочôмъ: що то буде за наука и хосенъ въ такои учительки, що за кару мае учити рускій дѣти по рускы, и то певно не умѣючи нѣ въ зубъ рускаго языка...

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

На послѣдньôмъ засѣданю выдѣлу товариства „Просвѣта“ обговорено або й полагоджено богато справъ адміністраційныхъ [дотычно змѣны льокалю, вкладокъ членьскихъ, ремунерацій за остатній выдавництва товариства и т. д.]. Зъ важнѣйшихъ постановъ подаемо:

1. Дотычно жаданя, высказаного въ повѣта рогатинъского, щобы выдати русій друкиформулярѣ для касъ Райфайзена, комісія, выбрана выдѣломъ для розслѣдженя тои справы, орекла, що не бачить потребы того. Насамперед самій формулярѣ безъ вôдповѣдного поясненя и поученя въ книжочцѣ не мали бы значѣня, а по друге, „Просвѣта“ уже вказала способъ засновуваня и ведення касъ позичковыхъ, котрый показавъ ся практичнымъ. Кождa каса, абы вела ся добре, потребуе людей способныхъ занятись веденьемъ ей; де суть такій люде, тамъ добре йдуть теперѣшній касы, де жь нема людей, тамъ нѣ теперѣшній касы, нѣ касы Райфайзена не будуть розвивати ся. Впрочôмъ попередъ треба бы систему Райфайзена пояснити въ „Батькôвщинѣ“ и въ новôмъ выданю книжочки „Просвѣты“ на тематъ касъ позичковыхъ, — а при тôмъ буде можна деяку практичну сторону системы Райфайзена примѣнити до теперѣшного способу закладаня и веденя касъ по нашихъ громадахъ.

2. Ухвалено вôднести ся ще й письменно вôдъ выдѣлу до п. Григорія Величка, учителя въ мужескôй семинаріи львôвскôй, зъ запытаньемъ: чи выготовить етнографічну карту Руси-Украины до нового року 1893 ого.

3. Выдѣлъ признавъ до вѣдомости, що илюстрованый „Календарь Просвѣты“ разомъ зъ послѣдною за сей рокъ книжочкою „Про холеру“ уже розсылае ся членамъ товариства, котрі заплатили вкладки за рôкъ 1892., а такожь выимково тымъ, котрі зложили вкладки за рôкъ 1891 ій, бо вкладку за рôкъ 1892 можуть ще заплатити до кôнця сего року.

4. Выдѣлъ признавъ вôдъ своихъ делегованыхъ членôвъ до вѣдомости и одобривъ условія, пôдъ якими переведено угоду найму нового льокалю для помѣщення „Просвѣты“ [и „Руской Бесѣды] вôдъ дня 1 н. ст. сѣчня 1893 р. въ каменици вдовичо-сирôтского фонда на першôмъ поверсѣ, при улицѣ Вôрменьскôй ч-ръ 2, напротивъ „Народнои Торговлѣ“. Помѣщенье „Просвѣты“ [и „Бесѣды“] буде тамъ просторнѣйше. Въ дотеперешнôмъ льокалю стало вже такъ тѣсно, що годѣ було дальше порядкувати бібліотеку, котра сильно збольшила ся щедрымъ записомъ бл. п. Евзевія Грушкевича и дарами патріотôвъ.

5. Послѣдній загальні зборы „Просвѣты“ пôднесли були потребу, щобы всѣ Русины писали до урядôвъ и судôвъ тôлько по руски и рускимъ письмомъ. Выдѣлъ, полагоджуючи сю справу, сконстатувавъ, що въ выдавництвахъ „Просвѣты“ нераз тая потреба була пôдношена и буде пôдноситись а на скôлько ся рѣчь входить въ кругъ політыки, то належить до політичного товариства „Народна Рада“.

6. Принято новыхъ членôвъ до товариства и дары до бібліотеки и архіву.

— —

Загальні зборы товариства академичного „Ватра“ вôдбули ся дня 6 н. ст. падолиста.

Зборы вôдкрывъ голова товариства Иванъ Франчукъ бесѣдою, въ котрій представивъ розвôй товариства въ минувшôмъ роцѣ. Товариство розвивае ся красно, бо числить уже 54 членôвъ и тѣшить ся заинтересованьемъ шаршихъ кругôвъ. Матеріально не могло ще оно доси удержатись своими силами; пôдпомагали его товариства „Просвѣта“ и „Бесѣда“ мѣсячною квотою по 10 и 5 зр., Выс. соймъ квотою 100 зр. рôчно, а иншій добродѣі добровольными датками. Всѣмъ добродѣямъ товариства зложивъ голова прилюдно подяку.

Вôдтакъ приступлено до читання справозданъ. Приходу було минувшого року 450 93½ зр., розходу 388 58 зр. Межи приходами головну позицію займають пôдмоги и добровольній датки въ квоті 335 зр. На часописи и книжки выдано по-надъ 90 зр. Станъ касы 62 35½ зр.

Бібліотека товариства складае ся зъ 303 дѣлъ въ 336 томахъ, межь тыми новый Conversations-Lexicon Мавра, всѣ творы Гетого, Шиллера, Спенсера и т. д. До збольшеня бібліотеки головно причинили ся Хв. товариство имени Шевченка и редакція „Дѣла“ своими дарами. — Часописей мало товариство 31.

Комісіи провѣрочній высказали повне признанье для дѣловодцѣвъ товариства, а зборы удѣлили уступаючому выдѣлови абсолюторію черезъ аклямацію.

Опôсля приступлено до выбору выдѣлу. Головою выбрано тов. Ивана Копача (студ. фільософіи), заступникомъ головы т. Остапа Макарушку (студ. філ.), бібліотекаремъ т. Володимира Барвѣньского (студ. правъ), скарбникомъ т. Маріяна Левицкого (студ. правъ), контрольоромъ т. Климa Кульчицкого (студ. правъ), писаремъ т. Ярослава Грушкевича (студ. філь.), дальше до выдѣлу пп Евгена Барвѣньского (студ. філь.), Осипа Иванова (студ. правъ) Стефана Кульчицкого (студ. правъ), Антона Юзвичиньского (студ. правъ); заступниками выдѣловыхъ выбрано тт. Пирожка, Петрика, Шепюрского и Олесницкого.

Тов. Копачь, обôймаючи свôй урядъ, зазначивъ напередъ, якъ розумѣе становище академічного товариства до своихъ членôвъ и до дальшихъ кругôвъ суспôльныхъ. Фактомъ есть, що нинѣ богато академикôвъ вôдтягаесь вôдъ житя въ академічныхъ товариствахъ, а причиною сего есть: бракъ спôльныхъ тенденцій, сердечности а навѣть толеранціи, загальна безсоббнôсть нашихъ людей и товариствъ, найбôльша въ свѣтѣ — по словамъ Драгоманова — анемія не лишь фізична але й духова галицко руского расы, а вкôнци конвенціоналізмъ и формалізмъ, що огорнувъ нашу суспôльность за-для наслѣдуваня сусѣдôвъ Полякôвъ, забираe богато часу и працѣ [балѣ, демонстрацій, и т. д.], а не дае нѣякого реального хôсна. Треба збрвати зъ тымъ и вернути до серіозности. Задачею академічного товариства не есть уряджувати балѣ, концерты, выдавати непотрібні брошуры, або уряджувати недорѣчній демонстрації. Университетъ — то мѣсце фаховыхъ студій, академічні товариства, — се мѣсце, де молодій люде набирали бы соціяльного, горожаньского образованя. Се можливе лишь черезъ спôльні сходины членôвъ, вôдчиты, дискусіи, и автономічне уладженье академічныхъ товариствъ. Наколи хто признае вартôсть системѣ народоправства [розумѣемъ, при высокôмъ образованю соціяльнôмъ суспôльности], той зрозумѣе и вагу житя въ академічныхъ товариствахъ. „И я бы першій бувъ“, сказавъ т. Копачь, „за розвязаньемъ всѣхъ товариствъ академічныхъ, наколи-бъ я пришовъ остаточно до пересвѣдченя, що они не приносять хôсна, лишь выроджують апатію, цинізмъ и байдужôсть на опінію народу, длятого, що въ нихъ стають до одвѣчальности рôвні передъ рôвными, и то такими, що не мають надъ ними права безпосереднои и строгои екзекутивы, — а зробивъ бы я се тымъ бôльше, що жадне зъ нихъ не стоить вкладами власныхъ членôвъ, але побирають запомоги зъ гроша публичного, стягненого силомôцью зъ кровавои працѣ людей, що частогусто й ѣсти не мають що, не то щобъ мали выображенье про якійсь балѣ и выгоды, на якій сей грошѣ обертають ся. Найкрасшимъ свѣдоцтвомъ для якогось товарыства есть, коли исторія напише, що сей або той великій чоловѣкъ бувъ членомъ того товариства, образувавъ ся въ нѣмъ и пôсля его власныхъ высказовъ богато тому товариству завдячувавъ.“

Есть надѣя, що товариство „Ватра“ буде при щирôй праци членôвъ и прихильности рускои суспôльности добре розвивати ся, тымъ бôльше, що голова нового выдѣлу заявивъ проектъ обмежати высокопарній идеи и демонстрації на користь простои, тихои, але сердечнои працѣ членôвъ надъ загальнымъ своимъ образованьемъ черезъ уряджуванье якъ найчисленнѣйшихъ вôдчитôвъ, сходинъ и дискусій.

— —

Управляючій совѣтъ института Рускій Народный Дôмъ въ Коломыи скликуе Вп. Членôвъ на надзвычайні загальні зборы, до салѣ товариства „Родина“ [въ каменици Т. Бѣлоуса] на день 6 (18) падолиста с. р., на годину 3 по полудни.

На случай, если-бъ на тѣ зборы не прибуло число членôвъ, потрѣбне до компляту, взывае ся симъ другій, надзвычайні загальні зборы до салѣ товариства „Родина“, на той самъ день на годину 4 по полудни, въ тою замѣткою, що рѣшеня сего збору будуть правосильными, хотяй бы не явило ся статутомъ приписане число членôвъ (одвѣтно до постановы §. 24 статута).

На порядку дневномъ:

1. Справозданье председателя.

2. Призволенье на замѣнну реґуляцію границь грунту „Народного Дому“ зъ касою щадничою.

3. Признанье потребы и платнѣ урядника и слуги института.

4 Внесеня членôвъ.

За совѣтъ *Іоанъ Кобляньскій*, председатель; *Александеръ Кульчицкій*, секретарь.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Міністерска кріза на Угорщинѣ все ще тревае. Президентъ угорскихъ міністрôвъ гр. Сапарій бувъ черезъ два днѣ у Вѣдни и его принявъ цѣсарь на двохъ авдіенціяхъ. Въ угорскôмъ парляментѣ справу міністерскои кризы порушила опозиція. Пос. Еетвесъ поставивъ интерпеляцію до правительства що-до вѣстей о сѣй кризѣ. Міністеръ торговлѣ вôдповѣвъ на се, що въ тôй справѣ информаціи може подати лише самъ президентъ міні трôвъ, котрый въ тôмъ часѣ выѣхавъ зъ Будапешту. Вôдтакъ опозиція зажадала, щобы въ тои причины засѣданье вôдложити. Міністеръ судôвництва Сіладій занявъ въ на те, що правитель

ство лишає ся такъ довго одвѣчальнымъ, доки его членовъ не звольнять въ уряду. По томъ заявленю наради вели ся дальше. Слѣдуюче засѣданье назначено на середу. Того самого дня вечеромъ має вобудути ся засѣданье правительственного клюбу, на котромъ президентъ угорскихъ міністровъ гр. Сапарій явить ся по своемъ поворотѣ зъ Вѣдня и подасть выясненя своѣй партіи о ходѣ цѣлои справы. Если ліберальна партія згодить ся на проектоване полагодженье квестій и буде пбд пирати дальше правительство, то гр. Сапарій лишить ся на своемъ становиску; въ случаю противномъ кабінетъ Сапаріого упаде. Тогдѣ кажуть и ліберальна партія роздѣлить ся. Одна частина зторганізує ся пбдъ проводомъ Кольомана Тисы а друга перейде до табору гр. Апонія. У Вѣдни президентъ угорскихъ міністровъ Сапарій конферував також зъ міністромъ справъ заграничныхъ гр. Кальноким Розбѣшли ся поголоски, що цѣсарь до Вѣдня для нарадъ надъ політичною ситуацією поликавъ Кольомана Тису, гр. Андрасіого и Селя, а навѣть гр. Апонѣй має въ тій справѣ бути поликаный на двбръ вѣденьскій. Зъ представленя угорскихъ дневниковъ выходить, що внѣшный кабінетъ угорскій згодно постановивъ рѣшити конфесійнй споры въ дусѣ ліберальномъ. Въ парляментѣ мають небавкомъ вместа предложеня що-до свободы релігійныхъ практивъ, зровнаня жидовъ зъ правами прочихъ вѣроисповѣдань а наконець що до веденя безусловно всѣхъ метрикъ державными урядниками. Незгода въ кабінетѣ и въ ліберальной партіи истнує лише що до реформы супружескаго права. Одна частина членовъ партіи, на которыхъ передѣ стоить назвінъ Кольоманъ Тиса, жадае введеня обовязковыхъ слюбовъ цивільныхъ, а друга половина партія, больше умѣркованя, которыхъ провбдникомъ гр. Сапарій, жадае, щобы новожженцамъ полишити свободу, чи хочуть звѣнчати ся слюбомъ церковнымъ, чи цивільнымъ, се значить ввести слюбъ цивільный факультативный. Корона, якъ кажуть угорскій дневники, вже пристала на всѣ тѣ реформы а лише стоить за слюбомъ факультативнымъ. Орґанъ правительственный Pester Lloyd каже, що передъ заведеньемъ обовязковыхъ слюбовъ цивільныхъ треба змѣнити службу адміністраційну. Войтамъ, якій суть нинѣ, абсолютно не можна поручати справы слюбовъ. Обовязковій слюбы цивільній були бы посмѣховиском у народа. Въ такій стадіи палата пословъ могла бы згодити ся що найбольше на якусь резолюцію, котру палата панбвъ вбдкине зовсѣмъ певно. Жаданье Тісы и его прихильниковъ має вже на собѣ познаку неліберализму а вѣроисповѣдной партійности, дякого оно може бути небезпечнымъ для цѣлои реформы справъ церковно-політичныхъ, бо реформа може упасти, если появить ся въ парляментѣ по розбудженю вѣроисповѣдного антаґонізму.

——

Супротивъ поголоскъ появившихъ ся въ нѣмецкихъ дневникахъ о недузѣ папы, зъ Риму доносять, що станъ здоровля не выкликує нѣякого занепокоєня и що въ остатныхъ часахъ папа крбмъ многихъ церковныхъ достойниковъ и особъ приватныхъ принимавъ на авдіенціи також пбдсекретаря державного о. Моццені. Минувшои зновъ суботы бувъ на авдіенціи россійскій великій князь Сергій. Пбсля вѣстей, яки зъ Риму одержавъ Figaro, папа принимаючи на авдіенціи великого князя Сергія мавъ его просити, щобы вбнъ подякував россійскому царевы за привернене правильныхъ зносинъ зъ римскою курією и при тбмъ замѣтивъ, що папа зовсѣмъ не має замѣру нарушати правъ россійскои церкви державнои.

——

Выборы до італійского парляменту вже вбдбули ся. Доси выбрано 184 пословъ прихильныхъ правительству а 71 опозиціоністовъ. Вбдтакъ має перевестись ще 17 выборовъ тѣснѣйшихъ. Міністры Джіолітті, Брінъ, Фіноккіаро, Боначі и Ґенала вже выбраній. Кавальотті перепавъ. Зъ опозиціоністовъ перепавъ Имбріані и взагалѣ всѣ найскрайнѣйшій кандидаты.

——

Въ Бельґіи справа реформы выборчого закона се найбольше пекуча квестія, котрою загалъ населеня интересує ся дуже горячо. Комісія ревізіи конституціи вбдкинула великою бблшостію голосовъ засаду загального голосованя а ухвалила проектъ зближеный до сего, именно надаючій право голосованя всѣмъ ведучимъ домашне господарство головамъ родинъ безъ огляду на податковый ценузъ и степень образованя. Внесенье жадаюче загального голосованя було пбдперте лише голосама поступовои партіи и Янсова, Ферона и Уцо; зъ ліберальовъ зъ нима голосувавъ лише Сабатіе. Сей остатный зъ своеи стороны поставивъ внесенье, щобы право выбору надати всѣмъ Бельґійцямъ, котрій скбнчили 25 лѣтъ и що найменше три лѣта мешкають въ одномъ мѣсци. Католикъ-демократъ проф. Ельнінгъ жадавъ роздѣлу населеня на три класы: роботниковъ, капіталістовъ и интеліґенцію. Кожда зъ тыхъ класъ була бы выборчою ґрупою и выбирала бы репрезентантовъ пбсля загального голосованя. Внесенье се упало, а крбмъ поступовои партіи за нимъ голосувала лише три католики. Рбвножь перепало внесенье поступовцѣвъ, щобы въ ревізіи зазначити хочь загально засаду загального голосованя. Комісія не згодила ся на се, а ухвалено право голосованя розширити лишь для удержуючихъ свое господарство. Ся ухвала комісіи выкликала въ Бруксели невдоволенье. Соціялісты постановили устроити въ користь загального голосованя публичній маніфестаціи, которыхъ першимъ наслѣдкомъ було се, що бельґійскій король Леопольдъ пбдчасъ переѣзду черезъ мѣсто бувъ повитанный вбдъ товпы зневажливыми окликами.

НОВИНКИ.

— **Читальня въ Павловѣ** устроює въ недѣлю дня 13 н. ст. падолиста аматорске представленье. Вбдограна буде Ив. Котляревского: „Наталка Полтавка“. Межи актами вбдспѣвае мѣсцевый хоръ кблька пѣсень народныхъ. Чистый дохбдъ призначеный на читальню Павлбвску.

— **Якъ ц. к. уряды и суды шанують руский свята?** Дня 7 н. ст. листопада припадало руске свято, отже зъ рбзныхъ сторбнъ уже й дбстаємо вбдъ Русинбвъ жалобы на непошанованье того свята урядами и судами. Н. пр.: 1) Ц. к. староство въ Ярославѣ вбзвало до ч. 22.505 одного начальника громады Русина на 8-у годину рано дня 7 с. м. 2) Ц. к. судъ повѣтовый въ Устрикахъ вбзвавъ на той же день богато селянъ руского обряду; зъ одного села Лоббзвы вбзвавъ въ справѣ карнбй Дмитра Лещака, Стефана Лазора, Михайла Лещака, Николу Барана до ч. 1521 а Анастасію Венгринову, Мудракову и Федя Приходного до ч. 1324, и то пбдъ загрозою 5—10 зр. — И ще може хто говорити, що руска народность и рускій обрядъ мають въ Галичинѣ рбвноправность зъ Поляками та жидами!

— **Заступникъ маршалка краевого** п. Ант. Хамецъ и членъ выдѣлу краевого п. Едвардъ Єнджейовичь выѣхали вчера пополудни до Вѣдня, щобы взяти участь въ конференціи, яка має вбдбутись въ міністерствѣ торговлѣ въ справѣ будовы зелѣзниць льокальныхъ. — Зъ намѣстництва выделеґовано до тои конференціи совѣтника Моравеца.

— **Огнѣ.** Въ Гнѣздичевѣ, въ повѣтѣ жидачѣвскбмъ, згорѣло дня 3 н. ст. падолиста 12 загородъ селяньскихъ зъ цѣлымъ припасомъ зббжа. Въ огни погибло кблька штукъ худобы. — Въ Красбвцѣ, въ повѣтѣ тернопбльскбмъ, погорѣло 3 господарѣвъ. Будынки не були обезпечені, а причина огню не знана. Шкода выносить 2400 зр. — Дня 6 н. ст. жовтня згорѣло въ Пацикові, въ повѣтѣ долиньскбмъ, сѣмь загородъ, шкода надъ 10.000 зр. — Въ Рокшинѣ коло Буска знищивъ огонь загороду Ивана Яцковского зб всѣмъ добромъ; шкода 1510 зр. Огонь повставъ зъ неосторожности роботниковъ занятыхъ при будовѣ шпихлѣра. — Въ Княжичахъ въ Перемыскбмъ выбухъ огонь зъ неосторожности дѣтей, лишеныхъ безъ нагляду, и спаливъ будынки 4 господарѣвъ. Шкода выносить 2600 зр. Въ огни згорѣла 10-мѣсячна дитина. — Въ Побережу, въ повѣтѣ станиславбвскбмъ выносить шкода вбдъ огню, котрый тамъ выбухъ бувъ дня 6 н. ст. жовтня, 6870 зр. а була обезпечена лише на 1000 зр. — Въ мѣсточку Дунаевѣ згорѣло дня 21 н. ст. жовтня шѣсть загородъ; шкода необезпечена 2100 зр. — Въ Бѣлявинцяхъ, въ повѣтѣ бучацкбмъ, бувъ огонь дня 10 н. ст. жовтня и наробивъ шкоды на 3200 зр.

— **Філія II га ц. к. почты у Львовѣ** выдае на рускій адресы рецепісы записуваній по польски, — якъ свѣдчить о тбмъ рецепісъ той-жь філіи ч. 566. зъ 6 н. ст. падолиста с. р. Видко, що дотычный панъ урядникъ або не вмѣе або не хоче писати по руски, для Русинбвъ впрочбмъ выходить на одно — на кривду рускаго языка. Звертаємо на се увагу ц. к. Дирекціи почтъ.

— **Въ Былинцѣ малій** (пбдъ Самборомъ) гр. Юлій Коморовскій — якъ пишуть до Robotnika — каже своѣй службѣ робити въ рускій и латиньскій свята, отже якъ Русины такъ и латинники въ свята не мають тамъ вбдпочинку.

— **Испыты письменній кляузуровій** для учителѣвъ шкблъ середныхъ вбдбудуть ся у Львовѣ дня 25 и 26 н. ст. падолиста, а потбмъ розпбчнуть ся испыты устній. Рбвночасно вбдбудуть ся испыты зъ языка французского яко предмету надобовязкового.

— **Зъ Полтавскои ґуберніи** зъ мѣста Опошнѣ дбстали мы письмо такого змѣсту: „Чи не схотять почитателѣ Тараса Шевченка купити пять дуже цѣкавыхъ оріґінальныхъ листбвъ незабутного Тараса, писаныхъ до одного зъ товаришівъ зъ академіи, котрого сынъ унаслѣдивъ по смерти вбтця Текстъ листбвъ нѣгдѣ не бувъ друкованый, а копіи також не були знятій. Яко матеріялъ для житьеписи Тараса и рѣдку рукопись цѣнять тій листы на два тысячѣ рублѣвъ срѣбломъ. За подрббнѣйшими вѣстями адресувати: „Полтавской губерніи м. Опошня. Провизору Николаю Ѳедотовичу Ткаченко.“

— **Холѣра.** До дня 31 н. ст. жовтня включно сконстатовано въ 20 громадахъ Галичины, належачихъ до шѣстьохъ повѣтбвъ, 142 случаѣ холѣры, а то: Въ Краковѣ (на 74.593 мешканцѣвъ) 42 случаѣ; въ повѣтѣ бохеньскбмъ: въ громадѣ Неполомицѣ (4207 м.) 9; въ повѣтѣ горлицкбмъ, въ громадѣ Воловець (694 м.) 4; въ повѣтѣ краківскбмъ, въ громадахъ: Домбье (737 м.) 2, Ґжеґуржки (2100 м.) 1, Костельники (1008 м.) 2, Руссовицѣ (910 м.) 1, Уяздъ (153 м.) 1, Звѣржинець (2779 м.) 4, разомъ 10; въ повѣтѣ мѣлецкбмъ, въ громадѣ Захвѣѣвъ (160 м.) 1 случай; въ повѣтѣ велицкбмъ, въ громадахъ: Дембники (902 м.) 6, Добчицѣ (3391 м.) 4, Людвинбвъ (637 м.) 2, Люзина (526 м.) 1, Пѣски великій (1324 м.) 19, Плашбвъ (1139 м.) 5, Подґурже (13.144 м.) 18, Прокоцамъ (683 м.) 3, Ржонка (381 м.) 1, Тинець (1122 м.) 7, разомъ 76 случаѣвъ. — Зъ причины выгасненя холѣры въ Краковѣ зарадила дирекція зелѣзнича, що подорожній тамошній можуть, якъ давнѣйше, всѣдати до кождого ваґона, а не до особныхъ возбвъ, призначеныхъ пбдчасъ холѣры выключно для особъ вбдъѣзджаючихъ зъ Кракова. Також вѣсти про холеру надходячій зъ краю дуже вбдрадній. Лучило ся лише два случаѣ. Въ Тиньци запедужавъ Мих. Козьолъ, що бувъ послугачемъ при недужихъ холеричныхъ въ тбй громадѣ, а въ Захвѣевѣ померъ на холеру недужій Валентій Лисъ, що передъ кблькома тыжднями прибувъ зъ Варшавы. — Въ Будапештѣ було онодгы 17 недужихъ а 12 умерло. — Въ Варшавѣ умерло дня 4 н. ст. падолиста 2 особы, лишило ся недужихъ 28 а выздоровѣло 2. — Въ Кіевѣ зменшила ся пошесть значно, але по повѣтахъ ширать ся ще досыть сильно. Дня 1 н. ст. падолиста було въ Кіевѣ 26 недужихъ и 1 случай смерти, по повѣтахъ же умерло того самого дня 75 особъ, занедужало 241, выздоровѣло 170, а лишило ся недужихъ 795.

— **Ґраф Янъ Красицкій**, членъ палаты панбвъ и президентъ бувшои зелѣзницѣ черновецкои, вчера, коли его родина выйшла на прохбдъ, зайшовъ до сѣней однои каменицѣ у Вѣдни и бритвою пбдрѣзавъ собѣ горло вбдъ уха до уха. [Передъ вбсьмома днями пробовавъ вбнъ отровитись.] Рану завдавъ собѣ тяжку. Кажуть, що причиною намѣреного самоубійства мають бути великій его страты на біржи.

— **Міністеръ просвѣты** затвердивъ внесенье колеґіи професорбвъ політехніки львбвскои о заведенье въ тій школѣ выкладовъ гбрництва нафтового и технольоґіи нафты. Гбрництво нафтове выкладати буде инжиніръ Сирочиньскій, а технольоґію нафты Романъ Залозецкій.

— **Въ повѣтѣ добромильскбмъ** зрезиґнував не лише віцемаршалокъ Сган. Гнѣвошь, але також и маршалокъ Ант. Тишковскій, перебуваючій бблшу часть року у Вѣдни въ радѣ державнбй. Рада повѣтова выбрала на нового маршалка Павла Тишковского, а віцемаршалкомъ Володим. Ґужковского.

— **Дробій вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Прусы, въ повѣтѣ самбрскбмъ 50 зр. на докбнченье будовы школы. — У Львовѣ лучивъ ся одинъ случай чорной ббспы при улици Гетманьскбй, де померла жѣнка банкира Штро. Урядъ санітарный перевѣвъ десінфекцію мешканя и померши. — Въ Перемышли померъ Ігнатій Франковскій нотарь, президентъ комнаты нотаріяльной и директоръ перемыскои касы ощадности. — Дня 13 н. ст. листопада вбдбуде ся въ Илавчу вѣнчанье п. Олександра Яворского, окбнченого богослова, зъ панною Теофілею Ляховичь, сродничкою мѣсцевого пароха Впр. о. Іоана Билиньскего.

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Грамоты зъ архіерейскимъ благословеньемъ одержали зъ нагоды 50 лѣтного ювілею священьства оо.: Іос. Шеховичь, выслуженый деканъ нижанкбвскій и парохъ въ Клоковичахъ и Ив. Салацкій, деканъ ольховецкій и парохъ въ Тарнавѣ гбрнбй.

Презенты одержали оо.: Сев. Меттеля на Краковець, декан. яворбвского; Ом. Венгриновичь на Бортне, дек. бѣцкого и Ом. Давидовичь на Мисцову, дек. дукляньского.

Канонічну институцію на Комарно одержавъ о. Вас. Метикъ.

До канонічної институціи вбзваній оо.: Володим. Мосьевичь на Нове село, дек. куликбвского, и Ив. Волосяньскій на Пяновичѣ, дек. самбрского.

Увольненье вбдъ испыту конкурсового одержавъ о. Едвардъ Хлопецкій, парохъ въ Завадцѣ.

Мьстодеканами именованій оо.: Григ. Левъ, парохъ въ Бортятинѣ, для деканата судововищеньского и Вас. Кокотайло, парохъ въ Колоднѣ, для дек. куликбвского.

Завьдательство въ Пятковбй рускбй, дек. бирчаньского, одержавъ о. Алекс. Струсевичь.

На конкурсъ зъ речинцемъ до 11 н. ст. сѣчня 1893 выставленій парохіи: Пакость, дек. мостиского; Полкинѣ, дек. ярославского; Багновате, дек. высочаньского; Ступница, дек. мокряньского и Мостиска, дек. мостиского.

До испыту конкурсового дня 1 и 2 н. ст. падолиста приступили оо.: Як. Борковскій, Игн. Вислоцкій, Ив. Господаревскій, Юл. Дуркотъ, Георг. Жукъ, Григ. Калимонъ, Волод. Калужняцкій, Волод. Ковальскій, Ив. Криницкій, Дан. Михайловъ, Теоф. Мусѣй, Волод. Паславскій, Григ. Пержило, Мах. Петровскій, Петро Погорецкій, Марк. Раставецкій, Ив. Созаньскій, Вас. Сологубъ, Ант. Чайковскій и Ром. Чайковскій.

Испытъ на катихита до шкблъ народныхъ зложивъ о. Николай Котецкій, сотрудникъ въ Сяноцѣ.

Посмертній — ✝ — оповѣстки.

Марія Богачевска, вдова по бл. п. Іосифу Богачевскбмъ, пароху въ Бѣлоголовахъ коло Залозець, упокоила ся дня 25 н. ст. падолиста въ селѣ Татариновѣ повѣта рудецкого въ 60-бмъ роцѣ житя. Покбйна дуже честна Русинка, скбнчила терниste свое житье въ нуждѣ, лишаючи по собѣ великій жаль у осиротѣвшихъ дѣтей и у всѣхъ добрыхъ а прихильныхъ знакомыхъ. Вѣчна ѣй память!

Параскевія де Ґрекуль, вдова по властителю дббръ земскихъ, теща заступника директора „Днѣстра“ п. Іосифа Ярембецкого, упокоила ся 6 н. ст. листопада у Львовѣ въ 86-бмъ роцѣ житя. Вѣчна ѣй память!

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 8 падолиста. Цѣсарь санкціонувавъ всѣ ухвалы, що запали въ спбльныхъ деле ґаціяхъ.

Будапештъ 8 падолиста. Говорять, що кріза кабінетова закбнчить ся або змѣнами въ міністерствѣ або розвязаньемъ парляменту. На кождый случай гр. Сапарій уступить.

Берно 8 падолиста. Передъ намѣстництвомъ зббйшли ся роботники фабричній и выслали депутацію до намѣстника Лебля. Намѣстникъ не принявъ депутаціи.

Гамбургъ 8 падолиста. Урядово оголошено, що холера выгасла.

Брукселя 8 падолиста. Побоюють ся новажныхъ демонстрацій соціялістовъ и роботниковъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Чач. въ Тов. Збираньемъ фантбвъ займае ся панна Ирена Герасимовичѣвна въ Яновѣ к. Львова. — **Вп. Яр. Кор. въ Кал.** Просимо прислати, а мы тутъ рѣчь розберемо. — **Вп. Ачт. Сз. въ Бобщ.** Не конечно.

Надбслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складниковъ мінеральныхъ, служить до вбдживленя цибульокъ волосныхъ а за-для того здержує выпаданье волося и скрѣпляє порбстъ.

Аптика „пбдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуєсь вбдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметбвъ оптичныхъ у Львовѣ

пбдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвазу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „**Новый Світъ**“ пбдъ „**Коперникомъ**“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Конціпієнта

потребує

Адвокатъ д-ръ Евгеній Олесницкій въ Стрыю. 4458 1—3

Рухъ поѣздбвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнбвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пбдволочискъ и Бродбвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пбдволочискъ и Бродбвъ (на дворець Пбдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радбвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вбдходять зб Львова.	пот. спѣшный	пот. спѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнбвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пбдволочискъ и Бродбвъ (зъ голов. двбрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пбдволочискъ и Бродбвъ (зъ Пбдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радбвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пбсля годинника львбвского. Числа пбдчеркненій означають пору 2238 нбчну вбдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

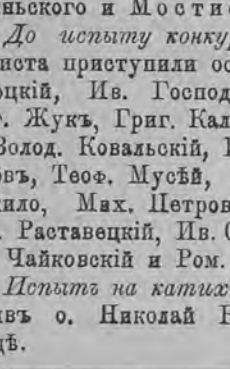

СКЛАДЪ КАВЫ АРТУРА КОСЦИЦКОГО

пбдъ назвою 2227

„СІРІЮСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

вхбдъ також зъ улицѣ Тихои

поручае лишь найлѣпшій роды Цейлонъ, Мокку и Американьску, по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци $^1/_2$ кільо 1 зр., на провінціи $4^3/_4$ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

Вдова по священику

середного вѣку, глядае мѣсця до заряду дому на селѣ. Близша вѣдомбсть въ Адміністраціи „Дѣла“.

Со-

рочки мужескій, по цѣнѣ фабричній зр. 1·75, 2·—, 2·50, маншеты, ковнѣрики, калесоны, скарпитки, хусточки, краватки, шлейки, и т. п.

поручае найдешевше

Павло Лянґнеръ

передъ тымъ

БРАТЯ ЛЯНҐНЕРЫ

у Львовѣ улиця Галицка ч. 16.

Головный складъ куфрбвъ до подорожи. 2537

Цѣнники на жаданье даромъ.

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 43—?

гиґієнічній, хірурґічній, до плеканя недужихъ и для полбжаниць (Спеціяльности паризкій пбдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ГЛЯДАЄСЬ

АҐЕНТА

до збираня анонсовъ.

Першенство мають ті, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомбсть въ адміністраціи „Дѣла“.

ПРИЛЮДНА ПОДЯКА

ВЫСОКОПОВАЖАНОМУ ПАНОВИ

Докторови Григорію Ончулови

секундарієви и окулістѣ при краєвôмъ шпиталі

въ Чернôвцяхъ.

Я бувъ темный въ наслѣдокъ шарои катаракты и удававъ ся о помôчь до дуже знаменитого лѣкаря нашого земляка, котрый не лише въ Галичинѣ, але и въ цѣлôй нашôй монархіи, а може и въ цѣлôй Европѣ якъ найлѣпшу мае славу, однакожь у того лѣкаря стрѣтивъ я дуже знаменитѣ трудности, але не найшовъ желанои помочи. Въ тôмъ майже безнадѣйнôмъ положеню я удавъ ся до краєвого шпиталю въ Чернôвцяхъ, и найшовъ тутъ вôдъ Пана Д ра Ончула вôдповѣдну и фахову помôчь. Дня 19 серпня с. р. оперувавъ д ръ Ончулъ мое праве око зъ рѣдкою умѣетностію и зручностію; дальше лѣченье стрѣтило дуже великѣ трудности, бо я бувъ въ наслѣдокъ перебутыхъ тяжкихъ хоробъ дуже ослабленый, мое праве око не посѣдало нѣколи нормальнои здôбности, я страдавъ и страдаю теперь на застарѣлый катаръ очей, а до всего того настала безпосередно по операціи дуже велика спека на бôльше якъ +30°R. Всѣ тутъ вычисленѣ обставины утрудняли дуже лѣченье мого ока. Панъ д ръ Ончулъ задававъ собѣ зô мною дуже много працѣ и его безпастаннымъ трудамъ и знаменитымъ фаховымъ вѣдомостямъ удало ся вповнѣ привернути здоровье мого правого ока. Єсли я теперь знôвъ тѣшу ся свѣтломъ Божимъ, то маю тое по Бозѣ лише Панови д рови Ончулови завдячити и тому почуваю ся до дуже милого обовязку вдячности и складаю Єму за се прилюдно мою глубоко прочувствовану и щиру подяку. Господь Богъ най сохранить Єго для потѣхи страдающихъ и для добра нашои вôтчины многѣ и щасливѣ лѣта!

Фересκуля дня 2 падолиста 1892.

Лонгинъ Билинкевичь, гр. к. приходникъ въ Фересκули, въ повѣтѣ косôвскôмъ въ Галичинѣ, посѣдатель золотого хреста заслугъ зъ короною. 4455

ПОДЯКА.

Похоронивши дня 22 жовтня въ цвѣтѣ житя увянувшу дорогу жену, любезну для отца д'чь, печаливу для позôставшои одинокои сироты, матѣрь Анну Германну зъ дому Гиль Медвецку, дякуемъ на тôмъ мѣсци всѣмъ Впр и Всч. Отцямъ, всѣмъ Вп. Панямъ и Панямъ, котрѣ будь въ слабости будь въ сумнôмъ обрядѣ похоронномъ оказали чинне співчутье глубоко онечаленôй родинѣ покôйнои Впр и Всч. о. декану и пароху Борщева Михаилу Гулѣ за раду и розраду въ часѣ слабости и за веденье похоронного богослуженя. Впр. и Всч. со. Лободѣ зъ Глубôчка, Тишивьскому зъ Бѣлча, Левицкому зô Скалы, Рудницкому зъ Высѣчки, Чомкевичу зъ Стрѣлковець, Уляницкому зъ Лановець, Анастазіевскому зъ Иванкова, Литвиновичу зъ Волκовець, Баришу зъ Мушкатôвки за ласкаву участь въ похоронахъ — послѣдному за глубоко-трогательну рѣчь надъ домовиною покôйнои. Впр. и Всч. о. Лободѣ зъ Глубôчка, Кобыляньскому зъ Мышкова и Ковчу зъ Лисовень за вôдправу похоронôвъ по перевезеню останкôвъ до фамилійного гробу въ Шершенôвцяхъ. Вбл. Панамъ и Панямъ Громницкимъ, властителямъ Олексинець, всѣмъ пчт. колегамъ зъ суду и прочихъ урядôвъ, пчг. братству церковному и вѣрнымъ, котрѣ своєю присутностію звеличили сумный обрядъ похоронный вôдъ серця дякуемо. Особно дякуемо Вп. п. д-ру Мілеру зъ Борщева за печаливый обхôдъ покôйнои. Богъ най заплатить всѣхъ Васъ за Ваше співчутье и най охороняють кождого вôдъ всякого нещастя.

Борщевъ дня 4 падолиста 1892.

Емиль Медвецкій, ц. к. судовый здъюнктъ, мужь. — *Петро Гиль* въ Шершенôвцяхъ, отець. 4456

ОГОЛОШЕНЬЕ.

Дня 14 падолиста 1892 вôдбудуть ся въ сали радноôй мѣста Белза о годинѣ 10 рано, надзвычайнѣ загальнѣ зборы Товариства позичкового зъ ограниченою порукою въ Белзѣ.

ПОРЯДОКЪ ДНЕВНЫЙ:

1. Вôдчитанье протоколу зъ послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ;
2. Выбôръ Директора Товариства;
3. Выбôръ одного члена Совѣта управляючого;
4. Внесеня самостôйнѣ. 4454 1—0

Въ Белзѣ 1. падолиста 1892.

Председатель: **Кс. Зено Любомепскій.**

Секретарь: **Володиславъ Навроцкій.**

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

заснованє на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, **розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.**

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшѣ преміи.

Всякѣ шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВІ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшѣ сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Други якъ и всякѣ поясненя подають Аґенты, установленѣ у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 23—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Калошѣ россійскій

признанѣ загально найлѣпшими

поручае найдешевше

ОДИНОКІЙ СКЛАДЪ ГОЛОВНЫЙ

въ спеціяльнôмъ

МАҐАЗИНѢ

выробôвъ

ґумовыхъ

4452 3—4

[Импресса, Львôвъ.]

ТЕЛЄҐРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба вѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляюсь, за штуку **16 зр.**

Домовѣ телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѣ телєґрафы домовѣ

цѣлѣ вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючѣ лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стѣнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вôдъ 20 зр въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 40—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованѣ цѣнники даремъ и франко.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованѣ и певнѣ средства косметичнѣ

вôдзначенѣ 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмôцняе и пôдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмôцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змыванія волося, запобѣгае творити ся парплямъ, вôдсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порôстъ волося**. Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порôстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлае на ясла и зубы**. Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубôвъ.** Надае перлову бѣлôсть, вôддаляе камѣнь и квасы, котрѣ наводять бôль и порохнавѣнье зубôвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львôвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ тои воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнôй зôстала публично проклямована и вôдзначена. Цѣна флякону меншого 80 кр., бôльшого 1.50 кр.

Нігретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкôдливе а въ ужитю цѣлкомъ поодиноке. Цѣна 1 зр.

Бѣлѣ и гарнѣ руки. Найбôльше червонѣ и попадалѣ руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кôлькоразовôмъ натертю **Кремомъ ростинным.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обуя и шкôръ, мягчить шкôру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНôВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскôй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пôдъ моєю фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дастъ менѣ можнôсть правильнымъ веденьемъ моєи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякѣ жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 6—6

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ТЯГНЕНЬЕ НЕВôДКЛИЧНО

1 ГРУДНЯ 1892.

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

4451 4—?

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручаютъ: у Львовѣ:

М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 243. Львôвъ, Середа 28 жовтня (9 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на черемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароли Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у **Львовѣ.**

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні бôдъ порта

Поєдинокє числє комтує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цінѣ 6 кр. бôдъ одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. бôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Въ справѣ еміґрації нашихъ селянъ до Россіи.

Зъ Золочѣвского пишуть намъ:

„Наколи стôлько шуму робить нынѣ еміґрація селянъ зъ всходнои Галичины до Россіи, зголѣть помѣстити и мои помѣчення въ тôй справѣ пôдъ розвагу прихильникôвъ народу.

Соціяльне положеніе нашого селянина дуже сумне. Коли въ нашихъ краяхъ въ Австріи хлопа нѣхто не цурає ся, нѣ въ публичных зносинахъ, нѣ въ товариских, а навпаки, девуда верства селяньства навѣть газнае поважання, то у насъ хлопа уважають за щось низького и дають ему се вôдчувати. Годѣ допустити, щобы селянинъ сего не вôдчувавъ зъ прикростію въ серци и не карбувавъ собѣ кождого понижения.

Політичне положеніе руского селяньства, янъ и взагалѣ руского народу, рôвно-жь дуже невôдрадне. Руского селянина полюшать все и всюда. Выйде за порôгъ своеи хаты, вже вôнъ называвсь инакше, вже имя его перекрученe въ-польска такъ, що годѣ ему й вымовити. Поле его такожь носить назву не таку, яку дали ему прадѣды. Село, дорога до мѣста, мѣсто — все уже въ самои назвы польщать. Придивить ся вôнъ школѣ въ своѣмъ селѣ, всѣмъ урядамъ у мѣстѣ — всюда побачить если вже не цѣлкомъ польщину, то бодай змагане спольщення. Одным словомъ: вôнъ немовь чужій на своѣй прадѣдôвой земли. Годѣ думати, щобы и найтемнѣйшій селянинъ русвій [консерватистъ, що не радо вводить навѣть дрôбну змѣну въ одежи] не здававъ собѣ зъ того справы, а взглядно, щобы таке політичне положенье не смутило его и не пригноблювало. До того вôнъ бачить: що дѣе ся при всяких выборахъ, почавши вôдъ рады громадскои а скôнчивши на радѣ державнôй.

Зъ усего того природно выроблюсь невдоволенье, а оно тымъ сильнѣйше, чымъ бôльше придушуване. Нѣхто не заперечить, що оно истнує, — що оно мовь той мрачный воздухъ Англіи хмуромъ стемнілюе Ирландиę, чорно показуе селянинови окружаючій его свѣтъ. Невдоволенье зъ положения соціяльного и політичного — то тиша непріятна за-для якогось дожиданя, то гіброванье нервôвъ напружених, — а гôрке положенье економічне — то реальнѣ удары, що спроваджають анемію, бранъ охоты до працѣ надъ собою. Они пригнѣтають селянина цѣлымъ своѣмъ тягаромъ и показують ему безвыхôдность, кольосальнѣ перепоны до меты своеи долѣ.

Ще найлучше дворакамъ-форналямъ на селѣ, а однакожь и имъ не може вже бути гôрше и длятого не диво, що еміґрує богато дворакôвъ, а девуды, якъ въ Сокальщинѣ, они шарять навѣть гадку еміґрації. Мешкають они въ гнилых чвораках, що-дня тремтять, абы зъ скупои платнѣ не вôдшабнено имъ кôлька шѣстокъ за опôзненье рано до оброку, за зломанье якого кôлка въ возѣ, и т. д. Не говоримо вже про безнастанный штовханцѣ вôдъ цѣлои скалѣ наставникôвъ, бо се не болить такъ, якъ грешева кривда. Додати до того, що форналѣвъ тримає ся въ безнастаннôй бѣдѣ, абы вытворити залежность их, отже обмеженье их волѣ навѣть що до держання коровины, пацяти, навѣть курки. Найблившій фôльваркъ коло мене має два узорака зъ 72 особами. Головы родинъ суть форналями, а прочій зъ мусу стаюсь подсынками робôтникамы за означеную цѣну, — кажемо: зъ мусу, бо инакше не держано бы мужѣвъ и батькôвъ въ чвораках. Поденна плата тых робôтникôвъ-дворазôвъ усе о кôлька крейцарѣвъ менша, нѣжь для другихъ робôтникôвъ. На тых 72 душь есть усего 4 коровы и 7 малых 2—3-мѣсячных пацят [пацята лише на зиму]. Коровы въ лѣтѣ не ходять зъ дворскимъ товаромъ, а въ зимѣ мусять стояти на дворскôй стайни, дôстаючи за поживу лише солому и пшеничнѣ згонины. Платня дворакôвъ-форналѣвъ: 11 кôрцѣвъ ординарін [але не чôльного збôжа], 24 зр. рôчнои платы, 12 фѣръ рôща [бузынови на гѣздо], а поденных робôтникôвъ зъ семей дворацкихъ по 25, 20, 18 а навѣть 13 кр. Живно обробляють на тôмъ фôльварку огульнихъ лишь малу часть [сего року $^1/_8$] и то гôршу, за 10 ый снôпъ въ услôвіемъ зжати всю решту за угоджену цѣну.

Все-таки роденѣ дворана форналя дыхаєсь лекше, якъ господарези на 4—6 морґах, длятого, що мають менше выдатків. Насамперед вôдпадає потреба порядног одежѣ: дворани вѣчно въ роботѣ, въ недѣлю нема коли зайти до церкви, навѣть на Великдень не показувсь мѣжь людей. Такъ само жѣнки й дѣти. Та й чого имъ показуватись мѣжь людей? — латами свѣтити? выставлятись на тысячнѣ критики? Коли-жь не пôйдуть, то й нѣхто не подивує, — они-жь не господарѣ и не господинѣ, а дворани. Такъ дворачки и дѣти ихъ переношують одѣжь усе зъ когось иншого; коли купують що, то все старе, отже обнова у них усе стара. Разъ въ рôкъ, до сповѣди, прийде дворачка порядньйше одѣта — въ позичену одѣжь. Дальше дворани форналѣ не поносять нѣ выдатків конкурренційных, нѣ громадских, не дають на школу нѣ за шарварокъ, не платять податків, взагалѣ они вôльнѣ вôдъ драчь.

А въ моѣмъ селѣ тѣ всякѣ выдатки, драчѣ, выносять въ роцѣ 1892-ômъ: податки грунтовый и домовый янъ усюда, додатокъ повѣтовый 57%, громадскій 34%, школьный 38%, конкуренційный 50% на дяка 8% = 187%! Чотиро-морґовый господарь, маючи досыть закрутанины коло свого господарства, не въ силѣ при нужденнôй платни подорожнôй, заробити на тых 187%, и на податокъ, и на прочѣ выдатки, — то й справдѣ станъ его есть гôршій вѣжь дворана форнала! Не дивота-жь, що въ такôмъ невôдрадномъ положеню приймесь навѣть у такихъ земельных але малоземельных господарѣвъ селянъ навѣть найглупша аґітація.

А чи есть яка аґітація? На певно заперечати се питанье годѣ. Давнѣйше въ Золочѣвщинѣ була проявила ся велика охота до еміґрації до Америки, именно до Бразилії Середъ того — якъ звѣстно — пок. о. Иванъ Наумовичъ почавъ въ часописях старои партіи пропаґувати еміґрацію до Россіи и поѣхавъ бувъ навѣть на Кавказъ оглядати мѣсце на кольонію, де вже мавъ бути и засновокъ якось кольонії его имени „Наумовичівка“. Наумовичъ померъ и якійсь часъ було тихо, аж ось *нагле* и *одночасно*, якъ бы на командо, починаесь балакання про землю въ Россіи и вôдъ-разу выбухає великій рухъ еміґраційный. Вже то само мусить кождого застановити, поминувши деякі дані, констатовані урывочно, и де що не выразне въ поступованю граничон сторожи россійскои, — на се звернувъ увагу и посолъ д-ръ Т. Окуневскій пôдчасъ своеи пôдôроже, описаной такъ знаменито въ „Дѣлѣ“. Розумѣе ся и я не инакшои гадки, и повторяю то, що вже неразъ було сказане въ „Дѣлѣ“: коли бъ не було у насъ невдоволення народного, нѣякій аґітації не були бы въ силѣ выкликати руху еміґраційного. Отже попередъ усего треба чымъ скорше то невдоволенье усувати. Найбôльше поле до дѣланя въ тôмъ напрямѣ має правительство, але чи оно ясно видить ситуацію? Чи оно правдиво и всесторонно поінформоване о вôдносинах політичных, соціяльных и економічных въ нашôмъ краю? чи оно схоче выйти зъ зачарованого колеса погубнои що-до вôдносинъ галицкихъ засады: laissez faire, laissez aller?

Для насъ Русинôвъ еміґрація нашого люду до Россіи есть справою дуже прикрою и шкôдною. Россія нашимъ людомъ буде кольонізувати свои посѣлости въ Азіи, а тутъ въ краю елементъ русвій ослаблюсь, на его жь мѣсце наплывають або мазуры або жиды россійскі.. До нынѣ дае ся ще намъ вôдчувати еміґрація сотокъ інтеліґентных Русинôвъ галицкихъ передъ двацятьма роками, — далась бы намъ вôдчути и громадна еміґрація нашого селяньства въ краю. Длятого кождый русвій патріотъ мусить рѣшучо осудити кождую спекулятивну зъ політичных мотивôвъ аґітацію за еміґрованьемъ нашихъ селянъ въ Россію, и мы певні, що кождый Русинъ, люблячій свою землю и свôй народъ, буде старати ся сповнити совѣстно свôй патріотичный обовязокъ въ тôй справѣ. На скôльно се перейде его силы, — не его буде вина. Вина упаде на тых, котрі въ своѣмъ власномъ добре зрозумѣлôмъ интересѣ повинні усувати причины невдоволеня руского народу, и то чымъ скорше, абы опôсля не було за пôзно.

Въ Золочѣвщинѣ въ теперѣшнôй хвили не чувати про еміґрацію, але то смѣло можна сказати, що „вся готова суть“. Слѣдно се зъ розговорôвъ мѣжь людомъ, слѣдно се навѣть въ того, що збаламучені звѣстными „изданіями“ одинцѣ смѣлѣйше пôдносять голову супротивъ здоровых засадъ народнои роботы орґанічнои и супротивъ ви прихильникôвъ середъ інтеліґенціи. Нещастні тѣ жертвы баламутства, вымѣреного на шкоду справы руснои, не можуть того зрозумѣти, що они головною пôдкладають пôдъ власну стрѣху!. Але Богъ батько!“

— —

Зъ Чорткôвского пишуть намъ:

„Въ остатных часахъ не було згадки про еміґраційный рухъ селянъ до Россіи въ повѣтѣ чорткôвскôмъ, длятого я подаю, що знаю зъ своего кутна.

Ц. к. староство чорткôвске, на основѣ информацій вôдъ жандармерії, ще передъ кôльномa тыжднями силкувало вôйтôвъ зъ цѣлого повѣта и тамъ поучувало ихъ, якъ мають поводити ся зъ огляду на „охоту“ вандрôвки людей за кордонъ.

По селахъ загаломъ селяне, а найпаче безхатні и безземельні, гуторять собѣ теперь всякі дива про Россію: буцѣмъ то „Москаль“ дав на одну „фамелію“ селяньску выйшовшу зъ-вôдси 30—100 морґôвъ землѣ, а въ такôй поважнôй скôльности буцѣмъ длятого, що прогнавъ зъ краю тьму жидôвъ и Нѣмцѣвъ. При тôмъ люде розповѣдають собѣ богато про приманчивій вôдносины въ Россіи, а навѣть кружать поговôрки, що зъ повѣтôвъ надъ кордономъ повыбирали ся за кордонъ навѣть заможні господарѣ и вôйты... Замѣтна рѣчь, що про еміґрацію розповѣдають найбôльше, отже й пропаґують ви — дворани...

Зъ села Калинôвщины, котрого вôдносины менѣ знані, наставило ся еміґрувати до Россіи передъ мѣсяцемъ до 10 особъ, однакожь доси вывандрували лише 3 особы: одинъ парубокъ и одинъ женатый селянинъ разомъ зъ жѣнкою. Той женатый намѣрявъ бувъ зразу вывандрувати зъ одною дѣвкою-дворачкою, але дворови удало ся завчасу сему запобѣгти. Ще одинъ господарь, Гринько Лобочинъ (Пахно) загадавъ бувъ выеміґрувати и вже повѣривъ бувъ свое обôйстье кому иншому, але тымчасомъ напытавъ собѣ бѣды. Почавъ богато выкрикувати передъ бѣданами, а навѣть передъ вôйтомъ и жандармами, що „тутъ нужда“ а въ „Россіи жити буде лѣпше“, — отже на розказъ ц. к. староства арештовано его и засаджено на дві добы. Комісарь въ старостві мавъ ему сказати: „Якъ тобѣ вже танъ дуже припала до смаку Россія, то йди, але безъ крику“. Деякі дворани теперь кажуть: „Кобы лише тѣ, що пôйшли туда, дали чутку, якъ имъ тамъ, то й мы бы зъ весною забрали ся...“

Про другі села не знаю. Кажуть, що зъ Бѣлого мавъ хтось вывандрувати.“

Рада державна.

Для характеристики нѣмецкихъ сторонництвъ въ радѣ державнôй подаємо змѣстъ дісъкусіи, яка вывязала ся на першôмъ засѣданю при внесеню пос. д-ра Барайтера въ справѣ розвязаня рады громадскои въ Райхенберґу.

Президентъ міністрôвъ ґр. Таффе, вôдповѣдаючи на деякі интерпеляціи зъ попередньои сесіи, додавъ при кôнци, що готовъ вôдповѣсти на интерпеляцію д-ра Плѣнера въ справѣ райхенберґскôй, якъ лишь покаже ся, що противъ зарядженя намѣстництва не розпочавъ нѣхто нѣякихъ крокôвъ правных, и янъ лишь буде мати всѣ акты сеи справы. Але вже теперь можу запевнити, — назавъ ґр. Таффе — що розпорядженье намѣстництва не було звернене нѣ противъ автономіи громады нѣ противъ нѣмецкого характеру мѣста Райхенберґа.

Пос. д-ръ Барайтеръ зазначивъ, що въ тôй справѣ головно идe о се, въ якій спôсôбъ наступило розвязанье рады громадскои. Міністеръ безперечно одвѣчальный за того рода актъ, а зновъ парламентъ має право домагатись, щобы подано точно причины, за-для котрых такій актъ наступивъ. Въ згаданôмъ случаю розвязано раду громадску безъ мотивованя, а въ такій спôсôбъ можна поступати противъ кождои рады громадскои въ Чехіи. Зъ патріотизмомъ рѣчь така сама, що зъ славою якось женщины. Слава женщины добра, если мало говорить ся про ню. Пôдъ лихимъ правительствомъ патріотизмъ пре ся разъ-въразъ напередъ, пôдъ добрымы же вôнъ розумѣесь самъ въ себе. Теперь дôйшло до того самого, що въ 50 тых рокахъ, коли ношенье червонои краватки и калябрійского капелюха було пôдозрѣнымъ.

Пос. Праде добачає причину розвязаня въ тôмъ, що намѣстникъ Чехіи есть партійнымъ и все ворожо вôдносивъ ся супротивъ Райхенберґа. Намѣстникъ ґр. Тунъ се февдалъ ческій, котрый має односторонні погляды політичні. Розпорядженье на розвязанье не доведе до нѣчого, бо при выборахъ выйдуть тѣ самі люде, котрі зъ своеи політичнои програмы не попустять нѣчого. Нѣмецкій человѣкъ тримає ся тои засады: Чымъ бôльшій утискъ, тымъ сильнѣйшій опôръ.

Пос. д-ръ Енґель въ имени молодо-Чехôвъ заявивъ, що будуть голосувати за наглостію внесеня, бо по вôдповѣди ґр. Таффого на интерпеляцію евентуально не допустять до дісъкусіи.

Пос. д-ръ Плѣнеръ зазначивъ поглядъ и становище сполученои лѣвицѣ супротивъ сеи справы. Признавъ, що въ Райхенберзѣ выворилось сторонництво, котре робить неможливымъ спôльне поступованье всѣхъ нѣмецкихъ послôвъ въ Чехіи. Але въ розпорядженю на розвязанье нема поданых конкретных причинъ, лишь згадано зачально про антіавстрійскі выступы деяких членôвъ рады громадскои. Если такъ въ дѣйстности есть, то длячого минувшого року высыпано цѣсаря въ гостину до Райхенберґа. Въ цѣлôмъ поведеню правительства видно бракъ плянy. Сполучена лѣвиця уважала вôдповѣднымъ поставити въ тôй справѣ лишь интерпеляцію, бо знаючи, що наглôсть внесеня перепаде въ палатѣ, не хотѣла політично компромітувати ся. Вôдтакъ выказавъ д-ръ Плѣверъ-правну суперечность у внесеню нѣмецкихъ націоналôвъ, де жадають, щобы міністерство назадъ поручило веденье дѣлъ громадскихъ давнымъ раднымъ, бо радні зъ хвилею розвязаня рады втратили свои мандаты.

Пос. Пернерсторферъ обговорювавъ поведенье намѣстника Чехіи. Се поведенье не повинно нѣкого чудувати, бо намѣстникъ выйшовъ зъ школы ґр. Таффого. Его політика есть такъ само консеквентна, умотивована и далекоглядна, якъ політика президента міністрôвъ. Дѣ провôдні вдеѣ має та школа найновѣйших політикôвъ австрійскихъ — безличность и брутальность. Поведенье намѣстника есть доказомъ того твердженя. Мы повинні змусити тых панôвъ, щобы они вôдповѣли за свои дѣла. Мы всѣ знаємо, якъ ґр. Таффе вôдповѣсть намъ на интерпеляцію по пяти або шести тыжднях, але мінîстеръ президентъ повинненъ бы теперь закликати свого пôдчиненого урядника и сказати ему: Sie, was machen Sie da für Dummheiten. (Въ тôмъ мѣсци вôзвавъ президентъ палаты д-ра Пернерсторфера до порядку за обиду намѣстника). Я гадаю, що мы всѣ людьми, тожь и намѣстникъ Чехіи може зробити людеку похибку. Вôдтакъ доказувавъ бесѣдникъ, що цѣла справа есть вкороченьемъ автономіи и свободы. Я неразъ говоривъ и теперь повторяю, що сей парламентъ не есть заступництвомъ народу. Нѣякій парламентъ, котрый не опираєсь на интересахъ настовых якъ нашъ, не давъ бы собѣ щось подôбного заподѣяти. Мы будемо голосувати за внесеньемъ пос. Барайтера, щобы показати, що мы готовѣ робити рѣшучу опозицію міністерству.

Міністеръ ґр. Таафе взявъ въ оборону намѣстника Чехіи и назвавъ брутальностію се, що деякі послы нападають на неприсутного человѣка. Вôдтакъ пояснивъ, що якъ разъ се було бы нарушеньемъ права, если бы вôнъ вôдклинавъ розпорядженье намѣстника и вôдобравъ певні права тымъ особамъ, котрі прийшли до тых правъ въ наслѣдокъ розвязаня. Вибори прирѣкъ розглянути цѣлу справу пôсля актôвъ.

Пос. Праде называє цѣлу промову Плѣнера денунціяціею.

Пос. д-ръ Люегеръ добачає въ поведеню правительства при розвязаню лишь причину партійну и знає, яке сторонництво має въ тôмъ свôй интересъ. Вôдтакъ цікавый, якъ міністеръ-президентъ здефініює та пояснить патріотизмъ въ Австрії, щобы можна опôсля порôвнати патріотизмъ въ Австрії зъ патріотизмомъ въ Угорщинѣ. Бо жь се дуже вражає, коли подумаємо, що не розвязує ся рады громадскои, котра діктатора Кошута именуе почетнымъ горожанином, а противно нашу, котра сего не зробила, розвязує ся. Дуже вражає, если въ

Угорщинѣ терпить ся и се, що можна споганити памятники мужѣвъ, помершихъ за цѣсаря и державу, та що можна назвати тыхъ людей розбишаками и горлорѣзами. Вѣдни треба пояснити міністерству, що слово патріотизмъ мусить мати однакове значѣнье якъ для Австрійця такъ для Мадяра. Держава, котра терпить се, що дѣясь въ Угорщинѣ, або правительство, котре трусливо все те зносить, не має права говорити про патріотизмъ въ Австрії. Згадавши вѣдтакъ, про вѣдносины въ радѣ громадскѣй у Вѣдни, закѣнчивъ дотепною замѣткою: Пос. Пернерсторферъ и гр. Таффе наговорили собѣ взаимно про безличность и брутальность, — тожь най дякують Богови, що не засѣдають у вѣденьскѣй радѣ громадскѣй, бо ихъ бы вже давно були зъ вѣдтамъ выкинули.

Пос. д-ръ Плѣнеръ оправдувавъ ся зъ заниду денунціяцій, бо вѣнъ сконстатувавъ лишь, що послы зъ Райхенберґа не идуть разомъ зъ послами нѣмецкими зъ Чехій та въ многѣмъ утрудняють имъ положенье. Рѣвножъ заперечивъ, щобы сполучена нѣмецка лѣвиця спонукала правительство до розвязаня райхенберґскои рады. Розвязанье есть дѣломъ намѣстника, въ котрѣмъ пробиваесь цѣль, ввести умѣрковану партію нѣмецку въ Чехіи въ клопотъ.

По промовахъ ще двохъ нѣмецкихъ націоналѣвъ послѣвъ Штайнвендера и Гавка приступлено до голосованя. За наглостію внесена голосували нѣмецкѣ націоналы и молодо-Чехи, противъ сполучена лѣвиця нѣмецка.

——

На вчерашнѣмъ, во второмъ, засѣданю палаты послѣвъ прийшло вѣдъ голосованье внесенье комісіи буджетовои, щобы при нарадахъ буджетовыхъ примѣнити скорочены способъ, такъ якъ минувшого року. При голосованю принято внесенье комісіи буджетовои 133 голосами противъ 25.

Принято нагляче внесенье пос. Штайнвендера, щобы комісія для змѣны законапрасового предложила свои внесеня повнѣй палатѣ до 14 днѣвъ.

На внесенье пос. Кайзера ухвалено, щобы справозданье зъ внесеня о заведеню безпосередныхъ выборѣвъ въ сѣльскихъ громадъ предложено до чотирохъ тыжднѣвъ.

Вѣдтакъ зачалась дискусія надъ предложеньемъ що-до будовы каналу мѣжь Одрою а Дунаемъ. — Промавлявъ референтъ пос. Просковецъ.

Мѣжь интерпеляціями, якѣ вѣдчитано сего засѣдання, отсѣ важнѣйшѣ:

Пос. Цалінґеръ интерпелювавъ міністра оборовы краевои, чи воякы обороны краевои можуть въ свята и недѣлѣ повнати свои обовязки религійнѣ?

Пос. Шлезіаґеръ интерпелювавъ міністра судовництва въ справѣ уживаня вязнѣвъ до роботъ по-за мурами вязниць. Интерпеляція вѣдносить факты, якѣ лучили ся въ Штаєрѣ.

Пос. Люеґеръ и антісеміты интерпелювали въ справѣ заказу уживаня знамени хрестного при молитвахъ въ школахъ народныхъ у вѣденьскѣмъ окрузѣ школьнѣмъ и домагали ся, щобы въ школахъ народныхъ примѣщено окремо ученикѣвъ христіяньскихъ вѣдъ жидѣвъ.

Пос. Яворскій и Пининьскій интерпелювали що-до обѣжника міністерства судовництва, якъ предсѣдателѣ трибуналѣвъ мають заховатись при розправахъ суховыхъ. Интерпеляты домагають ся подання дословного змѣсту сего обѣжника.

Слѣдуюче засѣданье въ пятницю.

Зъ вѣдносинъ на Буковинѣ.

Зъ обовязку дневникарского хочемо познакомити читателѣвъ нашихъ зѣ статьями Bukowiner Nachrichten и Gazet y Polsk-on черновецкои, толкуючими про найновѣйшій зворотъ рускои справы на Буковинѣ.

Перша изъ згаданыхъ ґазетъ помѣстила въ выданяхъ своихъ зъ 21 до 23 жовтня с. р. три розвѣдки про Русинѣвъ буковиньскихъ, друга въ выданю зъ 20 жовтня передову статью. Мотивомъ, за для котрого оба дневника голоснѣйше заговорили про справу руску, було звѣстне роздвоенье послѣвъ рускихъ въ соймѣ буковиньскѣмъ, именно приступленье послѣвъ Тиминьского и д-ра Воляна до бѣльшости румуньскои, а вѣдтакъ и еміґрація селянъ рускихъ до Россіи, що объявилась головно въ вѣцманецкѣмъ окрузѣ.

„Bukowiner Nachrichten“, провѣривши, що Русины становлять на Буковинѣ 42% всего населеня, не радять правительству легковажити сей елемент въ державѣ. Противно, они вказують на конечну потребу — скрѣпити Русинѣвъ буковиньскихъ, щобъ народъ сей, яко частина 20-мілионового народу мало-рускаго, на всходныхъ окраинахъ держави, мѣгъ стати свѣльнымъ забороломъ якъ противъ панрусизму такъ и панрумунізму. Поясниви, що и на Буковинѣ, межи интеліґенцію рускою, вызначають ся два змагання: народне и москвофільске, Bukowiner Nachrichten хвалять правительство центральне за те, що оно двомъ бувшимъ президентамъ краю велѣло прийти въ помочь Русинамъ-народовцямъ, о котрыхъ льояльности супротивъ династіи и державы не можна сумнѣватись, а котрыхъ змагання можуть выйти лишь на користь державы. Бар. Піно и гр. Паче вывязали ся въ задачѣ своей супротивъ Русинѣвъ-народовцѣвъ зовсѣмъ коректно. Ихъ система управы опиралась на об'ективнѣй справедливости супротивъ всѣхъ трохъ народностей, заселяючихъ Буковину, а того було досыть, щобъ русскій елементъ скрѣпивъ ся въ тѣмъ краю и дойшовъ до своихъ правъ бодай на стѣльки, що при послѣдныхъ выборахъ до сойму мѣгъ выбрати чотирохъ заступникѣвъ своихъ. Противъ частковаго рѣвноуправненя Русинѣвъ буковиньскихъ не запротестували анѣ Нѣмцѣ, анѣ Поляки буковиньскѣ. Рѣвноуправненье те не подобалось лише Румунамъ, ославленымъ зѣ свого шовінізму и змагань панрумуньскихъ. Тая іррідента всходна не могла перенести удару, завданого ѣй головно ґрафомъ Паче, не могла розстатись зъ фантазією, мовь то выключно ѣй належить ся геґемонія на Буковинѣ и — та іррідента ужила всяких макіявельскихъ средствъ, щобы за всяку цѣну позбутись гр. Пачого, а постаратись о президента краю ѣй прихильного. Гр. Пачого змушено ажь до поединку въ оборонѣ своеи чести, але тымъ самымъ зроблено его неможливымъ на давнѣмъ становиску. Интриґа удалась! Гр. Паче уступивъ, а зъ нимъ и упала система правительственна, бодай въ части прихильна Русинамъ.

Президентомъ Буковины ставъ п. Кравсъ, бувшій директоръ поліціи вѣденьскои. А якъ вѣнъ вѣдносъ ся до Русинѣвъ-народовцѣвъ, о тѣмъ наже Gazeta Polska таке: По уступленю гр. Пачого повѣяло въ управѣ Буковины вѣтромъ червоно-жовто-голубымъ, румуньскимъ par excellence. Першимъ дѣломъ змѣненои ситуаціи було стремлѣнье до обезсиленя Русинѣвъ народовцѣвъ при помочи Румунѣвъ. Интриґами, пустыми обѣтницами, а навѣть розказомъ зъ горы велено двомъ русинамъ посламъ помиритись зъ ірріденгою румуньскою и допомогти ѣй до вѣдзыскання утраченои геґемонія. Gazeta Polska догадуесь, що въ тѣй темнѣй справѣ мавъ свою руку такожь и гр. Гогенварть яко великій протекторъ послѣвъ румуньскихъ въ радѣ державнѣй длятого, бо послы тѣ належать до его клюбу консервативного. И сталась рѣчь неимовѣрна, що сферы правительственнѣ вѣрвали явно зъ Русинами-народовцями, а пѣдперли сторонництво православно-румуньске, котре теперь шукае за не добитками москвофілѣвъ и пѣдъ прапоромъ православія хоче ихъ зъединати для себе якъ противъ Русинѣвъ, такъ и противъ другихъ народѣвъ, заселяючихъ Буковину.

Bukowiner Nachrichten додають до того, що акція та противъ Русинѣвъ пѣдготовлялась уже вѣдъ давна въ митрополичѣй палатѣ черновецкѣй; що туды на тайну нараду завѣзвано зъ Вѣдня звѣстного зѣ своихъ тенденцій Купчанка; що для успѣшнѣйшого переведеня коаліціи противъ Русинѣвъ вывѣшено прилюдно прапоръ православія; що намѣрювано навѣть селикати велике вѣче темного народу буковиньского и проголосити хрестный походъ противъ Русинѣвъ-народовцѣвъ яко небезпечныхъ ворогѣвъ того жь православія...

Румуны, — наже Gazeta Polska, — вышли на тѣй акціи дуже добре. Они вѣдзыскали давнѣйшу бѣльшость въ соймѣ, а сполученымъ зъ ними двомъ Русинамъ не потребують робити нѣякихъ уступствъ въ користь ихъ народности.

Bukowiner Nachrichten констатують вѣдтакъ, що вѣдъ сего часу, якъ п. Кравсъ обнявъ управу краю, сторонництво москвофільске пѣднесло на ново голову и буде крѣпитись заѣдно — на чию шкоду? — легко догадатись. Тутъ не лише буковиньска Русь потерпить значнѣ втраты, але въ бѣльшѣй мѣрѣ сама держава. Тенденціи москвофілѣвъ не суть идентичнѣ зъ интересами державы австрійскои. Аґітація за Россію зможесь ще бѣльше, бо теперь для Купчанковои „Русской Правды“ вѣдкрывсь дуже широке поле. На доказъ, що та аґітація вже нынѣ выдае богатѣ плоды, вказують Bukowiner Nachrichten еміґрацію буковиньскихъ селянъ выкликану головно Купчанковою „Русскою Правдою“, въ котрѣй розказуесь селянамъ про добробытъ мужикѣвъ въ Россіи, про прихильность царя и царицѣ до селянъ и величають ся тамошнѣ институціи. Селяне представляють собѣ Россію раемъ и горнуть ся туды громадно.

Bukowiner Nachrichten старають ся зрефлектувати центральне правительство, выказуючи, що найновѣйша система, примѣнена до буковиньскихъ вѣдносинъ, а именно до сторонництва народовцѣвъ русскихъ, выйде лишь на шкоду державы, и домагають ся, щобъ зъ тою системою якъ найскорше покѣнчити. Елементы, симпатизуючѣ зъ Россією, якихъ богато есть у всѣхъ краяхъ коронныхъ, скрѣплять ся при нынѣшнѣй системѣ такожь на Буковинѣ, и то въ двохъ напрямахъ: россійскѣмъ и дако-румуньскѣмъ. А то дѣло не малои ваги. Чаша и такъ переповнена, — одна капля бѣльше, а готова переллятись...

Справы краевѣ.

[Заведенье интернатѣвъ для стіпендистѣвъ семинарій учительскихъ]

Справа розширеня и побѣльшеня числа интернатѣвъ, въ котрыхъ могли бы бути помѣщенѣ стіпендисты семинарій учительскихъ и курсѣвъ пѣдготовляючихъ, займае вже вѣдъ довшого часу якъ соймъ такъ и выдѣлъ краевый.

Именно соймъ поручивъ выдѣлови краевому, щобы вѣйшовъ въ переговоры зъ кругами, що займають ся добродѣйностію и просвѣтою народу, а то за для росширеня и побѣльшеня числа интернатѣвъ для стіпендистѣвъ семинарій учительскихъ.

Зъ вѣдповѣдей, якѣ выдѣлъ краевый одержавъ вѣдъ дирекцій семинарій, показало ся, що для ученикѣвъ въ семинаріяхъ учительскихъ мужескихъ истнували такѣ интернаты у Львовѣ, Краковѣ и Тернополи. Въ мѣстахъ же Ряшевѣ, Станиславовѣ и Тарновѣ не було цѣлкомъ нѣякихъ интернатѣвъ для ученикѣвъ семинарій.

Вѣдповѣдно до бажаня, высказаного комісією буджетовою, вѣднѣсъ ся выдѣлъ краевый до консисторій латиньскихъ у Львовѣ, Перемышли и Тарновѣ та запросивъ ихъ до ініціятивы въ основаню интернатѣвъ для ученикѣвъ семинарій учительскихъ въ Тарновѣ, Ряшевѣ и въ Станиславовѣ.

Зъ ініціятивы консисторій заведено дѣйстно въ сѣмъ роцѣ заходами товариства Вінкентія а Павло интернаты въ Тарновѣ и Станиславовѣ, а на ихъ основанье давъ выдѣлъ краевый для кождого интернату по 500 зр. субвенціи.

До комітету управляючого интернатомъ въ Станиславовѣ именувавъ выдѣлъ краевый своимъ вѣдпоручникомъ посла Стан. Бричиньского.

Латиньска консисторія епископска въ Перемышли заявила ся дуже горячо за заведеньемъ интернату въ семинаріи учительскѣй въ Рашевѣ, уважаючи, що ся гадка заслугуе на пѣдпору зѣ стороны всѣхъ приятелѣвъ дѣйстнои просвѣты народу, котрымъ лежать на серци выхованье новои геґенаціи учителѣвъ, вѣдповѣдне тымъ скромнымъ вѣдносинамъ, середъ котрыхъ прийде имъ дѣлати черезъ цѣле житье.

Увѣльнена вѣдъ журбы о насущный хлѣбъ молодѣжь, выховуючи ся въ интернатѣ, буде въ можности — пѣсля гадки консисторіи — жертвувати весь часъ и всѣ свои сили лишь одной справѣ, с. е., щобы набути потрѣбныхъ вѣдомостей и вѣдповѣдного образованя до будучого звання, а такожь щобы перенята ся любовію до звання учительского, безъ котрого выповненье трудныхъ обовязкѣвъ при выхованю шкѣльнои дѣтворы стало бы ся для нея лишь тягаромъ.

Молодѣжь, остаючи въ интернатѣ вѣдъ выключнымъ вплывомъ учителѣвъ семинарій, придбае сѣ приклеты и честноты учительскѣй, котрѣ роблять учителѣвъ способными до успѣшного выповненя обовязкѣвъ зъ хѣсномъ для церкви и краю.

Супротивъ того хѣсна, якого надѣяти ся можна по заведеню интернатѣвъ, консисторія готова пѣдпирати змагання выдѣлу краевого, щобы здѣйстнила ся намѣрена гадка, и вѣдзвати епархіяльне духовеньство до спѣвучасти.

Консисторія подала проектъ щобы интернатъ примѣстити въ ирыпѣ, яке мае добудовати до бурсы ґімназіяльнои въ Ряшевѣ. Выдѣлъ краевый зачавъ въ тѣй справѣ переговоры, але справа станула на тѣмъ, що соймъ не полагодивъ петиціи комітету бурсы, котрый жадавъ 5000 зр. субвенціи и 12.000 зр. безпроцентовои позычки на выставленье будынку для интернату. А выдѣлъ краевый у власномъ обсягу дѣланя не мѣгъ полагодити такъ важнои справы. Тожь теперь зъ выимкою Ряшева и Самбора, де ажь въ сѣмъ роцѣ засновано учительску семинарію мужеску, всѣ нынѣшнѣ мѣста, де суть семинаріи, мають интернаты.

Однакожь есть надѣя, що и въ тыхъ двохъ мѣсцевостяхъ интернаты будуть заведенѣ незабаромъ.

У Львовѣ завязавъ ся комітетъ, котрый рѣшивъ завести интернатъ для учениць женьскои семинаріи у Львовѣ; а выдѣлъ краевый давъ 500 зр. пѣдпомоги для сего интернату.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Товарискѣ сходины „Громады“ у Вѣдни вѣдбула ся дня 6 с. м. и суть новымъ доказомъ жизненности и силы „Громады“. Сходины выпали величаво; явилось до 60 членѣвъ зъ роднами а зъ высшои интеліґенціи прибули оо. д-ръ Т. Сембратовичь и Пюрко, нашѣ два дорогѣ послы Романчукъ и Телишевскій и д-ръ Ол. Кулачковскій. Достойного голову клюбу рускаго привитано грѣмкими оплесками; всѣ радѣли, що видять помѣжь собою горячого и невтомимого дѣятеля уже здорового, бодрого не лишь серцемъ але и тѣломъ.

Зборы створивъ анад. К. Студиньскій, витаючи сердечными словами достойныхъ гостей, а зѣйшовши на „Громаду“ промовивъ такъ: „Не одно и добре и лихе чули Вы, Достойнѣ гостѣ, за „Громаду“. Клеветали на насъ вѣденьскѣ радикалы, болотомъ обкидали насъ москвофілы. Въ причины входити не буду, однакъ заявлю, що мимо всѣхъ нападѣвъ мы остались вѣрными своимъ принціпамъ. Ведемъ „Громаду“ яко товариство народне и радше нехай бы розбилась, нѣжь бы мала зѣйти зъ шляху народного. Сходимось до „Громады“ всѣ, безъ рѣзницѣ верствъ и всѣ мы тутъ рѣвнѣ, бо сходимось яко Русины-громадяне. Вы, Достойнѣ гостѣ будьте самѣ свѣдками нашого житя, судѣть его самѣ, а коли побачите якѣ хыбы, вкажѣть намъ а мы ихъ певно поправимо.“ Свою промову закѣнчивъ п. Студиньскій окликомъ въ честь послѣвъ, а хоръ „Громады“ вѣдповѣвъ на се пѣдъ батутою п. Туркевича пѣснею „Ще не вмерла Украина“. Дальше промавляли послы Романчукъ и Телишевскій, радували ся скорымъ зростомъ „Громады“, тѣшили ся, що вѣденьскѣ Русины здобулись разъ на товариство, де можна побачити всѣ станы Русинѣвъ въ щирѣй любови, де можна почути руске слово й пѣсню, — и пѣднесли тоасты на руки головныхъ функціонерѣвъ „Громады“ на зрѣстъ и красный розвѣй „Громады“. Тоастѣвъ всѣхъ вычисляти не буду, бо на се хыбло бы мѣсця, зазначу лише, що промовы тоастовѣ держали о. д-ръ Сембратовичь, о. Пюрко, п. Бѣгунъ, Данневичь, анад. Студиньскій, Щуратъ, д-ръ Кулачковскій и другѣ. О год. 7½, по вѣдспѣваню якого десятка пѣсень, выголосивъ п. Студиньскій зъ памяти першій популярный вѣдчитъ „Про Козаччину и ея значѣнье для Руси Украины“. Розказавши исторію Козацтва, переплѣтаючи ея народными пѣснями, вѣзвавъ всѣхъ Громадянъ, щобъ они, дѣти „козацкого роду“, сповнили совѣстно, хочь и на чужинѣ, свѣй обовязокъ супротивъ матери Руси-Украины. Середъ поважныхъ, горячихъ патріотичныхъ розмовъ и тоастѣвъ выступивъ пит. Петрушевичь а розказуючи про народну гумористыку, навѣвъ кѣлька примѣровъ зъ народныхъ дотепѣвъ, котрѣ незвычайно убавили загалъ Громадянъ.

Всѣ участники *розбѣгли ся домовъ* о годинѣ 10-ѣй вечеромъ, перебувши зъ собою повныхъ чотири годины. Нашѣ послы повписувались въ члены „Громады“ и поскладали бѣльшѣ грошевѣ датки на фондъ товариства. Слѣдуючѣ сходины вѣдбудуть ся дня 20 с. м., на котрыхъ буде держати популярный вѣдчитъ п. посолъ Телишевскій. Тугъ мушу додати, що академики члены „Громады“ заложили мѣжь собою кружокъ літературный, котрый мае на цѣли выробляти вѣдчиты научовѣ для академикѣвъ а популярнѣ для другихъ членѣвъ „Громады“, а я певный, що кружокъ сповнить свою цѣль якъ найкрасче. Нашихъ дорогихъ послѣвъ, що перебули въ „Громадѣ“ повныхъ чотири годины, вѣдпровадила часть участникѣвъ сходинъ ажь до дому. Слава-жь Вамъ, панове послы! — заходѣть до насъ найчастѣйше, а имена Вашѣ запишуть ся золотыми буквами въ розвою нашого товариства. Одушевленье на сходинахъ малювалось на всѣхъ лицахъ а сѣ вечерницѣ були наглядным доказомъ розвою и силы „Громады“. Мало менѣ такожь подѣлити ся звѣсткою, що „Громада“ не забуває на своихъ бѣднѣйшихъ членѣвъ-роботникѣвъ и одному зъ нихъ, котрый *лежавъ довшій часъ хорый*, удѣлила беззворотну запомогу. — *К. Люнінъ.*

Вѣдозва Руского товариства педаґоґічного у Львовѣ.

Вразъ зѣ зростаючою силою и двигненьемъ народу руского зростають и двигають ся его товариства и институціи. Не лишає ся позаду и Товариство педаґоґічне. Оно завдяки трудамъ всѣхъ патріотѣвъ пѣдносить ся до высоты своеи задачѣ и тѣльно спѣльною працею и силою якъ и жертволюбивостію зможемо пѣднести его до такои высоты, на якѣй оно стояти повинно, а тогды вплывъ его взможе ся и оно заясніе чистымъ та лагѣднымъ свѣтломъ та свѣтити ме по всѣй рускѣй Украинѣ! Прожене тьму зъ пѣдъ темнои стрѣхи и приголубить всѣхъ „заблудшихъ“ до щирого серця вeньки Руси!

Але и въ найдальшихъ закутнахъ рускои краины нехай не нѣмѣе голосъ Товариства, а на поклинъ его нехай вѣдзове ся серце руске такъ щиро, якъ щиро до него кличе ся!

Задумало Товариство збирати та переховувати у себе все, що вѣдносить ся до руского шкѣльництва вѣдъ найдавнѣйшихъ часѣвъ ажь до теперь и що посвѣдчити може розвѣй руского шкѣльництва и тогдѣшнѣ обставины, а именно: старѣ книжки шкѣльнѣ вѣдъ найдавнѣйшихъ лѣтъ, часописи, акты и розпорядженя шкѣльнѣ и т. п., все, що зѣ шкѣльництвомъ вяже ся, щобы колись утворити музей и выставу педаґоґічну, — тожь въ тѣй потребѣ Товариство кличе до Васъ:

„Родимцѣ! Поможѣть Товариству та поскорѣть зъ помочію!

Не на однѣмъ подѣ лежить вязанка непотрѣбныхъ Вамъ, а Товариству може пожаточныхъ актѣвъ та книжокъ! Загляньте въ вождый кутокъ, а що прегожого звайдете, пришлѣть Товариству, а оно имя Ваше та патріотичный учинокъ впише въ памятну книгу!

Дуси дарували Товариству Вп. посолъ голова Ал. Барвѣньскій двѣ книжки зъ року 1854, зъ котрыхъ учивъ ся въ школѣ народнѣй; Д. Дмитерко два Букварѣ, одинъ зъ року 1842, а другій зъ року 1873.

[Сю вѣдозву просить ся повторити въ другихъ часописяхъ.]

Зъ выдѣлу Рускаго Товариства педаґоґічного у Львовѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

По доповняючихъ выборахъ до рады мѣскои въ Празѣ въ понедѣлокъ на засѣданю мали перевестись выборы заступникѣвъ бурмістра и нѣлькохъ членѣвъ магістрату. При тѣй нагодѣ молодо-Чехи пѣдъ проводомъ редактора Narodn ыхъ List бвъ Юлія Ґреґра удали ся въ депутаціи до празского бурмістра старо-Чеха д-ра Шольца, заявили ему, що при остатныхъ выборахъ дѣстали вже третину мандатѣвъ и на тѣй основѣ молодо-Чехи хочуть зъ старо-ческою партією заключати компромісъ, щобы одинъ заступникъ бурмістра и трета часть членѣвъ магістрату була выбранѣ зъ посередъ молодо-Чехѣвъ. Д-ръ Шольцъ вѣдкинувъ предложенье молодо-ческои партіи. На засѣданю зъ тои причины прийшло до спору мѣжь обома партіями ческими, въ котрѣмъ головну участь брали два бесѣдники Юлій Ґреґръ и бурмістръ д-ръ Шольцъ. Радный мѣста Ґреґръ напередъ порушивъ справу и закинувъ старо Чехамъ, що не зважають на теперѣшный настрѣй мѣжь ческимъ народомъ и самѣ нарушують згоду ухвалену на празкѣй конференціи. Бесѣдникъ пѣдвѣсъ, що на тѣй конференціи, въ котрѣй и бурмістръ Шольцъ взявъ участь, молодо-Чехи поступали зъ незвычайною резервою и самопожертвованьемъ, а теперь въ головнѣмъ мѣстѣ заключену згоду старо-ческа партія нарушуе вѣдкиненьемъ компромісу. На те бурмістръ мѣста д-ръ Шольцъ вѣдповѣвъ, що зробивъ се зъ причинъ чисто личныхъ, бо при остатныхъ выборахъ и впрочѣмъ и при инныхъ нагодахъ молодо-ческа партія робила демонстраціи противъ него, вычеркуючи имя его навѣть зъ старочеснои листы и не зважаючи на те, що вѣнъ яко бурмістръ старае ся стояти понадъ партіями. Пѣдчасъ выборѣвъ накладомъ Ґреґра выйшла на свѣтъ брошура противъ него звернена а въ Narodn-ыхъ List ахъ часто появляла ся статьѣ, котрѣ его особу трактували въ способъ негѣдный. Що до згоды партій, то згоду ухвалено лише въ квестіяхъ засадничихъ, а

выборъ заступника бурмістра д-ръ Шольцъ за таку справу не уважає, впрочôмъ що-до такту и оглядности на прагскôй конференціи, то старо-Чехи на нêй поступали ще зъ бôльшою резервою, якъ молодо Чехи. Тогдê выбье для мене остатня година яко бурмістра, сказавъ д ръ Шольцъ, якъ добудете 46 голосôвъ въ радê громадскôй. Розумêе ся, що бесêды обохъ речниковъ були перерывани часто окликами невдоволення и засêданье було бурливе. При переведеню выборôвъ молодо Чехи вôддали картки порожнí а на заступниковъ бурмістра выбрано дотеперêшныхъ функціонерôвъ будôвничого Ґреґора и адвоката Вільчка.

——

Въ переведеныхъ выборахъ до италійского парляменту правительство Джіолíттого вôднесло бôльшу побêду, анêжь взагалê надêяно ся. Хочь партія такъ звана мівістеріяльна складае ся зъ конґльомерату рôзныхъ сторонництвъ попередныхъ, то мимо сего цêлôсть выдаесь одноцêльна. Въ нинêшнôй Италіи вже нема правицê и лêвицê, хочь имена колишныхъ двохъ великихъ партій лишили ся. И въ принціпіяльныхъ поглядахъ не дêлять нêчо членôвъ палаты на тí двê ґрупы. Обê партіи суть ліберальнí, позаякъ въ Италіи всê активнí політики суть безъ винимки ліберальмі. Консерватывною була бы лише мабуть партія католицка, если бы папа призволивъ на участь католикôвъ у выборахъ Але якъ довго католики заховують нинêшню політику абстіненційну, доси нôдъ симъ взглядомъ не буде нêякои змêны. Вôдтакъ навêть въ справахъ стоячихъ сегодня на дневнôмъ порядку нема нêякои рôзницê мêжь лêвицею а правицею. Якъ Рудíні такъ и Джіолíтті змагають, щобы усунути дефіцитъ и за введеньемъ ощадности всê будуть голосувати якъ одинъ мужь. На радикальне обкроенье военного буджету не згодить ся анí правица анí лêвиця. Такъ само нêхто не противить ся истнованю союза зъ середно-европейскими державами крôмъ кôльохъ радикалôвъ. Дуже замêтна въ тôй справê була бесêда італійского президента мівістрôвъ Джіолíттого, котрый вôдповêдавъ Рудíньому на его жаданье тымчасового примиренья. Завêшенье оружія, котрого Рудíні домагае ся въ своêмъ письмê отвертôмъ, не потрêбне. Або мужê покрою Рудíнього — сказавъ Джіолíтті — годять ся зъ мною що-до головныхъ засадъ державнои адміністрації, и тогдê не потрêбне нêяке перемирье, або противно они не годять ся, тогдê кождый намêръ примиренья выкличе лише заволотъ. И взагалê Джіолíтті трактувавъ справу партій зовсêмъ академічно и сказавъ, що въ Италіи такъ якъ всюды, доки будуть люде, доти будуть истнувати и партіи політичнí. Деякí вызначнí політики перепали при выборахъ а именно Кавальотті, зять Ґарібальдіого Канціо, Сантíні, Арміротті и Маффі. Що-до Имбріаніого най новêйшí вêсти говорять, що перепавъ у всêхъ округахъ, хочь попереднí кажуть, що перейшовъ зъ великою бêдою въ однôмъ округê. Взагалê характеристикою сихъ выборôвъ се, що всê скрайнí елементы упали, а именно оба республиканцê Фратті и Натанъ а такожь провôдникъ соціялістôвъ Коста. Тымъ способомъ власне за для браку сихъ вызначныхъ членôвъ бôльшôсть стала ся певнêйшою и больше однаковою. Зъ провôдниковъ партій выбрано Кріспіого, Цанарделліого, Рудíніого, Кольомба, Барціляіого, Меноттіого Ґарібальдіого. Вôдтакъ перейшли всê мівістры. Зъ мівістерскои партіи выбрано 350 правительственныхъ кандидатôвъ, 120 зъ умêркованои опозиціи а въ 30 округахъ будуть переведенí доповняючí выборы. Дневники італійскí зъ результату выборôвъ констатують упадокъ антімівістеріяльнои правицê и фракціи Нікотеры та велике ослабленье радикалôвъ, коли противно монархічно-радикальна партія незвычайно збôльшила ся.

НОВИНКИ.

— **Выдêлъ товариства „Львôвскій Боянъ“** пригадуе своимъ ПТ. членамъ, що завтра дня 10 н. ст. падолиста вôдбуде ся проба мêшаного хору о звычайнôмъ часê въ комнатахъ „Рускои Бесêды“. За выдêлъ: *Володимиръ Шухевичъ.*

— **Въ справê фантовои льотеріи на фондъ памятника для Т. Шевченка** доносить намъ Вп. панна Ирина Герасимовичêвчча: Дальше надôслали уже фанты: Германа Шухевичева зô Львова сашетку на хусточки до носа гафтовану на бêлôмъ сукнê. — Евгенія Шухевичêвна зъ Красова шêсть ручниковъ вышиваныхъ хрестиками, кождый въ иншí узоры. — Ольга Барвêньска зô Львова три гачкованí ковнêрики, одну блюзку до сорочки и сêмь закладокъ до книжокъ, на котрыхъ выписанí сентенціи зъ Шевченка. — Климентина Вакулиньска зъ Космача попельничку, шêсть серветокъ нôдъ склянки и одну бôльшу серветку гафтовану. — Марія Икаловичева зô Львова нôдставку нôдъ годинникъ и гачковану вставку до подушки. — Ирма Фенцикова зъ Мукачева [на угорскôй Руси] гафтовану припонку на фотель. — Стефанія Левиньска зô Львова нôдставку нôдъ годинникъ гафтовану на оксаматê. — Олена Петровска зô Львова оксамитну нôдставку нôдъ годинникъ прикрашену шкôряними цвêтами. — Софія Поповичêвна зô Сгрыя диваникъ вышиваный на ютê. — Ольга Бачиньска зô Сгрыя фартушокъ зъ бêлого мушлину вышиваный хрестиками въ рôзныхъ краскахъ. — Елена Гарухова зъ Грабовои серветку на стôлъ вышивану докола хрестиками. — Елена Киселевска зъ Лятача рушникъ вышиваный хрестиками, оденъ поясъ и оденъ шнурокъ пацьоркôвъ. — Кльотильда Вариводôвна зъ Кального двê батистовí хусточки до носа зъ бêлымъ гафтомъ. — Роботы надходять зъ рôзныхъ сторôнъ, бо на 1êть зъ угорскои Руси. Надêюсь такожь, що й Буковина та мêста Станиславôвъ, Перемышль, Тернополь, Бережаны и Самбôръ, зъ котрыхъ то мêстъ до-теперь ще згодошень не було, такожь не забавомъ поспêшать зъ роботами тамошныхъ патріотокъ. — *Ирина Герасимовичівна.*

— **У Львовê починае ся передвыборчій рухъ до новои ради мêскои.** Якъ звêстно, послêднí выборы були сполученí зъ дуже погаными неправильностями. Деякí махеры радныхъ дôбрались до зачиненыхъ урнъ выборчихъ и пофальшували вôдданí списы выборчí въ користъ деякихъ одиниць, котрí не одержали були сподêванок бôльшости. Въ наслêдокъ того вôддано навêть акты передвыборчí прокураторіи державнôй, а коли тутъ справа упала зъ недостатку ясныхъ зôзнань, то найшла ся спора громада выбраныхъ честныхъ радныхъ, котрí на видъ мальверзацій зложили добровôльно мандаты свои и тымъ спинили уконституованье рады. Власти були тымъ змушенí розвязати нову раду и розписати новí выборы. За-для сподêваного привêзду цêсарского у вересни вôдложено выборы и стара рада управляе мêстомъ по нинêшный день. Новí выборы вôдбудуть ся имовêрно въ сêчни слêдуючого року. Тожь не дивниця, що вже теперь деякí кружки выборцêвъ заходять ся коло пôдготовленя выборôвъ. И ось нинê [9. падолиста] вôдбуде перше засêдане комітетъ, зложеный зъ 150 особъ, въ котрôмъ суть заступленí всê браншê и станы мêста, а въ котрого складъ входять и Русины. Комітетъ сей назвавъ ся „горожаньскимъ“ а девізою его есть: „добро и достоиньство мêста“. Зъ Русинôвъ увôйшли въ сей комітетъ побôчь другихъ: сов. Левицкій, архитектъ Левиньскій, тесля Передятквичь, переплетникъ Сембратовичь, проф. унів. Петро Стебельскій, адвокатъ д ръ Соловêй, д-ръ мед. Сельскій, членъ выдêлу краевого Д. Савчакъ, о. крил. Туркевичь, проф. богословія д-ръ Комарницкій и проф. Н. Вахнянинъ. Презесомъ комітету есть архітектъ Яновскій.

— **Зъ Городка пишуть намъ:** Не знаемо, якъ по иншихъ мêстахъ нашои Галилеê, але въ нашôмъ Городку панують пôдъ рôзными взглядами порядки дуже прикрí. Нинê хочемо порушити одну справу, котра зъ політикою не маe звязи, а дотыкае „жолудка“ — ну и кишенê мêщанства городецкого. На ринокъ выносять що-дня передмêщане артикулы харчовí: масло, яйця, кури, гуси, збôже и т. д., але христіянинови нема що навêть выходити на закупно, бо черезъ жидову годê й доступити; кôлькадесять торжникôвъ-жидôвъ выходить на ринокъ и все позагортають, такъ що опôсля треба вôдъ нихъ купувати и платити, розумêе ся, зъ накладомъ. Правда, есть постанова, що торжникамъ до 10-ои годины не вôльно купувати, — але чи хто на те зважае? Поліція того якъ бы не бачила... Хлêбъ, — поминувши вже то, що несмачный, неразъ годê его êсти, — пече ся такои самои величины и продае ся за тí самí грошê, що на веснê, коли жито платило ся по 10 зр... Такъ само лихо зъ ятками. Що зъ того, що тамъ висить „cennik“ и вытягъ зъ постановы, що до мяса не вôльно додавати подробôвъ и богато костей? — городецкí рêзники дають бôльше флякôвъ и костей нêжь мяса, а платити треба якъ у Львовê за щире мясо... А прецêнь може бы дотичнí власти вглянули въ тí прикрí вôдносины, дуже кривдячí мешканцêвъ мêста, кривдамъ зарадили и взагалê ввели якíсь порядокъ въ справê заосмотрюваня мêщанъ въ живнôсть.

— **Дирекція касы щадничои въ Долинê** порêшила, зъ гôдною наслêдованя обективностію, що на будуче полісы обезпеченя въ „Днêстрê“ буде приймати вôдъ членôвъ затягаючихъ въ тôй институціи позички на недвижимости.

— **Заходами п. Игнатія Полотнюка,** дяка катедрального въ Станиславовê, оснувавъ ся тамъ хоръ мêшаный и що недêлê на литургіи дае ся чути, выспêвуючи хорошими дзвôнкими голосами удачно творы Бортняньского и Вербицкого. До хору належать дêвчата лише зъ прилученого села Княгинина и они учащають на пробы зъ великою охотою мимо досыть значного вôддаленя того села вôдъ мêста. Зъ того видно, якъ що-до почутя до свого рôдного высше стоить селяньство зъ Княгинина, нêжь мêщаньство станиславôвске. Въ Станиславовê варто, щобъ такíй хоръ удержавъ ся при катедральнôй церквê, хочь на жаль, мало про него дбають. Але треба надêяти ся, що при невтомимôй працê п. Полотнюка хоръ здвигне ся, згорне до себе все збайдужêле мêщаньство, и мêщане станиславôвскí не дадуть ся въ тôмъ дълê завстыдати селянамъ зъ Княгинина.

— **П. Николай Изасюкъ,** знаный нашъ молодый артистъ-малярь гостивъ въ понедêлокъ сего тыждня у Львовê въ переêздê зъ Буковины до Монахіюмъ на дальшí студіи въ тамошнôй академіи штукъ красныхъ [котра надêлила нашого маляря окремою роботнею на часъ кôлькалêтный] Сегорôчнí феріи на Буковинê зужиткувавъ п. Изасюкъ на призбиранье скіцôвъ и типôвъ. Прибувши до Монахіюмъ, артистъ нашъ маe намêръ передовсêмъ выкôнчити свôй образъ намальованый передъ кôлькома лêтами а представляючí „Богдана Хмêльницкого пôдъ Зборовомъ“. [Образъ той знаный ширшôй публицê рускôй изъ илюстрацiи въ Барвêньского „Исторіи Руси“ выданôй „Просвêтою“]. На другій-же рôкъ загадуе п. Изасюкъ приступити до намальованя великого образа историчного, а такимъ возьмесь до сеи роботы, буде мусêвъ поêхати до Кіева въ цêли конечно потрêбныхъ до того студій. При сêй нагодê згадаемо ще й то, що цêну образа „При кирница“, выставленого у Львовê, кладе п. Изасюкъ на 1000 зр. Той образъ знято въ Монахіюмъ фотоґрафічно и п. Изасюкъ маe прислати якусь скôлькôсть тыхъ фотоґрафій до Львова и до Чернôвцêвъ на розпродажь. Коли фотоґрафіи прибудуть, не залишимо о тôмъ повêдомити нашихъ читателêвъ.

— **Зъ Щуровичъ въ повêтê брôдскôмъ пишуть намъ:** Дня 6 н. ст. падолиста с. р. Увязнила жандармерія писаря громадского зъ Щуровичъ Ивана Степчука и вôдставила его до ц. к. суду. Той пташокъ-писарь бувъ пявкою не гôршою вôдъ якого жида. О его вчинкахъ въ громадê Щуровичахъ и въ другихъ селахъ, де вôнъ писарювавъ, далось бы писати богато цêкавого. Причина увязненя Степчука есть, кажуть, то що вôнъ мавъ пôдроблятí метрики для дêвчатъ, котрí выходили за границю а православнí священики вêнчали ихъ на пôдставê тыхъ метрикъ. Кôлька дêвчатъ при переходê границê схоплено и при нихъ мали знайти пôдроблení метрики. — Сими днями пропала безъ слêду молода жêнка одного господаря зъ села Миколаева, забравши зъ собою троха грошей. Чоловêкъ удавъ ся до суду а той розписавъ всюда, щобы утêкшу прихоплено.

— **Д ръ Юрій Конкольняк,** примарь шпиталя и заступникъ бурмістра въ Станиславовê, почавъ — якъ доносить „Зоря“ — писати популярну „Гігіену“ въ тôмъ намêрê, щобы вôддати еи до выданя товариству „Просвêта“.

— **Холера.** Зъ Пêскôвъ великихъ доносять, що занедужала тамъ ще одна особа на холеру. Случаю смерти не було. — Въ Будапештê занедужало вôдъ часу коли холера тамъ появила ся до 8 н. ст. падолиста 968 осôбъ а умерло 421. — Сенатъ гамбургскій зложивъ канцлерови таке справозданье про перебêгъ холеры въ тôмъ мêстê. Загаломъ умерло тамъ 7600 осôбъ на холеру на 17.973 недужихъ. До 20 серпня занедужало було 85, умерло 36 осôбъ; вôдъ 21 серпня до 27 занедужало 3688, умерло 1241; вôдъ 27 серпня до 3 вересня занедужало 6378, умерло 3013; вôдъ 4 до 10 вересня занедужало 3362, умерло 1548; вôдъ 11 до 17 вересня занедужало 2393, умерло 923; вôдъ 18 до 24 вересня занедужало 1327, умерло 547; вôдъ 25 вересня до 1 жовтня занедужало 472, умерло 180; вôдъ 2 до 8 жовтня занедужало 170, умерло 46; вôдъ 9 до 15 жовтня занедужало 71, умерло 25; вôдъ 16 до 22 жовтня занедужало 24, умерло 7; вôдъ 23 до 29 жовтня занедужало 2 особы, умерло 4. Послêдне занедужанье лучило ся 23 жовтня, а послêдный случай смерти дня 2 н. ст. падолиста.

— **Самоубійство.** Оногды около 7 ои годины вечеромъ вôдобравъ собê житье выстрêломъ зъ револьверу канцелістъ львôвскои дирекціи поліціи 38-лêтный Левъ Франкъ. Причиною сомоубійства була невылêчима недуга.

— **Въ справê полêпшеня платнê урядниковъ державныхъ** доносить Oesterreichische-Staatsbeamten-Zeitung, що посолъ д-ръ Вайбль высказавъ передъ своими выборцями въ Блюденцъ надêю на скоре полагодженье тои справы. Надêю тую опираe посолъ Вайбль на словахъ міністра Штайнбаха, котрый заявивъ ему, що имовêрно ще сеи сесiи внесене буде предложенье правительственне о полêпшеню платнê урядниковъ чотирохъ найнизшихъ ранґъ. Міністеръ высказуючи се зазначивъ, що боить ся лише чи рада державна згодить ся на предложенье, котрымъ все таки збôльшить ся досыть значно буджетъ державный.

— **Посвяченье будынку.** Оногды о 10 ôй годинê рано посвятивъ епископъ Пузина ново-отвореный интернатъ для кандидатокъ женьскои семинарiи учительскои при улици Слодовôй пôдъ ч. 6 у Львовê.

— **Дороги повêтовой и громадскій** въ повêтê дрогобицкôмъ обôймае выдêлъ краевый въ порозумêню зъ намêстництвомъ у власный зарядъ. Вôдданье заряду наступить сими днями и въ тôй справê удае ся до Дрогобича комісія зъ выдêлу краевого.

— **Выарендованье Щавницê.** Якъ звêстно оголосила краковска академія наукъ, що хоче вôддати Щавницю въ посесію. До сего часу зголосивъ ся лише одинъ кандидатъ, а то Феликсъ Висневскій, директоръ заведеня купелевого въ Ивоничи подаючи рôчный чиншъ въ квотê 6500 зр. Академія выбрала особну комісію, котра по розслêдê условій выдасть 15 н. ст. падолиста остаточне рêшенье въ тôй справê. П. Висневскій хоче такожь выарендувати право експльоатації жерелъ щавницкихъ, мêжь котрыми жерело „Янъ“ маe бути сильнêйше вôдъ „Гіґіблера“.

— **Дирекція зелêзниць въ Чернôвцяхъ.** На четвертговôмъ засêданю рады мêскои въ Чернôвцяхъ, поставивъ радный Вальцль внесенье, щобы рада мêска внесла до правительства петицію о утвореньe дирекціи зелêзничои въ Чернôвцяхъ. Внесенье се принято одноголосно. Подôбну петицію мають внести такожь всê тí корпораціи и институціи на Буковинê, котрí ся справа обходить.

— **Тысячь дукатôвъ зъ нагоды выбору архіепископа.** Старинным звычаем одержуе кождый комісарь цêсарскій, фунґуючій при выборê нового архіепископа оломуцкого датокъ въ высотê 1000 дукатôвъ. При выборê послêдного архіепископа, кардинала Фірстенберґа одержавъ бувъ той датокъ тогдêшный міністеръ просвêты ґр. Левъ Тунъ. При вчерашнôмъ выборê нового архіепископа интервенiювавъ яко комісарь цêсарскій міністеръ бар. Ґавчь отже ему належало тыхъ 1000 дукатôвъ. Передъ кôлькома днями однако одержала оломуцка капітула зъ міністерства просвêты письмо, що зъ поручення Его Вел. цêсаря не може міністеръ просвêты приймати жертвуваныхъ ему 1000 дукатôвъ. Причину тои вôдмовы добачають въ тôмъ, що одна зъ конторъ вымêны въ Оломуци выставила для реклямы въ своêмъ вôкнê купку дукатôвъ, а коло неи картку зъ написею: „1000 дукатôвъ призначеныхъ для комісаря цêсарского“.

— **Огнê.** Сими днями знищивъ огонь тартакъ паровый въ Тихôй коло Коростенка. Шкода выносить около 30.000 зр. Найбôльше однако потерпêли селяне, котрí при тôмъ тартаку мали заробокъ.

— **Въ львôвскôй школê політехнічнôй** лучивъ ся фактъ, що давъ причину до змовы и опущеня выкладôвъ студентами а вôдтакъ до дисциплінарного слêдства ректорату. Ще въ цвêтни с. р. ухвалили були студенты політехники просити колеґію професорôвъ о выдаленье зъ техніки одного студента, щó допустивъ ся дуже неморального и нечесного дêла. Професоры не выдалили вправдê згаданого студента, але обêцяли, що зъ початкомъ 1892|93 року школьного не позволять ему вписатись на політехніку. Тымчасомъ въ жовтни с. р. зъявивъ ся сей студентъ на політехніцê и ректоратъ приймивъ его. Се обурило студентôвъ такъ дуже, що они дня 22 н. ст. жовтня ухвалили здержати ся вôдъ участи въ выкладахъ Ажь теперь студентъ М., про котрого товаришамъ ишло, выступивъ самъ зъ політехніки и здавало ся, що на тôмъ покôнчить ся справа. Тымчасомъ колеґія професорôвъ зарядила слêдство противъ студентôвъ и выдала оногды засудъ, котрый выпавъ надто строго. Двохъ студентôвъ Мокловского и Кишакевича выдалено, пятьохъ одержало ректорску нагану въ загрозою выдаленя за участь въ змовê а 129 одержало нагану вôдъ деканôвъ.

— **Про измêрене самоубійство гр. Яна Красицкого** доносять зъ Вêдня такí близшí даны: Въ понедêлокъ дня 7 н. ст. падолиста о 12½ годины въ полудне выйшовъ ґрафъ зъ бюра бувшои Львôвско-Черновецкои зелêзницê, котрои есть президентомъ, безъ нêякого очевидного зворушеня. Передъ вôдходомъ передавъ кôлька письмъ одному зъ высшихъ урядниковъ, однакъ се не впадало въ очи, бо вôнъ робивъ то частêйше, коли мавъ куды выêздити. Зъ дирекціи пôйшовъ домôвъ и запытавъ службу, чи готове снêданье. На вôдмовну вôдповêдь выйшовъ зъ дому, пôйшовъ на улицю Терезіяньску и поступивъ до однои каменицê, ставъ собê въ сêняхъ за муромъ и вытягнувши бритву пôдрêзавъ собê горло. Въ тôй хвили увидêли се слуги зъ противлежнои палаты бар. Ротшільда и телефономъ повêдомили стацію ратункову о тôмъ, що лучило ся. Зô стациі надôйшла заразъ помôчь и по заложеню самоубійникови бандажа вôдвезено его домôвъ. Ґрафиня, котра мêжь тымъ була зъ дочкою на проходê, зômлêла, коли довêдала ся о страшнôй пригодê, але прийшла скоро до себе, коли êй лêкарê сказали, що рана не грозить житю, бо ґрафъ перерêзавъ лишь тêло, не скалêчивши гортанки. Ґрафъ Янъ Красицкій маe теперь 55 лêтъ, есть властителемъ Боратина въ Галичинê, въ 1870-тыхъ рр. бувъ посломъ до рады державнои, а въ роцê 1885 покликали его до палаты панôвъ, де належить до консервативнои партіи. — Оповêдають, що вже давнêйше мавъ ґр. Красицкій въ приступê мелянхолíи сказати, що застрêлить ся, а передъ кôлькома днями пробувавъ отруитись опіюмомъ.

— **Выдêлъ „Общества Рускихъ Дамъ“ у Львовê** просить насъ оповêстити отсе письмо: Въ мêсяци цвêтню с. р. подано було до загальнои вêдомости якí пôдмоги були розданí вдовамъ и сиротамъ по священикахъ именно, що вôдъ 1 н. ст. сêчня 1892 р. до 1 н. ст. мая 1892 роздано на тíи-жь запомоги 275 зр. 34 кр. Теперь подаe выдêлъ выказъ дальшихъ запомогъ, якí були удêленí вôдъ 1-го мая до 1 грудня 1892 року. Одноразовí запомоги одержали: Каролина Нижанковска 5 зр., Серафина Даниловичева, вдова по учителю народнôмъ 15 зр., Варвара Якимовичь, сирота по свящ. 5 зр., Теодора Мойсевичева вдова по свящ. 10 зр., Ольга Немеринець сирота по учит. 3 зр., Софія, Анна и Юлія Назаревичêвна, сироты по священику по 5 зр., Елеонора Глинковска, сирота по свящ. 5 зр., Олимпія Рубаха, вдова по учит. 5 зр., Софія Шеховичева, вдова по писателю 6 зр. Кромê того заплачено за удержанье сирôтъ по священикахъ въ заведеняхъ Василіянокъ у Львови Яворовê: за Ольгу Насальску и Стеф. Кисêлевску по 20 зр. 20 кр., за Величковску 45 зр., за Евфросину Величкôвну 25 зр., за Соф. Копистяньску 30 зр. и за Марію Даниловичêвну, сироту по учителю 5 зр., разомъ 214 зр. 40 кр. а зъ попередными 275 зр. 34 кр. выдано сего року на запомоги 489 зр. 74 кр.

Надôслане.

Schwarze, weiße und farbige Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 15·65 p. Meter — glatt und gemustert (ca 2400 versch. Qual. u. 2000 versch. Farben, Dessins u.) vers. roben- und stück-weise porto u. zollfrei das Fabrik-Depot **G. Henneberg** (k. u. k. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 1

Наука штука и література.

— **Илюстрованый Календарь товариства „Просвêта“ на** рôкъ 1893-ый [рôчникъ уже шêснацятый] выйшовъ — якъ уже було згадано — зъ друку яко книжка зъ черги 149 и 150-та, а 10 и 11-та за рôкъ 1892-íй. Сегорôчный Календарь пôддержуе здобуту собê лêтами добру славу, а при тôмъ дешевшíй [бо коштуe 40 кр. замêсть 50], хотяй импонуe обемомъ и портреты поданí не въ текстê але на окремыхъ бêлыхъ карткахъ. Повный змêстъ сегорôчного календаря ось якíй:

Календарê историчный [лêтописи всемірна и руска], астрономічный и церковный; знамена погоды; дванацять мêсяцêвъ зъ святами рускими и римскими, зъ лêтописю смерти славныхъ Русинôвъ и зъ историчными споминками и т. п., недêлê и свята печатанí червоною краскою; на кождый мêсяць есть бêла сторона на записки доходôвъ и розходôвъ; наконець календарь жидôвскій. Потôмъ иде Уставъ церковный, уложеный окôнченымъ богословомъ Олександромъ Шарковскимъ.

Часть информаційна мêстить: списъ особъ пануючого цêсарского дому, приписы телеґрафічнí и почтовí, провôдникъ по Львовê, списъ членôвъ выдêлôвъ руско-народныхъ товариствъ, мêры и ваги, таблицю монетъ, статистаку Русинôвъ, тарифу фіякрôвъ и дорожокъ у Львовê, акцизу для мêста Львова, порядокъ êзды и тарифу почтову и скалê стемплевí въ Австріи.

Часть літературно-наукова, упорядкована Василемъ Лукичемъ, мêстить: „До рôдного краю“ стихъ Яромира; „Микита Бурлêй“ оповêданье Ивана Сибôлки; „Иванъ Поповичь“ поезія В. Чайченка [подêя исторична зъ р. 1663]; „При заходê сонця“ нарисъ зъ сумнои хвилê написавъ К.; „Миніхъ“ исторична поема д-ра Стефана Руданьского; „Орелъ“ байка В. Чайченка; „Грôмъ“ оповêданье Стефана Пятки; „Думка рôльника“ поезія Павла Думки, селянина зъ Купчинець; „Два браты“ оповêданье Ю. Р—на въ перекладê Василя Лукича; переклады „Псальмôвъ“ д-ра Володимира Александрова; „На рôдныхъ могилахъ“ оповêданье Ю. Р—на въ перекладê Василя Лукича; „Збройна сила и боевí способы Запорожцêвъ“ за Д. Эварницкимъ подавъ Домонтарь; „Значênье матери въ выхованю дêтей“ о. Алексêя Тороньского; „Де-що про податки“ Наума Срêбняренка; „Про хоробы на очи“ О. Ч.; „Холера“ д ра Юрія Конкольняка; „Замêтнí Русины“ [тутъ поданí короткí житьеписи до умêщеныхъ въ Календари портретôвъ: Наталя Вахнянина, пок. Дамяна Гладиловича, Омеляна Партицкого, д ра Дамяна Савчака, посла Іосифа Гу-

рика, Григорія Врецьоны, пок. Олександра Потебнѣ, пок. Якова Кухаренка и житьепись пок. о. Якова Гудика безъ портрету, бо годѣ було роздобути его фотографіи]; водозва до членозъ „Просвѣты“ въ справѣ „Днѣстра“.

Часть господарска мѣстить дуже обширну, бо на 16 картокъ статью „Якъ ходити коло саду?“ Въ статьѣ той не только вказано, якъ садити и щепити дерева, але говорять ся о богато практичныхъ рѣчахъ, н. пр. яки дерева треба садити при дорогахъ, на пасовискахъ и по межахъ? — о хоробахъ деревъ овочевыхъ, о виноградѣ, о шкодникахъ деревъ овочевыхъ, о зужитковаю овочѣвъ, о повилахъ, о напиткахъ зъ овочѣвъ, о робленю оцту и т. д.

Календарь кончить ся инсератами, межь котрыми подано також вѣсти про нашу выдавництва періодичну и делку неперіодичну.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 9 падолиста. Царевичь, вертаючи зъ Атинъ, має задержатись довше у Вѣдни.

Будапештъ 9 падолиста. Нинѣ водбуде ся засѣданье палаты послобъ и панобъ. Міністеръ Сапарій повѣдомить, що король принявъ дімісію кабінету, але поки-що веденье дѣлъ полишено гр. Сапаріому. Говорять, що президентомъ нового кабінету стане Векерле.

Берлинъ 9 падолиста. Россійска комісія цлова мала водкинути нѣмецкі предложенія що-до договоровъ торговельныхъ.

Брукселя 9 падолиста. Колы король ѣхавъ до парляменту, товпы спѣваючи марсилѣзу кидали до повозу короля картки зъ написею: „Віватъ, загальне голосованье!“.

Парижъ 9 падолиста. Въ будынку, де бюра товариства горничого зъ Кармо, найдено бомбу. Бомбу перенесено до комісаряту поліціи и тамъ наступивъ выбухъ. Чотирохъ урядниковъ погибло на мѣсци, а цѣлый будынокъ затрясъ ся. Бомба була зладжена на способъ Равашоля. Въ парляментѣ интерпельовано правительство. Любе заявивъ, що правительство поступить собѣ безвзглядно супротивъ тыхъ, що скоили атентатъ. Парляментъ принявъ водповѣдь Любета. Въ имени соціялістовъ заявлено, що они не мають нѣчого спольного зъ простыми злочинцями, анархістами.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вл. В. Л. въ С. Водъ Нового Року — якъ мы вже разъ згадували — „Дѣло“ буде выдавати ся зовсѣмъ новымъ шрифтомъ, а друкарня товариства Шевченка вже й замовила его въ водливальни. — **Вп. Р Лянд зъ Зал. нов.** До конца року прийде намъ 13 зр. 50 кр. — **Вп. Иг. Тел. зъ Бѣл.** Одержали и дякуемо. — **Вп. К. Стр. въ Вохх. нов.** Все оплачено. — **Вп. Я. Красн. зъ Бор.** Такъ. — **Вп. Ст. Петр. зъ Пол.** Заплачено до падолиста. — **Хв. Ред. „Зорѣ“ и „Народа“.** Д-ръ Мисула зъ Полѣ просить о повѣдомленье, якъ стоять его рахунки. — **Вп. В. Кальк. въ Бер.** Можна набути за 73 кр. — **Вп. В. Глод. зъ Угр. ст.** Въ сѣчни прислано лише 6 зр. 50 кр., ще належить ся намъ за IV. кв. 4 зр. 50 кр. — **Вп. П Лип. зъ Нов. Тор.** За сей рокъ ще 50 кр. — **Вп. Ст. Стис. зъ Ляц.** Ще 50 кр. до конца року. — **Вп. И. Гам. зъ Печен.** Ще 6 зр.

Цѣна збожа и другихъ продуктовъ.

9. н. ст. падолиста 1892.

Львовъ: Пшениця 7·20 до 7·40, жито 5·85 до 6·10, ячмѣнь 5·— до 6·—, овесъ 5 40 до 5·70, рѣпакъ 10·— до 10·50, горохъ 6·— до 8·85, вика 4 50 до 5·—, льнянка 9 50 до 10·25, бобъ —·— до —·—, конюшина червона 55·— до 65·—, конюшина бѣла 60·— до 70·—, конюшина шведска 60·— до 70·—, кманъ 17·— до 17·60, анижъ 28·— до 30·—, кукуруза 5·40 до 5·60, хмѣль 85·— до 90.— зр. за 56 кіло у Львовѣ, оковита зъ 10.000 літровъ 10 50 до 11·— зр.

Надослане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. -- Побереже Франц Іосифа. 4446 5—15

Средства десінфекційни, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ подъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

подъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (плянъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовлени зъ провінціи адресувати: „Новый Оптикъ подъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Рисовника

потребує

В. Нагорный архітектъ у Львовѣ ул. Баторія ч. 30. 4465 1—6

Вже печатае ся одинацятый выпускъ сочиненя подъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушевъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушовъ друку) або въ IV томахъ и окончить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпусковъ буде цѣна сочинення подвысшена на 10 зр.

4396 5—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**

професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ.

Глядаю до веденя домашного господарства старшои особы. Русинки мають першенство. Зголошувати ся впростъ до о. Ом. Константиновича пароха въ Торкахъ почта: Медика. 4466 1—6

Окончена семинаристка граюча на фортепянѣ, шукае лекціи на провінціи. Оферты въ подань ємъ обовязковъ и вынагороды приймае о. Стефановичъ, катихитъ у Львовѣ (ул. Ворменьска, 2). 4464 1—3

Kataloge mit Probetakten über 4390 15—20 gratis und franco

Wiener-Musik

OTTO MAASS

Musikalien-Handlung Wien, VI. Mariahilfer-strasse 91.

БЛАГОДАРЕНЬЕ.

Въ нынѣшнихъ печальныхъ временахъ, когда такъ часто слышимъ о численныхъ ворогахъ нашей свѣры, якъ: штундистахъ, тучапистахъ, соціялистахъ, радикалистахъ и пр., не отъ рѣчи будетъ сообщити также отраднѣйшіи явленія, именно извѣстія о созиданіи и украшеніи храмовъ Божіихъ, которыи суть якъ бы свидѣтельствами религійного чувства теперѣшнихъ временъ будущимъ поколѣньямъ.

Да будетъ слава Всевышнему що намъ повелося на мѣсто дряхлой маленькой деревяной церковцы, построити въ 1884 г. величавую церковь изъ твердого матеряла съ трема куполами, которую въ текущомъ году, доброохотными жертвами прихожанъ Городыща и Слободки, розкрасилъ нашъ славно извѣстный живописецъ **Теоф. Копыстынскій**. Дѣло само хвалитъ майстра, но и отъ насъ принадлежитъ ему по совѣсти всенародная полная признательность, такъ якъ иконами поодинокими и цѣлостью украшенія нашой церкви восхищаются даже строгіи знатоки живописного искуства Той истинный художникъ выдѣливаетъ всѣ иконы собственноручно, не такъ якъ другіи выручающіяся часто неспособными помощниками а принимаясь за украшеніе нѣсколькихъ церквей въ одномъ сезонѣ, трактуютъ дѣло фабрично-промышленно. Тѣхъ нѣсколько словъ высказуемъ не для реклями, въ которой г. Копыстынскій не нуждается, но въ дѣлѣ интересованныхъ, намѣряющихъ приступити къ украшеню своихъ церквей, такъ якъ названному можетъ каждый смѣло ввѣрити многоважное дѣло, сообразивши, що шарлатаномъ плохо произведенное украшеніе не въ состоянии подносити „горѣ сердца“, при томъ же украшеніе должно тревати долгіи лѣта, недасться бо, якъ н. пр. непридатное платье, скоро замѣнити.

Б. М. Бачинський, приходникъ въ Городыщѣ.
Стефанъ Кульматыцкій, начальникъ громады. 4459

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (домъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конго	½ клґр.	зр.	2·30
„ 2	Кайсовъ Конго	„	„	2 80
„ 3	„ мелянжъ	„	„	3·—
„ 4	Нивгчовъ Imperial	„	„	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	½ клґр.	зр.	1·50
„ 7	найлѣпшій	„	„	1·80

Чай каравнный Братовъ К. и С. Попова паночка ½ ф. зр. 1·80 ¼ „ „ 90

Цвѣты батистовій до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образовъ. — Образы олѣйнѣ паперовѣ по греческому стилю. Рамы до образовъ. — Білеты літографованѣ и скоро печатанѣ. — Товары шкоряни. — Пуларесы, портмонетки, візітівки, папѣросницѣ.

Всякій приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, домъ п. Валляха.

Лишь тогдѣ правдивый, если трикратна флящина есть замкнена низше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовтомъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Маагера

правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ

зъ фабрики

ВІЛЬГЕЛЬМА МААГЕРА у Вѣдни.

Розслѣдженый першорядными новагами медичными и **за-дла своєи легкои стравности** поручены також дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збольшеня ваги тѣла, полѣпшеня соковъ, а такожь взагалѣ прочищеня крови.** — **Фляшку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабричномъ **Wien III./3., Heumarkt Nr. 3.,** а також **майже по всѣхъ аптикахъ австро-угор. державы.**

У Львовѣ у пп. аптикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, та у пп. купцѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Гапкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. державы:

W. MAAGER, WIEN

III./3., Heumarkt 3. 4434 3—18

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень на житье та водъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційни выставляють ся въ языцѣ рускомъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4253

Противъ холєры

поручае подписана фірма свой славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 літр.) зр. 35·—
„ „ 1/2 коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ 1/4 „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 6/1 літр. фляшкахъ евент въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2·80 „ „

На жаданье илюстрованій цѣнники даромъ и оплатно Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 19—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

ДРАМАТИЧНІ ТВОРЫ

ГРИГОРІЯ БОРАКОВСКОГО.

Цѣна 1·30 кр.

Достати можна въ товариствѣ „Просвѣта“.

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимае вкладки на

КНИЖОЧКИ

и опроцентовуе ихъ по

4½% на рокъ.

2219 101—?

ПОДЯКА.

Нечаянно забрала люта смерть дня 26 вересня с. р. дорогого намъ брата Евгенія Михаила Боцюркова, ц. к. здъюнкта податкового въ Бярчи, перетявши нитку праведного его житя въ силѣ вѣку, бо въ 29 роцѣ житя и вляла въ серця нашій невысказаный жаль по втратѣ вельми любленого члена родины.

Середъ обставинъ и фактовъ, котрі зайшли въ Бярчи сейчасъ по смерти покойного, — зъ чиеи причины, того тутъ не хочемъ подносити — а котрі въ двое збольшили нашъ бол, о! якже-жь спасеннымъ балсамомъ на раны нашихъ сердець показалось для насъ сочутье и потѣшенье зо стороны товаришевъ и знакомыхъ покойного, котрі зволили при томъ занятись урядженьемъ похоронобъ.

Сердечне спаси Богъ! Вамъ Вп. пп. Холоневскій Подляшецкій, за ласкаву помочь при урядженю похоронобъ зъ властивымъ торжествомъ; Вамъ Вп. ПП. Вариводо, Малі и Вамъ панно М Лаврецка, що зволили воддати послѣдню прислугу покойному яко „молодому“.

Спаси Богъ Вамъ Вп. пп. Будзиновскій, що на часъ нашого побуту въ Бярчи жертвували намъ, прибувшимъ зъ далека, свою гостинность и позволили на урядженье въ своемъ домѣ скромного принятя для посторонныхъ особъ, та що щиро старались намъ горкі хвилѣ осолодити.

Спаси-Богъ Вамъ Вп. ОО. сов. Гвоздовичь, сов. Копыстяньскій, сов. Чичуловичь, Раставецкій и Гандякъ за труды коло годправленя похоронобъ; вкінци Вамъ знакомій покойного, Вамъ мѣщане и всѣ вѣрні, що прибули воддати послѣдню прислугу покойному.

Спаси-Богъ! Богъ най сторицею нагородить Вамъ добрі учинки.

У Львовѣ и Бучачи дня 20 жовтня 1892.

Елена Ляховичь сестра; — *Антонъ Боцюрковъ* братъ покойного. 4463

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Календарь Просвѣты

на рокъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Достати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вормельска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Десять медалевъ заслуги, дипломъ признаня и дипломъ гоноровый

на всесвѣтной выставѣ въ Антверпіи

за незровнани

Выробы косметичні, Тоалетні и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ вдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ короткомъ часѣ веснянки, плямы печѣнковій, близни и т. п., надае шкорѣ свѣжу бѣлость, свѣжость и нѣжность. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и сполов ѣлому по кольконазовомъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише вдмолоджуе волосье, котре подъ вплывомъ сего вдличного средства вдзыскуе первѣстну барву, мягкость и вдзыскъ. — Цѣна фляконъ 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цабульки волосні замкнуе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Повъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лиця, надае красну, природну бѣлость и есть неоцѣненымъ средствомъ до гігієнічной окрасы лиця.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для блъондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., больше зр 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лиця прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкоры, выгладжуе морщинки и долики боковій. Лице вдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне вдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагодно вплывае на нашкорокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкору. Ухиляе веснянки и жовто-бурі плямы зъ лиця. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ **Краковѣ** Суконницѣ ч. 20., и въ **Черновцяхъ** Ринокъ ч. 2.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка подъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 244. Львôвъ, Четверъ 29 жовтня (10 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-бй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяцъ	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый р ъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяцъ 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попередне застереженье. — Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порто

Поодинокe число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надôслане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 10 н. ст. падолиста 1892.

При остатныхъ именованяхъ новыхъ членôвъ палаты панôвъ выйшла дотычно выбору членôвъ зъ Галичины дуже прикра исторія, котра мусить дуже немило дôткнути мѣродайнѣ круги у Вѣдни и послужити имъ за указку на будуще, що при выборѣ предкладаныхъ имъ кандидатôвъ зъ Галичины мусять поступати зъ найбôльшою осторожностію.

Дуже, якъ сказано, немило мусить дô ткнути у Вѣдни фактъ, що супротивъ поклика нія до палаты панôвъ барона Жигмонта Р омашкана въ Сгрыйщины [порученого міні стромъ Ф. Залескимъ] часть прасы польскон бачила ся спонуканою застерегти опінію загалу польского, хотяй именованя членôвъ палаты панôвъ суть рѣчею дискретною, матерією дуже делікатною. А треба знати, що учинивъ се не тôлько Dziennik Polski, але й краньôвскій Czas, орґанъ „кола“ польского.

„Зъ прикростію — пише Czas — приходить ся намъ сказати, що не всѣ остатнѣ именованя до палаты высшон вôдповѣдають повазѣ того становища. Байдуже намъ про особу п. барона Р омашкана, але жь не можемо того забути, що бувъ президесомъ банку рустикального, котрого сумна исторія надто добре вѣдома. Зъ огляду на справедливѣ чувства краю и на повагу палаты панôвъ було бы по нашôй думцѣ лѣпше не лучити зъ симъ именованьемъ згадки тои сумнои институціи. И тутъ ажь маємо право и мусимо запытати: якимъ способомъ доходить ся до такихъ — похибокъ? Чи п. президентъ міністрôвъ не знае людей и вôдносинъ? А если самъ не знае, то чи не занедбуе засягнути про нихъ вѣстей? Хиба се одно мусить ся допустити. Бо того вже нѣякъ допустити не можемо, щобы въ тыхъ жерелахъ информаціи, якій маe пôдъ рукою [у мін. Залеского — *Ред.*] на таке запытанье и жаданье не була знайшла ся докладна, совѣстна и зъ поважною опінією краю згôдна вôдповѣдь. Якъ при тôй легкости пояснень могла зайти така похибка, се намъ не ясне, — ясне лишь то, що похибка зайшла, и она гôдна сожалѣня особливо длятого, що нидае якесь немилe свѣтло на веденье справъ галицкихъ въ правительствѣ центральнôмъ.“

Мы, вôдчитуючи се бѣданье Czas у зъ причины такои справдѣ дуже немилои для Полякôвъ пригоды, могли бы мати — якъ Нѣмець каже — Schadenfreude, бо „ржондъ моральный“ доводить до того, що Русины въ Австріи, нарôдъ 3 міліоновый, не маютъ въ палатѣ панôвъ анѣ одного поликаного члена, але зъ уваги на важ ность справы, зъ огляду на те, що членôвъ до палаты панôвъ поклика е на предложенье президента міністрôвъ самъ цѣсарь, — мы за рôвно зъ Czas-омъ „сожалѣемо“ надъ способомъ выбиранья кандидатôвъ до палаты панôвъ въ Галичины. И се сожалѣнье наше мы не першій разъ теперь высказуемо, — нѣ, мы мусѣли высказувати его по кождыхъ новыхъ именованяхъ. Кôльно разôвъ мы вôдчитали имена новыхъ членôвъ палаты панôвъ а не знайшли мѣжь ними нѣ одного Русина, лише самыхъ Полякôвъ, — тôлько разôвъ мы сожалѣли и пытали ся, якъ нинѣ пытае Czas: „якимъ способомъ доходить ся до такихъ по похибокъ? чи п. президентъ міністрôвъ не знае вôдносинъ краю? — чи вôнъ не знае, що въ Галичинѣ живе половина населения руского котра платить податки и дае рекрута зарôвно якъ населенье польске? А коли свого часу поликано до палаты панôвъ п. Станислава Поляновского [колись богатого маршалка повѣтового а нинѣ збанкротованого шляхтича] а въ Czas-ѣ пояснено, що поликаньемъ п. Поляновского зроблено якусь концесію Русинамъ [бо п. Поляновскій нѣбы-то мавъ мати симпатію руского „людку“], мы, сожалѣючи, зновъ пытали, якъ нинѣ пытае Czas: „чи п. президентъ міністрôвъ не знае л ю д е й?“ Мы й за кождый разъ констатували, якъ констатуе Czas, що такій похибки „чидають якесь немилe свѣтло на веденье справъ галицкихъ въ правительствѣ центральнôмъ...“

Пригода зъ послѣднымъ выборомъ членôвъ зъ Галичины до палаты панôвъ чей разъ зрефлектуе мѣродайнѣ круги вѣденьскій и може вже не будуть лучитись такій частій похибки, а головно п о х и б к а надъ похибками, що при кождоразовыхъ именованяхъ и г н о р у е с ь р у с к і й н а р ô д ъ и вôнъ — єдиный межи народами Австріи — не маe вôдъ лѣтъ анѣ одного свого представителя поликаного до палаты панôвъ, хотяй смѣшно бы було говорити, щобы вôнъ не мавъ гôдныхъ кандидатôвъ, хочь-бы вже лише мѣжь людьми науки, котрыхъ цѣсаръ рôвно радъ вызначувати, якъ людей майна...

Справы парляментарнѣ.

Зъ численныхъ клюббôвъ парляментарныхъ высунувъ ся напередъ въ теперѣшнôй сесіи найбôльше к л ю б ъ Г о г е н в а р т а, бо заразъ на першôмъ засѣданю выйшли вôдъ него двѣ важнѣ интерпеляціи въ справахъ церковно-шкôльныхъ. Сѣ двѣ интерпеляціи були немовь заявленьемъ, що клюбъ Гогенварта готовъ кождой хвилѣ станути до борбы. Про внутрѣшнѣ справы клюбу Гогенварта пишуть такъ Narodni Listy:

Послѣдній подѣ а зъ того и явный звôротъ правительственнои политики до лѣвицѣ не могли остати безъ вражѣня на тѣ елементы, котрѣ удало ся гр. Гогенвартови звязати въ одинъ клюбъ. Гр. Гогенвартъ вôдчувъ въ теперѣшнôй порѣ потребу ширшои дискусіи надъ політичною и парляментарною ситуацією, тожь скликавъ свôй клюбъ въ суботу на нараду. Але до такои дискусіи не прийшло и вôдложено ю на понедѣлокъ. Вступомъ до сеи дискусіи можна уважати вôдзывъ орґану сего клюбу. Vaterland закôнчила свою вступну статью про отворенье рады державнои словами, що „мрака мусить уступити а для принціповъ мусить стати вôльна дорога“. Змыслъ тыхъ слôвъ зараз поясниве ся. Въ католицко-консервативнôй ґрупѣ клюбу проявивъ ся сильный напрямъ опозиційный и домагають ся, щобы вôдносины мѣжь нѣмецкими консерватистами зъ альпейскихъ краёвъ а правительствомъ вповнѣ выяснили ся. Наслѣдкомъ того змаганя була и н т е р п е л я ц і я пос. К а р л ь о н а въ квестіи шкôльнôй. Интерпеляція поставлена въ тôй цѣли, щобы пôсля вôдповѣди примѣнити свое становище до кабінету и цѣлномъ змѣнити свое становище, если бы або не було вôдповѣди або вôдповѣдь була вôдмовна. А тымчасомъ заявляють зъ другои стороны, що теперѣшна ситуація не есть того рода, щобы можна надѣяти ся прихильнои вôдповѣди. Згадують, що навѣть въ часахъ панованя правицѣ не можна було зобрати бôльшости для першого читаня внесеня шкôльного кн. Ліхтенштайна; тогдѣшна комісія шкôльна, зложена зъ осьми членôвъ, не могла погодити ся що-до пріндіпу, чи справа шкôлъ народныхъ не належить до компетенціи соймôвъ; правительство оминало тогдѣ все, що могло бы вказувати на его наклôнъ до нѣмецкихъ консерватистôвъ, отже теперь, коли довершивъ ся звôротъ до нѣмецкихъ либералôвъ, не дасть нѣякои вôдповѣди. Въ згаданôй ґрупѣ католицко-консервативнôй нарѣкано и на се, що гр. Таффе давъ заразъ вôдповѣдь, хочь и провізоричну, на интерпеляцію д-ра Плѣнера въ райхенберґскôй справѣ, а противно о интерпеляціяхъ гр. Гогенварта и Карльона, хочь пôдписаныхъ цѣлымъ клюбомъ, замовчавъ. Зъ сего видно перôвномѣрне трактованье обохъ клюббôвъ, лѣвицѣ и Гогенварта, хочь тѣ оба клюбы суть складовыми частями правительственнои бôльшости.

С л о в ѣ н ь с к ѣ члены клюбу Гогенварта вôдбули нараду, щобы обговорити політичну ситуацію, а именно розважити подѣю, що управителемъ Краины именовано бар. Гайна. Вправдѣ не прийшло до ухвалы, але всѣ згодили ся на се, що именованье особы зъ такъ голосною минувшостію, бар. Гайна на мѣсце бар. Вінклера, на президента славяньского краю треба уважати вызывомъ Словѣнцѣвъ.

Згаданѣ нарады цѣлого клюбу Гогенварта вôдбулись въ понедѣлокъ. Нарады були до вѣрочнѣ. Гр. Гогенвартъ представивъ теперѣшну ситуацію бôльше некористною вôдъ ситуація въ минувшôй сесіи. Результатъ нарадъ такій, що на разѣ лѣпше для клюбу Гогенварта не змѣняти становища, хочь и не ма выгляду на успѣхъ въ задачи клюбу яно партіи правительственнои.

——

При голосованю надъ внесеньемъ що-до скороченого способу дебаты буджетовои заявились 133 голосôвъ за а 25 противъ. Противъ голосували антісеміты, молодо Чехи и пос. д-ръ Кроваветтеръ.

На засѣданю въ пятницю роздѣлять ся поодинокѣ роздѣлы буджету мѣжь референтôвъ и буде вестись дальша дискусія надъ справозданьемъ комісіи господарства що-до будовы штучныхъ дорôгъ водныхъ, именно каналôвъ: Дунай Одра, Дунай-Одра-Висла, Дунай Лаба.

Ґенеральнымъ референтомъ буджету буде — пôсля предложеня вола польского и комісіи буджетовои — пос. Щепановскій.

Динамітный атентатъ въ Парижи.

Вô второнъ о год. 11¼ въ рана портіёровi дому ч. 11 при улиці оперы дали знати, що хтось положивъ якійсь пакунокъ передъ дверѣ бюра т о в а р и с т в а г ô р н и ч о г о в ъ К а р м о. Згаданс бюро помѣщене въ партерѣ того дому. Возьный бюра Ґаренъ побачивъ пакунокъ, але що пакунокъ выдавъ ся ему пô дозрѣнымъ, бо товариство дôставало послѣдными часами численнѣ листы зъ погрозами, то й приликавъ портіёра. Портіёръ взявъ ся осторожно до дѣла. Розтявъ мотузокъ, котрымъ бувъ сей пакунокъ обвязаный, знявъ папѣръ ґазетный, окрываючій довкола пакунокъ, и побачивъ зелѣзный горнець перевернены до горы дномъ. Пôднявъ сей горнець, ваги пять до шѣсть кільо, та поставивъ его передъ дверми дому. Возьный Ґаренъ побѣгъ за той часъ по поліцая и небавомъ вернувъ зъ трема поліцаями. Ґаренъ взявъ сей горнець и разомъ зъ поліцаями занѣсъ до комісаріяту поліція при улици „Добрыхъ Дѣтей“.

Напротивъ комісаріяту своить будынокъ французского банку. Повиякъ се було передъ 12-тою годиною, значить ся въ порѣ, коли у рядники выходять на снѣданье, зъ будынку банку французского, вôдтакъ міністерства скарбу и иншихъ домôвъ торговельныхъ высыпавъ ся рôй урядниковъ и всѣ спѣшили на снѣда нье. Наразъ роздавъ ся страшный гукъ — а зъ домôвъ посыпалось скло зъ вôконъ. На улици ставъ закомотъ, бо нѣхто не знавъ, де лучила ся експльозія. Зъ разу всѣ гадали, що се банкъ французкій вылетѣвъ у воздухъ. Але вскорѣ всѣ пересвѣдчили ся, що атентатъ походить зъ комісаріяту поліція и товпа людей кинулась въ ту сторону.

Передъ дверми комісаріяту лежавъ одинъ неживый поліцай. На нѣмъ не було видко нѣякихъ слѣдôвъ експльозіи, и якъ пôзнѣйше сконстатовано, сей поліцай умеръ на ударъ серця. Вôнъ стоявъ въ своѣй службѣ на улици, и коли почувъ гукъ, сейчасъ зачавъ бѣгти въ напрямѣ до комісаріяту, але въ дорозѣ упавъ неживый на землю. Въ будынку комісаріяту експльозія лишила страшнѣ слѣды. Помôстъ повырываный, вôкна всѣ побитѣ, обстава потороцена. Середъ того неладу лежали попалены куснѣ людскихъ тѣлъ. На стѣнахъ слѣды крови и мозку людского. Не можна було розпôзнати тѣлъ погибшихъ, такъ страшно були покалѣченѣ, и лишь здогадатись можна було по внѣшныхъ познакахъ, якій се люде. Зъ кишенѣ одного погибшого выставала карта вôльного переѣзду омнібусами а зъ того пôзнали, що се тѣло поліцая. На иншихъ кусникахъ маса высѣли шматы зъ голубои ліберіи и се було тѣло возьного зъ товариства Кармо. Взагалѣ погибло при експльозіи шѣсть людей: возьный Ґаренъ и поліцай, зъ котрыми принѣсъ бомбу до комісаріяту, комісарь поліційный Труксо, котрый перенявъ въ свои руки бомбу, и поліцай, що померъ на ударъ серця передъ будынкомъ комісаріяту. Вправдѣ комісарь Труксо ще живъ, але експльозія вôдорвала ему обѣ ноги и вôнъ померъ въ шпиталю, коли ампутовано ему кусники нôгъ. Въ чверть годины явились на мѣсце експльозіи вôддѣлы поліціи и сторожа огневои. Сторожа зачала прятати румовище, кусники тѣль позавивано въ полотна и вôдослано до шпиталю. На мѣсце катастрофы прибули такожь президентъ міністрôвъ Любе, міністеръ торговлѣ Рошь и иншій знатнѣ особы.

Експльозія выликала велике вражѣнье въ Парижи, тымъ бôльше, що наступила въ порѣ, коли радить парляментъ.

Въ парляментѣ зачалось вже засѣданье, коли дано знати про експльозію. Сейчасъ перервано засѣданье, а незабаромъ прийшовъ до парляменту вже й міністеръ Рошь, що бувъ на мѣсци катастрофы. Послы обступили его довкола а вôнъ розповѣдавъ про катасрофу: „Менѣ выдались тѣла погибшихъ якось меншѣ, мовь бы стопились. Зъ тѣлъ поробилась безформѣмай куснѣ мяса и такъ чорнѣ, мовь бы зъ пôвъ року лежали въ земли. Я не мôгъ здержатись вôдъ оклику, побачивши тѣло одного поліцая: „чи се бувъ чоловѣкъ?“ Взагалѣ тѣло и шматы зъ одежи разомъ перемѣшались при експлозіи.“

Парляментъ скоро полагодивъ интерпеляцію въ справѣ тонкиньскôй, поставлену на порядокъ дневный сего засѣдання, а зачалась дискусія про експльозію.

Пос. Р е й н а х ъ забравъ голосъ. Бувъ блѣдый и зворушеный. Въ цѣлôмъ парляментѣ залягла переймаюча тишина. Вôнъ говоривъ: Прокляте злочинъство зворушило насъ всѣхъ глубоко. Передо всѣмъ мусимо заявити наше сочувство для жертвъ, тыхъ сторожѣвъ публичнои безпечности, котрѣ своею вôдвагою и пожертвованьемъ заслужили вже не вôдъ нинѣ на наше признанье. (Въ палатѣ притакують. На скрайнôй лѣвици сидять соціялісты и буланжисты мовь неживѣ, але въ цѣлои палаты вôдзывають ся противъ нихъ окликы. Вказують пальцями на проводирѣвъ соціялістôвъ, котрѣ аранжували страйкъ въ Кармо. Ляфаржъ, Ферруль и буланжистъ Ґабріель хотять щось вôдповѣдати, але палата закричала ихъ.) Рейнахъ закôнчивъ пытаньемъ до правительства, якъ оно буде поступати, щобы охоронити на будуче вôдъ подôбныхъ катастрофъ. Мы жадаемо вôдъ правительства запевненя, що оно буде енерґічне и рѣшуче. — Буланжистъ Ґабріель: Обезпеченя на життe! (Зô всѣхъ сторôнъ окликы обуреня.) — Консерватистъ Б а л ь с а н ъ: Если бы вôнъ бувъ бачивъ тѣ пять тѣлъ, то може не мавъ бы охоты до дотепôвъ. (Окликы: Ганьба! Приликати его до порядку!) — Президентъ Ф л ь о к е: Мабуть панове выскажу вашу гадку, що такій окликы якъ Ґабріэля не годять ся до призвання до порядку, лишь треба ихъ полишити осудови публичного обурения. (Живѣ оплески.)

Президентъ міністрôвъ Л ю б е розповѣдае подрôбности катастрофы. Точного перебѣ гу катастрофы не дôзнаемось нѣколи, бо свѣдки ви вже неживѣ. Глубоко зворушеній стоимо передъ тымъ злочиномъ, зъ котрого можемо побоюватись, що вергаемо до варварства. — Д е с к а н е л ь: Се наслѣдокъ деякихъ доктринъ. — К л е м а н с о: Но выйдѣть-жежь на трибуну! — Д е с к а н е л ь: Скажу се и зъ трибуны. — Радикалъ Ґ і б а р ъ: О вже ладять ся, зробити зъ сего сумного злочину політичну квестію. — Президентъ Ф л ь о к е: Дуже жаль, що теперь не умѣють заховуватись при такôй сумнôй подѣї, якъ пристало. — Консерватистъ ґр. Б е р н і: Правительство годить ся, щобы пôднешено червоный стягъ. (Великій шумъ.) — Міністеръ Л ю б е, котрый все ще стоить на трибунѣ, пôднесенымъ голосомъ до Бервіса: Вы не маете права се говорити. Доважѣть! Гр. Б е р н і: А Кармо! — Въ тôй хвили пôдносять ся зô скрайнои лѣвицѣ Лафаржъ и Деруле та щось говорять, але за-для крику не можна ихъ розумѣти. — Міністеръ Л ю б е; Гадаю, що не можна занинути правительству немочи. (Смѣхъ на правици.) Але се правда, що наші законы за слабі. — Б е р н і: Длятого помиловуесь злочинцѣвъ. — Л ю б е: Пôсля нашихъ законôвъ можливо пôдбурюзати до рабунку, морду и атентатôвъ динамітныхъ. — Б е р н і кричить: Вы правдивятесь сему спокôйно. — Л ю б е: Теперь пора взяти пôдъ нараду проектъ до закона репресійного. Вôдтакъ взываю всѣхъ добрыхъ гороженъ противдѣлати всѣмъ доктринамъ и всѣмъ тымъ соціялістичнымъ місіямъ по краю, а правительство выповнить свою задачу.

Консерватистъ Д е л я ф о с ъ: Виною сихъ злочинствъ безсильность правительства. — К л е м а н с о: Такій злочинства и въ Россіи, а чи тамъ такожь безсильне правительство? — Д е л я ф о с ъ: Моя внесенье таке: Палата уважае, що безсильность правительства грозить публичнôй безпечности. Длятого взывае правительство, щобы уступило мѣсце иншому міністерству, котре може и хоче управляти. — Л ю б е: Прошу палату сейчасъ голосувати надъ тымъ внесеньемъ. — Соціялістъ Ф е р р у л ь, одинъ зъ проводирѣвъ въ Кармо, вступае на трибуну. Палата принимае его глумливыми окликами. Ферруль спокôйно закладае руки на груди, а выждавши, коли палата успокоила ся, протестуе въ имени соціялістôвъ противъ атентату. Треба добре розрôзняти соціялістôвъ и анархістôвъ. Мы були въ Кармо щобы завести ладъ, и поборюемо найперше анархістôвъ. Зъ обуреньемъ вôдпираю слова міністра про місіи. Соціялісты мають свои доктрины, поступають енерґічно, але нѣколи не провинюють ся въ такихъ злочинахъ, котрѣ осуджають якъ кождый иншій чоловѣкъ.

Вôдтакъ палата 420 голосами противъ 12 вôдкинула внесенье Делафоса а ухвалила обуренье зъ причины атентату и довѣрье для правительства.

На тôмъ закôнчилась дискусія въ парляментѣ, а теперь французке правительство буде могло дати пôзнати, чи справдѣ оно енерґічне и рѣшуче.

Знатоки орекли, що бомба була зладжена на способъ Равашоля. Того рода бомбы суть т. зв. перевертаючій ся, bombe á renversement. Доки така бомба лежить спокôйно, не наступить експльозія, але при найменшôмъ порушеню наступае загальне перемѣшанье матерій выбуховыхъ и експльозія.

Товариство въ Кармо, а именно президентъ его бар. Рейле дôстали на кôлька днѣвъ передъ тымъ листы зъ погрозами, що высадять цѣлый будынокъ товариства у воздухъ.

Рόвножь ґазета Figaro помѣстила отверте письмо до президента міністрόвъ Любета зъ пόдписомъ: Cercle international anarchiste. Въ тόмъ письмѣ дораджуясь, щобы правительство не дразнило анархістόвъ, бо настануть страшнѝ подѣ. Анархісты хотять спокόйно побороти буржоазійнѝ верстви.

Всѣ ґазеты вяжуть атентатъ зъ справою страйку въ Кармо, закидають малодушность правительству, що помилувало страйкарѣвъ и дораджують, щόбы того рода людей выбити до ноги мовь скаженыхъ звѣрόвъ.

Дописи „Дѣла".

Зъ мѣста.

[Поляки в мы.]

Що Поляки дуже дразливѝ на непошановане польскои мовы въ публичнόмъ и въ приватнόмъ житю, се звѣстна рѣчь. Нехай лише якій крамарь жидόвскій позволить собѣ справити нѣмецку печатку, вывѣсити нѣмецку вывѣску або переслати кому-небудь, хочь-бы и жидови або Нѣмцеви въ Галичинѣ нѣмецкій рахунокъ, то може бути певный, що пόдъ рубрикою „Germanizacya" появить ся его имя у всѣхъ галицкихъ часописахъ польскихъ всѣхъ вόдтѣней, ба и въ черновецкόй Gazet-ѣ Polsk-όй. Если жь лучить ся, що въ якόмъ урядѣ заговорить якій урядникъ, або хто зъ служόбы по нѣмецки, то тутъ уже крику, що просто здавсь, якъ бы цѣла Польща валилась. Ось недавно лучило ся якомусь панови П. Т. ѣхати въ Тарнова на Подґурже до Скавины. И дивне дило, лучивъ ся тамъ якійсь жидъ-кондукторъ, щό замѣсть „gotów" закричавъ при вόдъѣздѣ поѣзду по нѣмецки „fertig". Ну и готова интерпеляція до ґенеральной дирекціи зелѣзниць.

Не такъ дѣвсь у насъ. Русинъ не лише въ урядѣ буде говорити зъ ц. к. урядникомъ не своєю мовою, але навѣть въ своѣй власнόй хатѣ, коли загостить до нея якій Полякъ, рѣдко коли вόдозве ся рόднымъ языкомъ. А прецѣнь годилось бы вже разъ навчити ся сего вόдъ Полакόвъ, що лише консеквентнымъ встоюваньемъ за права свого языка можна для него выборoти пошановане и рόвноправность. Поляки, правда, насмѣвають ся зъ нашихъ жалобъ на браєъ русскихъ друксортόвъ по урядахъ почтовыхъ, на нешановане нашого письма и мовы по урядахъ, на нешановане русскихъ святъ урядами, але они або забувають або не хотять видѣти того, що самѝ на кождόмъ кроцѣ те саме робили и до теперь роблять. Однакъ намъ нема що оглядати ся на сей бракъ почутя справедливости у нашихъ сусѣдόвъ, а треба намъ робити такъ, якъ они, тогдѣ певно дόбьемо ся свого права. А поле до того широке.

Отъ хочь-бы написи и назвы улиць по нашихъ мѣстахъ! Живуть въ нихъ Русины, переважно Русины зъѣзджають ся до нихъ зъ провінціи, въ радахъ тыхъ мѣстъ засѣдае если не половина, то все-таки поважне число Русинόвъ-радныхъ, а прецѣнь хто покаже таке мѣсто у всходнόй Галичинѣ, де хочь-бы на однόй улици видѣлась по-при польску також руска назва улицѣ?! Про называнье улиць и площь именами заслуженыхъ мужѣвъ русскихъ нѣщо й говорити. Въ нашихъ мѣстахъ можуть улицѣ называтись всѣляко, можуть бути улицѣ Косцюшка, Словацкого, Кѣоновича, Майзля и т. д., лишь не носити назвы якого мужа руского. Правда, руска напись улицѣ не спасе Руси, якъ не спасе Польщѣ слово „gotów", що выпало зъ устъ кондуктора зелѣзничого, але жь мы живемо на своѣй земли, то й безусловно маємо право а то й обовязокъ жадати, щобы все, що наше и що намъ миле та дороге, шановано.

Сихъ кόлька слόвъ пόддае пόдъ розвагу Русинόвъ-мѣщанъ у всходнόй Галичинѣ —

Львовянинъ.

Зъ-пόдъ Зборова.

[„Высокоумный" вόйтъ въ Урлевѣ.]

Въ „Галицкой Руси" вόдъ часу до часу появляють ся дописи зъ Золочева про вόдносины въ селѣ Урлевѣ, именно про вόйта Юркевича и пароха о. Шенкирика. Вόйтъ, позаякъ вонъ есть орудіемъ партіи „Галицкой Руси" представляєсь въ тыхъ дописяхъ superlativ-ами приметъ якъ найкрасшихъ а знову на о. Шенкирика, позаякъ вонъ есть явнымъ противникомъ деморалізаціи москвофільскои, дописуватель справдѣ ажь „пѣну точить". Я яко сусѣдъ и чоловѣкъ незаинтересовный, можу на сю справу кинути троха обективного свѣтла.

Дописуватель „Галицкой Руси" назвавъ въ однόй дописи вόйта Юркевича „высокоумнымъ", котрый своєю интеліґенціею перевыщае не одного навѣть зъ студіями университетскими.

Отже „высокоумность" г-на Юркевича можна осудити отъ хочь-бы зъ сего его власного письма до ц. к. старости въ Золочевѣ: *Poświadczenie.* Ze strony Zwierzchności gminnej Urlowa starostwa złoczowskiego poświad za się niniejszon ze onufrej Mykoliszen jest rodem przynależni i zamyszkali w Urlowie kturen swe curky Julie chore na ocze. Uprasza zakład krajowi szpytalni we Lwowi o łaskawe przyjeńcie do swej kuraczyje. *Jurkiewicz* naczelnik gminy." Зъ сего письма чейже можна змѣркувати „высокоумность" урлевского вόйта. Своєю дорогою Русины за само те, що вонъ зъ властями переписуєсь по польски, повинни ему справити и въ дарунку подати шпаралупу...

Ненависть вόйта Юркевича до о. Шенкирика походить зъ кόлькохъ причинъ: разъ, що о. Шенкирикъ старае ся протиздѣлати въ своѣй парохіи політичнόй деморалізаціи, а по друге, що выступае и противъ деякихъ поступкόвъ вόйта яко такого. А треба знати, що г. Юркевичъ хотѣвъ бы въ громадѣ нождымъ командувати, навѣть священникомъ, а той въ самого обовязку душпастирского мусить навѣть взывати его: „Покайте ся!" Зъ тои причины г. Юркевичъ зъ мести ужинавъ и ужинае всѣхъ способόвъ противъ о. Шенкирика не лишь въ громадѣ, але и въ донесеняхъ на него до духовныхъ та свѣтскихъ властей — однакожь при тόмъ самъ зле выходить. Та й годѣ ему выграти справу, коли н. пр. жадае вόдъ священника, щобы вонъ плативъ за свѣтло уживане въ церквѣ при богослуженю, щобы не мавъ права до службы церковнои и до заряду майна церковного и т. д, а при тόмъ посługуєсь и клеветою.

Ще якъ о. Шенкирикъ бувъ завѣдетелемъ, вόйтъ Юркевичъ позбиравъ пόдписы вόдъ своихъ поплечникόвъ [своєю дорогою, многи не знали, що пόдписують] и выславъ донось до власти духовнои. Тая поручила о. деканови перевести слѣдство. Коли жь справу розслѣджено и показало ся, що о. Шенкирикъ нѣчо не завинивъ, а вόйтъ мѣшаєсь въ не свои справы, то не було для вόйта иншого выходу, якъ о. Шенкирика перепросити. Вонъ и перепросивъ та й письменно зобовязавъ ся, що бόльше вже нѣякихъ выдумокъ писати не буде. А позаякъ въ доносѣ мѣстилась клевета и справа пόйшла до суду, то г. Юркевичъ просивъ о. Шенкирика, ажь до вόгъ падавъ, щобы ему сей разъ даруновъ, и зобовязавъ ся звернути кошты. [Половину кошτόвъ заразъ въ судѣ звернувъ, а другои половины не зложивъ до нинѣ].

Однакожь мимо того г. Юркевичъ знову потайки выславъ письмо до консисторіи зъ прошеньемъ, щобы она не допустила, абы о. Шенкирикъ дόставъ приходъ Урлевъ. Розумѣєсь, до того не було пόдставы и ц. к. намѣстництво въ мартѣ с. р. предложило о. Шенкирика до запрезентованя сповволяторови четвертои части п. Литинському. Злобный дописуватель до „Галицкой Руси" каже, що о. Курмановичъ [священникъ холмичанъ и посесоръ села] оповѣдае „любопытнѝ исторіи" о запрезентованю о. Шенкирика. Якій исторіи? [О. Курмановичъ такожь убѣгавъ ся о Урлевъ, але его не дόставъ.] — Коли жь бы о. Курмановичъ, вяжучи ся зъ вόйтомъ, справдѣ ширивъ якійсь „исторіи", то було бы дуже сумно, — намъ здавсь, що и въ Холмѣ не взяли бы були того за добре. Але вернѣмъ до „высокоумного" вόйта.

Г. Юркевичъ и по тόмъ, якъ о. Шенкирикъ ставъ парохомъ въ Урлевѣ, не покинувъ свого поступованя противъ него, конче стараєъ ся пόдкопати всякій вплывъ душпастиря на церковь, и подавъ письмо до консисторіи, щобы парохъ не мавъ права до службы церковнои и заряджувати майномъ церковнымъ. О. Шенкирикови того вже було за богато и внесъ на вόйта до ц. к. староства жалобу, а староство на основѣ §. 108 засудило г. Юркевича на 20 зр. кары, зъ загрозою, що если не дасть спокою священникови, власть політична поступить зъ нимъ острѣйше.

Тутешнѝ сторонники, „Галицкои Руси", пόдбурюючи селянъ противъ кождого священика, котрый не йде пόдъ ихъ коменду, чорною фарбою малюють о. Шенкирика, а зъ вόйта Юркевича роблять героя, „мученика" за „русское дѣло". Отже я уважавъ за потрѣбне кинути троха свѣтла на сю справу.

Сусѣдъ.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Въ недѣлю, дня 6 н. ст. падолиста с. р. устроила стрыйска філія „Просвѣты" выклады для своихъ членόвъ. Помимо слоты и несприяючои поры заповнилась около 5 годины пополудни саля „пόдъ чорнымъ орломъ" численными слухателями, переважно селянами и стрыйскими мѣщанами, въ числѣ около сотни людей.

Зобраныхъ повитавъ въ имени выдѣлу філіи адвокатъ д-ръ Олесницкій, указуючи на то, що задачею філіи „Просвѣты" есть передовсѣмъ стыкати ся часто зъ своими членами и живымъ словомъ доповнити зместъ выданьтовариства. Такимъ способомъ зможе найкрасше довершитись дѣло просвѣтне, коли філіи товариства будуть обговорювати зъ своими членами всѣ живѝ и пекучѝ питаня, всѣ справы нашого народного жытя, подаючи имъ науку та пораду и показуючи дѣломъ, що справа народои просвѣты есть у насъ нинѣ перворядною задачею кождого щирого патріота. Вόдтакъ державъ д-ръ Олесницкій довшій выкладъ про реформу валюты. Въ выкладѣ тόмъ пояснивъ популярно и приступно головнѝ фазы, якій перебувало господарство суспόльне, доки дόйшло до стану теперѣшнього господарства грошевого и кредитового; выложивъ рόвницѣ систем монетарныхъ и валютъ; представивъ теперѣшнѝ станъ валюты въ Австріи зъ увзглядненьемъ и поясненьемъ вплывόвъ теперѣшнои валюты а особливо гроша паперового на внутрѣшнѝ экономічнѝ вόдносины, якъ не менше и грошевѝ взаемины зъ заграницею; подавъ причины заведеня новои валюты, указуючи рόвночасно на наслѣдки, якій може выликати заведенье ои въ нашихъ экономічныхъ вόдносинахъ. Вибици познакомивъ преленґентъ зобраныхъ докладно зъ новыми монетами, ихъ вартостію и вόдношеньемъ ихъ до монетъ дотеперѣшныхъ. Выкладу сего выслухали селяне зъ великимъ зацѣкавленьемъ и интересомъ.

Другій выкладъ державъ о. Олекса Бобиневичъ „Про початки Козаччины". И сей выкладъ бувъ дуже займаючій и вельми совѣстно обдуманый та приготовленый. Бесѣдникъ не обмеживъ ся на сухе представленье фактόвъ, а сягнувъ въ глубину народного жытя дотычнои епохи и на тόй основѣ выказувавъ причины повстания Козаччины, ои значѣнье, вплывы и взаемины зъ загальнымъ украиньского народу. Зобравшѝ були дуже одушевленѝ тымъ выкладомъ и вынесли зъ него немалу корысть.

На тыхъ двохъ выкладахъ обмежились першѝ сходины нашои філіи. Зобраным селянамъ, мѣжь котрыми бачили мы деякихъ изъ скόльскои Верховины, припали они не звычайно до вподоби и они просили выдѣлъ, щобы якъ найскорше устроивъ другѝ выклады, на котрѝ обѣцяли згромадитись ще въ бόльшόмъ числѣ. Выдѣлъ заразъ порѣшивъ устроити слѣдующѝ сходины въ день 20 н. ст. падолиста [въ недѣлю] о год. 5-όй пополудни. На тыхъ сходинахъ будуть выкладати: д-ръ Олесницкій „Про торговлю и крамницѣ", проф. Ив. Вахнянинъ „Зъ исторіи природи" и п. Андр. Могильницкій „Про средства правнѝ прислугуючѝ довжникамъ въ часѣ екзекуцій". Кромѣ того выдѣлъ, за-для ожывленя сходинъ, постараєсь о продукціи хоральнѝ и деклямацій, маючѝ вывестись самыми селяньскими и мѣщаньскими силами.

Філія „Просвѣты" робить въ Стрыйщинѣ значнѝ поступы. Народъ горнеєсь до нея радо и на послѣднихъ выкладахъ вписало ся знову значне число новыхъ членόвъ. Лише й дальше треба вести рѣчь выгревало, щиро и зъ любовію для народу — а жнива будуть богатѝ! — *Свій.*

——

Справозданье зъ дѣяльности читальнѣ „Просвѣты" въ Угриновѣ горѣшнόмъ повѣта станиславовского вόдъ 17 мая 1891 до 31 жовтня 1892.

Читальня въ Угриновѣ горѣшнόмъ основалась на основѣ ще старого, выданого „Просвѣтою", статута, дня 17 мая 1891 р. Коли жь товарыство „Просвѣта" змѣнило своѝ статутъ и обняло нимъ такожь и читальнѣ, то й читальню въ Угриновѣ горѣшнόмъ перемѣнено на читальню „Просвѣты". Статутъ для новои читальнѣ приняло ц. к. намѣстництво дня 22 сѣчня 1892 р. до ч. 2643 до своеи вѣдомости, а дня 20 марта 1892 вόдбулись першѝ загальнѝ зборы новои читальнѣ.

До выдѣлу увόйшли: о. Григорій Рабчакъ мѣсцевый парохъ яко голова, Олекса Терешкунъ начальникъ громады яко заступникъ головы, Лука Павлискій яко касіеръ, Дмитро Терешкунъ яко бібліотекарь, и Онуфрій Терешкунъ яко писарь, а на заступникόвъ Юрко Терешкунъ и Гринь Дурановичъ. До читальнѣ вписало ся 91 членόвъ, мѣжь ними 23 женщинъ замужныхъ и дѣвчатъ. Вкладка рόчна выносить 30 кр., зъ чого передплачуєсь часописи и оплачуєсь хату, опалъ и свѣтло. Бібліотека числить 136 книжочокъ, окрόмъ часописей; до бібліотеки жертвувавъ Свѣтлый выдѣлъ „Просвѣты" 53 книжокъ, а кόлькинадцять книжочокъ: п. Буржиньскій, мѣсцевый дѣдичъ, п. посолъ Іосафъ Гурникъ и д-ръ Стефанъ Федакъ зъ Львова. [Читальня вписана до тов. „Просвѣта" яко членъ, а передплачуе „Батьковщину", „Добрѝ Рады", „Народну Часопись" и „Посланника".]

Дня 11 цвѣтня 1892 р. отворено при читальни такожь крамницю, на котру зложили члены читальнѣ суму 100 зр. Зъ того вже куплено ураджене для крамницѣ, а на самѝ товары осталось 8 зр. До дня 31 жовтня 1892 выносить цѣлый оборотъ крамницѣ 757 зр. Крамницею завѣдуе выдѣлъ читальнѣ.

При читальни есть такожь мѣшаный хоръ, зложеный зъ 30 особъ самои молодежи.

Въ часѣ вόдъ 17 мая 1891 р. до 31 жовтня 1892 було: 3 загальнѣ зборы а 5 засѣдань выдѣлу, на котрыхъ обговорювано справы для пόднесеня читальнѣ. Отвертыхъ ворогόвъ читальня не мае; урядъ громадскій въ остатныхъ часахъ пόдпирае читальню; до читальнѣ ходять старѝ господарѣ та господинѣ и молодѣжь. Кождои недѣлѣ и свята въ лѣтѣ и въ зимѣ, по вечѣрни, пόдъ проводомъ мѣсцевого пароха яко головы читальнѣ, всѣ зобранѝ удають ся зъ церкви до читальнѣ и тутъ читаєсь въ голосъ [найчастѣйше читае о. парохъ] часописи и книжочки „Просвѣты", а по читаню ведуть ся розмовы або о прочитанόмъ, або о чόмсь такόмъ, що для хлѣборобόвъ потрѣбне. Кромѣ того богато книжочокъ и часописей беруть члены до читаня въ дома. До читальнѣ заходять яко гостѣ также и не члены. Крамниця при тόмъ также щось уторгуе, бо лише сѣни дѣлать ей вόдъ читальнѣ. Въ крамници зъ початку купували не дуже численно, бо до мѣста Станиславова лише 4 кільометры, але теперь всѣ перенонали ся о хосенности крамницѣ и о доброть товарόвъ, то й радо въ крамници купуютъ и менше выходять до мѣста.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Угорскій кабінетъ ґр. Сапаріого уступивъ. Въ палатѣ послόвъ а вόдтакъ въ палатѣ панόвъ президентъ міністрόвъ зложивъ заявленье, що причиною дімісіи квестія заведеня обовязкового слюбу цивільного. Ґр. Сапарій сказавъ, що правительство предложило коронѣ проекты о заведеню цивільныхъ метрикъ, рόвноправности вѣроисповѣдань жидόвъ, свободѣ выконуваня релігійныхъ практикъ всѣхъ вѣроисповѣдань и заведеню цивільного слюбу обовязкового. Корона не згодила ся лишь на послѣдну точку и зъ сеи причины кабінетъ просивъ о дімісію, котру отримавъ дня 6 с м. Цесарь припоручивъ, щобы міністры вели свои справы дальше ажь до часу уконституованя нового правительства. Уступаючій президентъ міністрόвъ просивъ, щобы вόдложено до того часу засѣдання палаты. Надъ заявленьемъ президента міністрόвъ вывязала ся дискусія, въ котрόй провидники опозиційныхъ партій Еотвешъ и ґр. Апоній сказали, що рѣшучо жадають заведеня обовязкового слюбу цивільного. Въ середу вечеромъ мала вόдбути ся конференція правительственнои партіи, на котрόй ґр. Сапарій мавъ розповѣсти исторію повстания міністерскои кризы и домагати ся, щобы партія заняла вόдповѣдне и рѣшуче становиско. Угорскій президентъ міністрόвъ мавъ сказати своимъ приклонникамъ, якъ доносить Pester Lloyd, що не пόдойме ся пόдъ нѣякимъ условіемъ місіи зложеня нового кабінету, а о дімісію подавъ ся лише за-для того, щобы не наступило розбитье ліберальнои партіи. Що до поглядόвъ, якій на сю справу проявили ся попередно середъ рады міністерскои и середъ правительственнои партіи, то виевняють, що всѣ угорскій міністры зъ выимкою ґр. Сапаріого и нинѣшного амбасадора берлиньского Седенія заявили ся вόдъ разу за обовязковымъ слюбомъ цивільнымъ, а міністеръ просвѣты ґр. Чакі внесъ на письмѣ свόй проектъ на конференціи міністерскόй. Тымъ способомъ стараютъ ся оправдати, що ся справа не була вытягнена додатково и несподѣвано на порядокъ дневный въ тόй лише цѣли, щобы президента міністрόвъ поставити въ критичне положенье. Середъ правительственнои партіи душею сего опозиційного руху бувъ католицкій магнатъ, сынъ покόйного канцлера австрійского, ґр. Теодоръ Андрасій. До того табору належать, якъ сказано, всѣ міністры, Кольоманъ Тіса, его братъ Людвикъ, его сынъ Стефанъ, Геґедішъ, Дараній и взагалѣ всѣ молодшѝ члены партіи. О тόмъ, що наступить, нихто не може нѣчого певного сказати. Подають рόвнѝ имена, якобудучихъ наслѣдникόвъ ґр. Сапаріого. Такъ вычисляють хорватского бана ґр. Кинъ-Гедерваріого, Кольомана Селя а наконець міністра скарбу Векерльоге. Сей послѣдный мае великѝ шансы, бо вонъ зъ всѣхъ членόвъ кабінету посѣдае найбόльшу популярность. Нинѣшна ситуація може ще бόльше скомплікувати ся, бо грозить небезпечность, що Угорщина при кόнци року лишить ся безъ буджету и безъ буджетовои провізорія. Въ такихъ обставинахъ Векерле мόгъ бы осягнути ще найбόльшій успѣхъ въ парламентѣ и перевести буджетову провізорію безъ незвычайнои бурѣ. Пόсля донесеня Magyar Ujsag въ справѣ кризы покликано до Вѣдня Кольомана Тісу, президента палаты послόвъ Банфіого и Кольомана Селя. Они мали вибути до Вѣдня въ середу а въ четверъ по полудни прийме ихъ цесарь на авдіенціи.

——

Россійскій царевичъ вже выѣхавъ зъ Атинъ. Въ своѣмъ поворотѣ до Петербурга вонъ заѣде напередъ до италійского примόрского мѣста Барі, а вόдтакъ вступить также на цесарскій дворъ у Вѣдни. Приѣзду царевича до Вѣдня надѣются ся въ суботу дня 12 с. м. а дня 13 с. м. вонъ выѣде дальше въ дорогу до Россіи. До италійскои границѣ цесарь приказавъ выслати особный дворскій поѣздъ. Царевичъ буде мешкати въ цесарскόмъ замку а дня 13 въ его честь буде устроеный торжественный обѣдъ.

Просьба выдѣлу товариства „Шкόльна Помόчь у Львовѣ".

Всечестнѝ и Высокоповажанѝ Земляки та Добродѣѣ!

Рόкъ шкόльный давно зачавъ ся, осѣнь кόнчить ся и небавомъ, якъ говорять и пишуть, настане морозна та довга зима, безвзглядна и найнемилосерднѣйша пора року для бѣдаковъ взагалѣ, а для бѣдныхъ родичѣвъ зъ дѣтьми въ особенности. Нашимъ обовязкомъ — подумати о загально звѣстнόй нуждѣ сихъ львовскихъ бѣдаковъ, котрымъ доля не усмѣхае ся майже нѣколи, а котрѝ мимо приврыхъ злиднѣвъ стоять при рускости и на зазывъ своихъ душпастирѣвъ заповнюють своими дѣтьми вже три руско-народнѝ школы у Львовѣ.

Ваша добродѣйна рука, Великодушнѝ Добродѣѣ, допомагае намъ заосмотрювати найбѣднѣйшу молодѣжь сихъ шкόлъ у вόдповѣднѝ книжки шкόльнѝ и прибори до науки, въ молитвенники для церковного богослуженя и въ конечно потрѣбну одѣжь. Що року зъ ласки Вашои соткамъ русскихъ дѣтей львовскихъ дае ся можность и нагода учитись рускои мовы и пѣснѣ. Кождого року одна часть сихъ дѣтей опускае зъ сердечною вдячностію пороги сихъ руско-народныхъ шкόлъ и переходять або до шкόлъ середныхъ або до ремѣсла. Всѣ они чують ся вόдтакъ тымъ певнѣйше Русинами, що научили ся и рускои мовы и пѣснѣ та що черезъ школу и церкву пόзнали блише свόй хорошій обрядъ та церковне богослуженье. И се нехай буде найбόльшою полякою для Васъ та для насъ. Всѣ мы трудимось около ихъ духовного и тѣлесного добра и заслуга се головно членόвъ та Добродѣѣвъ нашого товариства, що тѣ дѣти лашають ся въ ширшόй рускій родинѣ, збόльшають розумну громаду и зачинають вόдтакъ трудитись надъ спόльнымъ добромъ.

Въ щорбчныхъ справ зданяхъ нашихъ, друкованыхъ для прилюдного прочитаня въ дневникахъ нашихъ, переконуємо ся наглядно, що кождый Вашъ даръ та кожда и найдрόбнѣйша лепта Ваша иде въ хосенъ нагои та голоднои молодежи шкόльнои. Множать ся школы, пόдносить ся фреквенція дѣтей — то знакъ, що поступаємо на передъ та що богатшѝ подають помόчну руку бѣднѣйшимъ и двигають ихъ за собою зъ темноты до свѣтла. Та хоть що року кладемо щедру ленту на престолъ выховання и науки для бѣдныхъ, мы, слава Богу, не бѣднѣємо, противно, богатѣємо зъ кождымъ рокомъ, бо бѣдакамъ рускимъ несемо помόчь въ борбѣ о хлѣбъ насущный и зближаємо ихъ до себе, та й выказатись можемо що-разъ бόльшимъ числомъ добрыхъ дѣлъ. Богатѣємо у Всемогучого Серцевѣдця, котрый хоче, щобы богатшѝ давали бόльше, а бѣднѣйшѝ менше, однакъ щобы давали най-

бѣднѣйшимъ, особливо въ часѣ крайной нужды, тымъ радше, коли знають, що кождый грошь и датокъ ихъ иде на взнеслу цѣль науки и выховання.

Тожь выдѣлъ товариства „Шкôльнои Помочи у Львовѣ“, радуючись, що въ участи дô ставсь ему танъ хороше и спасенне посередництво мѣжь Вашимъ, Великолушей Добродѣѣ, жертволюбіемъ а крайною нуждою школярѣвъ и школяровъ львôвскихъ руско-народныхъ шкôлъ, вô зываемо ся знова до Вашихъ щирыхъ сердець съ умильною просьбою: на адресу выдѣлу товариства „Шкôльна Помôчь“ въ Народнôмъ Домѣ у Львовѣ звольте на-ново присылати свои ласкавѣ рôчнѣ датки на благороднѣ цѣли товариства, котре роздобуло сô бѣ загальну популярнôсть и симпатію. Кождый даръ Вашъ выказаный буде прилюдно не для похвалы, котрои нѣхто въ Васъ не домагае ся, але для красныхъ примѣрôвъ похвального, бо патріотичного и христіяньского жертволюбія.

Радуемо ся невымовно, що вже нинѣ можемо похвалити ся громадкою Добродѣѣвъ, поспѣшившихъ зъ надôславьемъ своихъ жертвъ. Танъ зложили: Вп. пп. и оо.: Ант. Хойнацкій зô Львова, зъ пушки и вôдъ себе 5 зр.; Дим. Ковальскій зô Львова 2 зр.; Іос. Ярембецкій, заступникъ директора рускаго товариства обезпеченъ „Дньстеръ“ у Львовѣ 2 зр.; Ив. Борисъ зô Станиславова 2 зр.; Юлія и Григ. Врецьоны 2 зр.; Вас. Нагôрный 1 зр.; проф. Волод. Шухевичь зô Львова 1 зр.; о. Ив. Товаръ въ Вишнѣвчика 1 зр.; катихитъ о. Вас. Навроцкій 50 кр.; Ник. Бережаньскій зô Свидовы 1 зр.; о. Ив. Гургаль изъ Золочева 1 зр.; Ант. Павевцкій 50 кр.; Ольга Домбчевска 50 кр. — Всѣмъ симъ першимъ Добродѣямъ на сей шкôльный рôкъ складаемо сердечне спасиБôгъ!

За выдѣлъ товариства „Шкôльна Помôчь у Львовѣ“ — о. *Ив. Редкевичь*, голова, *Гр. Врецьона*, касіярь.

НОВИНКИ.

— **Влов. членамъ народно-рускихъ товариствъ** — „Просвѣты“, „Народнои Рады“ и другихъ — пригадуемо, щобы вкладки членьокй за сей рôкъ и за часы давнѣйшѣ присылали, бо до кôнца року вже недалеко. Товариство „Просвѣта“ — якъ уже вѣдомо нашимъ читателямъ — розсылае свôй илюстрованый календарь на рôкъ 1893-ій лише тымъ членамъ, котрѣ зложили вкладку за рôкъ 1892-ій або бодай за рôкъ 1891-ій, тымъ послѣднымъ лише при довѣрію, що вкладку за рôкъ 1892-ій зложать до кôнца сего року. Що до товариства політичного „Народна Рада“ — то оно мае выдатки бôльшѣ, нѣжь кому може здавати ся, а въ остатныхъ часахъ выдѣлъ его ухваливъ принятя за мѣсячну ремунерацію урядника, котрый бы полагоджувавъ справы товариства. Въ грудни, пôдъ конець року, мають вôдбути ся загальнѣ зборы членôвъ „Народнои Рады“, а позаякъ до того часу товариство мае полагодити богато справъ, вымагаючихъ выдатку, то члены товариства повиннѣ поспѣшити зъ присыланьемъ вкладокъ за сей рôкъ а взглядно и за часъ давнѣйшѣй. Пôдпираймо свои товариства правильною вплатою вкладокъ, а вже то буде мати великій вплывъ на розвитокъ товариствъ, котрого всѣ такъ щиро бажаемо...

— **Рускій послы рады державнои** намѣряють, — якъ доносять зъ Вѣдня до молодоческого орґану Narodní Listy — внести интерпеляцію до гр. Таффого въ справѣ еміґраціи галицкихъ селянъ до Россіи. Якъ звѣстно, въ тôй справѣ внесъ бувъ посолъ Романчукъ интерпеляцію до правительства въ соймѣ, однакожь краеве правительство вôдповѣди на ту интерпеляцію не дало.

— **Въ справѣ доставы обуви для войска** вôдбули ся оногды зборы львôвскихъ шевцѣвъ въ сали ратушевôй. Зборы рѣшили вôзвати всѣхъ членôвъ, належачихъ до товариства шевцѣвъ, щобы внесли спôльну оферту до міністерства вôйны на доставу обуви для арміи. Внесеньемъ оферты мае займити ся корпорація. Послѣдный речинець кôнчить ся зъ днемъ 15 н. ст. грудня.

— **Галицкій зелѣзницѣ льокальнѣй.** Въ міністерствѣ торговлѣ у Вѣдни розпочали ся вже нарады въ справѣ маючого ся выдати а проектованого галицкимъ краевымъ выдѣломъ закона о зелѣзницяхъ льокальныхъ, подôбного до законôвъ истнуючихъ вже вôдъ 1890 року въ Стиріи и вôдъ недавного часу въ Чехіи. Въ нарадахъ тыхъ беруть участь вôдпоручники правительства, галицкого выдѣлу краевого, львôвского намѣстництва и галицкого банку краевого. Вôдпоручники галицкого выдѣлу краевого маютъ обширный и добре обробленый матеріялъ, доставленый недавною анкетою при выдѣлѣ краевôмъ у Львовѣ. Головною задачею нарадъ вѣденьскои анкеты есть означенье, въ якій спосôбъ и о скôлько мае край въ будучности пôдпирати будову зелѣзниць льокальныхъ, а зъ другои стороны, яка мае бути участь державы и интересованыхъ повѣтôвъ, громадъ и пôдприемствъ приватныхъ въ згаданôй будовѣ. Розходить ся такожь и о означенье системы будовы и експлоатаціи новыхъ зелѣзниць льокальныхъ. Не можна напередъ сказати якъ вôднесе ся держава до бажань краю, але на всякій спосôбъ вольно надѣяти ся, що утворить ся якась спôльна основа для дѣяльности обохъ сихъ въ рôвнôй мѣрѣ интересованыхъ сторôнъ, бо розвôй и економічне пôднесенье якогось краю вяже ся тѣсно зъ розвоемъ цѣлои державы. Въ тôмъ случаю можна надѣяти ся тымъ бôльше успѣшного полагодженя сеи справы, що держава доси дуже мало зробила для Галичины на тôмъ поли. Галицка анкета зелѣзнича, скликана выдѣломъ краевымъ, переглянувши рôзнѣ проекты будовы новыхъ льокальныхъ зелѣзниць, признала конечнôсть будовы около 20 новыхъ шляхôвъ довжины близько 800 кільометрôвъ. Въ своемъ часѣ були въ „Дѣлѣ“ поданѣ тѣ шляхи, якѣ задумують у насъ въ найблизшôй будучности побудувати. Шляхи тѣ мають значенье не лише економічне, але й въ дуже великôй мѣрѣ стратеґічне и длятого жаданье Галичины, абы держава причинила ся до ихъ будовы, цѣлкомъ оправдане.

— **Торговля солею.** Якъ мы вже доносили выѣхавъ бувъ до Вѣдня членъ выдѣлу краевого п. Тадей Романовичь, щобы узыскати вôдъ правительства для краю монополь на продажу соли. Такій монополь принѣсъ бы краеви що найменше якихъ 500.000 зр. выску. Отже правительство обѣцяло прихилити ся до бажаня краю а крôмъ того зыскавъ п. Романовичь ще одну велику догôднôсть для населеня, а то се, що вôдъ теперь будуть выробляти ся не лише цѣлѣ топки, але й пôвтопки по $4^1/_2$ кр.

— **Зъ Залѣщицкого** доносять, що тамошна холерично-санітарна комісія засудила була бар. Бруницкого, властителя Залѣщикъ на 50 зр. кары за то, що вôнъ не слухавъ розпорядженя староства и зôбраный въ его стайняхъ черезъ нôчь гнôй не вывозивъ заразъ въ поле и не переорювавъ его. Бар. Бруницкій внѣсъ рекурсъ до намѣстництва, зъ-вôдки приѣхавъ на комісію совѣтникъ ґр. Лось, и розслѣдивши справу, знѣсъ наложену кару. Зъ того выходить, що одинъ або два возы гною на селяньскôй оборѣ, не повинні такожь вести за собою нѣякои кары.

— **Премія имени А. А. Потебнѣ.** Исторично фільольоґічне товариство на университетѣ въ Харковѣ одержало на свою просьбу, пôдперту міністромъ дѣлъ внутрѣшныхъ позволенье вôдъ царя Александра III-го, щобы въ ученыхъ и учебныхъ институціяхъ въ царствѣ вôдкрыто субскрипцію для зôбраня капіталу на основанье при згаданôмъ товариствѣ премія имени помершого недавно професора харкôвского университету А. А. Потебнѣ за найлучшѣ творы зъ исторіи рускаго языка и рускаго письменства, особливо зъ круга предметôвъ якій науково розслѣджувавъ професоръ Потебня. Зôбранѣ дорогою субскрипціи грошѣ мають посылатись на руки професора харкôвского университету Николи Т. Сумцова по змозѣ до дня 29 ст. ст. падолиста 1892 р., котрого то дня припадають роковины смерти Потебнѣ. — При нагодѣ згадаемо, що въ Харковѣ выйшла нова книжка „А. А. Потебня“ — сборникъ некрологовъ и статей о Потебнѣ, съ приложеньемъ его портрета, списка сочиненій и обзора неизданныхъ его трудовъ“. Цѣна 1 рубель [зъ пересылкою въ Россіи]. Адресувати: „Историко филологическое Общество при Харьковскомъ университетѣ“.

— **Архіепископомъ въ Оломуци** выбрано при оногдашнôмъ выборѣ д ра Теодора Кона. Выборъ сей зробивъ велике вражѣнье, бо се першій случай, що архіепископомъ оломуцкимъ ставъ чоловѣкъ нешляхотского походженя. Архіепископъ д-ръ Конъ есть жидôвского походженя и уходить за приятеля Чехôвъ. Доси бувъ вôнъ канцлеромъ капітулы и професоромъ теольоґіи, числить 48 лѣтъ. Д-ра Кона выбрано архіепископомъ лишь при другôмъ голосованю. По выборѣ складали новому архіепископови ґратуляціи міністеръ Ґавчь, намѣстникъ и иншѣ достойники. Пôдчасъ обѣду стрѣляно зъ гарматъ. Новый архіепископъ уродивъ ся въ селѣ Брезници, въ колишнôмъ повѣтѣ напаедльскôмъ, на Моравѣ дня 23 марта 1845 року яко сынъ незаможныхъ селянъ Іосифа и Вероніки Конôвъ. Его дѣдъ, родомъ жидъ, перейшовъ пôзнѣйше на католицизмъ. Въ наслѣдокъ намовы померщого священика въ Брезници, Іосифа Гразина, и живучого ще въ тôмъ же селѣ учителя Іосифа Матишка пôйшовъ Теодоръ Конъ до школы въ Угорскôмъ Градци. Вôдтакъ ходивъ до низшои ґімназіи въ Страженицах а до высшои въ Кромерижи. Цѣлу ґімназію перейшовъ яко знаменитый ученикъ и зложивъ испытъ зрѣлости зъ вôдзначеньемъ. Въ роцѣ 1868 вступивъ до духовнои семинаріи въ Оломуци, а скôнчивши теольоґію въ роцѣ 1871, бувъ насампередъ сотрудникомъ у Вшетинѣ на Моравѣ а вôдтакъ катихитомъ мѣскои ґімназіи у Фрайберґу. Вôдъ року 1879 коли его кардиналъ Фірстенберґъ покликавъ до Оломуца на архіепископского майстра церемоніи авансувавъ д-ръ Конъ кôлька разôвъ и въ роцѣ 1887 бувъ именованый дѣйстнымъ крилошаниномъ оломуцкои капітулы. Вôдъ р. 1882 бувъ д-ръ Конъ професоромъ права церковного на факультетѣ теольоґічнôмъ въ Оломуци. Крôмъ того вызначивъ ся новый архіепископъ яко писатель и знатокъ на поли церковного права. Кôлька трудôвъ написавъ д ръ Конъ въ ческôмъ языцѣ. — Новый архіепископъ бувъ любимцемъ кардинала Фірстенберґа и товаришивъ ему въ его подорожи до Риму.

— **Хитрый злодѣй.** Зъ Золочѣвщины доносять намъ про таку пригоду: Злодѣй укравъ конѣ. Повѣдомлена о тôмъ жандармерія почала слѣдити. И лучило ся такъ, що жандарма, котрый слѣдивъ злодѣя, мавъ честь самъ злодѣй везти крадеными кôньми, а щобы вôдвернути халепу вôдъ себе, збудивъ въ жандармѣ пôдозрѣнье въ зовсѣмъ иншій бôкъ. Жандармъ и справдѣ хопивъ ся тои указки руками и ногами не догадуючись навѣть, що самого пана злодѣя и конѣ мавъ въ своихъ рукахъ...

— **Зараза пысковa и ратична.** Повѣты: надвôрнянскій, рогатинскій, калускій, перемышлянскій, тернопôльскій, теребовельскій и товмацкій узнано заповѣтреными заразою пысковою и ратичною и заборонено зъ нихъ вывозити худобу на торги.

— **Вôдъ п. Л Бурака** одержали мы слѣдуюче письмо зъ просьбою о умѣщенье: Подаю до вѣдомости всѣхъ Вч. урядôвъ парохіяльныхъ, ч. урядôвъ громадскихъ и всеи рускои Публики жовкôвского округа, що Дирекція „Дньстра“ именувала мене своимъ аґентомъ на жовкôвскій округъ и що я вôдъ 15 жовтня 1892 зачавъ свое урядованье. Всѣ хотячи асекуруватись зволять удати ся устно або письменно вирост до мене; а коли въ якôмъ селѣ зберe ся бôльше охочихъ, то я приѣду на мѣсце и на мѣсци помѣрю ихъ будынки и спишу зъ ными внесеня. Зъ поважаньемъ — *Левъ Бурак*, членъ маґістрату жовкôвского, мѣстопредсѣдатель винницкои читальнѣ и аґентъ „Дньстра“ въ Винникахъ при Жовквѣ.

— **На зборахъ роботниковъ львôвскихъ**, вôдбувшихъ ся дня 6 н. ст. падолиста явило ся кôлькасотъ участниковъ. Головною справою нарадъ була дорожня и спосôбъ, якъ бы сему зарадити. По довшôй діскусіи ухвалено вкôнци такій внесеня: Щобы отворено границю румуньску для худобы и збôжа, щобы управильнено пôдъ тымъ взглядомъ вôдносины граничнѣ зъ Россіею и щобы громада мѣста Львова засновувала на власный рахунокъ пекарнѣ, власнѣ торговлѣ печивомъ и мясомъ а вкôнци ухвалено домагати ся вôдъ правительства заведеня загального права голосованя. Крôмъ того ухвалено ще выслати петицію на руки пос. Пернерсторфера до рады державнои въ справѣ жаданого вôдъ зарядôвъ товариствъ робôтничихъ податку еквівалентового.

— **Убійство.** Зъ Бродôвъ доносять, що дня 7 н. ст. падолиста найдено въ ровѣ коло шляху зелѣзничого на старыхъ Бродахъ трупа убитои дѣвчины Катерины Вербôвскои, родомъ зъ Черницѣ, въ повѣтѣ бродскôмъ. Повѣдомлена жандармерія взяла ся до слѣдженя убійника и по довшôмъ гляданю арештувала паробка Семка Солтиса, котрого зъ убитою выдѣли попередного дня вечеромъ въ однôмъ зъ бродскихъ шинкôвъ. Солтисъ признавъ ся до вины.

— **Дробнѣ вѣсти.** Дня 24 л. падолиста вôдбуде ся въ Залучи надъ Черемошемъ вѣнчанье окôнченого богослова п. Софрона Юревича зъ панною Маріею Сабатôвною, дочкою мѣсцевого пароха. — Въ Николаевѣ упавъ дзвôнъ, ваги около 12 сотнарôвъ, зъ рушtования при высяганю его на дзвôницю. Рушtованье ставивъ Мих. Фиткало зъ Дрогобича. Дзвôнъ розбивъ ся и ранивъ одного селянина. — У Вѣдни померъ Вячеславъ Чедикъ, ґенералъ ауґіторъ и отець бувшого директора желѣзниць державныхъ въ 100 ôмъ роцѣ жытя. — Віцепрезідентъ краевои рады шкôльнои д ръ М. Бобжиньскій повернувъ зъ Кракова до Львова.— Цѣсарь дарувавъ громадѣ Сґрентôвъ, въ повѣтѣ камѣнецкôмъ 100 зр. на будову школы. — Рада мѣста Добромиля надала почетне горожаньство бувшому маршалкови рады повѣтовои Ант. Тишковскому. — Въ Краковѣ померъ горожанинъ тамошный Роґовскій и записавъ цѣлый свôй маетокъ, около 30 000 зр., краковскому товариству ґімнастичному „Соколъ“. — Въ Ряшевѣ, де якъ звѣстно розвязано раду мѣску и уряduвавъ комісарь правительственный, скôнчили ся дня 3 н. ст. падолиста выборы до новои рады и мѣсто одержить назадъ автономію. На 36 радныхъ выбрано половину жидôвъ.

Наука штука и література.

— **„Про холєру“** написавъ д-ръ Антôнъ Хоминъ, лѣкарь у Львовѣ и членъ головного выдѣлу „Просвѣты“. Накладомъ товариства „Просвѣта“. Се повный заголовокъ 151-ои зъ черги а 12-ои за рôкъ 1892-ій книжочки выданои нашимъ многозаслуженымъ товариствомъ просвѣтнымъ. [Сторôнъ 16, цѣна 6 кр.]. Есть се безперечно найпопулярнѣйше написана книжочка про холеру зô всѣхъ того рода выдань. Авторъ мавъ на оцѣ селянина зъ тыми средствами зарадчими, якими вôнъ може розпоряджати.

— **Въ Чернôвцяхъ** выйшла брошура „Die Vorgänge im ruthenischen Volksleben. Sonder-Abdruk aus den „Bukowiner Nachrichten“. Czernowitz 1892. Druck und Verlag der Czernowitzer Buchdruckerei-Gesellschaft“. Сторôнъ 24 вôсѣмки.

— **Въ Справозданю Дирекціи ґімназіи въ Станиславовѣ** за шкôльный рôкъ 1891/92 помѣстивъ проф. Илія Кокорудзъ другу часть своеи строго-науковои студіи [въ польскôмъ языцѣ] пôдъ заг. „Ablativus, locativus, и instrumentalis у Гомера зъ погляду на форму и синтаксу.“ [Сторôнъ 37 великои 8 ки.] При нагодѣ сеи згадки подамо зъ того справозданя и кôлька цифръ зô статистики ученикôвъ ґімназіи станиславôвскои. Зъ кôнцемъ 1891/92 року шкôльного було всѣхъ ученикôвъ 513 [зъ принятыхъ 641]. Пôсля вѣры було: руско католикôвъ 139+1, римо-католикôвъ 214+1, жидôвъ 153, — а пôсля матѣрного языка було: уживаючихъ языка польского 369+1 [отже також майже всѣ жиды], рускаго 134+1 [отже 5 перекинчикôвъ], а нѣмецкого лише 10.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 10 падолиста. Проф. Драше заявивъ въ публичнôмъ вôдчитѣ, що пôсля его гадки три случаѣ наглои смерти у Вѣдни не були азійскою холерою.

Будапештъ 10 падолиста. Векерле не хоче принятя уряду президента міністрôвъ за-для великои працѣ въ урядованю яко міністеръ скарбу.

Парижъ 10 падолиста. Робôтники въ Кармо заявили свое обуренье що-до выконаного атентату. — Рада мѣска рѣшила дати пенсіи родинамъ по убитыхъ при атентатѣ.

Бѣлградъ 10 падолиста. Новѣ выборы до скупштины розписанѣ на лютый 1893 р.

Берлинъ 10 падолиста. Въ престольнôй промовѣ при отвореню пруского сойму представлено лихій станъ фінансôвъ.

Новый Йоркъ 20 падолиста. Кандидатъ демократôвъ Клевеленґъ, на президента мае майже вже запевненый выборъ.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На жѣночe выдавництво** зôбрали Вп. панѣ: Євгенія Рыбакова зъ Утѣховичь 21 зр., Марія Реваковичѣвна зъ Козьовы 19 зр. 60 кр., Омелія Хомикъ зъ Бережанъ 10 зр. Зъ тыхъ на руки Марія Реваковичѣвнои зложили: Вп. Стефанія Реваковичь зъ Пôдбужа 2 зр., Титко Реваковичь 1 зр., Ольга Реваковичѣвна 50 кр., Наталія Реваковичѣвна 20 кр., Ем. Куривчакъ 1 зр., Марія Ломницка зъ Кропивника старого 1 кр. 50 кр., Амалія Морозова зъ Рыбника 1 зр., Ив. Шихъ зъ Довтого пôдбужского 60 кр., Марія Шихъ 20 кр., Ольга Ґонтарска въ Ластôвкахъ 50 кр, Кар. Кишикова зъ Опаки 1 зр., Клементина Кушнѣръ въ Сторонôй 1 зр. — Зъ Русинокъ и Русинôвъ верховины скôльскои и долиньскои зложили: о. Ив. Реваковичь 1 зр., Богуслава Охримовичь 1 зр, Ант. Лучакôвска 50 кр., Ольга Громницка 50 кр., Ант. Лучакôвскій 20 кр., Ольга Бачиньска 1 зр., Мар. Устіяновичь 1 зр., о. К. Роснецкій 40 кр., Мар. Кравсъ 50 кр., Альбина Говдунъ 30 кр., Ольга Реваковичь 1 зр., Анна Реваковичь 50 кр., Мар. Реваковичь 1 зр. Клем. Торбова 20 кр. — На руки Омелія Хомикôвнои въ Бережанахъ зложили: Вп. Клявдія Кордубова 1 зр. 20 кр., Чайковска 1 зр., М. Кальбова 1 зр., Ом. Хомикôвна 1 зр. 28 кр., Мих. Яцкôвъ 1 зр. 30 кр., о. Кузьма 50 кр., К. Хомикова 37 кр., Ив. Любасьовска 30 кр., Анна Жедюкôвна 30 кр., Д. 20 кр., Н. Б. 20 кр., І. К. 20 кр., В. Багриновичь 20 кр., Н. К. 15 кр., З. 10 кр. — Въ Викторовѣ на празнику зôбравъ п. Євг. Клосевичь 1 зр. 41 кр. Мѣжь тыми зложили о. Яцкевичь 40 кр. и о. Домбчевскій 30 кр. — Поименный списъ тыхъ особôвъ, що зложили жертвы на руки п. Рыбаковои подамо пôзнѣйше. — Просто вôдъ себе надôслали Вп.: Куровцева зъ Калуша 3 зр., Текля Навроцка зъ Станиславова 1 зр., д-ръ Окуневскій (посолъ) 5 зр, Осипъ Маковей 50 кр., о. Ом. Боярскій 1 зр., Клим. Боярска 1 зр., щадниця громадска въ Кричцѣ 1 зр., невѣдомый добродѣй зъ Украины 1 рубля, вôдъ ленты лишило ся 15 зр, разомъ 80 зр. 71 кр. — Подаючи списъ жертвъ на жѣночe выдавництво складаемо прилюдну подяку всѣмъ жертвуючимъ, а особливо тымъ панямъ и панамъ, що лично збирали складки и маемо надѣю, що и всѣ другій панѣ и паны, що мають нашій вôдозвы зъ рôвною ревностію займуть ся збираньемъ жертвъ, якъ такожь, що въ нашôй суспôльности знайдесь ще не мало людей прихильныхъ жѣночому рухови, котрѣ схотять хоть маленькими датками прийти ему въ помôчь. Референтки жѣночого вѣча въ Стрыю: *Наталія Кобриньска, Євгенія Ярошиньска.*

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Ник. К. въ Хот. Одержали. Мѣстити зможемо, ажь якъ одержимо все, але зъ условіемъ евентуального скороченя пôсля гадки редакціи. Причины подамо при нагодѣ устно. — **Вп. Мих. З. въ Мш.** Надôслане для насъ не зовсѣмъ надае ся, тожь вôдошлемо Вамъ. — **Вп. Ив. Доль. въ Сараевѣ.** Одержали 30 зр. и пôсля бажаня зарядили. — **Вп. О. Сал. въ Луцѣ.** Ще 5 зр. — **Вп. М. Кречъ. въ Коом.** Ще 3 зр. — **Вп. О. Нас. въ Яв.** Уже все полагоджено., Просимо о терпеливôсть. **Вп. И. Ярос. въ Рай.** Знайшовъ ся и буде все полагоджено. — **Вп. А. Лук. въ Мель.** Рахунокъ простый: давнѣйшихъ 5.50 зр. а за 1892 рôкъ 18 зр., разомъ 23.50 зр. Зложено: 5 вересня 5.50 зр. а 26 жовтня 4·50 зр., то до кôнца року ще 13.50 зр. — **Вп. И. Лот. въ Полов.** Ще 4 зр. — **Вп. К. Ден. въ Ястр.** Одержали и дякуемо. — **Вп. Я. Кор. въ Кал.** Одержали. — **Вп. А. Куль. въ Печ.** Заплачено за III. кв. — **Вп. А. Свид. зъ Баб.** Ще 20 кр. — **Вп. С. Обер. зъ Ст.** Ще 5 зр. — **Вп К. Гриц. въ Нанч.** Одержали. Дякуемо за грошѣ и просимо простити. — **Вп. Н. Грин. въ Ям.** Годять ся.

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

9. н. ст. падолиста 1892.

Львôвъ: Пшеница 7·20 до 7·40, жито 5·85 до 6·10, ячмѣнь 5·— до 6·—, овесъ 5 40 до 5·70, рѣпакъ 10 — до 10·50, горохъ 6·— до 8·85, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·50 до 10·25, бôбъ —·— до —·—, конюшина червона 55·— до 65·—, конюшина бѣла 60·— до 70·—, конюшина шведска 60·— до 70·—, кминъ 17·— до 17·60, анижь 28·— до 30·—, кукуруза 5·40 до 5·60, хмѣль 85·— до 90.— зр. за 56 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ 10 50 до 11·— зр.

Надôслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. -- Побереже Францъ Іосифа. 4446 5—15

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовôмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шкôдныхъ складникôвъ, рôзнить ся вôдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуеся, а ще мае и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуеся вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репараціи найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый Оптикъ пôдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Конціпієнта

потребуе

Адвокатъ д-ръ Евгеній Олесницкій въ Стрыю. 4458 2—3

Вдова по священику

середнього вѣку, глядає мѣсця до заряду дому на селѣ. Близша вѣдомость въ Адміністраціи „Дѣла“.

При улици Баторія ч. 30

на мѣсци давнои Галицкои молочарнѣ отворена

Варшавска Молочарня

въ котрой можна дôстати молоко, сметанку, каву, шоколяду, какао, гербату а такожь обѣды, пôдвечерки и вечерѣ кождого часу.

Упрашаючи о ласкавѣ взгляды Вп. Публику остаю зъ глубокимъ поважаньемъ

Константинъ Левандовичъ

4167 властитель молочарнѣ. 1—3

Выробы зъ ґумы и кавчука

4331 44—?

гигіенічнй, хірургічнй, до плеканя недужихъ и для полôжниць (Спеціяльности парискй пôдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предпріемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

УЧИТЕЛЬ орґанъ рускаго товариства педаґоґічнаго, двотыжденникъ недаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр., на пôвъ року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

У о. Анатоля Долиньского

парожа Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючй сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-догматична. Стôрôнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.,** зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить 60 кр.; въ пôвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихôвъ зъ додаткомъ **Рôкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4433 6—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тій сочиненія яко дѣла для представленя преведикого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезнй.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	933	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. дворця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	522	1056	—
„ Гусятана via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркнений означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Вже выйшла зъ друку

„KUCHARKA POLSKA“

CZĘŚĆ PIERWSZA

zawierająca

SZKOŁĘ GOTOWANIA

tanich, smacznych i zdrowych obiadów.

Wydanie piąte

znacznie pomnożone i ulepszone

przez

FLORENTYNĘ i WANDĘ

мѣстить

Загальнй рады для газдинь — Господарскй досвѣды. — Найрозличнѣйшй зупы, холодники и додатки до зупъ. — Способъ робленя знаменитыхъ сосôвъ. — Приладженье волового мяса въ рôзнй знаменитй и выпробованй способы. — Способъ приладжуваня розлично телятины, вепровины и баранины. — Вѣлякй ярины и гарнітуры до яринъ. — Стравы зъ муки и яецъ.

Цѣна 50 кр.

По надôсланю переказомъ 56 кр. книжку высылаєсь франко. 4462 1—4

ДРУКАРНЯ НАРОДОВА

В. МАНѢЦКОГО

Львôвъ, улиця Коперника ч. 7.

Предпріемство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДАНІ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякй артикулы, входячй въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй господарскй, рôльничй, броварняный, горальняный и промысловй. **Приборы церковнй. Плахты** непромакаючй до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣплатою** а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаєсь **даромъ и оплатно.** Замовленя приймаєсь такожь и по руски. 4330 (29—?)

На свята.

Новôсть!

ВОДА МАРШАЛКôВСКА

3747

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

Фляконъ 50 кр. и 1 зр.

На свята.

Новôсть!

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ ніклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ 60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій въ політироваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричнй даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 1—?

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшй премій.

Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшй сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 24—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вôдъ дня 12 лютого 1889 выдае

АСИГНАТЫ КАСОВІ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ

$4^{1}/_{2}$% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячй ся въ обѣгу 5% асигнаты касовй зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть **опроцентованй по $4^{1}/_{2}$% вôдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый **Дирекція.**

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ въ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовй телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнй телєґрафы домовй

цѣлй вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючй лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стаєнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елєментами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 41—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованй цѣнники даремъ и франко.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

- $4^{1}/_{2}$% листы ипотечнй
- 5% листы ипотечнй преміованй
- 5% „ „ безъ премій
- $4^{1}/_{2}$% листы товариства кредитового земского
- $4^{1}/_{2}$% „ Банку краевого
- $4^{1}/_{2}$% позичку краеву галицку 3483 259—?
- 4% позичку пропінаційну галицку
- 5% „ „ буковиньску
- $4^{1}/_{2}$% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
- $4^{1}/_{2}$% „ пропінаційну угорску
- 4% угорскй облігація индемнізаційнй

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного пріймае вôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованй а вже платнй мѣцевй паперы цѣнний, такожь запавшй купоны за готôвку, безъ нѣякого вôдчисленя, а замѣцевй лишь за вôдчисленьемъ справедешныхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй а якушѣ купоновй, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ поносить.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ТЯГНЕНЬЕ НЕВôДКЛИЧНО

1 ГРУДНЯ 1892.

4451 5—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручаютъ: у Львовѣ: **М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.**

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 245. Львôвъ, Пятница 30 жовтня (11 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ щодня (крôмъ недѣль и руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у **Львовѣ**.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Рекламаціи неопечатаній вôльній вôдъ порта

Поодинокe число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надісланé“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Діскусія буджетова въ радѣ державнôй зачнесь вже напевно въ середу 16 с. м., позаякъ вже и такъ дуже обмеженый часъ на полагодженье буджету.

——

Прускій соймъ отворено престольною бесѣдою, въ котрôй сконстатовано, що въ фінансовôмъ положеню нѣчого не змѣнило ся на лѣпше. Черезъ збôльшенье выдатковъ на державнѣ зелѣзницѣ въ 1891/2 р. показавъ ся недобôръ 42 міліонôвъ, и на его покрытье треба буде затягнути позичку. Такожь и въ сѣмъ роцѣ результатъ не выйде корыстный, бо доходы державныхъ зелѣзниць знизили ся зъ причины выбуху холеры. Буджетъ на 1893/94 рôкъ мусить бути обмеженый до найбôльшихъ потребъ. Наслѣдкомъ сего полѣпшенье урядничихъ платъ буде здержане. Найважнѣйшою справою, яка въ соймѣ прийде на дневный порядокъ, се податкова реформа. Въ сѣй цѣли будуть предложенѣ три взаимно себе доповнаючѣ проекты законôвъ: проектъ закона о знесеню безпосередныхъ податкôвъ державныхъ, котрѣ будуть вôдданѣ громадамъ, дальше новеля податкового закона, щобы перевести вôдповѣдне збôльшенье опôдаткованя чистого маетку, а третій проектъ закона, щобы управильнити устрôй громадскихъ податкôвъ на основѣ справедливого роздѣлу тягарôвъ громадскихъ зъ забезпеченьемъ свободы автономічнôй. Черезъ сю податкову реформу держава понесе страту 102 міліонôвъ въ наслѣдокъ зречення ся стяганя реальныхъ податкôвъ и се буде покрыте зъ иншихъ жерелъ а именно черезъ заведенье податку доповняючого и черезъ вôдобранье доходу зъ цла на збôже и худобу, котрый доси побирали повѣты. Въ наслѣдокъ нового розкладу податкôвъ наступить змѣна выборчого права а вôдповѣдный проектъ вже готовый. Черезъ пôдвысшенье доходового податку наступить полѣпшенье платы учителѣвъ школъ народныхъ и зниженье громадскихъ тягарôвъ на школы.

——

Въ Бруксели отворено **сесію бельгійскôй конституанты**. Король въ бесѣдѣ престольнôй сказавъ, що найважнѣйшою справою, яка прийде на дневный порядокъ, буде ревізія конституція. До ухвалы кождого поодинокого параґрафу треба надзвычайнôй бôльшости, отже справа мусить бути вынята зъ пôдъ вплыву поодинокихъ партій. Нова конституція мусить бути дѣломъ згоды, мудрости и поступу. Бесѣда стверджае, що у вôдносинахъ зъ заграницею истнуѣ взаимне довѣрье, укрѣпленя Мозы вже скôнченѣ и они найлѣпше сповняють обовязки неутральности. Дальша частина бесѣды занимае ся полѣпшеньемъ долѣ власы роббтничôй. За-для вôдкиненя проекту радикалôвъ и соціялістôвъ, щобы завести выборче право загального голосованья, вôдбули ся въ понедѣлокъ и вô второкъ, мимо заказу властей політичныхъ, огôлошеного въ цѣлôй Бельґіи, народнѣ демонстрація въ Ґентѣ, Літтіку и самôй Бруксели а до ихъ здержаня ужито поліція и войска, при чôмъ прийшло до кровавыхъ конфліктôвъ.

——

При выборѣ 444 выборцѣвъ, котрѣ мають рѣшити о **выборѣ президента Сполучеными Державъ**, бôльшôсть припала кандидатамъ демократôвъ, отже нема майже вже нѣякого сумнѣву, що наслѣдникомъ дотеперѣшного президента зъ партіи републиканьскôй Геррісена буде кандидатъ демократичный Клевеландъ. Пораженье републиканьскôй партіи и кандидата Геррісена въ першôй лінії треба приписати протекційнôй системѣ тарифовôй Макъ-Кінлея, противъ котрôй выступили селяне и роббтники. За демократами голосували передовсѣмъ всѣ державы полудневѣ, котрѣ завсѣгды выступають солідарно. Але самъ разомъ зъ нѣми голосувала такожь могуча и звычайно рѣшаюча держава Ню Йоркъ, котра дае до 40 выборцѣвъ. Тымъ способомъ зъ днемъ 4 марта 1893 р. власть въ Сполученыхъ Державахъ перейде на партію демократичну, котра буде мати моральне зъобовязанье выповнити свои обѣтницѣ и торговлю зъ Пôвнôчною Америкою освободити вôдъ путъ охоронного мыта та въ державнôй адміністрації завести потрѣбнѣ змѣны. Тымъ способомъ скôнчило ся пановане політики протекційнôй и оклику „Америка для Американцѣвъ“.

Въ справѣ еміґрації нашихъ селянъ до Россіи.

Зъ голосôвъ прасы про причины еміґрації можна сконстатувати, що селяне вôдно жалують ся на велинѣ тягары податковѣ. Тожь цѣкаво буде подати деякѣ числа, зъ котрыхъ бы можна заключити, що тѣ жалѣ оправданѣ.

Зъ кôнцемъ 1879 р. комісія оцѣнковѣ въ справѣ реформы податку ґрунтового покôнчила свои працѣ и тогдѣ показало ся, що давный дохôдъ ґрунтовый въ Галичинѣ, оцѣненый на 17 міліонôвъ зр., пôдвысшено на 23 міліонôвъ зр. Коли се пôдвысшенье було ще за мале, наказано въ 1880 р. ренлясованье ґрунтôвъ, а зъ того выйшло, що дохôдъ ґрунтовый пôдвесено ще о два міліоны зр.

Въ 1882 р. оповѣстила Gazeta Lwowska выказъ урядовый, въ котрôмъ подрôбно выказано у всѣхъ 74 повѣтахъ давный дохôдъ и податокъ ґрунтовый вôдъ 1883 р. Зъ того выказу видно, що въ Галичинѣ пôдвысшено давный дохôдъ 17,300.047 зр. на 24,487.248 зр. а давный податокъ зъ 4,613.346 зр. на 9,264 340 зр., значить ся, дохôдъ збôльшено о $^1/_3$ часть а податокъ два разы. Дальше видно зъ сего выказу, що якъ разъ найбôльше пôдвысшенье вôдносить ся до тыхъ пригранычныхъ повѣтôвъ, де прокинулась теперь еміґрація.

Мѣсцевôсть	Дохôдъ ґрунтовый		Податокъ ґрунтовый	
	давный	теперѣшн.	давный	теперѣшн.
Залѣщики	168.161	479.038	44.834	181.278
Чортковъ	160.161	465.400	42.727	176.077
Гусятинъ	221.291	513.271	59 011	194.188
Скалатъ	200.048	447.942	53 346	169.472
Збаражъ	226.013	407.721	60.270	154.235
Борщѣвъ	266.430	436.700	71.048	184.135
Тернопôль	336.131	633.111	96.835	235.527

Зъ тои табельки видно, що въ повѣтахъ залѣщицкôмъ и чортковскôмъ пôдвысшено податокъ ґрунтовый бôльше якъ о 4 разы, въ гусятинськôмъ о $3^1/_2$ разы, въ скалатскôмъ о 3 разы, а въ збаражскôмъ, борщѣвскôмъ и тернопôльскôмъ бôльше якъ о $2^1/_2$ разы.

——

Справу еміґрації — якъ мы вчера донесли — загадали порушити наши посли въ радѣ державнôй. Нинѣшнѣ телеґрамы доносять, що и коло польске перевело діскусію надъ справою еміґрація. Пôдчасъ нарадъ „кола“ надъ буджетомъ пôднесъ пос. **Вельовейсвій** при позиціи „міністерство справъ внутрѣшныхъ“ потребу, щобы вôдъ кола польского выйшла интерпеляція до правительства въ справѣ еміґрації селянъ. — Пос. **Хшановскій** бувъ тои гадки, що цѣлу справу треба передати комісіи парляментарнôй, а та порозумѣвшись зъ правительствомъ, здасть справу. — Той самои гадки були послы **Соколовскій** и **Стадницкій**, а сей послѣдный посолъ звернувъ увагу кола, що небезпечно було бы вывести того рода діскусію передъ повною палатою, а вже цѣлкомъ невôдповѣдно, щобы Поляки порушили сю справу.

Пос. **Левицкій** добачае въ еміґрації селянъ не лишь політичнѣ, але и суспôльно-економічнѣ мотивы, тожь гадае, що ставити интерпеляцію въ парляментѣ, заки справа буде оговорена въ соймѣ, було бы дуже неполітичнымъ крокомъ, длятого такожь бувъ бы за тымъ, щобы справу передати комісіи парляментарнôй.

Пос. **Щепановскій** рôвножь остерѣгавъ коло передъ нерозважнымъ трактованьемъ справы еміґрації, надъ котрою треба добре призадуматись.

Послы **Борковскій** и **Розвадовскій** заявили, що причиною еміґрації суть лишь політичнѣ аґітації.

Пос. **Піниньскій** зазначивъ, що вôнъ ѣздивъ по пригранычныхъ повѣтахъ и набравъ пересвѣдченя, що причиною еміґрації выключно россійскѣ аґенты. Въ дотычныхъ повѣтахъ сегорôчнѣ жнива выпали не згôрше. Хочь не годить ся зъ заявленьемъ намѣстника въ соймѣ, то интерпеляція до правительства не уважая вôдповѣдною дорогою. О много бôльше вôдповѣдныма було бы, приватно звернути увагу міністра справъ внутрѣшныхъ на вагу справы и домагати ся заряджения енерґічныхъ средствъ заради.

Вôбци ухвалено вôддати цѣлу справу комісіи парляментарнôй, котра въ тôмъ случаю мае покликати до нарады послôвъ зъ пригранычныхъ повѣтôвъ.

Письмо зъ Богородчаньского.

[Ц. к. староство супротивъ читалень рускихъ.]

Повѣтъ нашъ богородчаньскій стоявъ до недавна пôдъ взглядомъ просвѣтнымъ на найнизшôмъ степени. Въ послѣднихъ рокахъ зачавъ народъ бôльше приходити до самопôзнания, а тымъ самымъ вôдчувъ потребу засновуваня читалень. Однымъ зъ такихъ сѣлъ суть Ляхôвцѣ.

Ляхôвцѣ положенѣ пôдъ самыми Богородчанами и яко пôдмѣске село мало нагоду приглядати ся всякимъ акціямъ політичнымъ, передовсѣмъ выборамъ, черезъ що не одинницѣ а цѣле село брало живу участь. Черезъ се зродила ся у всѣхъ селянъ свѣдомôсть правъ конституційныхъ. Такожь пôдъ взглядомъ просвѣтнымъ занимають Ляхôвцѣ перше мѣсце, а найлучшимъ доказомъ есть то, що гадка заснованя читальнѣ не була нѣчимъ зъ интеліґенціи пôддана а зродилась у самыхъ селянъ.

Не пригадую собѣ добре, чи въ червни чи въ липни с. р. прийшло ц. к. намѣстництво до вѣдомости статутъ „Просвѣты“ для читальнѣ и позволило основателямъ Иванови Басарабови и Остафиньому, господарямъ ляховецкимъ, отворити читальню. Основателямъ и прочимъ селянамъ залежало на тôмъ, щобы отворенье читальнѣ вôдбуло ся торжественно. Заходомъ мѣсцевого учителя выучивъ ся хôръ селянъскій кôльна пѣсень и комедійку „Знѣмченый Юрко“. Дня 29 жовтня повѣдомили основательѣ ц. к. староство, що 1-го падолиста вôдбудуть ся першѣ загальнѣ зборы и отворенье читальнѣ, и подали при тôмъ програму маючого ся вôдбути вокально деклямаційного вечерка. Нещастье хотѣло, що основателѣ позабули подати текстъ маючихъ вôдспѣвати ся пѣсень. По б ґрослуженю, вôдправленôмъ Впов. о. Наукомъ зъ Саджавы, зачали збирати ся громадяне и интеліґенція мѣсцева та й запрошена зъ сусѣдныхъ селъ. Отворенье читальнѣ назначено на 2-гу годину по полудни. Наразъ о годинѣ $1^1/_2$ зъявляе ся жандармъ зъ письмомъ вôдъ ц. к. старостваи жадае, щобы основатель Иванъ Басарабъ вôдчитавъ письмо передъ всѣми збраными. Змѣстъ письма бувъ таній:

L. 12239. Do Iwana Bassaraba i tow. jako założytelej Towarystwa „Proświty“ w Lachowcach.

Na donesenie z dnia 29 października 1892 o majuczim sia widbuty na dniu nynisznym o hodyni 2 popołudny zhromadżeniu członiw czytalni w Lachiwciach a zarazom weczerku wokalno deklamatorskim, wraz z predstawłeniem amatorskim, zakazuju Wam urjadżenie tak weczerka deklamatorsko-wokalnoho jak i predstawłenia amatorskoho a to z pryczyny, szczo ne dołuczyłeśte tekstu majuczych sia widspiwaty pisień i wyhołosyty sia majuczoho widczytu, i szczo urjadżenie predstawłeń amatorskych statutom Towarystwa ne jest obniate. [Єсть обняте! — *Red.*]

Bohorodczany 1/11 92.“

Не хочу описувати вражѣня, яке зъ обило на присутныхъ вôдчитанье и змѣстъ письма. Найбôльше вôдчули мѣсцевѣ селяне, бо ихъ кôльканадцятьмѣсячна праця була знищена одным черкомъ пера.

Рада въ раду, основатель читальнѣ Иванъ Басарабъ давъ менѣ повномôць и я поѣхавъ зъ двома селянами до п. старосты Міхля, въ надѣи, що п. Міхель, прочитавши невинный текстъ пѣсень и вôдчиту, вôдкличе свое розпорядженье. Де-жь тамъ! На самôмъ вступѣ п. Міхель заявивъ менѣ, що есть **противный закладаню читальнь**. „Будучи вже чотири мѣсяцѣ въ повѣтѣ богородчаньскôмъ, я — мовивъ п. Міхель — мавъ нагоду пôзнати, що селяне ляховецкѣ ще не дозрѣлѣ до читальнѣ, а яко такимъ читальня може принести замѣсть хôсна шкоду. Що хлопъ зрозумѣе зъ вôдчиту? щó зъ деклямація? чи розумѣе вôнъ Шевченка? чи мае вôнъ понятье о драматурґіи? Навѣть самѣ селяне ляховецкѣ приходили до мене зъ заявленьемъ, що не хотять читальнѣ анѣ театрôвъ...“ Такѣ безпôдставнѣ уваги выкликали межи ц. к. старостою а мною остру диспуту. Маючи при собѣ текстъ выказаныхъ въ програмѣ пѣсень, подавъ я его п. Міхлеви до вôдчитаня, однакожь вôнъ заявивъ, що теперь не обовязаный переглядати: „Я — сказавъ — тримаю ся стисло урядовыхъ формъ! Треба було подати текстъ передъ 24 годинами!“ На те я кажу, що коли п. староста тримае ся стисло формъ урядовыхъ, длячого жь староство не переводить тыхъ формъ въ практицѣ? — длячого на запротоколованье рано дня 29 жовтня письмене повѣдомленье основателѣвъ читальнѣ, що 1-го листопада вôдбудесь отворенье читальнѣ и на подану програму вечерка, — ц. к. староство доперва на пôвъ годины передъ отвореньемъ читальнѣ прислало жандармомъ заказъ вечерка?

Основателѣ читальнѣ, хотячи сповнити вымоги ц. к. староства, прийшли 2 го листопада до канцелярія п. старосты, предложили ему текстъ пѣсень, а заразомъ повѣдомили, що отворенье читальнѣ вôдложили на 6 го листопада на 2 гу годину пополудни. Хотячи бути певными свого, запытали п. Міхля: чи не опустили може якои формальности? П. Міхель такъ тымъ запитаньемъ розгнѣвавъ ся, що не позволивъ селянамъ бôльше говорити и показавъ имъ дверѣ зъ словами: „Я вамъ напишу!“ Выйшли нашѣ основателѣ въ канцелярія п. старосты, повиваши головами, й вже ждали на письмо. Отже дня 5 листопада о годинѣ 10 въ ночи дôстають ось що:

L. 12400. Do Iwana Bassaraba i tow. jako założyteliw Towarystwa Czytalni „Proświty“ w Lachowcach.

Podaniem z dnia 2-o t. m. donesłyśte o skłykaniu na deń 6 padołysta 1892 o hodyni 2 popoł. zahalnoho zboru członiw Czytelni w Lachowcach i o urjadżeniu riwnoczasno weczerka muzykalno-deklamacyjnoho piśla dołuczenoi prohramy. Na pidstawi §. 21 zakona o towarystwach zakazuje c. k. Starostwo urjadżenia toho weczerka, poneże towarystwo czytelni ne zistało jeszcze ukonstytuowane a piśla §. 50 statutiw tilko wydił czytalni maje prawo urjadżaty weczernyci muzykalno-deklamacyjni, a zawidomłenie to ne pidpisane czerez otwiczalnyj Wydił, ne może buty do tut. widomosty pryniate.

Bohorodczany dnia 5/11 92.“

То факты, надъ котрыми годить ся застановитись и ширше ихъ розбрати. Если правительство вôдъ довшого часу старае ся всѣми силами пôднести просвѣту народну черезъ закладанье школъ и черезъ дозвôлъ на основуванье пожиточныхъ для народу товариствъ, и если ц. к. Намѣстництво потвердило статутъ читальнѣ „Просвѣты“ въ Ляхôвцяхъ, длячого ц. к. староста п. Міхель не пôдпирае сен пожиточнои институціи? Чого мавъ ся гнѣвати, коли основателѣ читальнѣ, въ довѣрю до него, просили его о поясненье: чи може ще не доповнили якои формальности? Чи не мôгъ имъ, обывателямъ державы, п. Міхель вôдъ-разу сказати, що нехай попередъ укôнститууесь выдѣлъ читальнѣ?

Але п. староста Міхель найперше заявивъ менѣ, що есть противный основаню читальнѣ, дальше заявивъ такъ само учителеви п. Бассарабова, а наконець и вôйтови ляховецкому словами: „Хлопови читальнѣ? хлопъ до бороны!“ Кождый ц. к. староста есть такожь предсѣдателемъ окружнои рады школьнои, а яко предсѣдатель мае обовязокъ старати ся о добрый розвôй школьництва, а тымъ самымъ и о загальну просвѣту. У насъ въ Богородчаньскôмъ инакше. Дня 1. листопада, завôзвано учителя зъ Ляховець до ц. к. старостваи на годину 10-у рано. А позаякъ учитель вôзванье дôставъ ажь о годинѣ 2-ôй, скориставъ зъ нагоды, що я ѣхавъ до старостваи въ справѣ читальнѣ и присѣвъ зô мною. Вôзваный до канцелярія почувъ слова: „Do czego pan jesteś? czy do uczenia dzieci, czy do zakładania czytelni?“ Се запытанье чувъ я будучи въ канцелярія. — Коли жь п. учитель выяснивъ, що то его своякъ есть основателемъ читальнѣ а не вôнъ, п. староста сказавъ: „Я васъ буду любити, якъ не будете ся нѣчо мѣшати до читальнѣ...“ Учителѣ мають вôдъ часу до часу свои конференціи, на котрыхъ обговорюють, въ якій способѣ мають ширити просвѣту, и ставлять собѣ за задачу: пôдтримувати читальнѣ, де они суть, а де не ма, старатись о заснованье длятого, бо читальня есть школою, есть наукою доповняючою для старшихъ. Отже цѣкаво бы знати, длячого п. староста Міхель такъ тому противный, що ажь грозить учителеви перенесеньемъ зъ его роднинного села?!

Що-до основателѣвъ читальнѣ въ Ляхôвцяхъ и взагалѣ селянъ ляховецкихъ котрѣ занимають ся щиро справою читальнѣ, треба сказати, що они вже своею програмою вечерковою дали пôзнати п. старостѣ свою дозрѣлôсть. Кождый признае, що треба посѣдати троха бôльше вѣдомостей, щобы написати добрый вôдчитъ, а такій вôдчитъ виготовивъ самъ селянинъ І. Бассарабъ. Такожь знаходять ся въ тôмъ селѣ селяне, котрѣ зрозумѣли поезію Шевченка, а доказомъ того есть, що самъ селянинъ мавъ выголосити одну зъ поезій Шевченковыхъ. Правда, що селяне ляховецкѣ не читали творôвъ Лессінґа, Шіллера и Ґетого, абы мали понятье о драматурґіи, але за то бували сего року часто въ русскôмъ театрѣ въ Богородчанахъ и пôзнали, що й театръ мае свою задачу, т. е добрѣ дѣла похваляти а злѣ навычки и хибы вытыкати. А свѣдомôсть свою стердили дѣломъ, выучивши ся комедійку „Знѣмченый Юрко“, и вôддаючи ей въ зрозумѣньемъ рѣчи, якъ се я бачивъ на послѣднôй пробѣ.

Кождый селянинъ есть обывателемъ австрійскимъ такъ само добре, якъ хто иншій, и селянамъ належить ся пошановане въ урядахъ. Отже и въ Богородчаньскôмъ п. староста не повиненъ бувъ дня 2 листопада поважаымъ основателямъ читальнѣ показувати дверѣ. Обывателямъ державы дверѣ до урядôвъ повинны бути все отвôромъ въ кождôй честнôй справѣ, а вступу не повиненъ мати тôлько той, хто на те не заслугуе.

Дня 1 листопада я, выходячи зъ канцелярія п. старосты Міхля обвѣстивъ селянинови Михайлови Бассарабови и присутному вôйтови ляховецкому, що п. староста не позваляе на вечерокъ вокально-деклямаційный и на вôдограванье комедійки. Въ-тôмъ зъ кута коридора ц. к. староства чую слова: „Таки не буде тринатрôвъ!“ Селяне сказали менѣ, що то пятнеця Иванусъ, котрый очернюе ихъ передъ п. старостою. Въ кôльна хвиль пôзнѣйше той Иванусъ иде затачуючись черезъ канцелярію низшихъ урядникôвъ до самого п.

старосты и тамъ, опершись о стѣну, каже: „Пане старосто! я не хочу тиятрбвъ!“ Присутный тому бувъ учитель п. Бассарабъ.

Обовязуючій законъ о піяньствѣ, на диво, не увбйшовъ въ житье въ нашбмъ повѣтѣ. Такого Ивануса, котрый, затачуючись по коридорахъ и канцеляріяхъ ц. к. староства, посмѣвъ лѣзти до канцелярія самого пана старосты и тымъ давати злый прикладъ другимъ та ухиблятя повазѣ ц. к. уряду, повинна була жандармерія взяти въ свою опѣку, але, на жаль, жандармерія черезъ цѣлый день 1-го листопада [анъ и 6-го листопада] була въ Ляхбвцяхъ, стояла въ сѣнехъ читальнѣ.

Остатными часами высшій власти турбують ся богато еміґрацівю нашихъ селянъ и роздумують надъ причинами невдоволеня селянъ та надъ способами зарады тому невдоволеню. Отже я подаю повысше описавій факты, опертій на свѣдкахъ, пбдъ розвагу высшихъ властей, маючи те переєвѣдченье, що высшій власти не хотять спинювати просвѣты народу и не суть противні читальнямъ „Просвѣты“, того товариства, котре самъ Его Вел. цѣсарь зволивъ назвати: „ein sehr nützlicher Verein“.

Антбнъ Книгиницкій, спбвластитель дббръ въ Граббвци.

НОВИНКИ.

— **Дальшій выкладъ для женщинъ** вбдбуде ся въ недѣлю дня 13 н. ст. падолиста въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Выкладати буде проф. Тисовскій зъ фізики.

— **Епископы Пелешъ и Куиловскій** прибули оногды до Львова и замешкали въ митрополичбй палатѣ. Цѣлею того приѣзду мають бути якісь спбльні наради въ митрополитомъ Сильвестромъ Сембратовичемъ.

— **Зъ кругбвъ нотаріяльныхъ.** Субститутомъ помершого нотаря въ Перемышли, Игн. Франковского, именовано Марк. Руксера, котрый розпочавъ урядованье дня 7 н. ст. падолиста. П. Руксеръ бувъ доси субститутомъ въ Старбй соли, Комарнѣ и Рудкахъ.

— **Холера.** Въ Пѣскахъ великихъ померъ оногды на холеру 16-лѣтный Стеф. Дина. Новыхъ случаѣвъ не було. — Въ повѣтѣ ниськбмъ въ селѣ Домбровица умеръ сплавникъ, именемъ Кобиляръ, середъ пбдозрѣныхъ познакъ. Бактеріольоґічній розслѣды выказали прутнѣ Коха. Однако пбзякъ сплавникъ прибувъ до Домбровицѣ зъ Конґресбвки, а въ громадѣ тбй не було иншихъ случаѣвъ недуги то можна сей одинъ случай уважати за спорадичный. — Въ Будапештѣ занедужало вчера 9 особъ, умерло 3. — Въ царствѣ польскбмъ холера взагалѣ зменшила ся, въ ґуберніи-жь кіевскбй ширить ся пошесть ще зъ давною силою, хочь случаѣ смерти вже рѣдшій.

— **Начальникомъ зелѣзничои стаціи въ Перемышли** именованый старшій инжиніръ Губль.

— **Справозданье посольске.** Посолъ дс рады державнои зъ мѣстъ Дрогобичь-Стрый-Самборъ, проф. Густавъ Рошковскій, стававъ дня 28 н. ст. жовтня передъ своими выборцями въ Стрыю а слѣдуючого дня въ Дрогобичи, щобы здати справу зъ своеи посольскои дѣяльности. Въ довшбй промовѣ обговорювавъ посолъ проектовану реформу податкову, реґуляцію валюты, значенье торговельныхъ трактатбвъ зъ Нѣмеччиною, Італіею, Швайцарією и Бельґією и значенье почтового трактату. Дальше згадавъ посолъ Рошковскій про лѣкарскій палаты, стабілізацію шкбльныхъ инспекторбвъ и пбднѣсъ добрі и злі стороны намѣрени реформы правничихъ наукъ. Що до політики польского „кола“ то проф. Рошковскій заявивъ, що вбнъ есть за спбльною дѣяльностію въ клюбомъ Гогенварта а противный пбдпираню молодочехбвъ. Зъ лѣвицею по думцѣ пос. Рошковского, можуть Поляки ити лише въ деякихъ случаяхъ разомъ, а то за-для принціпіяльнои рбзницѣ въ політичныхъ переєвѣдченяхъ. По сей промовѣ удѣлили зббраній выборцѣ послови вотумъ довѣря. Вечеромъ вбдбуло ся въ домѣ пос. Охримовича угощенье д-ра Рошковского.

— **Копальнѣ вугля въ Коломыйщинѣ.** Поклады вугля на Покутю знаній були вже зъ початкомъ сего столѣтя. Въ роцѣ 1802 купивъ якійсь Манцъ право „шурфу“ въ Мышинѣ коло Коломыѣ а въ роцѣ 1840 заложивъ Задуровичь копальню вугля въ Новоселици, въ снятиньскбмъ повѣтѣ. Обѣ копальнѣ перейшли въ роцѣ 1849 на власність цукроварнѣ товмацкои, котра зъуживала вуголь для власнои фабрики. Въ роцѣ 1859 купивъ копальню мышиньску Іосифъ Гекеръ, а копальню новоселицку зъ роцѣ 1876 Трахтенберґъ и Гершь Крісъ. Въ роцѣ 1890 купили обѣ копальнѣ Щепановскій и спблка, и загадали ей заразъ розширити и устроити зъ примѣненьемъ всякихъ новыхъ винайденъ. Доси устроено въ той способбъ копальню въ Новоселици а властиво въ Джуровѣ. Покладъ вугля оббймае мѣсцевости: Новоселицю, Рожнбвъ, Джурбвъ, Тростянцѣ и Трбйцю. Зъ огляду на положенье дѣлить ся сей покладъ на двѣ части, на покладъ меншій, сухій и на значно ббльшій пбдводный. Воды мае бути надъ тымъ покладомъ на 6 метрбвъ, а помповане ей въ тбмъ мѣсци було дуже тяжке зъ причины перемѣшаня ей зъ пѣскомъ. Теперь вже усунено ті трудности и добуванье вугля на цѣломъ просторѣ зачне ся за якихъ три тыждні, коли скбнчена буде будова кбннои зелѣзницѣ зъ Новоселицѣ до стаціи зелѣзничои въ Выдиновѣ. Копальня тая буде доставляти денно 1000 до 2000 метричныхъ сотнарѣвъ угля. — Другою копальнею есть копальня мышиньска. Она ще не уладжена цѣлковито и експльоатація на ширшій розмѣры зачне ся ажь за рбкъ, коли будуть покбнчені всѣ будынки. Теперь продукуе ся копальня 9 до 10 ваґонбвъ денно дуже доброго чорного вугля. Добуванье его досыть выгбдне, штольнѣ не потрѣбують по ббльшбй части оцимброваня и вуголь творить надъ головами выгбдный дахъ. Выдатність копальнѣ досыть велика и обчислено, що вугля стало бы въ Мышинѣ на 50 лѣтъ, если добувалось бы денно по 40 до 50 ваґонбвъ. Копальня мышиньска доставляе теперь вугля черновецкбй зелѣзници и то значно дешевше, якъ копальня въ Яворжнѣ або копальнѣ шлескій. Одною зъ головныхъ перепонъ, длячого копальнѣ вугля на Покутю ще не розширились есть бракъ роббтника. Мѣсцеве населенье вбдносить ся дуже байдужно до копаленъ и нѣхто не хоче при копальни робити, всѣ роббтники выключно Мазуры. Сими днями вбдбуло ся въ Мышинѣ посвященье новопобудованыхъ домбвъ роббтничихъ и школы для дѣтей роббтникбвъ. На се торжество прибуло досыть гостей зб Львова, Коломыи, Новоселицѣ и Печенѣжина. Чину посвященя довершивъ кс. Карницкій, лат. парохъ зъ Яблонова.

— **Стіпендію имени о. Льва Мацѣлиньского**, выслуженого декана и пароха въ Коропци въ высотѣ 100 зр., надавъ совѣтъ Народного Дому у Львовѣ на предложенье фундатора, почавши вбдъ І-го нбвроку 1892/93 року шкбльного Іосафови Мацѣлиньскому, ученикови І-ои клясы V-ои ґімназіи у Львовѣ, близькому своякови фундатора.

— **Ворожбитъ.** Жидови Коплеви въ Смбльнбй, дрогобицкого повѣта, утѣкла передъ кблькома тыжднями дочка зъ якимсь христіяниномъ. Жиды розбѣгли ся на всѣ стороны, але не могли ей вбднайти. Кблька днѣвъ пбзнѣйше явивъ ся у жида селянинъ маючій бути зъ Чорнои, и обѣцявъ Коплеви такъ поворожити, що дочка прилетить воздухомъ домбвъ. Жиды увѣрили, напоили и нагодували селянина, добре ему заплатили а вбнъ почавъ теперь ворожити. Выпровадивъ жидбвъ въ ночи зъ коршмы и водячи ихъ по всѣхъ верхахъ, заєдно щось то приговорювавъ, то копавъ то вкбнци половъ якесь зѣлье. Коли вже жиды помучились, вернувъ селянинъ зъ ними до коршмы, казавъ имъ слухати, чи не настае буря, бо заразъ надлетить пропавша дочка. Тымчасомъ самъ выйшовъ и пропавъ, а жиды ажь теперь пбзнали, що селянинъ одуривъ ихъ. — Пропавша дочка Копля находить ся теперь въ однбмъ женьскбмъ латиньскбмъ монастири въ Перемышли, де приготовлює ся до переходу на христіяньство.

— **Новій грошъ.** Вбдъ понедѣлка т. є. вбдъ 7 н. ст. падолиста суть вже въ обѣзѣ и австрійскій новій залотій грошѣ а то, двацять короновій штуки. Выглядають они, якъ кажуть, дуже гарно, бо выбитье не есть такъ плоске якъ на угорскихъ. На австрійскихъ 20 коронбвкахъ выбита есть на личку дуже выразно голова цѣсаря, на четѣ-же оредъ. На угорскихъ есть на личку представленый цѣсарь въ повнбмъ уборѣ коронаційнбмъ та длятого выпало выбитье досыть невыразно. Доси пбйшло вже въ куреъ около 50.000 штукъ золотыхъ въ сумѣ одного міліона коронъ. Вже й львбвскій конторы вымѣны повыставляли теперь въ своихъ выставахъ золотій короны.

— **Нещастный случай.** Въ Гаяхъ выжныхъ коло Дрогобича напила ся жѣнка урядника зелѣзничого въ наслѣдокъ неуваги замѣсть лѣкарства карболевои кислоты и середъ великихъ мукъ въ коротбмъ часѣ умерла. Помбчь лѣкарска зъ Дрогобича прибула за пбзно.

— **Усуненье десінфекціи.** Въ наслѣдокъ выгасненя холеры знесло намѣстництво десінфекцію подорожныхъ и ихъ пакунквбвъ на зелѣзничихъ двбрцяхъ въ Краковѣ и Подґужу. Такимъ способомъ привернено давный порядокъ и теперь заѣзджають подорожній вже просто на перонъ, купують тутъ білеты и можуть всѣдати до кождого ваґона безъ нѣякихъ перепонъ.

— **Передъ львбвскимъ судомъ присяжныхъ** стававъ оногды Іосифъ Бистрицкій, 27-лѣтный, швець зъ Олешичь, жонатый и отець одноі дитины. Бистрицкого обжалувала прокураторія, що дня 18 н. ст. серпня убивъ въ Олешичахъ, вправдѣ не умысно, свою тещу Катерину Шидловску. Обжалованый боронивъ ся тымъ, що коли дня 18 серпня вернувъ домбвъ надъ раномъ нетверезый, розпочала жѣнка его сварню зъ нимъ, а вбдтакъ пбрвала ся до бійки. Се такъ обурило Бистрицкого, що хопивъ за кусникъ дерева и кинувъ нимъ за жѣнкою, але не потрафивъ ей лише тещу, котра падаючи ударила ся головою о машину и по двохъ годинахъ померла. — Бистрицкого судъ увбльнивъ.

— **Пригода на зелѣзници.** Зъ Товмача доносять, що дня 4 н. ст. падолиста ударила шутрбвка, ѣдуча до фабрики цукру о вбзокъ, що стоявъ на шинахъ. Въ наслѣдокъ того упавъ старшій кондукторъ Бол. Бальцеръ на шкарпъ, шутеръ приваливъ и придушивъ его та покалѣчивъ такъ тяжко, що грозить ему утрата житя. Ударъ лучивъ ся въ наслѣдокъ великои мраки.

— **Доповияючій выборъ** двохъ членбвъ рады повѣтовои въ Жидачевѣ зъ ґрупы ббльшои посѣлости розписаный на день 16 н. ст. грудня.

— **Продажь мяса призначеиого до закопаня.** Ще въ липни выслѣдили власти краковскій, що тамошный лупій мѣскій Козловскій продае мясо призначене на закопанье. Власти перевели слѣдство а наслѣдкомъ того було обжалованье Козловского и 12 спбльникбвъ о провину зъ §§ 431 и 311 а такожь §. 45 закона зъ 24 мая 1882 ч. 51 В. з. д. Розправа потвердила вповнѣ вину обжалованыхъ и трибуналъ засудивъ: Козловского на 6 тыжднѣвъ арешту, его господиню Клосовску на 7 тыжднѣвъ, дочку его на 4 тыжднѣ, дальше челядникбвъ; Юл. Войцѣховского на 2 мѣсяцѣ, Клиціньского на 14 днѣвъ, Іос. Зборовского на 6 тыжднѣвъ, жѣнку Войцѣховского на 4 тыжднѣ, ей сестру на 3 тыжднѣ, вкбнци купуючихъ мясо: Климка на 4 тыжднѣ, жѣнку его на 14 днѣвъ, сына на 5 днѣвъ и Іос. Лисовску на 5 днѣвъ.

— **Жиды въ редакціяхъ часописей вѣденьскихъ.** Звѣстна рѣчь що ббльшість великихъ ґазетъ вѣденьскихъ зависить и пише въ интересѣ жидбвъ. Часописи ті однако вилывають на судъ загалу, а вбдъ того зависить неразъ доля цѣлыхъ кравѣвъ и ихъ горожанъ. Deutsches Volksblatt пишучи въ тбй справѣ наводить поименный списъ членбвъ редакцій всѣхъ ббльшихъ часописей вѣденьскихъ, зъ котрого показуе ся, що въ Deutsche Zeitung есть 6 жидбвъ, въ Wiener Extrablatt 17, въ Fremdenblatt-ѣ 14, въ Neue fr. Presse 18, Neues Wiener Tagblatt 20, Oester. Volkszeitung 5, Die Presse 17, Wiener Algemeine Zeitung 10, а навѣть въ урядовбй часописи Wiener Zeitung есть одинъ жидъ.

— **Автоматичный вбзъ.** Сими днями роблено у Вѣдни пробы зъ т. зв. Motorwagen фірмы Бенца. Есть се вбзъ зъ сидженьемъ на двѣ особы, въ котрыхъ одна легко виправляе его въ рухъ корбою и довбльно нимъ повертае. Моторъ нафтовый у мѣщеный пбдъ сидженьемъ запалюе ся електрично, отже цѣлкомъ безпечно. Наповненый резервоаръ выстане на ѣзду до 100 кільометрбвъ. За годину можна тымъ возомъ уѣхати $3^1/_2$ милѣ а на 1 кільометеръ выходить нафты за 2 кр. Такій вбзъ коштуе теперь ще до 2000 зр, але певна рѣчь, що зъ часомъ буде вбнъ о много дешевшій. Тымчасомъ дозволили власти уживати сего воза въ околици Вѣдня и по ширшихъ улицяхъ мѣста.

— **Згертаеме увагу** на анонсовану нанѣ въ „Дѣлѣ“ торговлю тутокъ циґаретовыхъ п. Ант. Мазуркевичевои и поручаемо ей нашимъ Вп. читателямъ.

— **Дрббній вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Пбдлипцѣ, въ повѣтѣ золочѣвскбмъ 100 зр. на докбнченье будовы школы. — Віцепрезідентъ намѣстництва Ив. Лідль, вернувъ передвчера зъ Теребовлѣ, куды — якъ звѣстно — ѣздивъ на люстрацію староства.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Именованя.** Міністеръ скарбу именувавъ при краевбй дирекціи скарбу у Львовѣ: старшимъ совѣтникомъ рахунковымъ Тад. Жебровского, а совѣтниками рахунковыми: Ив. Шіндлера, Зен. Шидловского и Алекс. Похмарского. — Намѣстникъ мianувавъ помбчника лѣсового Клим. Дишиньского въ Печенѣжинѣ лѣсничимъ III. клясы въ Гринявѣ. — Намѣстникъ именувавъ Ант. Мазярского лѣсничимъ І-ои клясы въ Мушинѣ, Ив. Заборского въ Лопянцѣ, Ант. Єллинека въ Станиславичахъ, Жигм. Котика въ Старявѣ лѣсничими II-ои клясы а помбчника лѣсового Мих. Ормезовского и Людв. Гедля лѣсничими III. кл. въ Гринявѣ. — Дирекція почтъ и телеґрафбвъ призначила асистента почтового Варт. Литвина до Ярослава.

— **Конкурсы.** Выдѣль рады повѣтовои въ Пбдгайцяхъ розписуе конкурсъ на посаду лѣкаря при тамошнбмъ загальнбмъ шпитали зъ платнею 600 зр. Поданя вносити до дня 1 н. ст. грудня. — Выдѣлъ повѣтовый въ Гусятинѣ розписуе конкурсъ на посаду лѣкаря окружного зъ осѣдкомъ въ Проббжнбй зъ речинцемъ до 3. н. ст. грудня. Платня 500 зр. и 250 зр. на обѣздки.

— **Вбдзначеня.** Ґенераль Юл. Рошковскій, командантъ крѣпости въ Перемышли, одержавъ командорскій хрестъ ордера Леопольда.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 11. падолиста. Король румунскій зъ наслѣдникомъ престола приѣдуть зъ початкомъ другого тыдня до Вѣдня и задержать ся кблька днѣвъ въ цѣсарскбмъ замку. — Цѣсарь конферувавъ зъ Кольоманомъ Селемъ и прімасомъ Вашаримъ.

Парижь 11. падолиста. Въ парляментѣ поставивъ Любе внесенье, щобы кары за анархію примѣнити такожь до авторбвъ пбдбурюючихъ писемъ. Внесенье принято. — На похоронахъ жертвъ катастрофы буде промовляти президентъ міністрбвъ Любе.

Царгородъ 11. падолиста. Мѣжь Портою а амбасадоромъ россійскимъ Нелидовомъ мало прийти до порозумѣня въ справѣ вбдшкодованя военного, якого Россія домагаесь вбдъ Туреччины.

Надбслане.

Д-ръ Галюсиньскій

помимо резиґнаціи зъ посады примарія шпитального въ Пбдгайцяхъ,

остае и дальше въ Пбдгайцяхъ яко лѣкарь вбльнопрактикуючій. 4450 2—3

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкбрѣ гладкбсть и знаменито пристае до лиця. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вбдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пбдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вбдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметбвъ оптичныхъ у Львовѣ

пбдъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пбдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Рисовника

потребуе

В. Нагбрный архітектъ у Львовѣ ул. Баторія ч. 30. 4465 2—6

Калошѣ россійскій

признаній загально найлѣпшими

поручае найдешевше

ОДИНОКІЙ СКЛАДЪ ГОЛОВНЫЙ

въ спеціяльнбмъ

МАҐАЗИНѢ

выробовъ ґумовыхъ

4452 4—4

[Импресса, Львбвъ.]

Р. КРІММЕРА

у Львовѣ

Готель французскій.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Календарь Просвѣты

на рбкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дбстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вбрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЪ

поручае

найлѣпшій перфумы и воды тоалетній

вбдзначені 10 медалями заслуги и 2 дипломами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Millefleurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львбвска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, бдзвѣжаючого и довгов..валого запаху, до скрапляня одягбвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. ббльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска бдзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., ббльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвбйна и вода левандово-амброва суть загально уживані до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскій знаменитій. Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Суконницѣ ч. 20; въ Чернбвцяхъ: Ринокъ ч. 2. 3747

Глядаю до веденя домашного господарства старшои особы. Русинки мають першенство. Зголошувати ся впростъ до о. Ом. Константиновича пароха въ Торкахъ почта: Медика. 4466 2—6

Окбнчена семинаристка

граюча на фортепянѣ, шукае лекціи на провінціи. Оферты зъ поданьемъ обовязкбвъ и вынагороды приймае о. Стефановичь, катихитъ у Львовѣ (ул. Вбрменьска, 2). 4464 2—3

Вдова по священику

середного вѣку, глядае мѣсця до заряду дому на селѣ. Близша вѣдомбсть въ Адміністрациі „Дѣла“.

Юліянъ Панькевичь

артистъ малярь

въ Рогатинѣ

выготовляе образы церковній всякои величины и въ кождбмъ жаданбмъ стилю; пбдбймае ся украшеня церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконуе всякій працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условія можливо приступній, поручаю ся ласкавбй приклонности Вповажаного Духовеньства. 4090

БРИ-

твы швайцарскій и англійскій, ремѣнцѣ и марморки, пензлѣ и всякій приборы до голеня

поручае найдешевше

торговля приборбвъ до подорожи, бѣля мужескоto, перфумеріи и т. п.

ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА

передъ тымъ

БРАТБВЪ ЛЯНҐНЕРБВЪ

у Львовѣ ул. Галицка ч. 16

ТУТКИ циґаретовій зъ найлѣпшого паперу французского 1000 штукъ 1 зр. Замовляючимъ 5000 опаковане и почта франко. Вбдспродаючимъ значный опустъ поручае **Антонина Мазуркевичь у Львовѣ, ул. Галицка ч. 12.**

При закупнѣ товарбвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пбдъ зарядомъ К. Беднарского.

жнями дровъ; зъ-вôдтôль тягла ся зелѣзна дорога до заводôвъ. Середъ того двору мѣжь сажнями дровъ стояла парова машина; тамъ рѣзали нолодки на дрова, складали дрова на вагоны и везли ихъ просто до паровыхъ машинъ на заводы.

По всему двору, по тому цѣлому городку, снували ся позамазуванѣ робôтники, въ чорныхъ сорочкахъ, зъ чорными видами; скрôзь було чути гукъ, шумъ, гамъ, свистъ. Машины въ заводахъ стукотѣли, гуркотѣли, ажь стѣны гули. Зъ высонихъ выводôвъ летѣли стовпы чорного смердячого дыму.

Бурлаки дôйшли до сахарнѣ и почали розпытувати, хто приймае людей на роботу. Робôтники показали имъ на одинъ дôмъ, де живъ посесоръ тыхъ заводôвъ.

Посесоръ бувъ жидъ, Абрамъ Мойсеевичь Бродовсній. Всѣ заводы були одного дуже багатого великорускаго пана, котрый живъ за границею и рѣдко приѣздивъ на заводы. Жидôвске господарство вже дало ся въ знаки. Огорожа мѣсцями лежала на земли, по двору стояли гнилѣ калюжѣ, хаты були облуплянѣ, вôкна повыбиванѣ, а цѣле стадо нôзъ гуляло по садочкахъ и псувало дерево.

Въ той часъ, якъ вербôвскѣ бурлаки розмовляли зъ робôтниками, надôйшовъ самъ посесоръ. То бувъ товстый здоровый жидъ, зъ рудою бородою, зъ сѣрыми очима, въ чорнôй оксамитовôй жилетцѣ. На жилетцѣ телѣпавъ ся важкій золотый ланцюжокъ зъ печаткою и всякими цяцьками; на товстыхъ куцыхъ пальцяхъ блыщали важкѣ золотѣ перстнѣ зъ дорогими блыскучими камѣнцями. Комнѣрчики й сорочка, чорный блыскучій галстухъ на шии були нечистѣ, засмальцьованѣ, ажь блыщали проти сонця. Чорный довгій сѣртукъ, вишневый оксамитовый картузъ на потылици давали йому ду-

же характерный жидовский видъ. Не вважаючи на його багатый костюмъ, на золото, одъ його тхнуло жидомъ. Бурлаки впознали той духъ пбдъ багатою одежою, якъ вовки впознають вовчій духъ въ вовчій шкурѣ.

— Чого вамъ треба? — спытавъ у бурлакъ Бродовскій.

Всѣ роббтники поздбймали передъ нимъ шапки. Вербовскій бурлаки не зняли шапокъ, не поклонились, тбльки зъ-горда поглядали на його, неначе вони були хозяинами въ сахарни а Бродовскій бувъ наймитомъ.

— Мы хочемо стати на роботу въ сахарни — обзвавъ ся Микола зъ-горда.

— Ну, коли хочете, то ставайте, — сказавъ Бродовскій зъ жидовскимъ акцентомъ.

— А хиба ты приймаешь тутъ на роботу? — промовивъ Микола якось зъ осмѣхомъ и гордо.

Бродскій обидевъ ся. Всѣ роббтники осмѣхнулись.

— Коли хочешь ставати на роботу въ мене, то не *тыкай* на мене! Ну, що це таке зъ цими мужиками! Я тутъ хозяинъ! Хиба ты не знаешь, чи що?

— А вже-жь не знаю! Хто тебе знае, що ты таке, — сказавъ Микола якось сердито, якъ звычайно селяне говорять до жидбвъ.

— Чого ты кричишь на мене! Ну! Я въ тобою свиней не пасъ! Ну, коли хочешь въ мене служити, то не *тыкай* на мене, бо я тутъ панъ, — промовивъ уже сердито Бродовскій.

Микола троха не загнувъ Бродовскому въ батька-матѣрь и на-силу вдержавъ языка, одначе вбнъ усе поминавъ те капостне *вы*. Вбнъ усе тани бачивъ передъ собою жида, хочь и багатого.

Бродовскій, взявши въ посесію сахарнѣ, на-силу привчивъ людей говорити на його *вы*, а хто на його *ты*-

кавъ, тому вонъ довго не выдававъ платы за роботу. Одни захожи бурлаки довго не гнулись подъ жидовскими руками, та все *тыкали* на його, на дѣтей, навѣть на його жѣнку, хочь вона зовсѣмъ була похожа на панѣ.

Бурлаки згодились съ Бродовскимъ по три карбованцѣ на мѣсяць на його харчахъ и пошли до казармъ.

— Чи не кумедія вражого сына, съ жидомъ! — крикнувъ Микола. — Служили ляхамъ, а це вже довелось служити жидамъ. Потребуемо ще жидовского хлѣба!

Бурлаки ввойшли въ казармы. Казармы довги безъ конця, були ще поганши, нѣжь на стеблѣвскій сахарни. Въ хатахъ було повно барлогу, якъ у свинюшникахъ; тамъ стоявъ явійсь чадъ одъ махотки, одъ гнилои соломы, одъ нечистои одежи, одъ кислого борщу, одъ бурлацкихъ онучь.

На заводахъ задзвонили въ дзвоникъ. Густыми рядами полили ся люде зъ заводовъ. Одни пошли въ мѣстечко, другі пошли на обѣдъ въ казармы.

Бурлаки посѣдали обѣдати. Кухарѣ насыпали въ великихъ назановъ у миски борщь. Той борщь бувъ такій смачный, що вербовскі бурлаки, выголодавшись по-сля дороги, черезъ велику силу набивали нимъ пельку. Въ борщѣ була сама за себе бутвиня та квасъ, подекуды тольки плавали тарганы замѣсць мяса. Пбсля борщу подали кашу. Каша була зъ тухлого пшона, а старе сало тхнуло лоемъ. Хлѣбъ бувъ чорный, якъ свята земля.

— Ото каша! — промовивъ Микола, — и въ Вербовцѣ бѣдуваи, а такого добра не ѣвъ. Чи й нашь панъ-жидъ ѣсть тану кашу?

*

— Поживешь, чоловѣче, попробуешь ще и красчон нашѣ, — обозвавъ ся одинъ бурлака.

Дзвоникъ задзвонивъ, и всѣ бурлаки пошли на роботу. Въ казармахъ зостались самѣ Вербовцѣ, зостались и задумались. Кождый згадувавъ свою хату, свою жѣнку, своихъ дѣтей. Микола сидѣвъ и журивъ ся.

— Чи доведеть ся намъ коли вернутись до дому? — спытавъ Кавунъ наче самъ у себе.

— Якъ ухопить нашого пана, то може й позавертаемось, — промовивъ Микола.

— А коли його ухопить, коли вонъ здоровый якъ волъ, — знобъ озвавъ ся Кавунъ и похиливъ на столъ свою русяву голову, свое довгобразе лице зъ тонкимъ ровнымъ носомъ, зъ довгими вусами.

— Та й смердить же наша хата! — сказавъ Микола и выйшовъ на двиръ. За нимъ выйшли и другѣ Вербовцѣ.

Казармы стояли надъ самымъ ставкомъ. Ставокъ бувъ здоровый и далеко розливавъ ся въ поле мѣжь двома невысокими горами. За ставкомъ, одъ самого берега йшовъ на гору старый лѣсъ и высокою ровною стѣною, переходивъ гору й ховавъ ся въ долинѣ, за горою. Половина лѣса вже пошла на сахарнѣ, а друга половина, наче по шнурку обрубана, стояла въ пышной красѣ, наче хто навмысне насадивъ його стѣною до самого ставу. Товстѣ грабы, бересты, дубы, клены, стояли, неначе густо наставляны стовпы, зъ зеленою покровлею зъ-верху. Круглѣ, зеленѣ, широкѣ верхове вкрывали лѣсъ зъ верху, нѣбы зелеными шатрами. А тамъ далеко на яру блищавъ ставокъ, зеленѣли береги, а далѣ въ водѣ стоявъ стѣнами густый темно-зеленый ситникъ. Його тоненьки гнучки стебла зъ-далека були похожи на купы

павутиня. Вонъ одбивавъ ся въ водѣ ще тончимъ, ще нѣжнѣщимъ, неначе пôдъ водою плававъ зеленый пухъ.

Бурлаки хотѣли скупатись, але глянули въ воду и побачили, що вода була густа й смердяча. Дохла рыба плавала коло берегôвъ. Въ ставокъ выпустили малясу и зробили зъ нього смердяче болото. Вода въ ставку — була гнила.

Вербôвцѣ стали на роботу въ сахарни. Ця робота була для ихъ легча одъ роботы на поли, але за те нудніща. На полѣ, на чистому повѣтрѣ було якось веселѣще й охôтнѣще робити, нѣжь коло машинъ, мѣжь стѣнами, на помостѣ, слизькому и липкому одъ розлитои смердячои малясы.

Минувъ мѣсяць. Бурлаки пôшли до посесора за грôшми. Бродовскій самъ росчитувавъ ся зъ робôтниками, не вважаючи на те, що бувъ дуже багатый.

Микола встрѣвъ на подвôрѣ Бродовского жѣнку. Вона була убрана зовсѣмъ по-паньскій, але ѣѣ лице ѣѣ нечиста одежа, чорный подôлъ спôдниці и розкудлане волося на головѣ, все те показувало, що вона не панѣ.

— А де твôй чоловѣкъ? — слыгавъ грубо Микола посесоршѣ.

— Що ты, свиня! Ну! чого ты на мэне тыкаешь? Я тобѣ не дамъ грошей за мѣсяць!

— А вже-жь такъ! Хиба я дурно робивъ мѣсяць? — сказавъ Микола.

Бродовска пôшла жалѣтись на бурлакъ до свого чоловѣка.

Бродовскій вылаявъ бурлакъ, выдавъ грошѣ и вылѣчивъ за всѣ днѣ, коли бурлаки були слабѣ й не були на роботѣ. Бурлакамъ прийшлось забрати не всю свою мѣсячну плату.

— Ну, не забагатѣємо въ цего пана! — крикнули бурлаки, выйшовши зъ двора.

Бродовсвій поставивъ шинокъ коло самыхъ заводовъ, хочь усѣ шинки въ мѣстечку були закупленѣ въ помѣщика таки Бродовскимъ. Бурлаки въ шинку оддавали Бродовскому назадъ за горѣвку зароблены въ його грошѣ.

Була недѣля. Бурлаки прямо одъ посесора потягли ся до шинку и зъ горя пропили мало не всѣ свои грошѣ. Микола пивъ чарку за чаркою. Жидъ наливавъ та все не доливавъ на палець, бо зъ тыхъ недоливковъ зоставались у його въ кишенѣ сотнѣ карбованцѣвъ. Коло шинку сидѣли музики и грали до танцѣвъ. Бурлаки наймали музики бурлачкамъ. Музики грали, бурлачки танцювали зъ бурлаками. Микола на той часъ забувъ и Вербовку, и Немидору, и свою хату, и свого страшного пана; запивъ усе своѣ горе и живъ у якомусь инчому свѣтѣ, веселому, гулячому, неначе вонъ зновъ у-другe парубкувавъ.

— Грайте музики, буду танцювати! — крикнувъ Микола, пождявши рукою высоко шапку въ гору.

Музики заграли и Микола пошовъ садити гопака. Той гопакъ бувъ страшный. Здавалось, нѣбы самъ сатана вырвавъ ся зъ пекла на волю. Його темнѣ очи горѣли, якъ угля; волоса розпатлалось; блѣдe лице почервонѣло и якось посатанѣло. То бувъ немолодый Микола зъ тонкимъ станомъ, зъ парубочимъ веселымъ лицемъ: то бувъ бурлака готовый на все.

— Грайте дробнѣще, бо морду побю! — крикнувъ несамовито Микола и потягнувъ одну бурлачку у танець. Вонъ танъ обкрутивъ ѣѣ кругомъ себе, що на бѣдной бурлачцѣ затрѣщала свита, и вона на-силу вырвалась зъ його рукъ.

До пізньої ночи грали музики, до пізньої ночи пили и танцювали бурлаки, доки не вытрусили зъ кишенѣ усѣхъ зароблены́хъ потомъ грошей.

Настала зима. Бурлаки стали на роботу въ Бродовского на цѣлу зиму. Жидъ танъ харчувавъ бурлакъ, що въ великій пістъ въ його казармахъ почавъ ся помо́ръ. Заслабла одна молодиця и вмерла наглою смертію, потімъ заслабъ одинъ чоловѣкъ и не дожидавъ до вечора. Другого дня знова заслабло кільна чоловѣкъ. Пінъ въ мѣстечка не хотѣвъ сповѣдати и навѣть ховати бурлакъ. Вінъ розсердивъ ся на жида за те, що жидъ, взявши заводы въ посесію, переставъ давати що-року пудъ сахару и сто карбованцѣвъ платы за требы на заводахъ. Жидъ, маючи себе за пана, задеръ въ-гору кирпу проти попа. Вінъ звелѣвъ самымъ бурлакамъ ховати мертвыхъ. Пінъ, не довго думавши, давъ знати благочинному, що Бродовскій грає въ себе на заводахъ попівску ролю. Пінняло ся дѣло. Жидъ побачивъ, що потрапить въ Сибѣръ, и ледви загасивъ дѣло сотнями карбованцѣвъ. Вінъ скубъ себе за пейсы, за бороду, и мусивъ знова давати давню плату за фабрицку парахвію.

А тымъ часомъ страшна пошесть пішла по всѣхъ казармахъ. Люде не переставали слабѣти й умирати. Мѣжь бурлаками почала ся тревога, одни говорили, що ляхи насыпали въ криницѣ отруты, другі говорили, що жидъ годує людей собачимъ мясомъ. Пішла по заводахъ чутка, що хтось бачивъ своими очима, якъ жиды нишкомъ у ночѣ рѣзали й лупили собакъ. Пішовъ по казармахъ гомінъ, плескіть. Микола верховодивъ надъ усѣма, крячавъ на ввесь дворъ, що жиды наслали морове повѣтря на людей. Ватага бурлакъ зняла ся, пішла до посесора и побила йому вікна. Посесоръ тымъ часомъ зъ жінкою й дѣтьми утѣкъ въ мѣстечко и пересидѣвъ

лиху годину, доки бурлаки не втихомирились. Тымъ часомъ вôнъ давъ знати въ станъ. Становый набѣгъ на заводы зъ москалями, зъ докторомъ та зъ попомъ. Докторъ заглядавъ у криницѣ, пробувавъ воду, ходивъ по казармахъ, ходивъ чогось по-надъ ставкомъ, по двору, заглядавъ у пекарни въ казаны, заспокоювавъ бурлакъ, але самъ боявъ ся покуштувати бурлацкого борщу зъ гнилою таранею, зъ додаткомъ пацюкôвъ [*щурôвъ*] для присмаки. Вôнъ звелѣвъ обчистити й вымазати назарамы, але, не вважаючи на те, бурлаки почали тѣкати зъ заводôвъ.

Нашî вербôвскiй бурлаки ждали тôльки, поки трохи протряхне на дворѣ. Вони задумали тѣкати далѣ, на Херсонськй степы. А тымъ часомъ несподѣвано заслабъ Кавунъ. Вôнъ довго не признавъ ся, що вôнъ слабый насилу волочивъ ноги, а все-таки ходивъ на роботу. Вôнъ боявъ ся лазарета, якъ пекла, бо зъ того лазарета рѣдко хто вертавъ ся до казармъ.

Одного вечора Кавунъ зваливъ ся зъ нôгъ. Його перевезли въ лазаретъ. Нѣ одинъ Вербôвець не впôзнавъ бы теперь Кавуна, колись здорового, кремезного, широкоплечого чоловѣка, зъ довгобразымъ лицемъ, зъ тонкими рôвными щоками, зъ русявымъ густымъ волосямъ на головѣ.

Кавунъ лежавъ на голому полу, прикрывшись старою свитою, и стогнавъ. Смутно блищавъ вечôръ у вôкно, и жовте, якъ вôскъ, Кавунове лице ледви було видно проти вôкна. Щоки його позападали, румянець погасъ, нôсъ загостривъ ся; темнî очи стали якîсь потомлянî и стояли неповорушно проти бѣлой стѣны, неначе на тôй стѣнѣ Кавунъ читавъ свою гôрку жизнь. Микола сидѣвъ коло його и думавъ думу, схиливши на груди голову. Другî Вербôвцѣ стояли коло полу. Слѣдкомъ за

Миколою й Кавуномъ почало прибувати на заводы багато вербовскихъ людей. Не одинъ десятокъ уже втѣкъ зъ Вербовки одъ пана Бжозовского.

Кавунъ стогнавъ та все не зводивъ очей зъ бѣлои стѣны, на котрой ставъ у закутку широкій темный вечорний дѣдъ. На замазаной стѣнѣ темнили чорни плямы, мѣсцями червонѣла цегла зъ-пода облупленои глины. Минула година, и Кавунъ все давивъ ся дивними очима на ту стѣну и не могъ опамятатись. То милй, то страшній картины пересовувались передъ нимъ по тій стѣнѣ. Передъ нимъ разомъ заселенѣла вербами Вербовка, вся облита гарячимъ палкимъ лѣтнимъ сонцемъ, заселенѣла його левада надъ Раставицею, забѣлѣли стѣны його хаты, и вонъ засмѣявъ ся тонкими смажными губами. Потомъ передъ його очима усѣ вербы нѣбы спахнули страшнымъ огнемъ. Небо вкрылось хмарами. День змѣнивъ ся на ночь. Вербы стали стожнами на паньскому току. Чорне небо замигало страшнымъ полумямъ. Ввесь токъ, вся Вербовка вже нѣбы горѣла передъ нимъ. Горѣла передъ нимъ його хата. Йому здалось, що въ хатѣ його жѣнка зъ дѣтьми, що вони отъ-отъ згорять въ тому страшному огни.

— Ратуйте жѣнку, дѣтей! хто въ Бога вѣруе! — крикнувъ Кавунъ. — Миколо! Нимидоро! ратуйте моихъ дѣтей!

Нимидорине имена неначе ножемъ укололо Миколу въ саме серце и гаряча сльоза скотилась зъ його очей.

И здало ся Кавунови, що горить його дворъ, горить його клуня, горить земля подъ його ногами, горить и кипить вода въ ставку. Йому гаряче, важко; його душить у горлѣ дымъ, а жаль за жѣнкою, за дѣтьми давить слѣзми його горло... отъ-отъ задавить його на смерть...

Вôвъ придивляѣть ся, а мѣжь полумямъ вытыкають ся скелѣ, вытыкають ся скелистй береги по-надъ Росью, червонй якъ розпечене червоне залѣзо. Передъ нимъ наче зъ землѣ высовуеть ся высовій, якъ стовпъ камѣнь, ввесь червоный, якъ жаръ, а на тому камѣни стоить Бжозовсвій. На Бжозовскому палае одежа, палае волося на головѣ, зъ його лѣеть ся потонами кровь по горячому камѣни.

— Ага! а що? попавъ ся й ты въ пекло! А добре тобѣ въ тому полумѣ! — простогнавъ Кавунъ, и передъ його очима камѣнь зъ паномъ пôшовъ пôдъ землю, а на тому мѣсци закрутили ся фібрицнй колеса, замахала, наче крылами, парова машина, закипѣли казаны зъ малясою, а мѣжь тыми колесами и машинами закрутили ся чорнй дѣдьки, зъ рогами, зъ хвостами, зъ цапиными бородами, зъ огневыми высолопляными языками. Мѣжь ними зновъ закрутивъ ся панъ, закрутивъ ся осавула, жидъ-шинкарь, закрутивъ ся Бродовскій зъ пейсами. Та вся ватага танцювала, крутилась, бѣгала, кричала, стукотѣла. Чорты перекидались машинами. Машины махали головами, хвостами зъ тыхъ машинъ летѣли на всѣ боки сахарнѣ бѣлй головы и били Кавуна по головѣ неначе хто безъ переставу бивъ його въ тѣмя залѣзнымъ обухомъ.

— За що вы мене бете? за вô-що катуете! — зновъ крикнувъ Кавунъ на всю казарму и нѣбы прокинувъ ся. Черезъ його очи зновъ глянувъ розумъ. Кавунъ затихъ, глянувъ на Миколу, на Вербовцѣвъ.

— Чи вôзнаешь мене, Петре? — промовивъ до Кавуна Джеря.

— Вôзнаю, — на-силу вымовивъ Кавунъ.

— Чи не покликати попа, щобъ тебе высповѣдавъ? — обôзвавъ ся одинъ бурлака.

— И вже! Дай менѣ покій! Вже смерть моя за плечима, — сказавъ Кавунъ, — мабуть я вже не встану. Браты товаришѣ! коли хто верне ся до дому, нанажѣть моѣй жѣнцѣ, нехай не журить ся, не плаче та нехай доводить до розуму дѣтей.

— Щобъ выйшли предатнѣ до паньскои роботы... гірко промовивъ Микола.

— Не думавъ я, бувши господаремъ, що менѣ доведеть ся помирати на чужій сторонѣ въ цему жидівскому лазаретѣ, — сказавъ Кавунъ. — Ой Боже мій милосердный! за що жь Ты мене такъ тяжко караешь? Бодай все мое горе, всѣ мои сльозы впали на того душу, хто мене пустивъ по свѣту бурланою.

Кавунъ запланавъ, але въ його вже слѣзъ не було. Иого сльозы высохли, бо вже його житя высохло до останньои краплѣ.

— Хочь поховайте мене по людскому закону, нехай жидъ не выкидае мене на смѣтникъ, якъ выкидавъ другихъ бурланъ. Я жь працювавъ на його душу; вонъ здеръ зъ мене мое грѣшне тѣло, а панъ выпивъ мою кровь.. Простѣть, браты товаришѣ! може я умру; може я въ чому передъ кимъ виненъ... може я бувъ виненъ передъ громадою, передъ Вербовцями. Скажѣть имъ, щобъ простили менѣ, бурлацѣ, за мою смерть на чужинѣ. Якъ вернетесь въ Вербовку, то кланяйтесь жѣнцѣ та скажѣть, нехай мене не жде й не сподѣваеть ся въ гостѣ.

Сумно й страшно було въ лазаретѣ. На дворѣ смеркалось. Петро вмеръ на чужинѣ, мѣжь чужими людьми. Бурлаки сидѣли й стояли кругомъ його, якъ каменѣ. Кожный думавъ про себе, про свою долю.

— Що-жь далѣ буде зъ вами? — думавъ кожный бурлака. — Що-жь буде далѣ зо мною? — думавъ Ми-

кола. — Не вже колись Нимидора почув про мою смерть на чужинѣ?

Микола почувъ, що на його головѣ волося пôднимаєть ся въ гору. И нѣколи йому такъ не хотѣлось вернутись у свою хату до своєи Нимидоры. Йому хотѣлось хочь побачитись, поговорити хочь на одну хвилю, та панъ бувъ живый. Втѣкачѣ недавно принесли звѣстку, що въ Вербôвцѣ все було такъ, янъ и попереду, що панъ розпытуе сирôзь по сахарняхъ та шукае Джерѣ, щобъ на йому зôгнати свою злôсть.

Пôсля Кавуновои смерти въ жида зостались його грошѣ за цѣлый мѣсяць. На росчотѣ Вербôвцѣ почали допоминатись за тѝ грошѣ. Микола просивъ Бродовского оддати тѝ грошѣ йому до рукъ; вôнъ думавъ передати ихъ въ цериву на поминъ душѣ покôйника.

— А вже-жь! такъ оце й дамь бурлацѣ въ руки чужѝ грошѣ! — сказавъ Бродовскій. — Знаю я, въ яку цериву ты однесешь грошѣ. Ты ихъ пропешь въ шинку.

— Не пропю, я оддамь у церкву, — сказавъ твердымъ голосомъ Микола.

— Я й самъ оддамь на цериву, — сказавъ жидъ.

— Чи Богъ же прийме зъ жидôвскихъ рукъ тѝ грошѣ за душу покôйнина?

— Що ты менѣ допѣкаешь тымъ жидомъ! Я тебе поведу въ поліцію до станового!

— Може оддашь въ москалѣ? — вже грубо промовивъ Микола, ще й тыкнувъ.

Бродовскій звереставивъ ся й почервонѣвъ.

— Не тыкай на мене, свинне, бо й твоихъ грошей не оддамь, ще й напишу панови, що ты служишь въ моѣй сахарни.

— Одъ свинѣ чую! выбачайте люде добрѝ въ цѣмъ

словѣ, а сахарня не одна на свѣтѣ. Цего добра є багато по свѣту!

При цихъ словахъ въ Миколы очи налились кровю. Вонъ ледви вдержавъ ся, щобъ не трѣснути Бродовского по щоцѣ, и тольки приступивъ до посесора близче на ступѣнь.

— Гвалтъ! то ты мене смѣешь лаяти! ты думаешь, я не знаю зъ-вонколя ты? — крикнувъ Бродовскій.

— А хиба не вартъ лаяти? хиба мы не знаемо, якъ вы знущаетесь надъ людьми въ сахарняхъ, якъ вы не додаете грошей, годуете собачимъ мясомъ та пацюками! Знаемо, якъ вы приймаете буряки одъ мужикувъ. Панъскій буряни важите, а мужичихъ и не важите, а приймаете, якъ собѣ схочете, а послѣ платите, скольки схочете. Знаемо васъ! гмъ!..

И Микола глухо засичавъ и загарчавъ, ледви здержуючи голосъ и лайку въ горлѣ.

Бродовскій зносивъ бурлацку грубость и навѣть лайву; вонъ боявъ ся порозганяти бурлакъ зъ заводувъ. За роботниками було дуже трудно. Зъ мѣсточка люде йшли на роботу зъ великою неохотою и тольки горна неволя гнала бѣдныхъ на роботу до Бродовского.

Бурлаки выйшли одъ Бродовского на подворя. На дворѣ бѣгали Бродовского дѣти, повбираны въ багату одежу, але зъ-заду у всѣхъ черезъ роспорку тилѣпались бѣлы сороченята, зовсѣмъ по-жидовскій. Микола налаявъ ихъ въ батька, въ матѣрь, и знову страшно загарчавъ черезъ зубы, ажь его зубы заскреготѣли.

На дворѣ почало ся темно. Бурлаки почали змовлятись, щобъ утѣкати одъ Бродовского и почали радитись, куды тѣкати. Пошовъ гомонъ по казармахъ. Одны хотѣли йти на заводы, другы раяли йти на заробѣтки въ степы або на Бесарабію.

— Вже менѣ осточортѣло, стинатись по сахарняхъ! — промовивъ Микола. — Ходѣмо, бра, ще въ степы! Адже-жь и нашѝ Вербо́вцѣ неразъ ходили на заробо́тки въ степы и въ Одесъ. Декотрѝ попринесли до дому чи мало грошей.

— Коли на степы, то, й на степы! — загомонѣли Вербо́вцѣ.

Имъ хотѣлось выбратись на поле, на степъ. Всѣ вони позвыкали робити лѣтомъ на полѣ, на вольному повѣтрѣ, всѣ любили хлѣборобство. До Вербо́вцѣвъ пристало ще ко́лька бурлакъ, и якъ то́льки на дворѣ почало зеленѣти, бурлаки накупили харчѣ, забрали клунки на плечѣ и потягли ся на широ́нѝ Херсоньщи степы.

— Отъ тобѣ й Абрамъ Мойсеевичь! Зоставай ся зъ своимъ крамомъ, пане жиде! — промовивъ Микола до бурлакъ выходячи на сходѣ совця зъ заводо́въ.

Бурлаки выйшли на гору, глянули зъ горы на сахарнѣ и имъ стало веселѣще на душѣ. По́сля смердячои кагармы, по́сля смороду одъ гнилои малясы, одъ горѣлыхъ ко́стокъ, одъ дыму й чаду на сахарняхъ, свѣтъ божій наче смѣявъ ся до нихъ зеленою весняною травою, синимъ небомъ та чистымъ полевымъ повѣтрямъ. Бурлаки йшли та йшли, минали здоровѝ села, хуторѣ, минали богато сахаренъ, минали лѣсы й яры. Въ селахъ часомъ нхъ пускали люде на но́чь, але бо́льше имъ приходилось ночувати на дворѣ по́дъ коршмами, або въ коршмахъ. Вже вони минули Чигиринщину. Лѣсо́въ стало менче, то́льки по долинахъ трапляли ся невеликѝ байраки. Горы й долины зро́внювались. Села траплялись все рѣдче, а далѣ передъ ними розстлавъ ся широкій степъ, широкій на всѣ боки, то́льки можна збагнути о-

комъ. Вони йшли день, йшли два, и не бачили нѣ одного села, нѣ одного хутора на дорозѣ. Молода трава ясно блищала на весняному сонцѣ. Мѣжь травою купами жовтѣли круглѣ квѣтки нульбабы, синѣвъ ранный степовый сонъ. Птицѣ крутились въ небѣ и щебетали въ широкому просторѣ. На бурлакъ повѣяла широкимъ крыломъ золота воля, воля одъ усякого лиха, одъ усякого безталання, одъ усякого страху передъ паномъ, жидомъ, передъ панщиною та некруччиною.

— Господи, якъ тутъ просторно, якъ тутъ широко! — промовивъ Микола, — отъ бы де сховатись у якому-небудь яру одъ усѣхъ нашихъ ворогбвъ!

— Тутъ уже насъ не знайде Бжозовскій и не присилуе робити панщину! — обозвались бурлаки.

Бурлаки звернули въ яръ на одпочинокъ. Въ тому яру вила ся невеличка рѣчечка и ховалась далеко-далено мѣжь пологими горбами. По-надъ рѣчкою зеленѣли густѣ очерета, скольки можно було сягнути окомъ. Подекуды мѣжь очеретомъ та ситинкомъ блищали невеличкѣ плеса, чистѣ якъ дзеркало, а кругомъ ихъ стоявъ рбвною стѣною густый ситнинъ. На дворѣ вечерѣло. На заходѣ небо почервонѣло й запалило огнемъ розкиданѣ легенькѣ хмарки, наче стадо лебедѣвъ. И степъ, и комишь облились рожевымъ свѣтомъ.

Бурлаки посѣдали надъ водою, намочили житнѣ сухарѣ и почали вечерять. Вони були потомлянѣ. Нѣхто зъ ихъ и слова не промовлявъ. Велика тишa, тихій рожевый свѣтъ на зеленому степу засмутивъ и безъ того смутнѣ ихъ душѣ.

Сонце сѣло. Почало смеркатись. Микола назгрѣбавъ торбшнього сухого очерету, сухон осоки и розпаливъ багатя. Бурлаки полягали кругомъ багатя на свиткахъ и дрѣмали. На далекому плесѣ прикнула качка, заше-

лестѣла въ ситнику, збила крылами воду и перенеслась надъ огнемъ, неначе грудки чорнои рѳлѣ. Крикъ замеръ, и ввесь степъ зновъ нѣбы замеръ у снѣ.

Бурлаки почули легкій шелестъ въ ситнику недалеко одъ багатя. Щось ишло и прямувало до нихъ. Хода була людска. Трава шелестѣла пѳдъ ногами, людина ввѳйшла въ ясный кружокъ, розкинутый червонуватымъ огнемъ. Заблищала червонуватымъ свѣтомъ чиясь голова, а далѣ забѣлѣло, лице въ чорными вусами. Просто до нихъ ишовъ якійсь чоловѣкъ въ чорнѳй старѳй свитѣ, въ дранѳй шапцѣ, въ торбинои на плечахъ.

— Добры-вечѳръ вамъ, люде добрѣ! — промовивъ чоловѣкъ. — Чи не приймете мене до себе на нѳчь?

— Доброго здоровя! — тихо й нехотя обѳзвались бурлаки, повернувши до того чоловѣка головы. — Сѣдай, чоловѣче, коло багатя та грѣй ся, коли хочь. Мы й самѣ думаємо ночувати просто неба на земли.

Чоловѣкъ сѣвъ на порожньому мѣсци коло огню и поклавъ торбину коло себе. Огонь блиснувъ на його лице, и проти огню заблищали його чорнѣ швидкѣ очи й забѣгали разомъ по всѣхъ бурлакахъ, неначе вонъ дививъ ся разомъ кожному въ очи. Короткій, круглый, якъ картопля, нѳсъ, коротке лице, чорнѣ бровы й блискучѣ, круглѣ якъ теренъ очи, гостре маленьке пѳдборѳдя, все въ йому показувало чоловѣка швидкого, проворного, навѣть хижого. Його голова, прикрыта чорною драною шапкою, нагадувала нѳчну хижу птицю зъ коротким носомъ, зъ круглыми очима. Бурлаки мовчали й курили люльки, поглядаючи зъ-коса на бродягу.

— Зъ-вѳдкѳля васъ Богъ несе? — спытавъ чоловѣкъ, вытягаючи зъ гамана люльку й набиваючи ей тютюномъ.

— Зъ-далека, чоловѣче, — промовивъ Микола.

Ч. 246. Львôвъ, Субота 31 жовтня (12 падолиста) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских свят) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у **Львовѣ.**

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ . . .	18 зр.	на цѣлый рôкъ . . .	24 зр
на пôвъ року . . .	9 зр.	на пôвъ року . . .	12 зр
на чверть року .	4 зр. 50 кр.	на чверть року . . .	6 зр
на мѣсяць . . .	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ . . . 16 зр. на пôвъ року . . . . 8 зр.
на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта

Поєдиноке чисто коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 12 н. ст. падолиста 1892.

Нинѣшну статю почнемо знôвъ словами: nulla dies sine linea — нема дня, въ котрôмъ бы на Русь галицку не ударено зъ сего або того боку.

Ледви пролунавъ sejmik relacyjn-ый польскихъ послôвъ бôльшои посѣлости землѣ перемыскои, якъ уже й на другôмъ кôнци галицкои Руси, въ центрѣ Подôлія, зобрались тайнѣ-жь послы, щобы здати справу зъ своєи дѣяльности въ соймѣ и поговорити на тематъ — справы рускои. Въ Перемышли говорили кн. Юр. Чарторыйскій, Козловскій и Дембовскій, въ Тернополи Вівіенъ, Загурскій и Живицкій.

Для насъ Русинôвъ, якъ не менше для правительства краєвого и центрального, згаданій sejmik-и не повинни лишитись незамѣтными. Всѣ три чинники можуть изъ справованъ тыхъ ганôвъ докладно пôзнати, якій то вѣтеръ — розумѣєсь не вôдъ нинѣ — вѣє въ головахъ представителѣвъ олігархôвъ польскихъ на Руси, и шо по тыхъ елементахъ може надѣятись явъ сама Русь, такъ и правительство, хочь бы оно мало и найщирші намѣренія що-до Русинôвъ.

На соймику перемыскôмъ проголосили — зъ вынимкою оглядного кн. Чарторыйского — польскій послы теорію, що всякій уступства для Русинôвъ, то зрада на польскости и пôдрываньє тои величавои будовы, котра, по ихъ гадцѣ, есть уже на ископченю, а зъ котрои жадному Полякови пôдъ проклономъ зрады не вôльно выниматн нѣ одни цеглки. Ту саму теорію проголосили и подôльскій оптіматы. Вправдѣ не богато зъѣхалось панôвъ-выборцѣвъ на sejmik тернопôльскій дня 10 н. ст. падолиста и дуже прикро було дипльоматамъ подôльскимъ говорити до стѣнъ, але выговоритись треба було, бо нинѣ стало вже модою, щобы великій люде вôдъ часу до часу бѣду галицку зворушили пачкою фразъ, а прасѣ польскôй щобъ означити напрямъ, въ котрôмъ загалъ мавъ бы пôйти для добра — тыхъ великихъ мыслителѣвъ и розсадникôвъ польскости на Руси.

Посолъ Вівіенъ, потѣшившись тымъ, що соймъ галицкій бôльшу увагу звернувъ на рôльництво [чи въ рôрнôй мѣрѣ й на хлопске?] та на годôвлю товару и бôльше ложить на звѣстій намъ школы рôльничій; що занявъ ся выхованьемъ не лишь парôбкôвъ дворскихъ, а дбає такожь и про господинѣ; що побудуе для лекшого вывозу збôжа подôльского новій зелѣзній дороги; що подбавъ и про молоко зъ ставенъ дворскихъ и спинивъ конкуренцію волôвъ румуньскихъ зъ галицкими на торгахъ вѣденскихъ, — потѣшившись сими чисто-економічными добутками, тішивъ ся дальше тымъ, що законъ санітарный взявъ въ свою опѣку здоровлье [голодныхъ и босыхъ] селянъ; що учителямъ народнымъ кинено ажь 30 000 зр. на поправу ихъ долѣ, а зажуривъ ся обставиною, що по шпиталяхъ краєвыхъ богато людей лѣчить ся на коштъ краєвый и выдатки на тôмъ полю дуже зросли.

Вычерпавши тій тематы, сѣвъ п. Вівіенъ на коня політичного и зволивъ поясняти зо свого и сего стану становища такъ звану „справу руску“. Вôдъ рѣшення сеи „справы“, — назавъ посолъ землѣ подôльскои, — зависить стонôй и благословенство naszego краю. Давнѣйше wycieczki послôвъ рускихъ въ соймѣ були невыносимій, видались они на все, що польске. Коли въ 1890 р. зъ устъ посла Романчука упали слова примиренія, здавало ся, що наступить змѣна и що вôдъ сего часу Поляки и Русины, якъ братя, разомъ и згôдно трудитиме муть надъ добромъ краю, котрый вразъ заселяють. Але надѣя завели! Якійсь часъ панувала тишина, але була се тишина передъ бурею. Бо въ часѣ послѣднои сесіи знôвъ повторились тій wycieczki Русинôвъ на Полякôвъ. Наколи Русинôвъ уважаємо братьми и хочемо йти зъ нами рука объ руку [куды? — *Ред.*], то маємо право жадати, щобъ и они уважали насъ братьми. Але чи плекають они въ душѣ своєй тій самій братній [!] чувства, що мы? Чи провôдною зорею для нихъ есть добро краю? Нѣ! Выступы ихъ въ соймѣ и въ прасѣ кажуть намъ думати, що ихъ братьми есть хтось иншій, а именно нашъ непримиримый ворогъ! Чи-жь можемо такихъ Русинôвъ уважати братьми? Нѣ! Противно, намъ треба супротивъ нихъ занятн становиско дефензивне, щобъ не дати имъ прийти до силы. Бо надмѣрна [!] уступчивôсть для нихъ буде для насъ затратою и мы допустимось самоубійства! [*Оплески*] Для нихъ се нѣчимъ, що мы [?] дали имъ гімназію въ Коломыи и катедру исторіи на университетѣ львôвскôмъ [вы дали катедру? — *Ред.*], що они въ краю посѣдають о 250 школъ бôльше вôдъ насъ. Они за те не выявили намъ признанія. Автоневичъ говорывъ zum Fenster hinaus, ergo: Carthaginem esse delendam, т. е. nie wiem, dlaczego mamy iść z nimi i spełniać ich życzenia?

Другій оптіматъ подôльскій, пос. Загурскій, годить ся що до „справы рускои“ зовсѣмъ въ глубокоумными выводами пос. Вівіена. Рôзниця поглядôвъ его лежить лише въ тôмъ, що вôнъ доси ще не знае: зъ кимъ треба бы Поляками въ соймѣ уговорюватись? чи зъ сторонництвомъ пос. Антоневича, чи пос. Романчука? При pacta ихъ convent-ахъ жадае п. Загурскій ще й зап рукы, що Русины додержать braterstw-а.

Трeій оптіматъ д ръ Живицкій хваливъ себе за те, що вôнъ сплинивъ проектъ деякихъ послôвъ, змагаючій до того, щобы при банку краєвôмъ вôдкрыти вôддѣлъ парцеляційный. Супротививъ ся вôнъ сему проектови длятого именно, бо боить ся, щобы черезъ таку парцеляцію латіфундіевъ панськихъ бôльша посѣлôсть польско-жидôвска на Руси колись не пропала. Якъ жидъ купить село, то може въ часомъ вôдсунути его ще якійсь Полякъ, але якъ бы паны панськй дробленo и продавано хлопамъ, то бôльша посѣлôсть щезла бы зовсѣмъ. Не можна отже хлопамъ позичати грошей зъ сего банку мимо того, що вôнъ носить имя краєвого. Що-до „справы рускои“ д ръ Живицкій такожь годить ся въ теоріями своихъ передбесѣдниковъ, але дѣлить [щобы щось нового сказати] справу руску на три части. Зъ дѣйстными народовцями — думае вôнъ — дадуть собѣ Поляки раду, бо тыхъ уважае вôнъ своими братьми. Зъ москвофілами не хоче вôнъ пактувати и тыхъ выправляе до Россіи. Але ще есть трета категорія Русинôвъ, що дотыкае глубоко економічну екзистенцію Полякôвъ и бажае ихъ быть пôдкопати. До тои категорія належать основатели „Дністра“, котрій стремлять до того, щобы селянъ вôдвести вôдъ Краковского товариства обезпеченъ, а мати свою „хлопску“ институцію.

Отже есенцією всѣхъ пром въ подôльскихъ послôвъ бôльшои посѣлости було, якъ бачимо, те, щобы явно и серіозно запротестувати противъ якихъ-небудь дальшихъ уступствъ въ користь Русинôвъ галицкихъ, бо се було бы пôдрываньемъ будовы Польщѣ на Руси або „самоубійствомъ“. Тій панове кинули бы вôдъ часу до часу якусь кôсточку Русинамъ, але лишь тогдѣ, якъ бы тій Русины славословили порядни польскій на Руси, далисъ польщити на кождôмъ кроцѣ, не дбали про свое економічне двигненіе, жились зъ повитьемъ, що имъ яко misera contribuens plebs можна лишь дихати ласкою панською, и при кождôмъ новôмъ ударѣ въ вдячности мовчали.

Чи сміятись намъ зъ тыхъ пустыхъ теорій оптіматôвъ подôльскихъ, чи плакати надъ ними, годѣ рѣшитись. Але найлучше буде прикѣнути до нихъ оба способы. Смішною бо мусить выдатись та гордôсть и бутя, зъ якою тій панки выражають ся о собѣ: „мы“ дамо, або „мы“ не дамо. Хочемо васъ пôднести на достойньство braci нашихъ, але мовчѣть и будьте намъ вдячній за ласку... bis hieher und nicht weiter.. Смѣшнымъ мусить намъ выдатись и то: nie pozwalam, щобъ Русины двигались економічно, щобъ набували землѣ черезъ парцеляцію, бо знаємо, що польска бôльша посѣлôсть гине не лишь на Руси але й на Мазурлѣ жандармскій оминути, люде переходять въ Сокальщинѣ границю трохи подальше на всхôдъ, въ Торкахъ, майже на пограничу повѣтôвъ сокальского и каменецкого. Дальше на всхôдъ вôдъ Торокъ лежить Стоянôвъ, де знаходить ся й комора россійска. Село Тегевничъ есть поблизько Стоянова, але Дмитрôвъ лежить уже сильно на полудни, понизше Радехова.

Въ сѣй вѣсти Gazet-ы Narodow-oи замѣтне такожь се, що тая газета по разъ першій констатуе фактъ, що еміґрують зарôвно такожь Мазуры. Доси она той фактъ промовчувала а шляхтичѣ польскій зъ деякихъ околиць, не знаючи о тôмъ проявѣ, писали до польскихъ газетъ: „Нехай собѣ йдуть селяне-Русины; мы собѣ на ихъ мѣсце спровадимо Мазурôвъ!“ и напастували рускихъ священникôвъ.. Теперь показуе ся, що й Мазуры утѣкають до Россіи, покидаючи католицкій костелы. Замѣтна такожь рѣчь, що польскій дневники хвалять митроп. Сембратовича за его окружникъ до рускаго духовеньства, а деп. Моравскій до нинѣшного дня такого окружника до свого духовеньства не выдавъ, хочь бôльша часть костелôвъ на Руси побудована лише для тыхъ кôлькохъ родинъ мазурскихъ по рускихъ селахъ...

Рада державна.

На вчерашнôмъ, въ пятницю, засѣданю палаты послôвъ внѣсъ пос. Плянеръ интерпеляцію, въ котрій пôднѣсъ вердикть судьѣвъ присяжныхъ въ Празѣ, увольняючій вôдъ вины челядника столярского Боссака, котрый стрѣлявъ зъ револьверу до Нѣмцѣвъ на одній зъ улиць Праги — пытавъ, въ якій способѣ гадае міністерство усунути выглываючу въ того вердикту грôзну небезпечность для публичного супокою и правного порядку въ Празѣ.

Пос. Шлезінґеръ интерпелювавъ президента міністрôвъ въ справѣ торговлѣ дѣвчатами.

Послы Гассеръ и Лінбахеръ интерпелювали міністра справъ внутрѣшныхъ въ справѣ закона о заразѣ худобы, — а пос. Гофманъ-Веленгофъ въ справѣ незаконного ведення промыслу зо стороны войсковыхъ особъ.

Судъ повѣтовый въ Кралевôй Горѣ просить о дозвôлъ на слѣдство а взглядно увязненье пос. Неделѣ за-для провины противъ моральности.

Міністеръ судôвництва, вôдповѣдаючи на интерпеляцію пос. Пінінського, вôдчитавъ рескриптъ до президентôвъ высшихъ судôвъ краєвыхъ. Въ сѣмъ рескриптѣ пôднесено, що институція судьѣвъ присяжныхъ не вôдповѣдае въ цѣлôй повни вымогамъ, ставленымъ супротивъ нея, але зъ другои стороны судъ не може позбути ся спôвучасти горожанъ. Управу нарадъ треба поручати лишь функіонарамъ, котрій побôчь повного опановання предмету мають потрѣбный тактъ до остороженя поваги суду. Въ рескриптѣ означаєсь, якъ президентъ маe поводитись пôдчасъ розправы, а именно въ способѣ дипльоматичный, вôдповѣдаючій гôдности суду, а при тôмъ и прихильный розправѣ, зъ повздержаньемъ вôдъ всякихъ не приналежныхъ до рѣчи и злишныхъ натякôвъ що до національныхъ и політичныхъ квестій. Судья обовязаный вôдноситись зъ выразумѣньемъ до свѣдкôвъ и выступати противъ всякихъ провинъ, зверненыхъ противъ обжалованыхъ або свѣдкôвъ, а сторонця не уважати за елементъ, приданый до процесу. Судья сбовязаный безсторонно навести весь матеріялъ доказовый и облегчаючій, а до оборонця, котрый стоить на рôвни зъ прокураторомъ вôдноситись зъ приналежными взглядами. Вкôнци судья обовязаный охоронити свѣдкôвъ передъ всякими вплывами. Въ рескриптѣ жалуесь, що въ сали судовôй розводять ся безъ потребы вôдносины житя приватного и родинного, и за-для того надуживаесь нерозважно и легкодушно повагу судовои салѣ. Тожь управляючій розправою маэ обовязокъ задержати вôдповѣдну мѣру у всѣхъ згаданыхъ напрямахъ.

Вôдтакъ вôдповѣдавъ міністеръ судôвництва на сій интерпеляціи: пос. Паттая, що прокураторія въ Инсбруцѣ поминула судъ призяжныхъ при провинахъ прасовыхъ, та заявивъ, що генеральный прокураторъ на внесену въ тôй справѣ жалобу неважности не уважавъ потрѣбнымъ выступити урядово; — на интерпеляцію пос. Бяньківіого міністеръ сконстатувавъ, що конкурсы, розписаній въ урядовôй газетѣ задарскôй по нѣмецки, були вôдтакъ розписаній такожь по хорватски, та що оповѣщеня міністерства оборони краєвои мусять бути оголошуваній въ языцѣ службовôмъ оборони краєвои, с. в. по нѣмецки.

Палата, перейшовши до порядку дневного, выбрала спеціяльныхъ референтôвъ для тыхъ частей буджету, котрыхъ реферaты будуть ити безпосередно передъ повну палату.

Въ дальшôй дискусіи надъ справою полученя каналомъ Дунаю зъ Одрою промовляли

Въ справѣ еміґрації нашихъ селянъ до Россіи.

Въ справѣ еміґрації селянъ зъ Галичины до Россіи мають — якъ уже вôдъ кôлькохъ днѣвъ голосять ческій, нѣмецкій и польскій дневники — внести въ радѣ державнôй интерпеляцію рускій послы. Въ краковскôй N. Reform-ѣ вычитуемо сегодня, що се наступить въ часѣ, якъ у Вѣдни буде гостити царевичъ россійскій. Мы — на жаль — мусимо вѣсти про нашу интерпеляцію, намѣреву рускими послами, нотувати за чужими часописями, бо рускій послы — кобы здоровій — не уважають за потрѣбне информувати Русинôвъ въ краю про свою дѣяльность у Вѣдни. Не хочемо на той тематъ говорити бôльше, скажемо лишь тôльки, що якъ у всѣмъ у Русинôвъ, такъ и тутъ слѣдна таа проклята байдужность, глиноватôсть галицко руска, навѣть руско-украинська...

——

Вчера подали мы цѣкаву дискусію въ „колѣ“ польскôмъ въ справѣ еміґрації. Якъ звѣстно, майже всѣ бесѣдники въ „колѣ“ були за тымъ, щобы справы не пôдносити въ палатѣ, то булобъ „неполітично“, „черезважно“, „небезпечно“ и т. д, отже ухвалено полагодити справу якось poufnie зъ правительствомъ — а обдумати способъ поручено комісіи парляментарнôй. Отже комісія — якъ телеґрафуютъ нинѣ зъ Вѣдня до польскихъ дневникôвъ уже й порѣшила: выготовити меморандумъ до правительства. Ну, розумѣе ся, въ меморандѣ можна буде писати и „політично“, и „розважно“, то выйде й „безпечно“ для табору, котрого „чоло“ репрезентуе...

——

Вчера Gazeta Narodowa принесла таку вѣсть зъ околицѣ Стоянова въ повѣтѣ каменецкôмъ:

„Починае ся сильна еміґрація селянъ до Россіи черезъ комору въ Стоянові. Люде йдуть днемъ и нôчью. Капітанъ россійскій приймае ихъ на граници и вôдставляе до Дружкополя, записуе ихъ, а зъ-вôдтамъ выправляе дальше. О скôльно я розвѣдавъ, въ двохъ дняхъ перейшло границю бôльше нѣжь 50 людей, про котрыхъ есть вѣдомôсть; многій перейшли границю въ Торкахъ нôчью. И йдуть не лише Русины зъ тыхъ околиць, але й Мазуры. Жандармерія розвиває величезну [ogromną] чинность, але сама не може дати рады. Зъ нашихъ околиць [зъ каменецкого] почалась еміґрація зъ Дмитрова, Тетевничъ и Стоянова. Старôство [въ Камѣнцѣ] дôстало повѣдомленіе“.

Зъ сеи вѣсти выходить, що еміґрація посунулась вздовжь границѣ россійскои [почавши вôдъ Буковины] геть въ гору ажь до повѣта сокальского, не выймаючи вже й повѣта каменецкого, бо якъ звѣстно, передъ кôльконома тыжднями проявилась була въ Сокальщинѣ въ околицяхъ Тартанова, перескочивши повѣтъ каменецкій. Коли рухъ еміґраційный проявивъ ся коло Тартанова особливо въ Бобятинѣ и Лещатовѣ, поставлено тамъ на граници кôльканацять жандармôвъ и тій патролюють днемъ и нôчью, хотяй — якъ намъ пишуть зъ тои околицѣ — жандармы не въ силѣ зовсѣмъ запобѣгнути, бо вздовжь самои границѣ иде гостинець. Але абы патру-

послы: Екснеръ, Промберъ, Найберъ, Гаргафтъ и Рутовскій. Пос. Рутовскій вказувавъ, якъ мало, въ порівнанію зъ иншими державами, робить ся въ Австрія для каналізацій. Именно Галичина дуже відчуває недостачу дорігъ водныхъ, а доказомъ сего межь иншимъ також великій рухъ еміграційный. Безъ увзгляднення Галичины не годилось бы ухвалювати сего проекту, бо каналъ Дунай-Одра мусить бути передо всімъ полученый зъ Вислою, щобы Галичина мала охорону противъ мадярскои конкуренціи.

Відтакъ ухвалено таку резолюцію: Взиває ся правительство, щобы безъ проволоки зачало будову каналу Дунай-Одра, відтакъ двохъ бічныхъ ліній того каналу, именно въ Хромержа до Чехій, взглядно до Лабы, и відъ Одры підъ Богуминомъ (Ордерберґъ) до Вислы підъ Краковомъ — евентуально щобы правительство дало запомогу приватнымъ сторонамъ на выконанье такои будовы.

При кінци засіданя интерпелювавъ пос. Праде що-до заряджения комісаря правительственного въ Ліберци, щобы на ческій подання власти мескій відповідали по чески.

Президентъ палаты Смолька повідомивъ палату, що пос. Люегеръ звернувъ его увагу на неправильности при відданю картокъ при выборахъ до комісій. Люегеръ бачивъ, якъ Щепановскій віддавъ рівночасно кілька картокъ за неприсутныхъ въ палатѣ послівъ. Президентъ Смолька заявивъ, що заряджено все можливе, щобы ухилити неправильности.

Слідуюче засіданье рады державнои відбудавсь нинѣ, въ суботу.

Дописи „Дѣла".

Зъ Перемыского.

[О зборѣ перемыского віддѣлу товариства господарского.]

Дня 4 н. ст. листопада с. р. відбули ся въ Перемышли въ сали рады повітовои загальный збори товариства господарского віддѣлу перемыского. Бувши на тыхъ зборахъ, подаю руской публицѣ кілька зъ нихъ вістей, могучихъ интересувати Русинівъ. Якъ відомо, краевое товариство господарске завязане колись властителями більшихъ посілостей майже самыми Поляками, отже и само майже зовсімъ польске, а маючи після програмы своеи радити и промышляти надъ способами полішеня господарства земельного и предпринімати одвітни кроки до властей о помочь въ тімъ дѣлѣ, — въ початкахъ займало ся тільки справами більшои посілости, але зъ часомъ розширило свій кругъ дѣлання також на меньши посілости и постановило въ своихъ статутахъ збирати членовъ до того товариства и зъ меньшихъ посідателівъ и кликати въ члены також священиковъ, котри бы були речниками интересівъ меншои посілости.

Отже дня 4 листопада на збори перемыского віддѣлу товариства господарского, котрый то віддѣлъ обнимає повяты перемыскій, мостискій, яворівскій и добромильскій, згромадило ся около 100 членовъ, межи тыми до 50 селянъ и кількохъ священиковъ рускихъ. Проводивъ зборамъ князь Адамъ Любомирскій зъ Межинца яко презесъ того віддѣлу, зъ заступникомъ своимъ п. Иваномъ Павликовскимъ зъ Медики, докторомъ правъ и професоромъ высшои школы дубляньскои и зъ кількома панами яко секретарями и референтами. Наради вели ся поважно.

Зъ присутныхъ членовъ-Русинівъ відозвавъ ся перший по руски о. Д. Городиньскій, пароxъ изъ Шкла, мотивуючи свое внесенье, абы товариство, за примѣромъ „Просвіты", выдало для членовъ поученье о новой валюті въ языкахъ рускомъ и польскомъ. Збори, оплескуючи бесіду о. Гординьского, не только згодились на его внесенье але й обіцяли, що збірани будуть старати ся о розширенье тои самои книжочки „Просвіты". [Тутъ треба примітати, що при нагоді дальшои дискусіи презесъ князь Любомирскій заявивъ, що на зборахъ товариства господарского вільно кождому промавляти по руски, бо товариство складає ся зъ членовъ Русинівъ и Поляковъ, котри все взаимно себе розумѣти повинни.]

По відчитаню справоздання, рахунківъ, и по принятю новыхъ членовъ, переважно селянъ рускихъ, важнѣйшій точки нарады сего збору були ось таки:

Перша справа була о kółk-ахъ rolniczych ихъ. Референтъ тои справы заявивъ, що Товариство господарске въ огляду на спільну цѣль „kółek" и товариства, и въ огляду на то, що въ повітахъ до віддѣлу належачихъ завязує ся що-разъ більше „kółek" хоче удѣлати помочь и опіку тымъ наставціямъ. Дальше референтъ казавъ, що декотри священики руски хибно думають, що „kółka rolnicze" — суть орудіями польскои политики, отже заявивъ, що они суть товариствами чисто господарскими, въ которыхъ политика выключена, а если „kółko" завяже ся въ місцевости руской, то вольно ему по руски радувати, промавляти, руский водчиты и читальни мати и руский торговлѣ христіянскій відкривати. Се заявленье нагородили збори оплесками, и ухвалили, абы головно підпирати торговлѣ христіяньскій завязани „kółk-ами". Въ тій цѣли має віддѣлъ внести петицію до выдѣловъ радъ повітовыхъ, абы рады повітовій підпирали ти склепики и безъ перепонъ выдавали имъ цертіфікаты на поборъ соли зъ жупъ. А позаякъ сконстатовано, що рады повітовій переважно такъ зробили, що всю продажъ соли віддали въ руки жидівскій, то ухвалено віднести ся зъ петиціею до сойму и до выдѣлу краевого, абы таки анормальни відносины усунути, щобы продажъ соли була доступна и для христіяньскихъ торговель. [Прим. Редакціи. Що-до зао хочуваня, абы Русины завязували „kółka", мы скажемо, що Русины мають нинѣ можность все те, що дає институція „kółek", осягнути черезъ свое товариство „Просвіту", а все-жъ своє ближе, якъ чуже, тымъ більше, що декуды по рускихъ селахъ „kółka" завязують люде непризвій рускимъ читальнямъ або взагалѣ рускій народности.]

Друга справа була о дреновану вогнихъ лукъ и рóль. Товариство господарске зъ огляду, що дренованье лукъ дуже причиняєсь до поправы господарки въ вогнихъ земляхъ а есть досыть коштовне, хотѣло бы прийти въ помочь тій потребѣ самъ способомъ, що въ місцяхъ, де того потреба, удѣлило бы безплатно потрібныхъ субсідій, — машинъ и иншихъ рѣчей для выроблювання дренівъ, абы зменшати членамъ кошты дренования. Середъ дискусіи показало ся, що найбільше потребувавъ бы дренівъ повѣтъ яворівскій и для того відвано членовъ зъ того повѣта, абы зголошували ся до віддѣлу.

Третя справа була така: Товариство хотѣло бы черезъ членовъ дослѣдити: якій роды насѣнь и рóзного збóжа въ якій почві и при якій управѣ найлѣпше удавались бы въ поодиноких околицяхъ повітівъ. Отже постановлено відвати членовъ особливо зъ більшои посілости, абы робили досвѣды зъ рóзными родами збóжа и зъ рóзными назозами, и щобы справоздаля зъ того предложили до выдѣлу товариства, а рада сего товариства збере тій досвѣды разомъ и удѣлить до відомости членамъ.

Послѣдною дуже важною квестію було обговореные маючихъ наступити ревізій катастру грунтового въ слідуючихъ рокахъ въ цѣляхъ реґуляціи податківъ грунтовыхъ. Така реґуляція має відбуватись що 15 лѣтъ почавши відъ року 1880. Въ ходѣ того часу могли змѣнити ся рóзни обставины місцевѣ, и въ наслідокъ того могъ збільшитись або зменити ся дохóдъ зъ грунтівъ, одже и податокъ одвітно тому мусить змѣнати ся.

Ц. к. староства, зачинаючи вже передступни роботы въ тій справѣ, выслали вже до зверхностей громадскихъ першій квестіонарѣ зъ речинцемъ предложения ихъ до 15 листопада. Зверхности громадскій мають на дотычныхъ друкахъ повписувати за 20 послѣдныхъ лѣтъ цѣны рóзного рода плодівъ полевыхъ, не нотованыхъ на торгахъ, а також цѣны всѣлякои роботизны, пѣшои и тяглои, цѣны дерева, сѣна, соломы и т. п. Отже въ дискусіи надъ тою справою вказувано на те, що зверхности громадскій таку важну справу переводять рóвнодушно и побѣжно. Говорено, що майже въ жадной громадѣ анѣ члены громады, анѣ рады громадскій доси не знають, яка то важна справа зачинає ся. Майже у всѣхъ громадахъ війты трактують сю справу такъ, якъ всѣ иншій статистичній выказы, поручають выповнять сій квестіонарѣ самымъ писарямъ громадскимъ, а часто и найменымъ покутнымъ писарямъ по місточкахъ. Отже въ тій справѣ товариство ухвалило просити, щобы выдѣлы радъ повітовыхъ якъ найскорше, ще передъ 15-имъ листопада еклікали въ тій справѣ всѣхъ войтовъ, поучали ихъ о важности и наслідкахъ тои справы и подали войтамъ инструкцію, якъ мають зверхности громадскій и рады громадскій при томъ поступити. А позаякъ такихъ квестіонарівъ староства не выслали до обшарівъ дворскихъ, то ухвалено віднести ся до старостівъ, абы обшары дворскій такій квестіонарѣ до выповнения достали.

Наради сихъ зборовъ закончилась льосованьемъ рóзныхъ предметівъ господарскихъ, закупленыхъ зъ фондівъ товариства для членовъ-селянъ, а було до 20 штукъ предметівъ потрібныхъ селянамъ для ихъ господарства.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ старо-ческомъ клюбѣ въ Празѣ д-ръ Ріґеръ обговорюваъ результаты сьогобольнои конференціи ческихъ делеґатівъ Вонъ подивсь, що въ парляментѣ становиско молодо ческихъ послівъ незавидне, бо, если централістамъ черезъ дванацать лѣтъ не удало ся звалити нинѣшне правительство, то також певно и молодо-Чехамъ не удасть ся сего осягнути. Відтакъ Ріґеръ сказавъ, що праса нѣмецка звертає ся противъ всѣхъ ческихъ домагань и стараєся ихъ обернути на посмѣхъ, однакъ ти дневники такъ само поступали попередно въ Мадярами, а прецѣнь они осягнули все, чого жадали. Справа, за которою заявила ся найзначнѣйша аристократія въ Австрія, феодальна шляхта Чехій, се не смѣшна річь. Неразъ перечили мовь бы се була неправда, що до 1879 р. при выступленю Чехівъ до рады державнои забезпечено имъ земляка міністра. Але се правда. Бесѣдникъ ще о тімъ и о другихъ многихъ справахъ не хоче говорити, аж передъ своєю смертію все розкаже довірочно одному зъ своихъ приятелівъ и сей оголосить се публично. Нинѣшне положенье проводниківъ ческои партіи уважає дуже поважнымъ, бо Чехи не мають приятелівъ ни въ парляментѣ ни въ правительствѣ. Ческій реалізмъ записаный горше, якъ пруский пікельгавбы въ Ліберца або мадярскій аферы зъ памятникомъ Гонцого. Приятелями Чехівъ суть лише нѣмецки консерватисты и Поляки. Впрочомъ Нѣмце дуже радували би ся, если бы могли здобути ся на таку конференцію якъ ческа, въ котрій все партіи, такъ розногороднѣ, радили супокойно и поважно.

На конференціи правительственной партіи бувшій президентъ угорскихъ міністрівъ гр. Сапарій поясняв причины и повстанье кризы міністерскои на Угорщинѣ та выявивъ бажанье, щобы партія и въ будучности захована догелерівну связь, та лишала ся вѣрна своѣи програмѣ. Тіса відтакъ высказавъ повне вдоволенье зъ становиска, яке партія заняла при тій справѣ. Тіса и Андрасій заявили, що либеральна партія може підпирати лише такій новый кабінетъ, котрый схоче управляти право супружеске разомъ зъ заведеньемъ слюбу цивільного. Хорінъ сказавъ, що стоить також за заведеньемъ слюбу цивільного, але застерѣгає собѣ свободу дѣлания супротивъ будучого кабінету. Наконецъ либеральна партія на внесенье головы клюбу высказала одноголосно подяку гр. Сапарію за оборону его интересівъ.

Католицкій органъ на Угорщинѣ Magyar Allam порушивъ справу міністерскои кризы и выступивъ противъ надмѣрныхъ забагівъ либеральнои партіи. При кінци статьи взивавъ сей дневникъ католиківъ до рѣшучои опозиціи. — Доносять, що також угорскій примасъ Васарій бувъ покликаный на дворъ віденьскій, и при полагодженю кризы буде мати рѣшаюче слово.

Новымъ президентомъ міністрівъ именовано дотеперѣшного міністра скарбу Векерлього, котрый зъ-разу не хотівъ нѣякимъ способомъ підняти ся сеи місіи, котра за-для его великои популярности припала на него.

Цѣкава річь, якъ въ такъ важній справѣ заховує ся національна партія яко умѣркована опозиція. Провідникъ сеи партіи гр. Аппоній опубліковавъ запереченье вісти, будто бувшій президентъ міністрівъ Сапарій глядавъ зъ нимъ якои небудь згоды. Я вважаю — каже гр. Аппоній — своимъ обовязкомъ высказати правду въ сій справѣ, хочь мене до сего не завязувано. Въ четверъ відбула ся конференція національного клюбу, на котрій президентъ Гораньскій сказавъ, що духовый провідъ на Угорщинѣ нинѣ въ рукахъ національнои партіи и гр. Аппонія. Нинѣшна криза міністерска показує лише симптомы палатовои революціи и детронізація безъ поважного грунту. Гр. Аппоній въ довшій бесѣдѣ сказавъ, що партія не має нѣякои конечнои потребы супротивъ церковно-політичнои справы прибирати якесь нове становиско, бо нинѣшне становиско правительства є становискомъ якого національна партія придержувала ся вже передъ двома рокама. Відтакъ гр. Аппоній высказавъ свое признанье цѣлій партіи за ей поведенье. Супротивъ програмы будучого правительства партія не потребує занимати нѣякого становиска, позаякъ програмы такои ще нема. Порѣшенье квестіи вѣроисповѣдноі не есть ще полагодженьемъ всѣхъ справъ, бо лібералізмъ самъ не выстає, а партія жадає енергічнѣйшого зазначения напряму національного.

——

Пóсля дописи зъ Петербурга до Pol. Corr. — заповѣджена гостина россійского царевича на дворѣ віденьскомъ выкликала загальну увагу въ кругахъ політичныхъ россійскои столицѣ. Въ тій подѣи добачають тамъ ствердженье слівъ гр. Кальноного высказаныхъ въ делеґаціяхъ, що відносины межь обома дворами дуже добрі. И відтакъ взагалѣ всѣ выводы о межнародныхъ відносинахъ причинили ся ще до скрѣплена дружныхъ зносинъ межь обома державами. Цѣсарь Францъ Іосифъ пóдчасъ остатнього побуту грецкого короля Юрія сказавъ до него, що россійскій наслѣднивъ престола, вертаючи зъ Атинъ, може выпочати зъ трудівъ у Відни и се выреченье въ Петербурзѣ було принято зъ великою подякою. Причина, що россійскій царевичъ въ своѣи їздѣ до Атинъ, поминувъ Відень, була лише ся, що въ томъ часѣ увага двору віденьского була звернена на збліжаючу ся гостину нѣмецкого цѣсаря Вільгельма II, а зъ стороны россійскои не хотѣли дворови віденьскому збільшати обовязкóвъ чемности, якій бы були повстали за-для приѣзду великого князя. Зъ сеи причины выѣздъ зъ Петербурга відложено навѣть о кілька днівъ, щобы не дати нѣякои причины до якихъ небудь лихихъ поясненъ. Теперѣшный приѣздъ россійского царевича, якъ кажуть въ Петербурзѣ, принесе въ результатѣ скрѣпленье межнародныхъ відносинъ.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ товариства „Львівскій Боянъ"** подає своимъ членамъ мужеского хору до відомости, що передконцертовій пробы того хору будуть відбуватись кождого понедѣлка, почавши відъ 14 с. м. о годинѣ 7 ій вечеромъ въ комнатахъ „Бесѣды" и просить ихъ точно въ комнатахъ являтись. Вправы хору мішаного будуть и дальше відбуватись кождого четверга о годинѣ 7-ій.

— **„Руска Бесѣда" въ Тернополи** устроює сихъ масниць осѣнныхъ ще одинъ вечеръ зъ танцями у власныхъ комнатахъ дня 20 н. ст. падолиста. Запрошеня розсилають ся, а не одержавши ихъ зволять зголоситись до выдѣлу „Бесѣды." Строй народный або візитовый. Початокъ о годинѣ 8 ій вечеромъ. — *Відъ выдѣлу.*

— **Директоръ поліції львівскои** п. Кшачковскій має — якъ пишуть зъ Львова до черновецкои Gazet-ы Polsk-oи — перейти въ станъ супочинку, а на его місце має бути покликана якась молодша сила „енергічнѣйша".

— **Зъ Бродщины пишуть намъ:** Сего мѣсяця розіслало бродске ц. к. староство окружникъ до всѣхъ нашихъ урядівъ парохіяльныхъ зъ порученьемъ, щобы вытяги зъ метрикъ хлопцівъ уродженыхъ 1872-го року выготовили — w języku polskim! Якъ се погодати зъ артикуломъ XIX-имъ основныхъ законівъ державныхъ зъ 21-го грудня 1867 року и зъ спеціяльнымъ розпорядженьемъ міністерскимъ зъ 1875 року? [*Прим. Ред.* Окружникъ бродского ц. к. староства знова показує тяжке нарушенье права руского языка, признаного ему въ справѣ вытягівъ зъ метрикъ розпорядженьемъ міністерскимъ зъ 1875 року, а при томъ свідчить и о хаосѣ пануючомъ въ політичній адміністрації Галичины. Кождый староста розпоряджує инакше. Ось староста бродскій розпоряджує, щобы вытяги зъ метрикъ писали руски сьященики „лишь по польски", а мы наво дили окружники иншихъ старостівъ, котрі розпоряджували писати „по польски або по латиньски", „по латиньски або по нѣмецки", „по польски або по нѣмецки", „по польски, по нѣмецки, або по латиньски", або наконецъ [староство тернопільске] „по польски або по руски, але польскими літерами." Вавилоньске столпотвореніе!]

— **„Нѣбы Монако" въ зелѣзничихъ ваґонахъ.** Рѣчь дѣсь о годинѣ $10^1/_2$ въ ночи въ ваґонѣ III. кляси поѣзду поспѣшного, що ѣде въ напрямѣ до Кракова. Сиджу я, побочь мене якійсь цивілізованый жидокъ, другій жидокъ — якъ самъ казавъ менѣ — зъ Румуніи, два мазуры и оденъ воякъ. Входить паниско высокій, зъ чорнявымъ лицемъ, кланяєсь на всѣ боки кречно, выймає щось въ родѣ картъ до гры и безъ церемоніи приступає до насъ та просить выбрати по одній. Я вынявъ одну зъ великою чорною цифрою 7, цивілізованый жидокъ 5, а паниско 20. Тóлько три були карты. Тодѣ каже паниско, щобы мы зъ нимъ розпочали гру: хто межь тыми трома картами трафить найбільшу, сей выграє. Пристали до гры оба жидки, яко „Geschäftsleute". Паниско перекидувавъ усе, мѣшавъ ті три карты, а тамті ставляли яку-тамъ суму и вгадували. Зъ початку йшло по одному золотому, зъ-вільна дóйшло до 50! Паниско выгравъ. Передъ Судовою Вишнею сказавъ паниско, що перестає грати и выйшовъ до другои передѣлки ваґона. Тогдѣ й прокинувъ ся жидъ-Румунъ зъ горячки грания и побачивъ, що програвъ 102 зр. Се були всѣ его грошѣ, що мавъ въ дорозѣ. Другій жидъ програвъ 54 зр. Жидъ-Румунъ ставъ тодѣ страшно кричати, рвати собѣ волося зъ головы, бити головою объ стѣны ваґона, здавалось, що хотівъ выскочити за паниском, котрый заразъ опустивъ поѣздъ. Наразъ поѣздъ рушивъ и все — пропало. Хороша справа! — *С. Я.*

— **Зъ Балигородского пишуть намъ:** Проектъ п. Корнила Чайковского въ справѣ будовы дому для руского театру и для руско народныхъ товариствъ припавъ въ нашій околици до вподобы рускій інтеліґенціи духовній и свѣтскій [розумѣесь, зъ малыми выимками тыхъ, котрі руску справу розумѣють инакше, нѣжь то наказує патріотизмъ и здоровый розумъ]. Думаю, що такъ само, якъ въ нашій околици, приняли Русины въ цѣлóмъ краю проектъ п. К. Чайковского, отже наши люде у Львовѣ повинні чимъ скорше взятись до дѣла енергічно, завязати комітетъ и нехай той розвиває потрѣбну дѣяльность, абы галицкі Русины могли за кілька лѣтъ сказати: „Ото сей величный будынокъ здвигнули мы собѣ власными силами! — *О. Г.* [*Прим. Ред.* Въ справѣ будовы дому для руско народного театру и для деякихъ товариствъ [якъ н. пр. „Просвіта" зъ своимъ музеемъ, архівомъ и бібліотекою] въ столици галицкои Руси завязавъ ся свого часу комітетъ и, выбравши головою посла Юліяна Романчука а заступникомъ головы инжінера Осипа Ганинчака, кілька разівъ радивъ надъ тою справою. Наслідкомъ завязаня того комітету було се, що зъ краю почали щедрѣйше плынути жертвы на будову театру и на дóмъ для „Просвіты". О загальній симпатіи для тои справы свідчивъ також гарный успѣхъ зъ торбочныхъ вандрівокъ співацкихъ, котрі давали концерты на фондъ будовы руского театру. (Узбирано торбокъ до 1000 зр.) На жаль, сего року обѣ вандрівки змѣнили въ попередній програмѣ своѣй двѣ дуже важні рѣчи, а именно: по перше, чомусь дохóдъ не заповѣли на будову театру, але на памятникъ для Т. Шевченка, а по друге, чомусь спротивились завязуваню комітетівъ по мѣстахъ, а конче забагли вести все на свій рахунокъ — и мимо реклямы та фірмы „Бояновои" выйшовъ дефіцитъ. Та й жертвы сего року вже такъ не плывуть, якъ плыли черезъ два попередні роки. Може бути, що причиною того есть фактъ, що зъ Львова не чути було про якусь дальшу акцію комітету. Отже мы можемо нинѣ подати вѣсть, що зъ порученя посла Романчука п. О. Ганинчакъ має въ короткомъ часѣ скликати комітетъ, той ще доповнить ся поважными людьми, и справа будовы дому на театръ и руско народній товариства буде поведена дальше, надѣемось, ще на ширшу скалю, нѣжь доси.]

— **Додатки до платнѣ учителівъ народныхъ.** Дня 1 н. ст. липня с. р. війшовъ въ житє новый законъ змѣняючій постановы о платни учителівъ. Въ §. 12 того закона говорить ся, що въ громадахъ сѣльскихъ, становлячихъ огнище промыслу гóрничого, мають учителѣ дóставати додатокъ 50 зр. рóчно. Означенье громадъ, котрі зъ огляду на промыслъ гóрничій заслугують на додатокъ мѣсцевый, полишивъ законъ выдѣлови краевому въ порозумѣню зъ краевою радою школьною. За такій громады признавъ выдѣлъ краевый: въ повѣтѣ богородчаньскóмъ: Дзвинячь, Старуня; въ березівскóмъ: Ваза; въ хшанівскóмъ: Яворжно зъ Недѣлисками, Сярша и Щакова; въ долиньскóмъ: Рóпна; въ дрогобицкóмъ: Бориславъ, Мразница, Схóдница; въ повѣтѣ горлицкóмъ: Глиникъ маріямпольскій, Кобилянка, Кригъ, Либуша, Липники, Менцина велика, Роница, Сенкова, Сяры, Войтова; въ ясельскóмъ: Ленжины, Гаркльова; въ калускóмъ: Майданъ; въ коломыйскóмъ: Мышинъ, Слобода рунгурска, Рунгуры; въ короснянськóмъ: Бóбрка, Вітшно, Потóкъ, Тарашівка, Венглівка; въ лѣськóмъ: Лещовате, Лодана, Угерцѣ, Ванькова; въ надвірняньскóмъ: Панчина; въ сандецкóмъ: Кленчаны; въ пильзненьскóмъ: Грудна дóльна; въ снятиньскóмъ: Новоселица, Джурів; въ старомѣскóмъ: Стрѣльбичѣ и вкінци въ жовківскóмъ Глиньско. Выдѣлъ краевый подаючи згаданый выказъ краевій радѣ школьній, звернувъ увагу, що треба бы може перевести дохóдженя на місци, чи дѣйстно условія житя въ кождій зъ наведеныхъ громадъ суть такі, щобы треба учителямъ давати додатки.

— **Туманенье селянъ.** Въ косівскóмъ повѣтѣ розносили жидівскі спекуланты межь селянами поголовску, що відъ 1 сѣчня 1893 будуть старі срібні грошѣ цѣлковито зъ обѣгу вынятѣ и що по новóмъ роцѣ буде сторожа скарбова відбувати по домахъ ревізію, а де лише найде якій старый грóшь, буде накладати кару. Перепудженый народъ бѣжить теперь громадами до мѣста и жадає вымѣны грошей. До того въ повѣтѣ косівскóмъ есть звычай, що жѣнки уживають всѣлякихъ

старыхъ грошей срѣбныхъ для прикрасы, причѣпляючи ихъ до коралѣвъ. Отже селяне боячи ся кары, продають тѣ грошѣ за пôвъ дармо та набивають жидôвскимъ мантѣямъ кишенѣ. Въ виду того належалобы пояснити людямъ по селахъ справу новыхъ грошей, бо нема сумнѣву, що те що роблять жиды косôвскій, захочуть зробити и въ иншихъ повѣтахъ.

— **Зъ Коломыѣ** пишуть, що дня 5. н. ст. падолиста на засѣданю рады завѣдуючои „Гуцульскою Спôлкою“ выбрано до кураторіи краєвои школы для выробôвъ деревныхъ д-ра Ник. Федоровича предсѣдателемъ спôлки, о. Ник. Лепкого катихита ґімназіяльного и Ил. Гарасимовича директора Спôлки. Въ складъ кураторіи вôйдуть ще два делеґаты выдѣлу краєвого, въ котрыхъ одинъ буде предсѣдателемъ, вôдтакъ делеґатъ рады повѣтовои и доповняючи коломыйскои школы промысловои. Выдѣлъ краєвый признавъ одному зъ делеґатôвъ мѣсце предсѣдателя а заразомъ адміністраційный провôдъ въ школѣ.

— У Львовѣ истнує и вôдъ лѣтъ розвиває свою дѣяльнôсть **„Товариство приятелѣвъ шкôльнои молодежи львôвскои“** [Towarzystwo przyjaciół uczącej się młodzieży we Lwowie“], котре въ порѣ зимовôй выдає безплатнй обѣды для убогои молодежи шкôлъ народныхъ, середныхъ и семинаріи учительскои. Позаякъ обѣды дають ся молодежи безъ рôзницѣ на обрядъ та народнôсть и богато молодежи рускои зъ того добродѣйства користає, то належить и Русинамъ по змозѣ пôдпирати жертвами по-при свои того рода товариства такожъ и се товариство. Въ понедѣлокъ подамо вôдозву того товариства.

— **Професоръ Драше про холєру.** Дня 9. н. ст. падолиста мавъ проф. Драше, звѣстный вѣденьскій бактеріольоґъ, выкладъ въ „Медичнôмъ Клюбѣ“ у Вѣдни про холеру. Мѣжь иншими сказавъ прелеґентъ: Небезпечнôсть навѣщеня холерою Австріи а особливо Вѣдня, въ виду єи пандемічного характеру въ Европѣ, поки що минула. У насъ не выступила она властиво нѣгде епідемічно и появляла ся лише въ поодинокихъ або кôлькохъ случаяхъ. Безъ сумнѣву сталось се для того, що холера стратила силу свого епідемічного характеру, якъ такожъ и зъ тои причины, що заряджено успѣшнѣйшй средства охоронній и були у насъ, хочь не всюды, лѣпшй санітарній вôдносины якъ въ попередныхъ лѣтахъ. Однако немило мусить кождого вразити обставина, що пôдчасъ минувшихъ епідемій проявляло ся мѣжь населеньемъ далеко менше страху, якъ теперь. Три занедужаня на холеру въ послѣдныхъ дняхъ жовтня у Вѣдни, лучили ся вправдѣ въ тôй самôй околици надъ Дунаємъ, однако не мають нѣякои звязи мѣжь собою и, здає ся, були занесенй кораблями зъ Угорщины. Всѣ три недужій не представляли цѣлковитого образу дѣйстнои холеры. — Що до можливости зараженя то пôсля проф. Драшого найнебезпечнѣйше есть бѣлье недужихъ. Щобы товары листы, книжки и т. ин. рѣчи, походячій зъ зараженыхъ мѣсцевостей переносили заразу, того ще не доказано. Такъ само не доказано, щобы пожива не розносила холеру, бо цѣла холерична література знає лише три, але и то непевнй случаѣ зараженя холерою черезъ поживу, хочь въ свѣтѣ загально думають, що холера особливо розносить ся средствами поживы. Що-до розношеня холеры черезъ напитки, особливо черезъ воду, есть дуже богато, але цѣлкомъ суперечныхъ доказôвъ. Выясненье справы бацілѣвъ при холерѣ есть по досвѣдахъ зробленыхъ въ сегорôчнôй пошести ще тяжше якъ перше. Надѣя, що въ практицѣ удасть ся скорѣйше черезъ выналдне бациля сконстатувати перший случаѣ занедужаня, вôдъ котрыхъ вôдокремненя все зависить, не здѣйстнила ся. Если-жь глядить ся зъ лѣкарского становища на заколотъ, якій повставъ черезъ бацілѣ въ розрôзнюваню свойскои и азійскои холеры, то надмѣрній надѣѣ на выналденье бациля мусять значно зменшитись. Дуже важній для лѣкарѣвъ суть суперечній помѣченя, порóбленій пôдчасъ сегорôчнои холеры. Тутъ наводить Драше спеціяльній даній а вкôнци каже: Чи-жь можна дивуватись, що въ виду тыхъ суперечностей, приписують ся найрôзнѣйшй лѣки и средства охоронній передъ холєрою? Длятого оправдане и се, що поваги лѣкарскій держать ся въ справѣ бацілѣвъ зъ якоюсь резервою.

— **Злодѣйска шайка.** Вчера пополудни скôнчивъ ся процесъ въ справѣ описуваної нами шайки злодѣйскои Едварда Валядіера и 12 товаришôвъ. Розправа тревала 12 днѣвъ безъ перервы, а присяжнымъ поставлено 183 пытань. Нарады присяжныхъ тревали 10 н. ст. падолиста вôдъ годины $11^1/_2$ въ полудне до $7^1/_4$ вечеромъ, а вôдчитанье засуду тревало майже до пôвночи. По внесеняхъ сторôнъ що-до вымѣру кары, оголосивъ трибуналъ заразъ увольняючій засудъ на Марію Ходоровичь, Агнѣшку Романкевичь и Катерину Тлустякъ. Що-до иншихъ обжалованыхъ выдано засудъ вчера пополудни о 4-ôй годинѣ. Засуджено: Едварда Валядіера на 9 лѣтъ тяжкои вязницѣ, Алекс. Волянина на $7^1/_2$, Фр. Волеяньского на $5^1/_2$, Леопольда Фреліха на 6, Леополь дину Фішеръ на 2, Катер. Бальбіреръ на 3, Кароля Куртича на 5, Фр. Романкевича на $1^1/_2$, Безалеля Тайфля на 2 и Марк. Темцельмана на $1^1/_2$ року тяжкои вязницѣ.

— **Нôчна инспекція лѣкарска у Львовѣ,** буде вже небавомъ заведена. На оногдашнôмъ засѣданю рады мѣста Львова вôдчитано оферту кôлькохъ лѣкарѣвъ, котрй обовязали ся въ ночи безплатно нести помôчь недужимъ, до котрыхъ ихъ завôзвуть. Холерична стація ратункова, яка була въ ратуши, показала ся дуже практичною и хосенною. Она вже теперь замкнена, отже згаданй лѣкарѣ обовязали ся власными силами устроити таку саму стацію въ тôмъ самôмъ мѣсци; нагороды, якій бы евентуально дôставали за помôчь лѣкарску, обѣцяли вôддавати въ хосенъ стації. Поданье о се внесли докторы: Деканьскій, Криговскій, Рівчесъ, Гельманъ, Леґежиньскій, Франковскій, Уріхъ Завадскій и Ив. Рознеръ. Рада приймила ихъ оферту, призначила льокаль въ ратуши а на уряджене его 200 зр. и вôддала до диспозиціи лѣкарѣвъ парокôнный повôзъ. Потреба такои стації давала ся вже давно чути и Львовяне не разъ уже ей домагались.

— **Про огонь въ Гнѣздичевѣ коло Жидачева** доносять що выбухъ вôнъ дня 3 н. ст. падолиста, не знати зъ якои причины. Огонь перекидавъ ся зъ одного будынку на другій и була бы певно погорѣла цѣла громада, бо село незвычайно густо забудоване, якъ бы не скора помôчь зъ двора. А й такъ шкода дуже значна, бо выносить 17.138 зр. Лише двохъ господарѣвъ було убезпеченыхъ разомъ на суму 1500 зр. Згорѣло 12 будынкôвъ господарскихъ, а нещастнй погорѣльцѣ лишились безъ способу до житя, бо все збôже згорѣло. На мѣсци пожару явивъ ся властитель того села ґр. Старжиньскій зô своими людьми и двома сикавками а крôмъ того ще й сторожа пожарна зъ Жидачева. Они й угасили огонь.

— **Чи буде на весну холера?** Надъ тымъ пытаньемъ застановляло ся товариство россійскихъ лѣкарѣвъ въ Петербурзѣ. Досвѣды зъ попередныхъ епідемій научили, що зима нѣколи не выгубила зовсѣмъ холеры, противно зъ весною она зновъ выбухала зъ подвôйною силою. Слодѣваючись повороту холеры на весну, треба такъ, якъ дотеперь, дальше дбати о направу санітарныхъ вôдносинъ.

— **Инвестиціи въ користь державныхъ зелѣзниць** обôймають въ буджетѣ на 1893 р. позицію 11 міліонôвъ зр. Подаємо тутъ важнѣйшй позиціи що до галицкихъ зелѣзниць. И такъ призначено зъ инвестіційного фонда зелѣзницѣ Кароля-Людвика на сталевй шины, зворотницѣ и твердй пороги 75.800 зр., на докôнченье будовы подвôйного шляху 186.316 зр., на розширенье двôрця у Львовѣ 300.000 зр., на стацію въ Тарновѣ 30 000 зр., на стацію въ Перемышли 250.000 зр., на магазинъ въ Ряшевѣ 60.000 зр., на скрѣпленье мостôвъ 179.600 зр., на новй шины 70.000 зр., на устроенье заведеня ґазового у Львовѣ 25.000 зр., на иншй будынки и магазины 173.500 зр, на дальшй улѣпшеня средствъ комунікаційныхъ 70.254 зр. Зъ фонду инвестиційного зелѣзницѣ архикнязя Альбрехта призначено на сталевй шины и зелѣзнй зворотницѣ 35.550 зр., на розширенье робôтень въ Сгрыю 195.000 зр., на знесенье деревляныхъ будокъ и выбудуванье мурованыхъ 29.000 зр., на перебудову насыпôвъ 50.000 зр., на мешканье для урядникôвъ въ Долинѣ 20.450 зр., на розширенье стації Волицѣ, Калуша и Крехôвичь 24.850 зр. и кôлька иншихъ менше значныхъ позицій.

— **Загадочна справа.** До комісаріяту поліційного въ Чернôвцяхъ зголосивъ ся сими днями молодый, интеліґентный мужчина назвыщемъ Урмазі Больдіязо зъ Зальцбурґа и заявивъ, що вôнъ въ Градци застрѣливъ свою любку, котра его вôдкинула. Зъ молодымъ чоловѣкомъ списавъ комісарь поліційный протоколъ, почôмъ вôддано его до карного суду. Чи то донесенье правдиве, чи обжаловуючій себе есть божевôльнымъ покаже слѣдствo.

— **Самъ себе обжаловавъ** адвокатъ Райндль у Вѣдни о дефравдацію. Справа тая выкликала въ широкихъ кругахъ вѣденьскихъ дуже немиле вражѣнье. До клієнтелѣ Райндля належала родина цѣсарска и найвыша аристократія. Райндль спроневѣривъ зъ фондôвъ сиротиньскихъ 120.000.

— **Дирекція почтъ и телеґрафôвъ** оповѣщує, що пôсля повѣдомленя межинародного бюра почтового въ Бернѣ швайцарскôмъ не вôльно впроваджувати до Італіѣ пакетôвъ Австро-Угорщаны и Бельґія, мѣстячихъ шматы, уживану одѣжь и уживанй предметы до лôжокъ, если тй рѣчи призначенй для торговлѣ.

— **Стрѣлы револьверовй** Передъ прагскимъ судомъ карнымъ вôдбувала ся дня 8 н. ст. падолиста розправа противъ Вячеслава Босака, котрый — якъ мы о тôмъ свого часу доносили — выстрѣливъ кôлька разôвъ зъ револьвера дня 15 н. ст. серпня о $11^1/_2$ годинѣ въ ночи коло нѣмецкого касина въ Празѣ на Ґрабенѣ до одного нѣмецкого товариства, котре о тôмъ часѣ вертало домôвъ. Прокураторъ взывавъ присяжныхъ, щобы безъ огляду на то, чи обжалованый есть Чехомъ чи Нѣмцемъ, выдали засудъ зô становища людского. Заразомъ пôднѣсъ, що если бы обжалованого увôльнено то вôнъ готовый зновъ допустити ся подôбного атентату. Оборонець же заявивъ, що цѣлый фактъ представила праса нѣмецка тенденційно. Обжалованого скривдивъ дуже одинъ нѣмецкій челядникъ и то оправдує его ненависть до Нѣцпѣвъ. Ненависть тая привела его до бо жевôльства. Судьѣ присяжнй выдали одноголосно увôльняючій засудъ вôдъ злочину намѣреного убійства, а потвердили пытанье що до недозволеного уживаня оружія. Прокураторъ внѣсъ вôдтакъ, щобы обжалованого выдати поліціи яко небезпечного чоловѣка. Оборонець запротестувавъ противъ того, пôдносячи що властивѣйше було бы вôдослати его до родинного мѣсця мѣжь самыхъ Чехôвъ. Судья зазудивъ обжалованого на 48 годинъ арешгу, вôдтакъ выданый вôнъ буде поліціи.

— **Найлѣпше для нашихъ дѣтей!** Хто не хоче купувати на дарунки Рôздвяній забавокъ, що легко товчуть ся, хто хоче и самъ радуватись зъ дѣтьми при забавѣ, хто хоче взагалѣ щось найлѣпшого для своихъ дѣточокъ, сему радимо переглянути гарно илюстрованый цѣнникъ Ф. Ад. Ріхтера у Вѣдни. Именно повинна кожда мати сей цѣнникъ передъ закупномъ дарунка уважно перечитати, тымъ бôльше що цѣнникъ розсилаєсь даромъ и оплатно.

— **Дрôбній вѣсти.** Въ Слобôдцѣ лѣснôй въ Коломыйщинѣ померъ майже нагле Богданъ Ґросъ, властитель Слобôдки и Майдану, повернувши зъ Мерану, де лѣтомъ перебувавъ для поратованя здоровля. Смерть сего молодого, бо ледви 30-лѣтного чоловѣка зробила велике вражѣнье.

Вѣсти зъ Аеп. Львôвскои.

На конкурсъ розписанй парохіи 1) зъ речинцемъ до 29 н. ст. грудня 1892: Ольховець, дек. бережаньского; Надитичѣ, дек. роздôльского, Скнилôвъ, дек. львôвского; 2) зъ речинцемъ до 5 н. ст. сѣчня 1893: Воля задеревацка, дек. болехôвскего и Маркополь, дек. залозецкого.

Введенй оо.: Ом. Брояковскій яко завѣдатель въ Смôльнôмъ, Епиф. Роздôльскій яко завѣдатель Молотова, Як. Сыроѣдôвъ яко сотрудникъ Добровод, Людв. Пôдгородецкій яко сотрудникъ въ Щарци, Мод. Малицкій яко парохъ Прислопа.

Увôльненй оо.: Григ. Гойвановичь вôдъ парохіи Милятинъ, Ом. Броякôвскій вôдъ завѣдательства Русятичь, Вас. Кузьмичь вôдъ сотрудництва въ Добровôдахъ, Людв. Пôдгородецкій вôдъ сотрудництва въ Бурштинѣ.

Презенты одержали оо.: Теоф. Ковальскій на Явче, Теод. Богачевскій на Лецôвку, Ил. Рейтаровскій на Бѣлкôвцѣ.

Завѣдательства одержали оо.: Володим. Потучко сотрудникъ въ Мостищи тамъ-же и Алекс. Любінецкій зъ Заболотець въ Воли задеревацкôй.

О. Стеф: Юрикъ, префектъ духовнои семинаріи, именованый заступникомъ учителя религіи при V ôй ґімназіи у Львовѣ а краєва рада шкôльна асиґнувала єму ремунерацію въ высотѣ 300 зр.

Рѣчинець до рукоположеня назначеный на 6 н. ст. грудня. Поданя треба вносити до 3 н. ст. грудня.

Вôзваный до канонічнои институціи о. Мих. Ганкевичь на парохію св. аа. Петра и Павла у Львовѣ.

Сотрудництво въ Сасовѣ одержавъ о. Ник. Клубокъ.

Декретъ увольненя вôдъ испыту конкурсового одержавъ о. Ив. Чапельскій.

Канонічну институцію на парохію Мальничѣ одержавъ о. Андр. Обрѣзкôвъ.

Консисторія вставила ся до намѣстництва: 1) о даръ зъ ласки для вдôвъ по священикахъ Ольги Пôдлѣсецкои, Теклѣ Лежогубскои и Юл. Зельскои та для сирôтъ по пок. о. Савинѣ Мацѣлиньскôмъ; 2) оплату зъ фонда релиґійного для приватныхъ сотрудникôвъ въ Иванчанахъ и въ Романовѣ и 3) о ремунераціи для о. Ксен. Сосенка, пароха Солоски за завѣдательство ex currendo парохіи Скнилова.

Правительство асиґнувало платню зъ фонда релиґійного для приватного сотрудника въ Пôдгородю на 1 рôкъ.

Именованя, перенесеня конкурсы и п.

— **Именованя.** Директоръ бібліотеки Оссолиньскихъ у Львовѣ д-ръ Войт. Кентшиньскій именованый консерваторомъ комісіи центральнои для штуки и памятникôвъ историчныхъ.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 12 падолиста. На повитанье царевича пороблено величавй приготовленя.— Нѣмецкй ґазеты симпатично повитали именованье Векерлього. — Говорять, що папа выступить енерґічно противъ проєкту обевязковыхъ вѣнчань цивільныхъ.

Будапештъ 12 падолиста. Мабуть крôмъ міністра судôвництва Сіладіого всѣ иншій міністры полишать ся на своихъ становищахъ.

Берлинъ 12 падолиста. Kreuz. Ztg. доносить, що Россія зарядила зновъ значнй концентраціи войскъ надъ нѣмецкою границею.

Парижь 12 падолиста. Похороны погибшихъ вôдъ атентату вôдбулись зъ великою величавостію. Президентъ міністрôвъ Любе промовлявъ надъ гробомъ и зазначивъ що анархістôвъ не можна уважати за партію політичну, лишь за звычайныхъ злочинцѣвъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Д На всякій выпадокъ просимо, а до того часу здержуємо ся зъ поданьемъ самои короткои згадки. — **Вп. И. Блон. въ Ман.** До кôнця року ще 3 зр. 50 кр. — **Вп. И. Вах. зъ Сѣн.** До падолиста. — **Вп. А. Стел. зъ Торн.** Ще 5 зр. — **Вп. А. Цел. зъ Лоз.** До кôнця року 13 зр. — **Вп. Ю. Лев. въ Бел.** Належить ся намъ ще 3 зр. 50 кр. до кôнця року. — **Вп. П. Черв. въ Пом.** Ще 5 го выслано и годимо ся. — **Вп. В. Каль. въ Бер.** Выслано; прийде намъ 73 кр. — **Вп. А. Свид. въ Бэб.** Выслано; прийде намъ 81 кр.

Надôслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. -- Побереже Францъ Іосифа. 4446 6—15

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНôТКИ. Сей плястеръ не мѣстить нѣякихъ шкôдныхъ субстанцій и дѣлає скоро, певно и лагôдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. пôспѣшный	пот. пôспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ к Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнґа	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Конціпієнта

потребує

Адвокатъ д-ръ Евгеній Олесницкій въ Стрыю. 4458 3—3

Вже печатає ся одинацятый выпускъ сочиненя пôдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушôвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушôвъ друку) або въ IV томахъ и укôнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускôвъ буде цѣна сочиненя пôдвышена на 10 зр.

4396 6—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**

професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ.

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ

въ

Нідерляндско-Американьскôмъ товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9

IV Weyringergasse 7 a

WIEN.

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 50—52

Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Ріхтера гры терпеливости: духъмучитель, загадка кругова, розбрваный хрестъ, Пітаґорасъ и т. п. стали ще бôльше займаючій анѣжь передъ тымъ, бо новй выпуски мѣстять такожъ задачѣ до подвôйнои гры. **Правдивй лишь** зъ маркою котвы. Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ, що славнй Ріхтеровй

КОТВОВЙ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бôльше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се найлѣпшій а що-до тревалости навѣть

найдешевшій дарунокъ на Рôздво

для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшій вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ повôмъ цѣннику, де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинній якъ найскорше замовити у пôдписаної фірмы, щобы могли завчасу выбрати для дѣтей дѣйстно вôдповѣдный дарунокъ. — Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронної марки **котвы** се звычайній и безъ вартости пôдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровй коробки котвовй зъ камѣнчиками,

котрй суть незрôвнанй а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр. и высше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками. 4468 1—11

F. Ad. Richter & Cie.,

Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv. Steinbaukasten-Fabrik

Wien, I. Nibelungengasse 4.

Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Йоркъ.

МАҒАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручає на сезонъ

ФУТРА МУЖЕСКІЙ и ДАМСКІЙ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшій фасоны. Матеріи на верхи у великôмъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскій, новй фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ. БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣренній.

4429 (Львôвъ, Импресса.) 6—12

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кôнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягôвъ, за-для закупна бôльшои скôлькости, — то продаю ихъ по значно зниженôй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригôдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елеґантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітулька 3.

МАҐАЗИНЪ И РОБОТНЯ

ФУТЕРЪ

ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ

у Львовѣ ул. Валова ч. 3.

Підписаній мають честь донести Вп. П.Т. Публиці, що удержують на складѣ добрный товаръ въ штукахъ и покрыти на футра, а також готовй **футра дамскій и мужескій** до мѣста и подорожи, куртки и зарукавки до ловôвъ, **ґарнітуры дамскій, шапки дамскій и мужескій, фусаки, покрывала до саней и лôжокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаємо тревалу и елегантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаємо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 7—12

Фелікс и Юліянъ Любельскій.

При улици Баторія ч. 30

на мѣсци давнои Галицкои молочарнѣ отворена

Варшавска Молочарня

въ котрôй можна дôстати молоко, сметанку, каву, шоколяду, какао, гербату а такожь обѣды, пôдвечерки и вечерѣ кождого часу.

Упрашаючи о ласкавій взгляды Вп. Публику остаю зъ глубокимъ поважаньемъ

4167 2—3 Зарядъ Молочарнѣ Варшавскои.

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій, господарскій, рôльничій, броварняній, горальняній и промысловій. **Приборы церковній. Плахты** непромакаючій до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣплатою а числить** цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе рѣдо и вôдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (30—?)

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЕНТА
до збираня анонсôвъ.

Першенъство мають тій, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомôсть въ адміністраціи „Дѣла“.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 45—?

гиґієнічній, хірургічній, до плеканя недужихъ и для полôжниць (Спеціяльности парискій пôдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый **нажаданье даромъ и оплатно.**

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ ніклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^3/_4$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^3/_4$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^1/_2$, зъ накручуваньемъ зр. $4^1/_2$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^1/_2$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^1/_2$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричній даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 2—?

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручає

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка $^1/_4$ фунта 50 кр.

Для церквей Для церквей

Для церквей

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (дôмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конґо	$^1/_2$ клґр. зр.		2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо	„ „ „		2·80
„ 3	„ меляжъ	„ „ „		3·—
„ 4	Нинґчовъ Imperial	„ „ „		4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„ „ „		5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	$^1/_2$ клґр. зр.	1·50
„ 7	найлѣпшій	„ „ „	1·80

Чай каравaнный Братôвъ К. и С. Попова $^1/_2$ ф. зр. 1·80 90 $^1/_4$ „ „ пачочка „

Цвѣты батистовій до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образôвъ. — Образы олѣйній паперовій по греческому стилю. Рамы до образôвъ. — Білєты літоґрафованій и скоро печатаній. — Товары шкôряній. — Пуларесы, портмонетки, візітієрки, папѣроениць.

Всякій приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, дôмъ п. Валляха.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Противъ холєры

поручае пôдписана фірма свôй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по $^7/_{10}$ літр.) зр. 36·—
„ „ $^1/_2$коробки„ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ $^1/_4$ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—

ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ $^6/_1$ літр. фляшкахъ евент въ бутлях по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку $^7/_{10}$ літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрованій цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 20—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислює можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшій сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 25—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Thee-Hauptdepot, L. CZYŃSKI

Wien, I. Wipplingerstrasse 41.

L. Czyński, I. Wipplingerstrasse 41.

L. Czyński, I. Wipplingerstrasse 41.

поручае

ЧАЙ КАРАВАННЫЙ

импортованый просто зъ Россіи въ оригінальныхъ пакетахъ по $^1/_1$, $^1/_2$, $^1/_4$, $^1/_8$ фунтя знаменитй роды. Дешевй цѣны. Цѣны за фунтъ: Фамілійный зр. 2·—, Красненкій зр. 2·50, Хуммый зр. 3·—, Ароматный зр. 3·50, Императорскій зр. 4·—, Букетный зр. 4·50, Черный Лянсинъ зр. 5·20, Отборный Лянсинъ зр. 5·80.

Лишь тій пакеты, що мають повысшу марку охоронну, суть правовій.

Дôстати можна въ складахъ медôвникôвъ: **Львôвъ, ул. Галицка 8, Краковъ Суконницѣ, Перемышль ул. Францисканьска, Ярославъ Воля.**

Всѣ замовленя прошу адресувати: **L. Czyński, Wien I. Wipplingerstrasse 41.**

Цѣнники даромъ и оплатно. 4427 9—19

ВИНА БОЧКАМИ

впростъ вôдъ продуцентôвъ высылає:

Самородній — Геґеляйскій

за бочку 135 літрову по 70, 80, 90, 100, 120 130 зр. и высше. (Бочка не зачисляє ся.)

ИНШІЙ бôльше квасковатій (неквасній) за гектолітеръ по: 30, 40, 50 и 60 зр. (Бочка зачисляє ся по цѣнѣ коштôвъ).

При замовленю просимо подавати докладну адресу и послѣдну стацію зелѣзничу. 4278

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручає

$4^1/_2$% **листы ипотечній**
5% **листы ипотечній преміованій**
5% „ „ **безъ премій**
$4^1/_2$% **листы товариства кредитового земского**
$4^1/_2$% „ **Банку краевого**
$4^1/_2$% **позичку краеву галицку** 3483 260—?
4% **позичку пропінаційну галицку**
5% „ „ **буковиньску**
$4^1/_2$% **позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ**
$4^1/_2$% „ **пропінаційну угорску**
4% **угорскій облігаціи индемнізаційній**

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купує и продає

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймає ôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякій вылосованій а вже платній мѣсцевій паперы цѣнній, також запавшій купоны за готôвку, безъ нѣякого ôдчисленя, а замѣсцевій лишь за ôдчисленьемъ справедшихъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новій а >кушѣ купоновій, за зворотомъ коштôвъ, котрій самъ поносить.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ТЯГНЕНЬЕ НЕВÔДКЛИЧНО

1 ГРУДНЯ 1892.

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

4451 6—?

ЛЬОСЫ по 50 кр. поручають: у Львовѣ: М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарскаго.

Ч. 247. Львôвъ, Понедѣлокъ 2 (14) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платить у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні бôдь порто

Поодинокє числе коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдь одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. бôдь стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 14 н. ст. падолиста 1892.

Зъ шовінізмомъ Дембовскихъ и Вівіенôвъ, выголосившихъ теорію, що будова Польщѣ на Руси есть уже на покôнченю и що зъ тои будовы пôдъ анатемою не вôльно нѣкому выймати нѣ одного цеглини въ користь Русинôвъ, — зъ шовінізмомъ тымъ сконсолідувавъ ся вповнѣ и головный орґанъ керманичôвъ польскои політики въ Галичинѣ, кракôвскій Czas. Есть се signum temporis и фактъ, зъ котрымъ Русинамъ треба почислятись.

Чого не доповѣли Вівіены и Дембовскій на згаданыхъ sejmik-ахъ, то доспѣвавъ „Czas“ у вступнôй статьѣ п. заг. „Z obozu ruskiego“ въ 13 падолиста. Рôзниця хиба тая, що sejmik-овичѣ говорили просто зъ моста, а Czas тому самому шовінізмови надавъ приличнѣйшѣ формы и прибравъ въ одѣжь, котру належало бы назвати „кисѣлізмомъ“. Пôдвавельскій грѣшникъ, що черезъ якійсь часъ дававъ ся въ провокованю Русинôвъ выручати Gazet ę Narodow ôй, теперь выскочивъ зъ терпеливости и ставувъ на ново до офензивы противъ Русинôвъ.

Не перечимо — пише Czas — окремѣшности народу русского вôдъ польского, того окліку народовцѣвъ, але окремѣшность сю не хочемо розумѣти такъ, якъ ви розумѣють народовцѣ, т. в. що они суть автохтонами на Руси, а мы [Поляки] лишь „чужій, захожій люде“ на ихъ земли. Доки не наступить змѣна въ тôмъ понятю и то змѣна радикальна, доти о тревалôмъ и щирôмъ примиреню не може бути бесѣды. Русины, надаючій теперь тонъ суспôльности своѣй въ прасѣ и житю публичнôмъ, посѣдають окрему методу вôдсуджувати людей вôдъ правъ народности руском. Для нихъ кождый таній Русинъ, котрый бы опиравъ ся на традиціи [т. в. традиціи державности польскои и ви політики — *Ред.*], котрый бы шанувавъ давній релігійнѣ и політичнѣ уніи, — такій Русинъ зараз перестае въ вхъ понятю бути Русиномъ. Наша [полиска] суспôльность пожирала завсѣгды цѣлій сотки людей другихъ народностей, якъ Нѣмцѣвъ, Французôвъ и т. д., вже въ другôмъ поколѣню называючи ихъ Поляками; одній Русины окружили себе китайскимъ муромъ зъ окликомъ: мы автохтоны! — и дивлять ся якъ на чужинцѣвъ навѣть на тыхъ, що суть кровію зъ крови ихъ, костію зъ кости ихъ. Такъ вôддѣлили они зъ посередъ себе богато а богато таких Зеблиавичѣвъ, Савчиньскихъ та Черкавскихъ. Въ той способъ тратять они множество своихъ людей, рôвно добрыхъ автохтонôвъ, якъ и тѣ, що остають ся по за китайскимъ муромъ. Людей тыхъ повинній Русины уважати за своихъ, бо они, хочь перенялись нашою высшою культурою, не втратили ще анѣ народности руском анѣ права называтись автохтонами. А мимо того „Дѣло“ называе ихъ „чужими“. Не втратила правъ до автохтонізму и тая шляхта, що колись будучи руского приймила вѣру латиньску и языкъ польскій.

Наговорившись широко на тій тематъ, Czas ставляе Русинамъ передъ очи взорець чи шаблонъ, якими бы вôнъ на великôй ласцѣ хотѣвъ мати всѣхъ Русинôвъ. Взôрцемъ тымъ есть для него старый Адамъ Кисѣль, вещаславный посередникъ межи Изаномъ-Казимиромъ а Богданомъ Хмѣльницкимъ. Отъ такихъ Русинôвъ подавай Czas ови! Кисѣль сей признававъ ся до Русинôвъ, але й бивъ чоломъ передъ республикою польскою та стававъ въ ви оборонѣ. Нинѣшній Русины — то крайній „сепаратисты“: на Кисѣля й не дивлять ся, а натомѣсть пôдносять „бунты козацкій“ до значѣня „народного протесту“. Нинѣшній Русины готовій навѣть вирѣчи ся сего Кисѣля, якъ вирѣкають ся при всякôй нагодѣ шляхты руском и супротивъ нея кличуть завдно: лишь мы автохтоны. Въ имя того оклику „Дѣло“ жадае замѣны устрою державы и помочи правительства до усунена шкôдныхъ вилывôвъ автохтонôвъ сусѣдныхъ.

И що жь дѣяти въ такихъ обставинахъ? — пытае Czas самъ себе — и вôдповѣдае собѣ:

Не лишь дневникарство польске, але кождый Полякъ повиненъ тымъ панамъ [анті Кисѣлянамъ — *Ред.*] пригадувати, що слово „автохтонъ“ треба розумѣти такъ, якъ я, Czas, хочу и поясняю. Треба Русинôвъ учити, що въ ихъ краю есть богато такихъ автохтонôвъ, якъ пок. Кисѣль, котрій походять зъ руских родôвъ, але не зрывають въ традиціею [польскою]. Тыхъ Кисѣлѣвъ треба вôдтакъ — радить Czas — сполучити въ одно, а тогдѣ, — кличе зъ емфазою орґанъ станьчинôвъ, — побачимо: що станесь зъ автохтонізмомъ „Дѣла“?!

Не довѣряючи собѣ, чи тѣ аргументы переcвѣдчать суспôльность польску о потребѣ „кисѣлізму“ въ нашихъ часахъ, Czas заповѣдае, що вôнъ ще неразъ верне до того темату и поясинть его ширше та основнѣйше. Нинѣ трутивъ вôнъ сю справу лишь длятого, бо пôдъ вилывомъ „Дѣла“ ширить ся въ краю ферментъ невдоволеня. А якъ бы той ферментъ мавъ скрѣпитись, то треба — каже Czas — вернути до давнѣйшои політики супротивъ Русинôвъ и не давати нѣяких концесій [sic!] Русинамъ. О примиреню може бути лишь тогдѣ бесѣда, якъ Русины признають ся до теорія пок. Кисѣля, т. в. якъ скажуть намъ, що они суть справдѣ Русинами, але належать до нашои вôтчены, и запоручать намъ, що зъ нами пôйдуть — durch dück und dünn — т. е. будуть зъ нами „cierpieć“.

Мы розправимо ся зъ Czas-ом коротко.

Выводы Czas-у о автохтонізмѣ були зовсѣмъ зайвій въ его статьѣ. Свѣтъ науковый давно вже выробивъ собѣ точне и докладне понятье того слова и всѣхъ правъ, якій выплывають зъ сего понятя. Хто живши на нашôй земли, не хоче пôдходити пôдъ назву „чужинца“, тому вôльно знатуралізуватись, т. в. принять звычай, обычай и языкъ автохтонôвъ, а тымъ набуде собѣ всѣ права тубыльця. Для тыхъ, въ чиихъ жила плыла колись кровь руска, а нинѣ плыве кровь польска, всякій народъ не выймаючи польского, мае зовсѣмъ другій епітетъ. Хто вôдчуживъ ся вôдъ народу руского добровôльно чи змушеный обставинами, — а тыхъ обставинъ було у насъ вôдъ часôвъ Ягайла дуже богато, — той добровôльно зрѣвъ ся празъ, выплываючихъ зъ автохтонізму. Наколи-бъ отже „Czas“ думавъ, що спольщена руска шляхта мала бы право заступати интересы народу руского, то най порадить тôй шляхтѣ передовсѣмъ пôйти тою дорогою, котрою пôйшли чесній магнаты по вôдродженю ческого народу.

Безъ потребы зворушивъ „Czas“ кости пок. Кисѣля. Старого Адама высылала дипльоматія польска неразъ на переговоры зъ Москвою та зъ Богданомъ. Вôнъ хочь православный, служивъ Польщи вѣрно и ратувавъ ви по змозѣ, але чи Поляки вôддячились ему за выслуги? Шкода, що Czas о тôмъ не згадавъ А якъ на него дививъ ся народъ русній, свѣдчать найлѣпше слова лѣтописній. Коли Кисѣль вôдклинувавъ ся до Козакôвъ, що й вôнъ роду руского, то почувъ вôдъ нихъ вôдповѣдь: „Такъ! Кости у тебе руськ, але поросли ляцкимъ мясомъ“..

Czas каже Русинамъ одушевлятись идеею державности польскои, — але той же Czas недавно кпивъ собѣ зъ „20-мілiонового велита руского“, зъ „королѣвства кіевского“ и т. д. Нехай же позволить намъ сказати выразно, що мы, не вôддаючи piękne za nadobne, не можемо одушевлятись такимъ орґанізмомъ політичнымъ, котрый нинѣ, будучи ще на дорôбку, выставляе вже дуже острій роги противъ Руси. Нинѣ вже, коли мы ще въ Австріи, полохаете, панове, насъ, що наколи мы не станемо Кисѣлями, вы вернете до давнѣйшои вашои політики томленя Русинôвъ, а що-жь було бы зъ нами въ новôмъ орґанізмѣ? Вертати до давнѣйшои політики вамъ не конче й потреба. Вы-жь нѣколи на серіо не розстали ся въ нею. Противъ переговорôвъ правительства въ Русинами вы протестували, при выборахъ до рады державнои принялы „nie pozwalam“ противъ розпорядженя гр. Шенборна о вписахъ до книгъ грунтовыхъ вы зашумѣли, писемъ рускихъ не приймаете, написôвъ рускихъ не даете, школами рускими орудуете самій, и т. д. и т. д. Бере васъ охота ще выразнѣйше выступити противъ Русинôвъ, то просимо въ танець, погуляемо! Мы въ нашу будучность дивимо ся зъ бôльшимъ довѣрiемъ нѣжь вамъ вдаеть ся...

Про конференцію всѣхъ трехъ владикъ рускихъ у Львовѣ

мы вже подали звѣстку, а теперь занотуемо, що — якъ загально говорять — мѣжь предметами нарадъ мала бути справа реформы рускихъ духовныхъ семинарій. Розумѣесь, се могла бути лишь одна зъ важнѣйшихъ справъ, якій можуть и мусять обходити нинѣ епископатъ рускій въ Галичинѣ. Згадаемо лише справу Тучапъ, справу еміґрациі до Россіи и справу руху радикального на Покутю.

Справа Тучапъ на око могла обходити лишь епископа перемыского, бо Тучапы лежать въ его епархіи, — однакожь въ дѣйстности она мусять зарôвно обходити всѣхъ трехъ епископôвъ, бо мае для цѣлои церкви руском въ Галичинѣ значѣнье принціяльне. Удасть ся нинѣ латиньскому духовенству въ Перемышльщинѣ вôдобрати вôдъ церкви руском одну громаду, тогдѣ готовій початись подôбній исторіи, якъ въ Тучапахъ, скрôзь по Галичинѣ. Того можна бы сподѣватись, тымъ бôльше, що по перше — въ остатныхъ часахъ скрôзь на Руси будують ся на лобъ на шию костелы по рускихъ громадахъ, а по друге, що деякій ц. к. староства — якъ то на урядовыхъ актахъ выказало недавно „Дѣло“ — радо призволяють на переходъ поодинокихъ вѣрныхъ руско кат. обряду на обрядъ латиньскій, коли тымчасомъ переходъ въ латиньского обряда на руско-католицкій зборонять. Владики нашій мусять въ справѣ тучапскôй безперечно мати довѣріе до римского престола, що вôнъ до вôдорвання Тучапянъ вôдъ церкви руско-католицком не допустить, — бо тодѣ яке значѣнье мали бы колишній папскій слова: O mei Rutheni! Per Vos Orientem spero converte ndum, — а все таки мусить нашихъ епископôвъ болѣти серце на видъ всего того, що нинѣ дѣе ся въ Тучапахъ, — на видъ звѣстном нашимъ читателямъ тучапскои „провізоріи“...

Справа еміґрациі селянъ до Россіи мусить обходити нинѣ уже всѣхъ трехъ владикъ. Зъ початку рухъ еміґраційный проявивъ ся бувъ лишь на територіи архіепархіи львôвскои отже Г. Е митрополитъ выдавъ звѣстный окружникъ до духовенства пограничныхъ деканатôвъ своеи архидіецезіи, — нинѣ посунувъ ся рухъ уже въ територіи прочихъ обохъ епархій рускихъ. И въ сѣй справѣ мусить нашихъ владикъ болѣти одна прикра поява, котрои можна було найменче сподѣватись. Мимо того, що рускій митрополитъ въ справѣ еміґрациі выславъ окружникъ до свого духовенства, а латиньскій архіепископъ нѣякого окружника не выславъ, хотяй латинники-Мазуры еміґрують зарôвно зъ Русинами до Россіи и тамъ вырѣкають ся свого костела, а горнуть ся до православнои церкви, кажучи „Pan Bóg wszędzie jeden“ [якъ то сконстатувавъ кракôвскій Czas] — мимо того въ польскôй прасѣ, и то въ консервативнôмъ орґанѣ [Przegląd-ѣ], появила ся тяжка инсинуація русному духовенству, що нѣбы-то оно винно еміґрациі люду галицкого до Россіи! Правда, се голосъ не офіціяльный, але коли зважити, кôлько руске духовенство мае противникôвъ и якъ его зъ рôзныхъ сторôнъ пôдозрѣвають та пôдхапують кожду навѣть найбезосновнѣйшу противъ него инсинуацію, то й тои появы легковажити не можна и она мусить епископатъ рускій дотыкати дуже болючо.

И справа радикального руху на Покутю, вдираючого ся межи селянъство и мѣщанъство руске на Покутю, не може бути байдужна одному лишь епископови станиславôвскому, котрый объѣхавъ деякій стороны загрошеной територіи и розслѣдивъ рѣчь на мѣсци.

Справа семинарій духовныхъ рôвно-жь дуже важна, и дай Боже, щобы епископатови удало ся полагодити ви щасливо въ тôмъ напрямѣ, абы нашій семинаріи духовнѣ выховували и высылали зô своихъ муровъ на службу рускôй церквѣ и рускому народови священинôвъ одной гадки, одной провôдной идеѣ — самыхъ щирыхъ народовцѣвъ. Рѣчь ясна, и хиба малоумъ не догляне того, яка велика користь выйшла бы зъ того для руском церкви и справы народной! — Якою бы то зъ часомъ силою стало ся наше духовенство, коли-бъ у него була „воля и думка одина“! Тогдѣ не одолѣють его и врата адова, мовь пѣна о скелю розбиватись будуть всѣ тѣ затѣе, якихъ мы нинѣ есьмо свѣдками, и новій затѣе, котрій насъ певно не оминуть, а хто знае, може пôйдуть противъ насъ ще зъ бôльшимъ напоромъ, нѣжь сегодня...

Въ справѣ еміґрациі нашихъ селянъ до Россіи.

Зъ Брôдщины пишуть намъ:

„Котру небудь часопись взяти въ руки, видимо майже въ кождôмъ нумерѣ бесѣду о еміґрациі людей, словомъ: еміґрація стала ся l'article de saison. Чому-жь бы й намъ не забрати голосу въ сѣй справѣ: Може знайде ся ще одень „domniemany powód“ того, що народъ нашъ масами выходить зъ краю, глядаючи лѣпшои долѣ.

Що доля нашого народу незавидна, того чей не треба доказувати. Край крайно бѣдный, народъ обмеженый лишь на доходы зъ земли, котрои що-разъ менше, бо й менше дѣйстно! Що-разъ новій зелѣзниці, новій гостинці — все те землю забирае; на кождôмъ огородѣ по 2—5 хатъ, до кождои хаты 1—3 будынкôвъ господарскихъ. Тамъ, де въ часѣ знесеня панщины був одень господарь, маючій 3 морґи огорода и цѣлый грунтъ, тамъ сегодня кôльна господарѣвъ, а зъ города осталось для кождого по пару грядокъ. Тымчасомъ грунту не прибувае. Меліорація идуть хиба десь тамъ далеко... нашій болота лежать безъ ужиткôвъ, а меліорація забавляе ся кропомъ черепахи засадженьемъ пѣсковыхъ пустарѣвъ „сосною австрійскою“ та регульованьемъ деякихъ рѣкъ. Осушеньемъ безчисленныхъ обширôвъ багонъ на цѣлôмъ Пôдгôрю, вздовжь Дністра и его доплывôвъ, полѣпшеньемъ пасовискъ выключно хлопскихъ чи громадскихъ нѣхто не займае ся, хиба що де обшары двôрскій въ тôмъ интересованій що-найменше на 50%.

Що-жь стало ся зъ нашими господарствами? Зъ малыми винимками зôйшли они на загороды халупникôвъ. Господарь на такôмъ господарствѣ при дуже великôй ощадности [додамо: и въ щасливый рôкъ — *Ред.*] мае свôй хлѣбъ, може выховати безрогу на податокъ и чобôтъ, але не стае на сôль, на свѣтло и на инший выдатки, для кождого необхôдній. Де-жь шукати того заробку? Де? — а хто-жь видѣвъ пытатись о те? Кождый вôдкаже: „Той, хто хоче робити, въ голоду не згине!“ Дуже легка вôдповѣдь, але де робити? Розумѣе ся: въ дворѣ, бо нема деинде. Фабрикъ у насъ нѣякихъ, промыслъ домашный въ колыскѣ, а при конкуренціи фабричнôй гине цѣлкомъ, то-жь двôръ — одина фабрика, де можна щось заробити. Ба, але прошу поглянути: який заробокъ тамъ? Чи выжие чоловѣкъ тымъ грошемъ хочь черезъ половину того часу, що стративъ на який тамъ заробокъ?

Двôръ, розумѣе ся, користае зъ подажи працѣ людскои, а при бôльшôй подажи и цѣна працѣ опадае. Тожь и не диво, що народъ нашъ до працѣ — якъ то кажуть — „лѣнивый“; не бере ся охотно до неи, бо знае, що праця его, хочь бы найщирша и найсовѣстнѣйша, не осягне анѣ узнаня анѣ совѣстнои нагороды, — а въ тôмъ власне хиба двôрôвъ, що двôръ не робить рôзницѣ межи працею а працею. По правдѣ — народъ нашъ не лѣнивый: пусти нашого хлопа, щобъ робивъ для себе, се-бъ то „на грунтъ“, то одень чоловѣкъ уже [покладѣмъ] 3 копы, коли за поденну працю ледви копу стягне. [Господареви се на одно выйде, лишь тратить на часѣ.] Тожь и видимо, що въ жнива кождый охочій заробить 80—120 кр. [коли же „на грошѣ“. — *Ред.*] Ба, кобы то було такъ черезъ цѣлый рôкъ! Але жнива тревають лише 2—3 тыждні, а потôмъ зачинае ся тяжка праця поденна, при котрôй заробляе ся 30—20 кр., въ мѣру того, чимъ коротшій день, и въ мѣру бôльшои або меншои потребы, а вôнци сходить до того, що хлопъ заробляе 20 кр. а жѣнка 12, найвысше 14 кр. денно.

А треба й то зважити, що при такôмъ заробкови не легка й робота! За тыхъ 20 кр. хлопъ мусить вôддыхати тяжкимъ порохомъ при молотѣльни, а дѣвчина мусить добре звивати ся при подаваню снопôвъ до машины або при крученю корбою млынка, щобы машина могла все рôвно дѣлати, бо инакше батôгъ економа заразъ повитае сердечно ви плечѣ. Та й розумѣе ся, що до того заробку не кождый що-дня способный. Здоровый чоловѣкъ, безъ напряженя свого здоровля, може ходити що

другій день, люде-ж слабшого здоровля ледви дѣчи на тыждень. Иншій спробує разъ та й буде въ него! — и хиба крайна нужда выжене его до двора по тыхъ 20, вглядно 12 крейцарівъ... Але жь суть мѣсцевости, де й того заробку нема, — де жь тогдѣ той хлопъ має шукати вже не заробку, але працѣ?!

Ну, и щожь властиво купити за той такъ тяжко заробленый грошь? Сіль и нафта — се двѣ необходиї рѣчи. Розумѣється, рѣчей сихъ достане лише въ коршмѣ, то й треба до неи зайти. А тамъ панъ гуменный, панъ польовый и т. п. панове, що навѣть умысно въ днях выплаты идуть туды, бо й они потребують вдотхнути нишмъ воздухомъ та й горло треба прочистити чимъ-небудь. Нехай же котрый въ роботникивъ не заплатить одному въ другимъ склянки пива або порціи горѣвки, то другои днины прожене его водъ машины! Такъ лихій заробокъ неразъ зменшить ся до половины въ часѣ самои дороги водъ двора до дому. Неохота збирає чоловѣка до такого жатя, до такого заробку. И що тутъ поможе найлѣпша рада священника? найусерднѣйшій упомненя до ощадности? — коли то рѣчь фізично чи математично не можлива. Отже почувъ христіянинъ о лѣпшій доли десь тамъ въ Россіи чи въ „Бразиловѣ“, ну, и способить ся до неи; а коли ще якій „злый духъ“ подшепне, що таки тамъ буде лѣпше, то вонъ чимъ скорше старає ся туды достатися.

Але й не кождый такъ радо кидає свою оселю! Кидає ви або той, що не має своеи нивы, або той, хто есть взагалѣ мальконтентомъ зъ обставинъ, и после того треба подѣлити емігрантівъ на двѣ класы: на мальконтентівъ и на крайно бѣдныхъ.

Що-до мальконтентівъ — то зъ нихъ, чи сякъ чи такъ, пожитку нема: они розширяють якусь тяжку атмосферу довкола себе, ихъ не заспокоивъ бы и найщедрѣйшій заробокъ анѣ здвоєнье маєтку. Знавъ я межи ними людей, що мали вище якъ по двацять моргівъ землѣ, та все имъ мало, хочь земля майже египетска. Люде зъ радостію выжидали дня, коли они мали выносити ся зъ села, и нерадѣ були, що власти имъ въ еміграції перешкодили.

Инша рѣчь зъ другою класою — крайно бѣдныхъ. Ихъ бѣда чорна. Мають хату и кусень землѣ, де можна посадити кільки чвертокъ бараболь. Цѣле ихъ удержанье — дворъ, котрый, кобы могъ, плативъ бы ще менше, якъ платить. Они суть або сталыми „паробками дворскими“, або поденными заробниками. Якъ выходять заробники поденнѣ, мы видѣли вже высше, а приглянемось житю бутю сталои служби по дворахъ.

При сталѣй службѣ може ще горше, якъ при заробку поденномъ. Прошу собѣ представити житье чоловѣка зъ жѣнкою и зъ кількоро дѣтьми, що есть властителемъ нужденной хатины, усе обдертои [бо бараболиньемъ хаты не поиме, а околоту купити нема за що]. Того чоловѣка нѣчь выгнане зъ хаты и нѣчь его приганяе до хаты. Платня ихъ двояка: одній „на ординарію“, а другій т. зв. „мѣсячники“ [але обовязаній служити до року].

Мѣсячникъ, звычайно паробокъ, має 5 зр. на мѣсяць [розумѣєсь безъ харчу], нѣколи больше, якъ 5 зр., але часто 4·50 и 4 зр. Прошу обрахувати: кільно сей чоловѣкъ має денного приходу [больше-менше 15 кр], а кільно му треба на житье на найлихшій страві? За 15 кр. денно має вонъ обовязокъ робити водъ 4-ои рано до 5, 6, 7 ои а часами и до 8-ои вечеромъ, и на спочинокъ має одну годину въ полудне.

Ті, що на ординарію, мають 10 кірцівъ [на мѣру] збожа, але якого?! Ординарія дворска увійшла въ пословицю. Дальше мають 24 зр. и шесть фіръ збиранины въ лѣсѣ, котру мають вывезти собѣ своимъ коштомъ. Дуже рѣдко буває, що дворакъ на ординарію достає хату, если своеи не має, и кусень огорода, розумѣєсь не дуже справленого економічно, щобъ ему збоже не вылягло. Обовязки-ж его таки самі, якъ и мѣсячника, только больша одвѣчальность, бо вонъ водповѣдає за шкоду и за нен обтягає дворъ ему зъ платнѣ. Ба не конець на томъ. Не самъ вонъ має робити на ті грошѣ и ординарію. Огъ выходить вонъ досвѣта зъ хаты на роботу, а жѣнка пытає: де ему обѣдъ вынести? Вонъ не знає, бо „геноманъ“ нѣчо не назавъ, — водказує нашь мурининъ. Ну, але обѣдъ треба таки зъѣсти. Рано не пускають до дому нѣкого и чимъ скорше выправляють въ поле худобу до роботы. Жѣнка, чи мати або сестра бѣжуть зъ обѣдомъ до двора, але вже дворака не застає, то бѣжить на лань о чверть милѣ водъ двора. Щастье ви, якъ застане его тамъ, бо може економъ водкомендерувавъ его на другій лань зъ другого боку двора, такожь о чверть милѣ, а въ дворѣ нѣхто не вмѣвъ ви понформувати, — то радуй ся невѣсто! можешь зъ чоловѣкомъ при томъ обѣдѣ и пополудвати, бо передъ полудневъ не достанешь ся до дому..

Огъ менше больше образъ житя нашого пролетаріяту сѣльского. Чого має вонъ дальше сподѣвати ся? Въ що убрати жѣнку й дѣти? за що купити кожухъ на зиму, безъ котрого въ жаденъ способъ жити не можна при роботѣ дворскій, котра тримає его майже цѣлый божій день на дворѣ або въ стодолѣ? Але чи й достане вонъ цѣлыхъ 24 зр. за рокъ? Та-ж зъ того треба ще водшибнути щось на „штрафъ“, безъ котрого въ роцѣ и найсправѣйшій не обійдесь... А зъ тои его ординарія выпадає ему 3½ кварты послѣду на день, то значить: на хлѣбъ, на засну, на клюски або нашу. Та бо зъ того ще й мелникъ возьме якусь мѣрку въ очи, а якесь зерно упаде й по-за камѣнь... Возьмѣмъ, що та вій дворакъ має жѣнку и двоє дѣтей [дѣти нехай ѣдять за одну особу], то зостанесь имъ на голову по кварті борошна безъ соли, омасты и безъ жадныхъ додатківъ. И жий квартою борошна, ходи, злости ся, мерзни и тяжко тягни!

Теперь приглядьмо ся емігрантамъ на шимъ: зъ якои верствы они рекрутують ся? Отже: 90% дворскихъ наймитівъ. И то: або такихъ, що вже перестали бути наймитами и за жадній бы грошѣ до тои служби не вернули; або такихъ, що просто зъ служби мандрують за кордонъ; або такихъ, котрыхъ доля змушує въ ту службу вступити, а они зъ горы обчислили ся зъ тою нуждою, яка ихъ тамъ чекає. Найменше межи емігрантами есть такихъ, котрі мають що найменше двадва морґи грунту, бо ті и при лихомъ заробку а при середномъ урожаю можуть якотако заховати свою независимость, а на заробокъ такій мѣсцевый идуть лишь тогды, коли въ скрини и фенина нема, а въ хатѣ выйшла послѣдна грудка соли, послѣдна капка камфіны. И хочь якъ народъ бѣдує, волить голодъ терпѣти, нѣжь выробляти свои силы за „песью“ заплату, котрою анѣ не наѣсть ся, анѣ не загрѣє ся.

Розумѣєсь, не всюды однаково. Суть села, де дѣдичѣ, выходячи зъ засады милосердія христіянського, а частѣйше зъ засады, що „хто не має, мусить красти“, старають ся о всѣ потребы своихъ слугъ сталыхъ, и за те мають службу добру и честиву, — але то бѣлій крукъ.

Отже если хто виненъ еміграції, то головно самі дворы, котрі майже змушують людей до того, щобы видали свои родинній стороны и шукали лѣпшои долѣ. Чи знайдуть лѣпшу? — то питанье, але емігранты не дуже надъ тымъ роздумують. Не знайдуть лѣпшои, — нехай! але горше не буде! Бодай якась водмѣна, бодай рознородность, бодай якісь новій впечатлѣня, — хочь день-два однакового, правда, голоду, але не такъ тяжкои працѣ.

Власти предпринимають противъ еміграції строгі мѣры, а дневники польскі, орґаны заступаючі интересы дѣдичівъ, до того навѣть наклинують. Тутъ очевидно грає велику ролю и те, що еміграція звернулась до Россіи. Коли-жь уже ставить ся що-до руского селянъства засаду, щобы й душѣ за границю не пустити, то нехай же ті, що такъ „за народомъ стоять“, старають ся передовсѣмъ о працю для него и о водповѣдну за працю нагороду, щобы вонъ мѣгъ жити, бо вонъ попередъ усего хоче хлѣба! Еміграція — то допервa слаба заява недолѣ, — есть ще и инша заявы нужды. И Французы кликали „хлѣба!“ — доки той голосъ не вгасъ въ революціи. А чи скорше чи пізнѣйше — до еміграції прийти мусить, — и если водносины не змѣнять ся, то річь лишь водтягне ся на якійсь часъ, але не зійде зъ порядку дневного.

Еміграція не есть справою політичною, — то квестія житя, квестія „бути або не бути“. Грубо помылився ся авторъ статьѣ въ Przegląd-ѣ, коли причину еміграції приписує духовеньству рускому. Если вже хто хоче говорити о рускомъ духовеньствѣ въ звязи зъ еміґрацією, то нехай высказує подяку рускому духовеньству, що въ даныхъ соціяльно-економічныхъ водносинахъ народу — народъ той выказує такъ богато христіянськихъ честнот. Чи й Мазуры, котрі еміґрують заспівъ зъ Русинами, такожь ходили на науку до руского духовенства? — а хто виненъ, що и они идуть? хиба такожь и латинське духовеньство?! А прецѣнь Мазуры — щасливѣйшій водъ Русинівъ, бо, яко культуртреґеры польскихъ мрій на Руси, знаходять мѣсца по дворахъ лѣпше платній а зъ меншою працею...

Такъ отже, замѣсть бавитись въ инсинуаціи, нехай кождый старає ся находити способы, щобы народъ — не силомъцью, але моральною й матеріяльною поддержкою склонити до того, абы добровольно позставъ на родній земли, а на се не жалувати и власнои жертвы! Оттакимъ честь! — *Ж.*“

Рада державна.

Засѣданье рады державнои въ суботу зачалось водчитаньемъ кількохъ интерпеляцій — межи иншимъ щобы возныхъ почтовыхъ перенести до высшои категоріи платнѣ.

Водтакъ міністеръ просвѣты бар. Ґавчь водповѣвъ на интерпеляцію гр. Гогенварта що-до розпорядженя вѣденьского инспектората шкільного зъ 10 жовтня 1892 о знамени хрестномъ при молитвѣ въ школахъ народныхъ.

“Зъ нагоды статейки Vaterland-у — говоривъ міністеръ — яка появилась 11 липня 1891 подъ заголовкомъ Aus der Schule, завізвало міністерство просвѣты президію нижньо-австрійскои рады шкільнои, щобы здала точне справозданье о змістѣ згаданои статьѣ. Власть шкільна повѣдомила, що представитель мѣсцевои рады шкільнои въ III окрузѣ вѣденьскомъ водвѣсъ ся до окружнои рады шкільнои зъ нагоды жалобы одноі стороны що до знаменя хрестного при молитвѣ въ школѣ о якійсь точній указни. Се поданье було предметомъ нарадъ на засѣданю окружнои рады шкільнои зъ 29 цвѣтня 1891 и рѣшено, що, после розпорядженя сеи окружнои рады шкільнои зъ 21 жовтня 1874 р., яке водносить ся до тыхъ клясъ, до котрыхъ ходять ученики рѣзныхъ вѣроисповѣдань, — католицкій дѣти можуть робити при молитвѣ шкільній знамя хрестне, але не смѣють голосно вымовляти слова приналежній до того. Однакъ се рѣшенье не було введене въ житье, лишь предложено его до вѣдомости и рѣшеня краєвій радѣ шкільній, котра мала здати справу міністерству. Президія краєвои рады шкільнои предложила, безъ якои небудь ухвалы, акты міністерству и высказала выразно, свій сумнівъ що-до долученои ухвалы окружнои рады шкільнои. А позаякъ не було ухвалы краєвои рады шкільнои, якъ се повинно бути после окружнои инстанціи, то міністерство обмежило ся до того, що приняло до вѣдомости се справозданье краєвои рады шкільнои а всѣ залучники звернуло ѣй до дальшого урядованя. Такъ отже цѣла справа повинна бы була стати теперь предметомъ нарадъ и ухвалы повнои краєвои рады шкільнои. Замѣсть тои процедуры полагоджено справу въ коротшій дорозѣ такъ, що водкликавшись хибно на згаданый высше рескриптъ міністерства, принято до вѣдомости звѣстну ухвалу окружнои рады шкільнои. На основѣ того полагодженя краєвои рады шкільнои выдала окружна рада шкільна свое розпорядженье зъ дня 10 жовтня 1892. Коли жь намѣстникъ долѣшнои Австріи дознавъ ся про се зарядженье окружнои рады шкільнои и сконстатувавъ въ актахъ, що подъ взглядомъ формальнымъ зайшла неправильность въ томъ полагодженю на коротшій дорозѣ зъ стороны краєвои рады шкільнои, уважавъ потрѣбнымъ водкликати урядово зарядженя обохъ радъ краєвои и окружнои, а зарядив нове предложенье актівъ краєвій радѣ шкільній до ухвалы.

„Зъ того пояснення после актівъ справы може высока палата пересвѣдчити ся, що розпорядженье краєвои рады шкільнои наступило въ наслѣдокъ хибного и не правильного урядованя, та що сейчасъ все те направлено. Застерѣгаючи собѣ зробити ужитокъ зъ правъ, яке прислугує міністерству просвѣты яко найвысшій власти, при полагодженю сеи справы, заявляю, що не дозволю на нѣяку ухвалу, котра бы могла нарушити релігійнй чувства католицкого населеня.“

Передъ приступленьемъ до порядку дневного оправдувавъ ся пос. Щепановскій зъ закиненои ему провины на засѣданю въ пятницю водъ пос. Люеґера.

Пос. Щепановскій признавъ, що водавъ власноручно картки голосованя и за своихъ товаришівъ не лишь за тыхъ, котрі справдѣ не були на своихъ мѣсцяхъ, але такі були дѣйстно въ палатѣ. Коло польске привѣдаваю картокъ голосованя до выбору комісій поступав солідарно и ще не було случаю щобы польскій посолъ водавъ картку на кого иншого, анѣжь на того, кого предложено на листѣ компромісовій трехъ партій більшости. Длятого мусить застерегти ся, щобы поровнувати сей случай зъ нашимъ аналогічнымъ случаемъ (посла Шнайдера — прим. Ред.).

Пос. Бльохъ: Самъ разомъ не фальшовано!

Пос. Люеґеръ: Позаякъ пос. Щепановскій застерѣгає аналогію зъ случаемъ Шнайдера, то я скажу отсе: пос. Шнайдеръ поправлявъ картки голосованя за вѣдомостію присутныхъ въ палатѣ послівъ, а водтакъ ті послы водавали самі свои картки. Въ томъ нема нѣчого неправильного. Але если хто за товаришівъ котрыхъ цѣлкомъ нема въ палатѣ (межь польскими послами великій крикъ и голосы: Се неправда! Назвати имена!)

Пос. Ґессманъ (антісеміт): Було 50 послівъ а водавано 86 картокъ голосованя!

Пос. Люеґеръ (продовжаючи): то се нѣколи моя гадка нарушенье регуляміну. Хочь бы паны зъ польского кола и були одного погляду, то все таки одинъ членъ кола неуправненый водавати за иншихъ картки. Вчера було, що найбольше, 60 послівъ въ палатѣ; нановъ, що збивають байдаки по коридорахъ, не можна вчислити. Если бы було противно то властиво польске коло не потребувало бы цѣлкомъ являти ся въ палатѣ, лишь могло бы передавати картки голосованя черезъ свого одинокого члена. Вы похибили, признайте. А розница лишь въ томъ, що если бы се зробивъ я, або хто небудь зъ нашои партіи, то насъ бы рѣшучо скартали; але що се зробивъ одинъ членъ більшости, то й всѣ мовчать. Если панове насъ критикують, то найже буде вольно намъ критикувати васъ. Мы выкористаємо сей случай дуже добре на зборахъ выборцівъ, щобы они бачили, яка справедливость въ томъ парляментѣ.

Водтакъ велась дискусія надъ справозданьемъ комісіи господарскои о внесеню пос. Кафтана що-до будовы каналу Дунай-Молдава-Лаба. Принято внесенье комісіи, котрымъ взываєсь правительство, щобы велѣло выготовити технічній плянъ и кошторысы на сей каналъ. Всѣ послы зъ Чехіи, Чехи а Нѣмцѣ, солідарно голосували за тымъ внесеньемъ.

Въ дискусіи забирали голосъ и антісеміты, а пос. Люеґеръ збивавъ твердженье пос. Зіса, мовь бы анатія населеня була причиною, що доси не выбудовано каналу Дунай-Одра. Причиною того — говоривъ — лишь бар. Ротшільдъ, бо у насъ Ротшільдъ більше могучій, анѣжь всѣ міністры разомъ. (Справдѣ! — въ крайнои лѣвицѣ.) Пос. Найвірґ говоривъ: Зъ-водки-жь возьмемо грошей? (Пос. Шнайдеръ: Поконфіскуємо маєтки жидовскій!) А зъ водки держава взяла грошѣ, щобы роздаровувати мільоны для Льойда и товариства плавбы на Дунаю та щобы перевести регуляцію валюты? Се сторонництво, котре голосувало за розданьемъ тыхъ мільоновъ, не має теперь права говорити: Не маємо грошa. Всѣ золотій корони не вартій столько, що каналъ Дунай Молдава-Лаба. Дадуть намъ мовь малымъ дѣтямъ бавити ся кільки лѣтъ коронами, але потомъ прийде жидовска голота и забере намъ всѣ золотій корони. Але каналу Дунай Молдава-Лаба Ротшільдъ намъ не вынье. Положенье фінансове Австріи ще не такъ лихе, его лишь роблять лихимъ, бо идуть за подшептами зъ за границѣ. Если не будемо робити того, що намъ приказує Угорщина, лишь се чого вымагають „економічнй интересы Австріи, тогдѣ мы станемо знова сильными.

По переведеню доповняючихъ выборівъ до деякихъ комісій — водчитано кільки внесень въ справѣ заразы худобы: запаленя селезѣнки, туберкулівъ та недуги пыска и ратиць, — щобы правительство выдало законы що-до водшкодованя властителівъ худобы и що-до перевозу здорового мяса зъ зараженыхъ, мѣсцевостей.

При кінци засѣданя порушено справу интерпеляціи пос. Шлезінґера.

Пос. Шлезінґеръ поставивъ интерпеляцію въ справѣ торговлѣ дѣвчатами, опираючись на фактахъ, якій выказавъ послѣдный процесъ у Львовѣ — и сю интерпеляцію водчитано на засѣданю въ пятницю. Въ справозданяхъ вѣденьскихъ газетъ була лишь згадка про сю интерпеляцію, а не подано ви змѣсту. Ажь у вечірномъ выданю N. fr. Presse помѣщено таку вѣстку: „Интерпеляцію водчитано середъ загального гамору, якъ се звычайно буває, а про змѣстъ ви довѣдано ся ажь зъ стеноґрафічного протоколу. Показало ся, що въ интерпеляціи повно инвективъ и подбурювання противъ жидівъ та повно водражаючихъ сценъ неморальныхъ. Якъ говорять, мають поставити внесенье, щобы знищити стеноґрафічный протоколъ и въ сей способъ перешкодити розширеню интерпеляція. Се внесенье поставить мабуть партія консервативна и лишь за-для обставинъ, але що у внесеню треба бы поддати критицѣ поведенье президіи палаты, може здержать ся водъ поставленя такого внесеня. Ба коли орґаны антісемітскій вже помѣстили сю цѣлу интерпеляцію.“

И справдѣ до внесеня въ справѣ сеи интерпеляція не прийшло, а натомѣсть порушено ви въ палатѣ въ такій способъ:

Президентъ Смолька, зазначивши, що не мігъ добре переглянути девять интерпеляцій, якій доручено ему на засѣданю въ пятницю, та що не чувъ за-для гамору въ палатѣ водчитанои интерпеляція пос. Шлезінґера, пізнавъ ажь теперь зъ протоколу, що ся интерпеляція въ многомъ нарушає моральность и приличность, тожь не може найти досыть слівъ, щобы заявити въ тій справѣ свое обуренье.

Пос. Ротмайръ: Свиньство!

Президентъ Смолька: Такъ само обурена и большость цѣлои палаты, тожь взываю пос. Шлезінґера до порядку.

Пос. Фуссъ въ имени нѣмецкихъ націоналівъ заявивъ жаль, що они подписали интерпеляцію пос. Шлезінґера, въ котрій много обиджаючихъ высказівъ. Они подписали интерпеляцію, не перечитавши цѣлого ви змѣсту.

Пос. Шлезінґеръ примѣтивъ, що вонъ не мавъ намѣру ого-небудь обидити. Если въ его словахъ видить хто обидженье, то се зъ того походить, що не вглублено ся въ духа тыхъ слівъ. (Голосы: Де тамъ той духъ!) Вонъ, наводячи факты въ интерпеляціи, представивъ чувство бѣдныхъ родичівъ, котрі належать до найнижшихъ верствъ и мусять высилати дѣтей въ свѣтъ, щобы они тамъ заробили собѣ на хлѣбъ. Коли-жь водтакъ ті родичѣ чують, въ якій руки попались ихъ дѣти, то певно будить ся въ нихъ чувство огорченя. Тожь щобы представити се чувство у высшій степени (смѣхъ на лѣвици)..

Пос. Ґессманъ: Зъ чого тутъ смѣяти ся?

Пос. Шлезінґеръ: ... вонъ зробивъ порівнанье зъ міністрами и додавъ ще слова: „навѣть ліберали“.

Пос. Баверъ: Се инфамія!

Пос. Шлезінґеръ: Порівнанье зроблено лишь що-до родичівъ, а ему не впало нѣ на гадку, порівнувати ліберали послівъ зъ торговцями дѣвчатъ. (Голосный смѣхъ). Вонъ думавъ собѣ при томъ, що чейже ліберали мають змыслъ про можливо якъ найсвободнѣйшій розвитокъ, и чейже не доведуть сего змыслу такъ далеко, если бы котрый зъ нихъ попавъ въ нужду и его дѣти мусѣли перейти таку практаку. Его слова не були обиджаючими и вонъ не може водкликати нѣ одного слова.

Пос. Зітмундъ: И такій чоловѣкъ есть професоромъ высшои школы!

Президентъ Смолька: Уважаю се поясненье невыстарчаючимъ и длятого удержую мій зазывъ до порядку въ цѣлій повни.

Слѣдуюче засѣданье водбудесь въ середу зъ такимъ порядкомъ дневнымъ: Справозданя комісіи для ненарушимости посольскои що-до справъ послівъ: Супука и Неделѣ. — Справозданье комісіи буджетовои о справозданю комісіи для контролѣ довгу державного за 1890 р. — Ґенеральна дебата надъ буджетомъ державнымъ. — Законъ о фальшованю средствъ пожывы.

Въ середу зачинаєсь ґенеральна дебата буджетова. Хочь ухвалено примѣнити до нарадъ буджетовыхъ скороченый способъ трактованя справы, то таки всѣ сторонництва згодились, що дискусія въ повнѣй палатѣ не смѣє бути въ нѣякомъ напрямѣ вкорочена. Длятого гадають, що буджетъ не буде полагодженый передъ Різдвомъ, а лишь ажь въ мѣсяци сѣчни.

Зъ чеськои стороны вызначено до першои ґенеральнои дебаты буджетовои бесѣдниківъ: д-ра Дина, д ра Славика и д-ра Цукера.

Комісія ненарушимости посольскои ухвалила дозволити судови на слѣдство противъ пос. д-ра Супука о обиду чести. — Водтакъ прийшла справа Спинчича. Голова комісіи гр. Короніні повѣдомивъ про писемну водповѣдь правительства, що оно не предложить комісіи актівъ въ справѣ Спинчича, але готове пояснити цѣлу справу черезъ свого заступника. — Пос. д-ръ Ферянчичъ высказавъ свій жаль, що правительство не хоче предложити актівъ. Черезъ то збільшить ся въ населеню зворушенье, выкликане сею цѣлою справою и будуть гадати, що тутъ входить въ гру такъ званый засудъ кабінетовый. Длятого ставить внесенье, щобы палата зажадала водъ правительства актівъ. — Пос. д-ръ Веберъ протививъ ся тому внесеню и поставивъ водъ себе внесенье, щобы запросити правительство на найближше засѣданье комісіи для пояснення справы. — Пос. д-ръ Лянґъ подперавъ внесенье Ферянчича. Ба-

жає, щобы домагати ся вôдъ правительства предложеня актôвъ до осьми днéвъ. Если бы не ухвалено того внесеня, то ставить формальне внесенье, завôзвати передъ комісію міністра Ґавча яко обжалованого и пос. Спинчича яко обжаловуючого. — Пос. Абрагамовичъ есть противный обомъ внесенямъ, якъ пос. Ферянчича такъ и пос. Ляпґа, а то зъ причинъ утілітарныхъ, бо нема надéї, щобы правительство на домаганье палаты пристало и выдало акты. — При голосованю перепали внесеня Ферянчича и Ляпґа шести голосами противъ чотирохъ, а принято внесенье Вебера, щобы запросити правительство на найблизше засéданье комісіи.

Комісія прасова, споручана до роботы внесеньемъ пос. Штайнвендера, вôдбула наради. Референтъ д-ръ Жанъ зазначивъ, що при выготовленю новелé до закона прасового заходять великій трудности и годé буде цéлу справу выготовити до 14 днéвъ. — При діскусіи надъ точкою: „внесенье кавціи для періодичныхъ писемъ“ поставивъ пос. Шорнъ внесенье, щобы усунути постанову, силою котрои предприемство дотычного письма мало бы бути одвéчальне за нару грошеву, наложену на якусь ґазету. При голосованю показалась рôвнôсть и голова комісіи д-ръ Копъ рéшивъ, щобы задержати постанову. — При точцé „внесенье стемпля ґазетного“ поставивъ пос Рутовскій внесенье на станъ переходовый, именно щобы почавши вôдъ 1 сéчня 1893 р. зменшати що року теперéшный стемпель ґазетный о одну пяту часть а по пяти лéтахъ цéлкомъ его знести. — Заступникъ правительства обстававъ за задержаньемъ стемпля — а противно послы Гофманъ, Пернерсторферъ и Аймъ промовляли противъ стемпля. — Пос. Шорнъ поставивъ посередне внесенье, щобы увôльнити цéлкомъ вôдъ стемпля малй ґазеты, а тымъ ґазетамъ що не частéйше, якъ три разы въ тыждни выходять, наложити стемпель діменсійный. — При голосованю вôдкинено внесенье Шорна — а принято всéми голосами противъ одного внесенье стемпля и додаткове внесенье Рутовского на станъ переходовый. — Вôдтакъ ухвалено внесенье що до свобôднои кольпортажи, и внесенье що-до спростовань: „Если непринятье спростованя опирає ся на фактичныхъ обставинахъ, котрй суть важній на оцéнку даного случаю, то треба дозволити сейчасъ на переведенье доказу правды.“

Гостина россійского наслéдника престола у Вéдни.

Въ суботу вечеръ великій князь Николай Александровичъ, наслéдникъ россійского престола, заéхавъ вертаючи зъ Атинъ, до Вéдня.

Зъ нагоды сеи гостины помéстивъ офіціяльный дневникъ вéденьскій торжественне привитанье сего змéсту: „Царевичъ Николай пріéхавъ яко гôсть нашого цéсаря до Вéдня. Тéснй вôдносины приязни, якй мéжь обома династичными домами Габсбургôвъ и Романовыхъ истнували вже вôдъ давна и безперестанно истнують, причиняють ся до того, що гостину высокого князя такъ близько спорôдненого зъ россійскою родиною царевою витають зъ всею сердечною симпатією. Въ тôй гостинé добачають новый доказъ того сердечного вôдношеня мéжь обома цéсарскима дворами, яке въ словахъ гр. Кальнокого, недавно въ делеґаціяхъ высказаныхъ, найшло такъ краснорéчиве заявленье.“

Россійскій царевичъ бувъ у Вéдни послéдный разъ передъ двома лéтами. Тогдé великій князь Николай въ дорозé до Атинъ переéздивъ черезъ Вéдень, и на шесть годинъ вôдложивши свое инкоґаіто бувъ гостемъ австрійского цéсаря въ бурґу.

При теперéшній гостинé приняго наслéдника россійского престола зъ всéми почестями и вôдзначеняма, зъ якими вéденьскій двôръ витає суверенôвъ и наслéдникôвъ престола могучихъ державъ сусéдныхъ. По великого князя выслано особный поéздъ двôрскій до границé італійско-австрійскои. Вéденьскій дворець прикрашено австрійскими и россійскими хоругвами, екзотичными ростинами та дорогоцéнными килимами.

О 8-бій год. прийшла на дворець почетна компанія полку пéхоты имени царя Александра. При компанію уставилась численна ґенераліція. Рôвнôжь ставились въ комплетé всé члены россійскои амбасады пôдъ проводомъ амбасадора кн. Лобанова и австрійскій амбасадоръ при россійскôмъ дворé гр. Волькенштайнъ.

За пôвъ годины явились архикнязé цéсарскои родины: Карольъ Людвикъ, Францъ Фердинандъ д'Есте, Фрідрихъ Вільгельмъ, Іосифъ Августинъ и Райверъ. Деякій зъ нихъ, котрй мають ранґу въ россійскій арміи одягненй були въ россійскй мундуры. Архикнязé выжидали цéсаря.

Цéсарь явивъ ся въ уніформé россійского полку ґвардіи и мавъ черезъ груди голубу ленту ордену Андрея. Поромовляющи коротко зъ архикнязями и переглянувши почетну компанію, выйшовъ цéсарь на дверé входовй до сальону двôрского, бо вже дали знати, що поéздъ заéздить. Позадъ цéсаря уставились архикнязé пôсля своеи ранґи, а вôдтакъ члены амбасады.

О годинé 3/4 9 заéхавъ поéздъ на дворець. Музика заграла россійскій гимнъ. При вôкнé сальонового ваґону станувъ вел. князь Николай и салютувавъ по войсковому. Одягненый бувъ въ уніформъ полковника уланôвъ зъ лентою ордену св. Стефана. Два Черкесы отворили дверé ваґону, а вел. кн. Николай скоренько зôступивъ зô сходцéвъ.

Цéсарь пôдбійшовъ до вел. князя и оба достойники трачи поцéлувались. Вôдтакъ зняв вел. князь шапку и по французки подякувавъ цéсареви за повитанье. По сéмъ поцéлувались въ-друге. Теперь пôйшовъ вел. князь поручь зъ цéсаремъ до почетнои компаніи, переглянувъ ею, а вôдтакъ пôдôйшовъ до архикнязéвъ и поздоровивъ ся зъ ними, одныхъ обôймаючи а другимъ подаючи руку. Рôвножь привитавъ ся вел. князь зъ ґр. Волькенштайномъ и кн. Лобановомъ. По церемоніяльномъ представленю ґенераліціи и иншихъ достойникôвъ, выйшли цéсарь и вел. князь передъ дворець, щобы всéсти до двôрскихъ повозôвъ.

Передъ двôрцемъ стояла товпа народу и пôднеслись окліки: Hoch! и „Слава!“ Оба достойники дякували публицé за повитанье.

Въ бурґу повитали великого князя кн. Гогенльоге, великій майстеръ двору, и ґр. Гунядій великій майстеръ церемоній. Вôдтакъ въ комнатé Петрадура представились вел. князю ґр. Кальнокій и адъютанты цéсарскй.

На недéлю заповéджено пары въ честь вел. кн. Николая: одинъ у цéсаря, другій у архикнязя Кароля Людвика. Выстава тыхъ парôвъ величава. Головною окрасою столôвъ мають бути цвéты Chrysanthemum, котрыхъ доставили зъ выставы тыхъ цвéтôвъ, яка сими днями вôдбулась у Вéдни. Вечеромъ въ недéлю мавъ великій князь явитись на представленю въ двôрскôй оперé, котру прибрано вельми торжественно въ цвéты и освéтлено електричнымъ свéтломъ въ льожахъ. Выставлять оперу Cavaleria rusticana и два балеты.

Вел. кн. Николай змужнéвъ вôдъ того часу, коли бувъ послéдный разъ у Вéдни. Лице его окружая густа борода темна. Рôвножь и выступъ его бôльше смéливый та певный, анéжь се було передъ двома роками. Въ дружинé вел. князя суть: адміралъ Бассаґінъ, адъютантъ кн. Кочубей и офіциръ ордонансовый ґр. Апраксинъ.

Въ недéлю въ ночи выéде архикнязь зъ Вéдня и переéздити має черезъ Галичину.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Новый президентъ угорскихъ міністрôвъ Векерле повернувъ въ суботу до Будапешту та вôдбувъ конференціи зъ рôзными особами и зъ своими попередными товаришами-міністрами. Вечеромъ д-ръ Векерле въ супроводé міністра просвéты ґр. Чаного явивъ ся въ клюбé ліберальнои партіи а члены клюбу привитали его бурливыми окликами. Д-ра Векерлього окружили послы довкола и складали ему свои ґратуляціи. Про складъ нового кабінету ходять рôзни вéсти, але ихъ не можна брати поважно. Утвореньe міністерства потребує ще кôлька днéвъ. — Зъ біоґрафічныхъ датъ про нового президента угорскихъ міністрôвъ можна подати такй: Президентъ Александеръ Векерле роднвъ ся въ 1848 р. и бувъ сыномъ економа въ добрахъ ґр. Лямберґа. По скôнченю правничихъ студій въ 1870 р. вступивъ до міністерства скарбу, де въ 1874 р. бувъ именованый концепістомъ. Вôдтакъ на будапештеньскôмъ увіверситетé габілітувавъ се яко приватный доцентъ для фінансового и адміністраційного права. Яко президіяльный секретарь въ 1881 р. авансувавъ на совéтника секційного, а въ 1884 р. дôставъ титулъ и характеръ совéтника мівістеріяльного. Коли Тіса въ 1886 р. перенявъ провôдъ міністерства скарбу, Векерлього именовано секретаремъ державнымъ и небавкомъ выбрано его до парляменту. Пôдчасъ реконструкціи кабінету Тісы въ 1889 р. Векерле бувъ именованый міністромъ скарбу и свою теку затримавъ въ 1890 р. при утвореню кабінету ґр. Сапаріого. — Дуже цéкавый комунікатъ офіціяльного Nemzet-a о угорскôй кризé міністерскôй, въ котрôмъ дневники добачають ініціятиву уступившого президента ґр. Сапаріого. Деякй часописи — наше дневникъ — заявляють, що они будто не можуть здати собé справы о причинé кризы кабінетнои, або що криза повстала будто лише мéжь правительствомъ, бо въ справахъ церковно-політичныхъ запанувала мéжь короною а цéлымъ кабінетомъ остра суперечность. Се лише мало спровадати упадокъ кабінету, а корона черезъ се становиско мала поставити себе въ противность зъ волею народу. Таке поминанье зовсéмъ хибне. Въ доказъ повликуємо ся на заявленя президента міністрôвъ въ парламентé и въ ліберальнôмъ клюбé. Президентъ міністрôвъ сказавъ, що и въ радé міністерскôй проявили ся рôзнй погляды, а одна часть міністрôвъ була заразъ за практичнымъ выконаньемъ справы. Корона отже, если не згодилась на предложена правительства, бо часъ до сего невôдповéдный и тымъ способомъ спôръ конфесійный мôгъ бы заострити ся а заявленье принціпіяльне и безъ того не мало нéякого практичного значéня, то она заняла таке само становиско, якъ частина правительства. Се становиско дуже далеко вôддалене вôнъ сего, щобы можна сказати, що корона попала въ противность зъ волею народу. — Дальше зъ конституційного погляду корона посéдає повне право не удéлити свого призволеня на внесенье проекту а заразомъ право вôдмовити санкцію якому-небудь проектови. Але въ сéмъ случаю до того не було нéякои нагоды, бо проекты вôдносячй ся до супружеского права не знаходять ся ще въ тôй стадіи, щобы корона могла що до сихъ предложень зробити ужатокъ зъ прислугуючого éй права.

——

Въ французскôмъ парламентé правиця выступила зъ закидами противъ правительства за его недбалôсть въ поступованю зъ злочинниками атентатôвъ. Президентъ міністрôвъ Любе проснвъ палату, щобы наради надъ проектомъ що-до заостреня кары за прасовй провины доконанй завзыванемъ до убійства и рабунку, вôдложити на слéдующій тыждень. Касаньякъ викрикувъ на те: „Мене смéшать ваша енерґія“. А ґр. Берні сказавъ, що истнуючй законы выстали бы, если бы було наше правительство; а теперéшне правительство Любета зносить, що въ Кармо робôтники утворили свои патрулé. Иншй знова послы выступили противъ выпущеня на волю Куліна и засудженыхъ въ Альбі. На тй закиды президентъ міністрôвъ Любе поставивъ квестію довéрія. Противъ сего пôднесли протестъ Бріссонъ и ґр. Менъ, позаявъ не уходить абсолютно, щобы правительство безперестанно ставляло вотумъ довéрія. Вже передъ двома днями правительство дôстало вотумъ довéрія. Міністерство Любета впрочôмъ того самого дня потерпéло першу невдачу и то на поли для него найнебезпечнéйшôмъ, політично-фінансовôмъ. Палата ухвалила 349 противъ 195 голосами мимо енерґічного супротивленя міністра скарбу Рувіера взяти пôдъ розвагу внесенье Думера, пôсля котрого всé податки державнй на вино, пиво и яблочникъ мали бы бути знесенй. Невдача правительства на разé невеликои ваги, але за нею могуть прийти поважнéйшй.

НОВИНКИ.

— О ново-выбранôмъ послé до соймý буковиньского въ станôвецкôмъ повéтé о. Е. Бежанé, становецкôмъ пароху, пише „Буковина“: „Сей панъ отець не має нé найменшого понятя о потребахъ руского народу, бо его ся справа нéколи не интересувала, не знае нé рускои исторіи нé літературы, не читавъ и не читае нéякихъ рускихъ часописей, лише може Купчанкову московску „Русску Правду“, не належавъ и не належить до рускихъ товариствъ, не причинявъ ся до-теперь нéчимъ до просвéты руского народу, не давъ до теперь и крейцаря на просвéтнй рускй цéли, але за то вôнъ ревно збирае помéжь рускимъ народомъ крейцарé на Scoala romana, має рôдного брата консисторскимъ совéтникомъ, загорéлого ромунізатора, найзавзятéйшого ворога всего, що руске, наконецъ ново выбраный нéбы-рускій посолъ посылае своихъ сынôвъ до ґімназіи не, якъ бы хто думавъ, на науку реліґіи до православного руского катихита, але до волоского, и не позваляе имъ учитись рускои мовы, а лише волоскои. Сумнéваємось — кôнчить „Буковина“ — чи такій чоловéкъ зможе щиро заступити интересы русскихъ муживôвъ“. Въ другôмъ мéсци „Буковина“ доносить, що посолъ о. Бежанъ, выйшовши зъ выбору при помочи політичного волоского товариства Concordia, обовязавъ ся приступити въ соймé до партіи волоскои и має утворити разомъ зъ посломъ д-ромъ Воляномъ и Тиминьскимъ „клюбъ рускій.“ — При сéй нагодé занотуємо поки-що коротко, що нинé дôйшла насъ політична брошура, выдана въ Чернôвцяхъ п. заг. „Руске пытанье на Буковинé — обговоривъ буковиньскій православный Русинъ“, написана сторонникомъ ромунофільскои політики послôвъ В. Воляна и Ив. Тиминьского. Змістъ брошуры мусить кождого патріота-Русина вразити дуже прикро. Авторъ лае послôвъ д-ра Сгоцкого и проф. Пéгуляка, Русинôвъ осéлыхъ на Буковинé прозывае „зайдами“, вôдмовляе имъ права дéлати для буковиньско-руского народу и уважае ихъ виновниками всéхъ злиднéвъ руского народу на Буковинé, Румунôвъ же, навéть перевертнéвъ рускихъ, бере въ оборону, вкôнци супротивъ правительства хоче поставити Русинôвъ буковиньскихъ на становище — сервілістичне. Сумно нинé на зеленôй Буковинé!

— Академічне товариство черновецке „Союзъ“ вôдбуло сегорôчнй загальнй зборы дня 11 н. ст. падолиста. До выдéлу выбранй: головою Василь Дутчакъ, заступникомъ Гедиминъ Лисинецкій, секретаремъ Левъ Ехъ, скарбникомъ Левъ Бачиньскій, бібліотекаремъ Олексéй Мартовичъ, господаремъ Мартинъ Туряньскій, контрольоремъ Никола Желехôвскій. До комісіи надзорчои выбранй: Атаназъ Федоровичъ и Евсігній Ластовецкій. Всé выбранй суть студентами правничого выдéлу.

— Въ обществé „Академическаго Кружка“ выбрано дня 6 с. м. новый выдéлъ, до котрого увôйшли: на предсéдателя богословъ В. Л. Ропицкій, на заступника предсéдателя студ. фільософіи В. Ив. Бéлорускій, на бібліотекаря богословъ В. А. Венгриновичъ, на хозяина богословъ М. Н. Савчинъ, на касіера правникъ Н. Г. Третякъ, на секретаря правникъ Ѳ. А. Конистяньскій, и студенты фільософіи Я. А. Вербицкій и Ю. А. Яворскій.

— Огнь. Дня 1. н. ст. падолиста повставъ въ Селковôй, селé вôддаленôмъ 2 кільометры вôдъ Грибова, о 11-бій годинé въ полудне огонь и въ наслéдокъ сильного вéтру обгорнувъ въ однôй мінутé кôльканацять будынкôвъ и знищивъ ихъ цéлковито вразъ зô збóжемъ. Згорéла такожь одна трилéтна дитина, а друга, пятилéтна, сильно попекла ся. Катастрофу спровадили згаданй дéти, котрй пекли въ стодолé бараболé, коли старшй були на богослуженю. Завинили тутъ родичé, бо два днé передъ тымъ нещастьемъ звертавъ сусéдъ увагу ихъ на се, що дéти бавлять ся огнемъ въ стодолé. Дня 4. н. ст. падолиста згорéвъ на двôрци зелéзничôмъ въ Грибовé нафтовый магазинъ. Если бы не цéлковито тихій воздухъ и не енерґічна помôчь зелéзничого персоналу и пожарнои сторожé, бувъ бы огонь прибравъ грôзнй розмéры и знищивъ бы найкраснéйшу часть мéста. Магазинъ и 120 бочокъ нафты фірмы Федоровича и спôлки стали ся жертвою огню. Потрясаючій и грôзный бувъ видъ, коли бочки зъ гукомъ летéли въ гору на кôлька метрôвъ и експльодуючи розливали на всé боки горючу нафту. Причина сего огню не звéстна. На другій день дня 5 н. ст. падолиста въ полудне вôдозвали ся знова зловéщо дзвоны въ Грибовé, вéщуючи огонь, котрый повставъ въ коминé дому, окруженого зъ усéхъ сторôнъ будынками. Если бы сторожа огнева не була прибула заразъ въ першôй хвили на мéсце, то цéле мéсто було бы могло стати ся жертвою огню.

— Крилошане львôвскій пп. Турневичъ и Бѣлецкій выéхали онôгды до Вéдня — якъ говорять — въ справé дотацій крилошаньскихъ.

— Иполитъ Мартиновичъ, президентъ краевого суду въ Чернôвцяхъ, покликаный на се становище минувшого року, померъ дня 12 н. ст. падолиста. Покôйный бувъ чоловéкомъ справедливымъ и тéшивъ ся симпатією всéхъ народностей на Буковинé. Покôйный, хочь зъ пересвéдченя бувъ Полякомъ и (потайно) пôдпиравъ Полякôвъ буковиньскихъ навéть матеріяльно, бувъ такожь членомъ-оснувателемъ руского товариства „Народный Дôмъ“, тожь се товариство выготовило и казало розлéпити въ мéстé рускй посмертнй картки. Пок. Иполитъ Мартиновичъ умеръ въ 58 ôмъ роцé житя, а родивъ ся въ Садагурé, де отець его бувъ учителемъ. Родина Мартиновичéвъ зайшла до Буковины зъ Галичины ще зъ початкомъ сего столéтя.

— Фальшôвникъ двацятанôвъ, Станиславъ Сомполиньскій, котрого выкрыто и увязнено у Львовé пôдъ конець лéта с. р. — утéкъ вчера, въ недéлю, зъ вязницé слéдчои. Сомполиньскій скориставъ зъ нагоды, коли то приходять свояки и знакомй вôдвéдувати увязненыхъ — а се дéесь громадно въ недéлю — и замéшавъ ся мéжь сю згадану публику. Вôдтакъ выйшовъ на подвôрье вязничне, на котрôмъ теперь будуєсь новый будынокъ судовый, розмавлявъ тамъ зъ особами, приналежными до будовы, а вôдтакъ перескочивши муръ — найшовъ ся на воли середъ оживленого руху на улицяхъ Львова. Про утечу Сомполиньского повéдомлено поліцію и певно не довго попадесь вôнъ назадъ пôдъ ключь. Сомполиньскій числить 30 лéтъ, низького росту, худощавый, чорнявый, мае невеличкій вусъ чорный и на лици малу болячку. Одягненый бувъ темно.

— П. Денисъ Кулачковскій, дотеперéшный начальникъ експозитуры прокураторіи скарбу въ Краковé, перенесеный до Львова. На его мéсце именовано начальникомъ совéтника львôвскои прокураторіи скарбу д-ра Станислава Белциковского, котрый ще въ сéмъ мéсяци обôймае урадованье.

— Доповняючій выборъ трехъ членôвъ рады повéтовои въ Борщевé, зъ курій громадъ мéскихъ розписаный на день 28 н. ст. грудня, а одного члена зъ ґрупы бôльшои посéлости на 30 грудня. — Въ середу дня 16 н. ст. падолиста вôдбуде ся доповняючій выборъ одного члена рады повéтовои зъ ґрупы громадъ сéльскихъ въ Гусятинé и Чорковé.

— Фундація селянина. Тома Бодзьохъ, господарь зъ Замостя пôдъ Войничемъ, померший передъ 10 лéтами, записавъ суму 10.000 зр. на стіпендіи для ученикôвъ рôльничои школи въ Черниховé. Пôсля волé фундатора має выносити кожда стіпендія 100 зр. рôчно, а дôстати ею можуть лише звычайни ученики краевои школы рôльничои въ Черниховé, убогй и выказуючй добрй поступы въ науцé. Право роздавань стіпендій має д-ръ Стан. Токаржь, адвокатъ въ Тарновé, а по его смерти выдéлъ краевый. Актъ фундація затвердило теперь львôвске намéстництво и фундація входить въ житье сего року. Поки що має роздати ся 6 стіпендій по 100 зр.

— Проектъ новои зелéзницы. Зъ Коломыé доносять, що минувшого тыждня оглядали члены зелéзничои консорціи проектованый шляхъ зелéзничій зъ Делятина до Коломыé и зъ Городенки до Залéщикъ. Що-до зелéзницé зъ Городенки, міністерство вôйны ще не рéшило, чи буде она поведена зъ Городенки до Залéщикъ, чи до Устьечка. Якъ кажуть, то населенье повéта городеньского не конче вдоволене новымъ шляхомъ зелéзничимъ, бо ся зелéзница не представляе для рôльникôвъ великои користи, оминаючи мéсточка и бôльшй села.

— Чимъ можна обидити адвоката? Судъ вéденьскій признавъ сими днями, що закидъ, зробленый адвокатови, що вôнъ не має клієнтôвъ, есть обидою и пôдпадае карé. Въ дотычномъ случаю заплативъ обжалованый 15 зр. кары, хочь доказувавъ, що зробивъ вôнъ замéтку про бракъ клієнтôвъ не для закиду або смéху, лише зъ причины спôвчутя для адвоката.

— Лѣкъ на сухоты. Въ вéденьскôмъ шпиталі роблять вôдъ кôлькохъ мéсяцéвъ досвéды проф. Шольца и его асистентъ Кронфельдъ зъ туберколіцидиною проф. Клябса зъ Цириха. Дотеперéшній результаты — якъ пишуть зъ Вéдня — дуже добрй. Двоє дéвчатъ зъ початками сухôтъ вылéчено цéлковито; пятьохъ пацієнтôвъ находить ся въ лéченю, котре певно поведе ся, бо число бацилéвъ все зменшає ся. Въ случаяхъ задавненыхъ сухôтъ лéкъ сей не помагае, отже залишено инъекцій. Коли лімфа Коха выкликувала въ цéлôмъ орґанізмé реакціи грозячй навéть житю, то при инъекціяхъ туберколіцидины нема анé слéду такихъ забурень; противно горячка слабне и бацилé гинуть. Обширне справозданье має бути въ сéчни оголошене.

Посмертнй — ✝ — оповéстки.

О. Михаилъ Мишкевичъ, пароxъ въ Дублянахъ деканата мокряньского, упокоивъ ся въ суботу дня 12 н. ст. падолиста въ 75-ôмъ роцé житя а 44-ôмъ священьства. Вéчна ему пам'ять!

Надôслане.

Ganz feid. bedruckte Foulards fl. 1.20 bis fl. 4.65 p. Meter (ca. 450 versch. Dessins) — vers. robenund stückweise porto- und zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depot **G. Henneberg** (K. und K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 6

Господарство, промыслъ и торговля.

— Станъ засѣвôвъ въ Галичинѣ всходнôй. Погода въ жовтни була досыть змінна, перша половина сего мéсяца и першй днé другои половины були переважно сухй, вôдтакъ настала пора дощéвъ, котрй выродили ся въ передчасный снігъ, дальшй днé вôдзначали ся сухима приморозками, а вкôнци послéднй днé жовтня и першй падолиста принесли гарну погоду, заступлену аж сими днями дощемъ и мракою. Передчасна поява зими не зробила ще нéякои шкоды, хиба що снігъ поломивъ много деревъ по лéсахъ и садахъ. Декуды снігъ сей спинивъ копанье бураковъ и зборъ капусты, однако погода, що вôдтакъ настала вынагородила сю перерву. Выслéды зборôвъ вдоволяючй. Збôръ бараболь можна уважати за дуже добрый выкопано 33, 40, 45, 50, 60, 100, а навéть и бôльше сотнарôвъ метричныхъ зъ морґа. Высшй выдатки частéйшй. Кукурудза дала вза-

галѣ добрѝ выдатки, 6—18 метричныхъ сотнарѡвъ зъ морґа. Бураки дали такожь добрѝ результаты 95—180 сотнарѡвъ метричныхъ зъ морґа. Вѣсти о засѣвахъ осѣнныхъ добрѝ. Рѣпакъ безъ выимки добрый въ деякихъ мѣсцяхъ дуже добрый. Пшениця переважно дуже добра, въ многихъ мѣсцяхъ на буйна, такъ що ей выпасають, хочь вогкій грунтъ не дуже сему вѡдповѣдае. Жито, особливо вчасне дуже добре. Конюшины вдоволяючѝ. Однымъ зъ найбѡльшихъ нещасть для рѡльникѡвъ въ сѣй осени суть величезнѝ громады мышей, що въ многихъ околицяхъ нищать цѣлковито засѣвы.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 19 падолиста. До комісіи парляментарнои выбрало коло польске своихъ давныхъ членѡвъ. Вѡдтакъ вѡдбулась довѣрочна нарада надъ ситуацією парляментарною.

Будапештъ 14 падолиста. Кабінетъ уконституує ся въ середу. Священика Люкача засудивъ судъ въ Дебречинѣ на рѡкъ вязницѣ и 500 зр. кары за нѡдбурюванье противъ Мадярѡвъ.

Лондонъ 14 падолиста. На зборахъ соціялістѡвъ ухвалено кѡлька резолюцій, мѣжь иншимъ, щобы доставлено заробку для немаючихъ роботы.

Софія 14 падолиста. Вчера замкнувъ кн. Фердинандъ выставу въ Пловдивѣ.

Переписка Редакціи и Адміністрації.

Вп. панѣ Нат. К. въ Бол. Вы, Вп. панѣ, певно не доглянули, бо було вже помѣщене. Що-до другои частины письма — то порѡвнанье выйшло за смѣле и незаслужене. — **Вп. Допис. зъ Перемыского.** Письмо Ваше одержали. Якъ Вы певно вже побачили, стало ся нѡсля Вашои волѣ. Вашого погляду выявленого въ письмѣ годѣ не узнати; головна рѣчь — осягнути цѣль, а способѡвъ указують мѣсцевѝ обставины. При нагодѣ дякуемо Вамъ за Вашу щирѡсть для насъ; мы все дуже радѝ Вашимъ дописямъ. — **Вп Допис. зъ Брѡдщины.** За скороченье въ вѣдомѡмъ Вамъ уступѣ простѣть; мы се вчинили зъ огляду на те, абы де хто хибно не зрозумѣвъ и не выснувавъ заключань такихъ, о якихъ нѣ Вы вѣ мы не думаемо. Спаси-Бѡгъ и просимо о насъ не забувати.

Надѡслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникѡвъ мінеральныхъ, служить до вѡджывленя цибульокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порѡстъ.
Аптика „пѡдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.
Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѡдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѡвъ оптичныхъ у Львовѣ
пѡдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**
ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.
Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѝ райсцайгы, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185
Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѡдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рисовника
потребуе
В. Нагѡрный архітектъ у Львовѣ ул. Баторія ч. 30. 4465 3—6

Окѡнчена семинаристка граюча на фортепянѣ, шукае лекціи на провінціи. Оферты зъ поданьемъ обовязкѡвъ и вынагороды приймае о. Стефановичъ, катихитъ у Львовѣ (ул. Вѡрменьска, 2). 4464 3—3

Глядаю до веденя домашного господарства старшои особы. Русинки мають першеньство. Зголошувати ся впростъ до о. Ом. Константиновича пароха въ Торкахъ почта: Медика. 4466 3—6

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домѡвъ и готелѣвъ
зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.
Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кѡлька мінутъ полученье електричными звѡнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провѡдный дрѡтъ и грушка коштують лишь **10 зр**

Комплєтна домова стація телєфонічна
зѡ знаменитымъ телефономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**
Домовѝ телєфоны зъ штуку вѡдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѝ телєґрафы домовѝ
цѣлѝ вѡдъ **5·50 зр.** въ гору.
Елєктр. годинники и замки, жарѣючѝ лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подѡвъ, а такожь стѣнъ, вѡконъ выстаговыхъ и бюръ ґальванічными елементами вѡдъ 20 зр въ гору. **Освѣтленя повозѡвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и блому. 4299 42—52

W. Josef Neumann
Wien IV., Danhausergasse 12,
Елєктротехнічна роботня.
Илюстрованѝ цѣнники даромъ и франко.

Рухъ поѣздѡвъ зелѣзничихъ
важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. пośпѣшный	пот. пośпѣшный	пот. осѡбовый	пот. осѡбовый	пот. осѡбовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Крыницѣ via Тарнѡвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѡдволочискъ и Бродѡвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѡдволочискъ и Бродѡвъ (на дворець Пѡдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнґа	1009	—	756	—	—	—
„ Радѡвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	445
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѡдходять зѡ Львова.	пот. пośпѣшный	пот. пośпѣшный	пот. осѡбовый	пот. осѡбовый	пот. осѡбовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушяны-Крыницѣ via Тарнѡвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѡдволочискъ и Бродѡвъ (зъ голов. двѡрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѡдволочискъ и Бродѡвъ (зъ Пѡдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	522	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	522	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѡвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнґа	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый нѡсля годинника львовского. Числа пѡдчеркненѝ означають пору 2238 нѡчну вѡдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Ріхтера гры терпеливости: духъмучитель, загадка кругова, розорваный хрестъ, Пітагорасъ и т. п. стали ще бѡльше займаючѝ анѣжь передъ тымъ, бо новѝ выпуски мѣстять такожь задачѣ до подвѡйнои гры. **Правдивѝ лишь въ маркою котвы.** Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ, що славнѝ Ріхтеровѝ

КОТВОВѝ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бѡльше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се **найлѣпшѝ** а що до тревалости навѣть **найдешевшѝ дарунокъ на Рѡздво** для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшѝ вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ новѡмъ цѣнникѹ, де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинни якъ найск рше замовити у пѡдписанои фірмы, щобы могли завчасу выбрати для дѣтей **дѣйстно вѡдповѣдный дарунокъ.** — Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронноі марки **котвы** се звычайнѝ и безъ вартости пѡдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровѝ коробки котвовѝ зъ камѣнчиками,

котрѝ суть незрѡвнанѝ а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр и высше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками. 4468 2—11

F. Ad. Richter & Cie.,
Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv. Steinbaukasten-Fabrik
Wien, I. Nibelungengasse 4.
Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Йоркъ.

Учителька Русинка
або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускѡмъ для науки однои дѣвчинки зъ II-ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевѡй школѣ за рѡчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в, морґъ огорода и 20 метрѡвъ дровъ. Близша вѣдомѡсть пѡдъ адресою: **X. X.** ро-4469 ste restante **Лѡмна.** 1—?

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 46—?
гиґієнічнѝ, хірурґічнѝ, до плеканя недужныхъ и для положниць (Спеціяльности парискѝ пѡдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ПА-
расолъ у великѡмъ выдорѣ. **Кальошѣ** *американьскій и россійскій. Бѣлье мужеске, выробы трикові бѣлье бґера, и т. п. поручае найдешевше магазинъ товарѡвъ модныхъ, приборѡвъ подорожныхъ толетныхъ и т. п.*

Павла Лянґнера
передъ тымъ 2537
Братѡвъ Лянґнерѡвъ
у Львовѣ улиця Галицка число 16.
Цѣнники на жаданье даромъ.

Новѝ уніформы
для урядникѡвъ державныхъ зелѣзниць
можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнѡй вѡдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленѝ.
Рѡвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформѡвъ для урядникѡвъ державныхъ и предкладаю мѡй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095
Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты
остаю зъ высокимъ поважаньемъ
Давидъ Шварцвальдъ
у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

МУЖЕСКУ Безсильнѡсть
выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхѡвъ молодости и розпусти, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстров. книга
Самоохорона д-ра Ретава
Россійске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.
Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескѝ силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.) 4391
8—34

Словарь нѣмецко-рускій
Ом. Партицкого
продае товариство Просвѣта по **1 зр.** замѣсть 3 зр.

Для выгоды П. Т. Публики отворено
НОВУ АҐЕНЦІЮ
Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень
на житье та вѡдъ огню и граду
у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.
Полісы асекураційнѝ выставляють ся въ языцѣ рускѡмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністрація „Дѣла“. 4258

„СЛАВІЯ“
банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ.
ГОЛОВНЕ ЗАСТУПНИЦТВО
для Галичины и Буковины
въ Львовѣ ул. Коперника ч. 5.
принимаетъ въ секціяхъ I—II убезпеченія на житье, въ секціи IV убезпеченія отъ огню и удѣляетъ пожычки ц. к. урядникамъ, убезпеченымъ въ ей секціи II за забезпеченьемъ и на срокъ уморенія ажъ 12 лѣтный.
Фонды резервныи банка „Славія“ выносятъ концемъ года 1891 **злр. 5,479.788 кр. 90 а в.** выказаный же **маєтокъ** банка „Славія“ концемъ г. 1891 **злр. 5,609 463 кр. 32 а. в.**
Въ протягу своей дѣятельности т. е. отъ 15 мая 1869 г. ажъ по 31 декабря 1891 г. **выплатила** „Славія“ отшкодованъ и забезпеченыхъ капиталовъ въ загальнои суммѣ **злр. 20,012.991 кр. 82 а. в.**
Фондъ емеритальный аентовъ „Славіи“ выноситъ концемъ г. 1891 **злр. 111.264 кр. 94 а в.**
Зголошенья о удѣленье аенціи въ мѣсцевостяхъ, где „Славія“ не есть заступована, принимаютъ ся. 3794

Вже выйшовъ зъ друку
Илюстрованый Калєндарь Просвѣты
на рѡкъ 1893.
Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.
Дѡстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вѡрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

„ДНѢСТЕРЪ“
ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
У ЛЬВОВѢ
засноване на нѡдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнѡсть дня 15 н. ст. вересня с. р.
„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членѡвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкѡдъ огневыхъ нѡдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшѝ преміи.
Всякѝ шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.
Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.
Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенѝ зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнѡсть обезпечувати якъ найбѡльшѝ сумы.
Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.
Друки якъ и всякѝ поясненя подають Аґенты, установленѝ у всѣхъ мѣстахъ и бѡльшихъ селахъ якъ и 4414 26—?
Дирекція „Днѣстра“
у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

ТОВАРИСТВО ПОВОРОЗНИЧЕ
въ Радимнѣ
стоваришенье зареґістроване зъ ограниченою порукою и субвенціоноване краєвымъ выдѣломъ у Львовѣ
поручае свои
выробы поворозничѝ и сѣтнистѝ
такожь
поясы до машинъ, линвы кафаровѝ и промовѝ, ґурты до выбиваня вѡзкѡвъ, ходники на коридоры и т. п.
Всякѝ роботы оздобнѝ, а то: покрывала сальоновѝ на стѡлъ, фіранки до вѡконъ, сѣтки до лѡжочокъ дѣтинныхъ, торбы ловецкѝ, гамаки, сѣти до ловѡвъ, сѣти на конѣ вѡдъ овздѡвъ и снѣгу и т. д. — выготовляе нашъ стипендистъ, котрый образувавъ ся кошгомъ выдѣлу краєвого у фабрикахъ у Вѣдни и Пехлярне.
Цѣнники даромъ и оплатно. 2766 11—13
ДИРЕКЦІЯ:
О. ЛЕВЪ ПАСТОРЪ. МАРКИЛЪ СВѢХОВСКІЙ.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ
поручае
выпробованѝ и певнѝ средства косметичнѝ
вѡзначенѝ 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмѡцняе и пѡдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмѡцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгае творити ся парплямъ, вѡсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порѡстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю однои фляшки можна добачити порѡстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлае на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубѡвъ.** Надае перлову бѣлѡсть, вѡддаляе камѣнь и квасы, котрѝ наводять бѡль и порохнавѣнье зубѡвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львѡвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ тои воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнѡй зѡстала публично проклямована и вѡдзначена. Цѣна фляконы меншого 80 кр., бѡльшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкѡдливе а въ ужитю цѣлкомъ позданче. Цѣна 1 зр.

Бѣлѝ и гарнѝ руки. Найбѡльше червонѝ и попадалѝ руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кѡлькоразовѡмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обуя и шкѡръ, мягчить шкѡру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНѡВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

При закупнѣ товарѡвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичъ.** Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѝ тов. им. Шевченка пѡдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 248. Львôвъ, Второкъ 3 (15) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руснихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані дôльніôдъ порта

Поодинокє числе контусъ 8 кр. а. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр.ôдъ одного стрôчки инсератовой въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в.

Подяки числятъ ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

На цѣсарскôмъ дворѣ маѣ бути, якъ пише Pol. Corr., велике невдоволенье зъ причины остатныхъ подій на Угорщинѣ, а то що-до именованя Кошута почестнымъ горожанином въ Будапештѣ и справы памятника Генціого. Се донесенье вказуе цѣлкомъ рѣшучо на те, що послѣдну крізу міністерску на Угорщинѣ не выкликала властиво справа цивільного вѣнчаня, але она мала подати причину, щобы тымъ способомъ закрыти неминуче уступленье гр Сапаріого. Зрочôмъ на то само вказують також остатнѣ вѣсти про дальшій хôдъ міністерскои крізы, именно сѣ, що на своихъ становискахъ маютъ лишати ся всѣ міністры, крôмъ одного гр. Сапаріого. Отже въ цѣлôмъ тôмъ заколотѣ ходило лише о усуненье его особы. Другу трудность робить обсадженье теки справъ внутрѣшныхъ. Пôсля Budap. Corr. се наступить доперва за два або три днѣ, позаякъ міністеръ просвѣты Чакі не давъ ся намовити до обняти сего портфелю, звиняючись обтяженьемъ роботою. Въ недѣлю въ клюбѣ ліберальнôмъ новый президентъ міністрôвъ Векерле конферувавъ черезъ довшій часъ зъ гр. Чакимъ, Сілядіємъ и Люкачемъ а також и иншими численными послами. Зъ всѣхъ сихъ вѣстей видно, що справа о слюбъ цивільный скôнчила ся побѣдою партіи острѣйшои. Однакъ ся замѣрена реформа супружеского права не тôлько у Вѣдни, але и въ Рамѣ вôдбила ся дуже непріятно. Зъ сеи причины орґанъ папскій Moniteur de Rome наинувъ ся сильно на Мадярôвъ.

——

Въ Пловдивѣ вôдбуло ся торжественне замкненье болгарскои выставы въ присутности князя Фердинанда. Крôмъ него зъ достойникôвъ болгарскихъ були присутнѣ міністеръ скарбу и секретарь турецкого комісаріату. По вôдспѣваню „Тебе хвалимъ“ кн. Фердинандъ выголосивъ бесѣду, въ котрôй розказавъ историчный розвôй выставы. Ся выстава — сказавъ князь — для Болгарôвъ буде початкомъ новои еры культурнои и на нѣй народъ болгарскій показавъ высокій степень розвитку и своѣи способности. Князь высказавъ наконець бажанье, щобы народъ въ будучности вôдносивъ такъ само величавѣ побѣды въ користь и славу вôтчины. По замкненю выставы вôдбувъ ся пиръ, на котрôмъ бувъ кн. Фердинандъ, матѣ его княгиня Клементина и репрезентанты заграничныхъ правительствъ. Пловдивскій митрополитъ пôднесъ тоастъ въ честь княгинѣ, князь Фердинандъ въ честь болгарского народу а Стамбуловъ въ честь князя. Ветераны российско-турецкои вôйны устроили князеви и Стамбуловои величаву мавіфестацію.

Въ справѣ еміґрації нашихъ селянъ до Россіи.

Дісиусія въ справѣ еміґрації галицкихъ селянъ до Россіи, переведена въ „колѣ польскôмъ“, мусѣла прикро дôткнути и — якъ говорять — справдѣ дôткнула намѣстника Галичины ґр. Баденього. Якъ звѣстно, деякѣ посли въ „колѣ“, именно шляхтичѣ зъ тыхъ повѣтôвъ, зъ вôдки народъ еміґруе, выразно высказували, що нѣбы-что намѣстникъ въ соймѣ подавъ неправдивѣ причины еміґрації, бо причиною ей нѣбы-то не есть нужда економічна и лихій заробокъ, але лише аґітація. Есть се очевидно прикрый прилюдный докоръ намѣстникови краю, що нѣбы-то вôнъ справу зле розслѣдивъ, а довѣрочно подôльска шляхта добачуе въ тôмъ навѣть якусь злу волю станьчикôвъ, котрѣ вже разъ давнѣйше звѣстнымъ выступомъ ґр. Станислава Тарновского противъ т. зв. „горцій“ були заатакованѣ и передъ краемъ та заграницею скомпромітованѣ. У Львовѣ догадують ся, що мабуть и міністеръ Залескій маѣ на справу еміґрація поглядъ вôдмѣнный, нѣжь намѣстникъ ґр. Бадені, и мабуть длятого деякѣ польскѣ посли такъ смѣло выступили въ „колѣ“ зъ заявленьемъ, що намѣстникъ нѣбы то невѣрнѣ маѣ информація о причинахъ руху еміґраційного. Скажемо мимоходомъ, що вже въ справѣ послѣдного вимелованя членôвъ палаты панôвъ проявила ся межи вилывовыми польскими личностями у Вѣдни а у Львовѣ велика дісгармонія за-для порученя на члена палаты панôвъ бувшого презеса банку рустикального, барона З. Ромашкана.

Тутъ мусимо зареґіструвати ще одинъ проявъ, рôвнобѣжный зъ діскусією о еміґрації въ „колѣ“ польскôмъ. На Sejmik-у подôльскои шляхты въ Тернополи, де то промавляли послы Вівіенъ, Заґурскій и Живицкій о справѣ русинôвъ, вôдбулась по справованяхъ посольскихъ нарада шляхты надъ справою еміґрації. О нарадѣ тôй здала широ справу Gazeta Narodowa. Мы познакомимо въ тою нарадою нашихъ Вп. читателѣвъ, а поки-що скажемо тутъ до рѣчи лишь се, що и на сѣмъ sejmik у подôльска шляхта, такъ само якъ въ „колѣ“ польскôмъ у Вѣдни, поставилась противъ намѣстника краю ґр. Баденього, перечить, мовь-бы нужда была причиною еміґрації, а все лихо видить въ аґітаціяхъ, почавши вôдъ процесôвъ о „лѣсы и пасовиска, по котрыхъ наступила аґітація пок. Наумовича, а теперь цѣлый рухъ рускаго сторонництва, н. пр. при выборахъ, такъ що нинѣ умы селянъ въ повѣтахъ надграничныхъ разъ-у разъ зворушенѣ противъ дворôвъ, а ненависть доходить до того, що въ деякихъ мѣсцевостяхъ голосно грожено „rzezią Lachów“... але не досыть того, що подôльска шляхта поставилась противъ заявленя намѣстника въ соймѣ що-до причины еміґрації, она взялась, навѣть до критикованя средствъ зарадчихъ, якихъ доси уживало правительство краеве — хоче абы границю обсадити множествомъ жандармеріи, рѣшучого и пружистого дѣланя, — ба навѣть кинула инсинуацію, що правительство краеве теперь держить ся тои системы, що повертаючихъ зъ Россіи селянъ обдаровуе значными сумами грошевыми. Се мусѣло страшно прикро дôткнути намѣстника ґр. Баденього, тожь вчера Gazeta Lwowska принесла урядовый комунікатъ, въ котрôмъ, правительство перечить, мовъ-бы оно повертаючихъ еміґрантôвъ-селянъ обдаровувало грôшми.

Зъ того всего видко, якѣ прикрѣ несподѣванки приносить намѣстникови ґр. Баденьому справа еміґрація рускихъ и мазурскихъ селянъ до Россіи...

До лѣтописи кривдъ Русинôвъ.

Зъ Жидачѣвского пишуть намъ:

„Чого вже не выробляють зъ рускими школами, нехай посвѣдчить фактъ, якій отсе хочу подати до прилюдноі вѣдомости.

Мѣсцева рада народноі статовои школы въ громадѣ Любши зъ Мазурôвкою предложила ц. к. окружнôй радѣ шкôльнôй въ Жидачевѣ „Преліміларъ выдатковъ и доходôвъ на школу въ роцѣ 1893 бмъ“. Межи выдатками вставила мѣсцева рада шкôльна въ рубрику 7-у: Превумерата „*Учителя*“. А окружна рада шкôльна перечеркуе „Учителя“ а вписуе червонымъ атраментомъ „*czasopisma Szkoła*“. Коротка справа! Змѣнивши такъ самовôльно одну рубрику, ц. к. староста Флехнеръ, яко предсѣдатель окружноі рады шкôльноі, пôдписуе дня 30 жовтня 1892 до ч. 2825 преліміларъ: „*Zatwierdza się*“. Тымчасомъ замѣсть „Zatwierdza się“ повиненъ бувъ ц. к. староста написати „*Zmienia się*“ — бо-жь то не все одно, чи руска часопись педаґоґічна „Учитель“, чи польска „Szkoła“! Въ жидачѣвскôмъ повѣтѣ, якъ видно, рускôй школѣ не вôльно передплачувати рускои часописи педаґоґічноі, а мусить передплачувата польску! Се можливе лишь у насъ въ Галичинѣ, бо що сказали бы Чехи, якъ бы имъ для якои ческои школы перечеркнено ческу часопись, а вписано нѣмецку?!“

——

Зъ Тернопôльского пишуть намъ:

„Просимо подати до прилюдноі вѣдомости отсей значущій фактъ:

Въ селѣ Настасовѣ [повѣта тернопôльского] въ мѣсяци вересни сего року принѣсъ пôсланець зъ почты до канцелярії громадскои книжочки присланѣ зôб Львова товариствомъ „Просвѣтою“ для настасôвскихъ членôвъ „Просвѣты“. Були то книжочки „Про новѣ грошѣ“. На той часъ бувъ въ канцелярії п. постенфіреръ жандармеріи зъ Мукиличець. Побачивши книжочки рускій, взявъ одну зъ нихъ [пôдъ опасною], адресовану на имя Томы Дайдака, до своеи службовои торбы, для перегляду, а звернувъ ей адресатови ажь по мѣсяци..

Отже пытаймось: На якôй основѣ позволивъ собѣ п. постенфіреръ взяти книжочку товариства „Просвѣты“, котра була власностію п. Томы Дайдака, и держати ей цѣлый мѣсяць? Чи може книжочка „Просвѣты“, и то така невинна уже зъ самого погляду на заголовокъ, потребуе цензуры ц. к. жандарма?“

——

Зъ-пôдъ Львова пишуть намъ:

„Нема числа „Дѣла“, въ котрôмъ бы не були выказуванѣ всякѣ кривды Русинôвъ зъ рôзныхъ сторôнъ краю, хотяй и для рускаго народу суть писанѣ законы. И я зъ тутешнього кута хочу подати два образочка.

На весни сего року наказало львôвске ц. к. староство начальникови громады Гаѣ коло Львова, щобы на роздорожу зъ Гаѣвъ до Глуховичъ и Звенигорода поставивъ дороговказъ. Невдовзѣ станувъ на тôмъ мѣсци дороговказъ зъ написію рускою. Се не сподобало ся тамошному посесорови п. Черкавскому — и вôнъ, увидѣвши напись рускую, назавъ форналеви дôбрскому дороговказъ чимъ скорше выкинути. О тôмъ донесено ц. к. староству, однакъ хочь вôдъ весны уже богато часу минуло и, хвала Богови, маѣмо вже зиму, зъ ц. к. староства до нинѣ нема нѣякои вѣсти.

Мѣжь тымъ зайшли въ громадѣ деякѣ иншого рода факты, мѣжь тыми н. пр. осьтакѣ:

Дня 17 жовтня с. р. почавъ екзекуторъ стягати податки за рôкъ 1892 гій. Ото прибравши собѣ до помочи вôйта, писаря громадского та двохъ присяжныхъ и, якъ то кажуть, „поцѣлувавши Мошка въ бороду“ на охоту, пôйшовъ по селу грабити. Де була яка опанча, кожушина — все опинило ся у вôйтовôй коморѣ. Коли-жь довжникъ просивъ секвестратора, абы записавъ що зъ худобы [хочь и той есть не богато] а довжникъ, якъ лишь буде вôльно продавати худобу [бо теперь тутъ 2-гій мѣсяць контумація] продасть щось изъ худобы и заплатить податокъ, то на те вôдповѣдавъ екзекуторъ: „Якъ добре змерзнешь, то скорше дашь податокъ! а впрочôмъ менѣ такъ хочесь!“ При тôмъ, розумѣесь, не обôйшлось безъ „мордобитія“. Намъ вѣдомѣ два выпадки; одного господаря, Мелника, екзекуторъ тако добре набивъ, бо помôчники его тримали. Побитый внѣсъ жалобу до суду та ще не знати, що зъ того выйде. Господарѣ жалують ся також, що екзекуторъ жадае вôдъ нихъ по кôльна зр. бôльше, якъ назначено въ урядѣ податковôмъ, але въ тôмъ дѣлѣ не берусь нѣчого казати, може бути, що господарямъ лишь такъ здае ся. Але жаль огортавъ чоловѣка, коли дививъ ся, якъ люде дриготѣли вôдъ холоду [того тыждня взяла ся студѣнь на добре], — якъ, абы выкупити опанчу або кожушину, за пôвъ-дармо продавали останокъ зôбжа [бо бôльшу половину жадъ майже зъ-пôдъ цѣпа захопивъ за передновокъ].

Добре бы було, абы нашѣ послы пôднесли, щобы въ часѣ, якъ въ котрôй мѣсцевости, зъ причины заразы, забороненый есть торгъ на худобу, не вôльно було грабити за податки, бо народъ, не можучи збути на податокъ якои штуки худôбки, мусить руйнуватись, бо абы выкупити одежину для прикрытя грѣшного тѣла, за пôвъ-дармо мусить вôддавати тото зôбже, що мало его ратувати вôдъ голоду.

Окружникъ міністра судôвництва.

Якъ звѣстно, выдавъ міністеръ судôвництва ґр. Шенборнъ окружникъ до президентôвъ высшихъ судôвъ краевыхъ, въ котрôмъ подавъ свои замѣтки що-до розправъ карныхъ. Сей обѣжникъ звучить дослôвно такъ:

„За двацять лѣтъ, вôдъ коли истнують приписы поступованя карного зъ 1873 р., показало ся, що надѣѣ, покладанѣ на се законодатство, справдѣ не спознелись въ цѣлôй повни, але зъ другои стороны и сумнѣвы, высказуванѣ що-до деякихъ постановъ, показали ся неоправданными. Консеквенція въ переведеню пріндипу обжалованя показала ся вôдповѣдною. Поодинокій горожанинъ, покладаючи судъ, находить охорону противъ кривды, а довѣрье для судôвництва скрѣпляе ся за-для спостереженя, що выконуесь право безъ взгляду на особы.

„Институція судôвъ присяжныхъ, осуджена зъ одной стороны а зъ другои уважана за необходиму запоруку охороны вольнодумныхъ институцій, не вôдповѣла въ цѣлôй повни тымъ вымогамъ, мовь бы она була моральною силою самосвѣдомости правнои, свôбоднои вôдъ борбъ політичного житя. Рôвно-жь не сповнилась надѣѣ, що въ наслѣдокъ истнованя судôвъ присяжныхъ не буде обиды посполитыхъ горожанъ. Але досвѣдъ показавъ також, що судія не може обôйти ся цѣлкомъ безъ спôвдѣлана звычайныхъ людей, бо усуненье того чинника могло бы поважно захитати довѣрье въ независимôсть выронôвъ судейскихъ.

„Неразъ веде ся слѣдство въ сей спосôбъ, мовь бы зôбраный матеріялъ въ актахъ а не результатъ головноі розправы мавъ бути пôдставою до выроку. За-для того не лишь судья не може занятись иншими справами, але и обжалованый неразъ дуже много терпить на тôмъ, що его довго придержуесь у вязници слѣдчій. Предсѣдатель трибуналу занимаесь въ наслѣдокъ того дуже часто при розправахъ пôбочными рѣчами, котрѣ лишь непотрѣбно продовжаютъ розправу.

„Веденье розправъ повинно поручатись лишь такимъ функціонерамъ, котрѣ суть въ силѣ вповни запановати надъ цѣлымъ матеріяломъ и маютъ на стôлько такту, щобы заховати повагу трибуналу. Досвѣдъ показавъ, що межь предсѣдателями розправъ есть дуже много того рода судьѣвъ, але годѣ також замовчати, що при веденю розправъ лучили ся и такѣ рѣчи, котрѣ загалъ населеня рѣшучо осудивъ.

„Въ Анґліи представляютъ собѣ, мовь бы въ сали розправъ бувъ присутный завсѣгды король, у насъ же судья выдае выровъ въ имени цѣсаря. То-жь се не вôдповѣдае нѣ становищу судьѣ нѣ вазѣ справы, если не задержать ся потрѣбнои поваги, а судья робить замѣтки, що не належать до рѣчи, сходить на квестіи політичнѣ або національнѣ, ба навѣть позваляе собѣ робити неприличнѣ дотепы. Рôвно-жь не вôдповѣдае званю судьѣ, если въ обжалованыхъ глумлять а закиданому имъ провину уважаесь вже за доказану.

„Вôдтакъ судья повиненъ при розправѣ памятати на се, що обовязокъ свѣдченя, якій накладаесь на свѣдкôвъ, се дуже прикрій обовязокъ. Треба той обовязокъ облекшати кождому свѣдкови безъ взгляду на его особу. И якъ судья своимъ поведеньемъ маѣ вказувати примѣръ, такъ зъ другои стороны повиненъ выступати противъ всякихъ выходокъ въ якои небудь стороны пôдчасъ розправы противъ обжалованыхъ и свѣдкôвъ.

„Процедура карна вызначила також для обороны широкій кругъ дѣланя. Предсѣдатель трибуналу повиненъ тямити на се, що оборона не есть якимсь чужимъ елементомъ долученымъ до розправы, але що трибуналъ потребуе обороны за для выдання свого выроку. Обовязкомъ предсѣдателя трибуналу заступити обжалованому, если нема оборонця, своимъ безстороннымъ веденьемъ сю недостачу, а знôвъ, коли обжалованый маѣ оборонця, дбати о се, щобы и уневинняючѣ доказы були представленѣ такъ само безсторонно якъ матеріялъ обжаловуючій, та при тôмъ пôдпомагати оборонця. Становище оборонця оперте на тôй засадѣ, що оборона рôвнорядна обжалованю. Длятого треба увзглядняти оборонця и его внесеня та выводы.

„Предсѣдатель трибуналу повиненъ уважати при розправѣ, щобы оборонець не переступивъ границю, якѣ накладае на него оборона. Въ часѣ поступованя доказового може оборонець ставляти до трибуналу внесеня, питаня до свѣдкôвъ и обжалованыхъ; але не смѣе робити замѣтокъ, якѣ вôльно робити въ послѣднôй промовѣ, не смѣе выводити заключень зô зôзнань свѣдкôвъ, вплывати на зôзнавця, баламутити свѣдкôвъ, змушувати до зôзнань, котрѣ не стоять въ связи зъ осудомъ справы. Не можна дозволити пôдчасъ розправы на критику поведеня и особы свѣдка. Судья буде въ можности поступати пôсля вказаного, если всѣ функціонарѣ будуть держатись въ приписаныхъ имъ границяхъ, та если розправа буде вестись зъ такою гôдностію, що нѣхто не буде мôгъ пôдозрѣвати, мовь бы внесенье обжалованя мало рôвне значенье зъ засужденьемъ.

„Треба жалувати, що въ деякихъ случаяхъ чи то зъ незручности и неуважаги, чи зъ бажаня пікантности, чи зъ браку такту а може и зô злôбы — подала ся можнôсть вытягнути въ салѣ розправъ вôдношенье житя приватного и родинного, а се не було въ данôмъ случаю нѣчимъ оправдане. Законъ карный карае вытяганье справъ житя приватного и фамілійного, хочь бы они були и правдивыми, а прецѣ лучило ся, що того рода справы безъ приневоленя вытягнено въ сали судовôй и въ сей способъ надужито неуважно и збытошно мѣсце справедливости. Тожь обовязкомъ предсѣдателя трибуналу заховати вôдповѣдну мѣру въ тôмъ взглядѣ и хоронити приватне та родинне житье.“

Справы краевѣ.

[Краева комісія промыслова.]

Краева комісія для справъ промысловыхъ вôдбула дня 6 с. м. засѣданье. На заосмотренье доповняючихъ шкôлъ промысловыхъ въ Стрыю и въ Новôмъ Торзѣ потрѣбными средствами науковыми призначено по 400 зр. До провізоричного занименованя инструкторомъ краевои школы для столярства и выробу забавокъ въ Жавци представлено п. Павла Придаткевича. На пятимѣсячну науку рисункôвъ у высшôй школѣ промысловôй въ Краковѣ призначено въ порозумѣню зъ краевою радою шкôльною 15 учителѣвъ народныхъ, Они маютъ тамъ навчити ся рисункôвъ на стôлько, щобы могли потôмъ учити въ доповняючихъ школахъ промысловыхъ. Имъ вызначено по 25 зр. мѣсячно и запевнено зворотъ коштôвъ подорожи. На запомоги для бѣднѣйшихъ ученикôвъ высшои школы промысловои въ Краковѣ призначено 150 зр. Призначено стіпендіи для 37 ученикôвъ школы для промыслу деревного въ Закопанôмъ, для 14 ученикôвъ и ученицъ ткацкои школы въ Вилямовицахъ, для 2 ученикôвъ державныхъ шкôлъ промысловыхъ въ Краковѣ и Львовѣ, для 1 ученника зъ шевского варстату въ Угновѣ, для 1 ученицѣ школы коронкарскои въ Закопанôмъ и ученика технольоґічного музея у Вѣд-

ни. Вызначено 265 зр. на запомоги для ученикôвъ краевого варстату колодѣйского въ Грибовѣ. К. Коссовскому удѣлено по 30 зр. мѣсячно на пôвъ року, щобы доповнивъ свои вѣдомости въ фаху колодѣйскôмъ.

Принято нормальву постанову, яаъ ужити суму 2000 зр., котру соймъ вставивъ до буджету краевого на р. 1893 и призначивъ ее на стипендіи для молодѣжи, що вчить ся торговлѣ. Рѣшено утворити зъ тои сумы стіпендіи найменшѣ 300 зр., а найбôльшѣ 500 зр., щобы ихъ на пôдставѣ конкурсу надавати ученикамъ школъ торговельныхъ, або взагалѣ практикантамъ у фаху бухгальтерийно-комерціяльнôмъ, абы они вчили ся дальше въ середныхъ або высшихъ школахъ торговельныхъ и набирали практики въ бôльшихъ домахъ торговельныхъ и поза границями краю.

Ухвалено позычити ткацкому товариству въ Вилямовицяхъ 3000 зр., а абітуріентови одного зъ краевыхъ школъ гончарскихъ удѣлити беззворотну запомогу въ сумѣ 200 зр. на урядженье власного варстату. Вибрци постановлено: представити ученика школы гончарскои въ Порубѣ В. Голду на правительственну стіпендію до керамічнои школы въ Знаймѣ; — надати 13 стіпендій ученикамъ школы слюсарскои въ Свѣонтинкахъ; призначити 360 зр. на запомоги для 12 ученикôвъ гончарскои школы въ Коломыи; — удѣлити одному абітуріентови школы колодѣйско-бôднарскои въ Камѣнцѣ струмиловôй 100 зр. на дальше образованье; — удѣлити 50 зр. стіпендіи ученикови высшои школы промысловои въ Краковѣ; — удѣлити 60 зр. помôчникови рѣзьбарскому зъ Ланцута на науку въ Закопанôмъ, и надати стіпендію ученикови промыслу деревного въ Закопанôмъ.

Завѣдомленье.

Маю честь завѣдомити Вп. передплатникôвъ „Нѣмецко-руского Словаря выразовôвъ правничихъ и адміністраційныхъ“, що теперь друкуе ся шестый аркушь словаря и що цѣлый Словарь въ обемѣ до 30 ти аркушѣвъ выйде зъ початкомъ року 1893 го. Зъ причины значныхъ коштôвъ высылковыхъ не буду высылати Словаря поодинокими выпусками. По скôнченю друку одержать Вп. Передплатники разомъ цѣлый словарь. Передплату *въ квотѣ 3 злр. в. а.* прошу ласкаво надсылати просто *до друкарнѣ Товариства им. Шевченка у Львовѣ (при ул. Академичнôй ч. 8)*. А хто зъ Вп. Передплатникôвъ хоче одержати Словарь, оправленый въ полотно англійске, зволить *на оправу надôслати ще 50 кр. а. в.*

Зъ поважаньемъ Д-ръ *Кость Левицкій.*

НОВИНКИ.

— **Руске товариство асекураційне „Днѣстеръ“** обезпечило вже доси предметôвъ вартости по-надъ одинъ міліонъ зр. Зъ приятностію дѣлимо ся тою звѣсткою зъ нашими Вп. читателями. Нехай се пересвѣдчуе всѣхъ Русинôвъ о жизненности руского институціи асекураційнои, — нехай взагалѣ показуе безосновность недовѣрія Русинôвъ у власнѣ силы въ справахъ економічнои натуры, — нехай загрѣвае всѣхъ до енергіи и жвавости, чимъ повинень вызначати ся кождый живый народъ, що не усомнивъ ся въ свою славну будучнôсть. Той „міліонъ“ вартости будынкôвъ селянъ рускихъ и приходствъ та церквей, обезпеченыхъ въ „Днѣстрѣ“, нехай опаматае и тыхъ збаламученыхъ межи Русинами, про котрыхъ нерозумне або й непатріотичне становище въ справѣ свого питомого товариства асекураційного приходило ся намъ зъ прикростію мѣстити вѣстки зъ краю. Сякъ чи такъ, а „Днѣстеръ“ остоить ся и буде розвиватись, бо загалъ интеліґенціи и селянъ маe добру волю, бере справу розумно и патріотично, — а все-таки честь наша народна вымагае того, щобы середъ загалу народу руского на будуще не стало навѣть одиниць, котрѣ бы до такои важнои справы, якъ свое товариство асекураційне, вôдносились нерозумно або й непатріотично. А се повинно наступити хочь-бы се й не подобалось тымъ, що то кинули тяжкимъ каменемъ на нашь „Днѣстеръ“ на недавнôмъ польско-шляхотскôмъ sejmik-у въ Тернополи.

— **Нашь землякъ Евгеній Гушалевичь** спѣвае теперь въ оперѣ аквісґраньской [Aachen надъ Мозою.] На днихъ подала „Aachener-Zeitung“ про его выступы въ „Африканцѣ“ и „Цирулику севільскôмъ“ таку замѣтку: „Голосъ чудесный (prachtvoll), ясный, чисто драматичный, геройскій, при тôмъ повный, звучный, дуже образованый зъ великою гнучкостію у высшихъ тонахъ.“ Мадридска опера выслала умысно импресарія свого до Аквісґрану, щобы послухавъ нашого артиста и здавъ ей справу. Рôвно-жь дуже похвально высказавъ ся о нашôмъ артистѣ барітоністъ европейскои славы Франческо d' Apude, котрый гостивъ въ оперѣ аквісґраньскôй. Мы зъ своеи стороны желаемо п. Е. Гушалевичеви якъ найкрасшихъ успѣхôвъ для славы рускога имени. При тôмъ дѣлимось вѣстію, що другій нашь артистъ п. Мишуга, буде имовѣрно гостити на львôвскôй сценѣ въ сегорôчнôмъ зимовôмъ сезонѣ оперовôмъ.

— **Выдѣлъ товариства „Перемыскій Боянъ“** оповѣщуе: Дня 18 н. ст. падолиста 1892 о 7-ôй годинѣ вечеромъ вôдбудуть ся загальни зборы товариства „Перемыскій Боянъ“ въ комнатахъ Рускои Бесѣды. — *Д-ръ Т. Кормошь*, голова, *о. Т. Ярема*, секретарь.

— **Россійскій наслѣдникъ престола**, вел. кн. Николай, переѣхавъ вчера въ поворотѣ зъ Вѣдня по 1 ôй годинѣ зъ полудня черезъ Львôвъ до Пôдволочискъ. На двôрци зелѣзничôмъ задержавъ ся поѣздъ двôрскій 8 мінутъ. Представлень не было нѣякихъ, царевичъ ѣхавъ инкоґніто и на перонѣ крôмъ урядникôвъ зелѣзничихъ не було нѣкого, лишь директоръ поліціи львôвскои совѣтникъ Кшачковскій и комісаръ поліціи Майдінґеръ.

— **Огнѣ.** Зъ Пôдгаєчины доносять, що дня 11 н. ст. падолиста въ ночи выбухъ огонь въ Бѣлокерници, селѣ вôддаленôмъ о 13 кільометрôвъ вôдъ Пôдгаєць, въ домѣ Авраама Тайхмана. Хтось его пôдпаливъ. Згорѣвъ дахъ, а зрубъ уратовано. Будынокъ бувъ очезпеченый. Ледве угашено сей огонь, а вже о годинѣ пôвъ до 1-ои по пôвночи повставъ другій огонь въ тôмъ самôмъ селѣ въ будынкахъ Беріша-Габера. Зъ Пôдгаєць прибула о 2 ôй годинѣ въ ночи повѣдомлена о огни сторожа пожарна пôдъ проводомъ п. Сиґерича. Она застала въ огни стодолу и три великій стоги збôжа. О 5-ôй годинѣ рано загашено огонь. Будынки и збôже були обезпечений. И той огонь бувъ мабуть пôдложеный. При томъ лучила ся ще така сумна пригода. Переляканый нôчнымъ алярмомъ и видомъ луны огневои, учитель школы народнои въ Бѣлокернаци, Филемонъ Мыськевичь выбѣгъ на ґанокъ свого мешканя и упавъ трупомъ, имовѣрно въ наслѣдокъ удару серця.

— **Совѣтниками намѣстництва** именовани старосты: д-ръ Едвинъ Плажекъ, Густавъ Мавтнеръ и Евг. Кравсъ. Д ра Плажека, дотеперѣшного старосту золочѣвского, придѣлено до служby при міністерствѣ просвѣты. П. Мавтнеръ єстъ шефомъ бюра президіяльного при львôвскôмъ намѣстництвѣ.

— **Адвокатови д ровн Бурцлевн въ Станиславовѣ** замкнено, — якъ зъ-вôдтамъ доносять, — на якійсь часъ канцелярію за те, що пôдписувавъ письма покутнымъ писаремъ.

— **Холера.** Намѣстництво знесло заказъ вывозити зъ Кракова мясо, ковбасы всякого рода, молоко, сыръ, масло, ярины и овочѣ. Однако заказъ збираня шматъ єсть ще правосильный ажь до вôдкликаня. — Въ Царствѣ польскôмъ знесено такожь всѣ средства охоронни, заведенѣ зъ причины холеры и привернено назадъ нормальну комунікацію у всѣхъ громадахъ тамошныхъ. Розпорядженье се вказуе на выгасненье холеры. — На Угорщинѣ прокинула ся холера по деякихъ мѣстахъ и селахъ и розмѣрно досыть сильно выступае. Такъ н. пр. въ мѣстѣ Капуварѣ занедужало вôдъ 8—10 н. ст. падолиста 16 осôбъ, а зъ тыхъ умерло 9; въ Арадѣ занедужало въ тôмъ самôмъ часѣ 53 особы а умерло 13. Въ Будапештѣ холера зменшила ся. — Въ Сербіи лучило ся було такожь кôлька занедужань на холеру а то въ Бѣлградѣ и въ Семендріи.

— **Россійскій жиды** зачинають вже у насъ купувати бôльшій маетности. Такъ доносить вчерашный Przegąd, що властитель Славного въ Золочѣщинѣ Потворозскій продавъ свою маетнôсть за 130.000 зр. россійскимъ жидамъ Канаґурамъ. Такожь властитель Коропця въ Золочѣщинѣ Зайдманъ продавъ свою маетнôсть якомусь россійскому жидови. Посередниками при купнѣ Славнои були: Зальцъ зъ Товмача и Бернфельдъ зô Львова, а контракть списано въ канцелярія адвокатôвъ Роиньского и Левенштайна.

— **„Самопомôчь“.** Пôдъ тою назвою маe основати ся у Львовѣ нове заробково-господарске товариство зареґистроване зъ обмеженою порукою пôдъ протекторатомъ архіепископа Исааковича. Зборы членôвъ основателѣвъ вôдбули ся въ суботу и выбрали комісію зъ 7 членôвъ, котрѣ маютъ обговорити статутъ и предложити его на другихъ зборахъ членамъ до одобреня. Цѣлею нового товариства єсть заосмотрювати своихъ членôвъ въ артикулы поживы а такожь посередничити при набуваню по зниженôй цѣнѣ и въ найлѣпшôмъ родѣ одежи, меблѣвъ, рôльничихъ знарядôвъ и промысловыхъ машинъ.

— **Дирекція зелѣзницъ державныхъ** оповѣщуе, що пôсля оголошеня замѣщеного въ Wiener Ztg. розписуе ся конкурсъ на роботы коло будовы зелѣзницѣ Станиславôвъ-Вороненка. Оферты приймае ґенеральна дирекція австрійскихъ зелѣзниць державныхъ до 15 н. ст. грудня 1892. Близшій условія конкурсу можна переглянути въ дирекціи руху у Львовѣ и Краковѣ и въ управѣ будовы зелѣзницѣ въ Станиславовѣ.

— **Смерть дезертира.** Дня 2 н. ст. падолистъ утѣкъ зъ Станиславова одинъ воякъ зъ 95 полку пѣхоты. Переѣдъ кôлькома днями найдено его висячого въ лѣсѣ вôльховôмъ въ Хриплинѣ коло Станиславова.

— **Черновецка рада мѣска** ухвалила за починомъ тамошного нѣмецкого товариства центрилістичного (Verein für politischen und wirthschaftlichen Fortschritt) обходити торжественно дня 21 н. ст. грудня с. р. 25-ту роковины надання конституціи австрійскимъ народамъ.

— **Рекрутска доля.** Tagepost доносить зъ Лінцу, що фіреръ 14 полку пѣхоты, Пльоберґеръ, звязавъ рекрутови, котрый мавъ передъ нимъ говорити неправду, руки и ноги, поставивъ его въ комнатѣ и казавъ иншимъ рекрутамъ бити звязаного. Рекруты не хотѣли послухати приказу а тогдѣ розлюченый Пльоберґеръ хопивъ мѣтлу и бивъ нею звязаного такъ сильно по головѣ, що пôдбавъ ему око и ажь зломивъ держакъ вôдъ мѣтлы. Пльоберґера, звѣстного вже давнѣйше изъ знущаня надъ рекрутами, увязнено.

— **Зновъ новый карабінъ!** Вѣденьскій часописи доносять, що Манліхеръ вынайшовъ новый карабінъ, котрымъ можна выстрѣлити 120 разôвъ въ одной мінутѣ.

— **Въ справѣ Больдіязо**, молодого чоловѣка, котрый — якъ мы сими днями доносили — обжалувавъ самъ себе въ Черновцяхъ, що убивъ свою любку въ Зальцбурзѣ, надôйшла зъ Зальцбурґа телеґрафічна вôдповѣдь до суду черновецкого, що Винкентій Больдіязо стрѣливъ дѣйстно зъ револьвера до молодои дѣвчины, але не убивъ ей, лише тяжко ранивъ. Дѣвчина находить ся въ зальцбургскôмъ шпиталю. На жаданье суду вôдставлено онôгды Больдіязо до Зальцбурґа.

— **Нѣмецкій Schulverein упадае**, такъ бодай пише зарядъ его въ вôдозвѣ, выданôй до нѣмецкого народу въ Австріи. На доказъ того наводять ся въ вôдозвѣ числа, зъ котрыхъ выходить, що кульмінаційною точкою розвою згаданого товариства бувъ рôкъ 1886. Вôдъ того часу зачинае ся упадокъ. И такъ въ роцѣ 1889 мавъ Schulverein 294 000 зр. доходу, 1891 року 260.000 зр. а сего року вже лишь 212.000 зр. Если бы доходы (збираній переважно зô складокъ) обнижували ся и дальше въ рôвнôй мѣрѣ, то — якъ каже зарядъ — выказавъ бы 1893-ый рôкъ вже 70.000 зр. недобору, тымъ бôльше, що выдатки годѣ зменшити, бо Schulverein удержуе 180 школъ мѣжь Славянами и Италійцями, въ котрыхъ учить ся 10.000 нѣмецкихъ дѣтей. Зарядъ товариства взываe проте Нѣмцѣвъ, до бôльшои жертволюбивости.

— **Добрій вѣсти.** Цѣсарь даруваvъ громадѣ Рыбникъ, въ повѣтѣ дрогобицкôмъ, 100 зр. на докôнченье будовы школы а громадѣ Руданцѣ, въ повѣтѣ львôвскôмъ, 100 зр. на будову школы.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 15 падолиста. Коло польске вело нарады довѣрочнѣ надъ справами буковиньскими и шлескими. — Король румуньскій зъ наслѣдникомъ престола приѣдуть нинѣ до Вѣдня и задержать ся два днѣ яко гостѣ цѣсаря. — Цѣсарева выѣздить 1-го грудня до Корфу.

Берлинъ 15 падолиста. При великôй участи членôвъ зачавъ вчера нарады конґресъ нѣмецкихъ соціялістôвъ.

Петербургъ 15 падолиста. Сенатъ ухваливъ новѣ постановы що-до жидôвъ-адвокатôвъ и значно вкоротивъ ихъ права.

Парижь 15 падолиста. Секретарь кольоніяльный Жаме приславъ зъ Дагомею карабінъ, на котрôмъ була марка нѣмецкои фабрики Леве зъ 1891 р.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Е. Ц. въ Н. Одержали; дякуємо.

Надôслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь
отворивъ
канцелярію адвокатску
ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ
въ домѣ п. Дереньовского. -- Побереже Францъ Іосифа. 4446 7—15

Средства десінфекційнѣ, а то:
Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше
Аптика „пôдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.
Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ
пôдъ „КОПЕРНІКОМЪ“
ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа)
напротивъ головного одваху.
Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайґи, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185
Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Учителька Русинка
або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки одной дѣвчинки зъ II-ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моргъ огорода и 20 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X. poste restante Лôмпа.** 4469 2—?

При улици Баторія ч. 30
на мѣсци давнои Галицкои молочарнѣ отворена
Варшавска Молочарня
въ котрôй можна дôстати молоко, сметанку, каву, шоколяду, какао, гербату а такожь обѣды, пôдвечерки и вечерѣ кождого часу.
Упрашаючи о ласкавѣ взгляды Вп. Публику остаю зъ глубокимъ поважаньемъ
4467 3—3 Зарядъ Молочарнѣ Варшавскои

Глядаю до веденя домашного господарства старшои особы. Русинки маютъ першенъство. Зголошувати ся впростъ до о. Ом. Константиновича пароха въ Торкахъ почта: Медика. 4466 3—6

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЄНТА
до збираня анонсôвъ.
Першенъство маютъ тѣ, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомôсть въ адміністраціи „Дѣла“.

СКЛАДЪ КАВЫ
АРТУРА КОСЦИЦКОГО
пôдъ назвою 2227
„СІРІУСЪ“
у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11
вхôдъ такожь зъ улицѣ Тихои
поручае лишь найлѣпшій роды **Цейлонъ, Мокку и Американьску,**
по цѣнахъ гуртовныхъ.
Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци ½ кільо 1 зр., на провінціи 4¾ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ
поручае
найлѣпшій перфумы и воды тоалетнѣ
вôдзначенѣ 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признання,
а то:
Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Ès-Bouquet Milleñeurs и т. д Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.
Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.
Вода львôвска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, вôдсвѣжаючого и довготревалого запаху, до скрапляня одягôвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бôльшій 1 зр. 50 кр.
Вода варшавска вôдзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бôльшій 1 зр. 80 кр.
Вода левандова подвôйна и вода левандово-амброва суть загально уживаній до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.
Воды колоньскѣ знаменитѣ. Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у **Львовѣ** въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; **въ Краковѣ**: Суконницѣ ч. 20; **въ Чернôвцяхъ**: Рынокъ ч. 2. 3747

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ТЯГНЕНЬЕ НЕВôДКЛИЧНО
1 ГРУДНЯ 1892.

4451 7—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА
75.000 зр.

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручаютъ: у Львовѣ: **М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.**

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

— А куда васъ Богъ несе? — знову спытавъ чоловѣкъ, запаливши люльку и потягнувши зъ неи дымъ такъ здорово, що тютюнъ затрѣщавъ и запалахнотѣвъ.

— И самѝ не знаемо, чоловѣче, — обізвавъ ся одинъ бурлака, — мы йдемо на заробо́тки.

— Певно повтѣкали одъ пано́въ, — спытавъ чоловѣкъ.

— Може й повтѣкали, хто його зна'... на силу промовивъ Миколя, не выймаючи люльки зъ зубо́въ.

— Та й я втѣкъ одъ свого пана и вже блукаю не одинъ ро́къ по цихъ степахъ. Я знаю тутъ усякѝ мѣсця. Коли приймете мене до своеи ватаги, то я вамъ на степахъ скро́зь дорогу покажу.

Бурлаки дивилась на чоловѣна и мовчали. Швидка розмова, швидкѝ очи, проворнѝ руки, проворный рухъ, все те робило його непохожимъ на вѣковѣчнього хлѣбороба.

— Куды-жь вы прямуете? чи въ Крымъ, чи на До́нъ, чи на Басарабію? — знову спытавъ ихъ чоловѣнъ лепетливымъ языкомъ.

— Сказати правду, чоловѣче, мы самѝ ще не знаемо, де пристанемо.

— Я бувавъ по всѣхъ усюдахъ въ цихъ краяхъ, бувъ и въ Криму, бувъ въ забродскихъ ватагахъ на Днѣпрѣ й на Днѣстрѣ, служивъ и въ пано́въ, а теперь думаю йти на Басарабію.

— Чомъ же на Басарабію? — спытали бурлаки.

— Та тымъ, що тутъ въ степахъ уже розплодилась сила становыхъ, и вже геть-то почали чеплятись до бурлакъ за пашпорты, а на Басарабіи не гурить пытають про пашпорты. Коли хочете, то ходѣмо на Басарабію на заробо́тки!

Бурлаки глянулись и все подивлялись на проворного бродягу, все чомусь не йняли йому вѣры.

— Вы погане мѣсце выбрали; тутъ трохи мокро, а тамъ далѣ надъ рѣкою сухше. Я цѣ всѣ мѣсця добре знаю.

Бурлаки мовчки курили та все поглядали на свои клунки.

— Просимо вечерять! — промовивъ чоловѣкъ, выймаючи зъ торбы окрасць хлѣба, сбль та цибулю.

— Вечеряйте на здоровля! — промовили бурлаки.

Полягали бурлаки кругомъ багаття, поклавши клунки пбдъ головы и почали дрѣмати. Декотрѣ одначе попривязували клунки до рукъ мотузками и довго не спали, доки незнакомый чоловѣкъ впавъ на траву, якъ куля и не захрбпъ на ввесь яръ.

Другого дня въ-досвѣта бурлаки повставали, полапали свои клунки: все було на своему мѣсци. Вони повмывались коло рѣчки, помолились Богу и збудили незнакомого чоловѣка. Вбнъ схопивъ ся нѣбы опеченый, протеръ очи, позѣхнувъ и пбшовъ вмиватись, навѣть не перехрестившись.

— Мене звуть Андрѣй Корчака. Коли хочете послухати моеи рады, то рушаймо на Басарабію. На степахъ вештаеть ся багато панбвъ; ще якъ-разъ колись натрапимо на своихъ.

— А що, братя! чи не послухати намъ сіеи рады? — спытавъ Микола въ своихъ товаришѣвъ. — Хиба жь вамъ ще не опрыкрылись тѣ паны?

— Якъ на Басарабію, то й на Бассарабію, абы тбльки зайти, якъ можна далѣ, — обозвали ся бурлаки.

Всѣ рушили за ватажкомъ Андрѣемъ Корчакою.

Йшли вони въ день и въ-вечерѣ добились до степовои корчмы. Корчма була збудована зъ бѣлого пѣ-

скуватого камѣня и стояла необмазана. Въ корчмѣ сидѣли жиды, держали горѣвку й закуску, и за все брали страшнй грошѣ. Жидамъ служила стара баба, бурлачка зъ Подоля. Кругомъ корчмы слало ся на всѣ боки рѣвне поле. Бурлаки выпили по чарцѣ горѣвки, зъѣли по шматочку хлѣба зъ цибулею и переночували пѣдъ корчмою. Вони розпытали въ жидѣвъ, чи не можна де въ близькому селѣ стати на роботу на тыждень або на два. Въ ихъ було обмаль грошей, а до Басарабiи ще було далеко. Жидъ справивъ ихъ на село, Колонтаѣвку, де въ пана цѣле лѣто робили бурлаки.

Въ невеличкому яру передъ ихъ очима розкинула ся Колонтаѣвка. Село було степове. На яру й пѣдъ горами стояли маленькй хатки мазанки зъ невеличкими вѣкнами. Коло хатъ стирчали хлѣвы зъ высокого очерету, вкрытй зъ-верху очеретомъ. Скотъ заганяли въ загороды, тѣльки обкопанй ровомъ, а замѣсть тыну, на ровy лежали купы гною або стояли стѣны такъ само зъ очерету. Нѣгде не видно було нѣ коморъ, нѣ высокихъ клунь. Хлѣбъ складали въ стѣжки й молотили просто проти неба, або гарманували кѣньми та волами, перетираючи роскиданй снопы важкою колодною, причепляною до коней. На цѣлому селѣ невидно було нѣ одного дерева, нѣ вербы. То було село зовсѣмъ соломяне та очеретяне. Вся Колонтаѣвна рябѣла й чорнѣла середъ степу чорными покрѣвлями хатъ жовтѣла очеретяными тынами та высокими окопами. Все було сѣре, невеселе, тѣльки кругомъ паньскон бѣлон мурованон хаты росли густй, зеленй анацiи, та абрикосы. За селонъ на горбку стояли три низенькй вѣтряки зъ шѣстьма крылами.

— Та й поганй тутъ села! Не доведи, Господи, жити въ такому селѣ! — говорили бурлаки.

— Ця Колонтаївка не похожа на нашу Вербівку, — промовивъ Микола.

Бурлаки ввійшли въ село и побачили, що въ людей дуже багато овець та товару, що люде въ тихъ степахъ не такъ бідують, якъ имъ здавалось. Вони пристали до корчмы, розпытали про пана и пішли до панського двору. Панъ хотівъ договоритись зъ ними на цѣле лѣто, до Покровы, але бурлаки згодились тільки на недовгій часъ, щобъ заробити грошей на дорогу. Имъ такъ допекли паны, що вони готовй були втѣкти одъ ихъ хочь на край свѣта.

Заробивши трохи грошей, бурлаки пішли далѣ до Днѣстра. Андрій Корчака, якъ степовый вовкъ, змѣрявъ ті степы вздовжь и вширь. Вінъ усе бравъ ся до Днѣстрового лиману, до Чорного моря, де були рибальскій ватаги.

Багато степовыхъ херсоньскихъ сѣлъ поминули бурлаки. Вони бачили села и степовій, голій й опаленій гарячимъ сонцемъ; бачили села по-надъ невеличкими степовыми рѣчечками, де вже зеленѣли вербы, садочки и навѣть виноградники; бачили здоровій, багатій нѣмецкій коловіѣ зъ довгими рівными улицями, зъ домами на два поверхи середъ зеленыхъ садівъ та винограду.

IV.

Одного дня бурлаки примѣтили середъ рѣвного степу высоку синю смугу: то бувъ высокій басарабскій берегъ по той бѣкъ днѣстрового лиману. Та синя смуга все наближалась до ихъ, нѣбы высовувалась зъ-пѣдъ землѣ. Вже було видно горы, вкрытѣ лѣсомъ, а мѣжь горами глибокѣ долины и яры. Вже на горахъ забѣлѣвъ Акерманъ зъ церквами та садами. Бурлаки зѣйшли на крутый берегъ надъ лиманокъ и стали надъ кручею: передъ ними разомъ заблищавъ широкій лиманъ. Сонце высоко стояло на небѣ. Хочь була рання весна, а на дворѣ вже було гаряче, якъ середъ лѣта. Зъ лимана повѣяло тихимъ холодкомъ. Картина за лиманомъ була дуже пышна. Горы неначе поломались та порепались балками до самого долу. И горы й крутѣ балки зеленѣли свѣжою весняною травою. Акерманъ бувъ розкинутый на горахъ и нѣбы выставивъ на показъ проти сонця свои бѣленькѣ хаты, заниданѣ садами та виноградниками. Надъ самымъ лиманомъ стояла давня ґенуезка твердиня зъ высокими, довгими, темными, зубчастыми стѣнами. Поверхъ стѣнъ, поросльихъ зелевымъ бадылямъ, стремѣли высокѣ башты. Мурованѣ стѣны зъ баштами нѣбы выходили прямо зъ воды, а въ водѣ одбивали ся таѣ самѣ стѣны й башты, неначе хотѣли впасти въ глибоку синю безодню. На горахъ бѣлѣли й блищали банѣ церковъ, шпичастѣ верхи дзвѣниць. Увесь вы-

сокій зеленый берегъ зъ садами, церквами одкидавъ ся въ водѣ, якъ въ дзеркалѣ, а надъ горами синѣло, якъ густа синька, пышне, полуденне гаряче небо. Днѣстеръ вливавъ ся въ закругляный лиманъ, неначе вылазивъ зъ зеленыхъ густыхъ очеретовъ таситникôвъ, що звуть ся тамъ чагарями. Зеленй, якъ пухъ, чагарѣ тягли ся по обидва боки Днѣстра й по-надъ лиманомъ широкою полосою. Мѣжь ними подекуды блищали озера, а надъ озерами й чагарями высоко пôднимали ся горы вкрытй лѣсами. Блискучій лиманъ розливавъ ся вширь на вôсѣмь верстовъ, якъ розтопляне сило. Той край за лиманомъ здававъ ся зеленымъ раемъ пôсля рôвного порожнього степу.

— Потрѣвайте жь, хлопцѣ, — сказавъ швидкій Корчана, — хочь за лиманомъ край трохи вольнѣщій, але й туды въ день не можна ѣхати; и тамъ в становй. Треба дôждатись ночи. Лягаймо спати, бо сiеи ночи буде намъ багато роботы. Та готуйте грошѣ, коли хочете приписатись до якого небудь села.

Бурлаки знайшли глибоку балку, пополуднали и полягали спати. Въ вечерѣ, якъ почало смеркатись, Корчана побудивъ бурлакъ и вони всѣ пôшли до перевозу, де стояли човны.

На Басарабiи не було такои панщины, якъ на Украинѣ. Люде одробляли панамъ за землѣ, але паны не мали права продавати й купувати людей. Басарабсвй паны зъ великою охотою приймали на свои землѣ украиньскихъ утѣкачѣвъ, бо въ нхъ було землѣ багато, а людей мало. Сюды втѣкали, за часôвъ панщины, Украинцѣ зъ Подôля, зъ Канѣщины, зъ Херсонщины, и навѣть зъ-за Днѣпра, зъ Полтавщины. Вони оселялись въ Акерманщинѣ, въ Бендерщинѣ и навѣть мѣжь Молдаванами сирбзь по Басарабiи. Въ Акерманщинѣ всѣ новй

села дѣлились на посады; въ кожному посадѣ бувъ приставъ, це-бъ то поліція, и староста зъ писаремъ замѣсть волосного головы. Народъ приписувавъ ся въ мѣщане, бо въ Акерманщинѣ панщанныхъ селянъ не було. Приставы, якъ и всяка поліція, таки добре обдирали украиньскихъ бурлакъ, котрѣ хотѣли оселитись въ акерманьскихъ посадахъ.

Корчака переговоривъ зъ перевозчикомъ, сторгувавъ ся за перевозъ и за справу, щобъ перевозчикъ пошовъ до пристава и переговоривъ зъ нимъ, скольки вонъ возьме за те, що приняте до посаду бурлакъ. Бурлаки сѣли въ човны и переплыли черезъ лиманъ. Вони пристали проти села Кривды.

Бурлаки зостались коло човна, а перевозчикъ побѣгъ на гору въ Кривду, де живъ посадскій приставъ, переговоривъ зъ приставомъ, вернувъ ся и сказавъ, щобъ бурлаки готували по пятнайцять карбованцѣвъ за приписъ до кривдяньского посаду. Перевозчикъ повѣвъ бурлакъ до пристава. Приставъ не спытавъ ихъ, зъ-водколь вони и хто вони, и позаписувавъ ихъ мѣщанами въ посадъ Кривду. Декотрѣ бурлаки не мали такъ багато грошей; вони обѣцяли принести грошѣ въ поліцію, якъ тольки зароблять.

Въ тому посадѣ и въ церковныхъ метрикахъ и посадскихъ поліцейскихъ книгахъ були позаписуванѣ якісь невмираючѣ люде: вони нѣколи не вмирали, бо на ихъ мѣсце заразъ записували новыхъ украиньскихъ утѣкачѣвъ и давали имъ прізвища записаныхъ въ книгахъ покойниковъ. Якійсь Петро Перебендя, по тыхъ книгахъ, живъ уже больше якъ сто лѣтъ; Гнатъ Швидкій зъ жѣнною Оришкою жили вже сто двайцять лѣтъ, а Йванъ Посмѣтюха вже прожывъ повтораста лѣтъ та ще зъ пятьма сынами и трьома братами. Приставъ записавъ

Миколу батькомъ Иваномъ Посмѣтюхою, а другихъ позаписувавъ його братами та сынами. Корчака чи теперь Олекса Посмѣтюха, бувъ на лѣта старшій одъ Миколы, а теперь доводивъ ся йому сыномъ. Подававши йменя усѣмъ новонародженымъ, приставъ забравъ грошѣ у бурлавъ и выдавъ имъ пашпорты.

— Та й дорого-жь бере цей басарабскій пôпъ за хрестины! — промовивъ Микола, выходячи зъ бурлаками та зъ перевозчикомъ на двôръ.

— Цей ще не дорогій, бували й дорожчій, — сказавъ перевозчикъ.

— Та якъ звуть васъ, мои дѣточки? — жартувавъ Микола, — коли-бъ не спозабуватись та часомъ не обрехатись.

Вся новохрещена бурлацка сѣмя Посмѣтюхъ пригадувала й твердила свои новій йменя.

— Теперь вдѣть до попа на похрестины, нехай вôнъ подивить ся на своихъ новыхъ парахвіянъ, — сказавъ перевозчикъ и повѣвъ ихъ до попа.

— Чи й цей вôзьме за похрестины по стôльки карбованцѣвъ, скôльки взявъ той? — спытавъ Микола. — Якъ тôльки й цей схоче таку дорогу плату, то хочь давай драла назадъ въ Вербôвку робати панщину!

— Воля, бачь, дорога рѣчь, за нею вартъ дорого заплатити! — сказавъ перевозчикъ и привѣвъ ихъ до попа.

Пôпъ прийнявъ зъ великою охотою въ свою парахвію новыхъ людей, позаписувавъ ихъ Посмѣтюхами и не взявъ за те нѣ шага. Його парахвія розросталась украинськими втѣкачами.

— Теперь поздоровляю васъ зъ новымъ щастямъ, новымъ здоровямъ, панове Посмѣтюхи, а ты тату, поведи мене въ шинокъ и справъ хрестины! — сказавъ перевозчикъ.

Вони пôшли въ шинокъ, выпили двѣ кварты горѣвки, а другого дня той самый перевозчикъ повѣвъ ихъ

до лиману, де коло чагарѣвъ одна рыбальска ватага ловила рыбу.

Надъ самымъ лиманомъ на зеленой травѣ, мѣжь двома высокими стѣнами молодого очерету, висѣли чорни неводы на подтечахъ, повбиваныхъ въ землю. Довги безъ конця неводы мотали ся на легкому вѣтрѣ неначе жмуты чорныхъ шнурковъ, вымоченыхъ въ смолѣ. Одъ колка до колка висѣли разками здорови поплавки, що звуть ся галаганами, поробляни зъ легкого сухого дерева. Зъ-далеки здавалось, нѣбы то стояли рѣдки тыны въ тоненького хворосту, або тонесенькі гратки, обтыкани зъ-верху якимись цацьками. Середъ того, павутяня неводовъ чорнѣвъ кухарскій курѣнь: вонъ бувъ круглый, зъ низькима очеретяными стѣнками и дверцями тольки безъ покрывлѣ. Середъ його стояли два чорни задымляни стовпы зъ перекладиною зъ-верху. На перекладинѣ висѣли казаны; подъ казанами горѣвъ огонь, и густый дымъ клубками вивъ ся въ-гору. Въ дыму чорнѣли стовпы, нѣбы шибеница. Въ тому кухарскому курѣнѣ стояли столы, де кухарь розкладавъ сыру рыбу. Въ казанахъ варилась рыба.

Коло кухарского курѣня стоявъ довгій здоровый курѣнь зъ очерету для цѣлои ватаги. Тамъ стояли шапликы, барыльця, дѣжи зъ пшономъ, горохомъ, кукурузою та квасолею, лежали харчь и одежа. Тамъ ночувавъ отаманъ и вся забродска ватага.

Кухарь поравъ ся коло казанокъ. Забродчики лагодили неводы. Коло курѣня стоявъ отаманъ, Изань Ковбаненко; вонъ бувъ самъ и хазяиномъ и отаманомъ ватаги.

Отаманъ бувъ чоловѣкъ невысокій, але дуже широкій въ плечахъ, зъ великою головою, зъ здоровыми чорными вусами, зъ загорѣлымъ лицемъ и чорными бли-

скучними очима. На йому була проста одежа: широкі крамні сині штаны, бѣла сорочка й чорна смушева шапка. Тôльки червоно гарячій гарный одесній поясъ одрôзнявъ його одъ простыхъ рыбалокъ, та гордый, смѣливый видъ и темні розумні очи показували въ йому щось хазяйске, отаманьске. Вôнъ курывъ люльку, пускаючи дымъ однымъ кôнцемъ рота.

— Мы шукаемо роботы и хочемо пристати до вашои ватаги, — промовывъ Микола до отамана, поздоровкавшись.

Отаманъ тôльки легко кывнувъ головою, не выпускаючи люльки зъ рота, кинувъ гордымъ окомъ по всѣхъ бурлакахъ, скоса глянувъ на дрôбненького Корчаку зъ прудкими злодѣйскими очима и промовывъ:

— Приставайте, коли хочете. Половина буде моя, а половина ваша. Неводы мои, а харчь будемо платити по половинѣ, а коли схочете выпити, то горѣвка буде ваша. Чи пристаете на те? спытавъ отаманъ, скинувши окомъ молодыхъ здоровыхъ бурлакъ.

— Чомъ же й не пристати? Не мы заводили цѣ звычаѣ, не намъ ихъ и выводити, — промовывъ швидкій Корчака.

Отаманъ не спытавъ ихъ, зъ-вôдкôль вони и що вони за люде. Декотрі його забродчики мали пашпорты, а декотрі нѣколи зъ роду ихъ не мали.

— Сѣдайте, хлопцѣ, просто неба на земли, — сказавъ отаманъ, — заразъ будемо обѣдати, а по обѣдѣ й до роботы.

Бурлаки склали свои клунки въ курѣнь, понабивали люльки, посѣдали на травѣ и почали курити.

— А що хлопцѣ! коли хочете заробити обѣдъ, то сѣдайте чистити рыбу, бо цізи, що въ казанахъ, на всѣхъ буде мало, — промовывъ кухарь.

Отаманъ пôднявъ циновку зъ одного шапляка, де було повно рѣчковои и морскои рыбы, подававъ вербôвцямъ ножѣ и вони почали чистити рыбу. Бурлаки ледви совали руками. Кухарь и отаманъ мовчки осмѣхались. Осмѣхались и проворнѣ забродчики, дивлячись на неповертайлôвъ хлѣборобôвъ.

Кухарь вкинувъ въ окрôпъ рыбу и пôдклавъ въ огонь очерету. Огонь запалавъ и затрѣщавъ. Рыба швидко закипѣла. Тымъ часомъ вôнъ повытягавъ зъ казана здоровымъ, якъ тарѣлка, ополоникомъ звареву рыбу и склавъ ѣѣ въ стябло, чи здоровый корякъ, въ котрому навѣть держално було выдовбане. Стябло було здорове, якъ ночвы. Кухарь зробивъ зъ юшки густый росôлъ, обливъ нимъ рыбу и сцѣдивъ росôлъ черезъ выдовбане держално. Отаманъ и всѣ рыбалки сѣли на маленькихъ дзиглякахъ кругомъ низенького стола, що бувъ имъ тôльки по колѣна. Кухарь поставивъ на стôлъ стябло зъ рыбою, а потôмъ насыпавъ въ миску юшки и накраявъ хлѣба. Голоднѣ бурлаки уплѣтали свѣжу щуку, осятрину й бѣлюгу на всѣ заставы. Зъ того часу якъ вони втѣкли зъ Вербôвки, вони й разу не обѣдали такъ смачно. Вони нѣбы набирались новои силы.

— Теперь, хлопцѣ, хочь и до роботы! — промовивъ отаманъ, готуючи човна.

Всѣ рыбалки почали знимати здоровый неводъ и складати на човенъ.

Въ лиманѣ ловилась рыба бôльше днѣстрова, нѣжь морска, але часто попадались здоровѣ осятры й бѣлюги. Отаманъ возивъ рыбу въ Акерманъ и продававъ ѣѣ свѣжою на базарѣ. На лиманѣ не солили рыбы въ бочкахъ.

Отаманъ зъ своею ватагою постоявъ на лиманѣ зъ тыждень и почавъ збиратись до дому. Настався часъ ло-

вити рыбу въ мори. Рыбалки поскладяли на здоровый човенъ неводы, забрали шаплики, харчь и одежу, сѣли въ човенъ и поплыли до Акермана. Въ Акерманѣ отаманъ пѡшовъ зъ рыбалками въ поліцію, узявъ пашпортъ на цѣле лѣто и присягнувъ, що вѡнъ не зачепить того добра, що выкине море на берегъ, и зараз передасть на кордонъ.

Рыбалки поплыли човномъ далѣ по лиману и стали проти одного великого посада чи села. Отаманъ покинувъ коло човна одного рыбалку, а самъ въ ватагою пѡшовъ до дому черезъ село. Це була Акерманщина.

Село було довге й здорове. Черезъ усе село йшла широка улиця и тягла ся трохи не до самого Акермана. Вона вся була обсажена акаціями, неначе Вербѡвка вербами. Село було украинске. Въ йому, якъ и въ самому Акерманѣ, що ставъ уже зовсѣмъ украинскимъ городомъ, були люде зъ усѣхъ украинскихъ губерній. Усе село було залите абрикосовыми та черешневыми садами, и зеленѣло, якъ гай.

По-за хатами тягли ся виноградники на всѣ бокы, скѡлькы можно було скинути окомъ. А тамъ за селомъ на широкому полѣ ледви пѡднимала ся зелена, якъ пухъ, кукуруза, розстелялись широкй молодй листки тютюну, а тамъ далѣ розстелявъ ся широкій рѡвный, якъ дѡлъ, степъ, ввесь зеленый, ввесь покрытый то виноградомъ, то пшеницею, то кукурузою, то просто зеленою травою. На дворѣ ще була весна, и высока трава въ степу була вже готова пѡдъ косу. Край бувъ багатый та пышный, якъ рай.

Отаманова хата стояла за посадомъ, на хуторѣ. Хата була чимала зъ пѣскуватого каменя, зъ великими вѡкнами, на чотири шибки. Ковбаненко будувавъ ѣѣ, дивлячись на хаты въ нѣмецькѡй колонiи, що була неда-

лечко одъ села въ степу. Кругомъ хаты зеленѣвъ здоровый виноградникъ, помѣжь виноградомъ на межахъ довгими рядами росли абрикосы та черешнѣ. Кругомъ хаты росли старѣ волоскѣ горѣхи. Молоде пагоня на горѣхахъ на гарячому сонци вже повыгонялось на сажень въ-гору, нѣбы сходило на дрѣжчахъ. Вся оселя зеленѣла й пахла, якъ квѣтникъ. Акаціи стояли саме въ цвѣту, заквѣтчанѣ масою бѣлыхъ нитиць. Вони були похожѣ на здоровѣ срѣбнѣ канделябры. Гарне повѣтря було повне гострыхъ пахощѣвъ акаціи и розливало якусь роскошь на ввесь двѣръ.

Зъ хаты выбѣгла отаманова жѣнка, украинска молодиця, вже немолода, але проворна, рѣвна и высока, въ синьому горсетѣ, завязана по полтавски, низенько, чорною хусткою зъ червоными квѣтками. Отаманъ Ковбаненко зайшовъ въ Акерманщину зъ жѣнною зъ-за Дѣпра, зъ Полтавщины.

За матѣрю выбѣгла зъ хаты молода дѣвчина: то була отаманова дочка, Мокрина. Мокрина була тонна й высока, якъ тополя, зъ тонкимъ рѣвнымъ станомъ, зъ маленькими й тонкими нѣжками, зъ маленькими руками, якѣ мають полтавскѣ женщины. Въ Мокрины лице було довге, зъ тонкими пружками. Тонкѣ чорнѣ бровы чорнѣли, якъ шовковѣ шнурочки; блискучѣ карѣ очи чорнѣли, якъ теренъ. Невеликѣ повнѣ губы червонѣли, якъ вишня въ зеленому листѣ. Нѣсъ бувъ тоненькій, рѣвный, а на щокахъ до самыхъ висковъ гравъ румянець. Одъ ѣѣ молодого лиця пашѣло жаромъ, одъ щѣкъ, одъ очей несло огнемъ, неначе вона тѣльки-що стояла коло печи, коло полумя. Якимсь степовымъ здоровямъ пашѣло все ѣѣ лице, а легкій станъ, тонна шия, тонкѣ руки гнулися, якъ степова былина на вѣтрѣ. Чорнѣ товстѣ косы блищали на головѣ проти вечѣрнього сонця, а червоне

намисто на синьому горсетѣ ще бо́льше сыпало огню й румянцю на ѣѣ палке ляце.

Мокрина стояла проти сонця по́дъ волоскимъ горѣхомъ и розднвлялась на рыбалскъ. Вона ѣглядѣла Миколу и все ѣѣ ляце почервонѣло, якъ польовый манъ. Вона зняла ся зъ мѣсця и, якъ птиця, полинула въ хату.

Тымъ часомъ хазѣйка вынесла рыбалкамъ вечерю. Сонце то́льки що сѣло, а рыбалки вже полягали покотомъ по́дъ волосними горѣхами. Завтра вони мали выбратись на цѣле лѣто на море.

Другого дня свѣтомъ вже бувъ готовый (бѣдт. Рыбалки пообѣдали на дворѣ, потомъ поскладали на во́зъ здоровѣ мережѣ й посуду, набрали харчѣ, привязали до вова собаку, на возѣ посадили пѣвня и ввойшли въ свѣтлицю.

Свѣтлиця була чиста й просторна. Передъ образами горѣла лямпа и гойдались голубы та писанки на ниткахт, прилѣпляныхъ воскомъ до стелѣ. Сто́лъ бувъ застеляный бѣлою скатертью, а на столѣ лежавъ хлѣбъ зъ дробкомъ соли зъ-верху. Отаманъ вынѣсъ зъ комнаты здорову пляшку горѣвки, настоянои на жовтому корѣни, и поставивъ на сто́лъ.

Рыбалки обступили сто́лъ навкруги. Двайцять чоловѣка товпились въ свѣтлицю, неначе колядники на Рождво.

Отаманъ наливъ чарку горѣвки, перехрестивъ ся и почавъ приказувати:

— Даруй же намъ, Боже, повнй мережѣ усякои рыбы! щобъ до насъ сплыла ся рыба зъ усього Чорного моря та просто въ нашй неводы. Пошли намъ, Боже, щастя й здоровя! Дай Боже, щобъ мы живыми повертались до господы, та не потопились у морѣ.

— Дай Боже! — промовили рыбалки.

Отаманъ почастувавъ жѣнку и почавъ частувати рыбалокъ. Потомъ вонъ знявъ зъ стѣны образъ, поклавъ на столѣ, поцѣлувавъ образъ и хлѣбъ. За нимъ подходили усѣ рыбалки и знаменувались до образа й хлѣба.

Отаманъ мовчки сѣвъ за столомъ на покутѣ, всѣ рыбалки посѣдали на лавнахъ и навѣть долѣ, кому не стало мѣсця. Всѣ посѣдали й замовкли, неначе замерли, тольки було чути, якъ мухи шелестѣли въ сухихъ васильхахъ коло образовъ.

Отаманъ вставъ, за нимъ разомъ лавою подняли ся усѣ рыбалки. Отаманъ узявъ образъ и хлѣбъ зъ сольою и выйшовъ на двортъ, за нимъ выйшли рыбалки. Образъ и хлѣбъ сховали на возѣ. Довгій нѣмецкій возъ рушивъ зъ двору, а за нимъ пошли рыбалки зъ хазяйкою.

Рыбалки приѣхали на лиманъ, спустили човна на воду, поскладали здоровй мережѣ й посуду, и сѣли самй двома рядками. Отаманъ ставъ на кормѣ и почавъ правувати здоровымъ деменомъ [*великимъ весломъ*]. Демено повервулось, неначе здорова морска рыба, збило хвилю и легенько повернуло човна одъ берега. Рыбалки вдарили по водѣ бабайками [*веслами*] и здоровый човенъ полинувъ по лиманѣ, якъ птеця по небу, только покинувъ за собою довгій слѣдъ.

— Черезъ тыждень выѣзджай до насъ та вывози намъ харчѣ! — крикнувъ зъ човна отаманъ до хазяйки. Нашй курѣнѣ стояти-муть на старому мѣсци, на пересыпѣ.

Хазяйка довго стояла, дивлячись въ-слѣдъ за човномъ, де далеко блищала бѣла сорочка на отамановi, неначе вонъ стоявъ вытесаный зъ бѣлого камѣня. Потомъ вона повернула конѣ на гору и сховала ся въ степу.

Рыбалки доплыли до цареградского гирла, минули ёрики [*потóчки*] що текли черезъ косу [*пъскову лаву*] въ озеро, и пристали въ самому гирлѣ до кордона. Тамъ отаманъ показавъ урядникамъ пашпортъ, и ватагу пропустили въ море. Човенъ повернувъ за гострый уголъ пѣскуватои косы и вступивъ въ Чорне море, плывучи по-пóдъ винъкимъ берегомъ. Черезъ кóльна верстовъ рыбалки пристали до берега и позносили мережѣ, неводы й посуду на низеньку пѣскувату пересыпь. Пересыпь була дуже низенька и стлала ся, неначе бѣла стрѣчка, по-надъ моремъ, оддѣляючи здорове солоне озеро одъ моря и одъ лимана. Те озеро було колись заливомъ моря; морска хвиля насыпала узьку пересыпь и неначе греблю оддѣлила здорове, на верстовъ двайцять озеро одъ моря та одъ лимана. Крутый далекій берегъ озера, що бувъ колись берегомъ моря, стоявъ у туманѣ, якъ стѣна, вкрытый зеленою травою; пóдъ нимъ зеленѣли очерета та ситнини, скóлько можна було сягнути окомъ.

Картина кругомъ була дуже оригинальна. Довге озеро на двайцять верстовъ вганяло ся въ степъ и блищало мѣжь крутими берегами, неначе вкрыте легкимъ прозорчастимъ покрывáломъ въ туманѣ. Мѣсцями кругомъ озера, а найбóльше коло бѣлои пересыпи, вѣбы тонули въ зеленóй водѣ высокій, густій якъ лѣсъ очерета та ситнини, а за пересыпю свѣтло Чорне море, пóднимало ся все въ гору та въ гору, зливалось далеко въ туманомъ на небѣ, въ золотымъ свѣтомъ сонця, стояло грóзною горою и неначе було на поготовѣ шубовснути всьою масою и залити бѣлу пересыпь, и озеро, и зеленій очеретъ, и широкій степъ. И море, и озеро, й синій высокій його берегъ, и широкій степъ, все було залите горячимъ маревомъ и прикрыте такимъ легкимъ синымъ

Ч. 249. Львôвъ, Середа 4 (16) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатані вôльні вôдъ порта

Поєдинокє чисєло коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надôслане“ по 20 кр. а. в.

Подяки числять ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискориги зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якь найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 16 н. ст. падолиста 1892.

Недавно подали мы на сѣмъ мѣсци голосъ берлинськôй Gegenwart, накликуючій Австрію до пошанованя правъ своихъ народôвъ. Суть выводôвъ берлинського тыждневника лежала въ тôмъ, що Нѣмцямъ австрійскимъ треба якъ найскорше зречи ся неоправданых змагань до старшуваня въ Долитавщинѣ, а устрôй державный перемѣнити на федералізмъ краєвъ — пôсля потребы — народôвъ и кождому зъ тых народôвъ запоручати повне право до розвою національности своєи.

Нинѣ приходить ся намъ занотувати за прагскою Politik ою фактъ, що подôбный голосъ незвѣстного автора оббзвавъ ся въ брошурѣ, выданôй на днях въ Цареху, надписанôй „Будучность Австрії“. Вынимки зъ сеи брошуры свѣдчать, що авторъ указуе Австрії подôбну дорогу, яку вказала берлинська Gegenwart.

Авторъ брошуры каже о собѣ, що вôнъ досиль зъ далека стоявъ вôдъ внутрѣшных заколотôвъ Австрії и не есть зъ походженя народности, въ котрôй користь пише свою розвѣдку. Окликомъ его есть veritas, а головною цѣлею: поставленье доказу, що Австрія треба докинче опертись на елементѣ славяньсконôмъ, и длятого повинна она всѣми силами стремѣти до розвою того жь елементу. Доси — каже незвѣстный авторъ — Австрія яко дуже рôзнородный конґльомератъ держалась въ цѣлости лишь дінастією. Есть то та сама гадка, яку пôднесла Gegenwart, сказавши, що не конституційный ладъ дотеперѣшный, хочь бы и зъ такъ званою автономією краєвъ коронных, — не Нѣмцѣ, яко нѣбы высше-культурный елементъ въ Австрії, суть основою силы тои держави, але лишь дінастія Габсбурґôвъ. Сего однакожь, пôсля автора цюрихскои брошуры, не досыть. Австрія забезпечить собѣ силу и тревалôсть, наколи надасть собѣ ширшій основы до свого истнованя, а тѣ лежать въ федералістичнôмъ устрою. Дотеперѣшна централізація опиравсь на умысновій неґація дѣйстных обставинъ. Думати нинѣ о однôмъ державнôмъ [нѣмецкôмъ] языцѣ есть простымъ злочинôмъ. Державный языкъ мусить и повиненъ зробити мѣсце краєвымъ языкамъ. Краєвѣ языки можуть уживатись навѣть намѣстництвами и краєвыми высшими судами. Всѣ тѣ власти краєвій повинній въ урядованю своѣмъ уживати языка бôльшости національнои [отже у всходнôй Галичинѣ языка рускаго]. А весь устрôй Австрії повиненъ мати характеръ державы союзнои.

Про Чехôвъ каже авторъ: „Мы бы дуже радо хотѣли дôзнатись причины, для якои королѣвству ческому не признано тых правъ, якій повною жменею дано Мадярамъ? Що спиняе, щобы й на пôвночи Австрія вытворити сильне забороло въ Чехіи и длячого скрѣпленье Чехіи мало бы те саме означати, що упадокъ Австрії? Часъ бы вже рѣшитись, поки пора, зробити уступство въ користь историчнои конечности. Коронѣ не робить ся тымъ нѣяка прислуга, если Чехамъ не признаесь и не радить ся признати ихъ историчных правъ.“ Авторъ брошуры, жадаючи, якъ зъ сего видко, рѣшучо привернена Чехамъ ихъ историчнои державы, але робить застереженье, що при узнанью историчных правъ коронных краєвъ треба на першôмъ мѣсци увзглядняти національнѣ интересы тых краєвъ и федерацію оперти на окремѣшностях національных.

Выходить въ того, що авторъ брошуры цюрихскои годить ся вповнѣ на тѣ аксіоматы федералістичного устрою Австрії, на якій и мы неразъ указували, с. в. на цѣлковите рôвноуправненье всѣхъ народôвъ австрійских и ва рѣшуче збранье въ системою фортованя сдных народôвъ въ некористь других. Федерація оперта на національзмѣ була бы одинôкимъ выходомъ въ инѣшного хаосу.

Справа еміґрації нашихъ селянъ до Россіи.

Мы вже вчера подали згадку про довѣрочну нараду подôльскои шляхты по недавнôмъ sejmik у relacyjn-ôмъ въ Тернополи въ справѣ еміґрації селянъ до Россіи. Нинѣ подаемо за Gazet ою Narodow ою ширше справозданье въ тои нарады, незвычайно характеристичнои.

Подôльска шляхта поставила тезу, що квестія заробку, квестія хлѣба майже нѣякои не грала ролѣ або дуже малу въ послѣдній еміґрації люду до Россіи. „Всѣ бесѣдники — читаемо въ Gazet-ѣ Narodow-ôй — однодушно и якъ найбôльше рѣшучо ствердили, що на Подолю не роботы, але роботника брак о кождій порѣ року. Впрочôмъ бôльшôсть еміґруючих селянъ становили не люде безъ хаты и хлѣба, але господарѣ середно заможнѣ, що мали не лишь поле и инвентарь, але навѣть яку-таку готôвку. [Н. пр. зъ села Шилъ вынесли еміґранты до 5.000 зр. готôвкою.] Отже нема бесѣды о тôмъ, щобы теперѣшна еміґрація була явищемъ економічнымъ, а єдина ей причина есть рѣшучо — той безперестанный станъ зубожения, въ якôмъ остають умы селянъ въ повѣтах надграничных.

„Нехôть люду до дворôвъ — говорила шляхта подôльска — выступав тутъ що-разъ выразнѣйше, а почало ся то ще вôдъ славетных „лѣсôвъ и пасовискъ“. Пôзнѣйше настали знанѣ аґітації о. Наумовича и справа галицка, коли знôвъ дворы представлювано яко ворогôвъ люду, бо они становили моральну перешкоду до сполученя тутешных унiятôвъ зъ „святою“ церквою православною. Въ найновѣйших же часах до тых причинъ економічных и релиґійных прилучила ся причина національна. Руске сторонництво [!], хотячи здобути якій мандатъ до сойму, — не завсѣгды, але найчастѣйше послугуе ся въ аґітації такими думками, що хлопъ платить податки за себе и за пана, що панъ зъ хлопа жие и що паны зъ хлопôвъ деруть шкôру. Ненависть до дворôвъ доходить до того ступеня, що въ деяких мѣсцевостях голосно вôдзывали ся грозьбы рѣзни „ляхôвъ“.

„Дальше — говорили подôльскѣ шляхтичѣ — вѣдома есть рѣчь, що хлопъ подôльскій незвычайно лѣнивый; на найурожайнѣйшôй земли не потрафить хлопъ рускій удержати ся въ такого кусня груту, котрый въ околицях, де людъ бôльше роботящій, може выживити цѣлу родину. До розлѣнивѣня хлопôвъ дуже причиняесь система роздаваня готôвкою запомогъ краєвых и державных. Хлопъ, знаючи, що дôстане запомогу, коли ему не вродить збоже, не дбае о поле, розпиває ся и демôралізуесь до того ступеня, що прадѣжь у него ставсь мовь-бы оріґінальною чертою етноґрафічною, такъ она розширена. А суть священникы, учителѣ и суды, що се розвельможене злодѣйство уважають за таке malum necessarium, котрому найлучше пôблажати. Анѣ клиръ латинській — бо его дуже мало, анѣ клиръ рускій — бо самъ есть интересованый въ справѣ національнôй, анѣ школа, котра собѣ ще не выробила вплыву, анѣ наконець власти правительственнѣ — бо не потрафили собѣ того вплыву здобути, — всѣ тѣ чинники не можуть зворушеня селянъ усмирити и пôднести ихъ рôвень моральный.

„Отсе загальне зло!“ — рѣшила подôльска шляхта — и такъ вела дальше: „Розворушеный и роздратованый хлопъ темный прагадуе собѣ, що надходить часъ „дачки“, часъ плаченя податкôвъ, стяганых дуже часто въ способъ немилосердный, часъ котрый ему представляесь яко найтяжша доба житя — его змора, — и хлопъ той рôвночасно бачить за рѣкою або за повсомъ граничнымъ такихъ хлопôвъ, якъ вôнъ, котрі платять далеко менше и см'ються ся зъ него, що вôнъ вôддае „панамъ“ усе, що мае, — хлопъ той видить блискучѣ мундуры козакôвъ, объѣздчикôвъ, а не бачивши довкола себе черезъ половину свого житя нѣодного жовнѣра уявляе собѣ, що тамошный цѣсарь [царь] мусить бути паномъ могутнѣйшимъ, отже тамъ мусить бутий лучше. Той хлопъ наконець же разъ-у разъ въ тôмъ переcвѣдченю, що вѣра православна лучша вôдъ его вѣры, а тôлько паны вмовляють въ него, що такъ не есть.

„Коли все те — кôнчили панове шляхтичѣ подôльскій — взяти на увагу, то мусить ся прийти до переcвѣдченя, що еміґрація въ надграничных повѣтах въ такихъ условіяхъ истнувати мусить безъ перервы, а леда поголоже, леда вѣсти живѣйшои досыть, абы выкликати громадне покиданье вôдвѣчных селищъ. Се явища, котрі лише позôльными средствами, але рѣшучими, дадуть ся усунути и тогдѣ еміґрація цѣлкомъ перестане, бодай еміґрація того рода, що сего року. Що-до наглых средствъ зарадчихъ — то шляхта подôльска бачить ихъ едино: въ помноженю поліції и жандармерії надъ границею, въ рѣшучôмъ и пружистôмъ дѣланю властей політичных, а вкінци — що не есть рѣчію найменше важною — въ внесеню дотеперѣшнои системы даровань хлопамъ вертаючимъ до краю значных сумъ грошевых. Сю помôчь належить зорґанізувати въ той способъ, щобы такій хлопъ пôбôчь того, що не за дармо але за працю дôстане запомогу, вôдчувъ такожь, що опускаючи край, поступивъ зле и противъ права.“ [Тутъ згадаемо, що на вѣдомый комунікатъ въ Gazet-ѣ Lwowsk ôй, заперечуючій инсинуацію, мовь бы правительство вертаючимъ еміґрантамъ давало якѣсь запомоги, Gazeta Narodowa вчера пояснила дотычный свôй уступъ такъ: „Система обдаровуваня повертаючихъ селянъ вôдносить ся не до правительства, але до многих властителѣвъ бôльшихъ посѣлостей, котрі въ великодушности своѣй дарують повертаючимъ селянамъ довги взятi на вôдробокъ, а се найбôльше деморалізуе селянъ, бо заохочуе ихъ вôдбравати ролю сынôвъ маґнатратныхъ“.]

Цѣле повыще наведене справозданье зъ нарады шляхты подôльскои въ справѣ еміґрації свѣдчить о страшнôй ретроґрадности тои шляхты, такъ що здаесь, мовь-бы она ще нинѣ жила въ часахъ не то панщины, внесеной 1848 го року, але въ часахъ неволѣ селянъ, скасованои цѣсаремъ Іосифомъ II имъ. Зъ наведеного справозданя выходить, що лучѣ загальнои свѣтовои свободы и австрійскои конституції певно озарили масы нашого селянства бôльше, нѣжь тых подôльскихъ шляхтичôвъ, що радили въ Тернополи. Селянъ трактують они ще нинѣ, при кôнци XIX го столѣтя, якъ инвентарь робочій, не приписують ему нѣякихъ сторôнъ додатных, а пôдсуваютъ ему самій умній, деякій навѣть такій, що треба на саму згадку здрогати ся [н. пр. рѣзню „ляхôвъ“, хотяй русій селяне навѣть въ часах панщины, въ 1846 роцѣ, не пôйшли въ слѣдъ за Мазурами и не рѣзали шляхты]. Цѣль такого тяжкого оклеветуваня рускаго народу есть хиба тая, щобы на него нещастного стяґнути вôдъ правительства станъ облоґи...

Що представить гр. Таффому poufnie „коло“ польске, годѣ довкладно знати, бо се остае въ найбôльшôй тайнѣ, але въ дебаты, переведенои въ „колѣ“ можна догадуватись.

Супротивъ всего, що дѣеся, повиненъ бы клюбъ рускій у Вѣдни занати вôдповѣдне становище. Зъ чужихъ дневниковъ довѣдались мы о якôйсь интерпеляції, що ей мавъ внести клюбъ рускій. Однакожь до нинѣ интерпеляція ще не булa. Въ одержаных нами сегодня зъ Праги Narodní хъ Listах зъ 15 падолиста находимо звѣстку, що клюбъ рускій удавъ ся до „кола“ польского зъ предложеньемъ, щобы и польскѣ послы интерпеляцію пôдписали, а „коло“ мало ухвалити, що если клюбъ рускій хоче въ палатѣ вывести дебату о політичнôй аґітації, оно до того пристуе. Нотуемо сю вѣсть зъ обовязку дневникарского, не беручи за нею одвѣчальности, бо наша редакція до нинѣ не одержала въ сѣй сесіи вôдъ клюбу рускихъ послôвъ ще нѣякои вѣсти про его дѣяльнôсть.

Справы парляментарнѣ.

Коло польске вôдбуло сими днями кôлька довѣрочных нарадъ. Про тѣ нарады нема ще урядового комунікату, а симъ разомъ доховали члены кола тайну и у вѣденьскихъ ґазетах не появились нѣякѣ вѣсти про тѣ нарады. Львôвскѣ ґазеты польскѣ доносять про тѣ нарады такъ:

По трехъ довѣрочных нарадах рѣшило „коло“ взяти участь въ ґенеральнôй дебатѣ надъ буджетомъ лишь въ тôмъ случаю, если парляментарна комісія призналась се вôдповѣдным. Въ справѣ охороны польского елементу на Шлезку и Буковинѣ поручено комісіи парляментарнôй, щобы въ довѣрочнôй дорозѣ поробила у правительства вôдповѣдній кроки. Що-до Шлезка розходить ся теперь о креованье польскои семинарія учительскои въ Тѣшинѣ.

Комунікатъ кола польского мае бути такій: „коло польске вело черезъ три засѣдання ґенеральну дискусію надъ буджетомъ, въ котрôй розсуждало ситуацію політичну и внутрѣшный станъ державы“.

Тѣ розправы узнано довѣрочными. Въ часѣ розправъ звернено увагу на станъ справъ въ Шлезку и Буковинѣ, а именно на поведенье правительства супротивъ польскои народности въ Шлезку та на пôдпираные скрайных змагань панрумунськихъ и переваги православія въ Буковинѣ.

По закôнченю тых довѣрочных розправъ коло польске ухвалило: 1. Коло не именуе бесѣдника до ґенеральнои дискусіи, а полишае комісіи парляментарнôй порѣшенье, чи буде потреба промавляти. 2. Коло поручае комісіи парляментарнôй до послѣду представленый станъ справъ въ Шлезку и Буковинѣ, щобы предприняло вôдповѣдні кроки.

Бесѣдниками при буджетѣ справъ внутрѣшных выбрані: Чечь и Козловскій при точцѣ: заразы и епідеміи; Рутовскій для водных будôвель; Поповскій для буджету оборoны краєвои.

— —

Президія палаты послôвъ хоче — якъ доносять Nar. Listy — прискорити по можности розправы буджетовій. Вôдъ нинѣ мають вôдбуватись щоденно засѣдання по 5 до 6 годинъ. Рада державна була бы закрыта около 20 грудня и зобрала бы ся ажь въ марци на коротку сесію. Сесія делеґацій въ слѣдующôмъ роцѣ мала бы припасти на май.

— —

Комісія неварушимости посольскои въ справозданю, предложенôмъ нинѣ палатѣ послôвъ, згодила ся на выдачу судамъ двохъ послôвъ: Івана Неделлѣ и Антона Супука. Комісія дозволила судови въ Королевôй Горѣ на Шлеску зачати слѣдство противъ пос. Неделлѣ що-до злочину зъ §. 129. бук. б) зак. кар. и евентуально увязнити его. [Пос. Неделя мабуть втѣкъ до Америки.] Що-до пос. Супука, то наведемо змѣстъ цѣлого справозданя комісіи: „Судъ повѣтовый въ Шебенику предложивъ жалобу Кpста Цурковича, мѣсного учителя въ Шебенику, противъ пос. Авт. Супука о обиду чести. Въ жалобѣ каже ся, що пос. Супукъ мавъ грозити учителеви Цурковичеви словами: „Вы не знаете, хто есть Супукъ, вы думаете, що вы Альбанець и не потребуете нѣкого боятись, а не знаете, що я васъ велю убити, велю вбити на паль, що я васъ такъ —“ (тутъ зробивъ такій рухъ, мовь бы рѣзавъ ножемъ). Вôдтакъ мавъ пос. Супукъ звернувшись до старосты Зайферта сказати: „Порадьте ему, щобы не выходивъ зъ дому“. Учитель Цурковичъ подае свѣдкôвъ на праздивôсть фактôвъ въ своѣй жалобѣ. Комісія годить ся, щобы зарядженo судове слѣдство противъ пос. Супука.“

— —

Палата панôвъ вôдбула въ понедѣлокъ свое перше засѣданье въ тôй сесіи ради державнои.

Новоименованій члены складали свои приреченя посольскѣ.

Вôдтакъ пришло до дісъусіи и голосованя надъ проэктомъ закона що до выключена зъ книгъ грунтовых тых грунтôвъ, котрі призначенi до публичного ужитку або до будôвель водных. Комісія палаты панôвъ предложила деякі змѣны въ ухваленôмъ палатою послôвъ проэктѣ закона и хочь въ дісъусіи забравъ голосъ міністеръ судôвництва гр. Шенборнъ та боронивъ ухвалы палаты послôвъ, при голосованю показала ся бôльшôсть за внесеньемъ комісіи. Въ наслѣдокъ сеи ухвалы палаты панôвъ цѣлый проэктъ верне ще разъ пôдъ нарады палаты послôвъ.

— —

Интерпеляція посла Шлезінґера, котра наробила тôлько шуму за-для своеи стилізації, такъ звучать дословно: „Зважавши, що жидôзска торговля дѣвчатами есть пекольною квінтесенцією жидôвскои хапливости; зваживши що и міністры вôдчули бы бôль, если бы ихъ доньки дôстали ся въ руки тых жидôвъ, котрі такъ само торгують лахами якъ и дѣвчатами для домôвъ розпусты; зваживши що навѣть ліберальні послы не бажали бы того, щобы ихъ доньки були выставленi на стрѣчу зъ тыми людьми, — думають низше пôдписавi, що поступають пôсля гадки палаты, пытаючи: Що думае зарядити президентъ міністрôвъ, щобы спинити поганій злочины жидôвъ въ Австрії?“

Французско-россійскій аліянсъ.

Сими днями помѣстивъ паріскій дневникъ Matin вѣсть, що вже рѣшучо заключено и пôдписано французско-россійскій договоръ аліянсовый. До сего важного акту дипльоматичного мавъ причинитись вел. кн. Володимиръ, котрый перебуваючи въ Парижи, пôднявъ ся посередництва въ тôй справѣ.

Розумѣесь, що того рода актъ бувъ бы великои далекосяглости політичнои и не оставъ бы безъ вплыву на ситуацію політичну въ Европѣ. Але рôвночасно посыпались зо всѣхъ сторôнъ спростованя сеи вѣсти. Найперше въ дневникy Gironde появилось рѣшуче заперечене, а свѣтъ дипломатичный добачивъ въ тôмъ заявленю участь самого міністра справъ заграничных п. Ріботa.

Вôдтакъ лондоньскій Daily Telegraph помѣстивъ таку допись зъ Петербурга вôдъ свого дописувателя: „Я уповажненый найвысшими достойниками до заявленя, що вѣсти французкихъ ґазетъ про якійсь пôдписы прелімінарій французско-россійского договору цѣлкомъ неправдивѣ. Россійске правительство не було нѣколи бôльше противне формальному аліянсови въ Франціею якъ теперь, бо зъ внутрѣшнои ситуації у Франціи выринае ради-

кальне мінівстерство. Крóмъ того се противить ся россійскимъ традиціямъ заключати якій небудь договоры пóдчасъ интерреґнумъ въ мінівстерствѣ справъ заграничныхъ. (Мінівстеръ справъ заграничныхъ Ґірсъ маѳ теперь вóдпустку и верне до урядованя ажь въ грудни — прим. Ред.) Пожалованя гóдна безсильность французского правительства и тѣ наслѣдки, за котрѣ оно одвѣчальне, зробили велике вражѣнье на царя, а се небавомъ буде оповѣщене въ одній „инспірованій“ статьи.“ — Вóдтакъ додае сей дописователь, що „пóсля его гадки“ въ Россіи теперь бóльше годилось бы на якійсь аліансъ противъ соціалістóвъ и анархістóвъ, анѣжь на аліансъ політичный зъ такимъ правительствомъ, котре покетуе зъ ворогами публичного порядку.

Певна рѣчь, що послѣдній вчинки анархістóвъ въ Парижи не можуть причинити ся до скрѣпленя правительства. Если въ самóмъ парламентѣ французскóмъ пóдносять ся голосы вóдъ рóзныхъ сторонництвъ, котрѣ закидають правительству не лишь безсильность але впростъ обаву ба навѣть повеґованье зъ анархістами, — то годѣ припускати, щобы теперь була вóдповѣдна пора на рѣшучій кронъ въ справѣ француско-россійского аліансу. Царь мимо волѣ мусить зжахнутись передъ тѣснѣйшою дружбою зъ анархістами французскими, бо и въ Россіи ще не покóнчилась внутрѣшна борба въ того рода людьми. Правительство французске кричить що силы и обурюесь на вчинки анархістóвъ, але не выступило ще доси енерґічно противъ нихъ, бо мабуть бачить, що пріндипы анархістóвъ вкорѣнились глубше въ населенье. Що оно такъ мусить бути, свѣдчить найлѣпше найновѣйшій фактъ, якій лучивъ ся у войску. Зъ радóвъ компанія войска, уставленои на одномъ двóрци зелѣзничóмъ, выступивъ одинъ воякъ, а вдаривши коменданта поручника въ лице, кинувъ нимъ до землѣ и крикнувъ: „Най жие анархія!“ Вояка увязнено, — але чи армія, въ котрóй того рода вояки, може стати поручь зъ рос сійскимъ салдатомъ?

Але супротивъ тыхъ заперечень, згаданыхъ повыше, годить-ся запотувати голосъ Vossische Zeitung, котрый представляе справу французко россійского аліансу въ такóмъ свѣтлѣ. „Хочь и якъ „категорично“ — пише Voss. Ztg. — двѣ ґазеты Gironde и Daily Telegraph заперечують вѣсть Matin а, то все таки ся вѣсть не есть такъ просто схоплена зъ воздуха. Мы можемо противно рѣшучо запевнити, що договоръ мѣжь Россіею а Франціею справдѣ довершивъ ся, и то черезъ посередництво вел. кн. Володимира, котрого звычайно уважаютъ за набóльше прихильного Нѣмцямъ члена царскои родины. Якого змѣсту сей договоръ, се на разѣ тайна. Не треба рóвножь на разѣ привязувати далекосяглои ваги до того договору, бо зъ дотеперѣшного становища царя и приметъ его характеру не выходить нѣчо бóльше неправдоподóбнымъ, якъ се, щобы вóнъ бажавъ вóйны або пристававъ на якѣ зобовязания на случай вóйны. Однакъ при тóмъ всѣмъ, нема вже теперь нѣякого сумнѣву що до дорога, яку выбрала бы Россія на случай вóйны Нѣмеччины и Франціи. Daily Telegraph справедливо примѣчае, що россійскій царь маѳ глубоку вóдразу ро радикалізму французского правительства и парляменту. Але по при се мóгъ царь выдѣти потребу вдоволити бажаню Французóвъ що-до списаного договору. Бо що есть чорне на бѣлóмъ, се можна безжурно занести домóвъ.“

Французкій круги дипльоматичній пояснюють вѣсть Matin а въ такій способѣ: Matin заступавъ до недавна антіроссійскій тендеэціи, але теперь зачавъ зноситись зъ россійскою амбасадою въ Парижи. Може бути, що вѣсть Matin а есть просто маневромъ біржевымъ, пущеным въ тóй цѣли, щобы пóдготовити біржу до бóльшои прихильности для новои россійскои позычки, яку Россія гадаѳ теперь затягнути. Або може бути, що вѣсть Matin-а обчислена на захитанье становища міністра справъ заграничныхъ п. Рібота, котрый досыть холодно вóдносить ся до справы француско-россійского аліансу.

Берлинській круги дипльоматичній радо пóдхопили вѣсть Matin а и выхóснували до своихъ предложень войсковыхъ. Вѣсти про россійско-французкій аліансъ вже вóдъ давна выходили та ширились зъ Берлина, щобы пóдготовити публичну опінію до прихильности супротивъ предложень войсковыхъ, а теперь, коли сі предложеня мають прибрати дѣйстный видъ, якъ разъ вѣсти зъ самого Парижа дуже добре падають ся. Однакъ голосъ Voss. Ztg, котра стоить на передѣ противниковъ предложень войсковыхъ, а помимо того вповнѣ о правдивости вѣсти про россійско-французкій аліансъ, може навести на думку, чи таки справдѣ нема чогось бóльше на тóй вѣсти, крóмъ звычайныхъ вѣстей журналістичныхъ.

Рóвножь годить ся зазначити ще й третій голосъ одной частины прасы, котра говорить, що справдѣ заключено послѣдными днями договоръ россійско-французкій, що справдѣ вел. князь Володимиръ пóдписавъ сей договоръ — але сей договоръ не бувъ політичный лишь радше комерціяльный, бо розходилося о доставу новыхъ 500.000 карабінóвъ для россійскои армія зъ французскихъ фабрикъ державныхъ и приватныхъ. Вел. кн. Володимиръ выступавъ при тóмъ договорѣ въ свóмъ войсковóмъ характерѣ яко ґенеральный инспекторъ пѣхоты.

Вкóнци годѣ поминути послѣдну подѣю політичну, а то гостину царевича у Вѣдни. Гостина маѳ безперечно значѣнье політичне, а спосóбъ, въ якій витано царевича зо стороны австрійского двору, яко члена найповажнѣйшои родины монархічнои, дае причину до заключеня, що натякъ Daily Telegraph про поглядъ царя на теперѣшній зóдносины французскій не выдуманый.

Справы краєвѝ.

[Новый статутъ взбрцевый для громадскихъ и повѣтовыхъ касъ ощадности.]

Міністерство справъ внутрѣшныхъ выдало, якъ мы доносили, новый взбрцевый статутъ для громадскихъ и повѣтовыхъ касъ ощадности.

Богато зъ постановъ нового статута мѣстить дуже важній змѣны, котрѣ въ великóй мѣрѣ можуть вплынути на розвой касъ ощадности, и се именно лежать въ интенціи правительственныхъ властей. Мимо того декотрѣ постановы звернули увагу выдѣлу краевого, котрый думае, що они не можуть причинити ся до розбудженя у репрезентацій громадскихъ и повѣтóвъ охоты до закладана касъ ощадности.

До такихъ постановъ зачисляе выдѣлъ припись §. 2., що каса ощадности не маѳ бути громадскою институціею, а взглядно повѣтовою, лише институціею, зложеною и урядженою самостóйно, котра бы стояла пóдъ надзоромъ державы.

Выдѣлъ краевый не годить ся зъ тою думкою, щобы касу ощадности уважати самостóйною институціею. Бо тая институція не могла бы сама повстати, коли не мала бы помочи зъ фонду громадского або повѣтового, и не могла бы розвивати ся, коли не опиралась бы на ґаранціи громады або повѣта.

По думцѣ выдѣлу краевого черезъ таку постанову неможлива контроля и надзóръ надъ маетковымъ станомъ касъ зо стороны громады або повѣта, котрѣ ручать.

Такожь и выдѣлови краевому новый статутъ взбрцевый признае за мало правъ що-до выконуваня контролѣ.

Вóдтакъ замѣчае выдѣлъ краевый, що въ новóмъ статутѣ взбрцевóмъ выпущено давнѣйшу постанову, пóсля котрои вагу ухвалъ, рѣшеныхъ на засѣданяхъ выдѣлу касы ощадности, мало ся оцѣнювати пóсля приписóвъ закона громадского, а взглядно закона о репрезентаціи повѣта.

Выдѣлъ краевый зазначивъ, що недостачу такои постановы, именно що-до поступованя членóвъ дирекціи въ справахъ, передвиджеиыхъ въ §. 44 зак. гром. — (т. е. коли предметомъ нарадъ будуть справы урядованя члена выдѣлу, а въ дирекціи справы кревныхъ членóвъ дирекціи, або особъ посвояченыхъ зъ нимъ) — отже недостачу тои постановы не може уважати користною для розвою закладóвъ. Хочь поведенье членóвъ дирекціи въ подóбныхъ случаяхъ, якій можуть лучити ся, може бути унормоване реґуляміномъ, то таки выдѣлъ краевый бажае, щобы институціямъ касъ ощадности приверено ихъ питомый характеръ заведень громадскихъ, а взглядно повѣтовыхъ и дякого радъ бы, щобы у важныхъ справахъ касы, де лишь можна, примѣнювано припысы закона громадского або закона о репрезентаціи повѣтовóй.

Такожь не годить ся выдѣлъ краевый зъ тыми постановами, котрыми мінімумъ вкладокъ означено на 1 зр. и установлено стопу процентову для вкладокъ въ той способъ, що она маѳ бути тымъ низшою, чимъ бóльшій вложено капіталъ. По думцѣ выдѣлу краевого тій постановы могли бы причинити ся до значного зменшеня оборотового капіталу.

Отже выдѣлъ краевый вóднѣсъ ся зъ просьбою до намѣстництва, щобы повысшій уваги взяло пóдъ розвагу и коли бы на свою руку не могло усунути зо статута повыше згаданыхъ постановъ, то щобы уваги выдѣлу краевого зъ прихильнымъ внесеньемъ представило мінівстерству справъ внутрѣшныхъ.

Выдѣлъ краевый признае, що новый статутъ взбрцевый мѣстить дуже богато важныхъ реформъ, що можуть дуже причинити ся до пóднесеня рóльництва и дрóбного промыслу, але уважае конечными вказаній змѣны въ тóмъ статутѣ.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Послѣдне засѣданье товариства „Просвѣта“ зъ дня 12 н. ст. падолысть, вóдбуте пóдъ проводомъ головы товариства д-ра Ом. Огоновского, було присвячене головно розмотрови буджету на рóкъ 1893-ый выготовленого касіромъ товариства при ласкавóмъ сповудѣлѣ въ тóй праци давнѣйшого довголѣтного касіера п. Петра Огоновского, почетного члена „Просвѣты“. Панове касіеры предложили выдѣлови не тóлько преліминарь спо дѣваныхъ доходовъ и розходовъ въ 1893-бмъ роцѣ, але выготовили до того й експозе, мотивуюче кожду позицію.

Въ звязи зъ буджетомъ стояла справа членóвъ товарства. Членóвъ числить нынѣ „Просвѣта“ 4.470, а то 3.885 поодинокихъ людей, урадóвъ та корпорацій, и 585 читалень. Сего року въ такóмъ числѣ, 4 470 примѣрни ковъ, розсылали ся выдавництва „Просвѣты“ ажь по „Календарь на рóкъ 1893-ый“, котрый, по давнѣйшому звычаю, высилае ся теперь тымъ лише членамъ, котрѣ заплатили вкладку за рóкъ 1892 ій або бодай за рóкъ 1891-ый [бо за рóкъ 1892 ій, надѣятись, ще заплатять до кóнца сего року], а якась частина членóвъ, котра бажала побирати сегорóчній книжочки, а полишила ся зъ вкладкою по-за 1891-ій рóкъ, поспѣшать, надѣятись, въ переважнóмъ числѣ зъ выровнаньемъ залеглостей зъ кóнцемъ сего року або зъ початкомъ слѣдуючого, абы тымъ чиномъ прийти въ посѣданье Календаря и могти побирати книжочки въ роцѣ 1893 бмъ.

Выдѣлъ, розглянувши ся докладно въ предложенóмъ буджетѣ на рóкъ 1893 ый, постановивъ — по змозѣ ще бóльше управильнити на будуще справу выплаты вкладокъ, и ухваливъ, що въ роцѣ 1893-бмъ канцелярія товариства маѳ высылати книжочки лише тымъ членамъ [поодинокимъ особамъ, урядамъ и читальнямъ], котрѣ зложили вкладку за рóкъ 1892-ій. Взимокъ зробить ся тóлько въ першою книжочною за сѣчень 1893 го року, котра розбпле ся ще и всѣмъ тымъ членамъ, котрѣ до того часу набудуть собѣ право до Календаря, т. е. будуть мати заплачену вкладку за рóкъ 1891-ый. Цѣль сего выимку въ першою книжочною маѳ бути тая, що въ тóй книжочцѣ буде повысша ухвала выдѣлу подана до вѣдомости тымъ членамъ товариства, котрѣ о тóй ухвалѣ выдѣлу може не будуть мати нагоды довѣдатись зъ дотычныхъ оповѣстокъ выдѣлу „Просвѣты“, якій, пóсля его постановы, мають появити ся трикратно ще сего року въ „Дѣлѣ“ и въ „Батькóвщинѣ“.

По полагодженю справъ буджету на рóкъ 1893 ый и управильненя платы вкладокъ членьскихъ, выдѣлъ полагодивъ ще бѣжучій справы зъ котрыхъ деякій тутъ пóднесемо:

1. Рукопись о. Ив. Охримовича зъ поля ґеольоґія п. заг. „Земля наша мати“, по справозданю одного рецензента, маѳ ся доручити другому рецензентови проф. Иванови Верхратскому. При сѣй нагодѣ згадаемо, що выбóръ рукописи на книжочку за сѣчень 1893-го року выдѣлъ поки-що вóдложивъ зъ причины розписаного конкурсу.

2. Вóдчитано письмо о. Лонґина Балинневича зъ Ферескулѣ, въ котрóмъ звертае увагу выдѣлу на выйшовшу въ Краковѣ книжочку лѣкаря д-ра Іосифа Баржицкого п. заг. „О pielęgnowaniu zdrowia“ призначену для сѣльского люду, а выдану краковскимъ товариствомъ „opieki zdrowia“. Сю книжочку, по гадцѣ о. Балинневича, годилось бы выдати „Просвѣтѣ“ по руски для ужитку ея членóвъ. Выдѣлъ поки-що принявъ письмо о. Балинневича зъ подякою до вѣдомости. [Добре бы було, щобы нашій лѣкарѣ подали въ сѣй справѣ свою гадку.]

3. Зъ Тернопольщины наспѣло письмо зъ предложеньемъ выдѣлови, щобы вóнъ старавъ ся выеднати у ц. к. краевои рады шкóльнои дозвóлъ, абы въ будынкахъ шкóльныхъ по селахъ могли ся вóдбувати въ вóдповѣднóмъ часѣ зóбрання членóвъ читалень, якъ вóдбувають ся сходины членóвъ „kółek rolniczych“. — Отже выдѣлъ „Просвѣты“ уже разъ старавъ ся о те у краевои рады шкóльнои, але она вóдповѣла, що читальня за кождый разъ мусить вносити подане, абы евентуально могла дóстати на те на кождый разъ позволенье вóдъ рады шкóльнои.

4. Выдѣлъ полагодивъ одну справу філіи стрыйскои, дотыкаючу вкладокъ членьскихъ, по мысли жадання філіи и стрыйскихъ членóвъ. — До філіи тернопольскои ухвалено выслати письмо въ справѣ повновныхъ загальныхъ зборóвъ філіяльныхъ. — Самбóрска фі лія, розвиваюча досыть живый рухъ въ орґанізаціи читалень „Просвѣты“ и сполученыхъ пóсля статута зъ читальнями институцій, пóдняла гадку будовы „Народного Дому“ въ Самборѣ изъ датковъ добровóльныхъ. Щасть Боже!

——

До музея, архіву и бібліотеки товарыства жертвували вóдъ часу остатнего выказу Вп. пп.:

1. Иванъ Косарь учитель въ Русиновѣ въ Золочóвщинѣ 1 срѣбный десатакъ баварскій зъ р. 1781, колѣсце вóдъ старои острогы, 2 стрѣлки громовій и 12 монетъ мѣдяныхъ.

2. о. Евгеній Гузаръ зъ Львова 1 книжку.

3. Товариство „Ватра“ одну брошуру.

4. М. Рихвицкій учитель въ Полоничу коло Ярычева 24 монетъ мѣдяныхъ и 1 срѣбну французку.

5. Посолъ Олександеръ Барвѣньскій 12 дуже цѣнныхъ книжокъ зъ поля языкознавства въ языкахъ рускóмъ, польскóмъ, ческóмъ, сербо-хорватскóмъ, нѣмецкóмъ и латиньскóмъ, літоґрафовану вóдозву „Українці!“ выдану зъ нагоды сегорóчныхъ волыньскихъ торжествъ въ Россіи и одинъ польскій летучій листокъ Ігнатія Камѣньского зъ року 1848.

6. Иларіонъ Грабовичъ учитель ґімназіи въ Самбора 1 книжку.

7. о. Юстинъ Гаврасевичъ зъ Жулычъ 4 книжки.

8. Володимиръ Шухевичъ професоръ реальнои школы у Львовѣ: оригінальный старый образъ св. Николая зъ Скита Манявского, малёваный на деревѣ [на жаль, красна въ части стертій] и 5 цѣнныхъ візантійскихъ монетъ, 4 бронзовій а 1 срѣбну.

9. Кость Лучаковскій професоръ рускои ґімназіи львóвскои 2 монеты мѣдяній.

10. Иванъ Кунчевичъ зъ Львова 1 книжку и одну монету грецку [обольосъ въ 4 ленты.]

11. о. Иванъ Латоровскій зъ Сапогова въ повѣтѣ борщѣвскомъ, надославъ товариству щедрый даръ — двѣ спорѣ паки книжокъ, рочниковъ часописей и брошуръ въ языкахъ рускóмъ, польскóмъ, нѣмецкóмъ та латиньскóмъ, и рукопись въ 1759 року, мѣстячу на чотирохъ картках in folio Уставы братства мужескаго даній одному галицкому мѣсточку „Леономъ на Шептачахъ Шептицкимъ, епископомъ львóвскимъ, галицкимъ и Каменця подóльского, архимандратомъ комендатарію шемъ мелецкимъ.“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Цѣсарь затвердивъ выбóръ о. д-ра Кона на князя-архіепископа оломуцкого.

Католицкій орґанъ Conservative Correspondenz выступивъ противъ антісемітóвъ за те, що они пóднесли закидъ противъ выбору архіепископа Кона въ Оломуцу. Орґанъ антісеміткій въ Вѣдни добачивъ въ тóмъ выборѣ „побѣду жидóвства“ и початокъ „заволодѣня свѣтомъ черезъ жидóвъ.“ Cons. Corr. каже, що справа сего выбору прискорить духовый роздѣлъ мѣжь антісемітами. Зъ стороны одного зъ найбóльше поважаныхъ заступникóвъ антісемітскои партіи дневникъ сей довѣдуе ся, що христіяньско-соціяльна партія не адентифікуе ся зъ пос. Шнайдромъ и кажуть, що звязь зъ посломъ Люеґеромъ и его сторонниками лише внѣшна, такъ що вкóнци вóнъ буде змушеный або приступити до католицкои програмы або затратити ся въ політичнóмъ руху вѣденьскóмъ. Закиды антісемітóвъ, пóднесенй противъ ново-выбраного архіепископа въ Оломуцу выдають ся дневникови католицчому просто зухвалымъ перекручуваньемъ очевидныхъ фактóвъ и вóнъ каже, що тій понята мають въ собѣ тенденцію небезпечну. Хто повѣрить антісемітамъ, пытае ся Pol. Corr., що ново-выбраный архіепископъ черезъ цѣле свое житье не давъ найповнѣйшои ґарантіи до свого высокого уряду и що въ его особѣ не лучать ся всѣ прикметы и чесноты, котрыхъ ся достойность домагае ся. Если згаданый дневникъ говорить о жидóвствѣ въ звязи зъ оломуцкимъ выборомъ, то показуе, що его христіяньске становиско є лише позоромъ до нишихъ цѣлей аґітаційныхъ. Черезъ сей выбóръ появивъ ся независимый характеръ католицкои церкви, котра не зважае на шляхотство роду, але на шляхотство духа. Для церкви жидóвске походженье священника не есть перешкодою, а черезъ хрестъ, котрый є тайною, жидъ стае католикомъ.

Въ Цѣлóвци въ Карантіи вóдбуло ся вѣче Нѣмцѣвъ, въ котрóмъ взяли участь разомъ нѣмецкій либералы и націоналы. Цѣль вѣча була, выбрати центральный комітетъ, котрый маѳ перевести орґанізацію та особный выдѣлъ для переведеня выборóвъ. Бесѣдники промавляли въ дусѣ опозиційнóмъ. Вкóнци вѣче карантійске приняло резолюцію, въ котрóй высказуесь конечну потребу выступити противъ погубнои и въ великóй части чужими елементами занесеной до Карнтіи аґітаціи, котра звернена на вытисненье нѣмецкои народности и мовы зъ сего краю, а се пóсля погляду Нѣмцѣвъ не вóдповѣдае потребамъ народности нѣмецкои.

Наслѣдникъ россійского престола повернувъ черезъ Львóвъ до Россіи. Зъ вѣденьскои гостины заслугуе именно се на увагу, що царевичъ принявъ міністра справъ заграничныхъ ґр. Кальнокого на особнóй авдіенціи, котра тревала цѣлу годину вóдъ $3^1/_4$ до $4^1/_2$. При обѣдѣ въ честь россійского наслѣдника престола взяла участь цѣсарева першій разъ вóдъ чотирохъ лѣтъ, именно вóдъ 1888 року, коли цѣсарь Вільгельмъ пріѣхавъ по обнятю престола яко ґóсть австрійского цѣсаря. Гостину россійского царевича у Вѣдни побурядова Montagsrevue представляе яко цѣнный епізодъ політичный. Такъ само дуже прихильно пише орґанъ россійского мінівстерства справъ заграничныхъ Journal de St. Petersbourg: „Зъ вдоволеньемъ и въ радостію запримѣтали тутъ незвычайно прихильне принятье царевича у Вѣдни, приготовлене ему такъ зо стороны цѣсаря, цѣсаревои разомъ зъ цѣлымъ двóромъ, якъ и зо стороны населеня.“

Одинъ зъ головныхъ провóдниковъ румуньского руху національного на Угорщинѣ парохъ въ Лячфалюшы о. Люкачъ зоставъ усуненый черезъ интрига Мадяръ на довшій часъ вóдъ своои дотеперѣшнои дѣяльности. Судъ присяжный въ Дебречинѣ, передъ котрымъ вóнъ стававъ обжалованый прокураторією державною въ напрямѣ вороґованя противъ Мадярóвъ одноголосно признавъ его виннымъ и засудивъ на одинъ рóкъ вязниці и кару грошеву. Люкачъ и передъ трибуваломъ заховувавъ ся достойно и поважно, та заявивъ, що на ставленій пытаня инакше не буде вóдповѣдати, якъ лише въ своѣмъ рóднóмъ языцѣ румуньскóмъ, хочь загально знана рѣчь, що вóнъ дуже красно говорить державнымъ языкомъ мадярскимъ и въ нѣмъ вже неразъ голосивъ проповѣди. Оборонець Люкача противъ выроку зголосивъ вóдклик неважности а засудженого выпущено поки-що на свободу за кавцію.

Румуньскій король зъ наслѣдникомъ престола знаходять ся нынѣ въ гостинѣ у нашого цѣсаря у Вѣдни. Пріѣздъ ихъ до Вѣдня вóдбувъ ся вó второкъ передъ семою год. рано. Цѣсарь разомъ зъ архикняземъ явивъ ся на двóрци зелѣзничóмъ, де на поѣздъ вже выжидали высокій австрійскій достойника цивільній и войсковій разомъ зъ румуньскимъ посольствомъ, на котрого чолѣ явивъ ся посолъ вѣденьскій Румунії Ґіка. Привитанье короля румуньского и наслѣдника румуньского престола було сердечне. Коли румуньскій король разомъ зъ наслѣдникомъ престола заѣхали до цѣсарского замку, то тамъ прибули заразъ представити ся австрійскій міністеръ справъ заграничныхъ ґр. Кальнокій, вóдтакъ двóрскій достойники, капітаны цѣсарскои ґвардіи, ґенеральный интендантъ Безецный и ґенеральній адъютанты цѣсаря. Вóдтакъ король румуньскій приказавъ щобы у ґр. Кальнокого зложити ему візитну карту и заповѣсти, що пóзнѣйше самъ буде у него. Румуньскій король и наслѣдникъ румуньского престола вóдвидѣли вóдтакъ архикняза Кароля-Людвина. Повернувши до замку були переведенй цѣсаремъ до комнатъ цѣсаревои, де перебули черезъ пóвъ годины.

——

Пóсля вѣстей, якій прийшли зъ Африки, вóйна Французóвъ зъ королемъ Дагомея Беганціномъ зближае ся вже до кóнца. Французкій ґенералъ Додъ надѣе ся, що король дагомейскій вычерпавъ вже свои силы и небавомъ буде мусѣвъ пóддати ся перевазѣ французского войска. За услóвье мира Французы мають ему поставити, щобы зрѣкъ ся всѣхъ претенсій до побережа та припустивъ французского резідента и французку залогу до двохъ мѣстъ головныхъ въ дагомейскóй державѣ, до Абомей и Кана. Въ Европѣ не ма ще донесеня, щобы Абомей було заняте французскимъ войскомъ, а ся друга мѣ-

сцевôсть Кана знаходить ся вже въ рукахъ Французôвъ. Ґен. Додъ такъ донêсъ о занятю Каны міністровы французскои маринарки. „Кольонна дня 4. падолиста заняла село Діоксене и палату королѣвску. Дагомейскѣ вôйска пôдъ проводомъ Беганціна били ся въ вôдчайною вôдвагою. Число ихъ значно зменшило ся. Страты нашѣ походять головно вôдъ стрѣлôвъ дагомейскихъ стрѣльцѣвъ, котрѣ зъ замилованьемъ цѣляють на штабъ ґенеральный, офіцирôвъ и старшихъ. Вôдвага и ревнôсть нашого войска великѣ а ихъ поведенье высше всѣхъ похвалъ. Я нêколи не командувавъ такъ задивляючими вояками. Вôдъ нихъ можна жадати, чого хто хоче. Дня 5. падолиста кольонна знаходила ся пôдъ мурами Каны, а 6 того вступила до мêста опущеного вôдъ Дагомейцѣвъ.“ Въ Канѣ, як пишуть, Французы знайшли численныхъ невôльниквôвъ призначеныхъ на жертвы. Ихъ увôльнено и позволено, щобы схоронили ся на землю француску. Всѣ дагомейскѣ ватаги, котрѣ сторожили надъ побережьемъ втѣкли до Абомею. Надѣяли ся, що и тамъ опôръ буде такъ сильный, якъ пôдъ мêстомъ Кана. О королю Беганцінѣ нѣчого не знають, чи вôнъ погибъ, чи втѣкъ до Нѣмцѣвъ на землю Того. Французкій ґенералъ старає ся его дôстати въ свои руки.

НОВИНКИ.

— **Зъ одного села въ Збаражчинѣ** пише намъ одинъ ч. селянинъ: „Одержали мы вôдъ ц. к. староства письмо зъ двома друками, на кождôмъ аркуши 20 рубрикъ, а въ кождôй рубрицѣ мае ся подати за одинъ рôкъ, вôдъ 1871 до 1891: яка була цѣна гречки, гороху, проса, бараболѣ, капусты и т. д. [за жито, пшеницю и овесъ нема нѣчого], дальше подати цѣну [платы] робôтника пôсля жнивъ зъ харчемъ, 4-конного плуга и двохъ людей, двохъ коней и одного чоловѣка, одного коня; кôлько коштувала фѣра гною зъ доставою на поле и розкиданье робôтникомъ на харчи; яка була цѣна метричного сотнара соломы озимои та ярои и сѣна киолого та солодкавого. Громады заходять въ голову: не знають, що зъ тымъ робити, а до 20-го с. м. вызначено речинець для вôдданя тыхъ друкôвъ ц. к. староству.“ — Отже звертаємо ще разъ увагу всѣхъ нашихъ Вп. читателѣвъ, котрѣ мають зносины зъ громадами сельскими, щобы чимъ скорше заняли ся сею справою, пояснили громадамъ, що тутъ ходить о дуже важну справу, о реґуляцію податку грунтового, отже щобы зверхности громадскѣ, чи черезъ недбальство, чи черезъ нерозумъ, не наробили лиха, вписуючи въ рубрики такъ, що для селянъ выйшла бы шкода. Розумный чоловѣкъ пôйме, якъ написати въ рубрицѣ, абы селяне не потерпѣли кривды, утраты...

— **Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ въ Тернополи** пригадуе Вп. Землякамъ, що послѣдный сегорôчный осѣнный вечеръ зъ танцями вôдбуде ся дня 20 н. ст. падолиста у власныхъ комнатахъ Бесѣды. — *Вôдъ выдѣлу.*

— **Выклады въ стрыйскôй філіи „Просвѣты“** для членôвъ філіи, оповѣщенѣ первѣстно на недѣлю дня 20 н. ст., т. є. въ сю недѣлю, вôдбудуть ся въ недѣлю слѣдуючу, т. є. 27 н. ст. падолиста.

— **Роботы пôдготовляючѣ до загальноі выставы краєвои въ 1894 роцѣ.** Пôсля реґуляміну орґанізаційного головный комітетъ выставы мае подѣлити ся на 28 секцій, котрѣ мають занятись поодинокими вôддѣлами промыслу краєвого. Тѣ секціи приступають теперь до уконституованя, выбираючи предсѣдателѣвъ и референтôвъ. Для насъ Русинôвъ важнѣ двѣ секціи: X-та и XVIII та. Секція X-та мае занятись промысломъ домашнымъ та фаховыми школами и варстатами, — а секція XVIII та мае устроити выставу етноґрафічну, котра бы представила вповни житье сѣльского населеня въ шести хатахъ: гуцульскôй, подôльскôй и бойкôвскôй, та краковскôй, татраньскôй и мазурскôй. Въ секціи X-тôй выбраный предсѣдателемъ п. Франке, инспекторъ шкôлъ промысловыхъ, а референтомъ пос. Т. Меруновичь. Въ секціи XVIII-тôй выбраный предсѣдателемъ дѣдичъ зъ-пôдъ Чернелицѣ п. Волод. Прибыславскій, заступникомъ п. Волод. Федоровичь зъ Вôкна, а референтомъ проф. Волод. Шухевичь. Обѣ секціи мусять взаимно доповнятись, бо жь звѣстно, що нашъ промыслъ домашный мае характеристичнѣ знамена етноґрафичнѣ и длятого обѣ секціи мусять дѣлати въ порозумѣню Однакъ годѣ тутъ не зазначити, що комітетъ выставы пôднявшись сеи такъ великои задачѣ, якъ устроенье выставы етноґрафічнои, давъ вже на початку своеи дѣяльности запоруку, що выповнить єи добре а то выборомъ референта дотычнои секціи. Проф. Волод. Шухевичь трудить ся вôдъ богато лѣтъ на полю етноґрафіи, именно-жь етноґрафіи населеня вохôднои Галичины, Русинôвъ, и многѣ науковѣ здобутки въ тôмъ взглядѣ въ нашôмъ краю припадають въ участи заслугамъ п. Вол. Шухевича. Се узнають и по-за границями краю. П. Шухевичь, перенявши на себе задачу референта секціи етноґрафічнои, знае вагу и значѣнье сеи задачѣ и певно добуде собѣ загальне признанье — а зновъ мы Русины можемо лишь пожелати успѣху трудамъ п. Шухевича и стати єму зъ всякою готовостію до помочи.

— **Вôдъ мѣщанъ зъ Порохника** въ повѣтѣ ярославскôмъ одержуємо отсе цисьмо зъ усильною просьбою о умѣщенье єго въ „Дѣлѣ“: „До чотиро-клясовои школы въ мѣсточку Порохнику ходить по-надъ 25 ученикôвъ рускаго обряду. Зъ симъ рокомъ школьнымъ уже й бельферъ жидôвскій ходить до школы учити жидôвъ релиґіи, хочь жидôвъ нема бôльше якъ Русинôвъ, тôлько рускій парохъ о. Т. Пôдлящецкій позваляе учити рускихъ ученикôвъ релиґіи польскои, и дôйшло до того, що Русины-ученики зъ IV-ои клясы навѣть ministrantur ы учать ся, бо мусять служити до „мши“ польскому катихитови въ костелѣ. Зъ Тучапъ до Порохника нема и двѣ милѣ, тожь те саме, що въ Тучапахъ, загнѣжджуесь и въ Порохнику: що року спокôйно „переходить“ по кôлькоро живыхъ и навѣть умерлыхъ на обрядъ латиньскій, а треба знати, що о. Т. Пôдлящецкій єсть парохомъ въ Порохнику уже 29 лѣтъ.

Мѣщане порохницкѣ.

— **Заведенье часу середньо-европейского.** На порученье міністерства справъ внутрѣшныхъ вôднесло ся львôвске намѣстництво мѣжь иншими такожь до выдѣлу краевого зъ жаданьемъ, щобы выдѣлъ, увзглядняючи обставины нашого краю, высказавъ свою гадку въ справѣ проектованого заведеня середньо-европейского часу для всѣхъ вôдносинъ житя публичного и що-деннôго. Отже выдѣлъ краевый вôдповѣвъ намѣстництву, що не вдаючи ся въ оцѣнку того проекту зô становища теоретичного, анѣ такожь въ близшій розслѣдъ наслѣдкôвъ, якѣ потягнуло бы здѣйстненье єго въ щоденнôмъ житю, може смѣло сконстатувати, що квестія тои новости єсть взагалѣ для нашого краю рôвнодушна и що потреба єи, о скôлько выдѣлови краевому звѣстно, въ нѣякихъ кругахъ суспôльности не даєся чути. Виправдѣ деякѣ мѣста, переважно въ захôднôй части краю, якъ: Кракôвъ, Тарнôвъ, Перемышль, идучи за першимъ товчкомъ, завели у себе часъ середньо-европейскій, однакъ ихъ примѣръ не найшовъ наслѣдуваня въ прочôй части краю, котра лишила ся при доперѣшнôмъ природнôмъ способѣ означуваня часу пôсля сонѣчныхъ въявищъ. Выдѣлъ краевый пôднесъ вôдтакъ, що навѣть тѣ круги, котрѣ зъ причины безнастанного зношеня зъ зелѣзницями, почтою и телеґрафомъ могли бы мати найбôльшій интересъ въ зрôвнаню годинникôвъ мѣскихъ зъ годинниками зелѣзничими и почтовыми, не почувають потребы тои инновації, якъ се доказуе недавна въ тôй справѣ ухвала львôвскои комнаты торговельнои и промысловои. Впрочôмъ якъ-небудь справа тая рѣшить ся, то одного — по думцѣ выдѣлу краевого — треба бы бажати, щобы въ цѣлôмъ краю безъ выимки бувъ принятый одинъ способôбъ означуваня часу, и щобы якъ найскорше усунено истнуючѣ въ тôй справѣ рôзницѣ, якѣ тутъ и тамъ выtворили ся въ теперѣшнôмъ часѣ переходовôмъ.

— **Бувшого совѣтника двору Тышенецкого**, засудженого въ звѣстнôмъ буковиньскôмъ процесѣ, перевезено вчера зъ Вѣдня до вязницѣ въ Штайнѣ де мае вôдсидити свою кару.

— **Недавно завязане спѣвацко драматичне товариство „Муза“ у Львовѣ** дае въ четверъ сего тыжня першій вечерокъ, тôлько не — якъ выпадало надѣятись — музикально-вокальный а чисто „танцовальный“. „Галицкая Русь“ жалуе вправдѣ, що музикально-вокальнои части вечерка не буде, але потѣшае ся тымъ, що „за то пріобрѣтется больше времени на танцы...“ Треба знати, що „Муза“ мае бути суперницею „Бояна“.

— **На дôмъ „Просвѣты“** прислав на руки нашои редакціи Вп. о. Корн. Дудикевичь зъ Пôдгаєць 6·50 зр., зôбраныхъ на празднику въ домѣ Вп. о. Фицаловича въ Швейковѣ.

— **Холера.** Въ мѣсяцю жовтни зголошено въ Будапештѣ 865 пôдозрѣныхъ случаѣвъ занедужаня. Въ тôмъ числѣ сконстатовано 680 случаѣвъ азійскои холеры, а то занедужало 434 мужчинъ и 246 женщинъ. Умерло 386 особъ, т. є. 54%. Мѣжь занедужавшими було: 70% зарôбникôвъ и слугъ, 17% ремѣсникôвъ, 6% дѣтей и 3% матрозôвъ. Найгôршій день бувъ 6 жовтня, коли занедужало 53 особъ. Теперь лучають ся ще лишь поодинокѣ случаѣ занедужаня на холеру.

— **Самоубійство.** Вчера повѣсивъ ся у Львовѣ въ пивници при улици Академичнôй пôдъ ч. 5 Антôнъ Калиновскій, 25-лѣтный паробокъ, служачій въ цукорни. Причиною самоубійства бувъ встыдъ, бо самоубійникъ допустивъ ся крадежи 10 зр. на шкоду иншого служачого, а крадѣжь тую выкрыто.

— **Експльозія.** Дня 8 н. ст. падолиста пôдчасъ направы одного апарату въ горальни въ Довгôмъ коло Янова (ad Теребовля), въ наслѣдокъ недостороженности зô свѣтломъ, займила ся въ рурѣ, ведучôй до апарату, пара алькоголева а огонь, дôставши ся въ однôй хвили до середины кôтла, розôрвавъ его на куснѣ. На щастье не стало ся нѣчого робôтникамъ занятымъ тогдѣ въ горальни и лише одного зъ нихъ скалѣчивъ легко вôдломокъ кôтла.

— **Въ Отинiи** вôдбудовано спалену фабрику зелѣза; она вже майже готова. Замѣсть давнои поганои фабрики стоять теперь въ Огинiи новѣ мурованѣ, безпечнѣ будынки. Дня 7 н. ст. падолиста вечеромъ топлено въ новôй лѣярни першій разъ зелѣзо. Выпущена горяча лява зъ печи наповнила цѣлу лѣярню такимъ блескомъ, що здавалось, цѣла фабрика въ серединѣ горить. Лѣярня мае звышь 500 квадратовыхъ метрôвъ поверхнѣ и єсть на 8 метрôвъ высока. Першѣ вôдливы удали ся дуже добре. Въ фабрицѣ працюе вже значне число робôтникôвъ.

— **Зниженье цѣнъ їзды на зелѣзницяхъ державныхъ для учениквôвъ.** Генеральна дирекція зелѣзниць державныхъ оголошуе: Зъ днемъ 1 н. ст. падолиста с. р. ученики и ученицѣ школъ народныхъ, низшои ґімназіи, низшои школы реальнои и иншихъ школъ на рôвни поставленыхъ, дальше ученики высшои ґімназіи, высшои школы реальнои, университетôвъ и школъ рôвнорядныхъ зъ ними, можуть користати зъ зниженя половины їзды зелѣзницями державными на основѣ вôдповѣднои леґітимаціи, выданои на одинъ рôкъ школьный, если суть увôльненѣ вôдъ цѣлои або вôдъ половины оплаты школьнои. Зниженье се прислугуе лише до їзды до школы. Дотычнѣ леґітимаціи можна купити въ урядахъ и на стаціяхъ зелѣзничихъ, а леґітимаціи тѣ мають бути потверженѣ вôдъ дирекцій школьныхъ.

— **Довгѣ вакаціи.** Зъ причины холеры отворено въ сѣмъ роцѣ школы въ цѣлôй Россіи пôзнѣйше, якъ звычайно, и молодѣжь мала 3½ мѣсяца вакацій. Деякѣ недаґоґи побоювали ся, що довгѣ вакаціи зашкодять молодежи, що она стане лѣнивою, не буде ходити правильно до школы и не схоче учити ся. Отже теперь показуе ся, що сего року молодѣжь навѣть далеко правильнѣйше ходить до школы, мае бôльшу охоту до науки и зробила такѣ поступы, що дôйшла до тои самои точки въ кождôмъ предметѣ далеко скорше, нѣжь въ минувшихъ лѣтахъ. Все те, якъ кажуть россійскѣ власти школѣнѣ, выйшло зъ того, що молодѣжь, маючи довгѣ вакаціи, значно скрѣпила свои силы.

— **Величезна ялиця.** Въ гарныхъ лѣсахъ архикнязя Альбрехта, лежачихъ на спадахъ Бабинои Горы, найвысшои въ Бескидѣ захôднôмъ, находить ся въ селѣ Завоя въ Галичинѣ, на высотѣ 2975 стôпъ ялиця, певно найгрубша мѣжь ялицями галицкими, а четверта що до грубости въ Австріи. Пôсля гадки лѣсничого Павловича, котрый казавъ обмурувати зъ долины камѣнями сю хабусю доохрестныхъ лѣсôвъ, щобы охоронити єи передъ ушкодженями, мала она тогдѣ при земли майже 40 стôпъ (12 метрôвъ) въ окрузѣ. Теперь При вершку обмуровання мае 32 стопы, а на высотѣ 4½ стôпъ по-надъ муромъ, де иде въ гору рôвный пень, мае въ окрузѣ 22 стопы. Высота єи доходить до 200 стôпъ. Якась легкодушна рука, пôдложивши пôдъ неи огонь, выпалила въ долинѣ часть пня. Мимо того, дерево єсть здорове и довго ще можо жити.

Посмертнѣ — ✝ — оповѣстки.

Филаретъ Миськевичь, учитель школы народнои въ Бѣлокирници, пôдгаєцкого повѣта, померъ нагло дня 10 н. ст. падолиста вôдъ удару серця. Вѣчна єму память!

Наука штука и література.

— **Товариство имени Шевченка** пôдняло ся — якъ звѣстно нашимъ читателямъ — нового повного выданя творôвъ Тараса Шевченка въ двохъ томахъ и поручило редакцію многозаслуженому авторови „Исторіи літературы рускои“ — проф. д-рови Омелянови Огоновскому. Доси выдрукованый уже весь текстъ тому I-го обôймаючій 18½ аркуша друку и 10-ый аркушъ тому II-го, що мае обôймати 24—25 аркушѣвъ тексту. До тексту першого тому буде поданый вступъ д ра Ом. Огоновского про житье и літературну дѣяльнôсть Т. Шевченка, а по текстѣ другого тому будуть поданѣ деякѣ потрѣбнѣ замѣтки до тексту въ обохъ томахъ. Кождый томъ дѣлить ся на два вôддѣлы, отже єсть вôддѣлôвъ чотири. I-ій вôддѣлъ репрезентуе напрямъ романтично-національный, II-ій — політично-національный, III-ій — суспôльно-національный, IV-ый — реалістичный. Въ кождôмъ же зъ тыхъ чотирохъ вôддѣлôвъ идуть по змозѣ въ хронольоґічнôмъ порядку пôдподѣлы: думки, баляды, посвяты, епічнѣ и иншѣ стихотворы [тôлько въ IV-ôмъ вôддѣлѣ нема балядъ.] Выданье будуть украшати портреты поета; добре бы було, щобы при кождôмъ зъ чотирохъ вôддѣлôвъ бувъ одинъ портретъ зъ вôдповѣдного часу житя Тараса. Друкъ цѣлого выдання, въ накладѣ 2000 примѣрникôвъ на гарнôмъ папери и новыми черенками, скôнчить ся имовѣрно въ лютôмъ 1893 року и оба томы пôйдуть въ продажъ рôвночасно.

— **„Зоря“ ч-ръ 21 зъ 1 (13) падолиста** мѣститъ въ собѣ: Продовженье повѣсти Чайченка „На розпуттѣ“; дальше въ поезій: „Притча Христова про сѣяча“ Вол. Александрова зъ Харкова, „Останнѣ квѣтки“ В. Чайченка, „Въ альбумъ панні Л.“ Корнила Устіяновича, „У осени“ М. Шкоиченка, поезійка Павла Граба и „Пѣсня“ Василя Щурата; потôмъ иде оповѣданье Вячеслава Потапенка „Перша карна справа“; продовженье „Исторіи літературы рускои“ Ом. Огоновского [дальше бесѣда про Василя Чайченка]; докôнченье гарнои студіи Озипа Маковея „Про руськѣ переклады поезій Г. Гайного“; дуже цѣкава статейка Ивана Франка „Нѣмець-украинофілъ“ [бесѣда про давну книжочку зъ 1845 р. п. заг. „Ukrainische Lieder von Anton Mauritius“]; дальше перша частина статьѣ Василя Лукича „Двайцять пять-лѣтня праця Андрея Стечиньского на рôднôй оценѣ“; наконець рубрики: литература, штука, бібліоґрафія. [Зъ літературныхъ вѣстей пôднесемо, що въ Харковѣ друкуе ся другій томъ літературнои збôрки д-ра В. Александрова „Складка“ и въ першôй половинѣ грудня выйде въ свѣтъ.] Зъ илюстрацій мѣстить сей нумеръ „Зорѣ“: портретъ Андрея Стечиньского [осьмый зъ черги портреґъ руско-украиньскихъ артистôвъ драматичныхъ], образокъ зъ свѣта звѣринного „Пума американьска“ и рисунокъ Тараса Шевченка „Видъ Видубицкого монастиря у Кіевѣ“.

— **Краєве бюро статистичне** зыдало пôдъ редакцією д-ра Тадея Пілята въ двохъ выпускахъ XIII-го тому Wiadomości statystycznych o stosunkach krajowych обширну студію о послѣдній конскрипціи зъ 31 грудня 1890 року. Першій выпускъ мѣстить „Najważniejsze wyniki spisu ludności“ поданѣ и поясненѣ самымъ проф. д-ромъ Т. Пілятомъ, а другій выпускъ „Główne wyniki spisu bydła rogatego“ оброблений Стефаномъ Коморницкимъ.

— **„Зеркало“** почало по короткôй перервѣ [зъ причины выѣзду редактора зô Львова] зновъ выходити пôдъ новымъ редакторомъ и вже выйшли два подвôйнѣ числа зъ літературнымъ додаткомъ. Мѣжь авторами въ „Зеркалѣ“ стрѣчаємо и въ остатныхъ числахъ [19 и 20] знанѣ читателямъ имена: В. Чайченка, Залуквича, Шершеня, Шальвѣра и другихъ. Тематъ до послѣдней илюстраціи „Зеркала“ взятый зъ исторіи sejmik-y relacyjn ого въ Перемышли, а именно голосъ мае п. Дембовскій.

— **Така консерваторка.** Пôдъ такимъ заголовкомъ выйшло у Львовѣ перше число орґану „Кола ц. к. консерваторôвъ старинныхъ памятникôвъ Галичины всходнои“, яко рôчникъ за 1892 рôкъ. Книжка въ форматѣ in quarto прикрашена одною таблицею и 80 рисунками. Єсть се збôрна робота и складае ся зъ вôсьмохъ розвѣдокъ, а то: „Замокъ въ Олеську“ Людв. Вербицкого; „Скарбъ бронзовый, найденый пôдъ Унижемъ“ Володисл. Пшибыславского; „Бібліотека ґр. Вікт. Баворовского“ д ра Кентшиньского; „Печеры въ Бѣльчи“ Едв. Павловича; „Музей Института Сгавропигійского“ д-ра Исид. Шараневича; „Молитвенникъ жѣнки Стефана Немирича, воеводы кіевского зъ кôнца XVII столѣтя“ о. Ант. Петрушевича; „Давнѣ замки и крѣпости на Руси галицкôй“ д ра Алекс. Чоловского и „Прогулька въ повѣтъ сокальскій“ проф. Юл. Захаріевича. До того додано цѣлорôчну „Хроніку дѣяльности Кола консерваторôвъ и кореспондентôвъ Галичины всходнои“ и „Списъ мѣсцевостей“, наведеныхъ въ книжцѣ. Книжка выйшла въ польскôмъ языцѣ.

— **Зъ поля стенографіи.** П. Іосифъ Полиньскій, найзнаменитшій стеноґрафъ въ Галичинѣ выдававъ сего року — якъ мы доносили свого часу — квартальну часопись н. заг. „Stenograf polsko-ruski.“ Въ тôй часописи п. І. Полиньскій мѣстивъ стеноґрафованѣ статьѣ по руски и по польски [літоґрафованѣ] и подававъ вѣсти зъ поля стеноґрафіи въ краю. Въ остатнôмъ за сей рôкъ IV-ôмъ нумерѣ знаходимо стенеґрафовану по руски одну соймову бесѣду посла К. Телишевского. Зъ вѣстей зъ поля стеноґрафіи выймаємо ось-що бôльше цѣкавого: Пôдчасъ послѣднои сесіи соймовои праця 10-хъ стеноґрафôвъ и 2-хъ коректорôвъ пôдъ проводомъ п. І. Полиньского йшла досыть тяжко зъ причины малого числа стеноґрафôвъ, до того ще маючихъ якѣсь постôйнѣ занятя, отже не могучихъ студіювати дневного порядку сойму передъ засѣданьемъ. У Вѣдни и въ Пештѣ парляментарнѣ стеноґрафы суть сталыми урядниками державными и тôлько справами рады державнои и сойму займають ся. П. І. Полиньскій вôдкрывъ вôдъ 5 жовтня курсъ стеноґрафічный въ школѣ им. Мицкевича для ширшои публичности; на курсъ єго записало ся 90 слухателѣвъ зъ рôзныхъ станôвъ. По школахъ у Львовѣ и въ краю учать стеноґрафіи надобовязково, але або записуесь невелике число, або учителѣ декуда зле учать; замѣтна рѣчь, що у высшôй школѣ реальнôй у Львовѣ сего року нема науки стеноґрафіи, бо зголосило ся дуже мало учениквôвъ. И взагалѣ въ нашôмъ краю стеноґрафія, на жаль, мало мае адептôвъ, якъ се видко зъ пôддержки часописи „Stenograf polsko-ruski“. Редакторъ пише, що въ сѣмъ роцѣ мавъ лише 50 передплатникôвъ; низька цѣна передплаты не покрыла навѣть коштôвъ паперу и друку, а редакторъ мусѣвъ доложити 150 зр. Отже дальше выдавництво редакторъ робить зависимымъ або вôдъ 100 передплатникôвъ по 1.50 зр., або вôдъ субвенціи вôдъ сойму, о котру подавъ прошенье.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Перенесеня.** Міністеръ справъ внутрѣшныхъ перенѣсъ старосту Юл. Прокопчича зъ Ланьцута до намѣстництва у Львовѣ.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкôльна въ Мостискахъ оголошуе конкурсъ на посады учительскѣ: на двѣ посады при 3 клясовôй школѣ въ Чернявѣ и на посады при 1-клясовыхъ школахъ: въ Буховичахъ, Хоросници, Годинахъ, Малинôвскôй Воли, Мѣстичахъ, Острожци, Щаровичахъ, Тамаявичахъ и Золотникахъ. Поданно треба вносити до 20 н. ст. грудня.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 15 падолиста. Правительство згодилось на удѣленье для мѣста Перемышля бôльшои субвенціи на будову дорôґъ, каналізацію и водопроводы.

Будапештъ 16 падолиста. Міністромъ справъ внутрѣшныхъ именованый Гіеронімій. Новый кабінетъ представить ся парламентови 21 с. м. — Ґр. Людв. Тіса буде именованый міністромъ a latere. Президентъ Векерле дôстане двохъ секретарѣвъ державныхъ: Юл. Андрассого и Перчеля.

Парижъ 16 падолиста. Міністеръ судôвництва Рікаръ зарядивъ на власну руку слѣдство карне противъ дирекціи товариства будовы каналу панамского, не порозумѣвшись зъ кабінетомъ. Въ наслѣдокъ того мае сими днями наступити кріза кабінету.

Белградъ 16 падолиста. Ґен. Бріяльмонъ перебуваe теперь въ Софіи, щобы перевести фортіфікацію мѣста.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На реставрацію рускои церкви въ Балигородѣ** зложили вôдъ дня 16 червня с. р. до теперь на руки пôдписаного слѣдуючій Вп. жертводавцѣ: Ив. Черкавскій професоръ ґімназ. зъ Коломыѣ 1 зр. Олександеръ Мѣйскій укôнченый богословъ 1 зр. 30 кр., о. Олекс. Зубрицкій зъ Боська 1 зр., о. Олекс. Гланьскій парохъ Рыбна 2 зр., о. Василій Устіяновскій зъ Смерека 1 зр. Руска дѣвчина 1 зр. Разомъ 7 зр. 30 кр. а зъ попередно выказаными [14 зр. 2 кр.] разомъ всего 21 зр. 32 кр. Складаючи прилюдну подяку тымъ Вп. жертводавцямъ за ихъ ласкавѣ дары, смѣю ще разъ просити укôбно о ласкаву память на церковь балигородску, чимъ ласка. Конечнѣ потребы церкви балигородскои ось такѣ: направа мурôвъ, уложенье пôдлоги 555□ сяжнѣвъ и новѣ вôкна, не кажу вже украшенье изъ внѣ и внутрѣ, — все те буде коштувати якихъ 3000—4000 зр., а на се маю: вôдъ своихъ прихожанъ 150 зр. а вôдъ ласкавыхъ жертводавцѣвъ всего 21 зр. 32 кр. И якъ тутъ зъ весною розпочати направу?

Всѣ ласкавѣ датки прошу присылати ласкаво на адресу: *Кипріянъ Ясеницкій*, парохъ въ Балигородѣ, почта въ мѣсци.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Евг. Лев. у Вѣдни. Даруйте, що не умѣстимо надосланого, бо рѣчь безъ ширшого значѣня. — **Вп. Л. Шу. зъ Хвп.** Ще прийде намъ 1.50 зр. бо залеглôсть зъ 1891 и передплата на 1892 р чинять 2·50 зр., а на се одержали мы 25 червня 9 зр. а 15 падолиста 15 зр. разомъ 24 зр. — **Вп. И. Рог. въ Колод.** Такъ. — **Вп. М. Сод. въ Новлян.** Все заплачено. — **Вп. Е. Руд. въ Страт.** Ще 6 зр. — **Вп. Ю. Кун. въ Игров.** Выровнаный. — **Вп. М. Вав. въ Кут.** Ще на залеглôсть зъ 1891 року 1·50 зр. — **Вп. К. Ясен. въ Балиг.** Згоджуе ся, однакожь зъ додаткомъ, що зъ присланыхъ 20 зр. було призначеныхъ 4 зр. на рôкъ 1891 а 2 зр. на „Зеркало“, отже прийде намъ ще до кôнца року 4 зр. — **Вп. Е. Розд. зъ Молот.** Прошу потерпѣти ажь буде повѣсть скôнчена. — **Вп. П. Бож. въ Рок.** До кôнца року. — **Вп. І. Лщ. въ Бѣл.** Заплачено разомъ зъ залеглостію 16·50 зр., тожь прийдѣ намъ ще 6·50 зр. до кôнца року. — **Вп. Т. Дерл. въ Печ.** Просимо прислати ще 20 кр. — **Вп. Р. Шеп. въ Люб.** Годять ся. — **Вп. І. Бар. въ Лзо.** Ще 3 зр.

Цѣна збо́жа и другихъ продуктѡвъ.

15. н. ст. падолиста 1892.

Львѡвъ: Пшениця 7·10 до 7·30, жито 5·75 до 5 90, ячмѣнь 5·— до 6·—, овесъ 5·40 до 5·70, рѣпакъ 10 25 до 11·—, горохъ 6·— до 8·75, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·80 до 10·75, бо́бъ —·— до —·—, конюшина червона 62·— до 70·—, конюшина бѣла 60·— до 75·—, конюшина шведска 60·— до 75·—, кминъ 17·— до 17·60, анижъ 32·— до 38·—, кукуруза 5·50 до 5·60, хмѣль 70·— до 80.— зр. за 56 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѡвъ 10·— до 11 50 зр.

Надо́слане.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовѡмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шкѡдныхъ складникѡвъ, рѡзнить ся вѡдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуе́сь, а ще мае и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Головный складъ въ аптицѣ пѡдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуе́сь вѡдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѡвъ потичныхъ у Львовѣ

пѡдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, терможетры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѡдъ „Коперні́комъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рисовника

потребує

В. Нагѡрный архітектъ у Львовѣ ул. Баторія ч. 30. 4465 4—6

Вже печатае ся **одинадцятый** выпускъ сочиненя пѡдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушѡвъ друку) або въ IV томахъ и укѡнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускѡвъ буде цѣна сочиненя пѡдвышена на 10 зр.

4396 7—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**

професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ.

У о. Анатоля Долиньского

пароха Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючі сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-догматична. Сторѡнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить 60 кр.; въ пѡвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихѡвъ зъ додаткомъ **Рѡкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4433 7—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя преведного добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезнй.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень на житье та вѡдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційні выставляють ся въ языцѣ русскѡмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністрації „Дѣла“. 4258

Рухъ поѣздѡвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѡвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѡдволочискъ и Бродѡвъ (надворецъ голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѡдволочискъ и Бродѡвъ (надворецъ Пѡдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радѡвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѡдходять зѡ Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушаны-Криницѣ via Тарнѡвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѡдволочискъ и Бродѡвъ (зъ голов. дворца)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѡдволочискъ и Бродѡвъ (зъ Пѡдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѡвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѡсля годинника львѡвского. Числа пѡдчеркненѣ означають пору 2238 нѡчну вѡдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Ріхтера гры терпеливости: духъмучитель, загадка кругова, розбрваный хрестъ, Пітаґорасъ и т. п. стали ще бо́льше займаючій анѣжь передъ тымъ, бо **новѣ выпуски** мѣстять такожь задачѣ до подвѡйнои гры. **Правдивѣ лишь зъ маркою котвы.** Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ, що славнѣ Ріхтеровѣ

КОТ□ВІ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бо́льше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се **найлѣпшій** а що до тревалости нѣвѣть

найдешевшій дарунокъ на Рѡздво

для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшій вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ новѡмъ цѣнныку, де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинні якъ найск рше замовити у пѡдписаной фірмы. щобы могли завчасу выбрати для дѣтей **дѣйстно** вѡдповѣдный **дарунокъ.** – Всѣ коробки зъ каменчиками безъ охоронног марки **котвы** се звычайні и безъ вартости пѡдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровѣ коробки котвовѣ зъ камѣнчиками,

котрѣ суть незрѡвнанѣ а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 3 зр. и высше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками. 4468 3—11

F. Ad. Richter & Cie.,

Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv Steinbaukasten-Fabrik

Wien, I. Nibelungengasse 4.

Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Йоркъ.

О половину знижені цѣны

для предплатникѡвъ „Дѣла“, „Зорѣ“ и „Батькѡвщины“

на давнѣйшій томы „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“ т. I—XX. включно, чи хто купуе разомъ чи поединчо, якъ довго выстане невеликій запасъ. Зголошуватись треба просто до „Адміністрації Дѣла у Львовѣ“.

Знижена цѣна всѣхъ 20 томѡвъ 13 зр. 80 кр. (на пересылку почтову треба долучити 30 кр.)

Глядаю до ведення домашного господарства старшои особы. Русинки мають першенство. Зголошувати ся впростъ до о. Ом. Константиновича пароха въ Торкахъ почта: Медика. 4466 4—6

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсцѣ въ домѣ рускѡмъ для науки однои дѣвчинки зъ II ои клясы за деброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣлятн науку въ мѣсцевѡй школѣ за рѡчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моргъ огорода и 10 метрѡвъ дровъ. Близша вѣдомѡсть пѡдъ адресою: **X. X.** po-4469 **ste restante Лѡмпа.** 3—?

ГЛЯДАЄСЬ АҐЕНТА

до збираня анонсовъ.

Першенство мають тѝ, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомѡсть въ адміністрації „Дѣла“.

РУ.

кавички всякого рода; Бандажѣ руптуровѝ

и всякѝ выробы рукавичничѝ

поручае найдешевше

Павло Лянґнеръ

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львѡвъ, улиця Галицка ч. 16.

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ

І. ВОЛЯ

у Львовѣ ул. Сикстуска ч. 6.

поручае Впов. Публицѣ

4470 **на пору зимову** 1—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляесь совѣстно, скоро, оплатно и зъ опакованьемъ.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 47—?

гиґіѣнічні, хірургічні, до плеканя недужихъ и для полѡжаниць (Спеціяльности паризкій пѡдъ дискреціею) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кѡнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягѡвъ, за-для закупна бо́льшои скѡлькости, — то продаю ихъ по значно зниженѡй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригѡдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елеґантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (дѡмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конґо	½ клґр.	зр.	2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо	„	„	2·80
„ 3	„ мелянжъ	„	„	3·—
„ 4	Нингчовъ Imperial	„	„	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	½ клґр.	зр.	1·50
„ 7	найлѣпшій	„	„	1·80

Чай каравановый Братовъ К. и С. Попова ½ ф. зр. 1·80 90 пачочка ¼ „ „ „

Цвѣты батистовѝ до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образѡвъ. — Образы олѣйнѝ паперовѝ по греческому стилю. Рамы до образѡвъ. — Білсты літоґрафованѝ и скоро печатанѝ. — Товары шкѡряны. — Пуларесы, портмонетки, візітѣсрки, папѣросницѣ.

Всякѝ приборы до писаня, рисованя и малованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, дѡмъ п. Валляха.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймае замовленя и посередничить въ закупнѣ:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовѡй цѣнѣ фабричнѡй. Теперь истуе фабрика Іа по 76, IIа по 70 зр. за 100 кільоґр. loco фабрика.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стаціи зелѣзничои. 4033

Противъ холєры

поручае пѡдписана фірма свѡй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 літр.) зр. 36·—
„ „ ½ коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ ¼ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 5/1 літр фляшкахъ евент въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2·80 „ „

На жаданье илюстрованій цѣнники даромъ и оплатно Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 21—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнѡй выставѣ въ Антверпіи

за незрѡвнанѝ

Выробы косметичні, Тоалетнѝ и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артакулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ бдевѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ коротцѡмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковѝ, близни и т. п., надае шкѡрѣ свѣжу бѣлдсть, свѣждсть и нѣжндсть. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кѡлькоразовѡмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише бдмолоджуе волосье, котре пѡдъ вилывомъ сего бдличного средства бдзыскуе первѣстну барву, мягкѡсть и бдзыскъ. — Цѣна фляконъ 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цабульки волосій взмѡцняе и до вытворюваня та порасту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пѡвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖКІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лица, надае красну, природну бѣлбсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гіґіѣнічнои окрасы лица.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бо́льше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лица прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкѡры, выгладжуе морщинки и долики бсновѝ. Лице бдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне бдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагѡдно вплывае на шкѡрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкѡру. Ухиляе веснянки и жовто-бурѝ плямы зъ лица. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ Краковѣ Суконницѣ ч. 20., и въ Чернѡвцяхъ Ринокъ ч. 2.

МОЛИТВОСЛОВЫ

рѡзныхъ выдань:

єрейскѣ, для женщинъ, мірянъ и дѣтей

въ звычайныхъ и оздобныхъ оправахъ

по найнизшѡй цѣнѣ тѡлько въ

ЗАВЕДЕНЮ ПЕРЕПЛЕТНИЧѡМЪ

МИХ. СНОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ, Пѡдвалье число 9. 4471 1—?

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимае вкладки на

КНИЖОЧКИ

и опроцентовуе ихъ по

4½ на рѡкъ.

2219 102 –?

При закупнѣ товарѡвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѡдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 250. Львôвъ, Четверъ 5 (17) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руснихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнй у **Львовѣ**.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вôльні бôдъ порта

Поодинокє чисєлє коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдъ одного стрôчки инсератовôй въ рубр. „Надосланє“ по 20 кр. а. в.

Подяки числить ся по 10 кр. бôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 17 н. ст. падолиста 1892.

Гостина царевича россійского, Николая Александровича, у Вѣдни и сердечный гргемъ, якого удостоивъ ся наслѣдникъ престола россійского вôдъ цѣсаря, цѣсаревон и цѣлого двора австрійского, выкликала въ прасѣ езропейскôй цѣлый рядъ найрôзнородньйшихъ комбінацій політичныхъ та международныхъ.

Гостина се була досыть несподѣвана, бо осущелась посередъ обставинъ, котрй не ве лѣли догадуватись, що царевичь россійскій може якъ-разъ теперь заѣхати до Вѣдня. Европа освоила ся зъ понятьемъ, що тридержавный союзъ есть въ першôй лінїи звернены противъ Россіи; що Австрія стоить въ сгльнôй суперечности до Россіи на Орієнтѣ, та що вменно справа болгарска, котру въ нинѣшнôй формѣ Австрія здавсь пôдпирати, выключае всяке збливженье Россіи до Австрії. Справу болгарску уважають навѣть за можливу причину конфлікту австрійско-россійского въ недалекôй будучности.

Мимо того всего гостивъ царевичь россійскій на дворѣ вѣденьскôмъ и се дуже помѣшало уложенй a priori комбінацій політичнй не тôлько всеи Европы, але ще въ бôльшôй мѣрѣ комбінацій деякихъ народôвъ въ Австрії, котрй на военный конфлікть Австрія зъ Россією покладають великй надѣї у власну свою користь.

Комбінацій тыхъ, що выплили на верхъ по гостанѣ царевича у Вѣдни, не будемо повтаряти, бо они опертй въ бôльшôй части на воздусѣ, не мають дѣйстнон вартости. Дневники не комбінують такъ, якъ треба, а такъ якъ имъ хоче ся, кождый пôсля своихъ внутрѣшныхъ задушевныхъ бажань. Важнѣйшимъ дѣломъ есть се, що згадана гостина розвѣвае на якійсь часъ можливôсть близького конфлікту Австрії зъ Россією и обомъ державамъ дае немовь заторуку на дальшій мирный розвôй и добро, яке зъ мира може и мусить поплисти.

Якъ зъ одной стороны була певность, що цѣсарь австрійскій не бажае собѣ нѣякой вôйны, такъ зъ другой стороны показуесь такожь, що царь и одна частина его окруженя есть настроена мирно. Сторонництво вôйны групуе ся въ Россіи лишь довкола комітетôвъ такъ званыхъ славянофільскихъ та личностей Игнатьева и Побѣдоносцева. Комітеты тй и идея пропаґанды православія пруть до вôйны, черезъ котру мало бы довершитись мнимe освобожденье Славянъ. Однакожь дворъ царскій есть вищого переконаченя и не думае пускатись на невевне. Здавсь такожь, що монархи заинтересувались теперь бôльше внутрѣшными, невевными соціяльными вôдносинами и що сй справы стануть предметомъ серіозныхъ переговорôвъ межи ними въ недалекôй будучности. Посередъ тыхъ обставинъ акція военна не може бути принадною.

Найоригінальнѣйше становиско супротивъ гостины царевича заняла польска праса, въ цѣлôй справѣ найбôльше може заинтересована. И не диво: праса тая не тôлько ворожила недаленій конфлікть межи тридержавнымъ союзомъ а Россією, але й дожидала его съ великою нетерпеливостію, надѣючись при тôмъ всего того, о чôмъ недавно заговорили панове польскй на звêстныхъ sejmik ахъ. Та сталось инакше. Отже праса польска мовчить теперь завзято, перестала комбінувати и, якъ то кажуть, macht eine gute Miene zum bösen Spiel. Лише „коло“ веде тайнй нарады надъ теперѣшною ситуацією, и лишь Gazeta Narodowa умѣстила въ своѣмъ выданю зъ 14 падолиста передову статью, въ котрôй не хоче вѣрити въ щирôсть гостины царевича у цѣсаря и думае, що царевичь лишь длятого прибувъ до Вѣдня, бо Россія ще не готова до бою. Статью свою кôнчить Gazeta Narodowa такимъ бомбастомъ: „Коли царевичь буде переѣздити черезъ Галичину, може прийде ему на гадку питанье: коли и въ якій способъ порѣшать ся — може вже въ недалекôй будучности — на „грунтѣ земель польскихъ“ страшна розправа межи войсками его батька а збройною силою тридержавного союза. Може помыслить вôнъ о роли, яку прийдесь занятн въ тôй борбѣ одному народови славяньскому [Полякамъ], котрому нинѣшный панславізмъ въ Россіи пише декретъ смерти, а котрый жие и буде жити пôдъ окликомъ: за нашу вôльнôсть — и вашу [т. е Москалѣвъ]“. Яку вôльнôсть для Москалѣвъ мае на гадцѣ Gazeta Narodowa, не знати, — але но що ѣй такъ дуже in die Ferne schweifen? — коли нинѣ Поляки въ Галичинѣ мають блавшихъ сусѣдôвъ, Русинôвъ, а Gazeta Narodowa въ своихъ статьяхъ выявляе що дня таке розумѣнье „вôльности“ народу руского, що Москаль тымъ не одушевить ся, бо й вôнъ то само потрафить... Чи царевичь россійскій, переѣзджаючи черезъ Галичину, думавъ на тематъ Narodow-ов, о тôмъ, здавсь, навѣть самъ н. Платонъ сумнѣваесь. То однакожь фактъ, що у Львовѣ на двôрци не було нѣякихъ офіціяльныхъ представлень.. царевичь собѣ то выпросивъ ще у Вѣдни.

Ще въ справѣ звêстного sejmik-у relacyjn-ого въ Тернополи.

Справозданье послôвъ Вівіана, Заґурского и Живицкого зъ дня 10 с. м. мы вже въ замѣстѣ подали и оцѣнили, однакожь деякй рѣчи заслугують на те, щобы подати ихъ въ менше-бôльше новôй основѣ. Отже й подаемо де-що цѣкавѣйшого пôсля записокъ на самôмъ sejmik-у.

Посолъ Живицкій порушивши справу парцеляцій грунтôвъ бôльшон посѣлости такъ говоривъ:

„Лѣвиця предкладала деякй справы, котрй, если бы були ухваленй, були бы неприятнй для сторонництва консервативного, отже я своимъ голосомъ въ комісіяхъ причинивъ ся до усуненя такихъ справъ. Такъ н. пр. деякй послы хотѣли, щобы банкъ краевый утворивъ вôддѣлъ парцеляційный, котрый бы мавъ задачу великй маетки парцелювати и на закупно парцель т. е. малыхъ грунтôвъ удѣляти селянамъ позичокъ. Однакожь якъ я, такъ и члены надзыраючои рады банку краевого були утворенню парцеляційного вôддѣлу въ банку краевôмъ противнй, бо основанье такого вôддѣлу дало бы похôпъ до парцеляцій бôльшон власности и поволи она цѣлкомъ бы щезла. Если бôльшу власность набуде жидъ або чужоземець, то есть надѣя, що ей прецѣнь колись вôдкупить Полякъ, але если буде розпарцельована межи селянъ, то пропаде вже на завсѣгды и на завсѣгды убуде вірільный голосъ бôльшон власности. Голосôвъ тыхъ намъ дуже потрѣбно, бо они все польскй, а ихъ стае що-разъ менше.“

Устунъ сей въ промовы посла Живецкого про парцеляцію грунтôвъ есть дуже цѣкавый. Свѣдчить вôнъ, що банкъ краевый, заложеный за грошѣ также Русинôвъ и селянъ, вѣчно мае служити лише польскимъ интересамъ, и то интересамъ бôльшон посѣлости, а не селянъ. А прецѣнь той банкъ, яко краевый, повиненъ въ рôвнôй мѣрѣ дбати также про селяньство, котре есть основою краевои суспольности. Цѣкаву вôдкрывъ посолъ Живецкій рѣчь, що такъ само, якъ вôнъ, думае и надзыраюча рада банку краевого. И она есть тон самон гадки, що подôльска шляхта, то есть: що лучше удѣляти зъ банку краевого позички Жидови або Нѣмцеви, щобы закупляли вôдъ збанкротованыхъ Полякôвъ цѣлй села, нѣжь помогти меншими позичками селянамъ, щобы розкуповувати бôльшу посѣлôсть по парцелямъ. А длячого? Длятого, щобы не пропавъ „wirylny głos polski“ — бо не выключена можливôсть, що колись вôдъ Жида та Нѣмця вôдкупить шляхтичь польсвій цѣле село. Чи вôдкупить, се ще вилами на водѣ написано. Остатными часами Поляки справдѣ вôдкупили якесь число бôльшихъ посѣлостей вôдъ Жидôвъ та Нѣмцѣвъ, але причина того прояву була случайна: дôстали грошѣ за выкупъ провінацій. Впрочôмъ треба бы ще сконстатувати: чи рôвночасно Жиды та Нѣмцѣ не закупили въ тôмъ часѣ тôлько само а може й бôльше посѣлостей зъ рукъ Полякôвъ. Отже за-для тои фантазіи, що нѣбы-то мае ки жидôвскй та нѣмецкй перейдуть колись въ руки шляхты польскои, шляхта подôльска и рада банку краевого волять Жидôвъ та Нѣмцѣвъ, нѣжь селянъ?! А потому тй панове дивують ся, що селяньство не мае до нихъ — zaufania?!

Въ справѣ внесеня посла Поточка въ соймѣ, т. е. въ справѣ сполученя дворôвъ зъ громадами, говоривъ посолъ Вівіянъ:

„Сегодня нѣхто не може сказати, въ якій способъ тая справа буде полагоджена. Выдѣлъ краевый займаесь нею и намѣряе поробити деякй пробы, а вменно утворити въ громадахъ спôльну поліцію сѣльску и полеву. Если тй пробы поведуть ся, то справа пôйде дальше, але нинѣ, заразъ, розвязаною бути не може.“

Збрана шляхта подôльска приняла се заявленье посла Вівіяна оплесками, даючи тымъ пôзнати, що она побоюе ся сполученя дворôвъ зъ громадами, тожь дуже рада, що справа зачне ся лише деякими пробами.

Въ справѣ руского товариства асекураційного „Дньстеръ“ посолъ Живицкій сказавъ дословно такъ:

„Въ квестіи рускôй есть... третя часть квестіи — суспôльна, а есть она великои ваги, бо сягае глубоко въ нашй [польскй] справы народнй и въ нашу [польску] економічну екзистенцію. Послы рускй всюды высувають хлопôвъ противъ шляхты польскои та польского люду [?] и всякими способами стараютъ ся пôдкопати добробытъ Полякôвъ. Досыть навести одинъ примѣръ. Заложили товариство убезпечень „Днѣстеръ“ лише на то, абы захитати Краковске товариство взаимныхъ обезпечень, а агентій того нового товариства дають селянамъ. Сею дорогою хотять они не лишень пôдкопати Краковске товариство, але такожь хотять выразно зазначити, що Краковске товариство — то институція шляхотска, а Русины повинни мати свое товариство селяньске. Таке поступованье вытворюе безнастанный антаґонізмъ межи шляхтою а людомъ.“

Бôльшои напастливости, якъ ся д-ра Живицкого, навѣть подумати годѣ. Русинамъ не можна навѣть заложити свого товариства асекураційного, бо се „пôдкопуе добробытъ Полякôвъ“. Если оно справдѣ такъ, то выходило бы льогічно, що Краковске товариство черезъ кôлькадесять уже лѣтъ „пôдкопуе добробытъ Русинôвъ“? — а прецѣнь Русины нѣколи такои теорій не ставили. „Днѣстеръ“ же не бувъ засновуваный на захитанье Краковского товариства. Въ краю, де такій ще малый процентъ будынкôвъ асекурусь, есть мѣсця ажь надто досыть для дѣяльности другого краевого товариства, тымъ бôльше, що въ краю дѣлають также многй товариства чужй, позакраевй. Туть посолъ Живицкій показавъ ся plus papiste, que le pape même, бо само Краковске товариство обезпечень не мае такои зависти до Днѣстра, якъ пос. Живицкій. Навпаки, товариство Краковске остае въ „Днѣстромъ“ — бодай доси — въ зовсѣмъ добрыхъ зносинахъ сусѣдскихъ. Що-до агентôвъ „Днѣстра“ — то, правда, якась часть агентій спочивае въ рукахъ селянъ, але лишь якась часть, бо „Днѣстеръ“ вôддае агентій кождому охочому безъ огляду на клясу суспôльну, если тôлько яку личность узнае за способну и гôдну. Абы въ вôддаваню агентій также письменнымъ и совѣстнымъ селянамъ товариство „Днѣстеръ“ мало таку гадку, якуй пôдсуває посолъ Живицкій, то есть: щобы „Днѣстеръ“ тымъ хотѣвъ вытворювати антаґонізмъ мѣжь шляхтою а людомъ, — о тôмъ ажь смѣшно говорити. Антаґонізмъ вытворюють инши рѣчи, а не асекурація. Впрочôмъ если бы де проявивъ ся межи рускимъ селяньствомъ такій антаґонізмъ зъ причины асекурації, то тамъ можуть дворы тому запобѣгти, асекуруючись также въ товариствѣ „Днѣстеръ“, а мы певнй, що якъ Краковске товариство приймае убезпеченя вôдъ рускихъ селянъ и церквей, такъ и „Днѣстеръ“ певно не вôдмовить убезпеченя польскимъ дворамъ и латиньскимъ костеламъ...

Голосы всѣхъ трехъ послôвъ шляхты подôльскои въ справѣ рускôй зъ погляду національно-політичного були у насъ вже пôднесенй и розбранй та оцѣненй. Тôлько не пôднесли мы при тôмъ одной дуже характеристичной рѣчи, що мимо цѣлого настрою, неприязного справѣ рускôй — втумъ довѣрія всѣмъ тремъ посламъ внесъ п. Тадей Федоровичь, маршалокъ повѣта збаражского, — той самъ, що то свого часу убѣгавъ ся въ Збаражчинѣ о селяньско-рускій мандатъ до сойму, але селяньство вôлло — о. Н. Сѣчинъского.

Рада державна.

На початку вчерашного, въ середу, засѣданя рады державной президентъ палаты Смолька посвятивъ горячу згадку помершому послови Мілерови. — Вôдтакъ вôдчитано письмо пос. Неделлѣ, що складае мандатъ.

Президентъ міністрôвъ гр. Таффе вôдповѣдавъ на кôльна интерпеляцій: Припôзнене полагодженье жалобъ нѣмецкого союза людового у Вѣдни наступило за-для перетяженя роботою урядôвъ. — Додатковe вôдложенье речинця выборôвъ до рады державной въ Тѣшинѣ выклинало бы заколотъ мѣжь выборцями. — Заказъ утворенія стоваришена: Svobodomislne družstwo въ Чехіи наступивъ за-для того параґрафу статутôвъ, въ котрôмъ есть змаганье на втяганье молодежи до політичнои агітації вольнодумнои партіи національнои. — Цѣлкомъ безосновне твердженье, мовъ бы краевe правительство въ Шлеску поставило одного совѣтника двору яко правительственного кандидата на становище бурмістра Оравы и мовь бы въ тôй цѣли выдало летюче письмо.

Міністеръ оборони краевои, гр. Вельзерсгаймбъ, вôдповѣдаючи на интерпеляцію пос. Тіяьшера, заявивъ, що наведенй случаї лихого поведеня зъ нояками були точно розслѣдженй. Показало ся, що каноніръ Ковівъ бувъ дісціплінарно покараный за-для того, що кôлька разôвъ провинивъ ся що-до субординація войсковои, однакъ не тяжкою вязницею. Уланъ Сметана померъ на запаленье легкихъ. Уживанье рôдной мовы въ службѣ, про що було згадане въ интерпеляції, управильнене вже вôдъ давна.

Міністеръ судôвництва, гр. Шенборнъ, вôдповѣдаючи на интерпеляцію пос. Пінснера, внесену въ нагоды увôльненя судомъ присяжныхъ въ Празѣ челядника столярского Боссака, заявивъ, що результатъ розправы звернувъ такожь и его увагу. На основѣ предложеного справозданя ствердже міністеръ, що поставленье питань наступило зо стороны трибуналу цѣлкомъ згôдно зъ приписами процедуры карной. Причинъ, якй спонукали присяжныхъ до заперечення головныхъ питань що до провинны, а въ наслѣдокъ чого вôдпали додатковй питаня що-до несповна розуму у обжалованого, не можна розсуджати. Се лишь певно, що знатоки признали можность ослабленя ума у обжалованого. Супротивъ оречення присяжныхъ не мають нѣякихъ средствъ правныхъ нѣ трибуналъ нѣ прокураторія державна. Сей безперечно пожалованя гôдный случай не дае ще нѣякои основы до оголошеня вламкового стану пôсля закону въ 20 мая 1873 р. Ся евентуальность возьмесь пôдъ розвагу, если бы случаѣ выразного необвинного выданя засудôвъ зо стороны судьѣвъ присяжныхъ частѣйше повтаряли ся.

Вôдчитано кôлька интерпеляцій.

Внесенье пос. Люеґера, щобы надъ вôдповѣдію міністра бар. Гавча въ справѣ знамени хрестного въ школахъ народныхъ отворено діскусію, вôдкинено 105 голосами противъ 17.

Вôдтакъ перейшла палата до порядку дневного и приняла до вѣдомости 21-ше справозданье за 1890 р. комісіи для контролѣ державного довгу.

Зачалась ґенеральна діскусія надъ буджетомъ на 1893 р.

Першій промовивъ пос. Кальтенеґґеръ (клерикалъ) за школою конфесійною и зазывавъ Полякôвъ, щобы взяли участь въ борбѣ о сю школу.

Пос. Фандерлинъ зъ Моравы остерѣгавъ правительство передъ зростаючою силою ліберальнои лѣвицѣ, противъ котрои мусить сконсолідуватись давна правиця. Вôдтакъ жалувавъ ся, що народъ чесній не мае нѣякого представителя въ кабінетѣ.

Пос. д-ръ Тученъ, выбраный на мѣсце міністра Пражака, говоривъ про чесне право державне. Складъ теперѣшного сойму моравского невôдповѣдный. Міністерство гр. Таффого стоить на чолѣ ворогôвъ народу чесного. Чехи въ Моравѣ докажуть свою опозицію также дѣломъ.

Словѣньскій пос. Ферянчичь жалувавъ ся на кривды Словѣнцѣвъ, якихъ они зазнають зо стороны нѣмецкихъ урядниковъ.

Пос. Даньъ (молодо-Чехъ) критикувавъ буджетъ зо становища фахового и дôйшовъ до заключеня, що сей буджетъ мѣститъ въ дѣйстности великій дефіцитъ. Надвышку осягнено въ той способъ, що просто взънаровано найважнѣйшй и оправданй бажаня народôвъ. Правительство выдае великй грошѣ на непотрѣбнй рѣчи, якъ на прогоны зъ Вѣдня до Берлина, а вôдъ авскультантôвъ и діурністôвъ вымагае довголѣтнои практики безплатной.

На тôмъ перервано засѣданье.

Мѣжь интерпеляціями цѣкава интерпеляція пос. Спіндлера, котрый пôднесъ неправильности при розділѣ додатку на дорожню мѣжь урядниковъ.

Слѣдуюче засѣданье нинѣ, въ четверъ, — и дальша дискусія генеральна.

——

Вчера уконституувавъ ся клюбъ хорватско-словѣньскихъ послобъ.

Клюбъ молодо-ческій высказавъ свою згоду на резолюцію, яка запала на конференціи ческихъ послобъ въ Правѣ, и рѣшивъ такожь на будуче побля потребы вобзвати до спольнои роботы сторонництва, репрезентованій на тій конференціи.

——

Про послѣдній нарады кола польского находимо въ Czas-ѣ крбмъ урядового комунікату, поданого нами вчера, ще такій близшій вѣсти:

Передъ початкомъ довѣрочныхъ нарадъ кола, презесъ Яворскій здавъ колу справу о результатѣ нарадъ спеціальнои комісіи (зложенои зъ членобъ комісіи парламентарнои и пяти послобъ: Борковского, Хшановского, Пінаньского, Стадницкого и Вельовейского) щодо поступованя въ справѣ еміграціи селянъ зо всходнои Галичины до Россіи. Комісія тои гадки, що интерпелюванье правительства въ палатѣ въ тій справѣ не було бы успѣшною и властивою дорогою, тожь вносить, щобы коло уповажнило выслати депутацію въ тій справѣ до презеса міністробъ и доручити ему меморіялъ. Комісія вкаже черезъ депутацію и въ меморіялѣ причины еміграціи, а яко головну причину аґітацію мѣсцевыхъ и чужихъ аґентобъ та предложить средства, котрыхъ треба ужити на зараду лиха. Вобтакъ, комісія не може дораджувати колу польскому побписати интерпеляцію, яку въ тій справѣ хотять внести въ палатѣ посольскій рускій послы, а котрои змѣстъ подали комісіи. — Коло польске приняло тій внесеня одноголосно.

При спеціальній дискусіи буджетовій мають забирати голосъ деякій члены кола, тожь коло порѣшило, щобы поставити такій резолюція до правительства: міністерство обороны краевои повинно вдоволити домаганямъ, заявленымъ неразъ черезъ соймъ, щобы вынагорода за кватиры, доставляній жандармеріи була бодай така яка за кватиры даваній для войска; — звернути увагу міністерства войны: 1) щобы доставы потребъ для войска були такъ розписуваній, абы продуценты и промысловцѣ краевій могли брати въ нихъ бблъшу участь, анѣжь теперь; 2) щобы войсковій стрѣльницѣ такъ урадити, абы стрѣляньe въ нихъ не грозило небезпечностію переходячимъ людямъ и не перепиняло роблянѣ роботы въ полѣ; 3) щобы вправы войсковій не воббували ся въ недѣлѣ и свята.

Новый кабінетъ угорскій.

Вчерашній телеґрамы донесли, що кабінетъ угорскій вже уконституувавъ ся. Президентъ міністробъ д-ръ Векерле найшовъ вобповѣдного чоловѣка для теки міністерства справъ внутрѣшныхъ и въ сей способбъ всѣ ресорты въ новбмъ набінетѣ вже обсаджены.

Міністромъ справъ внутрѣшныхъ ставъ Кароль Гіеронімі, бувшій посолъ соймовый а передъ кблькома тыжднями повиканый на урядъ президента найвысшои палаты обрахунковои. Президентъ д-ръ Векерле розглядаючись за вобповѣдною особою на міністра справъ внутрѣшныхъ, звернувъ увагу на голосы прасы и воббувъ довшу нараду зъ Гіеронімамъ про програму правительства, сей згодивъ ся на предложену акцію міністерства справъ внутрѣшныхъ.

Выборъ міністра для справъ внутрѣшныхъ бувъ найбблъше трудный для нового набінету. Опозиція хопилась зъ великою завзятостію тои квестіи. Органы опозиційній напидались на поодиновій особы, котрыхъ опінія публична десигнувала на кандидатобъ до того уряду, называючи ихъ креатурами т. зв. „клїки Тисы“. А при тбмъ всѣмъ робила опозиція занидъ правительству, що не примѣчае на кандидата до сего уряду, Гіеронімого, котрый есть найлѣпшимъ знатономъ, якъ практичнымъ такъ и теоретичнымъ, адміністрація.

Коли жь президентъ Векерле дѣйство покликавъ Гіеронімого до сего уряду, то можна надѣятись, що новый міністеръ справъ внутрѣшныхъ стрѣтить загальну симпатію. Зо стороны правительственои партіи ся симпатія заявилась вже великими оваціями въ клюбѣ ліберальнои партіи, де Гіеронімі разомъ зъ д-ромъ Векерлемъ явивъ ся.

Гіеронімі звѣстный зо своихъ знаменитыхъ промовъ въ угорскбмъ парламентѣ: Рбвножь робивъ вбнъ передъ 18 роками спеціяльній студіи фаховій на поли публичныхъ роботъ у Франціи и Бельгіи та выдавъ въ тій квестіи дуже цѣнну працю. Становище президента найвысшои палаты обрахунковои есть рбвнорядне зо становищемъ міністра, тожь Гіеронімі принявши на себе обовязокъ міністра справъ внутрѣшныхъ, робить дѣйство жертву, позаякъ становище президента не выставлене на нѣякій змѣны політичній, а противно становище міністра есть дуже хитке.

Президентъ міністробъ д-ръ Векерле мавъ ще другій клопбтъ, а именно розходилось о теку міністра для Хорватіи. Дотеперѣшный міністеръ Іосиповичъ хотѣвъ разомъ зъ президентомъ Сапарымъ уступити. Причина уступленя лежала въ тбмъ, що правительство мадярске не завсѣгды увзглядняло бажаня міністра хорватского; именно розходилось о именованье архипресвитера для загребского архіепископа. Іосиповичъ пбдпиравъ на се становище прилошанина Вуцетича, а тымчасомъ именованье выпало инакше. Однакъ президентъ д-ръ Векерле уживъ всякихъ способбвъ, щобы Іосиповича задержати на урядѣ. Въ тій цѣли покликавъ навѣть бана Хорватіи гр. Кнъ-Гедерваріого до Будапешту, щобы сей вплынувъ на Іосиповича. На случай резигнаціи Іосиповича выглядѣвъ собѣ д-ръ Векерле вже особу на міністра Хорватіи; именно мавъ стати тымъ міністромъ гр. Теодоръ Пеячевичъ, сынъ бувшого бана.

Але и сей клопбтъ неборений, а складъ нового набінету такій: президія и фінансы: д-ръ Векерле; просвѣты и вѣроисповѣданье: гр. Альбинъ Чаки; судовництво: Дезидерій Сілядій; справъ внутрѣшныхъ: Кароль Гіеронімі; торговля: Беля Люкацъ; міністеръ королѣвского двора гр.: Людвикъ Тиса; обороны краевои: бар. Геза Феврварій; рбльництво: гр. Андрѣй Бетленъ; міністеръ для Хорватіи: Емеринъ Іосиповичъ.

Зо взглядбвъ формальныхъ мусить д-ръ Векерле зложити ще окрему присягу яко президентъ міністробъ въ руки цѣсаря. Рбвножь всѣ члены кабінету будуть принятій цѣсаремъ на авдіенціи. Въ понедѣлокъ представить ся новый кабінетъ обомъ палатамъ парляменту.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Яворова.

[Околиця Яворова. — Само мѣсто. — Читальня. — Школа. — Церковь. — Товариство „Гаразды“. — Неволя вавилоньска пбдъ „клїкою“.]

Сумно и тихо въ Яворбвщинѣ. Все, що жило, неначе замерло або занѣмѣло. Усякъ про себе дбав, для себе працює и — гне спину пбдъ тягаремъ злиднѣвъ, що наклекала — байдужность. Не чуемо тутъ про жадній такій соборчики, на котрыхъ бы интеліґенція старалась вынайти яку добру дорогу, яке хорошe средство до духового, а вже-жь и матеріяльного пбдпесеня свого „молодшого брата“ зъ тымы и неволѣ. Неразъ я глядѣвъ на тіи лиця селянъ зъ околицѣ, на котрыхъ вытисла журба, недоля и нужда свое пятно. Ажь сумъ прошибае грудь на таній немилый видъ. А интеліґенція наша въ повѣтѣ байдужна. Есть, правда, кблькохъ людей „серцемъ и душею“ вбданыхъ народній справѣ, але чому жь лишень — кблькохъ? Оденъ завидує другому, неразъ оденъ на другого и крамолу кує, — а користае зъ того хиба „клїка русиноѣдбвъ“...

Теперь глянѣмо на городъ Яворбвъ. Передъ двома сотнями лѣтъ танцювавъ тутъ весело король Иванъ III. Собѣскій на весѣлю дочки коваля, теперь тутъ лихо танцює. Яворы десь повинули, зникли; на ихъ мѣсце прибувае що-разъ бблъше рослины зъ зерна єврейскои землѣ... Зъ давнои давнины блищать ще поверхнѣ двохъ ставбвъ — зъ котрыхъ оденъ не конче привадный, повный „поетичныхъ“ жабъ... Въ Яворовѣ есть руска читальня, котру пбддержуе само бѣднѣйше мѣщанство; богатій мѣщане, зъ вынмкомъ двохъ-трехъ, вбдтягають ся вбдъ читальнѣ. Заходить тутъ цѣкаве питанье: чому? чи тыхъ пару лепть, зложеныхъ до скарбоны, выпорожнять ихъ кишевю або заберуть-вбдчарують щастье?... Впрочбмъ читальня веде ся хорошо — щасть Боже! Може незабаромъ будуть читальняки святкувати память нашого незабутного Тараса, а те покаже хорошу сторону ихъ серця и дбайливбсть та дороженье народными святощами. Чотыро клясова школа розвиваесь досыть добре, лишень давуе насъ: чому нема выкладу руского, коли значна бблъшбсть ученикбвъ належить до націи руснои?... Церковне начальство въ Яворовѣ становить парохъ о. Левицкій, аматора спѣву хорального, котрый въ сѣмъ мѣстѣ розвиваесь хорошо. До помочи ему доданый о. Костикъ есть катихитомъ въ тутешній народній школѣ. Роля обохъ тыхъ душпастырѣвъ есть ачей-же дуже важка. Парохъ мае провадити повѣрене собѣ стадо, ободрати его у всякій невзгодинѣ, пбдносити духа и не забувати про святу народну справу; сотрудникъ повиненъ пароховi у всѣмъ добрбмъ хорошо помагати, а що бблъше, вести менчу, малолѣтну братію до пбзнаня добра и вплювати народній ідеалы въ молодій серця и душѣ молодій, не збисованій гнилью матеріялізму и — корупціею. Се диктуе усякому обовязокъ, довгъ, що винній мы всѣ, а вже-жь и священьство, народови великои Руси-Украины...

Кблькохъ щирыхъ людей заснувало тутъ товариство ремѣсниче „Гаразды“. Богато людей ще сторонить вбдъ него и чудуесь нимъ, якъ бы якою невидальщиною. Чому-жь такъ? Се-жь для васъ, браты Яворбвцѣ, оно заснувалось, се-жь вамъ оно мае служити та васъ спомагати, — чому-жь тутъ вбдтягатись?... Поки що фондъ товарыства буде збблышатись черезъ „коладу“, вкладни, а добре було бы, коли-бъ въ тій цѣли дати вечерокъ, все таки де що вилыло бы до каси товарыства.

А теперь припадае менѣ згадати про тутешне страшилище — „клїку русиноѣдбвъ“, котра наче зелѣзными клѣщами схватила Яворбвщану и держить ся немовь у „вавилонськбй неволи“. Складаесь она зъ кблькохъ шовіністбвъ ворожо настроеныхъ для руснои справы. Належать до нея два чи три споличеній Русины и тѣ найгбрше уѣдають на справу руску. Задачею сея „клїки“ есть: всякими можливыми способами и средствами спинити хбдъ розвою нашои руснои справы. Великою помочію въ тій цѣли суть для нея доносы и вбдстрашуванье бѣдного народу вбдъ поступу. Але у всему тому виноватій таки нашій, наша интеліґенція. Чому-бъ не взятись за руки всѣмъ разомъ и йти до цѣли? Тогдѣ певно не перемогла бъ навѣть адска сила, не то яворбвска „клїка“... Але маймо надѣю, що читальня, просвѣта, „Гаразды“, наше священьство, наше мѣщанство зберуть ся разомъ, стануть твердо за народну справу, а тогдѣ зазеленѣють знова „яворы“ и буде краше и милѣйше въ Яворбвщинѣ...

Я.

Зъ Косбвщины.

[Торговля живымъ товаромъ.]

Kurjer Lwowski помѣстивъ у вступній статьѣ въ ч. 310 въ 6 с. м. пбдъ заголовкомъ „Wyzyskiwanie ludu wiejskiego“ слѣдуюче:

„Пбдъ заголовкомъ „Wyzyskiwanie ludu naszego“ помѣстили мы недавно листъ зъ околицѣ Косова, доносячій о кривдахъ, безправностяхъ и надужитяхъ, сповнюваныхъ на бѣдныхъ селянахъ тамошнего повѣта. Въ статьѣ тій подано имена и пбрекла людей, котрій стали жертвою насиля публичного для красныхъ очей нечестивои спблки спекулянтбвъ сѣльскихъ и насожитбвъ, котрій въ средствахъ не перебирають и якъ павуки обсновують свои жертвы. Въ наслѣдокъ прилюдного порушеня тои справы въ часописяхъ выдало тутешне староство — якъ доносять намъ — обѣжникъ до старшинъ громадскихъ зъ приказомъ, абы наглядали и доносили свои помѣченя въ справѣ выхбсновуваня народу пбдъ всякими позорами и силуваня его до службы по за границами краю посередъ невбльничихъ обставинъ. Однакожь згаданый листъ досыть выразно натыкавъ, що начальникъ и писарѣ громадскій самій позбстають въ вбдношеню службовбмъ до спблки спекулянтбвъ, такъ далеко, що побирають навѣть певный рабатъ за доставу „товару“, транспортованого опбсля за границю на поталу и загубу. Зъ огляду на се можна дуже сумнѣватись, чи обѣжникъ староства буде мати якій успѣхъ. Справки зорганізованои консорціи пявокъ мають всякій признаки обманьства и повинній бути предметомъ слѣдства судового. Отже вбдклинуемось до прокураторбвъ и судьѣвъ. Подббно якъ попередъ за часбвъ розпаношеноп лихвы векслевои знайшли ся функціонарѣ публичній, судьѣ и прокураторы, що поклали собѣ подекуда за задачу жита стлумити смокбвъ, нищачихъ майно селяньске, такъ и теперь нехай власти скомбінованымъ дѣланьемъ причинять ся до выкрыття и уздоровленя болякбвъ. Дневникарство и суспільность може намъ тбльно помагати.“

Тбльно Kurjer Lwowski. До рѣчи буде тутъ де-що пригадати и де-що доповнити.

Допысуватель „Дѣла“ доносивъ въ другій половинѣ червня с. р. що „адміністраційнымъ порядкомъ“ всаджено дня 13 мая с. р. 7 селянъ зъ Хбмчина до арешту въ Косовѣ, а потому тымъ самымъ „порядкомъ“ вбдставлено ихъ примусово до Залуча, стації зелѣзничои — для pięknych oczu торговця живымъ товаромъ Германа Justera зъ Turgul Fromes въ Румуніи, а взглядно для знаного жидбвского дігнітаря косбвского...“

Въ допысѣ Вашбй помѣнованій були 4 зъ тыхъ вышупасованыхъ до Румуніи. Теперь вѣдомій всѣ 7. Называють ся они: Василь Полѣтайчукъ, Проць Федьчукъ, Амвросъ Катраниокъ, Елена Стехкевичева, Михайло Матейчукъ, Антбнъ Скоролинюкъ и Семенъ Сусякъ всѣ зъ Хбмчина. Вбдставляли ихъ два мужа, organ-ы bezpieczeństwa, до чл. адміністраційного порядку 6930 и 7007 зъ 1892 р. Якъ бачите, справа „пекуча“ полагоджуе ся въ млѣ окв, коли тымчасомъ рекурсъ, внесеный ще передъ трема роками, чи нешупасованый до Льова чи неполагодженый!

Число „адміністраційного порядку“ 7007 дало причину до дотепного а мы скажемо: правдивого помѣчена въ Косбвщинѣ. Кажуть: передне ч. 7 значить Juster, двѣ 00 середнѣ значать муринбвъ-робботникбвъ, а кбнцеве ч. 7 значить Engler, Чи читати вбдъ Juster [бо то нѣмецкій жидъ] въ право до Engler, чи читати вбдъ Engler [бо то халатовый жидъ] въ лѣво до Juster, то все жидбвскій Geschäft на мурынахъ буде выносити 700 [не даромъ ревтельна спблка!], а заробокъ муринбвъ буде рбвнатись 00 въ грошахъ, а утратою здоровля або й житя.

Думавъ бы хто, що на такій голосъ публичный про тыхъ 7 робботникбвъ зжахне ся адміністрація повѣтова и „вшедъ въ ся“ перестане йти на руку аґентамъ, коли вже не зъ огляду на можливій инстінкты [о почутю того, що то зовуть обовязокъ для людскости, вже не говоримо], то бодай зъ уваги на строгій а конечній приказы краевого правительства въ справахъ санітарныхъ и еміґраційныхъ. Такъ де тамъ! Ого въ другій половинѣ серпня с. р. [въ найгорячѣйшій часъ еміґрація и холеры] объявля ся аґентъ Julian Wolf зъ фірмы якогось Heinrich-a L. Sperling-a и при помочи Jukel a Tauscher-a, коршмаря зъ Ростбкъ галицкихъ, звербовуе гуцулбвъ до рубаня лѣсбвъ въ Comanesti prin Moinesti — въ Румуніи. Звербовано 25 гуцулбвъ зъ Ростбкъ галицкихъ, 1 въ Бѣлоберезка а 4 въ Ясенева горѣшного. Зъ Ростбкъ называють ся: 1) Косма Дарюкъ, 2) Михайло Дарюкъ, 3) Федбръ Нагбрнякъ, 4) Іосифъ Изашко, 5) Семенъ Владъ, 6) Матѣй Владъ [войсковый], 7) Семенъ Влашинець, 8) Иванъ Опарякъ, 9) Никита Влашинець, 10) Семенъ Бабичъ, 11) Іосифъ Калинякъ, 12) Николя Петринякъ, 13) Марбнъ Морозъ, 14) Остафій Дашщукъ, 15) Остафій Крильчукъ, 16) Еремія Кручука сынъ, 17) Василь Гаврилякъ, 18) Иванъ Гаврилякъ, 19) Андрѣй Губчукъ, 20) Косма Греборощукъ; зъ Бѣлоберезка: 21) Василь Максимюкъ, а зъ Ясенева горѣшного: 22) Михайло Савчукъ, 23) Оленса Цяпринюкъ, 24) Дмитро Бодвѣнко и 25) Михайло Бутюкъ. Про 5 робботникбвъ зъ Ростбкъ не вмѣли подати, якъ называють ся.

Умова, котра мала заключити ся у п. к. нотаря въ Косовѣ межи робботниками а аґентомъ живого товару, а не стала заключеною по причинѣ, що п. к. нотарь жадавъ власти теля фірмы Sperling-a а не аґента Wolf a [за що нехай тому нотареви буде прилюдна честь, що не пбйшовъ на „совѣтъ нечестивыхъ“] мала бути така: Робботникъ мавъ дбставати за тяжку роботу на своѣмъ харчи денно вбдъ 1·20—1·40 зр., муку кукурузану, літеръ найкрашои по 8 кр. а пбдлѣйшои по 6 кр., выплата мала вбдбуватись що 14 днѣвъ а робота мала тревати вбдъ бѣлого дня до сумерку. Тымчасомъ на дѣлѣ було такъ: Мука найпбдлѣйша літеръ по 9 кр., выплаты годѣ робботникамъ допроситись, а робота, якъ найтяжша [не якъ въ умовѣ], розпочинаесь по надъ двѣ годины до днины и тревае по-надъ двѣ годины въ темну нбчь, значить: при кбнци серпня [робботники выйшли до роботы 23 серпня] робили тій невбльники вбдъ 3-ои рано до 9-ои вечеромъ, отже вбсѣмнадцять годинъ денно!

Пашпорты дбставали не въ старостві. Jukel Tauscher пригнавъ ихъ до писаря громадского Воляньского въ Тюдевѣ и той ихъ записувавъ въ присутности войта зъ Ростбкъ, Федора Давилюка. На тій пбдставѣ выдано зъ староства въ Косовѣ пашпорты, котрій аґентъ Вольфъ забравъ до себе, кблько за сю прислугу дбстали другій чинники, годѣ розвѣдати, але доневна знати, що Юкель Таушеръ дбставъ 60 зр. [безъ оплаты податку вбдъ того купецтва], якъ се збзнавъ аґентъ Вольфъ при І. И., С. В., М. В., Д. и И. Н. Завдатку дбставали тій галицкій мурины по 20 зр., а судове слѣдство могло бы выкрыти, кблько тои нервавцѣ принпло до чужихъ — неробучихъ рукъ!

Теперь обчислѣмъ страту часу и страваного. Въ Косовѣ ждали мурины 3 днѣ на завдатокъ; въ Залучу ждали на контрактъ, котрого не дбждались зъ причины згаданои повыше; въ Сучавѣ ждали 2 днѣ на аґентбвъ-жидбвъ; 16 годинъ ѣхали зелѣзницею а добу ишли на мѣсце призначеня. Въ Сучавѣ не хотѣвъ ихъ якійсь „комісарь“ пустити за границю, бо пашпорты були въ рукахъ Вольфа. За границею розвеселились наши мурины, бо dorabantul-ѣ румуньскій схопили нашого пейсатого фактора Юкеля Таушера и хотѣли его обстрячи и пбдбратити, и жадъ зъ тяжкою бѣдою утѣкъ назадъ. Здавсь тбльно було й буде веселости для тыхъ невбльниковъ за часъ ихъ побуту въ неволи!

Аґентъ Вольфъ, привѣзши „товаръ“ на мѣсце, заразъ пропавъ и не показавъ ся ажь за 26 днѣвъ. Пбсля умовы мавъ наставничити надъ робботниками одинъ зъ нашихъ, тымчасомъ они достали за наставника Италіянца, „котрый нашу вѣру дуже збитувавъ“ — якъ жалуесь утѣкшій изъ неволѣ. По 26 дняхъ роботы оденъ зъ найпроворнѣйшихъ робботникбвъ мусѣвъ зъ полишеньемъ 6·40 зр. утѣкати безъ пашпорту долама-горами до Ростокъ. Другій, бблъше податливій [якъ звычайно Русины] полишились тамъ, и якъ аґентъ Вольфъ паше до нихъ жалобы бракуе имъ до нихъ щастя лише „пташого молока“. Яка правда въ тбмъ, доказуе найлучше та обставина, що оденъ зъ робботникбвъ утѣкъ, та що аґентъ Вольфъ, высылаючи сюда грошѣ, казавъ робботникамъ, що выславъ по 30 зр. на одного, а тымчасомъ выславъ за Ф. Н., С. В., А. Г., К. П. и З. К. по 20 зр. Если при обрахунку буде числитись посылку по 30 зр., то нашъ темный мужикъ добре на тбмъ выйде! А хто за нимъ подбае? „Богъ высоко а цѣсарь далеко“.

Вашъ допысуватель не надѣявъ ся, що кбнцѣ справы за 7 муринбвъ зъ Хбмчина можна буде у воду заховати, а однакожь они и богато другихъ ще доси заховани. Видко, що тій, до кого се належить, переочують такій голосъ розпуки и вопіющои кривды — зъ нашого кута недолѣ, длятого конечно кождо таке число „Дѣла“ чи тамъ другои якои часописи, въ котрбмъ подають ся нашій кривды, посылати бы особно Его Ексц. п. намѣстникови, на котрого справедливость маемо надѣю, бо иначе буде дѣятись у насъ въ Косбвщинѣ дальше пбсля приповѣдки народнои: „до чого быкъ навыкъ...“

Допысъ мою кбнчу просьбою селянина, котрый менѣ розповѣвъ справу Росточанъ: „Пашѣть, а може на будуче не дадуть нашихъ людей такъ обдурювати! Богъ Вамъ за се не забуде!“

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Петербургскій круги и дневники высказують свое глубоке вдоволенье зъ причины щирого принятя наслѣдника россійского престола на дворѣ цѣсарскбмъ у Вѣдни. Такъ корреспондентъ N. fr. Pr. чувъ вбдъ якоись добре повинформованои особы, що теперь нихто въ Петербургѣ не пбднесе справы россійско-австрійскихъ вбдносинъ въ Босни и Герцеговинѣ, бо се вже справа скончена. Статьѣ зъ нападами, якій фабрикують ся въ „Свѣтѣ“, не змѣняють самои справы. За сими провінціями Россія навѣть не рушить палцемъ. О тбмъ знають добре у Вѣдни и въ Петербургѣ. Точка тяжкости въ справѣ австрійско-россійскихъ вбдносинъ перенесла ся за те на квестію болгарску. Порушенье справы болгарскои не выходить въ користь Россіи, бо она не шукае спору, але замѣсть сею она бблъше дразнива на справу болгарску. Тамъ Россіяне за для своихъ власныхъ похибокъ бблъше вразливій и то длятого въ такбмъ степени, бо австрійска політика въ Болгаріи выдиваe очевидно зъ антагонізму противъ Россіи. „Бачите, сказала згадана особа, що коли у Вѣдни лише зачинають до насъ вбдносити ся теплѣйше, въ Россіи зо всѣхъ сторбнъ чути заразъ публичный голосъ, що згоды зъ Австрією не лише треба бажати, але она навѣть можлива. Нашій войсковій горячки, коли неразъ при бесѣдѣ о россійско-австрійскихъ вбдносинахъ хапають за мечь, нинѣ тужать за згодою зъ Австрією. Въ тій точцѣ оптимізмъ навѣть за великій, бо многій кажуть, мовь бы черезъ угоду можна усунути всю небезпечность, яка скрывае ся въ політичнбмъ положеню. О тѣснѣйшбмъ союзѣ Россія зъ Нѣмеччиною теперь не може бути нѣякои бесѣды. Взаимній зносины можуть бути приязнѣйшій, а суперечно-

сти походячій вôдъ національного шовінізму россійского можуть щезнути, якъ такожь и економічній вôдносины можуть змѣнити ся въ користь Россіи. Бôльше не можна надѣяти ся, якъ довго Нѣмеччина не призвасть, що Россія вже дозрѣла політично. Зъ Австрією справа мае ся инакше. Тугъ квестія спôрна Болгарія, де Австрія не мае за чимъ шукати, якъ такожь нинѣ тамъ и Россія не шукая нѣчого Если Болгарія для Нѣмеччины не варта костей нѣ одного поморского гренадира, то для Австрії она не варта спору зъ Россією. На полі економічнôмъ Россія веде въ Болгарію конкуренцію зъ Австрією безъ огляди, чи се Австрія приѣмно чинѣ, але можна надѣяти ся, що Австрія вдержить се наконець вôдъ всякого мѣшаня въ політичній вôдносини Болгарії, якъ се робить теперь Россія. Знаете, сказала ся особа, що говорять о рубли россійскôмъ, але се дементувати не варта заходôвъ. Если у Вѣдни хочуть бути щирыми, то мусѣли бы признати, що рубель россійскій мусить покрывати австрійскій реньскій. Се якъ разъ не льояльне и се бôльше выкликуе невдоволеня якъ деякій подѣе політичній. Згода отже зъ Вѣднемъ можлива въ кождôмъ часѣ а въ Россіи нема нѣкого, хто бы не принявъ ей зъ вдоволеньемъ, бо при угодѣ зъ Австрією Россіане не боять ся нѣякои самоловки, якъ при угодѣ зъ Нѣмеччиною чи зъ Бісмарґомъ чи безъ него. Треба сказати вамъ отверто, що положенье е таке, и его не можна затаити, що рука австрійска, котра опускае Болгарію встрічае принятый устисокъ россійского кулака". Наконець згадана особа покликала ся на вôдголосы дневникôвъ, котрій доказують, що симпатія россійскои суспôльности лежать по сторонѣ Австрія. Вѣденьскій донесенья о гостинѣ наслѣдника россійского престола выкликують въ „Петербурзскихъ Вѣдомостяхъ" вдоволенье подвôйне, якъ за-для гостинного приняття, такъ и зъ сеи причины, що у Вѣдни не роблять собѣ нѣякои ильюзія, бо примѣромъ N. Fr. Pr. сказала, що въ кождôмъ случаю гостина наслѣдника престола буде мати лагодячій вплывъ на неманучій конфліктъ. Иншій дневники петербурскій вôдносять, що при витаню гостя взяли участь також славянскій елементы Вѣдня.

——

Въ Берлинѣ вôдбуваe ся вѣче соціяльно-демократичнои партіи, въ котрôмъ беруть участь також делеґаты зъ Австрія а мѣжь тими д-ръ Адлеръ, дальше зъ Голландія и Швеція. Перше публичне засѣданье вôдбуло ся вô второкъ. По офіціяльнôмъ привитаню наступили дебаты надъ справозданьемъ комітету центрального партіи, при котрыхъ пôднесено також всякого рода мѣсцевій и особистій закиды. Справоздане въ дѣяльности заznачуе, що орґанізація партіи показала ся добра, сторонництво розвиваe ся дальше постôно, а выключенье опозиціонистôвъ на вѣчи ерфуртскôмъ користно вôддѣлало на партію, котра може бути вдоволена, що увôльнила ся вôдъ вôдвѣчальности за поступованье сихъ елементôвъ. Крôмъ того роздано делеґатамъ, котрыхъ на вѣчу зъявило ся 300, також друковане справозданье. Въ нѣмъ порушено квестію зневаженя воякôвъ и высказано жаданье, щобы вовсѣмъ знести нинѣшну войскову систему. Дальше заявлено, що послы партіи выступлять зъ рѣшучою опозиціею противъ цла на артикулы пожиткій и сказано, що соціялістичній послы не обманюють себе надѣю, мовь бы въ парляментѣ можна сповнити заданье сторонництва. Парляментъ се лишь средство, щобы зъ трибуны вести борбу противъ суспôльного и державного устрою. Мѣжь промовами, якій вôдтакъ наступили, треба згадати про бесѣду д ра Адлера, выголошену въ имена австрійскои соціяльнои демократіи. Вôнъ выступивъ противъ погляду, мовь бы такъ названа вѣденьска добродушность могла бути перепоною для серіозного руху робôтничого. Вôнъ запевнивъ нѣмецкихъ делеґатôвъ о великôй симпатіи и вѣрабмъ союзѣ партіи австрійскои, котра старае ся все послѣдувати за выпередившими ихъ соціялістама въ Нѣмеччинѣ и вôдъ нихъ поучити ся. Зъ промовы секретаря центрального выдѣлу партіи Фішера за мѣтна була увага, що сѣльскій товаришѣ бажають завсѣгды, щобы у нихъ яко бесѣдника выступили лише славній провôдники партіи, якъ Бебель або Лібкнехтъ и тымъ способомъ лише ще бôльше причиняють ся до пôднесена шкôдливого культу особъ. При пояснюваню выдатковъ прасы Бебель сказавъ, що они не суть обрахованій за высоко. Редакторы головного орґану Vorwärts достають 2400 до 7200 маровъ. Сю найвысшу суму дôстае Лібкнехтъ, котрый сего конечно потребуе за для своеи численнои родины и по сороклѣтнôй своѣй дѣяльности въ користь партіи на те дѣйстно заслугуе. Праса коштувала сторонництво 66 000 марокъ а мѣжь тими треба почислити деякій невдалій основаня орґанôвъ. Бебель заперечивъ, будьто бы люде зъ поза редакціи мали вплывъ на орґанъ Vorwärts. Сего не мае навѣть Зінґеръ. Редакція впрочôмъ мусѣла выслухати неодинъ горкій докоръ за остре становиско противъ деякихъ товаришѣвъ. Зъ касового справоздання треба згадати, що доходы выносили 231.895 а выдатки 198.662 маровъ. Зыскъ зъ Vorwärts 39.497, оборотъ торговельный въ книгарни партійнôй 121.000 марокъ. Бебель остерѣгавъ наконець, щобы не збôльшати дуже мастку сторонництва черезъ закладанье фабрикъ, друкарень и т. д., бо дуже легко може бути заведеный законъ вымнковый. Взагалѣ не треба вôддавати ся за надто оптимістичному настроеви душевному.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ товариства Рускихъ женщинъ въ Станиславовѣ** устроюе въ четверъ 24. н. ст. листопада забаву зъ танцями, на котру мае честь запросити Вп. Панъ и Панôвъ. Вступъ вôдъ особы 50 кр.; стрôй візитовый; початокъ вечерка о годинѣ 8-ôй вечеромъ. — Слѣдуючого дня о годинѣ 10-ôй рано вôдбудуть ся загальній збôры товариства. Рано о 9-ôй годинѣ вôдправить ся служба Божа въ церквѣ катедральнôй заходомъ товариства. На тѣ збôры запрошуе выдѣлъ товариства всѣ Вп. Панѣ, котрымъ добро загальне лежить на серци, до численнои участи. [Окремыхъ запрошень не розсылае ся].

— **Въ справѣ выдавництва „Бібліотеки музикальнои"** одержуемо отсе письмо: На засѣданю дня 1 с. м. ухвалили пôдписаній не выдавати дальшихъ выпускôвъ „Бібліотеки музикальнои", а на внесенье тов. Н. Дмитрова порѣшено увôйти въ договоры зъ товариствомъ „Боянъ" и евентуально передати майно выдавництва „Боянови" пôдъ тымъ услôвемъ, що „Боянъ" зобовяже ся выдавництво наше дальше вести пôдъ фірмою „Бібліотека музикальна тов. Боянъ" задержуючи окрайну мережку и нумеруючи дальшій вычуски порядковыми числами выдавництва „Бібліотеки музикальнои". Выдѣлъ „Бояна" ухваливъ принятй предложенье зъ подаными застороґами и пôдписаній выдавцѣ передали дня 16 с. м. майно „Бібліотеки музикальнои" товариству „Боянъ" зъ тою твердою вѣрою, що дѣло почате нашими товаришами ще на школьныхъ лавкахъ, въ рукахъ „Бояна" розвиватись буде успѣшно. — У Львовѣ д. 17 н. ст. падолиста 1892.

Несторъ Дмитрôвъ, Олекса Пясецкій и Микола Стефановичъ богословы III. року, бувшій выдавцѣ „Бібліотеки музикальнои".

— **Краева рада школьна** на засѣданю зъ дня 11 н. ст. падолиста ухвалила: 1) именувати о. Ом. Абрисовского греко-кат. катихитомъ при выдѣловôй школѣ женьскôй въ Станиславовѣ, Исид. Орнатовского управителемъ 5-клясовои школы мужескои въ Яворовѣ, Мат. Ленарта учителемъ въ Сѣлци, д-ра Вол. Бущиньского суплентомъ при школѣ реальнôй въ Краковѣ; 2) затвердити въ учительствѣ Фр. Зиха въ ґімназіи въ Дрогобичи; 3) признати четвертый додатокъ пятилѣтный проф. Корн. Косакови въ Тарновѣ; 4) приймити до вѣдомости справозданье краевыхъ инспекторôвъ школьныхъ зъ люстрациі ґімназіи и низшои школы реальнои въ Тарновѣ; и 5) апробувати до ужитку въ высшихъ клясахъ ґімназіяльныхъ книжку Ив. Солеского: Zarys chemii.

— **Зъ Станиславова пишуть намъ:** Сумно въ мѣстѣ Станиславовѣ зъ погляду на справу руску! Рухъ національный дуже млавый. Мѣщаньство руске, котре до недавна ще троха свѣтило ся, геть пôдъупадае: одній пристають до Вôрменъ, другій до Полякôвъ. Оно бы мабуть було инакше, якъ бы мѣсцеве духовеньство бôльше дбало про мѣщанъ, приязно займало ся ними, а рѣчь природна, що нѣкого не зъеднае ся тымъ, якъ глядить ся на него холодно, „зъ горы"... Свѣтска интеліґенція спускаючись въ тôмъ дѣлѣ на духовну, такъ само рôвнодушнѣе, — и всѣ говорять, що Станиславôвъ, котрый, колись що до руху рускогo, перевысшувавъ иншій мѣста, нинѣ пôдъ тымъ взглядомъ упадае — мимо основаня тамъ епископства рускогo... А тымчасомъ Поляки въ мѣстѣ зъ кождымъ майже рокомъ пôдносять ся: мають овôй театръ, свого „Сокола" и т. д. [*Прим. Ред.* Намъ бы Русинамъ взагалѣ звернути бôльше уваги, нѣжь доси, на мѣста бôльшій, абы рускій елементъ тамъ не упадавъ що разъ бôльше.]

— **Зъ Стрѣлискъ новыхъ пишуть:** „Вычитавши також въ Вашôй поважанôй часописи звѣстку, яко-бы въ Стрѣлискахъ новыхъ засновано товариство огневои сторожи заходами о. Билиньского и пп. Издебского управителя школы и Гôрняка начальника громады, мы заявляемо: Жиемо въ Стрѣлискихъ новыхъ а не знаемо нѣчого о такъ хосенномъ товариствѣ, хиба тôлько се, що навѣть бочки вôдъ нафты, призначенй на воду въ часѣ огню, не знати у кого роблять свою чинность, а вправъ охотникôвъ сторожи огневои цѣлкомъ нема. Подаемо се для святои правды. — *Гнатъ Ковпакъ, Михайло Баковскій, Стефанъ Савула и Никифоръ Симоній* зъ Стрѣлискъ новыхъ.

— **Огонь.** Дня 11 н. ст. падолиста выбухъ огонь въ домѣ Юрка Андрѣева въ Хомяковѣ коло Станиславова. Огонь повставъ зъ конопель сушеныхъ въ печи и ставъ ся причиною страшного нещасця, бо въ полумѣни попекло ся 5 дѣтей Андрѣева и то такъ дуже, що двое зъ нихъ померло того самого дня, а другій ледве живій. О тôмъ страшнôмъ выпадку повѣдомлено судъ станиславôвскій. — Послѣдными днями повставъ о 5-ôй годинѣ рано огонь въ домѣ Мартина Фереша, мѣщанина и купця въ Порохнику. Огонь повставъ въ серединѣ дому и заки люде позбѣгались горѣвъ вже цѣлый дахъ а зъ дому ледве живій вôкнами поутѣкали, бо коли побудились бухавъ вже огонь въ сѣняхъ попôдъ саму стелю. Дôмъ Фереша стоявъ въ рынку и вартувавъ понадъ 2000 зр., а асекурованый бувъ въ товариствѣ Краковскôмъ на 900 зр. Хочь сусѣдній домы майже разомъ злучений то таки не було великои небезпечности, бо не було вѣтру и дôмъ горѣвъ великою силою тôлько до горы. Ферешь мавъ великій склепъ, якъ філія „Народнои Торговлѣ"; можна було тамъ всего дôстати, мавъ великій складъ паперôвъ, рôзныхъ книжокъ, фарбъ и олѣёвъ. Погорѣло все тôлько лишивъ ся ще складъ товарôвъ въ огородѣ въ мурованôмъ будынку. Вартôсть згорѣвшихъ товарôвъ доходить до 5000 зр. Порохницка сторожа огнева, котра завязала ся передъ кôлькома мѣсяцями ще цѣлкомъ не зручна.

— **Колишне маршалкованье п. Станислава Поляновского въ Сокальщинѣ** лишило по собѣ до нинѣшного дня „незатерту" память — звыжь 8.400 зр. дефіциту въ касѣ повѣтовôй, котрого виновникомъ бувъ любимець п. Поляновского, секретарь повѣтовый п. Маевскій. Справа довго держалась въ дискреціи, але остаточно мусѣла выйти на верхъ — и вже навѣть высовзнула ся вчера по-пôдъ валець машины друкарскои...

— **Курсы для машиністôвъ.** Въ промысловôй школѣ державнôй въ Краковѣ въ роцѣ 1892|3 вôдбуде ся спеціяльный курсъ для обслугуючихъ машины паровій и кôтлы, а то въ мѣсяцяхъ грудни, сѣчни, лютôмъ и марти, по 6 годинъ тыжднево. Заразъ по скôнченю сего курсу розпôчне ся спеціяльный курсъ для машиністôвъ ведучихъ льокомотивы. До запису мають кандидаты зголошуватись дня 28. и 29. н. ст. падолиста въ дирекціи згаданои школы и выказати ся окôнченою школою народною, 6-мѣсячною практикою слюсарскою, кôтлярскою або при кôтлѣ чи машинѣ паровôй. Крôмъ того мусить кождый вписуючій ся зложити 1 зр. на средства науковій. По окôнченю курсу одержать кандидаты свѣдоцтва.

— **Книгосушь.** Намѣстництво переслало до всѣхъ старостôвъ и президентôвъ мѣстъ Львова и Кракова такій окружникъ: Пôзля одержаныхъ урядовыхъ донесень выбухъ книгосушь у рогатои худобы въ Россіи, а то въ земли Доньскихъ козакôвъ и въ ґуберніи катеринославскôй, а ширячи ся на заходъ появили ся вже поодинокій случаѣ тои заразы також въ ґуберніяхъ харкôвскôй, полтавскôй и херсоньскôй. Звертаючи увагу на грозячу зъ-вôдси небезпечность для худобы въ нашôмъ краю, взываe ся Васъ въ наслѣдокъ рескрипту выс. ц. к. міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 7 жовтня 1892 ч. 23 435, щобы Вы заразъ повѣдомили о тôй небезпечности вôдповѣдными оголошеними въ громадахъ всѣхъ властителѣвъ худобы, вôддѣлы товариствъ и кружкôвъ рôльничихъ и всѣ интересованій стороны, звертаючи увагу, щобы поминано всяку нагоду, котра пôдпомагали бы занесенье тои заразы до краю, а особливо, щобы якъ довго зараза истнуе не ѣздженo на торги и ярмарки на худобу въ Россіи и взагалѣ щобы хоронено ся всякого стыканя въ тамошною худобою и предметами, котрій могли бы перенести заразу.

— **Львôвскій „Равашоль".** Шайка уличникôвъ львôвскихъ вынайшла собѣ вôдъ недавного часу досыть небезпечну забавку. Есть се паперова коробка зъ фляшкою наповненою якимсь плыномъ, до тои фляшки вкладають скляну рурку, выповнену стрѣльнымъ порохомъ и получену зъ кнотомъ до запалювання. Таку „машину пекольну," зъ запаленымъ кнотомъ кидае хлопець на землю и заразъ по тôмъ наступае сильна експльозія. Если коробку кине ся на землю то переходячимъ не грозить нѣяка бôльша небезпечность, однако не выслѣдженій доси индівідуы кидають ихъ неразъ на дахи одноповерховыхъ домôвъ такъ въ серединѣ мѣста якъ и на передмѣстю и зъ тои причины мало що не повставъ огонь въ кôлькохъ мѣсцяхъ. Крôмъ того може при експльозіи лучити ся и яке скалѣченье переходячихъ. Львôвска поліція глядае вже кôлька днѣвъ тыхъ свôйскихъ „Равашоликôвъ".

— **Звертаемо увагу** на оповѣщенье дому банкового п. Шеленберґа у Львовѣ, помѣщене въ рубрицѣ „Надôлане." Сей дôмъ банковый, выдаючи ґазету льосованъ „Надѣю," помѣстивъ въ послѣднôмъ числѣ сеи ґазеты образцѣ новыхъ монетъ. Въ кождôмъ селѣ, а передо всѣмъ въ кождôй читальни повинній бути тій образцѣ, щобы народъ сѣльскій вже завчасу придивлявъ ся новымъ монетамъ, бо мабуть найдуть ся обманники, котрій схотять выхôснувати несвѣдомôсть народу.

Надôслане.

Verfälschte schwarze Seide. Man verbrenne ein Müsterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlöscht bald und hinterläßt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden" weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterläßt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.), **Zürich** versendet gern Muster von seinen echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus. 4

Телеграмы „Дѣла".

Вѣдень 17 падолиста. Король румунскій бувъ вчера майже двѣ годины у Кальнокіого.

Прага 17 падолиста. При доповняючихъ выборахъ до рады мѣскои выйшли два старо-Чехи.

Берлинъ 17 падолиста. Вел. кн. Володимиръ приѣздить въ гостину до цѣсаря.

Паризь 17 падолиста. Въ парляментѣ зачалась дискусія надъ змѣною закона прасового, а именно свобода печати мае бути обмежена. Мабуть кабінетъ Любета розобье ся на тôй справѣ.

Вôдозва Товариства приятелѣвъ школьнои молодежи у Львовѣ.

Дѣти голодують!

Якъ въ попереднихъ лѣтахъ такъ и сего року рѣшивъ выдѣлъ товариства выдавати безплатній обѣды убогôй молодежи школьнôй. Надôйшла вже зимна пора року, дощѣ, слоты и зимна, що все шкôдно вплывае на здоровле всѣхъ людей а найбôльше тыхъ, що не мають чимъ посилитась. — Населенье бѣднѣйше позбавлене по бôльшôй части заробку, перебуваe въ своихъ нужденныхъ мешканяхъ, въ котрыхъ въ одной комнатцѣ часто и по кôльканацять особъ дорослыхъ крôмъ дѣтей мусить тиснутись. Въ теперѣшнôй порѣ и въ зимѣ одною пожывою тыхъ злидарôвъ суть бараболѣ и огôрки, а тымъ самымъ живлять ся и бѣдній дѣти, котрій лихо одѣтій, перемерзлій мусять ходити до школы въ причины обовязуючого прамусу школьного. — Въ виду урядово сконстатованыхъ рôзныхъ недугъ заразливыхъ, шарачахъ ся епідемічно въ теперѣшнôй порѣ, якъ також въ виду безпастаннои небезпечности холеры боронити треба цѣлою силою точокъ найслабшихъ, спѣшити тамъ, де непріятель найлекше може перетиснутись, отже треба спѣшити зъ помочію бѣднымъ зъ найбѣднѣйшихъ верстъ, памятаючи о тôмъ, що кождa епідемія и нужда, то двѣ рôднѣ неразлучній сестры! Найлѣпшимъ средствомъ вôдпорнымъ противъ всякихъ недугъ, отже и противъ холеры есть добре вôджывленье. Гуманну дѣяльность взглядомъ убогои молодежи школьнои рѣшивъ выдѣлъ розпочати на ширшій розмѣры чимъ скорше зъ огляду на пору, а позаякъ на се треба значнѣйшихъ сумъ, котрыми наше товариство не розпоряджае, длятого въ имя добра краю, въ имя людскости вôдзываемо ся въ того мѣсця до всѣхъ институцій, до милосердныхъ сердецъ всѣхъ панъ и особъ заможныхъ въ пешôмъ рядѣ, а вôбець до цѣлои нашои, звѣстнои зъ жертволюбивости суспôльности, щобы спонукана чувствомъ милосердія и любови ближнього поспѣшила намъ зъ помочію. — И найменшій датки, чи то въ готôвцѣ, чи також въ артикулахъ пожывы, будуть зъ вдячностію принимай, бо зъ нихъ повстануть сумы, потрѣбній на живленье голодныхъ дѣтей, тымъ бôльше, що „снôпъ до снопа, буде копа."

Рôвночасно просить выдѣлъ о ласкаве надсыланье для убогои дѣтворы переношеног одежа и обувя, рôвно-жь непотрѣбныхъ вже книжокъ, особливо для высшахъ клясъ школъ женьскихъ. Въ минувшôмъ роцѣ школьнôмъ выдало товариство 88.534 порцій, коштомъ 4.869 зр. 37 кр., а позаякъ въ тôмъ роцѣ зъ огляду на обставины треба акцію розпочати скорше а бôльше есть потрѣбуючихъ, длятого и кошты будуть значнѣйшій, але мимо того приступае выдѣлъ въ цѣлымъ довѣремъ до дѣла и не сумнѣвае ся анѣ на хвилю, що тій слова найдуть вôдгомонъ, що найдуть ся милосердній серця, повній братнои любови, не лише въ нашôмъ мѣстѣ але въ цѣлôмъ краю, котрій поспѣшать зъ чимъ хто може, щобы осушати сльозу маленькимъ, щобы ихъ огрѣти, щобы вôбець ураґувати неодинъ може талантъ призначеный на поталу нужды, котрый колись въ будучности довгъ той стократно сплатить Суспôльности и Вôтчинѣ!

Ласкавій датки готôвкою, або поживу, а також одежу и обувь та всякій зголошеня письменнѣ, треба надсылати пôдъ адресою товариства до канцеларіи ц. к. рады школьнои окружнои мѣсцои у Львовѣ, въ ратуши II. поверхъ. Щобы улекшити надсыланье даткôвъ готôвкою, упросили мы редакціи мѣсцевыхъ часописей о ласкаве посередництво, отже датки грошевій можна просто до нихъ вôдсылати.

Выдѣлъ товариства буде оголошувати що 14 днѣвъ у всѣхъ дневникахъ имена ласкавыхъ жертводателѣвъ.

Пригадуемо також, що членомъ нашого товариства може бути кождa особа, котра зобовяже ся платити мѣсячно що найменше 10 кр. вôдъ часу приступлена до товариства, по котрій курсоръ зъ квітомъ кождого мѣсяця буде зголошувати ся.

Зголошеня на членôвъ (найлѣпше картою кореспонденційною зъ точнымъ поданьемъ адресы) приймае, а на жаданье высылае статуты и справоздання секретарь товариства п. Николай Гарашкевичъ, учитель въ школѣ мужескій имени Сташица, улиця Скарбкôвска, куды просимо адресувати.

У Львовѣ, въ жовтни 1892.

Выдѣлъ товариства приятелѣвъ учачои ся молодежи.

Мечиславъ Барановскій, ц. к. инспекторъ школъ, презесъ товариства. *Михайло Михальскій*, посолъ на соймъ краевый, I. делеґатъ м. Львова, заступникъ презеса. *Николай Гарашкевичъ*, учитель школъ народныхъ, секретарь товариства.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. А. Цел. зъ Лоз. Такъ; ще 7 зр.

Надôслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. -- Побереже Франц Іосифа. 4446 9—15

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкорѣ гладкôсть и знаменито пристае до лица. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вôдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ" Жиґмонта Рудера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Ґазета льосованъ „Надѣя"

Слѣдуюче число сеи ґазеты, яке выйде дня 17 с. м вечеромъ, буде мѣстити **образцѣ въ краскахъ всѣхъ австрійскихъ и угорскихъ монетъ валюты коронови,** разомъ зъ поясненьемъ пропорціи ихъ вартости до теперѣшныхъ монетъ австр. валюты, нѣмецкихъ марокъ и франковъ.

Можна купати також поодиноки числа по 20 кр., для провінціи по 23 кр.

Авґустъ Шеленберґъ

4473 1—? домъ банковый и контора вымѣны.

Выдавництво ґазеты льосованъ „НАДѢЯ". Передплата у Львовѣ 1·70 зр., на провінціи 1·80 зр.

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ"**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Глядаю до ведення домашнього господарства старшои особы. Русинки мають першеньство. Зголошувати ся впростъ до о. Ом. Константиновича пароха въ Торкахъ почта: Медика. 4466 5—6

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки однои дѣвчинки зъ II-ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., морґъ огорода и 20 метрôвъ дровъ. Ближша вѣдомôсть пôдъ адресою: X. X. poste restante Лôмна. 4469 4—?

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКИЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, ул. Коперника ч. 10 або ул. Шайнохѣ ч. 1.

маѳ честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Всч. Духовеньству свою ôдъ року 1873 истнуючу

РОБôТНЮ МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавѣ взгляды Впов. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаѳся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавѣ замовлени выконуються въ найкоротшôмъ часѣ. 2808 22—24

Футро до подорожи

цѣлкомъ нове (шепы) можна дешево купити. Близжа вѣдомôсть въ торговли п. Чапчиньского у Львовѣ, ул. Галицка. 4472 1—3

КУ-

фры, торбы и всѣлякѣ приборы до подорожи

найдешевше въ торговли

товарôвъ модныхъ и бѣля мужеского, прибôрôвъ тоалетныхъ и т.п.

Павла Лянгнера

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львôвъ, улиця Галицка ч. 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДАНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКИЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякѣ артикулы, входячѣ въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовѣ. господарскѣ, рôльничѣ, броварняны, горальняны и промысловѣ. **Приборы церковнѣ. Плахты** непромакаючѣ до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣлатою** а числить цѣну фабричну.

Информацiй и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожъ и по руски. 4330 (31—?)

ТУТКИ

циґаретовѣ зъ найлѣпшого паперу французского **1000 штукъ 1 зр.** Замовляючимъ 5000 опаковане и почта франко. Вôдспродаючимъ значный опустъ поручае **Антонина Мазуркевичъ** у Львовѣ, ул. Галицка ч. 12.

„ДНЄСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесiи Высокого ц. к. Мiнiстерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНЄСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условiями и почислюе можливо найнизшѣ преми.

Всякѣ шкоды лiквiдують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНЄСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекурацiйными, подають „ДНЄСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшѣ сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбiнацiяхъ.

Друки якъ и всякѣ поясненя подають Аґенты, установленѣ у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 27—?

Дирекцiя „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Новôсть!

ВОДА МАРШАЛКôВСКА

На свята — На свята

3747

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

ФЛЯКОНЪ 50 кр. и 1 зр.

Новôсть!

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ нiклевôй майже 20 цм. высокiй, зр 2 зъ календаремъ зр. $2^{5}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи цiферблятомъ о60кр. бôльше.

Такiй самый будильникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгiй зъ полiтироваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячiй о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^{1}/_{2}$ метра великiй зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$

Мужескiй ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескiй ремонтоаръ анкровый на 15 рубiнôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Заморука дволѣтна. Цѣнники фабричнѣ даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 3—?

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЄКТЫ И МОНЄТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вычисляючи нѣякои провiзiи.

Яко добру и певну льокацiю поручае

$4^{1}/_{2}\%$ листы ипотечнѣ
5% листы ипотечнѣ премiованѣ
5% „ „ безъ премiй
$4^{1}/_{2}\%$ листы товариства кредитового земского
$4^{1}/_{2}\%$ „ Банку краевого
$4^{1}/_{2}\%$ позичку краеву галицку 3483 261—7
4% позичку пропiнацiйну галицку
5% „ „ буковиньску
$4^{1}/_{2}\%$ позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
$4^{1}/_{2}\%$ „ пропiнацiйну угорску
4% угорскiй облiгацiя индемнiзацiйнѣ

а всѣ тѣ папиры Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае ôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякѣ сильосованѣ а вже платнѣ мѣсцевѣ папиры цѣнны, такожъ запасшѣ купоны за готôвку, безъ нѣякого ôдчисленя, а замѣсцевѣ лишь за ôдчисленьемъ справедошныхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новѣ аркушѣ купоновѣ, за звôротомъ коштôвъ, котрѣ самъ поносить.

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего знарату може устроити за кôлька мiнутъ полученье електричными звôнками **а тымъ самымъ не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерiею, котру не треба вѣколи наповняти и знаменито функцiонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштуютъ лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стацiя телєфонiчна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовѣ телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѣ телєґрафы домовѣ

цѣлѣ вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Електр. годинники и замки, жарѣючѣ лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батерiи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожъ стаєнъ, вôконъ выстаєовыхъ и бюръ ґальванiчными елементами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 43—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Електротехнiчна роботня.

Илюстрованiй цѣнникъ даромъ и франко.

ПОДЯКА.

Навѣстивъ насъ Господь Богъ по неизслѣдимымъ совѣтамъ Своимъ тяженькимъ горемъ. Вже и надъ нашимъ тихимъ та любымъ куткомъ роданнымъ перешумѣвъ страшный ураганъ, розоряючи миленькiй нашъ рай родинный И до нашого любого гнiздочка забравъ ся чорный воронъ забираючи зъ него дорогу голубку. Вже и въ моѳ серце яко мужа овдовѣлого вбитый тяжкiй хрестъ недолѣ, вже и я зъ дѣточками моими, на великiй жаль ще дрôбными, ставъ надъ розрытою ямою, де закопано цѣле моѳ щастье туземне, — тамъ бо присыпано найдорожшу и найсолодшу подругу, мою найвѣрнѣйшу товаришку мои пятьнадцять лѣтъ найщаславѣйшого пожитя супружого, а дѣтямъ моимъ нѣчимъ въ свѣтѣ незаступлене серце материньске.

Дня 28 вересня розпращалась зъ нами замкнувши очи на завсѣгды дорога памяти нашôй жена и мати Терезiя зъ Лѣсинецкихъ. О горе ты страшне! яке бы ты невыносиме було, если бы не милосердiйсть Господна зôславила намъ въ часѣ недолѣ справдѣшныхъ Ангелôвъ утѣшителѣвъ въ особахъ людей добрыхъ, гоючихъ по силамъ рану нашого роздертого серця. Но и чимъ же вôддячитись менѣ Вамъ Добродiѣ нашi? Одна лишь подяка осталась на се, зъ котрою спôзняюсь, бо грудь стаснена и серце зболѣле не дозволили менѣ кромѣ стогнôвъ розпуки пишого голосу зъ себе добути. Нинѣ имаюсь сего способу, абы прилюдно выявити подяку зъ глубины серця въ своѣмъ и дѣтей моихъ имени всѣмъ Добродiямъ нашимъ въ часѣ нашого лютого горя. И такъ Вп. Паньство Левицкiй зô Скалы приймѣть выразъ вдяки нашои; Вы осолоджували горе наше вже въ часѣ его почину т. є. въ часѣ нсдуги незабутои праведницѣ нашои а дѣлали Вы тоѳ зъ цѣлою сердечностiю правдивыхъ другôвъ. Дякуѳмъ Панямъ Антонинѣ Ганишъ и Павлинѣ Унультъ, пересидѣвшимъ не одну нôчку коло хорои, выручуючи тымъ мене, и много потрудившимъ ся якô подруси дому опечаленого. Вп. п. Слонецкому властителевi Турильча и п. Задуровачевi управителевi дôбръ за много добродѣйствъ, котрыми мы зъ Ихньои ласки въ часѣ довгои недуги покôйницѣ користувались. Послѣдному ще и за щиро дружну опѣку въ часѣ катастрофы якъ и велику помôчь въ приготованяхъ похоронныхъ. Всечестнѣйшимъ Панъ Отцямъ прибувшимъ на сумный обрядъ схороненя тлѣнныхъ останкôвъ въ сыру земленьку, именно Высокопреподôбному о. Совѣтникови и декану Гуллѣ за провôдъ въ похоронѣ, о. Ляторовскому за заосмотренье покôйницѣ всѣми трема святыми Тайнами на дорогу до вѣчности, за удѣлъ въ похоронѣ, за вôдслуженье службы Божои й за щиро-сердечне слово заупокôйне выголошене въ церквѣ Дальше оо.: Чмолѣ зъ Улашковець, Сѣчiньскому зъ Борышковець, Рудницкому зъ Высôтки, Герасимовичеви зъ Пилипча, Ступчицкому зъ Кудринець, Анастазiевскому зъ Иванкова, Стрѣльбицкому зъ Давидковець, Сваричевскому зъ Залѣся и Ловскому зъ Дзвинячки. Спаси-Бôгъ Вамъ Всч. собратя за молитвы Вашѣ за душу подруги моеи, неменше за пречудесный спѣвъ хоральный пôдчасъ проводу на вѣчный супочанокъ. Тобѣ же добрый мôй друже и сосѣде о. Алєксандре Левицкiй, якихъ слôвъ подяки доберу за всѣ труды Твои и тепле серце Твоѳ. Ты бувъ лѣкаремъ моимъ душевнымъ надъ розявленою ямою, Ты цѣливъ серце моѳ роздерте словами вѣры святои, словами Христа Спаса! слова Твои трафляли до серця мого, бо чувъ и вѣрывъ, що прямо зъ Того серця друже мôй они выпливали и вѣръ менѣ Брате, що бесѣда Твоя надгробна крѣпить мене до теперь въ неокôнчаючôмъ ся вже моѣмъ горю Спаси-Бôгъ Тобѣ! А Ты же люба, дорога сестро моя Теофиле Костецка! Ты осолоджувала хвилѣ страданя недужои, потѣшалась ей Твоею для неи дуже милою присутностiю черезъ значный часъ тяжкихъ терпѣнь. О! она оцѣнила нѣжне серце Твоѳ повѣряючи Тобѣ неоцѣненый скарбъ свôй одиначку донечку! Ты подѣляла розпуку нашу пôдчасъ послѣдного попращаня въ часѣ похорону а и потôмъ не полишилась насъ черезъ часъ довшiй. Господь най узрить и заплатить доброту Твою! Рôвножь и братови моему стрыечному дрови Александрови Балькови складаю отсимъ сердечну подяку, бо оказавъ намъ въ часѣ нещастя горячо любяче правдиво родинне серце, спонукуючи мене и дѣти моѳ до неустаючои вдячности! Вп. Панямъ Алексевичевôй и Волиньскôй зъ Нѣвры за выразъ щирого сочувства зложившимъ прекрасный вѣнецъ на домовину моеи дорогои подруги, Паньству Лабановскимъ много трудившимъ ся приготованями до звеличеня похорону. Всѣмъ Вамъ щирѣ добродiѣ нашѣ дякую и вôдъ серця желаю: най Васъ Господь Богъ сохраняе вôдъ слезъ, котрѣ намъ теперь пôдписанымъ обильно лiють ся, най Васъ Господь заступить вôдъ горя, котре мене теперь тяжко томить. Дякую всѣмъ, котрыхъ я не змôгъ тутъ вычислити, а котрѣ потрудились вôддати послѣдну услугу моѣй незабутôй женѣ дѣтямъ же мамѣ; рôвножь всѣмъ моимъ любымъ парохiянамъ взявшимъ участь въ обрядѣ похоронномъ: спаси-Бôгъ Вамъ складаю вôдъ себе и монхъ дѣточокъ дрôбныхъ.

Iосифъ Балько мужъ покôйнои, *Денисъ, Февронiя и Володимиръ* дѣти. 4474 1—1

ВЄЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРIЯ.

ПЕРЕДПОСЛѢДНЫЙ ТЫЖДЕНЬ.

4451 8—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по 50 кр. поручаютъ: у Львовѣ: М. Iонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лiлiєнъ, Кiцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавецъ Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 251. Львôвъ, Пятница 6 (18) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чвертъ року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта. **Шеститакове число коштує 8 кр. а. в.** **Отголошенія** принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одног. рôчка инсератом въ рубр. „Надосланє“ по 20 кр. а. в. **Подяки числять ся** по 10 зр. вôдъ счинка.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ пайскорше выровнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Католицко-політичне товариство въ Чехіи вôдбуло зборы, на котрых гр. Кароль Шенборнъ, рôдный братъ австрійского міністра судôвництва и прагского кардинала, вѣвъ провôдъ. Отворивъ зборы вôдповѣдною промовою, въ котрôй заявивъ, що засада, высказувана часто лібералами, будьто бы політика не мала нѣякои звязи зъ релігією, неправдива. Програма політична ческих католикôвъ доси лишила ся незмѣнена. Католики въ Чехіи завсѣды боронили ся за рôвноправностію обох племенъ замешкуючихъ спôльно Чехію, вôдтакъ за самостôйность сего славного королѣвства и за права кождого єгану и заводу, а де тѣ права мозь бы взаимно собѣ суперечили, тамъ они старали ся рôвницю погодити. Зъ того ясно выпливае дальше поведенье до пооданових нинѣ истнуючих партій. Лучити ся можуть они лише зъ такими партіями, котрі стоять на тôмъ самôмъ релігійнôмъ становиску, але въ поєдиноких случаях можуть ити разомъ зъ кождою партією, доки політичне становиско сеи партіи идентичне зъ політичнымъ становискомъ ческих католикôвъ. Не треба додавати, що сі вырeченя були принятѣ зборами зъ загальнымъ одобреньемъ.

——

Если донесеня телеґрафічнѣ правдивѣ, то упадокъ французского кабінету Любета неминучій. У Франціи нагромадило ся вже дуже много політичных квестій, котрых порѣшенье при непостôйности внутрѣшного положеня політичного за кождымъ разомъ зновъ грозить крізою. Въ Парижи кажуть, що Любе самъ хоче выклікати крізу. Въ парляментѣ вели ся розправы надъ проектомъ закона працового, але остаточне голосованье вôдложено на пôзнѣйше. Правительство уважае ухваленье сего закона справою для себе дуже важною, а французкій парляментъ, якъ стверджено, вôдносить ся до сего проекту дуже байдужно. Въ дебатѣ першого дня мѣжь иншими промавляв булянжистъ Лаґерт, котрый сказавъ, що нового закона працового противъ анархістôвъ не потреба, бо повторили бы ся попередні часы, де по кождôмъ атентатѣ виступовано противъ прасы и розумѣв ся, безуспѣшно. — На те справоздавець Лясеръ вôдповѣвъ, що заходить конечна потреба доповнити хибы теперѣшныхъ законôвъ працовых. — Головный бесѣдникъ правиці гр. Менъ выголосивъ велику бесѣду, въ котрôй розвинувъ програму христіяньского соціялізму, а при тôмъ выступивъ кротивъ нинѣшного міністра просвѣты Буржоа, заниджуючи ему скептицизмъ и вольнодумство. — Президентъ міністрôвъ Любе вôдповѣвъ на те, що пôдъ сими условіями вôнъ мусить зречи ся пôдпоры зъ стороны гр. Мена. — Вôдтакъ другою важною справою, котра въ кабінетѣ выклікала рôзницю поглядôвъ, се дразлива справа панамского каналу, въ котру замѣшаний особливо „великій Французъ“ Фердинандъ Лесепъ и звѣстный инжиніръ Айфель. Міністеръ судôвництва Рікаръ на свою руку выдавъ приказъ, щобы прокураторъ выступивъ противъ збанкрутованого предприемства зъ обжалованьемъ, щобы тымъ способомъ не провинитись противъ парляменту, котрый домагавъ ся конечно сего, а назѣть ухвалено внесенье, щобы цѣлу справу суджено передъ звычайнымъ трибуналомъ. Въ кабінетѣ однакъ въ тôй справѣ проявивъ ся и такій поглядъ, щобы не зачѣпати справы ажь по смерти Лесепса, котрый и такъ маe вже бôльше, якъ вôсѣмдесять лѣтъ. — Отсе труднôсти французского правительства. Становиско політичных партій въ французкôмъ парляментѣ рѣшучо неприхильне нинѣшному правительству. Правиця монархічна рѣшила голосувати противъ працового проекту а такъ само такожь правиця конституційна. Лѣве центрумъ або ґрупа Льва Се въ засадѣ заявила ся за працовымъ проектомъ, але постановила внести вотумъ недовѣрія для нинѣшного правительства. Радикалы противнѣ принціпіяльно всякому обмеженю свобôды прасы, и въ случаю, если при тôй нагодѣ радикалы пôйдуть разомъ зъ монархістами, то кабінетъ упаде.

До лѣтописи покривдженя правъ Русинôвъ.

Одинъ Русинъ зô Львова пише намъ:

„Въ ночи зъ 10 на 11 падолиста с. р. прибувъ я до Пôдволочисъ, щобы зъ вôдтамъ удати ся въ дальшу дорогу. Щобъ не опôзнити поѣзду, приступаю до касы зелѣзничной и прошу якъ найчеминѣйше о книжочку розкладу ѣзды въ рускôмъ языцѣ, бо знаю, що давнѣйше, коли нѣмець бувъ ґенеральнымъ директоромъ, такій книжочки можна було при касахъ зелѣзничных дôстати. Зъ-першу касіеръ удавъ, що мене не розумѣе а коли я ему якъ якому штубакови бажанье свое докладно повторивъ, вôдповѣвъ менѣ сей панъ такъ:

— „A cóż to? pan nie wiesz, że tutaj Austrya? U nas ruskich książeczek nie ma! są tylko polskie i niemieckie“ — и зô злости хотѣвъ замкнути вôконце касы.

Я перепросивъ его ще разъ и сказавъ ему, що хочь тутъ Австрія, але все-жь така рускій книжочки розкладу ѣзды на зелѣзницяхъ державныхъ були й повинні теперь бути, бо тутъ есть власне край русій! Остаточно я бувъ змушеный купити собѣ польску книжочку, бо доконечно менѣ книжочки було треба.

Знаю о тôмъ, що сими кôлькома словами хиба можу помогти п. касіерови до авансу, бо такій теперь часъ, — але мимо того я поступованье сего п. касіера хочь бы мавъ авансувати и якъ высоко, назву нечемнымъ, а зъ огляду на нетерпимôсть рускаго слова на рускôй земли — брутальнымъ.

Подорожный.“

——

Другій Русинъ зô Львова пише намъ:

„Дня 16 с. м. вôдбиравъ я войсковый документъ въ мельдунковôмъ бюрѣ львôвского магістрату и хотѣвъ потвержденье написати по русски. Однакожь урядникъ не дозволивъ менѣ того, заявляючи рѣшучо:

— Nie wolno pisać potwierdzenia odbioru po rusku! My urzędujemy tylko po polsku lub po niemiecku!“

Отже „po niemiecku“ можна, а по рускы нѣ! На таке сходить магістратъ мѣста Львова! Чи то не соромъ, чи то не ганьба, що Русинови вôльно пôдписати ся по русски въ кождôмъ ц. к. старостві, а въ магістратѣ столицѣ галицкои Руси не вôльно?

Рада державна.

На вчерашнôмъ, въ четверъ, засѣданю рады державнои — міністеръ скарбу д-ръ Штайнбахъ, вôдповѣдаючи на кôльна интерпеляцій, заявивъ, що выровнанье податку грунтового звôльна пôдготовляе ся, але на разѣ противъ дотычных зарядженъ пôднеслись поважні сумнѣвы. Въ справѣ павшального вызначування податку консумційного розіслано нижшимъ властямъ скарбовымъ вôдповѣдне поученье.

Пос. Шлезінґеръ внесъ интерпеляцію въ справѣ заосмотреня родинъ тых осôбъ, котрі суть покликані до службы войсковои при загальнôмъ ополченю на случай вôйны.

Пос. Славикъ (молодо-Чехъ) доказувавъ, що австрійске правительство хотѣло бы найрадше управляти автократично, а рôвночасно удавати державу конституційну. У насъ въ дѣйстности нема конституцій. Основні законы державні въ практичнôмъ примѣненю суть илюзоричными. Пôсля тых законôвъ голосить ся рôвноправность всѣхъ горожанъ, а въ дѣйстности истнуе упривілеєвана класа выборцѣвъ и політичных парієсôвъ. Рôвно-жь на основѣ тых законôвъ запоручаесь всѣмъ горожанамъ доступъ до всѣхъ посадъ и урядôвъ, але въ практицѣ дѣесь инаше. Треба вôдречись всѣхъ своихъ переcвѣдчень політичных, щобы дôстатись до якого уряду. Запоручене право свободы переселюваня и еміґрація нарушаесь, и людей здержуесь на силу вôдъ еміґрацій. Розвязуесь для маловажных причинъ зборы, не дозваляесь на завязуванье товариствъ. Одного разу розвязано зборы для того, бо бесѣдникъ высказавъ ся: наше милостиве правительство! Теперѣшный парляментъ ставъ ся мѣсцемъ, де лишь можна краснорѣчиво промавляти. (Пос. Люеґеръ: Ба навѣть не можна!) Австрія не рôзнить ся нѣчимъ вôдъ абсолютнои державы. Вкôнци зазначивши ческе право державне, заявивъ, що его стороннництво буде голосувати противъ будженту, бо правительство есть неприхильне Чехамъ.

Пос. Цукеръ (старо-Чехъ) высказавъ свôй жаль надъ интерпеляцію „ліберала“ Шленера, котрый заденунціювавъ передъ правительствомъ судьѣвъ присяжных, що увôльнили въ Празѣ челядника Боссака. Интерпеляція есть обидою цѣлого народу ческого, але заразомъ и скомпромітувала Нѣмцѣвъ. Вôдкликуесь до Полякôвъ, щобы пôдпирали Чехôвъ при ихъ борбѣ о право державне та о заведеніе ческого языка у внутрѣшнôмъ урядованю. Коли Нѣмцѣ упорають ся зъ Чехами, возьмуть ся до Полякôвъ. Въ часѣ процесу о буковиньскій дефравдація заникнули Нѣмцѣ, що вина паде на т. зв. polnische Wirthschaft Се велика лукавôсть, бо Нѣмцѣ забули про процесъ Оффенгайма и иншій того рода процесы у Вѣдни. Выказунавъ розвитокъ народу ческого у всѣхъ напрямахъ помимо гнету. Се доказомъ, що народъ ческій маe праве до истнованя и до борбы о свое право державне. Довгій часы вѣрили Чехи теперѣшному правительству, але справа векельсдорфска створила имъ очи и они не вѣрять гр. Таффому, то-жь будуть голосувати противъ буджету.

Пос. Плєнеръ оправдувавъ ся що-до интерпеляціи въ справѣ Боссака. Вôдтакъ выступивъ противъ ческого права державного. Перечивъ, мовь бы мѣжь ческимъ правомъ державнымъ а угорскимъ була анальоґія. Полагодженье квестіи языковои въ Чехіи можливе при взаимных уступках. Нѣмцѣ не пристануть нѣколи на здѣйстненье ческого права державного. Вкôнци заявивъ, що сполучена лѣвиця ще не цѣлкомъ вдоволена зъ ситуаціи, бо справдѣ добула собѣ теперь деякій вплывы, але ще дуже много недостае до сповненя всѣхъ ея бажань; на кождый случай готова въ деякихъ справахъ ити разомъ зъ иншими стороннництвами.

Пос. Гессманъ критикувавъ поведенье правительства при полагодженю квестіи соціяльнои. У насъ полагоджуесь сю квестію поліціею и Манліхерами.

Пос. Люеґеръ выголосивъ довгу промову, въ котрôй дуже удачно критикувавъ внутрѣшну ситуацію політичну и поведенье правительства. Парляментаризмъ австрійскій маe на собѣ выразне знамя смерти. Правительство робить, що лишь хоче, бо если хоче дещо переперти, иде найперше до кола польского, а приєднавши его для себе иде до лѣвиці. Если лѣвиця робить якій трудности, то кажуть ѣй, що ея цѣлкомъ не потреба, бо клюбъ Гогенварта буде голосувати за правительствомъ. Зъ обавы, щобы не втратити вплыву, голосуе вôдтакъ и лѣвиця въ дусѣ правительства. Вкôнци выступивъ пос. Люеґеръ дуже остро противъ Мадярôвъ, котрымъ закидавъ нельояльность, вôзвавъ правительство до зôрвання угоды та промавлявъ за рôвноправностію всѣхъ народôвъ австрійскихъ.

Пос. Перичь промовлявъ по хорватски и пôднесъ домагання та правды Хорватôвъ. — Пос. Гохъ промовлявъ по чески. — Промовы сихъ обохъ послôвъ не помѣщенi въ протоколахъ стенографічных.

Пос. Романчукъ въ имени руских послôвъ внесъ интерпеляцію въ справѣ еміґрацій руских селянъ до Россіи.

Пôдъ конець засѣданя лучилась мала афера. Президентъ Смолька, замкнувши засѣданье, оповѣстивъ, що слѣдуюче засѣданье, а именно спеціяльна дебата буджетова, вôдбудесь въ пятницю. — Пос. Вашатый внесъ, щобы по закôнченю ґенеральнои дебаты зачати спеціяльну дебату ажь въ понедѣлокъ. — При голосованю показалось, що за внесеньемъ пос. Вашатого було 48 голосôвъ а противъ 46 голосôвъ. Президентъ Смолька заявивъ, що въ палатѣ нема комплету, тожь его постанова що-до засѣданя лишилась правосильна. Пос. Вашатый своимъ внесеньемъ давъ науку посламъ, що не повинні розходитись пôдчасъ засѣдань лишь бути на нихъ присутными, бо инакше може найтись бôльшôсть за внесеньемъ опозиційных послôвъ.

——

Якъ мы вже доносили, завязавъ ся въ парляментѣ новый клюбъ (одинацятый зъ ряду): **независимый клюбъ хорватско-словѣньскій.** До сего клюбу приступило пять послôвъ въ Дальматіи и Истріи: Бянніні, Дапаръ, Ляґінія, Перичь и Спинчичь. Всѣ инші клюбы вже повѣдомлені про завязанье того клюбу.

Клюбъ сполученої лѣвиці не може стравити интерпеляціи Шлезінґера. Послѣдні наради того клюбу розбирали справу сеи интерпеляціи, именно зъ обавы, щобы и на будуче антісемітамъ не удалось въ интерпеляціяхъ скомпромітувати и наглумитись зъ лібералôвъ. Проектовано вôдповѣдну постанову въ намѣреній змінѣ реґуляміну палаты, але що така змѣна ще не такъ скоро вôйде въ житье, тожь мабуть будуть поставленi теперь вôдповѣдні внесеня въ палатѣ. — Рôвножь ухвалено згоду и принятье для резолюцій, які запали на зборахъ послôвъ нѣмецкихъ въ Карнтіи.

Клюбъ **молодо-чеcкій** ухваливъ повне признанье для трехъ своихъ членôвъ: Айма, Масаржика и Пацака, за ихъ поведенье въ сегорбчных дельґаціяхъ. — Екзекутивный комітетъ „ческого стороннництва вольнодумного“ повѣдомивъ молодо-чеcкій клюбъ, що приступав до резолюцій, ухваленои на зборахъ вôдпоручникôвъ въ Празѣ. Вôдтакъ клюбъ ухваливъ: „Клюбъ запримѣтивъ зъ вдоволеньемъ, що ся резолюція годить ся въ головных точках зъ програмою, яку маe молодо-чеcке сторонництво, и заявляе, що въ кождôмъ случаю у важных справах, котрі вôдповѣдали бы тымъ точкамъ програмы, буде взывати до спôльного дѣланя дотычні ґрупы вôдпоручникôвъ.“

О колѣ польскôмъ находимо таку вѣстку въ Kurjer-ѣ Lwowsk-ôмъ: „Буковиньскі послы Лупулъ и Мустацца були вчера у п. Яворского и жалували ся, що коло польске розсуджало справы буковиньскі на основѣ фальшивых и для Румунôвъ ворожих информацій. Яворскій приречъ имъ повну сатісфакцію и коло польске оповѣстить въ тôй справѣ новый комунікатъ. Пп. Яворскій и гр. Гогенвартъ мали вчера авдієнцію у цѣсаря.“

Справы краєвi.

[Реґуляція Дністра.]

Въ цвѣтни с. р. ухваливъ соймъ проэктъ закона о реґуляціи рѣки Дністра на просторѣ мѣжь Розвадовомъ а Журавномъ. Реґуляція сеи рѣки маe бути переведена въ часѣ пятьнацяти лѣтъ, зачавши вôдъ 1893 р. яко краєве пôдприемство коштомъ 1,600 000 зр.

Кошты реґуляціи маютъ бути покритѣ датномъ зъ державного фонду будôвель водных у высотѣ 40 прц. прелімінованых коштôвъ та датномъ зъ державного фонду меліораційного у высотѣ 20 прц. прелімінованых коштôвъ, оба тѣ датки маютъ бути выплаченi зъ застереженьемъ конституційного дозволу; вôдтакъ датномъ фонду краєвого у высотѣ 40 прц. прелімінованых коштôвъ. Датки конкуренційні, котрі будуть платити властителѣ примежных недвижимостей або сусѣдных заведень водных маютъ служити на частинне покрытье 40 прц. датку фонду краєвого.

До удержаня выконаных робôтъ маe бути утворены окремый фондъ, котрый буде складати ся: зъ квоты, яка прийде зъ продажи добутых черезъ реґуляцію грунтôвъ, яко основного капіталу; зъ процентôвъ вôдъ квоты, які наростуть въ часѣ будовы, зъ доходу, який прийде зъ продажи лозины. О скôлько доходы того фонда не выстануть на покрытье коштôвъ удержаня, то останні кошты консерваціи, маe покривати державный фондъ будôвель водных у высотѣ 60 прц., а фондъ краєвый у высотѣ 40 прц.

Міністерство справъ внутрѣшных, порозумѣвши ся въ дотычными міністерствами, повѣдомило теперь що противъ ухваленого соймомъ проекту закона о реґуляціи Дністра на просторѣ вôдъ Розвадова до Журавна не заходять нѣякі перешкоды, однакъ предложенье сего проекту до найвысшои санкціи може наступити ажь по конституційнôмъ порѣшеню прелімінаря фонду меліораційного на 1893 р.

При тôй нагодѣ запримѣтило міністерство справъ внутрѣшных, въ огляду на иншій подôбні проекты законôвъ які ведуть ся, — що дотычні міністерства згодили ся на помѣщеный въ проектѣ закона о реґуляціи Дністра додатокъ державный до коштôвъ удержаня будôвель реґуляційных лишь выемково зъ огляду на спеціяльный характеръ предприемства, о котре розходить ся въ тôмъ случаю, але се призволенье не може бути прецедесомъ меліораційнымъ.

НОВИНКИ.

— **Управу суду краєвого въ Чернôвцяхъ** — по смерти президента Мартиновича — обнявъ совѣтникъ высшого суду краєвого Исидоръ Винницкій.

— **Впреосв. митрополитъ Сильвестеръ Сембратовичъ** выѣздить въ суботу на посвященье церкви до Сколього. Посвященье вôдбуде ся въ недѣлю.

— **Выборы до рады повѣтовои въ Богородчанахъ** вôдбудуть ся дня 22 н. ст. грудня зъ громадъ сѣльскихъ, дня 27 н. ст. грудня зъ мѣстъ а 30 н. ст. грудня зъ ґрупы бôльшои посѣлости.

— **Де-що зъ статистики ґімназій дрогобицкои за рôкъ 1892.** Изъ справоздання дирекціи высшои ґімназіи реальной имени Франца Іосифа въ Дрогобичи за рôкъ 1892-ій довѣдуемо ся мѣжь иншимъ: Всѣхъ учениковôвъ въ ґімназіи було при кôнци року школьного 306. Пôсля вѣроисповѣдання: 107 жидôвъ, 103 римо католикôвъ, 89 греко католикôвъ и т. д. А материнъ языкъ подало: 211 польскій, 88 рускій а 7 нѣмецкій [отже майже всѣ жиды подали за материнъ языкъ польскій]. Зъ мѣжь греко-католикôвъ одинъ не признавъ ся Русиномъ. На языкъ рускій записало ся 98 учениковôвъ, отже о 10 бôльше нѣжь выносило число греко-католикôвъ, а о 11 бôльше вôдъ числа Русинôвъ. Священичихъ сыновъ було 19, селяньскихъ 37, учителѣвъ народныхъ 11 и т. д., а найбôльше було сыновъ капіталістôвъ, промысловцѣвъ и купцѣвъ, бо 73, [очевидно головно жиды]. Бурса св. Ивана Хрестителя въ Дрогобичи, истнуюча тамъ вôдъ року 1881 го, мала въ дни 1 липня с. р. 2.684·74 зр. майна, а въ роцѣ школьнôмъ удѣлила зъ вôдсотокъ капіталу 19 ученикамъ запомоги на суму 123 зр.

— **Выкладъ зъ исторіи руской літературы для женщинъ** въ комнатахъ „Руской Бесѣды“ вôдбуде ся въ недѣлю о год. 3-ôй.

— **Самоубійство.** Минувшого тыждня вôдобрали собѣ житье въ Перемышли два вояки 2-го баталіона инжінєріи войсковои, оба жиды. Якъ кажуть, причиною самоубійства була неохота до войсковои служby.

— **Ґраф Клеменсъ Дѣдушицкій**, посолъ галицкого сойму, властитель дôбръ въ Галичинѣ, закупивъ позавчера на Буковинѣ за 560.000 зр. Станôвцѣ долѣшнѣ и горѣшнѣ въ повѣтѣ сторожинецкôмъ. Єсть одинъ зъ найкрасшихъ маєткôвъ на Буковинѣ, обôймає около 5.300 морґôвъ землѣ [въ тôмъ по надъ 3.000 морґôвъ старыхъ лѣсôвъ] зъ фабричною горальнею и фабрикою дрôжджей прасованыхъ. Добра Станôвцѣ були колись власностію родины Гормузакихъ, потôмъ Лютинґерôвъ, а въ остатныхъ десятьохъ лѣтахъ були въ посѣданю родины Тененôвъ [Thenen] и вôдъ нея то закупивъ ґр. Кл. Дѣдушицкій. Черновецка Gazeta Polska, подаючи о тôмъ звѣстку. каже, що „заpôвно польскій властителѣ бôльшихъ посѣлостей, якъ и цѣла суспôльность польска на Буковинѣ зъ щирою радостію витають нового współobywatelairodaka въ тôмъ краю“. Вôдъ кôлькохъ лѣтъ Поляки зъ очевидною системою закуповують добра на Буковинѣ, не въ иншôй цѣли, якъ щобы и въ тôмъ краю прийти до значѣня.

— **На авдієнціи у цѣсаря** була вчера депутація зложена зъ пп. кн. Ад. Сапѣги, ґр. Стан. Баденього, Августа Горайского и бурмистрôвъ Мохнацкого зô Львова и Шляхтовского зъ Кракова— просити цѣсаря, абы принявъ протекторатъ выставы. Цѣсарь принявъ протекторатъ, обѣцявъ вôдвѣдати выставу, а при тôмъ заявивъ, що и въ 1893 р. приѣде до Галичины на маневры.

— **Змѣна часу.** Рада мѣска въ Стрыю ухвалила на засѣданю зъ дня 14 н. ст. падолиста управильнити вôдъ дня 16 падолиста на ново годинники пôсля часу сонѣчного. Минувшого року заведено тамъ часъ середно-европейскій. — Такъ само и рада мѣста Перемышля, пересвѣдчивши ся о непрактичности часу середно европейского, завела зновъ часъ сонѣчный.

— **Выарендованье Щавницѣ.** Академія наукъ въ Краковѣ выарендувала вже Щавницю п. Вишневскому, директорови лѣчничого заведеня въ Ивоничи, на 18 лѣтъ.

— **Вынятье зъ обѣгу старыхъ срѣбныхъ грошей.** Правительственне предложенье о вынятю зъ обѣгу австрійскихъ срѣбныхъ дво- и чверть-ґульденовыхъ штукъ, котре вже давно заповѣдали, має бути внесене до рады державнои по уконституованю угорского міністерства. Кôлько тыхъ грошей есть въ обѣзѣ не можна докладно знати. Однако обчисленя, якій переведено въ маю, подають тую скôлькôсть въ приближеню. Пôсля того обчисленя було въ обѣзѣ 280.000 зр въ двоґульденовыхъ штукахъ и 13,260.000 зр. въ чвертьґульденахъ, зъ чого 10,950.000 зр. було въ пивницяхъ австро-угорского банку. Тѣ монеты мають бути заразъ перебитѣ на короны.

— **Властитель Золочева передъ судомъ.** Передъ львôвскимъ судомъ присяжныхъ розпочала ся вчера розправа противъ Самуила Зельцера, властителя Золочева, обжалованого о обманьство, а именно, що позичивъ ґр. Казим. Стеф. Млодецкому 3500 зр. а взявъ за се скрипт довжный на 20.000 зр. Розправу переводить совѣтникъ Спендаковскій, обжалованье вносить заступникъ прокуратора Пивоцкій, а боронить д-ръ Дзендзелевичъ. Въ актѣ обжалованя такъ оповѣдає ся про цѣлу справу: Самуилъ Зельцеръ позичивъ ґр. Млодецкому 3500 зр. за що одержавъ два векслѣ по 2000 зр. Вôдтакъ предложивъ самъ Зельцеръ Млодецкому, що позичить ему 20.000 зр. зъ услôвемъ, що загіпотекуе сю суму на маетности довжника: Бродахъ и Щуровичахъ и що зъ загальнои квоты потрутить собѣ 3500 зр. Речинець заплаты назначено на 1 падолиста 1874 року а если бы довжникъ не здержавъ речинця мавъ платати по 3% мѣсячно ажь до сплаты цѣлого довгу. Умову заключено у бл. п. нотаря Ґебля въ Краковѣ. Млодецкій давъ Зельцерови скрипт на 20.000 зр. а сей звернувъ ему оба его векслѣ по 2000 зр. Вернувши до Львова упоминавъ ся Млодецкій у Зельцера о решту грошей, але Зельцеръ вымавлявъ ся въ початку, що не має тôлько готôвки, а вôдтакъ заявивъ, що хоче зôрвати умову. Не помогло нѣчого анѣ посередництво нотаря Витославского анѣ такожь посередництво Маєра Вайнреба, котрый въ 1878 роцѣ переговорювавъ ся зъ Зельцеромъ о сплату довгу Млодецкимъ. Зельцеръ сказавъ Вайнребови, що зъ процентами належить ся ему вôдъ 3500 зр. вже тôлько, кôлько вписано въ скрипті. Мимо того Зельцеръ не упоминавъ ся цѣлыхъ 16 лѣтъ о грошѣ. Ажь въ мартѣ 1891 року выступивъ зъ просьбою до суду золочѣвского о позволенье секвеструвати доходы зъ маетностей Млодецкого на сплату належныхъ ему нѣбы 20.000 зр. и процентôвъ вôдъ 1874 року по 3% мѣсячно. Судъ въ Золочевѣ, опираючи ся на представленю Зельцера прихиливъ ся до єго просьбы. Теперь ажь выйшла справа на верхъ и прокураторія обжалувала Зельцера, що пôдôйшовъ судъ золочѣвскій та що допустивъ ся обманьства на шкоду Млодецкого. — Самуилъ Зельцеръ, шпаковатый товстый мужчина, представляе собою типъ звѣстныхъ у насъ „дѣдичѣвъ-жидôвъ.“ Вôнъ заперечуе все, що ему актъ обжалованя закидуе и каже, що заплативъ Млодецкому цѣлыхъ 20.000 зр. двома векслями по 2000 зр., кôлькома квітами на 3—4000 зр. и вôдтягнувши собѣ процентъ 4000 зр. давъ ще готôвкою 10.000 зр. — Млодецкій перечить тому и каже, що крôмъ згаданыхъ 3500 зр. не дôставъ пôзнѣйше вôдъ Зельцера анѣ крейцаря. Впрочôмъ ґр. Млодецкій не дбавъ нѣчого о сю справу и робить вражѣнье чоловѣка, для котрого грошѣ не мають нѣякои ваги. На то числивъ и Зельцеръ, надѣючись, що коли Млодецкій забуде якъ справа стоить то вôнъ заробить на нѣмъ добрый грôшь. И дѣйстно въ своѣмъ поданю до золочѣвского суду почисливъ собѣ 50.000 зр., на котрй — якъ сказано — дôставъ позволенье до секвестру. Однако пôзнѣйше, коли вже прокураторія выступила зъ обжалованьемъ, зробивъ Зельцеръ згоду зъ ґр. Млодецкимъ, пристаючи на 9000 зр., котрй ему ґраф мавъ заплатити. Длятого не ставляе ґр. Млодецкій нѣякихъ претенсій и не прилучае ся до поступованя карного противъ Зельцера. Розправа скôнчить ся имовѣрно нинѣ.

— **Трое дѣтей вôдразу** привела на свѣтъ Марія Попелева, селянка въ Новôй Брикули, повѣта теребовельского. Двоє дѣтей померло до двохъ днѣвъ, третье жило тыждень. Мати здорова.

— **Торговля и еміґрація до Америки.** За-для охороны передъ холерою зарядили власти американскій такій средства, що вплывають дуже зле не лише на комунікацію але й на торговлю. Пôсля сихъ розпоряджень всѣ продукты австрійскій переходячій, якъ звѣстно, найбôльше черезъ Гамбурґъ, мусять бути десінфекціонованй, въ наслѣдокъ чого звычайно нищать ся. Хто мае терпѣти шкоду, повсталу зô знищеня товару, не знати бо доси сеи справы не рѣшено. Дуже важна есть такожь и умова товариствъ корабельныхъ зъ правительствомъ Сполученыхъ Державъ, пôсля котрои въ Новôмъ Іорцѣ не буде можна высѣдати подорожнымъ ѣдучимъ на низшôмъ покладѣ. Тымчасомъ еміґранты, щобы омынути 20-дневу кварантанну подавали ся звычайно за ѣдучихъ высшимъ покладомъ, що теперь въ виду умовы зъ товариствами не буде можливе. Тою умовою спинено поки-що цѣлковито еміґрацію до Америки и длятого важна се рѣчь для всѣхъ, що теперь до Америки выбирають ся.

— **Дочка полку.** Въ часѣ вôйны турецко-россійскои въ 1877 роцѣ, найшли россійскй вояки полку кекегольмского въ однôмъ спаленôмъ и вымордованôмъ селѣ болгарскôмъ маленьку дитину въ поли. Офіцири того полку взяли дѣвчину за дочку полку, дали ей на науку до Варшавы, зложили 18.000 рублѣвъ на посагъ для неи, а оногды вôдбуло ся ей вѣнчанье зъ корнетомъ дра ґонôвъ Шлемероном въ товариствѣ всѣхъ живучихъ батькôвъ т. є. офіцирôвъ.

— **Новій набоѣ.** Орґанъ войсковый у Вѣдни Armeeblatt доносить, що австрійска артилерія полева одержить вже въ найблизшôмъ часѣ ґранаты и шрапнелѣ наповненй дінамітомъ. Такій набоѣ заведено вже зъ початкомъ 1892 року въ артилеріи французскôй и нѣмецкôй.

Именованя, перенесеня конкурсы и п".

— **Именованя.** Міністеръ скарбу именувавъ Юл. Драка и д ра Ив. Скварчиньского старшими комісарями при львôвскôй дирекціи скарбу. — Краева дирекція скарбу именувала адъюнктôвъ податковыхъ контрольорами: Іос. Заславского до Тернополя, Франц. Уейского до Сокаля, Ив. Мазура до Бѣча, Ант. Конопацкого до Судовои Вишнѣ, Франц. Барана до Мшаны, Едм. Ковальского до Яворова, Стан. Худзицкого до Порохника, Фрид. Герберта до Станиславова, Ив. Витлячила до Коросна, Франц. Турчана до Маковои, Ив. Зайца до Домбровои, Іос. Мунка до Кракова, Ант. Климчика до Бялои, Корн. Слапу до Жабна, Єр. Заячкôвского до Лопатина, Жигм. Сѣрадского до Дембицѣ, Каз. Сломку до Теребовлѣ, Іос. Фіделера до Заболотова, Вас. Мартинюка до Олеська, Корн. Вонтрубского до Велза, Ант. Кольбушевского до Угнова, Володим. Шенаровича до Николаева, Мих. Гросса до Нового Торгу, Ив. Добрянского до Чорного Дунайця, Здисл. Плютецкого до Кутъ, Едв. Янишевского до Перемышля, Вільг. Махницкого до Андрихова, Стан. Туровича до Розвадова, Іос. Германа до Комарна, Вол. Колтуновского до Надвôрнои, Фил. Бѣлика до Сокаля, а асистентôвъ головнои касы краевои Людв. Гірша до Залозець и Леодґ. Шехтля до Коломыи; дальше именувала краева дирекція скарбу контрольорôвъ поборцями податковыми: Ив. Листкевича до Чорного Дунайця, Теоф. Каньовского до Теребовлѣ, Волод. Ґилевского до Андрихова, Ник. Зварича до Бôбрки, Ад. Ніріого до Залозець, Вільг. Сою до Комарна, Лавр. Олексого до Іорданова, Ив. Барицкого до Жабна, Володисл. Навратиля до Лимановои, Стан. Скибиньского до Стшижова, Кар. Шулисливского до Николаева, Каз. Туховского до Лопатина, Мих. Бурку до Порохника, Володисл. Вальтенберґера до Заболотова, Ив. Ерґетовского до Борчи, Юл. Полошиновича до Судовои Вишнѣ, Вас. Гецьова до Сколього и Ом. Роздола до Дембицѣ а офіцияла головнои касы краевои Стан. Шумского до Глинянъ. — Адъюнктами податковыми въ XI. кл. ранґи именованй: а) практиканты податковй: Игн. Семеньскій, Іос. Стельчикъ, Володисл. Лисъ, Людв. Пенчаковскій, Едв. Черемкевичъ, Меч. Самлицкій, Кар. Завадскій, Іос. Литиньскій, Авг. Клодницкій, Іос. Куржея, Іос. Накрыйко, Іос. Горбачевскій, Володим. Закревскій, Каз. Любовецкій, Тад. Дашиньскій, Іос. Мазуркевичъ, Титъ Яворскій, Жигм. Терлецкій, Каз. Гербстъ, Кам. Опольскій, Стан. Бугайскій, Вас. Гаврилôвъ, Ант. Пôдфилипскій, Фел. Банась, Ив. Возняцкій, Левъ Ломей, Як. Кринницкій, Мавр. Райхъ, Авр. Гохгавсъ, Людв. Заедлевскій, Жигм. Блоцкій, Фр. Свенхъ, Войт. Мрозекъ, Сим. Гоцкій, Стеф. Витковскій, Стеф. Черниковскій, Юл. Пасѣчницкій, Фил. Ракôвскій, Іос. Кнапчикъ, Іос. Найдаля, Теоф. Шпитко, Ив. Михаликъ, Стан. Юркевичъ, Райм. Шольцъ, Евг. Новакевскій; б) провізоричнй здъюнкты податковй: Альфр. Штріґль, Ант. Свидовскій, Мих. Ревакович, Мих. Ставиньскій, Март. Буякъ, Ив. Вілюшь, Кам. Стройновскій, Фр. Єжекъ, Март. Базякъ; в) выслужень пôдофіцяры: Як. Тутай и Вільг. Гендель, г) екзекуторы податковй: Ром. Шанковскій, Іос. Лисевичъ и вкôнци калькулянтъ рахунковый Ант. Тиминьскій.

— **Вôдзначенья.** Совѣтники двора при найвыссшôмъ трибуналѣ Клим. Авль и Войт. Кохановскій одержали хрестъ командорскій ордера Леопольда.

Телеграмы „Дѣла“.

Парижъ 18 падолиста. Дебаты надъ выимковыми законами прасовыми ще не покôнчень. Мабуть правительство добуде невелику бôльшôсть для своихъ проєктôвъ.

Петербургъ 18 падолиста. Для покрытя дефіциту пôдвысшено податокъ вôдъ горѣвки, тютюну, пива, запалокъ и нафты та заведено таксу войскову.

Бу·арештъ 28 падолиста. Поліція увязнила одного Чорногорця, котрый мавъ брати участь въ убійствѣ міністра Белчева.

Чернôвцѣ 16 палолиста. Посломъ до буковиньского сойму зъ мѣста Серета на мѣсце пок. Войнаровича выбраный совѣтникъ Кохановскій.

Вѣдень 18 падолиста. Президентъ міністрôвъ Векерле бувъ на авдієнціи у цѣсаря, на котрôй цѣсарь затвердивъ всѣ єго проєкты що-до реконструкціи кабінету. — Нинѣ зложать новй міністры присягу. — Король румуньскій зъ наслѣдникомъ престола выѣхали зъ Вѣдня а цѣсарь проводивъ ихъ на двôрець. — Wr. Ztg. оголосила приписы екзекутивній до закона о біржевôмъ податку.

Берлинъ 18 падолиста. Конґресъ соціялістичный вôдкинувъ загальне свято роботникôвъ въ дни 1 мая.

Переписка Редакціи и Адміністрациі.

Вп. А. Бил. въ Гор. Одержали. — **Вп. Л. Глѣб. въ Тюд.** Ще 2.50 зр. до кôнця року. — **Вп. В. Ред. въ Пень.** Годять ся. — **Вп И. Чеот. зъ Пôд.** Такъ; вôдъ 7 с. м. высылаємо все правильно. — **Вп. И. Буц. зъ Черн.** Одержали а за высланыхъ сегодня 19 аркушѣвъ прийде намъ 80 кр. — **Вп. Ю. Габ. въ Мах.** Коштуе для передплатникôвъ „Дѣла“ 2 зр. — **Вп. Т. Сав. въ Мѣл.** Зôстало на 1893 рôкъ 4 зр.

Надôслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНÔТКИ. Сей плястеръ не мѣстить нѣякихъ шкôдныхъ субстанцій и дѣлає скоро, певно и лагôдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пôдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.

Рисовника

потребує

В. Нагôрный архітектъ у Львовѣ ул. Баторія ч. 30. 4465 5—6

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки одной дѣвчинки зъ II ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моргъ огорода и 20 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X.** poste restante Лôмна. 4469 5—?

ГЛЯДАЄСЬ АҐЄНТА до збиранія анонсовъ.

Першенство мають тй, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомôсть въ адміністрациі „Дѣла“.

Юліянъ Панькевичъ

артистъ малярь

въ Рогатинѣ

выготовляе образы церковнй всякои величины и въ кождôмъ жаданôмъ стилю; пôдôймае ся украшеня церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконуе всякій працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условія можливо приступній, поручаю ся ласкавôй приклонности Вповажаного Духовеньства. 4090

О половину зниженй цѣны

для предплатникôвъ „Дѣла“, „Зорѣ“ и „Батькôвщины“

на давнѣйшій томы „Библіотеки найзнаменитшихъ повѣстей“ т. I—XX. включно, чи хто купуе разомъ чи поединчо, якъ довго выстане невеликій запасъ. Зголошуватись треба просто до „Адміністрациі Дѣла у Львовѣ“.

Знижена цѣна всѣхъ 20 томôвъ 13 зр. 80 кр. (на пересылку почтову треба долучити 30 кр.)

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 48—?

гигієнічній, хірурґічній, до плеканя недужихъ и для подôжниць (Спеціяльности парискій пôдъ дискрецією) высилає за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Katalogе mit Probetakten über 4390 17—20

Wiener-Musik gratis und franco

OTTO MAASS

Musikalien-Handlung

Wien, VI. Mariahilfer-strasse 91.

Друки метрикальнй

и прочй книги для урядôвъ парохіяльныхъ

всѣ книги церковнй

въ сильнôмъ переплетѣ

по найнизшихъ цѣнахъ поручає

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9.

4471 1—?

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ ніклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^3/_4$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ o60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^3/_4$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^1/_2$, зъ накручуваньемъ зр. $4^1/_2$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^1/_2$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^1/_2$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричній даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 4—?

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручає

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка $^1/_4$ фунта 50 кр.

Для церквей

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ въ фабр. Черляньскон. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

туманомъ, що всѣ тоны, всѣ фарбы нѣбы зливались до купы. Тôльки въ-верху ясно синѣло пышне кругле, блискуче небо. Въ небѣ крутили ся бѣлй мартины и чайки, а здоровй бѣлй, зъ червоными носами, бабы, неначе лебедѣ, вкрывали купами й море й береги.

Черезъ узьку пересыпь скрôзь були перекопанй ёрики чи канавы, кудою цѣле лѣто йшла дрôбна кефаль [*такій рôдъ рыбы*] въ моря въ озеро жирувати на плавняхъ, а въ осени вертала ся въ море. Коло ёриковъ зеленѣвъ очеретъ та ситникъ и, наче кровь, червонѣвъ сытый солонець [*рôдъ рослины*]. Отаманъ выбравъ мѣсце коло одного ёрика. де пѣсокъ зарôсъ зеленою листатою чаполотью [*тростью*] та червонымъ солонцемъ, и звелѣвъ ставити тамъ курѣнь. Рыбалки набрали сухого очерету, збудували дуже довгій отаманьскій курѣнь, загородили для кухаря кухарскій курѣнь, закопали въ пѣсокъ палѣ, примостили зъ-верху балки и повѣшали казаны. Потôмъ воны забили два палѣ въ перекладиною для колодъ [*лигвъ*] а деякрй рыбалки поставили для себе маленькй очеретянй будки, въ котрыхъ можна було тôльки сидѣти або лежати; пôсля того выкопали кабицю чи пѣчь, для казана зъ смолою, котрою мазали неводы; поставили мечетъ, чи пѣчь для хлѣба. Це все становище зъ курѣнями, очеретяными будками, зъ мечетомъ, кабицею, зъ колôбнею, зъ кухарскимъ курѣнемъ, звало ся курѣнемъ. Часомъ одинъ хазяинъ мавъ два або й три такихъ курѣнѣ и наставлявъ на кождый курѣнь особного отамана.

Хазяинъ позабивавъ рядами пôдтечѣ для мережь та неводôвъ. Коса вкрывала ся будками, нѣбы хатами. собаку пустили на волю, а пѣвня привязали въ маленькому курѣнѣ. На мертвôй пересыпи завештались рыбалки; заблищавъ огонь пôдъ казанами, засинѣвъ густый

дымъ въ мечета та въ кабицѣ. Заворушилось людске життя на мертвому березѣ.

Надъ-вечоры отаманъ звелѣвъ готувати здорову мережу.

Забродчики пôдходили до його рядкомъ, и вôнъ складавъ имъ на спину й плечѣ полотнище мережѣ. Одинъ одходивъ, приходивъ другій, и швидко потягло ся рядкомъ до моря десять чоловѣкъ, несучи довгу мережу на плечахъ. Въ березѣ отаманъ здôймивъ мережу зъ кожного рыбалки и складавъ ѣѣ на човенъ.

Сонце сѣло. На дворѣ почало смеркатись. Море почорнѣло, тôльки бѣлѣла пересыпь, неначе довгій шматокъ бѣлого полотна. Мартины часто й густо припадали въ-верху до воды; крячки стрѣлами падали на воду и хапали рыбу: то бувъ знакъ, що рыбы наплыло до берега доволѣ.

Настала нôчь. На дворѣ стало тихо, якъ у хатѣ, тôльки море лащило ся до берега легôсенькою хвилею и ледви шелестѣло на пѣску. Отаманъ ставъ на корму човна. Коло його нôгъ лежала колода, скручена кругомъ, неначе гадюка, въ залѣзною кишисю на кôнци, котра була привязана до одного кôнця мережѣ. На березѣ зоставъ ся крилашъ чи помôчникъ отамана, и бôльша половина рыбалокъ. Зъ отаманомъ сѣвъ у човнѣ кодôльничій та кôльна рыбалокъ.

Отаманъ одбихнувъ човна въ море, и повернувъ демено. Крылашъ державъ на березѣ одинъ кôнець колоды привязанои до мережѣ. Зъ човна почали выкидати мережу, заходячи далеко въ море пôвкругомъ. Важка мережа тонула въ водѣ, тôльки въ-верху блыщавъ довгій рядокъ здоровыхъ, бѣлыхъ, деревяныхъ галаганôвъ, неначе разокъ намиста.

Важкій човенъ тихо сунувъ ся по водѣ. Бабайки

тихо ворушились въ кочетахъ. Рыбалки мовчки курили люльки. На березѣ блыщавъ огонь въ люльнахъ у рыбалокъ, неначе жаръ у печи, а на морѣ ясно палахкотѣла отаманьска люлька, неначе сунулась по-надъ водою червона зоря.

Отаманъ обойшовъ далеко повкругомъ и приставъ до берега. Кодольничій вхопивъ кружокъ колоды и зъ усіви силы швиргонувъ ѣѣ зъ човна на берегъ. Колода свиснула й розкрутила ся, якъ чорна гадина. Кінець упавъ на пѣсокъ и зачепивъ ся залѣзною кашкою. Вся колода голосно ляснула по водѣ й потонула.

Тымъ часомъ зъ моря сходивъ повный мѣсяць, неначе выринавъ зъ чорной хвилѣ. Легенька червона стежка заблыщала десь далеко на морѣ подъ самымъ мѣсяцемъ, неначе за сотню верстовъ. Мѣсяць тихо выкотивъ ся ввесь на небо, неначе черезъ велику силу вылѣзъ зъ воды. Море заблищало и вже ясно було видко подъ мѣсяцемъ блыскучу воду и довгу червону смугу на водѣ.

Отаманъ причаливъ човны до берега, скочивъ на берегъ, замочивши ноги, вхопивъ за колоду и крыкнувъ:

— Тягнѣть разомъ!

Въ кожного забродчика була деревяна лямка. Вона обойймала широкою плясковатою деревяною дугою станъ, а ѣѣ кінцѣ були стягнутѣ въ переду ремѣнцями. Ремѣнцѣ застѣбались деревянною цуркою. До ремѣнцѣвъ коло пояса були привязанѣ ремѣнній пасни зъ деревянными довбишками на кінци. Цѣ ремѣнній пасы зъ довбишками звались живцями. Забродчики занидали на товсту колоду свои живцѣ; живцѣ обвивались кругомъ колоды, якъ гадюки, и вчипались въ нея, якъ пявки, а довбишки не давали имъ розкручуватись.

Половина забродчикѣвъ впила ся живцями въ ко-

долу въ одного боку мережѣ, а друга половина — въ другу колоду по другій бôкъ. Рыбалки тягли колоды, ступаючи назадъ и зъ усіеи силы обпираючись станомъ въ деревяний лямы. Якъ тôльки мережа наближилась до берега, тѣ, що стояли на кôнци колоды, розкручували живцѣ, перебѣгали ближче до берега и знôвъ впивались пявками въ колоду.

Мѣсяць пôднявъ ся въ гору й освѣтивъ кругомъ себе море. Все море чорнѣло, якъ поране поле, и тôльки блищало широкимъ кружкомъ ясне плесо проти самого мѣсяця. На морѣ картина була сумна, пекельна, за те-жъ бѣла пересыпь, бѣлый берегъ, такъ блищавъ проти мѣсяця, неначе одъ його ливъ ся бѣлый свѣтъ на саме море.

За колодами зъ моря вылѣзли на берегъ довгѣ клячѣ и потягли за собою чорну обсмаляну мережу. Зъ воды полѣзли нѣбы два чорнѣ тыны зъ мережѣ. На товстыхъ шнуркахъ телѣпались чорнѣ раки, неначе здоровѣ чорнѣ павуки; подекуды блищавъ бѣлый дрôбный баламутъ чи свумбрія, зачепившись за шнурки жабрами, нѣбы хто обтыкавъ мережу срѣбными ножами. Далеко на берегъ полѣзла мережа двома рядами, а за нею показалась зъ воды широка матня, нѣбы явійсь морскій звѣръ высунувъ зъ-пôдъ воды голову. Попередъ матнѣ котились цѣлѣ покосы морскои травы, камки. Трава позбивалась, нѣбы клубки чорныхъ стрѣчокъ. Въ день бувъ низовый вѣтеръ и нагнавъ зъ моря багато камки. Горѣшній вѣтеръ зносить камку въ море.

— Берѣть пôдсаки! выливайте рыбу! — крикнувъ отаманъ, и зъ тымъ словомъ вскочивъ у воду та й придавивъ ногами низъ мережѣ, щобъ рыба не выскакувала по-пôдъ мережою.

Забородчики покидали колоды, позабирали пôдсаки

и кинулась до матнѣ. Вся матня була нѣбы жива. Вона ворушилась, пôдскакувала, брьохалась, то пôднималась, нѣбы людскѣ груди одъ духу, то зновъ тонула пôдъ водою. Рыбалки почали забирати рыбу пôдсаками и кидали далеко на пѣсокъ. Дрôбный бѣлый баламутъ трѣпазъся цѣлыми копицями, неначе зъ-пôдъ землѣ вызскакувавъ цѣлый фонтанъ перелъ, неначе бризкала зъ-пôдъ землѣ кришталева вода и одбивала въ собѣ промѣня мѣсяця. Кругла камбула побивалась, неначе на пѣску пôдскакували срѣбнѣ здоровѣ тарѣлки. На пѣсокъ полетѣвъ здоровый осетеръ и почавъ гнути спину пôдковою, розкидаючи хвостомъ пѣсокъ. Разомъ зъ пѣскомъ летѣли на всѣ бокы баламуты. Потôмъ посыпалась зъ матнѣ на берегъ здоровѣ лакерды, плисковатѣ палажки, заблищали морскѣ пѣвнѣ зъ червоными пѣрами, заблищали червоно-золотѣ мозкалини. Мѣжъ рыбою бѣлѣю, янъ холодець, серце чи медуза. Ввесь берегъ нѣбы танцювавъ проти мѣсяця. Здавалось, що самый пѣсокъ ожывъ и пôдскакувавъ, и бризкавъ зъ-пôдъ землѣ фонтанами.

Матню притягли на самый берегъ: тамъ страшно борсавъ ся дельфинъ чи морска свиня. Вона була така здорова, що забродчики не могли ѣѣ вытягти живою и почали лупити по головѣ довбишками. Дельфинъ зомлѣвъ, и його выкинули на берегъ, якъ чорну копицю. Морскѣй кôтъ гострымъ хвостомъ порѣзавъ одну пôдсаку и покалѣчивъ одному рыбалцѣ ногу.

— Добра тоня! — крикнули рыбалки. — Пане отамане! справляй могорычъ!

Перша тоня була вся отаманьска, а тымъ, що ѣѣ тягли недалечко одъ курѣня, одъ дому, вона звалась домахою.

Кухарь набравъ рыбы въ ночовы и понѣсъ до кухарского курѣня варити на вечерю. Рыбы позбирали въ

здоровй шагливи, и всѣ рыбалки пбшли на пересыпь до курѣня пити могорычь та вечерять.

Высоко летѣло полумя пбдъ казанами и лизало языками перекладину. Сухій очеретъ трѣщавъ и бризкавъ искрами. Дымъ вивъ ся клубнами въ гору. Рыба кипѣла въ казанѣ, а кругомъ казана на дзигликахъ сидѣли рыбалки и сушили на собѣ мокрй сорочки. Зъ сорочокъ вшла пара. Тымъ часомъ отаманъ частувавъ рыбалокъ горѣлкок. Чарка переходила зъ рукъ у руки. Кухарь мѣшавъ огонь довгымъ покрасичомъ. Огонь палавъ. Вечеря була готова. Кухарь швидко поставивъ передъ забродчиками стябла зъ свѣжою рыбою и наливъ у миску сторчака чи юшки.

Рыбалки вечеряли кругомъ багаття. На фонѣ чорной ночи всѣ вони такъ бѣлѣли проти огню, нѣбы огонь проминувавъ ихъ на-скрбзь, нѣбы вони були вылитй зъ бѣлого прозорчастого скла.

Рыбалки були веселй, жартували дражнили одинъ другого прбзвищами. Одного рыбалку зъ таннмъ здоровымъ носомъ, явъ цибуля, продражнили цибулею, другого — перегелицею, третього — задерихвостомъ. Инчихъ дражнили такъ, що й казати не годить ся. Одинъ Микола сидѣвъ смутный, похиливши свою чорноволосу голову. Житя у забродскбй ватазѣ здалась йому луччимъ, нѣжь на сахарняхъ, нѣжь у Вербовцѣ въ лихого пана. Отамавъ був человѣкъ свбй, не панъ. Ѣсти було доволѣ, та тбльки дума про Немидору не выходила въ його зъ голосы. И що вона поробляе нещастна зъ малою дитиною, зъ старою матѣрю? Чи жива вона, чи побачить ся коли зъ нею на цѣмъ свѣтѣ?

Край неба выкотилась, нѣбы зъ моря выплила, блискуча зоря, а за всю почало червовѣти небо. Море стояло тихе и гладенькe, нѣбы скло. Рыбалки розбйшлись

по курѣняхъ спати. Декотрѣ попадали на землю коло багатя и захрапали, ажь пѣсокъ гадюгівъ пѣдъ ними.

Черезъ кѣлька днѣвъ отаманова жѣнна та дочка вывезли возомъ харчь для забродчанѣвъ. До отаманового хутора було недалеко навпростець, по пересыпѣ та поза озеромъ.

Мокрина знимала хлѣбъ съ воза и клала на простеляне на травѣ рядно. Ѣѣ чорнѣ косы блищали на сонци, якъ чорнѣ гадюки, а червоне намисто ще прибѣльшало румянецъ на ѣѣ щокахъ. Легкій станъ гнувъ ся, якъ тополя на вѣтрѣ, тодѣ якъ вона доставала хлѣбъ съ воза и клала його на рядно.

— Позабирай у вѣзъ рыбу та вези до мѣста на продажъ — промовивъ отаманъ до жѣнки, а ты, Мокрино, зоставай ся на хазяйствѣ.

— А хіба-жь я не втраплю до города, чи що? — сказала Мокрина весело и дуже смѣливо. — Нехай мати хазяйнують дома, а я трохи проѣжджусь въ городъ. Оце хочу набрати собѣ на новый горсетъ.

— Про мене, ѣдь, — сказавъ батько. Вѣнъ знавъ, що дочка поставить на своему, коли того схоче, и не сперечавъ ся.

Мокрина поскладала на рядні хлѣбъ и зирнула на рыбалокъ очима, неначе блисканкою. Вона вглядѣла Миколу, и все ѣѣ лице до самыхъ брѣвъ зайняло ся полумямъ. Микола поздоровшавъ на чистому морскому повѣтрѣ й покрасчавъ. Чорнѣ бровы, чорнѣ вусы запалили серце молодои дѣвчины. Мокрина не бачила на свойому вѣку такого гарного лиця, такихъ чорныхъ брѣвъ, такихъ блискучихъ карыхъ очей.

Микола глянувъ на ѣѣ молоде лице и чогось пригадавъ собѣ Нимидору. Вѣнъ неначе побачивъ ѣѣ тутъ на стеру, побачивъ усю до самыхъ маленькихъ пружкѣвъ

ѣѣ лиця: побачивъ повный видъ, чорнй бровы, побачивъ навѣть велику хустку на головѣ й червоне намисто на шии зъ дукачемъ. Середъ фабрицкихъ машинъ, середъ фабрицкого шуму вонъ почавъ ѣѣ забувати, але тутъ край широкого моря, на вольному степу, на чистому повѣтрѣ въ його серци зновъ прокинулось давне щастя и залило слѣзми його серце.

— Дѣвчино горлице! коли-бъ ты знала, якого жалю ты менѣ завдала! — подумавъ Микола, глянувши на Мокрину.

Мокрина забрала рыбу, скочила на возонъ, янъ степова коза, и поѣхала до дому по-надъ озеромъ. Микола довго дививъ ся слѣдкомъ за нею, дививъ ся, якъ синѣвъ оддалеки на возѣ ѣѣ горсетъ и чорнѣли косы на головѣ, проти вечорнього сонця.

Сонце впало въ степъ за озеромъ и погасло, а зъ лиману выкотивъ ся червоный мѣсяць и пустивъ по водѣ широку покряну стежку. На дворѣ темнѣло. Ввесь степъ, и лиманъ, и озеро й море: все закуталось въ якійсь чарувничій тихій свѣтъ, повилось прозорчастымъ синимъ туманомъ. Широкій просторъ, широка безъ краю картина навела на Миколу тяжкй думы. Огонь подъ казаномъ горѣвъ, дымъ бѣлѣвъ клубками проти мѣсяця. Стовпы перекладною чорнѣли въ дыму. Забродчики жартували, выгадували, смѣялись, а Миколѣ було не до смѣху. Чи не вернутись до Вербовки та забрати въ степы и жѣнку й матѣрь, и дочку? — думавъ вонъ, але якъ згадавъ, скильки вонъ пройшовъ того степу, сѣлъ, мѣсточокъ, ярувъ та лѣсовъ, якъ згадавъ свого пана, та й махнувъ рукою..

Рыбалки продражнили Миколу смуткомъ.

Настало гаряче лѣто. Рыбы ловились все менче та менче. Отаманьска дочка все частѣще та частѣще навѣ-

дувалась на берегъ та все приставала до Миколы, такъ усѣмъ се нинулось въ очи.

Въ кінци лѣта отаманъ почавъ дѣлитись доходомъ: взявъ собѣ половину, а другу оддавъ грішним забродчанамъ. Вловъ бувъ дуже добрый. Рыбалки заробили чимало грошей и задумали погулять. Вони цѣлою ватагою пішли въ Акерманъ, посправляли собѣ нові свитки, а декотрі навѣть пошили сині суконні жупаны, покупали ясні червоні одесні поясы, нові смушеві шапки, потімъ найняли музики, зъ музиками, зъ церемонією перейшли городъ и пристали коло одного шинку. Повбираній въ нову одежу, попідперѣзуваній червоными поясами, вони гордо й пышно йшли по улиці на горячому сонцѣ, понадѣвавши шапки на бакиръ. Ихъ червоні шарові поясы горѣли на сонцѣ якъ жаръ, а довгі кінцѣ поясівъ зъ торочками висѣли нижче колѣнъ.

Рыбалки посѣдали цѣлою ватагою на лавкахъ коло столівъ и почали частувати одинъ другого горѣвкою. Музики грали. Рыбалки весело гомонѣли. Післи закуски вони почали кружлять пиво. Забродчика зъ блазьнихъ сѣлъ пили менче, але бурлаки й приблуды не важжали вѣ на що и розсыпали грошѣ, якъ полову. Декотрі почали танцювати. Микола сидѣвъ мовчки та тягъ зъ пляшки пиво.

— Гей Смутку! годѣ тобѣ смуткувати, йди лишень танцювати! — гукнувъ Задерихвістъ и потягъ Миколу за рукавъ свиты.

— Ты думаешь, що я не вмѣю гулять? — сумно обізвавъ ся Микола — брешешь, вражій сыну! ще й тебе навчу!

— Ба брешешь, не навчишь! Щобъ Задерихвоста хто вчивъ пити й гулять! о брешешь, сучій сыну! на

доважешь! — промовивъ Задерихвостъ, уже трохи пяный.

— А якъ доважу, що буде? — промовивъ Миколя.

— Куплю пляшку дорогого вина. Ты думаешь, менѣ шкода грошей? Пху! стъ-що менѣ грошѣ. Менѣ грошѣ полова! — крикнувъ палкій бурлака.

— А ну, задерай хвоста въ гору! — крикнувъ вже зовсѣмъ пяный Цибуля, — побачимъ, чи вмѣешь гедзнатись.

Задерихвостъ почавъ и справдѣ гедзнатись: пѣшовъ такого тропака, наче й справдѣ його гедзы кусали и въ спину, и въ пяты, и въ подошвы. Вѣнъ видавъ ногами, выкручуваѣъ пятами, ажь земля летѣла мужинамъ у вочи; вѣнъ зачепивъ чоботомъ стѣлъ и пляшки посыпалысь на землю. Полы сивого коротного жупана крутились, якъ крыла вѣтряка, а червоный поясъ миготѣвъ на сонци, неначе зайнявъ ся огнемъ и палавъ.

Миколя не втерпѣвъ и почавъ проти Задерихвоста садити тропака. За Миколою пѣшовъ у танець Цибуля, за Цибулею Перепелиця, за Перепелицею Макогінъ а далѣ выскочивъ зъ-за стола Свербигузъ. Половина ватаги пѣшла у танець, и здавалось, вѣбы ватага вѣтряковъ схопила ся зъ мѣсця и затанцювала, и замахала крылями. Махали руки, дригали ноги, метлялись полы сивыхъ жупановъ, чорныхъ свитонъ, а мѣжь тымъ усѣмъ блищали, вѣбы блискавка мигала, довгій кѣнцѣ червоныхъ поясовъ. Задерихвостъ перевязавъ чорну шапку червоным поясомъ, Цибуля причепивъ до пояса велику шовкову хустку, Миколя зигвъ шапку и вихавъ нею надъ головою.

— Шинкарю! давай дорогого вина! — крикнувъ Задерихвостъ, сѣдаючи на лаву. — Нема бѣльше силы! Миколя выгравъ!

Жидъ вынѣсъ пляшку дорогого вина. — Бурлака вытягъ зъ гамана грошѣ и швиргонувъ жидови на стѣлъ.

— Наливай, свинячe ухо! Задеревхвостъ гуляе! Бурлака гe, бо грошѣ e! Пий, гуляй, не жалуй грошей!

Жидъ не сердивъ ся и наливавъ вино въ чарку, сховавши въ вишеню грошѣ.

— Ты думаешь, що й мы не пили дорогого вина! — гуквувъ Корчака. — Давай ще дорожчого, того, що пють найбѣльшiй паны!

Жидъ вынѣсъ поганѣщого вина и здеръ бѣльшѣ грошѣ зъ бурлакъ.

Наставъ вечiръ, и пяни рыбалки ще довго танцювали, спѣвали та пили. Декотрiй позвалювались и лежали коло шинку въ поросѣ. Корчака розсыпавъ усѣ грошѣ и почавъ пити ѣа боръ; за нимъ почали пити на боръ и другiй бурлаки. Опiвночи все затихло и вгамувалось. Ватага лежала покотомъ на земли и хрипла на ввесь майданъ, тiльки два забродчики, побравшись по-пiдъ руку, довго швендали по майдану, та все приказували „цуръ йому, пекъ йому! ходѣмъ, бра, въ солому! Держи, цабе, то якъ-разъ потрапимо въ ворота до клунѣ. Бери цабе! та не пхай ся бо! Овъ, ондечки стоить ожередъ соломы!“ И вони, замѣстьу солому, звалились у буряны, попадали лицемъ въ кропиву и поснули, якъ побитiй, середъ майдану.

Другого дня забродчики почали прохмелятись. Декотрiй хазяины розбѣгли ся до дому, але бурлаки ще довго гуляли и тiлки на третiй день вернулись на роботу, пропивши багато грошей въ шинкаря.

Тымъ часомъ Корчака зъ двома вербовскими бурлаками вставъ ся въ городѣ, зовсѣмъ розпивъ ся и мусѣвъ заставити въ жида новый жупанъ, чоботы й шапку. Вонъ стрѣвъ ся зъ давными товаришами бродягами

и обокравъ зъ ними одну жидовку: забравъ зъ скрынѣ срѣбнѣ ложки, що лежали въ неи въ заставѣ, забравъ шабасовѣ лѣхтарѣ, ще й укравъ зъ десятокъ карбованцѣвъ. Злодѣѣ перепродували ложки й лѣхтарѣ одному жидови, а тымъ часомъ набѣла поліція и половила ихъ зъ ложками и зъ лѣхтарями. Ихъ повели въ поліцію. Въ той часъ Мокрина зъ матѣрю продавала на базарѣ рибу, бачила всю ту комедію и прочула, що становый збираеть ся тіэи ночи набѣгти зъ десятскими на батькову ватагу и половити всѣхъ бурлакъ. Вона покинула матѣрь на базарѣ, пѣшки майнула до рыбальскихъ курѣнѣвъ и розказала про все батькови й Миколѣ.

— Ховайтесь, де хто знае! — промовивъ отаманъ, про мене въ степы, про мене въ комишѣ, про мене въ море, бо буде бѣда! Пересидьте якій часъ та й знову вертайтесь на роботу, якъ минеть ся оце лихо.

Бурлаки розбѣглись въ очерета, якъ курчата въ бурянъ одъ шулѣки.

— Сѣдай, Миколо, въ човенъ та тѣкай въ море, закинь тамъ кишку та й стій, доки я дамъ тобѣ знати зъ берега, бо въ очеретахъ небезпечно сидѣти, — шептала Мокрина Миколѣ, — я розкладу въ ночи на березѣ багатя и буду подкидати въ гору головешки. Тодѣ вертай ся!

Микола кинувъ ся до малого човна и ставъ човномъ на морѣ за кильки верстовъ одъ берега. Вонъ бачивъ зъ-водтоль, що люде на березѣ заворушились, мовъ комашня, и прилѣгъ у човнѣ: то набѣгла на курѣнь поліція.

День бувъ гарячій. Сонце сыпало полумямъ зъ высокого неба. Микола зъоглядѣвъ ся, що въ його не було нѣ шматка хлѣба, нѣ краплѣ воды. Йому схотѣло ся ѣсти, а потомъ пити. Въ його пересохло въ горлѣ, въ

ротѣ. Вода кругомъ човна ще бо́льше дрѣжнила його; смага ще го́рше пекла його въ грудяхъ, у горлѣ. Во́нъ ждавъ вечора, якъ свого щастя, поглядавъ на сонце, а сонце нѣби стояло на одному мѣсци й не ворушилось. Передъ нимъ стоявъ ручею ро́вный берегъ, а за нимъ на синьому морѣ плывъ здоровый корабель, розпустивши всѣ свои бѣлѣ вѣтрила. Гордо й пышно, якъ бѣлый лебѣдь, ледви сунувъ ся корабель по водѣ. Пышнѣ вѣтрила понадимались и бѣлѣли проти сонця, нѣби выткани́ въ дорогого лебединого пуху, перемѣшаного зъ срѣбломъ.

Въ одному мѣсци, де небо сходилось зъ моремъ, де бѣлѣвъ легеньній туманъ, показалась чорна пляма. Та пляма росла й наближалась, неначе сунулась моремъ якась темна копиця. Микола почувъ, що тихе море задвигтѣло по́дъ човномъ, неначе хтось торкнувъ море зъ дна. Темна копиця стала нѣби здоровою скиртою та все сунулась до берега. Тоненькій край ѣѣ заблищавъ проти сонця, якъ срѣбна наблучка. Бѣлѣ вѣтрила на корабли стали проти неи ще бѣлѣщѣ й блищали, неначе проти чорного поораного поля. Въ небѣ зашумѣло й загуло, неначе сосновый лѣсъ на вѣтрѣ, а чорна хмара танъ швидко росла й бѣгла, що можна було слѣдити за нею очима. Море зачорнѣло по́дъ нею, и вона разомъ поглинула корабель. Зъ моря набѣгла хвиля зъ бѣлыми густыми гребѣнями и почала нѣби танцювати кругомъ човна.

Микола бувъ вѣ-перве на морѣ. Його тверда душа трохи стревожилась, але його горе було важче одъ тіеи хвилѣ. Во́нъ сидѣвъ на човнѣ и споко́йно й сумно дививъ ся на того звѣря, що набѣгавъ на його.

Въ море впало ко́лька великихъ важкихъ крапель дошу, а за нимъ разомъ, несподѣвано загувъ страшный

вѣтеръ, кинувъ човномъ въ гору, якъ трѣсочкою. Посыпавъ ся, якъ зъ решета, страшный дощь, а далѣ полывъ якъ изъ вѣдра. Море застогнало й загуло, якъ сосновый боръ. Берегъ закутавъ ся въ туманъ та въ дощь. Сонце зайшло за хмары. Все змѣшалось въ одну мѣть и злилось до купы: й земля, й море. На морѣ стало ночи, и тôльки вѣтеръ свистѣвъ, шипѣвъ та резвѣвъ якъ звѣръ.

Вода почала заливати човенъ. Высокій бѣлій гребѣнѣ бились объ дошки, подскакували въ гору, перелѣтали черезъ човенъ. Миколя почавъ выливати воду изъ човна рунами.

А въ той часъ на березѣ въ курѣнни сидѣла Мокрина и дивилась на страшне море. Въ неи вся душа охолола. Вона плакала якъ мала дитина, и не зводила очей зъ того мѣсця, де стоявъ на морѣ човенъ, доки небо разомъ выяснилось, доки переставъ вѣтеръ въ одну мѣть и неначе втѣкъ зъ моря на степы, щобъ догулятись ще на степахъ до-схочу.

На дворѣ разомъ стихло. Швидко море зъ берега заблищало, все вкрыте бѣлыми гребѣнями по зеленѣй водѣ, якъ буває сѣнокосъ вкрытый довгими покосами. Сонце ясно блищало зъ-за хмары, небо надъ моремъ стало синѣе, и на тому синьому небѣ заблищала пышна веселка. Вона обперлась однымъ дуже широкимъ кінцемъ объ море, а другимъ потягла ся далеко-далеко за озеро, за плавнѣ въ рôвный, широкій степъ. Червонѣ, жовто гарячѣ й жовтѣ веселчині смуги були такій ясній, неначе горѣли тихимъ полумямъ, а черезъ широкій край веселки, розстеляный, якъ павиный хвостъ, по морю, було ясно видно зелене море, бѣлій гребѣнѣ на хвилях, пофарбованій то червонымъ, то жовтымъ, то синимъ цвѣтомъ веселки. Веселка захопила й корабель зъ його мо-

крыми вѣтрилами и неначе вкрыла його якоюсь пышною дорогою тканкою.

Мокрина наглядѣла чорну цятку мѣжь бѣлыми хвилями и зрадѣла, якъ мала дитина. Вона ждала вечора и задумала, тихенько одъ батька, одвезти Миколѣ хлѣба й воды.

Тымъ часомъ до вурѣня вернувъ ся становый зъ десятскими. Вони дурнѣсѣнько блукали въ очеретахъ та въ ситинахъ, не знайшли бурлакъ и тôльки змокли до самыхъ сорочокъ. Становый поѣхавъ въ городъ и поставивъ на сторожа десятскихъ на всю нôчь, обѣцяючи навѣдатись зъ города другого дня.

На дворѣ почало смеркатись. Мокрина взяла тыкву зъ водою, хлѣбъ и варенои рыбы и пôшла нѣбы до дому, а тымъ часомъ вона зайшла далеко-далеко за крутый берегъ, знайшла легенькій човникъ, сѣла въ його и почала ждати, поки зôйде мѣсяць. Вона боялась поминути въ темравѣ Миколинъ човенъ и выплыста далеко въ море.

Зôйшовъ червоный мѣсяць. Мокрина вхопила весло и полинула въ море.

Микола, ввесь мокрый, сидѣвъ на човнѣ, неначе деревяный. Вôнъ несподѣвано углядѣвъ, що до його наближаеть ся човникъ. Йому здало ся, що то за нимъ гонить ся десятскій, и вôнъ пôднявъ уже важке весло, щобъ телепнути його по головѣ, але запримѣтивъ, що въ човнѣ сидить дѣвчина. Червонуватый свѣтъ заблищавъ на ѣѣ виду, на синьому горсетѣ, на бѣлыхъ рукавахъ.

— Це я! — тихо промовила Мокрина, и ѣѣ легенькій човникъ стукнувъ, ударившись объ Миколинъ човенъ.

Микола не йнявъ вѣры своимъ очамъ, але чорнй

бровы ясно чорнѣли на дѣвочому лобѣ, а румянець на щонахъ було видко навѣть при мѣсяцевi.

— Десятскiй зостались коло вурѣня на цѣлу нiч. Я знала, що въ тебе нема нi шматка хлѣба, и оце привезла тобѣ хлѣба, воды и рыбы.

И въ тыми словами вона поставила въ Миколинъ човенъ тикву зъ водою, поклала хлѣбъ та рыбу.

— Спасибi' тобѣ, Мокрино! яка добра въ тебе душа! Чи батько знае, що ты тутъ? — спытавъ Микола.

— Нi, не знае й не знати·ме, бо я йому не скажу. Хиба ты скажешь...

— На вiщо менѣ казати?... — непривѣтно промовивъ Микола.

— Якъ ты не скажешь, то я не признаюсь, хочь бы мене батько вбивъ.

Микола догадавъся, що смѣлива Мокрина привезла йому харчѣ неспроста, и не знавъ, що й казати Мокринѣ.

— Чи вже-жь ты не боялась сама плысти човномъ въ ночи? — спытавъ Микола.

— Не боялась, бо знала, що тебе знайду. А зъ тобою менѣ не страшно. Чого ты такiй смутный?

— Нема чого менѣ веселому бути.

— Ты, певно, покинувъ батька-матiр десь далеко. Тобѣ жалко за своею стороною.

— Мiй батько вмеръ, — тихо обiзвавъ ся Микола.

Мокрина не смѣла бiльше його розпытувати и промовила:

— Знаешь що, Миколо! Я тебе проведу въ озеро очерета. Тамъ тобѣ буде безпечнiще пересидѣти лиху годыну. Высмыкни кишку та рушаймо въ дорогу.

— А ты·жь не наведешь на мене десятскихъ? — въ невiрою спытавъ Микола.

Ч. 252. Львôвъ, Субота 7 (19) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и русскихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на семѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Danbe & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженє. — Реклямаціи неопечатані вôльнô ôдъ порта. **Поєдинче чисто коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимаютъ ся по цінѣ 6 кр. ôдъ одност. рôчки инсератовôй въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Надіслане** числять ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше вырôвнували.

Интерпеляція посла Романчука и товаришôвъ

до Є. Екск. п. президента міністрôвъ.

Въ другôй половинѣ мѣсяця серпня с. р. цѣла Галичина заворушилась и занепокоила ся вѣстію о наглôй а громадноô еміграціи сельскои людности зъ декотрыхъ всхôдныхъ повѣтôвъ пограничныхъ до Россіи. Заразъ по лѣтнихъ жнивахъ цѣлô гурмы зъ жѣнками и дѣтьми и всѣмъ движимымъ майномъ, спродавши або покинувши майно недвижиме, опустили рôдну землю и пôйшли за границю. Помимо всякихъ представлень, поученъ и пересторогъ розважныхъ приятелôвъ, особливо духовеньства, помимо всякихъ заряджень правительства, особливо обсадженя границѣ жандармами и войскомъ, еміграція ширила ся щоразъ бôльше и обôймила вкôнци майже всѣ пограничнô повѣты всхôднои Галичины и декотрô повѣты Буковины. На голосы зичливыхъ вôдповѣдали еміґруючô указуваньемъ на свое безвôдрадне и вôтчайне положенье. Въ той спосôбъ въ кôлькохъ тыдняхъ вывандрували многô тысячѣ, а иншихъ, здає ся, тôлько пôзна пора здержує вôдъ безпроволочного вывандрованя. Вправдѣ переважна часть еміґрантôвъ, не знайшовши въ Россіи примѣщеня, повернула назадъ, але треба дуже побоювати ся, що якъ тотô самô такъ и множество другихъ при найблизшôй нагодѣ будуть дальше вывандровувати.

Сеся еміграція есть, за-для своихъ розмѣрôвъ, за-для наглости, часу и мѣсця свого появленя, за-для напряму, котрый бере, якъ и за-для декотрыхъ иншихъ обставинъ зъявищемъ въ економічнôмъ и політичнôмъ зглядѣ дуже поважнымъ а для краю и державы шкôдливымъ; а уважають ей мѣжь иншимъ такожь за наслѣдокъ політичныхъ аґітацій. Коли до того зважить ся спокôйный и терпеливый характеръ тамошнього народу и его горяче привязанье до рôднои стороны, до землѣ своихъ батькôвъ; коли дальше зважить ся, що тота еміграція появила ся власне въ такихъ сторонахъ, де земля есть найплодовитша а нема ще надмѣрного перелюдненя, — то треба ей уважати за ознаку дуже анормальныхъ вôдносинъ и великого незадоволеня народу.

Зъ огляду на сказане якъ и зъ огляду на то, що тота еміграція въ галицкôмъ соймѣ була вправдѣ обговорена, але не була ще належито выяснена, пытаютъ пôдписаній:

1) Чи ц. к. правительство знає докладно розмѣры и характеръ тои еміграціи, близшô и дальшô ей причины и безпосередный повôдъ, и чи оно готове все то подати до вѣдомости выс. палаты?

2) Яке становиско займає ц. к. правительство супротивъ тои еміграціи? якихъ спосôбъ уживало оно доси супротивъ неи и зъ якимъ успѣхомъ?

3) Щô гадає ц. к. правительство дальше робити, щобы запобѣгти повторенію и дальшому ширенію еміграціи усуненьемъ ей причинъ, а именно щô гадає зробити для поправы сумного положеня тамошного народу, для запевненя ему достаточнои опѣки и для усуненя его незадоволеня?

У Вѣдни д. 17 падолиста 1892.

Романчукъ. — Телишевскій. — Пôдляшецкій. — Барвѣньскій. — Мандичевскій. — Волянъ. — Цурканъ. — Охримовичъ. — Міскольчі. — Попперъ. — Ваґнеръ. — Роґль. — Фандерлікъ. — Розкошны. — Гохъ. — Розеръ. — Польцгоферъ. — Веберъ. — Сальвадорі. — Маріні. — Бацанелля. — Ліпбахеръ. — Шідеръ. — Кайцль. — Кафтанъ. — Аймъ. — Крумбгольцъ. — Барайтеръ. — Штайнвендеръ. — Кіндерманъ. — Скаля. — Людвіґъ. — Гофманъ. — Праде. — Ріґлеръ. — Претнеръ.

Справа еміґраціи нашихъ селянъ до Россіи.

Рускій уряды деканальній въ повѣтахъ надграничныхъ, обнятыхъ рухомъ еміґраційнымъ, одержали передъ бôльше якъ тыжднемъ новій письма ординаріятскій въ справѣ еміґраціи селянъ до Россіи. [Письма тѣ не друкованѣ въ епархіяльныхъ Вѣдомостяхъ.] До тыхъ ординаріятскихъ письмъ долучено копію одного обширного документу, надбсланого ординаріятамъ. Въ документѣ тôмъ, укладанôмъ зъ нагоды еміграціи, поданый есть цѣкавый поглядъ на русне [греко-кат.] духовеньство, отже треба було заудѣяти его урядамъ деканальнымъ для выясненя справы, — щобы, на основѣ урядовыхъ референтôвъ, могла сказати свое слово et altera pars. А въ якôмъ напрямѣ уложеный документъ згаданый, се можна пôзнати зъ отсего одного уступу:

„Доходженя, переведенô въ справѣ руху еміґраційного, котрый, выступивши въ другôй половинѣ серпня с. р. въ повѣтахъ збаражскôмъ и скалатскôмъ, посунувъ ся опôсля ку полудневи и ширить ся теперь въ повѣтахъ борщѣвскôмъ и зялѣщицкôмъ, выказали богато обставинъ кидаючихъ надто сумне свѣтло на глубокій упадокъ моральный и релиґійный греко-кат. люду сѣльского у всхôднôй части нашого краю. Вже самъ фактъ, що кôлька тысячъ селянъ дав послухъ несовѣстнымъ та брехливымъ пôдшептамъ и, не зважаючи на осторогы и упôмненя властей, зъ легкимъ сердемъ покидає землю батькôвску за для неневныхъ користей въ чужôмъ краю, свѣдчить не добре о моральномъ настрою того люду; а вже значно сумнѣйшô помѣчена насуває поведенье еміґрантôвъ по за границями краю. Еміґранты, згромаджены въ великôй скôльности въ православнôмъ монастири въ Почаевѣ, приступали сотнами до сповѣди и причастя у священникôвъ православныхъ и торжественно переходили на вѣру схизматицку, одержавши за то вôдъ тамошныхъ духовныхъ по одному рублеви на голову, а пôзнѣйше, не знайшовши въ Россіи сподѣваныхъ користей матеріальныхъ, вертають они до краю и зъ найспокôйнѣйшою совѣстію и чистымъ сердемъ уважають ся знôвъ за членôвъ церкви католицкои, переходъ же на православіе якъ и принятье чинôвъ пôсля обряду чужои вѣры и вôдъ священникôвъ православныхъ не зробило на нихъ нѣ найменшого вражѣня. Тота цѣлковита рôвнодушность въ рѣчахъ вѣры, тая легкôсть въ покиданю вôтчѣвского вѣроисповѣдання за грошѣ, той цѣлковитый бракъ розрôзненя межи вѣрою католицкою а православною есть явищемъ въ высокôмъ ступени затрезожуючимъ, свѣдчачимъ о браку всякихъ пôдставъ релиґійныхъ и моральныхъ у люду сѣльского.

„Вину того сумного стану рѣчи мушу приписати вповнѣ греко-кат. духовеньству, котре, стараючись единô о заспокоенье своихъ ..... потребъ, недбалымъ и лѣнивымъ сповнюваньемъ своихъ обовязкôвъ духовныхъ вôдтрутило вôдъ себе людность, пострадало довѣріе и любовь селянъ, и власнымъ своимъ примѣромъ та бракомъ всякого додатного дѣланя спровадило той моральный упадокъ, и то занехаенье духа релиґійного выйшло на язу ярко при нагодѣ згаданого руху. Духовеньство се, не маючи высшихъ поглядôвъ и идеальныхъ задачъ, не могло и вôлiати такихъ чувствъ въ серця своихъ парохіянъ, а въ неодномъ выпадку дѣлав також просто зла воля, спонукувана пересвѣдченями політичными и релиґійными, негôдными священника католицкого. Пôдсычуючи у люду нехôть до истнуючого устрою, тая часть духовеньства зъ вдоволеньемъ споглядала на те, якъ помалу затирало ся почутье католицке у неосвѣченого люду.

„Таке духовеньство не хотѣло анѣ не могло успѣшно противдѣлати еміґрациі, а навѣть тамъ, де впрочôмъ не було розмыслнои злои волѣ, дѣяльность священникôвъ не могла принести нѣякихъ бажаныхъ овочôвъ, бо въ наслѣдокъ великихъ и довголѣтныхъ занедбань ставъ ся надто великій розстрôй межи парохомъ а парохіянами. Найлучшою илюстрацію того розстрою, а заразомъ найтяжшимъ обжалованьемъ пануючого середъ греко-кат. духовеньства недбальства и байдужности есть обставина, що духовеньство, стыкаючи ся безнастанно зъ людомъ и знаючи якъ найдокладнѣйше его потребы и стремлѣня, найменшои не мало вѣдомости о готовлячôмъ ся руху еміґраційнôмъ. То й нѣчо давного, що таке духовеньство не потрафило впоити въ людность нѣякихъ благороднѣйшихъ засадъ.“

Не сумнѣваемось, що рускій епископатъ, на основѣ урядовыхъ справоздань, скаже свое слово рѣшуче...

— —

Зъ Подôля пишуть намъ:

Справу еміграціи селянъ нашихъ и мазурскихъ до Россіи стараютъ ся нинѣ — якъ вычитуемо майже зъ кождого числа „Дѣла“ — деякій сферы на силу затемнювати. Якъ въ першôй хвили навѣть орґаны правительственнô и самъ намѣстникъ въ соймѣ прийшли до того пересвѣдченя, що причиною выселеня есть нужда матеріяльна и вôдносины заробковô, такъ теперь, мовь бы на яке командо, всѣ шукають причины — risum teneatis — въ духовеньствѣ рускôмъ, длятого бо селяне-выселенцѣ въ Россіи — и то не лишь грекокатолики, але й римо-католики переходять на православіе. Се зовсѣмъ друге дѣло. Тутъ не входить въ рахунокъ: що выселенець зробивъ зъ собою, переступивши кордонъ. Прецѣнь же вѣдома рѣчь, що въ Россіи унiятска церковь есть зô всѣхъ найбôльше переслѣдуваня. Тамъ католицизмъ латинскій есть рôвноуправненый зъ православіемъ и нѣхто его не переслѣдуе, — католицизмъ же въ сполудѣ грецкôмъ обкладають въ разѣ опозиціи навѣть тяжкими карами. Прецѣнь же Czas разъ въ разъ мѣстить кореспонденціи „męczenników unitów“ — засланыхъ до Оренбурга... Селянинъ-унiятъ переходить на православіе змушеный до того, зъ конечности фізичнои, пôдъ пресію того зловорожого „бути або не бути“. Певно, кождый руско-католицкій священикъ сожалѣе надъ тымъ, але що дивувати ся одному-убогому селянинови, коли гр. Іосифъ Потоцкій, сынъ бывшого намѣстника гр. Альфреда Потоцкого, абы посѣсти маетки въ Россіи, перейшовъ на православіе, якъ се передъ кôльнома лѣтами писали польскі часописи. Винуватити духовеньство руске — то абсурдъ. А коли хто коли бы вже захотѣвъ винати еміґрацію и ей проявы зъ духовеньствомъ, то скорше вже мôгъ бы винувати латиньске духовеньство галицке, бо и еміґранты римо католики, якъ сконстатувавъ краковскій Czas — горнуть ся до православія, кажучи „Pan Bóg wszędzie jeden“, хотяй — якъ сказано — римо католицка церковь въ Россіи мае права, мае свою єрархію, духовеньство, костелы и т. д.

Причины еміграціи нинѣ вже докладно выясненій, впрочôмъ и зъ самого початку були ясні, — якъ о тôмъ свѣдчить заявленье ц. к. намѣстника въ соймѣ при вôдкрытю сесіи — и мы не розумѣемо, якъ може нинѣ хтось слыхати вину уже на руске духовеньство. Мы бы дуже не радили пôдрывати повагы духовеньства рускаго, бо се може довести до — дуже сумныхъ результатôвъ... Впрочôмъ мы гадаемо, що навѣть въ самôмъ нашôмъ краю есть хтось, що слѣдить вôдносины краевô безпристрастно и безсторонно...

Рада державна.

На вчерашôмъ, въ пятницю, засѣданю рады державнои внесло правительство проектъ закона о удѣленье вôдповѣдного кредиту на перенятье на власность державы сѣтей телефонічныхъ въ Граци, Празѣ, Львовѣ, Трієстѣ, Чернôвцяхъ, Пільзнѣ, Ліберци, Бельсну-Бялôй, Брнѣ и Лінцу.

Вôдповѣдаючи на интерпеляцію Ріґлера, заявивъ гр. Таффе, що теперь выготовляе ся вже проектъ, котрымъ будуть примѣненій приписы що-до надужать лѣкарскихъ такожь и до ветеринарѣвъ.

Вôдповѣдаючи на интерпеляцію що-до заманеня дворца зелѣзничого въ Зальцбурзѣ въ часѣ переѣзду кн. Бісмарка заявивъ гр. Таффе, що се наступило зъ обавы, щобы прихильники численного въ Зальцбурзѣ стороннictва нѣмецко-національного не заняли перону для устроеня крикливои демонстраціи, бо въ наслѣдокъ сего могли легко спанити комунікацію и выкликати заколотъ. Вкôнци ей Бісмаркъ потребувавъ о такъ пôзнôй годинѣ вôдпочинку и певно самъ бажавъ, щобы ему не перервано сего вôдпочинку. Населенье Зальцбурґа похвалило се зарядженье.

Вôдповѣдаючи на интерпеляцію Райзера, яки средства заряджено для вдержаня заразы худобы, вказавъ гр. Таффе на розпорядженя поліційно ветеринарскі, котрі мають на цѣли наглядъ транспортôвъ худобы зъ Угорщины и зъ-за границѣ.

Міністеръ судôвництва, гр. Шенборнъ, вôдповѣдаючи на интерпеляцію Шнезінґера въ справѣ роботы вязнѣвъ по заведеняхъ карныхъ, пригадавъ, що якъ-разъ за-для розпорядженъ міністра судôвництва аґітація, що була мѣжь промысловцями супротивъ роботы вязнѣвъ, цѣлкомъ притихла.

Президентъ Смолька заявивъ, що позаякъ до ґенеральнои дискусіи буджетовои зголосило ся ще кôльохъ бесѣдниковъ, то-жь мусить усунути зъ порядку дневного спеціяльну дискусію, а продовжати дальше ґенеральну дебату. [Выйшло отже пôсля внесеня пос. Вашатого, котрый жадавъ початку спеціяльнои дебаты ажь въ понедѣлокъ.]

Велась дальше ґенеральна дебата.

Перший промовлявъ пос. Романчукъ.

Заявивъ, що хоче предложити бажаня и кривды рускаго народу. И такъ Русины покривджені черезъ ординацію выборчу. Если бы ординація була справедлива и увзглядняла пропорцію населеня, то теперь Русины мали бы 45 послôвъ въ радѣ державнôй. А такъ число рускихъ послôвъ такъ мале, що они не можуть выступити самостôйно нѣ зъ интерпеляцією нѣ внесеньемъ. Русины суть пôдъ взглядомъ національнымъ, політичнымъ, цівілізаційнымъ и економічнымъ — справдѣшнô парiясы Австрія. Русины суть въ раду шестымъ найбôльшимъ народомъ въ Европѣ. Они домагають ся, щобы ихъ не кривдженo. Русины можуть радше зроссійщати ся, але не дадуть ся польонізувати. Справедливô домагання Русинôвъ выповнено лишь въ найдрôбнѣйшôй частинѣ. Поляки загарбали всѣ користи для себе, а годилось бы памятати й о Русинахъ. Поляки мають всюды своихъ представителôвъ, шефôвъ секційныхъ по міністерствахъ, намѣстника, міністра. Русины домагають ся бодай рускаго міністра-земляка, котрый бы информувавъ правительство а Русинôвъ успокоивъ. Якъ передъ тымъ такъ и на дальше будуть Русины вытревало ставати въ оборонѣ національныхъ правъ, цівілізаційныхъ потребъ и економічного добра своихъ выборцѣвъ.

Антісеміть пос. Гавекъ доказувавъ, що жиды правлять цѣлымъ свѣтомъ. И такъ Ротшільдъ править королями а Конъ, новоменованый архіепископъ оломуцкій, церквою.

Вôдтакъ выголосивъ пос. Масаржикъ велику мову політичну въ оборонѣ державного права чеського. Парляментъ вѣденьскій можна порôвнати зъ тандитою, а всѣ знають, котре то сторонництво довело парляментъ до такого становища. Славяне въ Австрія стоять пôдъ взглядомъ цівілізаційнымъ на рôвни зъ Нѣмцями. Чехи не суть ворогами Нѣмцѣвъ, лишь домагають ся свого права державного. Чехамъ належить ся въ австро-угорскôй монархіи таке саме становище, яке мають Мадяры. Зазначивши, що Чехи симпатизують зô всѣми Славянами, зарôвно зъ Поляками якъ и Россіянами перейшовъ до квестіи тридержавного союза и внутрѣшнои політики. Цитувавъ много мѣсць зъ брошуры Раковского (префекта заведеня Theresianum и родомъ Чеха), въ котрôй доказуе ся, що Австрія мае право и обовязокъ германізувати Чехôвъ и Словѣнцѣвъ. (Молодо-Чехи: Се ганьба! Се ренеґатъ!) Въ тôй брошурѣ оправдуесь наклôнъ Нѣмцѣвъ до Берлина въ сей спосôбъ: що „прецѣ Австрія може въ державѣ нѣмецкôй добути для себе становище, анальоґічне зъ теперѣшнымъ становищемъ королѣвства баварского“. [Въ тôмъ мѣсци пôднеслись знôвъ протесты зô стороны нѣмецкихъ послôвъ.] Вôдтакъ навѣвъ пос. Масаржикъ уступы зъ иншихъ творôвъ нѣмецкихъ, де домагають ся прилученя Австріи до Нѣмеччины. Свою промову закôнчивъ бесѣдникъ заявленьемъ: Молодо ческій рухъ есть вôдповѣдію на тѣ брутальні тенденціи!

По молодо-ческôмъ послѣ забравъ голосъ пос. д-ръ Менґеръ и запустивъ ся въ остру полеміку зъ выводами молодо-ческими. Въ промовѣ своѣй уживъ такихъ слôвъ: Не знаемо держави ческои, зрадою держави уважаемо се, если говорить ся про чесну державу. Сей наведеный Раковскій не есть такимъ небезпечнымъ зрадникомъ держави, якимъ вы есьте п. Масаржикъ!

Мѣжь послами ческими настав по тыхъ словахъ страшный заколотъ и крикъ. Всѣ ческі послы схопились зô своихъ мѣсць и зачали кликати: Не дозволимо говорити ему въ такôмъ тонѣ! Най вôдкличе сказане! — Пос. Менґеръ повторивъ ще разъ: Се, якъ кажу, зрада державы! — а пос. Морре крикнувъ: „Най жие Австрія! Славно Менґеръ!“ — Въ палатѣ ще бôльшій заколотъ. Ческі послы грозять кулаками Нѣмцямъ. Якось утихомирилось на хвилину, а тогдѣ президентъ Смолька давъ нагану пос. Менґерови. Менґеръ зачавъ дальше говорити на той самый тематъ, але послы ческі пôднесли такій крикъ, що президентъ мусѣвъ такъ замкнути засѣданье.

Слѣдуюче засѣданье назначено на нинѣ,

въ суботу и пос. Менґеръ має продовжати свою промову.

——

Дуже характеристичнй замѣтки краківского Czas у що-до послѣдныхъ довѣрочныхъ нарадъ и ухвалъ въ колѣ польскѣмъ. Czas пише:

„Ухвала, не вызначати на теперь бесѣдника для забрання голосу въ палатѣ середъ ґенеральной дебаты буджетовой, — дѣйство важна. Ся дебата, въ засадѣ найважнѣйша зъ всѣхъ розправъ въ часѣ цѣлорѣчной роботы законодатной, вбсля доси приятого и стало захованого звычаю, має въ першѣмъ рядѣ на цѣли зазначенье становища поодинокими сторонництвами парляментарными въ загальныхъ справахъ и супротивъ позитавныхъ фактовъ, она надае краску цѣлой роботѣ парляментарной и зазначае напрямъ, въ якѣмъ кожде сторонництво возьме участь въ сѣй роботѣ, що припаде для него. Справдѣ годѣ не признати ваги сѣй вымѣнѣ гадокъ: для уменшена спѣльныхъ задачъ кожде сторонництво вѣдчувае моральный обовязокъ ясно и рѣшучо означити засады, котрыхъ придержуе ся, уступки, якѣ готово поробити для добра державы и для загальныхъ интересовъ, та домагання, котрыхъ зъ обовязку не може покинути ся и на котрыхъ переведенье мусить наставати. Зъ тои вымѣны гадокъ выходить се, що всесторонно порозумѣють ся; передо всѣмъ же правительство потребуе ґенеральной дебаты буджетовой, щобы розпѣзнати терень, на котрѣмъ приступае до будовы законодатной працѣ, щобы найти и выглядати прихильникѣвъ та приятелѣвъ, щобы вкѣнци познакомити ся зъ бажаннями, тактикою и рѣшеннями опозиціи.

„Помимо того, а може радше за-для того, коло польске рѣшило забрати при ґенеральной дебатѣ голосъ лишь въ случаю дѣйстной потребы доконечной, лишь тогдѣ, если довше мовчанье принесло бы вже шкоду интересамъ сторонництва або его становиску. Причины того рѣшеня выпливають зъ поведеня кола вѣдъ початку новои еры парляментарной. Зъ пожертвованьемъ (?) и самовѣдреченьемъ (?) приняло коло вѣдъ разу и зъ доброю вѣрою програму, зазначену промовою престольною, застерѣгаючи собѣ лишь свободу дѣланя въ случаю, если бы ся програма при практичнѣмъ переведеню змѣнила ся, або если бы интересы національнй та економічнй мали потерпѣти шкоду.

„Нѣхто не гадавъ, мовь бы квестія політичнй мали вже цѣлкомъ щезнути въ-передъ парляменту, бо противно, вѣдъ початку новои еры парляментарной сполучена лѣвиця выводила задавненй жалѣ и нарѣкання, а навѣть наступила змѣна въ кабінетѣ — однакъ коло не хоче выйти зъ рѣвноваги, щобы нѣхто не закинувъ ему, що есть елементомъ деструкціи и дезорґанізаціи.

„Але суть справы політичного значѣня, котрй дотыкають дразливй стороны ситуаціи парляментарной, а котрыхъ вже годѣ колу довше промовчати. Такою справою квестія шлезка. На Шлезку поступила послѣдными часами о много сильнѣйше авѣжь передъ тымъ ґермавізація елементу щиро и корѣнно польского. Політичнй взгляды вздержували польскихъ послѣвъ вѣдъ акціи въ тѣй справѣ, але теперь вже терпеливость скѣнчила ся и зачнуть ся енергічнй кроки. Вправдѣ коло не выведе справы шлезкои передъ парляментъ, бо волить выбрати дорогу, котра успѣшнѣйше вже неразъ выпробовало, с. в. дорогу безпосереднього трактована зъ правительствомъ. Мабуть пос. Свежій не буде вже бѣльше вражати польскои суспѣльности тымъ, що буде потребувавъ вѣдкликувати ся о помочь до послѣвъ чешихъ.

„Рѣвночасно зѣ справою шлезкою порушить коло при трактованю зъ правительствомъ справу, що буковиньскй власти краевй протеґують змаганя панрумуньскй и фільоскизматицкй на „нашихъ всходныхъ kresach“. Вправдѣ ся справа не такои ваги, що шлезка, але все таки она для Полякѣвъ прикра и понижаюча, а небезпечна якъ для интересовъ буковиньского населена польского такъ и для загальныхъ интересовъ державы.“

Зъ сего поясненя Czas у видно выразно що коло польске стало вже цѣлкомъ durch dünn und dick партією правительственною. Коло не буде забирати голосу, лишь на случай потребы може стати Beschwichtigungs-Ratho-мъ правительства — оно теперь хоче добути собѣ значѣня правои руки правительства. Але щобы вѣднати посламъ чешкамъ тои славы, що лишь они вступають ся за справами Славянъ, а що ще цѣкаво, за справою самыхъ Полякѣвъ, передъ радою державною, — коло рѣшае порушити квестію шлезку. Щобы защахувати клюбъ Гогенварта и змусити его до залишена острѣйшого тону, якій зачавъ въ нѣмъ проявлятись, коло вытягае справу буковиньско-румуньску.

——

Клюбъ Гогенварта — якъ доносять Nar Listy — вѣдбувъ три довѣрочнй засѣдання. На тыхъ заявили Нѣмцѣ-клерикалы, що вѣдповѣдь міністра на интерпеляцію въ справѣ знамена хрестного уважають недостаточною, та ганили гр. Гогенварта, що по вѣдповѣди ґратулювавъ міністрови. Вѣдтакъ жадали, щобы надъ вѣдповѣдею міністра отворити дісусію. Сему внесеню спротививъ ся пралатъ Трайнфельсъ, кажучи, що цѣлу справу про знамя хрестне занадто роздуто, бо оно не такъ вле, якъ гадають. Вкѣнци Нѣмцѣ клерикалы вѣдступили вѣдъ свого жадання, але заявили, що будуть голосувати за таким внесеньемъ, если бы хто-небудь его поставивъ. На нарадахъ клюбу являлось дуже мало членовъ и гадають, що днѣ житя сего клюбу вже почисленй. Нѣмцѣ-клерикалы нахиляють ся до сторонництва християньско-соціяльного; Словѣнцѣ Шукле и Ґреґорецъ до Молодо-Чехѣвъ, а ческй февдалы на случай розбитя клюбу Гогенварта поскладали бы мандаты.

Помѣжь дотеперѣшными промовами при ґенеральной дебатѣ буджетовой вызначилась промова пос. Люеґера, тожь подаемо ей въ обширнѣйшомъ змѣстѣ.

Цѣкава и характеристична — говоривъ д-ръ Люеґеръ — сегорѣчна дебата буджетова. Поляки мовчать, не забирали голосу февдалы ческй, ба навѣть не чути нѣчого про партійку Штайнвендера. Пос. Плѣнеръ мовчавъ до нынѣ, а вызвала его до слова аж промова пос. Цукера, и хоть я противникъ жидовъ, то помимо того заявляю симъ разомъ признанье жидови пос. Цукерови.

Дазнѣйше першимъ бесѣдникомъ contra бувъ великій фільософъ Карнері и вонъ завсѣгды кинувъ лавкамъ міністеріяльнымъ кольна здоровыхъ грубостей. По нѣмъ приходили dii minorum gentium, а вѣдтакъ по черзѣ великій героѣ. Статистикъ Менґеръ неразъ доказувавъ, що Австрія мусить пропасти, якъ лишь гр. Таффе не подасть ся чамъ скорше до дімісіи. Вкѣнци говоривъ Jupiter tonans, д-ръ Плѣнеръ, а его громы сыпались градомъ на лавки міністрѣвъ. Нынѣ такихъ громовъ нема, нынѣ падуть громы на столярского челядинка Боссака а що найбѣльше ще часомъ на Штайнвендера. [Велика веселость въ палатѣ.]

На австрійскомъ парляментаризмѣ знати що разъ бѣльше познакъ упадку а навѣть скорои смерти. Интерпеляціи и вѣдповѣди на нихъ выголошують ся шепотомъ; ихъ не чуе нѣхто за-для великого крику въ палатѣ. Тутъ такій гаморъ, якъ въ нѣякѣмъ шинку. Якъ бы я бувъ антісемітомъ, то сказавъ бы, гаморъ мовь въ бѣжницы. Таке саме въ напоминуваньемъ до порядку. Напередъ иде критика въ N. fr. Presse, вѣдтакъ п. Плѣнеръ заявляе свое обуренье, опѣсля наступае обуренье польского кола и Гогенвартцѣвъ, а коли вже такъ всѣ обурени, идуть до президента Смольки, вонъ такожь обуреный и удѣляе нагану. [Се натякъ на интерпеляцію Шлезінґера — прим. Ред.]

Те все доказуе упадокъ конституційного житя. Парляментаризмъ австрійскій теперь то справдешна брехня. Пригадую собѣ, якъ давнѣйшими роками чванивъ ся гр. Таффе, що вонъ завсѣгды лишь переслизуе ся (fortwurstelt). Теперь же гр. Таффому живесь весело и безжурно, та нема на цѣлѣмъ свѣтѣ міністра, котрому велось бы лѣпше. Якъ потребуе чого, иде до Полякѣвъ. Коли-жь ихъ зъѣднае для себе, вже мае все готове. Вѣдтакъ иде до лѣвицѣ; если-жь они показують дулю, гр. Таффе каже: „Я васъ не потребую, а йду до Гогенвартцѣвъ“. И такъ бють ся одна партія другои, завидуе одна другѣй, що тамта есть въ бѣльшости, и наразъ всѣ находять ся въ бѣльшости та голосують за гр. Таффимъ. Гр. Таффе теперь вже не потребуе переслизувати ся, — анѣ не „дурхфретувати ся“, анѣ „дурхвурстлювати ся“ — але цѣлый австрійскій парляментъ теперь вже „здурхфретованый“. Бо щобы мы доконче мали буджетъ передъ 31 грудня с. р., вкорочуемо собѣ самѣ свои права. [Оплески вѣдъ антісемітовъ. Пос. Шлезінґеръ кличе: Ганьба! Тьфу!]

Мене вразило дуже прикро, що пралатъ римо католицкои церкви голосувавъ въ палатѣ противъ отворена дісусіи надъ вѣдповѣдію міністра Гавча. Яке вражѣнье выкличе мѣжь католицкимъ населеньемъ таке поведенье пралата? [Пос. Гессманъ: Се пѣдлота!]

Послы Фандерлинкъ и Ферянчичъ заявили вправдѣ, що они невдоволени зѣ ситуаціи, але вкѣнци таки будуть голосувати за буджетомъ. Пос. Плѣнеръ такъ само робить; вонъ нарѣкае на се и на те, але вкѣнци таки голосуе за буджетомъ. Пос. Фандерлинкъ, жалуваръ ся, що міністеръ Пражакъ не сидить на лавцѣ міністеріяльной та завидуваръ Нѣмцямъ гр. Кинбурґа. Думаю, що нѣмецкій народъ радо бы даруваръ Чехамъ гр. Кинбурґа, бо мабуть на томъ не втративъ бы нѣчого. Гр. Кинбургъ зробивъ для Нѣмцѣвъ стѣлько, що бар. Пражакъ для Чехѣвъ.

Що до квестіи національной, то я стою на становищи повной рѣвноправности. (Пос. Шнайдеръ: Зъ выимкою жидовъ!) Наша мати Германія досыть богата, щобы ажь потребувала ловити до своихъ школъ ненѣмецкихъ дѣтей. Признаю, що якъ кождый Нѣмець повиненъ боронити кожду пядь землѣ нѣмецкои, такъ повинна робити кожда народность. На той дорозѣ прийде до згоды мѣжь народами. Але згода та ера шампанѣ у гр. Таффого не варта нѣчого.

Мы тутъ въ Долитавщинѣ сварымо ся, а тымчасомъ въ Угорщинѣ вынародовляють ся якъ Нѣмцѣ такъ и Славяне. Але така господарка жидовско-мадарска не смѣе довше тревати. Дуже несправедливо, що ухвалено на сегорѣчныхъ делеґаціяхъ 100.000 зр. на будову будынку для делеґацій въ Пештѣ. Мабуть прийде до того, що наша делеґація не посмѣе радити въ томъ мѣстѣ, де Кошута вѣдзначено почетнымъ горожаньствомъ а спогнано памятникъ Генціого. Мы не повинни будувати тамъ будынку нашои ганьбы. Не давши тыхъ грошей, могли бы заощадити въ буджетѣ. Рѣвножь можна бы заощадити на платняхъ обохъ міністрѣвъ, Залеского и Кинбурґа, бо они и безъ порфелѣвъ и нѣчого не мають робити.

Гостина царевича у Вѣдни вказуе, що можна бы завести згоду мѣжь Австрією и Россією, навѣть при союзѣ зъ Нѣмеччиною. Наша загранична політика може мати лишь тогдѣ успѣхъ, если зломить ся силу жидовскихъ Мадярѣвъ. Мы не маемо поваги на балканьскѣмъ пѣвостровѣ, бо тамъ найпоганѣйшй особы подають себе за Австрійцѣвъ. Всякій обманникъ, чи то въ торговли, чи въ бѣльшихъ предприемствахъ банковыхъ — се жиды, котрй зачисляють ся до Австрійцѣвъ.

Треба доконче усунути перевагу жидовскихъ Мадярѣвъ. Угорска корона рѣвна що-до значѣна зъ архикняжимъ капелюхомъ Долѣшнои Австрія — а всѣ тй корены повинни бути пѣдъ короною Австрія. Ажь коли настане рѣвноправность всѣхъ народовъ въ обохъ половинахъ державы, коли настане повна справедливость, тогдѣ не буде потрѣбно жертвувати намъ кровь и майно за-для якихсь пѣдбоѣвъ, тогдѣ не буде намъ треба навѣть нѣ одного мунгки войсковои, бо тогдѣ всѣ народы балканьскій будуть бачити въ Австрія свого природного опѣкуна.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Вѣдня

[Депутація львѣвскои капітулы у Вѣдни. — П. Баньковскій, референтъ въ міністеротѣ просвѣты.]

Депутація львѣвскои капітулы, зложена зъ оо. крилошанъ Бѣлецкого и Турковича, перебула у Вѣдни цѣлый тыждень. Справы, задля якихъ депутація прибула, були: справа регуляція платы для крилошанъ руско нат. обряду, якъ также справа наложена на вдовичій фондъ еквівалентъ въ сумѣ звыжь 2.000 зр.

Депутаты була на авдіенціи у міністрѣвъ просвѣты Ґавча и скарбу Штайнбаха, — тй приняли депутацію дуже ввѣчливо и обѣцяли въ першѣй справѣ запобѣгти привдамъ руснихъ капітулъ, а въ другѣй, на внесене поданье, значно обнизити а взглядно и зовсѣмъ опустити вымѣреный еквівалентъ. Оба міністры резізнгували нашихъ крилошанъ, котрй замешкали въ рускѣй семинаріи. Крѣмъ того була депутація на авдіенціи у папского нунція, кардинала Ґалімбертого, — и той такожь ревізитувавъ обохъ крилошанъ.

Рускій клюбъ парляменту мавъ вразъ изъ депутацією нараду надъ обома справами, а депутація урядила дня 15 с. м. обѣдъ въ честь послѣвъ. На обѣдѣ явились послы Романчукъ, Телишевскій, Барвѣньскій и Пѣдлящецкій [о. Мандычевскій недиспонованый, а послы Охримовичъ и Брилиньскій не явились були ще у Вѣдни], дальше о. д-ръ Т. Сембратовичъ и о. Пюрко.

Депутаты конферували въ своихъ справахъ ще зъ президомъ „кола“ польского Яворскимъ, гр. Гогенвартомъ, Плѣнеромъ, зъ шефами секційными Ріттеромъ, Давидомъ, Гайнфетеромъ, зъ пралатомъ и совѣтникомъ двору Чокимъ, дальше зъ послами Хотковскимъ, Щепановскимъ, Абрагамовичемъ, Рутовскимъ Гавѣшемъ а вкѣнци зъ посломъ Фуксомъ членомъ клюбу Гогенварта, котрый мае внести въ парляментѣ проектъ получшеня дотацій криломанъ, значно лучшій вѣдъ проекту правительства. Вчера вѣдѣхала депутація до Львова.

Якъ звѣстно читателямъ „Дѣла“ — на мѣсце теперѣшного директора академічнои ґімназіи у Львовѣ покликало міністерство просвѣты до Вѣдня проф. Баньковского зъ Бродовъ. П. Баньковскій есть сыномъ рускаго священника, тожь одинъ урядникъ міністерства Русинъ привитавъ п. Баньковского яко Русина. На се вѣдповѣвъ п. Баньковскій по нѣмецки: „Ich muss mich dagegen verwahren! Nur der Religion nach bin ich ein Ruthene, der Nation nach aber bin ich ein Pole.“ Тй слова пускаю въ свѣтъ лишь для того, щобы Поляки не важли ся говорити, що Русины мають своего заступника въ міністерствѣ просвѣты.

К. Люшнѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Новый угорскій президентъ міністрѣвъ д-ръ Александеръ Векерле въ четверъ бувъ принятый на повторагодинной авдіенціи у цѣсаря. Угорскій президентъ міністрѣвъ предложивъ цѣсареви свои проекты що-до утворена нового міністерства. Довге тревань авдіенція дозваляе догадувати ся, що на нѣй була полагоджена не лишь формальнй акты що-до уступленя гр. Сапаріого и именована міністрѣвъ, але также була обговорена програма кабінету Векерлього. Въ прасѣ найбѣльшу увагу на себе звернула особа нового міністра справъ внутрѣшныхъ Гіврні мого. Вонъ зъ фаху технікомъ и уходить за дуже способного чоловѣка. Найбѣльшу цѣкавость выкликавъ его поглядъ на квестію народностей, котра е одною зъ найбѣльше замотаныхъ на Угорщинѣ. Характеристичне въ тои причины було его заявленье высказане въ передвыборчой бесѣдѣ дня 3. падолиста. Вонъ заявивъ тогдѣ, що всѣхъ бажань заключеныхъ въ румуньскѣмъ меморіялѣ заспокоити не,можна безъ нараженя Угорщины на пѣдкопанье ей истнования. Мимо то признавъ, що деякй постуляты треба увзгляднати, якъ примѣромъ жаданье ревізіи выборчого закона и змѣны округовъ. Дуже справедливе вѣдтакъ бажанье Румунѣвъ, щобы урядники знали языкъ сего народу, середъ котрого урядують. Справа румуньска после его погляду не дасть полагодитась выключно за помочію політичныхъ законовъ, але потреба также соціяльныхъ и адміністраційныхъ реформъ. Найважнѣйшою причиною сего національного спору се, що Румуны черезъ довги вѣки були пѣддаными мамадярскои шляхты, котра доси не може ще привыкнути до нового ставу, якій повставъ по знесеню панщаны и пѣдданьства.

Два нѣмецкй дневники National-Ztg и Kreuz-Zeitung выступили зъ вѣдповѣдею на статьи россійскихъ дневниковъ, написанй зъ причины гостины великого князя, наслѣдника россійского престола. Они выступили противъ заявленого симъ газетами бажаня, щобы Австро-Угорщину перетягнути на сторону Россія, а вѣдтягнути вѣдъ аліансу зъ Нѣмеччиною. При той нагодѣ высказують дальше пересвѣдченье, що тй заходы даремнй а тѣснй вѣдносины державъ потрѣйного союза лишили ся незмѣненй. National Ztg. каже, що взаємливость, яку вѣденьскій дворъ показавъ царевичеви, не мае бѣльшого значѣня, такъ само якъ примѣромъ вѣчливость Италіянцѣвъ супротивъ французкои фльоты въ Ґенуи та принятье Гірса въ Монци. Тй маніфестація мають выявити мирный настрѣй державъ потрѣйного союза, котрй зѣ всѣми сусѣдными державами бажають жити въ приязни. Хочь рѣвножь нѣхто не сумнѣвае, що приязнь Россія була бы всѣмъ зъ тыхъ державъ пожадана.

Дуже сензаційну вѣсть принѣсъ лондоньскій Standart о вѣдносинахъ Ватикану до Австро-Угорщины и взагалѣ до потрѣйного союза. За часовъ кабінету Кріспіого, при заключеню аліансу мѣжь Австрією а Италією, зъ италійскои стороны звернено особливу увагу на те, щобы въ постановахъ трактату мѣжь Австрією а Италією, де бесѣда о ненарушимости и оборонѣ италійскои територій, та дефініція обнимала также и мѣсто Римъ, яко престольный городъ сполученои Италія. Въ тѣмъ напрямѣ Ватиканъ поробивъ даремнй заходы, щобы безпосередно и за посередництвомъ нунція Ґалімбертіого вплынути на цѣсара Франца Іосифа, щобы при заключеню трактату зъ Италією вонъ не нанѣсъ нѣякои шкоды правамъ папы до свѣтскои власти и папскій дипльоматы надаремно старали ся спознати дословный текстъ австрійско-италійского союза. При кѣнци Ватиканъ прийшовъ до пересвѣдченя, що ему не полишае ся нѣчого, якъ пѣднятись пробы до зѣрваня або до ослабленя мѣждержавного союза. — Але дальша вѣсть ще бѣльше може зацѣкавити. Standart виевняе также, що и теперь Ватиканъ запротестувавъ Австро-Угорщинѣ, що переведе регуляцію церковнои квестіи на Угорщинѣ, если австрійска монархія зѣрве союзъ зъ Италією. Австрія однакъ, мимо того, що сильно бажае удержати приязнй вѣдносины зъ Ватикановъ, вѣдкинула се предложенье и взагалѣ всякй переговоры що-до потрѣйного союза. Донесенье Standard а мусить бути правдиве, бо недавно угорскій примасъ Васарій выдавъ листъ до вѣрныхъ, въ котрѣмъ мѣстили ся дуже острй напады противъ Италіи. На сю подѣю въ Римѣ звернули увагу. Дневникъ правительственный Tribuna написавъ, що се выкликало задивованье, котре тымъ бѣльше було оправдане, що въ тѣмъ случаю голова клиру, перенятого національными чувствами, выступае яко герольдъ спору. Вже незважаючи на то, пише орґанъ италійского правительства, треба особливо пѣднести, що тѣсно зъ Италією сполучена держава не хотѣла завчасу повстримати сего выступленя. Дневникъ пытае ся, чи австрійскій амбасадоръ не заждавъ бы сатисфакціи, если бы патріархъ венецкій назвавъ Австрію державою „розбѣйниковъ“ и зъ тои причины Tribuna завѣзвала свое правительство, абы оно звернуло на се свою увагу. Тутъ вже не иде о бесѣду фанатиковъ, але о напады на особы, котрй своимъ урядомъ репрезентують найвысше начальство въ союзнѣй державѣ.

НОВИНКИ.

— **Загальнй зборы „Гуцульскои Спѣлки промысловои въ Коломыи“** вѣдбудуть ся дня 3 н. ст. грудня с. р. о годинѣ 6-ѣй вечеромъ. Програму зборовъ подамо [за-для недостачи мѣсця въ числѣ нынѣшномъ] въ понедѣлокъ въ части инсератовѣй.

— **Выдѣлъ „Львѣвского Бояна“** выбравъ зъ посередъ членовъ своихъ комісію артистичну, котра займесь дальшимъ выдавництвомъ „Бібліотеки музикальной“, выдаванои до теперь семинаристами львѣвскими. Комісія артистична уконституовалась 17 падолиста, выбравши головою проф. Н. Вахнянина, секретаремъ и адміністраторомъ п. Венгриновича. „Вібліотека музикальна Бояна“ (така буде напись дальшого выдавництва) буде умѣщати вокальнй и инструментальнй творы рускихъ композиторовъ, хоры и сольовй кусни. Въ першомъ выпуску выйдуть двѣ „щедровки“ (хоръ мужескій), композиція, надѣслана до сегорѣчного конкурсу, розписаного „Львѣвскимъ Бояномъ“. Выдѣлъ „Бояна“ переймивъ вже въ свое посѣданье выданй доси числа „Бібліотеки музикальной“. Якъ довѣдуемось, то выдавцѣ згаданои „Бібліотеки“ передали „Боянови“ весь свѣй дотеперѣшный накладъ, безъ дефіциту, що майже есть аномаліею въ исторіи выдавництвъ галицкихъ. Есть про-те надѣя, що и дальше выдавництво „Бібліотеки музикальной“ не нанесе матеріяльнои шкоды „Боянови“. Запаснй выпуски суть на продажъ въ канцеляріи „Бояна“, де ихъ можна замовляти пѣдъ адресою выдѣлу товариства („Бесѣда руска“, улиця Вѣрменьска ч. 27). До нового выдавництва приготовляесь дуже хорошій клішъ на окладинки. Давнй народнй мережки будуть задержанй.

— **Музикальному свѣтови рускому** подаемо до вѣдомости, що о. Матюкъ кѣнчить вже свою ораторію (хоры мужескй мѣшанй и соля) „Гамалія,“ думу Шевченкову. Знатоки выражають ся о композиціи дуже похвально.

— **Въ рускѣй ґімназіяльнѣй клясѣ въ Коломыи** есть, якъ звѣстно, 40 ученикѣвъ, а учать пп. професоры: господарь клясы Людвикъ Сало языка латиньского и рахункѣвъ, Малецкій языкѣвъ рускаго, польского и нѣмецкого, Дольницкій ґеоґрафіи а Жидовскій исторіи натуральнои.

— **„Львѣвскій Боянъ“** приготовляе на концертъ грудневый окрѣмъ творовъ конкурсовыхъ и великій хоръ женцѣвъ зъ опери першого ческого композитора, пок. Сметаны: „Продана невеста“. Оперу сю давано въ часѣ музичнои выставы у Вѣдни зъ великимъ успѣхомъ.

— **Въ справѣ товариства „Громады“ у Вѣдни** одержали мы отсе письмо: Недавно була згадка въ „Дѣлѣ“, що академики члены „Громады“ завязали помѣжь собою „кружокъ літературный“, котрого цѣлею мае бути выготовлюванье популярныхъ вѣдчитовъ для „Громады“ а науковыхъ для академиковъ, и взагалѣ пѣдготовлюванье себе у всѣхъ галузяхъ науки. Кружокъ літературный почавъ уже свои роботы а до святъ Рѣздвяныхъ вѣдбудуть ся окрѣмъ популярныхъ що найменше три вѣдчиты науковй. Однакъ до такои роботы

потрѣбна доконче вѳдповѣдна бібліотека Длятого удаємо ся сею дорогою до всѣхъ рускихъ выдавництвъ, до рускихъ товариствъ, авторѳвъ та поодинокихъ людей, и просимо о присылку книжокъ для бібліотеки „Громады.“ Просимо не лишати однои части молодежи безъ вѳдповѣднои духовои поживы! Всякѝ дары вѳддасть колись молодѣжь сторицею Украинѣ-Руси своими роботами на поли науки, літературы и житя народного. Тожь просимо сердечно спѣшити зъ посылкою книжокъ на адресу „Громады.“ Mich. Bihun Wien III. Kunngasse N. 4. Thür 18. — У Вѣдни д. 17 падолиста 1892 За выдѣлъ товариства „Громада“: *Д-ръ Т. Сембратовичъ* голова, *К. Студиньскій* заступникъ головы.

— **Катедру економіи політичнои** на університетѣ львѳвскѳмъ на мѣсце бувшого професора д ра Билиньского одержавъ д-ръ Володиславъ Охенковскій, дотеперѣшный професоръ въ Монастири (Мінстерѣ) въ Вестфалії, а надзвычайнымъ професоромъ тои катедры именованый д ръ Станиславъ Гломбиньскій.

— **Процесъ противъ властителя Золочева,** Зельцера, обжалованого, якъ мы вчера доносили, о обманьство, скѳнчивъ ся по дводневнѳй розправѣ. Оборонець въ своѣй кѳнцевѳй промовѣ доказувавъ, що въ цѣлѳй справѣ наступило передавненье и длятого жадавъ увѳльненя обжалованого. Прокураторъ Пивоцкій противно пѳднѣсъ, що о передавненю не може бути бесѣды, бо каригѳдна дѣяльнѳсть его тревала вѳдъ 27 падолиста 1873 ажь до року 1891 т. е. до часу, коли Зельцеръ дѳставъ вѳдъ золочѣвского суду позволенье секвеструвати ґр. Млодецкого. Мимо того трибуналъ прихиливъ ся до погляду д-ръ Дзендзелевича и по одногодиннѳй нарадѣ увѳльнивъ обжалованого, мотивуючи увѳльненье передавненьемъ. Прокураторъ Пивоцкій зголосивъ жалобу неважности. Засудъ увѳльняючій выкликавъ мѣжь присутною при розправѣ публикою досыть велику сензацію.

— **Зъ Коссѣвщины пишуть** до Kurjer-a Lwowsk-ого: „Передвчера [13 н. ст. падолиста] на повертаючого черезъ Пѣстинь греко кат. пароха зъ Микитинець о. Завадского напала товпа хлопѳвъ, очевидно зачаеныхъ, и задержавши конѣ, небезпечно поранила священика и потовкла вѳзника. Нападъ той бувъ очевидячки обдуманый. Попередню бричку, на котрѳй ѣхавъ почтмайстеръ зъ Пѣстиня, також хотѣли задержати, але быстрѝ конѣ спасли почтмайстра... Феномальнѣ робимо тутъ досвѣды. Ого въ тутешнѳмъ судѣ якъ-разъ веде ся справа одного жида, котрый до сноѳлки зъ орґанами надзорчими ловивъ нарыбець пстругѳвъ недозволеными густими мережами, а коли имъ въ тѳй милѳй забавѣ перешкодивъ хлопъ тяжко его побили... Радна громады Пѣстиня на своѣмъ зборѣ ухвалили не выбирати при найблизшихъ выборахъ на радныхъ анѣ жидѳвъ анѣ Полякѳвъ, а тѳлько Русинѳвъ хлопѳвъ, всѣ письма до властей писати лишь по руски и усувати всякѝ вплывы интеліґенціи. Ажь такъ далеко тратить она грунтъ пѳдъ ногами, усуваючись вѳдъ люду а вяжучи ся зъ елементами огидными. Въ громадѣ Косовѣ старѳмъ при выборахъ громадскихъ выбрано лишь самыхъ хлопѳвъ, зъ листы усунули навѣть священика и не вѳддали ему своихъ голосѳвъ, хотяй всѣ жиди на него голосували. Се картинка вѳдносинѣ въ повѣтѣ косѳвскѳмъ! Въ повѣтѣ росте зъ кождымъ днемъ невдоволенье и безладъ — природный наслѣдокъ терпимости надужить всякого рода.“

— **Ґенеральна дирекція австрійскихъ зелѣзниць державныхъ** поручила рескриптомъ зъ 24 жовтня ч. 138.083, щобы всѣ дирекціи ремунерували по 100 зр. такихъ робѳтникѳвъ, котрѝ при державныхъ або удержавненыхъ зелѣзницяхъ служать безъ перервы 25 лѣтъ, — а кромѣ того, щобы тыхъ слугъ подали до вѣдомости ґенеральнѳй дирекціи для выставленя имъ декретѳвъ похвальныхъ. За се зарядженье належить ся похвала ґенеральнѳй дирекціи.

— **Выдѣлъ „Галицко-русскои Матицы“** вѳдбувъ минувшого тыжня засѣданье пѳдъ проводомъ о. М Малиновского и мѣжь иншимъ рѣшивъ: почавшк вѳдъ 1893 р. выдавати „Литературный сборникъ“ квартально а „Сводную лѣтопись“ о. Петрушевича выдати въ своѝ часъ окремою книжкою; просити о. Иги. Гальку зъ Дубковець, щобы прислав Матици свою рукопись о обрядности; вѳдмовлено просьбѣ В. О. Щавиньского зъ Вѣдня, котрый хотѣвъ держати якѝсь вѳдчиты у Львовѣ; засыпати и знаками обезпечити одну парцельку на територіи археольоґічныхъ розкопѳвъ д-ра Шараневича въ околици Галича, именно тую, де найдено старинности.

— **Выдѣлъ краевый** именувавъ аплікантами при краевѳмъ архивѣ актѳвъ городскихъ и земскихъ у Львовѣ Еразма Семковича, студента правъ на університетѣ львѳвскѳмъ, а при архивѣ въ Краковѣ Юліяна Макаревича студента выдѣлу правничого и Марк. Матерновского студента фільософіи на університетѣ краквскѳмъ.

— **600 лѣтный ювілей заснованя Нового Санча.** N. fr. Presse приносить нинѣ таку допись зъ Нового Санча про святкованье въ тѳмъ мѣстѣ ювілею его заснованя: „Дня 8 с. м святковано тутъ 600-лѣтный ювілей. Устроенье того ювілею мало зъразу лишь „льокальне“ значѣнье. Національного знамени не можна було надати сему торжеству вже хочь-бы зъ тои причины, що въ краю пѳднялось много голосѳвъ, мѣжь иншимъ и въ польскихъ ґазетахъ, противъ того торжества, бо мѣсто Санчь було основане ческимъ королемъ Вячеславомъ, котрый наробивъ богато лиха польскому княжеству, а черезъ довгѝ лѣта заселювали се мѣсто лишь нѣмецкѝ кольоністы. Однакъ тыхъ „патріотичныхъ“ сумнѣвѳвъ не подѣляла рада мѣска. Пѳдъ проводомъ бурмістра, котрый случайно зъ роду Чехъ а навѣть чистои крови молодо-Чехъ, ухвалено святкувати ювілей и уложено проґраму. Пѳсля проґрамы торжество мало мати лишь церковный характеръ, а въ нѣмъ мавъ взяти участь, крѳмъ мѣскихъ стоваришень, мѣсцевый корпусъ офіцирскій. Корпусъ офіцирскій не пѳднѣсъ нѣякого сумнѣву що-до своеи участи въ торжествѣ, бо нѣкому не впало на гадку, мовь-бы сему торжеству льокальному хотѣвъ хто надати характеръ національный. Въ день ювілею прикращено ринокъ польскими хоругвами, а не помѣщено нѣ однѣсѣнькои хоругви австрійскои. Невдоволенье офіцирѳвъ, що выступили въ парадѣ на торжество, ще збѳльшило ся, ба навѣть перемѣнилось въ обуренье, коли побачили, що якѝсь шовіністы перемѣнили черезъ нѳчь давного австрійского орла на будынку маґістратскѳмъ въ „бѣлого орла польского“, а въ згаданѳмъ будынку мешкають бурмістръ и ц. к. староста. Офіциры заявили публично свое невдоволенье и не взяли въ торжествѣ нѣякои участи.“ — Се вже другій выпадокъ такои колізіи, бо подѳбный лучивъ ся передъ кѳлькома мѣсяцями въ Бродахъ. Пѳдчасъ зъѣзду польского товариства педаґоґічного якійсь „соколъ“ вырвавъ хоругвку зъ австрійскими красками и кинувъ на землю пѳдъ ноги. Въ се вдавъ ся свѣдокъ того чину офіциръ, але „соколъ“ замѣшавъ ся середъ товпы и такъ пропавъ, що навѣть зъѣхавшій до Бродѳвъ судья слѣдчій изъ Золочева не мѳгъ дослѣдити виновника.

— **Выкладъ про холеру,** выголосивъ въ Монахіи на збѳраню тамошныхъ лѣкарѣвъ славный ґіґієністъ проф. Петтенкоферъ. Въ своихъ поглядахъ звернувъ ся прелеґентъ рѣшучо противъ теоріи проф. Коха. Вже вѳдъ довшого часу есть проф. Петтенкоферъ тои гадки, що холеру выкликуе спеціяльный зародишь, котрый однако лише пѳдъ даными услѳвями, зваными проф. Петтенкоферомъ часовою або индівідуальною диспозиціею, може розвинути ся. Однако тому поглядови суперечать прикметы прутня, вѳдкрытого Кохомъ въ деектахъ холеричныхъ, а зъ-вѳдси выходить, що „протинка“ Коха не може бути причиною холеры. Тамъ, де холера появила ся епідемічно, истнувала безъусловно диспозиція льокальна; индивідуальна диспозиція безъ льокальнои, епідемічнои, не выкликуе холеры. Льокальна зновъ диспосиція сама въ собѣ такожь ще не есть заразливою. На доказъ своихъ поглядѳвъ робивъ проф. Петтенкоферъ дуже смѣлѝ досвѣды. Абы показати, що до заразы треба ще диспозиціи льокальнои, заживъ вонъ бѳльшу скѳлькѳсть бакцілѣвъ протинковыхъ, спровадженыхъ въ свѣжѳй культурѣ вѳдъ професора Гафкого зъ Гамбурґа; по Петтенкоферѣ до свѣдчувавъ того самого на собѣ проф. Емеріхъ. Въ обохъ случаяхъ загальный станъ не змѣнивъ ся, оба мали знаменитый апетитъ, а одинокою познакою присутности въ ихъ внутренностяхъ прутнѣвъ була діярія. Розслѣды бактеріольоґічнѣ вѳдходѳвъ выказали множество бакцілѣвъ холеричныхъ. „Протинка“ Коха зъ цѣлою его теорією не пояснюе такожь, по думцѣ Петтенкофера, численныхъ фактѳвъ епідеміольоґічныхъ, на пр. того факту, що Берлинъ, мимо величезнои епідеміи въ Гамбурзѣ и мимо дуже живои комунікаціи зъ тымъ мѣстомъ, бувъ майже вѳльный вѳдъ заразы. Такожь неясна и незгѳдна зъ теорією Коха есть та обставина, що въ Берлинѣ и Гамбурзѣ не появляла ся холера вѳдъ 1831 року нѣколи въ зимѣ але все въ лѣтѣ. Таке саме обмеженье выказувала тота пошесть въ цѣлѳй прускѳй державѣ вѳдъ 1848 ажь до 1859 року, отже черезъ 12 лѣтъ и такъ само появляе ся она щорѳчно аъ своѣй индійскѳй вѳтчинѣ т. е. въ Калькутѣ. Дальше говоривъ проф. Петтенкоферъ о вилывѣ дощѣвъ, взглядно посухи на хѳдъ холеры и доказувавъ, що не нормальна посуха лѣтна въ Гамбурзѣ, де пѳдчасъ мѣсяцѣвъ лѣтныхъ 1892 р. упала лише половина пересѣчнои скѳлькости дощѣвъ, вилынула на розвѳй пошести. Вкѳнци обговорювавъ прелеґентъ средства охоронні, якѝ заряджують ся противъ занесеня холеры. Пѳсля его гадки непотрѣбно вѳдокремнювати центрѳвъ заразы, а треба самыхъ людей зробити вѳдпѳрными противъ холеры, що може удати ся такъ само якъ удало ся зъ вѳспою.

— **Новый урядъ телеґрафічный** отворено въ Ворохтѣ, повѣта надвѳрняньского, съ ограниченою службою денною, полученый зъ урядомъ почтовымъ на часъ будовы зелѣзницѣ.

— **Стіпендіи цѣсарскій.** На представленье выдѣлу краевого надавъ цѣсарь три опорожненѝ стіпендіи кожду по 1000 зр. зъ фундаціи галицкого выдѣлу краевого имени цѣсаря Франца Іосифа І. на рѳкъ школьный 1892|93 д-рови Марк. Хламтачеви зѳ Львова, на дальше образованье въ правѣ приватнѳмъ въ Берлинѣ; артистови-маляреви Володимирови Тетмаерови зъ Кракова на дальше образованье въ малярствѣ въ Римѣ и технікови Іос. Климондѣ зѳ Львова на дальше образованье въ електротехніцѣ и будовѣ машинъ.

— **Неофітка.** Сими днями перейшла на вѣру католицку въ Бове баронова Терезія Ротшільдова, дочка Кароля Ротшільда, шефа франкфуртскои родины Ротшільдѳвъ, а вдова по помершѳмъ въ роцѣ 1881 бар. Джемсѣ Едвардѣ Ротшільдѣ зъ лондоньскои лініи тои родины. Хресту довершивъ епископъ зъ Бове въ своѣй катедрѣ.

— **Бакціль холеричный** есть въ небезпечности, що стратить свою славу. Одинъ лѣкаръ нѣмецкій д-ръ Льорінзеръ выступивъ противъ погляду, що прутень холеричный выкликуе и переносить заразу. Въ деякихъ острыхъ недугахъ жолудка и кишокъ, каже д-ръ Льорінзеръ, выступае бакціль такъ подѳбный зъ огляду на свои характеристичнѝ познаки до холеричного прутня, що тяжко ихъ вѳдъ себе вѳдрѳзнити. Пригадати треба звѣстну обставину, що лѣкарѣ и служба въ холеричныхъ шпиталяхъ дуже рѣдко занепадають на холеру. Отже д-ръ Льорінзерь доказуе противъ гадки найвызначнѣйшихъ лѣкарѣвъ, що холера може повстати сама зъ себе, безъ занесеня ея зъ-вѳдки небудь. Такожь способѳмъ, въ якѳй она выступае, ширить ся и выгасае, доказуе, що холера не мусить повставати въ наслѣдокъ занесеня и що крѳмъ льокальныхъ вѳдносинъ санітарныхъ мусять спѳвдѣлати ще иншѝ факторы, чи то въ воздусѣ чи въ земли або у водѣ, щобы холера найшла для себе сприяючій услѳвя розвою. Задача медицины лежить въ тѳмъ, щобы выкрити згаданѝ причины.

— **Еміґрація жидѳвъ.** Зъ Одесы доносять, що еміґрація жидѳвъ, здержана послѣдными часами въ наслѣдокъ холеры, розпочала ся теперь зновъ зъ бѳльшою ще силою. Еміґранты ѣдуть просто до Америки, не задержуючись нѣгде въ европейскихъ портахъ. Пѳсля одержаныхъ свѣжо въ Одесѣ вѣстей зъ Гамбурґа, находить ся тамъ теперь дуже богато еміґрантѳвъ жидѳвъ, що не маючи грошей не можуть зъ-вѳдтамъ выѣхати и вже вѳдъ теперь жиють зъ подаванои имъ милостинѣ.

— **Новый реґуляминъ зелѣзничѳй.** Въ Нѣмеччинѣ и Австро Угорщинѣ уложено на основѣ трактату берненьского новый реґуляминъ для зарядѳвъ зелѣзниць, котрый въ обохъ державахъ буде обѳймати такѝ самѝ постановы. Реґуляминъ той розпѳчне въ Австріи обовязувати зъ днемъ 1 н. ст. сѣчня 1893.

— **Дѳбрій вѣсти.** Дня 22 н. ст. падолиста вѳдбуде ся въ Василькѳвцяхъ въ повѣтѣ гусятиньскѳмъ, вѣнчанье п. Михайла Сѣмовича, окѳнченого богослова зъ панною Ольгою Лисинецкою, ученицею семинаріи учительскои въ Чернѳвцяхъ а дочкою пароха васильковецкого. — Цѣсарь дарувавъ громадѣ Сыровиця, въ повѣтѣ сянѳцкѳмъ, 100 зр. на будову школы. — Цѣсарь приймавъ онодгы на авдіенціи совѣтника двора д-ра Евсевія Черкавского. — Дня 22 н. ст. падолиста вѳдбуде ся вѣнчанье п. Теофиля Глѣбовицкого, окѳнченого богослова зъ панною Анастазією Кисѣлевскою, дочкою пароха въ Товмачику, почта Коломыя. — Цѣсарь дарувавъ громадѣ Грида, въ повѣтѣ львѳвскѳмъ, и громадѣ Лещовате, въ повѣтѣ лѣськѳмъ, по 100 зр. на будову школы. — Д-ръ Михайло Бобжиньскій, віцепрезідентъ краевои рады шкѳльнои выѣхавъ онодгы на кѳлька днѣвъ до Вѣдня. — Директоръ руху львѳвскои зелѣзницѣ державнои, Альфредъ Дейма, выѣхавъ вчера на подорожь инспекційну.

Посмертнѝ — ✝ — оповѣстки.

Евфрозина зъ Загайкевичѣвъ Каратницка, вдова по бувшѳмъ деканѣ коломыйскѳмъ, упокоила ся въ Вовчкѳвцяхъ въ 80-ѳмъ роцѣ житя. Вѣчна ѣй память!

Наука штука и література.

— **„Малорусска народна мельодика“** о. Порфирія Бажаньского [13 аркушѣвъ въ 8-цѣ] опустила сими днями печатню у Львовѣ и можна ею набути въ Ставропігійскѳй книгарни по цѣнѣ 1 зр. за примѣрникъ. Се вже четверта зъ черги печатана розвѣдка автора о руско-народнѳй музицѣ [авторъ заповѣдае ще послѣдну о руско народнѳй музикальнѳй гармоніи] и становить цѣлѳсть. Розвѣдку о мельодицѣ попереджае широкій исторично-мітоґрафічно-етноґрафічно-музикально-порѳвнуючій вступъ котрый мимо звязлости и короткости подання, ясно дотыкае пра-нарѳдъ середнои Азіи, полудневого Кавказа, побережа Каспика, зъ котрого выйшли Пра-славяне, Славяне, Русины; не поминае и другихъ сусѣдуючихъ старинныхъ народѳвъ; веде розвѳй исторично-музикальный зъ Азіи въ стару Европу, а доводить аж до нашихъ часѳвъ. Симъ переконуе авторъ читателя о жерелѣ, походженю и спорѳдненю руско-народнои музики, спѣву, спѣвакѳвъ, музикальныхъ творцѣвъ зъ тыми пранароду середнои Азіи — Аріи, а въ наслѣдку Индоперсіи. За симъ наступае властива музикальна вычерпуюча розвѣдка о будовѣ руско-народнои мельодіи и натурѣ ея народныхъ тонѳвъ, а закѳнчуе аналіза рѳзныхъ самыхъ руско-народныхъ галицкихъ мельодій, котрѝ ствержують постъвлену музикально мельодійну теорію, будову руско-народнои мельодіи, за симъ походженье и спорѳдненье ихъ въ аріоиндо-ираноперскою). Хто належито запѳзнае ся зъ розвѣдками автора о руско народнѳй музицѣ, той зрозумѣе, що вонъ на основѣ широкихъ, всесторонныхъ а безсторонныхъ студій поставивъ дѣло свого рода — серіозне, орігінальне, нове, доси незнане [тому при студіованю его и трудне] Тому не лишь Русинъ, котрого се въ першѳй лініи дотыкае але й весь музикальный свѣтъ повитае его дѣло мило, а познакомивши ся зъ нимъ, довѣдае ся: яка то тая руско-народна музика. — *Х. Х.*

Телеграмы „Дѣла“.

Будапештъ 19 падолиста. На другій тыждень въ середу устроюють маніфестаціи въ честь Векерлього.

Парижъ 19 падолиста. Міністерство вѳднесло побѣду въ парляментѣ, бо ухвалено 329 голосами противъ 223 перейти до спеціяльнои дебаты надъ законами прасовыми.

Берлинъ 19 падолиста. Конґресъ соціялістѳвъ заявивъ ся противъ державного соціялізму а за революційною демократією соціяльною.

Букарештъ 19 падолита. За-для справы Ціппа побоюють ся скрізы міністерскои.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. В. Вен. зъ Тѣс. Ще 2 зр.

Вже выйшла зъ друку

„KUCHARKA POLSKA“

CZĘŚĆ PIERWSZA

zawierająca

SZKOŁĘ GOTOWANIA

tanich, smacznych i zdrowych obiadów.

Wydanie piąte

znacznie pomnożone i ulepszone

przez

FLORENTYNĘ i WANDĘ

мѣститъ

Загальнѝ рады для газдинь. — Господарскѝ досвѣды. — Найрозличнѣйшѝ зупы, холодники и додатки до зупъ. — Способъ робленя знаменитыхъ сосѳвъ. — Приладженье волового мяса въ рѳзнѝ знаменитѝ и выпробованѝ способы. — Способъ приладжуваня розличнo телятины, вепровины и баранины. — Вѣлякѝ ярины и ґарнітуры до ярынъ. — Стравы зъ муки и яецъ.

Цѣна 50 кр.

По надѳсланю переказомъ 56 кр. книжку высылаесь франко. 4462 2—4

ДРУКАРНЯ НАРОДОВА

В. МАНЄЦКОГО

Львѳвъ, улица Коперника ч. 7.

МАҐАЗИНЪ И РОБОТНЯ

ФУТЕРЪ

ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ

у Львовѣ ул. Валова ч. 3.

Пѳдписанѝ мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удержують на складѣ добѳрный товаръ въ штукахъ и покрыта на футра, а такожь готовѝ **футра дамскѝ и мужескѝ** до мѣста и подорожи, куртки и зарукавки до ловѳвъ, **ґарнітуры дамскѝ, шапки дамскѝ и мужескѝ, фусаки, покрывала** до саней и **лѳжокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаемо тревалу и елеґантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаемо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 8—12

Фелікъсъ и Юліянъ Любельскѝ.

Надѳслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. — Побереже Францъ Іосифа. 4446 10—15

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникѳвъ мінеральныхъ, служить до вѳджившеня цибульокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порбстъ.

Головный складъ въ аптицѣ пѳдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѳдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѳдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѝ, райсцайґи, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарації найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѳдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Ґазета льосованъ „Надѣя“

Слѣдуюче число сеи ґазеты, яке выйде дня 17 с. м вечеромъ, буде мѣстити **образцѣ въ краскахъ всѣхъ австрійскихъ и угорскихъ монетъ валюты короновои,** разомъ зъ поясненьемъ пропорцій ихъ вартости до теперѣшныхъ монетъ австр. валюты, нѣмецкихъ марокъ и франкѳвъ.

Можна купити такожь поодинокѝ числа по 20 кр., для провінціи по 23 кр.

Авґустъ Шелєнберґъ

4473 2—? дѳмъ банковый и контора вымѣны.

Выдавництво ґазеты льосованъ „НАДѢЯ“. Передплата у Львовѣ 1·70 зр., на провінціи 1·80 зр.

Ріхтера гры терпеливости: духъ-мучитель, загадка кругова, розѳрваный хрестъ, Пітаґорасъ и т. п. стали ще бѳльше займаючій анѣжь передъ тымъ, бо новѝ выпуски мѣстять такожь задачѣ до подвѳйнои гры. **Правдивѝ лишь въ маркою котвы.** Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ, що славнѝ Ріхтеровѝ

КОТВОВѝ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бѳльше побуджуючои гры для дѣтей и старшахъ!

Се найлѣпшій а що-до тревалости навѣть

найдешевшій дарунокъ на Рѳздво

для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшій вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ новѳмъ цѣннику, де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинни якъ найскорше замовити у подписанои фірмы, щобы могли завчасу выбрати для дѣтей дѣйстно вѳдповѣдный дарунокъ. — Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронноі марки **котвы** се звычайнѝ и безъ вартости пѳдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровѝ коробки котвовѝ зъ камѣнчиками,

котрѝ суть незрѳвнанѝ а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр и высше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками. 4468 4—11

F. Ad. Richter & Cie.,

Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv. Steinbaukasten-Fabrik

Wien, I. Nibelungengasse 4.

Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Йоркъ.

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ

въ

Нідерляндско-Американьскѳмъ товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9

IV Weyringergasse 7 a

WIEN.

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 51—52

Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Футро до подорожи

цѣлкомъ нове (шепы) можна дешево купити. Близжа вѣдомѳсть въ торговли п. **Чапчиньского** у Львовѣ, ул. Галицка.

4472 2—3

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякѝ артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовѝ, господарскѝ, рѳльничѝ, броварняны, горальняны и промысловѝ. **Приборы церковнѝ. Плахты** непромакаючій до прикрываня збѳжа, машинъ рѳльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вѳдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣплатою а числить** цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вѳдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (32—?)

МАГАЗИНЪ ФУТЕРЪ
П. ЧАПЧИНЬСКОГО
у Львовѣ улиця Галицка ч. 1
поручає на сезонъ
ФУТРА МУЖЕСКІЙ и ДАМСКІЙ
у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшій фасоны. Матеріи на верхи у великомъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскій, новій фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣрений.
4429 (Львовъ, Импресса.) 7—12

„ДНѢСТЕРЪ“
ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
У ЛЬВОВѢ
заснованe на подставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, **розпочало свою дѣяльность дня 15 н. ст. вересня с. р.**

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членовъ, обезпечає всяке майно движиме и недвижиме противъ шкодъ огневыхъ подъ найприступнѣйшими условіями и почислює можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можность обезпечувати якъ найбольшій сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимає обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и большихъ селахъ якъ и 4414 28—?

Дирекція „Днѣстра“
у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Лишь тогдѣ правдивый, если трикратна фляшина есть замкнена низше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовтомъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Мааґера
правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ
зъ фабрики
ВІЛЬГЕЛЬМА МААҐЕРА
у Вѣдни.

Розслѣженый першорядными повагами медичными и **за-для своси легкои стравности** порученый також дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збольшеня ваги тѣла, полѣпшеня соковъ, а такожь взагалѣ прочищеня крови. — Фляшку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабричномъ **Wien III./3., Heumarkt Nr. 3.,** а також майже по всѣхъ антикахъ **австро-угор. державы.**

У Львовѣ у пп. антикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, та у пп. купцѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Ганкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. державы:
W. MAAGER, WIEN
III./3., Heumarkt 3. 4434 4—18

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнѣй и складнѣй оправѣ ніклевѣй майже 20 цм. высокій, зр 2 зъ календаремъ зр $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бѣльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвінкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{2}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політіроваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѣльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарю рѣзьбленѣй, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвѣйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінѣвъ зъ потрѣйною кувертою, дуже мѣцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричній даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie
I. Schottenring Nr. 33. 4457 5—?

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ
у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (домъ п. Валяха)
ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конґо	$^{1}/_{2}$ клґр.	зр.	2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо	„	„	2·80
„ 3	„ мелянжъ	„	„	3·—
„ 4	Нингчовъ Imperial	„	„	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	$^{1}/_{2}$ клґр.	зр.	1·50
„ 7	найлѣпшій	„	„	1·80

Чай каравановый Братовъ К. и С. Попова Ф. зр. 1·80 90 „ „ $^{1}/_{2}$ Ф. „ „ $^{1}/_{4}$ пачочка „ „

Цвѣты батистовй до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образовъ. — Образы олѣйній паперовй по греческому стилю. Рамы до образовъ. — Білсты літоґрафованй и скоро печатанй. — Товары шкоряній. — Пулярсы, портмонетки, візітівркн, папѣросницѣ.

Всякій приборы до писанл, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручає руска торговля
4087 **Ивана Дуткевича**
ул. Краковска ч. 2, домъ п. Валляха.

Противъ холѣры
поручає подписана фірма свой славно звѣстный
КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ
„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по $^{7}/_{10}$ літр.) зр. 36·—
„ „ $^{1}/_{2}$коробки„ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ $^{1}/_{4}$ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ $^{6}/_{1}$ літр фляшкахъ евент въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку $^{7}/_{10}$ літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2·80 „ „

На жаданье илюстрованй цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 22—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU
Import & Export Haus.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ
поручає
найлѣпшій перфумы и воды тоалетній
вѣдзначенй 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,
а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Milleñeurs и т. д Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львовска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, одсвѣжаючого и довго... свалого запаху, до скрапляня одягѣвъ, хустокъ и розприскувания въ комнатахъ. Фляконикъ менший 80 кр. бѣльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска вѣдзначає ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ менший 95 кр., бѣльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвѣйна и вода левандово-амброва суть загально уживанй до возприскувания въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскій знаменитй. Фляконики по кр. 15, 20, 25, 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Сукоиницѣ ч. 20; въ Чернѣвцяхъ: Рынокъ ч. 2. 3747

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѣй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѣдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францішканьскѣй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пѣдъ мою фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ
Нову першу Перемыску руску
ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ
иконъ, книгъ и ризъ, товаровъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестовъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и
ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ
ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помочнымъ и дасть менѣ можность правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякій жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 1—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ
п. к. уприв. гал. акц.
БАНКУ ИПОТЕЧНОГО
купуе и продае
ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ
по курсѣ деннѣмъ найточнѣйшѣмъ не вычисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

$4^{1}/_{2}$% **листы ипотечній**
5% **листы ипотечній преміованій**
5% „ „ **безъ премій**
$4^{1}/_{2}$% **листы товариства кредитового земского**
$4^{1}/_{2}$% „ **Банку краевого**
$4^{1}/_{2}$% **позичку краеву галицку** 3433 262—?
4% **позичку пропінаційну галицку**
5% „ „ **буковиньску**
$4^{1}/_{2}$% **позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ**
$4^{1}/_{2}$% „ **пропінаційну угорску**
4% **угорскій облігація индемнізаційній**

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае бдъ П. Т. купуючихъ всѣлякій выльосованій а вже платнй мѣсцевій паперы цѣнній, також запавшій купоны за готѣвку, безъ нѣякого бдчисленя, а замѣсцевій лишь за бдчисленьемъ оправдошныхъ коштовъ.

До ефектовъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новій а якушѣ купоновій, за зворотомъ коштовъ, котрій самъ поносить.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ПЕРЕДПОСЛѢДНЫЙ ТЫЖДЕНЬ.

4451 9—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручають: у Львовѣ: **М. Іонасъ, Авг. Шеленберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.**

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 253. Львôвъ, Понедѣлокъ 9 (21) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свитъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** виходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на кереміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Конерника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта. **Поєдинокє числο коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного рôчка инсератовои въ рубр. „Надбслане“ по 20 кр. а. в. **Поклики** числять ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Бесѣда посла Юліяна Романчука

выголошена въ палатѣ послôвъ рады державного при дебатѣ буджетовôй дня 18 н. ст. падолиста с. р.

Высока палато!

Коли я вчера и позавчера прислухувавъ ся неодновôй рѣчи, проголошенôй въ сѣй палатѣ, зродилось въ менѣ чувство благороднои зависти. Заступники рôзнородныхъ народôвъ и сторонництвъ выявляли жадѣ свои, жадания и бажания. И всякій, познакомленый бôльше або менше зъ положеньемъ тыхъ народôвъ або сторонництвъ, мусѣвъ имъ признати бôльше або менше право до того. Коли-жь я ихъ положенье порôвнавъ зъ обставинами мого краю и народу, то менѣ мимоволѣ насунулась думка: ахъ, якъ щасливій суть тѣ, котрій тутъ приходять зъ такими жалями и зъ такими жаданями! Не говорю, панове, сего, щобы вашій голосы обезсилити, а лишь абы мôй голосъ тутъ загомонѣвъ сильнѣйше.

Досыть одного примѣру. Одинъ чесвій посолъ жалувавъ ся на мале, невôдповѣдне заступництво чеського народу. Вôнъ цѣлкомъ въ правѣ. При 353 послахъ на 24 мілiонôвъ жителѣвъ припадае пересѣчно одинъ посолъ на 68.000 жителѣвъ. Отже Чехи повинній мати 80 послôвъ, а они мають лише 67. У нихъ припадае одинъ посолъ на 81.000 мешканцѣвъ и они пôдъ сим взглядомъ находять ся въ некорыстнѣйшôмъ положеню не лише въ порôвнаню зъ Нѣмцями, Италіянцями, Поляками, але й зъ Румунами, Сербо-Хорватами та Словѣнцями. А мимо того о скôлько они щаслившій вôдъ Русинôвъ! Мы посѣдаемо на 3,100.000 жителѣвъ лише 8 послôвъ. У насъ отже припадае одинъ заступникъ на 387.000 жителѣвъ. [*Слухайте! слухайте!*] Правда, дае намъ наша ординація выборча можность выбрати 17 послôвъ, але и въ тôмъ случаю припадавъ бы одинъ посолъ на 182.000 жителѣвъ. Мы отже находимось въ чотирократно гôршôмъ положеню нѣжь Нѣмцѣ та Італіянцѣ, а пôвчетверта раза гôршôмъ нѣжь Румуны. Але навѣть то, що намъ дае скупа ординація выборча, забирае намъ способôмъ переводженя выборôвъ. Мы, якъ въ Галичинѣ такъ и на Буковинѣ, обмежений лишь на села. Хочь и якъ дуже въ послѣдныхъ трицяти лѣтахъ, именно въ Галичинѣ, у нашого народу самосвѣдомôсть національна скрѣпила ся и просвѣта пôднесла ся, то супротивъ становища, яке правительство противъ насъ звычайно займае при выборахъ, и супротивъ другихъ чинникôвъ выступаючихъ при выборахъ противъ насъ, мы есьмо такъ само безсильній, якъ, примѣромъ сказавши, на Угорщинѣ 2½ мілiона Румунôвъ або 2 мілiоны Словакôвъ.

Зъ того одного лыка плывуть другій. Наколи-бъ була у насъ справедлива ординація выборча и переводилась справедливо, мы Русины мали бы въ сѣй высокôй палатѣ 45 заступникôвъ [*Слухайте! — на правици*], а тогдѣ инаше мусѣли бы увзглядняться нашій права и потребы [*Такъ есть! — зъ правици*]. При нинѣшнôмъ же нашôмъ такъ малôмъ числѣ не есьмо навѣть въ можности власными силами поставити интерпеляцію або внесенье и черезъ то есьмо зданій на добру волю другихъ сторонництвъ.

Коли такъ ординація выборча зменшила число належачихъ ся нашому народови заступникôвъ майже о третину, а потôмъ несправедливій выборы покривджують сю третину бôльше якъ до половины, — тутъ обходять ся зъ нами вôдповѣдно до малого числа парляментарныхъ заступникôвъ. Нѣ, того ще не досыть! До тои подвôйной кривды приходить ще й третье: зъ нами именно обходять ся тутъ навѣть гôрше. Межи есьмома народами австрійскими есть ще одинъ народъ, котрый въ сѣй высокôй палатѣ мае менше своихъ послôвъ, нѣжь нашъ народъ, — то Румуны. Они мають лише 4 послôвъ, — мы 8. Але не думайте, панове, що Румунамъ за-для того дѣе ся кривда. У нихъ есть лишь 4 послы, бо они числять ледви 209.000 мешканцѣвъ, т. є. пятнацяту частину народу руского. Коли-бъ насъ мѣрено ихъ мѣрою, то мы мусѣли бы тутъ мати не 8, але 59 послôвъ, т. є. бôльше нѣжь мае членôвъ н. пр. клюбъ польскій. Але хочь мы все таки маемо въ двое бôльше послôвъ нѣжь Румуны, мимо того нашій потребы и интересы анѣ на половину не находять того увзглядненя, що ихъ. Мы взагалѣ послѣдній въ Австрії.

Якъ бы мы хотѣли выводити всѣ нашій жалѣ, то справдѣ не стало бъ намъ часу вы говорити, а вамъ, панове, терпеливости выслухати. Въ національнôмъ и політичнôмъ, въ культурнôмъ и економічнôмъ взглядѣ — всюды мы упослѣдженій и покривдженій. Мы розмѣрно за мало жалуемось, але про насъ можна сказати зъ римскимъ ораторомъ: „dum tacent, clamant“. Зъ того, що я сказавъ про наше заступництво парляментарне, можете судити и о прочôмъ. А о матеріальнôмъ станѣ народу нашого, именно селянъства, можете вытворити собѣ понятье зъ того, що нашъ селянинъ громадно покидае свою — якъ одинъ польскій посолъ выразивъ ся въ соймѣ — майже балвохвальчо шановану и улюблену бать кôвщину и вывандровуе зъ краю конституційноя свободы и національнои та релігійнои рôвноправности — въ край абсолютизму и національнои та релігійнои нетерпимости.

Якійсь часъ могло здавати ся, що и для насъ наступлять лѣпшій днѣ. Въ послѣднихъ лѣтахъ правительство очевидно признало наше вужденне положенье и обѣцяло намъ его поправити. Але здаеть ся, що тутъ зъ нами поступали подôбно, якъ ученый лѣкарь зъ Тіртафуера зъ Санхомъ Пансою пôдчасъ его намѣстництва на островѣ Баратарія. Той именно казавъ заставити стôлъ многими добрыми стравами, але скоро голодный намѣстникъ по нихъ сягнувъ, лѣкарь дотыкавъ своею паличкою одну судину по другôй и казавъ скоро забирати, такъ що той бѣднага мусѣвъ свôй голодъ заспокоити сухимъ хлѣбомъ, и то лишь дуже скупо.

Тымъ не хочу я перечити, що деякій потребы и бажания Русинôвъ, особливо на полю шкôльництва, були въ послѣднôмъ роцѣ сповненій, або близькій вже до сповненя. Але поминувши то, що они становлять лишь мінімальну часть нашихъ такъ довго намъ здержуваныхъ правъ, поминувши се, що тымъ лише малу часть нашихъ оправданыхъ ожиданъ сповнено, поминувши дальше й се, що способъ переведеня часомъ значно вменшуе вартôсть одержаного, — загальне положенье Русинôвъ не поправило ся вôдъ того. Именно системы томленя Русинôвъ, що загнѣздила ся вôдъ довшихъ лѣтъ, доси ще не усунено. При выборахъ навѣть громадскихъ и повѣтовыхъ репрезентацій, при полагоджуваню рускихъ подань въ урядахъ и судахъ, взагалѣ въ рѣчахъ языка, якъ немовлята въ рѣчахъ релігійнои и вѣроисповѣднои рôвноправности, при обсадѣ мѣсць и въ богато-богато иншихъ выпадкахъ поступають орґаны правительственій все ще такъ, якъ коли-бъ они въ Русинахъ видѣли не вѣрныхъ и рôвноправныхъ горожанъ, але небезпечныхъ и шкôдныхъ ворогôвъ правительства, ба навѣть держави, або що-найменше нашихъ пôдданыхъ другои ранґи. Таке поступованье не тôлько не позволяе настати вдоволенню зъ поодинокихъ дѣйстныхъ концесій, але рядше выклинуе огôрченье, а то тымъ бôльше, що въ Русинахъ збуджено надѣю, въ котрыхъ они, бодай доси, видять себе обманеными.

Тото поведенье правительства взагалѣ тяжко зрозумѣти. Зъ одного боку здаеть ся, що оно сповняе бажания Русинôвъ, зъ другого боку (но позбавляе себе само овочôвъ своихъ добрыхъ учинкôвъ. Очевидна рѣчь, що оно все ще не видеть повнои серіозности и ваги руского пытаня, що оно се пытанье уважае дрôбницею, коли такъ вôдъ нехочу его трактуе и думае, що зможе розвязати его навѣть не половинными, але, такъ сказати-бъ, чвертинными средствами.

Пытанье русне не есть галицкимъ або буковинскимъ пытаньемъ, оно есть важнымъ австрійскимъ державнымъ пытаньемъ. Русины належать до чотирохъ бôльшихъ народôвъ Австрії и займають що-до числа, якъ мѣжь вôсьмома головными народами Австрії, такъ и мѣжь девятьома головными народами цѣлои держави — четверте мѣсце. Але они мають ще бôльше значѣнье задля свого ґеоґрафічного положеня и свого етноґрафічного становища. Они творять въ Русинами або Малороссами полуднево-заходнои Россіи граничну полосу мѣжь всходною а заходною Европою и мешкають на великôмъ шляху народôвъ Всходу. Отже якъ колись були они выставленій на всякій напады вандрôвныхъ, заборчихъ и розбôйничихъ народôвъ, такъ може призначеный ихъ край и въ будущинѣ на театръ великои европейскои вôйны, и власне всходна Галичина стоить передъ ворожимъ нападомъ безоборонна, якъ се було вказано сего року въ угорскôй делеґаціи. Етноґрафічно-жь суть они справдѣ 20-мілiоновымъ народомъ спорôдненымъ насампередъ зъ Россіянами а вôдтакъ такожь зъ Поляками, але вôдъ обохъ цѣлкомъ вôдрубнымъ. Они отже що-до числа — другій народъ славянскій а шестый европейскій. Якъ въ Галичинѣ заховали они свою самостôйность супротивъ Полякôвъ, такъ стараютъ ся заховати ей такожь въ Россіи супротивъ Россіянъ, хочь тамъ дѣйстно небезпечность вынародовленя для нихъ есть бôльша, бо мають зъ Россіянами спôльну вѣру, а прочій національній ихъ приметы и мова ихъ есть ще въ незрôвнано бôльшôй мѣрѣ обмежена, якъ навѣть польска.

Тѣ обставины нехай правительство возьме собѣ до серця а при тôмъ нехай оно, якъ такожь провôдники польского народу, ще одно розважать: У Русинôвъ галицкихъ а тымъ бôльше у буковинскихъ и угорскихъ покинѣнье своои народности, бодай взагалѣ взявши, въ користь польскои уже неможливе, въ користь же россійскои така можливôсть ще не цѣлномъ выключена, и она тымъ бôльша, чимъ бôльше утрудняе ся Русинамъ пôднестись культурно, економічно и політично та розвиватись яко самостôйна політична індівідуальность. Тожь обачне австрійске правительство повинно бы се пôднесенье и розвитокъ Русинôвъ просто въ интересѣ державы пôдпомагати и всякими до розпорядимости державы стоячими средствами пôдпирати.

Такожь и сей важнои обставины нехай правительство не спускае въ уваги. Русины суть чинникомъ, на котрый держава може спустити ся безусловно и у всякихъ нагодахъ. Доказуе се не лишь наша цѣла минувшôсть, наша майже пословична вѣрность, але се й вказуютъ намъ нашій интересы безусловно такожь на будучнôсть. Бо о устроеню власноі руской державы Русины, стративши вже вôдъ пôвшеста столѣть свое державне истнованье, зовсѣмъ не можуть думати, а австрійскій Русины хочь-бы прийшли въ таке положенье, що мали бы до выбору — прилучити ся, пôсля своеи волѣ, до котроись изъ найближшихъ сусѣдныхъ державъ, то мусѣли бы зъ конечности рѣшитись лише за Австрію, въ котрôй однôй мусить бути дана имъ можность заховати и розвизати свою народôсть, свои національній приметы и самостôйность. Яку-жь вартôсть мусить мати для держави такій безусловно вѣрный народъ, сего не треба й пояснять.

За причину поступованя правительства супротивъ Русинôвъ подае ся звычайно конечность огляду на интересы Полякôвъ. Але ся причина не выдержуе критики. Бо по перше, теперѣшне правительство не уважае себе правительствомъ партійнымъ, а впрочôмъ въ конституційнôй державѣ, въ котрôй рôвноправность запоручена основными законами державными, не може бути нѣякій народъ протеґованый въ некорысть другого або упослѣдженый въ его користь. Зъ другого-жь боку Русины цѣлкомъ не выступають противъ оправданыхъ интересôвъ Полякôвъ. Яко добрій Австрійцѣ, яко браття Славяне, яко найближшій сусѣды Полякôвъ, мы мусимо тѣшити ся, що правительство, хочь и якъ великими уступками, заєднало Полякôвъ для державы, и мы не противились бы и евентуальнымъ дальшимъ уступкамъ въ ихъ користь, розумѣе ся пôдъ услôвемъ, що се не станесь на нашій кошты та що нашій интересы будуть при тôмъ увзглядненій. Вôдповѣдно до того мусимо такожь и вôдъ Полякôвъ ожидати такого самого поступования супротивъ наст.

Такъ отже для поведеня правительства супротивъ Русинôвъ лишае ся лишь таке поясненье, що оно не досыть обзнане зъ нашими обставинами, котрій справдѣ трудньйше порозумѣти, якъ нашій. Способъ на се був бы, если бы покликано Русина до рады короны для береженя интересôвъ руского народу, такъ само, якъ Поляки и Нѣмцѣ-ліберали мають міністра для береженя ихъ интересôвъ. Если для Полякôвъ, — хочь они мають подавляючу бôльшôсть въ галицкôмъ соймѣ, численный клюбъ посольскій въ радѣ державнôй, котрый тутъ фактично грае першу ролю, всѣхъ шефôвъ галицкихъ властей краевыхъ, намѣстника, совѣтникôвъ двору и шефôвъ секційныхъ по міністерствахъ, — если для нихъ крôмъ всего того установлено ще власного міністра, то тымъ конечнѣйшимъ мусить бути такій міністеръ для Русинôвъ, котрій нѣчого зъ того всего не мають. И для правительства повинно бути пожадано, щобъ оно мало середъ себе чоловѣка, котрый бы его информувавъ про настрôй, обставины и потребы руского народу, а при тôмъ такожь мôгъ успокоюючо вплывати на народъ.

Впрочôмъ чи правительство власне такій чи якій иншій способъ до розвязаня руского пытаня выбере, — се рѣчь чисто тактична. Але-жь, здаеть ся, вже дѣйстно крайный часъ — серіозно приступити до того розвязаня. Русины на всякій способъ не перестануть встоюватись и боротись за свои національній и політичній права, за свои культурній потребы та за матеріяльне добро народу, и вôдъ того не дадуть ся здержати нѣ добрыми нѣ злыми средствами. Поступаючи въ той способъ и йдучи безпохибно до своеи цѣли, дѣлають они не лише для власного добра, але такожь въ користь и для добра Австрії. [*Славно! Славно!*]

Письма зъ Вѣдня.

[Парляментарна ситуація. Ґрупованье сторонництвъ. Руский клюбъ. Интерпеляція зъ перепонами.]

Нове збранье рады державнои застало парляментарну ситуацію незмѣнену. Однакожь въ поодинокихъ сторонництвахъ и клюбахъ варить ся и тяжко буде удержати довго теперѣшный станъ. Чесній клюбъ скрѣпивъ ся трьома послами зъ Моравії, а старо-чесній посолъ Цукеръ голосуе въ нима завсѣгды разомъ, теперь отже мае сей клюбъ 37 членôвъ. За те моравскій клюбъ упавъ зъ 10 членôвъ на 8. Клюбъ Коронінього, котрый впрочôмъ лише днятого утвореный, щобы мали де примѣстити ся послы, будучій однои гадки зъ нѣмецкою лѣвицею але не могучій, въ-части яко не-Нѣмцѣ, вже для самои ей назвы до неи належати, а котрый складавъ ся первѣстно зъ 13 членôвъ, зменшивъ ся теперь на 10 членôвъ. Въ клюбѣ Гогенварта що-разъ бôльшій розстрôй. Найвѣрнѣйше стоять при Гогенвартѣ ческій Февдалы и Румуны, задоволенй зъ теперѣшного становиска правительства на Буковинѣ; незадоволенй Словѣнцѣ и горячѣйшій клерикалы грозять выступленьемъ. Деякій хорватскій послы зъ Дальматіи и Словѣнцѣ вже выступили, и утворивъ ся новый клюбъ, котрый мае офіціяльну назву Klub neodvisnih hrvatskih i slovenskih zastupnika. До него належать Баккіні [предсѣдатель], Дапаръ, Лагіна, Перічь и Сіпчічь. Клюбъ сей що-нно увѣдомивъ другій клюбы, межи ними й русній, о своемъ завязаню. Отже теперь есть 10 клюбôвъ въ радѣ державнôй: 3 бôльшій (нѣмецка лѣвиця, клюбъ Гогенварта и коло польске), 2 середнй (молодо-чесній и нѣмецкихъ національôвъ) и 5 меншихъ (антісемітскій, Коронінього, моравскій, русній и хорватско-словѣньскій).

Опозиційными клюбами суть: молодо-чесній, нѣмецкихъ національôвъ, антісемітôвъ и хорватско-словѣньскій. Такожь деякій горячѣйшій клерикалы голосують де-коли зъ опозиціею. Все-жь таки опозиція не мае бôльше якъ 70—80 членôвъ, а й тѣ въ деякихъ справахъ идуть противъ себе, именно Чехи и нѣмецкій національы. Нѣмецка лѣвиця рада бы дуже, щобы тая опозиція збôльшила ся, бо тогдѣ правительство бôльше бы ей потребувало и мусѣло бы бôльше на нѣй опирати ся. Того однакожь боять ся власне деякій сторонництва въ теперѣшнои бôльшости, а именно днятого Словѣнцѣ и клерикалы, хочь якъ

имъ невыгодна теперѣшна вхъ позиція, не хотять выступати зъ клюбу Гогенварта, щобы нѣмецкій лѣвиці не помочи до здобутя верховодства. Провѣдникъ лѣвиці Плснеръ маневруе досыть зручно, щобы свое сторонництво выдвигнути на становиско першои Staatspartei: зъ одной стороны старае ся показуватись умѣркованымъ и вырозумѣлымъ для потребъ и бажань другихъ народовъ и сторонництвъ, зъ другои намагае ся заступованьемъ интересовъ нѣмецкихъ задержувати, взглядно приєднувати популярность у нѣмецкои людности; але деякій горячѣйшій послы лѣвиці псують ему его маневры, именно вчерашне выступленье Менгера немало пошкодило сторонництву.

Ролю першои Staatspartei доси все ще грае „польске коло“. Безусловно воддане правительству, оно добувае для себе концесій тымъ лекше, що анѣ одна зъ другихъ значнѣйшихъ партій не стоить ему въ томъ на завадѣ а противно, всѣ партіи, не выключаючи молодо-чеховъ а за выимкою хиба антісемітовъ та въ части нѣмецкихъ націоналовъ, убѣгають ся о его приязнь.

Въ тыхъ обставинахъ становище руского клюбу есть дуже трудне. До 1879-го року руськи послы шли зъ нѣмецкымъ правительствомъ, мали отже сильну опору. Вотакъ мали за собою Нѣмцѣвъ, стоячихъ въ опозиціи до правительства, котре подпирало Поляки. Теперь Нѣмцѣ найбольше зо всѣхъ стараютъ ся о союзъ зъ Поляками, а инши сторонництва такъ само стараютъ ся о той союзъ, щобы не допустити до него Нѣмцѣвъ, годѣ про-те однымъ и другимъ за-для 7-охъ Русиновъ зражувати собѣ 57 Поляковъ.

Для руского клюбу було бы отже тымъ больше неполітично безъ абсолютной потребы дразнити Поляковъ, зъ которыми-жь жиють въ одномъ краю, де вся власть въ рукахъ польскихъ. Але есть певній границѣ, по-за которѣ руськи послы не можуть ити, коли хотять числити ся зъ опінією публичною, зъ чувствами и потребами свого народу.

Руській клюбъ постановивъ внести интерпеляцію въ справѣ еміграціи народу зъ Галичины и Буковины до Россіи и запросити до подписаня ся всѣхъ галицкихъ и буковинскихъ пословъ, яко найблизше интересованыхъ безъ рознацѣ партій. Выготовивши отже сю интерпеляцію въ тонѣ поважномъ и умѣрованомъ, удавъ ся клюбъ насамперед до польского „кола“. Многі польскій послы, прочитавши интерпеляцію, высказували надѣю, що и польске „коло“ ся подпише, если руській клюбъ згодить ся на поробленье деякихъ несесенціональныхъ змѣнъ. Руські послы водповѣли, що руській клюбъ готовъ порозумѣвати ся зъ „коломъ“. Однакожь парляментарна комісія „кола“ по довгой нарадѣ вразъ зъ послами пограничныхъ повѣтовъ, заявила, що не може поручати „колу“ подписати сю интерпеляцію. [Причиною того рѣшенія парляментарной комісіи „кола“ була засаднича розница въ поглядахъ ся а руского клюбу: перша видить цѣлу причину селянъскои еміграціи въ агітаціяхъ, именно зъ заграницѣ, руській же клюбъ видить головну причину въ нуждѣ народу, а агітація сли яка есть, только выкористовуе сю нужду.] Руській клюбъ удавъ ся вотакъ до пословъ буковинъскихъ; д-ръ Волянъ и Цурканъ, за призволеньемъ свого клюбу, подписали, але инші румунъскій послы, навѣть такій, що впередъ були обѣцяли, не хотѣли подписати, мотивуючи се взглядами на Поляковъ (хотя, мимоходомъ сказавши, въ Буковинѣ Румуны найбольше друть ся зъ Полянами). Нѣмцѣ буковинъскій подписали. Коли однакъ число подписовъ черезъ вотказанье подпису Румунами було недостаточне, удавъ ся руській клюбъ и до инших пословъ и достав подписы майже во всѣхъ клюбахъ. Межи подписавыми 36 послами [а руській клюбъ могъ бы бувъ достати и ще больше подписовъ] есть: 6 пословъ зъ руского клюбу [о. Брыляньскій задля недуги ще доси не прибувъ до Вѣдня], 4 моравскій Чехи, 4 молодо Чехи, 3 послы зъ клюбу Гогенварта, 3 Італіянцѣ, 2 нѣмецкій консерватисты, 4 зъ нѣмецкои лѣвиці и 10 нѣмецкихъ націоналовъ.

Деякій польскій послы, по водмовномъ рѣшеню своеи парляментарной комісіи, старали ся Русиновъ водвести водъ ставленя интерпеляціи, однакъ, розумѣе ся, безуспѣшно. Впрочомъ польске „коло“, здае ся, припускало, що руській клюбъ не добуде инших подписовъ якъ только водъ молодо-Чеховъ, и де-которій польскій послы навѣть водзывали ся зъ вронічными увагами того рода. Коли жь стала внесена интерпеляція зъ подписами пословъ зъ такъ многихъ клюбовъ, видко було по членахъ „кола“, що они дуже огорченій, а деякій зъ нихъ робили дуже остры докоры посламъ инших клюбовъ, що они подписали интерпеляцію „вымѣрену противъ польскихъ пословъ“. Здае ся, що посыплють ся теперь громы на руськихъ пословъ по польскихъ газетахъ.

Редакція „Дѣла“ не зовсѣмъ справедливо докоряла руському клюбови, що не дае знати о своемъ дѣланю. Не все есть добре наперед розголошувати. Якъ бы руській клюбъ мавъ зъ 20 пословъ и могъ самъ безъ чужои помочи явусь акцію робити, интерпеляція и внесеня ставити, то не потребувавъ бы дуже оглядати ся и знавъ бы наперед, що може, и оголошувавъ бы: що хоче зробити. Теперь голосне заповѣданье якоюсь акціи, закимъ знае ся на певно, чи удасть ся тую акцію перевести, могло бы неразъ цѣлу акцію спаралізувати. Правда, що часомъ инша якась, не руска часопись оголосить щось наперед, о чомъ руській часописи ще не знають, але-жь разъ: тайна не дасть ся все удержати, а по друге: оголошенье въ чужихъ органахъ, котре, якъ вже показувало ся, буває неразъ невѣрне, не може мати такого автентичного значѣня, якъ оголошенье въ руському органѣ.

Справа народного театру рускаго.

Вчера въ недѣлю [20 падолиста] водбулись въ комнатахъ „Руской Бесѣды“ у Львовѣ наради анкеты театральной, спрошеной выдѣломъ „Бесѣды“ яко завѣдателемъ нашого народного театру. Нарадамъ проводивъ д-ръ Савчакъ. Изъ запрошеныхъ явили ся пп. д-ръ Олесницкій зо Стрыя, Володимиръ Левицкій зъ Станиславова, директоръ Григорій Цегляньскій зъ Перемышля, проф. Наталь Вахнянинъ, д-ръ Ярославъ Кулачковскій и члены выдѣлу „Руской Бесѣды“ пп. Иларій Огоновскій, Иванъ Гуляй, Исидоръ Громницкій, Конст. Лучаковскій и д-ръ Олександеръ Кулачковскій. Деякій зъ запрошеныхъ занималисъ водъ давныхъ лѣтъ справами нашого театру яко референты театральній, тожь могли дати докладный образъ явъ розвою нашои сцены такъ и теперѣшного его стану.

Предметомъ нарадъ бувъ квестіонарь, поставленый инвѣщаымъ выдѣломъ „Руской Бесѣды“ и обймавъ такій точки: Справозданье зъ дотеперѣшного розвою театру нашого; справозданье зъ репертуару въ напрямахъ: а) котрій творы драматичній належало-бъ усунути зъ репертуару, а б) якими новыми его доповнити; и справа воддання дирекціи театру на три роки (1893—1896). Анкета розобрала на двохъ засѣданяхъ (ранѣшномъ и пополудневомъ) дуже основно и всесторонно предложеній собѣ питаня. Торочный референтъ театральный, д-ръ Ярославъ Кулачковскій представивъ въ широкомъ элаборатѣ исторію нашои сцены водъ ея заснованя [въ мартѣ 1864 року] по нинѣшный день, ея свѣтлій и темній стороны якъ и причины тыхъ-же. Поодинокій референты театральній, пп. Вахнянинъ, Цегляньскій, Олесницкій, Кулачковскій и Лучаковскій доповнили се справозданье своими цѣнными замѣтками о станѣ театру за дирекціи Бачиньского, пок. Моленцкого, панѣ Теофилѣ Романовичевои, Биберовича зъ Гриневецкимъ въ сполцѣ и самого п. Биберовича. При томъ познакомивъ анкету п. Вол. Левицкій зъ украиньскими групами театральными въ Россіи, зъ артистычными силами тыхъ-же и ихъ репертуарами. [Въ Россіи истнуе теперь 12 групъ театральныхъ, межи которыми перворядне мѣсце займаютъ групы Кропивницкого, Садовского и Саксаганьского.] Вытворивши собѣ ясный образъ драматургіи руской, якъ она доси розвинулась на цѣлой Руси, а при томъ здавши собѣ справу, якими силами артистичными могла бы сцена наша въ Галичинѣ засилитись, анкета перейшла до питаня, кому бы зъ пятьохъ оферентовъ, що зголосились до обнятя дирекціи театру нашого на слѣдуючій три роки, воддати дирекцію. По дуже основныхъ и вычерпуючихъ розправахъ, въ которыхъ взяли участь всѣ члены анкеты, по выводахъ pro и contra, анкета театральна ухвалила одноголосно, щобы на будуче „Руска Бесѣда“ управу театру нашого взяла у власный зарядъ. Найголовнѣйшимъ мотивомъ до такои ухвалы була тая обставина, що въ розвою народной сцены нашои проявлялась въ рѣзныхъ часахъ застой, а хвилями навѣть ретрогресія. Такожь не можна було и того промовчати, що безперестанна змѣна дирекціи та режісеріи и велика флюктуація въ персоналѣ артистичномъ вплывали завсѣгды дуже шкодливо на розвой театру. Вкінци обговорено докладно планъ, по котрого выдѣлъ „Руской Бесѣды“ мавъ бы на будуче управляти руською сценою и якій силы артистичній належало бы позыскати до тои институціи якъ зъ посередъ трупы галицкои такъ и трупъ украиньскихъ. Подробности того плану не надають ся до публикація. Можемо лишь подѣлитись тою вѣстію, що при новомъ устрою театру нашого узгляднено матеріальне положенье артистовъ дуже водповѣдно и усунено тѣ причины, якій выкликували неразъ невдоволенье персоналу артистичного.

Зъ огляду, що анкета рѣшила ся за тымъ, щобы „Руска Бесѣда“ управу театру переняла въ свои руки, водбула дискусія надъ внесеными офертами. До подготовленя вступныхъ роботъ, уложеня репертуару, водтакъ артистичного ведення сцены, выбрано комітетъ артистичный, до котрого увойшли пп. Белей Иванъ, Вахнянинъ Наталь, Ильницкій Василь, Коцовскій Володимиръ, Крушельницкій, д-ръ Кулачковскій Ярославъ, Левицкій Володимиръ, Лучаковскій Кость, д-ръ Лучаковскій Володимиръ, д-ръ Олесницкій Евгеній, Тополъницкій, Цегляньскій Григорій и Франко Иванъ.

Водъ выдѣлу „Руской Бесѣды“ буде теперь зависѣти принятя плянъ, поданый анкетою. Додаемо до того, що теперѣшный директоръ театру, п. Биберовичъ, не внесъ оферты на обнятье управы театру на часъ дальшій.

Звычайнй загальній зборы товариства „Рускій Народный Домъ въ Черновцяхъ“

водбули ся дня 14 н. ст. листопада по полудни при участи 19 членовъ.

Водкрываючи зборы повитавъ голова товариства надсовѣтникъ С. Виннициій явившихъ ся членовъ и гостей, и по теплой промовѣ вознавъ зобраныхъ, щобы черезъ встанье зъ мѣсць почтили память и великій заслуги помершихъ членовъ-основателевъ пп. судью повѣтового М. Михалака и президента суду краевого Г. Мартиновича, а потомъ яко предсѣдатель загальныхъ зборовъ промовивъ менше-больше ось такъ: „Вже въ раду по разъ шестый забираю зъ волѣ членовъ на загальныхъ зборахъ нашого товариства вступне слово въ сего почетного мѣсця. Давнѣйше одушевляли мене красчій надѣе: передъ роками здавало ся, що темній масы нашого народу борше прозрать; здавало ся, що и наша интеліґенція борше переймесь патріотычнымъ почутьемъ для загального добра нашого народу. Нинѣшній політичній, національній, суспольній водносины на Буковинѣ не можуть, на жаль, одушевляти того, хто щиро бажае загального добра для нашого краю и для державы. А вже цѣлкомъ не водрадий теперѣшній обставины для руского народу на Буковинѣ. Безграничча власна байдужабсть, власне мізерне самолюбство, а при томъ ворожій затѣе зо стороны неприхильныхъ намъ чужихъ вплывовыхъ людей не можуть причинитись до природного розвою руского жытя, до здвигненя нашои народной силы. Страшна деморалізація шириться чымъ-разъ больше не только помѣжь нашимъ сѣльскимъ людомъ, але и помѣжь нашою интеліґенціею. Подъ такими сумными обставинами не могло наше товариство принести бажаного успѣху, бо нема ще потрѣбныхъ рукъ до народной праці, нема крѣпкого контакту, сильной связи мѣжь зарядомъ нашого товариства а провінціею. А вже жь только така связь могла бы немовь здорове кружене крови оживляти и змѣцняти нашъ народный орґанізмъ. Мимо того уступаючій выдѣлъ не закладавъ рукъ, — робило ся, що було можливе, — старавъ ся по силамъ вплывати бодай на поодинокій лиця и бодай такъ причинятися до розвою товариства и народного руского жытя на Буковинѣ. Сей святый обовязокъ буде певно дальше точно сповняти и новый выдѣлъ, а такъ въ Бозѣ надѣя, що чымъ-разъ больше буде розвивати ся наше товариство а зъ нимъ и руска народабсть на Буковинѣ. Бо наша справа справедлива, бо наша справа чиста и чесна, бо наша справа есть справою загального добра.“

Потомъ секретарь товариства п. Михальскій здавъ такъ справу зъ дѣяльности выдѣлу за часъ водъ 12 мая 1891 до 14 падолиста 1892: „Выбраный на послѣдныхъ зборахъ выдѣлъ уконституувавъ ся выбравши головою сов. Виннициого, І-нимъ заступникомъ гр.-прав. о. Федоровича, ІІ-нимъ заступникомъ гр.-кат. о. Костецкого, секретаремъ адъюнкта Михальского, касіромъ и господаремъ адъюнкта Манастирского, а контролюромъ проф. д-ра Смаля-Стоцкого. Про дѣяльность сего выдѣлу не надто богато есть що сказати. Вже зъ причины, що у насъ такъ мало ще охочон до працѣ мѣсцевои интеліґенціи и за для того члены выдѣлу „Народного Дому“ мусять въ большой части повнити рознорядне и функціи выдѣловыхъ въ другихъ нашихъ товариствахъ, а тымъ самымъ занадто она перетяженій працею, не могла дѣяльность выдѣлу розвинути ся на столько, на скольно се зъ огляду на далекосяглу вагу товариства „Народного Дому“ було бы пожадане. Особливо несподѣваій а важній въ своихъ наслѣдкахъ змѣны, якій зайшли послѣдными часами на поли політичномъ въ краю, мусѣли конечно причинити мѣсцевымъ патріотамъ немало клопотовъ и забрали имъ найбольшу часть часу. А все таки выдѣлъ докладавъ всѣхъ силъ, щобы свой обовязокъ сповнити якъ найлучше. Сли се ему не удало ся вповнѣ, то вина не такъ въ складѣ выдѣлу, якъ больше въ дуже слабой моральной и матеріальной подпорѣ водъ прочои буковинъско-руской интеліґенціи. Б-жь участь головно замѣсцевыхъ Русиновъ въ справахъ товариства на теперь ще мінімальна. Досыть сказати, що товариство числить до теперь мало що по-надъ 50 членовъ, и то въ большой части самыхъ мѣсцевыхъ, та що за цѣлый часъ водъ послѣдныхъ загальныхъ зборовъ прибули всего 2 члены замѣсцевій. Отже чи 20 замѣсцевыхъ членовъ на цѣлу Буковину и прибутокъ 2-охъ членовъ за 1½ року свѣдчать користно о патріотизмѣ буковинъскои Руси и чи въ силѣ она користно вплынути на бажаный скорый розвой товариства? Думаемо, що нѣ. Якъ довго наша интеліґенція буде байдужна до такъ важной институціи, такъ довго всякій старанія выдѣлу, хоть-бы найщирші, не зможуть повести дѣла скоро на передъ, такъ довго не зможе наше товариство сповнити вложеной на него статутами преважной и высоко-патріотычной задачѣ: *„боронити и подпирати матеріяльній и моральній интересы Русиновъ на Буковинѣ“*. Зъ сихъ причинъ не бувъ въ силѣ и уступаючій выдѣлъ розвинути належыто свою дѣяльность, а мусѣвъ обмежитись больше на змаганю: удержати той станъ, до якого дойшло товариство за часъ свого недовгого истнованя. Выдѣлъ водбувъ 11 засѣдань, на которыхъ полагодивъ богато важныхъ справъ дотыкаючихъ особливо матеріовои стороны товариства. Матеріяльный станъ товариства не конче свѣтлый. Все ще тяжить на реальности 12.000 зр. довгу, который пожирае майже всѣ доходы товариства, а приобѣцяна запомога зъ фондовъ державной льотерія не такъ ще скоро наспѣе. Отже выдѣлъ не только дбавъ о стягненье залегълыхъ членъскихъ вкладокъ, але и узнавъ за конечне удати ся зъ просьбою о запомогу до сойму и до каси щаднича. Соймъ удѣливъ 400 зр., а каса щаднича 50 зр. Также зобрали мѣсцеві патріоты поважну суму зъ добровольныхъ датковъ, хоть зате зъ провінціи вплынуло датковъ дуже небогато. Выдѣлъ при томъ старавъ ся и о розвой народного и товариского жытя межи членами, утримуючи читальню, а въ лѣтной порѣ й кругольвю, и беручи живу участь у всѣхъ важнѣйшихъ справахъ народныхъ. И такъ устроило товариство въ сполцѣ зъ другими музикально-декляматорскій вечерокъ въ честь поетовъ Шашкевича, Федьковича и Шевченка, запрошеными „Бояна“ зо Львова. Хоть вечерокъ выказавъ малый недобоpъ, котрый покрыли мѣсцеві патріоты, за те бувъ великій моральный здобутокъ, бо при участи „Бояна“ змогли наші товариства выступити въ-перве передъ ширшу публики и водкрыти чужимъ людемъ величавость нашои народной музы. Кругольня не только причиняла до розбудженя товариского жытя, але й принесла досыть поважну суму доходу, пообільшену доходомъ зъ устроеной въ осени 1891 року забавы въ кругли за премін. Ухвалу послѣдныхъ зборовъ, щобы выдѣлъ по змозѣ перевивъ конверсію всѣхъ довговъ приватныхъ занятабульованыхъ на реальности, сповнивъ вонъ только въ части. На внесене поданье до буков. каси щадничои о позычку около 4.000 зр. на покрытье всѣхъ приватныхъ вѣрительностей, каса давала найвыше 2.000 зр. Сю суму выдѣлъ принявъ лишь длятого, що одна вѣрителька выповѣла въ сѣчни с. р. свою претенсію на 600 зр. Отже сплачено той довгъ. Сплата дальшихъ довговъ приватныхъ, котрій треба довгій часъ на передъ выповѣсти, на-разѣ ще неможлива, то-жь выдѣлъ купивъ за 1000 зр. одну 5%-ву облігацію буков. фонду пропінаційного и зложивъ ея на кавцію для „Буковины“, але може ея нождон хвилѣ водобрати. Що до другого рѣшеня загальныхъ зборовъ дотычно основаня бурсы для рускои молодежи, то справа ся доси ще не переведена. При рѣшеню заложеня сеи бурсы мало ся на оцѣ особливо сю обставину, що торокъ була надѣя на скоре отворенье рознорядныхъ класъ зъ руською мовою выкладовою при черновецкій гімназіи, и выдѣлъ розпочавъ бувъ по мысли рѣшеня загальныхъ зборовъ вступній роботы, щобы сю бурсу якъ найскорше отворити. Однакъ заходы выбраного въ тій цѣли комітету, въ складѣ котрого увойшли пп. д-ръ Стоцкій, Ер. Пѣгулякъ и Поповичь, натрафили на трудности, бо товариство не розпоряджае потрѣбными до того фондами, отже заснованье бурсы на иоштъ товариства показало ся неможливымъ, заснованье же бурсы платной есть при даныхъ обставинахъ въ одной стороны не такъ дуже нагляче, бо нема ще певности, чи и коли руска гімназія буде отворена, а въ другои стороны сполучене зъ трудностями, бо товариство мусѣло бы водцдати бурсѣ до диспозиціи кільна комнатъ и въ тій цѣли попередъ выповѣсти мешканя теперѣшнымъ чинщовникамъ, а вкінци не можна було на-разѣ найти водповѣдноі особы, котрій бы можна зарядъ сеи бурсы повѣрити. Отже коротній образъ дѣяльности выдѣлу за послѣдный рокъ. Виправдѣ не може выдѣлъ выказати великихъ результатовъ, але все-таки розвой товариства, хоть ще дуже поволи, поступае на передъ. Больше помочи водъ руской мѣсцевои и замѣсцевои интеліґенціи, больше хочь дробныхъ грошевыхъ жертвъ водъ рускаго народу на Буковинѣ, а товариство дойде скоро до цѣли, щобы стати осередкомъ духового жытя на Буковинѣ!“

Водтакъ водчитавъ касіръ товариства п. Манастирскій справозданье касове за часъ водъ 1 сѣчня 1891 до 31 жовтня 1892. Доходовъ було 5.876·36 зр. и 1 дукатъ, а розходовъ 5.432·35 зр., отже готовки въ касѣ есть 444·01 зр. и 1 дукатъ.

Жива дискусія вывязала ся надъ дальшою точкою порядку дневного, а именно надъ водклыкомъ пословъ Ивана Тимиського и д-ра Василя Воляна противъ ухвалы выдѣлу въ дня 10 жовтня с. р. дотычно выключеня ихъ зъ товариства. По обширномъ справозданю референта тои справы, п. Михальского, забирали слово о. крил. Костецкій, п. Андр. Гелничиньскій, д-ръ Ив. Ферлієвичъ, п. Ник. Вашьовскій, п. Мих. Куличковскій и проф. Єротей Пѣгулякъ, а по переведеной дискусія большостію по-надъ ¾ голосовъ рѣшили зобраній водкинути сей водклывъ, а затвердити вповнѣ ухвалу выдѣлу.

Водтакъ наступили вольній внесеня, межь нашимъ внесенье п. Шпойнаровского на змѣну девятыхъ параґрафовъ статута, котрій показали ся въ практицѣ недогодными.

Вкінци выбрано черезъ акламацію до нового выдѣлу пп.: сов. Виннициого, д-ра Стоцкого, проф. Ер. Пѣгулякa, о. крил. Костецкого, адвоката д-ра Ферлієвича, сов. Ясеницкого, адъюнкта Манастирского, адъюнкта Михальского, авск. Ганкевича и проф. Шпойнаровского. По закрытю зборовъ новый выдѣлъ уконституувавъ ся, выбравши головою сов. Виннициого, І-нимъ заступникомъ голови д-ра Ферлієвича, ІІ-нимъ заступникомъ крил. Костецкого, секретаремъ Ганкевича, касіромъ Манастирского, контролюромъ Михальского, а господаремъ д-ра Стоцкого.

Справа еміґрациі нашихъ селянъ до Россіи.

Письмо ц. к. намѣстництва до русскихъ ординаріятовъ, зъ котрого уступъ мы подали въ суботу, выкликало не только межи всѣми Русинами, але й взагалѣ середъ жителевъ краю нельосальне зачудуванье. Зъ такими закидами галицко-рускому духовенъству не выступила навѣть нѣяка ґазета польска. Всѣ признаютъ згодно, що се письмо ц. к. намѣстництва есть едине въ своемъ родѣ. [Мы застерѣгаемо собѣ обговорити его основно; не чинимо сего нинѣ лишь за для недостачѣ мѣсця.] Навѣть одинъ орґанъ прасы польскои взывае руске духовенъство до водповѣдноі оборонны противъ тяжкихъ закидовъ, именно Kurjer Lwowski и, подносить при томъ, що прецѣнь зо всходныхъ повѣтовъ еміґрують также рымо католики, и покликуесь на описы зъ Волыня въ Czas'ѣ, що и рымо католики покидаютъ тамъ свою вѣру, кажучи „Pan Bóg wszędzie jeden“.

Кореспондентъ Neue freie Presse выкориставъ справу письма п. намѣстника до ординаріятовъ въ способъ несовѣстный, информуючи читателевъ Neue fr. Presse такъ, що выходить, мовь-бы то руській ординаріяты розбослали урядамъ денанальнымъ водъ себе т. е. свои закиды рускому духовенъству про „moralischen Verfall der galizischen Landbevölkerung und deren bedenklichen Indifferentismus in Glaubenssachen“, та що оно „allzusehr für seine eigenen materiellen Interessen und viel weniger für das Seelenheil seiner Pfarrkinder besorgt zu sein scheine“... Зъ якои причины кореспондентъ Neue fr. Presse такъ рѣчь представивъ, можна догадуватись. Але-жь мабуть самій читателѣ N. fr. Presse не схотять вѣрити, щобы самій

ординаріяты могли такъ ворожо выступати противъ свого власного духовеньства.

Замѣтна рѣчь, що янъ-разъ рѳвночасно съ оголошеньемъ того письма ц. к. намѣстництва, ажь три наразъ дневники польскій (Kurjer Lwowski, Dziennik Polski и Przegląd) мѣстять статьѣ о причинахъ еміґрації и доходять до результатѳвъ зовсѣмъ не тыхъ, до якыхъ дѳйшло въ остатнѳмъ часѣ ц. к. намѣстництво.

——

Przegląd [въ ч. 266] мѣститъ въ справѣ еміґрації таку замѣтну статейку:

„Особы, прибуваючій въ-за кордону оповѣдають, що здыбали нашихъ селянъ, якъ партіями утѣзали въ пѳдъ опѣки чорцѣвъ почаѣвскихъ и исправникѳвъ. Тягне тая бѣднота ку полудневи. Дужо вужденнѣ и бѣдній, одѣтій въ лахи. Жебрають! За причину утечѣ зъ краю подавали безвыхѳдный свѳй станъ черезъ неоправданій и несправедливій претенсіи жадѳвъ, признаній выроками судѳвъ повѣтовыхъ.

„Що патентъ багательковый въ року 1873 ставъ ся для нашого хлопа убійчимъ, о тѳмъ нема сумнѣву; що черезъ процесы багательковій села бѣднѣють, а жиды богатять ся, то ясне якъ сонце. Доказъ на се — выказъ нумерѳвъ того рода справъ по судахъ повѣтовыхъ. Зъ року на рѳкъ мають суды справъ тыхъ въ пересѣчи до 10.000. Зъ того 93% належить до жидѳвъ, т. в. жидъ есть позовникомъ, а хлопъ стороною позваною и звычайно програючою. Зъ тыхъ то справъ выходять екзекуції о тѳльке тяжкій, що за дробній квоты иде неразъ грунтъ на продажъ публичну. Правда, що высшій суды тому по змозѣ запобѣгають, але не кожда справа доходить до суду высшого. При тѳмъ непорадность хлопска довершуе решты.

„Що-до оплатъ до скарбу державного, дотыкаючихъ автономічныхъ, позичковыхъ — то они такожь неразъ несправедливо обтяжують селянина: платять ихъ кѳлька разѳвъ, а мимо того они повертають на каркъ его мозь заклятій.

„Суть такожь оплаты, що просто обурюють навѣть обмеженый умъ сторожа зъ уряду — сѣльского. Н. пр. въ громадѣ С. була передъ 50 лѣтама толока. Часть тои толоки пригорнули сусѣды до своихъ грунтѳвъ, обгородили, позаводили сады, ба въ часомъ на тыхъ часткахъ стали новій загороды въ посѣданю внукѳвъ и правнукѳвъ первѣстныхъ замцѣвъ. При катастрѣ, помѣрахъ, реамбуляціяхъ, наконецъ въ книгахъ грунтовыхъ вписано теперѣшныхъ посѣдачѣвъ яко властителѣвъ тыхъ привласненыхъ грунтѳвъ и черезъ то они перемѣнились на повну ихъ власность. Ажь ось прибуває автономічно політична комісія зъ инжінеромъ, вѳдмѣрюе привласненій грунты — очевидно не пѳсля мапъ и доказѳвъ — тѳльке бѳльше-менше пѳсля здогаду, оцѣнюе и выставляе назады платничій на показній сумы, н. пр. на 1.164 зр. Все то дѣесь безправно. Не лишь пѳсля приписѳвъ н. пр. закона цивільного така претенсія неузасаднена, але она такожь дуже напастлива, отже немораьна. Теперѣшній посѣдачѣ тыхъ привласненыхъ грунтѳвъ нѣчо не знають о заборѣ передъ роками — имовѣрно правнѳмъ, на основѣ заряджения и ухвалы самои громады. Впрочѳмъ претенсія задавнилась. Отже така несправедливость рѳвно-жь мучить людей безъ потребы и спроваджуе сего й того въ рукa аґітаторѳвъ еміґраційныхъ. Въ справѣ тѳй богато дасть ся сказати, есть купа фактѳвъ, выкликаныхъ не вѳдносинами аґрарными, не бранѳмъ заробку, не наслѣдкомъ намовы преміогихъ аґентѳвъ тайныхъ, але вытворенихъ ходомъ часу, черезъ те, що взмогла ся интеліґенція провінціональна зъ хибною тенденцією въ праци заводовій и рѳвночасно скрѣпили ся жиды, не продуктивній и вепрацюючій.“

Голосы дневникѳвъ про бесѣду посла Юл. Романчука при дебатѣ буджетовій въ радѣ державнѳй.

Молодо-ческій орґанъ — *Narodni Listy* [ч. 320] пишуть:

„Зъ мовы посла Романчука було видко, що такъ званe руско-польске примиренье въ Галичинѣ не есть неподѳбне до примиреня въ Чехіи. Зъ выводѳвъ руского посла въ радѣ державнѳй, котрый показувавъ цѣлый рядъ кривдъ русского народу въ Галичинѣ, звучить одна нота: невдоволенье. Посолъ Романчукъ скѳнчивъ свою промову жаданьемъ, щобы до рады корони бувъ покликаный руский довѣренникъ. Если три міліоны Полякѳвъ галицкихъ заступае въ міністерскій радѣ довѣренникъ польскій, то той постулятъ такъ само численного руского народу зъ того самого коронного краю справдѣ не есть неоправданый.“

Прикѣльный сей голосъ молодо-ческого клюбу стоить середъ ческои прасы одиноко. Старо-ческій орґаны, абы не дразнати Полякѳвъ а й не выступати противъ Русинѳвъ, — мовчать.

——

Орґанъ сполученои лѣвицѣ — *Neue freie Presse* [ч. 10144] пише:

„Бесѣда посла Романчука звернула на себе увагу послѳвъ, они ся слухали уважно, а образъ, якій п. Романчукъ змалювавъ на тематъ покривдженя Русинѳвъ черезъ ординація выборчій, збудивъ цѣнавость. Вражѣнье своеи промовы п. Романчукъ самъ ослабивъ [sic!] черезъ те, що завершивъ ся жаданьемъ руского земляка-міністра. Се, будь що-будь, може сподобатись въ кругахъ рускихъ выборцѣвъ, але въ радѣ державнѳй бере ся таке жаданье — зважившы теперѣшній обставины — анѣ за практичне, анѣ за серіозне. Принятье, яке стрѣтило се жаданье, не полѣпшило ся й черезъ те, що оно мае присмакъ правно державный, а въ тѳмъ безперечно выявляе ся сепаратистичне змаганье Русинѳвъ.“

Вѳдъ орґану сполученои лѣвицѣ, запобѣгаючои нинѣ маски „вола“ польского, годѣ й надѣятись чого иншого. Они не хотять „сепаратизму“ Русинѳвъ вѳдъ Полякѳвъ и взагалѣ дуже не радѣ, абы й Русины хочь натякали на свое правно-державне становище. Се впрочѳмъ звѣстна Русинамъ давна „опѣка“ жидѳвско-нѣмецкихъ ліберальѳвъ, котрій довгій часъ ужывали колись нашихъ т. зв. „святоюрцѣвъ“ собѣ за орудье, а въ Поляками розплачувались правами народу русского... Добре мы ихъ знаемо!

——

Жидѳвскій орґанъ. пѳдпираный Поляками — *Wiener Allgemeine Zeitung* такъ само невдоволена въ бесѣды посла Романчука, якъ Neue freie Presse, и такъ вѳдзываесь:

„Що сказати на проектъ посла Романчука, котрый реклямуе „міністра-земляка“ такожь для Русинѳвъ? Той посолъ нинѣ досыть остро акцентувавъ „болѣ рускаго народу“, а се зачудувало тымъ бѳльше, бо-жь ще не такъ давно перебѣгла черезъ дневники уѣшна вѣсть о порозумѣню межи Полянами и Русинами. Трудно зъ п. Романчукомъ полемізувати въ тѳмъ, чи его земляки добре чинять, волѣючи дати ся радше зроссійщати нѣжь спольщити, бо мы думаемо, що въ Австріи кождій поодинокій народности, отже такожь и рускій, есть заручена повна свобода розвитку. Але мы бы хотѣли побачити речника Русинѳвъ на пробѣ: чи бы вонъ, заразъ по першихъ стадіяхъ повушання, якъ смакуе россійщенье, не затужывъ назадъ за національными горшками зъ мясомъ въ Австріи? Думаемо, що не довго бы тревало, а вонъ дуже радо повернувъ бы вѳдъ россійского квасу до лагѳдного польского сосу, котрый теперь поллявъ вѳдносины Галичины. Впрочѳмъ Русины могли бы изъ змѣсту промовы посла Масарика, держаной по послѣ Романчуку, побачити, якъ далеко можуть сягати аспіраціи народностей въ нашій державѣ.“

Сей орґанъ просто перебрехавъ богато зъ бесѣды посла Романчука и полемізуе зъ власными выдумками. Жиды, що не мають вѳтчины нѣ въ Россіи нѣ въ Австріи, можуть справдѣ говорити о „квасѣ россійскѳмъ“ а „сосѣ польскѳмъ“, але Русины на своѣй земли не хотять анѣ квасу одныхъ анѣ сосу другихъ, — они мають право на свѳй питомый мѣдъ. Аспіраціи Русинѳвъ то рѳвноправность народу руского въ Австріи. А жидѳвскій орґанъ навѣть того хоче имъ вѳдмовити? На те мы ему хиба скажемо: Пойди въ свой Єрусалимъ!

Справы парляментарній.

На 169 засѣданю рады державнои въ суботу пос. Масарикъ зажадавъ, щобы палата удѣлила послови Менґерови нагану за обиду ему учинену черезъ названье его зрадникомъ державы. Палата выбрала комісію. — Посолъ Менґеръ заявивъ, що вонъ не хотѣвъ нѣкого лично оскорбити, а що-до самои рѣчи, то Чехи его спровокували. — Пос. Кайцль заявивъ въ имени клюбу ческого, що клюбъ застерѣгае ся противъ зневажування ческого права державного, котре мае за собою весь народъ и акты державній. — Таке саме заявленье зложивъ ґр. Деймъ въ имени шляхты ческои и старо-ческихъ послѳвъ.

По промовахъ ще послѳвъ Масарика, Байтера и Менґера въ справѣ державного права ческого забравъ слово референтъ буджетовый пос. Щепановскій и въ своѣй промовѣ дѳткнувъ такожь бесѣды посла Романчука и сказавъ, що коли-бъ п. Романчукъ безвзглядно признавъ почаненій Русинамъ концесій, то се було бы певно бѳльше причинилось до забезпечена на будуще доброи волѣ тыхъ, що держать ся програмы примиреня. Що-до еміґрації селянъ, то она мае спеціяльній причины. Народъ здаеть ся одурено обѣцянками, а чи еміґрувавъ добровѳльно, чи черезъ аґітацію во внѣ, того посолъ не хоче рѣшати.

По голосованю, абы приступити до спеціяльнои дебаты, и по выборѣ комісіи для нагаы п. Менґерови замкнено засѣданье.

НОВИНКИ.

— **Холера** мала появити ся въ Гусятинщинѣ — если вѣрити донесеню до Gazet-ы Narodow-oи зъ дня 17 н. ст. падолиста. Одинъ случай мавъ бути въ самѳмъ Гусятинѣ а два въ Вѳльхѳвчику. Старосство мало зарядити всякій средства осторожности, а онодги мавъ тамъ приѣхати одинъ зъ бактеріоґѳвъ для сконстатованя причины смерти. Цѣлымъ населеньемъ заволодѣвъ страхъ передъ пошестію.

— **Загальнй зборы товариства св. Ап. Павла** вѳдбудуть ся дня 9 н. ст. грудня с. р. въ монастири ОО. Василіянъ у Львовѣ. Порядокъ зборѳвъ оповѣщеный буде сими днями.

— **Россійскій жиды** закупили въ послѣднѳмъ часѣ уже кѳлька бѳльшихъ посѣлостей вѳдъ польскои шляхты въ Галичинѣ. Зѳ Львова пишуть до варшавского Słowa, що еміґранты-жиды зъ Россіи розлазять ся по Галичинѣ и осѣдають, а навѣть въ самѳмъ Львовѣ осѣло ихъ уже досыть.

— **Епілоґъ великого процесу буковиньского** вѳдбувъ ся дня 18 н. ст. падолиста передъ судомъ касаційнымъ у Вѣдни. Судъ вѣденьскій засудивъ бувъ тамтого року кѳлькохъ буковиньскихъ купцѣвъ на кары вязницѣ за те, що они передъ властями належитостей скарбовыхъ поскладали фальшивій зѳзнаня. Отже судъ касаційный увѳльнивъ въ дотычнѳмъ случаю двохъ рекурентѳвъ вѳдъ кары а рѳвночасно увѳльнивъ и всѣхъ иншихъ въ тѳмъ процесѣ засужденыхъ за такій зѳзнаня, хочь они вже свои кары повѳдсиджували. Вкѳнци выдавъ судъ касаційный ореченье, що анѣ заприсяженій анѣ незаприсяженій зѳзнаня передъ властями належитостей скарбовыхъ не можна нѣякимъ чиномъ уважати за зѳзнаня судовій, бо згаданій власти не вѳдповѣдають цѣлкомъ понятю судѳвъ.

— **Реколекціи духовий для рускаго духовеньства** зѳ всѣхъ трехъ діецезій заходомъ товариства св. Ап. Павла вѳдбудуть ся въ днякъ 5, 6, 7, 8, и 9 н. ст. грудня с. р. Хотячій взяти участь мають зголоситись найдальше до дня 27 н. ст. падолиста на адресу Впр. о. Л. Туркевича, собор. крилошанина у Львовѣ (площа св. Юра ч. 5).

— **Державна школа народна въ Перемышли.** Сими днями отворено въ Перемышли двоклясову школу народну зъ нѣмецкимъ языкомъ выкладовымъ. Тота школа не пѳдлягае краевымъ властямъ шкѳльнымъ лише міністерству вѳйны. Она мѣститъ ся въ будынку, положенѳмъ коло войсковои школы ѣзды при улици Мицкевича. Ходить до нея 37 дѣвчатъ и хлопцѣвъ. Перша кляса числить 27 учениць и ученикѳвъ, друга 11. Анѣ руского, анѣ польского языка не учатъ въ тѳй школѣ. Gazeta Przemyska пѳдносить зъ радостію фактъ, що нѣ одинъ Русинъ анѣ Полякъ пѳдофіциръ не пѳславъ своихъ дѣтей до сеи школы. Подѳбныхъ шкѳлъ есть въ Австріи луше 5, а то: въ Задарѣ, въ арсеналѣ вѣденьскѳмъ, въ Сараевѣ, въ Ярославѣ и Перемышли.

— **Маршалокъ краевый кн. Евстахій Сангушко** и членъ выдѣлу краевого п. Тадей Романовичь выѣхали въ суботу на кѳлька днѣвъ до Вѣдня въ справѣ конверсіи довгу индемнізаційного.

— **Огнѣ.** Въ ночи зъ суботы на недѣлю выбухъ въ Щирци огонь и знищивъ 4 домы. Лишь енерґічный ратунокъ сторожѣ огневои спинивъ огонь. Причиною огня було здаесь пѳдпаленье, хочь жандармеріа не вѳдкрыла ще доси нѣчого. Послѣдными часами лучають ся що-разъ частѣйше пѳдпаленя въ Щирци и околици а власти не можуть вынайти злочинцѣвъ.

— **Змѣна власности.** Въ Золочѣвщинѣ купивъ Французъ, галицкій жидъ, двѣ маетности, именно Йосифинъ, обѳймаючій 1200 морґѳвъ простору за 78.000 зр. вѳдъ бар. Софіи Чеховичевои и Плугѳвъ, 1300 морґѳвъ простору, за 160.000 зр. вѳдъ братѳвъ Ротѳвъ. Въ Сокальщинѣ купивъ властитель Русина п. Мих. Янишовскій маетность Вербяжь вѳдъ Зброжкѳвъ (Пораѣвъ). Тота маетность належала до згаданои родины 400 лѣтъ. — Маетность Негѳвцѣ, коло Войнилова, обѳймаюча 1800 морґѳвъ простору, а зъ того 995 морґѳвъ лѣса, купивъ вѳдъ спадкоемцѣвъ Ив. Смоленьского Константинъ Чарковскій за 145.000 зр.

— **Повѣтове товариство торговельне** завязало ся передъ недавнымъ часомъ въ Станиславовѣ и розвивае ся що разъ лѣпше а 1 н. ст. грудня отвираe базаръ выробѳвъ краевыхъ. Доси одержало се товариство выключне заступство пѳдприимствъ гѳрничихъ Станислава Щепановского въ доставѣ угля на Станиславѳвъ и околицю.

— **Ореченье въ справахъ супружескихъ.** Саламонъ и Вильгельмина Раппапорты, котрій въ роцѣ 1842 повѣнчали ся пѳсля мойсеевого обряду, полишили умираючи значный маетокъ. Власти вѳдмовили дѣтямъ права до спадщины зъ тои причины, що супружество заключено лише пѳсля обряду жидѳвского, зъ поминененъ приписѳвъ законодатства цивільного, и длятого дѣти треба уважати за незаконній. Коли й высшій инстанціи потвердили се ореченье, опѣкунъ дѣтей внѣсъ рекурсъ до трибуналу. Зъ тои причины вѳдбула ся у Вѣдни розправа. Заступникъ рекурсуючихъ д-ръ Фуксъ пѳдносивъ, що въ такій спосѳбъ заключенй подружя признало цѣсарске розпорядженье зъ 1859 року важными, але трибуналъ прихиливъ ся до поглядѳвъ представителя правительственного и вѳдкинувъ рекурсъ, бо згадане розпорядженье цѣсарске, дотыкае лише призволеня судѳвъ окружныхъ на заповѣди и консенсы що-до супружествъ, заключеныхъ ще передъ тымъ рокомъ. Се рѣшенье трибуналу буде мати великій вплывъ на жидѳвскій вѳдносины въ Галичинѣ.

— **Четирнацятьлѣтный убійникъ.** Онодги стававъ передъ львѳвскимъ судомъ Микола Кожанъ, 14-лѣтный хлопець, обжалованый о знущанье надъ трилѣтнымъ Гарасимомъ Щетиньскимъ. Дня 26 червня с. р. оббивъ вонъ дитину такъ, що мала 26 ранъ (мѣжь иншими зломане ребро, кѳсть въ головѣ, пригнетену утробу) и вѳдъ того умерла. Той малолѣтный убійникъ не хотѣвъ признати ся до вины, але его узнали виннымъ, а трибуналъ засудивъ его на 2 роки вязницѣ. Зверхность громадска выставила ему свѣдоцтво, що цѣла громада разомъ зъ вѳйтомъ боить ся его повороту до дому.

— **Дирекція австрійскихъ зелѣзниць державныхъ** подае симъ до вѣдомости, що вступъ до возѳвъ реставраційныхъ, переходячихъ при ноѣздахъ поспѣшныхъ на просторѣ Кракѳвъ-Пѳдволочиска, дозволеный выключно подорожнымъ I и II клясы, подорожнымъ же III клясы лишь за попередною доплатою тарифовои рѳзницѣ цѣны межи 3-тою и 2-гою клясою за просторъ, перебутый въ возахъ реставраційныхъ.

— **Дрѳбній вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Кончаки, въ повѣтѣ станиславѳвскѳмъ, 100 зр. на докѳнченье будовы школы. — Въ суботу рано вѳдбуло ся въ Волоскѳй церквѣ у Львовѣ вѣнчанье панны Маріи Павликѳвнои, дочки пароха при тѳйже церквѣ, знанои спѣвачки, зъ п. Володиславомъ Новаковскимъ, секретаремъ львѳвского маґістрату.

Надѳслане.

Zurückgesetzte Seidenstoffe mit 25%—33⅓% und 50% Rabatt auf die Original-Preise versch. meuter- und robenweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depot **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief. **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 2

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Презенты олержали оо.: Волод. Кобздай на Лопѣнку, дек. балигородского, Вас. Криницкій [зъ еп. станиславѳвскои] на Гочѣвъ, дек. балигородского и Романъ Осьмакъ на Сѣнявку, дек. любачѣвского.

Канонічну институцію дѳставъ о. Корн. Кузикъ на Махнѳвъ, дек. угнѳвского.

Вѳзваній до канон. институціи оо. Север. Коростеньскій на Букову, дек. старосѳльского, Мих. Сливиньскій на Тиряву волоску, дек. лѣсьского, Макс. Хомишинъ на Лѣнянку малу, дек. старосамбѳрского и Север. Мстелля на Краковець, дек. ярославского.

Душпастирскѣ посады дѳстали оо. Іосифъ Билиньскій завѣдательство въ Белзѣ а Ив. Сабарай сотрудництво въ Лежайску.

Грамоты признаня и похвалы дѳстали оо.: Корн. Кузикъ бувшій сотрудникъ въ Белзѣ за ревну и успѣшну дѣяльнѳсть въ парохіи, Миронъ Литиньскій пароxъ въ Мужиловичахъ, дек. судово-вишеньского за ревну и совѣстну науку реліґіи для молодежи шкѳльнои, а народный учитель въ Плешевичахъ п. Николай Кобылко за жертволюбивѳсть на цѣли тамошнои церкви.

Именованя и вѳдзначеня: о. Левъ Сембратовичь зъ Чертежа, завѣдатель деканата сянѳцкого, именованый дѣйстнымъ деканомъ и титул. совѣтникомъ еп. консисторіи зъ правомъ ношеня на одежи вѳдзнакъ крилошаньскихъ, а о. Мих. Товарницкій, пароxъ зъ Прусика, дек. сянѳцкого, одержавъ зъ нагоды 50 лѣтного ювілею священьства грамоту зъ благословеньемъ архіерейскимъ и зъ именованьемъ на титул. совѣтника еп. консисторіи.

Наука штука и література.

— **Томъ першій „Записокъ товариства имени Шевченка“** скѳнчивъ ся вже друкувати пѳдъредакціею головы товариства д-ра Юліяна Целевича и мѣститъ въ собѣ отсій статьѣ: 1) „Громадскій рухъ на Вкраинѣ-Руси въ XIII. вѣцѣ“ М. Сергіенка [стор. 1—28]; 2) Початокъ „Студій надъ основами розкладу богатства“ Тадея Рильского [стор. 29—86]. Авторъ задумавъ свои студіи широко. Въ сѣмъ збѳрнику подавъ вонъ першу книгу части першои. Рѣчь веде насамперед про „теоретичній прелімінаріи“, потѳмъ про „загальный плянъ працѣ“, про „вартѳсть“ и про „капіталъ и працю“. 3) „Дитинный вѣкъ Т. Г. Шевченка“, критично-біоґрафічный нарисъ О. Я. Конискього [стор. 87—123]. 4) „Украиньскій народній пѣснѣ въ поезіяхъ Богдана Залескаго“, літературно критична студія Олександра Колессы [стор 124—198].

— **Фірма Вольфґанґа Ґергарда въ Липску** почала пѳдъ редакцією П. А. Мерчиньского и Р. Ф. Абихта выдавати „Образцы русской литературы съ удареніями“, а на томикъ І-ій выбрала „Метель“ оповѣданье ґр. Льва Н. Толстого [34 сторѳнъ 8-ки]. Другій томикъ мѣстити буде „Волки и овцы“ Островского, а третій выбѳръ байокъ Крылова и т. д.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 21 листопада. Вчера прибула до Вѣдня депутація Полякѳвъ зъ Буковины, конферувала зъ Яворскимъ и хоче мати авдіенцію у ґр. Таффого. — Цѣсарь выѣхавъ на ловы, а верне до Вѣдня въ середу вечеромъ.

Берлинъ 21 листопада. Kölnische Ztg. доносить, що вел. кн. Михаилъ уступить зъ президента совѣта державного, а его мѣсце займе наслѣдникъ престола; віцепрезідентомъ мае стати Побѣдоносцевъ, а его мѣсце занявъ бы державный контрольоръ Филиповъ.

Берлинъ 21 листопада. Тутъ увязнено вчера зновъ 8 анархістѳвъ.

Вѣдень 21 листопада. Вчера на зборѣ до тысячь мужѣвъ довѣрія партіи ліберальнои выбрано комісію, котра мае уложити проектъ реорґанізаціи партіи.

Парижь 21 листопада. Лессепсъ и другій члены рады будовы каналу панамского вѳзваній до трибуналу касаційного на 24 с.м.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **Жертвы на будову рускаго народнаго театру у Львовѣ.** На весѣлю въ домѣ Вп. о. Савина Теодоровича въ Синевѳдску нижнѳмъ зѳбрала д. 15 с. м. панна молода, Софія зъ Теодоровичѣвъ Петрушевичева помѣжь весѣльными гѳстьми 14 зр. 10 кр. и сума ся передана выдѣлови „Просвѣты“. — Вп. П. Побѣгущій учитель зъ Гаѣвъ коло Львова зѳбравъ [и надѳславъ на руки нашои редакціи] 1 зр. 50 кр. зѳбраныхъ въ домѣ п. Гудимы учителя въ Глуховичахъ, вѳдъ гостей на домовѳй забавѣ.

— **На „Шкѳльну Помѣчь“ у Львовѣ** зволили ласкаво жертвувати слѣдуючи Вп. Добродѣѣ: Іос. Кордасевичь, властитель фабрики у Львовѣ 5 зр.; Копистяньскій, ц. к. судья въ Жовкви 2 зр.; о. Гав. Боднаръ зъ Свистѣльникъ 1 зр. 70 кр; о. Ив. Каратницкій зъ Довгого 1 зр.; Вас. Сасъ Яворскій, старшій комісарь скарбу въ Новѳмъ Санчи 2 зр. За сій ласкавій дары въ корысть найбѣднѣйшои молодежи шкѳльноя приймуть Вп. Добродѣѣ щиро-руске Спасибѳгъ! — *Ив. Редкевичь, Гр. Врецьона.*

— **Для „Товариства приятелѣвъ шкѳльнои молодежи у Львовѣ“** [даючого въ зимѣ теплій обѣды школярамъ] зложивъ на нашій руки Вп. Григ. Врецьона зѳ Львова 1 зр.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. М. Л. въ Тарновѣ. Маемо всяку основу догадуватись, що то бувъ обманникъ, котрый такъ само у Львовѣ вѳдъ кѳлькохъ лѣтъ, прибираючи собѣ рѳзній прозвища, заходить до хатъ рускихъ и обманюе, мовь-то вонъ мавъ занятье въ лабораторіи п. Вол. Качалы въ Кіевѣ и выбираесь туды ѣхати, а не мае на дорогу. У Львовѣ его знають и гонять, тожь, видко, вонъ выбравъ ся въ подорожь по краю и по мѣстахъ надувае людей. Взагалѣ передъ такими молодыми волоцюгами-неробами, спекулюючими на руску кишеню, треба стерегтись и пытати за легітімаціями. — **Вп. Щирый въ Кр.** Не могли-бъ Вы намъ ласкаво надѳслати того [одного и другого] въ оріґіналѣ бодай въ повнѳй копіи? — **Вп. Д Бор. въ Стан.** Такъ. — **Вп. І. Граб. въ Тис.** Ще 11·25 зр. Чи высылати? — **Вп. М. Слив. въ В** Годять ся. — **Вп. І. Ман. въ Лип.** Ще 3 зр. до кѳнця року. — **Вп. Г. Ал. въ Нущ.** Ще 11 зр. — **Вп. М. Жар. зъ Стр.** Одержали, а давнѣйшихъ 2 зр. на „Душпастиря“ ще 28 сѣчня Редакція доручено.

Надо́слане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. -- Побереже Францъ Іосифа. 4446 11—15

Средства десінфекційнй, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше

Аптика „пôдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плянъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рисовника

потребуе

В. Нагôрный архітектъ у Львовѣ ул. Баторія ч. 30. 4465 6—6

Д-ръ Должицкій адвокатъ въ Бродахъ

потребуе

Концíпієнта

доктора правъ, бѣглого въ языкахъ нѣмецкôмъ и рускôмъ. 4478

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходятъ до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга . . .	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ . . .	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ . . .	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурской	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	332

Вôдходятъ зô Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрца)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча) .	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ .	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурской .	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга . . .	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои . .	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля . .	—	—	—	—	—	901
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôдля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки однои дѣвчинки зъ II ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣлятн науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., морг. огорода и 20 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X. poste restante Лôмна.** 6—?

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 49—?

гигієнічнй, хірургічнй, до плеканя недужихъ и для полôжниць (Спеціяльности парискй пôдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый **нажаданье даромъ и оплатно.**

ПОДЯКА,

зъ повѣта Збаражского.

При нагдѣ переведеня нашого дотеперѣшнего Провôдника духовного Вч. **о. Василя Кузьмича** на адміністрацію до Надятичь, складаемо Имъ ще разъ сею дорогою нашй найсердечнѣйшй желаня, котрыхъ мы не вмѣемо добре высказата. Най Всевышній нагородить Тебе, дорогій нашь Провôднику, за всѣ Твои труды для насъ! Не щадивъ-есь працѣ нѣ здоровля, щобы защѣпити любовь Божу въ нашихъ серцяхъ, не щадивъ-есь труду, де ходило о наше просвѣщенье. За Твого, на жаль, короткого побуту мы вôдродились новымъ житьемъ, вôджили надѣю на лучшу будучнôсть. Ты, сердечный нашь Провôднику, знавъ нашй серця, наше житье, нашу недолю, тожь и въ кождôмъ Твоѣмъ словѣ зверненôмъ до насъ звенѣла щиро-сердечна туга. До Тебе горнулись и старй, и молодй, и дѣти, а для всѣхъ бувъ Ты рôднымъ вôтцемъ а радше рôднымъ братомъ. Особливо бѣднй оплакують Твôй вôдъѣздъ, бо для нихъ бувъ Ты правдивымъ хранителемъ. Не довго тѣшили-смо ся Тобою, незабутный нашь дорогій Провôднику, та мимо того зробивъ Ты для насъ въ тôмъ короткôмъ часѣ багато а мы и нашй дѣти сердечно будемо згадувати Твое имя. Ще разъ кличемо зъ щирого серця: Най Богъ благословить Вашй труды на новôмъ мѣсци! До побаченя! По старому звычаю: Боже заплать и сотвори Господи многя и благая лѣта!

Вдячнй громадяне въ Добровôдахъ. 4479

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ

І. ВОЛЯ

у Львовѣ ул. Сикстуска ч. 6.

поручае Впов. Публицѣ

4170 на пору зимову 2—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляесь совѣстно, скоро, оплатно и зъ опакованьемъ.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Дня 3 р. ст. грудня 1892 о 6-тôй годинѣ вечеромъ вôдбудуть ся въ Коломыи въ сали засѣдань рады громадскои

ЗАГАЛЬНЙ ЗБОРЫ

„Гуцульскои Спôлки промысловои въ Коломыи“

товариства зареєстрованого зъ ограниченою порукôю, зъ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ:

1. Уконституованье загальныхъ зборôвъ, 2. Справозданье Рады управляючои и Дирекціи, 3. Білянсъ за р. 1891 и внесенье комітету контрольного що-до абсолюторіи, 4. Доповняючій выборъ двохъ членôвъ Рады управляючои, 5. Выборъ трехъ членôвъ комітету контрольного, 6. Внесеня членôвъ.

Пôдписана Рада управляюча запрашае симъ Вп. Членôвъ до участи въ тою увагою, що яко легітимація на загальныхъ зборахъ служить удѣлова книжочка зъ уплаченымъ що-найменше одинымъ повымъ удѣломъ.

Вôдъ Рады управляючои.

Въ Коломыи дня 15 падолиста 1892.

Д-ръ Николай Федоровичъ. председатель. 4476 *Д-ръ Северинъ Даниловичъ,* членъ Рады управляючои.

ЄВАНГЕЛІЯ

найповѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вôдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9. 4471

СТАРЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимають ся до вôдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

ТЕЛЄГРАФЫ, ТЕЛЄФОНЫ, ГРОМОЗВОДЫ, ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телефономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовй телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнй телєґрафы домовй

цѣлй вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Електр. годинники и замки, жарѣючй лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батерии** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стаєнь, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елєментами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 44—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Електротехнічна робôтня.

Илюстрованй цѣнники даромъ и франко.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністрацій „Дѣла“. 4258

СФ-

рочки мужескй, по цѣнѣ фабричнôй зр. 1·75, 2·—, 2·50, маншеты, ковнѣрики, калесоны, скарпитки, хусточки, краватки, плейки, и т. п.

поручая найдешевше

Павло Лянгнеръ

передъ тымъ

БРАТЯ ЛЯНҐНЕРЫ

у Львовѣ улиця Галицка ч. 16.

Головный складъ куфрôвъ до подорожи. 2537

Цѣнники на жаданье даромъ.

Новй уніформы

для урядникôвъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнôй вôдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленй.

Рôвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформôвъ для урядникôвъ державныхъ и предкладаю мôй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшй преміи.

Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшй сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 29—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Порядокъ дневный

надзвычайныхъ загальныхъ зборôвъ Товариства позичкового зъ ограниченою порукою въ Белзѣ.

1. Вôдчитанье протоколу зъ послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ.
2. Потвердженье выбору Директора Товариства.
3. Выборъ одного члена Совѣта управляючого.
4. Внесеня самостôйнй. 4475

Белзъ дня 15 листопада 1892.

ЛЯРНЯ ДЗВОНÔВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

въ КАЛУШИ, почта и стація зелѣзницѣ тамже.

Получивши на власнôсть по старôй фірмѣ *„Івана и сына Серафина“* **„Ліярню дзвонôвъ“** въ Калуши,ôдзначену срѣбнымъ медалемъ заслуги, листомъ похвальнымъ и признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ о тôмъ свого часу ґазеты доносили) — маю и теперь на складѣ **готовй дзвоны**, выконую скоро замовленя и приймаю старй або ушкоджень дзвоны до переливаня за дуже умѣрковану цѣну.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшнй замовленя въ давнѣйшôй спôльнôй а теперь моѣй власнôй **ліярни дзвонôвъ** прошу о ласкавй замовленя такъ на поодинокй новй дзвоны якъ и на цѣлй групы. За тревалôсть матеріялу и гармонічный звукъ моихъ дзвонôвъ ручу и для того осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. публицѣ

3789 22—24 Зъ глубокимъ поважаньемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованй и певнй средства косметичнй

ôдзначенй 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмôцняе и пôдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмôцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змыванья волося, запобѣгае творити ся парилямъ, ôдсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито **на корѣнцѣ волося** и на **порôстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порôстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлае на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубôвъ.** Надае перлову бѣлôсть, ôддаляе камѣнь и квасы, котрй наводить бôль и порохнавѣнье зубôвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львôвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ тои воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнôй зôстала публично проклямована и ôдзначена. Цѣна флякону меншого 80 кр., бôльшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкôдливе а въ ужитю цѣлкомъ поединче. Цѣна 1 зр.

Бѣлй и гарнй руки. Найбôльше червонй и попадалй руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кôлькоразовôмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обувя и шкôръ, мягчить шкôру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНôВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 254. Львовъ, Второкъ 10 (22) падолиста 1892. Рочникъ XIII.

ДѢЛО

Выходить що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руских свят) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вівторокъ, а въ вівторокъ и пятницю на перемѣну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рѣк	18 зр.	на цѣлый рѣк	24 зр.
на пѣвъ року	9 зр.	на пѣвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рѣк	16 зр.	на пѣвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція підъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні ідуть порто. **Поєдиноке число коштує 8 кр. а. в.** **Оголошенія** принимають ся по цѣнѣ 6 кр. від одного рѣчи; инсератокои въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в. **Подяки числять ся по 10 кр. від особи.**

Часъ вѣдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатниковъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ Цѣсинѣ на Шлеску вѣдбули ся выборы посла до рады державной. Одноголосно перейшовъ кандидатъ сполученои лѣвицѣ нѣмецкои Собеславъ Клюцкій, котрый въ передвыборчій бесѣдѣ заявивъ, що хочь деякій члены его родины суть Поляками, а братъ выбраный въ Галичинѣ посломъ до рады державной, належить навѣть до польского „кола“, то мимо того вѣнъ уважае себе за Нѣмця.

Заприсяженье новыхъ міністровъ угорскихъ, а именно президента міністровъ Векерлього, міністра на дворѣ цѣсарскомъ гр. Людвика Тису и міністра справъ внутрѣшныхъ Гіероніміого вѣдбуло ся въ суботу черезъ цѣсаря въ способѣ дуже торжественный въ цѣсарскомъ замку у Вѣдни. При актѣ були также присутній всѣ давній міністры лишивши ся на своихъ становискахъ зъ кабінету гр. Сапарія, а именно міністеръ оборони краевои бар. Февварій, дальше Іосиповичь, Сілядій, Бегленъ и Люкачь. По присязѣ ново именованій міністры були принятій на особній авдієнціи, а теперь въ слѣдующомъ числѣ урядовои часописи мавъ бути оголошеный рескриптъ цѣсарскій, звольняючій гр. Сапарія зъ его уряду, а заразомъ оповѣщена номінація новыхъ міністровъ. Тымъ будуть полагоджені всѣ формальности вѣдносячій ся до утворена нового кабінету и наступить початокъ політичнои дѣяльности. Найцѣкавѣйша рѣчь то оголошенье правительственнои програмы. Надѣють ся, що правительство супротивъ пріпціповъ партіи независимости и партіи Угрона, та жадання партіи національнои, щобы перевести ревізію угоды, выставить вѣрне дохованье австрійско-угорского дуалізму яко політичну конечность. Зарѣвно ще въ сѣй сесіи появлять ся три проекты церковно-політичній, а именно о рецепціи жидовъ, о заведеню цивільныхъ метрикъ и о свободѣ выконуваня релігійныхъ практикъ. Правительство заявить, що приступить небавкомъ до реформы одноцѣлного права супружеского зъ заведеньемъ примусового слюбу цивільного. — Чи ся реформа буде переведена безъ опозиціи, се рѣчь неевна. Католицкій дневникъ Magyar Allam заповѣвъ, що въ найблизшихъ дняхъ, коли правительство офіціяльно оголосить заведенье обовязкового слюбу цивільного и свободу релігійныхъ практикъ, вѣдбуде ся имовѣрно конференція епископовъ. Наслѣдкомъ того буде выданый не лише спільный листъ пастырскій, але мають бути скликанѣ синоды провінціональній, на котрыхъ становиско католицкои церкви буде точно означене. Если бы интриги політичній не допустили до скликаня провінціональныхъ синодовъ, тогдѣ будуть скликанѣ синоды окружній, въ котрыхъ участь возьмуть и свѣтскій люде та наради вести ся будуть надъ автономію католиковъ. Рѣвночасно буде предпринята акція, щобы правительство выплатило католикамъ фонды релігійній. Въ тѣмъ самѣмъ числѣ помѣщае угорскій дневникъ статью о будучѣмъ культуркампфѣ на Угорщинѣ, де вычисляе цѣлый арсеналъ средствъ военныхъ, котрыхъ католики мають ужити противъ державы. Угорскій католики мусять уоружити ся и зъ своеи стороны, коли держава хоче выступити противъ тайнъ, догмъ и каноновъ. Черезъ всѣ чотири недѣлѣ адвенту у всѣхъ церквахъ католицкихъ будуть голошенѣ проповѣди противъ супружеского права, въ котрыхъ слюбъ цивільный буде представленый яко конкубінатъ, що люде въ такѣмъ подружю не будуть дѣставати тайнъ, а при сповѣди розрѣшена и що не будуть хоронені пѣсля католицкои вѣры. Дѣти будуть уважати ся незаконными и не можуть бути монахами анѣ вноками. Дальше будуть устроенѣ міссіѣ зъ всенародными молитвами и загальній зборы народу, де послові завѣзве ся до зложеня мандатовъ. Товариства релігійній будуть мусѣла складати обѣтъ, що будуть вести борбу противъ примусового слюбу цивільного, а особливо пропаганда буде вести ся въ женьскихъ школахъ. Въ тѣй цѣли будуть заложенѣ жѣночій товариства и выдаваній популярній письма для освѣдомленя народу.

——

Петербургскій „Свѣтъ“ трактуе дуже поважно вѣсть принесену французскимъ дневникомъ Matin о франсуско-россійскѣмъ союзѣ, заключенѣмъ великимъ княземъ Владимиромъ. Офіціяльне оголошенье тексту союзного трактату, если вѣнъ заключеный, есть доконечне для обохъ державъ. Уже Наполеонъ I сказавъ, що при союзѣ мѣжъ Россією а Францією свѣтъ лежавъ бы пѣдъ ногами сихъ обохъ державъ. Се, що було правдою на початку сего столѣтя, есть — кѣнчить „Свѣтъ“, такожь правдою при его кѣнци.

Недавно дневники донесли, що Хины заключили союзъ зъ Россією въ справахъ середнои Азіи и що наслѣдкомъ того Россія дѣстала право основати новій консуляты въ рѣзныхъ мѣстахъ хиньскихъ. Теперь сю вѣсть дементують о стѣлько, що Россія сего призволеня не потребувала, позаякъ деякій вже попередно заложенѣ консуляты россійскій въ Хинахъ дося необсаджені. Рѣвно-жъ неправдива вѣсть, мовь-бы до Петербурга небавомъ мала пріѣхати комісія вѣдъ хиньского правительства въ цѣли уложеня нового трактату торговельного мѣжь Россією а Хинами. Дѣйство россійско-хиньскій трактатъ торговельный переставъ уже обовязувати въ 1891 р., але въ нѣмъ знаходить ся клявзула, що въ случаю, если жадна сторона не выповѣсть трактату, дазный договоръ полишить ся правосильнымъ на дальшихъ десять лѣтъ. А позаякъ выповѣдженье не наступило зъ жадноп стороны, то тымъ самымъ дотеперѣшный трактатъ буде обовязувати дальшихъ десять лѣтъ.

——

Въ Константинополи вѣдбувъ ся у султана обѣдъ въ честь австрійско-угорского амбасадора бар. Каліче, на котрѣмъ, кромѣ амбасадора разомъ зъ родиною, взяли участь: великій везиръ Сандъ-паша, міністры, богато достойниковъ, персоналъ австрійско угорскои амбасады, австрійскій атташе войсковый полковникъ Манеґа и инші. По обѣдѣ бар. Каліче бувъ принятый вѣдъ султана на довшій авдієнціи приватній. Султанъ турецкій пѣдчасъ обѣду вѣдзначавъ австрійского амбасадора въ способѣ дуже прихильный.

——

Въ Софіи вѣдправлено поминальне богослуженье за погибшихъ въ борбѣ пѣдъ Сливницею. На тѣмъ богослуженю бувъ князь зъ матерію кн. Клементиною Кобургскою, пріѣхавши попереднього дня вечеромъ зъ Пловдива, дальше міністры, послы, офіцары, рѣзній достойники и богато народу. По богослуженю вѣдбувъ ся переглядъ войска а мѣсто було украшене хоругвами.

Справа еміґрації нашихъ селянъ до Россіи.

Зъ Подоля пишуть намъ:

Ц. к. староство скалатске зарядило на день 15 н. ст. с. м. сесію вѣйтовъ и писарѣвъ зъ цѣлого свого повѣта въ Скалатѣ и тамъ розпорядило, щобы въ громадахъ въ 2-милевѣмъ надграничнѣмъ поясѣ були що ночи дуже сильній варты, по 8—15 людей, пѣсля населеня и пѣсля близькости границѣ. Писарь въ кождѣмъ селѣ мае завчасу уложити и вѣдослати спасъ варты на кождый день надходячого тыжня до ц. к. староства и до жандармеріи, а третій списъ зложити у вѣйта. Декотрій села мали въ себе варту по черзѣ пѣсля хатъ, другій же платили особне релютумъ громадскимъ поліцаямъ т. зв. присяжнымъ, котрій теперь будуть що вечера варту запроваджувати и любувати що рана. Чи тая варта здержить еміґрацію? — якъ видко, передвиджувану правительствомъ, а по его гадцѣ провокованну черезъ заграничныхъ аґентовъ, котрыхъ анѣ одного на показъ ще не зловлено, ба навѣть не зловлено нѣкого тутешного, щобы аґітувавъ. [Тіи, що сидѣли въ слѣдствѣ, то були такій, що одинъ зъ другимъ змовлявъ ся до еміґрацін.]

Недавно подѣльскій послы Візіенъ, Загурскій и Живицкій, всѣ зъ ґрупы бѣльшои посѣлости, здавали тутъ справу зъ своеи дѣяльности въ соймѣ и говорили о еміґрації, а ще бѣльше говорили на парѣ въ довѣрочнѣмъ кружѣ. Тернопѣльскій посолъ „селяньскій“ гр. Леонъ Пяняньскій говоривъ о тѣмъ у Вѣдни на тайнѣмъ засѣданю „кола“ польского и бувъ выбраный до депутації вѣдъ „кола“ до гр. Таффого въ справѣ еміґрації. Самъ говоривъ въ „колѣ“ о аґентахъ та що объѣзджавъ сторовы, зъ-вѣдни люде еміґрували, — але чи пѣдчасъ объѣздки говоривъ зъ простымъ селяниномъ, — се пытанье. Посолъ Візіенъ, судѣдъ гр. Пяняньского, въ соймѣ говоривъ, що селяннинови добре на Подолю, а прецѣнь п. Візіенъ самъ — якъ казавъ публично — купуе солому сего року, а якъ не вродило, то и знайде дешевій кредитъ и за податокъ не буде квеструють.

А тутъ и ярмарки заборонені, трудно спродати безрогу або корову на податокъ, чоботы и кожухъ. До-теперь були податки, додатки, индемнізація, конкуренція, „шильзарки“ и престація, а теперь ще прийде варта, чоботъ нема, голодъ тисне, холодъ переймае, а ты йди два або три разы що мѣсяця на варту на цѣлу нѣчь. Люде будуть вѣдказувати, а самій вартовники будуть найбѣльше говорити про еміґрацію. „Най бы хочь збудували — каже одинъ ґазда — „вахцимру“ зъ печею, абы хочь бульбу було можна упечи!“

Справы краєвій.

[Запомоги на будову народныхъ школъ].

Фондъ народныхъ школъ, призбираный въ р. 1871, котрого доходы призначенѣ на запомоги для громадъ на будову народныхъ школъ, принѣсъ сего року доходу 4.130 зр.

На внесенье краевои ряды школьнои признавъ выдѣлъ краевый запомоги зъ того фонду на будову народныхъ школъ слѣдующимъ громадамъ (подаемо лише громады зъ всходнои Галичины):

Пѣдъярковъ въ повѣтѣ бобрецкѣмъ, Жураки въ повѣтѣ богородчаньскѣмъ, Капустинцѣ въ борщѣвскѣмъ, Адамѣвка въ ярославскѣмъ, Буще въ бережаньскѣмъ, Слобѣдка дорожаньска въ повѣтѣ чортковскѣмъ, Чолинѣ въ яворѣвскѣмъ, Негѣвцѣ въ калушскѣмъ, Деревляны въ каменецкѣмъ, Лобзова въ лѣськѣмъ, Зелена въ надвѣрняньскѣмъ, Залѣсье въ нисьскѣмъ, Бушковичѣ въ перемыскѣмъ, Полоничѣ въ перемышляньскѣмъ, Подѣлець въ рудеськѣмъ, Манастирець въ самбѣрскѣмъ, Дубно въ сяноцкѣмъ, Терновруда въ повѣтѣ скалатскѣмъ, Шарпанцѣ въ сокальскѣмъ, Волошинова въ старомѣскѣмъ, Торговиця въ товмацкѣмъ, Ильинкъ въ Турчаньскѣмъ, Плѣсняны въ золочѣвскѣмъ, Блищиводы въ жовкѣвскѣмъ и Покрѣвцѣ въ повѣтѣ жидачѣвскѣмъ.

Кожда зъ тыхъ громадъ дѣстала по 100 зр. запомоги.

Зъ призначеного соймомъ въ буджетѣ краевѣмъ фонду школьного въ сумѣ 7.000 зр. на беззворотній запомоги на будову школъ одержали зъ краевои рады школьнои запомоги слѣдующій громады зъ всходнои Галичины:

Оришковцѣ въ повѣтѣ бобрецкѣмъ, Старуня въ повѣтѣ богородчаньскѣмъ, Новосѣлка въ повѣтѣ борщѣвскѣмъ, Лѣсники въ бережаньскѣмъ, Запалѣвъ въ чесановскѣмъ, Трбѣця въ добромильскѣмъ, Смѣльна въ дрогобицкѣмъ, Телешница сопна въ лѣськѣмъ, Потѣкъ чорный въ надвѣрняньскѣмъ, Тучне въ перемышляньскѣмъ, Щерець въ равскѣмъ, Клещѣвна въ рогатиньскѣмъ, Горожанна мала въ рудеськѣмъ, Буковско въ сяноцкѣмъ, Сватарѣвъ въ сокальскѣмъ, Буцнѣвъ въ тернопѣльскѣмъ, Озеряны въ товмацкѣмъ, Налужа въ теребовельскѣмъ, Ясенка масьова въ турчаньскѣмъ, Слободка кошалѣвска въ залѣщицкѣмъ. Скварява нова въ жовкѣвскѣмъ — всѣ по 100 зр.

Фондъ призначеный соймомъ на звороткій безпроцентовій позички на будову школъ, въ сумѣ 16.800 зр., роздѣлила краева Рада школьна такъ, що зъ того у всходнѣй Галичинѣ не дѣстала позички нѣяка громада.

О христіяньскихъ крамницяхъ сѣльскихъ.

[*Письмо зъ села.*]

Христіяньскій крамницѣ сѣльскій у насъ въ Галичинѣ доси ще ново рожденій и мало знаній институціи. Въ наслѣдокъ бувшои довголѣтнои неволѣ панщиняной нашихъ селянъ и певного рода упривілеєвання жидовъ — наші селяне зжили ся були зъ тымъ переконаньемъ, що крамницю въ селѣ не вѣльно мати кому иншому, тѣльно жидови. Зъ тыхъ самыхъ причинъ и по малыхъ мѣсточкахъ нашихъ були до недавна ще лишь самій жидовскій склепы, а нашій темній селяне выробили собѣ були таке переконанье, що въ суботу кромѣ тютюну и табаки не вѣльно иншого товару анѣ продати анѣ купити. А навѣть въ бѣльшихъ мѣстахъ поодиноки дуже рѣдкій торговлѣ христіяньскій губились и недавали ся й достерегти межа дуже численными склепами жидовскими. Довело се до того сумного результату, що жиды, обнявши весь промыслъ торговельный въ свои руки, збогатѣли черезъ то, а христіяне, вызискані спекуляціями жидовскими, збѣднѣли и не тѣльно рухому свою працю, але й не рухомій свои маєтки вѣддали въ руки жидовскій.

Такимъ дорого оплаченымъ досвѣдомъ научені христіяне пересвѣдчились о конечнѣй потребѣ промыслу торговельного межи христіянами, яко условя быту, и зачали закладати бѣльшій торговлѣ христіяньскій по мѣстахъ, а меншій крамницѣ христіяньскій по селахъ. Головна засада и цѣль торговель и крамниць христіяньскихъ есть тая, абы кровава праця христіянъ не переходила въ руки жидовскій и щобы промыслъ торговельный шырився межи христіянами та стававъ ся средствомъ до взаимного поратунку христіянъ, до лучшого ихъ быту матеріяльного.

И якъ же стоять христіяньскій крамницѣ сѣльскій?

Христіяньскій крамницѣ сѣльскій — то звычайно першій подвига убогихъ ще людей, звычайно зачинають свое дѣло невеличкимъ капіталомъ и не можуть всѣхъ потрѣбныхъ товарѣвъ спроваджувати зъ далеенихъ фабрикъ, зъ такъ званыхъ першихъ рукъ, але мусять удаватись до бѣльшихъ складовъ торговельныхъ въ найблизшихъ мѣстахъ. Надто тѣ христіяньскій крамницѣ сѣльскій мають цѣль — заспокоювати потребы найбѣднѣйшои верстви людей сѣльскихъ и одвѣтно тому мусять старатись о товаръ найдешевшій, приступный цѣнами для найбѣднѣйшихъ селянъ и заробникѣвъ, якъ се роблять численній уже по всѣхъ селахъ нашихъ крамницѣ жидовскій, зъ котрыми треба выдержати конкуренцію.

Основателѣ сѣльскихъ крамниць христіяньскихъ не тратять зъ ока головнои засады, т. є. абы праця христіянъ не переходила въ руки жидовскій и абы христіяне себе взаимно запомагали, — тожь все постановляють собѣ спроваджувати товары зъ складовъ христіяньскихъ фірмъ въ найблизшихъ мѣстахъ и удають ся насампередъ до нихъ. Але зъ якимъ наслѣдкомъ? Христіяньскій фірмы по нашихъ мѣстахъ звычайно такій одвѣтъ дають: „Мы не тримаємо на складѣ и не спроваджуємо дешевыхъ товарѣвъ, тѣльно найлучшій, то й не можемо дешевыхъ товарѣвъ крамницямъ сѣльскимъ достатчити.“ Такъ само — якъ знаю зъ досвѣду — неразъ одвѣчае и наша „Народна Торговля“. А жиды-спекулянты заразъ навиваються зъ найдешевшими товарами, вдоволяючи ся и найменшимъ заробкомъ, оферують тѣ товары по найприступнѣйшихъ цѣнахъ, — и христіяньскій крамницѣ сѣльскій громадно побирають товары зъ жидовскихъ склепѣвъ. Выходить се на то, що товары купують ся въ жидовскихъ склепахъ, а продають ся въ христіяньскихъ крамницяхъ, — отже христіяньскій крамницѣ сѣльскій стають ся орудіями жидовскихъ спекуляцій й служать дальшимъ средствомъ до збогачуваня жидовъ...

Сѣ помѣчена, опертій на досвѣдѣ, подаю до прилюдноп вѣдомости, въ переважнѣй мѣрѣ до вѣдомости христіяньскихъ фірмъ торговельныхъ по нашихъ мѣстахъ, а головно до вѣдомости нашои „Народноп Торговлѣ“. Наша „Народна Торговля“ есть всѣмъ знана яко чисто-христіяньска фірма, а яко така, розгалузуючи ся своими філіями на богато бѣльшихъ мѣстъ, повинна бы бути матерію-кормителькою такихъ ново-народженыхъ немовлятъ, якими суть христіяньскій крамницѣ сѣльскій. Знаю зъ дозвѣду, що крамницѣ сѣльскій основанѣ навѣть Полянами и въ чисто-польскихъ селахъ пробовали спроваджувати товары зъ „Народноп Торговлѣ“ яко вѣдъ христіяньскои фірмы, а деякій перестали, кажучи, що тамъ за дорогій товаръ для селянъ. Достерѣгаюсь и то, що „Народна Торговля“ и въ своихъ власныхъ філіяхъ по мѣстахъ ставсь цѣнами недоступною для бѣдныхъ селянъ; се даесь видѣти по мѣстахъ, маючихъ філію „Народноп Торговлѣ“, якъ наші селяне, оминаючи „Народну Торговлю“, товпать ся по жидовскихъ склепахъ, глядаючи за найдешевшимъ товаромъ. А прецѣнь не дасть ся заперечати, що селяннинъ, хочь бѣдный, але своею масою есть найголовнѣйшимъ и найретельнѣйше платячимъ консументомъ... Отже жиды на селянахъ и теперь ще все богатѣють, а христіяне бѣднѣють и христіяньскій фірмы торговельній пѣднепадають.

Порадно бы було, абы „Народна Торговля“, яко христіяньска фірма найширше въ краю розгалужена, мала также взглядъ на потребы и вымоги найбѣднѣйшои але найчисленнѣйшои верстви нашихъ селянъ — и свои склады філіяльній заосмотрювала также и найдешевшими товарами, приступными въ цѣнахъ для убогихъ селянъ. Кожда філія „Народноп Торговлѣ“ повинна бы отворити въ своѣмъ складѣ особный вѣддѣлъ дешевыхъ товарѣвъ для селянъ и крамниць сѣльскихъ и о тѣмъ оголосити въ часописяхъ та й завѣдомити всѣ громады а переконае ся, якъ наші селяне охотно будуть горнути ся до нея зъ своими бѣдными крейцарями и якъ христіяньскій крамницѣ сѣльскій охотно прибѣгати будуть до нея, якъ до рѣднои матери о потрѣбну поживу.

Станъ арміи пѣсля конскрипціи зъ 1890 року.

Дня 31 н. ст. грудня 1890 року було въ австрійскій половинѣ державы загаломъ 187.507 людей, служачихъ при чинній арміи. Що до вѣроисповѣдання числено тогдѣ на 1000 воякѣвъ: римо-католиковъ 809, грекo-католиковъ 105, жидовъ 32, евангеликовъ 31 и православныхъ 21. Въ порѣвнаню зъ рокомъ 1880 видко поступъ въ просвѣтѣ, бо коли въ р. 1880 було на 1000 воякѣвъ 270 аналфабетовъ то въ 1890 роцѣ було ихъ вже лишь 170. Зъ огляду на товарискій языкъ то уживало на 1000 воякѣвъ 454 нѣмецкого языка, 206 ческого, 129 польского, 110 руского, решта припадае на инші народности. Тутъ не вчислені полни, стоячій залогою на Угорщинѣ. Що-до залоги войсковои то збѣльшила ся она въ Галичинѣ въ часѣ вѣдъ 1880—1890 року зъ 32.037 на 53.401 воякѣвъ, такъ що въ згаданѣмъ роцѣ выносило число залоги галицкои 29% загальноп сумы

чиннои армiи въ Австрiи. Щобы показати въ явнiй способъ збiльшило ся число вояковъ въ поодинокихъ мiсцевостяхъ Галичины подаемо тутъ для порiвнання залоги по мiстахъ и селахъ въ роцi 1880 и 1890:

	1880	1890	
Львовъ . . .	6.324	8.533	(+ 2.109)
Краковъ . . .	6.267	5 471	(— 796)
Броды . . .	484	519	
Бережаны . .	789	714	
Ярославъ . .	798	4 452	(+ 3.654)
Радимно . . .	—	561	
Коломыя . .	600	881	
Пронднякъ коло Кранова	—	741	
Звѣринець . .	—	743	
Ланьцутъ . .	90	821	
Перемышль . .	1.373	7.192	(+ 5.819)
Староство перемыске	332	1.531	(+ 1.199)
Дембица . .	343	574	
Ряшевъ . . .	615	1.890	(+ 1.275)
Самборъ . .	603	855	
Станиславовъ . .	610	2.046	(+ 1.436)
Тернополь . .	801	1 575	
Тарновъ . . .	1.150	1.918	
Подгурже . .	816	614	
Золочевъ . .	555	1.094	

Найбольше збiльшено залогу въ Перемышли и въ Ярослави, въ Красновѣ зменшено але за те збiльшено ся по селахъ коло Кракова. Цѣла армiя, (врязъ зъ залогами угорскими) числила въ 1880 роцi 271 474 людей а въ 1890 роцi 278.903 а крiмъ того ще армiя окупацiйна въ Боснi и Герцеговинi въ силѣ 24.714 людей, такъ що всего войска стояло въ р. 1890 пiдъ оружiемъ въ Австрiи 303.617 людей. Армiя була такъ розмiщева: въ Угорщинѣ стояло 78.145 людей, въ Галичинѣ 53.401, въ Чехiи 34 392, въ Австрiи полѣшнiй 31.363, въ Боснi и Герцеговинѣ 24.714, въ Моравѣ 14.988, въ Хорватiи и Славонiи 12.451, въ Истрiи 8.630, въ Стирiи 8.043, въ Тироли 7.886, въ Австрiи горѣшнiй 5.796, въ Далматiи 5.398 а въ Буковинѣ 5.544. Въ иншихъ краяхъ було менше якъ по 2000 войска. Бiльшi гарнiзони якъ Львовъ мали мѣста: Вѣдень 22.029, Будапештъ 11.984 и Полля 8.562. Такъ отже Львовъ займае четверте мѣсце, Перемышль пяте, шесте Прага (6.779), семе Краковъ, осьме Градець (4501) девяте Ярославъ, а десяте Терезiенштадтъ (4268).

НОВИНКИ.

— **Вѣсть про холеру въ Гусятинщинѣ**, подана нами оногды за Gazet-ою Narodow-ою, показала ся на щастье неправдивою. Въ Гусятинѣ померла одна особа на пiдозрѣну слабость, але секцiя не выказала доси холеры. А въ Вольховцяхъ умеръ чоловѣкъ не вiдъ холеры, а вiдъ того, що три днi безъ упину запивавъ ся.

— **Ц. и. краєва рада шкiльна** ухвалила: 1) Въ школѣ народнiй въ Сѣнявѣ завести рускiй языкъ яко обовязковый и святкованье святъ рускихъ, такъ само якъ латиньскихъ. [Про вiдносины въ школѣ сѣнявскiй знають Вп. читателѣ зъ помѣщенои недавно въ „Дѣлѣ“ интерпеляцiи рускихъ мѣщанъ.] 2) Въ рускихъ паралелькахъ гiмназiи въ Коломыи: а) вiдлучити датки ученикiвъ, таксы вступнi и вписове, яко окремый фондъ на закупно книжокъ рускихъ и приборовъ науковыхъ; б) рускихъ ученикiвъ вписувати до катальогiвъ рускихъ; в) выдавати свѣдоцтва рускi; г) ужывати печатки рускои. 3) Въ семинарiи учительскiй въ Кроснѣ зъ польскимъ языкомъ выкладовымъ, котра теперь мае ся тамъ заложити, завести языкъ рускiй яко обовязковый предметъ науки.

— **Мiнiстеръ просвѣты бар. Гавчь** затвердивъ д ра Стан. Смольку, професора университету краковского, на дальшихъ 5 лѣтъ на урядѣ консерватора центральнои комiсiи для штуки и памятникiвъ историчныхъ.

— **Увольненье вiдъ податкiвъ домовъ львовскихъ.** Мiнiстеръ Штайнбахъ, якъ доносять зъ Вѣдня, обѣцявъ п. Мохнацкому и пос. д-рови Быкови скоро и успѣшно полагодити петицiю о звольненье вiдъ податкiвъ тыхъ львовскихъ домовъ, котрi зъ огляду санiтарного мають бути перебудованi, але того увольненье може бути признане лише на 20 а не на 25 лѣтъ.

— **Нападъ на судъ.** Дня 18 н. ст. падолиста выбiравъ ся заробникъ Олекса Тучапскiй зъ села Тучапъ, въ снятиньскомъ повѣтѣ, до Россiи, а позаякъ его жѣнку за якусь провину замкнено до арешту въ Кутахъ, напавъ вонъ на судъ, выважывъ и поломивъ дверѣ и грозячи урядникамъ жадавъ выпущеня жѣнки на волю. Его зловлено и замкнено до арешту. Przegląd видить въ томъ фактѣ вплывъ радикалiвъ на селянство на Покутю.

— **Молодѣжь польска** намѣряе обходити сотi роковины розброру Польщѣ (1793—1893) на другiй рокъ жалобою. Въ томъ напрямѣ пропагуе ся, щобы молодѣжь того року не бавила ся, а надто, щобы надягла строй народный, кого-жь бы на се не стало, щобы надѣвъ бодай на голову конфедератку, строй войска польского.

— **Лиха нафта.** Звѣстно, що по нашихъ провiнцiяльныхъ мѣсточкахъ тяжко о добру нафту. Звычайно продають ей въ найлихшомъ выробѣ т. е. зъ великою скiлькостiю бензины и така нафта, експльодуючи, стала ся вже неразъ причиною, нещастя. За-для такои експлозiи нафты повставъ дня 18 н. ст. падолиста огонь въ домѣ проф. Матiяша въ Стрыю. Полумѣнь въ одноi хвили обiймила двѣ малi комнатки и жѣнка та дѣти професора, котрi вже поклали ся спати, чудомъ майже спасли ся вiдъ неминучои смерти. Самого господаря не було дома, вонъ выйшовъ бувъ вiдвѣдати недужого товариша. Що огонь не прибравъ бiльшихъ розмiрiвъ завдячити треба ученикамъ, котрi збѣгли ся заразъ и пiдъ проводомъ пенсiонованого професора Царевича не лише зльокалiзували, але й угасили огонь заки прибула сторожа пожарна. Рѣчи и обстава въ мешканю учителя майже цѣлкомъ згорѣли.

— **Консуль российскiй въ Бродахъ** п. Константинъ Пустошкинъ выѣхавъ зъ вiдтамъ за тримѣсячною вiдпусткею и его мѣсце заступае теперь совѣтникъ двору п. Ростковскiй.

— **Шинки у Львовѣ.** Столиця Галичины належить зъ огляду на число шинкiвъ може до найморальнѣйшихъ мѣстъ въ Европѣ, а що до Галичины то кожде инше мѣсто галицке мае розмiрно бiльше шинкiвъ якъ Львовъ. Въ роцi 1874 припадавъ у Львовѣ одинъ шинокъ на 280 мешканцiвъ, теперь же при значно збiльшенiмъ руху торговельномъ одинъ шинокъ (вчисляючи тутъ реставрацiи, кавярнѣ, цукорнѣ, кантины, зелѣзничi реставрацiи и т. ин.) припадае на 390 постойныхъ мешканцiвъ львовскихъ. У всѣхъ мѣстахъ галицкихъ припадае одинъ шинокъ на 180—220 людей.

— **Професоръ Кохъ** мавъ сими днями розмову зъ однымъ журналiстомъ, въ котрой заявивъ, що холера перезимуе певно въ Европѣ, дальше, що наука не мае вправдѣ нiякихъ средствъ противъ холеры, але за те розпоряджуе цѣлымъ арсеналомъ средствъ и заряджень охоронныхъ, зъ котрыхъ помочiю може недопустити холеры до Нiмеччины; вкiнци сказавъ д-ръ Кохъ, що радикальнымъ способомъ выгубленя холеры була бы асанiзацiя тыхъ мѣсць въ Индiяхъ, зъ-вiдки холера приходить, до того потрѣбне солiдарне спiвдѣланье державъ, а о томъ тяжко думати.

— **Дiбрi вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Залуче, въ повѣтѣ новоторгскомъ, 100 зр. на будову школы. — Намѣстникъ гр. Бадени выѣхавъ оногды вечеромъ до Шарошъ-Патакъ въ Угорщинѣ до кн. Вiндiшгреца, де вiдбудуть ся ловы.

Вѣсти зъ Aеп. Львовскои.

Презенты одержали оо.: Ив. Ульваньскiй на Липовцѣ и Теоф. Яворовскiй на Болшовцѣ.

На конкурсъ выставленi парохiи зъ речинцемъ до 22 н. ст. грудня 1892: Золотники, дек. теребовельского и Полоничѣ, дек. унѣвского.

Въ пропозицiи на парохiю Добростаны умѣщенi оо.: 1) Сим. Березовскiй, 2) Исид. Зельскiй и 3) Юст. Сухаровскiй.

До канонiчнои институцiи на мартъ 1893 вызваный о. Онуфрiй Криницкiй на Голинь.

Консисторiя вставила ся до превiдiи намѣстництва о згоду на канонiчну институцiю оо.: Теод. Ковальского на Явче, Теод. Богачевского на Лецовку, Ил. Рейтаровского на Бѣлковцѣ и Теоф. Яворского на Болшовцѣ.

Митрополича консисторiя предложила до принятя до заведеня св. Августина у Вѣдни яко докторанда св. богослова о. Волод. Садовского, сотрудника въ Збаражи.

Введенi оо.: Андр. Обрѣзковъ яко парохъ Малочичь, Вас. Кузьмичь яко завѣдатель Надятичь, Фiлем. Тарнавскiй яко сотрудникъ въ Ратищи, Володим. Потучко яко завѣдатель Мостища и Ник. Клубокъ яко завѣдатель Сасова.

Увольненi оо.: Ил. Пачовскiй вiдъ парохiи Надятичь, Ал. Любинецкiй вiдъ сотрудництва въ Заболотцяхъ.

Правительство асигнувало платню зъ фонда религiйного для приватного сотрудника въ Заланове на 2 роки, а въ Пiдмихайлю, Николаевѣ и въ Боратинѣ на 1 рокъ.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Перенесеня.** Намѣстникъ перенѣсъ практиканта будовництва Iос. Гавличка зо Стрыя до Львова, придѣляючи его до службы при намѣстництвѣ.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкiльна въ Золочевѣ розписала конкурсъ зъ речинцемъ до 24 н. ст. грудня на посаду управителя двоклясовои школы въ Зборовѣ. — Намѣстництво розписало конкурсъ зъ речинцемъ до 4 тыжднiвъ вiдъ дня оголошеня конкурсу на посаду инспектора краевого для мѣръ и вагъ у Львовѣ.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 22 падолиста. Вчера передъ полуднемъ приймавъ цѣсарь на авдiенцiи краевого президента Буковины Кравса.

Вѣдень 22 падолиста. Мiн. Гавчь розпорядивъ, абы при нѣмецкiй семинарiи учительскiй въ Цѣшинѣ утворити першiй рокъ пiдготовляючiй зъ польскимъ языкомъ выкладовымъ.

Вѣдень 22 падолиста. При выборахъ до сойму въ IX. дѣльници Вѣдня побѣдивъ 1855 голосами лiберальъ Демъ антiсемiта Равшера, котрый достав 1258 голосовъ.

Парижъ 22 падолиста. Войска французскiй вступили безъ борбы до Абомея столицѣ Дагомея. Король Беганзинъ утѣкъ.

Будапештъ 22 падолиста. Вчера мiн. Векерле выявивъ въ соймѣ програму нового мiнiстерства. Въ заграничнiй политицѣ новый кабiнетъ буде стояти на становищи попереднього, а що-до внутрѣшнои буде строго лiберальнымъ: внесе проектъ закона противъ перекупствъ выборчихъ, буде за реформою (удержавненьемъ) адмiнiстрацiи и за заведеньемъ обовязковыхъ слюбовъ цивiльныхъ [корона застерегла собѣ лише рѣшенье що-до подробностей]. Въ палатѣ панiвъ клерикальнi магнаты заявили, що не покинуть боротьбы противъ поваторствъ церковно-политичныхъ. Можлива рѣчь, що парляментъ буде розвязаный.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На „Шкiльну помочь у Львовѣ“** зложили черезъ редакцiю „Дѣла“ Вп. пп.: П. Побѣгущiй, учитель зъ Гаєвъ коло Львова, 1 зр. 50 кр. зобраныхъ въ Глуховичахъ въ домѣ учителя п. Гудимы мiжь гостьми на домовiй забавѣ; А. Серафинъ, властитель выливнѣ дзвонiвъ въ Калуши, вiдъ себе 1 зр., вiдъ п. П. Боднарчука майстра ковальского 1 зр., вiдъ мѣщанина п. Д. Рубчака 1 зр. и вiдъ мѣщанина И. Конфелѣ 20 кр., разомъ 3 зр. 20 кр; Давидъ Гординеръ зъ Самбора 2 зр. [Наша Редакцiя вже доручила сi жертвы „Шкiльнiй помочи“].

Надослане.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовомъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нiякихъ шкiдныхъ складникiвъ, рознить ся вiдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анi не рудѣе анi не псуесь, а ще мае и таку прикмету, що не дае ся нiчимъ змыти.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицi пiдъ „Срiбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

пiдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одвиху.

Окуляры, цвiкеры, барометры, термометры, мiкроскопы, машины електричнi, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарацiя найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провiнцiи адресувати: **„Новый оптикъ пiдъ „Копернiкомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Футро до подорожи

цѣлкомъ нове (шопы) можна дешево купити. Близжа вѣдомость въ торговли п. Чапчиньского у Львовѣ, ул. Галицка.

4472 3—3

Повѣсти О. Федьковича

ЧАСТЬ I.

Сторонъ 1—78. Цѣна 20 кр. (съ пересылкою почт. 25 кр.)

Достати можна въ друкарни тов. им. Шевченка у Львовѣ и въ книгарни Ставропигiйскiй.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускомъ для науки однои дѣвчинки зъ II oи клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевiй школѣ за рочнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., морг'ъ огорода и 20 метровъ дровъ. Близша вѣдомость пiдъ адресою: **X. X. poste restante Лomна.** 4469 7—?

Десять медалевъ заслуги, дипльомъ признания и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнiй выставѣ въ Антверпiи

за незровнанi

Выробы косметичнi, Тоалетнi и Парфумерiи.

Антілентіля. Нѣякий артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антiлентiлiею. Се средство, одержане зъ одсвѣжуючихъ субстанцiй, ухиляе въ короткомъ часѣ веснянки, плямы печѣнковi, близни и т. п., надае шкорѣ свѣжу бѣлость, свѣжость и нѣжность. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кiлькоразовомъ ужитю привертае красну барву. ПIЛIПТОНЪ не фарбуе, лише одмолоджуе волосье, котре пiдъ вплывомъ сего одличного средства одзыскуе первѣстну барву, мягкость и одзыскъ. — Цѣна флякону 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибульки волосий взмоцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цѣлый флякон'ъ 3 зр. Пiвъ флякону 1 зр. 60 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лица, надае красну, природну бѣлость и есть неоцѣненымъ средствомъ до гiгiенiчнои окрасы лица.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для блъондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бiльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усувае зъ лица прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкiры, выгладжуе морщинки и долинки осповi. Лице одсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне вдзначае ся надзвычайною нѣжностiю и дуже приемнымъ запахомъ, лагiдно вплывае на нашкорокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкiру. Ухиляе веснянки и жовто-бурi плямы зъ лица. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЪ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ **Краковѣ** Суконницѣ ч. 20., и въ **Черновцяхъ** Ринокъ ч. 2.

Въ кождой руской хатѣ

повинна знаходитись знаменита книжочка

П. БАШТОВОГО

УКРАИНСТВО

на літературныхъ позвахъ

зъ Московщиною.

[Передрукъ зъ „Дѣла“.]

Цѣна 50 кр. зъ пересылкою 55 кр. Набути можна въ редакцiи „Дѣла“.

СКЛАДЪ КАВЫ

АРТУРА КОСЦИЦКОГО

пiдъ назвою 2227

„СІРІОСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

вхiдъ такожь въ улицѣ Тихон

поручае лишь найлѣпшiй роды **Цейлонъ, Мокку и Американьску,** по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци 1/2 кiло 1 зр., на провiнцii 4 3/4 кiло зр. 10 кр. 10 франко.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ПЕРЕДПОСЛѢДНЫЙ ТЫЖДЕНЬ.

4451 10—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручають: у Львовѣ: **М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лiлiєнъ, Кiцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.**

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пiдъ зарядомъ К. Бедняровского.

Мокрина спахнула полумямъ уся, усѣмъ тѣломъ. Вона гаряче промовила:

— Не на те я тебе люблю, щобъ выдати десятскимъ!

Миколѣ стало нѣяково, стало й жаль бѣднои дѣвчины, жаль ѣѣ чорныхъ брбвъ и румянцю. Вбнъ трохи не вымовивъ ся, що вбнъ жонатый, але якъ глянувъ на пышнй дѣвочй бровы, на молоде палке лице, на хистків стант, то його слово задержалось на языцѣ. Мокрина сидѣла зъ нимъ поручь. Ихъ човны черкались боками. Вбнъ чувъ огонь одъ ѣѣ горячого лица, и краса степовои дѣвчины причарувала його на той часъ при ясному мѣсяцеви, нѣбы краса русалки.

Мокрина погнала свбй човникъ до берега. Човенъ качкою полынувъ по водѣ. Микола поплывъ за нею.

Вона повернула човенъ въ одинъ ерикъ, прокопаный въ озеро, и вони поплыли по озеру. Швидко зашелестѣвъ объ човенъ густый ситникъ и Мокрина погнала човны мѣжь двома рядами ситнику, нѣбы по канавѣ. Чисте, незаросле мѣсце то звужувалось, то розходилось якъ озеро, то йшло мѣжь очеретами, якъ широка рѣчка, потбмъ знову звужувалось, крутилось на всѣ боки, а далй човенъ заѣхавъ въ таке вузке мѣсце, що ледви сунувъ ся мѣжь двома стѣнами высокого, якъ лѣсъ, очерету. Мокрина спинила човна.

— Сиди жь тутъ, Миколо, та жди мене. Въ це мѣсце не потрапить самъ батько, не то що становый. Я буду привозити тобѣ харчь и чисту воду, доки мине лихо.

Мокрина повернула свого човника назадъ. „Прощай, Миколо!“ промовила вона. Микола подавъ ѣй руку, Мокрина потягла ся за його рукою, обвила свои гарячй голй по лбктѣ руки кругомъ його шиѣ и впила ся въ

його губы своими повными, якъ вишня, гарячими якъ жаръ губами.

— Прощай, Миколо! Я тебе люблю и любити буду, хочь маю и пропасти. На добра-нôчь! — промовила Мокрина, и Микола тôльки тодѣ опамятувавъ ся, якъ зашелестѣвъ десь далеко гнучкій очеретъ.

— Боже мôй! що зо мною дѣеть ся? Нимидоро, моя голубко! моя безталанна ластôвко! Чи вже-жь оце я тебе мушу на вѣки забути?

Мѣсяць высоко выйшовъ на небо и заглянувъ въ човенъ черезъ высокій очеретъ. Микола сидѣвъ немовь деревяный, схиливши голову. Здавалось, що вôнъ бувъ такій мертвый, якъ и той очеретъ, що понависавъ своими китицями надъ його човномъ. Передъ нимъ лежавъ цѣлѣсѣнькій хлѣбъ и стояла неначата вода въ тиквѣ. Ввесь той день здававъ ся якимсь дивнымъ сномъ, и въ тому снѣ нѣбы выплыла зъ моря дивна русалка, причарувала його чорными бровами, поцѣлувала и зновъ пôрнула на морске дно, попѣкши його душу ласкою, карыми очима та гарячими устами.

Довго сидѣвъ Микола, похиливши голову, та думавъ про Нимидору. Вже передъ свѣтомъ вôнъ наламавъ очерету, накидавъ у човенъ, напивъ ся воды, повечерявъ и лѣгъ спати. И йому все снило ся широке море, вкрыте бѣлыми хвилями, снила ся ясна веселка на морѣ а по тôй веселцѣ наче йшла до його Нимидора въ стрѣчкахъ та квѣтнахъ, въ червоныхъ чоботахъ, въ намистѣ та въ зеленому горсетѣ. Тамъ, де веселка падала кôнцемъ на море, тамъ плавала Мокрина зъ зелеными косами зъ осоки и нѣбы ждала Нимидору, щобъ потягти ѣѣ въ страшне, кипуче море.

Мокрина о пôвночи вернулась до курѣня. Батько вже спавъ.

— Де це ты була такъ довго? — спытавъ у Мокрины батько.

— Порала ся коло курѣня, то вертаючись одъ кринициѣ въ водою заблудила. Я вже сама не знаю, якъ я не потрапила на дорогу. Мабуть мене нечистый водивъ.

— Мабуть и справдѣ нечистый водивъ тебе до пѣвночи, — обѣзвавъ ся батько, — гляди лишень, Мокрино, другій разъ не барись такъ довго!

Другого дня въ-ранцѣ Мокрина пѣшла до дому, а въ-вечерѣ зновъ прийшла до курѣня, взяла хлѣба, рыбы и воды и зновъ у-вечерѣ поплыла човномъ у плавнѣ, де сидѣвъ Микола.

— Чи й доси десятьскій стережуть? — спытавъ Микола въ Мокрыны.

— И теперь ночують коло курѣнѣвъ, ще й у-ранцѣ навѣдувавъ ся становый. Сиди Миколо, нишкомъ, доки вони не поѣдуть.

Мокрина зновъ промовила до Миколы ласкавыми словами, а Микола смутно обзывавъ ся до нея. Йому було й жалко молодои палкои дѣвчины, було жалко и горячого коханя, але въ його нѣякъ не повернеть ся языкъ сказати Мокринѣ, що вонъ жонатый и вже маѣ дочку.

Мокрина зновъ пѣзно вернула ся до дому. Зновъ сердилась мати, зновъ лаявъ ѣѣ батько.

— Ты, Мокрино, не спроста приходишь пѣзно до дому. Якъ менѣ й завтра опѣзнишь ся, то я на тобѣ побю ломаку. Чи чуешь?

— Та вже-жъ чую; не позакладало менѣ вухъ, — сказала Мокрина розсердившись.

— И де ты бродишь? де ты волочишь ся? — спытавъ сердито батько.

— Я не бродила й не волочила ся, а тôльки одвезла въ комишѣ бурлакамъ харчѣ. Хиба буде добре, якъ вони пропадуть зъ голоду?

— Чи всѣмъ возила харчь, чи тôльки одному? — спытавъ понуро батько.

— Та Миколѣ, коли сказати правду, — смѣливо одказала Мокрина.

— Хиба ты не знаешь, що вôнъ не парубокъ, що вôнъ жонатый? — сказавъ батько.

— А хочь бы й жонатый, що менѣ до того? — насилу промовила Мокрина, нѣби для неи було байдуже, але вона почула, що въ ѣѣ серце нѣби шпигнуло ножемъ. Вона ледви вдержалась на ногахъ, выйшла на двôръ и залилась слѣзми. И жаль, и горе, и кохання, все разомъ пôдняло ся въ ѣѣ душѣ и затопило всю ѣѣ душу слѣзми.

Тымъ часомъ десятьскій, нѣчого не дôждавшись, поѣхали собѣ до дому. Мокрина насилу дôждала вечора и, нѣкого не пытаючись, побѣгла до човна и поплыла до Миколы.

Микола вглядѣвъ ѣѣ заплаканѣ червонѣ очи и дуже стрѣвоживъ ся.

— Чого ты, Мокрино, планала? Може яке лихо стало ся? — спытавъ вôнъ.

Мокрина нѣчого не сказала, тôльки заридала. И сромъ и горе було видно на ѣѣ молодому лицю. Вона почервонѣла, якъ намисто на ѣѣ шиѣ, та все плакала. Микола бувъ тавій ласнавый до неи, такъ гарно дививъ ся на неи! Вона и въ головѣ не покладала, що вôнъ ѣѣ не любить.

— Миколо! чи то правду назавъ менѣ батько, що ты жонатый?

Микола все постерѣгъ и йому стало дуже жалко дѣвчины.

— Коли тому правда, — сказала Мокрина, смѣливо пôдвѣвши голову, то забудь свою жѣнку, забудь для мене, бо янъ не забудешь ѣѣ, то я сама собѣ смерть заподѣю: я повѣшу ся, я втоплю ся, я пропаду, я сама не знаю, що я собѣ заподѣю, тôльки я не перестану тебе любити, поки мого вѣку.

Мокрина грôзно й дико блыщала карыми очима, але пôсля своихъ слôвъ похилилась на край човна, янъ гнучка очеретина, и заридала голосно, янъ плачуть малй дѣти. Микола бачивъ ѣѣ маленькй руки зъ тонкими пальцями, що впили ся въ край човна, бачивъ тонку шию, де червонѣли разки доброго намиста.

— Не плачь, Мокрино! що-жь маемо робити? Знать така вже божа воля!

Микола сидѣвъ мовчки, а Мокрина не пôднимала головы и тихо хлипала. Ввесь дѣвоцкй соромъ вернувъ ся до неи. Ѣй сорэмъ було пôдвести очи и глянути Миколѣ въ очи.

Въ очеретѣ стало тихо, янъ у хатѣ. Водяна курочка выплыла зъ очерету и крутнла ся по водѣ трохи не коло самого човна. Дика качка вила ся надъ плавнями, впала въ очеретъ коло самого човна, злякала ся, крикнула на все горло, затрѣпала крылами и зновъ пурхнула мѣжь очеретомъ, наробивши шелесту.

Мокрина на-силу пôдвела ся, посидѣла, закрывши очи рукавомъ, и далѣ промовила, наче нѣчого мѣжь ними й не було.

Бери весло та правуй за мною. Теперь тобѣ можна вернутись до курѣня.

Мокрина сѣла на човнѣ, вхопила весло, одбихнула нимъ полеглый очеретъ и посунула въ передъ свого човна. Микола поплывъ за нею. Вони плыли мѣжь комишами, черезъ озера, и Мокрина не обернулась до Миколы, не заговорила зъ нимъ, не подивилась на його. Ѣй тверда душа задавила въ собѣ всѣ сльозы та не задавила свого безталанного кохання...

Мокрина знов пізно вернулась до дому. Батько знов накрывъ ѣй мокрымъ рядномъ.

— И де ты въ иродового батька волочишь ся! — грізно крикнувъ батько, — и чого ты ходишь до бурлаки?

— Хожу тымъ, що його люблю. Лайте мене, бийте мене, а я все таки ходити-му, все-таки його любити-му.

— Пху! на твого дурного батька, на твою дурну матѣрь! — крикнувъ батько, несподѣвано вылаявши самого себе и свою жѣнку, — снъ до тебе въ осени прийдуть старосты. Готуй рушники!

— Янъ прийдуть, то й назадъ пійдуть! — сказала Мокрина и пішла на городъ.

Розбгнавй бурлаки знов збѣгли ся до нурѣня, знов почали ловити рыбу. Починала ся тепла тиха осѣнь. Забродчики попрочищали ерыки, повыкидали пѣсокъ, и почали ловити кефаль. Пожируавши на плавняхъ, кефаль почала вертатись зъ озера въ море. Забродчики ловили ѣй въ ерыкахъ, заставляючи ерики очеретяными тынами.

Робота на чистому повѣтрѣ, на вольному морѣ здалась Вербовцямъ далеко легчою, нѣжь робота въ сахарняхъ. Вони стали здоровшй, веселѣщй, проворнѣщй. Деякрй жонатй Вербовцѣ позабували своихъ жѣнокъ и черезъ десятокъ рокбвъ поженились въ-другге, заробили

грошей, поробили собѣ валькованѣ хаты и розпочали хазяйство. Анермавщина почала вкриватись украинськими селами, зъ садами й виноградниками.

Два вербовскій бурлаки збудували коло отаманьского хутора двѣ землянки и, пожонившись, завели господарство. Потомъ десь узявъ ся басарабскій жидъ и поставивъ недалеко одъ землянки шинокъ. Отаманъ поставивъ на городѣ вѣтракъ. Надъ озеромъ зачинало ся украинське село. Вербовцѣ, на смѣхъ, назвали село Вербовочкою, хочь у йому не було вербовои гольки.

Микола вже зобравъ грошей и хотѣвъ и собѣ ставити землянку. Йому такъ огидло бурлакувати, такъ хотѣлось осѣстись и оселитись на одному мѣсци! Але въ його все була думка вернутись коли небудь до дому, до жѣнки, до дочки. Та думка одбивала въ його охоту осѣстись въ далекій сторонѣ, и зновъ кинула його въ бурлацтво.

Разъ въ осени передъ самою Покровою Микола сидѣвъ у-вечерѣ надъ лиманомъ и одпочивавъ пôсля роботы. Рыбалки вже спали. Микола взявъ скрипку и розважавъ себе, граючи тѣ пѣснѣ, що Немидора любила спѣвати. Його думки лѣтали далеко, далеко, по-надъ Вербовкою, коло свого саду, коло свого двору, коло Немидоры. Коли це позадъ його щось зашелестѣло. Вôнъ оглянувъ ся. То була Мокрина. Проти заходу блищали ѣѣ темнѣ очи, червонѣло намисто на шиѣ. Вона стояла, пôдперши щоку руною, и слухала його пѣсню.

— Грай, а я послухаю, — тихо промовила вона, — я вже давненько стою та слухаю.

— Мокрино! йди до дому. Твôй батько буде сердитись на тебе й на мене. Скаже, що я тебе звожу зъ розуму.

— Про мене, нехай сердить ся. За всѣ головы бай-

дуже менѣ. Що-жь маю робити, коли ты мене зводишь зъ розуму....

— Схамени ся, Мокрино! ты думаешь, що ты мене не зводишь зъ розуму? Та що-жь маю робить, коли моя така доля...

Микола зъ-нехотя задививъ ся на ѣѣ тонкѣ бровы, що чорнѣли, якъ шовковѣ шнурки, зъ-нехотя милувавъ ся ѣѣ горячимъ личкомъ. На його тхнуло зновъ жаромъ тыхъ горячихъ устъ, що впили ся въ його тодѣ, якъ вонъ ховавъ ся въ очеретахъ. Мокрина чарувала його своимъ огнемъ.

— Миколо! мій голубе сизый! — сказала Мокрина, — чи зоря свѣтае на небѣ, чи сонце грае, чи ночь покрывае землю, думка про тебе тлѣе въ моему серци. Я въ ночи сплю, и якъ ты менѣ приснишь ся, то душа моя звеселить ся й заграе, якъ ластовки на сонци. Прокляну ся, тебе нема, и моє серце зновъ замирае. Я нѣгде не знайду собѣ порады. Чи мѣсяць свѣтить, чи сонце грѣе, на моему серденьку туга та печаль.

— Не дражни мене, дѣвчино, своимъ щебетанямъ, не губи мого вѣку, бо я й безъ того нещасливый.

— Миколо! забудь свою жѣнку! Ты не вернешь ся до дому, ты ѣѣ забудешь. А коли ты мене любишь, то я пиду за тобою хочь за сине море. Я готова втѣнти зъ-вдсѣля зъ тобою.

— Чи добре-жь воно буде? Чи годить ся-жь менѣ кривдити твого батька й матѣрь?

— На що менѣ батько-мати, коли я тебе люблю? Очи твои карій, бѣда менѣ зъ вами! Якъ я на васъ гляну, то й плакати перестану. На що жь ты запалывъ мою душу карыми очима? — промовила Мокрина, обертаючись до Миколы и ломаючи руки. — Прийми, море, моє грѣшне тѣло!

Мокрина кинулась до моря, якъ прудка коза. Миколу взявъ жаль. Вонъ побѣгъ за нею слѣдкомъ, схопивъ ѣѣ за руку.

— Подумай, дѣвчино нерозумна, що ты робишь!

— Рада-бъ я думати, та вже й думокъ не маю; рада плакати, та вже высохли всѣ мои сльозы.

— Голубко, Мокрино! — промовивъ Микола, взявши ѣѣ за руки: пожди, не губи своеи душѣ й своеи красы. Я-жъ нѣде не дѣнусь: буду тутъ служити. А хто зна', що далѣ буде?

Мокрина нѣбы знова ожила. Вона впала на Миколине плече й заплакала... заплакала тихимъ, якъ лѣтня роса сльозами...

Пізньою добою Мокрина вертала ся на хуторъ, забувши соромъ, забувши батька-матѣрь, и все на свѣтѣ Въ ѣѣ серце неначе почала розвиватись весняна рожа и сповнила всю душу пахощами. Вона стала спокійнѣшою и неначе заховалась уся въ своему серци. Нѣхто не чувъ одъ неи нѣ пѣснѣ, нѣ жарту, нѣ веселого слова. Вона все ждала, вона мала надѣю...

Микола довго стоявъ надъ моремъ. Хвиля тихо билась объ берегъ и шелестѣла, неначе лѣсъ на тихому вѣтрѣ. Вонъ заслухавъ ся, и йому здало ся, нѣбы шелестять вербы надъ Раставицею, надъ тою хатою, де спочивала Намидора. А зъ його думки не сходивъ червоный видъ Мокрининъ, ѣѣ гарячі сльозы и палка, молода, чарівнича любовь. Вонъ дуже, дуже задумавъ ся. Його душа заколыхалась, якъ човень на хвилястому морѣ, та не довго. Тверда натура постановила на своему.

Отаманъ полюбивъ Миколу и настановивъ його крылашемъ, то-бъ-то своимъ помічникомъ. Микола зъ двома кодільничима глядѣвъ кодолъ и порядкувавъ, якъ отамана не було дома. Въ добрій роки вонъ чимало за-

роблявъ грошей, але багато ихъ зоставалось въ шинкахъ, найбѣльше тодѣ, якъ усѣ забродчики гуляли гуртомъ въ городѣ.

А Мокрина все ходила до Миколы вечорами, все дивилась на його чорнѣ брови та карѣ очи. Вона все ждала...

V.

Другого дня, пôсля того якъ Микола покинувъ Немидору и пôшовъ на заробôтки, Немидора мусѣла йти на панщину. Вона йшла на панщину — плакала, йшла въ панщины — плакала. Наставъ вечôръ, и Немидорѣ здало ся, що вже минувъ рôкъ, якъ Микола покинувъ ѣѣ. Вона лягла спати на лавѣ коло кватирки и все слухала, чи не верне ся Микола, чи не постукае у кватирку. Тôльки-що стара Джериха задрѣмала на печи, Немидора въ просоня схопила ся въ постелѣ и закричала на всю хату:

— Мамо, вставайте! Микола прийшовъ!

Мати схопила ся въ печи. Ѣй здало ся, що знову щось страшне дѣеть ся на селѣ.

— Де Микола? що ты говоришь, Немидоро? — спытала перелякана мати.

— Хиба жь вы, мамо, не чули? Микола постукавъ у кватирку... я йому одчинила дверѣ. Вôнъ увôйшовъ у хату, обнявъ мене, поцѣлувавъ та й знову пôшовъ. Мамо! вôнъ десь ховаеть ся на дворѣ.

Стара мати выгорнула въ печи жару, притулила до жарины скалку, роздула жарт, запалила скалку й засвѣтила наганець. Немидора стояла середъ хаты въ дикими очима, въ червонымъ, якъ жаръ, лицемъ.

— Може тобѣ щось приснилось... може тобѣ, дочко

танъ здало ся. Чи вже оце вбнъ вернувъ ся? Та його панъ заразъ оддавъ бы въ москалѣ!

— Мамо! Микола на дворѣ. Ходѣмъ на двбръ! вбнъ десь ховаеть ся, — сказала Нимидора, — я лѣтала слѣдкомъ за нимъ по степахъ зазулею, а якъ вбнъ сѣвъ спочивати, я стала криницею. Вбнъ напивъ ся воды; вбнъ плакавъ за мною, и його сльозы впали на мое лице. Я вернулась зъ нимъ до дому. Мамо! Микола ховаеть ся на дворѣ...

Перелякана мати выйшла на двбръ. За нею выйшла Нимидора. На дворѣ стояла темна нбчь. Нѣде не було чути навѣть шелесту вербъ на городѣ.

— Нимидоро, голубко! лягай спати та перестань думати про Миколу, — говорила мати, а въ неи самои ноги й руки дрижали.

Минувъ день. Нимидора не переставала плакати Наставъ вечбръ и Нимидорѣ знова здавало ся, нѣбы Микола ввбйшовъ у ворота, перейшовъ двбръ и пбшовъ у садокъ. Мати на-силу догнала ѣѣ и привела въ хату.

— Мамо! я бачила Миколу. Вбнъ говоривъ зо мною въ садку, пбшовъ черезъ леваду въ вербы и мене за собою маннвъ.

Мати перелякалась: вона подумала, що Нимидора притужила Миколу и що до нен лѣтае перелесница.

Тымъ часомъ по всему селу пбшла чутка, що до Нимидоры лѣтае перелесница. Одна баба розказувала, що бачила на свои очи, якъ огневый змый упавъ у выбдъ надъ Джериною хатою. Молодицѣ говорили, тяжко здихали, и нараяли матери повезти Нимидору въ монастырь до одного ченця. Про того ченця скрбзь по селахъ пбшла слава, що вбнъ вычитуе екзордію и выганяе зъ людей нечисту силу.

Стара Джэриха выняла зъ скринѣ сувбй полотна,

взяла карбованця грошей, найняла въ сусѣда конячку и повезла Нимидору въ манастырь.

Нимидора сидѣла на возѣ, блѣда, якъ смерть, и не знала, що зъ нею робили.

Въ суботу надъ вечоры вони приѣхали въ манастырь и пôшли до старого ченця, отця Зенона. Ченця не було дома. Його знайшли десь мѣжь скелями та лозами надъ Росью, де вôнъ трохи не втопивъ ся. Вся одежа на йому по поясъ була мокра. Люде розказували, що нечиста сила мстилась надъ отцемъ Зеноном, завела його въ рѣчку, и якъ бы не трапились люде та не вытягли його, то нечиста сила була-бъ його втопила. А тымъ часомъ дѣло було зовсѣмъ не такъ. Отець Зенонъ, якъ завсѣгды, пôшовъ до шиночку, выпивъ и, замѣсць до манастыря, повернувъ мѣжь скелѣ та й шубовснувъ просто въ Рось. Люде вытягли його зъ воды и моврого привели въ монастырь. Вôнъ того дня не мôгъ вычитувати екзордія и навѣть не ходивъ до церкви на вечерню.

Въ недѣлю въ-ранцѣ отець Зенонъ проспавъ ся й прочумавъ ся, и до його почали приводити бѣснуватыхъ. Одинъ чоловѣкъ усе хрестивъ ся и безъ перестанку кричавъ: „Господи милостивый! вôзьми мене до себе!“ Якась молода молодиця, свѣжа й румяна, безъ перестану розказувала однаковыми словами, якъ ѣѣ коханого Петра взяли въ москалѣ, якъ ѣѣ выдали за-мôжь за нелюба. Другу молодицю пôймали аж на дзвôнницю, де вона дзвонила въ усѣ дзвоны. Ѣѣ привели въ келію до ченця, а вона кляла його, кричала дикимъ голосомъ, плювала на образы й на хрестъ.

Отець Зенонъ, низенькій и товстый, якъ печериця, зъ товстыми навислыми бровами, все моргавъ за кожнымъ словомъ та читавъ надъ Нимидорою екзордію. Ни-

мидора слухала: вона сама йняла вѣры тому, що въ неи й справдѣ сидить нечистый духъ.

Оддавши ченцеви сувбй полотна и карбованця, стара Джериха зъ Немидорою пбшли до церкви на службу, высповѣдались и одговѣлись. Немидора выйшла зъ церкви спокбйною. Гарный хоръ въ церквѣ, гарнй образы, сила богомольцѣвъ — все те трохи ѣѣ розважило й заспокоило. Вона вернулась зъ матѣрью до дому спокбйнѣйшою, нѣбы й справдѣ збувшись въ манастирѣ нечистои силы.

Зосталась Немидора нѣбы вдовою. Зимою вона зъ тещею пряла паньске прядиво, а лѣтомъ ходила на панщину. Вона оддала свое поле одному чоловѣкови зъ половины. Минувъ рбкъ, минувъ другій, про Миколу не було нѣ чутки, нѣ вѣстки. Немидора розпытувала про його на ярмаркахъ, ходила по сахарняхъ, нѣхто не бачивъ и не чувъ про Миколу. Вже поросли вербы й вишнѣ, посаженй Миколою надъ Раставицею, а Микола не приходивъ. Немидора трохи одбйшла, та все спѣвала, сидячи зимою за гребѣнемъ, про милого, якъ вбнъ збився ся въ дороги, вертаючи до дому, якъ вбнъ зъ инчою залицявъ ся и одъ милои одцуравъ ся.

Десять рокбвъ пбсля того жила стара Джериха и и на одинайцятому вмерла. Немидора плакала за нею, якъ за рбдною матѣрью. Поки була жива Миколина мати, Немидора нѣбы чула його духъ у хатѣ. Теперь для нен зосталась одна втѣха, дочка Любка.

Любка росла, якъ у саду вишня. Вона була дуже похожа зъ лиця на Немидору; въ нен були такй темнй очи, такй чорнй тонкй бровы на широкому лобѣ, такй довгй розпбшнй косы. Немидора жалувала ѣѣ, пестила и не давала робити важкои роботы. Любцѣ минуло де-

сять рокбвъ, а Нимидора вже складала въ скриню придане, вже пряла рушники и готувала хустки.

— Дочко моя! сядь у вишневому садочку та вышивай рушники! Нехай я одна зазнаю горя. Коли-бъ хочь ты була щасливѣща одъ мене!

Любка спѣвала, якъ соловейко въ гаю, та вышивала великій рушникъ хмелемъ, зёрнами та великими орлами. Нимидора наче въ-другe переживала свбй вѣкъ въ своёй Любцѣ.

Хто давно знавъ Нимидору, той теперь не впбзнавъ бы ёё. Вона стала блѣда; повнй щоки высохли и позападали; очи погасли, тбльки одинъ рбвный станъ не збгнувъ ся навѣть одъ важкои роботы. Нимидору насушила, извялила нужда, якъ холодный вѣтеръ зелену былину. Леха недоля изстарѣла ёё за часу. Минула половина ёё лѣтъ, а вже здавалось, що Нимидора доживав свбй вѣкъ.

Любка выросла и стала дѣвкою, гарною на все село. Нимидора квѣтчала ёё, милувала, якъ рожу въ садочку. Тбльки-що минуло ёй шёснайцять рокбвъ, а до нен хлопцѣ стали слати старостбвъ. Любку посватавъ гарный парубокъ Оленса Чабаненко. Нимидора справила сирбтске весёля безъ батька и прийняла зятя въ приймы въ свою хату.

Пбсля Любчиного весёля Нимидорѣ нѣчого ббльше не зоставалось на свѣтѣ: вона почала думати про свою смерть, наготувала собѣ сорочку й намѣтну, придбала грошей на похоронъ, на подзвбнне, на евангелію. Кожнои недѣлѣ, кожного празника вона ходила до церкви и на службу и на вечёрню. Кожного року вона ходила до Кіёва въ Лавру на прощу та все молилась за Миколу по кіёвскихъ манастиряхъ, щобъ вбнъ бувъ живый та здоровый та вернувъ ся до дому хочь передъ ёё смертью.

Минуло два десятки лѣтъ зъ того часу, якъ пѣшовъ въ свѣтъ Микола; пѣшовъ третій десятокъ, и Нимидора вже почала забувати його. Вона почала забувати його видъ, його очи, голосъ. Ввесь його образъ плававъ передъ нею вже неначе въ туманѣ. Нимидора почала слабѣти й старѣтись, и знову ѣй забажалось побачити Миколу. Вона хотѣла побачити його хочь разъ передъ смертью.

— Не вже-жь оце я вмру и не побачу його передъ смертью? — часто говорила Нимидора дѣтямъ.

И вона знову почала думати про його, сидячи за гребѣнемъ коло печи, думала про його, стоячи въ темнѣй церквѣ на вечерни, та все просила Бога, якъ останньои ласки, попрощатись зъ нимъ передъ смертью.

Настала весна. Нимидора пѣйшла до Кіѣва, одговѣлась вернулась до дому та все думала про Миколу. Вона шукала його мѣжь богомольцями въ Лаврѣ, розпытувала всякихъ людей зъ далекихъ краѣвъ, и нѣчого таки не допыталась. Микола почавъ ѣй снитись.

Разъ Нимидорѣ приснилось, що вона жне зъ Миколою пшеницю на своему полѣ. На дворѣ мѣсячна нѣчь. Одинъ повный мѣсяць стоить середъ неба, а другій сходить зъ-за лѣса, червоный, якъ жаръ, та здоровый, якъ вѣно одъ дѣжѣ. Микола жне попередъ неи, а вона поспѣшае за нимъ та нѣякъ не дожене його. Коли пѣдведеть ся вона, ажь на дворѣ вже день. Одно сонце середъ неба, а друге тѣльки-що сходить въ червоныхъ хмарахъ. Снить ся ѣй, що вона молода дѣвчина, въ квѣткахъ та стрѣчкахъ, пѣдперезана вышиванымъ рушникомъ, убрана, якъ до вѣнця. Микола жне попередъ неи, увѣгнавъ ся въ высоку, якъ гай, пшеницю, жне й не розхиляеть ся, тѣльки блыщить проти сонця золотымъ серпомъ. Вона бачить, що Микола молодый, зъ чорными кучерями

Ч. 255. Львôвъ, Середа 11 (23) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

ДѢЛО

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свитъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро огоошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler. G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком
въ Австрії: на цѣлый рôкъ . . 18 зр. на пôвъ року . . 9 зр. на чверть року . 4 зр. 50 кр. на мѣсяць . . . 1 зр. 50 кр.
на границю: на цѣлый рôкъ . . . 24 зр. на пôвъ року . . . 12 зр. на чверть року . . . 6 зр.
у Львовѣ: на цѣлый рôкъ . . 16 зр. на пôвъ року . . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженьє. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порто. Поодинокє числа коштує 8 кр. а. в.

Оголошенья принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного рôзка инсератовой въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. Недѣлькы числять ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Въ справѣ звѣстного письма до ординаріятôвъ про руске духовеньство въ звязи зъ еміґрацією

помѣстивъ нынѣ Czas на вступѣ статью: Z obozu ruskiego, написану п. *К.* Позаякъ цѣла спинія публична удержує, що той *К.* есть п. К———цкій, редакторъ виливовои ґазеты львôвскои, то тымъ бôльше цѣкавою мусить бути нынѣшна статья Czas-y, походяча зъ пера особы, що близько стоить до тыхъ кругôвъ, зъ-вôдки выйшовъ згаданый документъ про руске духовеньство. Ся статья есть немовь коментаремъ до звѣстного комунікату.

П К, закимъ подавъ вмѣстъ комунікату, называя комунікатъ „фантомъ незмѣрно важнымъ“ и не може знайти слôвъ для выславословленя автора комунікату. „То вже — каже — не самѣ слова, то голосъ повный рѣшучости и обытельского [?] почутя, що на основѣ ясного [?] погляду на справу вказуе головну [?] причину [?] лиха и головне средство зарады. То дѣйство фактъ донесіон ваги, особливо въ Галичинѣ, въ котрôй мы [Поляки] навыкли хитливо трактувати всякѣ справы и омивати драглявости лишь на те, щобы они що-разъ бôльше замотували рѣчь саму [яку?] затемнюючи здоровый поглядъ [на що?] и утрудняючи поступованье [въ якôмъ напрямѣ?]. Доглянути жерело лиха — то справа быстрого ума; вказати его вôдважно и рѣшучо — то значить уже по части затамувати зло, то заслуга правдивô обывательска.“

По такôй надиловонôй бесѣдѣ — п. К. наводить текстъ комунікату, а потôмъ говорить дальше: „То, що вôдъ недавна шептано собѣ на ухо и неразъ порушувано хитливо и нерѣшучо, вже пôднесено енергічно и рѣшучо. Коротко а звязло вказано яко причину лиха: зматеріялізованье духовеньства, котре стратило довѣрье люду, псуючи его власнымъ примѣромъ. Оно, найбôльше зближене до люду, мусить теперь брати на себе всю [!] одвѣчальнôсть за факты, що свѣдчать о брaку всякихъ патріотичныхъ, моральныхъ и религійныхъ засадъ середъ селянт. Не все учитель може вôдповѣдати за одиницѣ, але духъ загалу, настрôй загальный — то дѣло его виливу и дѣланя або овочь его занедбань и байдужности. Хто тôлько мавъ нагоду приглянути ся зъ-близька моральнымъ виливамъ загалу грекo-нат. гарохôвъ на людъ ему повѣреный, той слова документу прийме съ найповнѣйшимъ признаньемъ. Вникни суть, певно, — але загалъ? Навѣть понятье покликана духовного заникло, — бытъ матеріяльный, заспокоенье потребъ родины — то цѣль, сповнюванье функцій духовныхъ — то лише средство ведуче до той єдиной цѣли. А супротивъ всякого рода аґітацій якъ веде ся звычайно загалъ гр.-кат. духовеньства? Або выразно симпатизуе зъ ними, або, що найбôльше, прихильно-индіферентный. Рухъ еміґраційный, тото „принимане зъ легкимъ серцемъ чужои вѣры за грошѣ“, то наслѣдки. Въ тôмъ руху безперечно вôдгравала немалу ролю и квестія хлѣбa, але она не була бы выклинала руху въ такихъ розмѣрахъ анѣ середъ проявôвъ такого легковаженя вѣры и обрядôвъ, коли-бъ моральный грунтъ люду бувъ инший, коли-бъ его найблизшій духовный провôдникъ настроили були инакше. Але хто або самъ цѣлыми ротами працювавъ або допускавъ другихъ працювати надъ тымъ, абы людъ „будити до жита“ книжочками общества им. Качковского, выславляючими все, що россійске и православне, хто цѣлый лѣта самъ або черезъ иншихъ вщѣплявъ людови систематично нехôть до двора, до лат. обряду, до Полякôвъ, и заохочувавъ або позвалявъ заохочувати до почаєвскихъ паломництвъ, до читана „Науки“ Наумовича и его статей о кольоніяхъ кавказскихъ, хто людъ заохочувавъ або позволявъ заохочувати до всѣхъ аґітаційныхъ вѣчъ; хто его учивъ або рôвнодушно глядѣвъ, якъ его, недостаточно пôдготованого, учено рôзныхъ окликôвъ, — той нехай нынѣ ударить ся въ груди и пред приймe енергічні средства до переведенья радикальнои санації вôдносинъ...“

Отсе не мовь коментарь комунікату, — коментарь въ деякихъ точкахъ такъ брутальный, що бôльше вже годѣ.

А яка цѣль всего того?

Цѣль выходить зъ заключеня автора статьѣ: „Въ першôй лініи пекучою справою есть реформа гр. кат. семинарія. Поки на чолѣ семинарія не стане мужь, оживленый правдивымъ духомъ божимъ, духомъ священичого покликанья, поти очевидно и о реформѣ заведена не може бути мовы“.

Отже абы зреформувати семинарію, треба було ажь такъ брутальныхъ нападôвъ на загалъ руского духовеньства? Хиба що реформа мае бути якась того рода, що противъ нея Русь галицка мусѣла бы однодушно выступити, и для того кидають ся такѣ бомбы, якъ ось и сей коментарь въ Czasѣ?!

Процесъ о еміґрацію въ Тернополи.

[*Оріґінальне справозданье кореспондента „Дѣла.*]

Дня 21 листопада вôдбула ся передъ судомъ присяжныхъ въ Тернополи розправа карна противъ двохъ селянъ зъ повѣта скалатского Іос. Кривого зъ Дорофіевки и Ив. Мамчура зъ Камѣнокъ о злочинньство въ § 65. *a.* [кара — тяжка вязниця вôдъ 1 до 5 лѣтъ]. Трибуналъ складали: сов. Райнвартъ яко предсѣдатель, секретарь Міча и адъюнктъ Алексевичъ, а протоколувавъ аскс. д-ръ Розенвельдъ. Обжалôвувавъ заступникъ прокуратора Турстельтавбъ. Обжалованыхъ боронили зъ уряду: Кривого д-ръ Парнасъ а Мамчура д-ръ Громницкій. [Хотяй оба обжалованій — Русины, актъ обжалованя списаный по польски!]

По вôдкрытю розправы вôдчитано актъ обжалованя такого змѣсту:

„Ц. к. прокураторія державна въ Тернополи обжалôвуе:

1. Іосифа Кривого и
2. Ивана Мамчура,

що въ серпни 1892 р., першій въ Дорофіевцѣ и въ Волочискахъ россійскихъ, а другій въ Камѣнкахъ и въ Волочискахъ россійскихъ публично и при бôльше людяхъ зъ розмысломъ намовляли селянъ до еміґрації до Россіи и здержували ихъ вôдъ намѣреного повороту до краю и тымъ способомъ намагали пôдбурити ихъ до погорды и ненависти противъ особы цѣсаря и противъ однолитои звязи держaвы, — чимъ допустили ся злочинньства нарушеня публичного спокою зъ §. 65 *a.* зак. кар., пôдлягаючого карѣ пôсля того самого припису.

До розправы головнои передъ судомъ присяжныхъ въ Тернополи належать вôзвати яко свѣдкôвъ: Францішка Франкова, Петра Присяжнюка, Настю Мелникову, Василя Мелника, Андруха Бойка, Никифора Кучкуду, Марію Леськову, Стефана Горичевского, Стефана Чернецкого, Матвѣя Ковальчука, Стефана Чуба, Антона Конця и Федя Мовчанюка а такожь вôдчитати зôзнаня Гриньна Мацзевича, Николы Мелника и Войтѣха Бернацкого, донесенье жандармерія и урядовѣ свѣдоцтва обжалованыхъ, котрѣ на основѣ §. 175 у. 2. §. 180 поступ. карного мають остатись на дальше у вязници слѣдчôй.

Причины:

Въ серпни 1892. почали селяне зъ повѣта збаражского а такожь изъ скалатского товпами еміґрувати до Россіи и въ розмѣрно дуже короткôмъ часѣ обняла еміґрація кôлька тысячь осôбъ.

Обставина ся, яко исторична и не потребуюча дальшого доказу, занепокоила людность спокôйну, замешкалу въ тыхъ повѣтахъ, а власти бачили ся спонукаными розслѣдити причину того руху, особливо, що еміґрація вybухла несподѣвано и въ такъ поважныхъ розмѣрахъ.

Скоре и докладне дѣланье всѣхъ покликаныхъ до того властей, якъ правительственныхъ такъ и автономічныхъ, выдало результатъ о стôлько додатный, що справджено переслуханьемъ всѣхъ еміґрантôвъ, котрѣ середъ того зъ Россіи повернули до дому, що товпкомъ до того незвычайного руху у селянъ була погомоска, розширена мѣжь людомъ, що въ Россіи еміґрантамъ безплатно роздають грунты, що податкôвъ вôдъ грунтôвъ платити не треба, а такожь що еміґранты вôдъ службы войсковои въ Россіи зовсѣмъ увôльненѣ.

Хто, коли и въ якій способѣ погомоску тую розсѣявъ межи людомъ, повернувшій самѣ подати не можуть, бо бôльша часть дала ся пôдбурити тыми, котрѣ тою обѣцянкою збаламучені выбрались до Россіи, — быстротою блискавицѣ рухъ той огорнувъ майже всѣ мѣсцевости въ обохъ повыше згаданыхъ повѣтахъ. Нагле той рухъ и переставъ, бо селяне прийшли до пересвѣдченя, що погомоска була фальшива, обѣцянки були неправдивѣ, и що легковѣрность ихъ выискано въ способѣ нарушаючій спокôй публичный; а хотяй не дасть ся заперечити, що кождый обыватель державы, если сповнивъ свои обовязки для державы, мае право перенестись до иншого краю по за границями державы австро-угорскои и тамъ постôйно замешкати, то однакожь въ стѣмъ выпадку, де рухъ еміґраційный прибравъ розмѣры поважнѣйшѣ, належить застановити ся: хто выкликавъ тую громадну еміґрацію? хто розсѣявъ фальшивѣ погомоски и обѣцянки межи людомъ? и яка була цѣль того нечестивого поступованя, що наразило селянъ на невынагороднмѣ страты матеріяльнѣ а заразомъ нарушило спокôй публичный?

Слѣдство переведене въ тôмъ напрямѣ выказало, що рухъ еміґраційный бувъ пôддержуваный людьми злои волѣ; що знайшлись поодинокѣ особы, котрымъ залежало на тôмъ, абы якъ найбôльшу скôлькôсть селянъ зневолити до опущеня краю и еміґрованя до Россіи, — а до такихъ аґітаторôвъ и бунтôвни нôвъ треба зачислити и обжалованыхъ Іосифа Кривого и Ивана Мамчура.

И такъ зôзнавъ Францішокъ Франкôвъ, начальникъ громады въ Дорофіевцѣ, що въ тôй мѣсцевости аґітувавъ за еміґрацією обжалованый Іосифъ Кривый. Вôнъ взивавъ селянъ до опущеня краю, голосячи, що въ Россіи роздають грунты та що еміґранты вôйдуть до краю, въ котрôмъ панує архикнязь Рудольфъ. Аґітувати не переставъ Кривый мимо представленъ ц. к. старосты, аґітувавъ въ самôмъ сенѣ, и стоячи по тамтôмъ боцѣ границѣ кликавъ людей, стоячихъ по сѣмъ боцѣ, щобы переходили до Россіи.

Свѣдокъ Петро Присяжнюкъ сверджуе, що Іосифъ Кривый на дворци россійскôмъ стоявъ зъ возами нашихъ еміґрантôвъ, котрыхъ приводивъ до запису до капітана, — що и его заохочувавъ Кривый остати ся въ Россіи, представляючи ему, що въ Россіи роздають грунты. Дальше — якъ зôзнавъ Присяжнюкъ, — обжалованый Кривый признавъ ся передъ нимъ, що кôлька разôвъ ходивъ зъ Россіи до Дорофіевки, очевидно въ цѣляхъ аґітаційныхъ — а такожь, що вôдъ капітана россійского одержавъ кôлька разôвъ рублѣ за те, що при записѣ людей зъ Дорофіевки добре промовлявъ въ ихъ имени та що иншихъ людей спроваджуе до капітана до спису и информуе ихъ: що мають въ Россіи робити. Свѣдоцтво Присяжнюка що-до того самопризнаня Кривого знаходить пôдпору въ зôзнаняхъ Ивана Мамчура, бо той цѣлкомъ докладно наводить тую промову до капітана россійского, а звучать она: „*У насъ Богъ высоко, цьсарь далеко, хлопъ лежить на земли, а надъ хлопомъ панъ, а надъ паномъ жидъ; жиды присьли насъ якъ вороны, а мы самѣ не знаемо, де йдемо и по що йдемо*“. Изъ зôзнань Петра Присяжнюка выпливае дальше, що Іосифъ Кривый на россійскôй терітôрія провадивъ еміґрантôвъ, зъ ними конферувавъ и занявъ супротивъ ихъ становище старшого и виливового. Кривый енергію свою посунувъ такъ далеко, що Присяжнюка казавъ черезъ россійского поліціянта Кашубу приарештувати зъ тои причины, що Присяжнюкъ не хотѣвъ остатись въ Россіи, а надто представивъ Присяжнюка за шпѣгуна.

Василь Мелникъ, господарь зъ Дорофіевки, котрый рôвно-жь выеміґруваъ до Россіи, стверджуе, що якъ тôльно прийшли до Россіи чужѣ люде, Іосифъ Кривый провадивъ ихъ заразъ до капітана до запису, — дальше зôзнавъ, що Кривый разъ-у разъ конферувавъ зъ старшыною россійскою. Изъ зôзнань Настѣ Мелниковои, жѣнки Василя, показуе ся, що Кривый, стоячи по тамтôмъ боцѣ границѣ намовлявъ Мелникову, щобы прибула до Россіи, бо чоловѣкъ ей того бажае, — тымчасомъ изъ рѣшучихъ зôзнань Василя Мелника выходить, що вôнъ Кривому нѣколи о такôмъ бажаню не говоривъ и его до того не уповажнивъ, щобы Настю спровадивъ до Россіи.

Людвина Жуковска стверджуе, що зъ намовы Іосифа Кривого выеміґрувала вразъ изъ своимъ чоловѣкомъ до Россіи; дальше стверджуе, що въ Волочискахъ россійскихъ Кривый наклонювавъ ихъ, щобы остались въ Россіи, представляючи, що тамъ имъ лѣпше нѣжь въ Австріи.

Свѣдокъ Михайло Коминокъ, господарь грунтовый, подавъ, що 21 серпня с. р. прийшовъ до него до дому Іосифъ Кривый и говоривъ ему, що вправдѣ прирѣкъ старостѣ и вôйтови, що буде здержувати людей вôдъ еміґрація, але самъ иде до Россіи и другихъ вербуе, бо знае, що нашѣ люде дôстануть грунты въ Дубнѣ, зъ-вôдки выгнано Нѣмцѣвъ, притôмъ усильно намовлявъ Коминка, щобы выеміґрувавъ до Россіи. Михайло Коминокъ въ наслѣдокъ тои намовы — якъ самъ признае — выбравъ ся другого дня до Россіи, куды передъ тымъ уже выславъ бувъ Кривый кôльканацять осôбъ зъ Дорофіевки.

Андрухъ Бойко, господарь зъ Богданôвки, котрый за перепусткою пôйшовъ до Россіи, щобы вôдшукати свою дочку Анну, що 25 серпня с. р. утѣкла була зъ дому въ Яськомъ Перхайломъ до Россіи, зôзная, що коли прийшовъ до Волочискъ, злапавъ его Іосифъ Кривый зъ-заду за обѣ руки и кликнувъ: „А, маю тебе пташку! Я за тобою шукаю вже довго. Дивѣть ся люде, то шпѣгъ австріяцкій! вôнъ бере по 20 рейньових вôдъ панôвъ, абы назадъ зъ-вôдси люде втѣкали!“ Кривый не вôдступавъ вôдъ Андруха Бойка, переслѣдувавъ его въ Волочискахъ и признавъ ся передъ нимъ, що три тыждня ходивъ по граничныхъ селахъ, вербуючи еміґрантôвъ, та що еміґранты окликали его своимъ вôйтомъ. Андрухъ Бойко, хотячи Кривого *звабити на нашъ бôкъ*, просивъ его, щобы ему помôгъ забрати рѣчи нѣбы-то зъ воза пôдъ границею, — але Кривый вôдповѣвъ ему на те: „Братку, не здуришь мене! Моя нога на австріяцкôй сторонѣ вже не постане!“

Свѣдокъ Никифоръ Кучкуда зъ Камѣнокъ, котрый зъ намовы Ивана Мамчура выйшовъ до Россіи, стверджуе, що люде зъ Дорофіевки и иншихъ сусѣдныхъ мѣсцевостей нарѣкали на Іосифа Кривого, що вôнъ богато людей пôдмовивъ до еміґрація и въ цѣляхъ аґітаційныхъ кôлька разôвъ тихцемъ переступавъ границю. Той самъ свѣдокъ подавъ, що 24 серпня с. р. коло дворца россійского въ Волочискахъ було бôльше якъ 300 згромадженыхъ еміґрантôвъ, а въ ихъ имени промовляли до старшихъ россійскихъ урядникôвъ Іосифъ Кривый и Иванъ Мамчуръ, водивши передъ межи выселенцями. Обжалованѣ — пôсля зôзнань Кучкуды, пôдпертыхъ свѣдоцтвомъ Антона Конця и Стефана Горичарского — здержували выселенцѣвъ, котрѣ постановили були вертатись до краю, и мѣжь ними зарядили складку по 10 кр. вôдъ головы на телеґраму до царя въ Петербургѣ, просячи царя, щобы занявъ ся долею еміґрантôвъ. Крôмъ того Конець стверднвъ, що замѣтивъ, якъ Іосифъ Кривый разъ у-разъ зносивъ ся зъ старшыною россійскою яко делеґатъ выселенцѣвъ. Тоту остатню обставину потверджуе такожь свѣдокъ Федь Мовчанюкъ.

О скôлько Іосифъ Кривый аґітувавъ и бунтувавъ селянъ въ Дорофіевцѣ до еміґрація и опôсля на терітôрія россійскôй вѣвъ мѣжь ними передъ, — о стôлько само, и то въ такій самъ способѣ аґітувавъ въ Камѣнкахъ Иванъ Мамчуръ, якъ то выходить изъ зôзнань свѣдкôвъ: Марія Леськовои, Никифора Кучкуды, Матвѣя Ковальчука и Стефана Чуба. Иванъ Мамчуръ, господарь на 6 моргахъ грунту, выходивъ кôлька разôвъ до Россіи, а вертаючи въ-вôдтамъ заохочувавъ селянъ до еміґрація, зводячи ихъ обѣцянками, що въ Россіи кождый дôстане на голову по 5 моргôвъ грунту, коня и корову.

Повыстій выслѣдокъ слѣдства узасаднює пôдозрѣнье, що обжалованѣ допустили ся чину повыше имъ закиненого, бо-жь годѣ безкарно полишити дѣланье обжалованыхъ вымѣрене просто на нарушенье спокою публичного, — дѣланье, котрого провôдною гадкою було: прислужитись чужôй аґітації, а тымъ самымъ ухибити особѣ Найяснѣйшого пана и цѣлôй однолитôй звязи державы, бо чи-жь телеґрама уложена до царя — якъ то згадано высше — не есть способна пôдбурити пôддaныхъ нашихъ до погорды и ненависти супротивъ цѣсаря? чи жь розсѣванье фальшивыхъ обѣцянокъ и погомосокъ о золотыхъ горахъ, що усмѣхають ся выселенцямъ въ Россіи, не може при рôвночасномъ тенденційномъ представленю вôдносинъ, пôдбурити нашихъ пôддaныхъ до неохоты противъ устрою державы?

Дѣланье обжалованыхъ переступае дозволену границю. Если обжалованѣ, не вдоволенѣ зъ вôдносинъ тутъ истнуючихъ, мали намѣръ выселитись до Россіи, то могли се учинити и за то певно до одвѣчальности карно-судовои потяганѣ бы не були. Тымчасомъ обжалованѣ *зъ незнаныхъ близше, хочь легко даючихъ ся догадати причинъ*, зъ цинічнымъ знасилованьемъ найсвятѣйшихъ чувствъ для державы и краю, розмысльно и пôдступно провадять легковѣрныхъ селянъ на бездорожe, зô свѣдомостію, що еміґранты опôсля розчарованѣ, збезчещенѣ и на майнѣ покривдженѣ, будуть мусѣли повертати до дому.

Въ Тернополи дня 20 жовтня 1892.

Ц. к. прокураторъ [*пôдпись*].

По вôдчитаню акту обжалованя почалось переслуханье обжалованыхъ.

Обжалованый Іосифъ Кривый подавъ таке на свою оборону: Я служивъ у рôзныхъ панôвъ за польового, мѣжь иншими у пана Завистовского, але сего року службы я не мавъ. Говорили менѣ люде, що покидають грунты и выходять зъ роднами до Россіи. Я сказавъ се вôйтови, а вôнъ просивъ мене, абы я лишивъ ся тутъ. Я вôдповѣвъ ему на те: „Дайте менѣ удержанье, а лишу ся“. На другій день знова выпорожняло ся 20 хатъ — и я такожь пôйшовъ зъ жѣнкою до Россіи. [На запытанье предсѣдателя: що ему обѣцяли дати въ Россіи? — вôнъ не знае що сказати.] При-

бувши до Россіи я зійшовъ ся зъ богато знакомыми. Люде тамошнѣ, зъ Россіи, пытали мене: по що мы туды пійшли и хто насъ тамъ потребує? Я и другѣ відповѣдали, що самѣ не знаємо, куды и по що йдемо. Мы видѣли, що граница стояла отвором. Давнѣйше перейти ся було трудно, а теперь мы могли переходити безъ вѣлякихъ перепонъ, и то безъ пашпорту. Длятого то народъ и вандрував такъ громадно. Та й я прилучивъ ся до другихъ. Пізнѣйше надійшовъ до насъ явійсь панъ — а було насъ до 2 000 — и пытавъ о нашій назвиска. Межи людьми бувъ и Петро Присяжнюкъ, що въ Россіи служивъ уже давнѣйше. Вінъ запытавъ ся мене: по що я пійшовъ до Россіи? — а я ему відповѣвъ, що самъ не знаю, по що. Приставъ [комісарь] сказавъ до еміґрантівъ: „Выберѣть зъ кождои громады по одному чоловѣку и нехай той за всѣхъ говорить, по що вы сюда прийшли". Отже мы потому говорили: що народу у насъ дуже богато... гинемо зъ голоду... мусимо працювати по 12 крейцарѣвъ за день... паны й жиды не дають намъ жити... бѣльше не можемо заробити нѣгде, бо народу у насъ богато, а кождый хоче жити и працювати. Опѣсля одинъ зъ россійскихъ казавъ намъ, що роздѣлять насъ по громадахъ аж до Кіева а відтакъ десь насъ помѣстять. Затымчасомъ давали намъ ѣсти. Пізнѣйше мы хотѣли вертатись до дому, бо було намъ зле, але прибуваючѣ зъ Австріи до Россіи оповѣдали, що въ краю жандармы повертаючихъ еміґрантівъ арештують и бьють. Тымчасомъ и въ Россіи жовнѣры почали зъ нами зле обходити ся, грозили, що насъ повбивають, и мы були въ страшнѣмъ страху. Позаякъ мы знайшли ся въ положеню дуже прикѣмъ, я дорадживавъ удати ся зъ просьбою до царя, абы намъ допомігъ повернути безъ перешкоды до Австріи. Абы справа борзо закінчила ся, я зарядивъ складку на телеґраму до царя. Але, поперечившись, мы телеґрамы не выслали. Потѣмъ я вернувъ зъ другими до дому и въ дому арештувавъ мене жандармъ. Я цѣлкомъ невинный и за дурно мене обвинили. Теперь кождый на мене важить и выдумує, нѣби я говоривъ щось на цѣсаря. Се цѣлкомъ неправда, а тѣ, що говорять, мають особисту злість на мене за те, що я, бувши польовымъ, займавъ имъ конѣ, гуси. До еміґрації я нѣкого не намовлявъ, анѣ, бувши въ Россіи, я три днѣ и ночи по граници не ходивъ, якъ то менѣ закидають, — то неправда, бо я въ Россіи зъ другими ходивъ на роботу, молотити.

Предсѣдатель: Зъ того, що вы достали кілька рублѣвъ відъ россійского капітана, можна вносити, що вы були проводирем еміґрантівъ и зъ россійскою старшиною конферували.

Обжалованый: Я анѣ не бувъ провідникомъ анѣ не змовлявъ ся зъ нѣкимъ.

Прокуроръ [Туртельтавбъ]: Вы казали, що не маєте зъ чого жити и жалувались на то въ Россіи. А чому вы не жалувались на те у насъ? чи вы бы не встыдали ся, якъ бы ваша дитина пійшла жебрати до чужихъ, закимъ відзвала о помочь свого вітця?

Обжалованый у відповѣди заперечує, мовь-бы вінъ въ Россіи до капітана говоривъ наведенѣ въ актѣ обжалованя слова: „Богъ высоко, цѣсарь далеко..."

Прокуроръ: Въ слѣдствѣ вы зізнали, що хотѣли телеґрафувати до царя, абы васъ приймивъ, а теперь говорите инаше.

Обжалованый: Мы хотѣли царя просити лишь о раду.

[Предсѣдатель звернувъ увагу прокурора, абы ставивъ лише відповѣдні пытання, але той заперестався уже дальше пытати.]

Другій обжалованый Иванъ Мамчуръ подавъ на свою оборону: Я перейшовъ границю вразъ изъ другими, бо говорено, що тамъ дають по 5 морґівъ ґрунту на душу и що будемо тамъ господарити. Маєтокъ сзій я полишивъ, бо бувъ емъ винен 80 резьскихъ и мавъ-емъ платити податокъ. Вісѣмнацять возівъ нашихъ приѣхало було до Підволочискъ але жандармы придержали. Я прибувши до Россіи передъ тымъ, пізнавъ тамъ усянихъ людей. Сидѣли мы цѣлый день, наконецъ капітанъ промовивъ до насъ по россійски, а поліціянтъ по руски: „Выберѣть зъ кождого села по одному чоловѣку и той скаже, чого хочете". Кромѣ того говорено, що треба буде якось присягати. Я сего не зрозумѣвъ. Потому Іосифъ Кривый приступивъ до мене и казавъ менѣ присягати. [*Прим. Ред.* Мабуть, що якісь речники за громады будуть говорити правду.] Відтакъ капітанъ насъ запытавъ: „По що и де йдете?" На те Іосифъ Кривый відповѣвъ: „Идемъ, не знаємо, куды.. у насъ Богъ высоко, цѣсарь далеко, хлопъ лежить на земли, надъ хлопомъ панъ, а надъ паномъ жидъ; жиды присѣли насъ янъ вороны, а мы самѣ не знаємо, де идемо и по що йдемо." Около 40 душъ насъ було на кватирахъ. Плачено намъ по 15 кр. за роботу на день. Було намъ дуже зле и мы радѣ були вертатись до дому, але почули, що вже бють повертаючихъ. Ажь якъ фінансеры запевнили насъ, що намъ въ краю усе подарують, мы вже наважились повернути. Але тогдѣ уже москалѣ не хотѣли насъ перепустити. Отже мы постановили зібрати грошѣ на телеґраму до царя, абы позволивъ намъ вернутись до дому. Мы зібрали щось півтора реньского, але позаякъ не прийшло мѣжь нами до згоды, мы відступили відъ телеґрамы, порозбирали свои грошѣ и вернули зъ жѣнками и дѣтьми до дому. Тутъ насъ замкнули.

Предсѣдатель: Люде говорили, що вы намовляли до еміґрації.

Обж. Мамчуръ: Я нѣкого не намовлявъ. Ишли другѣ, пійшовъ зъ ними и я. Въ Россіи я зъ тамошними урадниками не сходивъ ся. Кравого видѣвъ я, якъ зъ ними щось говоривъ, але не знаю, що. Тажожь не говоривъ я нѣчо на цѣсаря, анѣ не дѣлавъ непріязно противъ однолитои звязи державы. На що мало ся телеґрафувати до царя, самъ не знаю. Кривый казавъ намъ: „Телеґрафуймо, щобы або насъ забрали, або пустили до дому".

Обж. Кривый: Мамчуръ разомъ зъ мною збиравъ грошѣ на телеґраму и лишь на тото, абы пустили насъ до дому. Слівъ: „Богъ высоко, царь далеко" я не говоривъ.

По переслуханю обжалованыхъ, почато переслухувати свѣдківъ.

Першій клясичный свѣдокъ въ справѣ Іосифа Кривого Францішокъ Франківъ [лат. обряду], війтъ зъ Дорсфіївки, на дотычнѣ запытання зізнавъ: Не знає о тѣмъ, щобы Кривый намовлявъ людей до еміґрації, нѣчого такого не чувъ зъ его власныхъ устъ, тѣльки оповѣдали ему, що мавъ сказати: „Ходѣть, люде, бо тамъ добре". Такожь не чувъ свѣдокъ зъ его устъ, що нѣби-то въ Россіи панує архикнязь Рудольфъ. Рѣвно-жь не вѣдомо свѣдкови, щобы Кривый говоривъ що о цѣсарю и підбурювавъ противъ Австріи. На запытанье прокуратора: нѣльки зъ Дорофіївки було выйшло до Россіи? — відповѣвъ свѣдокъ, що по-надъ 70. Вернуло 50, а щось 23 остало ся въ Россіи. Свѣдокъ пытавъ ся повернувшихъ про ихъ побутъ въ Россіи, але они не хотѣли нѣчого відповѣдати, якъ имъ тамъ дѣяло ся и длячого повернули.

Свѣдокъ Петро Присяжнюкъ зъ Дорофіївки служивъ въ Россіи 6 мѣсяцѣвъ. Пізнѣйше хотѣвъ вертати до краю, але Кривый казавъ ему: „Лиши ся радше тутъ; по що маєшь вертати до дому?" Свѣдокъ бувъ зъ Кривымъ въ шинку, тамъ посварили ся, але Кривый не казавъ на свѣдка, що есть шпѣгуномъ, сказавъ лише, що якъ бы хотѣвъ, забравъ бы бѣльше людей. Кривый провадивъ до капітана людей, що повлазили зъ возівъ, и говоривъ свѣдкови, що достав 2 чи 3 рублѣ відъ капітана за те, що знавъ „добре сказати". На цѣсаря або на державу австрійску Кривый передъ свѣдкомъ нѣчого не говоривъ; говоривъ лише, що „у насъ не можна бути черезъ жидівъ и панівъ... рабують насъ, забирають намъ ґрунты, а мы бѣдуємо". На запытанье прокуратора: чи свѣдка хотѣвъ хто арештувати? — вінъ відповѣвъ, що чувъ відъ поліціянта Кашубы, що Кривый кликавъ поліціянта, абы арештувавъ свѣдка яко шпѣгуна, — але зъ устъ Кравого сего не чувъ. Кривый оповѣдавъ свѣдкови, що въ Дубнѣ дадуть ґрунты и конѣ. Вінъ представлявъ прибуваючихъ капітанови, ходивъ зъ офіцярами и розмовлявъ зъ ними, але про що, свѣдокъ не знає.

Предсѣдатель пытає Кривого: за що достав відъ капітана тѣ три рублѣ, що то о нихъ розказував Присяжнюкови.

Обж. Кривый відповѣвъ, що вінъ не розказував о тѣмъ нѣкому и не мігъ розказувати, бо нѣякихъ рублѣвъ не достав. Присяжнюкъ выдумує на него, бо має злість за те, що вінъ займивъ бувъ ему конѣ и гуси.

Свѣдокъ Настя Мелникова не знає о тѣмъ, щобы Кривый говоривъ щось на цѣсаря, уряды, суды та щобы намовлявъ до еміґрації. Ѣй сказавъ, що ей чоловѣкъ хоче, абы она пійшла за нимъ до Россіи.

Свѣдокъ Васыль Мелникъ не чувъ, щобы Кривый намовлявъ людей еміґрувати. „Я — мовивъ свѣдокъ — въ Россіи не йшовъ до запису, бо не було зъ мною жѣнки й дѣтей. Кривый мене не намовлявъ до запису; я ему сказавъ: можете йти, але я не пійду. Я бувъ въ Россіи 11 днѣвъ, а зъ моимъ 15-лѣтнымъ хлопцемъ 3 днѣ. Було намъ тамъ зле, та я хлопця відослав. Господарѣ тамошній казали намъ: „Мы самѣ не маємо що ѣсти; ідѣть назадъ!" Ще-до мови жѣнки, то я казавъ до Кривого: Маю надѣю, що жѣнка сюда прийде. Жѣнку побачивъ я на граници тогдѣ, коли ей завернувъ п. староста, а жандармы держали. Я причавъ: „Пустѣть! пустѣть менѣ жѣнку!" [я бувъ далеко відъ нея]. Але не тямлю, абы я казавъ: „Якъ не відъдашь менѣ жѣнки, то буде ажь фа!" Може бути, що я бувъ підпилый; не памятаю. Кривый говоривъ зъ россійскими поліціянтами, не придержувавъ нѣкого, хто хотѣвъ вертати, и на цѣсаря та державу нѣчо не говоривъ. Въ Россіи було намъ зле, то мы й почали вертатись."

Свѣдокъ Людвина Жуковска зізнала, що зъ чоловѣкомъ выйшла до Россіи, але того самого дня вернулись. Нѣхто ихъ не намовлявъ. Въ Россіи говорено имъ, що царь має край, але ажь 4.000 миль, але треба бы царя перше спытати. Людвина перечить, мовьбы она зізнала до протоколу, що ей чоловѣка намовляли до еміґрації та що Кривый задержувавъ ихъ въ Россіи. Вінъ казавъ лише, щобы записали ся.

Свѣдокъ Михайло Комиинокъ рѣвно-жь зізнавъ, що до еміґрації людей нѣхто не намовлявъ. Кривый казавъ ему лише: „Не йдѣть, чекайте на мене, пійдемъ разомъ". Не Кривый, але цѣле село говорило, що въ Дубнѣ дають ґрунты. Відъ Кривого я не чувъ, абы казавъ, що выславъ уже 18 людей. На запытанье прокуратора свѣдокъ повѣдає, що Кривый зъ тамтого бору границѣ говоривъ: „Жиды и паны душать хлопа" и т. д. На що Кривый се говоривъ, свѣдокъ не знає. Передъ капітаномъ говоривъ лише Кривый, але не вербувавъ, лише казавъ: Не йдѣть окремо, идѣть разомъ.

Свѣдокъ Андрухъ Бойко зізнавъ, що вінъ за перепусткою выйшовъ до Россіи за дочкою, абы ей завернути. Коли бувъ за границею, злапавъ его одинъ и сказавъ: „Маєте шпѣга! Бере 25 реньскихъ за то, що завертає людей". Свѣдокъ описавъ того чоловѣка комісареви. [Описъ не годить ся зъ особою Кривого.] Зъ тяжкою бѣдою и выкрутами удало ся свѣдкови вернути до дому. [При розправѣ свѣдокъ вказує на Кривого, що вінъ его въ Россіи задержувавъ.] Чи Кривый бунтувавъ противъ цѣсаря и державы, не знає.

Свѣдокъ Кучкуда зъ Камѣнокъ каже, що его нѣхто не намовлявъ еміґрувати; ишли люде, пійшовъ и вінъ. Всѣ казали: „Ходѣмъ, комора [граница] стоить отворомъ". Мамчуръ до людей не ходивъ, тѣльки люде ѣшли до него. „Мы — казавъ свѣдокъ — були въ Россіи три тыждні, ходили на роботу по 18 кр. на день. Я стративъ 3½ реньского. За границею насъ позаписували. Кривый говоривъ, що въ краю маємо кривды, не маємо зъ-відки жити, але я не чувъ, абы казавъ „Богъ высоко, цѣсарь далеко". Коли намъ було зле, Кривый пійшовъ до россійского попа по раду. А попъ сказавъ: Якъ пійдете дальше, то васъ въ другій губерніи злапають и не пустять до царя. Мы хотѣли телеґрафувати, але вернули смо до дому."

Обж. Мамчуръ каже, що чувъ о тѣмъ, нѣби-то землю роздають въ Россіи, але самъ нѣчого про се не знавъ.

Свѣдокъ Матвѣй Ковальчукъ зізнавъ, що Мамчуръ говоривъ людямъ: „Хочете йдѣть, не хочете, не йдѣть; мене вже груди болять говорити". Свѣдка нѣхто не намовлявъ ити и не чувъ, абы хто говоривъ на цѣсаря и державу.

Свѣдокъ Панько Клакъ удавъ ся бувъ до Россіи, абы перевести Мелнинового хлопця и здыбавъ ся тамъ въ шинку зъ Кривымъ, котрого знавъ зъ войска. Кривый сказавъ до него: „Отъ лиши ся тутъ", але не намовлявъ.

Жѣнка обжал. Кравого зізнала підъ присягою, що черезъ цѣлыхъ три тыждні, якъ мешкала въ чоловѣкомъ за границею, вінъ у день ходивъ на роботу и анѣ одной ночи не выходивъ до Австріи. — То само зізнавъ Семко Рудокъ, котрый два тыждні бувъ въ Россіи разомъ зъ Кривымъ. Свѣдокъ не знає також, чи Кривый бувъ якимъ депутатомъ; бувъ такимъ, якъ усѣ, що выйшли.

Зізнання ще кільохъ свѣдківъ були безъ значѣня.

По переслуханю свѣдківъ предсѣдатель трибуналу відчитавъ донесенье жандармеріи и свѣдоцтва обжалованыхъ. Изъ свѣдоцтвъ показало ся, що Кривый бувъ караный: въ Скалатѣ за обиду чести достав 30 днѣвъ, за бійку 14 днѣвъ а за крадѣжь 5 днѣвъ арешту, въ Тернополи за крадѣжь мѣсяць вязниці, а въ Новомъ-селѣ за обиду чести 8 днѣвъ. Мамчуръ бувъ разъ лише караный въ Скалатѣ за переступленье въ §. 496 однымъ днемъ арешту. Урядъ громадскій въ Богданівки подавъ въ свѣдоцтвѣ для Кривого, що майна нѣякого не посѣдає и вѣвъ ся неморально. Мамчура въ свѣдоцтвѣ названо чоловѣкомъ моральнымъ.

Опѣсля трибуналъ поставивъ судьямъ присяжнымъ два пытання головнѣ въ напрямѣ акту обжалованя о злочинъство зъ §. 65 *a.* зак. кар. а на жаданье прокуратора ще третє, на случай запереченя першого головного, въ напрямѣ §. 302 зак. кар.: чи Іосифъ Кривый въ промовѣ своѣй въ имени еміґрантівъ до функціонаря россійского „У насъ Богъ высоко, цѣсарь далеко и т. д." взывавъ и намагавъ склонити до выступу противъ станівъ и верствъ суспільности.

Потѣмъ наступили выводы прокуратора и оборонцѣвъ [*котрѣ подамо завтра*], а по реміе предсѣдателя трибуналу присяжнѣ удались на нараду. По відбутой нарадѣ голова присяжныхъ адвокатъ д-ръ Тщенецкій відчитавъ о півночи вердикт: На I ше пытанье головне що до Іосифа Кривого о злочинъство зъ § 65 *a*: 6 гол. „такъ", 6 „нѣ". На II ге пытанье що до Ивана Мамчура о злочинъство зъ §. 65 *a.*: 5 гол. „такъ", 7 „нѣ". На трете выпадкове пытанье що до Іосифа Кривого о провину зъ §. 302 зак. кар.: 12 голосівъ „такъ".

Трибуналъ на основѣ того вердикту увільнивъ Ивана Мамчура, а Іосифа Кривого засудивъ на 3 мѣсяцѣ строгого арешту. Кривый жалобы неважности не внѣсъ и почавъ зразъ відсиджувати кару.

Рада державна.

На вчерашнѣмъ, въ второкъ, засѣданю палаты пословъ, — правительство предложило проект закона о поборѣ рекрутівъ на 1893 р. Зъ огляду на результатъ конскрипціи зъ 1890 р. контингент рекрутівъ до войска и маринарки обчислено на 59.211 людей а до оборони краєвои на 10.000 людей. Въ краяхъ репрезентованыхъ въ радѣ державнѣй наступило зменшенье числа рекрутівъ о 1.178 людей.

Передъ справозданьемъ комісіи дісціплінарнои въ справѣ пос. Менґера спростував президентъ Смолька деякѣ уступы зъ промовы Менґера, хибно помѣщенѣ въ протоколѣ стенографічнѣмъ. И такъ Менґеръ сказавъ: „Не знаю нѣякого чеського права державного, говорити про державу ческу се зрада державы". — Президентъ заявивъ, що помимо сего спростованя удержує въ повнѣй силѣ сзій покликъ до порядку дневного, звернены до пос. Менґера.

На порядокъ дневный прийшло справозданье комісіи дісціплінарнои въ справѣ Менґера.

Ся комісія була зложена зъ 9 членівъ (трехъ членівъ сполученои лѣвиці, двохъ Поляківъ, двохъ членівъ клюбу Гогенварта; одинъ нѣмецкій національ и одинъ Чехъ). При нарадахъ комісіи поставили члены лѣвиці такe внесенье: „Вправдѣ комісія узнає слова высказаній пос. Менґеромъ за гідній наганы, але позаякъ президентъ відзвавъ его до порядку а кромѣ того самъ Менґеръ заявивъ, що не мавъ намѣру обидити пос. Масарика, то нема потребы, щобы цѣла палата высказувала нагану пос. Менґерови." Се внесенье перепало, бо голосувало за намъ лише трехъ членівъ, а противно пять заявилось за наганою.

Въ палатѣ референтъ справу пос. Фухса и просивъ принятя ухвалу комісіи, щобы палата высказала нагану пос. Менґерови.

По Фухсѣ промовлявъ пос. Менґеръ. Заявивъ, що не мавъ намѣру обидити кого небудь особисто. Слово „зрада стачу" не відносить ся цѣлкомъ до чину, выконаного насильно, але есть лишь зворотомъ, якій уживають також загально противники.

Пос. Масаринъ промавляв два рази, відтакъ пос. Барайтеръ въ имени нѣмецкихъ національ заявивъ ся противъ внесенія комісіи, а пос. Люеґеръ въ имени христіянськихъ соціялівъ за внесенѣмъ. Генеральными бесѣдниками були послы Веберъ и Герольдъ. Вкінци палата ухвалила 155 голосами противъ 105 удѣлити Менґерови нагану.

Цѣле вчерашне засѣданье перейшло надъ діскусією въ тій справѣ — а на нинѣшнѣмъ въ середу засѣданю має зачатись спеціальна дебата буджетова.

— —

Комісія буджетова палаты пословъ приняла преліминарь міністерства оборони краєвои. Въ діскусіи заявивъ міністеръ оборони краєвои, полемізуючи зъ пос. Герольдомъ, що пѣсля законівъ становище оборони краєвои есть рівне якъ въ Австріи такъ и въ Угорщинѣ. Въ законѣ нема постановы, щобы оборону краєву провінціоналізувати пѣсля народностей. Службовымъ языкомъ есть языкъ нѣмецкій, але и языкъ материнскій есть увзгляднены по можности. — Позицію 100.000 зр. на будову палаты для делеґацій въ Будапештѣ ухвалено 19 голосами противъ 5. Противъ голосували молодо-Чехи и нѣмецкій націонали.

— —

До Вѣдня приѣхали відпоручники буковиньскихъ Нѣмцівъ и Поляківъ, д-ръ Роттъ, бар. Капрі, кс. Фішеръ и редакторъ Кулаковскій, — щобы подати кружкамъ парляментарнымъ и правительственнымъ точній информація про буковиньскѣ справы. Відпоручники відбули конференцію въ презесомъ кола польского, п. Язорскимъ. — Dziennik Polski подає такy вѣсть зъ Вѣдня: Загально говорять, що бажаня, предложенѣ депутацією, а именно жалобы противъ партіи румуньскои по бѣльшій части признано оправдаными. Ґр. Гогенвартъ мавъ принять на себе задачу переведеня згоды. Кількохъ пословъ до сойму зі стороннництва румуньского має зложити мандаты, бо черезъ се відносины стороннництвъ въ соймѣ буковиньскѣмъ лѣпше уложать ся для меншости.

Програма кабінету Векерлього.

Въ понедѣлокъ въ угорскѣмъ парляментѣ представлявъ ся новый кабінетъ, а президентъ міністрівъ д-ръ Векерле выголосивъ при тій нагодѣ програму кабінету.

„Мабуть не було бы потребы відзиваватись — казавъ д-ръ Векерле — на истнучій законы основній, але позаякъ въ парляментѣ есть одно велике стороннництво, котре поставило собѣ за задачу въ своѣй політицѣ змѣнити тѣ законы основній, то мушу заявити, що стоимо на основѣ угоды зъ 1867-го р. (зворушенье на скрайнѣй лѣвици) и уважаємо сю угоду за тревалый вытворъ, тожь хочемо ей въ кождѣмъ напрямѣ удержати и перевести. Сей основный законъ давъ намъ нагоду за минувшихъ 25 лѣтъ розвинути ся підъ взглядомъ національнымъ, культурнымъ и економічнымъ. Въ праци надъ дальшимъ розвиткомъ можемо поступати въ ліберальномъ напрямѣ, бо лишь въ сей способѣ зможемо добувати що разъ бѣльше запоруки для нашои державности.

„На основѣ того закона хочемо розвивати нашу силу военну и нашѣ заграничнѣ відносины. Мы вновѣ годимось на напрямъ заграничнои політики, одобреный сегорічными делеґаціями, бо вінъ операючись на договорахъ запоручає нашій монархіи силу на вні та має задачу пленати дружнѣ відносины до всѣхъ державъ.

„Правительство кладе велику вагу на частоту выборівъ, котрѣ суть основою парляментаризму. Бажаємо свободы выборівъ и длятого правительство предложить проектъ закона о судівництвѣ королівскои курії въ справахъ выборчихъ.

„Що-до фінансівъ, то задачею правительства буде, сконсолідувати нашѣ відносины кредитовѣ, перевести консеквентно начату регуляцію валюты а відтакъ взятись за реформу безпосереднихъ податівъ, щобы всѣ горожане були рівномѣрно обложенѣ тягарами. Рівножь треба буде взятись за реформу адміністрації фінансівъ. Мусимо найперше удержати и на дальше рівновагу въ буджетѣ. Наша засада така, що консолідація нашихъ фінансівъ лишь тогдѣ буде забезпечена, если розвинемо заразомъ систематичну дѣяльность економічну. Для того не зжахаємось передъ такими бѣльшими инвестиціями и выдатками, котрѣ можуть поправити економічнѣ відносины краю и підвисти добробытъ. Нашѣ торговельнѣ відносины будемо розширяти, именно будемо старатись забезпечати того рода відносины зъ державами Всходу черезъ договоры. Будемо розширяти нашу маринарку торговельну и звернемо пильну увагу на угорско хорватске побереже морске. Хочемо перевести регуляцію рѣкъ, підвисти плавбу на рѣкахъ и каналахъ. Мы розвинемо також системъ зелѣзниць віцінальныхъ. На зелѣзницяхъ все будемо вести таку політику тарифову, котра принесе хосенъ угорскій господарцѣ краєвій.

„Хочемо розвивати промыслъ и поступати въ тѣмъ взглядѣ поруч зъ соціяльнымъ рухомъ. Правительство звернє увагу на домашный промыслъ, на дрібный промыслъ и на фаховѣ школы промысловѣ. Рівножь правительство не помине и рільництво, а именно звернє увагу на управу виннои лозы та выдасть законъ о поліціи полевій.

„Що-до судівництва, то програма правительства така сама якъ передъ тымъ. Най-

высшою задачею въ тôмъ взглядѣ вытворити для Угорщины одноцѣльне право, а всѣ институціи въ обсягу судôвництва перемѣнити пôсля вымогъ поступу. Тожь правительство буде продовжати кодіфікацію формального и матеріяльного права, а ще сего року предложить проекть новои процедуры карнои.

„Правительство змагає до реформы цѣлои внутрѣшнои адміністрації. Руководить ся при тôмъ засадами, щобы адміністрація була дешева и скора та щобы не лишь вдоволяла потребамъ щоденного жита але и була найлѣпшимъ средствомъ для нашои національнои консолідації. Поглядъ кабінету на сю реформу опираєсь на засадѣ, що адміністрація має бути удержавнена. Реформа зачнесь вôдъ адміністрації громадъ и буде поступати до щораз высшихъ институцій. Правительство кладе велику вагу на скоре полагодженье тои справы, тожь и поднесе до участи въ тôй роботѣ ще окрему комісію кодіфікаційну. Въ якомъ порядку буде правительство предкладати поодинокѣ проекты, ще не знати, але мѣжь ними будуть проекты що-до основанья трибуналу адміністраційного, що до поступованья дісциплінарного и праґматики службовои урядниковъ.

„Що-до церковнои політики, то бажаємо, щобы по при охорону державныхъ интересôвъ не нарушити супокою и конфесійного мира, а всѣ публичнѣ институціи въ сей способъ устроити, щобы дали тревалу запоруку для того мира. Вже попередне правительство заявило, що цѣсарь одобривъ пріндипы, якѣ мають бути пôдставою проектôвъ законôвъ що-до загального заведенья метрикъ цівільныхъ, рецепціи жидôвского вѣроисповѣдання и свободы вѣроисповѣдного. Вôдповѣдно тымъ пріндипамъ вже выготовлено проекть закона о законнôй инкартикуляціи вѣроисповѣдання жидôвского, а тамтѣ два проекты будуть готовѣ и предложенѣ пôдчасъ зимовои сесіи парляментарнои. Въ проектѣ закона о метрикахъ цівільныхъ буде така постанова, що, коли заведуть ся загально метрики цівільнѣ, недучій метрики мусять въ теперѣшныхъ метрикахъ на случай хрестинъ зъ мѣшаныхъ супружествъ зазначити, до якои хто релігіи принадежить, и если бы ведучій метрики не выповнивъ того, то зразъ заводять ся въ тôй мѣсцевости метрики цівільнѣ.

„Що-до права супружеского, то въ новôмъ кабінетѣ повна згода що до головныхъ пріндипôвъ реформы права супружеского, а такожь и обовязнового супружества цівільного. Правительству удалось добути цѣсарску апробату що-до пріндипôвъ дотычныхъ проектôвъ, а именно що нове право супружеске має загально обовязувати всѣхъ горожанъ безъ выимки та що въ квестіяхъ супружескихъ буде обовязувати загальна юрисдикція державныхъ судôвъ цівільныхъ. Розумѣєсь, що тымъ самымъ ще не преюдиковано цѣсарскои санкціи для ухваленого цѣлого закона. По заведеню того права супружеска перестануть обовязувати постановы закона зъ 1868 р., которыма обмежаєсь свободу родичѣвъ що-до означеня, до якого вѣроисповѣдання мають належати ихъ дѣти.“

По міністрѣ забирали голосъ поодинокѣ бесѣдники опозиційнѣ. И такъ Евтвешъ именемъ сторонництва независимости заявивъ, що годать ся на много уступôвъ міністеріяльнои програмы, именно що-до вплыву на загранічну політику. — Гр. Аппоній рôвножь критикувавъ деякѣ точки програмы. Доки не буде законôвъ що-до реформы выборôвъ, доси его сторонництво буде выступати противъ всякои реформы адміністрації. — Угронъ домагавъ ся вôдъ нового правительства щиросты и отвертости. — Міністеръ Векерле вôдповѣдаючи на закиды опозиційныхъ бесѣдниковъ, виявивъ, що правительство реформою права супружеского хоче досягнути мира на поли конфесійномъ. Вкôнци заперечивъ, мовь бы правительство вже теперь знало, що не переведе згаданыхъ реформъ вѣ супротивъ короны вѣ въ палатѣ панôвъ.

Вôдтакъ представивъ ся президентъ міністрôвъ зъ цѣлымъ кабінетомъ палатѣ маґнатôвъ и зложивъ такѣ самѣ заявленя що й въ палатѣ послôвъ. — Гр. Фердинандъ Зічі доказувавъ, що заведенье метрикъ цівільныхъ неоправдане вѣчнымъ а цівільнѣ слюбы сбовязковѣ не вôдповѣдають бажанямъ населення. Вôнъ тои гадки, що міністры повнформували цѣсаря фальшиво. Новѣ выборы выкажуть, що народъ противный цівільнымъ вѣнчанямъ. — Въ тôмъ дусѣ противъ лібералізму промовляли ще деякѣ бесѣдники, а міністеръ Векерле просивъ, щобы здержатись зъ своимъ осудомъ, заки не буде предложенѣй проектъ закона.

Дальшѣ голосы прасы о интерпеляціи и бесѣдѣ посла Романчука въ радѣ державнôй.

Даймо насамперед слово *Gazet ѣ Narodowѣй*, бо она для Русинôвъ „найлюбезнѣйша“, — и не диво, редакторомъ ей прецѣнь есть Rusin, звѣстный Плятонъ, приятель політичный и співробôтникъ небощика Яна Добжанського.

Отже Gazeta Narodowa каже про интерпеляцію, що „она, унята въ форму досыть зручну а ще бôльше обдумана по майстерски, робить вражѣнье акту публичного, незвычайно тактичного и научкого, однакъ зъ него вызирає головне тло и цѣль умѣщенѣ въ кôнцевыхъ словахъ“ [де бесѣда о „сумнôмъ положеню народу“, о потребѣ „опѣки для него“ и о его „невдоволеню“]. „Коло“ польске не пôдписало сен интерпеляція длятого, що въ нѣй высунено на першій планъ нужду народу и его зубожѣлôсть, бракъ опѣки надъ нимъ и его невдоволенье, а тôлько немовь мимоходомъ згадано о тôмъ, що на гадку Gazet ы есть головною причиною еміґрації, именно агітація. Людъ — кличе въ емфазою Narodowa — потребуе опѣки передъ агітацією, котра выводить народъ за границю и вôддае его шизмѣ. „Интерпеляція посла Романчука — кôнчить Narodowa — и его мова при буджетѣ, тѣсно съ нею злучена, суть для насъ новымъ доказомъ, що цѣла акція соймова, ведена правительствомъ въ справѣ руськôй черезъ два роки, — хочь пôднята въ найлучшôй гадцѣ, робить вражѣнье експеріменту невдалого, зъ котрого стрястись и отверезитись уважаємо за першій обовязокъ політичный краю нашого.“

Мы скажемо на те: Вольному воля! на милуванье нема силуванья. „Стрясайтесь и тверезѣть ся!“

——

Сгаs, згадуючи у вступнôй статьѣ про бесѣду посла Романчука такъ пише:

„Певно, абы перервати одностайность діскусій буджетовои, котра обертала ся майже выключно около справы ческои, забравъ слово пос. Романчукъ и выголосивъ бесѣду, котра справдѣ въ палатѣ вѣчнев не звернула уваги [нашѣ часописи констатують якъ-разъ противно, що дуже звернула увагу — *Ред*.], але дôстала похвалу и признанье дневника Neue fr. Presse. П. Романчукъ жалувавъ ся на упосѣдженье Русинôвъ, на выборы въ Галичинѣ, порушивъ квестію еміґрації до Россіи и заждавъ установленя посады руского міністра земляка. Помыслови тому годѣ вôдмовити оріґінальности, шкода тôлько, що п. Романчукъ не вказавъ также особы, здôбной занята становище міністра для Русинôвъ [Звычайна байка: Nie macie ludzi! — *Ред*.] Если скромность не позваляла ему говорити о собѣ [sic!], то належало може дати правительству вôдповѣдній указки... Инши выводы п. Романчука вôдперъ належато [?] п. Щепановскій. Взагалѣ цѣлый той епізодъ бувъ непотрѣбный [для Czas у певно! — *Ред*.] П. Романчукъ и его приятелѣ можуть бути певни, що подôбнѣ ихъ напады у Вѣдни остануть безъ наслѣдку, а у Львовѣ розвѣють богато самообману Той результатъ бувъ бы впрочôмъ красный але не для Русинôвъ [тôлько для Полякôвъ — *Ред*.].“

На се бутне балаканье Czas у мы скажемо: strachy na Lachy!

——

Въ одномъ взглядѣ въ Czas омъ зсолідаризувалась москвофільска *„Галицкая Русь“*. Орґанъ той такъ само, якъ Czas, выходить зъ „подоврѣніемъ“, що „п. Романчукъ усмотрѣлъ въ себѣ или въ п. Савчаку ответное лице на министра-земляка“. Полишаємо осудови читателѣвъ оцѣнити таку писанину орґану, котрый и въ найповажнѣйшой рѣчи не може удержатись въ рôвновазѣ, а мусить грати ролю блазна. Впрочôмъ „Галицкая Русь“ мабуть и сама не хоче мати претенсій, абы ей брати на серіо, коли въ тôмъ самôмъ нумерѣ за причины еміґрації селянъ до Россіи ставить Читанку Ол. Барвѣньского для ґімназій и правопись фонетичну, хочь, якъ уже бавити ся въ того рода розслѣды, скорше могла взяти еміґрацію въ связь зъ письмами небощика о. Наумовича въ „Галицкой Руси“, „Науцѣ“ и т. д., де Наумовичъ просто агітувавъ за еміґрацією нашихъ селянъ до Россіи, ѣздивъ навѣть мѣсце для нихъ шукати и въ письмахъ своихъ пôдъ небеса выхваляєъ выбранѣ имъ осели на галицкій колонії. То вже якось вязалось бы зъ еміґрацією, але Читанка Барвѣньского для ґімназій и правопись фонетична має ся до еміґрації такъ, якъ той казавъ: „вылѣзъ на грушу, рвавъ петрушку“...

Взагалѣ „Галицкая Русь“ — якъ каже — „розочаровалась“ интерпеляцією и бесѣдою п. Романчука. Въ интерпеляція вôнъ оглядавъ ся на польске „коло“ бо инакше бы въ интерпеляція навѣвъ тьму матеріялу зббраного н. пр. п. Окуневскимъ. „Коло“ розпинае п. Романчука за его интерпеляцію, а „Галицкая Русь“ каже, що вôнъ оглядавъ ся на „коло“. Та й тôлько зла воля говорить зъ „Галицкои Руси“, коли говорить о „тьмѣ матеріялу“ въ — интерпеляція! Интерпеляція прецѣнь не статьѣ ґазетнѣ на кôлька нумерôвъ, анѣ не бесѣды, але мають свою окрему форму. Такъ само настырливый замѣтъ „Галицкой Руси“, що п. Романчукъ въ бесѣдѣ не вывѣвъ множества фактôвъ зъ ґазетъ русскихъ о кривдахъ нашого народу, бо на те мѣсце въ спеціальнôй дебатѣ, а не въ ґенеральнôй. Що наконець „Галицкой Руси“ мусѣвъ дуже не подобатись той уступъ бесѣды п. Романчука, де вôнъ говоривъ про значѣнье и вагу 20 мілионового народу рускаго, се рѣчь природна, — того можна було сподѣвати ся.

——

Dziennik polski посвятивъ бесѣдѣ посла Романчука вступну статью, въ котрôй воюе противъ фразы, котрои п. Романчукъ навѣть неуживъ, а именно противъ фразы: „Не дамо ся нѣколи спольонізувати, дамо ся радше зрос-сійщити“. Dziennik polski перечить мовь-бы хто Русинôвъ польонізувавъ. Русины — каже — займають [?] важне и вызначне становище въ шкôльництвѣ, судôвництвѣ и адміністрації и Русинамъ не угрунтованый авансъ. Въ міністерствахъ не мають шефôвъ сенційныхъ, але позволи може дôждуть и до того. Потôмъ звертаєсь до особы п. Романчука и такъ промовляе: „Отже потерпи, пане професоре, а доживемо ще тои сатісфанціи, що будешъ мôгъ парадувати въ золотôмъ фраку руского міністра-земляка, хочь-бы безъ текн. Прецѣнь се твоя амбіція! “...„ зъ такими людьми, якъ п. Романчукъ, нема жартôвъ, — кôнчить Dziennik — „або зробите мене міністромъ, або стану москвофіломъ“, и гр. Таффе опинюсь передъ трудною ділемою... якъ вôнъ зъ нея выбреде?“

Цѣла ся пуста и глупа балаканина Dziennika свѣдчить лишь о тôмъ, якъ то де-кого дуже вкололо жаданье руского посла, абы й русвій народъ мавъ свого довѣреннка въ радѣ короны... Minister-Rusin? Gwałtu!

——

Nowa Reforma переходить пôсля стенографічныхъ записокъ бесѣду посла Романчука и додае вôдъ себе деякѣ замѣтки. Що-до обчисленя статистики послôвъ русскихъ — Reforma признае, що Русинамъ дѣесь кривда, але дѣесь она и Полякамъ, отже шкода, що п. Романчукъ не взявъ рѣчи загально. Дальше пôдносить, що п. Романчукъ не згадавъ, що сповненье деякихъ постулатôвъ русскихъ наступило за згодою сойму. Наконець що-до уступу бесѣды про становище Русинôвъ яко народу — N. Reforma парафразуе его такъ: „Пос. Романчукъ, прирѣкши торжественно, що о вôдбудованю своеи вôтчины, яко державы самостôйнои зовсѣмъ думати не буде, повѣдае правительству австрійскому: всьмо до набутя, беретъ насъ чимъ скорше, будемо вамъ безусловно вѣрнѣй и послушнѣй, але спѣшѣть ся, бо Россія готова васъ выпередити, а шкода, бы вы могли бы добрий зробити на насъ интересъ“. Причину до такои сарказтичнои парафразы того уступу бесѣды подало Reform-ѣ безперечно тото реченье въ бесѣдѣ посла Романчука, де вôнъ сказавъ, що „Русины о устроенню власнои руснои держави зовсѣмъ не можуть думати“. Въ якôй цѣли вôнъ выголосивъ въ радѣ державнôй таку енунціацію, годѣ вгадати.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Вѣстникъ розпоряджень войсковыхъ, оповѣщуе, що шефови инжинѣрія 11 корпуса ґенералъ-майорови Бекови надано урядъ ґенерального инспектора инжинѣрія.

Змѣны, якѣ мають бути переведенѣ вôдъ 1 сѣчня 1893 р. въ орґанізація войсковôй, суть на разѣ такѣ, що оба полки инжинѣрія и полкъ піонірôвъ будуть перемѣненѣ на 15 самостôйныхъ баталіонôвъ піонірскихъ.

При выборахъ доповнюючихъ до рады державнои зъ мѣста Тѣшина на мѣсце пов. Демеля выбраный кандидатъ нѣмецко-ліберальный, адвокатъ д-ръ Кляцкій.

При выборахъ до сойму въ Долѣшнôй Австрія въ окрузѣ вѣденьскôмъ Альзергрундъ выбраный кандидатъ нѣмецко ліберальный Демъ 1855 голосами. Противный кандидатъ Равшеръ, антісеміт, дôставъ 1258 голосôвъ.

——

Въ парляментѣ французскôмъ порушено справу каналу панамского, а въ кôнци ухвалено выбрати слѣдчу комісію парляментарну зъ тридцять трохъ членôвъ. Засѣданье було дуже замѣтне. Всѣ надѣяли ся що въ устъ бесѣдниковъ посыплять ся имена замѣшаныхъ въ ту нечисту справу виновниковъ, членôвъ парляменту и на лицяхъ многихъ особъ вôдбивавъ страхъ, щобы се дѣйстно не наступило. Однакъ въ парляментѣ въ понедѣлокъ грôзна катастрофа перемынула безъ великои небезпечности. Цѣкава була промова головного бесѣдника консервативного, посла Деляе. Обманьство Вільсона зъ ордерами — говоривъ Деляе — се дурница супротивъ справы панамскои. Тутъ истнувала цѣла намерила и синдикатъ політичный, на котрôмъ тяжать публичный осудъ. Афера Вільсона була лише симптомомъ, а панамска справа се недуга, котрою заражене цѣле тѣло суспôльне. Панама була крадѣжю въ ясный день. Члены заряду господарювали шалено и стратили пôвтора мілиярда, але они вôдтакъ були выкористанѣ вôдъ політикôвъ. Одинъ банкиръ (бар. Райнахъ) заждавъ пять мілионôвъ, щобы перекупити сихъ послôвъ, котрыхъ можна було купити. Кождый посолъ мавъ тарифу пôсля своихъ довгôвъ або значѣня Три мілионы франкôвъ роздано мѣжь репрезентантôвъ народу. (Въ палатѣ крикъ: Подайте имена! На се Доляе вôдповѣвъ: Въ комісіи.) Одинъ міністеръ дôставъ чотириста тысячь франкôвъ. Вôдтакъ рѣшено выбрати парляментарну комісію для емісіи льосôвъ панамскихъ зъ одинадцяти членôвъ. Въ комісіи пять членôвъ було за а пять членôвъ противъ. Одинадцятый вôдъ котрого все залежало, заждавъ двѣста тысячь франкôвъ, але сего не хотѣли ему дати. Коли прийшла справа до парляменту, то пôдчасъ дебаты на хвалю выкликано сего посла, а въ будынку ждавъ делеґатъ товариства зъ котрымъ они торґували ся а вкôнци сей мусѣвъ дати послови жаданыхъ двѣста тысячь. Въ ту справу замѣшаныхъ бôльше якъ сто послôвъ. (Тутъ Фльоке сказавъ: „Скажѣть имена, бо девунціяція особиста такъ негôдна, якъ и девунціяція збôрна.“ — Деляе звернувъ ся до Фльоке: „Мабуть вы не були бы першимъ, котрый бы заждавъ слѣдства.“ Фльоке вôдповѣвъ: „Я бувъ тогдѣ въ правлѣню и уважаю себе за такого, котрый вже названый. Я пôдпираю внесенье о заряженье слѣдства!) — По бесѣдѣ внескодавця президентъ французскихъ міністрôвъ Любе заявивъ въ имени правительства, що оно прилучаеся до выбору анкеты. Нинѣшне правительство зовсѣмъ въ сю справу не замѣшане и зъ тои причины не боить ся нѣчого. Впрочôмъ знана рѣчь, зъ якихъ жерелъ черпано. Сѣ особы хочуть робити скандалъ, щобы кривди завдати тяжкѣ раны. — Одноголосно принято внесенье, щобы выбрати комісію зъ 33 членôвъ и надати ѣй якъ найдальше идуче повномочіе.

НОВИНКИ.

— **Зъ Перемышля пишуть намъ.** Дня 22 с. м. съѣхало ся до Перемышля кôлканацять священикôвъ зъ тутешнои епархіи на нараду надъ найновѣйшими справами церкви рускои, якъ справа тучанска, реформа семинаріи и — реформа правописи. Наради вôдбуваютъ ся въ сали пôдъ „Провидѣньемъ“. Выбрано депутацію до владики перемыского.

— **Холера.** Пôсля урядового справозданя пануе все ще холера такъ въ Будапештѣ якъ и на провінціи. И такъ занедужало въ Бечкерекъ вôдъ дня 8 до 13 н. ст. падолиста 21 особъ а умерло 11, въ Арадачи занедужали вôдъ 16 до 17 падолиста 4 особы, умерло 5; въ Бая умерла одна особа. — Гамбургскій сенатъ наказавъ устроити дня 25 н. ст. падолиста благодарственнй богослуженя у всѣхъ святинях зъ причины выгасненя холеры. — Зъ Петербурга розбслано комунікатъ такого змѣсту: Въ виду дуже имовѣрного повороту холеры въ будучôмъ роцѣ, рѣшено урядово въ вôдповѣднôмъ часѣ выготовити на основѣ набутого досвѣду и подати до вѣдомости, кому треба, плянъ борбы зъ пошестію. Длятого дуже пожадано мати вчасно справоздане особъ, котрѣ брали участь въ борбѣ зъ пошестію минувшого лѣта. Крôмъ того для одержаня потрѣбныхъ информацій вôдъ особъ, що лично набули досвѣду въ примѣнюваню средствъ антіхолеричныхъ, рѣшено вôзвати до Петербурга на день 25 н. ст. грудня зъ кождои ґубернії, де лютила ся холера, по однôмъ або по двохъ лѣкарѣвъ. Вôзваній лѣкарѣ одержать по 5 рублѣвъ на добу и право безплатного переѣзду. — Пôсля урядовыхъ справоздань за часъ вôдъ 4 до 11 падолиста найбôльше число занедужань на холеру припало на ґубернію кіевску (1.020 занедужань, а зъ тыхъ 316 случаѣвъ смерти). Друге мѣсце займала ґубернія бакуньска (691 занедужань, 436 случаѣвъ смерти), третье ґубернія подôльска (461 случаѣвъ, зъ чого 207 смертельныхъ). Зъ мѣстъ найбôльше занедужань було въ Житомири, бо 49, дальше въ Орлѣ 39 и въ Петербурзѣ 28. До мѣсцевостей найменше въ тôмъ часѣ холерою навѣщеныхъ належала ґубернія полоцка. Взагалѣ доси умерло на холеру въ Россіи 250 тысячѣвъ людей.

— **Директоръ галицкихъ почтъ и телеґрафôвъ**, п. Сеферовичъ и ґенеральный инспекторъ почтъ, совѣтникъ міністерскій Кохъ, приѣхали вчера до Кракова въ справѣ недавно заложеныхъ ліній телефонічныхъ въ Краковѣ. Сѣть телефонічна густѣе зъ кождымъ днемъ. Въ честь прибувшихъ достойниковъ устроивъ вчера тамошный клюбъ почтовыхъ урядниковъ музикально-деклямаційный вечерокъ.

— **Наука языка грецкого въ ґімназіяхъ.** Пôдчасъ нарадъ въ „колѣ“ польскôмъ надъ буджетомъ міністерства просвѣты заждавъ професоръ Августъ Соколовскій, щобы „коло“ поручило ему въ повнôй палатѣ выступити зъ внесеньемъ о залишенье въ ґімназіяхъ науки языка грецкого. „Коло“ прихилило ся до жаданя посла Соколовского.

— **Змѣны въ львôвскôмъ староствѣ.** Комісарь въ войсковôмъ бюрѣ намѣстництва п. Винкентій Кавцкій має бути придѣленый до староства у Львовѣ, яко першій комісарь и евентуальный заступникъ старосты.

— **Музей ґôрництва.** Выдѣлъ краевый увзглядняючи правдиву потребу розвою наукъ теоретичныхъ на поли ґôрництва нафтового, призначивъ 1.000 зр. на заложенье музея ґôрництва нафтового въ львôвскôй школѣ політехнічнôй. Колеґія професорôвъ взяла пôдъ розвагу згадану справу и въ короткôмъ часѣ буде такій музей при політехніцѣ отвореный.

— **Процесы о убійство.** Дня 17 и 18 н. ст. падолиста вôдбула ся передъ судомъ въ Золочевѣ розправа въ справѣ убійства селянки Варвары Мучаковои въ селѣ Красносѣльцяхъ. Въ мѣсяци серпни, якъ мы о тôмъ свого часу доносили, найдено згадану селянку убиту въ ей власнôй хатѣ. У трупа була вôдрубана голова и 13 ранъ на черевѣ. Одинокій свѣдокъ убійства 15-лѣтна пасербиця убитои, на-пôвъ идіотка Анна Мучакъ говорила, що мачоху ей убивъ „чорный“, що не знати зъ-вôдки появивъ ся въ хатѣ. Пôдозрѣнье упало на тую-жь Анну Мучакъ и ей увязнено. Въ слѣдствѣ зôзнала она, що въ згаданôмъ дни прийшовъ якійсь „панъ“, „дѣдько“, „возьный“, котрому мачоха дала зô скринѣ 2 зр., и котрый вôдтакъ убивъ ей сокирою. При розправѣ сказала дѣвчина, що нѣчого не тямить, а судъ присяжныхъ увôльнивъ ей вôдъ вины. Въ слѣдчôмъ арештѣ пересидѣла она 4 мѣсяцѣ. Селяне въ Красносѣльцяхъ уважали убиту чарôвницею и не хотѣли позволити абы ей похоронено на кладовищи, лише на представленя о. Петровского, мѣсцевого пароха заявившого, що покôйна була жѣнка побожна и часто сповѣдала ся и причащалась згодились они на ей похороненье. — Передъ судомъ станиславôвскимъ вôдбула ся розправа противъ Максила Червиньского и Якима Логазы, обжалованыхъ о убійство пропінаційного „вѣрника“, Симеона Пехера въ Тисьменици, о чôмъ мы въ своемъ часѣ згадували. Убійства допустили ся виновники въ ночи и забрали притôмъ 23 зр. зъ пропинаціи. Судъ присяжныхъ засудивъ обохъ обжалованыхъ на кару смерти.

— **Страхъ передъ податями.** Зъ Косова пишуть до львôвского Przeglądа, що дня 13 н. ст. падолиста скликавъ до Кутъ тамошный адъюнктъ судовый п. Балтаровичъ доохрестныхъ селянъ, щобы ихъ заохотити до участи въ маючôй вôдбути ся 1894 року выставѣ краевôй. Однако селяне не хотѣли о тôмъ чути, бо бояли ся, щобы за ихъ домашнй выробы не бувъ на нихъ наложеный податокъ.

— **Галицка выстава краева и Нѣмцѣ.** Якъ звѣстно має вôдбутись въ роцѣ 1894 загальна краева выстава у Львовѣ. Тымчасомъ Neues Wiener Tagblatt выступивъ въ однôмъ зъ послѣдныхъ чиселъ зъ проектомъ выставы вѣденьскои на 1894-ый рôкъ. Gazeta Narodowa жалуе ся, що згадана часопись лише длятого пôднесла сю справу, абы зробити на злôсть Полякамъ.

— **Въ Краковѣ** устроювано сими днями концертъ на фондъ памятника для звѣстного польского ученого Оскара Кольберґа, автора монументальныхъ творôвъ на поли етноґрафіи. Концертъ выпавъ пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ дуже лихо, бо принѣсъ всего 5 зр. 72 кр. доходу. Видко зъ того, що Поляки не умѣють шанувати людей тамъ, де иде о тиху, а не о шовіністичну и крикливу роботу.

— **Результаты послѣдней конскрипціи.** Сими днями появивъ ся першій выпускъ центральнои комісіи статистичнои у Вѣдни, вôдносячій ся до послѣдного спису населення и звѣрятъ домашныхъ въ Австріи. Выдана часть займае ся громадами, мѣсцевостями, домами и мешканями, подѣломъ людности пôсля пола, вѣроисповѣдання, степеня образованя, языка товариского и т. ин. Пôсля того выставленя припадае зъ населення Долитавщины 80 мешканцевъ на 1 кільометеръ квадратовый. Вôдъ тои пересѣчи вôдходить дуже далеко зъ одного

стороны Тироль, де въ 9 округахъ політичныхъ живе на 1 кільом. квадратовôмъ ледве 20 людей, а зъ другого боку Чехія, де въ 23 повѣтахъ припадае на такій-же просторъ по 140 головъ. Галичина заселена сильнѣйше якъ пересѣчно, бо припадае въ нѣй по 84 людей на кільометеръ, але суть повѣты заселенй далеко густѣйше на пр. велицкій (160 душь на кільометеръ), краковскій (147), бяльскій (145), снятиньскій (125), борщѣвскій (104), залѣщицкій (101), гусятиньскій 102), теребовельскій (103). Наймевше заселенй въ Галичинѣ повѣты гôрскй: надвôрняньскій (36 душь на кільометеръ), долиньскій (37) и косôвскій (40). Загальне число населеня въ Долитавщинѣ выносить 23,895.413 душь, мѣжь тымъ якъ въ 1880 роцѣ числило оно 22,144.244. Домôвъ мешкальныхъ було въ 1890 роцѣ 3,339.570 противъ 3,147.902 зъ попереднои конскрипціи. Вôдношевье обохъ полôвъ въ Долитавщинѣ такъ укладае ся, що женщинъ єсть о 4·4% бôльше якъ мужчинъ, хочь въ Горицiи и Градисцѣ, Истріи, Буковинѣ и Дальматіи мужчины переважають и то вôдъ 0·7—7·7%. Переважна часть населеня, бо 18,934.166 душь належить до вѣроисповѣдання римо-католицкого, за ними идуть греко-католики въ числѣ 2,814.072 и жиды въ числѣ 1,143.305 (зъ того въ Галичинѣ 772.213). Анальфабетôвъ живе въ Австріи ажь 9,605.337. Найгôрше пôдъ тымъ взглядомъ стоить Буковина (79.88% анальфабетôвъ мужчинъ и 96·17% женщинъ) и Галичина (71·04 и 76·49%). Темныхъ начислено въ Австріи 19.264 глухонѣмыхъ 30.076, а умыслово недужихъ 51.822. Вкôнци подае ся въ тôмъ выпуску число населеня цивільного и войскового. Отже цивільного населеня було 23,707.906, а войска въ службѣ 187.507.

Телеграмы „Дѣла".

Будапештъ 23 падолиста. Клерикальный орґанъ Magyar Alam заповѣдае страшну борбу зъ міністерствомъ Векерліого.

Берлинъ 23 падолиста. Престольна промова выкликала невдоволенье, бо не подано въ нѣй причинъ для реформы войсковои. Натомѣсть пôднесено въ нѣй добрй заграничнй вôдносины.

Петербургъ 23 падолиста. Переговоры торговельнй Россіи зъ Нѣмеччиною вже рѣшучо зôрванй.

Римъ 23 падолиста. Промова Кріспіого выкликала велике вражѣнье. Кажуть, що Кріспі неможливый обняти коли небудь вже провôдъ міністерства. — Moniteur de Rome грозить угорскому правительству и заповѣдае орґанізацію католикôвъ до борбы.

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

22. н. ст. падолиста 1892.

Львôвъ: Пшениця 7·10 до 7·30, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 5·— до 6·—, овесъ 5·40 до 5·70, рѣпакъ 10·25 до 11·25, горохъ 6·— до 8·75, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·80 до 10·75, бôбъ —·— до —·—, конюшина червона 62·— до 70·—, конюшина бѣла 60·— до 75·—, конюшина шведска 60·— до 70·—, кминъ 17·— до 17·60, анижь 32·— до 38·—, кукуруза 5·50 до 5·60, хмѣль 70·— до 80.— зр. за 56 кільо у Львовѣ, оковита въ 10.000 літрôвъ 10·— до 11·50 зр.

Надôслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. -- Побереже Францъ Іосифа. 4446 12—15

KIELHAUSER-A ПАРИСКЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкôрѣ гладкôсть и знаменито пристае до лица. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вôдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ"**

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Копернікомъ", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. пôспѣшный	пот. пôспѣшный	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	6⁰¹	2⁰⁵	9⁰¹	6⁴⁶	9³²	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	9⁰¹	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	2⁵⁷	9⁴⁰	7²¹	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	2⁴⁵	9¹⁷	6⁵⁵	—	—
„ Сучавы	10⁰⁹	—	7⁵⁶	1⁴²	7⁰⁶	—
„ Кімполюнга	10⁰⁹	—	7⁵⁶	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	10⁰⁹	—	7⁵⁶	—	7⁰⁶	—
„ Глибоки	10⁰⁹	—	—	—	7⁰⁶	—
„ Новоселицѣ	—	—	—	1⁴²	7⁰⁶	—
„ Слободы рунґурскои	10⁰⁹	—	—	1⁴²	—	—
„ Гусятина via Галичъ	10⁰⁹	—	—	1⁴²	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	9¹⁶	2³⁵	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	9¹⁶	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	1⁴¹	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	9¹⁶	—	1⁴¹	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	4⁴⁸
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	8³²

Вôдходять зъ Львова.	пот. пôспѣшный	пот. пôспѣшный	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. осôбовый	пот. мѣшаный
До Кракова	10⁴¹	3⁰⁷	5²⁶	11⁰¹	7⁵⁶	—
„ Мушяны-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	7⁵⁶	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	2⁵⁸	—	9⁴¹	10²⁶	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	3¹⁰	—	10⁰²	10⁵²	—	—
„ Сучавы	6³⁶	—	9⁵⁶	3²²	10⁵⁶	—
„ Гусятина via Галичъ	6³⁶	—	—	5²²	—	—
„ Слободы рунґурскои	6³⁶	—	9⁵⁶	3²²	10⁵⁶	—
„ Новоселицѣ	6³⁶	—	9⁵⁶	—	10⁵⁶	—
„ Глибоки	6³⁶	—	9⁵⁶	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	6³⁶	—	9⁵⁶	—	10⁵⁶	—
„ Кимполюнга	6³⁶	—	—	3²²	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	6¹⁶	10²¹	7⁴¹	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	10²¹	7⁴¹	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	6¹⁶	—	7⁴¹	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	9³¹
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	7⁵⁶

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

У о. Анатоля Долиньского

парохa Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючй сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-дôгматична. Сторôнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить 60 кр.; въ пôвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихôвъ зъ додаткомъ **Рôкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл.** 95 кр. зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою 4433 8—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тій сочиненія яко дѣла для представленя преведикого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезнй.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки однои дѣвчинки зъ II ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣлятн науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моґъ огорода и 20 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X. poste restante Лôмпа.** 8—? 4469

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 50—?

гиґієнічнй, хірурґічнй, до плеканя недужихъ и для полôжаниць (Спеціяльность парискй пôдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Конкурсъ на стіпендіи.

Перше загальне Стоваришенье урядникôвъ австро угорскои монархіи у Вѣдни розписуе конкурсъ на двѣ стіпендіи по 220 зр. рôчну для сынôвъ, а одну на 125 зр. для доньки — незасôбныхъ членôвъ Стоваришеня. Стіпендія треває ажь до покôнченя наукъ Вымагае сидеказу покôнченя послѣдного року школьного зъ добрымъ поступомъ. Поданье мусить бути выготовлене на вызначенôмъ друку, до центрального заряду звернене и найдальше до 26 падолиста надôслане до моихъ рукъ.

Поясненя що-до условій просьбы а такожь убезпеченя, вôдтакъ затягненя позичокъ, удѣляю сейчасъ безплатно. Стоваришенье приймае до забезпеченя такожь неурядниковъ, однымъ словомъ всѣхъ.

Инспекторъ и Заступникъ Стоваришеня для Галичины.

Мешкаю у Львовѣ ул. Сапѣги ч. 15. I. поверхъ. 4482

МУЖЕСКУ Безсильнôсть

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхôвъ молодости и розпусты, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстров. книга

Самоохорона д-ра Ретава

Российске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недуґъ и направили свои мужескй силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылая ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.) 9—34 4391

Противъ холєры

поручае пôдписана фірма свôй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine".

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды" (по 7/10 літр.) зр. 36·—
„ „ 1/2 коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ 1/4 „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 6/1 літр фляшкахъ евент въ бутлях по 5 літр.
KLEINS „TATRA" BLUME „SPECIALITÄT" ЛІКЕРЪ ЗЄЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1·30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2·80 „ „

На жаданье илюстрованй цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяцѣ. 4393 23—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

ПРИЛЮДНА ПОДЯКА

Вповажаному П. д-ру Антонію Коґену

лѣкареви повѣтовому въ Кроснѣ.

Найдорожшимъ даромъ та добромъ вôдъ Бога для чоловѣка, то житє, то здоровье — но якъ житье вôдъ промыслу Бога залежне и границѣ вôдъ вѣка кождому назначенй, такъ и въ певнôй мѣрѣ здоровье людске здане есть дуже часто умѣетностямъ, здôбностямъ и правницѣ лѣкарôвъ, въ рукахъ которыхъ дуже часто важить ся здоровье житье неодного смертного человѣка!

Мы не намѣраемо вѣкому льстити, и не въ сглѣ такихъ людей славословити но зъ становища справедливости, ведень вдячностію и чувствомъ ясной и отвертои правды, непреувеличимо, коли скажемо, що Вп. П. Д-ръ Антоній Коґенъ, который черезъ 5 лѣтъ въ нашôмъ повѣтѣ Богородчаньскôмъ яко лѣкарь повѣтовый трудивъ ся, своею глубокою умѣетностію, знаменитою здôбностію, та незрôвнаною діяґностикою и то въ найзабезпечнѣйшихъ слабостяхъ всегда вôдзначавъ ся, а задля своеи гуманности и доброты серця, отвертости, готовости и ласкавости готовый бувъ завсѣгды середъ темнои и непогôднои ночи рад до услуґи терпячои людскости, нѣсъ помôчь, ратунокъ и отѣху пôдъ зажурену стрѣху, не числячи нѣколи на матеріяльнй зыски — тожъ зъединавъ собѣ загальне поважанье и симпатію. За такй предметы благороднои душѣ, ставъ ся достойнымъ авансу лѣкаря въ Кроснѣ — а вѣсть тая могла зрадувати але и засмутити терпячу людскôсть въ цѣлôмъ повѣтѣ.

Тожъ не могучи бути участникомъ прощального вечерка даного д. 30 жовтня 1892 въ честь Твою Впов. П. Доктôре въ мѣстѣ Богородчанахъ, и тамъ дати выразы подяки за твои щирй, ласкавй, и безинтересовай труды, якй Ты черезъ чотири мѣсяцѣ повѣсъ въ часѣ тяжкои и небезпечнои слабости моеи найдорожшои жены Стефавіи, и своею свѣтлою умѣетностію уратувавъ дорогоцѣнне менѣ житье ей — осмѣляю ся тыми словами злôжити и заявити Тобѣ Впов. П. Доктôре нашу сердечну подяку щиро-рускимъ: „Спаси Бôгъ"! Жий щасливо, въ здоровлю Ты выразумѣлый и правый Сыну Лехитôвъ многй а многй лѣта! Працюй и труди ся для добра и спасеня терпячои людскости и дальше, а що не нагородить Тобѣ рука людска, то стократно подасть Провидѣнье Боже! На вспоминъ мило прожитыхъ хвиль шлю Тобѣ въ незабудь нашй вдячнй серця, въ тымъ пересвѣдченьемъ, що достойно и належито дорожать Твоими здôбностями и правостію характеру многй жичливй Русины въ повѣта богородчаньского.

Антоній Рудницкій, сотрудникъ въ Яблоновѣ въ женою *Стефанією* и *Волод. М. Паукъ*, парохъ Саджавы. 4477

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта" ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — **всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски.** — Блызше можна розвѣдатись въ Адміністрациі „Дѣла". 4258

ПРО РУСКУ ПРАВОПИСЬ

написав

С. НАҐНИБІДА.

Цѣна 5 кр. а. в.

Дôстати можна въ друкарни тов. имени Шевченка у Львовѣ, ул. Академічна ч. 8.

КНИҐИ ЦЕРКОВНЙ

друки всѣлякого рода

Молитвословы рôзного выданя

Евангелія въ прекрасныхъ оправахъ и т. п.

завсѣгды на складѣ утримуе

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9.

4471 1—?

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (дôмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКЙ

№ 1	Конґо	1/2 клґр.	зр. 2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо	„ „ „	2·80
„ 3	„ меляньжь	„ „ „	3·—
„ 4	Нингчовъ Imperial	„ „ „	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„ „ „	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	1/2 клґр.	зр. 1·50
„ 7	найлѣпшій	„ „ „	1·80

Чай каравanный Братôвъ К. и С. Попова 1/2 ф. зр. 1·80 1/4 „ „ 90

Цвѣты батистовй до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образôвъ. — Образы олѣйнй паперовй по греческому стилю. Рамы до образôвъ. — Білсты літоґрафованй и скоро печатанй. — Товары шкôряннй. — Пуляресы, портмонетки, візітôрки, папѣросницѣ.

Всякй приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручае руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, дôмъ п. Валляха.

Katalоge mit Probetakten über 4390 1 8—20

Wiener-Musik gratis und franco

OTTO MAASS Musikalien-Handlung Wien, VI. Mariahilfer strasse 91.

Новôсть!

ВОДА МАРШАЛКôВСКА

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

фляконъ 50 кр. и 1 зр.

3747

На свята

Новôсть!

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнй тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 256. Львôвъ, Четверъ 12 (24) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

ДѢЛО

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вôвторокъ, а въ вôвторокъ и пятницю за переплатою разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Предплата на „ДѢЛО“ въ літер. додатком:

въ Австрії:		на границях:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вôльнѣ ôдъ порто. Поєдинокє число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣні 6 кр. ôдъ одноріжкôвої инсератовôї въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. Подякы числять ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Про нашу бѣду.

Куда звернешь ся, всюда бѣда, кождый нарѣкає на злѣ часы, великѣ выдатки а малѣ доходы.

По селахъ нужда. Знайде ся кôлькохъ богатшихъ селянъ, котрымъ доходы вистають на покрытье выдаткôвъ та ще якій грôшь зложать на лиху годину, але-жь то одиницѣ, а решта, заспокоивши найпершѣ потребы, на передновку пищать зъ голоду, бо хлѣба не стало, а до нового далеко. У инших и цѣлый рôкъ передновокъ. До лучшого не йде, бо грунту въ вôдношеню до того, якъ збôльшає ся народу, що-разъ менше, дѣлы що-разъ меншѣ, а за тымъ и нужда, бо въ того, що давнѣйше жививъ ся одинъ, теперь мусить выживитись чотирохъ. До промыслу та до торговлѣ селяне не беруть ся и тому-то бѣда ихъ що-разъ бôльше тисне й тисне, и такъ невôдрадно стоять противъ нея.

По мѣстахъ не лучше. Вся торговля въ рукахъ жидôвскихъ, а промыслъ таножь переходить въ нихъ руки що-разъ бôльше. Ще де мѣщаньство опираєсь на рôльництвѣ, то яко-тако дыхає, троха зъ рôлѣ а решта зъ ремѣсла, и такъ, полатавши, жие не въ роскошахъ, але менше даєсь ему нужда знати. Но де мѣщане ремѣсники не опирають ся о рôльництво а жиють лише зъ самого ремѣсла, тамъ, зъ малыми выимками, они вповнѣ завись самій вôдъ жидôвъ, суть ихъ выробниками, бо не маючи власныхъ складôвъ матеріалу, все беруть вôдъ торговельникôвъ, а наколи и за собу грошевого у нихъ нема та й рôвень осѣты стоить низько, щобъ радити собѣ черезъ закладанье спôлокъ и заосмотрюванье себе въ матеріялъ потрѣбный до роботы, они зневолений брати на кредитъ у торговцѣвъ лихій матеріялъ а платити дорого, танъ що й за роботу мало имъ що зостане. Самій бѣдують а клієнты дорожше платити мусять за лихій выробъ зъ лихого матеріялу, черезъ що звертають ся до фабричныхъ выроббôвъ, а ремѣсникъ що-разъ бôльше попадає въ бѣду. Тымъ толкуєсь, що чимъ разъ бôльше число людей заосмотрює ся въ выробы фабричнѣ; тѣ выробы знаходять що разъ бôльшій вôдбутъ въ краю, склепы родять ся якъ грибы по дощи, а нашѣ ремѣсники що-разъ бôльше упадають и упадати мусять.

Перейдѣмъ до верствы третой, се-бъ то интеліґенціи урядничои рôзныхъ категорій. Що-разъ ихъ бôльше, а бѣда мѣжь ними така сама, якъ и у тамтыхъ. О одну посаду старає ся кôльнадесять; на кождôмъ полі переповненье, и оно що-разъ бôльше зростає, бо кождый, коли тôлько може, старає ся, абы лишень выпровадити сына свого, якъ то кажуть, въ люде, зробити зъ него урядника, священника и т. д. До того напряму ще й допомагаєсь бурсами та стіпендіями.

Якъ же-жь супротивъ такого невôдрадного стану мы маємо повестись, абы знайти дорогу а радше бôльше дорôгъ, куды-бъ можна народъ попровадити, абы уленшити ему въ тôмъ лихôмъ а майже невôдрадномъ станѣ? Безчинно стояти не можна, бо струя життя плыне скоро и мовь розбурханій Филѣ порывае зъ собою все, що надыбле на дорозѣ, вôдкидає на бôкъ безъ пощады, а сама дальше прямує.

На полі тôмъ уже створивъ собѣ рускій народъ одну дорогу, — дорогу торговлѣ черезъ заложенье „Народнои Торговлѣ“, вôдкрыванье ей філіи та сѣльскихъ крамниць. Але самій признати мусимо, що на тôмъ перестати не можна. „Торговля Народна“ — якъ кождый силенъ христіяньскій — заосмотрює въ продукты не богато родôвъ. Намъ треба сягнути глубше въ потребы народу, треба розширити, правда не вôдъ разу, лишь ступѣнево торговлю на всѣ продукты, а особливо вытворити рôдъ малыхъ крамниць, котрі заосмотрювали бы народъ сѣльскій и мало мѣскій у всѣ потребы его. Бачимо, що въ кождôмъ мѣстѣ есть гуртовный складъ зъ хустками, полотенцями рôзного рода, котрій народъ данои околицѣ носить и котрій въ величезной скôльности розходять ся та великій оборотъ творять и много народу жидôвского живлять. Вôдъ такого гуртôвника беруть меншій купчики жидки по троха товару и той по селахъ розносять або по ярмаркахъ, розложивши, продають. „Народна Торговля“ обязати повинна той рôдъ гендлю и розширювати, бо того товару бôльше розходить ся, нѣжь цукру, гербаты, ризу, кавы и т. п., бо товару того кожда селянка и селянинъ потребуе та й бере за готовій грошѣ, не на кредитъ.

Другій рôдъ — то скупованье збôжа, прядива та вовны, що селянинъ нашъ продає. Коли-бъ могло удати ся завязанье спôлокъ по селахъ, котрі занялись бы скупованьемъ збôжа та нашихъ плодôвъ рôльничихъ, що ихъ нарôдъ нашъ збуває, а зъ другои стороны заосмотрюваньемъ его въ конечній потребы его, — могли бы мы бôльшу силу торговельну розвинути, а за нею, гадаю, поступило бы и обудженье мѣжь народомъ свѣдомости, що и вôнъ въ той способъ заробити може.

Праця то не мала, на папери она хутко напише ся, але ввести то въ житье — се рѣчь зовсѣмъ не легка. Однакъ, коли удало ся въ короткôмъ часѣ по засновању „Народнои Торговлѣ“ выказати такъ добрі результаты, чому-жь не могли бы мы и на тôмъ полі попробувати? Може удалось бы намъ бодай въ части, — а найтруднѣйшій початокъ. Кождый зъ селянъ знаєсь добре на збôжу, оцѣнити може его вартôсть, бо самъ продає на ярмаркахъ, ходить тутъ, щобы въ кождôмъ селѣ завязалась спôлка, котра бы то, мѣрками выношуване збôже до коршмы або до мѣста, скуповувала та дальше до бôльшои спôлки, се-бъ то до гуртôвника высылала, а заробокъ чей не бувъ бы малый.

Перейдѣмъ до мѣщанъ-ремѣсникôвъ. Хоче швець зробити чоботы на ярмаркахъ, иде до торговця шкірами, купує шкіру на боргъ, а доперва якъ продасть чоботы, зъ лихвою за шкіру заплатити мусить. Замовь чоботы у шевця, мусить зновъ до торговця ити взяти шкіру, и бере яку дасть, найчастѣйше злу; зробить зъ неи чоботы або черевики, возьме заплату, и доперва платить торговцеви, а решту затримуе собѣ яко заробокъ. Торговець збôдре его на цѣнѣ и на матеріялѣ, вôнъ збдре клієнта — и той кидаєсь до фабричныхъ выроббôвъ. То само дѣєсь зо всѣми ремѣсниками, а малій лишень выимки. Зарадити тому можна бы лишь черезъ закладанье спôлокъ и держанье торговлѣ у власномъ зарядѣ, зъ вôдки могли бы ремѣсника брати матеріялъ лѣпшій, дешевшій, чимъ улекшалось бы ремѣсникамъ, а черезъ то и клієнтамъ, та дало бъ и удержанье торговельничовн, котрый такій товаръ продававъ бы. Лише зровумѣня рѣчи и заохоты, та ще разъ заохоты и доброи волѣ, то й на тôмъ полі далось бы зробити богато доброго по нашихъ мѣсточкахъ и мѣстахъ. Не можна сказати, щобы нашій ремѣсника того не розумѣли, тôлько браєъ охоты та предприемчивости, браєъ привыкы. Кождый каже: „треба бы того зробити“, але на тôмъ и кôнчить ся, бо то вже така наша лѣнива натура. Отже задачею инteліґенціи есть — въ добре зровумѣлôмъ интересѣ, щобы взялась до того, — черезъ вôдчиты и притяганье, заохочуванье можна бы спôлки такій заводити, а зъ малого прийде ся й до бôльшого, а кôлько то гроша може остатись въ нашихъ рукахъ и якъ бы то мы пôднести ся могли!

Отже, якъ сказано, одна дорога — то дорога торговлѣ, и то розгалуженои и розкорѣненои мѣжь нарôдъ. Она може занята часть, невелику справдѣ, але все пôддвигне ей троха, дасть людямъ честный способъ до життя и придбає силы народови.

Друга дорога — то промыслъ. Ремѣсло у насъ упало. Ремѣсникъ своею инteліґенцією та образованьемъ стоить низько, бѣда придушила его до землѣ. Поглядъ его на свѣтъ малый, знаємôсть ремѣсла свого, котре его живить, примітивна, длятого не може зрôвнати зъ выробами заграничными. Край старає ся на тôмъ полі прийти въ помôчь, закладає школы промысловій, черезъ котрі можна бы пôднести станъ ремѣсничій, дає стіпендіи для ученикôвъ, котрі могли бы дальше образуватись. Правда, що то зачатки, не заспокоюють потребъ загальныхъ краю а по части, сказавъ бы я, звернені въ одинъ домінуючій напрямъ промыслу деревного, але и въ тôмъ взглядѣ робить ся поволи. Мы-жь супротивъ того поводимось вôдпорно.

До сего часу мы Русины звернулись до ґімназій, щобы можна вытворити бôльше інтеліґенціи, котрои намъ потреба, а по-за се що робимо? Духъ той огорнувъ таножь мѣщанъ та селянъ, и по змовѣ посылають дѣтей своихъ до ґімназій, а мало, дуже мало до школъ реальныхъ. О промысловыхъ школахъ на-разѣ мало думаємо, и то тôлько одиницѣ. А кому жь то бôльше повинно залежати, якъ не намъ, щобы вытворити станъ середный, мѣщаньскій? Селянинъ нѣ не думає сына вôддавати до ремѣсла, а тымъ бôльше до школы промысловои; мѣщанинъ-ремѣсникъ учить дитину свого ремѣсла, о скôльно самъ умѣе, и той хлопчина навчить ся ремѣсла на ладъ батька, — але щобъ его батько пôславъ до школы промысловои и на се ложивъ, — де о тôмъ говорити? Волѣвъ бы вже пôслати до ґімназій, щобы казъ сына священникомъ, урядникомъ або бодай инымъ писаремъ.

Ось въ тôмъ бѣда! Поле опустошѣле лежить передъ нами. До зорания его забратись вамъ трудно, а може й не хочесь, а треба конечно. Треба заохочувати молодѣжь сѣльску, молодѣжь мѣщаньску до промыслу, — треба въ мѣстахъ, де суть школы промысловій, закладати бурсы та пôдломагати молодѣжь промыслову и выединувати помôчь на тую цѣль вôдъ сойму, — треба трудитись, чей Богъ поблагословить праци и зможемо помалу вытворювати бôльше образованый станъ середный. Маємо школу ткацку, столярску, сницарску, слюсарску, зъ часомъ може й инші стануть въ краю, — тамъ звертати молодѣжь нашу, а скорше знайде хлѣбъ и удержанье несогôрше, и для народу зробить ся лекше, бо не будуть всѣ дивитись лишь на рôлю, а знайдуть и инші дороги до життя.

Кажуть: Ремѣсникôвъ богато, лишь роботы нема. Однакъ смѣло сему заперечити може той, хто знає вôдносины въ поменшихъ мѣстахъ. Возьмѣмъ кравцѣвъ, ковалѣвъ, бляхарѣвъ, капелюшникôвъ та инших, пошукаймо ихъ, а переконаємось, що ихъ мало або декотрыхъ въ много мѣсцяхъ зовсѣмъ нема. Если дамо бôльше образованье ремѣсникамъ, фахово ихъ лѣпше вывчимо, то певно они зъ голоду не згинуть, удержанье знайдуть, зможуть собѣ лѣпше радити, а вытворить ся зъ часомъ у насъ сильный станъ середный.

Неодинъ похитае головою, прочитавши се, та й подумае, що писати легко, але до дѣла довести трудно. Оно справдѣ трудно, але якъ довго не будемо анѣ писати, анѣ говорити а ще менше робити, такъ довго нѣчо не зминить ся и все буде йти по давному та все гôрше. Часъ, щобы мы единого спасенія молодежи не бачили лише въ станѣ урядничôмъ, — часъ подумати троха реальнѣйше, подивитись, якъ то дѣєсь у другихъ народôвъ, котрі высше стоять вôдъ насъ просвѣтою та добробытомъ, а узримо, що власне ихъ сила не въ ґімназіи, не въ прямованю молодежи до становъ урядничихъ, але до школъ промысловыхъ. Що має пôйти до ґімназій, пôйде и безъ принукы, — напрямъ той уже пôдготованый, утертый, а часъ звернутись зъ принуною до школъ промысловыхъ, думати о ихъ закладаню и посылати до неи молодѣжь, окружати ей опѣкою и пôдмогою, а чей же хосенъ покаже ся, може борше, нѣжь думаємо.

Въ Станиславовѣ 18 падолиста 1892.

Б.

Рада державна.

На початку вчерашнього, въ середу, засѣданя палаты послôвъ вôдповѣдавъ президентъ міністрôвъ ґр. Таффе на деякі интерпеляціи молодо-Чехôвъ.

Зачалась спеціальна дебата буджетова. Першій двѣ позиціи „двôръ цѣсарскій“ а „канцелярія кабінетна“ принято безъ дискусіи.

При 3-ій позиціи „рада державна“ забравъ голосъ пос. Шлезінґеръ та розвивавъ програму христіяньскихъ соціялістôвъ и говоривъ про талмудъ. Президентъ Смолька напоминавъ бесѣдника два разы, щобы придержувавъ ся рѣчи, и вôдтакъ вôдобравъ ему голосъ.

Вôдтакъ промовлявъ пос. кн. Кароль Шварценберґъ. Промова его була дуже важна, бо хочь говоривъ зъ становища консервативного, то все таки порушивъ справу національну и зазначивъ, що угода чесько-нѣмецка не може прийти скорше, доки не буде управильнена квестія языкова. Пôднѣсъ рôвно-жь справу ческого права державного и заявивъ, що та справа мусить бути докончена полагоджена. Вкôнци запытавъ ґр. Таффого, чи обсадить опорожнене мѣсце по міністрѣ Пражаку.

Президентъ міністрôвъ ґр. Таффе выголосивъ довшу промову, въ котрій порушивъ внутрѣшній вôдносины політичній. Заявивъ, що правительство вже небавомъ предложить цѣсареви наслѣдника Пражака. Промова, котру подамо завтра обширнѣйше, не подобалась лѣвици бо уважають ей вôдмовою на домаганье Плєнера що-до выкореня сталои бôльшости въ парламентѣ а заразомъ и залишеньемъ справы угоды чесько нѣмецкои.

Слѣдуюче засѣданье въ пятницю.

Процесъ о еміґрацію въ Тернополи.

[*Оріґінальне справозданье кореспондента „Дѣла“.*]

До поданого вчера спарвоздання зъ ходу цѣлои розправы противъ Іосифа Кривого зъ Дорофіевки и Ивана Мамчура зъ Камѣнокъ, подамо ще змѣстъ промовъ заступника-повôкатора Турґельтавба и оборонцѣвъ дрôвъ Громницкого и Парнаса.

Заступникъ прокураторія такъ говоривъ:

„Чуємо и читаємо въ остатныхъ часахъ дуже богато о еміґрації селянъ нашихъ до Россіи. Еміґрація рѣчь не нова. Знаємо зъ исторіи про вандрôвки цѣлыхъ народôвъ въ рôзныхъ цѣляхъ, зъ початку въ цѣляхъ военно заборчихъ [и нинѣшній европейскі народы вандрôвками зайшли до Европы], опôсля въ цѣляхъ економічныхъ [н. пр. до Америки]. Еміґрація до Америки чи потому до Австралії а въ остатныхъ часахъ до Бразилії, для поправы економічнои долѣ одиницѣ чи родины має свою рацію и туды выходили и выходять також вôдъ насъ люде поодиноко або малыми громадками. Кождый чоловѣкъ, вôдъ коли переставъ бути невôльникомъ, може переноситись зъ мѣсца на мѣсце, коли тôлько сповнивъ обовязокъ супротивъ державы, т. е. коли зложивъ податокъ крови. Однакъ инакше треба глядѣти на недавну еміґрацію нашихъ селянъ до Россіи. Зъ повѣтôвъ скалатского и збаражского выеміґрувало вôдъ 16 до 26 серпня 3000 селянъ. Цѣлый край занепокоивъ ся. Власти напулись, выслано на границю войско. Самъ оборонець обжалованого Іосифа Кривого д-ръ Громницкій, яко властитель Мысловы, телеґрафувавъ до намѣстництва, що небезпечный свого життя. А яка була цѣль того руху? На мою гадку двояка: обманьство на шкоду нашихъ селянъ и [невдала] демонстрація людей злои волѣ. Людъ обламучено грунтама въ Россіи и т. п. Хлопъ нашъ консервативный, трудно его рушити зъ мѣсця, а однакъ хтось его рушивъ! Мусѣла тутъ бути аґітація, мусѣвъ бути злый духъ. Кажуть, що причиною руху була квестія економічна. Признаю, що нинѣ жити тяжко, але не лише селянамъ. Квестія соціяльна обгортає таножь цѣлу инteліґенцію за для гіперпродукціи. Майна доробитись нинѣ трудно, але честною працею выживитись можна. Для селянъ же и край и держава не рôвнодушній, коли потребують помочи, а цѣсарь власный грôшь посылає. Зваживши то, чи можна казати, що сама квестія економічна була причиною еміґрації? Нѣ, тутъ була ще аґітація. Велика искра выкликала пожаръ, селянъ имивъ ся дуръ, самій не знали, що зробили.

„Сказано, що той рухъ бувъ и [неудалою] демонстрацією противъ Австрії. Чи то не компромітуе, якъ тысячѣ людей утѣкає зъ краю по-за плечима всѣхъ властей? чи то не мусить болѣти цѣсаря, що вôнъ живе лишь для люду, а такъ богато людей наразъ вôдвертаєсь вôдъ него? Не хочу вдавати ся въ квестію: хто выиннавъ демонстрацію, полишу се вашому осудови. Новій слѣдства въ судахъ борщѣвскôмъ, гусятиньскôмъ и мѣльницкôмъ выказують, що сторожа россійска противъ приписôвъ межнародныхъ пускала нашихъ еміґрантôвъ на тамтой бôкъ. Самъ д-ръ Громницкій, оборонець Кривого, потвердить, що сторожники россійскій помагали еміґрантамъ, переносили дѣтей на свій бôкъ, наклонювали селянъ переходити. Хлопы шептали мѣжь собою, що десь въ Россіи мае бути архинь. Рудольфъ. Не пôдозрѣваю абы якась личность мала поступати такъ негôдно, але що тамъ хтось руки умачавъ, то певно. Рѣчь натуральна, що демонстрація потребуе до пôдпоры такихъ людей, якъ Кривый и Мамчуръ.

„Кривый безъ сумнѣву намовлявъ до еміґрації и въ Россіи людей задержувавъ обѣцянкою грунтôвъ. А его промова до россійского капітана: „У насъ Богъ высоко, цѣсарь далеко; хлопъ лежить на земли, а надъ хлопомъ панъ, а надъ паномъ жидъ; жиды присѣли насъ якъ вороны!“ Чи у насъ нема Бога? нема священникôвъ? Чи у насъ нема цѣсаря? Въ конституційній Австрії цѣсарь есть на кождôмъ кроцѣ черезъ своихъ урядникôвъ. А и що-до панôвъ, я не знаю анѣ одного выпадку, щобы въ теперѣшныхъ часахъ панъ хотѣвъ выыскати роботника. Чи для австрійского обывателя выпадало удаватись о помôчь до царя, закимъ попросивъ свого цѣсаря? То такъ, якъ бы дитина йшла просити у чужого, не просивши у вôтця. А що-жь доперва мусить дѣятись цѣсаревi, коли его пôдданій удають ся о помôчь до царя. [Тутъ бесѣда о намѣренôй телеґрамѣ до царя — *Ред.*] Въ такихъ важныхъ справахъ, якъ сеся, не треба ѣздити по §§-ахъ, а вглубити ся въ дѣланье винovника и осудити, чи вôнъ, выступаючи противъ цѣсаря, не дѣлавъ рôвночасно и противъ звязи державы? Законъ карный зъ р. 1852 глядить на рѣчь не такъ, якъ глядить ся нинѣ въ часѣ конституціи. Цѣсарь и держава — то понятя непозривнѣ: хто противъ цѣсаря, той и противъ державы. Коли оцѣните рѣчь такъ, якъ я, то дѣланье Кривого узнаєте гôднымъ кары. Нинѣ цѣлый край застановляєсь черезъ васъ, пп. присяжнѣ, надъ важною справою. Тутъ не йде о 3.000 людей, але може о 20.000, котрі зъ весною готовій вырушити. Нинѣ смѣемось, завтра можемо плакати.

„Якъ Кривый, такъ само и Мамчуръ, котрый не мавъ ще той славы, що той, хотѣвъ прислужитись еміґрації, и заробита пару рублѣвъ: намовлявъ людей, сходивъ ся зъ россійскимъ капітаномъ и збиравъ разомъ зъ Кривымъ складки на телеґраму до царя.

„На-разѣ сказавъ я все, а теперь звертаюсь до васъ, пп. присяжнѣ, не яко прокураторъ але яко обыватель до обывателѣвъ и прошу розважте справу на око просту, але важву. Иде тутъ о аґітацію, котрои не видите, але переконаєтесь, зъ вôдки она выйшла. Демонстрація, въ котрій Кривый и Мамчуръ взя-

ли участь, есть негодна. Выдайте, панове, одноголосно вердикт осуджуючій, а тымъ привернете въ державѣ ладъ, котрымъ, якъ сказавъ Мицкевичъ: domy i narody słyną, z jego upadkiem domy i narody giną."

Оборонець [Кривого] д-ръ Громницкій промовивъ:

„Маєте, пп. присяжні, рѣшити нинѣ оріґінальну справу. Еміґрація люду сновукала власти противдѣлати ѣй — и отсе предметъ нинѣшної розправы. Мій клієнтъ обжалованый о злочинъство нарушеня публичного спокою въ § 65. Питаюсь васъ: де, коли и якъ выказавъ прокураторъ, що Кривый намагавъ збудити ненависть до особы цѣсаря и формы правлѣня? А того вымагає §. 65. Всѣ свѣдки прецѣнь однодушно заперечили, мовь бы Кривый дѣлавъ противъ формы правлѣня и адміністрації державы, отже нема и суги чину въ §. 65. Отже остаєсь лишь „намовлюванье до еміґрації." Але жь и що-до того нѣодинъ свѣдокъ не збознавъ, щобы Кривый намовлявъ; всѣ казали, що йшли одинъ за другимъ якъ вівцѣ, а що nemo propheta in patria, то выбрали одного [Кривого] щобы за нихъ говорывъ, а самъ той фактъ чейже не може бути предметомъ нинѣшної розправы. Вольному обывателеви вільно еміґрувати, куда хоче, вільно ему навѣть до еміґрації намовляти. Дотычно того, що Кривый хотѣвъ удатись до царя о помочъ, то розправа выказала, що до того нашѣ селяне були змушені: зъ нашои стороны не хотѣли ихъ вільно пускати, а тамъ знову границю замкнули. До кого-жь мали удатись о раду? Наконець звернусь до того: що дало причину до еміґрації? Людъ нашъ певно привязаный до землѣ, навѣть одного моря тримаєсь цупко и не покидав батьківщины. Однакожь остатнї роки неврожаю на погранычу вытворили нужду, а скоро розбійшла ся вѣсть, що въ Россіи дають грунты, то й що-жь дивного, що народъ туды такъ вырушивъ? Хто пустивъ сю вѣсть, не знаю; досыть що ся пущено. А я самъ бувъ свѣдкомъ, якъ Швабы, выѣздивші зъ Россіи, говорили до нашихъ хлопівъ: „Лишаємо тамъ хаты зъ пѣдлогами, бочки зъ виномъ и т. д." Товчокъ выйшовъ вѣдъ Швабівъ, а не вѣдъ нашого люду. Людъ выдѣвъ, що тутъ при страшныхъ неврожаяхъ мусить згинути, а тамъ въ Россіи тѣлько мѣгъ бы згинути, — то й що дивного, що, маючи до выбору межи „мѣгъ" а „мусѣвъ", выбравъ перше? Для мого клієнта, панове, байдуже, чи осудите его чи оправдаєте; осудите — буде мати бодай наваловъ хлѣба у вязници, увольните — вѣддасте его нуждѣ. Але що нема суги чину зъ §. 65, то прошу дати ему волю, нехай глядить нужденного собѣ заробку."

Оборонець [Мамчура] д-ръ Парнасъ мавъ дуже легку задачу. Вонъ сконстатувавъ, що прокураторъ не навѣвъ нѣякого доказу на те, що Мамчуръ допустивъ ся злочинъства зъ §. 65, та й не мѣгъ навести, бо нѣ одинъ свѣдокъ не навѣвъ нѣчого, що могло бы обжалованье підперти.

Заступникъ прокураторія забравъ слово ще до реплікы, въ котрій підноситъ, що въ сѣмъ выпадку не треба їздити на §§-ахъ, але дивитись на духа и гадку законодавця, а потімъ зъ причины заявленя д-ра Громницкого, що товчокъ до еміґрації дали Швабы, высказавъ жаль, що въ самѣмъ поступованю карнѣмъ не послужывъ ся д-ромъ Громницкимъ, властителемъ Мысловы, яко свѣдкомъ, — нинѣ-жь, хочь мае поважанье для правдомовности д-ра Громницкого, заявленя его про Швабівъ принята не може.

На тѣмъ скінчили ся выводы заступника прокураторія и оборонцѣвъ.

Дописи „Дѣла".

Зъ провінції.

[Де-що про писарѣвъ громадскихъ.]

Пп. радикалы напастуютъ майже въ кождѣмъ числѣ своихъ органівъ [а особливо въ „Хліборобі", призначенѣмъ для селянъ] руске духовеньство. И роблять се не лишь головнїи ихъ провідники, але за ихъ починомъ намагають до сего и деякї збаламучені селяне въ своихъ дописахъ. Може бути, що дѣють ся тутъ то тамъ поодинокї надужитя зѣ стороны одиниць, — се було, есть и буде въ кождѣмъ станѣ. Однакожь то не може служити за причину нападати на цѣле руске духовеньство, котре чейже мае бѣльшї заслуги коло самопізнання, просвѣты и підношеня добробыту руского народу, нѣжь пп. радикалы...

Мы бы радили пп. радикаламъ їдкї ихъ стрѣлы звернути — замѣсть на руске духовеньство — въ нашу сторону. Маємо на гадцѣ писарѣвъ громадскихъ. Коли-бъ удалась мѣжь народъ и стали розвѣдувати за того болѣка на орґанізмѣ сельского народу, то могли бы заповнювати „Хліборобa" черезъ цѣлый рѣкъ лише зъ одного повѣта, и заневнили бы тымъ бодай дрібну полекшу для руского народу успѣшнѣйше, нѣжь юдженьемъ „на попівъ".

Въ переїздѣ черезъ Косівщину розвѣдали мы де що про вчинки писарѣвъ громадскихъ и се подаємъ до прилюдної вѣдомости. Пп. радикалы, коли думають щиро зъ тымъ сѣльскимъ народомъ, повинні знати о тыхъ учинкахъ писарѣвъ громадскихъ, бо сусѣдують въ косівскимъ повѣтомъ, — але вѣдай не хотять знати.

Въ косівскімъ повѣтѣ украшують села величавї дворки, котрї звычайно суть власностію писарѣвъ громадскихъ, — але нѣхто не покаже хежины, хочь-бы бѣднѣйшои якъ найбѣднѣйша гуцульска, котра бы була власна котрому зъ рускихъ священиківъ.

Тамъ писарѣ беруть за вѣдписанье податку по 5 зр. и бѣльше. Значить: коли хто розбере стару хату, они доносять о тѣмъ до ц. к. уряду податкового — не въ обовязку, а за заплату; коли-жь писарь не дістане лапового, то донесенье не выйде вѣдъ писаря громадского и за десять лѣтъ, а тогдѣ вде звычайно грабленье або й ліцитація якогось кавалка груту за залеглый податокъ [„ременентъ" гуцульскій]. Такъ само выхідновують писарѣ и при новыхъ хатахъ, коли гуцулъ зъ утѣхи, що дістав „лумеръ", платить за ту „ласку" пану писареви 8 зр. За реклямацію вѣдъ войска дістає рускій священикъ таксу [а дуже рѣдко зъ доброи волѣ реклямуючого щось бѣльше], а писарь дістає бербеницю [вартости 10—15 зр.] и по кѣлька або й кільканацять зр. нѣбы то для якогось важного комісара".

Пп. радикалы, коли бъ хотѣли розвѣдати справу побору податківъ по громадахъ, могли бы немалу прислугу зробити для народу. Довѣдались бы они н. пр. про такій дїяльогъ межи повернувшимъ зъ Косова вѣйтомъ А. а писаремъ Ш.:

— Якъ гостили, panie naczelniku, въ Косовѣ?

— Гараздъ!

— А звернули тамъ що зъ грошей податковыхъ?

— Звернули 60 левівъ.

— То, panie naczelniku, наше щастье! [значить: дѣленця тыхъ 60 зр.]

— Ой то, пане писарю, не „щастье", бо треба буде на другій рѣкъ податокъ за бѣдничію заплатити!

Розумѣєсь писарь спустивъ піяцій нѣсъ на остатну квінту, але такій вѣйтъ — то бѣлый крукъ.

Довѣдались бы дальше пп. радикалы, що гуцульска хата платилась 20 зр. рѣчно [се можуть найлучше розвѣдатись у ех-писаря, вѣдъ котрого „покровъ" удавалась.] Довѣдались бы, якъ обходять ся зъ гуцулами, котрї поважають ся пожалуватись на кривды вѣдъ писарѣвъ, якъ имъ грозять арештами, або й чинно зневажають за „zuchwałość". Якъ намъ розказувано, пп. радикалы сю послѣдну справу знають дуже добре, и навѣть мали бути прошенї о интервенцію въ справѣ битого селянина А. Ш. зъ Я. Справа ся могла бути и предметомъ интерпеляції въ соймѣ, — на жаль, чомусь не була.

Пп. радикалы, уряджуючи вѣче въ Жабю, могли тамъ розвѣдатись про те, що колишній жабьївскій писарь громадскій гравъ при однѣмъ столѣ фербля зъ старостою и мавъ програти до него 300 зр. [якъ се посвѣдчити можуть Л. К. П. Я. Ч. и др.] та й зацѣкавитись: зъ-вѣдки могъ писарь громадскій за одинъ часъ таку суму програвати? Чи замѣсть на зеленѣмъ сукнѣ — не гралось на добре выгарбованій гуцульскій шкірѣ?

Такъ само, уряджуючи вѣче въ Пѣстини, могли пп. радикалы „озлобитись" и обстати за покривдженымъ Яномъ Глиньскимъ, шушнѣремъ зъ Пѣстиня, котрому жѣнку Тереню забравъ писарь, до того женатый. Правда, така точка не находить ся нѣ въ максімальній нѣ въ мінімальній програмѣ радикаловъ, але все оно повинно були для нихъ интересне, хочь-бы зъ того огляду, що писарь той — „пещена дитина" въ Косовѣ, якъ доказує его збознанье въ ц. к. судѣ косівскімъ въ карнѣй справѣ п. Полюшиньского зъ Пѣстиня противъ писаря громадского и вѣйта зъ Пѣстиня.

Се збраній за коротїй часъ „сдѣлка" писарѣвъ громадскихъ. Сюда звернѣть пп. радикалы, коли вы щирѣ, свои „глаза", а маєте „жатву многу". Але вѣдай дѣяльность ваша буде нѣяка, якъ доказує горѣ наведена справа селянина А. Ш. зъ Я....

Зъ Гусятинщины.

[Доповняючі выборы до ради повѣтовои. — Холєра. — Справа еміґрації.]

Дня 16 с. м. вѣдбули ся въ Гусятинѣ доповняючі выборы зъ меншихъ, а 18 го зъ бѣльшихъ посѣлостей до ради повѣтовои на мѣсце померших членівъ. Выбрані: Стахъ Волошинъ селянинъ зъ Сухоставу и п. Гординьскій властитель Тлустенького.

При выборахъ зъ меншихъ посѣлостей показало ся, що середъ Русинівъ нема найменшои орґанізації, або може интеліґентнїи круги уступають зъ того поля, розчаровані мабуть дотеперѣшными досвѣдами. Зѣ священиковъ рускихъ бувъ тѣлько одинъ, такъ само и латиньскій одинъ. Делеґатами громадъ явили ся два пп.: Цѣньскій, п. Пайґертъ, Міллеръ яко начальникъ Коцюбанець, учитель народнї Роскошь и Брандштетеръ, п. Кімельманъ Бернардъ начальникъ Трабуховець, п. Куницкій начальникъ Васильковець, наконець п. Босняцкій, начальникъ суду въ Гусятинѣ, котрый дірігує теперь повѣтовою політикою. Стаха Волошина оголошено „kandydatem rządowym" и п. комісарь Совиньскій его крѣпко підпирав. Русины [духовеньство] хотѣли мати выбраным о. Богоноса зъ Хоростківа, але мабуть лишь „хотѣли", та на тѣмъ и конець. Зъ такои муки не буде хлѣба. Цѣкава рѣчь, якъ далеко въ низъ розширяють ся „rządowe kandydatury" та хто властиво мае право авторизувати ихъ? Бо у насъ въ Гусятинщинѣ теперь всему надає ся знамя „rządowe". Такъ и, пр. недавно учитель п. Роскошь бувъ „rządowym kandydatem" на учителя въ Хоростковѣ, — тымчасомъ ц. к. краєва рада шкільна не узнала тои „rządow-oи kandydatur-ы". Зъ того выходить, що у насъ часами надуживаєсь того титулу, а се мабуть небезпечна рѣчь! При выборахъ до ради повѣтовои потѣшило Русинівъ, що селяне зачинають самі оцѣняти свое становище при нинѣшнѣмъ складѣ рѣчей.

Розбійшла ся въ Гусятиньскімъ вѣсть про смертельный случай на холеру въ Гусятинѣ а дня 18-го с. м. другій, та що въ недалекімъ Каменци подільскімъ въ Россіи холера така добре ширить ся. Купцѣ привозять вѣдтамъ непокоячі вѣсти: кажуть, що навѣть урядъ российскій узнавъ уже холеру въ Каменци. Въ Гусятинщинѣ панують тифъ и чи не інфлюенца.

Еміґрація у насъ притихла, выжидаючи весны. Много селянъ повернуло зъ Россіи и повертає, але зъ постановою тѣлько до весны бути „Австріякомъ". Тутешнымъ властямъ — якъ говорять — мало удатись схопити якогось аґітатора и сховати тымчасомъ підъ ключъ. Нема сумнѣву, що не тѣлько матеріальне але й політичне положенье рускаго народу причинилось до розмѣровъ еміґрації. Тутъ розбійшла ся въ кругахъ интересованыхъ вѣсть, що правительство мае робити закиды рускому духовеньству зъ причины еміґрації. Отже запытати бы належало: чи не причинялись самі урядовій фіґуры аґітацією противъ руского духовеньства до умешування его вплыву межи народомъ? — а потімъ: чи руске духовеньство мало коли якій вплывъ на зарядъ краю, щобъ оно мало бути виновнымъ матеріяльнои и всякои нужды народу? Коли бъ ся вѣсть була правдива, то була бы нова фінта славного: calumniare audacter semper aliquid haesit"...

Зъ судовои салѣ.

Нинѣ зачала ся передъ судомъ присяжныхъ въ Краковѣ головна розправа противъ Іосифа Тібурція Гендіґера.

Прокураторія обжалуе Гендіґера, родомъ зъ Варшавы, числячого 25 лѣтъ, літерата, що — *а*) въ маю 1892 въ Петербурзѣ устно а зъ Кракова письменно донѣсъ россійскому полковникови Секериньскому, управляючому выдѣломъ поліції безпечности въ Петербурзѣ, о выдуманѣмъ черезъ себе, мнимо въ Галичинѣ підготовляванѣмъ атентатѣ на житье царя Александра III., крѣмъ того въ Краковѣ повторивъ сей донось устно россійскому підполковникови жандармерія Маркграфскому а впровадивши въ сей підступный способъ згаданій особы въ блудъ, щобы нанести правительству россійскому шкоду по надъ 300 зр., выманивъ вѣдъ россійскихъ властей що найменше 500 рублѣвъ, — и черезъ се доконавъ злочину обманьства зъ §§. 191 и 200. зак. кар.; — *б*) що въ тѣмъ самомъ часѣ и мѣсци передъ згадаными повысше урядниками россійскими обжалувавъ рѣзні особы, а спеціяльно Ига. Поплавского, Вол. Малешевского, Людв. Сіппля и Іср. Арона Абелеса о выгадане черезъ себе злочинъство, именно о заговоръ на житье царя Александра III., и то въ такій способъ, що его обжалованье могло послужити до заряджења слѣдства противъ обжалованыхъ особъ — и черезъ се доконавъ злочину клеветы зъ §§. 209 и 210 бук. а. и б. зак. кар.

Въ другій половинѣ с. р. довѣдалась краківска поліція, що якійсь Іосифъ Гендіґеръ, называючій себе д-ромъ філософіи, проживаючій вѣдъ кількинадцати днівъ зъ женою въ Краковѣ, доконче старає ся купити динамітъ. Гендіґеръ явивъ ся у властителя торговлѣ оружьемъ Глинецкого въ Краковѣ але не дістав динаміту, бо въ торговлї не було. Однакъ по-при се довѣдавъ ся, що динамітъ мѣгъ бы дістати въ Подґуржу вѣдъ Людв. Сіппля, наставника рѣнъ, а перепачкувати оружье за границю до Царства польского мѣгъ бы жидъ Сруль Абелесъ.

Гендіґеръ звернувъ ся до Сіппля и заявивъ, що потребуе зъ согнаръ динаміту до науковыхъ розслѣдівъ. Сіппль вѣдмовивъ тому жадавю, бо до того треба дозволу староства. Зъ Сіпплемъ сходивъ ся Гендіґеръ кількa разівъ, розмавлявъ про средства выбуховій, але не хотѣвъ сказати, на що ему потреба бодай 10 кіло динаміту, котрый въ шести пачкахъ мае перевестись за границю. Рѣвножь взявъ вѣдъ Сіппля книжку про матеріи выбуховій, довѣдавъ ся, що бомбамъ динамітнымъ можна надати всѣякій видъ, навѣть форму плаща, — а коли помимо того не мѣгъ нѣчого вдѣяти, робивъ Сіпплеви докоры того рода: „Тажь вы Полякъ!", а зъ того можна було догадуватись, що динаміту потреба до патріотичныхъ цѣлей.

Гендіґеръ удавъ ся до роботника кирничного, Колодзѣйчика, и давъ ему 10 зр. на динамітъ, але не дістав. Вѣдтакъ выѣхавъ до Мысловиць, де мабуть умовлявъ ся зъ роботниками копальнѣ вугля о доставу набоївъ динамітныхъ, бо вернувши 30 мая зъ Мысловиць выжидавъ на дворци зелѣзничѣмъ въ Краковѣ пріѣзду роботниківъ. Тогдѣ то на дворци поліція увязнила Гендіґера и зачала доходженя въ напрямѣ злочинъства зъ § 6 закона о матеріяхъ выбуховыхъ зъ 27 мая 1885. В. з. д. ч. 134.

Гендіґеръ оправдувавъ ся, що динамітъ замовлявъ для Ульмера, своякa жѣнки, директора банку задаткового въ Станиславовѣ, котрому потреба динаміту для перервання жилы въ кирници. Поліція вѣдеслась телеґрафічно до станиславовского староства о выпытъ Ульмера и дѣйстно прийшла вѣдповѣдь, що Ульмеръ замовлявъ динамітъ для перекопу кирницѣ. Однакъ показало ся, що передъ поліційною телеґрамою выслано зъ Кракова до Ульмера таку депешу: „Прійде телеґрафічне запытанье, чи тобѣ потреба було динаміту; вѣдповѣдж такъ; се справа Іос. Гед., все залежить на вѣдповѣди, нічого не бій ся. Станиславъ." Сю депешу выславъ гр. Стан. Мяончиньскій, своякъ жены Гендіґера, котрый бачивъ ся зъ Гендіґеромъ на поліціи по увязненю. Вѣдтакъ Ульмеръ, довѣдавши ся про увязненье Гендіґера, вѣдкликавъ свое збознанье и заперечивъ, мовь бы замовлявъ динамітъ.

Дня 8 червня с. р. зголосивъ ся до краківскои поліції підполковникъ российскои жандармерія въ Граници Масловъ и донѣсъ, що около 10 мая с. р. прибувъ до Петербурга до ґен. Шебеки, товариша міністра справъ внутрѣшныхъ, якійсь молодый чоловѣкъ, котрого выглядъ вѣдповѣдавъ особѣ Гендіґера, та збознавъ до протоколу, котрый списавъ зъ нимъ полковникъ Секериньскій, що въ Галичинѣ зроблено заговоръ на житье царя Александра III. Въ тѣмъ протоколѣ такъ збознавъ сей чоловѣкъ:

„Зъ початкомъ цвѣтня с. р. въ мешканю одного зъ членівъ редакціи Kurjer a Lwowskiego, Каспровича, вѣдбули ся сходины и тогдѣ порѣшено зробити атентатъ на царя Александра III. будто матеріялами выбуховыми, будто револьверомъ. Часу выконаня атентату не означено, а на мѣсце атентату выбрано Петербургъ. На сходинахъ було зъ 30 особъ, мѣжь иншимъ: Каспровичъ, Фрілінґъ, Висловухъ, Полиньскій (члены редакціи Kurjer a Lw.), Яворскій, Росовскій, Земьонка, Задуровичъ, Сцірцелло (літераты), д-ръ мед. Кухарскій, студентъ краківского університету Малешевскій, котрый спеціяльно пріѣздивъ, Бол. Барановскій, сынъ инспектора народныхъ шкілъ, Солтисъ, секретарь рады шкільной, Колеръ, Райтеръ, Калужняцкій и Бачиньскій (львівскій академікъ) Ініціятива сходинъ выйшла вѣдъ звѣстного революціонера Вінк. Журавского, мешкаючого въ Лондонѣ, котрого репрезентувавъ анархістъ Піно. Жеребомъ вытягнено такій порядокъ що-до выконаня атентату: Каспровичъ, Фрілінґъ, Барановскій, Кухарскій и Малешевскій, котрѣ зобовязали ся выѣхати до Петербурга."

Складаючи тѣ збознаня, заявивъ денунціянтъ, що не бачить для Поляківъ будучности въ Австріи, лишь въ союзѣ зъ народомъ россійскимъ, а що атентатъ на царя нанѣсъ бы шкоду народови польскому, то вонъ вѣдчувае обовязокъ перестеречи; позаякъ вонъ бѣдный, то надѣєся, що правительство россійске вынагородить его вѣдповѣдно, скоро подасть близшій даній що-до заговору.

Назвавъ ся „Чоловскимъ" и подавъ свою адресу у Львовѣ.

Дуже важній збознаня зложивъ въ слѣдствѣ підполковникъ жандармерія Маркграфскій, котрого выслано до Львова зъ Петербурга, щобы бачивъ ся зъ самымъ „Чоловскимъ". Маркграфскій зложивъ въ судѣ оріґінальні листы денунціянта, котрый підписувавъ ся на нихъ „Piła".

И такъ одинъ листъ писаный въ Петербурзѣ до „градоначальника" зъ просьбою о авдієнцію въ дуже важній справѣ.

Въ другімъ листѣ зъ Кракова підъ датою 21 мая до полковника Секериньского въ Петербурзѣ, говорить ся, що вже мае все въ рукахъ, лишь треба чимъ скорше грошей. Въ тѣмъ листѣ пише ся таке: „Перша партія динаміту вѣдбѣде за кільна днівъ, перевозити ея буде жидъ Абелесъ до Пилацѣ; ея буде можна прихопити або на граници або въ Пилаци."

Въ третѣмъ листѣ въ датою 27 мая до Секериньского доносить, що атентатъ вже порѣшеный, а транспортъ яко контрабанда вѣдбѣде вже слѣдуючого тыжня. Умовивъ ся о знакъ; если контрабанда выбере ся въ дорогу, вонъ зателеґрафуе: „знакомый выѣхавъ тогдѣ а тогдѣ"; если друга партія вѣдбѣде поѣздомъ особовымъ, вонъ зателеґрафуе: „знакома выѣхала". Проволока въ транспортахъ наступила за-для арештованя соціялістівъ въ Краковѣ. Вѣдтакъ денунціюе одного соціяліста Ига. Поплавского, россійского підданого, и заповѣдае, що дасть знати телеґрафічно, коли Поплавскій выѣде до Россіи. Доносить о Сіпплю, котрый выробляе матеріялы выбуховій и надае имъ форму, котру можна выгідно перевозити, а навѣть ладить плащь зъ бавовны стрѣльничовъ, въ котрѣмъ буде можна їхати до Петербурга. Вѣдтакъ широко розписуе ся про наряды на сходинахъ и просить о присылку грошей. Рѣвно-жь радить не розголошувати справы, лишь на повѣдомленя его телеґрафічній прихопити вказаній особы и добре ихъ стовати, щобы нѣхто не знавъ.

Коли доносы про атентаты вже дійшли до тои кульмінаційної точки, повѣдомлено про все зъ Петербурга шефа жандармерія въ Царствѣ польскѣмъ ґен. Брока и сей выславъ підполковника Маркграфского до Львова, щобы особисто бачивъ ся зъ денунціянтомъ. Маркграфскій пріѣхавъ до Львова и заразъ въ першихъ дняхъ давъ Гендіґерому 400 рублѣвъ. Гендіґеръ розповѣдавъ Маркграфскому про підготовленый атентатъ, їздили разомъ до Кракова, де сполично выжидали на дворци зелѣзничѣмъ пріѣзду роботниківъ зъ Мысловиць, котрі мали привести динамітъ, а вѣдтакъ умовили ся, підъ якою адресою мае Гендіґеръ доносити до Варшавы про поодинокій особы. Маркграфскій бачивъ ся у Львовѣ такожь зъ Шумскимъ, вѣтцемъ жены Гендіґера и мабуть Шумскій остерѣгавъ Гендіґера передъ Маркграфскимъ. На се остереженье вѣдповѣвъ такъ Гендіґеръ въ листѣ: „Що до того интересу (зъ Маркграфскимъ), то се велике лайдацтво; треба бути лисомъ и поступати дуже осторожно, щобы все выкрыти. Я на слѣдѣ, маю вже ключъ въ рукахъ, а що не позволимо шпіґувати безкарно московскимъ жандармамъ на чужій територіи, се фактъ нѣчимъ не заперечений." Рѣвножь цѣкаве й се, що Гендіґеръ взявъ зѣ собою на дворець тѣтку Олеву Мяончиньску и она мала взяти динамітъ, якій бы привезли роботники зъ Мысловиць. Розумѣєсь, що п-нѣ Мяончиньска не знала, що се мавъ бути динамітъ. Маркграфскій, вѣдъѣзджаючи зъ Галичины, вже підозрѣвавъ вѣрогідность доносівъ Гендіґера.

Маркграфскій пізнавъ въ Гендіґерѣ того самого чоловѣка, котрого знавъ підъ именемъ „Чоловского" яко доносчика, але при конфронтації въ судѣ Гендіґеръ заперечувавъ знакомости. Ажь въ жовтни признавъ ся Гендіґеръ и до листівъ, якій прислали россійскій власти и до своеи подорожи до Петербурга та до зносинъ зъ ґен. Секериньскимъ.

Гендіґеръ збознавъ, що ґен. Секериньскій розвѣдувавъ ся его про вѣдносины мѣжь польскою журналістикою у Львовѣ и просивъ про выясненя що-до заговору, якій мавъ укладa-

тись у Львовѣ. Въ листахъ его есть много пересады, бо въ дѣйстности не выкрывъ нѣякого заговору, однакъ зъ розмовы зъ Сіпплемъ и Абелесомъ набравъ пересвѣдченя, що пôдготовлявсь атентатъ на царя. Вôдъ Сенериньского дôставъ 100 рублѣвъ и якесь довѣрочне порученье. Вноци вôнъ яко пôддапый россійскій мавъ обовязокъ слѣдити за того рода проявами и доносити ихъ россійскимъ властямъ. Вôнъ мавъ намѣръ выдавати польску ґазету въ напрямѣ панславистичнôмъ.

Що-до минувшости Гендіґера, то показало ся, що его прогнано зъ 6-тои класы ґімназіяльнои у Варшавѣ. Вѣвъ житье легкодушне, удававъ доктора фільософіи. Пріѣхавши до Галичины, заходивъ до редакцій польскихъ ґазетъ и писавъ до тыхъ ґазетъ статьи. Мавъ вôдчитъ у Львовѣ, зъ педаґоґіи. Въ цѣтни с. р. оженивъ ся зъ донькою журналіста Теофіля Шумского и выѣхавъ зъ нею до Варшавы за паспортомъ на имя Чоловского.

Прокураторія кôнчить актъ обжалованя такими заключеньями: Гендіґеръ зголосивъ ся до россійскихъ властей зъ доносомъ о выдумапôмъ черезъ себе атентатѣ на царя, щобы дôстати значнѣйшу нагороду грошеву (10.000 рублѣвъ) Щобы передъ россійскими властями представити свои доносы вѣродостойнымы, доносивъ про поодинокій особы въ сей способбъ, що можна було противъ нихъ зачати слѣдство о злочинъство убійства въ § 60 зак. кар. Найбôльше потерпѣли бы були: пôддапій россійскій Малешевскій и Поплавскій, котрій пôсля его доносу брали участь въ нарадахъ, а котрій доказали свою невинпôсть, и Сіппель та Абелесъ, котрыхъ могли россійскій власти прихопити при перевозѣ динаміту.

——

Въ ґазетахъ вѣденьскихъ появилась вѣсть що ґенералъ ґубернаторъ Гурко зъ поручена міністерства справъ внутрѣшныхъ заказавъ явитись на розправѣ Гендіґера тымъ россійскимъ офіцырамъ жандармеріи, котрій були завôзваній за свѣдкôвъ. Длятого треба буде обмежатись на збознаняхъ тыхъ особъ въ слѣдствѣ. Сей занавъ толкують польскій круги тымъ, що Гендіґеръ мавъ союзникôвъ мѣжь россійскими урядниками поліційными, котрымъ були дуже на руку тій доносы про атентаты, бо давали имъ нагоду до вôдзначеня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Нѣмецкій парламентъ отворивъ цѣсарь Вільгельмъ вô второкъ особисто выголошеною бесѣдою. Престольна бесѣда заповѣла внесенье проекту войскового закона, а ґр. Капріві предложивъ вже въ середу на засѣданю тій проекты и ихъ мотивувавъ. Вôдтакъ заповѣвъ цѣсарь предложенье новыхъ проектôвъ податковыхъ и заявивъ, що крôмъ сихъ проектôвъ парламентъ буде радити лише надъ такими найважнѣйшими справами, котрыхъ не можна вôдложити. Выреченье, котре вôдносить ся до войскової реформы, звучить такъ дословно: „Розвôй силы оружнои иншихъ державъ европейскихъ накладае на насъ поважный, а навѣть приневолюючій обовязокъ, взяти пôдъ розвагу и зъ нашои стороны, якъ бы дальше доповнити оборонну здôбнôсть нашои державы средствами достаточными. Сего розвитку можна надѣяти ся лишь по выконаню выпробованои вже засады о обовязку загальнои службы войсковои, а сѣ прикметы нашого войска, на котрыхъ основуе ся его сила и слава, забезпечать Нѣмеччинѣ такожь и на будучнôсть заняте нею становиско, и належитый авторітетъ. Тымъ пересвѣдченьемъ однодушно перенятій сполученій правительства предкладають намъ до ухвалы проектъ закона, котрый, управильняючи презенційну силу войска пôдчасъ мира зъ другои стороны уможливляе повне выкористанье нашои силы оружнои. Правительства бачать добре, якъ велику при тôмъ жертву мусить понести населенье, але они пересвѣдченій, що чимъ разъ бôльше признае ся конечнôсть сеи жертвы, а патріôтичный змыслъ народу мусить бути на то приготованый, щобы переняти тѣ тягары, котрій мусить бути понесенй для чести и безпечности вôтчины. Змагаючи до сеи цѣли, щобы тягары злекшити, о скôлько можна, обовязокъ войсковои службы буде фактично обмеженый аж до границѣ войсково узнанои за можливу. Побôчь сего черезъ розширенье выобразованя и ужитя силъ молодшихъ до войсковои службы унормуесь въ части не лише велика нерôвнôсть въ выловлюваню войсковои службы, але такожь економічна и мілітарна хиба поплекуваня старшихъ ронôвъ. Тымъ рокамъ поборовымъ буде въ части признана пôльга, якои они теперь не посѣдали. А щобы господарку поодиноких державъ союзныхъ не обтяжати ще вышуканьемъ средствъ грошевыхъ потрѣбныхъ до скрѣпленя армій истнуе намѣръ, щобы сѣ средства роздобути черезъ отвореньe новыхъ жерелъ доходовыхъ державы.“ Наконець въ промовѣ престольнôй не хибуе такожь заявленя о мѣжнародныхъ вôдносинахъ. Оно звучить такъ: „Зô загляду на приязнй вôдносины, въ якихъ живемо зъ всѣми державами и въ пересвѣдченю, що въ заходахъ о осягненю спôльнои цѣли и дальше будемо тѣшити ся цѣнною и успѣшною пôдпомогою зô стороны державъ нѣмецкои державы, можу мати надѣю, що Нѣмеччина и въ будучности не буде мати нѣякои перепоны въ мирныхъ змаганяхъ до розвою своихъ идеальныхъ и економічныхъ интересôвъ“. На кôнци своеи бесѣды цѣсарь завôзвавъ до патріôтизму. „Мои панове, — сказавъ цѣсарь Вільгельмъ — коли запрошую васъ, щобы вы забрали ся до своихъ дѣлъ, то знаю, що не треба высказувати особного поклику, щобы нарады вôдбували ся въ патріôтичнôмъ дусѣ. Крѣпка воля народу берегчи своеи спадщины по батькахъ, забезпечити миръ и заховати всѣ добра дорогои вôтчины поведе васъ — се моя надѣя —

до згоды надъ способомъ вамъ мною и союзными правительствами запроектованымъ. Если се стане ся, то держава уповаючи въ Бога и въ свою власну силу може безъ журбы глядѣти въ будучнôсть.“ Парламентъ выслухавъ цѣсарску бесѣду мовчки и безъ знаку одобреня. Цѣсарь выголосивъ звôльна уступы о конечнôй потребѣ реформы вôйсковои въ наслѣдокъ зброеня европейскихъ державъ и кôнцевый поклинъ до патріôтизму, при чôмъ пôдносивъ зъ притиском вôдповѣдній слова. Дневники нѣмецкій приняли цѣсарску бесѣду зъ незвычайною резервою а орґанъ кн. Бісмарка навѣть неприхильно.

——

Въ Палермо бувшій президентъ италійскихъ міністрôвъ Кріспі выголосивъ бесѣду на банкетѣ въ его честь устроенôмъ. Бесѣда Кріспіого була звернена противъ лагôдной політики правительства. Найбôльше Кріспі нападавъ на правицю и на свого безпосереднього наступника Рудініого. Вôнъ зажадавъ, щобы зреконструювати політичній партіи. Мѣжь приклонниками лѣвицѣ, сказавъ Кріспі, а нашими противниками, членами правицѣ, истнуе дуже великій роздѣлъ. Монархія рôзнить ся вôдъ республики лише въ тôмъ, що перша мае постôйного зверхника а республика выйшовшого въ выбору. Сеи идеѣ Кріспі придержуе ся, тымъ бôльше, що на граници Италіи утворила ся французка республика. Вôдтакъ вычисливъ пожаданй реформы внутрѣшній, а мѣжь иншими сказавъ, що стоить ще все за реформою державного права церковного. Въ церковній політицѣ зажадавъ Кріспі реформы ab imis fundamentis закону о церковномъ майнѣ, о королѣвскôмъ правѣ патронату и о загонѣ ґаранційнôмъ назвѣть що-до постановъ placet и exequatur на парохахъ и епископахъ. Пôсля гадки Кріспіого секта клерикальна нѣколи не вôддавала ся такôй самоволи якъ нинѣ и длятого пôсля его гадки противъ неи треба противставити повный авторітетъ силы державной. Вôдтакъ перейшовъ Кріспі на політику заграничну и сказавъ, що въ 1882 р. Италія прилучила ся до двохъ цѣсарствъ въ цѣли спôльнои оборопы. Принціпъ союза державъ континентальныхъ повиненъ бути звязаный зъ интересами економічными. При заключеню торговельныхъ трактатôвъ Италія була покривджена. Противъ міністерства, котре вôдновило трактаты зъ Нѣмеччиною и Австрією, вôнъ не высказуе нѣякого докору, а его незадоволенье выходить лише зъ того, що Италія перехопилась. Вôнъ сей трактатъ бувъ бы заключивъ на иншихъ основахъ. И власне длятого и міністерство повинно було бути перенате сею идеею, що економічній квестіи не можна вôдлучити вôдъ політики.

——

Званый фортифікаторъ ґен. Бріяльмонъ, котрый вернувъ вже до Бельґія, заявивъ на питане редактора дневника Etoile Belge, що его пôбутъ въ Константинополи не лише не выклинавъ лихого вражѣня въ Берлинѣ, але противно, султанъ поклпкавъ его на выразне домаганье нѣмецкихъ офіцырôвъ, именно ґен. Гольца. Фортифікація Дарданелѣвъ мають дуже велике значѣнье для цѣлои Европы, позаякъ по ихъ выбудованю Туреччина буде безпечна передъ несподѣваным нападомъ Россіи. О розвою Болґарії, о кн. Фердинандѣ и Стамбуловѣ ґен. Бріяльмонъ выдавъ якъ найкрасшій осудъ, додаючи, що ли ше россійскій интриґи здержують Болґарію на дорозѣ великого поступу.

НОВИНКИ.

— **До комітету артистичного для руского театру** выбрано такожь проф д-ра Омеляна Огоновского, котрого имя въ списѣ [поданôмъ передъ кôлькома днями въ „Дѣлѣ“] черезъ недоглядъ було пропущене,

— **Въ справѣ холеры въ Гусятинѣ** мѣстать урядова Gazeta Lwowska таке справозданье: Дня 15 н. ст. падолиста лучивъ ся въ Гусятинѣ одинъ выпадокъ смерти середъ пôдозрѣныхъ познакъ, а дня 18 падолиста другій. Заразъ въ першôй хвили зарядило староство всякій средства осторожности. Розслѣды бактеріольоґічній, покôнчений ажь 22 н. ст. падолиста вечеромъ, выказали рѣшучо холеру азійску. Заряджей властями розслѣды що до стану здоровля населеня мѣста Гусятина, роблений вôдъ дому до дому, не выказали анѣ одного дальшого пôдозрѣного случаю, и вôдъ 18 падолиста до сеи хвилѣ, не лучивъ ся анѣ въ Гусятинѣ, анѣ въ въ околици, нѣякій выпадокъ холеры. Однако позаякъ выслапый на мѣсце инспекторъ санітарный д-ръ Ляховичь сконстатувавъ въ Гусятинѣ россійскôмъ три случаѣ холеры, а крôмъ того зараза сильно лютить ся въ Каменци пôдольскôмъ, длятого намѣстництво зарядило вôдъ 22 падолиста ревізію санітарну подорожныхъ, всѣдаючихъ на двôрци зелѣзничôмъ въ Гусятинѣ. — Въ цѣлôмъ краю, крôмъ одного реконвалесцентки въ Пѣскахъ великихъ, нема теперь нѣ одного случаю холеры.

— **Поґратулюватн!** Рада громадска въ Бутинахъ, котра въ приватныхъ справахъ свого дорогого вôйта, звѣстного зъ промовы посла Короля въ сегорôчнôй сесіи сойму, ухвалюе и силомôць выдирае грошѣ и пôдводы на его свѣдкôвъ, выбрала теперь на членôвъ мѣсцевои рады шкôльнои того-жь вôйта, его заступника въ урядѣ и Михайла Салика писаря громадского, вже другій разъ засудженого мостеньскимъ ц. к. судомъ за вѣдомій читателямъ „Дѣла“ справы. Ц. к. староста жовкôвскій п. Ланикевичь благоволивъ той выбôръ потвердити. Ходить ще тôлько о выбôръ провôдничого тои рады, единои въ своѣмъ родѣ. А позаякъ панъ Незабитовскій, мѣсцевый священикъ, а певно и управитель дôбръ поднкують за честь належати до такъ голосно славнои компаніи, то будуть Бутинцѣ мусѣли постаратись о такого чоловѣка, на се почетне мѣсце, котрый бы мавъ кваліфікацію перевышаючу ще кваліфікаціи вôйта и писаря бутиньского.

— **Краева рада шкôльна** ухвалила на засѣданю въ дня 21 н. ст. падолиста: 1) Вылучити громаду Замостье, въ повѣтѣ перемышляньскôмъ, зô звязы зъ школою народною въ Глинянахъ и зорґанізувати въ Замостю школу, почавши вôдъ 1 лютого 1893; вылучити громаду Калинôвщину, повѣта чортковского зô звязи зъ школою въ Бѣлобожници и зорґанізувати въ Калинôвщинѣ особну школу вôдъ 1 лютого 1893; 2) затвердити: именованье о. Теоф. Сѣнкевича, греко кат. пароха и декана въ Чернявѣ, на духовного члена окружнои рады шкôльнои въ Мостискахъ; выбôръ Володисл. Потоцкого зъ Коцюбинчикъ и Густ. Стравиньского зъ Шидловець, властителѣвъ бôльшои посѣлости, на делеґатôвъ рады повѣтовои до окружнои рады шкôльнои въ Гусятинѣ; выбôръ Ив. Оришкевича, управителя 4-клясовои школы въ Радеховѣ, на представителя учительства до окружнои рады шкôльнои въ Камѣнцѣ и выбôръ Едв. Дашкевича, учителя въ Крукеничахъ на такого-жь представителя до окружнои рады шкôльнои въ Мостискахъ; 3) именувати Ант. Яновского управителемъ 2-клясовои школы въ Книгиничахъ; 4) затвердити въ учительствѣ Ром. Цеглиньского въ рускôй ґімназіи у Львовѣ; 5) признати третій додатокъ пятилѣтный проф. Конст. Горбалеви въ ґімназіи перемыскôй и пятый додатокъ пятилѣтный Павл. Тебинцѣ, учительцѣ школы вправъ въ женьскôй семинаріи учительскôй у Львовѣ; 6) приймити до вѣдомости справозданье инспектора краевого зъ люстрациі въ ґімназіи тернопôльскôй и затвердити его внесеня; 7) поручити на премія до бібліотекъ шкôлъ народныхъ книжочку Г. Парасевича: „Скарбы моря“ (въ польскôмъ языцѣ), накладомъ польского товариства педаґоґічного.

— **Епископій ювилей папы.** Дня 27 н. ст. падолиста мають вôдчитати у всѣхъ церквахъ въ цѣлôй Австріи спôльне письмо пастирске въ справѣ святкованя епископского ювилею папы.

— **Въ Хоростковѣ на ярмарку** [досыть малôмъ черезъ рôзнй заборопы] оповѣдали собѣ люде три досыть цѣкавй пригоды зъ житя подôльскихъ Немродôвъ. Коло Гусятина на польованю пострѣлено одного лѣсничого, одинъ зновъ панъ молодый пострѣливъ десь тамъ економа свого, а зновъ ново-креованый дѣдичъ молодый, служившій въ однôмъ великôмъ скарбѣ въ Гусятинщинѣ, пострѣливъ одного бѣдного селянина и зъ велико душности давъ ему 1 зр., гадаючи певно, що платить мужикови тôлько, кôлько заробивъ бы за пять днѣвъ теперь, если есть заробокъ. Deffi-cile est satyram non scribere. Кажуть люде, що якъ будуть лѣкарѣ для громадскихъ округôвъ санітарныхъ, то будуть мусѣли асистувати на ловахъ на пôдставѣ довѣрочныхъ поручень. А нашому Верховинцеви не дадуть пасу на ручни цю противъ дика и медведя!

— **Зъ кругôвъ нотаріяльныхъ.** Кандидатъ нотаріяльный п. Володимиръ Грабовеньскій именованый на 6 тыжднѣвъ заступникомъ нотаря въ Горлицяхъ п. Стефана Менса. Урядованье розпочавъ дня 20 н. ст. падолиста.

— **Россійскій соціялістъ.** Дня 21 н. ст. падолиста рѣшавъ касаційный трибуналъ у Вѣдни справу жалобы неважности, внесеной россійскимъ пôддапымъ студентомъ університету Иваномъ Каминьскимъ. Каминьскій, сынъ звѣстного професора варшавского університету, бувъ увязненый въ Петербурзѣ за соціялістичній аґітаціи. Однако ему удало ся утечи зъ петербургскои вязницѣ и схоронитись до Австріи. Зô страху передъ погонею россійскихъ властей не подавъ вôнъ свого правдивого имени и звання. Немаючи нѣякихъ средствъ до житя, мученый голодомъ пробовавъ вôнъ — якъ каже въ своѣй оборонѣ — украсти зô скринѣ якогось селянина въ Сяноцѣ кусникъ хлѣба. На тôмъ его прихопили и увязнили, а що въ скрини, въ котрôй бувъ хлѣбъ мавъ лежати и шнуръ дорогихъ коралѣвъ, тожь пôдозрѣвано его о намѣрену крадѣжь тыхъ-же и судъ сяноцкій засудивъ Каминьского на 4 мѣсяцѣ тяжкои вязнинѣ и выдаленье зъ Австріи по вôдсидженю кары. Засужденый вôдкликавъ ся до касаційного трибуналу, але трибуналъ вôдкинувъ его рекурсъ. По вôдсидженю кары въ Сяноцѣ мае бути Каминьскій выданый россійскимъ властямъ.

— **75.000 зр.** вынесить головна выграна 50-крайцаровои льотеріи. Звертаемо увагу, що тягненье вôдбудесь невôдкличро 1 грудня с. р.

— **Дôбрій вѣсти.** Цѣсарь даруавъ громадѣ Дмитровичѣ, въ повѣтѣ львôвскôмъ 100 зр. на будову школы. — Въ Станиславовѣ мають бути заведенй вôдъ нового року телефоны. Доси зôбрано вже 60 деклараций вôдъ осôбъ, котрій зобовязали ся завести у себе телефонъ.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 26 падолиста. Клюбъ сполученои лѣвицѣ вôдбувъ нараду надъ промовою ґр. Таффого.

Будапештъ 24 падолиста. Въ парламентѣ зажадано вôдъ Векерлього пояснень въ справѣ зложеня нового кабінету.

Берлинъ 24 падолиста. Капріві мотивувавъ предложеня войсковй и заявивъ, що Нѣмцѣ бажають задержатя се въ посѣданю, що мають. Кошты побôльшеня арміи вынесуть 64 міліонôвъ марокъ.

Букаремтъ 24 падолиста. Правительство зажадае вôдъ парляменту ухвалы 600.000 франкôвъ рôчнои апанажи для наслѣдника престола.

Римъ 24 падолиста. Король Гумбертъ отворивъ парламентъ престольною мовою.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На реставрацію парохіяльнои церкви въ Дубецку** зложили дальшй жертвы по день 13. с. м.: Его Вел. цѣсарь Франц-Іосифъ зволивъ ласкаво даруватн 100 зр.; Вп. игумепя Василіянокъ въ Яворовѣ 10 зр.; о. Козаневичъ въ Валявѣ 4 зр.; о. Мих. Вербицкій зъ Рихвальда вôдъ себе и своеи церкви 2 зр. а вôдъ оо. Д. Добрянького зъ Ждинѣ 1 зр., Ем. Венгриновича зъ Смерековець 1 зр., В. Калужняцкого зъ Бортного 1 зр, З. Барновского 50 кр.; Д. Пирога зъ Лѣщаны 50 кр; М. Черлюнчакевича зъ Долины 50 кр., І Сороки зъ Боднарки 50 кр.,, П. Хиляка зъ Новицѣ 50 кр.; разомъ всего 7 зр. 50 кр.; о. Желиховскій зъ Лубнои 1 зр.; о. Ив. Бѣрецкій зъ Рускаго села 1 зр.; о. Гр. Журавецкій зъ Явôрника рускаго 1 зр.; о. П. Тустановичъ зъ Улюча 1 зр., о І Мащакъ зъ Бахора 4 зр. 20 кр.; о. Ив. Скобельскій зъ Лѣшнѣ 2 зр.; о. д-ръ Мельницкій віцеректоръ зô Львова 2 зр.; о. М. Зубрицкій зъ Мшанця вôдъ себе и вôдъ церкви 2 зр.; п. Петро Макушакъ господаръ зъ Дробички 2 зр. Разомъ всего 137 зр. 70 кр. а зъ попередными жертвами 177 зр. 10 кр. — Складаючи Его Вел. цѣсареви и всѣмъ Вп. жертводавцямъ сердечну подяку за ихъ ласкавй жертвы, просимо покôрно Вп. патріотôвъ о дальшй жертвы, а церковь наша уратована вôдъ упадку ихъ жертвами, буде во вѣки свѣдчити нашимъ сусѣдамъ-Мазурамъ о рускôмъ патріотизмѣ. *Стефанъ Петрикъ* мѣсц. парохъ.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Дня 9 н. ст. грудня 1892 о 10-тôй годинѣ вôдбудуть ся въ монастири Преп. ОО. Василіянъ у Львовѣ **Загальній зборы Товариства св. Ап. Павла** зъ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ:

1. О годинѣ 8-ôй рано Архіерейска служба Божа.
2. Выбôръ предсѣдателя на часъ загальныхъ зборôвъ.
3. Змѣна статута.
4. Внесеня членôвъ.

Вôдъ выдѣлу Товариства св. Ап. Павла у Львовѣ, дня 22 н. ст. падолиста 1892.

Левъ Туркевичъ, предсѣдатель.

Надôслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНÔТКИ. Сей пластеръ не мѣстить нѣякихъ шкôдныхъ субстанцій и дѣлае скоро, певно и лагôдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

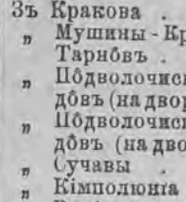

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райсцайґи, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя въ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пôдъ „Коперпікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.

Вже печатае ся одинацятый выпускъ сочиненя пôдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушôвъ друку) або въ IV томахъ и укôнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускôвъ буде цѣна сочиненя пôдвышена на 10 зр.

4396 7—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**

професоръ религіи въ ц. к. ґимназіи въ Самборѣ.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	285	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки однои дѣвчинки зъ II-ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., морґъ огорода и 20 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X. po-** 4469 **ste restante Лôмна.** 9—?

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКИЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякй артикулы, входячй въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй, господарскй, рôльничй, броварняний, горальняний и промысловй. **Приборы церковнй. Плахты** непромакаючй до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно. Прошу зажадати цѣникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и опла тно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (33—?)

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кôнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягôвъ, за-для закупна бôльшои скôлькости, — то продаю ихъ по значно зниженôй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригôдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выкonують ся за 24 годинъ дуже елегантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЕНТА
до збираня анонсôвъ.

Першѐньство мають тй, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомôсть въ адміністраціи „Дѣла“.

ТУТКИ цигаретовй зъ найлѣпшого паперу французского **1000 штукъ 1 зр.** Замовляючимъ 5000 опакованье и почта франко. Вôдпродуючимъ значный опустъ поручае **Антонина Мазуркевичъ у Львовѣ, ул. Галицка ч. 12.**

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ ніклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ 60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр. $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричнй даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 6—?

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшй преміи.

Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшй сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 30—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Для церквей

Для церквей

КАДИЛО ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручае

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка $^{1}/_{4}$ фунта 50 кр.

Для церквей

Для церквей

ТЕЛЄҐРАФЫ, ТЕЛЄФОНЫ, ГРОМОЗВОДЫ, ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба вѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телефономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовй телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнй телєґрафы домовй

цѣлй вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючй лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батерій** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стаєнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елєментами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 45—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованый цѣнникъ даромъ и франко.

ВИНА БОЧКАМИ

впростъ вôдъ продуцентôвъ высылае:

Самородній — Геґеляйскй

за бочку 135 літрову по 70, 80, 90, 100, 120 130 зр. и высше. (Бочка не зачисляе ся.)

ИНШЙ бôльше квасковатй (неквасній) за гектолітеръ по: 30, 40, 50 и 60 зр. (Бочка зачисляе ся по цѣнѣ коштôвъ).

При замовленю просимо подавати докладну адресу и послѣдну стацію зелѣзничу. 4278

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовенъству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскôй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пôдъ мою фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дастъ менѣ можнôсть правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 2—?

Головный складъ чаю.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

$4^{1}/_{2}$% листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
$4^{1}/_{2}$% листы товариства кредитового земского
$4^{1}/_{2}$% „ Банку краєвого
$4^{1}/_{2}$% позичку краєву галицку 3483 263—7
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
$4^{1}/_{2}$% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
$4^{1}/_{2}$% „ пропінаційну угорску
4% угорскй облігаціи индемнізаційнй

а всѣ тй паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймаеôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованій а вже платнй мѣсцевй паперы цѣнній, такожь запавшй купоны за готôвку, безъ нѣякого ôдчисленя, а замѣсцевй лишь за ôдчисленьемъ опраздошныхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй а якушѣ купоновы, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ поносить.

УЧИТЕЛЬ

орґанъ рускаго товариства педаґоґічного, двотыжденникъ недаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр., на пôвъ року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ПОСЛѢДНЫЙ ТЫЖДЕНЬ.

4451 11—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по 50 кр. поручають: у Львовѣ: М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ въ фабр. Черляньскомъ. Зъ друкарнй тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 257. Львôвъ, Пятниця 13 (25) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôкъ недѣль рускихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ „Бібліотека найзначнѣйшихъ повѣстей“ выходитъ въ вôвторокъ, а въ вôсторокъ и пятницю са перемѣну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler. G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ въ літер. дôдатком.

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатанѣ пôвнѣôдъ кôрте Поодинôке число коштуе 8 кр. а. в. Оголошенья принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одног. рôвка; инсератовси въ рубр. „Надôслане“ по 20 кр. а. в. Надъ̀ви числятъ ся по 10 кр. ôдъ стинка.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Вôдповѣдь на квестіонарь Выдѣлу краєвого

дана въ справѣ еміґрації однымъ запытанымъ мужемъ зъ Подôля, знанымъ въ краю зъ публичноі дѣльности и докладно обôзнанымъ зъ вôдносинами въ тыхъ повѣтахъ, де насамперед и головно проявивъ ся рухъ еміґрації селянъ до Россіи.

Высокій Выдѣле краевый!

На письмо Выс. выдѣлу ч. 52.168 маю обовязокъ вôдповѣсти по совѣсти безсторонно и щиро.

Сумный обявъ, проявившій ся мѣжь селяньствомъ надграничныхъ повѣтôвъ не есть, ôсля мого погляду, еміґрацією у властивôмъ значѣню слова. Се радше дезерція — громадне опусканье рôдныхъ земель въ баламутнôй надѣи, що за кордономъ найдуть лучшій услôвя быту. Я пересвѣдченый, що нѣодинъ зъ т. зв. еміґрантôвъ не знавъ того всего, що конче и докладно знати хоче напередъ кождый въ нашихъ селянъ, коли задумуе переселитись зъ одного села до другого.

А прецѣнь фактомъ есть, що черезъ кôлька днѣвъ тои горячки еміґраційнои опанувавъ бувъ селяньство такій шалъ, що бѣднѣйшій безъ намыслу видали хату та весь добытокъ и взявши трохи одежи и хлѣба, утѣкали въ ночи манôвцями за кордонъ. Зъ утѣкаючихъ рѣдко котрый продававъ свои нерухомости, а лишавъ звычайно на опѣку сусѣда або родины.

Утѣкали найбѣднѣйшій, хотяй були выпадки, що дѣйстно утѣкло кôлькохъ, котрі не зачисляють ся до найбѣднѣйшихъ, але въ кождôмъ селѣ зъ устъ до устъ передавано вѣсть, що тамъ утѣкъ богачь, лишивши кôльканацять морґôвъ поля и повне стогôвъ гумно. Зъ цѣлого повѣта фактично не утѣкъ нѣодинъ изъ заможныхъ. Богатшій давали охотно и безъ заплаты утѣкачамъ пôдводы, вывозили ихъ за кордонъ, и я пересвѣдчивъ ся, що то не походило зъ самого тôлько милосердія, анѣ для якогось сподѣваного зыску, — тутъ грала ролю и цѣкавôсть. Кождый радъ бувъ лично пересвѣдчити ся о шансахъ лучшои долѣ за кордономъ.

Зъ факту, що мало котрый зъ утѣкаючихъ продававъ свои недвижимости, а особливо декотрій навѣть худôбу, готове зерно и одежу лишали на родину або на сусѣдôвъ, — вношу, що утѣкачѣ не мали певности, що вже бôльше не вернуть. Були выпадки, що утѣкаючій забиравъ цѣлу родину, але були й такій, що лишали жѣнки й дѣти, а навѣть такій, що, забираючи старшій дѣти, менчій лишали при роднѣ.

Зъ факту, що утѣкали зарôбно Русины и Мазуры, та що головно утѣкали найбѣднѣйшій: челядь скарбова, халупники, безхатній зарôбники и кôльканоґрôшове мізерацтво, — вношу, що головну причину того руху треба глядати въ обставинахъ економічнои натуры — въ квестіи хлѣба...

Але скоро не дасть ся заперечити, що и кôлькохъ нѣбы заможнѣйшихъ утѣкло, и скоро есть доказаною певностію, що загалъ селяньства не вôдносивъ ся до утѣкаючихъ несприяючо, а навѣть и самій заможнѣйшій, хоть не утѣкали, але й не вôдкидали рѣшучо вôдъ себе тои мысли, а навѣть шукали нагоды, щобы перекопатись, чи дѣйство Россія дае грунты даромъ, — треба допустити, що въ тôмъ руху бувъ и елемèнтъ соціяльный и політичный.

Наглôсть, зъ якою той шалъ обявивъ ся, интензивнôсть того руху, що дôйшла до кульмінаційнои точки саме въ тôмъ тыждни, коли мавъ загостити нашъ Найяснѣйшій монархъ, а вкôнци фактъ, що утѣкачѣ не хотѣли слухати нѣякихъ представлень и навѣть тогдѣ не перестали вѣрити въ рай за кордономъ, коли власными очима побачили тамъ нужду, та й мимо того, що такъ не по людски обôйшли ся тамъ зъ ними, держачи ихъ за волонтôвъ, часть таки лишила ся тамъ, не повернула, и наконець фактъ, що дôзнане конечно розчарованье не обявило ся досадным огôрченьемъ и не лишило по собѣ великого несмаку, — каже догадуватись, що тутъ не обôйшло ся и безъ політичнои агітації. На агітацію вказувало бы й то, що многій зъ повернувшихъ вновъ по часѣ выбрались за кордонъ, и що рухъ той досѣ не переставъ, займаючи чимъ-разъ бôльше повѣтôвъ надграничныхъ.

Въ повѣтѣ маю кôльканацять селянъ интелігентныхъ, котрі мають повагу свѣдомôсть своіи національности, не ідентіфікують свого патріотизму рускаго зъ мрѣями панроссійскими и свѣдомо перегрескують агітацію антідержавнѣ. На нихъ маю вплывъ и маю у нихъ повне довѣріе, и черезъ нихъ дуже скрупулятно глядавъ я за слѣдами агітації, котра бы вказувала на якусь організацію поза селяньствомъ або и у внутрѣ самого селянства. Черезъ нихъ довѣдавъ ся я о найдрôбнѣйшихъ подробицяхъ того руху, але зô всѣхъ тыхъ даныхъ можу тôлько догадуватись, що безъ агітації не обôйшло ся. Певно знаю одно: Павізу винули утѣкачѣ жиды россійскій. Они рознесли поголоску, що небавомъ буде велика вôйна — „край нашъ потоне въ огни и крови“. Тій самій жиды внесли и нишій ферментъ. Въ моѣмъ найближшôмъ сусѣдствѣ жидъ россійскій, осѣвши на коршмѣ, говоривъ селянамъ: „Видате, маю маєтокъ, але кажу вамъ: всьо бы мъ покинувъ и въ однôй сорочцѣ вернувъ бы мъ до Россіи, якъ бы мене тамъ приймили“ — а за кождый разъ додававъ: „але що то? жидови то тамъ ще не такъ добре, якъ хлопови!“ [*Автентичне.*]

Твердити, що выключно агітація выкликала той рухъ, а особливо твердити, що причинъ того руху тôлько въ самôй агітації шукати треба, значило бы забути на засаду: suprema lex — salus patriae. Розумѣе ся, що тій твердженя мои не заперають вплыву агітації, котра мимовôльно розбуджуе невдоволенье мѣжь селяньствомъ, коли представляеть ему нужденне его положенье економічне и не вôдповѣдній услôвя розвою, або упослѣдженье соціяльне якоисторичный результатъ его вадъ и налогôвъ. Така агітація ставъ непатріотичною и злобною, скоро маѣ тенденцію, щобы огôрчити селянина противъ его положенья, представити то положенье безвыхôднымъ и пôдсуває ему гадку глядання помочи за кордономъ.

Знаемо всѣ, що така агітація дѣлае вôдъ многихъ лѣтъ, але хто ей виноватить, нехай скаже й то, що въ рôвнôй мѣрѣ винна и система державы, що допустила до такого нагромадженя матеріялу еміґраційного, що по процесѣ Ольги Грабаревои не зрозумѣла, що найуспѣшнѣйшимъ средствомъ противъ панроссійскихъ агітацій есть розбудженье національного рускаго почуття мѣжь селяньствомъ, — що противъ агітацій схизматицкихъ треба поставити повагу, силу и свободу церкви руско католицкои, — що противъ агітацій, представляючихъ рай економічный въ Россіи треба хочь-бы зъ великими жертвами державы полѣпшити услôвя економічного быту селянства въ Галичинѣ. Не скажу, що въ тôмъ напрямѣ держава нѣчо не зробила, але скажу, що зробила за мало, або за пôзно, — и се фактъ, що й безъ агітації есть мѣжь селяньствомъ невдоволенье.

Выволнивши селянъ зъ економічнои и соціяльнои зависимости патрімоніяльнои [котра свого рода опѣкою була] лишила держава ихъ безъ всякои опѣки; они пôйшли въ борбу економічну безъ нѣякои помочи. Для економічного подвигненя селянства не зробила держава вôдъ 1851 року майже нѣчого, не журила ся навѣть, щобъ улекшити а хочь-бы обезпечити истнованье господарства селянского.

Темнота, піяньство, лихва, частій елементарній нещастя при дикôмъ кредитѣ гіпотечнôмъ, при коштовнôмъ и нездоровôмъ судôвництвѣ, при несбмеженôмъ дѣленю земель довели до зубожѣлости селянства. По 25 лѣтахъ вôдъ знесеня панщины змѣнила ся фізіоґномія селъ нашихъ до непôзнаня, а нинѣ она така: Въ кождôмъ селѣ есть кôлька дукôвъ-мужикôвъ, кôльканацять такихъ, що дыхають, а прочій — то бѣдаки 2 до 3 морґôвій, халупники и безхатній зарôбники. Тій три послѣдній категорія потребують невôдзовно побôчного зарôбку, у нихъ квестія зарôбку — то квестія хлѣба насущного. Але и друга категорія, щобы подолѣти збôльшаючій ся потребы житя приватного и зростаючій тягары публичній, слабше економічно, задовжуючи ся, сли не може пôдратуватись зарôбкомъ побôчнымъ.

А якій же у насъ заробокъ по селахъ? Промыслъ домашный ледво животѣе, промыслъ фабричный майже нѣякій на Подôлю, тôлько й зарôбку, кôлько господарства фôльварочній потребують поденнои роботины. Кôлькалѣтный неврожай рôкъ за рокомъ кинувъ цѣлу масу селянства въ таку немôчь економічну и въ таку зависимôсть вôдъ економічно сильнѣйшихъ, що цѣна поденного роботника упала такъ низько на Подôлю, що зъ выимкомъ жнивъ не выстачае на найнужденнѣйше выживленье. Квестія зарôбку стала на Подôлю найактуальнѣйшимъ питаньемъ економічнымъ и соціяльнымъ. Заробокъ малый, зарôбку мало, а зарôбку двѣ третины селянства невôдзовно потребуе, — то суть правды, при котрыхъ свѣтлѣ дасть ся пояснити неодно, що легкодушно спыхаюсь на агітацію.

Поминувши вже то, що о заробокъ на Подôлю дуже тяжко, поминувши, що цѣна роботы поденнои дуже низька, ще й способъ выплачуваня за посередництвомъ шинкарѣвъ практикованый въ декотрыхъ мѣсцевостяхъ, дае нагоду до вызыскуваня. Не можна зъ нѣякого погляду похвалити й того, що деякій, особливо жидôвскій фôльварки, вызыскують несовѣстно зарôбникôвъ, не додержуючи умовъ; на жаль, не рѣдко лучае ся, що и въ жнива потручуесь зарôбникови довгъ затягненый въ зимѣ а особливо на передновку. Вôдъ кôлькохъ лѣтъ входить въ звычай, що живно оброблюе ся въ части „*за сôль*“, въ части „*за моченье конопель и бѣленье полотна*“, въ дуже великій части „*за пасовиско*“, а тôлько мала частина, и то звычайно гôршого збôжа, дае ся вôбрати „*за снôпъ*“ огульникамъ. Въ Збаражчинѣ сего року всѣ фôльварки покôнчили збôръ озимого збôжа въ протягу 3—4 днѣвъ, и се не байка, що зарôбникамъ припало на голову по 14—17 снопôвъ зароблено озимины.

Що народъ робити хоче и заробити потребуе, доводить фактъ провѣреный, що вôдъ кôлькохъ лѣтъ въ часѣ жнивъ навѣть кôлькаморґовій господарѣ, лишаючи свое збôже на пни, спѣшать зъ домôвниками на ланъ на заробокъ, зъ чого выходить, що економъ числить на 300, а являсь рано на ланѣ 600—700 роботниковъ. Неразъ о милю, о пôвтора ѣдуть возами люде на друге село жати, не найшовши мѣсця на ланѣ въ своѣмъ селѣ. Тяжко у вѣрити, а прецѣнь се правда, — за правду я ручу, — що наплывъ роботниковъ, коли ихъ найбôльше потреба, т. е. въ жниво есть такъ великій, що приймаесь лише выбраныхъ, и то часто за певнымъ вкупомъ. И такъ въ декотрыхъ селахъ „*записаній на жниво*“ обовязуютъ ся цѣномъ молотити вôдъ кождои родины по копѣ жита за дармо, въ декотрыхъ молотити вôдъ кождои родины по пять кôпъ гороху за заплату по 20 кр. вôдъ копы [т. е. змолотити, вычистити и солому зложити], въ рѣдкихъ выпадкахъ обовязуютъ ся на користь економа выкосьти и звезти кôлька морґôвъ вôвса за могорычъ, а найчастѣйше обовязуютъ ся, що стають на жниво за снôпъ, давати въ часѣ самыхъ жнивъ потрѣбного роботника до машины, до стерты, до возовицѣ, до млынка, до збираня насѣянои конюшины, навѣть до плуга и бороны за умовлену цѣну, котра рівнô часу вôдъ звычайныхъ цѣнъ поденнои роботы въ жниво, — зъ допущеньемъ и кары конвенційнои, въ трох бôльшои вôдъ денного заробку, за кождый день неприходу до кликаноі роботы. Но се все ще нѣчимъ супротивъ практики декотрыхъ жидôвскихъ фôльваркôвъ, що шинкарь дôстае „збôрати за снôпъ“ що-найлучшій ланы и збирае ихъ руками всякихъ довжникôвъ, о котрыхъ запасъ старае ся на передновку, роздаючи літрами муку на вôдробокъ.

Чи-жь супротивъ тыхъ фактôвъ, узятыхъ зъ жатя, можна твердити, що, противно, бракъ рукъ до роботы и бракъ охоты до роботы? Нинѣшне поступованье декотрыхъ подôльскихъ політикôвъ пригадуе исторію ославленыхъ „порцій“ — зъ нимъ то шляхотнымъ обуреньемъ вôдкидано тогдѣ оправданый закидъ о „порціяхъ“?!

Наше законодавство не дае нѣякои охороны зарôбникамъ при польовôмъ господарствѣ, тожь у насъ можливій найненмовѣрнѣйшій выбрики. У насъ мусять зарôбники и челядь скарбова часто-густо возити скарбовыми фірами въ недѣлю и свята пашню для магазинôвъ. Цѣкавый фактъ лучивъ ся бувъ недавно: Посесоръ наказавъ усѣмъ огульникамъ, щобы въ день урочастого свята Преображенія выйшли носити ячмѣнь и вязати, пôдъ грозьбою, що хто не выйде, тому не выдасть „вытину“ жита и пшеницѣ. Коли священникъ въ слѣдуючу недѣлю зганивъ тыхъ, що грозьбы послухали, запôзвано его о „намовлюванье до страйку“! Зôйшовши на церковь, мушу додати, що у насъ есть села, де челядь скарбова не сповѣдана по кôльна лѣтъ, а въ цѣлôмъ повѣтѣ есть лише три фôльварки, зъ котрыхъ челядь хочь де коли посылае ся до церкви на богослуженье. Бѣднѣйшій ще вôдъ челяди халупники и безхатній зарôбники мало вчащають до церкви, бо „встыдають ся свѣтити лахами“, — и такъ власне тій, котрі найбôльше потребують потѣхъ релігійныхъ, опѣки церкви и моральныхъ ріґорôвъ, усувають ся вôдъ вплыву церкви. Тожь въ парѣ изъ зубожѣлостію поступае и здичѣнье моральне та упадокъ релігійности у найбѣднѣйшои верствы селянства.

Є правда, на Подôлю фôльварки, котрыхъ властителѣ а навѣть посесоры уважають хлопа за чоловѣка; роды, котрій серцемъ приросли не тôлько до землѣ, але й до люду; є люде выросшій въ атмосферахъ шляхотныхъ традицій родовыхъ, выссавшій зъ молокомъ матери почутье обовязкôвъ супротивъ занедбаного вѣками селянина, рвучій ся до великихъ жертвъ въ користь вôтчины. Тыхъ селянство не называе „ворогомъ“, анѣ „чужимъ“, а величае ихъ „батькомъ“. На жаль, родôвъ тыхъ не много. Половина Подôля въ рукахъ жидôвъ и инчихъ дороблкевичѣвъ, — то пересѣчно люде, що люблять Подôлье задля плодородности землѣ, а найпаче задля дешевости роботника. У бôльшости зъ нихъ есть своя традиція: „що хлопъ — то злодѣй“. Хто не вѣрить, най иде на Подôлье, село вôдъ села, а переконаесь о тôй сумнôй правдѣ, що бôльша половина подôльскихъ фôльваркôвъ есть — чи яко власность, чи арендою — въ рукахъ такихъ дороблкевичѣвъ, котрі не почувають ся до жадныхъ обовязкôвъ высшихъ и котрыхъ ідеаломъ власне убогій и темный хлопъ.

Обходженье тыхъ дороблкевичѣвъ въ челядью и взагалѣ зъ селяньствомъ бувае часто нелюдске, а не рѣдко выходить просто на вексацію. Для оправданя того закиду кôлька фактôвъ: Передъ кôльнома роками засудивъ окружный судъ тернопôльскій одного дѣдича на сто и кôлькадесять зр. за тяжке побитье пастуха... Бувъ случай [знаный въ ц. к. староствѣ], що въ однôмъ селѣ грабили людей, котрі въ зимѣ по замерзлôмъ снѣгу перейшли черезъ ланъ на роботу до зелѣзницѣ... Недавно подали були польскій дневники, що въ однôмъ селѣ подôльскôмъ селяне выгнали були на цѣле лѣто всю свою худобу зъ села въ поле, и на поле ходили жѣнки доити коровы и вôвцѣ. Се фактъ, а причина его тая, що селяне хотѣли тымъ способомъ ухоронитись вôдъ безнастанной вексації, бо коло рѣки стояли вартôвники и займали худобину, скоройно приступила до пôйла. Знаный такожь и въ ц. к. староствѣ фактъ, що въ однôмъ селѣ парубка зарôбника, удержуючого малу сестру, покарано тымъ, що черезъ цѣлый рôкъ не принято его на жадну роботу, навѣть въ жнива выгнано его зъ лану — за те, що пôйшовъ бувъ на заробокъ до сусѣдного фôльварку. Се лишь кôлька примѣрôвъ для илюстрації.

А коли до того додати, що хмара жидовы, розсѣлои по селахъ и мѣсточкахъ Подôля, живе тôлько коштомъ и працею селяньства, выскуючи его темноту, непорадность та бѣднôсть, и вмѣючи й найлучшій законы обôйти, невôдповѣдній выкористати, а часто й рѣдку чуйность суду перехитрити; коли зважити, що жидова сѣльска и мѣсточкова въ замѣну для того селяньства мае лише слова зневаги, пониженя и упокоренья та що выступаючи безъ нары агресивно, пôдрывае у селяньства елементарній фундаменты честнôтъ горожаньскихъ, то й готовый буде образъ тои **нездоровои атмосферы**, середъ котрои такъ легко чугливу натуру довести до розжаленя, подôбного до жалю дитины, котра плаче не такъ задля дôзнанои кривды, але бôльше за-для того, що чуе свою немôчь, и не видить помочи та обороны. Зъ того душевного настрою тôлько крокъ до огôрченя наступае вже и змѣна темпераменту. Горячій а нерозважный окликъ „*най буде гôрше, кобы иньше*“ займае тогдѣ мѣсце звычайного „най буде, якъ бувало“. Въ такôмъ настрою послухае селянинъ найдурнѣйшого пôдшепту, увѣрить въ найвыразнѣйшу недорѣчнôсть, стае палкимъ, до крайности легкомысленымъ. А менѣ здаесь, що власне въ тоту фазу неприродного ему настрою душевного входить селянинъ подôльскій. На тоту хоробу суспôльну не есть добрый лѣкъ „станъ облоґа“. Треба радити на зло, пôсля мого найглубшого пересвѣдченя, радикальными реформами.

I. *Передовсѣмъ сотворити услôвя для розвою господарства селянского* [до того способы]:

а) Охорона лѣсôвъ черезъ выкупленье на край,
б) поббльшенье землѣ черезъ парцеляцію за-великихъ обшарôвъ за помочію индемнізацій.

II. *Обезпечити истнованье тыхъ господарствъ* [до того способы]:

1.

а) Змѣна судôвництва спôрного и неспôрного,
б) усуненье неограниченои подѣльности грунту,
в) опѣка надъ сирôтскими грунтами,
г) змѣна системы оподаткованя грунту въ увзглядненьемъ minimum existentiae,
д) змѣна закона екзекуційного и о належитостяхъ правныхъ,
е) обмеженье неограниченого обдовжуваня грунту.

2.

а) Охорона закономъ зарôбника при польовôмъ господарствѣ,
б) заостренье закона противъ піяньства и лихвы,
в) отворенье жереля зарôбку,
г) урегульованье здорового кредиту,
д) урегульованье такъ важнои справы, якъ торговля збôжемъ и худобою.

3.

а) Заказати жидамъ купувати селянскій грунты на гандель,
б) заказати жидамъ осѣдати по селахъ безъ попередного одержаня приналежности до громады,
в) заказати жидамъ шинкувати по селахъ.“

Змѣна внутрѣшнои ситуации.

Передвчерашне засѣданье палаты послѣвъ було вельми характеристичне за-для двохъ промовъ: посла кн. Кароля Шварценберґа и президента міністрѣвъ ґр. Таффого. Обѣ промовы доповняли ся взаимно, а, якъ говорять нѣмецкій ґазеты, були навѣть наперед[умовленій.

Пос. кн. Кароль **Шварценберґъ** зачавъ вѣдъ того, що сконстатувавъ сатісфанцію, яку дѣстали *молодо-Чехи*, а спеціяльно домагання ихъ що до ческого права державного зѣ сторони цѣлои палаты, котра ухвалила нагазу пос. Менґерови. Вѣдтакъ признавъ кн. Шварценберґъ домагання молодо-Чехѣвъ що-до ческого права державного оправдаными и въ имени ческихъ февдалѣвъ прилучивъ ся до нихъ. Ческе право державне мусить вѣйти на порядокъ дневный нарадъ палаты скорше чи пізнѣйше; его выключать вѣдносины політичнѣ до другои половины держави и тогдѣ треба буде найти вѣдповѣдну противагу. Рѣвножь и такъ звана ческо-нѣмецка угода мусить бути пѣддана ревізіи. Перейшовши на поле внутрѣшнои політики поспитавъ кн. Шварценберґъ, чи опорожнена посада по бар. Пражаку буде обсаджена. Чехамъ не розходить ся о міністра-земляка, але о репрезентанта цѣлого народу ческого. Въ Австрії не повинни бути именованій міністры народовъ, бо Австрія не складає ся зъ народовъ а краѣвъ. Концесіями на право и лѣво не добудесь загального вдоволенія; треба сильнои організації сторонництвъ. Квестія языкова вже управильнена въ деякихъ краяхъ, але если бы лѣвиця вытягнула ю передъ парламентъ, то тогдѣ повно и сторонництво консервативне выступило бы зъ найважнѣйшимъ своимъ домаганьемъ: зъ квестію школьною.

По кн. Кар. Шварценберґу забравъ голосъ президентъ міністрѣвъ ґр. **Таффе**:

„Высока палато! Впов. передбесѣдникъ закѣнчивъ свою промову, поставивши до мене питанье; а позаякъ я уважаю себе за чемного чоловѣка (Веселѣсть), то й вѣдповѣмъ заразъ на се питанье. Але мушу заявити мою гадку, що на се питанье можна найти вѣдповѣдь вже въ буджетѣ. Посада, опорожнена по міністрѣ бар. Пражаку, помѣщена въ буджетѣ. Тожь если бы правительство не мало намѣру предложити цѣсареви сеи посады на ново до обсадженя (Славно! — на правицѣ), то просто перечеркнено бы позицію и не вставлено въ буджетъ.

Що-до самои рѣчи, то позволю собѣ примѣтити, що вже були подѣбнѣ случаѣ у насъ. Старшѣ члены парламенту пригадують собѣ, що коли п. Грохольскій уступивъ зъ посады міністра безъ портфелю, то его посада не була обсаджена черезъ нѣлька мѣсяцѣвъ, вѣдтакъ обсаджено ю особою п. барона Земляковского а теперь она въ рукахъ п. Залескаго. Таке саме и теперь. Розходить ся пѣсля мого немѣродатного погляду лишь о се, щобы правительство найшло лишь вѣдповѣдну хвилю, коли має поставитись до цѣсаря внесенье на нову обсаду тои посады, а я вже можу просити выс. палату, щобы полишила правительству выборъ такои хвилѣ. Ситуація ма бути такъ уложить ся, що вже незабавомъ правительство, якъ надѣю ся, поставить внесенье до цѣсаря, щобы обсадити сю посаду. (Оплески на правици. — Пос. Люґеръ: А що на се либералы?)

Се вѣдповѣдь на питанье, котру дати я яко чемный чоловѣкъ чувъ себе обовязаным. Вѣдтакъ представивъ намъ кн. Шварценберґъ деякі свои погляды, противъ котрыхъ я властиво не хочу выступати, але противъ котрыхъ я радъ высказати мои погляды. П. посолъ згадавъ, що правительство повинно дальше гладѣти а не лишь дбати о хвилеву ситуацію. Цѣлкомъ справедливо. Але кажу, все у вѣдповѣднѣмъ порядку. Если я не дбаю о хвилеву ситуацію, не можу такожь дбати и о будучность. Найлѣпше, завсѣгды дбати о хвилеву теперѣшность, вѣдтакъ може Панъ Бѣгъ допоможе (Велика веселѣсть) — се не въ моихъ рукахъ, се зависить вѣдъ многихъ рѣчей.

Передбесѣдникъ сказавъ, що правительство повинно чейже розважити, чи хоче правити зъ парламентомъ чи безъ него. Позволю собѣ запримѣтити — а прошу выбачити — що се цѣлкомъ выгѣдно, о много выгѣднѣйше правити безъ парламенту. (Веселѣсть. Оклика: О не!) Але, мои панове, правительство не смѣе про се анѣ думати (Нова веселѣсть), бо если бы міністры о тѣмъ думали, то хотѣлибы зробати замахъ на державу, а я прошу васъ, мои панове, чи я такъ выглядаю, мовь бы я хотѣвъ зробити замахъ на державу? (Веселѣсть). П. посолъ сказавъ, що було бы бажанымъ, щобы наступила повна організація партій. Се, мои панове, дуже важна рѣчь, котру порушивъ такожь инший посолъ (д-ръ Плєнеръ). Я уважаю сю квестію за надзвычайно важну, але організацію партій годѣ наказати, ей не можна завести „указомъ“, ей не можна наказати рескриптомъ, она мусить сама зъ себе наступити черезъ кристалізацію. Задача, яку поставило собѣ правительство, если панове зволите пригадати собѣ, була наведена въ престольнѣй бесѣдѣ, де сказано, що політичне зворушенье у рѣзныхъ партій дуже велике, що треба за-для интересу державы взятись за економічнѣ справы, а буде можна надѣятись, що если панове, вслядно партія наближать ся до себе при порѣшеню економічныхъ квестій, то прийде до порозумѣня такожь пѣдъ політичнымъ взглядомъ, и се надѣя, яку я ще нинѣ маю. Тожь годѣ сказати, що треба зробати організацію зъ нинѣ на завтра, а я лишь просивъ бы, щобы придержувати ся престольнои бесѣды и щобы порѣшати, якъ можна найскорше, економічнѣ квестія, що стоять передъ нами. (Пос. Люґеръ: Справдѣ, се було бы дуже добре!)

Сказавъ ще передбесѣдникъ: Ба, та властиво нѣхто не вдоволеный зъ того, що робить ся. Се правда. Бо если бы вы мали міністерство партійне, то партія зъ котрои взято бы міністерство, була бы вдоволена. але и то на хвилю, бо зъ досѣду знаемо, що коли выбираємо міністрѣвъ зъ-помѣжъ партій то таке міністерство було бы бѣльше нападане вѣдъ своеи партіи, анѣжь вѣдъ противнои.

Згадано вѣдтакъ, що въ нашѣмъ парляментѣ справы не йдуть такъ гладко якъ по иншихъ парляментахъ, що ліберальна партія не есть властиво ліберальною, а консервативна консервативною. Цѣлкомъ природно. Если зважимо нашѣ австрійскѣ вѣдносины, то не можемо думати про такій парламентъ якъ въ Анґлії або въ иншихъ краяхъ, де консерватисты цѣлковито вѣддѣленѣ вѣдъ ліберальвъ, бо у насъ есть ще щось по серединѣ — не знаю, чи панове се запримѣтили — се національность. Се причина, для чого консерватисты анѣ ліберальы не можуть зѣбратись разомъ, бо ліберальы суть якъ въ одномъ такъ и другѣй партіи. Дѣятого не можна мати у насъ такъ повного розмеженя якъ по иншихъ парламентахъ и мусимо пѣсля того поступати. Въ Австрії маємо такій спеціяльности, а хочь зъ нихъ смѣются ся въ деякихъ ґазетахъ, то все таки они истнуютъ и мы не въ силѣ ихъ усунути.

Вѣдтакъ говорено про дуже дразливу справу, про **квестію языкову**. Питано, якъ порѣшить ся та квестія; згадано, що въ т. зв. ческѣй угодѣ есть постанова не тыкати сеи квестіи нѣ въ законодатнѣй нѣ адміністративнѣй дорозѣ, доки не переведуть всѣ инши пунктаціи. Але сю квестію порушила друга сторона и я уважаю се цѣлкомъ природнымъ, бо та квестія всѣмъ намъ доскуляе. Тожь мы всѣ думаємо, якъ бы порѣшити сю квестію; одни говорять такъ, други инакше. Сказано, пѣдождѣмъ хвилину, бо теперь не пора на се, треба погодити ся поза парляментомъ. Мѣй погледъ такій, що квестія языкова одна зъ найважнѣйшихъ, якѣ маємо, и що мусить бути порѣшена, та що мы маємо думати, въ якѣй формѣ ю рѣшити. Если сказано, що маємо пробовати порозумѣня поза парляментомъ, то скажу вже нинѣ, що се ще завчасно, але я звернувъ бы ся до всѣхъ послѣвъ зъ зазывомъ: Думайте про се (Велика веселѣсть и оплески), якъ можна порѣшити квестію языкову, а коли вже розважаете, то тогдѣ може выйти внесенье чи зъ-посередъ парламенту чи вѣдъ правительства, а вамъ прийде тогдѣ лекше дѣскутувати; не дѣскутувати лишь дѣскутувати, якъ порѣшити квестію.

Говорено и про Райхенберґъ. Даруйте, що не вѣдповѣмъ на сю справу заразъ нинѣ, бо мушу розглянути всѣ интерпеляціи въ тѣй справѣ и вѣдповѣсти вамъ пѣсля актовъ та все доказати. Але ручу, що вѣдповѣмъ на интерпеляцію. Однакъ примѣчено, що годѣ понятн, длячого намѣстникъ Чехіи ґр. Тунъ порадивъ тогдѣ цѣсареви поѣхати до Райхенберґа На се скажу: по перше, славити Господа, вѣдносины въ Австрії такій, що нашъ цѣсарь не потребуе внесеня, куды має выѣхати, бо нашъ цѣсарь може цѣлкомъ спокѣйно кождои хвилѣ, въ ночи и въ день, выбратись до кождого мѣста, до кождои мѣсцевости въ монархіи. Цѣсарь не потребувавъ проте нѣякого внесеня намѣстника. Але деколи може лучити ся, що монархъ пытае ся: чи маю, а не чи можу — прошу я се пѣдношу зъ притиском — чи маю туды ѣхати? Чи се добре чи нѣ? При тѣмъ такій у насъ звычай и его придержуе ся, що въ такѣмъ случаю цѣсарь пытае своє міністерство а не своихъ намѣстниковъ. (Оплески.)

Якъ бачимо, кн. Шварценберґъ споминавъ ґр. Таффого до вѣдповѣди, чи мѣсце ческого міністра буде обсаджене — и одержавъ вѣдповѣдь цѣлкомъ вдоволяючу. Звѣстно що проводирѣ лѣвицѣ пѣднесли яко характеристичне знамя змѣны ситуаціи внутрѣшнои, що бар. Пражакъ уступивъ та що ся посада не буде таки обсаджена. Ґр. Таффе перервавъ солодкій мрѣе лѣвицѣ. Рѣвножь давъ президентъ міністрѣвъ рѣшучу вѣдповѣдь на домаганье лѣвицѣ, щобы кабінетъ зреконструювати въ сей способъ, щобы выбрати міністрѣвъ взъ-помѣжъ одного сторонництва и зложати кабінетъ партійный. Партійного кабінету не буде нѣколи, казавъ ґр. Таффе, бо се до нѣчого не доведе, а противно ще бѣльшій заколотъ наводить. Вкѣнци зазначивъ ґр. Таффе, що интерпеляція въ справѣ Райхенберґскѣй, уложеній лѣвицею въ сей способъ, що занидавсь похѣбку въ подорожи цѣсаря и складавсь вину на намѣстника Чехіи, суть не лишь невѣдповѣдній але и обиджаючій.

Промова ґр. Таффого выкликала велике вражѣнье мѣжь членами лѣвицѣ и бувъ намѣръ, щобы Плєнеръ сейчасъ вѣдповѣвъ на провокацію. Наради вѣдбувалась вчера, а зворушенье було такъ сильне, що навѣть бѣльше умѣркованій члены домагались звороту лѣвицѣ противъ правительства. Результату нарадъ ще не знати, але мабуть выйде на се, що лѣвиця буде голосувати противъ фонду діспозиційного ґр. Таффого и змусить ґр. Кинбурґа до уступленя. Рѣвножь члены лѣвицѣ не мають брати участи въ роботахъ комісійныхъ, доки не выяснить ся політична ситуація. На нинѣшнѣмъ засѣданю має забрати голосъ пос. Плєнеръ.

Говорять, що на случай вѣдмовы фонду діспозиційного правительство готове розвязати парламентъ.

Въ справѣ руского театру народного.

Театръ нашъ народный перебувъ вѣдъ свого заснованя въ мартѣ 1864 р. найрѣзноманітнѣйшій фазы. Старшій вѣкомъ Русины, именно Львовяне, пригадають собѣ, зъ якимъ одушевленьемъ они самі и весь край приймавъ заснованье сцены народнои. Хто лишень чувъ въ собѣ способность до артизму сценічного зъ посередъ молодежи университетскои, бравъ участь въ першихъ представленяхъ. Горячковый рухъ проявивъ ся у писателѣвъ и музикѣвъ рускихъ и кождый по змозѣ засилявъ, якъ на початокъ, невеличкій репертоаръ драматичный. А публика руска, львѣвска и замѣсцева товпилась на представленя и заполняла битномъ ледви побудовану велику салю „Дому Народного“, котрого совѣтъ управляючій, веденый патріотизмомъ, не зчавъ на той часъ небезпечности огню, и зъ взякою готовостію дававъ примѣщенье розсадникови драматичнои штуки.

Дирекцію сцены нашои вѣддавъ выдѣлъ „Бесѣды Руских“ зъ-разу п. Бачиньскому и его жѣнцѣ, першій вѣдъ той часъ артистцѣ. Але вже въ тѣмъ самѣмъ роцѣ [1864] явивъ ся злый духъ почавъ сѣяти незгоди. Прийшло до суперечностей межи дирекцію а выдѣломъ, якъ и дирекцію а артистама-охотниками, и то дало причину, що въ 1865 р. выдѣлъ „Бесѣды“ взявъ управу театру у власнѣй руки. Повѣзія домагалась вѣдтакъ сильно, щобы театръ нашъ загостивъ до мѣстъ провінціяльныхъ. Тогдѣ знов рѣшивъ ся выдѣлъ „Бесѣды“ передати сю институцію п. Бачиньскому зъ необмеженою [!] властію супротивъ персоналу артистичного. Та аномалія выкликала небазомъ ще бѣльшій непорозумѣня межи дирезцією и артистами, а конецъ бувъ такій, що въ другѣй половинѣ 1865 р. богато силъ артистичныхъ опустило сцену и театръ руснѣй позбавъ ся. Выдѣлъ „Бесѣды“ вѣдавъ тогдѣ п. Бачиньскому управу театру, але вже въ 1866 р., здавсь зъ конечности, настановивъ его знов управителемъ, и сцена та животѣла въ перервами до початку 1868 р., коли то п. Бачиньскій выломавъ ся зъ-пѣдъ опѣки выдѣлу „Бесѣды“ и переѣхавъ до Россіи, до Каменця подѣльского. Зъ его трупы вѣдлучивъ ся вѣдтакъ пок. Моленцкій зъ кѣлькома артистами, вернувъ зъ весною 1868 р. назадъ до Галичины и въ 1869 р. бачамо его на чолѣ окремои галицкои трупы театральнои, котра, набравши пѣдъ виливомъ нашихъ домородныхъ обединителѣвъ, духа ненародного, давала представленя у Львовѣ и на провінціи въ языцѣ мѣшанѣмъ въ россійщизною, а навѣть перзіфлювала щиро національный змагання Русинѣвъ. Бачиньскій вернувъ такожь небавомъ зъ Россіи и зложивъ другу трупу театральну въ бѣльше національнымъ напрямомъ. Силы були вже роздробленій и розумѣе ся, сцена наша, замѣсть розвиватись и поступати впередъ, видѣла чимъраз бѣльше. Въ 1873 р. довѣвъ Моленцкій, мимо субвенціи данои выимково ему а не п. Бачиньскому, до того, що жиды зафантували ему весь репертуаръ и всѣ приборы сценічнѣ. Тогдѣ выдѣлъ „Бесѣды“ збравъ ся до бѣльшои енергіи, выкупивъ Моленцкого и передавъ управу театру п-и Теофілѣ Романовичцѣ. Сцена наша въ часта двигнула ся. Найшлись новѣ силы артистичнѣ, фаховѣ и аматорскѣ, публика одушевлялась на-ново, але недостатокъ нового репертуару и вѣдповѣдного режісеріи не могли театрови и въ тѣй фазѣ вѣдродженя запоручити розвою и довготревалости. Въ 1879 р. загналась панѣ Романовичка аж до Сучавы и тамъ затратилась цѣла институція. Тогдѣ выдѣлъ „Бесѣды“ вернувъ знов до п. Бачиньского и вѣддавъ ему управу театру въ лѣтахъ 1880—1881. Тѣлькожь и теперь дирекція не выказувала розвою штуки. Для стягненя публики п. Бачиньскій ставъ грати побѣчь лихѣ застарѣлій штуки рускѣ такожь польскѣ, и то було причиною, що выдѣлъ „Бесѣды“ зірвавъ зъ нимъ умову и веденье сцены передавъ въ руки пп. Баберовича и Гриневецкого.

Якъ розвивала ся сцена руска пѣдъ управою тыхъ двохъ директорѣвъ въ лѣтахъ 1881—1889, т. в. аж до смерти неоцѣненого пок. Гриневецкого, о тѣмъ вже знае и молодша генерація русна. Була се зъ черги третя фаза вѣдродженя нашого театру и въ тѣмъ періодѣ розвой его бувъ дуже замѣтный. Пок. Гриневецкій бувъ добрымъ и умнымъ режісеромъ, впровадивъ въ репертуаръ нашъ оригінальнѣ драматичнѣ творы украинскѣ, а яко рутинованый артистъ пѣдготовлявъ молодшѣ силы драматичнѣ. На сценѣ рускѣй явилось тогдѣ немало и новыхъ штукъ писателѣвъ галицкихъ. Тѣльно-жь мимо всего, вѣдъ часу до часу проявлялись и въ тѣмъ періодѣ непорозумѣня межи персоналомъ артистичнымъ а дирекцію, — не кажемо, зъ чыеи вины. Не порозумѣня тѣ були и причиною хвилевыхъ застоѣвъ. Вѣдъ половины 1889 р. спочивала управа нашого театру въ рукахъ самого п. Баберовича. До недавна все еще бувъ замѣтный зъ попередного поступъ. Деякѣ давнѣйшѣ сили артистичнѣ пѣддержували по змозѣ нашу сцену, а новѣ прибували. Именно музична сторона театру нашого пѣднялась досыть высоко въ часта вже за пок. Гриневецкого, въ части и по смерти его. Оперетки нѣмецкѣ и французкѣ выставлювано досыть удачно, выставлено навѣть оперу Лисенкову „Рѣздвяна нѣчь“. Але не дасть ся заперечити, що въ послѣдныхъ часахъ знов проявилась очевидна анемія. Въ послѣднѣмъ роцѣ репертуару зовсѣмъ не вѣдсвѣжено, хочь на Украинѣ въ тѣмъ часѣ выставлено якихъ 30 новыхъ штукъ. Кромѣ того убуло чимало лучшихъ силъ [перейшовши на польску сцену] а въ додатку у внутрѣ персоналу артистичного нѣсувсь гармонія, яка есть конечнымъ услѣвомъ розвою сцены. Не кажемо, щобы театръ нашъ нинѣ пѣдъупавъ такъ, якъ се бувало давнѣйше, — нинѣ розходить ся о его поступъ, бо вже й застѣй въ театрѣ, що истнуе тридцять майже лѣтъ, вымагае зарады.

У другихъ народовъ — отъ хочь бы и у Полякѣвъ — пѣдпадають сцены такъ само флюктуаціямъ: то двигають ся, то пѣдъупадають хвилево. Длятого годѣ й Русинамъ не числити ся зъ тою конечностію. Але зъ другои стороны було бы непростимымъ грѣхомъ, наколибъ выдѣлъ „Бесѣды“, добачивши нинѣшню анемію сцены нашои, не подумавъ бувъ заздалегѣдь надъ способами зарады. Чехи вѣддали управу и провѣдъ театру свого щасливо въ руки писателя драматичного та артиста зъ замилування — и ихъ сцена выросла такъ высоко, що въ часѣ выставы музичнои у Вѣдни здобула для себе повне признанье навѣть вѣдъ Нѣмцѣвъ. У насъ чоловѣка, якимъ есть Шубертъ въ Правѣ, нема. Але сполучеными силами доважемо бодай частины. И здаесь зъ того становища выходячи, выдѣлъ „Бесѣды“, не уймаючи нѣкому заслугъ, рѣшивъ ся зложити артистичне веденье театру руского въ руки артистичнои комісіи, котра передовсѣмъ подбав о то, щобъ усунути анемію въ репертуарѣ театральнѣмъ, а режісерію поодиновыхъ дѣлѣвъ поручити людямъ, котрѣ зумѣютъ повести цѣле дѣло усмѣшно. Намѣрена реформа мусить бути есенціяльна и повинна уладити внутрѣшнѣ вѣдносины такъ, щобы персоналъ артистичный, безъ журбы о завтра, певный себе и свого хлѣба, всѣ свои силы змогъ пожертвувати лише сценічнѣй штуцѣ. Реформа наложить на выдѣлъ „Бесѣды“ и на артистичный комітетъ обовязокъ безперестанного заслюваня репертуару добрыми штуками, а на персоналъ театральный наложить працю, и ще разъ працю — малу и любу кождому дѣйстному артистови.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ Гендіґера.]

Трибуналъ зложеный зъ совѣтниковъ: Брасова, презеса суду карного, яко предсѣдателя и Лозиньского та Вавразша, яко вотантовъ. Обжалуе прокураторъ д-ръ Тарловскій. Боронить зъ уряду д-ръ Шафлярскій.

Передъ початкомъ розправы повѣдомивъ предсѣдатель, що свѣдокъ вѣдполковникъ россійскои жандармеріи Маркграфскій не явивъ ся, бо варшавскій судъ апеляційный повѣдомивъ, що Маркграфскій высланый въ службовѣй місіи въ далекѣ стороны. — Оборонець д-ръ Шафлярскій внесъ, щобы зъ тои причины вѣдложити розправу. Прокураторъ спротививъ ся, а трибуналъ вѣдложивъ порѣшенье тои справы на пізнѣйше.

Зачалось переслуханье обжалованого. Гендіґеръ заявивъ що вѣнъ шляхтичъ и называесь Гендіґері. Бувъ пробаный въ 7-ои клясы ґімназіяльнои у Варшавѣ, дѣставъ мѣсце въ товариствѣ обезпечень, але вѣдтакъ занимавъ ся літературою, спеціяльно справами педаґоґічными. За якусь розвѣдку наукову надало ему товариство приятелѣвъ наукъ въ Лондонѣ титулъ доктора. Бувъ въ Гамбурзѣ и хотѣвъ ѣхати до Америки, але на пораду Полякѣвъ въ Гамбурзѣ заѣхавъ до Львова. У Львовѣ удававъ, що вѣнъ гоненый россійскими властями за політичнѣ провины. Заходивъ до редакцій: Gazet-ы Lwosko-ои и Kurjer-a Lwowsk ого та писавъ розвѣдки. Вѣдтакъ ѣздивъ до Кракова, щобы дѣстати мѣсце при редакціи Czas-у. Оженивши ся въ цѣтни 1891 р., выѣхавъ съ жѣнкою и тещею до Варшавы, де ихъ лишивъ, а самъ поѣхавъ до Петербурга, щобы — навязати зносины зъ россійскими ґазетами: Гражданинъ, Новое Время, Новости и Краj. Для ґазеты Краj мавъ стати кореспондентомъ зъ Галичины, бо зъ дотеперѣшного кореспондента Задуровича, члена редакціи Kurjer-a Lw. не були вдоволеній. Рѣвножь хотѣвъ умовитись зъ россійскимъ товариствомъ обезпечень, щобы основати філію въ Галичинѣ.

Дальшій зізнанія Гендіґера що-до авдіенціи и навязаня зносинъ зъ россійскими властями въ Петербурзѣ рѣзнять ся вѣдъ фактовъ, поданыхъ въ актѣ обжалованя. Актъ обжалованя утрамує, що Гендіґеръ першій повѣдомивъ генерала Секериньского про мнимый атентатъ на царя, пѣдготовляваный въ Галичинѣ, и пѣдавъ ся доносами дати матеріялъ доказовый россійскимъ властямъ. Гендіґеръ противно твердить, що ґен. Секериньскій при першій розмовѣ, пѣдчасъ котрои пили червоне вино зъ царского стола, представивъ ему, що въ Галичинѣ истнуе рухъ нігілістичный и хотѣвъ бы мати вѣсти про галицкій вѣдносины. Вѣнъ згодивъ ся на се и ставъ агентомъ россійскимъ; умовили ся, въ якій способъ будуть зѣ собою зносити ся. „О тѣмъ може посвѣдчити ґен. Секериньскій — говоривъ Гендіґеръ — и повиненъ бути переслуханый пѣдъ присягою“.

На се заявивъ предсѣдатель трибуналу, що якъ разъ нинѣ рано надѣйшли зѣзнанія ґен. Секериньского, зложеній пѣдъ присягою передъ слѣдчимъ судьею. „Зѣзнанія цѣлкомъ противнѣ и зъ нихъ выходить, що неправда, мовь бы Секериньскій намовлявъ васъ, а противно показуе ся, що вы приѣхали умысно до Петербурга зъ доносомъ и заголосились до градоначальника Грессера, а сей аж вѣдославъ васъ до Секериньского“.

Се заявленье зробило вражѣнье на Гендіґерѣ, але помимо того вѣнъ обстававъ при своихъ первѣстныхъ зѣзнанняхъ. Секериньскій давъ ему тайне порученье до Варшавы, а до помочи агента, — вонъ вывязавъ ся зъ порученя. Якого рода було се порученье, сего не хотѣвъ сказати. На се вѣдозвавъ ся одинъ присяжный: Хочемо знати, се обходить цѣлу Польщу! — Порученье що-до Галичины мало бути таке, щобы переконѣдчити ся, якъ галицки Поляки успособлені, чи нема анархістичного и нігілістичного руху, та чи нема звязи зъ Варшавою. Місію зачавъ вѣдъ того, що хотѣвъ розслѣдити выробъ и складъ динаміту. Зъ розмовы зъ Сіпплемъ набравъ переконѣдченя, що щось есть у воздусѣ; бачивъ у него бомбы а навѣть якійсь Россіянинъ вчивъ ся у Сіппля выробу матерій выбуховыхъ. Вкѣнци признавъ, що обманивъ Россію своими доносами, але обманивъ въ найлѣпшій вѣрѣ.

Вѣдтакъ вѣдчитано зѣзнанія ґен. Секериньского. Зъ нихъ выходить, що Гендіґеръ-Чоловскій спеціяльно прибувъ до Петербурга зъ доносомъ о заговорѣ у Львовѣ. Крѣмъ денунціацій на австрійскихъ пѣддаиыхъ, зробивъ

доносы на вôсѣмь особъ, проживаючихъ у Варшавѣ.

На внесенье прокуратора розширено актъ обжалованя и що-до тыхъ особъ, бо и имъ грозила велика небезпечность въ наслѣдокъ фальшивыхъ доносôвъ.

Пôдполковникъ жандармерiи Массонъ зъ Границѣ есть присутный на розправѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ угорскôмъ соймѣ веде ся дебата надъ буджетовою провізорiею, въ котрôй посли обговорюють програму, нового правительства, Пос. Горанъскiй зъ партiи нацiональной пôддавъ правительственну програму критицѣ и жалувавъ, що мiнiстеръ просвѣты не використавъ якъ слѣдъ, правительственной кризы. Угорщина уважае результатъ кризы яко тріюмфъ Тисы и думае, що наступить реставрацiя его политики. Нацiональна партiя противна сей политицѣ и не мае довѣрiя також до нового кабiнету. Бесѣдникъ выступивъ противъ правительственного предложенья. Президентъ мiнiстрôвъ Векерле вôдповѣвъ, що гадна новь бы теперь, коли вôнъ прийшовъ до власти, мала зачати ся борба мѣжь угорскою демократiею и аристократiею, неправдива. Вôнъ кладе особливу вагу на гармонiйне спôвдѣланье всѣхъ силъ народу, и хочь руки не приложить до такои борбы, то принцiпiальнѣ жаданя демократiи буде вводити въ житье на кождôмъ полю. Угорщина и такъ на кождôмъ полю провадить борбу и не потребуе вовсѣмъ, щобы ще до того зачинати борбу мѣжь аристократiею а демократiею. Если бы навѣть завважавъ нахилъ до такои борбы, до котрого зô своеи стороны вôнъ певно не причинить ся, то и въ такôмъ случаю вôнъ старавъ бы ся вплынути лагодячо. Вôнъ не перечивъ нѣколи, що держава угорска мае право до самостôйнои територiи цловои и власного устрою банкового. Правительство пôсля такои обѣцянки переведе законодатство супружеске якъ найскорше. — Въ середу вечеромъ населенье Буданешту устроiло новому президентови мiнiстрôвъ Векерлёму величавый похôдъ зъ смолоскипами. На бесѣду репрезентанта мѣста новый президентъ мiнiстрôвъ промовивъ до зôбраного народу. Въ своѣй бесѣдѣ пôднесъ, що вôдъ давного часу угорска суспôльность на свое щасте, одушевляе ся демократичными идеями и гадкою лiбералiзму, але лише сей есть правдивымъ помôчникомъ народного розвою, хто старае ся зъединити всѣ народнi елементы до спôльнои роботы. Змаганьемъ его особистымъ не ексклюзивность, але переведенье згоды цѣлои народности.

——

Въ нѣмецкôмъ парламентѣ канцлеръ гр. Капрiвi въ середу мотивувавъ войсковi проекты и заявивъ, що тутъ ходить о будучность Нѣмеччины. Нѣмеччина не думае выпикувати вôйны, а наслѣдки проекту наступлять ажь по двацати лѣтахъ. Французы потребують славы и у нихъ идея реванжу истнувала бы и безъ занятя надреньскихъ провiнцiй, а въ сеи причины они не бояли ся нѣякихъ жертвъ, щобы лише перевести свое уруженье. Зъ тымъ намѣромъ вже ся гадка заключена союзу, котрый стремить, о чѣмъ нема сумнѣву, просто до ревiзiи карты европейскои, а не заключеный для цѣлей дефензивныхъ, якъ се робить Нѣмеччина. Инакше представляють ся вôдносины мѣжь Россiею а Нѣмеччиною. Причины до вôйны тутъ нема нѣякои. Мы — сказавъ гр. Капрiвi — не жадаемо нѣчого вôдъ Россiи, и она не жадае нѣчого вôдъ насъ. Вже въ тôмъ голова за порука мира, але ще сильнѣйша въ особѣ россiйского царя, котрого благородне и мирне переконанье есть найсильнѣйшимъ фактôромъ до удержаня европейского мира. Вôнъ достойно оцѣнюе лояльну политику, яку веде въ Нѣмеччинѣ на приказъ свого цѣсаря. На жаль сего не подзяе цѣла праса нѣмецка. Въ одномъ сатиричномъ листку представлено особу россiйского царя въ недобрôмъ свѣтлѣ. Нѣмецкiй канцлеръ жалувавъ, що не мôгъ пôсля нѣмецкого закона прасового выступити противъ сего факту. (При тôмъ вырeченю на празиця повстало одобренье, а на лѣвици наступило взорушенье.) За те мѣжь широкими кругами россiйского народу, пануе ненависть противъ Нѣмеччины. Въ будучности она зросте ще бôльше. Доси анѣ технiчно, анѣ орґанiзацiйно россiйска армiя до вôйны не готова. И хочь нынѣшне положенье не грôзне, то не можна замыкати очей и треба числити ся, що вôйна въ Россiею можлива. Нѣмеччина въ своеи стороны старае ся заховати дроты, сполучуючи ѣи зъ Россiею, але своѣ звязи въ Австрiею и Италiею въ сеи причины не хоче зрывати. Мѣжь Россiею а Францiею безперечно истуе зближенье, але наслѣдкомъ того Нѣмеччина не може зречи ся нѣ Альзацiи и Льотарингiи нѣ зносинъ зъ Австрiею. Треба думати таки о вôйнѣ на двохъ фронтахъ, яко правдоподôбнôй, а до того Нѣмеччина ще не доросла. Тридержавный союзъ въ Нѣмеччинѣ найпопулярнѣйшiй, але войска его слабшѣ, якъ силы Франциi и Россiи. Въ случаю вôйны, на Нѣмеччину спаде головный тягаръ. Гр. Капрiвi вôдганъ обговорювавъ правительственнѣ проекты и сказавъ, що вôнъ не хоче въ першôмъ дни мобiлiзацiи скликувати краевои оборонy и народного ополченя. Запевнивъ, що хоче перевести зъ всякою взглядностiю обовязокъ загальнои службы и перейти вôдтакъ до дволѣтнои службы зъ выимкою кôнницѣ и пôльвои артилерiи. Але сего зробити не можна безъ рекомпензаты. О тягарахъ, котрыхъ годѣ буде выдержати, нема бесѣды. Вôйна була бы для Нѣмеччины гôрша, а невдача мала бы дуже лихi наслѣдки. По невдачи не було бы мовы о дволѣтнôй службѣ. У всѣмъ наступила бы застоя и зачала бы ся борба о истнованье. Нѣмеччину треба удержати, бо нашi предки проливали за нею кровь, а ихъ потомки, якъ скаже исторiя, не хотѣли дати грошей. По коротшихъ увагахъ Ріхтера засѣданье замкнено.

НОВИНКИ.

— **Львôвскiй митрополичiй Ординарiятъ** выдавъ пôдъ днемъ 8 н. ст. листопада с. р. до ч. 865 обширну вôдозву до Всч. духовенъства архiепархiи львôвскои, щобы пôдпирало руске асекураційне товариство „Днѣстеръ“. Вôдозва уложена дуже тепло и прихильно для тои преважнои рускои институцiи економiчнои. За те належить ся щира подяка Его Експ. митрополитови. Головнi у ступы вôдозвы наведемо завтра въ ч. XII-ого „Львôвско Архiепархiяльныхъ Вѣдомостей“.

— **Фiлiя „Просвѣты“ въ Стрыю** — пригадуемо се нинѣ — устроюе въ сю недѣлю о 4 ôй годинѣ зъ полудня выклады для селянъ сполученѣ зъ спѣвами хору и зъ деклямацiями.

— **Про зъѣздъ около 30 священикôвъ зъ перемыскои епархiи** дня 22 с. м. въ Перемышли була у насъ вже згадка. Зъѣхали ся священики т. зв. старои партiи а головною цѣлею зъѣзду була правопись фонетична, противъ котрои пôдношено протесты на зборахъ фiлiй общества им. Качковского и выбирано делеґатôвъ. По-при те на зъѣздѣ говорено и про иншi справы: про Тучапы, про питомцѣвъ семинарiй духовныхъ и про клеветы на духовенство. Въ полудне пôйшли зôбранi до еп. Юлiяна. Преосвященый заявивъ насамперед що вѣдомого нашимъ читателямъ комунiкату вôнъ не высылавъ и не винуе духовенства за емiґрацiю. Заказати-жь польскимъ ґазетамъ клеветати на руске духовенство не мае силы. Що до правописи фонетичнои Преосвященый заявивъ, що вôнъ також стоить за правописею етiмольоґiчною въ церковнôмъ кругѣ дѣланя. На реформу правописи для шкôлъ и урядôвъ вôнъ очевидно вплыву мати не може. Впреосвященный нотувавъ собѣ, що пôднесли священики, а пôднесли мѣжь иншимъ також потребу скликаня епархiяльного синода для рѣшеня жизненныхъ квестiй духовенъства.

— **Загальнi зборы товариства „Руска Бесѣда“ въ Тернополи** вôдбудуть ся дня 8 н. ст. грудня о 2 ôй годинѣ зъ полудня въ комнатахъ „Бесѣды“. Если бы на означену годину не явилось вымагане статутомъ число членôвъ, то въ такôмъ выпадку загальнi зборы вôдбудуть ся того самого дня о годинѣ 3-тôй по полудни, безъ огляду на явивше ся число участникôвъ. *Вôдъ выдѣлу.*

— **Дальшiй выкладъ для женщинъ** зъ фiзики вôдбуде ся въ недѣлю дня 27 н. ст. падолиста о 3-ôй годинѣ зъ полудня въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ. Выкладати буде проф. Тисовскiй.

— **Руске духовенъство деканата скалатского** — якъ намъ пишуть вôдъ Пôдволочискъ — мае на соборчику мiсiйнôмъ, котрый вôдбудесь на другiй тыждень въ Кокошинцахъ, радити також надъ справою емiґрацiйною.

— **Руско-народный театръ** переѣздить зъ Сучавы до Коломыѣ, де дасть лише вôсѣмъ представленъ драматичныхъ. Перше представленье вôдбудесь въ середу 30-го с. м. П. А. Концевичь, спѣвакъ львôвскои оперы, выступить гостинно въ роли Запорожця за Дунаемъ. Въ четверъ 1 н. ст. грудня буде вôдограна комедiя Балуцкого „Дôмъ отвертый“, въ суботу 3 грудня знамениту драму Судермана „Честь“. Не сумнѣваемо ся, що Русины зъ Коломыѣ и околицѣ якъ найщирше привитають свôй театръ, тымъ бôльше, що всего буде лише вôсѣмъ представленъ и штуки будуть що-найлучшi!

— **Въ Рожнятовѣ** — якъ ходить въ Долинщинѣ поголоска — переходять мѣщане греко-католики на обрядъ латиньскiй. Нотуемо сю поголоску.

— **Д-ръ Володимиръ Кобриньскiй зъ Коломыѣ** сконстатувавъ дня 21 н. ст. падолиста скаженину у 20-лѣтного паробка, сына мѣщанина коломыйского. Въ наслѣдокъ тои хоробы нещастный и померъ дня 22 падолиста.

— **Зъ Калущины пишуть намъ**: Дня 20 н. ст. падолиста припадала недѣля и свято Михаила, всюда гомонѣли дзвоны, взываючи вѣрныхъ до церкви, а въ селѣ Лдзѣнôмъ якъ разъ на той часъ явивъ ся жандармъ и переводивъ ревiзiю: чи при кождôй хатѣ есть гакъ та драбина, и грабивъ людей немилосердно за непосыланье дѣтей до школы. Начальникъ громады представлявъ жандармови, що то день недѣльный и святочный, однакъ жандармъ заставлявъ ся розказомъ ц. к. старосты! Отже питанье: чи такiй бувъ наказъ ц. к. старосты, чи жандармска самоволя?! Поминувши, що того дня було свято руске, о котрôмъ власти такъ часто забувають, але була се також недѣля, а де-жь той славный вôдпочинокъ недѣльный?! Чуемо докоры духовенъству рускому, що оно байдужне, не дбае про повѣрену собѣ паству и т. п., а що-жь може зробити священикъ отъ хочьбы и въ сѣмъ выпадку? Та-жь не пôйде въ село выганяти жандармôвъ! А зновъ якъ бы ставъ учити своихъ христiянъ, щобы въ святу недѣлю и свято въ часѣ богослуженя не несли грабежи до вôйта а жандарма вôдъ хаты вôдправляли, то певно опинивсь бы передъ кратками судовыми!... У насъ до всего лиха ще й зараза на худобу, ярмарки позамыканѣ, гроша годѣ роздобути бодай на дачку, прийдесь пôдъ зиму загортки нозбувати. Нарôдъ огбрченый, а не дай Боже якои искры и занялась бы емiґрацiя, — тогдѣ скажуть: духовенъство винно!

— **Вовки появили ся** — якъ намъ пишуть — въ Долинщинѣ въ селахъ: Перегиньско, Янôвка, Ведзѣжь, Рôпна, Лецôвка, Дубшары и Княжôвске, и роблять великi шкоды, зъѣдаючи вôвцѣ й конѣ, а навѣть нападають на людей. И такъ напали недалеко вôдъ Княжôвского на одного чоловѣка зъ Янôвки, вертаючого вечеромъ домôвь. На крикъ надбѣгли люде зъ Княжôвского зъ колами и вôдогнали вовкôвъ. Такожь дики, добре вже угодованѣ, походжають собѣ горами, а нема ихъ кому стрѣляти, бо Бойкови паса на стрѣльбу не дадуть. А добрѣ були бы ровы теперь при новослѣдици!

— **Пожаръ церкви.** Въ селѣ Голôмъ, равского повѣта, згорѣла дня 17 н. ст. падолиста мѣсцева церковь. Огонь повставъ зъ незвѣстнои причины о 4-ôй годинѣ по полудни и знищивъ цѣлковито величаву церковь зъ цѣлымъ внутрѣшнымъ устроенъемъ. Церковь була обезпечена въ товариствѣ асекураційнôмъ „Фенiксъ“.

— **Холера** ширить ся ще въ деякихъ мѣсцевостяхъ Европы, найбôльше въ Россiи, Угорщинѣ и Голяндiи. Въ Голяндiи занедужало послѣдного тыдня 14 особъ, зъ чого припадае на Утрехтъ 3 особы а на Ротердамъ 2. Загаломъ умерло доси въ Голяндiи 242 особы на холеру. — Въ Россiи зменшила ся холера у всѣхъ мѣстахъ и ґубернiяхъ зъ выимкою Подôля, де въ послѣднôмъ тыднi було 1033 занедужань и 375 случаѣвъ смерти и Кiѣва, де въ послѣдныхъ 14 дняхъ було 599 занедужань и 165 случаѣвъ смерти.

— **Товариство учителѣвъ школъ высшихъ** вôдбуде засѣданье въ суботу дня 26 н. ст. падолиста о годинѣ 6-ôй вечеромъ въ сали фiзикальнôй реальнои школы у Львовѣ. На порядку нарадъ стоить выкладъ проф. Володим. Шухевича: „Старанье комахъ о потомнôсть“ и пригôднi розговоры педаґоґiчнi и дидактичнi.

— **Жидôвскiй претенсiи.** Въ Дрогичѣвцѣ, фiлiи парохiи Лятача заарендувавъ пропинацiю жидъ Шпунтъ зô Жнибродôвъ. Въ Жнибродахъ коршмы нема, бо на ей мѣсце выставлено школу, а позаякъ попереднiй арендарѣ-жиды зô злости на свого суперника не хотять пустити его до своихъ домôвъ, то Шпунтъ розпустивъ мѣжь селянами поголоску, що ему яко пропинаторови кождый мусить вôдступити свою хату. Селяне удали ся за порадою до священика, котрый ихъ поучивъ, що претенсiи Шпунта безосновнi. На се дôставъ священикъ вôдъ Шпунта письмо, де мѣжь иншими такъ пише ся: Grade heute auf hiesigen Wochenmarkt (въ Язловци дня 8 падолиста) erfahren wir unerwartet dass Euer Hochwierden uns keinen Wohnung im Dorfe Drohiczówka auf unser neugepachtete Propination zu lassen will. Wir glauben es sogar nicht, weil wir halten Sie als vernünftigen Mann, da müssen Sie auch wissen dass der Bauer liebte dem Propinationspächter ehe dem Pfarrer da wird es Ihnen nichts helfen mit Ihren prädigen. Доказуючи дальше, якъ то вôнъ добре зъ селянами живе и яку они выгоду зъ него мають, кôнчить Шпунтъ свôй листъ въ той спосôбъ: Wir werden Sonntag in Drohiczówka sein, werden wir alles erfahren und in gutten falle wird auch Euer Hochwirden von uns guttes haben, und im falle Nein! wird es gewiss zu einer Bereihung kommen, wir werden schon teuerer zahlen um unseres auszuführen, und in alle falle wird Ihnen schlecht auskommen, Persönlich kanen wier sich nicht sehen, späterhin werden wir sich persönlich sprechen, werden sie erst damals sehn dass sie mit uns gut leben dirfen.

— **Въ справѣ звѣстного 600-лѣтного ювилейного обходу мѣста Нового Санча** помѣстивъ бувъ кореспондентъ Kurjer-a Lwowsk-ого допись, де зробивъ закидъ офiцирамъ, що поступили собѣ нетактовно, здержуючись вôдъ участи въ торжествѣ, тымъ бôльше, що вже два днѣ передъ тымъ знали о намѣренôмъ закрытю гербу державного галузьемъ и иншими меншими гербами. На сю допись надôслала ц. к. команда войскова зъ Нового Санча до редакцiи Kurjer-a Lwowsk-ого спростованье, зъ котрого выходить, що офiцiры прийшли въ найлѣпшôй вѣрѣ на торжество, щобы заманiфестувати згоду войсковости зъ публикою цивiльною, и ажь тогдѣ опустили ринокъ, де не було анѣ одной хоругвки австрiйскои, коли ц. к. староста не вдоволивъ жаданю ц. к. команды войсковои, абы вôдслонено гербъ державный, котрый закрыто галузьемъ и рôзными малыми гербами.

— **Самоубiйство.** Минувшого тыдня позбавивъ себе житя въ Дрогобичи 22-лѣтный окôнченый правникъ Чарковскiй. Вôнъ пôйшовъ до лѣска званого Гôркою и тамъ заподѣявъ собѣ смерть. Причина самоубiйства не звѣстна.

— **Дирекцiя школы фаховои для промыслу деревного въ Закопанôмъ** выдала справозданье за 14-тый рôкъ школьный 1891/92. Зъ того справозданя выходить, що школа мала 16 учителѣвъ и 111 ученикôвъ. Зъ тыхъ було: 95 Полякôвъ, 15 Русинôвъ и 1 Словака. Зъ ученикôвъ учило ся: 31 орнаментального рѣзьбарства, 10 фiґурального рѣзьбарства, 24 меблевого столярства, 16 будôвляного столярства, 13 токарства, 17 столярства, сницерства и токарства промыслу домашного. Рôзныхъ пôдмогъ роздано убогимъ ученикамъ на суму 8101 зр. 49 кр. На се зложили: мiнiстерство просвѣты 200 зр., выдѣлъ краевый 3193 зр., выдѣли радъ повѣтовыхъ 2261 зр., рôзни особы и товариства 689 зр. 48 кр., за роботы практичнi въ роботняхъ школьныхъ одержали убогi ученики вôдъ дирекцiи школы 1538 зр. 96 кр., а зъ иншихъ жерелъ роздѣсено 169 зр. подмоги.

— **Архiвы громадскiй.** Въ наслѣдокъ поручень выданыхъ выдѣломъ краевымъ сего року въ справѣ злученя старыхъ документôвъ, актôвъ и книгъ находячихъ ся въ архiвахъ громадскихъ въ краю, зъ краевыми архiвами актôвъ городскихъ и земскихъ у Львовѣ и Краковѣ, а взглядно розтягненя надъ ними стислѣйшои контролѣ, предложили инвентарѣ своихъ архивôвъ громады: Яворôвъ, Ржохôвъ и Прецлавъ, а громада Фирлѣѣвъ переслала свôй архивъ выдѣлови краевому. На внесенье львôвскои и краковскои дирекцiи архiва, придѣливъ выдѣлъ краевый архiвалiи громады Потылича и инвентарѣ архивôвъ громадъ: Пôдгородье и Яворôвъ до архiва львôвского, а инвентарь архiвалiй громады Ржохова до архiва краковского. Справа придѣленя архiвалiй громады Фирлѣева теперь переводить ся.

— **Станъ фундацiй стiпендiйныхъ и добродѣйныхъ,** Маетокъ корѣнный въ фондахъ стiпендiйныхъ стоячихъ пôдъ зарядомъ выдѣлу краевого выносивъ зъ кôнцемъ червня 1892 въ паперахъ 3,478.895 зр. 73 кр., въ недвижимостяхъ 149.147 зр. 83 кр., а въ иншихъ належностяхъ чинныхъ 56.848 зр. 45 кр. Отже загаломъ корѣнный маетокъ фондôвъ стiпендiйныхъ выносить 3,684.892 зр. 1 кр. Въ порôвнаню зъ попереднымъ рокомъ збôльшивъ ся сей фондъ о 28.351 зр. 63 кр. Крôмъ згаданыхъ фондôвъ стiпендiйныхъ заряджуе выдѣлъ краевый ще иншими фондами на уковыми и добродѣйными, призначеными на рôзнi цѣли. Тi фонды выносили зъ кôнцемъ червня 1892 суму 2,656.288 зр. 88 кр. т. е. о 33.445 зр. 23½ кр. бôльше якъ минувшого року. Всѣ фундацiи разомъ выносять 6,341.180 зр. 89 кр. Въ послѣднихъ мѣсяцахъ прибули выдѣлови краевому новi фундацiи, вже активованi зъ маткомъ звыжь 500.000 зр., такъ що выдѣлъ краевый заряджуе теперь фундацiями на суму около 7 мiлiонôвъ.

— **Нова стацiя досвѣдча для культуры торфовищъ въ Корсовѣ.** Мiнiстерство рôльництва заявило на основѣ выслѣду информацiй, зôбраныхъ въ Корсовѣ инспекторомъ Струшкевичемъ, що оно готове пôдпирати проектъ заложеня другои стацiи досвѣдной для культуры торфовищъ на часъ 5 лѣтъ въ маетности Б Городиньского, призначуючи рôчну субвенцiю державну въ высотѣ 1.000 зр. Субвенцiя буде асиґнована вôдъ 1893 року, въ першôмъ роцѣ по предложеню пляну поверхности торфовищъ и прелiмiнаря коштôвъ, въ дальшихъ лѣтахъ по предложеню справозданя зъ ужитя субвенцiи. Вôдъ п. Городиньского жадае мiнiстерство, абы интересантамъ не боронивъ приступу до культуръ торфовыхъ, абы що року скликувавъ зборы особъ займаючихъ ся культурою торфу, на котрыхъ мають основно обговорюватись переведенi досвѣды и результаты, а крôмъ того мае п. Городиньскiй що року здавати справозданя мiнiстерству и выдѣлови краевому.

— **Дирекцiя почтъ и телеґрафôвъ** оповѣщуе, що зарядъ почтъ болгарскихъ заборонивъ теперь довозу до Болгарiи почтовыхъ пакункôвъ и фрахтôвъ, безъ рôзницѣ зъ-вôдки походять и що въ нихъ мѣстить ся, зъ выимкою пересылокъ грошевыхъ.

— **Засудженье ґенерала.** Передъ варшавскимъ военнымъ судомъ вôдбула ся розправа въ звѣстнôй справѣ ґенерала Рiзенкампфа и Свистунова. Рiзенкампфа обжаловано, що вôнъ въ вересни с. р. побивъ команданта корпусу Свистунова, при чôмъ и Свистуновъ поранивъ его. Обжалованого засудивъ згаданый судъ на 5 лѣтъ тяжкихъ робôтъ, страту шаржѣ, ордерôвъ и всякихъ правъ а вôдтакъ на поселенье въ близшихъ ґубернiяхъ Сибѣру. Свистунова за покалѣченье Рiзенкампфа не засудили.

— **Вѣденьскiй трибуналъ касацiйный** рѣшивъ оногды жалобу неважности, внесену Николаемъ Панасомъ, льокаемъ помершого обывателя львôвского Висневского, противъ засуду львôвского суду карного, котрымъ засужденo его на 4 мѣсяцѣ вязницѣ за очерненье. — Помершiй Висневскiй выготовивъ на кôлька днiвъ передъ смертiю завѣщанье, котримъ записавъ цѣле свое майно адвокатови д-рови Юл. Попелеви. Панасъ зробивъ до суду доносъ, що завѣщанье неважне, бо Висневскiй пôдписуючи его, не мавъ свѣдомости, а навѣть не пôдписавъ его самъ лише приятель его п. Ц. вложивъ ему перо до руки и самъ рукою недужого написавъ слова Викторъ Висневскiй. Въ наслѣдокъ сего доносу заряджено слѣдство карне противъ сего приятеля, але за-для браку доказôвъ залишено его. Адвокатъ д-ръ Попель, обиженый доносомъ Панаса, выступивъ противъ него зъ жалобою о очерненье, а позаякъ прокураторiя не мала переконанья, що Панасъ зробивъ фальшиве донесенье, то й не хотѣла вносити противъ него акту обжалованя и самъ д-ръ Попель выступивъ при розправѣ, яко обжаловуючiй. Панаса боронивъ д-ръ Чермакъ. Трибуналъ львôвскiй признавъ виннымъ очерненя и засудивъ его на 4 мѣсяцѣ вязницѣ, але трибуналъ касацiйный у Вѣдни знесъ оногды сей засудъ и зарядживъ нове переведенье розправы.

— **75.000 зр.** выносить головна выграна 50-крайцаровои льотерiи. Звертаемо увагу, що тягненье вôдбудесь невôдклично 1 грудня с. р.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Именованя.** Краева дирекцiя скарбу именувала асистента салiнарного Стан. Кучкевича концепiстомъ для справъ салiнарныхъ при дирекцiи скарбу у Львовѣ; дальше именувала та жь дирекцiя въ етатѣ зарядôвъ салiнарныхъ въ Галичинѣ и на Буковинѣ а) управителемъ матерiялôвъ: Стан. Тархальского; б) управителями гôрничими: Юл. Дiца и Едв. Виндакевича; в) управителями гôрничими и гутничими: Кар. Шашевского, Евг. Фурдика, Вал. Мазуркевича, Збигн. Зловодского, Здисл. Каминьского и Фел. Заворского, а г) адъюнктами салiнарными: Жигм. Гайду, Винк. Грушецкого, Кар. Маньковского, Алекс. Фолюсевича, Володисл. Гепперта, Еразма Баронча и Каз. Косткевича. — Намѣстникъ именувавъ концепiста намѣстництва Володим. Децикевича комiсаремъ повѣтовымъ и практиканта концептового намѣстництва д-ра Альвр. Гальбана концепiстомъ. — Краева дирекцiя скарбу именувала провізорычныхъ асистентôвъ касовыхъ: Стеф. Полiньского и Володим. Добровольского, також адъюнкта податкового Володисл. Шиманьского асистентами касовыми, дальше адъюнкта податкового Едв. Хмѣлярчика и помôчничого урядника для справъ домено-касовыхъ при урядѣ податковôмъ въ Печенѣжинѣ Меч. Патрашевского помôчничими асистентами касовыми въ XI кл. ранґи при головнôй касѣ краевôй у Львовѣ и при фiлiи новои касы въ Краковѣ.

— **Конкурсы.** Магiстратъ мѣста Бродôвъ розписуе конкурсъ на посаду лѣкаря мѣского зъ речинцемъ до 15 н. ст. грудня. Платня рôчна выносить 500 зр. — Выдѣлъ рады повѣтовои въ Камѣнцѣ струмиловôй розписуе конкурсъ на посаду люстратора урядôвъ громадскихъ зъ рôчною платнею 980 зр. Поданя треба вносити до 15 н. ст. грудня.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 25 падолиста. Члены лѣвицѣ не брали участи въ нарадахъ комiсiи буджетовои.

Берлинъ 25 падолиста. При дiскусiи въ парламентѣ спротивились консерваты договорови цловому зъ Россiею.

Парижъ 25 падолиста. Повѣдомлено парламентъ, що войска французскi заняли Дагомей и поставлено внесенье на выбитье памятного медалю въ честь покôнченои вôйны. — Комiсiя парламентарна въ справѣ панамскôй выбрала Брiссона председателемъ.

Букарештъ 24 падолиста. При отворенію парляменту покладе король головну вагу на заключенье договорôвъ торговельныхъ.

Мадритъ 25 падолиста. Коли королева гостила на выставѣ въ честь Колюмба наступила експльозія и одинъ ґенералъ легко раненый.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. И. Гош. въ Перег. Зъ котрого тому хибують? **Вп. И. Иван. въ Малк.** Одержали, а часопись высылаєсь усе правильно. — **Вп. С. Киш. въ Оп.** Годять ся — **Вп. П. Плеш. въ Самб.** До кôнця року. — **Хв. Рус. Бес. въ Стан.** Ще 8 зр.

Надôслане.

Д-ръ Теофіль Кормошь

отворивъ

канцелярію адвокатску

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

въ домѣ п. Дереньовского. -- *Побереже* Францъ Іосифа. 4446 13—15

ПЛЫНЬ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникôвъ мінеральныхъ, служить до вôдживленя цибулькъ волосныхъ а за-для того здержує выпаданье волося и скрѣпляє порôстъ.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуєсь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райспайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя въ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

МОЛИТВОСЛОВЫ

рôзныхъ выдань:

єврейскі, для женщинъ, мірянъ и дѣтей

въ звычайныхъ и оздобныхъ оправахъ

по найнизшôй цѣнѣ тôлько въ

ЗАВЕДЕНЮ ПЕРЕПЛЕТНИЧÔМЪ

МИХ. СНОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ, Пôдвалье число 9. 4471 2—?

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційні выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4258

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вôдъ дня 12 лютого 1889 выдає

АСИГНАТЫ КАСОВІ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ

4½% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячі ся въ обѣгу 5% **асигнаты касовѣ** зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть **опроцентованѣ по 4½% вôдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый. **Дирекція.**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криниці via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	755	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	705	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криниці via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненій означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки однои дѣвчинки зъ II-ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., морґъ огорода и 20 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X. poste restante Лôмпа.** 10—? 4469

БРИТВЫ

швайцарскій и англійскій, ремѣнцѣ и марморки, пензлѣ и всякій прибôры до голеня

поручає найдешевше

торговля прибôровъ до подорожи, бѣля мужескоto, перфумеріи и т. п.

ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА

передъ тымъ

БРАТÔВЪ ЛЯНҐНЕРÔВЪ

у Львовѣ ул. Галицка ч. 18

Юліянъ Панькевичь

артистъ малярь

въ Рогатинѣ

выготовляє образы церковні всякои величины и въ кождôмъ жаданôмъ стилю; пôдôймає ся украшеня церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконує всякі працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условія можливо приступній, поручаю ся ласкавôй приклонности Вповажаного Духовеньства. 4090

ТОВАРИСТВО

„ШКÔЛЬНА ПОМÔЧЬ“

у Львовѣ

дôстало вôдъ Вп. проф. Ом Партицкого въ дарѣ слѣдуючі книжки и продає ихъ по такôй цѣнѣ:

1) Захаръ Беркутъ, Ив. Фр. 1·30 кр.
2) О выхованю И Н. 30 кр.
3) Марко Вовчокъ. Оповѣданя. 3 томы I—35 кр II—36 кр. III—32 кр.
4) Жѣнoча неволя. Ив. Фр. 35 кр
5) Темнi мѣсця въ словѣ о полку Игоря. Ом. Партицкій 1·40 кр.
6) Марта Борецка Ил Граб. 32 кр.
7) Надельмаєръ, ап. свободы 10 кр.
8) О розумнôмъ выхованю 12 кр.
9) Маруся, Григ. Квѣтки 10 кр.
10) Месть верховинця Ник. Устіяновича 35 кр.
11) Зъ рôжныхъ краѣвъ и народôвъ
12) Денисъ 30 кр
13) Boa constrictor. Ив. Франка 35 кр. На добродѣйнi цѣли. Григ. Григорієвичь 30 кр.
14) Література апокрифічна. д-ръ Ом. Калитовскій 35 кр.
15) Повѣсти Ник. Устыяновича 85 кр.
16) Слово о полку Игоря, Ом. Партицкій 80 кр.
17) Скандинавщина въ давнôй Руси 20 кр.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 51—?

гиґієнічні, хірурґічні, до плеканя недужихъ и для полôжаниць (Спеціяльности паризкі пôдъ дискрецією) высилає за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Въ канцелярiи товариства „Просвѣта“ продають ся портреты бл. п.

Д-ра Олександра Огоновского

по 2 зр. и по 1 зр.

Цѣлый дохôдъ призначеный на фондъ памятниковый и стіпендійный.

Маємо честь повѣдомити, що мы отворили

ФІЛІЮ

У ЛЬВОВѢ

улиця Ягайлоньска, число 2.

ЗЪ ГОТОВЫМИ ОДЯГАМИ ДЛЯ ПАНÔВЪ И ХЛОПЦѢВЪ

у велукôмъ выборѣ и найновѣйшôй модѣ.

Звертаємо увагу мѣсцевыхъ и зъ провінціи осôбъ, що подыблють надзвычайно дешевѣ цѣны и знаменитый товаръ.

Просимо пересвѣдчити ся, заглянувши до нашои філіи. 4480 1—?

Остаємо зъ поважаньемъ

Вікторъ Тірінґъ и Братя

ЗЪ ВѢДНЯ.

Філія у Львовѣ: ул. Ягайлоньска ч. 2.

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

4451 12—?

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручають: у Львовѣ: М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

ТЯГНЕНЬЕ ВЖЕ

ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (дôмъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конґо	½ клґр. зр.	2·30	Чай каравaнный Братôвъ К. и С. Попова
„ 2	Кайсовъ Конґо	„ „ „	2·80	½ ф. зр. 1·80
„ 3	„ мелянжъ	„ „ „	3·—	пачочка ¼ „ „ 90
„ 4	Нингчовъ Imperial	„ „ „	4·—	
„ 5	„ Мандаринъ	„ „ „	5·—	

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	½ клґр. зр.	1·50
„ 7	найлѣпшій	„ „ „	1·80

Цвѣты батистовi до свѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образôвъ. — Образы олѣйнi паперовi по греческому стилю. Рамы до образôвъ. — Білєты літоґрафованій и скоро печатанi. — Товары шкôряні. — Пуларесы, портмонетки, візітівки, папѣросницѣ.

Всякі приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручає руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, дôмъ п. Валляха.

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ нiклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. 2¾.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. 4¾.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ полiтiроваными рамами золочеными зр. 3½, зъ накручуваньемъ зр 4½. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около ½ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряє години, около 1 метра высоты зр. 18½.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цвинники фабричні даромъ

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 7—?

УЧИТЕЛЬ

орґанъ руского товариства педаґоґічного, двотыжденникъ педаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр., на пôвъ року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручає

выпробованi и певнi средства косметичні

вôдзначені 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмôцняє и пôдпомагає волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмôцняє корѣнцѣ волося и запобѣгає выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгає творити ся паплямъ, вôдсвѣжує, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлає знаменито **на корѣнцѣ волося** и на **порôстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю однои фляшки можна добачити порôстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приємного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлає на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, до чищеня зубôвъ. Надає перлову бѣлôсть, вôддаляє камѣнь и квасы, котрі наводять бôль и порохнавѣнье зубôвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львôвска. Приємный, нѣжный и довготревалый запахъ той воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнôй вôстала публично проклямована и вôдзначена. Цѣна фляконy меншого 80 кр., бôльшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкôдливе а въ ужитю цѣлкомъ поединче. Цѣна 1 зр.

Бѣлі и гарні руки. Найбôльше червонi и попадалі руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кôлькоразовôмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обувя и шкôръ, мягчить шкôру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр. и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Сукенницѣ ч. 20, и въ ЧЕРНÔВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 258. Львôвъ, Субота 14 (26) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ „Бібліотека найзначнѣйших повѣстей“ выходить въ вôвторокъ, а въ вôвторока и пятницю на черезъ рамомъ къ Дѣлонъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро пасть ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse, F. A. Richter. Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler. G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платить у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Рекламаціи неопечатані вільні вôд порта. Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цінѣ 6 кр. вôд однор. рôдка инсератовôв въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в. Подякы числять ся по 10 кр. вôд стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатниковъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 27 н. ст. падолиста 1892.

Читателѣ напѣ вже знають, якъ де-кому забагло ся закрыти правдивѣ причины еміґрації а вину зôпхнути на руске духовеньство, хотяй въ часѣ розгару рухи еміґраційного самъ шефъ краевого правительства на основѣ розслѣдôвъ урядовыхъ признавъ бувъ при вôдкрытю сойму, очевидно згôдно зъ правдою, що причины еміґрації треба глядати въ економічныхъ та соціяльныхъ вôдносинахъ.

Се заявленіе намѣстника не сподобалось панамъ подôльскимъ, — они взяли его на свою адресу — и выклинали некольку агітацію на самперед въ польскôй прасѣ а потôмъ и въ „колѣ“ полескôмъ въ тôмъ напрямѣ, що интересъ не лише шляхты польскои [и „жидôвскои“] на Подôлю, але взагалѣ интересъ справы польскои вымагае конче вынайти въ справѣ еміґрації якогось ковла жертвеного. И посыпались напасти на руске духовеньство, а дôйшли до звѣту въ звѣстнôмъ нашимъ Вп. читателямъ коментари въ Czas-ѣ до оголошеного дневниками цѣкавого комунікату, де брутальство стерорызувало правдивый поглядъ на справу еміґрації. Духовеньство руске — сказано тамъ — винно всему лиху, оно середъ користолюбивости власнои не мае нѣякихъ идеалôвъ, оно лѣниве до ученя своеи паствы, не мае у народу довѣріа, оно не знало на передъ про еміґрацію и т. д.

Єсть се дуже зухвала инсинуація винена рускому духовеньству й дуже тяжка обида. Мы бы ще розумѣли, якъ бы такѣ рѣчи высказувано на основѣ якогось одного другого факту про якѣсь поособнѣ личности, — бо прецѣнь рѣчь можлива, що середъ тысячѣвъ можуть попадатись одиниці не вôдповѣдаючѣ зъ сего чи того взгляду своему покликаню, — але генералізувати цѣле руске духовеньство и чинити згаданѣ закиды загалови — того не назвемо инаше, якъ лишь брутальностію!

Намъ не альтерувати тымъ, а брати рѣчь зъ холоднôю кровію, але въ другои стороны треба рѣшучо вôдперти зневагу стану. Пригадаемо на недавный фактъ, якъ вѣденьскѣ часописи подали винину обиду, и то легку обиду буковиньскихъ и галицкихъ урядниковъ выйшовшу зъ устъ предсѣдателя трибуналу въ процесѣ о буковиньскѣ дефравданія, — нôдько то пôдносено крику! Два соймы краевѣ ухвалили свои протесты и міністеръ выдавъ окружникъ! Якожь доперва сатісфакціи мае право домагатись загалъ галицкорускаго духовеньства въ виду такого, якъ згаданый коментарь Czas-у за цѣкавый документъ!

Право до того мае духовеньство руске тымъ бôльше, що оно безлѣчію фактôвъ може доказати, що именно оно въ своѣй охотѣ и въ своихъ заходахъ до морального и просвѣтного пôдношенія народу стрѣчае перепоны, часто непоборимѣ, та що повагу его середъ народу пôдкопували рôзными способами всякѣ чинники, навѣть такѣ, котрѣ бы повинни повагу его пôдносити. На той тематъ дали бы ся писати томы, бо смѣло можна сказати, що не то — кождый повѣтъ чи деканатъ, але кожда парохія и кожде село мае въ тôмъ взглядѣ свою исторію. Мы дôткнемо справы лишь вôлькома словами.

Коли хто загалови рускаго духовеньства закидуе зъ одного бôку бракъ идеалôвъ а зъ другого лѣнивство до працѣ надъ своею паствою, — нехай ударить ся въ груди и вôдповѣсть по щирости: хто стававъ на перешкодѣ священикови въ его заходахъ противъ деморалізаційного впливу „świętej karczmy“? — хто винень тому, що въ многихъ мѣсцяхъ въ свята и въ недѣлѣ священикъ не може мати своихъ вѣрныхъ въ церквѣ? — хто стае на перешкодѣ священикови въ благороднôмъ его заходѣ пôдвисити просвѣту селянъ черезъ товариства просвѣтнѣ? — хто пôддержуе систему польонізаціи рускихъ шкôлъ, при котрôй молодѣжь руска тратить пусто часъ лишь на польскôй граматицѣ та на хронольоґіи королѣвъ польскихъ? — хто пôддержуе систему выбору радъ громадскихъ и мѣсцевыхъ радъ шкôльныхъ такъ, що въ многихъ мѣсцяхъ священикъ русинъ хиба руки заломать надъ сумною долею громадянъ?

А коли хто загалови рускаго духовеньства закидуе бракъ повагы у свого народу, — нехай обôйме гадкою лише выборы до радъ повѣтовыхъ, до сойму и до рады державнои, — нехай пригадае собѣ знаруги, якихъ дôзнавало при тôмъ руске духовеньство за тридцять лѣтъ еры конституційнои, — нехай пригадае собѣ бôдай той фактъ, якъ въ Турцѣ жиды въ фелонахъ паперовыхъ безкарно агітували за кандидатомъ польского центрального комітету, — а тогдѣ нехай по щирости вôдповѣсть: хто довгѣ-довгѣ лѣта працювавъ надъ тымъ, абы именно пôдкопувати у народу повагу духовеньства?

Нинѣ зъ нагоды еміґрації навѣть найбôльшій противникъ рускаго духовеньства вымагае его повагы. Ага! — пôсля приповѣдки: якъ тревога, то до Бога. На щастье, повага духовеньства рускаго все-таки мабуть не пôдкопана, коли такій великій рухъ еміґраційный вôдбувъ ся такъ спокôйно и, хвалити Бога, не сповнили ся телеґрамы подôльскихъ панôвъ до ц. к. намѣстництва, телеґрамы повнѣ тревоги о житье и о майно, а „червонѣ когуты“ въ двохъ селахъ подôльскихъ показались буйною фантазією Narodówk и.

Що руснѣ священики не знали на передъ о еміґрації селянъ рускихъ [якъ и латиньскѣ о еміґрація своихъ мазурôвъ], се рѣчь натуральна, бо еміґрація выбухла нагле, а впрочôмъ священикъ — не жандармъ, не поліція, — до такихъ рѣчей есть: ц. к. староство, жандармерія и зверхности громадскѣ.

Наконець що до католицизму загалу рускаго духовеньства, то о тôмъ компетентна судити власть духовна, — вôдъ того людямъ непокликанымъ hands off!

То наше слово на обиды и на инсинуаціи рускому духовеньству, котрыми нинѣ аже кишать въ однôй части польскои прасы.

Письмо львôвского митрополичого Ординаріята до Всч. Духовеньства въ справѣ „Днѣстра“.

Якъ мы вже вчера коротко згадали, львôвскѣ митроп. Ординаріятъ выдавъ до ч. 865 Орд. пôдъ днемъ 8 н. ст. листопада обширне письмо до Всч. Духовеньства архіепархіи львôвскои, подаючи ему до вѣдомости важный фактъ заснованя „Днѣстра“, его уконституованье и взагалѣ теперѣшный станъ товариства, а потôмъ прихильными, дуже теплыми, патріотичными словами взываючи его, щобъ солідарно пôдперло тую преважну рускую институцію економічну. При тôмъ цѣле письмо митр. Ординаріята уложене и що-до фактичнои стороны зъ основнымъ розумѣньемъ рѣчи и зъ правдиво быстрымъ поглядомъ на вагу „Днѣстра“ не лишь нинѣ, але й на дальшу будучность.

Мы вже вчера высказали за се письмо митроп. Ординаріята щиру подяку Его Ексц. митрополитови, почестному предсѣдателеви „Днѣстра“ — и рѣчь певна, що таку щиру вдячность для архіерея вôдчуе и кождый священикъ, и кождый свѣтсвій Русинъ, вôдчитавши — якъ высше сказано — тѣ теплѣ, патріотичнѣ слова, котрѣ мы выймаемо зъ письма, умѣщеного въ XII числѣ „Львôвско-Архіепархіальныхъ Вѣдомостей“.

Другій уступъ письма звучить дословно:

„Якъ важна есть справа заснованя „Днѣстра“ для нашого рускаго, особливо жь сѣльского народу, понаже ся, если зважимо:

1) що не лишь неврожаѣ, хоробы, заразы и инши нещаста нищать нашъ нарôдъ, але такожь рôвъ-рôчно страшна сила огню забирае марно цѣле нераз майно неодного селянина, несе зъ дымомъ тяжку нервавымъ потомъ та довгими лѣтами призбирану працю, а цѣлѣ родины, также села лишае безъ кусника хлѣба, часто середъ лютои зимы або передзвôвку;

2) що пôсля датъ статистичныхъ заледво 12% всѣхъ будынкôвъ въ нашôмъ краю есть обезпеченыхъ, а позаякъ въ тыхъ 12% мѣстять ся будынки дворскѣ, домы по мѣстахъ и мѣсточкахъ, котрѣ зъ малыми вынимками майже всѣ суть обезпеченѣ, дальше церкви, костелы и школы, котрѣ пôсля закона мусять бути обезпеченѣ, то смѣло можна сказати, що на будынки нашихъ селянъ не припадае бôльше обезпечень якъ 1%.

Вже тѣ даты статистичнѣ промавляють найвымовнѣйше: якъ конечною и наглою була потреба заснованя, кромѣ истнуючого Краевôвского, ще й другого краевого товариства асекураційного. Но

3) важность заснованя „Днѣстра“ понаже ся бôльшою, коли имовѣрно вже въ недалекôй будучности заведена буде въ цѣлôй державѣ, отже и въ нашôмъ краю, примусова асекурація, отже 88% будынкôвъ, до-теперь необезпеченыхъ, будуть мусѣли бути заасекуроваными, а тогдѣ два краевѣ товариства будуть мати аже надто велике поле до дѣланя.

4) Нашѣ церкви, будынки парохіальнѣ и школы, для котрыхъ, якъ сказано высше, асекурацію примусову вже вôдъ довшого часу заведено, обезпеченѣ були до теперь, за-для браку рускаго товариства асекураційного, въ иншихъ товариствахъ и лишь вôдъ самыхъ церквей выносить рôчна премія що-найменше 200.000 зр., другу таку суму выносять премія вôдъ будынкôвъ ерекціональныхъ, бôльше-менше таку саму становлять премія вôдъ забудованъ шкôльныхъ, — а коли дочислимо ще рôчнѣ премія вôдъ асекурованыхъ селянъскихъ будынкôвъ, то выйде зъ того поважна — окôло

Кôлька слôвъ о скаженинѣ [lyssa, hydrophobia].

Написавъ д-ръ *Володимиръ Кобриньскій*, лѣкарь въ Коломыѣ.

Дня 21 с. м. завôзвавъ мене И. Джебиянъ, мѣщанинъ коломыйскій, до свого 20 лѣтного хорого сына, и я сконстатувавъ у него, на великое зачудованье и роспуку родичѣвъ, всѣ обявы розвитои скаженины, и рѣшучо заявивъ, що, на жаль, станъ хорого есть безвыхôдный. Въ дальшôй довѣрочнôй розмовѣ зъ пригноблеными родичами довѣдуюсь, що дѣйство хлопця передъ двома мѣсяцями пôдчасъ ломаня кукурузы, близько хаты, легко покалѣчивъ въ руку якійсь песъ. Зразъ потôмъ подана була покалѣченому звычайна лѣкарска помôчь: вылечено, вылящсувано и забандажовано малу рану, и она въ кôлькохъ дняхъ цѣлкомъ загоилась, такъ що родина вже й забула за колишне скалѣченье псомъ.

Обявы у хорого були ось такѣ: якось незрозумѣло маячивъ, безконечно трѣвоживъ ся и при тôмъ безмысльно кидавъ ся на всѣ стороны, жалувавъ ся на бôлѣ серця и мавъ страшнѣ корчѣ органу полыкового, котрѣ можна було выкликати вже легкимъ дôткненьемъ тѣла недужого. Найхарактеристичнѣйше було то, що коли я поклавъ на голову хорому намоченый въ зимнôй водѣ ручникъ, его обявъ такъ великій переполохъ зъ корчами полыковыми и конвульсійнымъ киданьемъ, що три сильнѣ мужчины заледви могли его удержати и усмирити. Пульсъ бувъ значно прискôшеный а теплота тѣла досыть значно пôбôльшена, при тôмъ цѣлковита безсонность. Пѣненя въ устъ, о котрôмъ такъ часто згадуемъ, не було. Такій самый переполохъ зъ корчами полыковыми и киданье выкликавъ я вже тымъ, що показавъ, до дальшого ствердженя хоробы, въ-далека малу чарочку воды до питя [hydrophobia].

Дня 22 с. м. наступила — якъ я передвиджувавъ — смерть нещастного по тридневыхъ, страшныхъ мукахъ.

Сей сумный случай есть такъ наструктивный, що уважаю за вôдповѣдне подати до вѣдомости ширшôй публицѣ, щобы въ подôбныхъ, страшныхъ выпадкахъ могла собѣ поступити такъ, якъ дотеперѣшнѣ досвѣды науки а въ слѣдъ за тымъ и вôдповѣдне та раціональне лѣченье тои хоробы наказують.

Що таке скаженина?

Есть се слабость заразна [инфенційна], котра черезъ угрызенье скажеными псами удѣлюе всякимъ иншимъ звѣрямъ и чоловѣкови. Зараженый такъ чоловѣкъ не показуе въ початкахъ, — окрôмъ завданои рany, котра пôсля величины скалѣченя въ коротшôмъ або довшôмъ часѣ безъ слѣду загоюсь, — нѣякихъ особливыхъ хороблинныхъ обявôвъ. Ажь доперва по 3—6 мѣсяцѣвъ [часомъ и скорше] цѣлковитого здоровля [по фаховому называюсь оно stadium incubationis] нагло выступають высше списанѣ обявы хоробы, котра по двохъ-трохъ дняхъ страшнои муки кôнчить ся, мимо всякихъ лѣкарскихъ заходôвъ, завсѣгды смертію.

Якого рода есть отруя скаженины, досы рѣшучо не дасть ся вôдповѣсти. Декотрѣ ученѣ — межи ними славный Pasteur, професоръ хеміи въ Парижи — припускають, що аналоґічно, якъ въ иншихъ заразныхъ слабостяхъ, н. пр. въ туберкулахъ и иншихъ, причиною тои хоробы мôгъ бы бути якійсь мікроскопійный животный зародокъ [microorganismus], котрого однакъ до теперь нѣхто на-певно не продвѣривъ а котрый мае находитись въ крови, а особливо въ слинѣ скаженыхъ звѣрятъ, — и слина есть фактично головною и найсильнѣйшою отрыю. Але не выключена й можливость, що сей зародокъ скаженины може бути чисто хемічнои натуры, тôлько: якои? — наука ще не була въ силѣ до нинѣ выслѣдити. Однакъ ся обставина, що скаженина не наступае зразъ по инфекціи [по скалѣченю скаженымъ звѣрятемъ], але аж по уплывѣ высше згаданого часу, каже догадуватись, що тутъ мабуть ходить о якійсь животный зародокъ, котрый находить въ живôмъ людскôмъ орґанизмѣ вôдповѣдный грунтъ до свого розвою и розмноженя до такои силы, ажь нагло насупае смертельне затроенье [властива скаженина — lyssa].

На щастье для людскости мае ся рѣчь такъ, що не кождый скаженымъ звѣремъ покалѣченый чоловѣкъ дôстае скаженину, але тôлько 50%. Отже абы хто дôставъ сю слабôсть, мусить бути до того особисто диспонованый, а се лучаесь у половины людей. Подôбна диспозиція потрѣбна и при иншихъ заразливыхъ слабостяхъ. Треба тутъ пôдвисти ще й сю обставину, що не кождa звѣрина, котра въ якôмсь хороблившôмъ нападѣ кидаесь на людей и калѣчить ихъ, мусить бути скаженою. Варта бы, щобы фаховѣ ветеринарѣ науково розслѣдили се такъ важне питанье...

Якъ жежь стоить зъ лѣченьемъ тои страшнои хоробы?

По перше: треба свѣжу завдану рану — якъ се вже и ляики знають — вычистити, выпечи огнемъ або ляпісомъ и забандажувати, въ надѣѣ, що такимъ льокальнымъ знищеньемъ зарôдка запобѣгнесь загальнôй инфекціи орґанізму. Пôсля Більрота найлѣпше таку рану удержувати якъ найдовше въ ропленю, бо такимъ способомъ може отруя скорше выелімінувати ся зъ орґанізму. Безперечно таке поступованье въ початкахъ зовсѣмъ раціональне. Ахе, на жаль, показуесь занадто часто, що — якъ уже повысше сказано — половина покалѣченыхъ людей, мимо найрадикальнѣйшого льокального лѣченя въ початкахъ, зарôвно якъ и безъ всякого лѣченя, таки дôстае тую хоробу. На доказъ сего наведу тутъ власный досвѣдъ.

Передъ трома роками въ Хорватіи, въ тôмъ мѣсцю, де я практикувавъ, скаженый кôтъ покусавъ шестеро людей. Они пôддали ся заразъ въ самыхъ початкахъ льокальному лѣченю. На мое велике вдоволенье нѣхто зъ лѣченыхъ не дôставъ пôзнѣйше скаженины. Опôсля довѣдуюсь, и то цѣлкомъ певно, що той самъ скаженый кôтъ, закимъ его вбито, покусавъ въ однôмъ глухôмъ закутку того самого санітарного округа звышь десятеро особъ, але тѣ зъ вродженого имъ страху передъ лѣкаремъ всѣли выкрутити ся зъ-пôдъ контролѣ лѣкаря — и безъ лѣченя поздоровѣли, не выказавши нѣякихъ признакъ скаженины. Може бути, що всѣ покалѣченѣ люде або були цѣлкомъ не диспонованѣ до тои хоробы, або що кôтъ, мимо поверховныхъ признакôвъ скажености, не бувъ скаженый. Зновъ же удѣливъ менѣ лѣкарь зъ иншого повѣта Хорватіи вѣсть, що вôнъ лѣчивъ кôльканацятеро скаженымъ псомъ покалѣченыхъ особъ въ початкахъ найрадикальнѣйшимъ способомъ, а все-таки майже третина нещастныхъ дôстала пôзнѣйше тую хоробу. Якъ бачимо, рѣчь ще зовсѣмъ невыяснена, а поданый способъ лѣченя въ початкахъ, хочь теоретично, раціональный, але ще зовсѣмъ недостаточный. Якъ згадано и нашъ коломыйскѣ хорый пôддавъ ся бувъ заразъ по скалѣченю подôбному лѣченю, але безъ успѣху.

Въ новѣйшихъ часахъ наробила великого шуму Пастера метода лѣченя скаженины черезъ охоронне вщѣпленье зарôдка, взятого изъ скаженыхъ звѣрятъ, людямъ покалѣченымъ скаженымъ звѣрятемъ. Той способъ лѣченя мае запобѣгти выбухови хоробы. Пастеръ въ своѣмъ институтѣ въ Парижи вщѣплювавъ пôдшкôрно зародокъ изъ скаженыхъ псôвъ малпамъ и тѣ вже по 14 дняхъ дôставали скаженину. Потôмъ зъ такихъ нащепленыхъ малпъ бравъ зновъ зародокъ и щепивъ дальше на здоровѣ малпы, и т. п. При тôмъ показало ся, що отруйна сила вщепленого зарôдка при що разъ дальшôмъ щепленю зменшалась [спеціяльно на малпахъ, бо на кролякахъ дальше щепленье зовсѣмъ не ослабляло отрыѣ], а въ слѣдъ за тымъ и обявы штучно выкликанои скаженины выступали чимъ разъ слабше. Дальше щепивъ Пастеръ такимъ ослабленымъ зарôдкомъ [взятыхъ зъ послѣдныхъ нащепленыхъ звѣрятъ въ обявами слабои скаженины] на ново здоровымъ псамъ — и показалося, що они не тôлько не дôстали нѣякихъ обявôвъ навѣть и слабои скаженины, але противно, стають ся недоступными [immunitas] до защепленя навѣть найсильнѣйшого, первѣстного [primär] зарôдка скаженины, вôдъ котрого незащеплены попередно псы въ коротkôмъ часѣ дôстають сильну скаженину и гинуть! Будь-що будь се вôдкрытье Пастера есть такъ цѣнаве, що й найбôльшій скептикъ въ подôбныхъ питаняхъ мусить надъ нимъ и его дальшими, практичными консеквенціями застановитись.

ло міліонова сума руского гроша, котра плыне до товариствъ нашихъ, навѣть заграничныхъ.

Народы, котрѣ хотять придбати для себе лучшу будучность, стараютъ ся, правда, передовсѣмъ розвивати силы духовѣ, але дбаютъ зарѣвно и про скрѣпленье силъ своихъ матеріальныхъ. „Дѣстеръ“ скрѣпить при помочи Божѣй тѣ силы въ двоякій способъ: безпосередно обезпечаючи майно руске передъ елементарными шкодами розложеньемъ втратъ на загалъ та приходячи пошкодованому зъ помочію матеріяльною, — и посередно: зберегаючи ощадженый капіталъ грошевый, а кромѣ того дасть многимъ Русинамъ занятіе и удержанье яко урядникамъ, а многимъ, яко аґентамъ, полученье ихъ матеріяльного быту. Товариства асекураційнѣ у другихъ народовъ принесли тымъ-же народамъ лишь користи, а то дуже значнѣ. Они не тѣлько даютъ повну поруку обезпеченому, що его втрата повставша черезъ елементарне нещастье, буде вѣдповѣдно покрыта, але тѣ товариства стаютъ ся основою другихъ фінансовыхъ та економічныхъ институцій.

Незбитый доказъ сказаного подае Краківске товариство обезпечень. Заснованое зовсѣмъ скромненькими фондами, меншими нѣжь „Дѣстеръ“, змогло оно въ часѣ свого 30 лѣтного истнованя не лишь покрыти случайнѣ матеріяльнѣ втраты обезпеченыхъ, але вѣдправши ощадностію и правильнымъ веденьемъ дѣла дуже значнѣ капіталы, дало починъ матеріяльный до заснованя другихъ економічныхъ институцій. Зъ руки того товариства и зъ его помочи грошевои повстали: Краківска щадниця, Товариство взаимного кредиту, Банкъ заставничій въ Краковѣ и кількадесять товариствъ задатковыхъ въ краю. Товариства тѣ дѣлають уже нинѣ на свою руку, але житье дало имъ Краківске товариство обезпечень. Той фактъ може насъ Русинѣвъ тѣлько ободрити. Живѣмъ и мы крѣпку надѣю въ нашихъ серцяхъ, що при помочи Всевышнього, при солідарнѣмъ дѣланю всѣхъ Русинѣвъ и при совѣстнѣмъ та оглядномъ веденю дѣла асекураційного зъ стороны Дирекціи — „Дѣстеръ“ станесь такожь розсадникомъ другихъ для Руси такъ дуже пожеланыхъ институцій фінансовыхъ та економічныхъ!

То найважнѣйшѣ причины, за для котрыхъ перше руске товариство „Дѣстеръ“ засновано.

Товариство „Дѣстеръ“ представляе повну ґваранцію — за всякѣ шкоды ручить высше згаданый фондъ основный въ сумѣ 50.000 зр., а кромѣ того заключило оно умову зъ вѣденьскимъ товариствомъ реасекураційнымъ Theilungsverein, до котрого належить такожь девять нашихъ перворядныхъ на взаимности опертыхъ товариствъ, мѣжь ними товариство Краківске и Славія. Въ тѣмъ Theilungsverein-ѣ реасекурує „Дѣстеръ“ часть своихъ ризикѣвъ и всякѣ шкоды розкладають ся мѣжь тыхъ десять товариствъ розмѣрно до частей реасекурованыхъ. Въ мѣру, якъ доходы товариства при приязныхъ обставинахъ зростуть, въ мѣру того зросту одержать члены, т. є. обезпеченѣ, въ кождымъ роцѣ не тѣлько звороты зъ уплаченыхъ на обезпеченье завдатковъ, але и самѣ завдатки на премія будуть завдяки чимъразъ низшѣ. Въ тѣмъ лежить властивый хосенъ товариствъ опертыхъ на взаимности. За загалъ ручить за шкоду одинцѣ, одинця причиняе ся до зросту капіталу, котрый есть власностію лишь того загалу и котрымъ загалъ по своѣй вподобѣ може розпоряджати. Розвѣй кождого товариства залежить передо всѣмъ вѣдъ найбѣльшого числа спѣвудѣлу членѣвъ. Товариство „Дѣстеръ“ стануло бы безъ сумнѣву на сильныхъ пѣдставахъ, ему запоручены судъ бы вѣдъ-разу трезвалый и крѣпкій бытъ, если бы всѣ Русины его пѣддержали. По тѣй причинѣ поручае Митрополичій Ординаріятъ Всч. Духовеньству архіепархіяльному, щобы:

1) о заснованю першого руского товариства обезпечень вѣдъ огню пѣдъ назвою „Дѣстеръ“ вѣрнымъ своимъ оголосили;

2) вѣрныхъ своихъ до обезпечуванія свого майна въ „Дѣстрѣ“, представляючи имъ велику хосенность зъ такого обезпеченя — теплыми словами заохотили и выяснили, що въ лихѣй годинѣ не будуть потребувати вытягати рукъ за прошеным хлѣбомъ, але найдуть въ своѣмъ рускѣмъ „Дѣстрѣ“ утрачене майно;

3) щобы, въ порозумѣню зъ дотычными комітетами, церкви, забудованя парохіяльнѣ и школы въ товариствѣ „Дѣстеръ“ заасекурувати старали ся, а вкѣнци

4) самѣ яко члены до того-жь товариства приступали.

Зголошувати ся належать до аґента „Дѣстра“, поставленого въ кождѣмъ судовѣмъ повѣтѣ, або просто до Дирекціи „Дѣстра“ у Львовѣ при улицѣ Театральнѣй ч. 8.“

Рада державна.

На вчерашнѣмъ, въ пятницю, засѣданю палаты пословъ президентъ палаты Смолька прикликавъ до порядку пос. Кравса на жаданье пос. Шлезінґера, котрый заявивъ, що пос. Кравсъ пѣдчасъ его промовы вѣдзывавъ ся обиджаючо. По заявленю Кравса, що въ своихъ замѣтахъ не мавъ на гадцѣ пос. Шлезінґера, вѣдклыкавъ Смолька свѣй зазывъ до порядку.

Пос. Гавкъ жадавъ отворенья дискусіи надъ позицію „Рада державна“.

Молодо-Чехъ пос. Брзорадъ заявивъ въ имени свого сторонництва, що хочь именованье ческого міністра-земляка для нихъ байдужне, то однакъ обстаютъ при тѣмъ жаданю, бо Таффе признавъ ще ихъ попередникамъ (старо Чехамъ) сю концесію яко цѣну за вступленье до рады державнои. Обговорюючи послѣдну промову президента міністрѣвъ высказавъ свои сумнѣвы що-до можности розвязаня квестіи языковои. Розвязанье сеи квестіи се задача правительства а не пословъ. Вкѣнци представивъ деякѣ жалобы народу ческого.

П. Гоффманъ-Веллентофъ заявивъ, що тонъ промовы ґр. Таффого про сторонництва мусѣвъ всѣхъ вразити. Нѣмцѣ австрійскѣ зачнуть борбу на цѣлѣй лініи противъ самостѣйнои державы ческои. Чудувавъ ся, що давный ворогъ гусатовъ кн. Шварценберґъ теперь примилює ся до молодо-Чехѣвъ.

Пос. Ваштый выступивъ противъ промовы ґр. Таффого. Вѣзваньe президента міністрѣвъ, щобы палата призадумала ся надъ квестію языковою, було для всѣхъ дѣйстною несподѣванкою. Чехи не потребують призадумуватись, бо выстане, если правительство введе въ житье истнуючѣ законы. Перейшовши на політину заграничну, бравъ въ оборону Россію противъ нападовъ Менґера и промавлявъ, щобы Австрія наблизилась до тои державы. Внутрѣшна ситуація політична въ Австріи мусить перемѣнитись въ сей способъ, щобы зломити перевагу Угорщины и щобы Угорщина не руйнувала вже дальше економічного быту Австріи. Въ Россіи покривдженый мужикъ може пожалуватись передъ своимъ царемъ, але покривджений Румуны не змогли дѣстати авдіенція у цѣсаря. Вкѣнци заявивъ, що не може голосувати за позицію на выставленье бюсту Гербста въ передсѣнку рады державнои, бо хочь бы сей Гербстъ бувъ свѣточомъ лібералѣвъ, то не бувъ такимъ для цѣлои рады державнои.

Пос. Блъохъ полемізувавъ зъ промовами антісеміта пос. Шлезінґера, именно що-до торговлѣ дѣвчатами. У Львовѣ засуджено кількохъ жидѣвъ за сей поганый промыслъ, тожь и треба высказати свѣй жаль, що щось подѣбного лучило ся. Але пос. Шлезінґеръ внѣсъ интерпеляцію, котра тяжко обиджае жидѣвъ. Пытаю ся, чи знае о тѣмъ, що въ кождѣмъ бѣльшѣмъ мѣстѣ суть домы проституціи, удержуваѣ потомками расы арійскои? Та-жь пос. Шенерер зробивъ се зъ своимъ домомъ батьковскимъ. Пос. Шлезінґеръ доказуваѣ, що §. 2ій основныхъ законовъ: „Всѣ рѣвнѣ супротивъ права“ бувъ похибкою, бо жиды ще недозрѣлѣ етично до рѣвноправности. На доказъ хибного твердженя навѣвъ пос. Блъохъ высказы хрістіяньскихъ ученыхъ о моральности жидѣвъ.

Слѣдуюче засѣданье палаты пословъ вѣ второкъ.

——

Якъ бачимо, въ палатѣ пословъ пѣбчь дискусіи на тематъ внутрѣшнои політики, вывязують ся довшѣ дискусіи антісемітскѣ. Промова пос. Блъоха на послѣднѣмъ засѣданю стояла въ связи зъ интерпеляцією и промовами антісеміта пос. Шлезінґера. Интерпеляцію того посла мы вже були подали, теперь же для связи наведемо обшарнѣйше его промову зъ засѣдания палаты въ середу.

Пос. Шлезінґеръ обговорювавъ подѣ, якѣ лучились при его интерпеляціи. Обуреньe пословъ вѣдносилось не що-до торговлѣ дѣвчатами, але що-до особы интерпелянта, а тѣ глумливѣ смѣхи доказують, якъ лібералы ворожо успособленѣ супротивъ населеня. Тогдѣ помѣнено мовчки се, що я порѣвнавъ чувства мінѣстрѣвъ зъ чувствами населеня, але що я поважавъ ся сказати: „навѣть ліберальнѣ послы“, сего вже було за много. Я жь не хотѣвъ нѣкого обиджати и длятого спокойно пѣйшовъ до віцепрезидента бар. Хлюмецкого. Але почувъ вѣдъ него таку вѣдповѣдь: „Такои простакуватости ще нѣколи не друковано. Не приймаю нѣякого оправдуваня, п. президентъ вже зробать се зъ свого уряду.“ Я застерѣгъ ся лагѣдно противъ ужитого слова „простакуватѣсть“, вѣдѣйшовъ и почувъ, якъ за мною кликано: Sie sind nur Luft! (Антісеміты: Отъ слухайте! Пос. Люеґеръ: А то делікатно!)

Обговорюючи квестію жидѣвску, замѣтивъ пос. Шлезінґеръ, що 2ій артикулъ основныхъ законовъ, де говорить ся про рѣвноправность всѣхъ горожанъ супротивъ права, повиненъ мати застереженье, щобы тѣ всѣ горожане стояли на рѣвнѣй степени моральнѣй. Прошу п. Блъоха, най зволить прислухатись моимъ выводамъ. (Послы смѣють ся и кличуть: Аву п. Блъохъ! Пос. Блъохъ приближаесь.) Пос. Шлезінґеръ цитуе слова зъ працѣ Ролінґа Talmud Jude, щобы доказати, що талмудъ ставляе на рѣвни зъ звѣратами всѣ нежидѣвскѣ народы.

Пос. Блъохъ: Се брехня! Се выдумавъ Ролінґъ!

Пос. Шлезінґеръ наводить дальшѣ цитаты. (Блъохъ перебиває ему разъ въ-разъ. Антісеміты кричать: Слокѣй!)

Пос. Блъохъ: Вонъ же-жь мене приликавъ! Я можу ему сказати, що всѣ цитаты брехня!

Пос. Люеґеръ: П. Блъохъ, можете прислухуватись, а не розмавляти зъ бесѣдникомъ.

Пос. Блъохъ: Вы повтаряете брехнѣ въ парляментѣ. Се жь доказано судово, що брехня. (Антісеміты кричать: Слокѣй! — а президентъ дзвонить.)

Пос. Шлезінґеръ: Я наведу вѣдтакъ, що самъ п. Блъохъ говорить. Прокураторъ Соосъ сказавъ пѣдчасъ процесу Ролінґъ-Блъохъ, що годѣ заперечити, мовь бы деякихъ того рода цитатѣвъ не було въ тальмудѣ.

Пѣдчасъ того пѣдѣйшовъ Блъохъ до президента и щось ему сказавъ, а сей заразъ завѣзвавъ пос. Шлезінґера, щобы не вѣдходивъ вѣдъ рѣчи.

Пос. Гавкъ: Заразъ побачимо наслѣдки того, що Блъохъ робивъ у президента,

Пос. Блъохъ: Я зголосивъ ся лишь до слова; не говорѣть дурницѣ.

Пос. Гавкъ: Я не до васъ говоривъ; вамъ засѣ казати, що я говорю дурницѣ.

Пос. Блъохъ: Я зголосивъ ся лишь до слова, а до того маю право.

[Президентъ зновъ напоминае пос. Шлезінґера до порядку. Голосы: Та-жь вонъ нѣчого не зробивъ; вонъ теперь й не говоривъ!]

Пос. Шлезінґеръ: Два жидѣвскѣ рабіны зъ Вѣдня казали, що тыхъ цитатѣвъ нема нѣгде въ тальмудѣ. Передъ нами орѣченье прокуратора и двохъ рабінѣвъ, то-жь не знати, по чиѣй сторонѣ правда. [Голосы зъ лѣвицѣ: Якъ оселъ мѣжь двома вязанками сѣна.] Пос. Блъохъ заперечивъ Ролінґови несвѣдомѣсть, брехню...

Въ тѣмъ мѣсци вѣдобравъ президентъ пос. Шлезінґерови голосъ, а коли сей вѣдклыкавъ ся до палаты, 75 голосами противъ 51 потверджено рѣшенье президента.

На тѣмъ самѣмъ засѣданю по промовахъ кн. Шварценберґа и ґр. Таффого забравъ голосъ другій антісемітъ пос. Шнайдеръ.

Христіяньскѣ продуценты, — говоривъ сей посолъ — що складають сумы на цѣлый буджетъ, не суть вѣдповѣдно увзгляднѣ вѣдъ рады державнои. Теперѣшный складъ палаты приносить хосенъ лишь жидамъ и ихъ приятелямъ. Если Ротшільдъ не позволить, то австрійска держава не смѣе вести вѣйны а мусить стерпѣти всякѣ напасти. Майно Ротшільда обчислюють на 20.000 міліонѣвъ франкѣвъ и палата робить все, що Ротшільдъ хоче. (Пос. Ваштый: Нордбанъ!) Вѣдносины красовѣ не до выдержаня. Цѣсарска родина, папа, міністры, урядники, — на всѣхъ нападаесь въ красѣ. Мѣжь проводирями вѣденьскои красы суть нарани злодѣѣ, фальшѣвники цѣнныхъ папѣрѣвъ а навѣть одинъ розбишака. Бѣльшѣсть палаты не есть представителемъ народу, лишь клікъ, котрымъ управляе фірма: Ротшільдъ и Комп. Если въ палатѣ пословъ выголосить хто промову не по нѣмецки, то въ стенографічнѣмъ протоколѣ зазначуесь лишь: Сей а сей бесѣдникъ промовлявъ по чески, хорватски и т. п. Причина въ тѣмъ, що бюро стенографічне складаесь зъ самыхъ жидѣвъ. Такій самъ складъ и нашихъ бюръ, начальникъ бюра, бібліотекарь се жиды; рѣвно жь и шефъ бюра стенографічного родевъ ся надъ Йорданомъ.

Президентъ Смолька поспѣшивъ заразъ спростувати высказъ пос. Шнайдра, що бібліотекарь не есть жидомъ, бо вонъ выхрестивъ ся зъ цѣлою родиною. [Въ палатѣ смѣхъ.]

Того рода антісемітска дискусія перенеслась въ палатѣ пословъ, але мабуть и не покончилась, бо при кождѣй довшѣй дискусіи позаписувались до голосу антісеміты, а они вже потрафлять написувати крови членамъ сполученои лѣвицѣ и вѣденьскѣй красѣ.

Цѣкаве при тѣмъ се, що вѣденьска краса накинулась замѣсть на антісемітѣвъ на президента Смольку. N. fr. Presse, навязуючи до спростованя президента Смольки, що бібліотекарь не есть жидомъ, бо выхрестивъ ся, каже: Що за змыслъ и значѣнье такого спростованя? Чи се обида палаты пословъ, що одинъ зъ ея урядниковъ жидомъ? Чи п. Смолька знае арт. 3-тій основныхъ законовъ: Публичнѣ уряды суть рѣвно доступнѣ для всѣхъ горожанъ? Чи треба дѣйство выказуватись метрыкою хрещеня, щобы стати урядникомъ парламенту? И т. д.

——

Въ комісіи буджетовѣй не брали участи члены лѣвицѣ. При дискусіи надъ буджетомъ міністерства справъ внутрѣшныхъ порушивъ нѣмецкій національ пос. Барайтеръ теперѣшну управу комісаря правительственного въ Райхенберзѣ, именно се, що на подання ческѣ вѣдповѣдаесь по чески. Президентъ міністрѣвъ ґр. Таффе вѣдповѣвъ, що поведенье комісаря правительственного цѣлкомъ справедливе, если въ справахъ порученого обсягу дѣланя вѣдповѣдаесь на подання ческѣ по чески. Пос. д-ръ Герольдъ сконстатувавъ вѣдтакъ сю вѣдповѣдь ґр. Таффого и заявивъ, що вповнѣ годать ся на ню.

Дописи „Дѣла“.

Зъ-пѣдъ Золочева.

[Образокъ на вѣдповѣдь: хто винень нуждѣ и еміґрациі народу?]

Нема нѣчо лекшого, якъ вину звалити зъ себе на другого — и мы се бачимо сегодня, якъ сербзь зъ стороны польско панъскои горлаютъ на духовеньство, и то лишь на руско-католицке: оно винно еміґрациі! Оно, тото байдужне, не дбаюче о свою паству руске духовеньство! Отже хто дбае, а хто не дбае — нехай послужать хочь-бы отсей примѣръ [а такихъ примѣрѣвъ въ краю певно тьма, треба ихъ лише подавати до прилюдноі вѣдомости].

Есть въ тутешнѣмъ повѣтѣ село Цецова, власнѣсть Француза, жида зъ Тернополя. Французъ, купивши передъ двацятьма лѣтами то село, вѣддавъ его въ посесію жидова Давидови Маркусови. Той Маркусъ въ кількохъ лѣтахъ всякими правыми а въ бѣльшѣй части таки неправыми способами потрафивъ довести до того, що выкупивъ вѣдъ селянъ бѣльшу половину грунтѣвъ и прилучивъ до обшару дворского, такъ що нинѣ знаходить ся тамъ лише трохъ господарѣвъ, — решта-жь самѣ дворскѣ слуги або подсѣдкы зарѣбники.

Нинѣ живесь тамъ людямъ гѣрше якъ въ пеклѣ, они не знають ниѣ недѣлѣ нѣ свята, бо „панъ“ позволяе въ тяжкою бѣдою ледви разъ въ рѣкъ пѣйти до церкви, до Великодня сповѣди. Про школу нема й чутки, хоть радѣ шкѣльнѣй представлювано много разѣвъ пекучу потребу заложеня тамъ школы.

Але и священникъ не много тутъ може зробити своими науками. Въ недѣлю и въ свято коли сюда приѣздить зъ богослуженьемъ, не може мати парохіянъ въ церквѣ, бо зарѣбники денній облягають товпами вѣдъ рана до полудня дворъ, чекаючи на выплату нужденного тыждневого зарѣбку, — бо „панъ“ выплачуе тѣлько рано, — а проча челядь мусить ѣхати що недѣлѣ и свята въ наборами горѣвки и збѣжа до Золочева, Поморянъ и до Зборова, або таки такъ сидѣти въ дворѣ, чекати на розказы вельможного „пана“.

Коли приятельске представленье священника Маркусови, щобы змѣнивъ се свое поступованье оскорбляюче въ найвысшѣй степени чутье христіянине, нѣчого не помагало, удавъ ся священникъ о помочь до ц. к. намѣстництва, бо жь тутъ розходилось о нарушенье закона о вѣдпочинку недѣльнѣмъ. И чи жь намѣстництво прийшло священникови въ помочь? чи наказало Маркусова шанувати истнуючѣ законы? Здаесь, що того всего не було, бо той „панъ“ наказавъ своѣй челяди у Велику пятницю, въ одно зъ нашихъ найбѣльшихъ святъ, робити въ поли пѣдъ карою утраты службы, а й робѣтникѣвъ денныхъ гонено до роботы и загрожено имъ, що якъ не пѣйдуть, то потѣмъ не приймесь ихъ до роботы. Цѣлѣ жнива вожено - стяти, перекладано копы — взагалѣ робота йшла въ недѣлѣ и свята якъ въ будный день. И якъ тутъ мае священникъ учити и пѣдносити моральнѣсть, если есть хтось, хто тѣй роботѣ перешкаджае и народъ такъ страшно деморалізуе?! А правительство мовчить...

Матеріальне положенье тыхъ бѣдныхъ, бѣлыхъ муриновъ незавидне. Вже теперь, въ листопадѣ, у нихъ тяженькій передновокъ: хлѣба нема майже нѣгде, а одиноку пожи-

вою есть бараболя, котрои може стане декуды до Рождва. Ярмарки на худобу заминений ще вбдъ серпня! Наставъ часъ плачення податкбвъ, часъ заосмотритись на зиму кожухомъ, чоббтьми, купити палива, а гроша роздобути нѣ въ-вбдки! Податковй екзекуторы позаписували одежину, послѣдну квертину зббжа, скована на хлѣбъ на Рождво — и то все, абы продати на публичнбй ліцитаціи 23 листопада. А прецѣнь суть у насъ на папери якйсь законы, не дозволяючй фантованя декотрыхъ необхбдныхъ рѣчей податника!

Есть у насъ и дорога институція радъ повѣтовыхъ, що мае наглядати надъ господарствомъ громадъ, а чому-жь тая рада повѣтова не контролювала господарюваня попереднього вбйта, котрый богато людскои кервавицѣ спроневѣрывъ, — чому не допустила до того, абы его надужитямъ положити конець, щобъ люде не платили другій разъ того, що застрягло въ вбйтбвскбй кишени?!

До-теперь тутъ ще не чувати про еміграцію, але досыть бы було одного лукавого слова, абы народъ пригнетеный взорушити, бо нужда може пбпхнути чоловѣка до всего. И не богато поможе рада та й найкраща наука священика тамъ, де нема що ѣсти и де нема способу нужденне житье пбдтримати. Богато помоглабы тутъ помбчь правительства, щобы взяло въ опѣку бѣдныхъ людей передъ явними, що зъ нихъ сокъ до послѣдного высысають, та щобы уважало, абы карнй законы противъ лихвы и піяньства та й законъ о вбд починку недѣльнбмъ були въ практицѣ переведенй. Не мало могло бы селянамъ помогти и удѣлюване позичокъ зъ краевого банку на закупно и парцельованье ббльшихъ посѣлостей, выставлюваныхъ на продажъ, еслибы на нещастье, кастовыхъ интересбвъ не ставлено высше интересбвъ загалу селяньства, якъ то показало ся наглядно на sejmik-у шляхты подбльскои, де посолъ Жевицкій выразно заявивъ а збранй шляхтичѣ приплескули, що політика польскои шляхты на Руси наказуе скорше продавати села жидамъ, нѣжь селянамъ на парцеляцію.

Правдолюбъ зъ надъ Серета.

——

Зъ-пбдъ Порохника.

[Тяжка кривда руского языка въ школѣ порохницкбй. — Де-що про Тучапы.]

Недавно вычитавъ я отвертый листъ зъ Сѣнявы до віце-президента краевои рады шкбльнои въ справѣ руского языка въ тамошнбй школѣ. Вже то въ ярославскбмъ повѣтѣ рускій языкъ въ школахъ взагалѣ дуже упослѣдженый!

Отъ возьмѣмъ Порохникъ. Въ самбмъ мѣсточку суть Русины, есть руска церковь, рускій парохъ, а въ школѣ не тблько що не учать руского языка, але не обходять и русскихъ святъ! Дивуе насъ дуже, що директоръ Вп. Орловскій не зарядивъ бодай такъ, якъ директоръ въ Сѣнявѣ. Тамтого року подало 56 громадянъ [Русины и Поляки] просьбу до рады шкбльнои въ Ярославѣ на руси о. каноника Хотинецкого щобы въ порохницкбй школѣ учено руского языка — та до нинѣ нѣ слыху нѣ дыху! Що стало ся съ просьбою, одному Богу вѣдомо! Люде на школу платять, а ихъ дѣти не научать ся навѣть тблько по руски, щобы могли бодай помолитись зъ молитвослова! А если котрый дасть дитину до гімназія, то ажь тогдѣ пропавъ! — бо анѣ релігія анѣ руского языка не втне.

Подаемо сей фактъ до вѣдомости віце-президента краевои рады шкбльнои; може бы схотѣвъ тбй тяжкбй кривдѣ зарадити...

При нагодѣ доносимо де-що вѣдоме намъ про Тучапы. Кблька разбвъ ѣздили зъ Тучапъ депутаціи до владики въ заявленьемъ, що ихъ пбдмовлено переходити на латиньске и що хотять позбстати при обрядѣ вбтцбвъ. Владика обѣцявъ приѣхати до Тучапъ и справу полагодити. Въ тбмъ дѣлѣ були у владика такожь деканъ ярославскій о. Матюкъ и о. Хотинецкій. Привздъ владики доси ще не наступивъ. О. Барновичъ бувъ перенесеный въ лѣсскій повѣтъ але на просьбу Тучапянъ остався до си на мѣсци. Тымчасомъ польскій ксьондзы хрестять и вѣнчають рускі партіи безъ позволенья. Одну дѣвчину Русинку въ Тучапъ минувшого мѣсяця повѣнчали безъ метрики, а она навѣть не донесла була до старостваразъ зъ нишами, що переходить на латиньскій обрядъ. Така то, бачите „провізорія“!

Зъ судовои салѣ.

Зб збзнань свѣдкбвъ, котрыми суть члены рбзныхъ редакцій польскихъ, выходить, що нѣякихъ сходинъ и нарадъ не було, а Гендіґеръ, доносячи про се до Петербурга, довбльно добиравъ имена особъ. Передъ журналістами „бляґувавъ“ въ рбзный способъ; одному зъ нихъ Борштайнови говоривъ, що стараесь о доцентуру въ университетѣ львбвскбмъ при помочи намѣстника Бадевіого, до котрого мавъ листъ вбдъ архіепископа Попеля. Иншимъ представивъ ся яко жертва патріотизму польского.

Збзнання хемика Сіпиля показують, що Гендіґеръ хотѣвъ конче роздобути динамітъ, а коли Сіппель вбдмовивъ, Гендіґеръ вбдкликувавъ ся до патріотизму польского. Сіппель набравъ пересвѣдченя, що Гендіґеръ загадавъ якесь злочинъство, и даного донесъ поліціи.

Жидъ Абелесъ пбднявъ ся перепачкувати за границю якусь посылку, але не знавъ, що се буде динамітъ. Згодивъ ся по одному рублеви за кільограмъ высылки.

Гендіґеръ заховувесь пбдчасъ розправы провокуючо и безличнo.

Нинѣ вечеромъ закбнчить ся розправа и оголосить ся выроки.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

О сколько довѣдуемось, выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ вбдбувъ вчера [26 н. ст. падолиста] засѣданье, на котрбмъ обговорювано предложенье анкеты театральнои, змагаюче до перенятя руского театру народного у власный зарядъ. При тбмъ поименовано членбвъ артистичного комітету, до котрого окрбмъ личностей, поданыхъ нами вже въ „Дѣлѣ“, рѣшено запросити такожь д-ра Смаля Стоцкого професора языка руского въ университетѣ черновецкбмъ. Поручено такожь референтови театральному, проф. Костеви Лучакбвскому, удатись вразъ зъ проф. Н. Вахнянномъ и п. Из. Гуляемъ до Коломыѣ и тамъ на мѣсци навязати переговоры зъ персоналомъ артистичнымъ театру руского въ цѣли вбдновленя контрактбвъ. Делеґаты выберуть ся въ дорогу 2 н. ст. до Коломыѣ. Небавомъ такожь будуть селюванй проф. Н. Вахнянномъ члены артистичного комітету, щобъ уконститууватись и подѣлити межи себе роботу. Першою задачею комітету буде розглянутись въ дотеперѣшнбмъ репертуарѣ театральнбмъ, означити, котрй штуки мають на будуче выпасти зъ репертуару, котрй належало бы поправити и якими новыми треба бы нашъ репертоаръ заспълнити. Вбдтакъ буде розходитись и о придбанье новыхъ силъ артистичныхъ для сцены, именно до представленъ оперетковыхъ и народныхъ зъ спѣвами. Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ намѣрявъ такожь зорґанізувати въ ббльшихъ мѣстахъ провінціональныхъ мѣсцевй комітеты, котрыхъ задачею було бы — приходити сценѣ нашбй въ помбчь въ часѣ гощеня театру въ тыхъ мѣстахъ. Есть всяка надѣя, що намѣренй реформы дуже причинять ся до двигненя театральнои институціи нашои та що при тыхъ реформахъ щезне та апатія, яка выявилась послѣдными лѣтами у публики рускои до своеи сцены, мабуть длятого, бо въ репертуарѣ наступила застоя. Щасть Боже до добре початого дѣла!

——

На пятбмъ засѣданю выдѣлу руского товариства педаґоґічного, вбдбутбмъ подъ проводомъ сов. о. Торонъского дня 18 н. ст. падолиста, ухвалено: 1) не рѣшати поки-що справы змѣны редактора „Учителя“ и „Дзвбна“ а упросити проф. Грушкевича, щобы вѣвъ дальше редакцію часописи до часу, доки не найде ся новый редакторъ, евентуально до дня 2 н. ст. грудня, коли на засѣданю выдѣлу справа тая мае остаточно рѣшитись; 2) вызначити въ засадѣ ремунерацію за редаґованье „Учителя“ и „Дзвбна“ на 25 зр. мѣсячно и призначити 15 зр. мѣсячно на ремунерацію за оріґінальнй працѣ умѣщуванй въ „Учители“; 3) рѣшити поданье проф. Грушкевича на слѣдуючбмъ засѣданю; 4) приймита до вѣдомости рахунокъ зъ переданыхъ проф. Шухевичемъ книжокъ на власность товариства; 5) приймити до вѣдомости письмо о. Вацина, яко вбдповѣдь на письмо выдѣлу; 6) приймити въ члены Вп. пп.: Едварда Харкевича, директора рускои ґімназіи у Львовѣ, паню Евг. Барвѣньску, жену посла Ол. Барвѣньского у Львовѣ, Ив. Коссаря, учителя зъ Русилова, Ив. Вертипороха, учителя зъ Лашокъ королѣвскихъ и Е. Лукіяновича, почтмайстра въ Городницѣ; 7) назначено слѣдуюче засѣданье на день 2 н. ст. грудня на 7-му годину вечеромъ.

——

Кружокъ літературный при вѣденьскбй „Громадѣ“, якій завязали академики, члены „Громады“, вже розлочавъ свою дѣяльность. Якъ уже читателямъ „Дѣла“ звѣстно, першій популярный вбдчитъ выголосивъ дня 6 с. м. членъ кружка акад Студиньскій на товариськихъ сходинахъ всѣхъ членбвъ „Громады“. Дня 18 с. м. вбдбувъ ся знову першій науковый вбдчитъ тов. Вас. Щурата, котрый взявъ собѣ за предметъ „Чернца“ Шевченкового и выказувавъ: о сколько народна украиньска поезія вплынула на поета въ написаню сеи поемы. Вбдчитъ [котрый прелеґентъ задумуе доповнити и вбддати печата] выязавъ досыть оживлену дебату, въ котрбй пбдношено якъ добрй, денуда навѣть дуже удачнй, такъ и слабшй стороны сеи студіи. Прелеґентъ самъ заявивъ, що задумуе розширити сю свою працю, подавъ точка, пбсля якихъ се зробить, а есть надѣя, що тогдѣ праця буде цѣннымъ здобуткомъ въ нашбй науковбй літературѣ. Дальшій вбдчитъ науковый вбдбуде ся дня 27 с. м. Читати буде акад. Студиньскій свою етноґрафічну студію п. заг. „Лавринка“, ихъ школы, орґанізація и мова въ порбвнаню зъ тайными говорами „шаповаловъ“, „офенівъ“ и злодѣевъ. На дальшй вбдчиты пбдуть працѣ тов. Петрушевича, Стисловского и другихъ. Мушу такожь подѣлити ся зъ читателями „Дѣла“ вѣстію, що медики, члены „Громады“, выготовляють вбдчити зъ науки медицины и вбдчитують ихъ помѣжь собою, а тымъ способомъ пбдготовляють ся на добрыхъ лѣкарѣвъ. Першій такій вбдчитъ державъ уже д-ръ Яновичъ „о найзовсѣшихъ методахъ лѣченя недугъ нафавціяныхъ“. Вбдчитови прислухувались крбмъ медикбвъ также другй члены „Громады“. На слѣдуючій вбдчитъ зголосивъ д-ръ В. Павлюкъ тематъ „о лѣченю недугъ серцевыхъ“. — *К. Люнинъ.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Два новоименованй угорскй міністры обняли свои уряды. Першій ґр. Людвікъ Тиса новый угорскій міністеръ цѣсарского двору, переняв свбй ресортъ зъ рукъ тымчасового заступника бар. Феерварioго міністра гонведбвъ. Другій Кароль Ґіеронімі, міністеръ справъ внутрѣшныхъ, зазначивъ въ своѣй промовѣ конечну потребу реформы адміністрація.

——

Ново выбраный парляментъ італійскій отворено престольною бесѣдою, въ въ котрбй король Гумбертъ пбднѣсъ мѣжнародне значѣнье ґенуезьскихъ торжествъ, котрй суть найлѣпшимъ доказомъ, що зносины Італіи зъ всѣми державами лишили ся приязнй. Італійске правительство, и его союзники хоронять Европу вбдъ всякого конфлікту. Рбвновага въ буджетѣ буде привернена безъ обтяженя населення платячого податки. Престольна бесѣда заповѣла рбзнй реформы, а мѣжь нашими реформу у войску того рода, що зменшенье выдаткбвъ не принесе шкоды державному становиску Італіи, анѣ ей силѣ военнбй. Надто заповѣджено реформы шкбльнй и соціальнй. Свою бесѣду король закбнчивъ такими словами: „Одинокимъ бажанемъ Вікгора Емануила було привернути Італіянцямъ вбтчину и свон бажання перевести въ нашбмъ Римѣ; а я за свою цѣль уважаю се, щобы моя имя було звязане зъ економічнымъ и интелектуальнымъ вбдродженьемъ краю и щобы я свою вбтчину бачивъ великою, сильною и цвитучою“. Палата послбвъ выбрала президентомъ Цанардіеліого, а сей выббръ лѣвиця и центрумъ приняли оплесками. Опозиція вбдала картки порожнй. Віце-президентами выбрано міністерскихъ кандидатбвъ а именно Вільлю, Баччеліого и Муссіого. Що-до четвертого віце-президента вбдбуде ся выббръ тѣснѣйшій мѣжь членами опозиціи послами Ґаетанімъ и Капельлімъ.

НОВИНКИ.

— **Надзвычайнй загальнй зборы членбвъ товариства рускихъ ремѣсникбвъ „Зоря“** вбдбудуть ся вб второкъ 29 падолиста о годинѣ 8 вечеромъ въ льокали товариства. На порядку дневнбмъ змѣна статута и обговореньe справы льокалю.

— **Нову церковь** зъ твердого матеріялу порѣшила будувати громада Токи збаражского повѣта. Пляны выготовляе архітектъ Василь Нагбрный.

— **Огнѣ.** Послѣдными днями лучили ся въ Ярослави два огнѣ. Дня 19 н. ст. падолиста о 4 бй годинѣ рано выбухъ огонь въ стодолѣ Ивана Лѣськевича, передмѣщанина ярославского. Згорѣла стодола зб зббжемъ, сѣномъ и сѣчкарнею. Загальна шкода выносить 1520 зр., а стодола була обезпечена лише на 300 зр. О пбдпаленье пбдозрѣвають паробка Петра Мілѣ зъ Зарадавы, котрый служивъ у Лѣськевича и мавъ вбдгрожувати ся, що его пбдпалить. Жандармерія глядае за нимъ. — Дня 21 н. ст. падолиста мѣжь 3-ою а 4-ою годиною радо повставъ другій огонь въ Ярослави въ касарни для кавалеріи, въ будынку Авраама Пфефера, де стояла одна шкадрона 11 полку уланбвъ. Згорѣли двѣ стайнѣ разомъ зъ сѣномъ и соломою для 15 коней. При тбмъ покалѣчило ся кблькохъ воякбвъ, а одинъ кбнь выбѣгши зб стайнѣ на дорогу ударивъ такъ сильно собою о заставу митничу, що забивъ ся на мѣсци. Шкода выносить 2000 зр. Стайнѣ були вбдъ огню забезпечений. Говорять, що огонь пбдложили уланы. Слѣдство веде ся.

— **Д-ръ Мих. Бобжиньскій**, віцепрезідентъ гелицкои рады шкбльнои мае бути именованый — якъ доносять до Neue fr. Presse — шефомъ секційнымъ въ міністерствѣ просвѣты, а его посаду мае оббймити совѣтникъ шкбльный Самолевичъ.

— **Выдѣлъ товариства св. Ап. Павла** постановивъ, що удержанье кождого священика за часъ оповѣщеныхъ реколекцій вбдъ 5 до 9 н. ст. грудня не вынесе высше 5 зр. Тую суму хотячй взята у часть въ реколекціяхъ мають присылати на адресу крил. о. Льва Туркевича [площа св. Юра ч. 5.]

— **П. Ґіртлеръ де Клеборнъ**, бувшій прокурзторъ львбвскій а теперь при судѣ касаційнбмъ у Вѣдни, именованый совѣтникомъ высшого суду краевого.

— **Холера.** Вбдъ дня 18 н. ст. падолиста т. е. вбдъ дня, коли появивъ ся другій выпадокъ холеры въ Гусятинѣ, не було доси въ цѣлбмъ краю анѣ одного пбдозрѣного занедужаня. Въ Россіи же лютить ся холера сильно вздовжь цѣлои границѣ Подбля и на Бессарабіи. „Правительственный Вѣстникъ“ оголошуе такій бюлетинъ о холерѣ въ державѣ россійскбй за минувшій тыждень: На Подблю занедужало 732 а умерло 259 особъ, на Волини 97 и 46, въ ґуберніи радомскбй 158 и 64, въ люблинъскбй 80 и 35, въ кіевскбй 547 и 169, въ Бессарабіи 307 и 101, въ Херсонщинѣ 263 и 96, въ области кубаньскбй 144 и 82, въ ґуберніи курскбй 130 и 83, въ уфимскбй 123 и 76, тамбовскбй 121 и 14, въ оренбургскбй 88 и 53, въ саратбвскбй 88 и 44, въ пермскбй 80 и 25, въ полтавскбй 61 и 41 и въ казаньскбй 55 и 14. Въ иншихъ тринацятьохъ ґуберніяхъ число занедужавшихъ на холеру не доходило 50.

— **Пбдмоги на шпиталѣ епідемічнй.** Якъ звѣстно, вызначивъ соймъ до розпорядимости выдѣлу краевого 50.000 зр. на беззворотнй пбдмоги для громадъ незаможныхъ, щобы могли заводити и устроювати шпиталѣ епідемічнй для недужихъ на холеру Зъ того кредиту удѣливъ выдѣлъ краевый вже 10 громздамъ пбдмоги на суму 3300 зр., о чбмъ мы въ своѣмъ часѣ доносили. Дальше одержали на згадану цѣль громады: Тартакбвъ 100 зр. Кристинопбль 100 зр., Варяжъ 200 зр., Лѣсько 200 зр., Зборбвъ 200 зр., Радомышль 300 зр., Мѣлець 300 зр., Пбдгайцѣ 300 зр. Сколе 200 зр., Рава руска 300 зр., Богородчаны 200 зр., Каньчуга 50 зр., Бѣляны 100 зр., Ленки 100 зр., Нове село 100 зр., Слонно 100 зр., Пелхова 100 зр., Пбдбуковины 100 зр., Бирча 200 зр, Фриштакъ 200 зр., Янбвъ 200 зр., Воля кривецка 100 зр., Невѣстка 100 зр., Домброва 300 зр., Дикбвъ 200 зр., Ключниковичѣ 100 зр., Дульчбвка 100 зр., Мѣхоцинъ 100 зр, Тшебиня 200 зр., Чорткбвъ 300 зр., Дембиця 200 зр. Загаломъ роздѣливъ выдѣлъ краевый доси яко пбдмоги на епідемічнй шпиталѣ 8.650 зр, отже зъ кредиту 50.000 зр. лишае ся ще до розпорядимости выдѣлу 41.350 зр. Позаякъ сконстатовано, що въ цѣлбмъ краю вбдъ довшого часу не було случаю холеры, (зъ вынимкою недавныхъ двохъ случаѣвъ въ Гусятинѣ) рѣшивъ выдѣлъ краевый не давати теперь пбдмогъ на засновуванье и устроюванье шпиталѣвъ холеричныхъ, лише оставшій ся кредитъ резервувати на пбзнѣйшій часъ, коли бы показала ся дѣйстна потреба заводженя такихъ шпиталѣвъ.

— Зъ Вѣдня пишуть намъ: Mensa academica у Вѣдни отворена вже дня 18 с. м. и до теперь харчуе ся тамъ 900 студентбвъ вѣденьского университету. Цѣна за снѣданье, чай зъ молокомъ або румомъ, за обѣдъ зложеный зъ рослу и печенѣ зъ яриною и за мясну вечеру выносить 11 зр. Самъ обѣдъ коштуе 6 зр. а вбдъ 3 ого грудня можна буде дбставати обѣдъ и вечерю за 10 зр. На снѣданье призначено пору вбдъ 7—8½ рано, на обѣдъ вбдъ 11—2½, на вечерю вбдъ 7—8½. Харчь можна назвати навѣть дуже дорымъ; не знати лише, чи зъ часомъ не погбршить ся. На обѣдъ можна дбстати также мучну страву за доплатою 10 кр., а на вечерю чай зъ румомъ або молокомъ за 4 кр. Кожда марка, яку дбстае ся при виплатѣ за харчь, означена днемъ и есть важною лишь на той день, отже коли хто примѣромъ не зъѣсть обѣду въ означеный день, не мае вже права жадати рекомпензаты анѣ ужити марки на другій день. Льокаль, въ якбмъ мѣститься mensa academica, мѣстить найббльше 180 особъ, тожь неразъ тяжко дохопитись мѣсця, однакъ зачуваю, що зарядъ глядае ще одного льокалю, щобы запобѣгти теперѣшнбй глотѣ. Звѣстный жидъ-банкиръ Ротшільдъ зложивъ на цѣли кухнѣ mensa academica даръ 2000 зр. — *З—нъ.*

— **Новй обманьства и крадежѣ на Буковинѣ.** Черновецка Bukowin. Rundschau доносить зъ автентичного жерела, що жандармерія вбдкрыла величезнй обманьства и крадежѣ въ православнбмъ фондѣ реліґійнбмъ, въ маетности Стража-Вама-Селетинъ. Якъ доси сконстатовано выносять шкоды около 80.000 зр. и богато особъ поарештовано. Процесъ вбдбуде ся въ Сучавѣ, а слѣдство, держане доси въ великбй тайнѣ, треваe вже вбдъ 4 мѣсяцѣвъ. Вже тогдѣ увязнено Хаима Цуркиса, торговця деревомъ, котрый заключивъ зъ директорію згаданыхъ дббръ контрактъ на значну скблькбсть дерева. Теперь увязнено одного лѣсничого и двохъ гаевыхъ.

— **Мамо**, правда, що на деревце дбстану зновъ доповняючу скриночку? Подббне питанье завдае много дѣтей своимъ родичамъ передъ святами, а осторожнѣйшй додають крбмъ того: Але памятай мамо, число мусить бути таке а таке, а на коробцѣ мусить бути котва, бо инша скринка не була бы вбдповѣдна до моихъ двохъ скриночокъ котвичныхъ. И такъ дѣйстно есть, якъ о тбмъ довѣдуемо ся зъ дуже гарного цѣнника фірмы Ф. Ад. Ріхтера и С-ки у Вѣдни, длятого-жь и мы поручаемо читателямъ осторожность при купнѣ скринокъ будбвляныхъ. Справдѣ було бы дуже неприятно, пересвѣдчити ся ажь на самій свята, що куплена скринка не есть одною зб славныхъ котвичныхъ скринокъ будбвляныхъ лише берзвартностнымъ наслѣдуваньемъ; тогдѣ значна часть святочнои радости була бы для всѣхъ страчена.

Надбслане.

Ball-Seidenstoffe von 55 kr. bis fl. 9.85 per Meter — (ca. 300 versch. Dessins u. Farben) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei die Seiden-Fabrik G. Henneberg (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 3

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. упривіл.

Assicurazioni Generali въ Трієстѣ

заложена въ роцѣ 1831.

Головна аґентія для Галичины у п. М. Дубеньского у Львовѣ, улиця Коперника ч. 18. Телефонъ н-ръ 468. Въ мѣсяцю жовтню 1892 року въ вбддѣлѣ убезпечень на житье тов. Assicurazioni Generali внесено 613 внесень на суму 2,039.791 зр. а. в., а выставлено поліцъ 527 на суму 1,761.833 зр. а. в. Вбдъ 1 сѣчня до 30 жовтня 1892 р. внесено 6.142 внесень на 19,218.699 зр. а. в., а выставлено 5.387 поліцъ на суму 16,803.541 зр. а. в. Заповѣджень шкоды въ тбмъ вбддѣлѣ вбдъ 1 сѣчня до 30 жовтня 1892 р. выносять 1,475.716 зр. а. в.

Выказаный станъ убезпечень бддѣлу житьевого выносивъ въ дни 31 грудня 1891 р. 132.177.289 зр. въ капіталахъ и 193.950 зр. в. а. въ рентахъ на 50.903 поліцахъ, на що резервовано въ готбвцѣ 31,244.641 зр. а. в. Заплачень шкоды въ 1891 р. въ вбддѣлѣ житьевбмъ выносять 1,879.844 зр. а. в., а для всѣхъ галузей вбдъ часу заложеня товариства (1831 року) пбсля щорбчныхъ выказбвъ выплачено 244,247.920 зр. 89 кр. а. в.

Товариство признае належачимъ до чинной арміи або обороны краевои на случай вбйны важность забезпеченя до сумы 5.000 зр., а приналежнымъ до загального ополченя, на случай ихъ покликаня до чинной службы, вартбсть забезпеченя до сумы 15.000 зр. безъ доплаты якои небудь преміи. 4102

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 25 падолиста. Міністеръ ґр. Кинбурґъ мавъ вже внести свое поданье о дімісію. Мали зачатись переговоры мѣжь проводирями лѣвицѣ а ґр. Таффимъ.

Будапештъ 26 падолиста. Въ парляментѣ пбднѣсъ ґр. Аппоній, що въ австрійскбй палатѣ послбвъ выступають остро противъ державного становища Угорщины. Міністеръ Чаки заявивъ, що мае повну надѣю на переведенье законбвъ о метрикахъ цивільныхъ и обовязковыхъ вѣнчаняхъ цивільныхъ.

Парижъ 26 падолиста. Передъ трибуналомъ апеляційнымъ зачалась розправа въ справѣ панамскбй, але оборонець Лесепса зажадавъ вбдложеня ей до 10 сѣчня 1893 р.

Брусселя 26 падолиста. Въ нарадахъ мѣжнародноi комисіи монетарноi не прийде мабуть до нѣякихъ ухвалъ.

Надѣслане.

Средства десінфекційнй, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболене
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше

Аптика „пѣдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѣвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвалу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ
въ
Нідерляндско-Американьскѣмъ
товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7 a

WIEN.

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 52—52

Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Ріхтера гры терпеливости: духъмучитель, загадка кругова, розбрваный хрестъ, Пітагорасъ и т. п. стали ще бѣльше займаючй анѣжь передъ тымъ, бо **новй выпуски** мѣстять такожь задачѣ до подвѣйнои гры. **Правдивй лишь зъ маркою котвы.** Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ, що **славнй Ріхтеровй**

КОТВОВЙ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бѣльше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се **найлѣпшій** а що до тревалости навѣть

найдешевшій дарунокъ на Рѣздво

для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшй вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ **новѣмъ цѣнику,** де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинній якъ найскорше замовити у пѣдписанои фірмы, щобы могли завчасу выбрати для дѣтей дѣйстно вѣдповѣдный дарунокъ. — Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронноі марки **котвы** се звычайнй и безъ вартости пѣдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровй коробки котвовй зъ камѣнчиками,

котрй суть незрѣвнанй а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр и высше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками. 4468 5—11

F. Ad. Richter & Cie.,
Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv Steinbaukasten-Fabrik
Wien, I. Nibelungengasse 4.
Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Йоркъ.

ЛЕВЪ ЯНИКОВСКЙ

передъ тымъ Л. ВАЙГЕЛЬ
годинникарь
у Львовѣ ул. Театральна ч. 16.
поручае

свѣй обильный складъ **годинниковъ** золотыхъ, срѣбныхъ, зъ першорядныхъ фабрикъ женевскихъ и французскихъ, такожь ланьцушки золотй и срѣбнй, удержуе на складѣ великій выборъ годинниковъ стѣнныхъ, столовыхъ и маятниковыхъ, будильниковъ рѣзного рода по найдешевшихъ цѣнахъ.

Направы всякого рода годинниковъ, граючихъ годинниковъ, та всякй репарації годинниковъ старинныхъ и ихъ вднова. 4481

Предприємство высылкове
(Versandt-Geschäft)
У ВѢДАИ
АЛЬБИНЪ КРАЄВСКЙ
Вѣдечь I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякй артикулы, входячй въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй господарскй, рѣльничй, броварняный, горальняный и промысловй. **Приборы церковнй.** Плахты непромакаючй до прикрываня збѣжа, машинъ рѣльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вѣдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣплатою а числить цѣну фабричну.**

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вѣдворотно. Прошу зажадати цѣникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (34—?)

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанбй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѣдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францішканьскбй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пѣдъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарѣвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестѣвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помѣчнымъ и дастъ менѣ можность правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрнѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 3—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

МАГАЗИНЪ И РОБОТЫ

ФУТЕРЪ

ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ

у Львовѣ ул. Валова ч. 3.

Пѣдписаний мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удержують на складѣ добрный товаръ въ штукахъ и покрытя на футра, а такожь готовй **футра дамскй и мужескй** до мѣста и подорожи, куртки и зарукавки до ловѣвъ, **ґарнітуры дамскй, шапки дамскй и мужескй, фусаки, покрывала до саней и ложокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаемо тревалу и елеґантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаемо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 9—12

Фелікеъ и Юліянъ Любельскй.

Вже выйшла зъ друку

„KUCHARKA POLSKA“

CZĘŚĆ PIERWSZA
zawierająca
SZKOŁĘ GOTOWANIA
tanich, smacznych i zdrowych obiadów.
Wydanie piąte
znacznie pomnożone i ulepszone
przez
FLORENTYNĘ i WANDĘ
мѣстить

Загальнй рады для газдинь — Господарскй досвѣды. — Найрозличнѣйшй зупы, холодники и додатки до зупъ. — Способъ робленя знаменитыхъ сосбвъ. — Приладженье волового мяса въ рѣзнй знаменитй и выпробованй способы — Способъ приладжуваня розлично телятаны, вепровины и баранины. — Всѣлякй ярины и ґарнітуры до яринъ. — Стравы зъ муки и яець.

Цѣна 50 кр.

По надѣсланю переказомъ 56 кр. книжку высылаесь франко. 4462 3—4

ДРУКАРНЯ НАРОДОВА
В. МАНЄЦКОГО
Львовъ, улица Коперника ч. 7.

РУ-

кавички всякого рода;
Бандажѣ руптуровй
и всякй выробы рукавичничй
поручае найдешевше
Павло Лянгнеръ
передъ тымъ
Браты Лянґнеры
Львовъ, улица Галицка ч. 16.

НАЙПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА

БУЛІОНУ

ЖИГМОНТА СОЛЬКОВСКОГО
въ Крисовичахъ п. Мостиска

вѣдзначена медалями, дипльомомъ почетнымъ на выставахъ краевыхъ.

Пѣсля ореченя Хв. Товариства лѣкарского въ Краковѣ, опертого на розслѣдахъ комісіи промысловои того товариства пѣдъ проводомъ проф. д-ра Корчиньского, „сей буліонъ есть выдатный, мае пріемный смакъ, дае ся довшій часъ переховати и вѣдзначае ся знаменитою скѣлькостію екстрактовыхъ матерій. Позаякъ пѣсля аналізы, переведеноі проф. краковского университету д-ръ Ольшевскимъ сей буліонъ мѣстить бѣльше тѣлъ органічныхъ анѣжь всѣлякй заграничнй екстракты зъ мяса (**Лібіґа, Бухенталя, Кеммеріха, Бріля и т. п.**), що-до скѣлькости азоту стоить зъ ними на рѣвни а деякй навѣть перевышае, то може бути успѣшно уживаный не лишь яко буліонъ въ тѣсномъ того слова значѣню, але надто замѣсть заграничныхъ екстрактѣвъ зъ мяса.

Можна купувати у всѣхъ бѣльшихъ торговляхъ корѣнныхъ.

4483 1—5

Противъ холєры

поручае пѣдписана фірма свѣй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКЙ КОНЯКЪ
„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по $^7/_{10}$ літр.) зр. 35·—
„ „ $^1/_2$коробки„ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ $^1/_4$ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ $^8/_1$ літр фляшкахъ евент въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку $^7/_{10}$ літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрованй цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылаютъ ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 24—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU
Import & Export Haus.

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнѣй и складнѣй оправѣ ніклевѣй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^5/_4$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бѣльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвѣнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^5/_4$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^1/_2$, зъ накручуваньемъ зр. $4^1/_2$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѣльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленбй, около $^1/_2$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^1/_2$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвѣйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінѣвъ зъ потрѣйною кувертою, дуже мѣцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричній даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie
I. Schottenring Nr. 33. 4457 8—?

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1
поручае на сезонѣ
ФУТРА МУЖЕСКЙ и ДАМСКЙ
у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшй фасоны. Матеріи на верхи у великѣмъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВПЄРЫ и ШАПОЧКИ дамскй, новй фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ БАРАНЦЄ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣреннй.
4429 (Львовъ, Импресса.) 8—12

УЧИТЕЛЬ орґанъ рускаго товариства педаґоґічнаго, двотыжденникъ недаґоґічно-науковый, выходить вѣдъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вѣрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рѣкъ 3 зр., на пѣвъ року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

Маємо честь повѣдомити, що мы отворили

ФІЛІЮ

У ЛЬВОВѢ
улиця Ягайлоньска, число 2.
ЗЪ ГОТОВЫМИ ОДЯГАМИ ДЛЯ ПАНѢВЪ И ХЛОПЦѢВЪ
у великѣмъ выборѣ и найновѣйшѣй модѣ.

Звертаємо увагу мѣсцевыхъ и зъ провінціи особъ, що подыблють надзвычайно дешевй цѣны и знаменитый товаръ.

Просимо пересвѣдчити ся, заглянувши до нашои філіи. 4480 2—?

Остаємо зъ поважаньемъ

Вікторъ Тірінґъ и Братя
ЗЪ ВѢДНЯ.
Філія у Львовѣ: ул. Ягайлоньска ч. 2.

ІВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае
найлѣпшй перфумы и воды тоалетнй
вѣдзначенй 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,
а то:

Перфумы ясминкову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Millefleurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львѣвска загально звѣстна и побирана за-для свого пріемного, вѣдсвѣжаючого и довгого евалого запаху, до скрапляня одягбвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бѣльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска вѣдзначае ся надзвычайно пріемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бѣльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвѣйна и вода левандово-амброва суть загально уживанй до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого пріемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскй знаменитй. Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Сукенницѣ ч. 20; въ Чернѣвцяхъ: Рынокъ ч. 2. 3747

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѣмъ найточнѣйшѣмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

$4^1/_2\%$ **листы ипотечнй**
5% **листы ипотечнй премійованй**
5% „ „ **безъ премій**
$4^1/_2\%$ **листы товариства кредитового земского**
$4^1/_2\%$ „ **Банку краевого**
$4^1/_2\%$ **позичку краеву галицку** 3483 264—7
4% **позичку пропінаційну галицку**
5% „ „ **буковиньску**
$4^1/_2\%$ **позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ**
$4^1/_2\%$ „ **пропінаційну угорску**
4% **угорскй облігацій индемнізаційнй**

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае вѣдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованй а вже платнй мѣсцевй папиры цѣнній, такожь запавшй купоны за готѣвку, безъ нѣякого вѣдчисленя, а замѣсцевй лишь за вѣдчисленьемъ справедошныхъ коштѣвъ.

До ефектѣвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй аркушъ купоновй, за зворотомъ коштѣвъ, котрй самъ поносить.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ въ фабр. Черляньскон. Зъ друкарнй тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 259. Львôвъ, Понедѣлокъ 16 (28) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, а въ вôвторокъ и пятницю разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платиѣ у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чвертъ року	4 зр. 50 кр.	на чвертъ року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чвертъ року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямаціи неопечатані вôльнѣ ôдъ порта. Нумеръ конкретный коштуе 8 кр. а. в.

Оголошенья принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного рôдка инсератовôвъ въ рубр. „Надôсланé“ по 20 кр. а. в. Подяки числять ся по 10 кр. ôдъ рядка.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хоть-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Нинѣшна ситуація у Вѣдни.

Вже суботнѣшнѣ телеґрамы принесли вѣсть, що ґр. Кінбурґъ, заступникъ интересôвъ нѣмецкихъ лібералôвъ въ кабінетѣ ґр. Таффого, 24 падолиста подавъ ся до дімісіи, та що клюбъ Плѣнера за сей політичный шахъ выявивъ ему свое довѣріе. Рôвночасно принесли нѣмецкѣ дневники, крою N. fr. Presse, передовѣ статьѣ, повнѣ жару, въ окликомъ, щобъ нѣмецка ліберальна лѣвиця кинула дотеперѣшну опортувістичну політику до коша, а станула въ чинній опозиціи до нинѣшного правительства.

На проявъ сей вилынуло кôльна фактôвъ, що довершались въ послѣдныхъ дняхъ въ парляментѣ вѣденьскôмъ. Починъ дали молодо-Чехи зъ своимъ правомъ державнымъ, котрого осущеня домагались, будуючи на тôмъ, що недавный зъѣздъ послôвъ чесько моравско шлеских вразъ зъ частиною шляхты чеcкон заявивъ ся солідарно за тымъ же правомъ. Противъ аспірацій чеcкихъ выступивъ пос. Плѣнеръ и въ досыть умѣреный способъ предложивъ планъ реконструкціи внутрѣшныхъ вôдносинъ Австрії черезъ вытвореніе національныхъ областей зъ вôдповѣднымъ заступництвомъ, черезъ сконсолідованье партій въ тревалу бôльшôсть и черезъ законъ языковый.

Такъ званымъ автономістамъ плянъ сей не мôгъ подобатись, бо вытвореньe національныхъ областей и управненье тыхъ же значило бы то само, що знищенье автономіи краѣвъ коронныхъ и — дотеперѣшнон геґемонія народôвъ привілеєваныхъ надъ упослѣдженымы. Вытворити тревалу бôльшôсть значило бы одно, що зобрати зъ політикою von Fall zu Fall, не допускати до т. зв. Ring-ôвъ въ парляментѣ и торгôвъ тыхъ-же Ring ôвъ зъ правительствомъ при всякихъ нагодахъ, — а и проектъ закона языкового бувъ несмачный для тыхъ бôльшостей, котрі въ дорозѣ адміністративнôй дôстали широкі права языковѣ, а черезъ законъ языковый могли ихъ бодай въ части втратити. Але мимо того Плѣнера рѣчь не була бы ще выклинала бôльшого заколоту, бо beati possidentes придагали тій лишь значѣнье академічне. Заколотъ выкликавъ доперва пос. Менґеръ своею нагальною промовою противъ Чехôвъ, при чôмъ поважився ся всѣхъ заступникôвъ державного права чеcкого назвати „зрадниками державы“, длятого, бо черезъ признанье сего права Чехамъ, Нѣмцѣ чеcкій, моравскій и шлеcкій найшлись бы въ меншости и пôдпали бы пôдъ силу славяньску. Але й та буря може бы була перейшла по ôвидѣ парляменту вѣденьского безъ важнѣйшихъ наслѣдкôвъ. Рада державна ухвалила нагану Менґерови и на тôмъ могло скôнчитись.

На щастье чи нещастье Долитавщины, забравъ 23 падолиста слово февдалъ чеcкій, кн. Шварценберґъ, пôддавъ кратцѣ внутрѣшный устрôй Австрії и політику кабінету, выкликавъ симъ вôдповѣдь ґр. Таффого, а позаякъ сею вôдповѣдію чулись Нѣмцѣ-ліберали найбôльше дôткненій, то й наступила заразъ революта на цѣлôй лініи нѣмецкон лѣвиці. Нинѣ стоимо передъ фактомъ, що не лишь ґр. Кінбурґъ внѣсъ свою дімісію, але й грôзнѣйшій тучѣ стали збиратись по-надъ політикою von Fall zu Fall и системою вѣчного перепихання себе помѣжь Сциллями и Харибдами долитавскими.

Рѣчь кн. Шварценберґа була дуже замѣтна, а ще замѣтнѣйшою була вôдповѣдь шефа кабінету, повна гумору и сарказму. Кн. Шварценберґъ заявивъ ся за державнымъ правомъ корони чеcкон, але зъ застереженьемъ, що признанье того права не потягне за собою персональнон уніи або такого вôдлученя чеcкихъ краѣвъ вôдъ прочон Долитавщины, яке наступило що-до Угорщины по дуалізмѣ. Кн. Шварценберґъ радъ бы чеcкихъ послôвъ бачити и на будуче въ радѣ державнôй вѣденьскôй и справы Долитавщины трактувати спôльно въ одномъ законодатнôмъ тѣлѣ. Дальше застереженье лежало ще въ тôмъ, що теперѣшна пора не надаесь до осущеня правъ корони чеcкон, а належало-бъ ей вôдложити до часу, коли на порядокъ дневный рады державнои прийде вôдновленье угоды зъ Угорщиною. Тогдѣ — по гадцѣ князя — само правительство буде змушене признати Чехамъ ихъ право, щобы вытворити рôвновагу мѣжь обома половинами державы, а тымъ самымъ и знищати дотеперѣшну перевагу Угорщины и ей валмѣрный вплывъ на справы Долитавщины. Князева мабуть не подобались ліберально-жидôвскій змагання теперѣшного кабінету угорского, именно намѣренй реформы на поли церковнôмъ, и взагалѣ той недостатокъ патріотизму австрійского, якій проявивъ ся у Мадярôвъ въ послѣдныхъ рокахъ тымъ, що Кошутови дано почетне горожанство, а зъ вôдкрытьемъ памятника Ґенціому зроблено фіско. Тымчасомъ хоче кн. Шварценберґъ вдоволити себе и непримиримыхъ Чехôвъ именованьемъ нового мінístра безъ теки на мѣсце усуненого д-ра Пражака. Новый кандидатъ не мавъ бы права заступати интересы якоись партій, але справы краю чеcкого безъ огляду на народности. Усуненье бар. Пражака припысавъ кн. Шварценберґъ такъ політицѣ молодо-Чехôвъ, якъ и закулісовымъ махінаціямъ партій Плѣнера. Коли-бъ се зло усунено, то могли бы нинѣшній прикрі вôдносины дуже злагодитись. Плѣнерови давъ кн. Шварценберґъ на его проектъ о вытворенію областей національныхъ вôдправу тымъ, заявленьемъ, що вôнъ не знае въ Австрії народôвъ а лишь кнаѣ коронній [!]. Було се сказано in gratiam Полякôвъ и Чехôвъ. Драстичнѣйше выразивъ ся князь о внутрѣшній системѣ нинѣшного правительства. Тымъ, що ґр. Таффе то одній то другій партіи на перемѣну дае концесіи и концесійки, не вдоволить вôнъ цѣлости. Така система вправдѣ выгôдна для правительства и оно находить для себе завсѣгды якусь бôльшôсть, о котру опираесь, але се выстае зъ нинѣ на завтра, а на будучôсть може й не выстати. Така система, безъ тревалои бôльшости есть одно, що управа безъ парляменту. Вôдтакъ кабінетъ ґр. Таффого не посѣдае нѣякихъ принципôвъ. Господарска або економічна програма вправдѣ истнуе, але по-при ню треба рѣшитись: чи правительство хоче ити въ напрямѣ консервативнôмъ, чи радикальнôмъ? Ліберализмъ, котрый стоить межи тыми двома напрямами, не мае вже нинѣ значѣня. Розумѣесь, що князь Шварценберґъ бувъ бы радъ, наколи-бъ въ Австрії запанувавъ напрямъ консервативный, вôдъ котрого не було бы вже далеко до цѣлковитои реакціи. По тыхъ выводахъ перейшовъ князь на поле шабльництва, для котрого також радъ бы реформы въ дусѣ клерикальнôмъ, а вкінци дôткнувъ питання языкового. Се питанье выдалось ему найдразлившимъ Рѣшати его въ радѣ державнôй було бы дуже непорадно. Тогдѣ змінилась бы вôдъ разу фізіономія парляменту. Теперѣшній бôльшости [именно польска — *Ред.*] перейшли бы въ опозицію, бо боялись бы втратити то, що посѣдають. И въ соймахъ не можна бы дôйти кôнця, бо тамъ також суть бôльшости и меншости. Отже найлучша дорога була бы: порозумѣнье по-за парляментомъ.

Ґр. Таффе вôдповѣвъ на выводы кн. Шварценберґа заразъ, мовь-бы вже знавъ на передъ: що той князь скаже. Рѣчь его була сказана вôдъ нехочу, а переплѣтали ей устулы повнѣ сарказму и гумору. Мѣсце Пражака обѣцявъ обсадити, лишь просивъ о маленьку терпеливôсть. Тымъ вразивъ собѣ заразъ цѣлу лѣвицю, котра усуненье Пражака уважала за концесію для Нѣмцѣвъ. Надъ критикою внутрѣшнои системы [von Fall zu Fall] посмѣявъ ся шефъ кабінету, заявивши, що ему розходить ся лишь о теперѣшнôсть, а на будуче най Богъ помагае. Безъ парляменту не думае управляти, бо вôнъ не выглядае на то, щобъ хотѣвъ зробити замахъ на конституцію [Staatsstreich]. Партіямъ парляментарнымъ не може вôнъ наказати, щобъ вытворили тревалу бôльшôсть. О консерватизмѣ або радикализмѣ не може бути бесѣды въ Австрії, бо тутъ на першôмъ мѣсци стоять питання національнѣ и сторонництва ґрупують ся пôсля національныхъ пересвѣдчень, а не пôсля пересвѣдчень суспôльныхъ. Языкову справу радъ бы вôнъ полагодити и длятого просить послôвъ, щобъ они надъ нею застановились и подали ему способъ, въ якій бы се можна зробити. Ґр. Таффе трактувавъ всѣ замѣты дуже легко и тымъ не тôльно не вдоволивъ нѣякого сторонництва, але посередъ Нѣмцѣвъ выкликавъ бурю. Черезъ кôлька днѣвъ лѣвиця нѣмецка не брала нѣякои участи въ роботахъ комісійныхъ и безперестанно нараджуесь надъ ситуаціею. Она хоче перейти въ чинну опозицію. Нинѣ якъ-разъ мае цѣле цѣкаве дѣло рѣшитись. Належить також занотувати, що и Угорщина запинѣла за для того, що ґр. Таффе не взявъ въ оборону дуалізму...

Другій процесъ о еміґрацію въ Тернополи.

(*Справозданье кореспондента „Дѣла“.*)

Передъ трибуналомъ суду присяжныхъ въ Тернополи вôдбула ся дня 26. н. ст. падолиста с. р. розправа головна противъ Павла Шведа, селянина зъ Черниховець въ повѣтѣ збаражскôмъ, обжалованого о провину въ §. 300. закона карного нѣбы сповнену тымъ, що розширюваньемъ неправдивыхъ высказôвъ намагавъ понижити заряджења властей правительственнои и автономічнои.

Пôсля акту обжалованя суть чину мала лежати въ тôмъ, що коли ц. к. староство збаражске черезъ п. Райнсперґера, посесора Черниховець, переслало для еміґрантôвъ 80 злр. титуломъ запомоги и дання нагоды до заробку повернувшимъ зъ Россіи, и коли вôйтъ вôзвавъ Шведа и иншихъ еміґрантôвъ, котрі зъ Россіи повернули, щобы взяли ся до роботы коло перенесеня паркана цинтарного за денну винагороду по 40 кр., мавъ Шведъ прилюдно, при зромадженыхъ селянахъ на повысше вôзваньe заявити: *Намъ грошъ належать ся безъ роботы. Мы знаемо, що грошъ для насъ прийшли, бо въ Россіи намъ казали, що царь россійскій давъ для кождого зъ еміґрантôвъ по 10 реньскихъ. За наший грошъ не потребуемо робити!*“ Тыми словами — сказано въ актѣ обжалованя — Шведъ мавъ збунтувати иншихъ селянъ, такъ що нѣ одинъ не взявъ ся до роботы анѣ запомоги принятн не хотѣвъ. Тымъ чиномъ Шведъ намагавъ понижити а навѣть понизивъ заряджења власти автономічнои (вôйта) и правительственнои.

Трибуналъ складали: сов. Шабенбенъ яко предсѣдатель, секретарь рады Міча и Познякъ яко вотанты, а протоколувавъ аскультантъ Вільомъ. Обжаловувавъ субститутъ прокуратора Туртельтавôвъ а боронивъ обжалованого адвокатъ д-ръ Лавдесберґъ.

Обжалованый Павло Шведъ заперечивъ закинену ему въ актѣ обжалованя провину.

Що до свѣдкôвъ — то по переслуханю вôйта Семна Бурака и чотирохъ иншихъ (черезъ точне выпытуванье оборонця) сконстатовано: що Шведъ анѣ не говорившъ о царю анѣ о грошахъ россійскихъ и що зовсѣмъ не бунтувавъ другихъ. Шведъ говоривъ лише зъ самымъ вôйтомъ на вôйтôвѣ и то одинъ на одинъ, а инші не чули, що говорено. Вôйтъ Семенъ Бурак, Іванъ Ґлова, Іванъ Ґлова, Іванъ Ґлова

вôмъ подвôрю, мовлячи, що чувъ, що грошѣ мали прийти для еміґрантôвъ даромъ, а не на вôдробокъ. Самъ, правда, не хотѣвъ пôйти на роботу, але пишимъ, казавъ: янъ хочете., то йдѣть! Дальше (черезъ допыты оборонця) ствердженo, що повернувшй еміґранты мали лучшу и корыстнѣйшу роботу, бо копали бараболѣ и бôльше могли заробити, и лишь за-для того на-разѣ не хотѣли братись до роботы вказаной имъ вôйтомъ въ порозумѣню зъ п. Райнсперґеромъ.

По горячôй промовѣ прокуратора, пôддержувавшôй обжалованье, забравъ слово оборонець д-ръ Ландесберґъ. Въ довшôй промовѣ пояснивъ насамперед присяжнымъ, длячого тая справа прийшла передъ нихъ, вказавъ на политичный характеръ провины зъ §. 300 и на звязь его зъ институцiею судôвъ народныхъ, яко институцiею політичною мающою сторожити свôбôдъ конституційныхъ, до котрыхъ належать такожь право свôбôднаго выявлювання гадки. Присяжни мають въ такихъ справахъ свое исторично-культурне значѣнье: они мають погоджувати мертву буквy закона въ основами жатя. Опôсля оборонець перейшовъ до справы еміґрацiи. Єдиною причинною еміґрацiи — мовивъ вôнъ — есть нужда селянъ, а нуждѣ не годен зарадити анѣ багнеты, анѣ криміналы. Галичина всходна — край рôльничій а власность селянъства дуже роздрôбнена. Найменчій неврожай спроваджуе нужду, бо и заробокъ вôднайдо селянамъ выдосконаленье машинъ рôльничахъ и обширнѣйше примѣненье ихъ въ великихъ господарствахъ. Тожь и не дивô, що мѣжь селянами така нужда, що нераз цѣла родина мае лише одинъ кожухъ або одну пару чôбôтъ! Нема въ Галичинѣ такожь и промыслу и фабрикъ, якй суть въ нашихъ славяньскихъ краяхъ въ Австрiи, въ Чехахъ, Моравѣ, и Шлеску, де при цвѣтучôмъ промыслѣ люде мають заробокъ. Нуждѣ галицкой, тôй єдиной причинѣ еміґрацiи, може зарадити лише пôдношенье промыслу, и тымъ нехай займуть ся власти — запомога 80 злр. на 60 головъ зовсѣмъ не може нуждѣ запобѣгти. Зôйшовши на обжалованого Шведа, оборонець въ способъ переконуючій выказавъ браки сутныхъ знаменъ провины зъ §. 300. До принятя запомоги або заробку нѣкого змушувати не можна, особливо если хто мае заробокъ лучшій. Власть, не могучи нѣкого змусити до сего, не може бути черезъ те понижена. Шведъ мôгъ высказати свою гадку и тымъ противъ власти не бунтувавъ. Коли оборонець вказавъ на анальогічный выпадокъ, що цѣла одна верства, именно урядники у Вѣдни, не хотѣла принята державнои запомоги, предсѣдатель зборонивъ ему о тôмъ говорити. Настала навза, нарештѣ предсѣдатель дозволивъ оборонцевi дотыкати сю квестію, але не говорити, що се вôдносить ся до урядникôвъ.

Промова оборонця выкликала остру реплiку и остру дуплiку. По коротêмъ резіме предсѣдателя трибуналу присяжнй по 5-минутной нарадѣ огологосили — устами свого старшины п. Танковского — вердêктъ увôльняючій Шведа 11 голосами. Шведъ, що дося довгій часъ сидѣвъ замкненый у вязници, зразъ выйшовъ на волю.

Справы парляментарнй.

Ситуацiя парляментарна ще не выяснена до нинѣшного дня. Въ суботу на засѣданье клюбу сполученои лѣвицѣ нѣмецкои явивъ ся такожь міністеръ ґр. Кинбургъ и заявивъ, що вôнъ вже дня 24 с. м. вручивъ президентови міністрôвъ свою дімісiю а на другій день бувъ на авдiенцiи у цѣсаря. Клюбъ принявъ зъ вдоволенiемъ се повѣдомленье о дімісiи а заразомъ высказавъ подяку и повне признанье ґр. Кинбурґовi. Заразомъ поручивъ клюбъ своѣй президiи, именно д-рови Плънерови вести дальшй переговоры зъ ґр. Таффiемъ, и ажь по закôнченю переговорôвъ скликати клюбъ на нараду.

Послѣдній вѣсти орґану лѣвицѣ такй. Досi ґр. Таффе не давъ вôдповѣди на домагання проводирôвъ лѣвицѣ, щобы за-для выясненя ситуацiи вытворити сталу бôльшôсть. Ґр. Таффе обмежився ся лишь на заявленье, що его промова не повинна дати лѣвици нѣякои причины до недовѣрія. Рôвножь президентъ міністрôвъ не выступивъ зô своеи стороны зъ нѣякими предложенями. Лѣвица же настае доконче на се, щобы вытворити въ парляментѣ сталу, сконсолiдовану бôльшôсть, а на случай вôдмовленя того жадання перейде въ опозицiю. Ся бôльшôсть мала бы складати ся зъ лѣвицѣ, нола польского и лѣвого центра, хочь не були бы противнй прилученю до тои бôльшости умôркованыхъ клерикалôвъ зъ клюбу Гогенварта. Февдальна бôльша посѣлôсть мала бы до выбору, або прилучитись до сеи бôльшости а бо перейти до опозицiи. Однакъ рѣшучо застережено ся противъ прилученя цѣлого клюбу Гогенварта, именно противъ яркихъ клерикалôвъ и Словѣнцѣвъ, зъ котрыми не можлива нѣяка бôльшôсть тревала. Позаякъ на сй домагання нема досi нѣякои вôдповѣди, то и всякй комбiнацiя про портфелѣ міністерiяльнй суть безпредметовй. Рôвножь и бôльшôсть членôвъ клюбу лѣвицѣ не конче вѣрить, щобы ихъ домагання сповнились. Що-до формального, то найперше буде обговорюватись дiмісiя ґр. Кинбурґа и домагання лѣвицѣ на радѣ міністрôвъ, а вôдтакъ рѣшеня западуть на другôй радѣ міністрôвъ вже пôдъ проводомъ цѣсаря. Та нарада мае вôдбутись въ понедѣлокъ. N. fr. Presse заявляе, що неконче спѣшно зъ тыми рѣшучими ухвалами, бо на засѣданю вô второкъ палаты послôвъ прийде пôдъ нараду найперше внесенье що-до поставленя бюстôвъ въ передсѣнку парламенту, а вôдтакъ ажь дебата надъ позицiею буджету „Рада міністерска“. До обохъ справъ записало ся много бесѣдникôвъ, такъ що вô второкъ не прийде ще до голосованя надъ „Фондомъ дiспозiційнымъ“.

Пôвъурядова Presse доносить, що лѣвица домагала ся, щобы ще одинъ портфель міністерскій вôддати членови ей сторонництва. Говорять, що міністеръ Бакегемъ мôгъ бы уступити и тека міністерства торговлѣ припала бы лѣвици; однакъ лѣвица не хоче на се згодитись, бо міністра Бакегема уважае своимъ сторонникомъ.

Орґанъ консерватистôвъ уважае промову ґр. Таффого не провокацiю лѣвицѣ, лишь розвѣяньемъ мрѣй, якими лѣвица уводилась довшій часъ. Лѣвица розходилось о верховне становище своеи партiи. „Лѣвица — каже Cons. Corr. — надае ся до спôльного правительства зъ коломъ польскимъ и клюбомъ консерватистôвъ; если-жь не хоче на се пристати, то найдесь бôльшôсть безъ лѣвицѣ.“

Законъ противъ пяньства.

Комісія економічна палаты послôвъ выготовила свое справозданье зъ проекту правительственного закона о здержаню пяньства. Комісія вносить принятi проектъ зъ деякими змѣнами, рôвножь предкладае кôлька резолюцій, котрй доповняють правительственный проектъ.

„Пяньство — говорить ся въ справозданю комісiи зреферованôмъ пос. Шукльемъ — се такъ интензивне и такъ дуже въ людскôй немочи вкорѣнене лихо, що самй законодатнй мѣры не вдѣють противъ сего нѣчого, если не можуть заразомъ числити на дѣяльну пôдпору прочихъ покликаныхъ до того чинникôвъ. Церковь и школа, праса и товариства всѣ тй чинники повиннй разомъ дѣлати, щобы вычинити зъ людского тѣла сю ґанґрену альнoголiзму. Проектъ закона, обговореный въ тôмъ справозданю, може бути лишь одною частiю складовою акцiя зô стороны державы. Для его доповненя, пôсля гадки комісiя, треба, щобы и иншй институцiи причиналисъ до сеи роботы. Поодиновкй резолюцiи вказують напримъ, въ котрôмъ повиннй дѣлати дальше державнй власть. Если резолюцiя що-до отвореня заведень лѣчничихъ для пiякôвъ и що-до вязненя непоправныхъ, окруженю небезпечныхъ пiякôвъ въ примусовыхъ заведенях праць, опôсля если резолюцiя що до вôднятя повнолѣтности тымъ особамъ, котрй своимъ пяньствомъ нищать економічне истнованье чи то свое чи своякôвъ, если отже тй резолюцiи зредагованй дуже осторожно, то се не за-для того, мовъ бы въ комісiи пôднесивсь якйсь сумнѣви супротивъ тыхъ постановъ и заряджень, признаныхъ загально пожадаными, лишь на жаль за-для евѣдомости що-до трудыхъ квестій правныхъ, надъ котрыми правительство обовязане добре розважити.“

Вôдтакъ говорить ся въ справозданю про сумнй наслѣдки надмѣрного уживания спiрiтусовыхъ напиткôвъ именно про тяжкй психічнй перемѣны, котрй постепенно збôльшаютъ ся вôдъ легкого роздражения и гнѣвливости аж до божевôльства пiяцкого, падавицѣ пiяцкои и идiотизму. А якъ разъ тй хороблivй змѣны, выкликанй альнoголiзмомъ, переходять бôльше, анѣжь всякй иншй недуги, на потомôбность, и въ того выходить, що въ краю, де шырить ся альнoголiзмъ, наступить напевно дегенерацiя населения. Вже зъ того показуе ся потреба акцiи зô стороны державы противъ пяньства. Справозданье вказуе на спецiяльный законъ для Галичины и Буковины зъ 19 липня 1877 р., вôдтакъ на домагання многихъ соймôвъ краевыхъ, щобы закономъ выступити противъ „язвы горѣвчаной“, якôнця на ухвалы 6-го мѣжнародного конґресу для гiґiены и демоґрафiи, котрый радивъ у Вѣдни въ осени 1887 р. и основно занимавъ ся квестiею алькоголю.

Справозданье переходить поодинокй постановы закона. И такъ на продажу детайлічну спiрiтуалiвъ въ замкненыхъ посудинахъ въ скôлькости меншои вôдъ 5 літрôвъ треба мати концесiю. На кождыхъ 500 душъ населения въ громадѣ можна выдати одну концесiю на вышинкъ, на кождыхъ 1000 душъ одну концесiю на дрôбну продажу паленыхъ напиткôвъ спiрiтусовыхъ. Хто буде придыбаный въ шанку, въ льохали де торгуе ся спiрiтуалiями, на улицы и взагалѣ на публичныхъ мѣсцяхъ въ станѣ очевидного пяньства, або хто на тыхъ мѣсцяхъ приведе другого умысно въ станъ пяньства, сей буде покараный арештомъ вôдъ трехъ днiвъ до одного мѣсяця або карою грошевою вôдъ 5 до 50 зр. Такъ сама кара наложена на шанкаря, котрый дае спiрiтуалiѣ особамъ вже пяным або малолѣтнымъ, котрй прийшли до шанку безъ старшихъ особъ; якôнци на особы, котрыхъ занятье въ огляду на охорону жатя и безпечности иншихъ людей вымагае притомности, а котрй находять ся въ станѣ запитôмъ. Не можна судово домагатись звороту довгу за побранй на кредитъ напитки въ скôльности меншôй вôдъ 5 літрôвъ, если беручій на кредитъ не вырôвнавъ своего попереднього довгу. Хто за такій довгъ каже выставляти собѣ скрипть або векселъ, або хто замѣсть готôвки принимае за спiрiтуалiѣ якй рѣчи, именно господарскй продукты, сей буде покараный арештомъ вôдъ одного тыждня до двохъ мѣсяцѣвъ. Шанкарѣ не смѣють выдавати зô свого льохалю запитого чоловѣка, котрому подавали напитки, если его станъ потребуе помочи, такъ довго, доки не будуть мати певности, що запитый дôстанесь до свого дому. Кошты такого транспорту до дому поносить запитый. Хто въ одномъ роцѣ буде три разы покараный за пяньство, сему може запосадити старостово ажь на часъ одного року заходити до шынкôвъ въ мѣсця его осѣдку и найблизшои околицѣ. Провина противъ того заказу карае ся арештомъ вôдъ 3 днiвъ до одного мѣсяця, або грôшми вôдъ 5 зр. до 50 зр.

Льохалѣ, де шынкуесь спiрiтуалiѣ, мають бути замкненй въ суботу вôдъ 5-тои годины зъ полудня ажь до недѣлѣ зъ рана, доки не покôнчить ся вôдправа въ церквѣ. Рôвно-жь мають бути замкненй шынки пôдчасъ богослуженя въ торжественнй свята. Супротивъ сеи ухвалы комісiи поставлено внесенье меншости комісiи (внескодавець пос. Козловскій), щобы шынки були замкненй лишь пôдчасъ богослуженя въ недѣлю и торжественнй свята, а що до замкненя по полудни въ суботу и недѣлю мають рѣшити соймы краевй въ окремыхъ законахъ. Бôльшôсть комісiи противна сему внесеню, бо хоче вже одным закономъ унормувати часъ замыкания шынкôвъ, а въ другои стороны въ алiнеахъ дотычного параґрафу дозволяесь на выимки пôсля законодатства поодинокихъ краевъ.

Комісiя ухвалила сѣмь резолюцій, щобы правительство выготовило проекты законôвъ: о унормованю податку вôдъ шынкования и о подѣлѣ сего промыслу на двѣ категорiи: вышинкъ и детайлічна продажа; — о основаню заведень лѣчничихъ для пiякôвъ и о вôддаваню непоправныхъ пiякôвъ до заведень примусовои працѣ; — о вôднятю повнолѣтности пiякамъ, що тратять майно. Взываесь вôдтакъ правительство, щобы предприняло несподѣвано ревiзiи шынкôвъ и шынкованыхъ напиткôвъ; щобы пôдпирало всякй товариства тверезости; щобы дуже рѣдко выдавало концесiи на вышинкъ спiрiтуалiѣвъ при предприемствахъ будôвляныхъ, цегольняхъ и фабрикахъ выпалювання вапна; щобы вôдкликало декретъ придворный зъ 31 мая 1839 для Галичины и Буковины, якъ довго въ тыхъ краяхъ истнуе право пропинацiйне.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Камѣнки Струмиловои.

[Основанье и отворенье руской крамницѣ въ мѣстѣ.]

Пишу пôдъ вражѣньемъ милого факту, котрый на днiхъ довершивъ ся въ нашôмъ мѣсточку.

Вôдъ довшого часу повстала якъ межи интелiґенцiю тутешною, такъ и межи мѣщанами [у насъ интелiґенцiя и мѣщане идуть руна въ руку] гадка заложити спôлку торговельну, котра бы достатчала потрѣбныхъ до щоденного жатя рѣчей, якъ такожь насѣня и улѣпшеныхъ знадобôвъ господарскихъ.

Гадка ся въ части першôй вже довершена. Люде доброи волѣ звязали ся въ спôлку, выслали одного чоловѣка, на котрого характеръ честный могли спуститись, на практику до Львова до „Народнои Торговлѣ“, вынайняли льохаль въ рынку пôдъ ч. трактiрнѣ І. Фалиньского и урядили въ помочiю „Народнои Торговлѣ“ руску крамницю пôдъ фiрмою „Торговля мѣшаныхъ товарôвъ П. Бориса и Спôлки“. Дня 20 с. м. по вечерни склепъ пôблагословлено а 21 листопада розпочавъ вôнъ свою дѣяльнôсть. Радôсть малювалась на лицяхъ присутныхъ при посвященю, коли бачили давну гадку вже переведену въ дѣло.

Торговля Бориса и Спôлки презентуесь дуже гарно. Заосмотрена она въ доббрый товаръ: у всякй потребы домашнй а такожь у вина и свѣчки церковнй, а при тôмъ услуга звинна и упереджаюча. Все те принаджуе кождого до сего першого въ нашôмъ мѣстѣ руского склепу. Не можемо анѣ на хвилю усумнiти ся, що й околиця, котра до сеи поры о сѣмъ рускôмъ склепѣ ще не знала, а именно Всч. отцѣ духовнй, церкви, братства церковнй и всѣ, котрыхъ взагалѣ радуе, наколи Русины якимъ-небудь способомъ и на полi економічнôмъ свою жизненнôсть показують, якъ такожь всѣ, кому залежить на тôмъ, щобы за свои грошѣ добрый товаръ дôстали, — усильно будуть пôдпирати сю торговельну спôлку и все потрѣбне, якъ для домашного такъ и церковного ужитку, будуть пôбирати лише въ ново-отворенôмъ склепѣ пôдъ фiрмою „Торговля Петра Бориса и Спôлки“.

Прихильный.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ угорскôмъ парляментѣ на послѣдньôмъ засѣданю выявилась при дебатѣ о провізорiи буджетовôй оживлена дiскусiя. Міністеръ просвѣты ґр. Чаки представивъ політику церковну кабінету угорского въ послѣдныхъ трехъ рокахъ, яко природный розвитокъ подѣй. Що до свого особистого становища, то було бы для него выгôднѣйше уступити, але зъ другои стороны можна бы уважати моральною пôдлотою уступати въ тôй хвили, коли становище захитане и его політика мае здѣйстнити ся. — Всѣ сторонництва приняли се заявленье міністра оплесками. — Вôдтакъ промовлявъ ґр. Альбертъ Аппоній. Цѣла палата приняла въ одобреньемъ высказы проводыра партiи національной. Ґр. Аппоній звернувъ ся противъ заявленя священика Стефана Угрона, котрый заповѣвъ, що католицке духовеньство зачне хрестный похôдъ противъ церковнои політики правительства. Управильненье закона супружеского въ Угорщинѣ, де лишь 52 процентъ католикôвъ, може принести лишь хосенъ католицкôй церквѣ. Вкôнци напоминавъ правительство, щобы оно, выготовляючи проекты законôвъ о цивильныхъ метрикахъ и вѣнчанняхъ, омынули все, що могло бы нарушити свôбôду вêроисповѣдань. Друга частина промовы ґр. Аппонiого вôдносилась до звѣстнои промовы кн. Кароля

Бекри и другихъ авторовъ о Руси и Славянахъ, часть I, Петербургъ 1878, ст. 47—49). Зъ всего видно, що франконьска держава мала верховну власть и надъ краковскою землею.

[18]) De administrando imperio cap. 33.

[19]) О. Петрушевичъ поправляе Дичка на „Лѣцька“, а „Лѣцька“ уважае попсованымъ словомъ зам. „Лѣшска“ або „Ляцка“ (Вѣстникъ Народного Дома зъ року 1885 ч. 28).

[20]) P. I. Šafařika „Památky dřewniho pisemnictvi Iiheslovanûw. V Praze 1873, ст. 7.

Висла, котру Бѣлосербы называли Дичкою, есть лѣва притока Сяну — рѣка Вислокъ. Ту зайшло лишь перетолкованье слова зъ одного языка на другій. Наше „санъ“ (сановатый, сановникъ) иншимъ Славянамъ не есть знане, Сербы мають замѣсть того слово „дика“. Нич отже дивного, що рѣку Вислокъ, притоку Сяна [21]), они на свôй ладъ прозвали Дичкою, т. е. малымъ Сяномъ.

——

Край Боіки, въ котрôмъ пôсля Константина мешкали Бѣлосербы, простиравъ ся вôдъ Сяна (а властиво вôдъ Вислока) ажь по рѣку Стиръ. Въ тыхъ мѣсцяхъ знае Бойкôвъ Птолемей, ґеоґрафъ зъ 2-ого вѣку по Хр.

Заходныхъ Бойкôвъ зъ-надъ рѣки Сяну зове Птолемей [22]) Σα-βῶχοι и вычисляе ихъ пôбôчь Пiенiнôвъ (въ нинѣшныхъ Пенѣнахъ надъ Дунайцемъ) и пôбôчь Бессôвъ (въ Бескидахъ, т. е. въ горахъ самбôрскихъ и стрыйскихъ). Шафарикъ першій звернувъ увагу на те, що Птолемей говорить ту о жителяхъ зъ надъ Сяну и що подану имъ назву читати треба Σαν-βῶχοι. Вже така властивôсть у Птолемея — вонъ скорочуе зложенй слова, выкидаючи зъ нихъ поодинокй буквы яко нѣбы непотрѣбнй [23]).

[21]) Въ рускихъ лѣтописяхъ пише ся Санъ и Сянъ — обѣ вымовы доховались и доси. Въ сербскихъ словаряхъ толкуесь „дика“ словами „Ehre, Ruhm, Stolz,“ дичанъ = rühmlich, дичити се = stolz sein. Въ Міклошича „Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen“ при словѣ „діка“ додане нѣмецке поясненье „Stolz“.

Слово „Дичка“ для означеня рѣки Вислокъ нинѣ не уживане. Сербы, якъ выкаже дальша розправа, перебували въ Галичинѣ всего лишь около 50 лѣтъ -- по тôй причинѣ нѣ ґеоґрафічна номенклятура сербска, нѣ сама назва Сербôвъ не могли утвердити ся въ памяти нашого народу.

[22]) Claudii Ptolemaei geographia, lib. III. cap. 5 §. 171.

[23]) Старинности славяньскй, т. гл. 10 §. 10.

На всходѣ простиравъ ся край Боіки аж по рѣку Стиръ, отже займавъ и ту землю, де пôсля Нестора мешкали Дулѣбы. Птолемей на пôвночь збираскон высочины помѣщае два сусѣднй собѣ племена [24]): Κοστο-βῶχοι и Загорянe. Про Загорянъ и про збираску высочину говоривъ я обширнѣйше въ одной зъ попереднихъ розправъ — племя те мешкало при рѣцѣ Горинь [25]). Косто-боки припадають на захôдъ вôдъ Горыня, отже на рѣку Стиръ [26]).

Нинѣшнй Бойка въ горахъ стрыйскихъ и самбôрскихъ походать безперечно съ давного краю „Боіки“ межа Сяномъ и Старомъ. А старинній Бойки були, здае ся, кельтицкого племени — галузею тыхъ колись могучихъ Боѣвъ, що вôдъ жерелъ Дунаю далеко-широко простирались на полудне и на всходъ. По нихъ лишились назвы Bajovarii (Баварiя) и Bojohaemum (Böhmen).

Нашй Бойки и доси памятають колышаю свою вôтчину, хочь зновъ самй нерадо слухають, якъ ихъ кликати властивымъ именемъ. „Мы верховинцѣ — такъ звычайно вôдповѣдають они — Бойки мешкають коло Львова“. Але жителѣ долôвъ якось не довѣряють тôй бесѣдѣ, въ ихъ понятю хто зъ краю Боіки выйшовъ, Бойкомъ таки не переставъ бути.

(*Дальше буде.*)

[24]) Geographia, lib. III. cap. 5 §. 21.

[25]) Загорянъ знають и иншй давнй писателѣ (гл. Шафарика Старинности, т. I. гл. 10 §. 10).

[26]) Назва Стиръ пригадуе славяньску назву Дунаю „Истеръ“; она повстала подôбно якъ назва Днѣстеръ (Dana-Ister, Danaster) вже пôзнѣйше, здаесь около IV-ого вѣку по Христѣ. За часôвъ Птолемея Стиръ звати ся мусѣвъ „Коста“ — такъ и справдѣ зовуть ся до нинѣ деякй рѣки на Руси (гл. Шафарика Старинности т. I. гл. 10 §. 10).

Шварценберґа въ австрійскôмъ парляментѣ. Ґр. Аппоній говорившъ такъ: Єсли мы тутъ въ нашôмъ парляментѣ зробимо замѣтку, що въ угодѣ повинно найти ся повне заспокоенье нашихъ національныхъ аспірацій, а въ дѣйстности нема такого въ повнôй мѣрѣ, то сейчасъ хто-небудь въ лавокъ правительства пôдносить ся и заявдае намъ, що хочемо знаходити угоду. Єсли въ австрійскôмъ парляментѣ пôдносять ся противъ Угорщины негôдний напасти зô стороны незнатныхъ особъ, а президентъ палаты не зганить сего, то се намъ байдужне. Але що сказати про се, єсли членъ австрійского парляменту, стоячій недалеко вôдъ могучихъ чинникôвъ, маючій високій звязи політичній и могучій бути поликаным нинѣ або завтра до правительства, выступае цѣлкомъ отверто противъ уніи реальной, а анѣ австрійскій президентъ міністрôвъ анѣ президентъ палаты не уважають вôдповѣднымъ, бодай однымъ словомъ спростувати тѣ закиды? Єсли въ Австріи такій люде, що являють ся на цѣсарскôмъ дворѣ, голосять того рода наукы, на котрѣ нема спростованя, а у насъ найменшій натякъ на угоду, котрою мають бути заручений права Угорщины, осуджуе ся яко атентатъ, то мусимо сказати, що кождa аспірація ворожа Угорщинѣ уважае ся въ Долитавщинѣ за hoffähig, а противно аспірація приязній Угорщинѣ уважають ся неправительственными. [Въ цѣлôй палатѣ великій оплесни.] — На промову гр. Аппоніого вôдповѣдавъ президентъ міністрôвъ д-ръ Векерле. Ставъ въ оборонѣ засадъ угоды 1867-го року и цѣсарского двору. Запевнивъ, що при всякихъ справахъ, навѣть въ характеромъ мѣжнароднымъ, заховуесь вповни рôвноправнôсть Угорщины. Слово „двôръ“, уживе гр. Аппонімъ, не треба уважати за одно зъ понятьемъ „цѣсаря“, лишь за круги двôрскій, котрі не мають нѣякого вплыву на політику. Нѣхто нѣколи не робивъ цѣсареви нѣякого предложеня що-до захитаня основъ угоды зъ 1867-го року, анѣ не було нѣякои дорады въ тôмъ напрямѣ. Вєбнци заявивъ міністеръ, що правительство своими проектами законôвъ на поли церковнои політики не нарушить релігійныхъ чувствъ и не доведе до конфлікту зъ духовенъствомъ. Рôвно жь носить ся правительство зъ гадкою обнизити цензусъ и на ново подѣлити округи выборчій.

Рада мѣска въ Трієстѣ приняла по оживленôй дебатѣ всѣми голосами противъ семи резолюцію, въ котрôй остро осуджуесь словѣньску аґітацію, ведену въ округѣ мѣста Трієсту зô стороны однои части духовенъства, и котрою поручаесь подестѣ зарадити строге слѣдство противъ деякихъ учителѣвъ мѣскихъ школъ народныхъ, а єсли выкаже ся ихъ провина, сейчасъ вôддалити сихъ учителѣвъ.

Хорватскій соймъ скликаный на 10 грудня. Соймъ радивъ бы лишь тыждень, вôдтакъ наступили бы ферія Рôздвяній а нарады зачались бы около 20 сѣчня.

——

Зъ Петербурга доносять, що полкъ єлисаветградскихъ драґонôвъ буде перенесеный ще сего мѣсяця у захôдній ґубернiи надъ прусву границю.

Выдано указъ, що выслужений воякы-жиды не смѣють поселятись въ мѣстѣ Москвѣ и московскôй ґубернiи, а навѣть будуть выдалений зъ тыхъ мѣсцевостей всѣ того рода жидôвскій родины, котрі ще не вчислений мѣжь мѣщаньство або мѣжь ремѣсникôвъ.

Въ Петербурзѣ лучила ся пригода, котра кидае характеристичне свѣтло на вôдносины россійскои армiи. Въ Новочеркаскôмъ полку пѣхоты есть командантомъ однои компанiи капітанъ Енґель. Сей капіганъ такъ зле обходивъ ся зъ вояками, що однои ночи половина компанiи здезертерувала зъ касарнѣ. Розумѣесь, що слѣдуючого дня вернули назадъ майже всѣ дезертиры, бо не мали нѣ грошей нѣ легітімацій. Управа войскова рѣшила не карати остро всѣхъ дезертирôвъ, лишь поставити пôдъ судъ военный тыхъ, що намавляли до дезерцiи.

——

У Франціи стоить на першôмъ мѣсци теперь справа панамска. Ся справа ведесь рôвночасно въ двохъ мѣсцяхъ: передъ комісiею парляментарною и передъ трибуналомъ апеляційнымъ. Анкета парляментарна уконституувалась и выбрала своимъ президентомъ бувшого міністра Брiссона. Дѣланье анкеты обмежавсь на разѣ на переслуханье поодинокихъ членôвъ парляменту, котрі своими выступленями въ парляментѣ зробили тяжкій закиды деякимъ посламъ, бувшимъ міністрамъ и взагалѣ правительству. И такъ анкета переслухала найперше президента міністрôвъ Любета, вôдтакъ посла Пруста и булянжиста Делягае, котрый выступивъ въ парляментѣ зъ закидами. Говорять, що парляментъ прiйме внесенье Пуркеріого, щобы тôй анкетѣ надати права судьѣ слѣдчого, хочь правительство противне тому внесенiю. — При переслуханю президентъ міністрôвъ Любе не давъ важныхъ поясненъ, натомѣсть міністеръ судôвництва Рікаръ вôдповѣдавъ на пытання що-до барона Райнаха. Сей баронъ бувъ мѣжь обжаловаными въ справѣ панамскôй, але умеръ нагло. Не роблено обдукціи тѣла, анѣ не опечатано его паперôвъ. Пос. Делягае заявивъ анкетѣ, що анѣ не може анѣ не хоче предложити доказôвъ на свои закиды. Его вырeченье въ парляментѣ, що въ справѣ панампромітувалось зô сто послôвъ, оперте на моральнôмъ переконѣченю. Пос. Прустъ на доказъ своеи невинности зажадавъ переслуханя редактора газеты Libre Parole Дрімонта, котрый теперь вôдсѣджуе у вязници свою кару за клевету. Дрімонта буде переслухувати анкета. — Передъ трибуналомъ апеляційнымъ до розправы явивъ ся лишь сынъ Лессепса, Карольо, а прочій обжалованій черезъ своихъ адвокатôвъ. Розправу вôдложено на 10 сѣчня, бо годѣ було въ такъ коротнôмъ часѣ перестудіювати актъ обжалованя.

——

Въ Румунiи ведуть ся пôдготовленя до вѣнчання наслѣдника престола зъ княгинею единбургскою. Певного рода перешкода лежить въ тôмъ, що кн. Фердинандъ католикъ а княгиня протестантка. Сими днями мае выйти бреве папске, котрымъ надаесь дiспензію, але заразомъ поставлено въ тôмъ бреве условѣ канонічне, що всѣ дѣти зъ того супружества, безъ рôзницѣ пола, мають буту выховани въ католицкôй релігіи. — Така сама перешкода була и при вѣнчаню теперѣшного короля румуньского Кароля, а папа Пій IX. довго опиравъ ся зъ выданьемъ дiспензы, бо хотѣвъ поставити таке саме условѣ. Але коли король Кароль листовно представивъ папѣ Піеви, що таке условѣ противить ся румуньскимъ законамъ конституційнымъ що-до релігіи династіи пануючои, то папа Пій вôдступивъ вôдъ своего жадання. Мабуть и папа Левъ XIII. пôйде за примѣромъ своего попередника.

НОВИНКИ.

— **Процесъ Гендіґера** закôнчивъ ся въ суботу. Судьѣ присяжній потвердили всѣ сѣмь пытань, поставленыхъ трибуналомъ, а трибуналъ засудивъ Іосифа Гендіґера за злочинъство обманьства и клеветы на 10 лѣтъ тяжкои вязницѣ заостренои однымъ постомъ на мѣсяць, на зворотъ коштôвъ процесу и на выдаленье зъ границь державы по вôдсидженю кары.

— **Холера** Въ селѣ Шидлôвцяхъ надъ Збручемъ въ гусятиньскôмъ повѣтѣ сконстатовано дня 25 н. ст. падолиста чотири выпадки занедужаня дуже нагадуючого холеру. Въ двохъ выпадкахъ скôнчило ся смертію.

— **Новый проектъ польскои „органічнои працѣ“.** Одинъ добрый знатокъ вôдносинъ шляхты на Подôлю выразивъ ся на дняхъ о матеріальнôмъ положеню сеи шляхты такъ: „Czwórkami jeżdżą, ale resztkami gonią.“ Щобы прийти въ помôчь тымъ евентуальнымъ банкротамъ, предкладае Gazeta Narodowa, щобы ихъ забирати нинѣ до судôвъ галицкихъ. Замѣтна статья сего дневника зъ 23 падолиста, написана „Cyfry o sądownictwie“, звучить въ скороченю: Перший нашій роды шляхотскій стоять вже нинѣ на чолѣ властей краевыхъ, політичныхъ и автономічныхъ. Се проява дуже вôдрадна, але треба бы стремѣти до того, щобы члены тыхъ родôвъ займали такожь въ краю становища судейскій. Чому-жь не займають? Бо — вôдповѣдае авторъ — „dla syna diaka, pisarza gminnego, popa lub wójta jest bardzo przyjemnym pobyt w Peczeniżynie lub Zachwostańcach, gdzie Gendarmeriepostenführer intelligencyą reprezentuje — taka miernota nie wyniosła z domu żadnego wychowania, prócz wioski rodzinnej nic nie widziała“ то ранґа адъюнкта або судьѣ для нея вже „ideałem marzeń“, — але зъ сынами шляхтичѣвъ инше дѣло. Они бы могли вступати до судейскои бранжѣ, але пôдъ условѣмъ, що ихъ не буде ся такъ трактувати, якъ тыхъ звычайныхъ „zjadaczy chleba“, а будуть имъ зъ горы вже заручений становища высшихъ урядникôвъ, почавши вôдъ прокураторôвъ и совѣтникôвъ въ гору аж до президента... Ихъ не можна бы ґенералізувати зъ сынами popów, они мусѣли бы посуватись на высшій становища скоками, бо они „dobrze urodzeni“... Статья ся характеризуе дуже добре понятя сферъ шляхотскихъ и прасы що служать тымъ сферамъ.

— **Посвященье церкви въ Сколѣмъ.** Ще въ 1848-ômъ роцѣ погорѣла була въ Сколѣмъ церковь и вôдъ того часу богослуженье правило ся въ другôй маленькôй деревяноô церковци, а коли пôзнѣйше погорѣвъ и костелъ, служила тая церковця для вѣрныхъ обохъ обрядôвъ. Въ виду того пôднявъ въ р. 1888 о. Мартинкôвъ, мѣсцевый парохъ гадку выбудувати нову церковь. Гадка найшла вôдгомонъ и у мѣсцевыхъ парохіянъ и вже дня 9. н. ст. червня 1891 вôдбуло ся при участи крилошанина-митрата Льва Готеровского посвященье угольного каменя, а дня 20. н. ст. падолиста с. р. посвятивъ ново збудовану церковь митрополитъ Сильвестеръ Сембратовичь. Впреосв. митрополитъ приѣхавъ въ суботу нôчнымъ поѣздомъ до Сколього въ товариствѣ крилошанина Льва Туркевича оо. Володимира Петрушевича и Михайла Яцковского та 16 спѣваковъ семинаристôвъ. Коло церкви въ Сколѣмъ привитали архіерея зъ процесiею и братствами церковными зô свѣчками: о. деканъ Михайло Фортуна, оо: Волод. Галиковскій зъ Рожанки, Мих. Тиндюкъ зъ Тухольки и мѣсцевый парохъ. Митрополитъ заѣхавъ на приходство. На другій день о 8-ôй годинѣ зъ рана розпочало ся архіерейске богослуженье, въ котрôмъ взяли участь оо: крилош. Туркевичь, Рѣпецкій, Галиковскій и Теодоровичь, а яко діяконъ о. Тиндюкъ. Проповѣдь выголосивъ о. Вас. Давидякъ зъ Тухлѣ. По богослуженю держа въ науку самъ митрополитъ. Обѣдъ дававъ на Демни п. Шмітъ, коляторъ переважнои части церковь въ стрыйскôй верховинѣ. Кромѣ духовенъства були запрошенi начальники всѣхъ властей скôльскихъ. Вечеромъ о 9-ôй годинѣ выѣхавъ Впреосв. митрополитъ зъ поворотомъ до Львова.

— **Вп. І. Абрисевскій**, парохъ зъ старого Косова прислався намъ письмо, въ котрôмъ перечить вѣсть подану до Kurjer-a Lwowsk-ого, мовь бы его не выбрано до рады громадскои, усунувши зъ лісты. На 18 радныхъ выбрано въ II-ôмъ крузѣ его найбôльшимъ числомъ голосôвъ, кромѣ него выбрано ще зъ интеліґенціи секретаря рады повѣтовои Гавловского и писаря громадского Клюсика, 3 жидôвъ та й 12 селянъ.

— **О нападѣ на о. Завадского.** адміністратора парохіи въ Микитинцяхъ коло Пѣстиня, доносять до однои ґазеты львôвскои такій близшій вѣсти. О. Завадского, котрый вертавъ разомъ зъ пѣстиньскимъ почтмайстромъ Нітманомъ [на окремыхъ вôзкахъ] зъ Шешоръ вôдъ пароха о. Тимяка, напали чотири особы и ударили его кôлька разôвъ по головѣ коломъ такъ сильно, що наступило потрясенье мозку и утрата правого ока. Першу помôчь подавано о. Завадскому черезъ нôчь въ домѣ Нітмана, а другого дня вôдвезено его до Микитинець. [За мниму причину нападу на о. Завадского подано въ згаданôй ґазетѣ его рѣзку проповѣдь въ Шешорахъ на св. Димитрія вымѣрену противъ радикалôвъ.] Пѣстиньскôй жандармеріи удало ся зловити злочинцѣвъ и вôддати въ руки суду. О. Завадскій лежить тяжко недужій, а въ парохіи заступае его о. Спир. Каргутъ.

— **Выдѣлъ краевый** спенсіонувавъ ревідента рахункового Кар. Жолкевского и архіварія рахункового Як. Гордона.

— **До мешканя епископа д-ра Полеша въ Перемышли** прийшовъ у пятницю м. т. мѣжь 9 а 10-ю годиною зъ рана якійсь молодый чоловѣкъ, досыть прилично одѣтый, и просивъ о запомогу. Позаякъ незнакомый не хотѣвъ добровôльно уступитись, выйшовъ епископъ до другои комнаты, щобы прикликати службу. Въ тôй хвили ухопивъ волоцюга золотый годинникъ зъ бюрка и плащъ та й утѣкъ. По кôлькохъ годинахъ удало ся поліціи вôднайти злодѣя, при котрôмъ найдено ще годинникъ; плащь бувъ уже заставленый.

— **Знесенье льотеріи.** Якъ доносить Magyar Penzugi, поручено лендербанкови займити ся переведеньемъ фінансовои операціи въ справѣ знесеня дрôбнои льотеріи. Лендербанкъ мавъ вже предложити міністерству скарбу выготовленый проектъ.

— **Конверсія довгу индемнізаційного.** Выдѣлъ краевый запросивъ членôвъ комітету дорадного на засѣданье, котре вôдбуде ся въ будынку соймовôмъ въ середу дня 30 н. ст. падолиста о 11 ôй годинѣ рано. На тôмъ засѣданю здадуть справу зъ резульутату переведеныхъ переговорôвъ въ міністерствѣ скарбу маршалокъ кн. Сангушко и членъ выдѣлу краевого п. Романовичь, котрі вже повернули зъ Вѣдня.

— **Убійство.** Въ пивници дому при ул. Цибульнôй ч. 11 у Львовѣ мешкае сѣмь родинъ жидôвскихъ, займаючихъ ся жебрацтвомъ. Мешканцѣ тои норы выходять звычайно рано „на заробокъ“ и повертають аж пôзнымъ вечеромъ. Мешканя пильнувала 70-лѣтна жидôвка Шайндля Шлехтеръ. Отже онодгы въ полудне зайшовъ якійсь злочинець до сеи пивницѣ и задушивъ Шлехтерову а вôдтакъ розбивъ два куфры, власноôсть жебракôвъ и забравъ зъ одного 24 зр., а зъ другого бѣлье. Поліція арештувала шесть осôбъ пôдозрѣныхъ о се убійство.

— **Пригода на зелѣзници.** Дня 21 н. ст. падолиста при пересуваню ваґонôвъ на двôрци зелѣзничôмъ въ Сокали упавъ пôдъ вôзъ вôзникъ Иванъ Выґахневичь зъ Сувнигова въ Царствѣ польскôмъ и вôзъ поломивъ ему обѣ ноги. Его заразъ вôдвезено до сокальского шпиталя.

— **Пруска комісія кольонізаційна** закупила сего року въ Познанщинѣ 6 маетностей а въ захôдноô Прусіи 3, въ загальноô скôлькости 8.514 гектарôвъ землѣ. Якъ Posener Ztg. доносить, мае комісія теперь великій навалъ роботы, въ 10—12 рôзныхъ вôддѣлахъ адміністраційныхъ працюе 70 урядникôвъ. Дѣяльноôсть кольонізаційна була сего року дуже значна, а на будуще кольонізація польскихъ земель въ Нѣмеччинѣ мае ити въ ще сильнѣйшôмъ ходѣ якъ доси.

— **Дирекція руху зелѣзниць державныхъ** оповѣщуе, що на шляху Броды-Радивилôвъ переложено мѣшанй поѣзды ч. 1657 и 1671 въ слѣдуючій спосôбъ: Поѣздъ ч. 1657 вôдъѣздить теперь зъ Бродôвъ о годинѣ 2 ôй въ ночи, поѣздъ же ч. 1671 о год. 8 мôй рано; дальше, що одночасно здержано рухъ поѣзду мѣшаного ч. 1673, котрый дотеперь переходивъ що середы и недѣлѣ.

— **Вôдповѣдне зарядженье.** Магістратъ варшавскій выдавъ сими днями розпорядженье, котре для мешканцѣвъ Варшавы мае дуже велику вагу. Видячи, що спекулянты, будуючій домы на продажъ зменшають що разъ бôльше розмѣры комнатъ, такъ що вкôнци дôйшли до того, що замѣсть комнатъ творять дѣйстнiй клѣтки, выдавъ магістратъ розпорядженье, означаюче мінімумъ величины комнатъ; крôмъ того рѣшивъ, що мешканье, котре складае ся зъ двохъ комнатъ и кухнѣ, мае мати обѣ тій комнаты однаковои величины. Доперва мешканя маючій три комнаты и кухню можуть мати одну комнату меншу, але не меншу вôдъ означеныхъ магістратомъ мінімальныхъ розмѣрôвъ для комнаты, призначеной на мешканье для людей, отже маючои печь и вôкно.

— **75.000 зр.** выносить головна выграна 50-крайцаровои льотеріи. Звертаемо увагу, що тягненье вôдбудесь невôдклично 1 грудня с. р.

— **Дрôбній вѣсти.** Цѣсарь даруавъ громадѣ Филинкôвцѣ, въ повѣтѣ борщѣвскôмъ, и громадѣ Воютичѣ, въ повѣтѣ самбôрскôмъ, по 100 зр. пôдмоги на будову школы. — Намѣстникъ ґр. Бадені вернувъ зъ Шарошъ-Пятакъ до Львова. — Вѣнчанье княжны Матильды Віндішґрецôвной, дочки команданта корпусу у Львовѣ кн. Людзіка Віндішґреца, зъ кн. Павломъ Сапѣгою, сыномъ кн. Адама Сапѣги, вôдбуде ся дня 12 н. ст. сѣчня 1893. въ костелѣ Єзуитôвъ у Львовѣ. — У Львовѣ померла заслужена учителька заведеня слѣпыхъ Амблія Маковска. — Въ Коломыи померъ мѣщанинъ и рѣзникъ Мартинъ Стадниченко въ 90 ômъ роцѣ житя. — Директоръ почтъ п. Сеферовичь вернувъ онодгы зъ Кракова до Львова. — Вчера померь нагло у Львовѣ Володиславъ Самолевичь, совѣтникъ высшого суду краевого. — Въ Москвѣ мае вôдбути ся въ 1894 роцѣ выстава артистично-промыслова и рôльнича. — Славяньскій благотворительный комітетъ мае обходити торжественно 25-лѣтный ювілей свого истнованя. — До Львова приѣзжае сего року славна артистка драматична Сара Бернардъ и выступить на львѣвскôй сценѣ въ дняхъ 28 и 30 н. ст. грудня и 1 н. ст. сѣчня.

Вѣсти зъ Аеп. Львôвскои.

Введеный о. Ник. Клубокъ въ Сасовѣ не яко завѣдатель [якъ се черезъ недоглядъ було подано въ 254 ч. „Дѣла“] але яко сотрудникъ.

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Канонічну институцію одержали оо.: Мих. Сливиньскій на Тиряву волоску, дек. лѣського; Сев. Метелля на Краковець, дек. яворовского; Володим. Мосевичь на Нове село, дек. куликôвского.

Вôзваный до канонічнои институціи на Мисцову, дек. дукляньского о. Ом. Давидовичь.

Презенту на Беньову дек. высочаньского одержавъ о. Максимъ Хомишинъ.

Сотрудництва одержали оо.: Левъ Полошиновичь въ Любачевѣ, Ив. Поляньскій въ Ярослави и самостôйне сотрудництво въ Высоцку выжнôмъ о. Ром. Чайковскій.

Завѣдательство въ Дублянахъ дек. мокрянского одержавъ о. Георг. Вербицкій.

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Комітетъ галицкого товариства господарского** оповѣщуе, що такъ само якъ попередныхъ лѣтъ буде посередничити въ спроваждуваню оригінального насѣня льну инфлянтского зъ Риґи и Парнавы — о скôлько выстане субвенціи удѣленои міністерствомъ рôльництва. Плянтаторы бôльшій одержать его по цѣнѣ закупна, а менший по зниженôй цѣнѣ. Позаякъ замовленье наступить аж по зôбраню дотычныхъ зголошень то комітетъ не може пока-що подати точнои цѣны и длятого просить при бôльшихъ замовленяхъ присылати по 12 зр. на кождый мѣшокъ (корець нашои мѣры), а при замовленяхъ меншихъ по 30 кр. вôдъ горнця, або 9 зр. 60 кр. вôдъ мѣшка. Тѣ, що хотять користати зъ того посередництва мають надôслати дотычній замовленя оплатно до комітету товариства, зъ докладнымъ означеньемъ рода насѣня (чи риґске чи парнавске), такожь подати свою адресу т. є. мѣсце мешканя, послѣдну почту, а на случай бôльшого замовленя и послѣдну стацію зелѣзничу. Замовлень безъ грошей не приймае ся, такъ само якъ и замовлень по речянци въ нѣякій способ не увзгляднить ся, бо комітетъ, хотячи дôстати насѣнье дешево, мусить его замовити вже въ сѣчни. Остаточный обрахунокъ наступить при розсыланю замовленого насѣня адресатамъ. Тѣ, що користають зъ обниженыхъ цѣнъ, мають зложити комітетови справозданье зъ добутого збору, а найголовнѣйше чи насѣнье було добре.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр

— **Перенесеня.** Намѣстникъ перенѣсъ инжиніра Ант. Высоцкого зъ Перемышля до намѣстництва у Львовѣ.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 28 падолиста. Вчера вôдбулась нарада міністрôвъ надъ внутрѣшною ситуацією; рôвножь коло польске вôдбуло нараду.

Будапештъ 28 падолиста. Померъ посолъ Маврикій Варманъ, предсѣдатель комісіи буджетовои: лишивъ 8 міліонôвъ спадщины.

Берлинъ 28 падолиста. Звѣстный антісемітъ Альвардъ буде выбраный имовѣрно посломъ до нѣмецкого парляменту.

Парижъ 28 падолиста. Кардиналъ Лявіжері померъ; тѣло помершого буде перевезене до Тунісу.

Букарештъ 28 падолиста. Вчера отворено парляментъ.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнґа	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	522	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнґа	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненій означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашує сиве волосьє вже по одноразовôмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шкôдныхъ складникôвъ, рôзнить ся вôдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣє анѣ не псуєсь, а ще має и таку прикмету, що не дає ся нѣчимъ змыти.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ 4379

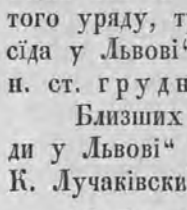

Найдешевше же рело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины елєктричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „**Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

У о. Анатоля Долиньского

парожа Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючій сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаѣвъ.** Часть I. исторично-догматична. Сторôнъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить **60 кр.**; въ пôвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаѣвъ для христіяньскои молодѣжи и женихôвъ зъ додаткомъ **Рôкъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4433 9—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя превеликого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезній.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки однои дѣвчинки зъ II-ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣлятя науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. з. в., морґъ огорода и 10 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X. poste restante Лôмна.** 11—? 4439

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 52—?

гіґієнічні, хірургічні, до плеканя недужихъ и для положанцъ (Спеціяльности паризкій пôдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Новй уніформы

для урядникôвъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнôй бдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленій.

Рôвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформôвъ для урядникôвъ державныхъ и предкладаю мôй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3

Глядаю

инструктора домового до ученика 3-ои клясы ґімназіяльнои. Рефлектуючій зволять зголоситись зъ поданьемъ условій пôдъ адресою: **Е. Гриневецкій** въ Хотинци почта Краковець. 4485

РУ-

кавички всякого рода;

Бандажѣ руптуровй

и всякй выробы рукавичничй

поручае найдешевше

Павло Лянгиеръ

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львôвъ, улиця Галицка ч. 16.

Новй уніформы

для урядникôвъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнôй бдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленій.

Рôвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформôвъ для урядникôвъ державныхъ и предкладаю мôй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3

ВЪ РЕПРЕЗЕНТАЦІИ ЛЬВôВСКôИ

Райхенберґского Товариства Взаимныхъ Обезпечень „Concordia“ (вôдъ 16 лѣтъ въ нашôмъ краю дѣяльного). опорожнена въ вôддѣлѣ огневôмъ

посада ліквідатора.

Головною задачею того-жь есть: комісіональне оцѣнюваньє шкôдъ огневыхъ на будынкахъ, машинахъ, товарахъ, припасахъ збôжа и иншихъ движимостяхъ, референтъ шкôдъ, організація агенційна, дотычна кореспонденція въ языцѣ польскôмъ и нѣмецкôмъ и т. ин. роботы бюровй.

Вымагає ся образованя технічного, будôвляного и знакомости рôльництва, цѣлковитои плавности въ языцѣ нѣмецкôмъ, зручности въ рисункахъ, начеркôвъ будôвляныхъ и вправы въ бюровыхъ роботахъ.

Посада есть стала, хоч поки, що буде обсаджена провізорично (т. е. на пробу). Платня постôйна въ высотѣ пôсля умовы зр. 840 до зр. 1200 рôчно дієты комісійній 5 зр. денно, зелѣзниця другою клясою, допъзды зелѣзничій, ѣзды кôньми и т. ин. выдатки будуть звертанй.

Оферты лишє письменній въ нѣмецкôмъ языцѣ зъ точнымъ поданьемъ студіѣвъ, практики фаховои и дотеперѣшнои дѣяльности, вѣку, стану и т. ин. зъ вôдписами (не оріґіналами) свѣдоцтвъ и означеньемъ мінімумъ жаданои платнѣ, треба надсылати почтою до Репрезентаціи (ул. Трибунальска ч. 6.) Личныхъ зголошень не ириймає ся анѣ не удѣляє ся устныхъ поясненъ. Оферты не выготовленй точно пôсля наведеныхъ вказівокъ остануть безъ вôдповѣди.

Въ тôй самôй Репрезентаціи, найде такожъ умѣщенье:

практикантъ бюровый

вправный въ польскôмъ и нѣмецкôмъ, зъ выробленымъ гарнымъ письмомъ. Оферты такъ само лишє письменній зъ высше наведеными подрôбностями.

Въ торговельнôй фірмѣ у Львовѣ:

КАЗИМИРЪ ЛЕВИЦКІЙ

головный складъ для Галичины порцеляны, скла и товарôвъ мѣшаныхъ (заложеный въ р. 1845) опорожненй слѣдуючій посады:

а) **Кореспондента рутинованого,**

цѣлковито выробленого въ языцѣ нѣмецкôмъ и польскôмъ (евентуально и въ иншихъ языкахъ) теоретично и практично образованого въ рахунковости купецкôй, зъ выробленымъ гарнымъ письмомъ, зъ набутою вже практикою въ торговельнôмъ або бюровôмъ званю. Пожаданй такій, котрій студіювали въ академіи торговельнôй въ Празѣ, Градци або у Вѣдни. Платня рôчна зр. 600 до 1200 вôдповѣдно до кваліфікаціи и мешканье для неженатыхъ умебльованье зъ паливомъ и свѣтломъ (безъ услуги);

б) **Практиканта до кореспонденціи,**

вправного въ языцѣ нѣмецкôмъ и польскôмъ (евентуально и рускôмъ) зъ гарнымъ письмомъ, зъ вôдповѣдными студіями въ школахъ середныхъ або звычайныхъ торговельныхъ. Пожаданй такій, що вже мають початкову практику бюрову або торговельну. Посада тая лишє для такихъ молодыхъ людей, що постôйно посвячують ся тому званю (бюрово-торговельному). Платня покищо 25 до 45 зр. мѣсячно и мешканье якъ высше.

ad а) и б). Оферты лишє письменній въ языцѣ польскôмъ и нѣмецкôмъ зъ точнымъ поданьемъ студіѣвъ, практики фаховои и дотеперѣшнои дѣяльности, вѣку, стану и т. д. зъ вôдписами (не оріґіналами) свѣдоцтвъ и зъ означеньемъ мінімумъ жаданои платнѣ, — треба пересылати почтою. Личныхъ зголошень не приймає ся.

в) **Субєкта торговельного,**

рутинованого въ продажи товарôвъ и елєґантнои експедиціи гостей торговельныхъ, володѣючого плавно языкомъ нѣмецкимъ и польскимъ (евентуально и рускимъ), обзнакомленого зъ рахунковостію купецкою, але лишє такого, котрый вже довшій часъ працювавъ у Львовѣ въ бôльшихъ торговляхъ. Ремунерацію становить лишє постôйна платня пôсля умовы и кваліфікаціи. Оферты лишє письменно почтою якъ высше. Оферты не выготовленй точно пôсля згаданыхъ вказівокъ не можуть бути увзглядненй.

ґ) **Практиканта торговельного,**

ученика зô школъ ґімназіяльныхъ або реальныхъ, котрый мешкає у Львовѣ у родичѣвъ або свояковъ. 4486 1—3

КОНКУРС.

Видѣл товариства „Руска Бесѣда“ у Львові розписує отсим конкурс на посаду адмінїстратора рускаго народного театру, почавши від 1 сїчня 1893.

Адмінїстратор театральний буде урядником і повномочником товариства „Руска Бесѣда у Львові“ і полагоджувати буде всї справи театральні, які доси належать до Дирекциї.

Титулом платнї визначує ся для адмінїстратора квоту 720 зр. річно — і висше — та умовлену з гори участь в чистім зиску.

Адмінїстратор буде обовязаний зложити перед обнятем свого уряду кавцию в висотї річної платнї.

Близші услівя установлені будуть в контрактї.

Подання, до котрих долучити належить опис дотеперішнього занятя [curriculum vitae] і свідоцтва, на основі котрих Видїл мав би осудити о спосібности убігаючого ся о ведене того уряду, треба вносити до Видїлу товариства „Руска Бесїда у Львові“ ул. Вірменьска ч. 27. найдальше до 15 н. ст. грудня 1892.

Близших пояснень удїлить голова видїлу „Рускої Бесїди у Львові“ д-р Д. Савчак, або референт театральний проф. К. Лучаківский. 4487 1—3

У Львові дня 25 н. ст. падолиста 1892.

Від Видїлу товариства „Руска Бесїда у Львові“.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційній выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Ближше можна розвѣдатись въ Адміністрациі „Дѣла“. 4258

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнôй выставѣ въ Антверпіи

за незрôвнанй

Выробы косметичнй, Тоалетнй и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілєю. Се средство, одержане зъ ôдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляє въ короткôмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковй, близни и т. п., надає шкôрѣ свѣжу бѣлôсть, свѣжôсть и нѣжнôсть. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кôлькоразовôмъ ужитю привертає красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лишє ôдмолоджуе волосье, котре пôдъ вплывомъ сего ôдличного средства ôдзыскуе первѣстну барву, мягкôсть и ôдзыскъ. — Цѣна фляконъ 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волоса вздержуе, цибульки волосній взмôцняе и до вытворюваня та поросту волоса побуджає. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пôвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖКІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягає до лиця, надає красну, природну бѣлôсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гіґієнічнои окрасы лиця.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бôльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лиця прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкôры, выгладжуе морщинки и долики ôсновй. Лице ôдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне ôдзначає ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагôдно вплывае на нашкôрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкôру. Ухиляє веснянки и жовто-бурй плямы зъ лиця. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ Краковѣ Суконницѣ ч. 20., и въ Чернôвцяхъ Ринокъ ч. 2.

Лишь тогдѣ правдивый, если трикратна флящина есть замкнена низше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовтôмъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Мааґера

правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ

зъ фабрики

ВІЛЬҐЕЛЬМА МААҐЕРА

у Вѣдни.

Розслѣдженый першорядными повагами медичными и **за-для своеи легкои стравности** порученый также дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збôльшеня ваги тѣла, полѣпшеня сокôвъ, а такожь взагалѣ прочищеня крови. — Фляшку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабричнôмъ **Wien III./3., Heumarkt Nr. 3.,** а также **майже по всѣхъ аптикахъ австро-угор. держави.**

У Львовѣ у пп. аптикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, та у пп. купцѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Ганкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. держави:

W. MAAGER, WIEN

III./3., Heumarkt 3. 4434 5—18

Друки метрикальнй

и прочй книги для урядôвъ парохіяльныхъ

всѣ книги церковнй

въ сильнôмъ переплетѣ

по найнизшихъ цѣнахъ поручає

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9.

4471 2—?

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

4451 13—?

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручають: у Львовѣ: М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

ТЯҐНЕНЬЕ ПОЗАВТРА.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскомъ. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 260. Львôвъ, Второкъ 17 (29) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (врôкъ недѣль руских свитъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзначенитшихъ повѣстей“ выходитъ въ вôвторокъ, а въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler. G. L. Daube & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише на попереднє застереженьє. — Реклямації неопечатані вôльнѣ бôдь якого Неодружене число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенья принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдь одного рôдка инсератовôї въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в. Числять ся по 10 кр. бôдь одиниці

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

До ситуації

Всѣ домагання лѣвиці — по-при нашій другорядній — концентрувались въ однôмъ: треба довонче въ палатѣ послôвъ вытворити сталу сконсолідовану бôльшôсть, на котрôй бы правительство могло опертись, а не правити дальше штучною бôльшостію von Fall zu Fall. Сей постулятъ лѣвиці, высказаный въ промовѣ Плênера, набравъ ваги, коли по промовахъ кн. Шварценберґа и ґр. Таффого наступивъ рôдъ кризы кабінетовôї.

Лѣвиця найшла матеріялъ до тои бôльшости въ такôмъ складѣ: клюбъ сполученои лѣвиці, коло польске, клюбъ Коровіиого, зложеный зъ 10 членôвъ, и умѣркованій клерикалы зъ клюбу Гогенварґа въ родѣ игумена Трайанфелиса. Бôльшôсть въ такôмъ складѣ числила бы що найбôльше 190 до 200 послôвъ, а въ нѣй 110 голосôвъ припало бы на членôвъ клюбу сполученои лѣвиці. Нема що й казати, бôльшôсть була бы — але на кождый случай гôрша вôдъ теперѣшнои бôльшости von Fall zu Fall, бо тогдѣ правительство мусѣло бы здатись на ласку и неласку лѣвиці, коли тымчасомъ при звѣстнôй теперѣшнôй системѣ fortwurstelu правительство мав до своеи диспозиції двѣ третины голосôвъ цѣлои палаты послôвъ. А при тôмъ лѣвиця вôдвесла бы ще одну велику побѣду: ненавистный ѣй клюбъ Гогенварґа бувъ бы розбитый, молодо-чеська и взагалѣ славяньска політика не мала бы нѣ найменшого выгляду, а на цѣлôй лінія запановазъ бы всемогучо централізмъ.

Та отся дуже хитро уложена к мбінація не найшла вôдгомону не лишь въ самôй палатѣ послôвъ, але и въ самôмъ правительствѣ. Дуже характеристичне було заявленье Fremdenblatt-у. Сей орґанъ, говорячи о проектованôй лѣвицею бôльшости, глумить ся вже зъ самои идеї, бо каже, що се дѣйстно унікатъ спеціфічно австрійсвій — жадата вôдъ правительства утвореня бôльшости... Если вôдносины внутрѣшнѣ въ нашôй державѣ того рода, що нема выгляду, абы бôльшôсть зложилась сама вôдъ себе, силою природныхъ вôдносинъ, то якъ смѣшнымъ мусить выдатись домаганье, щобы така бôльшôсть выринала по „указу“ правительства. И если бы дѣйстно до такои бôльшости прийшло, то чи не були бы оправданій голосы теперѣшнои опозиції, що парляментаризмъ въ Австрія звѣвъ ся на нѣщо и що se lucus a non lucendo.

Ще выразнѣйше представивъ инший орґанъ повзурядовый, Montagsrevue, поглядъ правительства на ситуацію и домаганя лѣвиці. „Сего рода бôльшôсть — каже Montagsrevue — була бы хаткою бôльшостію, зъ котрою правительство було бы выставлене на всякі пригоды. Если бы ґр. Таффе рѣшивъ ся коли небудь на се, щобы стати презесомъ кабінету партійного — а перемѣна кабінету въ такôмъ напрямѣ була бы неминуча пôсля складу сеи бôльшости — то мусѣла бы ся бôльшôсть бути чейже импонуюча, непоборима, забезпечена передъ всякими несподѣванками, про котру можна бы справедливо сказати, що представляе державу. Однакъ на разѣ ґр. Таффе не мае въ рукахъ средствъ до вытворея навѣть такои хиткои бôльшости, якои лѣвиця собѣ бажае. Бо, якъ звѣстно, такожь коло польске вôдносить ся зъ повздержностію супротивъ сего бажаня. Тожь теперь сей проблемъ есть бôльше анѣжь трудный до розвязаня, и высказана въ бесѣдѣ престольнôй надѣя, що довша спôльна праця на поли економічнôм получать разомъ полігичнѣ сторонництва, не сповнилась въ достаточнôй мѣрѣ. Се чейже бачать добре въ нѣмецкôмъ таборѣ.“ Вкôнци вôдзываюсь Montagsrevue зъ такимъ остереженьемъ до лѣвиці: „Кобы лишь лѣвиця задержала свою розвагу и вѣрила, що ґр. Таффе не думавъ зъ нею зрывати, коли заимпровізовавъ свою вôдповѣдь на промову кн. Шварценберґа, а скоро не думавъ про се, то зъ-вôдки вôнъ мае за се терпѣти кару?“

Лѣвиця повинна була схаменутись по такихъ голосахъ правительства. Однакъ се не наступило, а дальшій хôдъ справы, а взглядно голошенои орґанами лѣвиці кризы кабінету бувъ такій:

Недѣля промынула на нарадахъ и переговорахъ. Коло польске вело нарады надъ внутрѣшнею ситуацію парляментарною и надъ своимъ поведеньемъ супротивъ тои ситуації. Упалы запали, але порѣшено уважати всѣ нарады довѣрочными и навѣть не оголошувати про нихъ нѣякого урядового комунікату. Если-жь бы показалась потреба нарады надъ ситуацію, коло польске порѣшило заразъ зôйти ся на нараду.

Переговоры лѣвиці и правительства не довели до нѣякого позитивного результату. Ситуація выдавалась менше напруженою, бо на засѣданье комісіи буджетовои явились вже и члены лѣвиці, а навѣть посолъ Бееръ забиравъ голосъ. Ся участь лѣвиці въ нарадахъ комісіи була добрымъ знакомъ, коли зважимо, що послѣдній засѣданя комісіи буджетовои, вôдъ четверга почавши, вôдбувались безъ членôвъ лѣвиці.

Въ кругахъ парляментарныхъ догадувались, що мѣжь лѣвицею а правительствомъ прийшло до розъему. Лѣвиця не жадала скорого розъясненя ситуації, а позиції буджету, при котрыхъ могло бы прийти до списів, мали прийти пôдъ нараду палаты послôвъ пôдъ конець тыжня. Рôвножь не було ще нѣякого рѣшеня що-до дімісіи ґр. Кинбурґа зô стороны рады міністерскои, а взглядно цѣсаря.

Середъ тои тишины мовь передъ бурею прошибали горізонтъ політичный блыскавки — що правительство розважае раду державну.

Вчера, въ понедѣлокъ, справы поступили одинъ крокъ на передъ и ситуація прибрала бôльше выразный видъ. И такъ вôдбулась конференція мужôвъ довѣрія теперѣшнои бôльшости и правительства. Взяли въ нѣй участь: Таффе, Ґавчь, Штайнбахъ, Бакегемъ, Залескій, Кинбурґъ, Смолка, Хлюмецкій, Гогенварґъ, Язорскій, Плênеръ, Гайльсберґъ и Дейм.

Плênеръ зложивъ въ имени лѣвиці того рода заявленье: Вôдносины парляментарній можуть поправитись лишь въ наслѣдокъ зложеня бôльшости на основѣ певнои програмы політичнои правительства. Правительство повинно зачати вôдповѣдній кроки и взяти акцію въ свои руки, а при тôмъ може числити на льояльность лѣвиці. Щобы уможливити акцію въ тôмъ напрямѣ, треба вôдложити нарады буджетовôї аж до полагодженя кризы.

Президентъ міністрôвъ ґр. Таффе заявивъ, що правительство ставля передо всѣмъ въ першôй лінія полагодженье буджету и веденье нарадъ буджетовыхъ. Однакъ зъ огляду на се, що мѣжь кабінетомъ а лѣвицею вôдносины напруженій, то не мае нѣчого заинути противъ хвилевого вôдложеня нарадъ буджетовыхъ, — если инші сторонництва парляментарній, именно бôльшій, на се пристануть. Але правительство не може дати инціятивы до перервы нарадъ буджетовыхъ.

Теперь прийшла черга на заявленя представителѣвъ двохъ бôльшихъ сторонництвъ парляментарныхъ. Мабуть ще передъ сею конференцію вôдбулась довѣрочна нарада деякихъ послôвъ консервативныхъ, Полякôвъ и молодо-Чехôвъ, та на нѣй запали ухвалы, яке мае занятись становище супротивъ домагань лѣвиці. Пôсля сеи ухвалы послы Яворскій и Гогенвартъ заявили, що они противній всякôй перервѣ нарадъ буджетовыхъ.

Пос. Плênеръ ще разъ мотивувавъ домаганье лѣвиці. Перерванье дискусіи політичнои при нарадахъ буджетовыхъ оправдане, пôсля погляду лѣвиці, вже хочь бы зъ тои причины, що якъ довго не порѣшена дімісія ґр. Кинбурґа, дискусія політична неможлива. Если правительство бажае вести переговоры зъ лѣвицею, мусить або само поставити внесенье на перерву нарадъ буджетовыхъ, або сполукати, щобы таке внесенье выйшло зъ иншои стороны а вôдтакъ его пôдпирати.

Ґр. Таффе вôдповѣвъ на се, що обстае при первѣстнôмъ своѣмъ заявленю, а позаякъ представителѣ двохъ бôльшихъ сторонництвъ заявили свôй поглядъ, то нема причины бôльше застановлятись надъ тою квестію.

На тôмъ скончилась конференція. Лѣвиця перечислилась въ своихъ здогадахъ, що захотить несподѣвано правительство своимъ домаганьемъ перервы нарадъ буджетовыхъ. Тымчасомъ ґр. Таффе прихиливъ ся на сторону своихъ давныхъ союзниковъ. Лѣвиця утерпѣла пораженье, бо наступило майже офіціяльне зôрванье въ нею.

Перервы въ нарадахъ буджетовыхъ не буде и прийде до голосованя инші або завтра надъ фондомъ діспозіційнымъ. Становище лѣвиці супротивъ того фонду вже порѣшене, бо такъ каже ся въ комунікатѣ лѣвиці, выданôмъ пôсля конференціи: „Мы не хотѣли переперти рѣшучои децизіи и не наша вина, що конференція выдала результатъ негативный. Поваянъ середъ тыхъ условій прийде небавомъ до голосованя надъ фондомъ діспозіційнымъ, то президія сполученои лѣвиці не може нѣчого иншого поручити, якъ голосувати противъ того фонду“.

Послѣдні вѣсти доносять, що цѣсарь принявъ дімісію міністра Кинбурґа. Тожь если не прийде цѣлкомъ несподѣвано до якого порозумѣня мѣжь лѣвицею а правительствомъ — и се мабуть правдоподôбне, бо лѣвиця добре зазнала, що се таке опозиція — то або буде въ парляментѣ бôльшôсть при участи молодо-Чехôвъ, або рада державна буде розвязана.

Письмо зъ епархіи перемыскои.

Якъ уже Вамъ вѣдомо, вôдбули ся дня 22 н. ст. падолиста с. р. передъ полуднемъ въ Перемышли [въ готели „пôдъ Провидѣньемъ“] зборы кружка священникôвъ епархіи перемыскои для нарады въ деякихъ справахъ, а опôсля зôбраній удались на авдіенцію до епископа д ра Юліяна Пелеша.

Инціятива до сего збору выйшла приватно зъ деканата дрогобицкого, а дотычне запрошенье, розослане до деякихъ священикôвъ, щобы взяли участь въ тôмъ зборѣ и въ депутаціи до владики, пôдписали три священики зъ Дрогобицкого, належачій до партіи т. зв. старои. [Запрошенье, мимоходомъ сказавши, написане „язычіемъ“.] Изъ запрошеня выходило, що найголовнѣйшимъ мотивомъ збору и депутаціи есть справа правописи.

„Полѣтическими обстоятельствами — сказано въ запрошеню — вынужденнія инвестіи, котрыхъ исполненіе изъ стороны недоброжичателей могло бы нанести неисправимый вредъ нашому народови и церкви — зневолило благомыслящихъ свящ. патріотовъ Еп. Ставѣслав., что собравшимъ въ депутацію къ свому Архипастирю Юліану Куиловскому — томужъ предложили общественнія нужды такъ церковнѣ якъ и народнѣ умоляя Его Преосв. о помощъ и защату, що имъ дѣйстно приречено.“ Отже иніціяторы запрошують до подôбнои депутаціи до перемыского архипастыря, „гдѣ предложится прошеніе и содѣйствіе въ слѣдуючихъ точкахъ: 1) Въ дѣлѣ фонетики. 2) Пошановаиіе нашихъ святъ. 3) Въ дѣлѣ предпятствованя вредныхъ для народа часописей якъ „Хлѣборобъ“ и подобнія. 4) Въ дѣлѣ нравственного образованя питомцей въ мѣстѣ о появляючихъ ся частѣйше ихъ необдуманихъ сопружествъ — подкопающихъ повагу священьства и приносящихъ ущербъ фондови вдовичому“. — Отъ и все, що мала депутація предложити епископови.

Многій священники, дôставши се запрошенье, не могли одушевитись поставленою програмою зъѣзду и депутаціи до епископа. Для кождого стало ясно, що головною цѣлею всего того заходу мала бути справа правописна, поставлена на першôмъ мѣсци програмы, мѣжь тымъ якъ о такихъ преважныхъ справахъ, якъ тучапска, якъ еміґрація, чомусь навѣть не згадано... Що-до прочихъ точокъ програмы — то годѣ було н. пр. зрозумѣти: що значить „нравственное образованіе питомцей“ въ связи зъ „необдумаными сопружествами“ — и що въ тôмъ дѣлѣ мала бы депутація предложити владицѣ. Дальше що-до пошанованя нашихъ святъ — то противъ надужить въ тôмъ взглядѣ дѣлають Русины всюда, де тôлько можна: дѣлають ординаріяты, дѣлають послы, дѣлае праса, — отже иніціятива въ тôмъ дѣлѣ зайва. Взагалѣ цѣла рѣчь була — по гадцѣ многихъ священикôвъ — занціонована и уложена незручно.

Въ нашôмъ деканатѣ сговорювано справу того зъѣзду въ кружку случайно зôбраныхъ священикôвъ и всѣ высказали сôй сумнѣвъ: чи осягне ся цѣль того рода зъѣздами и депутаціями? Инші два-три священики, — за для якои справы, котра ихъ заболить, якъ ось симъ разомъ за для правописи та не обдуманого супружества одного-другого питомця — скличуть собѣ зъѣздъ, завтра знôвъ два три инші скличуть собѣ, и т. д. И буде богато зъѣздôвъ та депутацій, а ті зъѣзды та депутаціи, не будуть мати ваги голосу загалу духовенства, бо рѣчь натуральна, що иніціяторы запрошують до участи лише своихъ сторонникôвъ, про котрыхъ думають, що они въ данôй спеціяльнôй справѣ будуть одной зъ ними гадки. Абы цѣль осягнула ся, треба поступати инакше. Духовенство мусить въ кождôй важнôй справѣ, дотыкаючôй его, — ось якъ н. пр. така справа тучапска, якъ напасти на него зъ нагоды еміґрації, якъ справа выховання питомцѣвъ, якъ нешанованье святъ русскихъ, якъ деморалізуючій вплывъ на народъ выдавництвъ радикальныхъ и москвофільскихъ, — радити и ухвалять на соборчикахъ въ кождôмъ деканатѣ. Противъ кождои своеи кривды и въ кождôй своѣй потребѣ кождый деканатъ не тôлько може, але й повиненъ вносити, куда належить, чи то протесты, чи оборопы, чи представленя, чи жалобы. Таке поступованье безперечно скорше доведе до цѣли, нѣжь зъѣзды „избранныхъ“. Въ кождôй данôй важнôй справѣ належить въ кождôмъ деканатѣ вôбрати факты и подати до вѣдомости чи то ординаріатôвъ, чи до властей, чи до прилюдноси вѣдомости. Тогдѣ все те буде мати вагу, буде поважнымъ выразомъ загалу духовенства — одного, двохъ, пятьохъ, десятьохъ чи и всѣхъ деканатôвъ въ епархіи.

Якъ уже вѣдомо, кружокъ священникôвъ на перемыскôмъ зъѣздѣ зъ 22 н. ст. с. м. самъ узнавъ, що програма, поставлена иніціяторами въ запрошеню, була надто вузка и не вôдповѣдаюча „злобамъ дня“. Отже делегація порушила, пôбôчь поставленыхъ въ програмѣ квестій, ще деякі справы, и то дуже важні, а особливо справу перетяганя руско-католицкихъ вѣрныхъ на латиньство и справу еміґрації а въ связи зъ нею напастованя руского духовенства. Тымъ чиномъ зъѣздъ и депутація поставилась на ширшу основу, а тогдѣ вже й затемнивъ ся первѣстно назначуваный характеръ зъѣзду и депутації, а именно характеръ демонстрації правописной.

Въ справѣ еміґрації до Россіи депутація вручила Преосв. еп. д-ру Юліянови Пелешеви меморіялъ, въ котрôмъ сказано: Загалъ интеліґенціи и найвысшій въ краю власти церковній, політичній и автономічній жадають вôдъ грекокат. духовенства, щобъ оно моральнымъ своимъ вплывомъ повздержало громадну еміґрацію своихъ парохіянъ зъ краю въ границѣ сусѣдноі державы, — однакожь, хочь и якъ болѣстною може стати ся справа такои еміґрації для интересôвъ церкви и руского народу а тымъ самымъ и для краю самого, — клиръ грекô-кат. не въ силѣ спинити сего еміґраційного руху.

А мотивы ось таки: I. Одною зъ головнѣйшихъ причинъ незадоволеня люду зъ ладу въ краю есть вôдчутье систематичного упослѣджуваня его вѣры. До своеи вѣры нашъ людъ сильно привязаный а въ него вмовляють и звôдусюдъ дають ему то вôдчути, що она, хочь католицка, есть чимсь дуже несовершеннымъ, майже злымъ, она „хлопска“, не „панъска“, якъ латиньска. II. Въ людъ рускій старано ся всѣма силами вмовити, що его мова, его письмо, его вѣра навѣть есть „московска“ и „шизматицка“. Людъ освоюе ся въ тыми назвами, а коли духовенство, зъ боязни передъ посудженьемъ его о „wichrzycielstwo“ и „knowania moskiewskie“ усуваесь вôдъ працѣ надъ нимъ, вôнъ иде туды, куды ему сказали дорогу тѣ, що его вѣру прозывають „шизматицкою“, его письмо „московскимъ“, а его духовенство „шизматицкимъ и московскимъ“. III. Систематичнымъ дѣланьемъ вôдъ десятковъ лѣтъ пôдкопано и знѣвечено повагу, становиско и вплывъ духовенства на людъ; духовенство на дармо домагалось вôдъ давна поправы систематичнои кривды, — длятого не може бути и мовы, щобъ оно було въ силѣ спинити еміґраційный рухъ селянъ: ему замкнено уста. IV. Духовенство стрѣчае тяжкій перешкоды въ пôдношеню народу въ напрямѣ просвѣтôмъ и въ береженю моральности народу въ житю публичнôмъ, а кождѣ выборы, при котрыхъ католики-латиняне лучать ся зъ жидами противъ католикôвъ-Русинôвъ, нищать всю працю руского духовенства для морального пôднесеня народу. — Отсе мотивы, за-для якихъ руске духовенство стоить безсильне супротивъ еміґрації.

Справа панамска.

Вôдъ часу до часу розрывае Франція свои раны и забираесь ихъ лѣчити, не жахаючи ся и найрадикальнѣйшихъ средствъ, щобы лишь выгоити рану и спасти цѣлый орґанізмъ вôдъ погибели. Справа банкира Бонту, обманьства зъ ордерами Вільсона, ба навѣть ефемеричный блескъ буланжизму — були вылѣченій радикально, а теперь приходить черга на справу панамску. Справа панамска набрала значеня політичного, бо, якъ доносять инші телеґрамы, причинилась до упадку теперѣшного кабінету Любета.

Вôдъ давныхъ часôвъ пôдношено гадку потребы полученя Океану Великого зъ Океаномъ Атлянтійскимъ черезъ перекопанье шийки Панамскои. Французы, вславившись всесвѣтнымъ дѣломъ перекопаня каналу Суецкого, забагли долучити до свого вѣнця славы новыхъ листкôвъ лавровыхъ и живо взялись за плянъ перекопаня шийки Панамскои. Въ р. 1876 завязалось приватне товариство и выслало експедицію наукову, въ котрôй бравъ участь славный геоґраф Ренлі, для розслѣду. Въ два роки пôзнѣйше правительство Колюмбія дало концесію на будову каналу панамского, а будову его поручено творцеви каналу Суецкого, Фердинандови Лесепсови. Запалъ Французôвъ дôйшовъ до найвысшои точки и Лесепсъ пôдъ напоромъ опініи мусѣвъ чимъ скорше выготовити плянъ предприемства. Прелімінарь коштôвъ обчислено на 600 міліонôвъ франкôвъ. Акціи розхоплено въ одной хвили.

Однакъ скоро лишь зачались роботы, показало ся, що плянъ бувъ выготовленый приханцемъ и що кошты будуть значно бôльшѣ. Пôдвысшано кошты постепенно на 1.000, 1.200, а вкôнци на 1.300 міліонôвъ франкôвъ. Добувано грошей всѣлякими способами, але вкôнци цѣле предприемство мусѣло застановитись не лишь зъ фінансовыхъ взглядôвъ, але що найважнѣйше зъ технічныхъ. Инжініры и робôтники не могли выдержати клімату, роботы вшли повóли а вкôнци и цѣлый плянъ треба було змѣнити, бо замѣсть горізонтального каналу треба було будувати каналъ зô спустами, а тымъ самымъ и практичный хосенъ зъ того каналу значно зменшивъ ся. Бôльше гроша не можна було нѣгде роздобути и наступило банкротство, а роботы цѣлкомъ застановлено.

Опінія публична звернулась противъ Фердинанда Лессепса, его сына Кароля и всѣхъ прочихъ инжінірівъ та заклинула имъ всѣмъ марнотратство публичного гроша. Въ наслѣдокъ того минувшого року зачалось судове слѣдство, котрого результатъ мавъ выкрытись на розправѣ публичнѣй передъ трибуналомъ апеляційнымъ.

Головнымъ противникомъ Лессепса, обжалювучимъ его передъ опінією політичною, бувъ редакторъ антісеміть Едвардъ Дрімонъ. Вонъ обжаловувавъ Лессепса, що тенденційно завѣвъ довѣріе Французівъ и вымантивъ повтора міліярда франковъ водъ найдрібнѣйшихъ капіталістівъ, розпыхаючи акціи панамского каналу; що ледви трета часть гроша була ужита на властивѣ роботы, бо рентою подѣлили ся предприемцѣ будовы [Айфель мавъ забрати за роботы, навѣть не зачинаючи ихъ, 18 міліонівъ], — а о скѣлько не змарновано грошей на заплату лихварскихъ процентівъ водъ позичокъ, то все проче ужито на перекупство вплывовыхъ особъ въ парламентѣ французскѣмъ и въ Америцѣ та прасы, щобы не розкрыти завчасу правды передъ загаломъ. Того рода обжалованя не суть схоплены въ воздуха, бо Дрімонъ вычисляе: Фрейсіне дѣставъ для своей газеты Telegraph 300.000 франковъ, сенаторъ Гебраръ яко выдавець Temps а повтора міліона франковъ; водтакъ наступае цѣла ліста пословъ и сенаторівъ. Ба навѣть пов. Катковъ фігуруе зъ швайтельдомъ для „Московскихъ Вѣдомостей“ на суму повъ міліона франковъ.

Сторонники Лессепса предкладають на свою оборону рахунокъ зъ выданыхъ сумъ. А тѣ сумы не малѣ, бо говорить ся лишь сотнами міліонівъ; 271 міліонівъ вернуло ся назадъ акціонарамъ; 702 міліонівъ выдано на роботы, закупно зелѣзницѣ Panama-Rail-Road, и теперь ще дуже потрѣбнои, на купно машинъ, котрѣ здадуть ся, якъ лишь роботы зачнуть ся на ново; — лишь 327 міліонівъ вже не верне ся, бо тѣ грошѣ выдано на подготовляючѣ студія...

Предметомъ процесу буде лишь послѣдна емісія позички въ квотѣ 720 міліонівъ франковъ, зъ котрои праса мала дѣстати 42 міліонівъ швайтельду. Всѣ давнѣйшѣ позички вже передавнен подъ взглядомъ юридичнымъ.

Межь десяти обжалованыма хибуе одного найважнѣйшого: банкара барона Рейнаха. Якъ лишь оголошено урядово, що процесъ буде розсуджати трибуналъ апеляційный, бар. Рейнахъ померъ нагло. Опінія публична удержуе, що бар. Рейнахъ водобравъ собѣ житье, а урядово говорять, що померъ на ударъ апоплектичный. Сей ударъ мавъ наступати подъ враженьемъ, що зъ бюра бар. Рейнаха щезла копія переписки въ справѣ панамскѣй. Сю переписку хтось вкравъ и мае доказы въ рукахъ. Обдукція тѣла бар. Рейнаха не переведено. Говорять навѣть, що смерть барона наступила въ наслѣдокъ скрытоубійства (черезъ отрую), позаякъ сотцѣ членовъ парляменту залежало на его смерти. Деякѣ навѣть кажуть, що въ домовину бар. Рейнаха зложено камѣнье а вонъ самъ втякъ за границю.

Опінія публична радо хапаесь за того рода таемначи поговорки а для успокоена опінія треба докончо доказового поясненя справы. Если се не наступае, мусить прийти до катастрофы. (Гляди телеграмы.)

Дописи „Дѣла“.

Зъ Перемыского.

[Заминенье торговъ на худобу — руина народу.]

Надмѣрна печалливость санітарна о худобу досягла вже такои степени, що сего року въ мѣстѣ Перемышли и въ другихъ мѣсточкахъ въ околиця майже черезъ цѣле лѣто и цѣлу осѣнь не було торговъ на худобу. Скоро въ котрѣй громадѣ згине яка штука худобы або двѣ чи три штуки захоруе, заразъ доктора голосять потребу ревізія худобы, замыкають торги и такъ довго не пустять худобы на торгъ зъ цѣлои околицѣ, доки подыбують хоть-бы одну только штуку хору.

Одвѣтно до заряджень санітарныхъ перемыске ц. к. староство навѣть друковъ на пашпорты не присылало до громадъ, абы не було можливо худобу на торгъ выгнати. Аль якось въ минувшомъ тыждни ц. к. староство розослало до громадъ друки на пашпорты для худобы. Всѣ громады утѣшили ся тымъ дуже, бо крайна вже настигла потреба худобу продати. Одному треба грошей на податокъ, другому грозять оранъ пашъ, иншому потреба на зиму одежѣ и обувя, бо зима вже розгостилась. Зверхности громадскѣ, не чуючи вже нигде про заразу, повыдавали пашпорты.

Люде громадно вырушили дня 25 листопада с. р. зъ худобою о два и три милѣ до Перемышля на торгъ, догнали до самого мѣста, — ажь тутъ въ самомъ мѣстѣ уже полиціяны на кінцяхъ всѣхъ уличь поставали и худобы не пустили, бо торги на худобу все ще не дозволени! Сотки фѣръ зъ возрогами и сотки людей зъ рогатою худобою мусѣли вертатись домовъ. Господарѣ повернули до дому, а потреба гроша така тасне. Коли-жь не можна торговъ дождатись, то для господарѣвъ нема инши рады, якъ за повъ-дармо свою працю зоувати дома выискуючимъ спекулянтамъ, — а тымъ способомъ народъ сходить на бѣду.

Отъ до чого веде надмѣрна печалливость санітарна, яка водъ якогось часу увойшла въ нашомъ краю такъ дуже въ моду!...

Зъ Стрия.

[Гадка про потребу будовы народныхъ домівъ по мѣстахъ повѣтовыхъ а взглядне въ Стрыю.]

Приѣзджаючій до Львова въѣхавши изъ зелѣзницѣ черезъ Городецке на площу Голуховского, увидить триповерхну каменицю фронтомъ на полудне, зъ львомъ спинаючимъ ся на скалу, а подъ нимъ руска напись „Домъ Народный“. На західно-повночній сторонѣ видить прекрасно збудовану церковь. „Домъ Народный“ творить квадратъ, обведеный зо всѣхъ сторонъ улицями. Кольке то дѣло капіталовъ коштувало, а Русины не мають нѣ богатыхъ и щедрыхъ князівъ, нѣ графовъ, нѣ бояръ, только убогу а патріотичну інтеліґенцію духовну и свѣтску, маломѣщанъ, ремѣсниковъ и рольниковъ та селянъ хлѣборобовъ, котрѣ малыми вкладками членьскими и большими або меншими датками добровольными причинились до такъ великого міліонового майна, що рочного доходу приносить до 50.000 злр. Також и буковиньскѣ Русины, хоть числомъ далеко менши, выбудували собѣ „Домъ Народный“ въ своѣй столици Черновцяхъ и тамъ збирають ся зъ цѣлого краю на нарады и забавы.

Часто давались и дають ся чути голосы о потребѣ будовы народныхъ домівъ по мѣстахъ повѣтовыхъ нашого краю, де могли бы Русины згромаджуватись на нарады господарскѣ и народнѣ свого повѣта. Въ многихъ громадахъ сѣльскихъ и маломѣскихъ, подъ вплывомъ даровитыхъ вплывовыхъ и тантованыхъ панъ-отцівъ духовныхъ, учителівъ народныхъ и поодинокихъ селянъ вже давно прекрасно збудованѣ домы громадскѣ для нарадъ и веденя ладу въ громадѣ, церкви, школы и шпихлѣрѣ, заснованѣ братства церковнѣ, читальнѣ, крамницѣ, насы щадничѣ и задатковѣ, а запытаемо ся селянина або маломѣщанина хлѣороба въ такихъ громадъ въ якѣй-небудь справѣ, то вонъ дасть ясну и точну водповѣдь, а мы собѣ подумаемо въ дусѣ, що тая громада пришла до самосвѣдомости та самопознания и скажемо, що громада великій чоловѣкъ а братство то богатство, — дай Боже, абы и инши громады тымъ ладомъ вели ся. Такѣ добре зорганізованѣ громады познали свое суспольне житье, познали потребу товариствъ просвѣтныхъ, науковыхъ, господарскихъ и політичныхъ, познали, що они въ своѣй хатѣ мають право и волю надану имъ Наймалостивѣйшимъ паномъ.

Зъ такихъ громадъ зъ Подгоря стрыйского водзываютъ ся голосы панъ-отцівъ духовныхъ, учителівъ народныхъ, громадъ, братствъ церковныхъ и поодинокихъ хлѣборобовъ о потребѣ Народного Дому повѣтового въ Стрыю, де бы могли мати вольный кождого разу вступъ, де бы могли радити въ справахъ господарскихъ, просвѣтныхъ и народныхъ. Гадка есть красна, дозрѣла и до выконания можлива, если-бъ и не зорганізованѣ громады сю гадку подпирала. Мы Стрыяне такожь узнаемо потребу такого Народного Дому повѣтового, де бы могло житье народне черезъ нарады и забавы зъосередитись та розвиватись, и есьмо готовѣ не только словомъ, але й матеріяльно по силѣ можности нашихъ силъ сю гадку подпирати, але додаемо до того, що се дѣло черезъ большѣ або меншѣ вкладки членьскѣ або добровольнѣ датки, якъ то дѣесь при просвѣтно-науковыхъ, бурсовыхъ або иншихъ товаристваxъ, не дасть ся довершити, а только черезъ товариство членовъ удѣловыхъ або акційныхъ.

Мѣсто Стрый по спаленю водбудовано на ново, а одноповерхнѣ каменицѣ въ рынку и по деторыхъ улицяхъ представляють прекрасный видъ. Побудовано много новыхъ каменицъ партеровыхъ и домовъ деревяныхъ на передмѣстяхъ, а людность значно збольшилась и збольшаесь що-року такъ, що недостатокъ мешкань дасть значно чути, грунты подъ будовлю домовъ подорожѣли и трудно водповѣдныхъ достати, а если за кольканадцять лѣтъ окружный судъ въ Стрыю введеный буде, то тогдѣ проявить ся ще большій недостатокъ мешкань. Тая нагода, недостатокъ водповѣдныхъ мешкань, провадить насъ до наслѣдку, що добре збудованѣ каменицѣ зъ водповѣдным розкладомъ мешкань можуть въ Стрыю рентувати ся. Припустѣмъ, що близько рынку въ мѣстѣ збудована зъ двома фронтами 30 сяжнѣвъ довготы а 20 широкости на одинъ поверхъ зъ сутеринами каменица, мѣстяча въ собѣ 40 комнатъ выгодныхъ до мешкания, а въ серединѣ партерово збудовану салю велику для нарадъ, представленъ театральныхъ, музикально-декламаторскихъ вечерковъ, для касина и забавы зъ поббчными комнатами та въ мешканьемъ для сторожа дому и на склады господарскѣ потрѣбнѣ въ каменици — коштувала бы 50.000 зр., то зъ самыхъ 40 комнатъ мешкальныхъ [кожда по 100 зр. рочного чиншу] принесе рочного доходу 4.000 зр., зъ чого може до 1.000 зр. ужитась на адміністрацію дому, 2.500 зр. на сплату водсотокъ, рахуючи по 5 зр. водъ ста, а 500 зр. рочно на умореные позиченого капіталу або акцій. Кромѣ того може и сала добре рентуватись. Въ томъ домѣ мав колись мѣститись бібліотека повѣтова и бурса для учащои ся даровитои сѣльскои и маломѣскои молодежи, учащаючои до тутешнои середнои школы, для того и товариство „Руска Бурса стрыйска“ приступила бы зъ капіталомъ 12.000 зр., котрый посѣдае въ книжочкахъ щадничыхъ и цѣнныхъ паперахъ Банку краевого. Також може декотрѣ заможнѣйшѣ Русины мѣсцевѣ и зъ околицѣ могли бы зъ своима большами або меншами капіталами до того дѣла приступити, а решту треба бы узбирати зъ удѣловъ або акцій. Отже найлѣпше буде засновати товариство по мысли закона зъ 9 цвѣтня 1873, котре бы зобрало потрѣбный капіталъ и домъ такій выбудувало. Товариство се, а взглядно его члены були бы властителями того дому, а водъ удѣловъ своихъ дѣставали бы дівіденду зъ чиншу. Допустѣмъ, що було бы свого капіталу 20 000 зр. а потрѣбный бувъ бы ще капіталъ 30.000 зр. на тую цѣль, найменшій же удѣлъ членьскій выносивъ бы 50 зр., то въ такомъ случаю потреба бы 600 удѣловъ, щобы розпоряджати капіталомъ 50.000 зр. Першимъ членомъ того товариства бувъ бы фондъ коренный товариства „Руской Бурсы стрыйской“, потому тѣ члены, котрѣ бы приступили зъ большимъ капіталомъ, а врештѣ члены зъ удѣловыми вкладками по 50 зр. або больше. Сподѣемо ся, що приступлять деканаты зъ повѣта и давного округа стрыйского, громады и братства церковнѣ, а найбольше вложать поодинокѣ Русины, що остаточно трудною рѣчею бути не повинно, бо кождый членъ не жертвуе нѣчого, бо збогата неограниченымъ властителемъ свого удѣлу. Товариство, маючи капіталъ 50.000 зр., може купити водповѣдный грунтъ, на котромъ розпочалась бы будова дому, а мѣсцевѣ Русины займуть ся щиро, охочо и ревно тою справою якъ при закупнѣ водповѣдного грунту подъ будовлю такъ и саму будовлю будуть наглядати, абы переводжено добре и точно роботу. Не менше займуть ся и познѣйше безинтересовно адміністрацію дому люде, на котрыхъ честь и совѣсть можна здатись, а котрыхъ въ мѣстѣ не бракне.

Завызываете насъ, Вп. панъ-отцѣ духовнѣ и інтеліґенція свѣтска, громады, братства церковнѣ и поодинокѣ селяне хлѣборобы давного округа стрыйского, конечно до будовы „Народного Дому“ повѣтового въ Стрыю. Мы радостно прихаляемось до Вашого голосу и подѣляемо сю справу згодно зъ Вами, а теперь покажемъ свой патріотизмъ, де йде о нашу спольну народну справу. Я першій приступаю до того товариства зъ большима удѣлами. Кому честь народу дорога, нехай до конца лютога 1893 р. письменно заявить тымчасово на руки подписаного або Вп. п. д ра Евгенія Олесницкого, адвоката краевого и головы „Подгорскои Рады“ и „Руского Касина“ въ Стрыю, свою готовость до зложеня удѣлу, а въ коротцомъ часѣ завяжемо комітетъ, оснуемо товариство, и будемо мати свой Домъ Народный и свою салю для нарадъ и забавъ, черезъ що нашу цѣль осягнемо.

Въ имени Русинівъ стрыйскихъ

Стефанъ Дубравскій.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Філія „Просвѣты“ въ Станиславовѣ давала водчиты для своихъ членовъ дня 27 н. ст. падолиста с. р. Д-ръ Конкольныкъ читавъ про зарадчѣ способы противъ холеры, яко гостя, котрого можна сподѣвати ся въ весною. — П. Р. Завлиньскій говоривъ про школы елементарнѣ въ давныхъ часахъ. — П. Левъ Гузаръ бесѣдувавъ про „Давстеръ“. На той самъ тематъ т. в. про асекурацію выголосивъ краснорѣчиву бесѣду посолъ Іосифъ Гурикъ. Вкінци д-ръ М. Бучиньскій говоривъ про выкупно грунтовъ подъ зелѣзницѣ. Зобранѣ селяне слухали уважно. Членовъ селанъ, кромъ інтеліґенція, явилось около 80. Водчиты тревала водъ 3-ои до 7-ои годины вечеромъ.

Товариски сходины „Громады“ у Вѣдни водбули ся дня 20. с. м., въ просторѣй сала Schmeykal a (Landstrasse н-ръ 45) при участи 76 особъ, якъ мужчинъ такъ и панъ. Зборы почтила своею присутностію Вп. наши послы Ол. Барвѣньскій, Подлящецкій а Телишевскій, котрыхъ принято громкимъ окликомъ „слава“!

Сходины водкрывъ акад. Студиньскій, витаючи въ першомъ рядѣ дорогихъ гостей-пословъ, а дальше заявивъ, що саме сегодня припадають именины чотирохъ членовъ, межь ними заслуженого касіера „Громады“ п. Бѣгуна. П. Бѣгунова вручивъ акад. Студиньскій въ имени „Громады“ дуже гарный дарунокъ зложеный зъ усѣхъ прирядовъ до писаня, якій приготовивъ умысно на сей день дѣяльный членъ „Громады“ п. Алекс. Данкевичъ. По водповѣдныхъ желанняхъ для всѣхъ чотирохъ „Громаданъ“ водспѣвавъ хоръ громке „многая лѣта“.

Дальше наступили знаменито выведенѣ хоры „Громады“ при акомпаніяментѣ фортепіяна подъ вправною рукою п. Турквича, мила гра на скрипцѣ панны Будзановскои, дочки одного зъ горячихъ вѣденьскихъ Русинівъ роботниковъ, а потомъ забирали слово послы Барвѣньскій, Телишевскій и Подлящецкій, заохочуючи, щобы „Громада“ й дальше такъ, якъ дотеперь, смѣло будила духа родного межь вѣденьскими Русинами, ставала чимъ-разъ ширшимъ огнищемъ жатя часто народного у Вѣдни, а будучность ей велика и свѣтла. Громке „Ще не вмерла Украина“ було водповѣдію на ти сердечнѣ слова заступниковъ народу. Водтакъ п. Бѣгунъ, заохочуючи членовъ до дальшого щирого труду, поднесъ тоастъ въ честь пословъ, а п. Данкевичъ взивавъ Громаднянъ до впису въ члены „Просвѣты“. Посолъ Барвѣньскій порозсилавъ грамоты „Просвѣты“ для новыхъ членовъ и привитавъ ихъ щирыми словами. За тымъ наступило сольо скрипкове п. Терлецкого зъ акомпаніяментомъ п. Туркевича на фортепіянѣ. Менѣ не стало бы словъ похвальныхъ для обохъ музикивъ: скончена техніка и знамените зрозумѣне утвору музичного знаменувало обохъ концертантовъ, тожь громкимъ оплескамъ не було конца. Въ мѣсяци мартѣ 1893 р. дасть „Громада“ концертъ у Вѣдни, тожь шарша публика вѣденьска буде могла почути знаменату гру сихъ двохъ талановитыхъ нашихъ музикивъ.

Опѣсля выголосивъ посолъ Телишевскій водчитъ о національномъ, витаючи въ слезою въ оцѣ въ имени родного краю заточнивовъ вѣденьскихъ. Бесѣда посла Телишевского тревала звыжь пивъ годины, а въ нѣй взывавъ бесѣдникъ до любови рідного „гнѣзда“ своеи рідноп „хаты“, свого народу, до розбуджуваня національму, бо въ національмѣ спасенье народу. Чимъ двигали ся Чехи, якъ не тымъ, що кожда людина чула ся членомъ великои ческои родины и докладала цеглину до будовы вѣтчины? — тымъ а не инчимъ способомъ двигнуть ся й Русины и стануть великимъ и могучимъ славяньскимъ народомъ. Сердечнѣ и громкѣ оплески членовъ „Громады“ були подякою за водчитъ выголошеный тономъ сердечнымъ, загрѣваючимъ до щирои любови рідного краю.

О годинѣ 9½ замкнувъ акад. Студиньскій зборы, дякуючи всѣмъ участникамъ за ласкаве прибутье на сѣ сходины. Вечеръ закінчивъ ся имномъ, „Ще не вмерла Украина“. Слѣдуючѣ сходины „Громады“ сполученѣ зъ загальными зборами членовъ, водбудуть ся 8-го грудня, а прибудуть знова поважанѣ гостѣ послы. Якъ велике заинтересованье „Громадою“ панує помѣжь членами, нехай буде доказомъ каса товариства, котра за пять мѣсяцівъ истнованя товариства узбирала звыжь 170 злр., такъ що по водтрученю доконечныхъ выдатковъ остае ще въ касѣ близько 150 злр. — *К. Люнинъ.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

По промовахъ гр. Апоніого и президента міністровъ д-ра Векерля наступило певного рода порозумѣнье межь партіею ліберальною и національною. Кажуть навѣть, що прийде до формальнои згоды межь тыма обома партіями, а на таку фузію пристало вже 40 ліберальныхъ пословъ.

Въ справѣ угорскои політики церковнои помѣщено въ Osservatore Romano статью, въ котрѣй застерѣгае ся, мовь бы престолъ римскій при осудженю такои справы руководивъ ся якими політичными взглядами. Папа не гадае нѣчого иншого, якъ лишь охоронити найвысшѣ засады христіяньскои вѣры. Способъ, въ якій папа понимае тѣ засады, доказуе его енцикліка Arcanum divinae sapientiae въ 10 лютого 1880 р. Папа не перечить, що супружество стоить въ звязи и зъ свѣтскими справами, а тѣ треба подчинити подъ цивільне законодатство. Але тамъ, де свѣтска власть хоче нарушити Божій законъ, а навѣть его звалити, тамъ мусить церковь назвати таке поведенье карыгоднымъ и ужати противъ него всякого оружья. На мѣсце церковного супружества поставити свѣтске, се обида Бога, родины и людскости. Лишь церковь мае выключне право удѣляти Тайны; она не стерпить, щобы хто-небудь водобравъ ѣй се право, надане водъ Бога. Се науки, котрѣ папа проголосивъ въ енцикліцѣ; зъ нихъ може Угорщина познати дорогу, якою иде церковь; водъ умѣренности и почутя права въ Угорщинѣ буде зависѣти, чи церковь згодить ся на яке уступство, чи скаже Non possumus.

Звѣстный россійскій публіцистъ и бувшій дипломатъ Татищевъ оповѣстивъ въ „Русскомъ Вѣстникѣ“ студію про турецко-болгарскѣ водносины до Россіи, а именно якъ уложились они въ часѣ послѣднихъ мѣсяцівъ. Татищевъ приходить до заключеня, що Россія потерпѣла значне пораженье на Балканѣ. Доказомъ сего найперше принятье Стамбулова у султана. Болгарскій міністеръ выбравъ ся до Царгороду, щобы показати Порті папиры, вкраденѣ въ россійскомъ посольствѣ въ Букарештѣ та наполохати Порту, що турецкому правленю въ Европѣ грозить велика небезпечность зо стороны Россіи. Зъ того, що Стамбуловъ есть рѣшучимъ противникомъ політичнымъ Россіи, ще не выходить, мовь бы вонъ не мавъ дипломатичныхъ здобностей, а его обчисленье, що наполохае Порту своими заявленями, вповнѣ здѣйстнилось. Наступили запросины Бріальмонта до Царгороду, котрый оглянувъ Дарданелѣ та Босфоръ и уложивъ новѣ планы для укрѣпленя проливовъ морскихъ. Россія не повинна допустити, щобы Туреччина, ей невыплатна довжница, затягнула велику позичку спеціально въ тѣй цѣли, абы заперти Россіи входъ и выходъ до Чорного моря. Характеристичне при томъ се, що Татищевъ въ сей способѣ высказуесь о документахъ вкраденыхъ зъ россійскои амбасады въ Букарештѣ, а признаныхъ урядово за фальшивѣ, що по его гадки тѣ паперы суть автентичнѣ.

Яка доля же предложеня войсковѣ въ нѣмецкомъ парламентѣ, ще не знати, бо доси ведуть ся нарады поки що въ комісіи, а поодинокѣ стороннитства ще не заявили своихъ рѣшучихъ поглядовъ що-до сеи справы. Вольнодумне стороннитство заявило, що буде голосувати лишь за выдатками, якѣ потягае за собою введенье дволѣтнои службы войсковои, а противъ всякихъ новыхъ выдатковъ войсковыхъ.

Промову канцлера Капрівіого при внесеню войскового предложеня коментують нѣмецкѣ газеты въ сей способѣ, що называють ей мовою. Натомѣсть французкѣ газеты подносять, що гр. Капріві высказавъ ся зъ всякою задержностію о Франціи, а навѣть можна добачити деякѣ комплименты для Франціи.

General Anzeiger довѣдуесь водъ круговъ консервативныхъ, що участь Італіи въ тридержавномъ союзѣ не есть абсолютно запевнена на будуче и що гр. Капріві дасть того рода заявленя въ комісіи при нарадахъ надъ предложеньями.

При доповняючихъ выборахъ до нѣмецкого парляменту зъ округа Арнсвальдского, при котрыхъ ставало ажь пять кандидатовъ зъ поодинокихъ стороннитствъ, одержавъ найбольше голосовъ ректоръ Аль-

вардтъ, антісемітъ, звѣстный зъ своихъ брошуры Juden Flinten. Альвардтъ дѣставъ 6879 голосѣвъ, а прочій кандидаты разомъ 7003 голосѣвъ. Прийде отже до тѣснѣйшого выбору мѣжь Альвардтомъ а Дравимъ. Альвардтъ тѣшить ся зъ свого правдоподобного выбору, бо въ вступленьемъ его до парляменту було бы застановлене слѣдство карне, заряджене за-для его брошуры.

——

Въ ночи зъ суботы на недѣлю померъ кардиналъ Лявіжері, примасъ Африки, архіепископъ Альжіру и Картаґіны. Чарль Лявіжері родивъ ся 1825 р. въ Байонъ и яко уроженець полудня вѣдзначавъ ся приметами справдешного ґасконця. Богословскій науки студіювавъ въ Парижи, вѣдтакъ бувъ покликаный папою Піемъ IX до Риму. Въ р. 1863 именовано Лявіжеріого епископомъ Нансі а въ 1867 р. архіепископомъ Альжіру. На тѣмъ становищи вѣдзначивъ ся Лявіжері не лишь горячимъ місіонерствомъ, але такожь великимъ патріотизмомъ французскимъ, поставши собѣ за цѣль давне мотто Gesta Dei per Francos. Папа Левъ XIII вѣдновивъ давне архіепископство картаґіньске и именувавъ Лявіжеріого першимъ архіепископомъ. Що до пересвѣдчень політичныхъ Лявіжері бувъ уважаный щирымъ приклонникомъ свѣтскои політики Ватикану. Свою дѣяльность въ Африцѣ звернувъ въ двохъ напрямахъ: шарити вѣру христіяньску и зломати торговлю невольниками. Въ тѣй цѣли основавъ конґреґацію місіонарѣвъ пѣдъ именемъ: „Африканьскій місіонарѣ“ або „Бѣлій отцьѳ“, бо такъ африканьскій племена называли місіонарѣвъ за-для ихъ бѣлыхъ одягѣвъ. Передъ чотирма роками выбравъ ся Лявіжері въ подорожь по Франціи, Англіи и Голяндіи, проповѣдуючи противъ торговлѣ невольниками та збираючи грошѣ на ту цѣль. Коли король Леопольдъ бельґійскій скликавъ конґресъ для нарады надъ усуненьемъ невольництва, кардиналъ Лявіжері бувъ душею сего конґресу. Зъразу приступили численно до сего ордену знатнѣ роды французскѣ и бельґійскѣ та щедро сыпались датки грошевѣ. Коли однакъ Лявіжері показувъ свои монархістичнѣ пересвѣдченя и рѣшучо заявивъ ся за републикою та навѣть бувъ головнымъ поборникомъ приязни політики у Ватиканѣ для републики, тогдѣ вѣдвернули ся симпатіи легітімістѣвъ вѣдъ кардинала а грошѣ зачали пиляво плысти. Ваѣнци и вѣдмѣнный поглядъ кардинала а короля бельґійского що-до веденя акціи въ справѣ спиненя торговлѣ невольниками причинивъ ся до невдачѣ цѣлого загаданого дѣла. Послѣднымъ дѣломъ кардинала було основанье конґреґаціи „Братѣвъ Сагары“, до котрои принимаесь цивільныхъ людей. Братя Сагары посе-ленѣ коло Біскры на граници великои пустинѣ альжірскои и занимають ся рѣльництвомъ. — Зъ смертію кардинала Лявіжері опорожнилось важне становище церковно-політичне, на котре певно не такъ скоро найдесь гѣдный наслѣдникъ покѣйного.

Засѣданье французского парляменту, на котрѣмъ мала рѣшатись квестія, чи комісія парламентарнѣй въ справѣ панамскѣй надати власть судейску, зацѣкавило дуже Парижанъ. Въ палатѣ явились не лишь майже всѣ послы, але и численна публика. Посолъ Пуанкері мотивувавъ свое внесенье, а президентъ міністрѣвъ Любе заявивъ, що се внесенье не повинно бути наглячимъ, бо комісія мае дуже много матеріялу до своихъ розслѣдѣвъ, а головно ей задача розъяснити цѣлу справу. Палата вѣдкинула 262 голосами противъ 225 наглячѣсть внесеня. Такъ отже комісія поки-що буде урядувати въ давнѣмъ характерѣ.

Журналістъ Леру мавъ бути у Бісмарка у Варцинѣ та говорити зъ нимъ про звѣстну депешу емску, котра мала бути товчкомъ до выповѣдженя нѣмецко-французскои вѣйны. Кн. Бісмаркъ мавъ такъ сказати французскому журналістови: „Обуренье дипльоматѣвъ и журналістѣвъ дитинне, бо жь годѣ повѣрати, щобы вести вѣйну за-для депешѣ. Я потребувавъ вѣйны, щобы всѣ нѣмецкѣ монеты перетопити. (Якъ звѣстно, по вѣйнѣ заведено въ Нѣмеччинѣ золоту валюту, а причинилась до того контрибуція Франціи.) Кожда причина була для мене добра. Я мусѣвъ пхнути короля до рѣшучого кроку. Вѣнъ бувъ дуже нерѣшучій человѣкъ, але поставивши его на добру дорогу, можна було опертись на его рѣшеняхъ.“ — Нѣмецкѣ ґазеты домагаютъ ся вѣдъ Бісмарка спростована сихъ заявлень.

НОВИНКИ.

— **Холера.** Gazeta Lwowska приносить такѣ вѣсти про санітарнѣ вѣдносины въ Гусятинщинѣ: Якъ звѣстно, занедужали въ пятницю въ селѣ Шидлѣвцяхъ чотири особы середъ пѣдозрѣныхъ познакъ, а двѣ зъ нихъ померли того самого дня. Отже зъ оставшихъ двохъ недужихъ осѣбъ умерла ще одна. — Въ Боднарѣвцѣ, селѣ заразъ коло Шидловець, занедужала въ пятницю одна особа, однакъ розслѣды бактеріольоґічнѣ выключили въ тѣмъ случаю можливость холеры азійскои. — Въ Вѣльхѣвчику, селѣ такожь въ повѣтѣ гусятиньскѣмъ, надъ Збручемъ, але по противнѣй нѣжь Шидлѣвцѣ сторонѣ вѣдъ Гусятина, лучили ся въ суботу три пѣдозрѣнѣ занедужаня. Для переведеня контролѣ надъ заряджеными средствами санітарными выѣхавъ до повѣта гусятиньского протомедикъ совѣтникъ д-ръ Меруновичъ. — Въ самѣмъ Гусятинѣ не було анѣ одного пѣдозрѣного случаю вже вѣдъ бѣльше якъ десяти днѣвъ, бо вѣдъ 18 н. ст. падолиста.

— **На фантову льотерію для здвигненя памятника Т. Шевченка** прислали дальше Вп. панѣ: Зиновія Пасецка зъ Вишенки деревяне вѣшало на капелюхи, въ гафтованымъ на канвѣ осередкомъ. — Наталка и Ростислава Лепкѣвны зъ Коломыѣ фартушокъ мережаный та вышиваный на канвѣ и настѣльникъ вышиваный хрестиками. — Стефанія Чубатѣвна зъ Коломыѣ сашетку на хусточки гафтовану шовкомъ на бѣлѣмъ атласѣ. — Ольга Ковшевичѣвна зъ Ульґѣвка диванъ гафтованый волѣчками на канвѣ въ рѣзнѣ узоры, и пантофлѣ гафтованѣ въ цвѣты. — Марія Ковальска зъ Зубрця срѣбну брансолетку. — Ольга Ляторовска зъ Сапогова теку на ґазеты. — Меланія Рогозиньска зъ Бучача двѣ чарки на конфітуры. — Аделя Михалевичѣвна зъ Сапогова, три хусточки до носа. — Панѣ Збѣржховска зѣ Львова подушочку на шпильки — Панна Галиковска зѣ Львова кантарикъ зъ чорного сукна волѣчками нашивзный. — Панна Вахнянинѣвна зѣ Львова шапку зъ оксаміту чорного вышивану въ цвѣты. — *Ирина Герасимовичѣвка* въ Яновѣ коло Львова.

— **Митрополичій ординаріятъ** удавъ ся сего року до ц. к. намѣстництва зъ представленьемъ, що контрольнѣ зѣбрання войсковѣ вѣдбуваютъ ся въ днѣ святочнѣ рано въ часѣ богослуженя. На се представленье одержавъ вѣдъ ц. к. намѣстництва вѣдповѣдь зъ дня 20 н. ст. жовтня с. р. ч. 80.225. Въ вѣдповѣди тѣй сказано, що вже рескриптомъ зъ дня 8 жовтня 1890 р. ч. 10.303 приказано ц. к. староствамъ уважати, щобы зѣбрання контрольнѣ не вѣдбували ся въ днѣ святочнѣ и въ недѣлѣ безъ конечнои потребы, але такѣ зборы можуть вѣдбувати ся въ згаданыхъ дняхъ по окѣнченю головного богослуженя. Митрополичій ординаріятъ, подаючи сей комунікатъ до вѣдомости духовенъства, взываe его, щобъ оно о всякихъ надужитяхъ въ тѣй справѣ доносило безпроволочно консисторіи.

— **Вѣсть про переходъ п. Бобжиньского,** віцепрезідента краевои рады шкѣльнои, до Вѣдня на посаду шефа секціи въ міністерствѣ просвѣты, удержуесь. Кажуть, що се наступить навѣть уже въ окорѣмъ часѣ. Мѣсце п. Бобжиньского въ радѣ шкѣльнѣй занявъ бы — якъ уже доношено — сов. Самолевичъ.

— **Посолъ богородчаньскій Олекса Барабашъ** застрѣливъ на своѣй стодолѣ красный оказъ великого рися [въ выговорѣ селянъ риса], котрый нѣчью зайшовъ до села, пожеръ три гуски у посла и при тѣмъ такъ забавивъ ся, що вже розвиднило ся, а въ бѣлый день уже не було якъ ему втѣкати улицями Старыхъ Богородчанъ въ лѣсъ, тожь выскочивъ на стодолу и лягъ тамъ спати. Спячого й застрѣлено. Зъ сего видимо, якъ дуже розмножили ся рисѣ въ тѣй околици и Гуцулы дуже нарѣкають на риса, що въ полонинахъ вѣдрываe коровамъ вѣмя и тѣкае.

— **Ловы зъ перешкодами.** Въ Кѣльчичахъ въ повѣтѣ самбѣрскѣмъ запросивъ державець ловѣвъ на грунтахъ громадскихъ своихъ знакомыхъ на польованье. Пѣдчасъ польованя зѣбрало ся — якъ пишуть Przegląd-ови — до 15 господарѣвъ зъ сокирами та колами, посѣдали на конѣ и зѣгнали мысливыхъ зъ поля, частуючи ихъ при тѣмъ не конче кречными словами. Панове мысливѣ спасли ся утечею, а державець права ловѣвъ обжалувавъ господарѣвъ до суду о нападъ. Цѣкава рѣчь: о що то пѣйшла така буча? — бо абы „нѣ зъ сего нѣ зъ того“, якъ то представлено въ Przeglądѣ, можна сумнѣвати ся.

— **Новый судъ повѣтовый** мае бути отвореный вже въ недалекѣй будучности въ селѣ Жабю. Міністерство судѣвництва дало вже дотычне позволенье.

— **Старѣ грошѣ.** Якъ мы въ своѣмъ часѣ доносили, выкопано недавно коло Ясла 44 штукъ золотыхъ и 47 штукъ срѣбныхъ старинныхъ монетъ зъ часу межи 1631 а 1652 рокомъ. Одну часть тыхъ грошей намѣрявъ купити музей института Оссолиньскихъ у Львовѣ, однако переговоры въ тѣй справѣ були безуспѣшнѣ и грошѣ выслано до намѣстництва. Показало ся, що дотычно права власности тыхъ грошей зайшли якѣсь сумнѣвы и намѣстництво мусѣло выслати выкопанѣ грошѣ до окружного суду въ Яслѣ.

— **Зъ Радимна** доносять до Gazet-ы Przemysk-ои: Вѣдъ довшого часу жалували ся околичнѣ селяне прибуваючѣ до мѣсточка на торги, що ґануть имъ въ возѣвъ сукманы и кожухи, а зъ коней коцы и плахты. Поліція громадска не могла выслѣдити тыхъ смѣлыхъ нападѣвъ на чужу власность. Ажь припадокъ выкрывъ, що виновниками всѣхъ тыхъ крадежей були малѣ хлопцѣ, термінаторы тамошныхъ поворозникѣвъ. Зловленый на горячѣмъ учинку хлопець-злодѣй выдавъ передъ судьею слѣдчимъ 6 спѣльникѣвъ, а тѣ толкують ся тымъ, що до крадежи намавляли ихъ майстры, котрымъ они продавали краденѣ рѣчи. Сукманы, кожухи, вереты и коцы тяли ся въ робѣтняхъ на кусники, щобы ними вытирати и гладити шнуры. Ся справа займае всѣхъ въ Радимнѣ, бо кѣлькохъ майстрѣвъ, доси дуже честныхъ, буде вѣдповѣдати передъ судомъ.

— **Вовки** появили ся въ великѣмъ числѣ въ Самбѣрщанѣ и роблять господарямъ шкоды, хапаючи свинѣ и псы. Недавно напали чотыри вовки надъ Днѣстромъ на вертаючого пѣдъ вечѣръ зѣ свого фѣльварку п. Тадея Созаньского и лише скора ѣзда коней та револьверъ спасли его зъ великои небезпечности. Двохъ вовкѣвъ що найзавзятѣйше нападали убивъ п. Созаньскій на мѣсци зъ револьверъ, а другѣ два гнали за возомъ ажь до села.

— **Въ „Академічнѣмъ Братствѣ“** выбранѣ на сей рѣкъ до выдѣлу: головою Ром. Заремба, ст. філь., заступникомъ головы Ник. Ганкевичъ студ. правъ, Бібліотекаремъ Ом. Колодницкій ст. філь., касіеромъ Ив. Бѣликъ студ. філь., контрольоромъ Вас. Бережаньскій студ. правъ, а прочими членами выдѣлу: Юл. Величко студ. правъ, Ив. Кунцевъ студ. прав., Корн. Мандзѣй студ. прав. Люб. Рожаньскій студ. правъ и Ив. Янковскій ст. правъ, заступниками выдѣловыхъ выбранѣ: Теоф. Заборскій студ. філь., Алекс., Лукіяновичъ студ. правъ, Волод. Охримовичъ студ. правъ и Богд. Рожаньскій студ. правъ.

— **Смерть въ наслѣдокъ загару.** Въ однѣмъ домѣ на Сноковѣ пѣдъ Львовомъ найдено вчера зъ рана трое людей безъ житя, а то зарѣбниковъ: Мих. Турчина, Петра Лянґа, и Вас. Нагольника. Смерть наступила въ наслѣдокъ загару, якій повставъ зъ камѣнного угля, котрымъ померши запалили въ печи. Трупы вѣдвезено до загального шпиталя.

— **Въ „Академічнѣмъ кружку“** вѣдбули ся дня 24 н. ст. падолиста другѣ надзвычайнѣ загальнѣ зборы на котрыхъ выбрано новый выдѣлъ, вже другій сего року. Въ складъ выдѣлу увѣйшли: Евг. Лотоцкій студ. фільос. яко предсѣдатель, Яросл. Вербицкій студ. філь. яко заступникъ предсѣдателя, Ник. Третякъ студ. філь. яко касіеръ, Миронъ Гординьскій студ. правъ яко бібліотекарь, Теоф. Конистяньскій студ. правъ яко контрольоръ, Мих. Грицакъ студ. філь. яко секретарь, Володим Стотанчикъ студ. прав. яко господарь и Конст. Бѣрецкій студ. правъ яко ґазетярь, а Волод. Щавиньскій студ. філь. и Богд. Щавиньскій студ. філь. яко члены выдѣлу. [Новѣ выборы переведено мабуть длятого, що першій разъ выбрано до выдѣлу кѣлькохъ „слушателей богословія“. Симъ разомъ до выдѣлу не выбрано вже анѣ одного богослова.]

— **Нещастна пригода.** Дня 6. н. ст. падолиста вертавъ Атанасъ Сеникъ зъ Добросина, де бувъ на весѣлю до Бору Куниньского, а що бувъ нетверезый, те пѣйшовъ зелѣзничимъ шляхомъ. Поѣздъ ранѣшный, що ишовъ зъ Равы до Львова, наѣхавъ межи стацію Глиньскомъ а Добросиномъ на Сеника а льокомотива вѣдтяла ему обѣ ноги. Заразъ здержано поѣздъ, добуто Сеника зъ-пѣдъ колѣсъ, обвязано раны и вѣдвезено до жовкѣвского шпиталю. Однакъ туть умеръ вѣнъ по кѣльохъ годинахъ страшнои муки.

— **Самоубійство.** Позавчера о 4-тѣй годинѣ пополудни вѣдобравъ собѣ житье выстрѣломъ зъ пістолета Францъ Боярскій, 42-лѣтный мужчина, жонатый и батько однои дитины занятый въ бюрѣ будѣвничого п. Пѣдгородецкого. Самоубійникъ набивъ пістолетъ грубымъ шротомъ а набѣй бувъ такъ сильный, що розѣрвавъ цѣлу грудну клѣтку. Смерть наступила заразъ. Причиною самоубійства була незгода семейна.

— **Яко виновница убійства** 70 лѣтнои жидѣвки при улици Цибульнѣй у Львовѣ увязнено Зісмана Рота мѣхоноса, що мешкавъ въ тѣмъ самѣмъ домѣ. Вѣнъ вправдѣ выпирае ся вины, але численнѣ познаки, зѣбранѣ концепістомъ поліціи п. Лысаковскимъ, свѣдчать противъ него.

— **Живцемъ згорѣвъ** паробокъ въ огни повставшѣмъ оногды о 11 годинѣ вечеромъ въ стайни при улици Млынарскѣй пѣдъ ч. 11 у Львовѣ. Въ огни тѣмъ згорѣвъ и кѣнь. Поліційне доходженье выказало, що огонь повставъ зъ вины сего-жь паробка, котрый вечеромъ бувъ пяный. Имовѣрно кинувъ вѣнъ въ солому недопалене циґаро.

— **Проф. д-ръ А. Бараньскій,** управитель заведеня щѣпленя вѣспы субвенціонованого правительствомъ и краемъ, щепить що-дня пополудни безплатно при улици Хоружчины ч. 24 у Львовѣ молодѣжь шкѣльну, щобы спинити пануючу у Львовѣ пошесть.

— **При копаню глины** дня 10. н. ст. падолиста въ селѣ Межигѣрцяхъ коло Галича усунула ся въ ямѣ верства землѣ и присыпала трое людей: Мокрину Кожикъ зъ Дубовець, Калистрона Белея и жѣнку Яцка Долѣшного зъ Корѣны. Зъ засыпаныхъ добуто живыми К. Белея и жѣнку Долѣшного, а Мокрину Кожикову неживою. О пригодѣ повѣдомлено судъ повѣтовый въ Галичи.

— **П. Зброжекъ,** опѣкунъ малолѣтныхъ по Бл. п. Меч. Зброжку, доносить, що хибна була вѣсть, будьто бы маетнѣсть Вербяжь продано, бо половина належача до малолѣтныхъ цѣлкомъ не буде продана, а що до другои половины, то продажь ще не рѣшена.

— **Хорватъ королемъ.** Єрко Домінісъ [по хорватски властиво Господнетичь] зъ острова Рабъ въ Дальматіи утѣкъ въ часѣ, коли ще Венеція належала до Австріи, зъ своеи вѣтчины и вступивъ до італійскои арміи. Въ роцѣ 1866 боровъ ся вѣнъ въ битвѣ пѣдъ Ліссою, а вѣдтакъ по вѣйнѣ выѣхавъ до Америки. Якъ и коли дѣставъ ся вѣнъ на острови сендвічскѣ, не знати, досыть що на однѣмъ зъ тыхъ островѣвъ оженивъ ся. Въ тѣмъ часѣ лучило ся, що пѣдчасъ одного повстаня скинено зъ престола родину пануючого короля, а до правленя прийшла родина жѣнки Домініса. Два роки пѣзнѣйше умеръ король а за для браку иншихъ свояковъ вступивъ Хорватъ Домінісъ на престолъ. Вѣнъ померъ передъ рокомъ, полишивши малолѣтного сына, въ котрого имени пануе вдова яко реґентка ажь до его повнолѣтности. Коли передъ кѣлькома мѣсяцями австрійскій корабель военный „Фасана“ приплывъ до згаданого острова, просила реґентка команданта корабля, щобы по поворотѣ до Австріи вывѣдавъ ся: чи суть ще якѣ свояки ей помершого мужа. Командантъ, прибувши до Полѣ, повѣдомивъ о тѣмъ міністерство вѣйны а оно зарядило дослѣды. Отже въ Дальматіи живе особливо на островѣ Рабъ богато „Домінісовъ“, посвояченыхъ зъ помершимъ королемъ. Однымъ зъ близшихъ свояковъ небѣщика есть авскультантъ судовый въ Сплѣтѣ Пастровичь, а живе ще въ Ріецѣ и сестра помершого замужна Спалятинова.

— **Новый президентъ Сполученыхъ Державъ,** Клевеландъ, родивъ ся 1837 року яко сынъ бѣдного священика, маючого 9 дѣтей. До 17 року житя послугувавъ въ склепѣ, замѣтавъ, рубавъ дрова, паливъ у печи а въ ночи учивъ ся у батька. Въ 17 роцѣ приймивъ его вуйко до своеи адвокатскои канцеляріи, бо хлопець бувъ способный. Тутъ почавъ вѣнъ учитись правъ и такъ то ему пишло скоро, що по кѣлькохъ лѣтахъ ставъ славнымъ адвокатомъ, а ще славнѣйшимъ зъ свого честного житя. Потѣмъ выбрано его бурмістромъ въ Буффало а вѣдтакъ и ґубернаторомъ державы новойоркскои, хочь вѣнъ о те не старавъ ся. Будучи ґубернаторомъ живъ дуже просто, позносивъ рѣзнѣ церемоніи, якѣ ему належали, а зѣ служебы державъ лише льокая и покоѣвку. Его жена родомъ парижанка. Бесѣдникъ зъ него не конче добрый, але за те мае добру память; есть дуже сильный, ѣсть богато, убирае ся просто а рукавичокъ ще въ житю не мавъ на рукахъ.

— **75.000 зр.** выносить головна выграна 50-крайцаровои льотеріи. Звертаемо увагу, що тягненье вѣдбудесь неводклично 1 грудня с. р.

— **Дробнѣ вѣсти.** Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ вразъ зъ женою архикняґинею Блянка и дочкою повернувъ вчера пополудни зъ Вѣдня до Львова. — Польска „Читальня академічна“ у Львовѣ обходить сими днями 25-лѣтный ювілей свого истнованя.

Надѣслане.

Gestreifte und karrirte Seidenstoffe,
Louisine Foulards, Surah, Taffetas, Merveilleux etc.
v. 45 kr. bis fl. 3·85 per Meter versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei die Seiden-Fabrik **G. Henneberg** (K. u K. Hoflief., **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 10

Наука штука и література.

— **Продоженье Студій проф. Ивана Верхратского про нарѣче галицкихъ Лемковъ** а именно дальшу часть науки о самозвукахъ (Vocalismus) и о спѣвзвукахъ (Consonantismus) подавъ „Archiv für slavische Philologie“ [Herausgegeben von V. Jagić. *Fünfzehnter* Band. *Erstes* Heft. Ueber die galizischen Lemken. Ein Beitrag zur slavischen Dialektologie von J. Werchratskij. Fortsetzung. Стор. 46—73.] Початокъ розвѣдки про нарѣче галицкихъ Лемковъ помѣщеный — якъ уже передше згадали въ „Дѣлѣ“ — въ *чотирнацятѣмъ* томѣ „Архива“, въ *четвертѣмъ* выпуску на стор. 586—612, а мѣстить въ собѣ загальный поглядъ на нарѣче лемкѣвске, представляюче для граматики цѣкавѣ особливости именно пѣдъ зглядомъ звучнѣ и флексіи — и часть науки о самозвукахъ (Vocalismus).

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Дирекція зедѣзниць державныхъ** оповѣщуе, що спальнѣ возы, котрѣ черезъ довшій часъ за-для санітарныхъ обставинъ переходили тѣлько зъ Кракова до Сучавы, переходять, почавши вѣдъ дня 24. н. ст. падолиста наново поѣздами ч. 1/201 $202/_2$ помежи Краковомъ а Букурештомъ.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **Дирекція ц. к. академичнои ґімназіи у Львовѣ** складае подяку всѣмъ Вп. Панамъ, котрѣ зложили датки для убогихъ ученикѣвъ, а именно пп.: Іосифъ Кульчицкій ц. к. судья зъ Будзанова 3 зр., Вп. Галина и Юрко Левицкѣ [черезъ Вп. п. Володимира Левицкого зъ Станиславова] 2 зр., Семенюкъ ц. к. секретарь суду зъ Бѣгача въ Босніи 1 зр. 15 кр., Зарицкій адміністраторъ „Дѣла“ 40 кр., о. Яросевичъ зъ Райского 60 кр. [всѣ три черезъ Редакцію „Дѣла“]; Вп. Мих. Чайковскій зъ Колтова [черезъ Впр. Ординаріятъ] 1 зр.

При сѣй нагодѣ звертае ся Дирекція до Впов. Земляковъ зъ умыльною просьбою о надсыланье дальшихъ датковъ якъ въ грошахъ такъ и въ одежи для убогихъ ученикѣвъ. Сего року число молодежи въ рускѣй ґімназіи збѣльшило ся, она посѣдае теперь 14 клясъ [зъ рѣвнорядными вѣддѣлами], тожь и бѣльше число бѣдакѣвъ, котрѣ зголошують ся о запомогу, а тутъ въ касѣ порожно... Теперь зима строга скоро завитала до насъ, а той не мае чобѣтъ, сей одежины теплои, а третій стравы теплои. Ще разъ повтаряемо нашу просьбу, покликуючи ся на слова Христовѣ, що хто напоить бѣдного чашою воды въ имя Его, не погубить нагороды своеи.

— **Выдѣлъ товариства „Шкѣльна Помѣчь у Львовѣ“** складае прилюдно сердечну подяку дальшимъ щирымъ добродѣямъ бѣдноѣ молодежи шкѣльнои трохъ руско-народныхъ шкѣлъ львѣвскихъ а именно: Вп. п. Титу Ревакевичеви, ц. к. судьѣ въ Пѣдбужи за 1 зр., о. Ив. Чапельскому префектови духовнои семинаріи у Львовѣ за 1 зр., П. Побѣгущому, учителеви зъ Гаѣвъ за складку у учителя п. Гудимы въ Глуховичахъ въ квотѣ 1·50 зр., п. А. Серафинови, п. П. Боднарчукови, п. Д. Рубчакови и п. И. Конфелѣи, поважанымъ мѣщанамъ въ Калуши, за 3 зр. 20 кр., п. Дав. Гордінерови въ Самборѣ за 2 зр., о. І. Баришови зъ Мушкатѣвки за 1 зр., о. Мих. Жарскому зъ Стронятина за 1 зр., п. Ив. Зарицкому, адміністраторови „Дѣла“ у Львовѣ за 30 кр., о. Ем. Петрушевичеви пароху Буска, за 1 зр., о. М. Поповичеви сотрудникови зъ Буска за 50 кр., чест. парохіянамъ Буска за 3·50 зр. — *О. Ив. Редкевичъ Гр. Врецьона.*

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 29 падолиста. Всѣ члены лѣвицѣ мають зложити свои мандаты до комісіи буджетовои.

Берлинъ 29 падолиста. Цѣсарь Вільгельмъ подужавъ зъ своеи перестуды и принимавъ вчера на авдіенціи президію нѣмецкого парляменту.

Парижъ 29 падолиста. Въ парляментѣ заинтерпельовано правительство, чому не зарядило обдукціи тѣла бар. Рейнаха. Міністеръ судѣвництва Рікаръ заявивъ, що якось не личило заряджувати обдукціи. Пос. Бріссонъ поставивъ внесенье нагани правительству. Президентъ міністрѣвъ Любе примѣтивъ що въ цѣлѣй справѣ кидають ся рѣзнѣ пѣдозрѣня на правительство, тожь вносить, щобы вѣдкинути внесенье Бріссона, а радити надъ звычайнымъ порядкомъ дневнымъ. Палата вѣдкинула 304 голосами противъ 219 внесенье Любета. Заразъ всѣ міністры выйшли зъ палаты и пѣйшли до Карнота, щобы вручити своеи дімісіи. Карно принявъ дімісію кабінету.

Римъ 29 падолиста. Міністеръ маринарки померъ, а его ресортъ перенявъ часово міністеръ справъ внутрѣшныхъ Брінъ.

KIELHAUSER-A ПАРИСКИЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкорѣ гладкость и знаменито пристае до лиця. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру водъ 20 до 50 кр

Аптика „подъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь водворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

подъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (плянц св. Духа)

напротивъ головного одвазу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райспайти, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ подъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходятъ до Львова.	пот. пѣшый	пот. пошпѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	901	—	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (на дворець Подз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радовцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Відходятъ зъ Львова.	пот. пѣшый	пот. пошпѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	—	—	756	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (зъ голов. двірця)	256	—	941	1026	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (зъ Подзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радовцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѣсля годинника львівского. Числа пѣдчеркнены означають пору 2238 нѣчну водъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Цѣна збожа и другихъ продуктовъ.

Тернополь: Пшениця 7·30 до 7·60, жито 5·90 до 6·25, ячмѣнь 5·80 до 6·—, овесъ 5·20 до 5·35, горохъ 6·70 до 8·70, вика —·— до —·—, рѣпакъ 9·— до 9·50, льнянка — до —, конюшина червона 64·— до 66·—, конюшина бѣла —·— до —·— конюшина шведска — до —.

Подволочиска: Пшениця 7·25 до 7·40, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 5·70 до 5·95, овесъ 5·10 до 5·25, горохъ 6·50 до 8·50, вика —·— до —·—, рѣпакъ 9·— до 9·50, льнянка — до —; конюшина червона 64·— до 66·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска — до —.

Ярославъ: Пшениця 8·20 до 8·40, жито 6·75 до 7·—, ячмѣнь 6·40 до 7·—, овесъ 5·70 до 5·90 горохъ 8·— до 10·50, вика —·— до —·—, рѣпакъ 10·25 до 10·75, льнянка —·— до —·—. конюшина червона 55·— до 60·—, бѣла 70·— до 80·— конюшина швед. —·— до —·—.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускомъ для науки одного дѣвчинки зъ II ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевой школѣ за рочнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моргъ огорода и 20 метровъ дровъ. Близша вѣдомость подъ адресою: **X. X. poste restante Ломна.** 12—? 4469

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ

І. ВОЛЯ

у Львовѣ ул. Сикстуска ч. 6.

поручае Вшов. Публицѣ

4470 **на пору зимову** 3—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляесь совѣстно, скоро, оплатно и въ опакованьемъ.

СКЛАДЪ КАВЫ АРТУРА КОСЦИЦКОГО

подъ назвою 2227

„СІРІУСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

входъ такожь зъ улицѣ Тихон

поручае лишь найлѣпшій роды **Цейлонъ, Мокку и Американьску,** по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци ½ кілько 1 зр., на провінціи 4¾ кілько зр. 10 кр. 10 франко.

Въ канцелярііи товариства „Просвѣта“ продають ся портреты бл. п.

Д-ра Олександра Огоновского

по 2 зр. и по 1 зр.

Цѣлый доходъ призначеный на фондъ памятниковый и стіпендійный.

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домовъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кольска мінутъ полученье електричными звонками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провідный дротъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зо знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовій телєфоны за штуку водъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѣ телєґрафы домовѣ

цѣлій водъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючій лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подовъ, а такожь стаєнь, вокнъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами водъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозовъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 46—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованій цѣнникы даремъ и франко.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймае замовленя и посередничить въ закупнѣ:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЄ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовой цѣнѣ фабричной. Теперь нотуе фабрика Ia по 76, IIa по 70 зр. за 100 кільогр. loco фабрика.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стацін зелѣзничон. 4038

На Рождво, на коляду!

можна достати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдующій книжки:

Збігці в Новоросні Г. П. Даниленвскій	1·— зр.
Руська історія в житеписах. Н Костомаров	1·— зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша	1·— зр.
Остап Вересай. Картина	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1·— зр.
Народні оповіданя М. Вовчка 3 томи	1·— зр.
Повісти Н. Устіяновича	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка	1·30 зр
Обрусителї. Н. Лавскої	60 кр.
Поезиї Масляка Волод.	1·— зр.
Твори Чайченка 3 части	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50 зр.
Записки тов. ім. Шевченка часть I.	1·— зр.

Новость!

На свята

ВОДА МАРШАЛКОВСКА

3747

выпаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

фляконъ 50 кр. и 1 зр.

На свята

Новость!

КОНКУРС.

Видїл товариства „Руска Бесїда“ у Львові розписуе отсим конкурс на посаду адміністратора рускаго народнаго театру, почавши від 1 сїчня 1893.

Адміністратор театральний буде урядником і повномочником товариства „Руска Бесїда у Львові“ і полагоджувати буде всї справи театральні, які доси належать до Дирекції.

Титулом платнї визначуе ся для адміністратора квоту 720 зр. річно — і висше — та умовлену з гори участь в чистім зиску.

Адміністратор буде обовязаний зложити перед обнятем свого уряду кавцію в висотї річної платнї.

Близші услівя установлені будуть в контрактї.

Поданя, до котрих долучити належить опис дотеперішнього занятя [curriculum vitae] і свідоцтва, на основі котрих Видїл мав би осудити о спосібности убігаючого ся о ведене того уряду, треба вносити до Видїлу товариства „Руска Бесїда у Львові“ ул. Вірменьска ч. 27. найдальше до 15 н. ст. грудня 1892.

Близших пояснень удїлить голова видїлу „Рускої Бесїди у Львові“ д-р Д. Савчак, або референт театральний проф. К. Лучаківский. 4487 2—3

У Львові дня 25 н. ст. падолиста 1892.

Від Видїлу товариства „Руска Бесїда у Львові“.

ВЪ РЕПРЕЗЕНТАЦІИ ЛЬВОВСКОЙ

Райхенберґского Товариства Взаимныхъ Обезпечень „Concordia“ (водъ 16 лѣтъ въ нашомъ краю дѣяльного). опорожнена въ вододѣлѣ огневомъ

посада ліквідатора.

Головною задачею того-жь есть: комісіональне оцѣнованье шкодъ огневыхъ на будынкахъ, машинахъ, товарахъ, припасахъ збожа и иншихъ движимостяхъ, реферать шкодъ, організаціи агенційна, дотычна кореспонденціи въ языцѣ польскомъ и нѣмецкомъ и т. ин. роботы бюровій.

Вымагае ся образованя технічного, будовляного и знакомости рольництва, цѣлковитои плавности въ языцѣ нѣмецкомъ зручности въ рисункахъ, начерковъ будовляныхъ и вправы въ бюровыхъ роботахъ.

Посада есть стала, хочь поки, що буде обсаджена провізорично (т. е. на пробу). Платня постойна въ высотѣ пѣсля умовы зр. 840 до зр. 1200 рочно дієты комісійнѣ 5 зр. денно, зелѣзница другою клясою, доѣзды зелѣзничій, ѣзды коньми и т. ин. выдатки будуть звертанѣ.

Оферты лише письменнѣ въ нѣмецкомъ языцѣ зъ точнымъ поданьемъ студіевъ, практики фахової и дотеперѣшнои дѣяльности, вѣку, стану и т. ин. зъ вододписами (не оріґіналами) свѣдоцтвъ и означеньемъ мінімумъ жаданои платнѣ, треба надсылати почтою до Репрезентаціи (ул. Трибунальска ч. 6.) Личныхъ зголошень не приймае ся анѣ не удѣляе ся устныхъ поясненъ. Оферты не выготовленѣ точно пѣсля наведеныхъ вказовокъ остануть безъ вододповѣды.

Въ той самой Репрезентаціи, найде такожь умѣщенье:

практикантъ бюровый

вправный въ польскомъ и нѣмецкомъ, зъ выробленымъ гарнымъ письмомъ. Оферты такъ само лише письменнѣ зъ высше наведеными подробностями.

Въ торговельной фірмѣ у Львовѣ:

КАЗИМИРЪ ЛЕВИЦКІЙ

головный складъ для Галичины порцеляны, скла и товаровъ мѣшаныхъ (заложеный въ р. 1845) опорожненѣ слѣдующѣ посады:

а) **Кореспондента рутинованого,**

цѣлковито выробленого въ языцѣ нѣмецкомъ и польскомъ (евентуально и въ иншихъ языкахъ) теоретично и практично образованого въ рахунковости купецкой, зъ выробленымъ гарнымъ письмомъ, зъ набутою вже практикою въ торговельномъ або бюровомъ званю. Пожаданѣ такій, котрій студіювали въ академіи торговельной въ Празъ, Градци або у Вѣдни. Платня рочна зр. 600 до 1200 вододповѣдно до кваліфікаціи и мешканье для неженатыхъ умебльоване зъ паливомъ и свѣтломъ (безъ услуги);

б) **Практиканта до кореспонденціи,**

вправного въ языцѣ нѣмецкомъ и польскомъ (евентуально и рускомъ) зъ гарнымъ письмомъ, зъ вододповѣдными студіями въ школахъ середныхъ або звычайныхъ торговельныхъ. Пожаданѣ такій, що вже мають початкову практику бюрову або торговельну. Посада тая лише для такихъ молодыхъ людей, що постойно посвячують ся тому званю (бюрово-торговельному). Платня покищо 25 до 45 зр. мѣсячно и мешканье якъ высше.

ad а) и б). Оферты лише письменнѣ въ языцѣ польскомъ и нѣмецкомъ зъ точнымъ поданьемъ студіевъ, практики фахової и дотеперѣшнои дѣяльности, вѣку, стану и т. д. зъ вододписами (не оріґіналами) свѣдоцтвъ и зъ означеньемъ мінімумъ жаданои платнѣ, — треба пересылати почтою. Личныхъ зголошень не приймае ся.

в) **Субекта торговельного,**

рутинованого въ продажи товаровъ и елегантнои експедиціи гостей торговельныхъ, володѣючого плавно языкомъ нѣмецкимъ и польскимъ (евентуально и рускимъ), обзнакомленого зъ рахунковостію купецкою, але лише такого, котрый вже довшій часъ працювавъ у Львовѣ въ большихъ торговляхъ. Ремунерацію становить лише постойна платня пѣсля умовы и кваліфікаціи. Оферты лише письменно почтою якъ высше. Оферты не выготовленѣ точно пѣсля згаданыхъ вказовокъ не можуть бути увзглядненѣ.

ґ) **Практиканта торговельного,**

ученика зо школъ ґімназіяльныхъ або реальныхъ, котрый мешкае у Львовѣ у родичівъ або свояковъ. 4486 2—3

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ТЯҐНЕНЬЕ ЗАВТРА.

4451 14—?

ГОЛОВНА ВЫҐРАНА

75.000 зр.

ЛЬОСЫ по 50 кр. поручають: у Львовѣ: М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка подъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 261. Львôвъ, Середа 18 (30) падолиста 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ въ Дѣлом.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвіка 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		на границю:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатаній фальшивій бôдь порто **Поодинокє числє коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдь одност. рôвнѣ; инсератовôк въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в. **Пôдпаль числить ся по 10 кр. бôдь стопиця**

Часъ вôдновити предплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. предплатникôвъ, залягаючихъ зъ предплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 30 н. ст. падолиста 1892.

Конкурсъ, розписаный на посады инспекторôвъ окружныхъ для школъ народныхъ, минувъ уже 15 падолиста а краєва рада шкôльна предложить небавомъ терна на стале обсадженье тыхъ посадъ міністерству просвѣты.

Не потребуємо доказувати, що въ рукахъ инспекторôвъ окружныхъ лежить въ значнôй части дôля и розвôй школъ народныхъ. Учительство тыхъ школъ, хочь має нинѣ змогу въ семинаріяхъ учительскихъ набрати ширшого знання на поли наукъ позитивныхъ, а при тôмъ и заправитись въ дидактицѣ, потребуе ще завсѣдно помочи зô стороны безпосередныхъ наставникôвъ своихъ, абы образованье свое продовжати, а не менше й проводу, щобы въ практицѣ вôдповѣдно довершати тяжку задачу образованя и релігійно-морального выхованя молодежа, будучихъ горожанъ краю. Вже зъ того становища выходячи, показуесь конечнôсть, щобы посады инспекторôвъ окружныхъ, на разѣ въ якôйсь части повѣтôвъ Галичины, дôсталисъ въ руки не тôлько свѣтлыхъ мужôвъ, але й добрыхъ дидактôвъ и педагогôвъ. Розумѣємо бо задачу инспектора окружного не тôлько въ тôмъ, щобъ инспекторъ такій бувъ властелю для учителя, але въ бôльшôй мѣрѣ мусить вôнъ бути найблизшимъ, бо безпосереднымъ учителемъ его и дорадникомъ.

Надзирати учителя, хочь бы якъ найстрогше и судьтa его працю шкôльну, потрафить кождый, — але бути пріятелемъ того-жъ учителя и по добру, пôзнавши хибы его дидактично-педагогічнѣ, прийти сему учителеви въ помôчь и напутити его на лучшу дорогу — се вже задача тяжша и вымагае не лишь высшого знання, але й значного досвѣду въ шкôльництвѣ, а передо всѣмъ обєктивности и такту. То одно.

Зъ другои знôвъ стороны зложились у насъ рѣчи такъ, що въ краю посѣдаємо школы, въ котрыхъ наука дѣтямъ подае ся въ обохъ языкахъ краєвыхъ, зъ котрыхъ одинъ есть выкладовымъ, а другій предметомъ обовязковои науки, — отже школы народнѣ у всходнôй Галичинѣ мають характеръ національный утраквістичный. Въ якихъ розмѣрахъ дитина має учитись одного або другого языка, се означуе планъ лекційный. И не було бы заколотôвъ великихъ, наколибъ учителѣ придержувались точно сего плану, а инспекторы окружнѣ наглядали обєктивно: чи пôдъ взглядомъ языковымъ не дѣе ся яка небудь кривда дѣтямъ а тымъ самымъ и народности, котрôй молодѣжь шкôльна принележить.

Однакожь довголѣтный досвѣдъ научивъ насъ, що на поли языковôмъ, отже на поли національного выхованя, дѣють ся найбôльшій несправильности и наруженя. Не тôлько лучають ся на Руси галицкôй учителѣ школъ народныхъ не володѣючі вправно и точно обома языками краєвыми, але бувають и инспекторы окружній, що не посѣдають вôдповѣдної кваліфікації языковои, щобъ нагляду въ тыхъ школахъ наглядати и правильно, безъ покривдженя національного чувства и правъ, вести науку. Жалобъ на тôмъ поли годѣ бы перечислити. Се велика аномалія и, розумѣесь, тяжка кривда, нанесена молодежи рускôй.

Однакожь доси можна було ту аномалію оправдувати тымъ, що на становища окружныхъ инспекторôвъ провізоричныхъ брано людей, хто лучивъ ся случайно, або хто для хлѣба вôддававъ ся тôй тяжкôй и дуже одвѣчальнôй службѣ. Нинѣ розписано конкурсы, щобы згаданій посады обсадити тревало, — отже нинѣ можна и мусить ся до властей краєвыхъ и до міністерства поставити вже вповнѣ оправдане жаданье, щобы на тѣ становища выбирано людей свѣтлыхъ, рутинованыхъ педагогôвъ, свѣдомыхъ обохъ языкôвъ краєвыхъ и безсторонныхъ на поли національномъ. Въ розписаныхъ конкурсахъ було выразно сказано, яку кваліфікацію языкову мусить мати кандидатъ на инспектуру въ округахъ рускихъ и мѣшаныхъ. Конкурсъ вымагавъ точного знання рускаго языка для такихъ округôвъ. Отже Русины мають повне право побачити на становищахъ инспекторôвъ въ тыхъ округахъ людей зъ вôдповѣдною кваліфікацією. Есть се хвиля, въ котрôй бы можна направити не одну давнѣйше Руснямъ заподѣяну кривду. Зазнаємо при тôмъ, що о згаданій посады компетуе и немало Русинôвъ, котрі не для хлѣба, але для идеи шкôльнои могли бы пожертвувати силы и знанье свое, а яко Русины подбати въ школахъ народныхъ о правильнѣйшій розвôй матерного языка.

Коли въ радѣ державнôй дебатовано надъ сею справою, то зô стороны рускои промовлявъ посолъ Барвѣньскій обстаючи згôдно зъ „неломъ“ польскимъ за потребою сталои обсады инспектуръ окружныхъ въ Галичинѣ. Думаємо отже, що власти краєвѣ и міністерство просвѣты не перейдуть до порядку денного надъ управненымъ жаданьемъ народу рускаго, котрый на тыхъ новыхъ становищахъ радъ бы бачити людей, далекихъ вôдъ шовінізму національного. Школы повинні бути далекі вôдъ борбы національной, а если держава залежить на управильненю языкового питаня въ краю нашôмъ, то теперь лучае ся нагода не для т. зв. „концесій“, а лишь для справедливого полагодженя сеи певучои справы.

Рада державна.

На вчерашне, вô второкъ, засѣданье палаты послôвъ явились всѣ міністры.

Пос. Фуссъ интерпелювавъ правительство въ справѣ заведеня науки языка польского на роцѣ пôдготовляючôмъ учительскои семинаріи въ Цѣшинѣ та въ справѣ частинои науки утраквістичнои въ тôмъ заведеню.

Пос. Лупулъ, яко президъ комісіи войсковои, заявивъ що пôсля вѣсти зъ компетентнои стороны, правительство предложить небавомъ проектъ закона о змѣнѣ теперѣшного закона о войсковôй таксѣ.

Приступлено до порядку дневного — дебаты буджетовои.

Пос. Шлезінгеръ выголосивъ двогодинну бесѣду, въ котрôй полемізувавъ зъ промовою рабіна Блэхэ. Бесѣда була выголошена майже передъ порожною палатою, бо послы ходили по коридорахъ и розмавляли про ситуацію парламентарну.

Вôдтакъ забравъ голосъ пос. Кронаветтеръ, а навязуючи до промовы передбесѣдника зазначивъ, що пос. Шлезінгеръ говоривъ лишь про жидôвъ богачôвъ и жидôвъ-обманникôвъ, а не згадувавъ про клерикалôвъ въ родѣ Бôнну. Давнѣйше и вôнъ бувъ тои гадки, що кождый жидъ се богачь, однакъ минувшого року переконавъ ся въ Краковѣ, що й мѣжь жидами есть такъ страшна нужда, про яку тутъ у Вѣдни не мають понятя. Правила капіталістичнѣ въ квестіяхъ соціяльныхъ вôдносять ся зарôвно до всѣхъ.

Вôдтакъ згадавъ бесѣдникъ о промовѣ кн. Шварценберґа и сконстатувавъ, що пôдчасъ сеи промовы були „случайно“ присутнѣ въ сали всѣ міністры, а противно, коли инші послы говорять, фотелѣ міністрôвъ порожнѣ. Шварценберґъ сказавъ що треба до конче выяснити ситуацію. Радъ бы знати, про кого думавъ кн. Шварценберґъ, говорячи man müsse. [Пернерсторферъ кличе: Камарілля!] Заповѣдають реакцію, а камарілля стоить на чолѣ того руху. Камарілля змагае до сего, щобы знищити добутки зъ 1848 р., але най она буде певна, що вольнодумнѣ готовѣ въ нею боротись въ такимъ жаромъ якъ въ 1848 р. Шварценберґъ взывавъ до борбы въ Мадярами и зъ дуалізмомъ, а Таффе мовчавъ на сей зазывъ. Того рода анція можлива лишь при помочи замаху на державу. Таффе говоривъ зъ усмѣшкою, що вôнъ не выглядае на такого, котрый бы загадувавъ замахъ державный. Пôсля моеи гадки, презесъ міністрôвъ нѣчого не роблячи, дозваляе иншимъ пôдготовити такій замахъ и въ данôй хвили до того прийде. Побою ся, що прийде рôкъ 1848 и мы потерпимо пораженье. Тутъ зачавъ пос. Кронаветтеръ обговорювати вôдносины зъ Угорщиною, а нарушенье сихъ вôдносинъ назвавъ замахомъ державы. Цѣла ненависть клерикалôвъ супротивъ Мадярôвъ опираесь на тôмъ, що Мадяры були завсѣгды горячими поборниками свободы и волѣ. Се своє твердженье доказувавъ бесѣдникъ историчными фактами, а мѣжь иншимъ навѣвъ высказъ Кошута зъ 1848 р., що свобода въ Угорщинѣ буде лишь тогдѣ запевнена, если въ Австрії заведе ся устрôй конституційный.

[Въ тôмъ мѣсци прийшло до остроі суперечки мѣжь Кронаветтеромъ, Люегеромъ и Ебенгохомъ. Люегеръ закликавъ, що Кронаветтеръ бувъ антісемітомъ, — а Кронаветтеръ вôдповѣвъ, що се брехня. Люегеръ: Наведу свѣдкôвъ! Кронаветтеръ: Зъ вашого сторонництва свѣдчать фальшиво. Они не роблять собѣ зъ того нѣчого, бо пôйдуть до сповѣди. Ебенгохъ зажадавъ, щобы президентъ давъ нагану Кронаветтерови за сего рода высказъ. Президентъ давъ нагану.]

Обговорюючи ситуацію парляментарну жалувавъ ся пос. Кронаветтеръ, що въ переговорахъ надъ теперѣшною кріэою беруть участь лишь предсѣдателѣ клюбôвъ, мовь бы послы дѣлили ся на першу, другу и третю клясу. Вкôнци напômнувъ молодо-Чехôвъ, щобы не вѣрили Шварценберґови — и закôнчивъ заявленьемъ, що буде голосувати противъ буджету.

Вôдтакъ промовлявъ антісеміть посолъ Шнайдеръ. Жалувавъ ся на перевагу жидôвъ въ цѣлôмъ свѣтѣ и на Мадярôвъ. Заявивъ, що для него милѣйшій абсолютизмъ анѣжь теперѣшный парламентаризмъ. Рôвножъ накинувъ ся на працу и за се дôставъ нагану вôдъ президента Смольки.

Пос. Гессманъ полемізувавъ зъ Кронаветтеромъ. Выразы того рода, якъ камарілля, панованье, вже перестарѣлѣ. Накинувъ ся на Угорщину и Францію. Якъ можна выхваляювати таку республіку, въ котрôй проявляесь крадѣжь и коррупція.

[Въ тôмъ мѣсци прийшло знôвъ до драстичноі сцены. Люегеръ и Найвіртъ сварили ся. Міністры встали зô своихъ фотелѣвъ и придивляли ся зъ усмѣшкою цѣлôй сценѣ. На видъ того Найвіртъ розлюченый закликавъ. И се называесь робота парламентарна. Се скандалъ. Президія не повинна терпѣти такои

---

2)

Дулѣбы и Сербы

мешканцѣ нашого краю въ VII-ôмъ вѣцѣ по Христѣ.

(Исторична студія *Ом. Партицкого.*)

(Дальше.)

Зъ поданого досвѣду слѣдуе легко переконати ся, що границѣ Великосербіи въ цѣлости сходять ся зъ границями такъ званыхъ „Червеньскихъ городôвъ“, обіймали окрôмъ земль перемыскои, белзкои, буских, ще й пограничнѣ повѣты на пôвночь всходнои Галичины.

На захôдъ вôдъ Бѣлои Сербіи простягалась Бѣла Хорватія — Краковска земля, де исторія ще и въ пôзнѣйшихъ часахъ згадуе про Хорватôвъ.

Бѣла Хорватія и Бѣла Сербія були черезъ весь X-ый вѣкъ спôрною землею мѣжь Чехами, Поляками и Русинами. За Олега, що наслѣдивъ по смерти Рурика и оголосивъ Кіевъ столицею Руси, краковскі Хорваты пôдлягали Кіеву; они брали участь въ походѣ Олега на Грецію.

Въ рокахъ 920—975 (часу докладно означити не можна) кіевскій князь утратили не тôлько Бѣлу Хорватію, але и всю Бѣлосербію аж по рѣку Стыръ. Перші Рюриковичѣ були, якъ звѣстно, дуже лютѣ и лукавій князѣ, — не будучи Славянами, уважали они завойовану землю славянську лишь доброю добычею для себе и для своеи дружины. Они ще Олегъ живъ, вôнъ желѣзною рукою умѣвъ удержати сановане аж по Краковъ, але по смерти его власть Рюриковичôвъ все бôльше слабла. Несторъ повѣдае, що вже въ першôмъ роцѣ Игоревого панованя заворушились були Деревляне [3]) супроти кіевского князя, не узнавали надъ собою его власти. Межи войсками, въ которыми Игорь р. 944 выбравъ ся на Грекôвъ, не стрѣчаємо вже нѣ Хорватôвъ, нѣ Дулѣбôвъ, въ загалѣ въ исторіи Игоря нема згадки про тѣ два племена, анѣ не згадуе ся нѣгде про Червеньскі городы. Земля колишнихъ Бѣлохорватôвъ и Бѣлосербôвъ не належала тогдѣ до Рюриковичôвъ.

Ческій лѣтописець Косма заховавъ намъ цѣнный документъ зъ року 973 — есть то ерекційна грамота празкого епископства [4]). Въ грамотѣ сказано: „Граница празкои дієцезіи простираесь на всходѣ до рѣкъ Бугъ и Стыръ [5]) въ городомъ Краковомъ и въ всѣма краями, що належать до Кракова“.

Фр. Палацкій, згадуючи про тоту грамоту, додае увагу: „Для знавцѣвъ старины чей не потребую казати, що границѣ церкви були заразомъ и границями політичными, границями державы“. Пôсля Палацкого прийшла Галичина пôдъ власть Чехіи за чесного короля Болеслава I и була якійсь часъ при Чехахъ таножъ за Болеслава II.

Въ кôльна лѣтъ по основаню празкои дієцезіи Бѣла Хорватія и Червеньскі городы належали вже до Польщѣ, але тôлько короткій часъ, бо пôсля лѣтописи Нестора року 981 выбравъ ся Володимиръ Великій на польского короля Местька I. и занявъ мѣста Червень, Перемышль и „инны грады“. Вôдъ того часу Червеньска область вже завсѣгды була при Руси [6]).

За-для сильнѣйшого полученя Червеньскои землѣ зъ Русею, Володимиръ зъ двома епископами удавъ ся въ наші стороны, велѣвъ людей (що вже мабуть були христіянами пôсля латиньского обряду) охрестити, и поставивъ имъ нового епископа. Князь построивъ новый городъ на свое имя, а давный Червень, щобъ навѣть и слѣду тои назвы не лишилось, велѣвъ зовсѣмъ знищити.

Утвердивши свое панованье въ Червеньскихъ городахъ, Володимиръ выбравъ ся знôвъ на Польщу, щобы вôдобрати у нея Бѣлу Хорватію. Тогдѣ въ Польщи панувавъ Болеславъ, сынъ Местьна I. Несторъ не каже, якъ сей походъ закôнчивъ ся [7]), але намъ знôвъ дохованась зъ тыхъ часôвъ достовѣрна грамота, що кладе свѣтло на сю справу. Есть то грамота польскои княгинѣ-вдовицѣ Оды, котра по смерти свого мужа Местьна I. записала папѣ Івану XV. польску землю вразъ зъ столицею Гнѣзномъ. Пôсля сеи грамоты полудневa границя Польщѣ дотыкала Руси, а границѣ Руси сягали аж по Краковъ [8]).

Недавно нѣмецкій ученый Реслеръ высказавъ догадку [9]), що Бѣлохорваты и Бѣлосербы мешкали не въ Галичинѣ, але въ Чехахъ и Саксонiи, бо и тамъ въ пôзнѣйшихъ часахъ знае исторія про дрôбні племена Хорватôвъ (у Керконосныхъ гôрахъ) и Сербôвъ въ Лужичахъ. Супротивъ тои догадки замѣтити годить ся, що епітетъ „Бѣлый“ подыбуесь въ назвахъ краєвъ и мѣсцевостей лишь на всходѣ вôдъ Вислы [10]). Вже Длуґошъ каже, що Русины Вислу называють Бѣлою Водою — въ руских лѣтописяхъ дѣйстно така назва стрѣчае ся [11]), — що-жь отже дивного, що вôдъ рѣки пôшла назва на прилягаючі краі и на мешканцѣвъ тыхъ краєвъ? Давнi Славяне любили вôдъ рѣкъ, при которыхъ жили, называти себе; много такихъ примѣрôвъ стрѣчаесь и въ нашôй исторіи.

Початково назва „Висла“ була фінъскою, при Вислѣ, Вислоцѣ и Вислоку мешкали мусѣло племя Visi, котре вытиснене Славянами переселилось дальше на пôвночь, аж вкôнци найшлось тамъ, де Несторъ наводить его пôдъ назвою „Весь“. Въ III ôмъ вѣцѣ по Христѣ запанували на всходѣ Вислы германьскі Ґоты — ихъ захôдна галузь звала ся вôдъ теперь Visigothi. Але въ германьскôй бесѣдѣ слово „vis“ мало вже инше значенье, зъ него въ дусѣ языка вытворитись мусѣло выраженье „weiss“. Пôдъ вплывомъ Ґотôвъ и ихъ языка стали и Русины Вислу называти „Бѣлою Водою“.

Що такъ дѣйстно було, вказуе фактъ, що озеро, при котрôмъ на пôвночи поселилось фінъске племя Весь, вôдъ вѣкôвъ звалось Русинами „Бѣле озеро“. Такъ вже зовесь оно и у Нестора: „На Бѣлѣ Озерѣ сѣдять Весь“. По моеи гадцѣ назвы Бѣла Вода (Висла), Бѣла Русь, Бѣле озеро — означають мѣсця, котрі фінъске племя „Весь“ въ трехъ періодахъ

---

[1]) Назва „червеньскій“ не утворилась зô слова „сербскій“, якъ я думавъ давнѣйше, пишучи въ „Галичанинѣ“ ще року 1864 про Русь Червону въ часахъ передъ-историчныхъ. Въ III. и IV. вѣцѣ по Хр. панували въ Галичинѣ германьскі Ґоты, звані Тервінґаґи (а властиво Цервінґами, бо буква th вымовлялась Ґотами якъ ц). Уны Ґотôвъ выгнали зъ нашого краю — позôсталі по Цервінґахъ мѣсця стали у насъ называти ся „червеньскими“.

[2]) Несторъ (въ выданю Міклошича) ст. 14.

[3]) Тамъ-же, ст. 22.

[4]) Fontes rerum bohemicarum, tom. II., Cosmae Chronicon Boemorum cum continuatoribus (выданье праске зъ р. 1874) ст. 115—116.

[5]) Въ грамотѣ написано „Bug et Ztir“ — очевидно не рѣка „Стрый“, якъ толкують Палацкій [Исторія Чехіи т. I. гл. 3] и о. Петрушевичь [Краткое историческое извѣстіе о введеніи христіянъства, ст. 21]. Порядокъ, въ якôмъ наводять ся обѣ рѣки, промовляе тôлько за Стыромъ.

[6]) Несторъ, ст. 48.

[7]) Тамъ же, ст. 74.

[8]) A. Bielowski, Monumenta Pol. Historiae, т. I. ст. 149. — А. С. Петрушевича „Краткое истор. извѣстіе о введеніи христіянства“ ст. 24. Въ грамотѣ каже ся: „fines Russiae extendentes usque in urbe Cracoa“.

[9]) Zeitpunkt der slavischen Ansiedlung an der untern Donau, ст. 120—122.

[10]) На Руси доховались доси назвы: Бѣла Русь, Бѣле озеро, Бѣлгородъ, Белзъ (стара вымова назвы Бѣлзъ). Може и выраженье „бѣлый царь“ стоить такожь въ звязи зъ давными властивостями нашои бесѣды.

[11]) О. Петрушевичь „О городѣ Галичѣ“ въ Вѣстнику Народного Дома, 1885 ч. 27.

дискусію. Міністры сидять якъ въ театрѣ. Вскорѣ велять намъ платити тутъ вступъ! [Президентъ давъ нагану пос. Гессманови.]

На тѣмъ закончилось засѣданье, а слѣдуюче визначено на нинѣ въ середу.

——

Ситуація політична ще не выяснена и кріза ще не полагоджена. На засѣданю вѣ вторникъ не прийшло до голосованя надъ фондомъ дисповіційнымъ, а переговоры лѣвиці зъ правительствомъ ведуть ся. Лѣвиця змагае всѣми силами, щобы вѣйти въ комбінацію при утвореню бѣльшости. Говорять, що при позиціи „Фондъ дисповиційный“ буде промовляти гр. Таффе и Плянеръ.

Въ урядовѣмъ комунікатѣ зазначае Presse що правительство цѣлкомъ не гадае зрывати навязаныхъ зъ лѣвицею вѣдносинъ. Если бы Кинбургъ задержавъ тену, то се улекшило бы значно порѣшенье теперѣшной ситуаціи; если же Кинбургъ уступить, то помимо тои трудности правительство не гадае зрывати зъ лѣвицею.

Лѣвиця выдала зновъ комунікатъ, въ котрѣмъ перечить поголосцѣ, мовь бы одержала повѣдомленье вѣдъ правительства, що правительство готове ужити свого вплыву до вытвореня бѣльшости, якои лѣвиця бажала. Президія лѣвиці одержала лишь вѣдъ гр. Кинбурга повѣдомленье, що рада міністровъ не хоче пѣдняти инціятивы въ справѣ вѣдложеня дискусіи надъ дисповіційнымъ фондомъ. Всякѣ нашѣ голошенѣ комбінаціи не мають нѣякои основы.

Кореспондентъ Dziennik a Polsk-ого такъ доносить: „Ситуація така помотана, що змѣнясь кождои годины — интрига на цѣлѣй лініи, а ведуть ся зарѣвно лібералы, консерватысты и молодо-Чехи. Польскѣ послы не много, а властиво нѣчого не знають про ситуацію, бо п. Яворскій веде самъ цѣлу акцію. После мого переконѣченя, то бѣльшость буде складатись зъ лѣвиці, консерватыстовъ и Поляковъ; въ кождѣмъ случаю лѣвиця выйде зъ тои борбы упокорена. Коло польске перечить урядово, мовь бы члены его були на нарадѣ ческихъ пословъ зъ бѣльшихъ посѣлостей.“

——

Комісія буджетова вела нарады надъ рубрикою „зарядъ центральный“ міністерства вѣроисповѣдань и просвѣты та приняла першихъ десять позицій того буджету та дотычныхъ сѣмъ позицій покрытя. Міністеръ Гавчь вѣдповѣдавъ на внесеня въ справѣ реставрациі костела въ Бечу, до котрои причинявсь правительство сумою 6.324 зр. и субвенціонованя деякихъ музеѣвъ.

Зъ галицкихъ пословъ забирали въ часѣ дискусіи голосъ послы Пининьскій и Романчукъ.

Пос. Пининьскій запримѣтивъ мѣжь иншимъ, щобы законъ стабілізациі окружныхъ инспекторовъ школьныхъ въ Галичинѣ переведено въ житье у вѣдповѣдный и бажанымъ краю вдоволяючій способъ. Вѣдтакъ высказавъ ся въ признаньемъ о переведеню конскрипціи, бо въ цѣлѣй роботѣ показавъ ся великій поступъ на поли статистики.

Вѣдтакъ говоривъ пос. Романчукъ а на его замѣтки вѣдповѣдавъ міністеръ Гавчь. Змѣстъ сеи дискусіи подаемо поки що вѣдъ Presse, хочь мусимо запримѣтити, що справозданье сеи газеты мабуть неконче повне. Presse подае такъ: „Пос. Романчукъ высказуе подяку управѣ міністерства просвѣты за увзглядненье деякихъ потребъ руского населенія и бажае вменованя руского урядника въ міністерствѣ просвѣты. — Міністеръ Гавчь сказавъ мѣжь нашимъ такъ: „Пос. Романчукъ жалувавъ ся на способъ, въ якій помаджено деякій обсады мѣсць. Заявляю, що кожда обсада мѣсць дуже старанно розсуджуесь въ міністерствѣ просвѣты, а опираесь на внесеныхъ галицкои рады школьной, завсѣгды дуже основно (?) умотивованыхъ. Длятого переймаючи на себе якъ найповнѣйшу одвѣчальность за наступивши именованя, додае, що будуча обсада окружныхъ инспекторовъ школьныхъ въ Галичинѣ наступить на основѣ компетентного предложеня краевои рады школьной.“

Епископскій Ординаріятъ Перемыскій

выдавъ вѣдъ днемъ 21 н. ст. жовтня с. р. до ч. 5462 и оголосивъ въ ч. XI-бмъ „Вѣстника Перемыскои Епархіи“ подобне письмо, якъ митрополичій Ординаріятъ Львовскій, поручаюче Духовенству епархіальному пѣдперти руске асекураційне товариство „Дністеръ“.

Наведши допись Дирекціи „Дністра“, Ординаріятъ пише вѣдъ себе:

„Увзглядняюча матеріяльнѣ и моральнѣ корысти, якѣ асекураційне товариство „Дністеръ“, основане на взаимности, не на спекуляціи акціонарѣвъ, на случай потребы подасть церквамъ погорѣвшимъ, а остаючи пѣдъ зарядомъ своихъ людей, по узбираню одвѣтныхъ капіталовъ, котрыми свѣй совѣтъ управляючій розпоряджати мае, не лишь погорѣвшимъ, но и валячамъ ся и черезъ конкуренцію до здвигненя неспособнымъ дати буде могло и, о чѣмъ не сумнѣваемо ся, въ першѣй лініи подавати буде, — надѣюча ся дальше о Господѣ, що институція руска, грошемъ убогого, но честного, морального и богобоязливого народу руского здвигнена и удержувана, выски свои въ користь економічну а переважно моральну свого народу обертати схоче, — поручаемо Всеч. Духовенству въ всею готовостію приступати въ члены обезпечаючихъ и обезпеченыхъ яко взаимного товариства „Дністеръ“.

За се письмо Ординаріята Перемыского вѣдчують вдячность для Преосв. еп. д-ра Юліяна Пелеша всѣ Русины зъ его епархіи.

[Не забравъ ще слова Ординаріятъ Станиславовскій, котрый чей же не схоче остатись позаду Ординаріятовъ Львовского и Перемыского въ такѣй многоважнѣй справѣ, якъ обезпечуваньe рускихъ церквей и будынковъ рускихъ парохій въ рускѣмъ „Дністрѣ“.]

Справа еміграціи нашихъ селянъ до Россіи.

Меморіялъ депутаціи въѣзду духовенства въ Перемышли, доручены дня 22 с. м. Преосв. еп. д-ру Юліянови Пелешови, поданый бувъ въ „Дѣлѣ“ уже вчера въ головныхъ точкахъ, — нинѣ-жь подаемо его въ повнѣй основѣ. Вѣнъ звучить:

„Ваше Преосвященьство!

Якъ загалъ интеліґенціи, такъ и найвысшій въ краю власти церковнѣ, політичнѣ и автономичнѣ жадають вѣдъ греко кат. духовенства, щобъ оно моральнымъ своимъ вплывомъ стримало громадну еміґрацію своихъ парохіянъ въ краю въ предѣлы сусѣдной державы. Якъ и болѣстною може стати ся справа такои еміґрациі для интересовъ церкви и руского народу, а тымъ и для краю самого, греко-кат. клиръ заявляе нинѣшнымъ, що вѣнъ не въ силѣ спинати еміґраційного сего руху, а то зъ слѣдуючихъ причинъ:

I. Одною зъ головнѣйшихъ причинъ незадоволеня люду зъ ладу въ краю есть вѣдчуте вже и черезъ людъ систематичне упослѣдженье его вѣры. Въ сей людъ, до греко-кат. своеи вѣры сильно привязаный, старано ся всѣми способами вмовити и фактами его переконувати, що его вѣра, хоть католицка, есть чимсь дуже несовершеннымъ, а майже злымъ. Людъ сей вѣдчувае именно при кождѣй стычности зъ панствомъ и зъ клиромъ лат. обряду, що его вѣра есть „хлопска“; въ него вмовляють при кождѣй способнѣй нагодѣ, що она пѣдлѣйша вѣдъ латиньскои, „паньскои“; вѣнъ бачить, що дѣдичѣ лат. обряду и высша ихъ служба вѣдъ церкви сторонять, святъ его не респектують, о украшенье и утриманье его домовъ Божихъ не клопочуть ся; вѣнъ бачить що уряды, навѣть цѣсарскѣ, зважають скорше на жидовскѣ, нѣжь на греко-кат. свята. Вѣра есть одною зъ святощей человѣка, котрыхъ безкарно легковажити и зневажати не можна, а коли голосъ духовенства и его властей въ сѣй справѣ часто и недвозначно навѣть въ репрезентаціи краю и державы пѣдношеный, не мае надѣяного наслѣдку, — людъ, вѣдчуваючи се легковаженье его вѣры и бракъ опѣки надъ найдорожшою собѣ справою, помимо енергічныхъ жаданъ тои-жь опѣки зъ стороны клира и конституційныхъ представителѣвъ руского народу, вѣдчуваючи сильно немочь свого духовенства навѣть въ охоронѣ своеи вѣры передъ снмъ систематичнымъ улеслѣджуваньемъ, звернувъ свою еміґрацію туды, де подѣбну своѣй вѣру видить не „хлопскою“ лише, а шановану и закономъ стережену, — тымъ бѣльше, що:

II. Въ людъ сей старано ся всѣми силами вмовити, що его мова, его письмо, навѣть его вѣра есть „московска“, „шизматицка“. Тѣ инсинуаціи, походячи въ кругѣвъ тои части краевои суспѣльности, котра для потребъ моральныхъ руского люду и народу найменшого позитивного не проявила интересу, а противно, въ крайною нетерпимостію до нихъ вѣдносила ся, порываючись легкодушно, безъ знаня рѣчи до суду о рускости чи московщинѣ письма и мовы того народу, не умѣючи зъ першого нѣ одного буквы, не кусячись хочь-бы о елементарне пѣзнанье другои; віндикуючи собѣ надзоронаньe вѣры сего народу, безъ найменшои свѣдомости его литургіи, зъ крайною уймою для авторітету греко кат. духовенства и его церковныхъ властей, єдино въ сѣй справѣ компетентныхъ, — тѣ инсинуаціи, становлячи вѣдъ певного часу червону нитку, постѣйну рубрику въ дневникарствѣ тои суспѣльности, въ его вѣдносинахъ до рускои справы, увѣйшли, мимо жалѣвъ и жаданъ греко-кат. духовенства и конституційныхъ представителѣвъ руского народу, нѣкимъ не вѣдпираний анѣ зборонюваний, въ тѣло и кровь сеи суспѣльности, а черезъ ню поволи въ переконаня люду руского. Сей бо, бачучи, що его руске письмо уряды навѣть въ погордою вѣдкидають, звучи московскимъ, вразъ зъ мовою, въ котрѣй се письмо писане; бачучи, що для своихъ рускихъ книжокъ, маючихъ на цѣли его просвѣченье и уморальненье, мае вѣнъ пѣдъ титуломъ „московщины“ трудности, переслѣдуваня навѣть; бачучи, що его духовнѣ зносять прикрости за ширенье тыхъ просвѣтныхъ книжокъ, „Посланниковъ“ навѣть, за свою знеходительность и старанность о уморальняючій вплывъ на себе, знову пѣдъ титуломъ „московскихъ агітацій“; чуючи, що о тѣмъ духовнѣмъ економѣ, лѣсничій, писарь, а навѣть „панъ“, ба й урядъ часомъ говорить, що вѣнъ „москаль“, а вѣра, якои вѣнъ научае, „шизматицка“, и що той духовный часами поставленый пѣдъ надзоръ поліційный навѣть вѣйта, знову въ титулу „москвофільства“ и „шизмы“ — людъ сей набирае нарештѣ переконаня, що „москалемъ“ и „шизматикомъ“ есть кождый, хто по рускы говорить и пише, хто руску читае книжку, хто русько-католицкои есть вѣры, хто, Русиномъ будучи, для люду есть прихильный, — и такъ переконаный, бачучи погорду для своеи рускости, названои згаданою суспѣльностію „москвитизмомъ“ и „шизмою“, освоюе ся людъ зъ тыми назвами; а бачучи, якъ въ кождымъ рокомъ духовенство, въ боязни о посудженье себе о „wichrzycielstwo“, о „knowania moskiewskie“, вѣдъ працѣ надъ нимъ усуває ся, бракомъ опѣки надъ своимъ дѣланьемъ для люду зражене и огорченe, а особливо знаючи, що надзоръ надъ его ортодоксію порученый жандармамъ, вѣйтови, и що найевинѣйше слово до люду, перекручене зъ злобы, денунціоване, ставсь причиною невинного ставаня передъ судомъ за „wichrzycielstwo“, — людъ зъ тыхъ а не иншихъ причинъ деколи самъ собѣ по-за церквою полишеный, за рускость своеи мовы и своеи вѣры навѣть ображуваный и переслѣдуваный въ краю, — покидае нарештѣ той край, вдучи, куда ему вказала дорогу тая суспѣльность, що „шизматицкою“ зоветъ въ краю его вѣру, „московскимъ“ его письмо, „шизматицкимъ“ и „московскимъ“ его духовенство.

III. Згадана суспѣльность, слѣпо вѣрючи неоправданымъ, зневажаючимъ, пѣдбурюючимъ, нѣкимъ не гамованымъ емкубраціямъ своеи прасы, досягла того, що нинѣ по систематичнѣй праци десятковъ лѣтъ повага, становиско и вплывъ греко-кат. духовенства на людъ, котрый не бувъ и нѣколи не мѣгъ бути иншій, якъ той, якій приказуе декальогъ, цѣлкомъ стали пѣдкопани и знѣвечены. Тожь о якѣмъ-небудь вплывѣ систематично упослѣдженого и зневаженого греко-кат. духовенства — въ справѣ спиненя еміґраційного руху селянъ не може бути й мовы. Людъ сей выганяе зъ краю вѣдчуте упослѣдженье его вѣры, его церкви, его святъ; поправы сеи систематичнои кривды домагало ся духовенство вѣдъ десятковъ лѣтъ даремно; гѣркою іронією збувано ся домаганье. Людови показало дорогу зъ краю вмовлене въ него польскими часописями и значною частію польскои суспѣльности переконанье, що его вѣра, его письмо и мова не суть шановани тому, що суть „шизматицкѣ“ и „московскѣ“. Що-жь поможе вплывъ духовенства въ реліґійномъ напрямѣ? Поминувши, що за стычность зъ людомъ посудить духовенство знову о „wichrzycielstwo“, суспѣльность, о котрѣй мова, не щадила способовъ и силъ, щобы людови духовенство те представити скрѣзь „шизматиками“ и „москалями“. И поучуванье, котрого и передъ снмъ рухомъ нѣколи не бракувало, о истотѣ католицизму не вѣднесе наслѣдку, хочь-бы й найточнѣйше було поняте, бо сему поученю поставить хлопскій розумъ насупротивъ практичного, зъ власного досвѣду, зъ найближшого собѣ житя зачерпнене зрѣвнанье: чому-жь, сли у насъ и у латинянъ одна вѣра, католицка; чому-жь латиняне, „паньство“ сторонить вѣдъ нашихъ церквей, зъ нашого католицкого обряду насмѣвае ся, нашихъ духовныхъ мае нѣ-за що, „москалями, шизматыками“ ихъ ганьбячи, выпытуючи за нима якъ за злодѣями явами черезъ жандармовъ: чи не промовлять до насъ що, не потѣшать, пожалують, навчають по-за церквою? Чому, сли мы католики, уряды не шанують нашихъ святъ, коли жидовскѣ навѣть шанують? Чому св. отець въ Римѣ, въ котрого мы вѣрили и хочемо вѣрити, за зневаги нашои, католицкои вѣры, вѣдъ католиковъ таки, вѣдъ ксьондзовъ навѣть неразъ, не уйме ся? Такъ мусить людъ розумувати [а розумуе и инше де-що, що его болить а о чѣмъ и высказуватись ся на своихъ вѣчахъ, устами конституційныхъ представителѣвъ своихъ, чого однакъ не слѣдуе втягати въ рамы сего, зъ реліґійного лише грунту выходячого меморіялу], а на всѣ тѣ питаня греко-кат. духовенство замкненѣ мае уста.

IV. Такъ зъ церковныхъ и народныхъ взглядовъ пѣдкопала спора часть польскои въ краю верховодячои суспѣльности, сильно зъ жадами [сумно се сконстатувати!] всякій вплывъ греко-кат. духовенства на русскій людъ; погрозами о „wichrzycielstw-ѣ“, о „szyzmatyckich, moskalofilskich agitacjach“ и найневинѣйше выточуваными процесами о тѣ привиды, вѣдстрашила, вѣдтягла греко-кат. клиръ вѣдъ спасеннаго, образуючи го на власный людъ вплыву, послугуючи ся средствами найомереженѣйшого навѣть денунціяторства, деморалізуючи навѣть одиницѣ въ клирѣ менше о добро церкви и народу свого ревнѣ, фаворизованьемъ на лучшѣ бенефіціи, вымагаючи вѣдъ нихъ просто браку всякои ревности о добро повѣреного собѣ люду, приноровляючи систему всѣляких каръ декуды за ревноване противъ піянства, за ревноване за просвѣченьемъ люду книжками, законно ведеными зборами и читальнями. Нечувана то въ цѣлѣмъ образованѣмъ свѣтѣ, но у насъ въ краю звычайна рѣчь, що греко-кат. духовенству вмѣнае певна часть польскои суспѣльности майже за проступокъ, фактъ, що оно, по народности руске, по вѣрѣ католицке въ рускѣмъ обрядѣ, не хоче абдикувати зъ проводу свого народу и стереженя своеи вѣры. Той провѣдъ и то стереженье проявляе греко-кат. духовенство тымъ, що по силамъ своимъ и въ границяхъ церковныхъ и горожанськихъ своихъ обовязковъ стереже сно моральность публичного житя, змагаючи при всѣхъ выборахъ до тѣлъ репрезентаційныхъ державы, краю, повѣта, села, конституційными средствами перевести выборъ мужѣвъ моральныхъ, совѣстныхъ, знанями и характеромъ одвѣтныхъ, а передовсѣмъ могучихъ и хотячихъ перестерѣгати интересовъ церкви католицкои власного обряду. То жь чинникы, о котрыхъ сказано повыше, розухвалюють ся при наведеныхъ актахъ публичного житя противъ указаной обовязками взглядомъ вѣры и суспѣльности акціи греко-кат. духовенства такъ далеко, що ужывають всѣляких найкрайнѣйше неморальныхъ средствъ, щобы ними греко-кат. клиръ, его вѣру, его мову, его становиско, въ крайне довести понижене, — и то дѣя ся не въ краю католицизмови ворожѣмъ, але зъ стороны католиковъ-латинянъ, входячихъ въ неприродный аліянсъ зъ жидами, противъ католиковъ-Русиновъ, не бажаючихъ якого небудь суспѣльного, краевш шкѣдного перевороту, а переведеня выбору цѣлого католика Русина на рускѣй земли, щобы стерѣгъ католицкои моральности въ горожанськѣмъ житю, спеціяльно же правно-політичного становиска католицкои церкви власного обряду.

Въ тѣй борбѣ зжадователи на часъ выборовъ и довго ще потому суспѣльности противъ указаного обовязкомъ стереженя публичнои морали и правъ своеи церкви черезъ греко-кат. духовенство, гладять одинъ день выборчихъ орґій всю мозольну працю около уморальненя народу, — сей одинъ день нищить всѣ сукцессы працѣ около его отверезеня, суспендуе на довго авторітетъ церкви въ орѣняню: що неморальне, грѣшне, выдае становиско и повагу духовенства, хотячого вѣрнымъ ити примѣромъ въ повневію горожанськихъ обовязковъ, на зневаги шайки дворанковъ, на жидовскій штовханины, на посмѣховиско навѣть зъ литургічнои одежѣ. Духовенство, пѣдъ окомъ правительственныхъ властей такъ трактоване, повневѣряне безохоронно передъ лицемъ своихъ вѣрныхъ, не найде у нихъ послуху на те, щобы людъ не опускавъ краю, въ котрѣмъ чувствуе ся чужимъ, де зъ представителями его вѣры въ такій обходять ся способъ, — щобъ остававъ межа суспѣльностію, котра выдерши ему вѣру въ моральну его силу, усунувши вѣдъ него терорызмомъ, не вагаючимъ ся и ссылки, природну прихильность и помочь власнои его интеліґенціи, въ додатокъ гинути ему каже голодовою смертію париіса.“

——

Русинмъ радикаламъ звѣстный комунікатъ противъ рускаго духовенства прийшовъ въ части якъ вода на ихъ млынъ — якъ о тѣмъ свѣдчить уже самымъ заголовкомъ статья „Радикально!“ помѣщена въ послѣднѣмъ (21 и 22) ч-рѣ коломыйскаго „Хліборобa“.

„Кѣлько то — пише „Хлібороб“ — на насъ не накричали ся нашѣ попы та ихъ прихильники за того, що мы нѣбы то неслушно выступаемо противъ тыхъ ихъ собратовъ, що не дбають за народъ та кривдять его и лихо обходять ся въ нимъ!.. Отже остатнымъ часомъ навѣть духовнѣ [?] и свѣтскѣ власти переконують ся, що мы таки маемо рацію...“ Навявши комунікатъ [драстичнѣйшѣ мѣсця тов-

---

своеи исторіи занимало.

Выходить зъ всего, що лишь на всходѣ Вислы шукати треба и Бѣлу Хорватію и Бѣлу Сербію. У Поляковъ, пѣсля Длугоша, Висла нѣколи не звалась Бѣлою Водою, отже згаданыхъ краевъ годѣ переносити на захѣдъ Вислы.

Цѣсарь Константинъ повѣдае, що за его часовъ Бѣла Хорватія була нехрещеною. Мы жь знаемо, що вже въ IX. вѣцѣ и Чехія и Моравія исповѣдувала христіяньску вѣру и мали христіяньскихъ князѣвъ. Теорія Реслера и зъ того погляду хибна.

Зъ розправы Константина знаемо такожь, що Бѣлохорваты позставали въ великѣй приязни зъ Мадярами и своячили ся зъ ними [12]). Якъ же-жь могли-бы заходити такъ близьки вѣдношеня межа обома народами, если бы Хорваты мешкали ажь у Керконосныхъ горъ въ Чехіи?

Такожь повѣдае Константинъ [13]), що на Бѣлу Хорватію часто нападали Печенѣги и пустошили тамъ землю. Тымчасомъ знаемо, що Печенѣги жили на всходѣ вѣдъ Мадяровъ и нѣколи до Чехіи не заганяли ся — они въ своихъ набѣздахъ могли що-найбѣльше досягнути Хорватію на всходѣ вѣдъ Кракова.

Цѣла теорія Реслера оказуе ся тѣлько нещаслывымъ помысломъ, а задивуе тымъ бѣльше, що творецъ такъ неудалои теорія ровночасно высмѣвае труды славяньскихъ слѣдителѣвъ старины, не выймаючи и такихъ повагъ, якъ ческій ученый Шафарикъ.

————

Земля на захѣдъ рѣки Вислокъ — поза Тарновъ и Санчь — заселена людностею, що й доси въ своѣмъ вставѣ сильно вѣдрѣзняе ся вѣдъ прочихъ мешканцѣвъ Галичины. Въ полудневѣй части того пасма осѣли Лемки — племя первѣстно словацке; въ середущѣй и пѣвночнѣй части сидять Мазуры (такъ они й самѣ себе называють) — такъ вѣдмѣнный и вѣдъ захѣдныхъ Крановянъ и вѣдъ всходныхъ Русиновъ.

Хочь бы мы й допустили можливость якоись великаньскои кольонізациі Мазуровъ въ решовскѣй и тарновскѣй земли, але находъ до Галичины Словаковъ Лемковъ позостане все для насъ великою загадкою. Кождому насуваесь питанье: що сталось зъ давнѣйшою, автохтонною людностею тыхъ сторонъ и чи она самохѣть опустила рѣдну землю, чи може выгиснули ся новѣ нашельцѣ? Третоя евентуальности, именно що горы передъ приходомъ Словаковъ не були заселенѣ, навѣть допустати не можна. Середъ переворотовъ, якѣ въ Галичинѣ и въ Угорщанѣ дѣяли ся вже вѣдъ II-ого вѣку по Хр. — назвала Рамянъ, Готовъ, Унновъ, Аваровъ — карпатскѣ горы були найдогодньѣйшимъ и найбезпечнѣйшимъ захистомъ для людности. Тамъ и згадують ся въ исторіи численнѣ племена, мѣжь ними Пізанѣты надъ Дунайцемъ и Бесѣты въ Бескидахъ. Обѣ назвы свѣдчать, що була то людность одноплеменна зъ жителями зъ-надъ Дністра, котрыхъ Птолемей зове Тіранѣтами. Бувъ то народъ Ґетовъ, знаный въ исторіи вже на 600 лѣтъ передъ Хр. — тѣ самѣ Ґеты або Галичане, про котрыхъ згадуе, ще въ VII бмъ вѣцѣ по Хр., візантійскій историкъ Теофілактъ [14]) а въ IX-бмъ вѣцѣ патріярхъ Фотій.

Такъ отже и зъ погляду етноґрафічного приходимо до того незаперечного факту, що въ земли вѣдъ Сяну ажь по-за Дунаець (до рѣки Рабы) вѣдбулось въ давнину выселенье мѣсцевои людности а на ея мѣсце наплыла людность нова. Въ тыхъ тѣлько сторонахъ шукати треба вѣтчины тыхъ Сербовъ и Хорватовъ, що за цѣсаря Ираклія осѣли въ задунайскѣй земли.

(*Дальше буде.*)

---

[12]) De administrando imperio cap. 30.

[13]) Тамъ-же, гл. 31.

[14]) Theophylacti Simocattae Historiae въ Corpus scriptorum historiae Byzantinae, выданье бонъске зъ року 1834. Тамъ помѣщенѣ и Photii in Theophylactum summaria. Оба авторы згадують кѣлька разовъ про Ґетовъ-Славянъ.

стыми черенками] „Хліборобъ“ кличе: „Якъ бачите, сказано дуже радикально, и щастье, що се наже ц. к. намѣстникъ, бо намъ грѣшнымъ ц. к. прокураторія такого не пустила бы. Отже самъ намѣстникъ стверджуе, що наши попы не дбаютъ навѣть за чисто релігійнй справы своихъ парафіянъ. Справдѣ, що не дбаютъ. [И тутъ редакція твердитъ, що нѣбы-то не богато священниковъ учитъ катехизму въ церквѣ, а потомъ новоженцѣвъ „чѣпаютъ ся“ за найменчу дробницю, абы „солоно оплатили ся приносами и роботою“ и т. д.]

Ба що больше! Въ другомъ мѣсци „Хліборобъ“, пишучи о процесѣ „за образу попа о. Шидловского зъ Старомѣщаны“ наводитъ зъ письма якогось дописувателя-селянина слова: „Якъ же-жь може народъ до такихъ попівъ мати довѣріе? Чи-жь не вони суть причиною до еміграціи народу? Ой вони! Вони замѣсць старыти ся, щобы просвѣтити народъ, вони стараютъ ся, щобы его придурити“, — а потомъ редакція „Хліборобa“ додае водъ себе: „Таке то писавъ намъ ще 11 листопада селянинъ про попівъ въ надграничныхъ повѣтахъ. Видко, що п. намѣстникъ не выссавъ зъ свого пальца тяжкихъ завинъ, котрѣ кинувъ въ очи духовенству въ своемъ письмѣ“. — Тутъ „Хліборобъ“ якъраз дуже попутавъ, замовчавши одно, що „попъ о. Шидловскій“ зъ Старомѣщаны есть одною зъ выимокъ середъ духовенства руского, — то одинъ зъ „холмчаковъ“, протегованыхъ шляхтою польскою а не маючихъ довѣрія у народу. За те загалъ чи навѣть часть руского духовенства чей же не поносять вины! Редакція „Хліборобa“ могла ся зрозумѣти зъ самого процесу, на основѣ котрого подае свое заключенье, бо вже-жь хиба лишь выимокъ межи рускими священниками може допустати до того, щобы заробчинъ самъ мусѣвъ хоронити дитину, дятого, що розходилось о таку дробницю якъ 1 чи 2 зр. заплатити за похоронъ. Зъ другои-жь знову стороны тѣ круги, водъ котрыхъ выходятъ напасти на руске духовенство, певно не мають на гадцѣ до корити о. Шидловскому, бо того рода „холмчани“ ставлятъ ся за взорець загалови руского духовенства, хотяй якъ-разъ въ парохіи „холмчака“ о. Шидловского проявилась еміграція въ перестрашуючій способъ, а навѣть — то вже правдивый Pech для „холмчака“ и для его протекторовъ! — зъ его именно парохіи [зъ Дорофіевки прилученои до Старомѣщины] засуджено въ Тернополи сараку Іосифа Кривого за справу еміграційну!

Пп. редакторамъ „Хліборобa“ — если схотятъ принати водъ насъ добру раду, — радили-бъ мы залишити слѣпе напастованье духовенства и высновуванье зъ одного-другого выимкового факту заключень легкодушныхъ, не основаныхъ на всесторонномъ розслѣдѣ и розгладѣ справы. Тѣшити ся зъ напастованя руского духовенства не повинни навѣть радикалы, а мы мусимо взяти имъ се тымъ больше за зле, що чей-же они добре розумѣютъ: куды то вѣтеръ вѣе? до чого то все йде?!

Петербурскій дневникъ „*День*“, пишучи о еміграціи галицкихъ селянъ, констатуе, що до Россіи имміґрувало велике число селянъ латинського обряду и Мазуровъ. „День“ звертае на се увагу зъ погляду політичного, докорне польскій шляхтѣ въ Галичинѣ, наконець высказуе надѣю, що Славяньскій благотворительный комітетъ схоче занати ся Мазурами и латинниками такъ само, якъ рускими селянами . . . Годить ся, щобы приняли се до вѣдомости тѣ, що знаютъ горлати лише на рускій народъ и на русне духовенство.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Противъ антісемітизму, котрый щоразъ больше шириться у Вѣдни, выступаютъ ліберали зъ всякою безвзглядностію, а маючи власть въ своихъ рукахъ, стараютъ ся спинити рухъ антісемітскій. Зъ другои стороны треба признати, що й антісеміты уживаютъ всяныхъ можливыхъ средствъ въ своій борбѣ зъ лібералами. Недавно донесли мы, що бурмістръ Вѣдня выключивъ радного д-ра Люегера за непарляментарный выступъ на радѣ водъ участи въ кількохъ засѣданяхъ рады мѣскои. Теперь всѣ 38 радныхъ антісемітовъ оповѣстили публично въ газетахъ, що не возьмутъ участи въ засѣданяхъ рады мѣскои за-для сторонничого поведеня президія рады мѣскои.

Антісеміты на поли політичнои дѣяльности не вражуютъ ся тымъ, що декуды не маютъ большости, але смѣло голосятъ свои засады и переконанья. И такъ въ недѣлю водбулись зборы выборцѣвъ въ Гросъ-Зіґгардтъ, на котрыхъ здавали справу ліберальній послы Врабецъ, Копъ и Маршетъ. На тыхъ зборахъ явивъ ся и д-ръ Люегеръ та помимо немалого кривду наговоривъ ліберахамъ правду въ очи, закидаючи имъ несовѣстность въ акціи політичній и выкоснованье дробного промысловця та селянина. Розумѣесь, що и Мадары дбстали доору науку водъ д-ра Люегера. Въ часѣ тыхъ зборовъ не обойшлось безъ комічныхъ епізодовъ. И такъ д-ръ Люегеръ вымавивъ имя посла Врабеца „Фрабецъ“. Врабецъ протестувавъ противъ того, говорячи, що вонъ не Чехъ, а вѣнци сказавъ, если Люегеръ буде его такъ называти, то вонъ зо своеи стороны буде вымавляти „Лігеръ“. Зборы закончилась заявленьемъ довѣрія для трехъ ліберальныхъ пословъ.

Въ соймѣ угорскомъ воддано честь померщому послови Варманови, зъ роду жидови. Водтакъ велась дальша дебата надъ ухваленьемъ провізорія буджетовои. Дебата закончилась тымъ, що водкинено внесенье пос. Гельфіого на водложенье провізорія, а принято провізорію.

Пѣсля урядового выказу выдатки державній въ Россіи выносили въ першихъ осьми мѣсяцяхъ 762 міліонбвъ рублѣвъ (въ томъ самомъ часѣ минувшого року було 657 мілл. выдатку). На покрытье заряджень, пороблены хъ зъ нагоды неврожаю минувшого року, дозволивъ царь зачислити 15 мілл. рублѣвъ въ сегорочномъ буджетѣ.

Въ Берлинѣ надѣютъ ся, що вел. кн. Володимиръ, вертаючи разомъ зъ женою до Россіи зъ Парижа, загостить до Потсдаму для водвѣданя родины цѣсаря нѣмецкого.

Прокураторъ синоду Побѣдоносцевъ мавъ внести до сенату проектъ поболѣшеня сумъ, призначеныхъ на поболѣшенье числа шкблъ церковно-парохіальныхъ въ ґуберніяхъ повнічныхъ и полудневыхъ заходного краю та въ ґуберніяхъ сибірійскихъ, де населенье неправославне.

Для Финляндіи выготовлено въ сенатѣ новѣ проекты такихъ законовъ: Вел. кн. финляндске дѣлить ся на ґубернія и установляетъ окремый зарядъ тыхъ ґуберній; водтакъ мае выдатись окремый кодексъ карный для Финляндіи. — Якъ бачимо, намагаетъ ся що-разъ больше знищити автономію Финляндіи.

Ґазета „Свѣтъ“ выступила зъ новымъ проектомъ погодженя Полякбвъ зъ Россіянами на основѣ церкви „польскоправославнои“. Пѣсля ґадки сеи ґазеты, истнованье вже теперь многихъ Полякбвъ православныхъ робить необходимымъ потребу такои церкви. „Свѣтъ“ надѣе ся, що населенье польске и частина духовенства радо приступитъ въ члены такои церкви. А за се достали бы Поляки повну рбвноправность зъ Россіянами и признанье національныхъ правъ. „Новое Время“ радитъ „Свѣтови“ больше числитись зъ дѣйстностію а не комбінувати утопій, бо и безъ такои церкви можливе повне полученье Полякбвъ зъ Россіянами. На доказъ сего наводитъ, що релігійній рбзницѣ не перешкодили повному полученю пбвночнои Нѣмеччины зъ полудневою.

Французке міністерство маринарки розбслало минувшои пятницѣ таку ноту: „Въ депешѣ, наслѣвшбй послѣднои ночи, доносить ґенералъ Додъ, що Дагомей цѣлковито розбитый и находить ся въ повной дезорґанізаціи въ наслѣдокъ утечи короля Бенганціна та знатнѣйшихъ кацикбвъ. Додъ занятый въ тбй хвили тымъ, щобы установити давній начальства, а водтакъ перевести окупацію цѣлого краю. Зъ другои стороны доносятъ зъ Porto Novo, що Додъ выдавъ проклямацію, котрою заявляе, що Бенганцінъ зложеный зъ свого престола, и завзывае, щобы племена поддались. Вже по-надъ 6.000 муринбвъ послухало сего зазыву.“

Король румуньскій вбдкрывъ парламентъ престольною бесѣдою, въ котрбй зазначивъ насамперед, що мающе незадовго наступити одруженье наслѣдника престола есть щасливою подѣею; оно скрѣпитъ звязи англійскои и румуньскои династій, скрѣпитъ звязи обохъ народовъ и дасть на будучность для краю поруку дружныхъ вбдносинъ державъ заграничныхъ до Румунії. Румунія стала ся своимъ правильнымъ поступованьемъ въ межинародныхъ вбдносинахъ, своею умѣренностію, своимъ бажаньемъ удержати Европѣ неоцѣненій благодати мира, поважнымъ чинникомъ въ европейскомъ концертѣ. Свѣтле принятье короля въ Лондонѣ и Вѣдни доказуе вартость дружбы румуньскои. Въ конфліктѣ зъ Грецією обстае Румунія при своемъ правѣ яко держава суверенна и готова боронити его безъ вызывання, але й безъ проявлюванья якои небудь слабосильности. Вбдтакъ обговорюе престольна бесѣда фінансове положенье и зазначуе, що доходы ажь до 30 вересня збольшили ся о 22 міліонбвъ; наконець заповѣдае численнѣ проекты законовъ и внутрѣшнѣ реформы. — Парламентъ принявъ бесѣду престольну дуже прихильно.

НОВИНКИ.

— **Холера.** Въ Боднарбвцѣ, гусятиньского повѣта, окбнчило ся згадуване нами занедужанье одного особы смертію. Отже хочь попередні бактеріольоґічні дослѣды не выкрыли въ томъ случаю азійскои холеры, то все таки смерть та есть подозрѣна, тымъ больше що занедужала тамъ ще одна особа зъ такими самыми познаками недуги. Впрочомъ такъ въ Шидловцяхъ якъ и въ Вольховчику не змѣнило ся нѣчого, бо нѣхто не умеръ зъ недужихъ анѣ нѣхто не занедужавъ. — На Угорщинѣ выгасае поволи холера, зменшила ся она такожь значно и въ Россіи. Натомѣсть проявилась пошесть въ селѣ Кіевѣ подъ Хелмномъ въ Прусіи, де було 2 случаѣ занедужаня а одинъ смерти и въ селѣ Маломъ Чистомъ въ той самой околици, де занедужало 23 н. ст. падолиста 7 особъ наразъ.

— **Ц. к. староства золочівске** перевело зъ поручення ц. к. намѣстництва ревізію у господаря зъ Нестюковъ подъ Поморянами Ивана Ляховича и увязнено его передъ двома недѣлями. Судъ по переслуханю Ляховича, не згодивъ ся бувъ на предложенье прокуратора, абы увязненого задержати въ арештѣ, але прокураторія водкликалась до апеляціи — и Ляховичъ сидитъ подъ замѣтомъ, що бунтувавъ до еміграціи.

— **Про напедъ на о. А. Завадского въ Пѣстини** пишутъ зъ самого Пѣстиня до „Посланника“, що о. Завадскій упавъ жертвою свого званя. Дня 13 листопада въ ночи вертавъ вонъ зъ празника водъ о. декана Тимяка зъ Шешоръ. Попереду ѣхавъ почтмайстеръ пѣстиньскій п. Нітманъ, а за нимъ о. Завадскій. Передъ самою почтою здержано зъ крикомъ возъ п. Нітмана, але коли вонъ обозвавъ ся, пущено его зъ словами: „Пусти! то нашъ почтмайстеръ“. Надъѣхавъ о. Завадскій, а коли здержано его возъ, вонъ злѣзъ и запытавъ: чи то варта здержуе? Наразъ изъ заду достави у голову коломъ такъ сильно, що заразъ упавъ на землю. По часѣ поднѣсъ ся и заволѣкъ ся на почту. Злочинця увязнено и воддано судови. Дописуватель „Посланника“ твердитъ рѣшучо, що се бувъ нападъ зъ мести за те, що о. А. Завадскій зъ Микитинець выголосивъ въ Пѣстини на св. Димитрія проповѣдь на тематъ „згубныхъ засадъ радикалбвъ и безхосенного ихъ волокитства по вѣчахъ“. Дописуватель каже, що Иванъ Атаманюкъ зъ Пѣстиня сказавъ явно передъ жандармомъ: „То ся ему належало за то, що говоривъ напротивъ вѣча“. Больше дописуватель не пише о цѣлій справѣ зъ огляду на судове слѣдство.

— **Селянській пявки.** Въ Золочевѣ скбнчивъ ся дня 24 н. ст. падолиста процесъ о обманьство противъ Чорны Шапіры, Савла Штібера, Мошка Лецтера, Ив. Басладиньского и Якова та Исаака Гроскопфовъ. Обжалованій выдали доохрестнымъ селянамъ 19 фальшивыхъ пашпортовъ, щобъ улекшити имъ выѣздъ до Бразилії. За тѣ пашпорты вытуманили они водъ селянъ по-надъ 300 зр. По переслуханю свѣдковъ и водчитаню переписки мѣсцевои и заграничнои признавъ судъ присяжныхъ виновными сихъ добродѣевъ селяньства, а трибуналъ засудивъ яко головну провбдничку спблки обманниковъ Чорну Шапіру на 1½ року, ея зятя Мошка Лецтера на 14 а Савла Штібера на 10 мѣсяцѣвъ тяжкои вязниці заостреной постомъ. (Басладиньского и Гроскопфовъ увольнено).

— **Арештъ тридневый за піяньство** водсидѣвъ въ Мостахъ войтъ бутиньскій Никола Музика, а мае ще водсидѣти сѣмь днѣвъ. Отже треба надѣятись, що выдѣлъ жовковскои рады повѣтовои скине вже разъ изъ уряду того всѣмъ ненавистного чоловѣка.

— **За ковбасу!** Зъ Выбранбвки пишутъ намъ: Въ недѣлю дня 27 н. ст. листопада с. р. прийшовъ Наумъ Заставный, господарь въ Чижицяхъ, сильно пяный зъ коршмы и жадавъ водъ жѣнки щобъ ему зварила ковбасу. А що то бувъ перший день посту и ковбасы не було, жѣнка не могла зварити. Тогдѣ Наумъ зачавъ жѣнку бити, ажь сусѣды выкинули его на дворъ. Тамъ вонъ заснувъ. Тогдѣ тесть его, Яцко Тарнавскій, которому Наумъ довгій лѣта докучавъ, завдавъ ему пять сильныхъ ударбвъ въ голову, такъ що ажь мозокъ выскочивъ. Тесть увязнено и водставлено до Бобрки, а зять доси ще дыхае. Пяницѣ нѣхто не жалуе, бо бувъ марнотратникомъ и забіякою.

— **Зъ Богородчанського** доносятъ, що сими днями выарендувавъ ґр. Іосифъ Стадіонъ, сынъ бувшого намѣстника Галичины ґр. Рудольфа Стадіона, свій майоратъ Богородчаны, Ляховцѣ, Горохолину, Грабовець та инши менши фольварки зъ цѣлымъ инвентаремъ на 10 лѣтъ жидамъ Каннерови и Мунчекови по цѣнѣ 9 зр. за моґъ. Доси заряджували сими маетностями Чехи. Они завели дуже добру господарку, лѣпшу худобу и давали добрый заробокъ нашимъ селянамъ та обходили ся зъ ними по людски. Теперь-же подъ зиму новій посессоры водправили кількадесять рускихъ заробковъ жонатыхъ, а поприймали на ихъ мѣсце безженныхъ хлопцѣвъ за меншу платню. Водправленій находятъ ся въ найнужденнѣйшомъ положеню и не маютъ ся де подѣти, хиба выеміґрують. — Ґр. Стадіонъ продавъ такожь жидамъ за безцѣнъ дуже гарну худобу и кблька тысячѣвъ овець-меріносбвъ. Цвитучій за управителевъ Чехбвъ фольварки свѣтятъ теперь пустками, а незадовго запануе певно жидбвскій ладъ и въ прочихъ маетностяхъ ґр. Стадіона.

— **Трамвай зъ Товмача до Грушки.** Міністерство торговлѣ удѣлило цукроварни въ Товмачи концесію на 30 лѣтъ на выбудованье и уживанье шляху кбнного трамваю, призначеного для перевозу бураковъ зъ цукроварнѣ въ Товмачи черезъ теріторію села Грушки ажь до границѣ громады Озерянъ.

— **Выдѣлъ краевый** ухваливъ дня 18 н. ст. падолиста на основѣ прислугуючого ему права увольнити фабрику выробовъ глиняно-камѣнныхъ на Ратѣ и Равѣ рускій, власность кн. Адама Сапѣги, водъ всѣхъ додатковъ до податковъ зъ выимкою державныхъ на часъ водъ 1 липня 1890 до 30 червня 1900 року.

— **Санкціонованье закона.** Постановою зъ дня 18 н. ст. падолиста санкціонувавъ цѣсарь ухвалу сойму галицкого що-до змѣны округовъ репрезентацій повѣтовыхъ въ Сгрыю и Жидачевѣ.

— **До семинарія учительскои въ Самборѣ** записало ся, якъ звѣстно, богато учениковъ, але майже всѣ бѣдни. Отже якъ доносятъ зъ-водтамъ, устроено для найбѣднѣйшихъ въ двохъ комнатахъ будынку семинарія при помочи мѣста родъ бурсы. Бурмістръ давъ до розпорядимости дирекціи 24 ложокъ. Дальше устроено для семинаристовъ кухню, де кождый може за 3 зр. мѣсячно достати обѣдъ и вечерю.

— **Покривдженье селянъ въ наслѣдокъ маневровъ.** На територіи села Старявы, въ мостискомъ повѣтѣ, водбуваютъ ся кождого лѣта подчасъ жнивъ вправы артилерія острыми набоями. Тѣ вправы тревають мѣсяць або и повтора. За цѣлый той часъ не вольно нѣкому зъ села выходити на поле, почавши водъ 5-ои годины зъ рана до 1-ои пополудни. Въ наслѣдокъ такого заряджения тратятъ господарѣ необчислений шкоды. Нѣ сѣна, нѣ збожа не можна такъ зобрати, якъ треба, а до того роботникъ дорого оплаченый, не мае до полудня роботы, а заплатити его треба за цѣлый день. За тѣ всѣ шкоды звертае правительство селянамъ по 4 кр. денно водъ штуки худобы, котрои не можна въ поли пасти, и по 10 кр. за ямы, якій повыбиваютъ пушочній кулѣ по поляхъ. Громада водъ тыхъ маневровъ сильно збѣднѣла тожь и справедливо домагае ся, щобы власти установили яку иншу норму въ выплачуваню водшкодовань, а не спускали ся на таксаційну комісію, бо она цѣлкомъ не оцѣнюе часу, що его селяне тратятъ, не могучи въ поли робити. Селяне звертаютъ ся зъ просьбою до рускихъ пословъ, абы они выстарали ся, щобы на будуще правительство установило само зъ горы, т. е. передъ вправами, якесь постойне водшкодованье водъ кождого моґа поля и сѣножати, що лежитъ въ окрузѣ пушочныхъ стрѣловъ.

— **„Зеркала“** чч. 21 и 22 сконфіскувала ц. к. прокураторія за вступный стихъ: „Нашимъ найсердечнѣйшимъ“ Залуквича и за стишокъ: „Про еміґрацію селянъ до Россіи“.

— **Сегорбчна зима** зачала ся досыть сильными морозами. У Львовѣ дойшли они въ недѣлю и понедѣлокъ до 15° Ц. а въ Краковѣ доходили при кбнци минувшого тыжня до 11 и 12°. Въ Станиславовѣ показувавъ термометеръ въ понедѣлокъ 12—15° Р. а въ Перегиньску 16°. Якъ на початокъ зимы морозы тѣ досыть сильній, а здае ся дойдутъ до кульмінаційнои точки въ сѣчни и лютомъ.

— **Катастрофа на зелѣзници.** Въ недѣлю дня 27 н. ст. падолиста наѣхавъ поѣздъ особовый на станціи Ваґъ Уйгелі межи Пістияномъ а Тренчиномъ на стоячій на шинахъ поѣздъ тягаровый. Въ наслѣдокъ того експльодувавъ котелъ однои машины и розбило ся три ваґоны. Доси не знати на певно, кблько людей погибло; кажутъ, що 4. Раненыхъ есть кблька на цять.

— **Знесенье десінфекціи.** Зъ Подволочискъ доносятъ, що зо стороны россійскои знесено заряджения що-до десінфекціи заграничныхъ подорожныхъ.

— **Въ Борослави** погабли дня 22 н. ст. падолиста два роботники въ копальни. Около 11-ои годины того дня въ закопѣ ч. 4404, що належитъ до спблки Діямантштайна и Айзика Грушовского на нивѣ званой „Дучки“, працювавъ 21-лѣтный жидъ Майлехъ Зандманъ зъ Волянки коло Тустановичь. Наразъ зо щѣлинь покладовыхъ бухнуло тблько роны, що ґазы заиоморочили и убили Зандмана. — Того самого дня около 2-ои годины въ ночи въ копальни спблки Гавптманъ, Шуцманъ и Шайнфельдъ упавъ до закопу 40 метровъ глубокого роботникъ Мих. Врублевскій зъ Борислава и убивъ ся. Причиною нещастя було зле устроенье закопа.

— **Зараза пыскова и ратична** прибрала вже въ повѣтахъ коломыйскомъ, перемышляньскомъ, снятиньскомъ и золочевскомъ на столько що намѣстництво позволило ладувати и выладовувати худобу ратичну на стаціяхъ згаданыхъ повѣтовъ. Навѣщенй заразою декотрій мѣсцевости въ тыхъ повѣтахъ мають ще й дальше бути замкненій.

— **Закупно листя тютюну,** зобраного въ сѣмъ роцѣ въ Галичинѣ и Буковинѣ зачне ся въ грудни и буде водбуватись при урядахъ выкупна тютюну въ Ягольници и Заболотовѣ водъ 1 н. ст. грудня до 31 н. ст. сѣчня 1893 а при такомъ-же урядѣ въ Монастирискахъ водъ 1 до 31 н. ст. грудня 1892. Хто намѣряе займати ся управою тютюну въ роцѣ 1893 повиненъ внести свое заявленье найдальше до кбнця лютого 1893 р. а при томъ назвати парцелѣ, на котрыхъ буде управляти ся тютюнъ. Тѣ заявленя приймаютъ комісарѣ скарбовои сторожѣ або магазины въ згаданыхъ мѣсцевостяхъ подчасъ выкупу тютюну. Позволенье на управу тютюну не дае ся на простбръ менший якъ 719⅓ квадр. метровъ (т. е. 200 квадр. сяжень). Громады, въ котрыхъ тютюнъ не буде управляти ся бодай на просторѣ 2·817 гектаровъ (5 моргбвъ), не достануть такожь позволеня на управу тютюну. Тѣ, що безъ позволеня займаютъ ся управою тютюну, або садятъ тютюнъ на просторѣ большомъ якъ имъ позволено або знову садятъ иншій родъ тютюну, якъ той, на якій маютъ позволенье, а такожь тѣ, що не засадятъ цѣлого позволеньемъ обнятого простору будутъ каранй по-сля истнуючихъ законовъ и можутъ бути позбавленй права займати ся дальше управою тютюну.

— **Зъ краковского университету.** Цѣсарь дозволивъ, щобы звычайный професоръ патольоґіи загальной и експеріментальной въ университетѣ краковскомъ д-ръ Альб. Адамкевичъ перейшовъ въ часовый станъ супочинку. Рбвночасно розпорядивъ міністеръ просвѣты, абы краковскій выдѣлъ лѣкарскій предложивъ ему внесенье що-до обсадженя сеи опорожненои катедры.

— **Дирекція руху зелѣзниць державныхъ** оповѣщуе: Зъ днемъ 1 н. ст. грудня переходити будутъ щоденно на просторѣ Красне-Броды кромъ поѣздовъ мѣшаныхъ ч. 1651, 1652, 1653, 1654, 1655 и 1656 такожь поѣзды ч. 1658 и 1659. Поѣздъ ч. 1658 водходитъ зъ Бродовъ о годинѣ 9 мін. 47 въ вечеръ, приходитъ до Красного о годинѣ 11 мін. 20 въ ночи, и лучитъ ся въ Бродахъ зъ поѣздомъ ч. 7 полуднево-заходныхъ зелѣзниць россійскихъ, въ Краснбмъ же зъ поѣздомъ ч. 13. въ напрямѣ до Подволочискъ. — Поѣздъ ч. 1659 водходитъ зъ Красного о годинѣ 7 мін. 43 рано, приходитъ до Бродовъ о годинѣ 9 мін. 4 передъ полуднемъ и лучитъ ся въ Краснбмъ зъ поѣздомъ ч. 16 зъ Подволочискъ. Часы приѣзду и водъѣзду згаданыхъ поѣздовъ подани по-сля годинника середно-европейского.

— **75.000 зр.** выноситъ головна выграна 50-крайцарови льотерій. Звертаемо увагу, що тягненье водбудесь невбдклично 1 грудня с. р.

Вѣсти зъ еп. Станиславовскои.

Презенту на парохію Делятинъ regiae collationis надало намѣстництво о. Ник Дрогомарецкому, дотеперѣшному парохови въ Стѣнцѣ.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 30 падолиста. Урядово оголошено концесію на льокальну зелѣзницю: Товмачь-Палагичѣ.

Берлинъ 30 падолиста. Провізоричный договоръ торговельный зъ Румунією продовженый до кбнца сего року.

Парижъ 30 падолиста. Доносятъ, що президентъ Карно загадавъ выдати письмо до парляменту, въ котромъ бы успокоивъ публичну опінію що-до справы панамскои и запевнивъ, що всѣ провинившій ся, хочбы и найвысшій достойники, будутъ покараній. — Зложенье нового кабінету поручено Бріссонови, презесови парляментарнои комісіи въ справѣ панамскій.

Римъ 30 падолиста. Наслѣдникомъ померщого міністра маринарки Сенъ Бона мае стати адміралъ Раккія.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА МАГНОТКИ. Сей пластеръ не мѣстить нѣякихъ шкодныхъ субстанцій и дѣлає скоро, певно и лагодно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ подъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь водворотною почтою. 4379

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. мѣшаный	пот. мѣшаный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнобъ	—	—	901	—	—	—
„ Подволочискъ и Бродобъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Подволочискъ и Бродобъ (на дворець Подз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кимполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радовцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичь	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	285	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Водходять зъ Львова.	пот. мѣшаный	пот. мѣшаный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнобъ	—	—	—	—	756	—
„ Подволочискъ и Бродобъ (зъ голов. двірця)	258	—	941	1026	—	—
„ Подволочискъ и Бродобъ (зъ Подзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичь	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радовцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѣсля годинника львовского. Числа пѣдчеркненй означають пору 2238 нѣчну вѣдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одвазу.

Окуляры, цѣкеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Глядаю

инструктора домового до ученика 3 оп клясы гімназіяльнои. Рефлектуючй зволять зголоситись зъ поданьемъ условій пѣдъ адресою: **Е. Гриневецкій** въ Хотинци почта Краковець. 4485

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускомъ для науки одной дѣвчинки зъ II оп клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣлятн науку въ мѣсцевой школѣ за рѣчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., морґъ огорода и 20 метровъ дровъ. Близша вѣдомость пѣдъ адресою: **X. X. poste restante Лѣмна.** 13—?

4469

KRAKOWSKI

KALENDARZ KARTKOWY

na rok 1893

выйшовъ накладомъ интроліґаторскои фірмы М. Женчиковскій и Спѣлка въ Краковѣ — філія у Львовѣ, готель Европейскій.

Цѣна за примѣрникъ **60 кр.**

4451 2—2

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кѣнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягѣвъ, за-для закупна бѣльшои скѣлькости, — то продаю ихъ по значно зниженѣй цѣнѣ и запрошую П. Т. Публику до сего пригѣдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и анґлійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елеґантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітулна 3.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 53—?

гиґієнічнй, хірургічнй, до плеканя недужихъ и для полѣжаниць (Спеціяльности парискій пѣдъ дискрецією) высилає за постѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый **нажаданье даромъ и оплатно.**

ИВАНЪ ДУТКЕВИЧЬ

у Львовѣ ул. Краковска ч. 2 (домъ п. Валляха)

ЧАЙ КИТАЙСКО-РУСКІЙ

№ 1	Конґо	½ клґр.	зр.	2·30
„ 2	Кайсовъ Конґо	„	„	2·80
„ 3	„ мелянжъ	„	„	3·—
„ 4	Нингчовъ Imperial	„	„	4·—
„ 5	„ Мандаринъ	„	„	5·—

Высѣвки чаю.

„ 6	лѣпшій сортъ	½ клґр.	зр.	1·50
„ 7	найлѣпшій	„	„	1·80

Чай каравановый Братовъ К. и С. Попова пачочка ½ ф. зр. 1·80 „ ¼ „ „ 90

Цвѣты батистовй до евѣчокъ. — Китицѣ на престолы. — Вѣнцѣ до образовъ. — Образы олѣйній паперовй по греческому стилю. Рамы до образовъ. — Білсты літоґрафованй и скоро печатанй. — Товары шкоряній. — Пулярсы, портмонетки, візітівірки, пашѣросницѣ.

Всякй приборы до писаня, рисованя и мальованя.

По найнизшихъ цѣнахъ поручає руска торговля

4087 **Ивана Дуткевича**

ул. Краковска ч. 2, домъ п. Валляха.

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнѣй и складнѣй оправѣ ніклевой майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. 2⅝.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ 60кр. бѣльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвонкомъ, въ ночи свѣтить, зр. 4¾.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. 3½, зъ накручуваньемъ зр. 4½. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѣльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленѣй, около ½ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. 18½.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвѣйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінѣвъ зъ потрѣйною кувертою, дуже мѣцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричнй даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 9—?

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вѣдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Подвалье ч. 9. 4471

СТАРІЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимають ся до вѣдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

Противъ холєры

поручає пѣдписана фірма свѣй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 літр.) зр. 36·—
„ „ ½ коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ ¼ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 6/1 літр фляшкахъ евент въ бутляхъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрованй цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 25—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

УЧИТЕЛЬ

орґанъ руского товариства педаґоґічного, двотыжденникъ недаґоґічно-науковый, выходить вѣдъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вѣрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рѣкъ 3 зр., на пѣвъ року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вѣдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцѣ рускомъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4258

Для церквей

КАДИЛО

Для церквей

ЦЕРКОВНЕ

Для церквей

благовонне

поручає

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка ¼ фунта 50 кр.

Для церквей

ВЪ РЕПРЕЗЕНТАЦІИ ЛЬВОВСКОЙ

Райхенберґского Товариства Взаимныхъ Обезпечень „Concordia“ (вѣдъ 16 лѣтъ въ нашомъ краю дѣяльного), опорожнена въ вѣдѣлѣ огневомъ

посада ліквідатора.

Головною задачею того-жь есть: комісіональне оцѣнованье шкодъ огневыхъ на будынкахъ, машинахъ, товарахъ, припасахъ збожа и иншихъ движимостяхъ, рефератъ шкодъ, організація аґенційна, дотычна кореспонденція въ языцѣ польскомъ и нѣмецкомъ и т. ин. роботы бюровй.

Вымагає ся образованя технічного, будовляного и знакомости рольництва, цѣлковитои плавности въ языцѣ нѣмецкомъ зручности въ рисункахъ, начеркахъ будовляныхъ и вправы въ бюровыхъ роботахъ.

Посада есть стала, хочь поки, що буде обсаджена провізорично (т. є. на пробу). Платня постойна въ высотѣ пѣсля умовы зр. 840 до зр. 1200 рѣчно дієты комісійнй 5 зр. денно, зелѣзница другою клясою, доѣзды зелѣзничй, ѣзды кѣньми и т. ин. выдатки будуть звертанй.

Оферты лише письменнй въ нѣмецкомъ языцѣ зъ точнымъ поданьемъ студіѣвъ, практики фаховои и дотепершнои дѣяльности, вѣку, стану и т. ин. зъ вѣдписами (не орґіналами) свѣдоцтвъ и означеньемъ мінімумъ жаданои платнѣ, треба надсылати почтою до Репрезентаціи (ул. Трибунальска ч. 6.) Личныхъ зголошень не приймає ся анѣ не удѣляє ся устныхъ поясненъ. Оферты не выготовленй точно пѣсля наведеныхъ вказівокъ остануть безъ вѣдповѣды.

Въ тойсамой Репрезентаціи, найде такожь умѣщенье:

практикантъ бюровый

вправный въ польскомъ и нѣмецкомъ, зъ выробленымъ гарнымъ письмомъ. Оферты такъ само лише письменнй зъ высше наведеными подробностями.

Въ торговельнѣй фірмѣ у Львовѣ:

КАЗИМИРЪ ЛЕВИЦКІЙ

головный складъ для Галичины порцеляны, скла и товарѣвъ мѣшаныхъ (заложеный въ р. 1845) опорожненй слѣдуючй посады:

а) **Кореспондента рутинованого,**

цѣлковито выробленого въ языцѣ нѣмецкомъ и польскомъ (евентуально и въ иншихъ языкахъ) теоретично и практично образованого въ рахунковости купецкой, зъ выробленымъ гарнымъ письмомъ, зъ набутою вже практикою въ торговельномъ або бюровомъ званю. Пожаданй такій, котрій студіювали въ академіи торговельнѣй въ Празѣ, Градци або у Вѣдни. Платня рѣчна зр. 600 до 1200 вѣдповѣдно до кваліфікаціи и мешканье для неженатыхъ умебльоване зъ паливомъ и свѣтломъ (безъ услуги);

б) **Практиканта до кореспонденціи,**

вправного въ языцѣ нѣмецкомъ и польскомъ (евентуально и рускомъ) зъ гарнымъ письмомъ, зъ вѣдповѣдными студіями въ школахъ середныхъ або звычайныхъ торговельныхъ. Пожаданй такій, що вже мають початкову практику бюрову або торговельну. Посада тая лише для такихъ молодыхъ людей, що постойно посвячують ся тому званю (бюрово-торговельному). Платня покищо 25 до 45 зр. мѣсячно и мешканье якъ высше.

ad а) и б). Оферты лише письменнй въ языцѣ польскомъ и нѣмецкомъ зъ точнымъ поданьемъ студіѣвъ практики фаховои и дотепершнои дѣяльности, вѣку, стану и т. д. зъ вѣдписами (не орґіналами) свѣдоцтвъ и зъ означеньемъ мінімумъ жаданои платнѣ, — треба пересылати почтою. Личныхъ зголошень не приймає ся.

в) **Субєкта торговельного,**

рутинованого въ продажи товарѣвъ и елеґантнои експедиціи гостей торговельныхъ, володѣючого плавно языкомъ нѣмецкимъ и польскимъ (евентуально и рускимъ), обзнакомленого зъ рахунковостію купецкою, але лише такого, котрый вже довшій часъ працювавъ у Львовѣ въ бѣльшихъ торговляхъ. Ремунерацію становить лише постойна платня пѣсля умовы и кваліфікаціи. Оферты лише письменно почтою якъ высше. Оферты не выготовленй точно пѣсля згаданыхъ вказівокъ не можуть бути увзглядненй.

ґ) **Практиканта торговельного,**

ученика зѣ школъ ґімназіяльныхъ або реальныхъ, котрый мешкає у Львовѣ у родичѣвъ або свояковъ. 4486 3—3

ВЕЛИКА 50-КРЕЙЦАРОВА ЛЬОТЕРІЯ.

ТЯГНЕНЬЕ НИНѢ

о 8-мой годинѣ вечеромъ.

ГОЛОВНА ВЫГРАНА

75.000 зр.

4451 15—?

ЛЬОСЫ по **50** кр. поручають: у Львовѣ:

М. Іонасъ, Авг. Шелєнберґъ, Сокаль & Лілієнъ, Кіцъ & Штофъ, Як. Штро, А. Х. Верфель.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Бединарского.

Ч. 262. Львôвъ, Четверъ 19 падолиста (1 грудня) 1892. Рôчникъ XIII.

ДѢЛО

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и шитницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароли Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler. G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Реклямація, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вôльні бôдь порта. Поєдинокє число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдь одного рôдка, инсератовъ въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. Подяки числять ся по 10 кр. бôдь стимпля.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатниковъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

У Львовѣ, дня 1 н. ст. грудня 1892.

О скôлько въ голосôвъ дневникôвъ австрійскихъ можна судити, не буде въ бурѣ, нанесенои лѣвицею нѣмецкою, великого дошу. Якъ въ-разу праса нѣмецкихъ лібералôвъ пôдняла войки и крики, накликуючи Нѣмцѣвъ до чинной опозиції, такъ по кôлькохъ днихъ горячка зменшилась щасливо и хорый парламентъ нашъ приходить поволи назадъ до силъ. Здаєсь, що се лежить уже въ природѣ и темпераментѣ долитавскихъ народôвъ: розгорячуватись хвилево, але й ще скорше остигати до якого небудь дѣла.

Зô всеи бурѣ выйде мабуть лишь одна користь, що ситуація парламентарна трохи прояснить ся, именно що-до супремаційныхъ змагань нѣмецкихъ лібералôвъ. Сгороннництво се, пôдъ проводомъ д-ра Плѣнера, зôйшовши передъ двома роками зô становища 11 лѣтнои опозиції, не хотѣло вдоволитись тымъ, що вразъ зъ клюбомъ польскимъ и клюбомъ гр. Гогенварта становило доси тривôжну бôльшôсть, на котрôй операвъ ся кабінетъ гр. Таффого, а захотѣлось ему прійти до бôльшого значѣня въ Долитавщинѣ, именно черезъ вытворенье тревалои бôльшости зъ Поляками и розбитками клюбу Гогенварта, а тымъ самымъ усунути ческій та словѣнскій елемент на другій планъ.

Забаганка та була першимъ пôдготовляючимъ крокомъ до привернена Нѣмцямъ австрійскимъ того значѣня, яке посѣдали центра ы нѣмецкій передъ ерою Таффого, т. є. передъ 1879 роками. Д-ръ Плѣнеръ и его сторонництво мали велику охоту подѣлитись панованьемъ зъ Поляками и зъ деякими дрôбнѣйшими партіями, щобы лише въ нѣмецко-славянскихъ провінціяхъ взяти верхъ надъ Славянами, подѣлити Чехи на два округи етнографічні, а на Моравѣ, Шлеску и въ альпейскихъ провінціяхъ спинити рѣшучо розвôй народôвъ славянскихъ. Д-ръ Плѣнеръ хванивъ ся недавно, що ему а не ному другому належить ся заслуга въ дімісіонованю бар. Пражака; вôнъ и вировадивъ вже до Таффового кабінету свого амбасадора въ особѣ гр. Кінбурґа; вôнъ черъ безперестанно на цѣлковите переведенье пунктацій вѣденьскихъ въ Чехіи; вôнъ и вмѣнивъ собѣ въ заслугу, що въ посади президента краю въ Краинѣ усунено Словѣнцямъ прихильного бар. Вінклера. Успѣхъ бувъ, але д-рови Плѣнерови захотѣлось приспѣшити цѣлу акцію антіславянську и ліберально-жидôвску, и длятого вôнъ въ часѣ послѣднои сесіи парляментарнои зробивъ малый стрейкъ при дебатахъ валютовыхъ, а нанѣ самъ и вразъ зъ пос. Менгеромъ ударивъ сильно на державне право Чехôвъ.

Тымъ нагальнымъ поведеньемъ мусѣвъ д-ръ Плѣнеръ выкликати опозицію. И выликавъ ей дѣйстно не тôлько въ таборѣ славянскôмъ — зъ виимкою Полякôвъ, — але ще въ бôльшôй мѣрѣ въ таборѣ консерватистôвъ долитавскихъ. Такъ, думаємо, дасть ся пояснити выс уплене кн. Шварценберґа, о котрôмъ имовѣрно вже наперед бувъ поінформованый гр. Таффе и длятого на выводы феодала и консерватиста чеського мавъ готову вôдповѣдь, котрою розбивъ всѣ аспірація д-ра Плѣнера на геґемонію сторонництва его въ Долитавщинѣ. Доси, але дальше нѣ! — се була суть промовы гр. Таффого, надъ котрою аспіранты до старшованя такъ сильно зашумѣли, що аж вôдкликали свого амбасадора зъ кабінету. Гр. Таффе хоче удержатись на становиску независимôмъ вôдъ тревалои бôльшости, бо тогдѣ не вôнъ, а та бôльшôсть тревала орудувала бы всѣми справами.

Для меншостей парляментарныхъ тревала бôльшôсть була бы убійчою. Тогдѣ анѣ д-ръ Плѣнеръ, анѣ Поляки не потребувала бы оглядатись на тѣ меншости и могли-бы вернути часы, якій переживали мы за кабінетôвъ Гіскры та Лесера-Аверсперґа, де въ опозиціи Чехôвъ, Словѣнцѣвъ и другихъ дрôбныхъ клюбôвъ супрематы просто смѣялись.

Не можемо такожь замовчати, що нинѣшный кабінетъ вôдвернувъ ся вôдъ лѣвицѣ и длятого, бо она яко на сирôзъ ліберальна не могла подобатись консерватистамъ та клерикалямъ австрійскимъ. Гр. Таффе не мôгъ збрати зъ тыми елементами, котрій въ Австріи завсѣгды мали велике значѣнье, а котрій нинѣ боять ся радикальныхъ напрямôвъ. Отже-жь и клюбъ Гогенварта мусѣвъ имовѣрно вилывути на гр. Таффого, що вôнъ крыхту вôдвернувъ ся вôдъ лѣвицѣ. Вôдтакъ шефъ кабінету не мôгъ позрывати и всѣхъ мостôвъ зъ молодо Чехами, котрыхъ нинѣшна опозиція не дасть ся легковажити. Зъ того и показуєсь, що богато рôзнородныхъ причинъ зложилось на найновѣйше поведенье гр. Таффого супротивъ лѣвицѣ.

Ставляти нинѣ певный гороскопъ на будуще, була бы рѣчь трохи ховзка. Не хочемо вôдгадувати, але, научений досвѣдомъ, можемо то сказати, що на днихъ певно почнуть ся рôзвородній торги гр. Таффого зъ клюбами, а по тыхъ торгахъ небо наше долитавске знôвъ прояснить ся...

До ситуації

Въ Presse находимо того рода пôвъурядовый комунікатъ про внутрѣшну ситуацію: „Конференція проводирѣвъ клюббôвъ парляментарныхъ вôдкинула вôдроченье нарадъ будженовыхъ и се рѣшенье стало ся предметомъ оживленои дискусіи, а въ клюбѣ сполученои лѣвицѣ довело до ухвалы, голосувати противъ фонду діспозіційного. Ся ухвала уважаєсь выповѣдженьемъ вôйны правительству вôдъ сеи партіи. Мы не чуємо ся покликаными выдавати осудъ про погляды послôвъ въ клюбѣ сполученои лѣвицѣ нѣмецкоя, однакъ думаємо, що того рода ухвала и евентуально успѣшне переведенье ей въ повнôй палатѣ ледви чи може нанести рѣзку змѣну ситуації, если взагалѣ сполучена лѣвиця нѣмецка не рѣшила ся вести борбу зъ всѣми иншими сторонництвами парляментарными и взятись за найдальше идучій мѣры. Президентъ мівістрôвъ гр. Таффе зложивъ вже сего року при нарадѣ надъ діспозіційнымъ фондомъ въ палатѣ послôвъ таке заявленье, що не уважає завотованье сеи позиції за вотумъ довѣрія для правительства, лишь ставляє на рôвни зъ кождою иншою позицією буджетовою. Президентъ мівістрôвъ зложивъ минувшого року таке саме заявленье, однакъ додавъ, що кладе велику вагу на сполученье нѣмецкои лѣвицѣ при розвитку нашихъ вôдносинъ політичныхъ. Думаємо, що правительство такожь и симъ разомъ має такій самъ погляд на квестію вотованя при фондѣ діспозіційномъ и на становище сполученои лѣвицѣ нѣмецкои. Розумѣєсь, що правительство мусить полишити нѣмецкôй лѣвици, якъ она пôсля свого погляду уложить свое становище супротивъ иншихъ великихъ сторонництвъ и супротивъ правительства. Але вôдкиненье фонду діспозіційного зô стороны лѣвицѣ ще не дасть правительству причины, вречи ся зачатого вôдъ довшого часу контакту зъ сею партією. То-жь можна догадуватись, що правительство кладе велику вагу на се, щобы мівістеръ гр. Кінбурґ, котрому доси припадала згадана задача и вôнъ ей выконувавъ зъ признаня гôднымъ тактомъ и повнымъ умѣркованьемъ, оставъ въ кабінетѣ. Если-жь бы сполучена лѣвиця нѣмецка уважала необходимою конечностію се, щобы ей мужь довѣрія выступивъ зъ кабінету, то вправдѣ въ наслѣдокъ того дальше продовженье контакту правительства зъ сею партією було бы утруднене, однакъ — бодай що до правительства — не зôрване.“

Сей пôвъурядовый комунікатъ надзвычайно добре подѣлавъ на сполучену лѣвицю нѣмецку, бо розгорячкованій умы де-що успокоились. Вôдкиненье „фонду діспозіційного“ не звалить гр. Таффого, бо президентъ міністрôвъ высшій по надъ такій дрôбницѣ. Вправдѣ въ наслѣдокъ такого поведеня австрійскій парляментъ ставсь унікатомъ середъ парляментôвъ цѣлого свѣта, але гр. Таффому байдуже. Рôвно-жь ще й не знати, чи позна палата вôдкинула бы фондъ діспозіційный, бо можлива така комбінація: противъ фонду голосували бы сполучена лѣвиця нѣмецка и нѣмецкій національны, за фондомъ клюбъ Гогенварта, поло польске и антісеміты — а молодо-Чехи выйшли бы зъ силъ пôдчасъ голосованя. Розумѣєсь, що лѣвиця потерпѣла бы пораженье.

А чи сей натякъ въ пôвъ-урядовôмъ комунікатѣ про слова гр. Таффого, що бажавъ бы спôвдѣланя лѣвицѣ въ роботѣ парляментарнôй, и запевненье, що гр. Таффе придержуєсь вѣрно тыхъ слôвъ и теперь и на будуче — чи сей натякъ не бувъ въ силѣ успокоити зворушеныхъ членôвъ лѣвицѣ? Правительство не хоче втратити ситуації, яка вытворилась въ „новôй ерѣ“, бо въ иншôмъ орґанѣ пôвъ-урядовôмъ каже ся въ сей способъ: „Правительству о много выгôднѣйше выпочати на „згôдній“ (а не на тревалôй и сконсолідованôй, якъ сего домагавъ ся д-ръ Плѣнеръ — прим. Ред) бôльшости анѣжь на трехъ меншостяхъ, котрій часто и въ рѣшучôй хвили не въ силѣ вытворити хочь бы яку таку бôльшôсть.“

Пôвъ-урядовій комунікаты мали успѣхъ, бо лѣвиця зачала зъ-легка выкрôфуватись зъ матнѣ, куды сама загнала ся.

До выходу лѣвицѣ зъ прикрого положеня причинилась ще й президія палаты послôвъ, котра найшла способъ вôдложити на якъ найпôзнѣйше драгливу позицію: „фондъ діспозіційный“. Титулъ буджету: „рада міністрôвъ“ складає ся зъ пяти позицій: 1. президія рады міністрôвъ; 2. фондъ діспозіційный; 3. кошты урядовыхъ газетъ; 4. телеґрафічне бюро кореспонденційне; 5. трибуналъ адміністраційный. Президія уложила такій порядокъ дневный нарадъ на вчерашне засѣданье: палата буде радити найперше надъ титулами 1, 3, 4 и 5-тымъ, а другій титулъ „фондъ діспозіційный“ лишить ся на пôзнѣйше, коли лѣвиця вже цѣлкомъ успокоить ся.

Вчерашне засѣданье, въ середу, (гляди „Рада державна“) вôдбувалось спокôйно и вже була бы прийшла черга на позицію „фондъ діспозіційный“, коли наразъ перервано нарады, щобы лѣвиця мала часъ схаменути ся.

Рада міністрôвъ вôдбула нараду, що робити дальше — чи продовжати нарады буджетовѣ, чи може зажадати провізорія буджетового а вôдтакъ вôдложити засѣдання рады державной? Рѣшеня тыхъ нарадъ ще не знано.

---

3)

Дулѣбы и Сербы

мешканцѣ нашого краю въ VII-ômъ вѣцѣ по Христѣ.

(Исторична студія *Ом. Партицкого.*)

(Дальше.)

III. Земля нашихъ Дулѣбôвъ не була пôдъ властею Обрôвъ.

Въ рôзныхъ околицяхъ нашого краю — на угорскôй Руси, въ Галичинѣ, на Волини и на Бѣлôй Руси — лишилась живѣ свѣдки колишнього пробуваня у насъ Дулѣбôвъ, а то въ назвахъ селъ и рѣкъ. Въ Галичинѣ три села мають назву „Дулѣбы“ (въ округахъ бережаньскôмъ, стрыйскôмъ и чортковскôмъ); дві милѣ вôдъ Ясла є село Дуломбка; на угорскôй Руси, въ мармароскôмъ повѣтѣ, находить ся руске село Дулово [1]); на Волини, въ повѣтѣ остроскôмъ при рѣцѣ Горинь, є такожь село Дулѣбы [2]); вкôнци находимо село и рѣку „Дулеба“ на Бѣлôй Руси въ повѣтѣ игуменьскôмъ и тамъ-же хутôръ назвы Дулево [3]).

Цѣкава ще и та поява, що такожь у захôдныхъ Славянъ стрѣчаєсь назва Дулѣбôвъ. Чехи и Моравяне вымовляють Dudlebi, бо у нихъ, якъ то дѣє ся и въ польскôмъ языцѣ, вставне ся д передъ л (mydło, sadło, modlitba). Память про ческихъ Дулѣбôвъ — каже Шафарикъ [4]) — задержалась въ назвахъ деянихъ селъ. Про мѣсто Dudleby, нинѣ село въ повѣтѣ будѣвицкôмъ, згадує К сма вже пôдъ р. 981; вôдъ сего мѣста и весь округъ звавъ ся дудлебскимъ. Въ повѣтѣ садецкôмъ була мѣсцевôсть Дудлебы, якъ видно зъ грамотъ XII-го вѣку. Въ тôмъ-же повѣтѣ є друге село Dudlebe, а въ пільзненьскôмъ окрузѣ ще село Dudlewice“!

Въ давнôй Паннонія, межи Вражданомъ а Болотнымъ озеромъ (на погранничу Хорватôвъ и Словенцѣвъ), вже въ памятникахъ зъ IX-го вѣку згадуєсь про мѣсценôсть, а навѣть про цѣле жупаньство Dudleipa [5]).

Навѣть нинѣшнимъ Сербамъ не чужа є назва Дулѣбôвъ — одна гора въ Боснін на граници Дальматіи зове ся й доси „Дуліба“ [6]).

Розширъ назвы Дулѣбôвъ по славянскихъ земляхъ дуже намъ утрудняє вынайденье мѣсця, де первѣстно, передъ своимъ роздѣломъ, жили Дулѣбы разомъ. Въ розкиненыхъ по Славянщинѣ дулѣбскихъ осадахъ можна що-найбôльше бачити потвержденье Несторовои повѣсти о тяжкôй судьбѣ, яка постигла Дулѣбôвъ въ часѣ аварского панованя.

Ученій, за-для недостатку близшихъ историчныхъ датъ, ставлять лишь гіпотезы що-до мѣсцевости, въ котрôй мешкали Дулѣбы передъ приходомъ Обрôвъ. Одній йдуть за Шафарикомъ и находять найдавнѣйшу вôтчину Дулѣбôвъ въ сторонахъ Буга и Стыру [7]); иншій, якъ Чертковъ, добачають Дулѣбôвъ въ трацкихъ Дольопахъ (въ Тессалія), знаныхъ въ исторіи вже вôдъ V-го вѣку передъ Хр. [8]); знôвъ иншій догадують ся, що Дулѣбы жили первѣстно въ Угорщинѣ, бо ту передовсѣмъ лютували Обры [9]).

———

[1]) Географическій словарь Я. Головацкого пôдъ словомъ „Дулово“.

[2]) Варшавскій Słownik geograficzny пôдъ словомъ Дулѣбы.

[3]) Тамъ-же.

[4]) Славяньскій старинности, т. II гл. 40 §. 2.

[5]) Тамъ же, т. II. гл. 42 §. 2. — Про корутаньскихъ Дулѣбôвъ говорить Шафарикъ въ гл. 36 §. 3.

[6]) Як. Головацкого Географическій словарь пôдъ словомъ „Дулиба“.

[7]) Старинности славяньскій гл. 27 §. 3, гл. 28 §. 8.

[8]) Очеркъ древнѣйшей исторіи протс-словенъ, часть вторая, Москва 1851, ст. 69, 81, 88.

[9]) А. С. Петрушевичъ „О введеніи христіянства“ ст. 46. По догадцѣ о. Петрушевича Що русскій Дулѣбы, про котрыхъ терпѣня оповѣдає Несторъ, не були автохтонами въ нашôй земли, лишь переселенцями зъ иншого краю, свѣдчить фактъ, що Авары на Руси нѣколи не панували.

Исторія Обрôвъ знана намъ досить докладно вже вôдъ першого приходу ихъ до Европы. Они явили ся надъ берегами Дону р. 558 и заразъ за першимъ появомъ своимъ на границяхъ Руси выслали посольство до візантійского цѣсаря Юстиніана, просячи о ласку и приязнь для себе. Візантійску державу безустанно тогдѣ непокоили Славяне, що жили на пôвнôчь вôдъ Дунаю въ сторонахъ Днѣстра и Днѣпра. Юстиніянъ урадовавъ ся посольствомъ Обрôвъ, думаючи, що найде сильного союзника, котрый въ разѣ потребы придавить буйство Славянъ. Менандеръ, историкъ зъ VI-го вѣку по Хр., такъ описуе тôй першій зносины Обрôвъ и Візантійцѣвъ, обчислений на загладу Славянъ [10]): Старшій мѣжъ аварскими послами станувъ передъ цѣсаремъ и розповѣдавъ, якій то Обры народъ могучій — народъ межи народами, найбôльшій и найхоробрѣйшій, нѣкимъ непобѣдный! Мы знаемо ваших ворогôвъ — додавъ посолъ — ялемы ихъ всѣхъ побємо, до тла выгубимо. Жадаемо тôлько дарунковъ добрыхъ, рôчной платнѣ и доброи земли на поселенье. Цѣсарь выславъ зразъ и свого посла до Обрôвъ зъ приказомъ, щобы заключивъ дружбу зъ ними и нехай Обры зъ ворогами Греціи зразъ розпочинають борбу. Для Візантіи союзъ зъ Обрама бувъ доконче потрѣбный, бо середъ щорôчныхъ наѣздôвъ Славянъ Греція все бôльше вылюднялась и пустѣла. Юстиніянъ приставъ на всѣ предложенія Обрôвъ и обѣ стороны заключили зъ собою союзъ.

Дулѣбы були „румынского происхожденія“, лише въ часомъ ославянщали ся.

[10]) Ex historia Menandri Protectoris excerpta, cap. 1—6 (въ Corpus scriptorum historiae Byzantinae, выданье боньске зъ р. 1829 ст. 282—290).

Сусѣды візантійскои державы — жителѣ въ надъ Днѣстра и на пôвнôчь долѣшнього Дунаю — звались въ старину Ґетами. Однакъ въ III-имъ вѣкомъ по Хр. запанували въ тыхъ сторонахъ ґерманьскій Ґоты — Ґетôвъ стали они называти Антами. Нова та назва перейшла опôсля у Грекôвъ въ загальне уживанье для означеня Славянъ на всѣй просторони пôзнѣйшои Руси [11]).

Антôвъ историки VI-ого вѣку величають за-для незвычайнои хоробрости. Историкъ Ґотôвъ, Іордавіс, наже про нихъ [12]): „Анты, зъ помежи Славянъ найхоробрѣйшій, мешкають тамъ, де Чорне море творить закругъ, они простирають ся вôдъ Днѣстра до Днѣпра.“ Прокопій говорить знôвъ о „безчисленныхъ племенахъ“ Антôвъ и о щорôчныхъ ихъ нападахъ на візантійску державу, особливо въ часѣ панованя цѣсаря Юстиніана [13]).

Року 559 тотій Анты своимъ звычаємъ впали були до Траків, станули вôдтакъ недалеко Візантіи и далеко широко загналисъ за добычею, побивши два разы цѣсарскій вôйска. И на думку имъ не приходило, яке лихо стрѣтило ихъ рôдный край. То союзника Юстиніяна, Обры, напали були Антôвъ землю и стали въ нѣй пустошити. Анты мусѣли вертати зъ трацкого походу и вже запереставати дальшихъ наѣздôвъ на Грецію.

Три роки тревали непорозумѣня и вражды межи Антама и Обрами. Менандеръ говорить тôлько о частковôмъ пустошеню землѣ Антôвъ, здає ся въ сторонахъ Дону и Днѣпра;

[11]) Слово „Антъ“ означувало въ ґерманьскôмъ языцѣ великана. Пôсля ґеоґрафа Птолемея Ґеты зъ-надъ Днѣстра звали ся Турянами (Τυρανγῖται) — чи не означала тота назва, въ переносномъ значеню, великана? Епітетъ „туръ“, н. пр. Буй Туръ Всеволодъ, стрѣчає ся и пôзнѣйше у насъ.

[12]) De Gothorum origine, cap. 5.

[13]) Пор. Шафарика Старинности, гл. 7 §. 2.

ти — але въ нарадахъ бравъ участь и міністеръ Кинбургъ, котрого дімісія була бы принята ажь по дискусіи надъ фондомъ діспозіційнымъ.

Рада державна.

На вчерашнôмъ, въ середу, засѣданю палаты послôвъ прийшла нôдъ дебату позиція „рада мівістрôвъ“.

Промавляли послы Кайзеръ и Кравсъ. Кравсъ накликувавъ нѣмецкихъ клерикалôвъ, щобы въ интересѣ идеѣ нѣмецкои поступали разомъ зъ нѣмецкими лібералами.

Пос. Вашатый станувъ въ оборонѣ французкои республики супротивъ закидôвъ антісеміта Гессмана. Не треба забувати, що зъ Франціи выйшло свѣтло свободы и за се кождый нарôдъ повиненъ бути вдячный Французамъ. Вибици жадавъ, щобы розправы въ найвысшôмъ трибуналѣ вôдбувались такожь въ ческôмъ языцѣ.

По Вашатôмъ промавлявъ пос. о. Веберъ зъ Моравы. Жалувавъ ся на кривды Чехôвъ въ Моравѣ. Представивъ провокаціи Нѣмцѣвъ въ Моравѣ и предложивъ Нѣмцямъ, котрі жалують ся на гоненя, щобы помѣнялися зъ Чехами.

Принято позицію „рада міністрôвъ“ и наразъ перервано дальше засѣдавье.

Слѣдуюче засѣданье вôдбувавсь нинѣ, але мабуть ще не прийде до дискусіи надъ фондомъ діспозіційнымъ, въ часѣ котрои пос. Плеперъ маѣ зложити важнѣ заявленя, а й гр. Таффе мабуть забере голосъ, — бо при прочихъ трехъ титулахъ сего вôддѣлу буджетового надѣются ся довшои дискусіи, именно зô стороны молодо-Чехôвъ.

——

Зъ нарадъ посдинокихъ клюбôвъ треба се занамітити, що молодо-ческій клюбъ ухваливъ голосувати противъ фонду діспозіційного.

Про погляды кола польского на теперѣшну ситуацію такъ пише Kurjer Lwowski: „Меншôсть кола польского клонить ся до спôльнои акціи зъ лѣвицею, а противно частина краôвскои партіи обстаѣ крѣпко за клюбомъ Гогенварта. Клерикальнѣ члены кола суть рѣшучими прихильниками спôльнои акціи зъ Чехами. Умѣренній елементы кола, теперѣшна меншôсть, жадаѣ установленя точокъ, нôсля котрыхъ можна бы вти спôльно зъ лѣвицею, если лѣвиця запевнать Полякамъ деякѣ концесіи. Політика „вôльнои руки“ нôсля гадки сихъ елементôвъ значить стôлько, що гр. Таффе може цѣлкомъ спокôйно клонитись то до правицѣ то до лѣвицѣ.“

——

Засѣданье палаты послôвъ вô второкъ було тымъ характеристичне, що бесѣдники вели справдешну полеміку и розмову зъ прочими послами, а президія не перебивала тои дісъпуты зазывомъ до порядку. Сей способъ ведена парляментарныхъ нарадъ толкують однѣ надзвычайнымъ роздразненьемъ послôвъ, другѣ непевною ситуацію внутрѣшною.

Першій промовлявъ антісемітъ д-ръ Шлезінгеръ. Зачавъ вôдъ полеміки зъ промовою д ра Бьюха и чудувавъ ся, якъ поважився ся д-ръ Бьюхъ забрати голосъ, коли его выборъ на посла ще не верифікованый. Вôдтакъ перейшовъ на обманьства жидôвъ на биржи. Радá державна повинна призадумуватись надъ звышкою и упадкомъ папервôвъ на биржи, бо се лишь робота жидôвъ. Прийшло до того, що жидôвскій вдолъ, Ротшільдъ, спровадивъ великій крахъ въ 1873 р., въ котрôмъ тысячѣ христіянъ а такожь и биржевинки потратили свои маетки, а держава мусѣла дати 80 міліонôвъ на запомогу. Не знаю, що стало ся въ тыми грôшми... [Послы Бльохъ и Зісъ заявляють, що всѣ тѣ грошѣ вôддано — а Люегеръ и Шлезінгеръ удержують, що не вôддано всего та рахункôвъ не предложено радѣ державнôй.]

Вôдтакъ вказавъ д-ръ Шлезінгеръ на обманьства жидôвъ въ асекураціяхъ, на жидôвску торговлю дѣвчатами и на купно грунтôвъ по селахъ. Въ Галичинѣ жиды забирають селянамъ цѣле живно и длятого теперь тамъ еміграція. Ще гôрше въ Угорщинѣ. Жадъ Поперъ маѣ цѣлый интраньсвій комітатъ. Рôвножь жиды Кенігсвартеръ, Вольперъ, Тодесно и инши захопили въ свои руки великѣ комплексы грунтôвъ въ Угорщинѣ, такъ що бôльше анѣжь 25 процентъ бôльшои посѣлости въ рукахъ жидôвъ. А Ротшільдъ маѣ въ Чехіи сѣмь разôвъ бôльше землѣ анѣжь цѣсарска родина.

[Віцепрез. Хлюмецкій звернувъ увагу, що бесѣдникъ читаѣ свою промову а се не вôльно нôсля регуляміну. На се примѣтивъ Люегеръ: Дайте ему говорити, такъ будете мати часъ вести переговоры зъ міністрами.]

Закôнчивъ промову обчисленьемъ, чи рада державна варта тыхъ 700.000 зр., якій на ню выдають ся. Та рада державна варта тыхъ грошей, але не тѣ особы, що засѣдають въ радѣ державнôй.

Другимъ бесѣдникомъ бувъ д-ръ Кронаветтеръ, сей идеальный оборонець вольностей. Вôнъ взявъ въ оборону жидôвъ передъ закидами антісемітôвъ, а вôдтакъ выхвалювавъ Угорщину и Мадярôвъ, яко такихъ, о котрыхъ груди розбивають ся всѣ реакційнѣ змагания клерикалôвъ и февдалôвъ.

Ся оборона Мадярôвъ не могла подобатись Люегерови и вôнъ запротестувавъ. На се запримѣтивъ Кронаветтеръ: Вибици п. Люегеръ, и ваша минувшôсть не такъ дуже чиста що-до жидôвъ! — Люегеръ: На кождый способъ чистайша анѣжь ваша! — Кронаветтеръ: Я нѣколи сего не говоривъ о собѣ; я не уходивъ за посла непорочного що-до жидôвъ! — Люегеръ: Давнѣйше вы говорили все про „свиноватыхъ жидôвъ“ (Saujuden)! — Кронаветтеръ: Се брехня, се неправда, вы брешете! — Люегеръ: Скôлько свѣдкôвъ вамъ поставити? — Кронаветтеръ: Фальшивыхъ свѣдкôвъ зъ-помѣжь вашого товариства поставите досыть. Вы накажете, они пôйдуть сповѣдати ся, а опôсля вже посвѣдчать! Они собѣ зъ того нѣчого не роблять! — Дръ Ебенгохъ: Се скандалъ! Сего не сказавъ бы образованый человѣкъ! — Кронаветтеръ: Мене маѣ право напоминувати до порядку лишь президентъ, а бôльше нѣхто. — Ебенгохъ: Вы говорили про сповѣдь! — Кронаветтеръ: Тутъ маю свôбоду слова. Я не стою пôдъ вашою дісциплі ною. — Ебенгохъ: Але маете уважати на приличность! — Кронаветтеръ: Про се не журѣть ся, се може осудити президентъ! — Ебенгохъ: Вы нарушили чувство религійне! — Кронаветтеръ: Не журѣть ся. Менѣ вôльно якъ хочу думати про того рода рѣчи. — Ебенгохъ: Можете; але тутъ не смѣете такъ говорити. — Кронаветтеръ: Далеко мы бы зайшли, если бы дались водити за нôсъ кождому прихильникови февдально-клерикальнои партіи. Гарный бувъ бы парламентъ! Пфу, до чорта!

Такъ скôнчилась полеміка, котру лѣвиця оплескувала, и вибици президентъ давъ нагану Кронаветтерови за обиду Люегера.

И прочій бесѣдники вели собѣ розмову на боки.

Засѣданье закôнчилось поименнымъ голосованьемъ надъ выдаткомъ 100.000 зр. на будову будынку для делегацій въ Пештѣ. За выдаткомъ упало голосôвъ 197 противъ 67.

Принято вибици резолюцію, що въ передсѣдахъ парляменту мають уставитись бюсты: Грохольского, Клямъ-Мартініца и Гербста.

Дописи „Дѣла“.

Зъ-пôдъ Жидачева.

[До якои категорії кривдъ почислити отсе?!]

Въ роцѣ 1891 мыши въ нашихъ околицяхъ знищили яриву на пни майже зовсѣмъ, такъ що мѣсцями не було що збирати, отже уряды громадскій подали до ц. к. староства о ліквідацію шкоды. Ажь въ осени приѣхавъ ліквідаторъ. [Не знаю, чи такъ всюда, але въ Жидачевщинѣ такъ було.] Тогдѣ выкопувало ся бульбу, отже ліквідувавъ то, що ще було на пни, якъ бобинъ, просо, бульбу.

Опôсля позасѣвали люде озимину, а що мыши не выгануля, але ще бôльше ихъ намножило ся, то повыѣдали й озимину. И знова на весну приѣхавъ ліквідаторъ, поспасувавъ: кôлько кому знищили мыши и хто попереорю вавъ озимину. Тогдѣ списы мали пôслати до ц. к. міністерства. И отъ декотрымъ дѣдичамъ вôдписали податокъ за рôкъ 1891 въ наслѣдокъ шкоды починенои мышами, такожь селянамъ вôдписано, — лишь однымъ душпастирямъ не вôдписано — dla braku warunków, хотяй мыши такъ само пожерли ихъ працю, якъ працю дѣдичѣвъ и селянъ.

Душпастирямъ вôдтягае ц. к. правительство дохôдъ зъ поля и потручуе конґруу, — а если мыши знищили той дохôдъ, то за що-жь маѣ вôнъ податокъ платити?! Богомъ а правдою душпастирямъ не лишь податокъ вôдписати, але весь дохôдъ знищеный повинно бы ц. к. міністерство казати звернути.. А вже на всякій способъ параґрафы повинні бути для всѣхъ — одні!

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Вôдповѣдно до програмы заповѣженои на загальныхъ зборахъ головою товариства „Ватры“, Ив. Копачемъ, заснувавъ ся [въ „Ватрѣ“ нôдъ проводомъ студента фільософіи тов. Е. Макарушки кружокъ, котрого цѣлею есть удержувати живѣйшій науковый рухъ мѣжь членами товариства спольными сходинами, дискусіями та вôдчитами. Не великій выразвѣ рамци заложеной цѣли, але й се щось варта если члены на такихъ сходинахъ будуть дôвказатись въ коротôмъ часѣ вôдъ прелеґентôвъ [по найбôльшôй части справоздавцѣвъ найновѣйшихъ дѣлъ науковыхъ] про найважнѣйшѣ питаня науковѣ въ сучасноѣ Европѣ та про историчне и сучасне становище Русинôвъ на полѣ науки, штуки и політики, а що найважнѣйше, если, беручи въ дискусіяхъ участь будуть управлятись въ бесѣдѣ та льоґичнôмъ формулованю своихъ думокъ.

Въ суботу дня 26 с. м. вôдбулась перша така дискусія на тематъ обробленый студентомъ фільософіи тов. Ив. Копачемъ: „Думки про реформу школъ середныхъ въ сучасноѣ Европѣ“.

Справа се пекуча и стоитъ на порядку дневномъ у всѣхъ державахъ сучасной Европы. На першій планъ выплынули именно двѣ квестіѣ: 1) заведенье однородного плянy наукового вô всѣхъ школахъ середныхъ, тыхъ институціяхъ загально-образуючихъ, такъ, щобы не було роздѣлу на школы реальнѣ та ґімназіяльнѣ, а черезъ те щобы звесено выключный привілей ґімназій до университетôвъ; 2) обмеженье матеріялу наукового въ тыхъ школахъ въ користь фізичного розвою молодежи. Въ першôмъ питаню ходить именно о то; яке становище призначити клясичнымъ языкамъ въ тôмъ загальнôмъ образованю? Тов. Копачь выказавъ передо всѣмъ зъ исторіи педаґоґіи: зъ-вôдки таке питанье взагалѣ появилось и чому оно якъ-разъ теперь появатись мусѣло? потôмъ розбиравъ погляды „за“ и „противъ“ переваги клясицизму въ загальнôмъ образованю на шкоду иншихъ наукъ, а закôнчивъ выказуючи выглядy на будуще.

Ґімназіѣ — казавъ прелеґентъ — зъ переважаючимъ въ нихъ клясицизмомъ — се нѣчо инше, якъ давнѣ школы гуманістичнѣ зъ програмами розширеными математикою, фізикою и природными науками пôдъ напоромъ розвою сихъ наукъ въ XVIII. и XIX. столѣтю. Школы-жь реальнѣ — се институціѣ цѣлкомъ новочаснѣ [вытвôръ XVIII. вѣку], котрымъ однакъ надано форму и завданье школъ бôльше фаховыхъ, мѣжь тымъ, якъ ґімназіѣ захопили собѣ выключно имя институціи загально-образуючихъ, чванячись тымъ, що нѣхто, мовлявъ, не вчить ся латины и греки „для хлѣба“. Тымчасомъ показуесь, що властиво квестія чистозагального образованя с. в. образованье для образованя нинѣ вже и ще не истнуе, бо нинѣ кождый мусить бути зарôбникомъ: чи вôнъ ремѣсникъ, чи адвокатъ, чи судья, чи инжінеръ и т. д., — нинѣ зъ свѣчкою хиба глядати такого батька, котрый бы посылавъ сына до ґімназіи тôлько „для загального образованя“ и такого сына, котрый бы вчивъ ся, не рефлектуючи на якесь становище суспольне изъ за своихъ науки. Инакше було въ часахъ панщинныхъ, коли тѣ, що вчились, не потребували рефлектувати на хлѣбъ зô своихъ науки, и инакше може буде колись въ будучности, коли державы схотять справдѣ перевести проектъ загального образованя всѣхъ горожанъ, а не лишь одного верствы [засôбнѣйшого] и заснують до того вôдповѣдні школы въ державнымъ удержаньемъ всѣхъ ученикôвъ.

Фактомъ отже есть, що нинѣ на першôмъ планѣ стоить справа науки для хлѣба, для сучасного жытя, а не науки для самого образованя, — и въ тôй точки погляду перевага клясицизму въ школахъ середныхъ не выдержуе критики [выняшки для професорôвъ фільольоґіи и для духовенства, доки й тутъ не заступлять латины языками новочасными]. Але приймивши навѣть, въ дусѣ творцѣвъ школъ середныхъ, що й нинѣ йде въ тыхъ школахъ рѣчь о загальне образованье, — то и такъ перевага клясицизму надъ иншими дисциплінами не може бути оправдана, а то навѣть въ погляду самыхъ гуманістôвъ, котрі нѣчого бôльше й не вчили, якъ лишь клясицизму. Бо-жь, если гуманісты въ супротивности до монастырского схоластицизму поклали на головну пôдвалину выховання свѣтского, гуманітарного [людского] літературу и культуру клясичнои старины, то зробили се лишь длятого, що она була до ихъ часôвъ справдѣ найвысшимъ творомъ людского ума. Але нинѣ, коли наше житье суспольне плыве цѣлкомъ иншою струею, де наша цивілізація перевысшила генъ генъ цивілізацію Грекôвъ та Римлянъ, конечность учення клясичныхъ наукъ упадае. Нинѣ потребуемо знати клясичну старину лишь яко историчный фактъ, але при тôмъ такожь, що правда, и яко засновокъ та пôдставу цѣлои нинѣшнои европейскои цивілізаціи. Для жерелового слѣдженя якои-небудь науки треба такожь знати оба клясичнѣ языки, бо въ нихъ списанѣ жерела попередныхъ столѣть. Але до того всего не треба анѣ стôлько часу тратити на ученье тыхъ языкôвъ, анѣ держатись нинѣшнои методы. Бо нинѣшна метода, стремляча до того, щобъ ученики пôзнали духа старинныхъ языкôвъ, есть просто деморалізуюча, позаякъ: 1) цѣлкомъ не осягае результатôвъ вôдповѣдныхъ до зужитои працѣ; 2) кидае ученика на ласку або неласку професорôвъ и черезъ се спонукуе его до рôзныхъ выкрутôвъ; 3) зовсѣмъ не маѣ того значѣня моралізуючого, яке ѣй приписують, бо чи-жь тая культура, котра не могла здержати упадку свого власного народу, може выробляти въ насъ конструктивнѣ елементы суспôльнѣ? Се хиба чистый парадоксъ! Впрочôмъ мы мусимо жити будучностію, а не минувшостію; загалъ людей потребуе образованя на здоровыхъ зъ кождого погляду горожанъ, а не самыхъ анемічныхъ ученыхъ археольоґôвъ, и вôдповѣдно до того мусить бути зорґанізоване загальне образованье.

Предметъ бувъ, якъ видно, цѣнавый, жизненый, а що товаришівъ зôбралось було по-надъ 30, тожь и дискусія оживлена провелась вôдъ 7 по-за 9 годину вечеромъ.

За кôльна днівъ обѣцявъ тов. М. Л., правникъ, прочитати про боротьбу о право на основѣ Игерінґа. Тожь провôдъ наукового кружка маѣ надѣю, що теперь и тѣ товариші, котрі доси менше интересувались научнымъ жытьемъ въ товариствѣ, почнуть брати живѣйшу участь та ще й притягнуть до товариства Русинôвъ-академикôвъ „дикихъ“ чи „шпаралупникôвъ“, що про нѣяке житье молодежи рускои вѣдай и знати не хотять...

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ Пільзнѣ складавъ онôгды посолъ Шварцъ справоздане зъ своеи дѣяльности въ радѣ державнôй. Пос. Шварцъ не належавъ доси до нѣякого клюбу ческихъ послôвъ. При кôнци справоздана заявивъ, що приступае до клюбу молодо Чехôвъ, а выборцѣ одобрили се заявленье. Заразомъ порѣшили выборцѣ поставити кандидатуру Шварца при доповняючихъ выборахъ посла соймового зъ мѣста Пільзна. Молодо ческій орґанъ доносить противно, що на се мѣсце посольске, опорожнене по пок. Кропфѣ, найвôдповѣднѣйшимъ бувъ бы президентъ пільзненьскои палаты торговельнои, молодо-Чехъ Гельмъ.

На засѣданю вѣденьскои рады мѣскои бурмістръ, вôдчитавши заявленье антісемітôвъ, котрі не будуть брати участи въ нарадахъ, заявивъ, що вôнъ пригадавъ всѣмъ тымъ радным обовязки, якій они взяли на себе, приявши мандатъ радныхъ; иншихъ средствъ бурмістръ не маѣ въ своихъ рукахъ. Рада приняла се заявленье бурмістра до вѣдомости. Въ наслѣдокъ сеи подѣи вѣденьска рада мѣска буде числити лишь 91 радныхъ, то-жь не буде могла рѣшати въ такихъ справахъ, де потреба присутности двохъ третинъ всѣхъ радныхъ мѣскихъ, бо до такого комплету потреба 92 радныхъ.

Соймъ угорскій полагодивъ въ спеціяльнôй дебатѣ провізорію буджетову. Вчера вôдбулось трете читанье предложеня о провізорію буджетовôй.

——

Pol. Corr. довѣдуе ся, що вѣсть, мовь бы вел. кн. Николай, наслѣдникъ россійского престола, заручивъ ся въ часѣ своеи послѣдней гостины въ Атинахъ зъ княгинею грецкою Маріею, не уважае ся за правдиву въ добре повінформованыхъ кругахъ.

Въ ґазетахъ заграничныхъ, а по части и россійскихъ, понеслась вѣсть, що населеню Россіи въ деякихъ ґуберніяхъ знôвъ грозить голодъ. Розумѣеся, що въ россійскихъ ґазетахъ подыбуемо лишь легесеньнѣ натяки про нужду и голодъ, але що такій станъ въ дѣйстности, выходить зъ вѣстки въ „Новôмъ Времени“, котре згадуючи про якусь менше важну подѣю, вказуе заразомъ на грозячу нужду и завзываѣ до складана датковъ. „Новое Время“ пише такъ: „Комісія при комітетѣ для сѣльскихъ школъ народныхъ, котра мала порученье збирати датки для сѣльскои молодежи школьнои въ ґуберніяхъ, потерпѣвшихъ неврожай, занята ся устроеньемъ заведень, въ котрыхъ роздае ся даромъ теплу страву. Зъ письма, розісланого сею комісією, выходить, що населенье въ многихъ селахъ терпить и теперь голодъ. Въ наслѣдокъ того порѣшила комісія удержувати и сей зимы згаданѣ заведенья зъ теплою стравою при сѣльскихъ школахъ, а крôмъ того устроити новѣ въ околицяхъ, де найбôльша нужда. На послѣднôмъ засѣданю комітету зазначивъ предсѣдатель, що гр. Левъ Толстой справедливо жалуе ся на се, мовь бы многимъ людямъ вже накучило ся збиранье жертвъ для населена, потерпѣвшого неврожай. А однакъ сѣ збиранья жертвъ необходимѣ. При кôнци завзывавъ предсѣдатель членôвъ комітету, щобы они устроювали дальшѣ складни и самѣ докидали свои лепты для улекшена нуждѣ.“

——

Центрумъ нѣмецкого парляменту нарадивши ся, яке становище маѣ занати супротивъ проекту нового закона войскового, поставило за условѣ свого голосованя, щобы правительство вôдкликало законъ противъ езуитôвъ. Надѣѣ центра, щобы сей законъ перейшовъ въ парламентѣ, неконче великій, бо хочь бы для сего внесеня найшлась яка бôльшôсть въ парламентѣ, то мабуть рада союзна вôдкинула бы цѣлый проектъ.

Проектъ нового закона войскового ще висить у воздусѣ, бо поодинокѣ сторонництва ще не заявили рѣшучихъ поглядôвъ на сю справу. На кождый способъ проектъ причинивъ ся до того, що дуже много проектôвъ на новѣ законы выходить вôдъ поодинокихъ сторонництвъ, котрі въ сей способъ хотять дôстати рекомпензату за свое голосованье за новымъ закономъ войсковымъ.

——

И такъ набінетови Любета приходить ся писати некрольоґъ, по досыть коротôмъ житю, бо вôдъ 28 лютого с. р. Вôдъ 18 жовтня, коли зачалась осѣнна сесія французского парляменту, бувъ кабінетъ Любета мовь цьванный вô всѣхъ сторонахъ псами. Зъ нагоды загальныхъ выборôвъ, якій маютъ вôдбутись въ осени 1893 р., старали ся всѣ сторонництва

---

[14]) Menandri Historia, cap. 16.

[15]) Theophylactus Simocatta, lib. VIII cap. 5.

[16]) Несторъ не каже, чи Дулѣбы були автохтонами на Руси, чи лишь пришельцями. Межи племенами, що переселились були до насъ зънадъ Дунаю або зъ-надъ Вислы, Несторъ ихъ не наводить, зазначуе лишь зъ натиском, що були Славянами: „Обры воеваша на Словѣны и примучиша Дулѣбы, суща Словѣны“. Нôсля Іорданіса назва Славянъ не була въ VI-ômъ вѣцѣ загальною, лишь прислугувала головно тымъ Славянамъ, що жили тогдѣ на пôвночь вôдъ Дунаю въ нинѣшнôй Угорщинѣ (De Gothorum origine cap. 5).

парламенту звалити кабінетъ, досыть безбарвный и неутральный, а вôддати керму правительства кабінетови зô свого сторонництва. Майже нè одно засѣданье не минуло безъ якои пригоды, а запытаня, интерпеляціи и внесеня стояли разъ въ разъ на дневнôмъ порядку. Але Любе выйшовъ якось побѣдно зô всѣхъ борбъ съ монархістами, буланжистами и радикалами, такъ що выдавалось, мовь бы кабінетъ булъ въ силѣ удержатись бодай до новыхъ выборôвъ. Ба коли можна сказати, що кабінетъ самъ себе убивъ. Справа панамска поставила кабінетъ въ досыть безвыхôдне положенье, але зъ другои стороны она зависла мовь мечь Дамокля и надъ сторонництвами, тожь назѣть опозиціоністы старались допомочи кабінетови до легкого выпутаня.

На засѣданю въ поведѣлокъ зачавъ атакъ членъ правицѣ маркграфъ Ферроней, заинтерпелювавши правительство що-до неоглядности при пôдозрѣнôй смерти барона Рейнаха. О правдувати правительство перенявъ на себе міністеръ судôвництва Рікаръ, але его оправдуванье було такъ нещасливе, що помотавъ ще гôрше справу а правительство выставивъ на дотепы и закиды. Але було бы певно скôнчило ся лишь на уступленю Рікарда, коли безъ найменшои причины выступивъ самъ президентъ міністрôвъ Любе та поспытавъ палату, чи она справдѣ гадае, мовь бы правительство не зважало на законы а правило довôльно? Радикалъ Бріссонъ, предсѣдникъ комісіи парламентарнои въ справѣ панамскôй, заявивъ, що правительство прирекло поясняти цѣлу справу на амену, тожь за поведенье зъ похороном Рейнаха повинно дôстати нагану. И сейчасъ поставлено два внесеня такои нагавы, вôдно посла Мільвоа и лагôднѣйше вôдъ Бріссона. Ситуація сталась напружена. Скрайный республиканець Мадіе де Монжо хотѣвъ ратувати правительство и поставивъ додатокъ до внесеня Бріссона, що палата выскакує заразомъ и повне довѣріе правительству. Але Любе оперся при своѣмъ. Або голосуйте — сказавъ — за звычайнымъ порядкомъ дневнымъ и вôдкиньте всякй инший внесеня, або уступлю зъ цѣлымъ кабінетомъ. При голосованю показалась бôльшôсть за внесеньемъ Бріссона.

Сю упертôсть Любета годѣ инакше вытолкувати, зваживши ще й се, що мавъ дуже добру нагоду выпутати ся зъ цѣлои прикрои ситуаціи, хиба тымъ, що Любетови вже наскучили ся сй безнастанній борбы въ парламентѣ Спадщина, яку лишав Любе своимъ наслѣдникамъ, немовче принадна. Говорять загально що радикалъ Бріссонъ буде поклинаный до утворена кабінету. Се по части було бы и справедливо, щобы радикалы самй зъѣли сю страву, яку зладили при помочи монархістôвъ и буланжистôвъ. Бріссонъ вже давъ разъ керму правительства въ своихъ рукахъ, а то вôдъ 6 цвѣтня 1885 до 7 сѣчня 1886. Въ часѣ свого правлѣня промахнувъ ся въ тôмъ, що при выборахъ въ жовтни 1885 р. вôйшло до парламенту ажь 204 монархістôвъ, а тй причинились по части до вымощеня дороги буланжизмови. Въ кабінетѣ Бріссона лишились бы дотеперѣшнй міністры: Фрейсіне и Бірдо, першій при тецѣ міністра вôйны, другій міністра маринарки.

Хочь Любе представивъ Карнотови Бріссона за свого наслѣдника, то Карно ще не рѣшивъ ся на такій выбôръ, а навѣть самъ Бріссонъ не хоче принати на себе задачѣ зложеня кабінету.

НОВИНКИ.

— **Звертаємо увагу Вп.читателѣвъ „Дѣла“** на конкурсъ розписаный „Рускою Бесѣдою“ у Львовѣ, котрымъ глядаесь адміністратора для „Рускаго народного театру“. Розходить ся тутъ о чоловѣка совѣстнаго и патріота, котрому бы розвôй сцены нашои лежавъ на серци. Вынагорода буде вôдповѣдна, бо крôмъ рôчнои платы 720 зр., або й высше, адміністраторъ буде мати участь такожь въ тантіемѣ зъ чистого доходу.

— **Про холєру въ Гусятинщинѣ** одержавъ Kurjer Lwowski допись, зъ котрои выходить, що навпаки донесенямъ урядовымъ не заряджено въ тôмъ мѣстѣ и околици нѣякихъ средствъ охоронныхъ. Именно дозволяє ся доси привозити зъ Россіи шкôры и яйця, хочь тй предметы найлекше переносять заразу и хочь на россійскôмъ Подôлю лютить ся пошесть такъ сильно, що въ деякихъ селахъ вымирають и цѣлй родины. Публика гусятиньска удавала ся кôлька разôвъ зъ представленями до компетентныхъ властей о зарядженье охоронныхъ средствъ, але тамъ потѣшувано ей, що холєры нема. Вправдѣ въ Гусятинѣ самôмъ крôмъ двохъ случаѣвъ не було бôльше занедужань на холєру, але въ сусѣднôмъ Вôльхôвчику и Шидлôвцяхъ мало вже умерти — якъ каже дописуватель — по кôльканацять людей на холєру. Вкôнци додае кореспондентъ, що, якъ рѣшучо сконстатовано, померший на холєру мали до дѣла зô шкôрою привезеною зъ Россіи.

— **Огнь.** Крôмъ подаваныхъ нами вѣстей зъ хроніки пожарнои въ Галичинѣ всходнôй лучили ся ще такй значнѣйшй огнѣ въ послѣдныхъ часахъ: Въ Бѣлинцѣ, повѣта самбôрского, згорѣло 8 домôвъ зъ припасами збôжа, шкода 3.784 зр. въ части обезпечена. — Въ Стѣнцѣ, въ повѣтѣ бучацкôмъ, згорѣли будынки фôльварчнй зô збôжемъ, вартости 8000 зр. — Въ Новôмъ Селѣ, повѣта жидачѣвского, згорѣли у дворѣ стайнѣ, при чѣмъ погорѣло такожь 10 коней и 40 штукъ худобы рогатои; шкода выносить 10.000 зр. — Въ Братковцяхъ, въ повѣтѣ городецкôмъ, знищивъ огонь 6 загородъ селянскихъ; шкода 1600 зр.

— **Змѣны персональнй въ галицкихъ староствахъ.** Міністеръ справъ внутрѣшныхъ перенѣсъ совѣтника намѣстництва и старосту Кароля Коляржовского зъ Бережанъ до Львова и поручивъ ему веденье львôвского староства, дальше старосту львôвского Тад. Чарковского Голыѣвского перенѣсъ міністеръ зô Львова до Нового Торгу, Володисл. Мариновского зъ Рончиць до Ланьцута, Ив. Оробкевича зъ Нового Торгу до Бережанъ, а Юр. Пивоцкого зъ Теребовлѣ до Бялои.

— **Зъ Сиялатщины** одержуємо письмо зъ запереченьемъ, мовь-бы въ Кокошинцяхъ мавъ вôдбути ся соборчикъ деканальный.

— **Новй уряды податковй** отворено: въ Андриховѣ, Чорнôмъ Дунайци, Комарнѣ, Кутахъ, Лопатинѣ, Маковѣ, Николаевѣ, Порохнику, Судовôй Вишни, Заболотовѣ и Жабнѣ. Тй уряды розпочали зъ нинѣшнымъ днемъ свою урядову дѣяльнôсть. — Кождый зъ наведеныхъ новыхъ урядôвъ податковыхъ має крôмъ справъ, входячихъ въ его кругъ дѣяльности, яко уряду податкового и депозитами судовыми суду повѣтового, находячого ся въ его мѣсци осѣдку, взглядно становити спôльній сирôтскй касы въ цѣлôмъ своѣмъ районѣ. Зъ причины отворена высше згаданыхъ новыхъ урядôвъ податковыхъ вылучають ся зъ днемъ 1 н. ст. грудня 1892 р. (подаємо лише мѣсцевости приналежнй до урядôвъ податковыхъ, утворенныхъ у всходнôй Галичинѣ): 1) громады судового повѣта Комарно, а то: Андріянôвъ, Березець, Бучалы зъ Германомъ, Бурче, Хлопы, Чуловичѣ, Горожання мала, Горожанна велика, Гонятичѣ, Голодôвка, Якимчичѣ, Коцôвъ, Катериничѣ зъ Горбулею, Клицко, Колодрубы, Комарно, Конюшки королѣвскй, Конюшки туліголôвскй зъ Крукавцемъ, Литовка зъ Горбулею, Лôвчичѣ, Малта, Монастырець, Мосты зъ Днѣстрикомъ и Свинюшею, Новесело зъ Ясеневомъ и Мельничнымъ, Пôддолинами и Свинюшею, Подôльцѣ, Пôдвысоке зъ Новосѣлками, Подвериneць, Погôрцѣ зъ Островомъ, Порѣче надвôрне зъ Грунтомъ, Повергôвъ, Грôмно, Рычагôвъ, Татаранôвъ, Тулиголовы зъ Ясеневомъ, Тершакôвъ, Вербѣжь зъ Сайковомъ и Дубиною зъ округа уряду податкового въ Рудкахъ и прилучають ся до уряду податкового въ Комарнѣ; 2) громады повѣта судового Куты а именно: Барвѣнкова, Бѣлоберѣзка, Хороцова, Довгополе, Фересkуля, Головы, Гринява, Яблоница, Кобаки, Красновля Куты, Куты старй, Перехрестне, Полянки, Розтоки, Роженъ малый и великій, Рыбно, Слобôдка, Стебне, Тудѣвъ, Устьерѣки, зъ округа уряду податкового въ Косовѣ до уряду податкового въ Кутахъ; 3) громады повѣта судового Лопатинъ, а то: Барилôвъ, Батѣвъ, Хмѣльно, Гриневоля зъ Пôдмонастиркомъ, Кустинь и Руденке руске, Ляшкôвъ, Лопатинъ, Монастирокъ, Николаѣвъ зъ Адамôвкою и Стеркôвцями, Романôвка, Руда зъ Углярками и Мамчурами, Руденко ляцке, Сморжѣвъ зъ Боршевомъ, Станиславчикъ зъ Бордуляками, Столпинъ зъ Каштелянами, Стремильче зъ Загалкою, Щуровичѣ, Топорôвъ зъ Лаковомъ и Типорôвскимъ, Трôйця зъ Кутами троицкими и Латоовомъ, Туря зъ Бачкою, Бажанами, Гутискомъ и Лѣсовымъ, Увинъ, Завидче въ Брандисôвкою зъ округа уряду податкового въ Бродахъ до уряду податкового въ Лопатинѣ; 4) громады повѣта судового Николаѣвъ, именно: Березина, Черница, Демня, Дроговиже, Илôвъ, Круcско, Малехôвъ, Николаѣвъ зъ Приною и Родзѣевомъ, Надятичѣ, Пѣсочна, Роздôлъ зъ Вôльхôвцемъ, Розгадôвъ, Рудники зъ Гостинцемъ, Стôльско зъ Волею малою и Волею великою, Тростянець, Устье, Верынь зъ округа уряду податкового въ Жидачевѣ до уряду податкового въ Николаевѣ; 5) громады повѣта судового Порохникъ а то: Быстровичѣ, Хоржѣвъ, Частковичѣ, Челятичѣ, Чудовичѣ, Галвичѣ горѣшній и долѣшній, Йодлôвка, Крамарôвка, Порохникъ, Ручина, Рокитница, Розбôръ довгій, Розбôръ округлый, Реплинъ, Свобôдна, Тулиголовы зъ Пѣсками, Тыновичѣ, Угорка, Вяцковичѣ, Воля реплиньска, Воля угорска зъ округа податкового въ Ярослави до уряду податкового въ Порохнику; 6) громады повѣта судового Судова Вишня, именно: Бортятинъ, Хоросница и Новоселица, Чижовичѣ, Дмитровичѣ и Конюшки, Довгомостиска, Дитятичѣ, Королинъ, Княжій мôстъ, Кульматичѣ, Макунѣвъ, Мѣстачѣ, Мокряны малй и великй, Никловичѣ, Орховичѣ зъ Голодôвкою и Котериномъ, Пôдлѣски, Санянки, Судова Вишня зъ Передмѣстьемъ и Кутами, Соломянка зъ Слабочемъ, Стоянцѣ, Шешеровичѣ, Тулиголовы и Пѣски, Цвѣржа, Вишенка, Войковичѣ, Воля арламôвска, Волостковъ, Вовчищовичѣ, Загороды, Зарѣче, Завадôвъ зъ округа уряду податкового въ Мостискахъ до уряду податкового въ Судовôй Вишни; 7) громады повѣта судового Заболотôвъ, именно: Борщѣвъ, Хлѣбичинъ пôльный, Демче, Джурôвъ, Илинцѣ, Келихôвъ, Новоселиця, Олешкôвъ, Попельники, Рожнôвъ, Рудники, Трôйця въ Цуцилиномъ, Тростянець, Тучапы, Тулукôвъ, Заболотôвъ зъ округа уряду податкового въ Снятинѣ до уряду податкового въ Заболотовѣ.

— **Зъ Гусятинщчины** доносять, що въ селѣ Целѣевѣ справлявъ дня 10 н. ст. падолиста господарь Иванъ Чорный хрестины. Гостѣ зъ початку бавили ся, а коли вже запили ся стали битись. Бійка була цѣлкомъ правильна, бо господаря Якима Болибруха збили такъ, що на другій день Богу духа вôддавъ. — Друга пригода лучила ся въ самôмъ Гусятинѣ. Жиды Бениминъ Ашкеназі и Ройза Горовіцъ мали дôмъ. Ройза мала ще й сына дурноватого 16-лѣтного Берля и доньку, у котрои Берль мешкавъ. Але у сестры було Берльови зле, бо не давала ѣсти. Се навело его на думку пômститись на сестрѣ. И пômстивъ ся вôнъ въ той спосôбъ, що пôдпаливъ хату, вôдъ котрои займила ся ще й друга, и обѣ згорѣли. Шкода выносить до 500 зр. а не була обезпечена. Берль, въ своѣй добродушности, признавъ ся до вины, якъ до якого доброго дѣла.

— **Пошести.** Въ повѣтѣ долиньскôмъ пануе епідемічно шкарлатина.

— **Львôвске товариство ратункове.** Онодгы вечеромъ вôдбули ся въ львôвскôмъ ратуши зборы лѣкарѣвь, задумуючихъ утворити у Львовѣ стацію ратункову, подôбну якъ у Вѣдни и Краковѣ. На зборахъ принято статутъ предложеный выдѣломъ и рѣшено назвати товариство „Львôвскимъ товариствомъ ратунковымъ“. Въ тôй цѣли ухвалено внести до намѣстництва просьбу о затвердженье згаданого статута. Д-ръ Стройновскій вôдчитавъ вôдповѣдь на листъ высланый до проф.-д-ра Мундого у Вѣдни, найбôльше заслуженого члена вѣденьскои стациі, котрый минувшого року устроивъ таку саму стацію въ Краковѣ. Мунді обѣцявъ письменно удѣлити всякихъ вказôвокъ и осмотрити товариство львôвске въ найпотрѣбнѣйшй приборы ратунковй, а такожь обѣцявъ, що самъ зъ тыми приборами приѣде до Львова и устроить стацію пôсля найновѣйшихъ досвѣдôвъ и вымогъ гігіены.

— **Хитрый злочинець.** Передъ недавнымъ часомъ доносили мы, що арештованый фальшôвникъ двацятакôвъ Сомполиньскій, користаючи зъ неуваги сторожѣ, утѣкъ зъ вязницѣ слѣдчои. Всякй заходы поліціи, щобы злочинця зловити, не придали ся на нѣщо. Ажь ось вчера вечеромъ увидѣвъ комісарь поліціи Лишаковскій, идучи улицею Ягайлоньскою, Сомполиньского, котрый ему чемно поклонивъ ся, а користаючи зъ оживленого руху на улици, зникъ въ одній хвили безъ слѣду. Доси не удало ся поліціи вôднайти его. — Вчерашнй газеты пополудневй подали вѣсть, що Сомполиньского зловлено на Лычаковѣ, однако вѣсть та показала ся неправдивою. Зловлено тамъ вправдѣ фальшôвника паперовыхъ гульденôвъ, але не Сомполиньского.

— **Промыслъ деревяный.** Пôсля оголошеной недавно урядовои статистики промыслу деревного въ Австріи, має Галичина 494 тартакôвъ, порушуваныхъ водою, а 89 паровыхъ. Фабрикъ переробляючихъ дерево истнуе въ Галичинѣ лише 9. Значно бôльшимъ розвоемъ промыслу деревного може похвалити ся Чехія. Она має 1195 водныхъ тартакôвъ, 132 паровыхъ и 59 фабрикъ переробляючихъ дерево.

— **Фальшивого гульдена паперового** придержавъ передъ кôлькома днями начальникъ філіи почтовои въ середмѣстю у Львовѣ. Фальсифікатъ досыть легко розпôзнати, бо вôдбитка фарбъ замарана, фігуры ангелôвъ по обохъ сторонахъ цѣлкомъ зле выкôнченй, а написи Ein Gulden и Egy forint криво выдрукованй.

— **Испыты охотниковъ однорôчныхъ.** Въ комісіи войсковôй рады державнои у Вѣдни предложивъ мівістеръ обороны краєвои такй выслѣды испытôвъ однорôчныхъ охотникôвъ. До испыту покликано 1891/92 року 1920 охотникôвъ, котрй вôдбули однорôчну службу, а то: 1830 зъ войска лінійного и 90 зъ краєвои обороны. Зъ тыхъ зложило испытъ зъ добрымъ успѣхомъ 1532 охотникôвъ зъ войска лінійного и 82 зъ обороны краєвои. Не здало испыту 193 зъ войска лінійного, и 5 зъ обороны краєвои, а вôдступило вôдъ испыту 57 зъ войска лінійного и 2 зъ обороны краєвои. Зъ причины недуги продовжено речинець испыту 48 охотникамъ лінійнымъ и 1 зъ обороны краєвои. Зъ тыхъ що служили другій рôкъ у войску яко охотники здало испытъ 143 лінійныхъ и 2 зъ обороны краєвои, а не здало самыхъ лише лінійныхъ ажь 93. Выходить зъ того, що славленый другій рôкъ службы у однорôчникôвъ не конче вôдповѣдае своѣй цѣли.

— **Плаваючій островъ.** Власти маринарки американьскои остерѣгають кораблѣ, що пливуть Океаномъ Атлянтійскимъ, передъ стрѣчею зъ плаваючимъ островомъ. Значный простôръ берега, бо 10 акрôвъ землѣ, вôдорвавъ ся вôдъ сушѣ и плавае собѣ теперь по морю. Цѣлый островъ покрытый высокимъ на 30 стôпъ лѣсомъ, такъ що можна его на 7 миль морскихъ побачити. Морскй струѣ несуть той островъ зô скоростію одной милѣ морскои на годину и то якъ разъ въ тôмъ напрямѣ, куды кораблѣ ходять. Може бути, що сей кусень американьского лѣса причалить де до побережа европейского.

— **Дрôбній вѣсти.** Дня 24 н. ст. падолиста вôдбула ся въ львôвскôй лат. катедрѣ вѣнчанье д-ра Василя Галяревича зъ панною Маріею Вандою Вержбовскою дочкою пок. Володислава Вержбовского лѣкаря повѣтового.

Надôслане.

Gestreifte und karrirte Seidenstoffe, Louisine, Foulards, Surah, Taffetas, Merveilleux etc. **b. 45 kr. bis fl. 3·85** per Meter versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei die Seiden-Fabrik **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief., **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 10

Наука штука и література.

— **„Зорѣ“** ч. 22 зъ 15 (27) падолиста мѣстить въ собѣ: Продовженье повѣсти В. Чайченка „На роспуттѣ“; образокъ зъ житя „Женячка на выплатъ“ Евгенiи Ярошиньскои; зъ поезій: байку Л. Глѣбова „Хмелина и Лопухъ“, ліричну поезійку В. Чайченка, „Досвѣдъ“ М., „Зъ моихъ мрѣй“ Ив. Ганиного-Буцманюка, „До моеи музы“ Одарки Романовои и индійску леґенду „Чоловѣкъ у балцѣ“ Ив. Франка; продовженье „Исторіи літературы“ Ом. Огоновского [дальше про В. Чайченка]; початокъ дуже цѣнноі студіи Лосуна „Замѣтки языковй“; докôнченье статьѣ Василя Лукича „Двайцять-пять-лѣтна праця Андрѣя Стечиньского на рускôй сценѣ“ [богатый и цѣкавый матеріялъ до исторіи нашого театру]; оповѣстка Ив. Б—я про „Нѣмецко рускій Словарь высловôвъ правничихъ и адміністраційныхъ“ д-ра К. Левицкого; „До житьеписи Маркіяна Шашкевича“ Як. Миколаевича, вѣстки про памятникъ для Т. Шевченка, про премію имена Ол. Потебнѣ, про нове выданье творôвъ Т. Шевченка [товариствомъ его имени а пôдъ редакцією проф. Ом. Огоновского], про Словарь россійско-украиньскій, що его мають выдавати М. Уманець и И. Спôлка при „Зори“ въ рр. 1893—94, и инший дрôбній вѣсти зъ руху літературного, зъ театру, музики, науки [Ильѣ Кокорудза], зъ руху въ товариствахъ и бібліоґрафічній. Се число мѣстить три илюстраціи: Гуцула, Гуцулку и „Камѣнь Багатиръ надъ Днѣпромъ.

— **Россійскій журналъ историчный „Русскій Архивъ“** подавъ въ книжкахъ 7—9 за сей рôкъ документы зъ 1847 року вôдносячй ся до исторіи т. зв. „Кирило-Методіевского братства“, за котре потерпѣли Шевченко, Костомарôвъ и другй. Мѣжь документами есть справозданье ґр. Орлова, въ котрôмъ розказано початокъ справы, хôдъ слѣдства, поименованье осôбъ и предложенй для нихъ кары, — есть и резолюція царя Николая, котрою де-кому змѣнивъ кару, а другихъ затвердивъ пôсля предложеня шефа жандармôвъ. Документы въ „Рускôмъ Архивѣ“ богато проясняють все ще темну справу „Кирило-Методіевского братства“.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Именованя.** Суплентъ при ґімназіи въ Тернополи Адольфъ Ґавалевичъ именованый провізоричнымъ учителемъ при тôй-же ґімназіи. — Дирекція лѣсôвъ и доменъ именувала помôчника лѣсового Фел. Шротмана въ Берегахъ заступникомъ лѣсничого въ Буркутѣ ad Яворникъ. — Кандидатъ учительскій для школъ реальныхъ Василь Ивасюкъ именованый суплентомъ и асистентомъ для науки рисункôвъ при черновецкôй православнôй школѣ реальнôй.

Телеграмы „Дѣла“.

Прага 1 грудня. Рада мѣска ухвалила обставати при своѣмъ жаданю, щобы на касарни обороны краєвои, побудованôй коштомъ мѣста, була напись ческа передъ написею нѣмецкою, хочь правительство не хоче зъ тои причины приняти будынку и громада тратить денно 36 зр.

Будапестъ 1 грудня. Многй послы выслали подяку пос. Кронаветтерови за его промову въ палатѣ послôвъ.

Карловацъ 1 грудня. Синодъ церковный ухваливъ 37 голосами противъ 35 перейти до спеціяльнои дебаты надъ проектомъ новыхъ установъ церковныхъ.

Берлинъ 1 грудня. Зачалась ґенеральна діскусія надъ предложеними. Фрісценъ зъ центрумъ и Ріхтеръ промовляли противъ предложень. — Говорять, що наслѣдникомъ Капрівіого мôгъ бы стати Туткамеръ.

Парижъ 1 грудня. Бріссонъ пôднявъ ся зложити кабінетъ радикальный.

Софія 1 Міністеръ скарбу Начевичъ подавъ ся до дімісіи а провізоричну управу перенявъ Салибашевъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Н. Сезез. зъ Яич. Одержали и дякуемо. — **Вп. Ю. Ман. зъ Гол.** Одержали. — **Вп. Ониш. зъ Рем.** Добре. — **Вп. І. Я. зъ Стен.** Вписано за падолистъ и грудень. — **Вп. Е. Грин. зъ Ход.** Вписано за анонсъ 1·35 зр. а на „Дѣло“ 3·65 зр. — **Вп. М. Л. въ Луцьк.** За IV. кварталъ 4·50 зр. — **Вп. Е. Шух. въ Брод.** На рускій театръ складка 3 зр. доручена. — **Вп. Е. Ван. у Вѣд.** Такъ.

Надôслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникôвъ мінеральныхъ, служить до вôдживленя цибульокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порôстъ.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Ж-гмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ
пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**
ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа)
напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	6 01	2 05	9 01	6 46	9 32	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	9 01	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	2 57	9 40	7 21	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	2 45	9 17	6 55	—	—
„ Сучавы	10 09	—	7 56	1 42	7 06	—
„ Кімполюнга	10 09	—	7 56	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	10 09	—	7 56	—	7 06	—
„ Глибоки	10 09	—	—	—	7 06	—
„ Новоселицѣ	—	—	7 56	—	7 06	—
„ Слободы рунгурскои	10 09	—	—	1 42	7 06	—
„ Гусятина via Галичъ	10 09	—	—	1 42	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	9 16	2 35	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	9 16	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	1 41	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	9 16	—	1 41	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	4 48
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	8 32

Вôдходять зô Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	10 41	3 07	5 26	11 01	7 56	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	7 56	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	2 58	—	9 41	10 26	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	3 10	—	10 02	10 52	—	—
„ Сучавы	6 36	—	9 56	3 22	10 56	—
„ Гусятина via Галичъ	6 36	—	—	3 22	—	—
„ Слободы рунгурскои	6 36	—	9 56	3 22	10 56	—
„ Новоселицѣ	6 36	—	9 56	—	10 56	—
„ Глибоки	6 36	—	9 56	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	6 36	—	9 56	—	10 56	—
„ Кімполюнга	6 36	—	—	3 22	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	6 16	10 21	7 41	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	10 21	7 41	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	6 16	—	7 41	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	9 31
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	7 56

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркнений означають пору 2238 ночну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускомъ для науки одной дѣвчинки зъ II ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевой школѣ за рочнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моргъ огорода и 20 метровъ дровъ. Ближша вѣдомость подъ адресою: **X. X. poste restante Лѣмна.** 14—?

КУ-

фры, торбы и всѣлякій прибори до подорожи

найдешевше въ торговли

товаровъ модныхъ и бѣля мужеского, приборовъ тоалетныхъ и т.п.

Павла Лянгнера

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львовъ, улиця Галицка ч. 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКИЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій, господарскій, рольничій, броварняній, горальняній и промысловій. **Приборы церковній.** Плахты непромакаючій до прикрываня збожа, машинъ рольничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае водворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и водворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (35—?)

На Рождво, на коляду!

можна достати въ товариствѣ именѣ Шевченка

слѣдуючій книжки:

Збігці в Новоросії Г. П. Даниленскій	1— зр.
Руська історія в житєписах. Н. Костомаров	1— зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша	1— зр.
Остап Вересай. Картина	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр
Гуцул і Гуцулка. Картина	1·— зр.
Народні оповіданя М. Вовчка 3 томи	1·— зр.
Повісти Н. Устіяновича	80 кр
Захар Беркут Ів. Франка	1·30 зр
Обрусителї. Н. Ланской	60 кр.
Поезиї Масляка Волод.	1·— зр.
Твори Чайченка 3 части	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50 зр.
Записки тов. ім. Шевченка часть I.	1·— зр

Kataloge mit Probetakten über 4399 19—20

Wiener-Musik gratis

und franco

OTTO MAASS

Musikalien-Handlung

Wien, VI. Mariahilfer strasse 91.

Кістяки Гольбайна

Образки з житя

достане

въ редакціи „Зеркала"

по 15 кр. (въ почтовою пересылкою по 20 кр.)

КОНКУРС.

Видїл товариства „Руска Бесїда" у Львові розписуе отсим конкурс на посаду адмінїстратора рускаго народнаго театру, почавши від 1 сїчня 1893.

Адмінїстратор театральний буде урядником і повномочником товариства „Руска Бесїда у Львові" і полагоджувати буде всї справи театральні, які доси належать до Дирекциї.

Титулом платнї визначуе ся для адмінїстратора квоту 720 зр. річно — і висше — та умовлену з гори участь в чистім зиску.

Адмінїстратор буде обовязаний зложити перед обнятем свого уряду кавцию в висотї річної платнї.

Близші услівя установлені будуть в контрактї.

Поданя, до котрих долучити належить опис дотеперішнього занятя [curriculum vitae] і свідоцтва, на основі котрих Видїл мав би осудити о спосібности убігаючого ся о ведене того уряду, треба вносити до Видїлу товариства „Руска Бесїда у Львові" ул. Вірменьска ч. 27. найдальше до 15 н. ст. грудня 1892.

Близших поясненъ удїлить голова видїлу „Рускої Бесїди у Львові" д-р Д. Савчак, або референт театральний проф. К. Лучаківский. 4487 3—3

У Львові дня 25 н. ст. падолиста 1892.

Від Видїлу товариства „Руска Бесїда у Львові".

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручае на сезонъ

ФУТРА МУЖЕСКІЙ и ДАМСКІЙ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшій фасоны. Матеріи на верхи у великомъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскій, новій фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ. БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣрений.

4429 (Львовъ, Импресса.) 9—12

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домовъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за колька мінутъ полученье електричными звонками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба вѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провідный дротъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зо знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовій телєфоны за штуку водъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайній телєґрафы домовій

цѣлій водъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючій лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подовъ, а також стѣнъ, вконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами водъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозовъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 47—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрований цѣнникъ даромъ и франко.

„ДНѢСТЕРЪ"

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

заснованє на подставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльность дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ", опертый на засадѣ взаимности своихъ членовъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкодъ огневыхъ подъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА" выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключений зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ" можность обезпечувати якъ найбольшій сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ" принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установлений у всѣхъ мѣстахъ и большихъ селахъ якъ и 4414 31—?

Дирекція „Днѣстра"

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Маємо честь повѣдомити, що мы отворили

ФІЛІЮ

У ЛЬВОВѢ

улиця Ягайлоньска, число 2.

ЗЪ ГОТОВЫМИ ОДЯГАМИ ДЛЯ ПАНОВЪ И ХЛОПЦѢВЪ

у великомъ выборѣ и найновѣйшой модѣ.

Звертаємо увагу мѣсцевыхъ и зъ провінціи особъ, що подыблють надзвычайно дешевій цѣны и знаменитый товаръ.

Просимо пересвѣдчити ся, заглянувши до нашои філіи. 4480 3—?

Остаємо зъ поважаньемъ

Вікторъ Тірінґъ и Братя

ЗЪ ВѢДНЯ.

Філія у Львовѣ: ул. Ягайлоньска ч. 2.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованій и певній средства косметичній

одзначений 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмоцняе и подпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмоцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгае творити ся парплямъ, одсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порость волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порость. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже користно дѣлае на ясла и зубы. Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, до чищеня зубовъ. Надае перлову бѣлость, оддаляе камѣнь и квасы, котрій наводить боль и порохнавѣнье зубовъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ трѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львовска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ той воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірной зостала публично проклямована и одзначена. Цѣна фляшки меншого 80 кр., большого 1.50 кр.

Нігретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волоси на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкодливе а въ ужитю цѣлкомъ поединче. Цѣна 1 зр.

Бѣлій и гарній руки. Найбольше червонй и попадалй рукы выбѣлить ся и вынѣжнить ся по кольказовомъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обувя и шкоръ, мягчить шкору, робить ся непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр. и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Сукенницъ ч. 20, и въ ЧЕРНОВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовенъству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанои П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францішканьскій* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца подъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товаровъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестовъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помочнымъ и дасть менѣ можность правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобройшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякій жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 4—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

Противъ холєры

поручае подписана фірма свой славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine".

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды" (по 7/10 літр.) зр. 36·—
„ „ 1/2 коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ 1/4 „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—

ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . . зр. 3·25 за фунтъ

РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ 8/1 літр фляшкахъ евент въ бутляхъ по 5 літр.

KLEINS „TATRA" BLUME „SPECIALITÄT" ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.

СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.

ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 літр. . 1·90 „

ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ Jockey Club . . „ 3·50 „ „

SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрований цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 26—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

УЧИТЕЛЬ

орґанъ рускаго товариства педаґоґічного, двотыждневникъ недаґоґічно-науковый, выходить водъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вірменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рокъ 3 зр., на пів року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѣмъ найточнѣйшѣмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4 1/2 % листы ипотечній
5 % листы ипотечній преміованій
5 % „ „ безъ премій
4 1/2 % листы товариства кредитового земского
4 1/2 % „ Банку краевого
4 1/2 % позичку краеву галицку 3483 265 —?
4 % позичку пропінаційну галицку
5 % „ „ буковиньску
4 1/2 % позичку угорскихъ зелѣзниць держанныхъ
4 1/2 % пропінаційну угорску
4 % угорскій облігациі индемнізаційній

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае бдъ П. Т. купуючихъ всѣлякій выльосованій а вже платній мѣсцевій паперы цѣний, також запавшій купоны за готівку, безъ нѣякого бдчисленя, а замѣсцевій лишь за бдчисленьемъ спраздошныхъ коштовъ.

До ефектовъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новій аркушъ купоновій, за зворотомъ коштовъ, котрій самъ поносить.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка подъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 263. Львôвъ, Пятниця 20 падолиста (2 грудня) 1892. Рôчникъ XIII.

ДѢЛО

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додаток „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платить у Львовѣ.

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженьє. — Реклямація неопечатані фôльмі бъ порто. Поєдинче число коштуе 3 кр. а. в.

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. фдъ одноr. рôчки инсератовôй въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. Надіслані числять ся по 10 кр. фдъ рядка.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Письмо зъ Подôля.

Мало бы було часу и цѣлого жита чоловѣка, коли бъ хотѣвъ вôдпирати напасти и клеветы, якѣ кидають ся зъ польскои стороны на Русинôвъ. Тая тактика заховуесь вôдъ самого першу, якъ Русь прийшла въ зносины зъ Польщею. И нѣчо дивного. Поляни поставили собѣ були за задачу: Русь знищити а на ей мѣсце утворити Польщу. До того взяли — кромѣ політичныхъ намагань, кромѣ воинои силы, въ помôчь такожь релігію и бôльше послугувались нею, якъ політичными средствами. Церковь руску за рѣчи-посполитои доведено до крайного пониженя и убожества, а на ей мѣсце будовано костелы, наставлювано рôднородныѣ латинськѣ клящторы и выпосажувано дотаціями забраными рускôй церквѣ и врархія. При костелахъ установлювано вôдпусты, однѣ на основѣ постановъ папъ римскихъ, другѣ и безъ того. Се оружіе — релігійне — велину мало силу, а сумнымъ того доказомъ стали провінціи, що належали до польского королѣвства, а де загнѣздилось латиньске духовеньство. Се стверджуе и Адамъ Мицкевичъ въ одной своѣй прелекціи въ колегіи парискôй словами: Jakaż to była potęga, co aż za Dniepr wyparła mowę i narodowość ruską? и вôдповѣдае, що: Kościół wziął na siebie dzieło rozniesienia szeroko języka polskiego. Свôй костелъ старано ся пôднести высоко, а руску церковь понизити. На тôй тактицѣ оснований и оба „Projekty na zniszczenie Rusi“ зъ рокôвъ 1717 и 1786. Оклеветувано вôдъ давна знатнѣйшихъ людей межи Русинами, ихъ духовеньство и врархію, — то само робить ся и нинѣ. Памфлеты пишуть ся навѣть въ орґанахъ такихъ, що носять назву „katolicki“ [гляди Wiadomości katolickie зъ р. 1889 ч. 22 стор. 173.]

Найновѣйшои клеветы нагодою сталась еміґрація. Оно все такъ бувало: причину всяного лиха спыхано на Русинôвъ. Теперь сказано: руске духовеньство завинило еміґрацію. Кôльо въ тôмъ высказѣ злобы и яка того цѣль — позвольте й менѣ сказати слово, хочь добру вôдправу на сю клевету дало вже „Дѣло“ у вступнôй статьѣ зъ 14 н. ст. листопада. Тутъ вде о честь цѣлои класы людей, котрѣ въ житю соціальнôмъ важне займають становище и на свою честь рôвнодушнѣ бути не можуть.

Клеветники кажуть: „Зъ доходжень показала ся вина руского духовеньства въ еміґрації“. — Отже найперше належить спытати: въ якихъ то показало ся „доходженьѣ“? Кождый переконаный, що причиною еміґрації було нужденне матеріяльне положенье селянъ за-для неврожаѣвъ, тягарôвъ и т. д. Коли чоловѣкъ не мае хлѣба, то й не диво, що гляднть за нимъ тамъ, де бы мôгъ знайти его, хоть бы лишь имовѣрне. Такъ рѣчь выказали студіѣ людей, для котрыхъ доля селянъ не есть рôвнодушна, — се а не що инше заявивъ зъ разу и намѣстникъ въ соймѣ. Клеветники-жь мають, бачить ся, жерела инши, а „доходили“ до нихъ очевидно якимись тайными дорогами. Тайный той духъ натхнувъ и подôльскихъ послôвъ въ Тернополи до высказу, що положенье селянъ таке добре, що ему навѣть позычки зъ краевого банку на розширенье грунтôвъ давати не треба...

Дивна однакожь рѣчь, що хотяй зъ Русинами еміґрували и Мазуры, ксьондзôвъ польскихъ якось нѣхто за те не винуе! Отже тутъ и вылазить шило зъ мѣшка, вказуюче цѣль клеветы. Та й нѣчо дивного! — жидъ, коли бе хлопа, кричить „гевалтъ!“ Хто найбôльше провинивъ ся за еміґрацію, той, абы звернути увагу зъ себе въ инши бôкъ, спихае вину на руске духовеньство. А вже въ соймѣ д-ръ Окуневскій вказувавъ, що десь, либонь чи не въ Палчинцахъ, забравъ двôръ 430 морґôвъ громадѣ, зложенôй зъ 150 вумерôвъ, за-для несплаченои индемнізаціи, а кôльо жь тамъ поля могло громадѣ вже остатись, коли на Подолю господарѣ, и то лишь заможнѣйшѣ, держать вôдъ 6 до 10 морґôвъ? А споминавъ той посолъ и про вакаты чи т. зв. пустки, котрѣ яко рустикальнѣ парцелѣ опинили ся въ рукахъ дворôвъ. Додаймо до того тягары, податни державнѣ, краевѣ, повѣтовѣ, громадскѣ, фіскальнѣ, конкуренційнѣ и другѣ, и рахунокъ о причинахъ еміґрації готовый. О обставинахъ, котрѣ вину руского духовеньства въ еміґрації выказували бы, говорити нема що, бо обставины не наведенѣ, а клеветники видко тримають ся засады: calumniare audacter, semper aliquid haeret...

„Глубокій упадокъ моральный и релігійный руского люду“ — кажуть дальше. А чому жь и не мазурского такожь, коли Мазуры еміґрували не менше якъ Русины, въ деякихъ громадъ навѣть бôльше вôдъ Русинôвъ, а въ деякихъ сторонахъ, якъ сконстатовано, давали початокъ рухови? Вирочôмъ клеветники, бачить ся, забули рôкъ 1846 ый... Рускій людъ, хочь и якъ було тяжке его положенье и хочь якѣ тяжкѣ терпѣвъ кривды, — не показавъ мести, уповаючи на судъ Бога.

„Зъ легкимъ серцемъ за грôшь людъ русинъ покидае вѣру“ — сказано дальше. Коли бъ навѣть и було такъ та й може такъ стало ся въ тыми, що не повернули, — то на кôмъ вина? Найпевнѣйше, що на тыхъ, котрѣ навчили селянина тои легкости покидати свою вѣру перетяганьемъ его на латинізмъ. Селянинъ нашъ, коли видить проселітизмъ геденый въ напрямѣ латиньскôмъ на такъ великѣ розмѣры [гляди: Тучапы!], стаеть ся рôвнодушнымъ о захованье вѣры, а ще бôльше тамъ, де розходить ся о житье або смерть голодову, и для того навѣть Мазуръ — якъ писавъ Czas — каже въ такôмъ разѣ: Pan Bóg wszędzie jeden. Тожь тіи, що самѣ вôдбирають рускому людови пошановокъ для вѣры, голосячи ему: „wszystko jedno: grecki czy łaciński obrządek, Pan Bóg jeden“, — най не дивують ся, коли легкôсть покиданя вѣры выявляе селянинъ въ напрямѣ противнôмъ! Але-жь що дивуватись селянинови, коли бачимо, що й люде образованѣ, якъ Іосифъ Потоцкій, для справы матеріяльнои учинили то само?

Нарѣкали такожь, що люде ходили на вôдпусты до Почаева. А хто-жь того навчивъ ихъ, якъ не тѣ, що при костелахъ на Руси зачодили, правно чи неправно, по кôльва вôдпустôвъ и поверховною выставностію, бо т. зв. процесіями, товпы люду туда згромаджували?

Дальше мы видимо, що й самѣ уряды, ц. к. староства, законъ вѣроисповѣдный толкували рôзно, пôсля обставинъ: разъ примѣнювали до вѣры, другій разъ до обряду, то що-жь дивувати ся селянинови? Але тымъ власне вытворюють ся у люду и дивачнѣ понятя, коли видить таку неодностайность. Вôнъ не може понати: длячого тѣ, що его на латиньство перетягали, называють его вôдступникомъ, коли вôнъ свою вѣру змѣняе на православіе. Вôнъ не може понати: длячого людинѣ зъ высшого щебля суспôльности вôльно оженити ся въ I ôмъ степени повинноватства, а хлопови не вôльно. И т. д. Не говоримо вже о тôмъ, що вôнъ не може понять: якъ неразъ называють его „комуністомъ“ — Богъ знае за що!

„Руске духовеньство вытворило межи собою а парохіянами великій розстрôй“ — сказано дальше. Недавно справдѣ писали дневники о розстрою въ Бучачи, черезъ котрый парохіане русскѣ поволи на латиньство переходять. То само практикуесь и въ Старомѣщинѣ коло Пôдволочискъ, де межи парохіянами мѣжь собою и зновъ межи парохомъ а парохіянами вôдъ часу его тамъ побуту запанували свары такѣ, що богато людей сповѣдь, навѣть великодну, вôдправляе по сусѣдныхъ церквахъ. А то-жь прецѣнь [холмчани оо. Теляковскій и Шидловскій] душпастирѣ протеґованѣ якъ патронами такъ и всякими сферами!

Дальше клеветники говорять о „браку высшихъ идеалôвъ у рускаго духовеньства“ нѣбы-то „занятого едино матеріялізмомъ“. — Идеалôвъ того рода, якѣ собѣ вытворили клеветники, руске духовеньство имъ не завидуе, а зъ своеи стороны оно задоволене, коли совѣстно доповнить обовязку ему повѣреного. Старатись о бытъ матеріяльный священникъ, якъ и кождый человѣкъ, выпертись не може, тымъ менше, що свое удержанье вôнъ если не зовсѣмъ, то переважно зъ господарства потягати мае, и зъ-вôдтамъ потягае. Мае вôнъ при тôмъ и родину, о котру такожь не може бути рôвнодушный, але яко добрый отецъ радъ бы такожь дати ѣй выхованье и вывести въ люде. Для того вôнъ вдоволеный, коли приощадности може мати тôлько, абы выстало ему на конечнѣ потребы. А коли хто говорить о проявахъ матеріялізму, то нехай вôдповѣсть по щироста: де ихъ бôльше? чи середъ руского духовеньства, чи середъ латиньского? Вѣдомо-жь прецѣнь загально, що по смерти рускихъ священникôвъ родины ихъ лишають ся переважно безъ заосмотреня, мѣжь тымъ якъ ксьондзы польскѣ, по выгôднôмъ житю, лишають тысячѣ, десятки ба, бувае, й сотки тысячѣвъ!

Що вплывъ нашого священьства не може бути загальный, на се складаесь чинникôвъ не мало. Пытаю: чи священикъ може вплывати и на тыхъ, котрѣ нѣколи на богослуженье не приходять? А такъ, зъ малыми лише вынятками, дае ся въ слугами двôрскими, и то не лише въ фôльваркахъ жидôвскихъ але й у многихъ христіяньскихъ. А на кôмъ вина, коли тѣ слуги дичѣють? Другѣ зновъ не приходять до церкви за-для нужды, не маючи одежи й чобôтъ, — ще инчѣ за-для того, що не маючи де помѣститись зъ худобою, цѣле лѣто ви на мотузнахъ по дорогахъ водять, абы хочь лихо попасти... То й що-жь священикъ може въ

---

4)

Дулѣбы и Сербы

мешканцѣ нашого краю въ VII-ôмъ вѣцѣ по Христѣ.

(Исторична студія *Ом. Партицкого.*)

(Дальше.)

IV. Первѣстна вôтчина Дулѣбôвъ и Сербôвъ.

Найстаршу згадку про Дулѣбôвъ або (якъ въ початкахъ говорено) Дулôвъ[1]) находимо на римскôй свѣтовôй мапѣ въ IV. вѣку по Хр. Тота мапа знана зъ вôдписей въ книжочцѣ Юлія Гонорія[2]); въ нѣй вычисленѣ рôзнѣ народы, що жили на пôвночь вôдъ Дунаю будь на границяхъ римскои держави, будь въ недалекôмъ сусѣдствѣ. Карта наводить имена народôвъ, посуваючись вôдъ заходу на всхôдъ, въ такôмъ порядку: Квады, Сарматы, Бастерны, Карпы[3]), Готы, Дулы (Duli), Гепіды.

Пôсля порядку наведеныхъ именъ притыкавъ край Дулôвъ до земль Готôвъ и Гепідôвъ. Мы-жь знаемо, що Гепіды жили въ Самигородѣ и сягали декуды ажь по Тису, а послѣдною галузею Готôвъ надъ Дунаемъ були такъ званѣ Таіфалѣ въ нинѣшнôй Волощинѣ. На Дулôвъ припадае нинѣшній Банатъ и край въ закутѣ межи Дунаемъ а долѣшною Тисою.

Історія Дулôвъ въ Банатѣ и въ згаданôмъ закутѣ дунайскôмъ знана досыть докладно[4]). Писателѣ II, III. и IV ого вѣку зовуть Дулôвъ племенемъ сарматскихъ (тогдѣ Римляне Славянъ завсѣгды звали Сарматами), а саму назву „Дулы“ взяли они яко слово грецке Δοῦλοι и перетолкували на латиньске черезъ Servi. Такъ повстала въ IV-ôмъ вѣцѣ пôсля урядовои римскои номенклятуры назва для Дулôвъ: Sarmatae Servi — назва тымъ бôльше невластива, що тѣ Servi зъ посередъ угорскихъ Сарматôвъ були въ IV. вѣцѣ народомъ найбôльше ще независымъ и управляли ся у всѣмъ пôсля власнои волѣ.

Вôдъ р. 334 подыбуемо у Дулôвъ устрôй на сербзь демократичный. Тогдѣ людъ зворохобивъ ся бувъ супротивъ вельможъ та боляръ и всю пануючу клясу, бôльше якъ 300.000 панôвъ, выгнавъ зъ свого краю. Доносять о тôмъ[5]): сучасникъ тыхъ подій Евзебій, Єронимъ въ своѣй лѣтописи и Безъименный зъ VI ого вѣку (Anonymus Valesii).

Anonymus каже: „Рону 334 пôдданѣ Сарматôвъ зворохобились проти своихъ панôвъ и прогнали ихъ геть. Константинъ Великій признавъ выгнанцѣвъ до своеи державы и бôльше якъ 300.000 тыхъ-же розмѣстивъ въ Травіи, Скитіи (такъ тогдѣ называно придунайску Добруджу), Македоніи и Италіи“.

Въ лѣтописи Єронима сказано пôдъ р. 337: „Полудневѣ Сарматы зворушившись, прогнали своихъ панôвъ до римскои державы (за Дунай)“.

Евзевій повѣдае въ житьописи Константина: „Сарматы уздробили своихъ пôдданыхъ, тобы воювали зъ Готами. Пôддани побѣдили Готôвъ, але рôвночасно повстали они супроти своихъ панôвъ и выгнали ихъ зъ краю“.

За примѣромъ полудневыхъ Сарматôвъ (Дулôвъ) пôшли ихъ пôвночнѣ сусѣды, такожь Сарматы, однакъ ту вдавъ ся въ справу цѣсарь Константій и вировадивъ выгнанцѣвъ назадъ до краю[6]).

Стоимо передъ правдивою загадкою: полудневыхъ Сарматôвъ (Дулôвъ), котрѣ цѣлномъ освободили ся зъ пôдъ власти своихъ панôвъ, Римляне зовуть постôйно „Servi“; пôвночнѣ Сарматы, котрѣ вправдѣ такожь выгнали своихъ панôвъ, але мусѣли ихъ опôсля назадъ принята, слывуть у Римлянъ все яко свобôднѣ: Sarmatae Liberi. И тутъ доказъ, що терминъ Servi е невластивый, повставъ лишь изъ за хибного зрозумѣня слова „Дулы“ (Δοῦλοι).

Полудневѣ Сарматы мали у Римлянъ щей другу назву Limigantes[7]). Наведу зъ исторіи тыхъ Лімітантôвъ одну характеристичну подѣю.

Цѣсарь Константій — каже Марцелінъ[8]) — выправивъ ся супроти Лімітантôвъ, щобы покарати ихъ за меркѣ чины, сповненѣ въ часѣ нападу на погранычну римску область. Бувъ плянъ, переселити ихъ въ подальшѣ мѣсця. Лімітанты убоялись того дуже, — волѣли радше оплачуватись даваною и свое вôйско дати на услуги Римлянамъ, якъ ити на нишій осѣдокъ. Они грозили навѣть опоромъ, наколи-бъ ихъ неволено до переселеня. Лімітанты мешкали доси въ дуже догôдныхъ мѣсцяхъ, тамъ, де рѣка Тиса въ многихъ закрутахъ плыве до Дунаю. Тиса и Дунай давали достаточный захистъ супроти непріятеля, до того-жь край бувъ переважно мочаристый, богатый въ корчѣ та лозы, не легко доступный для чужихъ.

На завôзваньe цѣзаря Лімітанты переправились на другій бôкъ Дунаю. Треба було ихъ бачити — тыхъ оріґінальныхъ заразумѣльцѣвъ, самодурôвъ! Буйючно усадовились они побôчь цѣсаря, зразъ видно було, що не услухають даного приказу. Цѣсарь роздѣливъ свое вôйско на дрôбнѣ вôддѣлы и назавъ окружити нима Лімітантôвъ, а вôдтакъ ставувъ на высшенôмъ мѣсци и напоминавъ, щобы погамовали свою буту. Але надармо — Лімітанты не уступали. Пôдъ вечеръ римскѣ вôйска наперли на зухвалыхъ, бо тѣ збитою масою кинулись до пôдвышеня, де стоявъ цѣсарь. Ледви удалось прибочнôй ґвардіи уратувати Константія. „Варвары“ бились зъ неимовѣрнымъ завзятьемъ, навѣть умираючи старались ще бути героями. Нѣ оденъ Сарматъ не просивъ помилованя, передъ смертею кождый проклинавъ Римлянъ, грозивъ ще мечемъ.

Зъ просторонного опису дальшои вôйны

---

[1]) Въ старину славяньскѣ назвы племенъ мали коротшу форму, якъ въ часахъ пôзнѣйшихъ. Зразу говорено: Карпы, Славы, Дрѣвы (ще у Нестора), Поля (у Нестора), Вислы (князь „въ Вислѣхъ“); пôзнѣйше побôчь старшихъ назвъ стрѣчають ся новѣйшѣ зъ довшою формою: Карпіяне, Славене, Деревляне, Поляне, Висляне (Vislani у баварского ґеоґрафа зъ IX-ого вѣку). При розслѣдуваню старинноі истеріи Славянъ треба конче звертати увагу и на тѣ властивости давноі бесѣды Славянъ.

[2]) Deutsche Altertumskunde von Karl Müllenhoff, dritter Band, Berlin 1892, ст. 219–228. (Гл. такожь Міленгофа „Germania antiqua“ ст. 162).

[3]) Квадами вже вôдъ I-ого вѣку по Хр. звались Свебы въ нинѣшнôй Словаччинѣ на зхôдъ вôдъ рѣки Гранъ. На всхôдъ рѣки Гранъ ажь до семигородскихъ гôръ мешкали Сарматы. (Назва рѣки Гранъ, у давныхъ Римлянъ Granua, означала очевидно границю. Словаки теперъ хибно говорять „Гронъ“.) — Бастерны занимали просторонь нинѣшнѣ станиславскои діецезіи. Карпы (по нихъ рѣка Коропець въ Галичинѣ) то пôзнѣйше звенигородске княжество.

[4]) Про Сарматôвъ на пôвночь Дунаю подають цѣкавѣ даты старинныѣ писателѣ Діо Кассій и Амміянъ Марцелінъ въ своихъ историчныхъ оповѣданяхъ. Зъ нѣмецкихъ историкôвъ зъ великимъ знаньемъ предмету писавъ про угорскихъ Сарматôвъ Ед. Вітерсгаймъ въ дѣлѣ Geschichte der Völkerwanderung.

[5]) Гл. Eduardus Böcking „Notitia dignitatum“, выданье боньске зъ р. 1839—1853, ст. 1086; такожь Ed. Wietersheim „Geschichte der Völkerwanderung“, друге выданье, т. I. ст. 386—387.

[6]) Гл. K. Zeus „Die Deutschen und die Nachbarstämme“ ст. 692.

[7]) Шафарикъ выразивъ догадку, що въ тôмъ словѣ крые ся назва „Лемки“. Деякѣ хотять ту назву брати въ звязи зô словомъ „лемѣшъ“ (у плуга). Обѣ комбінаціи уважають ся историками и языкословами надто смѣлымъ помысломъ.

[8]) Амміяна Марцеліна „Римска исторія“ кн. 17 гл. 13. (Марцелінъ живъ въ IV-ôмъ вѣцѣ по Хр.; сучасну исторію писавъ на пôдставѣ римскихъ урядовыхъ записокъ и войсковыхъ реляцій, тому и слѣдно декуды богато пересады и перехвалокъ. Зачисляесь до лучшихъ историкôвъ свого часу).

тѣмъ порадити? Такъ и той закидъ мусить вѣдпасти въ очехъ кождого, хто хоче бути справедливымъ.

Наконецъ сказано про „бракъ довѣрія рускаго духовенства у люду“, коли оно „о еміґрації напередъ не вывѣдалось“. Тои напасти не варто навѣть вѣдпирати. Того рода напастями послугують ся люде звычайно тамъ, де правдою до цѣли дѣйти не можуть. Священики — якъ справедливо пѣднесло вже „Дѣло“ — не мають задачѣ повнити нѣ поліційнои нѣ жандармскои служби, они мусять полишити ся тымъ, котрѣ такои услуги вѣдъ нихъ вымагають...

Конець кѣнцемъ нехай нѣхто не звалюе вины еміґрації на руске священьство, — особливо тѣ, що самѣ провинили, — бо така злоба не на кѣмъ нашѣмъ а на нихъ самыхъ вѣдбити ся мусить.

Іванъ Безсторонный.

Рада державна.

Довго выжиданый и вѣдкладаный „фондъ діспозіційный“ пройшовъ вчера, въ четверъ, пѣдъ дискусію палаты послѣвъ.

До голосу записали ся: contra Праде, Бянкіні, Вашатый, Герольдъ, Плснеръ, — pro Романчукъ.

Пос. Праде, нѣмецкій націоналъ, заявивъ въ имени свого сторонництва, що дозволяе на буджетъ державѣ, але заперечуе фондъ діспозіційный, бо не маe довѣря до правительства. Пѣсля его гадки, лишь Поляки мають вѣдъ правительства пѣдпору та всѣ круги правительственнѣ вдоволюють бажанямъ Поляковъ пѣдъ взглядомъ національнымъ и економічнымъ. Нѣмцѣ и Італійцѣ зазнають великихъ кривдъ въ своѣмъ національномъ розвитку. Послѣдна промова Таффого була нерѣшуча и выголошена у невѣдповѣднѣмъ тонѣ. Вѣдтакъ заявивъ ся противъ ческого права державного. Въ поглядѣ на сю справу годять ся всѣ Нѣмцѣ. Можна бы говорити про каринтске, стирійске и нѣмецке право державне, але тѣ давнѣнѣ права державнѣ не мають вже значѣня для теперѣшныхъ часовъ.

Пос. Бянкіні выказувавъ нестѣйность заявленъ Кронаветтера що-до Угорщины. Кронаветтеръ мабуть не знаe вѣдносинъ хорватскихъ. Цѣла теперѣшна політика звернена противъ Славянъ. Хорватѣвъ котрѣ свого часу спасли династію, выдано теперь на поталу Нѣмцямъ, Італійцямъ и Мадярамъ. Далматія нинѣ занедбана и упослѣджена — а допоне треба придучити ся до Хорватія. До правительства ґр. Таффого вѣдно сторонництво не маe довѣря, а если вѣнъ маe бѣльшѣстъ въ палатѣ, то лишь зъ сеи причины, що одинъ другому не довѣряе.

Пос. Романчукъ е той гадки, що крѣпка тревала орґанізація сторонництвъ може розвинути ся лишь сама зъ себе, однакъ акцію треба зачати вѣдъ реформы выборчои. Послы руснѣ бажають занятн, о скѣльки можна, неутральне становище по серединѣ и домагають ся увзглядненя національныхъ потребъ рускаго народа. [Сей змѣстъ промовы пос. Романчука подаемо зъ дуже скупои вѣсти въ ранѣшнѣмъ выданю однои ґазеты львѣвскои, а повну промову пѣсля стенографічныхъ протоколѣвъ подамо въ понедѣлокъ].

Вѣдтакъ забравъ голосъ пос. ґр. Плснеръ. Послѣдна промова ґр. Таффого змушуе сполучену лѣвицю нѣмецку призадуматись надъ своѣми вѣдносинами до правительства. Правительство розвязало свого часу раду державну

межи Римлянами и Лімітантами дѣзнаемось, що послѣдни мешкали також на всходъ вѣдъ Тисы и навѣть въ прилягаючихъ горахъ. Цѣсарь не могучи дати рады Сарматамъ, зажадавъ проти нихъ помочи вѣдъ сусѣдныхъ готскихъ Таіфалѣвъ. Борба тымъ закѣнчилась, що цѣсарь „умилосердивъ ся“ надъ бѣднымъ народомъ и сповнивъ всѣ его бажання.

Навѣвъ я обширнѣйше оповѣданье Марцеліна, бо оно — оперте на автентичныхъ датахъ — выказуе зъ всякою певностею, що Лімітанты були сусѣдами готскихъ Таіфалѣвъ, отже були тымъ самымъ народомъ, що на римскои свѣтовои карті зъ IV-ого вѣку наводить ся пѣдъ именемъ „Duli“.

Полудневи Сарматы (Лімітанты, Дулы) жили на погранычю римскои держави, въ край въ II. и III омъ вѣцѣ по Хр. (коли Дакія належала до Риму) притыкавъ до римскои держави аж въ трехъ бонбѣвъ. Латиньско вѣйскова назва „Limigantes“ (утворена вѣдъ limes и gentes) була очевидно терминомъ лишь загальнымъ для означеня того „пограничного народу“.

Выраженье „Дулы“ уважаю лишь славянскимъ перетолкованьемъ назвы „Limigantes“. Въ сербскѣмъ языцѣ „дуля“ означае „довгѣсть“, а понятье довгости — пѣсля Міклошича [9]) — веде за собою понятье близькости, сусѣдства („längs, neben, daneben“). Дулы значило початково народъ „побѣля“ або „по бочъ“ мешкаючій, выражало те саме, що и Limigantes.

———

Пѣвнѣчными сусѣдами Дулѣвъ були „Sarmatae Liberi“; они сягали на заходъ до рѣки Гранъ, на всходѣ до гѣръ Карпатскихъ.

Якъ зъ полудневыми такъ и зъ пѣвнѣчными Сарматами були Римляне въ неустаючихъ вѣдношеняхъ вже вѣдъ I-ого вѣку по Хрістѣ. Зъ исторіи тыхъ Сарматѣвъ наведу отсей епізодъ [10]):

Зъ весною р. 358 переправили ся римскѣ вѣйска черезъ Дунай, щобы покарати Сарматѣвъ за ихъ наѣзды на римску державу. Сарматы, неприготованѣ до вѣйны, розбѣглись въ рѣзнѣ стороны або крылись въ недоступныхъ печерахъ. Римляне свобѣдно пустошили теперь землю. Небавкомъ въ помѣчь Сарматамъ наспѣли Квады и прийшло до борбы, въ котрѣй однакъ побѣдили Римляне.

Сарматы стали просити мира и прийшло до переговорѣвъ. Въ день, назначеный до заключеня мира, явивъ ся передъ Константіемъ князь „вѣльныхъ“ Сарматѣвъ, Зізаісъ, молодинѣ ще чоловѣкъ и рослый; вѣнъ привѣвъ зъ собою таковъ нашихъ Сарматѣвъ. Зізаісъ передъ Константіемъ павъ на землю и ставъ ревно плакати — внутренный бѣль довго не даввъ ему прити до слова. То „умилосердіе“ цѣсаря. По довгихъ пересправахъ цѣсарь помилувавъ и Зізаіса и нишихъ сарматскихъ князѣвъ.

Марцелінъ, описуючи тѣ подѣѣ, згадуе за сарматскихъ князѣвъ, що вѣдъ той часъ слухали верховнои власти Квадѣвъ. Отже-жь Юстініянъ силувавъ раду, щобы розслѣдила бливше справу Сарматѣвъ, и рада узнала, що Сарматы не повинни пѣдлягати Квадамъ, бо они вѣдъ вѣковъ все були клієнтами Римлянъ, все находили ся пѣдъ опѣкою Риму; те вѣдношенье маe тревати и на дальше.

На мою гадку назва „Сербъ“ означувала початково чоловѣка, взятого въ опѣку, клієнта. Подѣбне значенье мають ще и досн дохованѣ у насъ слова „пасербъ“ и „пасербаця“. Въ словаряхъ Желехѣвского и Міклошича въ тѣмъ-же значеню наводить ся ще руске слово „присербата ся“ (оба толкуютъ „присербати ся“ на нѣмецке: „sich an jemanden heften, sich anschmiegen).

(Конець буде.)

[9]) Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen пѣдъ тематомъ „дьл“. До того жь тему вѣдносить Міклошичъ також старосл. и польске „подле“ (neben).

[10]) Амміянъ Марцелінъ, кн. 17 гл. 12.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

На двохъ остатныхъ засѣданяхъ головного выдѣлу товариства „Просвѣта“ головнымъ предметомъ нарады було выданье етноґрафічнои карты Руси-Украины, поручене выдѣлови ще передъ кѣлькома лѣтами загальнымъ зборомъ товариства на внесенье п. Володимира Левицкого зъ Станиславова. Якъ вѣдомо, выготовленье тои карты поручивъ выдѣлъ остаточно д ровн Григорієви Величкови, теперь професорови львѣвскои мужескои семинаріи учительскои, котрый вѣдбувъ спеціяльнѣ студіи ґеоґрафіи въ університетѣ львѣвскѣмъ, а опѣсля доповнивъ ихъ черезъ рѣкъ въ Парижи а черезъ рѣкъ въ університетѣ въ Россіи, де передовсѣмъ студіювавъ ґеоґрафію Руси Украины. П. Гр. Величко зобовязавъ ся выготовити карту до Нового року [старого стиля] 1893-го. Отже въ тѣй справѣ, танъ важнѣй, вѣдбули ся два остатнѣ засѣдання выдѣлу „Просвѣты“ — перше самого выдѣлу зъ участію п. Величка, а друге выдѣлу при участи п. Величка и запрошеныхъ знатокѣвъ Вп. пп. професорѣвъ Анатоля Вахнянина, д-ра Юліяна Целевича, д ра Омеляна Калитовского и Володимира Коцовского, котрѣ на жаданье самого п. Величка, мали выдати судъ въ деякихъ квестіяхъ.

Не будемо описувати цѣкавыхъ дебатъ въ тѣмъ предметѣ [пѣдчасъ котрыхъ вѣдчитано и листъ проф. Драгоманова зъ року 1889-го въ справѣ карты], а подамо тѣлько загальный результатъ обохъ тыхъ нарадъ. Карта маe бути передовсѣмъ етноґрафічна — т. е. показати обемъ землѣ замешканый Русинами [въ Угорщинѣ, въ Австріи и въ Россіи.] На обемѣ земель руско-украинъскихъ мають зазначитись красками кольонѣ чужихъ народѣвъ [Москалѣвъ, Поляковъ, Жидѣвъ и т. д. въ компактныхъ масахъ и навѣть частично, по мѣстахъ], якъ зъ другои стороны мають зазначитись кольонѣ руско-украинъскѣ посередъ чужихъ народѣвъ [н. пр. посередъ Москалѣвъ по-за Дономъ] На картѣ мають бути зазначенѣ такожь горы Карпатскѣ и Кавказкѣ [п. Величко обставъ при методѣ легкого шрафірованя], а зъ мѣсцевостей мають явести ся: мѣста, мѣсточка и села знанѣ зъ подѣй всторичныхъ або яко мѣсця маючѣ значѣнье зъ огляду на промыслъ. Нинѣшнѣ політичнѣ границѣ державнѣ [Угорщина, Австріа и Россія] мають бути на картѣ вызначенѣ, такъ само и границѣ ґуберній въ Россіи [границѣ повѣтѣвъ въ Австріи и комітатѣвъ въ Угорщинѣ, яко обшары незначнѣ, не будуть вѣдзначенѣ.] На картѣ маe бути помѣщеныхъ такожь кѣлька картинокъ по кутахъ [якъ годѣвля худобы на обшарѣ Руси Украины, пѣдземнѣ скарбы и т. д.] Красками мають бути вѣдзначенѣ три головнѣ сусѣднѣ народности Руси Украины, а именно: Москалѣ, Поляки и Румуны.

Кромѣ того — якъ сказано — головнои справы полагодивъ выдѣлъ ще деякѣ справы натуры адміністраційнои. Мѣжь нишими обговорювавъ выдѣлъ справу устроеня нового помѣщеня „Просвѣты“ въ каменици львѣвского вдовичо-сирѣтского фонду [напротивъ Дому Народного, а именно напротивъ склепу Народнои Торговлѣ], куды „Просвѣта“ и „Руска Бесѣда“ переселять ся уже зъ 1 нмъ сѣчня 1893 року, — дальше обговорювавъ выдѣлъ справу своѣи евентуальнои участи въ выставѣ краевѣй въ роцѣ 1894-бмъ и справу довжниковъ товариства, котрѣ побрали у „Просвѣты“ книжочокъ на бѣльшѣ сумы [деякѣ на звышъ 100 зр.], а не вѣдчувають обовязку довгъ свѣй сплачувати, мимо того, що выдѣлъ до нихъ вже кѣлька разѣвъ удававъ ся.

Принятѣ въ члены товариства Вп.: Климъ Борисъ зъ Козаръ п. Букачѣвцѣ. — Вас. Луцинъ въ Жужеля п. Белзъ. — Ілія Буракъ зъ Цеблова п. Белзъ. — Мих. Дриндакъ зъ Грушки п. Товмачъ. — Дамянъ Волосаньскѣ и Стефанъ Бущакъ, господарѣ зъ Старого-мѣста. — О. Ник. Несторовичъ сотр. зъ Самбора. — Василь Григорія Манастирскѣ господарь зъ Сѣльця п. Самборъ. — Дан. Вощицкѣ зъ Гердинѣ п. Кранцбергъ. — І. Турашъ учитель зъ Грушова. — Читальня мѣска въ Кутахъ. — Олекс. Шарковскѣ укѣнч. богословъ. — Никол. Кулицкѣ госп. зъ Глинянъ. — Мих. Лишка писарь зъ Камѣнки струм. — О. Григ. Гнатевичъ парохъ зъ Добротвора. — Теодоръ Лабай, Вас. Паньковъ, Микита Барабашъ, Теодоръ Затхей, Мих. Паньковъ, Іосифъ Рихва и Тома Паньковъ, господарѣ зъ Камѣнки струм. — Граг. Мельникъ и Дмитро Стефановичъ, господарѣ зъ Оглядова п. Камѣнка струм. — Ив. Ваньо и Стеф. Капѣй зъ Буска. — Андр. Фікъ зъ Язениці п. Камѣнна. — Олекса Хома, Павло Мартиновъ и Дмитро Бачишинъ зъ Таданѣ п. Камѣнка. — Ипол. Ганкевичъ екзекуторъ зъ Камѣнки. — Юліянъ Редько властитель добръ зъ Полового п. Малятинъ новый. — Іосифъ Ицукъ зъ Сушна п. Ватковъ. — О. Мих. Авдиковскѣй паръхъ Оглядова. — Левъ Гавришкевичъ пѣвець церковный зъ Рѣпнева п. Малятинъ новый. — Петро Стецьковъ учит. зъ Камѣнки. — В. Романковъ и Мих. Бойчукъ зъ Олѣева. — П. Бабуховскѣй пѣвець церк. зъ Шибалина п. Бережаны. — Гнатъ Калапунь, Гринь Кикисъ, Ив. Багрѣй и Никола Трембаловичъ, господарѣ зъ Яценицѣ сѣльнои п. Дрогобичъ. — Семко Почапскѣй зъ Соколовки. — Андр. Хома зъ Дусовець п. Радимно. — Ив. Цикалякъ зъ Кутъ старыхъ. — Розалія Струць зъ Балигорода. — Давидъ Дядьо пѣвець церк. зъ Доброводъ п. Иванчаны. — О. Вол. Садовскѣй зъ Завалова. — Олекса Адамовичъ господарь и Андрѣй Максимовъ пѣвець церк. зъ Ременова п. Пѣдлѣски малѣ. — Григ. Сполитаневичъ учитель зъ Грабовои. — Читальня „Просвѣты“ въ Бережници п. Самборъ. — Читальня „Просвѣты“ въ Острѣвчику п. Теребовля. — Андрушко Тарновый зъ Синьковы п. Радехѣвъ — Вол. Герасимовичъ укѣнч. богословъ зъ Янова к. Львова. — Стеф. Шарамайлюкъ госп. зъ Вѣстовы п. Калушъ. — Захарія Семенчукъ зъ Сварычева п. Рожнятѣвъ. — Григ. Варениця пѣвець церк. въ Нановичъ п. Угринѣвъ. [*Дальше буде.*]

——

Читальня „Просвѣты“ отворила ся въ Устю епископскѣмъ дня 26 н. ст. падолиста сего року.

По вѣдправѣ богослуженя зѣбрали ся члены для вѣдкрытя товариства. О. Исидоръ Ганкевичъ пояснивъ зѣбраным цѣль „Просвѣты“. а потѣмъ приступлено до выпису членѣвъ. На початокъ вписало ся 30. Опѣсля молодчикъ Адольфъ Копецкѣй вѣдекламувавъ дуже вдачно стихъ про село Карловъ, а молодый господарь Иванъ Крайникъ державъ вѣдчитъ про теперѣшну свободу.

Середъ того два брата: Иванъ и Михайло Костюки зложили по 50 зр., отже разомъ 100 зр. безпроцентово на одинъ рѣкъ, абы выдѣлъ читальнѣ зачавъ тѣ грошѣ потребующимъ членамъ читальнѣ на маленькѣй процентъ, котрый пѣйде на потребы читальнѣ. Дальше тѣ-жь Иванъ и Михайло Костюки пожертвували по 2 кѣрцѣ ѣбжа, Василь Костюкъ пѣвъ кѣрця а Федоръ Гричакъ чверть кѣрця, разомъ пять кѣрцѣвъ безъ ґалетки. За тото належить ся симъ добродѣямъ сердечна подяка.

До выдѣлу читальнѣ увѣйшли выбранѣ: о. Исидоръ Ганкевичъ яко голова, Симеонъ Гнѣдкѣй заступець головы, Василь Твердохлѣбъ касіеръ, Иванъ Пѣдлубный бібліотекарь, Федоръ Гричакъ секретарь.

По выборѣ выдѣлу вѣдспѣвано многолѣтя Его Вел. цѣсареви и всѣмъ зѣбраным въ читальни членамъ, а опѣсля загримѣли нашѣ пѣснѣ „Миръ вамъ братя“ и „Щасть намъ Боже“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Ґенеральный директоръ цѣсарскихъ фондѣвъ приватныхъ и родинныхъ, бар. Майръ пѣйшовъ на власну просьбу на пенсію и дѣставъ велику ленту ордеру Франц Іосифа. Наслѣдникомъ бар. Майра именованый дотеперѣшный заступникъ ґенерального директора, шефъ секціи Хертенъ, котрый дѣставъ рѣвночасно гѣдность тайного совѣтника.

Многѣ послы угорского сойму выслали до посла д-ра Кронаветтера телеґраму такого змѣсту: „Зъ правдивою радостію вѣдчитали мы вашу мужву промову. Наше крѣпне переконанье, що лишь конституціоналізмъ есть одинокою крѣпкою звязею двохъ полученыхъ зѣ собою державъ а въ свободѣ стають ся народы братьми. Приймѣть нашъ сердечный привѣтъ.“ — Ініціятиву до сеи телеґрамы подавъ посолъ Гаврило Угронъ.

Въ соймѣ угорскѣмъ предложено проектъ о кредитѣ на дальше поглубленье каналу, довгого на пѣвтретя кільометра, при Дунаю коло Зелѣзнои Брамы пѣдъ Орсовою. — Предсѣдателемъ комісіи фінансовои на мѣсце пок. Вармата выбрано Кольомана Шела.

——

До Pol. Corr. доносять зъ Петербурга, що послѣдными часами заостренъ дуже сильно адміністраційнѣ приписы, що вѣдносять ся до особъ, котрѣ остають пѣдъ наглядомъ поліційнымъ, такъ що тѣ нещастнѣ майже не мають можности до удержаня и зарѣбку. Згаданымъ особамъ заказано удѣляти приватнѣ лекціи, приймати челядникѣвъ и хлопцѣвъ, вести книгарню, друкарню и літоґрафію, удержувати бібліотеку для выпозичаня книжокъ, реставрацію и подѣбнѣ заведеня, та брати участь въ закладаню банкѣвъ и институцій фінансовыхъ. Вкѣнци заказано имъ являти ся на публичныхъ зборахъ. Одным словомъ вылучено ихъ цѣлкомъ зъ жатя публичного.

Лондоньскѣй Times оповѣщуе россійску ноту до Порты въ справѣ залагаючои вынагороды за шкоды, якѣ потерпѣли россійскѣ пѣддани въ послѣднѣй вѣйнѣ. Амбасадоръ Нелидовъ настае на скоре и рѣшуче полагодженье сеи справы, вказуючи пронічно на се, мовь бы турецкѣ фінансы попрамили ся, коли Порта може выдавати на матеріялы военнѣ о много высшѣ суммы, анѣжь тѣ, якѣ належать ся россійскимъ пѣддапымъ. Times доносить, що Порта за-для скорого полагодженя россійскихъ домагань выарендуе свою рѣчну ренту, яку платить нѣй товариство для монополю вѣдъ тютюну.

Ґазета XIX Siécle доносить про змѣны въ россійскѣмъ урядѣ дипльоматичнѣмъ. И такъ амбасадоръ Моренгаймъ обѣйме мѣсце Ґірса, а шефъ штабу ґенерального Обручевъ прийде до Парижа. Амбасадоръ Шуваловъ прийде зъ Берлина до Москвы на мѣсце ґубернатора.

——

Цѣсарь принимавъ онодгы президію парляменту нѣмецкого. Загально запримѣчено, що цѣсарь въ часѣ довшои и оживленои розмовы не згадувавъ нѣчого о предложеняхъ въ справѣ реформы войсковои. Натомѣсть говоривъ цѣсарь про потребу державного закона противъ ширеня пошести, а именно о потребѣ приписовъ противъ зачечищаня рѣкъ. Рѣвно-жь высказавъ цѣсарь свое невдоволенье, що затаюковано першѣй случаѣ холеры въ Гамбурзѣ.

Великій кн. Володимиръ зъ женою, вертаючи зъ Парижа, загостили до Потсдаму. На двѣрци повитавъ ихъ кн. Иванъ Альбрехтъ. Велику княгиню занесено до палаты на фотели, бо нездужае на ногу.

——

Болгарскѣй міністеръ Начовичъ подавъ ся до дімісіи. Причины того кроку ще не выяснены. Одны говорять, що мѣжь міністромъ а деякими послами зайшли особистѣ непорозумѣня зъ нагоды предложеного Начовичемъ договору, якѣй мало заключити правительство зъ однымъ селомъ въ повѣтѣ врацаньскѣмъ. Розходилось о пасовиско, котре правительство вѣдступило громадѣ. Того рода договоры вже неразъ затверджувало собраніе. Симъ разомъ рѣшено докоры правительству и

вкôнци вôдкинено договоръ. По тôй пригодѣ Начовичь не хотѣвъ вже бôльше явити ся на засѣданяхъ собранія. Безпосередна причина уступленя була така: При нарадахъ надъ проектомъ закона о маркахъ охоронныхъ зажадавъ одинъ посолъ, щобы творець сего проекту, міністеръ Начовичь, явивъ ся въ собранію Собраніе запросило міністра на засѣданье, але вôнъ не явивъ ся. Въ наслѣдокъ того мусѣвъ самъ президентъ міністрôвъ Стамбуловъ референтувати передъ собраніемъ предложенье. — *Инші говорять*, що Начовичь обидивъ ся напастями однои газеты, выходячои въ Пловдивѣ. — Начовичь бувъ передъ тымъ представителемъ Болгарія у Вѣдни и дуже нерадо перенявъ теку міністерства. — Если Стамбуловъ прийме дімісію Начовича, то мабуть вôнъ назадъ верне на свою давну посаду.

——

Парляментови грецкому предложивъ Трікупісъ буджетъ на 1893 р. Прелімінованій доходы выносять 110 міліонôвъ франкôвъ, а прелімінованій выдатки 104 міл. Въ порôвнаню зъ теперѣшнымъ буджетомъ выказуе буджетъ на 1893 р. пять міліонôвъ ощадности, головно въ етату войскового. Рôвножъ заявивъ Трікупісъ що запхата купонôвъ вôдъ облігацій позички державнои, западаючихъ дня 1 сѣчня 1893 р. вже заведена.

НОВИНКИ.

— **Въ зарядѣ львôвскои руснои семинаріи духовнои** пôдготовляе ся змѣна. Ректоръ о. Ал. Бачиньскій маe уступити, а его мѣсце занявъ бы — якъ загально говорять — провізорично крил. о. Левъ Туркевичь. Удержуесь при тôмъ пôдозрѣнье, що деякій круги сильно дѣлають въ тôмъ напрямѣ, абы зарядъ семинаріи вôддати Єзуитови.

— **Зъ пôдъ Радехова** доносять до однои зъ ґазетъ львôвскихъ, що тамъ рухъ еміґраційный не пригасае. Жандармерія мала вôдкрыти, що зъ села Синькова выбиралось за кордонъ кôльканацять паробкôвъ зъ кôлькома дѣвчатами, и въ пору тому запобѣгла.

— **Въ Озерянахъ коло Бучача** вôдбудесь уже незадовго вôдкрытье читальнѣ „Просвѣты“. Статуты приняло ц. к. намѣстництво до вѣдомости ще въ лѣтѣ, але зъ причины пануючихъ въ тôй громадѣ пошестей треба було вôдкрытье читальнѣ на якійсь часъ вôдложити. Щасть Боже до красного и честного дѣла!

— **Про холєру въ Гусятинщинѣ** доносить урядове справозданье: Въ Вôльхôвчику померла въ послѣдньôй добѣ одна особа на холеру. Нѣхто бôльше не занедужавъ. Въ Шидлôвцяхъ занедужали двѣ особы середъ познакъ рѣшучо холеричныхъ. Не умеръ нѣхто. Въ Боднарôвцѣ не змѣнило ся нѣчо.

— **Фабрикантъ фальшивыхъ ґульденôвъ.** Вô второкъ вечеромъ дня 29 н. ст. падолиста придержано у Львовѣ вдову Анну Немецову въ хвили, коли хотѣла выдати фальшивого ґульдена. При ревізіи найдено у неи ще три фальсіфікаты ґульденôвъ и тогдѣ признала ся Немецова, що фабрикантомъ тыхъ ґульденôвъ есть молодый человѣкъ, що у неи мешкае. Заразъ удавъ ся до мешканя Немецовои при улици Лычаковскôй ч. 58 концепістъ поліціи Лысаковскій и тутъ заставъ згаданого молодого человѣка, занятого пôдроблюваньемъ банкнотôвъ. Фальшôвникъ называе ся Иванъ Станиславъ Янкевичь и числить 22 роки. При ревізіи найдено кôлька літоґрафічныхъ каменѣвъ, рôзнй хемікалій и 14 цѣлковито выкôнченыхъ фальсіфікатôвъ. Янкевича заразъ увязнено и вôдставлено до поліціи. При переслуханю подавъ до протоколу, що въ 1886 роцѣ скôнчивъ въ Станиславовѣ шесту клясу реальну а вôдтакъ покинувши школу удержувавъ ся зъ діюрнôвъ. Въ послѣднôмъ часѣ бувъ діюрністомъ въ выдѣлѣ краевôмъ. Передъ мѣсяцемъ стративъ посаду, а не маючи средствъ до житя и не могучи платити Аннѣ Немецовôй за вынаймлюване у неи мешканье прийшовъ на гадку робити фальшивй ґульдены. Немецова такожь убога згодила ся на предложенье Янкевича, щобы пускати въ обѣгъ фальсіфікаты. Выходила вечеромъ до мѣста и купуючи выдавала фальшивй грошѣ. Смеркомъ удавало ся ѣй се, бо фальсіфікаты були досыть добре пôдроблені. Въ той способôбъ, якъ каже Немецова, вымѣняла кôлькадесять ґульденôвъ, хочь Янкевичь доказуе, що зробивъ всего 20 штукъ. Однако вдае ся, що правда по сторонѣ Немецовои, бо поліція выловила въ послѣднôмъ часѣ кôльканацять фальсіфікатôвъ. Про се, якъ пôдроблявъ грошѣ, не хотѣвъ Янкевичь подати нѣякихъ близшихъ поясненъ. Немецова маe двѣ дочки и сына, а якъ показало ся, дѣти не знали нѣчого о цѣлôй справѣ, бо Янкевичь замикавъ ся пôдчасъ роботы въ своѣй компатѣ и приступъ до него мала лише Немецова.

— **Ревізіи и арештованя зъ причины еміґраціи.** Якъ звѣстно, переведено сими днями ревізію у Ивана Ляховича въ Нестюкахъ коло Поморянъ, въ золочѣвскôмъ повѣтѣ, его-жь самого арештовано, яко пôдозрѣного о еміґраційну аґітацію. Теперь доносять зъ Брôдщины, що дня 11 н. ст. падолиста перевѣвъ комісарь тамошного староства п. Нападіевичь ревізію у Кôндрата Тацѣя въ Пониквѣ а дня 28 н. ст. падолиста у Ґригорія Гнатюка въ Гаяхъ старобрôдскихъ. Передъ кôлькома тыднями зновъ арештовано въ Сасовѣ поляка Франца Степана, пôдозрѣного такожь о такій-жь аґітаціи. Степанъ пересидѣвъ довшій часъ у вязници, але вкôнци выпущено его на волю, яко невинного.

— **Вп. панѣ Лонгина Шанковска**, *жена священика* зъ Ковалѣвки коло Монастирискъ, прислала на руки нашои редакціи гарный фантъ на льотерію на памятникъ Т. Шевченка. Есть се коробка, котрои пôдставка и накрывка прикрашенй мухоморами. Мухоморы выстають зъ-помѣжь зеленого моху, на котрôмъ порозкиданй чарочки зъ жолуди. Цѣлый фантъ выглядае дуже принадно. Посылку панѣ Шанкôвскои доручимо паннѣ Иринѣ Герасимовичôвнôй.

— **Новыми, блыскучими, золотыми 20-коронами** выплачено онôгды посламъ рады державнои частину ихъ дієтъ за мѣсяць падолистъ. Міністеръ скарбу зарядивъ, щобы кождому послови на его бажанье выплачено 50 ґр. въ золотѣ, отже пять штукъ по 20 коронъ. Въ сей способôбъ подано можность кождому заступникови народу придивитись новымъ монетамъ. Послы безъ выимки заявили жаданье золотыхъ монетъ, а що палата числить 353 членôвъ, то майже 1750 штукъ золотыхъ монетъ розбôшлось въ тôмъ дни выплаты. Розумѣесь, що дальше выплачуватись будуть дієты въ грошехъ теперѣшнои австрійскои валюты.

— **Реформа въ адвокатурѣ.** Въ кругахъ парлямен тарныхъ у Вѣдни оповѣдають, що въ міністерствѣ судôвництва працюють теперь надъ проектомъ закона, заводячого зновъ давный numerus clausus въ адвокатурѣ. Пôсля сего закона маe бути число адвокатôвъ на кождый округъ судовый точно означене а адвокаты будуть именованй.

— **Зима** розпочала ся на добре и въ полудневôй Россіи. Въ Кіѣвѣ есть вже вôдъ кôльканацятьохъ днѣвъ добра санна а рѣки Днѣперъ и Донъ замерзли и плавба кораблѣвъ на нихъ перестала. Пристани надъ моремъ Балтійскимъ якъ Ревель и Гельсінґфорсъ вôльнй ще вôдъ ледôвъ.

— **Альфонсъ Чайковскій**, заможный властитель бôльшои посѣлости и посолъ на соймъ та до рады державнои зъ курія бôльшои посѣлости зъ округа бережаньского, померъ вô второкъ передъ полуднемъ дня 29 н. ст. падолиста въ своѣй маетности, Дусановѣ, коло Перемышлянъ. Чайковскій уродивъ ся 1846 року, окôнчивъ выдѣлъ правничій у Львовѣ и вôйшовъ до сойму въ 1876 роцѣ, яко посолъ зъ бережаньского округа. Въ соймѣ бувъ Чайковскій однымъ зъ вызначнѣйшихъ польскихъ послôвъ и належавъ зъ початку до ґрупы т. зв. Атенцѣвъ а вôдтакъ до центра. Въ своѣмъ часѣ бувъ вôнъ референтомъ послѣдного закона дорогового, званого навѣть lex Czaykowski. До рады державнои увôйшовъ небôщикъ по смерти посла Людвика Скшиньского. бувъ выбираный до делеґацій и тѣшивъ ся взглядами Ґрохольского. Въ послѣднôмъ часѣ за-для недуги не бравъ вже дѣяльнои участи въ житю публичнôмъ.

— **Вѣнчанье въ родинѣ цѣсаровôни.** Дня 24 н. ст. сѣчня 1893 вôдбуде ся у Вѣдни вѣнчанье архикняжны Марґареты Софіи дочки архикнязя Короля Людвика, зъ княземъ Альбрехтомъ Віртемберґскимъ. Проґрама торжествъ весѣльныхъ вже уложена.

— **Делеґатомъ до краевои рады шкôльнои** зъ мѣста Кракова выбрано на вчерашнôмъ засѣданю тамошнои рады мѣскои ґр. Станислава Тарновского 30 голосами. Другій кандидатъ проф. Ернестъ Бандровскій одержавъ 11 голосôвъ.

— **До центральнои комісіи промыслевои у Вѣдни** выбранй мѣжь иншими на часъ до 1896 року: кн. Юрій Чарторыйскій, ґр. Володимиръ Дѣдушицкій, д ръ Фердинандъ Вайґель и д-ръ Іосифъ Верещиньскій.

— **Гендіґеръ**, якъ доносить краковскій Czas, зголосивъ дня 29 н. ст. падолиста жалобу неважности въ президіи тамошного суду карного.

— **Трагедія.** Передъ кôлькома днями занедужавъ въ Серетѣ на Буковинѣ шестилѣтный хлопчина, сынокъ Олены Шальничукъ на дифтерію. Бѣдна селянка вôзвала лѣкаря до свого одинака, але лѣкарь сказавъ ѣй, що нема ратунку. Мати стала молити ся до Бога, день и нôчь стояла навколѣшкахъ при лôжку хорои дитины, однакъ невмолима недуга перемогла хлопчину и почавъ ся страшный сконъ. Олена побѣгла до церкви заплатити подзвôнне. Вернувши до дому запалила посвячувану свѣчку и вôткнула ей въ рученята умераючого хлопця. Сама припала до лôжка и стала молити ся за конаючимъ. Дзвоны церковнй вôдозвали ся жалôбно. Олена рвала волосье зъ розпуки, а що богато ночей не спала, то зъ утомы и жалю зômлѣла. Тымчасомъ хлопчина померъ. Свѣчка упала на подушку, вôдъ неи займило ся лôжко, прилады домашній, вкôнци хата и въ огни згорѣла бѣдна мати вразъ зъ тѣломъ свого одинака.

— **Вôдкрытье злочиньства.** Въ суботу дня 26 н. ст. падолиста по полудни полювавъ капітанъ инжинеріи Кар. Губеръ въ околици Кракова. Пôдчасъ того узрѣвъ якусь женщину, що выйшла зъ мѣжь скалъ и скоро вôдôйшла въ напрямѣ до села Пиховиць. Капітанъ, зацѣкавленый: що згадана женщина могла робити въ пустôй околици мѣжь скалами, пôйшовъ на мѣсце, зъ-вôдки она выйшла, але нѣчого не мôгъ доглянути. Ажь его песъ, нюхаючи, завѣвъ его въ глубину яруги, а тамъ почувъ ся зъ-пôдъ землѣ плачь дитины. Лишивши пса на сторожи, капітанъ пустивъ ся за вôдôйшовшою жѣнкою, привѣвъ ей назадъ и казавъ осторожно вôдкопати дитину. Коли она се зробила, увидѣвъ капітанъ маленьку дитину въ заглубленю зробленôмъ зъ камѣня и присыпанôмъ зъ-верху дрôбною рѣнею. Дитина була бы мусѣла незадовго згинути.

— **Крадѣжь на зелѣзници.** На львôвскôй стациі зелѣзничôй есть маґазинъ, призначеный на рѣчи, якій подорожній забувають въ ваґонахъ. Вôдповѣдно до приписôвъ зелѣзничихъ продають ся тй рѣчи на публичнôй ліцитаціи, если ихъ властитель не вôдбере въ означенôмъ речинци. Отже въ тôмъ маґазинѣ вôдкрыто дефравдацію, котрои виповниками були два функціонарѣ: асистентъ маніпуляційный и кондукторъ. Они поступали въ той способ, що зъ початку мѣняли лѣпшй рѣчи на гôршй, а вôдтакъ, коли имъ сего було за мало, вôдчиняли за помочію пôдробленого ключа маґазинъ и выносили зъ него, що могли. Дефравдантôвъ увязнено.

— **Головна выграна льосôвъ выстави артистичнои у Вѣдни** припала на серію 9476 н-ръ 44,друга выграна на серію 9457 н-ръ 67 а третя на серію 5558 н-ръ 32.

— **Рада мѣста Львова** ухвалила на вчерашнôмъ засѣданю поручити магістратови, щобы розслѣдивъ справу уреґульованя улицѣ Садôвничои на Байкахъ и приймила до вѣдомости рефератъ д ра Стебельского про справу выбору комісіи реклямаційнои для выборôвъ до рады мѣскои. Выборы розписано на 26 н. ст. сѣчня 1893. До комісіи выбрано радныхъ: д-ра Ґольдмана, Чапчиньского, д-ра Дулембу и Ґетріца. Списы выборцѣвъ будуть выложенй вôдъ 11 н. ст. грудня передъ и пополудни въ бюрѣ совѣтника Люкаса. Крôмъ того ухвалила рада удѣлити 30.000 зр. субвенціи на цѣли выставы краевои у Львовѣ въ роцѣ 1894.

— **Почетными крилошанами лат. капітулы перемыскои** именувавъ цѣсарь кс. декана Ґродецкого зъ Пишницѣ и кс. декана Ябчиньского зô Стшижова.

— **Дирекція руху зелѣзниць державныхъ** оповѣщуе: На дняхъ выйде додатокъ V до липневого выдання 1892, ґенеральнои тарифы товаровои австрійскихъ зелѣзниць державныхъ важный зъ днемъ 1 н. ст. грудня 1892.

— **Варвароке выконанье кары смерти.** Слугу адвокатского Бадимира Аврамовича зъ Прилепу въ Македоніи, котрый зъ заздрости вôдтявъ своѣй любцѣ голову, засудивъ судъ бѣлградскій на кару смерти. Страченье убійника вôдбуло ся на давнôмъ турецкôмъ мѣсци траченя т. зв. „Кара Бурма“ надъ берегомъ Дунаю. Засудженого розстрѣляли. Оборонець делінквента д-ръ Весничь, котрый бувъ присутный при траченю, заявивъ въ бѣлградскихъ часописяхъ, що вôдбулось оно такъ по варварски, що цѣла природа образованого человѣка мусить противъ того обуритись. Делінквентъ бувъ цѣлковито пяный, кричавъ и хуливъ, такъ що не можна було сего слухати. До того мусѣли ждати зъ траченьемъ, бо не було священика. Щобы-жь засудженого утихомирити дали ему напитись горѣвки и позволили навѣть попращати нову любку, котру пôзнавъ у вязници. Вкôнци надôйшовъ священикъ, але Аврамовичь вôдôгнавъ его ночами вôдъ себе. Д-ръ Весничь пôдносить конечну реформу въ выконуваню кары смерти, а особливо, абы траченье не вôдбувало ся въ такій варварскій и скандальный способ.

— **Жидовскій выкрутъ.** До „Варшавского Дневника“ пишуть, що въ послѣдныхъ часахъ выдумали жиды при поборѣ войсковôмъ новый пôдступъ. Найнеспособнѣйшихъ зъ помѣжь себе денунціюють до властей, що они умысно зробили ся неспособными. Они знають, що комісія побора зачислить ихъ въ кадры, яко умысно ухиляючихъ ся, а тымъ способомъ якесь число способныхъ не буде взяте до войска. Очевидно, що калѣки взятй до войска рекурують и высшй власти увôльняють ихъ вôдтакъ яко неспособныхъ.

— **Канґуръ яко боксеръ.** Цѣлый Лондонъ о нѣчôмъ теперь не говорить лише о канґурѣ, що умѣе боксуватись и то пôсля всякихъ правилъ штуки. Треба бути Анґлійцемъ, щобы зрозумѣти, що се значить. Штука боксованя есть національнымъ спортомъ Анґлійцѣвъ, на котру они дуже зарозумѣлй и думають, що лишь они одній можуть пôймити всѣ тайны тои штуки. Ажь тутъ яко майстеръ въ боксованю выступае не лише не Анґлієць, але просто звѣря! Лондонцѣ признають, що видъ боксуючого ся канґура есть для нихъ понижаючій, але заразомъ и импонуючій. Звѣръ що вечера стае въ акваріи до борбы „на кулаки“ зъ своимъ паномъ середъ оплескôвъ одушевленои публики. Оба борцѣ пôсля правилъ маркіза Кінсбері мають на собѣ спеціяльній одяги боксерскій, т. е. мужчина маe на кулакахъ а канґуръ на переднихъ лапахъ грубій рукавицѣ. Канґуръ выдержуе дуже добре приписанй павзы, слухае кождого голосу секунданта и бе противника добре вымѣреными ударами а маe тую высшôсть надъ боксерами-людьми, що нѣколи не тратить веселости. Одна лише неправильность лучаесь ему. Бючи ся, опирае ся канґуръ на величезнôмъ своѣмъ хвостѣ и може одну зъ задныхъ нôгъ свобôдно порушати, отже вôдъ часу до часу ударяе вôнъ „додатково“ противника заднюю ногою. Властитель сего выученого канґура якійсь п. Лядерманъ, зловивъ его власноручно въ австралійскихъ лѣсахъ и робить на нѣмъ свѣтлй интересы, бо двѣ зъ лондоньскихъ Music Hals платять ему по 3000 марокъ тыжднево за щоденный чвертьгодинный выступъ. Нѣчого дивного, що Лядерманъ, коли Сара Бернгардъ, одушевлена его выхованкомъ, хотѣла его купити за 20.000 франкôвъ, навѣть не вôдповѣвъ ѣй, лише зъ погордою выкрививъ уста.

Надôслане.

Schwarze, weiße und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 15·65 p. Meter — glatt und gemustert (ca 2400 versch. Qual. u. 2000 versch. Farben, Dessins u.) vers. roben- und stückweise porto- u. zollfrei die Seiden-Fabrik **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 1

Вести зъ Еп. Перемыскои.

Свячена єрейскій одержали оо.: Ив. Брилиньскій, Каз. Гармакъ, Алекс. Гумецкій, Анат. Козаневичь, Ив. Матвѣясъ, Ор. Папъ, Вікт. Савчакъ, Анг. Скобельскій, Евг. Хоминьскій, Ив. Федѣвъ, Атан. Бованко, Ив. Коцакъ, Іос. Кузьмакъ, Макс. Дуркотъ, Ив. Городецкій, Анг. Козѣй (въ целібатѣ), Евг. Кормошъ, Іос. Круликовскій, Сев. Мацюракъ, Алекс. Сѣнкевичь и Титъ Чеховичь. Всѣ новопоставленй пресвитеры вôдправили перше богослуженье дня 27 н. ст. падолиста.

Посмертнй — ✝ — оповѣстки.

О. Романъ Добряньскій парохъ въ Тязовѣ, епархіи станиславôвскои, упоконивъ ся въ 49-ôмъ роцѣ житя а 22-ôмъ священьства. Вѣчна ему память!

Наука штука и література.

— **„Словарь россійско украиньскій“**, зôбраный и упорядкованый М. Уманцемъ и И. Спôлкою, почне выходити зъ початкомъ 1893 го року у Львовѣ яко додатокъ до „Зорѣ“ по аркушеви при кождôмъ числѣ За 1893-ый рôкъ выйде до 24 а найменче 20 аркушѣвъ дрôбного друку [320 сторôвъ 8-ки] яко першій томъ Словаря вôдъ буквы *А* до *К*. Другій томъ буде въ такій самый способ выходити въ роцѣ 1894 ôмъ. Коли-бъ цѣле дѣло не скôнчило ся въ двохъ рокахъ, то докôнчить ся въ роцѣ 1895 ôмъ. Словарь мусить друкувати ся въ Галичинѣ, бо въ Россіи цензура не дозваляе, накладаючи що-разъ тяжшй пута на слово руско-украиньске.

— **Число 21. и 22. „Зеркала“** [оба нумеры вкупѣ] *обкроила* ц. к. прокураторія, сконфіскувавши вступный стихъ Залуквича: „Нашимъ найсердечнѣйшимъ“ и другій стихъ рôвно-жь Залуквича „По причинѣ еміґрациі нашихъ мужикôвъ“. Знаменитый стихъ вступный змѣсту політичного мусѣла редакція заповнити байкою В. Чайченка, байкою гарною, такожь не безъ алюзіи політичнои. Впрочôмъ навѣть мимо „елементарного нещастя“, постигшого се число „Зеркала“, оно представляесь добре богатствомъ и рôзнородностію змѣсту. Передовсѣмъ пôднести належить стишки авторôвъ Л. С., Залуквича и Шершеня. Авторъ Л. С. посвятивъ свôй стишокъ Czas ови въ 13 падолиста 1892“ на тематъ его зôтханя за Кисѣлами середъ Русинôвъ. Илюстрація „Скорпіоны“ взяла собѣ за тематъ звѣстнй „relacyjne sejmiki“ въ Перемышли и въ Тернополи. Аркушъ літературнои прилоги до „Зеркала“ мѣстить Хванька перекладъ Фридриха Ґерштекера „Новôтный способ правити довги“.

— **Пôдъ заголовкомъ „Въ народъ!“** выдала редакція „Зеркала“ книжочку [46 сторôнъ 16-ки] въ котрôй мѣстять ся унятй въ брошуру: А. Кримского „Въ народъ!“ [„побреженька безъ тенденціи“ якъ называе авторъ] и оповѣданье Фридриха Ґерштекера „Новôтный способ правити довги“ въ перекладѣ А. Хванька. Цѣна книжочки 15 кр.

— **Поематъ „Наймичка“ Т. Шевченка** друкуе ся теперь въ Харковѣ въ 50.000 примѣрникахъ.

— **Ч. 22 „Дзвôнка“** мѣстить оповѣданье Чайченка „Марія Біяръ“; друге коротеньке оповѣданье гумористичне „Чоловѣкъ вôдъ Бога“; научну статейку за людей тамильскихъ зъ образками; — Якъ живуть у селѣ? — Старый рыбалка; — Записки школяра; — байку Зѣнькôвского „Море“ и иншй дрôбнѣйшй рѣчи.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Вôдзначеня.** Адольфъ Рудка, вôйтъ зô Струсова одержавъ золотый хрестъ заслуги.

— **Конкурсы.** Мѣсто Золочѣвъ розписуе конкурсъ на посаду ветеринаря мѣского зъ платнею 300 зр. рôчно. Подавати ся треба до 15 н. ст. грудня. — Дирекція почтъ и телеґрафôвъ розписуе конкурсъ на посады експедієнтôвъ почтовыхъ: въ Дроговижи жидачѣвского повѣта зъ платнею 590 зр., въ Лучичахъ повѣта сокальского зъ 430 зр. и въ Жапаловѣ повѣта чешанôвского въ платнею 550 зр. рôчно. Поданя вносити треба до 11 н. ст. грудня. — Выдѣлъ повѣтовый въ Станиславовѣ розписуе конкурсъ на посаду лѣкаря окружного зъ осѣдкомъ въ Маріямполи. Платня 500 зр. и додатокъ 200 зр. рôчно на обѣздки. Поданя треба вносити до дня 25 н. ст. грудня 1892 року. — Окружна рада шкôльна въ Перемышли розписуе конкурсъ на посады учителѣвъ зъ речинцемъ до кôнца грудня с. р: въ Кривчи, Фредрополи, Баховѣ, Боршевичахъ, Даровичахъ, Дрогобичцѣ, Дусôвцяхъ, Княжичахъ, Лентовни, Лучичахъ, Мацьковичахъ, Малковичахъ, Новосѣлкахъ, Вôльшанахъ, Островѣ пôдъ Перемышлемъ, Розубовичахъ, Рускôмъ селѣ, Сѣракосцяхъ, Селискахъ, Скоповѣ, Середни, Стôбнѣ, Тарнавцяхъ; дальше на посаду старшого учителя въ Нижанковичахъ и на посады молодшихъ учителѣвъ въ Нижанковичахъ, Медицѣ и Журавици. — Выдѣлъ повѣтовый въ Коломыи розписуе конкурсъ зъ речинцемъ до 15 н. ст. грудня на посаду лѣкаря окружного зъ осѣдкомъ въ Яблоновѣ и платнею 727 зр. рôчно.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 2 грудня. Посолъ Кронаветтеръ выславъ подяку Мадярамъ за телеґраму. Въ подяцѣ завзываe вольнодумныхъ послôвъ мадярскихъ до борбы противъ реакціи.

Парижъ 2 грудня. Кріза кабінету ще не полагоджена. Мабуть не удасть ся Брiссонови зложити новый кабінетъ.

Лондонъ 2 грудня. Трибуналъ дозволивъ выдати Франціи анархіста Франсоа.

Римъ 2 грудня. Прелімінарь буджету на 1893 р. выказуе 3 міліоны надвышки.

Бѣлградъ 2 грудня. Правительство замкнуло касы мѣскій, щобы фондôвъ зъ нихъ не уживано въ цѣляхъ опозиційныхъ.

Ріхтера гры терпеливости: духъ-мучитель, загадка кругова, розбрваный хрестъ, Пітагорасъ и т. п. стали ще бôльше займаючй анѣжь передъ тымъ, бо новй выпуски мѣстять такожь задачѣ до подвôйнои гры. Правдивй лишь въ маркою котвы. Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ, що славнй Ріхтеровй

КОТВОВЙ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бôльше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се найлѣпшій а що-до тревалости навѣть найдешевшій дарунокъ на Рôздво для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшій вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ новôмъ цѣнникy, де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинни якъ найскôрше замовити у подписаноѣ фірмы, щобы могли завчасу выбрати для дѣтей дѣйстно вôдповѣдный дарунокъ. — Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронноѣ марки **котвы** се звычайнй и безъ вартости пôдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровй коробки котвовй зъ камѣнчиками,

котрй суть незрôвнанй а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр и выше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ въ забавками. 4468 6—11

F. Ad. Richter & Cie.,

Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv. Steinbaukasten-Fabrik

Wien, I. Nibelungengasse 4.

Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Іоркъ.

Средства десінфекційнй, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручає найдешевше

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуєсь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины елєктричнй, райсцайгн, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репаранія найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ
въ
Нідерляндско-Американьскôмъ товариствѣ пароходной плавбы.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7 a

WIEN.

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 52—52

Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Альбумъ заслуженыхъ Русинôвъ.

Цѣна 70 кр.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“.

Юліянъ Панькевичь

артистъ малярь
въ Рогатинѣ

выготовляє образы церковнй всякой величины и въ кождôмъ жаданôмъ стилю; пôдôймає ся украшеня церковь вразь зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконує всякй працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказатн ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условія можливо приступній, поручаю ся ласкавôй приклонности Вповажаного Духовенъства. 4090

ЛЕВЪ ЯНИКОВСКІЙ

передъ тымъ Л. ВАЙГЕЛЬ
годинникарь
у Львовѣ ул. Театральна ч. 16.
поручає

свôй обильный складъ **годинникôвъ** золотыхъ, срѣбныхъ, зъ першорядныхъ фабрикъ женевскихъ и французскихъ, такожь ланьцушки золотй и срѣбнй, удержує на складѣ великій выборъ годинникôвъ стѣнныхъ, столовыхъ и маятниковыхъ, будильникôвъ рôзного рода по найдешевшихъ цѣнахъ.

Направы всякого рода годинникôвъ, граючихъ годинникôвъ, та всякй репараціи годинникôвъ старинныхъ и ихъôднова. 4481

НАЙПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА

БУЛІОНУ
ЖИГМОНТА СОЛЬКОВСКОГО

въ Крисовичахъ п. Мостиска

вôдзначена медалями, дипльомомъ почетнымъ на выставахъ краєвыхъ.

Пôсля ореченя Хв. Товариства лѣкарского въ Краковѣ, опертого на розслѣдахъ комісій промысловôй того товариства пôдъ проводомъ проф. д-ра Корчиньского, сей булiонъ есть выдатный, має приємный смакъ, дає ся довшій часъ переховати и вôдзначає ся знаменитою скôлькостію екстрактовыхъ матерій. Позаякъ пôсля аналізы, переведеной проф. краковôского университету д-ръ Ольшевскимъ сей буліонъ мѣстить бôльше тѣлъ органічныхъ анѣжь всѣлякй заграничнй екстракты зъ мяса (Лібіґа, **Бухенталя, Кеммеріха, Бріля и т. п.)**, що-до скôлькости азоту стоить зъ ними на рôвни а деякй навѣть перевышає, то може бути успѣшно уживаный не лишь яко буліонъ въ тѣснôмъ того слова значѣню, але надто замѣсть заграничныхъ екстрактôвъ зъ мяса.

Можна купувати у всѣхъ бôльшихъ торговляхъ корѣнныхъ.

4483 2—5

Начинье столове свѣтовой славы.

Маю честь донести Всечестному Духовенъству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскôй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пôдъ моєю фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дасть менѣ можнôсть правильнымъ веденьемъ моєи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 5—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый
на всесвѣтнôй выставѣ въ Антверпіи
за незрôвнанй

Выробы косметичнй, Тоалетнй и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ ôдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляє въ короткôмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковй, близни и т. п., надає шкôрѣ свѣжу бѣлôсть, свѣжôсть и нѣжнôсть. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кôлькоразовôмъ ужитю привертає красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбує, лише ôдмолоджує волосье, котре пôдъ вплывомъ сего ôдличного средства ôдыскує первѣстну барву, мягкôсть и ôдыскъ. — Цѣна флякону 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержує, цибульки волосній взмôцняє и до вытворюваня та росту волося побуджає. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пôвъ флякону 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приємно прилягає до лиця, надає красну, природну бѣлôсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гігієнічнои окрасы лиця.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинок и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бôльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лиця прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкôры, выгладжує морщинки и долики бôсовй. Лице ôдсвѣжує выбѣлює и вынѣжнює. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне ôдзначає ся надзвычайною нѣжностію и дуже приємнымъ запахомъ, лагôдно вплыває на шкôрокъ, не допускає розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищує шкôру. Ухиляє веснянки и жовто-бурй плямы зъ лиця. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ Краковѣ Суконницѣ ч. 20., и въ Чернôвцяхъ Ринокъ ч. 2.

МАҐАЗИНЪ И РОБОТНЯ

ФУТЕРЪ

ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ
у Львовѣ ул. Валова ч. 3.

Пôдписанй мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удержують на складѣ ôдборный товаръ въ штукахъ и покрыти на футра, а такожь готовй **футра дамскй и мужескй** до мѣста и подорожи, куртки и зарукавки до ловôвъ, **ґарнітуры дамскй, шапки дамскй и мужескй, фусаки, покрывала до саней и лôжокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаємо тревалу и елєгантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаємо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 10—12

Фелікєъ и Юліянъ Любельскй.

Вже выйшла зъ друку

„KUCHARKA POLSKA“

CZĘŚĆ PIERWSZA
zawierająca
SZKOŁĘ GOTOWANIA
tanich, smacznych i zdrowych obiadów.
Wydanie piąte
znacznie pomnożone i ulepszone
przez
FLORENTYNĘ i WANDĘ
мѣстить

Загальнй рады для газдинь — Господарскй досвѣды. — Найрозличнѣйшй зупы, холодники и додатки до зупъ. — Способъ робленя знаменитыхъ сосôвъ. — Приладженье волового мяса въ рôзнй знаменитй и выпробованй способы — Способъ приладжуваня розлично телятины, вепровины и баранины. — Всѣлякй ярины и ґарнітуры до яринъ — Стравы зъ муки и яецъ.

Цѣна 50 кр.

По надôсланю переказомъ 56 кр. книжку высылаєсь франко. 4462 4—4

ДРУКАРНЯ НАРОДОА
В. МАНЄЦКОГО
Львôвъ, улиця Коперника ч. 7.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для нзуки однои дѣвчинки зъ II ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моґъ сгорода и 20 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X. poste restante Лôмна.** 15—? 4469

Выробы зъ ґумы и кавчука

4331 54—?

гігієнічнй, хірургічнй, до плеканя недужихъ и для полôжниць (Спеціяльности парискй пôдъ дискрецією) высилає за пôслѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Великій крахъ!

Нов. Йоркъ и Лондонъ зарвали такожь и Европу та одна велика фабрика выробôвъ зô срѣбла побачилась приневолена, роздарувати свôй цѣлый припасъ лишь за малу вынагоду, що коштувала робота.

Я уповажненый перепровадити се порученье.

продаю

кождому, чи вôнъ богачь або бѣдакъ, отсй предметы за заплатою **6.60 зр.**, а то:

6 штукъ найлѣпшихъ ножѣвъ столовыхъ зъ пр. англ. стали.
6 штукъ амер. вилокъ зъ патент. срѣбла.
6 штукъ амер. ложокъ зъ патент. срѣбла.
12 штукъ амер. ложочокъ зъ патент. срѣбла.
1 штука амер. хохлѣ зъ патент. срѣбла.
1 штука амер. полонника зъ пат. срѣбла.
6 штукъ англ. пôдставокъ Вікторія.
2 штуки прегарныхъ лѣхтарѣвъ.
1 штука ситка до гербаты.
1 штука коробки до посыпуваня цукромъ.

42 штукъ разомъ.

Марка охоронна

Всѣ згаданй 42 предметôвъ коштували передъ тымъ понадъ 40 зр. а теперь можна ихъ дôстати по **6·60 зр.** — Американьске срѣбло патентоване есть цѣлкомъ бѣлымъ металемъ, котрый задержує краску срѣбла черезъ 25 лѣтъ и се ґарантує ся. На доказъ що сей инсератъ не есть

НѢЯКИМЪ ОБМАНЬСТВОМЪ

оповѣщую кôлька зъ-помѣжь тысячь подякъ и замовлень, якй я одержавъ по лѣтахъ за знаменитôсть побраныхъ вôдъ мене товарôвъ, та зобовязую ся публично, звернути грошѣ кождому, кому не подобає ся товаръ.

Правдивй, если заосмотренй сею реєстрованою маркою охоровною. — Всѣ заставы, анонсованй иншими фірмами, суть пôдробленями.

Розсылка лишь за послѣплатою або за надôсланьемъ упередъ грошей.

Поручаєсь дуже приналежный до того порошокъ до чищеня; коробка зъ приписомъ ужитя 15 кр.

Хто отже хоче мати добрый и солідный товаръ, най покористуєсь нагодою и купить сей величавый ґарнітуръ.

Одиноке жерело закупна

P. Perlberg, Hauptdepot u. Agentur

der vereinigten amerikanischen Patent-Silberwaaren-Fabrik
Wien, I., Fleischmarkt 14/17.

Вытягъ зъ подякъ:

Зъ ґарнітуру, зложеного зъ 42 штукъ, я вповнѣ вдоволеный, и прошу прислати ще дальшй рѣчи.

Новй Банôвцѣ 12 липня 1892. *Рим.-кат. приходство.*

Зъ присланого ґарнітуру я дуже вдоволеный. — Наступлять замовленя. 4422 1—3

Пассекъ 10 липня 1892 *Едвардъ Кронда*, ст. учитель.

КНИГИ ЦЕРКОВНЙ

друки всѣлякого рода

Молитвословы рôзного выданя

Евангелія въ прекрасныхъ оправахъ и т. п.

завсѣгды на складѣ утримує

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХ. СНОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9.

4471 2—?

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ ніклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ поліроваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ вазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряє годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Заморука дволѣтна: Цѣнники фабричнй даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie
I. Schottenring Nr. 33. 4457 10—?

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

ВСѢ ЄФЄКТЫ И МОНЄТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручає

$4^{1}/_{2}\%$ листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
$4^{1}/_{2}\%$ листы товариства кредитового земского
$4^{1}/_{2}\%$ „ Банку краєвого
$4^{1}/_{2}\%$ позичку красну галицку 3433 266—7
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
$4^{1}/_{2}\%$ позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
$4^{1}/_{2}\%$ „ пропінаційну угорску
4% угорскй облігаціи индемнізаційнй

а всѣ тѣ папиры Контора вымѣны Банку ипотечного все купує и продає

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймає ôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованй а вже платнй мѣсцевй папиры цѣнный, такожь запасный купоны за готôвку, безъ нѣякого ôдчисленя, а замѣсцевй лишь за ôдчисленьемъ оправдашныхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставимо новй аркушъ купоновй, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ поносить.

Маємо честь повѣдомити, що мы отворили

ФІЛІЮ

у Львовѣ
улиця Ягайлоньска, число 2.

зъ готовыми одягами для панôвъ и хлопцѣвъ
у великôмъ выборѣ и найновѣйшôй модѣ.

Звертаємо увагу мѣсцевыхъ и зъ провінціи осôбъ, що подыблють надзвычайно дешевй цѣны и знаменитый товаръ.

Просимо пересвѣдчити ся, заглянувши до нашои філіи. 4480 4—?

Остаємо зъ поважаньемъ

Вікторъ Тірінґъ и Братя
зъ вѣдня.

Філія у Львовѣ: ул. Ягайлоньска ч. 2.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнй тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 264. Львôвъ, Понедѣлокъ 23 падолиста (5 грудня) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „**Бібліотека найзначнѣйшихъ повѣстей**“ выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: **У Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вольні ôдъ порта. **Поодинокі числа коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одног. рôвнѣ; инсератовôмъ въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. Подякы числять ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

Часъ вôдновити передплату за IV-ый кварталъ с. р. Просимо прискорити зъ надсыланьемъ грошей. Дальше просимо Вп. передплатникôвъ, залягаючихъ зъ передплатами, щобы залеглости, хочь-бы частинами, якъ найскорше выровнували.

Письмо зъ Вѣдня.

[Зъ ради державной. — Руский клюбъ. — Брошура „Русскои Рады“.

Рада державна перебуває малу крізу, котрои найважнѣйшѣ обявы оказали ся доси именно въ тôмъ, що робота парляментарна спинила ся дуже значно, бо въ остатных двохъ тыжднях поступила лише на стôлько напередъ, на кôлько въ иншôмъ разѣ могла за два днѣ поступити, и що фондъ диспозиційный [50 000 зр.] перепавъ досыть значною бôльшостію 167 голосôвъ противъ 146. Міністерству се на всякій способъ не пошкодить, бо гр. Таффе заявивъ выразно, якъ се робивъ уже й давнѣйшими роками, що приволеню сего фонду не приписуя бôльшои ваги, а друге, бо при теперѣшнôмъ розстрою парляменту не міністерство вôдъ парляменту залежить, але парляментъ вôдъ міністерства, и коли-бъ теперѣшна рада державна робила бôльшѣ трудности, то була бы по-просту розвязана. На те однакожь, бодай на-разѣ, ще не заносить ся, бо не то лѣвиця але навѣть бôльше опозиційнѣ нѣмецкѣ національны не гадають вôдмовляти правительству цѣлого буджету. Цѣкаве есть становище сторонництвъ при голосованю надъ фондомъ диспозиційнымъ. Именно три клюбы змѣнили въ цѣлости або въ части свое дотеперѣшне становище, т. є. нѣмецка лѣвиця, котра зô становища правительственного перейшла на становище опозиційне, антісеміты, котрых бôльша часть, антісеміт-ско-клерикальна, перейшла зъ опозиції до правительства [меншôсть антісемітско-національна, стояча найблизше нѣмецкихъ національôвъ, лишила ся въ опозиції], и клюбъ Коронінього, котрый все, ще й при голосованю надъ доганою для д ра Менгера, голосувавъ зъ лѣвицею, а теперь въ-части голосувавъ зъ правительствомъ а въ-части усунувъ ся вôдъ голосованя. Прочій клюбы лишилась на попередных становищахъ. Отже черезъ неприродну коаліцію нѣмецкои лѣвиці зъ молодо-Чехами правительство утратило бôльшôсть въ радѣ державнôй, якъ се стало ся одного дня и торбкъ при голосованю надъ внесеньемъ Плѣнера о опустѣ въ податку зароблюванôмъ для найниже оподаткованых. Молодо-Чехи очевидно не можуть збити зô свого засадничо-опозиційного становища, але нѣмецка лѣвиця примѣркуя сама, що выхопила ся занадто напередъ. Черезъ ей загонисте и нероважне поступованье клюбъ Гогенварта, котрый тримавъ ся дуже слабô, теперь скрѣпивъ ся бôльше якъ коли-небудь.

Рускій клюбъ застановлявъ ся докладно: яке становище мае занятн при голосованю надъ фондомъ диспозиційнымъ. Можливѣ були три евентуальности: голосувати противъ того фонду, усунути ся вôдъ голосованя и голосувати за фондомъ. Перше а навѣть и друге було бы наглымъ скокомъ, т. є. переходомъ до опозиції, котрый давъ бы ся умотивувати тôлько тогды, коли бъ всѣ иншѣ способы, спонукати правительство до змѣны свого поступованя супротивъ Русинôвъ, показали ся даремными. Отже клюбъ рѣшивъ голосувати за фондомъ диспозиційнымъ, однакъ мотивувати се голосованье взглядами въ першôмъ рядѣ на интересъ державы, при тôмъ же газначити незадоволенье рускаго народу въ поступованя правительства, и высказати мінімальнѣ жадания Русинôвъ на теперь а вразъ найблизшѣ політичнѣ задачѣ для парляменту. Тыми задачами суть: выданье закона о народностяхъ або закона языкового и реформа выборча.

При дискусіи надъ буджетомъ міністерства справъ внутрѣшныхъ мае п. Телішевскій выголосити довшу бесѣду о адмінівстрації въ нашôмъ краю и о еміґрації галицкихъ селянъ. Взагалѣ клюбъ постановивъ домагати ся въ рѣшучій способъ усунення кривдъ Русинôвъ и селявьства.

На нещастье ситуація політична есть така, що правительство опираесь головно на такихъ елементахъ, вôдъ котрыхъ годѣ надѣяти ся прихильности чи то для Русинôвъ чи то для народу, т. є. на шляхтѣ ческôй и польскôй. Демократизмови часъ теперѣшній не сприяе. Що найбôльше, правительство може увзгляднити деякѣ потребы Русинôвъ, але противъ скрѣпленя елементу рускаго въ краю Поляки выступили бы въ цѣлою силою. Намъ треба отже робити то, о чôмъ вправдѣ неразъ говорить ся, але все ще мало робить ся, т. є. не тôлько просвѣтну и економічну але й політичну роботу зачинати въ долины. Мы мусимо насамперед довести до того, щобы Русины въ кождôй громадѣ выбрали собѣ раду громадску и раду школьну мѣсцеву пôсля своєи волѣ и потребы, а не пôсля волѣ староства чи двора. За тымъ уже пôйдуть и выборы зъ сѣльскои курія до ради повѣтовои, а вôдтакъ и до сойму та ради державнои. Доки на стôлько не маемо вплыву въ народѣ, щобы всѣ рады громадскѣ були въ нашихъ рукахъ, доси о дальшôй успѣшнôй акціи не може бути й бесѣды.

Зъ нарадъ комісій парляментарныхъ згадаю теперь о комісіи буджетôвôй. П. Романчукъ, при нарадахъ надъ міністерствомъ просвѣты, указувавъ на хибне поступованье правительства въ обсаджуваню деякихъ посадъ и домагавъ ся, щобы инспекторами окружными въ рускôй части Галичины поназначувано людей, не тôлько знаючихъ добре рускій языкъ и просвѣтнѣ потребы рускаго народу але и прихильныхъ рускому школьництву; вкôнци домагавъ ся покликаня одного Русина до міністерства просвѣты. Міністеръ Гавчь вôдповѣвъ, що догадуе ся, о якôй номінаціи п. Романчунъ говорить, але може запевнити, що правительство зробило ей по дуже докладномъ розслѣдженю сеи справы; що-до инспектуръ — міністерство мусить опирати ся на предложеню школьнои рады краевои. Справы покликаня Русина до міністерства п. міністеръ не порушивъ.

Політичне товариство „Русская Рада“ у Львовѣ порозсилало многимъ посламъ рады державнои (Чехамъ, Румунамъ, Нѣмцамъ и и.) що-ино выдану нею брошуру „Die gegenwärtige Lage der Ruthenen in Galizien in nationaler, politischer und ökonomischer Beziehung, auf Grund parlamentarischer Enuntiationen der ruthenischen Landtagsabgeordneten in den Jahren 1889—1892“. Брошура та, о котрôй, на диво не знайшовъ-емъ доси згадки въ „Галицкôй Руси“, мѣстить на 84 сторонахъ VIII-ки, окрôмъ короткои передмовы, три интерпеляціи и пять бесѣдъ рускихъ послôвъ въ галицкôмъ соймѣ въ нѣмецкôмъ, часами досыть лихôмъ переплядѣ. Се именно велика интерпеляція [Романчука] о системѣ правительственнôй противъ Русинôвъ зъ 16. падолиста 1889, интерпеляція [Рожанковского] въ справѣ провокаційного поступованя агента поліційного Гінсберґа и интерпеляція Рожанковского въ справѣ нешанованя рускаго языка ц. к. судами и прокураторіями; бесѣды Короля въ справѣ выбору посломъ Фр. Сяджевича въ Равѣ-рускôй и сегорôчна его бесѣда при розправѣ буджетовôй, дальше сегорôчнѣ бесѣды при розправѣ буджетовôй Антоневича, Романчука и Окуневского. Выданье такои брошурки могло бы бути и добрымъ дѣломъ, коли-бъ було зроблене розумно, честно и не тенденційно-партійно. И такъ другу интерпеляцію и уступы о фонетицѣ та народовцяхъ въ бесѣдѣ Антоневича лучше бы було не умѣщати, а все инше треба було помѣстити вѣрно и зъ вѣрными поясненями. А то н. пр. бесѣду Романчука по-просту пофальшовано: пропущено въ нѣй деякѣ уступы, за те вставлено одинъ уступъ, вымѣреный противъ п. Барвѣньского. Правда, що фальшôвникъ поступивъ зручно: по вставленôмъ уступѣ слѣдуе въ скобкахъ примѣтка выдавця, отже на закидъ фальшованя той же выдавець [с. є. „Русская Рада“] вôдповѣсть очевидно, що то проста похибка друкарска, що тôлько переставлено одну скобку, котра повинна о 6 стрічокъ высше стояти. Крôмъ того выдавець пододававъ примѣтки н. пр. такѣ, що теперѣшнѣ рускѣ послы въ радѣ державнôй пономіновани на пôдставѣ компромісу, въ котрôмъ они зрекли ся всякои свободы акціи въ парляментѣ и зобовязали ся поступати якъ експозитура польского „кола“. Ся примѣтка якъ-разъ надаѣ ся въ перу, коли польскѣ послы напастують послôвъ нѣмецкихъ, румуньскихъ и нашихъ одного за другимъ за те, що пôдписали русину интерпеляцію въ справѣ еміґрації селянъ! [Такъ само „Галицкая Русь“ написала, що рускѣ послы зъ причины своєи зависимости вôдъ „кола“ польского не поставлять сеи интерпеляціи, якъ-разъ т. того самого дня, коли интерпеляція була вже поставлена!] Розумѣе ся, що брошура черезъ то й не зробила пожаданого „Русскою Радою“ вражѣня. При тôмъ же, перше, що зробили тѣ послы, котрѣ взагалѣ хотѣли заинтересувати ся тою справою було се, що дôставши брошуру, прийшли зъ нею до рускихъ послôвъ, котрѣ о нѣй, розумѣесь, нѣчого не знали. Цѣлымъ симъ поступованьемъ Русская Рада“ очевидно и себе скомпромітувала, що було бы ще найменше, и рѣчь саму попсувала.

Бесѣда посла Юліяна Романчука

выголошена въ радѣ державнôй на 175 засѣданю дня 1 н. ст. грудня с. р. при дебатѣ надъ фондомъ диспозиційнымъ.

Высока палато!

Провôдникъ найбôльшого сторонництва палаты [д-ръ Плѣнеръ] обговоривъ въ генеральнôй дебатѣ надъ буджетомъ потребу крѣпшои орґанізації въ уґрупованю партій въ нашôмъ парляментѣ. На то речникъ консерватистôвъ въ Чехіи [кн. Шварценберґъ] зажадавъ, абы попередъ наступило порозумѣнье въ головныхъ засадахъ и кардинальныхъ питаняхъ, а Є. Експ. п. президентъ міністрôвъ вôдповѣвъ обомъ бесѣдникамъ, що ся квестія есть незвычайно важна, однакожь орґанізація партій не дасть ся зъ-горы вызначити, але мусить наступити черезъ кристалізацію сама въ себе. Отже теперь, якъ говорять, мае приготовлятись нове уґрупованье партій, очевидно въ способѣ, якого першій бесѣдникъ анѣ не хотѣвъ анѣ не ожидавъ. Чи оно станесь на основѣ попередъ наступившого порозумѣня въ головныхъ засадахъ и кардинальныхъ питаняхъ, чи черезъ кристалізацію само въ себе, не знаю, але я крѣпко стою на тôмъ: нехай партіе теперь и не знать якъ повяжуть ся зъ собою, нехай правительственна бôльшôсть — а очевидно такъ само й опозиція — зложить ся въ якихъ хоче елементôвъ, крѣпка орґанізація партій не може настати въ теперѣшнôй хвили и середъ теперѣшныхъ обставинъ, а всяка орґанізація, яка теперь творить ся або буде утворена, може мати тôлько характеръ провізорія.

Щобы въ нашôмъ парляментѣ могло прийти до сильнѣйшого уґрупованя партій, мусѣли бы попередъ сповнитись два условя. По перше: мусѣли бы нинѣшнѣ споры національнѣ полагодитись закономъ о народностяхъ або закономъ о языкахъ. И въ сѣй квестіи дало ся чути кôлька голосôвъ. Одинъ бесѣдникъ бувъ гадки, що треба уложити законъ языковый, другій заявивъ ся за порозумѣньемъ по-за парляментарнымъ, п. президентъ міністрôвъ вôзвавъ насъ всѣхъ подумати о тôмъ, а четвертый бесѣдникъ уважавъ все те за непотрѣбне, а досыть лише перевести 19-ый артикулъ основныхъ законôвъ. Але жь прецѣнь конечно потрѣбно законôвъ о переведеню того артикулу и спеціяльныхъ постановъ що-до него, розумѣе ся въ дусѣ запорученого нимъ рôвноуправненя. А що-до высказу п. президента міністрôвъ — то я можу его розумѣти лишь такъ, що правительство вôдмовляе своєи ініціятивы и свого спôвдѣлання для порѣшеня справы языковои. И се для мене зовсѣмъ понятне. По неудалôй пробѣ нѣ-

---

5)

Дулѣбы и Сербы

мешканцѣ нашого краю въ VII-ômъ вѣцѣ по Христѣ.

(Исторична студія *Ом. Партицкого.*)

(Дальше.)

Угорскѣ Сарматы (Дулѣбы и Сербы), якъ видно зъ наведеных датъ, займали въ цѣлости тѣ просторы, що нинѣ заселюе людность мадярска. Сама жь назва Сарматы не була народною, лишь державною. Въ половинѣ I-ого вѣку по Хр. усадовилось було на захôдъ вôдъ Тисы сарматске племя Язиґôвъ и мѣсцеву людность будь собѣ покорило, будь прогнало на другій бôкъ Тисы. Пліній (зъ I-ого вѣку по Хр.) зове тоту мѣсцеву людность Данамы[1]) — частею тых Данôвъ, що близько 100 лѣтъ вславлялись геройскими чинами въ часѣ воєнъ въ Римлянами и навѣть Римъ змусили були до плаченя даннины, доки ажь Траянови не удалось выперти Данôвъ зъ ихъ голозного осѣдку въ Семигородѣ.

У Серббвъ довгій часъ переховувалась традиція, що и они походять вôдъ Данôвъ. Въ сербскôмъ Параліпоменѣ, писанôмъ около р. 1208, сказано[2]), що „Траянъ вовествова на Даки, сирѣчь на Срьбле, и побѣди Срьбле“. Въ старинныхъ памятникахъ згадуе ся про рôдородній племена Данôвъ[3]).

Въ исторіи угорскихъ Сарматôвъ ясно вызначають ся два супротивнѣ собѣ первѣстви: сарматскій и славяньскій. Сарматы-Язиґи були племенемъ номадным, а въ краю ихъ, вже въ II-ômъ вѣцѣ по Хр., вычисляе Птолемей[4]) 8 важнѣйшихъ гôродôвъ зъ названи славяньскими[5]). Про хаты и цѣлѣ села въ краю тыхъ Сарматôвъ згадують и пôзнѣйшѣ писателѣ, якъ Марцелінъ[6]), Пріскъ[7]) и иншѣ.

Назвы рѣкъ въ земли угорскихъ Сарматôвъ коренно славяньскѣ. Рѣка, що вôддѣлювала Сарматôвъ вôдъ Квадôвъ, звалась Грянъ („граница“); назва „Тисa“ въ праславяньскôй бесѣдѣ означала воду таху[8]), надавалась добре для означеня рѣчи, котрои бѣгъ повольный, вженучій и тихій.

Пріскъ оповѣдае, якъ въ земли Сарматôвъ витала людность візантійскихъ послôвъ дуже вѣчливо, якъ угощувала ихъ напиткомъ, котрый тамъ называ ся „медъ“, и доставляла имъ для пожывы „просо“ (очевидно пшоняну кашу). Жителѣ бѣднѣйшѣ мали пôсля Пріска иншій, зъ ячменю напитокъ, котрый они называли камосъ[9]).

Зъ бесѣды Сарматôвъ доховала намъ исторія всего одно лишь слово, але и те безсомнѣнно славяньске. Року 359 полудневѣ Сарматы (Дулѣбы), запрошенѣ цѣсаремъ Констянтіемъ, удались на римскѣ бôкъ Дунаю для переговорôвъ. Цѣсарь явивъ ся на высовôй трибунѣ и напоминавъ Сарматôвъ, щобы заперестали наѣздôвъ на римску державу. Бесѣда Сарматамъ видимо не подобалась. Якійсь „горячка“ знявъ зъ ноги чобôтъ и зъ цѣлою силою кинувъ на цѣсаря. То бувъ умовленый вже напередъ знакъ, бо всѣ Сарматы середъ оглушаючого крику кинулись до трибуны, заедно кличучи: Марга! марга! Самъ цѣсарь ледви утѣкъ, допавши скорого коня; цѣсарсвій престолъ и подушка золотомъ тканя дôстались въ руки Сарматôвъ[10]).

Слово „марга“ въ уживаню и доси у Русинôвъ, а денуды и у иншихъ Славянъ — означае товаръ, худобу. Окликомъ „марга“ Сарматы хотѣли сказати цѣсареви: Не потребуемо твоихъ красныхъ слôвъ, лучше вôддай худобу, котру намъ забрали Римляне.

Назвы сарматскихъ князѣвъ и вельможь не мають вже въ собѣ нѣчого славяньского. У Діона н. пр. згадуються: Banadaspus, Zanticus[11]); у Марцеліна[12]): Zizais, Rumo, Zinafer, Fragiled, Arahar, Usafer.

Хотяй Язиґи въ IV. вѣцѣ по Хр. може де-що и ославянщились були, але родовѣ традиція, хôть панованя, погорда простого люду все-таки чинили великій продѣлъ мѣжь пануючою клясою а пôддаными. Доконане въ р. 334 велике дѣло — прогнанье всѣхъ панôвъ зъ краю[13]) — найлучше вказуе на тѣ два супротивнѣ собѣ первѣстви въ краю угорскихъ Сарматôвъ.

Сарматы згадують ся въ Угорщинѣ въ послѣдній разъ року 473[14]). Въ VI-ômъ вѣцѣ тота вже перестарѣла, недорѣчна назва щезае,

---

[1]) Плінія повѣдае, що Язиґи засѣли поля и рôвнины прогнавши зъ-вôдтамъ Данôвъ поза Тису (Plinii Secundi historia naturalis, lib. IV cap. 12 §. 25). Прогнанѣ Даки були лишь зъ тыхъ мѣсць, де осѣла головна орда Язиґôвъ.

[2]) Гл. М. С. Дриновъ „Заселеніе Балканскаго полуострова Славянами“, Москва 1873, ст. 36.

[3]) Тамъ-же, ст. 71.

[4]) Claudii Ptolemaei Geographia, lib. III. cap. 7. §. 2.

[5]) Осѣле житье людности въ краю угорскихъ Сарматôвъ спонукало було и Шафарика, бачити въ тôй людности Славянъ (Славяньскѣ старинности, т. I гл. 11. §. 10).

[6]) Ammiani Marcellini Rerum gestarum lib. XVII cap. 13.

[7]) Пріскъ товаришивъ візантійскому посольству до столицѣ Аттілѣ, що находилась въ земли угорскихъ Сарматôвъ. Въ описѣ своєи подорожи згадуе Пріскъ про села, котрыми переѣзджало посольство, и про вѣчливôсть тамошныхъ мешканцѣвъ. (Ex historia Byzantina Prisci rhetoris въ Corpus scriptorum, часть I, выданье боньске зъ р. 1829, ст. 183, 184).

[8]) Пôсля Міклошича и иншихъ языкословôвъ славяньскій звукъ х вытворивъ ся вже въ пôзнѣйшихъ часахъ, именно зъ давного с.

[9]) Ex historia Prisci, ст. 183, 184. — Про улюблену давными Славянами пшоняну кашу говоривъ я на иншôмъ мѣсци. Вôдъ колишнього напитку „камосъ“ пôшло, здае ся, нинѣшне выраженье „комашня“.

[10]) Ammianus Marcellinus, lib. XIX cap. II. Описаный нападъ на цѣсаря приключивъ ся р. 359, вже по прогнаню сарматскихъ панôвъ за Дунай. Слово „марга“ було отже словомъ народнымъ, людовымъ.

[11]) Кассій Діо, Римска исторія, кн. 71 гл. 16.

[12]) Римска исторія, кн. XVII гл. 12.

[13]) Прогнаныхъ панôвъ, числомъ надъ 300 000, розмѣстивъ Константинъ Вел. въ римскôй державѣ. Пôдъ конець IV-ого вѣку згадують ся тѣ прогнанѣ „Сарматы“ въ Апулії, Калябрії, Фріявлѣ, Венеції, Падуѣ, Веронѣ, Кремонѣ, Туринѣ, Ахенѣ, Больоніи, Лиґурії, Поатіерѣ, Парижи, Бельґіи и т. д. (Eduardus Böcking „Notitia dignitatum“ ст. 120—123, 1117—1122). Въ великôй вôйнѣ на Каталюнскихъ поляхъ, коли цѣла Славянщина стояла по сторонѣ найлучшого свого вожда, Аттілѣ, — римскѣ Сарматы-Язиґи воювали по сторонѣ неприятелѣвъ Славянъ.

[14]) Iordanis „De Gothorum origine“, cap. 54 и 55.

мецко-чеcкои угоды оно не хоче выставлятись на другу подобну неудачу а зъ огляду на програму трононои промовы раде бы таки квестіе спорни держати зъ-далека. Але рѣшенье тои справы, — хочь при томъ не оббйшлось бы безъ бо́льшого заангажования правительства и безъ выликания завзятѣйшихъ споровъ національныхъ, — мусѣло бы очевидно бути миле также и. президентови міністровъ, бо вонъ же й самъ высказавъ ся, що питанье языкове на кождый способъ рѣшене бути мусить.

Отже на неутральномъ грунтѣ рады державнои все-таки повинно ся спробовати справу рѣшити. Очевидно, не повинно се дѣятись въ формѣ узнания одного языка державного такъ завзято давнѣйше поборюваного, але дорогою всесторонноп уступчивости и укладовъ по доброму. Бо якась насильна майоризація не то не усунула бы споровъ національныхъ, але навпаки, мусѣла бы ихъ ще дужше розжарити.

Другимъ условемъ тѣснѣйшого угрупования партій есть реформа нашои застарѣлои ординаціи выборчои [*Дуже справедливо!*], и то реформа въ томъ напрямѣ, щобы въ одной стороны поодинокій народы и краї увзгляднено рівномѣрнѣйше, а зъ другои стороны, щобы теперѣшне заступництво интересовъ, котре дуже нагадує законодатство станове, одержало бодай въ приближеню характеръ заступництва народу. [*Славно!*]

Коли тѣ оба условія будуть сповненій, то парламентъ, зложеный на основѣ новои ординаціи выборчои, мавъ бы не лише сильне, на вишій основѣ, нѣжь нинѣ, оперте згрупованье партій, але также мавъ бы далеко бо́льше значѣнье.

Порѣшенье обохъ тыхъ питань есть очевидно дуже тяжке, але пробы такого порѣшенія, въ початку на всякій способъ черезъ порозумѣнье по-за парламентомъ, не повинно ся нѣякъ залишати.

Отже нехай котра въ бо́льшихъ партій Высокои палати береть за таку пробу, а тая партія, що була бы въ силѣ предложити выготовленій проекты, що вбдповѣдали бы засадамъ одноцѣльности держави, автономіи народовъ та враѣвъ и рівноправности всѣхъ горожанъ держави, заслужилась бы дуже для держави и могла бы справедливо мати претенсію до назвы и становища першои партіи державнои.

Правительство при томъ порозумѣню мало бы лише задачу: дѣлати, особливо въ выпадку поставленого до него жаданя, въ роли посередника и помирника. Успѣху можна бы на кождый способъ надѣятись вже дятого, що прецѣнь кожда правдиво патріотична партія выстерѣгалась бы стягаути на себе черезъ свій вередливый и неоправданый упоръ супротивъ всѣхъ иншихъ партій тяжку одвѣчальность, що она перешкодила консолідаціи нашихъ державныхъ вбдносинъ. Впрочомъ навѣть частковый успѣхъ, — усуненье поодинокихъ кривдъ и недостатковъ, мавъ бы не мале значѣнье.

Коли-жь бы проба не удала ся, то очевидно треба бы дальше „перепахатись зъ дня на день“ але лише зъ власнои нашои вины. Правительство мало бы тогдѣ задачу: въ квестіи языковій выровнати теперѣшній хибы розпорядженями и рѣшеняма, а при выборахъ запевнити покривдженымъ народностямъ бодай таке число заступниковъ, яке имъ належить ся на основѣ теперѣшнои ординаціи выборчои.

Только про нашій найближшій політичній задачѣ, до котрыхъ взяти ся, въ способѣ мною выложеный, не було бы не лишь супереч-

не престольній бесѣдѣ, але радше вбдповѣдало бы ѣй, бо се змагало бы не до заострения супротивностей, але до ихъ выровнания. Позваляю собѣ высказати сей поглядъ яко членъ партіи, правда малои, але она заступае одинъ зъ бо́льшихъ народовъ и займае становище бо́льше неутральне, посередне мѣжь супротивными собѣ партіями въ нашомъ парламентѣ.

А теперь позвольте менѣ, панове, вбйти вбдъ загальныхъ вбдносинъ державы спеціяльно на вбдносины руского народу.

Насамперед мавъ бы я поправити кбль на хибныхъ толкованъ моеи бесѣды, выголошеноп вбдчасъ генеральнои дебаты, але досыть буде одного примѣру. Пбдсунено менѣ, мовь-то я сказавъ, що Русины хотять дати ся радше зроссійщити якъ спольщити. Я-жь сказавъ, що небезпечность зроссійщеня для руского народу есть бо́льша нѣжь небезпечность спольщеня, самъ же народъ, розумѣвсь само собою, не хоче нѣ одного нѣ другого. Вбдповѣдно до сего вбзвавъ я правительство, щобъ оно въ интересѣ державы пбдпомагало пбддвиганье и розвбй руского народу яко самостбйнои національности индівідуальнои, та всѣми средствами, якими розпоряджае, пбдпирало. Що тутъ нема нѣякихъ сепаратистичныхъ тенденцій, рѣчь зовсѣмъ ясна. Я бы бажавъ, абы звязь, котра руській народъ лучить зъ австрійською державою, не лишь не слабла, але противно, щобы ще крѣпшала.

Русины суть теперь лише малымъ політичнымъ чинникомъ въ Австрія, на котрый нашій мужѣ державній якъ найменше зважають. А прецѣнь, якъ я вже кблька разбвъ вказавъ, они четвертый пбсля величины народъ мѣжь вбсьмома народами державы, якъ и мѣжь девятьма головными народами монархіи, а ще важнѣйшій они въ наслѣдокъ свого географічного положеня и етнографічного становища. Правительство могло бы вбдповѣднымъ поступованьемъ зробити зъ того льояльного, умѣреного и способного до розвою народу важный політичный чинникъ, одну зъ найсильнѣйшихъ пбдпоръ державы и монархіи. До того не потребувала бы держава навѣть великихъ жертвъ, також обойшлось бы безъ колізіи зъ интересами другихъ народовъ, бо Русины не хотять выступати противъ справданыхъ интересбвъ нѣякого иншого народу.

Але зъ цѣлого поступования правительства видно его гадку, що може або мусить зречись думки про значѣйше поддвиганье руского народу, про розбудженье и розвій силъ, якій въ нѣмъ по части ще дрѣмають, и про бо́льше выкбсуваньe тыхъ силъ на пожитокъ державы. Отже мы й не накидаемось. Але яко добрій Австрійцъ можемо сего лише жалувати. Можемо лишь жалувати, коли мы державѣ и монархіи на выпадокъ якои особливои потребы зможемо дати мало що бо́льше, якъ доору волю.

Въ томъ взглядѣ нехай собѣ правительство поступае, якъ уважае за вказане и якъ може за се вбдповѣсти передъ интересами державы. Але щобъ оно намъ нашихъ правъ не здержувало, щобы давало намъ уживати того, що дали намъ основній законы державній, цѣсарскій декреты и рбзній розпорядженя правительственій, — того вымагати маемо право, того домагаемось и не престанемо домагатись якъ вбдъ теперѣшного такъ и вбдъ кождого правительства.

Отже домагаемось по перше: Нехай правительство не спиняе нашого національного, культурного, економічного и політичного розвою, нехай примѣнюе до насъ рбвне право якъ до всѣхъ иншихъ мешканцѣвъ краю, нехай черезъ свои орґаны поступае супротивъ насъ справедливо и безсторонно и нехай покине дотеперѣшну систему томленя и понижуванья.

По друге: Домагаемо ся вбдповѣдного заступництва въ тѣлахъ репрезентаційныхъ. Я вже пбдчасъ генеральнои дебаты вказавъ, що Русины пбсля пересѣчнои мары повинній мати въ палатѣ послові 45 заступниковъ, а пбсля теперѣшнои ординаціи выборчои 17, въ дѣйстности-жь мають лише 8. А доки той несправедливости не зарадить ся реформою ординаціи выборчои, домагаемо ся, щобы Русиномъ черезъ справедливе и безсторонне переводженье выборбвъ забезпечити бодай приналежне имъ пбсля нинѣшнои ординаціи выборчои число заступниковъ, яке они разъ, а то передъ 18 роками, уже навѣть мали.

По трете: Домагаемо ся дальше, щобы намъ забезпечено уживанье нашихъ народныхъ правъ, особливо нашого языка въ урядѣ, судѣ и въ публичномъ житю въ способѣ вбдповѣдаючій основнымъ законамъ державнымъ зъ одной стороны, а народнымъ потребамъ зъ другои, — отже щобы у всходній Галичинѣ передъ всего всѣ власти державній, уряды и суды въ зносинахъ зъ русскими сторонами уживали лише руского языка та руского письма, и щобы на всѣхъ урядовыхъ будбвляхъ всѣ напбси були також въ языцѣ рускбмъ.

По четверте: Домагаемось дальше, щобы подбано про нашій культурній потребы черезъ утвореньe русскихъ катедръ въ львбвскбмъ університетѣ и русскихъ заведень шкбльныхъ въ мѣру дѣйстнои потребы.

По пяте: Домагаемось наконець, щобы якъ адміністративною дорогою такъ и законодавствомъ охоронено руского селянина и маломѣщанина вбдъ грозячои ему цѣлковитои руины.

Отсе нашій жадання. Въ подробни ти мы ихъ розведемо при дебатѣ надъ дальшими вбддѣлами буджету.

Теперь питаю кождого безсторонного, питаю высоке правительство: Чи се жадання може непотрѣбній, пересадній або трудно-сповнимій? Не домагаемось нѣчого бо́льше, якъ лишь мінімумъ екзістенціи для свого народу.

Мамо всѣхъ дотеперѣшныхъ гбркихъ досвѣдбвъ не можу собѣ представити, абы такъ мѣрній и такъ справедливій домагання, абы такъ незначій потребы не мали увзгляднитись, — абы мѣжь такъ многими народами державы не було лише для нашого народу належного простору до розвою. Правительство, що правда, въ остатномъ роцѣ де-що для насъ зробило. Але оно поступало при томъ такъ, якъ бы хто голодомъ и жаждою мученому подавъ вправдѣ кусочокъ поживы, але не давъ напитку, и черезъ те ще побольшивъ его муку вбдъ жажды. Мы хочемо мати стбльки, щобы могти нашь голодъ заспокоити и нашу жажду угасити, хочь-бы лишь звычайнымъ домашнымъ стравункомъ и здоровою водою.

Однакожь въ огляду на те, що мы хочемо оминути все, що могло бы причинитись до спровадженя крізы, середъ нинѣшныхъ вбдносинъ шкбдливои, — дальше въ огляду, що теперѣшне правительство все-таки не есть правительствомъ партійнымъ, — а мы правительство часто-партійне не уважаемо за корисне анѣ для державы, анѣ для нашого народу, — наконець зваживши, що се правительство все-таки кинулось увзглядняти потребы руского народу, — заявляю въ имени своихъ товаришѣвъ, що мы голосувати будемо за фондомъ диспозиційнымъ, але при томъ додаю и зъ натискомъ зазначую, що черезъ те нѣякъ не хочемо высказати вдоволеня въ цѣлого поступования правительства супротивъ руского народу.

Рада державна.

На засѣданю въ пятницю рады державнои закбнчилась діскусія надъ фондомъ діспозиційнымъ.

На початку засѣдання вбддала палата, на зазывъ президента, честь повстаньемъ зъ мѣсць покбйному Альфонсови Чайновскому, котрый черезъ чотирнацять лѣтъ засѣдавъ въ палатѣ послбвъ.

Зачалась дальша діскусія надъ фондомъ діспозиційнымъ.

Пос. Яворскій зачавъ вбдъ заявленя, за-для чого коло польске голосуе за фондомъ. „Голосуемо за фондомъ за-для того становища, яке вбдъ давна заступаемо, безъ огляду на довѣрье або недовѣрье для кождоразового правительства, безъ якихъ небудь застережень, лишь зъ засады необходимости державнои, а за-для того, що хочемо бути уважаній за партію державну, зроблю кольна замѣтокъ.“

Тѣ замѣтки зачавъ пос. Яворскій вбдъ промовы кн. Шварценберґа, приналежного до клюбу Гогенварта, зъ котрымъ коло польске давнѣйше було тѣсно злучене, мало однакові погляды політичній и зъ котрымъ коло якъ найгорачѣйше бажае и на будуче остати въ найлѣпшбй згодѣ. Поглядъ кн. Шварценберґа на дуалізмъ не есть поглядомъ цѣлого клюбу Гогенварта, лишь особистымъ кн. Шварценберґа. Дуалізмъ есть актомъ державнымъ и вытворивъ таку ситуацію політичну, котра дае запоруку для будучности Австрія. Союзъ тридержавный есть одинокою охороною народбвъ Австрія противъ тои силы, въ котрій Поляки добачають небезпечность для національности и свободы. Длятого мусять застереча ся противъ кождого напряму політичного, котрый бы хотѣвъ потрясти истнуючимъ status quo и системою австрійскои політики загранічнои.

Розсуджаючи промову Плёнера зазначивъ Яворскій, що треба бы выровнати непорозумѣнье мѣжь лѣвицею и правительствомъ. Зъ другои стороны пояснивъ роздразненье лѣвицѣ тымъ, що правительство не хотѣло зложити бо́льшости парламентарнои въ дусѣ лѣвицѣ. Для утворена бо́льшости потреба чотирохъ головныхъ условій: перше, програму, на основѣ котрои мае утворитись бо́льшость; друге: рбвновартность сторонництвъ, складаючихъ бо́льшость, такъ щобы нѣяке сторонництво не взяло перевагу надъ другимъ; трете: численно означеной силы; четверте: щобы тои бо́льшости нѣкому не наказано, анѣ не вытручувано зъ нея нѣкого, хто бы годивъ ся зъ тою програмою. На такій основѣ була въ тій палатѣ бо́льшость черезъ одинадцять лѣтъ, а програмою ей були: рівноправность, автономія краѣвъ, охорона и запора противъ перевагы и супремаціи давнои партіи конституційнои пбсля засады: discito sapientiam moniti. Та бо́льшость була бы ще й нинѣ, если бы не було двохъ причинъ ей упадку; разъ, що правительство тримало себе надто по надъ партіями и не хотѣло вбйти въ близшій контактъ зъ тою бо́льшостію а друге, що одинъ чинникъ тои бо́льшости бувъ заступленый иншимъ. На мѣсце старо-Чехбвъ вбйшли нинѣшні послы чеськ, на котрыхъ опозиційну політику не можемо згодити ся.

Що-до квестіи, чи теперь можна утворити бо́льшость, то крбмъ повышихъ чотирохъ условій приходить ще й пяте: самовбдреченье и розвага. Я старавъ ся о зложеньe бо́льшости на тыхъ услбвяхъ, але мои заходы розбились. Гадаю, що утвореньe бо́льшости й теперь можливе, але заразомъ надзвычайно трудне.

Годимо ся зъ програмою, высказаною въ престольній промовѣ, бо она вбдповѣдае потребамъ нашого краю. Скоро однакъ не можна зложити бо́льшости пбсля засадъ повышихъ, мы рѣшили, занятн становище своббднои руки и выдержати на нѣмъ такъ довго, доки вбдносины не змѣнять ся на стбльки, щобы можна зложити бо́льшость для переведеня програмы зъ престольнои промовы.

По Яворскимъ забравъ голосъ молодо-Чехъ д-ръ Герольдъ. Промова д-ра Герольда була тактовна, а вбдъ взглядомъ реторичнымъ дуже свѣтла. Д-ръ Герольдъ критикувавъ поведенье правительства, заявленя чеськихъ февдалбвъ, давну політику старо Чехбвъ, а вкбнци звернувъ ся противъ лѣвицѣ и ей домаганъ що-до консолідованои бо́льшости. Критика змаганъ лѣвицѣ выпала найсвѣтлѣйше. Вкбнци зазначивъ д-ръ Герольдъ, що если лѣвиця хоче причинати ся до выясненя політичныхъ вбдносинъ въ Австрія, мусить залишити політику негаціи чеського права державного и признати оправдаными бажаня чеського народу.

Вбдтакъ промовивъ гр. Гогенвартъ и зазначивъ, що радо прилучивъ бы ся до бо́льшости парламентарной на засадѣ повнои рбвноправности сторонництвъ, але нѣколи не згодить ся на перевагу лѣвицѣ. Рбзно-жь въ цѣлій палатѣ нема сторонництва, котре могло бы бути вбдкомендероване правительствомъ до т. зв. коаліційнои бо́льшости, яку бажае лѣвиця. Вкбнци взявъ въ оборону консерватистбвъ а взглядно кн. Шварценберґа, мовь бы они хотѣли звалити угоду австро-угорску. Доки въ Угорщинѣ буде сторонництво, котре явно выступае противъ сеи угоды, домагаесь персональнои уніи, а зъ угоды хотѣло бы тягнути користи лишь для Угорщины, доси не смѣють жалуватись на Угорщинѣ, що въ австрійскбмъ парламентѣ упаде вбдъ часу до часу слово, нековче приємне Мадярамъ.

Теперь прийшовъ до голосу гр. Таффе и вбдчитавъ таке заявленье: „Супротивъ заявлень, высказаныхъ въ часѣ дебаты поодинокими сторонництвами, уважае правительство вбдповѣднымъ, ще разъ рѣшучо и ясно зазначити свое становище. Правительство стоить непохитно на основѣ истнуючои конституціи и не уступить зъ того становища и на будуче въ нѣякомъ случаю. Правительство придержуесь безусловно теперѣшныхъ законно управильненыхъ вбдносинъ зъ Угорщиною и уважае вытворену въ наслѣдокъ того орґанізацію державы за тревало покбнчену. Тожь оно не може уважати вбдповѣднымъ, вертати до сеи квестіи при першій лѣпшій нагодѣ, але мусить зъ подякою принята се, що его льояльному становищу, якъ завсѣгды такъ и теперь, було высказане признанье зъ стороны угорского правительства. Перейшовши до теперѣшнои ситуаціи, можу зложити лишь заявленье, що правительство крѣпко придержуе ся засадъ, высказаныхъ въ престольній промовѣ зъ 11 цвѣтня 1891 р. У вспбльній роботѣ всѣхъ умѣркованыхъ партій, котрѣ пбдпирали доси правительство въ способѣ годный подяки и зъ патріотичнымъ вбдсуненьемъ своихъ поодинокихъ бажань, добачае правительство найпевнѣйше средство до утворена крѣпкои, також вбдъ него бажанои и за необходиму признанои бо́льшости. До осягненя сеи цѣли не хибне заходбвъ, на скбльно се вбдъ него зависить, и вбдъ правительства, котре буде зважати лишь на добро державы а не на власній интересы. Руководячись тыми чувствами и въ переконаню перенятыхъ на себе зобовязань, буде правительство старатись, перевести въ Чехіи порозумѣнье мѣжь двома народами.

Правительство, маючи на взглядѣ лишь цѣлость державы и ей найважнѣйшій интересы, не може прикладати до признання або вбдкиненя фонду діспозиційного такои ваги, котра могла бы захитати его засадами або змѣнити его становище супротивъ умѣркованыхъ партій.“

По промовѣ президента міністровъ наступили два заявленя послбвъ Шнайдера и д-ра Паттая. Перший въ имени антісемітбвъ заявивъ, що будуть голосувати за фондомъ за-для того, щобы не скрѣпити становища лѣвицѣ, котра уважаесь антісемітами за найбольшого ворога христіяньского населенья. Але и гр. Таффе не мае добачати въ томъ голосованю антісемітбвъ довѣря для себе, якъ довго въ его кабінетѣ засѣдають Гавчь и Бакегемъ. — Другій въ имени христіяньскихъ соціяѣбвъ мотивувавъ тымъ голосованье за фондомъ, що ліберали въ Угорщинѣ змагають до цивільныхъ супружествъ, а таке саме готовій зробити и ліберали въ Австрія.

Ще разъ промовивъ пос. Плёнеръ и подавъ деякій замѣтки що до промовъ Яворского, Гогенварта и Таффого. Поведенье правительства все було и есть нерѣшуче и неясне, оно вбуває чимъ небудь важній квестіи політичній, а его загальнымъ высказамъ не можна дуже вѣрити. Длятого лѣвиця не вбдступить вбдъ своихъ ухвалы що-до заявленя вотумъ недовѣря для правительства гр. Таффого.

Вкбнци забравъ голосъ п. кн. Шварценберґъ и застерёгъ ся противъ фальшивого

на ви мѣсце являесь назва „Славы“ або „Славене“ и вже вбдъ-теперь пбдъ новымъ тымъ именемъ выступаютъ заедно жителѣ Угорщины.

V. Утеча Дулѣббвъ и Серббвъ передъ Обрами.

Дуже важну вѣдомбсть подае Несторъ, говорячи про поселенье Мадярбвъ въ Угорщинѣ[15]). Заразъ за першимъ своимъ приходомъ стали Мадяры воювати зъ мешканцями Угорщины, Славянами и Волохами; Волохбвъ они выгнали геть и самій заняли ихъ мѣсця. Несторъ додае таку увагу про Волохбвъ: „Въ той земли (Угорщинѣ) мешкали зъ разу Славяне, ихъ землю заняли вбдтакъ Волохи, котрыхъ выгнали Мадяры.“

Обговорюючи границѣ угорскихъ Сарматбвъ, вказуваръ я на той фактъ, що нинѣшній посеменя мадярскій въ цѣлости припадають на край тыхъ Сарматбвъ. Де жь подѣлись Сарматы и зъ-вбдки на ихъ мѣсце взяла ся Волохи? Вбдповѣдь на тій питаня найдемо въ исторіи Обрбвъ. *(Конецъ буде.)*

---

[15]) Несторъ (въ выданю Міклошича) ст. 12. — Оповѣданье Нестора о томъ, що Мадяры переходили коло Кіева и що вбдтакъ „черезъ горы великій“ (Карпаты) дбстали ся до Угорщины, не е правдиве. Цѣсарь Константинъ Багрянородный въ дѣлѣ „De administrando imperio“ описавъ подробно всѣ вандрбвки Мадярбвъ и ихъ остаточне поселенье въ Угорщинѣ, доконане по приходѣ изъ сторбнъ Чорноморскихъ.

толкованя его заявлень, що-до дуалізму. Вонъ и его політичнй сторонники оцѣняють вѳдносины обохъ половинъ державы ѳбсяг основы правнон. Они завсѣгды признавали дуалізмъ и лишь домагають ся, щобы и въ Заитавщинѣ шановано угоду.

По промовѣ референта Мезника приступлено до поіменного голосованя. Фондъ діспозіційный вѳдхиненo 167 голосами противъ 146 голосѳвъ. Не голосували: президентъ Смольна и 34 неприсутныхъ послѳвъ, а крѳмъ того три мандаты опорожненй и д-ръ Клюцкій не отримавъ ще легітимаціи свого выбору. Найчисленнѣйше ставилась до голосованя сполучена лѣвиця нѣмецка, бо вѳддала 107 голосѳвъ; противъ фонду не голосували лишь два ѳя члены: гр. Кенбургъ (хочь всѣ инши управненй до голосованя міністры голосували за фондомъ) и гр. Вурмбрандъ.

По голосованю заразъ замкнено засѣданье, а слѣдуюче вызначено на понедѣлокъ.

——

До послѣднон хвилѣ ситуація ще не выяснилась. Дімісія гр. Кенбурга не принято. Кажуть, що правительство загадало закрыти раду державну вже 17 грудня а тымчасомъ внести предложенье на провізорію буджетову.

Гр. Таффе въ часѣ своен президентуры мавъ вже неразъ клопѳтъ въ фондомъ діспозіційнымъ. И такъ въ першѳмъ роцѣ президентуры въ 1880 р. вѳдхинено фондъ 154 голосами противъ 152. Въ рр. 1881 до 1887 не сконетатовувано чисельно и фондъ бувъ признаный. При дебатѣ буджетовѳй въ 1888 р. сконстатувавъ президентъ Смольна, почисливши голосуючихъ, що 128 голосѳвъ заявилось противъ фонду а лишь 116 за фондомъ; правиця уважала се обчисленье за похибку. Палата панѳвъ вставила въ буджетъ вычеркненй 50.000 зр. на фондъ діспозіційный, а при новѳй розправѣ въ палатѣ послѳвъ принято фондъ 169 голосами противъ 116. При дебатѣ буджетовѳй въ 1889 принято фондъ 131 голосами противъ 129; слѣдуючого року 154 голосами противъ 130, а 1891 р. 186 голосами противъ 51. Самъ разомъ фондъ перепавъ бѳльшостію 21 голосѳвъ.

——

Коло польске на своѣмъ засѣданю въ недѣлю высказало подяку презесови Яворскому за розважне веденье політики въ часѣ теперѣшнон кризы. Внесенье поставивъ кн. Ручка а мотивувавъ тымъ, що коло не зѳрвало своен звязи зъ клюбомъ Гогенварта. — Вѳдтакъ вела ся дискусія надъ буджетомъ міністерства просвѣты. Поодинокй члены кола домагали ся: лѣпшого вывѣнованя деякихъ катедръ на львѳвсконй політехніцѣ (Рутовскій); основаня школы для рабинѳвъ зъ языкомъ выкладовымъ польскимъ (Бинъ); усуненя греки въ пляну наукъ гімназіяльныхъ, отвореня школы слюсарскон въ Тернополи и управильненя емеритуры професорѳвъ університетскихъ (Черкавскій); зниженя (Козловскій) або цѣлковитого усуненя оплаты школьнон въ гімназіяхъ (Щепановскій). Всѣ послы домагали ся, щобы въ промовахъ передъ повною палатою застерегли компетенцію сойму въ справахъ школъ середныхъ. — Дискусія не покѳнчено.

Про клюбъ молодо-ческій пише N. fr. Presse такъ: Сей клюбъ числивъ на початку сеи періоды законодатнон 35 членѳвъ, але вѳдтакъ скрѣпивъ ся приступленьемъ 3 моравскихъ послѳвъ и полудневыми Славянами на 43 членѳвъ, а незабаромъ ще дальше поббльшить ся. Партія реалістѳвъ зѳ своею політикою опортунізму побѣдила при выборахъ екзекутивного комітету. Промова Масарика въ палатѣ зазначила сей звороть въ клюбѣ. Давнѣйше члены клюбу завсѣгды живо пересправляли зѳ скрайною лѣвицею, теперь же вели переговоры зъ Поляками и клюбомъ Гогенварта. Сей звороть пѳдперли три моравскій послы, а коли и старо-Чехи Цукеръ, Гохъ и Кульпъ, приступлять, то ще бѳльше скрѣпить ся сей звороть. Реалісты добули перевагу въ клюбѣ, а нѣхто имъ не стоить на перешкодѣ, бо д-ръ Едвардъ Гребъръ яко членъ выдѣлу краевого пересѣджуе въ Празѣ а послы Тільшеръ и Пацакъ (недужій) вѳдтягнули ся. При выборѣ 12 членѳвъ комітету екзекутивного вѳйшло вѳсѣмъ опортуністѳвъ. Характеристичне, що симъ разомъ не выбрано до комітету посла Айма, котрый мае велике поважанье въ Чехіи. Говорять, що пос. Аймъ хоче зложити мандатъ. Вонъ причинивъ ся до того, що молодоческій клюбъ симъ разомъ ще голосувавъ противъ фонду діспозіційного, але его покарано за се тымъ, що не выбрано до комітету екзекутивного. Зъ того всего видно, що реалісты поведуть незабавомъ клюбъ молодоческій до звязи зъ клюбомъ Гогенварта.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Словѣнцѣ въ Трієстѣ не дались наполохати вѳдмовною ухвалою рады мѣскон въ справѣ отвореня словѣньскон школы народнон, лишь противно ведуть дальшу аґітацію и борбу о свои права. Сими днями внесли нову петицію о отворенье школы народнон зъ словѣньскимъ языкомъ выкладовымъ. Пѳдписаныхъ на петиціи кликано до трієстеньского магістрату и старано ся вмовити въ нихъ, що така школа злишна, бо Словѣнцѣ мають вже досыть своихъ школъ. Однакъ петенты обстали при своѣмъ и заявили, що такъ довго будуть домагатись словѣньскон школы, доки ей не осягнуть.

Сербскій синодъ церковный въ Карловацу ухваливъ, якъ звѣстно, бѳльшостію двохъ голосѳвъ перейти до спеціяльнои дебаты надъ проектомъ новои організаціи церковнон. На послѣднѳмъ засѣданю синодъ не зачавъ тои спеціяльнои дебаты, лишь выбравъ комітетъ зъ одинадцяти членѳвъ пѳдъ проводомъ патріарха для переговорѳвъ и порозумѣня зъ опозиціею. До комітету выбрано чотирохъ членѳвъ зъ ліберальнои партіи опозиційнои. Радикалы здержали ся вѳдъ голосованя. Вѳдтакъ принято въ третѳмъ читаню статутъ пенсійный и приступлено до нарадъ надъ новымъ статутомъ школьнымъ. На тѳй сесіи синодальнѳй мають вестись нарады ще надъ буджетомъ церковнымъ и школьнымъ на 1894 р., надъ нормою дотацій для священикѳвъ, епископѳвъ и митрополита, статутомъ позичковымъ для фонда, а вкѳнци мають полагодитись справоздання сталои комісіи синодальнои.

Палата панѳвъ угорского сойму приняла законъ о провізорію буджетовѳй. Епископъ Шлявкъ застерѣгъ собѣ, що въ своѣмъ часѣ зазначить становище угорского епископату супротивъ церковно політичныхъ предложень правительственныхъ.

——

Въ нѣмецкѳмъ парламентѣ зачалась въ середу дебата буджетова. Секретарь скарбу бар. Мальтцанъ предложивъ фінансову ситуацію. Зъ минувшого року лишилась надвышка 3¼ міл., а сей рѳкъ выказавъ дефіцыту 6 міліонѳвъ. Звычайнй выдатки збѳльшенй о 28 міліонѳвъ, а зъ нихъ 13 міліонѳвъ припадае на войско и маринарку. Вкѳнци пояснивъ заповѣджень предложеня реформы податкѳвъ, именно що-до бѳльшого оподатковання пива, горѣвки и біржевыхъ интересѳвъ, щобы доходомъ покрыти кошты предложень войсковыхъ. — Пос. Фріценъ зъ центра першій забравъ голосъ и вказавши на збѳльшаючй ся довги, предсказувавъ Нѣмеччинѣ будучность полудниево-американьскихъ державъ. — Пос. Ріхтеръ въ имени сторонництва вольнодумныхъ остро критикувавъ політику гр. Капрівіого. Канцлеръ шкодуе нѳпокоючй вѣсти, котрыхъ властиво нема, щобы лишь переперти предложеня войсковй. Франція и Россія не побѳльшили своихъ армій вѳдъ 1870 р., а у Франціи навѣть зменшаесь армія за-для меншого числа уродинъ. Если бы була небезпечность, повинен канцлеръ вѳдкликатись до союзникѳвъ, Австрія и Италія и завѳзвати ихъ до побѳльшеня армій. Если, пѳсля гадки канцлера, тридержавный союзъ не дорѣсъ що-до силы Россіи и Франціи, то найлѣпше розвязати той союзъ а зменшать ся выдатки. Армія нѣмецка буде числити 4 міліоны людей, если заведе ся лишь дволѣтну службу войскову, а замѣсть третого року службы покличесь рекрутѳвъ. Нѣмеччина мае два міліарды довгу, а вѳдъ 1870 р. выдала на войско и маринарку бѳльше анѣжь 12 міліардѳвъ. — Ріхтерови вѳдповѣдавъ канцлеръ Капріві и старавъ ся доказати, якій хосенъ вѳднесе армія нѣмецка зъ новыхъ предложень войсковыхъ. — Буль въ имени націоналъ-ліберальѳвъ заявивъ, що интересъ державы вымагае ухвалы предложень войсковыхъ, хочь зъ другои стороны домагання правительства за велики. Вѳдтакъ выказувавъ хибы въ орґанізаціи войсковѳй, именно що-до войсковои процедуры карнон. — Капріві поднкувавъ Булеви за пѳдпиранье справы и прирѣкъ направу хибъ у вказанѳмъ напрямѣ. — Соціялістъ Лібкнехтъ выголосивъ мову противъ мілітаризму, котрый руйнуе добробытъ населеня. Нѣмеччина повинна перша зробити початокъ и завести замѣсть армій міліцію, а если бы прийшло до войны зъ Россіею, може пѳдняти окликъ воскресеня Польщѣ. Вкѳнци зѳйшовъ на давну політику Бісмарка и выкавувавъ его обманьства. — Консерватистъ Фреге не зложивъ нѣякого заявлена въ имени свого сторонництва, але застерѣгъ ся зѳ становиска аґрарного противъ пѳдвышеня податку вѳдъ горѣвки. — Въ имени Поляковъ промавлявъ Косцельскій въ товѣ льояльнѳмъ. Жалувавъ ся, що нѣмецка праса напинулась сильнѣйше на Поляковъ вѳдъ того часу, коли она заявили готовость пѳдпирати правительство. Загальну веселость выкликало заявленье Косцельского, що буде старатись въ комісіи буджетовѳй о ощадности именно въ етатѣ маринарки, бо, якъ звѣстно, Косцельскій минувшого року встоювавъ ся за побѳльшеньемъ выдатковъ на маринарку и за се бувъ вѳдзначеный вѳдъ цѣсаря Вільгельма. Вкѳнце запереченъ погоросамъ, мовь бы Поляки перли до войны. Поляки уважають злочиномъ выкликуваньe войны, хочь бы й противъ Россіи. Коли выбье годына войны, Поляки поставлять своихъ людей, але неправда, мовь бы Поляки бажали войны зъ Россіею, щобы повалити або Россію або Пруссію. — Вѳдтакъ промавлявъ ще два разы Капріві, сповнуваный разъ промовою віртемберґского посла людового Гавсмана, котрый пѳддавъ острѳй критицѣ поліцейску систему теперѣшного правительства, а другій разъ, щобы подавувати ліберальѳва Рікертови за пѳдпертье. Рікертъ заявивъ такожъ, що ліберальы не выступають противъ Поляковъ яко народности, лишь за-для того, що Поляки суть реакціонерами на поли економічнѳмъ и політичнѳмъ. — Майже послѣдный при тѳй дебатѣ промовлявъ соціялістъ Бебель и остро критикувавъ політичнй переконѣдченя аґрарниковъ, а взглядно консерватистѳвъ, такъ що не лишь выкликавъ обуреньe мѣжь тымъ сторонництвомъ, але и вѳдъ президента бувъ покликаный до порядку. Бебель сказавъ мѣжь иншимъ, щобы консерватисты не носились такъ дуже зъ религіею, бо ихъ небесна „Трѳйця“ якось занадто пригадуе земску, зложену зъ: престола, вѳлтаря и мошонки зъ грѳшми. Вкѳнци напѳмнувъ канцлера, щобы не поважився ся розвязувати парламенту, бо тогдѣ соціяль-демократы покажуть ему свою штуку.

Предложеня войсковй вѳйдуть на порядокъ дневный парляменту ажь 9 с. м., але позаякъ правдоподѳбно, що можуть перепасти, то ґазеты вже теперь говорять о можности розвязаня парламенту и уступленю гр. Капрівіого. Наслѣдникомъ канцлера мѳгъ бы стати Путткаммеръ, бо навѣть цѣсарь Вільгельмъ мавъ розмавляти зъ нимъ про внутрѣшну ситуацію політичну.

Въ берлинськихъ кругахъ дворскихъ удержуе ся вѣсть, що цѣсарь Вільгельмъ буде присутнымъ на вѣнчаню румунського наслѣдника престола, кн. Фердинанда, зъ княгинею единбурґскою, Маріею. Вѣнчанье вѳдбудесь 10 сѣчня 1893 р. въ Зіґмарінґенъ.

——

Новый кабінетъ французкій ще доси не зложеный бо Бріссонъ не мѳгъ дѳбрати собѣ людей до нового міністерства. Бріссонъ оголосивъ въ ґазетахъ, для чого не удалась ему місія вложеня кабінету. „За моимъ внесеньемъ — пише Бріссонъ — голосувало 212 републиканцѣвъ и 162 консерватистѳвъ и буланжистѳвъ; 160 републиканцѣвъ здержало ся вѳдъ голосованя. А що я хотѣвъ правити лишь при помочи републиканцѣвъ тожъ и удавъ ся найперше до тыхъ, що здержали ся вѳдъ голосованя. Въ партіи републиканцѣвъ не смѣють бути нѣякій франціи при рѣшеню справы панамскои. Я звернувъ ся до Казимира Періера, але сей вѳдмовивъ менѣ своеи помочи“. — Не мало клопоту завдавъ Бріссонови конфлікть, якій вывязавъ ся мѣжь властями судовыма а комісією панамскою. Комісія хотѣла бы вести доходженя зъ властею судейскою, а противно власти судовѣ, именно ґенеральный прокураторъ Бореперъ опираючи ся сему и не хоче предложити нѣякихъ актѳвъ зѳ судового слѣдства въ справѣ панамскѳй. Въ тѳмъ конфліктѣ центръ републиканцѣвъ пѳдъ проводомъ Періера стоить по сторонѣ властей судейскихъ а противъ комісіи.

Въ наслѣдокъ того звернувъ ся президентъ Карно до Казимира Періера, умѣркованого републиканця и поручивъ ему зложити кабінетъ. Періеръ конферувавъ найперше зъ Ріботомъ, Рувіеромъ и Буржоа. Періеръ ще не бувъ нѣколи міністромъ, але мавъ урядъ державного секретаря въ міністерствѣ просвѣты и вѳйны. Проводивъ неразъ въ комісіи буджетовѳй и мае бути добрымъ знатокомъ справъ фінансовыхъ, войсковыхъ и дипльоматичныхъ.

Комісія парляментарна въ справѣ панамскѳй переслухуе поодинокихъ пословъ и директорѳвъ банку, котрй переводили трансакціи Товариства панамского. Зѳзнання поодинокихъ осѳбъ выкрывають що разъ бѳльшй пѳдкупства и компромітують многихъ пословъ, а найбѳльше покойного міністра Барбе. Рѳвножъ показало ся, що баннеръ Тіере мавъ 26 чекѳвъ до роздання мѣжь послѳвъ. Тѣ чеки були выставленй на сумы 5.000, 10.000, 20.000, 50.000, 150.000 и 475.000 франкѳвъ а два навѣть по одному міліонѣ франкѳвъ. Комісіи предложено книга банковѳй, въ котрыхъ записано выплату тыхъ чекѳвъ. Рѳвножъ порѣшила комісія выкопати тѣло пок. бар. Рейнаха на жидѳвскѳмъ кладовищи и пѳддати его судовымъ оглядинамъ.

НОВИНКИ.

— **Про руску ґімназію въ Коломыи** подае Dziennik Polski таку вѣстку: „Цѣсарь дозволивъ, щобы въ Коломыи отворено державну ґімназію зъ рускимъ языкомъ выкладовымъ и активовано ей на-разѣ въ видѣ рѳвнорядныхъ клясъ при польскѳй ґімназіи въ Коломыи, постепенно почавши вѳдъ 1892/93 року. Зъ початкомъ сего року школьного отворено пѳсля повышого рѣшеня цѣсарского паралельку I-ои клясы зъ рускимъ языкомъ выкладовымъ. Міністеръ просвѣты, переводячи се цѣсарске рѣшенье, заявивъ, що нова ґімназія зъ рускимъ языкомъ выкладовымъ въ Коломыи, котрои кошты отворенья и удержаня буде покрывати въ цѣлости скарбъ державный, мае оставатись ажь до дальшого заряджения, пѳдъ спѳльною управою въ ґімназіею польскою въ Коломыи, однакъ у властивѳмъ часѣ буде зорґанізована яко самостѳйна ґімназія державна зъ власнымъ директоромъ.“

— **Въ справѣ будовы рускаго театру у Львовѣ** вѳдбуло ся вчера вечеромъ въ сали у Штадтмілера зѳбранье поважного числа Русинѳвъ львѳвскихъ. Ширше про се зѳбранье и его ухвалы подамо завтра.

— **Руско-народный театръ** — на загальне домаганье публики — полишивъ ся ще въ Сучавѣ до недѣлѣ 4 н. ст. грудня. Нинѣ приѣздить театръ до Коломыѣ а завтра, вѳ второкъ, дасть на перше представленье „Запорожця за Дунаемъ“ зъ спѣвакомъ львѳвскои оперы п. Кончевичемъ въ роли тутуловѳй.

— **Въ палатѣ митрополичѳй** вѳдбуде ся дня 8 н ст. грудня с. р. въ справѣ папского ювілею нарада, на котру 6. Ексц. митрополитъ запросивъ значнѣйше число Русинѳвъ львѳвскихъ зъ рѳзныхъ станѳвъ, духовныхъ и свѣтскихъ.

— **Въ торжественне свято Воведенія** 15-ый полкъ пѣхоты, стоячій у Львовѣ, вѳдбувавъ вправы войсковй. — А треба знати, що въ полку тѳмъ, служать, майже самй — Русины!

— **Ивана Ляховича**, господаря зъ Нестюкѳвъ коло Поморянъ, въ повѣтѣ золочѣвскѳмъ, про котрого арештованье мы доносили, выпущено дня 1 н. ст. грудня на волю по 15 дневнѳмъ арештѣ. Увольненье наступило на основѣ рѣшеня львѳвского апеляційного суду, що нема причины до веденя слѣдства противъ Ляховича.

— **Зъ Жидачевщины** доносять, що дня 1 н. ст. грудня мало въ Жидачевѣ вѳдбути ся засѣданье повнои рады повѣтовои, на котрѳмъ повиненъ бувъ ухвалити ся буджетъ повѣтовый на 1893 рѳкъ. Дванацять членѳвъ рады Русинѳвъ прибуло на се засѣданье въ комплетѣ, мѣжь тымъ якъ зъ польско-жидѳвскои стороны явило ся всего 6. Мимо того засѣданье могло вѳдбутись и рѣшеня его були бы цѣлкомъ правосильнй. Але позаякъ при такѳмъ складѣ присутныхъ радныхъ Русины були бы мали бѳльшость и може бути не були бы ухвалили буджету въ такѳй формѣ, якъ его выдѣлъ повѣтовый предложивъ, то п. Винницкій, маршалокъ повѣтовый, порадивъ собѣ въ дуже простый способъ. Коли увидѣвъ, що члены Русины идуть до будынку рады повѣтовои, вышовъ на дверѣ и заявивъ просто зъ моста, що: dzisiaj posiedzenia nie będzie, a kiedy ono będzie uwiadomię pp. członków. И на тѳмъ скѳнчилось, а радни будуть мусѣли другій разъ ѣхати по 3—4 милѣ до Жидачева, лише длятого, що п. маршалокъ понимае по свому автономію.

— **Змѣны власности.** Маетность Мигова на Буковинѣ, дотеперѣшна власность бар. Василя Василька, обѳймаюча 6000 моргѳвъ землѣ, перейшла на власность ґр. Освальда Потоцкого и ґр. Станислава Рея за цѣну 200.000 зр. — Вѳльшаницю въ повѣтѣ станиславѳвскѳмъ, дотеперѣшну власность ґр. Войт. Дѣдушицкого, обѳймаючу 1031 моргѳвъ землѣ, купила за 80.000 зр. ґр. Каролина въ Яблоновскихъ Гуссаревска. — Маетность Милованье, въ повѣтѣ товмацкѳмъ, обѳймаючу звыжь 1097 моргѳвъ землѣ, купивъ вѳдъ Здисл. Стойовского ґр. Едмундъ Потоцкій за 175.000 зр. — Маетность Ордѳвъ, въ повѣтѣ камѣнецкѳмъ, купивъ вѳдъ Аполинарія Яворского, презеса „кола“ польского, жидъ Сімхе Тобе, властитель Пересны въ повѣтѣ сокальскѳмъ за 90.000 зр. — Маетность Камѣнку струмилову мавъ купити въ лѣтѣ с. р. вѳдъ ґр. Мірови п. Ґашиньскій. Однако умова не прийшла до успѣшного полагодженя и ґр. Мірова звернула п. Ґашиньскому 100 000 зр. завдатку та зѳрвала контрактъ. — Зъ Кракова пишуть, що звѣстный ключь пѳдґаецкій мають купити вѳдъ краковского товариства обезпечень пп. Осташевскій. Доси однакожъ есть се лишь поголоска, бо пп. Осташевскій не заключили ще умовы зѳ згаданымъ товариствомъ.

— **Стіпендіи для учителѣвъ школъ середныхъ.** Цѣсарь постановивъ розпорядженьемъ зъ дня 26 н. ст. жовтня 1891, щобы почавши вѳдъ 1893 року выznачувано по 10.000 зр. рѳчно для учителѣвъ школъ середныхъ на науковй подорожѣ черезъ три роки по Италіи и Греціи Міністеръ бар. Ґавчь вызначивъ на лѣтный курсъ 1892/93 року стіпендію зъ того фонду 10 учителямъ школъ середныхъ въ Австріи а мѣжь иншими п. Корнилови Гекови, професорови ґімназіи въ Стрыю.

— **Холера.** Пѳля послѣдныхъ донесень зъ Гусятина появила ся тамъ холера на ново. Онодгы занедужали тамъ двѣ особы, дочки зарѳбника, одна 9 а друга 11 лѣтна. Взагалѣ до суботы дня 3 н. ст. грудня бувъ такій станъ холеры въ Гусятинщинѣ: въ Гусятинѣ занедужали 4 особы, померли 2 а двѣ остають въ шпитали; въ Вѳльхѳвчику занедужало 8 осѳбъ, умерло 5, выздоровѣла 1 а 2 лѣчать ся; въ Боднарѳвцѣ занедужали 3 особы, 1 умерла а 2 лѣчать ся, а въ Шидлѳвцяхъ занедужало 15 осѳбъ, умерло 5, выздоровѣло 4, остало недужихъ 6. Отже разомъ занепало на холеру 30 осѳбъ, померло 13, выздоровѣло 5, а лѣчить ся ще 12. — Число помершихъ на холеру въ Нѣмеччинѣ выносить пѳсля тымчасового урядового выказу 8.575 осѳбъ, а недужихъ було 19.647. На самъ Гамбурґъ припадае зъ того 17.975 недужихъ а 7.611 помершихъ. — Холера въ Варшавѣ выгасае що разъ бѳльше. Пѳсля „Варшавского Дневника“ не занедужавъ анѣ не умеръ нѣхто въ Варшавѣ дня 27 н. ст. падолиста на холеру, выздоровѣла одна особа а лишило ся недужихъ 15.

— **Самоубійство.** Въ пятницю по полудни застрѣливъ ся друкарь 20-лѣтный Іосифъ Волосецкій, въ мешканю своихъ родичѣвъ при улици Подлевского у Львовѣ. Куля перейшла черезъ серце, такъ що смерть наступила въ однѳй хвили. Причиною самоубійства була невылѣчима недуга грудей.

— **Инфлюенца** появила ся у Львовѣ и сего року. Послѣдными днями занедужало кѳлькоро людей на сю недугу, але перебѣгъ ей, якъ доси, есть досыть лагѳдный.

— **Голована выграна** льосѳвъ выставы вѣденьскои дѳстала ся тремъ убогимъ людямъ, що купили льосъ въ спѳлцѣ. Суть се: кравець Ґреґеръ, маніпулянтъ Шнабель и купець Шніцеръ. Кождый зъ нихъ дѳстане по 20.000 зр.

— **Дроты телеґрафічній** на шляху Львѳвъ-Вѣдень поперерывала буря, яка лютила ся въ пятницю въ ночи. Зъ тои причины перервана була въ суботу комунікація телеґрафічна зъ Вѣднемъ.

— **Стіпендіи.** Магістратъ мѣста Львова розписавъ конкурсъ на 5 стіпендій по 120 зр. рѳчно, установленыхъ репрезентацією мѣскою въ роцѣ 1888 на памятку 40 лѣтного ювілею цѣсаря Франц-Іосифа I. для ученикѳвъ державнои школы промысловои у Львовѣ. Поданя на тѳ стіпендіи треба вносити до 15 н. ст. грудня.

— **Дивеція „Народнои Торговлѣ“** повѣдомляе отсимъ, що п. Антѳнъ Линґнеръ, бувшій начальникъ складу въ Станиславовѣ, уступивъ зѳ звязи персоналу „Народнои Торговлѣ“.

— **Въ ботанічнѳмъ огородѣ у Львовѣ** уряджено ще 1855 року теоретичный и практичный курсъ науки огородництва. Теперь же въ наслѣдокъ выбудованя на грунтѣ того огорода будынку на институтъ для хеміи, мінералоґіи и фармакоґнозіи, не стало въ огородѣ мѣсця на управу огородовины, цвѣтѳвъ, деревъ овочевыхъ и т. п., отже міністерство просвѣты рѣшучо звинуло той курсъ науки огородництва.

— **Сензаційный процесъ.** Въ першихъ дняхъ сѣчня вѳдбуде ся въ Петербурзѣ процесъ противъ инжінера Гачковского, выnаходця т. зв. „віталіны“. Якъ звѣстно лѣчено тымъ средствомъ градоначальника Петербурга ґенерала Ґрессера, котрый умеръ въ наслѣдокъ закаженя крови віталіною. Яко свѣдокъ буде до розправы покликаный Вышнеградскій.

— **Дрѳбній вѣсти.** Протомедикъ д-ръ Іосифъ Меруновичъ повернувъ онодгы вечеромъ зъ Гусятина до Львова. — У Градци померъ звѣстный професоръ математики д-ръ Францъ Мочникъ. — Едвардъ Торосевичъ, властитель копалень нафтовыхъ въ Слободѣ рунгурскѳй померъ сими днями въ 46-ѳмъ роцѣ житя. — Въ Петербурзѣ померъ въ 85-ѳмъ роцѣ житя Алексѣй Галаховъ професоръ россійского языка и звѣстный ґрамматикъ.

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Презенту на Стрѣлбичѣ, дек. старосамбѳрского, одержавъ о. Ив. Яворскій.

До институціи на Бортне, дек. бѣцкого, вѳзваный о. Ом. Венґриновичъ.

Въ пропозицію на Новосѣлки гостинний, дек. комарнияньского, принятй оо.: Волод. Насальскій, Ив. Жарскій, Ант. Ковальскій, Волод. Ясеницкій и Алекс. Струсевичъ.

На конкурсъ зъ рѣчинцемъ до 31 н. ст. сѣчня 1893 выставленій парохіи: Белзъ, дек. белзского и Пяткова р'уска, дек. бирчаньского.

Посмертній — ✝ — оповѣстки.

Олена зъ Сроковскихъ Стахевичева, жена купця въ Станиславовѣ, упокоила ся по довгій и тяжкій недузѣ въ четверъ дня 1 н. ст. грудня с. р. въ 35-тімъ роцѣ житя. Єсть се тяжкій ударъ судьбы для нашого купця-патріота, бо покійниця була примѣромъ жѣнки и матери дѣтямъ, а полишила пятеро дѣточокъ дрібныхъ сиротами. Яко особа розумна, интеліґентна, тѣшила ся великою симпатією у всѣхъ знакомыхъ и була загально поважана и люблена. Вѣчна ѣй память!

Антінъ Барта, учитель школы рільничої въ Дублянахъ, авторъ многихъ цѣнныхъ популярныхъ творівъ зъ господарки, писаныхъ въ рускімъ и польскімъ языцѣ, померъ послѣдными днями въ Дублянахъ въ 34-імъ роцѣ житя. Вѣчна ему память!

Телеграмы „Дѣла".

Вѣдень 5 грудня. Лѣвиця вела нарады яке становище має заняти на дальше. Правительство по закрытю засѣдань рады державної має вести дальшій переговоры зъ лѣвицею.

Парижъ 5 грудня. Рівножъ и Періеръ не хоче підняти міссіи зложеня нового кабінету. Карно поручивъ Ріботови зложити кабінетъ. Єсли парляментъ ухвалить нинѣ, що комісія панамска має відложити своє урядованье ажь до сѣчня, то мабуть буде можна зложити кабінетъ.

Будапештъ 5 грудня. Трибуналъ, розсуджаючи справу Грека Цаппы, станувъ по сторонѣ румуньского правительства а домаганя грецкого правительства узнавъ неоправдаными.

Надісланє.

Дня 10 н. ст. падолиста с. р. внѣсъ я на руки президія Рады надзорчої Товариства взаимныхъ обезпечень „Дністеръ" у Львовѣ мою резиґнацію зъ уряду управляючого директора сеи институції, зъ просьбою о якъ найскорше підданье компетентному рѣшеню сеи справы и оголошенье акту резиґнації въ часописяхъ.

Не могучи дождати ся зі стороны компетентної урядової прилюдної заявленя въ тій справѣ, уважаю відповѣднымъ для пояснення того становища повідомити на сій дорозѣ всѣхъ интересованыхъ, що я зі становища управляючого директора „Дністра" формально зрезиґнувавъ и що я въ причинъ відъ мене незалежныхъ, навѣть не бувъ въ положеню сего уряду фактично обняти.

У Львовѣ дня 5 н. ст. грудня 1892.

Д-ръ Антінъ Горбачевскій.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовімъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шкідныхъ складниківъ, різнить ся відъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуесь, а ще має и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ підъ „Срібнымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовѣ 4379

Надісланє.

Найдешевше жерело предметівъ оптичныхъ у Львовѣ

підъ „КОПЕРНІКОМЪ"

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одвалу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ підъ „Коперніком", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.

Рухъ поѣздівъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. осо.	пот. осо.	пот. осо.	пот. мѣш.
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнівъ	—	—	901	—	—	—
„ Підволочискъ к Бродівъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (на дворець Підз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радівцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзца	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы руском	—	—	—	—	—	832

Відходять зі Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. осо.	пот. осо.	пот. осо.	пот. мѣш.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнівъ	—	—	—	—	756	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (зъ голов. двірця)	258	—	941	1026	—	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (зъ Підзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радівцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзца и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Руском	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пібля годинника львівского. Числа підчеркненій означають пору 2238 кочну відъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

У о. Анатоля Долиньского

парохя Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючій сочиненія:

1. **Наука вѣры и обычаївъ.** Часть I. исторично-догматична. Сторінъ 920. **Цѣна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить **60 кр.**; въ півъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаївъ для христіянскои молодѣжи и женихівъ зъ додаткомъ **Рокъ церковный. Цѣна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цѣна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою 4433 10—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дѣла для представленя преведикого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезній.

Глядаю

инструктора домового до ученика 3 ои клясы ґімназіяльнои. Рефлектуючій зволять зголоситись зъ поданьемъ условій підъ адресою: **Е. Гриневецкій** въ Хотинци почта Краковець. 4485

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, ул. Коперника ч 10 або ул. Шайнохѣ ч. 1.

має честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Всч. Духовеньству свою відъ року 1873 истнуючу

РОБОТНЮ МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

після найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарівъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи ако Русинъ о ласкавій взгляды Впов. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавій замовленя выконуються въ найкоротшімъ часѣ. 2808 23—24

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускімъ для науки одної дѣвчинки зъ II ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевій школѣ за річнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., морґъ огорода и 20 метрівъ дровъ. Близша відомість підъ адресою: **X. X.** poste restante **Лімна.** 16—?

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ

І. ВОЛЯ

у Львовѣ ул. Сикстуска ч. 6.

поручае Впов. Публицѣ

4470 **на пору зимову** 4—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляєсь совѣстно, скоро, оплатно и зъ опакованьемъ.

МУЖЕСКУ Безсильність

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхівъ молодости и розпусти, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстров. книга

Самоохорона д-ра Ретава

Россійске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескій силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in 10—34 Leipzig.) 4391

!!! На Свята Рождвяній !!!

ТОРГОВЛЯ

МИХАИЛА ДЫМЕТА

У ЛЬВОВѢ

поручае по цѣнахъ умѣреныхъ, сталыхъ и совѣстныхъ

Євангеліоны нового выданя, оправній въ оксамитъ въ прехорошихъ солідної роботы оковахъ позолочепыхъ відъ зр. 55—150. Дальше: Артосы, Фелоны, Стихарѣ (альбы), Кадильницѣ, Хресты на підставѣ, ручній и процесіональній Лѣхтарнѣ, Патриції, Пауки бронзовій и кришталевій, Образы, Свѣчники (канделябры), Хоругви и Фаны, Чашѣ золочений, зъ хиньского срѣбла и зъ чистого срѣбла, и прочій церковній знаряды.

Книги выданя Института Ставропигійского по тыхъ самыхъ цѣнахъ. 4483 1—6

Высылка відворотною почтою.

ТЕЛЄҐРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домівъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кілька мінутъ полученье електричными звінками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провідный дрітъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зі знаменитымъ телєфономъ, легко уставляєсь, за штуку **16 зр.**

Домовій телєфоны зі штуку відъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайній телєґрафы домовій

цѣлій відъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючій лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подівъ, а такожь стаєнь, вікон выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами відъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозівъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 48—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованій цѣнники даромъ и франко.

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши відъ дня 12 лютого 1889 выдае

АСИГНАТЫ КАСОВІ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ

4½% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячій ся въ обѣгу 5% **асигнаты касовій** зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть **опроцентованій по 4½% відъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый **Дирекція.**

ВЪ АДМИНИСТРАЦІИ „ДѢЛА"

улиця Баторія число 24

можна дістати:

Въ оборонѣ чести — зъ нѣмецкого Г. Раймунда Цѣна зниж. 1·25 зр.
Дымъ — зъ россійского Ив. Тургенева Ц. зн. 75 кр.
Стефанъ Лаврентій — зъ англійского Едвардса Ц. зн. 1·35 зр.
Любовь убогого молодця — зъ французского Окт. Фейлета. Ц. зн. 60 кр
Новорічній Дзвоны зъ англійского Кар. Дікенса Ц. зн. 30 кр.
Грошь а праця зъ шведского Дядька Адама. Ц. зн. 1·60 кр.
Мѣщаньске племя зъ нѣмецкого Ф Раймунда. Ц. зн. 60 кр.
Зъ великого Свѣта зъ французского Окт. Фейлета. Ц. зн. 40 кр.
Фромонтъ молодшій и Рісльеръ старшій зъ французского. Ц. зн. 90 кр.
Золотый чоловѣкъ зъ угорского Мавра Іокая. Ц. зн. 90 кр.
Два мѣста зъ англійского Кар. Дікенса. Ц зн. 1 зр.
Батько Горіо зъ французского Бальзака. Ц. зн. 1 зр.
Князь Серебряный зъ россійского гр. А. К. Толстого. Ц. зн. 1 зр.
Зъ чужихъ зѣльниківъ. Зборникъ повѣстокъ и оповѣдань. Ц зн. 70 кр.
Набобъ зъ французского Альф. Додета Ц. зн. 1·35 кр.
Батьки и дѣти зъ россійского Ив. Тургенева. Ц. зн. 1·20 кр.
Власными силами зъ нѣмецкого Вильгельмины Гильернъ Ц зн. 1·20 кр.
Великій Лімъ зъ французского Юрія Онета. Ц. 2 зр.
Вина и кара зъ россійского Федора Достоєвского. Ц. 4 зр
Родина Бухгольцівъ зъ нѣмецкого Ю. Стіндого. Ц. 1 зр.
Обломовъ зъ россійского И. А. Гончарева. Ц. 1 зр. 90 кр
Низины зъ польского Елізы Оржешковои. Ц. 65 кр.
Безталанне сватанье образокъ зъ галицкого житя написавъ Василь Барвінокъ Цѣна 80 кр.
Мертвій душі зъ россійского М. Гоголя (зъ портрет. автора). Ц. 1·80 кр

Новій уніформы

для урядниківъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстній відъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленій,

Рівножъ поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформівъ для урядниківъ державныхъ и предкладаю мій богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3

рочки мужескій, по цѣнѣ фабричній зр. 1·75, 2·—, 2·50, манжеты, ковнѣрики, калесоны, скарпитки, хусточки, краватки, шлейки, и т. п.

поручае найдешевше

Павло Лянгнеръ

передъ тымъ

БРАТЯ ЛЯНҐНЕРЫ

у Львовѣ улиця Галицка ч. 16.

Головный складъ куферівъ до подорожи. 2537

Цѣнники на жаданье даромъ.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та відъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційній выставляють ся въ языцѣ рускімъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла". 4258

ЛЯРНЯ ДЗВОНІВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

въ КАЛУШИ, почта и стація зелѣзницѣ тамже.

Получивши на власність по старій фірмѣ *„Івана и сына Серафина"* **„Ліярню дзвонівъ"** въ Калуши, відзначену срібнымъ медалемъ заслуги, листомъ похвальнымъ и признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ о тімъ свого часу ґазеты доносили) — маю и теперь на складѣ **готовій дзвоны**, выконую скоро замовленя и приймаю старій або ушкоджений дзвоны до переливания за дуже умѣрковану цѣну.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшній замовленя въ давнѣйшій спільній а теперь моїй власній **ліярни дзвонівъ** прошу о ласкавій замовленя такъ на поодинокій новій дзвоны якъ и на цѣлій групы. За тревалість матеріялу и гармонічный звукъ моихъ дзвонівъ ручу и для того осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. публицѣ

3789 23—24 Зъ глубокимъ поважаньемъ

АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

Новість!

ВОДА МАРШАЛКОВСКА

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

Фляконъ 50 кр. и 1 зр.

3747

На свята

вынаходу

На свята

Новість!

При закупнѣ товарівъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвічальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папіръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни тов. им. Шевченка підъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 265. Львовъ, Второкъ 24 падолиста (6 грудня) 1892. Рочникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вівторокъ, и въ вівторокъ и пятницю на переміну разомъ къ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и палемитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ	18 зр.	на цѣлый рѣкъ	24 зр.
на півъ року	9 зр.	на півъ року	12 зр.
на чвертъ року	4 зр. 50 кр.	на чвертъ року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ	16 зр.	на півъ року	8 зр.
на чвертъ року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція підъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямаціи неопечатані вільні відъ порта. **Поєдинче число коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цінѣ 6 кр. відъ одного рѣчевого инсератового въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в. **Поєдинче число** коштує по 10 кр. відъ сего числа.

Въ справѣ будовы рускаго театру у Львовѣ

зібрало ся въ недѣлю вечеромъ въ сали Штадтмиллера поважне число Русинівъ львівскихъ на запрошенье зъ порученя дотеперѣшного комітету, зложеного зъ кількохъ патріотівъ. Збранье се спрошено въ тій цѣли, щобы ширшій кругъ Русинівъ заинтересувавъ ся справою будовы рускаго театру и заявъ ся нею.

По відкрытю засѣданя посломъ д-ромъ Д. Савчакомъ зборы выбрали на провідника нарадъ найстаршого вѣкомъ п. Мандичевского, выслуженого совѣтника намѣстництва, а его заступникомъ сов. Т. Бережанцкого.

Д-р Кость Левицкій въ имени комітету здавъ зібраным справу зъ дотеперѣшного стану фонду, а опісля поставивъ основы, на яких дѣятельность дотеперѣшного комітету мала бы бути розширена.

Починъ до будовы рускаго народного театру дали Русины въ краю, надсылаючи безвастанно жертвы на тую цѣль, на руки товариства „Просвѣта“, почавши відъ року 1886 го, т. є. відъ часу, як „Народный Домъ“ відмовивъ народно-рускому театрови салѣ, котра на представленя рускаго театру була призначена всѣми рускими патріотами, котрій складали на будову „Народного Дому“ свои жертвы. По такімъ сумнімъ факті подумали Русины въ цѣлімъ краю про будову нового дому народного, въ котрімъ мігъ бы мати пристановище рускій театръ и рускій народній товариства. Отже почавши відъ марта 1886-ого року почали до товариства „Просвѣта“ плысти жертвы на будову дому „Просвѣты“ зъ салею театральною, а взглядно спеціяльно на будову театру або спеціяльно дому „Просвѣты“. Зъ кінцемъ 1889-го року выдѣлъ „Просвѣты“ роздѣливъ призбираній до того часу фонды на двѣ части, після того, як заявляли жертводавцѣ. Станъ фонду на будову театру въ дни 26 вересня с. р. выносивъ 3131 зр. 16 кр., а до нинѣ зібрано на близько 3 500 зр. Фондъ сей остає въ переховку и въ зарядѣ „Просвѣты“ після волѣ всѣхъ жертводавцівъ, а выдѣлъ що року здає справу изъ стану сего фонда. До збільшеня фонда причинились найбільше Вп. родина Ясеницкихъ, вѣденьскій богословы и доходы зъ концертівъ академічной молодежи по краю підчасъ ферій.

Передъ двома роками товариства „Просвѣта“ и „Руска Бесѣда“ выбрали комітетъ въ тій цѣли, щобы вонъ застановлявъ ся надъ способами призбиранья фондівъ на будову дому и выглядавъ відповідне мѣсце підъ будівлю. Однакожъ комітетъ той не мігъ розвинути ширшой дѣятельности, бо складавъ ся лише зъ кількохъ людей и то перетяженыхъ працею въ другихъ товариствахъ. Отже комітетъ той, намѣряючи теперь розвинути ширшу дѣятельность, постановивъ розширитись значнымъ числомъ львівскихъ Русинівъ и въ тій цѣли спросивъ отсе збранье, котрому предкладає підъ ухвалу:

„Зібраній Русины узнають себе за широкій комітетъ для справы будовы рускаго народного театру у Львовѣ. Они выбирають зъ межь себе комітетъ адміністраційный до веденя справы — до зібраня фондівъ на будову театру.

„Широкій сей комітетъ, переймаючи справу відъ попереднього комітету, установленого товариствами „Просвѣта“ и „Руска Бесѣда“, приймає заразомъ отсѣ основній точки:

I. Комітетъ будовы рускаго народного театру ужие всѣхъ закономъ дозволеныхъ средствъ въ цѣли придбаня фонду на будову того театру у Львовѣ.

II. Придбаній датки на сю цѣль буде комітетъ складати до товариства „Просвѣта“, де переховуесь до теперь фондъ будовы рускаго театру, а зъ орудуваня тымъ фондомъ буде „Просвѣта“ що року, як доси, складати прилюдный рахунокъ.

III По осягненю своєи цѣли, т. є. по зібраню відповідного фонду, комітетъ розвяже ся, представивши передъ тымъ свои жаданя дотычно мѣсця и способу будовы рускаго народного театру [чи спільно зъ домомъ „Просвѣты“ чи окремо, відповідно до высоты узбираныхъ фондівъ] товариствамъ „Просвѣта“, котра буде завѣдувати фондомъ, и „Руска Бесѣда“, котра буде завѣдує рускимъ театромъ, — взглядно товариству, котре въ тімъ часѣ приступить до будовы рускаго народного театру.“

Сѣ внесеня приняли зібраній [яко комітетъ широкій] однодушно и выбрали комітетъ адміністраційный зъ 15 осібъ.

До комітету адміністраційного увійшли:

1. Белей Иванъ редакторъ „Дѣла“.
2. Бережанцкій Т. сов. высш. суду пр.
3. Вахнянинъ Наталя проф. гімназія.
4. Ганинчакъ Іосифъ инжінеръ.
5. Ильницкій Василь сов. шкільный.
6. Левинській Иванъ архітектъ.
7. Д-р Левицкій Кость адвокатъ.
8. Мандичевскій емер. сов. намѣстн.
9. Медвецкій Юліанъ проф. техніки.
10. Нагірный Василь архітектъ.
11. Романчукъ Юліанъ посолъ.
12. Д-ръ Савчакъ Д. членъ выдѣлу кр.
13. Д-ръ Стебельскій П. проф. универс.
14. Торонський Алекс. катих. гімн.
15. д-ръ Федакъ Стефанъ адвокатъ.

Середъ дискусіи надъ справою: въ якій бы способъ дало ся въ короткімъ часѣ збрати значнѣйшій фондъ? — забирали слово многій изъ зібраныхъ и высказували свои погляды для информаціи комітету адміністраційного.

Про укостытуованье комітету адміністраційного и про его дѣятельность подавати будемо вѣсти нашимъ Вп. читателямъ.

На взорець Тучапъ?..

Зъ-підъ Заложець пишуть намъ:

Недалеко Заложець лежить село Ратище, що становить вразъ изъ прилученымъ селомъ Чистопады одну парохію, котра мае статись Тучапами въ новімъ выданю.

Въ Ратищи будуесь уже відъ кількохъ лѣтъ нова мурована церковь. Доси будувалась она не конкуренціею, але складками добровільными. Наколи жь на докінченье ей не стало грошей, розписано розправу конкуренційну и розложено кошты будовы на парохіянъ — зъ выключеньемъ Чистопадъ, котрій, яно властива matrix, не обовязанй до тягарівъ на філію. Се дуже розъярило Ратищанъ и они заявили, що перейдуть на безвѣру а опісля на обрядъ латиньскій.

Латиняне зъ Ратища, котрыхъ есть въ трое більше, нѣжь греко-католиківъ, обѣцяли зложити 5.000 зр. на будову церкви, наколи по переходѣ Русинівъ на обрядъ латиньскій церковь перемѣнять на костелъ.

До сего обявативно представленого факту треба додати, що въ Ратищи есть одинъ на цѣлу околицю відпустъ часто-рускій и — як показує ся въ переведеном уже давно кольонізаціи Мазурівъ въ тімъ селѣ — церковь тую а взгледно парохію уважають за сильну позицію и дальшимъ по Тростянци крокомъ до cywilizacyjnej missyi kościoła rzymskiego.

Ратище належить до маєтку гр. Вол. Дідушицкого зъ Пенянъ а яко парохія латиньска до Заложець, де бувъ парохомъ небіщикъ Пѣлецкій. — *К.*

Рада державна.

Вчерашне, въ понедѣлокъ, засѣданье рады державной зачало ся відповідею гр. Таффого на интерпеляціи въ справѣ райхенберґскій.

Президентъ міністрівъ заявивъ найперше, що въ справѣ розвязаня рады мѣсконй въ Райхенберзѣ не внесено відклику въ речениці, приписанімъ закономъ, то-жь не можна було розсуджати тои справы въ дорозѣ инстанцій. Однакъ се не спиняе президента міністрівъ заявити, що апробуе розпорядженье намѣстника, умотивоване истнуючими відносинами, а спонукуе его до того осудъ дѣяльности розвязаной рады, опираючій ся на урядово сконстатованыхъ фактахъ.

Тутъ навѣвъ президентъ міністрівъ цѣлый рядъ проявъ репрезентаціи Райхенберґа противъ заряджень намѣстника и ческого сойму, та підбурюючій мовы, выголошеній въ радѣ мѣсконй, котрій повторенй въ ґазетахъ довели до конфіскаты, затвердженой судомъ. И такъ въ парни прибивано оповѣщенье, въ котрімъ грозило ся выдаленьемъ зъ парнѣ осібъ, що не бесѣдували по нѣмецки; відтакъ не здались на нѣчо упімненя для бурмістра за невідповідный наглядъ поліційный въ стоварищеняхъ и зборахъ, як се лучило ся підчасъ торжества Седану, устроеного національно-нѣмецкимъ *союзомъ дня* 1 вересня с. р. Тогдѣ выголошено безъ перешкоды промовы, котрыхъ передрукъ бувъ відтакъ сконфіскованый. Для характеристики відносинъ навѣвъ гр. Таффе мундуры мѣсконй поліціи, владженій не після австрійского взірця. (Уважайте! — на правици.) Вконци пригадавъ гр. Таффе похідъ зъ смолоскипами, устроеный въ честь бурмістра и терористичній манифестаціи передъ мешканьемъ мнимого автора однои статьѣ, помѣщеной въ Reichenberger Ztg., въ котрій докорявсь бурмістрови, що при урядовыхъ торжествахъ выступавъ безъ австрійского ордеру. Підъ сторонничою управою райхенберґскои рады мѣсконй свобода горожанъ була такъ загрожена, що було небезпечнымъ говорити публично про невідповідне поведенье и провины.

Президентъ міністрівъ навѣвъ жалобы різныхъ властей, сконстатувавъ нечуваный ріст партійного становища, бракъ толеранціи, явне непошановане чужои опініи и обидливе підозрѣнье властей зверхныхъ, а се все разомъ взявши зробило неможливымъ спокійне пожитье членівъ громады и спинило відповідный розвитокъ відносинъ торговельныхъ и промысловыхъ. Розвязаные рады мѣсконй подае нагоду населеню Райхенберґа высвободитись відъ терористичныхъ забаганокъ партійного духа, котрого поява приневолила бы кождy адміністрацію державну до чинного выступленя. То-жь розвязаные рады мѣсконй есть цѣлкомъ оправдане, бо оно не було звернене нѣ противъ мѣсконй автономіи нѣ противъ нѣмецкого характеру Райхенберґа. (Оплески на правици.)

Відтакъ відповівъ гр. Таффе на двѣ интерпеляціи, внесеній въ тій самій справѣ посломъ Прадимъ.

Пос. Плєнеръ поставивъ внесенье, щобы на порядку дневномъ засѣданя во второкъ поставити дискусію надъ відповідею президента міністрівъ.

Се внесенье перейшло, бо голосували за нимъ: лѣвиця, нѣмецкій національы, молодо-Чехи, часть клюбу Коронінього и антісеміты.

Відтакъ вела ся дальше дебата буджетова.

При позиціи „міністерство справъ внутрѣшныхъ“ — промовлявъ пос. Гессманъ, критикуючи институціи обезпечень відъ огню. Вычисливши численій надужитя въ того рода институціяхъ, именно у Phoenix'ѣ, домагавъ ся удержавленя асекурацій.

Пос. Гросъ жалувавъ ся на привиды Нѣмцівъ въ Моравіи и Чехіи, де ческе населенье гнобить Нѣмцівъ.

Пос. Соколъ жалувавъ ся на привиды Чехівъ у Вѣдни, де спиняе ся всѣми силами противзаконно розвитокъ товариствъ ческихъ.

Пос. Бреннеръ домагавъ ся, щобы заведено обовязкове щѣпленье рожѣ у безрогъ. Въ заведеняхъ ветеринарскихъ у Вѣдни и Львовѣ треба бы робити відповідній розслѣды и приладити дотычну скількість матеріи до щѣпленя рожѣ.

На тімъ перервано дебату.

Пос. Шукльє интерпелювавъ правительство въ справѣ непошанованя языка словѣньского въ Каринтіи.

Слѣдуюче засѣданье рады державной назначене на нинѣ, во второкъ.

———

Ситуація політична що разъ більше мотає ся. Въ Czas-ѣ пишуть такъ зъ Вѣдня: „Плєнеръ зажадавъ отворенья дискусіи надъ вѣдповѣдею гр. Таффого. Се внесенье принято знова въ наслѣдокъ коаліціи лѣвиці зъ молодо Чехами, а окрімъ того зъ антісем-

---

6)

Дулѣбы и Сербы

мешканцѣ нашого краю въ VII-імъ вѣцѣ по Христѣ.

(Исторична студія *Ом. Партицкого.*)

(*Конецъ.*)

Аварамъ зразу не вело ся въ Европѣ. Хочь они влями ся Гревамъ, що всѣхъ Антівъ зъ надъ Дністра и Дніпра выгублять до послѣднього, а таки по трехъ рокахъ безуспѣшныхъ заходівъ они залишили свои первѣстній замыслы, повернули и стелы при Азовскімъ мори и перейшовши — очевидно за даным призволеньемъ — землю Антівъ и край Угорщины явились въ Чехахъ, відтакъ надъ Лабою, зъ-відки стали черезъ кількa лѣтъ непокоити франконьску державу.

Тымчасомъ на полудне Дунаю, въ Панонія, розгорѣлась була люта борба межи двома германьскими, сусѣдными собѣ племенами. Мѣжь Савою и Дунаемъ мешкали тогдѣ Ґепіды[1]), на заходъ відъ нихъ Лянґобарды. Ті послѣдній року 566 заключили зъ Аварами союзъ, обѣцюючи имъ, вже передъ розпочатымъ відъ себе комітетъ адміністраційный до веденя справы — до зібраня фондівъ на будову театру.

„Широкій сей комітетъ, переймаючи справу відъ попереднього комітету, установленого товариствами „Просвѣта“ и „Руска Бесѣда“, приймає заразомъ отсѣ основній точки:

I. Комітетъ будовы рускаго народного театру ужие всѣхъ закономъ дозволеныхъ средствъ въ цѣли придбаня фонду на будову того театру у Львовѣ.

II. Придбаній датки на сю цѣль буде комітетъ складати до товариства „Просвѣта“, де переховуесь до теперь фондъ будовы рускаго театру, а зъ орудуваня тымъ фондомъ буде „Просвѣта“ що року, як доси, складати прилюдный рахунокъ.

III По осягненю своєи цѣли, т. є. по зібраню відповідного фонду, комітетъ розвяже ся, представивши передъ тымъ свои жаданя дотычно мѣсця и способу будовы рускаго народного театру [чи спільно зъ домомъ „Просвѣты“ чи окремо, відповідно до высоты узбираныхъ фондівъ] товариствамъ „Просвѣта“, котра буде завѣдувати фондомъ, и „Руска Бесѣда“, котра буде завѣдує рускимъ театромъ, — взглядно товариству, котре въ тімъ часѣ приступить до будовы рускаго народного театру.“

Сѣ внесеня приняли зібраній [яко комітетъ широкій] однодушно и выбрали комітетъ адміністраційный зъ 15 осібъ.

До комітету адміністраційного увійшли:

1. Белей Иванъ редакторъ „Дѣла“.
2. Бережанцкій Т. сов. высш. суду пр.
3. Вахнянинъ Наталя проф. гімназія.
4. Ганинчакъ Іосифъ инжінеръ.
5. Ильницкій Василь сов. шкільный.
6. Левинській Иванъ архітектъ.
7. Д-р Левицкій Кость адвокатъ.
8. Мандичевскій емер. сов. намѣстн.
9. Медвецкій Юліанъ проф. техніки.
10. Нагірный Василь архітектъ.
11. Романчукъ Юліанъ посолъ.
12. Д-ръ Савчакъ Д. членъ выдѣлу кр.
13. Д-ръ Стебельскій П. проф. универс.
14. Торонський Алекс. катих. гімн.
15. д-ръ Федакъ Стефанъ адвокатъ.

Середъ дискусіи надъ справою: въ якій бы способъ дало ся въ короткімъ часѣ збрати значнѣйшій фондъ? — забирали слово многій изъ зібраныхъ и высказували свои погляды для информаціи комітету адміністраційного.

Про укостытуованье комітету адміністраційного и про его дѣятельность подавати будемо вѣсти нашимъ Вп. читателямъ.

На взорець Тучапъ?..

Зъ-підъ Заложець пишуть намъ:

Недалеко Заложець лежить село Ратище, що становить вразъ изъ прилученымъ селомъ Чистопады одну парохію, котра мае статись Тучапами въ новімъ выданю.

Въ Ратищи будуесь уже відъ кількохъ лѣтъ нова мурована церковь. Доси будувалась она не конкуренціею, але складками добровільными. Наколи жь на докінченье ей не стало грошей, розписано розправу конкуренційну и розложено кошты будовы на парохіянъ — зъ выключеньемъ Чистопадъ, котрій, яно властива matrix, не обовязанй до тягарівъ на філію. Се дуже розъярило Ратищанъ и они заявили, що перейдуть на безвѣру а опісля на обрядъ латиньскій.

Латиняне зъ Ратища, котрыхъ есть въ трое більше, нѣжь греко-католиківъ, обѣцяли зложити 5.000 зр. на будову церкви, наколи по переходѣ Русинівъ на обрядъ латиньскій церковь перемѣнять на костелъ.

До сего обявативно представленого факту треба додати, що въ Ратищи есть одинъ на цѣлу околицю відпустъ часто-рускій и — як показує ся въ переведеном уже давно кольонізаціи Мазурівъ въ тімъ селѣ — церковь тую а взгледно парохію уважають за сильну позицію и дальшимъ по Тростянци крокомъ до cywilizacyjnej missyi kościoła rzymskiego.

Ратище належить до маєтку гр. Вол. Дідушицкого зъ Пенянъ а яко парохія латиньска до Заложець, де бувъ парохомъ небіщикъ Пѣлецкій. — *К.*

Рада державна.

Вчерашне, въ понедѣлокъ, засѣданье рады державной зачало ся відповідею гр. Таффого на интерпеляціи въ справѣ райхенберґскій.

Президентъ міністрівъ заявивъ найперше, що въ справѣ розвязаня рады мѣсконй въ Райхенберзѣ не внесено відклику въ речениці, приписанімъ закономъ, то-жь не можна було розсуджати тои справы въ дорозѣ инстанцій. Однакъ се не спиняе президента міністрівъ заявити, що апробуе розпорядженье намѣстника, умотивоване истнуючими відносинами, а спонукуе его до того осудъ дѣяльности розвязаной рады, опираючій ся на урядово сконстатованыхъ фактахъ.

Тутъ навѣвъ президентъ міністрівъ цѣлый рядъ проявъ репрезентаціи Райхенберґа противъ заряджень намѣстника и ческого сойму, та підбурюючій мовы, выголошеній въ радѣ мѣсконй, котрій повторенй въ ґазетахъ довели до конфіскаты, затвердженой судомъ. И такъ въ парни прибивано оповѣщенье, въ котрімъ грозило ся выдаленьемъ зъ парнѣ осібъ, що не бесѣдували по нѣмецки; відтакъ не здались на нѣчо упімненя для бурмістра за невідповідный наглядъ поліційный въ стоварищеняхъ и зборахъ, як се лучило ся підчасъ торжества Седану, устроеного національно-нѣмецкимъ *союзомъ дня* 1 вересня с. р. Тогдѣ выголошено безъ перешкоды промовы, котрыхъ передрукъ бувъ відтакъ сконфіскованый. Для характеристики відносинъ навѣвъ гр. Таффе мундуры мѣсконй поліціи, владженій не після австрійского взірця. (Уважайте! — на правици.) Вконци пригадавъ гр. Таффе похідъ зъ смолоскипами, устроеный въ честь бурмістра и терористичній манифестаціи передъ мешканьемъ мнимого автора однои статьѣ, помѣщеной въ Reichenberger Ztg., въ котрій

При рѣцѣ Савѣ мешкали Славяне вже передъ приходомъ Обрівъ; була то галузь тыхъ Славянъ, що въ першихъ вѣкахъ по Хр. слыли підъ назвою Сарматівъ[3]). Нема найменшого сумнѣву, що и король Ґепідівъ, Кунімундъ, панувавъ надъ тыми Славянами и що відтакъ они дістались підъ власть Обрівъ. Посвѣдчае се сучасникъ Обрівъ, историкъ Теофілактъ, нажучи, що Славяне зъ приказу аварского хана строили човна для переправы черезъ рѣку Саву[4]).

Славяне зъ надъ Савы, мешкаючи на границю римскои державы, звати ся мусѣли такъ само, як и найблизшій ихъ сусѣды-побратимцѣ — такожь пограничній мешканцѣ римскои державы — Дулѣбы. Оповѣданье Нестора про терпѣня Дулѣбівъ підъ властею Обрівъ відносить ся, думаю, лишь до жителівъ зъ надъ Савы; инший Дулѣбы (мѣжь Дунаемъ а Тисою и въ Банатѣ) змогли въ часъ утечи передъ Аварами до нашого краю и ту хиба лишь розголосити сумну вѣсть о терпѣню своихъ братей.

Менандеръ описуе[5]), як Авары, осѣвши надъ Савою, тринайцять лѣтъ неустанно намагались до того, щобы прийти въ посѣданье якого укрѣпленого города и въ нѣмъ найти точку опору для веденя війны зъ тыми Славянами, що мешкали на всходъ відъ Аварівъ (давній Сарматы). Містомъ таким найдогіднѣйшимъ выдалась имъ Сірмія (недалеко нинѣшньои Мітровіцы), колись власность Ґепідівъ, а теперь въ посѣданю Візантійцівъ. Довголѣтній споры межи Аварами а Візантійцями закінчились въ той способъ, що цѣсарь передавъ Сірмію на власность Аварамъ 581 року. На сімъ роцѣ перерывае Менандеръ свою исторію и мы вже не знаемо дальшихъ подрібностей війны межи Славянами и Аварами. Але підзнѣйшій подѣї не позставляють сумнѣву, що край угорскихъ Дулѣбівъ и Сербівъ находивъ ся въ рукахъ Аварівъ, бо головно надъ Тисою знае Аварівъ підзнѣйша исторія.

———

По выселеню Дулѣбівъ и Сербівъ стали Авары до здобутого краю спроваджувати нову людность зъ римскихъ задунайскихъ областей. Цѣсарь Константинъ повѣдае[6]), що Захлюмія — земля, котру задунайскій Сербы взяли въ посѣданье за цѣсаря Ираклія, — була зъ-разу заселена Римлянами, але Авары заняли той край и погнали всю людность, заковану, до своєи землѣ. Отъ и автентичне поясненье до словъ Нестора, що Волохи були „наслѣдники“ Славянъ и мешкали въ тій части У-

---

[1]) Ґепіды заняли мѣсця въ Панонія по відходѣ зъ-відтамъ Ґотівъ; въ давнѣйшімъ ихъ осѣдку, въ Семигородѣ, переважно вже були Славяне. Оповѣданье Іорданіса про семигородскихъ Ґепідівъ зъ VI-ого вѣку є лишь хронольоґічною путаниною, яка всюды заходить у того писателя, складаючого механічно давній и новій вѣсти побочь себе. Лянґобарды жили въ земли нинѣшныхъ Словенцівъ — як же-жь могли-бы бути сусѣдами семигородскихъ Ґепідівъ? Цѣсарь Константинъ Багрянородный мѣстить Ґепідівъ на побочь відъ рѣки Савы въ Панонія. (De administrando imperio, cap. 25).

[2]) Въ тімъ-же Słownik'у подана такожь вѣстка про Дулѣбы, село на Волини, 7 миль відъ Острога. И въ тімъ селѣ доховалась якась неясна традиція про старину, хочь не такъ доклад-но, як въ Дулебѣ повѣта Игуменьского. Поданье каже лишь, що два дѣдичѣ (королѣ?) посперечали ся зъ собою о границю и що въ гнѣвѣ оденъ дѣдичъ другого убивъ. Цѣкаво бы знати, чи въ котрімъ зъ дулѣбскихъ селъ въ Галичинѣ не доховалось такожь яке поданье про початки села або про колишню долю мѣсцевыхъ жителівъ.

[3]) Около р. 472 панувавъ на полудне відъ Савы могущій сарматскій король Бабай, чоловѣкъ — як каже Іорданісъ (De Gothorum origine cap. 55) — гордый и бутный, въ війнѣ славный, що побивъ Камунда, начального вожда римскихъ війскъ, и здобувъ Сінґідунумъ (Бѣлградъ, нинѣшня столиця Сербія). — Про Сарматівъ на полудне рѣки Савы говорить Іорданісъ такожь въ гл. 56.

[4]) Theophylacti Simocattae Historiae, lib. VI cap. 4.

[5]) De legationibus Barbarorum ad Romanos, cap. 13, 14, 30, 31, 32. — De legationibus Romanorum ad gentes, cap. 21.

[6]) De administrando imperio, cap. 33.

тами. Молодо-Чехи мусѣли самъ разомъ голосувати за отвореньемъ дискусіи въ тій справѣ. Молодо-Чехамъ розходить ся о піднесенье жалобъ на германізацію Райхенберґа, а лѣвиця розходить ся о піднесенье жалобъ на мнимій гнобленя Нѣмцѣвъ. Тожь въ тій коаліціи буде одинъ союзникъ боротись противъ другого, а лѣвиця буде выставлена на напады обохъ своихъ союзниковъ при голосованю, с. е. молодо-Чехівъ и антісемітівъ.

„Въ кругахъ парляментарныхъ уважають принятье внесеня Плѣнера що-до отворенія дискусіи надъ справою Райхенберґа успѣхомъ для розмотана ситуаціи, — бо въ тій дискусіи союзники, котрій утворили бѣльшість, мабуть такъ сильно на себе накинуть ся, що певно на будуче вже нѣколи не зійдуть ся. Відповѣдь Таффого на интерпеляцію, надзвычайно енергічна, выкликала найлѣпше вражѣнье. Она доказомъ, що правительство безъ огляду на партійні вплывы, дбае въ першій лінія о интересы державній. По тій відповѣди борба мѣжъ правительствомъ а лѣвицею пійде на ширшій розмѣры.“

Зъ кругівъ парляментарныхъ доходять вѣсти, що если бы консеквентно поступати, треба бы зложити міністерство зъ лѣвиці и зъ молодо Чехівъ. Така бѣльшість утворилась бы підъ оглядомъ лібералізму. Въ сей способъ наставъ бы союзъ такъ званои партіи конституційнои зъ партією ческого права державного, прихильниківъ союза зъ Нѣмеччиною зъ прихильниками союза зъ Россією, отже найчуднѣйша комбінація, яку лишь можна собѣ представити.

Говорять, що гр. Таффе бувъ на авдіенціи у цѣсаря та що дімісія гр. Кинбурґа вже принята. Одній кажуть, що міністромъ земляковъ Нѣмцѣвъ ставъ бы гр. Вурмбрандъ, другій противно, що посада того міністра не буде обсаджена. Рівножь въ часѣ святочныхъ ферій мае бути оголошене именованье ческого міністра зъ-помѣжь бѣльшои посѣлости ческои.

——

Въ комісіи буджетовій велись довшій нарады надъ позиціею „Тютюнъ“.

Референтъ пос. Шунлье вказавъ, що преліміновании доходъ зъ розпродажи тютюну въ квотѣ 54 792.515 зр. оправданый, бо такъ можна заключати зъ доходу въ першихъ трехъ чвертьрокахъ сего року. Що-до поодинокихъ сортъ цигарівъ, то найбільше зменшивъ ся доходъ зъ розпродажи цигаръ „куба“ по 5 и 6 кр., відъ коли підвышено ихъ цѣну (цигаръ „куба“ по 5 кр. розпродано менше о 89½ міліона штукъ у вартости 1 8 міл. зр.). Противно значно збільшила ся розпродажа цигаръ т. зв. „коротній“ и „порторіка“. Рівножь „трабука“ и „бріганіна“ бѣльше розходять ся. Загальна розпродажа цигарівъ въ 1891 р зменшила ся въ порівнаню зъ 1887 р. о 227 міліонівъ штукъ, але доходъ въ грошехъ зменшивъ ся лишь о 313.466 зр. Натомѣсть треба сконстатувати надзвычайный зрістъ консумціи цигаретъ. Відъ 1887 р. збільшила ся консумція цигаретъ зъ 532 міліонівъ на 1.214 міл. штукъ, а доходъ въ грошехъ збільшивъ ся зъ 4·8 міл. зр. на 10·2 міл. зр. Отже публика смакуе бѣльше въ цигаретахъ и заграничномъ тютюнѣ. На питанье, чи зъ підвышеня цѣны выйшовъ фінансовый хосенъ, то можна сказати притакуючо, бо порівнавши доходъ въ 1887 р. зъ доходомъ въ 1891 р. прийшло зъ розпродажи цигарівъ и цигаретъ пять міліонівъ зр. бѣльше.

Міністеръ д-ръ Штайнбахъ, дбалый о всесторонне поясненье членамъ комісіи буджетовои всѣхъ квестій тютюневыхъ, предложивъ имъ in natura двѣ коробки цигаръ „куба“. Послы закурили и заразъ при дискусіи зазначивъ пос. Гайльсберґъ, що дѣйстно при фабрикаціи цигаръ „куба“ зайшло деяке полѣпшенье. Если-жь предложеній теперь членамъ комісіи „куба“ будуть дѣйстно такъ само добрѣ и въ публичній розпродажи, то курцѣ повитають зъ признаньемъ сій улѣпшена. Але фабрикацію „трабукъ“ все-таки треба ще улѣпшити. — Відтакъ забирали голосъ ще й инші члены комісіи а зъ тои дискусіи выходило: що правительство мабуть мало бы теперь такій самый доходъ зъ розпродажи тютюну, хочь бы и не підвышувало цѣны; що у Франціи и Италіи далеко бѣльшій доходъ зъ тютюну мабуть за-для того, що тамъ лишь въ вісѣмь сортъ тютюну, а у насъ до пятьдесять; що папериъ цигаретовій дуже лихій; що треба завинути систему, бо ся потрон лишь одинъ генеральный предприемець доставляе турецкій тютюнъ, а завести свободну конкуренцію; що треба підперти управу тютюну въ Буковинѣ и отворити тамъ фабрику.

На ті заміты відповѣдавъ міністеръ Штайнбахъ и генеральный директоръ фабрикаціи тютюну д-ръ Іос. Кріль.

Міністеръ Штайнбахъ заявивъ, що суть двѣ системы при закупнѣ заграничного тютюну, або відъ т. зв. генерального комісаря або відъ поодинокихъ продуцентівъ. Обѣ системы мають хибы. У насъ доси есть система закупувати мацедонській тютюнъ черезъ комісаря. Але взагалѣ въ тій квестіи роблять ся основній студіи. — Отвараньe новыхъ фабрикъ тютюну зависить відъ консумціи и дятого на разѣ въ першій лініи мусить бути увзгляднена Чехія, бо тамъ що разъ бѣльша консумція. Въ Шлеску и Буковинѣ нема потребы новыхъ фабрикъ. — Що до розширеня управы краевого тютюну, то треба примѣтити, що що-разъ менше потреба краевого тютюну, а зновъ що-разъ бѣльшій домаганя за розширеньемъ управы. Въ тімъ аномалія. Ще найскорше можна бы розширити управу тютюну въ Дальматіи, бо тамошный тютюнъ може по части заступити заграничный тютюнъ.

Директоръ д-ръ Кріль старавъ ся доказувати, що по підвышеню цѣны заразъ и полѣпшено якість цигаръ „куба“ по 5 кр., а теперь разъ-въ-разъ полѣпшае ся якість. Що до папериѣвъ на цигарета, то старано ся завсѣгды побирати ті папериѣ зъ краевыхъ фабрикъ; а на кождый способъ теперь папериѣ лѣпшій анѣжь передъ 10 або 15 роками. У Франціи бѣльшій доходъ зъ тютюну, але се не за-для того, мовь бы тамъ бѣльше курили. У Франціи припадае пересѣчно на одну голову населеня річно 1000 грамівъ тютюну, а у насъ въ Австріи 1300 грамівъ. Причина бѣльшого доходу лежить у высшій цѣнѣ тютюну, бо у Франціи пересѣчно ціло тютюну выходить на 411 кр. а у насъ въ Австріи лишь на 253 кр. Рівножь потреба у насъ стільно різнородныхъ сортъ тютюну, бо такъ хоче населенье, але въ Нѣмеччинѣ ще бѣльше сортъ.

Відтакъ приняла комісія цѣлу рубрику „тютюнъ“, а референтъ Шукльe заявивъ, що резолюцію пос. Гессмана о супочинку недѣльнім по фабрикахъ тютюну и трафікахъ треба уважати полагодженою розпорядженьемъ въ 10 серпня 1892 р.

——

Въ етатѣ міністерства вѣроісповѣдань и просвѣты знаходять ся слѣдуючі важній для нашого краю позиціи:

Въ титулѣ надзору школьного підвышка выдатківъ взагалѣ творить суму 62.300 зр., зъ котрыхъ на Галичину припадае 41.251 зр., а то въ наслѣдокъ занменованя 38 сталыхъ окружныхъ инспекторівъ школьныхъ. Платнѣ ихъ разомъ зъ додатками актівальными, вирочімъ нерівній, выносять разомъ властиво 53.430 зр., але въ наслѣдокъ тыхъ именованъ устае выдатокъ на субституціи въ сумѣ 12.179 зр.

Выдатокъ на розвій штукъ красныхъ підвышеный разомъ о 9.748 зр., спеціяльно для Галичины (Кракова) о 1.300 зр., а то о 900 зр., що до платнѣ и додатківъ для учителівъ школы малярскои въ Краковѣ и 400 зр. въ наслѣдокъ підвышеня субвенціи для краківскои школы музычнои зъ 1.600 зр. на 2.000 зр.

Въ сумѣ 102.010 зр., котра въ порівнаню зъ сегорічною есть підвышена о 10.600 зр., призначеній на цѣля археольогічній и консервацію памятниківъ архітектуры, знаходить ся першій разъ (т. е. відъ відновленя Сукоинець въ Краковѣ) позиція для Галичины въ сумѣ 3.000 зр. яко причинокъ изъ скарбу державного до коштівъ реставрація парохіяльного костела въ Бѣчу, знаменитого памятника готицкои архітектуры.

Выдатки на Університеты и Академію технічній суть преліміновані въ сумѣ о 119.410 зр. высше, якъ сего року, а зъ тои позиціи припадае на Галичину сума 41.420 зр. Есть то підвышка рахункова на дѣлѣ о много высша, коли зважить ся, що выдатки якъ н. пр. укінченій будівлѣ не повинній вже брати ся въ порівнанье. На самъ університетъ краківскій выдатки суть фактично підвышеній о 50.470 зр. Въ выдаткахъ звычайныхъ підвышка выносить 18.000 зр, а походить она въ значній части зъ відси, що занменовано професора науки скарбовои, системізовано катедру ветеринарія, именовано професора господарства рільного и професора філольогіи романьскои, установлено асистентівъ для науки годівлѣ звѣрятъ и инжинерія рільничого, и ремунерацію за новій выклады, наконецъ що выкінновано клініки щоденными потребами. — Підвышка 32.470 зр. въ надзвычайныхъ выдаткахъ походить головно зъ відси, що преліміновано 30 000 (о 20.000 зр. бѣльше) на остаточный розвій выдѣлу рільничого и 20.000 (о 10 000 зр. бѣльше) на докінченье будівлѣ института патольогічно анатомічного, котрый мае бути збудованый въ бѣльшихъ розмірахъ, якъ то первѣстно было намѣрене, въ наслѣдокъ чого цѣлый коштъ буде выносити не 200.000 зр. але 285 000 зр. безъ внутрѣшного устройства; остатокъ підвышки 2.470 зр. иде на поменшій будівлѣ.

На університетъ львівскій підвышка 4.200 зр. въ звычайныхъ выдаткахъ поясняе ся занменованьемъ професора економіи політичной и системізованьемъ (відъ дня 1 жовтня 1893 р. другои (рускои) катедры всесвѣтнои исторіи, установленьемъ демонстратора при катедрѣ фармакогнозіи, додатками до платнѣ и підвышеньями дотацій на потребы катедры фармакольогіи.

Академія технічна у Львовѣ мае підвышеній выдатки о 2.000 зр., а то 700 зр. въ звычайныхъ выдаткахъ зъ причины заведеня выкладівъ рільничихъ и 1.300 зр. въ надзвычайныхъ, на закупно нового мотора газового въ лабораторіи хемічній.

Надвышка выдатківъ на гімназіи выносить загаломъ 185.502 зр. Въ нѣй мѣстить ся 57 840 зр. надвышки для Галичины, хочь справдѣшна надвышка для Галичины выносить 73.600 зр. Зъ нея припадае на звычайній выдатки 33.300 зр., а то на такій цѣли: на утвореньe (відъ осени р. 1893) державнои прогімназіи въ Бучачи; на утвореньe вже сего року въ осени рускои гімназіи въ Коломыи, на теперь въ формѣ рускихъ клясъ паралельныхъ; на постепенный розвій новои гімназіи въ Подгужу, прогімназіи у Львовѣ и рускихъ клясъ рівнорядныхъ въ Перемышли; збільшенье числа суплентівъ при декотрыхъ гімназіяхъ; на ремунерація за науку надобовязковыхъ предметівъ и т. п. Въ рубрицѣ незвычайныхъ выдатківъ надвышка о 40.300 зр., дѣлить ся на такій части: на прилады науковій для гімназіи въ Подгужу 300 зр. (выдатокъ сей дае властиво не скарбъ, а громада); на внутрѣшне уладженье и прилады науковій для гімназіи въ Бучачи 5000 зр.; підмога для громады Ясла на новый будынокъ гімназіяльный 5000 зр.; така сама підмога для Бучача въ сумѣ 20.000 зр.; на будынокъ для гімназіи рускои и польскои въ Перемышли 70.000 зр. (о 10.000 зр. бѣльше, нѣжь сего року) яко друга рата на кошты, обчисленій на 276.000 зр. безъ грунту, що коштувавъ 32.000 зр.

Зъ загальнои надвышки 97.000 зр. на реальній школы припадае на Галичину 5 200 зр., и то лише въ звычайныхъ выдаткахъ, головно въ наслѣдокъ утворея (відъ осени р. 1893) новои посады учительскои при школѣ реальній у Львовѣ и въ Краковѣ и въ наслѣдокъ помноженя числа суплентівъ.

Въ рубрицѣ науки промысловои въ сумѣ надвышокъ 136.152 зр. мѣстить ся 9370 зр. надвышки для Галичины, а именно въ звычайныхъ выдаткахъ надвышка 16.570 зр, а въ надзвычайныхъ знижка 7200 зр. На підвышеньe выдатківъ складае ся головно: системізованьe трехъ новыхъ учительскихъ посадъ при высшій школѣ промысловій въ Краковѣ; підвышеньe запомога для коронарскои школы въ Канчузѣ зъ 300 на 400 зр.; для школы гафтівъ въ Законанімъ зъ 350 на 400 зр.; для ткацкихъ шкіл въ Глиняныхъ, Корчинѣ и Косовѣ зъ 250 на 500 зр. для кождои; підвышка річалтового выдатку на удержанье скарбовои школы промыслу деревного въ Коломыи зъ 1.500 зр. на 4.500 зр. (т. е. зъ одного на три квартали; цілорічный річалтъ відъ р. 1894 мае выносити 6.000 зр.); помноженье выдатківъ на скарбову школу промыслу деревного въ Законанімъ о 1.840 зр. по части въ наслѣдокъ установленя двохъ майстрівъ зъ ремунерацією; підвышеньe субвенціи для школы коннікарскои въ Ярославѣ зъ 500 на 600 зр.; для школъ кололѣйскихъ въ Грабовѣ и Товстімъ зъ 700 на 1000 зр. для кождои; для школы гончарскои въ Коломыи зъ 1.800 на 2.000 зр.; помноженье выдатківъ на школу грубыхъ выробівъ зелѣзныхъ въ Сулковичахъ о 1.910 и на слюсарезу школу у Свйонтникахъ о 220 зр.; вкінци підвышеньe запомогъ для доповняючихъ школъ (терминаторскихъ) зъ 12.000 на 14.000 зр. Знижка выдатківъ незвычайныхъ відносить ся до внутрѣшного урядженя высшои школы промысловои у Львовѣ и школъ въ Сулковичахъ и Свйонтникахъ.

Вкінци въ рубрицѣ школъ елементарныхъ при загальній знижцѣ выдатківъ о 23.161 зр. есть для Галичины знижка о 26.900 зр., але знижка та выходить зъ комбінація черезъ те, що нема вже такихъ выдатківъ, якъ сего року на будынки 38.000 зр., а за те прийшли новій выдатки сталій на саму науку, 9.100 зр., котрій треба бы уважати за надвышку, а то на двѣ посады катихитівъ въ Тернополи, котрій замѣнено на посады учителівъ головныхъ; заведено четвертый рікъ науки въ семинаріяхъ мужескихъ у Львовѣ, Тернополи, Тарновѣ, Рящевѣ и Станиславовѣ; заведено науку рускаго языка въ женьскихъ семинаріяхъ въ Краковѣ и у Львовѣ и т. д.

Въ справѣ холеры въ Гусятинщинѣ.

Зъ Шидловець одержуемо відъ Вп. о. Н. Темницкого, місцевого пароха, отсе письмо:

Якъ уже знаете, у насъ въ Шидловци выбухла холера азійска. До нинѣ т. е. до 2 н. ст. грудня було підозрѣныхъ выпадківъ смерти на холеру 5 а справдженыхъ 3. И такъ у Тодосіка умерло 1½-лѣтне дитя; хочь оно було слабовите, але выглядало лучше, нѣжь звычайно дѣти хорующій на нежить жолудковый. За нимъ заразъ въ день похорону померло старше, а закимъ се похоронено, умерла відъ ночи до полудня Гонорка Гофманова. Понѣхавъ лѣкарь на оглядины. Середъ того занедужала и мати двохъ помершихъ дѣтей. Лѣкарь повѣтовый зъизолювавъ хату и мешканцівъ. Занедужала мати померла. Рівночасно появились ще инші выпадки, а коли нинѣ вже сконстатовано холеру, то есть имовірність, що й попередні выпадки були холерічній, отже по нинѣ [до 2-го грудня] було бы 8 выпадківъ смерти. Такъ выглядае пошесть въ своѣмъ ходѣ хронольогічнімъ.

Коло кождои хаты варта, въ селѣ шість жандармівъ. Дивно, що слабість розсѣла ся въ різныхъ сторонахъ села. Характеристичне було се, що передъ тымъ люде, хочь не хорували бѣльше явъ звычайно, а умирали навѣть менче, мимо того жалувались дуже часто на якійсь невыразный станъ здоровя.

Заряджена зъ уряду енергічній. Самъ ц. к. староста бувъ въ селѣ кільна разівъ, бувъ и протомедикъ ц. к. сов. Марунович, політичный урядникъ п. Мілей и лѣкарь ad hoc пробувають въ мѣсци. [Лѣкарь той уже бувъ сего року на експозитурѣ холеричній.] Правительство асигнувало 200 зр. на лучше кормленье людей, особливо интернованыхъ, а 200 зр. ремунерація за спаленій рѣчи, бо за для здержаня пошести рѣчи занечищенъ [відходами хорыхъ] по можности палять ся. Нинѣ [2 грудня] хорыхъ есть 11; декотрій мають ся лучше, декотрій зновъ безнадійно. Відъ рана до підвечора трудять ся комісарь и лѣкарь. Самъ комісарь розділюе пайни пожывы: мясо, рижь, чай, румъ, оцетъ. Лѣкарь обходить хорыхъ кілька разівъ денно

Мимо того слабість прокидуесь въ різныхъ точкахъ села, — и се рѣчь зовсѣмъ непотѣшна, — а ті средства осторожности и изоляція села пригнобляюче вплынули на нарід. Засновуесь и шпиталь въ надѣи на підмогу краевого выділу, бо громада сама дуже бѣдна — явъ відомо, не мають тутъ поля, — а вже на санацію села выдала доси 300 зр. На мій поглядъ — шпиталь дуже придасть ся, тільо тогдѣ конечна бы була организація компанія ратунковои [я безъ шпиталю ей потрѣбно], належало бы подумати о вынагородѣ для тыхъ людей, — а тутъ зновъ такій станъ рѣчей, що кільна дощокъ на лѣжка до того шпиталю мусѣвъ я взяти на свій рахунокъ. Ожидаемо зъ выділу помочи, о котру громада подала, підъ услівемъ, що коштy уряджена шпиталю можемо выділови віддати.

Н. Темницкій.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Другій выклады Стрыйскои філіи „Просвѣты“ відбули ся въ сали Рускаго Касина въ Стрыю дня 27 н. ст. падолиста с. р. при дуже численній участи членівъ и гостей. Самыхъ селянъ и мѣщанъ було до 200, а кромѣ того зібралась досыть численно также руска интеліґенція. Выклады розпочавъ адвокатъ д-ръ Евг. Олесницкій коротшою промовою, въ котрій именемъ філіи повитавъ присутныхъ и поясниавъ цѣль и значѣньe просвѣтнои працѣ товариства.

Відтакъ проф. Иванъ Вахнянинъ державъ цілогодинный выкладъ „Про серце и его дѣланя въ людскімъ организмѣ“. Выкладъ бувъ дуже займаючій: бесѣдникъ поясновавъ рѣчь при помочи відповѣдного анатомічного апарату и представлявъ усе такъ ясно, докладно и популярно, що селяне слухали его въ напруженою увагою и въ дуже живымъ заинтересованьемъ, а коли скінчивъ, просили заразъ щобы на будучихъ сходинахъ державъ дальші выклады о организмѣ людскімъ, бо зъ тыхъ выкладівъ дізнають ся рѣчей, про котрі відъ нѣкого доси не чували.

Другій выкладъ державъ п. Андроникъ Могильницкій „Про способы ратунку для довжниківъ підчасъ екзекуцій“. Выкладъ сей бувъ трактованый въ такъ живый и популярный способъ, що слухателѣ селяне кільна разівъ перерывали его оплесками. Есть то успѣхъ, здавсь, доси ще не бувалый при выкладахъ зъ матеріи юридичной, але бесѣдникъ вповнѣ собѣ заслужавъ, бо въ вымовныхъ устахъ его ожила мертва буква права, и способъ выкладу підійшовъ якъ не можна краще підъ рівень понять слухателѣвъ.

Помѣжь обома выкладами співавъ мѣшаный хоръ стрыйского мѣщанства. Продукція его були удачній, а деякій зъ нихъ мусѣли бути на жаданье слухателѣвъ повторенй. Хоромъ управлявъ проф. Герусъ, котрого заслугою есть гарне підготовленье сего хору. Молодеська донька стрыйского мѣщанина п. Рудницкого відекламувала патріотичный стишокъ Антона Могильницкого „Рідна мова“. По скінченю выкладівъ замкнувъ ті сходины д-ръ Олесницкій запрошуючи членівъ на дальші, котрі заповѣвъ на день 11 н. ст. грудня с. р. Зъ мѣжь збраныхъ селянъ выступивъ Григорій Скобликъ зъ Дашавы и теплымъ словомъ подякувавъ выділови стрыйскои філіи за ви щирі заходы на поли народнои просвѣты. „На зазывъ Вашъ будемо приходити сотками! — закінчивъ бесѣдникъ — и всѣ збраній розійшлись зъ великимъ вдоволеньемъ и певно не безъ користи. Взагалѣ дотепершна акція стрыйскои філіи вѣнчаесь дуже надійными у-

---

горщины, котру теперь заселюе людность мадярска.

Таке жь опустошенье вчинили Авары и въ Дальматіи. И тамъ була въ-разу людность численна, по народности римска, але Авары перемінили край въ цілковиту пустиню. Лишь де-що дальматійскои людности уратувалось було утечею на поблизькій острови, загалъ достався ся въ неволю. Константинъ повідае[7]), що коли Хорваты за цѣсаря Ираклія прийшли до Дальматіи, они найшли таку пустиню, що здавалось, мовь-бы въ нѣй въ першій разъ осѣдали люде. Очевидно и тоту дальматійску людность погнали Авары до своеи землѣ.

И не лишь Захлюмія и Дальматія дізнали такъ страшного опустошеня. Підъ Константина перемінили Авары въ пустиню всѣ ті области, де лишь мешкають теперь задунайскій Хорваты и Сербы[8]).

Велика и горична загадка, въ-відки и коли появились Румуны на підвечі Дунаю, находить въ наведеныхъ мною историчныхъ фактахъ, якъ думаю, найлучшу розвязку. Мешканцѣ нашихъ горъ, Бойки, переховали традиційно память про тыхъ угорскихъ Волохівъ, бо и доси ще называють жителѣвъ Угорщины, а особливо жителѣвъ рівнинъ, Влахама[9]).

Волохи, вытисненій опісля Мадярами, ратуватись могли лишь въ гористій околиці Карпатівъ. Що ихъ богато осѣло тогдѣ и въ Галичинѣ, доказомъ безчисленній румуньскій, дохованій ще доси назвы нашихъ горъ та горскихъ сель...

———

Зъ угорскихъ переселенцівъ-Сербівъ лишь половина людности позбстала у насъ; друга половина, завізвана цѣсаремъ Иракліємъ, переселилась на полудне за Дунай. Сталось то въ часѣ (630—640), коли въ Чехіи, по многихъ и щасливыхъ борбахъ зъ Аварами, ставъ королемъ освободитель народу, Само[10]). Здавсь, бувъ то скомбінованый рухъ Славянъ проти Аварівъ, доконаный за порозумѣньемъ зъ цѣсаремъ Иракліємъ въ саму найбільше критичну пору для візантійскои держави. Часъ поселеня Сербівъ и Хорватівъ за Дунаемъ — бувъ заразомъ часъ рѣшучого перелому аварского могущества.

---

[7]) Тамъ-же, гл. 35.

[8]) Тамъ-же, гл. 35.

[9]) Про угорскихъ „Влахівъ“ часто въ своихъ письмахъ згадуе Ник. Устіяновичь, выразно зазначуючи, що ся назва въ загальномъ уживаню у стрыйскихъ верховинцівъ. Въ словари Желехівського толкуесь „Блахъ“ черезъ „долишнянинъ, Bewohner der Ebene, der Thäler.“

[10]) Про державу и чины Самона гл. Палацкого Исторія Чехіи, т. I. кн. 2 гл. 1.

спѣхами. Народъ заинтересованый и розбудженый. Оплотъ „Просвѣта“ розходить ся широко по цѣлôмъ повѣтѣ и будить прояви життя навѣть тамъ, де досѣ панувала повна дрѣмота. Лишь вытревалости — и ще разъ вытревалости! — *Свôй.*

Отворенье читальнѣ „Просвѣты“ въ Ляхôвцяхъ повѣта богородчаньского наступило дня 6 н. ст. падолиста с. р.

Якъ вѣдомо Вп. читателямъ „Дѣла“ [зъ письма п. А. Кнѣгиницкого умѣщеного въ числѣ 245 ôмъ] ся читальня мала тяжкій перепоны вôдъ ц. к. староства п. Міхля. Основателѣ читальнѣ хотѣли при отворенью читальнѣ дня 1 н. ст. падолиста устроити такожь вечернцѣ и аматорске представленье театральне. П. Міхель перешводивъ тому и не помогла нѣяка интервенція. Отже вôдложено отворенье читальнѣ зъ вечернцями на день 6 н. ст. падолиста, але зъ причины заборонѣ вôдъ п. Міхля знôвъ не могли вôдбути ся вечернцѣ, а тôлько вôдкрыто читальню.

Читальня въ Ляхôвцяхъ завязаза ся заходомъ самыхъ пп. господарѣвъ. Имена ихъ: Олекса Барабашъ голова мѣсцевôи рады шкôльноп, Василь. Матлюнъ, Иванъ Новацкій Иванъ Басарабъ, Якôвъ Куцанюкъ, Петро Остапишинъ, Ив. Волощукъ, Ив. Парфанъ, Дм. Басарабъ и Вас. Воевôдна. Комнату на читальню вôдступивъ п. Вас. Матлюкъ. На день вôдкрытя читальнѣ прибули до Ляхôвецъ въ гостѣ пп. посолъ Гуринъ, Р. Заклинський, А. Кнѣгиницкій и Зубаль. По вôдкрытю читальню удали ся всѣ до другôи комнаты п. Матлюка на гостину и тутъ пôйшли бесѣды и тосты при спѣвахъ усѣхъ гостей. Чч. господарямъ дуже полюбивъ ся свѣтлый нашь посолъ І. Гуринъ. Нôднести треба, що всѣ вôдчули честь такожь для начальника громады ляховецкôи, за ôго участь въ вôдкрытю читальнѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ нунціатурѣ вѣденьскôй вôдбувъ ся вчера, въ понедѣлокъ, рано **канонічный процесъ информаційный** нового архіепископа сломуцкого, д-ра Кона, та епископа-суфраґана вацôвского, Юнґа. Нунцій Ґалімберті вôдобравъ вôдъ обохъ достойникôвъ присягу.

——

Царь принимавъ минувшôи пятницѣ на довшôй авдіенціи редактора „Гражданина“, кн. Мещерского. Сей фактъ выкликавъ бôльше вражѣнье въ кругахъ політичныхъ и войсковыхъ, бо „Гражданинъ“ выступивъ передъ кôлькома днями зъ острою статьею противъ союза Россіи зъ Францією.

Въ ґуберніи варшавскôй мають побудуватись въ найблизшôмъ часѣ новѣ будôвлѣ войсковѣ, а именно пять магазинôвъ на припасы пожывы.

Судъ военный въ Харковѣ оголосивъ засудъ що-до особъ, котрѣ орали участь въ заколотахъ пôдчасъ епідеміи холерычной. Засуджено 23 обжалованыхъ на кару смерти, 38 на тяжкѣ роботы въ каторгахъ, 18 на довшу вязницю, а 78 обжалованыхъ увôльнено.

Выйшло зъ друку справозданье сенатора Плеве, презеса комісіи, установленои въ справѣ кризы рôльничои. Се справозданье буде головною основою нарады пяти міністрôвъ въ справѣ перемѣны міністерства державныхъ дôбръ на міністерство рôльництва. Нове міністерство мае зачати урядованье въ 1893 р.

Figaro доносить, що вел. кн. Сергій въ розмовѣ зъ кôлькома англійскими дипльоматами вневнявъ о мирнôмъ настрою Россіи а мѣжь иншимъ заявивъ, що царь цѣлкомъ не гадае управильнити квестію всходу при помочи особного договору зъ Францією.

——

Зъ Софіи доносять про початокъ акціи, яку мабуть зачавъ Стамбуловъ, а котра вôдносять ся до **змѣны конституціи болгарскои**. Якъ зъ одноп стороны загадано при тôй змѣнѣ вкоротити дотеперѣшнѣ права конституційнѣ Болгарôвъ, такъ зъ другои стороны змѣна мае скрѣпити становище кн. Фердинанда. Мабуть кн. Фердинандъ загадавъ одружитись, а въ проектованôй змѣнѣ мае увôльнитись князя вôдъ обовязку, що сынъ и наслѣдникъ престола мусить належати до православнои церкви. — „Свобода“ доносить, що вôдбулись приватнѣ зборы послôвъ, на котрых явили ся майже всѣ послы партіи правительственнои и міністры. Нарады велись надъ змѣною конституціи. Правительство хотѣло дôзнатись, чи послы не будуть противнѣ деякимъ змѣнамъ, котрѣ не обмежають (?) въ нѣчôмъ истнуючихъ правъ и свободы народу болгарского, а лишь надають легальну форму деякимъ горожаньскимъ звычаямъ, що до котрых нема нѣякихъ приписôвъ въ конституціи, именно що-до титулу князя, роздачѣ орденôвъ и т. п. Правительство зажадало вôдтакъ **зменшеня числа послôвъ**, а именно одинъ посолъ мавъ бы припадати на 20 000 душь населена, а не якъ теперь на 10.000, однакъ загальне право голосованя не мало бы бути въ нѣчôмъ нарушене. Рôвножь мала бы основно сформулуватись постанова о тайнôмъ голосованю, бо теперь всѣлякo ся толкують. Вкôнци хотѣло бы правительство кресованя двохъ новыхъ міністерствъ и змѣны артикулу 38 го що-до **вѣроисповѣдання наслѣдника** престолу, бо теперѣшнѣ постановы не надають ему такои свободы релігійнои, яка признана кождому горожанинови. „Свобода“ додае, що бôльше змѣнъ въ конституціи не буде. Если найдесь двѣ третины послôвъ собранія, котрѣ бы вôддали голосы за тою змѣною, тогдѣ скликало бы правительство загальне собраніе народне и передало бы ему до рѣшеня проектовану змѣну конституціи. — Зъ другои стороны доносять, що змѣны мають дальше ити, именно мае **обмежитись** своôда **прасы**, а вôдъ особъ, могучихъ бути выбраными на послôвъ, мае жадатись певнои степени образованя. Дальше мае усунутись артикулъ, котрымъ заказуесь теперь носити чужѣ ордеры. Два новѣ міністерства: рôльництва и торговлѣ, мають вылучитись зъ ресорту міністерства публичныхъ роботъ. — Мѣжь послами настало велике зачудованье що-до сего проекту змѣны. Послы найбôльше не годять ся на змѣну що-до вѣроисповѣдания князя.

——

Будапештеньскѣ газеты представляють **ситуацію въ Сербіи** грôзною. И такъ доносять, що радикалы пôдготовляють ворохобню въ деякихъ мѣсцевостяхъ. Міністерство и ренты знають про се и навѣть бажають, щобы прийшло до якои меншои ворохобнѣ, бо тогдѣ могли бы выступити зъ всею силою противъ радикалôвъ и запевнити собѣ бôльшôсть при выборахъ до скупштины. Если бы справдѣ истнувавъ таній намѣръ сербского правительства, то не було бы чого побоюватись сигналізованои „революціи“. Можливо, що тѣ всѣ вѣсти опираютъ ся на офіціяльныхъ информаціяхъ. Въ 1883 р. въ часѣ ворохобнѣ въ Тимоку такъ само стояли рѣчи.

——

Справа **ревізіи конституціи въ Бельгіи** поступае звôльна напередъ. Въ комісіи сенату принято систему габітація, предложеиу правительствомъ, за пôдставу права выборчого. Въ комісіи палаты послôвъ правительство цофнуло проектъ королѣвского референдум, с. е. право монарха вôдкликати ся до выборцѣвъ. Недавно ще ставляло правительство сей проектъ яко квестію довѣрія, але мабуть король Леопольдъ вôдступивъ вôдъ него, надѣючись, що палата ухвалить засаду, пôсля котрои буде можна Бельгіи купувати заморскѣ кольонія. Розходить ся тутъ о краѣ надъ рѣкою Конго въ Африцѣ, котрѣ король бажавъ бы прилучити до Бельгіи. И справдѣ комісія ревізійна ухвалила резолюцію, що конституція бельгійска не противна засадѣ заступна кольоній. Въ наслѣдокъ того прилученье Конґа сталось лишь квестією часу.

——

Кріза міністерска у Франціи ще не полагоджена. Бріссонъ зрѣкъ ся міссіи зложеня кабінету, вôдтакъ Періе заявивъ, що не важить ся въ теперѣшнôй ситуаціи на такъ різиковну справу — а Карнотови не осталось нѣчого иншого якъ вести переговоры зъ Буржоа, Ріботомъ и Фрейсінетомъ.

Вчера, въ понедѣлокъ, мавъ поставити радикалъ Бужь въ парляментѣ внесенье, щобы вôдложити роботу комісіи панамскои до половины сѣчня, коли судъ покôнчить справу панамску. Если внесенье перейде, то може зложить ся новій кабінетъ, бодай на часъ, коли всѣ скандалы проминуть. Правиця не буде пôдпирати сего внесеня, бо хоче, щобы доходженя въ справѣ панамскôй пшли властивымъ порядкомъ.

Велике вражѣнье выкликала подѣя, що комісарь поліційный забравъ зъ банку Теріера згадавыхъ 26 чекôвъ и предложивъ ихъ комісіи. На чекахъ суть пôдписы особъ, котрѣ ихъ представляли до выплаты, и комісія загадала покликувати кождого пôдписаного до выясненъ. Cocarde розпустила вѣсть, що на одномъ чеку зъ квотою 200.000 франкôвъ пôдписаный Адольфъ Карно, братъ президента републіки и дôйшла до заключеня, що въ кризою кабінету пôйде рôвночасно уступленье президента. Однакъ пока-що всѣ инши газеты заявляють, що вѣсть Cocarde схоплена въ воздуха.

——

Румуньскій парламентъ ухваливъ майже одноголосно рôчну дотацію для наслѣдника престола въ квотѣ 300.000 франкôвъ, зъ котрои то квоты половина може бути выплачена княгини Маріи, зъ котрою повѣнчаесь князь Фердинандъ.

Въ **процесѣ Цаппы** вôдбулась перша розправа передъ трибуналомъ. Трибуналъ зажадавъ вôдъ правительства грецкого зложеня казціи на кошты процесу, бо така есть постанова що-до заграничныхъ особъ. Заступникъ грецкого правительства вôдмовивъ зложеня кавціи, мотивуючи, що правительство грецке веде процесъ зъ приватными особами, спадкоемцями Цаппы, а не зъ румуньскимъ правительствомъ. Трибуналъ рѣшивъ, що не узнаесь державы грецкои за сторону, ведучу процесъ. Слѣдуюча розправа назначена на 27 сѣчня 1893 р.

——

Въ цѣлôй **Швеціи** ведесь аґітація противъ Россіи. Въ мѣстахъ устроюють ся зборы и ухвалюють ся надъ нихъ протесты противъ гнету, якій завдають Финляндцѣ вôдъ россійского правительства, котре не зважаючи на запорученѣ трактаты гнобить населенье надбалтійскихъ провінцій. Сю аґітацію антіроссійску выкликавъ выступъ Вікселя, котрый на одныхъ зборахъ пôднѣсъ гадку, вôддати Швецію пôдъ протекторатъ Россіи, бо лишь въ сей способъ Швеція забезпечить свое національне истнованье. За-разу хотѣло правительство зарядити слѣдство о зраду державы противъ сего Вікселя, але вôдтакъ залишило свôй намѣръ, щобы не выкликувати великого заколоту.

НОВИНКИ.

— **Звертаємо увагу Вп. Читателѣвъ** на оголошенье въ рубрицѣ инсератовôй передплаты на повне выданье творôвъ Т. Шевченка.

— **Проба передконцертова товариства „Львôвскій Боянъ“** вôдбуде ся въ середу 7 н. ст. грудня о годинѣ 7-ôй вечеромъ, на котру всѣхъ членôвъ запрошуе — *Выдплъ.*

— **Зъ Тернополя телеґрафують намъ:** Въ четверъ дня 8 н. ст. грудня о 9 ôй годинѣ рано вôдбудесь въ Тернополи заходомъ тамошныхъ рускихъ товариствъ поминальне богослуженье за бл. п. члена Андрея Цурковского, совѣтника суду въ Травнику, на котре знакомыхъ и почитателѣвъ покôйного патріота запрошуесь.

— **Надзвычайнй загальнй зборы товариства „Ватра“** вôдбудуть ся въ недѣлю 11 н. ст. грудня 1892 о годинѣ 5-ôй въ університетѣ зъ ось такимъ порядкомъ дневнымъ: 1) Выборъ бібліотекаря. 2) Евентуально доповняючій выборъ выдѣлу. 3) Внесеня и интерпеляціи. — У Львовѣ дня 6 н. ст. грудня 1892. За выдѣлъ „Ватры“: *Иванъ Копачъ* голова. *Ярославъ Грушкевичъ* писарь.

— **Выдѣлъ общества „Русскихъ Дамъ“ у Львовѣ** просить насъ оголосити, що загальнѣ зборы того общества вôдбудуть ся дня 12 н. ст. грудня о 3-ôй годинѣ зъ полудня въ канцеляріи Ставропігійского Института.

— **Напастуютъ наше духовеньство**, що оно нѣбы то не сповняе обовязкôвъ и не поучае своихъ вѣрныхъ. Отже мы всѣмъ клеветникамъ наведемо нинѣ знôвъ ось-такій фактъ: Въ селѣ Пенякахъ въ день 3 н. ст. грудня сего року мѣсцевый священикъ передъ полуднемъ повнивъ свôй обовязокъ въ церквѣ и радъ бувъ научити всѣхъ своихъ парохіянъ, — але що-жь? Пôдчасъ службы Божои функціонарь ц. к. уряду податкового вôдбиравъ въ селѣ податки! Що-жь бы на те кажете, клеветники руского духовеньства?!

— **Польскій учитель въ руси̇ой громадѣ.** Зъ Стрия пишутъ намъ: Въ громадѣ Довге, повѣта стрыйского, есть опорожнене мѣсце народного учителя. На се мѣсце прислала сими днями окружна рада шкôльна учителя тымчасового индівідуумъ, котре на самôмъ вступѣ явило громадянамъ, що не вмѣе анѣ слова по руски и що впрочôмъ не прийшло на те, абы учити по рускы, а лишь по польски! Позаякъ въ Довгôмъ есть въ школѣ рускій языкъ выкладовымъ, для того членамъ сеи громады дивно: якъ можна зъ тымъ погодити програму того нового ихъ цивілізатора и они цѣкавѣ пôзнати уставу, котра бы оправдувала подôбный станъ рѣчей! Може бы тѣ, котрѣ прислали сего пана до Довгого, зволили се пояснити?!

— **Холєра въ Гусятинщинѣ** не выгасае и помимо такои пôзнои поры ширить ся дальше. Такъ доносять зъ-вôдтамъ що для 3 н. ст. грудня занедужала на холеру въ Чорнокôнцяхъ великихъ 50-лѣтна жѣнка зарôбника Текля Халупникъ. Чорнокôнцѣ лежать вже значно въ глубъ краю, на граници повѣтôвъ гусятиньского и чорткôвского. Въ иншихъ мѣсцевостяхъ повѣта гусятиньского станъ пошести не змѣнивъ ся.

— **Зъ Борщѣвского** доносять, що вôдъ суботы дня 26 н. ст. падолиста до 2 н. ст. грудня вôдбувала ся въ Бѣлчи місія духовна ОО. Василіянъ пôдъ проводомъ о. Ломницкого. Народъ доохрестный взявъ численну участь въ місіи помимо сильного мрозу. Вô второкъ дня 29 н. ст. падолиста розпочала ся була сповѣдь при участи 8 священикôвъ. До устроеня місіи причинивъ ся головно мѣсцевый парохъ и кн. Левъ Сапѣга. Въ пятницю дня 2 н. ст. грудня удала ся місія зъ Бѣлча до Борщева.

— **Пошести.** Зъ Бôбрщины пишуть намъ: Въ мѣсточку Николаевѣ пануе вôдъ червня шкарлятина и задавки (діфтерія), а въ прилученôмъ Пôдсосновѣ тифъ. Мимо того школа не замкнена, хочь шкôльныхъ дѣтей до теперь умерло 15, а малыхъ звыжь 35. Крôмъ того въ сусѣднôмъ Пôдъярковѣ ширить ся шкарлятина, въ Звенигородѣ тифъ, а въ Гаяхъ вôспа. — Такожь въ Станиславовѣ ширить ся тифъ и шкарлятина, а послѣдными часами проявила ся и чорна вôспа.

— **Новій выборы** до рады повѣтовои въ Перемышли и Теребовли вôдбудуть ся въ сѣчни 1893 р. а то: дня 17 н. ст. сѣчня зъ громадъ сѣльскихъ, дня 19 н. ст. сѣчня зъ мѣстъ, а дня 24 зъ бôльшихъ посѣлостей.

— **Православный суфраґанъ** мае бути доданый до помочи митрополитѣ черновецкому Сильвестрови Морарію Андрієвичеви. Митрополитъ установивъ комісію зъ чотирохъ членôвъ: совѣтника консисторіи Бажана, професора Евс. Поповича, архипресвитера Реуса и префекта Драчиньского, котра мае предложити 3 кандидатôвъ на достоинъство суфраґана. Одного зъ нихъ мае вôдтакъ цѣсарь именувати черновецкимъ православнымъ суфраґаномъ.

— **На будову „Народного Дому“ въ Коломыи** мали пôсля поставленого проекту передъ рокомъ, околичній громады звезти до року 200 латрôвъ камѣня. Отже й справдѣ пôрвало ся кôлька громадъ и звезли доси 7 латрôвъ, але вôдъ 7 до 200 ще далеко, бо треба ще 193 латрôвъ! „Бѣда зъ нашими людьми та зъ нашою народною справою!“ — каже зъ той нагоды коломыйска „Русская Рада.“

— **Товариство взаимной помочи судьѣвъ присяжныхъ** въ округа коломыйского завязало ся въ Коломыи за порадою президента окружного суду п. Пясецкого. Цѣль того товариства така, що кождый выльосованый на судью присяжного и беручій участь въ розправахъ буде дôставати по змозѣ грошеву пôдмогу. Всѣ належачій до судьѣвъ присяжныхъ въ цѣлôмъ окрузѣ коломыйского суду окружного будуть рôчно платити малый датокъ, а зъ процентôвъ фонду будуть выплачуватись пôдмоги. Есть се дуже добра рѣчь, бо не одинъ изъ судьѣвъ присяжныхъ мусить неразъ и по тыждневи сидѣти безъ нѣякои вынагороды.

— **Уневажненье выбору зверхности громадскои.** Зъ Скалатщины пишуть намъ: „Передъ рокомъ помѣстало було „Дѣло“ допись въ нашого кута про выборъ зверхности громадскои въ Вôкнѣ. Противъ того выбору часть громадянъ внесла була протестъ и наразилась на репресаліи власти повѣтовои. [На вснôвѣ патенту зъ 1854 р. позасуджувано селянъ на арешты, навѣть по кôльканацять днѣвъ]. Не задовго появилась въ „Дѣлѣ“ друга допись зъ Вôкна, въ котрôй всѣ факты зъ першои дописы названо неправдивыми и злобно выдумаными, а невдоволеныхъ выборомъ горсткою мальконтентôвъ и ворохобникôвъ. Вôдъ того часу минувъ цѣлый рôкъ а справа висѣла не полагоджена, ажь доперва въ послѣдныхъ дняхъ надôйшло рѣшенье рекурсу. Ц. к. намѣстництво рескриптомъ зъ 23 падолиста с. р. ч. 78.835 интімованымъ рѣшеньемъ ц. к. староства скалатского зъ 30 падолиста с. р. ч. 18593, сконтатувавши въ актѣ выбору зверхности громадскои въ Вôкнѣ неправильности и хибы противнѣ громадскôй ординаціи выборчôй, знесло выборъ начальника громады [п. Володислава Фѳдоровича], заступника начальника [Андруся Роґальского] и асесорôвъ [Михаѣла Марця и Петра Боднара]. Рѣшенье се выпало для ц. к. староства скалатского въ способѣ несподѣваный, бо и его орґаны запевнювали рекуренôвъ цѣлый рôкъ при кождôй нагодѣ, що ихъ рекурсъ останесь безъ успѣху.“

— **Оріґінальна печатка.** Урядъ громадскій въ Зимноводѣ пôдъ Львовомъ уживае на своихъ письмахъ печатки: Pieczęć gminy *c. k.* wsi Zimnowody.

— **Міністерства войны**, порозумѣвшись зъ иншими дотычными міністерствами, зачислило краеву школу лѣсну у Львовѣ, до такихъ публичныхъ шкôлъ середныхъ, котрыхъ окôнченье дае право до однорôчнои службы войсковои.

— **Краева рада шкôльна** ухвалила на засѣданю зъ дня 28 н. ст. падолиста именувати: 1) Вікт. Кшановского управителемъ 6 клясовои школы мужескои въ Перемышли, Іос. Ганулю старшимъ учителемъ 6-клясовои школы въ Перемышли а Сим. Кочиркевича молодшимъ учителемъ 4-клясовои школы мужескои въ Перемышли; 2) затвердити въ учительствѣ о. Гр. Ярему въ ґімназіи въ Бродахъ.

— **Въ справѣ утворенія дирекціи руху зелѣзниць державныхъ въ Станиславовѣ** була сими днями депутація радныхъ сего мѣста у ґенерального директора д-ра Билиньского у Вѣдни. Директоръ заявивъ депутаціи, що утворенье такои дирекціи въ Станиславовѣ зависить вôдъ того чи мѣсто поставить будынокъ на помѣщенье ей а взглядно чи причинить ся грôшми до заплаты чиншу за таке помѣщенье. Рада мѣста Станиславова ще нѣчого въ тôй справѣ не рѣшила.

— **Убійство.** Зъ Ямницѣ пôдъ Станиславовомъ доносять, що тамошный заступникъ вôйта, Стефанъ Мицько убивъ въ суперечцѣ одного господаря. Убійника арештовано.

— **Зъ кругôвъ нотаріяльныхъ.** П. Станиславъ Голубъ именованый нотаремъ въ Порохнику зложивъ дня 29 н. ст. падолиста службову присягу и обнявъ урядованье.

— **Якъ довго живуть прутнѣ холєричній?** Одинъ нѣмецкій лѣкарь, Уффельманъ, розслѣджувавъ бакцілѣ холеричнѣ въ водѣ, молоцѣ, на хлѣбѣ, маслѣ, печенôмъ мясѣ, вудженыхъ рыбахъ, на овочахъ, яринѣ, на паперѣ, картахъ кореспонденційныхъ, на грошахъ, мухахъ и на своихъ власныхъ рукахъ. Результатъ его дослѣдôвъ такій: Въ водѣ живуть бакцілѣ день, два, а навѣть пять и шесть днѣвъ. Если теплота досягае 19—21°, тогдѣ бакцілѣ множать ся. Треба додати, що Уффельманъ робивъ свои розслѣды въ водѣ зъ заливу Ростокъ въ пôвнôчной Нѣмеччинѣ. — Въ молоцѣ вôдъ коровы можуôь бакцілѣ удержувати ся при житю одинъ або два днѣ а то навѣть тогдѣ, молоко починае кваснѣти. Подôбно якъ у водѣ множать ся такожь въ молоцѣ бакцілѣ въ першихъ 12—16 годинахъ, если теплота выносить около 20°. На кусникy свѣжого житного хлѣба, если вôнъ не завиненый въ нѣчо, живуть бакцілѣ холеричнѣ що найменше день, если-жь хлѣбъ завиненый въ паперъ, тогдѣ жовуть бакцілѣ до трехъ днѣвъ, а коли ихъ вложимо пôдъ шкляный дзвôнъ то выдержують они тамъ навѣть тыждень. — На старôмъ маслѣ живуть бакцілѣ 4 до 6 днѣвъ, въ серединѣ масла имовѣрно лише день або два. — На печенôмъ мясѣ, если мясо забезпечене пôдъ шкляным дзвономъ передъ высыханьемъ, житье ихъ продовжаесь до 8 днѣвъ, а на вудженыхъ селедцяхъ прикрытыхъ дзвономъ живуть 4 днѣ. На овочахъ живуть 24 до 30 годинъ, коли вже овочѣ присхи, подъ дзвономъ 4 днѣ; на свѣжихъ калафіорахъ вôдповѣдно до обставинъ день, два або й три. — На задрукованôмъ паперѣ замкненои книжки держать ся при житю бодай 17 годинъ, на паперѣ листовôмъ, вложенôмъ до коверты 23½ годины, на картахъ кореспонденційныхъ 20 годинъ, коли вже карты присхнуть. — На мѣдяныхъ и срѣбныхъ грошахъ, такожь на таблицяхъ мосяжныхъ гинуть бакцілѣ по 10—30 мінутъ. — На сырыхъ матеріяхъ вовняныхъ и полотняныхъ живуть розлично, однако пересѣчно вôдъ одного до чотирехъ днѣвъ. На матеріяхъ вогкихъ живуть значно довше, бо ажь до 12 днѣвъ а навѣть и довше. Що бôльше, на вогкихъ полотнахъ навѣть множать ся. — Вкôнци на сухôй руцѣ людскôй жыве бакціль годину. — Зъ того показуе ся, що прутнѣ холерычній живуть довше, якъ загально думано.

— **Президія намѣстництва** удѣлила о. Иванови Борсукови греко-кат. парохови церкви св. Норберта въ Краковѣ позволенье збирати одинъ рôкъ складки въ цѣломъ краю на реставрацію тонжь церкви.

— **Нещастна пригода.** На двôрци зелѣзничôмъ въ Ицканахъ дня 30 н. ст. падолиста, въ хвили коли мавъ вôдôйти поѣздъ товаровый, упавъ мѣжь ваґоны кондукторъ Антонъ Рафальскій и погибъ на мѣсци. Трупа перевезено до Сучавы — тутъ комісія судово-лѣкарска сконстатувала, що погибшій мавъ зґнетене цѣле тѣло и всѣ ребра полом.

— **Дрôбны вѣсти.** Заступникъ маршалка краевого п. Антонъ Хамецъ выѣхавъ въ суботу вечеромъ на кôлька днѣвъ до Вѣдня, щобы взяти участь въ нарадахъ надъ справою будовы зелѣзниць льокальныхъ въ Галичинѣ.

Наука штука и література.

— **Въ „Бібліятецѣ Батькôвщины“** — літературнôмъ додатку до тыждневои часописи „Батькôвщина“ — выйшовъ „Робінзонъ“ написаный В. Чайченкомъ [64 сторонъ 16-ки]. Книжочка, выдана накладомъ Кости Паньковского, коштуе 20 кр.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Вôдзначеня.** Совѣтникъ поліціи у Львовѣ Король Бляймъ одержавъ при нагодѣ пенсіонованя орденъ Франца Іосифа.

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Тягненье льосôвъ выставы театральнои у Вѣдни.** При тягненю дня 1 н. ст. грудня припала головна выграна 60.000 зр. на серію 9476 н-ръ 44, друга выграна 8.000 зр. на серію 9457 н-ръ 67,

третя 4000 зр. на серію 5558 н-ръ 32, четверта 1.600 зр. на серію 9889 н-ръ 54, пята 800 зр. на серію 3305 н-ръ 28. По 500 зр. выграли: серія 4786 н-ръ 39 и с. 6852 н-ръ 16. По 200 зр. выграли: серія 981 н-ръ 99, с. 3978 н-ръ 75, с. 6691 н-ръ 76, с. 8076 н-ръ 31 и с. 9958 н-ръ 84. По 100 зр. выграли: сер. 248 нр. 27, сер. 276 нр. 12, с. 2591 нр. 95, с. 3107 нр. 33, с. 3380 нр. 54, с. 3972 нр. 100, с. 4136 нр. 22, с. 6082 нр. 55, с. 6431 нр. 36, с. 6538 нр. 36, с. 6773 нр. 80, с. 6879 нр. 99, 7504 нр. 54, с. 7694 нр. 57, с. 8045 нр. 85, с. 8426 нр. 29, с. 8692 нр. 22, с. 8751 нр. 8, с. 8942 нр. 11 и с. 9751 нр. 46. По 50 зр. выграли: с. 370 нр. 53, с. 700 нр. 92, с. 1109 нр. 100, с. 1913 нр. 38, с. 2407 нр. 66, с. 2568 нр. 84, с. 2737 нр. 48, с. 2771 нр. 39, с. 2823 нр. 40, с. 3256 нр. 91, с. 3484 нр. 95, с. 3883 нр. 52, с. 4489 нр. 45, с. 4537 нр. 42, с. 4553 нр. 57, с. 4683 нр. 94, с. 4691 нр. 31, с. 4824 нр. 20, с. 4925 нр. 62, с. 5041 нр. 42, с. 5358 нр. 94, с. 5502 нр. 55, с. 5605 нр. 31, с. 5653 нр. 19, с. 5783 нр. 7, с. 6290 нр. 79, с. 6761 нр. 4, с. 6780 нр. 7, с. 6852 нр. 39, с. 7272 нр. 17, с. 7387 нр. 74, с. 7391 нр. 34, с. 7562 нр. 32, с. 7706 нр. 64, с. 7713 нр. 15, с. 7761 нр. 71, с. 7973 нр. 99, с. 8414 нр. 99, с 8834 нр. 30, и с. 9097 нр. 15.

(Дальше буде.)

Телеграмы „Дѣла".

Вѣдень 6 грудня. Удержують ся двѣ поголоски, що рада державна буде розвязана и що гр. Таффе уступить.

Берлинъ 6 грудня. Выборъ антісеміта Альвардта на посла до парляменту майже запевненый. Противъ Альвардта ведесь теперь розправа карна и якъ можна вносити зъ зізнань свѣдківъ выпаде въ его некористь.

Парижь 6 грудня. Ріботови удалось зложити кабінетъ и за се отримавъ вдъ Карнота сердечну подяку. Складъ нового кабінету буде такій: президентура и справы заграничні Рібо, справы внутрѣшні Любе, судовництва Буржоа, фінансы Рувіе, война Фрайсіне, маринарка Бірдо, рольництво Девель, роботы публичні Віетъ, торговля Саріенъ, просвѣта Кароль Діпві.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. М. Коч. зъ Пдс. За 1891 р. ще 5 зр. а за 1892 ще 12 зр. — **Вп. Л. Реш. зъ Кон.** Вписано не до кінця сѣчня 1893, лишь до кінця грудня с. р. — **Вп. Т. Войт. зъ Коз.** Одержали. — **Вп. І. Лев. зъ Гост.** Не за грудень, але за падолистъ вписано. — **Вп. А. Деб. зъ Рар.** Ще 4 зр. — **Вп. Н. Стио. зъ Вѣд.** Вписано за падолистъ а не за грудень. — **Вп. М. Креч. зъ Кос.** Такъ. — **Вп Р. Лянд. зъ Зал.** Добре, лишь до кінця сего року.

Надѣслане.

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкірѣ гладкість и знаменито пристае до лиця. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вдъ 20 до 50 кр

Аптика „пдъ Золотымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вдворотною почтою. 4379

ЗАЯВЛЕНЬЕ.

Вдъ довшого часу стали нашій товариства обезпеченій и Товарыство обезпеченій на жвань Австрійсвій Фенікс предметомъ сильныхъ нападівъ въ газетѣ „Deutsches Volksblatt", почавшихъ ся интерпеляціею Д-ра Гессмана, Люегера, механіка Шнайдра та й товаришівъ, и продовжаючихъ ся зъ тои стороны, — а хотяй оба Товарыства предкладали кілька разівъ, безпосередно и посередно, ініціяторамъ нападівъ доказы цілковитои безосновности пдти шеныхъ закидівъ, не зрабили они ужитку въ тыхъ предложеній. Вправдѣ думаемо, що не потребуемо обявлята ся, щобы той способъ нападаня мігъ занепокоити нашихъ Высокоповажаныхъ Обезпечаючихъ ся, — чуемо ся однакожь спонуканымы заявити симъ публично:

що всѣ противъ обохъ Товариствъ а и ихъ управителівъ пдносней закиды и наведенй пдозрѣня не мають нѣякои фактичнои пдставы и опираютъ ся на неправдѣ и перекрученяхъ;

що надъ всѣми мірами, переведенымй вдъ часу покликаня теперѣшныхъ управителівъ обохъ Товариствъ, на передъ застановлявъ ся зрѣло цѣлый Управляючій Совѣтъ и рѣшавъ доперва на основѣ того,

що урядова дѣяльность обохъ директорівъ пп. д ра Клянга и Девиса Свякевича все була цѣлкомъ безъ наганы и въ всякомъ вдносеню безвглядно достойна признательности, та що они въ наслѣдокъ того посѣдають безграничне довѣріе Управляючого Совѣта, котрый въ виду незаслуженыхъ нападівъ на згаданыхъ посесорівъ уважавъ за свій обовязокъ тѣ безмежне довѣріе до нихъ публично высказати.

У Вѣдни дня 5 н. ст. грудня 1892 р.

Управляючій Совѣтъ цѣс. кор. привіл. Товариства обезпеченій

Австрійскій Фенікс.

Гуго Князь и Altgraf Сальмъ Райффершейдтъ.
Каликетъ князь Понятовскій.
Д-ръ Кароль Бяль.
Марко Графъ Бомбеллесъ.
Альфредъ Фрейндъ.
Христіянъ Геймъ.
Францъ Баронъ Клейнъ-Ваденбергъ.
Иванъ Баронъ Лабицъ.
Д-ръ Алойсій Мелланичъ.
Геза Графъ Телеки.
Віктор Шрейеръ.

Управляючій Совѣтъ Товариства обезпеченій на жизнь

Австрійскій Фенікс.

Ернестъ Баронъ Герринъ.
Альфредъ de Барри.
Густавъ Годекъ.
Генрикъ Ермани, членъ дому гандлевого Ц. Гогуель и С-ка.
Альбертъ Жиго [Gigot]. 4492

Найдешевше жерело предметівъ оптичныхъ у Львовѣ

пдъ „КОПЕРНІКОМЪ"

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ голівного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пдъ „Коперникомъ", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускомъ для науки однои дѣвчинки зъ II ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевій школѣ за рочнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моргъ огорода и 20 метрівъ дровъ. Близша вѣдомость пдъ адресою: **Х. Х. ро-** 4469 **ste restante Лдмпа.** 17—?

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютомъ 1893 року выйде **повне выданье творівъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

пдъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ"

Выданье обймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложенй будуть два портреты [новй клішѣ]. Оба томы будуть оправленй въ першій нашій робітни переплетничій п. Мих. Спожарского и Сына на взбръ клясиківъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускаго **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Пзнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ".

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 55—?

гигієнічній, хірургічній, до плеканя недужихъ и для полжниць (Спеціяльности парискій пдъ дискрецію) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажданье **даромъ и оплатно.**

На Рождво, на коляду!

можна дбстати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдуючій книжки:

Збігці в Новороси Г. П. Даниловскій	1— зр.
Руська історія в житеписах. Н. Костомаров	1— зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша	1— зр.
Остап Вересай. Картина	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1— зр.
Народні оповіданя М. Вовчка 3 томи	1— зр.
Повісти Н. Устіяновича	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка	1·30 зр.
Обруситель. Н. Ланскої	60 кр.
Поезиї Масляка Волод.	1·— зр.
Твори Чайченка 3 части	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50 зр.
Записки тов. ім. Шевченка часть І.	1— зр.

Въ кождій рускій хатѣ

повинна знаходитись знаменита книжочка

И. БАШТОВОГО

УКРАИНСТВО

на літературныхъ позвахъ

зъ Московщиною.

[Передрукъ зъ „Дѣла".]

Цѣна 50 кр. зъ пересылкою 55 кр. Набути можна въ редакціи „Дѣла".

СКЛАДЪ КАВЫ

АРТУРА КОСЦИЦКОГО

пдъ назвою 2227

„СІРІЮСЪ"

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

вхдъ также въ улицѣ Тихои

поручае лишь найлѣпшій роды **Цейлонъ, Мокку и Американьску.** по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци $\frac{1}{2}$ кільо 1 зр., на провінціи $4\frac{3}{4}$ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

МОЛИТВОСЛОВЫ

рдзныхъ выдань:

грейскій, для женщинъ, мірянъ и дѣтей

въ звычайныхъ и оздобныхъ оправахъ

по найнизшій цѣнѣ тлько въ

ЗАВЕДЕНЮ ПЕРЕПЛЕТНИЧМЪ

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ, Пдвалье число 9. 4471 3—?

ТОВАРИСТВО ПОВОРОЗНИЧЕ

въ Радимнѣ

стоваришенье зареґістроване зъ ограниченою порукою и субвенціоноване краевымъ выдѣломъ у Львовѣ

поручае свои

выробы поворозничій и сѣтництвій

также

поясы до машинъ, линвы кафаровій и промовій, ґурты до выбиваня вздкдвъ, ходники на коридоры и т. п.

Всякій роботы оздобній, а то: покрывала сальоновій на стлъ, фіранки до вконъ, сѣтки до ложочокъ дѣтинныхъ, торбы ловецкій, гамаки, сѣти до ловівъ, сѣти на конѣ вдъ овадівъ и снѣгу и т. д. — выготовляе нашь стипендистъ, котрый образувавъ ся коштомъ выдѣлу краевого у фабрикахъ у Вѣдни и Пехларне.

Цѣнники даромъ и оплатно. 2766 12—12

ДИРЕКЦІЯ:

О. ЛЕВЪ ПАСТОРЪ. МАРКИЛЪ СВЄХОВСКІЙ.

Противъ холєры

поручае пдписана фірма свій славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКІЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine".

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды" (по $\frac{7}{10}$ літр.)	зр. 36·—
„ „ $\frac{1}{2}$ коробки „ 6 „ „ „ „	„ 19·—
„ „ $\frac{1}{4}$ „ „ 3 „ „ „ „	„ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ	зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ $\frac{6}{1}$ літр. фляшкахъ евент въ бутляхъ по 5 літр.	
KLEINS „TATRA" BLUME „SPECIALITÄT" ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по	1·30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по	1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку $\frac{7}{10}$ літр.	1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche	зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club	„ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX	„ 2.80 „ „

На жданье илюстрований цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высилають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 27—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

„СЛАВІЯ"

банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ.

ГОЛОВНЕ ЗАСТУПНИЦТВО

для Галичины и Буковины

въ Львовѣ ул. Коперника ч. 5.

принимаетъ въ секціяхъ I—II убезпеченія на житье, въ секціи IV убезпеченія отъ огню и удѣляетъ пожички ц. к. урядникамъ, убезпеченымъ въ ей секціи II за забезпеченьемъ и на срокъ уморенія ажъ 12-лѣтный.

Фонды резервныи банка „Славія" выносятъ концемъ года 1891 **злр. 5,479.788 кр. 90 а. в.** выказаный же маетокъ банка „Славія" концемъ г. 1891 **злр. 5,609.463 кр. 32 а. в.**

Въ протягу своей дѣятельности т. е. отъ 15 мая 1869 г. ажъ по 31 декабря 1891 г. **выплатила „Славія"** отшкодовавь и забезпеченыхъ капиталовъ въ загальной суммѣ **злр. 20,012.991 кр. 82 а. в.**

Фондъ емеритальный аентовъ **„Славіи"** выноситъ концемъ г. 1891 **злр. 111.264 кр. 94 а. в.**

Зголошенья о удѣленье аенціи въ мѣсцевостяхъ, где „Славія" не есть заступована, принимаютъ ся. 3794

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

найлѣпшій перфумы и воды тоалетній

вдзначеній 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конваліеву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Milleffeurs и т. д Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львовска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, здсвѣжаючого и довготривалого запаху, до скрапляня одягівъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска здзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвйна и вода левандово-амброва суть загально уживаній до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскій знаменитй. Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ **Краковѣ**: Сукенницѣ ч. 20; въ **Чернвцяхъ**: Рынокъ ч. 2. 3747

Рухъ поѣздівъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. осо.	пот. осо.	пот. осо.	пот. мѣш.
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пдвалочискъ и Бродвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пдвалочискъ и Бродвъ (на дворець Пдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радвцевъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вдходять зъ Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. осо.	пот. осо.	пот. осо.	пот. мѣш.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пдвалочискъ и Бродвъ (зъ голов. двдрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пдвалочискъ и Бродвъ (зъ Пдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радвцевъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пдсля годинника львовского. Числа пдчеркненй означають пору 2238 нчну вдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимае вкладки на

КНИЖОЧКИ

и опроцентовуе ихъ по

$4\frac{1}{2}$% на рокъ.

2219 105—?

ТУТКИ ціґаретовій зъ найлѣпшого паперу французского **1000 штукъ 1 зр.** Замовляючимъ 5000 опакованье и почта франко. Вдпродуючимъ значный опустъ поручае **Антонина Мазуркевичь у Львовѣ, ул. Галицка ч. 12.**

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Календарь Просвѣты

на рокъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дстати можна въ тов. „Просвѣта" ул. Вирменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

При закупнѣ товарівъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни тов. им. Шевченка пдъ зарядомъ К. Беднаровского.

Ч. 266. Львовъ, Середа 25 падолиста (7 грудня) 1892. Рочникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крокъ недѣль руских свят) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вівторокъ, а въ вівторока и пятницю на переміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платкѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рік	18 зр.	на цѣлый рік	24 зр.
на пів року	9 зр.	на пів року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на місяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рік	16 зр.	на пів року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на місяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція підъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатані фальшиві підъ кортом **Повідомлене числа коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенья принимають ся по цѣні 6 кр. підъ одног. рѣчи; инсератовой въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в. **Подяки числять ся** по 10 зр. підъ остиною.

У Львовѣ, дня 7 н. ст. грудня 1892.

Кабінетъ гр. Таффого може нинѣ похвалитись тымъ успѣхомъ негативнымъ, що внутрѣшня его політика вытворила въ радѣ державнѣй поважну опозицію. Опозиція та выявилась на-разъ наглядно при голосованю надъ диспозиційнымъ фондомъ, который вѣдмовлено кабінетови 167 голосами противъ 146.

Въ другихъ державахъ конституційныхъ фактъ такій выкликує правильно крізу міністерску. У насъ шефъ кабінету мавъ уже другимъ наворотомъ нагоду сказати, що для него признанье або непризнанье фонду диспозиційного есть дѣломъ рівнодушнымъ, — що похоже на байку о лисѣ и кваснѣмъ виноградѣ.

Мы не входимо въ душевный настрій гр. Таффого и може бути, що становиско его есть въ горѣ такъ сильне, що вотумъ недовѣрія въ долины не вплывае на его нервы. Але, будь-якъ будь, належало бы до того пропву привязувати бѣльшу вагу въ виду того, що до опозиціи станули представителѣ двохъ въ Австрії найсильнѣйшихъ народівъ та що тая опозиція може обняти и другій рубрики буджету державного.

Руснѣ послы рады державнои голосували за признаньемъ диспозиційного фонду. Але не безусловно. Посолъ Романчукъ, голова клюбу руского, заявивъ дуже выразно, що Русины домагають ся рѣшучого збрання въ дотеперѣшню системою правительства супротивъ руского народу. Поясниви, що головною причиною хаосу въ поодинокихъ краяхъ коронныхъ есть бракъ закона о народностяхъ и управильненя питаня языкового, якъ неменше на-скрізь хибна и невідповѣдна ординація выборча, — завізвавши відтакъ правительство, щобъ оно въ якій небудь дорозѣ постаралось о усуненье тыхъ хибъ, — бесѣдникъ перейшовъ до мінімальныхъ жаданъ руского народу въ Галичинѣ та Буковинѣ и поставивъ се яко conditio sine qua non на будуче.

Жадания тѣ обіймають въ першій лінії постулятъ, щобы правительство не легковажило питаня руского, бо оно въ притичній хвили може мати для Австрії бѣльше значѣнье, анѣжь гр. Таффе думае, або якъ его на тымъ полю поінформовано. Томленье и понижуванье трехъ міліонівъ народу, непошановане правъ его языковыхъ въ публичнѣмъ житю, усуванье его відъ репрезентації парляментарныхъ та автономічныхъ, недбанье про его розвій культурный та економічный мусить въ часомъ вытворити не лишь голословный несмакъ до правительства або еміграцію, але та система готова вже въ недаленѣмъ часѣ на цѣлій лінії вытворити ярку опозицію. Тѣ добрі часы, коли то надъ постулятами народу руского можна було переходити до порядку даевного, минули безповоротно. Русины не помирять ся зъ поглядомъ гр. Таффого, мовь-то питанье руске есть „питаньемъ домашнымъ“ [eine Hausfrage]. Доки Русины живуть въ Австрії, то ихъ справа есть зарівно державною, якъ и справа другихъ народівъ австрійскихъ и всяке правительство мусить ся трактувати зовсѣмъ серіо само, а не посредствомъ другихъ чинниківъ и то чинниківъ, до которыхъ исторія не угрунтовала нѣякого довѣрія.

Посолъ Романчукъ не выявивъ при тѣмъ пекучихъ постулятівъ народу руского въ формѣ якого-небудь прошеня до правительства. Прошень уже було достаточно и всѣ они вѣчались неуспѣхомъ. Заступникъ народу руского подавъ нинѣшному правительству альтернативу. Гр. Таффе може свобідно выбирати межи дорогою, которою йшовъ досі вінъ и его попередники супротивъ Русинівъ, а дорогою, на котору правительство повинно звернути, наколи въ двигненю народу руского въ Галичинѣ и на Буковинѣ добачае хосенъ и интересъ державный и наколи добро державы лежить ему на душѣ.

Зі всего видно, що послы нашій стоять уже на краю „становища выжидаючого“, на котрѣмъ станули, вступаючи до рады державнои передъ двома роками. Постуляты ихъ — мінімальній але й безусловно потрѣбній до екзистенціи національнои — суть не-мовь ультіматомъ, по-за которымъ починаесь уже опозиція. Такъ мусить ихъ розумѣти кождый хочь бы въ найбільшу терпеливість уоруженый Русинъ, и надѣемось, що весь край похвалить той рѣшучій кроквъ политицѣ нашихъ послівъ.

Може отсе причины еміграціи?!

[Статья надіслана зъ краю]

Руснѣ знаный зъ своеи терпеливости, та що-жь? — коли нашій приятелѣ и найспокійнѣйшого розрухають, радъ не радъ а мусить заговорити. Отъ и я належу до такихъ спокійныхъ и зъ панами нѣбы добре жию та й зъ староствомъ и радою повѣтовою въ згодѣ, одначожь вѣдомого документу я вже таки стерпѣти не годенъ, треба говорити, — доки мовчавъ, то мовчавъ.

Въ знанѣмъ документѣ звалюесь всю вину еміграціи на руснихъ священниковъ. Я не буду боронити ихъ, а тѣлько опишу зъ житя сѣльского те, що я видѣвъ власными очима и чувъ на власній уши. Предметомъ мого оповѣдання буде кільна сѣлъ підъ Львовомъ, въ которыхъ житье селянъ и порядки менѣ добре знанѣ.

Въ селахъ тыхъ бѣда ажь пищать. Селяне майже не мають землѣ, а все въ рунахъ двора. Въ одномъ рахують господарскій грунта на 16 моргівъ, въ другомъ на 12, въ третѣмъ на 8. Земля пѣскова, въ вартости 50 зр. за моргъ [якъ всюды такъ и тутъ селяне при выкупнѣ дістали що горше] Зъ тои причины люде тамошній живуть переважно изъ заробку, бо годѣ выжити изъ землѣ, коли такъ званыхъ грунтовыхъ господарівъ ледво чи начисливъ бы 10. Другій мають $^1/_2$ грунту, 3—2 морги, а суть и такѣ, що не мають нѣчого. Кромѣ того въ селѣ Ж. есть ще власна кляса паньскихъ халупниківъ. Такихъ халупниківъ есть кільканацять. Двое новопобраныхъ бѣдаківъ идуть до пана и заявляють готовість стати халупниками. Панъ дае такъ звану хату, часомъ кавалокъ огорода та й кавалокъ поля, а каже собѣ за те робити 3 днѣ, часомъ 2 днѣ въ тыждни за дармо, безъ огляду на те, чи въ тыждни выпадуть свята чи нѣ, а въ инчій днѣ за грошѣ такожь тѣлько у себе.

По нашихъ селахъ цѣна роботника залежить відъ дворівъ. Такъ и тутъ. Платня у пана выносить відъ 12 до 20 кр. и въ найгорячѣйшій часъ жнивъ, а вже уважаесь дуже высокою, коли косарь дістане 25 кр. Людъ, не маючи досыть землѣ, ратуе ся заробкомъ, але зовсѣмъ природно, що о выжитю зъ такого заробку нема й мовы. Тожь заможнѣйшій, що можуть тримати коней [а який то конѣ?] помагають собѣ ще робленьемъ вязанокъ. Куплюють дрова, рубають дома, а опісля збувають у Львовѣ. Зыскъ мають зъ того такій, що деяка трѣска лишать ся дома и лихо оплатить ся привізъ дерева зъ лѣса и вывізъ до мѣста — добре й то, и то підпомога! Але се можливе тѣлько грунтовымъ та півгрунтовымъ господарямъ, которыхъ и четвертины нема въ дотычныхъ селахъ.

О держаню добрыхъ молочныхъ коровъ годѣ тутъ и подумати, — нема на чѣмъ пасти. Все въ паньскихъ рукахъ. Правда, тримають люде корову, але тѣлько зъ привычки, майже безъ найменчои користи. Худоба зимчайно черезъ зиму голодуе, тожь нема зъ неи пожитку, а и въ лѣтѣ закимъ відживить ся пресмине часъ молочный. Длятого й тѣ, що мають коровы, потребуючи сыра чи чого, купують у Львовѣ. Збіжа, яке збирають зъ своего поля, нѣколи не стане на прожитокъ. Того збіжа нѣ до млына не везуть, нѣ хлѣба зъ него не печуть, — розтерте на жорнахъ служить оно деколи на палянищѣ, а звычайно зуживаесь на простій стравы. Хлѣбъ купують у Львовѣ. Хлѣбъ львівскій дуже дорогій въ порівнаню до того, що селяне заробляють, то й яке те ихъ житье? Вѣчне голодованье!

Навчаючи катихизму въ школѣ, мавъ я нагоду неразъ почути відъ дитины: що она ѣла, хоть и дѣти соромлять ся се сказати [старшій уважають навѣть за наругу питанье на тему: що вы ѣли?] На мои питання дістававъ я дуже рѣдко коли инчу відповѣдь, якъ одного дня „капусту“, другого „борщь“, а третього „капусняк“. Разъ помѣтивъ я въ школѣ, що дитина одного „господаря“ пойшла запізнана. „Що тобѣ Ивасю? чого ты плакавъ?“ Ивась не відповѣдае, та за те відзываеся другій хлопчина: „Его мама била; вінъ въ ночи зъѣвъ мамѣ горохъ“. Розпытавъ я блізше: що то було зъ тымъ горохомъ? — и довѣдавъ ся, що голодна дитина зъѣла въ ночи, коли всѣ спали, сырый горохъ, що тато роздобувъ на завтра до борщу...

И та голодна дитина мусить ходити до школы, мусить, бо есть примусъ шкільный. Въ чѣмъ ходити, — о те також нѣхто не пытае. Обовязкомъ мѣсцевои рады шкільнои мѣжь инчимъ есть також: старатись о те, щобы школа була якъ найповнѣйша. Я о те стараюсь, але въ якій чоловѣкъ неразъ колізіи? Пытаю, бувало, остро: „Чому не посылаешь дѣтей до школы?“ — „Нема въ чѣмъ, прошу згомостя!“ Я й самъ знаю, що нема въ чѣмъ, але запытати ся треба; „зъ горы“ кажуть бѣдаківъ страшити, то я страшу. Тымчасомъ, сходячи ся зъ своими людьми неразъ, знаю добре, що въ хатѣ нема лишь одній чоботы та одна кожушина на цѣлу родину. Не тяжко за се довѣдатись, есть нагода и въ школѣ, и въ церквѣ. Ось примѣръ: Разъ сказавъ я въ церквѣ науку на тему неходженя до церкви [нобы ще такъ всѣ паны ходили!]. По відправѣ приходять до мене одинъ и другій чоловѣкъ, одна та друга жѣнка, та й перепрашають, що не все ходять до церкви, бо не мають лишь одну сѣрачину и одній чоботы въ хатѣ. „Пійде — кажуть — дѣвка [дочка], то я и вінъ [чоловѣкъ] мусимо сидѣти въ хатѣ, бо нема въ чѣмъ выйти“. Въ школѣ знову гримаю неразъ на дитину, що абсентуесь, то дістаю відповѣдь: „Я не мавъ у чѣмъ; тато ходили до двора на роботу“ або „мама ходили до мѣста, то я не мавъ чобітъ“. Иншимъ разомъ сварю на жѣнку, що пришла до сповѣди ажь по Великодныхъ святахъ, а дістаю на се відповѣдь: „Та, прошу згомостя, не було въ чѣмъ. Чи я лютеръ, чи жидъ, щобы не йшла до сповѣди, але не було въ що убрати ся!“ Я [нѣбы лютый]: „А теперь е въ чѣмъ?“ — „Та я й теперь у сусѣды позичила“. — „Можна було й передъ Великоднемъ позичити!“ — „Ба, коли й сусѣдъ кожуха не мае; було зимно, теперь потеплѣло, то я й пришла“. И що-жь на те сказати? Научай голодныхъ и голыхъ!

Але може хто скаже, що ті люде говорили неправду. Може бъ и я щось такого подумавъ, коли-бъ самъ неразъ не пересвідчивъ ся о правдѣ. Въ нашомъ обрядѣ есть красный звычай: обходити парохіянъ „зъ водицею“ въ зимѣ а „зъ молитвою“ підъ весну. Пійшовъ и я разъ такъ въ зимѣ — не для тыхъ 4 кр., що у насъ дають, але щобы побачити селянина въ его хатѣ и декуды кинути яку увагу о порядку, о потребѣ свѣжого воздуха та й выпытати молитвы дѣтей, которі въ нужды не бувають у церквѣ. О тяжко, дуже тяжко вступити въ таку хату, бо вже при отвореню дверей ударить тебе погано вонючій сопухъ, що мало не упадешь. Причина такого воздуха дуже проста. Одна передзѣнка есть звычайно и кухнею, и спальнею, и робітнею. Цѣла родина товпить ся тутъ неразъ вкупѣ зъ курми, поросятами або и зъ телятемъ. Изъ стѣнъ та дверей вохкість просто спливае. Мимо найпоганѣйшого воздуха нѣколи того мешкання не перевітрюють — не зъ нехарства, не зъ лѣнивства нѣ недбальства, якъ де-хто любить представляти, але зъ ощадности тепла: треба шадити дрова, бо дорогі, а селянинови тяжко здобутись на пнхъ! На печи зыбазъ я голій дѣти, — коби хочь менчій, а то въ одній хатѣ подыбавъ я 10 лѣтного хлопця зовсѣмъ нагого! И тѣ 4 кр., які менѣ давали, и то було по бѣльшій части позичене або у жида або въ дворѣ, — були й такій, що навѣть на 4 кр. не мали видно кредиту, — тѣ перепрашали мене. Той zdemoralizowany lud, nie mający zaufania do swoich księży, стараэ ся всякимъ можливымъ способомъ роздобути той вдовиный грошь, знаючи, що, на нещастье, и то становить часть доходівъ, зъ которыхъ священникъ мае удержанье. Не вовьмешь того крейцаря, такъ не уступить ся: выйде и за третю хату: „Нехай менѣ згомость встыду не роблять..“

Та се ще нѣчо, отъ иншій образокъ! Сего року на весну лучилось менѣ таке. Сѣдаю я на возъ въ намѣрѣ ѣхати въ однѣмъ дѣлѣ на друге село. Надходить бѣдачиско господарь-зарібникъ [не безземельный] и просить, щобъ я при нагодѣ відправивъ похоронъ его сына. О вынагородѣ за похоронъ нема що й думати. Сѣдаю на возъ и ѣду. Привіжджаемо — и отъ въ маленькій, низькій хатинѣ лежить на незастеленій лавцѣ трупъ, а разомъ зъ лавкою занимае собою майже цѣлу хатину. Зараз при помершімъ стоить збита зъ дощокъ прича, нѣбы ложко. Мѣжь ложкомъ а трупомъ товпять ся мати и двое дѣтей бѣльшихъ, въ вѣку шкільнѣмъ, и одно менче на ложку. „Якъ они тутъ мешкають?“ погадавъ я собѣ. Але то ще нѣчо, коли бъ здоровѣ. За хвилю довѣдуюсь відъ провізора, що они такъ разомъ зъ трупомъ спали, а черезъ нѣчь навѣть каганець не свѣтивъ ся, не то свѣчка! Такъ спали разомъ, а треба додати, що парубокъ померъ на тифъ! Наслідки сего не дали на себе ждати: цѣла родина перебула опісля сю слабість... Загально знана рѣчь, що передъ похоронемъ жадаесь карты смертн. Зажадавъ и я, та кажуть менѣ, що „дохторъ“ не хотівъ выдати, бо не мали 20 кр. Давъ я тыхъ 20 кр. бѣдакови и якось поховали мы его сына. Бувъ то найстаршій сынъ, 20-лѣтный парубокъ, робітникъ, підпора родины, а тѣлько дѣти заголосили жалібно, — мати нѣ отець не зронили й одной сльозы. Коли-бъ се видівъ якій панокъ, певно заразъ довго розправлявъ бы на тему: „Jakiż ten lud ruski bez serca!“ А то якъ-разъ противно: мати не плакала, бо вже ледво чи найшлась бы у неи яна сльоза, котру бы не вытиснуло буденне горе, а може... може она завидувала тому сынови, що перенісъ ся [„выміґрувавъ“] въ лѣпшу кращу. Имовірно такъ!... Отъ яке житье нашихъ селянъ!

По тѣмъ похоронѣ вступивъ я до школы на раду: треба засуджувати на нару родичівъ, що не посылають дѣтей до школы. Межи дѣтьми, що не ходять, були записаній и двое того бѣдака. „Судѣть и Ильна!“ кажу до другихъ. — „Та що будемо его судити?“ — „А право?“... Але може хто скаже, що то я вже такъ умысно навязавъ и нару шкільну, — нѣ, се щира правда. Въ дѣлѣ тыхъ славныхъ каръ мавъ я й таке: Въ тѣмъ-же селѣ жие вдова зъ двома дѣтьми. Дѣти не ходять до школы, бо нема якъ. Старша дівчина вже де-що заробить, а малый хлопець не мае въ чѣмъ ходити. И хаты своеи не мають, сидять въ комірѣмъ, и то зъ ласки. А бувшій панъ инспекторъ мимо того каже маму карати! Але за те мавъ вінъ славу енергічного, а за закладанье шкіл бувъ навѣть у великихъ ласкахъ... Якъ вінъ ті школы закладавъ, о те нѣхто не пытае. Отъ и тая громада дістала відъ того-жь пана школу. Нема що обвивати въ бавовну: майже підходомъ вымучивъ вінъ бувъ відъ громады згоду на школу, а який наслідки? Отъ громада відъ того часу усе чотири разы до року платить екзекутора, бо она за бѣдна, щобы на часъ зложити престацію шкільну. Відси, розумѣесь, нема у громадянъ нѣчого бѣльше зненавидженого, якъ учитель и школа! Маетнѣйшій господарѣ, — якъ я то пізнавъ въ своѣмъ урядованю, — посылають свои дѣти якъ найправильнѣйше, а на бѣдныхъ треба накладати кары — хиба за те, що они бѣдні, бо якъ бы мали ся лѣпше, таножь посылали бы свои дѣти, якъ тамті...

Але ще де що о проживленю нашихъ селянъ, — може се зацѣкавить зо-трохи тыхъ паніковъ, що то часто не мають апетиту... Страва селяньскій [въ селахъ, котрі я знаю] ось такій: Борщь [голый або засыпаный крупами], капуснякъ, капуста, кваша [ласощѣ], кисѣль-журъ, горохъ, бульба варена зъ лупиною, бульба печена, бульба зъ юшною, бульба засыпана крупами, логаза зъ фасолею [ласощѣ], клюски зъ бульбою, клюски зъ колоченымъ горохомъ [ласощѣ], клюски зъ фасолею [такожь ласощѣ, якихъ собѣ тѣлько богачѣ позваляють] клюски самі зъ юшною и бібі [въ зимѣ тѣлько у богачівъ] та варенице зъ чіснякомъ и олѣемъ [щось нѣбы великій хазанки, тѣлько у богачівъ] и голубцѣ зъ пшона або крупъ. Клюски роблять ся зъ муки пшеничнои, житнои, ячмінноі и гречаноі. То менче-бѣльше страви пібній. Масній страви — тѣ самі зъ додатком, що до нихъ прайде якась омаста зъ молока, сметаны, сала, сыра або свинины, а кромѣ того каша молочна [зъ пшона або гречаныхъ крупъ] и пироги. Мясо належать до рѣдкостей, то и стравъ зъ мяса навѣть справдешній богачі робати не вмѣють. Въ инчихъ сторонахъ [видівъ я давнѣйше, десять лѣтъ тому; якъ теперь, не знаю] бють собѣ коло Великодня заможній господарѣ пацюка, менче заможній бють менчого, инші знову рѣжуть до спільки на половину або четвертину, бо у нашого люду есть звычай бодай на Великдень зъѣсти ковбасу та другого печеного свинського мяса. Въ сихъ же селахъ, о которыхъ пишу, зовсѣмъ не чувъ я, щобы хто забивъ собѣ власного бѣльшого пацюка. Коли такій господарь найдесь разъ на кільна лѣтъ, то бѣльшість монихъ парохіянъ глядить на него вже якъ на щось высшого, якъ на якого магната чи що, и вже певно черезъ кільна лѣтъ згадують: „Е то богачь, тому три роки на свята вінъ забивъ собѣ пацюка!“ Що того пацюка въ десятеро поббільшать, не потребую додавати. Звычайно мои богатші парохіяне задушать собѣ яке просятко „до спільки“, а переважна бѣльшість купуе свинину у Львовѣ. Черезъ цѣлый рокъ нашъ селянинъ навѣть не видить мяса и вінъ дуже щасливый, коли мае зотрохи сала або молока на омасту. Але такими щасливыми суть хиба лишень такъ званій „богачѣ“. Які то „богачѣ“, — се друга рѣчь! Прецінь навѣть у богачівъ бѣда вже перейшла въ пересвідченье такъ, що всѣ гадають, що н. пр. мясо, масло, яйця — тѣлько для панівъ и жидівъ. Если лучить ся, що селянка зробить масло, то тѣлько на те, щобы продати [на сіль, сірники, нитки, гузики]. Те саме дѣесь и зъ яйцями. Цѣкава рѣчь: коли селянинъ ѣсть яйце? Короткій рахунокъ: на Великдень и на пущенье [ostatni dzień zapust]. На пущенье робить ся лѣпшій обідъ [не зъ двохъ, якъ звычайно, але зъ трохъ стравъ] и складае ся н. пр. изъ забѣленого борщу чи капусняку, зъ пирогівъ [звычайно зъ сыра и бульбы або нашѣ, нѣколи зъ самого сыра, а коли лучить ся, що яка селянка зварить пироги зъ самого сыра, то о тѣмъ гуторять уже по цѣлімъ селѣ, коментуючи се яко незвычайне богатство або яко негосподарність] и зъ кашѣ молочнои або бульбы зъ сметаною. Говорю о „богачахъ“. На вечерю, котра також лѣпша, нѣжь звычайно, тымъ, що масна, дістае кождый ще надзвычайный додатокъ — яйце, одно або два, підля зможности. Що за радість въ того мѣжь дѣтьми?! Але на тѣмъ конець! — нѣ дитина нѣ нѣхто въ хатѣ не

видить опбеля яйця, хиба тогдѣ, коли мама несе до мѣста на продажъ. А може въ слабости люде ѣдать лѣпше? О масѣ и въ слабости нема мовы, а вже дуже добре, коли у пересѣчного селянина есть тогдѣ бодай молоко. Правду сказаного не зле илюструють отсѣ слова, якѣ я чувъ вбдъ селянина, коли оповѣдавъ вбльномъ людямъ о породѣ своєи жѣнки. Єго жѣнка була сухбтница [также въ моѣмъ селѣ]. Мѣжь нячимъ сказавъ вбнъ таке: „И до ворожки возивъ, и до дохтора, навѣть курку зарѣзавъ, а нѣчо не помагае..“ Слухателѣ зъ сожалѣньемъ покивували головами и притакнули, що вже дуже зле мусить бути зъ хорою, коли навѣть росблъ зъ курки нѣчого не помбгъ. Головною и найлѣпшою пожывою, въ переконаню тутешныхъ селянъ, есть бульба. Коли е въ хатѣ бульба и борщь або капуста, то вже нѣ господиня нѣ господарь не знають журбы. Але що жъ? Бульбы пбдъ весну не стае вже навѣть у „богачѣвъ“. Звычайно закопують бульбу въ ямахъ на насѣнье, не лишають въ ямѣ отвертбѣ, де держать бульбу на прожитокъ, а не лишають не длятого, щобы въ тбѣ ямѣ не було мѣсця, але длятого, що боять ся, абы черезъ зиму всеи бараболѣ не зъѣли! Треба видѣти: яка на весну радбсть въ цѣлбѣ родинѣ, коли тато вбдкопае бульбу! Кожде лице усмѣхнене, а дѣти то вже натѣшитись не можуть. Настае Familienfest зъ нагоды вбдкопання бульбы, якъ у Нѣмцѣвъ зъ нагоды зарѣзання здорового кабана. Той господарь и сей господарь, а яка рбзница!

Такъ зббравъ я въ отсѣмъ письмѣ, здавсь менѣ, также частину зъ тыхъ причинъ, якѣ ихають нашихъ селянъ до емігрaціи. Далось бы ще о тбмъ сказати дуже богато, та решту лишаю другимъ, що певно поспѣшать зъ подббными выясненями. Лишаю другимъ, бо бѣда у нашихъ селянъ всюды однакова, а може е ще де ббльша, нѣжь тутъ, бо мы бодай пбдъ Львовомъ, лекше о крайцарь. Глядячи на таке житье селянъ, якъ тутъ дивуватись, що селянинъ любить выпити горѣвки? Вбнъ прецѣнь не не зъ роскоши, а зъ горя! Се-жь обявъ психічный, — и интеліґентъ, маючи журбу, загляне неразъ до чарки, а що жь доперва такій бѣдака темный, котрого журба о хлѣбъ насущный нѣколи не покидае!

А може селянинъ мае кого, хто бы ему въ тбѣ бѣдѣ мбгъ и старавъ ся помогти. Пошукаймо!

Часомъ найде ся таки свбй богатшій господарь [у мене такого майже нема], есть двбръ, есть священикъ, есть учитель. Учитель не поможе, бо самъ въ такбй самбй бѣдѣ. Вбдъ священика также годѣ жадати помочи матеріяльнои, бо убожество русскихъ приходствъ загально знане, але священикъ стараесь помогти бодай добрымъ словомъ, бодай радою. Селянинъ-бѣдака, чувши въ церквѣ поклинъ до помочи бѣдному, повный надѣѣ бѣжить заразъ на другій день до богатшого [примѣромъ на весну]. Найдесь въ селѣ маетнѣйшій господарь, то й дасть збожа на вбдробокъ, — правда, може декотрый не конче дешево порахуе, але за те и въ жнива день роботы знае оцѣнити вбдповѣдно. Не ма такого господаря, то йде бѣдака до двора. Въ моѣй парохіи двбръ дае также на вбдробокъ, але яка рбзница? Панъ опбеля рахуе 20 кр. за день, не спускаючи при тбмъ на цѣнѣ збожа, а господарь-селянинъ рахуе 30 кр. и харчь дае! Тожь видимо, яка та пбдпомога зъ двора. Двбръ дасть на вбдробокъ, если дотычный бѣдака не належить до т. зв. „бунтовникбвъ“, але якъ дане збже порахуе и якъ опбеля рахуе роботу?! Коли лѣтомъ лучать ся, що священикъ пбднесе денну плату о 2 кр., — не для конкуренціи, бо де ему на его господарствѣ до конкуренціи зъ дворомъ! — то вже въ дворѣ квасы, gniewy. А що вбдъ платнѣ въ дворѣ залежать тяжше або леньше житье сѣльского населеня, то маю на се доказъ хочь бы на сусѣдньбмъ селѣ. Тамъ люде мають си троха лѣпше, а длячого? — бо посесоръ платить ббльше за роботу, але позвольте сказати, що той посесоръ анѣ не brat mojżeszowego wyznania, анѣ Полякъ-дѣдичъ, але Чехъ. Въ коршмѣ также запоможе ся селянинъ, позичаючи примѣромъ на заставъ [часто кожужа, и опбеля нема въ чбмъ выйти на роботу] розумѣвсь на процентъ, а на якій, о тбмъ вже хиба не треба говорити.

Вертаючи до двора, насуваесь питанье: Може двбръ за те въ якій нячій способбъ умораленое нашь людъ? Може де, а я скажу, якъ оно у насъ. Тутъ жѣночa служба выходить зъ двора усе „зъ додаткомъ“, завсѣгды. Така обезталанена дѣвчина опбеля або йде до Львова на мамку, переважно до жидбвъ, або, коли мае въ тбмъ-же селѣ родину, бере львбвскій дѣти „на мамки“. Нашій селяне вже такъ до того привыкли, що у нихъ се щось зовсѣмъ звычайне, — жерело доходу, заробокъ, а жѣнка, що добре „дбить ся“, — инаше того годѣ назвати — есть навѣть пожадана, бо може собѣ взяти двое трое дѣтей та доходомъ зъ тыхъ дѣтей помагае удержувати родину. Коли-жь така дѣвчина не мае родины въ селѣ, а при тбмъ хоче ще яко-тако свою честь ратувати, то выходить на пожданю за-мужь за якого бурлаку, часто таки за паньского парубка, и йде до пана просити о принятье въ халупинки. Панъ нѣколи не вбдмовить — и готовій невбльникъ, бо такому халупникови доходъ зъ поля, яке панъ дасть ему въ уживанье, и зъ заробку въ дворѣ, нѣколи не выстане на прожывленье. Вбнъ бере таки у пана на вбдробокъ, довгъ зъ року на рбвъ ббльшае, прибувають дѣти, змагаесь нужда, — а малыми дѣтьми вяжесь та нещаслива пара ще ббльше до своєи „халупы“. Зъ дѣтьми тяжко вандрувати на нячій заробокъ... Такъ менѣ представляли рѣчь самій халупники.

Дѣйстно, треба признати, що на поли „immoralnienia“ вездій зб стороны двора неодній заходы — и не безъ успѣху. Н. пр. справляють ся пышній [якъ на село] похороны дѣтямъ незаконнымъ [певно зъ доброго серця], а потбмъ стипы людямъ бувшимъ на похоронахъ. А люде? Огъ звычайно, якъ бѣдани, тягнуть ся великою юрбою за такимъ похорономъ та на таку комашню, бо дбстануть кусникъ хлѣба и горѣвки, а що ббльше, буде „добре оно“, ласка. Въ недѣлю по обѣдѣ дае ся музика, робить ся толоку, а вже що найменче то збираесь роббтникбвъ до обрывання хмелю. Ще священикъ не скбнчивъ вечѣрнѣ, а вже голосъ музики вабить охочихъ. А що на те священикъ? що власть? Тажь тутъ нарушуесь супочинокъ недѣльный! Священикъ робить, що може, говорить, наказуе, але чи що тымъ зробить? Коли священикъ старшій, то кажуть: „On już za stary, już nie z tych czasów, nic nie rozumie“, — коли-жь молодый, то знова нячон сѣвають: „On za młody, teoretyk, nie zna jeszcze praktycznego życia“... Выпадало бы може донести де-що властямъ, але... Коли разъ були селяне у бувшого пана старосты и жалувались на тяжкій часы, вбнъ не знавъ нѣчого лѣпшого сказати, якъ те, що до сѣльскои бѣды найбльше причиняють ся священики, — а селяне додали: „И професоры, превелебный пане старосто!“ Бувшій знова п. инспекторъ дававъ разъ науку учителеви: „Co się pan daje księdzu powodować?“ — хочь священикъ бувъ якимсь зверхникомъ учителя яко предсѣдатель мѣсцевои рады шкбльнои. Або панѣ-дѣдичка каже до вбйта: „Słuchajcie no, wójcie, zagrabicie mi Wasyla, bo on wziął na odrobek 4 złr. a nie odrobił“. — „А добре, прошу панѣ!“ вбдповѣдае вбйтъ. Прислухуюсь тому одна особа урядова — и нѣ чичаркъ! — хочь таке фантованье за довгъ, безъ урядового засуду, було бы надужитьемъ власти вбйта. Вбйтъ зафантуе, прислужить ся дворови, а при всякихъ выборахъ буде вже певнымъ выборцемъ... О поступованю дотычныхъ чинникбвъ при выборахъ не потребую говорити; се вже бувало обговорюване ажь за часто и у всякихъ часописяхъ. Якъ дѣлае все те на селянина, рѣчь ясна, а що все те не причиняесь также до пбднесеня повагы духовенства, о тбмъ найлучше свѣдчать хочь бы те мѣсце въ знанбмъ письмѣ, де то говорить ся, що народъ священикбвъ уже не слухае...

Але суть ще й нячій фанты нѣбы маловажнѣ, не такъ разячій, але щоденій и тымъ може ще шкбдливѣйшій. Кары 5—10 зр. за те, що худобина вскочила въ шкоду, а не за те, що шкоду зробила. Могла не зробити шкоды ей на 10 кр., а каръ менчахъ якъ 5—10 зр. нашій дворы не знають. Дальше выдаванье до коршмы квитбвъ на келѣшки, выплаты въ коршмѣ, посыланье слугъ або наймленыхъ людей [самыхъ чи зъ кбньми] въ недѣлѣ и свята до мѣста, непосыланье слугъ до церкви, бракъ нагляду надъ поведеньемъ моральнымъ двбрскои службы [неразъ навѣть у панбвъ лячно найчестнѣйшихъ]. Що-до моеи парохіи — то все те есть „культурною роботою“ двора, хочь треба признати, що въ засадѣ двбръ узнае потребу церкви. Узнае, але якъ? „Religii, wiary — каже — chłopowi trzeba; to jedno jeszcze chłopa trzyma; jak by tego nie miał, wziąłby się do rozboju“ — сказала разъ панѣ-дѣдичка до мого сусѣды-священика. Отже вѣра потрѣбна лишь для хлопа. Повагу священика пбдпопусть на кождбмъ кроцѣ, тблько въ очи зъ огляду на хлопа, вбддаесь ему яке-таке пошанованье. Що зъ такого поступования зъ народомъ и священиками не може зростати повага священикбвъ, се рѣчь знова ясна.

Насуваесь наконець питанье: Може господарюю нашь двбръ уморальнюе селянъ? На те вбдповѣдь: Ледво! Чувъ я таки вбдъ селянъ закиды, що панъ занадто нищить лѣсы, все продае жидамъ!

Отсе вязаночка фактбвъ изъ села. Въ виду того, здавсь менѣ, не бувъ бы авторъ вѣдомого письма поступивъ несправедливо, коли бы бодай двбръ въ дотычныхъ закидахъ сирягъ бувъ разомъ зъ духовенствомъ. Дѣйстно, деиуды священьство взагалѣ [не только руске] завинило богато, але чимъ? Тымъ, що оно часто за поблажливе для дворбвъ — а одиницѣ [не „загалъ“] за поблажливій въ оглядбвъ утілітарныхъ. На таку поблажливбсть въ справахъ коршмы и моральности взагалѣ — священикъ нѣмецкій, нѣ ческій нѣякимъ чиномъ не згодивъ бы ся, а щобы мавъ и потерпѣти. Будучи у Кнайпа мавъ я нагоду не одно почути на сю тему и не одну пѣгулку зъ тои причины проковтути. Мы балакали не разъ о справахъ нашихъ парохіянъ, а мѣжь нячимъ годѣ менѣ було священикамъ баварскимъ, австрійскимъ, нѣмецкимъ та ческимъ выяснити гетмановіи жидбвскои такъ, щобы нашь священикъ выйшовъ цѣлый. Они просто твердили, що коли у насъ жиды такъ верховодять, якъ я то оповѣдавъ — то наше священьство мусить бути „nix nutz“. На оборону русскихъ священикбвъ додавъ я мѣжь нячимъ, що й польскій, въ кождого погляду сильнѣйшій и свободнѣйшій, такожь нѣчого противъ неморального вилыву жидбвского на нашь людъ и противъ жидовтѣня нашого краю не роблять. На те менѣ сказано: „Pardon, мы не кажемо на русскихъ священикбвъ, що они „nix nutz“, але на загалъ священьства in Galizien“. Я мусѣвъ залишити оборону.

И дѣйстно, въ напрямѣ тбмъ, хочь якъ строго моральнбмъ, потрѣбна реформа семинарій. Але таку реформу хиба не польскій газеты теперь выдумали, а Русины давно-давно ей домагають ся, та тяжко допроситись, бо якъ разъ тѣ самій, котрій теперь такъ за реформою горлають, до того часу все перешкаджали. Я собѣ пригадую, якъ тому вбльна лѣтъ загально говорено о маючбй наступити змѣнѣ въ зарядѣ семинарій. Та прийшовъ доповняючій выббръ до Вѣдня зъ округа Пбдгайцѣ-Рогатинъ-Бережаны, Романчукъ перепавъ, а о всякбй змѣнѣ въ семинарій заглухло. Признаю, якъ кажу, потребу реформы семинарій и я певный добрыхъ наслѣдкбвъ зъ нея, але для загалу, а не для васъ, панове, якъ то вы надѣетесь! Нашій собраты [не наробивши н. пр. довгбвъ яко семинаристы] будуть тогдѣ певно ббльше неустрашимій въ выповнюваню свого высокого уряду, буде сила, солідарнбсть, не буде тыхъ, що то гнуть каркъ ажь до тои степени, що опбеля, хто небудь робить имъ тяжкій закиды, и то не одиницямъ, а загалови священикбвъ, отже навѣть и тымъ porządnym.. Но одного въ тбй реформѣ не хочемо, на одно не позволимо, а то, щобы насъ реформували чужій люде, а въ додатку ще намъ ворожій! На се не позволимо, хочь до того, якъ деному здавсь, черезъ нашь домовый зббльшеный теперь роздоръ, найдогбднѣйша хвиля. Шкода вашого, панове, надмѣрного апетиту на нашь семинарь! тблько захорувати зъ него можете. Мы маемо своихъ людей досыть, що зреформувати мають здббность и добру волю. Еи епископы потребують тблько розглянутись, а незно такихъ найдуть. На всякій способбъ не вбддадуть семинарій нѣколи исторію опротивѣлому намъ польскому Єзуитови, бо въ такбмъ выпадку то бы не була поправа, але тяжке погбршенье!

Але я вбдступивъ вбдъ рѣчи, збйшовъ на реформу семинарій, — ну, оно стоить въ связи, то Вп. читатель выбачить. Позволю собѣ навѣть сказати ще одно.

Въ знанбмъ письмѣ складае ся упадокъ [оно въ части правда] повагы руского духовеньства на безмѣрне перенятье матеріялізмомъ. По чаѣй сторонѣ сей матеріялізмъ, я выказавъ зъ вбдносинъ въ моѣй парохіи, и теперь ще додамъ, що о такбмъ за великбмъ матеріялізмѣ священикбвъ въ повѣтахъ, де появилась пошесть еміґраційна, ледво чи можна подумати. Мы-жь маемо на се власный питомый русій термометръ — нашихъ радикалбвъ. Де тблько пбкаже ся щось бодай троха на видъ схожого зъ матеріялізмомъ, сей термометръ показуе заразъ дуже высоко. Тымъ часомъ повѣты, котрій обняла еміґрація, не показують майже нѣякого радикалізму...

Кбнчу отсе свое письмо тымъ: Обходѣть ся, панове, инакше зъ рускими священиками, а передовсѣмъ дайте народови хлѣба, а еміґрацін не буде!

На цѣлу мою бесѣду готовъ хто сказати: „Твоя балаканина выйшла противъ тебе; также въ селахъ, о котрыхъ ты пишешь, не ма нѣ знаку еміґрацін!“ Правда, але й на Мазурахъ не чути за таку громадну еміґрацію, а однакъ и тамъ не мусить бути лѣпше, бо коли тому шѣсть лѣтъ [а „чимъ дальше въ задъ, тымъ лѣпшій часы“, кажуть старшій] бувъ я коло нового року въ однбмъ селѣ надъ Дунайцемъ, выйшовши на проходъ, побачивъ я, якъ лишь на-пбвъ вкрыта и боса жѣнка [морозъ бувъ трѣскучій] черпала зъ рѣки воду. Хата була далеко. Зъ цѣкавости пбйшовъ я за нею и тутъ въ подббнбй „халупѣ“, якъ описавъ я высше, кинулось на стрѣчу селянки трое выхудѣлыхъ, майже голыхъ дѣтей зъ крикомъ „Matuś chléba!“ Була то жѣнка двбрского парубка...

Въ цѣлбмъ нашбмъ краю всюды теренъ до еміґрація пбдготовленый. Нехай въ селахъ, за котрій пишу, пустить хто злобный тбльно байку за яку обѣцяну землю, такъ заразъ не декотрій, а всѣ готовій до вандрбвки, а треба додати, що повѣты, де прокинулась еміґрація, лежить на граници державы, про котру и найменча шкбльна дитина знае, що тамъ розмѣрно найбльше есть ще вбльнои землѣ та що вбдтамъ гонять жидбвъ. Той послѣдній, найпопулярнѣйшій мѣжь нашимъ людомъ обставины досыть, щобы темній селяне уважали сю державу за край обѣцяный... Але жь многимъ вже судило ся тяжко розчаруватись!..

Рада державна.

На порядокъ дневный вчерашнього, бо второкъ, засѣдання палаты послбвъ поставлено дискусію надъ вбдповѣдею гр. Таффого.

Пос. Руссъ вменемъ лѣвицѣ заявивъ, що вбдповѣдь президиа міністрбвъ недостаточна и не выстае до мериторичного трактования сеи справы. А позаякъ регулямінъ не дозволяе на голосованье при того рода дискусіи, то лѣвица внесе въ часѣ розправы надъ буджетомъ міністерства справъ внутрѣшныхъ резолюцію, котра выповнить недостачѣ у вбдповѣди гр. Таффого.

Пос. Цукеръ, старо Чехъ, звернувъ увагу на се, що подѣѣ послѣдныхъ днѣвъ сказали, що справдѣ не можна правити добре безъ Нѣмцѣвъ, але не можна также правити противъ Чехбвъ. Державне право ческе не належить до рады державной але до сойму ческого. Нѣмцѣ повинній бути супротивъ Чехбвъ такъ выразумѣлій, якъ Мадяры супротивъ Хорватбвъ, котрыхъ народбсть они увзглядняють и поважають. Вѣнци пбдпиравъ гадку, щобы Чехи наблизились до Нѣмцѣвъ, якъ се недавно предкладавъ д-ръ Герольдъ.

Пос. Праде оправдувавъ поведенье рады мѣсцон въ Райхенберзѣ. Въ анальоґічныхъ случаяхъ правительство не поступало зъ такою безвзглядностію. И такъ рады мѣсцон въ Празѣ не розвязано помимо панславистичныхъ маніфестацій пбдчасъ послѣднои выставы краевои. Такъ само не поважено ся на розвязанье рады мѣсцон въ Пештѣ зъ нагоды именованя Кошута почетнымъ горожанином. Поведенье правительства въ справѣ райхенберґскбй се, пбсля гадки бесѣдника, політика брутальнои силы.

Пос. Троянъ пригадавъ, що ще въ 1848 р. промавлявъ за згодою зъ Нѣмцями. Правительство выкликало споры ческо-нѣмецкій. Представивъ великій кривды Чехбвъ въ Ліберци. Въ школахъ бють чесанхъ дѣтей.

На тбмъ перервано нарады.

На сѣмъ засѣданю внесъ пос. Соммаруґа интерпеляцію до правительства, якъ комісарѣ правительственій поводять ся на зборахъ антісемітскихъ. И такъ комісарѣ дозволяли, щобы Шнайдеръ и Ліхтенштайнъ взывали збббраныхъ до небезпечныхъ чинбвъ супротивъ жидбвъ.

Пос. Гофманъ уґованъ, щобы правительство внесло законъ, котрымъ бы заказано устроювати картелѣ и „рінґи“ въ продажи артикулбвъ пожывы

Слѣдуюче засѣданье вбдбуваесь нынѣ, въ середу.

Въ справѣ руского театру.

Делеґаты выдѣлу „Руской Бесѣды“ [проф. Н. Вахнянинъ, К. Лучанбвскій и Ив. Гулай], навѣстили нашу театральну трупу въ Сучавѣ и переговорились уже зъ персоналомъ артистичнымъ що до вбдновленя контрактбвъ на рбкъ 1893-ый, въ котрбмъ театръ нашь перейде пбдъ управу выдѣлу „Бесѣды“. На днихъ возьме выдѣлъ пбдъ розвагу услбвя, якій поставили до него артисты сцены нашои и завбзве ихъ до пбдписаня контрактбвъ.

При тбмъ мило намъ подѣлити ся вѣсткою, що театръ нашъ, гостячи въ Сучавѣ посередъ дуже многоязычного населеня, вывязавъ ся зъ своеи задачѣ дуже поважно и тымъ заслуживъ собѣ на прилюдне узнанье. Делеґаты були на представленю „Барона циганьского“ и, о скбльно довѣдуемось, выказують ся дуже похвально о выступахъ артистокъ нашихъ, панъ Кравчунбвнои и Фіцнербвнои, якъ и п. Карпиньского [тенора], котрій мали въ рукахъ перші ролѣ. Що театръ нашъ зробивъ вражѣнье на Сучаванахъ, свѣдчить той фактъ, що послѣдній два представлена дано лишь на усильне домаганье публики. Саля театральна була биткомъ заповнена, а заслуженымъ оплескамъ не було кбнця. Публика складала ся въ Русинбвъ, Нѣмцѣвъ, Полякбвъ, Вбрменъ та жидбвъ, котрій всѣ въ розговорной бесѣдѣ уживають руского языка, а бодай все розумѣють. Лишь Румунбвъ не було нѣ на показъ! Румуны дали собѣ слово пбдъ грозою „палокъ“ — не явитись на представленяхъ руского театру. Они мають пересвѣдченье, що рускій театръ небезпечный для розвою ихъ народности. Шовінізмъ сей, смѣшный и на скрбзь нерозумный, дае намъ понятье о великбй некультурности тыхъ всходныхъ Романбвъ. Русного слова, котрымъ давнѣйше вся ихъ интеліґенція говорила, боять ся гбрше огню и терорызують кождого зъ своихъ, хто бы поважився заговорити по рускн. А все-таки по церквахъ всѣ иконы, вбдъ долу до горы, носять ще написи рускій, а въ книгахъ церковныхъ задержалась кирилиця.

Добра слава театру руского загомонѣла и по-за границями Буковины, а Ясы домагались, щобы директоръ п. Биберовичъ загостивъ до нихъ бодай на кблька представлень. Однакожь годѣ було посередъ зимы выбиратись туды и длятого п. Биберовичъ переѣхавъ уже въ понедѣлокъ [5 н. ст. грудня] до Коломыи, де, надѣемось, публика руска прийме его зъ отвертыми раменами и вынагородить ему шовінізмъ румунській.

О скбльно могли мы довѣдатись, п. Биберовичъ вразъ изъ женою будуть дальше трудитись для нашои сцены.

Проєктъ закона о выпродажи.

Правительство выготовило проєктъ закона о выпродажи. Вбдъ давна пбднеслись голосы якъ зб стороны публики такъ и вбдъ самыхъ купцѣвъ, що оповѣщуваній „загальній выпродажи“ суть по найбльшбй части звычайными обманьствами. Практика выказуе, що публика дае ловитись на приманливій оповѣщеня, въ котрыхъ заповѣдае ся выпродажу „низше цѣнъ фабричныхъ“, и не лишь що вбдтягаесь вбдъ нашихъ купцѣвъ зъ такими самими товарами, але и дбстае на тбй т. зв. выпродажи найлихшій товаръ, за который платить пропорціонально высоку цѣну. Вправдѣ неразъ доконче потрѣбна въ интересѣ купецкбмъ выпродажа, именно если або дотычна торговля перестае истнувати, або если купець не выпродае у властивбй порѣ т. зв. сезоновыхъ товарбвъ и мусить ихъ низше цѣны пбзнѣйше продавати. Але въ тбмъ другбмъ случаю дотеперѣшна практика солідныхъ купцѣвъ не уважае вбдповѣднымъ голосити и оповѣщувати про таку выпродажу сезоновыхъ товарбвъ, лишь вдоволюе ся тымъ, що зверне увагу купуючого при самбмъ закупнѣ товарбвъ въ дотычнбй торговли. Супротивъ того годѣ выдержати солідным купцямъ конкуренціи зъ торговлями, котрій мовь бы своимъ окликомъ поставили девізу: обманювати публику.

Тымъ всѣмъ хибамъ хоче зарадити правительство и длятого выготовило проєктъ закона, котрымъ нормуе постановы о выпродажи. Правительство засягнуло въ тбй справѣ опініи палатъ промысловыхъ и торговельныхъ, але при розправахъ въ радѣ державнбй мабуть не оббйдесь безъ оживленои дебаты и деякихъ поправокъ. Головій постановы проєкту такій:

Устроюне заповѣдженыхъ выпродажей публичныхъ въ цѣли прискорена розпродажи товарбвъ або иншихъ движимыхъ рѣчей зъ промыслу дозволене лишь за праволеньемъ власти промысловои. Стараючій ся мае внести до власти промысловои въ мѣсци, де мае вбдбутись выпродажа, поданье на письмѣ, въ котрбмъ мае бути подане: означенье скбльности и якости товарбвъ на выпродажъ, докладне поданье мѣсця замешкання выпродуючого, часъ, въ котрбмъ мае вбдбутись выпродажа, особа, котра есть властителемъ выпродуваныхъ товарбвъ, и особы, котрій будуть занимативсь выпродажею, причины, за-для котрыхъ мае вбдбутись выпродажа, якъ н. пр. смерть властителя торговлѣ, закрытье торговлѣ, переходъ на нового властителя, переселенье. Власть промыслова передъ рѣшеньемъ мае запытати о опінію палату торговельву и промыслову. Опінія мае вбдноситись, чи всѣ точки въ поданю суть правдивій. Выданье опініи мае наступити до 14 днѣвъ, а вбдтакъ власть промыслова мае

чимъ скорше полагодити цѣлу справу за згодою власти податковои першои инстанціи.

Власть промыслова першои инстанціи може удѣлити призволеня найдовше на три мѣсяцѣ. На часъ до одного року удѣляя призволеня краева власть політична въ надзвычайныхъ случаяхъ. Удѣленье призволеня полишено свободному осудови властей. Зъ выимкою случаю смерти властителя торговлѣ дозволенье на выпродажу може бути удѣлене лишь тогдѣ если торговля истнувала вже два роки а выпродуе ся точно вычисленѣ товары

За дозволенье выпродажи треба заложити оплату: у Вѣдни 10 до 100 зр., въ мѣстахъ по-надъ 50.000 душъ населеня 5 до 50 зр., а для всѣхъ иншихъ мѣсцевостей 2 до 30 зр. Та оплата вплывая до кась товариствъ промысловыхъ, або до фонду для бѣдныхъ въ мѣсцевости, де вѣдбуваесь выпродажа. Выпродажей, котрѣ вѣдбуваютъ ся въ наслѣдокъ судового рѣшеня, не обовязуютъ тѣ постановы. Провины противъ тыхъ постановъ караютъ ся карою грошевою, котра иде на фондъ для бѣдныхъ въ дотычнѣй мѣсцевости.

Нова правопись руска.

Пѣдъ такою написею читаемо въ нинѣшнѣй урадовѣй Gazet ѣ Lwowsk ѣй:

„Рескриптомъ зъ дня 25 падолиста с. р. ц. к. міністерство просвѣты и вѣроисповѣдань поручило завести въ школахъ галицкихъ правопись руску пѣсля ухвалъ анкеты, котрѣ свого часу поданѣ були, до прилюдноі вѣдомости. Подрѣбнѣ зарядженя выдасть въ найблизшѣмъ часѣ ц. к. краева рада шкѣльна.“

До сего урядового оповѣщеня додамо вѣдъ себе кѣлька премѣтокъ на основѣ информацій зъ Вѣдня, якѣ мы одержали янъ-разъ сегодня.

Рескриптъ міністерства до краевои рады шкѣльноі носить дату 25 н. ст. падолиста с. р., а ухвала въ міністерствѣ просвѣты запала дня 16 н. ст. падолиста.

Змѣна правописи зайшла лише въ тѣмъ, що 1) на звукъ „i“ мае уживатись тѣлько той одинъ знакъ замѣсть уживаныхъ шѣстьохъ знакѣвъ [*i, и, ы, ъ, ѣ, е́*]; 2) на звукъ „и“ мае уживатись лишь той одинъ знакъ замѣсть трехъ [*и, і, ы*]; 3) значокъ „ъ“, яко неживый уже нинѣ, мае ся опускати; 4) звукъ „ъ = ji“ задержано въ видѣ „ї“ [бо „ъ“ властиво означае звукъ „je“]. Бѣльше змѣнъ нѣякихъ не введено.

Дѣти маютъ навчитись читати такожъ церковнѣ книги, а до того мае податись можность въ пѣдручникахъ шкѣльныхъ.

На Буковинѣ „Букварь“, уложеный инспекторомъ Ом. Поповичемъ, заведеный уже въ школахъ въ початкомъ сего року шкѣльного.

Мівістерство, затверджуючи ухвалы анкеты, вложеноі зъ професорѣвъ руского языка въ університетахъ, гімназіяхъ и семинаріяхъ учительскихъ, стануло — якъ намъ пишутъ зъ Вѣдня — едино на становищи педагогічнѣмъ, т. е. що нова правопись мае уленшати молодежи шкѣльнѣй науку руского языка.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Яворова.

[Институтъ сс. Василіянокъ въ Яворовѣ.]

Не разъ не два довелось менѣ чути нарѣканя нашихъ стареньвихъ панъ-отцѣвъ та матерей, що нема такого заведеня на „бѣдній тѣй Руси“, де бы могли рускѣ панночки хорошо выучуватись своей матѣрноі бесѣды та придбати всякои потрѣбноі до жита науки. И — най росте лихо — давали такѣ батеньки та матусеньки свои хорошѣ, цвѣтучѣ дѣвчаточка отъ до якого конвікту „Терезіянокъ“ або „Магдаленокъ“, нехай тамъ, мовляли, набирае науки та розуму. А дѣвчагочка вдуть „яки ягацы на заволенію“ и выходять по кѣлькохъ лѣтахъ дуже розумными — чужамъ розумомъ... Розмовлявъ я разъ зъ одною институткою, що кѣвчила „едукацію“ у Львовѣ въ якѣмсь польскѣмъ заведеню, а була се Русинка зъ бабки-прабабки. Набалакала менѣ богато богато въ польскои исторіи, про польскихъ бардѣвъ, про музыку польску, заграла менѣ одну „шумку“ Завадского тай тутки вкѣнчилась ей мудрѣсть. Про подѣ своего рѣдного народа, про великого батька Кобзаря зъ-надъ Дѣпровои саги — не вмѣла сказати анѣ пѣвъ словомъ. Зъ-пѣдъ пальцѣвъ ей не загудѣло у фортепянѣ ревнѣ мельодійнѣ, серце порываючѣ звуки рускои пѣснѣ... Ба, що бѣльше — она не вмѣла навѣть добре говорити рѣдною мовою, а о писаню руськихъ буквъ вже анѣ погадати... Проббгъ, щира правда! Ось вамъ институтка, потѣха татунця и мамуньцѣ... А такихъ у насъ богато богато...

Яка-жь сему причина? Не вже-жь таки у насъ нема нѣ одноі якои-такои институціи науковои для руськихъ дѣвчатъ, що треба ихъ давати ажь до чужихъ институтѣвъ та приголомшувати потому тоту дрѣбку чувства любови до рѣдноі Матери та гамувати розвѣй силъ моральныхъ? Ба нѣ! Есть у насъ заведеня, котрѣ гарно процвитали-бъ и выдавали бы земляци рускѣй чи-одну хорошу доню, — такъ що-жь? — пустною свѣтять! Самѣ свои не пѣдмагаютъ ихъ; радше дадутъ дитвину „у чужую назамату, нѣжь у рѣдну руску хату.“ Нашѣ людоньки жадаютъ вѣдъ свого института чогось такого, що часомъ и годѣ вволити, а вѣдъ чужихъ приймаютъ все за добрый грѣшь....

Маю тутъ на примѣтѣ 8-клясове заведенье сс. Василіянокъ въ Яворовѣ. Я зачувавъ чи-разъ нарѣканя въ деякихъ нашихъ родинахъ, що заведенье въ Яворовѣ не конче вѣдповѣдно уладжене. Не знаю, якъ оно було давнѣйшими часами, а лишень скажу, яакъ оно выглядае теперь.

Коло горѣшноі церкви бѣлѣе монастырь сс. Василіянокъ; коло него зеленѣе хорошій садъ; навкруги розпростеръ ся красный огородець, повный пахучого зѣля, дальше огородъ въ яриною. Зъ одноі стороны огорода весь крутою блисучою стяжкою рѣчка Шкло. Въ тѣмъ-то монастири есть институтъ для руськихъ дѣвчатъ пѣдъ доглядомъ самыхъ монахинъ и пѣдъ начальнымъ доглядомъ настоятельки. Комнаты, въ котрыхъ перебуваютъ ученицѣ, просторѣ и здоровѣ; такѣ-жь комнаты до науки, котрыхъ есть вѣсѣмь, такъ само, якъ класъ есть вѣсѣмь. Особнѣ суть комнатки де учатъ грати на фортепянѣ, и т. д. Учениць въ институтѣ есть до 60, а зъ доходячими щось 70. Учительокъ удержуе заведенье пять; дѣ учатъ такожъ гры на фортепянѣ. Побѣчь того розвиваесь постепенно въ кождѣй класѣ наука рисунковъ и спѣву. Зъ головныхъ предметѣвъ трактуютъ тамъ зъ особлившою пильностію языки руськѣй, нѣмецкѣй и польскѣй Кождого зъ тыхъ языкѣвъ удѣляе фахова учителька. Тутъ можемо лишь се пѣднести, що руськимъ заведенямъ того рода бракъ вѣдповѣдныхъ пѣдручникѣвъ до науки руского языка и рѣдноі словесности. Науки религіи удѣляе тутешный сотрудникъ о. Костикъ, а для учениць латиньского обряду [котрыхъ есть кѣлька] лат. сотрудникъ сс. Оберцъ. Роботы ручнѣ выконуютъ ся пѣдъ проводомъ с. Ольги С. Кождого мѣсяца вѣдбуваесь конференція, а провѣдникъ яворѣвскои школы народноі п. Маренинъ вѣдвѣдуе кѣлька разѣвъ мѣсячно заведенье пѣдчасъ науки, щобы переконатись о успѣхахъ повѣреныхъ заведеню учениць. Керму цѣлого заведеня держитъ о. Дубравскій зъ Рогѣзна [по бл. п. о. Іосифѣ Лозинськѣмъ] и ему за совѣстность, за приналежне выконуванье морального обовязку належитъ ся повне признанье.

Такъ маемо заведенье, де може кождая руска дитина вовсѣмъ хорошо пѣдучуватись. Лишь два такѣ заведеня рускѣ истнуютъ у насъ: у Львовѣ и въ Яворовѣ, а й тотѣ порожнѣй, бо наша інтеліґенція по найбѣльшѣй части ігноруе ихъ... Не кажу, що по-надъ яворѣвскій институтъ вже нема лѣпшого пѣдъ сонцемъ, — кажу лишень, що все-таки не стоитъ вѣнъ такъ лихо, якъ се де-хто оповѣдае. Нехай бы лишь наша суспѣльность показалась трохи патріотичнѣйшою та посылала своихъ дѣтей у рускѣ институты, тогдѣ й они самѣ зацвили бъ, пѣднеслись бы высше, — а такъ стоитъ имъ часто-густо сильною запорою до розвою бракъ фондѣвъ. Отъ хочь-бы й яворѣвскій институтъ. Коли бы було бѣльше учениць, стоявъ бы институтъ далеко лѣпше, а тутъ и платня не така велика, ну, а деякихъ дѣвчатъ убогихъ институтъ удержуе майже даромъ...

Одно маемо охоту порадити настоятельству яворѣвского заведеня: Було бы хорошо — устроювати вѣдъ часу до часу вечерницѣ въ память нашихъ спѣвцѣвъ народныхъ, щобы такими споминами пѣдносити духа молодыхъ пташокъ руськихъ. Що се заведенье въ монастири — то нѣчо не шкодить. Вечерницѣ такѣ повинны устроювати самѣ ученицѣ пѣдъ доглядомъ своихъ учительокъ. Наша церковь не повинна и не може ставити заторы розвоеви національному. Гадаемо, що нашѣ патріотичнѣ учительки запишутъ глубоко въ серци своѣмъ те, що винѣ матери Руси яко ей добрѣ дочки. Тогдѣ и публика наша скорше отямить ся, стрясе зъ себе тоту апатію, зъ якою вѣдноситъ ся до руского института. И зацвите гарно одинъ цвѣтъ бѣльше на народному полѣ. Щасть Боже при важкѣмъ великѣмъ трудѣ!

С. Я.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Епископъ Стросмаеръ выдавъ пастирске посланіе, котрымъ розпорядивъ торжественне святкованье епископского ювилею папы Льва XIII. Папа, каже ся въ посланію, се знамя святон единости церкви, котрое нема передо всѣмъ мѣжь Славянами. Хорваты повинѣ, зъ огляду на небезпечнѣ часы и внутрѣшне положенье въ Хорватіи и Славоніи, поручити себе ласцѣ и опѣцѣ святого вѣтця. Тожь дня 19 лютого с. р. маѣ вѣдправитись по всѣхъ церквахъ епархіи торжественнѣ богослуженя зъ выставленьемъ св. Тайнъ. Рѣвножь треба пояснати народови, въ якѣмъ положеню теперь папа Левъ XIII дѣйстно находитъ ся.

Майже всѣ зборы комітетѣвъ въ Угорщинѣ засылаютъ новому шефови кабінету свои привѣты. Лишь зборы комітату въ Рабѣ не ухвалили внесеного старшимъ жупаномъ вотумъ довѣря для правительства, позваня тамошнѣй проводирѣ ліберальноі партіи заявили, що не маютъ довѣрія до церковноі політики правительства и осуджаютъ панованье т. зв. кліки Тисы.

— —

Пѣсля вѣсти въ Pol. Corr. зъ Цетинія, порѣшили емігранты зъ Босны и Герцеговины, проживаючѣ въ Чорногорѣ, вывандрувати зъ весною до Сербіи а взглядно Болгарія.

— —

Сербскѣ радикалы програли свою справу въ Бѣлградѣ. Въ недѣлю вѣдбуло ся загальне голосованье выборцѣвъ мѣста Бѣлграду надъ вотумъ недовѣря для мѣсцкои рады бѣлградскои, котра есть въ рукахъ партіи радикальноі. При голосованю 3162 выборцѣвъ на 4230 управальненыхъ до голосованя заявилось за вотумъ недовѣря. Правительство зараз передало управу мѣста провізорично установленому бурмістрови адвокатови Татичеви.

НОВИНКИ.

— **Третій выклады стрыйскои філіи Просвѣты** вѣдбудуть ся въ Стрыю слѣдуючои недѣлѣ т. е. дня 11 н. ст. грудня с. р. Выкладати будуть: проф. Ив. Вахнянинъ: „Якимъ способомъ чистить ся кровь въ людскѣмъ орґанізмѣ?“ — о. Левъ Горалевичъ зъ Угерска: „Про раціональне пеканье худобы“ — и о. Ол. Бобикевичъ дальше „Исторію Козаччины“. Межь вѣдчитами будуть продукуватись хоры пѣдъ управою проф. Ґеруса и будуть выголошенѣ деклямація. Выдѣлъ стрыйскои філіи „Просвѣты“ запрошуе симъ всѣхъ членѣвъ „Просвѣты“, щобы разомъ зъ своими родинами и знакомыми, — котрыхъ можуть привести яко гостей, — на тѣ выклады явити ся зволили. При тѣй нагодѣ можна вписуватись въ члены „Просвѣты“. — *Вѣдъ выдѣлу філіи „Просвѣты“ въ Стрыю.*

— **Въ справѣ змѣны въ ректоратѣ львѣвскои семинаріи духовнои** помѣстивъ Kurjer Polski статейку, въ котрѣй говоритъ: „Ще за намѣстниковання Залеского митрополитъ мавъ „оглянутись“ за иншимъ ректоромъ, але рѣзнѣ кандидаты [оо. Бѣлецкій, Чапельскій и другѣ] зъ рѣзныхъ причинъ на становище ректора не вѣдповѣдали. Отже справа осталась въ завѣшеню. Въ часѣ „угоды“ [sic!] потреба змѣны въ ректоратѣ знова вырину ла и становила одну ей точку [?], на котру згодились обѣ стороны. Правительству теперѣшный ректоръ робивъ богато клопотѣвъ, а „молодымъ“ надоѣдавъ. Послѣдный скандалъ [що сынъ о. ректора въ будынку семинаріи мавъ выдавати радикаламъ карты на вѣче] приспѣшивъ кризу. А що кваліфікованого кандидата на ректора й доси нема, хочь митрополитъ все „оглядаесь“, то рѣшено ся на крокъ радикальный: вѣддати семинарію Єзуитамъ. О. крил. Туркевичъ ректорату не обѣйме. На конференціи епископѣвъ було пѣднесено, чи бы передъ рѣшучою реформою не поручити ректорату провізорично о. Туркевичеви, але остаточно порѣшено, що вѣдъ нового 1893. року обѣйме управу семинаріи стало Єзуитъ Буркевичъ зъ Хирова. Зъ ректоромъ уступлять и всѣ настоятелѣ зъ выимкою духовника о. Дольницкого. Що така реформа не наступила ще скорше, то лишь тому, що Єзуиты вымагаютъ коштѣвъ на удержанье питомцѣвъ майже двѣчи тѣлько, що доси.“

— **Охота емігрувати** заволодѣла кѣльканацятьома господарями зъ Перемышльщины, котрѣ прибули дня 3 н. ст. грудня до бюра вывѣдуючого Бр. Красицкого въ Ярослави и просили, щобы за его посередництвомъ могли выбрати ся до Росіи, „бо — якъ казали — у насъ така недоля, що не можна вытримати“. Тѣ люде покинули свѣй намѣръ, коли имъ властитель бюра представивъ погубнѣ наслѣдки еміграції, але вже зъ того факту, що соляне самѣ информують ся въ справѣ еміграції видко, що така гадка ширить ся мѣжь народомъ.

— **Про холеру въ Гусятинщинѣ** доносятъ, що вчера занедужавъ въ селѣ Шидлѣвцяхъ Максимъ Демковъ, 12 лѣтный сынъ заробника. Впрочѣмъ не зайшли нѣякѣ змѣны.

— **Новый плянъ науки въ школахъ реальныхъ.** Рескриптомъ зъ дня 12 н. ст. падолиста с. р. выдало міністерство вѣроисповѣдань и просвѣты новый плянъ науки для школъ реальныхъ въ Галичинѣ, вводячи въ тыхъ школахъ обовязкову науку французского языка, почавши вѣдъ третьои клясы.

— **Метѣль снѣжна**, треваюча вже вѣдъ понедѣлка въ ночи, надала Львовови цѣлкомъ зимовый видъ. Скрѣзь видко горы позгортаного снѣгу, улицями женуть ся санки, а вѣтеръ розносячи снѣгъ на повнае нимъ воздухъ якъ бы бѣлымъ дрѣбнымъ пухомъ. Ся перша метѣль сегорѣчна мусѣла и на провінціи дати ся въ знаки и нинѣ, коли вчера поспѣзняли ся всѣ поѣзды зелѣзничѣ.

— **Д-ръ Іосифъ Третякъ**, професоръ школы реальноі и приватный доцентъ літературы польскои на університетѣ краковскѣмъ, мавъ онодгы выкладъ габілітаційный, щобы розширити veniam legendi на літературу и языкъ рускій. Выкладъ на тему: Znamiona charakterystyczne języków ruskich вѣдбувъ ся въ Краковѣ въ присутности ректора, а такожъ декана и професорѣвъ выдѣлу фільософічного університету краковского.

— **Стіпендіи.** Намѣстництво надало опорожненѣ стіпендіи зъ фундаціи им. о. Петра Мединьского по 105 зр. рѣчно, призначенѣ для ученикѣвъ гімназіяльныхъ греко-кат. обряду, своякѣвъ фундатора, або походячихъ зъ околиць, котрѣ належали колись до округа чортковского: Ив. Лотоцкому ученикови VII-ои клясы гімназіяльноі въ Станиславовѣ, сынови дяка при греко-кат. церкви въ Бѣльчи, незаможного и обтяженого численною родиною, та Іосифови Гордѣйчукови, ученикови V тои клясы гімназіяльноі въ Станиславовѣ, сынови убогого ремѣсника въ Устечку обтяженого численною родиною.

— **Выдѣлъ товариства „Львѣвскій Боянъ“** складае симъ прилюдну подяку, Вп. пп. Дмитрову, Пясецкому и Стефановичеви, питомцамъ львѣвскои духовноі семинаріи, за дарованье товариству выдавництва „Музикальна Бібліотека“ зъ магазиномъ и активами. Симъ поступкомъ доказали тѣ панове, що горячо и щиро поняли справу выдавництва, коли пожертвували свою славу выдавцѣвъ въ користь загальноі справы. Кѣлько заходу и труду вложили пп. выдавцѣ пѣдчасъ шестилѣтноі своеі дѣяльности, може оцѣнити лишь той, хто такою справою коли-будь займавъ ся, а що ихъ працю узнала руска публика, на те доказъ симпатія, якою витано кождый новый выпускъ „Музикальноі Бібліотеки“. Выдѣлъ може подѣлитись тою радостною вѣсткою, що историчный скіцъ сего выдавництва есть обробленый и буде въ недовзѣ помѣщеный въ часописи. — *Вѣдъ выдѣлу „Львѣвского Бояна“.*

— **Міністерство судівництва** вызначило 150 зр. нагороды для того, хто зловивъ бы фальшівника грошей Станислава Сомполиньского, утѣкшого дня 13 н. ст. падолиста зъ вязницѣ слѣдчои львѣвского краевого суду карного, або хто подавъ бы вказѣвки, по котрыхъ можна бы его зловити.

— **Арештованье писателя.** Телеґрамы парискій донесли передъ кѣлькома днями, що въ Парижи арештовано якогось Лускину, пѣдозрѣного о шпѣгуньство. Пѣзнѣйше выявило ся, що арештованымъ есть польскій малярь и писатель Володиміръ Лускина. Про причины арештованя пише Kurjer Lwowski, що Лускина працюючи надъ выкѣнченьемъ розпочатои повѣсти п. з. Wielki rok, де хоче представити вѣйну Австріи и Нѣмеччины зъ Россіею и Франціею, послугувавъ ся численными пѣдручниками и картами ґенерального штабу, за що его и арештовано. Тымчасомъ нѣмецкѣ часописи представляютъ сю рѣчь въ иншѣмъ свѣтлѣ. И такъ Berliner Tageblatt доноситъ: „Увязненый яко шпѣгунъ нѣмецкій мешкавъ пѣдъ назвищемъ Лускины въ Hotel de France на передмѣстю Сенъ Жерменъ и мавъ зносины зъ высшими офіцирами. Арештованый бувъ слѣдженый двома тайными агентами коли подорожувавъ по Италіи, Нѣмеччинѣ, Россіи и розглядавъ границѣ.“ Рѣвночасно подае Pester Lloyd таку сензаційну вѣсть про тоту справу: „Обжалованый пѣдъ закидомъ шпѣгуньства Лускина, родомъ зъ Кракова, доказуе, що подорожувавъ для выкѣнченя бѣльшого мілітарного твору. Лускина на основѣ фотоґрафіи вымалювавъ образъ, представляючій драматъ въ Маерлінзѣ, и при помочи его намагавъ вымусити грошѣ вѣдъ высокопоставленыхъ особъ у Вѣдни. Поліціи звѣстнѣ особы, що купили сей образъ“.

— **„Самопомѣчь“.** Якъ мы уже доносили завязало ся у Львовѣ пѣдъ такою назвою нове товариство. Сими днями вѣдбуло ся засѣданье управляючои рады сего товариства, на котрѣмъ выбрано предсѣдателемъ совѣтника магістрату Войнара. На тѣмъ засѣданю рѣшено такожъ отворити вже въ сѣчни торговлю консумційныхъ товарѣвъ разомъ зъ комнатою до снѣдань. „Самопомѣчь“ продае вже теперь своимъ членамъ білеты на нафту, дрова, уголь камѣный по значно зниженѣй цѣнѣ, а въ короткѣмъ часѣ заключить умову зъ рѣзниками и пекарями, щобы ей члены могли дешевше доставатн мясо и печиво. Помѣщенье товариства находитъ ся при улици Лычаковскѣй ч. 5.

— **Буджетъ мѣста Львова.** Въ понедѣлокъ розпочала нарады комісія буджетова рады мѣскои, вложена зъ секціи II и зъ делеґатовъ всѣхъ иншихъ секцій. Буджетъ мѣста дѣлить ся на звычайный и надзвычайный. Сума выдатковъ буджету звычайного на рѣкъ 1893, пѣсля обчислень магістрату выносить 1,567.419, доходовъ 1,194.721, такъ що недобѣръ представляе квоту 372.698 зр. На покрытье сего недобору предкладае магістратъ пѣдвышенье додатковъ до податковъ безпосередныхъ въ найнизшихъ класахъ о 2% а въ высшихъ о 10%. Мимо того не буде ще покрыта сума около 192.000 и буде мусѣла покрытись або тымъ, що лишить ся зъ затягненои теперь позички (300.000 зр.), або зъ оплаты за касарнѣ войсковѣ, або зъ надвыжокъ аренды доходовъ несталыхъ, або вкѣнця зъ ощадностей. — Надзвычайнѣ выдатки представляютъ суму 1,515.000 зр. Они обѣймаютъ рѣзнѣ будовлѣ и инвестиціи. На покрытье тыхъ выдатковъ вилыне лише 125.000 зр. вѣдъ касы ощадности яко зворотъ коштѣвъ будовы школы промысловои, яко спѣльнои фундаціи громады и галицкои касы ощадности. Громада жертвувала грунтъ а каса будынокъ Непокрытыхъ лишае ся 1,390.000 зр. и на се мае бути затягнена нова позычка пѣвтора міліонова, въ наслѣдокъ чого довги мѣста зросли бы до высоты звыжь 4 міліоны зр. Дуже значну страту бо около 120.000 зр. потерпитъ громада въ наслѣдокъ удержавненя зелѣзниць державныхъ, котрѣ выказали меншій доходъ до оподанкованя якъ передъ тымъ зелѣзницѣ приватнѣ.

— **Складка на засудженого.** Для россійского студента Ивана Камѣньского, засудженого якъ звѣстно, судомъ карнымъ въ Сяноцѣ за намѣрену крадѣжъ на 4-мѣсячну вязницю и на выдаленье по вѣдбутѣй карѣ зъ границь монархіи, зложено на руки д-ра Фрідмана, оборонця засудженого, 105 зр. Грошѣ тѣ призначенѣ на се, щобы по вѣдсидженю кары мѣгъ Камѣньскій выѣхати зъ Австріи куды схоче. На сю цѣль маютъ такожъ надѣйти грошѣ зъ Лондона.

— **Про Чехѣвъ на Волыни** пишутъ „Сякъ-Пет. Вѣдомости“: Добре положенье матеріяльне Чехѣвъ, поселившихъ ся въ ґуберніи волыньскѣй, впало очевидно въ око Чехамъ, що по 1849 роцѣ емігрували до Америки. Давнѣйше було имъ тамъ не зле, але зъ бѣльшаньемъ американьскои имміграції ихъ обставины змѣнили ся на гѣрше. Отже черезъ земляковъ поселившихъ ся на Волыни, довѣдали ся американьскѣ Чехи о дешевости грунтѣвъ на Волыни и о сприяючихъ условѣхъ житя въ Россіи и зъ-вѣдси повстала гадка у нихъ переселити ся до Россіи, особливо, що уважаютъ ей за державу посвяченого племени. Вже передъ выданьемъ права о чужинцяхъ, заѣздили до ґуберніи волыньскои делеґаты Чехѣвъ поселеныхъ въ Сполученыхъ Державахъ, щобы розслѣдити условя на мѣсци, а навѣть набули кѣлька значнѣйшихъ маетностей въ повѣтѣ дубеньскѣмъ и иншихъ. Право о чужинцяхъ троха захитало надѣи американьскихъ Чехѣвъ, однако не тратятъ духа и ось сими днями выслали депутацію до Петербурга, котрѣй поручено, щобы въ міністерствѣ справъ внутрѣшныхъ выпросила позволенье на заложенье кѣлькохъ новыхъ кольоній ческихъ на Волыни. Успѣхъ тыхъ заходѣвъ доси незвѣстный.

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Тягненье лосѣвъ выстасы театральноі у Вѣдни** выграла дальше по 20 зр.: с. 20 нр. 88, с. 172 нр. 81, с. 176 нр. 26, с. 276 нр. 30 и нр. 80, с. 637 нр. 38, с. 810 нр. 22, с. 814 нр. 68, с. 885 нр. 27, с. 892 нр. 36, с. 905 нр. 53, с. 986 нр. 74, с. 1108 нр. 70, с 1129 нр. 94, с. 1137 нр. 28, с. 1145 нр 20, с. 1155 нр. 79, с. 1198 нр. 70, с. 1271 нр. 9, с. 1273 нр. 5, с. 1282 нр. 86, с. 1506 нр. 41, с. 1661 нр. 72, с. 1666 нр. 83, с. 1830 нр. 28 и нр. 42, с. 1944 нр. 54, с. 2241 нр. 15, с. 2249 нр. 1, с. 2265 нр. 8, с. 2439 нр. 86, с. 2734 нр. 62, с. 2737 нр. 38, с. 2958 нр. 97, с. 3137 нр. 55, с. 3224 нр. 49, с. 3380 нр. 59, с. 3680 нр. 27, с. 3686 нр. 15, с. 3913 нр. 22, с. 3985 нр. 83, с. 4305 нр. 78 и 79, с. 4622 нр. 62, с. 4663 нр. 66, с. 4700 нр. 86, с. 4715 нр. 18, с. 4756 нр. 20, с. 4757 нр. 61, с. 5309 нр. 18, с. 5352 нр. 32, с. 5543 нр. 74, с. 5693 нр. 98, с. 5767 нр. 41, с. 5902 нр. 17, с. 5938 нр. 49, с. 6161 нр. 22, с. 6210 нр. 88, с. 6341 нр. 51, с. 6378 нр. 95, с. 6421 нр. 13,

с. 6424 нр. 93, с. 6456 нр. 53, с. 6480 нр. 39, с. 6596 нр. 97, с. 6724 нр. 80, с. 6841 нр. 39, с. 6851 нр. 70, с. 6852 нр. 82, с. 6878 нр. 51, с. 6921 нр. 72, с. 7239 нр. 82, с. 7458 нр. 76, с. 7520 нр. 13, с. 7662 нр. 95, с. 7865 нр. 26, с. 7875 нр. 35, с. 7994 нр. 84, с. 8101 нр. 69, с. 8212 нр. 94, с. 8269 нр. 8, с. 8488 нр. 22, с. 8544 нр. 41, с. 8610 нр. 23, с. 8823 нр. 83, с. 8826 нр. 29, с. 8896 нр. 91, с. 8994 нр. 26, с. 9121 нр. 21, с. 9220 нр. 66, с. 9340 нр. 8, с. 9449 нр. 39, с. 9478 нр. 18, с. 9788 нр. 53, с. 9820 нр. 66, с. 9850 нр. 58 и с. 9970 нр. 50. Дальше выграли предметы вартости по 10 зр. всѣ льосы тыхъ чотирохъ серій: 5567, 9499, 9874 и 9986. Вкôнци выграли предметы вартуючій по 5 зр. всѣ льосы тыхъ 30 серій: 222 562 858 1245 1514 1790 1851 1967 2352 2782 2804 3088 4177 4527 4966 5354 5797 5905 6513 7063 7655 7824 7916 8709 9240 9409 9470 9550 9556 и 9819.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **„На Шибльну помôчь въ Коломыи“** зложили крôмъ попередно выказаныхъ ще отсѣ Вп. Добродѣѣ свои ласкавѣ датки: Комітетъ вечерка устроеного въ Коломыи передавъ 47 зр. 43 кр., Хв. совѣтъ Института Старопигійского 15 зр., В М. 5 кр., д-ръ М. Дорундякъ 1 зр., на руки Вп. проф. Грушкевича зложено у Львовѣ 20 зр. [подрôбный выказъ поданый бувъ въ „Дѣлѣ“], Гроцкій 1 зр., о. С. въ Л. 2 зр, с. П. Илевичъ 1 зр., І. Шупенюкъ [черезъ адміністрацію „Дѣла“] 2 зр. 72 кр. на руки Впр. о. А. Кобринського зложили Впр. оо.: Жуковскій, К. Карачевскій, Глиньскій по 1 зр., Козловскій, Лягиновичъ, Макогоньскій, Билиньскій, Каратницкій, Бурвадзъ, В. Карачевскій по 50 кр. и Сгеткевичъ 30 кр., панѣ К. Кр. 18 кр. — Надто въ тôмъ часѣ приступили до товариства яко члены: о. П. Глѣбовицкій, о. Р. Шмигельскій. п. Кк. Скульскій, о. А. Соболевскій и п. Вол. С. Яворскій. — Пересылаюни всѣмъ Вп. Добродѣямъ сердечне „Спаси Бôгъ“, вôдзываемо са до всѣхъ землякôвъ нашихъ о щедрѣ датки и приступованье въ члены товариства. Наша „Шкôльна Помôчь“ маѣ ще тымъ бôльшу задачу, що теперь зима власне розпочала ся а много бѣдныхъ ученикôвъ остае въ голодѣ и холодѣ. Товариство засмотрюе потребуючихъ ученикôвъ одежиною, оплачуе харчь, дае вже теперь запомоги, а все то лишь зъ ласки Вп. Патріотôвъ. Тожь просимо, не забувайте Вп. Добродѣѣ на бѣдныхъ дѣтей. Всякѣ датки просимо присилати до выдѣлу „Шкôльнои Помочи въ Коломыи“. За выдѣлъ: *К. Кульчицкій.*

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Именованя.** Міністеръ торговлѣ именувавъ контрольора почтового Марк. Славиньского въ Коломыи управителемъ почтовымъ въ Сяноцѣ. — Міністерство торговлѣ именувало практикантôвъ почтовыхъ: Фр. Піша, Стан. Фіялкевича, Арнольда Шора, Пінк. Мансберґа, Ант. Круля, Войт. Райского и експедитора Дав. Епштайна асистентами почтовыми, а дирекція почтъ и телеґрафôвъ призначила Піша до Львова, Фіялкевича до Кракова, Шора до Сокаля, Мансберґа и Круля до Золочева, Райского до Ряшева а Епштайна до Ярослава.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 7 грудня. Рада державна не буде розвязана, лишь буде внесена провізорія буджетова; по святахъ маѣ зôбратись зновъ рада державна.

Прага 7 грудня. Говорять, що ческій соймъ зберe ся ще сего року для ухваленя провізоріи буджетовои.

Парижь 7 грудня. Новый кабінетъ поставивъ собѣ за задачу полагодити передо всѣмъ справу панамску.

Петербургъ 7 грудня. Вôдъ Нового Року маютъ безусловно заказати жидамъ вести торговлю въ Москвѣ.

Новый Йоркъ 7 грудня. Внесено проєктъ закона, заказуючого рѣшучо зъ днемъ 3 сѣчня 1893 р. всяку имміґрацію зъ Европы. Власти американьскѣ дозволятъ высѣсти на берѣгъ лишь тымъ Европейцямъ, котрѣ докажутъ, що лишь якійсь часъ задержать ся въ Сполученыхъ Державахъ.

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

7. н. ст. грудня 1892.

Львôвъ: Пшениця 7·10 до 7·35, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 5·— до 5·75, овесъ 5·30 до 5·70, рѣпакъ 11·— до 11·75, горохъ 6·— до 8·75, вика 4·50 до 4·75, льняика 9·80 до 10·75, бôбъ —·— до —·—, конюшина червона 60·— до 68·—, конюшина бѣла 65·— до 75·—, конюшина шведска 65·— до 75·—, кминъ 17·— до 19·—, анижь 32·— до 38·—, кукуруза 5·25 до 5·50, хмѣль 70·— до 90.— зр. за 56 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ 10·50 до 11·— зр.

Надôслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНÔТКИ. Сей пластеръ не мѣститъ нѣякихъ шкôдныхъ субстанцій и дѣлае скоро, певно и лагôдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдно ротною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ райсцайгя, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репараці найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Ріхтера гры терпеливости: духъ-мучитель, загадка кругова, розбрaный хрестъ, Пітаґорасъ и т. п. стали ще бôльше займаючій анѣжь передъ тымъ, бо новѣ выпуски мѣстятъ такожь задачѣ до подзбйнои гры. **Правдивѣ лишь въ маркою котвы.** Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ, що славнѣ Ріхтеровѣ

КОТВОВѢ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бôльше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се **найлѣпшій** а що-до тревалости навѣть

найдешевшій дарунокъ на Рôздво

для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшѣ вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ новôмъ цѣннику, де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинныѣ якъ найскорше замовити у пôдписаной фірмы, щобы могли завчасу выбрата для дѣтей **дѣйстно вôдповѣдный дарунокъ.** – Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронои марки **котвы** се звычайнѣ и безъ вартости пôдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровѣ коробки котвовѣ зъ камѣнчиками,

котрѣ суть незрôвнанѣ а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр. и высше — **по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками.** 4468 7—11

F. Ad. Richter & Cie.,

Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv. Steinbaukasten-Fabrik

Wien, I. Nibelungengasse 4.

Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Йоркъ.

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посѣшный	пот. посѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. посѣшный	пот. посѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненѣ означаютъ пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЕНТА
до збираня анонсôвъ.
Першенство маютъ тѣ, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомôсть въ адміністрациі „Дѣла“.

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютôмъ 1893 року выйде **повне выданье творôвъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

пôдъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ“

Выданье обôймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложенѣ будутъ два портрэты [новѣ клѣшѣ]. Оба томы будутъ оправленѣ въ першôй нашôй робôтни переплетничôй п. Мих. Спожарского и Сына на взôръ клясикôвъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускоґо **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Пôзнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ“.

Черезъ Адміністрацію Дѣла

можна замовити за **знижену цѣну** отсѣ книжки:

Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и поясненями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на **1 зр.** (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)

М. Расвскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на **50 кр.** (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)

Хто замовитъ **обѣ книжки наразъ,** одержитъ ихъ за цѣну **1 зр. 60 кр.** разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою.**

Позанкъ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кôнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одяґôвъ, за-для закупна бôльшои скôлькости, — то продаю ихъ по значно зниженôй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригôднаго закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елеґантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

Музикальна бібліотека!

Слѣдуючѣ выпуски можна ще дôстати:

VII-ый: І-ше „Quodlibet“ — мужескій хоръ М. Лисенка — 30 кр.

X-ый: „У Петрôвку“ и „Якъбы-мь знала“ муж. хоры Исид. Воробкевича — 25 кр.

XI-ый: П-ге „Quodlibet“, хоръ муж. М. Лисенка — 30 кр.

XII-ый: „До бою“ муж. хоръ Порф. Бажаньского, — 20 кр.

XIII-тый: „Вечѣръ“ и „Милованка“, сольо зъ акомп. форт., М. Лисенка — 20 кр.

XIV-ый: „Три шляхи“, муж. хоръ Г. Топольницкого — 25 кр.

XV-ый: „Три пѣсна“, сольо зъ акомп. фортеп. — А. Купчиньского — 25 кр.

XVI-ый: „Вѣтрогоны“ коломыйки и думка уложенѣ на фортепянъ Ост. Нижанковского — 30 кр.

XVII-ый: „Три квартеты“ муж хоръ Цетвиньского - Недѣльского — 30 кр.

При замовленяхъ просить ся [до 1 н. ст. сѣчня] адресувати:

„Выдѣлъ товариства Львôвскій Боянъ“ у Львовѣ улиця Вôрменьска ч. 27.

Посѣсти О. Федьковича

ЧАСТЬ І.

Сторôнъ 1—78. **Цѣна 20 кр** (съ пересылкою почт. 25 кр.)

Дôстати можна въ друкарни тов. им. Шевченка у Львовѣ и въ книгарни Ставропиґійскôй.

Учителька Русинка

або и Полька найде мѣсце въ домѣ рускôмъ для науки однои дѣвчинки зъ II-ои клясы за доброю мѣсячною платою, а кромѣ того може удѣляти науку въ мѣсцевôй школѣ за рôчнымъ вынадгородженьемъ 300 зр. а. в., моґъ огорода и 20 метрôвъ дровъ. Близша вѣдомôсть пôдъ адресою: **X. X. poste restante Лôмна.** 18—? 4469

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнѣ выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4258

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручаѣ

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка 1/4 фунта 50 кр.

Для церквей

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ ніклевôй майже 20 цм. высокій, зр **2**, зъ календаремъ зр. $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політированымы рамами золоченымы зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр. $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Закорука дволѣтна: Цѣнники фабричнѣ даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 11—?

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улицы Францішканьскôй* **ч. 104** *напротивъ антики пана Шварца пôдъ моєю фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дасть менѣ можность правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякій жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 6—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 267. Львôвъ, Четверъ 26 падолиста (8 грудня) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руснихъ свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю за переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро огологошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler. G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть на инсераты платнѣ у **Львовѣ**.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта **Повданнє числе коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одног. рôчної инсератової въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Подяки** числятъ ся по 10 зр. вôдъ стимпа.

Вôдозва

до всѣхъ членôвъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ.

Выдѣлъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ подає симъ до прилюдної вѣдомости, що дня 27 н. ст. (15) грудня 1892 року вôдбудуть ся

Третій загальній зборы

членôвъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ въ великôй сали „Народного Дому“ зъ слѣдуючимъ дневнымъ порядкомъ:

1. О годинѣ 10-ôй рано отворенье зборôвъ головою товариства.
2. Справозданье выдѣлу зъ дѣяльности товариства за часъ вôдъ сѣчня 1891 року до грудня 1892 року.
3. Выборъ нового выдѣлу товариства.
4. Предложенье „програмы народної“.
5. Поясненье теперѣшного становиска політичного Русинôвъ.
6. Внесеня членôвъ.

Зъ уваги на розвôй и значѣнье справы рускої для интересôвъ народу руского въ Галичинѣ, запрошує выдѣлъ всѣхъ своихъ членôвъ до якъ найчисленнѣйшої участи въ сихъ загальныхъ зборахъ, на котрыхъ свобôдно обговорені будуть всѣ нашї жадання въ оборонѣ правъ народу руского. Живемо въ добѣ важныхъ подій політичныхъ, тожь мусимо всѣ разомъ порозумѣтись, якъ намъ дальше дѣлати належить! Вôдъ порѣшеня сихъ загальныхъ зборôвъ залежати буде дальше поступованье Русинôвъ въ краю якъ такожь нашихъ заступникôвъ народныхъ въ многихъ вельми важныхъ справахъ теперѣшної хвилѣ.

Члены прибуваючї на загальній зборы мають выказати ся картами членьскими або запрошеньемъ вôдъ выдѣлу товариства.

Хто хотѣвъ бы вписати ся въ члены товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ передъ днемъ загальныхъ зборôвъ, зволить якъ найскорше прислати вкладку членьску въ квотѣ 1 зр. а. в. на руки касіера товариства о. Ал. Стефановича [при ул. Вôрменьскôй нр. 2].

Въ кôнци упрашає ся о выровнанье залягаючихъ вкладокъ членьскихъ.

Вôдъ Выдѣлу товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ
дня 1 н. ст. грудня 1892 р.

У Львовѣ, дня 8 н. ст. грудня 1892.

Еміґрація селянъ до Россіи подала польській прасѣ нагоду — накинутись всѣми силами и всякими средствами не тôлько на самого селянина, але й на интеліґенцію руску. Селянина, котрого, якъ показуєсь зъ численныхъ дописей зъ краю, гонить зъ предковскої загороды крайна нужда въ далекій свѣтъ на невну долю, — того селянина, называного до недавна „poczciwym ludkiem“, окликано вже винѣ неробою, пияцею, легковухомъ, безвѣрникомъ, а навѣть елементомъ небезпечнымъ для суспôльного ладу. Интеліґенціи рускôй, а вменно духовенъству, занинено знова злочинъ wichrzenia, аґітацій антідержавныхъ и антіреліґійныхъ, матеріялизмъ, индіферентизмъ въ выконуваню обовязкôвъ и т. д.

Все то дѣе ся не безъ обдуманого въ горы пляну и не есть дорывочнымъ, хвилевымъ проявомъ, а лежить въ програмѣ „organiczn-oh prac-ы“, змагаючои до обезсиленя рускої народу. Хто зъ насъ не тямить тыхъ 38 доносôвъ, явій въ своѣмъ часѣ выйшли зъ Галичины до Вѣдня противъ Русинôвъ лишь для того, щобы пôдкопати значѣнье пок. митрополитôвъ Яхимовича та Латинновича? Хто не тямить интриґи розведеної супротивъ митрополита Іосифа? Кому не звѣстнй пôдпольнй роботы, щобы чинъ Василіянъ вôддати въ руки Єзуитôвъ? Кождый зъ насъ тямить добре такъ звану „нагôнку“ за соціялістами рускими въ часѣ, коли вôдъ соціялістôвъ польскихъ въ Краковѣ ажь нишло. Кождый знае такожь пôдозрѣваня, якій кидались на загалъ духовенства нашого о нельояльность и змагання до схизмы. Кождый зъ насъ розумѣе добре, зъ якою місією прибули до насъ Змартвыхвстанцѣ. Не забули мы и про програму Ясѣньского супротивъ руской прасы: Fal go w łeb maczuga! Передъ нашими очима розгравались рôзнородній процесы противъ интеліґенціи та селянъ рускихъ о всякій выфантазованій злочины, а недавне письмо незвѣстного автора противъ загалу духовенства мало знова пôдготовити грунтъ до намѣренои мовы то реформы семинарій духовнои, а на дѣлѣ есть вôнъ новымъ высуненымъ піономъ, щобъ розвôй рускої народу по можности зашахувати.

Додаймо до тыхъ всѣхъ змагань комітетôвъ „organiczn-oh prac-ы“ уполѣдженя рускої народу и его интеліґенціи на поли конституційнôмъ, автономічнôмъ и економічнôмъ, то прійдемо до переконаня, що зо всѣхъ сторôнъ доводилась и доводять ся намъ удары въ тою найвыразнѣйшою тенденцію, щобъ силу, повагу и значѣнье народу руского пôдорвати або й знищити.

Сихъ кôлька слôвъ уважали мы за потрѣбне сказати пôдъ нинѣшну хвилю, въ которôй пôдготовляєсь мовы-то реформа семинарій духовнои. Дѣла сего не можна брати за окремый проявъ, а завсѣгды въ тѣснôй звязи зъ исторіею нашою въ послѣдныхъ десятнахъ лѣтъ. Маѣ то бути новый ударъ на автономію нашои церкви и выхованье значнои части интеліґенціи рускои. Мы доси потували лишь голосы прасы польскои и уважали проекты загданои реформы яко pium desiderium нашихъ опѣкунôвъ. Наколи-бъ однакожь мавъ осуществитись проектъ, щобы провôдъ семинарій хтонебудь схотѣвъ дѣйстно вôддати въ руки „Буркевичѣвъ“ чи [якъ другї кажуть] „Воркевичѣвъ“, вся суспôльность руска мусѣла бы дуже енергічно запротестувати противъ такого змаганя, зъ вôдки бы оно й не выйшло.

Для илюстрациі, якъ далеко посунулись тї опѣкуны нашї въ своихъ интенціяхъ супротивъ Русинôвъ, подаемо нинѣ голосъ яногось пана Владислава Козловского зъ Сокальщины, помѣщеный вчера въ Przegląd-ѣ львôвскôмъ. Сей панокъ дôзнавшись про депутацію 40 священикôвъ епархіи перемыскои у свого владики проектуе таке: „Наколи бы мене спытано о раду, то я бы скоренько найшовъ лѣкъ, що радикально вылѣчивъ бы цѣлу суспôльность вôдъ waśni narodowościowej. Отъ най бы правительство почало вôдъ того, щобы тыхъ 40 священикôвъ, що пôдписали меморіялъ до владики, awizował-о зъ парохій, — а въ короткôмъ часѣ запанувала бы така zgoda въ краю, що окрôмъ brata i siostry jak dawniej bywało [illo tempore] не було бы нишои народности.“ Сї слова дають намъ вѣрный образъ задушевныхъ намѣрень людей тои верствы, до котрои вчислюе себе панокъ сокальскій. Єму за мало нинѣшныхъ средствъ репресальныхъ. [Шкода, що не запроектувавъ сей „приятель“ народу руского, щобы тыхъ 40 священикôвъ посадити заразъ на паль, якъ се робивъ Чарнецкій або Ярема Вишневецкій?!] И таї то проекты мѣстить въ стовпцяхъ своихъ орґанъ подôльскои шляхты!... Сумно, але часъ подумати о тôмъ, щобы проекты таї вôдперти и такихъ Козловскихъ вылѣчити рôвно-жь radykalnie...

Рада державна.

На вчерашнôмъ, въ середу, засѣданю палаты послôвъ правительство предложило проектъ закона що-до заряджень въ справѣ конверсіи галицкого довгу индемнізаційного.

Петиція о запомоги за-для нужды вôдъ громадъ повѣта гусятинського ухвалено уважати за наглячу справу и переказано ихъ правительству до переведеня доходжень и евентуально представленя вôдповѣдныхъ внесень.

Вôдтакъ вела ся дальша дискусія надъ вôдповѣдею ґр. Таффого на интерпеляцію Пленера въ справѣ розвязаня райхенберґскои рады мѣсног.

Пос. Бендель прилучивъ ся до вчерашного заявленя пос. Русса и зазначивъ, що вôдповѣдь ґр. Таффого не оправдуе поведеня властей супротивъ властей зъ Райхенберґомъ. Се нападъ на автономію громадску. Право самоуправы громадъ се основа вôльности. Оборона Райхенберґа лежить у спôльнôмъ интересѣ всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ. Бесѣдникъ закôнчивъ заявленьемъ, що Нѣмцѣ будуть завсѣгды вѣрными пôдданими цѣсаря, але не стануть ся нѣколи слугами ґр. Таффого.

Пос. Масарикъ вказувавъ на кривды ческихъ шкôлъ народныхъ въ громадахъ нѣмецкихъ, а противно громады ческій выдають дуже много грошей на нѣмецкій школы.

Зъ молодо-Чехôвъ промавляли ще Адамекъ и Вашатый, а сей послѣдный высказавъ гадку, що вже настала моральна смерть ґр. Таффого, бо вôнъ зважаючи на свôй обовязокъ яко міністра, повиненъ уступити.

Пос. Морре закидавъ Чехамъ, що своими промовами про ческе право державне забирають въ парляментѣ найбôльше часу.

Послѣднымъ бесѣдникомъ въ тôй дискусіи бувъ пос. Люеґеръ, выголосивши довгу промову на тематъ національныхъ спорôвъ въ австрійскôй палатѣ послôвъ. На переміну зъѣдають тутъ Чехи Нѣмцѣвъ, вôдтакъ Нѣмцѣ Чехôвъ, опôсля антісеміты жидôвъ и т. д. Интерпеляцію Соммаруґи въ справѣ антісемітôвъ назвавъ денунціяцією. Застерѣгъ ся противъ привернення до житя середновѣчнои кормиги февдалôвъ. Доказувавъ, що розвязанье райхенберґскои рады громадскои выйшло въ хосенъ стороннитства ліберального. Мѣжь Чехами а Нѣмцями ведесь борба о дрôбниці и если такъ дальше потревае, то австрійскій народы проженуть кіями парляментъ. Пôдчасъ коли мы тутъ въ парляментѣ сваримо ся, мѣжь народами Австріи стае що-разъ бôльша нужда; пôдчасъ найважнѣйшихъ квестій палата послôвъ пуста, а послы являють ся лишь тогдѣ, коли догадують ся, що буде „геца“. Най намъ Господь простить, що за того рода „дѣяльность“ выдираемо зъ кишенѣ людей 10 зр. дiетъ. Промову закôнчивъ словами: „Прошу васъ, панове, устаткуйте ся!“

По нôльнохъ фактичныхъ спростованяхъ, закôнчено дискусію и заминено засѣданье, а слѣдуюче вызначено на пятницю.

— —

Въ кругахъ парляментарныхъ говорять, що правительство предложить на засѣданю въ пятницю провізорію буджетову на часъ двохъ мѣсяцѣвъ. Лѣвиця хоче вôдмовити провізорію буджетовои, а въ наслѣдокъ того треба бы розвязати парламентъ и лѣвиця могла бы чванитись передъ своими выборцями моральною побѣдою. Правительство не хоче розвязувати рады державнои, бо побоюе ся, щобы при новыхъ выборахъ не скрѣпивъ ся елементъ молодо-чеській въ Моравѣ.

Дімісія міністра Кинбурґа ще не принята. Ґр. Кинбурґъ бувъ на довшôй авдіенціи у цѣсаря. Кождого дня сподѣвають, що въ урядовôй ґазетѣ появить ся вѣсть о принятю дімісіи ґр. Кинбурґа.

Ґазеты польскій доносять зъ Вѣдня, що

Кôлька слôвъ про рися въ Галичинѣ.

[У вôдповѣдь пану К. К. фейлетонистови „Народної Часописи“].

Передъ нôлькома днями подали мы въ „Дѣлѣ“ новинку, що посолъ Барабашъ застрѣлавъ рися. Ся наша звѣстка вызвала цѣлый фейлетонъ въ ч. 263-ôмъ „Народної Часописи“, де авторъ К. К. поробивъ всякій уваги и высказавъ свои сумнѣвы. Хочь п. К. К. не зацитувавъ „Дѣла“, а говорить лише о „однôй часописи львôвскôй“, то мимо того не хочемо остатись зъ вôдповѣдію у довзѣ.

Насампередъ примѣчае авторъ фейлетона п. К. К., що рись належить хочь-бы й у насъ до дуже рѣдкихъ звѣрѣвъ. — На то скажемо, що зовсѣмъ нѣ! Самъ п. К. К. говорить дальше: „Передъ нôлькома роками принесено на торгъ до Львова кôльна молодыхъ рисѣвъ, забранныхъ зъ гнѣзда“. Зъ сего видно, що и недалеко Львова суть рисѣ. Шкода, що не знаемо мѣсця, але здае ся, що въ лѣсахъ долины бужаньскои.

Що рисѣ у насъ не належать до рѣдкихъ звѣрѣвъ, на се маемо ось-такій доказы:

1) Передъ кôлькома недѣлями писали всѣ ґазеты, що одинъ офіцеръ убивъ великого рися. [Мѣсця не памятаю.]

2) Передъ пôвтора рокомъ писавъ Kurjer Lwowski, що недалеко Косова ишовъ лѣсничій лѣсомъ и учувъ, що якась звѣрина нагло заревѣла; здавало ся ёму, що то серна. Зразъ пôйшовъ у той бôкъ и незабавомъ побачивъ пôдъ лѣсомъ свѣжо роздерту серну, але коло неи не було нѣякого звѣря. Лѣсничій посыпавъ мясо стрихнінною и пôйшовъ до дому. Другого дня прийшовъ въ то мѣсце и заставъ коло мяса два нежавї рисѣ. Очевидно они роздерли серну, а коли вôнъ приближувавъ ся, повтѣкали, опôсля-жь знова прийшли ѣсти свою добычу и тутъ потроили ся.

3) Передъ двома роками подавъ Przegląd ось таку вѣстку: На польованю въ Испасѣ [самбôрскôмъ] убито девять рисѣвъ. Допускаемо, що паны-стрѣльцѣ на стôльно розумѣли ся на тыхъ звѣрятахъ, щобы вмѣли розпôзнати дикій коты вôдъ рисôвъ, до чого врештѣ не треба бути великимъ знатокомъ.

4) Дальшимъ доказомъ есть повысша вѣсть п. К. К., про молодыхъ рисѣвъ, принесенесеныхъ на торгъ до Львова.

5) Въ Памятнику товариства татраньского въ року 1887, чи 1888-ого находимо вѣстку, що рись находить ся въ Татрахъ.

6) Коли я бувъ въ Чорногорѣ и йшовъ зъ Гуцуломъ лѣсами межи Минуличаномъ а Жабемъ, показавъ менѣ Гуцулъ на стежцѣ слѣдъ якогось звѣря и вневнявъ, що то слѣдъ рися. Я ёму цѣлкомъ повѣривъ, бо бувъ то довголѣтный побережникъ татарôвскій и чоловѣкъ загаломъ дуже розумный, зъ котрымъ я приятно розмовлявъ цѣлу дорогу. Коли мы прийшли на одну полонину, запытавъ я ватага що чувати?

— Гаразды було бы, вôдповѣвъ, — лишь въ рисомъ бѣда! палѣчить худобу, коровамъ вѣмя вôдрывае та й утѣкае въ лѣсъ, а корова гине.

Прибувши потому до Жабîого, заставъ я тамъ президента коломыйского окружного суду бл. п. Пшисецкого и ёму оповѣвъ за рися то, що я чувъ. Вôнъ зовсѣмъ не здивувавъ ся тымъ и сказавъ:

— Загально гадають, що рисѣвъ уже нема, а у насъ ихъ досыть. [При тôмъ розповѣвъ таку пригоду:] Коли я бувъ начальникомъ суду въ Самборѣ, приносить до суду хлопъ убитого рися, бо за самця платило ся нагороду. Бувъ то молодый самець. „Якъ же-жь ты его зловивъ?“ — пытаю. — „А якъ? Иду лѣсомъ, виджу: бѣжить якійсь звѣръ, що я его ще не видѣвъ. Я побѣгъ за нимъ, щобы зловати, а вôнъ выскочивъ на смереку. Я полѣзъ за нимъ, а вôнъ передомною утѣкавъ усе высше, ажь на самъ вершокъ. Я гойдавъ смерекою, щобы вôнъ упавъ, але на дармо, — ажь ёмъ уломивъ той вершокъ, та й тогды вже звѣръ упавъ на землю. Закимъ вôнъ очунявъ, щобы втечи, я его сховавъ у торбу.“ О тôмъ, що до мене до суду принесено рися, довѣдала ся нѣмецка ґазета [Пшисецкій назвавъ ту ґазету, але я забувъ, бо тому вже лѣтъ кôльканацять, тя й я не дбавъ о то, позаякъ не сподѣвавъ ся, що прийдесь менѣ ще колись о тôмъ писати] и написала, що неможлива рѣчь, абы то бувъ рись, бо его въ Европѣ вже нема. Отже я пôславъ имъ урядове повѣдомленье, що вѣсть цѣлкомъ правдива.

7) П. К. К. пише: „У насъ въ Галичинѣ убито 1862 р. чотыри рисѣ.“ Шкода, що п. К. К. не написавъ, въ котрôмъ мѣсци убито ихъ!

Дальша замѣтка п. К. К. есть ось-така: О скôлько знаемо, не було доси звѣстно, щобы рись въ дикôмъ станѣ заходивъ ажь въ село и тамъ обиравъ собѣ леговище на якôй стрѣсѣ.“ — На те мы спытаемо: А чи може знане панови К. К., що дикій кôтъ заходить въ село и лягае на стрѣху? Намъ здаесь, що скоро освоєный рись любить лежати на стрѣсѣ, то мôгъ бы се зробити и дикій.

Опôсля подае п. К. К. описъ житя сего грабежливого звѣра и дивуе ся дуже, що у Брема не находить нѣякои згадки о тôмъ, щобы рись вôдрывавъ коровамъ вѣмена. Не маемо пôдъ рукою Брема, то й не можемо переконати ся, чи Бремъ описуе обширнѣйше житье рися, чи подае лишь тôлько, що навѣвъ п. К. К. Однакожь наколи Бремъ не описуе нѣякихъ бôльше приметъ рися, анї его натуры нѣ способу житя, то скажемо, що описъ той есть недостаточный. Не всѣ описы, якій знаходимо въ дѣлѣ Брема, суть скôнченою досконалостію, бо знана рѣчь, що самъ Бремъ всего не писавъ, тожь одній описы суть знамениті, а иншій неповнї. А впрочôмъ и въ самôмъ Бремѣ мае п. К. К. написано, [якъ самъ зацитувавъ], що „въ Европѣ, почавши вôдъ Карпатъ, появляе ся рись частѣйше“.

Дальше пише п. К. К., що найкрасшій оказъ рися знаходить ся въ музею въ Христіянія. Хто знае, чи есть вôнъ красшій вôдъ дуже красныхъ оказôвъ, що знаходять ся у Львовѣ въ музею ґр. Володимира Дѣдушицкого. Лишь не знаемо: коли и въ якихъ сторонахъ ихъ застрѣлено.

Вибіцки пише про рися п. К. К., що кожа въ рися платить ся дорого, бо по 15—18 зр. Вневаемо п. К. К., що такъ не есть, бо въ однôмъ найбôльшôмъ складѣ футеръ у Львовѣ коштуе готове футро дамске зъ рисѣвъ 40 зр. Есть оно бѣле и выглядае гарно.

Дотычно сего звѣра убитого посломъ Барабашемъ скажемо, що мы на власнї очи его не видѣли.

И. И.

мѣжь послами польскими а молодо-чесними ведуть ся переговоры и если бы удалось довести до якоись спільной акціи, тогдѣ и провізорія була бы принята и вѣдвернулась бы небезпечность розвязаня рады державной.

——

Комісія буджетова приняла предложеный правительствомъ проектъ закона щодо кредиту на перенятье сѣти телефонічной на власность держави въ 10 мѣстахъ.

——

Ліберали внесли онодги на засѣданю интерпеляцію, звернену противъ антісемітовъ. Интерпеляція звучить такъ:

„На зборахъ публичныхъ, яки вѣдбули ся дня 28 падолиста с. р. въ Зекгавзѣ, пос. Ернестъ Шнайдеръ, говорячи про свою дѣяльность въ долѣшно-австрійскѣмъ соймѣ, порушивъ справу уживанія жидовскихъ лѣкарѣвъ до лѣченя занедужавшихъ на холеру и вказавъ при тѣмъ на пошесть холеричну въ Россіи, вѣдчасъ котрой, вѣсля его гадки, були такій жидовскій лѣкарѣ, котрій вѣддавали всѣхъ занедужавшихъ до баракувъ, де мерло на 70 особъ ажь 65 и за то обуреный народъ убивъ тыхъ жидовскихъ лѣкарѣвъ; вѣдтакъ предсказавъ, що въ Россіи ухвалять на плебісцитѣ потопити всѣхъ жидовъ въ Чорнѣмъ морѣ, а вкінци заповѣвъ революцію при спільній участи всѣхъ народовъ австрійскихъ а при „помочи антісемітовъ“, вѣдчасъ котрой всѣ жиды выгнаютъ мовь мышва. Наслѣдни тои вѣдбурюючои промовы дадуть ся въ того пѣзнати, що зобраній перебивали выскавы бесѣдника отсими окликами: „Вывѣшати жидовъ!“, „Выбити ихъ до ноги!“, „Вытопити ихъ!“, а въ живѣйшихъ мѣсцяхъ промовы всѣ зобраній вѣдносили голосный окликъ радости. Вѣдчасъ инныхъ зборовъ, який вѣдбулись 4 грудня с. р. въ новѣмъ ратуша при участи 2000 особъ, по найбольшой части женщинъ и дѣвчатъ, державъ посолъ кн. Альойсій Ліхтенштайнъ вѣдчитъ, въ котрѣмъ зазывавъ христіяньске населенье до орґанізація не лишь политичнои, але й економічнои, котрои цѣль була бы така, щобы вѣдтягнути жидамъ купцѣвъ а купувати лишь у христіяньскихъ торговцѣвъ. — Того рода зазывъ, именно передъ Рѣздвомъ, коли зачинаесь оживленый рухъ торговельный, може сильно пошкодити тымъ торговцямъ, противъ котрыхъ вѣнъ зверненый.

„На обохъ сихъ зборахъ представитель власти правительственной не уважала вѣдповѣднымъ перебити того рода промовы. Зъ того можна бы заключати, мовь бы противъ напастей антісемітскихъ, выступаючихъ що-разъ сильнѣйше послѣдными часамъ, орґаны правительственій не выступали, а навѣть противно ихъ пѣдпомагали, вѣдступаючи н. пр. сѣны ратуша на того рода зборы.

„Интерпеляты пытаютъ: 1. чи поданій вѣсти про тѣ зборы правдивій; 2. чимъ оправдае президентъ міністровъ поведенье орґановъ правительственныхъ въ часѣ тыхъ зборовъ; 3. що задумуе правительство зарядити, щобы успѣшно спинити вѣдбурювання антісемітовъ, який що-разъ сильнѣйше появляють ся?“

——

Дісъкусія надъ вѣдповѣдею гр. Таффого въ справѣ райхенберґскій вже закончилась а перейшла досыть спокойно. Якъ зъ сторонъ Нѣмцевъ такъ и молодо-Чеховъ не було знати сего пристрастного тону, якъ се зразу надѣяно ся; обѣ стороны выказали собѣ взаимній кривды и заявили бажанье, щобы прийшло до якогось порозумѣня. Вѣсля §. 65 регуляміну нарадъ парляментарныхъ не можна ставляти въ дісъкусіи надъ вѣдповѣдею на интерпеляцію нѣякого внесеня, длятого хочь сполучена лѣвыця ухвалила поставити резолюцію, то пос. Руссъ въ имени сторонництва заповѣвъ ся ажь при спеціальній дебатѣ буджетовій надъ міністерствомъ справъ внутрѣшныхъ. Резолюція буде того змѣсту, що причины, подани що-до розвязаня рады мѣсков въ Райхенберзѣ, суть недостаточній, щобы оправдати такъ важне зарядженье правительства; въ подобныхъ на будуче случаяхъ нема що выступати зъ найострѣйшими зарядженями противъ автономічного заступництва громады, лишь треба найперше примѣнити всѣ средства, приписаній закономъ, а ажь вѣдтакъ рѣшитись на сей послѣдный кроктъ.

——

Nowa Reforma подала цѣкаву статистичну розвѣдку, въ котрій выказуе, на скѣльки Галичина причиняесь до загальныхъ доходовъ державы и скѣльки дѣстае зъ скарбу державного на свои потребы. Зъ тыхъ статистичныхъ выказовъ вылучаѣ числа, що вѣдносять ся до зелѣзниць державныхъ.

Въ буджетѣ на 1893 р. выказаній такій доходы и выдатки на Галичину:

А. *Доходы зъ Галичины.*

Міністерство справъ внутрѣшныхъ		86.661
„	обороны краёвои .	211.248
„	просвѣты и вѣроспов.	933.816
„	скарбу . . .	57,100.803
„	торговлѣ . . .	2,992.757
„	рѣльництва . .	1,900 140
„	судовництва . .	216.834
Рѣзній доходы		7.290
	разомъ . .	63,449.549

Б. *Выдатки на Галичину.*

Міністерство справъ внутрѣшныхъ		3,996.262
„	обороны краёвои .	1,810.617
„	просвѣты и вѣроспов.	4,145 568
„	скарбу . . .	12,106 551
„	торговлѣ . . .	2,926.268
„	рѣльництва . .	1,475 470
„	судовництва . .	4,585.155
Етатъ пенсійный		2 632.548
Субвенція индемнізаційна . .		2,425.000
	разомъ . .	36,103.429
Порѣвнавши доходы . . .		63,449.549
зъ выдатками . . .		36,103.429
лишає ся надвышка . .		27,346.120

Если зъ цѣлого буджету австрійского, выносячого на 1893 р. у выдаткахъ 608 міліонѣвъ а въ доходахъ 609 міл. зр. (тысячѣ и сотки опускаемо) вѣдчислимо буджетъ зелѣзничій зъ сумою выдатковъ 82 міл. зр. а доходовъ 88 міл., то дѣстанемо выдатки въ квотѣ 526 міл. зр. а доходы въ квотѣ 521 міл. зр. Въ пропорціи до тыхъ цифръ выносить участь Галичины у выдаткахъ 6·85% а въ доходахъ 12·17%.

Вѣдтакъ подае Nowa Reforma порѣвнанье повышихъ чиселъ за часъ послѣдныхъ пяти лѣтъ и заключае, що въ тѣмъ часѣ вѣбільшились доходы, яки мае держава зъ Галичины, о 6,654 216 зр., а выдатки, яки платить держава на Галичину лишь о 6,022.887 зр., отже лишає ся надвышка въ користь держави а въ некористь Галичины въ квотѣ 631.329 зр.

Зъ того выходить, що голошене слово, мовь бы Галичина була ein passives Land, не есть цѣлкомъ оправдане.

Польскій голосы о галицкій автономіи.

Справа еміґрація селянъ побудила бѣльше, нѣжь звычайно, людей розглядати ся у вѣдносинахъ и доли селянина, тожь и частѣйше, якъ звычайно, попадесь въ независимыхъ вѣдъ галицкои *шляхты* орґанахъ слово правды. Коли таке слово правды напишесь въ русскій часописи, — зразъ Narodówk a, Czas ы e tutti quanti верещатъ: „żganie!“ — „stek kłamstw i oszczerstw!“ — а вже, якъ то само подасть яка часопись польска, мовчать, мовь бы воды въ ротъ набрали, бо встыдають ся признати, що сей або той орґанъ польскій [въ своій независимости] выступае противъ чогось такого, що хотай руйнуе людъ але мае нѣбы-то патріотачный стемпель польщаны. Подаемо нынѣ нашимъ читателямъ два голосы въ польскихъ часописяхъ, годни уваги.

Kurjer Lwowski умѣстивъ въ числѣ 340-вѣмъ листъ зъ Надвѣрняньского, въ котрѣмъ обговорюе долю селяньства.

Супротивъ тыхъ, котрій нынѣ такъ тяжко чорнять нашъ людъ и загалъ духовеньства, авторъ стае въ оборонѣ. „Зъ людомъ нашимъ — каже — дасть ся легко зробити все, однакъ лишь лагѣднымъ поступованьемъ и безвзглядною справедливостію. Не можна ему вѣдмовити анѣ побожности, анѣ браку вѣры, а такожь не годить ся загаломъ осуджувати духовеньство руске, бо если бувають надужитя, то пытаю: де ихъ нема?“ [Для примѣру краснаго проводу священника въ громадѣ подае авторъ село Цуциловъ, громаду передъ кільканацять ронами здеморалізовану а теперь священникомъ такъ пѣддвигнену, що она нынѣ моральна и богата, а недавно власною готѣвкою розкупала 300 моргѣвъ дворскои землѣ.] Не можна на одно духовеньство спыхати вины за занехаченье селянъ до нынѣшныхъ вѣдносинъ. Головне лихо въ томъ, що не трактуе ся селянина, якъ рѣвноправного горожанина, але въ легковаженьемъ, а найгорше вилывае на нихъ теперѣшный устрѣй орґанѣвъ автономічныхъ и ихъ юдікатура... Уставу заступае самовола начальника и рады громадскои. Кольно громадъ и начальниковъ, только самодержцѣвъ першои инстанціи. То само и въ выдѣлахъ нашихъ радъ повѣтовыхъ. Закорѣненый вѣдъ давенъ давна въ орґанахъ автономічныхъ протекціоналізмъ надае посады въ выдѣлѣ людямъ не маючимъ навѣть понятя о уставахъ. [Тутъ авторъ описуе секретаря надвѣрняньскои рады повѣтовои, часткового шахтача, що, стративши маетокъ, въ протекціи доставъ посаду секретаря. На одній комісіи п. секретарь орѣвъ, що „млынъ есть властителемъ млынѣвки“, а на те авторъ сказавъ ему, що не млынъ, але „чоботъ п. секретаря есть властителемъ млынѣвки“.] Третя инстанція, выдѣлъ краевый, полагоджуе не „справы“, але „назалки“; референты при рекурсахъ шукаютъ „похибки“ и рекурсы вѣдкидають, хочьбы найсправедлившій. Зъ того выходять потому нещастя для громадъ. Выдѣлъ повѣтовый але зреферуе, выдѣлъ краевый рекурсъ вѣдкине, громадяне опруть ся екзекуціи рѣшеня, — тогдѣ зачинае свое дѣло судъ и йдуть слѣдства карній та вязниць. [Авторъ наводить такій примѣръ на громадѣ Кимѣнна]. Се тяжко роздразнюе селянъ не лишь на автономію але й на суды, а слова „Богъ высоко, цесарь далеко“ [за котрій въ Тернополи недавно судивъ одно о селянина судъ присяжныхъ] стали ся вже въ цѣломъ повѣтѣ надвѣрняньскѣмъ пословицею середъ селянъ. Не говорати вже о такихъ надужитяхъ, що неразъ войтъ и найпорядѣйшого господаря вѣзве до канцелярія громадскои и, поставивши варту за дверми, товче его по лицю кулаками, а потѣмъ ще й величае ся тымъ. [Такимъ способомъ войтъ въ Бутинѣ въ Жовковщинѣ убивъ господаря на смерть и, розумѣесь, войтуе дальше]. Все те тяжко болить селянъ и до крайности огорчуе ихъ, бо-жь они складають податки на удержанье властей...“

Ще ярче вѣдзывае ся на тематъ порядковъ автономіи галицкои якась „дуже поважна особа“ въ Gazet ѣ Polsk ій. Просимо послухати, що пише тая особа, дуже поважна:

„Щаслива Буковина, що не мае у себе того пятого колеса въ возѣ, якимъ суть въ Галичинѣ рады повѣтовій. Мали то бути автономічній орґаны для посередництва межи выдѣломъ краевымъ а громадами и для опѣки надъ економічными интересами повѣта, а взглядно люду. Але жь якъ она въ дѣйстности змиршавѣла, яка она выбочена въ рукахъ властителевъ бѣльшихъ посѣлостей, котрій тиснуть ся до курульныхъ крѣсолъ презесовъ и кажуть звати себе шумною назвою „маршалковъ“. Яко сателітовѣ, котрій кружать около того сонця маршалковского прибирають собѣ презесы подобный ихъ аспіраціямъ выдѣлъ зъ шляхты, мало накапаный олѣемъ демократичнымъ въ громадскихъ сельскихъ и въ мѣстъ.

„Зъ выимкою кільконъ радъ повѣтовыхъ нема для урядниковъ анѣ праґматики служобовои, анѣ приписовъ о поступованю въ слѣдствѣ дісціплінарнѣмъ и т. д... Нещаслівый кождый той урядникъ, котрого Богъ покаравъ службою при галицкихъ радахъ повѣтовыхъ... Вѣнъ мусить мати гнучкій стовпъ хребетный, леда порхавцѣ надутій зъ выдѣлу краевого мусить шапкувати, абы не пошпотатись и не стягнути на себе гнѣву тыхъ ліліпутовыхъ Завесовъ. Властителѣ добръ взяли тую институцію въ аренду и трактуютъ урядниковъ якъ арендарѣвъ, якъ економовъ. И мають же урядники зъ высшимъ образованьемъ, зъ почутьемъ достоинъства и правости горнутись до радъ повѣтовыхъ?

„И який же то роботы того выдѣлу? Мало хто зъ выдѣловыхъ мешкае въ осѣдку радъ повѣтовыхъ, не выймаючи презеса и его заступника. Цѣла служба стоить на добрій охотѣ: чи зѣдуть ся выдѣловій и чи схотять що ухвалити. Урядъ на безнастанній вандрівцѣ! Справы залягають мѣсяцями, бѣдный селянинъ вытоптуе далекій дороги, занимъ дождесь полагодженя якои справы, — хиба що йде о стяганье каръ, котрій сыплють ся мовь зъ рога щедроты, особливо за невѣдроблюванье престацій дороговыхъ, хотяй ледви сотный достойникъ зъ обшару дворского почуваесь до обовязку вложеного на него закономъ, а зарядъ дороговый, зложеный зъ нихъ самыхъ, дае зелѣзный листъ въ рахункахъ тымъ „ucie kinier-амъ“ вѣдъ обовязкѣвъ...

„И який же пожитокъ зъ той институція? Вынявши кільканадцять повѣтовъ [головно въ захѣдній Галичинѣ — *Ред.*], де свѣтлічій а люблячій людъ обыватель, взявши керму повѣта, заопѣкували ся економічными справами люду, решта зъ 74-охъ повѣтовъ — то сафандулы, надутій пыхою баньки, неробы, зъ передпотопными поглядами на людъ, котрый есть для нихъ, якъ за часовъ панщанныхъ, „chamską duszą“, и они повторяють ще й нынѣ, за часовъ конституційныхъ, окликъ орґанізаторовъ: „Do roboty, do pracy Pan Bóg stworzył gminy — A nas lepszych stworzył, by brać dziesięciny!“

„Догенный Лешекъ Борковскій, оцѣнюючи кругъ дѣланя радъ повѣтовыхъ, сказавъ разъ въ соймѣ пронічно, що „кругъ ихъ дѣланя обмежуесь на латаню дѣръ въ мостѣ“. Бѣльша часть радъ повѣтовыхъ не сповнае навѣть и тои функціи. Переѣдьте ся по нашихъ селахъ на весну або въ осени. Справдѣшній Пинскій болота! А мосты и мостки, якъ де суть, то якъ клявіатура, що подаесь за кождымъ рухомъ колеса. А по-надъ міліонъ коштуе рѣчно тота забавка, чинна лише тѣльно, абы выкресати пословъ до сойму и до рады державной. Людъ, якъ мазурскій такъ и рускій, и въ соймѣ, и на вічахъ, и въ петиціяхъ домагавъ ся и домагае ся знесеня того пятого а дорогого колеса при возѣ, бо не видить въ нѣмъ нѣякого пожитку. Бувають похвальній выимки, але рѣдкій! За для тыхъ выимковъ не варта удержувати такого баласту коштомъ бѣдного люду. Якъ Катонъ кликавъ при кождій нагодѣ „Cartaginem esse delendam!“ — такъ людъ и всѣ приятелѣ люду повинній всѣми законными дорогами накликувати безнастанно: „Прочь зъ радами повѣтовыми! — Precz z radami powiatowemi!“

Письмо п. Володислава Козловского.

умѣщене у вчерашнѣмъ числѣ Przegląd-у а про котре згадуесь нынѣ у вступной статьѣ нашои газеты, звучить дословно такъ:

„Ваша газета оповѣстила меморіялъ, який руски священники, числомъ сорокъ, доручили Владицѣ, Впов. епископови Пелешови. Сей меморіялъ мусить обурити кождого правого человѣка. А позанкъ въ нѣмъ нападають руский священники на цѣлу польску суспільность, тожь уважаю обовязкомъ зъ имена всѣхъ добремыслячихъ людей вѣдповѣсти и фактами доказати, хто подконавъ вѣру въ рускомъ chłopk-у и зъ фанатика религійного, якимъ сей селянинъ бувъ ще передъ двацяти ронами, зробивъ се, чимъ вонъ нынѣ. Ото, руский священникъ поставивъ московскій хрестъ. Руский священникъ при выходѣ зъ святыма тайнами заказавъ дзвонити, а ludek стоить выпростованый и товплять ся ему по головѣ думки, длячого се давнѣйше було инакше, коли зъ похиленою головою корывъ ся передъ Господомъ. Руский священникъ велѣвъ невиннымъ дѣтямъ стояти при приниманю св. Причастія. Руский священникъ велѣвъ провізорамъ не отвирати церкви, коли приѣде католицкій священникъ, а назвавъ его польскимъ. Руский священникъ при обходѣ поля зъ процесією на граници, вступавъ до россійскои касарнѣ и вѣдправлявъ молебенъ. Руский священникъ на границѣ подчасъ Богоявленія сходивъ ся въ тѣй самій годинѣ и въ тѣмъ самомъ мѣсци зъ православною процесією и взаимно витали ся хоругви, а вѣдтакъ народъ розповѣдавъ про богатство и величавость на тамтій сторонѣ.

„А якъ се назвати, що низше розкажу? — най загалъ осудить. Ого маемо въ нашій околиці два костелы въ Сокали и Тартаковѣ, въ котрыхъ Пресвятая Богородиця вѣдъ кількасотъ лѣтъ дарить ласками свій вѣрный народъ. До сихъ костеловъ горнувъ ся руский chłopek черезъ всѣ часы. Тымчасомъ руский священники розбѣлали свою тайну поліцію и вказали селянамъ одно мѣсце, де мають громадити ся, а до сихъ костеловъ заказали ходити. На сихъ сходинахъ сповѣдали кождого а що-до уха говорили, сего не знаю. Назвали се „місією“. Але если се була місія, то треба було ей всѣмъ оповѣстити и слово Боже явно голосити. И таке поведенье называе ся укрѣпленьемъ св. вѣры?

„Тожь пытаю ся тыхъ сорокъ пановъ, котрій певно призабули, що складаючи священичу присягу, приреклы, що не будуть змѣняти приписаныхъ установъ въ своій церкви и що зъ ихъ устъ буде выходити слово правды пытаю ся ихъ, якимъ чиномъ могли такій меморіялъ, збірку брехнѣ и напасти на польску суспільность и орґаны правительственій, доглядаючій совѣстно приписаныхъ законовъ, предкладати своему Владицѣ?

„Суть честній священники русскій, котрій нѣ словомъ нѣ дѣломъ не дали соблазни своимъ овечкамъ — але лихо скоро ширить ся, тожь и ихъ парохія засне Drang nach Norden. Сихъ честныхъ священниковъ рускихъ ся статья не може обидати.

„Если бы мене спытано о раду, то я бы скоро найшовъ лѣкъ, котрый бы радикально вылѣчивъ цѣлу суспільность вѣдъ роздоровъ національныхъ. Ого най бы правительство зачало вѣдъ того, щобы тыхъ 40 пановъ, що пѣдписаній на меморіялѣ до Владики, авізувало зъ ихъ парохій — а въ короткѣмъ часѣ така згода настала бы въ краю, що нѣмъ брата и сестры, якъ давнѣйше бувало, не було бы нашои народности.“

Дописи „Дѣла“.

Зъ села.

[Польонізація. — Примѣръ Чеховъ. — Наша політика.]

Переѣзджаючи зъ Стрыя до Журавна, почавши вѣдъ села Юсиптичъ, вѣдки зачинаесь повѣтъ жидачѣвскій, бачишь часто польскій написи на таблицяхъ та дороговказахъ, и чужинець не знаючій ближше краю подумавъ бы, що вѣнъ на Мазурахъ, наколи Облазинця, Любша, Яйковцѣ и т. д. часто руски села. Дивуе то тымъ бѣльше, що Русины члены рады повѣтовои жидачѣвскои повинній сю безправность усунути, впрочѣмъ самій рады громадскій мають до сего повне право и обовязокъ, бо нѣяка власть не мае права накидати выключно польскій таблицѣ. Чей же засѣдають въ тыхъ радахъ громадскихъ люде свѣдущій своѣи народности, а розходилось бы о марну рѣчь, — 50 кр. або 1 зр., а першій-лучшій малярь вывѣсокъ выпише порядну таблицю: на верха напись русна а понизу нехай буде й польска. Чей же на той выдатокъ стати кождую и найбѣдняйшу громаду, котра свѣдома своѣи народности, бо якъ тя видять такъ та пишуть. Дивлячись на тѣ польскій таблицѣ въ рускихъ селахъ, прийшло менѣ на гадку: чому то Чехи зовсѣмъ инакше поступають?

Отъ недавно читали мы въ „Дѣлѣ“ о рѣшеню рады мѣста Праги, абы на касарни, котру мѣсто для войска поставило, була помѣщена перше ческа напись, а вѣдтакъ нѣмецка. Правительство спротивилось тому рѣшеню а мѣсто, хочь тратить денно 36 зр., не вѣдступае вѣдъ свого жаданя. Справа опресь, здаесь ся, въ трибуналѣ и побачимо, яке западе рѣшенье.

А у насъ? Напись на новѣмъ будынку почты польско нѣмецка, на новѣмъ судѣ у Львовѣ польска, а що робили Русины, абы право трехміліонового автохтонного галицкорускаго народу, платячого такъ добре якъ Поляки податокъ крови и гроша — не було знеговане? Одна-двѣ статьѣ въ часописяхъ та й конець, — така то вже уступчива натура Русина. Але жь Русины мали обовязокъ упомнутись о свое право серіозно. А такъ польонізація йде въ горы до долу, всюды одна пѣсонька: „nie rozumiem po rusku“; всюды крайна нетерпимость всего, що русне; всюды систематичне неговане русчины. У насъ вже называесь подвигомъ, якъ хто не дбаставши рускихъ дрибовъ въ урядѣ почтовѣмъ або въ трафицѣ, подасть о тѣмъ до часописи! Зъ горы йде примѣръ неґаціи рускаго языка и всякувъ у найнижшій класы, ажь до возныхъ и послугачѣвъ...

Тутъ треба сильнои, розумнои и всесторонней орґанізаціи всѣхъ Русиновъ — и знову берѣмъ собѣ примѣръ зъ Чеховъ. Коли нашій делеґаты Головнои Народнои Рады въ року 1848-го, прибувши на зъѣздъ славяньскій до Праги, пытались прохожихъ за музеями, бібліотеками и пр., Чехи имъ вѣдповѣдали, що не розумѣють по нѣмецки! Тымъ консеквентнымъ поступованьемъ допровадили до того, що нынѣ въ своѣй хатѣ мають свою правду.

Мы малыми окрушинами, який намъ нашій противники подають зъ обыльнои трапезы своѣи, задоволяемось, хочь черезъ тѣ дрібній концесійки, якій намъ въ послѣдній хвили дано [н. пр. паралельна ґімназія въ Коломыи] не выповнено и въ сотній части того, що намъ належить ся. Длятого часъ бы вже крайный нашимъ заступникамъ парляментарнымъ збійти зъ становища выжидаючого, въ котрого для народу руского нѣякого вже хѣсна не буде, а рѣшучо и зъ достоинствомъ выказати передъ лицемъ Европы всѣ нашій кривды, якій терпимо вѣдъ другои народности въ краю, на жаль, славяньскои. То приспѣшить сильну орґанізацію Русиновъ.

Левъ Гор—вичъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Проектъ закона о будовѣ льокальныхъ зелѣзниць галицкихъ буде внесеный въ соймѣ галицкѣмъ вѣдчасъ сесіи въ сѣчни 1893 р. Послѣдній конференціи въ тѣй справѣ вѣдбудуть ся въ міністерствѣ торговлѣ ще сего тыждня. Молодо-чеснй послы приреклы пѣдпирати сей проектъ въ палатѣ пословъ.

Переводячи въ житье ухвалы послѣдныхъ делеґацій зарядивъ цѣсарь, щобы пѣдвысшено станъ пѣдчасъ мира воякѣвъ въ полкахъ: 2, 4, 7, 15, 17, 19, 22, 23, 24, 27, 31, 32, 34, 38, 46, 47, 69, 71, 81, 82, 85, 95, 97, 100 и 101 въ кождій компаніи о одного капраля, 2 фрайтровъ и 6 простыхъ воякѣвъ. Сей станъ пѣдчасъ мира буде называтись „нормально высшій“, а давный станъ „нормально нижшій“,

Нормально высшій станъ пôдчасъ мира одної компанії виносить разомъ зъ офіцирами 95 воякôвъ, а нормально низшій 86 воякôвъ. Т. зв. пôдвысшеный станъ виносить якъ и передъ тымъ въ одній компанії 131 воякôвъ. Загальне пôдвысшенье стану въ тыхъ 25 полкахъ виносить на 1893 рôкъ 3600 воякôвъ.

Передвчера вôдбула ся у Вéдни конференція вôдпоручникôвъ, що прибули на вéче палатъ торговельныхъ, котре маé вôдбутись 9 грудня. На сéй конференції явились зъ Галичины: три вôдпоручники зô Львова Губриновичь, Колішеръ и Піпесъ та два зъ Бродôвъ Френцель и Хаесъ. Умовлено ся, що предсéдателемъ вéча буде президентъ вéденьскої палаты торговельної Мавтнеръ. Вывязалась дíскусія надъ сконтинґентованьемъ податку заробкового, якъ его предкладае проэктъ правительственный въ реформѣ податкôвъ. Галицкій вôдпоручники поставили внесенье, щобы континґентованье вôдбуло ся пôсля поодинокихъ краéвъ коронныхъ, але се внесенье перепало 15 голосами противъ 10. Вôдтакъ предложила вéденьска палата торговельна утвореньe т. зв. стоваришень податковыхъ, зложеныхъ пôсля звання и высоты податкôвъ, и ажь пôсля нихъ переводити континґентованьe. Противъ сего заявились вôдпоручники галицкій, жадаючи натомéсть континґентованя пôсля повѣтôвъ.

Въ Краковѣ зачались передвступній роботы въ справѣ сликаня вéча католицкого. На першôмъ засѣданю комітету пôдъ проводомъ ґр. Андрея Потоцкого выбрано президію комітету краéвского и предсѣдателéвъ поодинокихъ комісій. — Nowa Reforma повитала проэктъ сликаня сего вéча не конче прихильно, бо, каже, католикôвъ пôдъ взглядомъ релігійнымъ вяжуть одноцѣльне дóмагы и въ тôмъ нема дíскусія, а натомéсть въ квестіяхъ релігійно-політичныхъ и суспôльныхъ годѣ поступати пôсля однодо загального взору. За примѣръ наводить N. Reforma, що если школа вѣроисповѣдна може бути дуже потрѣбна въ нашихъ краяхъ и за тымъ певно всѣ Поляки голосували бы въ земляхъ пôдъ пруськимъ правительствомъ, то противно у насъ есть се цѣлковито шкôдным. Вкôнци радить N. Reforma, щобы вéче запротестувало противъ поведенія россíйского правительства супротивъ Полякôвъ-католикôвъ.

——

Пôсля донесеня Pol. Corr. зъ Петербурга, правительство россíйске закажe безусловно вôдъ Нового Року жадамъ занимативсь торговлею въ Москвѣ. Дозвôлъ на веденье торговлѣ будуть могли дóстати лишь тѣ, котрій перейдуть на православіе; они дóстануть карты промысловій, але й то ажь по чотирохъ рокахъ.

Зъ Петербурга перечать рѣшучо, мовь бы проводирѣ сербскихъ радикалôвъ предложили правительству россíйскому меморіялъ въ просьбою о енергíчну интервенцію въ справахъ сербскихъ.

Въ россíйскихъ ґазетахъ стрѣчаемо деякій гадки що-до теперѣшнои політичнои ситуаціи заграничнои. И такъ „Новости“ пишуть, що супротивъ послѣдныхъ подій въ Азіи нема чого побоюватись якого-небудь англíйско россíйского конфлíкту. Если політика Россіи въ Азіи выжидаючa, то тымъ бôльше те саме можна сказати о ситуаціи въ Европѣ, хочь не треба забувати, що Россія гладае якъ въ Азіи такъ и въ Европѣ дороги до Океану. До розвязки сей задачѣ ще найлепше дойти черезъ квестію проливу дарданельского, бо до того треба лишь звычайного договору зъ Портою. „Новое Время“ и „Свѣтъ“ невдоволенй зъ подій въ Болгарíи, а ся друга ґазета навѣть пересвѣдчена о истнованю австрíйско-болгарскои конвенціи войсковои. Рôвно-жь грозить, що если на Чорôмъ морѣ, котре належать выключно до Россіи и Туреччины, появить ся якій нетурецкій корабель, то сейчасъ на велику радôсть всего россíйского народу, втягнесь его до фльоты россíйскои Чорного моря.

——

При доповняючихъ выборахъ посла до нѣмецкого парляменту выйде побѣдно антісемітъ Альвардтъ. Въ результатѣ тыхъ выборôвъ буде певного рода аномалія, бо рôвночасно, якъ звѣстно, передъ судомъ въ Берлинѣ веде ся розправа карна о клевету противъ Альвардта. Для обороны Альвардта дуже се на руку, що може бути выбраный посломъ, бо тогдѣ дальша розправа и евентуальне засужденье мусѣли бы застановитись. Длятого и протягае розправу, якъ лишь може, жадаючи покликаня всякихъ можливыхъ знатокôвъ, розумѣе ся антісемітôвъ. Мѣжь нашимъ зажадавъ Альвардтъ переслуханя вéденьского посла Шнайдера и професора Ролінґа.

Хочь въ процесѣ оречення властей войсковыхъ выходять въ некористь Альвардта, то все таки де-що выкрываесь, що не выходить на славу армíи нѣмецкои. И такъ послѣдній вѣсти доносять, що цéсарь Вільгельмъ мавъ нараджуватись зъ Капрівíмъ, що-до документôвъ войсковыхъ, вôдчитаныхъ на тайнôмъ засѣданю розправы. Тѣ документы хтось викравъ, а було въ нихъ сказано, що при вправахъ обороны краéвои минувшого року у Вевелѣ треба було бôльшу половину карабінôвъ зъ фабрики Левого вôддати до направы.

——

Новый кабінетъ французскій вже истнуе пôдъ президентурою Рібота. Всѣ члены давного кабінету Любета, зъ выимкою двохъ Рікарда и Жіля Роше, найшлись въ складѣ нового кабінету. Въ сей способъ отже показало ся, що Любе дуже добре боронивъ солідарности свого кабінету, если не хотѣвъ пожертвувати добровôльно міністра судôвництва Рікарда, за для котрого выйшовъ майже сей цѣлый конфлíктъ.

Новый кабінетъ вéвъ нарады надъ своею програмою. Доси звѣстный головный начеркъ сей деклараціи кабінету. Декларація высказуе въ рѣшучій способъ погладъ кабінету що-до засады роздѣлу властей (именно судôвництва), пôдносить въ квестіи загаличнои політики добрѣ вôдносины зъ всѣми державами, высказуе мирну політику кабінету и вкôнци вказуе на обставину, що и політика внутрѣшна не змѣнила ся, бо та сама особа (Любе) лишилась при теці міністерства справъ внутрѣшныхъ.

Послѣдне засѣданье парляменту французского перейшло спокôйно и безъ нѣякихъ ухвалъ, позаякъ сказано, що нема ще кабінету. И такъ не ухвалено внесеня Жірольта, щобы правительство вôдобрало грошѣ незаконно побраній вôдъ Товариства панамского, а Бонжъ цофнувъ свое внесенье, щобы наряды комісіи панамскои вôдложити до сéчня. На засѣданю въ четверъ прийде мабуть до оживленои дíскусія, бо на порядку дневнôмъ поставлено внесенье Пуркеріого, щобы комісіи панамскôй надати власть судейску.

Комісія панамска ще дальше розбирае справу завестіонованыхъ чекôвъ. Всѣ пôдписаній на чекáхъ заперечають мовь бы побраній грошѣ були въ якôй-небудь звязи зъ капіталами панамскими, а старають ся доказати, що они малій зложеній у Рейнаха свои власній фонды. Если бы се було правдою, тогдѣ показалось бы, що Рейнахъ бувъ великимъ обманщикомъ, бо приватній фонды выплачувавъ капіталами панамскими. — Братъ президента Адольфъ Карно, котрого ґазета Cocarde вмѣшала въ справу чекôвъ, выславъ до сеи ґазеты таке отверте письмо: „Вы онлеветали мене пôдло; я не дôставъ нѣ одного сантіма вôдъ Товариства панамского. Вы бы хотѣли имя президента республики скалять болотомъ, але не найдете на нѣмъ нѣ найменшои плямы.“

——

Въ ґазетахъ стрѣчаемо таку вѣсть: Ма буть се ознака неласки, въ яку попалась Угорщина у папы, що не проявтуесь нѣ одно вôдзначенье гôдностію кардинала якого достойни ка угорского на консисторѣ, якій вôдбудесь въ сéчни. Пôсля звычаю Угорщина маe жаданье до трехъ голосôвъ въ колегіи кардинальскôй. Сѣ три мѣсця опорожненій вже вôдъ довшого часу и Угорщина, котра танъ довго мала трехъ кардиналôвъ: Сімора, Михайловича и Гайнальда, не маe теперь нѣ одного кардинала. Прімасови Васаріому, коли вôнъ передъ рокомъ обнявъ свою гôдность, признавъ папа яко ознаку своеи велякои ласки право, носити багряну одежу, сю внѣшну ознаку гôдности кардинальскои, тожь и не було майже сумнѣву, що въ короткôмъ часѣ наступить дѣйстне именованье. Если-жь прімасъ, котрый въ-разу бувъ досыть терпеливый, але вôдтакъ незабаромъ зъ цѣлымъ духовеньствомъ выступивъ остро противъ угорского правительства, не дôстае нѣякого вôдзначеня за свои услуги, то сю неласку папы Льва XIII треба уважати зверненою не такъ противъ угорского духовеньства и прімаса яко радше противъ угорского правительства. Рôвножь и сей фактъ, що вôдъ довшого часу опорожненый престолъ архіепископскій въ Загребѣ ще доси необсажденый, свѣдчить, що вôдносины мѣжь угорскимъ кабінетомъ а курією не найлепшій, если не можуть згодити ся на спôльного кандидата. — О маого приязнѣйшій вôдносины мѣжь курією а канцлéромъ Капрівíмъ, а то именно за для сего, що центрумъ нѣмецкого парляменту прихильно вôдносить ся до предложень войсковыхъ. Вôдъ многихъ лѣтъ не було въ Нѣмеччинѣ кардинала и выдавалось, що такъ скоро до того не прийде, бо въ Берлинѣ уважано за вôдповѣднѣйшого до тои гôдности вроцлавского архіепископа Коппа, а противно въ Рамѣ кольоньского архіепископа. Теперь же той конфлíктъ буде въ сей способъ вырôвнаный, що обa достойники, вроцлавскій и кольоньскій архіепископъ, дôстануть кардинальску багряницю.

Зъ Риму доносять, що папа Левъ XIII заявивъ рѣшучу постанову, не мѣшати ся въ справу супружества наслѣдника румунського престола зъ княгинею единбурґскою. Супротивъ того факту потомка кн. Фердинанда въ дому гогенцолернско-румунського будуть православными.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ товариства „Рускихъ женщинъ въ Станиславовѣ“** оповѣщуе, що позаякъ першій загальній зборы сего товариства, скликаній на 24 н. ст. падолиста с. р. не могли вôдбути ся задля малои участи членôвъ, то выдѣлъ скликуе другій такій-жь загальній зборы на день 11 н. ст. грудня. На другихъ зборахъ кожде число буде достаточне, щобы зборы вôдбулись. Мѣсце збору вызначене въ комнатахъ „Рускои Бесѣды въ Станиславовѣ“. *Вôдъ выдѣлу.*

— **На фондъ на памятникъ для Тараса Шевченка** зложили дальше фанты Впов. панѣ: Олена Черевкôвна зъ Корчмина подушку зъ кремовои моры, на котрôй выгафтованый шовками вѣнець зъ пôльныхъ цвѣтôвъ, а по серединѣ выгафтована на пись „Ще не вмерла Україна“, и фартушокъ батистовый вышиваный хрестиками и прикрашеный золотыми та срéбными плетéнками. — Маруся Мосевичéвна зъ Будинина фартушокъ батистовый вышиваный хрестиками, прикрашеный бѣлыми коронками та вставками. — Софія Мосевичéвна зъ Будинина пôдставку пôдъ годинникъ зъ атласу и пацьоркôвъ прибрану дрôбными цвѣтами зъ шовку. — Антонина Левицка зъ Белзця кошикъ изъ зернятъ гарбузôвъ и срéбныхъ пацьоркôвъ. — Стефанія Дорошéвна зъ Ракобовтъ подушку вышивану на канвѣ волéчками въ цвѣты. — Евгенія Пачовска зъ Богородчанъ подушечку на шпильки зъ червоного атласу и чорного сукна въ формѣ мѣсяця, на котрôй выгафтований слова: „Въ своій хатї своя правда и сила и воля“, и мальоване на деревѣ etui на циґарета. — Марія Пачовска зъ Богородчанъ декораційну завѣску на стѣну гафтовану шовкомъ въ рôзныхъ краскахъ на чорнôмъ сукнѣ, у верху-жь тои завѣски вымальована на жовтôй шовковôй матерії могила Шевченка. — Володимира Яворска зъ Богородчанъ скляну касетку оправлену въ синій атласъ и въ стяжки та прикрашену бѣлыми перлами, рѣзьблену зъ бѣлого дерева паличку и пôдставку. — Леокадія Преславска зъ Богородчанъ пушку на тютюнъ зъ срéбнои канвы гафтовану синимъ шовкомъ. — Е. Дуткевичéвна зъ Бережанъ пôдставку пôдъ лямпу зъ червоного оксамиту прикрашену цвѣтами зô шкôры. — Елена Фрайндъ зъ Бережанъ пôдставку пôдъ годинникъ зъ ґранатового оксамиту прикрашену шкôряными цвѣтами. — Ольга Лойванюкôвна зъ Винятинець подушку на туалету зъ синього атласу роблену испаньекимъ гафтомъ. — Софія Дуткевичéвна зъ Перемышля подушечку на шпильки зъ синього и кремового шовку и пôдставку пôдъ годинникъ зъ чорного оксамиту и синього атласу. — Марія Филиповска зъ Янова гачковану вставку до великои и малои пошевки. — Марія Соболевска зъ Шупарки двѣ блюзки до дамскихъ сорочокъ: одну гачковану, одну гафтовану и два дитинячій пôдбородки. — Галя Огоновска зô Львова збанокъ въ терракоты зъ-верху мальованый. — Ольга Калиньска зô Львова сорочку вышивану и три закладки до книжокъ. — Гараевичева зъ Кракова хусточку зъ шовковои кроты на жаботъ и рѣзьбленый нôжь до паперу. — Евстахія Тишиньска зô Львова лямбрекинъ и блюзу на рожевôй бябулцѣ. — Анна Чайкôвска зô Львова блюзу зъ стяжечками. — Ольга Барвéньска зô Львова три подушечки на шпильки. — Софія Кунцевичéвна ковнéръ и маншеты роботы кльоцковои. — Марія Пôдлéсецка зъ Добрянъ фартушокъ вышиваный мережками. — Елена Кулачковска зъ Кракова подушку вышивану на бѣлôмъ сукнѣ, пôдшиту зеленымъ плюшемъ. — Стефанія Радзикевичéвна зô Львова мальовану окладку на книжку [малюнокъ представляе двѣ зимовій картины и могилу Т. Шевченка]. — Заходомъ панѣ Евгенії Левиньскои, учительки въ Ключевѣ великôмъ, надôслано вôдъ учениць тои школы двѣ пошевки великій и двѣ малій, вышиваній хрестиками и кошикъ зъ трéсокъ столярскихъ и волéчковыхъ цвѣтôвъ. Вôдъ самои жь панѣ Евгенії Левиньскои кошикъ на стѣну зъ паперовои канвы вышиваный шовкомъ, а вôдъ Стефанії Витвицкои, доньки тамошнього управителя школы, маленькій пантофельокъ пôдъ годинникъ зъ срéбнои канвы вышиваный въ цвѣты. Тутъ знов належить пôднести гôдный наслѣдуваня примѣръ правдивого почутя патріотичныхъ обовязкôвъ. Позаякъ богато изъ зголосившихъ ся товаришокъ не покôнчили ще своихъ робôтъ, длятого речинець до надсылана фантôвъ продовжаe ся до 20 н. ст. грудня. — *Ирина Герасимовичівна* въ Яновѣ коло Львова.

— **Холера въ Гусятинщинѣ.** Въ Шидлôвцяхъ умерла зъ давнѣйше занедужавшихъ на холеру одна женщина и одна дитина. Въ Гусятинѣ умерла давнѣйше выказана одна дитина. Вирочôмъ не було новыхъ случаéвъ. — Въ справѣ холеры одержавъ выдѣлъ краевый вôдъ президіи намѣстництва таку вôдозву: Розпорядженьемъ зъ дня 8 н. ст. падолиста с. р. ч. 53.961 оголошеным въ вѣстнику розпоряджень для почтъ и телеґрафôвъ зарядило ц. к. міністерство торговлѣ, що въ наслѣдокъ постановъ §. 2 бук. б. точка 6 розпорядженя міністеріяльного зъ дня 17 жовтня 1869 ч. 17.900 [В. з. д, ч 159] треба уважати донесеня телеґрафічній, роблені до властей політичныхъ о пôдозрѣныхъ выпадкахъ занедужаня або смерти на холеру (про появленье холеры) яко вôльній вôдъ оплаты телеґрамы службовій безъ рôзницѣ, чи тѣ донесеня походять вôдъ ц. к. властей або вôдъ начальникôвъ громадъ, лѣкарéвъ, командъ жандармеріи и иншихъ публичныхъ орґанôвъ, вôдъ стацій зелѣзничихъ або въ кôнци вôдъ осôбъ приватныхъ. Стації телеґрафічній повинній однако принимаючи такій донесеня уважати на се, щобы они були обмежені до конечно потрѣбныхъ розмѣрôвъ. — О рѣшеню міністерства торговлѣ поданôмъ въ наведеной вôдозвѣ повѣдомивъ выдѣлъ краевый всѣ выдѣлы повѣтовій для дальшого розвсюдненя.

— **Новій грошѣ.** Пробы срéбныхъ коронъ, котрій вѣденьска монетарня предложила цéсареви, вже одобренй и монетарня почне тѣ короны чеканити въ найблизшôмъ часѣ зô срéбла, яке правительство маe въ запасѣ. Срéбній короны будуть могли лише тогдѣ вôйти въ курсъ коли стягнуть ся дво- и чверть-ґульденовій монеты. Дотычный проэктъ закона лежить вже вôдъ довшого часу готовый въ міністерствѣ скарбу и высланый вже угорскому правительству, однако доси вôдповѣдь того правительства ще не надôйшла. По одержаню вôдповѣди, предложить правительство той проэктъ закона безпроволочно радѣ державнôй и заразъ по его ухваленю зачнуть ся стягати старій грошѣ а пôйдуть въ курсъ срéбній короны. Въ половинѣ грудня маe правительство выдати вѣрній взôрцѣ новыхъ грошей, а публичній касы одержать вказôвки, якъ обчисляти выплаты пôсля короннои валюты.

— **Змѣны персоналный въ галицкихъ староствахъ.** Президентъ міністрôвъ именувавъ секретарéвъ намѣстництва старостами: Іос. Гарасимовича, Ант. Голодиньского, Брон. Вайдовича, Володисл. Галерского, Ник. Порадовского и віцесекретаря въ міністерствѣ справъ внутрѣшныхъ Романа Тхуржницкого; а комісарéвъ повѣтовыхъ секретарями намѣстництва въ Галичинѣ: Франц. Сѣлецкого, Сев. Василевского, Юл. Кокуревича, Володисл. Яроша, Едв. Старженьского и бувшого комісаря повѣтового кн. Павла Сапѣгу.

— **Вéче католикôвъ** маe вôдбути ся въ недовгôмъ часѣ въ Краковѣ. На минувшу недѣлю скликавъ ґр. Андрей Потоцкій комітетъ вéчевый на засѣданье до Кракова и тутъ выбрано предсѣдателéвъ и секретарéвъ поодинокихъ комісій. Президія и предсѣдатель комісіи становлять комітетъ стисльйшій, котрый може збôльшити ся до 50 членôвъ. Запрошенй комітетомъ делеґаты мають у Львовѣ и по бôльшихъ мѣстахъ займати ся утвореньемъ мѣсцевыхъ вéчевыхъ комітетôвъ.

— **Въ справѣ увязненя польского маляра Лускины** доносить варшавске Słowo, що арештовано его на донесенье вéденьскои поліціи. Въ донесеню подано парискôй поліціи вѣсть, що Лускина привезъ зъ собою до Парижа и що задумуе тамъ выставити образъ, представляючій драматъ въ Маерлінзѣ, на котрôмъ всѣ особы суть живцемъ портретованй. Цѣлею выставы мало бути вымушенье грошей вôдъ цéсарского двора у Вéдни. На такій доносъ заборонено въ Парижи выставляти образъ а рôвночасно поручено двомъ аґентамъ тайнои поліціи парискои слѣдити маляра. Слѣдженье, якъ звѣстно, скôнчило ся арештованьемъ Лускины, у котрого забрано богато картъ и рôзныхъ паперôвъ. Выделеґуваный офіцеръ французского штабу до перегляненя тыхъ паперôвъ заявивъ, що не може бути сумнѣву що-до злочинныхъ намѣрôвъ Лускины. Крôмъ того сконстатовано, що арештованый мавъ у себе якісь документы, котрій хотѣвъ въ Парижи выкористати, щобы вымусити на дворѣ австрíйскôмъ грошѣ та що згаданый образъ „Маерлінґъ“ вспѣвъ вже продати. Лускина есть пôддáнымъ прускимъ, маe 42 роки, а въ судѣ назвавъ себе Нѣмцемъ.

— **Инспекція власті скарбовыхъ.** Міністеръ скарбу выделеґувавъ комісію, зложену зъ секретаря Бернацкого, д ра Каз. Галецкого и Швабого на инспекцію галицкихъ и буковиньскихъ орґанôвъ скарбовыхъ.

— **Пôдмоги для ученикôвъ.** Управляючій совѣтъ Народного Дому у Львовѣ надавъ въ сéмъ роцѣ шкôльнôмъ одноразовій пôдмоги: 1) Ив. Пилатови, окôнченому ветеринареви 5 зр., 2) Мих. Абрагамовскому студент. фільософіи у Львовѣ 10 зр., 3) Конст. Кульчицкому, окôнченому правникови 12 зр., 4) „Шкôльній помочи въ Коломыи“ 20 зр., 5) Анд. Лисикови учен. III-ои клясы ґімназіяльнои 5 зр., 6) Евфр. Величковій вдовѣ по священику (для учачои ся дочки) 5 зр., 7) Теод. Трусевичéвнôй, сиротѣ по учителю, учен. VIII-ои клясы 6 зр,, 8) Григ. Зацерковному, сиротѣ по священику, учен. VIII-ои клясы ґімназіяльнои 5 зр., 9) Ант. Вознакови учен I-ои клясы ґімназіяльнои, сынови народного учителя 4 зр., 10) Богд. Щавиньскому фармацевтови 5 зр., 11) Григ. Романцеви богословови на екстернѣ 5 зр. Въ сéмъ роцѣ вычерпали ся вже фонды запомоговій Народного дому, длятого пôдмоги не будуть вже удѣляти ся ажь въ другôмъ пôвроцѣ шкôльнôмъ 1893.

— **Выдѣлъ краевый** ухваливъ на внесенье комісіи для справъ рôльничихъ, выслати на рôкъ професора школы лѣсної Бронислава Липиньского до Франціи, Бельґіи и Швеціи для студій надъ торговлею и промысломъ деревнымъ.

— **Климентій Мохнацкій**, колишный питомець львôвскои рускои семинаріи духовної, увязненый вразъ зъ Смолькою яко політичный переступникъ и занимаючій ся вôдтакъ ґувернерствомъ по шляхотскихъ домахъ померъ у Львовѣ въ притулку им. Домса въ 82 роцѣ житя.

— **Дирекція почтъ** и телеґрафôвъ оголошуе, що посылки до Швеціи будуть тамошнымъ адресатамъ выдаваній ажь по десінфекціи предметôвъ пересыланыхъ. — Заказъ привозу пересылокъ зъ Австро-Угорщины до Греціи знесено.

— **Европейскій мілітаризмъ.** Якамъ тягаромъ стала ся теперь служба войскова для европейскихъ народôвъ видно найлѣпше зъ низше поданыхъ чисéлъ. И такъ армія, т. зн. войско лінійне и всякій роды резервъ та обороны краевои (безъ загального ополченя) творять зъ загального числа населеня: у Франціи 4·6%, въ Италіи 3·81%, въ Нѣмеччинѣ 3·65%, въ Туреччинѣ 3·45%, въ Австро-Угорщинѣ 3·07%, въ Россіи 2·45%, а въ Англіи 2·02%. Для всѣхъ державъ въ Европѣ одержимо пересѣчно 4·6%, при чôмъ належить зымѣтити, що на се число вплывають проценты меншихъ державъ европейскихъ, якъ на пр. Швайцарії 7·11% або Сербіи 11·82%. Чисельно представляють тѣ проценты масу 14,200.000 людей, а коли додамо до того 27,000.000 людей обовязаныхъ служити на случай вôйны въ загальнôмъ ополченю, то одержимо правдиво импонуючу суму 41,200.000 воякôвъ, котре то число въ найблизшихъ лѣтахъ значно збôльшить ся, коли буде ухвалене нове предложенье войскове въ Нѣмеччинѣ. Позаякъ наша часть свѣта числить 358 міліонôвъ мешканцéвъ, то показуе ся, що одинъ воякъ припадае на 9 головъ европейского населеня. Однако се число не дае цѣлкомъ точного понятя о рѣчи, бо треба зважити, що загальне ополченье не истнуе въ Англіи и Испанії, а въ Туреччинѣ обовязуе лише населенье магомеданьске. Число людей вôдорваныхъ вже въ часѣ мира вôдъ своихъ занятій выносить въ Европѣ 3,423.000. Люде тѣ, очевидно молодій и сильній, не причиняють ся нѣчимъ пôдчасъ служby войскової до силы продукційнои своихъ краéвъ. Що все те войско коштуе видко зъ того, що удержанье одного вояка пôдчасъ мира выносить рôчно: въ Англіи 1000 зр., у Франціи 468 зр., въ Нѣмеччинѣ 406 зр., въ Италіи 376 зр., въ Австро-Угорщинѣ 370 зр., въ Россіи 364 зр., а въ Туреччинѣ 343 зр. Пересѣчно коштуе рôчне удержанье одного вояка европейского 371 зр.

— **Дрôбній вѣсти.** Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ выѣхавъ онодгы зъ рана зô Львова до Городенки на ловы до бар. Ромашкана.

Вѣсти зъ Аеп. Львовскои

Презенты одержали оо.: Клим. Роснецкій на Бережницю, Ант. Сосенко на Зарудье, Игн. Юхновичь на Корчинъ, Мих. Студиньскій на Демянôвъ и Григ. Купчиньскій на Розгадôвъ.

На конкурсъ зъ речинцемъ до 25 н. ст. сéчня 1893 р. розписана парохія Смôльно, дек. бродского.

Испытъ кваліфікаційный на учителéвъ релігіи для школъ середныхъ вôдбуде ся въ дняхъ 27, 28 и 29 н. ст. грудня 1892, а о припущенье до испыту треба подавати ся найдальше до 17 н. ст. грудня с. р.

Президія намѣстництва годить ся на канонічну институцію оо.: Ил. Рейтаровского на Бѣлкôвцѣ и Теод. Ковальского на Явче.

Консисторія вставила ся до намѣстництва: 1) о принятье яко докторанда до Августинеумъ у Вéдни о. Ив. Кордубы; 2) о даръ зъ ласки для вдовы по священику Теклѣ Мацѣлиньскои и о пôдвысшенье дару зъ ласки для вдôвъ: Теоф. Величковои и Юст. Залускои; 3) о згоду на канонічну институцію оо.: Ант. Сосенка на Зарудье, Игн. Юхновича на Корчинъ, Мих. Студиньского на Демянôвъ и Григ. Купчиньского на Розгадôвъ.

Завѣдателемъ городецкого деканата на мѣсце уступившого на власну просьбу о. Кульматицкого именованый о. Ом. Пясецкій, парохъ Вишенки великои, при чôмъ надано о. Кульматицкому титулъ выслуженого декана.

Віцедеканомъ городецкого деканата именованый о. Онуфрій Криницкій.

Учительней оо.: Ник. Клубовъ вôдъ сотрудництва въ Иванôвци и Володим. Розлуцкій вôдъ завѣдательства Яблонова.

Введений оо.: Алекс. Любѣнецкій яко завѣдатель Волѣ задоревацкои и Григ. Гойвановичь яко парохъ Яблонова.

Архіерейскій грамоты похвальнѣ зъ правомъ ношеня вôдзнакъ крилошаньскихъ одержали оо.: Павло Свистунъ заступникъ декана и парохъ Козовои и Філяр. Бачиньскій заступникъ декана и парохъ Козлова.

Вôдпустку зô звязи архіепархіи львôвскои до епархіи станиславôвскои одержавъ Діон. Биличньскій, окôнченый богословъ.

Правительство асигнувало платню для приватного сотрудника въ Колтовѣ на 2 роки.

До дому пресвитеріяльного принятй: Вол. Богачевскій, Ив. Бордунъ, Евг. Герасимовичь, Сев. Габрусевичь, Волод. Глѣбовицкій, Зен. Гутковскій, Ник. Демчиньскій, Ник. Дерлица, Дм. Іосифовичь, Онуфр. Кончевичь, Левъ Кордасевичь, Ом. Кузьма, Павло Кульчицкій, Ив. Лесакъ, Володимиръ, Остапъ и Петро Нижанковскій, Конст. Петрушевичь, Григ. Прешлякъ, Гер. Семкôвъ, Мих. Скроцкій, Григ. Стецѣвъ, Ив. Сухаровскій, Петро Єзерскій, Михаилъ Яцкевичь и Корн. Яцкевичь.

До духовної семинаріи на I-ій рôкъ принятый Ом Дудикъ, а на рôкъ III-ій Дм. Добротвôръ.

До бурсы дяковскои принятый Григ. Губка зъ Винникъ.

Посмертнй — ✝ — оповѣстки.

Антôнъ Стефанъ Должицкій, учитель рускои гімназіи въ Перемышли, упокоивъ ся дня 6 н. ст. грудня с. р. по довгôй и тяжкôй недузѣ въ 41-ôмъ роцѣ житя. Покôйный родивъ ся въ селѣ Гучку, добромильского повѣта, скôнчивъ студіи гімназіяльнй въ Перемышли, академічнй у Львовѣ и у Вѣдни, вôддаючись науцѣ исторіи природы. Въ званю учительскôмъ працювавъ вôдъ року 1877 въ гімназіяхъ, Ясли, Новôмъ-Санчи и нѣмецкôй гімназіи у Львовѣ и яко дѣйстный учитель вôдъ трехъ лѣтъ при рускôй гімназіи въ Перемышли. Покôйный бувъ способôнымъ учителемъ педагогомъ, щирымъ другомъ молодежи и сердечнымъ товаришемъ въ кождôмъ учительскôмъ зборѣ. Похоронъ вôдбуваесь нинѣ о годинѣ 3 тôй въ Перемышли. Вѣчна покôйному память!

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкôльна въ Городенцѣ розписуе конкурсъ на посады учителѣвъ: въ Дубкахъ, Далешевôй, Глушковѣ, Якобôвцѣ, Копачинцяхъ, Кунисôвцяхъ, Луцѣ, Незвискахъ, Олѣвôй королѣвскôй, Пôдвербцяхъ, Репужинцяхъ, Семакôвцяхъ и Жуковѣ; дальше на посады молодшихъ учителѣвъ въ Чернятинѣ, Чортôвци, Городенцѣ, и Обертинѣ. Поданя треба вносити найдальше до 6 н. ст. сѣчня 1893.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 8 грудня. На конференціи вôдпоручникôвъ палатъ торговельныхъ молодо-Чехи пôдпирають внесеня галицкихъ вôдпоручникôвъ.

Берно 8 грудня. Посломъ до рады державнои выбраный зъ палаты торговельнои на мѣсце пок. Гомперця Рудольфъ Авшніцъ.

Будапештъ 8 грудня. Урядово оголошено, що пошесть холерична выгасла въ Будапештѣ.

Берлинъ 8 грудня. Köln. Ztg. доносить, що въ Кіевѣ увязнено многихъ студентôвъ и офіцирôвъ за участь въ тайнôмъ заговорѣ.

Софія 8 грудня. Черезъ консуля нѣмецкого пригадала Россія болгарскому правительству сплату залеглыхъ коштôвъ окупаційныхъ.

Надôслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникôвъ мінеральныхъ, служить до вôдживленя цибульокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порôстъ.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

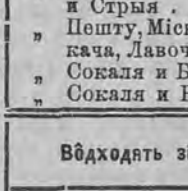

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пôдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрца)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	522	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркнень означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 56—?

гигієнічнй, хірургічнй, до плеканя недужихъ и для полбжниць (Спеціяльности паризкй пôдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЕНТА
до збираня анонсôвъ.
Першенство мають тй, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомôсть въ адміністраціи „Дѣла“.

Предприемство высылкове
(Versandt-Geschäft)
У ВѢДНИ
АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ
Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.
поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй господарскій, рôльничій, броварняній, горальняній и промысловй. **Приборы церковнй.** Плахты непромакаючій до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.
Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно-Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (36—?)

Черезъ Адміністрацію Дѣла
можна замовити за знижену цѣну отсй книжки:
Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и поясненями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на **1 зр.** (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)
М. Раєвскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на **50 кр.** (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)
Хто замовить **обѣ книжки наразъ,** одержить ихъ за цѣну **1 зр. 60 кр.** разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою**
Позаякъ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

Папе и Косцицкій
отворили у Львовѣ
при ул. 3-го мая ч. 2
(въ будынку давнои касы щадничои)
КОМІСОВЫЙ СКЛАДЪ россійского **ЧАЮ** пôдъ правительственною бандеролею фірмы ВОГАНЪ и С-ôЛКА въ **Москвѣ.** 1 фунтъ россійск вôдъ 2 зр. до 6 зр.
Складъ кавы лишь найлѣпшихъ родôвъ: **Цейльонъ, Мокка и американьскихъ** пôдъ знаменемъ **„СІРІЮСЪ“** ½ кіло кавы найзнаменитшои 1 зр.; на провінцію 4¾ кіло 10 зр. 10 кр оплатно.
и поручають ся ласкавымъ взгля 4489 дамъ П. Т. Публики. 1—6

Словарь нѣмецко-рускій
Ом. Партицкого
продае товариство Просвѣта по **1 зр.** замѣсть 3 зр.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ
ц. к. уприв. гал. акц.
БАНКУ ИПОТЕЧНОГО
купуе и продае
ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ
по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.
Яко добру и певну льокацію поручае
4½% листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краєвого
4½% позичку краєву галицку 3483 267—?
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскій облігація индемнізаційнй
З всѣ тѣ папери Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае
по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.
ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае вôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякій выльосованій а вже платнй мѣсячнôвй паперы цѣнный, такожь запавшій купоны за готівку, безъ нѣякого вôдчисленя, а замѣсцевй лишь за вôдчисленьемъ стравдощихъ коштôвъ.
До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй аркушѣ купонôвй, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ поносить.

ТЕЛЄГРАФЫ, ТЕЛЄФОНЫ, ГРОМОЗВОДЫ, ОСВѢТЛЕНЯ.
Телеґрафы для домôвъ и готелѣвъ
зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.
Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**
Комплєтна домова стація телєфонічна
зô знаменитымъ телефономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**
Домовй телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.
Звычайнй телеґрафы домовй
цѣлй вôдъ **5·50 зр.** въ гору.
Елєктр. годинники и замки, жарѣючй лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплетне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стаєнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и ломy. 4299 49—52
W. Josef Neumann
Wien IV., Danhausergasse 12,
Елєктротехнічна роббтня.
Илюстрованй цѣнники даромъ и франко.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ
поручае
выпробованй и певнй средства косметичнй
вôдзначенй 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.
Олѣйокъ таніновый, замôцняе и пôдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.
Помада хінова, замôцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.
Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгае творити ся парилямъ, вôдсвѣжуе, робить тревалыми барву и полискъ. — Фляконъ 80 кр.
Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порôстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье-Вже по ужитю однои фляшки можна добачити порôстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.
Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлае на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.
Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубôвъ.** Надае перлову бѣлôсть, вôддаля камѣнь и квасы, котрй наводять бôль и порохнавѣнье зубôвъ. Пуделко 30 и 60 кр.
Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.
Вода львôвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ тои воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнôй зôстала публично проклямована и вôдзначена. Цѣна флякону меншого 80 кр., бôльшого 1.50 кр.
Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкôдливе а въ ужитю цѣлкомъ поздинче. Цѣна 1 зр.
Бѣлй и гарнй руки. Найбôльше червонй и попадалй руки выбѣлить ся и вынѣжнить ся по кôлькоразовôмъ натертю **Кремомъ ростинным.** Слоикъ 80 кр.
Смаровило литовске до обувя и шкôръ, мягчить шкôру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.
Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНôВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

„ДНѢСТЕРЪ“
ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
У ЛЬВОВѢ
засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, **розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.**
„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшй премін.
Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.
Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.
Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшй сумы.
Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.
Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 32—?
Дирекція „Днѣстра“
у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

БРИ-
твы швайцарскй и англійскй, ремѣнцѣ и марморки пензлѣ и всякй приборы до голеня
поручае найдешевше
торговля приборôвъ до подорожи, бѣля мужескôго, перфумерій и т. п.
ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА
передъ тымъ
БРАТôВЪ ЛЯНҐНЕРôВЪ
у Львовѣ ул. Галицка ч. 16

Друки метрикальнй
и прочй книги для урядôвъ парохіяльныхъ
ВСѢ КНИГИ ЦЕРКОВНЙ
въ сильнôмъ переплетѣ
по найнизшихъ цѣнахъ поручае
ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ
МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА
у Львовѣ Пôдвалье ч. 9.
4471 3—?

Вже выйшовъ зъ друку
Илюстрованый Календарь Просвѣты
на рôкъ 1893.
Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.
Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Бедиарского.

Ч. 267 и 268. Львôвъ, Пятница 27 падолиста (9 грудня) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свитъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро огоюшень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeil'e 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні ôдъ порта Повторне число коштує 8 кр. а. в.

Оголошенья принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одног. рôчної инсератової въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. Одинôке число коштує по 10 кр. ôдъ экземп.

Вôдозва

до всѣхъ членôвъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ.

Выдѣлъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ подає симъ до прилюдної вѣдомости, що дня 27. н. ст. (15) грудня 1892. року вôдбудуть ся

Третій загальній зборы

членôвъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ, въ великôй сали „Народного Дому“ зъ слѣдуючимъ дневнымъ порядкомъ:

1. О годинѣ 10-ôй рано отворенье зборôвъ головою товариства.
2. Справозданье выдѣлу зъ дѣяльности товариства за часъ вôдъ сѣчня 1891. року до грудня 1892. року.
3. Выборъ нового выдѣлу товариства.
4. Предложенье „програмы народної“.
5. Поясненье теперѣшного становиска політичного Русинôвъ.
6. Внесеня членôвъ.

Зъ уваги на розвôй и значѣнье справы рускої для интересôвъ народу руского въ Галичинѣ, запрошуе выдѣлъ всѣхъ своихъ членôвъ до якъ найчисленнѣйшої участи въ сихъ загальныхъ зборахъ, на котрыхъ свобôдно обговорений будуть всѣ нашій жаданя въ оборонѣ правъ народу руского. Жиемо въ добѣ важныхъ подій політичныхъ, тожъ мусимо всѣ разомъ порозумѣтись, якъ намъ дальше дѣлати належить. Вôдъ порѣшеня сихъ загальныхъ зборôвъ залежати буде дальше поступованье Русинôвъ въ краю, якъ такожъ нашихъ заступникôвъ народныхъ въ многихъ вельми важныхъ справахъ теперѣшної хвилѣ.

Члены прибуваючій на загальній зборы, мають выказати ся картами членьскими або запрошеньемъ вôдъ выдѣлу товариства.

Хто хотѣвъ бы вписати ся въ члены товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ передъ днемъ загальныхъ зборôвъ, зволить якъ найскорше прислати вкладку членьску въ квотѣ 1 зр. а. в. на руки касіера товариства о. Ал. Стефановича [при ул. Вôрменьскôй ч. 2].

Въ кôнци упрашае ся о выровнанье залягаючихъ вкладокъ членьскихъ.

Вôдъ Выдѣлу товариства політичного „Народна Рада“.

У Львовѣ дня 1. н. ст. грудня 1892 р.

У Львовѣ, дня 8 н. ст. грудня 1892.

Еміґрація селянъ до Россіи подала польскôй прасѣ нагоду — накинутись всѣми силами и всякими средствами не тôлько на самого селянина, але й на интеліґенцію руску. Селянина, котрого, якъ показуесь зъ численныхъ дописей зъ краю, гонить въ предкôвскои згороды крайна нужда въ далекій свѣтъ на неповну долю, — того селянина, называного до недавна „poczciwym ludkiem“, окликано вже винѣ неробою, пияницею, легкодухомъ, безвѣрникомъ, а навѣть елементомъ небезпечнымъ для суспôльного ладу. Интеліґенціи русôй, а именно духовенству, закинено знôвъ злочинъ wichrzenia, агітацій антідержавныхъ и антіреліґійныхъ, матеріялізмъ, индіферентизмъ въ выконуваню обовязкôвъ и т. д.

Все то дѣе ся не безъ обдуманого въ горы пляну и не есть дорывочнымъ, хвилевымъ проявомъ, а лежить въ програмѣ „organiczn-oи prac-ы“ узослѣджена руского народу и его интеліґенціи на пола конституційнôмъ, автономічнôмъ и економічнôмъ, то прийдемо до переконаня, що зо всѣхъ сторôнъ доводелись и доводять ся намъ удары зъ тою найвыразнѣйшою тенденцією, щобъ силу, повагу и значѣнье народу руского пôдкопати або й знищити.

Сихъ кôлька слôвъ уважали мы за потрѣбне сказати пôдъ нинѣшну хвилю, въ которій пôдготовлявсь мовь-то реформа семинаріи духовнои. Дѣла сего не можна брати за окремый проявъ, а завсѣгды въ тѣсной звязи зъ исторією нашою въ послѣднихъ десяткахъ лѣтъ. Маѣ то бути новый ударъ на автономію нашои церкви и выхованье значнои части интеліґенціи рускои. Мы доси нотували лишь голосы прасы польскои и уважали проекты згаданои реформы яко pium desiderium нашихъ опѣкунôвъ. Наколи-бъ однакожъ мавъ осуществитись проектъ, щобы провôдъ семинаріи хто небудь охотѣвъ дѣйстно вôддати въ руки „Буркевичѣвъ“ чи [якъ другій кажуть] „Воркевичѣвъ“, вся суспôльность руска мусѣла бы дуже енергічно запротестувати противъ такого змаганя, зъ вôдки бы оно й не выйшло.

Для илюстраціи, якъ далеко посунулись тій опѣкуны нашій въ своихъ интенціяхъ супротивъ Русинôвъ, подаемо нинѣ голосъ якогось пана Владислава Козловского зъ Сокальщины, помѣщеный вчера въ Przegląd-ѣ львôвскôмъ. Сей панокъ дôзнавшись про депутацію 40 священикôвъ епархіи перемыскои у свого владики просвиту таке: „Наколи бы мене спытано о раду, то я бы скоренько найшовъ лѣкъ, що радикально вылѣчивъ бы цѣлу суспôльность вôдъ waśni narodowościowej. Отъ най бы правительство почало вôдъ того, щобы тыхъ 40 священикôвъ, що пôдписали меморіялъ до владики, awizował-о зъ парохій, — а въ коротцôмъ часѣ запанувала бы така zgoda въ краю, що окрôмъ brata i siostry jak dawniej bywało [illo tempore] не було бы нашои народности.“ Сі слова дають намъ вѣрный образъ задушевныхъ намѣрень людей тои верствы, до котрои вчислюе себе панокъ сокальскій Ему за мало нинѣшныхъ средствъ репресальныхъ. [Шкода, що не запровнтувавъ сей „приятель“ народу руского, щобы тыхъ 40 священикôвъ посадити заразъ на паль, якъ се робивъ Чарнецкій або Ярема Вишневецкій?!] И такій то проекты мѣстить въ стовпцахъ своихъ орґанъ подôльскои шляхты!... Сумно, але часъ подумати о тôмъ, щобы проекты такій вôдперти и такихъ Козловскихъ вылѣчити рôвно-жь radykalnie...

Рада державна.

На вчерашнôмъ, въ середу, засѣданю палаты послôвъ правительство предложило проектъ закона що-до заряджень въ справѣ конверсіи галицкого довгу индемнізаційного.

Петиціи о запомоги за-для нужды вôдъ громадъ повѣта гусятинського ухвалено уважати за наглячу справу и переказано ихъ правительству до переведеня доходжень и евентуально представленя вôдповѣдныхъ внесень.

Вôдтакъ вела ся далша дискусія надъ вôдповѣдею ґр. Таффого на интерпеляцію Плънера въ справѣ розвязаня райхенберґскои ради мѣскои.

Пос. Бендель прилучивъ ся до вчерашного заявленя пос. Русса и зазначивъ, що вôдповѣдь ґр. Таффого не оправдуе поведеня властей супротивъ властей зъ Райхенберґомъ. Се нападъ на автономію громадску. Право самоуправы громадъ се основа вôльности. Оборона Райхенберґа лежить у спôльнôмъ интересѣ всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ. Бесѣдникъ закôнчивъ заявленьемъ, що Нѣмцѣ будуть завсѣгды вѣрными пôддаными цѣсаря, але не стануть ся нѣколи слугами ґр. Таффого.

Пос. Масарикъ вказувавъ на кривды чеcкихъ шкôлъ народныхъ въ громадахъ нѣмецкихъ, а противно громады чеcкій выдають дуже много грошей на нѣмецкій школы.

Зъ молодо-Чехôвъ промавляли ще Адамекъ и Вашатый, а сей послѣдный высказавъ гадку, що вже настала моральна смерть ґр. Таффого, бо вôнъ зважаючи на свôй обовязокъ яко міністра, повиненъ уступити.

Пос. Морре закидавъ Чехамъ, що своими промовами про чеcке право державне забирають въ парляментѣ найбôльше часу.

Послѣднымъ бесѣдникомъ въ тôй дискусіи бувъ пос. Люеґеръ, выголосивши довгу промову на тематъ національныхъ спорôвъ въ австрійскôй палатѣ послôвъ. На переміну зъѣдають тутъ Чехи Нѣмцѣвъ, вôдтакъ Нѣмцѣ Чехôвъ, опôсля антісеміты жидôвъ и т. д. Интерпеляцію Соммаруґи въ справѣ антісемітôвъ назвавъ денунціяцією. Застерѣгъ ся противъ привернена до житя середновѣчнои норминги февдалôвъ. Доказувавъ, що розвязанье райхенберґскои рады громадскои выйшло въ хосенъ сторонництва ліберального. Мѣжь Чехами а Нѣмцями ведесь борба о дрôбницѣ и если такъ дальше потревае, то австрійскій народы проженуть кіями парляментъ. Пôдчасъ коли мы тутъ въ парляментѣ сваримо ся, мѣжь народами Австріи стае що-разъ бôльша нужда; пôдчасъ найважнѣйшихъ квестій палата послôвъ пуста, а посли являють ся лишь тогдѣ, коли догадують ся, що буде „геца“. Най намъ Господь простить, що за того рода „дѣяльность“ выдираемо въ нашенѣ людей 10 зр. дiетъ. Промову закôнчивъ словами: „Прошу васъ, панове, устаткуйте ся!“

По кôльконастъ фактичныхъ спростованяхъ, закôнчено дискусію и замкнено засѣданье, а слѣдуюче вызначено на пятницю.

— —

Въ кругахъ парляментарныхъ говорять, що правительство предложить на засѣданю въ пятницю провізорію буджетову на часъ двохъ мѣсяцѣвъ. Лѣвица хоче вôдмовити провізорію буджетовои, а въ наслѣдокъ того треба бы розвязати парляментъ и лѣвица могла бы чванитись передъ своими выборцами моральною побѣдою. Правительство не хоче розвязувати рады державнои, бо побоюе ся, щобы при новыхъ выборахъ не скрѣпивъ ся елементъ молодо-чеcкій въ Моравѣ.

Дімісія міністра Кінбурґа ще не принята. Ґр. Кінбурґъ бувъ на довшôй авдіенціи у цѣсаря. Кождого дня сподѣвають, що въ урядовôй ґазетѣ появить ся вѣсть о принятю дімісіи ґр. Кінбурґа.

Газеты польскій доносять зъ Вѣдня, що

Кôлька слôвъ про рися въ Галичинѣ.

[*У вôдповѣдь пану К. К. фейлетонистови „Народнои Часописи“*].

Передъ кôлькома днями подали мы въ „Дѣлѣ“ новинку, що посолъ Барабашъ застрѣливъ рися. Ся наша звѣстка вызвала цѣлый фейлетонъ въ ч. 263-ôмъ „Народнои Часописи“, де авторъ К. К. поробивъ всякій уваги и высказавъ свои сумнѣвы. Хочь п. К. К. не зацитувавъ „Дѣла“, а говорить лише о „одній часописи львôвскôй“, то мимо того не хочемо остатись зъ вôдповѣдію у довзѣ.

Насамперед примѣчае авторъ фейлетона п. К. К., що рись належать хочь-бы й у насъ до дуже рѣдкихъ звѣрѣвъ. — На то скажемо, що зовсѣмъ нѣ! Самъ п. К. К. говорить дальше: „Передъ кôлькома роками принесено на торгъ до Львова кôлька молодыхъ рисѣвъ, забраныхъ зъ гнiзда“. Зъ сего видно, що и недалеко Львова суть рисѣ. Шкода, що не знаемо мѣсця, але здае ся, що въ лѣсахъ долины бужаньскои.

Що рисѣ у насъ не належать до рѣдкихъ звѣрѣвъ, на се маемо ось-такій доказы:

1) Передъ кôлькома недѣлями писали всѣ ґазеты, що одинъ офіцеръ убивъ великого рися. [Мѣсця не памятаю.]

2) Передъ пôвтора рокомъ писавъ Kurjer Lwowski, що недалеко Косова ишовъ лѣсничій лѣсомъ и учувъ, що якась звѣрина наглo заревѣла; здавало ся ёму, що то серна. Зразъ пôйшовъ у тôй бôкъ и незабавомъ побачивъ пôдъ лѣсомъ свѣжо роздерту серну, але коло неи не було нѣякого звѣря. Лѣсничій посыпавъ мясо стрихнінною и пôйшовъ до дому. Другого дня прийшовъ въ то мѣсце и заставъ коло мяса два неживій рисѣ. Очевидно они роздерли серну, а коли вôнъ приближувавъ ся, повтѣкали, опôсля-жь знôвъ прийшли ѣсти свою добычу и тутъ потроили ся.

3) Передъ двома роками подавъ Przegląd ось таку вѣстку: На пользованю въ Испасѣ [самбôрскôмъ] убито девять рисѣвъ. Допускаемо, що паны-стрѣльцѣ на стôльно розумѣли ся на тыхъ звѣрятахъ, щобы вмѣли розпôзнати дикій коты вôдъ рисôвъ, до чого врештѣ не треба бути великимъ знатокомъ.

4) Дальшимъ доказомъ есть повысша вѣсть п. К. К., про молодыхъ рисѣвъ, принесенесеныхъ на торгъ до Львова.

5) Въ Памятнику товариства татраньского зъ року 1887, чи 1888-ого находимо вѣстку, що рись находить ся въ Татрахъ.

6) Коли я бувъ въ Чорногорѣ и йшовъ зъ Гуцуломъ лѣсами межи Минуличиномъ а Жабомъ, показавъ менѣ Гуцулъ на стежцѣ слѣдъ якогось звѣря и вивнявъ, що то слѣдъ рися. Я ёму цѣломъ повѣрився, бо бувъ то довголѣтный побережникъ татарôвскій и чоловѣкъ загаломъ дужо розумный, въ котрымъ я приятно розмовлявъ цѣлу дорогу. Коли мы прийшли на одну полонину, запытавъ я ватага що чувати?

— Гаразъ було бы, вôдповѣвъ, — лишь въ рисомъ бѣда! палѣчить худобу, коровамъ вѣмя вôдрывае та й утѣкае въ лѣсъ, а корова гине.

Прибувши потому до Жабйого, заставъ я тамъ президента коломыйского окружного суду бл. п. Пшисецкого и ёму оповѣвъ за рися то, що я чувъ. Вôнъ зовсѣмъ не здивувавъ ся тымъ и сказавъ:

— Загально гадають, що рисѣвъ уже не-ме, а у насъ ихъ досыть. [При тôмъ розповѣвъ таку пригоду:] Коли я бувъ начальникомъ суду въ Самборѣ, приносить до суду хлопъ убитого рися, бо за самця платило ся нагороду. Бувъ то молодый самець. „Якъ же-жь ты его зловивъ?“ — пытаю. — „А якъ? Иду лѣсомъ, виджу: бѣжить якійсь звѣръ, що я его ще не видѣвъ. Я побѣгъ за нимъ, щобы зловити, а вôнъ выскочивъ на смереку. Я полѣзъ за нимъ, а вôнъ передо мною утѣкавъ усе высше, ажь на самъ вершокъ. Я гойдавъ смерекою, щобы вôнъ упавъ, але на дармо, — ажь ёмъ уломивъ той вершокъ, та й тогды вже звѣръ упавъ на землю. Заки вôнъ очунявъ, щобы втечи, я его сховавъ у торбу.“ О тôмъ, що до мене до суду принесено рися, довѣдала ся нѣмецка ґазета [Пшисецкій назвавъ ту ґазету, але я забувъ, бо тому вже лѣтъ кôльканацять, тя й я не дбавъ о то, позаякъ не сподѣвавъ ся, що прийдесь менѣ ще колись о тôмъ писати] и написала, що неможлива рѣчь, абы то бувъ рись, бо его въ Европѣ вже нема. Отже я пôславъ имъ урядове повѣдомленье, що вѣсть цѣлкомъ правдива.

7) П. К. К. пише: „У насъ въ Галичинѣ убито 1862 р. чотыри рисѣ.“ Шкода, що п. К. К. не написавъ, въ котрôмъ мѣсци убито ихъ!

Дальша замѣтка п. К. К. есть ось-така: О скôльконаемо, не було доси звѣстно, щобы рись въ дикôмъ станѣ заходивъ ажь въ село и тамъ обиравъ собѣ леговище на якôй стрѣсѣ.“ — На те мы спытаемо: А чи може знане панови К. К., що дикій кôтъ заходить въ село и лягае на стрѣху? Намъ здаесь, що скоро осовоный рись любить лежати на стрѣсѣ, то мôгъ бы се зробити и дикій.

Опôсля подае п. К. К. описъ житя сего грабежливого звѣря и дивуе ся дуже, що у Брема не находить нѣякои згадки о тôмъ, щобы рись вôдрывавъ коровамъ вѣмена. Не маемо пôдъ рукою Брема, то й не можемо переконати ся, чи Бремъ описуе обширнѣйше житье рися, чи подае лишь тôлько, що навѣвъ п. К. К. Однакожъ наколи Бремъ не описуе нѣякихъ бôльше прикметъ рися, анѣ его натуры нѣ способу житя, то скажемо, що описъ той есть недостаточный. Не всѣ описы, якій знаходимо въ дѣлѣ Брема, суть скôнченою досконалостію, бо знана рѣчь, що самъ Бремъ всего не писавъ, тожъ одній описы суть знаменитій, а инший неповнѣ. А взрочôмъ и въ самôмъ Бремѣ мае п. К. К. написано, [якъ самъ зацитувавъ], що „въ Европѣ, почавши вôдъ Карпатъ, появляе ся рись частѣйше“.

Дальше пише п. К. К., що найкрасшій оказъ рися знаходить ся въ музею въ Христіянія. Хто знае, чи есть вôнъ красшій вôдъ дуже красныхъ оказôвъ, що знаходять ся у Львовѣ въ музею ґр. Володимира Дѣдушицкого. Лишь не знаемо: коли и въ якихъ сторонахъ ихъ застрѣлено.

Вибица пише про рися п. К. К., що кожа въ рися платить ся дорого, бо по 15—18 зр. Вивнаемо п. К. К., що такъ не есть, бо въ одномъ найбôльшôмъ складѣ футеръ у Львовѣ коштуе готове футро дамске въ рисѣвъ 40 зр. Есть оно бѣле и выглядае гарно.

Дотычно сего звѣря убитого посломъ Барабашемъ скажемо, що мы на власній очи его не видѣли.

И. И.

мѣжь послами польскими а молодо-чешими ведуть ся переговоры и если бы удалось довести до якоись спѣльной акціи, тогдѣ и провізорія була бы принята и вѣдвернулась бы небезпечность розвязаня рады державной.

——

Комісія буджетова приняла предложеный правительствомъ проектъ закона щодо кредиту на перенятье сѣти телефонічной на власность державы въ 10 мѣстахъ.

——

Ліберали внесли онодгы на засѣданю интерпеляцію, звернену противъ антісемітовъ. Интерпеляція звучить такъ:

„На зборахъ публичныхъ, якій вѣдбули ся дня 28 падолиста с. р. въ Зекгавзѣ, пос. Ернестъ Шнайдеръ, говорячи про свою дѣяльность въ долѣшно-австрійскомъ соймѣ, порушивъ справу уживания жидовскихъ лѣкарѣвъ до лѣченя занедужавшихъ на холеру и вказавъ при томъ на пошесть холеричну въ Россіи, подчасъ котрои, после его гадки, були такій жидовскій лѣкарѣ, котрѣ вѣддавали всѣхъ занедужавшихъ до баракбвъ, де мерло на 70 особъ ажь 65 и за то обуреный нарѣдъ убивъ тыхъ жидовскихъ лѣкарѣвъ; вѣдтакъ предсказавъ, що въ Россіи ухвалять на плебісцитѣ потопити всѣхъ жидовъ въ Чорномъ морѣ, а вкѣнци заповѣвъ революцію при спѣльной участи всѣхъ народовъ австрійскихъ а при „помочи антісемітовъ“, подчасъ котрои всѣ жиды выгинуть мовь мышва. Наслѣдки тои подбурюючои промовы дадуть ся въ того познати, що збранй перебивала высказы бесѣдника отсими окликами: „Вывѣшати жидовъ!“, „Выбити ихъ до ноги!“, „Вытопити ихъ!“, а въ живѣйшихъ мѣсцяхъ промовы всѣ збранй подносили голосный окликъ радости. Подчасъ иншихъ зборовъ, якій вѣдбулись 4 грудня с. р. въ новомъ ратуши при участи 2000 особъ, по найбольшой части женщинъ и дѣвчатъ, державъ посолъ кн. Альойсій Ліхтенштайнъ вѣдчитъ, въ котромъ зазывавъ христіяньске населенье до орґанізація не лишь політичнои, але й економічнои, котрои цѣль була бы така, щобы вѣдтягнути жидамъ купцѣвъ а купувати лишь у христіяньскихъ торговцѣвъ. — Того рода зазывъ, именно передъ Рѣздвомъ, коли зачинаесь оживленый рухъ торговельный, може сильно пошкодити тымъ торговцямъ, противъ котрыхъ вѣнъ зверненый.

„На обохъ сихъ зборахъ представителѣ власти правительственои не уважали вѣдповѣднымъ перебити того рода промовы. Зъ того можна бы заключати, мовь бы противъ напастей антісемітсихъ, выступаючихъ що-разъ сильнѣйше послѣдными часами, орґаны правительственій не выступали, а навѣть противно нихъ подпомагали, вѣдступаючи н. пр. сѣны ратуша на того рода зборы.

„Интерпелянты пытають: 1. чи поданѣ вѣсти про тѣ зборы правдивѣ; 2. чимъ оправдае президентъ міністровъ поведенье орґановъ правительственныхъ въ часѣ тыхъ зборовъ; 3. що задумуе правительство зарядити, щобы успѣшно спинати подбурювання антісемітовъ, якій що-разъ сильнѣйше появляють ся?“

——

Дісъкусія надъ вѣдповѣдею гр. Таффого въ справѣ райхенберґскій вже закончилась а перейшла досыть спокойно. Якъ зъ сторонъ Нѣмцѣвъ такъ и молодо-Чехбвъ не було знати сего пристрастного тону, якъ се зразу надѣяно ся; обѣ стороны выказали собѣ взаимнѣ кривды и заявили бажанье, щобы прийшло до якогось порозумѣня. Пбсля §. 65 реґуляміну нарадъ парляментарныхъ не можна ставляти въ діскусіи надъ вѣдповѣдею на интерпеляцію нѣякого внесеня, длятого хочь сполучена лѣвиця ухвалила поставити резолюцію, то пос. Руссъ въ имени сторонництва заповѣвъ ся ажь при спеціяльной дебатѣ буджетовой надъ мі ністерствомъ справъ внутрѣшныхъ. Резолюція буде того змѣсту, що причины, подавѣ що-до розвязаня рады мѣскои въ Райхенберзѣ, суть недостаточнѣ, щобы оправдати такъ важне зарядженье правительства; въ подобныхъ на будуче случаяхъ нема що выступати зъ найострѣйшими зарядженями противъ автономічного заступництва громады, лишь треба найперше примѣнати всѣ средства, приписанѣ закономъ, а ажь вѣдтакъ рѣшитись на сей послѣдный кроктъ.

——

Nowa Reforma подала цѣкаву статистичну розвѣдку, въ котрѣй выказуе, на скѣльки Галичина причиняесь до загальныхъ доходовъ державы и скѣльки дбстае зъ скарбу державного на свои потребы. Зъ тыхъ статистичныхъ выказовъ вылученѣ числа, що вѣдносять ся до зелѣзниць державныхъ.

Въ буджетѣ на 1893 р. выказанѣ такій доходы и выдатки на Галичину:

А. *Доходы зъ Галичины.*

Міністерство справъ внутрѣшныхъ		86.661
„	обороны краевои	211.248
„	просвѣты и вѣроиспов.	933.816
„	скарбу	57,100.803
„	торговлѣ	2,992.757
„	рѣльництва	1,906 140
„	судовництва	216.834
Рѣзнѣ доходы		7.290
разомъ		63,449.549

Б. *Выдатки на Галичину.*

Міністерство справъ внутрѣшныхъ		3,996.262
„	обороны краевои	1,819.617
„	просвѣты и вѣроиспов.	4,145 568
„	скарбу	12,106 551
„	торговлѣ	2,926.268
„	рѣльництва	1,475 470
„	судовництва	4,585.155
Егатъ пенсійный		2 632.548
Субвенція индемнізаційна		2,425.000
разомъ		36,103.429
Порѣвнавши доходы		63,449.549
зъ выдатками		36,103.429
лишае ся надвышка		27,346.120

Если въ цѣлого буджету австрійского, выносячого на 1893 р. у выдаткахъ 608 міліонбвъ а въ доходахъ 609 міл. зр. (тысячѣ и сотки опускаемо) вѣдчислимо буджетъ зелѣзничій зъ сумою выдатковъ 82 міл. зр. а доходовъ 88 міл., то дбстанемо выдатки въ квотѣ 526 міл. зр. а доходы въ квотѣ 521 міл. зр. Въ пропорціи до тыхъ цифръ выносить участь Галичины у выдаткахъ 6·85% а въ доходахъ 12·17%.

Вѣдтакъ подае Nowa Reforma порѣвнанье повышшихъ чиселъ за часъ послѣдныхъ пати лѣтъ и заключае, що въ тѣмъ часѣ збблышились доходы, якій мае держава зъ Галичины, о 6,654 216 зр., а выдатки, якій платить держава на Галичину лишь о 6,022.887 зр., отже лишае ся надвышка въ користь державы а въ некористь Галичины въ квотѣ 631.329 зр.

Зъ того выходить, що голошене слово, мовь бы Галичина була ein passives Land, не есть цѣлкомъ оправдане.

Польскій голосы о галицкой автономіи.

Справа еміґрація селянъ побудила бблыше, нѣжь звычайно, людей розглядати ся у вѣдносинахъ и доли селянина, тожь и частѣйше, якъ звычайно, попадесь въ независемыхъ вѣдъ галицкои шляхты орґанахъ слово правды. Коли таке слово правды напишесь въ русской часописи, — заразъ Narodówk и, Czas ы e tutti quanti верещать: „żganie!“ — „stek kłamstw i oszczerstw!“ — а вже, якъ то само подасть яка часопись польска, мовчать, мовь бы водыв ротъ набрали, бо всѣдають ся признати, що сей або той орґанъ польскій [въ своѣй независимости] выступае противъ чогось такого, що хотяй руйнуе людъ але мае нѣбы-то патріотачный стемпель польщины. Подаемо нинѣ нашимъ читателямъ два голосы въ польскихъ часописяхъ, гбдній уваги.

Kurjer Lwowski умѣстивъ въ числѣ 340-вомъ листъ зъ Надвбрнянського, въ котромъ обговорюе долю селяньства.

Супротивъ тыхъ, котрій нинѣ такъ тяжко чорнять нашъ людъ и загалъ духовеньства, авторъ стае въ оборонѣ. „Зъ людомъ нашимъ — каже — дасть ся легко зробити все, однакъ лишь лагбднымъ поступованьемъ и безвзглядною справедливостію. Не можна ему вѣдмовити анѣ побожности, анѣ браку вѣры, а такожь не годить ся загаломъ осуджувати духовеньство руске, бо если бувають надужитя, то пытаю: де ихъ нема?“ [Для примѣру краснаго проводу священика въ громадѣ подае авторъ село Цуцилбвъ, громаду передъ кблька-нацять роками здеморалізовану а теперь священникомъ такъ пбддвигнену, що она нинѣ моральна и богата, а недавно власною готбвкою розкупила 300 моргбвъ дворскои землѣ.] Не можна на одно духовеньство спихати вины за неохоченье селянъ до нинѣшныхъ вѣдносинъ. Головне лихо въ тѣмъ, що не трактуе ся селянина, якъ рбвноправного горожанина, але въ легковаженьежъ, а найгбрше вплывае на нихъ теперѣшный устрбй орґанбвъ автономічныхъ и ихъ юдікатура... Уставу заступае самоволя начальника и рады громадскои. Кбльку громадъ и начальниковъ, тбльку самодержцѣвъ першои инстанціи. То само и въ выдѣлами нашихъ радъ повѣтовыхъ. Закорѣненый вѣдъ давенъ давна въ орґанахъ автономічныхъ протекціоналізмъ надае посады въ выдѣлѣ людямъ не маючимъ навѣть понятя о уставахъ. [Тутъ авторъ описуе секретаря надвбрняньскои рады повѣтовои, часткового шляхтича, що, стративши маетокъ, зъ протекція дбставъ посаду секретаря. На одной комісіи п. секретарь орѣвъ, що „млынъ есть властителемъ млынбвки“, а на те авторъ сказавъ ему, що не млынъ, але „чоббтъ п. секретаря есть властителемъ млынбвки“.] Третя инстанція, выдѣлъ краевый, полагоджуе не „справы“, але „вавалки“; референты при рекурсахъ шукають „похибки“ и рекурсы вѣдкадають, хочьбы найсправедлившѣ. Зъ того выходять потому нещастя для громадъ. Выдѣлъ повѣтовый але зреферуе, выдѣлъ краевый рекурсъ вѣдкине, громадяне опруть ся екзекуція рѣшеня, — тогдѣ зачинае свое дѣло судъ и йдуть слѣдства карнѣ та вязницѣ. [Авторъ наводить такій примѣръ на громадѣ Камѣнна]. Се тяжко роздразнюе селянъ не лишь на автономію але й на суды, а слова „Богъ высоко, цѣсарь далеко“ [за котрѣ въ Тернополи недавно судивъ одного селянина судъ присяжныхъ] стали ся вже въ цѣлбмъ повѣтѣ надвбрняньскбмъ пословицею середъ селянъ. Не говорити вже о такихъ надужитяхъ, що неразъ вбйтъ и найпорядньйшого господаря вбзве до канцелярія громадскои и, поставивши варту за дверми, товче его по лицю кулаками, а потбмъ ще й величае ся тымъ. [Такимъ способомъ вбйтъ зъ Бутинъ въ Жовковщинѣ убивъ господаря на смерть и, розумѣесь, вбйтуе дальше]. Все те тяжко болить селянъ и до крайности огбрчуе ихъ, бо-жь они складають податки на удержанье властей...“

[Другій голосъ Gazet-ы Polsk-oи въ справѣ автономіи сконфісковала ц. к. прокураторія вчера пбзнымъ вечеромъ].

Въ справахъ рускои церкви.

Онодгы занотували мы статью Kurjer-a Polsk ого въ справѣ рускои духовнои семинарія у Львовѣ. Kurjer той — якъ звѣстно — заперечивъ, мовь-бы подана въ „Дѣлѣ“ вѣсть, що ректоратъ семинарія оббй ме мабуть крия. Турневичъ, була зовсѣмъ безосновна, а натомѣсть поставивъ яко рѣчь певну, що вбдъ Нового року стане ректоромъ взунтъ Буркевичъ.

Хотяй не дасть ся заперечити, що де-кому забагавсь такои „реформы“ рускои семинарія духовнои [о тѣмъ свѣдчить и сама статья Kurjer-a Polsk ого], то все-тани нема сумнѣву, що русній епископатъ нѣякъ и нѣколи на щось подббного не згодивсь бы. Въ тѣмъ взглядѣ Русины можуть бути спокбйными.

Рѣчь певна, що змѣна въ ректоратѣ семинарія есть постановлена. Теперѣшный ректоръ о. Ал. Бачиньскій уступае зъ новымъ рокомъ а его мѣсце займе — пбсля всякои имовѣрности — о. Левъ Туркевичъ, яко кандидатъ маючій найбольшій шансы.

——

Вчера вбдбуло ся въ митрополичбй палатѣ ширше збране спрошеныхъ Его ВПреосвященьствомъ Русинбвъ львбвскихъ и деякихъ зъ краю, свѣтскихъ и духовныхъ въ справѣ обходу ювилею папы Льва XIII

Впреосвященый, повитавши збраныхъ, поясинивъ: въ якбй цѣли спросивъ такій ширшій кругъ Русинбвъ, духовныхъ и свѣтскихъ. А именно:

Незадовго припадае 50-лѣтный ювилей епископства папы Льва XIII. Кромѣ того, що ювилей той почтить церковь галицко-руска въ краю въ способъ указаный духовеньству архіереями [богослуженьемъ, дзвонами и т. п.], належить Русинамъ, — такъ само якъ се учинять другій народы австрійскій, — вбддати головѣ церкви честь въ его столицю. Зъ-першу була вѣсть, що папѣ представлять ся депутаты всѣхъ народовъ австрійскихъ разомъ але опбся стало на тѣмъ, що папа готовъ приймати такожь депутація поодинокихъ народовъ. Впр. митрополитъ, бажаючи, щобы тои чести удостоилась такожь чисто-руска депутація, вбдѣсь ся до аеп. Часки зъ просьбою о интервенцію въ тбй справѣ. Отже аеп. Часка приславъ уже вбдповѣдь, въ котрбй заявляе: „що просьбу Впреосвящ. митрополита представивъ Его святости папѣ, а папа тымъ дуже урадувавъ ся и обѣцявъ, що депутацію Русинбвъ прійме на окрембй торжественнбй авдіенціи и то, если тбльке здоровлье ему позволить, зъ альокуцією“. По сѣй вбдповѣди належить Русинамъ выправити поважну депутацію до Риму въ мѣсяци мартѣ або цвѣтни с. р. При тѣмъ заходять деякій квестіи, якъ квестія евентуальнои адресы, памятки [есть мѣжь нашамъ проектъ повезты папѣ на памятку альбомъ фотографій рускихъ замѣтныхъ церквей]. Сѣ квестіи обговорювала уже комісія зложена зъ духовныхъ вбдъ проводомъ Впреосвященого, але що депутація поѣде до Риму взагалѣ вбдъ галицкого и буковиньского народу рускаго вѣры русько-католицкои, то Впреосвященый спросивъ отсе ширшій кругъ Русинбвъ свѣтскихъ и духовныхъ. Збранй нехай выберуть зъ духовныхъ и свѣтскихъ комітетъ, котрый бы порѣшивъ всѣ квестіи, якій вяжуть ся зъ депутацією. Коли жь той комітетъ покончить свои роботы, Впреосвященый спросить ще разъ сей ширшій комітетъ, абы о ухвалахъ комітету высказавъ свою гадку. Подъ конець ВПреосвященый додавъ, що справа веде ся спбльно зъ всѣми трема епископами [еп. Пелешъ делеґувавъ на се збранье крил. о. Чеховича, а еп. Куиловскій поручивъ заступити себе крил. о. Туркевичеви.]

По такомъ новомъ представленю справы Впреосвященымъ — злишне було довше дебатованье. По коротныхъ промовахъ кбльныхъ участниковъ збрання стало на тѣмъ, що мае ся выбрати комітетъ, а довбръ членовъ полишено въ довѣрію бблыше самому ВПреосв. зъ тыми особами, котрѣ вже доси справою займали ся. Отже складъ комітету вбдъ проводомъ Его Ексц. митрополита осъ-тавій: заступникъ предсѣдателя — прелатъ о. Бѣлецкій; члены [пбсля азбучного порядку]: посолъ Барвѣньскій, сов. Бережницкій, проф. Вахлянинъ Наталь, проф. політехніки д-ръ Волощакъ Остапъ, крил. Дельцевичъ, духовникъ семинарія о. Дольницкій Исидоръ, проф. Громницкій Исидоръ, выслуж. сов. намѣст. Мандичевскій, проф. о. д-ръ Огоновскій Омелянъ, крил. о. Пакажъ, членъ выдѣлу краевого д-ръ Савчакъ, провінціялъ о. д-ръ Сарницкій, членъ рады мѣскои Сембратовичъ Михайло, катех. о. Торонькій Алексей, крил. о. Туркевичъ, адвокатъ д-ръ Федакъ, проф. д-ръ Целевичъ Юліанъ и проф. д-ръ Шараневичъ Исидоръ; секретарѣ — оо. Гузаръ, Яцковскій, Лопатиньскій и Дорожаньскій.

По засѣданю вбдбула ся въ салякъ митрополичихъ гостинна вечеря.

Письмо п. Володислава Козловского.

умѣщене у вчерашномъ числѣ Przegląd-у а про котре згадуесь нинѣ у вступной статьѣ нашои газеты, звучить дословно такъ:

„Ваша газета оповѣстила меморіялъ, якій руский священика, числомъ сорокъ, доручили Владицѣ, Впов. епископови Пелешови. Сей меморіялъ мусить обурити кождого правого человѣка. А позаякъ въ нѣмъ нападаютъ руский священики на цѣлу польску суспбльность, тожь уважаю обовязкомъ въ имени всѣхъ добремыслячихъ людей вбдповѣсти и фактами доказати, хто пбдкопавъ вѣру въ рускомъ chłopk-у и зъ фанатика релігійного, якимъ сей селянинъ бувъ ще передъ двацяти рока ми, зробивъ се, чимъ вбнъ нинѣ. Ото, руский священикъ поставивъ московскій хрестъ. Руский священикъ при выходѣ зъ святыми тайнами заказавъ дзвонити, а ludek стоить выпростованый и товплять ся ему по головѣ думки, длячого се давнѣйше було инакше, коли зъ похиленою головою корився ся передъ Господомъ. Руский священикъ велѣвъ невиннымъ дѣтямъ стояти при приниманю св. Причастія. Руский священикъ велѣвъ провізорамъ не отвирати церкви, коли приѣде католицкій священикъ, а назвавъ его польскимъ. Руский священикъ при обходѣ поля зъ процесією на граници, вступавъ до россійскои касарнѣ и вбдправлявъ молебенъ. Руский священикъ на граници пбдчасъ Богоявленія сходивъ ся въ тбй самбй годинѣ и въ тбмъ самбмъ мѣсци зъ православною процесією и взаимно витали ся хоругви, а вбдтазъ нарбдъ розповѣдавъ про богатство и величавость на тамтбй сторонѣ.

„А якъ се назвати, що низше розкажу? — най загалъ осудить. Ого маемо въ нашбй околици два костелы въ Сокали и Тартановѣ, въ котрыхъ Пресвятая Богородица вбдъ кбльканастъ лѣтъ дарить ласками свбй вѣрный нарбдъ. До сихъ костелбвъ горнувъ ся руский chłopek черезъ всѣ часы. Тымчасомъ руски священики розбзлали свою тайну поліцію и вказали селянамъ одно мѣсце, де мають громадити ся, а до сихъ костелбвъ заказали ходити. На сихъ сходинахъ сповѣдали кождого а що-до уха говорили, сего не знаю. Назвали се „місією“. Але если се була місія, то треба було ей всѣмъ оповѣстити и слово Боже явно голосити. И таке поведенье назвина ся укрѣпленьемъ св. вѣры?

„Тожь пытаю ся тыхъ сорокъ панбвъ, котрій певно призабули, що складаючи священичу присягу, приреклиси, що не будуть замѣняти приписаныхъ установъ въ своѣй церкви и що зъ ихъ устъ буде выходити слово правды пытаю ся ихъ, якимъ чиномъ могли такій меморіялъ, збброю брехнѣ и напасти на польску суспбльность и орґаны правительственій, доглядаючій совѣстно приписаныхъ законбвъ, предкладати своему Владицѣ?

„Суть честнѣ священики руснѣ, котрѣ нѣ словомъ нѣ дѣломъ не дали соблазни своимъ овечкамъ — але лихо скоро ширить ся, тожь сихъ парохій засягъ Drang nach Norden. Сихъ честныхъ священикбвъ рускихъ ся статья не може обидити.

„Если бы мене спытано о раду, то я бы коро найшовъ лѣвъ, котрый бы радикальне вылѣчивъ цѣлу суспбльность вбдъ роздорбвъ національныхъ. Ого най бы правительство зачало вбдъ того, щобы тыхъ 40 панбвъ, що пбдписанѣ на меморіялѣ до Владики, авізувало въ ихъ парохій — а въ коротбмъ часѣ така згода настала бы въ краю, що нрбмъ брата и сестры, якъ давнѣйше бувало, не було бы нашои народности.“

Дописи „Дѣла“.

Зъ села.

[Польонізація. — Примѣръ Чехбвъ. — Наша політика.]

Переѣзджаючи зъ Стрыя до Журавна, почавши вбдъ села Юзепинчь, вбдки зачинаесь повѣтъ жидачѣвскій, бачить часто польскій написи на таблицяхъ та дороговказахъ, и чужинець не знаючій ближше краю подумавъ бы, що вбнъ на Мазурахъ, наколи Облазинця, Любша, Яйковцѣ и т. д. часто рускій села. Дивуе то тымъ бблыше, що Русины члены рады повѣтовои жидачѣвскои повинній сю безправность усунути, впрочбмъ самѣ рады громадскій мають до сего повне право и обовязокъ, бо нѣяка власть не мае права наказувати выключно польскій таблицѣ Чей же засѣдають въ тыхъ радахъ громадскихъ люде свѣдущѣ своеи народности, а розходилось бы о марну рѣчь, — 50 кр. або 1 зр., а першій-лучшій мазяръ вывѣсокъ выпише порядну таблицю: на верха напись руска а поднизу нехай буде й польска Чей же на той выдатокъ стати кождую и найбѣднѣйшу громаду, котра свѣдома своеи народности, бо якъ тя видять такъ тя пашуть. Дивлячись на тѣ польскій таблицѣ въ рускихъ селахъ, прийшло менѣ на гадку: чому то Чехи зовсѣмъ инакше поступають?

Отъ недавно читали мы въ „Дѣлѣ“ о рѣшеню рады мѣста Праги, абы на касарни, котру мѣсто для войска поставило, була помѣщена перше ческа напись, а вбдтакъ нѣмецка. Правительство спротивилось тому рѣшеню а мѣсто, хочь тратить денно 36 зр., не вбдступае вбдъ свого жадання. Справа опресь, здаеть ся, въ трибуналѣ и побачимо, яке западе рѣшенье.

А у насъ? Напись на новбмъ будынку почты польско нѣмецка, на новбмъ судѣ у Львовѣ польска, а що робили Русины, абы право трехміліонового автохтонного галицкорускаго народу, платячого такъ добре якъ Поляки податокъ крови и гроша — не було знеґоване? Одна-двѣ статьѣ въ часописяхъ та й конець, — така то вже уступчива натура Русина. Але жь Русины мали обовязокъ упбмнутись о свое право серіозно. А такъ польонізація идe въ горы до долу, всюды одна пѣсонька: „nie rozumiem po rusku“; всюды крайна нетерпимбсть всего, що руске; всюды систематичне неґованье русчины. У насъ вже называесь подвигомъ, якъ хто не дбставши рускихъ друкбвъ въ урядѣ почтовбмъ або въ трафицѣ, подасть о тѣмъ до часописи! Зъ горы йде примѣръ неґація рускаго языка и всякнувъ у найнизшій класы, ажь до возныхъ и послугачѣвъ...

Тутъ треба сильной, розумной и всесторонной орґанізація всѣхъ Русинбвъ — и зновъ берѣмъ собѣ примѣръ зъ Чехбвъ. Коли нашѣ делеґаты Головной Народной Рады зъ року 1848-го, прибувши на зъѣздъ славяньскій до Праги, пытались прохожихъ за музеями, бібліотеками и пр., Чехи имъ вбдповѣдали, що не розумѣють по нѣмецки! Тымъ консеквентнымъ поступованьемъ допровадили до того, що нинѣ въ своѣй хатѣ мають свою правду.

Мы малыми окрушинами, якій намъ нашѣ противники подають зъ обыльной трапезы своеи, задоволяемось, хочь черезъ тѣ дрббнѣ концесійки, якій намъ въ послѣдноѣ хвили дано [н. пр. паралельна гімназія въ Коломыи] не выловлено и въ сотнбй часта того, що намъ належить ся. Длятого часъ бы вже крайный нашимъ заступникамъ парляментарнымъ збйти зъ становища выжидаючого, зъ котрого для народу рускаго нѣякого вже хбсна не буде, а

рѣшучо и въ достоинствоимъ выказати передъ лицемъ Европы всѣ нашѣ кривды, якѣ терпимо вѣдъ другои народности въ краю, на жаль, славянскои. То приспѣшить сильну орґанізацію Русинѣвъ.

Левъ Гор—вичъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Проектъ закона о будовѣ львовальныхъ зелѣзниць галицкихъ буде внесеный въ соймѣ галицкѣмъ пѣдчасъ сесіи въ сѣчни 1893 р. Послѣдній конференціи въ тѣй справѣ вѣдбудуть ся въ міністерствѣ торговлѣ ще сего тыждня. Молодо-чеськѣ послы приреклн пѣдпирати сей проектъ въ палатѣ послѣвъ.

Переводячи въ житье ухвалы послѣдныхъ делеґацій зарядивъ цѣсарь, щобы пѣдвысшено станъ пѣдчасъ мира воякѣвъ въ полкахъ: 2, 4, 7, 15, 17, 19, 22, 23, 24, 27, 31, 32, 34, 38, 46, 47, 69, 71, 81, 82, 85, 95, 97, 100 и 101 въ кождѣй компаніи о одного капраля, 2 фрайтѣрвъ и 6 простыхъ воякѣвъ. Сей ставъ пѣдчасъ мира буде называтись „нормально высшій“, а давный станъ „нормально нижшій.“ Нормально высшій станъ пѣдчасъ мира одной компаніи выносить разомъ зъ офіцирами 95 воякѣвъ, а нормально нижшій 86 воякѣвъ. Т. зв. пѣдвысшеный станъ выносить якъ и передъ тымъ въ одній компаніи 131 воякѣвъ. Загальне пѣдвысшенье стану въ тыхъ 25 полкахъ выносить на 1893 рѣкъ 3600 воякѣвъ.

Передвчера вѣдбула ся у Вѣдни конференція вѣдпоручникѣвъ, що прибули на вѣче палатъ торговельныхъ, котре маѣ вѣдбутись 9 грудня. На сѣй конференціи явились въ Галичинѣ: три вѣдпоручники зѣ Львова Ґубриновичь, Колішеръ и Пінесъ та два зъ Бродѣвъ Френкель и Хавесъ. Умовлено ся, що предсѣдателемъ вѣча буде президентъ вѣденьскои палаты торговельнои Мавтнеръ. Вывязалась дісиусія надъ сконтинґентованьемъ податку заробкового, якъ его предкладаѣ проектъ правительственный въ реформѣ податкѣвъ. Галицкій вѣдпоручники поставили внесенье, щобы континґентованье вѣдбуло ся пѣсля поодинокихъ краѣвъ коронныхъ, але се внесенье перепало 15 голосама противъ 10. Вѣдтакъ предложила вѣденьска палата торговельна утвореньс т. зв. стоваришень податковыхъ, зложеныхъ пѣсля звання и высоты податкѣвъ, и ажь пѣсля нихъ переводити континґентованьс. Противъ сего заявились вѣдпоручники галицкій, жадаючи натомѣсть континґентованя пѣсля повѣтѣвъ.

Въ Краковѣ зачались передвступній роботы въ справѣ скликання вѣча католицкого. На першѣмъ засѣданю комітету пѣдъ проводомъ ґр. Андрѣя Потоцкого выбрано президію комітету краковскаго и предсѣдателѣвъ поодинокихъ комісій. — Nowa Reforma повитала проектъ скликання сего вѣча не конче прихильно, бо, каже, католикѣвъ пѣдъ взглядомъ релиґійнымъ вяжуть одноцѣльно догматы и въ тѣмъ нема дісиусій, а натомѣсть въ квестіяхъ релиґійно-политичныхъ и суспѣльныхъ годѣ поступати пѣсля однодо загального взору. За примѣръ наводить N. Reforma, що если школа вѣроисповѣдна може бути дуже потрѣбна въ иншихъ краяхъ и за тымъ певно всѣ Поляки голосували бы въ земляхъ пѣдъ прускимъ правительствомъ, то противно у насъ есть се цѣлковито шкѣднымъ. Вкѣнци радить N. Reforma, щобы вѣче запротестувало противъ поведеня россійского правительства супротивъ Полякѣвъ-католикѣвъ.

——

Пѣсля донесеня Pol. Corr. зъ Петербурга, правительство россійске заказе безусловно вѣдъ Нового Року жидамъ заниматись торговлею въ Москвѣ. Дозвѣлъ на веденье торговлѣ будуть могли дѣстати лишь тѣ, котрѣ перейдуть на православіе; они дѣставуть карты промысловѣ, але й то ажь по чотирохъ рокахъ.

——

При доповняючихъ выборахъ посла до нѣмецкого парляменту выйде побѣдно антісемітъ Альвардтъ. Въ результатѣ тыхъ выборѣвъ буде певного рода аномалія, бо рѣвночасно, якъ звѣстно, передъ судомъ въ Берлинѣ веде ся розправа карна о клевету противъ Альвардта. Для оборони Альвардта дуже се на руку, що може бути выбраный посломъ, бо тогдѣ дальша розправа и евентуальне засужденье мусѣли бы застановитись. Длятого и протягае розправу, якъ лишь може, жадаючи покликання всякихъ можливыхъ знатокѣвъ, розумѣе ся антісемітѣвъ. Межь нашимъ зажадавъ Альвардтъ переслухання вѣденьского посла Шнайдера и професора Ролінґа.

Хочь въ процесѣ ореченя властей войсковыхъ выходять въ некорысть Альвардта, то все таки де-що выкрываесь, що не выходять на славу армін нѣмецкои. И такъ послѣдній вѣсти доносять, що цѣсарь Вільгельмъ мавъ нарадживатись зъ Капрівіимъ, що-до документѣвъ войсковыхъ, вѣдчитаныхъ на тайнѣмъ засѣданю розправы. Тѣ документы хтось вправъ, а було въ нихъ сказано, що при вправахъ оборони краевои минувшого року у Вевелѣ треба було бѣльшу половиву карабінѣвъ зъ фабрики Лювого вѣддати до направы.

——

Новый кабінетъ французскій вже истнуе пѣдъ президентурою Рібота. Всѣ члены давного кабінету Любета, зъ выимкою двохъ Рікарда и Жілля Роше, найшлись въ складѣ нового кабінету. Въ сей способъ стже показало ся, що Любе дуже добре бороннвъ солідарности свого кабінету, если не хотѣвъ пожертвувати добровѣльно міністра судовництва Рікарда, за для котрого выйшовъ майже сей цѣлый конфлікть.

Новый кабінетъ вѣвъ нарады надъ свою програмою. Доси звѣстный головный начеркъ сен декларації кабінету. Деклярація выказуе въ рѣшучій способъ погладъ кабінету що-до засады роздѣлу властей (именно судовництва), пѣдносить въ квестіи заграничнои политики добрій вѣдносины зъ всѣми державами, высказуе мирну политику кабінету и вкѣнци вказуе на обставину, що и политика внутрѣшна не змѣнала ся, бо та сама особа (Любе) лишилась при теце міністерства справъ внутрѣшныхъ.

Послѣдне засѣданье парляменту французского перейшло спокѣйно и безъ нѣяныхъ ухвалъ, позаякъ сказано, що нема ще кабінету. И такъ не ухвалено внесеня Жірольта, щобы правительство вѣдобрало грошѣ незаконно побраній вѣдъ Товариства панамского, а Бонжь цофнувъ свое внесенье, щобы наряды комісіи панамскои вѣдложити до сѣчня. На засѣданю въ четверъ прайде мабуть до ожавленои дісиусіи, бо на порядку дневнѣмъ поставлено внесенье Пуркеріого, щобы комісіи панамскѣй надати власть судейску.

Комісія панамска ще дальше розбирае справу завѣстіонованыхъ чекѣвъ. Всѣ пѣдписаній на чекахъ заперечають мовь бы побраній грошѣ були въ якѣй-небудь звязи зъ капіталами панамскими, а старають ся доказати, що они малій зложеній у Рейнаха свои власній фонды. Если бы се було правдою, тогдѣ показалось бы, що Рейнахъ бувъ великимъ обманщикомъ, бо приватній фонды выплачувавъ капіталами панамскими. — Братъ президента Адольфъ Карно, котрого ґазета Cocarde вмѣшала въ справу чекѣвъ, выславъ до сен ґазеты таке отверте письмо: „Вы оклеветали мене пѣдло; я не дѣставъ нѣ одного сантіма вѣдъ Товариства панамского. Вы бы хотѣли имя президента республики скалати болотомъ, але не найдете на нѣмъ нѣ найменшои плямы.“

——

Въ ґазетахъ стрѣчаемо тану вѣсть: Мабуть се ознака неласки, въ яку попалась Угорщина у папы, що не провадзусь нѣ одно вѣдзначенье гѣдностію кардинала якого достойника угорского на консисторѣ, якій вѣдбудесь въ сѣчни. Пѣсля звычаю Угорщина маѣ жаданье до трехъ голосовъ въ колеґіи кардинальскѣй. Сѣ три мѣсця опорожненій вже вѣдъ довшого часу и Угорщина, котра такъ довго мала трехъ кардиналѣвъ: Сімора, Михайловича и Гайнальда, не маѣ теперь нѣ одного кардинала. Прімасови Васаріому, коли вѣнъ передъ рокомъ обнявъ свою гѣдность, признавъ папа яно ознаку своеи велькои ласки право, носити багряну одежу, сю внѣшну ознаку гѣдности кардинальскои, тожь и не було майже сумнѣву, що въ короткѣмъ часѣ наступить дѣйстне именованье. Если-жь прімасъ, котрый въ-разу бувъ досыть терпеливый, але вѣдтакъ незабаромъ зъ цѣлымъ духовеньствомъ выступивъ остро противъ угорского правительства, не дѣстае нѣякого вѣдзначеня за свои услуги, то сю неласку папы Льва XIII треба уважати зверненою не такъ противъ угорского духовеньства и прімаса якъ радше противъ угорского правительства. Рѣвножь и сей фактъ, що вѣдъ довшого часу опорожненый престолъ архіепископскій въ Загребѣ ще доси необсадженый, свѣдчить, що вѣдносины межь угорскимъ кабінетомъ а курією не найлѣпшій, если не можуть згодити ся на спѣльного кандидата. — О много приязнѣйшій вѣдносины межь курією а канцлеромъ Капрівіимъ, а то именно за-для сего, що центрумъ нѣмецкого парляменту прихильно вѣдносить ся до предложень войсковыхъ. Вѣдъ многихъ лѣтъ не було въ Нѣмеччинѣ кардинала и выдавалось, що такъ скоро до того не прийде, бо въ Берлинѣ уважано за вѣдповѣднѣйшого до тон гѣдности вроцлавского архіепископа Коппа, а противно въ Римѣ кольоньского архіепископа. Теперь же той конфлікть буде въ сей способъ выровнаный, що оба достойники, вроцлавскій и кольоньскій архіепископъ, дѣстануть кардинальску багряницю.

Зъ Риму доносять, що папа Левъ XIII заявивъ рѣшучу постанову, не мѣшати ся въ справу супружества наслѣдника румунського престола зъ княгинею единбурґскою. Супротивъ того факту потомки кн. Фердинанда зъ дому гогенцолернско-румунського будуть православными.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ товариства „Рускихъ женщинъ въ Станиславовѣ“** оповѣщуе, що позаякъ першій загальній зборы сего товариства, скликаній на 24 н. ст. падолиста с. р. не могли вѣдбути ся задля малои участи членѣвъ, то выдѣлъ скликуе другій такій-жь загальній зборы на день 11 н. ст. грудня. На другихъ зборахъ кожде число буде достаточне, щобы зборы вѣдбулись. Мѣсце збору вызначене въ комнатахъ „Рускои Бесѣды въ Станиславовѣ“. *Вѣдъ выдѣлу.*

— **На фондъ на памятникъ для Тараса Шевченка** зложили дальше фанты Впов. панѣ: Олена Черевкѣвна зъ Корчмина подушку зъ кремовои моры, на котрѣй выгафтованый шовками вѣнець зъ пѣльныхъ цвѣтѣвъ, а по серединѣ выгафтована напись „Ще не вмерла Україна“, и фартушокъ батистовый вышиваный хрестиками и прикрашеный золотыми та срѣбными плетѣнками. — Маруся Мосевичѣвна зъ Будинина фартушокъ батистовый вышиваный хрестиками, прикрашеный бѣлыми коронками та вставками. — Софія Мосевичѣвна зъ Будинина пѣдставку пѣдъ годинникъ зъ атласу и пацьоркѣвъ прибрану дрѣбными цвѣтами зъ шовку. — Антонина Левицка зъ Белзця кошикъ изъ зернятъ гарбузѣвъ и срѣбныхъ пацьоркѣвъ. — Стефанія Дорошѣвна зъ Ракобовтъ подушку вышивану на канвѣ волѣчками въ цвѣты. — Евгенія Пачовска зъ Богородчанъ подушечку на шпильки зъ червоного атласу и чорного сукна въ формѣ мѣсяця, на котрѣй выгафтований слова: „Въ свѣій хатї своя правда и сила и воля“, и мальоване на деревѣ etui на циґарета. — Марія Пачовска зъ Богородчанъ декораційну завѣску на стѣну гафтовану шовкомъ въ рѣзныхъ краскахъ на чорнѣмъ сукнѣ, у верху-жь тои завѣски вымальована на жовтѣй шовковѣй матерін могила Шевченка. — *Володимира* Яворска зъ Богородчанъ скляну касетку оправлену въ синій атласъ и въ стяжки та прикрашену бѣлыми перлами, рѣзьблену зъ бѣлого дерева паличку и пѣдставку. — Леокадія Преславска зъ Богородчанъ пушку на тютюнъ зъ срѣбнои канвы гафтовану синимъ шовкомъ. — Е. Дуткевичѣвна зъ Бережанъ пѣдставку пѣдъ лямпу зъ червоного оксамиту прикрашену цвѣтами зѣ шкѣры. — Елена Фрайндъ зъ Бережанъ пѣдставку пѣдъ годинникъ зъ ґранатового оксамиту прикрашену шкѣряными цвѣтами. — Ольга Лойвянюкѣвна зъ Винятинець подушку на туалету зъ синього атласу роблену испаньскимъ гафтомъ. — Софія Дуткевичѣвна зъ Перемышля подушечку на шпильки зъ синього и кремового шовку и пѣдставку пѣдъ годинникъ зъ чорного оксамиту и синього атласу. — Марія Филиповска зъ Янова гачковану вставку до великои и малои пошевки. — Марія Соболевска зъ Шупарки двѣ блузки до дамскихъ сорочокъ: одну гачковану, одну гафтовану и два дитинячій пѣдбородки. — Галя Огоновска зѣ Львова збанокъ въ терракоты зъ-верху мальованый. — Ольга Калиньска зѣ Львова сорочку вышивану и три закладки до книжокъ. — Гараєвичева зъ Кракова хусточку зъ шовковои кретына жаботъ и рѣзьбленый нѣжь до паперу. — Евстахія Тишиньска зѣ Львова лямбрекинъ и блюзу на рожевѣй бибулцѣ. — Анна Чайкѣвска зѣ Львова блюзу зъ стяжечками. — Ольга Барвѣньска зѣ Львова три подушечки на шпильки. — Софія Кунцевичѣвна ковнѣръ и маншеты роботы кльоцковои. — Марія Пѣдлѣсецка зъ Добрянъ фартушокъ вышиваный мережками. — Елена Кулачковска зъ Кракова подушку вышивану на бѣлѣмъ суклѣ, пѣдшиту зеленымъ плюшемъ. — Стефанія Радзикевичѣвна зѣ Львова мальовану окладку на книжку [малюнокъ представляе двѣ зимовій картины и могилу Т. Шевченка]. — Заходомъ панѣ Евгеніи Левиньскои, учительки въ Ключевѣ великѣмъ, надѣслано вѣдъ ученицъ тои школы двѣ пошевки великій и двѣ малій, вышиваній хрестиками и кошикъ зъ трѣсокъ столярскихъ и волѣчковыхъ цвѣтѣвъ. Вѣдъ самои жь панѣ Евгеніи Левиньскои кошикъ на стѣну зъ паперовои канвы вышиваный шовкомъ, а вѣдъ Стефаніи Витвицкои, доньки тамошнього управителя школы, маленькій пантофелькъ пѣдъ годинникъ зъ срѣбнои канвы вышиваный въ цвѣты. Тутъ знову належить пѣднести гѣдный наслѣдування примѣръ правдивого почутя патріотичныхъ обовязкѣвъ. Позаякъ богато изъ зголосившихъ ся товаришокъ не покѣнчили ще своихъ роботъ, длятого речинець до надсыланя фантѣвъ продовжае ся до 20 н. ст. грудня. — *Ирина Герасимовичівна* въ Яновѣ коло Львова.

— **Холєра въ Гусятинщинѣ.** Въ Шидлѣвцяхъ умерла зъ давнѣйше занедужавшихъ на холеру одна женщина и одна дитина. Въ Гусятинѣ умерла давнѣйше выказана одна дитина. Вирочѣмъ не було новыхъ случаѣвъ. — Въ справѣ холеры одержавъ выдѣлъ краевый вѣдъ президіи намѣстництва таку вѣдозву: Розпорядженьемъ зъ дня 8 н. ст. падолиста с. р. ч. 53,961 оголошеным въ вѣстнику розпоряджень для почтъ и телеґрафѣвъ зарядило ц. к. міністерство торговлѣ, що въ наслѣдокъ постановъ §. 2 бук. б. точка 6 розпорядженя міністеріяльного зъ дня 17 жовтня 1869 ч. 17.900 [В. з. д, ч 159] треба уважати донесеня телеґрафічній, роблені до властей политичныхъ о пѣдозрѣныхъ выпадкахъ занедужаня або смерти на холеру (про появленье холеры) яко вѣльній вѣдъ оплаты телеґрамы службовѣй безъ рѣзницѣ, чи тѣ донесеня походять вѣдъ ц. к. властей або вѣдъ начальникѣвъ громадъ, лѣкарѣвъ, командъ жандармеріи и иншихъ публичныхъ орґанѣвъ, вѣдъ стацій зелѣзничихъ або въ кѣнци вѣдъ особъ приватныхъ. Стаціи телеґрафічній повинній однако принимаючи такій донесеня уважати на се, щобы они були обмежені до конечно потрѣбныхъ розмѣрѣвъ. — О рѣшеню міністерства торговлѣ поданѣмъ въ наведеной вѣдозвѣ повѣдомивъ выдѣлъ краевый всѣ выдѣлы повѣтовій для дальшого розвсюдненя.

— **Новій грошѣ.** Пробы срѣбныхъ коронъ, котрѣ вѣденьска монетарня предложила цѣсареви, вже одобренѣ и монетарня почне тѣ короны чеканити въ найблизшѣмъ часѣ зѣ срѣбла, яке правительство маѣ въ запасѣ. Срѣбній короны будуть могли лише тогдѣ вѣйти въ курсъ коли стягнуть ся дво- и чверть-ґульденовій монеты. Дотычный проектъ закона лежить вже вѣдъ довшого часу готовый въ міністерствѣ скарбу и высланый вже угорскому правительству, однако доси вѣдповѣдь того правительства ще не надѣйшла. По одержаню вѣдповѣди, предложить правительство той проектъ закона безпроволочно радѣ державнѣй и заразъ по его ухваленю зачнуть ся стягати старій грошѣ а пѣйдуть въ курсъ срѣбній короны. Въ половинѣ грудня маѣ правительство выдати вѣрнѣ взѣрцѣ новыхъ грошей, а публичнѣ касы одержать вказѣвки, якъ обчисляти выплаты пѣсля коронног валюты.

— **Змѣны персональній въ галицкихъ староствахъ.** Президентъ міністрѣвъ именувавъ секретарѣвъ намѣстництва старостами: Іос. Гарасимовича, Ант. Голодиньского, Брон. Вайдовича, Володисл. Галерского, Ник. Порадовского и віцесекретаря въ міністерствѣ справъ внутрѣшныхъ Романа Тхуржницкого; а комісарѣвъ повѣтовыхъ секретарями намѣстництва въ Галичинѣ: Франц. Сѣлецкого, Сев. Василевского, Юл. Кокуревича, Володисл. Яроша, Едв. Старженьского и бувшого комісаря повѣтового кн. Павла Сапѣгу.

— **Вѣче католикѣвъ** маѣ вѣдбути ся въ недовгѣмъ часѣ въ Краковѣ. На минувшу недѣлю скликавъ ґр. Андрѣй Потоцкій комітетъ вѣчевый на засѣданье до Кракова и тутъ выбрано предсѣдателѣвъ и секретарѣвъ поодинокихъ комісій. Президія и предсѣдатель комісіи становлять комітетъ численѣйшій, котрый може збѣльшити ся до 50 членѣвъ. Запрошенѣ комітетомъ делеґаты маютъ у Львовѣ и по бѣльшихъ мѣстахъ займати ся утвореньемъ мѣсцевыхъ вѣчевыхъ комітетѣвъ.

— **Въ справѣ уязвленя польского маляря Лускины** доносить варшавске Słowo, що арештовано его на донесенье вѣденьскои поліціи. Въ донесеню подано парискѣй поліціи вѣсть, що Лускина привѣзъ зъ собою до Парижа и що задумуе тамъ выставити образъ, представляючій драматъ въ Маєрлінзѣ, на котрѣмъ всѣ особы суть живцемъ портретованій. Цѣлею выставы мало бути вымушенье грошей вѣдъ цѣсарского двора у Вѣдни. На такій доносъ заборонено въ Парижи выставляти образъ а рѣвночасно поручено двомъ аґентамъ тайнои поліціи парискои слѣдити маляря. Слѣдженье, якъ звѣстно, скѣнчило ся арештованьемъ Лускины, у котрого забрано богаго картъ и рѣзныхъ паперѣвъ. Выделеґуваный офіциръ французского штабу до перегляненя тыхъ паперѣвъ заявивъ, що не може бути сумнѣву що-до злочинныхъ намѣрѣвъ Лускины. Крѣмъ того сконстатовано, що арештованый мавъ у себе якѣсь документы, котрѣ хотѣвъ въ Парижи выкористати, щобы вымусити на дворѣ австрійскѣмъ грошѣ та що згаданый образъ „Маєрлінґъ“ вспѣвъ вже продати. Лускина есть пѣдданымъ прускимъ, маѣ 42 роки, а въ судѣ назвавъ себе Нѣмцемъ.

— **Инспекція властей скарбовыхъ.** Міністеръ скарбу выделеґувавъ комісію, зложену зъ секретаря Бернацкого, д-ра Каз. Галецкого и Швабого на инспекцію галицкихъ и буковиньскихъ орґанѣвъ скарбовыхъ.

— **Пѣдмоги для учениковъ.** Управляючій совѣтъ Народного Дому у Львовѣ надавъ въ сѣмъ роцѣ шкѣльнѣмъ одноразовій пѣдмоги: 1) Ив. Пилатови, окѣнченому ветеринареви 5 зр., 2) Мих. Абрагамовскому студент. фільософіи у Львовѣ 10 зр., 3) Конст. Кульчицкому, окѣненому правникови 12 зр., 4) „Шкѣльнѣй помочи въ Коломыи“ 20 зр., 5) Анд. Лисикови учен. III-ои клясы ґімназіяльнои 5 зр., 6) Евфр. Величковѣй вдовѣ по священику (для учачои ся дочки) 5 зр., 7) Теод. Трусевичѣвнѣй, сиротѣ по учителю, учен. VIII-ои клясы 6 зр,, 8) Григ. Зацерковному, сиротѣ по священику, учен. VIII-ои клясы ґімназіяльнои 5 зр., 9) Ант. Вознякови учен I-ои клясы ґімназіяльнои, сынови народного учителя 4 зр., 10) Богд. Щавиньскому фармацевтови 5 зр., 11) Григ. Романцеви богословови на екстернѣ 5 зр. Въ сѣмъ роцѣ вычерпали ся вже фонды запомоговѣй Народного дому, длятого пѣдмоги не будуть вже удѣляти ся ажь въ другѣмъ пѣвроцѣ шкѣльнѣмъ 1893.

— **Выдѣлъ краевый** ухваливъ на внесенье комісіи для справъ рѣльничихъ, выслати на рѣкъ професора школы лѣсной Бронислава Липиньского до Франціи, Бельґіи и Швеціи для студій надъ торговлею и промысломъ деревнымъ.

— **Климентій Мохнацкій**, колишный питомець львѣвскои рускои семинаріи духовнои, увязненый вразъ зъ Смолькою яко политичный переступникъ и занимаючій ся вѣдтакъ ґувернерствомъ по шляхотскихъ домахъ померъ у Львовѣ въ притулку им. Домса въ 82 роцѣ житя.

— **Дирекція почтъ** и телеґрафѣвъ оголошуе, що посылки до Швеціи будуть тамошнымъ адресатамъ выдаваній ажь по десінфекціи предметѣвъ пересыланыхъ. — Заказъ привозу пересылокъ зъ Австро-Угорщины до Греціи знесено.

— **Европейскій мілітаризмъ.** Якимъ тягаромъ стала ся теперь служба войскова для европейскихъ народѣвъ видно найлѣпше зъ низше поданыхъ чиселъ. И такъ армія, т. зн. войско лінійне и всякій роды резервъ та оборони краевои (безъ загального ополченя) творять зъ загального числа населеня: у Франціи 4·6%, въ Италіи 3·81%, въ Нѣмеччинѣ 3·65%, въ Туреччинѣ 3·45%, въ Австро-Угорщинѣ 3·07%. въ Россіи 2·45%, а въ Анґліи 2·02%. Для всѣхъ державъ въ Европѣ одержимо пересѣчно 4·6%, при чѣмъ належить замѣтити, що на се число вилывають проценты меншихъ державъ европейскихъ, якъ на пр. Швайцаріи 7·11%, або Сербіи 11·82%. Чисельно представляють тѣ проценты масу 14,200.000 людей, а коли додамо до того 27,000.000 людей обовязаныхъ служити на случай вѣйны въ загальнѣмъ ополченю, то одержимо правдиво импонуючу суму 41,200.000 воякѣвъ, котре то число въ найблизшихъ лѣтахъ значно збѣльшить ся, коли буде ухвалене нове предложенье войскове въ Нѣмеччинѣ. Позаякъ наша часть свѣта числить 358 мілионѣвъ мешканцѣвъ, то показуе ся, що одинъ воякъ припадае на 9 головъ европейского населеня. Однако се число не дае цѣлкомъ точного понятя о рѣчи, бо треба зважити, що загальне ополченье не истнуе въ Анґліи и Испаніи, а въ Туреччинѣ обовязуе лише населенье магомеданьске. Число людей вѣдорваныхъ вже въ часѣ мира вѣдъ своихъ занятій выносить въ Европѣ 3,423.000. Люде тѣ, очевидно молодій и сильнѣ, не причиняють ся нѣчимъ пѣдчасъ служѣбы войсковои до силы продукційнои своихъ краѣвъ. Що все те войско коштуе видко зъ того, що удержанье одного вояка пѣдчасъ мира выносить рѣчно: въ Анґліи 1000 зр., у Франціи 468 зр., въ Нѣмеччинѣ 406 зр., въ Италіи 376 зр., въ Австро-Угорщинѣ 370 зр., въ Россіи 364 зр., а въ Туреччинѣ 343 зр. Пересѣчно коштуе рѣчне удержанье одного вояка европейского 371 зр.

— **Дрѣбній вѣсти.** Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ выѣхавъ онодгы зъ рана зѣ Львова до Городенки на ловы до бар. Ромашкана.

Вѣсти зъ Аеп. Львѣвскои

Презенты одержали оо.: Клим. Росиецкій на Бережницю, Ант. Сосенко на Зарудье, Игн. Юхновичь на Корчинъ, Мих. Студиньскій на Демянѣвъ и Григ. Купчиньскій на Розгадѣвъ.

На конкурсъ зъ речинцемъ до 25 н. ст. сѣчня 1893 р. розписана парохія Смѣльно, дек. брѣдского.

Испытъ кваліфікаційный на учителѣвъ релиґіи для шкѣлъ середныхъ вѣдбуде ся въ дняхъ 27, 28 и 29 н. ст. грудня 1892, а о припущенье до испыту треба подавати ся найдальше до 17 н. ст. грудня с. р.

Президія намѣстництва годить ся на канонічну институцію оо.: Ил. Рейтаровского на Бѣлкѣвцѣ и Теод. Ковальского на Явче.

Консисторія вставила ся до намѣстництва: 1) о принятье яко докторанда до Августинеумъ у Вѣдни о. Ив. Кордубы; 2) о даръ зъ ласки для вдовы по священику Теклѣ Мацѣлиньскои и о пѣдвысшенье дару зъ ласки для вдовъ: Теоф. Величковои и Юст. Залускои; 3) о згоду на канонічну институцію оо.: Ант. Сосенка на Зарудье, Игн. Юхновича на Корчинъ, Мих. Студиньского на Демянѣвъ и Григ. Купчиньского на Розгадѣвъ.

Завѣдателемъ городецкого деканата на мѣсце уступившого на власну просьбу о. Кульматицкого именованый о. Ом. Пясецкій, парохъ Вишенки великои, при чѣмъ надано о. Кульматицкому титулъ выслуженого

Віцедеканомъ городецкого деканата именованый о. Онуфрій Криницкій.

Учительскій оо.: Ник. Клубовъ водъ сотрудництва въ Ивановци и Володим. Розлуцкій водъ завѣдательства Яблонова.

Введеній оо.: Алекс. Любѣнецкій яко завѣдатель Волѣ задоревацкои и Григ. Гойвановичь яко парохъ Яблонова.

Архіерейскій грамоты похвальній въ правомъ ношеня водзнакъ крилошаньскихъ одержали оо.: Павло Свистунъ заступникъ декана и парохъ Козовои и Філяр. Бачиньскій заступникъ декана и парохъ Козлова.

Водпустку зо звязи архіепархіи львовскои до епархіи станиславовскои одержавъ Діон. Биличньскій, оконченый богословъ.

Правительство асигнувало платню для приватного сотрудника въ Колтовѣ на 2 роки.

До дому пресвитеріяльного принятій: Вол. Богачевскій, Ив. Бордунъ, Евг. Герасимовичь, Сев. Габрусевичь, Волод. Глѣбовицкій, Зен. Гутковскій, Ник. Демчиньскій, Ник. Дерлиця, Дм. Іосифовичь, Онуфр. Кончевичь, Левъ Кордасевичь, Ом. Кузьма, Павло Кульчицкій, Ив. Лесакъ, Володимиръ, Остапъ и Петро Нижанковскій, Конст. Петрушевичь, Григ. Прешлякъ, Гер. Семковъ, Мих. Скроцкій, Григ. Стецѣвъ, Ив. Сухаровскій, Петро Езерскій, Михаилъ Яцкевичь и Корн. Яцкевичь.

До духовної семинаріи на І-ій рокъ принятый Ом. Дудикъ, а на рокъ ІІІ-ій Дм. Добротворъ.

До бурсы дяковскои принятый Григ. Губка зъ Винникъ.

Посмертній — ✝ — оповѣстки.

Антонъ Стефанъ Должицій, учитель рускои гімназіи въ Перемышли, упокоивъ ся дня 6 н. ст. грудня с. р. по довгой и тяжкой недузѣ въ 41-омъ роцѣ житя. Покойный родивъ ся въ селѣ Гучку, добромильского повѣта, скончивъ студіи гімназіяльній въ Перемышли, академічній у Львовѣ и у Вѣдни, воддаючись науцѣ исторіи природы. Въ званю учительскомъ працювавъ водъ року 1877 въ гімназіяхъ, Ярославѣ, Новомъ-Санчи и нѣмецкой гімназіи у Львовѣ и яко дѣйстный учитель водъ трехъ лѣтъ при рускій гімназіи въ Перемышли. Покойный бувъ способнымъ учителемъ педагогомъ, щирымъ другомъ молодежи и сердечнымъ товаришемъ въ кождомъ учительскомъ зборѣ. Похоронъ водбуваесь нинѣ о годинѣ 3 той въ Перемышли. Вѣчна покойному память!

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Окружна рада школьна въ Городенцѣ розписуе конкурсъ на посады учителѣвъ: въ Дубкахъ, Далешевой, Глушковѣ, Якобовцѣ, Конячинцяхъ, Кунисовцяхъ, Луцѣ, Незвискахъ, Олѣевой королѣвскій, Подвербцяхъ, Репужинцяхъ, Семаковцяхъ и Жуковѣ; дальше на посады молодшихъ учителѣвъ въ Чернятинѣ, Чортовци, Городенцѣ, и Обертинѣ. Поданя треба вносити найдальше до 6 н. ст. сѣчня 1893.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 8 грудня. На конференціи водпоручниковъ палатъ торговельныхъ молодо-Чехи подпирають внесеня галицкихъ водпоручниковъ.

Берно 8 грудня. Посломъ до рады державнои выбраный зъ палаты торговельнои на мѣсце пок. Гомперця Рудольфъ Авшпіцъ.

Будапештъ 8 грудня. Урядово оголошено, що пошесть холерична выгасла въ Будапештѣ.

Берликъ 8 грудня. Köln. Ztg. доносить, що въ Кіевѣ увязнено многихъ студентовъ и офіцировъ за участь въ тайномъ заговорѣ.

Софія 8 грудня. Черезъ консуля нѣмецкого пригадала Россія болгарскому правительству сплату залеглыхъ коштовъ окупаційныхъ.

Надослане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складниковъ мінеральныхъ, служить до водживленя цибульокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порость.

Головный складъ въ аптицѣ подъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь водворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

подъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвазу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ подъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	901	—	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (на дворець Подз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радовцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзца	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Водходять зъ Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	—	—	756	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (зъ голов. дворца)	258	—	941	1026	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (зъ Подзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радовцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзца и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый по слѣ годинника львовского. Числа подчеркнены означають пору 2238 ночну водъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 56—?

гигієнічній, хірургічній, до плеканя недужихъ и для полбжниць (Спеціяльности царскій подъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажданьe даромъ и оплатно.

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЕНТА
до збираня анонсовъ.
Першенство мають тѣ, що вже тымъ занимали сн. Близша вѣдомость въ адміністраціи „Дѣла“.

Предприемство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. 1.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій господарскій, рольничій, броварняній, горальняній и промысловій. **Приборы церковній.** Плахты непромакаючій до прикрываня збожа, машинъ рольничихъ и т. н. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае водворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и водворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высыдаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (36—?)

Черезъ Адміністрацію Дѣла

можна замовити за знижену цѣну отсій книжки:

Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и поясненями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на **1 зр.** (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)

М. Раєвскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на **50 кр.** (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)

Хто замовить **обѣ книжки наразъ**, одержить ихъ за цѣну **1 зр. 60 кр.** разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою**

Позаякъ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

Папе и Косцицкій

отворили у Львовѣ

при ул. 3-го мая ч. 2

(въ будынку давнои касы щадничои)

КОМІСОВЫЙ СКЛАДЪ россійского **ЧАЮ** подъ правительственною бандеролею фірмы **ВОГАНЪ и С ОЛКА** въ **Москвѣ.** 1 фунтъ россійск. водъ 2 зр. до 6 зр.

Складъ кавы лишь найлѣпшихъ родовъ: **Цейльонъ, Мокка и американьскихъ** подъ знаменемъ **„СІРІЮСЪ“** ½ кіло кавы найзнаменитшои 1 зр.; на провінцію 4¾ кіло 10 зр. 10 кр оплатно.

и поручають ся ласкавымъ взгля 4489 дамъ П. Т. Публики. 1—6

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продае товариство Просвѣта по **1 зр.** замѣсть 3 зр.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѣмъ найточнѣйшѣмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечній
5% листы ипотечній преміованій
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства предитового земского
4½% „ Банку краевого
4½% позичку краеву галицку 3483 267—?
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзницъ державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскій облігація индемнізаційній

У всѣхъ тѣхъ папероы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае водъ П. Т. купуючихъ всѣлякій выльосованій а вже платній мѣсцевій папоры цѣнній, такожь запавшій купоны за готівку, безъ нѣякого одчисленя, а замѣсцевій лишь за одчисленьемъ сповздошныхъ коштовъ.

До всякихъ у которыхъ выйшли купоны, доставляе нові аркушѣ купоновій, за зворотомъ коштовъ, котрій самъ помоснть.

ТЕЛЄҐРАФЫ, ТЕЛЄФОНЫ, ГРОМОЗВОДЫ, ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домовъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за колька мінутъ полученье електричными звонками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба вѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провідный дротъ и грушка коштуютъ лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зо знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовій телєфоны зъ штуку водъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайній телєґрафы домовій

цѣлій водъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючій лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подовъ, а такожь стаєнъ, вокон выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами водъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозовъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 49—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованій цѣнникъ даромъ и франко.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованій и певній средства косметичній

одзначеній 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмоцняе и подпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмоцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгае творити ся парплямъ, одсвѣжуе, робить тревалыми барву и полискъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито **на корѣнцѣ волося и на порость волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порость. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлае на нєба и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубовъ.** Надае перлову бѣлость, одделяе камѣнь и квасы, котрій наводять боль и порохнавѣнье зубовъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ пѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львовска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ той воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірной зостала публично проклимована и одзначена. Цѣна фляконы меншого 80 кр., большого 1.50 кр.

Нігретина. Выборне, средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкодливе а въ ужитю цѣлкомъ поединче. Цѣна 1 зр.

Бѣлій и гарній руки. Найбольше червонй и попадалій руки выбѣлять ся и вышѣнять ся по кольказразовомъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обуя и шкоръ, мягчить шкору, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр. и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНОВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на подставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльность дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членовъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкодъ огневыхъ подъ найприступнѣйшими условіями и почислює можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключеній зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можность обезпечувати якъ найбольшій сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякій поясненя подають Аґенты, установленій у всѣхъ мѣстахъ и большихъ селахъ якъ и 4414 32—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

БРИ-

твы швайцарскій и англійскій, ремѣнцѣ и марморки, пензлѣ и всякій приборы до голеня

поручае найдешевше

торговля приборовъ до подорожи, бѣля мужескоto, перфумерія и т. п.

ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА

передъ тымъ

БРАТОВЪ ЛЯНҐНЕРОВЪ

у Львовѣ ул. Галицка ч. 16

Друки метрикальній

и прочій книги для урядовъ парохіяльныхъ

ВСѢ КНИГИ ЦЕРКОВНІЙ

въ сильномъ переплетѣ

по найнизшихъ цѣнахъ поручае

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Подвалье ч. 9.

4471 3—?

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рокъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Достати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вірменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Чердыньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка подъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 269. Львôвъ, Субота 28 падолиста (10 грудня) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю по перемѣну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. дôдатком.

Въ Австрії:		за границею:	
на цѣлий рôкъ	18 зр.	на цѣлий рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:			
на цѣлий рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатанѣ вôльнѣ бôдъ порта. **Поєдинокъ число коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. бôдъ одност. рôвнѣ инсератовôвъ въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Поклики** числятъ ся по 10 кр. бôдъ вôсника.

Зъ львôвскои „Народнои Рады“.

Наше політичне товариство „Народна Рада“ у Львовѣ выслала недавно до ц. к. міністерства судôвництва въ справахъ полекшѣ для сѣльского населеня въ Галичинѣ при спростовуваню книгъ грунтовыхъ представленье такого вмѣсту:

Высоке ц. к. Міністерство судôвництва!

Зъ многихъ сторôнъ пôдносять ся въ новѣйшихъ часахъ жалѣ населеня сѣльского въ Галичинѣ, що ц. к. Суды повѣтовѣ выконуючи строго припис §. 3. закона въ 23 мая 1883 — ч. 82 В. з. д. наражаютъ населенье дуже часто на непотрѣбнѣ выдатки, кошты подорожи и т. п., черезъ що сельске населенье, обтяжене и безъ того иншими даннами публичными вôдчуває дуже тяжко тѣ выдатки въ часахъ теперѣшного недороду и дорожнѣ. И такъ пôднотено вже навѣть въ дневникахъ, що возьный судовый въ однôмъ селѣ стягнувъ одного дня за самѣ доручення завôзвань до переслухана сторôнъ пôсля §. 3. высше наведеного зак. высше 40 зр., хотяй що-до многихъ сторôнъ завôзваньe могло оказатись зъ рôзныхъ причинъ зовсѣмъ безпредметовымъ уже при першôмъ переслуханю сторôнъ.

Дотычный ц. к. Судъ повѣтовый мôгъ не наражуючи зъубожѣлои людности селяньскои на выдатокъ за доручень того першого завôзвання, завôзвати всѣ стороны посредствомъ зверхности громадскои того жь села, а черезъ то вымѣръ справедливости, а взглядно цѣль закона высше наведеного зовсѣмъ була бы не потерпѣла.

Завôзваня такѣ до переслуханя сторôнъ повгаряютъ ся однакъ по кôльна разôвъ, а за кождымъ разомъ сторона есть обовязана оплачувати за доручень $17\frac{1}{2}$ кр. а. в. а то въ такôмъ часѣ, коли цѣлоденна платня роботника выносить 15 до 25 кр. а. в. Въ той способъ поступованье ц. к. Судôвъ противить ся навѣть духови повликаного зак на, котрый въ кôнцевôмъ уступѣ § 3. выразно до того змагає, щобъ людность увôльнена була вôдъ всякихъ можливыхъ коштôвъ и стемплѣвъ въ нагоды поступования, змагаючого до заведеня згôдности мѣжь книгою грунтовою а катастромъ. Оправдане було бы доручень черезъ возьного лишь тыхъ ухвалъ, де стороны завôзываютъ ся пôдъ гривною до упорядкованя стану маєткового книги грунтовои.

Крôмъ того пôдносять стороны такожь численнѣ жалѣ, що ц. к. Суды при терминахъ вызначеныхъ до переслуханя пôсля повликаного §. 3. закона въ 23 мая 1883 ограничаютъ ся лишь на самôмъ формальнôмъ переслуханю, а не стараютъ ся допомôчи сторонамъ до упорядкованя стану гіпотечного. Въ особенности лучаютъ ся выпадки, що стороны предкладаютъ контрактъ купна якôсь зовсѣмъ незначнои недвижимости, списаный зовсѣмъ формально въ селѣ, зголошеный до вымѣру належитости, а тôлько нелеґалізованый зъ тои причины, що нотарь предложеного контракту леґалізувати не хотѣвъ, засланяючись тымъ, мовь то контрактъ списавъ покутный писарь, а самъ зажадавъ за списанье въ своѣй канцелярії нового контракту вôдповѣдно за высоку належитôсть такъ, що сторона волѣла зречи ся набутои недвижимости и цѣну купна вôдобрати, якъ поносити такъ значнѣ коштy. Въ выпадкахъ такихъ ц. к. Суды дуже легко могли бы помочи убогôй людности, если бы дотычнѣ контракты въ судѣ залеґалізували, а взглядно протокольярно доповняли формальности що-до контрактôвъ до вымѣру належитости зголошеныхъ.

Оромѣлаючись звернути свѣтлу увагу Высокого Міністерства на тотѣ недогôдности при выконуваню припису §. 3. закона въ 23 мая 1883 для зубожѣлои людности сельскои, управнае пôдписаный Выдѣлъ політичного товариства „Народна Рада“ у Львовѣ: Высоке ц. к. Міністерство зволить выданьемъ вôдповѣдного розпорядженя зарядити:

1. щобы всякѣ завôзвання селяньскои людности до упорядкованя стану гіпотечного вôдбували ся безплатно;

2. щобы ц. к. суды подавали тôй-же людности при упорядкованю стану гіпотечного помôчну руку черезъ списуванье протоколярныхъ взнань, просьбъ и деклярацій.

Вôдъ Выдѣлу політичного товариства Народна Рада у Львовѣ дня 30 падолиста 1892.

За се представленье „Народнои Рады“ міністерству справедливости подякує ѣй кождый, комy на серцю лежить добро селянства, стогнучого пôдъ тягаромъ не лишь податкôвъ, але и всяныхъ драчокъ, котрѣ справедливôсть наказує усунути, а при тôмъ усунути ихъ не трудно.

——

Передъ тыжднемъ одержала „Народна Рада“ черезъ ц. к. краєву раду шкôльну ч. 23,633 вѣдповѣдь ц. к. міністерства просвѣты на петицію зъ 6 марта 1889 р. въ справѣ основаня новои руснои ґімназіи у всходнôй Галичинѣ. Вôдповѣдь звучить въ повнôй основѣ:

„Вôдповѣдаючи на петицію Честного Товариства зъ дня 6 марта 1889, внесену до Высокого ц. к. Міністерства просвѣты, Єго Ексцеленція Панъ Міністеръ просвѣты рескриптомъ зъ дня 13 жовтня 1892 до ч. 20095 велѣвъ повѣдомити Честне Товариство, що Єго цѣсарске и королѣвске апостольске Величество благозволивъ Найвысшимъ постановленьемъ зъ дня 4 вересня 1892 найминостивѣйше позволити, застерѣгаючи призволенье потрѣбныхъ фôндôвъ въ дорозѣ конституційнôй, абы въ Коломыи була вôдкрыта державна ґімназія зъ руснымъ языкомъ выкладовымъ и введена тымчасомъ въ видѣ клясъ рôвнорядныхъ при тамошнôй державнôй ґімназіи зъ польскимъ языкомъ выкладовымъ, а то постепенно, починаючи вôдъ року шкôльного 1892/3.

Натомѣсть петиція о вôдкрытье ґімназіи державнои зъ русскимъ языкомъ выкладовымъ въ Чортковѣ або въ Бучачи не могла бути уваглядненa.

Львôвъ дня 23 падолиста 1892. За ц. к. Намѣстника *Bobrzyński* m. p.“

Годить ся при сѣмъ додати, що ц. к. краєва рада шкôльна свое повѣдомленье о вôдповѣди міністерства написала по руски польскимъ абецадломъ! Такъ, якъ бы для Русинôвъ не истнували державнѣ законы основнѣ!

До ситуації.

Урядова ґазета вѣденьска оповѣстила вчера, що цѣсарь принявъ дімісію міністра ґр. Кінбурґа и занменувавъ его рôвночасно президентомъ сенату при найвысшôмъ трабуналѣ.

Такъ отже сполучена лѣвиця нѣмецка зреклa ся свого мѣсця въ кабінетѣ ґр. Таффого. Кажемо: зрекла ся и то навѣть добровôльно, бо правительство довгій часъ не могло згодити ся на рѣшенье лѣвицѣ. Ґр. Кінбурґъ внѣсъ свою дімісію 24 падолиста и минуло цѣлыхъ два тыжднѣ, заки цѣсарь принявъ дімісію. За сей часъ старало ся правительство вплынути на ґр. Кінбурґа, щобы цофнувъ свою дімісію, але вôнъ таки улягъ пресіи свого сторонництва.

Сполучена лѣвиця добувши для себе міністра-земляка, а позбувшись зъ-помѣжь членôвъ кабінету чеського міністра, гадала и уводилась рожевыми надѣями, що ґр. Таффе оперъ ся вже цѣлкомъ на нѣй та що прийшла пора, коли лѣвиця може взяти въ свои руки выключну власть и перевагу у внутрѣшнôй політицѣ австрійскôй. Длятого пôйшла лѣвиця зъ своихъ змаганяхъ ще одинъ кроκъ дальше и зажадала вôдъ правительства „утворення сталои бôльшости“. Треба признати, що лѣвиця була дуже не на руку бôльшôсть von Fall zu Fall, бôльшôсть, котра мала опиратись на трехъ ногахъ, — лѣвиця волѣла и мусѣла змагати до того, щобы она стала головною пôдпорою сеи бôльшости, а прочѣ чинники були лишь пôбочными додатками. Але правительство не хотѣло здатись на ласку и неласку лѣвицѣ, а коли ще пôзнало, що Поляки и кождый Гогенварта не мають цѣлковито охоты вôддатись пôдъ керму Нѣмцѣвъ-централістôвъ, вôдповѣло рѣшучо, що при теперѣшныхъ обставинахъ не приложать руки до утворення такои бôльшости. Коли жь помимо того лѣвиця не хотѣла прозрѣти и лишь напирала правительство до рѣшучого кроку, кажучи, що хоче вôдъ правительства не слôвъ а дѣла, та ще своимъ поведеньемъ и фактами доказала, що ѣй теперь байдуже правительство ґр. Таффого, — правительство уступило пôдъ напоромъ лѣвицѣ и приняло дімісію ґр. Кінбурґа, выходячи зъ засады: volenti non fit injuria. А що лѣвиця могла бути на певно переконѣчена про нездѣйсненье ею домагань що-до утворення сталои бôльшости, се выходить найлѣпше зъ вôдзывôвъ урядовыхъ ґазетъ.

Урядовый дописуватель вѣденьскій Pester Lloyd-a дразнить лѣвицю що-до ея жадань за бôльшостію. „Поляки и консерватисты — на же вôнъ — оголошують себе за позиційо, формулують условія свого союза въ точный и цѣлкій видъ, тожь розумѣе ся, що хотять знати програму лѣвицѣ, а не хотять розлучати ся и въ союзѣ не датись майоризувати. И яка-жь вôдповѣдь лѣвицѣ? Не маѣ довѣрія до правительства!... Велика партія, а такою есть и „сполучена лѣвиця нѣмецка“, мусить передо всѣмъ выйти до бою зъ програмою, если хоче вывести на сцену пôсля своихъ вподобы таку велику акцію, якъ утворенье крѣпкои бôльшости. Ставити-жь таке жаданье до того самого правительства, котрому закидало ся вôдъ многихъ лѣтъ цѣлковитый бракъ програмы, се, лагôдно сказавши, неконсеквенція або надто велика добролушнôсть, бо выходить на таке заявленье: „Мы не можемо и не хочемо ломати собѣ головы въ програмою и бôльшостію. Ты-жь, правительство, потребуешь до управы бôльшости, то й зроби собѣ ей; якъ думаешь, безъ насъ, зъ нами, противъ насъ, але ты не найдешь ей безъ насъ, тожь зроби бôльшôсть — для насъ!“ Такій хôдъ гадокъ дуже выгôдный, але деинде, бôльше на Всходѣ; у насъ же недалеко Литавы кождa партія мае для фузіи и тымъ подôбныхъ парляментарныхъ жартôвъ о великôй далекосяглости передо всѣмъ свои засады, для коаліції свою програму, а вкôнци за або противъ правительства — коаліцію.“

Лѣвиця мусѣла и зъ своеи стороны дѣлати въ тôмъ напрямѣ, щобы заявити ґр. Таффому свое недовѣріе. И такъ найперше вôдмовила президентови міністрôвъ фонду діспозиційный. Президентъ міністрôвъ усмѣхнувъ ся на се та сказавъ, що зможе управляти и безъ діспозиційного фонду, — але зô своеи стороны хотѣвъ дати пратикъ лѣвици и вôдповѣвъ на интерпеляцію въ справѣ райхенбергскôй. Лѣвиця переважила своею чисельною перевагою въ палатѣ и надъ вôдповѣдею розведено діскусію, а заповѣджено зъ ея стороны ще й резолюцію зъ доганою для правительства. Але на тôмъ не скôнчилась борба. Вôдповѣвъ ґр. Таффе на послѣднôмъ засѣданю на интерпеляцію антісемітôвъ въ справѣ товариствъ обезпеченя, а вже лѣвиця подала помôчну руку своимъ непримиримымъ ворогамъ и порѣшила знôвъ розвести діскусію надъ сею вôдповѣдею. Ба вкôнци правительство внесло провізорію буджетову на три мѣсяцѣ — а лѣвиця захотѣлось признати сю провізорію лишь на два мѣсяцѣ. Сею тактикою лѣвиця хоче дати пôзнати правительству, що може робити ему много клопотôвъ и спиняти всяку роботу. Лѣвиця хоче приперти правительство до крайности — се значить або до уступленя теперѣшного кабінету або до розвязаня ради державнои. Одна и друга евентуальнôсть може мати дуже непевный результатъ якъ для лѣвицѣ такъ и для правительства, але лѣвиця мусить бодай въ сѣмъ случаю консеквентно поступати, щобы не пошитись въ дурнѣ.

Въ своѣй борбѣ противъ правительства найшла лѣвиця союзника въ молодо-Чехахъ, союзника, такъ сказати бы, зъ конечности и такого, котрый найшовъ ся пôдъ рукою. Зъ природы рѣчи мусѣло прайти мѣжь сими обома чинниками до переговорôвъ для спôльнои акціи, а, якъ вневная Czas, тѣ переговоры не лишь теперь ведуть ся, але вже були навязаны пôдчасъ послѣднои сесіи делеґацій въ Пештѣ. Если бы тѣ переговоры покôнчились успѣшно, то показалось бы, що лѣвиця розходить ся лишь о захопленье власти, бо давный ихъ окликъ: взгляды національнѣ, мусѣвъ бы пôйти въ вутъ при союзѣ зъ молодо-Чехами, котрѣ зажадали бы въ першôй лінии за свою прислугу національныхъ концесій на шкоду Нѣмцѣвъ.

Той союзъ двохъ сторонництвъ, собѣ цѣлкомъ майже противныхъ, неприродный, длятого можна догадуватись, що лѣвиця загадала ще иншій планъ: добитись до власти при помочи молодо-Чехôвъ а вôдтакъ ихъ позбутись. Лѣвиця числить завсѣгды на се, що коло польске скорше чи пôзнѣйше получать ся зъ нею. Тожь надѣе ся що при помочи молодо-Чехôвъ позбуде ся ґр. Таффого а при помочи Полякôвъ позбуде ся молодо-Чехôвъ.

Такъ отже зъ того выходить, що політика молодо-Чехôвъ буде рѣшати о побѣдѣ або лѣвицѣ або кабінету ґр. Таффого и длятого обѣ стороны старають ся приєднати ихъ для себе. Розумѣесь, що молодо Чехи мусять дуже бачити, щобы имъ не поховзлась нога.

Вкôнци треба додати, що ґр. Таффе не хоче мати довгого интеркалярe що-до опорожненыхъ посадъ въ кабінетѣ. Загально говорять, що вже сими днями буде оголошене именованье міністрôвъ-землякôвъ для Нѣмцѣвъ и Чехôвъ. Про сѣ кандидатуры такъ пише вѣденьскій кореспондентъ прагскои Politik-и:

„Загально говорять теперь про наслѣдникôвъ бар. Пражака и ґр. Кінбурґа. Першимъ есть ґр. Едвардъ Пальфі зъ Ерделу, а другимъ ґр. Ґундакеръ Вурмбрандъ.

Ґр. Пальфі числить 56 лѣтъ и есть сыномъ ґубернатора Венеції зъ 1848-го року ґр. Альойсія Пальфіого. Ґр. Едвардъ може бути пôдъ певнымъ взглядомъ справедливымъ типомъ Австрійця. Єго отець бувъ Мадяромъ, мати Полькою (кн. Яблоновска), частину своего выхованя пôдобравъ у Венеції, вôдтакъ ставъ ся такъ сказати бы адоптованымъ сыномъ Чехіи якô наслѣдникъ ґр. Івана Колеврат-Краковского, а оженивъ ся зъ Нѣмкинею, бароновою Вальтерскірхенъ, сестрою бувшого демократичного посла Роберта Вальтерскірхена.

Ґр. Володиславъ Ґундакеръ Вурмбрандъ походить зъ старинного роду нѣмецко-державного. Числить 54 лѣтъ и есть ц. к. тайнымъ совѣтникомъ и пôдкоморымъ та выслуженымъ ротмістромъ, вôдтакъ президентомъ Стирії, де маѣ свои добра и зъ-вôдни бôльша посѣлôсть выслала его до сойму и ради державнои. Ґр. Вурмбрандъ належить до лѣвицѣ, але маѣ сю одну хибу, що не причисляесь до „кліки“.

Вже деякѣ властивѣ елементы въ лѣвицѣ брали за зле при именованю Кінбурґа, що новый міністеръ не есть ческимъ Нѣмцемъ, або бодай моравскимъ Нѣмцемъ. Єго уважано лишь не за свого гуспта. А ґр. Вурмбранда уважаютъ просто за новѣрця и если ґр. Таффе, надѣючись приєднати лѣвицѣ, покличе его до міністерства, то цѣлкомъ перечислить ся, бо лѣвиця вже теперь вôдпекуесь ґр. Вурмбранда. Ґр. Таффе, покликавши нѣмецкого міністра-земляка, нѣчого бы не досягъ на разѣ; лѣвиця хоче вôйны, бо надѣе ся побѣдити. Тожь треба выждати, доки собѣ не зломить рогôвъ. Вкôнци ґр. Вурмбрандъ маѣ ще одну ґаличку прикмету; вôнъ етноґрафъ и яко такій поважився ся разъ въ однôмъ науковôмъ вôдчитѣ сказати кôлька слôвъ противъ жидôвъ. Разпнѣть его!

Вкôнци думаю, кôнчить дописуватель Pelitik-и, добре зробимо, если въ именованье ґр. Вурмбранда не повѣримо скорше, доки не вычитаемо про се у Wiener Zeitung.“

Рада державна.

На вчерашнôмъ, въ пятницю, засѣданю палаты послôвъ вôдповѣвъ ґр. Таффе на интерпеляцію пос. Ґессмана въ справѣ интересôвъ, якій веде товариство обезпеченя Phönix. Президентъ міністрôвъ заявивъ, що міністерство справъ внутрѣшныхъ не бачить причины выступати противъ товариства, бо результатъ щорôчнои контролѣ интересôвъ товариства, переведеной технічнымъ вôддѣломъ для обезпечень въ міністерствѣ справъ внутрѣшныхъ, бувъ того рода, що зарядженье дальшихъ средствъ державно-адміністраційныхъ було бы фактично не умотивоване. Вôдтакъ ґр. Таффе вôдправъ закиды, звернѣнѣ при тôй нагодѣ противъ шефа технічного вôддѣлу для обезпечень, Каана, высказуючи горяче признанье для его знаменитои и успѣшнои дѣяльности урядовои.

Пос. Діпавлі застерѣгъ ся рѣшучо противъ приниманю того рода жалôбъ, якъ внесенье товариства для поборюваня антісемітизму, бо въ тôмъ можна добачати напôръ на управу нарадами палаты. Таке средство довело бы до чужои интервенціи, а треба застерегчи ся противъ якои небудь интервенціи у внутрѣшнѣ вôдносины парляментарнѣ. (Оплески антісемітôвъ и въ центрумѣ.)

[Для поясненя сеи промовы пос. Діпавліого мусимо додати, що вѣденьске товариство для поборюваня антісемітизму (Verein zur Abwehr des Antisemitismus) вручило президентови палаты послôвъ Смольцѣ петицію, въ котрôй просить спинити въ якôй-небудь способъ напасти и обиджаючѣ промовы антісемітôвъ въ палатѣ послôвъ. Президентъ Смолька принявъ петицію и заявивъ депутаціи свôй жаль зъ поведеня антісемітôвъ въ палатѣ, але заразомъ и сказавъ, що теперѣшный регулямінъ парламентарный не дае президіи права выступати острѣйше въ того рода подѣяхъ.]

Вôдтакъ зачалась дальша діскусія буджетова надъ етатомъ міністерства справъ внутрѣшныхъ.

Пос. Козловскій промавлявъ въ справахъ санітарныхъ. Правительство робить дуже мало въ тôмъ напрямѣ, тожь и процентъ смертельности въ Австрії высшій анѣжь въ котрôй другôй державѣ, зъ выимкою Россіи. Галичина дуже много зробила въ справахъ санітарныхъ безъ помочи правительства. Сеймъ галицкій ухваливъ 50.000 зр. для оборонy противъ холеры. Самъ шефъ секційный Ербъ признавъ, що рады громадскѣ и повѣтовѣ въ Галичинѣ зробили бôльше, анѣжь имъ наказувавъ обовязокъ. Въ сей способъ прислужено ся не лишь монархіи але и цѣлôй Европѣ. Пошесть страшно ширить ся въ Россіи, именно въ ґубернiяхъ полудневыхъ и на Подолю. Супротивъ того небезпечнôсть пошести не минула и правительство не повинно щадити грошей на заряджeня санітарнѣ.

Пос. Пернерсторферъ выголосивъ довгу промову, котра выкликала въ палатѣ велике вражѣвье, бо дотыкала дуже много справъ. И такъ найперше критикувавъ вôдносины въ шпиталяхъ у Вѣдни, именно же въ загальнôмъ шпиталю, де новый директоръ завѣвъ поліцейску управу. Въ санітарнôмъ департаментѣ вѣденьского намѣстництва загнѣздилась система протекційна.

Вôдтакъ обговорювавъ бесѣдникъ поведенье властей супротивъ робôтникôвъ. Минувшого року ґр. Таффе майже вôдбôйшовъ вôдъ себе, коли вôнъ (Пернерсторферъ) розповѣдавъ про поведенье февдала, намѣстника Чехіи ґр. Туна. А й теперь не лѣпше. Староста въ Райхенбергѣ зборонивъ робôтницкѣ зборы зъ тои причины, що на порядку дневнôмъ була „справа дорожнѣ поживы“ а мотивувавъ свôй наказъ тымъ, що та справа була вже обговорювана. Онодгы заназавъ староста въ Теплицяхъ, щобы на зборахъ не оплескувано бесѣдникôвъ, бо такій заназъ истнуе для ґалерій въ парля-

мент. Остро критикувавъ и высмѣвавъ заряженье честного намѣстника що-до „червоныхъ затижокъ и калабрійскихъ напелюхôвъ.“ Вкôнци навѣвъ Пернерсторферъ драстичный фактъ зъ Кракова. Въ жовтни с. р. увязнила краковска поліція роботника Роттера. На другій день найдено его въ келіи на тапчанѣ зъ розбитою головою, на половину неживого. По трехъ дняхъ померъ Роттеръ а комісія сконстатувала убійство. Заряджено слѣдство, однакъ зъ незвѣстныхъ причинъ его застановлено и не можна нѣчого знати про причину смерти. (Пос. Кронатеттеръ: И мы такожь нѣчого не дôзнаемо ся!)

За те все одвѣчальный — пôсля гадки бесѣдника — гр. Таффе, бо вôнъ не має етичнои поваги (sittlichen Ernst).

На тôмъ перервано дальшу дебату.

Въ часѣ сего засѣдания були ще таки справы:

Пос. Соколь интерпелювавъ президента Смольку, длячого его ческа промова не записана въ стенографічнôмъ протоколѣ нарадъ парляментарныхъ. — Смолька вôдповѣвъ, що не-нѣмецкихъ промовъ не вôльно приймати до стенографічного протоколу. — Пос. Кавніцъ домагавъ ся, щобы давнѣйше внесенье въ справѣ немѣщення въ протоколахъ ненѣмецкихъ промовъ передано комісіи буджетовôй. — Пос. Плѣнеръ, яко голова комісіи буджетовои, приръкъ скоро полагодити цѣлу справу.

Пос. Гессманъ поставивъ внесенье, щобы надъ вôдповѣдею гр. Таффого въ справѣ товариствъ обезпечень отворити дискусію. Се внесенье принято бôльшостію голосôвъ; за голосували лѣвиця и молодо Чехи, а противъ Поляки и клюбъ Гогенварта.

Пос. Шнайдеръ интерпелювавъ въ справѣ кривдъ, яки нанесено вôдъ судôвъ кс. Стояловскому.

При кôнци засѣдания предложивъ міністеръ скарбу, д-ръ Штайнбахъ, провізорію буджетову на три мѣсяцѣ, сѣчень, лютый и марець.

Слѣдуюче засѣданье палаты послôвъ вôд будесь въ понедѣлокъ.

——

Супротивъ незмѣненои ситуациі парляментарнои та факту, що правительство внесло провізорію буджетову на три мѣсяцѣ — загадала лѣвиця голосувати лишь за двомѣсячною провізорією. Рѣшенье сеи справы буде залежати въ першôй линіи вôдъ молодо-Чехôвъ, то-жь коло польске зачало живо заходитись коло акціи, щобы приєднати молодо-Чехôвъ.

Засѣдания палаты послôвъ будуть закритѣ въ четверъ слѣдуючого тыждня. Правительство пôзнало, що при теперѣшнôмъ поведеню лѣвицѣ не упораесь зъ буджетомъ передъ Рôздвяными феріями и длятого внесло провізорію буджетову.

Повѣтовѣ касы позичковѣ.

[Письмо зъ Брôдщины.]

Куда глянемо, всюды видимо „dodatni“ рухъ въ цѣли ратованя селяньства.

Рѣчь сконстатована, що много робить ся, щобы хлопа галицкого пôднести матеріяльно, улекшити ему кредитъ, добути его зъ кôгтѣвъ вызискувачѣвъ пявокъ, котрѣ ссуть его безпощадно. Доказомъ того численнѣ уставы зъ тою цѣлею, а ще численнѣйшѣ институціи, котрыхъ есть то задачею. Но злыднѣ анѣ разъ не попускають нашого краю, а и, вздко, фатумъ нясь зависло дадъ нами, бо нѣяка того рода институція не може истнувати безъ знаного галицкого „храмана“, котре сталось, не скажемо, хронічною нашою хоробою, але сталою язвою, котрои вже и вылѣчити годѣ.

Отъ н. пр. нашѣ касы позичковѣ — чи то громадскѣ, чи повѣтовѣ.

Вже-жь о першихъ нема що й говорити, бо звѣстный всѣмъ ладъ, пôдъ яким они ведуть ся. Безъ дозору, безъ контролѣ, безъ ладу, лишь одинъ панъ надъ нею — войтъ, котрого вплывъ на веденье касы „гатункує ся“ пôсля табелѣ кваліфікаційнои выготовленои дотычными властями, — чого найлѣпшимъ доказомъ то, що люстраторъ маетковъ громадскихъ есть въ можности въ двохъ годинахъ злюструвати цѣле майно громады, объѣхати всѣ дороги, сконтролювати рахунки громадскѣ зъ шестьохъ лѣтъ, справдивши увасадненье кождои позиціи, сконстатувати дѣйстный станъ мѣсцевои касы позичковои, ну — и взѣсти спечену панею вôйтихою курку...

Но, правда, не всѣ люстраторы однаку мають здôбность, — въ вишихъ повѣтахъ урядники автономічнѣ може не такъ „битѣ“ въ автономічныхъ функціяхъ, — але декотрѣ повѣты вôдзначають ся легкодушностію не до увѣрена а межи тыми повѣтами знаходать ся и повѣтъ брôдскій. При такихъ контроляхъ — нѣчо дивного — не можуть таки институціи не то розвиватись, але й удержатись нимъ трудно.

За то зарядъ и контроля позичковои касы повѣтовои суть енергічнѣ ad ultimum. Тутъ зважае ся, и цѣлкомъ справедливо, щобы касѣ повѣтовôй и „сотинъ“ [рахуючи пôсля валюты золотои] не пропавъ, тожь треба его убезпечити грунтовно на хлопскôмъ майнѣ, если хлопъ схоче користати зъ добродѣйствъ вишои провізіи. Не маемо нѣчо противъ того. Ся ревность мае свою фінансову пôдставу, але она посунена до тои точки, що позичка замѣсть помочи, нищить хлѣбороба, а 7% провізія, побирана брôдскою касою повѣтовою, выровнує лихву жидôвску на 50%, а при меншихъ позичкахъ доходить и высше.

Праходить христианинъ, подае поданье посвѣдчене черезъ зверхность громадску, що вимѣренъ есть господаремъ, мае власну посѣлость, потребуе позички, а два ручителѣ его господарѣ, котрымъ можна повѣрити. „Умѣешь писати?“ — Нѣ. — „А вôльно хочешь брати?“ — 25 зр. — „Иди принеси *гаркушь* [аркушь посѣлости], бо позичка запишесь на грунтѣ.“

Христианинъ, радъ, що такъ легко дôстане грошѣ, бѣжить скоро до дому, та ще й радуе ся, що вже буде мôгъ обôгнати бѣду, и на передъ рахуе, куда грôшь розмѣстити. Займае двохъ свѣдкôвъ [котрѣ, розумѣесь, не будуть въ чужôмъ интересѣ чобôтъ дерти безплатно, а досыть зъ нихъ, що ручать] и зновъ иде до рады повѣтовои. Ажь тамъ кажуть: „Иди до нотаря!“ и дають ему якусь картку. Зъ карткою бѣжить нашъ христианинъ до нотаря, гадаючи, що нотарь уже выплатить ему грошѣ. Тымчасомъ нотарь робить актъ интабуляційный, а на актѣ иншій ручителѣ пôдписують ся яко свѣдки. Зъ актомъ тымъ христианинъ вертаесь до касы. Тутъ выплачують ему позичку въ той способѣ: за % рôчный 1 зр. 75 кр., нотареви за выготовленье акту интабуляційного вразъ изъ стемплами 8 зр., — решту выплачують на руку готôвкою въ сумѣ 15 зр. 25 кр. Зъ тои квоты иде 25 кр. на могоричъ зъ ручителями, кромѣ заплаты по 50 кр. кождому зъ нихъ за трудъ, а щось треба дати и пану писареви, щô писавъ поданье на позичку, найменше 50 кр. Отъ и позичивъ и — заратувавъ ся! Але ще не конець на тôмъ. При вôдданю треба довгъ зъ грунту инкстабулювати, а то коштуе: 2 зр. нотареви, 1 зр. 50 кр. на стемпель за инкстабульованье и 36 кр. на поданье, разомъ 3 зр. 86 кр. Почисливши все разомъ, приходимо до результату, що селянинъ, взявши номінально 25 зр., мавъ у выдаткахъ 15 зр. 36 кр., се-бъ то фактично взявъ 9 зр. 64 кр. Прошу порахувати то на процентъ, а кождый пересвѣдчить ся: який хосенъ зъ касы, котра въ той способѣ улекшуе кредитъ, и чи не хосенѣйша для селянина позичка у жида-лихваря, що бере 1 кр. вôдъ гульдена за тыждень?

Отже кошты позички въ касахъ повѣтовыхъ суть при дрôбныхъ позичкахъ такъ значнѣ, що не тôлько селянина не пôдратовують, але ще руйнують его, а що найважнѣйше для самои автономіи, пôдрывають ей повагу и ей добрѣ намѣренья, внесхочують селянъ до всяких подôбныхъ институцій, позанъ селянинъ, покушавши того добра, кладе таку касу на рôвнѣ зъ неббщиномъ банкомъ рустикальнымъ, котрый безпощадно защищивъ тôлько господарѣвъ.

Пытаемось теперь: яке значѣнье мае таке поступованье? о скôлько оно селянинови прислугуесь? чи поступованье таке вôдповѣдае цѣли институцій.

При позичкахъ на грубѣ сумы кошты заинтабульованя тои-жь сумы на гіпотецѣ суть дрôбницею въ порôвнаню до користей зъ позички, але тутъ... годѣ й порôвнувать. Чи замѣсть коштовнои процедуры интабуляційнои не досыть бы було звычайного скрипту довжного, выготовленого въ селѣ позичаючого въ присутности зверхности громадскои, пôдписаного хочь-бы хрестиками власною рукою довжникôвъ не умѣючихъ писати? — Се було бы догôднѣйше, дешевше, безъ всякихъ короводôвъ и могоричѣвъ, и принесло бы дѣйстну помôчь селянинови, — та й повѣтова автономія зыскала-бъ на повазѣ, бо нинѣ селяне думають и мусять думати, що банкъ повѣтовый отворены лишь на те, щобы хлопа нищити...

Годѣ дирекціи касы повѣтовои чинити замѣту зъ того, що хоче позиченый грôшь убезпечити. Институціи, котрѣ такъ не робили, пропали, а въ пропасть потягнули зъ собою богато честныхъ людей. Але тутъ ручителѣ самѣ, о котрыхъ зверхность громадска свѣдчить, що они господарѣ и можуть покрыти довгъ, за котрый поручають, суть чей же достаточною запорукою, що позичка дае ся въ безпечнѣ руки. По гадцѣ многихъ людей цѣлу тую коштовну параду можна бы въ цѣлкомъ поединчій способѣ упростити ось-яко:

Въ прошенью о позичку проситель подасть мотивы потребы позички и имена двохъ ручителѣвъ зъ того-жь села. Зверхность громадска [остаточно сôбльно зъ парохомъ мѣсцевымъ] посвѣдчить, що проситель дѣйстно потребуе позички и на ню заслугуе, дальше: посвѣдченье его маетку [на доказъ долучить аркушь *посѣлости*] и посвѣдченье, що ручителѣ можуть дати матеріяльну поруку за позичений грошѣ. Зъ такимъ прошеньемъ може проситель удатись до дирекціи касы повѣтовои, а тая, розважившы, чи позичка при поданыхъ мотивахъ можлива, выдасть блянкетъ ва реверс довжный, котрый въ селѣ въ присутности зверхности громадскои выповнить ся и ручителѣ пôдпишуть. Зъ реверсомъ пôйде проситель до касы позичковои пôдняти позичку. На тôмъ кôнчать ся короводы и кошты, бо тутъ кромѣ стемпля на скрипъ и власного труду позичаючій не повосять нѣякихъ иншихъ коштôвъ, а чуе добродѣйство институція.

Такъ ведуть ся касы позичковѣ по иншихъ повѣтахъ, на такихъ самыхъ пôдставахъ ведуть ся касы громадскѣ, а ще нѣхто нѣколи не чувъ, щобы каса яка упала черезъ довжниковъ. Коли котра не розвивалась, то причина лежала въ браку енергіи завѣдателѣвъ и въ байдужности контролѣ, а если впала, то такожь зъ иншои причины, а именно за-для „надзвычайныхъ функцій функціонерôвъ“. Се нехай рада повѣтова въ Бродахъ возьме на увагу и запобѣгне злому, яке выроджуе ся. Начальники повѣтовѣ певно о тôмъ и не знають, а если хто винень, то лишь тѣ, котрѣ безпосередно касою позичковою завѣдують, выдѣлъ же информують лише въ статистичный способѣ о руху касы, а пôсля такихъ выказôвъ кожда рѣчь хочь-бы найгôрша представать ся якъ найлѣпше. На кождый способъ змѣна подôбныхъ условій позички есть конечна; инакше каса повѣтова зойде до того, що лише купцѣ та ремѣсники мѣскій будуть зъ нея користати, а нашъ селянинъ дальше буде стогнати въ кôгтяхъ пявокъ, а зъ автономіи, якъ все, прийде ему — дулька!

Б.

Чи въ чисто-рускôй школѣ въ чисто-рускôмъ селѣ мають обходити ся свята польскѣ?

[Письмо зъ Старо-мѣского повѣта.]

Ц. к. окружна рада шкôльна въ Старôмъ мѣстѣ прислала при кôнци серпня до Мшанця тымчасову учительку п. Марію Гільовску, котра попередно була въ Росохахъ, зъ-вôдки ей взяли за-для деякихъ ей поступкôвъ. Зъ початкомъ вересня почала ся въ селѣ въ-перве наука, а въ кôльна днѣвъ заявила учительна, що въ латиньскѣ свята не буде дѣтей учити и се повторила такожь на засѣданю шкôльнои рады мѣсцевои дня 25 жовтня с. р. Позванъ же въ Мшанця нема анѣ одного латинника, то прочѣ члены шкôльнои рады мѣсцевои були цѣлкомъ противни гадки и постановили подати предложенье до ц. к. шкôльнои рады окружнои въ Старôмъ мѣстѣ, щобы она вôзвала учительку до подавания дѣтямъ науки въ латиньскѣ свята и розпорядила, абы дѣтѣй вакацій тревали вôдъ 1 липня до 31 серпня, а се выйде въ хосенъ мѣсцевому населенью.

Шкôльна рада мѣсцева стояла при §. 10. регуляміну для народныхъ шкôлъ въ Галичинѣ, котрый такъ звучить: Въ тыхъ сторонахъ краю, де зъ причины мѣшанои людности и уживания вôдмѣнного календаря обходять всѣ свята торжественнѣ пôсля нового и старого календаря, отже подвôйно, буде вôдбуватись у всѣхъ школахъ народныхъ наука через $10^1/_2$ мѣсяця въ роцѣ, т. е. зачинаетись 1 вересня а кôнчитись 15 липня слѣдуючого року. Тамъ же, де нема такихъ вôдносинъ, мае наука зачинати ся зъ днемъ 1 вересня а кôнчитись 30 червня року слѣдуючого. Зъ покликомъ на сей параграфъ представлено дня 26 жовтня с. р. се домаганье ц. к окружнôй радѣ шкôльнôй. Тая рада вôдбула дня 14 падолиста с. р. нараду и трема голосами [пп. инспектора Журавовского, нотаря Владычинъ ского и кс. Дзержаньского] противъ двохъ рѣшила якъ слѣдуе: L. 1499 R. S. O. Do Rady szkolnej miejscowej w Mszańcu. Załatwiając sprawozdanie z dnia 26 października br. l. 2. zawiadamia się Radę szkolną miejscową wskutek uchwały pełnej c. k. Rady szkolnej okręgowej z dnia 14. listopada br., iż w tamtejszej szkole ludowej mają być obchodzone podwójne święta t. j. tak obrządku gr. k. jak i rzymsko katolickiego a to z tego powodu że w tutejszym powiecie jest mieszana ludność a natto, że tamtejsza nauczycielka jest obrządku rzymsko-katolickiego. Z ck. Rady szkolnej okręgowej. Staremiasto dnia 24 listopada 1892. *Bocheński.*“

Зъ того писма выходить, що въ школѣ хочь-бы и въ чисто рускôмъ селѣ мають обходитись подвôйнѣ свята, бо въ повѣтѣ нѣбы мѣшане населенье [хочь тому выказова противитись ся числа консерваціи] и учительна есть римо-кат. обряду. На свое рѣшенье не на водить ц. к. шкôльна рада окружна нѣякого параграфу закона шкôльного. Кôлько то есть такихъ шкôлъ въ Галичинѣ, де рускихъ святъ не обходять, а нѣкому не приходить на гадку домагатись яки-небудь змѣны и всѣ признаютъ, що се природно. Длячого часто руска громада мае приноровлятись до одной особы, учительки? Тажь ей перважно громада удержуе, отже чи не було бы природнѣйше, щобъ она приноровалась до цѣлои громады? А наколи ей видить ся, що въ такомъ выпадку не може заспокоити своихъ потребъ религійныхъ, то свѣтъ ій отворены, може тамъ хлѣба глядати, де бы могла свои религійнѣ потребы заспокоити.

Шкôльна рада мѣсцева вôдкликала ся противъ сего рѣшеня до ц. к. шкôльнои рады краевои.

При нагодѣ сказавши — нинѣшный провізорычный старомѣскій инспекторъ п. Журавовскій загально не сприяе рускому шкôльництву. Въ нашôй Галичинѣ нѣчого надзвычайного — подыбати людей зъ половинною образованя, котрѣ, прочитавши трохи не критичныхъ, популярныхъ выданъ польскои исторіи, глядать въ высока на рускій народъ и кладуть собѣ въ патріотичну заслугу негувати русскôсть на кождôмъ кроцѣ. Воправдѣ свѣтъ нѣчого не зыскавъ бы на загладѣ рускаго народу, але щô порадишь зъ людьми, котрѣ розстали ся зъ почутьемъ справедливости! Сего року тутешный инспекторъ не призначивъ бувъ анѣ одного выробу письменного на учительску конференцію въ русскôмъ языцѣ, аже въ послѣднôй хвили, пôдъ напоромъ домаганъ зо стороны Русинôвъ, вызначивъ два руснѣ тематы, але и призначивъ до выробу такихъ недорѣкъ, що людзи по руски читати вмѣють [одна зъ двохъ була п. Марія Гільовска] и часъ уже бувъ коротки, то русвій выробъ на конференцію таки не пришовъ!.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Тернополя.

[Будова зелѣзницѣ. — Справа еміграціи.]

Дня 1 н. ст. грудня вôдбула ся въ Тернополи нарада интересованыхъ въ справѣ будовы зелѣзницѣ всходно-подôльскои, запрошеныхъ гр. Володиславомъ Баворовскимъ. Зъ Русинôвъ були присутнѣ: д-ръ Гладѣй зъ Хоросткова, Сафянчукъ зъ Копычинець, я, д-ръ Лошнѣвъ и чотирохъ мѣщанъ тернопôльскихъ.

Головно раджено надъ тымъ, якъ бы зôбрати пôвъ мільона гульденôвъ, котрои то сумы жадае правительство яко субвенціи вôдъ интересованыхъ. До тои справы выбрано комітетъ, до котрого увôйшли д-ръ Гладѣй, кôлькохъ адвокатôвъ тернопôльскихъ, бурмістры интересованыхъ мѣсточокъ и купа шляхтичѣвъ.

Але не то цѣкаве.

При нарадахъ порушено справу еміграціи и зазначили ся рѣзко два погляды. Референтъ гр. Володиславъ Баворовскій выразно и въ натисномъ зазначивъ, що причинъ еміграціи треба глядати въ „чуждѣ“ селянина и тои нужды дôтиснувъ и змалювавъ ей теплыми словами, домагаючись лѣку на ню и на звязану зъ нею еміграцію въ скорôмъ будованю зелѣзницѣ, що дажо бы „голоднымъ“ заробокъ и хлѣбъ.

Противъ того погляду выступивъ пристрастно другій зъ черги бесѣдникъ „szlachcic Vivien“, ославленый przyjaciel ludu въ Сколатщанѣ и посолъ шляхотскій зъ тернопôльского округа. Оприсливыми словами „застерѣгъ ся“ противъ згаданого уступу бесѣды Баворовского, що глядая причинъ еміграціи въ нуждѣ, сказавъ, що нужды нема а еміграція есть дѣломъ агітаціи.

Третій бесѣдникъ д-ръ Жевацкій полемізувавъ зъ Вівізномъ и зъ д-ромъ Рудрофомъ маршалкомъ чортôвскимъ въ крестіи жертвъ на будову зелѣзницѣ, а вертаючись до еміграціи, призналъ, що „межи причинъ певно и нужда есть ей причиною“ и дуже дотепно доводивъ Вівізнови, що нужда есть, и то велика, а особливо въ повѣтѣ скалатскôмъ, а Вівізнови, яко мешканцеви того повѣту, легко о тôмъ переконатись.

Справоздавецъ гр. В. Баворовскій, прийшовши до слова, обставъ таки при тôмъ, що нужда выганяе голодныхъ и голыхъ зъ краю за заробкомъ и за лепшими условями жытя, а що агітація вызыскуе тото и вабить нещастныхъ обѣцянками несовѣстными, то правды не зъѣдна.

Характеристична рѣчь, що нѣхто изъ вôбраныхъ [переважно шляхтичѣвъ] не пôдперъ погляду Вівізна.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Journal de St. Petersbourg пише: Праса нѣмецка мае претенсію до россійского правительства, що оно наркомъ проволѣкае переговоры въ справѣ россійско-нѣмецкого договору торговельного. Тѣ заводы неоправданѣ. По передступнôмъ порозумѣню оба правительства выслали до себе ось якѣ документы: 1. Въ падолистѣ 1891 р. выйшло зъ стороны Россіи предложенье приступити до переговорôвъ торговельныхъ. 2. Въ лютôмъ 1892 р. Нѣмеччина вôдповѣла. 3. Въ марть занедужавъ Вишнеградскій; именованье нового міністра скарбу наступило ажь въ серпни, але помимо того Россія вже въ липни выслала меморіялъ до Нѣмеччины. 4. Нѣмеччина вôдповѣла на сей меморіялъ въ серпни. 5. Россія вôдповѣла на нѣмецку ноту въ падолистѣ, бо новый міністеръ скарбу потребувавъ якогось часу познакомитись зъ цѣлою справою — На сей послѣдный меморіялъ Россія ще не дôстала вôдповѣди.

Сенатови предложено проектъ нового податку вôдъ мешкань. До категорій, де оплачуесь найвысшій податокъ, зачислено: Петербургъ, Москву и Варшаву; до другои категорії: Вильно, Гатчину, Казань, Кишиневъ, Кіевъ, Кронштадъ, Лодь, Нижный Новгородъ, Одесу, Ригу, Саратовъ и Херсонъ; до третои групы 76 мѣстъ губерніяльныхъ и бôльшихъ повѣтовыхъ, до четвертои 136 мѣстъ о населеню 10 до 30.000 душъ, а до пятои мѣста пониже 10.000 населеня.

Міністерство справъ внутрѣшныхъ мае выготовлять проектъ закона, пôсля котрого не вôльно буде жидамъ удержувати домы и банки заставничѣ.

——

Въ парляментѣ италійскôмъ въ палатѣ послôвъ при дебатѣ надъ буджетомъ міністерства справъ заграничныхъ, міністеръ Брінъ вôдповѣдаючи на выказы посла Люціфера, котрый порушивъ квестію тридержавного союза и політыку італійского правительства, заявивъ, що высказану обаву и занепокоенье, мовь бы симпатіи межи союзниками зменшили ся, мають лишь тѣ, котрѣ не хотять порозумѣти характеру політыки, яку ведуть Італія въ порозумѣню зô союзными державами. Перенятѣ и ожавленѣ політикою мира — говоривъ міністеръ — порѣшила мы докладати всякихъ змагань, щобы полагодити и омминати всякѣ конфлікты, бо мы пересвѣдчили ся, що въ такій способъ заслужимо ся найлѣпше для справы загального мира. Придержуючи ся сеи дороги, чуемо ся безпечными, остаемо въ повнôй згодѣ зъ нашими союзниками и пôдпираемо успѣшно ихъ політыку. Мусимо старати ся всѣма силами, щобы наше спôдѣланье причинило ся чымъ разъ бôльше до скрѣплена теперѣшного положеня. — Промову Бріна оплескувано а вôдтакъ принято буджетъ міністерства справъ заграничныхъ.

——

Въ справѣ загаданои змѣны конституціи въ Болгаріи забравъ голосъ Fremdenblatt и такъ пише:

Послѣдными днями настали зô Софіи вѣсти о предложеняхъ правительства що-до змѣны деякихъ постановъ конституційныхъ. Тѣ вѣсти мусѣли выкликати певного рода вражѣнье, бо доси про такѣ змагання змѣны болгарскихъ законôвъ основныхъ не було нѣчого звѣстно. Всѣ круги зжахнулись на сю вѣсть и заявлено обаву, що въ наслѣдокъ того намѣру мôгъ бы бути нарушеный мирный розвитокъ Болгарія. Загадано змѣны того рода:

1. Свобода вѣроисповѣдания князя и его наслѣдника. 2. Пôдвышенье дотаціи князя. 3. Признанье права князева роздавати титулы и ордеры. 4. Креованье двохъ новыхъ міністерствъ, а то для торговлѣ и для рôльництва. 5. Зменшенье числа послôвъ а именно на будуче мае припадати на 30.000 мешканцѣвъ одинъ посолъ, одинъ выбраный мае мати вôдповѣдне образованье и належати до приписаной князеви податковои. 6. Правительство именуе бурмістрôвъ по мѣстахъ.

Доси нема нѣякихъ вѣстей, зъ котрыхъ бы можна заключати, яке вражѣнье выкликали

сѝ предложенія на населеню Болгарiи, тожь и треба вдержатись зъ опiнiю що-ъо тыхъ предложень.

О много бо́льше отверто высказують ся про ту справу англiйскѝ ґазеты, не выймаючи и правительственныхъ орґанбвъ. Daily News, орґанъ Ґледстона, кажуть, що всѣ предложенія Стамбулова суть реакцiйнѝ; одна зъ нихъ подае на зломанье присяги. Если бы нихъ переведено, то вже не треба бы бо́льше нѣякон другон похабни зъ оглялу на европейскiй миръ.

Болгаске правительство замовило для себе въ Италiи будову двохъ кораблѣвъ военныхъ, котрѝ вбдтанъ мають переправитись на Чорне море до болгарсвихъ пристанней Варны и Бурґасу. Пбсля постановъ парискаго договору невбльно въѣздати кораблямъ военнымъ на Чорне море. Щобы усунути сю перешкоду, заявила Порта, що готова дозволити болгарскимъ кораблямъ ношенье турецкон фляґи а навѣть дати имъ командантбвъ зъ-помѣжь турецкихъ або чужостороннихъ а стоячихъ въ турецкбй с ужбѣ капiтанбвъ. Ся прихильность и уступчивость Порты супротивъ Болгарiи лютять дуже россiйскѝ ґазеты. Именно „Новое Время“ наказнулось дуже на сю претенсiю Болгарiи, мати кораблѣ на Чорнбмъ морю. На Чорнбмъ морю удержувати фльоту мае право лише Россiя и Туреччина, котра дуже добре робить, що дуже мѣрно выконуе свое право. А кождый чужiй корабель военный буде сейчасъ забраный и привлученый до россiйскон фльоты Чорного моря.

До Вѣдня насцѣла урядова вѣсть, що нунцiй вѣденьскiй Ґалiмберті буде именованый кардиналомъ на найближшбмъ консисторѣ.

Ватиканьскiй дописуватель Pol. Corr. доносить, що лiста кардиналбвъ, якѝ мають бути именованѝ на найближшбмъ консисторѣ, ще не уложена рѣшучо. Если однакъ не зайдуть якѝ надзвычайнѝ змѣны, то отсѝ достойники стануть кардиналами: для Австро-Угорщины прiмасъ Угорщины Васарiй; для Нѣмеччины архiепископъ вроцлавскiй д-ръ Копп и архiепископъ кольньскiй Кременцъ; для Франціи архiепископъ зъ Руанъ Томасъ и архiепископъ зъ Туръ Менанъ; для Англiи архiепископъ уайстмiнстерскiй Воґанъ. Зъ Италiянцѣвъ стануть кардиналами: нунцiй въ Мадритѣ Пьтро, нунцiй у Вѣдни Ґалiмберті, секретарь конґреґацiи de propaganda fide Персiко и папскiй пбдсекретарь державный Моченаі. Именованье ще одного кардинала на мѣсце пок. Лявiжері, наступить ажь въ слѣдукчбмъ консисторѣ. — N. fr. Presse доносить: Зъ десяти кардиналбвъ, якѝ мають бути именованѝ, припадае чотири на Италiю, по двохъ на Францiю и Нѣмеччину, одинъ на Англiю; десятымъ есть прiмасъ Васарiй. Що-до нунцiя Ґалiмбертiого, то папа рѣшивъ ся въ послѣднбй хвили пбслати ёму декреты номiнацiйнѝ (boglietto), а то зъ огляду на одну высоко поставлену особу, у котрон нунцiй у великихъ ласкахъ. У Ватиканѣ принято сю вѣсть зъ вдоволеньемъ.

Станъ здоровля папы мае бути вповнѣ вдоволяючiй, на скблько се може бути при 83-ёмъ роцѣ жатя. Здае ся, що папа буде мбґъ вбдсвяткувати свое торжество ювилейне въ повнбмъ здоровлю фiзичнбмъ.

НОВИНКИ.

— **Дальшiй вбдчитъ для женщинъ** вбдбуде ся завтра с. р. въ недѣлю дня 11 н. ст. грудня въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“. Викладати буде проф Тисовскiй зъ области фiзики.

— **Холера.** Въ Коцюбинчикахъ, въ повѣтѣ гусятиньскбмъ, сконстатовано одинъ случай легкого занедужанія на холеру у 12-лѣтнои дочки зарббника Олены Можилбвскои. Впрочбмъ не лучили ся нѣякѝ змѣны. — Пбсля урядового россiйского справозданя занедужало на Подблю вбдъ 18 до 25 н. ст. падолиста въ десятьохъ тамошныхъ повѣтахъ въ 144 мѣсцевостяхъ 864 осббъ на холеру. Зъ мѣжь тыхъ недужихъ и зъ мѣжь выказаныхъ передъ 18 м. м. умерло 318 осббъ, выздоровѣло 525 а лишило ся недужихъ 550. Взагалѣ вбдъ хвилѣ появы пошести до 25 н. ст. падолиста занедужало на Подблю 3.815 осббъ, выздоровѣло 1,882, а умерло 1.384.

— **Також дуже цѣкаве!** Ц. к. адмiнiстрацiя податкбвъ у Львовѣ звернула до ч. 13718 сего року Институтови Ставропiгiйскому одно его донесенье [о вынаймѣ одного мешканя] зъ резолюцiею, вписаною по руски, щобы донесенье пбдписавъ сенiоръ, а не секретарь, а при тбмъ зъ увагою, щобы на будуще Институтъ вносивъ свои подання въ языцѣ чисто-рускбмъ, а не въ т. зв. „язычiю“. На те сенiоръ Института Сгавропiгiйского внѣсъ до ч. 731. свое донесенье въ языцѣ польскбмъ. Радше по польски, нѣжь чисто по руски... Славно!

— **Зъ надъ Збруча пишуть намъ:** Въ повѣтѣ борщѣвскбмъ тяжко панують по селахъ пошести. Въ Иваню пустбмъ уже три мѣсяцѣ такъ лютуе дiфтерiя, що померло вже надъ 90 дѣтей, а зъ тыхъ 20 школярѣвъ; наука шкбльна ще сего року не розпочала ся. Въ Михалбвцѣ уже вбдъ довшого часу тифъ забирае богато жертвъ изъ най здоровшихъ людей. Въ Залѣсю пануе вбдъ трохъ мѣсяцѣвъ кблька пошестей вкупѣ: дiфтерiя, шкарлятина, кровава дезинтерiя и иншѝ; померло вже надъ 100 осббъ, мѣжь тыми бо́льше якъ 20 школярѣвъ; наука шкбльна и тамъ ще не починала ся. А мѣжь тымъ помбчь лѣкарска дуже слаба, а зъ огляду на розлогбсть повѣта можна бы сказати, що нема ся. Якъ бы такъ, не дай Боже, кблька штукъ худобы згибло, то вбдъ „помочи“ лѣкарскои годѣ бы оббґнатись, — але тутъ пошести на людей...

— **Ко. каноникъ Громницкiй зъ Бучача** все ще фантазуе о pielgrzymce polsko-*ruskiej* do Rzymu пбдъ его urządzeniem и — якъ доносить Przegląd „въ тбй цѣли гостивъ недавно въ Краковѣ, абы порозумѣти ся зъ кардиналомъ Дунаевскимъ“ Смѣшный той ксьондзъ! Може бы хто зъ нашихъ Вп. читателѣвъ зъ Бучаччины зволивъ пояснити, що могло у кс. каноника бучацкого вытворити тую его idee fixe, що пѣбы-то вбнъ мае везти Русинбвъ до Риму?!

— **Вбдъ Жовкви пишуть намъ:** Въ Мостахъ великихъ уродилась дитина „монструмъ“ — на крижахъ зъ торбою величины головы людскои. Дитина въ два днѣ померла, а д-ръ Олѣйникъ сконстатувавъ ракову суть ґуза. Въ Мостахъ появилась инфлюенца. — Въ околици Кристинополя лѣкарѣ [уже по часѣ небезпечности холеричнои] кажуть собѣ зъ наказу староства, зносити картки посмертнѝ (зъ громады Сѣльця). Есть се просте томленье селянъ, наражуванье ихъ на страту часу и на кошты! И по що того? — Хиба, щобы людямъ доскулювати?!

— **Львбвске товариство спѣвацке „Лютня“** дасть въ недѣлю 11 н. ст. грудни въ сали „Сокола“ концертъ при спбвучасти солiстки панѣ Волощаковои фортепiнiста Найгавзера и скрипка Алекс. Кляйнера. Панѣ Волощакова вбдспѣвае велику арiю зъ Вердiого оперы „Ернанi“. Початокъ концерту о годинѣ 7½ вечеромъ [бiлеты вбдъ 6-ои годины при касѣ.] Вступъ на салю [крѣсла для панъ] 1 зр. 20 кр.

— **Зъ Турѣ велики** въ повѣтѣ долиньскбмъ доносять, що тамъ дня 2 н. ст. грудня передъ третою годиною пополудни выбухъ огонь въ стодолѣ Авраама Вайденфельда и спаливъ сѣмъ господарствъ. Шкода выносить до 5000 зр. Мѣжь погорѣльцями були обезпечени лише два жиды. Огонь бувъ такъ сильный, що до годины обнявъ всѣ будынки, а вѣтеръ розкидавъ искры на всѣ стороны. Пбдъ конецъ пожару явивъ ся жандармъ зъ Долины и прискоривъ гашенье огню. Огонь повставъ мабуть зъ неосторожности слугъ Вайденфельда, котрѝ звозили сѣно и курили въ стодолѣ тютюнъ. Слугъ подано до суду въ Долинѣ. — Въ тбмъ селѣ есть и читальня. Она мѣстить ся въ канцелярiи громадскбй, отже люде мають де сходити ся. Тымчасомъ вбдъ пбвъ року не було въ читальни нѣякого збору, нѣ вбдчиту. Причина тому така, що голова читальнѣ п. Калямонъ вбдтягнувъ ся вбдъ читальнѣ и нема кому нею занятн ся.

— **Ревiзiя.** Передвчера зъ рана вбдбула львбвска полiцiя кблька ревiзiй у ученикбвъ польскихъ ґiмназiй. Забрано вбдозвы дотыкаючѝ польскои жалобы народнои, конституцiи третього мая и иншѝ.

— **Кс. Станiславъ Стояловскiй** выдавъ по нѣмецки брошуру, въ котрбй — якъ доносять дневники по закраевѝ — per longum et latum описуе на тлѣ своихъ процесбвъ галицке судбвництво и галицку адмiнiстрацiю политичну. Якъ пишуть Narodní Listy, кс. Стояловскiй въ своѣй брошурѣ мавъ дуже „досолати“ также намѣстникови ґр. Баденьому. [Въ справѣ покраджень кс. Стояловского судами внѣсъ вчера интерпеляцiю въ радѣ державнбй антiсемiтскiй посолъ Шнайдеръ.]

— **Поляки въ Познаньщинѣ** тяжко огбрчилась заказомъ Прусакбвъ, абы т. зв. „чорна Матѣрь Божа“ [ченстоховска] не знаходилась на образахъ и хоругвахъ, бо тая Матѣрь Божа есть „russisch“, длятого, що Ченстохова лежить въ Россiи. Познаньскѝ Поляки загадують выслати депутацiю до цѣсаря Вiльгельма, абы взявъ ихъ въ оборону. — Справа аґiтацiй Прусакбвъ противъ „чорнои Матери Божои“ зовсѣмъ прыгадуе аґiтацiи Полякбвъ противъ нашого трираменного хреста. Одинъ навѣть мотивъ: и польска Матѣрь Божа — „russisch“, и рускiй трираменный хрестъ — „moskiewski“...

— **Убiйство.** Зъ села Вислока въ повѣтѣ сянбцкбмъ доносять, що тамошный лѣсный застрѣливъ свою жѣнку стрѣливши крбзь дверѣ, коли тая не хотѣла его пустити до хаты. Лѣсного арештувала жандармерiя зъ Команчи и вбдставила его до суду въ Букбвску.

— **Щедрый даръ.** П. Шолдрачиньскiй властитель Яблбнокъ и Колоничъ коло Лѣська, зложивъ въ тамошнбмъ старостве 25.000 зр. на будову и устроенье повѣтового шпиталя въ Лѣську. Староство порозумѣвши ся въ тбй справѣ зъ видѣломъ краевымъ намѣряе вже зъ весною приступити до будовы шпиталя.

— **Зараза пыскова и ратична.** Намѣстництво оголошуе, що повѣты: бобрецкiй, бережаньскiй, кракбвскiй, пбдгаецкiй, товмацкiй, теребовельскiй и жидачѣвскiй вылученѝ вже зъ простору краю признаного зараженымъ и що вбльно въ тыхъ повѣтахъ вбдбувати торги и ярмарки якъ также высылати зелѣзницею звѣрята ратичнѝ.

— **Опбръ селянъ.** Въ другбй половинѣ падолиста появила ся въ мѣсточку Чорный Дунаецъ въ повѣтѣ новоторгскбмъ зараза легкихъ у худобы въ загородѣ господаря Шафлярского. Высланый ветеринарь повѣтовый Люблiнеръ и делеґованый намѣстництвомъ инспекторъ ветеринарiйный п. Кравичь сконстатувавши заразу здали справу намѣстництву, котре зарядило убити 6 штукъ зараженои худобы и 30 штукъ иншихъ зъ сусѣдныхъ загородъ, пбдозрѣныхъ также о заразу. Однако, щобы не ровъярувати умбвъ селянъ вбдступлено поки-що вбдъ убитя пбдозрѣныхъ штукъ, а выделеґувана старостомъ новоторгскимъ комiсiя, мала лише наглядати, щобы нереведено убитье 6 штукъ худобы и десiнфекцiю стайнѣ. Але тутъ наткнула ся комiсiя на опбръ. Не помогли нѣчого представленя комiсарѣвъ, мѣсцевого пароха а пбзнѣйше и старосты Оробкевича, бо селяне ставили опбръ мимо того, що кс. Бросiґъ мѣсцевый священикъ дававъ имъ книжочку касы ощадности на далеко высшу суму якъ худоба вартувала, прирѣкаючи, що власти вбдшкодують потерпѣвшихъ властителѣвъ совѣстно. Коли вкбнци селяне перейшли до чинноі напасти, змбцнено мѣсцеву стацiю жандармерiи до 11 людей а староста зареквiрувавъ зъ Нового Санча войско. Дня 4 н. ст. грудня прибшло до Чорного Дунайця 8 офiцирбвъ и 150 воякбвъ. Ажь теперь, увидѣвши войско, залишили селяне опбръ и позволили перевести заряджения комiсiи. Громада Чорный Дунаецъ понесе въ наслѣдокъ того нерозумного опору значнѝ страты, бо буде муоѣла заплатити кошты интервенцiи урядникбвъ, жандармерiи и войска, а крбмъ того вбдпокутуе ще кблькох проводирѣвъ увязници. Власне онодгы прибула до Чорного Дунайця комiсiя слѣдча зъ суду окружного въ Новбмъ Санчи и веде слѣдство въ напрямѣ забурення публичного супокою.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 10 грудня. Урядово оповѣщено отворенье суду повѣтового въ Жабю для громадъ Жабье, Кривбровня и Ясенѣвъ долѣшный.

Берлинъ 10 грудня. Антiсеміта Альварда засуджено за клевету на пять мѣсяцѣвъ вязницѣ. — Въ парляментѣ внесуть интерпеляцiю що-до доброты карабiнбвъ въ цѣмецкбй арміи.

Софiя 10 грудня. Нѣмецкiй консуль доручивъ болгарскому правительству ноту россiйску зъ зазывомъ о заплату запавшихъ ратъ окупацiйныхъ въ квотѣ двохъ мiлiонбвъ рублѣвъ. — „Свобода“ перечить вѣсти про супружество кн. Фердинанда зъ донькою кн. Пармы.

Букарештъ 10 грудня. Говорять, що король Кароль хоче абдикувати.

Мадридъ 10 грудня. Королева приняла дiмiсiю кабiнету Кановаса и поручила Саґастѣ зложити новый кабiнетъ. Саґаста розвяже парляментъ и розпише новѣ выборы.

Средства десiнфекцiйнѝ, а то:
Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалiчна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше
Головный складъ въ аптицѣ пбдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.
Замовленя зъ провiнцiи полагоджуесь вбдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметбвъ оптичныхъ у Львовѣ пбдъ „КОПЕРНИКОМЪ“ ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвяху.
Окуляры, цвiкеры, барометры, термометры, мiкроскопы, машины електричнѝ, райспайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарацiя найдешевше и найскорше. 4185
Замовленя зъ провiнцiи адресувати: „Новый оптикъ пбдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

ДО АМЕРИКИ.
БIЛЄТЫ ЄЗДЫ
въ
Нiдерляндско-Американьскбмъ товариствѣ пароходнои плавбы.
I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7 a
WIEN.
Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 52—52
Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

ЛЕВЪ ЯНИКОВСКIЙ
передъ тымъ Л. ВАЙҐЕЛЬ
годинникарь
у Львовѣ ул. Театральна ч. 16.
поручае
свбй обильный складъ **годинникбвъ** золотыхъ, срѣбныхъ, зъ першорядныхъ фабрикъ женевскихъ и французскихъ, такожь ланьцушки золотѝ и срѣбнѝ, удержуе на складѣ великiй выббръ годинникбвъ стѣнныхъ, столовыхъ и маятниковыхъ, будильникбвъ рбзного рода по найдешевшихъ цѣнахъ.
Направы всякого рода годинникбвъ, граючихъ годинникбвъ, та всякѝ репарацiи годинникбвъ старинныхъ и ихъ бднова. 4481

ГЛЯДАЄСЬ АҐЄНТА до збиранья анонсбвъ.
Першенство мають тѝ, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомбсть въ адмiнiстрацiи „Дѣла“.

Обѣды смачнѝ и здоровѝ на свѣжбмъ маслѣ въ абонаментѣ мѣсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручае Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30 4493 (1—?)

Двѣ комнаты зъ окремыми входами, зъ обставою, харчемъ або безъ, заразъ до вынайменя. Вѣдомбсть: Варшавска Молочарня, ул. Баторія ч. 30.

Юлiянъ Панькевичъ
артистъ малярь
въ Рогатинѣ
выготовляе образы церковнѝ всякои величины и въ кождбмъ жаданбмъ стилю; пбдбймае ся украшенья церковъ вразъ зъ выконаньемъ иконостаса и золоченьемъ, та взагалѣ выконуе всякѝ працѣ въ обсягу артистичного малярства. На жаданье можу выказати ся похвальными свѣдоцтвами зъ усѣхъ выконаныхъ мною доси праць, а подаючи условiя можливо приступнѝ, поручаю ся ласкавбй приклонности Вповажаного Духовенъства. 4090

Папе и Косцицкiй
отворили у Львовѣ
при ул. 3-го мая ч. 2
(въ будынку давнои касы щадничои)
КОМIСОВЫЙ СКЛАДЪ
россiйского
ЧАЮ
пбдъ правительственною банделолею фiрмы
ВОҐАНЪ и СКБЛКА
въ
Москвѣ.
1 фунтъ россiйск. вбдъ 2 зр. до 6 зр.
Складъ кавы
лишь найлѣпшихъ родбвъ:
Цейльонъ, Мокка и американьскихъ
пбдъ знаменемъ
„СIРIЮСЪ“
½ кiло кавы найзнаменитшои 1 зр.; на провiнцiю 4¾ кiло 10 зр. 10 кр. оплатно.
и поручають ся ласкавымъ взглядамъ дамъ П. Т. Публики. 4489 2—6

Нема обманьства!!
Одна найбольша норимбергска торговля галянтерiйна поручила менѣ за-для надзвычайного припасу товарбвъ продати отсѝ предметы нижше цѣны фабричнои. Тожь продаю, якъ довго выстане припасу:
1 Ніклевый годинникъ ремонтоаръ, дуже гарный, урегульованый на секунды и накручуваный безъ ключика,
1 прегарный ланцушокъ,
1 пышна циґарничка зъ правдивымъ бурштиномъ зъ морскои пѣны,
2 патентованѝ спинки до манжетбвъ зъ алюмiнiюмъ,
1 имiтованый перстѣнь брилянтовый,
1 дуже гарна шпилька до краватки зъ алюмiнiюмъ,
1 мошонка на грошѣ зъ алюмiнiюмъ
2 патентованѝ свѣчники,
1 выколювачь до зуббвъ зъ алюмiнiюмъ,
1 веркалце, дуже практичне для кождого.
12 штукъ, одна красна вбдъ другои, можна купити за сю найнизшу цѣну **5·35 зр.** за послѣплатою або попереднымъ присланьемъ грошей, въ заступництвѣ торговлѣ норимбергскои **S. Altmann, Wien I Sterngasse II.**
(Що не подобаесь, принимае ся назадъ). (1—5)
4490

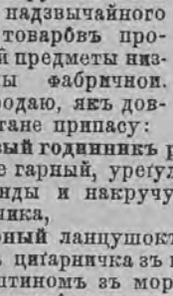

МАҐАЗИНЪ И РОБОТНЯ
ФУТЕРЪ
ФЕЛIКСА и ЮЛIЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ
у Львовѣ ул. Валова ч. 3.
Пбдписанѝ мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удер. ують на складѣ доббрный товаръ въ штукахъ и покрытя на футра, а также готовѝ **футра дамскѝ и мужескѝ** до мѣста и подорожи, куртки и заручавки до лонбвъ, **ґарнiтуры дамскѝ, шапки дамскѝ и мужескѝ, фусаки, покрывала до саней и лбжокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаемо тревалу и елеґантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.
Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаемо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 11—12
Фелiксъ и Юлiянъ Любельскѝ.

Освѣтленье електричне.
Я отворивъ нову величаво устроену
КАВАРНЮ MÉTROPOLE
въ готели Métropole.
Рбгъ ул. Паньскои и Пекарскои.
Буфетъ каварнѣ обильно заосмотреный.
ЗНАМЕНИТИЙ БIЛЯРДЫ. 4495
Великiй выббръ часописей щоденныхъ, илюстрованыхъ и гумористичныхъ.
Д. КЕССЛЄРЪ.
Освѣтленье електричне.

НАЙПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА
БУЛЬОНУ
ЖИҐМОНТА СОЛЬКОВСКОГО
въ Крисовичахъ п. Мостиска
вбдзначена медалями, дипльомомъ почетнымъ на выставахъ краевыхъ.
Пбсля ореченя Хв. Товариства лѣкарского въ Краковѣ, опертого на розслѣдахъ комiсiи промысловои того товариства пбдъ проводомъ проф. д-ра Корчиньского, „сей буль ёнъ есть выдатный, мае приемный смакъ, дае ся довшiй часъ переховати и вбдзначае ся знаменитою скблькостiю екстрактовыхъ матерiй. Позаякъ пбсля аналізы, переведеной проф. кракбвского университету д-ръ Ольшевскимъ сей буль ёнъ мѣстить бо́льше тѣлъ органiчныхъ анѣжь всѣлякѝ заграничнѝ екстракты зъ мяса (**Лiбiґа, Бухенталя, Кеммериха, Брiля и т. п.**), що-до скблькости азоту стоить зъ ними на рбвни а деякѝ навѣть перевысшае, то може бути успѣшно уживаный не лишь яко буль ёнъ въ тѣснбмъ того слова значѣню, але надто замѣсть заграничныхъ екстрактбвъ зъ мяса.
Можна купувати у всѣхъ бо́льшихъ торговляхъ корѣнныхъ.
4483 3—5

Противъ холєры
поручае пбдписана фiрма свбй славно звѣстный
КАЛIФОРНIЙСКIЙ КОНЯКЪ
„Societe Girondine“.
Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по 7/10 лiтр.) зр. 36·—
„ „ ½коробки„ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ ¼ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за лiтръ опакованый въ 6/1 лiтр. фляшкахъ евент. въ бутлякъ по 5 лiтр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛIКЕРЪ ЗЄЛЬНЫЙ фляшка лiтрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка лiтрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку 7/10 лiтр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЄ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „
На жаданье илюстрованѝ цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 28—0
JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU
Import & Export Haus.

Великій крахъ!

Нов. Йоркъ и Лондонъ зарвали такожь и Европу та одна велика фабрика выробовъ зъ срѣбла побачилась приневолена, роздарувати свой цѣлый припасъ лишь за малу выпагоду, що коштувала робота.

Я уповажненый перепровадити се порученье.

продаю

кождому, чи вонъ богачь або бѣдакъ, отсй предметы за заплатою **6.60 зр.**, а то:

6 штукъ найлѣпшихъ ножѣвъ столовыхъ зъ пр. англ. стали.
6 штукъ амер. вилокъ зъ патент. срѣбла.
6 штукъ амер. ложокъ зъ патент. срѣбла.
12 штукъ амер. ложочокъ зъ патент. срѣбла.
1 штука амер. хохлѣ зъ патент. срѣбла.
1 штука амер. полонника зъ пат. срѣбла.
6 штукъ англ. подставокъ Вікторія.
2 штуки прегарныхъ лѣхтарѣвъ.
1 штука ситка до гербаты.
1 штука коробки до посыпуваня цукромъ.

42 штукъ разомъ.

Всѣ згаданй 42 предметовъ коштували передъ тымъ понадъ 40 зр. а теперь можна ихъ достати по **6·60 зр.** — Американьске срѣбло патентоване есть цѣлкомъ бѣлымъ металемъ, котрый задержуе краску срѣбла черезъ 25 лѣтъ и се гарантуе ся. На доказъ що сей инсератъ не есть

нѣякимъ обманьствомъ

оповѣщую колька зъ-помѣжь тысячь подякъ и замовлень, якй я одержавъ по лѣтахъ за знаменитость побраныхъ водъ мене товаровъ, та зобовязую ся публично, звернути грошѣ кождому, кому не подобае ся товаръ.

Правдивй, если заосмотренй сею реєстрованою маркою охоронною. — Всѣ заставы, анонсованй иншими фірмами, суть подробленями.

Розсылка лишь за послѣплатою або за надосланьемъ упередъ грошей.

Поручаюсь дуже приналежный до того порошокъ до чищена; коробка зъ приписомъ ужитя 15 кр.

Хто отже хоче мати добрый и солідный товаръ, най покористуесь нагодою и купить сей величавый гарнітуръ.

Одиноке жерело закупна

P. Perlberg, Hauptdepot u. Agentur

der vereinigten amerikanischen Patent-Silberwaaren-Fabrik
Wien, I., Fleischmarkt 14/17.

Вытягъ зъ подякъ:

Зъ гарнітуру, зложеного зъ 42 штукъ, я вповнѣ вдоволеный, и прошу прислати ще дальшй рѣчи.

Новй Бановцѣ 12 липня 1892. *Рим.-кат. приходство.*

Зъ присланого гарнітуру я дуже вдоволеный. — Наступлять замовленя. 4422 2—3

Пассекъ 10 липня 1892 *Едвардъ Кронда*, ст. учитель.

Маемо честь повѣдомити, що мы отворили

ФІЛІЮ

У ЛЬВОВѢ

улиця Ягайлоньска, число 2.

ЗЪ ГОТОВЫМИ ОДЯГАМИ ДЛЯ ПАНОВЪ И ХЛОПЦѢВЪ

у великомъ выборѣ и найновѣйшой модѣ.

Звертаемо увагу мѣсцевыхъ и зъ провінціи особъ, що подыблють надзвычайно дешевй цѣны и знаменитый товаръ.

Просимо пересвѣдчити ся, заглянувши до нашои філіи. 4480 5—?

Остаемо зъ поважаньемъ

Вікторъ Тірінґъ и Братя

ЗЪ ВѢДНЯ.

Філія у Львовѣ: ул. Ягайлоньска ч. 2.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

найлѣпшй перфумы и воды тоалетнй

вѣдзначенй 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конваліеву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Milleſleurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен фляконъ 2 зр.

Вода львовска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, одсвѣжаючого и довгого запаху, до скрапляня одяговъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ менший 80 кр. бѣльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска одзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ менший 95 кр., бѣльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвойна **и вода левандово-амброва** суть загально уживанй до возприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскй знаменитй Фляконики по кр. 15, 20, 25, 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Сукенницѣ ч. 20; въ Чернѣвцяхъ: Ринокъ ч. 2. 3747

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Календарь Просвѣты

на рокъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Достати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Ворменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѣмъ найточнѣйшѣмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну локацію поручае

4½% листы ипотечнй
5% листы ипотечнй премійованй
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краевого
4½% позичку краеву галицку 3423 268
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскй облігаціи индемнізаційнй

а всѣ тѣ папиры Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае одъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованй а вже платнй мѣсцевй папиры цѣнный, також запавшй купоны за готѣбку, безъ нѣякого одчисленя, а замѣсцевй лишь за одчисленьемъ определенныхъ коштовъ.

До ефектовъ у котрыхъ выйшли купоны, доставлае новй арнушѣ купоновй, за зворотомъ коштовъ, котрй самъ поносить.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

МАҐАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручае на сезонъ

ФУТРА МУЖЕСКЙ и ДАМСКЙ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшй фасоны. Матерій на верхи у великомъ выборѣ

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскй, новй фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣренй.

4429 (Львовъ, Импресса.) 10-12

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовенству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанои П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѣдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францішканьскои* **ч. 104** *напротивъ антики пана Шварца пѣдъ мою фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товаровъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестовъ надгробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помочнымъ и дасть менѣ можность правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрнѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 7—?

Головный складъ чаю.

Ріхтера котвовй коробки зъ камѣнчиками

суть и будуть найлѣпшимъ та найдешевшимъ дарункомъ для дѣтей. Найдешевшимъ длятого, бо ихъ закрашенй камѣнчики не нищать ся и дѣти можуть бавити ся ними довгй лѣта. Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ о великой педагогічной вартости сеи одинокои въ своемъ родѣ коробки зъ камѣнчиками; нема нѣякои лѣпшои и духово розбуджаючои игры для дѣтей и старшихъ.

Є. Свят. кн. Францъ Іосифъ Аверсперґъ, краевый маршалокъ Тиролю, ц. и к. подкоморій и т. д. у Вѣдни пише: „Симъ высказую вамъ мое повне вдоволенье и признанье за Вашу коробку зъ камѣнчиками, достатчену для моихъ дѣтей“.

Гр. Евгеній Черинінъ въ Празѣ пише: „Радо користаю зъ нагоды высказати Вамъ мою гадку про Ріхтера котвовй коробки зъ камѣнчиками и заявляю, що мои внуки радо забавляють ся ними и дуже тѣшать ся будовами, якй можуть зъ нихъ зложити“.

Бар. Вільгельмъ Аппель у Вѣдни пише: „.... котвовй камѣнчики до будовы суть математично обчислений а ихъ формы подъ взглядомъ архітектонічнымъ добранй такъ щасливо, що можна ихъ всѣляко выхоснувати; при томъ дуже мало нищать ся навѣть по девятилѣтнѣмъ уживаню. Взорцѣ знаменитй и можна ихъ всѣляко змѣнята. Найбольшій хосенъ зъ Вашого выробу въ порівнаню зъ иншими добачаю въ оріґінальной системѣ доповненъ **Взагалѣ, я уважаю всѣ посвѣдченя зъ похвалами вповнѣ оправдаными“.**

Бар. Кравсъ зъ Бжезовицъ кончить свой цѣкавый листъ отсею короткою але вдячною замѣткою: **„Ваший котвовй коробки зъ камѣнчиками се найвыгадливѣйша забава девятнацятого вѣку для малыхъ а кромъ того дуже гарне занятье для великихъ дѣтей.**

Д-ръ Густавъ Бекъ въ Мельчи коло Опавы пише мѣжь иншимъ: „.... Дуже характеристичне, що мому хлопцеви байдуже про иншй дарунки, если лишь достане бажану коробку зъ доповненьемъ....“

Дальшй свѣдоцтва и обширнй вѣсти про кожду поодиноку коробку та про игры терпеливости находять ся въ **новомъ илюстрованомъ цѣннику**, котрый всѣ родичѣ повинний собѣ чимъ скорше замовити у подписанои фірмы, щобы могли выбрати и купити завчасу дѣйстно водповѣдный **дарунокъ на Роздво** для своихъ дѣтей. — **Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ марки котвы се звычайнй и на доповненье не здалй подробленя, длятого треба все лишь жадати и купувати**

РІХТЕРА

КОТВОВЙ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ,

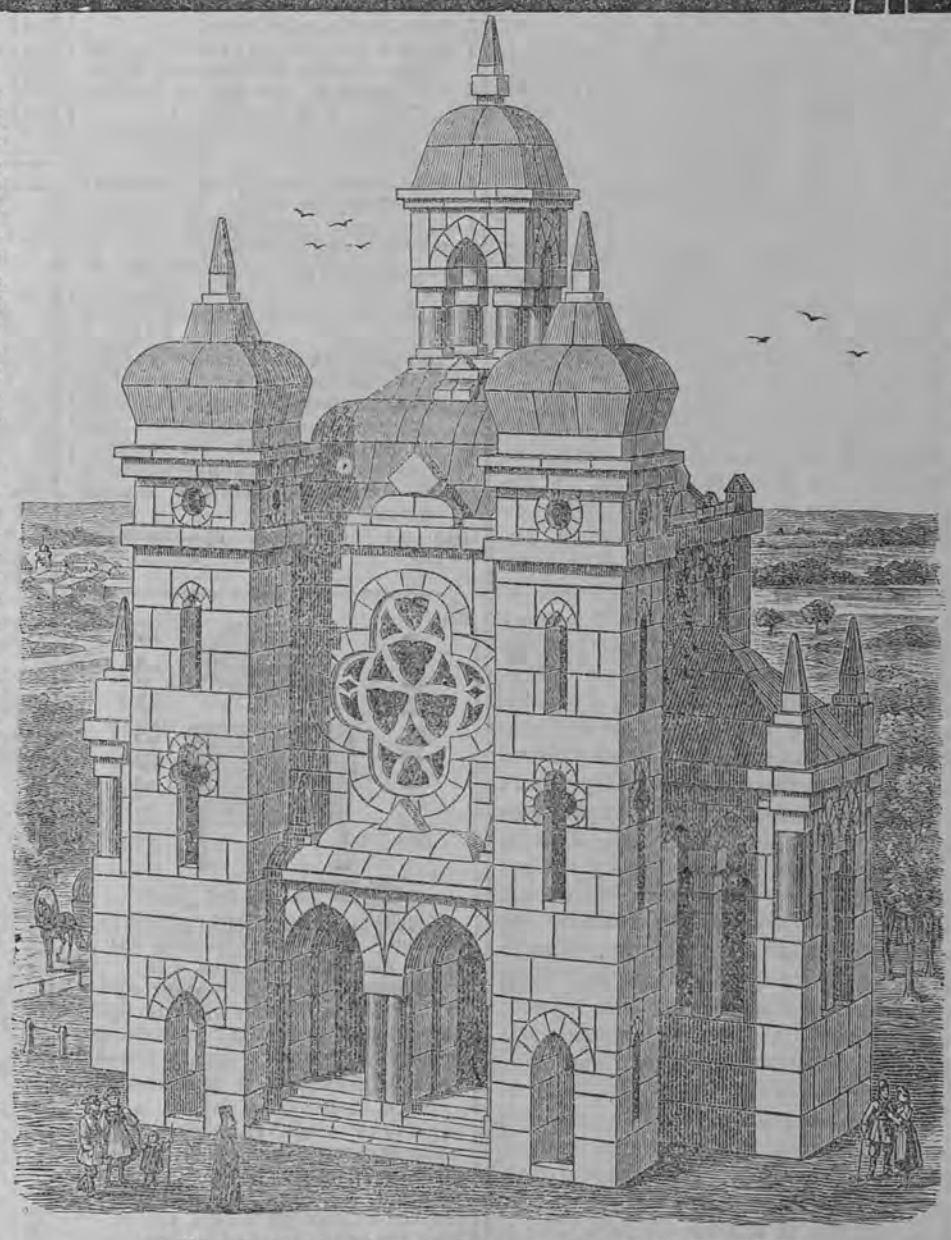

выбудоване камѣнчиками зъ котвовои коробки.

Ріхтера котвовй коробки зъ камѣнчиками.

одинокй въ свѣтѣ

зъ котрыхъ можна вывести такъ великй и въ стилю будовы, якъ отся змальована поббчь грецка церковь.

Се одинокй коробки будовы

що можуть буту подля пляну доповненй ажь до тои величины и що за-для того зъ кождымъ рокомъ стають больше цѣнній и забавній. Взорцѣ, долученй до кождои правдивои коробки, се въ своемъ родѣ справдешнй дѣла штуки, котрй ублагородняють духа дѣтей.

Начальникъ секціи п. Е. Бекъ въ Гамбурзѣ пише въ своемъ листѣ: „.... На нѣчо не здало бы ся, если-бъ я хотѣвъ выхваляти Вашй котвовй коробки, бо они водъ давна водъ всѣхъ признанй за найгарнѣйше и найбольше поучаюче средство до забавы. Недавно я мавъ нагоду побачити подробленье Вашои коробки зъ камѣнчиками, але я можу Васъ впевнити, що тамта коробка не доровнала въ нѣчомъ Вашой, хочь бы въ приближеню. Тожь якъ найгорячѣйше поручаю всѣмъ родичамъ, щобы не дались намовити до купна може дещо дешевшихъ коробокъ подробленыхъ, лишь купували правдивй котвовй коробки зъ камѣнчиками“.

Хто за 35 кр.

хоче провести приемно и занимаючо довгй вечеры зимовй, сему поручае ся придбати Ріхтера игры терпеливости:

Заверниголова,

Клопотуху, Розорваный хрестъ, Кругову загадку, Пітаґорасъ

кожда штука коштуе лишь 35 кр А що новй зошити мають такожь задачѣ на подвойнй игры, то они ще больше цѣкавй анѣжь передъ тымъ. що вже мають одну зъ тыхъ забавъ. При кождой штуцѣ нова цѣкавость и часъ проводить ся приемно. За-для **безвартныхъ подроблень** треба дивитись при купнѣ забавъ терпеливости на марку фабричну **„котву“.**

котрй не були и не будуть доровнанй а суть одинокими, що можуть бути доповненй носля пляну. Правдивй котвовй коробки зъ камѣнчиками суть по цѣнѣ 35 кр. до 5 зр. и высше **на складѣ по всѣхъ лѣпшихъ торговляхъ зъ забавками по цѣломъ свѣтѣ**

Ф. Ад. Ріхтеръ & Комп.,

перша п. и к. прив. австро-угорска фабрика коробокъ зъ камѣнчиками. Вѣдень I Nibelungengasse 4; Рудольштадтъ (Туринґія) Ольтенъ (Швайцарія), Роттердамъ, Jonkerfransstraat 42; Лондонъ E C., 41 Jewin-Street; Ню Йоркъ, 17 Warren-Street, City.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черлянськои. Зъ друкарнй тов. им. Шевченка подъ зарядомъ К. Бодиарского.

Ч. 270. Львôвъ, Понедѣлокъ 30 падолиста (12 грудня) 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторок, и въ вôвторок и пятницю на перемѣну разомъ въ Дѣлом.

Предплату и инсераты принимають: **у Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Копернина ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людвика 9. **У Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:
на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатані вольні вôдъ порта **Подписнôе число коштує 8 кр. а. в.**
Отголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одност. рôвнѣ инсератовôй въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Подяки** числять ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

Письма зъ Вѣдня.

[Ситуація парляментарна. — Руский клюбь. — Справа продажи соли въ Галичинѣ.

Ситуація парляментарна у Вѣдни стає що-разъ труднѣйша. Дотепѣшна бôльшôсть розбила ся. Дня 22 н. ст. падолиста, при голосованю надъ наганою для посла Менгера, утворила ся була хвилево знов давна бôльшôсть зъ клюбôвъ польского, консервативного и чеського противъ лѣвици, але надармо взывавъ кн. Шварценберґъ молодо-Чехôвъ, щобы уможливили утворити тану коаліцію постôйну. Въ десять днѣвъ потôмъ появила ся коаліція зовсѣмъ инша, доси небувала, передовсѣмъ на некорысть правительства. Въ протягу одного тыждня, вôдъ 2 го до 9-го грудня, проявила ся тая коаліція три разы: при голосованю надъ фондомъ діспозиційнымъ, надъ отвореньемъ дiскусiи по вôдповѣди правительства на интерпеляція въ справѣ райхенберґскôй и надъ отвореньемъ дiскусiи на интерпеляцію Ґесмана въ справѣ контролѣ правительства надъ товариствами асекураційными. Остатнымъ разомъ до нѣмецкôй лѣвици, нѣмецкихъ націоналôвъ и молодо-Чехôвъ прилучили ся ще й антісеміты, котрí семъ разомъ и взяли ініціятиву, а нѣмецка лѣвиця не вагала ся голосувати въ користь свого найзавзятѣйшого ворога. Розумѣе ся само собою, що такъ супротивнí межи собою елементы не можуть творити постôйнои коаліції и стали бôльшости, однакъ заходить небезпечнôсть, що тí елементы не тôльно въ дрôбных, якъ доси, але и въ важнѣйших справах готовí лучити ся зъ собою противъ правительства, хочь бы заразъ потôмъ въ другôй якôй справѣ мали знов межи собою воювати. А навѣть и лученье въ дрôбных справах есть для правильного ходу парляментарнои дѣяльности шкôдливе, оно майже унеможливлює правильну и успѣшну дѣяльнôсть парляменту можливостію безнастанных збочень и случаѣвъ инціденційных.

Длятого що-разъ голоснѣйше выступають вѣсти о розвязаню парляменту, яко єдинôмъ способѣ выходу зъ теперѣшнои ситуаціи. Але чи поможе сей способъ? Очевидно, новí выборы мусѣли бы переводити ся пôдъ окликомъ: „противъ лѣвицѣ“ [передъ двома роками вôдбували ся пôдъ окликомъ: „за лѣвицею“] И дѣйстно, можна припускати, що нѣмецка лѣвиця, хочь якъ она теперь бундючить ся и надробляє міною, стратила бы досыть значне число мандатôвъ. Але въ чию користь? Скористати могли бы, въ найлучшôмъ случаю, нѣмецкí націоналы, антісеміты и консерватисты. Сí третí були бы одна пожаданá теперѣшному правительству и высшимъ сферамъ, котрí по рѣшучôй побѣдѣ лібералізму въ Угорщинѣ бажали бы тымъ бôльше перевагi консерватизму въ Австрії, але консерватистôвъ выйшло бы мабуть найменше по упадку лѣвицѣ. Зросту жь нѣмецкихъ націоналôвъ, противъ котрых вымѣрена була акція правительства въ Райхенберзѣ, правительство не може бажати, а антісеміты — се непевнá и досыть небезпечнá аліянты. Упадку молодо Чехôвъ ледви чи може правительство надѣятись; радше и тых кôлька мандатôвъ, якí ще мають старо Чехи, именно въ Моравіи, готовí попасти въ руки молодо-Чехôвъ. Ситуація для правительства полѣпшилась бы тôльно тогдѣ, коли-бъ ліберальнí послы зъ бôльшихъ посѣлостей, котрí теперь находять ся въ клюбѣ нѣмецкои лѣвици и тамъ суть бôльше консервативно-умѣркованым елементомъ, по новых выборахъ вôдлучили ся вôдъ прочои лѣвици и вблизили ся до правительства. Єсли бы правительство дѣйстно взяло ся до розвязаня теперѣшнои рады державнои, то робило бы се именно въ надѣи на перетягненье сихъ послôвъ. Чи и о сколько ся надѣя оправдана, годѣ теперь сказати на-певно.

Ситуація могла-бъ и безъ розвязаня парляменту змѣнити ся, коли-бъ лѣвиця схотѣла назадъ повднати ся зъ правительствомъ, — але на то не заносить ся. Ґр. Таффе мавъ по голосованю лѣвици противъ діспозиційного фонду сказати: Man muss die Linke aushungern. А найновѣйшí мѣры правительства, именно рѣшенье, котрымъ мѣста Ціллі и Целовець [Klagenfurt], уважаní Нѣмцями доси за чистонѣмецкí, узнано за мѣшанí и дôстали приказъ на словеньскí подання вôдповѣдати въ словеньскôмъ языцѣ, збôльшили ще розъярене Нѣмцѣвъ. Нинѣ лѣвиця мае засѣданье клюбу, на котрôмъ мае рѣшити о своѣй дальшôй акціи парляментарнôй и своѣмъ становищи супротивъ правительства. Здаеть ся, що Нѣмцѣ ще все не стратили надѣѣ на приєднанье для себе польского „кола“, хочь вôдъ того-жь „кола“ дôстали кôлька разôвъ досыть рѣшучу вôдправу и хочь загально звѣстно, що „коло“ не поступить противъ волѣ правительства.

Рускій клюбъ дôставъ зъ кôлькохъ деканатôвъ письма, взываючí его до выступленя въ оборонѣ руского духовеньства противъ закидôвъ звѣстного рескрипту. Клюбъ заразъ по появѣ того рескрипту застановлявъ ся надъ тою справою, однакъ постановивъ ждати на ініціятиву самого духовеньства, не маючи певности, чи его интервенція була бы духовеньству пожадана. Теперь, маючи письма, хочь доси нечисленнí, вôдъ духовеньства, удавъ ся по блившí информаціи, щобы пôсля тых поробити одвѣтнí кроки. Рускí послы готовí завсѣгды выступити въ оборонѣ покривджених, однакожь треба, щобы покривджení зголошували ся зъ своими кривдами, якъ се дѣесь у всѣхъ народôвъ, а не спускали ся выключно на своихъ заступникôвъ, утрудняючи имъ акцію своею бездѣльностію.

Якъ звѣстно, роблять ся въ Галичинѣ зъ рôзных сторôнъ заходы, щобы продажь соли уладити такъ, абы цѣна ей була якъ найменша, постôйна и не пôдвышшувала ся довôльно. О розпродажь соли старае ся заложене передъ роком у Львовѣ Towarzystwo handlowe для цѣлого краю, потôмъ подала о се „Народна Торговля“ для своихъ складôвъ, наконець заходить ся выдѣлъ краевый зъ ініціятивы сойму — и членъ выдѣлу п. Романовичъ конферувавъ въ тôй справѣ ще въ мѣсяци жовтни зъ міністерством скарбу. Отже міністерство стоить на тôмъ становищи, що всякій монополь мусить бути выключеный, выдѣлови краевому готово оно дати бôльшу часть розпродажи, але тôльно, якъ всѣмъ иншимъ сторонамъ и якъ доси все було, за зложеньемъ вôдповѣдной кавціи, а дрôбну решту иншимъ зголосившимъ ся [розумѣе ся, також за кавцією]. Якъ-бы не прийшло до угоды зъ выдѣломъ краевымъ [а на се не дуже заносить ся], то на кôлькох [шѣстьох] головнѣйшихъ пунктах желѣзниця державна устроила бы розпродажь соли, якъ то есть въ деякых иншихъ провінціяхъ.

Справы парляментарнí.

По принятю дімісіи міністра ґр. Кінбурґа вôдбувъ клюбъ сполученои лѣвици нѣмецкои дозше засѣданье, про котре подавъ такій комунікатъ:

„Презесъ клюбу Плѣнеръ высказавъ ґр. Кінбурґови въ имени партіи подяку и признанье за его поведенье на становищи міністра и за способъ, въ якій выступивъ зъ міністерства. Ґр. Кінбурґъ дѣлавъ на своѣмъ трудномъ становища міністра зъ великою зручностію и повнымъ пожертвованьемъ. Вôнъ перевѣвъ дещо, перешкодивъ дечому, а завсѣгды знавъ задержати довѣріе партіи. Коли вôдносины мѣжь правительством а партією стали послѣдными часами не до выдержаня, вôнъ зложивъ заразъ зъ власнои ініціятивы портфель, бо совѣстно розваживши ситуацію, пôбачивъ, що его місія скôнчилась.

„Ґр. Кінбурґъ подякувавъ за сí прихильнí слова признання о его поведеню въ часѣ минувшого року. Пôсля его гадки вôнъ не зробивъ бôльше, анѣжь було его обовязкомъ; вôнъ зложивъ свôй урядъ въ руки цѣсаря, коли настала така ситуація, що не дозваляла зъ успѣхомъ управляти порученым ему урядом; рôвножь вôнъ додержавъ приреченье, дане свого часу партіи и выступивъ зъ правительства, коли настала глубока рôзниця політична мѣжь партією а правительством. Не лишаюсь ему нѣчого, якъ ще разъ высказати свою щиру подяку. (Живí оплесни.)

„По повѣдомленю про наспѣвшí адресы довѣрія и признанія для політики клюбу, приступлено до нарадъ, яке становище мають заняти члены лѣвици въ буджетовôй комісіи супротивъ предложенои провізорії буджетовои. Вкôнци згоджено ся, що члены лѣвици мають поставити въ комісіи буджетовôй вôдмѣнне внесенье, а именно замѣсть правительственного предложеня на тримѣсячну провізорію предложити лишь двомѣсячну провізорію, на мѣсяць сѣчень и лютый.“

——

Нарады комісіи буджетовои надъ провізорією буджетовою зачнуть ся въ понедѣлокъ.

Въ суботу вела комісія буджетова сильнí нарады. И такъ принято проєктъ закона що-до пôльгъ, признаных для конверсіи галицкого довгу индемнізаційного, ухваленого сегорôчнымъ соймомъ галицкимъ. Референтомъ выбраный пос. Щепановскій. — Вôдтакъ велась дебата надъ статомъ міністерства скарбу, именно надъ позиціями: стемпель, таксы и належитости. Послы Пінінський и Плѣнеръ пôднесли, що треба бы оподатковати „букмекерôвъ“ на перегонах. — Пос. Козловскій уґрунтувавъ реформу закона о належитостях. — Пос. Кайцль уґрунтувавъ реформу оплатъ и належитостей за спадщины. Въ тôй самôй справѣ забравъ голосъ и пос. Менґеръ та доказувавъ, що австрійскій податокъ вôдъ спадщинъ потребуе доконче реформы. Похибка въ тôмъ, що спадковець мусить оплачувати належитôсть за гіпотеки на недвижимостях, якí вôнъ мае сплачувати. Рôвножь треба бы завести прогресивный податокъ вôдъ спадщинъ. Але того рода хибы не лишь въ законѣ австрійскôмъ. Вôдтакъ домагавъ ся низшого стемпля на выповѣдженя мешкань въ низшим чиншом. — Пос. Пінінський интерпелювавъ правительство що-до пôведеня новых орґанôвъ для вымѣру належитостей и поставивъ таку резолюцію: Взываюсь правительство, внести якъ найскорше проєктъ закона, пôсля котрого можна бы внести дальшí дѣйстнí, зниженя оплатъ за перенесенье при селяньскихъ майнах, по мысли постановъ §. 1-ого новелѣ о належитостях въ 31 марта 1880 (В. з. д. ч. 53).“ — Міністеръ Штайнбахъ, вôдповѣдаючи, заявивъ, що выготовляеть реформа закона о належитостях, именно въ напрямѣ реформы податку вôдъ спадщинъ. Рôвножь думаеть надъ оподатковаңем „букмекерôвъ“. Що-до селяньскихъ посѣлостей, то годѣ не признати, що они дуже обтяженí належитостями. Заведено деяку пôльгу черезъ новелю зъ 31 марта 1890, а при реформѣ закона о належитостях пôйде ся дальше въ тôмъ напрямѣ. Якъ маеть поступати при згаданôй реформѣ, се видно зъ ухваленого закона о оподатковану біржи. Треба выше оподатковувати оборотъ движимого майна (капіталôвъ) а полекшити малымъ посѣлостямъ селяньскимъ. Зниженя стемпля вôдъ выповѣдженя помешкань не конче треба, бо тí выповѣдженя выходять що найбôльше вôдъ властителѣвъ домôвъ. — Принято всѣ позиціи пôсля предложеня правительственного и резолюцію Пінінського.

Письма зъ Африки.

Ахба въ Дагомею 18 н. ст. жовтня 1892.

Якъ я Вамъ писавъ [*того письма мы не одержали — Ред.*] Дагомейцѣ згромадились були въ мѣсцевости Boghessa. Рѣка въ тôмъ мѣсци робить великій закрутъ, такъ що земля мае выглядъ пôвострова. Надъ рѣкою трощa а дальше глубокій лѣсъ.

Французамъ ходило о те, щобы непріятеля взяти зъ двохъ бокôвъ, длятого ще 3 н. ст. жовтня вечеромъ выготовлено малу дорогу въ глубъ лѣса, а другу надъ водою. Вôйско подѣлилось на двѣ части и обѣ выйшли рôвночасно о 4-ôй годинѣ рано. По тригодинôмъ маршу французке вôйско захватило непріятеля. Дагомейцѣ боронили ся завзято. Борба тревала три години. Кулѣ гарматнí свистали зъ обохъ сторôнъ. Нарештѣ Французы прогнали непріятеля. Дагомейцѣ полишила около 150 трупôвъ, межи ними 12 амазонокъ, котрí стояли въ першôмъ рядѣ. Мѣжь амазонками були дѣвчата вôдъ 15 до 18 лѣтъ, але були й старí жѣнки. Амазонки були коротко стриженí, а за збрую мали маґазиновí карабіны Winchester и великí ножѣ. Тутъ упало також кôлька зъ родины королѣвскои. Носять они суконнí шапочки, на котрыхъ суть вышитí очи и бровы. Мѣжь оружіямъ полишеным на побоевищи було богато франкузкихъ Chasspot ôвъ, потраченых 1870 року въ французско-нѣмецкôй вôйнѣ.

По дво годинномъ вôдпочинку рушили Французы въ передъ. Дагомейцѣвъ було велике число, бо всюды лѣсомъ видко було мѣсця, де пересиджували. Пôдъ галузьемъ куща гола земля — то мешканье дагомейского жовняра. Пôдъ вечеръ мы добыли ся самого села Боґессы, опущеного мешканцями.

До теперь Французы держались меншебôльше рѣки, але столиця Дагомея лежить въ глубинѣ краю. Якъ шпѣгуны такъ и зловленí невôльники оповѣдали, що туды веде широка дорога, але де початокъ ей, не могли чи не хотѣли вказати. Отже треба було на ширину 200 метрôвъ рубати лѣсъ передъ собою, абы впасти на добрый слѣдъ. На тôмъ зôйшовъ день 5 го и половина 6-го жовтня. Около 1-ои годины зъ полудня найдено слѣдъ и часть вôйска посувалась чимъ скорше напередъ. Коли дôйшла до места на малôй рѣчцѣ, повитавъ ей зо всѣх бокôвъ сильный огонь. Дагомейцѣ поробили по другôмъ боцѣ окопы и зъ по за окопôвъ стрѣляли безъ перестанку. Страшный то бувъ день! Наконець, около 6-ои годины вечеромъ, коли вже не було нашого способу вôдогнати Дагомейцѣвъ, Французы пустились на баґнеты. Дагомейцѣ опустили мѣсця и подали ся въ глубъ.

Незадовго дощь поливъ ся мовь зъ коновки. Французкí вояки, перемоклí до натки, въ великимъ болотѣ, мѣжь трупами, перестояли на мѣсци цѣлу нôч. Я першій разъ досвѣдивъ, що можна спати перемокшому въ болотѣ.

Французкí страты були тутъ — въ порôвнаню до малого числа вôйска — також великí: звыжь 50 убитых и раненых, офіцирôвъ и воякôвъ. Зъ цѣлои данны не забуду хвилѣ, коли французке вôйско переходило до штурму черезъ мôстъ зробленый зъ галузя и трощѣ, при сильномъ зъ обохъ бокôвъ огню. Передомъ перейшли Сенеґальцѣ и зъ диким крикомъ „Аллахъ!“ кинулись зъ баґнетами на Дагомейцѣвъ. Незабавомъ мѣшаються ся мѣжь Сенеґальцѣвъ Европейцѣ, а по-заду нашí мулы зъ канонами спѣшать въ неладѣ зъ горба на мôстокъ. Видъ бувъ гôдный пензля малярского.

Дня 7-го жовтня вôйско французке перенеслось на нове мѣсце, 8 го вôдпочивало, а 9, 10 и 11-го посувало ся въ глубъ краю. Край зовсѣмъ змѣнивъ ся: замѣсть кущѣвъ и лѣса — степъ. Єсть и деревина, але нарлована; замѣсть перовои пальмы можна бачити часто пальму вахляреву.

Дорога привела французке вôйско передъ три непріятельскí таборы. То рôдъ касарень европейскихъ, — тôльно що Дагомейцѣ збираються ся въ нихъ въ припадку потребы. Зъ розлогости тых таборôвъ можна судити, що замѣстить ся въ нихъ легко якихъ 20—25.000 вôйска. Таборы уладженí дуже добре. Старшина мае свои загороженí хатки, а на право и на лѣво видно высунení передní стациі сторожнí [Vorposten].

По дорозѣ видно було, що жрецѣ дагомейскí заклинали своихъ богôвъ, щобы здержали походъ французского вôйска. Божки зъ дерева, на подобу чоловѣчу, були позатыканí въ землю. Коло нихъ — тутъ голова вôвцѣ, тамъ знов лабна курки. Було й по кôлька патыкôвъ устромленых въ землю, — а все то замазане кровію жертвенною, вонь котрои чути було зъ-далека.

Теперь почала французскому вôйску даватись дуже тяженько вôдчути одна рѣчь, котрои до того часу не завнали — то бракъ воды.

Дня 10. жовтня вояки выпили каву рано и рушили въ дорогу. Сонце що разъ дужше припѣкае, пôтъ обливае кождого, въ ротѣ сухо. Ажь гинешь за наплею воды, — та годѣ. Ажь десь коло 2 ои годины кôннота вôдкрыла калюжу. Сѣмь тысячь люда — не згадуючи вже про звѣрята — кидаеть до тои калюжѣ, щобы заспокоити жажду. Вода — правдиве болото — навѣть не перетѣкае черезъ хустку. Ты лыкаешь и лыкаешь, доки не заспокоивъ жажду.

Дня 12. жовтня рано стрѣчае ся вôйско французке зъ Дагомейцями. Боротьба тягнесь до полудня. По сторонѣ французкôй забитых и раненых богато, а що гôрше раненых треба забирати зъ собою въ глубъ краю. Наконець Французы дôйшли до окопôвъ, загада-

Постійна комісія для закона карного рѣшила вести наради також підчасъ Рождественыхъ ферій.

——

Онодгы зібрала ся на нараду комісія регуляміпова. Комісія не збирала ся відъ довшого часу, а на своїмъ послѣднімъ засѣданю въ лѣтѣ выбрала підкомітетъ, котрый віддавъ бар. Хлюмецкому референтъ що-до реформы регуляміну. Пѣсля референту має комісія приступити до змѣны регуляміну для палаты послівъ, ухваленого дня 2 марта 1875 р. И такъ має ся скрѣпити власть дісціплінарна президента. Предкладаюсь, щобы президентъ мавъ три роды напімненя посла: завізвати его „до рѣча“, „до порядку“ и ще въ третій способъ посередный мѣжь тыми обома. Доси було найтяжшою карою для посла, коли президентъ відобравъ ему голосъ. На будуче має президентъ мати право відобрати голосъ послови на десять засѣдань. На выключенье посла відъ участи въ десяти засѣданяхъ не згодивъ ся підкомітетъ. Президентъ не буде мати права зъ власной волѣ покарати посла відобраньемъ голосу на десять засѣдань, лишь мусить засягнути порады у т. зв. рады почетной. Ся рада буде новою институцією, котру собѣ президентъ вменує зъ-помѣжь членівъ палаты. Рада почетна буде рѣшати про відобраньє голосу послови и буде заступати теперѣшну комісію для наганы. Пѣсля теперѣшного регуляміну, если якій посолъ обидить въ своїй промовѣ особу другого посла, то сему другому присягує право зажадати відъ палаты наганы для обиджаючого. Тогдѣ палата выбирає комісію для наганы, котра має здати справу до 24 годинъ. На будуче не треба буде комісіи, лишь рада почетна буде повинна сю функцію. Дальшій змѣны регуляміну відносять ся до скороченя парляментарныхъ нарадъ. И такъ перший читання будуть лишь при правительственныхъ предложеняхъ. Внесеня послівъ мають передаватись безпосередно комісіямъ. Що-до скороченыхъ нарадъ надъ буджетомъ, то на будуче вже въ регуляміні має бути умѣщена постанова, що до такого скорочена потреба ухвалы звычайной бѣльшости палаты, а не якъ доси двохъ третинъ бѣльшости. Многій змѣны мають зависти що-до интерпеляцій. Интерпеляція до правительства подають ся и въ будучности на письмѣ, але ихъ передає президентъ міністровы, а сей має заявити, чи відповѣсть на интерпеляцію сейчасъ, чи пізнѣйше. Ажь тогдѣ наступає відчитанье интерпеляціи, а если ся зміститъ драстичный, то президентъ може зарядити відчитанье ся на тайномъ засѣданю. Міністры обовязаній відповѣсти на интерпеляцію найдальше до четирохъ тыжднівъ. Если не буде відповѣди въ тѣмъ речинци, то интерпелянтъ може уригувати відповѣдь, а если відповѣди ще не буде до осьми днівъ, то тогдѣ безъ дозволу палаты а лишь на звычайне домаганье интерпелянта отвирають дебату надъ интерпеляцією.

На засѣданю комісіи вывязалась довша діскусія що-до першой части проектованыхъ змѣнъ, именно що до скрѣпленя власти дісціплінарной президента. Три молодо-чеськи члены комісіи оперлись проектованому скрѣпленю и зголосили вотумъ меншости въ тѣмъ напрямѣ, щобы евентуально про відобранье голосу посламъ на десять засѣдань рѣшала не рада почетна, але палата двома третинами голосівъ.

Голосъ зъ епархіи Перемыскои на звѣстне письмо п. Владислава Козловского зъ Сомальщины оголошене въ „Przegląd-ѣ“.

„Занадто смѣло твердить п. Владиславъ Козловскій зъ Сомальщины, що руській священникъ поставивъ „московскій“ хрестъ. Видко, той панъ має дуже маленьку дозу учености, а що до исторіи народівъ а спеціяльно нашого народу и краю, найменшого не має понятя. Трираменный хрестъ назвавъ „московскимъ“ и написавъ, що такій московскій хрестъ доперва новѣйшими часами руській священники въ Галичинѣ позаводили. Тымчасомъ трираменный хрестъ есть грецкій крестъ всѣхъ народівъ, котрі вѣру христіяньску исповѣдують пѣсля грецкого обряду. Русины скорше знали трираменный хрестъ нѣжь Москалѣ. У насъ Русинівъ у всѣхъ нашихъ церквахъ и у всѣхъ нашихъ селахъ той хрестъ находить ся відъ найдавнѣйшихъ часівъ. Отже если хто ставить питанье: „хто поставивъ московскій хрестъ въ Галичинѣ?“ — то мусить ся на то відповѣсти, що московскій хрестъ въ Галичинѣ винайшовъ и поставивъ шовінізмъ польскій зъ верствы такихъ людей, якъ п. Козловскій. Въ вѣдомыхъ проектахъ на знищенье Руси повстала также гадка гоненя трираменного хреста яко видимои відзнаки грецкого обряду. Хрестъ той оголошено московскимъ — и такъ завитавъ „moskiewski krzyż“ до Галичины. Наші епископы [підъ напоромъ] для святого супокою и згоды мусѣли выдати окружникъ абы священники не допускали купувати и ставати трираменні хресты та щобы ихъ не посвящали. Священники повинували ся своїй власти, але маса народу есть вишои гадки. Народъ врѣнко есть привязаный до памятокъ, що ихъ відъ дѣдівъ-прадѣдівъ наслѣдивъ. Народъ не розумѣе ся на цѣляхъ політики, — вінъ знае, що трираменный хрестъ есть відвѣчный руській.

Въ одній церковци дуже старенькій коло Перемышля лежавъ середъ церкви на столяци трираменный хрестъ відъ дуже давныхъ часівъ — певно тогды п. Козловского ще й на свѣтѣ не було. Люде, навѣть обряда латиньского, цѣлувала той хрестъ и поклонялась передъ нимъ дуже побожно. Нѣхто не знавъ и не чувъ, абы то бувъ хрестъ „московскій“. Ажь прийшовъ въ те село парохъ зъ Холмщины и вінъ учувши відъ тутешныхъ пановъ, що трираменный хрестъ есть „московскій“, оголосивъ се людямъ. А щобы передъ шляхтою похвалити ся геройскимъ подвигомъ, взявъ вінъ сей хрестъ изъ церкви до дому обрубавъ дома рамена сокирою и такъ принѣсъ его назадъ до церкви и положивъ на столяци. Коли жь потому народъ узрѣвъ сей обрубаный хрестъ, роздавъ ся середъ церкви голосный гаморъ огірчення. Люде заразъ положили до цѣлованя инший хрестъ, а обрѣзаный забрала зъ церкви, повезла до епископа и обжалувала свого пароха о зневагу ихъ посвященои памятки. Самому епископови немила була тая справа, зославъ комісію, комісія наслухала ся богато горшихъ словъ відъ людей, и мимо того, що комісія узнала сей хрестъ ще посвященымъ, люде недопустили до того, абы той хресъ цѣлувати, сховали его до скринѣ, яко зневажену памятку, а на Кальварія въ часѣ відпусту, таки коло костела польского, знову купили хрестъ трираменный и таки на Кальварія казали его посвятити. Чули они не одну проповѣдь о „московскомъ хрестѣ“, але мимо того не вѣрують, абы такій хрестъ бувъ „московскій“...

Що-до ставаня дѣтей до причастія — мусимо заявити п. Козловскому, що многій священники мусять просити менші дѣти, абы до причащеня підчесли ся трохи и станули, бо то пижи болять до дѣтей такъ часто дуже низько схилати ся, а есть также небезпечність, що може розлитись найсв. Кровь підъ видомъ вина.

А що-до того, що десь тамъ на границяхъ при процесіяхъ Іорданьскихъ хоругви нашого обряду витали ся зъ хоругвами православныхъ, то най же признаеть самъ п. Козловскій: чи то красно зъ его стороны, абы вінъ представлявъ, що при такихъ можливыхъ случаяхъ вародъ має задомъ відвертатись до священодѣйствъ чужои вѣры.. Мы й жидівску вѣру шануемо, а жиды нашу, бо прецѣнь у насъ неразъ выходять жиды зъ своими приказаняма витати нашихъ епископівъ, а епископы ихъ витають. Якого то духа побожности вщѣпивъ бы нашъ священникъ у серци повѣренои собѣ паствы, если бы, подібно якъ п. Козловскій, научавъ людей, абы они обряды чужои вѣры презирали?

На тыхъ місіяхъ, про котрій вінъ згадує, если бы иншій священникъ навѣть шептали въ ухо своимъ парохіянамъ, абы не слухали такихъ наукъ, якій голосить публично п. Козловскій и подібній ему науки, — то сповнили тымъ свій святый обовязокъ.

Наконець и що до п. Козловского можна бы пораду дати ц. к. правительству, якъ оно собѣ має поступати зъ такими панами за різній клеветы на духовенство.

Цѣле злобне письмо п. Козловского въ Przegląd-ѣ становить тѣльки одинъ доказъ бѣльше, що меморіялъ священиківъ епархіи перемыскои, врученый епископови, не есть безосновный.“

[*Прим. Ред.* При нагодѣ сего письма додаємо, що напасти на руске духовенство въ польскихъ дневникахъ — Gazet ѣ Narodow ой, Przegląd-ѣ, Czas-ѣ — не умовкають. Особливо жь бѣсять ся зъ меморіялу священиківъ перемыскои епархіи, „Чогось такого ще не було!“ — кричать патетично. Бѣдній! не сподѣвались „чогось такого“...]

Справы краєвій.

[Реформа устрою краєвыхъ и провінціональныхъ шпиталѣвъ.]

Соймова комісія санітарна ухвалила сего року поручити выдѣлови краєвому, щобы еревідувавъ приписы и инструкціи шпиталѣвъ въ Галичинѣ, та щобы зібравъ законы и розпорядженя иншихъ австрійскихъ краєвъ. Дальше жадала комісія санітарна, щобы выдѣлъ краєвый предложивъ зібраный матеріялъ анкетѣ, яка має скликатись передъ сесією соймовою.

Тая анкета має застановитись надъ тымъ, чи треба предложити соймови проектъ закона, котрый управильнивъ бы правній відносины и устрій всѣхъ шпиталѣвъ въ краю та означивъ бы докладно обовязки краю и поодинокихъ репрезентацій автономічныхъ супротивъ убогихъ хорыхъ. Анкета має также обдумати способъ, якъ зарадити тому, що кошты лѣченя все збільшають ся.

Выдѣлъ краєвый постановивъ склекати тану анкету и предложити ѣй законы, розпорядженя, нормалія, статуты и инструкціи шпиталѣвъ въ нашомъ и иншихъ австрійскихъ краяхъ, бо користь зъ ясного представленя сеи справы може бути велика. До анкеты ухвалено запросити одинадцять послівъ соймовыхъ, инспектора шпиталѣвъ краєвыхъ Савицкого, а провідъ дати членови выдѣлу краєвого д ровi Фр. Гошардови.

Речинець скликаня анкеты буде означеный пізнѣйше, бо выдѣлъ краєвый хоче, щобы въ нарадахъ могли брати участь и члены анкеты, що теперь засѣдають въ радѣ державній.

Соймъ управильнивъ правній відносины провінціональныхъ и публичныхъ шпиталѣвъ въ р. 1870 законами: о надзорѣ надъ шпиталями и о радахъ шпитальныхъ, а въ р. 1875 закономъ, що за лѣченье убогихъ має платити въ цѣлости фондъ краєвый.

Способъ поступованя шпитальныхъ властей при приниманю хорыхъ въ цѣля сконстатованя ихъ приналежности и стану маєткового, нормують розпорядженя, выданій выдѣломъ краєвымъ. Тыхъ розпорядженъ дотеперь въ краю нашомъ придержувано ся по змозѣ досыть строго, а мимо того число убогихъ хорыхъ збільшило ся, а тымъ самымъ и кошты лѣченя въ публичныхъ шпиталяхъ ростуть зъ року на рокъ. И такъ заплативъ фондъ краєвый въ 1882 р. за 28.392 недужихъ въ 900.627 дняхъ 633.761 зр., въ 1883 р. квоту 716.556 зр., въ 1884 р. 822.921 зр., въ 1885 р. 699.686 зр., въ 1886 р. 727.446 зр., въ 1887 р. 733.384 зр., въ 1888 р. 733 637 зр., въ 1889 р. 807.205 зр., въ 1890 р. 847.135 зр., въ 1891 році за 42.914 недужихъ въ 1,400.450 дняхъ 851 239 зр.

Показує ся зъ того, що за десять лѣтъ відъ 1882—1891 збільшило ся число недужихъ въ шпиталяхъ публичныхъ о 14.552 с. е. о 33 8 прц., а число днівъ лѣченя о 499.823 с. е. о 35 6 прц, квота же коштівъ о 217.578 зр. с. е. о 25·5 прц.

Въ Чехіи, Моравѣ, Стирія и Долѣшній Австрія покрывають після законівъ краєвыхъ такъ якъ въ Галичинѣ фонды краєвій кошты лѣченя бѣдныхъ въ шпиталяхъ краєвыхъ.

Въ Тироли обовязує законъ краєвый зъ 1870 р, після котрого звертають громады фондови краєвому ¼ частину коштівъ лѣченя. Въ Горѣшній Австрія и въ Буковинѣ звертають громады ⅕ часть. Въ Каринтія звертають громады по 20 кр. за кождый день лѣченя недужого, зъ выимкою божевільныхъ, полѣжниць и калѣкъ, за котрі фондъ краєвый поносить въ цѣлости кошты.

Квоты, якій поодинокій краї коронній поносять на цѣля санітарній, представляють ся въ такій способъ:

Долѣшна Австрія выдала въ 1890 р. при загальномъ буджетѣ 9,594.348 зр. квоту 3,343.469 зр. с. е. 34 9 прц. — Тироль въ буджету 680.242 зр. выдавъ 33 8 прц. — Горѣшна Австрія зъ буджету 848.313 зр. выдала 29·9 прц. — Чехія въ 1888 р. зъ буджету 12,975.436 зр. выдала 27·4 прц. — Буковина въ 1889 р. зъ буджету 220.892 зр. выдала 27·1 прц. — Каринтія преліминує на 1892 р. зъ буджету 1,062.104 зр. 18·9 прц. — Стирія выдала въ 1890 р. зъ буджету 9,772.297 зр. 13·9 прц. — Моравa выдала въ 1890 р. зъ буджету 11,921.138 зр. 8 2 прц. — Галичина выдала въ 1890 р. зъ буджету 4,932.953 зр. квоту 852.821 зр. с. е. 17·2 прц.

Розпорядженье міністеріяльне зъ р. 1857, що обовязує дотеперь у всѣхъ краяхъ коронныхъ, управильнює способъ вымѣру таксъ за лѣченье хорыхъ въ публичныхъ шпиталяхъ. Вычисляючи выдатки котрі при обрахованю таксы треба мати на увазѣ, мѣстить се розпорядженье приписъ, що чинш за наємъ льокалю на помѣщенье хорыхъ треба зачислити після справдѣшного выдатку. А выраховавши сумы чиншу відъ будынку, що есть власностію шпиталю, котрого льокалѣ уживають ся на цѣля шпитальній, не можна вчислити до выдатківъ при вымѣрѣ таксы.

Выдѣлъ краєвый набравъ зъ того розпорядженя пересвѣдченье, що коли шпиталь не має власного будынку, або коли у власномъ будынку не може лишити ся, коли до того въ цѣломъ мѣстѣ нема відповѣдного дому до вынайму, коли фондъ шпитальный не має грошей на будову, а фондъ краєвый не має обовязку давати грошѣ на будову — тогдѣ нема иншои рады, якъ постарати ся о підприемця будовы, котрому фондъ шпитальный плативъ бы пізнѣйше чинш за наємъ, умовленый въ горы.

Предкладаючи соймови справозданье о станѣ провінціональныхъ шпиталѣвъ въ нашомъ краю, выдѣлъ краєвый зажадавъ уповажненя до такихъ умовъ зъ громадами. Комісія санітарна, котрій придѣлено се справозданье, була двоякои гадки. Меншість була за внесеньемъ выдѣлу краєвого зъ малою змѣною, а бѣльшість казала, що правный характеръ нашихъ шпиталѣвъ есть неясно означеный, що громада має тій самій обовязки для громадскихъ шпиталѣвъ, що край для краєвыхъ, хочь тои справы не выясняе добре сямо законодательство. Бѣльшість комісіи запропонувала, щобы выдѣлъ краєвый въ кождомъ поодинокомъ случаю ставивъ соймови внесеня въ справѣ запомогъ зъ краєвого фонду въ означеній сумѣ.

Въ Стирія, Каринтія и Долѣшній Австрія публичні шпиталѣ суть удержуваній зъ доходівъ власного майна и зі звороту коштівъ лѣченя На Моравѣ до коштівъ будовы шпиталѣвъ причиняе ся краєвый фондъ субвенціями або безпроцентовыми позичками. Лишь одинокій законъ чеський въ 1888 р. выразно постановляе, що выдатки на новій будовлѣ и внутрѣшне уладженье мають бути покрываній відъ тихъ, котрі утворили заведенье безъ всякого регресу до фонду краєвого.

Зі зібраныхъ відъ выдѣлу краєвого датъ статистичныхъ показує ся, що нашъ край має пропорціонально найменше заведень лѣчничихъ, найменше лѣжокъ для недужихъ и що у насъ найменше недужихъ користає зъ опѣки шпитальной. Бо коли на 1000 мешканцівъ припадає въ Буковинѣ 7 8 лѣжокъ а 5 недужихъ, а въ Тироли припадає 4 5 лѣжокъ и 16 недужихъ, въ Долѣшній Австрія 3·9 лѣжокъ и 38 недужихъ, въ Горѣшній Австрія 2·5 лѣжокъ и 14 недужихъ, въ Чехіи 1·8 лѣжокъ и 14 недужихъ, въ Моравѣ 1·3 лѣжокъ и 9 недужихъ, въ Каринтіи 1 лѣжко и 20 недужихъ — то въ Галичинѣ зъ Краковомъ припадає на 1000 мешканцівъ лишь 0·7 лѣжка и 8 недужихъ.

На підставѣ зібраныхъ данихъ поставивъ выдѣлъ краєвый такій питаня анкетѣ:

1. Чи треба предложити соймови проектъ нового закона краєвого що до шпиталѣвъ краєвыхъ и провінціональныхъ, котрый бы означивъ докладно обовязки краю и поодинокихъ автономічныхъ тѣлъ для бѣдныхъ хорыхъ?

2. Або чи выстане, коли выдѣлъ краєвый поставить соймови внесенье до ухвалы, зъ якихъ фондівъ: чи шпитальныхъ чи краєвыхъ мають покрывати ся кошты будовы провінціональныхъ шпиталѣвъ?

3. Якихъ способівъ ужити, щобы не дати збільшати ся коштамъ лѣченя убогихъ.

Переглядъ політичный.

Нѣмецкій газеты централістичній вдарили у великій звонъ и заголосили про нову кривду нанесену Нѣмцямъ. Справа була така: Словѣньске товариство св. Германорія внесло до магістрату въ Целовацу (Klagenfurt) подане, написане по словѣньски. Магістратъ не принявъ поданя. Товариство внесло відзывъ до міністерства справъ внутрѣшныхъ и міністерство рѣшило, то целовацкій магістратъ мае словѣньскій поданя не лишь приймати, але й відповѣдати на нихъ по словѣньски. Міністерство мотивувало свое рѣшенье тымъ, що Целовацъ есть мѣстомъ о мѣшанѣмъ населеню. Сей способъ мотивованя напсуавъ столько крови централістичнымъ газетамъ. N. fr. Presse двома наворотами обговорює сю подію. Першій разъ дала лишь таку коротку примѣтку: Дружній відносины гр. Таффого до клюбу Гогенварта, за-для котрыхъ президентъ міністрівъ дозволивъ сполученій лѣвици нѣмецкій перейти въ опозицію, зачинають приносити новій плоды. Може въ наслѣдокъ того настроить ся лагіднѣйше серце Словѣнцівъ, котрі такъ загнѣвались за-для спен-

---

ли взяти ихъ штурмомъ, и взяли мимо густого огню, якій имъ посыпали Дагомейцѣ зъ кущівъ и зъ-за деревъ. По хвилевомъ відпочинку задумали Французы податись дальше въ передъ, але се було неможливо. Дагомейцѣ кровъ за крокомъ запекло здержують ихъ. Уже 5-та година вечеромъ, а французке войско не може перемогти противника.

Французы устроили на нічь таборъ. Дагомейцѣ черезъ нічь лишили ихъ въ спокою. Але заразъ 13-го рано, скоро лише Французы рушили ся, зновъ прилетавъ ихъ сильный огонь. Мимо того они вірвались на передъ и багнетами здобули великій таборъ дагомейскій. По короткомъ відпочинку посунули ся зновъ на два кільометры, але Дагомейцѣ здержали походъ.

Страты Французівъ давались відчувати що-разъ бѣльше. День 15-го жовтня пересидѣло войско въ таборѣ, а на 16 го штабъ підготовивъ хитрощѣ: выстрѣлами зъ лѣвого боку мавъ занати Дагомейцівъ, а правымъ бокомъ оминути его и пійти та вдарити просто на столяцю Абомей. Однакожь хитрощѣ не удались. Дагомейцѣ, почувши выстрѣлы гарматній, горячо відповѣдали въ той бокъ. Тымчасомъ армія французка вырушала. Але Дагомейцѣ, побачивши, що противникъ не збліжаєсь, спостереглась въ пору и захопили Французівъ своими гарматами зъ боку. Тогдѣ Французы мусѣли змѣнити напрямъ маршу и, щобъ захоронити ся, подались въ долину, надѣючись при тѣмъ — подыбати тамъ воду. Дагомейцѣ мовь бы лишь того ждали: обскочили противника зі всѣхъ сторонъ. Борба була страшна. Дагомейцѣ три разы зъ дикимъ крикомъ кидались на Французівъ, — три разы треба було ихъ відбивати. Наконець Дагомейцѣ відтягнулись, але становище Французівъ все таки було дуже лихе и треба було назадъ завертатись. Середъ відвороту противникъ зновъ не дарувавъ и причинявъ Французамъ новыхъ стратъ.

Войско французке верталось утомлене до крайности. Цѣлый день нѣчимъ не посилилось, води нема, — кождый ступае мовь пяный. Нарештѣ став. Нѣхто й не думае робити окопы: кождый паде на землю. Сумна нічь крые таборище. Ранені стогнуть, пищать „воды“, — котрый може рушитись, вытягае руку, абы загнути травицю и полизати нібыма капель росы, а хто дужшій кусае кору деревины и ссе. Наконець небо милосердить ся и спускае густый дощь. Кождый, чимъ може — долонею, каскетомъ, шалькою узбируе воду, прихилює до устъ и довгимъ-довгимъ потягомъ насолоджуесь дощовою водицею...

Головный командантъ армія узнавъ за потрѣбне постояти тутъ табор мъ троха довше зъ кількохъ причинъ. Насамперед, що кождый жовнярь, вертаючи зъ якои-небудь причины въ задъ, тратить духа. Потомъ трудно носити ся зъ 200 ранеными, — треба ихъ відослати. При томъ показавъ ся браєъ живности и амуниціи. Не казати вже о тѣмъ, що відъ 16 днівъ войска не змѣняли сорочки, а на ногахъ носять получеревички зъ бѣлыми камашами, котрі дають ся французскому войскови въ недѣлю перейти ся по бруку мѣсковъ. Иначе жь дѣло брукъ мѣсковій, а инше — степъ и лѣсъ! Тожь камаши давно вже погнили, а войаки поправязували черевички до ногъ шнурками...

Ще два-три днѣ и відограесь остатня сцена трагі комедіи „Війна въ Дагомею“.

В. Ш—скій.

[*Прим. Ред.* Коли відъ нашого земляка дістанемо опись занятя столяцѣ Дагомея, буде се надѣятись, рѣчь дуже цікава. На жаль, деякій письма его не доходять, а котрій и доходять, то дуже пізно. На кувертѣ останнього письма бачимо на стампіли зъ Porto Novo-Вепін день 23 жовтня, а до Львова настѣло письмо ажь 9 грудня.]

сіонованя свого протентора бар. Вінклера. Не було бы чого чудуватись, если бы товариство св. Германія, опираючись на заявленю, що Целовацъ есть мѣстомъ о мѣшанôмъ населенію, заразъ поробило заходы, щобы переперти отвореньe словѣньскои школы въ Целовацу на кошть мѣста. — По такôмъ вступѣ обговорюе N. fr. Presse подѣю у вступнôй статьи, доказуючи, що правительство все поступало въ тôмъ напрямѣ, щобы кревдати Нѣмцѣвъ, а коли лѣвиця була въ силѣ бôльшости парляментарнои, тогдѣ застановило на якійсь часъ свою дѣяльнôсть, теперь же на ново явно выступило въ привдяженьемъ Нѣмцѣвъ. — Нѣмецкій послы зъ Стирія и Каринтія мають заѣхатись на конференцію и обговорити цѣлу справу.

— —

Про россійско-англійскій споры въ центральнôй Азіи примѣчають „Новости“, що Россія вже вôдъ давна не поступае глубше въ центральну Азію. Она не хоче анектувати Афганістану, лишь домагаесь, щобы й Англія не загарбала его для себе. Таке самe становище занимае Россія такожь супротивъ Персіи, котра маe далеко бôльшу вагу для россійскихъ интересôвъ анѣжь Афганістанъ. Россійска політика въ центральнôй Азіи мусить такожь числити ся зъ ситуацією въ Европѣ. Супротивъ европейскихъ квестій, якъ збросня Нѣмеччины, напôръ австрійскои політики въ Болгарію и Румунію, внутрѣшній подѣе у Франціи супротивъ тыхъ квестій сходять справы центральнои Азіи на другій планъ. Не треба забувати, що россійска політика якъ въ Европѣ такъ и Азіи маe лишь одну цѣль: досягнути безпосередный приступъ до Океану. Россія потребуе пристаней такожь и въ индійскôмъ Океанѣ. До того ведуть двѣ дороги: одна черезъ Кавказъ и сеся догôднѣйша, бо треба лишь умовы зъ Портою, а дорога черезъ Афганістанъ есть о много довша та веде черезъ много краевъ и державъ. Опôръ захôдно-европейскои політики що-до тыхъ змаганъ цѣлкомъ не на мѣсци. Крôмъ Швайцаріи и Сербіи, всѣ прочій европейскій державы маютъ свобôдный приступъ до моря, то чи Россія одинока мала бы бути вôдмежена? Такій станъ ненормальный и не може довго тревати. Приступъ Россіи до торговельныхъ морей лежить такожь въ интересѣ европейскихъ державъ и если бы европейскій публіцисты були консеквентній въ своихъ комбінаціяхъ, то глядѣли бы инакше на цѣлу справу. Россія се не Туреччина, а славяньска християньска держава. Ей ослабляти, значить зменшати охорону Европы передъ всхôдными народами. Россія зломила ярмо Татарôвъ. Въ европейскихъ вôйнахъ Россія не заявляла интересу. Европа сего не бачить и вѣрить фальшивымъ твердженямъ, мовь бы Россія стремѣла до всесвѣтного панованя. Першій зъ мѣжь всѣхъ побороли тій упередженя Французы и переконôвчили ся о схôдности своихъ и россійскихъ интересôвъ на Всходѣ. Нѣмцѣ и Англійцѣ не хотять того признати зъ заслѣпленя и вродженои ненависти противъ Россіи. До нихъ прилучають ся Италійцѣ, а до тыхъ Болгаре и Румуны. Але Россія въ самôмъ лишь союзѣ зъ Францією побôре тій интриги. Рôвно-жь можлива згода зъ Англійцями. Англійскій спôръ зъ емiромъ афганьскимъ Абдурраманомъ о Цігралъ показавъ, що згода зъ Россією можлива а кабінетъ Гледстона чей-же не буде придержуватись давнои політики.

— —

Въ Нѣмеччинѣ зôйшли ся рôвночасно двѣ подѣе: выбôръ антісеміта Альварда посломъ до парляменту и засудъ его на 5 мѣсяцѣвъ вязницѣ за клевету, поповнену въ брошурѣ Judenflinten. Вправдѣ Альвардъ и его оборонець старались якъ найдовше розтягнути розправу карну, щобы засудъ не був оголошеный передъ урядовымъ оповѣщеньемъ выбору, однакъ стало ся противно. Теперь розходить ся о се, чи Альвардъ буде засѣдати въ парляментѣ? Намѣряють, поставити внесенье въ парляментѣ, щобы застановити дальше поступованье карне противъ Альварда. И якъ разъ що-до сеи квестіи зайшла рôвниця поглядôвъ; одни кажуть, що парляментъ може застановити поступованье карне супротивъ свого члена лишь тогдѣ, якъ оно ще веде ся, а не, если оно вже покôнчене; другій суть противнои гадки.

Що выбôръ Альварда не бувъ случайнымъ, лишь доказуе, якъ сильно розширивъ ся антісеміт измъ въ Нѣмеччинѣ, про се свѣдчать найлѣпше зборы нѣмецкого сторонництва консервативного въ Берлинѣ. Зборы були численній, а явились на нихъ знатній члены парляменту. Одною точною нарадъ була таножь квестія жидôвска. Зборы приняли оплесками промову адвоката Клявіня, що квестія жидôвска се ядро політичного житя; жидова есть непримиримымъ ворогомъ консервативного сторонництва и консервативныхъ засадъ. Борба мѣжь жидовою а консерватизмомъ мусить покôнчитись цѣловитымъ вынищеньемъ одного або другои сторони. Ухвалено резолюцію, що доконечна борба зъ жидовою у всѣхъ ея проявахъ. Натомѣсть вынинено зъ програмы сторонництва уступъ, въ котрôмъ домагано ся выимковыхъ правъ противъ соціял-демократôвъ, бо — якъ сказавъ Штекеръ — соціялістôвъ треба приведати любовію.

— —

Новый кабінетъ французскій обнявъ свое урядованье и, якъ мы доносили, оповѣстивъ свою програму. Характеръ кабінету майже не рôзнить ся вôдъ попереднього. Кабінетъ можна уважати умѣрованымъ, хочь и радикалы маютъ въ нѣмъ своихъ представителѣвъ: Буржоа міністра судôвництва, Віетта міністра публичныхъ роботъ и Кароля Дішей міністра просвѣты. Президентъ набінету Рібо веде дальше заграничну політику Франціи и заходить ся около скрѣпленя французско-россійского союза.

Деклярація міністерства була зредагована въ загальныхъ гадкахъ, а ще найважнѣйшій ея уступъ що-до квестіи панамскои. Правительство приpекло доложити всякихъ старань до повного выясненя квестіи, але заразомъ заявило, що обстае при задержаню повнои власти. Се а явленье було звернене почасти противъ Бріссона и комісіи панамскои, котра хотѣла стати орґаномъ правительственнымъ и мати власть трибуналу судового. Для того заразъ по деклярации прийшло до борбы мѣжь новымъ правительствомъ а Бріссономъ, але правительство побѣдило, бо палата вôдкинула значною бôльшостію голосôвъ внесенье Ібарда, щобы комісія панамскôй вôдступити всѣ акты судовій справы панамскои. Розумѣесь, що міністеръ судôвництва Буржоа запевнивъ комісію о всякôй своѣй помочи а навѣть вже и зробивъ зъ власнои ініціятивы дещо, щобы улегшити роботу комісіи. И такъ найперше славный ґенеральный прокураторъ Кесне де Бореперъ уступивъ зъ свого уряду и именованый президентомъ сенату насаційного трибуналу. Вôнъ не хотѣвъ нѣякъ дозволити на обдукцію тѣла банкира Рейнаха и на выдачу актôвъ судовыхъ комісій. Теперь же по дімісіи Бореперa заявивъ міністеръ Буржоа, що дасть комісіи переглянути всѣ акты судовій, але зъ запорукою задержаня тайны.

— —

Въ Испанiи наступила змѣна кабінету. Теперѣшне міністерство консервативне Кановаса уступило, а наступае либеральне міністерство Сагасты. Се вже вôдъ давна такій порядокъ въ Испанiи: по Кановасѣ приходить Сагаста и vice versa. Королева регентка згодила ся на предложеныхъ вôдъ Сагасты членôвъ набінету, а навѣть пристала на розвязанье теперѣшныхъ кортезôвъ и розписанье новыхъ выборôвъ. Новый кабінетъ буде мати тяжку задачу, бо мусить ратувати Испанію передъ банкротствомъ.

НОВИНКИ.

— **Въ описѣ особъ выбраныхъ до комітету для обходу папского ювилею**, оголошеного въ „Дѣлѣ“ ч. 268 зъ дня 9 н. ст. грудня пропущено ще: о. крилошанина Чеховича и о. д-ра Бартошевского, що симъ доповняемо.

— **Практика конфіскать часописей** дуже неодностайна. Въ пятницю сконфіскувала львôвска ц. к. прокураторія „Дѣло“ за перепечатанье статьѣ зъ черновецкои Gazet-ы Polsk oи о галицкихъ радахъ повѣтовыхъ [мимо того, що деякій уступы, напечатаній въ другій часописи львôвскôй пустила], а рôвночасно зъ „Дѣломъ“ Gazeta Przemyska перепечатала статью зъ Gazet-ы Polsk oи дословно и ц. к. прокураторія державна въ Перемышли ґазеты не сконфіскувала. Зъ того выходить що ц. к. прокураторіи державній въ Черновцяхъ и въ Перемышли не бачать противзаконности въ голосѣ домагаючôмъ ся скасованя радъ повѣтовыхъ, а львôвска ц. к. прокураторія бачить. Близшихъ мотивôвъ конфіскаты „Дѣла“ мы ще не дôстали, то й не можемо нѣчо казати, але сконстатуемо фактъ, що на Буковинѣ рады повѣтовій истнували лише кôлька лѣтъ — и самo ц. к. правительство скасувало ихъ, если не мылимо ся, въ роцѣ 1873., узнавши, що они бôльше шкодять управѣ автономічнôй нѣжь помагають. И нинѣ Буковина зовсѣмъ не нарѣкае на бувшого президента краю барона Піно и на центральне правительство, котрій рады повѣтовій скасували.

— **Въ селѣ Торкахъ коло Перемышля** заложили члены основанои тамъ читальнѣ руску крамницю до спôлки. Найбôльше позаходились коло основаня тои крамницѣ: голова читальнѣ о. Константиновичь, секретарь читальнѣ Стефанъ Новакôвскій [селянинъ] и члены Михайло Сидоръ, Петро Новаковскій, Андрей Бабякъ, Андрей Крицкій и другій. Жиды зъ Торкôвъ, настрахавшись християньскои крамницѣ [а треба знати, що въ крамарства живе тамъ добре кôлька родинъ жидовскихъ], уживали всѣхъ способôвъ, щобы молодымъ читальникамъ перешкодити въ довершеню красного дѣла молодыхъ читальникôвъ. На жаль союзниками жидôвъ въ тôмъ дѣлѣ — якъ намъ пишуть въ Перемышля — були навѣть свои люде, а именно вôйтъ торчаньскій, писарь и ихъ сторонники, але ихъ супротивній заходы пôйшли марно: крамниця буде вô второкъ сего тыждня вôдкрыта! Товары побрала крамниця зô складу „Народнои Торговлѣ“ въ Перемышли. Щасть Вамъ Боже, честній читальники торчаньскій зъ своимъ о. головою!

— **На надзвычайныхъ загальныхъ зборахъ товариства „Ватра“** дня 11 с. м. зайшли ось такій змѣны въ складѣ выдѣлу: На мѣсце уступившого за-для недуги тов. Володимира Барвѣньского выбрано бібліотекаремъ тов. Юліяна Левицкого, студента фільософія а на мѣсце уступившого тов. Стефана Кульчицкого выбрано выдѣловымъ тов. Богдана Лецкого студента фільософія.

— **Кандидатами на президента высшого суду краевого въ Черновцяхъ** мають бути, пôсля донесеня однои львôвскои часописи: два Поляки: Білоскурскій президентъ львôвского суду карного и Дилевскій президентъ окружного суду въ Перемышли, и Румунъ Косовичь совѣтникъ черновецкго суду краевого. Поляки хотѣли бы выдѣти на посадѣ президента Дилевского, горячого патріота польского, котрый пôдчасъ побуту въ Черновцяхъ причинивъ ся дуже до пôднесеня польского елементу на Буковинѣ.

— **Дячачого слуги доброскій емігрують?** — пытае нашь дописуватель зъ мѣсточка Мѣльницѣ и наводить фактъ, що въ Мѣльници, въ маетку посла ґр. Борковского, слуги въ свята мусять робити вôдъ рана до ночи. Черезъ цѣлый день 3 н. ст. грудня, въ свято руске, кôлькадесять форнальокъ уганяло то зъ двора въ поле, то зъ поля до двора зъ соломою, бураками, бульбами и т. п. — а 15 форнальокъ наразъ зъ великимъ гуркотомъ и шумомъ переѣздило якъ-разъ по-при церковь въ часѣ вôдправы службы Божои... Не вже жь чи лядь — то тварь безрозумна, що не способна вôдчути непошанованя свята?!

— **Въ наслѣдокъ конкурсу** на 15 посадъ окружныхъ инспекторôвъ шкôлъ народныхъ подало ся на тій посады аж 132 кандидатôвъ, а то: 3 провізоричныхъ инспекторôвъ, 6 професорôвъ ґімназіяльныхъ, 10 испытованыхъ суплентôвъ ґімназіяльныхъ 32 неиспытованыхъ суплентôвъ ґімназіяльныхъ, 7 учителѣвъ шкôлъ вправъ, 43 учителѣвъ шкôлъ народныхъ зъ кваліфікацією на школы выдѣловій, 5 учителѣвъ зъ кваліфікацією на школы народній, 10 римо-кат. священикôвъ и 2 греко-католицкій, 3 особы приватній (!) и 11 особъ не маючихъ кваліфікаціи, котрымъ звернено поданя. На евентуально опорожнити ся маючій посады учителѣвъ при школахъ вправъ семинарій учительскихъ подало ся аж 152 компетентôвъ.

— **На загальныхъ зборахъ** въ товариствѣ „Академічна громада“ выбраный ось-такій выдѣлъ: Головою Іосафатъ Шміґеръ студ. медиц; заступникомъ головы Василь Гукевичь студ. медиц.; секретаремъ Евгенъ Тресньовскій студ. медиц; касіеромъ Антôнъ Саноцкій студ. медиц.; бібліотекаремъ Иванъ Чайкôвскій; выдѣловыми Володимиръ Филиповичь, Василь Стефаникъ, Василь Ганчакôвскій и Амвросій Целевичь, всѣ студенты медицины; заступниками выдѣловыхъ: Мацѣевичь и Трушь, контрольорами касы: Иванець и Абрисовскій, а контрольорами бібліотеки Гвоздецкій и Бѣлиньскій.

— **Черновецкій університетъ** розпочавъ старати ся о заведенье въ Черновцяхъ медичного факультету. Въ тôй справѣ выѣхала до Вѣдня депутація зложена зъ представителѣвъ буковиньского сойму, краевого выдѣлу черновецкого університету и ради мѣскои, щобы предложити цѣсареви просьбу о вôдкрытье медичного факультету въ Черновцяхъ.

— **Огнь.** Дня 20 н. ст. падолиста погорѣло въ Лодинѣ, сянôцкого повѣта, сбôйстье вôйта Андрея Баґана. Шкода выносить около 1400 зр. Огонь бувъ пôдложеный. — Дня 22 н. ст. падолиста вечеромъ выбухъ огонь въ стодолѣ селянина Лучки Устѣнного въ присѣлку Лапаѣвцѣ коло Хотинця, въ повѣтѣ яворôвскôмъ, и наробивъ шкоды на 200 зр. Огонь хтось пôдложивъ. — Дня 29 н. ст. падолиста вечеромъ повставъ огонь въ будынку скарбовôмъ въ мѣсцевости звзнôй Погориля и спаливъ дахъ на домѣ. Шкода выносить около 300 зр. Причина огню незвѣстна.

— **Снѣговій метелиць.** Бурѣ зô снѣгомъ, якій люттлись передъ кôлькома днями въ Галичинѣ, навѣстили рôвночасно майже цѣлу Австро Угорщину. Зъ Иглавы доносять, що вздовжь шляху зелѣзничого Колинъ-Зноймъ лютила ся дня 6 н. ст. грудня така сильна буря зô снѣгомъ, що поломила всѣ стовпы телеґрафічній и поперевертала возы зъ наборомъ а поѣзды зелѣзничій могли лише зъ найбôльшою силою машины порушати ся. Коло Моравскихъ Будниць захопила машина середъ великои метелицѣ якійсь селяньскій вôзъ и убила одного коня. Въ Будапештѣ упавъ снѣгъ на кôлька стôпъ грубо и дня 6 н. ст. грудня настала була на кôлькохъ бôльшихъ улицяхъ перерва комунікаціи. Земляньскій поѣздъ особовый, що выѣхавъ бувъ того дня зъ Будапешту, застрягъ въ снѣгу коло Такшонѣ. На кôлькохъ зелѣзницяхъ угорскихъ перестали поѣзды курсувати. Цѣла полуднева Угорщина такъ засыпана снѣгомъ, що зовсѣмъ вôдтята вôдъ свѣта. Такожь у Вѣдни лютила ся онодгы сильна буря зô снѣгомъ.

— **При выборахъ до рады громадскои въ Черновцяхъ** поставивъ коаліційный комітетъ въ другôмъ крузѣ выборчôмъ на 12 кандидатôвъ: 2 Русинôвъ а то: совѣтника Волод. Ясеницкого и проф. Ер. Пигуляка, 2 Нѣмцѣвъ-лібералôвъ, 4 Полякôвъ и 4 Румунôвъ.

— **Зъ Подволочиськ** доносять, що тамошный купець Станиславъ Кондзьельскій, арештованый — якъ мы свого часу доносили — ще въ мартѣ въ Кіевѣ за шпѣгуньство въ користь Австріи, засужденый теперь на рôкъ тяжкои вязницѣ.

— **„Цадикъ“ въ кłопотѣ.** Въ Садагурѣ на Буковинѣ есть одинъ рітмайстеръ стаціонованыхъ тамъ драґонôвъ, що займае ся зниманьемъ фотоґрафічнымъ характеристичныхъ сценъ. Минувшои суботы загадавъ любовникъ фотоґрафічныхъ знимокъ пôдхопити сцену, коли садагурскій „цадикъ“ окруженый жидами буде выходити зъ тамошнои бôжницѣ и уставивъ свôй апаратъ передъ бôжницею, ждучи на рабіна. Тымчасомъ цадикъ довѣдавъ ся о намѣренію рітмайстра и заявивъ, що не дасть себе вôдфотоґрафувати хоть бы лишивъ ся въ бôжници до вечера. Мѣжь тымъ выславъ кôлькохъ жидôвъ до рітмайстра, абы переговорами склонити его до уступленя зъ заниманого мѣсця. Розумѣе ся рітмайстеръ анѣ думавъ уступати и ждавъ на рабіна кôлька годинъ. Въ тôмъ выбѣгъ зъ бôжницѣ одинъ хасидъ и почавъ рітмайстра ганьбити послѣдными словами. Сему intermezzo завдячуе рабінъ свою утечу зъ бôжницѣ, бо коли рітмайстеръ знетерпеливленый побѣгъ по поліцію, абы арештувала хасида за обиду, утѣкъ цадикъ домôвъ нефотоґрафованый.

— **Атанасій Атанасіевичь Фетъ Шеншинъ**, вызначный россійскій поетъ померъ въ Москвѣ въ 72 роцѣ житя. Фетъ бувъ передовсѣмъ поетомъ ліричнымъ и до послѣдноі хвилѣ задержавъ свѣжôсть и силу духа. Крôмъ оріґінальныхъ твôрôвъ займавъ ся вôнъ и переводами зъ чужихъ языкôвъ особливо Гафіза, Ґетого и Шекспіра. — На рускій языкъ було у насъ перекладено кôлька поезій Фета.

— **Зъ Коломыи** доносять, що мѣжь тамошными жидами пануе велика паніка. Онодгы цѣлый день скликували кагальники жидôвъ до бôжниць на молитву за недужого рабіна зъ Выжницѣ. Передвчера розойшла ся поголоска по мѣстѣ, що рабінъ померъ, а товпы жидôвъ обступили урядъ телеґрафічный, ждучи на сконстатованье вѣсти. Сей чудотворный рабінъ есть теперь у Вѣдни, де лежить недужій на запаленье нирокъ.

— **Зъ Бродôвъ** доносять, що правительство увôльнило тамошну громаду вôдъ плаченя додатку на ґімназію по 5000 зр. рôчно до року 1902. Додатокъ сей зъобовязала ся була брôдска рада громадска платити ще 1880 року, зъ услôвемъ, що въ ґімназіи буде выкладовый языкъ нѣмецкій. Тымчасомъ матеріяльне положенье мѣста ставало зъ кождымъ рокомъ гôрше и правительство дармо домагало ся додатку, бо громада не платила. Видячи се дарувало правительство 60.000 зр. залеглости за 12 лѣтъ а теперь увôльнило громаду вôдъ того додатку на дальшихъ 10 лѣтъ.

— **На холеру въ Россіи** занедужало пôсля справоздань замѣщеныхъ въ „Правительственнôмъ Вѣстнику“ вôдъ часу ея выбуху въ лѣтѣ до 27 вересня загаломъ 439.128 особъ, а зъ того умерло 213.436. Въ полуднево-захôдныхъ ґуберніяхъ було въ тôмъ часѣ занедужавшихъ и помершихъ: въ кіевскôй 3.876 и 1.439 особъ, волыньскôй 126 и 44, чернигôвскôй 776 и 201, полтавскôй 1406 и 569. Въ подôльскôй ґуберніи появила ся холера по 27 вересня. Выказъ сей очевидно не повный, бо по 27 вересня занедужало на холеру въ Россіи ще якихъ 100.000 особъ, зъ чого бôльша часть припадае на украиньскій ґуберніи.

— **Академія наукъ въ Загребѣ** обходила дня 10 н. ст. грудня торжественнымъ засѣданьемъ 25 лѣтный ювилей свого истнованя. Сей ювилей есть такожь ювилеемъ и для звѣстного хорватского патріота епископа Стросмаера, котрый головно причинивъ ся до заснованя академіи, жертвувавши на сю цѣль средства грошевй. Своею дѣяльностію положила вже академія великій заслуги коло исторіи и розвою літературы полудневыхъ Славянъ.

— **Мѣсто Будапештъ** оголошено по двомѣсячнôмъ истнованю тамъ холеры, вôльнымъ вôдъ пощести. Пôсля справозданя будапештеньского мѣского бюра рахункового выдавъ зарядъ мѣста въ тôмъ часѣ на охоронній и санітарній заряджения 224.694 зр.

— **Вернеръ Сіменсъ** знаменитый фізикъ, померъ въ Берлинѣ въ 76 роцѣ житя. Вôнъ збогативъ науку численными електротехнічными винайденями и бувъ мѣжь иншими винаходцемъ електричныхъ зелѣзниць. Найбôльшамъ его дѣломъ було выбудованье пôдморского телеґрафу мѣжь Лондономъ и Индіями.

— **Найбогатѣйшій человѣкъ на свѣтѣ.** Дня 3 н. ст. грудня померъ въ Новôмъ Йорцѣ Джей Гульдъ одинъ зъ т. зв. американьскихъ королѣвъ зелѣзничихъ. Назвище Гульда було пострахомъ всѣхъ американьскихъ капіталістôвъ бо кôлька разôвъ устроивъ вôнъ на новойорскôй біржи правдиву погибѣль для слабшихъ вôдъ себе спекулянтôвъ. Его такъ не любили, що мусѣвъ для охороны свого житя держати свою власну поліцію. Въ цѣкавый способъ прийшовъ Гульдъ до маетку. Передъ 40 лѣтами выйшовъ зъ дому родинного зъ двома шіллінґами въ кишени. Якійсь часъ робивъ у коваля вôдтакъ у гарбаря, а маючи 18 лѣтъ заложивъ вже мѣсто Гульдборнъ. На заложеню сего мѣста зробивъ великій маетокъ и передъ 20 лѣтами купивъ на ліцитації зелѣзницю ірійску въ Сполученыхъ Державахъ. Вôдъ сего часу бôльшавъ маетокъ Гульда незвычайно. Своими пôдступами и операціями фінансовыми поруйнувавъ вôнъ сотки капіталістôвъ и умираючи полишивъ 18.000 кільометрôвъ власныхъ зелѣзниць, землѣ за кôлькасотъ мілiонôвъ и величезну готôвку. Цѣлый его маетокъ обчисляють на 1.375,000.000.

— **Товариство журналістôвъ.** Президентъ міністрôвъ дозволивъ Лендербанкови и капіталістѣ Ганови утворити у Вѣдни акційне товариство пôдъ назвою: „Перше вѣденьске товариство дневникарске“.

— **Сила леду.** Лѣдъ грубый на 4 центиметры, вытримае тягаръ чоловѣка; при 8 центиметрахъ може перейти по нѣмъ войско пѣхотне въ рядахъ, але не маршомъ. Для кôнноты и легкои артилеріи выстане грубôсть 11 до 16 центиметрôвъ, для тяжкои артилеріи треба найменше 20 центиметрôвъ. Если грубôсть леду дôйде до 40 центиметрôвъ, вытримае найбôльшій тягарѣ.

— **Будôвляне банкротство.** Архітектъ Пилецкій осѣвши въ Перемышли довѣвъ въ короткôмъ часѣ до того, що сконцентрувавъ цѣлый рухъ будôвляный въ своихъ рукахъ. Выробивши собѣ значный кредитъ въ перемыскихъ институціяхъ фінансовыхъ, будувавъ Пилецкій цѣлій новій улицѣ и рôзній публичній будôвлѣ, побиваючи всѣхъ своихъ суперникôвъ. Всѣ пôдприемства Пилецкого були спекуляційній т. зн. будувавъ на се лише, щобы заразъ вôдпродати зъ зыскомъ, а коли спекуляція не удала ся, мусѣвъ прибѣгати до лихварскихъ позичокъ. Такимъ чиномъ погубивъ вôнъ себе и многихъ своихъ вѣрителѣвъ а що найгôрше позбавивъ хлѣба множество ремесникôвъ и робôтникôвъ. Пассивы Пилецкого выносять 220.000 зр. а активы всего лишь 80.000 зр. Здаеть ся, що банкротство сеи фірмы потягне за собою и упадокъ иншихъ будôвляныхъ пôдприемствъ и стане початкомъ будôвляного „краху“ въ Перемышли.

— **Дрôбій вѣсти.** Дня 5 н. ст. грудня приймавъ цѣсарь на авдіенціи заступника мар шалка краевого Хамца, ґр. Ник. Воляньского и совѣтника намѣстництва Пажка. — Въ товариствѣ взаимнои помочи слухателѣвъ краевои школы господарства лѣсового выбрано предсѣдателемъ п. Антона Бернолака. — Передвчера вечеромъ повернувъ архикнязь Леопольдъ Сальваторъ зъ ловôвъ въ Городенцѣ назадъ до Львова. — Въ Черновцяхъ померъ нагле совѣтникъ правительства краевого Кохановскій, посолъ на буковиньскій соймъ. — Въ Великôй Копаници въ Славоніи померъ сими днями писатель хорватскій о. Александеръ Томичь въ 51-бмъ роцѣ житя.

Надôслане.

Ganz seidene Foulards v. 85 kr. bis fl. 4·65 p. Meter (ca. 450 versch. Dessins, gestreift, karrirt, bedruckt ꝛc.) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei in's Haus die Seiden-Fabrik **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 6

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Испытъ конкурсовый здали оо.: Як. Борковскій, Гр. Жукъ, Ив. Господаревскій, Иги-

Вислоцкій, Юл. Дуркотъ, Гр. Калимонъ, Ив. Криницкій, Волод. Калужняцкій, Волод. Ковальскій, Дан. Михайлôвъ, Теоф. Мусéй (въ вôдзначеньемъ)-Петро Погорецкій, Гр. Пержило, Волод. Паславскій, Иги. Петровскій, Марк. Ростанецкій, Ив. Созаньскій, Вас. Сологубъ, Ант. Чайковскій и Ром Чайковскій.

Першимъ заступникомъ декана для деканата старосамбôрского именованый о. Едв. Кушнéръ парохъ въ Сторонньй а другимъ о. Волод. Ильницкій парохъ въ Ясéницé масьовôй.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Дирекція заведеня карного въ Станиславовé розписуе конкурсъ на посаду надзирателя вязнéвъ въ платнею 325 зр. Поданя вносити до дня 31 н. ст. грудня. — Магістратъ мéста Тернополя розписуе конкурсъ на обсаду мéсць 3 акушерокъ громадскихъ. Подавати ся треба до 15 н. ст. грудня. — Окружна рада шкôльна въ Коломыи розписуе конкурсъ на посаду учительки женьскои школы выдéловои въ Коломыи въ платнею 880 зр.; дальше на посады учителéвъ при школахъ одноклясовыхъ: въ Березовé нижнôмъ, Черемховé, Годахъ, Кійданціхъ, Камéнкахъ малыхъ, Молодятинé, Острôвци, Рунгурахъ и Сорокахъ, а вкôнци на посаду молодшои учительки при 2 клясовôй школé въ Гвôздци. Поданя треба вносити до 9 н. ст. сéчня 1893.

— **Перенесеня.** Дирекція почтъ и телеґрафôвъ перенесла асистента почтового Алек. Богуса де Бегарфальва зъ Ярослава до Львова.

Телеграмы „Дéла".

Вéдень 12 грудня. Квестія розвязаня рады державнои зôйшла на другій плянъ, бо провізорію буджетову ухвалить палата послôвъ пôсля домаганя лéвицé лишь на два мéсяцé.

Прага 12 грудня. Розвязано соціялістичнй зборы роббôтникôвъ.

Берлинъ 12 грудня. Соціялъ-демократы поставлять въ парляментé внесенье що-до увôльненя Альварда.

Парижъ 12 грудня. Обдукція тéла банкира Рейнаха выказала, що строивъ ся акопітомъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. І. Сенд. зъ Тур. Вéрно. — **Хв. тов. „Свéтъ" въ Войн.** Числа высланй, а намъ прийде до кôнця с. р. ще 6 зр. — **Вп. П. Поб. зъ Г.** Вашь переказъ зъ 2/11 выотавленый лишь на 5 зр., тожь мы не могли 8 зр. одержати. — **Вп. И. Ред. зъ Мер.** Такъ. — **Вп. А. Рус. зъ Обер.** Одержали и доручили. — **Вп. Б. Лом. зъ Кроп.** Такъ. — **Вп. А. Бр. зъ Дуб.** Ще 60 кр. до кôнця лютого то буде заплачено. — **Вп. Т. Кек. зъ Дуо.** Пôсля вашихъ рахункôвъ прийде намъ 8 зр. 94 кр.

Надôслане.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовôмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мéстить нéякихъ шкôдныхъ складникôвъ, рôзнить ся вôдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анé не рудéе анé не псуеся, а ще маe и таку прикмету, що не дае ся нéчимъ змыти.

Цéна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицé пôдъ „Срéбнымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовé 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовé

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ"**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайги, и т. п. по цéнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Копернікомъ", ул. Театральна ч. 6 у Львовé**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницé via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцéвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицé	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зъ Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницé via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицé	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцéвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Вже печатае ся **дванацятый и послéдный выпускъ** сочиненя пôдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцé.

Цéле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушéвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушôвъ друку) або въ IV томахъ и укôнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цéле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всéхъ выпускôвъ буде цéна сочиненя пôдвысшена на 10 зр.

4396 1—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**
професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборé.

У о. Анатоля Долиньского

парожа Якторова почта Словита

можна получити слѣдуючй сочиненя:

1. **Наука вѣры и обычаéвъ.** Часть І. исторично-догматична. Сторôнъ 920. **Цéна брош. 3 зр. 25 кр.**, зъ пересылкою почтовою. Оправа въ полотно стоить 60 кр.; въ пôвъ полотно 35 кр.
2. **Короткій выкладъ** науки вѣры и обычаéвъ для христіяньскои молодéжи и женихôвъ зъ додаткомъ **Рôкъ церковный. Цéна брош. 80 кр. оправл. 95 кр.** зъ пересылкою почтовою
3. **Розмышленія о страстехъ** Господа нашого Ісуса Христа. **Цéна 30 кр.** зъ пересылкою почтовою. 4433 11—12

Митропол. Ординаріятъ Ч. 918 изъ 1890 препоручивъ тіи сочиненія яко дéла для представленя превеликого добра св. вѣры Всеч. Священьству и Вѣрнымъ многополезнй.

Словарь руско-нѣмецкій

Евгенія Желехôвского.

Знижена цéна 6 зр.

Дôстати можна въ товариствé „Просвéта".

Двé комнаты

зъ окремыми входами, зъ *обставою*, харчемъ або безъ, зараз до вынайменя. Вéдомôсть: Варшавска Молочарня, ул. Баторія ч. 30.

Обѣды

смачнй и здоровй на свѣжôмъ маслé въ абонаментé мéсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручае Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30 4493 (2—?)

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ

І. ВОЛЯ

у Львовé ул. Сикстуска ч. 6.

поручае Впов. Публицé

4170 **на пору зимову** 5—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляють совѣстно, скоро, оплатно и зъ опакованьемъ.

ПА-

расолъ у вликôмъ выдорѣ. **Кальошé** *американьскй и россійскй. Бѣлье мужеске, выробы трикôвй бѣлье Ґера, и т. п. поручае найдешевше магазинъ товарôвъ модныхъ, приборôвъ подорожныхъ тоалетныхъ и т. п.*

Павла Лянґнера

передъ тымъ 2537

Братôвъ Лянґнерôвъ

у Львовé улиця Галицка число 16.

Цéнники на жаданье даромъ.

Выробы зъ ґумы и кавчука

4331 57—?

гиґіэнічнй, хірурґічнй, до плеканя недужихъ и для полôжаниць (Спеціяльности парискй пôдъ дискрецією) высылае за послéплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вéдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цéнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Новй уніформы

для урядникôвъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звéстнôй бдъ многихъ лéтъ зъ своей солідности и ретельности фірмé по найнизшихъ цéнахъ и найлéпше выготовленй.

Рôвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформôвъ для урядникôвъ державныхъ и предкладаю мôй богато заосмотреный складъ одежи мужеской и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовé, площа Капітульна ч. 3.

На Рôздво, на коляду!

можна дôстати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдуючй книжки:

Збігці в Новоросії Г. П. Даниловскій	1— зр.
Руська історія в житеписах. Н Костомаров	1·— зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша	1— зр.
Остап Вересай. Картина	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1·— зр.
Народні оповіданя М. Вовчка 3 томи	1·— зр.
Повісти Н. Устіяновича	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка	1·30 зр.
Обруситель. Н. Ланскої	60 кр.
Поезиї Масляка Волод.	1·— зр.
Твори Чайченка 3 части	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50 зр.
Записки тов. ім. Шевченка часть І.	1— зр.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вôдъ огню и граду

у Львовé пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцé рускôмъ — всé проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвéдатись въ Адміністраціи „Дéла". 4258

УЧИТЕЛЬ

орґанъ рускоґо товариства педаґоґічного, двотыжденникъ недаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 р. у Львовé ул. Вôрменьска ч. 27. Предплата на цéлый рôкъ 3 зр., на пôвъ року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймае замовленя и посередничить въ закупнé:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовôй цéнé фабричнôй. Теперь нотуе фабрика Іа по 76, ІІа по 70 зр. за 100 кільоґр. loco фабрика.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стациі зелѣзничои. 4038

ТЕЛЄҐРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телеґрафы для домôвъ и готелéвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба вéколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплетна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телéфономъ, легко уставляeсь, за штуку **16 зр.**

Домовй телєфоны зъ штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнй телеґрафы домовй

цéлй вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючй лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплетне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подбвъ, а такожь стаєнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 50—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роббôтня.

Илюстрованй цéнники даромъ и франко.

Десять медалéвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнôй выставѣ въ Антверпіи

за незрôвнанй

Выробы косметичнй, Тоалетнй и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артыкулъ тоалетный не може итн въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ бдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ короткôмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковй, близни и т. п., **надае шкôрѣ свѣжу бѣлôсть, свѣжôсть и нѣжнôсть.** — Цéна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кôлькоразовôмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише бдмолоджуе волосье, котре пôдъ вплывомъ сего бдличного средствъ бдзыскуе первѣстну барву, мягкôсть и бдзыскъ. — Цéна фляконъ 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибульки волосній взмôцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цéлый фляконъ 3 зр. Пôвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖКІЙ

не мéстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лица, надае красну, природну бѣлôсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гіґіэнічнои окрасы лица

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цéле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бôльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усувае зъ лица прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкôры, выгладжуе морщинки и долики бôсовй. Лице бдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цéна 1 зр.

Мыло косметичне бдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагôдно вплывае на нашкôрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкôру. Ухиляе веснянки и жовто-бурй плямы зъ лица. — Цéна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовé въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ Краковѣ Суконницé ч. 20., и въ Чернôвцяхъ Ринокъ ч. 2.

!!! На Свята Рôздвяни !!!

ТОРГОВЛЯ МИХАИЛА ДЫМЕТА

У ЛЬВОВѢ

поручае по цéнахъ умѣреныхъ, сталыхъ и совѣстныхъ

Євангеліоны нового выданя, оправнй въ оксамитъ въ прехорошихъ солідноі роботы оковахъ позолоченыхъ вôдъ зр. 55—150. Дальше: Артосы, Фелоны, Стихарé (альбы), Кадильницé, Хресты на пôдставѣ, ручнй и процесіональнй Лéхтарнé, Патриціи, Пауки бронзовй и кришталевй, Образы, Свѣчники (канделябры), Хоругви и Фаны, Чашé золочень, зъ хиньского срéбла и зъ чистого срéбла, и прочй церковнй знаряды.

Книги выданя Института Ставропигійского по тыхъ самыхъ цéнахъ. 4483 2—6

Высылка вôдворотною почтою.

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цéна 40 кр., оправный 75 кр а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвéта" ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цéнѣ вôдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9. 4171

СТАРЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимають ся до вôдновленя по найнизшихъ цéнахъ.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднярского.

Ч. 271. Львовъ, Второкъ 1 (13) грудня 1892. Рочникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотеки найзнаменитшихъ повѣстей“ выходитъ въ вівторокъ, и въ вівторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платна у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком
въ Австрії: на цѣлий рѣкъ . . . 18 зр. на пѣвъ року . . . 9 зр. на чверть року . 4 зр. 50 кр. на мѣсяць . . . 1 зр. 50 кр.
за границею: на цѣлий рѣкъ . . . 24 зр. на пѣвъ року . . . . 12 зр. на чверть року . . . 6 зр.
У Львовѣ: на цѣлий рѣкъ . . . 16 зр. на пѣвъ року . . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.
Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лишь на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатані вільні бѣдъ порто
Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.
Оголошенія приймаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. бѣдъ одного рѣчи инсератовой въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.
Подяки числятъ ся по 10 кр. бѣдъ стинна.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

У Вѣдни гостивъ вѣдъ минувшои суботы президентъ угорского кабінету, д-ръ Векерле. Бувъ на авдієнціи у цѣсаря та конферувавъ зъ гр. Кальноким и амбасадором Седенним. Говорять, що тій конференціи вѣдносилась до церковно-політичныхъ квестій.

——

Парляментъ нѣмецкій зачавъ наради надъ проектомъ нового закона войскового и вже въ першои промовы можна заключити, що новый законъ буде ухваленый лишь зъ великими змѣнами правительственного предложенія. Передъ початкомъ нарадъ внесло національно-ліберальне сторонництво интерпеляцію до канцлера, взываючу его до заявленя въ парляментѣ, що узброенье нѣмецкои армії вѣдповѣдае вповнѣ всякимъ технічнымъ вымогамъ. Са интерпеляція стоить въ звязи зъ процесомъ и заходами антісеміта Альварда. На засѣданю парламенту були присутній міністры вѣйны Баварії и Саксонії, котрій прибули умысно, щобы своєю повагою пѣдперти проектъ правительственный и ухилити сумнѣвы, мовь бы правительство не годилось на законъ. Першій забравъ голосъ прускій міністеръ вѣйны Кальтенборнъ, котрый зазначивъ мирну цѣль закона. — Въ имени центрумъ промовлявъ бар. Гине и заявивъ, що его сторонництво пѣдпре всѣ змагання дотычно заведеня дволѣтнои служби войсковои при рѣвночаснѣмъ задержанію теперѣшного стану презенційного. — Пос. Ріхтеръ высказавъ вдоволенье, що погляды центрумъ и вольнодумного сторонництва на новый законъ войсковый суть згѣдній, а вѣдтакъ пѣдпиравъ проектъ дволѣтнои служби войсковои. — Канцлеръ Капріві заявивъ Ріхтерови, що его статистичній числа войсковій не дадуть ся въ практицѣ примѣнити. — Консерватистъ бар. Мантайфель заявивъ, що есть противникомъ дволѣтнои служби, бо се за малый часъ до вѣдповѣдного выправленя воякѣвъ. — Въ имени Поляківъ заявивъ пос. Комаровскій, що не можуть згодитись на проектъ правительственный безъ деякихъ змѣнъ, котрій заначать въ комісіи. Высказавъ бажанье, щобы въ польскихъ полкахъ языкъ польскій бувъ бѣльше увзгляднены.

——

Комісія панамска переслухуе дальше поодинокій особы. Розходить ся теперь о 550.000 франківъ, яки дѣставъ покійный міністеръ Барбе. На дотычнѣмъ чеку пѣдписаный Швіляръ, але сей вѣзнавъ, що міністеръ Барбе дѣйстно взявъ пѣвъ міліона франківъ, лишь для безпечности велѣвъ Швілярдови пѣдписати ся на чеку. — Тѣло барона Рейнаха добуто въ гробу и отворено домовину. Вѣдтакъ вѣдфотографовано тѣло а опѣсля вырѣзано мозокъ, стовпъ хребетный та внутренности и вѣдослано до фанультету медичного въ Парижи для розслѣду. Libre Parole доносить, що вже зъ внѣшныхъ познакъ можна заключати на отроенье аконітомъ.

Говорять, що орлеаністы загадали въ нагоды справы панамскои зробити заговоръ. Figaro заперечуе ту вѣсть. Недавно Рошфоръ въ своѣй газетѣ Intransingeant оповѣстивъ, що цѣлый скандалъ панамскій выкликавъ гр. Парижа въ порозумѣню зъ цѣсаремъ нѣмецкимъ и цѣсаремъ австрійскимъ, щобы повалити республику. И такъ гр. Парижа мавъ закупити всѣ паперы, вѣдносячій ся до справы панамскои а компромітуючій сторонництво республиканьске. Гр. Парижа загадавъ выхѣснувати тій паперы при найблизшихъ выборахъ, щобы зробити неможливымъ выборъ кандидатівъ республиканьскихъ. Вибуци заявивъ Рошфоръ, що Карно знае про тій пляны, однакъ мовчить, отже допускаесь зрады державнои.

——

Въ Румунії понеслись вѣсти про абдикацію короля румунъского Кароля въ хосенъ наслѣдника престола. Сій вѣсти помѣстила газета Lupta, котра мѣжь иншимъ каже, що абдикація короля Кароля въ хосенъ братанича, кн. Фердинанда була першимъ головнымъ услѣвьемъ, пѣдъ яким королева Вікторія згодилась на подруже своои внучки, княгинѣ единбургскои, зъ кн. Фердинандомъ. Король Кароль по смерти королевы румунъскои, котра безвыхѣдно недужа, мѣгъ бы ще въ-друге оженитись и мати потомство, длятого королева Вікторія домагаесь абдикація. Король Кароль давъ ся до того намовити, бо якось и недужій и невдоволеный зъ свого володарства. — Розумѣесь, що урядовій газеты заперечують сю вѣсть.

Рада державна.

На початку вчерашного, въ понедѣлокъ, засѣданя палаты послівъ президентъ повѣдомивъ палату, що дімісія міністра Кинбурґа принята та що удѣлено послови Кинбурґови вѣдпустки на тыждень.

Президентъ міністрѣвъ предложивъ проектъ закона о запомозѣ зъ державного скарбу въ квотѣ 150.000 зр. для улагодженя нужды въ Австрії долѣшнѣй, Галичинѣ и Моравѣ та просивъ, щобы комісія буджетова полагодила сей проектъ въ можливымъ поспѣхомъ.

Міністеръ обороны краевои, гр. Вельзерсгаймъ, вѣдповѣдаючи на интерпеляцію пос. Цаплінґера звернувъ увагу на приписы службового реґуляміву, котрій роблять можливою участь въ практикахъ релігійныхъ и службѣ Божѣй для особъ приналежныхъ до войска. На случай неувзгляднення того припису власти войсковій сбовязаній тому зарадити.

Рѣвножь вѣдповѣвъ міністеръ обороны краевои на интерпеляцію пос. Гофмана та заявивъ, що не вѣльно вояками выконувати приватній роботы въ способѣ заробкованя. На случай потребы зарадить ся того рода неправильностямъ.

Палата перейшла до порядку дневного, а именно до дискусіи надъ вѣдповѣдею гр. Таффого въ справѣ адміністрації товариства обезпечень Phoenix.

Пос. Гессманъ заявивъ, що невдоволеный зъ вѣдповѣди гр. Таффого. Критикувавъ адміністрацію товариства Phoenix. Питавъ, чи обезпеченій пристали на полученье товариства Aziend-ы зъ институцією Vaterländische Lebensversicherungsbank, а вѣдтакъ чи були повѣдомленій, що Azienda получила ся зъ Phoenix омъ. Навѣвъ такій факты надужитя: що 70% резервы для премій щезло, що реальности за высоко оцѣненій, що правительство не спротивило ся выплатѣ дівідендъ. Навѣвъ примѣры безвзглядного усуваня урядниківъ и зменшена ихъ платнѣ, а такожь случаѣ, въ котрыхъ обезпеченій потерпѣли шкоду зъ вины товариства. Вибуци выказувавъ пѣдкупство ґазетъ и такими словами критикувавъ прасу, що президентъ палаты напѣмнувъ его и прикликавъ до порядку.

Потѣмъ промавляли послы Гроссъ, Вашатый и Люеґеръ. Посолъ Гроссъ казавъ, що Phoenix хотѣвъ минувшого року за безцѣнъ закупити свои полісы асекураційній. Пос. Вашатый домагавъ ся удержавнення товариствъ обезпечень. Пос. Люеґеръ закинувъ пѣдкупство шефови секційному въ міністерствѣ справъ внутрѣшныхъ Каанови.

Шефы секційній, Пляппартъ и Каанъ старали ся выказати неправдивость закидівъ, але оборона выпала досыть млаво.

На тѣмъ закѣнчилось засѣданье, безъ постановленя якихъ-небудь внесень, бо реґуляминъ не позваляе на се при того рода дискусін.

Слѣдуюче засѣданье палаты нинѣ, въ второкъ.

——

Въ комісіи буджетовѣй заявивъ пос. Гайльсберґъ въ имени лѣвиці, що се сторонництво хоче голосувати безусловно лишь за двомѣсячною провізорію. Мін. Штайнбахъ згодивъ ся на се, тожь одноголосно ухвалено двомѣсячну провізорію.

——

На засѣданю клюбу консерватистівъ заявлено презесови клюбу гр. Гогенвартови подяку и признанье за его промову при дискусіи надъ діспозіційнымъ фондомъ. Рѣвно-жь подякувано пос. Дінавльому за его выступъ противъ безтактовного поведеня „Товариства для поборенія антісеміткизму“, котре поважилось вмѣшатись у внутрѣшній справы парламенту.

Клюбъ молодо-чесній оголосивъ комунікатъ, въ котрѣмъ запереченъ, мовь бы коли-небудь вѣвъ яки переговоры зъ проводирями лѣвиці.

Коло польске ухвалило на своѣмъ послѣднѣмъ засѣданю залишити дальшу дебату надъ буджетомъ, бо правительство внесло провізорію буджетову — а натомѣсть порушило одну дуже важну справу, именно ревізію катастру грунтового. Надъ тою справою вывязалась довша дебата, котрои змѣстъ подаемо пѣсля урядового комунікату кола.

Презесъ кола Яворскій повѣдомивъ коло, що галицке товариство рѣльниче выслало до міністерства скарбу меморіялъ, выказуючи невѣдповѣдность розпорядженя міністерского, котре для пѣдготовленя до ревізіи катастру грунтового (законъ о податку грунтовѣмъ наказуе таку ревізію що 15 лѣтъ) заждало выключно вѣдъ зверхностей громадскихъ — зъ поминѣньемъ дворскихъ обшарівъ — даты зъ послѣдныхъ 20 лѣтъ, вѣдъ 1870 до 1891 р., що до цѣнъ пѣбчныхъ продуктівъ рѣльничихъ (с. в. соломы, сѣна, половы, яриныи т. п.), що до цѣны найму, що-до чиншу зъ аренды ґрунтівъ. Отже внѣсъ, щобы коло выслало зъ-помѣжь себе депутацію, котра бы выказала міністрови скарбу невѣдповѣдность згаданого розпорядженя, тымъ бѣльше, що при ревізіи катастру грунтового, такъ якъ при его заведеню, головна чинность припаде комісіямъ повѣтовымъ, а даты що-до цѣнъ подадуть торговій цѣны.

Пос. Чечь выказувавъ неможливость, щобы зверхности громадскій могли подати точній даты за 20 лѣтъ.

Пос. Дав. Абрагамовичь бувъ тои гадки, щобы депутація кола обмежила ся лишь на представленье міністрови невѣдповѣдности выданого розпорядженя, але щобы не запускала ся цѣлкомъ въ представленье, яке пѣдготовленя треба поробити до ревізіи катастру грунтового. Ся ревізія повинна мати цѣль вырѣвнати вымѣръ податку грунтового черезъ усуненье сего несправедливого вымѣру въ многихъ мѣсцяхъ, але не заводити цѣлкомъ новый катастеръ.

Пос. Пининьскій згодивъ ся на гадку пос. Абрагамовича и звернувъ увагу кола, що въ тѣй справѣ, важнѣй для краю, треба буде дуже обережно поступати.

Пос. Краиньскій поставивъ внесенье, щобы коло выбрало кільнохъ послівъ, котрій бы вже теперь заняли ся пѣдготовленьемъ поведеня кола въ тѣй справѣ и зѣбраньемъ вѣдповѣдныхъ датъ.

Пос. Хшановскій представивъ, що задача кола супротивъ будучои ревізіи катастру грунтового въ тѣмъ, щобы лишь усунути нерѣвности у вымѣрѣ податку мѣжь оподатоваными въ Галичинѣ, а не допустити переведеня цѣлкомъ нового катастру грунтового, натомѣсть жадати пропорціонального зниженя податку грунтового всѣмъ оподатованымъ, се-жь навѣть правительство приякло, вносячи на весну с. р. проектъ податку вѣдъ рентъ и доходового.

Пос. Поточенъ заявивъ ся за ревізією катастру грунтового.

Пос. Стадницкій заявивъ, що не побоюесь, щобы ревізія катастру принесла пѣдвышенье податку ґрунтового въ Галичинѣ; противно она повинна принести зниженье того податку, бо цѣны зѣбжа вѣдъ 1880 р. до инѣшного дня суть низшій, а кошты продукціи высшій, анѣжь були въ тѣмъ часѣ, зъ котрого даты послужили до вымѣру доходу зъ грунту и податку грунтового.

По тѣй дискусіи выбрало коло послівъ Чеча, Абрагамовича и Пининьского на вѣдпоручникѣвъ, котрій мають представити міністрови невѣдповѣдность згаданого розпорядженя, а польскій члены комісіи податковои мають завчасу пѣдготовити все потрѣбне для поведеня кола въ справѣ ревізіи катастру грунтового.

——

Про кандидатівъ на опорожненій мѣсця міністерскій рѣвно говорять въ кругахъ парляментарныхъ.

И такъ говорять що гр. Вурмбрандъ стане міністромъ, але не яко представитель лѣвиці, лишь яко заступникъ всѣхъ Нѣмцівъ взагалѣ Думають, що въ наслѣдокъ покликаня гр. Вурмбранда до кабінету розбила бы ся сполучена лѣвиця нѣмецка.

Орґанъ молодо-Чехівъ Narodni Listy подавъ вѣсть, що правительство загадало покликати на ческого міністра бувшого міністра Праги, д-ра Тому Черного. Именованье д-ра Черного послужило бы, пѣсля пляну правительства, до привернення власти старо-Чехівъ и для придбаня имъ мандатівъ. Nar. List. заявляють, що правительство заведесь на своѣмъ плянѣ, бо институція міністра-земляка вже втратила довѣрье у ческого народу, котрый за того рода цѣну не помирить ся зъ системою гр. Таффого.

Справа еміґрації нашихъ селянъ до Россіи.

Зъ Гусятинщины пишуть намъ:

„И у насъ були арештованя властію політичною за мнимy намову до еміґрації. Найхарактеристичнѣйше то, що на неправдивій доносы противниківъ арештовано дяка Борсу зъ Товстенького а потѣмъ коваля, держано ихъ довше въ арештѣ — и старано ся всякими способами выдобути зъ нихъ: чи не инструували ихъ тамошный русскій парохъ? Розумѣесь, о тѣмъ анѣ бесѣды не могло бути. А все-таки оно дивна рѣчь, бо ц. к. староство докладно знае: хто и длячого денунціюе вѣдъ двохъ лѣтъ людей зъ Товстенького. Въ добре понятѣмъ интересѣ загальнѣмъ ц. к. староство повинно бы радше загородити брехливій пики. А о. пароха денунціянты все вмѣшують до всякои справы — або такъ, для шику, або для додання ваги справѣ, — и мае ся вѣнъ тамъ, яъ той дѣдусь середъ собанъ... Ц. к. судъ черезъ свого фунціонаря допытувавъ ся за причинами еміґрації, а теперь знову ц. к. намѣстництво казало своимъ фунціонарямъ списувати протоколы зъ тыми еміґрантами, що повернули...“

——

Kurjer Lwowski одержавъ зъ Тернополя таку вѣсть:

„Одинъ господарь зъ Гусятиньского, Н. Келлеръ, бувъ замѣшаный въ справу еміґраційну. Однакъ доходженя противъ него понехала тернопільска прокураторія, а вѣдослала акты до суду гусятиньского ще 14 жовтня зъ внесеньемъ: укарати Келлера за переступленье въ §. 308 зак. кар., т. е. за розсѣванье непокоячихъ вѣстей. Мимо того Келлера не выпущено на волю, анѣ въ Гусятинѣ не розписано доси розправы, — чоловѣкъ сидить у вязници, а незаосмотрена его родина тяжко бѣдуе...“

——

Въ Золочѣвщинѣ, Перемышлянщинѣ и Брѣдщинѣ розслѣджуване руху еміґраційного въ видѣ протоколівъ, ревізій а навѣть арештованъ стоить на порядку дневномъ.

Недавно ц. к. староство брѣдске вѣзвало було селянъ зъ Туря на протоколы, щобы вывѣдатись: хто ихъ намовлявъ до еміґрацін. Одинъ, Мартинъ Трасковскій, указавъ на Исната Ковалишиного, котрый уже давно въ Россіи, а другій — до вѣсѣмдесять нужденныхъ селянъ — заявили, що ихъ нѣхто не намовлявъ, а тѣлько за-для всякихъ драчъ и браку заробку старались о пашпорты одни до Россіи, другій до Бразилії. [Свого часу доношено звѣдтамъ до „Гал. Руси“, що писарь и ревізоръ худобы въ Турѣмъ Зайончковскій бувъ справдѣшнымъ пропаґаторомъ еміґрації въ той способъ, що писавъ селянамъ просьбы о пашпортъ, за таку просьбу казавъ собѣ платити 1 зр. 80 кр.. зъ того зѣбравъ собѣ значну суму и накупивъ земль. Розумѣесь, Зайончковскому нѣхто того не бравъ и не бере за зле.]

Судья слѣдчій изъ Золочева п. Харавъ перевѣвъ ревізію у селянъ, знаныхъ изъ звязей зъ москвофілами, а то: у Голембіовского въ Княжу, у Кондрата Захарчука въ Лацкомъ, у Бѣлорускаго, Жовнѣра и Сотника въ Глинянахъ, у Котельницкого въ Гаяхъ старобрѣдскихъ и у иншихъ того рода селянъ.

——

Въ Яворовщинѣ проявилась горячка еміґраційна въ селѣ Рогознѣ. Зъ поручення ц. к. намѣстництва немало потрудилась тамъ днями и ночами ц. к. жандермерія, а въѣхала була такожь комісія зъ яворовского ц. к. староства.

——

Зъ Житомира въ Россіи пише до „Гал. Руси“ бувшій купець зъ Пѣдгаецъ п. Теодоръ Досинчукъ:

„Я вже писавъ разъ, що галицкій еміґранты-селяне выбрали собѣ за мѣсце замешкання на Волыни кременецкій и староконстантинівскій уѣздъ и тамъ живуть по домахъ хозяйскихъ. Многій зъ нихъ ще нинѣ надѣють ся на землю и напѣрно жадають вѣддѣльного помѣщеня, а не знають того, що есть много своихъ людей, потребуючихъ, може бути, не одного лишь помѣщеня. Тій самій еміґранты многимъ зъ насъ Галичанъ своими письмами и просьбами до того вже надоѣли, що мы, яно ихъ земляки, наконець не знаемо способу помочи имъ. Зъ початку я самъ носивъ ся зъ письмами и навѣть водивъ ся лично зъ своими землянами по рѣзныхъ „вѣдомствахъ“ [урядахъ]. Многій высокопоставленій лица, яки вшеосв. архіепископъ волыньскій Модестъ и другій помагали и сочувствували нашимъ галицкимъ братямъ, давали имъ запомогу, харчь и приють, але теперь заразъ всѣмъ помогти неможливо. Правда що многій зъ галицкихъ еміґрантівъ жалують ся на звѣстне положенье руснихъ селянъ въ своѣмъ рѣднѣмъ краю, однакъ на мій поглядъ, имъ треба було перше розвѣдати всѣ условья, при котрыхъ можлива еміґрація до Россіи, бо еміґрація практикована теперь, предпринята була безъ всякого попередъ обговорення. Та й не годить ся лишати свою прадѣдну землю и свою родину на те, щобъ она перейшла въ руки чужинцівъ, бо того не бажае такожь австрійске правительство, котрому скорше, чи пѣзнѣйше прийдесь все-таки шукати руского народу въ Галичинѣ, абы на него можна спуститись. Однымъ словомъ, я, якъ знаю Галичину, ще разъ не раджу своимъ землякамъ оставляти свои землѣ, свою батькѣвщину и выходити сюда або до Америки.

Тутешній русій люде сожалѣють и сочувствують еміґрантамъ-Галичанамъ, они заразъ протягнули имъ руку помочи якъ своимъ братямъ по крови и духу, тѣлько бѣда въ тѣмъ, що сюда попадали и попадають рѣзного рода Галичане и Славяне, котрій не тѣлько довѣрія тутешныхъ русскихъ людей надужили, але й намъ Галичанамъ проживаючимъ въ Россіи грубо надоѣли. — Длятого переконуючо прошу своихъ земляківъ — не кидати своеи батькѣвщины и не ѣхати до другои держави. — *Т. Ив. Досинчукъ.*

Письмо про холеру въ Гусятинщинѣ.

Шидлівцы д. 10 н. ст. грудня 1892.

Холера въ Шидлівцяхъ выгасае. Нинѣ оставъ ся одинъ подужуючій. Але чи конець бѣдѣ, чи она не верне хочь бы й пѣзнѣйше, то инша справа. Нинѣ могу подѣлити ся зробленымъ досвѣдомъ, бо-жь хто бѣльше якъ не священикъ мусить выступити зъ радою и дѣломъ.

Поступованье ц. к. властей теперь таке: Навѣдженій холерою домы изолюють: ставлять вартовника зъ села и той мае подати воды, напонти худобу и принести зъ села чого изольованымъ потреба. Зъ хаты изольованыхъ по за обійстье не вольно нѣкому выходити и не впускають нѣкого, а хто приішовъ зъ родины чи сусѣдовъ, мусить зостати ажь до приписаного часу. Зъ тон причины до ратунку недужого не спѣшать ся сусѣды и своякы, якъ бувало, а коли нема дома лишь одна здорова старша особа, або коли наразъ захорує бильше особъ, то положенье изольованыхъ дуже прикре. Домашній переражують ся занедужаньемъ на пошесть, ратунокъ мае бути хуткій, а коли треба ватрати, то прямо не стае фізичныхъ силъ. Село навѣщене також изолюють, обкладають вартою, не выпускають зъ села и не впускають нѣкого, а въ сусѣдныхъ селахъ також стоять варты. Правительство подае помочь матеріяльву, лѣкарь водвѣдуе хорыхъ, ц. к. комісарь заряджуе средства осторожности, жандармы пильнують вартовниковъ, идуть за домовиною, щобы люды не тиснули ся до домовины.

Зъ того выходить необходима потреба орґанізації компанії ратунковои, а люде повинні бути плачені, и то добре, за свій трудъ та посвященье. Бо: вартовники мѣняють ся, мусять зоткнути ся зъ хорымы, отже мусять розносити хоробу по селу, и тымъ только даесь пояснити, що въ Шидловцяхъ хороба появила ся въ розныхъ сторонахъ села. Коли-жь бы въ хатѣ бувъ товаришъ ратунковый, бувъ бы лѣкаремъ подученый въ способѣ ратованя. Варта — на мій поглядъ — безъ компанії ратунковои небезпечна рѣчь. До шарбольованя треба ужывати подученыхъ людей. Шпиталь есть конечный, бо при утяжливій изоляції, особливо де більша родина, не одинъ пійшовъ бы до шпиталю. Жандармовъ не належало бы мѣняти, але постійно умѣстити въ селѣ. Якъ всюда, такъ лучаесь и у насъ, попадають ся люде невѣруючій въ пошесть або въ силу лѣковъ. Тыхъ поддержують звычайно жиды, по перше: зъ причины ихъ фаталізму, а по друге, що жидамъ дуже немила изоляція, бо тратять на гандли.

Ось такій були бы мои замѣтки.

Н. Темницкій.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Отвореньe читальнѣ „Просвѣты“ въ Креховѣ. Заходомъ мѣсцевого пароха с. Ю. Трохимовича и при помочи о. Борисевича и п. Володимира Герасимовича засновано въ Креховѣ читальню, а торжественне отвореньe сеи наймолодшои дочки „Просвѣты“ водбуло ся въ суботу дня 10 грудня с. р. Справдѣ, бувъ се не абы-який духовый пиръ для мѣсцевыхъ селянъ. Треба було бачити той поважный а заразомъ и радостный настрій молодыхъ и старшихъ, то почутье и самосвѣдомість въ довершуваню великого дѣла, щобъ уявити собѣ бодай маленькій образокъ креховского торжества.

Перший загальній зборы водбули ся за дозволомъ ц. к. жовковского староства въ будынку школьномъ. Поббчь мѣсцевыхъ найшли ся на зборахъ також гостѣ: панѣ Герасимовичева и панна Герасимовичѣвна прибули умысне на той день зъ Янова, читальня зъ Мацошина выслала пятьохъ водпоручникбвъ, завитали и креховскій оо. Василіане та й другій гостѣ. Офіціяльну часть водкрывъ о. Трохимовичь, повитавши присутныхъ сердечною промовою, а указавши на хосенъ и задачу читальнѣ, поставивъ на проводника зборовъ о. Борисевича. Черезъ аклямацію выбраный о. Борисевичь занявъ проводниче мѣсце, а выголосивши довшу патріотичну бесѣду, приступивъ до порядку дневного.

Въ складъ выдѣлу увійшли: о. Юл. Трохимовичь яко голова, Мих. Ковалишинъ войтъ яко заступець головы, Волод. Климко учитель яко секретарь, о. Борисевичь яко скарбничъ и Мих. Сало яко бібліотекарь. Заступниками выдѣлу выбрано Петра Бурила и Ивана Ґаха.

Зборы порѣшили вписати читальню въ члены „Просвѣты“, и передплатити Батьковщину, Добрій Рады и Поспавника; Дѣло обіцявъ о. Трохимовичь водступати читальни даромъ. Ухвалено ще деякій бѣжучій справы адміністративнои натуры, а коли водспѣвано Ґ. В. цѣсареви и гостямъ „многая лѣта“, голова сконстатувавъ, що порядокъ дневный вычерпаный и закрывъ зборы, завзываючи читальниковъ до щирои участи въ читальни. Членовъ вписало ся 36, зъ того три дѣвчатъ и одна молодиця.

По офіціяльній части наступила спольна вечеря. Дзвиги столовъ засѣли въ-сумѣшь сурдуты й сукнѣ разомъ зъ мужичими кожухами. Поплыла дружня, братня розмова перерывана спѣвами и бесѣдами. Промовляли многій, богато вношено тоастовъ, водспѣвано и народный гимнъ „Ще не вмерла Украина“. Найбільшого признаня добула собѣ деклямація ч. С. Деребенна, водпоручника мацошинськои читальнѣ, очевидно власного твору, въ котрѣмъ розказуе ся поетично про те, якъ народъ нашъ приходить поволи до самопізнания и водчуває потребу просвѣты. Рясній оплески були заплатою для автора и декляматора. Забава протягла ся пізно въ ночѣ. Не було тутъ вымушеного поведеня, только одно щире било ся серце у грудахъ кождого. — *Костьвъ.*

НОВИНКИ.

— **Концертъ товариства „Львівскій Боянъ“** водбуде ся въ пятницю дня 16 н. ст. грудня въ великій сали „Народного Дому“. На томъ концертѣ будуть водспѣвани конкурсовій творы по чомъ наступить проголошенье именъ авторовъ и преміованье композицій. Програма вечерка слѣдуюча:

1) *** „Днѣпро реве“ хоръ мѣшаный зъ акомпаніяментомъ фортепіяна — твбръ конкурсовый.

2) а) *** „Ой умеръ старый батько“ слока Шевченка — твбръ конкурсовый, хоръ мужескій; б) Топольницкій: „Небесна сила“ слова Навроцкого, хоръ мужескій;

3) а) Матюкъ: „Цвѣтка молить“ слова М. Шашкевича, сольо спѣвъ п. Зберѣховскои; б) Глинка: Арія зъ оперы: „Русланъ и Людмила“, сольо спѣвъ п. Зберѣховскои;

4) а) *** „И свитае и смеркае“ слова Шевченка, твбръ конкурсовый, хоръ мѣшаный зъ акомпаніяментомъ фортепіяна; б) Лисенко: Народній пѣснѣ, хоръ мѣшаный;

5) *** „На щедрый вечеръ“ хоръ мужескій a capella, твбръ конкурсовый.

6) Лисенко: „Минають днѣ“ слова Шевченка, сольо барітонъ п. Шиманьского.

7) Сметана: Хоръ женцѣвъ зъ оперы Prodana Nevesta.

Подчасъ продукцій дверѣ салѣ будуть замкнені. Вступъ водъ особы 1 зр. Крѣсла для панъ. Ґалерія 30 кр. Білетовъ можна достати въ торговли Мих. Дымета, въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ (мѣжь 6-ою а 7-ою годиною вечеромъ) а въ день концерту при касѣ. Члены спомагаючій можуть собѣ водобрати вольній білеты и одинъ за повъ цѣны въ середу и четверъ (14 и 15 грудня) мѣжь годиною 6-ою и 7-ою въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“.

— **Засѣданье выдѣлу Руского товариства педаґоґічного** водбуде ся во второкъ дня 20 н. ст. грудня 1892 о годинѣ 7 ій вечеромъ.

— **Холера.** Въ Гусятинѣ по однодневній перервѣ прибуло знову двое недужихъ: 40-лѣтна жидовка и ей 17-лѣтный сынъ.

— **На фантову льотерію на фонд памятника для Т. Шевченка** переслала на наший руки панѣ Ольга Чумакова зъ Озерянець коло Зборова подушочку дуже гарнои роботы. Фантъ передано паннѣ Иринѣ Герасимовичовій.

— **Зъ нового реґуляміну зелѣзничого,** що входить въ житье зъ днемъ 1 н. ст. сѣчня 1893, годить ся подати отсихъ колька приписовъ дотыкаючихъ переѣзду особъ: Щобы подорожнымъ улекшити водшайденье на двбрцяхъ зелѣзничихъ розкладу ѣзды, о котрый имъ ходить, порѣшено, що мае вонъ бути друкованый на жовтомъ паперѣ, а розклады ѣзды чужихъ зелѣзниць на паперѣ бѣломъ. — За дѣти до чотирохъ лѣтъ, ѣдучій въ товариствѣ старшихъ, не платить ся нѣчого, а за дѣти до десятьохъ лѣтъ приписуе реґуляминъ половину оплаты. — Сиґналъ, щобы всѣдати, якій дае ся дворазовымъ дзвоненьемъ, може бути залишеный, если въ ждальняхъ оповѣстить портіеръ возванье до всѣданя. Есть се крокъ до системы анґлійскои, котра не знае нѣякихъ дзвонень и лишае подорожнымъ самымъ журбу о се, щобы не спознились. — Новый реґуляминъ, противно якъ дотеперѣшный, позваляе самымъ подорожнымъ отвирати дверѣ водъ ваґоновъ, если поѣздъ не есть въ руху. Всѣдаючи можна застерегти мѣсце для себе и своихъ товаришовъ подорожныхъ. — Въ передѣлцѣ для панъ и для не курячихъ не вольно курити, хочь бы й всѣ ѣдучій въ той передѣлцѣ особы на се згодились. — Щодо отвиранья воконъ постановляе реґуляминъ, що оба вокна можуть бути отвертій лише тогдѣ, коли всѣ подорожній на се згодять ся. Дальшій постановы въ томъ взглядѣ належать до кондуктора. — Що до псовъ, то — кромъ маленькихъ песиковъ комнатныхъ — буде вольно забирати зъ собою псы мысливскій, але лише до ваґоновъ третьои клясы.

— **Якъ наший власти школьній дбають про учителѣвъ?** Дѣяло ся се — якъ пише Przegląd — на Мазурахъ въ тарнобжескомъ повѣтѣ. Зъ днемъ 1 н. ст. вересня с. р. обоймивъ одинъ зъ тамошныхъ учителѣвъ науку въ селѣ Н. и въ надѣю на скоре асиґнованье платнѣ жде на письмо зъ окружнои рады школьнои. Але минае мѣсяць, другій ба и третій а письма нема. Ажь ось 29 н. ст. падолиста достае учитель зъ окружнои рады школьнои декретъ, де каже ся: „щобы дотычный зарядъ школы впровадивъ того-жь учителя зъ днемъ 1 вересня 1892 въ службову дѣяльность и щобы заразъ донесъ о томъ окружній радѣ школьній.“ Въ додатку датоване було се письмо зъ дня 25 н. ст. вересня 1892. Рѣчь ся нагадуе дуже тото славне розпорядженье выдане однымъ староствомъ въ лютомъ, щобы розметати снѣгъ зъ дороги, а котре дотычный урядъ громадскій достававъ ажь въ маю, коли зъ снѣгу и слѣдъ загибъ. Але зъ другого боку рѣчь се дуже сумна, бо въ наслѣдокъ такои байдужности мусѣвъ бѣдный учитель 3 мѣсяцѣ повнити свои обовязки безъ крейцара.

— **Трибуналъ адміністраційный у Вѣдни** выдавъ сими днями рѣшенье дотыкаюче адвокатовъ, кандидатовъ адвокатскихъ и конціпіентовъ. Міністерство справъ внутрѣшныхъ рѣшило було, що адвокатуру треба уважати за родъ промыслового подприемства, що отже кандидаты адвокатуры и конціпіенты, яко „роботники помочники“, повинній бути обезпечуваній въ роботничихъ касахъ для хорыхъ. Противъ того рѣшеня внесли адвокаты вѣденьскій, вразъ зъ кандидатами и конціпіентами жалобу до трибуналу адміністраційного, доказуючи, що адвокатура не есть „промысломъ“, а ей помочники не суть „челядниками“ або „учениками“. Отже дотычна розправа водбула ся передъ кольком днями подъ проводомъ президента ґр. Белькредіого. Заступникъ жалобы, д-ръ Ледереръ доказувавъ, що достоиньство академічне, ступінь докторскій адвокатовъ и кандидатовъ адвокатуры не допускають, щобы адвокатовъ уважати на ровнѣ зъ „купцями“ або „промысловцями“ а кандидатовъ и конціпіентовъ зъ „учениками“. Мимо того трибуналъ не прихиливъ ся до поглядовъ оборонци и водкинувъ жалобу, яко неумотивовану. Адвокатура зо становища законодатства промыслового есть промысловымъ подприемствомъ, отже и помочники адвокатскій мають обовязокъ обезпечувати ся въ касахъ для хорыхъ. На достоиньство академічне не може трибуналъ зважати, бо тутъ иде о примѣненье выключно економічного закона.

— **Зъ Дрогобиччины** доносять, що въ селѣ Стебнику осѣла недавно испытована баба повитуха жидовка. Староство дрогобицке приказало, щобы селяне въ случаю потребы не взывали иншои бабы лише згадану жидовку. Приказъ сей выкликавъ мѣжь мѣсцевымъ населеньемъ негодованье и селянки заявили, що скорше обойдуть ся безъ бабы, нѣжь мали бы взывати жидовку, тымъ больше що така баба-повитуха мае розній функціи при хрестинахъ.

— **Нова отація для ремонтъ** буде — въ наслѣдокъ постановы цѣсаря — утворена въ Галичинѣ въ Клечи дольной коло Вадовиць. Для тои стації унормовано яко етатъ: майора комендантомъ, старшого поручника рахункового, старшого ветеринаря I кл., 2 вахмайстровъ, 4 подофіцировъ низшихъ, коваля, подофіцира рахункового и 30 воякбвъ рядовыхъ. Стація буде отворена вже 1 н. ст. сѣчня 1893 и буде мѣстити 400 ремонтъ.

— **Змѣна власности.** Маетность Кавско, въ повѣтѣ стрыйскомъ, купивъ сими днями водъ галицкого банку кредитового жидъ Елькуне Шахтъ, властитель кольохъ фольварковъ коло Шарця. Кавско було колись родиннымъ маеткомъ Шептицкихъ, а водтакъ власностію Подлевскихъ, водъ котрыхъ переймивъ его за довги банкъ, а той водпродавъ теперь жидамъ.

— **Зъ Бродовъ** доносять, що онодги задержано тамъ селянина россійского подданого, котрый намѣрявъ ѣхати до Вѣдня, щобы вручити цѣсареви просьбу подписану водъ цѣлои тамошнои громады, щобы цѣсарь послався ей до царя. Тамошній громадѣ продано безправно землю, а всякій жалобы зо стороны громады подаваній до царя не доходили до него и все ихъ завертано. Селянина пущено дальше.

— **Зъ Богородчаньского доносять,** що въ селѣ Звинячи коло Солотвины, де вже водъ кольохъ лѣтъ есть копальня нафты и воску земного, появили ся въ послѣдныхъ дняхъ въ новыхъ мѣсцяхъ дуже богатій поклады воску и нафты. Въ одномъ закопѣ, власности Лейбы Лавтмана, зъ-водки вже водъ 12 лѣтъ добувано воскъ, надыбано въ глубинѣ 145 метровъ на таку обильность нафты, що денно добувають тамъ 120 бочокъ роны. Воскъ надыбала въ своій копальни спблка Кінель и Романовска въ глубинѣ стокольказдесять метровъ. Ерупція ґазовъ була така сильна, що поднесла покладъ воску о 6 метровъ.

— **Зъ Солотвины пишуть намъ:** Повѣдомляю, що рисѣ выводять ся въ лѣсахъ солотвиньского скарбу. Убивае ся ихъ що року, а сеи зимы лѣсничій п. Крейчі убивъ уже въ ревірѣ Росольнои одного зъ трехъ нагнаныхъ на него. — *Ст. Калита.*

— **Вовки** дуже розмножили ся въ полудневій Буковинѣ. Ихъ завзятость така незвычайна, що сими днями напали они въ бѣлый день на загороду одного кольоніста въ селѣ Фрайденталь коло Кимполюнґа. Було ихъ 18 штукъ. Они звѣтрили свинѣ въ хлѣвѣ, а що хлѣвъ бувъ низькій, повыскакували на дахъ и туды хотѣли добути ся до середины. Нѣмець колька разовъ стрѣлявъ до нихъ, але се не наполошило ихъ, ажь коли одинъ вовкъ упавъ трупомъ, утѣкла решта до лѣса. — Въ той самій околици въ селѣ Фрумоза, роздерли вовки 12 овець. Устроена на нихъ облава була безуспѣшна. — Також коло Черновець волочать ся вовки и напали передъ кольком днями на вертаючого зъ Черновець до Тереблештье селянина Тіха та на саняхъ его покалѣчили. Тіхъ водогнавъ напастниковъ запаленою соломою.

— **Артистъ-маляръ п. Юліянъ Панькевичъ,** довѣдавши ся, що въ Шидловцяхъ выбухла холера, прислався менѣ тепло написаный листъ спбвчутя, а заразомъ пожертвувавъ зъ припадаючои ему належитости за мальованье образовъ на ратунокъ для бѣдныхъ 10 зр. За щирость въ словахъ и на дѣлѣ сердечно дякую! — *Н. Темницкій,* парохъ шидловецкій.

— **Увольненье посла.** Якъ мы въ своемъ часѣ доносили, обжалувавъ бувъ учитель Цурковичъ въ Шебенику въ Дальматіи посла до рады державнои Супука о загроженье безпечности особы, сповнене тымъ, що нѣбы посолъ мавъ грозити учителевы, що его проколе. Въ той справѣ водбувала ся сими днями 4 дневна розправа карна въ Шебенику, по переведеню котрои увольнивъ судъ посла Супука водъ обжалованя а засудивъ учителя Цурковича на заплаченье судовыхъ коштовъ.

— **Дробій вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Лыса, въ повѣтѣ подгаецкомъ, 150 зр. на докончене будовы церкви. — Намѣстникъ ґр. Бадені выѣхавъ передвчера на колька днівъ до Радехова, де водбудуть ся ловы.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 13 грудня. Міністерство торговлѣ загадало подвысшити платню урядникамъ, занятымъ при службѣ въ амбулянсахъ почтовыхъ.

Берлинъ 13 грудня. Капріві заявивъ, що всѣ закиды Альварда суть безсовѣстными выгадками и клеветами. — Трехъ антісемитовъ и дванацать соціялістовъ поставило внесенье, щобы Альварда выпущено зъ вязницѣ.

Парижъ 13 грудня. Парляментъ подвысшивъ цло водъ алькоголю.

Лондонъ 13 грудня. Поліція выкрыла великій заговоръ динамітный заграничныхъ анархістовъ.

Софія 13 грудня. По-надъ двѣста нословъ заявилось за змѣною конституціи посля проекту правительственного.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **Дирекція рускои ґімназіи** складае подяку за датки присланій для бѣдныхъ учениковъ: Вп. и Всч. пп.: Громницкому нотареви зъ Комарна за 2 зр., о. Небылювцеви зъ Перегиньска за 3 зр., о. Юзичиньскому зъ Боринич за 5 зр., и учителямъ Дмитеркови за 1 зр. и Вѣтошиньскому за 1 зр.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. І. Фол. въ Бѣл. кам. Водъ Прос. не одержали. — **Вп. М. Азд. зъ Огляд.** Одержали. — **Вп. І. Глад. зъ Дрог.** Одержали; красно дякуемо за грошѣ вложенй ажь до конца мая 1893 р.

Надослане.

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкорѣ гладкость и знаменито пристае до лица. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру водъ 20 до 50 кр

Аптика „подъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь водворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

подъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайгы, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя въ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ подъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

НОВОСТЬ!

ВОДА МАРШАЛКОВСКА

На свята

3747

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

Фляконъ 50 кр. и 1 зр.

На свята

НОВОСТЬ!

Двѣ комнаты зъ окремыми входами, зъ обставою, харчемъ або безъ, заразъ до вынайменя. Вѣдомость: Варшавска Молочарня, ул. Баторія ч. 30.

Обѣды смачній и здоровій на свѣжомъ маслѣ въ абонаментѣ мѣсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручае Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30. 4493 (3—?)

СКЛАДЪ КАВЫ АРТУРА КОСЦИЦКОГО

подъ назвою 2227

„СІРІОСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

входъ также въ улицѣ Тихои

поручае лишь найлѣпшій роды Цейлонъ, Монку и Американьску, по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци ½ кільо 1 зр., на провінціи 4¾ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка подъ зарядомъ К. Беднарского.

на головѣ, въ бѣлой сорочцѣ, подперезаный червонымъ поясомъ. Ѣй хочеть ся подивитись на його лице, а вонъ не обертаеть ся. Вона тольки бачить зъ бону його повну румяну щоку, чорну брову и чорный вусъ. Пшениця валить ся йому на плече, зъ колосковъ бризкае золоте зерно, сыплеть ся на чорнй кучерѣ, на бѣлу сорочку, и падае до долу. Потомъ зъ-разу зъ колосковъ посыпались искры и обсыпали його бѣлу-бѣлу сорочку. Микола обернувъ ся до нея и глянувъ на нея. Вона побачила його молоде пышне лице, чорнй брови, ясній очи и танъ зрадѣла, неначе вона була готова йти зъ нимъ до вѣнця.

Нимидора прокинулась и почула, що ѣѣ душа затрѣпалась, якъ птиця на волѣ. Вона почала хреститись та молитись и знову задрѣмала.

И здаеть ся ѣй, що вона въ Кіевѣ въ Лаврѣ, на вечерни на Страсти. Лавра повнѣсѣнька людей. Всѣ люде стоять зъ свѣчками въ рукахъ. Вся церква въ свѣчкахъ, одъ низу, до самого верху, а десь зъ верху, зъ высокои банѣ ллють ся на нея голосы таки дивни, таки гарни, що ѣй здалось, нѣбы вона въ раю. Коли оглянеть ся вона назадъ, ажь коло нея стоить Микола, сивый якъ голубъ, зъ сивыми вусами, тольки брови чорнѣють, якъ шнурки. Въ його лице нужденне, сухе, поморщене. Вонъ бере ѣѣ за руку, и вони въ-двохъ, зъ свѣчками въ рукахъ, йдуть до стѣны. Стѣна розступилась передъ ними. Микола веде ѣѣ въ печеры, а за ними рѣчкою ллеть ся народъ зъ свѣчками въ рукахъ. Нимидора оглядаеть ся назадъ, весь народъ щезъ, и вони въ двохъ зъ свѣчками идуть все глибше та глибше узенькими печерами. По обидва бони стоять домовины а въ тыхъ домовинахъ лежать живй мощѣ, зъ довгими сивыми бородами, зъ чорными бровами и блысючими очима. Нимидорѣ стало страшно, а Микола все далѣ, все глибше веде ѣѣ за

руку. Въ одній домовинѣ вона вглядѣла отця Зенона, котрый читавъ надъ нею екзордію. Вонъ усе моргавъ товстыми сивыми короткими бровами. Вже вони минули всѣ мощѣ, всѣ страшнѣ мертвѣ костистѣ головы, минули мощѣ, що стояли закопанѣ въ землю по поясъ. Вже въ ихъ свѣчки погасли, а вони все йдуть глибше та глибше. Дивить ся Нимидора, ажь передъ ними заблыщавъ червоный пекельный свѣтъ. Ѣй здаеть ся, що вона зъ Миколою вже на тôмъ свѣтѣ.

Узенька печера розступилась, и передъ нею стала страшна здорова печера. Зверху понависало здорове камѣня, розпечене й червоне, якъ гаряче залѣзо. Пôдъ однією скелею стояло смоляне озеро. Воно кипѣло, янъ вода въ горшку, клекотѣло, било ся въ ключѣ пôдъ розпеченою скелею. Середъ того озера стоявъ по поясъ въ смолѣ панъ Бжозовскій, ввесь чорный та обсмаляный. На його головѣ горѣло волося и вся шкура порепалась, якъ на обсмаленому набанови. Рогатѣ й хвостатѣ чорты висѣли сирбзь по камѣнѣ, янъ кожанки, и поливали Бжозовского зъ-верху гарячою смолою. Нимидора подивилась на Миколу и побачила його старе, янъ у дѣда, поморщене лице, все облите пекельнымъ червонымъ свѣтомъ. Ѣй стало дуже страшно. Одъ жару, одъ чаду вона не могла дыхати и... прокинулась.

Прокинулась вона, встала и почала класти поклоны передъ образами за Миколу.

— Цього лѣта я вмру. Менѣ снивъ ся цiеи ночи мôй чоловѣкъ, та такъ страшно, що й сказати не можна, — говорила въ-ранцѣ дѣтямъ Нимидора, розказуючи свои сны.

— Та то, мамо, вы думаете про батька, та вамъ и снить ся, — говорила Любка.

— Нѣ, дочко! моя смерть уже въ мене за плечима.

Такъ менѣ стало важко, що вже не стає духу дыхати. Це вже моя смерть давить мене въ грудяхъ. Коли-бъ вернувъ ся твій батько хочь передъ смертью.

Черезъ тыждень Намидорѣ зновъ приснивъ ся сонъ, нѣбы вона блукає съ Миколою въ ночи на якомусь широкому степу. Все небо вкрыте чорными хмарами. На дворѣ було такъ душно, якъ у пеклѣ, а на всему небѣ блищить страшна блискавка и гремить громъ безъ перестану, якъ у горобину нѣчь. Зъ одного боку блисне блыскавка червонымъ свѣтломъ, и вона бачить Миколине лице все червоне, неначе съ розпеченого зелѣза; съ другого боку мигне зелена блисказка, и Миколине лице блисне зеленымъ цвѣтомъ, неначе лице утопельника; то зновъ мигне блѣдый свѣтъ и вона бачить его мертве лице, съ закрытыми очима; то зновъ мигне огонь ясный, якъ свѣтъ сонця, и передъ нею мигне молоде, пышне все зелене, парубоче Миколине лице съ румяными щоками, съ чорными бровами. Намидорѣ стало страшно. По всему небу наче лѣтають огневѣ змыѣ; все небо нѣбы трѣскаеть ся одъ верху до самого низу и вздовжь и впоперекъ. А кругомъ широкій безъ кѣнця степъ. Нѣде не видно нѣ дерева, нѣ хатины. Коли це въ-разу передъ ними зашумѣла по камѣни рѣчка. Небо по серединѣ проломилось и съ-вѣдтѣль зѣйшло сонце середъ неба. Вона побачила за рѣчкою на горѣ пышный садъ, де мѣжь зеленими яблунями росло дерево съ золотыми яблуками, де на деревѣ лѣтали й спѣвали райскій птицѣ съ золотымъ пѣрямъ, съ золотыми вѣнцями на головахъ, съ павиными довгими хвостами. Вода шумить мѣжь камѣньемъ, пѣдкидує въ гору хвилѣ, а съ камѣня на камѣнь лежать хистки кладочки. Микола пѣшовъ у передъ и повѣвъ ѣй за руку. Вона глянула внизъ на страшный шумъ и въ

неи голова заморочилась. Загремѣвъ страшный грѣмъ. Сонце впало зъ неба въ рѣчку. А блискавка все бѣгае по небу... Нимидора прокинулась и вся трусилась, нѣбы въ пропасници.

— Дочко моя! знову менѣ снивъ ся твій батько, та такъ страшно! Чи вже-жь оце вѣнъ не верне ся до мене хочь передъ смертю? — говорила Нимидора.

Тымъ часомъ въ народѣ пѣшла дивна чутка, пѣшла й покотилась по селахъ, якъ грѣмъ по небу: то була чутка про волю. Народъ зашумѣвъ, якъ бѣръ въ негоду. Встала, нѣбы зъ домовины, чутка про Козаччину. Въ Василькѣвщинѣ й Канѣвщинѣ скопивъ ся бунтъ, якъ пожежа середъ ночи. Народъ пѣднявъ ся и пѣшовъ ватагами одъ села до села, нѣбы хотѣвъ знайти скорѣще волю. Всѣ записувались въ козаки, бо говорили: хто запише ся въ козаки, той не робити-ме панщины. Десь узялась звѣстка, що воля вже прийшла одъ царя, та ѣѣ ховають одъ народа.

Та чутка, якъ хвиля на морѣ, дѣйшла и до Вербѣвни. Народъ гомонѣвъ по ярмаркахъ и розвозивъ гомѣнъ по селахъ. Нимидора прокинулась, нѣбы одъ тяжкого сна. Вся ѣѣ душа затрѣпалась, якъ птиця, якоюсь надѣею. Вона думала, що отъ-отъ Микола почуе про волю и верне ся до неи.

— Господи! коли-бъ менѣ пожити на свѣтѣ хочь рѣкъ. Я знаю, що Микола верне ся, почувши про волю, и попрощаеть ся во мною на цѣмъ свѣтѣ, — говорила Нимидора.

Цвѣли сады й одцвѣтали ся, а Микола не вертавъ ся. Вже зелене жито почало половѣти, а його не було. Нимидора почала слабѣти й залежуватись та все його ждала. Настала Петрѣвка, Нимидора на-силу одговѣлась. Вже ѣѣ на-силу носили ноги. Вона высохла, звяла; лице

поморщилось и потемнѣло, тѣльки темнѣ очи блищали мѣжь жовтыми зморшками.

Разъ Нимидора сидѣла коло вѣкна и дивилась въ одчиняну кватирку. Вона дивилась въ садокъ, де зеленѣли вишнѣ й грушѣ, де щебетали соловейки, а въ далекому лузѣ мѣжь вербами кувала зозуля. Коли це прозъ самый ѣѣ видъ пурхнула въ кватирку ластѣвка, полѣтала кругомъ стѣнъ, сѣла на образъ, пощебетала, знялась, зновъ порхнула назадъ въ кватирку и сховалась въ вишняхъ.

— Це вже моя смерть приходила по мене! Цэ не дурно прилетѣла въ хату ластѣвка, — говорила Нимидора.

Черезъ тыждень Нимидора злягла и бѣльше вже не вставала. Ѣѣ здавило въ грудяхъ и въ неи не стало духу дыхати. Вона все прислухалась, чи не йде Микола, все посылала Любку на дѣворъ выглядати, та тревожилась, якъ собаки гавкали на дворѣ.

— Пѣди, дочко, одчиняй ворота! батько прийшовъ! Щось стукнуло коло ворѣтъ, — говорила нѣбы черезъ сонъ Нимидора, ледви одкрываючи помотанѣ вѣѣ й вѣка.

Любка выходила на подвѣря и зновъ вертала ся до хаты. Нимидора на силу зводила духъ.

— Любко! не прийшовъ батько? Менѣ здаеть ся, що я чула його голосъ за вѣкномъ, — говорила, якъ черезъ сонъ, Нимидора.

— Нѣ, мамо! Богъ зъ вами. То соловейки щебечуть въ садку, — говорила Любка.

Нимидора не побачила Миколы й передъ смертю. Вона вмерла безталанною, якъ и родилась безталанною. Сусѣды завертѣли ѣѣ голову намѣткою и поклали на лавѣ. Нимидора лежала жовта, якъ вѣскъ. Сусѣды входили й выходили, а Любка голосила надъ матѣрю при-

павши до неи. Вона такъ гарно плакала, що всѣ молодицѣ въ хатѣ плакали разомъ зъ нею:

— Неньо моя, голубко моя! на що жь ты мене такъ рано покидаешь? Чи я-жь тебе не любила, чи я тобѣ не годила? Чи я рано не вставала, чи я тебе не доглядала, що ты мене на вѣки покидаешь?

— Неньо моя, ластбнко моя! Десь ты багато горя зазнала, десь ты багато слѣзъ вылила, що не схотѣла на цѣмъ свѣтѣ жити, та полинула, якъ сива зозуля, въ далеку сторону. Коли тебе, моя матѣнко, дожидати въ гостѣ? чи глубокими снѣгами, чи зелеными лугами, чи бѣлыми вишневыми садами?

— Неньо моя, лебѣдонько моя! Зъ-вбдкбль тебе ждати, зъ-ббдбль выглядати? Чи зъ заходу, чи зъ сходу, чи зъ-за синього моря, чи зъ широкого степу? Чи прибудешь до мене, моя матѣнко, быстрою рѣчкою, чи буйнымъ вѣтромъ, чи дробнымъ дощемъ, чи бѣлою хмарою, чи прилѣнешь до мене сивою зозулею та закуешь въ вишневому садочку?

— Неньо моя, золоте насѣня! Дежь тебе посѣю, моя матѣнко рбдна? чи въ синьому небѣ, чи въ зеленому лузѣ, чи въ вишневому садочку? Чи збйдешь ты збрною на небѣ, чи розбвешь ся повною рожою въ садочку!

Всѣ молодицѣ плакали й говорили, що нѣхто въ цѣлому селѣ не вмѣе такъ гарно голосити, якъ Любка.

Поховали Нимидору на кладовищи рядомъ зъ ѣѣ тещею й тестемъ. Любка посадила край могилы вербу, а ѣѣ чоловѣкъ поставивъ невеличкого хрестъ. Всѣ люде въ селѣ жалували за Нимидорою и просили Бога, щобъ ѣй хочь по смерти було легко лежати й землю держати, бо на цему свѣтѣ ѣѣ жизнь була важча одъ сирои земли.

VI.

Микола все служивъ забродчикомъ въ Ковбаненковôй ватазѣ. Мокрина довго любила його та все давала гарбузы своимъ женихамъ. Батько ѣѣ лаявъ, мати плакала, просила, та нѣчого не помагало: Мокрина выйшла за-мôжь ажь черезъ нôлька рокôвъ, тогдѣ, янъ простигло ѣѣ серце и Микола покинувъ Ковбаненка.

Разъ Микола полаявъ ся и трохи не побивъ ся съ отаманомъ. Почала ся весна. Забродчики зъ отаманомъ збирали ся выѣжджати на море ловити рыбу. Вони поскладали неводы на вôзъ и выйшли въ села цѣлою ватагою. Першу весняну красну товю, по давньому звычаю, взявъ собѣ отаманъ усю. Тоня вдалась справдѣ красна: невôдъ бувъ повнѣсѣньвій баламутôвъ, осятрôвъ, бѣлюги, лакердъ та морскихъ пѣвнѣвъ. Рыбалки на-силу выволокли ѣѣ на берегъ.

Отаманъ вывѣзъ забродчикамъ могорычь. Могорычь бувъ скупеньвій. Забродчики неначе ковтнули муху и почали вôдôймати отамана на смѣхъ.

Красна тоня вдалась добра, але того лѣта рыба ловилась дуже погано. Забродчики роздѣлали въ осени дохôдъ и на-силу заробили по двайцять карбованцѣвъ. Отаманъ ихъ трохи ще до того й обдуривъ: не давъ цѣлои ихъ частки. Вони пôшли въ городъ пити могорычь, и

имъ не стало за що не тбльки похмелитись, а навѣть випитись.

Другого дня въ-вечерѣ вони вернулись до отаманьсиои хаты дуже лихй. Отаманша вынесла на вечерю черствого хлѣба и вчорашньои печеноі рыбы, що въ ничій часъ вона выкидала качкамъ.

— Чи вже жь, пане отамане, въ тебе не знайшло ся красчои рыбы намъ на вечерю? — сказавъ сердитый Микола, — чи вже-жь за ту красну тоню мы ще будемо грызти позаторбшный хлѣбъ?

— А де-жь я вбзьму свѣжого, коли не напекли?— сказавъ отаманъ.

— А мы-жь десь узяли красну тоню, котра одна була варта нашои працѣ за цѣле лѣто!

— Якъ коржа, такъ коржа! якъ спечемо, то й дамо! — сказавъ насмѣшкувато отаманъ и тыми словами поздражнивъ Миколу.

Микола схопивъ ся зъ мѣсця и крикнувъ:

— Давай, отамане, добру вечерю, а то полатаю вони оцимъ киемъ!

Микола вхопивъ въ руки дрючка и кинувъ ся до отамана. Отаманъ вхопивъ за кбнець дрючка и потягъ до себе. Мѣжь ними почала ся тяганина.

— Пусти! — кричавъ Микола.

— Ба не пушу! Яке право ты маешь во мною битись! — кричавъ отаманъ.

— Ты думаешь, якъ ты отаманъ, то велике цабе? Были мы й не такихъ панбвъ, якъ ты! — крикнувъ Микола и сѣпнувъ дрючка такъ, що обшмульгавъ отаманови руки.

Отаманъ кинувъ ся на-втѣкача. На дворѣ наймитъ гармазувавъ пшеницю, тягаючи волами колодку по розкиданыхъ и розвязаныхъ снопахъ. Отаманъ перескочивъ

черезъ валъ и побѣгъ по-за волами. Микола зачепивъ ся ногою за валъ, давъ сторчака въ пшеницю и тѣлькя черезъ те не доставъ отамана дрючкомъ по спинѣ. Отаманъ побѣгъ кругомъ хаты, и Микола погналъ за нимъ слѣдкомъ. Отаманъ вскочивъ у сѣнь и заперъ дверѣ засовомъ.

— Не выходь же зъ хаты, бо вбю! — кричавъ Микола, гуркаючи кулакомъ въ дверѣ.

Отаманъ знавъ Миколинй норовы и справдѣ заперъ ся въ хатѣ та й не выходивъ, доки Микола не лѣгъ спати.

Въ-досвѣта Микола забравъ свои манатки и приставъ до другой ватаги.

Отаманови було шкода Миколы. Вѣнъ служивъ йому дуже добре, помагавъ навѣть въ господарствѣ и бувъ добрымъ крылашемъ. На другу весну вѣнъ пѣшовъ до Миколы, перепросивъ его гарненько; вони помирились и запили сварку могорычемъ. Микола знов вернувъ ся до Ковбаненкового курѣня.

Довго служивъ Микола въ забродскѣй ватазѣ и заробивъ чи мало грошей. Вѣнъ поставивъ собѣ землянку, почавъ навѣть господарювати, але йому було тяжко жити самому, и вѣнъ знов пристався до товариства.

Тымъ часомъ зъ Вербѣвки все втѣкали люде одъ лихого пана Бжозовского. Багато ихъ стинало ся по сахарняхъ, багато пѣшло на заробѣтки до Одесы. Буваючи въ Одессѣ, Микола стрѣчавъ ся зъ Вербѣвцями и затягавъ ихъ до Ковбаненковой ватаги. Вѣнъ розпытувавъ про Намидору, про свѣй грунтъ, про матѣрь, про пана Бжозовского. Вѣнъ бачивъ, що вертатись до Вербѣвки не можна.

Тымъ часомъ Бжозовскій багато втративъ своихъ панщанныхъ людей и почавъ ѣздити скрѣзь по сахар-

няхъ та заганяти ихъ до дому. Багато народа вбнъ вернувъ до Вербовки, та нѣгде не знаходивъ Джерѣ.

Вбнъ памятавъ його кулакъ и на його грудяхъ огнемъ пекло те мѣсце, де його вдарила мужича рука.

Въ той часъ въ Акерманѣ наставъ становый, Полякъ зъ Кѣвщивны, близкій приятель Бжозовского. Перебераючись зъ мѣсця на мѣсце, той Полякъ забривъ аже на Басарабію и дбвнавъ ся, що въ забродскихъ ватагахъ багато вербовского народа. Становый галетѣвъ несподѣвано зъ поліцією на Ковбаневкбвъ курѣнь, похапавъ багато Вербовцѣвъ и мѣжь ними й Миколу. Ихъ усѣхъ позабивали въ найданы и посадили въ тюрму. Становый заразъ давъ знати Бжозовскому. Бжозовскій, маючи дѣло въ Одесѣ, поѣхавъ до Одеса, а потбмъ и до Акермана. Въ його душа стрепенулась одъ польскои пыхи. Вбнъ бувъ готовый втратити пбвъ Вербовки, абы тбльки пбместитись надъ Миколою.

Бжозовскій поѣхавъ до Акермана и подавъ бумагу въ судъ. Одначе йому не выдали пбдданыхъ безъ суду.

Довго сидѣли въ тюрмѣ рыбалки, доки ихъ покликали на судъ. Бжозовскій ждавъ тыждень, ждавъ и другій, а суду не було. Вже минувъ мѣсяць, Бжозовскій вытративъ багато грошей, проживаючи въ Акерманѣ, а суду все-таки не було. Бжозовскому здало ся зъ нудьги, що й його посадили въ тюрму, якъ и його пбдданыхъ. Вкбнци всего його покликали въ судъ. Два москалѣ зъ рушницями на плечахъ привели на судъ десять Вербовцѣвъ. Вони вглядѣли свого пана и поспускали головы. Одинъ Микола грбзно дививъ ся на пана своими темными проразуватыми очима. Бжозовскій, вже зовсѣмъ сивый, вытрѣщивъ на його свои здоровѣ очи и здаеть ся, бувъ готовый взѣсти Миколу очима.

Передъ судомъ стояло десять чоловѣкъ бурлакъ.

То не були тй обдранй, замлѣлй, нещаствй бурлаки, якй пробувають на управительских сахарнях. Передъ судомъ стояли здоровй высовй люде, повбиранй въ добру одежу.

Мѣжь усѣма бурланами выдававъ ся Микола своимъ зростомъ, своимъ рбвнымъ станомъ и гордымъ смѣливымъ поглядомъ. Й го не збгнула недоля й тяжка неволя. Його брови й вусы чорнѣли, а голова нѣби снѣгомъ припала. Висни й тѣмя ще чорнѣли й лиснѣли и тбльки нѣби бѣлымъ пыломъ припали, а сивина обхопила кругомъ його голову, нѣби бѣлымъ вѣнцемъ, якъ буває у чорнявых людей зъ мбцнымъ густымъ волосомъ. Вбнъ бувъ высовій, плечистый чоловѣкъ, зъ дужими руками, зъ широкимъ станомъ. На його мбцныхъ рунахъ було видно нѣби дротявй, напруженй жилы. Його велике лице було дуже выразне, зъ широкимъ лобомъ, зъ помѣрнымъ тонкимъ носомъ, зъ маленькою ямкою на перенбссѣ, одъ котрои розходились на обидва боки чорнй рбвнй брови и низько понависали надъ очима. Зъ пбдъ брбвъ блищали невеликй темнй гордй очи. Лице трохи звужувалось у низъ и кбнчалось мягкимъ кругловатымъ пбдборбдямъ. Губы були обведенй дуже выразно. Широкуватй щоки спускались одъ очей и одъ висквбвъ въ-низъ рбвно, нѣгде не западаючи. Невысовій але широкій лобъ ясно свѣтивъ ся пбдъ волосямъ, пбдстриженымъ рбвнымъ пружкомъ надъ самымъ лобомъ, одъ того пружка просто й рбвно спускались у низъ пбдстриженй виски, и обхоплювали лобъ по обидва боки, неначе чорнй рямця. Чорнй довгй вусы висѣли въ-низъ, янъ двѣ пявки. Нѣ одинъ пружокъ липя не ховавъ ся десь въ середину, тѣлки одній очи лежали глибоко въ ямкахъ, нѣби поховались десь пбдъ бровами, и выглядали зъ вбдтбль и розумно й хитро, й смѣливо й гордо,

та все повертались на бôкъ, нѣбы говорили, що вони нѣкому не ймуть вѣры. Тî очи були нѣбы живî: вони нѣбы говорили й думали, та все нѣбы чогось остерѣгались.

Другî бурлаки, побачивши свого пана, стояли, похиливши головы. Здавалось, нѣбы вони побачили свою смерть, що пôдняла надъ нхъ головами залѣзну косу.

— Якъ тебе звуть? — спытавъ судя въ Миколы.

— Я Йванъ Посмѣтюха, — промовивъ Джеря низькимъ голосомъ, нѣбы зъ домовины.

— Вôнъ зветь ся Микола Джеря! — крикнувъ Бжозовскій, не втерпѣвши, и заблищавъ своими сѣрыми, круглыми вытрѣшкуватыми очима.

— Якого ты *вероисповеданія?* — пытавъ далѣ судя по великоруски.

— Басарабскои, — одказавъ Микола, не зрозумѣвши слôвъ судьѣ и думаючи, що вôнъ його пытае про ґубернію.

— Я не про те пытаю. До якои церкви ты ходишь? — пытавъ далѣ судя.

— Часомъ хожу до кривдяньскои, а часомъ до акерманьскои, якъ трапить ся.

— Не про те мова мовить ся. Якои ты вѣры? — пытавъ судья вже сердито.

— Якои-жь я вѣры?... христіяньскои! такои якъ и люде, — говорывъ Микола.

Судья розсердивъ ся и почавъ кричати.

— Зъ вôдкôль ты родомъ? Де живъ твôй батько, и якъ твôй батько звавъ ся?

— Я таки тутешній зъ дѣда й зъ прадѣда. Я родомъ зъ Кривды. Батько мôй звавъ ся Посмѣтюха и дѣда люде дражнили Посмѣтюхою.

— Вôнъ родомъ зъ Вербôвки, зъ кіевскои ґубер-

нін, — обізвавъ ся панъ, дивуючись зъ Джериныхъ слівъ.

— Я въ Вербівці зъ-роду й не бувъ и не знаю, де вона, — тихо обізвавъ ся Микола.

— Ты втікъ зъ Вербівки, вже тому більше, якъ двайцять роківъ! — говоривъ панъ.

— Може хто коли и втікавъ, тільки не я, — гордо сказавъ Микола.

Судья розсердивъ ся, покинувъ пытати Миколу и обернувъ ся до инчихъ бурлакъ.

— А тебе якъ звуть? — спытавъ вінъ у другого чоловіка.

— Я Грицько Посмітюха.

— Ты не родичь Иванови Посмітюсь?

— Я його сынъ, — сказавъ бурлака дуже тихо, спустивши зовсімъ очи до долу. Було видко, що йому було вязково брехати, та недоля силувала до того.

— А тебе якъ звуть? — обернувъ ся судья до третього бурлаки.

— Я Карпо Посмітюха, — обізвавъ ся чоловікъ несмілливо.

— Ты не доводишь ся родичомъ цимъ двомъ Посмітюхамъ? — спытавъ судья.

— Я Йванівъ братъ, — якъ черезъ сонъ промовивъ чоловікъ, зовсімъ нахиливши голову, бо вінъ бувъ записаный въ Крывді Миколинымъ братомъ.

Судья спытавъ четвертого чоловіка, а далі пятого. И ті назвали себе сынами Миколы Джері.

— Та й багацько-жь у тебе синівъ, та й ще немолодыхъ! — говоривъ судья, сміючись, и зъ нимъ разомъ зареготались усі урядники.

Панъ тільки вытріщавъ очи на ту комедію и не знавъ: чи ті люде жартували, чи зовсімъ подурілі.

Другі бурлаки звали себе усякими прізвищами, якими ихъ позаписували въ акерманскихъ селахъ, але не тими, що ихъ звали въ Вербовцѣ. Панъ на-силу постерѣгъ ту штуку.

Судья заглянувъ у паспорты. Въ паспортахъ були такі самі прізвища, якими бурлаки себе назвали. Вонъ звелѣвъ одвести бурлакъ до тюрмы, а на судъ привести того старосту й писаря, що видавали паспорты. Судья знавъ, явъ робилось дѣло въ Акерманщинѣ, и тольки реготавъ ся.

Зновъ москалѣ одвели бурлакъ въ тюрму. Смутно, якъ дощовѣ хмары, вони йшли въ тюрму. Имъ хотѣлось лучче йти на Сибѣръ, нѣжь вертатись у Вербовку до пана. Вони знали, що панъ не дурно пріѣхавъ и дурно не поѣде до дому. Бжозовскій зновъ мусѣвъ ждати кінця того суду и вже нерадъ бувъ, що выѣхавъ зъ дому. Вонъ тольки тѣшивъ себе тією думкою, що дасть Миколѣ нольки сотень розокъ, помстить ся надъ нимъ и оддасть його въ москалѣ.

Въ той часъ якъ бурлаки досиджували свій часъ у тюрмѣ, стало ся велике дѣло. Прийшла народня воля, и панщина на вѣки згинула. Чутка про ту волю ще не дойшла въ акерманскій закутокъ, не дойшла до тіи тюрмы, де сидѣли бурлаки, але панъ Бжозовскій почувъ про те дѣло и нѣякъ не йнявъ тому вѣры.

Зновъ одчинили ся дверѣ въ тюрмѣ; зновъ москалѣ повели бурлакъ на судъ. На судѣ вже стоявъ и староста й писарь зъ Кривды. Тамъ уже бувъ панъ Бжозовскій.

А тымъ часомъ прийшла бумага про волю. Про неи вже оповѣстили въ церквахъ тіи недѣлѣ. Судья бачивъ, що бурлацке дѣло розвязувалось теперь зовсѣмъ инакше.

Бурлаки стояли, нѣбы пôдъ шибеницею. Судья выймявъ листъ про волю и прочитавъ його. Бурлаки нѣчогôсѣнько не розумѣли.

— Чи зрозумѣли, про що я прочитавъ? — спытавъ вôнъ у бурлакъ.

— Нѣ, пане! — обôзвались вони.

Судья почавъ выяснати имъ, що вони одъ того дня вже вольнî, не панщанний, а коли хотять достати землю, то щобъ скорѣще вертались не до Кривды, а до своєи господы, зъ-вôдкôль вони повтѣкали.

Бурлаки стояли нѣ живî нѣ мертвî, одначе нѣ одинъ зъ нихъ не йнявъ судьѣ вѣры.

— Ну, признайтесь теперь: чи вы справдѣ Посмѣтюхи! — жартуявъ судья. — Вы теперь не панщанний, а вольнî, и вертайтесь коли схочете, до дому.

Бурлакамъ здалось, що судья пôдходить тôльки до нихъ такими штутами, щобъ допытатись, хто вони такî.

— Нѣ, пане! мы таки Посмѣтюхи зъ батькôвъ зъ дѣдôвъ, зъ прадѣдôвъ! сказавъ Микола.

— А якъ я дамъ вамъ пашпорты на волю и звелю вамъ ити до господы, ще й панщины не робити?

— Воля ваша! Мы таки кривдяньскî Посмѣтюхи зъ дѣдôвъ и прадѣдôвъ, — зновъ сказавъ Микола, *дивлячись у вôкно скоса.*

Судя махнувъ рукою, а панъ Бжозовскій стоявъ теперь нѣ живый, нѣ мертвый, якъ стояли нещаснî бурлаки зъ початку суда.

Бурлаки тôльки тодѣ пôйняли вѣры, якъ одъ нихъ оступились москалѣ зъ рушницями, якъ нхъ выпустили и справдѣ на волю и вони розпытали про волю въ людей на селѣ.

Тôльки тодѣ вони нѣбы на свѣтъ народились.

— Отъ теперь мы вже й справдѣ не Посмѣтюхи!

— промовивъ Миколa. — Прийдеть ся знoвъ выхрещуватись за-ново, на старй призвища, та не знаю, въ ного выхрещуватись.

— Мабуть у Вербовцѣ, якъ назавъ судья, — говорили бурлаки.

Панъ Бжозовскій потилѣпавъ ся до Вербовки, а бурлаки почали й собѣ лаштуватись въ далеку дорогу. Вони спродали, що мали, зобрали грошей, дожидались теплыхъ днѣвъ и весною розпрощались въ стамановмъ та й рушули въ далеку дорогу. Тольки позоставались тй, що поженились въ Акерманщинѣ въ перве, и тй, що поженились въ-друге при живыхъ жѣнкахъ.

Въ той часъ въ Кревдѣ и въ инчихъ акерманьскихъ селахъ, по книжкахъ, померла велика сила народа. Померъ и невмерающій Посмѣтюха зъ усѣма сынами й братами одного дня, а Кишинѣвска консисторія, роздивляючись на книги, переляклась одъ такои страшнои новести въ Акерманѣ и въ цѣлой Басарабіи. Пошла навѣть чутка, що знoвъ зявилась на Басарабіи бендерска чума.

Знoвъ передъ бурлаками розстлавъ ся скатертю широкій степъ, знoвъ пошли вони знакомыми шляхами. Вони не йшли; здавалось, самй ноги несли ихъ до дому. Въ кожного на душѣ була думка то про батька, то про матѣрь, то про жѣнку та дѣтей.

— Чи застанемо живыми своихъ? — знехотя вымовивъ ся Миколa, и нѣхто не обізвавъ ся на його слова. Кожному було радосно, але надъ тією радостю въ кожного на душѣ нѣбы лежавъ важкій камѣнь.

Багато сѣлъ, багато городовъ минули бурлаки; багато недѣль налѣчили вони въ дорозѣ, доки прибелись до Вербовки. Сады цвѣли й одцвѣтались, жито въ полѣ зайло ся руномъ и пошло въ гору, а вони все йшли та

Ч. 272. Львовъ, Середа 2 (14) грудня 1892. Рочникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руских свитъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вівторокъ, и въ вівторокъ и пятницю на переміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Карола Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Лито а

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ въ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ	18 зр.	на цѣлый рѣкъ	24 зр.
на пѣвъ року	9 зр.	на пѣвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ	16 зр.	на пѣвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє стереженье. — Реклямації неопечатані вѣльні вѣдъ порта. **Неодрукованє числа коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вѣдъ одноріжкової инсератової въ рубр. „Надѣсланє“ по 20 кр. а. в. **Подяки** числять ся по 10 кр. вѣдъ ся книги.

Польонізація школъ въ рускихъ громадахъ.

Страшнѣ рѣчи дѣють ся въ нашѣмъ шкѣльництвѣ! Система польонізаційна розвельможнює ся зъ кождымъ рокомъ що-разъ вѣльше — и якъ бы танъ дальше мало йти, то въ часомъ польщина могла бы геть выперти рускиу зѣ школъ въ громадахъ рускихъ. Уже нинѣ богато школъ въ майже чисто-рускихъ громадахъ мае языкъ выкладовый польскій, а въ богато громадахъ переважно рускихъ, вводить ся задля кѣлькохъ дѣтей, навѣть не конче Полякѣвъ але Русинѣвъ латиньского обряду, языкъ выкладовый мѣшаный — jure caduco, бо законъ шкѣльный мѣшаного языка выкладового властиво не знае. Въ основѣ рѣчи то вводженье мѣшаного языка выкладового, польского и рускаго, мае поки-що служити за мѣстокъ до введеня въ рускихъ школахъ языка выкладового лише польского. А выходить ся зъ того факту, що мѣшаный языкъ выкладовый заводить ся лише для меншостей польскихъ, взглядно для меншостей латиньского обряду, мѣжь тымъ якъ для такихъ самыхъ меншостей, або навѣть и для вѣльшостей рускихъ въ школахъ зъ польскимъ языкомъ выкладовымъ мѣшаный выкладъ зовсѣмъ не вводить ся. Словомъ: система польонізаційна въ нашѣмъ шкѣльництвѣ нинѣ въ повнѣмъ розгарѣ.

Въ тѣмъ дѣлѣ одержали мы нинѣ зъ Перемыского письмо, показуюче дуже наглядно тую систему. Вп. дописуватель нашъ пише намъ:

„Перемыска ц. к. окружна рада шкѣльна огохосила того мѣсяця конкурсъ на посады учителѣвъ въ кѣлькинадцятьохъ школахъ свого округа. И що-жь-то показуе намъ той конкурсъ? Въ школахъ въ Кривчи, въ Медицѣ, въ Нижанковичахъ, въ Середни и въ Журавици — языкъ выкладовый польскій. Приглашаемо ся тымъ школамъ: яка въ нихъ рація польскому языкови выкладовому?

„Въ селахъ Медика и Середня Русинѣвъ есть три разы тѣлько, що нѣбы Полянѣвъ, а властиво Русинѣвъ латиньского обряду, бо всѣ селяне лат. обряду говорять тамъ по руски, отже матѣрнымъ языкомъ дѣтей есть руськѣ. Въ Медицѣ есть до 1.400 душъ обряду рускаго, а около 600 латиньского. Метрика жь шкѣльна показуе такѣ цифры: обовязаныхъ зъ шѣстьохъ лѣтъ до науки щоденнои: Русинѣвъ 228, т. зв. Полякѣвъ [латинникѣвъ] 74, жидѣвъ 15, — обовязаныхъ зъ трохъ лѣтъ до науки доповняючои: Русинѣвъ 106, латинникѣвъ 65, жидѣвъ 10; — а пѣсля сегорѣчныхъ катальогѣвъ есть записаныхъ на щоденну науку въ школѣ: Русинѣвъ 152, латинникѣвъ 65, жидѣвъ 8. И въ тѣй школѣ выкладовый языкъ — польскій!

„Въ мѣсточкахъ Нижанковичѣ и Кривче есть вѣльша половина Русинѣвъ, нѣжь Полякѣвъ, взглядно латинникѣвъ, а въ Журавици есть справдѣ вѣльшость латинникѣвъ о 600 душъ, але й Русинѣвъ есть поважне число, бо 600 душъ, а мимо того въ тѣмъ селѣ не заведено выкладового языка мѣшаного, котрый заведено въ школахъ сѣлъ Острѣвъ и Тарнавка, де живе лише четверта часть Полякѣвъ, по 100 душъ обряда латиньского...

„Такій порядки бачимо скрѣзь по громадахъ въ нашѣй частинѣ краю. Польонізація молодого поколѣня рускаго черезъ школы ведесь на широку скалю и на всякій способы. На тѣмъ терпить передовсѣмъ сама наука — и всюда чуешь нарѣканя та огорченье рускихъ родичѣвъ. Въ неодній школѣ вѣльшость дѣтей рускихъ, а що въ нѣй языкъ выкладовый польскій, то неразъ бувае, що приходить до нея учитель, котрый и слова по руски до рускихъ дѣтей сказати не вмѣе...

„Тою справою безконечно важною для розвою и взагалѣ будучности народу нашого повинній бы проводникы народу занятись вѣльше, нѣжь то дѣесь нинѣ. На нашу гадку — передовсѣмъ Руске товариство педагогічне повинно зѣбрати статистичній даты зѣ школъ, — навѣть пѣсля того, якъ рускій на папери школы ведуть ся въ практицѣ, а коли справа стане ясною, прийде черга на наше політичне товариство „Народну Раду“ и на послѣвъ нашихъ. Довше мовчати и не дѣлати — годѣ! Треба конче щось радити, — треба ратувати руске шкѣльництво вѣдъ польонізації, заточуючои що-разъ новій и що-разъ ширшій круги...“

До сего письма скажемо вѣдъ себе, що таке саме, якъ зѣ школами въ окрузѣ перемыскѣмъ, дѣе ся вѣльше менше скрѣзь по краю, — и, розумѣе ся, вповнѣ годимось на его поклинъ до компетентныхъ чинникѣвъ мѣжь Русинами, щобы тою преважною народною справою занялись вѣльше, нѣжь досѣ. А що гроза нинѣшного стану нашого на тѣмъ поли вѣдчуваесь загально и серіозно та глубоко, о тѣмъ може свѣдчити фактъ, що послѣдній зборы мужѣвъ довѣрія „Народнои Рады“ въ цѣлого краю поставили въ народній програмѣ мѣжь постулятами народу рускаго: подѣлъ краевои рады шкѣльнои на двѣ секціи: руску и польску.

Рада державна.

На вчерашнѣмъ, вѣ второкъ, засѣданю палаты послѣвъ поставивъ пос. Штайнвендеръ нагляче внесенье выбору комісіи, зложеной зъ 24 членѣвъ, котра бы розслѣдила оречення міністерства справъ внутрѣшныхъ щодо звѣстныхъ заряджень, щобы магістраты въ Ціллі и Целѣвци приймали словѣньскій подання та полагоджували ихъ въ словѣньскѣмъ языцѣ. Комісія мала бы взагалѣ розслѣдити выданій розпорядженя язиковій и зложити передъ палатою справозданье. Пос. Штайнвендеръ, мотивуюся свое внесенье, вказавъ на велике занепокоенье выкликане дотычными ореченями міністерства та зазначивъ конечность выготовленя закона языкового.

При голосованю вѣдкинено наглячѣсть внесена 127 голосами противъ 86. За наглячостію голосували: соцыучена лѣвиця, антісеміты, нѣмецкій націоналы, та нѣлька членѣвъ клюбу Коронініого и клюбу Трианто.

Вѣдтакъ приступлено до дальшои діскусія буджетовои надъ статомъ міністерства справъ внутрѣшныхъ.

Пос. Рутовскій порѣвнувавъ хибній устроеня нашихъ товариствъ асекураційныхъ зъ устроеньми такихъ товариствъ въ иншихъ державахъ, именно въ Швайцарія. Высказавъ бажанье, щобы правительство заняло ся поважно справою примусового обезпеченя вѣдъ огню. Хибна гадка, мовь бы въ наслѣдокъ примусового обезпеченя збѣльшило ся число огнѣвъ. Приватній товариства обезпечень мають за высокій преміи. Такій вѣдносины прути до того, щобы обезпеченя перейшли на власность краѣвт, и хочь правительство опирае ся сему, однакъ мусить до того прийти. Аже до заведеня примусового обезпеченя не повинно правительство давати концесій на товариства обезпечень, бо въ сей способѣ повстають рѣзній права, зъ котрыми вѣдтакъ много клопоту. Треба лишити ся при status quo. Высказы представителѣвъ правительства при вчерашній діскусіи надъ товариствами асекураційными не були вдоволяючій.

Вѣдтакъ обговорювавъ Рутовскій справу еміграція зъ Австріи. Выказавъ, що еміграція прибрала дуже великій розмѣры. Въ рр. 1889 и 1890 обчислено загальне число еміграптѣвъ въ Австріи на 67.000 людей; въ деякихъ околицяхъ Галичины населенье складае ся вже лишь зъ еміграптѣвъ, що вернули до краю. Правительство вѣдносить ся до того руху пасивно. Еміграпты рекрутують ся по найвѣльшій части зъ помѣжь населеня рѣльничого и дрѣбныхъ промысловцѣвъ. Треба доконечно закономъ управильнити и спинити рухъ еміграційный, якъ се есть въ иншихъ державахъ. Правительство повинно звернути пильну увагу на сю справу.

Пос. Кронаветтеръ остро критикувавъ поведенье правительства зъ роботниками. Для тыхъ горожанъ основній законы державнѣ не истнують. И танъ право свобѣдного переселеня стало ся пустою фразою. Навѣвъ численній примѣры, мѣжь иншимъ Рубінштайна зъ Кракова. Внѣсъ резолюцію, пѣсля котрои всѣ органы правительственнѣ були бы одвѣчальній за провину службову и надужитье власти. Одинокимъ средствомъ приневоленя правительства до того, щобы оно придержувало ся резолюцій, ухваленыхъ палатою, було бы вѣдмовленье буджету. Вѣдтакъ навѣвъ примѣры, якъ то вѣдставляесь засудженыхъ за політичнѣ провины по вѣдбутю кары до границь Россіи и тамъ выдаесь ихъ въ руки россійскихъ властей. Такій люде „щезаютъ“. Поставивъ другу резолюцію, щобы выдаленя чужинцѣвъ переводжено лишь въ дорозѣ контрадикторичнѣй та щобы выдаленому зъ границь монархіи прислугувало право выбрати собѣ границю, до котрои бажае бути вѣдставленымъ. Представивъ гѣрке положенье поставленыхъ пѣдъ доглядъ поліційный. Такій люде не мають нѣ хвилѣ спокою вѣдъ жандармѣвъ, котрій зновъ будучи деннымы заробниками за одного гульдена денно, мусять повнити обовязки помѣчникѣвъ ката. Урядникъ, що обходить ся зъ бѣдаками вѣльше остро и безвзглядно, дѣстае высше вѣдзначенье и орденъ. Заказують роботникамъ носити червонѣ краватки, а суть люде, що носять цѣлый червоный одягъ и червонѣ панчохи, а нѣчого имъ не дѣе ся. Обговорювавъ програму христіянскихъ соціялістѣвъ и вказавъ на фактъ, що одинъ магнатъ и властитель копалень, гр. Сільва-Тарука, презесъ конгресу католицкого въ Лінцу, велить лѣкареви оглядати що два роки кождого роботника и недужихъ прогане зѣ службы. Недавно одинъ такій роботникъ, отець родины, доконавъ самоубійства въ законѣ. Причиною всего лиха теперѣшна система правительственна.

Пос. Чечь закинувъ Кронаветтерови, що надто песимістично глядить на тѣ справы. Вѣдтакъ обговорювавъ справу заразы у худобы.

Пос. Брзорадъ обговорювавъ вѣдносины на Моравѣ.

Пос. гр. Сільва-Тарука розповѣвъ случай що-до згаданого самоубійства роботника.

По промовѣ референта пос. Катрайна принято позницію „зарядъ центральный“.

Слѣдуюче засѣданье вызначене на четверъ, а на порядку дневнѣмъ поставлено провізорію буджетову и проэкть закона що-до пѣльгъ для галицкои конверсіи индемнізаційнои.

— —

Вчера на обѣдѣ въ цѣсарскѣмъ дворѣ запрошено пять Полякѣвъ: Яворского, Воляньского, Гомпеша, міністра Залесского и застунника маршалка Хамца. Се вѣдзначенье толкують тымъ, що цѣсарь хотѣвъ имъ зая-

Въ справѣ реформы правописи въ школахъ галицкихъ.

[Письмо зъ Калущины.]

Отже справа реформы правописи рускои для школъ — уже фактъ довершеный: молодѣжь наша почне учитись писати правописію упрощеною и значно уленшеною.

Не можна сказати, щобы правопись ужита Желеховскимъ въ его „Словари“ а теперь заведена для школъ, була чимсь невиданымъ и новымъ въ Галичинѣ. Зовсѣмъ нѣ! Тая правопись, зайшовши сюда зъ Украины въ початку 1860-ыхъ роковъ яко „Кулѣшѣвка“ [названа вѣдъ свого укладчика П. Кулѣша], знайшла горячихъ прихильникѣвъ межи всею молодѣжію и вѣдъ того часу до нинѣ значна часть інтеліґентныхъ Русинѣвъ пише нею и вѣдъ початку 60-тыхъ роковъ до нинѣ не переводили ся часописи и книжки друкованій тою правописію. Що правопись тая не стала ся деси власностію всѣхъ Русинѣвъ, було тому кѣлька причинъ, котрыхъ тутъ наводити и розбирати не гадаю. Старшій тогдѣшній назвали нову правопись „украинщиною“ и супротивъ тои „украинщины“ ставили правопись установлену на першѣмъ зѣздѣ „Галицко рускои Матицѣ“ — хотяй и тота правопись була танъ само добре „украинщина“, бо уложивъ ею Украинець М. Максимовичъ для писань украиньскихъ, а проф. Якѣвъ Головацкій, котрый пѣдъ той часъ бувъ „украинофіломъ“, завѣвъ ею и въ писаняхъ галицко-рускихъ.

Але фактъ фактомъ, що вѣдъ початку 1860-тыхъ роковъ до нинѣ інтеліґенція руска стоить що-до правописи — т. зв. етімольоґічнои и фонетичнои — подѣлена. Що-до правописи етімольоґічнои — то есть ей нинѣ въ Галичинѣ два роды: а) правопись [вѣльше-менше] Максимовича, якою надрукованій дотеперѣшній книжки школьній и якою выдаесь „Дѣло“, и б) правопись россійска, якою друкують ся теперь выдания „Галицко рускои Матицѣ“, „Ставропігійского Института“ и якою выдаесь часопись „Галицкая Русь“ и т. п. Досыть кинути окомъ на „Дѣло“ а „Галицкую Русь“, а познаесь рѣзница велика: хочь обѣ часописи друкованій т. зв. етімольоґією, але „Дѣло“ етімольоґічною правописію украиньскою Максимовича, „Галицкая Русь“ зновъ етімольоґічною правописію „Московскихъ Вѣдомостей“. А що до фонетики — то хотяй въ Галичинѣ була въ 1870-тыхъ рокахъ проба увести радикальну правопись фонетичну [на взорець сербскои], то проба тая не удержалась и нинѣ нѣхто не друкуе а мабуть уже й не пише тою правописію, — и осталась тѣлько одна фонетична правопись т. зв. „кулѣшѣвка“, маюча за собою въ Галичинѣ традицію 30 лѣтню. Отже коли нинѣ почѣнша рѣчь про уленшенье и упрощенье правописи для школъ, то могла бути бесѣда тѣлько про тоту одну правопись, а не такожь про радикальну. И добре стало ся, бо замѣны въ порѣвнаню зъ дотеперѣшною правописію Максимовича, уживаною въ школахъ, выходять не значній — где лишь о чотири взглядно три знаки, котрій заступають ся другими знаками своеи таки азбуки, а не взято анѣ одного значка зъ чиненои азбуки чужои. Задержано буквы „я“, „ю“, „ѣ“, „ѫ“ и не введено „j“ [радикальна фонетична правопись зъ роковъ 1870-тыхъ завела була замѣсть „ѣ“ — „j“, замѣсть „л“ — „ja“ або „ьа“, замѣсть „ю“ — „jy“ або „ьу“, а замѣсть „ѫ“ — „ѧ“ зовсѣмъ на взоръ сербскои].

Коли пѣднесла ся въ остатныхъ часахъ гадка реформы правописи, а ще вѣльше, коли вже справа почала прибирати конкретнѣйшу форму, — проявилась, якъ звѣстно, опозиція середъ сторонникѣвъ етімольоґія.

Я зъ своеи стороны не беру тои опозиціи за зле нѣкому, хто въ пересвѣдченя выступавъ противъ реформы. Вѣдома рѣчь зъ практики, що кожда, хочь бы й найменча реформа чогось такого, що становить власность народну, стрѣчае у якоись партіи або ґрупы або бодай у одинець недовѣріе... Богато тутъ вилывае навычка, а въ правописи именно навычка значить дуже богато. Неодинъ прецѣнь, що пѣдписуваъ протестъ противъ реформы правописи, знае, що „з“ нинѣ буква мертва и нѣякого не мае звука, а мимо того вѣнъ за „з“ готовъ боротись до упадку. Такъ само кождый знае, що межи „ы“ а „и“ нинѣ нема рѣзницѣ, и кождый однаково читае звукъ „и“ чи написано „рыба“ чи „риба“, але мимо того вѣнъ, навыкши до такои буквы въ данѣмъ словѣ, ясность не може освоити сего она зъ другою, въ основѣ рѣчи, нинѣ тою самою буквою и не чужою, але своею, зъ нашои прецѣнь азбуки. Тутъ дѣлае навычка, а зъ навычки вийшло й переквѣдченье чоловѣка, тожь — якъ кажу — я не беру и нехай нѣхто не бере ему за зле его опозиціи, его пѣдпису на протестѣ и т. п. Кажу се на основѣ досвѣду. Одинъ інтеліґентный Русинъ, хочь народовець але сторонникъ етімольоґіи, дѣставъ зѣ Львова блянкетъ до протесту — и пѣдписавъ ся на нѣмъ, мимо того, що въ розмовѣ зѣ мною не мѣгъ заперечити и признававъ, що наука рускаго языка, особливо писаня, а въ наслѣдокъ того и письменность середъ народу пѣйде при уленшенѣй, упрощенѣй правописи скорше, нѣжь теперь, коли-то на одинъ звукъ бувае пять шесть знакѣвъ. Аргументомъ его за пѣдписомъ було: я пѣдписую зъ пересвѣдченя, я навыкъ... И фарисейства въ тѣмъ не було анѣ слѣду, — бувъ консерватизмъ въ правописи.

Инше дѣло зъ тыми, котрій не зъ консерватизму и не зъ пересвѣдченя выступили противъ реформы правописи, а справы порушенои рускими педагоґами ужили за средство аґітаціи противъ народовцѣвъ, выдумуючи дивнѣ дива. Тѣ люде поступали тутъ не щиро, але по фарисейски. Позаякъ они вѣдкидають самъ языкъ малорускій, то рѣчь ясна, що мусить же бути имъ байдуже, яку той языкъ мае правопись. Сяка чи така буде правопись въ языцѣ малорускѣмъ, — они по малорускы не пишуть. У нихъ розумѣесь, грала ролю політика — „общерусскость“, — впрочѣмъ они то й высказували зовсѣмъ отверто и зъ кождымъ днемъ що-разъ выразнѣйше показують се дѣлами. На що вѣльше? — часопись для народу „Русское Слово“, выходяча при „Галицкой Руси“ и ширена мѣжь членами общества имени М. Качковского по дешевшѣй цѣнѣ передплаты, почала вже выдаватись на половину живцемъ по велико-русски [вѣдъ кѣлькохъ нумеровъ друкуе въ фейлетонѣ повѣсть россійского писателя Марлинского пѣдъ заг. „Измѣнникъ“ зовсѣмъ по велико-

вити свое признанье для становища, яке заняли Поляки пôдчасъ минувшои кризы. Запрошено рôвнож и. Хамца въ характерѣ заступника маршалка, отже яко представителя Галичины.

——

Предложеный правительствомъ проектъ закона о провізоріи буджетовôй на першій чвертьрôкъ 1893 есть такого змѣсту:

§. 1. Уповажняєсь правительство стягати и дальше въ часѣ вôдъ 1 сѣчня по конець марта 1893 истнуючій безпосередній та посередній податки разомъ зъ додатками, пôсля вымѣру теперь обовязуючого закона податкового, именно же додатки до податку заробкового и доходового у высотѣ приписанôй закономъ фінансовымъ зъ 22 грудня 1891. — §. 2. Выдатки на адміністрацію въ часѣ вôдъ 1 сѣчня до кôнця марта 1893 р. мають покрыватись пôсля потребы на рахунокъ кредитôвъ, який установлять ся закономъ фінансовымъ на 1893 р. при дотычныхъ позиціяхъ и титулахъ. — §. 3. Выконанье сего закона, котрый входить въ житье зъ днемъ 1 сѣчня 1893 р., поручає ся Мому міністрови скарбу.

Въ тôмъ предложенôмъ проектѣ зайде — пôсля ухвалы комісіи буджетовои — лишь та змѣна, що замѣсть до кôнця марта 1893 буде поставлене до кôнця лютого 1893 року.

——

На понедѣлковôмъ засѣданю палаты послôвъ предложило правительство проектъ закона що-до признанія запомогъ зъ державныхъ средствъ для злагодженя нужды.

Пôсля проекту мае уповажнитись правительство до запомоги для населеня въ деякихъ краяхъ, потерпѣвшого вôдъ нещасть елементарныхъ и неврожаю и загроженого нуждою; запомога може бути роздана до высоты 150.000 зр. въ мѣру дѣйстнои потребы. Запомога мае роздатись яко беззворотній датки для потребуючихъ, именно ви мае ужитись на закупно поживы и зерна на засѣвъ, вôдтакъ пашѣ та на субвенцію до переведеня публичныхъ робôтъ. Власти правительственій будуть роздавати сю запомогу. Въ мотивахъ подано тій мѣсецевости, де такои запомоги потрѣбно. И такъ въ Долѣшній Австріи повѣтъ Гросъ-Енцендорфъ; въ Моравѣ повѣты: Моравска Крумава, Дачицѣ и Требицѣ, а въ Галичинѣ повѣты: Збаражь, Скалатъ и Гусятинъ.

——

Могло бы выдавати ся чуднымъ по подѣяхъ послѣдныхъ днівъ, коли то ворожо противъ себе ставули лівиця и правительство въ коломъ польскимъ та клюбомъ Гогенварта — що наразъ въ комісіи буджетовôй всѣ тій чинники пристали на внесенье лівицѣ, щобы провізорія буджетова була признана лишь на два мѣсяцѣ. Наступила згода на таке внесенье, але мотива, котрій спонукали до тои згоды були цѣлкомъ вôдмѣнній, якъ се можна бачити зъ комунікату, оголошеного зъ того засѣдання комісіи.

И такъ пос. д-ръ Гайльсберґъ зложивъ именемъ сполученои лівицѣ нѣмецкои таке заявленье: „Мы вносимо знизити речинець буджетовои провізорія зъ трехъ на два мѣсяцѣ. Наше теперѣшне становище до правительства спонукуе насъ, не признати ему нѣякого бôльшого уповаженя, якъ лишь скôлько вымагають абсолютній потребы державы. Если засѣданя рады державнои зачнуть ся зъ початкомъ сѣчня, то можна надѣяти ся, що буджетъ державный буде полагодженый до кôнця лютого. Зъ огляду на всякій обставины лежить се въ интересѣ палаты послôвъ затримати въ своихъ рукахъ дальшій ухвалы и не признати нѣякого речинця, котрый бы подававъ правительству бôльше поле до дѣлання.“

Мівістеръ скарбу д-ръ Штайнбахъ заявивъ поглядъ, що буде можна полагодити буджетъ въ двохъ мѣсяцяхъ, а правительство все кладе найбôльшу вагу на скоре полагодженье буджету то вôнъ не мае причины спротивитись сему внесеню на скороченье речинця провізорія буджетовои. — Пос. гр. Пининьскій заявивъ въ имени кола польского, що они задивляють ся на внесенье лівицѣ лишь зъ погляду на прискоренье росправъ буджетовыхъ и зъ огляду на се, що соймы бажають скорого покôнченя роботы въ радѣ державнôй, щобы могли зачати свою роботу, — тожь коло польске буде голосувати за внесеньемъ лівицѣ. — Пос. Шуклье въ имени илюбу Гогенварта заявивъ, що прилучаєсь до внесеня Гайльсберґа, але не годить ся на мотивованье лівицѣ, бо годѣ зъ признания провізорія буджетовои робати квестію довѣря. Позаякъ вже теперь комісія буджетова упоралась зъ деякими роботами, то можна заключати, що буджетъ дасть ся полагодити въ двохъ мѣсяцяхъ.

При голосованю одноголосно ухвалено признанье провізорія буджетовои на два мѣсяцѣ.

N. fr. Presse, обговорюючи сей результатъ, тѣшить ся, що правительство пôзнало свою безсильнôсть и не поважилось змѣритись зъ лівицею въ квестіи провізорія передъ повною палатою.

Письмо зъ Холмщины.

Дѣлю ся зъ Вама печальными вѣстями о житю-бутю нашихъ братей Галичанъ-священикôвъ въ холмскôй епархіи. Зъ многими изъ нихъ я вспѣвъ зôйти ся, вôдвѣдавши недавно своихъ рôдныхъ.

Положенье священикôвъ-Галичанъ, не вôдъ нинѣ дуже лихе, стае що-разъ гôршимъ. Коли управа холмскои епархіи перейшла въ руки преосв. Флавіяна, доля ихъ ще погôршилась. Правда, архіеп. Леонтій бувъ нечемный [„грубъ“] для духовенъства и се многихъ поражало, але не бувъ запеклый и мстивый, якимъ есть нинѣшный владика. А що Галичанъ въ холмскôй нещастнôй епархіи уважають „не своими людьми“ и вынятыми зъ-пôдъ захороны законôвъ, то они бѣдолаги ледве волѣчуть свое житье, безнастанно побиваній архіерейскою злобою и гнетеній его нѣчимъ необузданою самоволею. Нашій братя, попавши въ Холмщину, находять ся якъ-бы на мѣсци мученя. Холмска епархія есть свого рода „чистилищемъ“ для уніятôвъ возсоединившихъ ся зъ церквою православною. Погляньте на картину:

Половина нашихъ братей вѣчно напастована, ледви тягне свое житье, если вяле ихъ истновинье можна назвати житьемъ. Тому й не дивуйтесь, що кôлькохъ изъ нихъ покинуло православіе и вернуло ся въ унію. Я поднесу Вамъ трошка высше занавѣсу.

Нашій братя-священики: Павелъ Искрицкій, Єронимъ Блюсъ, Вацъ, переслѣдуваній, позбулась розуму... А кôлько лягло передчасно въ могилу? О нихъ на дѣлѣ можна сказати, що „хочь мовчать, стогнуть“... Тутъ священикъ, коли кладе ся спати, знае, де кладесь, але де другу нôчь буде спати зъ своимъ семействомъ, чи дома, чи може въ чистôмъ полѣ при дорозѣ, того не знае. Огъ въ найновѣйшомъ часѣ перегнавъ владика зъ одного кôнця епархіи на другій священикôвъ-Галичанъ: сивого, обремененого численною родиною о. Дѣдунка, дальше о. Омеляньского и о. Орловского, а Константина Алексіевича „низвелъ“ на два мѣсяцѣ въ „псаломщики“. Чи чували Вы, щобы въ заходній церквѣ деградували ксьондза на органістого? Хтось бы може думавъ, що о. Алексіевича „низведено“ за Богъ зна' яку провину, такъ нѣ! — просто за „пустякъ“, за дрôбницю, абы лишь показати: „Вотъ какая у меня власть! Слушайтесь, рабы, и повинуйтесь!“

Вся бѣда въ тôмъ, що епископъ въ Россіи — сегодня тутъ, а завтра на Кавказѣ, для того вôнъ уважае себе якъ-бы арендаторомъ епархіи, а бѣда тая збôльшуесь еще тымъ, що кромѣ архіерейскои резолюціи нема нѣякого бôльше закона и права для священикôвъ.

И не думайте, що православіе тутъ скрѣпить ся. Нѣ, вся тая безтолкова робота поведе до того, що за яких двацять лѣтъ утратить народъ и тую вѣру, яку мавъ, — заведуть его въ „расколъ“, якъ то стало ся на полудни, де такъ розширала ся „штунда“.

Розглянувшись хочь-бы лишь по верху въ вôдносинахъ Холмщины, мусить ся сожалѣти надъ нашими людьми, котрымъ судило ся сюда попасти. На своій рôднѣ принесли бы безперечно хосенъ, бо они люде дѣльній, а тутъ марно пропадають.

За прикладъ тутешныхъ вôдносинъ представлю Вамъ ось такій образокъ. Въ часѣ ревізіи епископа Флавіяна одинъ изъ священикôвъ I-го холмского благочинія бувъ назначеный служити въ своій церквѣ литургію. Церковь була повна народу. На литургіи бувъ владыка. Середъ вôдправы замѣтивъ вôнъ, що священикъ на „Вѣрую“ недостаточно, на его гадку, потрясавъ „воздухомъ“. Отже заразъ таки при народѣ въ часѣ литургіи епископъ прибѣгъ до священика, вхопивъ молящого ся за руки и ставъ по своему потрясати „воздухомъ“, приказуючи розсерджено: „Вотъ какъ! вотъ какъ!“ Судѣть же самій: чи таке безтактне поступованье архіерея може пôднати релігійного духа въ народѣ? чи не пôдкопуе оно авторітетъ священика?

Хто все те знае и видить, то для него буде ясно, чому декотрій „возсоединенные“ священики самій здіймають изъ себе санъ священьства, єдино длятого, щобы выйти зъ того духовного — якъ они кажуть — „порабощенія“. Бо-жь не кождый може стерпѣти того рода пониженя.

Зъ однымъ изъ такихъ священикôвъ, що зложили зъ себе санъ священьства, я говоривъ лично. То бувъ о. Михаилъ Л—ичь, мѣсцевый уроженець, чоловѣкъ рѣдкихъ здôбностей. И вôнъ говоривъ менѣ такъ: „Я бувъ православнымъ весь часъ, коли я бувъ въ уніи, але якъ я возсоединився формально и формально ставъ православнымъ, епископы православній заставили мене здрогатись на само слово: православіе, бо въ привислянскôмъ православію я не знайшовъ нѣ любови проповѣдуваной Христомъ, нѣ Его правды, — тому-то я й знявъ рясу и выйшовъ зъ послушанія. И не думайте [казавъ дальше о. Михаилъ Л—ичь], що то перва поява у насъ. Нѣ, то само зробивъ ихъ настоящій православный священикъ Люцерновъ, — вôнъ прямо перейшовъ въ расколъ, — такъ само учинивъ Гагаринъ, Цитовичъ и другій визначній православній люде, перейшовши навѣть до Єзуитôвъ... Но я все таки остаюсь, по моему, лучшимъ христіяниномъ, нѣжь самъ жестокій Флавіянъ, котрый збославъ бувъ мене въ Суздаль, не мôгши холоднокровно выслухати моихъ слôвъ правды...“ Подôбно, якъ о. Михаилъ Л—ичь, заявъ рясу и нашъ земляникъ о. Александръ Могильницкій, сынъ нашого поета бл. п Антонія Могильницкого. Зъ нимъ я старавъ ся зôйтись, та не успѣвъ.

Зъ высше наведеного можна зрозумѣти, длячого народъ въ Холмщинѣ „упорствуетъ“ въ уніи и длячого навѣть священики вôдпадають вôдъ православія и добровôльно знимають въ себе рясу, а декотрій навѣть назадъ надягають уніятску реверенду...

Брестъ литовскій 15 ноября 1892.

Земляк.

Про украинській промыслъ домашный на выставѣ въ Чікаґо

подавъ п. М. Коцюб—скій зъ Подôльскои губернія до остатного числа „Буковины“ таку звѣстку:

„Зъ певныхъ жерелъ дôзнавъ ся я, що панѣ Декаперъ мае експонувати на всесвѣтній выставѣ въ Чікаґо гафтованя срѣбломъ та золотомъ селянокъ ямпôльского повѣту, подôльскои губернія. Дѣлячись зъ читачами сею цѣкавою звѣстною, скажу кôлька слôвъ про самій выробы.

Осередокъ выробôвъ — село Клембôвка, ямпôльского повѣту. Въ Клембôвцѣ слизе усѣ селянки, дѣвчата й молодицѣ, вмѣють гафтувати та ткати „бомбакъ“, се-бъ то полотно на котрôмъ гафтують. Властиво „бомбакомъ“ называють тутъ тоненькій бавовняній нитки, котрій купують ся въ крамницяхъ у жидôвъ. Основа въ такôмъ полотнѣ бувае плоскинна, а поробокъ [пôдтканя] бомбаковый; але бувае полотно и цѣлкомъ бомбакове. Полотно звычайно тоненьке та вузке, жовтувате, дуже гарне на выглядъ. Селянки купують его на празникôвій сорочки, а панѣ на сукнѣ, що останными часами дуже увôйшли въ моду. Аршинъ бомбаку продають вôдъ 25—40 копѣйокъ. На такôмъ то полотнѣ й гафтують золотыми та срѣбными нитками — „широмъ“, а самый способъ гафтованя называють „чизью“, се-бъ то вышивають такъ, що нитка цѣльно укладаеть ся коло нитки и гафтованя въ обохъ бокôвъ выходять однакове. Зъ-першу, поки не було поспыту на такій выробы середъ тутешнои интеліґенціи, селянки гафтували тôлько для власнои потребы: поліки для празниковои сорочки, фартухи, ширѣньки [звычайно дѣвчата парубкамъ] рушники на образы, то що, та й то въ рядыгоды, довгими зимовыми вечорами, коли бувае вôльный часъ. Теперь же, вôдъ коли вышивки „широмъ“ почали розповсюднювати ся помѣжь панствомъ и зрôсъ поспытъ на сій выробы, настали справжній гафтарки спеціялістки, що тôлько й живуть зъ гафтованя, не йдуть въ жнива жати хлѣбъ, а сидять надъ шитвомъ, щобъ налагодити вышивокъ на продажъ на ярмарокъ або скôнчити заказъ якои богатои панѣ. На продажъ вышивають ковнѣрчики, погрудки, рукавцѣ, листы до суконь, жілетки, рушники, серветки и таке иное. Правду сказати — робота бувае чудова, взôрцѣ гарній, рясній. За те й цѣна вышивокъ досыть высока: такъ рушникъ довжиною въ $2^1/_2$ аршина, вышиваный срѣбнымъ та золотымъ широмъ вôдъ 2 до 3 карбованцѣ; за ковнѣрчикъ, погрудки та рукавцѣвъ до суконь 4—8 рублѣвъ, вважаючи на те, яка вышивка. Жілетка 4—5 карбованцѣвъ, и т. д. На ярмаркахъ по городахъ и по мѣсточкахъ на Подôлю часто можна зустрѣти вôзъ, наладованый сукнями бомбакового полотна та вышивками. То клембôвскій гафтарки выряджали въ свѣтъ свои выробы, выбравши якого метkого селянина, що згодивъ ся за певный вôдсотокъ вôдъ проданого пуститись въ крамарезу мандрôвку. И бувае, торгуютъ добре. Такъ я знаю, що за тыждень въ однôмъ невеликôмъ городѣ продали полотна та вышивокъ бôльше якъ на 100 рублѣвъ.

Отсій то выробы подôльскихъ селянокъ и фігурувати-муть на выставѣ въ Чікаґо, яко експонаты панѣ Декаперъ. При нагодѣ сей замѣтки зъ жалемъ мушу зазначити фактъ вельми некористныхъ умовъ, въ якихъ стоить у насъ на Украинѣ народный промыслъ. И не дивно, бо бѣдный, неосвѣченый украинській селянинъ не може дати собѣ рады, а байдужна інтеліґенція не поспѣшаеть ся подати руку „меншому братови“, бо вôй не стае пôчину, вона чекае, поки „Нѣмець“ покаже стежку, а то й просто не домѣркуеть ся до того, що давно вже пора звернути увагу на народный промыслъ та всякими заходами пôднати его. А Нѣмець тымчасомъ „покаже“. Такъ я якось читавъ въ московскихъ часописяхъ, що у Франціи зъорґанізувалась акціонерна спôлка для скупованя украинськихъ плахотъ, и я певный, що тутъ не обôйдеть ся безъ жадôбныхъ рукъ, безъ експльоатації. Та й зъ выставою въ Чікаґо! Нѣхто зъ Украинцѣвъ не пѣклувавъ ся объ тôмъ [бодай я нѣгде не читавъ про се], щобъ репрезентувати Украину на всесвѣтній выставѣ, передъ цѣлымъ свѣтомъ заявити, що и мы, Украинцѣ, истнуемо та маемо свою культуру. Та вже панѣ Декаперъ, спасибôгъ вôй, своими експонатами натякне въ Америцѣ про бѣдолашну Украину. А якъ бы не американська панѣ Е. П. Лінева, котра мае пôдчасъ выставы въ Чікаґо читати лекціи про народну украинську музыку, то Американцѣ сміливо могли-бъ подумати, що мы нѣмій, якъ рыбы. Сумно!“

руски, не змѣняючи навѣть „какъ“ и „что“] а рôвночасно проливае крокодилячій слезы за дотеперѣшною правописію въ школахъ, за правописію Максимовича. Чи не фарисейство?! Хто жь, якъ не партія „Галицкой Руси“, покинувъ правопись Максимовича, а принявъ правопись чисто россійску? Правда, при новôй правописи школьнôй вôдпаде кôлька буквъ зъ правописи Максимовича, але чи партія „Галицкой Руси“ не вôдкинула уже давно деякій буквы? Она-жь прецѣнь вôдкинула буквы „$\hat{o}$“, „$\hat{u}$“, „$\hat{e}$“, она выкинула навѣть букву „e“, намѣсть нея пише „e“, а на наше „e“ впровадила чужу букву „$э$“, котрои нашій предки не знали, отже она й не есть „тысячелѣтнымъ достоянiемъ анѣ нашого народу анѣ церкви“... Зъ того бы, беручи рѣчь по справедливости, выходило, що коли замѣна кôлькохъ буквъ иншими буквами зъ своеи азбуки есть „зрадою“, — то „зрада“ була бы чей же по обохъ бокахъ, а по сторонѣ партіи „Галицкой Руси“ ще бôльша, бо она не тôлько выкинула деякій буквы, але ще навѣть ввела въ нашу правопись чуже поторча — „$э$“. Але того сторонники „Галицкой Руси“ признати не хотять — а чому? Бо змѣна учинена хочь бы на шкоду малоруского языка а въ користь „обединенія“ — есть „заслугою“ передъ народомъ и церквою, але натомѣсть змѣна учинена, навѣть не умысне, на некорысть „обединенія“ а єдино зъ огляду на интересъ малоруского народу, на интересъ просвѣты галицко-руского люду — есть „зрадою“ передъ народомъ и церквою! Льоґіка то зовсѣмъ не хитра и легко зрозумѣла кождому, хто знае змаганя одной а другои стороны: народовцѣвъ а „обединителѣвъ“...

Нѣхто не заперечить, що самъ языкъ есть рѣчею важнѣйшою, якъ правопись; языкъ — то змѣстъ, а правопись — форма до того змѣсту. Длятого, кождый, хто дорожить самымъ змѣстомъ, своимъ языкомъ, мусить щодо формы бути уступчивымъ и толерантнымъ: сторонникъ правописи фонетичной супротивъ стороннина правописи етімольоґічной и на вôдворôтъ. Нехай фонетикъ читае друковане етімольоґією, а етімольоґъ друковане фонетикою, и нехай сей и той узнае за свое все то, що змѣстомъ не чуже и не зрадливе.

Теперѣшній реформѣ правописи для школъ нехай нѣхто зъ народовцѣвъ не приписуе значѣня полігичного а тôлько значѣнье педаґоґічне. Ишло о улекшенье науки нашого языка въ школахъ и длятого ініціятива реформы выйшла зъ кругôвъ учительства руского. Для Полякôвъ, котрій все були и ще нинѣ суть за латинкою въ руськôмъ письмѣ, теперѣшна реформа правописи не мае нѣякого значѣня, бо до нея не увôйшла анѣ одна буква зъ латинки, а цѣла реформа зводить ся на обмѣну кôлькохъ буквъ зъ руськои азбуки. Ба навѣть Великороссы можуть глядѣти на сю справу рôвнодушно и не можуть бачити въ нѣй якоись полігики, бо-жь въ самôй Россіи завело правительство для украинського языка правопись фонетичну, скасувавши правопись Максимовича и выкинувши буквы: „$ъ$“, „$ô$“, „$ѣ$“, „$і$“. Впрочôмъ насъ не повинно нѣчо обходати, якъ собѣ про сю або ту справу нашу думають сусѣды, мы глядѣмъ самій на себе и робѣмъ усе такъ, якъ мы самій узнаемо за добре. Руській педаґоґи узнали потребу реформы для школъ и перевели ей въ дѣло, — мы, всѣ народовцѣ, сторонники чи однои чи другои правописи, будемо слѣдити за результатами реформы. Будуть результаты добрій — поднаемо; не допишуть — будемо запобѣгати. Прецѣнь же всѣхъ насъ одушевляе добро народне, поступъ народу просвѣтный и взагалѣ культурный.

Хто говорить, що сеся реформа правописи есть нѣбы-то мôстком до заведеня латиньскои азбуки, — той очевидячки спекулуе лишь на туманенье легковѣрныхъ. Цѣла традиція народовства галицко-руского перечить тому рѣшучо почавши вôдъ часôвъ Маркіяна Шашкевича до нинѣшного дня. Коли хто хотѣвъ запродати руску азбуку, то пок. Северинъ Шеховичъ, а то чей-же була духова дитина Денниса Зубрицкого и смиренный рабъ М. Погодина... Що-до народовцѣвъ — то они, маючи 60-лѣтну традицію за собою, певно — на выпадокъ замаху на руску азбуку — не дадуть ся повстыдати тымъ Русинамъ, котрыхъ оборона руськои азбуки въ 1859 роцѣ звѣстна Русинамъ зъ книжки „Die ruthenische Sprach- und Schriftfrage“.

Наконець и пôдношеный въ деякихъ сторôнъ замѣтъ, що по реформѣ правописи школярѣ не будуть умѣти читати книжокъ церковныхъ, знайшовъ свое полагодженье тымъ, що въ школахъ мае податись наука и читаня тыхъ книжокъ. Не велика то буде штука, бо йде о двѣ буквы „$ъ$“ и „$ы$“, а „$з$“ и въ церковныхъ книгахъ нинѣ звукъ мертвый. Отже трудность буде майже нѣяка — а ще въ порôвнаню до народôвъ маючихъ церковній книги латиньскій, котрій читати въ школѣ народнôй дѣтямъ навѣть не може ся дати...

Ром. Роз.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Загальній зборы товариства „Громада“ у Вѣдни вôдбули ся дня 8 н ст. грудня при участи 40 членôвъ товариства вразъ зъ родинами въ концертовôй сали „zum schwarzen Thor“ Landstrasse 73.

Зборы вôдкрывъ патріотичною промовою голова о. д-ръ Т. Сембратовичъ, повитавъ присутного на зборахъ посла Телішевского и вôзвавъ всѣхъ членôвъ „Громады“ до дальшого щирого спôвдѣлання на користь „Громады“. Бесѣду о. д-ра Сембратовича принято грôмкими оплесками, по чôмъ о. голова покликавъ на секретарѣвъ акад. Яновича и Мих. Пюрка.

По вôдчитаню протоколу зъ першихъ загальныхъ зборôвъ зложивъ въ имени выдѣлу справозданье заступникъ головы акад. Студиньскій. Въ бесѣдѣ своій пôднѣсъ, що выдѣлъ старавъ ся по можности сповнити свôй обовязокъ найсовѣстнѣйше и головну увагу звернувъ на станъ роботничій, котрый у Вѣдни чимъ-разъ бôльше вынародовлюе ся. Членôвъ числило товариство 72, зъ того 68 звычайныхъ а 4 спомагаючихъ. Принятье одного

члена заквестіоновано. Членами звычайными було 40 людей зъ клясы роботничои, 22 академиковъ и 6 священиковъ та урядниковъ. До товариства належала яко членъ звычайный такожь одна женщина. Членами спомагаючими „Громады“ суть послы: Романчукъ, Барвѣньскій, Телишевскій и Подлашецкій. Выдѣлъ урядивъ сѣмь товариснихъ сходинъ, на котрыхъ можна було почути спѣвы, деклямаціи, водчиты. Заосины товариский навязавъ выдѣлъ „Громады“ поки-що зъ товариствами „Просвѣта“, „Ватра“ и „Зоря“ у Львовѣ, зъ славяньскимъ спѣвацкимъ товариствомъ, зъ Przytulisko и Zgod-ою у Вѣдни. Выдѣлъ товариства удѣливъ такожь одну малу беззворотну запомогу для члена товариства роботника, що довшій часъ лежавъ хорый. Водъ вкладокъ звольнено одного члена зовсѣмъ, а тремъ знижено вкладку на половину. Справа хаты для „Громады“ ще не полагоджена, але дуже водрадну вѣсть подавъ акад. Студиньскій, що одинъ зъ патріотовъ членовъ товариства, п. Вол. Кадайскій, властитель склепу, вддае свою хату на щоденний сходины Громадянъ зовсѣмъ безплатно на такъ довго, доки „Громада“ не спроможе ся на свою. Сю вѣсть принято грѣмкими оплесками. Справозданье закончивъ акад. Студиньскій подякою для тов. имени Шевченка за безплатне выпечатанье статутовъ, для тов. „Просвѣты“ и Взв. посла Ол. Барвѣньского за даръ цѣнныхъ книжокъ, послови К. Телишевскому за водчитъ а другимъ пп. посламъ за моральну и матеріяльну помочь для „Громады“, котра була, есть и остане товариствомъ народнымъ.

Дальше здавъ справу касіеръ „Громады“ тов. Бѣгунъ изъ стану касы. Станъ касы може бути въ одной стороны доказомъ совѣстного труду п. Бѣгуна, а зъ другои — доказомъ розвою „Громады“. Загального доходу за часъ пятьохъ мѣсяцевъ [водъ 12 червня до 8 грудня с. р.] було 198 зр. 65 кр. Зъ того припадае: на вписове 30 зр. 90 кр., на вкладки 92 зр. 45 кр., на добровольнй датки 74 зр. 30 кр. [въ большости зложили самі члены], на другй доходы 1 зр. Розходовъ було 38 зр. 93 кр., зъ чого припадае: на стемпле до статутовъ 2 зр., на оплату салі на першй загальнй зборы 5 зр., на запомогу 5 зр., на газеты „Дѣло“ и „Зорю“ 9 зр. 50 кр., на друки, книжки и печатку 10 зр. 27 кр., на кореспонденцію 7 зр. 16 кр. Отже лишае ся въ касѣ чистого гроша 159 зр. 72 кр.

По справозданю касіера приступлено до выбору нового выдѣлу. На внесенье акад. Студиньского выйшли выбранй черезъ аплямацію: Всв. о. д-ръ Т. Сембратовичъ на голову, М. Бѣгунъ на заступника головы, а на выдѣловыхъ: властитель склепу Вол. Кадайскій, фабричный роботникъ Ив. Морозовъ, механікъ Ад. Курило, механікъ Ал. Данкевичъ и академикъ Вол. Целевичъ, Вас. Сивакъ, Вол. Яновичъ. На заступниковъ выдѣлу выбранй: механікъ Мих. Ганаковскій, конюшій архикняза Альбрехта Матковскій и роботникъ фабричный Лавенса. До контрольной комісіи покликано роботника фабричного Павла Будзанюка и ескомтера банку Гр. Шумского. До мирового суду выбрано: д-ра мед. Зарубного, инжінера Костишина и фабричного роботника Сосницкого. Внесенье акад. Студиньского, щобы именувати почетными членами „Громады“ заслуженыхъ членовъ о. д-ра Т. Сембратовича и о. Б. Пюрка, перейшло оплесками.

На томъ закончилась офіціяльна часть зборовъ, а опосля наступили хоры подъ управою п. Туркевича, прекрасна артистична гра на скрипкахъ п. Терлецкого, п. Петрушевича при супроводѣ фортепяна, веденомъ концертово Т. Туркевичемъ, патріотичній бесѣды о. д-ра Сембратовича, посла Телишевского, акад. Петрушевича, Студиньского, роботника Морозка, члена „Ватры“ акад. Копертиньского и другихъ. Членъ „Громады“ панѣ Якубовска выголосила въ знаменитой интерпретаціи Шевченкову поему „До Основяненка“. Сердечна забава продовжилась по-за повночь. Одушевленье було надзвычайно велике, всѣмъ членамъ здавалось, що они не на чужинѣ а на роднѣ, а при водходѣ понеслась пѣсня „Ще не вмерла Украина“. Першій выдѣлъ сповнивъ свою задачу знаменито, а певна рѣчь, що и другій выдѣлъ рѣвно совѣстно поведе дальше „Громаду“ на дальшій розвой на славу Руси. Надѣятись, що за пару мѣсяцевъ число членовъ „Громады“ дойде до сотки. — *К. Люкинъ.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Соймъ угорскій зачавъ нарады надъ буджетомъ на 1893 р. Референтъ Геґедішъ, вказавъ, що дебата буджетова мае теперь инший характеръ, бо дефіцитъ стало усуненый зъ буджету а въ адміністрація державной наступила консолідація. Міністеръ фінансовъ поступивъ дуже строго при укладаню буджету, тожь звычайно теперь замѣненя рахунковъ даютъ результатъ далеко лѣпшій анѣжь якъ було преліміновано. Вкінци зазначивъ потребу реформы безпосередныхъ податковъ на основѣ справедливого роздѣлу тягаровъ. Першій промовавъ пос. Пасманді зо скрайной лѣвицѣ и выказувавъ що тягары разъ-у разъ ростуть. Вправдѣ адміністрація державна поправилась, але политика правительства остала та сама, тожь треба голосувати противъ буджету.

Появило ся перше число радикально антісемітского тыжденника, редаґованого пос. д-ромъ Вашатымъ. Въ томъ числѣ не подыбуемо програмы, бо першій накладъ числа въ програмою сконфіскованый. Яко выдавець подписаный д-ръ Банса, членъ выдѣлу многихъ политичныхъ товариствъ чеснихъ. Въ статяхъ заявдаесь молодо-Чехамъ, що она не досыть радикальній, тожь радше годилось-бы молодо-ческій клюбъ въ радѣ державной зредукувати на самій скрайній елементы, анѣжь побольшати его членами, на котрыхъ не можна на напевно числити. Такожь подано въ томъ числѣ вѣстку, що студенты-клерикалы у Вѣдни порѣшили зорганізувати ся и наблизити ся до чеснихъ товариствъ студентскихъ. Нова газета носить назву: Noodvislost.

Wiener Zeitung оповѣстила цѣсарску санкцію для ухваленого соймомъ галицкимъ закона о затягненю позычки для конверсіи облігацій фонду индемнізаційного вохдной и захдной Галичины зъ княжествомъ краковскимъ.

——

Въ парламентѣ нѣмецкомъ мотивувавъ пос. Макердсенъ свою интерпеляцію що-до узброенія пѣхоты. Покликавъ ся на вѣсти газетъ, мовь бы правительство загадало выготовленье новыхъ карабінковъ. Спростованье въ Reichsanzeiger-ѣ не могло нѣкого успокоити, а треба докончє, щобы воякы мали довѣрье въ доброту свого узброенія. — На се водповѣвъ Капріві, що оружье нѣмецкой пѣхоты есть цѣломъ добре що-до моделю и фабрикаціи та вповни водповѣдае вымогамъ теперѣшнои штуки воянной. Се дотычить въ цѣлой повни такожь карабінковъ, котрй выготовила фабрика Левого (звѣстного зъ процесу Альварда). Правительство нѣколи не мало гадки або водцати Левому карабіны або не замавляти дальшои фабрикаціи. При новомъ узброенію завсѣгды есть певного рода занепокоенье. Паперы, що водчитано въ процесѣ Альварда, не були тайнй а зявили въ наслѣдокъ звычайнои крадежи. Вкінци зазначивъ канцлеръ, що оплевета но безсовѣстно и безподставно управу воянну. — Водтакъ водповѣдавъ Капріві ще на другу интерпеляцію въ справѣ монетарнои конференціи. Канцлеръ добачавъ въ той интерпеляціи лишь намѣръ, получити квестію монетарну зъ антісемітизмомъ. Парламентъ отворавъ дискусію надъ сею водповѣдею канцлера, въ котрой Капріві могивувавъ свои поглады на антісемітизмъ. Правительство мусить выступити противъ напряму демаґоґічного, якій прибравъ антісемітизмъ послѣдными часами.

——

Супротивъ вѣстей, якій деякій газеты французкій подають въ справѣ панамскій, здавало бы ся, що Франція вже не вылѣзе зъ того болота морального упадку и корруціи. И такъ многй газеты подали теперь вѣсть, що фінансістъ д-ръ Корнило Герцъ, сильно скомпромітованый въ справѣ панамскій, утримувавъ дружнй зносины зъ найзнатнѣйшими мужами правительственными, бо Фрейсіне именувавъ его офіцеромъ почетнои легіи, а вечеромъ передъ самоубійствомъ бар. Рейнаха бачено Герца въ товариствѣ Рейнана, Клемансо и міністра скарбу Рувіера. Зъ огляду на тй вѣсти побоюють ся, що нове правительство провалить ся при першій лѣпшій нагодѣ, бо и такъ мае за собою въ парламентѣ лишь дуже незначну большость.

——

Standard доносить, що царь поручивъ Нелидовови войти въ переговоры зъ болгарскимъ ексархомъ въ Царгородѣ въ справѣ загаданои змѣны болгарскои конституціи. Нелидовъ мавъ бы наклонити ексарха, щобы вонъ публично запротестувавъ противъ такои змѣны, а Болгарамъ, котрй бы приложили руку до такои змѣны, загрозивъ ексмунікою. Водъ становища и водповѣди ексарха въ той справѣ буде залежати, чи Россія вмѣшае ся безпосередно въ сю цѣлу справу.

НОВИНКИ.

— **Концертъ „Львовского Бояна“**, що водбуде ся сеи пятницѣ въ сали „Дому Народного“, познакомить публику нашу зъ кількома новыми утворами музичными незвѣстныхъ доси авторовъ. На конкурсъ, розписаный выдѣломъ „Льв. Бояна“, наспѣло водъ трохъ авторовъ пять утворовъ. Зъ тыхъ три суть оригінальными композиціями до словъ Шевченковыхъ и Чайченка, два утворы заснованій на народныхъ пѣснякъ, именно на щедровкахъ. Всѣ композиціи заслугують на то, щобъ ихъ выконано. Котрй зъ нихъ удостоять ся премій, цыганье се розсудить судъ, до котрого рѣшивъ выдѣлъ запросити деякихъ звѣстныхъ музиковъ львовскихъ и артиста п. Мишуґу. Якій судъ выдадуть знатоки, оповѣстить ся прилюдно. Але при томъ цѣкаво було бы знати, котрый утворъ найбольше припаде до душѣ и смаку першои публики, котра, надѣемось, вже зъ того взгляду, навѣстить концертъ численно. Товариство „Львовскій Боянъ“ заслугуе на всесторонну симпатію и поддержку. Початый безъ всякихъ засобовъ розросъ ся „Льв. Боянъ“ вже нинѣ въ товариство дуже поважне. Окромъ спомагаючихъ числить „Боянъ“ кількадесять чинныхъ членовъ. Въ сѣмъ роцѣ скрѣпивъ ся именно хоръ мужескій. Для образованя голосовъ удержуе „Боянъ“ окрему школу, котру веде умно д-ръ Богданьскій. Члены побирають науку безплатно. Бібліотека „Бояна“ зросла такожь значно, а въ найновѣйшихъ часахъ, якъ звѣстно, рѣшивъ ся выдѣлъ продовжати цѣнне выдавництво „Музикальной Бібліотеки“. Зъ тыхъ то взглядовъ, повтаряемо, заслугуе „Львовскій Боянъ“ на симпатію публики рускои, котру симъ запрошуемо на пятничный концертъ.

— **Холера.** Зъ Гусятинщины доносять, що въ Коцюбинчикахъ померла на холеру занедужавша тамъ передъ кількома днями дванацятьлѣтна Олена Мужиловска. Иншихъ случаевъ не было.

— **Еміґрація до Бразилія.** Австрійске міністерство справъ внѣшныхъ довѣдало ся що правительство бразилійске заключило дня 2 н. ст. серпня с. р. умову зъ товариствомъ Compania Metropolitana, щобы тое-жь товариство доставило ему въ десятьохъ лѣтахъ міліонъ европейскихъ кольоністовъ. Доси спроваджували до Бразилія еміґрантовъ самій товариства приватній, зъ котрыми правительство бразилійске заключувало умовы водъ 1888 року. Теперь призпало тамошне правительство монополь въ спроваджуваню выходцевъ згаданой компаніи. Головній точки умовы суть такій: Compania Metropolitana обовязуе ся почавши водъ 1 сѣчня 1893 доставити въ десятьохъ лѣтахъ до Бразилія міліонъ кольоністовъ европейскихъ, такъ щобы рочный контінґентъ тыхъ-же не переходивъ 100.000 и не бувъ меншій водъ 50.000 душъ; мѣжь кольоністами мае бути 90% рольниковъ и 10% рукодѣльниковъ; одного року не можна спровадити больше якъ 60% кольоністовъ одной народности и вкінци особъ вольного стану не можна спроваджувати лише цѣлій родины. Кольонізуючи Бразилію мае тамошне правительство намѣръ побольшити силы робочій при управѣ кавы, бо водъ часу знесеня невольництва, показавъ ся тамъ великій недостатокъ роботника и плянтаціи кавы значно подупали. Только що-до самыхъ плянковъ бразилійского правительства. Розходить ся теперь о се, щобы провѣрити о скольке кольонізація Бразилія представляе користи для европейскихъ а спеціяльно нашихъ выходцевъ. Отже посля достовѣрныхъ информаціи нашого правительства справа такъ стоить. Теперѣшній господарскій водносины Бразилія дуже лихй. Паперы бразилійскій не мають майже вартости, платня роботника лиха а пожива дуже дорога, такъ що кольоністы працюючій якъ невольники въ плянтаціяхъ кавы або погибають зъ нужды або вертають назадъ до Европы. Такъ н. пр. въ серпни с. р. выѣхало зъ Бразилія больше якъ 10.000 европейскихъ выходцевъ. До того всего намѣряе правительство бразилійске поселювати кольоністовъ въ повиточныхъ своихъ краяхъ лежачихъ на екваторѣ а то: въ Пернамбуко, Еспіріто Санто и Багія, котрыхъ кліматъ есть безусловно убійчій для Европейцевъ. Въ виду того поручило правительство повѣдомити всѣхъ старостовъ, щобы старали ся о скольке можна спиняти еміґрацію до Бразилія и освѣдомлятя людей о тыхъ некористныхъ условяхъ. Для Галичины-жь есть се ще тымъ важнѣйше, що по ля донесеня австрійского посла въ Ріо де Жанейро мае она доставляти найбольшого контінґенту выходцевъ зъ усѣхъ краевъ австрійскои монархіи. Нема сумнѣву, що въ наслѣдокъ згаданои умовы появлять ся у насъ численнй агенты еміґраційнй, тожь есть обовязкомъ кождого свѣдущого чоловѣка выступати зъ цѣлою енергіею противъ такихъ агітацій.

— **Нещастна пригода.** Дня 28 н. ст. падолиста повертавъ секретарь староства новосандецкого Фр. Созаньскій зъ урядовои комісіи зъ села Рожнова до Нового Санча. Въ дорозѣ сполошили ся коне и гнали зъ горы понадъ пропасть. Возникъ, не могучи здержати коней, выпавъ зъ воза а секретарь, видячи неминучу смерть передъ собою, выскочивъ такъ нещастно, що зломивъ ногу по вызше костокъ. Зомлѣлого найшовъ въ снѣгу якійсь селянинъ и занесъ до недалекои коршмы, зъ водки водославъ его войтъ своими коньми до Нового Санча. Возъ розлетѣвъ ся на кусники, конѣ задержано въ третомъ селѣ, а возника найдено зомлѣлого и тяжко покалѣченого.

— **Шпендлінґа и Коберского,** засудженыхъ въ буковиньскомъ процесѣ у Вѣдни, перевезено сими днями до Львова, де на власне жаданье будуть водсиджувати кару въ Бриґідкахъ.

— **Державній залѣзницѣ въ Галичинѣ** выказали за 10 мѣсяцевъ 1892 т. е. водъ початку сѣчня по конець жовтня о 18 міліоновъ менше доходу brutto, якъ въ томъ самомъ часѣ 1891 року. Причиною сего зменшеня есть значне обниженье тарифъ товаровыхъ и слабшій рухъ особовый за для небезпечности холеры.

— **Буджетъ мѣста Чорновець** выказуе въ звычайныхъ выдаткахъ суму 319.793 зр., а въ надзвычайныхъ 42.234 зр., разомъ 362.027 зр. Звычайній доходы преліміновани въ сумѣ 270.145 зр., надзвычайній въ сумѣ 2.865 зр., разомъ 273.010 зр. Недоборъ выносить 89.017 зр. и мае покрытись въ одной части додатками до податковъ, именно 10% на школьній потребы и 5% на потребы мѣста. Тымъ способомъ зыскае ся 42.765 зр. Прочій недоборъ въ высотѣ 46.252 зр. мае покрытись позичкою.

— **Демонстрація на будапештеньскомъ університетѣ.** Професоръ хірурґіи въ Будапештѣ д-ръ Іос. Ковачь водзначае ся грубымъ поведеньемъ зъ студентами и недужима на клініцѣ и зъ тои причины мавъ вонъ вже неразъ неприятности. Передъ кількома днями приѣхавъ до Будапешту одинъ лѣкарь зъ провінціи лѣчитись. Професоръ Ковачь заявивъ, що недужій мусить поддати ся операціи а коли той-же запытавъ его чи операція конечна, водповѣвъ ему Ковачь зъ крикомъ, що если не хоче поддатись операціи то нехай иде до якого товариства похоронного и выбере собѣ караванъ и кладовище. Присутнй студенты почали при сихъ словахъ сичати а Ковачь обернувшись до нихъ закликавъ: „Мы здыбаемось при ріґорозахъ“. На другій день зобрало ся въ сали выкладовой больше якъ 300 студентовъ и повитало входячого професора крикомъ: Pereat! Студенты заявили, що хотять Ковача приневолити до чемнѣйшого поступованя зъ недужими на клініцѣ, бо Ковачь ганьбить подчасъ операціи недужихъ и обходить ся зъ ними брутально называючи се „мадярскою наркозою.“

— **Противъ д-ра Петтенкофера,** котрый — якъ мы писали — поднесъ поважній сумнѣвы що до теоріи холеричнои Коха, выступивъ недавно д-ръ Кароль Френкель, професоръ марбургского університету въ часописи Deutsche medizinische Wochenschrift. Въ своей розвѣдцѣ обговорюе вонъ справу спожитя холерачныхъ бакцілевъ професоромъ Петтенкоферомъ и Еммеріхомъ и доходить до выслѣду, що такъ Петтенкоферъ якъ и Еммеріхъ занедужали були на правдиву азійску холеру. Що перебѣгъ недуги у обохъ заразившихъ себе бувъ дуже лагодный се ще не доказуе нѣчого, бо не лише холера, але й другій заразливй недуги якъ: инфлюенца, шкарлятина, тифъ, туберкульоза, выступають въ дуже неровномѣрный способъ, разъ сильнѣйше, другій разъ скабше, а неразъ навѣть такъ слабо, що тяжко поставити діяґнозу. Причинъ сеи неровномѣрности еще поки-що не слѣджено цѣлковито, здаесь, що кромъ скількости матеріи заразливои въ поодинокихъ случаяхъ причиняе ся до того ще й змѣнна „злосливости“ тои-жь матеріи. На кождый способъ не можна сумнѣвати ся про дѣйстну холеру у обохъ згаданыхъ професоровъ. Петтенкоферъ перебувъ ей легко, зараженье-жь Еммеріха було вже сильнѣйше. Ослабленье, хрипка, велика спрага, воднисти водходы свѣдчать найлѣпше о томъ, що се була холера и що теорія Коха (що холеру выкликуе лише прутень холеричный) правдива.

— **Живленье дѣтей.** Якъ звѣстно, зменшае ся у Франціи населенье вже водъ кольканацятьохъ лѣтъ. Отже обчислено, що зъ 250.000 дѣтей, що кождого року умирають, можна бы бодай 100.000 удержати при житю, если бы дѣти водповѣдно кормлено. Для того выдано тамъ теперь розпорядженье, посля котрого не вольно давати дѣтямъ безъ лѣкарского позволеня передъ окончепымъ першимъ рокомъ житя нѣчого иншого ѣсти кромъ молока. Заборонено такожь уживати фляшокъ зъ ґумовыми пипками.

— **Лѣкарки.** Въ Петербурзѣ водкрыто женьскій медициньскій институтъ до котрого будуть приймати женщинъ, що скончили 20-ый рокъ житя и зложили испытъ зрѣлости въ ґімназіи. Курсъ въ институтѣ буде чотиролѣтный и на нѣмъ будуть учити ся всѣхъ наукъ лѣкарскихъ, а водтакъ бодай три роки мають практично учити ся женьскихъ слабостей. Дипльомованій лѣкарки будуть могли займати посады лѣкарокъ при женьскихъ институтахъ, ґімназіяхъ, пенсіонахъ и заведеняхъ.

— **Заявленье.** Маю честь заявити, що я не писавъ дописи до „Дѣла“ подписанои „Сусѣдъ“ а трактуючои про нещастнй водносины села Урлевъ въ Зборовскомъ, позаякъ я анѣ не звыкъ въ блудъ вироваджувати Редакцію та Читателевъ, анѣ справъ не загальнѣйшого значѣня нѣколи не тыкаю. Хв. Редакція зволить мое заявленье потвердити. Зъ глубокимъ поважаньемъ *свящ. Петро Богачевскій.* [Редакція стверджуе водъ себе, що о. П. Богачевскій не есть авторомъ згаданои дописи.]

— **Отроенье субліматомъ.** Славный вѣденьскій професоръ и хірургъ Альбертъ повѣдомивъ тамошне товариство лѣкарске, що водъ якогось часу терпѣвъ на неправильность травленя, дальше що замѣтивъ змѣну въ своихъ ногтяхъ а вкінци що выпали ему три здоровй зубы. Зъ тыхъ познакъ познавъ вонъ, що затруивъ ся субліматомъ, котрого що день уживае при операціяхъ. Хронічне затроенье у проф. Альберта сконстатувавъ и проф. д-ръ Людвіґъ. Сей выпадокъ досыть рѣдкій и займе безъ сумнѣву лѣкарѣвъ.

— **Дробній вѣсти.** Зъ заведеня карного въ Станиславовѣ утекли онодгы вечеромъ два небозпечній львовскій злодѣи Игнатій Цѣховный або Цьохъ, прозваный такожь шкора и Антонъ Терлецкій. — Въ недѣлю померъ нагле у Львовѣ выслуженый секретарь почтовои дирекціи, Маврикій Амвросій Рехтенберґъ.

Наука штука и література.

— **Повій рочники „Рускаго Слова“** зъ лѣтъ 1871 до р. 1879 включно можна набути въ книгарни Ставропигійского Института у Львовѣ. Цѣна одного рочника выносить 5 зр., оправленого о 30 кр. дорожше.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Именованя.** Приватный доцентъ Немиловичь именованый надзвычайнымъ професоромъ фармакоґнозіи при львовскомъ університетѣ. — Намѣстництво именувало комісаремъ для нагляду котловъ паровыхъ для повѣтовъ долиньского и жидачевского практиканта будовництва Адама Моздиневича.

— **Конкурсы.** Комната нотаріяльна въ Перемышли розписуе конкурсъ на посаду нотаря въ томъ мѣстѣ зъ речинцемъ до 20 н. ст. сѣчня 1893. — Магістратъ мѣста Калуша розписуе конкурсъ на посаду касіера мѣского зъ платнею 500 зр. и двома додатками 5-лѣтными по 100 зр. Вымагае ся 800 зр. кавціи и испыту зъ рахунковости. Поданя треба вносити до 31 н. ст. грудня с. р.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 14 грудня. Рада державна буде замкнена вже 17 грудня, а збересь въ першихъ дняхъ сѣчня.

Будапештъ 14 грудня. Гр. Аппоній выступивъ досыть остро противъ правительства и заявивъ, що буде голосувати противъ буджету.

Берлинъ 14 грудня. При дискусіи надъ проектомъ войсковымъ Бебель домагавъ ся, щобы Нѣмеччина порозумѣла ся зъ Францією.

Парижъ 14 грудня. Міністеръ скарбу Рувіе подавъ ся до димісіи въ наслѣдокъ выявленя его водносинъ зъ пок. Рейнахомъ. Дерулѣдъ домагавъ ся, щобы Рувіера поставити передъ трибуналъ державный. Наслѣдникомъ Рувіера именованый Тіраръ.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **Дальшій жертвы на реотаврацію парохіяльной церкви въ Дубецку** надосланій ласкаво по день 10 н. ст. грудня с. р. Впр. о. Матковскій крил. и куетосъ перемыскои Капітулы 35 зр. Свѣтл. д-ръ Мышковскій настоятель семинаріи духовной у Львовѣ 10 зр.; Впр. ярославскій Урядъ деканальный 7 зр. 25 зр.; Вп. оо.: И. Олексинъ парохъ въ Доброи шляхоцкои 6 зр., Бескидъ парохъ въ Тарнавки 3 зр. 50 кр. и Черкавскій парохъ въ Соколѣ 3 зр.; Вп. пп. Николай и Викторія Ярошевичѣ зъ Перекопаня перемыского 2 зр.; Вп. оо.: Т. Савула парохъ въ Дмитровичь 2 зр. и Іоанъ Прислопскій парохъ въ Фльоринки 2 зр. Всего разомъ 70 зр. 75 кр., а зъ попереднымъ жертвами 247 зр. 85 кр. — Складаючи прилюдну подяку Впр. о. крил. Матковскому и прочимъ Вп. Жертводавцямъ за ихъ щедрй жертвы, прошу умильно и иншихъ нашихъ Патріотовъ о ласкаву помочь въ повысшомъ дѣлѣ. — *Стефанъ Петрикъ* рускій парохъ въ Дубецку.

Надо́слане.

Позаякъ Всч. Духовеньство дае звычайно **кождого року передъ Рождествомъ Хр. старй Евангелія** до во́дновленя, тому просимо благосклонно о скоре надсыланье, щобы мы могли еще завчасу во́дновити Евангелія и назадъ порозсилати. Близшй умовленя письменно.

Також приготовлено вже до розпродажи **Нове выданье Евангелія** въ ро́знородныхъ переплетахъ по значно зниженой цѣнѣ. На жа данье высылаемо цѣнники оплатно.

Остаемо зъ глубокимъ поважаньемъ:

МИХ. СПОЖАРСКІЙ и СЫНЪ

перше руске переплетниче заведенье у Львовѣ
По́двалье ч. 9. 4496

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНО́ТКИ. Сей плястеръ не мѣстить нѣякихъ шко́дныхъ субстанцій и дѣлае скоро, певно и лаго́дно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ по́дъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ
по́дъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**
ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа)
напротивъ головного одвалу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ по́дъ „Коперні́комъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Ріхтера гры терпеливости: духъ-мучитель, загадка кругова, розо́рванный хрестъ, Пітаґорасъ и т. п. стали ще бо́льше займаючи анѣжь передъ тымъ, бо **нові выпуски** мѣстять такожь задатѣ до подво́йной гры. **Правдивй лишь зъ маркою котвы.** Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказалисъ зъ признаньемъ, що славній Ріхтеровй

КОТВОВЙ КОРОБКИ ЗЪ КАМЪНЧИКАМИ

суть великой ваги воспитуючой; нема нѣякой лѣпшой и душевно бо́льше побуджуючой гры для дѣтей и старшихъ!

Се **найлѣпшій** а що до тревалости навѣть

найдешевшій дарунокъ на Ро́здво

для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшй вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ **новом цѣннику,** де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинній якъ найскорше замовити у по́дписаной фірмы. щобы могли завчасу выбрата для дѣтей дѣйстно **во́дповѣдный дарунокъ.** – Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронной марки **котвы** се звычайні и безъ вартости по́дробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровй коробки котвовй зъ камѣнчиками,

котрй суть незро́внанй а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр и высше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками. 4468 8—11

F. Ad. Richter & Cie.,
Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv Steinbaukasten-Fabrik
Wien, I. Nibelungengasse 4.
Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Йоркъ.

Ученикъ

VI-ой клясы нѣмецкой ґімназіи шукае на село лекціи. Близша вѣдомо́сть въ Редакціи.

Двѣ комнаты зъ окремными входами, зъ обставою, хэрчемъ або безъ, зараз до вынаймленя. Вѣдомо́сть: Варшавска Молочарня, ул. Баторія ч. 30.

Обѣды смачній и здоровій на свѣжо́мъ маслѣ въ абонаментѣ мѣсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручае Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30. 4493 (4—?)

Конкурс.

Видїлъ „Руска Бесїда“ у Львові розписуе конкурс на слѣдуючі сили артистичні: 1) аманта сальонового після можности з голосом теноровим; 2) артиста до ріль характеристичних сальонових; 3) артистку до хору; і 4) сопранїстку до хору.

Зголошуватись до 24 н. ст. грудня с. р. до Видїлу „Рускої Бесїди“ у Львові, ул. Вірменьска ч. 27. 4500 1—2

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска“,

брошурка, зъ котрою кождый повиненъ о́бзнатись въ огляду на маючу завестись зъ новымъ рокомъ шкільнымъ въ нашихъ школахъ управильнену правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Дастати можна въ друкарни Тов. им. Шевченка у Львовѣ ул. Академична ч. 8.

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 58—?

гигієнічній, хірурґічній, до плеканя недужихъ и для полѣжаниць (Спеціяльности парискій по́дъ дискрецію) высилае за послѣпатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

МУЖЕСКУ Безсильно́сть

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхо́въ молодости и розпусти, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданихъ илюстров. книга

Самоохорона д-ра Ретава

Россійске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескій силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ куверто́ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей къ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in 11—34 Leipzig.) 4391

ГЛЯДАЄСЬ АҐЕНТА
до збиранья анонсо́въ.

Першенство мають тй, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомо́сть въ адміністрациі „Дѣла“.

ТОРГОВЛЯ ФРАНЦА ПЕРЛИКА

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

при улици Францішканьско́й на брамѣ ч. 153

поручае по цѣнахъ умѣреныхъ и совѣстныхъ:

Артосы, фелоны, стихарѣ, (альбы) кадильницѣ, кресты на по́дставѣ, лѣхтарѣ, лѣхтарнѣ, пауки бронзовй и кришталевй, образы, свѣчники (канделябры) хоругви и фаны, чашѣ золочений зъ китайского срѣбла и щирого срѣбла, Евангеліоны нового выданя, оправній въ аксамитъ въ прехорошихъ солідной роботы оковахъ позолоченыхъ во́дъ зр. 50—250. Плащеницѣ на полотнѣ во́дъ зр. 18—42., зъ шовковой матеріи во́дъ зр. 48—128 Воскресенія рѣзанй зъ дерева во́дъ зр. 10 до 30, и прочй церковній знаряды. 4497 1—5

Вже выйшовъ зъ друку

Илюстрованый Календарь Просвѣты
на ро́къ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

До́стати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Во́рменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Рухъ поѣздо́въ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криниці via Тарно́въ	—	—	901	—	—	—
„ По́дволочискъ и Бродо́въ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ По́дволочискъ и Бродо́въ (на дворець По́дз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радо́вцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскоя	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Ґаличъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Во́дходять зъ Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криниці via Тарно́въ	—	—	—	—	756	—
„ По́дволочискъ и Бродо́въ (зъ голов. дво́рця)	258	—	941	1026	—	—
„ По́дволочискъ и Бродо́въ (зъ По́дзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Ґаличъ	536	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радо́вцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый по́дсля годинника льво́вского. Числа по́дчеркненй означають пору 2238 но́чну во́дъ год. 6-ой вечеромъ до год. 6 рано.

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарно́й и складно́й оправѣ ніклево́й майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бо́льше.

Такій самый будильникъ календаровый зъ дзво́нкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр. $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бо́льше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленой, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подво́йно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінóвъ зъ потро́йною кувертою, дуже мо́цный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Заторука дволѣтна: Цѣнники фабричній даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie
I. Schottenring Nr. 33. 4457 12—?

Лишь **тогдѣ правдивый,** если трикратна флящина єсть замкнена низше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовто́мъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Мааґера

правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ

зъ фабрики
ВІЛЬҐЕЛЬМА МААҐЕРА
у Вѣдни.

Розслѣдженый першорядными повагами медичными и **за-для своси легкои стравности** порученый також дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збо́льшенія ваги тѣла, полѣпшенія соко́въ, а також взагалѣ прочищенія крови. — Фляшку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабично́мъ **Wien III./3., Heumarkt Nr. 3.,** а також **майже по всѣхъ антикахъ австро-угор. державы.**

У Львовѣ у пп. антикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, та у пп. кущѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Ганкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. державы:

W. MAAGER, WIEN
III./3., Heumarkt 3. 4434 6—18

ТОРГОВЛЯ РЬЧЕЙ ЦЕР;ОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручае Всечесньёшому Духовеньству и п. п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКЙ ОБРАЗКИ:
безъ молитовъ мала сот. 35 кр.
„ „ середна „ 45 „
„ „ бо́льша „ 70 „
зъ молитвами хорошо выконанье по 1 зр. сотка

МЕДАЛИКИ РУСКЙ:
1 тузинъ медалико́въ по 11, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКЙ:
1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:
тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ
Ставроп. Института по 50 кр. на ро́къ 1893.

КАЛЕНДАРЬ
„Посланника“ на ро́къ 1893 по 35 кр

О численій замовленя урашае ся! 4498 1—2

!!! На Свята Ро́здвяній !!!

ТОРГОВЛЯ

МИХАИЛА ДЫМЕТА

У ЛЬВОВѢ

поручае по цѣнахъ умѣреныхъ, сталыхъ и совѣстныхъ

Евангеліоны нового выданя, оправній въ оксамитъ въ прехорошихъ солідной роботы оковахъ позолоченыхъ во́дъ зр. 55—150. Дальше: Артосы, Фелоны, Стихарѣ (альбы), Кадильницѣ, Хресты на по́дставѣ, ручній и процесіональній Лѣхтарнѣ, Патриції, Пауки бронзовй и кришталевй, Образы, Свѣчники (канделябры), Хоругви и Фаны, Чашѣ золочений, зъ хинъского срѣбла и зъ чистого срѣбла, и прочй церковній знаряды.

Книги выданя Института Ставропиґійского по тыхъ самыхъ цѣнахъ. 4483 3—6

Высылка во́дворотною почтою.

Противъ холєры

поручае по́дписана фірма свой славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКЙ КОНЯКЪ
„Societe Girondine“.

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды“ (по $^{7}/_{10}$ літр.) зр. 36·—
„ „ $^{1}/_{2}$ коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ $^{1}/_{4}$ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ. . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ $^{6}/_{1}$ літр. фляшкахъ євент въ бутлях по 5 літр.
KLEINS „TATRA“ BLUME „SPECIALITÄT“ ЛІКЕРЪ ЗЄЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1·30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку $^{7}/_{10}$ літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ „ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2·80 „ „

На жаданье илюстрованій цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылаютъ ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 29—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU
Import & Export Haus.

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши во́дъ дня 12 лютого 1889 выдае

АСИГНАТЫ КАСОВЙ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ
$4^{1}/_{2}$% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячій ся въ обѣгу **5% асигнаты касовй** зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будутъ **опроцентованй по $4^{1}/_{2}$% во́дъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый **Дирекція.**

Для церквей

КАДИЛО ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручае

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка $^{1}/_{4}$ фунта 50 кр.

Для церквей Для церквей

При закупнй товаро́въ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнй тов. им. Шевченка по́дъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 273. Львôвъ, Четверъ 3 (15) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдаток **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро огологошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кародя Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургу M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Нього.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Рекламації неопечатані вôльні вôдъ порта

Неоплачене число коштує 8 кр. а. в.

Отголошеня принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одног. рôчної инсератової въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в.

И одинôкъ числить ся по 10 кр. вôдъ стрічки.

У Львовѣ, дня 15 н. ст. грудня 1892.

Найобентавнѣйший слѣдитель внутрѣшных вôдносинъ Галичины, судячи по квестіях, яки выступають, и фэнтах, яки довершають ся на наших очах, мôгъ вже прийти до переконаня, що край нашь переживає поважну крізу.

Головным знаменем Галичины есть загальный рострôй. Поле економічне, описане вѣрно посломъ Щепановскимъ въ розправѣ „Nędza Galicyi“, выдає обильный овочѣ. Бôльша посѣлôсть переходить систематично и въ значнôй пропорсіи въ руки жидôвскій. Мѣщанинъ руский и польскій, якъ и дрôбный промысловець, ставъ бѣлымъ муриномъ въ рукахъ капіталістôвъ жидôвскихъ або перемѣнивъ ся вже въ чорный пролетарият, а долю селянина илюструє найвѣрнѣйше еміграція чи то въ „новый свѣтъ“, чи у сусѣдну Росію. Торговля бôльша перейшла цѣлкомъ въ руки жидôвскій, дрôбна ледве животѣє. Соціялізмъ и радикалізмъ вникає въ умы класы роботничои и частины молодежи. Поле автономіи краєвои выказує повсюды дуже великій недостатокъ, котрых жереломъ есть въ одной сторонѣ темнота, въ другои неразъ нечесній характеры и руки. Поле політично національне сталось ареною завзятого антагонізму, прикрашеного навѣть фанатичною ненавистію, котру пôддержує всѣми способами праса деяких таборôвъ польских.

Мы вже мали нагоду замѣтити, що нема днины, въ котрôй бы одинъ або другій орґанъ прасы польскои не напинувъ ся на Русь галицку мокрымъ рядномъ. Здаєсь, що система чорненя, пôдозрѣваня и обводы сталась окликомъ для наших сусѣдôвъ. Одинъ дневникъ выручає другого въ тôй поганôй роботѣ, одинъ другого перевышає въ инсинуаціях, щобы суспôльнôсть русину представити въ якъ найчорнѣйших краскахъ. Вівіены, Дембовскій, Козловскій e tutti quanti подали собѣ руки и выдали покликъ, а орґаны ихъ сторонництвъ цдуть въ перегоны одинъ попередъ другого въ благородній денунціяціи и пашквілях не лишь на поодиноких людей але на весь загалъ руский. Щобы нотувати всѣ пашквілѣ, инсинуаціи клеветы та напасти зъ Gazet-ы Narodow-ои, Czas y, Przegląd-y и тымъ подôбных, на то треба бы посвятити все мѣсце въ дневнику, а у насъ же суть и иншій справы на порядку дневномъ.

Въ виду того выступає зъ всею повагою питанье: на чôмъ все те скôнчить ся? Поважна критика, хочь-бы и зъ устъ противника політичного чи національного, була и буде за всѣгды рѣчею пожадавою. Пôдъ вплывомъ обективнои критики розвивають ся всякій взаємины правильнѣйше и безъ шкоды для сторôнъ. Але-жь коли бо згаданій орґаны далеко вôдбѣгли вôдъ всякои обективности, а статьѣ ихъ дышать такою грубостію, простотою, жовчею и ѣдію, що до роздору нинѣшного долôвають лишь оливы и докладають дуже небезпечного пôдпалу. Намъ доводилось неразъ читати полемічній артикулы въ часописях нѣмецкихъ противъ Чехôвъ, чеших противъ Нѣмцѣвъ, але нѣколи не стрѣчали мы тамъ стôлько злобы и ненависти, низького крутарства и брутальности, кôлько доводять ся читати въ тых орґанах при всякôй нагодѣ, коли предметомъ статьѣ есть такъ знана справа руска. Наколи праса польска думає, що въ сей способъ вытворить ся межи обома народами краю „zgoda“ або бодай якій такій modus vivendi — то ґратулюємо ѣй до успѣху, але дуже сумного. Не думаємо вôдмагатись народови польскому подôбнымъ оружемъ, але мусимо прасу польску перестерегти передъ наслѣдками, котрыми така робота зъ конечности мусить увѣнчатись скорше чи пôзнѣйше и вѣхто не буде вже въ силѣ покласти яконебудь кладки надъ тымъ проваломъ, котрый насъ розлучить. Мы розбѣдемось дуже далеко, а поколѣнє, котре выховаєсь пôдъ вплывомъ такои расовои ненависти, вôдвернесь вôдъ васъ зъ усею рѣшучостію и розбрае и тѣ слабѣ звязи, що ще насъ нинѣ лучать...

Синъ кôлька слôвъ звертаємо головно до краковского „Czas y“, а именно до статей его, надписуваных „Z obozu ruskiego“, шифрованых буквою *K.*, а надсыланых зъ Львова. Въ ч. 284 въ 11 грудня, ударивъ звѣстный намъ по имени авторъ сих статей зновъ на духовенъство руске за меморіялъ, врученый 40 священниками епископови Пелешеви. Инсинуаціи, киненій тамъ на руске духовенъство взагалѣ — дотыкають сквизмы и агітацій россійскихъ. Авторъ найновѣйшои „клеветы“ не задавъ собѣ нѣ найменшого труду, щобъ указати на личности, котрій по его гадцѣ ґравітують до „православія“, але бъ всѣхъ... w czambuł... Такій способъ войованя есть не тôлько — просто сказавши — крайно нечестный, але и въ наслѣдках необчисламый..

Справы парляментарній.

На порядку дневномъ ненѣшного, въ четверъ, засѣданя палаты послôвъ поставлено аж 18 справъ, а то: Предложенье правительственне о ухваленю континґенту рекрутôвъ; — провізорія буджетова; — провізоричній договоры торговельній зъ Испанією; — предложенье що-до запомоги для мѣсцевостей, де нужда; — пôльги для краєвои позички ческой, затягненои для запомоги потерпѣвшихъ вôдъ повени въ 1890 р.; — удержавненье телефонôвъ; — конверсія галицкого фонду индемнізаційного; — знесенье державного мыта на рѣках; — справоздання комісіи легітимаційной о выборѣ послôвъ Цукра и Гофмокля; — змѣна приналежности деяких громадъ галицких до округôвъ выборчих; — увôльненье вôдъ податку домôвъ при перебудовѣ для цѣлей асанаційных мѣста Праги; — вывласненя, якій мусять перевестись въ асанаційномъ районѣ мѣста Праги; — змѣна приписôвъ що-до мѣръ и вагъ; — ухвала въ справѣ майорату Ліхтенштайна; — продовженье спеціяльнои дебаты буджетовои; — законъ о фальшованю средствъ пожывы.

Хочь и якъ великій матеріялъ сего засѣдання палаты послôвъ, то однакъ надѣють ся, що палата упорае ся зъ всѣми точками порядку дневного, крôмъ двохъ послѣдных. Тѣ двѣ послѣдній точки дневного порядку прийдуть пôдъ нарады аж по феріях. Если бы выявзала ся довша дискусія, именно при провізорію буджетовôй и удержавненю телефонôвъ, то на всякій способъ полагодить ся тій всѣ справы на засѣданю въ пятницю — и послы розъѣдуть ся на ферій, щобы аж 10 сѣчня 1893 на ново зъѣхатись на нарады.

Палата панôвъ зôйдесь на нараду въ першихъ дняхъ слѣдуючого тыжня, щобы ухвалати континґентъ рекрутôвъ, провізорію буджетову и ще деякій предложеня.

— —

Говорять, що въ наслѣдокъ заниdôвъ, пôднесеных при дискусіи надъ товариствами обезпечень, именно що до Phoenix а, наказавъ гр. Таффе доходженя, и всѣ акты будуть вôданій до суду.

— —

Въ комісіи буджетовôй пôдчасъ нарадъ порушено двѣ важній справы. И такъ міністеръ судôвництва гр. Шенборнъ вôдповѣвъ на интерпеляцію въ справѣ творення новых судôвъ въ Чехія, що правительство буде придержувати ся постановъ закона зъ 1873 р. и буде засягати опінія ческого сойму. Ся вôдповѣдь вдоволила Чехôвъ, натомѣсть Нѣмцѣ поспытали міністра, що зробить правительство, если сôймъ не згодить ся на отворенье якого суду. Гр. Шенборнъ давъ выминаючу вôдповѣдь и заявивъ, що правительство не розбирало ще того рода евентуальности. — Вôдтакъ порушено внесенье пос. Каввіца, щобы въ протоколах стенографічных мѣщено такожъ промовы, выголошенй въ не-нѣмецкôй мовѣ. Президентъ Смолька заявивъ ся рѣшучо противъ такого мѣщеня. Пос. Герольдъ доказувавъ, що законъ о выборах до рады державнои не вымагає вôдъ выбраного знаня языка нѣмецкого. Вкôнцю ухвалено передати цѣлу справу комісіи регуламінôвôй.

Справа панамска.

Въ понедѣлокъ помѣстивъ Figaro статью пôдъ заголовкомъ: M. Cornelius Herz. Статья выкликала велике вражѣнье и мала тій наслѣдки, про котрій поки-ще розказуємо. Статья була біографією одного банкира, зъ роду Нѣмця а пôддaного Американця, котрый вôдъ барона Рейнаха самъ одинъ взявъ два міліоны франкôвъ. Въ Парижи навязавъ Герцъ тѣсній зносины зъ сенаторомъ Гебрардомъ и многими ґазетами, а й самъ перенявъ выдавництво Justice. Въ своих операціях фінансовых мавъ зъ-разу помôчь вôдъ Ротшільдôвъ. Д-ръ Герцъ втягнувъ до своих интересôвъ бувшого міністра почтъ и телеґрафôвъ Ґранета, а вôдтакъ одержавъ гôдность офіцира легіи почетнои за протекцію Фрейсінета, Жіля Феріого, а передо всѣмъ б. міністра Саррієна. Дня 19 падолиста, въ навечерію смерти бар. Рейнаха, зôйшло ся на нараду въ справах фінансовых чотирохъ людей: Рейнахъ, Герцъ, пос. Клемансо и міністеръ скарбу Рувіе. Нарады мусѣли закôнчитись лихо, бо бар. Рейнахъ, вернувши до свого мешканя, вже бôльше не выйшовъ на свѣтъ. Вечеромъ Герцъ выѣхавъ надзвычайнымъ поѣздомъ до Лондону.

Статья Figar-а, котрои авторомъ мае бути зять банкира Рейнаха, а котра мала цѣль потягнути въ болото справы панамскои всѣхъ участникôвъ, передо всѣмъ пос. Клемансо — була субстратомъ до дальшого слѣдства комісіи панамскои. Вже передъ тымъ пытано Герца, котрый сидить въ Лондонѣ, за чеки на два міліоны, але вôнъ заявивъ, що тій грошѣ бувъ ему виненъ бар. Рейнахъ за удѣлъ въ спôльных интересах. Але найважнѣйшимъ наслѣдномъ статьѣ Figar-а було се, що самъ Клемансо забравъ голосъ и въ Justice такъ розповѣвъ про згадану конференцію чотирохъ людей.

„Бар. Рейнахъ и міністеръ Рувіе — каже Клемансо — вôдвѣдали мене 19 падолиста о 3-ій год. пополудни. Сказано имъ, що я въ парляментѣ, тожъ Рувіе заразъ туды пôйшовъ; тамъ заявивъ менѣ, що бар. Рейнахъ майже збожеволѣвъ зъ переполоху передъ напастями ґазетъ и иде ему о житье або смерть. Одинôкимъ средствомъ противъ сих напастей було бы се, если бы вôнъ, Рувіе, удавъ ся до Герца и просивъ яго о помôчь моральну для Рейнаха. Рувіе рѣшивъ ся се зробити, але пôдъ услôвямъ, що при тôй конференціи буде свѣдокъ. Вечеромъ я выбравъ ся до Герца а по мнѣ явили ся у Герца Рувіе и Рейнахъ. Розмова тревала зъ 10 мінутъ, бо Герцъ заявивъ, що не може зробити жаданои прислуги. Рейнахъ выслухавъ сеи вôдповѣди мовчки а вôдтакъ звернувъ ся до мене зъ просьбою, щобы мы удались до міністра Констанса и его просили о помôчь. За пôвъ годины мы були у Констанса, але сей заявивъ рѣшучо, що не мае нѣякого посереднього анѣ безпосереднього вплыву на особы, котрій выкликали на яву цѣлый скандалъ и теперь ведуть атаками въ справѣ панамскôй. Коли мы выйшли вôдъ Констанса, бар. Рейнахъ сказавъ: „Я пропащій!“ Вôдъ тои поры я вже не бачивъ бôльше барона.“

Зъ тых заявленъ выйшло, що міністеръ Рувіе особисто интервенювавъ за банкиромъ, котрого обжалованo о обманьства. Иншій ґазеты выкрыли ще дальшій факты, именно що Рейнахъ хотѣвъ вымусити на членах кабінету Любета, щобы цофнено актъ обжалованя, выданый противъ Рейнаха. Але міністры не поважились пр тиснутись воли міністра судôвництва Рікарда, котрый хотѣвъ выкрыти правды и покаранй виновникôвъ. Рôвнежъ бар. Рейнахъ бувъ въ розпуцѣ, бо хтось вкравъ ему всѣ документы въ справѣ панамскôй.

Тій ревеляціи ґазетъ мали сей безпосередный наслѣдокъ, що міністеръ скарбу Рувіе подавъ ся до дімісіи. Справа той дімісіи була предметомъ дискусіи на засѣданю парляменту вô второкъ.

Пос. Труйльо заповѣвъ на початку засѣданя, що хоче интерпелювати въ справѣ дімісіи Рувіера. — Президентъ Фальоне: Коли правительство бажае вôдповѣсти? — Президентъ міністрôвъ Рібо (встаючи): Заразъ! — [Рувіе, що сидѣвъ ще пôбчь Любета на лавцѣ міністерскôй, переходить на иншу сторону] — Труйльо: Чи се правда, що міністеръ скарбу подавъ свою дімісію, и яки причины той дімісіи?

Президентъ міністрôвъ Рібо вступивъ на трибуну. Передъ пôвъ годины — зачавъ Рібо — прийшовъ до мене мôй поважаный товаришъ Рувіе и показавъ листъ Клемансо въ ранѣшных ґазетах. Сей листъ не нарушае въ нѣчôмъ его чести. [Въ палатѣ оклики: Ого! — Рувіе зрываєсь зъ свого мѣсця, иде передъ послôвъ и пытае: Хто говорить: ого? — Консерватистъ гр. Берні: Звернѣть ся въ иншу сторону! — Дізаль: Най зголосять ся тій, що кличуть: ого] — Рібо говорить дальше: Сей листъ не нарушае чести Рувіера, але зъ причинъ, котрій я признаю, уважавъ Рувіе доконечно, бути цѣлкомъ свôбôднымъ, щобы выступити противъ клеветъ. Хочь знаємо и цѣнимо заслуги міністра скарбу для краю, однакъ мусимо признати справедливыми мотивы его дімісіи. Дімісія ще не принята, бо не було засѣдання рады міністерскои.

Рувіе забирае голосъ. Вôнъ причисляєсь до найлѣпшихъ бесѣдниковъ парляменту, сангвінічный, безпощадный и звычайно бье кулакомъ въ трибуну. Симъ разомъ середъ великои тишины въ палатѣ опустила его на разъ певность, бо навѣть въ розсѣянню передъ промовою выпивъ каву, яку полишивъ Рібо, однакъ небавомъ прийшовъ до себе и вже до кôнцю своєи промовы задержавъ звычайну енергію. Листъ Клемансо — говоривъ — бувъ вôдповѣдею на напасти ґазетъ противъ мене и Клемансо. Я читавъ сей листъ передъ его оголошеньемъ и гадавъ, що нимъ будуть полагоджений всѣ пôдозрѣня. Однакъ я завѣвъ ся, бо якъ-разъ листъ ставъ ся жереломъ пôдозрѣнь, котрых годѣ менѣ довше выдержати. Тожъ я подавъ свою дімісію: 1) щобы моя нинѣшна оборона не выглядала, мовь бы я руками и ногами тримавъ ся портфелю, 2) щобы не захитати кабінетомъ, если бы палата не приняла моих выясненъ, бо въ сѣмъ кабінетѣ сполучились всѣ силы, яки маємо до утриманя республики. [На лѣвици оплески, и се додало вôдваги Рувіерови, котрый вже теперь навѣть выступивъ зъ провокацією напастникôвъ.] Чи вы не знали, що міністеръ фінансôвъ мусить мати зносины зъ банкирами? Бар. Рейнахъ бувъ одным зъ такихъ банкирôвъ и неодну прислугу маю ему завдячити. Моя стрѣча зъ Рейнахомъ, про котру говорить ся въ листѣ, вôдбулась въ чотири днѣ, коли правительство порѣшило внести актъ обжалованя въ справѣ панамскôй. Рейнахъ прийшовъ до мене и сказавъ, що йде о его житье, тожъ треба за нимъ вставитись у одного чоловѣка. Чи сей чоловѣкъ мавъ здержати слѣдство? Се не було вже нѣкому можливе. Рейнахъ хотѣвъ лишь охороны передъ напастями. Я прирѣкъ Рейнахови вставитись у того чоловѣка, а що вôнъ бувъ недужій, то я рѣшивъ ся пôйти до него. Може се не було розумным, але на кождый способъ по людски. Я взявъ собѣ за свѣдка чоловѣна, иншихъ пересвѣдчень політичных, але загально поважаного и честного. Я зробивъ бы бувъ те саме не лишь для мого товариша, але для кождого чоловѣка, котрый бы бувъ въ такôй розпуцѣ. Моя задача була, ратувати житье чоловѣка. Але по що я буду тутъ про се говорити? Я теперь свôбôдный и буду боронити ся противъ пôдлых заниdôвъ. Тажъ мене обжаловують, що я отровъ возьного, а теперь ще й банкира. Пôдлота сих ґазетъ доходить до крайности, а ей цѣль зневаглити всѣхъ мужѣвъ правительственных, що мають пересвѣдченя республиканьскій.

Доси въ палатѣ була тишина, а теперь наставъ заколотъ. Буланжистъ Рінаръ: А отъ нѣчого не говорить ся на Любета и Рібота. — Рувіе грôзно звертаєсь въ сторону буланжистôвъ и пытае зъ насмѣшкою: А то хто такій? — Деруле (зриваючись): Се я! (На се встае зъ двацять буланжистôвъ и всѣ кричать.) — Президентъ Фальоне: Пане Деруле, теперь не дамъ вамъ голосу! — Деруле: Я мавъ бы много розповѣсти, если бы хотѣвъ.

Рувіе (кôнчить свою промову): Я тѣшу ся зъ признаня, высказаного моимъ бувшимъ товаришамъ. Але не забувайте, що я довше вôдъ нихъ бравъ участь въ правительствѣ. Въ часѣ десять лѣтъ се вже семый мôй портфель. Прийде и на нихъ черга клеветъ. Мы же поборювали партію Деруледа и длятого тій напасти. Моя дѣяльнôсть скôнчила ся, я стаю въ ряды республиканьскои бôльшости, щобы пôдпирати словомъ и дѣломъ теперѣшне правительство. (Въ палатѣ оплески, але се выглядае на послѣдну прислугу.)

На трибуну вступивъ Деруле: Коли комісарь поліційный Клеманъ выйшовъ зъ мешканя Рейнаха, вы, п. Рувіе, вôйшли тамъ. Чого хотѣвъ Рувіе? Спинити рамя справедливости. А при чиѣй помочи? При помочи Нѣмця Герца. Та-жъ панъ міністеръ мусѣвъ знати, що противъ Рейнаха внесено обжалованье. Вы перечите се, але се якъ разъ ваша згуба. (Оплески на правици.) П. Рувіе перечить такъ само, якъ се робивъ Тестъ въ 1847 р. (Тестъ бувъ міністромъ, котрого обжаловано и засуджено за принимане дарунôвъ.) Если бы якого міністра обжаловано такъ тяжко якъ васъ п. Рувіе, то вôнъ повинненъ жадати поставленя себе передъ трибуналъ державный. (Сильній оплески мѣжь буланжистами и консерватистами.) Если выкажесь ваша невинôсть, то лѣпше для васъ. А пригадайте собѣ, що сталось въ 1847 р. Міністеріяльна бôльшôсть протестувала, але въ р. 1848 зметено ей. Чи се конець свѣта? Нѣ, мабуть се конець народу. Треба справедливости и вы станьте передъ трибуналъ до оправданя.

Вызваный сею промовою, выступивъ на трибуну ще разъ Рувіе и зачавъ выказувати свое алібі въ тôмъ дни, коли була нарада зъ Рейнахомъ, та свѣдчити ся затемъ пок. Рейнаха, що аж по нарадѣ довѣдавъ ся про поставленье въ станъ обжалованя Рейнаха.

На тôмъ закôнчилась дискусія. Ситуація стала дуже напружена, бо побоюють ся загальнои крізы кабінету, котра мусѣла бы потягнути за собою упадокъ республиканьского правительства.

Письмо Панталеймона Кулѣша

поясняюче его вôдносины зъ Поляками пôдчасъ побуту у Львовѣ въ роцѣ 1882.

П. Михайло Павлинъ, порядкувавши передъ роками въ Краковѣ бібліотеку по пок. Іосифѣ Ігнатію Крашевскôмъ, знайшовъ тамъ переписку Крашевского зъ П. Кулѣшемъ въ часѣ, коли П. Кулѣшъ перебувавъ у Львовѣ ва для печатаня перекладу творôвъ Шекспіра а при тôй нагодѣ выдавъ „Хуторну поезію“ и „Крашанку“, котрій наробили свого часу такъ богато гамору мѣжь Русинами и Поляками. Якъ въ „Хуторнôй поезіи“ П. Кулѣшъ выславивъ царѣвъ россійскихъ а спогаливъ Коваччину, такъ незабаромъ въ „Крашанцѣ“ почавъ

„христосуватись Великоднымъ яйцемъ“ зъ Поляками, не звѣрившись нѣкому зъ Русинѣвъ галицкихъ, або якъ вонъ каже: „пóтай миру“. По выданю „Крашанки“ не могло бути сумнѣву, що П. Кулѣшъ „накладае“ зъ Поляками, але зъ якими, куды и о що, — того на певно не можна було знати... ходили тóлько глухи вѣсти. Було вѣдомо лише, що П. Кулѣшъ мае заложити у Львовѣ друкарню и выдавати часопись полѣтичну, — и для полагодженя того дѣла выѣхавъ бувъ навѣть до Вѣдня. Мѣжь тымъ П. Кулѣшъ, заѣхавши до Вѣдня, прислалъ зъ-вóдтамъ Русинамъ и Полякамъ нову несподѣванку — брошуру „Die Vergewaltigung der Basilianer durch die Jesuiten“... Русины галицкй й не сподѣлись внашого вóнця „христосуванья“ П. Кулѣша зъ галицкими Поляками, а все таки могло дивувати ихъ, що цѣла исторія добѣгла до вóнця такъ скоренько.

Отже цѣкаво почути теперь вóдъ самого П. Кулѣша, якъ вóнъ въ письмѣ до редактора „Народа“ п. М. Павлика зъ нагоды оголошеня переписки зъ І. И. Крашевскимъ оповѣдае исторію своихъ зносинъ зъ галицкими Поляками, — якъ его, старого воробця, панове Поляки „надула“.

П. Кулѣшъ розказуе:

„Осѣвсь я бувъ у-вó Львовѣ, яко въ гóродѣ, де нашóй Руси дано право печатати переклады й переспѣвы чужонародныхъ творóвъ... Отожь я й заходився коло печатаня „Шекспировыхъ Творóвъ“, а тымчасомъ выявивъ у „Хуторнóй Поезіи“: якй въ страха бувають великй очи: що прибóчники й порадники высоко-славного императора въ 1847-му роцѣ зробили зъ мене, убогого й незначного школяря, нового козацкого гетьмана! Тамъ-же таки, у тóй книжечцѣ, воздавъ я достойну хвалу Петру да Катеринѣ, яко царямъ справедшнымъ, що й само козацтво титулувало ихъ „великимъ свѣтомъ“ [титулъ надъ усякй титулы!]

„Отже дарма, що я выступивъ пóдъ москво монархичными „прикметами“ [такъ звали козаки свои стяги зъ бунчукама], земляхъ мóй по Волыщынѣ, славный по всѣхъ свѣтахъ Кошевскій, звернувъ на мою книжечку велику увагу и написавъ до свого шкóльного товарища въ-вó Львовѣ, що моё слово, коли-бъ його Поляки зголубили, отверезило-бъ Русинóвъ въ ихъ поморову въ полѣтичныхъ и соціяльныхъ справахъ. Шановный товаришъ великого писателя завитавъ до мене въ убогу хатыну зъ його листомъ, и зъ сього казусу розпочалось моё спóзнанье зъ галицкими Поляками полѣтиками. Всѣ вони, якъ и Крашевскій признавали, що роздратували галицку Русь перевагою своею въ конституціи, и готовй були — чи сякъ чи такъ угамувати мѣждонароднй колотъ на користь обохъ національностей пóдъ австрійскою короною.

„Тутъ мушу сказати, що вже въ 60-ыхъ рокахъ я дбавъ про нетяжницку долю моихъ земляковъ середъ нѣмецшны й польщины, и що въ паперахъ Милютина знайдено мóй проектъ пóднята руснои интелiгенціи въ Австріи до рóвноваги зъ ѣѣ суперечниками. Завидливый мóй принципалъ по „Учредительному Комитету“, Соловьовъ, довѣдавшись изъ моихъ листóвъ до Милютина, якъ низько мы його цѣнували, почавъ мене тѣснати, а я не вподобався його егоистичнóй зверхности и менѣ дано вóдставку. Вбачаючи теперь, у-вó Львовѣ, що по тóмъ боцѣ имперскои границѣ вопiяти въ чиновнóй пустини шкода, ставъ я торгуватись изъ галицкими панами-дуками пóтай миру: чимъ бы вони поступились Русинамъ за моимъ посередництвомъ? И вже справа доросла була до того, що одинъ зъ князѣвъ [а всѣ князѣ-Полани — потомки нашихъ Русичѣвъ] вызвавсь прохати собѣ авдiенціи у цѣсаря, щобъ усю справу вполитужита легальнымъ робомъ. Паны готовй були на великй грошовй жертвы и на вповажливый для Руси компромiсъ, абы задоволений Русины не дыхали на Польщу важкимъ духомъ. Я сповѣстивъ листомъ достойного всякои шаны пана Смольку, що прибуду въ Вѣдень за порадою и негайно поѣхавъ.

„Но тутъ мовчанка Крашевского на мóй ultimatum смутила мене, а дорогою прочитавъ я Краковску газету, и менѣ стало розумно, що не такъ-то легко нашимъ рускимъ родичамъ, Лахамъ, выкрутитись изъ тыхъ мрежь, у якй ихъ заплутала римска полѣтика, починаючи зъ Ядвиги та Ягайла. Въ Краковскóй газетѣ пропечатано папѣжку енцiклику: папа самодержавно даруе Езунтамъ стародавнй рускй добра, перевервенй вже въ увiятску базилянщину. Львовскй дуки-срѣбляники се знали певно: дóзнавсь, мабуть, и Крашевскій, та й замовкъ, соромлячись почитателѣвъ своихъ, руско-польскихъ патрiотóвъ, такъ, якъ соромився колись Янъ Замойскій силетенои по-за плечима въ нього самозванщины.

„Прибувши до Вѣдня, завитавъ я до пана Смольки въ рейхсратъ едино черезъ те, що въ нього въ рукахъ була моя обѣцянка. Поважно-довгобородый дѣдусь нагадавъ менѣ мого борзеньского родича своею принадною персоною и вѣчливостью, но до моеи справы не торкнувъ ся, а рекомендувавъ мене надписею на карточцѣ мiнiстру Зѣмяльковскому, яко чоловѣка вже обомъ знаного.

„Сей гарномовный сановникъ [Земяльковскій] удостоивъ мене приятельскои бесѣды про всяку всячину, говоривъ дуже розумно про австро рускій людъ, та мы не доторкнулись до речи й тутъ... Вонъ певно ждавъ, щобъ я торкнувъ ѣѣ первый, а менѣ первому не честь була и неподоба чѣпати ѣѣ теперь пбсля панѣжои енцiкливи. Тутъ принесено йому величезну вупу папѣру зъ референцiю. Я пóднявсь. Вонъ просивъ мене на инший день, якъ буде вольнѣшiй. Хотѣлось менѣ знати, якъ государственный мужъ дивить ся на втаенный вóдъ мене coup d' état. Зновъ мы пустились у-въ етнографiчну розмову. Я дивувавсь практичному постереганю пана мiнiстра въ новóй области науки, втѣшавсь його красною мовою, та й другу авдiенцiю перебили имперскй папѣрй...

„Вернувшись у готель, я заставъ візитну карточку того князя Полянорусича, що хотѣвъ прохати собѣ авдiенцiи въ цѣсаря. Та вже теперь не помогла-бъ и вона.

„Я написавъ и напечатавъ у Вѣдни по нѣмецки знану Вамъ брошурку про Кунцевича й Рутского, а старорускій оригiналъ послявъ печатати въ Дрезденъ. Не встигъ я розбслати зъ сотню примѣрникóвъ нѣмецкои брошурки моеи, а вже прокураторія прислала врадника свого конфiскувати ѣѣ. Изъ Дрездна-жъ Брокгаузъ вернувъ мою рукопись и сповѣстивъ мене, що не може печатати брошюры, конфiскованои въ Вѣднѣ [sic!].

„Отъ Вамъ, коротною мовою, вся справа моя зъ Поляками року Божого 1882 го.“

Голосъ хлопа о емiграціи.

Пóдъ такимъ заголовкомъ помѣстивъ Kurjer Lwowski письмо селянина І. Г. изъ збаражского повѣта, лично редакціи Kurjer-а знаного. Позаякъ въ тóмъ письмѣ наводить ся де що доси въ печати непорушене а заслугуюче на увагу, подаемо и мы той голосъ нашимъ читателямъ.

Авторъ письма говорить:

„Въ 1890 р. въ волынськóй и подóльскóй губернiи, особливо въ охрестности Каменца подóльского, бувъ по причинѣ посухи неурожай, хочь и не такъ грóзный, якъ у насъ въ Галичинѣ. Селянъ охватывъ великй страхъ: що прийде ся робити зъ худобою при недостатку пашѣ? Одни радили купувати сѣчкарнѣ и сѣчкою кормити худобу, бо мали де-що новои и де-що старои соломы. У насъ въ Галичинѣ кормять худобу сѣчкою лѣтомъ и зимою, але тамъ було то новиною. Селяне послухали тои рады, а що сѣчкарнѣ тамъ дорогй — 40 до 50 рублѣвъ — то складались по 4—5 господарѣвъ на одну. О хлѣбъ не журились, бо мали запасы въ збóжу и грошехъ зъ давнѣйшихъ лѣтъ; майже половину кождого села становлять тамъ богатшй, а есть у нихъ звычай, що на переднóвку не йдуть до жида, якъ мы Галичане, але позичають у своихъ або у войсковыхъ шпихлѣрахъ.

Другй, бѣднѣйшй, радили обернутись зъ просьбою до правительства о позволенье переселитись въ другй губернiи, де бóльше землѣ, або на Кавказъ. Становый — то що у насъ староста — почавъ ихъ выпытувати о причины намѣреного переселеня, а они вóдповѣли, що имъ тѣсно. Тогдѣ вонъ обѣцявъ донести о ихъ просьбѣ губернаторови, той донесе мiнiстерству, а просителѣ нехай пóдождуть на вóдповѣдь. И ждали цѣлый рóкъ. Аж 18 вересня 1891 р. дóстали они вóдповѣдь, що можуть на рахунокъ правительства переселитись на Кавказъ, однакъ лишь тй, у котрыхъ нема власнои землѣ. Довѣдавшись о тóмъ, селяне вырѣшились власного майна, и въ тайнѣ позаключали зъ своими сосѣками договоры, що остаючй ся на грунтѣ сплатять емiгрантамъ. Такимъ чиномъ, обманавши правительство, записались на переселенье многй, мавшй землю. Правительство довѣдалось о тóмъ, однакъ не супротивлялось, видячи, що люде тй нѣкому чужому, лише своимъ своякамъ землю вóдступили.

Въ ту пору, въ 1890 р., коли тамошнй селяне вносили свои просьбы о переселенье на Кавказъ, була у станового многй галицкй селянe, перебувавшй въ Россiи на заробкахъ абы дóстати пóдписы на паспортахъ. Довѣдавшись, що тамошнй селяне намѣряють емiгрувати — хочь Галичане завидують имъ того стану въ котрóмъ они живуть, — просили станового, щобы при нагодѣ згадавъ и о Галичанахъ, щобъ и они могли ити на Кавказъ якъ россiйскй пóдданй. Становый запытавъ: зъ якои причины хотять они покинути рóдный край? На то вóдповѣли галицкй селяне, що они дуже бѣднй, удержують ся лише зъ заробкóвъ, а заробокъ въ Галичинѣ малый и недостатóчный, а бѣднымъ людямъ уже надоѣло ходити на заробокъ за границю зъ паспортами, при чóмъ тратять богато часу и грошей, черезъ бóльшу половину року не видать своихъ жѣнокъ и дѣтей. Въ нашихъ сторонахъ — говорили они — нема майже нѣякого заробку, выжити трудно, бо на цѣлóмъ Подолю и Покутю аренду бóльшихъ посѣлостей захопили жиды, або навѣть покупили села, а кóлько они платять за роботу — нема що й говорити. Звычайно платять дворскй обшары лѣтомъ по 20 кр. зимою по 10 кр.

Становый выслухавши того оповѣданя, обѣцявъ нашимъ людямъ, що напише о ихъ вуждѣ губернаторови. Яка прийшла вóдтамъ вóдповѣдь, на певно не знаю, але лѣтомъ передъ жнивами вóдъ Бродóвъ и Збаража почали розходитись вѣсти, що „Россiя позволила“. Слухи тй рознеслись по-надъ границю до Гусятина, Скалы и Мельницы.

Дня 20 и 21 вересня поплывъ нарóдъ якъ снѣгова вода. Цѣле побереже Збруча представляло дивный образъ: товпы спѣшили до рѣки, други приготовлялись въ дорогу, прочй приглядались зъ дивомъ тóй новинѣ. Граница була для емiгрантóвъ вóдкрыта всюды, де лишь можна було перейти рѣку въ брóдъ. Россiйска гранична сторожа сейчасъ забирала емiгрантóвъ у касарнѣ и накормивши вóдсылала возами до „уѣздного правленія“. Тамъ заопѣкувались ними: давали прокормъ або 20 копѣйокъ на день на особу, а для дѣтей низше 12 лѣтъ по 10 копѣйокъ. Навѣть мати дóставала на дитину при груди 10 коп., а для себе 20 коп.

Минувшого року, коли рознесли ся слухи о емiграціи до Америки, нарóдъ хотѣвъ емiгрувати та була лише бѣда въ тóмъ, що конечно треба було бóльшои квоты грошей. До Россiи того не треба: бѣдный селянинъ возьме сукманку и пару шматя, — бóльше у него нема — забере жѣнку и дѣти и тихцемъ за границю.

Гадка о емiграціи до Россiи запустила середъ народу такъ глубоке корѣня, що нѣяка сила не вспѣе вырвати. Зъ весною можна надѣятись, що емiграція не лишь повторить ся, але й прибере дуже великй розмѣры, и вѣ баґнеты, нѣ арешты, нѣ иншй адмiнiстраційнй средства не будуть въ силѣ той рухъ здержати. Правительство и автономiчнй власти могли бы хочь въ части запобѣгти тому, если-бъ дали людямъ заробокъ и надѣю на тревале получшенье ихъ долѣ. Однакъ на то, якъ видимо, не заносить ся...“

Московскій журналъ „Русская Мысль“

орґанъ дуже поважный помѣстивъ въ книзѣ за вересень с. р. цѣкаву статью про рускую катедру исторіи въ львóвскóмъ университетѣ и про выдавництво „Историчнои Бiбліотеки“ проф. Ол. Барвѣньского.

Зъ початку авторъ дае поглядъ на историчну просвѣту середъ Русинóвъ галицкихъ сими словами:

„Замѣтною и таки доволѣ ярко замѣтною недостачею освѣты середъ галицкихъ Русинóвъ, именно середъ молодого поколѣня, есть ограниченóсть историчнои освѣты взагалѣ, а особливо ограниченóсть историчного знаня долѣ свого рóдного украиньско-рускаго народу. Причину того легко зрозумѣти: передовсѣмъ недостача историчнои литературы въ рóднóй мовѣ, а вóдтакъ игнорованье австрійскимъ правлѣньемъ сеи просвѣтнои потребы. Зъ вóдноль же галицкому Русинови пóзнати справдѣшну, нетенденцiйну исторію рóдного народу, коли ей не выкладають нѣ въ середныхъ, нѣ у высшихъ школахъ! Навѣть сй урывки, якй выносить ученикъ зъ гiмназiи, урывки, котрй не дають систематичнои цѣлости, и они проникнутй тенденцiйностью. Ще давнѣйше, що въ львóвскóмъ университетѣ, де руска молодѣжь побирае высшу освѣту, зовсѣмъ нема катедры рóднои исторіи Русинóвъ. Такимъ побытомъ легко зрозумѣти историчну темноту, а яко наслѣдокъ ей — истновань помѣжь Русинами кóлькинадцятьохъ партій и завзяту, именно въ останныхъ часахъ партійну боротьбу... Такимъ побытомъ можуть появляти ся такй „Исторіи“ въ повнымъ неґованьемъ историчнои правды, яку въ 1890 р. выдавъ якiйсь Дуда.“

Потóмъ авторъ переходить до справы рускои катедры исторіи и такъ пише:

„Весною сего року въ нашй [россiйскй] часописи проникла звѣстка, що питанье про основанье самостóйнои катедры украиньско-рускои въ львóвскóмъ университетѣ вельми близьке здѣйсненя. О скóлько намъ вѣдомо, справа стоить такъ: мiнiстерство просвѣты и скарбу згодились на заснованье катедры, про котру тутъ мова, — ажь ось найшла ся зовсѣмъ несподѣвана перепона: мѣжь пóддanыми австрійскими нема ученого-професора, котрый бы бувъ здóбный заняти сю катедру и выкладати исторію мовою того народу, до якого вóдносить ся исторія. Зъ тои трудности легко було бы выйти, покликавши професора зъ-за границѣ; одначе тутъ склало ся щось такого, чому мы не хочемо вѣрити. Ходять поговоры, що услóвемъ sine qua non для осягнена сеи катедры поставлена вѣдома рeлiґія професора, або лѣпше сказавши, вимаганье, щобъ заграничнй, котрй бажали бы осягнути сю катедру, не вызнавали православнои вѣры. Се вымаганье, переносячи насъ въ XVII. столѣтье, спонукуе насъ забути, що згадана катедра заснóвуеть ся не въ Хинахъ, не въ Туреччинѣ, а въ конституцiйнóй монархiи. Зъ другого боку, згадане вымаганье, коли оно лише справедливе, можна вважати замаскованою вóдмовою. Годѣ бо подумати, щобы поважный чоловѣкъ перемѣнявъ вѣру, щобъ осягнути катедру.“

До повышого устую годить ся примѣтити, що статья въ „Русской Мысли“ була написана очевидно ще передъ тымъ, якимъ авторъ мавъ вѣдомóсть о цѣсарскóй установѣ тои катедры, — а що-до квестiи „религiи кандидата“ на сю катедру — то авторъ, бачить ся намъ, информацiя мае вѣрнй.

Говорячи про „Историчну Бiбліотену“, про ей гарный перекладъ, авторъ статьѣ въ „Русской Мысли“ приходить до такого справедливого заключена:

„Се мае въ нашихъ очахъ велике значѣнье. За нами доволѣ недалекiй той часъ, коли русинофобы зъ одного боку кричали „Niema Rusi!“, а зъ другого, що украиньско рускои мовы „никогда не было, нѣтъ и быть не можетъ“, а есть лишь „нарѣчiе“, котрымъ хочь и говорить 20 мiлiонова маса, але „которое никогда не можетъ развить ся до способности передавать на немъ научныя понятiя“. Се, що найменше смѣшна суперечка рѣшена живыми фактами, и се рѣшенье можна лише повитати, якъ витаемо все живе культурно-прогресивне, що веде до щастя и свободы чоловѣка. Певно, що „патрiоты“ вѣдомого рода можуть называти „жаргономъ“ языкъ, котрымъ переложена Бiблiя и творы Гомера, Данта, Шекспiра и т. п., однакъ фактъ вóдъ того не перемѣнить ся...“

Дописи „Дѣла“.

Изъ Сучавы.

[Гостина руске народнога театру.]

Черезъ несповна чотири мѣсяцѣ перебувавъ рускій народный театръ пóдъ дирекцiею Ивана Баберовича на Буковинѣ и розпочавши представленя въ Выжницы, переѣхавъ бувъ до Кóцманя, вóдтакъ до Серета, Радóвцѣвъ, а закóнчивъ ихъ въ Сучавѣ.

Поводженье нашого театру на Буковинѣ було добре а подекуды дуже добре; хотяй дирекція побоювала ся, що може въ Сучавѣ, тóмъ осередку Волохóвъ, результатъ не выпаде такъ свѣтло, якъ деинде. И обава тота була на стóльно справедлива, що сучавскй Румуны и зволошенй Русины остентативно — зъ выимкомъ кóлькохъ одиниць — не явились анѣ разу на представленяхъ. Але тоту аботiенцiю Волохóвъ надгородили Поляни и Нѣмцѣ, котрй такъ численно въ нашóмъ театрѣ являлись, що досыть велика сала театральна була, зъ выимкомъ двохъ представлень, по берега повна. Всѣхъ представлень було въ Сучавѣ 14, а на загальне жаданье одно въ Ицканахъ, отже разомъ 15. Годилось бы, щобы дирекція точно тримала ся того, що сама оголошуе, а то въ Сучавѣ було повѣдомлено афiшами, що представленя будуть вóдбуватись що вó вторка, четверга, суботы и недѣлѣ, а тымчасомъ дирекція давала представленя и въ середу; публика не знала чого держатись и янъ-разъ оба представленя давай въ середу выпали троха слабше.

Въ Сучавѣ выставлено три народнй штуки, именно: „Запорожець за Дунаемъ“, „Рóздвяна нóчь“ и „Наталка Полтавка“, а прочй самй переложенй чужй оперетки. Публика любувала ся радше легонькими и гладенькими чужими перекладами, нѣжь народно-русскими. Персоналъ театральный знаменитый, орхестра вóдповѣдна, але деякй костюмы а вóдтакъ куртина, кулисы и майже цѣла сцена вымагають якъ найскоршого вóдновленя; до такъ вóдповѣдныхъ, подеякды знаменитыхъ силъ, якими розпоряджуе теперѣшный театръ рускій, треба доковче и вóдповѣднои сцены. Гра артистóвъ — загально взявши — занимпнувала тутешнiй публицѣ. Зъ мужескаго персоналу заслугують на всяке признанье пп. Стечиньскій, Яновичъ, Кунцевичъ и Гембицкій, то старшй выпробуванй силы; въ типичныхъ характерахъ грав Пóдвысоцкій похвально, Карпиньскій спѣвавъ знаменито, Гулевичъ чарувавъ усѣхъ своими танцями а ролю Свидульфа въ „Гаспароне“ вóдгравъ пбсля загальнаго осуду незрóвнано. Изъ жѣночого персоналу вóдзначились двѣ молодй гарнй силы: панны Кравчукóвна и Фiцнерóвна; за взаангажованье тыхъ двохъ панночокъ належить ся дирекцiи повне признанье, бо давнѣйшими ролями бувало на нашóй сценѣ и таке, що ролѣ молоденькихъ гарныхъ дѣвчатъ захапували старшй жѣнки, котрымъ въ лицю, хочь и при сценiчнóмъ освѣтленю, можна було вычитати трицять лѣтъ зъ докладомъ, а зъ того выходило, що публика не дуже одушевлялась таними ролями. Поббчь высше згаданыхъ грали дуже добре: панѣ Осиповичева, Биберовичева, Гембицка и Керницка. Зъ похвалою треба примѣтати, що артистки выступали въ опрятныхъ, гарныхъ строяхъ — то вже особиста ихъ заслуга, — хотяй, загаломъ судячи, костюмы жѣночй були въ лучшóмъ ставѣ якъ мужескй. Режiсерiя спочивала у вóдповѣдныхъ рукахъ; на кождóмъ представленю видно була старанность и пильность; ролѣ були добре вывченй, цѣла гра йшла складно, гладко, природно.

Реасумуючи тыхъ кóлька замѣтокъ о сценѣ рускóй, мусить кождый признати, що театръ нашъ пóдъ дирекцiею Баберовича вóдповѣдае своёй цѣли и заслугуе на повне признанье, чого доказомъ такъ свѣтле его поводженье на Буковинѣ. То голосъ не лишь Русина, своёй сценѣ прихильного, але голосъ и судъ загальный. А если и проявлялась яка хиба [безъ котрои нѣяка людска институція не обойдесь] чи у внутрѣшнóй адмiнiстраціи, чи деинде, то причина тои хибы дасть ся легко усунути — и маемо тымъ певнѣйшу надѣю на ще бóльшiй розвитокъ нашои сцены, бо три вóдпоручники „Рускои Бесѣды“ прибули були зó Львова 3 грудня с. р. умысно до Сучавы, щобы на мѣсци розглянутись, якъ нашъ театръ пóдчасъ своихъ мандрóвокъ поводить ся, чи вóдповѣдае своёй цѣли, — и панове вóдпоручники [Вахнянинъ, Лучакóвскій и Гулай] мали нагоду видѣти додатнй и уемнй стороны нашои институціи, не щадили труду, и певно постарають ся о то, абы театръ нашъ довести на рóвень другихъ первороднихъ институцій того рода. За той крокъ „Рускои Бесѣды“, що выслала трехъ вóдпоручникóвъ до Сучавы, не лишь вдячнй суть Русины, але й публика сучавска, довѣдавшись о цѣли ихъ приѣзду, похвалила тую опѣку и старанность, зъ якою займаесь „Руска Бесѣда“ своимъ театромъ.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Въ комнатахъ рускаго товариства академичного „Ватра“ вóдбули ся послѣдными днями три вóдчыты.

Дня 3 н. ст. грудня п. в. Володимиръ Левицкій, слух фiлософiи, читавъ про „четвертый розмѣръ тѣлъ“. Прелѣґентъ выказувавъ безосновность мрѣй опертыхъ на теорiи четвертого розмѣру. „Есть се — казавъ вонъ — одна зъ тыхъ теорій, що мають на цѣли, скрѣпити и заспокоити духову сторону людскости. Теорія четвертого розмѣру — се теорія о свѣтахъ высшихъ. Думка се стара [метемпсiхоза Єгиптянъ, Индiйцѣвъ; свѣтъ идеи Платона; теорiи мiстично-спiритистичнй]. Наука, стараючись розвязати сю квестiю, що будь-що будь есть вытвором людского духа вóдъ найдавнѣйшихъ часóвъ, приняла въ теорiи, що крóмъ свѣта нашого, с. з. свѣта о трехъ розмѣрахъ, истнують ще свѣты высшй о 4, 5.. *n* — розмѣрахъ. Приклонники сеи теорiи переводять свои доказы опираючись на аналоґiи и на выводѣ индуктивнóмъ вóдъ свѣта безъ розмѣрóвъ, с. з. недѣйстного, неистнуючого, до чимъ-разъ высшихъ свѣтóвъ, все доскональшихъ, и доходять на тóй дорозѣ до свѣта о безконечнóмъ числѣ розмѣрóвъ, свѣта, що не мае границь, нѣ краю. Ся теорія

— назавъ дальше предложенїе — має хибні підставы, бо опираєсь на анальогїи, котра нїчого не доказує, лише насуває нові гадки. Представляючи намъ свѣты вѣдъ 0-розмѣру до *n* розмѣровъ, приймає та теорія свѣты о 0-розмѣрѣ [свѣтъ точки], о 1 розмѣрѣ [свѣтъ лінїи], о двохъ розмѣрахъ [свѣтъ площѣ], отже свѣты истнуючій самій про себе. Есть се нельогічне, бо тій свѣты суть границею свѣта нашого, безъ котрого самій про себе истнувати не можуть, самій навѣть понятї ся не дають. А вже найбільша крайность — свѣтамъ такимъ приписувати житье. Рівно-жь и змагання нѣмецкихъ спіритистовъ — доказати истнованье свѣтовъ высшимъ способомъ повставання творовъ высшихъ изъ низшихъ и на вѣдворотъ, — опертій на хибныхъ основахъ, бо вже a priori приймають истнованье свѣтовъ высшихъ розмѣровъ.

Вѣдчитъ тов. Волод. Левицкого прочитаный приступно, ясно и зъ зрозумѣньемъ рѣчи, удостоить ся заслужено признанья вѣдъ численно зібраныхъ товаришівъ, котрій чимъразъ більше зачинають интересуватись рухомъ науковымъ у „Ватрѣ“. А вже-жь найлѣпшимъ доказомъ сказаного есть се, що заразъ въ чотири днѣ пізнѣйше зібрались товаришѣ на вѣдчитъ уже третій зъ черги, — учути вѣдъ молодого товариша Богдана Лепкого, слух. фільософіи, де-що про англійского поета Шелля. Тов. Лепкій вѣдчитавъ при сій нагодѣ своихъ кілька удачныхъ перекладовъ зъ поезій Шелля. Переклады кажуть намъ догадуватись, що тов. Лепкій зможе колись, не занедбуючи свого таланту, чимало прислужатись нашій літературѣ.

Дня 10. грудня читавъ тов. Романъ Чайковскій уконченый слух. правъ, змістъ „Злочинця“ твору Льомброза.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ понедѣлокъ зачала у Вѣдни на ново свою чинность центральна комісія для справъ науки промысловои. Засѣдання комісіи отворивъ міністеръ Гавчь и заявивъ, що на будуче буде по можности уваглядняти указки и внесеня комісія.

Маршалокъ чеського сойму, кн. Лобковичь, вѣдбувъ конференцію зъ гр. Таффимъ, при чімъ повѣдомивъ его урядово о ухвалѣ чеського выдѣлу краєвого що-до скликаня ческого сойму, та о причинахъ сеи ухвалы. Однакъ доносять до чеськихъ газетъ, що правительство не має намѣру скликати ческого сойму ще въ сѣмъ роцѣ. — На 17 с. м. скликано засѣданье комісіи для розмеженя судовыхъ округовъ.

Нинѣ зібрала ся въ Будапештѣ підъ проводомъ прімаса Васаріого конференція епископовъ угорскихъ, котра має радитись по-при справу конґруы ще надъ квестіями політично-церковными, а именно проектомъ правительственнымъ що-до заведена цивільныхъ метрикъ.

— —

Россійска рада державна — якъ доносить „Новое Время“ — затвердила сими днями дуже важне підъ взглядомъ суспільно-економічнымъ право, заборонююче селянамъ въ цѣломъ царствѣ россійскомъ, крімъ західныхъ губерній и провінцій надбалтійскихъ, аліенацію наділовъ ґрунтовыхъ або лѣсныхъ. Не лишь одиниці але и громады не будуть могли позбувати ся своєи недвижимои власности чи підъ видомъ продажи чи заставу, або въ якій-небудь способъ въ хосенъ особъ, непринадежныхъ до стану селянського. Анѣ наділы селянській анѣ просторы зъ державныхъ лѣсовъ, призначеній на ужитокъ селянъ після закона зъ 13 червня 1873 р., не можуть бути предметомъ судовыхъ екзекуцій для заспокоєня якихъ-небудь претенсій приватныхъ, институцій кредитовыхъ або навѣть самого правительства. Тій землѣ и лѣсы не можуть бути також застазленій для отриманя позичокъ або субсідій вѣдъ особъ приватныхъ, товариствъ кредатовыхъ, банковъ приватныхъ и державныхъ та вѣдъ державного скарбу.

Станъ здоровля міністра справъ заграничныхъ, Ґірса, значно полѣпшивъ ся, однакъ речинець повороту міністра до Петербурга ще неозначеный.

До Pol. Corr. доносять зъ Петербурга, що царска родина одержала сими днями дуже лихій вѣсти про здоровлье молодшого сына царского, вел. кн. Юрія, котрый перебуває на Кавказѣ.

— —

Приватній вборы численныхъ послівъ болгарскои скупштины предложили Стамбуловови проектъ змѣны конституціи. Головна точка сего проекту постановляє, що лишь перший выбраный князь болгарскій такъ и перший наслѣдникъ престола можуть задержати свое вѣроисповѣданье, въ котрімъ выхованій. Послы зъобовязали ся підпирати сей проектъ.

Після болгарскихъ газетъ, вѣсть о будовѣ фльоты болгарскои неправдива. Болгарія, заки приступить до будовы фльоты, мусить напередъ подумати о укрѣпленю своихъ пристаней.

Agence Balcanique заявляє, що болгарске правительство не домагало ся доси вѣдъ Россіи звороту деякихъ сумъ, котрій Россія довжна Болгаріи. Кружать вѣсти, що болгарске правительство зъ нагоды недалекои выплаты двохъ міліонівъ рублѣвъ за кошты окупаційній зарекламує для народу болгарского деякій лѣґаты, зложеній въ амбасадѣ россійскій въ Бухарештѣ та буде домагати ся выдачи безправно задержаныхъ архівовъ репрезентація болгарскои въ Бѣлградѣ зъ часу вѣйны сербско-болгарскои, коли то Россія заступала интереси болгарскій въ Сербіи.

— —

Новый кабінетъ испаньскій підъ президентурою Сагасты вже уконституовавъ ся. Вѣдъ 1872 р. вже осмый разъ приходить до керми сей династично-ліберальный кабінетъ. Послѣдный разъ Сагаста устушивъ зо своимъ кабінетомъ въ 1890 р. и черезъ два роки управляло Испанією консервативне міністерство Кановаса. Члены нового кабінету вже неразъ входили въ складъ правительства, и такъ маркізъ Вега де Армісо бувъ вже міністромъ справъ заграничныхъ, Венантій Ґонзалезъ міністромъ справъ внутрѣшныхъ а ґенералъ Домінґуезъ міністромъ вѣйны. Всѣ міністры зложили вже присягу, а кабінетъ зачавъ свою дѣяльность вѣдъ розвязаня кортезовъ. Фінансы Испанії въ дуже лихомъ станѣ, въ краю лучають ся дуже часто ворохобнѣ анархістично-республиканській, вѣдносины торговельній до сусѣдныхъ державъ неуправильненій, тожь и велика робота жде новый кабінетъ.

— —

Наближаєсь пора, коли Ґледстонъ мусить выступити зо своимъ білемъ-гомруль для Ірляндіи. Парламентъ, котрій зберe ся дня 31 сѣчня, буде мати въ першій лінїи задачу полагодити справу того біля. Зміст загаданыхъ реформъ ще не звѣстный, а навѣть міністеръ Джонъ Морлі на одныхъ зборахъ въ Лондонѣ высказавъ ся про нихъ лишь загальниками; сказавъ, що реформы заводять ся дуже умѣренній та що не розлютять занадто торисовъ, а зъ другои стороны знов не вдоволять скрайныхъ Ірляндцівъ. Натомість въ двохъ американськихъ газетахъ появили ся статьѣ, котрыхъ авторомъ після здогадки, если не самъ Ґледстонъ то певно хтось зъ найблизшого его окруженя. Статьѣ обговорюють обширно намѣреній реформы, а мають цѣль выслѣдити опінію американськихъ Ірляндцівъ.

Въ статяхъ зазначуєсь найперше причины за-для котрыхъ не проектуєсь реформы въ дусѣ чисто-автономічномъ. И такъ передо всѣмъ могла бы бути небезпечность гнету провінціи протестантскои Ольстеръ, вѣдтакъ парлямент мігъ бы попастись въ руни фанатичного ірляндского духовенства католицкого, рівножь Ірляндцѣ дуже легко могли бы допускатись насильствъ противъ властителівъ дібръ, а вкінци на случай вѣйны Англіи зъ сусѣдною державою Ірляндцѣ могли бы вѣйти въ зносины зъ тою державою. Зъ огляду на тій причины неможлива повна автономія Ірляндіи, лишь така форма управы: Ірляндія дѣлить ся на чотири провінціи (давній королевства): Ольстеръ (Ulster), Лестръ (Leicester), Менстеръ (Munster), и Коннатъ (Connaught). Кожда провінція має мати свій окремый парламентъ, щось въ родѣ соймовъ краєвыхъ. Тій соймы выбирають сенаторовъ до спільного парляменту ірляндского въ Дублінѣ. Парламентова пруслугуе право повнои самоуправы, однакъ невільно ему творити армія, будувати крѣпостей, кораблівъ военныхъ, арсеналовъ, удержувати або входити въ зносины зъ чужими державами, не можна накладати податковъ въ комунікацін торговельній зъ Вел. Британією або ей кольоніями, вкінци не вільно выдавати законовъ, котрыми бы обмежено свободу вѣроисповѣдання, посѣданье власности и особисту безпечность. Кождый законъ ірляндского парляменту мусить мати санкцію тайной рады королівскои. Суму податковъ, яку має платити Ірляндія на рѣчь державы Вел. Британіи, означає парламентъ лондоньскій, въ котрімъ Ірляндія буде заступлена 80 послами. На місце віцекороля буде именованый ґубернаторъ для кождои провінціи.

НОВИНКИ.

— **Комната „Народнои Торговлѣ у Львовѣ“** розширена и красно вѣдновлена сими днями значнымъ накладомъ, буде отворена вечеромъ товариским дня 17 с. м. о годинѣ 6-тій вечеромъ. Запрашає ся руский родины, щобы зволили прийти на ту пору, а переконають ся, що совѣтъ Торговлѣ постаравъ си о власну, добру а дешеву кухню и о добірній напитки. Для дѣточокъ лагодить ся несподѣванка, бо якъ зачуваємо, має появитись около годины 7-ои рускій Николай зъ великимъ засобомъ ласощівъ, котрій буде въ щедротѣ своїй роздавати даромъ молоденькому поколѣню.

— **Ґенеральна проба хорівъ „Львівского Бояна“** вѣдбуде ся завтра т. є. въ пятницю дня 16 н. ст. грудня точно о годинѣ 12-ій въ полудне въ великій сали „Народного Дому“.

— **Д-ръ Михайло Зобковъ**, асекультантъ судовый зъ Сараєва, одержавъ вѣдъ міністерства просвѣты 800 зр. субвенціи на спеціяльній студіи правничій въ цѣли осягненя одной зъ рускихъ катедръ на факультетѣ правничомъ львовского університету. Дібставши поки що на одинъ рокъ вѣдпустку зъ своєи урядовои посады въ Сараєвѣ, д-ръ Зобковъ черезъ першій курсъ вѣдбуває свои студіи у Вѣдни, а на другій курсъ має выѣхати до Берлина. Тутъ мусимо приметити, що д-ръ М. Зобковъ одержавъ субвенцію вѣдъ міністерства мимо того, що львовскій університетъ не хотівъ за тымъ за явитись. Д-ръ М. Зобковъ кінчивъ університетъ у Вѣдни и на тамошномъ університетѣ промувавъ ся на доктора права.

— **Грамота для Миколы Лисенка.** Товариство „Львівскій Боянъ“ именувало Миколу Лисенка при нагодѣ 50 лѣтныхъ роковинъ его родинъ и 25-лѣтныхъ его працѣ на поли народнои музики своимъ першимъ почетнымъ членомъ. Грамота, яка зъ тои причины буде доручена Вп. ювилатови вже выготовлена и находить ся теперь на выставѣ у львовского купця п. Бромильского при улици Кароля Людвика, де звертає на себе загальну увагу. Цѣла грамота выконана акварелевыми красками и представляє въ горѣ по правомъ боцѣ підъ темночервонымъ балдахиномъ бюстъ М. Лисенка, по лѣвомъ-же боцѣ стоить богиня Мінерва (яко богиня штуки) и вказуе ґеніямъ, щобы укрыли вѣнцемъ голову ювилата. Мінервѣ жь подають вѣнцѣ другій богинѣ умѣщеній по лѣвомъ боцѣ грамоты, а тій знов вѣдбирають вѣнцѣ вѣдъ народу рускаго, котрый представляють: мужчина, дѣвчина и хлопець въ строяхъ народныхъ. Всѣ три фіґуры умѣщеній на долинѣ картины. Додаймо до тои прегарнои гадки справдѣ артистичне выготовленье а вартість грамоты підносе ся вповнѣ. Окладинку до грамоты робивъ проф. Жаакъ, есть се плоскорѣзьба въ деревѣ на мотивахъ Шкрибляка, а оправу выготовило звѣстне артистичне заведенье п. Л. Вербицкого у Львовѣ. — Надѣятись, що „Зоря“ подасть въ своихъ илюстраціяхъ на 1893 рокъ такъ знимокъ грамоты якъ и окладинки.

— **Позванкъ загальній зборы Гуцульскои Спілки промысловои въ Коломыи**, скликаній на день 3 н. ст. грудня с. р., не вѣдбули ся за-для браку комплету вымаганого статутами товариства, длятого запрашаємо Вп. членовъ по мысли §. 52 статута нашого товариства на другій загальній зборы Гуцульскои Спілки промысловои въ Коломыи, котрі вѣдбудуть ся дня 26 н. ст. грудня 1892 о 4-тій годинѣ по полудни въ сали ратушевій засѣдань рады громадскои зъ тымъ самымъ порядкомъ дневнымъ якъ попереднї. Сій другій загальній зборы будуть правосильній при будь якімъ числѣ явившихъ ся членовъ. — Вѣдъ Рады управляючои Гуцульскои Спілки промысловои въ Коломыи дня 10 грудня 1892. *Др Николай Федоровичь*, предсѣдатель. *Д-ръ Северинъ Даниловичь*, членъ рады управляючои.

— **Кобендзъ Ігнатій Кубішталь** лат. пробощь зъ Лопатина, повѣнчавъ Ореста Пѣкарского, рожденого въ Стронибабахъ замешкалого въ Топоровѣ, а хочь Орестъ Пѣкарскій предложивъ руску метрику, повѣнчавъ безъ оголошеня и свѣдоцтва оповѣдей вѣдъ дотычного пароха руского. На дотычну реклямацію руского пароха въ Топоровѣ — написавъ кс. Кубішталь, що „niema wątpliwości, że Orest Pikarski jest łacińskiego obrządku [очевидно длятого, що має метрику руску] a zresztą zachodzi Adwent“. Пане Владиславе Козловскій зъ Сокальщины! — може бы awizować z probostwa?!

— **Загальній Зборы членовъ „Народного Базару“** товариства зареґістрованого зъ обмеженою порукою вѣдбудуть ся въ Лятачи дня 27 н. ст. грудня 1892 року о 11-тій годинѣ передъ полуднемъ. На дневномъ порядку: 1) Справозданье совѣта управляючого зъ дѣяльности за рокъ адміністраційній 1891/92, 2) доповняючій выборъ одного члена совѣта и дирекціи, 3) выборъ предсѣдателя совѣта и 4) внесеня членовъ. Вступъ на салю зборовъ мають лише члены „Народного Базару“. Легітімацією есть книжочка удѣлова. Членамъ выповѣвшимъ свои удѣлы не прислугуе право голосу. — Въ Лятачи дня 13 н. ст. грудня 1892. — Вѣдъ совѣта управляючого „Народного Базару“ *Иванъ Павлюкъ* заступникъ предсѣдателя, *Александеръ Кисьлевскій* членъ совѣта.

— **Депутацію буковиньску**, котра — якъ звѣстно — удала ся була до Вѣдня въ справѣ утворея факультету медичного при черновецкомъ університетѣ, приймавъ цѣсарь онодгы на авдіенціи. Депутація явила ся підъ проводомъ буковиньского маршалка краєвого д-ра Лупула. Цѣсарь обѣцявъ депутаціи, що прикаже справу всесторонно розслѣдити, однако вказавъ на значній трудности фінансовій, котрій имовѣрно будуть стояти на перешкодѣ.

— **Подорожь архикнязя Франца Фердинанда д' Есте** наоколо землѣ розпочне ся нинѣ с. є. 15 н. ст. грудня о 12-ій годинѣ въ полудне на кораблі „Цѣсарева Елисавета“ зъ Трієсту. До Трієсту вѣдпровадили архикнязя родичѣ и кількохъ архикнязівъ та намѣстникъ Чехіи гр. Тунъ. Першою стацією корабля буде Портъ Саідъ въ Єгипті. Мешканье архикнязя на кораблі устроене справдѣ выгідно але безъ нѣякихъ надзвычайныхъ прикрасъ. Складає ся оно зъ 3 комнатъ и прибране обставою деревляною обитою зеленою шкірою.

— **П. Михайло Басарабъ**, честный и свѣтлый господарь въ Ляховцяхъ, повѣта богородчаньского, предсѣдатель мѣсцевои рады шкільнои и членъ рады громадскои, давъ свого сына на практиканта до „Народнои Торговлѣ“ въ Станиславовѣ. Щасть Боже! Нехай то буде примѣръ для другихъ селянъ и мѣщанъ.

— **Львівскій митроп. Ординаріятъ** умѣстивъ въ послѣднімъ выпуску „Львівско-Архіепархіяльныхъ Вѣдомостей“ спільне посланіе пастырске всѣхъ архіепископовъ и епископовъ австрійскихъ въ справѣ обходу ювілею папского, а вѣдъ себе розпорядивъ: 1) щобы душпастирѣ посланіе вѣдчитали народови, 2) щобы въ три днѣ, т. є. на Рождество, на Новый Рокъ и на Стрѣтенье збирали датки въ церквѣ на даръ для папы вѣдъ Русинівъ, 3) щобы въ день ювілейный 7 (19) лютого 1893 р. т. є. въ недѣлю сыропустну вѣдправили одвѣтне богослуженье. Що-до датковъ на даръ для папы митроп. Ординаріятъ підносить, що „народъ нашъ есть убогій и часы тѣсній“, отже „богатыхъ даровъ жадати не можна“. Узбираній датки у всѣхъ трехъ діецезіяхъ зложать ся разомъ въ одинъ даръ вѣдъ Русинівъ.

— **Почетне горожаньство.** Рада громадска мѣсточка Струсова надала на засѣданю зъ дня 11 н. ст. грудня почетне горожаньство п. Юр. Пивоцкому теребовельскому старостѣ.

— **Вѣдносины санітарній въ Галичинѣ** належать до найгіршихъ въ цѣлій Австріи. Доказомъ сего есть обставина, що Галичина выказуе найбільше число померших на недуги заразливій. И такъ урядова статистика за 1889 рокъ выказуе, що въ тімъ роцѣ на 24 міліоны мешканцівъ умерло въ Долитавщинѣ на тифъ 11.531 особъ, а въ того припадає на Галичину аж 6876 особъ т. є. 60% мѣжь тымъ якъ населенье Галичины становить 27% населеня цѣлои державы. Въ Чехіи зъ населеньемъ о 800.000 меншимъ вѣдъ Галичины умерло на ту недугу въ згаданомъ роцѣ лише 1339 особъ, а въ Австріи долѣшній вразъ зъ Вѣднемъ лишь 330 особъ. Ще некористнѣйше вѣдношенье заходить при червонцѣ. На сю заразливу недугу умерло 1889 року въ цѣлій Австріи 10 401 особъ, а въ того числа въ самій Галичинѣ 8817 або 85%. Въ цѣлій Чехіи умерло въ тімъ часѣ на червонку 122 а въ Австріи долѣшній 35 особъ. Такожь смертельность дѣтей у насъ незвычайно велика. И такъ умерло въ згаданомъ роцѣ въ цѣлій Австріи на коклюшь 23.000 дѣтей, а зъ Галичинѣ майже 15.000, на шкарлятину умерло въ Австріи 10.000 а въ Галичинѣ майже 5000, на діфтерію умерло въ Австріи 29.000, а въ самій Галичинѣ більше якъ 12.000 дѣтей. Якъ въ одного боку недуги заразливій забирають въ Галичинѣ таке множество жертвъ такъ зъ другого боку показує ся, що причиною тои смертельности не есть слабше здоровле населеня галицкого, противно наше населенье здоровѣйше якъ въ иншихъ краяхъ, бо на пр. на сухоты умерло въ цѣлій Австріи 1889 року 84.583 особъ а зъ того въ Галичинѣ 20.933, отже лишь 24%, т. є. менше якъ выходило бы зъ вѣдношеня населеня Галицкого до населеня цѣлои Австріи. На нежить кишокъ умерло въ згаданомъ роцѣ въ цѣлій Австріи 32.817, а въ Галичинѣ тілько 4257 особъ т. є. всего лишь 13%. Отже видко зъ того, що лише недостача вѣдповѣдныхъ условій санітарныхъ якъ н. пр. нездоровій мешканя, лиха вода до питя и т. ин. причиняють ся у насъ до того, що заразливій недуги порываютъ тысячѣ жертвъ.

— **Гігієна въ семинаріяхъ учительскихъ.** Міністеръ просвѣты поручивъ выклады соматольогії и гігієны въ учительскихъ семинаріяхъ въ Галичинѣ слѣдуючимъ доцентамъ: Въ мужескій семинаріи учительскій у Львовѣ проф. д-рови Шайльманови; въ женьскій семинаріи у Львовѣ д-рови Едвардови Мадейскому; въ мужескій семинаріи въ Краковѣ д-рови Стан. Пониклови; въ женьскій семинаріи въ Краковѣ д-рови Каз. Грабовскому; въ семинаріи мужескій въ Тарновѣ д-рови Генр. Ковальскому; въ семинаріи мужескій въ Ряшевѣ д-рови Войт. Фіялковскому; въ женьскій семинаріи въ Перемышли д-рови Фердин. Кассинѣ; въ мужескій семинаріи въ Станиславовѣ д-рови Юл. Чеснакови и въ семинаріи въ Тернополи д-рови Каз. Згурскому.

— **Фабрикантки ангеликовъ.** Дня 13 н. ст. грудня увязнила львовска поліція три жидовки: Марему Блюмъ, Ґітлю Шахъ и Естеру Розенберґъ за те, що брали на выхованье дѣти а вѣдтакъ ихъ заморували голодомъ на смерть. Слѣдство веде ся дальше и поліція попала на слѣдъ широко розгалуженои шайки, що займала ся тымъ поганымъ ремесломъ.

— **Католики въ Сполученыхъ Державахъ.** Кардиналъ Ґібнъ оголосивъ даній про американськихъ католиковъ, зъ котрыхъ показує ся, що католицизмъ въ Сполученыхъ Державахъ росте незвычайно скоро. Въ роцѣ 1790 було тамъ лише 32.000 католиковъ и становили они ледве 0 9% населеня. Нинѣ число ихъ зросло до 16 міліоновъ або 20% населеня краю. Головною причиною зросту есть европейска еміґрація. Особливо Нѣмеччина, Угорщина, Італія и Ірляндія доставляють великого контінґенту католиковъ. Передъ 100 лѣтами було въ Сполученыхъ Державахъ 30 священиковъ католицкихъ и одинъ епископъ; нинѣ есть тамъ 13 архіепископовъ, 73 епископовъ, більше якъ 8.300 священиковъ и 7.500 церковь. Католики мають теперь свій університетъ въ Вашінґтонѣ, 35 семинарій духовныхъ, 102 колеґій мужескихъ, 600 пенсіоновъ женьскихъ и посылають до школъ около 800.000 дѣтей.

Надісслане.

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50 per Robe und bessere Qualitäten versendet porto- und zollfrei die Seiden-Fabrik G. Henneberg (K.u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 5
Gloria-Seide — 120 cm. br. für Staub- und Regenmäntel.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Именованя.** Міністерство скарбу именувало евідецкійныхъ елевовъ ґеометрами 2-ои клясы: Стан. Глюзиньского, Ант. Туркевича, Юр. Сохацкого и Ом. Задорецкого, дальше здъютоваными елевами: адъюнкта податкового Стан. Леша, провізоричного асистента цлового Іосаф. Гвардзиньского и бувшого часового ґеомерта Стан. Файгля; вкінци неадъютоваными елевами: бувшого ґеометра Меч. Шумского и академіка гірничого Стан. Кербера. — Управитель уряду цлового у Львовѣ Титъ Заичковскій именованый старшимъ управителемъ такого-жь уряду въ Щаковѣй. — Міністерство торговлѣ порозумѣвшись зъ міністерствомъ вѣроисповѣдань и просвѣты именувало професора школы політехнічнои у Львовѣ Теодора Мариняка, комісаремъ испытуючимъ для кандидатовъ до обслуги и погляду котловъ паровыхъ, якъ також до обслуги паровыхъ машинъ, локомотивъ и машинъ на кораблях, а професора школы промысловои въ Краковѣ Тита Бортника уповажнило також до испытованя такихъ-же кандидатовъ. — Старшій прокураторъ державный у Львовѣ именувавъ дотеперѣшного заступника учителя въ школѣ заведеня карного у Львовѣ Ник. Левицкого дѣйстнымъ учителемъ тои-жь школы.

— **Конкурсы.** Дирекція почтъ розписуе конкурсъ на посаду експедієнта при урядѣ почтовомъ въ Николаєвѣ коло Бібрки зъ платнею 100 зр. рочно. Подавати ся треба до 27 н. ст. грудня.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 15 грудня. Архикнязь Фердинандъ д' Есте выѣхавъ въ подорожь довкола свѣта.

Берлинъ 15 грудня. Парламентъ ухваливъ 104 голосами противъ 100 здержати дальше поступованье карне противъ Альварда на часъ сесіи. — Зъ діскусіи надъ проектомъ войсковымъ выходить, що Капріві буде мусѣвъ значно змінити проектъ, або его цѣлкомъ цофнути.

Парижь 15 грудня. Анкета панамска переслухала Рувієра, Клемансо и Констанса. Если не зарадить ся розладови, то мабуть Карно уступить зъ президентуры. Сто пятьдесять послівъ републиканськихъ звязало ся въ союзъ щобы хоронити кабінетъ противъ всякого рода напастей.

Софія 15 грудня. Стамбуловъ змінивъ свій проектъ змѣны конституціи въ сѣмъ напрямѣ, що лишь першій князь болгарскій и его наслѣдникъ можуть затримати свое вѣроисповѣданье; прочій-же князѣ мусять бути православными.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. І. Фол. въ Бѣл. Кам. Вчерашну переписку вôдкликуємо, позаякъ мы 2 зр. ще 9/11 вôдъ Пр. одержали и до книжокъ касовыхъ вписали. — **Вп. К. Винт.** зъ Ут. Одержали и дякуємо; заплачено до кôнця року. — **Вп. Н. Гри. въ Бер.** Ще 2 зр. — **Вп. Ир. Мор. въ Кри. Такъ.** — **Вп. М. Мед. въ Чорт.** Годять ся. — **Вп. Ю. Глад. въ Бол.** Дякуємо и желаємо взаимно.

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

15. н. ст. грудня 1892.

Львôвъ: Пшениця 7·10 до 7·30, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 5·— до 5·60, овесъ 5·20 до 5·60, рѣпакъ 11·— до 11·75, горохъ 5·50 до 8·50, вика 4·50 до 4·75, льнянка 9·80 до 10·75, бôбъ —·— до —·—, конюшина червона 60·— до 65·—, конюшина бѣла 65·— до 75·—, конюшина шведска 65·— до 75·—, кминъ 17·— до 19·—, анижъ 32·— до 38·—, кукуруза 5·25 до 5·50, хмѣль 65·— до 85.— зр. за 56 кіло у Львовѣ, оковита въ 10.000 літрôвъ 10·50 до 11·— зр.

Надôслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникôвъ мінеральныхъ, служить до вôдживленя цибулькокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порôстъ.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	225	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрца)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано

Двѣ комнаты зъ окремыми входами, зъ обставою, хзрчемъ або безъ, заразъ до вынайменя. Вѣдомôсть: Варшавска Молочарня, ул. Баторія ч. 30.

Обѣды смачей и здоровй на свѣжôмъ маслѣ въ абонаментѣ мѣсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручае Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30. 4493 (5—?)

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска“,

брошурка, зъ котрою кождый повиненъ обзнатись въ огляду на маючу завестись зъ новымъ рокомъ шкôльнымъ въ нашихъ школахъ управильнену правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Дôстати можна въ друкарни Тов. им. Шевченка у Львовѣ ул. Академична ч. 8.

РУ-

кавички всякого рода;

Бандажѣ руптуровй

и всякй выробы рукавичничй

поручае найдешевше

Павло Лянгнеръ

передъ тымъ

Браты Лянгнеры

Львôвъ, улиця Галицка ч. 16.

Въ кождôй рускôй хатѣ

повинна знаходитись знаменита книжочка

И. БАШТОВОГО

УКРАИНСТВО

на літературныхъ позвахъ

зъ Московщиною.

[Передрукъ зъ „Дѣла“.]

Цѣна 50 кр. зъ пересылкою 55 кр. Набути можна въ редакціи „Дѣла“.

Ученикъ

VI ои клясы нѣмецкои ґімназіи шукае на село лекціи. Близша вѣдомôсть въ Редакціи.

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякй артикулы, входячй въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй, господарскй, рôльничй, броварняный, горальняный и промысловй. **Приборы церковнй. Плахты** непромакаючй до прикрыванія збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно-Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (37—?)

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кôнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягôвъ, за-для закупна бôльшои скôлькости, — то продаю ихъ по значно зниженôй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригôдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елеґантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

ТЕЛЄҐРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ въ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовй телєфоны за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнй телєґрафы домовй

цѣлй вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючй лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожь стаєнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елєментами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 51—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна роботня.

Илюстрованй цѣнникъ даромъ и франко.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краєвого
4½% позичку краєву галицку 3483 269—7
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскй облігаціи индемнізаційнй

а всѣ тѣ папиры Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймаеôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованй а вже платнй мѣсцевй папиры цѣнный, такожь запавшй купоны за готôвку, безъ нѣякого ôдчисленя, а замѣсцевй лишь за ôдчисленьемъ справедшихъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй а жушѣ купоновй, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ попосить.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованй и певнй средства косметичнй

ôдзначенй 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмôцняе и пôдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмôцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгае творити ся парплямъ, ôдсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порôстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье-Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порôстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже-но. ристно **дѣлае на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, до чищеня зубôвъ. Надае перлову бѣлôсть, ôддаляе камѣнь и квасы, котрй наводять бôль и порохнавѣнье зубôвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ црѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львôвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ той воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнôй зôстала публично проклямована и ôдзначена. Цѣна флякону меншого 80 кр., бôльшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкôдливе а въ ужитю цѣлкомъ поздинче. Цѣна 1 зр.

Бѣлй и гарнй руки. Найбôльше червонй и попадалй руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кôлькоразовôмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обуви и шкôръ, мягчить шкôру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр. и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНôВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовенъству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскôй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пôдъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дасть менѣ можнôсть правильнымъ веденьемъ мови торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 8—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вôдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9. 4471

СТАРЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимають ся до вôдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшй преміи.

Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразъ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшй сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 33—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папиръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 274. Львовъ, Пятниця 4 (16) грудня 1892. Рочникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вівторокъ, и въ вівторокъ и пятницю на переміну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Карола Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком
въ Австрії: на цѣлый рѣкъ . . . 18 зр. на пѣвъ року . . . 9 зр. на чверть року . 4 зр. 50 кр. на мѣсяць . . . 1 зр. 50 кр.
за границею: на цѣлый рѣкъ . . . 24 зр. на пѣвъ року . . . . 12 зр. на чверть року . . . 6 зр.
у Львовѣ: на цѣлый рѣкъ . . . 16 зр. на пѣвъ року . . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вільні бѣдь порта
Неоплачене число контує 8 кр. а. в.
Оголошенія принимають ся по цінѣ 6 кр. бѣдь одног. рѣдка; инсератовом въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в.
Надіслані числять ся по 10 кр. бѣдь стрінка.

У Львовѣ, дня 16 н. ст. грудня 1892.

Рада державна буде закрыта 19 грудня, а дебаты буджетовѣ будуть продовжатись аж по святахъ руснихъ, 10 сѣчня слѣдующого рѣку.

Сесія теперѣшна була въ цѣлости дуже замѣтна и годить ся, щобы въ перебѣгу ей здати собѣ хочь коротку справу. Замѣтность лежала въ тѣмъ, що делеґація поодинокихъ народовъ и сторонництвъ яснійше и щирѣйше, якъ коли-небудь инде, выявили свои погляды та змаганя. Не помогла обставина, що передъ двома роками мова тронова заказывала всѣхъ пословъ до залишеня спорбъ партійныхъ та національныхъ, а запрашала ихъ до позитивныхъ трудовъ на поли економічнѣмъ. Зазывъ такій бувъ бы мавъ наслѣдки тамъ, де питаня національнѣ суть уже справедливо полагоджені а держава має передъ собою лише задачу: двигнути свою господарку. На жаль, въ цѣлѣй Австрії, не выймаючи Угорщины, питанье національне стоить ще отворомъ, а поодинокій упослѣджені народы не можуть и не смѣють надъ правами своими переходити до порядку дневного. Тымъ и сталось, що именно въ теперѣшній сесіи справа національна выступила въ дуже драстичнѣй формѣ.

Перше мѣсце пѣдъ симъ взглядомъ заняли Чехи. Они вѣдъ вступленя до рады державнои станули на становиску чиннои опозиції до правительства и не зійшли зъ того становиска до теперь. Окликомъ змагань ихъ було право державне короны св. Вячеслава, вѣдъ котрого надѣють ся всего добра для себе. Коли давнѣйше старо-Чехи пѣдъ проводомъ д-ра Ріґера, вѣдъ 1879 року, придержувались політики спортуністичнои и поволи, черезъ дрібні концесіи, старались про свѣй розвѣй національный, — то теперь молодо-Чехи збрвали рѣшучо зъ тою програмою и поставили кабінетови ґр. Таффого альтернативу: опозиція до крайности або ческе державне право. Зъ-разу ґр. Таффе привязувавъ малу вагу до чеснои справы и надѣявъ ся, що и безъ помочи Чехѣвъ, въ союзѣ зъ Поляками, клюбомъ Гогенварта и приборканою лѣвицею дасть собѣ раду. Однакожь по двохъ рокахъ, именно по взлѣздѣ послѣвъ ческо моравско-шлеснихъ, показало ся, що тривѣжна бѣльшість недостаточна и непевна. Поляки вправдѣ не робили ґр. Таффому великихъ субекцій, бо й не потребували, посѣдаючи мѣжь народами Долитавщины найширшій національнѣ права и вплывы на справы державнѣ. Але за те другій два чинники, що належали до бѣльшости, т. є. клюбъ консервативный ґр. Гогенварта и ліберали нѣмецкій, збунтувались. Консерватисты зажадали розвязки пріоріалнои квестіи въ політицѣ ґр. Таффого и устами кн. Шварценберґа спытали его: чи вѣнъ на будуче пѣйде дорогою лібералізму нѣмецкого, чи опресь о феодально-клерикальный консерватизмъ? Оба тѣ напрямы суть собѣ такъ противнѣ якъ огонь и вода. Ґр. Таффе пробувавъ зъ-разу переховзнутись штукою помежи ту Сциллю и Харибду, але загроженый въ енвістенціи, и самъ консерватистъ зъ переконѣчення, прихиливъ ся бѣльше до клюбу Гогенварта — и тымъ вѣрвавъ зъ ліберальною лѣвицею. Вправдѣ подано за причину того наглого звороту обставину, мовь-то Нѣмцѣ стремлять до супрематіи въ Австрії и длятого ґр. Таффе не може йти зъ ними рука объ руку, але на грунтѣ квестіи було зовсѣмъ що иншого, — було принціпіяльне питанье: чи Австрія схоче пуститись на быстру струю лібералізму зъ всѣми его консеквенціями, чи може буде й на дальше придержуватись давнои своѣи програмы консерватывнои, по ѣи гадцѣ безпечнѣйшои для ладу державного.

Ту саму квестію поставила ґр. Таффому и лѣвиця устами д-ра Плєнера, лише въ иншій формѣ. Лѣвиця та домагалась тревалои бѣльшости, а надѣялась зложити ту бѣльшість зъ всякихъ другихъ елєментовъ и сторонництвъ, лише зъ выключеньемъ консерватывного клюбу ґр. Гогенварта. Полякивъ надѣялась лѣвиця приєднати за цѣну ширшои автономіи Галичины, а націоналы нѣмецкій та клюбъ Коровінього могли ѣи пѣддержати зъ засады яко Нѣмцѣ. Однакожь ґр. Таффе вѣдкинувъ пропозицію ліберальнои лѣвицѣ зъ конечности и кампанія цѣла скѣнчилась на-теперь на тѣмъ, що кабінетъ держить ся провізорично у воздусѣ, не посѣдаючи за собою нѣякои бѣльшости.

То показалось дуже наглядно при голосованю надъ фондомъ діспозиційнымъ и при вѣдповѣди ґр. Таффого на интерпеляцію въ справѣ ліберецкій. Отже знаемо теперь въ провізорію. Молодо-Чехи стоять бокомъ зъ одной стороны и держать высоко свѣй праворъ державного ческого права, — лѣвиця стоить въ опозиціи зъ другои стороны и не хоче уступити въ свого лібералізму, — а Поляки зъ клюбомъ Гогенварта и зъ клюбомъ руснымъ не въ силѣ вытворити нѣякои бѣльшости. Розумѣе ся, що въ часѣ ферій парляментарныхъ розпѣчнуть ся новій торги о зложеньe якои-небудь бѣльшости. Але при всѣмъ тѣмъ есть рѣчею певною, що есенціею внутрѣшнои політики ґр. Таффого на будуче буде консерватизмъ. Зъ тымъ треба числити ся.

Руснй послы рады державнои стояли вѣдъ сеи борбы засаднячои досыть на боцѣ, — они не заявили ся нѣ въ сю нѣ въ ту сторону, — не притакнули нѣ д-рови Плєнерови до его проекту на зложеньe тревалои бѣльшости въ дусѣ ліберальнѣмъ, нѣ кн. Шварценберґовѣ, котрый поставивъ програму консерватывну. Плєнерови и его сторонництву руснй послы не могли вѣрити, бо тѣ самій ліберальній Нѣмцѣ продали колись Руснівъ Полякамъ; а програмою кн. Шварценберґа не могли одушевитись, бо скрѣпленье феодалізму въ Австрії Руснямъ не може принести реальныхъ користей при нинѣшнѣмъ складѣ обставинъ. Руснй послы выявили лише бажаня свого народу и тымъ пригадали ґр. Таффому, що и въ Галичинѣ питанье національне не полагоджене.

По-при справы народній выступило на арену рады державнои и богато другихъ питань, именно антісемітизмъ, соціяльный демократизмъ та пріоритета панґерманьска, и тутъ приходило навѣть до выступовъ досыть скандалічныхъ.

Чи вспѣе ґр. Таффе въ часѣ ферій Рѣздвяныхъ зложити яку-небудь бѣльшість, покаже недалека будучность. Наколи-бъ однакожь новый експеримент не удавъ ся, то мусѣло бъ прийти до поважнои крізы, т. є. до уступленя кабінету або до розвязаня рады державнои.

Рада державна.

На вчерашнѣмъ, въ четверъ, засѣданю палаты послѣвъ — интерпелювавъ пос. Райнеръ въ справѣ розпорядженя міністерства справъ внутрѣшныхъ въ 3 надолиста, котрымъ поручено магістратови мѣста Цеховця приймати въ порученѣмъ обсягу дѣланя подання словѣньскій и вѣдповѣдати на нихъ въ языцѣ словѣньскѣмъ. Интерпеляты питають, чи міністеръ справъ внутрѣшныхъ готовъ по переведеню новыхъ доходженъ признати рѣшучо чисто нѣмецкій характеръ мѣста Цеховця?

Міністеръ рѣльництва, ґр. Фалькенгайнъ вѣдповѣдавъ на интерпеляцію Кавіаца въ справѣ вѣдповѣдноі вынагороды роботникамъ въ копальни срѣбла въ Пшібрамѣ.

Приступлено до справъ зъ порядку дневного.

Палата приняла безъ дісиусіи законъ о контінґентѣ рекрутовъ.

Зачалась дісиусія надъ провізоріею буджетовою.

Пос. Крамаржь заявивъ, що молодо-Чехи будуть голосувати противъ буджету, а се означає борбу противъ правительсва а не противъ правицѣ. Молодо-Чехи були бы готовѣ сейчасъ вступити до давнои правицѣ, если програма автономічна буде захована, але бѣльшість автономічна зъ централістичнымъ правительствомъ неможлива.

Пос. Шупльe критикувавъ поведенье лѣвицѣ, а выхвалювавъ заявленя Яворского. Вѣдтакъ навѣвъ жалѣ Словѣнцѣвъ, зъ котрыма можна бы легко перевести угоду, бо они не домагають ся державного права и стоять на ґрунтѣ конституційнѣмъ. Жалувавъ ся, що здержано рухъ парляментарнои машины а тымчасомъ соціялізмъ ширить ся. Заявивъ, що голосувати буде за буджетомъ.

Теперь забравъ голосъ пос. д-ръ Плєнеръ и зложивъ таке заявленье: Въ наслѣдокъ промовы ґр. Таффого, выголошеной дня 23 падолиста зъ всякою безвзглядностію, ситуація політична въ Долитавіи дѣйшла до точки звороткои. Легко було, безпосередно по тѣмъ дати заявленье, котре могло бы було злагодити прикре вражѣньe. Але се не наступило. Замѣсть того вѣдбула ся конференція презесовъ клюбовыхъ, на котрѣй поведенье ґр. Таффого выпало ще гѣрше. Въ сей способѣ дѣйшли справы до крайности и ґр. Кінбургъ подавъ ся до дімісіи. Вѣнъ обстававъ при своѣй дімісіи, бо и для него було прикре, прибирати двозначну поставу, котра була негѣдна нѣ его нѣ цѣлого сторонництва. Тожь заявляємо, що ґр. Кінбургъ выповнивъ свою місію не лишь дуже зручно, але що своимъ поведеньемъ принѣсъ честь собѣ, своему сторонництву и цѣлому житю публичному въ Австрії. Дімісія Кінбурґа покінчила вѣдносины мѣжь лѣвицею а правительствомъ, а я заявляю нинѣ, що тѣ вѣдносины опирались на штучнѣй премісѣ. Була може похибка въ тѣмъ, що залишено уложити спѣльно зъ кабінетомъ ясну, конкретну и позитивну програму правительственну та лишь надѣяно ся, що рѣчи поправлять ся постепенно самѣ черезъ себе, замѣсть передъ тымъ вѣйти зъ правительствомъ въ умову рѣчеву. Президентъ міністрѣвъ повиненъ бувъ залишити все, що могло здавити наше, що нно початкове, довѣрье до правительства. Але ґр. Таффе гадавъ, що приєднавши разъ наше сторонництво, може вести тенденціи намъ противнѣй. Въ сей способѣ мусѣли розбитись нашѣ вѣдносины. Треба було ще лишь внѣшного нападу — якъ н. пр. промовы ґр. Таффого — щобы справу покінчити. Длятого теперь, въ наслѣдокъ уступленя ґр. Кінбурґа зъ кабінету, мы стоимо въ опозиціи до правительства, однакъ заразомъ маємо сильну недобуту позицію, бо неясность, яка давнѣйше причинялась до хибъ въ нашѣмъ становищи, теперь усунена. Наша позиція нинѣ ясна, безсумнѣвна и недвозначна. Мы абсолютно теперь вже не вѣдповѣдаємо за нѣчо, що зъ стороны сего правительства буде робити ся, и маємо свѣбодну руку въ повнѣмъ того слова значѣню. Будемо старати ся, заявати вплывъ нашого сторонництва, котре вправдѣ не творить бѣльшости але вѣдповѣдно до свого числа має велике значѣньe. Рѣвно жь мы теперь не одвѣчальній за се, якъ пѣйдуть справы въ тѣй палатѣ и що-до того не беремо на себе навѣть тыхъ формальныхъ зобовязань, якій доси истнувала. Вступаємо въ періоду новыхъ вѣдносинъ. Теперь не маємо нѣякого иншого взгляду по-надъ се, що намъ наказуе нашъ патріотизмъ и оглядъ на добро національне та економічне нашихъ выборцѣвъ.

Пос. Квекевичь пѣднѣсъ кривды насе, ленія Дальматія, де система поліційна. Жандармерія втручаєсь до всего, навѣть листы отвирає. Вкѣнци яко Сербъ запротестувавъ противъ домагань Хорватовъ, получити Дальматію зъ Хорватією.

Пос. Кайцль жалувавъ ся, що молодо-Чехѣвъ поминають при выборахъ до комісій. Полемізувавъ зъ высказами Плєнера. Вкѣнци заявивъ ся противъ буджету.

День Святого Николая.

Зъ французского — Теріета.

I.

Була то година урядова. Въ своѣмъ кабінетѣ сидѣвъ заступникъ директора въ міністерствѣ справъ внутрѣшныхъ, п. Губертъ Боанвіль. Кабінетъ — бувъ обширный и высокій повѣй зъ двома великими вѣкнами, надъ котрыми висѣли красній, зеленій адамашковій фіранки; тапеты и сукномъ покрытій фотелѣ були такожь тои самои барвы. Пѣдлога старанно выгладжена вѣдбивала мовь зеркало въ гарнѣй кѣмнатѣ. Въ нутину на комінку горѣвъ огонь, напротивъ стояла консоля, на котрѣй була помѣщена красна бронзова лямпа, а по бокахъ стояли хорошо позолочені лѣхтарѣ. При вѣкнѣ стояло бюрко, накидане многотою рѣзныхъ паперовъ; при нѣмъ сидѣвъ похиленый п. Боанвіль и писавъ. Коло бюрка стояли поличкы а на нихъ повно актовъ. При другѣмъ вѣкнѣ була шафа на книжки.

Наразъ отворились дверѣ, увѣйшовъ возьный въ фраку зъ металевыми гузиками и сповѣстивъ, що прийшла панѣ Блюетъ зъ якоюсь орудкою, — чи можна ей впустити? Кажучи се, вручивъ панови бігетъ зъ написомъ „Вдова Блюетъ“.

На запытанье возьного п. заступникъ директора пѣдѣсъ поважне лице, покрыте темнымъ заростомъ, и глянувъ байдужно на білетъ. Хочь назвище не було ему знане, все-таки казавъ впустити. Незабаромъ впровадивъ возьный до кабінету вдову. Она вже въ порозѣ вклонила ся по старосвѣтски.

Боанвіль на-пѣвъ пѣднѣсъ ся и вказавъ на фотель. Панѣ Блюетъ сѣла, ще разъ уклонившись. Була се старушка въ чорнѣй, добре вытертѣй сукни и въ старомоднѣмъ капелюсѣ.

— Пане директоре, — почала голосомъ дрожачимъ — я дочка урядника, вдова по урядникови и сестра урядника. Всѣ они честно и вѣрно служили вѣтчинѣ. Подала-мь просьбу до головнои дирекціи о запомогу и бажалабы-мь довѣдати ся: чи можу ей дѣстати?

Панъ директоръ выслухавъ тыхъ словъ спокѣйно, бо вѣнъ неразъ уже наслухавъ ся такихъ просьбъ.

— Чи вы, панѣ, дѣстали вже коли яку запомогу? — спытавъ рѣвнодушно п. директоръ.

— Нѣ, до теперь я могла жити безъ милостинѣ.... Маю малу пенсію и...

— А! — перебивъ вѣнъ нерадо, — коли такъ, то дуже жалую, але бачить ся не будемо могли нѣчого вчинити для васъ... Маємо дуже богато такихъ нещасливыхъ, що не побирають нѣякои пенсіи.

— Простѣть! — сказала старушка, — я ще всего не выговорила. Я мала трохъ сынѣвъ, всѣ повмирали. Послѣдный дававъ лекціи математики. Тамтои зимы, йдучи у великій дощь до Пантеону до школы Шантель, перестудивъ ся, дѣставъ запаленье легкихъ и до пятнайцати днѣвъ минувъ ся. Зъ его лекцій удержувалась цѣла родина. Недуга его та й похоронъ коштували дуже богато, то я мусѣла заставити свѣй аркушь зъ правомъ до пенсіи, абы заплатити найважнѣйшій довги. А теперь я сама одна на свѣтѣ зъ дочкою сына, безъ шелюга при души, а маю лѣтъ вѣсѣмдесять и два ..

Старушцѣ, коли се сказала, стали сльозы въ очахъ, а урядникъ слухавъ теперь уважнѣйше. Наголосъ, зъ якимъ говорила старушка, звучавъ ему въ ушахъ мовь-бы яка музика, котру вѣнъ чувъ за-молоду. Задзвонивъ на возьного и казавъ собѣ подати папери вдовы Блюетъ, а коли возьный зложивъ на бюрку малый жмутокъ въ жовтѣй оправѣ, Губертъ Боанвіль переглядавъ паперы зъ цѣкавостію.

— Вы панѣ, походите зъ Лотарингіи? — вѣдозвавъ ся до вдовы и звернувъ ся до нея зъ лицемъ бачилось лагѣднѣйшимъ. — Я догадувавъ ся по наголосѣ, — додавъ зъ осмѣхомъ.

— Такъ, я родомъ зъ Арґонъ. А якъ вы, пане, пѣзнали по наголосѣ? Я думала, що вже-мь его стратила. Тѣлько вже лѣтъ блукаюсь по свѣтѣ...

П. директоръ изъ зростаючимъ сочувствомъ споглядавъ на бѣдну вдову, котру вѣтеръ вѣдорвавъ вѣдъ родинної землѣ и якъ зѣсохлый листъ занѣсъ до Парижа по довголѣтнѣмъ гоневію на выбоистыхъ дорогахъ урядничого житя. Чувъ, що урядниче его серце мякне и, усмѣхаючись, вѣдповѣвъ:

— Я такожь походжу зъ Арґонъ а черезъ довгій часъ мешкавъ въ околицяхъ Клермонта... Ну, не журѣть ся, панѣ! Здаеть ся менѣ, що дѣстанете запомогу, о котру просите... А чи вы поставили на поданю свою адресу?

— Такъ. Мешкаю при улици де-ля Санте в-ръ 12, коло монастиря Капуцинѣвъ. Велике спасибѣгъ! — додала и, вставши, знова уклонила ся директорови. — Я дуже вдоволена, що здыбала чоловѣка зъ моихъ сторѣнъ... То такъ мило...

Поморщене лице старушки усмѣхнулось а скоро лишь дверѣ замкнули ся за нею, директоръ вставъ, пѣдѣйшовъ до вѣкна, що выходило на огороды, и сперъ голову о шибу. Не приглядавъ ся прецѣнь вершкамъ каштанѣвъ, уже безъ листа, нѣ! — зѣръ его сягавъ кудась дальше... Дуже, дуже далеко, за рѣвнинами и вапняными узгѣрями Шампанія, въ долинѣ приплываючій до великого лѣса, бачать вѣнъ рѣчку, що котить свои жовтавій воды посередъ рядѣвъ топѣль, а по-надъ рѣчкою старе мѣсточко зъ чорными крышами зъ почорнѣлого ґонтя. Тамъ то зрѣсъ вѣнъ дитиною, туда повертавъ що року зѣ школы на вакаціи. Отець его, безъ маетку, писарь, вѣвъ тамъ нужденне житя маломѣщаньске. Зъ-молоду призвычаеный до сповнюваня своихъ обовязкѣвъ и до тяжкои працѣ — Губертъ въ двацатѣмъ роцѣ опустивъ тѣ стороны и не заглядавъ туды нѣколи, тѣлько разъ прибувъ тамъ на похоронъ свого батька. Одарованый высшою интеліґенцією и зелѣзною волею працювавъ якъ мало хто и скоро посувавъ ся на передъ. Статн, такъ якъ вѣнъ, начальникомъ и заступникомъ директоромъ въ трицать осьмѣмъ роцѣ житя, то у урядниковъ выимковій выпадки. Поважный, точный, для всѣхъ чемный, держить ся точно приписовъ, приходить до міністерства о девятѣй въ рано, а выходить аж о шестѣй вечеромъ и ще бере роботу зъ собою до дому. Люде уважали его за чоловѣка строгого, але оно такъ не було. Се бувъ чоловѣкъ добросердечный, але мало бувавъ на свѣтѣ; въ житю своѣмъ такъ бувъ занятый працею, що до теперь не мавъ на стѣлько часу, щобы подумати о супружю. И серце его мовчить, хочь уже разъ вѣдозвало ся, коли ще бувъ въ Арґонъ и мавъ двацать лѣтъ. Але тогдѣ вѣнъ бувъ ще студентомъ

Референтъ пос. Щепановскій занимувъ молодо-Чехамъ, що займають ся передо всѣмъ формальною стороною квестій політичныхъ. Бажавъ бы, щобы сторонництва занимали ся бѣльше реальными справами и взагалѣ щось робили позитивного.

Провізорію буджетову ухвалено въ другѣмъ и третѣмъ читаню.

Вѣдчитано ще деякѣ интерпеляціи.

Пос. Екснеръ интерпелювавъ въ справѣ надуживания титулѣвъ „инжініръ“ и „архітектъ“ зѣ стороны неквалѣфікованыхъ особъ. — Пос. Шпіндлеръ домагавъ ся лагѣднѣйшого стягания податѣвъ вѣдъ дрѣбныхъ промысловцѣвъ.

Пос. Пѣдляшецкій въ имени клюбу русскихъ послѣвъ интерпелювавъ въ справѣ звѣстного письма президія намѣстництва, въ котрѣмъ выступлено зъ тяжкими закидами противъ руского духовенъства.

Слѣдуюче засѣданье палаты послѣвъ вѣдбувавсь нинѣ, въ пятницю.

Парцеляція бѣльшихъ посѣлостей.

Свого часу мы подали замѣтокъ дискусіи, яка вела ся въ галицкѣмъ соймѣ надъ справою парцеляціи. Правдѣ дискусія не закѣнчилась якимись позитивными ухвалами, але все таки представила погляды бѣльшихъ властителѣвъ на ту справу.

Справою парцеляціи заинтересувались властителѣ бѣльшихъ посѣлостей и обговорюють ся теперь на своихъ зборахъ, щобы вѣдтанъ, коли гадки приберуть вже якійсь конкретный видъ, выступити зъ готовымъ проектомъ передъ соймъ и перевести его въ житье. Отъ и сего понедѣлка вѣдбулись одинъ такѣ зборы, а бѣльшу часть нарадъ заняла дискусія надъ парцеляціею.

Въ Станиславовѣ були загальнѣ зборы тыхъ вѣддѣлѣвъ товариства господарского, що належать до V-ои стрефы, с. в. обнимають повѣты станиславовскій, товмацкій и калускій. На зборы зъѣхались численно властителѣ бѣльшихъ посѣлостей а такожь и многѣ селяне — явъ запевняе допись Gazet-ы Narodow-ои, пѣсля котрои подаемо сей змѣстъ нарадъ. Селяне не вынесли мабуть много хѣсна зъ тыхъ зборѣвъ, бо въ дискусіи порушено справы, обходячѣ бѣльшихъ властителѣвъ, якъ н. пр. справу кредиту меліораційного, обѣслана краевои выставы въ 1894 р. [для доказу, що дѣдичѣ не суть люде непрактичнѣ, недбалѣ и нерадѣ поступовѣй господарцѣ], справу стягания вкладокъ членьскихъ и т. п.

Вѣдкыця приступлено до справы парцеляція. Референтомъ бувъ Іосифъ Яблоновскій.

Явъ малѣ господарства — говоривъ референтъ — розпарцельованѣ мусять гинути, такъ знова великѣ господарства мусять бути доконче парцельованѣ, если маютъ дальше истнувати. Для улекшеня тои чинности бѣльшимъ властителямъ, треба завязати сѣлки льокальнѣ, а не товарыства, обѣймаючѣ цѣлый край, и тѣ сѣлки повинны звернути ся до институцій фінансовыхъ лишь о фонды, а прочу роботу повинны самѣ полагоджувати. Въ сей способъ розвивають ся сѣлки у Вадовицяхъ и Ламановѣй, але они шкѣдныѣ, бо змагають до цѣлковитого усуненя бѣльшои посѣлости. Така сама сѣлка мае завязатись у Львовѣ а на ей чолѣ мають станути д-ръ Скалковскій, д-ръ Тілль, д-ръ Соловѣй и Теренкочи. Однакъ треба бути дуже осторожнымъ въ тѣмъ нѣдприемствѣ, бо усуненье зъ краю бѣльшои посѣлости стало бы ся невѣджалованымъ нещастьемъ.

Гр. Станиславъ Дѣдушицкій зъ Гвѣздця ширше обговоривъ справу. Про парцеляцію думано — сказавъ — ще передъ двацяти роками и тогдѣ укостатуувало ся нѣдъ проводомъ вп. Адама Сапѣги товариство охороны власности земельнои, але мусѣло застановити свою акцію за-для того, що суспѣльность мусѣла занятн ся справою оборони передъ комісією польонізаційною въ Познаньщинѣ. Теперь соймъ перейшовъ надъ справою парцеляціи до порядку дневного, а то въ наслѣдокъ опозиціи послѣвъ зъ захѣдноі Галичины. Соймъ але зробивъ. Бо на заходѣ, де на бѣльшу посѣлость припадае пересѣчно 300 моргѣвъ, парцеляція принесла бы дѣйстно шкоду, однакъ на всходѣ, де дворы маютъ пересѣчно по-надъ 500 моргѣвъ и де есть недостача рукъ до працѣ, а бодай роботящихъ рукъ, парцеляція дуже пожадана. Супротивъ значного въ нинѣшнѣй порѣ обтяженя бѣльшихъ посѣлостей (чимъ? — прим. Ред.), не маютъ ихъ властителѣ нѣякого доходу, тожь если бы вѣдпродали частину свого майна на середну посѣлость частину же розпарцелювали, могли бы на решть працювати зъ зыскомъ и бѣльшими доходами авѣжь передъ тымъ. Найважнѣйшій наслѣдокъ сей, що всходнѣ околицѣ будуть заосмотренѣ въ робучѣ руки, и то роботящѣ руки. Парцеляція частины, але лишь частины бѣльшои посѣлости буде хосенна и для краю и для дворѣвъ и для дрѣбнои посѣлости, бо селяне залишать еміграцію за кордонъ або за океаны. Зъ парцеляціею въ парѣ пѣйде комасація а въ нею моліорація рѣлѣ. Тожь посолъ зѣ всходнои Галичины повинѣй сильно порушити справу парцеляція въ соймѣ.

Д-ръ Нек Кшиштофовичъ радъ бы черезъ парцеляцію вытворати середну посѣлость, дуже потрѣбну и пожиточну Противный сѣлкамъ льокальнымъ, хотѣвъ бы мати лишь одно товарыство на цѣлый край, а въ кождѣй околиці автономічнѣ вѣддѣлы.

П. Мойса остерѣгавъ передъ поспѣхомъ въ тѣй справѣ, щобы самѣ дѣдичѣ не приспѣшили своіи погубы.

Гр. Ст. Дѣдушицкій протививъ ся рѣшучо парцеляціи на середну посѣлость, бо если не переведе ся рѣвночасно и дрѣбнои парцеляція и кольонізація, то недостача роботника зруйнуе и давного и новыхъ властителѣвъ.

Д-ръ Пілятъ запевнивъ, що справа парцеляція буде обговорена на найблизшѣй радѣ товариства господарского.

Зборы ухвалили старати ся о введенье въ житье давного товариства охороны власности земельнои и о порушенье справы въ соймѣ.

Явъ бачимо, парцеляція — пѣсля гадки властителѣвъ бѣльшихъ посѣлостей — есть одинокимъ средствомъ поратованя бѣльшои посѣлости зъ економічнои руины. Не помогло выкупно пропінація и довга гіпотечнѣ давлять такъ само явъ и давнѣйше бѣльшу посѣлость. Але годѣ признати, щобы парцеляція була раціональнымъ средствомъ, — она може лишь вѣдложити на якійсь довшій речинець сю вѣдбуваючу ся передъ нашими очима затрату и погубу бѣльшои посѣлости. А одна и та сама пѣсонька про недостачу робучихъ рукъ по переведенѣй парцеляціи покаже ся пуста, бо, припустѣмъ навѣть, що теперь нема рукъ до обробленя 1000-моргового посѣлости, то они не найдуть ся певно и опѣсля до обробленя 500 моргѣвъ, если не буде вѣдповѣдного платнѣ для роботника. Чи парцеляцією спинить ся еміграція, се рѣвножь сказане на вѣтеръ, бо знаемо, що теперь еміґрували до Россіи селяне, котрѣ мали кѣлько моргове господарства. Еміграцію можна спинити лишь поправою економічныхъ вѣдносинъ.

Якій неразъ перепоны стрѣчае священикъ въ праци для добра народу

посвѣдчить письмо заслуженого старенького пароха зъ Городницѣ о. Теофана Гланьского. Вѣнъ пише намъ:

„Колись, явъ я наставъ парохомъ въ Городници 1850 року, хотѣвъ я насамперед розвѣдатись: якѣ люде моі парохіане? Всюда хвалили ихъ: и въ дворѣ и въ урядахъ казали, що то люде добрѣ, спокойнѣ, трудолюбивѣ и не зле маючѣ ся. Було бо до 60 газдовъ, щó до плуга по чотири свои волы впрягали и хвалились, що вѣдъ теперь [по скасованю панщины] вже не на пана а на себе будуть робити, то въ гаразді будуть оплывати. Здавало ся, що така бесѣда мусить справдити ся, бо дворъ потребувавъ богато роботника до горальнѣ и бровару, до лѣса, до тютюну, котрого садивъ по кѣльканацять моргѣвъ, отже абы собѣ роботника забезпечити, дававъ грошѣ наперед а навѣть накидавъ. При тѣмъ и самѣ люде немало тютюну садили, бо въ Городници земля дуже надаесь пѣдъ тютюнъ, и тютюны въ Городницѣ були славнѣ. Надто городницкѣ люде засаджували свои огороды на зиму чѣснякомъ, а передъ св. Петромъ вымикали чѣсникъ и вывозили на ярмарки, особливо на Буковину, де люде въ Петрѣву зуживають богато чѣсняку на примастку и яко за ласощѣ зеленѣ добре платили. Городничане-жь, вымикавши чѣсникъ, садили на тѣмъ мѣсци тютюнъ, то двояѣй пожатокъ мали зъ своихъ огородовъ въ однѣмъ роцѣ. Въ такихъ сприяючихъ обставинахъ хто-жь бы не вороживъ собѣ гаразду!

Але-жь той гаразъ втопили самѣ люде — въ горѣвцѣ, въ пятницѣ, а въ наслѣдокъ того въ ледаствѣ. Колись бо, за панщины, не справляли весѣля, хрестинъ, поминокъ, празникѣвъ по кѣлька днѣвъ зъ пятникою, бо не було на те вѣльного часу: треба було пильнувати панъскои роботы. Опѣсля почали пити що-разъ бѣльше. [Петро Фенюкъ, бувшій вѣйтъ оповѣдавъ: „Якъ я женивъ ся ще за панщины, дѣдьо (отецъ) взявъ гарнецъ оковиты на весѣлье и при тѣмъ обѣйшло ся, навѣть ще на другій день лишилось, а теперь на весѣлье бери 30 гарцѣвъ!]

Коли я наставъ въ Городници, заставъ я правдѣ кѣлька сотъ людей записаныхъ вѣдъ попереднika мого яко пообѣтувавшихъ мѣрвѣсть, але я вскорѣ пересвѣдчивъ ся, що зъ вынимкомъ кѣлькохъ, котрѣ цѣнкомъ занехали горѣвку, прочѣ таки запивали ся, а при тѣмъ допускали ся всякихъ проступкѣвъ, навѣть убійства и самоубійства. Для того поставивъ я собѣ за обовязокъ старати ся всѣми силами пятику горѣвчану выкоренити, горѣвки нѣкому й покупати не дати, парохіанъ до обѣту цѣлковитои здержанности вѣдъ горѣвки наклоняти и притягати. Се въ части удавало ся, але були й такѣ, що мимо обѣту пѣзнѣйше дуже запивались, немовь надоложували страченый часъ, коли горѣвки не вживали. Бо-жь питье горѣвки почали деякѣ уважати за честь и чимъ бѣльше хто выпивъ, чи въ коршмѣ, чи дома при якѣй нагодѣ, тымъ величнѣйше для него, мавъ бѣльшій голосъ въ громадѣ, а хто не пивъ, того ругали, купили собѣ зъ него, що вѣнъ „святый“, „хоче стати богачемъ“ и т. п. На роботу, де не давано горѣвки, не хотѣли ити. Зъ того скориставъ дворъ и почавъ роботниковъ, старшихъ чи навѣть малыхъ, заливати горѣвкою — по три рази на день. Не буду описувати цѣлои боротьбы противъ піянъства черезъ десятки лѣтъ, а представлю одну рѣчь зъ остатныхъ часовъ, за-для котрои я й взявъ ся до написаня сего письма.

Дня 16 липня 1890 р. прийшло до мене кѣлькохъ членовъ читальнѣ и заявили, що хотять заречи ся пити горѣвки, бо вычитали въ „Батьковщинѣ“, що въ Карловѣ цѣла громада зареклась не пити и вѣдъ того часу завитавъ тамъ гаразд. Кромѣ того якъ-разъ пѣдъ той часъ зайшовъ до села чоловѣкъ зъ Колодрѣбки и присвѣдчивъ, що й тамъ мало не всѣ люде вѣдрекли ся горѣвки и не можуть нахвалити ся, якъ имъ теперь добре. Таке саме оповѣдавъ гончарь зъ Кутовъ, приѣхавши въ село зъ горшками. Розповѣдавъ, що й тамъ цѣла парохія зареклась пити горѣвку и за чотири роки поставила двѣ новѣ церквы, школу, приходство, дѣмъ громадскій, а до того ще маѣ въ касѣ 4000 зр. на позички тымъ, котрѣ заречи ся. „Може бы — казали менѣ читальники — и у насъ вставъ такій гаразд, бо видима рѣчь: горѣвка заводить мужикѣвъ на що-разъ бѣльшу нужду, а жиды паношать ся. Нашъ арендарь — говорили дальше — дѣйшовъ уже до такои буты, що кѣлькохъ людей побивъ за то, що не брали у него горѣвки. Часъ уже, абы бувъ тому край, и мы хочемо поставити початокъ, а абы намъ Панъ-Бѣгъ допомѣгъ, просимо васъ, отче духовный, вѣдправити службу Божу на призванье св. Духа. Мы высповѣдаемось, зложимо обѣтъ, а маемо надѣю, що всѣ члены читальнѣ пѣйдуть за нами. А заречись хочемъ на цѣле житье и просимо до братства тверезости приймати лише тыхъ, котрѣ зложать такій обѣтъ.“ Моѣ серце наповнилось несказаною радостію. Въ короткѣмъ часѣ, бо до двохъ мѣсацѣвъ, приступило до братства 160 членовъ, мѣжь тыми и піяки. Була повна надѣя, що явъ такъ дальше пѣйде, отверезать ся цѣле село.

Розумѣе ся, то дуже не сподобалось арендареви и вѣнъ подавъ жалобу до ц. к. староства въ Городницѣ, що вѣнъ за пропінацію вынаймлену въ Городници платати не буде, бо пароxъ всѣхъ людей притягае до братства тверезости и силуе до[присяги... на бѣду въ селѣ есть ще читальня, куды люде заходять, замѣсть зайти до коршмы, тамъ спроваджують собѣ пиво и инші напитки, а дочка пароха гостать читальникѣвъ казою. Подавши такій и всякій иншій небылицѣ предложивъ наконецъ ц. к. старостѣ, щобы въ недѣлю надъ вечеръ праѣхавъ до Городницѣ, а о всѣмъ самъ пересвѣдчить ся наочно.

И справдѣ въ недѣлю въ першѣй половинѣ жовтня приѣздать до Городницѣ бувшій ц. к. староста городенецкій Льоршъ [теперь уже спенсіонованый]. П старостa заѣхавъ просто до читальнѣ, вѣзвавъ туды мене и зажадавъ, щобы я предложивъ ему списъ тыхъ, що зарекли ся пити горѣвку. Я запросивъ его на приходство. П. староста пѣйшовъ зо мною до подвѣря парохіяльного дому, але до хаты увѣйти не хотѣвъ, тѣлько ждавъ на книгу братства за порогомъ брамы. Взявши книгу до рукъ и побачивши въ нѣй 160 членовъ, почавъ крикомъ менѣ докорятн: якъ я мѣгъ чогось такого допустити ся? То — казавъ — члены всилуваній. Я вѣдповѣвъ, що зовсѣмъ не силуваній. На те вѣнъ вынявъ якійсь папѣръ [мабуть жалобу жида арендаря] и сказавъ, що на то суть свѣдки, прочитавъ кѣлька именъ, и сховавъ папѣръ, говорячи до мене при свѣдкахъ: „Czy to proboszcz nie wie, że teraz dochód z propinacyi idzie do kasy cesarskiej, a jeżeli wszyscy zaprzestaną pić wódkę, to arendarz propinacyi nie będzie mógł wypłacić raty i skarb cesarski poniesie stratę, a ja jako urzędnik cesarski dopuścić tego nie mogę.“ Я почавъ запевняти ц. к старосту, що якъ люде перестануть пити, будуть мати ся добре, то й буде чимъ за пропінацію заплатити, але вѣнъ дальше кричавъ во всеуслышанiе по дорозѣ, не рахуючи ся зъ словами. Мѣжь иншимъ закидавъ менѣ, що я яко чоловѣкъ вѣковый повиненъ розумъ мати, а не выступати якъ сфанатизованый молодикъ и, якъ соціялісты, все горѣ ногами перевертати.

Насваривши на мене, п. староста вернувъ ся до читальнѣ. Тамъ проголосивъ, що нѣхто не маѣ права силувати до тверезости, бо то дохѣдъ касы цѣсарскои, котра маѣ выплатити панамъ 62 міліоны за право пропінаціи. [Мѣжь читальниками бувъ одинъ 18-лѣтный парубокъ, то п. староста заказавъ ему бути членомъ читальнѣ.] По даній въ читальни науцѣ п. староста забравъ книжку братства тверезости, списъ членовъ читальнѣ та й статуты и поѣхавъ.

Я супротивъ того списавъ меморіялъ, де представивши поступованье бувшого ц. к. старосты Льорша выложивъ право и обовязокъ священика дбати про моральность и добробытъ парохіянъ, а потѣмъ на богато примѣрахъ злочинствъ въ парохіи выказавъ: кѣлько то нещастя творить піяньство? Въ меморіялѣ пояснивъ я такожь: що то за лачность арендарь-жидъ въ моѣй парохіи. [То жидъ загранычный, проворный, за кѣлька лѣтъ танъ розпивъ цѣле село, що многѣ люде майже безъ сорочки полишали ся, розпоювавъ монхъ слугъ, навѣть дяковъ.] Наконецъ я покликавъ ся на вжиты духовну, котра вже вѣдъ 50 лѣтъ поручае духовенъству заводити тверезость [н. пр. митроп. Мих. Левицкій 1844 а митр. Іосифъ Сембратовичъ 1874 р.].

Такъ само, якъ въ Городници, поступивъ бувшій староста п. Льоршъ и по другихъ селахъ, де священика ревно займали ся отверезуваньемъ народу, н. пр. въ Далешевѣ, въ Поточискахъ...

Зъ того видно, що священикъ неодно добро радъ бы зробити для народу, та тяжкѣ стрѣчае перешкоды.

Т. Гланьскій.

бевъ удержаня, то панночка, котру бувъ полюбивъ, погордала нимъ и вѣддалась чоловѣкови богатому, торговцеви дровъ. Першій той завѣдъ полишивъ у Губертовѣмъ серца чувство болю, котрого урядове поводженье нѣколи не усунуло. Гадки его закрасились задумчивостію, а теперь, почувши бесѣду старушки, оповѣдаючои ему свои нещастя тымъ наголосомъ провінціональнымъ, котрого нѣколи не забуваесь, попавъ у сумъ и гадки его звернулись до минувшости.

Зъ чоломъ притисненымъ до шибы думае-гадае и мовь-бы купу сухого листя розгортае спомины молодости, глубоко похованѣ въ его памяти, а запахъ тыхъ хвиль, прожитыхъ въ родинѣй сторонѣ, солодко оголомшуе его... Але вѣнъ чоловѣкъ практичный, чоловѣкъ роботящій, то невдовзѣ повертаесь до бюрка, бере папиры вдовы Блюетъ, пише оловцемъ на марґінесѣ: „Станъ годный запомоги, — удѣлати“. Потѣмъ дзвонить на возьного и вѣдсылае папиры до начальника выдѣлу запомогъ.

II.

Того дня, коли запомога була вже урядово признана вдовѣ Блюетъ, Губертъ Боанвіль выйшовъ зъ уряду скорше, якъ звычайно. Ему прийшла до головы гадка — лично оповѣстити вдовѣ добру новину. Запомога удѣлено ѣй въ высотѣ 300 франковъ. Въ буджетѣ міністерскѣмъ було се мовь капля воды, що упала зъ величезного суднина, але въ буджетѣ вдовы капля тая замѣнить ся въ добродѣйну росу.

Хочь се дѣяло ся въ першихъ дняхъ грудня, на дворѣ було досыть лагѣдно, и Боанвіль пѣйшовъ пѣшки. Але що бувъ добрый кусникъ дороги, то вже вечерѣло, коли прийшовъ до вѣдлюднои и темнои части мѣста. При свѣтлѣ лѣхтарнѣ, що горѣла коло костела Капуцинѣвъ, побачивъ п-ръ 12 надъ низькими дверми въ довгѣмъ мурѣ зъ нетесаного камѣня. Вѣдчинивши дверѣ, опинивъ ся въ просторѣмъ огородѣ, де мимо темноты можна було постерегти грядки зъ ярины, корчика зъ рожами и кѣлька деревъ овочевыхъ. Посередъ огорода кѣлька освѣтленыхъ вѣконъ указувало будынокъ, де мешкали люде. Губертъ звернувъ ся въ сю сторону и, на щастье зустрѣвъ ся зъ паномъ оселѣ, огороднikомъ. Той завѣвъ его аж до сходовъ, що вели до дверей вдовы Блюетъ.

Боанвіль, спотыкнувшись кѣльна разовъ на заболоченыхъ сходахъ, запукавъ до дверей, зъ-пѣдъ котрыхъ видно було тонку смугу свѣтла. Дверѣ вѣдчинено — и вѣнъ дуже вдивувавъ ся, коли побачивъ передъ собою панну, около двацять лѣтъ, що стояла въ лямпою въ рукахъ на порозѣ и глядѣла на гостя дуже зачудувано. Була чорно вбрана, свѣжа, зъ лицемъ веселымъ. Позаякъ держала лямпу высоко, видно було дуже добре буйне ей волосье темне кругле лице, усмѣхненѣ уста и краснѣ велакѣ сині очи.

— Чи я не помылився ся? — промовивъ Боанвіль. — Тутъ мешкае панѣ Блюетъ?

— Тутъ — вѣдповѣла, — прошу близше. Бабусю! якійсь панъ питаеть ся за вами.

— Якійсь панъ? — повторивъ тонній голосъ, уже знаный Губертови. — Иду.... йду заразъ!

И по хвили увѣйшла старушка, кѣнчачи вѣдвязувати свою сиву запаску.

— Царице небесна! — скрикнула стара, пѣзнаючи гостя. — То панъ... панъ директоръ... Ахъ, де я сподѣвалась доступити такои чести...

— Кльоцю, присунь фотель пану директорови! То моя внучка, що то о нѣй я вамъ згадувала.

Губертъ Боанвіль сѣвъ на старосвѣтскѣмъ ансамітнѣмъ фотели и въ одинѣй хвили розглянувъ цѣлу комнату, що здавалось була заразомъ сальоникомъ и ѣдальнею. Обстава була небогата. Мала фаянсова бѣла пѣчь зъ червоннымъ мармуровымъ верхомъ, при стѣнѣ велика дубова шафа, по серединѣ великій круглый циратою прикрытый стѣлъ, а довкруги него кѣлька плетеныхъ крѣселъ, на стѣнахъ два старѣ образы, — але все було таки чисте, що подабало на яке честне приходство.

Коротними словами розказавъ директоръ причину свого приходу.

— Ахъ, добрый, честный пане! Дуже, дуже вамъ дякую! — сказала вдова. — Тожь то правда, що говорять люде: щастье все ходить въ парѣ. Чи знаете, що моѣй внучцѣ прекрасно пѣйшовъ испытъ на телеґрафістку.... невдовзѣ дѣстане мѣсце, а теперь малюе образъ и маѣ досыть роботы... Нинѣ власне дѣстала велике замовленье и дала де-що завдатку, тожь мы постановили нинѣ щедро обѣйти навечерiе св. Николая.. Вы знаете... правда жь? памятаете?...

— Але-жь бабцю, — перебила смѣючись панночка, — въ Парижи нѣхто не знае: що то навечерiе св. Николая. Въ Парижи нѣхто того для не обходить...

— Прости, але сей панъ знае дуже добре, о чѣмъ говорю. Вѣнъ зъ нашихъ сторонъ, зъ Клермонтъ.

— Знаю, — потвердивъ гѣсть борзо и весело, — дѣйстно знаю. Танъ и есть... нинѣ 6-го грудня...

(*Конецъ будe.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

На засѣданю ческои секціи краевои рады шкѣльнои прийшло до оживленои дебаты надъ тою справою, що нѣмецка секція краевои рады шкѣльнои ухвалила отвореньe нѣмецкои школы выдѣловои въ Пильзнѣ и нѣмецкои школы выдѣловои женьскои у Виноградахъ. Ческѣ делеґаты выдѣлу краевого, д-ръ Кучера, професоръ Квічала и ректоръ Пражакъ та делеґатъ праскои рады мѣскои д-ръ Србъ внесли протестъ противъ отворенья сихъ обохъ школъ. Въ протестѣ сказано, що дозвѣлъ на отвореньe школъ для меншостей народныхъ прислугуе повнѣй краевѣй радѣ а не поодинокѣй секціи. Референтъ намѣстництва, краевый инспекторъ Шрубекъ, указавъ, що пѣдъ школами для меншостей треба розумѣти передо всѣмъ народнѣ школы и сего права не можна примѣнята до школъ выдѣловыхъ. Рѣвножь и въ пунктаціяхъ вѣденьскихъ при обговореню сеи справы думано про народнѣ школы, а вкѣнци ческа секція рады шкѣльнои ухвалила отвореньe ческои школы выдѣловои въ нѣмецкѣмъ мѣстѣ Будіевицахъ, а зъ нѣмецкои стороны не протестовано противъ того. При голосованю 9 голосовъ противъ 6 признало поведенье нѣмецкои секціи за коректне. Противъ голосували, крѣмъ згаданыхъ чотирохъ, ще два ческѣ инспекторы шкѣльнѣ, котрѣ навѣть згласнли вотумъ меншости и се може бути причиною оживленои дискусіи въ соймѣ.

Соймъ ческій мавъ бы бути скликаный на три або чотири засѣдання заразъ по

святахъ, 27 або 28 грудня, щобы ухвалити провізорію буджетову.

На Моравѣ въ округа ново-ѣчиньского розписано доповняючій выборы на мѣсце пос. Неделѣ (нѣмецкого кандидата). Чехи порѣшили вóддати голосы на клерикального кандидата ґр. Штольберґа пóдъ услóвемъ, що вóнъ у всѣхъ справахъ рóвноправности и въ національныхъ квестіяхъ буде голосувати съ Чехами.

— —

„Гражданинъ“ доносить, що дня 25 падолиста выдано розпоряджения що-до дальшого зарадженя нуждѣ въ одинадцати ґуберніяхъ, де й сего року бувъ неврожай. Правительство тои гадки, що 25 міліонóвъ рублѣвъ выстане на ту акцію. Але що въ наслѣдокъ запомогъ въ минувшóмъ роцѣ всѣ державнѣ фонды резервовѣ вычерпались, то мусить державна каса выасиґнувати 15 міліонóвъ на рахунокъ тыхъ фондóвъ а прочій 10 міліонóвъ збере ся зъ звороту минувшо-рóчнои позички на збóже пóдъ засѣвъ.

Въ „Кіевлянинѣ“ находимо дуже характеристичну статью: Россія не потребуе наслѣдувати Нѣмеччины и Франціи що-до мілітаризму. Захóдна Европа важна для Россіи лишь за-для культурныхъ цѣлей, а противно для Россіи се байдуже, на чий бóкъ зверзесь політична перевага. Квестія всхóдна вже порѣшена въ користь Россіи, бо она маѣ пóвнóчный берѣгъ Чорного моря, Крымъ и Кавказъ, а могуча держава турецка не истнуе. Квестія всхóдна въ теперѣшнóмъ розвою важна для Россіи лишь зъ двохъ сторóнъ: що до вплыву на полудневыхъ Славянъ и що-до квестіи морскихъ проливóвъ. Ґравітованье полудневыхъ Славянъ до Россіи не великои ваги для нея, бо ихъ культура и значѣнье матеріяльне невелике. А борба за вплывъ на полудневыхъ Славянъ не варта нѣ однои кóсточки россійского воякá. Россійскѣ ґазеты побоюють ся, що полудневѣ Славяне можуть дóстатись пóдъ вплывъ Австріи. Навѣть если бы сей фантомъ здѣйстнивъ ся, то се не було бы для Россіи нещастьемъ, а для Австріи щастьемъ. Правду сказавши, Австрія для Россіи се найлѣпшій сусѣдъ, бо не може й бути бесѣды, щобы Славяне могли вынародовитись въ Австріи, котра не маѣ выразного характеру національного. Славянофільство станесь въ Россіи за кóлька лѣтъ такъ само зужитымъ и смѣшнымъ, якъ давнѣйше та славлена любовь Россіянъ до болгарскихъ братóвъ.

— —

Міністеръ скарбу Рувіе не подавъ ся до дімісіи такъ добровóльно, якъ бы то выходило въ заявленъ его и міністра-президента въ парляментѣ. Вечеромъ въ понедѣлокъ зóбрала ся рада міністерска и зачали говорити про листъ Клемансо. Рувіе сказавъ, що вóнъ мавъ зносины зъ Рейнахомъ яко приватный чоловѣкъ. По тóмъ заявленю выйшовъ зъ рады. Тогдѣ міністеръ Буржоа сказавъ, що вóнъ не може довше засѣдати съ Рувіеромъ въ кабінетѣ. На се заявивъ Карно, що въ такóмъ случаю и вóнъ уступае. Якось утихомирено Буржоа пóдъ услóвемъ, що Рувіе подасть ся до дімісіи. Два міністры поѣхали до Рувіера и намовили его до дімісіи. Прочій міністры умовили ся вóдъ теперь поступати солідарно, одинъ за всѣхъ, всѣ за одного. Ся ухвала буде мусѣла выдержати сильну пробу вже на найблизшóмъ засѣданю парляменту, коли прийде внесенье Пуркеріого, щобы розширити власть комісіи панамскои. Въ палатѣ буде бóльшость за тымъ внесеньемъ, а противно міністеръ Буржоа не годить ся на таке внесенье. Мабуть всѣ послы республиканьскѣ пóйдуть разомъ и стануть въ оборонѣ правительства, бо знають, що если бы ще и той кабінетъ мусѣвъ уступити, то уступивъ бы й самъ Карно. Звѣстно, що лишь для выратованя Карнота Рібо и Любе згодили ся утворити кабінетъ. Взагалѣ ситуація дуже напружена и невыносима, а консервативнѣ ґазеты голосять, що справа панамска погребала цѣле республиканьске сторонництво. Мабуть не конець скандаламъ, бо говорять, що теперь прийде черга на знеславленье Фрейсінета и Клемансо. Хтось потайно руководить тыми всѣми скандаламы.

Наслѣдникомъ Рувіера ставъ сенаторъ Тіраръ, котрый такимъ способомъ есть вже десятый разъ міністромъ. Его повѣдомлено телефономъ, чи прийме теку и вóнъ згодивъ ся. Тіраръ есть теперь въ Брусели на конференціи монетарнóй.

— —

У Ватиканѣ вневняють, що не лишь наслѣдникъ престола румунъского, кн. Фердинандъ и его будуча жена кн. Единбурґска зобовязали ся папѣ на окремóмъ реверсѣ, що будуть выховувати дѣтей въ католицкóй вѣрѣ, але що сей реверсъ пóдписавъ навѣть румунъскій кабінетъ. Сей реверсъ есть въ рукахъ папы.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ конфіскаты 267 числа „Дѣла“** одержуемо слѣдуюче письмо: Cz. 25314. W imeny Jeho Welyczestwa Cisara! C. k. Sud krajewyj dla spraw karnych u Lwowi riszył na pidstawi §§. 489 i 493 zak. kar. i § 37 zak. pras. szczo soderzanie artykułu umiszczenoho w czyśli 267 czasopysy „Diło“ z dnia 8-ho hrudnia 1892 pid napysom: „Polski hołosy o hałyckoj autonomii — Szczasływa Bukowyna“ mistyt w sobi znamena prowyny z §. 300 i proto usprawedływlena jest zariadżena czerez c. k. Prokuratora derżawnoho konfiskata seji czasopysy. W ślidztwije toho riszenia wzboronene jest dalsze rozprostranenije toho artykułu a zabranyj nakład maje buty znyszczenyj. Powody: Tendencyjeju toho artykułu jest na pidstawi perekruczenych faktiw i czerez ohyżenije dijalnosty rad powitowych, pobudyty czytateliw do wzhordy i nenawysty protyw radom powitowym — szczo znamenuje prowynu z §. 300 zak. kar. — Lwiw 12 hrudnia 1892. — Пóдпису не можна вóдчитати.

— **Про дальший фанты для призбирания фонду на памятникъ Шевченка** — пише намъ п-а Ирина Герасимовичѣвна зъ Янова: Ольга Левицка зъ Боднарова прислала дванацять рушникóвъ, зъ котрыхъ шѣсть вышиваныхъ хрестиками въ народнѣ узоры лишь на однóмъ кóнци, а другихъ шѣсть на обохъ и то въ той способъ, що одинъ конецъ вышитый въ узоры, а на другóмъ слова: „Добрый день“; пантофлѣ вышиванѣ въ цвѣты волѣчкою на канвѣ; одинъ примѣрникъ „Рускои орнаментики“ и сѣмъ книжокъ, а то: одинъ примѣрникъ „Жѣночого Альманаха“ Н. Кобринъскои и О. Пчóлки, чотири примѣрники „Вóдповѣдь на критику жѣночого Альманаха“ Н. Кобриньскои, одинъ примѣрникъ „Prima vera“ Юліи Шнайдеръ и одинъ примѣрникъ „На новый шляхъ“ Уляны Кравченко. — Марія Сѣчиньска зъ Угриня: настóльникъ вышиваный волѣчками на джутѣ и стѣнный кошикъ на щѣтки зъ сукна гафтованый шнельками. — Марія Шмериковска зъ Печинѣжина: фартушокъ мережаный и вышиваный хрестиками. — Иванна Шмериковска зъ Печинѣжина: транспарентовый кошичокъ (лямпіонъ). — Зиновія Петришинъ зъ Выбранóвки: фартушокъ вышиваный хрестиками и бляшками на бѣлóмъ муслинѣ та коробку на тютюнъ гафтовану на паперовóй канвѣ а оправлену въ червоный атласъ. — Олена Вакулиньска зъ Теребовлѣ: рушникъ вышиваный заполóчою въ рóзныхъ краскахъ, двѣ широкѣ гачкованѣ вставки до пошевокъ и два ґерданы. — Марія Городиска зъ Бычковець: кошикъ зъ сивыхъ нитокъ и червоного атласу, вышивки до мужескои сорочки и кошикъ стѣнный зъ бѣлого паперу гафтованый волѣчками. — Марія Лозóвна зъ Рыбника: вышиванѣ волѣчками на джутѣ: поясъ до стрѣльбы и торбу до польованя. — Олена Гвоздовичь зъ Бирчи: коробку на тютюнъ зъ червоного оксамату, прикрашену шкóряными цвѣтами. — Викторія Богачевска зъ Бубнищь: кошикъ зъ зернятъ гарбуза и червоныхъ пацьорокъ. — Софія Грушкевичѣвна зó Львова: тацку зъ червоного плюшу, прикрашену довкола волѣчкою и цвѣтами зъ рóзныхъ деренъ. — Меланія Неленьска зъ Журова: пóдставку зъ вышневого сукна и плюшу, гафтовану шовкомъ и вовною. — Заходомъ панны Гонораты Красневичѣвнои, учительки въ Тартаковѣ, надóслала тамошна дѣвоча школа два фанты а то: фартушокъ вышиваный хрестиками на полотнѣ и пошевку зъ широкою гачкованою вставкою. Роботы тѣ выготовили ученицѣ: Іосифа Климовичѣвна, Антонина Покотило и Ольга Иваницка. Тутъ годить ся пóднести сей фактъ, що п-а Гонората Красневичѣвна, хотяй Полька, заохочувала повѣренѣ ей выховану рускѣ дѣвчата до патріотичного дѣла. Честь такимъ Полькамъ!

— **Про реформу духовнои семинаріи львóвскои** ходять вѣсти, що зъ змѣною ректора наступлять такожь змѣны деякихъ прочихъ настоятелѣвъ. Одинъ зъ віце ректорóвъ, о. Тороньскій, маѣ стати крилошаниномъ станиславóвскои капітулы, а его мѣсце, кажуть, займе о. Юрикъ, одинъ зъ теперѣшныхъ префектóвъ. Такожь деякѣ иншѣ префекты, ослягнувши иншій мѣсця, уступлять, а будуть покликанѣ иншій, — хто, годѣ знати. Теперѣшный ректоръ о. Бачиньскій, уступаючи мѣсце крил. Туркевичеви, перейде на крилошанина капітулы, найимовѣрнѣйше львóвскои.

— **Одинъ дневникъ польскій** — именно Gazeta Narodowa — принесла вчера вѣсть, що незабавомъ маѣ выйти куренда всѣхъ трехъ епископóвъ зъ забороною духовенству держати „Галицкую Русь“ и кожду иншу часопись, котра бы мимо змѣны редактора и титулу мала тѣ самѣ тенденціи.

— **Зборы філіи бродскои общества им. Качковского** вóдбудуть ся 15 (27) грудня с. р. въ Бродахъ въ готели Балабана, ул. Лешнóвска, о год. 11-бй передъ полуднемъ. Попередить Богослуженье, о год. 9½, за упокой усопшихъ членóвъ. Проґрама зборóвъ: Выборъ предсѣдателя на часъ зборóвъ; — образунокъ касы; — выборъ выдѣлу и его предсѣдателя; — внесеня поодинокихъ членóвъ. — За выдѣлъ: *Иванъ Сърко.*

— **Въ справѣ еміґрациі до Россіи селянъ зъ Яворóвщины** пишуть „Гал. Руси“, що ініціяторомъ сего руху маѣ бути якійсь мазуръ-колоністъ зъ Рогóзна котрый нѣбы засохочувавъ людей до еміґрациі до Россіи. Коли вѣсть о тóмъ дóйшла до Яворова, взяли ся власти енерґічно до дѣла и поки що горячку придушено. Подрóбностей о тóмъ фактѣ нема нѣякихъ, бо все держить ся въ строгóй тайнѣ, звѣстно лише, що кóлькохъ аґітаторóвъ мазурóвъ арештовано. Кóлько бы то було шуму, если бы пóдмавляючимъ бувъ Русинъ, кóлько бы то було крику о московскихъ аґітаціяхъ. Мѣжь тымъ самѣ „паны“ хотячи „цивілізувати“ чисторускій повѣтъ, поселили кóлькадесять мазурокихъ родинъ на земляхъ, купленыхъ у рускихъ селянъ за банковѣ довги и думали, що зробили дуже важну рѣчь. Однако въ тóмъ рахунку похибили, бо „заволока“ не привязаный нѣчимъ до землѣ, на котрóй поселивъ ся. Отже не дивно, що нашѣ паны сидять теперь тихо и за-для сорому хотять цѣлу справу затерети.

— **Шкоды вóдъ дикихъ звѣрятъ.** До „Народнои Часописи“ пишуть вóдъ Бучача: „У насъ вóдъ якогось часу появило ся много звѣрятъ шкóдливыхъ, котрѣ нищать намъ наше добутокъ хатный. Але тыхъ звѣрятъ нищити не можна, бо за то можна дóстати ся до „Ивановои хаты“. И такъ на примѣръ: обгризе заяць щепы, на котрѣ господарь покладавъ надѣю, то кажуть, що убити его не вóльно, ино треба его до суду запóзвати; але якъ хтось убе або зловить заяця, такъ не то, що его позывають, але навѣть не чекаючи засуду идуть до господаря до хаты, вóдбирають заяця, та ще господаря набють, а судъ всадить его вóдтакъ на кóлька день до „Ивановои хаты“. Та кобы то ходило о заяця, але бó то дѣе ся и за тхора, куну, лиса, котрѣ зъ передъ очей забирають домову птицю и нѣхто не смѣе имъ нѣчого казати, бо за се карають. И отъ до сего примѣръ: Въ Петликóвцяхъ у слабои вдовы забиравъ тхóръ що ночи дрóбъ, а вдова будучи такъ слабою, що не могла вóдъ шкóдника обóгнати ся, просила о то свого свояка. Той такъ и учинивъ, а стануши за стыртою, котра знаходила ся о кóлька крокóвъ вóдъ загороды вдовы, — розумѣе ся зъ позиченою стрѣльбою, — убивъ шкóдника въ хвили, коли вóнъ ишовъ зъ добычею до своеи норы, котра була пóдъ стыртою. Та убивъ же его на своѣ лихо! Въ тóй хвили на голосъ выстрѣлу надóйшли побережники Гринько Таньовскій и Кароль Рудковскій, зловили старця (бо треба знати, що своякъ вдовы маѣ около 70 лѣтъ), кинулись на него, вóдобрали стрѣльбу а побивши добре, наказали мовчати, бо пóде за краты.“

— **Руснй кольонія мѣжь Італіянцями.** Кс. д ръ Смочиньскій описуе въ своѣмъ творѣ Wspomnienia o polskiej pielgrzymce do Rzymu w r. 1888 na jubileusz J. S. Leona XIII, Kraków 1889, що недалеко вóдъ австрійскои границѣ въ Италіи наткнувъ ся на рускѣ кольонія. О тыхъ кольоніяхъ оповѣдавъ ему его товаришъ подорожѣ кс. Людвикъ Константіні, місіонарь апостольскій, що слѣдуе: Кóлька кільометрóвъ вóдъ стаціи зелѣзничои Резіютта лежать въ горахъ три мѣсцевости замешканѣ Славянами. Славяне сѣ прибули туды зъ Руси ще въ V вѣцѣ христіяньскои еры. Есть ихъ бóльше якъ 3000, говорять своимъ языкомъ, супружя заключають лише мѣжь собою и то пóдъ карою выдаленя зъ громады, если бы хтось оженивъ ся зъ Італіянкою або зъ иншою чужинкою. Суть они католиками латиньского обряду, належать до діецезіи італійскои въ Удіне, але священникóвъ спроваджують зъ Хорватіи, бо зъ ними добре розумѣють ся. Кс. Константіні вóддававъ имъ дуже богато похвалы що-до ихъ честнотъ, богомóльности и великои солідарности мѣжь собою. Що тѣ Ресіяне мусять самѣ знати и говорити мѣжь собою, що прибули сюды зъ Руси передъ якимсь переслѣдуваньемъ, догадуе ся кс. Смочиньскій въ того, що коли въ сѣчни 1888 року ѣхавъ зъ Риму и запытавъ на стаціи въ Ресіютта зелѣзничого зарóбника о Ресію и якимъ языкомъ говорять ей мешканцѣ то дóставъ вóдповѣдь, що: говорять языкомъ подóбнымъ до руского.

— **Ц. к. судья повѣтовый зъ Гусятина** пише до Kurjer-a Lwowsk ого въ справѣ помѣщеной въ тóй-же ґазетѣ дописи про увязненье якогось Келлера, (котру допись навели й мы въ ч. 271 „Дѣла“) що цѣла вѣсть не правдива бо Келлера не увязнено и прокураторія не ставила що-до него нѣякихъ внесень.

— **Холєра въ Люблинѣ.** О розмѣрахъ холеры, яка лютила ся въ Любинѣ каже „Правительственный Вѣстникъ,“ що була она найсильнѣйша въ цѣлóй Россіи зъ выимкою Астрахана. За 11 тыжднѣвъ т. є. вóдъ 19 н. ст. серпня с. р. занедужало въ Люблинѣ 2350 осóбъ а померло 788, що въ вóдношеню до числа населеня дае 4.8% занедужань а 1.58% случаѣвъ смерти.

— **Имматрикуляція ученикóвъ** ново-принятыхъ на університетъ львóвскій вóдбуде ся въ авли того-жь університету въ понедѣлокъ дня 19 н. ст. грудня с. р. о 10 бй годинѣ передъ полуднемъ.

— **Галицка каса щзднича** оголошуе, що зъ причины рóчного замкненя рахункóвъ перестане приймати и звертати вкладки вóдъ недѣлѣ дня 25 н. ст. грудня 1892 до недѣлѣ дня 1 н. ст. сѣчня 1893 включно. Всѣ иншѣ роботы касовѣ не будуть перерывати ся.

— **Рабінъ чудотворный** зъ Выжницѣ на Буковинѣ, Борухъ Гаґеръ померъ — якъ мы вже доносили дня 11 н. ст. грудня у Вѣдни въ 49 бмъ роцѣ житя. Вóнъ лишивъ 11 сынóвъ, 2 дочки, около 30 внукóвъ и 61 тысячѣвъ довгу. Все роздавати мавъ бѣднымъ.

— **Паспорты до Румуніи.** Правительство буковинь. ске повѣдомило львóвске намѣстництво, що власти румуньскѣ жадають вóдъ роботникóвъ галицкихъ при переходѣ границѣ безусловно правильныхъ паспортóвъ, бо книжки службовѣ, якѣ сѣ роботники мають, не можуть уважати ся за важнѣ до подорожѣ документы.

— **Резиденція архіепископа въ Оломуци.** Новый архіепископъ оломуцкій д-ръ Теодоръ Конъ, замешкае ажь коло Нового року въ палатѣ моравскихъ примасóвъ. Архіепископъ оломуцкій мусить немало часу посвятити справамъ свѣтскимъ, выплываючимъ зъ заряду маѣткомъ. Якій великій сей маѣтокъ видко зъ того, що епископство мусить платити скарбови при кождоразовóй змѣнѣ архіепископа 300.000 зр. податку. Двóръ архіепископа дуже богато коштуе, а традиція каже, щобы бувъ удержуваный хочь бы й достойникъ церкви не хотѣвъ сеи земскои величавости. Отже архіепископъ оломуцкій удержуе кухню и цукорню надворну, трехъ камердинерóвъ, множество льокаѣвъ, стайню зъ 30 кóньми и власне войско, зложене зъ 14 воякóвъ и капраля а одѣте въ ґренадіерскѣ шапки футряныѣ. Палата, въ котрóй вскорѣ замешкае д-ръ Конъ маѣ около 80 комнатъ. Есть се двоповерховый будынокъ, великихъ розмѣрóвъ, салѣ въ нѣмъ высокѣ и ясныѣ, свѣтло денне входить до нихъ величезными вóкнами. Найгарнѣйшѣ комнаты займае цѣсарь, коли прибе до Оломуца и длятого называють ся они цѣсарскими комнатами. До найвеличнѣйшихъ комнатъ першого поверха належить саля, де архіепископы приймали голдъ вóдъ своихъ пóдданыхъ, и де теперь вкладають біреты новоименованымъ крилошанамъ. Тутъ передъ 44 лѣтами зложивъ цѣсарь Фердинандъ корону а на престолъ вступивъ цѣсарь Францъ Іосифъ. Въ ѣдальни може выгóдно помѣстити ся 100 осóбъ; тота саля есть бѣла зъ золотомъ, а величну прикрасу становлять канделябры, перевышаючѣ высотою чоловѣка. Въ одной комнатѣ на другóмъ поверсѣ находять ся портреты цѣсаревои Маріи Терезіи и ей десяти дочокъ, въ иншóй зновъ сали помѣщенѣ портреты всѣхъ оломуцкихъ епископóвъ и (вóдъ 1777 року) архіепископóвъ. Есть ихъ всѣхъ 62, недостае ще кардинала Фірстенберґа. Рядъ епископóвъ розпочинають св. Кирилъ и Методій, а дальше суть тамъ представителѣ цѣсарскои родины епископы-архикнязѣ: Леопольдъ Вільгельмъ (1637—1662), Кароль І. Іосифъ (1663—1664) и архіепископъ-архикнязь Рудольфъ (1821—1831) та члены найзнатнѣйшихъ маґнатскихъ родóвъ якъ: кн. Енґельбертъ Брабантскій, ґр. Шавмбурґъ-Гольштайнъ, кн. Дітріхштайнъ, ґр. Травтсмандорфъ-Вайнберґъ, ґр. Хотекъ и Англіецъ ґр. Гемільтонъ. Лѣтною резиденцією архіепископóвъ оломуцкихъ есть Кромержиж. Паркъ, що окружае палату належить до найгарнѣйшихъ а повно въ нѣмъ лебедѣвъ, павъ и бажантóвъ. Найкраснѣйша зъ усѣхъ комнатъ въ тóй палатѣ есть велика саля бѣла зъ золотомъ, де радила австрійска конституанта вóдъ 10 липня 1848 до 7 марта 1849 року.

— **дирекція руху зелѣзниць державныхъ** оповѣщуе: Вóдъ дня 15 н. ст. грудня почавши, задержувати ся буде безусловно 1 мінуту — крóмъ поѣздóвъ ч. 1211, 1217 и 1218 — такожь поѣздъ ч. 1216 на пристанку Кльенчаны при шляху Новый Санчь-Суха, а вменно: Кльенчаны приѣздъ о 11-бй годинѣ 8 мін., вóдъѣздъ о 11-бй годинѣ 9 мін. въ ночи. — Дотеперѣшный способъ писаня назвища пристанку зелѣзницѣ державнои въ Истріи „С. Вінценті“, змѣнюе ся вóдъ 1 н. ст. сѣчня 1893 р. на назвище „Санвінценті.“

— **Велика зелѣзниця сибѣрска** маѣ бути збудована россійскимъ правительстомъ у власномъ зарядѣ и длятого вóдкинено всѣ оферты капіталістóвъ заграничныхъ; французскихъ и американьскихъ. Однако позаякъ правительство россійске не може наразъ выдати всѣхъ грошей на будову, длятого плянъ остаточного выкóнченя зелѣзницѣ розложено на кóлька лѣтъ. Насампередъ маѣ выбудуватись шляхъ зъ Челябиньска до Обу и до Иркутска (3083 верстъ), дальше буде будуватись зелѣзниця вóдъ стаціи Мильскои на другóмъ боцѣ озера Байкальского до Сретеньска и вóдъ стаціи Ґрафскои до Хабарóвки. Тѣ шляхи будуть выкóнченѣ въ 1902 роцѣ и вже тогдѣ буде можна переѣхати Сибѣръ частію зелѣзницею частію пароходомъ (озеро Байкальске и простóръ вóдъ Сретеньска до Ґрафскои Амуромъ); будову-жь шляху довкола Байкала и вóдъ Сретеньска до Ґрафскои вóдложено на пóзнѣйше. На сей рóкъ вставлено въ буджетъ 39 міліонóвъ рублѣвъ на будову. Цѣла будова буде коштувати 150 міліонóвъ рублѣвъ.

— **Архівъ россійскихъ театрóвъ.** Пóдъ такимъ заголовкомъ выдали теперь въ Петербурзѣ Погоевъ и Молчановъ початокъ чотиротомового твору, обóймаючій на основѣ актóвъ и царскихъ указóвъ исторію и розвóй, зарядъ дирекціи, рахунки, выступы гостинні, ґажѣ и т. ин. всѣхъ россійскихъ театрóвъ (мѣжь ними такожь нѣмецкихъ, італійскихъ и французскихъ сценъ въ Россіи) почавши вóдъ 1685 року. Выданье се дуже совѣстно зредаґоване займе важне мѣсце въ историчнóй літературѣ европейскихъ театрóвъ. Характеристична при тóмъ ся обставина, що наколи всѣ европейскѣ театры маютъ свóй початокъ въ народѣ, то въ Россіи розвинувъ ся вóнъ зъ горы, „по указу“ царѣвъ. За ними ажь пóйшли бояре и аристократы, устроюючи домашнѣ театры, въ котрыхъ по бóльшóй части були акторами крепаки. Першій писаный указъ що-до устроеня театру выдала царица Анна въ роцѣ 1756.

— **Найбóльшій водопадъ на свѣтѣ.** Мѣжь мешканцями Лябрадора въ пóвнóчнóй Америцѣ ходили вóдъ давна глухѣ вѣсти про величезный водопадъ на рѣцѣ Гемільтонъ-Ріверъ въ серединѣ краю, але кóлька пробъ, щобы дóстати ся до сего мѣсця не повели ся. Ажь минувшого року удало ся дóйти до сего славного водопаду одному американьскому ученому Генрикови Браянтови. Въ товариствѣ проф. Кенастона, Шкота Монґі и одного Ескімоса добивъ ся вóнъ до водопаду, котрого вóдголось подóбный до громóвъ чути було на 30 кільометрóвъ далеко. Повыше водопаду выносить ширина рѣки 300 метрóвъ. Цѣла тота маса воды взуже ся мѣжь скалами до ширины 50 метрóвъ и спадае въ простовисной скалы въ глубину 96 метрóвъ (водопадъ Ніяґара маѣ лишь 50 метрóвъ). Рѣка въ сподѣ звертае ся на полудневый всхóдъ и плыве зó страшною скоростію середъ пропасти 40 кільометрóвъ довгои утворенои стрóмками скалами ґнайзовыми, высокими на 120 метрóвъ. Околиця ся не есть замешкана. Индіяне знали о величезномъ водопадѣ, але реліґійный забобонъ не дозвалявъ имъ сказати сего.

— **Для короткозорыхъ.** Д-ръ Францъ Пеллеръ подае для короткозорыхъ такѣ рады: 1) Короткозорѣ ученики повинні въ школѣ читати и писати лише три чверти годины або годяну; 2) при занятяхъ, що забирають кóлька годинъ, короткозорый чоловѣкъ повиненъ робити перерзы на 15 мінутъ; 3) до роботы на близьке вóддаленье, якъ до читаня, писаня и т. ин., не треба уживати окулярóвъ, хиба въ крайнóй потрѣбѣ; 4) окуляры треба що пóвтора або що двѣ годины докладно вытерати, навѣть и тогды, коли на око выдають ся чистыми; 5) позаякъ окуляры зó звычайного скла тяжко вычистити зъ пороху и частинъ соли, котрѣ рисують скло, радить Пеллеръ уживати окулярóвъ выроблюваныхъ зъ кристалу.

— **Мѣсто будучности.** Якъ звѣстно маѣ вóдбути ся въ Парижи въ 1900 роцѣ выстава свѣтова. Отже вже вóдъ теперь роздумують Французы надъ тымъ, якою бы то невидальщиною притягнути масы та зробити выставу интереснѣйшою. Мѣжь иншими выступивъ выдавець часописи Inventions Nouvelles зъ проектомъ побудованя мѣста будучности. Доси майже на всѣхъ выставахъ показувано, якъ не повинно ся будувати въ роцѣ-жь 1900 маѣ бути инакше. При дѣйстныхъ улицяхъ и площахъ, побудують ся справжнѣ домы для 3000—5000 людей, вóдповѣдаючѣ всякимъ новочаснымъ и о скóлько можна передвидѣти будучимъ вымогамъ мешканцѣвъ що-до опалюваня, освѣтлюваня, водопроводóвъ и т. ин. Розумѣе ся, що електричности припаде тутъ львина часть въ освѣтлюваню и выконуваню найбóльшои частины роботъ. Улицями будуть переходити електичнѣ зелѣзницѣ а хóдники будуть крытѣ скломъ, такъ що мешканцѣ будуть могли все сухою ногою перейти улицю. Крóмъ того будуть въ тóмъ мѣстѣ побудованѣ взóрцевѣ домы роботничѣ, взóрцева школа и такій же шпиталь. Значнѣ кошты надѣють ся покрыти зъ розпродажѣ грунтóвъ и домóвъ по выставѣ.

— **Звертаємо увагу Впов. Читателѣвъ** на конкурсъ „Рускои Бесѣды“ въ справѣ придбаня силъ артистичныхъ и співочихъ, мужескихъ и жѣночихъ.

Вѣсти зъ еп. Станиславóвскои.

Презенту на опорожнену парохію regiae collationis въ Косовѣ мѣстѣ надало намѣстництво о. Лонгинови Ракóвскому, дотеперѣшному парохови въ Боднаровѣ.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Дирекція краєвои школы рôльничои въ Дублянахъ розписуе конкурсъ на посаду асистента при катедрѣ ботаніки въ тôй школѣ зъ рôчною платнею 600 зр. Поданя треба вносити до 25 н. ст. сѣчня 1893.

Телеграмы „Дѣла".

Вѣдень 16 грудня. Въ справѣ дохожденя карного противъ міністеріяльного шефа секційного Каана покликано за свѣдкôвъ, Люеґера, Ґессмана и Верґаніого.

Будапештъ 16 грудня. Конференція угорскихъ епископôвъ ухвалила выслати до цѣсаря и папы адресу, въ котрôй бы вказано на небезпечнôсть за-для правительственнои проґрамы церковно-політичнои.

Парижъ 16 грудня. Парляментъ радивъ падъ внесеньемъ Пуркеріого що-до розширеня власти комісіи панамскои. Правительство зробило зъ того внесеня квестію кабінетову и парляментъ вôдкинувъ бôльшостію 6 голосôвъ внесенье (271 противъ 265 голосôвъ). Бріссонъ хоче уступити зъ предсѣдательства комісіи панамскои.

Софія 16 грудня. За змѣною конституціи заявило ся 250 послôвъ собранія.

Амстердамъ 16 грудня. Непокоѣ робôтникôвъ прибрали характеръ революційный. Прийшло до бійки зъ жандармами и 20 особъ убито.

Надôслане.

Позаякъ Всч. Духовеньство дае звычайно кождого року передъ Рождествомъ Хр. **старій Євангелія** до вôдновленя, тому просимо благосклонно о скоре надсыланье, щобы мы могли еще завчасу вôдновити Євангелія и назздъ порозсилати. Близшій умовленя письменно.

Такожъ приготовлено вже до розпродажи **Нове выданье Євангелія** въ рôзнородныхъ переплетахъ по значно зниженôй цѣнѣ. На жаданье высылаемо цѣнники оплатно.

Остаемо зъ глубокимъ поважаньемъ:

МИХ. СПОЖАРСКІЙ и СЫНЪ

перше руске переплетниче заведенье у Львовѣ
Пôдвалье ч. 9. 4496

Средства десінфекційнй, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагодж уесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ
пôдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**"
ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа)
напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарацiи найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Курсъ Львôвскій

зъ дня 16 н. ст. грудня 1892.

	Плат.	Жада.
Акціи за штуку безъ купона		
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 75	218 75
Зелѣз. Львôв.-Чернов. по 200 зр. а. в.	243 75	246 75
Банку гипот. гал. по 200 зр. а. в.	338 —	— —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	215 —
Листы заставнй за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в.	100 80	101 50
Банку гипот. галиц. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	108 —	108 70
Банку гипот. 4½% а. в. льос. 50 л.	98 30	99 —
Банку краевого 4½% а. в. льос. 51 л.	99 —	99 70
Товариства кредит. гал. 5% а. в.	— —	— —
Товариства кредит. гал. 4% а. в.	96 —	96 70
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 41½ л.	95 —	95 70
Товар. кред. гал. 4½% а.в. льос. 52 л.	100 —	100 70
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 56 л.	94 50	95 20
Листы довжнй за 100 зр.		
Гал. Зав. кред. сел. 3% а. в. (давн. 6%) въ ликв.	— —	— —
Гал. Зав. кред. сел. 2½% (давн 5%) въ ликв.	53 50	55 50
Общ. роль. кред. Завед. 6% льос въ 15 л.	50 —	— —
Облиги за 100 зр.		
Индемнизац. галицкй 5% м. к.	104 10	105 50
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	94 70	95 40
Комунальнй Банку краев. 5% 1. емис.	101 —	101 70
Позички краев. зъ 1883 по 6% а. в.	103 50	— —
Позички краев. зъ 1883 по 4½ а. в.	98 30	99 —
Льосы:		
Мѣста Кракова	23 50	25 50
Мѣста Станиславова	34 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 65	5 75
Наполеондоръ	9 53	9 63
Пôвъимперіялъ	9 70	— —
Рубель срѣбный	1 19½	1 24½
Рубель паперовый	1 19½	1 21½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 80	59 30

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходятъ до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ к Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходятъ зъ Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрца)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

ЛЯРНЯ ДЗВОНÔВЪ
АНТОНІЯ СЕРАФИНА
въ КАЛУШИ, почта и станція зелѣзницѣ тамже.

Получивши на власнôсть по старôй фірмѣ „*Івана и сына Серафина*" „**Ліярню дзвонôвъ**" въ Калуши, ôдзначену срѣбнымъ медалемъ заслуги, листомъ похвальнымъ и признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ о тôмъ свого часу ґазеты доносили) — маю и теперь на складѣ **готовй дзвоны**, выконую скоро замовленя и приймаю старй або ушкодженй дзвоны до переливаня за дуже умѣрковану цѣну.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшнй замовленя въ давнѣйшôй спôльнôй а теперь моѣй власнôй **ліярни дзвонôвъ** прошу о ласкавй замовленя такъ на поодинокй новй дзвоны якъ и на цѣлй груны. За тревалôсть матеріялу и гармонічный звукъ моихъ дзвонôвъ ручу и для того осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. публицѣ

3789 24—24 Зъ глубокимъ поважаньемъ
АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

Для выгоды П. Т. Публики отворено
НОВУ АҐЕНЦІЮ
Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень
на житье та вôдъ огню и граду
у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Бливше можна розвѣдатись въ Адміністрацiи „Дѣла". 4253

Найвôдповѣднѣйшимъ дарункомъ на Рôздво або Новый Рôкъ єсть:
Илюстрованый Калєндарь Просвѣты
на рôкъ 1893.
Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.
Дôстати можна въ тов. „Просвѣта" ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Маємо честь повѣдомити, що мы отворили
ФІЛІЮ
У ЛЬВОВѢ
улиця Ягайлоньска, число 2.
ЗЪ ГОТОВЫМИ ОДЯГАМИ ДЛЯ ПАНÔВЪ И ХЛОПЦѢВЪ
у вел: кôмъ выборѣ и найновѣйшôй модѣ.

Звертаємо увагу мѣсцевыхъ и зъ провінціи особъ, що подыблють надзвычайно дешевй цѣны и знаменитый товаръ.

Просимо пересвѣдчити ся, заглянувши до нашои філіи. 4480 6—?

Остаємо зъ поважаньемъ
Вікторъ Тірінґъ и Братя
зъ вѣдня.
Філія у Львовѣ: ул. Ягайлоньска ч. 2.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый
на всесвѣтнôй выставѣ въ Антверпіи
за незрôвнанй
Выробы косметичнй, Тоалетнй и Парфумеріи.

Антілентіля. Пѣякій артыкулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ ôдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ короткôмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковй, близни и т. п., надае шкôрѣ свѣжу бѣлôсть, свѣжôсть и нѣжнôсть. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кôлькоразовôмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише ôдмолоджуе волосье, котре пôдъ вплывомъ сего ôдличного средства ôдзыскуе первѣстну барву, мягкôсть и ôдзыскъ. — Цѣна фляконъ 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйще выпаданье волося вздержуе, цибулькы волосий взмоцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пôвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лиця, надае красну, природну бѣлôсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гіґіенічнои окрасы лиця

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бôльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усувае зъ лиця прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкôры, выгладжуе морщанки и долинки бôсовй. Лице ôдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне ôдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагôдно вплывае на шкôрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкôру. Ухиляе веснянки и жовто-урй плямы зъ лиця. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЪ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ Краковѣ Суконницѣ ч. 20., и въ Чернôвцихъ Ринокъ ч. 2.

Конкурс.

Видѣл „Руска Бесѣда" у Львові розписуе конкурс на слѣдуючі сили артистичні: 1) аманта сальонового пôсля можности з голосом тенôровим; 2) артиста до ріль характеристичних сальонових; 3) альтистку до хору; і 4) сопраністку до хору.

Зголошуватись до 24 н. ст. грудня с. р. до Видѣлу „Рускоі Бесѣди" у Львові, ул. Вірменьска ч. 27. 4500 2—2

Папе и Косцицкій
отворили у Львовѣ
при ул. 3-го мая ч. 2
(въ будынку давнои касы щадничои)

КОМІСОВЫЙ СКЛАДЪ россійского **ЧАЮ** пôдъ правительственною бандеролею фірмы ВОГАНЪ и СЫ.ÔЛКА въ **Москвѣ.**
1 фунтъ россійск. вôдъ 2 зр. до 6 зр.

Складъ кавы
лишь найлѣпшихъ родôвъ: **Цейльонъ, Мокка и американьскихъ:** пôдъ знаменемъ **„СІРІЮСЪ"**
½ кіло кавы найзнаменитшои 1 зр.; на провінцію 4¾ кіло 10 зр. 10 кр. оплатно.

и поручають ся ласкавымъ взгляданъямъ П. Т. Публики. 4489 3—6

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютôмъ 1893 року выйде **повне выданье творôвъ**
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
пôдъ заголовкомъ
„КОБЗАРЬ"

Выданье обôймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Формать осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложений будуть два портреты [новй клѣшѣ]. *Оба томы будуть оправленй* въ першôй нашôй робôтни переплетничôй п. Мих. Спожарского и Сына на взôръ клясикôвъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускоґо **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Пôзнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ".

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска",

брошурка, зъ котрою кождый повиненъ обôзнатись зъ оглядуна маючу завестись зъ новымъ рокомъ школьнымъ въ нашихъ школахъ управильнену правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Дôстати можна въ друкарни Тов. им. Шевченка у Львовѣ ул. Академична ч. 8.

Музикальна бібліотека!

Слѣдуючй выпуски можна ще дôстати:
VII-ый: I-ше „Quodlibet" — мужескій хоръ М Лисенка — 30 кр.
X-ый: „У Петрôвку" и „Якъбы-мь знала" муж. хоры Исид. Воробкевича — 25 кр.
XI-ый: II-ге „Quodlibet", хоръ муж. М. Лисенка — 30 кр.
XII-ый: „До бою" муж. хоръ Порф. Бажаньского, — 20 кр.
XIII-тый: „Вечѣръ" и „Милованка", сольо зъ акомп. форт., М. Лисенка — 20 кр.
XIV-ый: „Три шляхи", муж. хоръ Г. Топольницкого — 25 кр.
XV-ый: „Три пѣсни", сольо зъ акомп. фортеп. — А. Купчиньского — 25 кр.
XVI-ый: „Вѣтрогоны" коломыйки и думка уложенй на фортепянъ Ост. Нижанковского — 30 кр.
XVII-ый: „Три квартеты" муж хоръ Цетвиньского - Недѣльского — 30 кр.

При замовленяхъ просить ся [до 1 н. ст. сѣчня] адресувати:

„Выдѣлъ товариства Львôвскій Боянъ" у Львовѣ улиця Вôрменьска ч. 27.

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ
Почавши вôдъ дня 12 лютого 1889 выдае
АСИГНАТЫ КАСОВЙ
4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ
4½% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ
а всѣ находячй ся въ обѣгу **5% асигнаты касовй** зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть **опроцентованй по 4½% вôдъ 15 мая 1889.** 2218
Передрукъ не буде плаченый. **Дирекція.**

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ ніклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. 2¾.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ 60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвонкомъ, въ ночи свѣтить, зр. 4¾.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. 3½, зъ накручуваньемъ зр. 4½. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около ½ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаря годины, около 1 метра высоты зр. 18½.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft" зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричнй даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie
I. Schottenring Nr. 33. 4457 13—?

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ
АНТ. СТАХЕВИЧА
въ Тернополи
поручае Всечеснѣйшому Духовеньству и п. п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКЙ ОБРАЗКИ:
безъ молитовъ мала сот. 35 кр.
„ „ середна „ 45 „
„ „ бôльша „ 70 „
зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка.

МЕДАЛИКИ РУСКЙ:
1 тузинъ медаликôвъ по 14, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКЙ:
1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:
тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ
Ставроп. Пиститута по 50 кр. на рôкъ 1893.

КАЛЕНДАРЬ
„Посланника" на рôкъ 1893 по 35 кр.

☛ О численнй замовленя упрашае ся! 4498 2—2

ГЛЯДАЄСЬ
АҐЕНТА
до збираня анонсовъ.
Першенство мають тй, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомôсть въ адміністрацiи „Дѣла".

☛ **При закупнй товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.** ☚

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черлянскои. Зъ друкарнй тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Бедняроского.

Ч. 275. Львôвъ, Субота 5 (17) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Преплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнй у Лпго ѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдаткомъ

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяцъ	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый р ъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяцъ	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямаціи неопечатані „вôльні“ бôдъ кôрто. **Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. бôдъ одног. рôчни инсератовои въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. г. **Полѣни** числятъ ся по 10 кр. бôдъ стиглна.

У Львовѣ, дня 17 н. ст. грудня 1892.

Послы рускôй рады державнои поставили устамы сов. Пôдлящецкого **интерпеляцію** до правительства центрального въ справѣ звѣстного докумéнту, повного докорôвъ для духовенъства руского въ справѣ еміґрації селянъ до Россіи. Судъ о тôмъ единôмъ въ своѣмъ родѣ довументѣ высказали мы вже въ „Дѣлѣ“.

На замѣты, починень въ тôмъ письмѣ духовенъству рускому, мали вôдповѣсти пооодинови деканаты, протестуючи якъ найвыразнѣйше противъ всего, що тамъ сказано. Довѣдуємось именно, що епископъ станиславôвскій мав мати уже въ рукахъ вôдповѣдь духовенъства руского, и надѣємось, що прецѣнь зробить зъ нихъ належный ужитокъ.

Интерпелація послôвъ рускихъ стремить знôвъ до того, щобы центральне правительство обективно розслѣдило причины еміґрації и осудило: якъ можна духовенъство руске винувати за все те, про що въ згаданôмъ документѣ наторочено. Рускій послы рады державнои, знаючи докладно всѣ обставины, якій зложились на еміґрацію, выступили въ оборонѣ чести духовенъства нашого и, наколи бы случайно на евентуальну вôдповѣдь президента міністрôвъ, палата ухвалила перевести дискусію, послы нашій могли бы дуже вѣрно представити економічну нужду селянъ галицкихъ взагалѣ, а при тôмъ невôдрадній політично-національній вôдносины народу нашого въ Галичинѣ и на Буковинѣ.

Замѣтный при тôмъ и той фактъ, що деякій дневники польскій зъ табору демократичного въ повнѣ годять ся зъ поглядомъ нашимъ, що причину еміґрації селянъскои треба шукати всюды инде, лишь не въ тыхъ людяхъ, котрій вôдъ десяткôвъ лѣтъ старають ся двигнути селянъ просвѣтно и економічно, а котрымъ власне звѣстній елементы стояли въ тôмъ благороднôмъ трудѣ завсѣгды на перешкодѣ.

Н. пр. Kurjer Lwowski каже, що звѣстный довумéнтъ выликавъ безъ потребы въ краю нашôмъ рôдъ Kulturkampf-у якій звели либералы въ Нѣмеччинѣ и якій ведесь нинѣ въ Угорщинѣ, стоячôй пôдъ вплывомъ жидôвскихъ капіталістôвъ. Згадане письмо, выйшовше „зъ-пôдъ кавонъ“ инюструє дуже докладно духа, якій запанувавъ въ звѣстныхъ кругахъ супротивъ Русинôвъ, а спеціально супротивъ духовенъства руского. Kurjer ударяє при тôмъ на Czas за статью, противъ котрои мы выступили недавно въ „Дѣлѣ“, а котра повна инвективъ и крайнои злобы, причинять ся лише до тымъ бôльшого антаґонізму обохъ народôвъ въ краю. Авторъ статей Czas у пôдъ заголовкомъ „Z obozu ruskiego“, закрытый буквою *K.*, стоить дуже близько до рѣшаючихъ сферъ въ краю и вôнъ въ своихъ статяхъ, мѣщеныхъ въ Czas-ѣ, докладно выслѣвуе въ неофіціальнôмъ тонѣ все те, чого офіціяльна сторона неразъ не може казати „просто зъ моста“, а що ропить ся въ офіціяльныхъ головахъ и головкахъ. Послы нашій могли бы при такôй нагодѣ тѣ обставины, посередъ котрыхъ приходить ся жата рускому народови, безпощадно розкрыти, а тогдѣ и показалось бы: хто виненъ и зъ-вôдни йде той вельстный проклятый въ своихъ наслѣдкахъ для краю и для державы — роздоръ національный!

Рада державна.

Вчерашне, въ пятницю, послѣдне сесії засѣданье палаты послôвъ зачалось вôдъ ухвалы, уповажнюючои правительство до провізоричного управильненя вôдносинъ торговельныхъ зъ Испанією. Въ часѣ дискусіи заявивъ референтъ **Козловскій**, що сердечній вôдносины цѣсарскои родины австрійскои зъ родиною испаньскою, щире поважанье, якого зазнае королева-реґентка въ Австро-Угорщинѣ, а вкôнци симпатія для испаньского народу — роблять пожаданымъ утримати приятельскій вôдносины такожъ на полѣ торговельно-політичнôмъ. Правительство повинно о се старати ся, щобы Испанія прилучила ся до середньоевропейского союза цлового.

Вôдтакъ приняла палата проектъ закона о удѣленье запомоги державнои въ квотѣ 150.000 зр. на усмиренье нужды, выликаной въ деякихъ околицяхъ неврожаемъ и елементарнымъ нещастямъ.

Принято проектъ закона о увôльненю вôдъ стемплевъ и належитостей чески по нички краевои у высотѣ міліона зр., затягненои для пôдпомоги потерпѣвшихъ вôдъ повени въ 1890 р.

Ухвалено безъ дискусіи **удержавненье сѣтей телефонічныхъ** — вôдтакъ законъ о зарядженяхъ що-до конверсіи галицкого довгу надземізаційного, — а вкôнци законъ о знесеню ерарияльныхъ оплатъ при водныхъ мытахъ.

Выбôръ пос. Цукра признано важнымъ — а веріфікацію выборôвъ пос. Гофмокля усунено зъ порядку дневного за-для недуги референта пос. Быка.

Ухвалено законъ що-до пôльгъ податковыхъ для выбудованыхъ и перебудованыхъ домôвъ при переведеню плану регуляційного мѣста Праги.

При справѣ утворення нового майорату кн. Ліхтенштайна — промавляли послы **Кронаветтеръ** и **Вашатый**, противлячи ся створеню майоратôвъ и жалуючись, що парляментъ жертвуе послѣдній свои хвилѣ такъ пустымъ справамъ, а натомѣсть важній справы залягають.

При кôнци засѣдання внесено отсій интерпеляцію: **Герольдъ** що-до заказу утворення товариства робôтницкого у Вѣдни Zukunft а то за для мнимои причины, що се товариство мало вести наради й въ ческôмъ языцѣ; — **Аймъ** въ справѣ реформы закона войскового; — антісеміт **Кайзеръ** за-для загаданого отворення границѣ румуньскои; — **Лянґъ** зъ причины загаданого податку вôдъ пива, бо се рôвнялось бы пôдпиранню продукціи пива зъ Нѣмеччины.

Президентъ **Смольна** закрывъ засѣданье, пожелавши посламъ веселыхъ святъ. — Про слѣдуюче засѣданье повѣдомлять послôвъ письменно.

——

На першій плянъ передпослѣдного засѣдання палаты послôвъ выступила **дебата** надъ **провізоріею буджетовою**. Въ дискусіи забирали голосъ переважно Славяне: молодо-Чехи, Словѣнцѣ, Хорваты и Сербы далматиньскій. Рôвножъ пос. Плênеръ зложивъ заявленье, котрого обширнѣйшій змѣстъ мы вже вчера подали.

Характеристична була промова пос. **Крамаржа**, котрый въ имени молодо-ческого клюбу зложивъ таке заявленье: Становище молодо-ческихъ послôвъ въ палатѣ послôвъ поправилôся. Коли молодо Чехи вôйшли до палаты, зъ нихъ глумлено и ихъ упослѣджувано. Але теперь можна сконстатувати зъ вдоволеньемъ, що се вже нѣяке сторонництво не уважать ся. Становище молодо-Чехôвъ при голосованю надъ фондомъ диспозиційнымъ всѣляко коментовано, але коли молодо Чехи мали до выбору, чи пôдпирати давну правицю, чи уступчивостію здискредитувати свою опозицію, тогдѣ сторонництво рѣшило ся, голосувати противъ Фонду. Говорить ся много про вôдновленье давнои правицѣ. Мы готовй сейчасъ до нея приступити, если она мае бути союзомъ, котрый въ квестіяхъ автономіи и рôвноправности готова переперти свою волю навѣть противъ правительства. Давна правиця зъ автономістичною бôльшостію а рôвночасно пôдъ управою централістичною, ґерманізаційного правительства, не смѣе вернути за нѣяку цѣну. Мы можемо ждати. Але если правительство и партія будуть поступати дальше на тôй дорозѣ, тогдѣ они скоро переcвѣдчать ся, що теперѣшня наша опозиція не дôйшла ще до самои крайности.

Словѣнець пос. **Шукльє** зазначивъ становище Словѣнцевъ супротивъ заходôвъ Нѣмцевъ и поручивъ Словѣнцевъ опѣцѣ правительства. Зô Словѣнцами правительство може ще найлекше прийти до порозумѣня, бо они не выводять нѣяпихъ правно-державныхъ жалôвъ, стоять на основѣ конституціи, а навѣть не осуджають сеи конституціи такъ дивоглядно, якъ се робить нѣмецкій націоналы. Словѣнцѣ мають досыть роботы у себе дома, щобы пôдвести свôй народъ культурно и національно, а всѣ квестіи зъ мѣжнародноп политики для нихъ байдужй.

Хорватъ пос. **Лянінія** зачавъ свою промову по хорватски а вôдтакъ говоривъ по нѣмецки. Жалувавъ ся на поведенье політичныхъ властей на Побережу. Вправдѣ се поведенье анальоґічне зъ поведеньемъ въ цѣлôй монархіи, але все-таки були на Побережу деякій разючій факты. И такъ схопила жандармерія якусь громаду цыганôвъ и вôдставила ихъ нѣ зъ сего нѣ зъ того до двохъ громадъ, котрій мусѣли сю громаду жывити черезъ кôльканацять мѣсяцевъ, зани выслѣджено приналежность тыхъ цыганôвъ. Вôдмовлено одному морякови, що провѣвъ свôй вѣкъ въ австрійскôй службѣ, концесіи на отворенье шинку въ его селѣ, а тымчасомъ чужинцямъ выдають ся такій концесіи. Противъ законныхъ жѣнокъ, котрій згôдливо жнють зъ своими мужами и котрыхъ мужѣ можуть выказатись честнымъ ремесломъ, выдавсь наказы вôдставленя шупасомъ, и теперь тымъ мужамъ не знати що робити, чи правуватись зъ правительствомъ о вôдставленье жѣнки чи нти за жѣнкою. (Голосы: А се зъ якои причины зроблено?) Бо було пôдозрѣнье, що они мали яникись любовникôвъ, але на се не було доказôвъ. А яке вороже поведенье правительства супротивъ Славянъ на Побережу? Выходило бы на се, що правительство не боить ся италійскои ирріденты, але натомѣсть всюды добачае хорватску ирріденту. Зъ хорватскими и словѣньскими громадами переписують ся власти по нѣмецки, противно зъ италійскими по италійски. Хорваты въ очахъ правительства „червонй“ и ирріденгисты. Злоба органôвъ правительственныхъ звернулась передо всѣмъ противъ хорватского и словѣньского духовенъства. Суть священики, котрымъ не велять давати данины въ натураліяхъ, и они не находять нѣякого захисту въ старостваxъ. Въ многихъ околицяхъ безчестить ся священикôвъ. Намѣстникъ сказавъ разъ явно одній депутаціи: Не слухайте священикôвъ, бо они зведуть васъ на бездорожа! Священикови Мандичеви зроблено заниdъ въ урядовôмъ посвѣдченю, що вôнъ горячій почитатель епископа Стросмаєра. Або чого не зроблено зô Спинчичемъ. Сего славного педаґоґа, гордôсть и пôдпору старенькои матери, добродѣя учащои ся молодежи, хотѣли цѣлкомъ зруйнувати. Але якъ собѣ правительство постелять, такъ и выспить ся. Если мы яко Австрійцѣ не будемо могли оборонити ся, тогдѣ будемо боронити ся яко Хорваты!

Бесѣдникъ примѣтивъ, що навѣть его особиста безпечнôсть загрожена. Вôнъ не може ходити въ своѣй вôтчинѣ безъ револьверу. Одинъ вахмайстеръ жандармерія донесъ въ червни с. р., що зъ нагоды прибутя посла Лянінія установлено 3.000 зр. нагороды за его убійство. Се донесенье звернуло намѣстництво зъ примѣткою, що не бачить причины робити дальшихъ крокôвъ, бо нема такого пôдозрѣня, щобы аже робити урядовй доходженя.

Пос. **Ріцці** (Італіянець): Се доказъ, що се бувъ лишь жартъ!

Пос. **Спинчичъ**: Клакано навѣть свѣдкôвъ! Для васъ се жартъ!

Пос. **Герольдъ**: Треба було выслѣдити сей жартъ. Удари о стôлъ, ножицѣ обôзвуть ся.

Пос. **Лянінія** розповѣдавъ дальше про се загадане убійство. Вôнъ удавъ ся до старостваа въ Паренцо, але ему вôдповѣджено, що жандармерія нѣчого не доносила про се.

Пос. **Спинчичъ**: Такъ вмѣють фальшувати заслужений урядники гр. Таффого!

Пос. **Лянінія**: Нинѣшій урядники політичній идуть въ ту сторону, куды имъ накажуть зъ горы. На чолѣ політичныхъ властей въ Трістѣ стоить чоловѣкъ, ворожій для Хорватôвъ. Се намѣстникъ Рінальдіні, котрый уродивъ ся и выховувавъ ся въ Італіи.

Пос. **Бурґсталеръ**: Нѣ, вôнъ выховавъ ся въ Терезіянумъ!

Пос. д-ръ **Герольдъ**: Зôписувавъ ся!

Пос. **Брзорадъ**: Тамъ есть и Радковскій! Се гарный институтъ!

День Святого Николая.

Зъ французского — Терієта.

(*Конецъ*).

Згадна дитинныхъ лѣтъ стала теперь ясно передъ Губертомъ. Ему уявилась мила и весела комната родинного дому. Вôнъ почувъ веселу музику, зъ котрою капеля скрипкова обходила улицѣ, скликуючи дѣвчата на щорôчный баль. Якъ-разъ сеи ночи приносивъ св. Николай подарунки чемнымъ дѣтямъ и вôнъ пригадуе собѣ, якъ то вôнъ другого дня рано зрывавъ ся зъ лôжка и бѣгъ по свои черевики, що бувъ поставивъ вечеромъ у коминѣ. Св. Николай приѣхавъ бувъ у ночи на ослѣ и крôзь комынъ накидавъ тамъ ему богато прасныхъ рѣчей.

Тымчасомъ бабуся гуторила весело:

— Нынѣ будемо ѣсти вечерю, якъ то въ нашихъ сторонахъ. Въ тутешнôмъ огородѣ есть подостаткомъ капусты и бульбы, то й можна зробити знамениту зупу. Купила я и лотарингскои ковбасы, а коли вы входили, я забирала ся до грибка.

— Ахъ грибокъ! — скрикнувъ Боанвіль. — Буде вже зô двацать лѣтъ, якъ я навѣть не чувъ о тôй знаменитôй лєґумінѣ. То, здаеть ся, робить ся зъ молона, яецъ и муки. — Панночка розсмѣялась, а вôнъ сказавъ жартобливо: Въ Парижи я нѣколи его не ѣвъ!

Губертъ пригадавъ собѣ послѣднюю вечерю при родинномъ кружку, усмѣхавъ ся, и здавалось ему, що молодшае.

Тымчасомъ панна Кльоця вôдôйшла на бôкъ и шептала зъ бабкою о якôйсь важнôй рѣчи.

— Нѣ, бабцю, — казала дѣвчина, — оно не выпадае...

— А то чому? — вôдказала стара и приблизила ся до гостя: Правда, що вы радо зъѣсте разомъ зъ нами тарѣль нашои зупы и кусокъ грибка? Буде таке саме, якъ бы въ Клермонтѣ... Побачите,..

— Але-жь бабцю! — сказала Кльоця, — якъ можна просити й задержувати пана на такій стравы? На нихъ певно чекають въ дома.

— Нѣ, нѣхто на мене не чекае, — вôдповѣвъ Боанвіль, згадуючи реставрацію, де звычайно самъ ѣвъ обѣды. — Нѣ, менѣ нѣчо не перебивае; але... Надумавшись трохи, доповѣвъ: Добре! Коли панѣ такій ласкавй и гостинній, зôстанусь зъ приятностію.

— А видишь! — сказала старушка зъ тріюмфомъ, глянувши на Кльоцю. — Накрый же скоренько обрусомъ стôлъ и забавляй пана директора, поки я приготовлю грибокъ.

Кльоця, жива и смика, якъ вывѣрка, розтворила велику шафу, выняла обрусъ и серветки зъ червонымы мережками по краяхъ — и стôлъ въ одній хвили бувъ накрытый. Потôмъ запалила свѣчку и пôйшла до пивницѣ по вино. Тымчасомъ бабуся, сидячи зъ кошикомъ каштанôвъ на колѣнахъ, поволи надрѣзувала ихъ и укладала на марморовôмъ верху печи.

— Правда, що дѣвчина звинна и до всего зручна? — спытала бабуся у пана директора. — Она цѣла моя потѣха... Але то молоде й не знае: що то значить туга за давниною, то й соромила ся просити васъ. Я-жь уже мѣркую, що вы мило згадаете молодй лѣта.

Кльоця вернула на гору, зарумянившись трохи. Стара внесла зъ кухнѣ вазу зъ зупою, Запахъ зупы розбйшовъ ся по цѣлôй комнатѣ. Всѣ засѣли до стола.

Губертови, коли мѣжь добродушною старушкою и хорошою, румяною молодою дѣвчиною, засѣвъ при столѣ, котрого обрусъ нагадувавъ пахощѣ фіялкôвъ, здавало ся, що вôнъ снить и думае, хочь зупу заѣдавъ незвычайно смачно. Поволи веселѣйшавъ, починавъ бôльше говорити, бавивъ ся дотепами Кльоцѣ та й разомъ зъ нею смѣявъ ся зъ провінціяльнои вдачѣ бабусѣ. Кульмінаційною точкою вечерѣ було внесенье золотисто-румяного грибка, посыпаного грубо цукромъ и пахучого цвѣтомъ помаранчевымъ. Знайшла ся також фляшина лікеру зъ правдивои льотарингскои фабрики. Лікеръ розôгрѣвъ и розвеселивъ усѣхъ. Хочь вечеря вже скôнчилась, бабуся не перестала говорити, а все на тематъ любыхъ сторôнъ родинныхъ. Але пильнуючи догараючого вугля, она якось задрѣмала. Кльоця выручила ю въ розмовѣ. Тôлько-жь тематъ розмовы не змѣнивъ ся. Гôсть и молода віцегосподиня звали ся такъ мало, що могли говорити лишь о такихъ рѣчахъ. По хвили стало въ комнатѣ за-горячо и Кльоця вôдчинила вôкно. Въ комнату наплывъ свѣжій воздухъ, заправленый запахомъ огорода, и дало ся чути журчанье воды, що спадала зъ водотриску до камѣнного кадовба. Наразъ розлягъ ся гомôнъ дзвона зъ поблизького манастиря, накликуючи вѣрныхъ до молитвы... Губарта Боанвіля поволи обняла галюцинація. Льотарингскій лікеръ и ясній очи дѣвчины та ей милый голосъ спровадили ему видъ лѣсныхъ картинъ, окружаючихъ мѣсточка родинныхъ сторôнъ, и ему здавалось, що вôнъ вернувъ ся якихъ двацать лѣтъ назадъ. Ему здавало ся, що знаходить ся въ родинній осели. Той шумъ вѣтру мѣжь поблизькими деревами, то миле журчанье жерельнои воды — чи се не вôдголосъ рѣчки Еры та й борôвъ окружаючихъ Аргонъ? А той манастирскій дзвôнъ — чи то не дзвôнъ парохіяльнои церкви въ мѣсточку, що звѣщае побожнымъ христіянамъ завтрѣшне свято св. Николая?... Молодôсть его, погребана вôдъ двацяти лѣтъ пôдъ стосами шпаргалôвъ, вôджила теперь въ повнôмъ свѣтлѣ, а передъ нимъ синй очи Кльоцѣ глядѣли такимъ ясным блескомъ, мовь блескъ весны въ цвѣтахъ. И похололе его серце розгрѣлось та й почало бити ся въ грудехъ инакше, якъ вôдъ кôльканацати лѣтъ...

Бабуся пробудилась и попросила о прощенье, що такъ забула ся.

Губертъ Боанвіль пôднявъ ся зъ крѣсла, — часъ уже було попращати гостинный сей дôмъ. Подякувавъ сердечно наперед розумнôй господини и прирѣкъ навѣдуватись ей частѣйше, потôмъ подавъ руку Кльоцѣ. Они поглянули на себе. Панъ заступникъ директора мавъ такій блескъ въ очахъ, що дѣвчина скоро спустила очи.

Кльоця мусѣла вôдвести гостя на долину, щобъ отворити дверѣ а опôсля замкнути за нимъ. Тутъ вôнъ ще разъ подавъ руку дѣвчинѣ, але не здобувъ ся нѣ на яке поздоровленье, нѣ на яку-небудь подяку. А однакъ серце у него було переповнене неописанымъ чувствомъ и коли знôвъ бувъ самъ одинъ на безлюднôй улици де-ля Санте, здавалось ему, що чуе граючу десь на небесахъ скрипку, оповѣщаючу празникъ св. Николая...

III.

Другого дня пôйшовъ Губертъ Боанвіль знôвъ до уряду. Читавъ, писавъ, стверджувавъ,

Пос. Люегеръ: Тамъ бувъ також и Ґавчь!

Пос. Лягінія закінчивъ свою промову заявленьемъ, що Трієстъ не може бути середоточкою Побережа нѣ підъ взглядомъ національнымъ нѣ економічнымъ.

Промова пос. Лягінія выкликала велике вражѣнье за-для фактівъ, наведеныхъ въ нѣй. Пос. Плеверъ въ своѣй опівсля промовѣ зазначивъ, що правительство повинно бодай по такімъ выявленю фактівъ зарядити слѣдство. Вправдѣ підносилась голосы відъ італійскихъ послівъ, що Хорватамъ благодать на Побереж у та що радше Італійцѣ покривджені, а фактъ загаданого убійства пос. Лягінія бувъ лишь жартомъ, однакъ пос. Лягінія ще разъ повторивъ сей фактъ и додавъ, що не згадуваръ про него доси лишь за-для взгляду на свою родину.

Зъ замѣтками національно-політичными противъ высказу пос. Лягінія забравъ ще голосъ дальматиньскій Сербъ пос. Квекичь и запротестувавъ противъ права державного, яке підносять Хорваты въ Дальматіи. Противъ сего протесту говорили відтакъ ще хорватскій послы Перичь и Бянкіні, — такъ, що можна сказати, що діскусія надъ провізоріею буджетовою закінчилась спором хорватско-сербскимъ.

Справа звѣстного документу вымѣреного противъ руского духовеньства

була підвесена — якъ довѣдуємо ся — такожь на зборахъ товариства св. Ап. Павла, котрі відбулись сего мѣсяця у Львовѣ въ монастири оо. Василіянъ.

Справу порушивъ одинъ патріотъ-священикъ зъ Поділя. А хотяй президія зборонялась принати внесенье то до протоколу — мотивуючи тымъ, що товариство могло бы бути нарѣжене на непріятности, — то все-таки внесенье выкликало горячу дискусію. Лишь одинъ въ участниківъ збору, холмчакъ, заявивъ ся за тымъ, щобы духовеньство въ справѣ тій нѣчого не робило щобы — мовчало.

Его Ексц. митрополитъ бувъ лише до кінця наради надъ зміною статута товариства, а опівсля відъѣхавъ, отже при дебатѣ надъ справою документу не бувъ. Президія заявила — выглядало, нѣбы зъ уповаженя Вшеосв. митрополита, — що митрополичій ординаріятъ не мавъ зъ такимъ документомъ нѣякого дѣла.

Опівсля середъ приватныхъ розмовъ говорено, що послѣдный зъѣздъ всѣхъ трехъ епископівъ нашихъ у Львовѣ бувъ спонуканый именно тымъ документомъ. Владики мали нарадитись: яке становище заняти супротивъ того документу. Однакожь стало ся такъ, що ще передъ тымъ зъѣздомъ станиславівскій епископъ Юліянъ Куиловскій, пустивъ той комунікатъ довѣрочно въ курсъ окружникомъ. Такъ говорено.

То однакожь фактъ нинѣ незаперечный, що документъ такій истнує. Коли-бъ не вступивъ, то президія ц. к. намѣстництва була бы его заперечила. Тымчасомъ не тілько самого истнованя не заперечала, але й що до змѣсту не могла нѣчого спростувати.

Концертъ „Львівского Бояна".

Вчерашный концертъ „Бояна" може посвѣдчити якъ найлучше о гарнімъ розвою нашого молодого співацкого товариства підъ енергічнымъ проводомъ головы п. Шухевича и знаменитою дірігентурою проф. Вахнянина.

Саля „Народного Дому" наповнилась добірною публикою аж по береги а цѣкавість всѣхъ була звернена особливо на утворы конкурсовѣ, котрыхъ выставлено вчера — чотыри.

Концертъ розпочала композиція на хоръ мѣшаный до словъ Чайченка „Дніпро реве", утворъ конкурсовый. Знаменита гармонізація и чаруюча ухо мельодійность знаменуѣ сей добірный твіръ одного зъ молодыхъ нашихъ композиторівъ, котрого имени поки-що не можемо ще подати. Особливо подобало ся барітонове соло „Дніпро реве, реви-ме поки вѣку" відспѣване дуже удачно звѣстнымъ співакомъ п. Шиманьскимъ. Надѣємось, що выдѣлъ „Бояна" признасть за сей гарный утворъ молодому музикови одну зъ премій призначеныхъ на твіры конкурсовѣ.

Точна друга: „Ой умеръ старый батько" до словъ Шевченка и пята „На щедрый вечѣръ" — оба хоры мужескій, утвіры конкурсовѣ, выйшли, якъ мы довѣдались на комерсѣ, зъ підъ пера рівно-жь молодого композиста, члена „Бояна" п. Филарета Колессы. Вже першій утворъ зраджувавъ великій даръ молодого музика, тожь щедрѣ оплесни були заслуженою нагородою. Гарно вплетанѣ народнѣ мотивы, скінчена техніка въ гармонізованю свѣдчать намъ якъ найкрасче о талантѣ композитора. Другій утворъ подобавъ ся ще більше. Справдѣ артистично уложенѣ народнѣ щедрівки були одною зъ найкрасчихъ точокъ програмы. Нехай та симпатія, яку зъєднавъ собѣ п. Колесса вчера своими утворами, буде заохотою до дальшои працѣ на тімъ полі. Не знаємо, якъ поступить собѣ фахова артистична комісія „Бояна" зъ оцѣнкою сего твору, но публика признала сѣй композиціи першу нагороду.

Утворъ талантлевого пляніста п. Тополь-ницкого „Небесная сила" подобавъ ся загально, а належить ся п. Тополь-ницкому також повне признанье за знаменитый акомпаньямент до всѣхъ концертовыхъ утворівъ.

Панѣ Збіржховска відспѣвала два соля: „Цвѣтка молить" Матюка и арію зъ оперы Глінки „Русланъ и Людмила". Гарный голосъ, добре фразованье и удачна кольоратура припали публицѣ дуже до вподобы и концертантка мусѣла на загальне жаданье додати ще одну пѣсню надпрограмово.

Дальшій утворъ конкурсовый „И свитае и смеркае" подобавъ ся.

Сольо п. Шиманьского „Минають днѣ" выкликало бурю оплесківъ а концертантъ додавъ ще одну пѣсню польску. Про голосъ п. Шиманьского говорити не будемо, — вінъ найшовъ собѣ якъ найлучше узнанье не лише въ Галичинѣ але и въ часѣ прогулькы „Бояна" въ Празѣ.

Про Лисенка „Народній пѣснѣ" на хоръ мѣшаный говорити не станемо, бо-жь М. Лисенко занадто звѣстный яко артистъ въ гармонізація народныхъ пѣсень, а хоръ мѣшаный „Бояна" выявивъ ся въ своѣи задачѣ дуже добре.

Милу несподѣванку зробивъ публицѣ „Бояръ" выставою „Хору женцівъ" зъ оперы Чеха Сметаны „Prodana nevesta". Опера була выставлена підчасъ выставы театральнои у Вѣдни и публика не могла нею налюбуватись, а та частина, яку мы вчера почули на концертѣ „Бояна", припала дуже до вподобы. Сольовѣ уступы въ сімъ утворѣ выконали дуже удачно п. Збіржховска и п. Дрималикъ, а послѣдна часть хору выпала надзвычайно ефектовно.

Се бувъ бы коротків описъ концерту, а намъ лишає ся ще хіба подати кілька увагъ про поодинокій голосы хору „Бояна". Въ сопранахъ чули мы такій красій силы, якъ п. Збіржховска и Пйотровска, то жь головну заслугу въ знаменітімъ держаню сопранівъ мусимо приписати обомъ тымъ панямъ не уймаючи и другимъ панямъ сопраністкамъ. Альты — числомъ всего пять панъ, держали ся знаменито, а рѣзкій ихъ голосъ відбивавъ ся дуже гарно въ сильнімъ хорѣ „Бояна". Зъ признаньемъ мусимо підвести имена тыхъ панъ, котрій такъ знаменито держать альтъ, а то панѣ Шухевичева и Хоманова та панночки Вахнянинівна, Пронопевичівна и Галиковска. Про хоры мѣшанѣ мусимо сказати, що выпали знаменито. Вже трохи не такъ выпали хоры мужескій, а особливо давъ ся чути бравъ добрыхъ другихъ тенорівъ. Другій мужескій голосы заступленій дуже добре, а коли „Боянъ" постараєсь о лучшихъ другихъ тенорівъ, то мужескій хоръ „Бояна" можна буде назвати концертовымъ.

Що-до уложена програмы концерту мусимо зробити хіба ту увагу, що не завадило бы вложити, для рівнородности, гру на скрипкахъ або другімъ смычковімъ инструментѣ, и всімо певній, що „Боянъ" не залишить сего, коли тілько найде відповѣдну до того силу помѣжь своими членами. Додати мусимо, що цѣлый концертъ выконаный бувъ лише своими силами, членами „Бояна", тожь цѣлымъ сердцемъ мусимо радѣти надъ тымъ гарнымъ розвоемъ нашого співацкого товариства и щиру подяку зложити такъ рутиновану дірігентови п. Вахнянинови якъ и головѣ п. Шухевичеви за совѣстный трудъ около розвою „Бояна".

По концертѣ зійшли ся Русины на комерсъ до комнатъ „Народнои Торговлѣ". Першій тоастъ підѣвсь академикъ Копачь въ честь головы „Бояна" п. Шухевича а д ръ Фелакъ, заступникъ головы „Бояна", вручивъ п. Шухевичеви въ дарѣ відъ товариства прекрасно гуцульскою штукою рѣзьбленый столикъ. П. Шухевичь подякувавши за слова узнана, підніесъ заслуги дірігента проф. Вахнянина, котрого щирій праця треба признати такъ гарный розвій „Бояна" и внесъ въ его честь тоастъ. Хоръ „Бояна" відповівъ пѣснею „Ще не вмерла Украина". Дальше промавляли проф. Шухевичь, підносячи заслуги нашого жіноцтва въ розвою „Бояна", и акад. Студинській підніесъ тоастъ на арбітъ и розвій „Ватры", котра стала теперь огнищемъ жатя наукового помѣжь молодѣжію. Рівножь годить ся підвести польску промову п. Явор ского, Поляка зъ Конґресівки, члена „Бояна"; вінъ признавъ Руснакамъ щиру любовь и працю для свого народу а вырозумѣлість для Поляківъ. Вкінци промовлявъ п. Бачай дякуючи Руснакамъ за завитанье до „Народнои Торговлѣ" и запросивъ на нинѣ знова до тыхъ самыхъ комнатъ, де св. Миколай роздасть чемнымъ дѣтямъ дарунки. Русины дуже цѣкавій, може и „старшій" дѣти дістануть дарунки, тожь комнаты „Народнои Торговлѣ" заповнять ся нинѣ щільно. Комерсъ „Бояна" закінчивъ ся около півночи. Зъ повнымъ одушевленьемъ и надѣю на красну будучность розбійшли ся участники домівъ...

К. Люкинъ.

Тамъ добре, де насъ нема.

Навазуючу до еміґрації нашихъ селянъ до Россіи, надіславъ зъ Харківщины одинъ Украинець письмо до „Батьківщины" зъ остерогою нашимъ селянамъ передъ еміґрацією такого змѣсту:

„Добре тамъ де насъ нема" — каже одна зъ гарныхъ нашихъ украньско-рускихъ пословиць, та й правду вона каже, дуже певну празду, бо-жь доводять се добре сего саме часу галицкій селяне, тій що видають рідну свою країну и, чомусь ажь не стямлючи ся, пруть ся та й пруть ся на Украину Пруть ся вони, гадаючи, що ось тамъ медове, солодке, найсолодше житье: тамъ земѣ, грунту ажь надто доволѣ, такъ доволѣ, що ажь займай ѣѣ, кому скілько забажаєть ся. Ете, мабуть не знавъ, якъ такъ собѣ покладають, та й дуже, дуже такимъ покладомъ помыляють ся они. А що я се слово кажу не абы казати, не зъ вѣтру, мовлявъ, то й наведу до того де-що, въ чому навѣть невѣрній можуть легко на свои очи ввѣрити ся, и не мандруючи нѣкуды, а сидячи навѣть дома въ своѣй хатѣ.

Днями я и всѣ у насъ читали въ харківскихъ часописяхъ „Южный Край" и „Губернія Вѣдомости" відозву до добрыхъ людей, офіціяльну, підписану ключаремъ харківского собору. Въ тій відозвѣ кажеть ся, що въ одному селѣ, биля слободы великои Люботина, харківского повѣту, верстъ зъ сорокъ відъ Харкова, церковь валить ся. Оте жь и просять, щобъ добрі люде складали по можности свою офѣру, щобъ підперти ѣѣ. Валить ся жь та церковця Божа не черезъ відно-що инче, якъ тілько черезъ те, що парохіяне ѣѣ дуже, дуже убогі. Мають они всѣ собѣ тілько по півъ десятины! А знаете вы, що то оно в тои півъ десятины? Се мѣсце, де хата стоить та огородъ невеличкій, та й усе! Нѣкуды навѣть и одного вернятка кинуте, щобъ такій-сякій, хочь невеличкій, хочь одинъ бы тілько та власный шматочокъ хлѣба мати. Про те то я вже й мовчу, щобъ де хочь-бы оберемокъ сѣнця накосити. Еге, и такихъ селъ истнуе у насъ не одно, а багацько ихъ.

Правда, що в у Россіи багато, дуже багато й вільныхъ земель, але де вони? Землѣ тій ажь въ Сабѣри, у Азіи вони тілько й е. Якъ же на нихъ та добре бувае тому, хто туды добереть ся, то свѣдчить ось вамъ сьогочасный выпадокъ такихъ мандрівниківъ, що отъ сами даями выпадково прислали до своихъ односѣльцівъ листъ, и листъ сей надруковано те-жь у згаданыхъ часописяхъ, отже невѣрнихъ можу вповнити тыми часописями.

Є биля Харкова зовсімъ недалечко верстовъ за 10 велика слобода Деркачѣ. Отъ сіяи весны и выродило ся родинъ зъ 50 та й помандрували такимъ великимъ товариствомъ у Сибѣръ на вільні землѣ, у томску губернію. Збираючи ся йти туды, збули ся вони всього того, що належало до господарства, а до того ще, якъ звичайно, за півъ, а то й за чвертъ кошту. Прибули они у ту томску губернію ледви у осени, та й ухватили тамъ шиломъ патоки. Привіщець ихъ приславъ ще відтіль листъ до своихъ Деркачівцівъ, якій и надрукованый отсе у часописяхъ. Ось що вінъ пише у нему:

„Прибули мы, каже, на вільні землѣ, а вільні землѣ тій лежать у великій пустели. Таке та пустеля, що верстовъ за 200 відъ насъ, відъ того мѣсця де мы стали кошомъ, тілько в невеличке мѣсто, а то навколо анѣ села-жь тобѣ, анѣ найменшого хутірка, анѣ оселѣ жь тобѣ нѣякои. Звѣры тількы одній, та мы, та й годѣ. Степь голый, лѣса нѣде нѣякого, хочь якого небудь, хочь хатинки выбудувати нема въ чого. Але й те все дармі, ще й те не головне, головне-жь, що прибули мы потомленій, потрачевій; у нячого анѣ щелюга-жь не залишило ся за душею; багацько мѣжь нами слабыхъ, багацько й дѣтей и великихъ, знесилившися за довгу путь, дорогою ще повмирали. Голодній мы тутъ и холодній. Хлѣба й зъ грішми, хочь-бы и зъ великими, не то що за-для ѣды вже, але за-для насѣня и одного верна добути нема де. Якъ насъ доси Господь на свѣтѣ держать, самі дивуємо ся. Не знаємо ще, де и якъ будемо зимувати тутъ зиму, яка дуже зарання тутъ лягае, люта бувае и довго держить ся. Починаємо земляники копати. Якъ не будемо до васъ листівъ досылати, то не дивуйтесь и не лічѣть насъ ще длятого за померлыхъ, бо жь не можна намъ тее — кажу-жь: мѣсто, де в почта, за 200 верстовъ відъ насъ. И теперь пишемо, дивуючи тілько выпадково, що два чоловѣки заздалегідь тѣкають відъ насъ до дому, не хочуть они коштувати й на далѣ зъ нами може ще більшого нѣжь доси лиха, якого мы самі зробили собѣ черезъ свій дурный розумъ. Передаємо отсе черезъ тыхъ руки вамъ и листъ. Пишемо вамъ и Богомъ просимо не робити такъ, якъ мы наконили! Не шукати красного тамъ, де насъ нема. Кайте ся земляченьки на насъ дурныхъ! Якъ сему нашому листови може хто вѣры не дойме, то нехай розпытаєть ся у тыхъ, якій его принесуть, то тій вже тымъ посвѣдчуть а то ще й докладнѣйше де-чого богацько розповѣдать." [До листу того доданый ще й чималый списъ померлыхъ уже и хорыхъ на вмируще.]

Отакъ бувае: шукати, кланяти ся на красче тамъ, де насъ нема! Зауважте-жь се собѣ вы всѣ охочій до мандрівокъ. Перечитайте се письмо самі та перекажѣть другамъ, щобъ знали: яке добро ихъ жде въ пустини, де засилае лише урядъ за кару."

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Про тридержавный союзъ помѣстила онодгы Gazetta Piemontese, орґанъ инспіированый президентомъ міністрівъ Джіоліттимъ, статью, котрои змѣстъ годить ся подати. Въ статьи каже ся: „Нѣмеччина найшла доси въ тридержавнімъ союзѣ достаточну запоруку, хочь годѣ заперечити, що и Австрія и Італія мали въ нѣмъ хосенъ. Нѣмеччина знае, що може числити на льояльність своихъ союзниківъ до якогось точно означеного часу, але, розумѣєсь, передвиджуе, що можливо, хочь и неправдоподібно, и таке, коли интересы Австрія и Італія не будуть вповни ідентичні зъ ея интересами. Довѣрье в анмае союзныхъ державъ непохитне; але думати про будучность се не недовѣрье, лишь мудра провірность."

— —

Засѣданя нѣмецкого парляменту закрыто ажь до 10 сѣчня 1893 р. Проектъ нового закона войскового передано комісіи войсковій, зъ котрои складу можна судити, що більшість ея не згодить ся на побільшенье стану презенційного нѣмецкои армія.

— —

Стамбуловъ предложивъ собранію проектъ змѣны конституція. Въ мотивахъ сказано, що по 14-лѣтнімъ истнованю конституція пересвѣдчено ся о потребѣ деякихъ змѣнъ въ конституція. Змѣны відносять ся до 13 артикулівъ. Зъ 298 членівъ собранія вже 245 підписалось за змѣною, отже и двѣ вы-

---

мучивъ ся и відпочивавъ, а потімъ у вільныхъ хвилях не знавъ, що зъ собою зробити, та й зновъ працювавъ. Однакъ часто приходивъ ему на гадку той вечеръ передъ св. Николаемъ, и то найчастѣйше середъ працѣ. Неразъ думаючи надъ якоюсь важною справою спостерѣгавъ очи Кльоцѣ споглядаючій на него зъ кута канцелярія. Потому зъява ся лѣтала попередъ него по всѣхъ урядовыхъ шпаргалахъ, немовь легкій снівій метеликъ, а вечеромъ, коли панъ директоръ вертавъ до свого сумного кавалерского мешкання, тій очи супроводили его дорогою и въ дома здавалось наче споглядали на него, коли поправлявъ на комінку огонь, що не хотівъ горѣти.

На тлѣ точного, одностайного и працовитого его житя, где близькій відносины женщинъ такъ мали мало мѣсця, сей вечеръ при улици де-ля Санте відбивавъ мовь бы сонѣшна оаза посередъ мрачного, пустого степу. Деколи дививъ ся сумовито до зеркала на свою бороду, котра вже починала сивѣти; думавъ о молодыхъ лѣтахъ, що проминули безъ любови, о дозрѣлімъ вѣцѣ, що прийшовъ, не приносячи нѣчого на старість, и завдававъ собѣ питаня: „Не вже-жь проминувъ для мене часъ любови?" Тогдѣ находила на него велика туга за минувшою утраченою молодостію. Ажь разъ въ хмарный день підъ конець грудня, возьный зновъ отворивъ дверѣ до его кабінету и сказавъ якъ бувало: „Вдова Блюетъ бажае видѣти ся зъ паномъ директоромъ." Губертъ Боанвіль скоренько збравъ ся принати гостя. Попросивъ старушку, щобъ сѣла, а потімъ, почервонівши, поспытавъ: якъ поводить ся ей внучцѣ?

— Дякую красненько, — відповѣла стара, — мала, славити Господа, здорова и щастье досыть намъ сприяе. Дістала лѣпше мѣсце при телеґрафѣ на провінціи, але не хоче выѣхати зъ Парижа, не повращавшись зъ вами. Нѣхто не бувъ для насъ такъ добрый якъ вы. Памятаю добре, якъ вы відвѣдали насъ и ѣли разомъ зъ нами вечерю.

Губертови сперло віддыхъ у грудяхъ.

— Отже паньство выѣзджаете зъ Парижа? — сказавъ.

— Такъ, выѣзджаемо... Розумѣе ся, и я ѣду зъ Кльоцею... Якъ же менѣ й жити безъ нея и саму ея лишити?... Ахъ! лишь то мене журить, що маю вже лѣтъ вісѣмдесять и два.

— А скоро выѣзджаете?

— Въ першихъ дняхъ сѣчня. Отже Кльоця просила мене, щобъ я васъ попращала и відъ нея. Она все про васъ згадуе, якъ-бы про якого святого...

По відходѣ бабусѣ, Губертъ сидівъ довго, опершись лобтемъ о бюрко, зъ головою въ долоняхъ. Сея ночи й сонъ не бравъ ся его, а другого дня не могъ высидѣти въ урядѣ. О третій годинѣ пополудни обтеръ напелюхъ зъ пороху, выйшовъ зъ міністерства и всѣвъ до переѣзджаючои въ тій хвили коляски.

Въ півъ годины опівсля, дрожачи, ступавъ черезъ городъ підъ вечоръ 12 при улици де-ля Санте и задержавъ ся ажь при дверехъ вдовы Блюетъ.

На стрѣчу ему выйшла Кльоця и отворила дверѣ. Побачивши его, задрожала, потімъ облився ей румянець, але рівночасно блеснъ веселый, якъ усмѣхъ, майнувъ въ синихъ ей очахъ.

— Бабуся выйшла, — сказала она, — але скоро поверне. Дуже бы ѣй було приемно видѣти ся зъ вами.

— Приходжу до васъ, панно Кльоцю, — сказавъ директоръ а голосъ задавивъ ся ему въ горлѣ. — Хотівъ бы я васъ запытати...

— О що? — перебила змѣшана дівчина.

— Чи не жаль вамъ опускати Парижъ?

— А вже-жь!... На саму гадку серце болить... Але що-жь дѣяти? Така посада для насъ щастье... запевнюе глубоку старість моѣй бабуси.

— А коли-бъ я выиайшовъ способъ, потрый бы намъ давъ можність зістати въ Парижи а заразомъ запевнивъ бы спокій и добробытъ пани Блюетъ?

— Ахъ пане! — закликала Кльоця зъ выразомъ вдячности. — Прошу, скажѣть! — додала, — знаю, що відъ васъ выйде вже щось доброго.

— Зістань ся, панѣ, — сказавъ — зістань и будь моею!

Голосъ ему затамувавъ ся, а она не зрозумѣла.

— Що прошу? — сказала наивно.

— Будьте моею на вѣки, моею улюбленою, моею жінкою!

Панна Кльоця зарумянилась, очи ей блиснули и спустились, мовь бы перелякані. Серце ей билось такъ сильно, ажь розсаджувало грудь. Вінъ же бѣдный не смівъ споглянути на нея, але вкінци дрожачимъ голосомъ спытавъ:

— Може я вже для васъ за старый?... мабуть за старый, щобъ збудити любовь...

— Охъ нѣ! — відрекла дівчина скоренько, але умовкла засоромлена. За те вінъ теперь говорившъ, цілувавъ ей руки.

— Не за старый! — скликнувъ, — я почувъ се въ твоихъ рожевыхъ усточкъ...

— Мати небесна! — крикнула бабуся, — коли незабаромъ увійшла до покою и взрѣла Губерта, якъ вінъ одною рукою обнявъ Кльоцю за станъ и пригорнувъ ей до себе, а въ другій державъ обѣ ей руки и цілувавъ.

— Бабусю! — вповівъ вінъ весело, — св. Николай вкинувъ менѣ комином щастье 6-го грудня, а теперь прийшовъ я забрати собѣ его на вѣки.

Пер. *Б. Несторовичь.*

маганѣ третяны бо̂льшости мае Стамбуловъ до переведеня свого плану.

——

Въ рукахъ сербского правительства мае находитись меморандумъ, яке выслали радикалы до Петербурга зъ просьбою о российску интервенцію. Се уважають атакомъ на независимо̂сть Сербіи и суверенно̂сть сербского короля, тожь и говорять, що сербске правительство зажадало обжалувати авторо̂въ и по̂дписавшихъ се меморандумъ о зраду державну.

НОВИНКИ.

— **Дальший выклады зъ фізики для женщинъ** во̂дбудуть ся завтра с. г. въ недѣлю дня 18 н. ст. грудня о 3-о̂й годинѣ пополудни въ комнатахъ „Рускои Бесѣды". Выкладати буде проф. Тисовскій.

— **И кому то судити про наши справы, забирати голосъ въ справахъ церковно-политичныхъ?!** — мусимо подумати собѣ, переглянувши польскій ґазеты, коли стрѣчаемо въ нихъ на кождо̂мъ кроцѣ якъ найбо̂льше незнанье нашихъ справъ и, такъ сказати бы, незнанье навѣть принціпіяльныхъ основъ нашихъ питоменностей народныхъ. Зъ-мѣжь численныхъ доказо̂въ на се выбираемо отсей ще найменшій, якій мусѣвъ кождому впасти въ очи. Въ нашо̂й дописи зъ Холмщины сказано було: „Владика замѣтивъ, що священикъ на „Вѣрую" недостаточно, на его гадку, потрясавъ „воздухомъ". Отже прибѣгъ до священика, вхопивъ молящого ся за руки и ставъ по своему потрясати „воздухомъ", приказуючи розсерджено: „Вотъ какъ вотъ какъ!" Польскій ґазеты перекладаючи се, ось якъ порозумѣли сей уступъ. Gazeta Narodowa — ся мовь-бы патентована опѣкунка Русино̂въ пише: Ksiądz za mało potrząsał „powietrzem" podczas „Wiruju", a biskup przybiegł do niego i zaczął po swojemu trząść „powietrzem". — Czas дословно повторивъ за Gazet-ою Narodow-ою. Nowa Reforma такъ перекрутила се мѣсце: „Flawian spostrzegł, że ksiądz nie dość wysoko podnosi kadzielnicę i okadza go. Zaraz chwycił księdza za rękę i zaczął potrząsać kadzielnicą wołając..." — Проворный Przegląd ажь туды закрутивъ: „Zdawało mu się, że pop spiewając „Wiruju" nie modulował jak należy swojego głosu. Więc podbiegł ku niemu, chwycił go za ręce i spiewając „Wiruju" krzyczał z gniewem „tak musisz spiewać, tak, a nie inaczej".— Чи не гарна вязанка? Здыбавъ ся Якимъ зъ такимъ" — каже наша приповѣдка. Якъ самій редакторы такій высоко-умній що-до обряду рускаго, не инакшій и ті всѣ дописувателѣ ихъ дѣдичѣ, що то критикують богослуженя рускій и добачають ересь въ словахъ: „И всѣхъ васъ православныхъ христіянъ..."

— **Холѣра.** Зъ Гусятинщины доносять, що въ Гусятинѣ лишило ся ще лише двохъ недужихъ по холерѣ. — Въ Шидло̂вцяхъ холера выгасла цѣлковито и теперь во̂дбуваe ся тамъ десінфекція рѣчей по помершихъ або по выздоровѣвшихъ. — По̂сля урядового справозданя занедужало було въ Россіи на холеру загаломъ 549.999 осо̂бъ, зъ котрыхъ 259.747 умерло. Департаментъ медичный подѣливъ наведенѣ цифры на двѣ головнѣ ґрупы. Одна въ нихъ во̂дносить ся до цѣлои Россіи европейскои, зъ выимкою землѣ козако̂въ доньскихъ; друга до Сибѣра, Азіи середнои, Кавказу и землѣ козако̂въ доньскихъ. Той подѣлъ переведено зъ огляду на ро̂зницю въ усло̂вяхъ заряду и иншихъ условій быту и цивілізаціи. Въ першо̂й ґрупѣ умерло 130.407 осо̂бъ, въ друго̂й 129.840. Зъ того показуе ся, що въ Россіи европейско̂й, безъ огляду на число населеня померло розмѣрно далеко менше людей якъ въ Азіи и на Кавказѣ. — На засѣданю парляменту нѣмецкого дня 14 н. ст. грудня предложило праительство меморіялъ въ справѣ сегоро̂чнои холеры. По̂сля урядовыхъ справоздань умерло въ Нѣмеччинѣ на холеру 8570 осо̂бъ, зъ того припадае на Гамбургъ 7611 осо̂бъ, на Альтону 328 а на Берлинъ 15.

— **Зъ Равского пишуть намъ:** Въ ночи зъ суботы на недѣлю т. є. зъ 10 на 11 грудня с. р. погорѣла въ Махновѣ церковь. Саме въ той день по̂дъ вечѣръ звѣзъ ся сюды новый парохъ о. Кузикъ, и заразъ на вступѣ прийшлось ему хоронити мерця. По похоронѣ, паламарь, замыкаючи церковнѣ дверѣ (звычай велить вносити небощико̂въ у церковь) забувъ погасити свѣтла. Въ наслѣдокъ того загорѣвъ ся огонь и захвативъ усе до крихты. Добуто лише скарбону и уратовано дзво̂нницю зо̂ звонами тымъ, що розо̂брано ей. Страту числять на 15.000 зр., а церковь була обезпечена лишь на 1000 зр. Равске староство увязнило паламаря у взяло ся за слѣдство. Але чи то здасть ся на що?...

— **Про смѣлу крадѣжь** въ складѣ „Народнои Торговлѣ" въ Перемышли пишуть намъ зъ-во̂дтамъ Въ ночи зъ 14 на 15-го с. м. невыслѣдженый доси злодѣй повдмикавъ во̂конницѣ до комнаты „Народнои Торговлѣ" [майже въ фронту во̂дъ улицѣ], отворивъ во̂кно и влѣзъ до комнаты. Зъво̂дтамъ хотѣвъ до̂статись до магазину и зробивъ ко̂лька дѣръ въ дверехъ, але коли ему тутъ не удало ся, по̂йшовъ до другои комнаты во̂дъ магазину, отворивъ и взявъ двѣ шинки. Опо̂бля знайшовъ ся въ складѣ. Забравши гото̂вкою и марками почтовыми 23 зр, пробувавъ добутись до зелѣзнои касы, однакожь безъ успѣху. Дальше забравъ троха чаю въ пачкахъ, коняку та й ин шихъ товаро̂въ потрѣбныхъ на свята. По крадежи позамикавъ назадъ во̂конницѣ. Въ сѣй пригодѣ можна мати жаль до поліціи мѣскои, бо-жь, якъ сказано, складъ „Народнои Торговлѣ" мѣстить ся на фронтѣ во̂дъ улицѣ.

— **Змѣны въ староствахъ.** Міністеръ справъ внутрѣшныхъ перенѣсъ старосто̂въ: Ем. Флехнера зъ Жидачева до Живця, д-ра Теоф. Созаньского зо̂ Скалата до Тарнобжеґа и Кар. Феттера въ Тарнобжеґа до Мысленицъ, а новоименованыхъ старосто̂въ призначивъ: Ант. Голодиньского для Скалата, Брон. Вайдовича для Рогатина и Волод Галецкого для Жидачева, поручаючи ро̂вночасно секретареви намѣстництва Сев. Василевскому управительство староства въ Теребовли а Володисл. Ярошеви въ Ропчицахъ. — Намѣстникъ именувавъ концепісто̂въ намѣстництва: Вяч. Сеньковского, Леоп. Попеля, Мих. Торского, Стан. Добровольского, Володим. Криницкого и Евг. Свободу провізоричными комісарями повѣтовыми, а практиканто̂въ концептовыхъ намѣстництва: Ст. Тебинку, Болесл. Пилятовского, Ад. Пуницкого, Жигм. Пайончковского, Кар. Подлевского и Мат. Бѣсядецкого провізоричными концепістами намѣстництва. — Намѣстникъ перенѣсъ комісарѣвъ повѣтовыхъ: Юл. Познаньского зъ Ярослава и Меч. Александровича зъ Перемышлянъ до намѣстництва у Львовѣ, Юл. Нападіевича зъ Броно̂въ до Дрогобича, Андр. Городиского зъ Велички до Перемышлянъ и Мих. Торского зъ Ланьцута до Тарнобжеґа; дальше концепісто̂въ намѣстництва: бар. Едв Бруницкого въ Ряшева до Ярослава и Мат. Бѣсядецкого зъ Коломыѣ до Велички; вко̂нци практиканто̂въ концептовыхъ намѣстництва: Кар. Лемковского зъ Кракова до Горлиць, Жиг Желеского зо̂ Львова до Кракова, Жигм. Карасиньского зо̂ Львова до Броно̂въ, Ант. Шультіса зъ Перемышлянъ до Станиславова, Ром. Ноеля зъ Ясла до Ланьцута, Стан. Бідермана зъ Бучача до Перемышля, д-ра Игн. Волковицкого зо̂ Львова до Ясла и придѣливъ практиканта концептового д-ра Ив. Левицкого до службы при старостві у Львовѣ.

— **Дро̂бни вѣсти.** Посолъ Ол. Барвѣньскій выѣхавъ зо̂ своимъ недужимъ сыномъ Володимиромъ до Давосъ въ Швайцарію. — Віцепрезідентъ намѣстництва п. Лідль выѣхавъ зо̂ Львова до Вѣдня. — Льво̂вскій фабриканты мыла и свѣчокъ пп. Едвардъ и Юлій Фрідріхи жертвували при нагодѣ 50 лѣтного ювилею истнованя своеи фірми 100 зр. на убогихъ мѣста Львова безъ ро̂зницѣ вѣроисповѣданя.

— **„Що? та мала скринка мала бы 5 зр. коштувати?** За тѣ самій грошѣ до̂стану далеко бо̂льшу скринку буно̂вляну." Но, вѣрте менѣ, каже купець, тѣ таншій скринки то по̂дроблюваній а я даю правдиву якорну скринку. Хоть дорожша а побачите, що васъ бо̂льше натѣшить якъ тамта танша. Знакомый взявъ скринку, але невдоволеный. Сего року передъ Ро̂здвомъ, коли мь хотѣвъ моимъ дѣтямъ купити дарунки, пригадавъ я собѣ на ту скринку, то по̂шовъ я до того знакомого запитатись чи во̂нъ задоволеный зъ скринки. „Охъ якъ я тѣшу ся, що не давъ ся обманити та не взявъ по̂дробленои скринки! Сеся така приемна забава! Теперъ купивъ я „скринку доповняючу" дѣтямъ и всѣ мы дома дуже задоволенѣ зъ неи. Яке то добро, що є скринки доповняючѣ; на ро̂къ зновъ щось нового, а взоры гарнѣ. Думаю що родичѣ повинні робити дарунки дѣтямъ передовсѣмъ тыми скринками. Фабрика ихъ находить ся у Вѣдни I. Nibelungengasse. Цѣнники даромъ и оплачено.

Вѣстизъ Aеп. Льво̂вскои

Презенту на Солуко̂въ, опорожнену парохію regiae collationis, надало намѣстництво о. Мелитонови Дзеровичеви греко-кат. парохови въ Глѣбовичахъ.

——

Вѣсти зъ еп. Станиславо̂вскои.

Введенѣ оо.: Теодос Курпякъ новопоставленый пресвитеръ въ сотрудництво въ Баличахъ, Романъ Рудницкій въ сотрудництво въ Березовѣ, Волод. Яворскій новопоставленый пресвитеръ въ сотрудництво въ Заболотовѣ, Мих. Литвиновичъ яко експонованый сотрудникъ въ Залѣсю, Мак. Кричковскій яко сотрудникъ зъ правомъ управы парохіею въ Космачи, Ив. Назаревичъ въ сотрудництво въ Петриловѣ, Евг. Филиповичъ яко завѣдатель Радча, Сев. Шанковскій яко приватный сотрудникъ въ Ковалѣвцѣ дек. бучацкого, Конст. Цѣсикъ яко завѣдатель Ключева, Алекс. Балицкій яко завѣдатель Перерова, Павло Петрицкій яко сотрудникъ въ Богородчанахъ старыхъ, Володим. Крушельницкій яко приватный сотрудникъ въ Джуринѣ дек. чортко̂вского, Евг. Ступницкій яко завѣдатель въ Вербо̂вцѣ дек. городеньского, Конст. Ткачкевичъ яко завѣдатель Березова, Ив. Заклинській яко завѣдатель Гвоздя, Ив. Стефанчукъ яко сотрудникъ въ Бучачи, Ден. Вакулиньскій яко сотрудникъ въ Кобакахъ, Григ. Бднарукъ яко сотрудникъ въ Помо̂рцахъ, Сев. По̂дляшецкій яко сотрудникъ въ Чортковѣ, Ив. Калитчукъ въ сотрудництво въ Погорило̂вцѣ, Мих. Проскурницкій въ сотрудництво въ Ниврѣ, Ант. Одѣжиньскій въ сотрудництво въ Ферескули, Клим. Злепко въ сотрудництво въ Рѣчцѣ, Д. Хоминъ яко експонованый сотрудникъ въ Мухавцѣ коло Свидовои дек. залѣщицкого, Порф. Гордѣевскій яко завѣдатель Устьечка дек. залѣщицкого, Спир. Каргутъ яко сотрудникъ въ Микитинцяхъ, Игн. Поповичъ яко завѣдатель Ганусовець, Вас. Попель яко сотрудникъ въ Микулачинѣ, Алекс. Пасѣчницкій яко сотрудникъ въ Пѣстини.

Телеграмы „Дѣла".

Вѣдень 17 грудня. Послы розпращались великимъ пиромъ, на котро̂мъ бувъ Гр. Таффе, всѣ міністры и много послôвъ.

Будапештъ 17 грудня. При дебатѣ буджетово̂й, доказувавъ пос. Печи, що во̂дносины мѣжь цѣсарскимъ дворомъ а народомъ угорскимъ суть такъ само добрѣ якъ передъ тымъ.

Софія 17 грудня. Собраніе приняло въ перше̂мъ читаню проектъ змѣны конституціи всѣми голосами противъ пяти и проектъ переданo комісіи.

Парижъ 17 грудня. Велике вражѣнье выкликавъ фактъ, що увязнено сына Лессепса, Кароля, бувшого посла Санслероа, а гончій листы розписано за бар. Коті, членомъ рады управляючои. Ро̂вночасно переведено ревізію по банкахъ и въ мешканю Лессепса. Супротивъ сего енергічного поведеня правительства уважають дальше урядованье комісіи панамскои злишнымъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вл. А. Дел. зъ Янт. Одержали и зо̂стало на 1893 ро̂къ 3.60 зр. Дякуемо!

Надо̂слане.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразово̂мъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шко̂дныхъ складнико̂въ, ро̂знить ся во̂дъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуесь, а ще мае и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ по̂дъ „Срѣбнымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

Найдешевше жерело предметво̂въ оптичныхъ у Львовѣ

по̂дъ **„КОПЕРНІКОМЪ"**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ по̂дъ „Копернікомъ", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ

въ

Нідерляндско-Американьско̂мъ товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7 a

WIEN.

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 52—52

Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

ЛЕВЪ ЯНИКОВСКІЙ

передъ тымъ Л. ВАЙҐЕЛЬ

годинникарь

у Львовѣ ул. Театральна ч. 16.

поручае

свo̊й обильный складъ **годинніко̂въ** золотыхъ, срѣбныхъ, зъ першорядныхъ фабрикъ женевскихъ и французскихъ, такожь ланьцушки золоті и срѣбній, удержуе на складѣ великій выборъ годинніко̂въ стѣнныхъ, столовыхъ и маятниковыхъ, будильніко̂въ ро̂зного рода по найдешевшихъ цѣнахъ.

Направы всякого рода годинніко̂въ, граючихъ годинніко̂въ, та всякій репарації годинніко̂въ старинныхъ и ихъ о̂днова. 4481

Обѣды смачній и здоровій на свѣжо̂мъ маслѣ въ абонаментѣ мѣсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручае Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30 4493 (6—?)

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

у вѣдни

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій, господарскій, ро̂льничій, броварняный, горальняный и промысловій. **Приборы церковнѣ. Плахты** непромакаючій до прикрываня збо̂жа, машинъ ро̂льничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае во̂дворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и во̂дворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (38—?)

Ученикъ

VI-ои клясы нѣмецкои ґімназіи шукае на село лекціи. Близша вѣдомо̂сть въ Редакціи.

КУ-

Фры, торбы и всѣлякій прибо̂ры до подорожи

найдешевше въ торговли

товаро̂въ модныхъ и бѣля мужескаго, прибо̂ровъ тоалетныхъ и т.п.

Павла Лянґнера

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Льво̂въ, улиця Галицка ч. 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

Новѣ уніформы

для урядніко̂въ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнoй о̂дъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленій.

Ро̂вножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформо̂въ для урядніко̂въ державныхъ и предкладаю мо̂й богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

ПАЙПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА

БУЛЬОНУ

ЖИГМОНТА СОЛЬКОВСКОГО

въ Крисовичахъ п. Мостиска

во̂дзначена медалями, дипльомомъ почетнымъ на выставахъ краевыхъ.

По̂сля ореченя Хв. Товариства лѣкарского въ Кракове̊, опертого на розслѣдахъ комісіи промысловои того товариства по̂дъ проводомъ проф. д-ра Корчиньского, „сей буліонъ есть выдатный, мае приемный смакъ, дае ся довшій часъ переховати и во̂дзначае ся знаменитою ско̂лькостію екстрактовыхъ матерій. Позаякъ по̂сля аналізы, переведеноі проф. краково̂вского университету д-ръ Ольшевскимъ сей буліонъ мѣстать бо̂льше тѣлъ органічныхъ анѣжь всѣлякій заграничнѣ екстракты зъ мяса (**Либіґа, Бухенталя, Кеммеріха, Бріля и т. п.**), що-до ско̂лькости азоту стоить зъ ними на ро̂вни а деякій навѣть перевышае, то може бути успѣшно уживаный не лишь яко буліонъ въ тѣсно̂мъ того слова значѣню, але надто замѣсть заграничныхъ екстракто̂въ зъ мяса.

Можна купувати у всѣхъ бо̂льшихъ торговляхъ ко̂рѣнныхъ. 4483 4—5

МАҐАЗИНЪ И РОБОТНЯ

ФУТЕРЪ

ФЕЛІКСА и ЮЛІЯНА ЛЮБЕЛЬСКИХЪ

у Львовѣ ул. Валова ч. 3.

По̂дписанѣ мають честь донести Вп. П.Т. Публицѣ, що удер. ують на складѣ добо̂рный товаръ въ штукахъ и покрытя на футра, а такожь готовѣ **футра дамскѣ и мужескѣ** до мѣста и подорожи, куртки и заруквки до лово̂въ, **ґарнітуры дамскѣ, шапки дамскѣ и мужескѣ, фусаки, покрывала до саней и ло̂жокъ, сердаки** и т. п. взагалѣ все, що входить въ обсягъ кушнѣрства, поручаемо тревалу и елеґантну роботу по найнизшихъ цѣнахъ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаемо зъ высокимъ поважаньемъ 4423 12—12

Фелікъсъ и Юліянъ Любельскѣ.

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарно̂й и складно̂й оправѣ ніклево̂й майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бо̂льше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзво̂нкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр. $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бо̂льше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленo̊й, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подво̂йно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінo̊въ зъ потро̂йною кувертою, дуже мо̂цный, марка „Dauerhaft" зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричнѣ даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 14—?

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЪ

поручае

найлѣпшѣ перфумы и воды тоалетнѣ

во̂дзначенѣ 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Milleflеurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львовска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, о̂дсвѣжаючого и довго̀ евалого запаху, до скрапляня одягво̂въ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бо̂льшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска во̂дзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бо̂льшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подво̂йна и вода левандово-амброва суть загально уживанѣ до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскѣ знаменитѣ. Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ **Краковѣ**: Суконницѣ ч. 20; въ **Черно̂вцяхъ**: Ринокъ ч. 2. 3747

Нема обманьства!!

Одна найбо̂льша норимбергска торговля галянтерійна поручила менѣ за-для надзвычайного припасу товаро̂въ продати отсѣ предметы низше цѣны фабричнои. Тожь продаю, якъ довго выстане припасу:

1 **Ніклевый годинникъ ремонтоаръ,** дуже гарный, урегульованый на секунды и накручуваный безъ ключика,
1 прегарный ланцушокъ,
1 пышна цыгарничка зъ правдивымъ бурштиномъ зъ морскои пѣны,
2 патентованѣ спинки до манжето̂въ зъ алюмініюмъ,
1 нмітованый перстѣнь брилянтовый,
1 дуже гарна шпилька до краватки зъ алюмініюмъ,
1 мошонка на грошѣ зъ алюмініюмъ.
2 патентованѣ свѣчники,
1 выколовачь до зубо̂въ зъ алюмініюмъ,
1 зеркалце, дуже практичне для кождого.

12 штукъ, одна красна во̂дъ другои, можна купити за сю найнизшу цѣну **5·35 зр.** за послѣплатою або попереднымъ присланьемъ грошей, въ заступництвѣ торговлѣ норимбергскои **S. Altmann, Wien I Sterngasse II.**

(Що не подобаесь, принимае ся назадъ). 4490 (2—5)

Ріхтера котвовй коробки зъ камѣнчиками

суть и будуть найлѣпшимъ та найдешевшимъ дарункомъ для дѣтей. Найдешевшимъ длятого, бо ихъ закрашеній камѣнчики не нищать ся и дѣти можуть бавити ся ними довгй лѣта. Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ о великôй педагогічнôй вартости сеи одинокои въ своѣмъ родѣ коробки зъ камѣнчиками; нема нѣякои лѣпшои и духово розбуджаючои игры для дѣтей и старшихъ.

Є. Сѣят. кн. Францъ Іосифъ Аверспергъ, краевый маршалокъ Тиролю, ц. и к. пôдкоморій и т. д. у Вѣдни пише; „Симъ высказую вамъ моѐ повне вдоволенье и признанье за Вашу коробку зъ камѣнчиками, достатчену для моихъ дѣтей".

Гр. Евгеній Черинъ въ Празѣ пише: „Радо користаю зъ нагоды высказати Вамъ мою гадку про Ріхтера котвовй коробки зъ камѣнчиками и заявляю, що мои внуки радо забавляють ся ними и дуже тѣшать ся будовами, якй можуть зъ нихъ зложити".

Бар. Вільгельмъ Аппель у Вѣдни пише: ..... котвовй камѣнчики до будовы суть математично обчисленй а ихъ формы пôдъ взглядомъ архітектонічнымъ добранй такъ щасливо, що можна ихъ всѣляко выхôснувати; при тôмъ дуже мало нищать ся навѣть по девятилѣтнôмъ уживаню. Взôрцѣ знаменитй и можна ихъ всѣляко змѣнять. Найбôльшій хосенъ зъ Вашого выробу въ порôвнаню зъ иншими добачаю въ оріґінальнôй системѣ доповненъ **Взагалѣ, я уважаю всѣ посвѣдченя зъ похвалами вповнѣ оправданими".**

Бар. Кравсъ зъ Бжезовицъ кôнчить свôй цѣкавый листъ отсею короткою але вдячною замѣткою: „**Вашй котвовй коробки зъ камѣнчиками се найвыгадливѣйша забава девятнацятого вѣку для малыхъ а крôмъ того дуже гарне занятье для великихъ дѣтей.**

Д-ръ Густавъ Бекъ въ Мельчи коло Опавы пише мѣжь иншимъ: „.... Дуже характеристичне, що мому хлопцеви байдуже про иншй дарунки, если лишь дôстане бажану коробку зъ доповненьемъ...."

Дальшй свѣдоцтва и обширнй вѣсти про кожду поодиноку коробку та про игры терпеливости находять ся въ **новôмъ илюстрованôмъ цѣннику**, котрый всѣ родичѣ повинний собѣ чимъ скорше замовити у пôдписанои фірмы, щобы могли выбрати и купити завчасу дѣйстно вôдповѣдный **дарунокъ на Рôздво** для своихъ дѣтей. — **Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ марки котвы се звычайнй и на доповненье не здалй пôдробленя, длятого треба все лишь жадати и купувати**

РІХТЕРА

котвовй коробки зъ камѣнчиками,

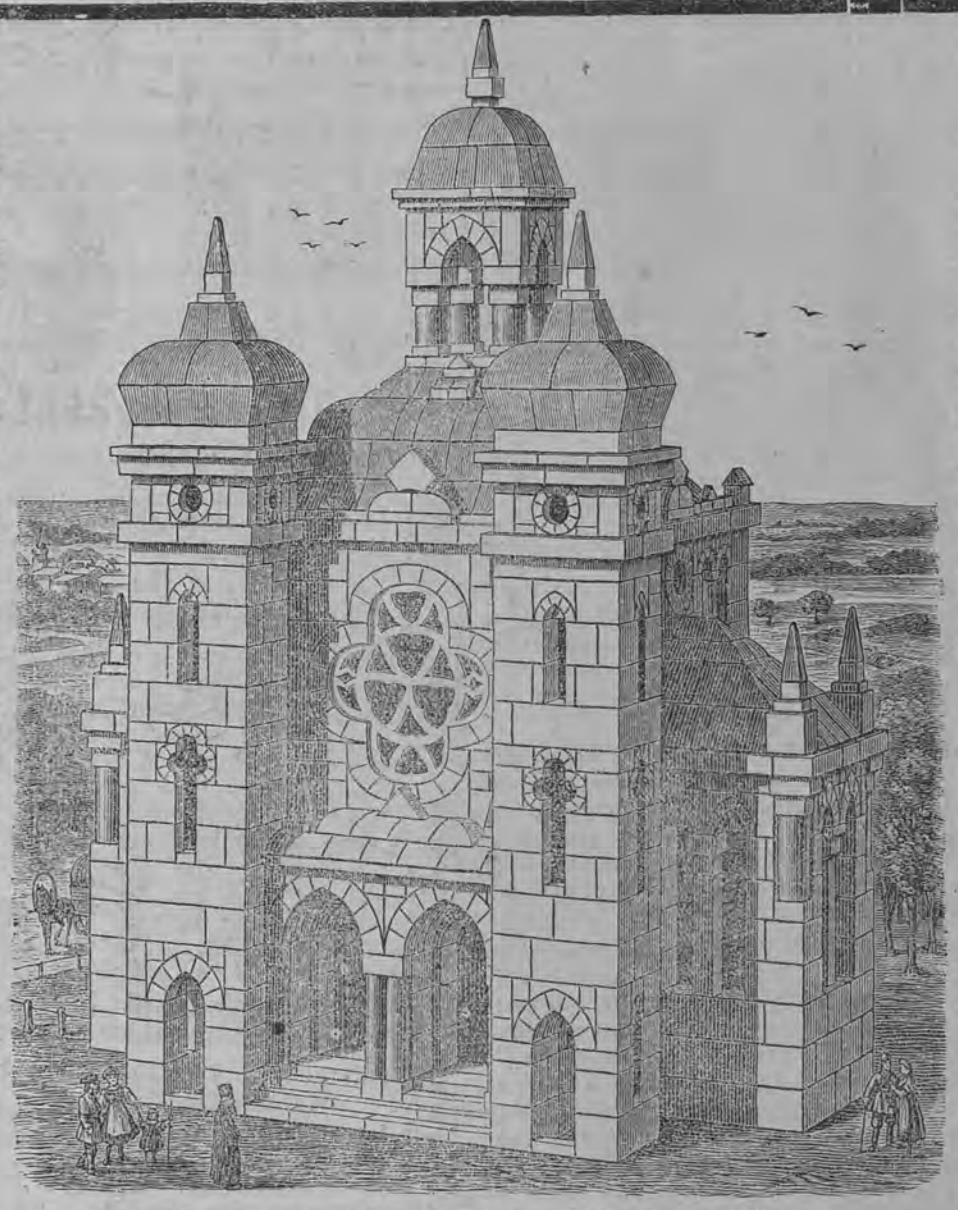

выбудоване камѣнчиками зъ котвовои коробки.

Ріхтера котвовй коробки зъ камѣнчиками.

одинокй въ свѣтѣ

зъ котрыхъ можна вывести такъ великй и въ стилю будовы, якъ отся змальована пôбôчь грецка церковь.

Се одинокй коробки будовы

що можуть буту пôсля пляну доповненй ажь до тои величины и що за-для того зъ кождымъ рокомъ стають бôльше цѣнний и забавний. Взôрцѣ, долучений до кождои правдивои коробки, се въ своѣмъ родѣ справдешнй дѣла штуки, котрй ублагородняють духа дѣтей.

Начальникъ секціи п. Е. Бекъ въ Гамбурзѣ пише въ своѣмъ листѣ: „..... На нѣчо не здало бы ся, если-бъ я хотѣвъ выхваляти Вашй котвовй коробки, бо они вôдъ давна вôдъ всѣхъ признанй за найгарнѣйше и найбôльше поучаюче средство до забавы. Недавно я мавъ нагоду побачити пôдробленье Вашои коробки зъ камѣнчиками, але я можу Васъ вповнити, що тамта коробка не дорôвнала въ нѣчôмъ Вашôй, хочь бы въ приближеню. Тожь якъ найгорячѣйше поручаю всѣмъ родичамъ, щобы не дались намовити до купна може дещо дешевшихъ коробокъ пôдробленыхъ, лишь купували правдивй котвовй коробки зъ камѣнчиками".

Хто за 35 кр.

хоче провести приемно и занимаючо довгй вечеры зимовй, сему поручае ся придбати Ріхтера игры терпеливости:

Завернноголова,

Клопотуху, Розбранный хрестъ, Кругову загадку, Пітаґорасъ

кождая штука коштуе лишь 35 кр. А що новй зошити мають такожь задачѣ на подвôйнй игры, то они ще бôльше цѣкавй анѣжь передъ тымъ, що вже мають одну зъ тыхъ забавъ. При кождôй штуцѣ нова цѣкавôсть и часъ проводить ся приемно. За-для **безвартныхъ пôдроблень** треба дивитись при купнѣ забавъ терпеливости на марку фабричну „**котву**".

котрй не були и не будуть дорôвнанй а суть одинокими, що можуть бути доповненй пôсля пляну. Правдивй котвовй коробки зъ камѣнчиками суть по цѣнѣ 35 кр. до 5 зр. и выше **на складѣ по всѣхъ лѣпшихъ торговляхъ зъ забавками по цѣлôмъ свѣтѣ**

Ф. Ад. Ріхтеръ & Комп.,

перша п. и к. прив. австро-угорска фабрика коробокъ зъ камѣнчиками. Вѣдень I Nibelungengasse 4; Рудольфштадтъ (Туринґія) Ольтенъ (Швайцарія), Роттердамъ, Jonkerfransstraat 42; Лондонъ E. C., 41 Jewin-Street; Ню Йоркъ, 17 Warren-Street, City.

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вôдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9. 4471

СТАРЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимають ся до вôдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовенъству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканськôй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пôдъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучных и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дасть менѣ можнôсть правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобôрнѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 9—?

Торговля рѣчей церковныхъ.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

ТОРГОВЛЯ ФРАНЦА ПЕРЛИКА

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

при улици Францішканськôй на брамѣ ч. 153

поручае по цѣнахъ умѣреныхъ и совѣстныхъ:

Артосы, фелоны, стихарѣ, (альбы) кадильницѣ, кресты на пôставѣ, лѣхтарѣ, лѣхтарнѣ, пауки бронзовй и кришталевй, образы, свѣчники (канделябры) хоругви и фаны, чашѣ золоченй зъ китайского срѣбла и щирого срѣбла, Евангеліоны нового выданя, оправинй въ аксамитъ въ прехорошихъ солідноі роботы оковахъ позолоченыхъ вôдъ зр. 50—250. Плащеницѣ на полотнѣ вôдъ зр. 18—42., зъ шовковои матеріи вôдъ зр. 48—128 Воскресенія рѣзанй зъ дерева вôдъ зр. 10 до 30, и прочй церковнй знаряды. 4497 2—5

Великій крахъ!

Нов. Йоркъ и Лондонъ зарвали такожь и Европу та одна велика фабрика выроббвъ зô срѣбла побачилась приневолена, роздаровати свôй цѣлый припасъ лишь за малу вынагоду, що коштувала робота. Я уповажненый перепровадити се порученье.

продаю

кождому, чи вôнъ богачь або бѣдакъ, отсй предметы за заплатою **6.60 зр.**, а то:

6 штукъ найлѣпшихъ ножѣвъ столовыхъ зъ пр. анґл. стали.
6 штукъ амер. вилокъ зъ патент. срѣбла.
6 штукъ амер. ложокъ зъ патент. срѣбла.
12 штукъ амер. ложочокъ зъ патент. срѣбла.
1 штука амер. хохлѣ зъ патент. срѣбла.
1 штука амер. полонника зъ пат срѣбла.
6 штукъ анґл. пôдставокъ Вікторія.
2 штуки прегарныхъ лѣхтарѣвъ.
1 штука ситка до гербаты.
1 штука коробки до посыпуваня цукромъ.
42 штукъ разомъ.

Всѣ згаданй 42 предметôвъ коштували передъ тымъ понадъ 40 зр. а теперь можна ихъ дôстати по **6·60 зр.** — Американьске срѣбло патентоване есть цѣлкомъ бѣлымъ металемъ, котрый задержуе краску срѣбла черезъ 25 лѣтъ и се гарантуе ся. На доказъ що сей инсератъ не есть

нѣякимъ обманьствомъ

оповѣщую кôлька зъ-помѣжь тысячь подякъ и замовлень, якй я одержавъ по лѣтахъ за знаменитôсть побраныхъ вôдъ мене товарôвъ, та зобовязую ся публично, звернути грошѣ кождому, кому не подобае ся товаръ.

Правдивй, если заосмотренй сею реєстрованою маркою охоронною. — Всѣ заставы, анонсованй иншими фірмами, суть пôдробленями.

Розсылка лишь за послѣплатою або за надôсланьемъ упередъ грошей.

Поручаюсь дуже приналежный до того порошокъ до чищеня; коробка зъ принесомъ ужитя 15 кр

Хто отже хоче мати добрый и солідный товаръ, най покористуесь нагодою и купить сей величавый ґарнітуръ.

Одиноке жерело закупна

P. Perlberg, Hauptdepot u. Agentur

der vereinigten amerikanischen Patent-Silberwaaren-Fabrik Wien, I., Fleischmarkt 14/17.

Вытягъ зъ подякъ:

Зъ ґарнітуру, зложеного зъ 42 штукъ, я вповнѣ вдоволеный, и прошу прислати ще дальшй рѣчи.

Новй Банôвцѣ 12 липня 1892. *Рим.-кат. приходство.*

Зъ присланого ґарнітуру я дуже вдоволеный. — Наступлять замовленя. 4422 3—3

Пассекъ 10 липня 1892 *Едвардъ Кронда* ст. учитель.

МАҒАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручае на сезонъ

ФУТРА МУЖЕСКЙ и ДАМСКЙ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшй фасоны. Матеріи на верхи у великôмъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскй, новй фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣренй.

4429 (Львôвъ, Импресса.) 11-12

Противъ холєры

поручае пôдписана фірма свôй славно звѣстный

КАЛІФОРНІЙСКЙ КОНЯКЪ

„Societe Girondine".

Цѣна за коробку зъ 12 фл. „три звѣзды" (по $^{7}/_{10}$ літр.) зр. 33·—
„ „ $^{1}/_{2}$ коробки „ 6 „ „ „ „ „ 19·—
„ „ $^{1}/_{4}$ „ „ 3 „ „ „ „ „ 10·—
ЧАЙ ЦЕЙЛЬОНЪ . . . . . зр. 3·25 за фунтъ
РУМЪ KINGSTEN зр. 3·45 за літръ опакованый въ $^{6}/_{1}$ літр. фляшкахъ евент въ бутлихъ по 5 літр.
KLEINS „TATRA" BLUME „SPECIALITÄT" ЛІКЕРЪ ЗѢЛЬНЫЙ фляшка літрова по 1.30 зр.
СТАРА СЛИВОВИЦЯ фляшка літрова по . . . . 1·20 зр.
ВИНО MALAGA & MADEIRA за фляшку $^{7}/_{10}$ літр. . 1·90 „
ВИНО ШАМПАНЬСКЕ Carte blanche . . зр. 4·50 за фляшку
„ Jockey Club . . „ 3·50 „ „
SILLERY GRAND MOUSSEUX . . . „ 2.80 „ „

На жаданье илюстрованй цѣнники даромъ и оплатно. Замовленя низше зр. 30 высылають ся за послѣплатою, по-надъ зр. 30 половина за послѣплатою а половина за заплатою по мѣсяци. 4393 30—0

JOH. ADAM KLEIN, TROPPAU

Import & Export Haus.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ денôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краевого
4½% позичку краеву галицку 3483 270 —?
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньеку
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскй облігація индемнізаційнй

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае бдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльсованй а вже платнй мѣсячнй паперы цѣнний, також запасшй купоны за готôвку, безъ нѣякого бдчисленя, а замѣсцевй лишь за бдчисленьемъ справдешнихъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй а купѣ купоновй, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ поносить.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Болей. — Одѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Друкарня зъ. забр. Черлянськои. За друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 276. Львôвъ, Понедѣлокъ 7 (19) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторок, и въ вôвторок и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Народа Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Лугôвѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на переднезастережене. — Реклямації неопечатані вôльнѣ ôдъ порта **Необмежоне число компетъ 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного рôчка инсератовôв въ рубр. „Надôслане“ по 20 кр. а. в. **Подяки** числять ся по 10 кр. ôдъ стрічки.

У Львовѣ, дня 19 н. ст. грудня 1892.

Незабавомъ, бо вже 27 н. ст. грудня, зберуть ся члены „Народнôи Рады“ на загальнѣ зборы у Львовѣ, щобы выслухати справоздання уступаючого выдѣлу зъ ôи дѣяльности, а вôдтакъ найголовнѣйшимъ предметомъ розправъ буде справа успѣшного переведеня о р ґ а н і з а ц і ѣ в с ѣ х р у с к и х с и л ъ в ъ к р а ю. Справа та стояла вже разъ на порядку дневнôмъ зборôвъ „Народнôи Рады“, однакожь не була обговорена такъ основно и всесторонньо, якъ заслугуе. О скôльки знаемо, выдѣлъ „Народнôи Рады“ робивъ доси рôзнѣ заходы въ напрямѣ орґанізації Русинôвъ въ краю и деякѣ повѣты всходнôи Галичины, зрозумѣвши вагу, значѣнье и далекоснôсть орґанізації, вспѣли доси сконсолідувати себе по можности и вступили вже въ акцію. Зъ жалемъ однакожь належить пôднести, що богато повѣтôвъ не вôдповѣло доси вложеному на нихъ обовязкови и представляють ся дуже невôдрадно. Они зрывають ся вправдѣ до дѣла вôдъ часу до часу и радѣ бы прийти въ помôчь народнôй справѣ, але позаякъ робота ихъ есть лишь дорывочна и хвилева, то и плодôвъ зъ такои роботы есть дуже мало. Ще иншѣ повѣты сплять „сномъ блаженныхъ“ и ихъ обгорнула якась дивна та нѣчимъ неоправдана апатія.

Не хочемо проясняти на сѣмъ мѣсци всѣхъ причинъ лиха, не хочемо нѣкому докорати а все таки годѣ замовчати, що недостатокъ орґанізації наносить справѣ руснôй необчислимѣ шкоды и не дае ѣй можности у внутрѣшнôй политицѣ Австрії заважити тою силою, яка належить ся трьохмільонôвôй части руского народу.

Зорґанізувати галицку Русь не есть такъ трудным дѣломъ, якъ выдаесь на першій поглядъ. Основы до орґанізації положенѣ давно. Наше духовенство, свѣдоме задачѣ и обовязкôвъ своихъ супротивъ селянства, отверезнило, уморальнило и просвѣтило вже того селянина въ значнôй мѣрѣ, а въ душу его влило любовь до своеи вѣры и народности. Матеріялъ до будовы есть, и то матеріялъ добрый, якого неразъ завидували намъ навѣть сусѣды нашѣ. „Просвѣта“, розширивши новым статутомъ поле своеи дѣяльности, веде селянина нашого завдно въ передъ черезъ читальнѣ и спôлки економічнѣ. Селянинъ горнесь туды дуже радо и, свѣдомый цѣли, повнить точно свои обовязки супротивъ товариства. Духъ есть и оживляе „нашу темнѣйшу братію“. Сего заперечити годѣ. Просте порôвнанье селянина нинѣшного зъ селяниномъ по 1848 роцѣ выкаже, що мы поступаемо безперестанно.

Селянинъ интересуесь рухомъ нашимъ просвѣтно-економічнымъ въ бôльшôй мѣрѣ, нѣжь мы припускаемо. Вôнъ горне ся до мужевъ интеліґенції своеи зъ неложнымъ довѣріемъ и пôддаесь охотно пôдъ ихъ провôдъ. Се провѣривъ кождый зъ насъ, хто бравъ чинну участь чи то въ закладаню читалень чи на вѣчахъ всенародныхъ або повѣтовыхъ. Коротко кажучи: селянинъ и маломѣщанинъ х о ч е двигнути себе и цѣлу справу руску. Тôлько зъ другои стороны вôнъ жадае вôдъ интеліґенції своеи безперестаннои ініціативы руху и опѣки надъ собою. Селянином тымъ мусить загалъ интеліґенція рускои заинтересуватись бôльше и всесторонньйше, нѣжь доси. Ока интеліґенції рускои мусить бути всюды, мусить приглянутись потребамъ житя его родинного, громадского, обставинамъ економічнымъ льокальнымъ, повѣтовымъ та краевымъ, и мусить придумувати заедно надъ средствами до усуненя всего, що просвѣтнымъ, матеріяльнымъ та политичнымъ интересамъ масъ народу могло бы нанести яку-небудь шкоду.

Розумѣе ся, що безъ орґанізації, т. в. безъ точного означеня предметôвъ и напряму, въ якôмъ интеліґенція руска въ данôй хвили мае розвинути акцію около народу и зъ народомъ, — безъ точного розкладу працѣ культурнои, безъ плану зъ горы, и то плану результуючого въ доброго пôзнання потребъ народу, — безъ усего того трудъ нашъ бувъ бы марный и не мавъ бы тыхъ успѣхôвъ, до якихъ дôйти ближче насъ обовязокъ патріотизму и дбаня о будучнôсть. Справа руска недомагае голосно тымъ, що насъ всяке важнѣйше питанье заскакуе дуже неприготовленыхъ, — недомагае и тымъ, що дѣлъ интеліґенції рускои, а въ далишôмъ поли дѣлъ заступникôвъ нашихъ конституційныхъ загалъ Руси не въ силѣ пôддержати зъ тою рѣшучостію, яка одна може запоручити ефектъ позитивный.

Тожь „Рада Народна“ мусить якъ найскорше принятись за згадану орґанізацію Русинôвъ по повѣтахъ въ напрямѣ політично-національномъ. Вôдъ нея мусить выходити окликъ дня, т. в. предметъ до акціи, товчокъ до дѣланя и означенье способу и средствъ, щобъ яку-небудь справу довести до позитивного результату и выборсти ся тамъ, де она мае бути порѣшена. Мы мусимо конечно довести до того, щобы въ кождôмъ повѣтѣ були політичнѣ товариства, котрѣ бы паралельно зъ „Просвѣтою“, зъ економічными нашими институціями и зъ дневникарствомъ могли на мѣсци дбати о потребы люду и пôдготовляти его до всего, що въ найближшôмъ часѣ мало бы зробитись въ интересѣ загального добра народного.

О тôмъ тематѣ повинни члены „Народнôи Рады“ подумати серіозно и на загальнѣ зборы прибути зъ позитивными внесенами.

Интерпеляція посла Пôдляшецкого и товаришѣвъ до президента міністрôвъ въ справѣ письма противъ духовенства рускаго.

Въ другôй половинѣ мѣсяця падолиста сего року оголосило дневникарство письмо, яке мало выйти до греко-католицкихъ Ординаріятôвъ. Въ письмѣ тôмъ пôднесено найтяжшѣ обвины селянства приналежного греко-католицкôй церкви и загалу греко-католицкого духовенства въ Галичинѣ всхôднôй — зъ нагоды проявившои ся сего року сежалѣня гôднои еміґрації галицкого люду сѣльского до Россіи.

Пôсля змѣсту того письма увесь у всхôднôй Галичинѣ людъ сѣльскій, належачій до греко-католицкои церкви, находить ся въ глубокôмъ релиґійнôмъ и моральнôмъ упадку, не мае нѣякои релиґійнои основы, есть нерадъ вступаючимъ порядкамъ и готовъ вôдречи ся католицизму.

Всему тому — сказано — винно греко-католицке духовенство, котре дбае лишь про свои власнѣ матеріяльнѣ интересы, свои духовнѣ обовязки сповняе недбало и безъ ревности, не мае нѣякихъ высшихъ идей и идеальныхъ основъ, черезъ власный свôй примѣръ спровадило глубокій упадокъ моральный сѣльского люду, не було въ силѣ впоити въ людъ нѣякихъ благороднѣйшихъ засадъ, селянство вôдъ него вôдчужило ся, втратило довѣріе и любовь для него, а въ наслѣдокъ того духовенство анѣ не хотѣло анѣ не було въ силѣ выступити успѣшно противъ еміґрації люду и покиданя католицизму.

Однакъ пôднесенѣ въ тôмъ письмѣ инсинуація и обвины усего, до греко-католицкои церкви належачого люду сѣльского и усего греко-католицкого духовенства суть зъ основы несправедливѣ, а твердженье о релиґійно-моральнôмъ упадку згаданого люду не мае зовсѣмъ нѣякои пôдставы. Противно, той людъ есть, якъ загально звѣстно, глубоко релиґійный, держить ся крѣпко и вѣрно своеи вѣры своихъ батьковъ, узнанои торжественно зъ компетентнои стороны, не хибуе у него послуху для истнуючихъ законôвъ, и мимо своеи бѣдноты, есть вôнъ строго моральный. Вôнъ въ тыхъ напрямахъ зовсѣмъ не стоить позаду якъ своихъ безпосередныхъ спôвмешканцѣвъ Галичины всхôднои, котрѣ исповѣдують иншій обрядъ, такъ и цѣлого селянства захôднои Галичины.

Такъ упадае сама собою пôднесена задля згаданои нагоды обвина греко-католицкого духовенства, — обвину тую опровидують наведенѣ повыше факты, — поминувши вже инши корыстнѣ результаты заявленои дѣяльности духовенства на нождôмъ жизненнôмъ поли въ интересѣ льояльного люду сѣльского, повѣреного духовнôй опѣцѣ священникôвъ, и въ интересѣ монархіи.

Згаданѣ инсінуація и обвины выкликали середъ рускаго селянства — бо лишь оно належить до греко-католицкои церкви — и середъ рускаго духовенства зворушенье на дуже великій розмѣры, а при обставинѣ, що авторство письма того приписано, на жаль, галицкому правительству краевому, тутъ и тамъ люде думають зовсѣмъ на серіо, що справу заинсценовано, запôзнаючи основнѣ законы державнѣ, зъ тенденцією противъ греко католицкои церкви и противъ рускаго народу яно такого, щобы представити его въ свѣтлѣ нельояльности.

Щобы-жь справа стала ясною и щобы по змозѣ успокоились умы та й щобы запобѣгти сумнымъ и въ доносимости своѣй необчисленымъ наслѣдкамъ, котрѣ конечно мусѣли бы привести за собою противне праву и конституції розрôзнюванье межи льояльными а нельояльными церквами одного краю, — ставимо мы до высокого правительства интерпеляцію:

Чи наведене письмо походить вôдъ власти и чи оно знане высокому правительству? —

Коли такъ, то до якихъ фактôвъ и фактичныхъ обставинъ мають ся вôдносити пôднесенѣ въ тôмъ письмѣ тяжкѣ обвины противъ рускôго народу и противъ загалу руско-католицкого духовенства — и яке одвѣтне конституцін становище думае правительство занята супротивъ того письма? —

Коли-жь нѣ, то що думае высоке правительство зарядити, щобы на будуще руснѣй народъ и его цѣлѣ станы були вôльнѣ вôдъ такихъ нѣбы урядовыхъ обвинъ?

У Вѣдни д. 15 грудня 1892.

Пôдляшецкій. — Романчукъ. — Масаринъ. — Кафтанъ. — д ръ Блаженъ. — д-ръ Крамаржъ. — Долежаль. — д-ръ Браворадъ. — Формánекъ. — Адамекъ. — д ръ Кайпль. — Мікса. — *Телишевскій.* — Шпіндлеръ. — Текслі. — д-ръ Дворжакъ. — д-ръ Славикъ. — д-ръ Кавніцъ.

До ситуації парляментарнои.

Въ Czas-ѣ помѣщено допись зъ Вѣдня про ситуацію парляментарну такого змѣсту:

Для схарактеризованя минувшои сесіи парляментарнои — инше ся въ дописи — надаесь дуже добре одно слово: н е д о в ѣ р і е. Л ѣ в и ц я не довѣряе ґр. Таффому, не довѣряе правици, не довѣряе въ засадѣ и Полякамъ, не могла такожь довѣряти, хочь певно хотѣла довѣрити — и молодо-Чехамъ. Ся „сирѣплена позиція“, про котру говоривъ пос. Плънеръ, опираесь на недовѣрію супротивъ правительства и супротивъ всѣхъ партій парляментарныхъ. Не маемо довѣрія до нѣкого, то-жь мы и крѣпкѣ — отсе мабуть окликъ и потѣха п. Плънера и на будуче. Цѣлкомъ подôбае до лѣвици становище заняли передо всѣмъ м о л о д о - Ч е х и. И молодо-чеcкій клюбъ не довѣряе правительству ґр. Таффого, не довѣряе членамъ правици, не довѣряе Полякамъ, не довѣряе вкôпци и лѣвици. Въ тôмъ спôльнôмъ недовѣрію лежить союзъ, що лучить лѣвицю зъ молодо-Чехами. Зъ другои стороны певна рѣчь, що такимъ самымъ, а може ще збôльшеным чувствомъ недовѣрья руководять ся прочѣ клюбы у вôдносинахъ до лѣвици. Анѣ к л ю б ъ Г о г е н в а р т а анѣ н о л о п о л ь с к е не довѣряють лѣвици. Можна бы ще додати, що зô стороны клюбу Гогенварта показалось якесь недовѣріе такожь супротивъ правительства. Чи вкôпци и ґр. Т а ф ф е не руководять ся такимъ самымъ чувствомъ супротивъ поодинокихъ клюбôвъ въ палатѣ, про се не хочу судити. Досыть сказати, що дотепершна комедія чи драматъ въ парляментѣ оправъ ся на основѣ недовѣрья майже всѣхъ супротивъ всѣхъ.

А тымчасомъ правительство придержувалось засадъ, проголошеных въ промовѣ престольнôй — именно на основѣ практичнои працѣ на поли економічнôмъ, фінансовôмъ, адміністраційнôмъ и иншихъ. На тôмъ поли зачали всѣ сторонництва спôльно трудитись и може бы при довшôй спôльнôй праци вытворилось взаимне довѣре. Однакъ лѣвица застановила дальшу спôльну працю и зъ партіи, котрôй въ першôй лінiи мало розходитись про добро державы, стала ся партією, котра змагала до власти и котра хотѣла вымусити сю власть.

Причины, якѣ спонукали лѣвицю до змѣны напряму политики, численнѣ, але не цѣлкомъ яснѣ. Найбôльшій вплывъ на таку змѣну мали послѣднѣ змѣны политичнѣ въ Угорщинѣ. Лібералізмъ, якій тамъ подувъ, выдававъ ся такъ сильнымъ, що лѣвица уважала за вôдповѣдне пôднести и свôй праворъ. Певна рѣчь, що вже пôдчасъ сегорôчныхъ деле ґацій зроблено першѣ кроки. Однакъ лѣвица ужила иншого арґументу, именно сказала, що мае 110 голосôвъ и жадае, абы клюбъ Гогенварта розвязавъ ся, а ґр. Таффе и Поляки вôддали ся лѣвици въ руки.

Се-жь публична тайна, що лѣвица зажадала наразъ на коротшій часъ передъ звѣстною мовою ґр. Таффого змѣны міністрôвъ. Плънеръ мавъ вôйти на мѣсце Кінбурґа, Кінбурґъ на мѣсце Шенборна, а Шенборнъ на мѣсце Гавча. Міністры Гавчь и Фалькенгайнъ мали уступити. Въ сей способъ ґр. Таффе дôставъ бы ся въ руки лѣвицѣ, а вôдъ нея залежали бы такожь и Поляки, котрыхъ могли бы були не пускати зъ рукъ молодо-Чехи при спôльнôй акціи зъ лѣвицею.

Однакъ лѣвица за скоро показала, що не гадае вести завзятои опозиції. Ей голосованье за двомѣсячною провізорією, вôдтакъ послѣдна промова Плънера, доказали, що лѣвица не хоче бути безвзглядна супротивъ правительства.

Прочѣ два сторонництва, клюбъ Гогенварта и коло польске, выйшли зъ того атаку лѣвицѣ побѣдно. Лишь молодо-чеcкій клюбъ показавъ, що не мае тактичного досвѣду.

Правительство ґр. Таффого — кôнчить згадана допись — задержить на будуче передо всѣмъ выжидаюче становище. Про змѣны въ міністерствѣ не може бути теперь нѣякои бесѣды. Правительство вытревае и дальше при засадѣ спôльнои працѣ надъ економічными справами зъ вылученьемъ справъ національныхъ и релиґійныхъ.

Таній самъ поглядъ на можливôсть выясненя ситуації парляментарнои зазначивъ референтъ буджетовый, п. Щепановскій. Розвязанье соціяльныхъ и економічныхъ квестій — казавъ Щепановскій — есть основою для будучого добробыту и розвитку народу, а молодо-чеcке сторонництво, котре такъ сильно акцентуе моментъ національности, най тямить, що се ще сумнѣвна квестія політична, о скôльки адміністраційный вплывъ пôдпирае або вкорочуе розвитокъ національный.

Такъ представляють ся справы при кôнци сеи сесіи парляментарнои. Невыясненѣ вôдносины трехъ бôльшихъ сторонництвъ и выжидаюче становище правительства выстало ще до ухваленя провізорія буджетовои, але не може выстати на кампанію парляментарну въ 1893 р. Дlатого вже теперь пôвъ урядовѣ ґазеты доносять, що ґр. Таффе призадумавъ нову комбінацію до вложеня сталои бôльшости: коло польске и умѣркованѣ елементы зъ лѣвицѣ и клюбу Гогенварта. Молодо-Чехи не можуть вôйти въ ту комбінацію.

Справа еміґрації нашихъ селянъ до Россіи.

З о д н о г о п о г р а н и ч н о г о п о в ѣ т а пишуть намъ:

„Якъ звѣстно, выдѣлы повѣтовѣ одержали вôдъ выдѣлу краевого порученье, щобы подали причины еміґрації селянъ до Россіи и свои внесеня. Отже деякѣ выдѣлы повѣтовѣ ажь зъ Вѣдня вôдъ своихъ дôстають информація. Такъ вѣдомо намъ, що мѣжь иншимъ поручено жадати, абы звернутись до рускихъ ординаріятôвъ, щобъ уважали при именованю деканôвъ, и домагатись п о б ô л ь ш е н я ч и с л а с о т р у д н и к ô в ъ. Якъ то змѣняють ся часы та й люде зъ ними! Пригадаймо собѣ, коли то передъ нôльнома лѣтами розведена зô стороны польскои була аґітація за тымъ, щобы парохіи рускѣ сконцентрувати, абы менче було стацій духовныхъ. А нинѣ навѣть сторона польска узнае се за рѣчь шкôдну. Зъ того видно, якъ то въ деякихъ важныхъ справахъ треба поступати осторожно, абы потому не прийшлось жалувати...

„Межи подôльскою шляхтою пануе невдоволенье въ поступованя краевого правительства — що нѣбы-то въ справѣ еміґрації оно поступае неенерґічно, — нарѣкають на намѣстника ґр. Баденього, що вôнъ не пересадивъ доси у Вѣдни, абы кордонъ обсадити войскомъ. Слухаючи всѣхъ тыхъ нарѣкань шляхтичѣвъ, справдѣ приходить ся дивуватись: чого они ще бôльше жадають? Чи хотять, щобы цѣлу надграничну полосу Галичины перемѣнити въ одинъ великій криміналъ? Мало имъ тыхъ процесôвъ, що були въ Тернополи, — мало имъ засуду селянина на вязницю за слова „Богъ высоко, цѣсарь далеко“, — мало имъ звѣстного письма вымѣреного противъ рускôго духовенства... Mein Liebchen, wass willst du noch mehr? Намъ здаесь, що бôльше вже й годѣ вымагати, а мимо того чути глухѣ вѣсти, що пôдъ весну таки лагодять ся ще якѣсь новѣ мѣры т. зв. „осторожности“ супротивъ еміґрації“...

— —

З ъ С к а л а т щ и н ы пишуть намъ:

„Холера и еміґрація — дивна компанія, але теперь збійшла ся. Центральне правительство зажадало вôдъ рады державнои грошей на запомогу голодуючои людности въ надграничныхъ, зараженыхъ еміґрацією, а въ частинѣ вже й холерою повѣтахъ: гусятинськôмъ, скалатськôмъ и збаражськôмъ. Правительство

гадує справедливо, що якъ буде голодъ, то холера [хорони насъ вôдъ нея Боже на весну!] могла бы забрати бôльше жертвъ. Тымчасомъ тисне голодъ и холодъ [морозъ сягавъ уже 10—16°], и „штайрамтъ“ тисне не гôрше вôдъ морозу, а Скалатщина все ще удержує тотй великій варты по селахъ! Що ночи 8 до 15 людей мусить мучити ся — нêбыто маючи сторожити, абы нêхто не выемігрувавъ... И выходить таке: Вêдень наже: даймо бêдакамъ надъ Збручемъ хлêба, — а Скалатъ знôвъ наже: тримаймо на морозê варту въ селянъ, абы хто въ ночи не утêкъ... А прецêнь, коли-бъ хто хотêвъ утечи, то може зробити се и въ бêлый день, бо Збручь замерзъ. Нашй послы въ радê державнôй нехай бы змилосердили ся надъ бêднымъ мученымъ народомъ и конче добивали ся тамъ того, абы тй великій селянськй варты нôчнй позносити. Нехай они тымъ займуть ся, бо товариства для охороны людей — на взôръ товариствъ для охороны звêрятъ — доси ще нема.

Довêдуемо ся, що побôчь селянськихъ нôчныхъ вартъ [Поляки называють ихъ: „chłopskie nocne posterunki“] мають бути уведенй густй постерунки жандармерiи для пильнованя границê, а позаякъ жандармôвъ треба бы помêстити на довшій часъ, то поки що наспêла кôнкота въ Теребовлê и въ Тернополя..“

——

Д-ръ Генрикъ Ясеньскій, давнêйше урядникъ судовый, потôмъ писатель и властитель дôбръ, авторъ студій „Nędza na Rusi“, „Kobieta w XIX stuleciu“ и „Dzicz na Podolu“, писавъ въ роцê 1882 зъ нагоды слêдства въ процесê Ольги Грабаръ и тов. рôзнй статьê до польскихъ газетъ, особливо до Dziennik-a Polsk ого противъ всêхъ рускихъ сторонництвъ, жадавъ щоденнои конфіскаты рускихъ часописей пôсля засады: „Pal go w łeb maczugą, niech się nie męczy długo“. Въ приватныхъ бесêдахъ жалувавъ вôнъ опôсля своихъ злобныхъ и грубыхъ концептôвъ противъ рôзныхъ личностей списаныхъ въ книжцê „Dzicz na Podolu“, перше друкованôй въ часописи. Послêдными часами пише д-ръ Г. Ясеньскій досыть много о еміграціи, видить причину въ економічныхъ услôвяхъ и кличе зъ емфазою: „Broń my ruskiej ziemi!“ Може й вôдчувае вôнъ тую правду, сидячи десь въ сêльци коло Жовкви, бо може й кае ся, що село Раштôвцê на Подôлю спродавъ на вêки Вайсглязови, — слабо боронивъ тои фортецы „na kresach“. Хшановскій передъ двома вêками слабо бороniвъ Теребовлê, але явила ся жêнка-герой. Тутъ такожь явила ся до оборони Раштôвцêвъ передъ „искушеніями еврейскими“ внягиня Чарторыйска, сильна умомъ и крêпка маєткомъ, але ей помочи не принято. Такъ то всюды бувае, що противъ Руси причать, а жидовê охотно пôддають ся. А жидъ, если часомъ мае гадку бôльшу посêлôсть задержати, то добре господарить, але если мае ей вôдпродати, то выссе до крыхты...

Въ оборонê рускаго духовеньства.

Мы вже згадували про замêтну статью въ Kurjer ê Lwowsk ôмъ п. заг. „Nowy kulturkampf“, обговорюючу справу выданои нинê борбы рускому духовеньству. Въ дальшôмъ уступê тои статьê Kurjer говорить о цêли того Kulturkampf у.

Цêль того salto mortale вôдъ еміграціи до борбы зъ обрядами рускими выразно зазначує Czas въ статьê „Z obozu ruskiego“, домагаючись реформы русвои семинарiи духовнои. Отже Kurjer пригадує, що „передъ шêстьма роками говоривъ о тôмъ кс. Калинка яко о цêли свого житя, а рôвночасно зъ запiніованою реформою Василіянъ черезъ Єзуитôвъ — бувъ уже планъ вôддати имъ такожь руску семинарію и тôльки опôръ загалу Русинôвъ здержавъ доси тоту реформу. Коли жь теперь цêлому клирови рускому рескриптъ намêстництва заказавъ, що оно заражене матерiялізмомъ и не дбае о интересы церкви, то ясна рêчь, що до реформы семинарiи уважають способными лише Єзуитôвъ, котрй тêшать ся такимъ безвзглядным довêріемъ сферъ высшихъ. И ось маємо першу сильну етапу борбы вêроисповêднои.“

О що-жь иде при такôй реформê? — пытае дальше Kurjer и вôдповêдае, що о целібатъ, о якъ найбôльше засімільованье обряду рускаго зъ латинськимъ. „Отже рêчь певна, що, поминаючи сторону національну такои реформы, заведенье целібату середъ духовеньства рускаго було бы зъ огляду цивілізаційного на довгй лêта великимъ нещастьемъ для нашого краю. Нехай мы що хочемо закидаемо нинêшному рускому духовеньству, а мусимо признати ему то, що оно, звязане тысячью нитокъ интересôвъ родинныхъ и духовныхъ зъ загаломъ народу, есть нинê могучимъ чинникомъ въ розвою просвêты и почутя горожаньского середъ люду рускаго. Навêть найзавзятêйшій ворогъ признаеть тому духовеньству, що займаесь интересами люду, дбае про него, вплывае на него нерôвно бôльше и дêльнêйше, нêжъ латиньске Оно выдало доси значный рядъ писателêвъ свêтскихъ и духовныхъ, поважныхъ ученыхъ, выдавцêвъ и популяризаторôвъ, артистôвъ [музикôвъ] и борцêвъ політичныхъ, педагогôвъ и т. д. Середъ духовеньства латиньского, котре жае въ нерôвно користатêйшихъ услôвяхъ економічныхъ и суспôльныхъ, надармо глядêли-бъ мы за такъ интензивною и рôзносторонною працею цивілізаційною. Чаж мало бы було правдою, що якъ-разъ тая праця коле въ очи деякихъ достойниковъ, занадто залюблевыхъ въ „честнотахъ“, а особливо въ послушенствê, покорê и темнотê poczciwego ludu ruskiego? Не хотêли бы мы тому вêрити, але тая горячкова ревность тыхъ власне сферъ въ напрямê вôдорвання духовеньства рускаго вôдъ ціня люду и вôдъ дотепêшнои его працê мимоволê потверджуе се пôдозрênье...“

Наконецъ Kurjer застановляесь надъ квестiею, чи теперêшна пора пригôдна на таку реформу семинарiи — и вôдповêдае потверджуючо. Твердить навêть, що епископы рускій, а особливо митрополитъ, суть „прихильнй“ реформê семинарiи, впрочбмъ митрополитови мали навêть на выпадокъ опору грозити усуненьемъ [?] въ престола митрополичого..

Справы краєвй.

[Технічна служба дорогова.]

Ухвалою зъ дня 1 цвêтня с. р. рêшивъ соймъ перевести реорґавізацію службы технічнои дорогови въ краєвôмъ выдêлê и установивъ новый ей етатъ зъ застереженьемъ, що вôнъ мае буги введеный въ житье ажь въ днемъ 1 н. ст. сêчня 1893 року.

Соймъ приймивъ внесени выдêлу краєвого пôсля котрыхъ цêлый край мае бути подêленый на округи, обôймаючй по 6 до 8 повêтôвъ. Инжинеръ, именованый до такого округа, буде мати повêрену дорогу краєву въ тôмъ округê, довжины 100 до 200 кільометрôвъ и мае мати наглядъ надъ удержаньемъ и будовою субвенціонованыхъ дорôгъ громадскихъ и повêтовыхъ. Выдêлы повêтовй, котрй за-для недостачê средствъ, а по-части и за для недостачê вôдповêдныхъ людей, часто не мають до розпорядимости рутинованыхъ техніковъ, що могли бы достаточно вôдповêсти тяжкимъ неразъ задачамъ техничнымъ при будовê дорôгъ, найдуть въ кождôмъ инжинерê округовôмъ фахову и досвêдчу помôчь и раду.

Подêлъ краю на округи мусêвъ бути полишеный выдêлови краєвому яко власти выконуючôй, котра зо змêною потребъ и условій, буде могла змêнята число або границê поодинокихъ округôвъ.

Бюро центральне у Львовê при выдêлê краєвôмъ буде займатись, такъ якъ доси, загальною управою технічныхъ справъ дорогових; буде розслêджувати и затверджувати кошторисы, прелімінарê и пляны дорôгъ и мостôвъ. Инжинеры старшй будуть обêзджати и оглядати придêленй имъ округи дороговй и управляти не тôльки консервацією або реконструкцією дорôгъ краєвыхъ, але такожь пôдпомагати и наглядати будову дорôгъ субвенціонованыхъ.

Таке устроенье розмêщуюче способнй силы инжинерскй по цêлôмъ краю и вôддаюче тымъ самымъ помôчь технічну повêтамъ, а забезпечуюче наглядъ и управу центральну бюромъ выдêлу краєвого, вôдповêсть найлêпше обставинамъ нашого краю и запевнить одностайный и рôвномêрный розвôй дорôгъ нашихъ. Въ новôй орґанізаціи особъ и платнê технічнои службы дороговои установивъ соймъ такй посады: директора вôддêлу технічного, заступника директора, 4 инжинерôвъ старшихъ, 9 инжинерôвъ I класы, 7 инжинерôвъ II кл., двохъ инжинерôвъ адъюнктôвъ I. кл., 3 асистентôвъ технічныхъ, 9 еле вôвъ технічныхъ, 6 кондукторôвъ I кл., 16 кондукторôвъ II кл., 16 кондукторôвъ III кл.

Коли въ сегорôчнôй сесіи, ухвалюючи буджетъ фонду краєвого на будучій рôкъ, вставивъ соймъ въ рубрику выдатковъ вôдповêдне пôбольшенье ихъ до вымогôвъ етату, приступивъ выдêлъ краєвый на послêднôй сесіи до именованъ вôдповêдно до нового етату. Директоромъ краєвого технічного бюра дорогового именовано дотеперêшного заступника управителя того-жь бюра инжинера грунтôвъ Райта зъ осêдкомъ у Львовê зъ платнею 2.800 зр. рôчно, додаткомъ актівальнымъ 480 зр. а личнымъ въ высотê 80 зр. Заступникомъ директора ставъ инжинеръ Володиславъ Шашковскій, зъ осêдкомъ у Львовê и платнею зъ додатками въ высотê 2.760 зр. Дальше именувавъ выдêлъ краєвый старшими инжинерами пп.: Фелікса Беньковского, Генрика Чаплицкого и Казимира Янковского, котрыхъ рôчна платня выносить 2.000 зр. а додатокъ актівальный 360 зр. Инжинерами I класы именованй пп.: Теофіль Барановскій, Фелікесъ Пйотровскій, Мечиславъ Свêтковскій, Игнатій Курневичъ, всê зъ осêдкомъ у Львовê, а также пп.: Алекс. Брохоцкій зъ осêдкомъ въ Ярослави, Ант. Бараневичъ зъ осêдкомъ въ Станиславовê, Стан. Гжегожевскій зъ осêдкомъ въ Борщевê, Игн. Кінель зъ осêдкомъ въ Рашевê, Став. Йоловскій зъ осêдкомъ въ Камêнцê струмиловôй, Каэт. Стронській зъ осêдкомъ въ Новôмъ Санчи. Инжинерами II класы именованй пп. Володисл. Турскій въ Краковê, Евг. Кесларъ въ Тернополи, Володисл Стойовскій въ Бучачи, Тагъ О' Бірнъ въ Новôмъ Торзê. Инжинерами адъюнктами именованй пп.: Щастный Баржиковскій въ Бережанахъ, Фр. Бараньскій у Львовê, Каз. Яворнинъ у Львовê и Алекс. Зелинскій у Львовê. Асистентами технічными зъ осêдкомъ у Львовê именованй: Сим. Каталь, Іос. Остиньскій, Конст. Бернацкій и Алекс. Богдановичъ. Вôсемъ именованй елевами технічными: Юл. Орельскій, Тад. Розвадовскій, Едм. Лабаньскій и Володисл. Земиньскій. Двохъ посадъ елевôвъ поки що не обсаджено.

Дописи „Дѣла“.

Зъ-пôдъ Щирця.

[Кровавый драматъ.]

Въ першихъ дняхъ мêсяця вересня с. р. спровадивъ ся до невеличкого села Гл. учитель Фр. С., чоловêкъ тихій, трудящій, а при тôмъ учитель такъ взôрцевый, якихъ нинê мало; досыть буде сказати, вôнъ, хоть Полякъ, шануваъ вашу народность, обрядъ, церковь, а для дêтей школьныхъ бувъ правдивымъ батькомъ, такъ, що коли бы своя давнêйшои посады переносивъ ся до Гл., то по его втратê плакали не лишь малй дêти, але й старй. Згаданый учитель бувъ сыномъ лêсничого зъ Дбр., а зроставши въ лêсê, такъ навыкъ до цêвки, що тяжко ему було зъ нею розстатись, длятого часто бравъ по годинахъ школьныхъ стрêльбу на плечê тай вшовъ троха розбрватись пуканнною.

На новôй своêй посадê зустрêвъ ся вôнъ зъ селяниномъ Иваномъ П., ще бôльше запаленымъ мысливымъ нêжъ самъ. Поприязнились, и селянинъ такъ полюбивъ учителя, що часами пересиджувавъ у него годинами, ждучи, коли скôнчить ся наука школьна, щобы можна учителя вытягти на пользованье. Учитель особливо въ послêднôмъ мêсяци нерадо слухавъ намовы селянина, бо приготовлявъ ся до испыту кваліфікаційного, але все-таки мысливскôй привичцê тяжко було опертись. Дня 12 с. м. явивъ ся Иванъ П. около 5 ой годины въ полудня знôвъ въ мешканю учителя и зачавъ его намовляти, щобы зъ стрêльбою пôйшовъ зъ нимъ до недалекихъ громадскихъ корчêвъ, бо тамъ передъ хвилею бачивъ серны. Учитель опиравъ ся намовê, але вкôнци таки пôйшовъ за пôдшептами хлêбороба. Збрались та й пôйшли. По довгôмъ ваганю стало на тôмъ, що селянинъ, обзнайомленый зъ тереномъ мêсцевымъ, мавъ пôйти на нагôнку, учитель же станувъ не далеко вôдъ своеи хаты на становиску. Снêгъ бувъ великій. Селянинъ, закинувши кожухъ горê пелешемъ, пустивъ ся помежь корчê, щобъ на стрêльця нагнати цапа, однакъ довго нишпоривъ за сернами, та й надармо: серны здаесь забрали ся въ густый лêсъ. Селянинъ хотêвъ таки потêшити свого товарища, завинувъ голову въ кожухъ, а приближуючись до стрêльця замекавъ на подобу цапа. Учитель въ вечêрнôмъ сумракê взявъ то страховище за звêря, зложивъ ся та й выпаливъ. Але медви синявый дымъ розплывъ ся зъ передъ его очей, вôнъ поглянувъ передъ себе тай достерêгъ падаючого селянина. Селянинъ ще зойкнувъ, хлиснувъ своеи власной крови та й застигъ на мêсця. Учитель кинувъ ся до него зъ помочію, та все було надармо; пôрвавъ стрêльбу, щобъ и собê вкоротити житье та, на щастье, не стало набою.

Зразъ таки въ ночи выбравъ ся нещастный учитель зъ своею молодою жêнкою до Львова, щобы вôддати ся въ руки справедливости. Въ тôй подорожи мали мы нагоду бачити нещастного, якъ середъ слêзъ розпуки проклинаъ свою тяжку долю та середъ страху и трепету вближавъ ся на своe лобне мêсце. Судія слêдчій не добачуючи въ тôмъ сумнôмъ дêлê намêреного злочину, по переслуханю учителя, згололившого ся добровôльно въ судê пустивъ его на волю до самои розправы.

С.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Въ акад. товариствê „Ватра“ вôдбулась дня 17 н. ст. грудня 1892 дiскусія на тему: „Націоналізмъ а космополітизмъ“ [на основê „Чудацкихъ думокъ“ Драгоманова]. Дiскусію почавъ тов. Ив. Маслянъ, слух. правъ. Подавши докладну дефініцію обохъ сихъ понять, вычисливши знамена націоналізму а космополітизму, выказавши на примêрахъ, взятыхъ зъ исторіи, хибы и користи обохъ, заявивъ, що добре понятый космополітизмъ, опертый на далеко ширшихъ основахъ, нêжъ націоналізмъ, понимаючй кождого вôльного чоловêка горожанином зо всêми прислугуючими ему правами безъ огляду на приналежность до яком-небудь націи та религіи, стоить за найвысшою толеранцією, справедливостію та свободою, обнимае всêхъ людей и каже працювати для людскости яко такои. Такій космополітизмъ проповêдувала вêра буддійска у Персôвъ, проповêдали фільософы грецкй у Грекôвъ, а вêра Христова проповêдуе для насъ.

Думки, высказанй въ дальшôй дiсъусіи, були бôльше-менше такй: Однакъ, на лихо, космополітизмъ, але понятый, служить за выгôдну покрыву людямъ проповêдуючимъ засаду ibi patria, ubi bene, — людямъ, що, могучи працювати на власнôй нивê для цêлои людскости, покидають за-для личныхъ, самолюбныхъ интересôвъ батькôвщину, бо-жь они „поклоннини космополітизму, а не вузкогляднй націоналы“, — имъ вôльно, працюючи нêбы-то для людскости, а въ самôй рêчи для одного зъ двохъ сусêдныхъ народôвъ, шкодити тяжко въ теперêшныхъ обставинахъ своему власному народови. Тому то мы въ програмовôй роботê надъ власнымъ народомъ не можемо сліпо держатись нê одной зъ тыхъ двохъ идей. Намъ передо всêмъ треба уважати на сучасній обставины, въ котрыхъ живуть поодинокй частины розбрваного нашого народу; вамъ у всякôй роботê треба мати головно на взглядê двигненье культурне русько-украиньского народу до степени рôвнои зъ другими народами европейскими, у котрыхъ добре понятый космополітизмъ выдае вже теперь плоды, що стають спôльною власностію всêхъ!

Слêдуючй вôдчиты и дiскусіи вôдбуватись будуть ажь по святахъ Рôздвяныхъ, около 20 н. ст. сêчня 1893 р. въ змêненôмъ льокали товариства [ул. Вôрменьска ч. 2 пов. I.] До 1 н. ст. сêчня 1893 р. мêстить ся товариство ще при ул. Гродзицкихъ ч. 4. — *М—а.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Послêдними часами вôдносины мêжъ дворомъ цêсарскимъ а Мадярами стали якось досыть напруженй, а дôказомъ того отъ хочь бы виэіз угорского кабінету и выêздъ цêсаря зъ Угорщины. На послêднôмъ засêданю парляменту угорского забравъ въ тôй справê голосъ бувшій президентъ сойму Тома Печи и сказавъ мêжъ иншимъ отсе: Говорять, що мêжъ короною а мадярêнимъ народомъ настало якесь вôдчуженье; если бы се мало справдê бути, то першою и найважнêйшою задачею правительства було бы, усунути сей станъ, а усунути въ сей способôбъ, що міністры поінформували бы цêсаря о правдивыхъ чувствахъ народу. Нêякій народъ на свêтê не мае такъ щирыхъ чувствъ династичныхъ якъ угорскій. — Коли потреба вже ажь того рода запевнень о льояльности, то певно всякй вêсти про якесь непорозумênье суть правдивй. Agramer Tagblatt пишучи про се, каже мêжъ иншимъ, що въ Угорщинê не видно вôдъ довшого часу природного розвитку духа народного, а лишь появы якогось хоробливого роздразненя, одну провокацію за другою, котру вже не можна здержати. Мадяры посварились зъ Хорватами и Румунами, стоять на стопê военнôй зъ Чехами и прочими австрійскими Славянами, а навêть у вôдносинахъ до Нêмцêвъ есть лишь мовы розъемъ — отсе ситуація въ Угорщинê. Супротивъ того не здадуть ся нêякй публичнй заперечування про непорозумênье. Надъ Мадярами зависъ якійсь допустъ, котрый не такъ легко буде можна полагодити.

Конференція угорскихъ епископôвъ порêшила выготовати пропамятне письмо, въ котрôмъ бы пôсля реферату прімаса Васаріого пояснено церковно-політичну квестію и указано на небезпечности и наслêдки переведенья церковно-політичнои програмы правительства. Се пропамятне письмо мае доручитись папê и цêсареви. Рôвно-жь мае зазначитись становище угорского епископату до сеи квестіи вже при найблизшôй дебатê буджетовôй въ угорскôй палатê панôвъ. — Другою справою нарадъ конференціи епископôвъ була квестія управильненя контруры. Мабуть въ тôй справê ухвалять ся плянъ епископа Шлявха зъ Великого Вараждину, щобы епископатъ самъ зо своихъ власныхъ средствъ давъ потрêбнй средства для поправы долê низшого духовеньства и щобы въ тôй справê не оглядатись на помôчь правительственну.

——

Царь и царица запросили до Гатчины на обêдъ уступаючого амбасадора нêмецкого Швайніца. Рôвно-жь вôдзначено Швайніца вже передъ тымъ, надавши ему брилянтовй инсігнія до ордеру св. Андрея.

Въ переговорахъ Россіи зъ Портою въ справê § 17-ого договору торговельного, де говорить ся про переêздъ проливами морскими, наступила вôдъ кôлькохъ тыждневъ застой. Россія, якъ звêстно, хоче змêнити стілізацію сего параґрафу въ той способôбъ, щобы всêмъ ей кораблямъ, котрй плывуть пôдъ торговельною флягою, безъ огляду на ладунокъ, якій везуть, вôльный бувъ переêздъ черезъ проливы. Зъ стороны турецкои примêчено, що Россіи иде въ тôй змêнê о се, щобы могла кождого часу довôльно завести передъ Царгородъ матеріялъ военный и войско. Зъ россійскои стороны перечать того рода толкованю сего параґрафу, бо доказують, що такй постановы були вже въ договорê торговельнôмъ въ 1862 р. И справдê въ домагановй змêнê нема якихсь окремыхъ уступствъ для Россіи, однакъ сей параґрафъ въ проектê якось такъ неясно стілізованый, що Россія могла бы мати що-разъ бôльше причинъ мêшатись въ квестію проливôвъ. Туреччина обстае при своêмъ, бо не хотêла бы лишь односторонну концесію давати однôй державê, але зъ другои стороны мусить зважати, щобы не подразнила Россіи надто своимъ упоромъ.

——

Якъ вêдомо, правительство Сполученыхъ державъ пôвнôчнои Америки загадало выдати строгй постановы, котрыми бы вздержано рухъ еміґраційный зъ Европы. Постановы мають вôйти въ житье зъ днемъ 3 сêчня 1893 р. Теперь та справа сталась предметомъ нарадъ и вымêны гадокъ мêжъ европейскими кабінетами. Розважують, чи не було бы пожаданымъ зачати якійсь кроки дипльоматичнй, бо европейскій правительства потерплять въ наслêдокъ сеи постановы. Мабуть европейскій кабінеты остаточно згодять ся на се, щобы ихъ представителê зробили що-до сеи справы представленя у Вашінгтонê.

——

Кабінетъ французскій вôднêсши побêду на послêднôмъ засêданю парляменту, бо палата вôдкинула бôльшостію шêсть голосôвъ внесенье о наданье необмеженои власти судейскои панамскôй комісіи — забравъ ся енергічно до дêла, щобы заявити, що и правительство зможе выкрыти всê провины въ справê панамскôй. И такъ міністеръ Бріссонъ зразъ по засêданю палаты поручивъ ґенеральному прокураторови зарядити слêдство противъ урядниковъ публичныхъ о пôдкупство. Прокураторъ велêвъ увязнити членôвъ бувшои рады управляючои товариства панамского, а то Кароля Лессепса (сына Фердинанда), Маріюса Фонтане, бар. Котї и бувшого посла Самолероа. Именно сей Самолероа належать до тыхъ одинадцять послôвъ, котрымъ закидають, що продали свои голосы за 200.000 франкôвъ для переперта въ палатê справы емісіи льосôвъ панамскихъ. Зразъ вôддано до дiспозиціи прокуратора двинадцять комісарêвъ поліційныхъ, бо мали вôдбутись численнй ревізіи по домахъ. Барона Котї не найдено, бо вôнъ десь утêкъ, натомêсть тамтыхъ трехъ увязнено. Коли имъ предложено наказъ увязненя, наполоханй зачали звинятись, але вôдтакъ добровôльно поêхали въ комісарами до вязницê. Рôвночасно вôдбулись ревізіи: у Фердинанда Лессепса, котрый недужій проживае на провінціи, а въ Парижи у банкирôвъ и въ мешканю славного Корнилія Герце. Позабирано паперы, а въ бюрахъ товарищества панамского опечатано всê касы и двери. Увязненыхъ зревідовано мовь простыхъ злочинцêвъ и позамыкано окремо. Сй увязненя выклинали велику

сенсацію. Многі послы республиканьскій складали президентови міністрівъ ґратуляція за такъ енергічный выступъ. Була гадка поставити въ палатѣ внесенье, що розвязуесь комісія панамска, бо ви дальша чинность цѣлномъ злишна, однакъ комісія ухвалила, що не бачать причины, за для котрои мала бы злежати свои мандаты.

Зъ того заполоту въ справѣ панамскій показуе ся, що тымъ всѣмъ руководила якась тайна рука, и найправдоподібнѣйше — рука монархістівъ. По скомпромітованю поодиноквъ особъ, що стояли при кермѣ республиканьского правительства, мала прийти черга на здескритованье самого правительства. Если кабінетъ Рібота буде поступати безвзглядно и енергічно при выясненю цѣлои справы, може ще зарадити грозячій небезпечности, хочь въ другои сторовы треба примѣнити, що ся робота дуже трудна, коли при послѣднімъ голосованю правительство найшло въ палатѣ лишь шесть голосівъ бѣльшости и то ажь тогдѣ, коли всѣ вісѣмь міністрівъ віддали свои голосы въ користь правительства.

——

Въ Бельгіи при нарадахъ надъ змѣною права выборчого, а взглядно конституція, загадано зробити першій крокъ въ напрямѣ політичноі еманціпаціи женщинъ. Именно загадано надати женщинамъ право голосованя. Вправдѣ не маѳ се бути право безвзглядного голосованя всѣхъ женщинъ, але все таки бувъ бы то перший крокъ въ напрямѣ такои еманціпаціи. Право голосованя мало бы надатись женщинамъ, котрі суть опѣкунами малолѣтныхъ дѣтей. Ті опѣкунки голосували бы безпосередно, а не якъ доси черезъ повномочниківъ; зъ хвалею, коли устало бы ихъ право опѣкунъства, тратили бы право голосованя. Проектъ сей вбдвѣсъ ліберальный сенаторъ Фінетъ и сей проектъ маѳ досыть численныхъ прихильниківъ мѣжь членами сенату.

НОВИНКИ.

— **Навечеріе празника св. Николая** обходили многі львівскій родины рускій дуже сердечною забавою въ комнатахъ „Народноі Торговлѣ“, замовленыхъ на той вечеръ. Якъ було оголошено, богато рускихъ дѣточокъ дістало вбдъ св. Николая усякій красній даруночки, — школярики и школярочки дістали въ додатку ще й по книжочцѣ. Медівниківъ цѣлый великій кошикъ розсыпавъ ся щедро мѣжь радѣючу дѣтвору, котра не забуде сегорічного свята св. Николая ще и зъ прекрасного поученя, даного ёй передъ роздѣломъ дарунківъ. По любімъ празнику маленького поколѣня забавляли ся старші розмовами и импровізоваными хорами. При тій нагодѣ дуже добре зарекомендувалась „Народна Торговля“ ново-вбдкрытою у себе кухнею. О напиткахъ вже й не згадуемо, бо въ „Народній Торговли“ напитки зъ давнѣйше мали все дуже добру славу.

— **Санітарный стань на Подолю нашомъ** есть зовсѣмъ невбдрадный, бо коло Гусятина холера, коло Борщева другій слабости якъ діфтерія, шкарлятина и дизентерія [о тімъ уже писало „Дѣло“ въ ч. 269], а теперь сильный тифъ панує въ Краснімъ повѣта скалатского. Тамъ лѣкарь уповѣтовый сконстатувавъ бѣльше якъ 40 хорыхъ, бо кромѣ хорыхъ на тифъ ще й дѣти хорі на шкарлятину, а недавно умерло въ шестьохъ недѣляхъ сѣмь здоровыхъ и молодыхъ полбжниць. Сего року черезъ посуху великій бувъ тамъ неурожай, сады незродили, бо черезъ посуху розмножило ся хробацтво и понищило овочѣ на садовинѣ а по огородахъ ярину. И въ поли неуродило, бо $1^1/_2$—$2^1/_2$ копы на морґу. Звычайно въ осени брала громада за овочѣ 1200—1500 зр., а сего року ледво 150 до 200 зр., отже менше якъ податокъ за сады. Тифъ панує не тільки по селяньскихъ хатахъ, але и въ школѣ и на приходствѣ. Школу замкнено. Само село положене высоко на скалѣ, на хребтѣ Товтрівъ (false Медоборівъ) и не маѳ воды, а привозить ся ей зъ села Ставківъ. Холера звычайно Красне оминала або дуже мало жертвъ брала. Збручь вбдъ села на милю.

— **Зъ Корчина въ Сокальщинѣ** одержали мы вбдъ тамошныхъ селянъ письмо зъ справдѣшнымъ плачемъ на тягаръ, якій вложено на нихъ тымъ, що коли хто въ селѣ умре, то хтось зъ родины мусить зъ карткою вбдъ оглядача ити 14 кільометрівъ до д-ра Фаерштайна въ Кристинополи, абы на картку подививъ ся [розумѣесь не за дармо], пбдписавъ и вызначивъ, коли маѳ бути похоронъ. Докторъ навѣть понятя не може мати о хоробѣ неббщика, бо его не видѣвъ. Неразъ доктора нема дома, то треба и цѣлый день стратити — а дома лежить умерлець! А тутъ и священикъ не въ мѣсци, але 7 кільометрівъ въ Розджаловѣ. Чиста роспука! И по що ще й того томленя людей, котрыхъ и такъ усяка нужда томить, коли, хвала Ббгу, пошестей въ мѣсци нема?

— **Огнѣ.** Въ ночи зъ 14 на 15 н. ст. грудня згорѣвъ въ Коломыи магазинъ рафінеріи свѣчокъ Фрідмана коло двбрца зелѣзничого. Шкода выносить близько 2000 зр. — Тои самои ночи погорѣло въ Печенѣжинѣ пять котлівъ роны въ рафінеріи Щепановского. Шкода выносить около 3000 зр. — Дня 29 н. ст. падолиста вечеромъ выбухъ огонь въ загородѣ Айзика Райса въ Адамбвцѣ коло Журавна, въ повѣтѣ жидачівскімъ и спаливъ цѣлу загороду. Въ огни згорѣло 10 штукъ худобы. Шкода выносить близько 900 зр., а була обезпечена на 200 зр. Причина огню до теперь не выслѣджена. — Въ Бѣлинѣ великій въ повѣтѣ самбірскімъ, погорѣвъ дня 4 н. ст. грудня въ ночи шинкъ въ домѣ Петра Литиньского, а вбдъ того згорѣвъ ще й другій сусѣдный дбмъ. Шкода выносить 700 зр., а була обезпечена на 500 зр. Причиною було мабуть пбдпаленье.

— **Нещастій пригоды.** Дня 16 н. ст. грудня лучила ся въ Дрогобичи страшна пригода. Робітникъ въ салінѣ, 30 лѣтный Михайло Кметикъ, упавъ пбдчасъ роботы до котла зъ кипячою сыровицею и такъ попаривъ ся, що по кількагодинныхъ мукахъ померъ. Передъ чотирма роками лучило ся въ Дрогобичи таке саме нещастье. — Дня 6 н. ст. грудня рано о 11 год. найдено въ кирници Тымка Заячука въ Товмачи тѣло его жёнки. Коли вынимано трупа, не було нѣкого въ хатѣ. Мужъ покійницѣ выѣхавъ зъ дому ще о 8 год. рано зъ парбкомъ Михайломъ Чапліньскимъ по бураки для тамошнои цукроварнѣ и не мбгъ поки що выяснити сеи справы. Сусѣды Заячука казали, що вже вбдъ довшого часу Заячукова була несповна розуму. На тѣлѣ покійницѣ не найдено нѣякихъ слѣдівъ насильнои смерти. — Дня 10 грудня въ Павелчу, въ пов. станиславбвскімъ, переѣхала локомотива глухого жебрака Дмитра Мороза зъ Павелча, 63-лѣтного старця. — Въ Печенѣжинѣ переѣхали возы фабричній дозорця робітниківъ Михайла Шиманьского. Вбнъ хотівъ ихъ здержати, тымчасомъ самъ упавъ пбдъ колеса, котрі его переѣхали въ половинѣ тѣла. — Въ Слобідцѣ въ Бережанщинѣ стала ся така пригода. Павло Филиповичь и Марія Чорна поклали ся въ хатѣ, де на печи лежала одежа и прядиво. Въ печи було добре напалено, тому затлѣлось прядиво и одежа. Наставъ загаръ отрашный и вбдъ него обоє померли. Хочь якъ ихъ ратували на другій день рано, не вдѣяли нѣчого. — Въ лѣсѣ гр. кат. священика о. Гарасівского въ Кравици въ Чешанбвскімъ убила падаюча сосна Михайла Мішталя зъ Лисячихъ Ямъ.

— **Въ Жидачевѣ** панує ббспа и тифъ, а навѣть проявляесь чорна ббспа и були ей чотири выпадки, а одинъ закінчивъ ся смертію. Школа замкнена уже пять тыжднівъ.

— **Перше засѣданье екзекутивного комітету выставы краевои у Львовѣ** вбдбуде ся дня 21 н. ст. грудня о 5-тій годинѣ зъ полудня въ сали ратушевій.

— **Філія общества им. Качковского въ Сокалі**, розвязана сего року за-для непорозумѣнь зъ центральнымъ выдѣломъ того-жь общества, маѳ бути на ново отворена. Отворенье сеи філіи вбдбуде ся дня 29 н. ст. грудня.

— **Рбчній карты зелѣзничій.** Зъ днемъ 1 н. ст. сѣчня 1893 будуть выдаватись крбмъ рбчныхъ картъ, важныхъ на всѣ шляхи зелѣзниць державныхъ по цѣнахъ 150 зр. за III. клясу, 300 зр. за II. клясу и 450 за I. клясу, ще й такій жь карты рбчній на менший просторы, а то: до 50 кільометрівъ карты III. клясы по цѣнѣ 70 зр., до 100 кільометрівъ по 110 зр., по 250 клм. по 120 зр., до 350 клм. до 130 зр. и до 500 клм. по 140 зр. Карты II. клясы коштуютъ два разы, а карты I. клясы три разы тбльки, що карты III. клясы. Вкбнци будуть выдаваній также карты рбчній на шляхи, положеній въ окрузѣ одноі и тои самои громады по цѣнахъ 45 зр за III кл, 90 зр. за II кл. и 135 за I клясу.

— **Пригода на ловахъ.** Ґр. Иванъ Тарновскій зъ Вороблевичь пострѣливъ случайно на ловахъ ґр. Мнішка такъ нещастно шротомъ въ око, що д-ръ Махекъ, котрый лѣчить раненого, рѣшивъ выймити ему скалѣчене око, щобы уратувати друге.

— **Змѣна власности.** Маетнбсть Свидница и Чапляки въ повѣтѣ яворбвскімъ, належачій вбдъ 1872 року до жида Хаима Оранжа, купивъ Николай Якубовичь зъ Лазарівки за 170.000 зр.

— **Стіпендія.** Ставропігійскій институтъ розписавъ конкурсъ зъ речинцемъ до 15 н. ст. сѣчня 1893 на одну стіпендію рбчныхъ 105 зр. зъ фундаціи бл. п. Каролины Глинецкои а призначеной для студентівъ выдѣлу правничого. Поданя треба подавати на руки университетскихъ властей и выказати ся: метрикою, що компетентъ есть грекокат. обряда, свѣдоцтвомъ поведеня, убожества и школьнымъ.

— **Зъ Відня пишуть намъ:** Mensa academica зачинае псуватись; богато академиківъ подякувало за дешевый харчь, бо разъ: вбсѣмъ декаґрамівъ мяса не выстае на заспокоѣнье голоду, а друге: приборы до ѣды не вызначають ся харностію. Антісемітскій часописи выписались противъ кухнѣ, а се вызвало неоправдану вбдповѣдь ректора университету. Сли заразъ не запобѣгне тымъ недостаткамъ то внедовзѣ прийдесь заспѣвати кухни академичній „вѣчную память“. — *Иванъ Корабъ Мамчинъ.*

— **Міністеръ просвѣты** именувавъ на мѣсце бл. п. проф. Лиского яко консерватора для правъ секціи III (архівалій) въ Галичинѣ д ра Войт. Кентшиньского. Дѣяльность д-ра Кентшиньского буде розтягати ся на польскій архівалій въ повѣтахъ: Чешанбвъ, Яворбвъ, Мостиска, Самббръ и Старемѣсто а такожь на всѣ політичній повѣты лежачій на всхбдъ вбдъ згаданыхъ повѣтівъ, а то на часъ пятьохъ лѣтъ.

— **Самоубійства.** Юліянъ Тиминьскій студентъ 4-го року медицины на университетѣ краківскімъ отруивъ ся тамъ-же дня 14 н. ст. грудня. Причина самоубійства поки-що незвѣстна. — Въ Освѣцимѣ застрѣливъ ся Максимъ Казимиръ Чирнаньскій, управитель школы промысловои въ Камѣнцѣ струмиловбй. Зъ листу полишеного самоубійникомъ показуе ся, що вбнъ мавъ намѣръ выеміґрувати до Америки, однако позаякъ не выказавъ ся паспортомъ и бувъ поліціею задержаный, для того не хотячи вертати до Камѣнки, вбдобравъ собѣ житье. Въ листѣ додавъ самоубійникъ, що причиною его смерти суть: касино и карты. — Въ ночи зъ пятницѣ на суботу кинувъ ся у Львовѣ пбдъ переѣзджаючій поѣздъ коло Пбдзамча челядникъ кравецкій Францъ Дегтярь. При самоубійнику найдено листъ, въ котрімъ вбнъ выказуе ся, що причиною самоубійства були „муки и неповодженье“.

— **Неосподѣвано вытѣчивъ ся.** До притулку для бѣдныхъ при ул. Клепарівскій у Львовѣ вбдвезено онегды десінфекторъ, котрый хотѣли сейчасъ выпробувати. До пробы взяли якогось волоцюгу, котрого одежа, якъ здавалось, мусѣла мѣстити богато шкбдливыхъ бактерій. Не думаючи довго, служба всадила до десінфектора не лише одежу, але й самого волоцюгу. Зъ початку було ему тепло, але небавомъ стало за горячо, вбнъ зачавъ кричати и ажь тогдѣ замѣтили похибку. Выймили скоро волоцюгу въ апарату але, якъ показало ся, послужила ему парня. Его болѣло въ крижахъ и кололо, а вбдъ десінфектора пропавъ весь ббль.

— **Кблько коштуютъ страйки,** можна видѣти зъ недавнои змовы робітниківъ въ американьскихъ фабрикахъ Карнеджіого. Сей страйкъ коштувавъ властителя, робітниківъ и державу кругло $8^1/_2$ міліонівъ долярівъ, або 17 міліонівъ зр. Робітники стратили 2,500.000 долярівъ, держава выдала на войско 1 міліонъ долярівъ а властитель фабрикъ товариство Карнеджі, потерпѣли страту на 5,000.000 долярівъ. Товариство маѳ корѣнного капіталу 25 міліонівъ долярівъ, зъ чого на самого Карнеджіого припадае акцій за 13,500.000, такъ що вбнъ у всѣхъ справахъ рѣшае. Товариство складае ся зъ 21 членівъ майже самыхъ свояківъ.

— **Жидівскій забобоны.** Зъ Мѣлця доносять о такімъ фактѣ. Въ жовтни с. р. обскубувала жёнка тамошного купця Файвля Ґроса зарѣзану жидівскимъ рѣзникомъ курку и придавила ей имовѣрно при тій роботѣ такъ, що добуваючій ся горломъ воздухъ выкликавъ въ горлѣ курки голосъ, котрый Ґросова зрозумѣла яко: „ай вай“. Перепуджена тымъ жидівка побѣгла до мѣсцевого рабіна, котрый по довгихъ молитвахъ и розважаню рѣшивъ, що въ убитій курцѣ покутувала душа померши передъ кількома днями жидівки, котра сама рѣзала куры и продавала ихъ жидамъ яко рѣзаній рѣзникомъ. Зъ тои причины приказавъ рабінъ поховати курку на жидівскімъ окопищи, що дѣйстно зроблено.

— **За-для люльки.** При одній улици въ Лондонѣ суть два бюра телеґрафічній, одно для лінія Лондонъ-Парижъ (черезъ Доверъ и Кале) друге для лінія Лондонъ Брукселя (черезъ Остенду). Оба бюра лежать напротивъ себе а ихъ урядники живуть зъ собою въ найлѣпшій згодѣ. Часто вбдвѣдують одинъ другихъ та обговорюють рбзні бѣжучі справы. Передъ кількома днями лучило ся що одинъ урядникъ бельґійского бюра забувъ на столѣ товариша въ бюрѣ французскімъ свою люльку. Якъ найчемнѣйше просить вбнъ молодого служачого въ бюрѣ, щобы принѣсъ ему невбдступну люльку. Але слуга дуже обурився тымъ жаданьемъ и заявивъ, що вбнъ не обовязаный носити забутій люльки, его обовязокъ робити лишь те, що до бюра належить. На таку вбдповѣдь не сказавъ урядникъ анѣ слова; обернувъ ся, сѣвъ коло свого апарату и попросивъ бюро въ Остендѣ щобы его получило зъ Брукселю, Брукселю абы получила его зъ Парижемъ, Парижъ абы получивъ его зъ Кале, вбдтакъ Кале зъ Довромъ и вкбнци Доверъ щобы получивъ его зъ Лондономъ. Тогдѣ зателеґрафувавъ до сусѣдного бюра: „На вашімъ столику забувъ я мою люльку. Слуга въ моѣмъ бюрѣ не хотівъ менѣ ей принести, прошу перешлѣть менѣ ей вашимъ послугачемъ“. За мінуту була вже люлька въ рукахъ властителя.

— **Недужитье власти.** Передъ трибуналомъ апеляційнымъ въ чернбвцяхъ вбдбула ся дня 12 н. ст. грудня розправа апеляційна старшого комісаря сторожѣ скарбовои Іос. Міки та Вольфа и Шміля Кельгамерівъ. Міка допустивъ ся дня 13 серпня с. р. надужитя власти урядовои арештуючи безправно Кельгамерівъ при чімъ зробивъ ужитокъ зъ шаблѣ. Зъ своеи стороны Кельгамеры обидили Міку. Судъ въ першій инстанціи засудивъ обѣ стороны: Кельгамерівъ на три и на два днѣ арешту а Міку на три днѣ арешту и на заплату коштівъ процесу. Трибуналъ апеляційный потвердивъ зазудъ першои инстанціи змѣняючи кару арешту Міки на 75 зр. кары.

Вѣсти зъ Арх. Львбвскои.

На конкурсъ зъ речинцемъ до 9 н. ст. лютого 1893 розписана парохія Звыжень дек. залозецкого.

Сотрудництво въ Иванбвцѣ одержавъ о. Володим. Винярскій зъ Станиславчика.

Президія намѣстництва годить ся на канонічну институцію оо.: Теод. Богачевского на Лецбвку и Теоф. Яворовского на Болшовець.

Правительство асигнувало платню для приватного сотрудника въ Глещавѣ на часъ душпастирства теперѣшного пароха тамошного.

Канонічну институцію на парохію Явче одержавъ о. Теод Ковальскій.

Митрополича консисторія вбднесла ся до краевои рады школьнои о установленье системізованыхъ учителівъ религіи греко-кат. обряду при школахъ народныхъ въ Журавнѣ, Долинѣ и Болеховѣ, а до намѣстництва о платню для приватного сотрудника въ Выбранбвцѣ.

Архіерейску грамоту похвальну зъ правомъ носити вбдзнаки крилошаньскій удѣливъ ординаріятъ о. Евг. Лотоцкому парохови въ Лешневѣ.

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

До канонічноі институціи вбзваній оо.: Володим. Кобздай на Лопѣнку дек. балигородского, Ром. Осьмакъ на Синявку, дек. любачівского.

Именованый о. Вас. Устіяновскій дотеперѣшный завѣдатель дек. балигородского дѣйстнымъ деканомъ и одержавъ право носити вбдзнаки крилошаньскій; такій жь вбдзнаки одержавъ и о. Ант. Фединкевичь деканъ яворбвскій.

Презенту на Кбньске, дек. бирчаньского одержавъ о. Сев. Хлопецкій.

Сотрудництво въ Яструбичахъ, дек. сокальского, одержавъ о. Ник. Федашь.

Новопоставленій пресвитеры одержали слѣдуючій посады: Сев. Мацюракъ сотрудництво въ Дорогошевѣ великбмъ дек. куликівского, Ом. Кормошь сотрудництво въ Сгенятинѣ дек. сокальского, Анат. Козаневичь сотрудництво въ Летни дек. дробицкого, Іос. Кузьмакъ завѣдательство въ Ряббмъ дек. балигородского, Титъ Чеховичь сотрудництво въ Белзѣ, Алекс. Гумецкій сотрудництво въ Жовтанцяхъ дек. куликівского, Ив. Федѣвъ сотрудництво въ Хищевичахъ дек. комарняньского, Казим. Гермакъ сотрудництво въ Кукизовѣ дек. куликівского, Іос. Круликовскій сотрудництво въ Вовчбмъ горѣшнбмъ дек. жукотиньского, Ант. Скобельскій сотрудництво въ Даліевбй дек. яслиского, Атан. Бованко сотрудництво въ Мокротинѣ дек. жовківского, Алекс. Сѣнкевичь сотрудництво въ Сернахъ дек. мостиского, Евг. Хоминьскій завѣдательство въ Берегахъ гбрныхъ дек. затварницкого, Макс. Дуркотъ сотрудництво въ Плоскбмъ ad Галівка дек. жукотиньского, Орестъ Папъ сотрудництво въ Старбмъ мѣстѣ дек. старосамбірского, Іос. Брилиньскій сотрудництво въ Теплицяхъ дек. ярославского, Ант. Козѣй сотрудництво въ Ляшкахъ дек. ярославского, Ив. Городецкій завѣдательство въ Михалевичахъ дек. комарняньского, дальше Ив. Матвіясъ именованый провізоричнымъ катихитомъ при народныхъ школахъ въ Яворовѣ, а Вікт. Савчакъ такимъ же катихитомъ въ Добромили.

Вѣсти зъ еп. Станиславбвскои.

На конкурсъ зъ речинцемъ до 1 н. ст. лютого 1893 розписанй слѣдуючій парохіи: Гвбздь, надвбрнияньского деканата и Ганусівцѣ езуполь-ского деканата.

Въ пропозиціи умѣщенй оо.: на Рожень вел. Д. Балицкій, И. Гошоватюкъ, Дим. Хоминъ, Ал. Воляньскій, и Ал. Рещетиловичь; на Сороки коло Бучача: Сав. Кисѣлевскій Григ. Ковчь, Конст. Мудракъ, Ярос. Билиньскій, Ал. Олесницкій и Волод. Носковскій; на Брустуры, дек. пѣстиньского: Юл. Рожанковскій, Ник. Смалько и Ев. Левицкій; на Лѣски: о. Мих. Яцикевичь, Дим. Хоминъ и Вас. Мыдловскій.

На посаду греко кат. душпастиря въ Сполученыхъ Державахъ Пбвнбчноі Америки розписаный конкурсъ. Старатись о ту посаду можуть лише вдбвцѣ або безженній священики, котрі повинні свои просьбы высилати до греко-кат. митрополичого ординаріяту у Львовѣ, на просьбу котрого конкурсъ сей оголошеный такожь въ епархіи перемыскій и станиславбвскій.

Канон. институціи одержали оо.: Иванъ Коцюба на Олешу и Вас. Долиньскій на Серафинцѣ. *До такоиж институціи вбзваній* оо.: Омелянъ Ростковичь на Чорткбвъ и Иванъ Монцѣбовичь (зъ львів. епар.) на Комарівъ.

Президія намѣстництва згодилась на канонічну институцію о. Ивана Ляторовского, яко приходника въ Долинѣ, товмацкого деканата.

Вбдъ конкурсового испыту увільненый о. Волод. Стефановичь зъ Вашковець.

Конкурсовый испытъ здали оо.: Ал. Осадця, Евг. Ступницкій, Евг. Филиповичь, Анг. Билинкевичь, Ал. Мардаровичь, Конст. Ткачкевичь, Григ. Жолкевичь, Ден. Вакулиньскій, Онуфрій Лелетъ, Теод. Гаморакъ, Брон. Вергановскій, Иванъ Смольный, Авг. Левицкій и Изидоръ Бобикевичь

Оборонцемъ супружества при церковнімъ судѣ въ супружескихъ справахъ именованый о. Мих. Семенівъ. Нотаремъ того жь церковного суду именованый о. Анг. Войтѣховскій.

Ординаріятскимъ шкбльнымъ комісаремъ въ снятиньскімъ деканатѣ именованый о. Ник. Огоновскій, прих. въ Джуровѣ, а о. Ом. Дрогомирецкій зъ Княжа увільненый вбдъ того обовязку.

Заступниками катихитівъ народныхъ шкблъ именованій оо.: Ґр. Баришь въ Бэрщевѣ и Иванъ Гошоватюкъ въ Печенѣжинѣ.

До дух. семинаріи у Львовѣ принятій: Волод. Дворянинъ зъ станиславбвскои, а крбмъ того Орестъ Гнатишакъ, Теод. Двулѣтъ и Онуфрій Гудзьо зъ перемыскои епархіи зъ полишеньемъ ихъ въ тій-же епархіи.

Въ дбмъ пресвитерскій въ цѣли рукоположенія въ ереѣ принятій пп. Бѣлиньскій Денисъ, Весоловскій Омелянъ, Гаваньскій Северинъ, Глѣбовицкій Теофіль, Сѣмовичь Михайло, Яворскій Алексѣй, Юревичь Софронъ.

Посмертній — ✝ — оповѣстки.

Евфрозина зъ Дольницкихъ Ляндерова упокоила ся въ Залбзцяхъ у свого сына пароха залозецкого, дня 14 н. ст. грудня въ 73-тімъ роцѣ житя. Вѣчна ёй память!

Наука штука и література.

— **Исторію Руси-Украины** для ужитку яко пбдручника „исторіи краевои“ въ середныхъ школахъ зъ рускимъ языкомъ выкладовымъ укладають — зъ порученя краевои рады школьнои — професоры исторіи въ рускій ґімназіи львбвскій пп. Н. Вахнянинъ и д-ръ Юл. Целевичь. П. Вахнянинъ оброблюе періодъ литовскій, а д ръ Целевичь періодъ княжій и политовскій. Якъ довѣдуемось оба пп. професоры внедовзѣ вже вбддадуть выготовленій свои роботы до дальшого заряджения краевои рады школьнои.

— **„Зеркало“ ч. 23** зъ 15 (27) падолиста мѣстить: на вступѣ знаменитый, терпкій але небезосновный стихъ Залуквича п. заг. „Смерды“; въ фейлетонѣ прозою статейку Ивана Перекотиполя п. заг. „Наші патріоты“; дальше стишки Залуквича и Шершеня та й статейки прозою. На илюстраціи представляе намъ Вычоса еміґрацію — хлопа въ до Россіи, а шляхтичівъ-послівъ до Відня на засѣданя рады державноі. — „Зеркало“ выходить у Львовѣ два разы на мѣсяць и коштуе на рбкъ 4, на пбвъ року 2 а на чверть року 1 зр. Адреса редакціи и адміністраціи: улиця Академічна н-ръ 8.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Именованя.** Старшій инжинеръ Гавришкевичь именованый совѣтникомъ будбвничимъ, инжинеры Ришковскій и Скшишовскій старшими инжинерами, вкбнци адъюнкты Борельовскій и Регецъ инжинерами при галицкімъ намѣстництвѣ.

Телеграмы „Дѣла“.

Відень 19 грудня. Міністерство скарбу згодило ся, щобы край перенявъ на себе продажу соли. Міністерство поставило деякій условія, на котрі маѳ выдѣлъ краевый вбдповѣсти до мѣсяця. — Товариство демократичне святкувало 25-лѣтні роковины истнованя конституціи.

Берлинъ 19 грудня. Правительство загадало дозволити на поворотъ Езуитівъ, щобы тымъ способомъ зъеднати центрумъ для предложень войсковыхъ.

Парижъ 19 грудня. Правительство зарядило дальшій увязненя, а навѣть якъ кажуть загадало розвязати парляментъ.

Софія 19 грудня. Урядово заперечують всякі вѣсти про подруже кн. Фердинанда.

Мадритъ 19 грудня. Выборы до новыхъ кортезовъ розписаній на марець.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Впов. Адріянъ. Позаякъ мы не маємо дотычного нумера згаданои часописи и не можемо вказанои намъ статьѣ выкорыстувати, то просимо або ласкаво прислати намъ готовый рефератъ, або бодай дотычный нумеръ часописи.

Надослане.

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкорѣ гладкость и знаменито пристае до лица. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру водъ 20 до 50 кр

Аптика „подъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь водворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

подъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвазу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ подъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

200 до 300 зр. доходу мѣсячно

можна досягнути капіталомъ 300 до 600 зр. при малому ризику черезъ дневну спекуляцію біржеву посредствомъ досвѣдного фінансіста. Повѣреный капіталъ складае ся на имя клієнта въ першомъ банку вѣденьскомъ. — Найлѣпшій референціи водъ галицкои клієнтелѣ. Адреса: **Prima Referenzen 888 an das Ankündigungs-Bureau der N. fr. Presse in Wien.** 4501 1—4

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнобъ	—	—	901	—	—	—
„ Подволочискъ и Бродобъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Подволочискъ и Бродобъ (на дворець Подз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радовцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Відходять зъ Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнобъ	—	—	—	—	756	—
„ Подволочискъ и Бродобъ (зъ голов. двірця)	258	—	941	1026	—	—
„ Подволочискъ и Бродобъ (зъ Подзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радовцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый по слѣ годинника львовского. Числа подчеркненй означають нору 2238 ночну водъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Обѣды смачній и здоровій на свѣжомъ маслѣ въ абонаментѣ мѣсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручае Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30 4493 (7—?)

НА КОЛЯДУ НОВЫЙ РОКЪ,

Именины и т. д.

найвдповѣдньйшимъ дарункомъ

Руска Исторична Бібліотека

въ гарной оправѣ.

Высылае **Ол. Барвѣньскій**, Львовъ ул. св. Николая ч. 13.

ГЛЯДАЄСЬ АГЕНТА до збираня анонсовъ.

Перщенъство мають ти, що вже тымъ занимали ся. Близша вѣдомость въ адміністрації „Дѣла“.

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска“,

брошурка, зъ котрою кождый повиненъ обзнатись зъ оглядуна маючу завестись зъ новымъ рокомъ школьнымъ въ нашихъ школахъ управильнену правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Достати можна въ друкарни Тов. им. Шевченка у Львовѣ ул. Академична ч. 8.

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 59—?

гігієнічні, хірургічні, до плеканя недужихъ и для полозаниць (Спеціяльности паризкій подъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажданье даромъ и оплатно.

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручае Всечеснѣйшому Духовенъству и п. п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКІЙ ОБРАЗКИ:
безъ молитовъ мала сот. 35 кр.
„ „ середна „ 45 „
„ „ бодьша „ 70 „
зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка

МЕДАЛИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ медаликовъ по 14, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:
тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ
Ставроп. Института по 50 кр. на рокъ 1893.

КАЛЕНДАРЪ
„Посланника“ на рокъ 1893 по 35 кр.

О численій замовленя уграшае ся! 4493 3—2)

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютомъ 1893 року выйде **повне выданье творовъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

подъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ“

Выданье обоймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Формать осьмиця. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложенй будуть два портреты [новій клѣшѣ]. Оба томы будуть оправленй въ першій нашій роботни переплетничій п. Мих. Спожарского и Сына на взоръ клясикобъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року руского **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Познѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ“.

СО-

рочки мужескій, по цѣнѣ фабричній зр. 1·75, 2·–, 2·50, манщеты, ковнѣрики, калесоны, скарпитки, хусточки, краватки, шлейки, и т. п.

поручае найдешевше

Павло Лянгнеръ

передъ тымъ

БРАТЯ ЛЯНҐНЕРЫ

у Львовѣ улиця Галицка ч. 16.

Головный складъ куфровъ до подорожи. 2537

Цѣнники на жаданье даромъ.

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимае вкладки на

КНИЖОЧКИ

и опроцентовуе ихъ по

4½% на рокъ.

2219 104—?

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та водъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційній выставляють ся въ языцѣ рускомъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Ближше можна розвѣдатись въ Адміністрації „Дѣла“. 4258

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домовъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за колька мінутъ полученье електричными звонками **а тымъ самымъ не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провідный дротъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зо знаменитымъ телефономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовій телєфоны за штуку водъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайній телєґрафы домовій

цѣлій водъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючій лампы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подовъ, а такожъ стаєнъ, воконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами водъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозовъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 52—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна робоотня.

Илюстрованій цѣнники даромъ и франко.

Новость!

На свята

ВОДА МАРШАЛКОВСКАЯ

3747

вынаходу

ИАВНА ИГНАТОВИЧА

фляконъ 50 кр. и 1 зр.

На свята

Новость!

!!! На Свята Роздвяній !!!

ТОРГОВЛЯ

МИХАИЛА ДЫМЕТА

У ЛЬВОВѢ

поручае по цѣнахъ умѣреныхъ, сталыхъ и совѣстныхъ

Євангеліоны нового выданя, оправній въ оксамитъ въ прехорошихъ солідной роботы оковахъ позолоченыхъ водъ зр. 55—150. Дальше: Артосы, Фелоны, Стихарѣ (альбы), Кадильницѣ, Хресты на подставѣ, ручній и процесіональній Лѣхтарнѣ, Патриціи, Пауки бронзовій и кришталевій, Образы, Свѣчники (канделябры), Хоругви и Фаны, Чашѣ золоченій, зъ хиньского срѣбла и зъ чистого срѣбла, и прочій церковній знаряды.

Книги выданя Института Ставропигійского по тыхъ самыхъ цѣнахъ. 4183 4—6

Высылка водворотною почтою.

Лишь **тогдѣ правдивый**, если трикратна флящина есть замкнена низше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовтомъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Мааґера

правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ

зъ фабрики

ВІЛЬҐЕЛЬМА МААҐЕРА

у Вѣдни.

Розслѣдженый першорядными повагами медичными и **за-для своси легкои стравности** порученый також дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збольшеня ваги тѣла, полѣпшеня соковъ, а такожъ взагалѣ прочищеня крови. — Флашку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабричномъ **Wien III./3., Heumarkt Nr. 3.,** а такожъ **майже по всѣхъ аптикахъ австро-угор. державы.**

У Львовѣ у пп. аптикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, та у пп. купцѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Ганкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. державы:

W. MAAGER, WIEN

III./3., Heumarkt 3. 4431 7—18

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка подъ зарядомъ К. Беднярского.

ПОДЯКА.

Сего року довелось намъ зъ волѣ Всевышного переносити тяжкій удары. Не змогли мы ще отямитись по втратѣ Найдорожшого вотця и головы нашои родины, а вже чорный ворогъ смерти, що мовь лютый вихоръ летить по цѣлому свѣту, забравъ зъ найблизшого кружка мою дорогу и вѣрну подругу а дробнымъ дѣтямъ найлѣпшу матѣрь бл. п. Олену зо Сроковскихъ Стахевичеву.

Въ томъ тяжкомъ и несказано болючомъ горю единою водрадою и потѣхою було сочувство, якого мы дознали водъ численныхъ нашихъ знакомыхъ и приятелѣвъ. Тожь нехай вольно буде намъ зложити найширшу подяку за помочь водрязду, потѣху, сочувство и участь въ похоронахъ.

Дякуемо передо всѣмъ сердечно Высокоповажаному д-рови Юрію Конкольнякови, примареви шпиталю станиславовского и заступникови головы мѣста за те, що не жалувавъ труду и на кожде звѣзваньe радо спѣшивъ зъ своею свѣтлою радою и знаньемъ, а хочь мимо ужитя найновѣйшихъ здобутковъ науки лѣкарскои не могъ побороти невылѣчимои недуги, то однако значно зменшувавъ великій терпѣня Покойницѣ.

Складаемо ровножь щиру подяку Впрепод. О. Симеонсви Ткачуникови крилошанови канцлерови, Впреп. о. Теодатови Шанковскому, крилошанови и деканови, Впреп. о. Михайлови Семенови, катихитови, Пр. оо. Омелянови Абрисовскому, Антонови Войтѣховскому, Олександрови Мардаровичеви, Володимирови Диманьскому — зъ Станиславова, — Пр. оо. Михайлови Вальницкому зъ Марковець и Омелянови Каратницкому зъ Загвоздя; — Пр. оо. латиньского обряду Станиславу Свѣдецкому, Францішкови Скарбовскому и Кулаковскому зъ Станиславова, — що мимо тяжкои негоды зволили водировадити тлѣнній останки Покойнои на кладовище и водслужити сумный обрядъ похоронновъ, засыпаючи горячій молитвы за душу померши. — Спаси Богъ и Честному Братству церковному зъ Загвоздя за ласкавый трудъ и звеличанье похоронновъ.

Вконци дякуемо щирымъ серцемъ товаришамъ-купцямъ, молодежи торговельной та всѣмъ знакомымъ и приятелямъ, — особливо-жь сердечну складаемо подяку Членамъ станиславовскои „Рускои Бесѣды“ и ихъ родинамъ, котрій громадною участію въ похоронахъ и зложеньемъ вѣнця на домовинѣ дали выравъ горячого співчутя и сердечнои прихильности супротивъ тяжко навѣщеной нашои семьѣ.

Всѣмъ и кождому зъ окрема велике и щире Спаси-Богъ.

Теодоръ Стахевичъ, именемъ родины.

Станиславовъ 5 (17) грудня 1892.

Ч. 277. Львовъ, Второкъ 8 (20) грудня 1892. Рочникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вівторокъ, а въ вівторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ	18 зр.	на цѣлый рѣкъ	24 зр.
на пѣвъ року	9 зр.	на пѣвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ	16 зр.	на пѣвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертаютъ ся лише на попереднє застереженє. — Реклямація неопечатані пѣльні ѣдъ порто Непрямокутне число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня приймаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. ѣдъ одного рѣчка инсератового въ рубр. „Надѣслане“ по 20 кр. а. в. Поданя числить ся по 10 кр. ѣдъ етикиза.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Конференція угорскихъ епископѣвъ заѣвчила ся, а ухвалы ей, коли будутъ переведенѣ въ житье, будутъ мати велику вагу въ розвитку католицкои церкви. Именно справа управильненя конґруы для нижшого духовенъства католицкого дала нагоду до згаданыхъ ухвалъ, котрыхъ цѣль зорґанізувати автономію католицкои церкви. Проектъ сеи орґавізаціи выйшовъ вѣдъ епископа д-ра Шлявха въ Великого Вараждину и въ осьми точнахъ предкладае плянъ, пѣсля котрого мае перевестись орґавізація. Змѣстъ тыхъ точокъ такій:

1. Для полѣпшеня дотаціи нижшого духовенъства католицкого и евентуально для пѣдпомоги высшихъ католицкихъ заведень науковыхъ закладаесь фондъ въ сумѣ 10 міліонѣвъ зр., на котрый складаютъ ся майна орденѣвъ монашихъ, опатства и капітулы въ Угорщинѣ. 2. Ся фондація буде, за дозволомъ угорского правительства и короля, яко найвысшого патрона, заґлютекована на всѣхъ бѣльшихъ добрахъ церковныхъ. 3. Зъ рѣчныхъ чинщѣвъ, котрѣ не смѣютъ перевысшати 5%, епископатъ творить центральну касу. 4. Що року укладаесь буджетъ потрѣбныхъ дотацій и субвенцій. 5. Для управы центральною касою именуе цѣсарь на предложенье примаса стѣлько членѣвъ зъ-помѣжь цивільныхъ людей, скѣлько вышле епископатъ на своихъ заступникѣвъ зъ-помѣжь духовенъства. 6. Ся мѣшана комісія центральна буде институцією зъ назвою: Краєва рада для католицкои автономіи. На компетенцію сеи рады припадае не лишь управа центральною касою, але й управильненье конґруы, управа и пѣдпомога католицкихъ школъ народныхъ, охоронокъ, притулкѣвъ, середныхъ школъ, семинарій учительскихъ и взагалѣ рѣшанье у всѣхъ католицкихъ справахъ свѣтского характеру. 7. Кругъ дѣланя сеи рады установить король на предложенье епископату. 8. Для переведеня сеи ухвалы выбираесь комісія зъ 15 членѣвъ, зъ котрыхъ сѣмь выбираe конференція а сѣмь именуе примасъ зъ-помѣжь свѣтскихъ людей. Комісія начне нарады пѣдъ проводомъ примаса въ початкомъ слѣдующого року и предложитъ справозданье въ першихъ мѣсяцяхъ 1893 р. конференціи епископѣвъ.

До сеи комісіи выбрано на конференціи: епископѣвъ Шлявха, Шустра, Штайнера, Горвіта, Десевфіого, Фирчака и игумена Шера. Цивільныхъ членѣвъ занимуе примасъ зъ-помѣжь послѣвъ сойму и палаты панѣвъ. Якъ видимо, проектъ признавъ сѣй радѣ католицкѣй значный кругъ дѣланя, котрый не разъ може вѣйти въ колізію въ адміністраційными порядками правительства. — Крѣмъ сеи найважнѣйшои ухвалы запали ще й инши, якъ н. пр. скликанье вѣча католицкихъ учителѣвъ народныхъ, справа т. зв. дивныхъ супружествъ и инши. Справу выкладу религіи въ середныхъ школахъ передано комісіи.

— —

На другій рѣкъ припадаютъ 25-лѣтни роковины истнованя славяньского комітету благотворительного, тожь — якъ доносить N. fr. Presse зѣ Львова — загадали петербургскій панславісты устроити загальный конґресъ славяньскій, на котрый будуть запрошенѣ такожь знатнѣйши представителѣ Славянъ австрійскихъ.

Президентъ россійского товариства для пароходнои плавбы на Чорнѣмъ морю и Дунаю кн. Гагаринъ предложивъ россійск. правительству справозданье, де заявивъ, що годѣ россійскѣй фльотѣ торговельнѣй продовжати свою чинность на Дунаю такъ довго, доки будуть истнувати теперѣшнѣ вѣдносины Россіи до Болгарія и Румунія, бо Нѣмцѣ, Австрійцѣ и Мадяры спиняютъ всяку дѣяльность Россіянъ въ тыхъ краяхъ. Вкѣнци дѣйшовъ кн. Гагаринъ до такого заключеня, що середъ такихъ обставинъ на нѣчо не здасть ся робота россійского товариства, хочь-бы россійске правительство пѣдвысшило признаву ему рѣчну субвенцію.

Россійска рада державна ухвалила проектъ закона, пѣсля котрого у всѣхъ копальняхъ можуть бути самостѣйными наставниками лишь такій особы, що выкажуть ся свѣдоцтвами повѣченыхъ школъ техничныхъ въ Россіи. Сей законъ входить въ повне переведенье до пяти лѣтъ, и цѣль его, якъ видно, усунути въ Россіи чужостороній елементы.

Газеты обговорюютъ справу именованя амбасадора нѣмецкого въ Петербурзѣ. Хочь послѣдными часами вѣдносины мѣжь царскимъ дворомъ а уступившимъ амбасадоромъ ґр. Швайніцомъ були ажь надто холодній, то однакъ послѣдна хвиля пращаня була дуже сердечна и сю змѣну приписуютъ вражѣню, яке французкій скандалы выликали на царскѣмъ дворѣ. Наслѣдникомъ Швайніца ставъ, на выразне бажанье царя, ґенералъ Вердеръ, котрый вже давнѣйше бувъ аташемъ нѣмецкого посольства въ Петербурзѣ и тогдѣ бувъ вѣдзначеный царемъ черезъ запросины на дворскій забавы въ тѣснѣйшихъ кружкахъ. Коли-жь и теперь, коли Вердеръ стане офіціяльнымъ представителемъ Нѣмеччины въ Петербурзѣ, наступлятъ того рода сердечнѣ запросины, то тогдѣ буде можна вывести далекосяглѣ комбінаціи політичнѣ.

До Петербурга прибувае сими днями посолъ хиньскій, а ґазеты анґлійскій лучатъ сю гостину зъ квестію памірскою. До краины Паміру поставили послѣдными часами свои претенсіи такожь и Хины. Для Хинъ важный Памиръ зъ того взгляду, що зъ-вѣдтамъ дуже выгѣдно зачати воянній операція противъ Тибету и хиньского Туркестану, длятого командантъ хиньскій въ Кинґарѣ, на першу вѣсть про похѣдъ россійского полковника Й нова выславъ сейчасъ свои войска до мѣсцевости, що лежить въ т. зв. алічарскѣмъ Памірѣ. Однакъ войска афґаньского еміра прогнали хиньскій вѣддѣлъ зъ тои позиціи. Хинцѣ пожалувались віцекоролеви Индій, яко протекторови Афґаністану, и выказавши свои права до однои частины Паміру, зажадали вытыченя границѣ. Правительство анґлійске, котре волѣло бы бачити въ Памірѣ въ своѣмъ сусѣдствѣ Хинцѣвъ анѣжь Россіянъ, охотно выслухало жалобъ Хинцѣвъ и наперло на еміра, що уступивъ зъ Алічару. Але що до сего Алічару мають претенсію и Россіяне, тожь зачалась мѣжь Петербургомъ а Пекіномъ вымѣна нотъ дипльоматичныхъ. Вымѣна не довела до нѣчого и теперь посолъ хиньскій мае особисто полагодити сю справу въ Петербурзѣ.

— —

Італійскій міністеръ судовництва предложивъ парляментови проектъ закона що-до заключеня супружествъ. Кождо супружество, щобы було важне, мусить перейти двѣ формы: Найперше мае вѣдбутись вѣнчанье цивільне, а вѣдтакъ ажь може наступити вѣнчанье церковне. Законъ заказуе духовенъству пѣдъ карою вязницѣ и великихъ каръ грошевыхъ поблагословити вѣнчанье въ церквѣ, если на передъ не вѣдбулось вѣнчанье цивільне. Въ мотивахъ сказано, що теперь мѣжь простымъ народомъ великій надужитя що-до заключеня супружествъ и се причиняесь до упадку моральности и житя родинного.

— —

Республиканцѣ у Франціи ажь теперь полапались, въ яку халепу они попались черезъ справу панамску. Всяка погань, яка выкрылась въ тѣй справѣ, паде у вину республиканцѣвъ, а властиво республиканьского правительства. Тожь зачали пильнѣйше слѣдити и показалось, що такожь провинились члены монархістичныхъ и консервативныхъ сторонництвъ та що противъ нихъ буде можна такъ само выступити судово якъ и противъ республиканцѣвъ. Але помимо того въ результатѣ выходить, що всюды загальна коррупція, а въ наслѣдокъ того дескредитованье правительственныхъ кругѣвъ. Длятого правительство, порѣшивши перевести безпощадне слѣдство въ справѣ панамскѣй, загадало забезпечитись передъ несподѣванками въ парляментѣ того рода, якъ упадокъ кабінету Любета, що могло бы дуже легко наступити, если бы ще треба було увязнити деяныхъ депутованыхъ — и мабуть ухвалило, розвязати теперѣшный парляментъ. Нагоду до розвязана подаютъ ферія парляментарній, отже правительство внесе проектъ провізорія буджетового на два мѣсяць, а по ухвалѣ палаты, правительство буде мати вѣльнѣ руки и буде могло розвязати парляментъ. Справа поки що держить ся въ тайнѣ, бо могло бы лучитись, що правительство мусѣло бы провалитись при якѣй дрѣбнѣй нагодѣ, або при ухвалахъ що-до заключеня французко-швайцарского договору торговельного. Рѣвножъ позбулось бы правительство ще й инши дразливои квестіи, именно не потребувало бы ставити внесеня на розвязанье парляментарноа комісіи панамскои, котра теперь при енерґіи правительства не лишь цѣлкомъ зникла, але, можна сказати, навѣть шкѣдна, бо въ своѣмъ урядованю дае послухъ найзвычайнѣйшимъ сплетнямъ и тымъ причиняе ся до ще бѣльшого здескредитованя.

Бунтъ селянъ въ Чорнѣмъ Дунайци.

Передъ кѣлькома днями подали мы вѣстку про бунтъ селянъ въ Чорнѣмъ Дунайци, селѣ новоторгского повѣта, де староство хотѣло практично выконати приписы закона о гаразѣ легавихъ у худобы. Про сю подѣю помѣстила Nowa Reforma ось яку допись:

Годѣ опраздувати бунтовникѣвъ, мовь бы они боронили свого майна, не знали закона и т. п., бо се будуть лишь пустѣ фразы. Згаданый законъ о заразѣ легавихъ у худобы бувъ не лишь оповѣщеный въ громадѣ, але и обговореный на окремыхъ зборахъ рѣльничого кружка дня 27 падолиста с. р. въ школѣ, а навѣть попсняли сей законъ пп. Люблінеръ, повѣтовый ветеринарь и д-ръ Кравичъ, инспекторъ ветеринарійный зѣ Львова, при оглядинахъ худобы въ кѣлькохъ оборахъ, якъ Якова и Ивана Шафлярскихъ, Ивана Стопки та Ивана Федора въ дняхъ 19 и 23 падолиста. При тыхъ оглядинахъ велѣвъ д-ръ Кравичъ замкнути згаданѣ чотири оборы.

Дня 26 падолиста прибула на мѣсце комісія (Зачкевичъ, комісаръ повѣтовый и Люблінеръ, ветеринарь повѣтовый) та зачала пѣдготовляючѣ чинности. Дня 2 грудня удала ся комісія разомъ зъ вѣйтомъ Іос. Пенксою та двома мужами довѣрья: Лабудою зъ Одровонжа и Вечоркомъ зъ Хоходова, селянами прибраными за таксаторѣвъ, та хотѣла приступити до свого урядованя, — але помимо асистенціи пяти жандармѣвъ мусѣла уступити передъ пекольнымъ крикомъ величезной товпы 600 до 800 людей обого пола, узброеныхъ въ кѣлье, камѣнье, горячій попѣлъ и кипятокъ и т. п. Если бы жандармы були ужили оружья, були бы дуже сумнѣ наслѣдки, то-жь комісія цофнула ся середъ обидъ и чинивъ зневаги. На другій день, 3 грудня, повторило ся те саме. Показало ся, що не помогла навѣть интервенція особиста старосты п. Оробкевича, що прибувъ зъ Нового Торгу.

Розъяренье збѣльшило ся, бунтовники постарали ся о помочь зѣ сусѣдныхъ сѣлъ, и дня 3 грудня оперли ся чинно урядованю комісіи та хочь скрѣплено асистенцію жандармѣвъ, котрѣ зъ карабінами въ рукахъ вѣйшли на обойстя, мусѣла комісія уступити, бо певно нѣ одинъ би членъ не бувъ бы выйшовъ вѣдтамъ живый.

Бунтовники ужили такои тактики, що выпхали наперед женщинъ и дѣтей, думаючи, що жандармы не ужнютъ противъ нихъ оружья. Староста, уживши всякихъ мирныхъ средствъ, бувъ спонуканый закликати войско зъ Нового Санча. Передъ тымъ ще старавъ ся усмирити бунтовникѣвъ черезъ мѣсцевѣ особы вплывовѣ, а навѣть потвердивъ реверсъ, выставленый вѣйтомъ а запевняючій вѣдшкодованье за худобу.

Мѣсцевый сотрудникъ кс. Гуня особисто пѣйшовъ до збунтованыхъ и дававъ имъ кинжочку касы щадничои на 1500 зр., але не вдѣявъ нѣчого, бо збунтованѣ не хотѣли его слухати, лишь вѣдгрожували ся и проклинали „панѣвъ“. Въ недѣлю 4 грудня старавъ ся нарохъ кс. Бросікъ полагодити справу въ проповѣдницѣ, але нарѣдъ пѣднявъ крикъ и грозьбу навѣть въ самѣмъ костелѣ. Въ часѣ сего заколоту було небезпечно ходити по селѣ, бо помимо арештованя кѣлькохъ проводирѣвъ, всюды можна було почути погрозы.

Вкѣнци дня 6 грудня пѣдъ охороною двохъ компаній воякѣвъ перевела комісія свое урядованье. Треба було заховати всѣ правила тактики военной, щобы на мѣсци не допустити до бѣльшого збѣговища и не привести до розливу крови. Усунено на силу цѣлу товпу женщинъ и дѣтей, котрѣ на вколѣшкахъ або лежачи хрестомъ на оборѣ и при стайняхъ, спѣвали церковнѣ пѣснѣ, а пѣдносячи въ гору хрестики, рожанцѣ и образцѣ святыхъ, хотѣли „вѣдстрашити комісію и войско“. Того дня убито 6 штукъ худобы. Показало ся, що чотири були цѣлкомъ хорѣ на заразу легкихъ, а у двохъ вже та зараза показала ся. На другій день переведено десінфекцію стаень и оборъ.

Дня 9 грудня вѣдѣйшло войско до Санча. Теперь видно въ селѣ покорѣйшѣ лиця тыхъ, що вѣдгрожували ся на „панѣвъ“. Вѣдъ 6 грудня вѣдбуваe ся слѣдче переслуханье въ мѣсцевѣмъ судѣ передъ судьею слѣдчимъ п. Пістькомъ, прибувшимъ зъ Санча. Справа закѣнчать ся сумно, бо заплаченьемъ коштѣвъ въ сумѣ кѣльохъ тысячъ зр. и увязненьемъ селянъ господарѣвъ и ґаздынь, котрѣ пѣдбурювали до бунту навѣть малѣ дѣти.

Письмо старого Русина зъ краю.

Вѣдъ львѣвского общества „Русская Рада“ удостоили ся мы въ найновѣйшѣмъ часѣ двохъ посланій, маючихъ значенье на нинѣшну хвилю, длятого позвольте намъ высказати о нихъ свое мнѣнье посредствомъ Вашои часописи, бо въ инши способъ не будемо мати случайности.

Перше посланіе выдѣла общества „Русская Рада“ въ дня 11 я. ст. грудня [декабря] гласитъ такъ:

„Ваше Высокопреподобіе!

„Що теперѣшнее положеніе Галицкой Руси вообще, старорусской же партіи въ особенности печальное и крайно тяжелое, — того не станетъ оспоровати, кто лишь обзнакомленъ съ нинѣшнымъ ходомъ дѣлъ на нашой прадѣдной земли. Благодаря такъ зовимой „новой ерѣ“ [?!] зо всѣхъ сторонъ валятся намъ шишки на голову. На дневной очереди клеветы и коварства, гоненія и подозрѣнія, направленыи противъ лучшихъ русскихъ людей. Наши права попранныя, наши святости униженны, даже конституційное право личной свободы значится въ виду русского человѣка только на папери. Тысячелѣтная наша правопись выкидается уже изъ публичныхъ училищъ. Чужыи патры добераются уже до нашихъ духовныхъ семинарій а безчещенье нашего духовенства сталось въ нѣкоторыхъ сферахъ настоящимъ спортомъ. Заложити ли намъ во виду того всего руки и ждати спокойно поры, когда злыдни минутся? Нѣтъ, того не будетъ! Существуетъ вѣдь политическое общество „Русская Рада“, управленіе которого по силамъ и по совѣсти исполняетъ свою статутарную задачу. Въ округъ той „Русской Рады“ подобало бы силотитись и организоватись всѣмъ вѣрующимъ въ будущность и посланничество исторического начала на нашой Руси.

„Къ сожалѣнію число членовъ нашего политического общества крайне ничтожное, досягающое едва 500 членовъ. Общественное жертволюбіе чимъ разъ больше ослабѣваетъ. Всюда замѣчается равнодушіе или паденіе духа. Хотя и якъ анормальныи нинѣшныи отношенія, но такое явленіе не нашло бы оправданія въ будущой исторіи, а грядущіи поколѣня осудилибъ насъ рѣзко за нашу непростительную бездѣльность. Управленіе „Русской Рады“ сознаетъ вполнѣ принятую на себе обовязанность и въ нинѣшную хотя якъ чорную добу хочетъ служити интересамъ Руси вѣрою и правдою. Однакъ якъ до каждой такъ тѣмъ больше до политической акціи нуженъ nervus rerum — грошы. Сегодня, когда мы только що издали въ цѣляхъ политической акціи довольно обемистую брошуру [знаву тенденційну брошуру нѣмецку въ бесѣдами послѣвъ соймовыхъ — *Ред.*], наши фонды истощены, а многи изъ нашихъ членовъ позабыли, кажется, о уплатѣ своихъ годичныхъ вносовъ... Межи тымъ предстоитъ намъ цѣлый рядъ новыхъ росходовъ... Обращаемся прото къ Вашему Высокопреподобію съ просьбою о выровнанье хотя що то залеглостей, о уплату текущого членского вноса и евентуально о жертву, а также просимъ пріобрѣтати новыхъ членовъ нашему обществу. Каждый да пожертвуетъ сколько можетъ и нехай то будетъ яко бы нашъ національный податокъ на ползу страждущей Матери Руси.“

Отже до того посланія позвольте сказати слѣдующе:

1) Що положенье Галицкои Руси печальне и тяжке, то правда. Отже треба Русинамъ боронитись. Але чи будуть они въ силѣ боронити ся, если старорусска партія буде такъ поступати, якъ поступае, — если буде вызывати патріотѣвъ зъ другои партіи и воювати неправдою? Отъ хотяй бы така неправда: „Благодаря т. зв. новой ерѣ зо всѣхъ сторонъ валятъ ся намъ шишки на голову“. Насамперед нинѣ нема що говорити о якѣйсь „новой ерѣ“, бо ея нема. А по друге: чи старорусская партія забула, що „клеветы и коварства“, „гоненія и подозрѣнія“, „попраніе правъ“, „чужіи патры“ и „безчещеніе духовенства“ — були „на дневной очереди“ сорокъ лѣтъ передъ „новою ерою“? Прецѣнь въ порѣ, коли Галичанамъ вѣддано реформу Василіянъ, не чути ще було про „нову еру“, хиба про нещастный процесъ Ольги Грабаръ та про Гилички, котрыхъ жертвою упавъ нашъ нещастный бл. п. Иванъ Наумовичъ вкутаный въ сѣти Адольфомъ Ив. Добрянскимъ. Прецѣнь же мы старѣ памятаемо, якъ нашъ незабвенный Григорій Яхимовичъ мусѣвъ передъ цѣсаремъ очищувати себе и свое духовенство передъ клеветами Голуховского. Чи й тогды була винна тому „нова ера“? Отже нехай „Русская Рада“ не воюе неправдою, нехай не чернитъ другихъ Русиновъ народолюбцѣвъ, бо и тіи хотятъ добра Руси.

2) „Русская Рада“ взывае, абы „сплотились“ довкола неи всѣ „вѣрующіи въ будущность и посланничество исторического начала на нашой Руси“. Тое „историческое начало“ можна всяко понимати, а „Русская Рада“ понимае его очевидно такъ, що хто держитъ ся свого питомого, мало-рускаго, — той не стоитъ на историческѣмъ началѣ нашои Руси. [Мимоходомъ сказавши, длятого и свое посланіе написала малпуючи языкъ россійскій.] Такъ понимане „историческое начало“ на нашой Руси — то наше нещастье уже вѣдъ сорока лѣтъ, и доки мы не станемо на своѣмъ, мало-рускѣмъ, доти усе будемо нещасливѣ, не выйдемо зъ роздору, а противники будуть насъ побивати. На своѣй рѣдной почвѣ стояли нашѣ Снѣгурскій, Яхимовичъ, Куземскій, — чому-жь мы маемо не йти ихъ слѣдомъ?

3) „Русская Рада“ не станула на почвѣ рѣдной, длятого й не диво, що не лишь число ея членовъ „ничтожное“ але й у тыхъ „жертволюбіе ослабѣваетъ“ и всюда видно „равнодушіе или паденіе духа“ И здаесь намъ, навѣть „nervus rerum — грошѣ“ нѣчо тутъ не поможуть. За грошѣ не купишь — духа!

Рѣвночасно зъ повысшимъ посланіемъ прийшло и друге посланіе вѣдъ „Русскои Рады“ такого содержаня:

„Многоуважаемый Господинъ!

По причинѣ послѣдныхъ событій глубоко затрогивающихъ жизненныи интересы нашего народа является насущная необходимость посовѣтоватись надъ нашимъ положеніемъ и надъ будущимъ образомъ дѣйствій. Во виду сего имѣемъ честь пригласити Васъ на довѣрочное Собраніе, которое состоится въ пятницу 11 (23) декабря въ 10 ч. утра въ сали „Нар. Дома“. Прося Васъ считать нынѣшнее

приглашеніе довѣрочнымъ и привезти его съ собою для евентуальной легитимаціи — надѣемся, что не откажетесь потрудитись въ пользу Руси.“

Дай то Боже, щобы „въ пользу Руси“, але изъ всего, що дѣ ся, можна усомнѣзати ся, чи дѣло йде до того, абы Русь лекше вѣдных нула. Бо у насъ кожде нове „посвѣтованіе“ надъ „будущимъ образомъ дѣйствій“ приносить въ собою що-разъ бѣльшій роздоръ...

Старый Русинъ.

Кара за патріотизмъ.

Дня 17 н. ст. грудня вѣдбулась передъ трибуналомъ карнымъ въ Пресбургѣ розправа противъ словацкого писателя Светозара Гурбанъ-Ваяньского, обжалованого о зраду державну. Светозаръ Гурбанъ-Ваяньскій есть сыномъ звѣстного патріота словацкого Іосифа Гурбана, котрый въ 1848 р. орґанізувавъ зѣ Словаковъ и угорскихъ Русиновъ вѣдѣлы противъ Мадяровъ.

Въ лѣтѣ сего року на кладовищи въ Глубоцѣ мала вѣдбутись словацка маніфестація народна, бо мощѣ старого Гурбана мали перенестись въ иншій гробъ и мавъ вѣдкрытись памятникъ надъ гробомъ. Правительство мадярске старалось всѣми силами не допустити до сеи маніфестаціи и при помочи жандармовъ не допустило на кладовище патріотовъ словацкихъ и розганяло прибувшихъ до Глубока. По тѣй подѣи помѣстила ґазета „Народнѣ Новины“ статью пѣдъ заголовкомъ: „Мадярскѣ гіены“, котрои авторомъ бувъ Светозаръ Гурбанъ-Ваяньскій. Въ тѣй статьѣ добачила прокураторія злочинньство зрады державнои, а именно черезъ пѣдбурюваньe противъ конституція та черезъ пѣдмову славяньскои народности до ненависти противъ Мадяровъ.

Въ антѣ обжалованя наведено поодинокѣ уступы тои статьѣ. И такъ сказано въ статьи: „Політична ненависть дойшла вже до крайнои заѣлости, такъ що мстить ся на помершихъ и велить плювати на гробы, присвячени супокоеви покойниковъ.“ „Встеклость шовіністична дойшла до того, що обставлено кладовище муромъ зъ жандармовъ, щобы нѣодна душа не могла дѣстатись черезъ браму.“ „Явъ въ передъ-историчныхъ часахъ, мусимо й мы молитись до Господа, щобы прийшла година освобожденя, а провалились тѣ діявольскѣ насильства, що теперь тутъ необмежено запанували“. „Навѣть баховскій жандармъ въ чаку не допустивъ ся нѣколи такого насильства, а нѣмецкій тиранъ не обидивъ народу нѣколи въ такій способъ, якъ ся прегорда шайка льонаѣвъ.“

Пѣдмову до ненависти противъ Мадяровъ добачила прокураторія въ тыхъ уступахъ статьѣ: „Въ тѣй державѣ, зѣписаной до тла мадяризацію, выгибае вже послѣдне чувство людскости и справедливости; мы дойшли вже тамъ, де було бы неоправдано называти сю державу правною державою.“ „Чувство вдячности выпирають баґнетами зъ людскихъ сердець; тихе сѣлце поганять они шайкою наемниковъ, щобы деморалізувати народъ; хотять показати, що они боги а народъ словацкій се плюгавство, яне они можуть знащати кождои хвилѣ“. „О, вы славнѣ героѣ! Що се за вѣдвага высылати узброене войско противъ горсточки патріотичнои интеліґенція словацкои та противъ сходинъ женщинъ зъ Глубоки и Брезовы. За таке геройство прийде вѣдплата!“ „Однакъ выбье година мести; мы будемо такъ довго накликувати, ажь она прийде, такъ само якъ пророки, що такъ довго проповѣдували упадокъ Амонітовъ, ажь вонъ дѣйстно наступивъ. Такъ и мы будемо будати народъ и его духа, щобы бувъ середъ насъ, та додавъ намъ вѣдваги въ тѣй борбѣ противъ вавилоньскои розпусты, въ тѣй борбѣ противъ Содомы.“ „Дивѣть, якъ стоить справа народна! Въ своѣй власнѣй вѣтчинѣ стоить народъ, заломивша руки, и давить ся, якъ поганять его святости, якъ мощѣ его батька и проводиря выставляютъ на поталу“.

При розправѣ переслухано найперше Светозара Гурбанъ-Ваяньского. Вонъ признавъ ся до авторства инкріміновано статьѣ. Вѣдтакъ зажадали адвокаты переслуханя свѣдковъ. Прокураторъ спротививъ ся переслуханю, але трибуналъ ухваливъ переслухати.

Священикъ Иванъ Леска зознавъ, що вонъ и всѣ знали про заказъ власти політичнои, що не вольно выкопати нового гробу для Іосифа Гурбана. Жандармы дали своякамъ Гурбана карты вступу, котрыми они мали выказати ся при входѣ на кладовище, але своякы не приняли тыхъ картъ, заявляючи, що не хотять нѣякои „ласки“.

Адвокатъ д-ръ Иванъ Крно бачивъ, що кладовище було замкнене и обставлене жандармами. Рѣвно-жь знавъ, що власти засыпали новый гробъ, выкопаный для мощѣвъ Гурбана, та що заказали перенесенье мощѣвъ на се мѣсце. Пѣзнѣйше вызначили власти иншe мѣсце на гробъ, а то таке, котре було поручь иншихъ звычайныхъ гробовъ.

По тыхъ зознанихъ и промовахъ прокуратора та двохъ оборонцѣвъ, поставивъ трибуналъ судьямъ присяжнымъ кѣлька пытань що-до авторства статьѣ и заяпненыхъ прокураторіею злочиньствъ. Вердиктъ судьѣвъ присяжныхъ выпавъ пригакуючо, бо лишь три голосы заперечили вину обжалованого.

Светозара Гурбанъ-Ваяньского засуджено на одинъ рѣкъ вязницѣ, 300 зр. кары и на заплату коштовъ судовыхъ въ квотѣ 257 зр. 50 кр.

НОВИНКИ.

— **Въ институтѣ рускаго товариства педаґоґічного** пѣдъ покровомъ св. о. Николая у Львовѣ вѣдбувъ ся въ недѣлю яко въ день покровителя вечерокъ, устроеный питомцями института. Вечерокъ выпавъ взагалѣ гарно. По промовѣ ученика въ 8-ои клясы И. Кордубы, наступили хоры, деклямація, орхестра и представленье. Выставлено перший два акты „Полуботка“, якъ на силы граючихъ досыть удачно. На вечерку явились: директоръ рускои ґімназіи п. Харкевичь, катихитъ сов. о. Тороньскій. професоры Вахнянинъ, Романъ Цеґлиньскій, Шухевичь, Мандибуръ, о. Чапельскій, учитель Даниловичь и д-ръ Федакъ.

— **П-ѣ Юлія Кравченко** (Шнайдеръ-Нѣментовска) прислала на руки нашои редакціи дары на фантову льотерію. Дары тѣ: 20 примѣрниковъ книжочки: „На новый шляхъ“, тацка на білеты, пѣдгодинникъ и сорочка дѣточа. Тацка на білеты и пѣдгодинникъ у видѣ лѣры прикрашенѣ гарными китицями цѣтовъ, выроблеными дуже старанно и уложеными въ милу гармонію красокъ. „Сорочечку — пише п-ѣ Кравченко — посылаю въ имени моеи Доры, бо коли я ей спытала, що пѣшле на льотерію (на побѣльшенье фонду на памятникъ для батька Тараса), то она просила, щобы вѣдослати ей нову сорочечку, бо она сама ще не умѣе нѣчого ушити. Сорочечка властиво неефектовна, бо не на муслинѣ и не-пѣсля друкованыхъ взѣрцѣвъ вышита, — але за то вѣрно вѣдроблена зъ тыхъ взоровъ, яку у насъ на Пѣдгорю дрогобицкомъ (коло Трускавця) носять сѣльскѣ дѣвчата на свята, се „картанове“, якъ тутъ кажуть, вышиванье у цирки и звѣздочки.“

— **Завтра въ день Зачатія Пр. Дѣвы** вѣдправить ся архіерейска спѣвана Служба Божа въ церквѣ Пр. СС. Василіянокъ. Початокъ о год. ½10-ои. Пѣдчасъ богослуженя буде спѣвати хоръ питомцѣвъ.

— **Въ митрополичѣй палатѣ** вѣдбуде ся въ четверъ дня 22 н. ст. грудня о 5 ѣй годинѣ перше засѣданье повного комітету, для справы обходу ювілею папского.

— **Холера.** Дня 17 н. ст. грудня занедужала въ Будапештѣ на холеру одна особа а одна умерла. Всѣхъ недужихъ було сего дня въ томъ мѣстѣ 10. — Hamburger Correspondenz доносить, що тамъ зновъ прокинула ся пошесть и дня 12 н. ст. грудня умерла тамъ одна особа на холеру, а дня 16 грудня занедужали двѣ особы. Деякѣ часописи подали вѣсть, що було тамъ въ послѣднихъ дняхъ 20 случаѣвъ занедужань и 4 случаѣ смерти. — Про холеру въ Варшавѣ такъ пише „Варшавскій Дневникъ“: Послѣдна пошесть холерична въ Варшавѣ була зъ ряду девята. Перша холера навѣстила Варшаву въ роцѣ 1831, але о ей перебѣзѣ нема нѣякихъ даныхъ. Що-до пѣзнѣйшихъ пошестей, то въ роцѣ 1848 занедужало на холеру азійску 4287 особъ, зъ котрыхъ померло 1678; въ роцѣ 1849 занедужало 1923, померло 793 особъ; въ роцѣ 1852 занедужало 11.042, умерло 4707 особъ; въ роцѣ 1855 заведужало 4065, умерло 1784; въ роцѣ 1866 занедужало 3644 особъ, умерло 675; въ роцѣ 1867 занедужало 7249, умерло 2222 особы; въ роцѣ 1873 занедужало 4105, умерло 1525, а вкѣнци въ сѣмъ роцѣ занедужало 174, умерло 69 особъ. Сегорѣчну пошесть ледве можна назвати пошестію, бо одно занедужанье припадае на 2621 особъ. Въ Люблинѣ-жь припадае одно занедужанье на 24 мешканцѣвъ.

— **Въ Колодрубахъ** коло Комарна вѣдбуло ся дня 1 листопада с. р. благословенье новопоставленои церкви. Чину благословеня довершивъ Вп. крил. Матковскій зъ Перемышля въ сослуженю 18-охъ дооколичныхъ священиковъ. При надзвычайно погѣднѣмъ и теплѣмъ дни зѣбрало ся множество народу и досыть интеліґенціи. Вѣдповѣдну проповѣдь въ часѣ литургіи выголосивъ о. Заяць, парохъ зъ Горожаны малои, а по скѣнченѣмъ богослуженю мавъ ще крил. Матковскій науку до народу на тематъ пошанованя власти священичои, по тѣмъ удѣливъ всѣмъ зѣбранымъ благословеня вѣдъ Вирвоев. епископа. Опѣсля вся интеліґенція удалась на приходство, де въ домѣ о. Волощака, мѣсцевого пароха, вѣдбувалось угощенье щирославяньске. Церковь въ Колодрубахъ поставлено зъ мягкого матеріялу пѣсля пляну п. Нагѣрного въ стилю візантійскѣмъ. Велика заслуга и подяка належить ся за се о. Волощакови, котрый помимо многихъ перешкодъ [якъ шѣстьлѣтный процесъ конкуренційный парохіянъ зъ Повергова, де есть церковь філіяльна, и якъ выгляданье мѣсця пѣдъ будову новои церкви, бо мѣсце де стоить стара церковь, Днѣстеръ пѣдмулюе] таки допровадивъ дѣло до кѣнца и нинѣ въ Колодрубахъ стоить церковь нова, окраса цѣлои околицѣ. Такожь церковь філіяльну въ Поверговѣ прикрашено заходомъ о. Волощака, котрый тихо и безъ розголосу богато доброго дѣлае для пѣднесеня славы Божои и добра своихъ парохіянъ. — *Судъ.*

— **Ревізіи поліційни** — якъ пишуть польскѣ ґазеты — вѣдбули ся въ Краковѣ у кѣлькохъ тамошныхъ артистовъ-малярѣвъ. Причина тыхъ ревізій незвѣстна. Дехто догадуе ся, що стоять они въ звязи зъ увязненьемъ маляря Лускины въ Парижи.

— **Выборъ посла до рады державнои** зъ курiи бѣльшои посѣлости въ окрузѣ бережаньскѣмъ, на мѣсце помершого Альфонса Чайковского, вѣдбуде ся дня 26 н. ст. сѣчня 1893. Пѣсля донесень польскихъ часописей кандидують на посла: Генрикъ Шелискій зъ Ходачкова и Едвардъ Подлевскій бувшій президентъ прокураторіи скарбовои у Львовѣ.

— **Самоубійство.** Въ Золочевѣ застрѣливъ ся приватный ученикъ VIII клясы Слюзарь въ гостинници Гроскопфа. Слюзаръ бувъ родомъ зъ Нового Санча, ходивъ першій два мѣсяцѣ сего року школьного до ґімназіи, а вѣдтакъ выступивъ. Кажуть, що причиною самоубійства була розтрата грошей, присланыхъ ему родичами на удержанье. Передъ самоубійствомъ прийшовъ Слюзаръ до гостинни цѣ, казавъ собѣ принести фляшку вина и цыґаро, але закимъ кельнеръ вернувъ ся зъ замовлеными рѣчами, Слюзаръ вже не живъ.

— **Дѣбрій вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ погорѣльцямъ громады Пристань, въ повѣтѣ жовковскѣмъ, 100 зр. запомоги.

Надѣслане.

Schwarze, weiße und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 15·65 p. Meter — glatt und gemustert (ca 2400 versch. Qual. u. 2000 versch. Farben, Dessins u.) vers. roben- und stückweise porto- u. zollfrei die Seiden-Fabrik **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 1

Наука штука и література.

— **„Зоря“ ч. 23** зъ 1 (13) грудня мѣстить въ собѣ: докѣнченье повѣсти В. Чайченка „На роспуттѣ“; дальше зъ поезій: схѣдну повѣсть Ив. Франка „Указъ противъ голоду“, балляду Корнила Устіяновича „Останній свого роду“, В. Чайченка „Нѣчь“, М. Школиченка „Посвята“ и В. И. Масляка „Зъ чорного шляху“; оповѣданье Михайла Коцюбиньского „Патизолотникъ“; продовженье „Исторіи літературы рускои“ Ом. Огоновского [дальше бесѣда про В. Чайченка]; продовженье статьѣ Лосуна „Замѣтки языковѣ“; житьеписна згадка „Памяти Опанаса Марковича“ написавъ К.; пѣдъ конець статья „Нема грошей!“ [авторъ Ом. розбирае прикрѣ матеріяльнѣ вѣдносины галицко-рускихъ выдавництвъ]; наконець вѣсти зъ науки бібліоґрафічнѣ. Илюстрацій въ сѣмъ н-рѣ „Зорѣ“ три: ґрупа гуцульска зъ Садагоры на Буковинѣ, розношенье короваю [зъ весѣльныхъ звычаѣвъ на Украинѣ] и стара икона запорожска представляюча Матырь Божу въ облакахъ, по бокахъ еи свв. Николай и Михаилъ, а до неи молять ся Запорожцѣ. — Редакція „Зорѣ“ выдала вже й проспектъ на рѣкъ 1893-ый. Зъ проспекту того выходить, що „Зоря“ въ р. 1893-ѣмъ пѣдъ выпробованою редакціею Василя Лукича буде вызначатись, якъ и доси, добѣрностію и рѣзнородностію матеріялу. Зъ проспектомъ „Зорѣ“ на рѣкъ 1893-ый опѣзнаемо нашихъ читателѣвъ другимъ разомъ.

— **„Учитель“ ч. 23** зъ 1 (13) грудня мѣстить въ собѣ: „Дещо про народне школьництво Франціи“ Матѣева; початокъ студіи „Про вплывъ христіяньства на устну словесность Русиновъ“ [незвѣстный намъ авторъ подае сю студію въ скороченю зъ своеи обширнѣйшои нѣмецкои студіи п. заг. Über den Einfluss der kirchenslavischen Denkmäler auf die Volksliteratur der Kleinrussen]; продовженье „Короткои исторіи педаґоґіи“ зъ нѣмецкого Л. Кельнера [въ сѣмъ н-рѣ бесѣда про Густава Фридриха Дінтера]; Вѣдозва Товариства приятелѣвъ школьнои молодежи у Львовѣ; Новинки, школьнѣ вѣсти и бібліоґрафія. — „Учитель“ выходить два разы мѣсячно (1-го и 15-го), кожде число въ обемѣ 8 большихъ картокъ, и коштуе въ дорозѣ передплаты на рѣкъ 3 зр., а на пѣвъ року 1 зр. 60 кр. — Руске товариство педаґоґічне, котрого орґаномъ есть „Учитель“ поручило п. Володимирови Шухевичеви, професорови школы реальнои у Львовѣ, редакцію „Учителя“ и „Дзвонка“ почавши вѣдъ 1 н. ст. сѣчня 1893 року. Редакцію „Учителя“ перейме п. Вол. Шухевичь вѣдъ теперѣшнього редактора п. Теофіля Грушкевича, професора нѣмецкои ґімназіи. Що-до „Дзвонка“ — то, звѣстно, п. Вол. Шухевичь заложивъ передъ кѣлькома роками сю часопись и выдававъ еи на свѣй рахунокъ ажь до недавна, коли-то вѣдступивъ се выдавництво на власность Рускому товариству педаґоґічному. Обѣймаючи редакцію „Учителя“ и „Дзвонка“ [яко выдавництва товариства], п. Вол. Шухевичь выдавъ ось-таку вѣдозву до Русиновъ: „Вп. Панове Земляки! Руске товариство педаґоґічне поручило менѣ вѣдъ 1 сѣчня 1893 р. редакцію своихъ періодичныхъ выдавництвъ „Учитель“, письма педаґоґічного и „Дзвонокъ“, письма для дѣтей и молодежи. Обѣймаючи редакцію тыхъ выдавництвъ, розумѣю се добре, що они оба стануть лише тодѣ на высотѣ своеи задачѣ, коли мѣжь редакціею а читателями стане тѣсна звязь, коли вымѣна гадокъ о потребахъ обохъ выдавництвъ буде часта и обгорне цѣлу интересовану суспѣльность. Про-те звертаю ся до всѣхъ Вп. Земляковъ зъ просьбою, щобы зволили помагати менѣ въ тому дѣлѣ радою и працею, — прошу ихъ, щобы зволяли подавати менѣ не лише статьѣ, вѣдповѣдни цѣли обохъ часописей, але надто звѣщували мене докладно про всякій рухъ, дотыкаючій нашого народного школьництва, особливо щобы подавали докладни справоздання зъ дѣяльностей кружковъ педаґоґічныхъ и конференцій учительскихъ. А позаякъ „Учитель“ — одинока руска педаґоґічна часопись, упрашаю и Земляковъ зъ-за кордону о подаванье звѣстокъ, дотыкаючихъ розвою нашого народного языка. Всѣхъ Вп. Авторовъ и Накладцѣвъ творовъ зъ поля народного школьництва прошу о надсыланье своихъ выдавництвъ, про котрѣ буду рецензіи въ „Учителю“ помѣщати. — *Володимиръ Шухевичь* у Львовѣ, улиця Чарнецкого ч. 26.“

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Конкурсы.** Выдѣлъ рады повѣтовои въ Залѣщикахъ розписуе конкурсъ на посаду секретаря зъ платнею 1200 зр. рѣчно. Вымагае ся окѣченыхъ студій правничихъ. Поданя вносити треба до кѣнця грудня.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 20 грудня. Нинѣ вѣдбуваесь засѣданье палаты панѣвъ. Палата послѣвъ не мае бути скликана передъ 17 сѣчня. Смолька мае бути покликаный до палаты панѣвъ, а его мѣсце займе ґр. Вурмбрандъ.

Прага 20 грудня. Комісія для розмеженя округовъ судовыхъ приняли внесеня референтовъ, межь иншимъ отворенье нового суду окружного въ Трутновѣ.

Парижъ 20 грудня. Правительство хоче поставити внесенье на завѣшенье права ненарушимости посольскои, бо много послѣвъ треба увязнити въ наслѣдокъ судового слѣдства.

Софія 20 грудня. „Велике собраніе“ (конституанта) буде скликане для ухвалы змѣны конституціи въ маю 1893 р., а выборы до него вѣдбудуть ся въ сѣчни.

Надѣслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНѢТКИ. Сей пластеръ не мѣстить нѣякихъ шкѣдныхъ субстанцій и дѣлае скоро, певно и лагѣдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Аптика „пѣдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ пѣдъ „КОПЕРНІКОМЪ“ ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Ученикъ VI-ои клясы нѣмецкои ґімназіи шукае на село лекціи. Близша вѣдомость въ Редакціи.

Обѣды смачнѣ и здоровѣ на свѣжомъ маслѣ въ абонаментѣ мѣсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручае Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30. 4493 (7—?)

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 59—?

гиґѣнічнѣ, хірурґічнѣ, до плеканя недужихъ и для полѣжанцѣ. (Спеціяльности парискѣ пѣдъ дискрецію) высылае за послѣплатою; Предпріемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

найлѣпшѣ перфумы и воды тоалетнѣ

вѣдзначенѣ 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признанья,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалієву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Milleneurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львовска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, вдсвѣжаючого и довго-овалого запаху, до скрапляня одягѣвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бѣльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска вдзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бѣльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвѣйна и вода левандово-амброва суть загально уживани до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскѣ знаменитѣ. Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3, и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Сукенницѣ ч. 20; въ Чернѣвцяхъ: Рынокъ ч. 2. 3747

Конкурсъ.

Пошукуе ся управителя для торговлѣ товаровъ мѣшаныхъ, яка мае заложити ся въ мѣсточку въ судомъ повѣтовымъ.

Передовсѣмъ потрѣбный есть кандидатъ, котрый вже провадивъ торговлю на провінціи и знае оба языки краевѣ.

Належито удокументованѣ зголошеня належить вносити до **Дирекціи Товариства задаткового въ Радеховѣ**, де можна дѣстати всяки поясненя письменно и устно. 4504 1—3

СКЛАДЪ КАВЫ АРТУРА КОСЦИЦКОГО

пѣдъ назвою 2227

„СІРІУСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

вѣдъ такожь зъ улицѣ Тихои

поручае лишь найлѣпшѣ роды Цейлонъ, Мокку и Американьску, по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци ½ кільо 1 зр., на провінціи 4¾ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Болей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Палѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

йшли, доки одного дня надъ вечѣръ передъ ними розбслалась на долинѣ Вербо́вка. Всѣ бурлаки стали на горѣ и дивно дивились на ро́дне село. Вербо́вка зеленѣла своими вербами, садами, молодою огородиною. Кожный шукавъ очима своєи хаты; въ кожного сльозы наверталнсь на очахъ. Вербо́вка дуже змѣнилась. Село розрослось по-надъ Раставицею. Въ одному мѣсци вырбсъ цѣлый новый кутокъ.

Бурлаки спустилнсь зъ горы и ввбйшли въ село. Зъ ними стрѣчалнсь люде та все незнакомй, та все нѣбы чужй.

— Чи е тутъ у васъ на селѣ Джерина хата? — спытавъ Микола въ одного парббка.

— Нема въ насъ такои хаты. Була, кажуть, Джерина хата, а теперь вона вже Чабаненкова, бо баба Нимидора Джериха выдала дочку за Чабаненка.

— Чи жива-жь, чи здорова Нимидора Джериха? — спытавъ Микола, и въ його затрусивъ ся голосъ, а зъ голосомъ затрѣпотѣла уся душа.

— Того року вмерла... и недовго слабѣла, — сказавъ парубокъ.

Микола тбльки й примѣтивъ, що Вербо́вка закрутилась передъ нимъ: була зелена, потбмъ стала жовта, а потбмъ нѣбы вкрылась туманомъ, а потбмъ вбнъ уже й не бачивъ ѣѣ за слѣзми, неначе надъ селомъ схопили ся хмары и залили дощемъ усю весняну зелень.

Микола пбшовъ знакомою греблею. Вербы по обидва боки греблѣ стали такъ товстй, що ихъ трудно було обняти въ двохъ. Вбнъ повернувъ переулкомъ и вглядѣвъ свою оселю.

— Щожь теперь я знайду на своєй оселѣ? — думавъ Никола, пбдходячи до ворбтъ.

Микола прийшовъ до воротъ и сперъ ся на нихъ, похиливши сиву голову та оглядаючи подвôря. Де колись стояла повѣтка, тамъ теперь давнї вербовї ноли стали товстыми та здоровыми вербами. Хата присѣла й трохи похилилась на бôкъ на причôлокъ. Вôкна поносились, дверѣ понизшали и вбйшли въ землю. Тôльки стѣны бѣлѣли, якъ и колись давно. Старе дерево въ саду посохло, а на його мѣсце повыганялись молодї буйнї яблунѣ та вишнѣ.

Микола перейшовъ двôръ, рипнувъ сѣнными дверима и ввôйшовъ у хату. Молода молодиця поралась коло стола. Молодиця була нѣбы рôдна Нимидорина сестра: така вона була похожа на Нимидору. Въ неи достоту були такї чорнї бровы, такї темнї очи, такї румянї щоки, тôльки лице було бѣлѣще й нѣжнѣще. Миколѣ здалось, що то була Нимидора, въ той часъ, якъ вôнъ тôльки що оженивъ ся.

— Добры-вечôръ вамъ! — прововивъ Микола, дивлячись на хазяина й на хазяйну заплаканымы очима.

— Доброго здоровля! — обзвалась Любка и широкыми очима глянула на Миколу.

Ѣѣ широко розкрытї темнї очи, ѣѣ голосъ, лице, все такъ нагадувало Нимидору, нѣбы на його черезъ тї очи глянула Нимидорина душа; черезъ той голосъ заговорила до його сама Нимидора зъ того свѣта. Микола не вдержавъ ся: поцѣлувавъ Любку и заридавъ якъ мала дитина. Вся його тверда мôцна душа розтопилась, якъ вôскъ на горячому огни, и розплыла ся слѣзми.

— Не впзнаешь батька, бо зъ-роду його не бачила! — насилу вымовивъ Микола. — А де-жь твоя мати?

Любка догадалась, хто прийшовъ до неи въ хату. Вона засмутилась, здивувалась, не знала, що казати, и тôльки мовчки стояла коло печи. Одначе въ ѣѣ серци не заворушилось нѣ крихты дитячого жалю, жалю дочки до батька. Передъ нею стоявъ зовсѣмъ чужій для неи чоловѣкъ. Для неи навѣть було чудно, що вôнъ называвъ себе ѣѣ батькомъ. Ѣй усе здавалось, що батько давно вмеръ и лежитъ въ земли. Въ ѣѣ серци все якось помѣшалось, скаламутилось, такъ що вона не знала, чи радѣти, чи плакати.

— Чи давно вмерла мати, Любко?

— Торôкъ у Петрôвку, — на силу промовила Любка. — Мати ждала васъ, все посылала мене выглядати...

— Та й не дôждалась! така вже наша доля! — промовивъ Микола. — Ты вже, Любко, выйшла за мôжь, а я тебе поминувъ ще въ колысцѣ...

— Мы недавно побрались, — сказала Любка, показуючи на чоловѣка.

— А хата стала ще низша, мабуть осѣла. И образы тî самî, — промовивъ Микола, — передъ ними молилась твоя мати. Чи вы вже вольнî?

— Вже, хвалити Бога, не робимо панщины, — обôзвавъ ся Любчинъ чоловѣкъ, — ще оремо старе поле, а це, кажуть, привѣдуть надѣляти насъ землею.

— Янъ бы не та панщина, може бъ и мати ваша була жива, и я-бъ не стинявъ ся въ свѣтахъ бôльше двайцяти рокôвъ. Чи давно померла моя стара мати?

— Бабуня померли давно, ще я була дѣвчиною, — промовила Любка.

— Чи добре-жь вамъ жило ся безъ мене? — спытавъ Джеря.

— Етъ! яке тамъ добро! бѣдували та побивались

зъ матѣрю до останнього часу, — сказала Любка. — Якъ бы не така тяжка робота, то може-бъ мати й теперь були живѣ. Сѣдайте, будьте ласкавѣ, — сказала Любка и хотѣла назвати Джерю татомъ, але язикъ самъ задержавъ на кінчику те слово.

Джеря мовчки выйшовъ зъ хаты, перейшовъ двіръ, пішовъ у садокъ, а далѣ пішовъ на городъ, на леваду по-надъ рѣчкою. Высоко й густо розрісъ ся вишникъ, що вінъ насадивъ, неначе зелене гнѣздо; черезъ його навѣть не проходивъ промінь сонця. Вербы коло тыну стали дуплинастѣ и взяли ся порохнею. Микола шукавъ очима тіни роскішнои галястои грушѣ, зъ-підъ котрои вінъ у-перве побачивъ Нимидору, якъ вона брала зъ Раставицѣ воду. Грушѣ вже не було й слѣду. Микола ледви налапавъ ногами въ ироиивѣ сухій спорохнявѣлый пеньонъ. Одъ його не пішло нѣ одного паростка. Микола пригадавъ собѣ той пышный вечіръ, пригадавъ той дивный сонъ, що снивъ ся йому, якъ вінъ спавъ підъ грушею, те кришталеве листя, ту дивну жаръ-птицю, що нѣби спѣвала Нимидориным голосомъ.

Любка повела батька на кладовище и показала йому могилу надъ Нимидорою. Кладовище було обнопане глибокимъ ровомъ. На окопѣ росла густа дереза. Зъ одного боку по окопѣ росли высокій вербы. Сонце тільки-що сѣло за горою и його останне рожеве промѣня гасло на самыхъ вершечкахъ вербъ. Любка показала Джерѣ Нимидорину могилу підъ вербами.

Могила вже заросла травою. Микола знявъ шапку, перехрестивъ ся й похиливъ голову, держачи обома руками шапку передъ собою. Любка плакала. Зъ Миколиных очей покотились двѣ здоровѣ сльозы и впали у траву.

На дворѣ було тихо, якъ у хатѣ, й мертво. Въ тій

тишѣ було чути, якъ смерть витала надъ кладовищемъ. Микола довго стоявъ и думавъ а потѣмъ тихо промовивъ, махнувши рукою:

— Все померло, все померло й слѣду не осталось! Марно перегорѣло й перетлѣло моє життя и теперъ зоставъ ся тѣльки попѣлъ, доки його не поглине свята земля.

Одначе Микола помылився ся: зъ його не швидко ставъ попѣлъ. Вонъ и самъ не добачавъ, що въ йому ще горѣвъ великій жаръ, якъ пѣсля спаленыхъ дубовыхъ дровъ. Пѣдъ сивымъ волосямъ притаилась здорова, мѣцна, запекла й правдива душа.

Зъ кладовища Микола пѣшовъ до священика и найнявъ панахиду за Нимидору.

Любка пѣйшла до дому, ввѣйшла въ хату, зглянулась въ чоловѣкомъ и перекинулась кѣлькома словами.

— Це батько твѣй прийшовъ? — промовивъ чоловѣкъ.

— Здаєть ся, батько, бо дуже плаче за матѣрю, — промовила Любка.

— Де-жь це ходивъ твѣй батько такъ довго? Мабуть десь бурлакувавъ, — спытавъ чоловѣкъ.

— Богъ його зна', де вонъ ходивъ, покинувши наст. А що вже мати наплакалась та набрала ся лиха, то мабуть нѣкому не доводилось такъ бѣдувати, якъ матери.

— Та мабуть батько не одъ добра втѣкавъ. Адже-жь и Кавунъ утѣкъ, повтѣкали й инчі наші Вербовцѣ, — говоривъ чоловѣкъ.

Микола оставъ ся жити при своѣй дочцѣ.

Дѣтямъ зъ початку було дуже чудно. Любка першои ночи таки добре бояла ся: для неи все здавалось, що до вхъ убравъ ся якійсь бурлака, ще й лиха наро-

бить у хатѣ. Вона на-силу привыкла звати Миколу батькомъ. Вонъ такъ и зоставъ ся для неи чужимъ чоловѣкомъ.

Микола пошовъ по селу, познаходивъ старыхъ знакомыхъ людей, почавъ про все розпытувати, а далѣ зайшовъ зъ ними до шинку та поставивъ имъ зъ горя такого могоричу, що й самъ зъ ними зваливъ ся подъ лавку и проспавъ тамъ пяный цѣлу нѣчь.

— Оце, якъ я здорово запивъ свое бурлацтво! — говоривъ Микола, встаючи въ ранцѣ зъ-подъ лавки. — Не я пю, мое горе пе!

Цѣлый тыждень Микола запивавъ свое горке бурлацтво и приходивъ до дому пяный. Дочка й зять зглядались мѣжь собою и мусѣли мовчати. Зять знавъ, що вонъ живе у тестя въ приймахъ.

— Не сердьтесь, дѣти! — говоривъ до ихъ Джеря, — пропю свою бѣду, та й занаюсь пити, поки й мого вѣку.

Микола й справдѣ швидко закаявъ ся пити, за свои грошѣ купивъ конячку зъ возкомъ и почавъ хазяйнувати. Його натура, якъ велика рѣчка посля весны, почала входити въ свои береги, але часомъ въ-ряды-годы зновъ выходила зъ береговъ и розливала ся бурлацтвомъ, доки зовсѣмъ не заспокоилась на старость.

Тымъ часомъ на селѣ завели ся новѣ порядки: вже завели волость и громада выбрала головою одного багатого чоловѣка й поклала йому плату на рокъ двѣстѣ карбованцѣвъ. Голова заразъ почувъ, де рани зимують, и почавъ зъ писаремъ по троху обкрадати громадскій

снарбъ, стоявъ за свій богатый рідъ и всѣ громадскій повинности скидавъ на вбогихъ хазяівъ.

Разъ голова прославъ до Миколы десяцького, щобъ вінъ давъ свого коня підъ станового.

Микола знавъ, що конѣ самого головы и його богатои рідні стоять дома въ повѣтнахъ.

— Нехай голова дае свои конѣ або пошле до своєи рідні! — сердито одказавъ Джеря.

Голова прославъ до Миколы десяцьного въ-другє. Микола давъ коня, але зразъ пішовъ до шинку, де було чи-мало громадянъ, и почавъ нарѣкати на голову за те, що вінъ усю громадску вагу скидае на бѣдныхъ хазяівъ, а собѣ вже поставивъ нову хату зъ свѣтлицею та зъ кімнатою, наче паньску економію.

— Голова краде нашій грошѣ, а мы мовчимо. Вінъ швидко переведе нашій конѣ й худобу, а мы будемо йому на все настачати. Хиба таки въ насъ на селѣ й людей нема! Даймо чередникови сто нарбованцѣвъ, то вінъ буде таким самыим головою, ще й спасибі' скаже! Скиньмо його, вродового сына! нехай знае, що громада великій чоловѣкъ.

— То й скиньмо! Правду ты, Миколо, кажешь. Чи вже-жь таки въ насъ на селѣ доброго чоловѣка не знайдеть ся? Выберѣмо ще вбогого. Бачили мы багатыхъ въ головахъ, побачимо й бѣдныхъ!

Старый ажь трухлявый жидъ, той самый, що колись бравъ у заставу одежу старого Джерѣ, якъ Микола женивъ ся, наливъ Миколѣ півъ кварты горѣлки и трохи не доливъ.

— Чомъ же ты не доливаешь, вражій сыну! — крикнувъ Микола на жида. — Ты думаешь, що я не знаю, скільки ты заробляешь на тыхъ недоливкахъ?

— А скóльки я зарóбляю на тыхъ недоливкахъ? — спытавъ старый шинкарь. — Бодай менѣ Богъ не доливъ стóльки вѣку, скóльки я тобѣ не доливаю.

— Прийшлось бы тобѣ давно пропасти, — смѣявъ ся Микóла, — ты не доливаешь на сто карбованцѣвъ на рóкъ.

— Ой-вай! куды пакъ на сто карбованцѣвъ! Якъ бы тому була правда, я бъ доси бувъ богатымъ купцемъ.

— Давай ще пóвъ кварты! — крикнувъ Микола.

Жидъ наливъ пóвъ кварты и не доливъ на цѣлый палець. Вóнъ бачивъ, що Микола вже бувъ трохи пяненькій. Для пяныхъ вóнъ не тóльки не доливавъ, а ще й воды пóдливавъ.

— Доливай, продова душе! — крикнувъ Микола.

— Ну! якъ доливай? Хиба я не наливъ? — промовивъ жидъ и пóдливъ ще двѣ краплѣ для людского ока.

Микола вхопивъ кварту и вилувъ нею жидови въ лице. Горѣвка потекла йому по лици й по бородѣ, залила очи й ротъ. Жидъ прискавъ, якъ кóтъ, що́ понюхавъ перцю.

— Потривай же ты, псявѣро! не будешь ты сидѣти въ нашихъ шинкахъ. Ты думаешь, мы не знаемо, скóльки вѣдеръ горѣвки ты давъ головѣ та писареви! Скинемо мы й тебе зъ парафiи, якъ и голову. Самъ сяду въ громадскому шинку, а тебе не пущу!

— Хто тобѣ забороняе? Сѣдай, про мене, самъ, ще й дочку свою посади, — зачавъ шинкарь.

Громада зóбрала ся въ волость и загула, якъ бжолы въ улiйку. Багатого голову скинули и выбрали головою чередника. Всѣ громадскiй шинки поодномали одъ жидóвъ и оддали двомъ чоловѣкамъ, тай вербóв-

снимъ. Старый жидъ уже розплодивъ у Вербовцѣ цѣле жидовске гнѣздо. Його три сыны держали шинки й крамницѣ, а въ кожного сына куйовдило ся въ хатѣ цѣле гнѣздо жиденятъ. Старый жидъ рвавъ на собѣ волося и проклинавъ Джерю на всѣ заставы.

Тымъ часомъ почали надѣляти селянъ землею. Панъ забравъ собѣ красчй землѣ по долинѣ, по-надъ рѣчкою, а половина села мусѣла забрати землю на самыхъ шпиляхъ по-надъ крутыми балками. Одна така гора припала й Джерѣ и його зятеви. Та гора була така крута, що въ великй дощѣ рбля скочувалась въ водою у низъ, а волы ледви тягли плуга по косогору. Окромъ того пбдъ паньскй землѣ одбйшовъ лѣсъ, а въ тому лѣсѣ були людскй сады. Тй сады належали хазяинамъ зъ-поконъ-вѣку. Вони росли на балцѣ середъ густого лѣсу. Тамъ бувъ и садокъ Джериинъ, тамъ стояла зъ давныхъ давенъ пасѣка його батька.

— Панове громада! — говоривъ Джеря людямъ. Панъ хоче насъ скривдити, та мы того не попустимо. За що мы будемо платити таюй навѣженй грошѣ? Чи вже за тй лысй горы! Явъ собѣ панъ схоче, а я не хочу брати того поля, не буду навѣть цего лѣта сѣяти на йому хлѣба, а хто посѣе хлѣбъ, то буде ворогъ громадѣ!

— То й не сѣемо! — гукнула громада: а хто почне орати, тому мы полатаемо рнями боки. Треба подавати листъ на пана и за поле, и за нашй батькбвскй сады.

— А вже-жь треба! Минула ся панщина; теперь и мы паны и свого докажемо, — говоривъ Микола.

Громада й справдѣ того року не орала й не сѣяла хлѣба на тому полѣ.

Тымъ часомъ панъ поѣхавъ до мѣста и пожалѣвъ ся, нѣбы Джеря бунтуе громаду. Мировый посередникъ потягъ руву за паномъ — и Миколу зъ кôлькома ватажками звявали, одвели до мѣста и посадили въ тюрму.

— Отъ тобѣ й воля! — говорывъ Джеря, — отъ тобѣ й вернувъ ся до господы! И на що було вертатись у цей проклятый край? Будь вôнъ тричи проклятъ одъ Бога и одъ людей!

Половина села не орала й не сѣяла того року. Панъ не хотѣвъ брати того поля назадъ. Такъ воно й стояло цѣле лѣто толокою.

Тымъ часомъ и въ другихъ селахъ люде не хотѣли брати поля; и въ другихъ селахъ давали имъ землю неродючу. Зъ столицѣ прислали повѣрочну комісію. Комісія розобрала дѣло вербôвскихъ селянъ и звелѣла надѣлити ихъ красчою землею. Имъ повертали навѣть тѝ хуторѣ й сады въ лѣсахъ, що польскѝ паны ще попереду одъ ихъ поодбирали. Джерю выпустили зъ тюрмы на волю. Панъ зненавидѣвъ його и не знавъ, янъ його выкурити зъ села, а Джеря обходивъ паньскій двôръ десятою улицею и зарѣкъ ся навѣть заробляти хлѣбъ на паньскому полѣ. Зъ того часу Джеря якъ тôльки було почуе дзвоникъ станового або справника то заразъ тѣкае зъ села въ хутôръ у лѣсъ.

И до кôнця свого вѣку Джеря йшовъ проти панôвъ та жидôвъ. Чи вывозивъ вôнъ на ярмарокъ картоплю, цибулю, капусту або огôрки, вôнъ нѣколи не продававъ имъ, одказувавъ грубо, сердито, зъ великою злôстю, мало не проганявъ ихъ одъ воза. Жиды пôдпоювали декотрыхъ громадянъ, пôдбивали ихъ оддати имъ громадскѝ шинки, та нѣчого не вдѣяли. Джеря пôдбивъ

громаду подати губернаторови листъ, щобы жидôвъ зовсѣмъ выселити зъ села.

На старости лѣтъ Джеря любивъ довгими зимными вечорами розказувати дочцѣ й онукамъ: де вôнъ бувавъ, що вôнъ бачивъ, въ якихъ краяхъ ходивъ, зъ якими людьми стрѣчавъ ся. Дѣти слухали й засыпали кругомъ його и на його рукахъ.

Пôшли инчй часы, пôшли инчй люде. Джеря тôльки згадувавъ, янъ колись вôнъ жавъ зъ Нимидорою у ночи при мѣсяцеви, янъ людскій хлѣбъ стоявъ не зжатый, гнувъ ся до долу й высыпавъ ся, а люде на панщинѣ хватали серпами паньскій хлѣбъ. Теперь стало дѣло навыворôтъ: на людскому полѣ стояли полукôпки, а паньскій хлѣбъ стоявъ незжатый. Паны, въ тяжку для селянъ годину, почали наймати зимою строковыхъ на жниваный часъ за нѣкчемну плату и накладали велику пеню на того, хто пропускавъ у жнива днѣ. Стала зновъ маленька панщина: це стали въ польскихъ панôвъ звѣстнй *порціи*...

Джеря вговорювавъ людей не ставати на тй порціи, а самъ перебравъ ся на все лѣто въ свôй хуторець, въ садокъ, де вôнъ розвѣвъ чи-малу пасѣку. Вôнъ бувъ за пасѣчника и въ другихъ пасѣкахъ, що стояли близько одъ його пасѣки.

Бувъ пышный тихій лѣтній вечôръ. Сонце стояло на заходѣ. Старый Джеря сидѣвъ у своѣй пасѣцѣ коло курева зъ своими малыми онуками. Невеличка пасѣка стояла въ балцѣ на косогорѣ въ садочку, а проти неи, на другій бôкъ балки, тягла ся крута гора, янъ стѣна,

вся въ верху вкрыта густымъ лѣсомъ, а въ низу густою лѣщиною.

Коло пасѣки росли на балцѣ старй сады, а мѣжь ними подекуды стояли здоровй старй дубы зъ густымъ темнымъ листомъ, нѣбы снелѣ. Балка, вкрыта садами, вила ся по-пôдъ горою и ховалась далеко, далеко въ старому липовому лѣсѣ. Въ саднахъ було ще знать окопы, та ямы, заросли терномъ та лѣщиною. То було померше село, може ще нещаслевѣйше, нѣжь була Вербôвка, може знесене татарскимъ або ляхôвскимъ мечемъ та огнемъ.

Невеличка Джерина пасѣка була обгорожена низькимъ тыномъ и обставлена о пôвночи очеретомъ. Коло очеретяной стѣны притуливъ ся курѣнь. Пôдъ улийками вили ся розчищенй стежки, а середъ пасѣки стоявъ важкій низькій хрестъ, зъ двома дошками, прибитыми одъ верхнього кôнця хреста на обидва кôнцѣ перехрестя. Середъ хреста було видно образъ Зосимы й Савватія. Пôдъ хрестомъ стояло корыто зъ водою для бджôлъ.

Коло пасѣки росли яблунѣ й грушѣ, посхиляви густе гôлля въ пасѣку надъ улийки. За пасѣкою зеленѣвъ маленькій баштанъ. Довге гарбузиня вылѣзло на курѣнь и почеплялось по тыну. На самому рѣвѣ бѣлѣвъ здоровый гарбузъ, неначе вылѣзъ, щобъ погрѣти свои боки на сонци. Въ одному кутку коло ворôтець тлѣло курево, и легенькій дымъ вивъ ся въ гору и ховавъ ся въ густому гôлѣ старои грушѣ. Джеря сидѣвъ на пнѣ коло огню и державъ на рукахъ маленького замурзаного хлопчина. Коло його сидѣло двѣ дѣвчинки, а старшій хлопець зъ батогомъ въ рукахъ стоявъ проти дѣда и не зводивъ зъ його очей. Джеря бувъ сивый ажь бѣлый. Густй сивй брови низько понависали й закривали очи, а зъ-пôдъ нихъ и теперь блищали темнй, якъ те-

ренъ, грѣзнй очи. Довгй сивй вусы спускались въ низъ, а голова, вся вкрыта волосямъ, бѣлѣла якъ вышневый цвѣтъ. На пѣдбородѣ й на щонахъ блыщали пеньки бѣлого волося, неначе выступили зъ лыця краплѣ росы. Його лыце й теперь було смѣливе й горде. Сорочка його дуже бѣлѣла проти зеленои травы та зеленои грушѣ.

Любка стояла пѣдъ гѣлымъ грушѣ, схиливши голову на одну руку и пѣдперши щоку рукою. Дѣдъ розказавъ онукамъ по огѣркови и все розказувавъ имъ про далекій край, про Чорне море, про лиманъ. Дѣти слухали неначе яку дивну казку та все розпытували дѣда про морску чудву та страшну рыбу та про море. Мале дитя заснуло на його рукахъ.

А въ пасѣцѣ гули въ улыйкахъ бджолы якимсь густымъ глухымъ гукомъ, неначе вони були закопанй десь въ землю. Въ вѣчкахъ подекуды лѣниво лазили кѣлькы бжблъ. Дѣ-три бжолѣ снували лѣниво по надъ хрестомъ та й тй попадали въ вѣчка. Въ пасѣцѣ пахло медомъ, пахло медовою травою та квѣтками. Середъ пасѣки десь узялась кавуняча бадылына, сплела ся зъ широкимъ листомъ огѣрка и побѣгла до одного улыйка довгою зеленою стежкою. Мѣжь улыками зеленѣла трава, синѣли довгими рядочками сивй дзвоныки, показуючи свои ясній осередочки; пѣдъ тыномъ червонѣли, нѣбы кровавй краплѣ, червона смѣлка, жовтѣвъ кущикъ дроку. Надъ пасѣкою лежала тыша, роскѣшна вечѣрня тыша. Сонце косымъ промѣнямъ пробилось червонымъ огнемъ пѣдъ яблунями, та важкими дубами, запалыло свѣтомъ зелену траву, улыйкы, зеленый листъ на грушахъ и облыло сивого дѣда рожевымъ свѣтомъ. Проти сонця, проти ясного заходу, чорнѣли стовбурѣ дубѣвъ та грушь, неначе

вылитй зъ важкого чавуна, а товста порѐпана дубова кора нѣбы жервѣла жаромъ.

Вже сонце зайшло, вже сонъ розливъ ся надъ густыми садами, надъ густымъ лѣсомъ, а дѣдъ усе розказувавъ, а дѣти все слухали, а бжолы все гули, нѣбы гула золотыми струнами кобза, приграючи до чудовои казки-пѣснѣ пасѣшника Миколы Джерѣ.

Ч. 278. Львôвъ, Четверъ 10 (22) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро огологошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кародя Людвика 9. У **Вѣдни** M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лишь на попереднє застереженьє. — Реклямація неопечатанѣ вôльнѣ ôдъ порта. **Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного рôчного инсератовôго въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Подяки** числятъ ся по 10 кр. ôдъ слова.

У Львовѣ, дня 22 н. ст. грудня 1892.

Н ва сесія рады державнои буде скликана не 10 але ажь 18 сѣчня 1893 го року. Отже мѣсяць часу лишивъ собѣ ґр. Таффе на зорудуваньє новои бôльшости парляментарнои, на котрôй мавъ бы — розумѣєсь, до якогось часу — опирати ся, щобъ удержати себе при кермѣ. Мѣсяць часу будуть мати и днезники яко представителѣ рôзнородныхъ народôвъ, сторонництвъ и интересôвъ, до комбінованя и вороженя: зъ якихъ елементôвъ ґр. Таффе схоче вытворити собѣ тую бôльшôсть.

Що зъ делеґацією польскою шефъ нинѣшного кабінету не зôрве, се рѣчь певна. Що зъ консервативнымъ напрямомъ клюбу Гогенварта розрывъ не есть можливый, се такожь певна рѣчь, бо Австрія въ нинѣшныхъ обставинахъ не дасть ся пôрвати наскрôзь ліберальнôй струѣ, де пôбôчь лібералізму выринаютъ дуже выразно ще другѣ дуже загадочнѣ а для державы бôльше або менше небезпечнѣ змагання. Зъ лѣвицею ліберальною, а именно зъ програмою д-ра Плєнера яко ей провôдника, ґр. Таффе розправлявъ ся рѣшучо, але не въ цѣлости, и можлива рѣчь, що одна часть тои лѣвицѣ увôйде въ комбінацію шефа кабінету. Именно есть надѣя, що умѣркованѣ елементы зъ ліберальнои лѣвицѣ найдуть ся въ будучôй бôльшости, а за те непримиренѣ послы нѣмецко чеськѣ пôйдуть въ вôдставку. Надъ антісемітами, якъ такожь надъ прусофільскими націоналами нѣмецкими ґр. Таффе перейде рѣшучо до порядку дневного. Вôнъ не може пôдпирати антісемітизму, бо се значило-бъ кинути рукавицю всѣмнымъ Ротшильдамъ, а націоналы нѣмецкѣ суть антідержавнымъ елементомъ, зъ котрымъ нѣякій шефъ кабінету австрійского примиритись не може. Лишають ся ще послы молодо-чеськѣ и рускѣ, яко представителѣ двохъ численныхъ народôвъ на пôвночи Австрії.

Зъ молодо-Чехами, якъ довѣдуємось, вели ся переговоры уже пôдъ конець теперѣшнои сесія. Посередниками въ тыхъ переговорахъ були кн. Шварценберґъ, Яворскій и міністеръ Шенборнъ. Всѣ они старались переcвѣдчити молодо-Чехôвъ, що ихъ жаданье чесного державного права на-теперь не дасть ся зреалізувати, мабуть зъ огляду на велику опозицію, яку пôдняли бы Нѣмцѣ взагалѣ чи то ліберальнѣ, чи націоналы, чи навѣть нѣмецкѣ консерватисты. Въ замѣну за державне право давано молодо-Чехамъ щось, що названо автономією, котрои суть однакожь годѣ докладно означити. Крôмъ того прирѣчано имъ такожь застановити дальше переводженье угодовыхъ пунктацій вѣденьскихъ, а до кабінету покликати на мѣсце бар. Пражака ногось, хто бы заступавъ не лише чеськѣ справы зъ окрема, але и интересы чесныхъ Нѣмцѣвъ. Безъ одного части чесныхъ делеґатôвъ, т. в. бôльше умѣркованыхъ, ґр. Таффе видко не може зложити трівалои и переважаючои бôльшости. Однакъ о скôльконо зъ деякихъ даныхъ можна догадуватись, молодо-Чехи не вôдступили доси нѣ на йоту вôдъ своихъ есенціональныхъ претенсій дотычно чеського права и поставили альтернативу: крайна опозиція або повна автономія правъ корôны св. Вячеслава. Такъ бодай заявивъ д-ръ Герольдъ на зôбраню выборцѣвъ своихъ въ Колинѣ вже по закрытю сесіи парляментарнои, а дневники чеськѣ солідаризуютъ ся майже въ цѣлости зъ его высказомъ.

Зъ рускими послами шефъ кабінету не старавъ ся увôйти въ контактъ. Чи ґр. Таффе бонть ся, щобъ контактомъ зъ рускими послами не вразити собѣ польскои делеґациі? чи вôнъ справу руску хоче и на дальше трактувати яко малозначущу галицку Hausfrage? — чи певный есть прихильности послôвъ русныхъ и надѣесь пôддержки вôдъ нихъ на будуще безъ всякихъ концесій? — се вже вôнъ самъ найлучше знає. Мы констатуємо лише, що анѣ офіціальнѣ анѣ пôвофіціальнѣ дневники, котрѣ ставлятъ гороскопы о будучôй бôльшости парляментарнôй, про клюбъ русскій доси не згадали нѣ однымъ словомъ.

Питаня сего не хочемо нинѣ рѣшати, якъ и не хочемо залицятись до ґр. Таффого. Справу руску уважали мы заѣдно одною зъ найбôльше пекучихъ справъ въ Австрії. Змаганя нашѣ яснѣ. Упослѣдженье народу руского въ Австрії есть уже тайною европейскою. Невдаленье зъ дотеперѣшнои політики шефа кабінету супротивъ Русинôвъ обняло рôвно интеліґенцію русску якъ и селянство наше. Яку зъ огляду на те повинненъ бы ґр. Таффе пôдняти акцію, о тôмъ зволитъ самъ подумати въ вôльнôй хвили. Мы знаємо лишь то, що народôсть наша мае запевнену будучность, хочьбы панове шефы кабінетôвъ не хотѣли, не могли, або й не мали часу нею заинтересувати.

Однакъ на всякій случай ситуація наша въ нинѣшнôй хвили мусить статись предметомъ поважныхъ нарадъ на зборѣ членôвъ „Народнои Рады“ дня 27 н. ст. грудня. Патріоты нашѣ зô всѣхъ сторôнъ краю повинныѣ явитись численно на тôмъ зборѣ Ситуація для Русинôвъ нинѣ поважна. Треба зробити собѣ докладный білянсъ за послѣдни роки. Треба зъ одного стороны здати собѣ справу: де и въ кôмъ глядати причины всякихъ неудачь? — а зъ другои стороны ясно вытычати дорогу, якими рускій народъ мае доходити до належнои ему поваги и силы въ краю и въ державѣ. Пояснити справу руску и вагу ей для Австрії есть нашимъ обовязкомъ патріотичнымъ не лишь супротавъ насъ самыхъ, але и супротивъ державы, до котрои належимо. Може не всякій добачае тѣ шкоды, якѣ плывуть для державныхъ интересôвъ чимъ разъ ширшою струєю зъ маловаженя справы рускои и зъ того шовізізму, въ якимъ вôдносить ся нинѣ переважна часть суспôльности польскои до Русинôвъ. Въ очехъ бôльшости прасы польскои мы нинѣ проскрібованымъ народомъ на власнôй земли. Зô всѣхъ сторôнъ несуть ся удары на кождого, хто трудить ся для народу руского. Нашѣ институціи радъ бы де-хто вôддати въ руки историчныхъ нашихъ неприятелѣвъ. Де-хто радъ бы вже до насъ примѣнити мадярску систему. Всякій Вівізны, Дембовскій, Козловскій e tutti quanti обкидаютъ народъ рускій грязею клеветъ та обмôвъ. Все то треба вôдперти и вôзвати тыхъ панôвъ до бôльшои куртоазіи супротивъ господарѣвъ сеи хаты, а для двигненя справы рускои въ передъ треба придумати вôдповѣднѣ, рѣшучѣ средства...

До політичнои ситуації.

По закрытю теперѣшнои сесіи парляментарнои понеслась вѣсть, що въ часѣ ферій парляменґарныхъ удасть ся ґр. Таффому зложити бôльшôсть — и то сталу на основѣ якоись точно означеног програмы. Ся вѣсть зачинае дозрѣвати — бодай на разѣ въ пôвъ урядовыхъ ґазетахъ, котрѣ вже натякнули, въ якихъ елементôвъ буде складати ся згадана бôльшôсть и якъ бы найвôдповѣднѣйше ей назвати. Бôльшôсть мае складати ся въ кола польского и умѣркованыхъ членôвъ клюбу сполученои лѣвицѣ та клюбу Гогенварта — а назвати ею бôльшôсть найвôдповѣднѣйше Geschäftsmajorität.

Тѣ вѣсти пôвъ-урядовыхъ ґазетъ обговоривъ теперъ вже й Fremdenblatt, котрый стоить ще блише до правительства. Зачавъ вôдъ заявленъ Яворского и Плєнера, котрѣ подали свои планы що-до бôльшости; першій поставивъ чотири головнѣ условія, другій нарѣкавъ на бракъ програмы правительства та на недостачу рѣчевои умовы, котра одинока могла бы бути крѣпкою основою для бôльшости. „Въ тыхъ заявленяхъ — каже Fremdenblatt — лежить новый принціпъ до утворена бôльшости. Не збирати найперше ґрупы и особы та предкладати имъ програму, але вытворити наперед програму, а вôдтакъ збирати довкола неи партіи безъ найменшого примусу. Треба зробити не примусову але свôбôдну бôльшôсть.“

Задача не легка, але пôсля запевненя сего орґану — правительство взялось до выставленя такои програмы, котра мае служити всѣмъ умѣркованымъ елементамъ за основу до сполученя. Яка жь то буде програма? — радѣ бы всѣ знати, и Fremdenblatt такъ ей старае ся сформулувати:

„Програма мусить поставити тѣ задачѣ законодавства, до котрыхъ всѣ партіи спôльно могли бы приступити; партіи же добачають свою задачу въ роботѣ для публичного добра а не въ конфесійныхъ, національныхъ або правно-деравныхъ спорахъ. Нова партія мусить бути узброена въ мечь и довбню. Она мусить будувати и вôдпирати тыхъ всѣхъ, котрѣ бы хотѣли збурити се дѣло мира. Однакъ щобы дорости до такихъ задачь и заразомъ дати державѣ запоруку щодо свого истнованя, мусить нова бôльшôсть дôстати и внѣшну орґанізацію; та орґанізація запоручала бы ей силу жизненну и акцію а заразомъ рôвномѣрне дѣланье, котре бы спинило зворотъ сеи бôльшости въ односторонньомъ напрямѣ. Она не може выйти зô своеи колѣ въ наслѣдокъ першои лѣпшои парляментарнои тучѣ. Такъ здѣйстнило бы ся поставлене п. Язорскимъ услôвє що до рôвновартности всѣхъ партій покликаныхъ до бôльшости. При тôмъ нѣ число нѣ величина партій не може робити перешкоды кабінетови въ переведеню его задачь. Розумѣє ся, що така основа продуктивнои дѣяльности мусить бути замкнена для скрайныхъ партій, бо они се все лишь попсували бы. Програма правительства обчислена лишь для умѣркованыхъ елементôвъ парляменту. Яѣ частины зъ великихъ партій вôйдуть до новои бôльшости, се мусить передо всѣмъ означити нова програма. Зречи ся спеціяльныхъ бажань партійныхъ — се буде першій зазывъ до всѣхъ. Нѣкого не вôдпихнесь вôдъ раю сеи новои бôльшости, хто хоче честно и безъ застереженя взяти участь въ спôльнôй роботѣ и въ згодѣ зъ нашими великими партіями. На тôй основѣ може получитись клюбъ лѣвицѣ зъ консервативными елементами парляменту.

„А хочь нѣякôй частинѣ умѣркованыхъ партій не замыкаесь передъ носомъ дверѣ до новои бôльшости, то все таки вôдъ змѣсту и духа програмы, яка предложить ся тымъ партіямъ, буде зависѣти, чи тѣ партіи можуть приступити въ повнôмъ числѣ чи зъ полишеньемъ якихсь частинъ до сего нового союза, чи не мають вôдпасти якісь частины партій, чи поодинокѣ партіи не будуть за великѣ для удержаня рôвновагы, а знôвъ чи другѣ не будуть за малѣ, щобы повозити для нихъ стôлько жертвъ. Все те, що нно въ планѣ и далеко бôльше трудностей анѣжь надѣй на успѣхъ.“

Якъ бачимо, ґр. Таффе загадавъ вытворити щось таке mixtum compositum, котре справдѣ було бы дуже придатне правительству. До бôльшости вôйшли бы три теперѣшнѣ бôльшѣ партіи, але двѣ зъ нихъ (лѣвиця и клюбъ Гогенварта) значно обкроенѣ. Справдѣ не замкнена дорога до сеи бôльшости и иншимъ партіямъ, але вже заразъ на початку застерѣгае ся президентъ міністрôвъ, що треба зважити, чи тѣ партіи не будуть за малѣ, щобы для нихъ поносити якѣ значнѣ жертвы. Бо тамтымъ тремъ бôльшимъ партіямъ правительство призваесть якісь уступки, котрѣ повинныѣ ихъ вдоволити, — але для тыхъ меншихъ партій такихъ уступокъ не варто давати. Въ деякихъ ґазетахъ вже й появились головнѣ точки тыхъ концесій, якими правительство хоче зъєднати для себе три бôльшѣ партіи, а заразомъ якѣ условія правительство поставило для тыхъ партій, котрѣ одна передъ другу пруть ся до участи въ бôльшости. Ось они:

1. Консерватисты зрѣкаютъ ся дальшого напору въ квестіи вѣроисповѣдной школы зъ застереженьемъ, що права соймôвъ що-до компетенціи въ справахъ школьныхъ не будуть дальше обмеженѣ.

2. Словѣнцямъ не буде робитись нѣякихъ дальшихъ концесій.

3. За се згодить ся лѣвиця, що справа угоды чесько-нѣмецкои буде вôдложена, ажь опівія въ Чехіи настроить ся пригôднѣйше.

4. Якъ найстрѣйше поборюванье антісемітизму — се уступка для лѣвицѣ, на котру згодивъ ся и клюбъ Гогенварта.

Рôвножь мають наступити такожь и змѣны особистѣ. Бар. Хлюмецкій мавъ бы обняти теку міністра справъ внутрѣшныхъ въ кабінетѣ Таффого. Президентъ Смольна уступивъ бы зъ президіи а палата ухвалила бы ему 8.000 зр. рôчнои пенсіи. На его мѣсце прийшовъ бы д-ръ Катрайнъ зъ клюбу Гогенварта; віцепрезідентами стали бы одинъ Полякъ и ґр. Вурмбрандъ. Єсли прийде до порозумѣня мѣжь правительствомъ а партіями, тогдѣ розвяже ся рада державна и розпишуть ся новѣ выборы пôдъ кермою Хлюмецкого яко міністра справъ внутрѣшныхъ.

Змѣна болгарскои конституції.

Першій днѣ грудня принесла Европѣ несподѣвану вѣсть: Болгарія змѣнила свою конституцію. Змѣна або ревізія конституціи се ознака жизненности народу, котрый хоче мати права, вôдповѣдній его потребамъ и причиняючій ся до его розвитку. Дотого проектъ змѣны конституціи не выринае нѣколи нагло, лишь по довшôй всесторонньôй дісъусіи політичнôй и коли вже бôльшôсть народу заявить ся за тою змѣною. Рôвножь мусять бути якісь причины, котрѣ дали безпосередный товчокъ до отворена згаданои дісъусіи, котрѣ явно вызвали, що безъ переведеня згаданои дісъусіи бодай чи не загрожене дальше истнованье дотычного народу. Придивѣмъ ся, якъ то пôйшла справа зъ сею змѣною болгарскои конституціи.

Проектъ змѣны конституціи выйшовъ вôдъ болгарского президента міністрôвъ Стамбулова, але не вôдъ народу. И симъ разомъ знôвъ потвердилось выреченье одного знатного дипльомата, що теперь властиво не истнуе нѣ княжество болгарске, нѣ народъ болгарскій, нѣ навѣть князь болгарскій, лишь міністеръ Стамбуловъ, котрый представляе своею осôбою всѣ повысше наведенѣ понятя та лишь его дѣяльность мае вагу для европейскои дипльоматіи. Якъ колись понятье держава нѣмецка зъ цѣсаремъ и райхстаґомъ пишла на другій планъ, такъ теперь Стамбуловъ се персоніфікація Болгарії. Но и Стамбуловъ въ своѣй печалливости о добро народу предложивъ проектъ змѣны конституціи. Проектъ выринувъ нагло, не розведено дісъусіи надъ нимъ и величезною бôльшôстію голосôвъ ухваленo на народнôмъ собранію.

Проектъ змѣны конституціи въ первѣстнôй редакціи Стамбулова бувъ дуже радикальный, — бо нарушавъ чувства реліґійнѣ и вôльности Болгарôвъ. Князь и его наслѣдники — сказано въ тôмъ проектѣ — не потребують бути православнѣ, а можуть задержати свое вѣроисповѣданье. Одинъ посолъ народного собранія — говорилось въ проектѣ — буде припадати на 30.000 душъ населеня, а крôмъ того мусить выказати ся деякими елементарными вѣдомостями. Отсѣ двѣ головнѣ змѣны значно рôзнились вôдъ постановъ конституціи, яку зложивъ для Болгарôвъ въ 1879 р. кн. Дондуковъ-Корсаковъ. Въ тыхъ постановахъ було сказано, що лишь першій князь болгарскій може задержати свое вѣроисповѣданье та що одинъ посолъ припадае на 10.000 душъ населеня. Змѣна що-до першои точки вражала Болгарôвъ, бо могли добачати въ нѣй не лишь упослѣдженье своеи батьковскои вѣры, але навѣть атентатъ на ню, знаючи зъ исторіи, що вѣроисповѣданье пануючои династіи, вôдмѣнне вôдъ вѣроисповѣданя народу, мусить мати вплывъ деморалізуючій и може захитати цѣлымъ устровньемъ внутрѣшнымъ. Вязници и звязи династіи зъ народомъ не могли бы бути надто крѣпкѣ. Друга змѣна нарушала вольности и свободу Болгарôвъ рôвножь дуже значно, бо була зредаґована въ напрямѣ скрайно реакційнôмъ. Розширенье правъ выборчихъ есть и мусить бути знаменемъ поступу, а кождe найменше вкороченье тыхъ правъ се задача реакціи. Для правительства выгôднѣйше мати до роботы зъ меншимъ числомъ послôвъ, але для населеня не все одно, чи мае менше чи бôльше заступникôвъ, та чи тѣ заступники выходять зъ выбору меншого чи бôльшого числа людей. Длятого могло выдаватись, що народъ болгарскій розведе широку дісъусію надъ проектованою змѣною и выдасть о нѣй свою гадку. Тымчасомъ сего не було.

Стамбуловъ зôбравъ на приватну нараду послôвъ вôддaныхъ вповнѣ собѣ, та предложивъ имъ свôй проектъ. На сѣй нарадѣ мусѣли пôднестись поважнѣ замѣты противъ проекту — хочь сего не можна дôзнатись зъ ґазетъ, котрѣ величають на всѣ заставки лишь премудрôсть Стамбулова — бо Стамбуловъ змѣнивъ свôй первѣстный проектъ и въ тôй змѣненôй формѣ предложивъ собранію. Ся друга редакція проекту досыть значно рôзнить ся вôдъ першои, бо що-до вѣроисповѣдання пануючого князя каже, що лишь першій князь болгарскій и его наслѣдникъ (а не всѣ наслѣдники) можуть не бути православнѣ, а що-до послôвъ, то одинъ посолъ мае припадати вже лишь на 20.000 душъ населеня. Друга редакція усмирила зворушенѣ умы, бо въ кôльна днѣвъ рознесли ґазеты вѣсть, що по-надъ двѣста послôвъ собранія одобрило проектъ Стамбулова.

Безперечно на змѣну первѣстнои редакціи проекту мусѣли вплынути и заграничнѣ кабінеты. И такъ довѣдуємо ся, що мѣжь правительствами тридержавного союза а англійскимъ міністерствомъ заграничныхъ справъ наступила вымѣна нотъ въ справѣ проектованои змѣны конституціи болгарскои. Въ тôй вымѣнѣ нотъ згоджено ся на поглядъ, що проектъ Стамбулова треба уважати автомъ внутрѣшнои політики болгарскои, до котрои не мають мѣшатись европейскѣ державы зъ засады. Але рôвночасно представителѣ Австрії, Італії и Англії довѣрочно звернули Стамбуловови увагу, що така реформа грозить небезпечностію, що може нема такъ доконечнои потребы ей заводити та що може надто зворушить тѣ масы народу, котрѣ дуже надаються до політичнои аґітаціи а котрыхъ спокôй дуже потрѣбный для рôвновагы мѣжнародныхъ вôдносинъ. Виравдѣ Стамбуловъ запевнивъ тыхъ представителѣвъ, що того рода обавы цѣлкомъ неоправданѣ и дуже легко переперти цѣлый проектъ — але позаякъ петербургскій кабінетъ мовь бы умысно мовчавъ въ тôй цѣлôй справѣ, не высказуючи своеи гадки, то й мабуть Стамбуловъ рѣшивъ ся змѣнити свôй первѣстный проектъ. Вязници перша познака опозиціи вже була выйшла вôдъ болгарского екзарха въ Царгородѣ и при дальшôмъ упорѣ Стамбулова могло бы було болгарске духовеньство пôднести оклик боевый.

Проектъ змѣны конституціи, пôсля дру-

гов и послѣднов редакціи та у видѣ, якъ єго ухвалило собраніе, есть такого вмѣсту:

„Арт. 6. Болгарскій князь и єго наслѣдникъ мають титулъ „королѣвске Величество“.

Арт. 36. Болгарскій князь не смѣе бути нѣякого иншого вѣроисповѣдання, якъ православного. Лишь першій князь болгарскій, если належить до якого иншого христіянъского вѣроисповѣдання, а также и першій наслѣдникъ престола, можуть задержати свое вѣроисповѣданье.

Арт. 58. Придомковъ шляхотскихъ и иншихъ того рода вѣдзначень не вольно надавати въ княжествѣ болгарскомъ.

Арт. 59. Князеви прислугує право, надавати ордеры. Заснованье ордеровъ може наступити лишь на подставѣ окремого закона.

Арт. 86. Звычайне собраніе народне складає ся зъ послонъ, выбираныхъ безпосередно зъ-помѣжь народу, а то въ сей способъ, що на кождыхъ двацять тысячъ населеня обого пола припадає одинъ посолъ. Послонъ выбирає ся на пять лѣтъ.

Арт. 114. Голосованье надъ предложеными въ палатѣ проектами законовъ вѣдбуваесь лишь тогдѣ, коли на засѣданю не менше якъ третина всѣхъ послонъ присутна.

Арт. 115. Члены собраня голосують особисто, вѣддавши голосъ публично и устно, Голосованье може вѣдбутись тажонъ тайне, если того зажадає бодай десять послонъ а палата згодить ся на се жаданье.

Арт. 125. Если бы не можна було скликати народного собранія за-для поважныхъ причинъ, то уповажняесь князя, санкціонувати на внесенье рады міністровъ позичку до высоты трехъ міліононъ франковъ, подъ услонъемъ, що ся позичка буде затверджена найближшимъ собраніемъ народнымъ.

Арт. 126. На выдатки, на котрѣ нема ухваленого кредиту, може князь въ случаю, наведенонъ въ повышшомъ арт. 125, призволати кредитъ зъ грошей буджету державного; однакъ тѣ выдатки не смѣють перевысшати сумы одного міліона франковъ.

Арт. 139. Всѣ посли дістають діеты. Кошты подорожи звертають ся лишь тымъ, що мешкають по-за мѣсцемъ, де вѣдбуваесь народне собраніе.

Арт. 141. Князь скликує велике собраніе народне:

1. Щобы обговорити справу вѣдступленя або вымѣны якои части земль княжества. Тѣ справы рѣшають ся бѣльшостію голосонъ членовъ, присутныхъ на собранію.

2. Щобы заявити свою гадку що-до случаю, передвиджеваго въ арт. 7-онъ конституціи. (Болгарскій князь не може безъ згоды великого собранія народного бути рѣвночасно суверенонъ якои иншои держави.)

3. Щобы перевести змѣну або ревізію конституціи. При голосованю мусить показатись двѣ третины бѣльшости голосонъ всѣхъ присутныхъ на собраню членовъ.

Арт. 144. Велике собраніе народне складає ся зъ послонъ, выбраныхъ безпосередно въ помѣжь народу. Число сихъ послонъ есть подвойне вѣдъ числа послонъ звычайного собранія народного, бо по два послы припадає на кождыхъ 20.000 душъ населеня обохъ полонъ.

Арт. 161. Число міністровъ буде означене окремымъ закономъ, котрый буде уважатись ухваленымъ, если за нимъ буде голосувати бодай двѣ третины послонъ звычайного собранія народного.“

Про причины, якѣ спонукали Стамбулова до внесеня проекту змѣны конституціи, можна дѣзнатись зъ промовъ Стамбулова, выголошеныхъ при першомъ и другомъ читаню проекту въ собранію.

При першомъ читаню промавляли лишь два послы contra, Конкилевъ и Топусановъ, и то дуже коротко. Першій зъ нихъ заявивъ, що мотивы, поданѣ въ проектѣ, не можуть нѣкого вдоволити, а другій зазначивъ, що конституція се святощѣ народнѣ, котрѣ нѣхто не повиненъ нарушати, и народъ буде добачати въ змѣнѣ конституціи нарушенье своихъ правъ. Стамбуловъ заявивъ, що ему дорога свобода народу та що вонъ уважає конституцію за хату народу. Але змѣнили ся часы, прийшли иншѣ потребы, тожъ треба завести въ конституціи змѣны. Болгаре нерозумно поступали, що не спонукали свого часу кн. Александра Батенберга до супружества, бо тогдѣ не було бы такъ легко пойшло зъ єго прогнаньемъ, а абдикація була бы майже неможлива. Тои похибки не можна повторити що-до кн. Фердинанда, и въ интересѣ краю треба вытворити династію. Се жизненна квестія Болгарновъ. Закидъ, мовь бы змѣна въ §. 37-онъ конституціи нарушала права православнои церкви, се лишь тенденційна выгадка, бо вже за двацять лѣтъ можуть Болгаре мати свого православного князя. А двацять лѣтъ въ житю народу се лишь хвиля. Въ часѣ выбору кн. Фердинанда кождый Болгаринъ, люблячій свою вотчину, бувъ бы выбравъ радше якогонебудь католицкого або протестантского князя, анѣжь православного, а чей же тогдашній послы такъ само любили свою вѣру якъ и те перѣшнѣ.

По тои промовѣ принято проектъ 249 голосами противъ пяти. Мѣжь голосующими contra бувъ и Страньскій, бувшій міністеръ. Проектъ вѣдослано до комісіи зъ десяти членовъ зъ порученьемъ, щобы въ проектъ вставити ще застереженье, що послами не можна выбирати духовныхъ. Законъ выборчій мѣстить и теперь того рода постанову, але лѣпше, если се буде застережено вже й въ конституціи.

За три днѣ прийшла комісія передъ собраніе зъ своимъ справозданьемъ, не поробивши въ проектѣ майже нѣякихъ змѣнъ. Живѣйша дебата вывязалась при двохъ точкахъ проекту, именно що-до титулу и що до вѣроисповѣдання панующого князя.

Пос. Страньскій бувъ тои гадки, що не треба въ конституціи установляти титулу князя, бо Болгарія може небавомъ оголосити свою независимость, а тогдѣ знонъ мусѣла бы змѣнятн титулъ свого панующого. Стамбуловъ вѣдповѣвъ на се, що вонъ, такъ само якъ всѣ Болгаре, надѣе ся, що прийде до оголошеня независимости, але теперь таке оголошенье не лежить въ програмѣ правительства. Противно, принціпомъ правительства — боронити неварушимости державы турецкои, бо если Болгаре будуть вѣрно придержувати ся того принціпу, то кождый нападъ на Болгарію буде мати значѣнье войны противъ Туреччины. — По тои промовѣ принято артикулъ, що князь и наслѣдникъ мае мати титулъ „королѣвске Величество“ — всѣми голосами противъ пяти.

При артикулѣ що-до вѣроисповѣдання забравъ голосъ бувшій міністеръ Тончевъ. Особа князя, говоривъ вонъ, есть свята, тожъ треба оминати все, що могло бы зробити ей предметомъ постановы закона. Попередный артикулъ постановляе, що князь мусить бути православнои вѣры. Князя люблять въ цѣломъ краю, але предложена змѣна артикулу може захитати сею любовію. И такъ вже екзархъ запротестувавъ а за нимъ пойде певно цѣле духовенство. Але не лишь самъ екзархъ се зробивъ, навѣть газеты запризнеиныхъ зъ Болгарію державъ остерѣгають насъ передъ такою змѣною. — Стамбуловъ запевнивъ, що предложеный проектъ мае лишь добро краю на цѣли. Если князя любить народъ, то певно за-для єго особистыхъ прикметъ. Взагалѣ тѣ прикметы важнѣйшій анѣжь релігійне переконченье, котре въ житю народа, управляючого ся конституцією, не мае значѣня. Правлѣнье православного короля Милана не принесло добра Сербіи и вонъ мусѣвъ абдикувати. Католицкій король румуньскій управляе на славу и добро свого народу, а й не думае про пропаганду католицизму. Тожъ не релігія причиняе ся до славы престола, а лишь особистѣ здобности. Не тяжко вступити на престолъ, але не легко престолъ удержати и правити для добра народу. Если бы православіе мало бути запорукою щастя и успѣху, то повинни мы були одноголосно выбрати царя нашимъ княземъ. Нема обавы, що проектъ змѣны пошкодить князеви. Екзархъ не протестувавъ, лишь не знаючи змѣсту проекту пытавъ, чи не потреба скликати синодъ передъ змѣною конституціи. Але коли проектъ ставъ звѣстный, екзархъ нѣчого не закидае. Така сама справа зъ заграничными газетами, коли пересвѣдчили ся, що проектъ не нарушае вольностей Болгарію. Вкінци годѣ, щобы Болгарія помимо симпатій Европы дала вѣдняти собѣ право, рѣшати въ своихъ внутрѣшныхъ справахъ. Головна причина сего проекту — зробити можливе супружество князя. Безъ змѣны супружество було бы дуже трудне. Если будучость Болгарію буде опиратись на бѣльше анѣжь на парѣ очей, тогдѣ буде тяжко перевести атентаты на житье, а вкінци закинесь всѣ пляны атентатовъ.

По тои промовѣ принято цѣле предложене всѣми голосами противъ 13, а мѣжь опозиціею були бувшій міністры: Стоиловъ, Страньскій и Тончевъ.

Першій актъ скінчивъ ся для Стамбулова успѣшно. и можна надѣяти ся, що й дальшій два пойдуть добре, а именно ухвала великого собранія народного въ маю слѣдующого року и подружье кн. Фердинанда мабуть зъ якоюсь княгинею англійскою — але якъ выпаде розвязка цѣлои штуки, сего певно и самъ Стамбуловъ не знае.

Справа нодписовъ рускихъ пословъ на интерпеляціи пос. Нодляшецкого

послужила дневникарству за тематъ до оговоровъ и всякихъ заключень, отже и мы скажемо свое слово.

Закимъ рускій послы мали внести свою интерпеляцію, удались вѣдъ клюбу до всѣхъ трехъ епископовъ рускихъ зъ прошеньемъ о близшу информацію що-до письма, о котре ходило. Вѣдповѣдь одержали вѣдъ Є. Е. митрополита и вѣдъ епископа станиславовского. Владики радили справу понехати [и се зъ ихъ стороны нѣчо дивного, зваживши, що они изъ звѣстного письма не зробили ужитку], але зъ другои знонъ стороны справа стала голосною и само духовенство по части забрало вже въ краю голосъ въ тои справѣ та й клюбъ рускій одержавъ зъ рѣзныхъ сторонъ краю прошенье и вѣзванье, щобы обставъ за честію духовенства. Отже клюбъ порѣшивъ интерпеляцію конечно внести. Однакожъ коли прийшло до нодпису интерпеляціи, показало ся, що на интерпеляціи не знайдуть ся нодписы всѣхъ рускихъ пословъ. [Можна догадувати ся, що се було причиною, длячого интерпеляціи не ставивъ самъ голова клюбу.] Посолъ о. Брылиньскій заявивъ прямо, що не нодпише [бо єго власть духовна вѣдраджуе интерпелювати], посолъ Охримовичъ такъ само заявивъ прямо, що не нодпише [бо духовенство все выступае противъ него], а послонъ о. Мандичевского и Барвѣньского не було вже нодъ той часъ у Вѣдни, выѣхали они въ своихъ орудіяхъ до краю. Такимъ чиномъ интерпеляція пос. Нодляшецкого мала нодписы лишь трехъ рускихъ пословъ [Нодляшецкого, Романчука и Телишевского], а прочихъ 15 нодписовъ зобравъ интерпелянтъ у молодо Чехонъ.

Отсе фактичный станъ справы.

Безперечно фактъ сей кинувъ одну тѣнь на вѣдносины въ клюбѣ рускомъ, але-жъ знонъ нѣкому се не було и не есть тайною, що клюбъ той не складае ся зъ цѣлкомъ и зовсѣмъ однановыхъ елементовъ, — и можна було припускати, що се въ однои або другои справѣ може навѣть проявити ся на зверхъ. Такою справою сталась именно отся интерпеляція. А заключенье зо всего, що при нѣй зайшло, може бути лишь ось-яке: подяка тымъ тремъ посламъ, котрыхъ имена Русины вѣдчитали нодъ интерпеляцію.

Сумнѣ проявы середъ самыхъ Русинонъ.

Ц. к. окружна рада школьна въ Стрыю вѣднеслась до| скольского уряду деканального зъ запытаньемъ: чи далеко въ поодиновихъ мѣсцевостяхъ школа вѣдъ церкви и якій де патронъ церкви, щобы въ день св. патрона дѣти явили ся громадно въ церквѣ. Отже той урядъ деканальный розбславъ то письмо духовенству въ деканатѣ окружникомъ зъ дня 5 грудня ч. 772 ось якими словами:

„L. 772.

Z urzędu dekanalnego Skolskiego poleca się donieść jaka jest odległość skolnego budynku od cerkwi i jaki jest patron cerkwi.

Hutar dnia 5 grudnia 1892.

Fortuna dziekan skolski.“

Потомъ списанѣ мѣсцевости, а на конци: „Napowrut do urzędu dekanalnego.“

Отже, якъ видно зъ того славетного деканьского окружника, мы, галицкій Русины по сорокъ и кольохъ лѣтахъ рѣвноуправненя рускаго языка не дойшли ще до того, щобы всѣ уряды деканальнѣ переписували ся зъ урядами парохіяльными по руски. Сумно, дуже сумно!

Народъ нашъ называемо рускимъ, церковь называемо руской, духовенство называемо рускимъ, — на якій же основѣ скольсвій деканъ свои окружники до рускаго духовенства пише по польски? Чи вонъ не вмѣе писати по руски, чи не хоче? Одно або друге, tertium non datur. Але-жъ чи вонъ не вмѣе, т. є. черезъ десятки лѣтъ не бувъ въ силѣ навчити ся писати по руски, чи не хоче, т. є. уважае языкъ нашъ за narzecze хлопске, котрого деканови зъ роду Фортунонъ чомусь уживати не слѣдъ, — для Русинонъ выходить на одно. Русины мусять бачити въ томъ великій скандалъ — и мы дивуемось, що духовенство деканальне приймае вѣдъ свого декана тану обиду національного чувства.

Нарѣкаемо все — и справедливе — на Полякновъ, що не шанують правъ рускаго народу и боремось въ Поляками о переведенье повнои рѣвноправности рускаго языка, — а тутъ рускій урядъ деканальный зъ рускимъ духовенствомъ переписуесь по польски! Чи се не ударъ въ лице цѣлому загалови духовенства рускаго ба и взагалѣ цѣлои суспольности рускои?

Прикро намъ, дуже прикро подносити такій рѣчи, зъ огляду на противниковъ рускои справы, — але жъ годѣ! Такій появы зъ остатныхъ часовъ, якъ польске письмо сеніора Ставропигін до уряду вымѣру належитостей и якъ польскій окружникъ декана скольского до духовенства — треба поддавати загалови Русиновъ подъ єго осудъ. А мы певні, що й загалъ Русиновъ такій появы назве — скандаломъ.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Бобрецкого.

[Товариски вѣднесины — coup d' état въ бобрецкомъ касинѣ.]

Въ нашои столици стала ся мѣсяць тому вельми цѣкава подѣя, котра дуже ярко характеризуе тутешнѣ вѣдносины товарискѣ. На превеликне диво польскій газеты — кромѣ одного Kurjer a polsk-ого — не хотѣли помѣстити допнси о сѣмъ фактѣ, боячи ся, певно, нараитись тутешнимъ „высшимъ сферамъ“. Навѣть таній Kurjer lwowski, котрый у „hierarchii społeczn oи“ уходить за „organ rewolwerowy“, бо звычайно рѣже правду безъ обвиваня въ бавовну, и той вѣдмовивъ снимъ разомъ мѣсця подѣи, заслугуючій на безвзглядну догану кождого честного и здорово мыслячого человѣка. А фактъ зайшовъ ось якій:

Бобрка належить до тачъ званыхъ „дѣръ повѣтовыхъ“. Кромѣ клясичного болота и бруду не посѣдае она анѣ одной порядной улицѣ, анѣ якои-небудь алеѣ для проходу, анѣ каварнѣ та цукорнѣ або реставрацін, анѣ полюдского склепу зъ комнатою до снѣдань — словомъ, есть се дѣра, въ котрій зъ повною налитою въ кишени можна смѣло зъ голоду згинути. Тому-то хто прибде до Бобрки, утѣкае зъ нея мовь зъ холеричного мѣсця. Мѣсцевои интелігенціи мае Бобрка дуже мало, а именно лишь урядниковъ староства, суду повѣтового, уряду податкового, рады повѣтовои, двохъ священниковъ, кольохъ учителѣвъ, одного фізика — та й только. Товариске житье концентрувало ся доси сякъ-такъ въ мѣсцевомъ касинѣ. Але мѣсцевыхъ членовъ мало оно не богато, а то длятого, що урядники староства, спонуканій своимъ шефомъ, не уважали за згодне зъ своимъ высокимъ достоинствомъ мѣшати ся „въ голотою“. Бо й дѣйстно: хто-жъ тамъ до сего касина належавъ? Ось прошу: самѣ учителѣ мѣсцевій и замѣсцевѣ, урядники податковѣ, а зъ „высшои интелігенціи“ хиба урядникъ судовѣ и священникъ. Отже зъ кимъ тутъ жити?! Однакожъ недавно тому видно навчила ся старостовцямъ „абстіненційна політика“, и они загадали вступити до касина; только-жъ, щобы прочистити атмосферу єго, порозумѣли ся они зъ судовцями и рѣшили выконати coup d' etat.

Дня 17 листопада с. р. скликачъ зарядъ касина загальнѣ зборы, на котрѣ изъ замѣсцевыхъ членовъ нѣхто не прибувъ за-для недогодной поры, а зъ мѣсцевыхъ такожъ не всѣ, кромѣ втаємниченыхъ въ акцію, а тѣ явили ся въ комплетѣ. Головною точкою загальныхъ зборовъ було принятье новыхъ членовъ. Статутъ выразно каже, що тыхъ приймае ся лишь черезъ бальотованье и що они не смѣють находити ся въ комнатѣ загальныхъ зборовъ, лишь въ примежнѣй. Однакожъ одинъ изъ „замаховцѣвъ“ поставивъ внесенье, щобы всѣхъ новыхъ членовъ, присутныхъ на зборахъ принята черезъ анлямацію, бо такъ — каже — дося часто практикувано ся [хотяй въ дѣйстности такъ не було]. Бѣльшость згодилась на се внесенье, але меншость запротестувала и тогдѣ настала остра полемика, а конецъ ей бувъ такій, що зборы рѣшили всѣхъ присутныхъ и неприсутныхъ членовъ бальотувати. Але що-жъ? Въ бальотованю брали удѣлъ и всѣ новоприступившѣ члены, котрѣ цѣлкомъ не мали права бальотувати, бо ще не були дѣйстными членами. И они то — на смѣхъ людямъ а на перекоръ статутови — выбальотували старыхъ членовъ, именно всѣхъ учителѣвъ, урядниковъ повѣтовыхъ и двохъ священниковъ рускихъ замѣсцевыхъ!

Ось вамъ взорець рѳwnouprawnienia towarzyskiego! А кольо-жъ то разовъ можна було почути вѣдъ особъ, що допустили ся сего „замаху“ высокопарныхъ деклямацій, особливо на окружныхъ конференціяхъ школьныхъ, o szczytnem powołaniu nauczycieli ludowych i o gorącem poparciu tychże przez całe społeczeństwo? Бляга, mościpanowie! На бенкетахъ учительскихъ — вы przyjaciele swiatłodawców, а въ житю товарискомъ кождый зъ васъ — баша турецкій!

На закінченье сен „гецы“ треба додати, що нелегально выкинений зъ касина внесли протестъ до ц. к. намѣстництва и цѣкаве питанье, що оно на те скаже?

Невыбальотованый.

Зъ Гусятиньского.

[Въ справѣ холеры.]

На подану въ Kurjer ѣ Lwowsk-омъ вѣдомость, мовь то причиною выбуху холеры въ нашои околици мало бути то, що замало бачено на приписы осторожности, мушу подати ось що:

Не знаю, якъ де, але въ Шидловцяхъ дбано пболя змоги о все, що могло бы устерегти передъ холерою. Уже завчасу нодъ напоромъ ц. к. староства опорядженo карантинъ въ селѣ, бо перше пили люде воду зъ Збруча. Кольна разовъ приѣздивъ сюда ц. к. урядникъ доглядѣти, чи належно переведено асанацію; бувъ и на мостѣ ведучомъ до Россіи, абы пересвѣдчитись, чи туды зараза зайти не може. Лѣкарь повѣтовый заглядавъ до села дуже часто. Зверхность громадска по всѣй змозѣ сповняла свои обовязки. О кождомъ нодозрѣномъ выпадку доносила до староства, а при першихъ появахъ заразъ наступила зарядженя власти. Повѣт. лѣкарь Фрідманъ приѣздивъ що дня, навѣть и два разы на день. Самъ ц. к. староста на першу вѣсть явивъ ся въ селѣ, а на мое одно донесенье вѣдповѣвъ и зарядивъ о 9-ій годинѣ въ ночи. Що до експонованыхъ тутъ ц. к. урядника Мґлея и лѣкаря Марыля, то лише въ узнаньемъ треба нодвести ихъ дѣланье. Они що-дня по кольна разовъ заглядають до хорыхъ и добрымъ обходомъ въ людьми здобули собѣ довѣріе. Я бувъ самъ свѣдкомъ, якъ п. Мґлей, коли ще не було лѣкаря, подававъ напій недужимъ, самъ доглядавъ очищуваня домовъ, самъ допильновавъ поживы для вѣдокремленыхъ, дбавъ, абы бувъ упеченый хлѣбъ, и т. д., а лѣкарь Марыль не только до холеричныхъ але й до другихъ недужихъ ходивъ, щобы станъ здоровля взагалѣ нодвести. Навѣть въ ночи ѣздили на друге село доглянути, чи все въ порядку. Отже годѣ кому небудь робити закиды зъ того боку. Однакожъ суть люде, уродженѣ величаны до малыхъ интересовъ, и для нихъ все не такъ, если при чомъ ихъ не було.

Прикро вразило насъ тутъ се, що выдавъ краевый на наше подане, котре я самъ не почту вѣдославъ, о помочь на урядженье шпиталю, бо громада фондовъ нѣякихъ не мала й не мае, до нынѣ не вѣдповѣвъ, хотяй навѣть протомединъ у выдѣлѣ нодперъ нашу справу. Чи бы почта занапастила де наше письмо?!

Въ Шидловцяхъ 15 н. ст. грудня 1892.

И. Темницкій.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Czas пише: „N. fr. Presse помѣстила вѣсть зъ Риму, мовь бы папа на бажанье россійского правительства мавъ вѣзвати кардинала Дунаєвского, щобы вонъ старавъ ся перешкодити порушенію вѣдносинъ католицкои церкви нодъ россійскимъ правительствомъ на провѣтованомъ вѣчу католикновъ въ Краковѣ. Мы уповажненій зъ найлѣпшого жерела заперечити рѣшучо сѣй вѣсти и впевнити що кардиналъ Дунаєвскій не достався зъ Риму нѣякого письма що-до загаданого вѣча. Супротивъ сего запереченя упадають всякій дальшій заключеня N. fr. Presse що до переговоровъ Ватикану и россійского правительства та що-до майбутныхъ условій угоды.“

——

Парламентъ французскій ухваливъ завѣсити право неварушимости посольскои що-до пяти пословъ: Арена, Фоконієра, Пруста, Жіль Роша и Рувіера. Противъ тыхъ пяти пословъ зъ которыхъ три були міністрами, заряджено слѣдство судове и не выключена можливость ихъ увязненя. Ухвала палаты вѣдбулась майже безъ дізкусіи, бо лишь Рувіе забравъ голосъ и заявивъ, що вонъ не почуваесь до вины. — Вѣдтакъ зажадавъ Деруледъ вѣдобраня Герцови вѣдзнакъ почетнои легіи. При дізкусіи надъ сею справою закинувъ Деруледъ

Клемансови тяжкй провины. Промавлявъ ще самъ Клемансо и бумянжистъ Мілевой, а наслѣдокъ тыхъ промовъ такій, що Деруледъ и Мілевой вызвали Клемансо на поединокъ.

——

Бувшій міністеръ сербскій Пірочанацъ выдавъ политичну брошуру, въ которій высказуе конечность федерації балканьскихъ державъ. Змѣстъ брошуры такій: Квестія всходна засягае що-до свого змѣсту не лишь Царгородъ и півостровъ балканьскій, але также и народы габсбургскои монархіи. Россія може хотѣти загарбаня Всходу въ имя панславізму, а те саме може Австрія півдъ оглядомъ нѣмецкихъ интересовъ. Але оба пляны не до переведеня. Одиноке можливе рѣшеньє сеи квестіи: вытворити въ австрійскихъ и балканьскихъ народовъ федерацію, на взорець північнои Америки або Швайцарії. Дуже цѣнне було бы, если бы и австрійскій Нѣмцѣ прилучились до сеи федерації. Півостровъ балканьскій сегодня се руина въ неспособлыхъ до жита вѣдламовъ поодинокихъ державъ и народовъ. Именно Сербія за-для ей положеня нѣ жити нѣ вмирати. Она маѣ конституцію мовь Анґлія, а не маѣ условій потрѣбныхъ до того. Сторонництва ведуть завзяту борбу о власть правлѣня, а півдъ взглядомъ европейскои політики лишаесь для нея алтернатива: кинутись въ рамена або Австрії або Россіи, хочь заразомъ не маѣ запоруки, чи бы обѣ тѣ державы ей приняли.

НОВИНКИ.

— **На загальныхъ зборахъ „Народнои Рады“** у Львовѣ дня 27 н. ст. грудня найважнѣйшими точками порядку дневного будуть: рефератъ посла Романчука про нинѣшну ситуацію и про становище та політику Русинівъ, и д-ра Костя Левицкого про народну проґраму а въ звязи съ нею и про орґанізацію силъ рускихъ въ цѣломъ краю.

— **Товариство ремѣсниковъ „Зоря“** уряджуе въ сали „Frohsinn“ 1 н. ст. сѣчна 1893 аматорске представленье. Представленый буде образокъ зъ народного житя п. з. Чорный Матвѣй. Тамторочне аматорске представленье „Зорѣ“ лишило по собѣ якъ найкрасшій споминъ, надѣемо ся, що и сего року члены „Зорѣ“ вывяжуть ся зъ своихъ рольобове, а сподѣваемо ся такожь, що саля буде повна.

— **Президентъ австрійскихъ зелѣзниць державныхъ** п. Левъ Билиньскій одержавъ титулъ тайного совѣтника.

— **Въ справѣ згадуваного соборчика деканата скалатского** доносять намъ, що соборчикъ мавъ вѣдбути ся сего року въ осени въ Турівцѣ, бо такъ рѣшено на послѣднѣмъ соборчику. Соборчики въ скалатскѣмъ деканатѣ вѣдъ кількохъ лѣтъ суть хочь малими але успѣшными місіями, бо парохіяне тои церкви, де есть соборчикъ, приступають численно до св. тайнъ и одинъ не мѣсцевый проповѣдникъ говорить науку для народу на соборнѣй службѣ Божѣй. Зъ огляду, що въ Турівцѣ дуже маленька старосвѣтска хатина, радили декотрѣ вѣдбути осѣнный соборчикъ въ Кокошинцяхъ — и въ того повстало звѣстне непорозумѣньє, однакъ зъ незвѣстныхъ причинъ соборчика анѣ въ Кокошинцяхъ анѣ въ Турівцѣ не було, отже и справы звѣстного письма доси духовеньство скалатского деканата не тыкало.

— **Зъ Грималова пишуть намъ:** Цѣкаво вѣдбули ся въ Грималовѣ выборы до рады громадскои. О крѣсла рядныхъ добивали ся двѣ партіи, обѣ правительственнй а побѣдила якъ звычайно въ мѣстахъ, сторона жидівска, приставши на условя поданй вѣдъ когось важного. Выбрано 16 радныхъ жидівъ а 14 христіянъ. Староство бажало собѣ, щобы латиньскій священикъ [не рускій] бувъ радным — и жиды пристали на се; въ лістѣ межи 14 христіянами вычеркнули одного мѣщанина а вписали лат. священика. И коза цѣла и вовкъ сытый, бо жиды все мають бѣльшість: 16 голосівъ противъ 14 христіяньскихъ, а що имъ шкодило зробити прислугу старостѣ? Нѣчо не стратили, а якъ потисне урядъ податковый, то смѣлѣйше можуть йти до п. старосты.

— **Крадежѣ на провінціи.** Дня 30 н. ст. падолиста украдено въ Суходоли, повѣта брідского, пару коней господареви Луцеви Филикови. Конѣ украдено зъ незамкненои стайнѣ, а були они варті около 100 зр. — Въ Поникві великій, того-жь повѣта, украдено въ ночи зъ 8 на 9 н. ст. грудня господареви Андрухови Иваничкови и Василеви Бойцунови двѣ молодй клячѣ. — Въ ночи зъ дня 16 на 17 н. ст. падолиста закравъ ся незвѣстный злодѣй до замкненои комори Дацька и Ивана Жеребецкого, селянъ зъ Розджалова, повѣта сокальского, и укравъ имъ 2.788 зр. Тй грошѣ були оховань въ замкненій скрини. Злодѣй вѣдбивъ замокъ вѣдъ комори и вѣдъ скринѣ и выкравъ зъ вѣдтамъ 1.408 зр. въ срѣбныхъ ґульденахъ, 2 сотки, 11 пятьдесятокъ, 11 десятокъ и ще дрібну монету.

— **Въ справѣ „новорічныхъ листівъ“** оповѣщуе дирекція почтъ: Щобы новорічнй листы могли бути доручень въ своѣмъ часѣ адресатамъ, можна ихъ надавати вже 27 н. ст. грудня, при чѣмъ було бы пожаданымъ, щобы на письмахъ для львівскихъ адресатівъ умѣщено примѣтку: „новорічный листъ.“ Высылаючи бѣльше число того рода листівъ для мѣсцевыхъ адресатівъ, треба ихъ завинути въ одну опаску зъ надписею; „новорічній листы.“ Всѣ тй листы будуть доручень адресатамъ дня 31 н. ст. грудня 1892, або 1 н. ст. сѣчня 1873. — Першого дня лат. святъ різдвяныхъ (25 н. ст. грудня) и въ день лат. нового року будуть почтовій и телеґрафічній уряды отворень для выгоды публики.

— **Чи вільно бѣдному человѣкови шкіру здоймити?** — таке питанье недавало спокою одному нашому вѣйтови и вонъ урядово вѣднѣсъ ся въ тій справѣ въ ось якимъ письмомъ до староства. Doniesienie. Donosimy ze dnia 11-go lipca ato jest dnia dziszejszego wypadła jedna krowa z przeczyny u kąszenia węża i niemogła się u liczyć że zadnej pomocy nie zostałe i u padła a to jest w gospodarża w Ftodosa Wozniaka w Mościskach u biednego człowieka którą jednę tylko miał krowę u praszamy Swietny c. k. Starostwo czy pozwolono będzie skórę zdojmić biednemu człowiekowi? — Ось до чого доводить малпованье. Если бы п. вѣйтъ бувъ написавъ по руски свое „донесенье“, то певно не лучився бы ему такій lapsus linguae.

— **Редактора „Науки“** п. Данила Козарищука увязнено у Вѣдни дня 19 н. ст. грудня по переведенѣй ревізіи въ льокали редакціи „Науки“. Причина увязненя и ревізіи невѣдома. „Наука“, котра зъ початку вѣдъ редакціею пок. Ив. Наумовича тѣшила ся середъ галицкого селяньства великою популярностію, опѣсля почала ся выдавати по россійски и бѣльше для закордону, якъ для австрійскихъ Русинівъ. По тѣмъ, якъ Наумовичъ переселивъ ся до Россіи, „Наука“ажь до сего часу остае вѣдъ редакціею п. Козарищука, Буковинця.

— **Зараза пысковка и ратична.** Намѣстництво оповѣстило, що повѣты стрыйскій, рогачицкій и турчаньскій вже вольнй вѣдъ заразы, и що въ тыхъ повѣтахъ можуть вѣдбуватись торги и ярмарки на худобу.

— **Кастель посэуитскій въ Перемышли,** власность фонду школьного, выставило на продажъ міністерство просвѣты. Если бы до грудня 1894 року нѣхто его не купивъ то буде розібраный.

— **Новый судъ окружный** маѣ бути утвореный въ Тарнобжеґу. Плянъ орґанізациі предложить въ короткѣмъ часѣ міністерству судівництва высшій судъ краевый въ Краковѣ. До сего суду окружного увійшли бы повѣты: тарнобжескій, мѣлецкій, ниській и кольбушівскій зъ населеньемъ около 300.000. Въ тій справѣ робили вже вѣдъ довшого часу заходы послы польскй у Вѣдни.

— **Стіпендія для ремѣсниковъ.** Выдѣлъ краевый розписавъ конкурсъ на двѣ стіпендія по 400 зр. зъ фундациі рольничои и промысловои краевои виставы у Львовѣ зъ р. 1877, призначенй для рольниковъ и промысловцѣвъ, котрй намѣряють своѣ фахове образованье доповнити за границею. На основѣ арт. VI. грамоты фундаційнои рѣшивъ выдѣлъ краевый надати сй стіпендія одному римареви и одному бляхареви. Стіпендіи будуть побиратись одинъ рокъ, але можуть бути признанй и на три роки, если бы стіпендистъ мусѣвъ за границею довше перебувати за-для свого образованя. Поданя треба подавати до 15 н. ст. сѣчня 1893 до выдѣлу краевого, а до подань треба додати метрику, свѣдоцтво поведеня, убожества и вѣдбутого въ краю образованя фахового. Крѣмъ того треба въ поданяхъ подати плянъ и проґраму подорожѣ и предложити письменне зобовязанье, що кандидатъ по поворотѣ зъ заграницѣ буде займати ся своимъ ремѣсломъ бодай 10 лѣтъ въ краю.

— **Выборы до новои рады громадскои** въ Чернівцяхъ вже покінчились и выказали такій результатъ що-до народности радныхъ. Въ новій радѣ засѣдае: 38 Нѣмцівъ (въ тѣмъ числѣ 21 жидівъ) 8 Румунівъ, 2 Русинівъ [совѣтникъ Волод. Ясеницкій и д-ръ В. Залозецкій] и 2 Поляківъ. Въ попередній радѣ мали Поляки 4 заступниковъ а Русины двохъ. Отже Русины удержали ся при давнѣмъ числѣ, Поляки-жь утратили два мандаты. Если бы рада мѣска, пише черновецка Gazeta Polska, вѣдповѣдала народнымъ вѣдносинамъ мѣста, то повинно бы въ нѣй засѣдати: 23 Нѣмцівъ, 9 Русинівъ, 7 Румунівъ и 7 Поляківъ. Зъ того можна пізнати яка и кому дѣе ся кривда.

— **До имматрикуляціи** въ університетѣ львівскѣмъ зголосило ся сего півроку школьного 399 новозаписаныхъ студентівъ, а то: 87 теольоґівъ, 274 правниківъ и 38 філософівъ.

— **Горячка еміґраційна.** Сими днями выбрало ся зъ мѣста Штаєра въ Горішній Австріи 96 родинъ, разомъ 360 душь, въ дорогу до Бразиліи и пустили ся до Генуѣ, щобы зъ-вѣдтамъ ѣхати моремъ Еміґрантівъ проводило якихъ 3000 людей. Выходцѣ не дали ся навѣть тымъ вѣдстрашити, що кількохъ давныхъ еміґрантівъ повернуло зъ Бразиліи и розказувало про нужду, яка тамъ панує.

— **Огнѣ.** Дня 17 н. ст. грудня погорѣла грекокат. церковь въ Голѣмъ въ повѣтѣ равскѣмъ. Такъ само якъ и въ Махновѣ була и тутъ причиною огню неосторожность, бо полишено въ церквѣ незагашену свѣчку. Шкода выносить 3000 зр. и була въ „Феніксѣ“ обезпечена на 2000 зр. — Дня 13 н. ст. грудня передъ полуднемъ згорѣла въ Погорѣлцяхъ въ Перемышлянщинѣ коршма Шулима Парнеса разомъ зъ двома коровами. Причиною огню була мабуть неосторожность. Шкода выносить 300 зр.

— **Нагла смерть.** Дня 17 н. ст. грудня умеръ въ ваґонѣ, въ поѣздѣ идучѣмъ зъ Кракова до Підволочискъ, емеритованый старшій контрольоръ податковый Людвикъ Фрайндліхъ, котрый вертавъ до Золочева, де мешкавъ. Помершого похоронено въ Радимнѣ.

— **Самоубійства.** Дня 20 н. ст. грудня о 6-тій годинѣ вечеромъ застрѣливъ ся у Львовѣ въ домѣ при ул. Зеленій ч 24 Володиславъ Маріянъ Маркевичъ, студентъ 4 го року правъ на університетѣ львівскѣмъ. Въ листѣ полишенѣмъ до родины подавъ Маркевичъ за причину самоубійства нужду, хочь якъ сконстатовано мешкавъ вонъ досыть заможно зъ другимъ товаришомъ, котрый выѣхавъ на свята. — Въ Самборѣ вѣдобравъ собѣ житье дня 20 н. ст. грудня учитель ґімназіяльный Станиславъ Пискозубъ, человѣкъ ледве 30-лѣтный, способный учитель и любленый учениками. Причиною самоубійства була нервова недуга.

— **Убійство вѣйта.** Свого часу доносили мы, що въ Поршнѣ коло Наваріи убивъ Кирило Чабанъ вѣйта. Въ тій справѣ вѣдбула ся дня 3 н. ст. грудня розправа передъ судомъ присяжныхъ у Львовѣ. По переведенѣй розправѣ засудивъ судъ убійника на 8-лѣтну вязницю заострену постомъ. Засудженый зголосивъ жалобу противъ вымѣру кары.

— **Новій циґарета.** Зъ днемъ 1 н. ст. сѣчня вѣйде въ розпродажъ новый рѣдъ циґаретъ п. н. „Каліфъ“ безъ пищиковъ, а то въ картонахъ по 50 штукъ по цѣнѣ 1 зр. и поодиноко по 2 кр. за штуку. За те рівночасно перестають фабрикуватись циґарета „Самсунъ“.

— **Передъ вѣденьскимъ судомъ присяжныхъ** вѣдбувала ся сими днями карна розправа противъ Фрідлендера, редактора соціялістичнои часописи Zukunft, обжалованого о нарушенье публичного супокою, пѣдбурюванье противъ поодинокихъ верствъ супільности и захвалюванье противзаконныхъ учинківъ. Въ актѣ обжалованя представляе ся дѣяльность Фрідлендера въ той способъ: Вѣдъ 27 серпня с. р. выходить у Вѣдни двотыжденникъ пѣдъ заголовкомъ „Die Zukunft орґанъ независимыхъ соціялістівъ“. Часопись ся, редаґована въ скрайнѣмъ напрямѣ соціялістичнѣмъ, стремить до знесеня державы и взагалѣ всякои зверхности а хоче завести анархію при помочи чинной аґітациі. Що се правда, свѣдчать о тѣмъ всѣ выданй доси числа, котрй зъ выимкою одного були прокураторіею конфіскованй. Особливо ч. 6. зъ дня 12 падолиста вызначае ся пѣдбурюючимъ змѣстомъ. Въ статьяхъ замѣщеныхъ въ тѣмъ числѣ взываe ся працюючій верствы, щобы скинули „ганьбляче ярмо неволѣ“, щобы не вѣдстрашували ся нѣчимъ, бо лѣпшій „страшный конець“ якъ „страхъ безъ кінця“. Друга статья обговорюючa атентатъ динамітный въ Чікаґо дня 4 мая 1886, коли то въ наслѣдокъ сего атентату погибло богато людей, представляе злочинцѣвъ, що допустили ся сего дѣла, „невинно помордоваными героями пригнобленого пролетаріяту“ и дивуе ся, що доси нѣхто не подумавъ о тѣмъ щобы пѣмстити смерть ихъ. Вкінци взываe ся въ одній статьи всѣхъ соціялістівъ до убивання капіталістівъ и урядниківъ. — Трибуналъ по переведенѣй розправѣ засудивъ Фрідлендера на 18 мѣсяцѣвъ вязниці и на вѣчне выдаленье зъ границь Долѣшнои Австріи. — Фрідлендеръ маѣ 27 лѣтъ, походить зъ Моравы, бувъ перше купцемъ а вѣдъ року 1890 выступае яко соціялістичный писатель.

— **Потвержденье выбору.** Цѣсарь постановою зъ дня 28 н. ст. падолиста 1892 затвердивъ выборъ Павла Тишковского властителя бѣльшои посѣлости и посла соймового на маршалка а Володимира Ґужковского посесора на заступника маршалка добромильскои рады повѣтовои.

— **Припасъ золота въ Австро-Угорщинѣ** Пѣсля замкненя рахунківъ за рокъ 1891 було въ касахъ державныхъ Долитавщины золота на 12,700 000 зр. Зъ того 9 міліонівъ мала каса центральна у Вѣдни, а решту 3,700.000 зр. касы провінціональній. Въ роцѣ 1892 той припасъ значно збільшивъ ся. Пѣсля пояснень міністра скарбу при розправахъ надъ законами о реформѣ монетарнѣй, мавъ міністеръ золота за 30 міліонівъ. Такожь и тота сума збільшила ся по ухваленю реформы валюты. Скарбъ угорскій маѣ золота за 45 міліонівъ, а крѣмъ того 5 до 10 міліонівъ вѣрительностей платныхъ въ золотѣ. Зъ того можна вносити, що припасъ золота въ касахъ державныхъ Австро Угорщины выносить около 100 міліонівъ. Крѣмъ того маѣ банкъ австро угорскій золота на 135 міліонівъ зр. Отже разомъ можна числити скількість золота въ Австро Угорщинѣ на 230 міліонівъ, не вчисляючи того золота, яке находить ся по институціяхъ приватныхъ.

— **Л Кужеля,** учитель музики при семинаріи учительскій въ Чернівцяхъ, уложивъ практичну табелю, котра представляе наглядно цѣлу науку музики. Сеи табелѣ уживають уже другій рокъ въ учительскій семинаріи и въ высшихъ клясахъ школы вправъ зъ дуже добрымъ успѣхомъ. „Буковина“ поручае сю табелю всѣмъ любителямъ музики, а особливо учителямъ народнымъ. Замовити еи можна у самого выдавця або въ книгарни Р. Шального въ Чернівцяхъ. У великѣмъ форматѣ коштуе 3 зр., а въ малѣмъ 50 кр. До табелѣ подане поясненье въ нѣмецкѣмъ языцѣ.

— **Зъ нинѣшнымъ числомъ „Дѣла“** розсылаемо яко додатокъ цѣнникъ фірмы Фр. Перлика въ Перемышли.

Посмертній — ✝ — оповѣстки.

О. Иванъ Гмитрасевичъ, парохъ въ Липю жукотиньского деканата, упокоивъ ся дня 18 н. ст. грудня въ 29-ѣмъ роцѣ житя и 5 ѣмъ священства. Вѣчна ему память!

Именованя, перенесеня конкурсы и п

— **Именованя.** Міністеръ просвѣты именувавъ заступника учителя реліґіи въ ґімназіи коломыйскій кс. Іос. Сѣнкевича римско-кат. дѣйстнымъ катихитомъ при тій же ґімназіи.

— **Конкурсы.** Ректоратъ школы політехнічнои у Львовѣ розписуе конкурсъ зъ речинцемъ до 15 н. ст. лютого 1893 на катедру ґеодезіи и астрономіи сферичнои. Платня выносить 1800 зр., вільне мешканье въ політехніцѣ, додатокъ активальный и право до пятилѣтныхъ додатківъ по 200 зр.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 22 грудня. Ґазеты выславляють заслуги Билиньского на президентурѣ зелѣзниць державныхъ, именно що-до консолідациі фінансівъ зелѣзниць.

Будапештъ 22 грудня. Кронаветтера запрошено на вѣдчиты о правно-політичныхъ вѣдносинахъ обохъ половинъ державы.

Берно мор. 22 грудня. Выстава краєва буде отворена въ 1896 р.

Парижь 22 грудня. Парляментъ ухваливъ провізорію буджетову на два мѣсяцѣ. Сенатъ буде радити надъ ухвалою палаты щодо выдачѣ пяти послівъ, и такожь що-до выдачѣ пяти сенаторівъ.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На цѣли товариства Шкільна Помочь у Львовѣ** слѣдуючій Вп. Добродѣѣ зволили ласкаво зложити дальшій датки: Вс. оо. участники зборівъ тов. св. ап. Павла у Львовѣ 15 зр. и 2 старій монеты срѣбній; Всеч. о. крил. І. Юзичиньскій парохъ въ Бориничахъ 5 зр.; Всч. о. Т. Бабичь парохъ въ Скоповѣ 3 зр.; зъ пушки въ роботни Вп. пп. Мих. и Евг. Спожарскихъ у Львовѣ 4 зр. 46 кр.; Всч. о. Давидякъ, парохъ въ Тухли 2 зр.; Всч. о. Токаръ парохъ зъ Вишнѣвчика 1 зр.; Всч. о. Строцкій парохъ въ Рудникахъ 1 зр.; Всч. о. Вас. Навроцкій катих. у Львовѣ 1 зр.; Вп. п. д-ръ Дорундякъ зъ Городенки 1 зр.; Всч. о. Богд. Еліяшевскій парохъ въ Гуменци 50 кр.; Всч. о. д-ръ І. Бартошевскій проф. универ. у Львовѣ 50 кр.; Всч. о. І Червінашиньскій парохъ въ Керници 50 кр.; Всч. о. А. Грабъ парохъ въ Миколаевѣ 50 кр.; Вп. п. Андр. Гургула въ Рогатинѣ вѣдъ добродѣя Н. Н. 1 зр.; Вп. п. богословъ Ал. Мѣйскій въ Лопѣнцѣ 50 кр; зъ пушки въ комнатѣ до снѣдань „Народнои Торговлѣ“ 1 зр. 2 кр.; Вп. п. Дм. Ковальскій кравець у Львовѣ вже другимъ разомъ 40 кр. — Именемъ однои части найбѣднѣйшихъ дѣточокъ рускихъ, хлопчиковъ и дѣвчатокъ, дареныхъ чобітками, плащиками и гуньками, складаемо нинѣшнымъ письмомъ сердечне спаси-Бѣгъ всѣмъ высше наведеными Добродѣямъ, умѣючимъ вѣдчути нужду убогихъ родинъ рускихъ и ихъ дѣтей въ такъ тяжкій порѣ року, якою для нихъ есть кожда зима. Ще разъ спаси-Бѣгъ! — *Ив. Редкевичь*, голова *Гр. Врецьона*, касіеръ товариства.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Н. Бур. въ Высоч. „Зоря“ одержала. — Вп. Р. Зар. въ Стан. Годять ся, уплачено за сей рокъ все. — Вп. Т. Кор. въ Нест. За сей рокъ все выровнане.

Цѣна збожа и другихъ продуктівъ.

21. н. ст. грудня 1892.

Львівъ: Пшениця 7·— до 7·25, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 4·75 до 5·50, овесъ 5·10 до 5·40, рѣпакъ 10 75 до 11·25, горохъ 5·50 до 8·50, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·80 до 10·75, бібъ —·— до —·—, конюшина червона 65·— до 70·—, конюшина бѣла 65 — до 80 —, конюшина шведска 60 — до 70·—, кминъ 17·— до 19·—, анижь 34·— до 38·—, кукуруза 5·30 до 5·60, хмѣль 65·— до 85.— зр. за 56 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрівъ 11·— до 11·50 зр.

Надіслане.

Позаякъ Всч. Духовеньство дае звычайно кождого року передъ Рождествомъ Хр. **старій Евангелія** до вѣдновленя, тому просимо благосклонно о скоре надсыланье, щобы мы могли еще завчасу вѣдновити Евангелія и назадъ порозсылати. Близшій умовленя письменно.

Такожь приготовлено вже до розпродажи **Нове выданье Евангелія** въ різнородныхъ переплетахъ по значно зниженій цѣнѣ. На жаданье высылаемо цѣнники оплатно.

Остаемо зъ глубокимъ поважаньемъ:

МИХ. СПОЖАРСКІЙ и СЫНЪ

перше руске переплетниче заведенье у Львовѣ
Пѣдвалье ч. 9. 4496

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ
не мѣстить нѣякихъ складниковъ мінеральныхъ, служить до вѣдживленя цибульокъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порость.

Головный складъ въ аптицѣ пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рункера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметівъ оптичныхъ у Львовѣ
пѣдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“
ул. Театральна ч. 6 (плящъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайґи, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репараціи найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пѣдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.

200 до 300 зр. доходу мѣсячно

можна досягнути капіталомъ 300 до 600 зр. при малѣмъ різіку черезъ дневну спекуляцію біржеву посредствомъ досвѣдного фінансіста. Повѣреный капіталъ складае ся на имя клієнта въ першѣмъ банку вѣденьскѣмъ. — Найлѣпшій референціи вѣдъ галицкои клієнтелѣ. Адреса: Prima Referenzen 888 an das Ankündigungs-Bureau der N. fr. Presse in Wien. 4501 2—4

Ріхтера гры терпеливости: духъ-мучитель, загадка кругова, розбрваный хрестъ, Пітаґорасъ и т. п. стали ще бѣльше займаючій анѣжь передъ тымъ, бо новій выпуски мѣстять такожь задачѣ до подвійної гры. Правдивій лишь зъ маркою котвы. Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичівъ высказались зъ признаньемъ, що славній Ріхтеровій

КОТВОВІЙ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бѣльше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се найлѣпшій а що-до тревалости навѣть
найдешевшій дарунокъ на Рождво
для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшій вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ новомъ цѣннику, де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинні якъ найскорше замовити у пѣдписаной фірмы, щобы могли завчасу выбрати для дѣтей дѣйстно вѣдповѣдный дарунокъ. — Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронной марки котвы се звычайнй и безъ вартости пѣдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровій коробки котвовій зъ камѣнчиками,

котрй суть незрѣвнанй а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр и высше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ въ забавками. 4468 9—11

F. Ad. Richter & Cie.,
Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv. Steinbaukasten-Fabrik
Wien, I. Nibelungengasse 4.
Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Іоркъ.

Конкурсъ.

Пошукує ся управителя для торговлѣ товарôвъ мѣшаныхъ, яка має заложити ся въ мѣсточку зъ судомъ повѣтовымъ.

Передовсѣмъ потрѣбный есть кандидатъ, котрый вже провадивъ торговлю на провінціи и знає оба языки краєвй.

Належито удокументованй зголошеня належить вносити до **Дирекціи Товариства задаткового въ Радеховѣ**, де можна дôстати всякй поясненя письменно и устно. 4504 2—3

БРИ-

твы швайцарскй и англійскй, ремѣнцѣ и марморки, пензлѣ и всякй приборы до голеня

поручає найдешевше

торговля приборôвъ до подорожи, бѣля мужескоro, перфумеріи и т. п.

ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА

передъ тымъ

БРАТÔВЪ ЛЯНҐНЕРÔВЪ

у Львовѣ ул. Галицка ч. 16

Найпрактичнѣйшй дарунки!

Новости на деревце и Новый Рôкъ.

Золотй, срѣбнй, зъ тульского срѣбла, оксідованй, сталевй **годинники** въ найновѣйшихъ фасонахъ. Такожъ великій выбôръ золотыхъ, срѣбныхъ, дубле ланцушкôвъ

поручає

ІОСИФЪ КОМОРОВСКИЙ

годинникарь

Львôвъ, ул. Академична ч. 5.

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДАНІИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКИЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручає и доставляє всякй артикулы, входячй въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй господарскй, рôльничй, броварняный, горальняный и промысловй. **Приборы церковнй. Плахты** непромакаючй до прикрыванія збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадає, высылає вôдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣплатою а числить цѣну фабричну.**

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляє радо и вôдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаєсь даромъ и оплатно. Замовленя приймаєсь такожъ и по руски. 4330 (39—?)

Обѣды

смачнй и здоровй на свѣжôмъ маслѣ въ абонаментѣ мѣсячно по 6, 9 и 12 зр. та высше — поручає Варшавска Молочарня ул. Баторія ч. 30 4493 (8—?)

Папе и Косцицкій

отворили у Львовѣ

при ул. 3-го мая ч. 2

(въ будынку давной касы ощадничой)

КОМІСОВЫЙ СКЛАДЪ россійского **ЧАЮ** пôдъ правительственною бандеролею фірмы **ВОГАНЪ и СПÔЛКА** въ **Москвѣ.**

1 фунтъ россійск. вôдъ 2 зр. до 6 зр.

Складъ кавы

лишь найлѣпшихъ родôвъ: **Цейлôнъ, Мокка и американьскихъ:** пôдъ знаменемъ **„СІРІЮСЪ“** ½ кило кавы найзнаменитшои 1 зр.; на провінцію 4¾ кило 10 зр. 10 кр. оплатно.

и поручають ся ласкавымъ взглядамъ П. Т. Публики 4489 4—6

ТУТКИ

циґаретовй зъ найлѣпшого папиру французского **1000 штукъ 1 зр.** Замовляючимъ 5000 опакованье и почта франко. Вôдпродуючимъ значный опустъ поручає **Антонина Мазуркевичъ у Львовѣ, ул. Галицка ч. 12.**

ПЕЧАТНЯ и ЕКСПЕДИЦІЯ ДРУКÔВЪ

І. ДАНКЕВИЧА

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

заосмотрена въ машины поспѣшнй найновѣйшои формы, въ черенки пôсля найкрасшихъ взôрцѣвъ, **выконує всѣлякй друки чорно и красками** для розличного ужитку, скоро и дешево.

На складѣ утримує готовй друксорты для **всякои потребы.** — На жаданье посылає цѣнники **безплатно и франко.** 4502 1—4

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ нiклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. 2¾.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. 4¾.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. 3½, зъ накручуваньемъ зр. 4½. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около ½ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. 18½.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричнй даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 15—?

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя и посередничить въ закупнѣ:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовôй цѣнѣ фабричнôй. Теперь нотує фабрика Ia по 76, IIa по 70 зр. за 100 кільоґр. loco фабрика.

Мыло найлучше

при замовленю найменше 30 кільоґр. по 29 кр. за кільоґрамъ, окрôмъ транспорту, котрый вынесе 2 до 3 кр. вôдъ кільоґрама.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стациі зелѣзничои. 4038

ТЕЛЄГРАФЫ. ТЕЛЄФОНЫ. ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєґрафы для домôвъ и готелѣвъ

зъ сухими елементами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кôлька мінутъ полученье електричными звôнками а тымъ **самымъ не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батерією, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провôдный дрôтъ и грушка коштують лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зô знаменитымъ телєфономъ, легко уставляєсь, за штуку **16 зр.** **Домовй телєфоны** за штуку вôдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнй телєґрафы домовй

цѣлй вôдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючй лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подôвъ, а такожъ стаєнъ, вôконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вôдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозôвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 52—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна робôтня.

Илюстрованй цѣнники даромъ и франко.

Для церквей

КАДИЛО ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручає

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка ¼ фунта 50 кр.

Для церквей

Для церквей

Для церквей

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечає всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислює можливо найнизшй преміи.

Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можность обезпечувати якъ найбôльшй сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимає обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 34—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовенъству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскôй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пôдъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дасть менѣ можность правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 10—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

П. Т.

Маємо честь повѣдомити ВПов. П. Т. Публику, що мы отворили въ **Камѣницѣ Струмиловôй въ Рынку ч. 62** (псбôчь трактієрвѣ п. Фалиньского) пôдъ фірмою:

П. БОРЫСЪ и СПÔЛКА

СКЛАДЪ ТОВАРÔВЪ КОРѢННЫХЪ

делікатесôвъ, овочѣвъ полудневыхъ, чаю, свѣтла церковного и столового, руму, розолісôвъ и винъ розличного рода.

При склепѣ отворено такожъ

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ

зъ всякими перекусками.

Маємо надѣю, що добрымъ товаромъ, приступными цѣнами и скорою услугою задоволимо Впов. П. Т. Публику.

Поручаючи нашу Торговлю ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаємо зъ глубокимъ поважаньемъ:

4503 1—6 *П. БОРЫСЪ и СПÔЛКА.*

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручає

4½% листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краєвого
4½% позичку краєву галицку 3433 271—?
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскй облігациі индемнізаційнй

а всѣ тѣ папиры Контора вымѣны Банку ипотечного все купує и продає

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймає вôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованй а вже платнй мѣсцевй папиры цѣнныхъ, такожъ запавшй купоны за готôвку, безъ нѣякого вôдчисленя, а замѣсцевй лишь за вôдчисленьемъ огрядошныхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляє новй зкупнѣ купоновй, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ поносить.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черняньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 279. Львôвъ, Пятница 11 (23) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на кермéшну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрій:		на границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямація неопечатані вôльнѣ бôдь якого **Неодмінне число контуе 8 кр. а. в.**

Оголошеня принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного рôдка инсератовôвъ въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Подяки** числять ся по 10 кр. вôдъ єдинки

У Львовѣ, дня 23 н. ст. грудня 1892.

Зовсѣмъ незамѣтно перейшовъ день 21 грудня сего року, хочь на той день припадали 25 тй роковины основныхъ державныхъ законôвъ. Змѣстъ ихъ всѣмъ знаный. Засады, тамъ высказанй, досыть ліберальнй. Запоручають они въ деякôй мѣрѣ горожанамъ Австрій свободу личну, свободу слова, стоваришень, вѣры. Высказують они рôвнôсть горожанъ передъ законами, беруть ихъ въ оборону противъ самоволѣ властей, признають всякôй народности право до найширшого розвою и запоручають ѣй средства до того жь розвою — взагалѣ: основнй державнй законы були въ житю конституційнôмъ Австрій дуже важнымъ моментомъ и суть по нинѣ тою основою, на котрôй повинно бы розвиватись законодавство и економічнй справы Долитавщины.

А мимо всѣхъ тыхъ прикметъ — день, въ котрôмъ передъ 25 роками, по сумнôй катастрофѣ пôдъ Садовою, корона дала санкцію тымъ законамъ, минувъ незамѣтно и нѣ одинъ народъ, нѣ одно поважнѣйше сторонництво, нѣ навѣть головнй авторы тыхъ законôвъ лібералнй Нѣмцѣ, не обôйшли роковинъ довголѣтного ихъ истнованя заявленьемъ, котре бы выйшло по-за щоденщину. Одни демократы вѣденьскй збôйшли ся того дня у Вѣдни въ одной зъ меншихъ саль бôльше на товариску поговôрку, якъ на поважный споминъ. Дитина, котрôй при родженю ворожено хорошій розвôй и на котру покладано досыть широкй надѣй, — тои дитины по 25 лѣтахъ вôдрекли ся власнй родичѣ, няньки и кумы, и она стоить нинѣ посередъ народôвъ долитавскихъ немовь сирота, и всѣ споглядають на неи зъ носа и зъ великимъ розчарованьемъ.

Одначожь не трудно загадзу розвязати: длячого такъ а не инакше зложилось по 25 лѣтахъ. Розвязка пытаня лежить въ кôлькохъ словахъ: Основнй державнй законы, то мимо палядіюмъ конституція австрійскои, лишились на паперѣ. Анѣ въ часѣ двинадцати лѣтъ, коли долею Долитавщины кермували Гіскры, Лассеры, Аверсперги, анѣ въ 13 лѣтнôй ерѣ гр. Таффого не мавъ нѣхто охоты нѣ смѣлости тй паперовй законы вымѣнати на добрй грошѣ, т. в. выдати розпорядженье, котрымъ бы основы тыхъ законôвъ були зреалізованй и уведенй въ житье. Не зробили сего Нѣмцѣ централы, не зробили нѣ Чехи зъ Поляками, нѣ консерватисты австрійскй, такъ, що згаданй законы пропали грубою верствою архівального пороху, а до ужитку загалу нѣколи ихъ не примѣнено.

Не можна однакожь сказати, щобы зъ основъ тыхъ законôвъ жаденъ народъ въ тôмъ 25-лѣтнôмъ періодѣ не користав. Такъ не було. Законы тй подавали деякимъ народамъ долитавскимъ значнй и широкй користа — тôлько не всѣмъ. Користали зъ нихъ Поляки до сыта, и то черезъ цѣлый 25 лѣтный часъ, користали Нѣмцѣ всякихъ вôдтѣней, — користали и Чехи въ певнôй мѣрѣ, — користали вза алѣ тй, зъ котрыхъ складалась случайна и хвилева бôльшôсть парляменту долитавского, — народы и елементы, котрй заключали такъ званй Ring-и въ свою выключну користь, а на шкоду и кривду дѣйстныхъ або штучныхъ меншостей. Такъ есть! Основнй законы експльоатовано односторонно и, розумѣесь, на велику шкоду державы и на шкоду слабшихъ индівідуальностей національныхъ.

И сталось по 25-ти лѣтахъ то, що мусѣло выйти зъ льогічнои консеквенція. Якъ-разъ въ пору 25 лѣтного ювілею лишивъ ся керманичь політики долитавскои безъ бôльшости, а на всѣхъ точкахъ видко роздоръ и антагонізмъ національный. Повсюды запанувало невдоволенье зъ истнуючого ладу. Одни народы невдоволенй въ того, що имъ перебито змагання до супрематій и томленя меншостей, другй невдоволенй тымъ, що основнй законы державнй не принесли имъ нѣякого хôсна, бо правительство не подбало о примѣненье тыхъ законôвъ до практики.

Нинѣшна внутрѣшна ситуація Австрій дуже сумна. Керманичамъ не достае нѣ провôдной мысли, нѣ позитивнои програмы. Машина парляментарна стае що хвильки. Штучнй бôльшости ломлять ся безъ перервы, а верховодячй сторонництва національнй и нинѣ не мають на оцѣ скрѣпленя силъ державныхъ, а лишь насыченье своихъ забаганокъ и змагань. Себе крѣплять а не державу. Межи правительствомъ а ними ведуть ся лишь торги и уклады, права и свободы ліцитують ся. Той ихъ дôстае, хто бôльше нѣбы дасть або обѣцюе дати. А дѣйстнй або штучнй меншости стоять подалеко вôдъ всего и въ душахъ своихъ плекають гадки, у декого — просто сказавши — сепаратастичнй...

Чи по сѣмъ невôдсвятнованôмъ 25-лѣтнôмъ ювілею основныхъ законôвъ державныхъ стане инакше? Щобы стало инакше, и то чимъ скорше, мусять нинѣ, въ интересѣ своѣмъ и въ интересѣ державнôмъ, щиро бажати всѣ тй народы австрійскй, для котрыхъ — якъ въ першôй лініи мы Русины — тй законы все ще стоять — на паперѣ.

Справы парляментарнй.

Nowa Reforma помѣстила допись зъ Вѣдня, въ котрôй подано розмову дописувателя зъ президентомъ палаты д-ромъ Смолькою въ справѣ уступленя зъ президентуры:

— Не маю найменшои причины — говоравъ д-ръ Смолька — до уступленя зъ президентуры. Я виновнѣ здоровъ и крѣпкій. Цѣлкомъ не розумѣю, зъ-вôдки властиво фальшивй вѣсти про мое уступленье дôстають ся до газетъ.

— Мабуть въ тôмъ видно якесь змаганье — примѣтивъ дописувательь.

— Не знаю. Сй фальшивй вѣсти зачинають появлятись періодычно въ газетахъ. Бути може, що кому не на руку моя президентура, але нѣхто не мае власта пôдъ тымъ взглядомъ приневолити мене до опущеня мѣсця президіяльного. Анѣ покутна интрыга, анѣ навѣть правительство — додавъ выразно.

— Говорять про поликанье В. Ексцеленція до палаты панôвъ.

— Се жь бы й було одинокимъ средствомъ. Але я не думаю кôнчити мою карієру політичну гôдностію члена палаты панôвъ. Правительство мусить мене напередъ поспытати, чи я бажаю, щобы мене именовано членомъ палаты панôвъ. Такъ бувае звычайно. Але если бы правительство супротивъ мене не уважало вôдповѣднымъ заховати сей формы чемности, и противъ моеи вѣдомости и волѣ именувало мене членомъ палаты панôвъ, тогдѣ я не принявъ бы сеи гôдности.

— —

Молодо-ческій посолъ д-ръ Герольдъ выголосивъ передъ молодо-ческимъ клюбомъ політичнымъ въ Коляни свôй погляды на теперѣшну ситуацію політичну.

Що-до обсадженя мѣсця земляка міністра для Чехій, то про се нѣчо не знати на певно. Мабуть ин. Кар. Шварценберґъ говоривъ о тôй справѣ зъ гр. Таффимъ, бо запытувавъ д-ра Герольда о его поглядѣ, але той вôдповѣвъ, щобы не важились трактувати сеи справы безъ порозумѣня зъ молодо-ческимъ клюбомъ. Взагалѣ мабуть не йде тутъ о ческого земляка-міністра, лишь о заступленя въ радѣ міністрôвъ обохъ народностей, заселяючихъ Чехію.

Що до становища молодо-Чехôвъ при голосованю надъ фондомъ діспозіційнымъ, то они такъ само будуть поступати на будуче, бо они суть опозіційною партіею. Старо-Чехи голосували неразъ противъ свого пересвѣдченя, зъ обавы, щобы лѣвиця не прийшла до управы, и се було ихъ самоубійствомъ. Голосованье молодо-Чехôвъ не ослабило правицѣ и они выразно заявили сторонництвамъ правицѣ, що будуть разомъ зъ ними ити, если уложать ся якусь сталу програму. Правительство стоить при програмѣ зъ промовы престольнои, Поляки рôзножь при тôй програмѣ — а чи мы можемо — говоривъ д-ръ Герольдъ — зъ такими партіями разомъ ити, если наша програма національна и правно державна? Мы не бачимо причины зрѣкатись нашихъ національныхъ и правно державныхъ домагань за для утриманя при житю рады державнои; намъ ваде радше о се, щобы правительство не могло зложити бôльшости, бо тогдѣ мы сирѣпимось зъ нашими федералістичными гадками.

По вôдмовѣ діспозіційного фонду повинно було уступити теперѣшне міністерство, а настати инше зъ тыхъ сторонництвъ, котрй звалили міністерство. Чи хто такъ наивный, щобы гадавъ, мовь бы було можливе міністерство зъ лѣвицѣ и молодо-Чехôвъ? Мы могли бы лишь тогдѣ порозумѣтись зъ Нѣмцями, если бы намъ признали наше право державне — заôнчивъ д-ръ Герольдъ — а доки се не наступить, доси не поправлять ся вôдносины політичнй въ Австрій.

Зборы ухвалили резолюцію, котрою поручено придержуватись ческого права державного, высказано довѣріе молодо-ческимъ посламъ и заôбвано ихъ до ще острѣйшои опозиціи, если бы показалась потреба.

Панамскй скандалы.

Кожде засѣданье французского парляменту приносить щось нового, якійсь новый скандалъ. Парижане спѣшать до льожь парляменту и заспоконюють вновнѣ свою жажду скандалôвъ. Послѣдне засѣданье парляменту, сего вторка, дало знôвъ нагоду буланжистамъ и монархістамъ кинути въ очи републиканцямъ цѣлый жмутъ обидъ, а тй выслухали ихъ, бючись въ груди. Не довелось бувшому міністрови Рувіерови зазнати бодай такои чести, щобы станути до оправданя передъ трибуналомъ державнымъ, бо нинѣ стоить вôнъ зъ чотирма своими товаришами послами передъ звычайнымъ судьею карнымъ и хто знае, чи вже въ сей хвили не сидить пôдъ ключемъ.

Вô второкъ наспѣло до президента палаты Фльокета письмо вôдъ генерального прокуратора Тальона, въ котрôмъ вôнъ просить о завѣшенье права ненарушимости посольскои супротивъ пяти послôвъ, бо заходить потреба переслухати ихъ передъ судьею слѣдчимъ не въ характерѣ свѣдкôвъ а майже обжалованыхъ. Коли зачалось слѣдство противъ пяти членôвъ рады надзырающои товариства панамского, обжалованыхъ о пôдкупство публичныхъ функціонарѣвъ, найдено въ банкахъ чеки въ ихъ пôдписами. Але теперь найдено у банкира Теріе тальоны вôдъ тыхъ чекôвъ, а на тыхъ тальонахъ були выписанй початковй буквы именъ тыхъ особъ, для котрыхъ властиво тй чеки були выставленй. Зъ тыхъ буквъ можна догадати ся, що они вôдносять ся до пяти членôвъ парляменту. Имена тыхъ послôвъ: Еманувлъ Аренъ (журналістъ, зб скрайнои лѣвицѣ), Доґе де ля Фоконіе (монархістъ), Антôнъ Прустъ (бувшій міністеръ штукъ красныхъ за Ґамбетты), Жіль Рошь (бувшій міністеръ) и Рувіе (бувшій президентъ міністрôвъ а передъ двома тыжднями міністеръ скарбу).

Фльоке поспытавъ палату, коли хоче радити надъ письмомъ прокуратора. Палата рѣшила радити сейчасъ и справу вôддано комісіи парляментарнôй. На годину перервано засѣданье, а послы не выходили зъ будынку парляменту, лишь розмавляли по кульоарахъ. Зъ розмовъ пôзнали всѣ, що сторонництво республиканьске скомпромітувало ся, а се вы-

Голосній „рыбы“ въ Податковичахъ.

I.

Перемащеный Петро.

Побудували зелѣзницю. Свище мара поза село и въ день и въ ночи, возить... Усякій дочасній добра возить, навѣть кôстяну муку до управы земляцѣ святои и рôзнй машины зелѣзнй до орання, сѣяня, молоченя розвозить, — хочь, правду сказати, тотй машины вже були у нашого небôщака ґрафа ще давнѣйше и цѣлыми купами того зелѣзнща онъ тамъ въ дворѣ на дощи ржавѣе не знати на яку память. Лейба теперь того не вживае, у него товаръ живый лѣпше поплачуе.

Свище мара по за село и въ день и въ ночи, ѣдуть въ тыхъ возахъ и паны, й жиды, и купцѣ, и рôзнй пройдисвѣты аґенты, ѣдуть навѣть нашй волы, коровы, ба й свинѣ нашй ѣдуть, а мы тôлько дивимо ся на се та й пытаемо: якій намъ въ того хосень? Хиба тôлько, що позбсталый ще въ селѣ хвостище вылѣзе на шины та пожне смерти, або, що одному-другому сподошать ся пôдъ мостомъ калѣчища, якъ бѣда зашумить, загудить, поломлять телѣгу и самій карни покрутять... Давнѣйше хоть коцу жидôвъ вôдчѣзъ на ярмарокъ, урльопникôвъ, рекрутôвъ до вôйска, та все була товпка соли въ хатѣ и пачка тютюну. А теперь сиди на мѣсци якъ прикованый, вози шутеръ на дороги повѣтовй та й вози, рôвняй выбоины, забивай дѣры въ мôсткахъ, щобы де-годѣ яній адекуційникъ, або секвестраторъ, або комісарь повѣтовый не поломивъ нôгъ.

Кажуть: „хлопъ не вмѣе хôсувати зъ колѣѣ, не рушае ся“. Та де поѣде? До Америки чи до Бразиліи? Бо до Россіи тани пѣшки йдуть...

Отъ нашъ Петро Нерушь: вôнъ одинъ нѣ у войску не бувъ, нѣ до Америки не втѣкавъ, схôснувавъ разъ зъ того добра, зъ тои огненнои луциперсои ѣзды, та й тото не выйшло ему на здоровлье. То вамъ чоловѣчище такій: де его поставите, тамъ буде стояти, де его посадите, тамъ буде сидѣти — той Петро Нерушь. Велѣвъ ему Мойсѣецикъ — нашъ панъ лѣсничій въ дворѣ — въ зимѣ у лѣсѣ сидѣти, вôнъ сидѣвъ цѣлу зиму; велѣвъ ему при рогачцѣ въ лѣтѣ стояти, вôнъ стоявъ цѣле лѣто; велѣвъ ему оженити ся на приставство въ Мисюраччинои Сенькою, вôнъ оженивъ ся и за пôвтора року мавъ уже рôчного малого Неруша, такого червоного, якъ самъ Мойсѣецикъ лѣсничій, базивъ его цѣлыми днями пôдъ хатою, навѣть въ найприкрѣйшу пору, коли люде якъ мурахи увивали ся по поли коло роботы.

Тепленько, благодать, Господь всю роботу на одинъ день зôгнавъ людямъ: и кôсьбу, и жниво, не знають, за що перше хапати. А Петро Нерушь лежить пôдъ хатою горѣлиць, бавить малого Неруша, вказуе на сонце. Люде бѣжать до поля, просять Петра, щобы пôйшовъ помочи имъ. Де тамъ! не рушать ся...

— Ходи, Петруню, снопы зметати до перина, — просять сусѣдъ.

— Я дитяню бавлю, — вôдказуе Петро.

— А жѣнка въ хатѣ що робить?

— Шие торбу и латае сорочку менѣ, бо я йду на Кальварію.

— На Кальварію! — повтаряе сусѣдъ. — Якъ же ты зайдешь въ такій свѣтъ, коли ты такій тяжній?

— Я ѣду колѣею зъ шевцемъ дворскимъ Ґулою.

— Та-а акъ? Щаслива дорога! Ажь теперь на Кальварію чудъ ся якійсь стане, коли вже колѣею богомольцѣ туды ѣздять, — говорить гнѣвно сусѣдъ. — А уважай тамъ, Петре, на себе, абы ти не вкрали.. И на шевця Ґулу уважай, щобы руками дуже не галявъ помѣжь люде, якъ до костела прийдете...

Петро не знавъ и не мôгъ нѣчого въ тôй хвили сусѣдови вôдповѣсти. Малый Нерушь встромивъ ему якійсь кусень качана до рота, вôнъ захрупавъ здоровыми зубами, лежачи горѣлиць на сонци.

Сусѣдови вôдъ сего ажь недобре зробило ся, бувъ бы може й зганьбивъ ледаря, але не було часу на стôлько: побѣгъ самъ зметувати снопы въ вова и складати въ перило.

Зôбравъ ся Петро Нерушь, рушивъ зъ шевцемъ Ґулою на Кальварію. Посѣдали оба на „колѣю“ разомъ зъ клумаками, везуть ся вѣтромъ. Петро ще й не мавъ часу добре передрѣмати ся, якъ Ґула штовхнувъ его колѣномъ въ бôкъ досадно и скричавъ:

— Петре! вылазѣмъ! уже недалеко Кальварія. Дивися, яке ту всюды по горахъ, по поляхъ люда бѣлѣе ся? А що?... Бачивъ ты коли щось такого?

Вылѣзъ Петро Нерушь зъ ваґона, залѣзъ зъ Ґулою и на гору Кальварійску, проспавъ ся въ корчахъ пôдъ ялицями, попоѣвъ та й тôлько всего. Пôйшовъ зъ Ґулою до костела, зъ костела на базаръ, зъ базару по капличкахъ. Нѣчого не бачить, тôлько люде та й люде, та й ще разъ люде. Не знати, зъ вôдки того народу тутъ тôлько взяло ся и що вôнъ тутъ робить? Навѣть тои худобины, тыхъ безрогъ, що рѣжуть на майданѣ при костелѣ и въ кôтлахъ смажать, не бачить Петро, тôлько людей...

Ходить Петро Нерушь зъ шевцемъ Ґулою у двôйку по капличкахъ, швець усе пхае его напередъ, де найбôльша глота, и самъ изъ заду руками галать помѣжь богомôльцями, нѣбы ему за тѣсно, за душно, нѣбы душить ся въ товпѣ...

Уже Петро Нерушь зголоднѣвъ, уже й ноги лекше пôднимае и скорше рухаесь, и ще бôльше людей бачить, а швець водить его, та й водить по капличкахъ, не кôнчить „дружки“, не спочивае.

— Дивися, Петре, тамъ, до тои капличцѣ на вôвтарь! — каже швець. — Видишь тотй

ристовують буляжисты и монархісты. Загаль на опінія вказує на Констанса, яко такого, котрый вôддавъ теперь всѣ доказы коррупціи въ руки монархістôвъ, а самъ допомагавъ до тои коррупціи, будучи міністромъ справъ внутрѣшныхъ и заряджуючи діспозіційнымъ фондомъ. Танъ бодай про сю участь Констанса мавъ высказати ся Рувіе передъ послами, а тѣ гадають зробити зъ того ужитокъ въ палатѣ, шобы здескредитувати Констанса.

За годину выповнилась палата, але зъ обжалованыхъ пословъ було лишь двохъ: Аренъ и Рувіе. Презесъ комісіи Мілеранъ повѣдомивъ палату, що комісія порѣшила одноголосно вдоволити бажаню прокуратора.

На трибуну выступивъ Аренъ, молодый, елеґантный чоловѣкъ, и зачавъ виправдати, що вôнъ невинный, що не боить ся стати передъ якимъ-небудь судомъ и що ще нѣколи не поганьбивъ ся пôдкупствомъ, хочь вôдъ пятнадцати лѣтъ занимае ся журналістикою.

Вôдтакъ забравъ голосъ Рувіе, а тонъ и способъ его оборони зробили дуже прикре враженье. Зачавъ вôдъ указаня на се, якъ то недавно его хвалили, навѣть самъ президентъ міністрôвъ, а теперь вôддають въ руки суду. На се вôдзываются голосы: Добре вамъ! Хоче пересвѣдчити палату, що нема нѣякихъ доказôвъ, бо хто-небудь мôгъ поначисувати початковѣ буквы на тальонахъ. Доси я мовчавъ — наже Рувіе въ роздразненю — але теперь розкажу про тайны урядовѣ, коли то я бувъ президентомъ міністрôвъ. Тогдѣ не выстатчали менѣ фонды діспозіційнѣ и се правда, що я мусѣвъ звернути ся до знакомыхъ банкирôвъ и они менѣ помогли. Если бы я бувъ танъ не зробивъ, то многѣ зъ васъ не сидѣли бы на тыхъ лавкахъ. (Банкиры давали грошѣ на аґітацію выборчу.) Такъ роблять всѣ мужѣ державнѣ въ цѣлôй Европѣ. Я выскажу всѣ мои операціи грошевѣ для ґазетъ и для аґітацій выборчыхъ, щобы лишь свою честь спасти.

Въ палатѣ настала тишина, а вôдтакъ всѣ одноголосно порѣшили внесенье комісіи. Послы зачали розходити ся, коли лучила ся нова пригода, а выкликавъ ей Деруле, буляжистъ.

Деруле перепхавъ ся на трибуну и постазивъ внесенье, щобы Корнилови Герцови вôдобрати леґію почестну. Мотивуючи свое внесенье, звернувъ ся зъ напастями противъ Клемансо. Герцъ мае завдячити — говоривъ Деруле — свою славу, значѣнье и почести одному чоловѣкови, котрого боять ся назвати, бо боять ся его пістолету, его шаблѣ и его вилывôвъ. Але я его назву. Се панъ Клемансо! Сей червоный мовъ кровь радикалъ тримавъ руку зъ Герцомъ, котрый передъ выборами въ 1885 р. публично заявивъ, що давъ Клемансо 400.000 франкôвъ. Клемансо оправдувавъ ся зъ тыхъ грошей передъ комісією панамскою, що Герцъ бувъ акціонеромъ его ґазеты Justice и стративъ на тôмъ 200.000 франкôвъ. Чи можна повѣрити, щобы хто дававъ стôлько гроша за безвартôстнѣ акціи сеи ґазеты? А за що дававъ Герцъ грошѣ п. Клемансо? За се, що Клемансо разъ-у-разъ валивъ міністерства. Вôнъ повалывъ Гамбетту и нашахъ зъ поручення Герца. [Буляжисты: Герцъ бувъ таѣнымъ аґентомъ!] Отсе той славный интернаціоналъ, котрому на тôмъ мѣсци мы повинни высказати нашу погорду. [Буляжисты и правиця оплескують завзято.]

Клемансо вступивъ на трибуну и холоднокровно промовлявъ: Я дѣлавъ все пôсля мого пересвѣдченя, а се можуть посвѣдчити тѣ, що працювали въ редакціи Justice. [Голосы зъ центрумъ: А три міліоны кавгинѣ д'Изе? — Се були грошѣ, якѣ Клемансо взявъ на пôдпиранье буляжизму.] Се були франзуськѣ грошѣ. П. Деруле обидивъ мене дуже тяжко, якъ лишь Француз можe обидати Француза. [Деруле: Служу вамъ. — Клемансо: Приймаю.] Герцъ бувъ найбôльшимъ приятелемъ Буляжера. [Буляжисты: Бо вы его тамъ впровадили.] А теперь хотять мене Герцомъ скомпромітувати. Я не причинивъ ся до вôдзначеня Герца, се видно зъ актôвъ, а мавъ зъ нимъ вôдносины, бо бувъ акціонеромъ Justice. Але коли вы кажете, що я зрадивъ мою вôтчину тому пройдисвѣтови, що я за его апломбомъ валивъ кабінеты, щобы шкодити Франціи, то я на се не маю лишь одну вôдповѣдь — клякне ся чемно и кличе: П. Деруле, вы збрехали!

Вступивъ на трибуну ще буляжистъ Мілевоя, и зновъ напинувъ ся на Клемансо. Закинувъ, що Клемансо бравъ міліоны, а вôдтакъ дорадивъ зречи ся Єгипту. Герцъ бувъ тайнымъ аґентомъ и стоявъ въ звязи зъ Клемансо.

Міністеръ Буржон заявивъ, що Герца по вличе передъ раду почетной леґіи. По тôмъ заявленю цофнувъ Деруле свое внесенье.

Такъ скôнчилось се засѣданье парляменту. Клемансо выславъ своихъ секундантôвъ до Деруледа и Мілевоя. Справа завѣшеня права ненарушамости посольскои, ухвалена въ палатѣ, прийде вôдъ нараду сенату, котрый рôвножъ мае ще рѣшати таку саму справу що-до своихъ членôвъ, бо ґенеральный прокураторъ зажадавъ выдачѣ пяти сенаторôвъ: Тевенета и Девеса, бувшихъ міністрôвъ судôвництва, Альберта Ґревіого, бувшого ґубернатора Альжіру, Рено́льта, бувшого парискаго префекта поліціи и Беральда.

Многѣ голосы вôдзываются ся, щобы до конче розвязати парляментъ, бо годѣ, щобы на лавкахъ посольскихъ засѣдали люде, выбранѣ лишь за грошѣ панамскѣ.

„Ty jeszcze nie w Rosyi?“

Зъ-пôдъ Буска пишуть намъ:

Звѣстнѣ шовіністы горлають безустанно о еміґрациі нашихъ селянъ до Россіи — вину всю спихають на духовеньство руске, а нѣякъ не хотять ударитись въ груди та признати, що причиною еміґрациі дуже часто есть ихъ нетактъ та прикре трактованье селянина. За доказъ сего нехай послужить отся пригода.

Дня 20 с. м. зъѣхавъ до села *Рь...* въ повѣтѣ каменецкôмъ лѣкарь повѣтовый п. *Я.* Заѣхавши до канцеляріи громадскои, велѣвъ приликати до себе оглядача померших. Коли по якôмсь часѣ тôй зъявивъ ся, п. лѣкарь, мабуть зле настроеный, поглянувъ на него грôзно та й на вступѣ привитавъ его тыми словами:

— Ty jeszcze nie w Rosyi?

Оглядачь, заскоченый такимъ несподѣваным пытаньемъ, на разѣ не знавъ, що вôдповѣсти, а панъ лѣкарь по разъ другій:

— Ty jeszcze nie w Rosyi?

Тогдѣ оглядачь сказавъ:

— Прошу васъ, пане докторе, скажѣть менѣ причину такого пытаня та й наведѣть доказы такого посуджена.

На те п. лѣкарь ще грôзнѣйше по разъ третій крикнувъ:

— Pytam się ciebie: czyś jeszcze nie w Rosyi?!

Оглядачь, огôрченый, вôдповѣвъ:

— Прошу васъ, пане докторе, я господарь, жию въ державѣ конституційнôй, тожъ прошу менѣ не *тыкати*, але говорити до мене: *вы*, бо то менѣ ся належить.

П. лѣкарь обуривъ ся до крайности та й крикнувъ:

— Czy ty nie wiesz że jestem c. k. urzędnikiem? Marsz tam w kąt! Ja cię rozumu nauczę! zapakuję cię do kryminału i tam zegnijesz!

Оглядачь, почувши се, здвигнувъ лишь раменами, та въ тôй хвили неборакови шабнула черезъ голову гадка: чи не лучше було-бъ еміґрувати, якъ дôзнавати такого несправедливого трактованя, такихъ неоправданыхъ докорôвъ, и то ще зъ устъ лѣкаря повѣтового?

Осмѣляемось дятого спытати васъ пане консилярю: Чи се такъ — въ той способѣ трактувати людей? Мы бы дали вамъ на бучнôсть одну раду, коли-бъ вы ей хотѣли послухати. Ото: Не тыкайте тамъ свого носа, де вы не посѣяли проса. Приѣздите на контролю хорыхъ, то оглянете ихъ та й ѣдьте дальше здоровѣй! А не глядайте за еміґрантами тамъ, де ихъ, Богу дяковати, доси нема, не було, и дай Боже, щобъ и не було.

Себѣ.

Справы краєвѣ.

[Вôдданье продажи соли до вареня въ зарядъ краю. — Выстава краєва.]

Въ цвѣтни с. р. поручивъ галицкій соймъ выдѣлови краєвому, умовити ся въ міністерствомъ скарбу, щобы передало продажъ соли до вареня краєви (59 повѣтамъ). Зъразомъ у поважнивъ соймъ выдѣлъ краєвый, коли бы міністерство згодилось на се, щобы край зразъ взявъ продажъ соли въ свои руки, перевѣвъ орґанізацію продажи соли при помочи выдѣловъ повѣтовыхъ або льокальныхъ институцій, на котрѣ вважуть ихъ вôдповѣдными и застереже ся, що продажи соли не вôльно нѣкому вôдступати въ пôдприемство. Межи ни шами застереженями помѣстивъ такожъ соймъ постанову, щобы зарядъ продажи соли адмініструвати окремо вôдъ фонду краєвого такъ, щобы не наражавъ фонды на страты анѣ не змагавъ до придбаня фондови краєвому зыскôвъ. Можливѣ надвышки заряду продажи соли мають ся ужити на утворенье вôдповѣдного фонду резервового, а евентуально на дальшу знижку цѣны соли. Пôсля ухвалы сойму топка соли не смѣе бôльше коштувати якъ 11 крейцарôвъ.

По такôмъ порученю сойму, зачавъ выдѣлъ краєвый переговоры зъ міністерствомъ скарбу, и хочь въ першôй хвили правительство ставило деякѣ трудности въ тôй справѣ, то таки згодило ся вкôнцу вôддати въ зарядъ краю продажъ соли до варенья.

Згôдно зъ бажаньемъ, котре высказавъ соймъ, застерегло міністерство, щобы продажъ соли не була для фонду краєвого жереломъ зыскôвъ, але щобы надвышки ужито на обниженье цѣны соли. Вôдтакъ постановило міністерство, щобы при орґанізациі продажи соли, выдѣлъ краєвый порозумѣвъ ся зъ тыми выдѣлами повѣтовыми, котрѣ до теперь були посередниками въ продажи соли; а ще й застерегло собѣ міністерство, щобы соли не продавано по за границями краю.

Галицкій выдѣлъ краєвый вôзванный теперь зложити навцію въ сумѣ 945.000 зр., а найдальше до 30 днѣвъ мае заявити ся, чи пôдъ условями, выше означеными, годить ся взяти въ зарядъ краю продажъ соли до варенья

——

На засѣданю повного комітету выставы краєвои, дня 21 н. ст. грудня, пôдъ проводомъ гр. Ст. Баденіого, порѣшено такѣ справы:

Секретарь выставы Старкель вôдчиталъ проектъ вôдозвы, яка мае розіслатись по цѣлôмъ краю. До зредаґованя тои вôдозвы выбрано спеціяльну комісію зъ пп. гр. Ст. Баденіого, д ра Кубалѣ, Старкля и Волод Лозиньского. Комісія мае выготовити вôдозву безъ порозумѣня зъ комітетомъ екзекутивнымъ.

Спеціальна програма выставы така: Выстава буде устроена въ парку Стрыйскôмъ. Отвореные ей наступить найпôзнѣйше 1 червня, взглядно 15 мая, закрытье дня 1 взглядно 15 жовтня 1894. Управа выставы мае належати до комітету головного и екзекутивного та до дирекціи. Выстава мае представити якъ найвѣрнѣйшій образъ продукціи краю и буде дѣлити ся на 32 ґрупъ фаховыхъ.

Предметы на выставу мають бути заголошенѣ до дирекціи найдальше до 1 серпня 1893 р., а що-до устроеня власныхъ павільонôвъ найдальше до 1 марта 1893 р. За мѣсце на выставѣ установляють ся такѣ таксы: а) за 1 метръ кв. пôдъ голымъ небомъ 2 зр., б) за 1 метр. кв. поверхности горізонтальнои въ замкненôмъ будынку, вôльнои зô всѣхъ сторôнъ, 8 зр., в) за таке саме мѣсце надовжь стѣны до $1^1/_2$ метра высоты 5 зр., г) за кождый метръ кв. выше на стѣнѣ 2 зр., д) за 1 метръ кв. на самôй стѣнѣ безъ взгляду на высоту 2 зр., е) за 1 метръ кв. поверхости горізонтальнои въ отвертыхъ будынкахъ 4 зр.

Предметы селяньского господарства рôльничого и инвентарь селяньскій, вôдтакъ творы штуки пластичнои и старинныя памятки суть вôльнѣ вôдъ оплаты.

Зъ выставою буде получена льотерія, а предметы до льосованя будуть закупленѣ переважно въ помѣжь предметôвъ присланыхъ на выставу.

По закрытю выставы буде выдане обемисте справозданье що до исторично-статистичного погляду на духовый и економічный розвитокъ краю.

Нагороды будуть такѣ: дипльомы почетнѣ, медалѣ золотѣ, срѣбнѣ, бронзовѣ (комітету выставы, правительственнѣ, краєвѣ, товариствъ господарскихъ и т. п.) Листы похвальнѣ и нагороды грошевѣ. У вôддѣлѣ мѣжнародномъ нагороды будуть призначаній окремо, безъ порôвнаня зъ выробами краєвыми. Окремо будуть призначатись нагороды помôчникамъ рукôдѣльничимъ за взôрцеве выготовленье предметôвъ выставы.

На внесенье директора выставы д ра Марквицкого выбрано д-ра Альфр. Зґурского касіэромъ, Юл. Старкля ґенеральнымъ секретаремъ а Ив Зелиньского другимъ секретаремъ. Выбрано выдѣлы: фінансовый и будôвляный, кождый по 30 членôвъ, та ухвалено въ засадѣ покликати выдѣлъ публіцистичный.

Вкôнци ухвалено норму, пôсля якои головный комітетъ выставы мае зносити ся зъ комісіею краєвскою для захôдныхъ 25 повѣтôвъ, котра то комісія мае мовь бы власну автономію.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ парляментѣ угорскôмъ пôкончилась ґенеральна дебата буджетова, въ котрôй забирали голосъ такожъ гр. Альбертъ Апонѣй и президентъ міністрôвъ д-ръ Векерле. Обѣ промовы маютъ політичне значѣнье. И такъ провôдникъ національнои партіи гр. Апонѣй бôльшу часть своеи промовы присвятивъ вôдносинамъ обохъ половинъ державы. По тамтôй сторонѣ Литавы — казавъ гр. Апонѣй — бачимо змаганя до захитаня принціпіяльныхъ основъ персональнои уніи. Тѣ змаганя стремлять до зваленя реальнои уніи, самостôйности и независимости Угорщины, а до перемѣны Угорщины въ провінцію. Се атакъ не лишь на угоду австро-угорску, але навѣть на прагматичну санкцію. А по нашôй сторонѣ не робить ся нѣчого, що могло бы додавати заохоты того рода змаганямъ зъ тамтои стороны Литавы. Наслѣдокъ тыхъ обставинъ такій, що духъ реакціи австрійскои, котрый и на насъ хоче розтягнути ся, смѣлѣйше пôдносить голову, анѣжь се було давнѣйше. Длятого при роботахъ надъ внутрѣшною реформою не треба забувати на національнѣ домагання. — Президентъ міністрôвъ д ръ Векерле згадавъ найперше про реформы внутрѣшнѣ: про регуляцію валюты, котра вже небавомъ буде пôкончена, про реформу податку ґрунтового и про цивільнѣ супружества, котрыхъ заведеньемъ не нарушуе ся доґмы церковнѣ, а лишь надае ся одностайну форму правну для всѣхъ горожанъ. Вôдтакъ подавъ д-ръ Векерле характеристику національнои политики. Правительство розумѣе пôдъ тою політикою ось якѣ засады: 1. Політичну и горожаньску рôвноправнôсть, котра мусить бути захована не лишь супротивъ всѣхъ горожанъ, але такожъ супротивъ всѣхъ вѣроисповѣдань. 2. Політичный характеръ угорскои державы мусить бути угорскій, але се не выключае, щобы Хорватія не зазнавала свободы признанои основными законами въ 1868 р. а такожъ щобы и инши народности не розвивали своихъ культурныхъ интересôвъ, на скôлько тѣ интересы не нарушають національно угорского характеру державы. 3. Плеканье сердечнои згоды мѣжь королемъ а народомъ. Найкрасшѣ моменты угорскои исторіи припадають на той часъ, коли мѣжь народомъ а королемъ була згода, а знôвъ въ исторіа нема такои епохи, въ котрôй бы та згода була такъ тревала и сердечна, якъ въ часѣ послѣдныхъ 25 лѣтъ. — По тôй промовѣ палата ухвалила перейти до спеціяльнои дебаты надъ буджетомъ, а засѣдання парляменту зачнуть ся ажь 9 сѣчня.

Босаньско-герцеґовиньскій вôдносины стануть ся мабуть на другій рôкъ предметомъ ще живѣйшои дискусіи въ спôльныхъ деляґаціяхъ, бо молодоческій послы загадали зробити громадну прогульку до згаданыхъ краѣвъ и придивити ся симъ вôдносинамъ на мѣсци. Про намѣръ сей подыбуемо згадку не въ чеськихъ ґазетахъ а въ россійскôй ґазетѣ „Новое Врема“, котре такъ каже: „Молодо-Чехи занимають ся теперь однымъ питаньемъ, котрый мае значѣнье не лишь австрійске, але загально европейске. Послови Масарикови припадае заслуга, що вглянувъ въ тайны сеи адміністративнои лабораторіи, котра гнете вôдъ 14 лѣтъ Славянъ Босны и Герцеґовины. Въ своихъ подорожахъ по тыхъ краяхъ выкрывъ вôнъ не лишь велику скôльковôсть надужить, але й зôбравъ даты, зъ котрыхъ выходить, що самовôльно и незаконно старають ся выпародовити тамошне населенье и перемѣнити ихъ въ Нѣмцѣвъ та Мадярôвъ. Міністеръ Каллай не опрокинувъ жалобы Масарика, лишь заявивъ, що управляе Босною и Герцеґовиною такъ, якъ сего вымагае дуалістична система Австро-Угорщины. Сего нѣхто не перечить, але чи примѣненье такои системы можна погодити зъ интересами габсбуґрскои монархіи и зъ зобовязаннями, якѣ она перенята супротивъ Европы. Щобы се пояснити загадала цѣла громада молодо-чеськихъ політикôвъ и публицистôвъ выбрати ся на весну слѣдуючого року до окупованыхъ краѣвъ и розсвѣдити дѣяльнôсть тамошнои адміністраціи та положенье населенья въ тыхъ краяхъ. Безперечно Босанцѣ и Герцеґовинцѣ мають право, якъ передъ 14 роками, на устрôй репрезентаційный и на автономію.“

НОВИНКИ.

— У Є. Е. митрополита Сильвестра вôдбула ся вчера нарада всѣхъ трехъ владикъ рускихъ. Есть се въ короткôмъ часѣ уже друга така спôльна нарада. Зъ того видно, що епископатъ галицко-рускій мусить въ нинѣшнôй порѣ бути занятый дуже важными справами, обходячими руску церковь и ей духовеньство. Нема сумнѣву, що одною зъ такихъ справъ есть реформа рускои духовнои семинаріи.

— Зъ порученя выдѣлу „Рускои Бесѣды“ маю честь запросити всѣхъ членôвъ артистичного комітету театрального до ласкавои участи въ засѣданю, котре вôдбуде ся дня 26 н. ст. грудня въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ о годинѣ 7 вечеромъ. На

червонѣ яснѣ лямпы? То небо, Петре, то сонце. Бачишь, якъ тамъ народъ тасне ся, якъ оффѣровщину сыпле? Тисни ся й ты тамъ до середины. Мы мусимо такожъ туда дôстати ся...

Тасне ся Петро Нерушь и до середины помѣжь богомôльный народъ, лѣзе напередъ, бо швець изъ заду попихае. Але того неба не бачить, нѣ того сонця въ каплици на вôвтарю, навѣть и людей уже коло себе не бачить, тôльно видать передъ наплицею величезну бодню зъ-на копицю сѣна, а въ бодни ажь по самѣ брисы повно рѣдкого масла, що на сонци стопило ся.

— Де тутъ тôлько того масла взяло ся? — пытае себе Петро, вже добре проголоднѣлый. Страхъ! въ житю своемъ такого дива не бачивъ. Нѣ коровъ, нѣ овець нѣгде не видати, а тôлько масла!

Подивляе Петро бодню зъ масломъ и тисне ся до неи напередъ, бо швець ґула зъ заду его напискае.

Якась богомôльна невѣста взнесла руку по надъ люде, трунула шевця ґулу въ голову, наставила ему кусень льняного полотна и плескавку сыра.

— Де подати? — пытае швець.

— Тамъ далѣ, до наплицѣ, бо сама не можу дотиснути ся...

— Коли такъ, то розумѣю, — вôдповѣвъ ґула и давъ Петрови жертву невѣсты, щобы сховавъ за пазуху.

Встромивъ Петро полотно и сыръ за пазуху, подивляе бодню зъ масломъ, пасе по нѣй очима, пхае ся що-разъ близше до неи, бо швець ґула его изъ заду пхае... Уже воскресъ и коло боднѣ зъ масломъ, уже й помнае, бо люде якъ тѣ муращки въ кутинѣ снують ся, молять ся, не дають на одномъ мѣсци посидѣти, кожде хоче до каплички. А тутъ въ серединѣ въ каплици угорскѣ Верховинцѣ вчинили зъ Мазурама праздныу бучу, придавали якусь людину.. крикъ, писк ставъ дверми садити народъ на дворъ, якъ дикій гôрскій потокъ. Петро сего напору не мôгъ здержати и полетѣвъ горѣлицъ до боднѣ, тôлько ходачища выставивъ зъ масла на сонце.

Ще бôльшій крикъ, переполохъ, публіка... утопивъ ся богомолець въ маслѣ!

Вытягли Петра Неруша зъ боднѣ, положили на муравѣ, а вôнъ нежывый, не рушаесь. Стали люде потопелника спасати: трясуть, давять, натирають... Пустило ся масло ротомъ, носомъ, хлопаще, Богъ давъ, вôджывъ на ново.

Очутили Петра, а якась жѣнка кричить:

— Ой-ой! тажь то моe полотно, то мôй сыръ, що-мь дала якомусь панови, абы подавъ далѣ!

— Злодѣй! окаянный злодѣй! — закричали люде, — прийшовъ на святе мѣсце оффѣровщины красти!

Маешь Петре за свое! Було не ховати чужои рѣчи за пазуху, хочь-бы й швець ґула дававъ.

Взяли жандары Петра Неруша, знайшли й шевця ґулу, повели обохъ на другe богомôлье до криміналу. Соблазнь, чиста соблазнь!... Та хто-жь тому виненъ? Нехай дурный не лѣзе въ болото!

Вернувъ Петро щось ажь въ двѣ недѣлѣ до своеи небоги Сеньки, але ґулу лишивъ ще десь на покутѣ. Люде въ селѣ о всѣмъ якось довѣдались и Петра не зовуть теперь Нерушомъ, тôльно Петромъ Перемащенымъ. Кажуть: ажь колѣею мусѣвъ ѣхати, щобы въ маслѣ перемастивъ ся...

Б. 12 падолиста 1892.

Стефанъ Пятка.

порядку дневнôмъ буде: 1) Справозданье референта театрального зъ дѣяльности выдѣлу въ справѣ перенятя нашого театру у власный зарядъ. 2) Обговореньс репертуару театрального на слѣдуючій рôкъ. Точка то есть великои вагп. Розходить ся тутъ именно о точне означенье: якій драматичнй творы мали бы на будуче выпасти зъ репертуару, котрй належало бы поправити, а якими новыми творами репертуаръ нашь треба бы засилити? 3) Члены артистичного комітету обговорять вôдтакъ справу режісеріи и 4) подѣлять роботу межи себе, по чôмъ наступить уконституованье комітету. Въ надѣи, що за-для важности дѣла всѣ члены артистичного комітету зволять ласкаво прибути на засѣданье, остаю зъ поважаньемъ — *Наталь Вахнянинъ.*

— **Въ юзілей 25-лѣтя основныхъ законôвъ державныхъ** годить ся занотувати нинѣ, що одинъ судъ повѣтовый [въ обсягу окружного суду коломыйского] засудивъ остатнымъ часомъ одного Русина, выдатного дѣятеля, першій разъ на 5 зр. а другій разъ на 50 зр. кары за те, що яко свѣдокъ дома гавъ ся безусловно списаня рускаго протоколу, вôдмовлячи зôзнаня въ противнôмъ случаю. Неимовѣрне але правдиве!

— **Выборы до рады повѣтовои въ Богородчанахъ зъ ґрулы сельскои** вôдбули ся 22 с. м. въ Богородчанахъ якъ найкраще. На 114 выборцѣвъ майже одноголосно выбранй знанй зъ патріотизму и дѣяльности для рускои справы досвѣднй люде: 1. О. Кирило Пачовскій деканъ, 2. о. Волод. Паукъ заступникъ декана, 3. о. Антôнъ Андрохович, 4. о. Іосифъ Смольницкій, 5. о. Иванъ Охримович, 6. Олекса Барабашъ посолъ, 7. Теодоръ Говера, 8. Олекса Крицакъ, 9. Стефанъ Яцкôвъ, 10. Михайло Лукачь, 11. Михайло Басарабъ, 12. Гнатъ Калитюкъ. Выборамъ предводивъ ц. к. староста К. Міхель.

— **Выдѣлъ товариства „Львôвскій Боянъ“** повѣдомляе своихъ членôвъ, що зъ причины святъ и змѣны мешканя вправъ хоральныхъ якійсь часъ не буде. О розпочатю тыхъ вправъ повѣдомить выдѣлъ всѣхъ членôвъ пôзнѣйше. — Наука спѣву хорального буде вôдбувати ся и дальше въ тыхъ самыхъ годинахъ у пана Богданьского.

— **Рôвночасно зъ ревізією у редактора „Науки“ у Вѣдни** вôдбула ся дня 19 н. ст. грудня такожь ревізія въ мешканю редактора „Русской Правды“ п. Григорія Купчанка и забрано всѣ листы и паперы. Самого п. Купчанка не було у Вѣдни, — вôнъ мабуть не повернувъ ще зъ Россіи [недавно, — якъ писали часописи, — бувъ вôнъ на зборѣ Славяньского благотворительного общества въ Петербурзѣ]. П. Козарищука, якъ уже звѣстно, увязнено, а при тôмъ забрано у него й паперы, хотяй менше, якъ зъ мешканя п. Купчанка.

— **Нарады мужôвъ довѣрія „Русской Рады“** вôдбуваютъ ся сегодня при зачиненыхъ дверехъ въ сали „Народного Дому“. На нарады прибуло зъ рôзныхъ сторôнъ краю кôлькадесять священикôвъ, сторонникôвъ политики „Русской Рады“.

— Вчера, 22 грудня, вôдбулось въ палатѣ митрополитальнôй засѣданье тѣснѣйшого комітету, аранжуючого **торжество ювілейне Его святости папы Льва XIII.** Нарадамъ проводивъ крилошанинъ Бѣлецкій. Ухвалено межи иншимъ: 1) выслати до деканатôвъ всѣхъ трехъ епархій вôдозву (уложену д-ромъ Бартошевскимъ) зъ запросинами до участи въ подорожи до Риму та збиранл складокъ на устроенье торжества. 2) Обговорено справу дарôвъ, котрй бы депутація руска мала вручити папѣ въ часѣ побуту у Римѣ на окремôй авдіенціи. 3) Означено часъ поѣздки до Риму на цвѣтень, по святахъ Великодныхъ. 4) Рѣшено розслѣдити точно кошты подорожи и подати высокôсть ихъ якъ найскорше до прилюднои вѣдомости. 5) Кооптовано до комітету тѣйснѣйшого проф. В. Шухевича 6) Выбрано комітетъ зъ проф. Вахнянина, Шухевича и сов. Тороньского до пôдготовленя дарôвъ для Его святости. 7) Рѣшено обôйти ювілей концертомъ въ великôй сали „Дому Народного“. 8) Принято програму такого концерту, предложену проф. Вахняниномъ, и упрошено его до устроеня концерту якъ и написаня вôдповѣднои кантаты. 9) Рѣшено упросити до участи въ концертѣ товариства: „Бояна“ львôвского та перемыского, хоръ семинаріи духовнои и хоры бурсъ Ставропігійскои та „Народного Дому“. 10) Рѣшено слѣдуюче засѣданье вôдбути дня 11 н. ст. сѣчня 1893

— **На побольшенье фонду на памятникъ Т. Шевченка надбовляли дальше свои працѣ:** 1) Еленора Шипайлôвна зъ Медвичь: чорный вовняный фартушокъ, вышиваный синимъ и червонымъ шовкомъ въ тѣни и двѣ уставки гачкованй. — 2) Леонтина Заячкôвска зô Львова: вышивану серветку на малый столикъ. — 3) Оленка Заячкôвска зô Львова [ученаця фреблѣвскои школки]: пангофликъ и пôдставку вышиванй на паперовôй канвѣ. — 4) Марія Перегинець зъ Калуша: торбинку зъ рожевого атласу и плюшу, украшену китицею цвѣтôвъ. — 5) Ирена Перегинець зъ Калуша: фартушокъ вышиваный на канвѣ червонымъ шовкомъ въ тѣни. — 6) Олена Майковска зъ Станиславова: чотири гафтованй пôдставки пôдъ фляконики и торбинку на карты кореспонденційнй зъ рожевого атласу и зеленои моры, прикрашену гафтомъ. — 7) Текля Ермі зъ Станиславова: — три гафтованй серветки на тацку. — 8) Ольга Гаморакôвна зъ Сгецевы: ґарнітуръ зъ ґерданôзъ а то: поясъ, нашийникъ и брансолетку. — 9) Емилія Олесницка зъ Переволоки: подушку зъ бѣлои шовковои матеріи, прикрашену ліліовыми оксамітными цвѣтами. 10) Оленка Олесницка зъ Переволоки: кошичокъ изъ зеренъ гарбузовыхъ. — 11) Марія Михалевичева зъ Станиславова одинъ золотый реньскій. — 12) Климентія Струминьска зъ Пробôжнои два рушники вышиванй хрестиками. — 13) Янина Кмицикевичôвна зъ Коломыѣ: бѣлый настôльникъ вышиваный въ народнй взоры. — 14) Ольга Озаркевичева зъ Сѣльця: прикрытье на табуретъ зъ чорного сукна, прикрашене боснійскимъ гафтомъ. — 15) Антонина Телишевска зъ Бѣлки: бѣлый кафтаникъ жѣночій, гафтованый въ зубчики, и двѣ вставки гачкованй. — 16) Дѣвчата-солянки зъ Бѣлки: фартушокъ и скатерть вышиванй хрестиками на льняномъ домашномъ полотнѣ. — 17) Елисавета Чертенькова зъ Яворова: два япаньскй вахлярѣ до закладаня фотоґрафій, покритй чорнымъ оксамітомъ и прикрашенй гафтомъ. — 18) Олеся Озаркевичева зъ Городка: чотири япаньскй вахлярѣ, прикрашенй засушеными цвѣтами. — 19) Оксана Озаркевичôвна зъ Городка: подушечку вышивану на шпильки и ляльку въ народномъ уборѣ. — 20) Елена Кордубôвна зъ Бережанъ: пантофлѣ вышиванй на канвѣ волôчками и кошичокъ стѣнный зъ паперови канвы вышиваный. — 21) Ольга Кордубôвна зъ Бережанъ: пошевку вышивану хрестиками. — 22) Анна Темницка зô Львова: деревляне точене вѣшало на рушникъ зъ вставленымъ по серединѣ гафтомъ на оксамітѣ и рушникъ вышиваный. — 23) Иванна Партацка зъ Торговицѣ: деревляну поличку, прикрашену цвѣтами шкôряными, лякироваными на зелено. — 24) Марія Лисецка зъ Луки: вышиваный фартушокъ на полотнѣ хрестиками, покривало на стôлъ гачковане и торбинку на жѣночій робôтки. — 25) Емілія Заремба зъ Вôльки мазовецкои: деревляне рѣзьблене вѣшало на рушникъ зъ вставленымъ по-серединѣ гафтомъ на оксамітѣ — 26) Олена Мартинецка зъ Станиславова: вышивану жѣночу сорочку до народного убору. — 27) „Товариство рускихъ женщинъ“ въ Станиславовѣ: срѣбный кошичокъ на тѣста зъ умѣщеною по-серединѣ плоскорѣзьбою, представляючою погрудье Тараса Шевченка. — 28) Людмила Маренинъ зъ Яворова: макартôвску китицю прикрашену цвѣтами батистовыми ручнои роботы и пôдставку пôдъ годинникъ, покриту оксамітомъ и прикрашену батистовыми цвѣтами. — 29) Ольга Шухевичôвна зъ Тишковець: стѣнный кошичокъ на щѣтки зъ кремового плюшу и синього атласу, прикрашеный суконными цвѣтами и сиными шнурами; фартушокъ на канвѣ цѣлый мережаный червонымъ шовкомъ та золотыми нитками, и подушечку на шпильки зъ червонои волôчки стриженою роботою. — 30) Школа въ Тишкôвцяхъ: пôдставку зъ червоного атласу, довкола обложену вѣнцемъ зъ всѣлякого насѣня. — 31) Савина Кастановичева зъ Тишковець: два гачкованй кружева, переволôченй синьою стяжкою. — 32) Олена Ґафтунякъ зъ Тишковець: вышиваный волôчками ковнѣръ до сорочки. — 33) Марія Беца зъ Тишковець: пару уставокъ до сорочки, вышиваныхъ волôчками. — 34) Марія Дзьомбакъ зъ Тишковець: одинъ ґерданъ. — 35) Иванна Бѣгунова зъ Тишковець: двѣ пары уставокъ вышиваныхъ заполôчью. — 36) Олена Маркевичева зъ Тишковець: одинъ ґерданъ. — 37) Марія Маркевичева зъ Тишковець: одно гачковане кружево. — 38) Доця Дзьомбякъ зъ Тишковець: пару уставокъ вышиваныхъ волôчками. — 39) Марія Бойчукъ зъ Тишковець: пару уставокъ вышиваныхъ волôчками. — 40) Марія Грималюкъ зъ Тишковець: вышиваный волôчками ковнѣръ до сорочки. — 41) Марія Скицко зъ Тишковець: одинъ ґерданъ. — 42) Параска Парійчукъ зъ Тишковець: пару уставокъ вышиваныхъ волôчками. — 43) Марія Паращукъ зъ Тишковець: одинъ ґерданъ. — 44) Е. Шухевичь зъ Тишковець: мужичій сѣракъ въ мініатурѣ. — 45) Амвросина Левицка зъ Сапогова: рушникъ вышиваный заполôчью, и широкій ґерданъ пôдшитый рожевою стяжкою. — 46) Тетяна Колѣсникова зъ Сапогова: одинъ ґерданъ. — 47) Варвара Томенчукова зъ Сапогова: одну бѣлу хустинку, вышивану заполôчью и обшиту кружевомъ. — 48) Софія Шуликова зъ Сапогова: пару уставокъ вышиваныхъ волôчками. — 49) Елена Крочакова зъ Сапогова: бѣлу хустинку вышивану заполôчью и обшиту кружевомъ. — 50) Анна Саламонова зъ Сапогова: рушникъ вышиваный заполôчью. — 51) Марія Крочакова зъ Сапогова: вовняный бронзовый фартушокъ вышиваный шовками — 52) Катерина Остапюкова зъ Сапогова: рушнакъ вышиваный заполôчью. — 53) Антонина Потурай зъ Соловои: бѣлый фартушокъ, мережаный заполôчью и обшитый гачковаными вставками и кружевомъ. — 54) Климентія Потурай зъ Соловои: бѣлый фартушокъ, вышиваный заполôчью обшитый кружевомъ. — 55) Иванна Кокорудзова зъ Станиславова: одѣнка для малои пары, хлопчака и дѣвчинки, зъ бѣлои кремы, гафтованй синимъ и ґранатовымъ шовкомъ. — 56) Стефанія Ганкевичôвна зъ Целѣева: фартушокъ зъ льняного полотна, вышиваный волôчками. — 57) Евгенія Ганкевичôвна зъ Целѣева: пôдставку зъ чорного сукна, прикрашену волôчковымъ гафтомъ и помпонами. — 58) Ольга и Марія Горбачевскій зъ Праги: пять малыхъ гачкованыхъ серветокъ. — 59) Ольга и Марія Тороньскій зô Львова: серветку, вышивану на сѣтцѣ шовками и срѣбными нитками и пôдшиту синимъ атласомъ. — 60) Наталія Тимкевичôвна зъ Желдця: вахляръ на фотоґрафіи зъ чорного оксаміту и червоного атласу, прикрашеный цвѣтами гафтоваными. — 61) Софія Тимкевичôвна зъ Желдця: настôльникъ вышиваный на канвѣ волôчками въ перскій взоры. — 62) Антонина Маритчакъ зъ Яворова: фартушокъ вышиваный на червонôмъ полотнѣ обшитый гачкованымъ кружевомъ и вставками: малый пантофликъ на годинникъ и высячу коробочку на сѣрники, вышиванй на паперовôй канвѣ шовками. — 63) Ольга Роговска зъ Косова: пôдставку вышивану на сукнѣ шовками та шнелькою и гачковану зъ синього шовку и золотыхъ пацьорокôвъ мошонку на грошѣ. — 64) Марія Ивасѣвка зъ Дубна: фартушокъ зъ вышиваныхъ насôвъ зъ жовтого, синього и червоного атласу, полученыхъ вставками гачковаными зъ шарыхъ нитокъ и обшитый золотымъ кружевомъ. — 65) Марія Воляковска зъ Скалы: круглу подушку на фотель зъ зеленои волôчки въ тѣни, стриженою роботою. — 66) Людмила Левицка зъ Скалы: ручникъ вышиваный волôчками. — 67) Михайлина Тарнавска зъ Скалы: дитиняче боа зъ бѣлои волôчки. — 68) Ольга Левицка зъ Скалы: пару пôдвязокъ вышиваныхъ волôчками на канвѣ. — 69) Анна Ковалишинова зъ Скалы: закладку до книжки, вышивану на срѣбнôй канвѣ. — 70) Марія Терлецка зъ Тучапъ: кошичокъ на фляконикъ зъ атласу и пацьорокôвъ. — 71) Александра Терлецка въ Тучапъ: торбинку зъ паперу съ наколюваною написію: „На листы“. — 72) М. Пацлавска зъ Иванôвки: гачковану блюзку до сорочки и гафтовану серветку. — 73) Ам. Ґаморакôвна зô Львова: кошичокъ на білеты и пôдставку пôдъ годинникъ. — 74) М. и Т. Мицьковскій зъ Пробôжны: подушку вышивану волôчкою и уставку до сорочки. — 75) Юлія Нѣментовска: 20 примѣрн. „На новый шляхъ“, тацку пôдъ білеты и пôдставку пôдъ годинникъ. — 76. Дора Нѣментовска сорочечку вышивану. — 77) Ольга Чумакова зъ Озерянки: тацку пôдъ лямпу и подушечку гафтовану. — 78) Льонгина Шанкôвска зъ Ковалѣвки пушку на тютюнъ.

Зъ нинѣшнымъ днемъ мавъ бы кôнчити ся речинець надсыланя фантôвъ, але зважывши, що ще до 50 зголосившихъ ся не надôслало своихъ праць, тому продовжае ся речинець надсыланя ще на часъ, котрый въ порозумѣню зъ львôвскими подругами пôзнѣйше означить ся. — *Ирена Герасимовичівна* въ Яновѣ коло Львова.

— **На фондъ будовы руско народного театру** прислано сими днями на руки д-ра Дамяна Савчака 30 зр. зложеныхъ пôдчасъ весѣля богослова п. Олексы Яворского въ домѣ Впр. о. крил. Ивана Билиньского въ Илавчи. [Поименный списъ жертводавцѣвъ подамо завтра.]

— **Ставропігійскій Институтъ**, той поважный кôлковѣковый институтъ рускій, занимае нинѣ середъ Русинôвъ становище гôдне сожалѣня. Зъ одной стороны не хоче станути на основѣ руско народнôй и мы бачимо такй сумнй проявы, що вôнъ урядуе и свои выдавництва друкуе въ „язычію“. а коли ось-недавно урядъ вымѣру належитостей звернувъ его увагу, щобы свои письма славъ до того уряду въ языцѣ чисто рускôмъ, сеніоръ Ставропігіи почавъ высылати до того уряду письма польскй [радше по польски, нѣжь чисто по руски!]. Зъ другои зновъ стороны зъ Ставропігійского Института невдоволена радикальна партія т. зв. старыхъ, котру репрезентуе общество „Русская Рада“ и дневникъ „Галицкая Русь“. Тй радикалы хотѣли бы, абы Ставропігія ишла зъ ними — якъ Нѣмець каже — durch dick und dünn, а нинѣшный старѣйшина Института зважитись на то не може, уважаючи справедливо, що Ставропігіи годѣ переступати границѣ, по-за котрыми ставши Институтъ мôгъ бы стягнути на себе навѣть переслѣдуваня. Длятого не диво, що „Галицкая Русь“ у вчерашнôмъ числѣ нападае на Ставропігійскій Институтъ тыми словами: „Правду сказати, нинѣшна Ставропігія зовсѣмъ не та, якою була она въ попередныхъ вѣкахъ, якою признавъ ей навѣть бл. п. цѣсарь Іосифъ II. ...Нинѣшню Ставропігію можна назвати звычайнымъ администраторомъ домôвъ и друкарнѣ, а назва церковного братства осталось ѣй лише зъ истории и традиціи. Въ нинѣшнôмъ своемъ складѣ она не пôднесла бы протесту навѣть тогдѣ, коли бъ въ церковныхъ книгахъ введена була фонетика або если бы книги тй заступлено латиньскими!“ Чи може бути вже бôльша злоба, якъ такій докôръ, що Ставропігія позволила бы заступити нинѣшнй церковнй книги латиньскими! И такій докôръ выйшовъ противъ института, котрый всѣ свои выданя друкуе язычіемъ „Галицкой Руси“! Зô всего выходить, що абы заспокоити вымоги радикалôвъ зъ партіи т. зв. „старои“ [а они нинѣ держать за чубъ цѣлу партію], потреба чогось бôльше, якъ самои неґаціи права до розвою нашои народности и нашого языка на основѣ питомôй, рôднôй. Das ist der Fluch der bösen That....

— **Св. Николай на „Бесѣдѣ“ въ Перемышли.** Пишуть намъ: Руклива наша „Бесѣда“ устроила сего року въ навечерію св. Николая дня 17 н. ст. грудня для малыхъ дѣтей забаву, котра певно лишить ся имъ въ любôй памяти на цѣле житя. Коли вже о годинѣ 8-ôй вечеромъ зароилось на комнатахъ „Бесѣды“, дали ся на даный звôнкомъ знакъ чути звука гарнои пѣсни „Отче благаю Тя“, котру за сценою выконавъ мужескій хоръ нашого „Бояна“. По вôдспѣваню сеи пѣсни выступивъ заслуженый предсѣдатель п. Шеховичь зъ привѣтнымъ словомъ и скоро лишь встигъ скôнчити промову, показала ся наразъ велика ясность, вôдслонилась куртина и очамъ численно зôбранои публики представивъ ся пречудный видъ. Огъ на пôдвысшенôмъ тронѣ сидѣвъ той самый живѣсѣнькій св. Николай, о котрôмъ тôлько дѣточкамъ розповѣдае ся, въ свѣтлôмъ енископскôмъ одязѣ, зъ митрою на головѣ, зъ золотымъ жезломъ въ лѣвôй руцѣ, зъ сивою, довжезною по самъ поясъ бородою. У нôгъ его стояли на-вколѣшкахъ два прекраснй ангелы, держачи въ рукахъ на тацахъ позавиванй въ пакетахъ пода рунки. Въ бенґальскôмъ освѣтленю сей образъ изъ живыхъ особъ бувъ такъ удатный, що годѣ его й описати. И дѣтвора и старшй не могли надивуватись. Николай чудотворець промовивъ кôлька словъ до своихъ любыхъ дѣточокъ, а поблагословивши ихъ, велѣвъ ангеламъ передати принесенй дарунки а два выдѣловй роздѣлювали мѣжь дѣти пôсля написей. Въ тôмъ самôмъ часѣ свѣтло зникло, куртина запала, а за нею зникъ и св. Николай. Пôдчасъ роздачѣ подарункôвъ наставъ кульмінаційный пунктъ забавы, коли дѣти зъ нетерпячкою розвивали пакетики, щобы чимъ скорше подивитись: що принѣсъ св. Николай? Тутъ сыплють ся горѣшки, цукорки, медôвники, нотесики, трубки, поясики и т. д. Починаесь гамôръ, склики радости... „дрôбнота“ розгулялась на добре. Проф. п. Чеховскій зъ панною Ольгою Цѣпановскою обияли ролю господарѣвъ, а тымъ самымъ надали и порядокъ забавѣ. По-при малыхъ зробили и старшй колесо та й пôшла забава загальна при звукахъ пѣснѣ и при веселôмъ настрою. Пôднести мушу, що зъ великою помочію выдѣлови „Бесѣды“ прийшли пп.: Добряньскій, фрізіеръ, занявши ся щиро урядженьемъ сцены, образу та й удатною характеристикою особъ, и п. Емиліянъ Левицкій, купець, вызиченьемъ церковного одягу зъ своеи торговлѣ. Перемышлеви тепер позавидувати людей, котрй радо беруть участь у всякихъ проявахъ чи то товариского, чи якого-небудь нашого житя. Нинѣшный Перемышль, можна сказати смѣло, выпередивъ богато нашихъ мѣстъ на провінціи. Кобы лишь якъ найдовше удержавъ ся на тôмъ становищи.

— **Выдѣлъ „Громады“** у Вѣдни на своемъ засѣданю зъ дня 17 н. ст. с. м. пôдъ проводомъ о. д-ра Сембратовича уконституувавъ ся въ сей способъ, що дальше веденье касы поручено теперѣшному заступникови головы п. Мих. Бѣгунови, урядъ писаря вôддано п. Вас. Сивакови студ. правъ, зарядъ бібліотеки д-рови В. Яновичеви а господаремъ выбрано п. Кадайского. Зъ огляду, що п. Вол. Кадайскій вôдступивъ вôдъ нового року для „Громады“ свою хату зовсѣмъ безплатно, то адреса „Громады“ вôдъ 1 н. ст. сѣчня 1893 р.: Wł. Kadajski (Verein-Hromada) Wien I. Burggasse Nr. 59. — куда просить ся высылати всякй письма и посылки.

— **Стіпендію** зъ фонда бл. п. о. Николая Васильковского въ высотѣ 80 зр. надавъ управляючій совѣтъ Народного Дому на рôкъ шкôльный 1892/93 Игнатію Савчиньскому, слухателеви I. року медицины у Вѣдни. Надѣленый стіпендією есть внукомъ фундатора бл. п. о. Ивана Васильковского, пароха зъ Могильницѣ.

— **П. Василь Лаголя**, родомъ зъ Переволочнои въ брôдскôмъ повѣтѣ, секретарь львôвского „Народного Дому“, одержавъ на университетѣ въ Чернôвцяхъ степень доктора правъ.

— **Интеліґенція мѣсточка Выжницѣ на Буковинѣ** сливе охотностію до всякого доброго дѣла. И такъ н. пр. збирае ся рôкъ-рôчно комітетъ пôдъ проводомъ п. Таборы, ц. к. старосты, и збирае складки на бѣдныхъ ученикôвъ. Панове урядники и ихъ жены ходять по квестѣ и доброчинне дѣло приносить значный хосенъ. Сего року зôбрали пп. ц. к. начальникъ суду Ґуґальскій зъ жѣнкою, жена правосл. пароха Семанюка, жена секретаря староства п. Затлоки и аптикарка панѣ Лювишева въ грошехъ и въ одежи до 700 зр. Такою самою жертвенностію сливуть и иншй мѣста Буковины, особливо Сучава, а у насъ въ Галичинѣ?..

— **Холера.** Зъ повѣта гусятиньского доносять, що тамъ вже вôдъ кôлькохъ днѣвъ не було нового выпадку холеры. Одинъ лише чоловѣкъ лѣчить ся и приходить до здоровля. — Комісія санітарна у Вѣдни перестала урядувати. При тôй нагодѣ стверджено, що у Вѣдни були лише чотири выпадки холеры. Трехъ недужихъ померло, але лѣкарѣ згодили ся лише въ однôмъ выпадку, що недужій померъ на холеру. На приготовленя до борбы зъ холерою и на бараки выдано у Вѣдни 300.000 зр. Ухвалено жадати вôдъ правительства, щобы на случай холеры заведено при поѣздахъ межи далеками стаціями лѣкарску помôчь, щобы лѣкарь оглядавъ и слѣдивъ именно заграничныхъ подорожныхъ. За те вôдпала бы контроля на мѣсци куды приѣздять. — На Подôлю померло вôдъ часу коли появила ся холера до дня 5 н. ст. грудня 1653 особъ, а занедужало 2430. Пошесть ширить ся тамъ ще й теперь сильно, бо вôдъ 13 падолиста до 5 грудня занедужало въ 10 повѣтахъ подôльскои ґуберніи 693 новыхъ особъ, а було давнѣйшихъ недужихъ 550 то разомъ всѣхъ було 1243. Зъ того померло 269, выздоровѣло 548, а лишилось недужихъ 420. Въ иншихъ ґуберніяхъ все ще лучаютъ ся поодинокй выпадки холеры.

— **Нещастій пригоды.** Дня 13 н. ст. грудня запалили ся ґазы въ копальни спôлки Енґель и Шапіра въ Дзвиняча при чôмъ погибъ 32-лѣтный робôтникъ Валентій Вненкъ. — Дня 15 н. ст. грудня въ селѣ Кобакахъ, косôвского повѣта, пôйшли въ лѣсъ на ловы два паробки: Иванъ Кондревичь и Иванъ Дупей, а що не умѣли обходитись зô стрѣльбою то такъ довго манипульовали ажь Кондревичь не застрѣливъ Дупея, хочь мѣривъ до заяця. — Служниця Ксенька Яхимець зô Шкла пôдъ Яворовомъ задушила свою 4-мѣсячну дитину.

— **Неофітъ.** Сими днями перейшовъ на грекокат. вѣроисповѣданье якійсь Рубель, жидъ, що служить въ Бродахъ при 80 ôмъ полку пѣхоты.

— **Громада мѣсточка Соколôвъ**, въ повѣтѣ стрыйскôмъ, одержала концесію на чотири ярмарки, котрй маютъ вôдбуватись дня 6 цвѣтня, 14 червня, 18 серпня и 3 грудня кождого року.

— **Львôвскій магістратъ** оповѣщуе, що маѣ до безплатнои роздачѣ якусь скôлькôсть брошурокъ д-ра Якубовского зъ Кракова п. з. Wskazówki żywienia i pielęgnowania dzieci w 1 roku życia. Хто хотѣвъ бы дôстати таку брошурку маѣ зголоситись въ бюрѣ департаменту IX магістрату въ ратуши.

— **Змѣна власности.** Маетнôсть Копачинцѣ, въ повѣтѣ городеньскомъ, обôймаючу простôръ 1200 моргôвъ, купивъ вôдъ п. Юстины Сирочиньскои п. Артуръ Заремба Цѣлецкій за 175.000 зр.

— **Въ бібліотецѣ Народного Дому у Львовѣ** порядкуе ся теперь „музей А. Петрушевича“, до котрого перевезено вже велику часть книгъ вôдъ того-жь о. кустоса. Дальшій части его бібліотеки будуть перевозитись до Народного Дому тогдѣ, коли для тои жь бібліотеки буде устроене вôдповѣдне помѣщенье. До помочи скриторови бібліотеки п. Дѣдицкому додавъ совѣтъ теперь помôчника зъ мѣсячною платнею 30 зр. въ особѣ п. Дмит. Вѣнцковского, пенсіонованого учителя нѣмецкои ґімназіи.

— **Дрôбій вѣсти.** Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ бувъ дня 19 н. ст. грудня на ловахъ въ Старявѣ коло Хирова въ товариствѣ кôлькохъ офіцирôвъ. Убиго о дикôвъ. — Кн. Левъ Сапѣга занедужавъ небезпечно на тифъ въ Бѣльчи.

Посмертнй — ✝ — оповѣстки.

Иванъ Гавришкевичь, выслуженый народный учитель и властатель реальности въ Нижанковичахъ, вуйко жены бл. п. Наумовича, упокоивъ ся дня 20 н. ст. грудня въ 76 омъ роцѣ житя. Вѣчна ему память!

Елена Бѣрецка, вдова по угновскôмъ деканѣ о. Иванѣ Бѣрецкôмъ, упокоила ся сими днями въ 70-ômъ роцѣ житя. Вѣчна ѣй память!

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Залѣзница россійска полуднево-захôдня** здержала дня 13 н. ст. грудня с. р. рухъ поѣздôвъ ч. 7 доходячого до Бродôвъ и ч. 8 вôдходячого зъ Радзивиллова. Зъ тои причины переставъ переходити зъ днемъ згаданымъ такожь поѣздъ мѣщаный ч. 1657 на шляху Броды Радзивилôвъ.

— **Дирекція руху залѣзниць державныхъ** оголошуе: Зъ причины надходячихъ святъ и сподѣваного бôльшого руху особового мѣсцевого будуть переходити деякй поспѣшнй и звычайнй поѣзды особовй въ двохъ частяхъ мѣжь Львовомъ а Краковомъ а именно: *22 н. ст. грудня*: поѣздъ особовый ч. 12 межи Львовомъ и Краковомъ, (вôдъ-

ѣздъ зо Львова 7·20 вечеромъ); *23 н. ст. грудня*: поѣздъ особовый ч. 16 межи Львовомъ и Краковомъ, (вôдъѣздъ зо Львова 10·25 рано); поѣздъ особовый ч. 13 межи Краковомъ а Львовомъ, (вôдъѣздъ зъ Кракова 10 30 рано); поѣздъ особовый ч. 12 межи Львовомъ а Краковомъ, (вôдъѣздъ зо Львова 7·20 вечеръ); поѣздъ особовый ч. 11 межи Краковомъ а Пôдволочисками, (вôдъѣздъ зъ Кракова 10·55 вечеръ); *24 н. ст. грудня*: поѣздъ поспѣшный ч. 3 межи Краковомъ а Пôдволочисками, (вôдъѣздъ зъ Кракова о 7 3 рано); поѣздъ поспѣшный ч. 4 межи Пôдволочисками а Львовомъ, (вôдъѣздъ зъ Пôдволочискъ 10·25 рано); *26 н. ст. грудня*: поѣздъ особовый ч. 12 межи Пôдволочисками а Краковомъ, (вôдъѣздъ зъ Пôдволочискъ 12.50 пополудни); поѣздъ особовый ч. 4 межи Краковомъ и Тарнополемъ, (вôдъѣздъ зъ Кракова 10 55 въ ночи); *27 н. ст. грудня*: поѣздъ особовый ч. 12 межи Тарнополемъ а Львовомъ, (вôдъѣздъ зъ Тарнополя 2·18 пополудни). Подорожнѝ ѣдучѝ въ напрямѣ зъ Кракова або Пôдволочискъ по-за Львôвъ, або ѣдучѝ зо Львова по за Крако̂въ мають вôдбувати подорожь першою частію высше наведеныхъ поѣздôвъ, позаякъ другѝ части тыхъ-же поѣздôвъ суть призначенѝ тôлько для руху мѣсецевого.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 23 грудня. Шефъ секційный д-ръ Рітнеръ дôставъ ордеръ зелѣзнои короны другои клясы.

Парижь 23 грудня. Поєдинокъ мѣжь Клемансо а Дерулѣдомъ вôдбувъ ся безъ нѣякихъ наслѣдкôвъ.

Берлинъ 23 грудня. Правительство зачало остро выступати противъ антісемітисму.

Брукселя 23 грудня. Въ часѣ святъ маѣ вôдбуватись тутъ парада бонапартистôвъ у кн. Віктора Наполеона. Маѣ выготовити ся маніфестъ, въ котрôмъ зазначено бы, що князь приверне ладъ у Франціи.

Надôслане.

Средства десінфекційнѝ, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручає найдешевше

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуєсь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѝ райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперні̂комъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Вже печатає ся дванацятый и послѣдный выпускъ сочиненя пôдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушôвъ друку) або въ IV томахъ и укôнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускôвъ буде цѣна сочиненя пôдвысшена на 10 зр.

4396 2—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**
професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ.

Словарь руско-нѣмецкій

Евгенія Желехôвского.

Знижена цѣна 6 зр.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“.

200 до 300 зр. доходу мѣсячно

можна досягнути капіталомъ 300 до 600 зр. при малôмъ різику черезъ дневну спекуляцію біржеву посредствомъ досвѣдного фінансіста. Повѣреный капіталъ складає ся на имя клієнта въ першôмъ банку вѣденьскôмъ. — Найлѣпшій референціи вôдъ галицкои клієнтелѣ. Адреса: Prima Referenzen 888 an das Ankündigungs-Bureau der N. fr. Presse in Wien. 4501 3—4

Курсъ Львôвскій

въ дня 22 н. ст. грудня, 1892.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жада.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	216 75	219 25
Зелѣз. Львôв.-Чернов. по 200 зр. а. в.	244 50	247 50
Банку гипот. гал. по 200 зр. а. в. .	338 —	— —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в. .	— —	215 —
Листы заставнѝ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в.	100 80	101 50
Банку гипот. галиц. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	103 —	108 70
Банку гипот. 4½% а. в. льос. 50 л. .	98 30	99 —
Банку краевого 4½% а. в. льос. 51 л.	99 —	99 70
Товариства кредит. гал. 5% а. в. . .	— —	— —
Товариства кредит. гал. 4% а. в. . .	96 50	97 20
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 41½ л.	95 —	95 70
Товар кред. гал. 4½% а.в. льос. 52 л.	100 —	100 70
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 56 л.	94 50	95 20
Листы довжнѝ за 100 зр.		
Гал. Зав. кред. сел. 3% а. в. (давн. 6%) въ ликв.	— —	— —
Гал. Зав. кред. сел. 2½% (давн 5%) въ ликв.	54 —	56 —
Общ. роль. кред. Завед. 6% льос въ 15 л.	50 —	— —
Облиги за 100 зр.		
Индемнизац. галицкѝ 5% м к. . . .	104 80	105 50
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	94 70	95 40
Комунальнѝ Банку краев. 5% I. емис.	101 —	101 70
Позички краев. зъ 1873 по 6% а. в.	103 50	— —
Позички краев. зъ 1883 по 4½ а. в.	98 30	99 —
Льосы:		
Мѣста Кракова	23 50	25 50
Мѣста Станиславова	34 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 65	5 75
Наполеондоръ	9 53	9 63
Пôвъимперіялъ	9 70	— —
Рубель срѣбный	1 19	1 24
Рубель паперовый	1 19	1 21
100 марокъ нѣмецкихъ	58 80	59 10

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санчъ, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санчъ, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	882

Вôдходять зо Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. дворца)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча) .	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ .	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои .	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля . .	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненѝ означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, ул. Коперника ч. 10 або ул. Шайнохѣ ч. 1.

маѣ честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Всч. Духовеньству своюôдъ року 1873 истнуючу

РОБôТНЮ МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавѝ взгляды Впов. П. Т. Публики и Всч. Духовеньства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавѝ замовленя выконуються въ найкоротшôмъ часѣ. 2808 24—24

БРИ-

твы швайцарскѝ и англійскѝ, ремѣнцѣ и марморки, пензлѣ и всякѝ приборы до голеня

поручає найдешевше

торговля приборôвъ до подорожи, бѣля мужескоto, перфумерiи и т. п.

ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА

передъ тымъ

БРАТôВЪ ЛЯНҐНЕРôВЪ

у Львовѣ ул. Галицка ч. 16

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ

I. ВОЛЯ

у Львовѣ ул. Сикстуска ч. 6.

поручає Впов. Публицѣ

4470 **на пору зимову** 6—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляєсь совѣстно, скоро, оплатно и зъ опакованьемъ.

На Рôздво, на коляду!

можна дôстати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдуючѝ книжки:

Збігці в Новоросйї. Г. П. Даниловскій	1— зр.
Руська історія в житеписах. Н Костомаров .	1— зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша . . .	1— зр.
Остап Вересай. Картина .	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1— зр.
Народні оповіданяМ. Вовчка 3 томи . . .	1— зр.
Повісти Н. Устіяновича .	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка .	1 80 зр.
Обрусителї. Н. Ланскої .	60 кр.
Поезиї Маслака Волод. .	1— зр.
Твори Чайченка 3 части .	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache . . .	1 50 зр.
Записки тов. iм. Шевченка часть I.	1— зр.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 60—?

гигієнічнѝ, хірургічнѝ, до плеканя недужихъ и для полôжниць (Спеціяльности парискѝ пôдъ дискрецією) высилає за послѣпатою: Предприємство высилкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручає Всечеснѣйшому Духовеньсеву и п. п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКІЙ ОБРАЗКИ:
безъ молитовъ мала сот. 35 кр.
„ „ середна „ 45 „
„ „ бôльша „ 70 „
зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка.

МЕДАЛИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ медаликôвъ по 14, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:
тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ
Ставроп. Інститута по 50 кр. на рôкъ 1893.

КАЛЕНДАРЬ
„Посланника“ на рôкъ 1893 по 35 кр.

О численнѝ замовленя упрашає ся! 4498 4—20

До моихъ П Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кôнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягôвъ, за-для закупна бôльшои скôлькости, — то продаю ихъ по значно зниженôй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригôдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французкихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елегантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

НА КОЛЯДУ

НОВЫЙ РôКЪ.

Именины и т. д.

найвôдповѣднѣйшимъ дарункомъ

Руска Исторична Бібліотека

въ гарнôй оправѣ.

Высылає Ол. Барвѣньскій, Львôвъ ул. св Николя ч. 13.

П. Т.

Маємо честь повѣдомити ВПов. П. Т. Публику, що мы отворили въ **Камѣнцѣ Струмиловôй въ Рынку** ч. 62 (нôбочь трактіернѣ п. Фалиньскєго) пôдъ фірмою:

П. БОРЫСЪ и СПÒЛКА

СКЛАДЪ ТОВАРôВЪ КОРѢННЫХЪ

делікатесôвъ, овочѣвъ полудневыхъ, чаю, свѣтла церковного и столового, руму, розолісôвъ и винъ розличного рода.

При склепѣ отворено такожь

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ

зъ всякими перекусками.

Маємо надѣю, що добрымъ товаромъ, приступными цѣнами и скорою услугою вздоволимо Впов. П. Т. Публику.

Поручаючи нашу Торговлю ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаємо въ глубокимъ поважаньемъ:

4503 2—6 ***П. БОРЫСЪ и СПÒЛКА.***

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнѝ выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Близше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4258

Найвôдповѣднѣйшимъ дарункомъ на Рôздво або Новый Рôкъ есть:

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рôкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вôрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ ніклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. 2¾.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. 4¾.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. 3½, зъ накручуваньемъ зр 4½. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около ½ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряє годины, *около 1 метра высоты* зр. 18¼.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Заворука дволѣтна. Цѣнники фабричнѝ даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 16—?

„СЛАВІЯ“

банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ.

ГОЛОВНЕ ЗАСТУПНИЦТВО

для Галичины и Буковины

въ Львовѣ ул. Коперника ч. 5.

принимаетъ въ секціяхъ I—II убезпеченія на житье, въ секціи IV убезпеченія отъ огню и удѣляетъ пожички ц. к. урядникамъ, убезпеченымъ въ ей секціи II за забезпеченьемъ и на срокъ уморенія аӂъ 12 лѣтный.

Фонды резервныи банка „Славія“ выносятъ концемъ года 1891 злр. 5,479.788 кр. 90 а в. выказаный же маєтокъ банка „Славія“ концемъ г. 1891 злр. 5,609.463 кр. 32 а. в.

Въ протягу своей дѣятельности т. е. отъ 15 мая 1869 г. аӂъ по 31 декабря 1891 г. **выплатила „Славія“** отшкодованъ и забезпеченыхъ капиталовъ въ загальной суммѣ **злр. 20,012.991 кр. 82 а. в.**

Фондъ емеритальный аентовъ „Славіи“ выноситъ концемъ г. 1891 **злр. 111.264 кр. 94 а. в.**

Зголошенья о удѣленье аенціи въ мѣсцевостяхъ, где „Славія“ не есть заступована, принимаютъ ся. 3794

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручає

выпробованѝ и певнѝ средства косметичнѝ

одзначенѝ 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмôцняє и пôдпомагає волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмôцняє корѣнцѣ волоса и запобѣгає выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змыванья волоса, запобѣгає творити ся парплямъ, ôдсвѣжує, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлає знаменито **на корѣнцѣ волоса и на порôстъ волоса.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порôстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приємного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно дѣлає на ясла и зубы. Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубôвъ.** Надає перлову бѣлôсть, ôддаляє камѣнь и квасы, котрѝ наводять бôль и порохнавѣнье зубôвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львôвска. Приємный, нѣжный и довготревалый запахъ той воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнôй зôстала публично проклямована и одзначена. Цѣна фляконы меншого 80 кр., бôльшого 1.50 кр.

Нігретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкôдливе а въ ужитю цѣлкомъ пôзднче. Цѣна 1 зр.

Бѣлѝ и гарнѝ руки. Найбôльше червонѝ и попадалѝ руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кôлькоразовôмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обувя и шкôръ, мягчить шкôру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНôВЦЯХЪ Рынокъ ч. 2. 3747

Прия закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Цѣнъ въ фабр. Черняньскои. Зъ друкарнѝ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 280. Львовъ, Субота 12 (24) грудня 1892. Рочникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руских свят) о 5-бй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вівторокъ, и въ вівторокъ и пятницю на черемѣну разомъ въ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро огологошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароли Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитбсть за инсераты платнѣ у Брго а

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком
въ Австрії: на цѣлый рбкъ . . . 18 зр. на пбвъ року . . . 9 зр. на чверть року . 4 зр. 50 кр. на мѣсяць . . 1 зр. 50 кр.
за границею: на цѣлый рбкъ . . . 24 зр. на пбвъ року . . . . 12 зр. на чверть року . . . 6 зр.
у Львовѣ: на цѣлый рбкъ . . 16 зр. на пбвъ року . . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.
Редакція, Адміністрація и Експедиція пбдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямація неопечатай вільний бѣть порта
Поєдинке число коштує 8 кр. а. в.
Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бдъ одного рбчки инсератовъ въ рубр. „Надбсланє“ по 20 кр. а. в
Поданя оплачує ся по 10 кр. бдъ оголошенія

Сумною вѣстію приходить ся намъ сегодня подѣлити ся зъ нашими Впов. Читателями:

Д-РЪ ЮЛІЯНЪ ЦЕЛЕВИЧЬ

професоръ исторіи въ рускбй ґімназіи, членъ руско-народныхъ товариствъ, писатель, авторъ многихъ цѣнныхъ праць историчныхъ, горячій патріотъ рускій

упокоивъ ся сегодня о 4-бй годинѣ въ ночи скоропостижно на ударъ серцевый.

Неожидана вѣсть о смерти сего щирого и вѣрного сына Руси-Украины, розбйшовшись нинѣ рано по мѣстѣ, тяжко опечалила всѣхъ Русинбвъ львбвскихъ, — зъ такимъ самымъ чувствомъ печали приймуть ей всѣ Русины въ краю и по-за его границями, бо имя покбйного, яко патріота и яко писателя, знане скрбзь по Руси-Украинѣ.

Житьепись д-ра Юліяна Целевича, его дѣяльнбсть яко громадянина и яко писателя, не дасть ся уняти въ рамы такъ вузонькй, якъ отсе нинѣшна наша згадка посмертна въ кблька годинъ по тбмъ, якъ замкнулись очи покбйника, — мы зазначимо ось-тутъ лише побѣжно деякй факты зъ его житя.

Д-ръ Юліянъ Целевичь, сынъ священика, родивъ ся 1843-го року въ Павелчи, въ околици станиславбвскбй. Науки ґімназіяльнй скбнчивъ въ Станиславовѣ. Потбмъ удавъ ся до Львова на студіи богословскй и довершивъ ихъ по чотирохъ лѣтахъ, яко питомець семинаріи духовнои, въ роцѣ 1864-бмъ. По скбнченю богословскихъ наукъ вписавъ ся на одинъ рбкъ [1865-ый] яко звычайный слухатель на выдѣлъ фільософічный університету львбвского, вбддаючи ся студіямъ историчнымъ, а по роцѣ переселивъ ся на дальшй студіи до Вѣдня. У Вѣдни перебувъ три роки [1866, 1867 и 1868], скбнчивъ факультетъ фільософічный, зложивъ испытъ на учителя ґімназіи а потбмъ ріґорозумъ для осягненя степеня доктора фільософіи. Зъ Вѣдня повернувъ до краю и обнявъ посаду суплента исторіи въ нѣмецкбй ґімназіи львбвскбй. Небавомъ потбмъ одруживъ ся зъ дочкою священика о. Танячкевича зъ Манастирчанъ, а въ роцѣ 1872-бмъ перейшовъ яко дѣйстный учитель ґімназіи до Станиславова. По пятьохъ лѣтахъ служби въ ґімназіи станиславбвскбй перенѣсъ ся до Львова до ґімназіи рускои и тутъ, доповнивши незабавомъ ріґорозы та одержавши степень доктора фільософіи, трудивъ ся шѣснацять лѣтъ, до кбнця житя.

Яко писатель-историкъ давъ ся пбзнати покбйный ще въ часѣ своихъ студій у Вѣдни науковою розвѣдкою пбдъ заг. „Де-що за поселенье угорскои Украины Русинами и за унію церкви православнои угорскихъ Русинбвъ зъ Римомъ“ [друкованою въ „Правдѣ“ 1868 року въ чч. 35—42]. Пбзнѣйше, осѣвши у Львовѣ, написавъ вбнъ ббльше студій историчныхъ — многй мѣстило наше „Дѣло“ въ фейлетонѣ, мѣстила деякй й „Зоря“ — а головнй зъ нихъ, то жереловй на архівальныхъ розслѣдахъ опертй творы: „Скитъ манявскій“ [надрукованый окремою книжкою] и три серіи студій про опришкбвство гуцульске [друкованй въ „Дѣлѣ“]. Вбдъ кблькохъ лѣтъ покбйный збиравъ по архівахъ матеріялы до исторіи боротьбы православія зъ уніею въ Галичинѣ и на сю свою працю клавъ дуже велику вагу, однакожъ не судилось ему довести дѣло до кбнця. Кбльколѣтна недуга жены а потбмъ смерть ей [передъ двома роками] вплынули некористно на хбдъ роботы. Кромѣ того покбйный, належачи за весь часъ побуту у Львовѣ до комісіи укладаня рускихъ учебникбвъ, часто бувавъ занятый перекладами пбдручникбвъ историчныхъ и статистики для ґімназіи, а въ остатныхъ часахъ укладавъ на-половину зъ проф. Вахнянином оріґінальну „Исторію Руси Украины“ яко пбдручникъ т. зв. исторіи краєвои въ рускихъ школахъ середныхъ. Покбйный уже кбнчивъ сю Исторію — мавъ ще написати кблька картокъ — до 12 годины въ ночи писавъ, а занедужавши о годинѣ 2-бй, о 4-бй переставъ жити. Помбчь лѣкарска показалась безсильною.

По-при свои працѣ науковй покбйный займавъ ся рбвно щиро справами народными. Бувъ членомъ всѣхъ руско-народныхъ товариствъ, бувъ членомъ Ставропігіи, а деякй товариства вбддавали ему провбдъ, выбираючи его головою: такъ бувъ вбнъ ще у Вѣдни головою „Січи“, у Львовѣ головою „Рускои Бесѣды“, а умеръ яко голова товариства имени Шевченка, выдавши недавно першу книжку науковыхъ Записокъ того-жь товариства. Сегорбчнй загальнй зборы „Просвѣты“ почтили его заслуги на поли просвѣтнбмъ, именувавши его почетнымъ членомъ „Просвѣты“. Покбйный нѣколи не вбдтягавъ ся такожь вбдъ політичного руху рускаго и бравъ участь въ комітетахъ выборчихъ. На якбмъ-небудь поли треба було его спбвдѣланя, вбнъ не вбдказавъ ся и всюда по совѣсти сповнявъ свбй обовязокъ патріотичный.

Смерть д-ра Юліяна Целевича мусить спеціяльно ще опечалити товаришѣвъ его по службѣ и всѣхъ его ученикбвъ давнѣйшихъ и нинѣшныхъ, бо бувъ се и товаришъ сердечный, и учитель взбрцевый, що знаменито учивъ молодѣжь и бувъ правдивымъ для неи батькомъ. Руска ґімназія потерпѣла нинѣ черезъ смерть покбйного неожидано тяжку втрату.

Покбйный вбдъ двохъ лѣтъ, по смерти жены яко вдовець бездѣтный, тблько мавъ розрады, що въ праци въ школѣ, въ товариствахъ и дома надъ книгами зъ перомъ у руцѣ. И житье закбнчивъ зъ перомъ у руцѣ надъ Исторіею своєи землѣ и свого народу!

Надъ холоднымъ тѣломъ благородного труженника и борця сумуе нинѣ вся Русь, — она проведе его домовину на вѣчный супочинокъ зъ тяжкимъ сумомъ по втратѣ одного зъ найкрасшихъ своихъ сынбвъ...

Честь памяти покбйного д-ра Юліяна Целевича и земля ему перомъ!

Вбдозва

до всѣхъ членбвъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ

Выдѣлъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ подае симъ до прилюднои вѣдомости, що дня 27 н. ст. (15) грудня 1892 року вбдбудуть ся

ТРЕТІЙ ЗАГАЛЬНІЙ ЗБОРЫ

членбвъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ въ великбй сали „Народного Дому“ зъ слѣдуючимъ дневнымъ порядкомъ:

1. О годинѣ 10-бй рано отворенье зборбвъ головою товариства.
2. Справозданье выдѣлу зъ дѣяльности товариства за часъ вбдъ сѣчня 1891 року до грудня 1892 року.
3. Выббръ нового выдѣлу товариства.
4. Предложенье „програмы народнои“. [Рефератъ д-ра Костя Левицкого].
5. Поясненье теперѣшного становиска політичного Русинбвъ. [Рефератъ посла Юл. Романчука.]
6. Внесеня членбвъ.

Зъ уваги на розвбй и значѣнье справы рускои для интересбвъ народу руского въ Галичинѣ, запрошуе выдѣлъ всѣхъ своихъ членбвъ до якъ найчисленнѣйшои участи въ сихъ загальныхъ зборахъ, на котрыхъ своббдно обговорень будуть всѣ нашй жаданя въ оборонѣ правъ народу руского. Жиемо въ добѣ важныхъ подѣй політичныхъ, тожь мусимо всѣ разомъ порозумѣтись, якъ намъ дальше дѣлати належить! Вбдъ порѣшеня сихъ загальныхъ зборбвъ залежати буде дальше поступованье Русинбвъ въ краю якъ такожь нашихъ заступникбвъ народныхъ въ многихъ вельми важныхъ справахъ теперѣшнои хвилѣ.

Члены прибуваючй на загальнй зборы мають выказати ся картами членьскими або запрошеньемъ вбдъ выдѣлу товариства.

Хто хотѣвъ бы вписати ся въ члены товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ передъ днемъ загальныхъ зборбвъ, зволить якъ найскорше зложити вкладку членьску въ квотѣ 1 зр. а. в. на руки касіера товариства о. Ал. Стефановича [при ул. Вбрменьскбй нр. 2].

Вкбнци упрашае ся о выровнанье залягаючихъ вкладокъ членьскихъ.

Вбдъ Выдѣлу товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ
дня 1 н. ст. грудня 1892 р.

Справа будовы дому для ремѣсничого товариства „Зоря“ и для ремѣсничои бурсы рускои.

Недостатокъ вбдповѣдного умѣщеня для товариства рускихъ ремѣсникбвъ „Зоря“ у Львовѣ и безхосенній просьбы, заношенй выдѣломъ товариства до управляючого совѣта „Народного Дому“ о вбдповѣднѣйше умѣщенье для товариства зъ одной стороны, а конечнбсть пбддержаня розпочатого живѣйшого розвою товариства зъ другои стороны — спонукали голову товариства п. Василя Нагбрного за згодою выдѣлу запросити старшихъ дѣйстныхъ и почетныхъ членбвъ „Зорѣ“ на довѣрочну нараду, щобы порадитись надъ выгбднѣйшимъ помѣщеньемъ товариства а взглядно надъ будовою власного дому для него.

Нараду вбдкрывъ п. Нагбрный слѣдуючою бесѣдою:

„Высокоповажанй Панове! Змѣна статута, яку передъ двома недѣлями перевели мы, була справою для розвою товариства нашого великои ваги, бо на основѣ сего поправленого статута, наколи ц. к. власти его затвердять, будемо могли приступити до заснованя філій товариства „Зоря“ въ другихъ нашихъ мѣстахъ и будемо могли скликати загальнй зборы членбвъ въ тыхъ мѣстахъ, де будуть філіи товариства. Важнѣйшою однакъ на мбй погладъ справою, о котрбй нинѣ поговорити треба, есть справа власного льокалю, бо вбдъ сего зависить не тблько розвбй товариства, але и житье его. Щобы важну справу тую всесторонно обговорити, позволивъ я собѣ запросити на нинѣшнй зборы не тблько дѣйстныхъ членбвъ товариства, але и прихильникбвъ его ремѣсникбвъ и неремѣсникбвъ, щобы тблько надъ тымъ дѣломъ порадати ся.

Въ першихъ рокахъ истнованя нашого товариства выстарчала отся хата, що маемо безплатно вбдъ „Народного Дому“, на помѣщенье членбвъ, однакъ вбдъ кблькохъ уже лѣтъ ставъ живчикъ товариства нашого бити що-разъ живѣйше, тожь стала хата тая для него вже за скупа а въ наслѣдокъ того и число членбвъ товариства не може такъ збільшитись якъ бы могло, наколи бъ мы мали вбдповѣднѣйшій льокаль. Рбвночасно зъ збільшеньемъ руху и жатя въ нашбмъ товариствѣ почавъ выдѣлъ его одержувати упбмненя вбдъ совѣта „Народного Дому“, а передъ кбльконома тыжднями одержавъ послѣдне упбмненье зъ тымъ, щобы вжай забавы, всякй пробы театральнй, спѣвы и т. п. застановити, бо инакше буде змушеный сей даромъ товариству нашому вбдступленый льокаль вбдобрати. Хотяй въ товариствѣ нашбмъ черезъ девятьлѣтный часъ истнованя его не зайшовъ анѣ одинъ случай непристойного поведеня членбвъ, мимо того не належить намъ осуджувати членбвъ совѣта „Народного Дому“ за то, що на нею станно повторяючй ся нашй просьбы о вбдступленье нашому товариству вбдповѣднѣйшого примѣщеня не дбждались мы користнои вбдповѣди, але дбждались послѣдного упбмненя, а для того не повинні мы осуджувати, бо межь членами совѣта „Народного Дому“ нема людей, котрй бы знали, якимъ житьемъ жие ремѣсникъ взагалѣ, а особливо нашъ рускій. Наколи бъ межь членами совѣта „Народного Дому“ засѣдавъ хочь одинъ ремѣсникъ та при нагодѣ оповѣвъ прочимъ членамъ совѣта, якъ ремѣсникъ вбдъ ночи до ночи въ тяжкбй атмосферѣ працюе, описавъ имъ взагалѣ житье его домашне, совѣтъ порозумѣвъ бы, що для ремѣсника вечѣрня погоубрка зъ товаришами, прочитанье ґазеты рускои та книжки рускои, чого вбнъ въ львбвскихъ каретатахъ нѣколи не бачить, спѣвъ, музика и забавы товарискй въ кругѣ товаришѣвъ и родинъ своихъ есть одинокою осолодою его гбркого жатя, есть для него и школою, — то совѣтъ не выпустивъ бы зъ своєи канцелярії закаву того всего, що ремѣсника нашого ублагороднюе и що учить его: хто мы и чии мы дѣти. Се послѣднє упбмненье есть мовь бы похоронный дзбнъ для нашого товариства, есть мовь мечь Дамокля, що надъ нашимъ товариствомъ повисъ. Ще передъ трома мѣсяцями була хата нашого товариства биткомъ наповнена родинами ремѣсничими, прислухуючими ся, якъ дѣти ихъ щебечуть по руски, якъ выспѣвують пѣсню руску, приготовляючись до представленя „Капрала Тамка“ и пѣсни тій повторяли дома. Часомъ спольщеній вже родичѣ слезы ронили, якъ почули въ своїй хатѣ лѣсоньку нещастнои Охѣ и ей матери. Черезъ тій пробы театральній, вечерницѣ въ „Зорѣ“ кблько то молодежи рускои зъ кругбвъ ремѣсничихъ, о котрбй перше нѣхто й не зналъ, выйшло на черхъ и заговорило та заспѣвало по руски! Члены „Зорѣ“ знайшли ихъ, впровадили въ свое товариство и дали имъ доказъ того, що и въ кругахъ ремѣсничихъ Русь жие. Вбдъ послѣдного упбмненя починае житье въ товариствѣ вянути, а тутъ зима надбйшла, а зимою бувало въ недѣлѣ и свята справляла „Зоря“ вечерницѣ зб спѣвами, музикою, деклямацією и т. п. чоловѣка ублагороднюючими забавами. Сей зимы мабуть все то мусить бути залишене, а молодежь наша розпылыне ся знбвъ помѣжь польскй товариства, котрымъ щедрбсть патріотбвъ и инстытуцій польскихъ збудувала прав-

дивй палаты.

Зъ уваги на тую прикру ситуацію для нашого товариства, насувавсь и мусить насунутись кождому въ насъ питанье: що-жь робити дальше? Чи зъ заложеными руками ждати кôнця житя нашого товариства, чи взятись до роботы, абы разъ на все запевнити истнованье того осередка товариского житя нашои ремêсничои и мêщаньскои клясы? На мôй поглядъ було бы для ремêсника и мêщанина нашого ганьбою, наколи бъ затвердшй въ праци руки заложивъ! Я маю повну надêю, що не заложимо рукъ нашихъ и не пожалуемо труду, тяжкого труду для товариства, щобъ оно прийшло до своеи хаты. А въ „своêй хатê своя правда и сила и воля“ — и у насъ она колысь буде.

Правда, що може за богато вêры покладаемо въ свои силы, але тымъ краща буде побêда наша, наколи при помочи Божôй, при помочи добрыхъ нашихъ патріотôвъ и при безнастаннôй нашôй праци дôждемось посвящення нашои власнои хаты. Дивêть на величавый институтъ „Народный Дôмъ“. Хто его нинîшй збудувавъ, якъ не жертволюбивôсть народу рускаго? Дивêть на „Народну Торговлю“, тую першу нинê купецку институцію въ нашôмъ краю. Хто ей показавъ до жита? — рускій народъ! Дивêть на найновîйшу нашу институцію, на руске товариство асекураційне „Днêстеръ“. Хто зложивъ на ей фондъ основный 50-тысячный капиталъ? Нêхто иншій, тôлько той самъ рускій народъ! А збêднêвъ може хто зъ тыхъ, що зложивъ свою лепту на тî институціи, а збогативъ ся хто тымъ, що на тую цêль нêчого не давъ? Певно, що той, хто давъ, не есть нинê бêднîйшій черезъ то, що далъ, а тамтой не ставъ богатшимъ тымъ, що нêчого на публичну руску институцію не далъ. Я маю повну надêю, що тысячê патріотôвъ нашихъ зрозумêють насъ и вагу нашого товариства и не дадуть упасти осередкови орґанізації нашого ремêсничого стану, не лишать насъ безъ пôдмоги моральнои и матеріальнои. Мы вправдê бêднî, але насъ богато!

Хата власна для „Зорê“ потрêбна не тôлько для истнованя и розвою товариства нашого, але въ тôй хатê отворимо колысь и бурсу ремêсничу, потреба которои у насъ дуже дае ся вôдчувати. Майже кождe бôльше мêсто наше мае свою бурсу для молодежи шкôльнои, а о бурсê ремêсничôй не думано, то жь задачею нашою буде, наколи Богъ поможе прийти до своеи хаты, дати пристанище ремêсничôй бурсê, котра була бы розсадникомъ нашого патріотичного и взагалê добрего та розумного ремêсництва, що дасть пôдставу до вôдрожденя нашого рускаго мêщаньства.

Вêрмо въ свои власнй силы и въ невыгасаемый патріотизмъ нашои интеліґенціи, нашого брата ремêсника, якъ такожь въ жертволюбивôсть нашого народу, — застановîмъ ся нинê надъ способами, котрî довели бъ до цêля и порîшîмъ, що беремо ся до того, щобъ „Зоря“ а при нêй такожь и будуча руска бурса ремêсничa мали свою хату! Зобрались тутъ люде повнй досвîду, то жь гадаю, що уваги ихъ будуть въ тôй справê цênнî, а сподêваю ся, що досвîду и помочи своеи они ажь до доведеня сеи справы до кôнця намъ не вôдмовлять. Отже предкладаю справу будовы дому для „Зорê“ и бурсы ремêсничои пôдъ дискусію, а ваше рîшенье нинîшне предложу выдîлови товарыства на найближшôмъ въ тôй цêли скликати ся маючôмъ засîданю.“

По вôдкрытю дîскусіи надъ симъ предложеньемъ забравъ голосъ радный мêста п. Михайло Сембратовичь противъ предложеня, мотивуючи свою гадку тымъ, що товариство „Зоря“ нинê ще за мало мае силы братись до такого предприемства, а що такій институтъ якъ „Народный Дôмъ“ повиненъ, ба навêть обовязаный — бо то институтъ цêлого рускаго народу — такимъ товариствамъ якъ „Зоря“ подати сильнîйшу помôчь нêжь до теперь подававъ. Товариство истнуе вже близько девять лêтъ, а все въ одной комнатê. Рêчь природна, що оно въ такихъ условяхъ не може розвивати ся. П. Сембратовичь належно розвивати ся. П. Сембратовичь належно розвивъ поступованю управляючого совêта „Народного Дому“ явну неприхильность для товариства, однакъ радивъ, щобы не тратити надêю на лучшîй льокаль въ „Народнôмъ Домê“, а справу будовы власного дому занехати, бо нема на то грошей.

П. Нагôрный спростувавъ гадку п. Сембратовича що-до неприхильности совêта до товарыства „Зорê“ въ тôй способъ, що на вложенй подання „Зорê“ совêтъ вôдповîвъ, що не мае въ забудованяхъ института вôдповîднîйшого льокалю для „Зорê“, бо все заняте льокаторами. Вдачность належить ся совêтови и за то, що вôдступивъ тую одну комнату безплатно для „Зорê“, тôлько тîи упôмнення неспокоять товариство, бо леда хвиля може знайтись на бруку. Однакъ судячи по дотеперîшныхъ заходахъ, годê сподêвати ся, абы въ „Народнôмъ Домê“ дôстало товариство вôдповîднîйший льокаль.

П. Григорій Врецьона въ довшôй гарнôй промовê пôдперъ предложенье и заохочувавъ, щобы всêма силами взятись до сего дêла, а русскій народъ не опустить чесныхъ намêрôвъ товарыства. Бесîду п. Врецьоны приняли зобранй зъ повнымъ одушевленьемъ.

Адвокатъ д-ръ Кость Левицкій промовивъ такожь щиро за предложеньемъ. Въ бесîдê своêй пôднêсъ деякй способы що-до зобрання фондôвъ на тую преважну цêль.

П. Пандюкъ порушивъ справу мêсця пôдъ будучу будову, п. Сухоровскій говоривъ о способê збирання жертвъ, а п. Данилюкъ промавивъ за предложеньемъ зъ огляду на конечность розбудженя рускаго духа межи мêщаньствомъ нашимъ.

По промовахъ ще кôлькохъ участникôвъ за предложеньемъ рîшено одноголосно, що для розвою товарыства „Зорê“ конечна есть власна хата, приладжена до потребъ его. До помочи выдîлова товарыства въ тôй справê выбрано комісію, въ складъ которои увойшли пп.: Григорій Врецьона, Михайло Сембратовичь, Кароль Сухоровскій, Теодоръ Борисевичь, Іосифъ Пандюкъ, Михайло Павлишакъ, Левъ Кочоровскій и Андрей Кобêльнякъ.

Перше засîданье выдîлу товарыства зразъ зъ сею комісію мае вôдбути ся въ слêдующу середу.

Въ память сеи нарады субскрибовано а въ части и зложено на цêль будовы дому для „Зорê“ суму 660 зр. Въ субскрипціи взяли участь пп.: Василь Нагôрный 100 зр. а такожь безплатне выготовленье планôвъ, веденье рахункôвъ и дозорованье будовы; д-ръ Кость Левицкій 50 зр., Григорій Врецьона 50 зр., Андрей Кобêльнякъ 50 зр., Іосифъ Пандюкъ 50 зр., Дмитро Ковальсай 100 зр., Левъ Кочоровскій 50 зр., Кароль Сухоровскій 5 зр., Михайло Сембратовичь 10 зр., Павло Мартанôвъ 50 зр., Михайло Василаця 10 зр., Михайло Павлишавъ 50 зр., Климъ Федунь 10 зр., Яномъ Гренякъ 5 зр. 50 кр., Петро Таблючиньскій 5 зр., Григорій Васька 5 зр., Иванъ Кульчацкій 5 зр., Онинъ Данилюкъ 5 зр., Василь Шевчукъ 5 зр., Юлінаъ Данилюкъ 20 зр., Теодоръ Борисевичь 5 зр., Петро Згурскій 5 зр., Антонъ Огрискъ 5 зр., Алексей Ильчишинъ 5 зр. и Теодоръ Романовичь 5 зр.

Дай Боже, щобы початокъ сей заохотивъ и другихъ патріотôвъ нашихъ до щедрыхъ жертвъ на такъ хорошу цêль, до якои „Зоря“ наша дôйти намêрила, та щобы чимъ-скорше прапоръ русскій, коли будуть его посвящувати, повîявъ на домê „Зорê“. Ще разъ щасть Боже честному дêлу!

Редакція „Дêла“ зъ найбôльшою охотою и приятностію готова приймати жертвы на сю красну и многоважну цêль.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Дня 18 н. ст. грудня вôдбуло ся въ Будзановê торжественне отвореньe читальнê „Просвêты“, заложеной заходомъ о. А. Чемериньского. Зборы вôдбули ся по вечêрни въ хатê дяка Пелиха, куды прибули и гостê зъ Вербôвця, с. в. вôдпоручники тамошнои читальнê пôдъ проводомъ о. Томкевича. Зборы вôдкрывъ о. Чемериньскій. Головою зборôвъ выбрано п. Кульчацкого, тамошного ц. к. судью. По довшôй промовê о. Чемериньского и по объсненю статутôвъ выбрано выдîлъ, до котрого межь иншими увîйшовъ яко голова читальнê о. Чемериньскій. Членôвъ виписало ся до 50, межь ними богато жênокъ, дêвчатъ и паробкôвъ. Рôчна вкладка выносить 50 кр., а членскій зложивъ яко даръ для читальнê 3 зр., о. Чемериньскій 1 80 зр. Вôдтакъ панны Чемериньскî, учитель Т. Яницкій, п. Ковжановскій и дочки дяка вôдспêвали деякî пêснî. Деклямували читальняки Медвêдь „Щасть намъ Боже“ и „Село“, одинъ зъ гостей зъ Вербôвця выголосивъ удачно „Русинъ Воякъ“, а вôдтакъ знова одинъ читальникъ вôдчитавъ про „Побêгъ трехъ братôвъ зъ Азова“.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Межь всякого рода вêстями дотычно плянôвъ правительства що до утворення бôльшости въ палатê послôвъ, годилась одна до занотованя, именно що ґр. Вурмрандъ мавъ принати на себе місію розбити клюбъ сполученои лêвицê и привести умêркованй елементы зъ нею до згаданои бôльшости. Ту вêсть подала нêмецка ґазета выходяча въ Градца. Розумêвсь, що ся вêсть мусêла выкликати сензацію, але теперь находимо въ тôй самôй ґазетê вже таке спростованье: Що до вêсти, мовь бы ґр. Вурмбрандъ не принявъ на себе місію, вôдлучити праве крыло клюбу сполученои лêвицê и привести его до новои бôльшости, довîдуемо ся зъ достовîрного жерела, що взагалê не было нêякихъ того рода переговорôвъ, отже и ґр. Вурмбрандъ не мавъ нагоды занятя яке опозиційне становище супротивъ ґр. Таффого.

До Politik-и доносять зъ Вêдня, що ґр. Таффе зачне сами днями переговоры зъ проводырями сторонництвъ парламентарныхъ въ справê програмы для утворення новои бôльшости.

Соймы краевî мають бути скликанй въ другôй половинê марта а сесія ихъ була бы досыть коротка, бо лишь до Великодныхъ святъ.

Ґр. Кинбурґъ вже зложивъ присягу въ характерê президента сенату въ найвысшôмъ трибуналê судовôмъ и касаційнôмъ, однакъ на разê не обявъ урядованя, лишь зажадавъ вôдпустки на часъ сесіи парламентарной.

——

Въ россійскихъ кругахъ правительственныхъ занимаютъ ся теперь проектомъ колонізаціи заходнего Сибêра на великî розмêры. Планъ колонізаціи мае вôйти въ житье рôвночасно зъ покôнченьемъ будовы сибêрскои зелêзницê.

Неврожай сегорôчный навêстивъ ґуберніи: воронêжску, тульску, херсоньску, нîжску, оловецку и харкôвску, а такожь по части ґуберніи: рязаньску, казаньску, таврыдску, подôльску и область донську.

Спеціяльна комісія, зложена пôдъ проводомъ кн. Кантакузена въ департаментê для справъ чужихъ вêроисповîдань, котрôй поручено ревізію законôвъ, нормуючихъ вôдносины правительства до лютераньско-евангелицкого вêроисповîдання вже покôнчила свою роботу обер-прокурàтора синоду, Побêдоносцева.

Зъ кругôвъ правительственныхъ въ Берлинê остерêгають, щобы не вêрити вêстямъ, мовь бы правительство клонило ся до уступокъ въ справê новои реформы войсковои. Правительство не зрече ся четвертыхъ батальіонôвъ анî не приймe на ся мêсце четвертîй компанії, рôвножь не дозволить на зменшенье числа войска на стопê мирной. Правительство пристае на дволêтну службу войску лишь пôдъ условêмъ, що дозволить ся на проектовану реформу. Если бы правительство пересвîдчило ся въ комісіи, що въ парламентê не перейде проектъ реформы, тогдê му ёхо бы розважити евентуальность, чи бы не розвязати парламентъ, въ надêи, що новî выборы выпали бы пригоднîйше для правительства.

Вôдбулись выборы до парламенту зъ округа штумско-нêвідзиньского и кандидатъ польскій выйшовъ посломъ. Генрикъ Домімірскій дôставъ 8.423 голосôвъ, а кандидатъ національно ліберальный, директоръ поліціи Вессель, лишь 7.330 голосôвъ. До выбору польского кандидата, при другôмъ голосованю, причинилась нêмецкî старо-консерваторы, бо населенье въ тôмъ округу на половину польске и нêмецке.

Квестія антісемітска выступила теперь въ Нêмеччинê въ такою силою, що придавила всê иншî квестіи політичнî, тожь всê сторонництва мусять заняти свои погляды що-до сеи квестіи. — Альвардъ появить ся въ парламентê ажь по Новôмъ Роцê, бо теперь вôдбуваe нару за нашу провину прасову.

——

Въ россійскôй ґазетê „Свêтъ“ подыбуемо поясненье справы, якъ то стоить рêчь въ болгарскимъ довгомъ окупаційнымъ. „Пôсля ухвалы берлиньского конґресу — пише „Свêтъ“ — мали бути россійскй войска окупаційнî, полишенй въ Болгаріи и Всходнôй Румелії, удержанй коштомъ тыхъ краевъ ажь до часу дефінітивнои орґанізації краю. Але не умовлено ся бливше що-до якои иншои справы, бо царь Александеръ взагалê не мавъ намêру жадати якого вôдшкодованя, знаючи, що освобожденье Болгаріи коштувало по-надъ міліярдъ рублевъ и сотку тысячъ погибшихъ та раненыхъ. Коли въ наслîдокъ дорады Австріи и Анґлії князь Александеръ Батенберґа замênивъ свою політику и вôдносины до Россіи охололи, выгадавъ сей князь способъ, въ якій бы мôгъ выбати ся зъ пôдъ зависимости політично економічнои супротивъ Россіи. Дня 16 червня 1883 р. заключивъ вôнъ договоръ зъ россійскимъ правительствомъ, пôсля котрого мали бути сплаченй кошты окупаційнî, обчисленй на 26,120.896 франкôвъ (10,618.250 рублевъ), въ рôчныхъ ратахъ по 2½ міліона франкôвъ. Коли вôдтакъ въ наслîдокъ несупокоювъ на граници болгарскôй показала ся потреба выставити шесть корпусôвъ, пристало россійске правительство на се, щобы тои суммы ужити въ хосенъ загальныхъ и економічныхъ интересôвъ Болгаріи (будова зелêзницê Систова-Софія и плавба на Дунаю). Ажь по дефінітивномъ зôрваню мêжь Россією и узурпаторами въ Болгаріи, зроблено ужитокъ зъ того права, однакъ Болгаре не були въ можности выповнити своихъ зобовязань. Коли въ 1888 р. узурпаторы затягнули позичку 46 міліонôвъ въ 6 прц. облîґаціяхъ, поручило россійске правительство въ 1889 р. нêмецкому заступникови дипльоматичному, щобы наперъ на сплату запавшихъ ратъ зъ вôдшкодованя за кошты окупаційнî, и въ наслîдокъ того заплачено рôчнî раты въ сêмъ и слêдующôмъ 1890 роцê. Въ 1891 р. остало незаплаченыхъ 12 міліонôвъ франкôвъ, зъ початкомъ 1893 р. остае ще 8 міліонôвъ франкôвъ. Якъ бачимо кôнчать „Свêтъ“ — Стамбуловъ и компанія якось не дуже спîшать ся зъ „высвобожденьемъ своеи вôтчины зъ-пôдъ зависимости вôдъ Россіи.“

Standard подае сензаційну вêсть: Царь давъ инструкцію бар. Моренгаймови сейчасъ порозумêти ся зъ Ріботомъ що-до спôльного поведеня Франціи и Россіи въ справê змêны болгарскои конституціи. Царь поручивъ рôвножь Шишкинови выслати окружну ноту до державъ, пôдписаныхъ на берлиньскôмъ трактатê, того змîсту, що позаякъ Россія уважае кн. Фердинанда и его правительство за узурпаторôвъ, то тымъ самымъ цêлкомъ не признае змêны конституціи. Нелидовови же поручено, повîдомити про се устно султана, яко суверена Болгаріи, и ажь вôдтакъ доручити ему россійску ноту окружну.

„Свобода“ доносить, що зъ ей печатнê выйде за кôлька днêвъ меморандумъ, де бу

Голоснî „рыбы“ въ Податковичахъ.

II.

Дêдъ Карита.

Податковичê въ чудесномъ положеню: земля чорна, плодовита, луги, лêсы росконшнй, дичины гунъ, рыбъ въ Днêстру и его притокахъ до-схочу, мае при чôмъ пановати нашъ Стругльоватый Лейба, не завстыдаюсь хоть-бы й передъ якимъ ґрафомъ або княземъ. Нашî жь хатки въ огородцями, нашî прилудки коротенькî помêжь тыми добрами „скарбовыма“ мрêють, якъ середъ безмежного озера мала вупêнка, що леда хвиля може щезнути въ глубинê водной.

Намъ тêсно, дуже тêсно помêжь тыми розлогими, черноземными ланами жидôвскими. Нашî дêточки ростуть голî й босî, а хоть зъ черевцятами якъ бубняками, то все голодными. Мы самî хвалимо Господа въ старôй здрухнêлôй церковци святôй и думаемо: чи буде коли, Боже предвîчный, лêпше? А за нашихъ дêдôвъ було лêпше: бульбочки було бôльше, хлêбця святого чоловîкъ не жадêвъ такъ тяженечко и патикъ коло хаты не переминавъ ся. Правда, що теперь воля... та мара намъ зъ тои волê... А вже, якъ о той патикъ прийде ся чоловîкова старати, то все пригадае собê на давного нашого вôйта Трофима Плескачу.

Якій то бувъ маючій господарь той Трофимъ Плескачa, яй то у его вôтца роêля ся достатки! — а нинê вôнъ нещасный ходить за прошеньмъ, а дêти нашî кличуть за нимъ „дêдуню Карито!“ — ровесники его старцê сêденьки вздыхають тажно и важуть: „Отъ нещасливый нашъ дêдъ Карита!“ — а въ цêлôй окресности уже й жандармы его не чêпають, що волочать ся по селахъ, оминають зъ-далека, нêбы не бачать, бо то дêдъ Карита.

Цêкава то исторія про того Трофима Плескачу, прозваного дêдомъ Каритою.

Наше село правувало ся лêтъ кôлькадесять за лêсъ зъ небôщикомъ ґрафомъ, тымъ самымъ, що — вы може чули — любивъ êздити по чужихъ краяхъ и умеръ десь на морю чи въ лêсахъ на пущи помêжь дикунами. Правувала ся громада такъ довго зъ ґрафомъ, ажь прийшовъ на его мêсце новый панъ дêдичъ, той самый, що державъ давнêйше въ дворê выдôй — Лейба Стругльоватый.

Ту дороги ланцомêры вытычують Лейбовыми ланами, будують зелêзницю на лобъ на шию, рубають вêковîчнî дубы на швелê, на лêтары до мостôвъ, до домôвъ, а мы провадимо право дальше, тягнемо ся въ послêдного на адвокатôвъ. Покôйный отець Трофима Плескачки, Михайло, найбôльше коло того находивъ ся, грунтъ свôй проправувавъ и вже до того бувъ довêвъ, що паны щось змêркували, стали давати намъ лêсъ, але десь далеко въ горахъ за дêлами. Мы не пристали на се, хотêли мати лêсъ близько села, де давнêйше рубали таты нашî.

Умеръ старый Плескачa Михайло, мы зробили его сына Трофима вôйтомъ, здали на него все право, кажемо: нехай кôнчить батькôвске дêло.

Ходить Трохимъ Плескачка въ „прелîпотентама“ до двора, роблять угоду зъ Лейбою Стругльоватымъ, пересиджують цêлыми днями въ тôмъ самôмъ сальонê, при тôмъ самôмъ столê, де давнêйше паны зъ ґрафского роду пирували. Нашî довêренî люде люльки курять и зъ Лейбою годять ся за лêсъ громадскій.

— Буде намъ ще добре на свêтê и нашимъ дêтямъ лекше вôддыхне ся — кажемо громадою. — Не маемо поля, не маемо толоки, але буде бодай свôй лêсъ, свôй патикъ... Незадовго право скôнчить ся.

Зъêхала комісія до двора, закликали Трофима Плескачку зъ „прелîпотентами“.

— Слава Богу, конець дêло хвалить! — говоримо собê и стоимо цêлою громадою на селищу. — Буде патикъ якъ давнêйше ка оборê, невêсты не будуть напарити бовтавку при соломê та паздêри, чоловêкъ, сербаючи божу поживу, не буде пирêй выпльовувати.

Ждемо, ждемо... Уже сонце зъ полудня, — êде вôдъ двора повôзъ ґрафскій, той самый повôзъ, въ котрôмъ давнêйшій нашъ ясный панъ êздивъ тôлько на велику параду... На козлê сидить сивый згорбленый старый мазурище Казіміржь, — що то служивъ цêле житье вêрно при покôйномъ ґрафê Харліцкôмъ, а на старôсть мусêвъ вêку докоротувати у Стругльоватого Лейбы, — сидить въ своêй давной ліберіи, поводить цугомыми кôньми, а плечима усе щось въ задъ попихае, наче хто ломоче его въ спину або щось кусае...

— Кого бы то вôнъ мôгъ везти въ тôмъ блискучôмъ войци? — пытаемо себе и вже наперед готовимо ся до вêчливого низького поклону. — Уже-жь не хто иншій, якъ тî панове зъ найвысшого суду, що прêхали до насъ намъ лêсы здавати.

Бренькотить колиса, пригадуе намъ недавну минувшôсть величности и славы ґрафскôвъ, пôдъêзджае Казіміржь ближе.. Святъ, святъ, святъ вси Господи! А то що за чудо? На дышли великій дзвонокъ жидôвскій безъ сердечка, а въ колисê нашъ вôйтъ Трофимъ Плескачка розложивъ ся на оксамитныхъ подушкахъ, шапку перебакирывъ, а ноги зъ ходачищами выложивъ десь ажь на потылицю бêдному мазурисови и кричить:

— Казіміржу! êдь на мою обору! Розумêешь? На мою обору завези мене передъ мои вôкна, такъ якъ колись небôщика ясного пана!...

— *Дивце татусь каменемъ, не копайце, бо васъ цîсне зъ ланцюмі до дроґі!* — упоминае мазуръ и êде дальше.

Мы за повозомъ бêгцемъ, кождый своя

дуть помѣщенѣ всѣ тайнѣ документы, котрѣ выкрадено зъ архівôвъ консуляту россійского въ Рущуцѣ и посольства россійского въ Букарештѣ.

Pol. Corr, внешняе, що Болгарія замовила въ Ліворнѣ лишь два торпедовцѣ а не два корабля военнѣ. Торпедовцѣ ще не готовѣ, тожь болгарскій представитель въ Царгородѣ не мавъ причины просити турецкое правительство перепустити ихъ черезъ Дарданелѣ и Босфоръ. Рôвно-жь будуе ся малый корабель пароходный для болгарского представителя въ Царгородѣ. Болгарія мае теперь лишь фльотилю на Дунаю, зложену зъ одного яхту, 3 пароходôвъ, 7 лодей пароходныхъ, одного корабля транспортового и 2 човнôвъ торпедовыхъ, зъ залогою 30 офіцирôвъ и урядниковъ та 300 морякôвъ.

——

Сенатъ румуньскій ухваливъ 71 голосами противъ 9 проектъ закона, котрымъ унормовано авансы и службу войскову членôвъ родины королѣвскои.

——

Зъ сполучеыхъ державъ пôвнôчной Америки насѣли послѣдными днями вѣсти про отроенье роббтникôвъ. Се отроенье стоить въ звязи зъ квестіею соціяльно-роббтничою. Якъ звѣстно въ половинѣ сего року зачавъ ся великій стрейкъ роббтникôвъ въ Гомштедѣ, фабричнôй мѣсцевости коло Пітсбурга въ Пенсильванії. Властитель фабрикъ выробу зелѣза Карнеджіа мувъ покликати до помочи вôддѣлы поліціи, т. зв. Пінкертонцѣвъ. Стрейкъ закôнчивъ ся побѣдою фабриканта, але ся побѣда дорого его коштувала. Теперь же загадали роббтники, що брали участь въ стрейку, пômстити ся на тыхъ, котрѣ причинили ся до побѣды фабриканта. Бо треба знати, що стрейкъ розпочали роббтники, котрѣ належать до товариствъ роббтничихъ зъ соціялістичнымъ напрямомъ, и фабрикантъ найшовъ собѣ роббтникôвъ, котрѣ не належать до сихъ товариствъ и котрѣ взялись до роботы. Мабуть мѣжь тыми нестрейкуючима найбольше роббтникôвъ зъ пôвнôчной Угорщины и нашихъ земляковъ. Месть була выгадана справдѣ по діявольски. Загадано всѣхъ вытронти въ сей способъ, що до стравъ всыпали отрую кухарѣ тыхъ реставраційъ, де нестрейкуючій живились. И якъ послѣдній вѣсти доносять, зъ 4000 нестрейкуючихъ 2000 занедужало тяжко и 32 вже померло, а кождый день приносить новыхъ мерцѣвъ. Зарядженo слѣдство судове та обдукцію померших и если покаже ся, що справдѣ въ тôмъ рука страйкуючихъ роббтникôвъ, то тогдѣ буде се страшный прогностикъ на розвязку всѣхъ того рода соціяльныхъ квестій.

НОВИНКИ.

— **Похороны д-ра Юліяна Целевича** вôдбуде ся въ понедѣлокъ зъ полудня, впрочôмъ евентуальна змѣна могла бы бути порѣшена на нинѣшнôмъ зборѣ громады львôвскихъ почитателѣвъ покôйного въ порозумѣню зъ его родиною.

— **Загальнѣ зборы членôвъ філіи „Рускаго Товариства педагогічнаго въ Щирци** вôдбудуть ся дня 1 н. ст. сѣчня 1893 въ сали засѣдань рады громадскои въ Щирци о годинѣ 2-ôй зъ полудня. Порядокъ денный слѣдуючій: 1) Вступне слово; 2) вôдчитанье протоколу зъ послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ; 3) справозданье выдѣлу зъ его дѣяльности за часъ минувшій; 4) справозданье касове; 5) якій суть прикметы доброго учителя? (*вôдчитъ*); 6) внесеня членôвъ. Зъ выдѣлу філіи „Рускаго Товариства педагогічного въ Щирци. *К. Малицкій* голова, *А. Мілерг* секретарь.

— **Адміністраторомъ рускаго народнаго театру** за вменувавъ выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ п. Юліяна Винницкого. Якъ довѣдуемось, выдѣлъ мавъ выбôръ мѣжь пятьма оферентами.

— **Третя дирекція зелѣзнича въ краю**. Въ справѣ утвореня въ Станиславовѣ дирекціи руху державныхъ зелѣзниць рѣшила станиславôвска рада мѣска на своѣмъ засѣданю: почавши вôдъ 1 мая 1893 дати на три роки на помѣщенье канцелярій дирекціи 52 комнатъ за цѣну 5000 зр. рôчно, котрѣ мае платити дирекція. На помѣщенье той-жь дирекціи вôдъ 1 мая 1896 мае мѣсто выставити будынокъ зъ 60 комнатъ; за дôмъ сей мае дирекція руху платити що найменше 10 лѣтъ по 6000 зр. рôчно. Дальше постановила рада мѣска помагати зелѣзничимъ урядникамъ, що мають прибути до Станиславова разомъ зъ дирекціею, въ справѣ вынайму для нихъ мешкання, а магі стратъ уповажнено наймити дôмъ на тымчасове помѣщенье дирекціи и на переведенье контракту, не пытаючись о гадку рады.

— **Въ справѣ увязненя п. Козарищука**, редактора „Наука“ у Вѣдни, мѣстить „Neue Freie Presse“ ось-таку звѣстку: „Въ понедѣлокъ дня 19 с. м. увязнено тутка и вôддано краевому судови, на жаданье львôвского карного суду, п. Данила Михайловича Козарищука, выдавця и редактора рускаго мѣсячника „Наука“. Безпосередно передъ увязненьемъ о годинѣ 3-тôй по полудни явилась въ его мешканю Alserstrasse Nr. 39, де мѣстить ся и редакція, судова комісія, перевела строгу ревізію и забрала богато рукописей. Якъ говорять, увязненье се мае стояти въ звязи въ противзаконными агітаціями. Козарищукъ числить 51 лѣтъ и есть нежонатый“.

— **Змѣна власности.** Маетнôсть Стѣнку, въ повѣтѣ бучацкôмъ, обôймаючу 1200 морґôвъ купивъ вôдъ Альфреда Мысловского Казимиръ Ценьскій. — Маетнôсть Пукôвъ въ повѣтѣ рогатиньскôмъ, купивъ сими днями Тадей Кривкович Познякъ вôдъ Володислава Тустановского. — Тадей Ценьскій купивъ маетнôсть Дрогичôвку въ повѣтѣ залѣщицкôмъ, вôдъ Леонт. Выбрановского. — Маетнôсть Струпкôвъ, въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ, перейшла вôдъ Володислава Пайґерта на власнôсть Володислава Бобровницкого.

— **Еміґрація въ новôмъ кодексѣ карнôмъ.** §. 154 нового карного кодексу, надъ котрымъ нараджуе ся теперь спеціяльна комісія, такъ звучить: „Хто пôдмавляе до еміґрації, представляючи людямъ ложнѣ факты або употребляючи другій способы, щобы ввести въ блудъ, буде карати ся арештомъ вôдъ 1 мѣсяця до 2 лѣтъ и грошевою карою до 4000 зр.“ Сей параґрафъ есть новостію въ австрійскôмъ законѣ. Комісія приймила его зъ поправкою референта Пининьского: „Хто для власного зыску пôдмавляе до еміґрації...“ и зъ пропущеньемъ minimum кары „вôдъ 1 мѣсяця.“

— **Черновецкій магістратъ и буковиньске правительство краеве.** Магістратъ въ Чернôвцяхъ выславъ до тамошного правительства краевого меморіялъ, въ котрôмъ доказуе, що небезпечнôсть холеры зовсѣмъ не минула и зъ тои причины просить, щобы правительство краеве не переставало уважати на всякій охоронній средства. Въ вôдповѣди на сей меморіялъ дало правительство краеве таку науку магістратови: Правительство знае о тôмъ, що небезпечнôсть холеры не минула и зважае на заряджения охоронній та власне длятого пригадуе магістратови, що вôнъ самъ не дбае про средства охоронній, бо позволивъ на ново на продажу старыхъ рѣчей на площи Рудольфа, не наглядае надъ чистотою по улицяхъ и площахъ, не пильнуе, щобы каменицѣ и мѣсця для вôдходôвъ правильно чищено и т. ин.

— **Якъ у насъ цѣнять хлѣборобa?** Пôдъ такимъ заголовкомъ оповѣдае „Батькôвщина“ о такôмъ фактѣ: Въ чорткôвскôмъ повѣтѣ въ селѣ Д. удушала машина хлопця-роббтника. Родичѣ его убогій хотѣли, щобы сына поховати, якъ велить звычай, тожь и просили свого панъ отця о те. По секціи пытае ся комісарь: „Скôлько маете претенсіи до двора за сына?“ Отець почавъ розповѣдати, що хлопець вже и зараблявъ въ дворѣ и дома, а теперь все те стративъ ще й похоронъ коштуе. На се комісарь, перерываючи, каже: „А що жь тебе може похоронъ коштувати? Належить ся прецѣнь священикови за все 50 кр.“ Приборы на смерть, дошки, лѣки та все инше обрахувала комісія на 14 зр. Цѣла жь комісія коштувала 44 зр. Зъ того признали батькови за сына 14 зр., священикови за похоронъ 50 кр. а решту взяла комісія за трудъ. Выходить зъ сего, що господарскій сынъ коштуе у насъ 14 зр., цѣненье-жь, чи вôнъ варта бôльше чи менше якъ 14 зр., коштуе 30 зр.

— **На будову народнаго театру** зложили на весѣлю богослова п. Олексы Яворского въ домѣ о. крил. Ивана Билиньского въ Илавчи, добровôльні датки Вп. пп.: Олекса и Теофиля Яворскій 15 зр., о. Ив. Билиньскій 1 зр. 60 кр., о. Е. Сабатъ, о. Иневичь, о. Лужницкій, о. В. Ганкевичь, о. И. Винницкій, п. Марія Ксьонжкова, п. Сѣменовичь, п. Пазѣрскій, п. В. Залѣскій, п. П. Яворскій по 1 ор., п. Р. В. 60 кр., о. Стефанчукъ и о. Андруховичь по 50 кр., о. Ксьонжекъ, п. Н. Н., п. Н. Н., п. Н. Н. по 40 кр., п. Лисинецкій 20 кр. Всего разомъ 30 зр. а. в. Суму тую вже одержавъ Вп. д ръ Д. Савчакъ яко голова „Рускои Бесѣды“.

— **Насильство магістрату.** Gazeta Przemyska оповѣдае о такôмъ фактѣ: Зъ Дубны, села въ повѣтѣ сяноцкôмъ прибула передъ кôльканацяти днями до Перемышля жидôвка Естера Маркъ, дочка Янкля и Лаѣ Маркôвъ, щобы приготовити ся до хресту. Естеру Маркъ умѣщено у монахинь, завѣдуючихъ „домомъ притулку“ для убогихъ мѣскихъ; вôдвѣдувавъ еи тамъ що-день священикъ, котрый удѣлявъ ѣй науки реліґія. Естера Маркъ, маюча 18 лѣтъ, выѣхала зъ дому безъ волѣ и вѣдомости родичѣвъ, бо тѣ, яко темній халатники, волѣли бы выдѣти еи на марахъ, якъ неофіткою. Янкель и Лая Марки, пôдмагани кагалами въ Сяноцѣ и Перемышли а такожь рабінами въ обохъ тыхъ мѣстахъ, робили всякій заходы, щобы Естеру вôдобрати ґоймамъ. Зъ початку хотили ся они звычайнои тактики жидôвскои; посудили свою дочку о крадѣжь. Коли се не помогло, бо властямъ звѣстный, вже сей выкрутъ, удали ся Марки до староствъ въ Сяноцѣ и Перемышли и до експозитуры поліціи въ Перемышли зъ жаданьемъ вôдобрати Естеру зъ „дому притулку“ для убогихъ въ Перемышли. Жаданю вôдмовлено, бо на основѣ закона зъ дня 25 мая 1868 ч. 49 в. з. д. арт. 4., Естера Маркъ, окôнчивши 14 тый рôкъ житя, могла довôльно змѣнити вѣроисповѣданье, а власти повинній були боронити еи въ тôмъ выборѣ. Пересвѣдчивши ся о б зъуспѣшности робленыхъ заходôвъ у властей правительственныхъ, Янкель и Лая Марки за порадою Шмелькеса, рабіна хасидôвъ перемыскихъ, удали ся до адвоката д-ра Розенбаха, члена перемыского магістрату, щобы вôнъ вымусивъ на бурмістрѣ и магістратѣ выданье дочки. Адвокатъ д-ръ Розенбахъ згодивъ ся на се и на засѣданю дня 17 н. ст. грудня поставивъ внесенье, щобы магістратъ поручивъ поліціи мѣскôй вôдобрата зъ „дому притулку“ зъ мешканя монахинь Естеру Маркъ и щобы вôддавъ еи родичамъ. Присутній на засѣданю члены магістрату вразъ зъ бурмістромъ д-ромъ Александромъ Дворскимъ и его заступникомъ адвокатомъ д-ромъ Долиньскимъ, зъ вынимкою д-ра Смутного, прихилили ся до внесеня Розенбаха. Бурмістръ прикликавъ инспектора поліціи Войтасевича и приказавъ ему вôдобрати Екстеру вôдъ монахинь що той-же й зробивъ. Вôдобрану приведено до магістрату, переповне ного жидовою и п. бурмістръ выславъ Войтасевича до епископа-суфраґана д-ра Ґлязера зъ пытаньемъ, чи вôнъ годить ся на выдачу Екстеры родичамъ. Войтасевичь вернувъ вôдъ епископа зънѣчимъ, бо не заставъ его дома и тогдѣ п. бурмістръ списавши якійсь протоколъ выдавъ Янклеви Маркови дочку.

— **Сара Бернгардъ у Львовѣ.** Дня 29 и 30 н. ст. грудня выступить на львôвскôй сценѣ славна француска артистка драматична Сара Бернгардъ зô своею трупою. Дня 29 въ четверъ вôдграе товариство француске „Даму камеліову“, а дня 30 въ пятницю „Фруфру“. Білеты на тѣ представленя можна набути въ дирекціи театру.

— **Крадежѣ.** Дня 19 н. ст. грудня зловила поліція въ Перемышли волоцюгу Стефана Киняша, котрый обôкравъ въ ночи зъ 18 на 19 грудня купця Авраама Айзнера. Есть пôдозрѣнье, що Киняшь обôкравъ такожь и „Народну Торговлю“, про що мы сими днями доносили.

— **Нещастна пригода.** Въ Батичахъ коло Перемышля лишило ся безъ опѣки дома двое дѣтей Михайла Новака и зачали бавити ся сѣрничками. Сѣрнички запалили ся и въ наслѣдокъ того займило ся лôжко, на котрôмъ дѣти сидѣли. Коли родичѣ повернули до хаты, були вже дѣти неживѣ, бо подушили ся дымомъ.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 24 грудня. Цѣсарь санкціонувавъ ухвалу ческого сойму о будовѣ льокальныхъ зелѣзниць въ Чехіи. Буде утворeный фондъ краевый на будову въ квотѣ десять міліонôвъ зр.

Парижъ 24 грудня. Парляментъ ухваливъ 353 голосами противъ 91 вотумъ довѣря для кабінету. Сенатъ призволивъ на заряженье судового слѣдства противъ пяти сенаторôвъ.

Римъ 24 грудня. Папа принимаючи на авдієнціи колеґію кардиналôвъ жалувавъ ся, що італійске правительство пôдпираe массонôвъ.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. упривіл.

Assicurazioni Generali въ Трієстѣ

заложена въ роцѣ 1831.

Головна аґентія для Галичины у п. М. Дубеньского у Львовѣ, улиця Коперника ч. 18. Телефонъ ч-ръ 468. Въ мѣсяцю листопадѣ 1892 року въ вôддѣлѣ убезпечень на житье тов. Assicurazioni Generali внесено 595 внесень на суму 1,830.193 зр а. в., а выставлено поліцъ 539 на суму 1,626.019 зр. а. в. Вôдъ 1 сѣчня до 30 листопада 1892 р. внесено 6,737 внесень на 21.048.893 зр. а. в., а выставлено 5.926 поліцъ на суму 18,429.560 зр. а. в. Заповѣджень шкоды въ тôмъ вôддѣлѣ вôдъ 1 сѣчня до 30 листопада 1892 р. выносять 1,576.053 зр. а. в.

Выказаный станъ убезпечень вôддѣлу житьевого выносивъ въ дни 31 грудня 1891 р. 132.177.289 зр. въ капіталахъ и 193.950 зр. в. а. въ рентахъ на 50.903 поліцахъ, на що резервовано въ готôвцѣ 31,244.641 зр. а. в. Заплачень шкоды въ 1891 р. въ вôддѣлѣ житьевôмъ выносять 1,879.844 зр. а. в., а для всѣхъ галузей вôдъ часу заложеня товариства (1831 року) пôсля щорôчныхъ выказôвъ выплачено 244,247.920 зр. 89 кр. а. в.

Товариство признае належачимъ до чинной арміи або обороны краевои на случай вôйны важнôсть забезпеченя до сумы 5.000 зр., а приналежнымъ до загального ополченя, на случай ихъ покликаня до чинной служby, вартôсть забезпеченя до сумы 15.000 зр. безъ доплаты якои небудь преміи. 4102

Переписка Редакціи и Адміністрациі.

Хе. Чит. въ Єрм. Все заплачено. — **Вп. Д. Силеп. зъ Вин.** Выслано; дякуючи за грошѣ просимо о дальшу ласкаву память за насъ. — **Вп. П. Чм. зъ Щур.** Такъ. — **Вп. Ф. Авд. зъ Цуц.** Ще прийде намъ 2 зр. — **Вп. Л. Гѣб. зъ Тюд.** Все оплачено. — **Вп. А. Жел. зъ Вер.** Такъ. — **Вп. А. Кор. зъ Лиск.** Подѣляемо Вашу гадку и не можемо ручити. **Вп. П. Поб. зъ Гѣвъ.** На бібл. доси одержали всего 10 зр.

Надôслане.

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репараціи найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовôмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростина закраска не мѣстить нѣякихъ шкôдныхъ складникôвъ, рознить ся вôдъ иншихъ того рода средствъ, що волосье по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуесь, а ще мае и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ. 4379

200 до 300 зр. доходу мѣсячно

можна досягнути капіталомъ 300 до 600 зр. при маломъ різику черезъ дневну спекуляцію біржеву посредствомъ досвѣдного фінансіста. Повѣреный капіталъ складае ся на имя кліента въ першôмъ банку вѣденьскôмъ. — Найлѣпшій референціи вôдъ галицкои кліентелѣ. Адреса: **Prima Referenzen 888 an das Ankündigungs-Bureau der N. fr. Presse in Wien.** 4501 4—4

ДО АМЕРИКИ.

БІЛЄТЫ ѢЗДЫ

въ

Нідерляндско-Американьскôмъ товариствѣ пароходнои плавбы.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7 a

WIEN.

Проспекты и поясненя якъ найточнѣйше и безплатно. 4155 53—52

Найкоротша, найскорша и найдешевша подорожь.

Папе и Косцицкій

отворили у Львовѣ

при ул. 3-го мая ч. 2

(въ будынку давнои касы щадничои)

КОМІСОВЫЙ СКЛАДЪ россійского ЧАЮ пôдъ правительственною банделолею фірмы ВОГАНЪ и СКôЛКА въ **Москвѣ.** 1 фунтъ россійск. вôдъ 2 зр. до 6 зр.

Складъ кавы лишь найлѣпшихъ родôвъ, **Цейлонъ Мокка и американьскихъ:** пôдъ знаменемъ „СІРІЮСЪ“ ½ кільо кавы найзнаменитшои 1 зр.; на провінцію 4¾ кільо 10 зр. 10 кр оплатно.

и поручають ся ласкавымъ взгляданямъ П. Т. Публики. 5—6 4489

Предприемство высылкове

(Versandt-Geschäft)

у вѣдни

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій, господарскій, рôльничій, броварняній, горальняній и промысловій. **Приборы церковній. Плахты** непромакаючій до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вôдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (40—?)

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютôмъ 1893 року выйде **повне выданье творôвъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

пôдъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ“

Выданье обôймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложенѣ будуть два портреты [новій клѣшѣ]. Оба томы будуть оправленѣ въ першôй нашôй роббтни переплетничôй п. Мих. Спожарского и Сына на взôръ клясикôвъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускаго **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Познѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ“.

гадае: той зъ тягломъ, той въ супряжь, той безъ тягла ладить ся до лѣса рубати... бачить уже у себе на оборѣ купу патича рôвну зъ хатою... Що такого гонору нашь вôйтъ доступивъ, то добрый знакъ... ажь теперь буде и церковь, и школа, и хаты деревянѣ, и палівво.

Завѣзъ Кавіміржь Трофима Плесначку на его подвôрье, хоче скрѣтати передъ вôкна, та нема якъ, бо вузко. Выѣхавъ на купу обôрянку, всадивъ тымъ трамвщемъ въ гноѣвку, — Трофимъ Плесначка вылетѣвъ зъ подушовъ якъ плесначка пôдъ стайню, врѣзавъ головищемъ до вугла и поточивъ ся конямъ пôдъ ноги.. Вхопили Трофима, занесли до хаты, положили на постѣль... храпить, нѣчого не допытаешь ся. Кôльна днѣвъ перележавъ, вставъ, побѣгъ до двора, до мѣста, а зъ мѣста якъ вернувъ, ухопивъ ся за голову та й каже жѣнцѣ:

— Ой жѣнко, жѣнко! щó я нещасливый зробивъ? Я громаду втопивъ и себе пустивъ на жебры! Отець проклене мене на тамтôмъ свѣтѣ!...

Лазивъ потому мара знае по якихъ судахъ, до Львова, навѣть до Вѣдня, а наносльдъ нѣчого уже не мôгъ повѣсти, тôлько слово: „карита“.

Що ему стало ся, не знати. Одні кажуть, що ему Лейба Стругльоватый давъ нотячого мозку, щобы здурѣвъ и не правотивъ ся, другі знов, що неббщикъ ясный панъ Хирліцкій ванникавъ его, явъ ѣхавъ тогды въ его повозѣ, своимъ духомъ и вôдъ того часу вже не мае нѣгде постôйного мѣсця, блукае ся, яко жидъ вѣчный. Бо небôщикъ нашъ ясный панъ ґрафъ такожь танъ ѣздить бѣлыми свѣтами, не мôгъ знайти спокою для своеи гордовитои душѣ мѣжь нами бѣдными русинами мужиками, ажь знайшовъ его десь за моремъ далеко помѣжь дикими людоѣдами та лютыми звѣрами на пущахъ... нехай Господь хоть тамъ дарує ему споконъ безконечный.

. . . . . .

Такъ мы доступили той великои чести, що нашъ вôйтъ перевѣзъ ся въ повозѣ ясного пана зъ двора до хаты, але й того самого дня скôнчивъ ся довголѣтный процесъ въ хосенъ дѣдича Стругльоватого Лейбы, а мы лѣсъ тогды будемо видѣти, якъ волося на своѣй долони. О тôмъ переконали насъ акты, списанѣ учеными правниками, докторами, и потвержденѣ нашою громадскою печаткою и пôдписами — *за дотикненцемъ пальцамі пюра и зробленемъ книжка свѣнтего* — нашихъ неграмотныхъ „плевіпотентôвъ“ и колишнього вôйта Трофима Плесначки, а нинѣшнього дѣда Каріты.

Стефанъ Пятка.

Найпрактичнѣйшій дарунки!

Новости на деревце и Новый Рѳкъ.

Золотѣ, срѣбнѣ, зъ тульского срѣбла, оксідованѣ, сталевѣ **годинники** въ найновѣйшихъ фасонахъ. Такожь великій выбѳръ золотыхъ, срѣбныхъ, дубле ланцушкѳвъ

поручає

ЮСИФЪ КОМОРОВСКИЙ

годинникарь

Львѳвъ, ул. Академична ч. 5.

ЛЕВЪ ЯНИКОВСКІЙ

передъ тымъ Л. ВАЙГЕЛЬ

годинникарь

у Львовѣ ул. Театральна ч. 16.

поручає

свѳй обильный складъ **годинникѳвъ** золотыхъ, срѣбныхъ, зъ першорядныхъ фабрикъ женевскихъ и французскихъ, такожь ланьцушки золотѣ и срѣбнѣ, удержує на складѣ великій выбѳръ годинникѳвъ стѣнныхъ, столовыхъ и маятниковыхъ, будильникѳвъ рѳзного рода по найдешевшихъ цѣнахъ.

Направы всякого рода годинникѳвъ, граючихъ годинникѳвъ, та всякѣ репарації годинникѳвъ старинныхъ и ихъ ѳднова. 4481

Конкурсъ.

Пошукує ся управителя для торговлѣ товарѳвъ мѣшаныхъ, яка має заложити ся въ мѣсточку зъ судомъ повѣтовымъ.

Передовсѣмъ потрѣбный есть кандидатъ, котрый вже провадивъ торговлю на провінції и знає оба языки краевѣ.

Належито удокументованѣ зголошеня належить вносити до **Дирекціи Товариства задаткового въ Радеховѣ**, де можна дѳстати всякѣ поясненя письменно и устно. 4504 3—3

Нема обманьства!!

Одна найбѳльша норимбергска торговля галянтерійна поручила менѣ за-для надзвычайного припасу товарѳвъ продати отсѣ предметы низше цѣны фабричной. Тожь продаю, якъ довго выстане припасу:

1 **Ніклевый годинникъ ремонтоаръ**, дуже гарный, урегульованый на сѣкунды и накручуваный безъ ключика,
1 **прегарный** ланцушокъ,
1 **пышна** цыгарничка зъ правдивымъ бурштиномъ зъ морскои пѣны,
2 **патентованѣ** спинки до манжетѳвъ зъ алюмініюмъ,
1 **імітованый** перстѣнь брилянтовый,
1 **дуже гарна** шпилька до краватки зъ алюмініюмъ,
1 **мошонка на грошѣ** зъ алюмініюмъ
2 **патентованѣ** свѣчники,
1 **выколювачь до зубѳвъ** зъ алюмініюмъ,
1 **зеркалце**, дуже практичне для кождого.

12 штукъ, одна красна вѳдъ другои, можна купити за сю найнизшу цѣну **5·35 зр.** за послѣплатою або попереднымъ присланьемъ грошей, въ заступництвѣ торговлѣ норимбергскои **S. Altmann, Wien I Sterngasse II.**

(Що не подобаєсь, принимає ся назадъ). (3—5)
4490

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вѳдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СНОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пѳдвалье ч. 9. 4171

СТАРІЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимають ся до вѳдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

МАГАЗИНЪ ФУТЕРЪ

П. ЧАПЧИНЬСКОГО

у Львовѣ улиця Галицка ч. 1

поручає на сезонѳ

ФУТРА МУЖЕСКІЙ и ДАМСКІЙ

у всѣхъ родахъ и фасонахъ.

ВЕРХИ до футеръ мужескихъ и дамскихъ; найновѣйшѣ фасоны. Матерія на верхи у великѳмъ выборѣ.

ЗАРУКАВКИ, КОВНѢРЫ и ШАПОЧКИ дамскѣ, новѣ фасоны. — **ШАПКИ и КОЛПАКИ БАРАНЦЬ** до саней.

Цѣнники на жаданье оплатно. Цѣны дуже умѣренѣ.

4429 (Львѳвъ, Импресса.) 12-12

ПЕЧАТНЯ и ЕКСПЕДИЦІЯ ДРУКѲВЪ

І. ДАНКЕВИЧА

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

заосмотрена въ машины поспѣшнѣ найновѣйшои формы, въ черенки пѳсля найкрасшихъ взѳрцѣвъ, **выконує всѣякѣ друки чорно и красками** для розличного ужитку, скоро и дешево.

На складѣ утримує готовѣ друксорты для **всякои потребы.** — На жаданье посылає цѣнники **безплатно и франко.** 4502 2—4

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнѳй и складнѳй оправѣ ніклевѳй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ ѳ60кр. бѳльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвѳнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр. $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѳльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленѳй, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвѳйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінѳвъ зъ потрѳйною кувертою, дуже мѳцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричнѣ даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 17—?

Найвѳдповѣднѣйшимъ дарункомъ на Рѳздво або Новый Рѳкъ есть:

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рѳкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дѳстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вѳрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ТОРГОВЛЯ ФРАНЦА ПЕРЛИКА

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

при улици Францішканьскѳй на брамѣ ч. 153

поручає по цѣнахъ умѣреныхъ и совѣстныхъ:

Артосы, фелоны, стихарѣ, (альбы) кадильницѣ, кресты на пѳдставѣ, лѣхтарѣ, лѣхтарнѣ, пауки бронзовѣ и кришталевѣ, образы, свѣчники (канделябры) хоругви и фаны, чашѣ золоченѣ зъ китайского срѣбла и щирого срѣбла, Евангеліоны нового выданя, оправнѣ въ аксамитъ въ прехорошихъ солідноі роботы оковахъ позолоченыхъ вѳдъ зр. 50—250. Плащенницѣ на полотнѣ вѳдъ зр. 18—42., зъ шовковои матеріи вѳдъ зр. 48—128 Воскресенія рѣзанѣ зъ дерева вѳдъ зр. 10 до 30, и прочѣ церковнѣ знаряды. 4497 3—5

П. Т.

Маємо честь повѣдомити ВПов. П. Т. Публику, що мы отворили въ **Камѣницѣ Струмиловѳй** въ Рынку ч. 62 (побѳчь трактіернѣ п. Фалиньского) пѳдъ фірмою:

П. БОРЫСЪ и СПѲЛКА

СКЛАДЪ ТОВАРѲВЪ КОРѢННЫХЪ

делікатесѳвъ, овочѣвъ полудневыхъ, чаю, свѣтла церковного и столового, руму, розолісѳвъ и винъ розличного рода.

При склепѣ отворено такожь

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ

зъ всякими перекусками.

Маємо надѣю, що добрымъ товаромъ, приступными цѣнами и скорою услугою задоволимо Впов. П. Т. Публику.

Поручаючи нашу Торговлю ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаємо зъ глубокимъ поважаньемъ:

4503 3—6 ***П. БОРЫСЪ и СПѲЛКА.***

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѳй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѳдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскѳй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пѳдъ моюю фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарѳвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестѳвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помѳчнымъ и дасть менѣ можнѳсть правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдоброкѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякѣ жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 11—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѳмъ найточнѣйшѳмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручає

$4^{1}/_{2}\%$ **листы ипотечнѣ**
5% **листы ипотечнѣ преміованѣ**
5% „ „ **безъ премій**
$4^{1}/_{2}\%$ **листы товариства кредитового земского**
$4^{1}/_{2}\%$ „ **Банку краевого**
$4^{1}/_{2}\%$ **позичку краеву галицку** 3483 272—?
4% **позичку пропінаційну галицку**
5% „ „ **буковиньску**
$4^{1}/_{2}\%$ **позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ**
$4^{1}/_{2}\%$ „ **пропінаційну угорску**
4% **угорскій облігація индемнізаційнѣ**

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймає вѳдъ П. Т. купуючихъ всѣякѣ выльосованѣ а вже платнѣ мѳцевѣ паперы цѣнныѣ, такожь запавшѣ купоны за готѳвку, безъ нѣякого вдчисленя, а замѣцевѣ лишь за вдчисленьемъ справедошихъ коштѳвъ.

До ефектѳвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новѣ дальшѣ купоновѣ, за зворотомъ коштѳвъ, котрѣ самъ поносить.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнѳй выставѣ въ Антверпіи

за незрѳвнанѣ

Выробы косметичнѣ, Тоалетнѣ и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілею. Се средство, одержане зъ вдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ короткѳмъ часѣ веснянки, плямы нечѣнковѣ, близны и т. п., надае шкѳрѣ свѣжу бѣлѳсть, свѣжѳсть и нѣжнѳсть. — Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кѳлькоразовѳмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише вдмолоджуе волосье, котре пѳдъ вплывомъ сего вдличного средства вдзыскуе первѣстну барву, мягкѳсть и вдзыскъ. — Цѣна фляконъ 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цабульки волосни взмѳцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пѳвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лиця, надае красну, природну бѣлѳсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гігієнічнои окрасы лиця.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бѳльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лиця прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкѳры, выгладжуе морщинки и долики ѳсповѣ. Лице вдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне вдзначає ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагѳдно вплывае на нашкѳрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкѳру. Ухиляе веснянки и жовто-бурѣ плямы зъ лиця. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЪ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ **Краковѣ** Суконницѣ ч. 20., и въ **Чернѳвцяхъ** Ринокъ ч. 2.

!!! На Свята Рѳздвянѣ !!!

ТОРГОВЛЯ

МИХАИЛА ДЫМЕТА

У ЛЬВОВѢ

поручає по цѣнахъ умѣреныхъ, сталыхъ и совѣстныхъ

Євангеліоны нового выданя, оправнѣ въ оксамитъ въ прехорошихъ солідноі роботы оковахъ позолоченыхъ вѳдъ зр. 55—150. Дальше: Артосы, Фелоны, Стихарѣ (альбы), Кадильницѣ, Хресты на пѳдставѣ, ручнѣ и процесіональнѣ Лѣхтарнѣ, Патриціи, Пауки бронзовѣ и кришталевѣ, Образы, Свѣчники (канделябры), Хоругви и Фаны, Чашѣ золоченѣ, зъ хиньского срѣбла и зъ чистого срѣбла, и прочѣ церковнѣ знаряды.

Книги выданя Института Ставропигійского по тыхъ самыхъ цѣнахъ. 4488 5—6

Высылка вѳдворотною почтою.

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 281. Львôвъ, Понедѣлокъ 14 (26) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на кереминý разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлий рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лишь на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта Повсякдённе число коштує 8 кр. а. в. Отголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одновôрочи инсератовôи въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. Повжди числять ся по 10 кр. вôдъ вимира.

У Львовѣ, дня 24 н. ст. грудня 1892.

Ситуація внутрѣшна Долитавщины о стôлько лишь по нинѣ прояснилась, що кабінетъ ґр Таффого самъ взявъ починъ до акції на будуче и укладае програму, до котрои бы мали приступити поодинокѣ сторонництва и фракціи рады державнои. Програму ту мае выробляти міністеръ Гавчь.

Якою буде та програма, нинѣ ще невѣстно. Можна однакожь догадуватись, що не змѣнить она основъ дотеперѣшнои конституціи, т. в. що не выступить анѣ противъ дуалізму, якъ сего домагавъ ся кн. Шварценберґъ, анѣ не подасть Чехамъ ихъ державного права, анѣ не розширить автономіи краєвъ коронных, анѣ не прихилить ся рѣшучо на сторону сторонництва централістичного, анѣ не пôйде рука въ руку чи то зъ ліберальми нѣмецкими, чи консерватистами або клерикалами. Иновѣрно цѣлый status quo буде удержаный въ цѣлости на засадѣ, uti possidetis.

Одно инаше й не може бути. Будуча програма правительства не може попасти въ якунебудь крайность, а мусить ити дорогою посередною. Здаесь, що чогось нового и несподѣваного намъ також не принесе, а буде лишь обширнѣйшимъ коментаремъ рѣчи тронової, выголошеної при вôдкрытю рады державнои передъ двома роками. Правительство завôзве всѣ сторонництва до умѣрености, т. в. до залишеня спорôвъ національныхъ и змагань якъ ліберальныхъ такъ и крайно консервативныхъ, а натомѣсть запросить ихъ до трудôвъ на полѣ економічнôмъ и до лагодженя звычайныхъ потребъ державы.

Готову програму предложить вôдтакъ ґр. Таффе заразъ по новôмъ роцѣ предсѣдателямъ поодинокихъ клюбôвъ рады державнои и буде старатись для сеи програмы приєднати абсолютву и тревалу бôльшость. О скôлько въ прасы долитавскои довѣдатись можна — шефъ кабінету мае надѣю врôмъ кола польского и клюбу Гогенварта въ цѣлости зъєднати такожь и частину лѣвицѣ. Здаесь, що и клюбъ рускій входить въ той рахунокъ, а тогдѣ въ меншости лишились бы: фракція Плѣнера [Нѣмцѣ ческѣ], антісеміты, прусофіли и молодо Чехи.

Ча сторонництва, котрѣ пôдъ нинѣшну хвилю прилягнуть до бôльшости, поставлять якѣ окремѣ постуляты вôдъ себе, се поки-що невѣстно. Але можна догадуватись, що они бодай на будуче — если не на-разѣ — пороблять деякѣ застереженя въ свою користь. И такъ застереже ся польска делеґація нновѣрно противъ змагань централістичныхъ и окроѣня автономіи; консерватисты противъ лібералізму нѣмецко-жидôвского; клерикалы застережуть собѣ бôльшій вплывъ на школы и т. д. Мы въ нашого становиска радѣ бы, щобъ застереженя тѣ не выходили по за границѣ можливости и не стояли въ суперечности зъ потребами и интересами складовыхъ частей будучои бôльшости, а навѣть и тыхъ сторонництвъ, котрѣ стануть въ опозиціи противъ новои програмы. Мы неразъ уже пôдносили той тяжкій грѣхъ у внутрѣшнôй австрійскôй політицѣ, що хвилевѣ бôльшости до хвилевыхъ меншостей вôдносять ся зъ шкôдливою безпощадностію и черезъ то самѣ собѣ пôдрывають грунтъ. Наколи прете нова програма ґр. Таффого буде умѣрковáною, то ще тымъ бôльше умѣркованье повинно выяснити тѣ елементы, котрѣ вытворять теперѣшну бôльшость. Годѣ кидати рукавецю молодо-Чехамъ, годѣ забувати про потребы Словѣнцѣвъ, годѣ — скажемо pro domo sua, — ґр. Таффому и делеґаціи польскôй забувати, що и справа руска жде на полагодженье. Мы маемо право сподѣватись, що до нарадъ надъ новою програмою ґр. Таффе не залишить покликати и голову клюбу рускаго. При великôмъ столѣ, въ кружку поважныхъ мужôвъ державныхъ, зъ-далека вôдъ загорѣлыхъ головъ и шовінізму, чей-же далъ бы ся уложити тревальшій modus vivendi межи обома народами въ краю нашôмъ. Въ справѣ рускôй розходить ся головно о змѣну системы правительственнои супротивъ рускаго народу и о сповненье тыхъ жаданъ Русинôвъ, якѣ они безперестанно выказують, а котрѣ нинѣ безусловно конечнѣ, щобъ на пôвнôчно-вехôдныхъ окраинахъ Австріи скрѣпити елементъ, котрого интересы идентичнѣ зъ интересами самои жь державы, а котрый то елементъ въ рѣшучôй хвили тôй же державѣ змôгъ бы ставути въ великôй пригодѣ. Якъ бы се пôдъ теперѣшну хвилю не сталось, т. в. якъ бы ґр. Таффе сходивъ безъ Русинôвъ рѣшати о Русинахъ, або й перейти надъ потребами народу руского до порядку дневного, — таке поведенье було бы дуже великою похибкою. А не кажемо сего для красныхъ очей ґр. Таффого, але просто въ интересѣ самои державы, именно въ виду тыхъ небезпечностей, якѣ грозили бы Австріи на случай, коли бы въ Галичинѣ духъ ворожій ея интересамъ скрѣпивъ ся длятого, бо Русинамъ не подано бы можности скрѣпити себе супротивъ змаганъ ворожихъ... Може и делеґація польскôй выдавсь вôдповѣднымъ дѣломъ: безъ Русинôвъ зложити будучу бôльшость рады державнои, — то мы и тôй делеґаціи скажемо, що такій кроєъ бувъ бы великою похибкою політичною, а въ цѣлôмъ краю выкликнавъ бы велике розъярене. Если прийшло вже до кризы въ нашôй Долитавщинѣ, то якъ разъ кризу треба выкориста и въ тôмъ напрямѣ, щобы санація гнилыхъ вôдносинъ була всесторонньйша, нѣжь доси.

Длятого я домагавшись вôдъ ґр. Таффого — въ интересѣ всѣхъ трохъ чинникôвъ — повести намѣрене дѣло пôсля нашои шароврады.

Дволѣтна служба войскова
въ Австро-Угорщинѣ.

Загаданый планъ введеня дволѣтнои служби войсковои въ Нѣмеччинѣ подавъ нагоду такожь австрійскимъ кругамъ войсковымъ призадуматись, чи того рода реформа войсковои службы не принесла бы хôсна австро-угорскôй арміи и чи можна бы ии перевести. Зъ одной стороны пôднесено деякѣ сумнѣвы, именно мовь бы було неможливо выобразувати войсково за два роки рекрутôвъ зъ деякихъ краєвъ и длятого доконче потрѣбна трилѣтна служба войскова. Але зъ другои стороны перечать сему твердженю, бо вказують, що и теперь властиво рѣдко коли выконуесь вповнѣ трилѣтна служба войскова. Звычайно иде воякъ вже по 2¼ або 2½-лѣтнôй службѣ на урльопъ, а вôдтакъ по уплынѣ трехъ ровôвъ переходить до резервы. Лишь пôдъофіцеры мусять служити повнѣ три роки, и зъ того выходить, що деякѣ воякы всѣма силами старають ся, за-для вкороченя своеи службы войсковои, щобы не були именованѣ пôдъофіцирами.

Въ наслѣдокъ вôдносинъ що-до здôбности въ поодинокихъ провінціяхъ и въ наслѣдокъ того, що часъ вступленя до войска переставлено зъ 20 на 21 шій рôкъ житя, суть такожь и такѣ полкы пѣхоты, въ котрыхъ треба брати аж резервістôвъ зъ четвертого року службы, щобы удержати станъ войска пôсля приписаного числа. Длятого суть воякы, именно въ галицкихъ полкахъ, де вôдносины що-до здôбности суть о много лихшій анѣжь въ иншихъ провінціяхъ монархіи, котрѣ мусять служити чотири роки, а противно воякы иншихъ полкôвъ идуть на урльопъ вже по 2 або 2½-лѣтнôй службѣ войсковôй. Вибрци и тѣ 50 до 60 000 воякôвъ, котрыхъ придѣляють до доповнюючои резервы, вôдбувають лишь науку въ сьма тыжднях а вôдтакъ сейчасъ идуть домôвь. Зъ тыхъ причинъ, що бы усунути тôи нерôвности, подають деякѣ круги войсковѣ, що найлѣпше було бы завести дволѣтну службу войскôву для всѣхъ обовязаныхъ до войска, отже и для воякôвъ оборовы краєвои.

Въ 1890 р. було 808 024 обовязаныхъ до бранки зô всѣхъ трехъ краєвъ вôку. Зъ того числа не ставилось 61.054, отже 7·5 прц., и признано 187.472 (23·2 прц.) за здôбныхъ а прочихъ 558.254 (69·1 прц.) признано нездôбными. До войска придѣлено 107.590 людей, а въ дочисленьемъ охотникôвъ, воспитанникôвъ школъ войскôвыхъ и т. п., 115.204 людей. До австрійскои оборонны краєвои прийшло 13.803, до угорскои 11.252, отже разомъ 25.055 людей. Для доповнюючои резервы придѣлено 57.291 людей.

По заведеню дволѣтнои службы войскôвои, якъ для звычайного войска такъ и для оборонны краєвои, а навѣть по втягненю всѣхъ воякôвъ въ доповнюючи резервы, не прибôльшилось бы число войска на стопѣ мирновôи, але натомѣсть выказалось бы въ тôмъ, що оборона краєва, котра теперь складаесь въ кадрôвъ по 10.000 воякôвъ, зросла бы на 50.000 воякôвъ. И въ тôмъ то лежить т. зв. вôдновленье (Verjüngung) войска. Противно при загальнôй мобілізаціи войска побôльшило бы ся число воякôвъ (при теперѣшнôй орґанізаціи выносить число войска при мобілізаціи 1,367.238, а по заведеню дволѣтнои службы войскôвои у всѣхъ трехъ родахъ войска выносило бы 1,800.000 воякôвъ) а ще й бувъ бы и той хосенъ, що всѣ воякы були бы однаково выобразованѣ и готовѣ до бою. Теперѣшна орґанізація мае ту хибу, що 500.000 доповнюючихъ резервістôвъ, входячихъ въ складъ мобілізаціи, не можуть заразъ по покликаню вырушити на поле бою, але мусять найперше ще пôдучитись въ службѣ войскôвôи, а противно по заведеню дволѣтнои службы всѣ доповнаючѣ резервісты могли бы стануть заразъ въ ряды войскôвѣ. Черезъ то не потреба бы було на першій покликъ завзывати першѣ вôддѣлы загального ополченя, котрѣ призначенѣ теперь для выповненя лініовои арміи, и они приходили бы аж до дальшои акціи. Такъ отже дволѣтна служба войскова причинилась бы до побôльшеня арміи о пôвъ міліона воякôвъ, а крôмъ того можна бы заощадити людей зъ загального ополченя, въ вѣцѣ вôдъ 32 до 42 року житя, бодай на початку вôйны.

Противники дволѣтнои службы войскôвои пôдносять ще таній закидъ, що коли вже теперь показуесь недостача офіцирôвъ и пôдъофіцирôвъ, то се ще бôльше дасть вôдчути ся при побôльшеню числа лініового войска.

Голосы зъ нѣмецкихъ часописей про еміґрацію а въ оборонѣ духовенъства рускаго.

Вѣденьска часопись *Correspondenz-Blatt für den katholischen Clerus Oesterreichs* помѣстила въ н-рѣ 23-ôмъ зъ 10 н. ст. грудня обширну статью п. заг. *„Eine Ehrenrettung“* написану „одным греко католицкимъ священникомъ въ имена многихъ“ а трактуючу о звѣстôмъ рескриптѣ зъ закидамя рускому духовенъству.

Позаякъ *Neue freue Presse* змѣстъ рескрипту сего приписала буда первѣстно ординаріятамъ рускимъ, то авторъ заперечуе се и каже: „Згаданый рескриптъ походить вôдъ ц. к. намѣстництва львôвского. Ординаріяты перечитали его уважно, але — о скôлько менѣ и другимъ вѣдомо — не згодились на закиды починень тамъ духовенъству. Отже мы маемо надѣю ба й право до того, щобы ординаріяты взяли въ оборону свое такъ глубоко на чести оскорблене духовенъство, особливо, що не есть выключене, що ц. к. власть краєва була невѣрно поинформована и, опершись на фальшивыхъ информаціяхъ, пустила таке письмо.“ Опôсля авторъ, згадавши про зарядженя ординаріятôвъ въ справѣ еміґрациі такъ дальше пише зъ нагоды звѣстного рескрипту:

„Згаданый рескриптъ приписуе цѣлу вину еміґрація селянъ до Россіи и ихъ переходу на схизму — грекo-кат. клирови. Минимый моральный упадокъ и индіферентизмъ въ справахъ вѣры у селянъ есть такожь виною рускаго духовенъства, котрого идеаломъ мае бути

Голоснѣ „рыбы“ въ Податковичахъ.

III

Поломаный Кальвінъ.

Свого лѣса нема, патика не купишь безъ грошей, анѣ не вкрадешь... Лейбовѣ офіціялы нехрещенѣ за драбиночата сучя велять тыждень робити, за наруче ломача здôймають зъ старыхъ панашокъ димки на посмѣховище, а зъ молодыхъ ще собѣ лѣпшій глумъ строять и комедію безъ грошей, — бѣда по хатахъ! Еще въ лѣтѣ яко-тако, полатавши: боже сонечко не даже собѣ платити за грѣтье, на „штрофъ“ не подае, але якъ прийде зима, потисне морозъ, — розступи ся земле! гинь заразъ передъ часомъ! Грѣй ся!.. При чôмъ? Рубай батьковскѣ лѣсинцѣ, грушки, сливки, черешнѣ... лупай, гаратай, ехай у пѣчи, гаси, грѣй ся и роби гôрнѣй, кровавѣ сльозы!...

Бо то кажуть тотѣ ученики, що то пишуть цѣлѣ книги, а говорять въ одной годинѣ бôльше, нѣжь сунриста баба въ цѣлôмъ роцѣ уже й разомъ зъ молитвами, — крычать: „Сади, хлопе, садовину! роби свôй мощь овочевый, здоровый напитокъ домашный, а горѣвки не пий!“... Ой роби мощь, роби очами та й головою, але рукамя — трохя почекавши!... Якъ завѣя лиха година, якъ дѣтищѣ голѣ на печи стануть зубами кленцати, то человѣкъ бы, видишь, и себе по кусенку рубавъ и паливъ, не то деревину хть бы й яку святу зъ солодкими думами.

Отже тане стало ся и въ нашихъ Податковичахъ. Люде выгирили коло хатъ до нащаду навѣть корчѣ бзовѣ на паливо, тôлько оденъ-однѣсенькій дубъ свѣтивъ ся коло хаты Теплого Борися, высоко пôдъ самый вершокъ пôдчехоленый, але стоявъ.

— Чому, Борисе, не продасте дуба арендареви Шльоймѣ? — пытають сусѣды. — Заплатите проценты у банку, а зъ верха будете мати на якійсь часъ у печи палити.

— То ще мôй небôщикъ дѣдушко посадили, якъ вмѣли пасли, — вôдповѣдае Борисъ. Принесли зъ лѣса цѣлый капелюхъ жолудя, высыпали за хату и зъ того такій дубъ выховавъ ся...

Умеръ Борися отець, поваливъ ся въ тыждень за понôйнымъ и той послѣдный дубъ въ селѣ. Стявъ его Борисъ, але не на грошѣ, не на паливо, лише щобы поставити хрестъ святый на могилѣ свого дѣда и батька.

Поставивъ Борисъ Теплый вельчавый хрестъ дубовый на вôтця и дѣду, глянувъ на обѣ могилы и подумавъ собѣ:

„Чомѣжь вами двома для мене ще мѣсце буде, але для моихъ дѣтей, внукôвъ?... Де жолудя насыплю, щобы такій дубъ выросъ?.. Вы, старѣ праведники, обганяли той кусень землѣ, та я кождôй роздѣливъ сестрѣ, щобы по-пôдъ плоты не валяли ся, жидамъ не мамчили, а самъ у банку по уха... Звеличавъ я память вашу, а якъ колись выкинуть мене зъпôдъ тои дорогои стрѣхи на улицю зъ дѣтьми, не докоряйте менѣ на тамтôмъ свѣтѣ!...“

Такъ подумавши, Борисъ перехрестивъ ся и пôйшовъ до дому.

Въ тôй порѣ надѣхавъ повозомъ дѣдичь Стругльоватый Лейба, глянувъ на цвинтарь, на хрестъ, и безъ окулярôвъ и скрôзь окуляры, поѣхавъ до мѣста, привѣзъ зъ собою жандаря, и то самого старшого.

Комедія въ селѣ небувала! Бере жандаръ Бориса зъ хаты, веде пôдъ хрестъ, зъпôдъ хреста въ корчѣ, пытае, допытуесь:

— Хто тобѣ назавъ такій хрестъ ставити? чи може не пôпъ? чи може не старый дякъ або паламарь, або грабарь, або нотрый провізоръ? чи може хто зъ сусѣдного села?

— Слухайте пане, вôдчепѣть ся вôдъ мене, — говорить Борисъ. — Не допытуйтесь, не мучте мене, бо якъ Богъ святый на небѣ, такъ я не знаю, чого вы вôдъ мене хочете. Поставивъ хрестъ, явій умѣвъ, явій мене навчили робити тотѣ, що тутъ пôдъ землею лежать. Идѣть до церкви, подивѣть ся тамъ за вôвтаромъ висять мого вôтця хрестъ такій самый, якъ той, а на нѣмъ почислате тридцять разы по тридцять хрестôвъ малыхъ, а кождый зъ нихъ такій самый, якъ той...

Ба жандаръ таки не дае спокою. Кличе вôйта, асесорôвъ, провізорôвъ, пише, потуе, мовь бы Борисъ, храни Господи, три пары коней вывѣвъ ному зô стайнѣ.

Незадовго прийшло вôдъ староства до уряду парохіяльного письменно, а до начальства устно, щобы сей часъ хрестъ шизматицкій зъ цвинтаря усунути, и то пôдъ личною одвѣчальностію.

Бѣда! Священникъ якось не спѣшить ся выповнити той наказъ, а на вôйтѣ шкôра трѣщить, — нѣхто не хоче пôднята ся такои роботы, кождому волосье ѣжать ся, кровь завмирае въ жилахъ на саму гадку, рубати Борисôвъ Хрестъ, нищити памятникъ на его праведныхъ предкахъ.

— Якъ менѣ подарувате тото дерево зъ хреста, то я его такъ красно оброблю, що й самъ Лейба буде мôгъ передъ нимъ „борухи“ вôдмовляти, — каже до вôйта Лупѣрôвъ Кôндратъ.

— Бери собѣ що хочешь, — каже вôйтъ, — тôлько нехай я маю спокôй, та й люде щобы не видѣли... Бо то, уважаешь, усе може прийти черезъ таке до великои бѣды...

— Добре — повѣдае Кôндратъ и посунувъ до своеи комôрницѣ, направои Михлихи, по пилку и сокиру.

Въ ночи обрѣзавъ Кôндратъ Лупѣрôвъ на цвинтари хрестъ пониже третього рамени, лишивъ стовпъ заввишки хлопа, а дерево занѣсъ до своеи комôрницѣ Михлихи, полупавъ, запаливъ у печи и грѣвъ ся, попиваючи заслужену літру...

Здовѣдались о тôмъ люде, — бий-забий на Кôндрата, що хрестъ святый стявъ. „Каль-

лише грошь а не спасеніе душъ ихъ пастыр. Однакъ дивно, що рівночасно зъ оголошеньемъ того рескрипту подали три польскій дневники, а то Kurjer Lwowski, Dziennik Polski и консервативный Przegląd дописи зъ провінціи, зъ котрыхъ мусить ся заключати на цѣломъ иншій причины еміграціи, якъ тій, яку подае вышеще наведеный рескриптъ. — Кождый, що знае галицкій обставины и думае безсторонно, буде такожъ глядати за причинами еміграціи деинде. Я навѣть позволю собѣ тутъ замѣтити, що підчасъ послѣдней сесіи соймовои с. р. ц. к. намѣстникъ Галичины самъ заявивъ на публичнѣмъ засѣданю галицкого сойму, що лише „квестія хлѣба“ [źle pojęta kwestya chleba — ipsissima verba] есть причиною еміграціи. Однакъ за такій коротій часъ змѣняе ся перѣстому гадку и спихае ся цѣлу вину на руске духовеньство! Який жъ отже причины тои громадои еміграціи?

Пбеля моои гадки причины тій ось який: „Матеріяльна нужда и бѣда, за мало дбаня о долю бѣдного селянъства а вибици язва жидбвска“.

Що галицке селянъство дуже бѣдне и що жие въ великій нуждѣ, се звѣстно всѣмъ. Хто разъ бувъ въ Галичинѣ, пригадае собѣ певно на лѣпянки, мешканя убогихъ селянъ, на блѣдій, запалій лиця мужикбвъ. Пожива нашого селянина складае ся зъ бараболь, капусты и дрібки хлѣба, мясо видить вбнъ два-три разы до року, и то не кождый, — длятого нема въ нѣмянбмъ краю ббльше жебракбвъ и бѣднягъ, якъ у насъ... И не дивуватись тій нуждѣ. Населеніе майже подвоилось, а землѣ не прибуло... Промыслъ и торговля лежать облогомъ, фабрикъ мѣякихъ нема, де жъ мае бѣдный селянинъ заробити? зъ чого мае жити? Въ дворахъ есть робота два-три мѣсяцѣ въ роцѣ и тогдѣ платять хлопови за цѣлоденну роботу найббльше 30—40 кр., женщинѣ 20—30 кр., але робота не все есть и не всѣ можуть роботу дбстати. Для роббтникбвъ фабричныхъ, гбрничихъ и иншихъ зроблено вже богато, лише бѣднымъ роббтникомъ рбльничимъ нѣхто не журить ся. Одного року выбивъ градъ, другого року були мыши и знищили всѣ засѣвы, сего року навѣстивъ знова деякій граничій повѣты цѣловитый недорбдъ. Отже зъ вбдки жити, зъ вбдки оплачувати всякій податки конкуренціи та й инши выдатки? Дѣйстно, нема що дивуватись, що бѣдного селянина бересь розпука и вбнъ еміґруе. Куды, по-що? — самъ того не знае, лишь повѣдае, що вже нѣгде не буде ему гбрше. До того видить мужикъ, що вбнъ мае лишь дуже мало правдивыхъ приятелѣвъ, длятого не довѣряе вбнъ майже нѣкому... бачить, що вбнъ опущеный, его обгортае роспука и доводить до еміграціи. Въ додатку причиняеть ся до того ще головна язва, т. е. язва жидбвска. Въ цѣлій Австріи есть 1,143.305 жидбвъ, а зъ того припадае на Галичину на 6 мілібнбвъ населеня 772 213 жидбвъ. Тяжкою роботою не займаесь избраный народъ, вбнъ займае ся торговлею, промысломъ и рбзными рѣчами, о котрыхъ легко можна догадатись. Кождый, хто бувъ разъ въ Галичинѣ, не забуде галицкихъ жидбвъ. Якъ выглядають галицкій мѣста и мѣсточка, особливо у всходній Галичинѣ? До кого належать найбольшій домы, склепы и т. п.? Въ деякихъ мѣстахъ становлять жиды ббльшбсть! Всяка торговля, промыслъ, банки, конторы вымѣны, — все те въ рукахъ жидбвъ. До 1860-ыхъ рокбвъ було жидамъ заборонено купувати въ Галичинѣ маетности; вбдъ коли жь имъ се позволено, есть уже такихъ жидбвскихъ дѣдичѣвъ сотки, ба, суть и такій стороны, де они становлять ббльшбсть властителѣвъ великои посѣлости. Въ найновѣшомъ часѣ купуютъ не лише галицкій, але и выгнанй зъ Россіи жиды маетности въ Галичинѣ. Въ виду того пытаю: що поможе хочь бы й найревнѣшій священикъ въ жидбвскбмъ селѣ, особливо тогдѣ, коли вбнъ навѣть не найде помочи и пбдпоры у тыхъ, котрій до того морально обовязанй? Въ Нараевѣ, мѣсточку всходнои Галичины, хотѣвъ римо-кат. парохъ пбднести свои вихъ прихожанъ морально й матеріяльно и увбльнити ихъ вбдъ „вбтцѣвскои“ опѣки жидбвъ. И що-жь дѣе ся? Жиды нападають на *священика, обливають его* и справа затушовуесь. — Потребуя хлопъ грошей, иде до жида, той значить, але не безъ „добрыхъ“ процентбвъ, а тій проценты поруйнували вже матеріяльно цѣлій села. Суды повѣтовій въ Галичинѣ мають пересѣчно въ роцѣ по 10.000 батяровъ, а зъ того 93% належить до жидбвъ. Мы всѣ благословили бы годину, въ котрій найшовсь бы новый Мойсей и выпровадивъ избраный народъ назадъ до обѣтованои землѣ. Панованье жидбвске въ Галичинѣ характеризувавъ класично одинъ селянинъ при розправѣ передъ судомъ присяжныхъ въ Тернополи. Селянинъ бувъ обжалованый о агітацію до еміграціи и межь иншимъ заявидувавъ ему прокураторъ, що вбнъ мавъ высказати сій слова: „У насъ [въ Галичинѣ] хлопъ лежить на земли, на хлопѣ лежить панъ, а на панѣ зъ-верху жидъ.“ Такъ, не даромъ называють нашъ бѣдный край такожъ „Галилеею“ або „обѣтованою землею“.

„И морально народъ нашъ не упавъ, анѣ не можна говорити про его индіферентизмъ. Нашъ народъ строго консервативный, вбнъ по балвохвальски привязаный до своеи землѣ, церковцѣ, хатины, до кождого деревца, кождои стежины, все ему дороге и миле, и то привязане выспѣвавъ вбнъ у безсѣчи пѣсень народныхъ. Все дороге покидати змушуе ихъ лишь нужда... Що за кордономъ еміґранты переходять на схизму, — духовенство вбдповѣдати за се не може. Тамъ офіціяльно обрядъ греко-католицкій не истнуе, а Холмщина богато въ тбмъ взглядѣ може поучити. Nec Hercules contra plures! Але при тбмъ годить ся звернути увагу и на се, що зъ дворбвъ поутѣкало туды богато Мазурбвъ обряду римо католицкого, и тій тамъ — янъ свѣдчить „Czas“ — рбвно-жь переходили на схизму, кажучи: „Pan Bóg wszędzie jeden“. А прецѣнь нѣхто безсторонный не приниме вины за те римокат. духовенству.

„Найтяжшимъ докоромъ рускому духовенству есть той, що нѣбы оно ббльше дбае о грошѣ, нѣжь о спасенье душъ своихъ вѣрныхъ. Той завидъ вбдбирае намъ нашу честь священичу, найббльше добро на земли! Длятого цѣле духовенство застерѣгае ся противъ того нечуваного завиду якъ найрѣшучѣйше! Чи мы дбаемо о „грошѣ“ чи о „спасенье душъ“, о тбмъ судити покликанй нашій ординаріяты, ббльше нѣхто. Они звиджують свои діецезіи або самій, або черезъ деканбвъ, отже о тбмъ могли бы знати. Тымчасомъ наше духовенство, яко жонате, есть може найбѣднѣйше, бо коли нашъ священикъ умре по 40—50 лѣтахъ душпастирства, то дуже часто не лишь не оставляе нѣчо роднѣ, але нема навѣть на похоронъ. А держава зовсѣмъ не дбае о сироты и вдовы священичій. Мимо того духовенство трудить ся зъ пожертвованьемъ о спасенье душъ своихъ вѣрныхъ — и се мусять ему признати навѣть найзавзятѣйшій противникъ...“

Пбдъ конець авторъ пытае: що за користь *мало бы* руске духовенство въ еміґраціи? — и вбдповѣдае: Хиба, абы остатись безъ парохіянъ! „Чи може — каже вбнъ дальше — хоче де-хто вбдгрѣвати давній пережитій пбдозрѣвання грекo-кат. клира и рускаго народу о симпатіи до всходу? Пытаю: чи есть хто межь рускимъ духовенствомъ а народомъ, хто бы тяготівувавъ до Россіи, той Россіи, що знищила нашу свободу, що мучить нашихъ братбвъ, що есть краемъ робства и кнута, де чоловѣкъ не може навѣть молитись такъ, якъ мати его учила, де духовенство не мае нѣякои повагн, де нема правдивои вѣры, правдивои науки Христа, але pele-mele усякихъ сектъ? Я не знаю нѣ одного межи нами зъ такими симпатіями, — то мусѣвъ бы бути ідіотъ, чоловѣкъ безъ розуму...“

Наконець авторъ покликуесь на назву Русинбвъ „Tiroler des Ostens“ и заявляе, що вбнъ свою статью написавъ для обороны оскорбленого рускаго духовенства въ очехъ католицкихъ собратей зъ иншихъ провінцій.

——

Neue freie Presse въ дописи зъ Львова характеризуе досыть удатно борьбу, яка выявилась въ цѣлій Галичинѣ на тематъ: хто винень въ справѣ еміґраціи галицкихъ селянъ до Россіи? Въ выданю зъ 25 грудня пише львбвскій кореспондентъ:

„Се пытанье не порѣшене доси мимо заходбвъ властей и дослѣдбвъ рбднородныхъ анкетъ и комісій. На зборахъ выборцѣвъ ббльшои посѣлости въ Тернополи сама шляхта розбійшлась далеко въ поглядахъ на еміґрацію. Въ одномъ лишь годить ся она, що зъ себе звалює вину, хочь праса демократична и самій селяне указують заедно, що еміґрацію спонукала шляхта подбльска черезъ експльоатацію селянъства. Выдавалось бы, що селянинъ найлучше повиненъ бы знати причину еміґраціи. Але шляхта не хоче сего признати, вбдмовляючи селянамъ змогу судити самымъ о собѣ. Орґаны шляхты галицкои приписали вину еміґраціи не лишь правительству, учительству и жидамъ, але навѣть духовенству рускому. И на сей тематъ розказують орґаны шляхты всякій дива. Русины знбвъ вбдповѣдають, що Поляки систематично старають ся пбдкопати повагу интеліґенціи рускои, а супротивъ народу рускаго поступають такъ, якъ бы хотѣли его стерти зъ лица землѣ. Они усунули нѣбы „слабого характеромъ“ митрополита Іосифа, они вбддали Василіянъ Єзуитамъ, а нинѣ ударяють на духовенство русне лишь длятого, щобы выказати мнимую конечность передачѣ рускои семинаріи духовнои въ руки тыхъ-же Єзуитбвъ. Той „гецъ“ противъ рускаго духовенства не похваляе навѣть часть Поля. нбвъ и боять ся, щобы въ Галичинѣ не прийшло до Culturkampf у. Се рѣчь однакожъ певна, що межи Русинами пануе велике розъяреньe. Се выявилось и въ интерпеляціи пос. Пбдляшецкого въ радѣ державнбй, а въ цѣлбмъ краю забираесь духовенство руске на соборчини и протестуе противъ инсинуацій, мовь то оно винувате въ еміґраціи селянъства. Духовенство то було передъ лѣтами головнѣйшою пбдпорою австрійского патріотизму въ Галичинѣ. Нинѣ нападають на него зб всѣхъ сторбнъ. Однакожъ рекріминаціи нѣчого не вдѣють и правительство повинно бы въ справѣ еміґраціи взятись за вбдповѣдній мѣры...“

Якъ бачимо, кореспондентъ N. fr. Press ы подѣляе погляды нашій, высказаній недавно въ „Дѣлѣ“. Польска шляхта, именно подбльска, рада бы вже знищити Русь, а гр. Таффе не хоче пересвѣдчитись, що така „геца“ може для Австріи привести дуже поважній наслѣдки...

Въ справѣ реформы рускои правописи.

„Галицкая Русь“ принесла въ суботнѣмъ нбмъ числѣ въ рубрицѣ „Новинка“ вѣсти ажь про три наразъ маніфестаціи противъ реформованои правописи рускои для школъ галицкихъ: одну — вббраныхъ мужѣвъ довѣрія „Русской Рады“, другу — епископбвъ рускихъ, третю — редактора польскои „Gazet y nauczycielsk-oи“ выходячои въ Коломыи, а редагованои п. Трембицкимъ [звѣстнымъ зъ процесу Ольга Грабаръ посередникомъ п. Маркова и Мирослава Добранъского въ купнѣ „судулинбвъ“].

Якъ звѣстно, въ пятницю вбдбули ся въ сали „Народного Дому“ наради мужѣвъ довѣрія „Русской Рады“. Про результатъ тыхъ нарадъ мало-що подано до прилюднои вѣдомости. Згадано лише, що зборы радили про нинѣшне положенье, про звѣстный рескриптъ, про еміґрацію, про народну організацію и про „фонетику или какоґрафію“ — и лише що-до тои послѣдноп точки подано де що бблыне до вѣдомости прилюдноп. Зобранй члены „Русской Рады“ пбдписали меморіялъ до цѣсаря противъ заведеной недавно міністерствомъ просвѣты правописи рускои для школъ галицкихъ, а крбмъ того выслали депутацію до митрополита, щобы его ще разъ „окончательно“ запытата: „намѣряетъ ли онъ въ интересѣ церкви выступити противъ фонетики?“

Отже депутація удала ся до митрополичои палаты и вернула въ вѣстію, що всѣ три епископы, мавши день передъ тымъ конференцію, постановили выслати до міністерства представленье противъ заведеной міністерствомъ правописи. „Гр.-кат. епископатъ — пише въ тбмъ дѣлѣ „Галицкая Русь“, — мавши въ середу 10 (22) грудня нарады, рѣшивъ выслати до міністерства просвѣты протестъ противъ введеной фонетики. Дотычный протестъ уложивъ катихитъ о. Ал. Торонъскій, авторъ звѣстной Читанки, котрый бувъ предсѣдателемъ загального збору „Педаґоґічного товариства“, коли рѣшено просити о введенье фонетики, и котрый самъ голосувавъ за фонетикою въ анкетѣ, скликанбй краевою радою шкбльною. На тбмъ протестѣ зъ датою 10 (22) с. м митрополитъ Сильвестеръ власноручно замѣтивъ, що стилізація тая принята всѣми трема ординаріятами. Елаборатъ мѣстить протестъ противъ введеня фонетичнои правописи и заявленье, що ординаріятамъ не дано нагоды высказати ся „за“ або „противъ“ реформы. Вбдписи высажено жаданье усуненя розпорядженя міністерского або бодай зарядити, щобы пбдручники науки религіи були друковани правописію етімольоґічною, тѣсно связаною зъ церковными книгами.“

„Галицкая Русь“ сміе ся въ кулакъ зъ факту солідарности „Русской Рады“ и епископату русского въ справѣ правописи, — тымъ бблыне, що сама не вѣрить въ успѣхъ анѣ меморіялу „Русской Рады“ до цѣсаря, анѣ протесту епископату до міністерства, бо-жь выразно пише: „Будетъ ли то предстaвленіе [епископату] имѣти успѣхъ“.

Щобы-жь немовь пбдперти заходы „Русскои Рады“ и епископату рускаго противъ заведеной новои правописи, „Галицкая Русь“ рбвночасно мѣстить по польски статью зъ Gazet-ы Nauczycielsk-oи п. Трембицкого, де Русина, уживаючого правописи фонетичнои прозывае ся: „szarlatan“, „warjat“, „cymbał“ — и говорить ся н. пр. таке, що „fonetyką pisali pisarze ukraińscy dlatego, że byli to ludzie nie posiadający wyższych studyów“ — хотяй правопись фонетичну укладали и писали нею люде знанй въ науцѣ и професоры университетбвъ [П. Кулѣшъ, Н. Костомаровъ и другій].

Мы, приглядаючись тымъ порывамъ противъ заведеной міністерствомъ правописи рускои для школъ, зовсѣмъ обективно, жалуемо лише, що тратить ся дармо часъ на непотрѣбну борьбу, котра до нѣчого не доведе — бо справа правописна вже res iudicata — а Русины чей-же мають въ нинѣшній хвили богато справъ важныхъ, котрыхъ бы не треба засыпляти, але звертати на нихъ якъ найбачнѣйшу увагу...

Справы краевй.

[Вбдозва въ справѣ загальноп выставы краевои.]

Вбдъ дирекціи выставы краевои одержали мы, зъ просьбою о помѣщенье, отсю вбдозву:

„Порѣшена въ широкбмъ кругѣ горожанъскбмъ, пбдперта горячо и енергічно найзнатнѣйшими представителями всѣхъ верствъ нашои суспільности, повитана прихильно цѣлымъ краемъ — гадка загальноп выставы входить въ рѣшучу періоду введеня въ житье. Загальна выстава краева вбдбуде ся у Львовѣ 1894 рову.

Найминостивѣйшій цѣсарь и король Францъ Іосифъ I зволивъ взяти выставу пбдъ свій найдостойнѣйшій протекторатъ, а ся заява ласки и прихильности монарха, якъ зъ одной стороны се добра и щаслива ворожба, такъ зъ другои повинна бути новою и сильною звохотою до сполученои, найщирши и найпильнѣйшои працѣ при загаданбмъ дѣлѣ.

Вбдзываемо ся въ имя моральныхъ и матеріяльныхъ интересбвъ краю, вбдкликуемо ся до почутя патріотичного и суспільного всѣхъ его горожанъ безъ рбзницѣ становища и звання. Рбкъ 1894-тый буде важною датою у внутрѣшній исторіи нашого краю, вбдъ насъ всѣхъ зависить, щобы був почестною датою! Загальна выстава краева мае стати посвѣдченьемъ нашои працѣ и образомъ нашого добутку, мае принести и принесе безперечно значный зыскъ економічный для краю, и промыслови и нашому ремѣственцтву отворить богате жерело матеріяльныхъ користей. Безъ чванливости и безъ мрѣй, противно, зъ цѣлою правдою але и зъ цѣлою вѣрою въ себе самыхъ, въ честноту нашихъ змагань и въ засобы нашого краю, всѣ мы, всѣ безъ выймка, маемо зложити ся на образъ того, яка наша вага, що знаемо, що маемо. Загальна выстава краева мае стати посвѣдченьемъ волѣ и труду суспільности, мае бути и мусить бути дѣломъ цѣлого краю. Если подасть образъ волѣ, звернени поважно до высокои меты поступу, если дасть образъ труду въ его найщирѣйшбмъ змаганю, стане вже величавымъ явищемъ и досягне меты, бо подасть науку и напаже пошанованье. Не такъ обильность вже осягненыхъ результатбвъ, якъ енергія, змагаюча до нихъ досягненя на кождбмъ полѣ, мае стати величавостію выставы и титуломъ ей славы.

Земляне! Така величавость выставы и такій зъ неи хосенъ для краю зависить вбдъ васъ! Буде величава, если буде всесторонныимъ образомъ краю, буде вельми хосенна, если буде щира и повна, буде славна, если потвердить працю и гордовитбсть цѣлои суспільности. Зробѣмъ всѣ все, щобы наша выстава мала значѣнье періоднои мети въ розвитку нашого краю, зробѣмъ все, щобы и свои и чужій найшли въ нѣй мѣрило нашого поступу и нашои жизненности, щобы свѣдчила и своимъ и чужимъ, и прихильнымъ и неприхильнымъ, що поступаемо поважно наперед, до свѣтла и силы! Даймо нашій выставѣ стародавный силязъ: „Чимъ хата богата, тымъ й рада“ — але най же наша хата буде справдѣ рада тому испытови нашои працѣ и продукціи, най кождый горожанинъ сего краю буде

вінъ“ та й „Кальвінъ“! не чоловѣкъ!.. Селомъ не перейде, мѣжь люде не покаже ся, мечуть за нимъ камѣньемъ, болотомъ, хрестать ся якъ вбдъ лихого духа, хотять ему конечно зробити замѣнь..

Не було иншои рады для Кбндрата, тбльки втѣкати зъ села. Назѣть въ дворѣ пбдъ покровомъ пана Лейбы Стругльоватого не стало для Кальвіна мѣсця: слуги обметали его болотомъ, выкинули за браму „анцихриста“..

Борисъ Теплый мавъ въ тбмъ самбмъ часѣ велику грызоту: банкъ зліцитувавъ усе, и тоту хатище послѣдну купивъ якійсь Нѣмець подорожникъ. Борисова лишивъ ся въ цѣлого майна тбльки лемѣшъ зъ плуга и три зубы въ бороны, — тбльки й собѣ выпросивъ у панбвъ. По ліцитаціи Борисъ позичивъ у нового газды сокиры, долота, взявъ тото зелѣзяще влугове та й тотій три зубцѣ и пбйшовъ на цвинтарь. Тутъ прибивъ зъ верху лемѣшъ на стовпѣ, щобы не замакавъ, зъ боку выдовбавъ хрестъ такій самый, якъ стоявъ великій перше, кинувъ сокиру на землю и, зложивши руки, дививъ ся на небо, довго дививъ ся. Що вбнъ тамъ бачивъ въ тбмъ небесномъ просторѣ, сего нѣхто не знае, але коли гробарь прийшовъ свѣжій гробъ копати, бачивъ, якъ Борисъ звернувъ очи на дорогій ему могилы, и чувъ, якъ говоривъ:

— Дѣду дорогій, тату мбй невбджалуваный! якій вы щасливій! спочиваете на своѣй земляци... Все, що збстало зъ нашои батькбвщины найдорожшого, найсвятѣйшого, приношу сюда на вашу могилу... Ахъ той лемѣшъ, тій три звозди зъ охотою взявъ бы я зъ собою, але память ваша менѣ ще дорожша, нехай хочь стовпъ не згние.... Я працювавъ, гарувавъ день и нбчь, я збиравъ, що мбгъ, дальше Господь покаже, що маю робити. Прощайте, на вѣки прощайте!..

Опбля вернувъ Борисъ дъ хатѣ — ще разъ подивити ся на почорѣлу стрѣху и забравъ ся въ села зъ женною, зъ дрібными дѣточками въ свѣтъ Божій, куды его очи понесли...

— Щобы був не стававъ хреста на гробѣ Борисъ Теплый, був бы ще може якійсь часъ сидѣвъ у хатѣ, — говорили неразъ двбрники Лейбовій до роббтникбвъ на поли.

Але люде, звычайно якъ люде, не розумѣли того, що двбрники говорили, и все дивились на той стовпъ на цвинтари зъ дахомъ лемѣшевымъ, все подивляли той хрестъ выдовбаный въ стовпѣ..

. . . . . .

Въ кблька лѣтъ привѣзъ жандаръ на вбйтову обору якусь тарапату, закутурману въ лахи, стягнули въ воза, а то чоловѣкъ: на рукахъ шкбряній ходани, на колѣнахъ шкбряній латы, на ногахъ якійсь мѣшата. Лѣве нещасливый калѣка на всѣхъ чотирохъ пбдъ вбйтовый порбгъ, и молебны голосить.

— Пбзнавайте! — каже жандаръ, — вбнъ признае ся, що зъ вбдси родомъ.

Пбзнають люде и пбзнали. То Кбндратъ Лупѣрбвъ, то „Кальвінъ“, але поломаный.

— Слава Богу, що будемо мати уже спокій зъ бѣдою, — каже жандаръ. — Людямъ у мѣстѣ не дае дорогою перейти, пбдъ возы пхае ся... вже кблька разбвъ конѣ его перевхали....

Жандаръ сѣвъ на вбзъ та й поѣхавъ, а Податковичѣ дбстали другого дѣда, та й мусять дѣлити ся зъ нимъ, чимъ мають. Лазить по хатахъ на рачкахъ, неразъ якъ хляпавиця на дворѣ, то дѣти зъ-далека чують, якъ на улици чалапкае, и кличуть: „Ого! вже знова лѣве поломаный Кальвінъ!“ а матери голодныхъ дѣтей страшать: „Тихо, не плачте, бо васъ зъѣсть поломаный Кальвінъ!“ Але дѣти его не боять ся, вбнъ теперь уже не кальвінъ: молить ся разъ у разъ, неразъ годинами сидить пбдъ Борисовымъ стовпомъ на цвинтари, плаче, але... спаленого хреста зъ Махлашиной печи не добуде..

Стефанъ Пятка.

сердечно радый задачамъ, якѣ мае выповнити выстава, най сердечно радый спѣшить ѣй зъ участію и помочію.

На сѣй выставѣ пбзнають насъ чужѣ, що много значить; пбзнаемо самѣ себе, що много ббльше значить. Намъ не стане стыдно нашихъ недостачь, бо они не завсѣгды протизъ насъ, и пбдъ деннымъ взглядомъ за нами будуть свѣдчити а если выстава вбднесе лишь сей одиноній наслѣдокъ, що край набере розумнои свѣдомости самого себе, то хосенъ зъ нея вже буде и великій и плбдный въ додатнѣ наслѣдки. Выстава мае засягнути весь простбръ нашого суспбльного житя: вбдъ творчости артиста ажь до труду рбльника, вбдъ плодбвъ критичнои интелігенціи ажь до домашного выробу селяньскои руки — т. жь всѣ верствы и взѣ звания краю суть поклыканѣ до чинноі помочи въ дѣлѣ, котре своею громадною и жизненною цѣлостію най дасть доказъ, що творимо організмъ въ будучностію.

Любовь краю зачала се дѣло, честь и хосенъ краю будуть окликомъ працѣ надъ его щасливымъ переведеньемъ.

У Львовѣ 21 грудня 1892. — *Президъ выставы*: Адамъ Сапѣга. *Заступники президя*: Станиславъ Бадени, Августъ Горайскій, Едмундъ Мохнацкій, Феликсъ Шляхтовскій. *Директоръ выставы*: Мархвицкій.“

Дописи „Дѣла“.

Зъ-пбдъ Щирця.

[За кусникъ хлѣба.]

До невеликого села Горбачь зайшла передъ кблькинадцятьма лѣтами сгара жидбвка. Мѣсцеве населенье прилѣпило до ей худоща вои, высокои, згорбленои наче дуга парсоны шутливе прбзвище „ґнобелька“. Хитрымъ-мудрымъ якимсь способомъ прийшла жидбвка въ посѣданье хаты, однакъ безъ пляцу, на котрбмъ колись хату побудовано. Та не въ тбмъ рѣчь. Жидбвка ся такъ умѣла ходити коло свого дѣла, що въ короткбмъ часѣ призбирала досыть хорошій грошь. Она перепродувала то колачѣ, то цукоръ, то стяжки сѣльскбй дѣтворѣ, а по найбльше не за грошѣ, але за яйця, за ґарнець якого збжа и т. п. — и дуже добре на тбмъ заробляла. Ба не забула она такожь и за лихву, на котру позичала селянамъ невеликій грошѣ — 2, 5—10 зр. — але власне така дрібна позична несла ѣй деколи и 70—100%, коли зважити, що селяне платили ѣй часто въ натураліяхъ. Ба въ остатнбмъ роцѣ була тота жидбвка такъ розвухвалила ся, що навѣть зъ хлопского подвбря хлопскій качки ловила. А коли хлѣборобъ не позволивъ ѣй взяти своеі власности, она сейчасъ вносила жалобу на него до дотычного суду, думаючи, що тымъ способомъ стероризуе населенье, — однакъ на щастье судъ пбзнавъ ся на справѣ. При тбмъ выдаесь и се чуднымъ, що хочь жидбвка мае досыть хорошу торговлю нафтою, солею, балабухами, мыломъ и т. п., все-таки умѣе вывернути ся вбдъ плаченя податку.

Однакъ нашбй купчисѣ якось не вело ся. Призбирала собѣ передъ кблькома лѣтами щось до 400 зр. и способомъ нашихъ селянъ зложила грошѣ у горнець, притрасла попеломъ та й закопала у хатѣ. Но що-жь? Ей дуже близька рбдня пбдглянула — кажуть — та й взяла горнець разомъ зъ грбшми, щобы пустати ихъ мѣжь люде. Вбдъ сего часу стара жидбвка всякій призбираный грбшь давала на сховокъ своеі дочцѣ калѣцѣ, що нѣколи хаты не опускала, а все, уже до 20 лѣтъ, стерегла вѣрно та щиро маменого добра, грошѣ-жь тиснула въ нищени вбдъ слбднецѣ.

Передъ трема лѣтами приплентавъ ся до Горбачь зъ Никонковичь Яськo Сѣнорскій, Полякъ, и ставувъ насамперед на службу у тутешнего господаря, опбля наймивъ ся въ дворѣ. Однакъ Яськo вбдзначавъ ся лѣнивствомъ та завзятостію и длятого 1-го грудня с. р. подякувано ёму за службу. Черезъ кблька тыжднѣвъ волочивъ ся вбнъ по селѣ, деколи молотивъ у господарѣвъ, дрова рубавъ, рѣзавъ сѣчку, — при тбмъ пытавъ за службою.

Дня 17 грудня с. р. „ґнобелька“ взяла его, щобы вбднинувъ снѣгъ въ-передъ ей хаты, обѣцюючи ёму за сю роботу колачь. Яськo взявъ ся до роботы, а жидбвка стара выйшла на село, лишаючи, якъ звычайно, доньку въ хатѣ. За кблька хвиль парубокъ скбнчивъ свою роботу, прайшовъ до хаты и зачавъ упоминатись о колачь. Молода жидбвка не хотѣла дати колача, толкуючись тымъ, що она не знае, чи мати ёму дѣйстно обѣцяла таку заплату. Яськo тымъ часомъ упоминавъ ся конечно о колачь, не хотячи такъ довго ждати, ажь вернесь стара до краму. Збрвалась сварня, а Яськo, мало вагаючись, вынявъ нбжь, шаркнувъ молоду жидбвку по одбмъ лицу, потбмъ по другбмъ, ба й по горлѣ. Хлюснула кровь и жидбвка, омлѣваючи, впала на землю. Запаска якось всунулась, Яськo увидѣвъ въ нищени грошѣ, схопивъ, сховавъ за пазуху та й въ ноги!

Въ короткбмъ часѣ жандармерія зловила молодого переступника. Вбнъ признавъ ся до всего, вбддавъ навѣть украденыхъ 13 зр., однакъ покалѣчена жидбвка умерла до 36 годинъ. — *с.*

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Словѣньскѣ послы Бянкині, Дапаръ, Ляґівія, Перичь и Спинчичь помѣстили въ ґазетахъ заявленье, що засновуесь клюбъ независимыхъ послбвъ хорватско-словѣньскихъ. Клюбъ буде независимый вбдъ волѣ правительства, а его політична програма така: „Въ рамахъ габсбурґскои монархіи мають бути получены всѣ словѣньско-хорватскій краѣ на основѣ историчного права королѣвства Хорватіи, природныхъ законбвъ и волѣ народу.“

Въ Райхенберзѣ прийшло до поважного спору мѣжь Нѣмцями ліберальми а націоналами. Незадовго мають бути розписанѣ новѣ выборы до рады мѣскои, то жь розходить ся правительственнымъ кругамъ о се, щобы зъ выборбвъ не выйшли звѣстнѣ аґітаторы нѣмецко національнѣ: бувшій бурмістръ д-ръ Шікеръ и посолъ Праде. И найдено на се способъ. Статутъ мѣскій мѣстить таку постанову, що если рада мѣска не предложить въ своемъ часѣ замкненя рахункбвъ рбчныхъ зъ громадскихъ фондбвъ, то тогдѣ особы провинившѣ ся тратять активне и пасивне право выбору при найближшихъ выборахъ до рады мѣскои. А що снмъ разомъ таке лучило ся и розвязана рада мѣска приспбзнилась зб зложеньемъ рахункбвъ въ 1891 р., то й загадано покарати въ згаданый способъ двохъ найзнатнѣйшихъ націонабвъ нѣмецкихъ. Цѣкаве й се, що внесенье на того рода кару выйшло вбдъ ліберала Нѣмця д-ра Яеча.

На засѣданю комісіи буджетовои угорскои палаты послбвъ обговорювано довѣрочно проектъ закона що-до спавшальованя дієтъ посольскихъ. Властивѣ наради надъ тымъ проектомъ зачнуть ся ажь по отвореню сесіи парляментарнои 7 сѣчня. Въ тбй справѣ звѣстно поки що лишь се, що многѣ послы суть за усуненьемъ системы дієтъ, а за заведеньемъ павшальнои платнѣ. Тѣ послы хотѣли бы, щобы кождый посолъ побиравъ рбчно 3.000 зр. платнѣ и 800 зр. на мешканье. Правительство же хоче признати лишь 2.400 зр. рбчнои платнѣ и 800 зр. на мешканье. Если комісія буджетова прихилить ся до проекту правительства, тогдѣ появить ся въ позднѣй палатѣ окреме внесенье що-до высшои сумы павшальнои.

——

Ґазеты петербурґскѣ дементують вѣсть, мовь бы предпринято ревізію церковныхъ законбвъ лютеранскихъ зъ 1832 р. Не скликувано навѣть нѣякои комісіи въ тбй справѣ.

Натомѣсть рада державна приняла проектъ міністерства справъ внутрѣшныхъ въ справѣ реформы законбвъ о державнбмъ наглядѣ католицкои церкви.

Россійскѣ ґазеты забрали теперь голосъ въ справѣ змѣны конституціи болґарскои и розумѣесь, дуже тымъ фактомъ озлобленѣ. „Ст. Петбр. Вѣдомости“ тои гадки, що теперь кн. Фердинандови не лишае ся нѣчого иншого, якъ лишь одружитись зъ Еленою орлеанскою. Вбдтакъ на пытанье, що сказала бы на се россійска дипльоматія, вбдповѣдають „Вѣдомости“ — що мабуть се не дало бы причины до вбйны, лишь коли прийде пора выбиратись узурпаторови зъ Болґаріи, треба буде замовати на корабли австрійского Льойда замѣсть одного ажь два мѣсця. — „Новое Время“ довѣдуесь, що болґарскому аґентови Димитровови въ Царгородѣ удалось наклонити болґарского ексарха до мовчаня погрозою, що болґарске правительство не выплатить ёму платнѣ, а такожь и митрополитъ Климентій уважавъ за вбдповѣдне занедужати. Зъ вбдки „Новое Время“ схопило такѣ вѣсти, не знати, бо якъ звѣстно, въ справѣ змѣны конституціи переведено безпосередну переписку мѣжь Стамбуловомъ а ексархомъ и ексархъ вже рѣшивъ ся не забирати голосу въ тбй справѣ.

——

Болґарскій аґентъ полѣтичный въ Царгородѣ, Димитровъ, мавъ дня 9 с. м. авдіенцію у султана. Не розходилось, якъ запевняють, и о якусь полігичну справу анѣ о змѣну конституціи. Султанъ заявивъ Димитрови свою радость, що въ Болґаріи идуть справы спокбйнымъ ладомъ, тожь треба и дальше такъ розважно поступати. Болґарія може бути певна охороны и пбдпоры вбдъ султана, бо вбнъ хоче лишь мира. При кбнци заявивъ султанъ, що хоче дарувати для болґарскои стаднины державнои два арабскѣ ожеры, котрѣ вбнъ самъ выбере зб своеі стайнѣ. До сего дару наклонивъ его знаменитый розвитокъ болґарскои годбвлѣ коней.

——

Въ Букарештѣ въ палатѣ Юрія Вернеску вбдбувъ ся пиръ въ честь трохъ провбдникбвъ народного сторонництва семигородскихъ Румунбвъ: д-ра Рачію, о. Люкачію и Карвіяну, котрѣ вже вбдъ довшого часу пробувають въ Румунії. На пирѣ явилось кблькадесять знатнѣйшихъ особъ зъ-помѣжь румунскои опозиціи, бо правительственнѣ круга румунскѣ вбдносять ся дуже холодно до своихъ семигородскихъ гостей. При пирѣ пбдне сено тоясты. Д-ръ Рачію указавъ на борбу, яку безперерывно ведуть Румуны за свои права національнѣ, бо хочь въ 1867 р. австро мадярска угода запоручала тѣ права, то они остали доси лишь мертвою буквою. Борба мусить вестись ажь до фактичного признаня тыхъ правъ. Румунъ Йонеску зазначивъ, що семигородскѣ Румуны були все вѣрнѣ габсбурґскбй династіи, тожь годить ся, щобы цѣсарь Францъ Іосафъ выслухавъ жалѣвъ и просьбы своихъ румунскихъ пбддапыхъ. Вкбнци о. Люкачію запевнивъ, що борба мусить скбнчитись побѣдою для семигородскихъ Румунбвъ, котрѣ певнѣ, що найдуть всяку моральну пбдпору вбдъ своихъ братбвъ зъ тои стороны Карпатъ.

——

Въ парляментѣ французкбмъ перейшла на послѣдномъ засѣданю нова туча, а причинилась до нея збзнання бувшого префекта поліціи парисвои Андріе та переслуханье Рувіера и Фльоне. Андріе збзнавъ, що мае документы въ рукахъ, котрѣ стверджають, що правительство брало вбдъ товариства панамского фонды на аґітацію політичнѣ, а именно се вбдносить ся до того часу, коли Рувіе и Фльоне були президентами міністрбвъ. Вкбнци заявивъ Андріе, що мае доказы пбдкупства 104 послбвъ зб стороны товариства панамского. Рувіе и Фльоне не выпиралисъ, що брали зъ боку грошевѣ сумы на аґітацію, але се було конечне и они не знали, що тѣ сумы походять вбдъ товариства панамского. Въ наслѣдокъ того буланжисты Мільвой занитерпелювавъ правительство, чи оно годить ся зъ теріями высказаными вбдъ Фльоне та и Рувіера. Вывязала ся дискусія, въ котрбй забирали голосъ Фльоне, ґр. Берні, Рувіе, Деруле и президентъ міністрбвъ Рібо. Фльоне сказавъ, що кожде правительство мусить найти для своихъ цѣлей якѣсь фонды, а що поодинокѣ товариства фінансовѣ достаточають тыхъ грошей, то годѣ инакше поступати правительству, котрому за малѣ фонды діспозіційнѣ. Рувіе заявивъ, що позичивъ вбдъ банкера Вялсто 100.000 франкбвъ, але вбдтакъ тѣ грошѣ вбддавъ. Грошей треба було на побореньe Буланжера. Ґр. Берні назвавъ таке поведенье правительства подлотою, а Деруле домагавъ ся не лишь розвязаня теперѣшного парляменту, але й ревізіи конституціи въ тбмъ напрямѣ, щобы на чолѣ республики стоявъ президентъ выбраный черезъ загальне голосованье. Президентъ міністрбвъ Рібо не вдававъ ся анѣ въ оправданье закидбвъ анѣ не тыкавъ справы ревізіи конституціи, лишь запевнивши, що цѣлый край задоволеный зъ республиканьского правительства, зажадавъ голосованя надъ вотумъ довѣрія, сформулованбмъ вбдъ Ибарда. Се внесенье було таке: Палата одобряе заявлена правительства и заявляе довѣрье въ его рѣшучбсть, щобы выяснита виновнѣ цѣлу справу. Внесенье принято 353 голосами противъ 91.

Показуе ся теперь, що хто знае, чи буланжисты и монархісты не уложили заговору на теперѣшне правительство республиканьске, а допомогли имъ въ тбмъ Герцъ и Андріе, котрѣ руководять цѣлою интригою. По звалению найзнатнѣйшихъ мужевъ державныхъ мала бы прийти черга на самого Карнота, бо вже теперь закидають, що вбнъ мае списъ всѣхъ 104 послбвъ, пбдкупленыхъ грбшми товариства панамского.

НОВИНКИ.

— **На завтрѣшній загальній зборы членбвъ „Народнои Рады“** прибули уже сегодня многѣ патріоты зъ провінціи. Можна сподѣвати ся, що зборы выпадуть поважно и зъ правдивою користію для загальнои справы рускои.

— **Похоронъ професора д-ра Юліяна Цеґевича** вбдбуде ся завтра вб второкъ, о год. 3½ зъ полудня зъ мешканя при улици Пекарскбй ч. 15. на кладовище Лычаковске.

— **Загальній зборы членбвъ товариства „Руска Бесѣда“ въ Перемышли** вбдбудуть ся дня 29 н. ст. грудня (въ четверъ) о 12-бй годинѣ въ полудне. Если бы не явило ся достаточне число членбвъ, то другѣ зборы вбдбудуть ся о 6-бй годинѣ вечеромъ, а если бы и тогдѣ не було числа членбвъ статутомъ приписаного, то третѣ зборы вбдбудуть ся о 7 бй годинѣ того самого дня безъ огляду на число явившихъ ся членбвъ. Порядокъ дневный: 1) Справозданье секретаря о станѣ товариства; 2) справозданье касове, 3) выборъ выдѣлу и предсѣдателя, 4) внесеня членбвъ, 5) интерпеляціи. *Шеховичъ* предсѣдатель, *Д. Чеховскій* секретарь.

— **Выдѣлъ „Рускаго Касина“ въ Стрыю** запрошуе отсимъ Вп. Членбвъ на звычайнѣ загальнѣ зборы товариства, котрѣ вбдбудуть ся дня 29 н. ст. грудня (въ четверъ) о 6 бй годинѣ вечеромъ. Порядокъ дневный: 1) вбдчитанье протоколу зъ послѣднихъ загальныхъ зборбвъ, 2) справозданье секретаря и господаря зъ дѣяльности товариства за 1892 рбкъ, 3) выборъ комісіи до провѣреня рахункбвъ, 4) выборъ 5 членбвъ выдѣлу, 5) передплата и ліцитація часописей на рбкъ 1893, 6) внесеня членбвъ. — При сѣй нагодѣ просить выдѣлъ о численну участь въ нарадахъ.

— **Нешановане свята.** Вбдъ Товмача пишуть намъ: Въ день торжественного свята Непорочного Зачатія св. Анны, дня 21 н. ст. грудня збиравъ екзекуторъ податковый зъ Тысьменицѣ зъ рана пбдчасъ богослуженя податки въ селѣ Стриганцяхъ, повѣта товмацкого.

— **Краева рада шкбльна** намѣряе основати нову семинарію учительску на Подбліо въ однбмъ зъ меншихъ мѣстъ. Въ тбй справѣ вбднесла ся она до зверхности громадскои въ Чортковѣ зъ запытаньемъ: що могло бы згадане мѣсто на сю цѣль жертвувати? Отже якъ пишуть зъ Чорткова, рада мѣска на засѣданю въ дня 14 н. ст. грудня, на котрбмъ бувъ присутный комісарь правительственный и окружный инспекторъ шкбльный, ухвалила дати морґъ поля пбдъ будову и 4.000 зр.

— **Зъ Чорткова пишуть намъ:** Лучивъ ся тутъ недавно сумный выпадокъ. Мати пбслала свого 10-лѣтного сына до мѣста. Хлопчина, переходячи рѣку Серетъ, подыбавъ на дорозѣ товариша и разомъ зъ нимъ почавъ на пролизѣ ставляти кригу. Коли станувъ на край, заломивъ ся лѣдъ и хлопець пойшовъ пбдъ него зъ кошикомъ. Доси не вбднайдено ще тѣла.

— **Краева рада шкбльна** ухвалила на засѣданяхъ дня 12 и 16 н. ст. грудня: 1) высказати княжнбй Вандѣ Чарторыйскій въ Вязбвници признанье и подяку за пбдпиранье шкбльництва народного; 2) именувати управителями двоклясовыхъ шкблъ: Матв. Кичуру въ Ляшкахъ, Іос. Свитальского въ Лбвцяхъ, Павла Мончиньскоъо въ Острувѣ, Ив. Прибиловича въ Рокитница, Альб. Скочиньского въ Тучапахъ, Едв. Микулиньского въ Княжомъ, Юл. Гаврисевича въ Ожидовѣ, Луку Чабака въ Гбрнбмъ, Гр. Илюка въ Синевбдску выжнбмъ, Вин. Хшановского въ Дѣдушицяхъ великихъ, Ив. Любковича въ Гнильчи и Сим. Харука въ Раковци; 3) именувати о. Петра Погорецкого греко-кат. катихитомъ въ школѣ женьскбй въ Дрогобичи, Вас. Бойчука учителемъ въ Пишкбвцяхъ, Іос. Стясного въ Острбй, Іос. Вильконшевского въ Доброполи, Ив. Маштича въ Кійдановѣ, Ив. Косятого въ Золоцкбмъ, Вас. Храпливого въ Ворволинцяхъ, Клим. Моссочі старшою учителькою въ Тлустбмъ, Сим. Юркевича суплентомъ въ школѣ реальнбй у Львовѣ; 4) затвердити въ учительствѣ кс. Мих. Новицкого въ ґімназіи въ Новбмъ Санчи; 5) признати кс. Іос. Седлецкому въ ґімназіи св. Яцка въ Краковѣ другій додатокъ 5 лѣтный професорови Ив. Ружицкому въ рускбй ґімназіи у Львовѣ першій додатокъ и Март. Качорови учителеви школы вправъ въ Ряшевѣ першій додатокъ пятилѣтный; 6) перемѣнити школы народнѣ въ Лютовискахъ, въ повѣтѣ лѣськбмъ, и въ Раковци, въ повѣтѣ городеньскбмъ, на двоклясовѣ вбдъ лютого 1893 року; 7) приймити до вѣдомости справозданье краевого инспектора шкбльного зъ візитаціи шкблъ народныхъ въ повѣтѣ ярославскбмъ; 8) приймити до вѣдомости справозданье краевого инспектора шкбльного зъ візитаціи ґімназій: въ Вадовицяхъ, св. Анны въ Краковѣ и въ Хировѣ; 9) поручити до бібліотекъ шкблъ народныхъ книжочну п. з. O nowych pieniądzach Юл. Новакоского.

— **Въ Бѣлцѣ шляхетскбй** львбвского повѣта перебивъ тамошный властитель ббльшон посѣлости кн. Ив. Сапѣга коршму на „господу христіяньску“ и вбддавъ ей майстрови шевскому зб Львова Володим. Корабанови.

— **Срѣбній монеты конвенційній** будуть зъ новымъ рокомъ вынятѣ зъ обѣгу. Міністерство скарбу пригадуе окружникомъ дотычне розпорядженье выдане, дня 8 н. ст. серпня заряджуюче, що касы державнѣ и уряды будуть приймати срѣбнѣ монеты конвенційнѣ до 31 н. ст. грудня въ такбй вартости въ срѣбнбй валютѣ австрійскбй: два ґульдены (scudo) по 2 зр. 10 кр., ґульденъ (½ scudo) по 1 зр. 5 кр., цванціґеръ новѣйшого стемпля и lira austriaca 35 кр., цванціґеръ старшій 34 кр., десятакъ и ½ ліры 17 кр., пятакъ и ¼ ліры 8½ кр., трикрайцарбвка 5 кр., таляръ коронный 2 зр. 30 кр., пбвъ таляра коронного 55 кр. По 31 грудня 1892 року згаданѣ грошѣ не будуть вже приймати ся въ касахъ державныхъ и урядахъ.

— **Увязненый въ Парижи польскій маляръ Лускина** выпущеный вже на волю. Показало ся, що збиранѣ нимъ даня зъ ґеоґрафіи и войсковости мали дѣйстно послужити до написаня войскового твору. Однако помимо того не довѣряли ёму видко Французы, бо казали ёму до 24 годинъ выѣхати зъ Франціи.

— **Бунты вязнѣвъ.** Зб Зноймна на Моравѣ доносять, що дня 21 н. ст. грудня выбухъ въ тамошнбй вязници бунтъ вязнѣвъ. Безпосередною причиною сего було намѣрене самоубійство однои увязненои, котра кинула ся въ вбкна одного зъ высшихъ поверхбвъ, якъ кажуть, длятого, що зъ нею зле обходжено ся. Нещастна поломила обѣ ноги и ей вбднесено до шпиталю безпритомну. Заразъ на другій день почали арештанты бунтитись, не хотѣлиити до роботы и вбдгрожувались директорови вязницѣ Бірінґерови, котрого загально не люблять за для его строгости. Коли всякѣ представленя директора а вбдтакъ старосты не помогли, щобы арештантбвъ успокоити, вбзвано вбйско до помочи. Але и передъ вбйскомъ не хотѣли зббравшій ся въ подвбри арештанты уступити а навѣть почали зъ крикомъ и проклонами наступати на воякбвъ, такъ що тѣ мусѣли ужити баґнетбвъ. Пбдчасъ сего скалѣчено двохъ арештантбвъ и ажь тогдѣ розбѣгли ся они. Директоръ приказавъ теперь 13 головныхъ проводирбвъ увязнити, закувати и вбдставити до суду карного. Прочѣ арештанты успокоили ся и дали наклонитись, що пбшли до роботы. — Про такій самый бунтъ доносять и зъ Кралевого Градця. Арештанты, якихъ 170 люда, хотѣли дбстати ся до кухнѣ и грозили кухарямъ за лиху страву. Они побили урядника и варту и успокоили ся ажь того дѣ, коли вбзвано помбчь войскову. Такъ само якъ въ Зноймнѣ заковано и тутъ проводирѣвъ и вбдано ихъ до суду карного. Они обжалованѣ о насильство и забуренье публичного спокою.

— **Филемонъ Залевскій,** звѣстный дефравдангъ почтовый, що — якъ мы доносили — вбдсидѣвъ свою кару въ жовтни с. р., стававъ сими днями передъ вѣденьскимъ судомъ обжалованый о фальшиве мельдованье въ поліціи. Залевскій вбдсидѣвши кару просивъ поліцію щобы ёму вбльно було лишитись у Вѣдни и найти собѣ яке занятье. Поліція назначила ёму речинець, щобы до якогось часу выказавъ ся занятьемъ и щобы доносивъ ей безпроволочно о кождбй змѣнѣ мешканя. Однако вбнъ сего не зробивъ и мешкавъ у Вѣдни пбдъ фальшивымъ именемъ, за що его арештовано и засуджено на 3 днѣ арешту. Въ своѣй оборонѣ жалувавъ ся Залевскій на теперѣшный устрбй суспбльный, котрый не дае нѣякои можности разъ провинившому ся чоловѣкови начати иншe житье и поправу. При тбмъ наводивъ примѣры зб свого теперѣшного житя, доказуючи, що мусѣвъ неразъ передъ людьми утѣкати, бо скоро его хто пбзнавъ заразъ збирала ся довкола него цѣла товпа цѣкавыхъ. Длятого мусѣвъ вбнъ прибрати фальшиве назвище.

— **Подяка.** За даръ 5 зр. для церкви въ Мужиловичахъ складаемо на сѣмъ мѣсци о. Гр. Льву парохови въ Бортятнбй щиро руске спаси Ббгъ! *М. Литиньскій* парохъ, *Василь Герасимъ*, *Василь Радюкъ*, *Иванъ Шевчикъ* старшій братя церковній.

— **Льотерійні спекулянты.** Доси були вбльній вбдъ оплаты стемплевои малій выграній до 2 зр., за всѣ-жь иншій выграній треба платити 15%. Отже спекулянты льотерійні выгадали способбъ, щобы оббйти законъ. Если на пр. хотѣвъ такій грачь поставити на одинъ нумеръ 14 зр., то не ставлявъ ихъ на одну картку лише на 100 картокъ по 14 кр. Въ той способбъ заробляли они 29 зр. 40 кр., бо коли нумеръ выйшовъ то вбдъ выграной 196 зр. треба було заплатити 15% т. е. 29 зр. 40 кр. стемплевои оплаты. Если жь цѣла тота сума була роздѣлена на 100 картокъ то на одну картку припадало вбдъ 14 кр. вкладки 1 зр. 96 кр. выграной, отже сума вбльна вбдъ оплаты. Теперь доносять зъ Вѣдня, що міністерство скарбу пбзнало ся на тбй штуцѣ и міністеръ внѣсъ вже проектъ закона, котрымъ буде заведена оплата належитости стемплевои вбдъ всѣхъ выграныхъ.

Надбслане.

Ball-Seidenstoffe von 55 kr. bis fl. 9·85 per Meter — (ca. 300 versch. Dessins u. Farben) — vers. roben- und stückweise porto- und zollfrei die Seiden-Fabrik **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflief.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. 3

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Въ пропозицію на Лужокъ долѣшный, дек. мокряньского, принятй оо.: Дмит. Каико, Ив. Ильницкій, Андр. Дроздовскій, Волод. Насальскій, Сев. Добряньскій, Іос. Билиньскій. Володим. Ясеницкій, Макс. Хомишинъ, Брон. Давидовичъ, Ив. Савчакъ, Володим. Вахнянинъ, Ник. Нестеровичъ, Ив. Шемердякъ.

Увольненый вôдъ испыту конкурсового о. Ром. Коростеньскій зъ Борислава.

До канонічнои институціи на Стрѣлбичѣ дек. старосамбôрского вôзваный о. Ив. Яворскій.

Правительство презволило на дотацію для сотрудника въ Трôйци дек. добромильского на часъ душпастарства теперѣшного пароха.

Испытъ конкурсовый зложивъ зъ вôдзначеньемъ о. Петро Погорецкій, катихитъ народныхъ шкôлъ въ Дрогобичи.

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Вôдъ дирекція ц. к. зелѣзниць державныхъ** надôслано намъ отсе оповѣщенье: Нове выданье тарифы для перевозу осôбъ и пакункôвъ. — Въ наслѣдокъ змѣнъ зайшовшихъ черезъ введенье нового правила руху увôйде зъ днемъ 1 сѣчня 1893 р. нове выданье тарифы для перевозу осôбъ и пакункôвъ. Черезъ сю нову тарифу зносить ся тарифа для перевозу осôбъ и пакункôвъ, важна вôдъ дня 16 червня 1890 вразъ зъ додатками I—V. На ново вводить ся карты рôчнй на псодиноки просторы, а цѣны картъ рôчныхъ важныхъ на цѣлу сѣть пôдпадають змѣнамъ.

Цѣны картъ рôчныхъ суть слѣдуючй:

	III. кл.	II. кл.	I. кл.
	золотй реньс. а. в. разомъ зъ належитостію стемплевою		
На просторы положенй въ окрузѣ однои и тои самои громады	45	90	135
до 50 клм. включно	70	140	210
„ 100 „ „	100	200	300
„ 150 „ „	110	220	330
„ 250 „ „	120	240	360
„ 350 „ „	130	260	390
„ 500 „ „	140	280	420
надъ 500 „ „	150	300	450

Карты рôчнй выготовлюе ц. к. ґенеральна дирекція, або въ заступствѣ тои-же ц. к. дирекціи руху и можна ихъ набути або прямо вôдъ дирекцій або также за посредництвомъ сднои зô стацій положеныхъ при шляху, на котрый карты замовлено, або черезъ бюро вывѣдуюче ц к австр. зелѣзниць державныхъ у Вѣдни. Примѣрники сеи тарифы можна дôстати по стаціяхъ а также въ ц. к. дирекціяхъ руху.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 26 грудня. Цѣсарь вертае нинѣ вечеромъ до Вѣдня зъ Монахіюмъ, де бувъ выѣхавъ на цѣлй свята рôздвянй.

Парижь 26 грудня. Говорять, що Фрейсіне маѣ подати ся до дімісіи, а причина була бы въ тôмъ, що Андріе маѣ листъ, въ котрôмъ Фрейсіне просить Герца о помôчь до осягненя президентуры.

Петербургъ 26 грудня. Ґірсъ зачне урядувати въ сѣчни, а найпôзнѣйше въ лютôмъ. „Славянское Обозрѣніе“, орґанъ благотворительного комітету, перестае выходити.

Берлинъ 26 грудня. Урядовй ґазеты грозять, що если парламентъ не ухвалить проектôвъ войсковыхъ безъ змѣны, то нема и бесѣды про дволѣтну службу войскову.

Римъ 26 грудня. Зъ Ватикану порозсилано делеґатôвъ для вручемя номінаційныхъ буль поодинокимъ чужостороннымъ достойникамъ, котрй маютъ бути именованй кардиналами.

Надôслане.

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкôрѣ гладкôсть и знаменито пристае до лиця. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вôдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жиґмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предме тôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плянъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Реперація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ
важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	706	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. особ.	пот. особ.	пот. особ.	пот. мѣш.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	755

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають нору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Ч. 2191.

КОНКУРСЪ.

Выдѣлъ Рады повѣтовои въ Дрогобычи розписуе симъ конкурсъ на посаду секретаря Рады повѣтовои — на разѣ зъ рôчною платнею 1000 зр., котра въ мѣру заслугъ по уплывѣ одного року пôдвысшеною бути може.

Маючй охоту убѣгати ся о тую посаду, схотять внести своѣ поданье найдальше до 15 сѣчня 1893 до Выдѣлу Рады повѣтовои въ Дрогобычи.

До поданя треба долучити слѣдуючй доказы:

а) непереступленя 40 року житя,
б) укôнченя студій правничихъ зъ трема испытами державными,
в) знанье уставъ адміністраційныхъ и урядовои маніпуляціи,
ґ) знанье обохъ языкôвъ краевыхъ и языка нѣмецкого въ словѣ и письмѣ,
д) дотерѣшного занятя. 4510 1—3

Посада надана буде на разѣ провізорично.

Кандидатъ, що буде принятый зложить заявленье, що не прийме нѣякихъ побôчныхъ занятій.

Дрогобичь дня 22 грудня 1892.

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски. — Ближше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4258

Кістяки Гольбайна

Образки з житя

дôстане

въ редакціи „Зеркала“

по 15 кр. (зъ почтовою пересылкою по 20 кр.)

ПА-

расолъ у великôмъ выборъ. **Кальошѣ** *американьскй и россійскй. Бѣлье мужеске, выробы трикові бѣлье Єгера, и т. п. поручае найдешевше магазинъ товарôвъ модныхъ, приборôвъ подорожныхъ тоалетныхъ и т. п.*

Павла Лянгнера

передъ тымъ 2537

Братôвъ Лянґерôвъ

у Львовѣ улиця Галицка число 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска“,

брошурка, зъ котрою кождый повиненъ обôзнатись зъ оглядy на маючу завестись зъ новымъ рокомъ шкôльнымъ въ нашихъ школахъ управильненy правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Дôстати можна въ друкарни Тов им. Шевченка у Львовѣ ул. Академична ч. 8.

Русинка

що удѣляла торôкъ науку троимъ дѣтемъ въ домѣ священичôмъ, глядае лекціи до науки початковои або зъ низшихъ клясъ нар. школы. Зголошеня зъ поданьемъ условій приймае о. Слюсарчукъ въ Радôвцяхъ (Radautz) ґа Буковинѣ. 4511 1—3

ТОРҐОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручае Всечесньйшому Духовеньству и п п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКЙ ОБРАЗКИ:
безъ молитовъ мала сот. 3½ кр.
„ „ середна „ 45 „
„ „ бôльша „ 70 „
зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка.

МЕДАЛИКИ РУСКЙ:
1 тузинъ медаликôвъ по 14, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКЙ:
1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:
тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ
Ставроп. Інститута по 50 кр. на рôкъ 1893.

КАЛЕНДАРЬ
„Посланника“ на рôкъ 1893 по 35 кр.

О численнй замовленя уґрашае ся! 4493 5—20

Найпрактичнѣйшй дарунки!

Новости на деревце и Новый Рôкъ.

Золотй, срѣбнй, зъ тульского срѣбла, оксідованй, сталевй **годинники** въ найновѣйшихъ фасонахъ. Такожь великій выбôръ золотыхъ, срѣбныхъ, дубле ланцушкôвъ

поручае

ІОСИФЪ КОМОРОВСКІЙ

годинникарь

Львôвъ, ул. Академична ч. 5.

МУЖЕСКУ
Безсильнôсть

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхôвъ молодости и розпусти, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстров. книга

Самоохорона д-ра Ретава

Россійске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недуґъ и направили свои мужескй силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ куверте магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in 12—34 Leipzig.) 4391

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 61—?

гиґіенічнй, хірурґічнй, до плеканя недужихъ и для полôжниць (Спеціяльности парискй пôдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

НА КОЛЯДУ
НОВЫЙ РÔКЪ,
Именины и т. д.
найвôдповѣднѣйшимъ дарункомъ
Руска Исторична Бібліотека
въ гарнôй оправѣ.
Высылае **Ол. Барвѣньскій**, Львôвъ ул. св. Николая ч. 13.

ЗОНЯ
безплатна учителька
книжочка припоручена кр. радою шкôльною на преміи — коштуе въ гарнôмъ переплетѣ 25 кр. Дôстати ей можна въ канцелярии тов. Просвѣта, въ книгарни кнст. Ставропиійского и у п. Гр. Врецьоны, учителя школы вправъ.

АЛЬФРЕДЪ РАССЛЬ въ ОПАВѢ
(Троппау) австр. Шлескъ,
основана въ 1857 р.
ТОРҐОВЛЯ
насѣня лѣсового и господарского
поручае всякого рода насѣня о великôй силѣ кôльченя en gros и en détail. 4491 2—15
Взбрць и цѣнники даромъ и оплатно

ПАЙПЕРША КРАЄВА ФАБРИКА
БУЛІОНУ
ЖИҐМОНТА СОЛЬКОВСКОГО
въ Крисовичахъ п. Мостиска
вôдзначена медалями, дипльомомъ почетнымъ на выставахъ краевыхъ.

Пôсля ореченя Хв. Товариства лѣкарского въ Краковѣ, опертого на розслѣдахъ комісіи промысловои того товариства пôдъ проводомъ проф. д ра Корчиньского, сей буліонъ есть выдатный, мае приемный смакъ, дае ся довшій часъ переховати и вôдзначае ся знаменитою скôлькостію екстрактовыхъ матерій. Позаякъ пôсля аналізы, переведеной проф. краковского університету д-ръ Ольшевскимъ сей буліонъ мѣстить бôльше тѣлъ органічныхъ анѣжь всѣлякй заграничнй екстракты зъ мяса (**Лібіґа, Бухенталя, Кеммеріха, Бріля и т. п.**), що-до скôлькости азоту стоить зъ ними на рôвни а деякй навѣть перевышае, то може бути успѣшно уживяный не лишь яко буліонъ въ тѣснôмъ того слова значѣню, але надто замѣсть заграничныхъ екстрактôвъ зъ мяса.

Можна купувати у всѣхъ бôльшихъ торговляхъ корѣнныхъ.
4483 5—5

П. Т.

Маємо честь повѣдомити ВПов. П. Т. Публику, що мы отворили въ **Камѣницѣ Струмилловôй въ Рынку ч. 62** (псбôчь трактіервѣ п. Фалиньского) пôдъ фірмою:

П. БОРЫСЪ и СПÔЛКА

СКЛАДЪ ТОВАРÔВЪ КОРѢННЫХЪ

делікатесôвъ, овочѣвъ полудневыхъ, чаю, свѣтла церковного и столового, руму, розолісôвъ и винъ розличного рода.

При склепѣ отворено такожь

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ

зъ всякими перекусками.

Маємо надѣю, що добрымъ товаромъ, приступными цѣнами и скорою услугою задоволимо Впов. П. Т. Публику.

Поручаючи нашу Торговлю ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаємо въ глубокимъ поважаньемъ:

503 4—6 ***П. БОРЫСЪ и СПÔЛКА.***

УЧИТЕЛЬ орґанъ руского товариства педаґоґічного, двотыждневникъ недаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 р. у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр., на пôвъ року 1.60 зр., на чверть року 1 зр.

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вôдъ дня 12 лютого 1889 выдае

АСИҐНАТЫ КАСОВЙ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ

4½% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячй ся въ обѣгу **5% асигнаты касовй** зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть **опроцентованй по 4½% вôдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый **Дирекція.**

Новôсть!

ВОДА МАРШАЛКОВСКА

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

Фляконъ 50 кр. и 1 зр.

3747

На свята

На свята

Новôсть!

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Плайеръ въ фабр. Чорляньскои. Зъ друкарни тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 282. Львôвъ, Второкъ 15 (27) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руснихъ свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на кôжду разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлий р ъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженьє. — Реклямації неопечатані вôльні вôдъ порта **Поодинокє числє коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенья принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного рôчка инсератовôй въ рубр. „Надôслане“ по 20 кр. а. в. **Передня часть** ся по 10 кр. вôдъ рядка

Зборы „Народнои Рады“.

На зборы явилось по-надъ двѣста представителѣвъ зъ всѣхъ сторôнъ и повѣтôвъ всходнои Галичины. Зъ послôвъ прибули: Романчукъ, Барвѣньскій, Телішевскій, Гаморакъ и Гуринъ. Въ зборахъ взяла переважно участь інтеліґенція духовна и свѣтска, хочь було такожь кôлькохъ поважныхъ селянъ-вôйтôвъ и вôльна женщинъ. Вôдпоручникомъ правительственнымъ бувъ комісарь поліціи п. Соболяньъ.

Зборы вôдкрывъ пос. Юл. Романчукъ въ имени выдѣлу „Народнои Рады“:

Вы, Вп. панове, прибули не лишь за-для формальныхъ взглядôвъ, але и щобы поговорити про теперѣшну дуже поважну ситуацію. Всюды проявивъ ся теперь великій рухъ. У долинѣ мѣжь народомъ проявилась еміґрація. У інтеліґенціи зазначались три фракціи, котрѣ ведуть мѣжь собою споры а разомъ мусять боротись противъ всякихъ противностей. Такій самъ рухъ и у иншихъ народôвъ, тамъ рôвножь роблять ся перевороты, якъ н. пр. у Полякôвъ т. зв. краковска партія получила ся зъ скрайною лѣвицею; таке саме дѣесь зъ нашими сторонництвами парламентарными.

Вказавши на цѣль и задачу „Народнои Рады, згадавъ п. Романчукъ про роботу иншихъ товариствъ: „Просвѣты“, „Народнои Торговлѣ“, тов. им Шевченка, тов. педаґоґічного и „Дністра“. Сходимо ся тутъ третій разъ. Перший разъ 2 лютого 1888 р., другій зборы вôдбула ся якъ-разъ передъ двома рôками. Тѣ два роки мы выждали зъ рôзныхъ причинъ. Найбôльше за-для особистыхъ змінъ у выдѣлѣ, за-для котрыхъ не можна було полагодити въ своѣмъ часѣ всѣхъ формальностей. Вôддавъ честь трудолюбивости д-ра Костя Левицкого, котрый вельми заслуживъ ся своєю працею у выдѣлѣ „Народнои Рады“. Вспомнивъ память покôйникôвъ: д-ра Ол. Огоновского, Д. Гладиловича, Е Цурковского, совѣтника въ Сараєвѣ, Ант. Должецкого, проф. зъ Перемышля, о. Як. Гудика зъ Трабуховець, Алекс. Гординьского нотаря въ Борщевѣ, о. Стеф. Лесюка зъ Залозець, Мелитона Теницкого мѣщанина зъ Калуша, о. Льва Ватошиньского зъ Радча и д-ра Юл. Целевича. П. Романчукъ короткими а вдалыми словами схарактеризувавъ заслуги и дѣяльность покôйникôвъ. (Зборы вôддали честь покôйникамъ повстаньемъ.) Мѣсце покôйныхъ труженникôвъ мусить бути заступлене, бо праця надъ народомъ не смѣе ставути, лишь вестись дальше. Тамъ де силы слабѣ, тамъ треба лучитись спôльно до роботы.

Отвираю зборы — закôнчивъ пос. Романчукъ зъ надѣею, що наши зборы не проминуть безслѣдно, лишь принесуть хосенъ для добра народу руского.

Зборы выбрали президію зборôвъ, пôсля внесеня п. Ив. Руднацкого: председателемъ зборôвъ пос. Телішевского, а заступниками председателя послôвъ: о. Гаморака и Іос. Гурина.

Пос. Телішевскій подякувавъ за довѣріе, яке заявили ему такъ поважні зборы выборомъ на председателя. Покликавъ на секретарѣвъ п. М. Струсевича и о. Петра Богачевского.

Въ заступствѣ секретаря выдѣлу, перешкодженого справами урядовыми, вôдчитавъ членъ выдѣлу, редакторъ Ив. Белей справозданье въ дѣяльности выдѣлу.

Другій загальні зборы членôвъ Народнои Рады зъ дня 27. грудня 1890 выбрали по мысли статута до выдѣлу сѣмохъ членôвъ, а то: посла Юліяна Романчука на голову а на выдѣлолыхъ посла д ра Дамяна Савчака, Дамяна Гладиловича, о. Александра Стефановича, д-ра Костя Левицкого, Ивана Белея и Антона Дольницкого, а на заступникôвъ: д-ра Лонгина Озаркевича, о. Василя Навроцкого и Юліяна Сосенка.

Выдѣлъ той уконституувавъ ся въ той способѣ, що на заступника головы выбравъ д-ра Костя Левицкого, на касіера о. Стефановича, на секретаря А. Дольницкого, додаючи ему до заступства о. Навроцкого и Сосенка. Д-ръ Озаркевичъ бравъ участь лише въ двохъ засѣданяхъ, почôмъ перенесъ ся на сталый побутъ до Городка. С сенко бравъ участь въ шѣстьохъ першихъ засѣданяхъ, а опôсля выѣхавъ до Коломыѣ. Бл. п. Дамянъ Гладиловичъ по вôсьмохъ засѣданяхъ переставъ брати чинну участь въ працяхъ выдѣлу за-для невылѣчимои недуги, котра его й загнала въ могилу на великій жаль и страту для всеи Галицкои Руси а нашого товариства зъ окрема. Въ той способѣ выдѣлъ нашъ въ коротôмъ часѣ по выборѣ обмежився ся на 7-охъ членôвъ, а коли увзглядниться ся довшу неприсутность головы посла Юл. Романчука за-для перебуваня у Вѣдни въ радѣ державній та за-для его довшои недуги, то въ дѣйстности на 6-охъ членôвъ.

Мимо свого малого числа, выдѣлъ старавъ ся розвинути всесторонну дѣяльность и вôдбувъ 39 засѣдань, на котрыхъ звертавъ увагу на всѣ сучасній пекучій справы політичній, застановлявъ ся надъ средствами, запобѣгаючими кривдамъ народу руского, обдумуваючи дороги поступованя въ цѣли здобути бôльше правъ для нашого народу.

Першою та й найважнѣйшою чинностію уступаючого выдѣлу було — переведенье загальныхъ выборôвъ до рады державнои въ роцѣ 1891. Вже на другôмъ засѣданю выдѣлу порѣшено складъ головного комітету выборчого. Увійшли до него три членина: 1) послы сойновѣ: Романчукъ и др Савчакъ; 2) делеґаты „Народнои Рады“: д-ръ Олелянъ Огоновскій, Олександеръ Барвѣньскій, Д. Гладиловичъ и д-ръ К. Левицкій; 3) вôдпоручники всѣхъ трехъ руснихъ владыкъ: прелаты оо. Турковичъ и Карачевскій, совѣтникъ о. Алексѣй Торôньскій и о. Ив. Чапельскій. Той комітетъ розширивъ ся, прибравши собѣ: сов. о. В. Ильницкого, Анатоля Вахнянина, о. Ал. Стефановича, А. Дольницкого, Теофиля Грушкевича и Ив. Белея.

Про дѣяльность того такъ розширеного комітету выборчого годѣ тутъ въ справозданю выдѣлу „Народнои Рады“ ближше розводитись, хочь вôнъ и выйшовъ зъ почину того-жь выдѣлу. Однакъ годать ся зазначити, що робота була дуже тяжка, а ще прикрѣйшій обставины та превеликій перепоны, середъ котрыхъ приступали мы до урны выборчои. И такъ найперше — якъ намъ то всѣмъ въ свѣжôй памяти — заскочили насъ тѣ выборы зовсѣмъ несподѣвано та нагло, отже й неприготованыхъ, бо розвязанье рады державнои оголошено 25 сѣчня, а выборы розписано на 2 марта 1891 р. По друге: прийшлось намъ по равъ першій самостôйно безъ огляду на иншій сторонництва переводити тѣ-жь выборы, а що бôльше, — по трете: треба було боротись противъ кандидатôвъ „Русскои Рады“ та противъ негôдноі аґітаціи ихъ противъ нашихъ кандидатôвъ. По четверте: треба було боротись въ бôльшости округôвъ противъ кандидатôвъ центрального польского комітету, пôдпираныхъ дуже енерґічно правительствомъ. По пяте: давъ ся вôдчути бракъ сильнои, одноцѣльноі орґанізаціи въ краю. А если помамо всѣхъ тыхъ перепонъ и трудностей далось на 17 руснихъ округôвъ выбрати лише пять кандидатôвъ нашого комітету, то результатъ выборôвъ можемо назвати лѣпшимъ вôдъ выборôвъ зъ двохъ послѣдныхъ періодôвъ уже хочь-бы для того, що выбрано нові, до-тепер въ радѣ державній невыступавшій силы, а котрій ясно зазначили народне наше становище и програму народну. А пôднести годить ся, що противъ кандидатôвъ нашого комітету выбранѣ въ двохъ округахъ выборчихъ Русины, приступили такожь до народноі програмы та вступила до клюбу руского.

Подôбно якъ при загальныхъ выборахъ до рады державноі, выдѣлъ займавъ ся опôсля доповняючимъ выборомъ зъ округа Ярославъ-Чешанôвъ, а пôзнѣйше выборомъ посла зъ меншихъ посѣлостей зъ повѣту бучацкого. Въ тôмъ послѣднôмъ выпадку выдѣлъ „Народнои Рады“ не ставивъ кандедата длятого, що по зречевю п. Олександра Барвѣньского зъ кандидатуры — мѣсцевый комітетъ не розвинувъ такои дѣяльности, зъ котрои бы вносити було можна, що выборцѣ годять ся на одного кандидата. Тому то порѣшенье остаточне що-до особы кандидата полишено въ послѣднôмъ часѣ мѣсцевому комітетови.

Хибы, якій запримѣчено пôдчасъ выборôвъ, старавъ ся выдѣлъ товариства усунути по окôнченю выборôвъ, а именно перевести орґанізацію народныхъ силъ. Звѣстна рѣчь, до того потреба попередъ всего ясноі програмы.

Вже неразъ, почавши вôдъ року 1848 ставлено у насъ програмы, голошено засады, котрыхъ щирі Русины придержують ся и придержуватись мають, а навѣть пôднесено засады тѣ и на двохъ першахъ загальныхъ зборахъ „Народнои Рады“, а посолъ Романчукъ проголосивъ ихъ такожь въ сеймѣ и въ радѣ державній. Але выдѣлови товариства розходилось о се, щобъ все то, що Русины щиро-мыслячій вôдъ часу свого вôдродженя народного исповѣдували, до чого по всѣ часы змагали, о чôмъ при всякôй нагодѣ яко о своихъ задушевныхъ бажаняхъ высказувались, та въ прасѣ писали, — зôбрати коротко въ кôлька, що такъ скажемо, артикулôвъ вѣры народнои. Выдѣлъ бувъ тои гадки, що конечно треба скодіфікувати народну програму, и пôднявъ ся тои роботы. Редакція народноі програмы заняла не лишь кôлька засѣдань выдѣлу при ласкавôй участи нашихъ послôвъ, але була предметомъ ширшои нарады мужôвъ довѣрія, спрошеныхъ зъ цѣлого краю до Львова, а крôмъ того принята на вѣчу въ Станиславовѣ. И нинѣ стоить она на денновôмъ порядку и буде Свѣтлому Зборови до принятя предложена референтомъ д ромъ К. Левицкимъ, котрый завдавъ собѣ найбôльше труду при ея уставленю.

Однакъ не досыть поставити собѣ ясно цѣль дѣланя та вытычати змагания. Важнѣйшою ще рѣчею обдумати средства, якъ до цѣли дôйти. Отже выдѣлъ товариства взявъ и то пôдъ розвагу та пôднявъ ся тои тяжкои роботы, що называесь орґанізацією въ тѣснѣйшôмъ того слова значѣню. Выдѣлъ розписавъ до всѣхъ виднѣйшихъ Русинôвъ вôдозвы въ цѣли переведеня орґанізаціи силъ щиро-мыслячихъ Русинôвъ въ краю. Въ деякихъ повѣтахъ удало ся тану орґанізацію перевести, — а де щирі змагания и заходы выдѣлу не принесли такого успѣху, якого выдѣлъ сподѣвавъ ся та собѣ бажавъ, то вина спадае на рôвнодушность тыхъ людей, до котрыхъ выдѣлъ удававъ ся въ тôй гадцѣ, що зробивъ найлѣпшій выборъ. Все-жь и те, що осягнено, уважае выдѣлъ за великій успѣхъ та уступае въ тôмъ переконанню, що сповнивъ обовязокъ, бо поклавъ камѣнь угольный, на котрôмъ лекше вже повести дальшу, крѣпку будову.

Выконуючи ухвалу послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ „Народнои Рады“, выдѣлъ займавъ ся такожь справою устроюваня народныхъ вѣчъ по мѣстахъ на провінціи. Лише той, хто пробувавъ устроювати такій вѣча, мае понятье якій трудности треба перемогчи, щобъ довести до путнього кôнця дѣло. Выдѣлъ пôдперъ змагания людей на провінціи при устроюваню деякихъ вѣчъ въ роцѣ 1891 бит, а сего року взявъ самъ ініціятиву въ устровню вѣча дня 4 н. ст. липня, въ Станиславовѣ. Всѣмъ въ памяти, якъ то вѣче выпало и выказало, що народна наша идея що-разъ ширшае та крѣпшае. Выдѣлъ зносивъ ся зъ Русинами въ Сокальщинѣ, щобъ тамъ устроити таке вѣче. Переговоры довелись були вже такъ далеко, що мавъ ся вже вызначити день вѣча, — тымчасомъ мѣсцевій люде пôднесли деякій недôгодности и потреба було поки-що залишити гадку вѣча въ Сокали. Пôдôбно не довершено въ послѣднихъ часахъ гадки устроеня кôлькохъ вѣчъ въ повѣтахъ пограничныхъ при котрыхъ мало ся дати нагоду интересованому народу высказатись о причинахъ еміґрація та обдумати средства зарады. Въ цѣли введеня тои гадки въ житье, вôдносивъ ся выдѣлъ до виднѣйшихъ людей въ дотычныхъ повѣтахъ, а если заходы не довели до бажаного успѣху, то склались на то знôвъ рôзній обставины мѣсцевѣ, а въ першôй лініи епідемія холеричная, за для котрои зборы народу не могли вôдбуватись. По при те выдѣлъ займавъ ся устроюваньемъ вѣча и у внутрѣ краю, а именно въ Р.гатинщинѣ, и поробивъ такій приготованя, що вскорѣ буде могло тамъ вѣче вôдбутись.

Кромѣ вѣчъ займавъ ся выдѣлъ такожь и справою засновуваня повѣтовыхъ „Народныхъ Радъ“, подававъ вôдповѣдній информаціи тымъ, котрій почали заходитись коло того важного дѣла.

Выдѣлъ стоявъ въ живôмъ контактѣ зъ послами сойму и рады державноі, звертавъ ихъ увагу на деякій потребы народу руского, а не лишь бувавъ радо и вдячно выслухуваный, але послы тѣ, — на честь имъ то нехай буде сказане — самі радо информували выдѣлъ о ситуаціи політичній а тымъ давали выдѣлови можность спрошувати кôлька разôвъ львôвскихъ членôвъ „Народнои Рады“ и де кого зъ поблизькихъ сторôнъ, щобы поінформувати ширшій кругъ Русинôвъ про важній бѣжучій справы та выслухати ихъ гадки. Крôмъ тыхъ чинностей выдѣлъ чи-то высыланьемъ вôдпоручникôвъ чи-то письменными петиціями и меморіялами уломинавъ ся у верховныхъ властей краевыхъ и центральныхъ о права народу руского.

И такъ найперше вôдносивъ ся выдѣлъ устно и письменно до ц. к. намѣстника въ справѣ конскрипціи по причинѣ кривдъ, якихъ дôзнавали деякій громады рускій, силуваній переводити конскрипцію въ языцѣ польскôмъ або нѣмецкôмъ, а лишь не рускôмъ.

Руска школа народна им. Маркіяна Шашкевича у Львовѣ помѣщена була до сего року школьного въ середмѣстю при улиці Скарбкôвскій, хотяй въ тôй части мѣста, крôмъ шѣстьохъ иншихъ школъ народныхъ, умѣщена була и руска школа вправъ при учительскôй семинарії. Щобы побôльшити фреквенцію школы им. Шашкевича, выдѣлъ внесъ петицію до рады мѣскои, щобы сю школу перенесено на Городецке, де найбôльше дѣтей рускихъ. — Бажаню тому вволено и сего року перенесено тую школу на Городецке.

Руска школа вправъ при учительскôй семинарії у Львовѣ була доси мѣшана, длятого выдѣлъ внесъ петицію до міністра просвѣты, щобы вôдкрывъ окрему руску школу вправъ для дѣвчатъ при женьскôй семинарії учительскôй у Львовѣ. Коли-жь се сповнило ся въ наслѣдокъ міністерского рескрипту зъ 27 марта с. р., мусѣвъ выдѣлъ внести ще два представленя рôвночасно до міністра просвѣты и до президіи правои рады школьноі, щобы по вôдкрытю першои самостôйноі женьскои класы не насовано мѣшаного характеру трехъ высшихъ клясъ въ рускôй школѣ вправъ при семинарії мужескôй. — Тѣ петиціи увзгляднено.

Дальше, опираючись на обовязуючихъ законахъ краевыхъ, выдѣлъ зажадавъ петиціею вôдъ краевои рады школьноі заведеня примусовои науки руского языка яко предмету науки у всѣхъ школахъ жѣночихъ народныхъ и выдѣловыхъ, позаякъ у Львовѣ въ школахъ жѣночихъ выробилась практика, що нѣгде не учено языка руского, хотяй до всѣхъ тыхъ школъ, пôсля выказôвъ статистичныхъ, ходять и Русинки, отже тѣ школы суть мѣшаными що-до народности. — Бажанье петиціи тои сповнено на сей рôкъ въ часточцѣ, завѣвши въ выдѣловôй школѣ им. Ядвиги языкъ руснїй яко надобовязковый.

Загально знанй и оправданй суть жалобы учителѣвъ школъ народныхъ зъ рôзныхъ округôвъ школьныхъ на упослѣдженье языка руского въ тематахъ и дискусіяхъ на конференціяхъ учительскихъ. Отже и въ тôмъ взглядѣ выдѣлъ вôдносивъ ся до президіи краевои рады школьноі зъ тымъ успѣхомъ, що въ деякихъ повѣтахъ, навѣть въ послѣдныхъ хвиляхъ, наказувано вложити руснй тематы, и обговорювано ихъ по руски.

Не менше звѣстнй заходы Русинôвъ о заснованье новыхъ рускихъ ґімназій по провінціональныхъ мѣстахъ. Звѣстно, що сего року вôдкрыто въ Коломыи першу паралельну руску клясу будучои окремои ґімназіи. Отже въ тôмъ взглядѣ краева рада школьна въ падолистѣ с. р. занятімувала выдѣлови до ч. 23.633 респонтъ міністра просвѣты зъ 13. жовтня с. р. 20.095, повѣдомляючій о заснованю державноі ґімназіи рускои въ Коломыи на основѣ цѣсарскои постановы зъ 4. вересня с. р., а то въ вôдповѣдь на петицію нашого товариства зъ 6. марта 1889 року, внесену до того-жь міністерства о заснованье рускои ґімназіи у вихôдній части Галичины. Що-до ґімназій, то выдѣлъ нашъ внесъ въ липни с. р. знôвъ окрему петицію [до-теперь ще не полагоджену] о вôддѣленье рускихъ паралельныхъ клясъ ґімназіяльныхъ въ Перемышли вôдъ польскои ґімназіи, а о утворенье самостôйноі ґімназіи рускои.

Не спускавъ выдѣлъ зъ ока такожь справы рускихъ катедръ на університетѣ львôвскôмъ, крôмъ устныхъ представленъ компетентнымъ сферамъ що-до катедръ на выдѣлѣ правничôмъ, внесъ выдѣлъ такожь петицію до міністра просвѣты въ справѣ выдѣлу лѣкарского, якій маесь вôдкрыти на основѣ найвысшои постановы зъ 25. жовтня 1891 року зъ початкомъ року школьного 1894/95, а именно: щобы при вôдкрытю того выдѣлу увзгляднено интересы и потребы народу руского на основѣ рôвноправности обохъ народностей краевыхъ системізованьемъ паралельныхъ катедръ зъ языкомъ выкладовымъ руснимъ для всѣхъ предметôвъ того-жь выдѣлу.

И до міністерства судôвництва вôдносивъ ся выдѣлъ, а то въ справѣ кривдъ, якій сѣльске населенье часто терпить по причинѣ застрогого примѣнюваня закона зъ року 1883 о згôдности книги грунтовои зъ катастромъ грунтовымъ. Дотычна петиція домагалась, щобы суды вôзвали въ такихъ справахъ посылали або черезъ уряды громадскій, або возными, але безъ оплаты за доручення, а що ще важнѣйше, абы суды чинно допомагали до заведеня згôдности книги грунтовои зъ катастромъ, по змовѣ охороняючи людность передъ всякимъ вызискуваньемъ. — На петицію тую ще не прийшла вôдповѣдь, позаякъ внесено ей въ послѣднихъ мѣсяцяхъ, але надѣятись, що не зôстане она безъ пожитку для бѣдного сѣльского населеня.

Нагоду именованя нового ґенерального директора зелѣзниць державныхъ, д-ра Бѣлинъского, выкôристувавъ выдѣлъ щобы черезъ вôдпоручникôвъ своихъ звернути его увагу на анормальный станъ що-до написей на лініяхъ зелѣзниць державныхъ въ Галичинѣ. — Новоименованый директоръ приръкъ, що Русинамъ въ тôмъ взглядѣ кривды не заподѣе и рускій написи зъ часомъ позаводить всюда. Доси однакъ се не сповнене. Треба однакожь стверднти, що всѣ оповѣщеня вôдъ кôлькохъ лѣтъ выдають ся такожь въ языцѣ рускôмъ. Въ виду того, если декуди поодинокій орґаны руху ведуть ся ще неґацію супротивъ руского письма, якъ то недавно лучило ся складови „Народнои Торговлѣ“ въ Бродахъ — то справедливо, що „Народна Рада“ упôмнесь за правами народу руского и вноситъ жалобу до ґенеральноі дирекціи.

Коли минувшого року порушено въ радѣ державній справу реформы ординаціи выборчои въ тôмъ напрямѣ, щобы посередній выборы зъ курій громадъ сельскихъ знесено а заведено подôбно, якъ въ двохъ другихъ куріяхъ, безпосереднє голосованье всѣхъ управненыхъ до голосованя, выдѣлъ „Народнои Рады“ бувъ однымъ зъ першихъ, що занявъ ся выготовленьемъ петиціи до рады державноі и внесъ ей на руки посла Романчука, выходяча зъ того становища, що въ той способѣ реформы усуне ся тѣ деморалізаціи, перекупства и т. п., чого мы вôдъ початку выборчои ординаціи всѣмо свѣдками, и то свѣдками по найбôльше нѣмыми, бо вѣдомо, якъ то опôсля тяжко перевести доказъ правды противъ виновникôвъ коррупціи. Выдѣлъ, взявши пôдъ

розвагу и деякій замѣты що-до небезпечности безпосередныхъ выборовъ въ иншихъ взглядовъ, таки узнавъ, що выборы безпосередній користнѣйшій для селянъства и мѣщанъства, бо даютъ бѣльшу запоруку, що выйдуть зъ нихъ послы по правдивой волѣ выборцѣвъ. На жаль, загалъ выборцѣвъ въ краю не заинтересувавъ ся сею справою такъ, якъ бы бувъ повиненъ, замало подперъ ей петиціями до рады державнои. Взагалѣ наша суспольность за-мало ще бере сама ініціативы, а бѣльше дасть вести аґітаціямъ, хочь-бы они були шкодливій.

Такъ н. пр. „Русская Рада“ розвинула надзвычайну аґітацію противъ реформы правописи для школъ — а многій люде дали ся аґітаціи тій увести. Въ сѣй аґітаціи не розходячись такъ о правопись Максимовича [бо „Русская Рада“ анѣ сама анѣ сторонництво ей тои правописи не вживае], якъ бѣльше о підкопуванье поваги народного сторонництва. То спонукало выдѣлъ „Народнои Рады“ въ публичній відозвѣ звернути увагу щиро-мыслячихъ Русинівъ на невідповѣдность такого поступованя та остерегчи передъ аґітаціею, котра може спровадити лише бѣльшій роздоръ. При тѣмъ выдѣлъ не выходивъ зъ того становища, що т. зв. фонетика есть безусловно лучша відъ т. зв. етімольогіи, — бо уважавъ се за рѣчь належачу до рѣшеня людей фаховыхъ, — а почувавъ ся лише до обовязку зъ свого становиска, яко політичного товариства, вказати на надуживанье тои справы въ цѣляхъ політичныхъ на шкоду загальнои справы народнои.

И ще одну дуже важну справу підняивъ выдѣлъ, а именно въ серпни с. р. вѣсъ до міністерства справъ внутрѣшныхъ петицію о выданье розпорядженя языкового що-до уживаня рускаго языка и письма въ урядахъ и судахъ Галичины. Есть се справа, за которою Русины убиваютъ ся вже десятки лѣтъ безуспѣшно, а до котрои правительство не приступае зъ огляду на Поляковъ, боячись ихъ собѣ наразити. Выдѣлъ нашъ, по зрѣлій розвазѣ, предложивъ міністерству проектъ такого спольного розпорядженя всѣхъ міністерствъ, котре бы вдоволило Русинівъ а не вызывало Поляковъ, и могло послужити до скорого полагодженя національного спору въ краю на тѣмъ полю. Проектъ розпорядженя бувъ свого часу оголошеный въ часописяхъ на взборъ розпоряджень зъ 1872 р. для Дальмациі а зъ 1880 р. для Чехіи и Моравы. Справа сего розпорядженя языкового ще неполагоджена, може й даятого, що правительство маѣ теперь иншій клопоты, котрі абсорбуютъ всю его увагу.

Вкінци зъ дѣяльности выдѣлу зазначити годить ся ще справу депутациі у ц. к. намѣстника зъ причины именованья п. Керенярта на директора учит. семинарія въ Самборѣ и п-нѣ Тейсейръ на учительку въ рускій дѣвочій школѣ справъ. Въ окремій петиціи зъ серпня с. р. відносивъ ся нашъ выдѣлъ до намѣстника Галичины, щобы при именованяхъ тыхъ увзгляднивъ интересъ народу рускаго, а коли мимо того се не наступило, удалась въ першихъ дняхъ вересня відпоручники „Народнои Рады“ зъ послами до намѣстника и заявили ему, що становище Русинівъ до правительства мусить відповѣдати поступованю правительства супротивъ Русинівъ.

Наведеній головнѣйшій праці уступаючого выдѣлу чей же вказують, що выдѣлъ, помимо малого числа та заводового занятя членівъ, старавъ ся сповнити совѣстно обовязокъ, вложеный на него выборомъ послѣднихъ загальныхъ зборовъ и старавъ ся оправдати довѣріе, положене на него, и просить Свѣтлого збору о принятье справозданя до вѣдомости.“

Нѣхто не забравъ голосу надъ відчитанымъ справозданьемъ и зборы приняли справозданье до вѣдомости на основѣ §. 10 статутівъ Народнои Рады.

Д-ръ Кость Левицкій забравъ голосъ въ справѣ выготовленои выдѣломъ товариства „народнои програмы“ пѣсля ухвалъ му жѣ въ довѣрія зъ 24. марта 1892 р.

Бесѣдникъ перейшовъ політичный розвитокъ галицкихъ Русинівъ відъ 1848 р. Тогдѣшна Руска Рада народна поставила за засаду самостойность політичну и народну рускаго народу. Въ 1860 р. вытворилось мѣжь галицкими Русинами нове сторонництво, котре выписало на своѣмъ прапорѣ „объединеніе“ и что явно чи скрыто розвивало свою дѣяльность въ тѣмъ напрямѣ. Супротивъ того мусѣло народне сторонництво рѣшучо заявитись и поборювати тій погубній тенденціи. Робота тыхъ обохъ сторонництвъ шла въ противномъ напрямѣ, за-для рознищѣ, принціпіяльныхъ засадъ. Відтакъ народне сторонництво приступило до завязаня політичного товариства въ 1888 р. Въ р. 1890 выступило мѣжь галицкими Русинами трете сторонництво — радикаловъ, котрі въ своихъ програмахъ: мінімальній ставили на ґрунтѣ національномъ, а въ максімальній на засадахъ комуністичныхъ Для того народне сторонництво уважало відповѣднымъ выступити зъ народною програмою, котра бы получала всѣ заявленя и програмы, выголошуваній въ 1848 р., на загальныхъ зборахъ Нар. Рады въ 1888 р., въ соймѣ 1890 р. и въ Радѣ державній 1891 р.

Програма складаесь зъ двохъ частей: зъ головной, де высказаній засады, пѣсля котрыхъ маѣ поступити народне сторонництво и котрій не можуть бути нѣколи змѣненій — и зъ другои части, де высказхній нашій бажаня підъ теперѣшну хвилю. У вступѣ до програмы зазначено, що народъ рускій не зрѣкае ся своеи самостойности, лишь всѣми силами буде стремѣти до осущеня сеи идеѣ. Дальшій десять точокъ вказують, якими дорогами до того будемо поступати: роботою на поли просвѣтномъ, економічномъ и політичномъ. Бесѣдникъ перейшовъ поодинокo змѣстъ кождои точки въ програмѣ.

За мало однакъ — закінчивъ д-ръ Левицкій — лишь словомъ проголошувати таку програму, треба заявити ей и дѣломъ, треба орґанізаціи. Не дивѣмъ ся на систему правительства, чи намъ прихильну чи нѣ, а зачнѣмъ роботу орґанічну відъ долины, орґанізуймо ся, щобы мы мали силу въ нашій боротьбѣ о політичній права. А коли бы и достали якісь признежній намъ права, то не забуваймо, що лишь той народъ зможе ихъ выхосувати, котрый добре до тыхъ правъ підготовленый. Не треба намъ бути байдужнымъ, лишь взятись до праці зъ всякимъ завзятьемъ и самосвѣдомостію въ свои силы. (*Оплески.*)

[Промову д-ра Костя Левицкого подамо дословно завтра.]

Отворено діскусію — а позаякъ нѣхто не забиравъ голосу — вѣсъ о. Цурковскій принятя програму en bloc. Зборы приняли одноголосно.

Приступлено до выбору выдѣлу.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ и засудъ о куповане голосовъ при выборахъ.]

Черновецка „Буковина“ пише:

„Передъ кількома днями відбувъ ся передъ краевымъ судомъ карнымъ въ Черновцяхъ процесъ, котрый зновъ дае доказъ: якими нѣкчемными и народъ нашъ деморалізуючими средствами воюють Волохи підчасъ выборовъ.

При выборахъ посла до сойму зъ повѣту черновецкого, котрі відбули ся 4 н. ст. цвѣтня с. р., були два кандидаты, а то: др Волянъ и секретарь судовый Василика Мораръ, котрого кандидатуру очевидно підпирали Волохи якъ найсильнѣйше. Богато зъ выборцѣвъ приходило до шанку Натана Вендера на Кучуровскій улици, де провадилась властива аґітація. Натанъ Вендеръ відкликивавъ выборця Кречуняка на бокъ и давъ ему 50 зр. на те, щобы вонъ голосувавъ за Мораремъ а зараз зомъ спонукавъ до того й другихъ выборцѣвъ. Кречуняк пійшовъ голосувати та передавъ комісіи выборчій тѣ грошѣ, сказавши такожъ, на яку цѣль они ему дали. На тѣ заявленя здивувалась цѣла комісія; заявленье то знало за короткій часъ цѣле мѣсто, довѣдавъ ся про се и п. Мораръ. И самъ п. Василика Мораръ побѣгъ заразъ така на поліцію, оповѣвъ цѣлу справу та просивъ, щобъ увязнити Кречуняка. Зъ п. Мораремъ пришли на поліцію и два свѣдки, а то: Елифавій Поповичъ зъ Сучавы и Фельзенфельсъ зъ Кучурова, и заявили, що Кречуняк тѣ 50 зр. відъ Натана Вендера позичавъ. Тымчасомъ пришовъ и Натанъ Вендеръ и высказавъ такъ, якъ Поповичъ и Фельзенфельсъ. Такимъ чиномъ обвинили они Кречуняка въ магістратѣ о злочинъ клеветы, а магістратъ відступивъ сю справу прокураторіи.

До шинку Натана Вендера заходивъ такожъ якійсь Гаврило Загрюкъ, присяжный зъ Кучурова. И сему давъ, якъ вонъ каже, незнакомый панокъ 10 зр., щобы голосувавъ за Василикою Мораремъ и щобъ за нимъ аґітувавъ. Відтакъ Загрюкъ давъ Юріеви Войткови та Олексѣ Думитрюкова по 1 зр. и сказавъ, що кождый зъ нихъ дістане ще по 9 зр., сли голосувати будуть за Василикою Мораремъ. Войтко и Думитрюкъ приняли грошѣ.

На підставѣ сего обвинила прокураторія Натана Вендера и Загрюка о провину куповання голосовъ.

При розправѣ сказавъ обжалованый Натанъ Вендеръ, що вонъ тѣ 50 зр. позичивъ Кречунякови зъ власныхъ грошей.

Предс.: Коли вы дізнались, що Кречуняк зложивъ тѣ 50 зр. передъ комісією? — Обж. Відъ моеи жѣнки вже пізно пополудни. — Предс.: Такъ вы були вже о 4 годинѣ въ магістратѣ и донесли, що Кречуняк васъ фальшиво онлеветавъ. Хто васъ на поліцію кликавъ? — Обж.: Хтось менѣ сказавъ, щобъ я пійшовъ на поліцію. — Предс.: Хтось?! Ну добре. А хто вамъ назавъ людей „трактувати“? — Обж.: Чужій чоловѣкъ, дуже порядно убраный — Предс.: Може Мораръ такожъ „трактувавъ“? — Обж.: Нѣ. Вонъ лише говоривъ зъ людьми. — Предс.: Чоловѣка, котрого вы не знаете, зъ котрымъ вы нѣколи не стыкали ся, вы слухаете та „трактуете“ на приказъ чужого чоловѣка? — Обж.: Вонъ бувъ дуже порядно убраный та й були самій выборцѣ и лише тымъ давало ся ѣсти й пити. — Предс.: За-для самого порядного убраня вы даете?! Та-жь нынѣ кождый драбуга може буги порядно убраный, а ретельній люде по обльшій части цѣлкомъ звычайно убравій. — Обж.: Мораръ прецѣнь потомъ трактаментъ заплативъ. — Предс.: Казавъ Мораръ на свій коштъ давати? Пытали вы его: колько вы можете давати? — Обж.: Нѣ, вонъ не замовлявъ, але вонъ все таки заплативъ.

Обжалованый Загрюкъ розповѣдавъ, що ему якійсь незнакомый панъ давъ 10 зр. на горѣвку.

Предс.: Якъ? Вы, присяжный и такій господарь, берете ажъ 10 зр. на горѣвку? — Обж.: Вонъ менѣ давъ. — Предс.: Скажѣть лѣпше правду! — Обж.: Ну добре! Вонъ давъ, абы я голосувавъ за сыномъ митрополиты. — Предс.: И ще що? — Обж.: И абы я словукавъ другихъ выборцѣвъ голосувати за Мораремъ.

Свѣдокъ Кречуняк розповѣдае, що Мораръ выкликивавъ Вендера на подвірье, сигнувъ потомъ до кишенѣ, вынявъ щось зъ кишенѣ, але чи се були грошѣ и колько, вонъ не знае. Заразъ потомъ приступивъ Вендеръ до него и давъ ему 50 зр., абы вонъ голосувавъ за Мораремъ и абы другихъ выборцѣвъ за собою потягнувъ. Мораръ самъ бувъ у него въ Кучуровѣ и просивъ его, щобы на него голосувавъ.

Предс.: Не выличили вы тыхъ 50 зр. у Вендера? — Свѣд.: Нѣ, вонъ менѣ ихъ давъ, абы я за Мораремъ голосувавъ. — Предс.: Приймили вы тыхъ 50 зр. добровольно? — Свѣд.: Вонъ менѣ ихъ зъ силою вихнувъ у тайстру, а Мораръ менѣ руку подавъ. — Предс.: Дуже красно! Але чому вы двірникови по дорозѣ не сказали, що вы дістали 50 зр.? — Свѣд. Я боявъ ся кары за те, що я ихъ принявъ.

Потомъ пришли до переслуханя свѣдки Поповичъ и Фельзенфельсъ, котрі въ магістратѣ казали, що они чули, нѣби-то Кречуняк тыхъ 50 зр. у Вендера позичивъ.

Предс. [до Поповича]: Чули вы, що вонъ 50 зр. позичивъ? — Свѣд.: Нѣ. — Предс.: Въ магістратѣ вы инакше говорили. — Свѣд: Ну, але... — Предс.: Що „але“? Вы на-боранѣ дались спонукати до фальшивого свѣдоцтва.

Свѣдокъ Фельзенфельсъ відкликавъ такожъ свои слова, котрі сказавъ въ магістратѣ.

Потомъ розказувавъ кучуровскій двірникъ, якъ всѣ выборцѣ за дурно у Вендера ѣли и пили; Вендеръ ихъ просивъ, щобы голосували за Мораремъ.

По замкненій розправѣ судъ засудивъ Натана Вендера за куповане голосовъ на 14 днѣвъ, а Василя Загрюка на 5 днѣвъ строгого арешту. Въ мотивахъ навівъ предсѣдатель сов. Гайліґъ, що зъ переведеной розправы набравъ судъ переконаня, що Вендеръ давъ не своихъ 50 зр. Кречунякови, а достав ихъ відъ третои особы, и що ясно якъ на долони, хто сій грошѣ на підкупленье Кречуняка давъ Вендерови.

Мы-жь зъ переведеной розправы переконали ся, що п. секретарь суду Василика Мораръ на кождый способъ мусѣвъ добре знати: хто и въ якій цѣли давъ Вендерови и Загрюкови грошѣ, для того равить се дуже кождого честного чоловѣка, якимъ чиномъ п. Мораръ яко судья въ своѣмъ повѣтѣ мігъ уважити ся въ додатку до того всего ще особисто обвинити Кречуняка въ магістратѣ о злочинъ и жадати арештованя цѣлкомъ невинного чоловѣка. Отъ якій моральній засады волосныхъ проводирівъ и кандидатівъ на заступниковъ народныхъ!“

Дописи „Дѣла“.

Зъ Станиславова.

[Въ оборонѣ правды.]

Въ 239 числѣ „Дѣла“ с. р. въ статьѣ Льва О. Гор—вича „Нашій народній дѣла“ [письмо зъ провінціи] находить ся при кінци мѣжь иншимъ такій уступъ: „Вывѣски по торговляхъ, въ которыхъ купуемо, повинній бути також и рускій; того выразно домагаймось відъ властителівъ складовъ, инаше не купуймо у нихъ. А до якои степени доходить наша рівнодушность, видно н. пр. зъ того, що торговлѣ М. Дымета у Львовѣ и Т. Стахевича въ Станиславовѣ мають доси головній вывѣски польскій, хотяй майже выключно торгують зъ Русинами.“

Отже що-до торговлѣ п. Т. Стахевича въ Станиславовѣ мусимо сконстатувати, що авторъ статьѣ — помыливъ ся. Відъ бѣльше якъ чотирохъ ровбвъ надъ згаданою торговлею есть и головна вывѣска руска, т. в. на горѣ величезными буквами прописана по руски фірма „Теодоръ Стахевичъ“, а підъ рускою написію дрібными буквами те саме по польски. [Окрѣмъ сего на дверехъ суть довшій оповѣстки рускій и польскій].

Мігъ бы однакъ хтось закинути, для чого п. Т. Стахевичъ мавъ головну вывѣску польску відъ заложеня своеи торговлѣ, значить відъ 1885 року до 1888. Але й тутъ не винен властитель торговлѣ, а мѣсцевый адвокатъ д-ръ Кв., котрый, зголошуючи его фірму до суду торговельного, повінформувавъ п. Т. Стахевича, що пѣсля приписовъ закона фірма може бути тѣлько польска або нѣмецка; на тѣй отже підставѣ п. Т. Стахевичъ, уведеный въ блудъ, умѣщуючи надъ склепомъ фірму, велѣвъ ей выготовити въ польскій мовѣ. Коли-жь відтакъ мѣсцевій Русины правили выяснили ему, що адвокатъ зле его повінформувавъ, бо и фірма може бути зложена въ рускій мовѣ и головна вывѣска може бути руска, п. Т. Стахевичъ, хотяй адвокатъ позволивъ собѣ зголосити для Русина фірму польску, зразъ не надумуючись, замовивъ у Львовѣ згадану высше величаву напись зъ рѣзаныхъ буквъ и въ році 1888-бмъ умѣстивъ на склепѣ, зъ чого де-хто бувъ дуже незадоволеный.

Тожъ авторъ дописи Левъ О. Гор—вичъ, зробивъ п. Стахевичеви, яко Руснакови, кривду, котру мы отсе вважаемо обовязкомъ нашои совѣсти вынагородити, подаючи до прилюдноя вѣдомости цѣлу исторію вывѣски.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Третій выклады філіи „Просвѣты“ въ Стрыю“ відбулись въ недѣлю 11 н. ст. грудня с. р. зъ неменше краснымъ успѣхомъ, якъ попередній. Мимо заверухи явилось до 200 особъ зъ интеліґенціи, селянъства и мѣщанъства.

Розпочавъ о. Бобикевичъ выкладомъ „Про Козаччину“. Було то продовженье матеріи розпочатои на першихъ выкладахъ. Бесѣдникъ говоривъ симъ разомъ про початки дѣяльности Хмѣльницкого, поясняючи ґенезу и причину подвиговъ Хмѣльницкого и его першій битвы підъ Жовтыми Водами и Корсунемъ. Выкладъ бувъ живый, огнистый, образы чертавій вѣрно, а цѣле представленье рѣчи одушевило присутныхъ.

По відчитѣ наступила продукція стрыйского хору мѣщанъского, котрый выконавъ удачно кілька творовъ.

Олѣсля о. Горалевичъ зъ Угерска выкладавъ „Про плеканье худобы“. Выкладъ бувъ дуже приступный и обнимавъ много рѣчей цѣкавыхъ и поучаючихъ. Бесѣдникъ дотикнувъ такожъ при кінци новѣйшого законодавства въ тѣмъ предметѣ и поясникъ селянамъ дотычній законній постановы.

Дуже гарно деклямувавъ 7-лѣтный хлопчикъ-школярикъ Юрко Мачула стихъ Шевченка „До Основяненка“, а закінчивъ вечерницѣ п. Андроникъ Могильницкій знаменитымъ выголошеньемъ поемы свого вітця Антонія Могильницкого „Русинъ воякъ“.

——

Читальня „Просвѣты“ въ Турцѣ підъ Коломыею. Явось зъ встыдомъ приходить ся намъ донести, що аж теперь отворено у насъ читальню „Просвѣты“, а якъ на таке село могли бы були вже давно стати и двѣ читальнѣ, або хоть одна порядна. А чому такъ не було? Широко бы о тѣмъ говорити, а лѣпше хиба не згадувати. Отъ, добре, що есть уже читальня, а стала она заходомъ пп. управителевъ церкви та й школы и кількохъ добре мыслячихъ ґаздовъ. Читальню нашу отворено по богослуженю дня 18 н. ст. грудня въ день св. Николая въ урядѣ громадскомъ, котрый насъ тымчасомъ приймавъ въ комбрне.

По теплыхъ и зъ серця плывучихъ словахъ Вел. о. Павла Герасимовича відспѣвано многолѣтствіе въ честь Его Вел. Цѣсаря, а по тѣмъ выбрано зарядъ, до котрого увійшли: о. П. Герасимовичъ яко голова, Иванъ Плеся заступникъ головы, М. Кореневичъ секретарь, господарь Михайло Семенюкъ касіеръ и Василь Андрусякъ бібліотекарь, наконецъ Иванъ Мегедевъ и Юрій Павлюкъ яко заступники Членівъ приступило 48.

Загальный зборъ ухваливъ вписати читальню въ члены „Просвѣты“ и записати деякій часописи. По відспѣваню „многая лѣта“ на честь членівъ — голова відчитавъ членівъ до цѣлои участи въ читальни и закрывъ зборы.

Членъ читальни.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Оногды на засѣданю рады мѣскои въ Трієстѣ прийшло до бурлавыхъ сценъ мѣжь словѣньскими а італійскими радными мѣста. Мѣска комісія школьна поставила внесенье, щобы рада мѣска не выслала відъ себе нѣякого заступника на конференцію, яка маѣ відбутись въ справѣ отворена словѣньскои школы народнои на однѣмъ зъ передмѣсть Трієсту. Словѣньскій радній, Наберґой и Санцинъ, спротивились тому внесеню и конче наставали на высланье такого заступника. Вывязалась довга дискусія а відтакъ ухвалено всѣми голосами противъ двохъ внесенье комісіи. На ґалеріяхъ зібралась численна публика и заховалась такъ непривычно підчасъ проектовъ обохъ словѣньскихъ радныхъ, що аж італійскій радній звернули на се увагу бурмістра. Бурмістръ відповівъ зъ-разу, що у вѣденьскомъ парламентѣ бувають ще гірші скандалы, але вкінци такі велѣвъ опорожнити ґалерію.

Противъ заведеня цивільного вѣнчаня ведесь въ Угорщинѣ завзята аґітація. До многихъ пословъ насѣли зъ провінціи письма відъ выборцѣвъ, въ которыхъ наказують имъ голосувати противъ цивільного вѣнчаня. На сихъ письмахъ сотки підписовъ Рівножъ веде ся жива аґітація зъ проповѣдниць по церквахъ и такъ н. пр. Францисканинъ Кеменишъ въ Пресбурзѣ завзывавъ отверто до скрайного опору противъ всякои реформы.

Въ тѣй справѣ одержала N. fr. Presse таку вѣсть зъ Риму: Якъ здае ся, справа цивільного вѣнчаня прибрала такій зворотъ, що мабуть полагодить ся всякій суперечности, якій показали ся мѣжь угорскимъ правительствомъ а римскою курією. Вправдѣ ватиканьскій ґазеты выступали зъ всякою завзятостію противъ плянівъ угорского правительства и запѣвдали недалеку борбу вѣроісповѣдну, однакъ зъ другои стороны зачались поважній и розважливій переговоры мѣжь Вѣднемъ, Будапештомъ, Граномъ, и Римомъ. Въ Римѣ придержувано ся канонічного становища и ухвалъ тріденційского собора; зъ Будапешту вказувано на потребу покінчити вже разъ зъ тымъ анархістичнымъ станомъ якій выходить въ рівного права супружого, бо въ сей способъ повстае заколотъ и деморалізація въ публичномъ и родинномъ жытю. Переговорівъ не можна було зъ-разу повести, бо обѣ стороны обставали при своѣмъ, але відтакъ зачали зъ Вѣдня и Граву вилывати лагодячо и дійшло до того, що Римъ признавъ въ засадѣ потребу реформы, яку загадало угорске правительство. Рівножъ одержавъ римскій престолъ запевненье, що угорске правительство не гадае нарушити анѣ традицій и самостойности католицкои церкви анѣ свободы ей священниковъ, та що реформа маѣ розвязати не квестію совѣста лишь квестію соціяльну, котра повинна обходити такожъ и католицку церковь. Коли-жь умовлено ся що-до сихъ принціпіяльныхъ засадъ, то теперь старають ся у Ватиканѣ дістати відъ правительства ще й формальну запоруку, що держава анѣ не схоче добути для себе права управляти Тайною, анѣ не загадуе спинити релігійнои акціи духовенъства, приписаной каноничными законами.

——

Про союзъ россійско-французкій появилась въ тыжденнику Zukunft статейка майора нѣмецкого Тотлебена, котрый въ осени 1891 р. мавъ довгу розмову въ тій справѣ зъ однымъ маршалкомъ россійскои шляхты. Маршалокъ бувъ довшій часъ въ окруженю царя. И такъ пѣсля запевненя сего маршалка, россійско-французкій союзъ вже за-

ключеный, але царь его якъ разъ заключивъ въ тôй цѣли, щобы перешкодати вôйнѣ. Безпосередня причина до того заключеня союзу прийшла несподѣвано. Царь хотѣвъ спутати Французôвъ и се ему вповнѣ удалось. Союзъ есть строго дефензивный и обчисленый выключно на сей случай, если бы Нѣмеччина напала Францію, а тогдѣ Россія съ всею силою станула бы по сторонѣ Франціи. Маршалокъ додавъ ще отсѣ слова: „Если-жь бы на Нѣмеччину напали Французы, тогдѣ можете вы трѣпатя Французôвъ скôлько схочете, а царь не поможе нѣ вамъ нѣ вамъ. Вôнъ же-жь не повѣшавъ и Французамъ нѣ найменшого сумнѣву що-до того, що если бы они задля Альзаціи и Льотарингіи безпосередно або посередно зачали съ Нѣмеччиною вôйну, або змусили ею до вôйны, тогдѣ они мусять таку вôйну вести о власныхъ силахъ, бо вѣодинъ россійскій багнетъ не наспѣе имъ на помôчь.

Вôдтакъ заявивъ маршалокъ: „Президентъ Карно запоручивъ цареви выразно и торжественно своимъ словомъ, що Франція, якъ довго вôнъ стоить при управѣ, не зачне нѣколи вôйны съ Нѣмеччиною задля Альзаціи и Льотарингіи.“ Царь давъ выразно пôзнати Французамъ, що если бы они прогнали Карвота и зачали съ Нѣмеччиною, тогдѣ не найдуть нѣ вôдни помочи. Майоръ Тотлебенъ докинувъ вôдъ себе: „Но то царь въ тôй цѣлôй справѣ, пôсля вашого представленя, встоювавъ ся бôльше за интересами Нѣмеччины анѣжь Франціи!“ — „Справдѣ такъ. Вôнъ се зробивъ не такъ съ любови до Нѣмеччины, якъ радше съ миролюбности и зъ вôдразы до проливу крови.“ — Царь перенятый своею місією може ще въ бôльшôй степени анѣжь вашь теперѣшный цѣсарь. Вôнъ щ-до пересвѣдченя и понятя о своѣмъ высокôмъ, одвѣчальнôмъ становищи, въ своѣй самосвѣдомости обовязану и власти, перевыщае царевъ Николая и Петра Великого. Въ наслѣдокъ того у него гордовитôсть (не що до своеи особы а що-до свого становища) въ такôй степени, що вôнъ нѣколи не понижаесь, навѣть въ політицѣ, до якôсь неправды або обманьства. Царь готовъ за-для сеи миролюбности понести ще и многѣ жертвы, лишь не жертву зъ честа своеи або Россіи. Нѣякій матеріальный интересъ не спонукавъ бы его вести вôйну хочь-бы въ найкористнѣйшихъ услôвяхъ, або бажати чужои вôйны. „Вôнъ буде завсѣгды непримиримымъ ворогомъ того, що спроваджуе вôйну.“

Въ дальшôй розмовѣ сконстатувавъ маршалокъ, що головною причиною нѣмецко-россійского напружена бувъ Бісмаркъ, котрый все вôдносивъ ся честно супротивъ Россіи; упадокъ курсу рубля дуже озлобивъ Россіянъ. А закôнчивъ розмову заявленьемъ, що Россія и Нѣмеччина мають много спôльныхъ интересôвъ, а сего не можна сказати що до Франціи.

——

Въ сѣчни 1893 р. вôдбуде ся въ Берлинѣ на дворѣ цѣсарскôмъ торжество вѣнчания наймолодшои сестры цѣсаря Вільгельма, Маргаріты прусиои зъ княземъ Карольомъ гессенскимъ. На се торжество, котре вôдбуде ся 25 сѣчня, прибуде въ гостѣ король данській Христіянъ IX. Гостава короля данського продовжить ся довше, бо майже цѣлый тыждень, вôдъ 22 до 27 сѣчня, на котрый то день припадають ще й уродины цѣсаря Вільгельма. Хочь король данській своякъ женихъ, то все-таки добачають въ тôй гостинѣ, що мѣжь дворами данськимъ а берлинськимъ настали дружнѣ вôдносины. Цѣсарь Вільгельмъ на вѣнчанье своеи сестры розбославъ спеціяльнѣ запросины ще лишь до двору англійского.

——

Пôсля вѣстей французскихъ газетъ, головный аранжеръ панамскихъ скандалôвъ Андріе мавъ бути арештованый. Однакъ ся вѣсть не потвердалась ще до сеи поры и догадують ся, що мабуть Андріе самъ розпустивъ таку поголоску, щобы кинути пôдозрѣне на правительство, мовь бы оно насильствомъ хотѣло позбути ся чоловѣка, котрый своими зознанями компромітуе и валить республику. И такъ послѣдными днями розносили газеты вѣсть, що Андріе бачивъ ся въ міністромъ вôйны Фрайсінетомъ та змусивъ его до дімісіи, показавши листъ, въ котрôмъ Фрайсінет мавъ просити Герца о помôчь при его выборѣ на президента республики. Въ тôй справѣ була навѣть интерпеляція въ парламентѣ на послѣднôмъ засѣданю, котре въ сей способъ вôдбуло ся: Буляжистъ Аргеліе поспытавъ правительство, чи оно веде въ правительствомъ Колюмбія переговоры о продовженю концесія на будову панамского каналу. — Президентъ міністрôвъ Рібо давъ на се вдоволяючу вôдповѣдь и вôдтакъ вôдчитавъ декретъ, котрымъ замыкаесь сесію парламенту. Въ палатѣ повставъ такій крикъ, що Рібо не мôгъ забрати голосу и мусѣвъ зойти зъ трибуны. На его мѣсце вступивъ радикалъ Пуркері и поспытавъ, чи звѣстно правительству про розмову Андріе съ Фрейсінетомъ. Рібо заявивъ, що знае про се, але нѣякахъ пояснень близшихъ не давъ. Рôвножь и Фрейсінет не хотѣвъ вôдповѣсти, лишь заявивъ, що подасть свою дімісію.

НОВИНКИ.

— **Звѣстный рескриптъ ц. к. намѣстництва**, що блукавъ ся тôлькій часъ „безъ нумера“, вôднайшовъ уже свôй нумеръ въ Свидовôй на соборчику залѣщицкого деканата. Рескриптъ той „*зъ дня 20 н. ст. жовтня ч. 152*“, присланый до урядового трактованя деканови о. Скульскому епископомъ Юліяномъ Куиловскимъ, бувъ вôдчитаный на соборчику. Епископъ при пересылцѣ того рескрипту деканови, вôзвавъ его, щобы уважавъ на свое духовенство, а если бы въ деканатѣ були якій такій священики, якъ о нихъ написано въ рескриптѣ, абы донесъ ординаріятови.

— **Замѣсть вѣнцѣвъ на домовину д-ра Юліяна Целевича** постановили руско-народнѣ товариства зложитись на выданье одного тому науковыхъ „Записокъ товариства имени Шевченка“ и присвятити памяти дорогого товарища, многозаслуженого писателя и патріота.

— **На побôльшенье фонду на памятникъ Т. Шевченка надôслали дальше сеи працѣ П. Т. Товаришки**: 1) Ирена и Ольга Чачковскій зъ Товстого: шѣсть рушникôвъ, вышиваныхъ заполôчью; пôдставку, вышиванy волôчками на суканѣ, обшиту гачкованымъ кружевомъ зъ волôчокъ и срѣбнои нитки и пятнадцять штукъ выробôвъ глиняныхъ зъ тамошнои школы гончарскои. — 2) Ольга и Александра Гуркевичѣвнѣ зъ Корничъ: подушочку на шпильки зъ синього атласу, прикрыту гачкованымъ кружевомъ зъ шарыхъ нитокъ: двѣ рамки на фотографіи зроблены зъ соломы перевязанѣ червоною стяжкою; пôдставку зъ рôзныхъ волôчокъ и обслону на лямпу зъ рожевои бибулки. — 3) Вѣра Трусевичѣвна зô Львова: сашетку на зеленôмъ плюшу гафтовану рôзными шовками. — 4) Климентія Дзедьикъ зъ Вôльки: пушку на тютюнъ, вышивану рôжными шовками на срѣбнôмъ канзовôмъ паперѣ и прикрашену зелеными стяжками и соломяный кошичокъ на роботы жѣночѣ. — 5) Савина Поповичева зъ Буська: торбинку зъ шарого шовку, прикрашену шовковымъ гафтомъ на чорнôмъ оксамитѣ вôдъ себе, а вôдъ о. Ем. Петрушевича два рѣзьблены ножѣ до паперу. — 6) Каролина Ваньо зъ Кракова: настôльникъ, на котрôмъ вышитѣ довкола слова: „Ще не вмерла Україна і слава і воля, ще нам братя молоденькі усьміхнеть ся доля! згинуть наші вороженьки, як роса на сонци. На памятку з Кракова р. 1892.“; и щôточку оправлену въ оксамитъ зъ гафтомъ. — 7) Ольга Бачиньска зъ Псаръ: пôдставка зъ зеленого сукна, прикрашена довкола цвѣтами зъ скристалізованого алуну и подушочку на шпильки зъ зеленого сукна вышивану въ хрестики. — 8) Франціска Барусевичева зъ Псаръ: паперовый мальованый полумиокъ и краевидъ, мальованый на атласѣ. — 9) Ольга Коритовска, уч. IV кл. въ Калуши: кошичокъ зъ волôчокъ. — 10) Федора Глѣбовицка зъ Бережанъ: стоячу рамку на фотографію въ формѣ палеты уставленои на шталюзѣ зъ червоного оксамиту и синього атласу зъ вложенымъ портретомъ Т. Шевченка. — 11) Галюня Лепкôвна зъ Жукова: закладку до книжки, вышивану на паперовôй канвѣ. — 12) Олюня Лепкôвна зъ Жукова: закладку до книжки вышивану на паперовôй канвѣ. — 13) К. Шелеметкôвна зъ Бутынъ: фартушокъ мережаный и вышиваный хрестиками. — 14) Евгенія Погорецка зъ Сокаля: пôдставку, вышивану на паперовôй канвѣ, пôдшиту червонымъ атласомъ. — 15) Юлія Максимовичѣвна зъ Сокаля: пôдставку, вышивану на паперовôй канвѣ и кôстяну брансолетку. — 16) Ярослава Шенкирикъ зъ Тернополя: фартушокъ бѣлый муслиновый, вышиваный синымъ шовкомъ въ тѣни и подушочку на шпильки, гафтовану шовками на чорнôмъ оксаматѣ. — 18) Наталія Окуневска уч. III кл. зъ Кôцманя: стѣнный кошичокъ на щѣтки, вышиваный шовкамъ на срѣбной паперовôй канвѣ. — 18) Антонія Крохмалюкъ учителька зъ Батькова: велику серветку зъ шарого полотна, мережану и вышивану червоною волôчкою въ тѣни. — 19) Омеля Хомикъ зъ Бережанъ: два золотѣ реньскій. — 20) Емилія Глѣбовицка зъ Наквашъ: пôдставку зъ червоного оксамиту, прикрашену довкола цвѣтами зроблеными зъ всѣлякихъ насѣнь и корѣня. — 21) Людвика Глѣбовицка зъ Наквашъ: пошевку, вышивану кôлькома красками заполочѣ. — 22) Олимпія Лазоришакова зъ Любичѣ: жѣночу сорочку, вышивану гуцульскимъ узоромъ и уставку до подушки. — 23) Ольга Кмицикевичь зъ Фраги: шѣсть стирокъ до обтиранья начиня и шѣсть рушникôвъ, якихъ ся уживае при доеню коровъ. Всьо вышиване и значене. — 24) Евгенія Домбчевска зъ Дарахова: цѣлый стрôй народный для вôсѣмълѣтнои дѣвчинки. — 25) Маня Леонтовичь зъ Тартакова: уставку до малои пошевки. — 26) Ольга Леонтовичь зъ Тартакова; рушникъ домового выробу, вышиваный хрестиками въ народнѣ узоры. — 27) Ольга Иваницка зъ Тартакова: серветку на хлѣбъ вышивану въ цвѣты. — 28) Северина Криницка зъ Бобятина: серветку на стôлъ зъ шарыхъ и червоныхъ нитокъ роботы гачкованои. — 29) Неониля Криницка зъ Бобятина: гачковану блюзу до сорочки и поясъ зъ кольоровои вовны. — 30) А. В. почта Пеняки: кружево кльоцковои роботы. — 31) С. В. почта Пеняки: вышиввну пошевку зъ льняного полотна. 32) А. И. почта Пеняки: вышивану пошевку зъ льняного полотна. — 33) Теклюня, сѣльска дѣвчина, почта Пеняки: вышивану пошевочку на малу подушку, такожь зъ льняного полотна. — 34) Наталія Юркевичѣвна зъ Печенѣжина: подушку волôчкову въ тѣни жовтѣ, стриженои роботы. — 35) Одарка Шухевичѣвна зô Львова: вышиванѣ обвязки на пошевки и вышивану серветку на кошичокъ. — 36) Орися Шухевичѣвна зô Львова: вышиванѣ обвязки на рушники и вышивану серветку на кошичокъ. — *Ирена Герасимовичѣвна* въ Яновѣ коло Львова.

— **Огнѣ.** Въ Лановичахъ, въ повѣтѣ самборскôмъ, згорѣли дня 11 грудня с. р. три лихѣ загороды жидôвскѣ вартости 578 зр. Позаякъ два погорѣльцѣ були обезпеченѣ, оденъ на 300 зр. а другій на 400 зр., то пôдозрѣвають ихъ, що они самѣ пôдпалили свои домы. — Дня 17 с. м. по пôвночи выбухъ огонь въ громадѣ Нежуховѣ, въ стрыйскôмъ повѣтѣ. и спаливъ два домы и чотири стодолы, власнôсть пяти господарѣвъ. Шкода выносить около 1.700 зр., а була обезпечена лише на 600 зр. Причина огню незнана.

— **Нещасливый пригоды.** Въ ночи на день 23 с. м. найдено въ Коломыи, саме побôчь двôрця зелѣзницѣ въ напрямѣ якъ до Черновець, тѣло рекрута зъ 95 го полку пѣхоты, 15 комп., котрого переѣхавъ поѣздъ зелѣзничій — котрый поѣздъ, не знати — и роздеръ на куснѣ. Тои самои ночи упавъ на стаціи въ Снятинѣ кондукторъ Альбинъ Вилькôвскій, лѣтъ 55, батько 3 дѣтей, межи т. зв. пуфферы, котрѣ его роздушили. Нещасливый ще жие.

— **На загальныхъ зборахъ** „Общества Русскихъ Дамъ“ у Львовѣ вôдбувшихъ ся дня 20 н. ст. грудня выбранѣ до выдѣлу того-жь общества слѣдуючій члены: Вп. Ю. Ничаева предсѣдательôю, Евг. Лепкова заступницею предсѣдательки, Мар. Сивулякова касіеркою, Соф. Маркова секретаркою, Леонт. Чипчарова референткою, Ив. Лагола контрольоркою, а Клавд. Алексовичева, Анна Вѣнцковска, Ольга Гоцка, Мар. Джулиньска, Конст. Старомѣска, Ант. Онишкевичева, Ан. Шараневичева и Сав. Яновска яко выдѣловѣ. Ревідентками выбранѣ пп.: Евг. Павенцка и Ив. Курдидикова.

— **Холера.** Wiener Abendpost доносить: Проновый выбухъ холеры доносять зъ Залуча, въ повѣтѣ борщѣвскôмъ, де сконстатовано 3 случаѣ смерти на 4 занедужань. — Въ повѣтѣ гусятиньскôмъ сконстатовано дня 23 н. ст. грудня одинъ случай занедужания въ селѣ Сокиринцяхъ.

— **Пôдозрѣна смерть.** Зъ Топорова доносять до однôн львôвскои часописи, що въ присѣлку Боргникъ коло Лопатина занедужавъ дня 22 н. ст. грудня вечеромъ 7-лѣтный хлопець и середъ корчѣвъ и блювання умеръ за кôлька годинъ. Огляднъ помершого не було.

— **Жертва морозу.** Дня 7. грудня с. р. вертавъ Гнять Зволеньскій зъ громады Яцьмѣрь въ Сабôцкôмъ до Боська и въ дорозѣ замерзъ. На другій день найшли его неживымъ.

— **Въ справѣ музея мѣста Львова** выдали президентъ мѣста п. Мохнацкій и кустошъ архиву мѣского д-ръ Ал. Чоловскій вôдозву, котрою стараютъ ся придбати для музея велькій старинности, якій вяжуть ся зъ исторіею мѣста Львова, а именно: рѣчи выкопанѣ при роботахъ земныхъ або при реставраціи старыхъ домôвъ, плоскорѣзьбы, гербы, написи, статуѣ, старе оруже, рисунки выдôвъ, будôвель, памятникôвъ, монеты, начиня цеховѣ и т. д. Музей набувъ уже доволѣ гарныхъ рѣчей мѣжь ними образъ етики „Polonia“, и дôставъ цѣнныѣ дары вôдъ Вл. Лозиньского, Ив. Макана, Вл. Пшибыславского, Іос. Грабиньского, д-ра Ал. Семковича, Ад. Маньковского и другихъ.

— **Академія наукъ въ Краковѣ** оголосила конкурсъ зъ фундаціи бл. п. кс. Адама Якубовского на твôръ п. з. „Про шкôдникôвъ звѣрячихъ на засѣвахъ и яринахъ“. Нагорода 750 зр. може бути роздѣлена на двѣ по 500 и 250 зр. Выплата наступить ажь по выпечатаню нагорджeного твору. Речинець надсыланя конкурсовыхъ творôвъ (без именно, зъ доданьемъ коверты запечатанои и заосмотренои знакомъ, котрымъ буде назначена рукопись) установленый до 31 н. ст. грудня 1894.

— **Вовки въ Семигородѣ.** Зъ Сибіна доносять, що дня 16 н. ст. грудня хотѣвъ якійсь селянинъ зъ Раковицѣ, румуньского села, на полудне вôдъ Сибіна пôйти въ горы за своими вôвцями. Коли ишовъ черезъ лѣсъ напали на него вовки и забили. На другій день знайшли люде лишь обгризену голову, одну ногу и куснѣ зъ его одежѣ. Бôльше й слѣду по нѣмъ не лишило ся; пажерливѣ звѣрѣ все потягнули за собою въ дебры. Въ наслѣдокъ незвычайно скорои зимы найшло до Семигороду богато вовкôвъ зъ Россіи и Румуніи и волочать ся тамъ цѣлыми стадами та нападають не то на села, але забѣгають навѣть до мѣстъ, де по найбôльшôй части заѣдають псôвъ по улицяхъ.

— **Професоръ д-ръ Ненцкій** мавъ вôдчитъ въ петербургскôмъ товариствѣ лѣкарскôмъ про холеру и въ нѣмъ доказувавъ, що пôсля его розслѣдôвъ выкликують холеру три роды мікробôвъ и тогдѣ недуга буває дуже сильна, коли тѣ три роды разомъ выступають. Найлѣпшимъ средствомъ на холеру мае бути пôсля проф. Ненцкого бізмутъ зъ нафталемъ.

— **Крадѣжь въ ваґонѣ.** Въ однôмъ ваґонѣ першои клясы ѣхавъ сими днями зъ Вильна до Варшавы купець Карчмаръ. На стаціи Порѣче присѣло ся до него двохъ елеґантно одягненыхъ панкôвъ и почали зъ нимъ розмову, котра зъ разу вела ся якось мляво, але опôсля стала дуже весела. Одинъ зъ тыхъ панкôвъ почастувавъ Карчмара циґаромъ. Карчмаръ покуривши хвильку задрѣмавъ. Коли опôсля пробудивъ ся ажь въ Бѣлостоку, побачивъ, що его товаришѣвъ вже нема. Вôнъ до бôчнои кишенѣ за грôшми, а тутъ кишеня вирѣвана и 50 тысячѣвъ рублѣвъ пропало. Злодѣѣ одуривши его циґаромъ украли грошѣ и завчасу утекли.

— **Нападъ на почту.** Якійсь Мотьо Зоммеръ, довѣдавши ся вôдъ гуменного Іосифа Ґельбера, посесора въ Чорнокôнцяхъ малыхъ, що той же мае дôстати бôльшу суму грошей зъ Вѣдня за продани волы, напавъ на вôзокъ почтовый на дорозѣ мѣжь Копичинцями и Пробôжною. Выстрѣломъ зъ револьвера покалѣчивъ вôзника Яська, котрый венако не стративши вôдваги, по довшôй тяганинѣ зъ розбôйникомъ вырвавъ ему оружье и утѣкъ зъ вôзникомъ. Жандармерія арештувала напастника и теперь веде слѣдство въ Гусятинѣ адъюнктъ судовый п. Кульчицкій. Передъ кôлькома мѣсяцями выкрадено на тôй самôй почтѣ грошѣ зъ вôзка почтового.

— **Загадочне убійство.** Зъ Золочѣвского повѣта пишуть: Дня 18. с. м. ишовъ жидъ Савло Цикоріе зô Шпиклосъ до Майдану гологôрского. Пôдъ Майданомъ стоить въ лѣсѣ шопа Павла Захарчука зъ Ляцкого малого. Попôдъ тую шопу переходивъ Цикоріе; вôнъ заглянувъ до неи и побачивъ зовсѣмъ нагого трупа якоись жѣнки. О тôмъ повѣдомивъ вôнъ сейчасъ вôйта въ Майданѣ, а слѣдство переведене вôйтомъ и жандармерією наводить на думку, що жѣнку тую хтось убивъ. Однакъ дотеперь ще не можна було выслѣдити, хто она и хто ей убивъ. Ся пригода выкликала въ Майданѣ велику сензацію и всякій поголоски.

— **Клопôтъ зъ циганами.** Угорске міністерство справъ внутрѣшныхъ доси не знае кôлько есть циганôвъ на Угорщинѣ, бо они вѣчно волочать ся, тожь постановлено теперь списати ихъ всѣхъ одного дня т. е. 31 сѣчня 1893 р. въ цѣлôй Угорщинѣ. Того дня мають въ кождôмъ мѣстѣ и селѣ, де лишь знайдуть ся циганы, зразъ ихъ списати и того дня мусять всѣ циганы сидѣти тамъ, де будуть. Колижь бы они хотѣли того дня рушити ся зъ мѣсця, або коли-бъ за одинъ день не дало бы ся ихъ списати, а они хотѣли ити дальше, то всѣхъ ихъ будутъ замыкати до арештôвъ и доти тамъ тримати, доки ажь не переведуть конскрипціи.

— **Процесъ противъ адміністраціи державнои.** Предприемцѣ, що колись будували зелѣзницю, котра иде зъ Гусятина на Станиславôвъ, Стрый и т. д., т. зв. желѣзницю трансверсальну, а то: бар. Кароль Шварцъ, Левенфельдъ, Кнаверъ и Гросъ, запôзвали адміністрацію державну до вѣденьского суду краєвого и домагають ся вôдъ державы додатковои заплаты въ сумѣ 10,480.000 зр. Позываючій доказують, що они, будуючи трансверсальну зелѣзницю, выконали таки роботы, на котрѣ въ умовѣ зъ правительствомъ не згодили ся, а крôмъ того насежить ся ще имъ заплата и за тѣ роботы якій они выконали по колявдаціи сеи зелѣзницѣ. Формально запôзвали они долѣшно-австрійску прокураторію фінансову, котра теперь буде мусѣла на то вôдповѣдати, очевидно, порозумѣвшись насампередъ зъ дотычнымъ міністерствомъ.

— **Абонаментъ почтовый на часописи.** Сими днями появила ся книжка, обôймаюча списъ всѣхъ часописей, якѣ можна передплачувати за посередництвомъ урядôвъ почтовыхъ. Списъ обôймае: 3390 нѣмецкихъ часописей, 8 арабскихъ, 3 вôрменьскѣ, 8 болгарскихъ, 448 ческихъ, 38 хорватскихъ, 21 даньскихъ, 446 англійскихъ, 1 еспоньска, 2 фінськѣ, 479 французскихъ, 31 грецкихъ, 7 еврейскихъ, 18 голяндскихъ, 47 италійскихъ, 6 латиньскихъ, 11 норвеґскихъ, 1 перска, 153 польскихъ, 2 португальскѣ, 1 романьска, 23 румуньскихъ, 53 россійскихъ, 30 рускихъ, 16 шведскихъ, 22 сербскихъ, 9 словацкихъ, 35 словеньскихъ, 17 испаньскихъ, 8 турецкихъ, 147 мадярскихъ, 1 фламандска и 6 вендійскихъ.

Наука штука и література.

— **„Зоря — илюстроване літературно наукове письмо для родинъ“.** Пôдъ такимъ заголовкомъ помѣстивъ выходячій въ Москвѣ журналъ „Артистъ“ у вôддѣлѣ оповѣстокъ и критичныхъ замѣтокъ ось яку статью, котру отсе подаемо въ перекладѣ: „Зъ тои поры, якъ въ Россіи кругъ выдань на украиньскôй мовѣ ограниченый на историчнѣ памятники и творы краснои словесности, Галичина и Буковина стали выключною ареною дѣяльности письменникôвъ и публицистôвъ спорôдненого зъ нами племени. Имовѣрно мало де-кому зъ нашихъ читателѣвъ звѣстно, що теперь украиньско-руска праоа числить до 20 періодичныхъ выдань [тутъ вчислено очевидно всякій „Вѣстники епархіяльнѣ“ и т. д. — *Ред.*] політичныхъ, літературныхъ и науковыхъ. Мѣжь ними, якъ по зверхнôй формѣ, такъ особливо по внутрѣшнôмъ змѣстѣ, вырôзнюе ся двотыжднева часопись, котрои назву мы навели высше. 13-ый рôкъ выдания доказуе, що „Зоря“ придбала собѣ поважный кругъ читателѣвъ и користуе ся ихъ бôльше або менше постôйными симпатіями. Успѣхъ сего журнала стане зрозумѣлымъ, наколи мы звернемо увагу на складъ его помôчникôвъ. Имена пп. Нечуя-Левицкого, Мирного, Мордовця, Конисского, Кропивницкого, Карпенка-Карого и иншихъ доказують, що „Товариство имени Шевченка“ яко выдавець „Зорѣ“ и Василь Лукичь яко ей редакторъ зъединили около себе найлѣпшій силы украиньскои літературы, такъ що зъ огляду на белетристичный матеріялъ часопись ся безъ сумнѣву стоить высше по-надъ усѣ звѣстнѣ намъ украиньско-рускій періодичнѣ выдания. Въ минувшôмъ роцѣ, окрôмъ двохъ бôльшихъ повѣстей и двохъ драматичныхъ творôвъ, надруковано въ „Зорѣ“ дуже богато оповѣдань, нарисôвъ, ескізовъ, споминôвъ, що малюють житье цѣлои Украины зъ ей радощами и злиднями, чудовыми пѣснями и безмежною розлогостію зеленыхъ степôвъ. Гармонічнѣ поезіи, повнѣ властивои сынамъ полудня фантазіи и тихого суму доповняють загальный поетичный кольоритъ літературного вôддѣлу. Але другуючи творы найлѣпшихъ украиньско-рускихъ письменникôвъ и поетôвъ, редакція „Зорѣ“ удѣлюе немало мѣсця критицѣ, бібліоґрафіи, статямъ зъ рôзныхъ галузей науки и штуки. Що-до зверхнои стороны часописи мусимо замѣтити, що „Зоря“ выдае ся дуже гарно: друкуесь на гарнôмъ папери и хорошими черенками. Взагалѣ „Зоря“ робить вельми хороше вражѣнье и мы зъ щирои душѣ бажаемо „Товариству имени Шевченка“ и п. Василеви Лукичеви успѣху въ ихъ змаганю пôдняти духовый, и естетичный рôвень своеи народности.“ — Мило намъ занотувати сей симпатичный голосъ россійского журнала про нашу белетристично наукову часопись „Зоря“.

Именованя, перенесеня конкурсы и п.

— **Именованя.** Міністеръ рôльництва именувавъ асистента лѣсового заряду лѣсами державными Александра Бервида и приватного техніка лѣсового Іосифа Брикчиньского, адъюнктами инспекціи лѣсовои въ службѣ техніковъ лѣсовыхъ політичнои адміністраціи. — Намѣстникъ именувавъ концепіста Стан. Вельконольского секретаремъ повѣтовымъ. — Львôвскій высшій судъ краевый надавъ канцелістови при судѣ повѣговôмъ въ Сгрыю посаду ведучого книги ґрунтовѣ при тôмъ-же судѣ.

— **Перенесеня.** Намѣстникъ перенѣсъ секретаря повѣтового Ивана Тополького зъ Яворова до Бродôвъ.

Послѣдни вѣсти.

До выдѣлу Народнои Рады выбранѣ: Юл. Романчукъ, д-ръ Кость Левацкій, д-ръ Д. Савчакъ, Ан. Вахняниъ, Ив. Белей, д-ръ Щаст. Сельскій, и о. Стефановичь а заступниками: О. Д. Ленкій, М. Сгрусевичь и о. Д. Лопатиньскій. Головою выбраный всѣми голосами, кромѣ двохъ, пос. Юл. Романчукъ.

О год. 1-шôй розпочавъ пос. Юл. Романчукъ рефератъ про політичну ситуацію въ теперѣшнôй добѣ. Референтъ представивъ хôдъ справъ, якъ они розвивались въ часѣ послѣдныхъ двохъ лѣтъ. Представленье справы було такъ конкретне и живе, що участники зборôвъ дуже интересувались въ часѣ сего довгого — до пôвтора годины треваючого реферату и перебивали его вôдъ часу до часу своими замѣтками.

О год. 3½ перервано дальшѣ нарады задля участи многихъ членôвъ сихъ зборôвъ въ похоронахъ пок. д-ра Юл. Целевича, а назначено продовженье зборôвъ на годину 6-ту. Участники зборôвъ заявили велику охоту не перерывати нарадъ, позаякъ референтъ пос. Ро-

манчукъ заповѣвъ представленье заключень, якій выходять въ фактовъ въ теперѣшной ситуаціи політичной.

На зборы наспѣли три телеґрамы: зъ Самбора, Журавна и Тернополя, а участники приняли оплесками сѣ заявленя Русинівъ на провінціи.

——

На вивѣшный похоронъ д-ра Юліяна Целевича наспѣли на руки редакціи „Дѣла“ телеґрамы:

Зъ Підбужа: Нинѣ ховае передчасно Русь-Украина одного зъ найлѣпшихъ своихъ сыновъ — Юліяна Целевича въ могилу. Дай намъ Боже такихъ горячихъ патріотовъ зъ такимъ постойнымъ характеромъ, зъ такою вытревалою працею въ хосенъ нашого народу бльше, а тогды-бъ здвигнувъ ся скоро нашъ народъ зъ великого свого упадку. — Титко Реваковичь.

Зъ Коломыѣ: Щиро жалѣемо надъ утратою неутомимого роботника историка галицко-руских простонародных руховъ и высоко-гуманного члена руском сусольности, незабутного Юліяна. Честь его памяти! — Д-ръ Даниловичь. Герасимовичь. — Д-ръ Кобриньсвій. Павликъ. Печерсвій. Сосенко. Трильовсвій.

Зъ Качики [на Буковинѣ]: Прошу докинути на могилу незабутного професора д-ра Юліяна Целевича грудку землѣ вздъ бувшого его ученика — Ивана Глѣбовицкого.

Зъ Рашева: Глубоко тронутій вѣстію о нечаяной кончинѣ многозаслуженого Юліяна Целевича, не мога лично участвовати въ похоронахъ, тымъ путемъ выражаемъ жаль надъ могилою знаменитого историка и мужа жертвувавшого себе для народа. Миръ его праху! да будетъ память о нѣмъ отъ рода въ родъ! — Свистунъ. Негребецвій. Долинницвій. Кордасевичь. Ґецѣвъ.

——

Въ послѣдной хвили одержуемо зовсѣмъ певну вѣсть, що папа римскій рѣшивъ споръ Тучапскій на некористь руско-кат. обряду.

Тучапяне вже латинники!

Вѣдомость о томъ мусять уже мати епископы галицко-рускій, бо въ Риму рѣшенье вже выекспедіоване.

Руско-католицка церковь, знищена въ Россіи въ користь православія, тратить теперь въ Галичинѣ цѣлу одну парохію въ користь церкви латинъскои... Переломъ зроблено... Що то буде дальше?!..

——

Похороны пок. д-ра Юл. Целевича вздбулись при великомъ здвизѣ народу. Походови проводили оо. крилошане: Турквевичь, Каратницвій и Ал. Торонській. Надъ гробомъ промовляли: катихатъ о. Ал. Торонській, проф. Вахнянинъ и ученикъ Цѣпановсвій.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 27 грудня. Въ недѣлю вздбули ся тутъ зборы Русиновъ всѣхъ сторонництвъ и ухвалили протестъ противъ звѣстного рескрипту намѣстництва львовского.

Вѣдень 27 грудня. умеръ тутъ посолъ рады державнои д-ръ Фуссъ.

Вѣдень 27 грудня. Переговоры гр. Тафого зъ провдниками клюбовъ розпочнуть ся заразъ по святахъ. Міністеръ Гавчь выготовивъ уже проєктъ спольного дѣланя.

Дублинъ 27 грудня. Передъ двома днями въ ночи бувъ тутъ атентатъ на державного секретаря Морлея. Згинувъ лишь одинъ комісарь поліціи.

Надослане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНОТКИ. Сей пластеръ не мѣстить нѣякихъ шкодныхъ субстанцій и дѣлае скоро, певно и лагодно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Аптика „подъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вздворотною почтою. 4379

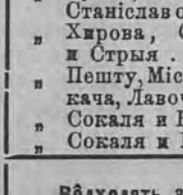

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

подъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ подъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ**

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. осо.	пот. осо.	пот. осо.	пот. кр.
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	901	—	—	—
„ Підволочискъ и Бродовъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Підволочискъ и Бродовъ (на дворець Підз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радовцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичь	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы руской	—	—	—	—	—	832

Вздходять зъ Львова.	пот. посп.	пот. посп.	пот. осо.	пот. осо.	пот. осо.	пот. кр.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	—	—	756	—
„ Підволочискъ и Бродовъ (зъ голов. двірця)	258	—	941	1026	—	—
„ Підволочискъ и Бродовъ (зъ Підзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичь	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радовцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Руской	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѣсля годинника львовского. Числа пѣдчеркнені означають пору 2238 ночну вздъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Вже печатае ся **дванацятый** и послѣдный выпускъ сочиненя пѣдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушовъ друку) або въ IV томахъ и укончить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпусковъ буде цѣна сочиненя пѣдвышена на 10 зр.

4396 3—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**

професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ

СКЛАДЪ КАВЫ

АРТУРА КОСЦИЦКОГО

пѣдъ назвою 2227

„СІРІЮСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

вхѣдъ такожь въ улицѣ Тихои

поручае лишь найлѣпшій роды Цейлонъ, Мокку и Американьску по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци ½ кільо 1 зр., на провінціи 4¾ кільо зр. 10 кр. 10 франко.

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ

І. ВОЛЯ

у Львовѣ ул. Сикстуска ч. 6.

поручае Впов. Публицѣ

4470 **на пору зимову** 7—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляесь совѣстно, скоро, оплатно и зъ опакованьемъ.

Новѣ уніформы

для урядниковъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстной вдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленій,

Рѣвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформовъ для урядниковъ державныхъ и предкладаю мій богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

Музикальна бібліотека!

Слѣдуючій выпуски можна ще достати:

VII-ый: I-ше „Quodlibet“ — мужескій хоръ М. Лисенка — 30 кр.

X-ый: „У Петровку“ и „Якъбы-мь знала“ муж. хоры Исид. Воробкевича — 25 кр.

XI-ый: II-ге „Quodlibet“, хоръ муж. М. Лисенка — 30 кр.

XII-ый: „До бою“ муж хоръ Порф. Бажаньского, — 20 кр.

XIII-тый: „Вечѣръ“ и „Милованка“, сольо зъ акомп. форт., М. Лисенка — 20 кр.

XIV-ый: „Три шляхи“, муж. хоръ Г. Топольницкого — 25 кр.

XV-ый: „Три пѣсня“, сольо зъ акомп. фортеп. — А. Купчиньского — 25 кр.

XVI-ый: „Вѣтрогоны“ коломыйки и думка уложенй на фортепянъ Ост. Нижанковского — 30 кр.

XVII-ый: „Три квартеты“ муж. хоръ Цетвиньского-Недѣльского — 30 кр.

При замовленяхъ просить ся [до 1 н. ст. сѣчня] адресувати:

„Выдѣлъ товариства Львовскій Боянъ“ у Львовѣ улиця Ворменьска ч. 27.

ПЕЧАТНЯ и ЕКСПЕДИЦІЯ ДРУКОВЪ

І. ДАНКЕВИЧА

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

заосмотрена въ машины поспѣшній найновѣйшои формы, въ черенки пѣсля найкрасшихъ взорцѣвъ, **выконуе всѣякій друки чорно и красками** для розличного ужитку, скоро и дешево.

На складѣ утримуе готовій друксорты для **всякои потребы.** — На жаданье посылае цѣнники **безплатно и франко.** 4502 3—4

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовеньству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѣй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вздкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскій* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пѣдъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товаровъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестовъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помочнымъ и дасть менѣ можность правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякій жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 12—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

Найвздповѣднѣйшимъ дарункомъ на Рождво або Новый Рокъ есть:

Илюстрованый Календарь Просвѣты

на рокъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Достати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Ворменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручае

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка ¼ фунта 50 кр.

Для церквей

Одинокій правдивый

ангельскій бальсамъ чудотворный

Найстарше, найуспѣшнѣйше и найлѣпше, а при томъ найдешевше універсальне лѣкарство народне и домашне, майже противъ всѣхъ недугъ внутрѣшныхъ и вижшныхъ.

Одиноке мѣсце выробу и купна есть аптика „подъ ангеломъ хоронителемъ“ аптикаря Адольфа Tirpi (Thierry) въ Преградѣ въ Хорватіи. Кожда флашочка мусить мати червону етикету, зъ такою самою маркою охоронною, дальше мусить бути завинена въ покажчикъ уживаня рѣвножь зъ такою охоронною маркою, а вкінци **мае бути замкнена срѣбною металевою каплею,** на котрій вытиснена фірма: „Адольфъ Tirpi, аптика „подъ ангеломъ хоронителемъ“ въ Преградѣ“. Кождый, въ якій небудь иншій способъ зробленый бальсамъ, не заосмотреный всѣми тыми высше наведеными признаками правдивости, треба вздкидати, бо всѣ ти наслѣдувания мають въ собѣ лише забороненій, драстично дѣлаючій, отже шкодній части складовій якъ альоесъ и т. ин. Де нема складу мого одинокого правдивого бальсаму, треба замовляти впростъ и адресувати: **„До аптики „подъ ангеломъ хоронителемъ“ А. Tirpi въ Преградѣ коло Рогічь-Завербрунъ“.** Пересылае ся лише за послѣплатою або за попереднымъ присланьемъ належитости. Коштуе зъ оплатою почтовою, пачкою, опакованьемъ и листомъ фрахтовымъ:

12 малыхъ або 6 великихъ фляшокъ 1·86 зр.
60 „ „ 30 „ „ 6·08 „
до Босны и Герцеговины 2·30 евентуальн. 7 зр.

Фальшовниковъ и наслѣдуючихъ потягаю до строгои одвѣчальности на основѣ закона о маркахъ охоронныхъ, такъ само розпродуючихъ фальсіфікаты. Свѣдоцтво звятокъвъ высокого кор. правительства краевого каже на основѣ аналітичного розслѣду (Число 5782—B. 6108), що мій выробъ не мае въ собѣ нѣякихъ забороненыхъ або здоровлю шкодныхъ частей складовыхъ. Списъ краевыхъ и поза-краевыхъ аптикъ, де находять ся склады, выдае ся що повъ року.

АДОЛЬФЪ TIRPI

аптикарь „подъ ангеломъ хоронителемъ“ въ Преградѣ коло Рогічь-Завербрунъ. 4509 1-6

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вздъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційній выставляють ся въ языцѣ рускомъ — **всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски.** — Близше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4258

УЧИТЕЛЬ орґанъ руского товариства педаґоґічного, двотыжденникъ недаґоґічно-науковый, выходить вздъ 1 червня 1869 р. у Львовѣ ул. Ворменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рокъ 3 зр., на повъ року 1.60 зр., на чверть року 1 зр.

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выдання

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вздъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Підвалье ч. 9. 4471

СТАРІЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимають ся до вздновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Бедникового.

Ч. 283. Львôвъ, Середа 16 (28) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских святъ) о 5-бій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на кереснѣ разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлий рôкъ	18 зр.	на цѣлий рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлий рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попереднє застереженьє. — Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта Поодинокe числo коштує 8 кр. в. в.

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одного рôчнѣ инсератового въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. в. в Подякы числять ся по 10 кр. вôдъ сотника

У Львовѣ, дня 28 н. ст. грудня 1892.

Новый ударъ упавъ на галицку Русь — симъ разомъ изъ стороны Риму. Якъ вже у вчерашнôмъ числѣ „Дѣла“ занотували мы: Римъ призволивъ на переxôдъ Тучапянъ зъ обряду грецкого на обрядъ латиньскій. Concordia, т. е. договôръ заключеный межи галицко-русинамъ епископатомъ а Римомъ пок. митрополитомъ Литвиновичемъ за-для оборонѣ греко католицкого обряду въ Галичинѣ та на Буковинѣ, надôрваный. Латинники побѣдили насъ и можуть тріюмфувати. Наколи були инѣ представленя въ тôй справѣ до Риму зô стороны князівъ церкви нашои, они не устоялись. Вплывы, церкви нашôй неприхильнѣ, котрыхъ жереломъ есть латиньске духовеньство таки въ самôй Галичинѣ, переважила, а Римъ не унявъ ся за непарушимістію обряду своихъ послѣдныхъ уніятôвъ.

Се факты.

Справа се дуже поважна и мы радѣ бы передовсѣмъ почути голосъ самыхъ владикъ нашихъ. Мы радѣ бы знати: щô зроблено изъ стороны епископату руского на вôдверненье сего тяжкого удару на увіятску церковь и въ якихъ причинъ та на основѣ якихъ информацій мôгъ Римъ призволити на нарушенье правъ церкви рускои, а тымъ самымъ пôддержати и потвердити пôдпольну роботу ярославского латиньского духовеньства.

На-теперь однакожь можемо вже сконстатувати, що вѣсть про принятье Римомъ Тучапянъ до церкви латиньскои — выкликала межи Русинами у Львовѣ дуже сильне огôрченье, и Тучапы були вчера предметомъ поважныхъ приватныхъ розговôровъ. Кождый пытавъ: що робити и за якѣ средства принятись, щобы подôбнѣ удары не тôлько вôдвернути на будуще, але й сю похибку въ політицѣ Риму супротивъ церкви рускои якъ найскорше поправити? Аргументъ „Roma locuta, causa finita“ не переcвѣдчувавъ нѣкого. Казано, що вôдъ папы зле поінформованого треба вôдкликатись до папы лучше поінформованого. Жалувано, що се сталось якъ разъ въ порѣ, коли Русины, свѣтскѣ разомъ зъ духовными, почали заходитись коло намѣреного обходу ювілею 50-лѣтя священьства папы и намѣренои ѣзды до Риму зъ дарункомъ для папы вôдъ руского народу, — а рѣшенье Риму въ справѣ тучапскôй не може на все те остатись безъ вплыву. Говорено, що руско-католицка церковь мае теперь въ першôй лінiи потребу вбирания фонду для ратованя себе вôдъ такихъ нещасть, якъ нещастье тучапске. Не закрывано й того, що Тучапы готовѣ выкликати поважнѣ ремонстрациі всѣхъ Русинôвъ, бо зъ латиньствомъ звязанѣ тѣсно змаганя сусѣдôвъ нашихъ до польщеня Руси. Не лишь сама унія загрожена справою тучапскою, але й народность руска, а жива народность того стерпѣти не може. Справу тучапску лучено зъ нашквілями на духовеньство руске, зъ крайно шовіністичными выступами прасы польскои супротивъ Русинôвъ въ найновѣйшихъ часахъ и зъ такима-жь выступами шляхты польскои на недавныхъ sejmikach въ Перемышли и Тернополю, зъ справою горячкового будованя костелôвъ на Руси... И на основѣ всего того заключувано, що у насъ готовi прийти до поважныхъ зволокôвъ. Наколи Римъ жадае вôдъ Русинôвъ шанованя уніи церковнои и привязаня до неи, то повиненъ и самъ тую унію берегти. Чи бы унія справдѣ мала бути лише мостомъ до латинщеня Руси, а черезъ латинщенье ей до польщеня?!

Мы надѣемо ся, що въ виду всего того епископатъ рускій поясныть весь хôдъ справы тучапскои и въ интересѣ церкви руско-католицкои и Риму ужие всѣхъ способôвъ, щобы вôдвернути лихѣ наслѣдки сего драстичного нарушеня церковныхъ и національныхъ правъ галицкихъ Русинôвъ.

Рефератъ д-ра Костя Левицкогоо на зборахъ „Народнои Рады“ о програмѣ народнôй

звучить дословно ось такъ:

Свѣтлый Зборе!

Предкладаючи Свѣтлому Зборови „народну програму“ — уважаю вôдповѣднымъ подати: причины, за-для котрыхъ выдѣвъ Товариства політичного „Народна Рада“ приступивъ до уложеня програмы народнои, якъ такожь провôдай гадки тои-жь народнои програмы.

Вôдъ року 1848-го, то есть вôдъ хвилѣ вôдгоженя житя політичного мѣжь галицкими Русинами пару разôвъ проголошувано у насъ програмовôй заявленя. А якъ кожда програма свѣдчить про напрямъ житя політичного середъ народу, такъ проголошенѣ въ стороны Русинôвъ по день нинѣшный програмы — значно рôзнять ся межи собою.

„Рада народна руска“ проголосила въ роцѣ 1848-ômъ заявленье програмове, ставючи на становиску самостôйности народу рускаго, узнаючи народъ рускій за „націю“, що мае не лишь право до житя, але такожь право и обовязокъ до ширшого розвою національно-культурного.

Зъ бѣгомъ часу вôдносины мѣжь Русинами почали змѣнятись. Замѣсть держати ся крѣпко свого народу, працюючи успѣшно надъ его пôднесеньемъ, одна часть интелігенція руских въ шѣстьдесятыхъ рокахъ: поводована неприхильною системою краевого правительства якъ такожь посторонными вплывами — почала пôдносити напротивъ програмы самостôйности народнои напрямъ „обединенія“ народу рускаго зъ народомъ россійскимъ, уважаючи народъ рускій за частину народу россійского, котра то частина нѣбы не въ силѣ нѣчого добити ся, а лишь може то осягнути, що за нею и для нея зробить Россія.

Тымъ чиномъ ставъ ся роздоръ межи Русинами о суть рѣчеву. Народне сторонництво пôднало старый прапоръ національный патріотôвъ русинахъ зъ року 1848-го, а такъ званe старе сторонництво пôднялось ширити нового, але погубного „обединенія“, чи то явно, чи то скрыто пôдъ покрывкою правописи або языка историчного. — Зъ-вôдси выйшла борба партійна мѣжь обома рускими сторонництвами въ краю. Намаганя до спôльнои, тревалои акціи обохъ сторонництвъ — оказали ся безуспѣшными, позаякъ рôзница обохъ сихъ сторонництвъ лежить въ основахъ засадничихъ, котрѣ нѣколи разомъ не зôйдуть ся.

Народне сторонництво, дôйшовши до силы и значеня въ краю та добачуючи неможливôсть спôлынои акціи зъ старымъ сторонництвомъ, приступило до заснованя нашого товариства політичного „Народна Рада“, котре на першихъ загальныхъ зборахъ року 1888 го на ново пôднесло заявленя програмовôй „Рады народнои рускои“ зъ року 1848 го. Вôдтакъ наши народнѣ послы въ соймѣ краевôмъ проголосили въ роцѣ 1890 ômъ заявленя програмовôй народного сторонництва, котрѣ то ихъ заявленя одобрили и приняли другѣ загальнѣ зборы нашого товариства політичного „Народна Рада“ зъ року 1890 го, а нашѣ послы въ радѣ державнôй у Вѣдни повторяли тотѣ заявленя програмовôй въ роцѣ 1891-ômъ устами посла Романчука.

Въ роцѣ 1890 ômъ вытворило ся трете сторонництво межи Русинами въ краю, а то фракція радикальна, котра рôвножь выступила зъ заявленями програмовыми. Именно въ програмѣ мінімальнôй стануля фракція радикальна на становиску національнôмъ, але въ програмѣ максимальнôй поклала за головну цѣль: устрôй комуністичный.

Супротивъ тыхъ, въ рôзныхъ часахъ и въ рôзный способ проголошеныхъ заявленъ програмовыхъ межи Русинами, уважавъ выдѣлъ товариства політичного „Народна Рада“ у Львовѣ яко представитель народного сторонництва въ краю за рѣчь конечну: уложити одноцѣльну програму народну. Програма тота не мѣстить въ собѣ що-до самои рѣчи нѣчого нового, она бо есть выcловомъ стремлень и бажань загалу народу рускаго, а основуесь на заявленяхъ програмовыхъ: „Рады народнои рускои“ зъ року 1848-го, першихъ загальныхъ зборôвъ „Народнои Рады“ зъ року 1888 го, рускихъ народныхъ послôвъ соймовыхъ зъ року 1890 го и рускихъ послôвъ рады державнои зъ року 1891-го.

Програму предложену уложивъ выдѣлъ за порозумѣньемъ зъ нашими народными послами и представивъ ей зобраным мужамъ довѣря въ дни 24 н. ст. марта 1892 року, котрѣ приняли ей въ цѣлости.

Що-до самои рѣчи, предложена програма складае ся зъ двохъ частей: зъ самои народнои програмы и зъ нашихъ жадань пôдъ теперѣшну хвилю до правительства, послôвъ и загалу Русинôвъ. Часть перша, то есть сама народна програма есть безъусловна и незмѣнна въ тôмъ значеню, що кождый Русинъ народного сторонництва у всѣхъ своихъ зносинахъ мае обовязокъ придержувати ся основъ народнои програмы. Друга часть, то есть нашѣ жадання пôдъ теперѣшну хвилю, не суть незмѣннымѣ, позаякъ зъ змѣною данныхъ обставинъ и потребъ народу рускаго — уляжуть змѣнѣ средства а особливо-жь нашѣ жадання супротивъ правительства.

Народна програма вложена зъ десяти точокъ, що мають становити нашѣ заповѣди народнѣ. — Вступъ до нея означуе головно: правно-державне становиско народу рускаго въ Галичинѣ, яко части народу руско-украинъского, що утративши самодѣльнôсть державну — нѣколи не зрѣкае ся правъ самостôйного народу, безъ огляду на часъ и способъ осущеня своихъ правъ національныхъ. Се вдея народу жючого, котра мае его одушевляти у всякôмъ дѣлѣ народнôмъ.

Наступаючѣ десять точокъ означують нашу роботу народну и наше вôдношенье до тыхъ чинникôвъ, котрѣ можуть мати вплывъ на розвôй народу рускаго. Уважаючи народъ рускій самостôйнымъ народомъ славяньскимъ, бажаемо всесторонного и свобôдного розвою всѣхъ верствъ рускои суспôльности. Хочемо просвѣтою пôднести нашъ рускій народъ до самосвѣдомости горожаньскои, на питомôй основѣ національнôй. Хочемо всѣми законными средствами двигати нашъ народъ зъ упадку економічного и довести всѣ верствы народу рускаго до добробыту, яко пôдставы розвою народного. Хочемо всѣ здобутки здорового поступу и науки ширити мѣжь нашимъ рускимъ народомъ, якъ такожь політично образовати масы рускаго народу и довести ихъ до самосвѣдомости політичнои, щобы цѣлый народъ рускій бувъ въ силѣ берегти и добувати повнѣ свободы, змагаючи до поправы свого быту політичного дорогою самоуправы. Въ вôдношеню до державы австрійскои, въ котрôй живемо, — заявляемо, що бажаньемъ нашимъ есть: на основѣ запорученои конституціи здобути народови рускому таке становиско політичне, яке ему належить ся межи народами сеи державы.

Що-до вѣры, то яко галицкѣ Русины уважаемо шкôдливымъ: змѣну нашои руско-католицкои вѣры якъ такожь жадаемо для тои жь церкви належныхъ ей правъ.

Супротивъ другихъ сторонництвъ політичныхъ рускихъ въ краю заявляемо, що ихъ становиска самостôйности народу рускаго нѣколи не зôйдемо а тымъ самымъ спôльно дѣлати можемо лишь зъ тыми людьми нашихъ сторонництвъ рускихъ, котрѣ своею дѣяльностію не будуть выступати противъ идеи самостôйности народу рускаго а тымъ самымъ не будуть дѣлати противъ добра справы рускои.

Супротивъ народу польскаго яко нашого найближшого сусѣда заявляемо, що не хочемо нарушати правъ національныхъ народности польскои, але при тôмъ жадаемо у всѣхъ напрямахъ повнои рôвноправности для народу рускаго и того будемо добиватись всѣми силами.

Въ кôнцю що-до правительства заявляемо, що не бажаемо борбы політичнои и всьмо готовѣ навѣть поперати таке правительство, котре доложить заходôвъ въ цѣли заспокоеня справедливыхъ жадань народу рускаго. Наколи однакожь правительство не дае намъ конституційнои охороны правъ и интересôвъ народу рускаго, то мы не лякаемо ся борбы за нашѣ права и готовѣ на ту дорогу вступити кождои хвилѣ!

Отъ се нашъ заповѣтъ народный, що выплывае зъ душѣ и серця кождого щирого Русина. За мало однакожь принять се до вѣдомости, але намъ треба сѣ основы народнѣ ширити межи цѣлымъ народомъ русинмъ и переводити ихъ въ дѣло. Наколи проголошуемо нашу народну програму, то робимо се въ тôй цѣли, щобы вказати дорогу: куда мае ити наша робота у всѣхъ напрямахъ. Звôдси выходить потреба орґанізациі нашихъ силъ народныхъ по цѣлôмъ краю. Не оглядаймо ся на те, яка есть політика правительства супротивъ Русинôвъ: чи прихильна, чи менше прихильна. Цѣлый бо народъ рускій мае вести роботу орґанічну зъ долины, щобы бувъ готовый на всякій часъ! Самѣ здобутки політичнѣ не принесуть намъ хôсна, бо лишь той народъ есть въ силѣ выкôристувати права політичнѣ, котрый бувъ въ силѣ здобути собѣ тотѣ права. Не можна поминути ту и тои обставины, що добра орґанізація народна пôдержуе дѣяльность не лишь товариствъ політичныхъ, але такожь народныхъ заступниôвъ — наколи тотѣ находять крѣпку основу въ самôмъ народѣ.

Тому треба намъ проникнутись зъ всякои байдужности и легковаженя справъ народныхъ, не треба допускати знеохочення по неудачахъ, але зъ повнымъ завзятьемъ и вѣрою въ будучнôсть ити смѣло въ передъ.

Симъ кôнчу мою промову и прошу о принятье народнои програмы.

Зборы „Народнои Рады“.

(Дальше.)

По рефератѣ д-ра Костя Левицкого зарядивъ предсѣдатель зборôвъ перерву, щобы зобранѣ порозумѣли ся що-до выбору членôвъ выдѣлу.

По отвореню зборôвъ вôдчитано отсѣ наспѣвшѣ телеґрамы:

Самбôръ: Слава и честь борцямъ за народну справу, свободу и права. Однодушно приступаемо до вашихъ ухвалъ. — Члены самбôрскои філіи „Просвѣты“.

Журавно: Завзято берѣмъ ся до дѣля, — Нехай мати усмѣхнеть ся, — Весь зъ нами народъ и сила, — Самъ нашъ ворогъ схаменеть ся. — Терешкевичъ.

Тернопôль: Щасть Боже въ праци надъ пôднесеньемъ рускаго народу. — Охвичъ.

Зборы выбрали черезъ аклямацію новый выдѣлъ, пôсля предложеня о. Цурковского. До выдѣлу вôйшли: яко члены: Ю. Романчукъ, д ръ Кость Левицкій, д ръ Д. Савчакъ, Ан. Вахнянинъ, Ив. Белей, д-ръ Щ. Сельскій и о. Ал. Стефановичъ; яко заступники: о. Д. Лепкій зъ Горбачъ, М. Струсевичъ и о. Д. Лопатиньскій.

Приступлено до выбору головы товариства. П. Ан. Вахнянинъ зробивъ предложенье, чи не годилось бы выбрати головою д-ра Костя Левицкого, бо посолъ Романчукъ перебувае часто у Вѣдни. Надъ симъ предложеньемъ выявилась дискусія, въ котрôй брало участь нôлькохъ членôвъ, янъ зô Львова такъ и зъ провінціи, а всѣ однодушно заявили, що головою товариства може бути лишь пос. Романчукъ. При голосованю за внесеньемъ п. Вахнянина заявились лишь два голосы, а выбôръ пос. Романчука на голову товариства принято довго тревающими оплесками.

Четвертою точкою програмы зборôвъ було: представленье ситуациі політичнои въ теперѣшнôй добѣ. Рефератъ припавъ въ участи пос. Романчукови. Въ салѣ настала тишина, всѣ зъ напруженою увагою прислухувались сему рефератови.

Може було бы вôдповѣднѣйше, — зачавъ пос. Романчукъ — щобы хто иншій взявъ на себе сей рефератъ, бо при обговореню ситуациі мусить мѣстити ся и критика въ дѣяльности послôвъ, отже прийдесь бесѣдникови говорити про свою дѣяльность яко посла. Однакъ зъ огляду на се, що якъ разъ послы могли найлѣпше приглянутись всѣмъ справамъ, то й представленье справъ зô стороны посла выпаде точнѣйше. Представленье ситуациі буде цѣлкомъ обективне и обмежатись буде на самѣ головнѣ факты.

Въ р. 1890 въ часѣ засѣдань сойму правительство саме зробило иніціятиву до взаимного зближеня Русинôвъ и правительства. Звернуло ся до народовцѣвъ, и цѣлкомъ справедливо, бо народовцѣ занимають таке становище, котре одиноке лишь може пôдперти додатно правительство. На домагання народовцѣвъ, щобы система була змѣнена, щобы Русины не були уважанѣ за елементъ пôдрядный, лишь були на рôвни трактованѣ зъ нашими народностями та щобы поодинокѣ конкретнѣ бажаня Русинôвъ були заспокоенѣ — правительство згодилось. Пос. Романчукъ на тôй основѣ зазначивъ становище Русинôвъ-народовцѣвъ. Се заявленье выкликало вôдповѣдь правительства и Полякôвъ. Поляки вôдозвались прихильно, а такожь и намѣстникъ заявивъ, що правительство заспокоить оправданѣ жадання Русинôвъ. Инаше оббзвались — на жаль — члены клюбу рускаго зъ партіи т. зв. старои. Они жалувались, що се заявленье выйшло безъ ихъ участи и закинули вѣроломство. А треба зазначити, що послы рускѣ, повѣвши справу, не трактували сеи справы нѣ зô взглядôвъ партійныхъ нѣ особистыхъ, лишь въ интересѣ добра цѣлого народа та зъ куртоазіи, щобы вôдозватись на покликъ правительства.

Якѣ-жь наслѣдки выкликало се заявленье середъ рускои суспôльности? Бôльшôсть Русинôвъ була тôй акціи прихильна, а вказують на се адресы, вѣча и справоздання посольскѣ Романчука и Свѣнцицкого. Але були и обявы невдоволеня, вота недовѣрія для Романчука и Теличшевского, а довѣрія для пос. Антоневича. Рôвно жь и партія радикалôвъ, выступивши въ тôмъ часѣ явнѣйше на поле політика, заявилась противъ акціи послôвъ-народовцѣвъ. Але тѣ вота недовѣрія були илюзоричнѣ, штучно выкликанѣ, то-жь можна сказати, що усположеньe Русинôвъ було взагалѣ прихильне для цѣлои акціи. Если бы було дѣйстно се сталось, чого Русины мали право надѣятись, то певно справы пôйшли бы иншою дорогою, успособленье загалу Русинôвъ було бы змѣнилось въ користь правительства и Русины-

народовцѣ були бы заняли домінуюче становище.

Але тѣ ожиданя, хочь довго тягнулись, були даремнѣ. Прийшли выборы до рады державної. Стали — по разъ першій у Русинівъ — два комітеты: центральный и Русскои Рады. Комітетъ центральный памятаючи на 1873 р., коли выбрано 15 послівъ рускихъ, надѣявъ ся бодай на незначно менше число. Зъ польскимъ комітетомъ не могло прийти до порозумѣня. Можна вносити, що правительство старало ся дещо зробити для Русинівъ, але мабуть польскій комітетъ уперъ ся, або й поставили на своѣмъ Поляки зъ провінція, котрѣ не хотѣли въ свои повѣты пустити Русинівъ а доказомъ сего н. пр. одна делеґація зъ провінція. Але мусимо жаль, що власти и органы правительственнѣ не поступали обективно. Ся акція выборча мусѣла ослабити вѣру у Русинівъ, чи цѣла акція буде мати якій успѣхъ. А коли вѣдтакъ прийшли выборы до радъ повѣтовыхъ, конскрипція, ведена пѣсля тои самои системы що й передъ десяти роками и т. п., то вже могли Русины видѣти, що нѣякого хѣсна не буде для насъ. А однакъ не хотѣли они вѣдъ разу того заявлятн, бо не хотѣли стягаути на себе закиду нетерпеливости.

Що до дѣяльности рускихъ послівъ въ радѣ державнѣй, — то ихъ становище було выжидаюче, значить ся, не будуть робити опозиція, але й не будуть строго правительственнѣ. Не удало ся посламъ рускимъ порозумѣтись зъ польскими послами, именно въ справахъ есенціональныхъ, н. пр. въ комісіи буджетовѣй при внесеню посла Романчука о заснованье руског гімназіи; въ справѣ реформы выборчои и въ справѣ побѣльшеня числа членівъ дотычної комісіи; въ справѣ пѣдписівъ на интерпеляцію що до еміґрація. (Голосы: Пѣдло, погано!) Те все мусѣло сильно вражати не лишь рускихъ послівъ але й весь загалъ Русинівъ, тымъ бѣльше, що рускій послы порѣшали поступати супротивъ Полякивъ льояльно, розумѣюсь на сколько се не приносе шкоды ихъ власнымъ интересамъ.

Въ престольнѣй промовѣ высказано бажанье, щобы въ парляментарнои дісъусія усунути на теперь всякі справы и споры національнѣй, правно-державнѣй и політичнѣй, — тожь Русины не могли надѣятись, щобы ихъ домагання були полагодженѣ черезъ раду державну, бо якъ разъ ихъ домагання мали згаданый повыше характеръ. Але Русины поставили много такихъ домагань, котрѣ можна було полагодити въ дорозѣ такъ сказати бы адміністративнѣй, самымъ правительствомъ, котре не потребувало оглядатись на компетенцію законодатну рады державнои. Однакъ акціи зѣ стороны правительства въ тѣмъ напрямѣ не було вадко и длятого настроѣ мѣжь Русинами бувъ уемный а невдоволенье значно збѣльшало ся. Тогдѣ зачали проявлятись якѣсь познаки змѣны: школы вправъ при семинаріяхъ въ Тернополи, Станиславовѣ и Львовѣ; напись рускій на деякихъ будынкахъ (Голосы: Се марнація! А судъ карный у Львовѣ!), поворотъ кѣлькохъ Русинівъ зъ Мазурщины.

Польска праса приняла цѣлу акцію холодно, хочь по заявленяхъ польскихъ послівъ можна було надѣятись прихильности. Зъ часомъ зачала польска праса выступати вже й ворожо противъ Русинівъ и найменшу причину выглядувала для докорівъ супротивъ Русинівъ. Наслѣдки того дались заразъ вѣдчути, бо поведенье Полякивъ при выборахъ до радъ повѣтовыхъ було таке саме або й ще гѣрше, якъ давнѣйше. Були вправдѣ и симпатичнѣ появы, якъ н. пр. одноголосна ухвала соймова въ справѣ рускои гімназіи въ Коломыи, частинне полагодженье петиціи вѣча бродского що-до переносинъ Русинівъ на Мазурщину. Але тѣ появы були рѣдкѣ и дрѣбнѣ.

Зъ поодинокихъ повѣтівъ надходили тѣ самѣ жалѣ противъ правительства, що й давнѣйше. Невдоволенье збѣльшило ся и Народна Рада була спонукана выслати пѣдъ конець серпня сего року депутацію до намѣстника. Депутація звернула увагу намѣстника на невдоволенье Русинівъ и заявила, що послы рускій будуть поступати пѣсля того и що взагалѣ справа угоды уважаєсь за покінчену. (Оплески.) По тѣй депутаціи наступили знову два факты якихсь уступокъ для Русинівъ: отвореньe паралельнои клясы въ коломыйскѣй гімназіи и катедра рускои исторіи — але натомѣсть именована: директора самбірскои семинаріи учительскои и учительки для рускои школы вправъ при женьскѣй семинаріи у Львовѣ.

Що-до вѣдносинъ рускихъ сторонництвъ, то дались загально чути голосы, що роздоръ збѣльшивъ ся. Въ справѣ того роздору прийшло письмо вѣдъ турчаньскои Рады Народнои и послы рады державнои мали надъ симъ призадуматись, коли зайшовъ новый фактъ — т. зв. всенародне вѣче въ лютѣмъ 1892 р. Цѣлый хѣдъ нарадъ того вѣча бувъ провокуючій, пристрастный, а справы були трактованѣ тенденційно и ложно. (Голосы: Якъ звычайно!) Поведенье нарадъ вѣча выкликало навѣть мѣжь участниками невдоволенье и несмакъ. А що-жь говорати о самѣй праси того сторонництва?! Отъ и недавно выдала Русская Рада брошуру по нѣмецки, въ котрѣй мала бути представлена дѣяльность рускихъ послівъ. Брошура зредагована тенденційно а за-для приметонъ авторівъ — можна сказати, що факты сфальшованѣ. *Русская Рада поступила собѣ шкѣдно* навѣть у власнѣмъ интересѣ.

Зѣбравши разомъ нашѣ добутки, представляєсь такъ ихъ результатъ: Перенесено кѣлькохъ урядниковъ зъ Мазурщины, але натомѣсть заслано тамтуды знову двохъ Русинівъ противъ ихъ волѣ. Міністеръ судівництва выдавъ рескриптъ що-до внисівъ по руски въ книги ґрунтовѣ, появились декуды написы рускѣ на староствахъ а намѣстництво ужило въ деякихъ случаяхъ рускои переписки, але сѣ реформы не переведено систематично и случаѣ не множать ся а зменшають. На поли шкѣльництва дѣстали Русины дещо, але знову переведенье тыхъ добутківъ выйшло зѣ шкодою Русинівъ. На поли економічнѣмъ конце сія на „Дністеръ“.

Результатъ зъ того такій, що Русинамъ зъ тыхъ добутківъ не радѣють а невдоволенье, бо у всѣмъ знати давну систему.

Въ тѣмъ мѣсци перервано нарады, бо многѣ участники хотѣли вѣддати послѣдну прислугу пок. Юл. Целевичеви. О год. 6 тѣй зачались на ново нарады, а пос. Романчукъ продовжавъ свѣй рефератъ:

Въ исторіи послѣдныхъ двохъ лѣтъ зайшли ще два важнѣ факты. Першій: еміґрація рускихъ селянъ зъ погранічныхъ повѣтівъ до Россіи. Справедливу причину еміґрація подавъ самъ намѣстникъ, именно нужду економічну. Але есть ще й друга причина, а то теперѣшна система правительственна, котру можна бы схарактеризувати словами: формалістично-бюрократично-аристократична. Селяninъ не находить опѣки у властей а черезъ бюрократичный формалізмъ вѣнъ два разы стѣльно тратить якъ вѣдъ тягарівъ податковыхъ, вложеныхъ на него. Селяninъ нашъ потребуе охороны и помочи вѣдъ судовыхъ, скарбовыхъ и політичныхъ властей — а при теперѣшнѣй системѣ вѣнъ того не находить, и противно тѣ власти зъ своимъ формалізмомъ утомлять селянина до тои степени, що вѣнъ радъ выеміґрувати, куды его очи понесуть.

Въ звязи зъ еміґрацією — другій фактъ: звѣстный рескриптъ президія намѣстництва зъ закидами противъ руского духовенъства. Клюбъ рускихъ послівъ рады державнои занявъ ся тою справою. Ждавъ на голосы зѣ стороны самого духовенъства, а вѣдтакъ внѣсъ интерпеляцію. Що сей рескриптъ залунавъ широко и вразивъ загалъ всѣхъ Русинівъ, се найлѣпше свѣдчать зборы вѣденьскихъ Русинівъ, явѣ вѣдбули ся минувшои недѣлѣ. На тыхъ зборахъ Русины всѣхъ трехъ партій ухвалили протестъ и зредагували его въ острѣмъ тонѣ. Навѣть и радикалы, т. зв. молодѣ, згодились на сей протестъ и пѣдписали его. Тутъ згадати треба, що мѣжь радикалами суть двѣ партіи: старшѣ, котрѣ въ своѣмъ органѣ „Хліборобъ“ похвалили сей рескриптъ а молодѣ котрѣ, стоячи на національнѣмъ ґрунтѣ, запротестували противъ рескрипту.

Такъ отже зѣбравши все разомъ, доходимо до такихъ заключень: Правительство спонукало деякѣ постулаты Русинівъ — але невдоволяючо. Взагалѣ показало ся, що нема й гадки про скрѣпленье Русинівъ въ ихъ домаганю о рѣвноправне становище та о признанье ихъ за чинникъ потрѣбный для державы. Рѣвножь нема на разѣ такихъ выглядівъ и на будуще. Длячого правительство не може розвинути акціи въ тѣмъ напрямѣ, про се можна рѣзно думати. Може бути, що руководять въ тѣмъ взгляды на мнимую шкоду интересівъ польскихъ, — може бути, що суть причины и особистои натуры. Але мы Русины не можемо зъ тымъ числитись, намъ иде о факты, а зъ тыхъ фактівъ выходять лишь одно — с. в. невдоволенье Русинівъ.

Якъ зарадити, щобы правительство змѣнило свою політыку? Мусимо показати, що мы важный чинникъ, зъ котрымъ треба числити ся — а се наступить, коли скрѣпимо ся, коли мѣжь всѣми Русинами збудить ся самосвѣдомѣсть и охота встоюватись за своими правами.

До тои меты дѣйдемо такимъ способомъ: Мусимо консолідувати ся, скрѣпляти ся, будувати зъ долины. Мусимо высказувати нашѣ кривды и жадання при кождѣй нагодѣ рѣшучо, а то черезъ прасу, въ товариствахъ політичныхъ и дѣяльностію нашихъ послівъ. Мусимо показати, що мы потрѣбный чинникъ для державы, а не шкѣдный, котрый треба поборювати въ интересѣ державы. Сего закиду не можна пѣднести противъ Русинівъ народовцѣвъ, се-жь признало саме правительство и мы мусимо выдержати на тѣмъ становища.

Робота въ парляментѣ повинна вестись дальше. Вправдѣ нема чого покладати великихъ надѣй на парляментъ, бо тамъ рѣшає то сторонництво, котре сильнѣйше числомъ своихъ членівъ, а мы Русины, маючи лишь сѣмь послівъ, не богато заважимо, однакъ робота парляментарна не остане безъ хѣсна, бо можна ставити внесеня, интерпеляція и взагалѣ звертати увагу правительства на справы.

Нашѣ вѣдносины до Полякивъ остають ся дуже напружені. Давнѣйше казали Поляки, що Русины лишь загально нарѣкають а не ставляють нѣякихъ конкретныхъ жадань. Русины заперечили сему и ставляли свои жадання, отъ хочь бы въ 1884 р. въ соймѣ въ справахъ шкѣльныхъ. Поляки робили закидъ Русинамъ-народовцямъ, що солідарізують ся зъ т. зв. старою партією. Наступивъ острѣйшій роздѣлъ мѣжь рускими сторонництвами — хочь цѣлкомъ не въ наслѣдокъ наклікування Полякивъ — але й се не зробило вражѣня на Полякахъ и все остало по давному. Поляки вказували вѣдтакъ, що не треба выволѣкати передъ форумъ рады державнои споровъ, лишь полагоджувати ихъ дома. Рускій клюбъ послівъ до рады державнои поступивъ въ тѣмъ напрямѣ вѣдъ двохъ лѣтъ, але не вадко нѣякихъ слѣдівъ. Натомѣсть польска праса и політичнѣ брошуры нападають ся зъ всякою заѣлостію на Русинівъ. Самѣ Поляки признають, що упослѣджавсь Русинівъ не лишь що до ихъ правъ політичныхъ, але навѣть що-до ихъ релігія и обряду. Поляки докорали, що Русинівъ не можна нѣчимъ вдоволити, що они не вдячнѣ. Рускі послы выступали въ соймѣ на послѣдныхъ сесіяхъ якъ найменше противъ Полякивъ, а лишь противъ правительства. Але що показало ся? Ого Поляки зачали докорятн Русинамъ за сѣ выступы противъ правительства и зъ сего показало ся, що Поляки вдентіфікують ся зъ правительствомъ. Поляки нарѣкають на руску прасу, мовь бы она розъярувала пристрасти. Се неправда, бо въ рускѣй прасѣ не найдемо стѣлько напастей на Полякивъ, що въ польскѣй на Русинівъ. Але й тотѣ дорѣкання не звернені противъ Полякивъ якъ народу, лишь противъ поодинокахъ особъ, котрѣ надужывають свои власти. А навѣть коли-бъ руска праса и острѣйше выступала, то чи дивуватись сему? Хто придавленый, сей часомъ и не може вгамувати свого жалю. Натомѣсть у Полякивъ не лишь праса польска выступае ворожо противъ Русинівъ але й поважна література н. пр. Сѣнкевичъ въ своѣй повѣсти Ogniem i mieczem. На того рода літературѣ выховують ся цѣлѣ поколѣня Полякивъ. Рѣвножь не лѣпше поведенье и демократівъ польскихъ. На доказъ може послужити брошура політична пѣдъ заг. Otchłań, написана Hejnał омъ. Авторъ ея се пок Stefan Buszczyński, признаный за коріфея демократівъ [Тутъ вѣдчитавъ пос. Романчукъ кѣлька мѣсць зъ сеи брошуры, але що мѣжь участниками зборівъ настало велике обуренье зъ сеи безличнои публікація, то й залишивъ бесѣдникъ дальшій того рода цитаты.]

Русины не повинні вѣдплачувати Полякамъ рѣвнымъ способомъ. Борѣмъ ся, не пѣддаваймо ся! Борба потрѣбна для малорускаго народу (Оплески), она его скрѣпить. Вправдѣ не годить ся выкликувати сеи борбы непотрѣбно и радше треба глядати згоды, але коли не може бути инакше, то не жахаймо ся сеи борбы. Шануемо польскій языкъ, але жадаймо, щобы Поляки шанували тутъ у всходнѣй Галичинѣ також нашъ рускій языкъ, учили ся его и уживали его бодай въ необходимѣмъ урядованю зъ рускими сторонами. Такъсамо въ браню участи у взаимнѣмъ святкованю памяти народныхъ поетівъ. Але се все можливе лишь тогдѣ, коли бы устала теперѣшня вѣдносины, коли бы не вадао було ворогованя Полякивъ на кождѣмъ кроцѣ, отъ хочь бы при выборахъ до радъ громадскихъ, де майже систематично Поляки въ сполцѣ зъ жидами выступають до борбы противъ Русинівъ При такѣмъ поведеню неможливе порозумѣнье.

Що-до вѣдносинъ мѣжь самыми Русинами, то можна таке сказати. Мѣжь т. зв. старою партією, або обединителями есть кѣлька вѣдтѣнѣй. Суть тамъ люде зъ переквѣчення, зъ привычки и зъ невдоволеня. Правительство, не стараючи ся усунути причины невдоволеня, само заганяя Русинівъ въ таборъ сеи партіи; коли-жь отже залежить правительству, щобы не було того сторонництва, то повинно усунути причины, котрѣ причиняють ся до вытворення его. Се рѣчь самого правительства. Рѣвножь мѣжь радикалами суть такѣ вѣдтѣни и люде, зъ котрыми можна разомъ ити въ акціи політичнѣй. Тожь коли бы тѣ сторонництва прилучились до насъ, Русинівъ-народовцѣвъ стоячихъ при народнѣй програмѣ, въ однѣй або другѣй справѣ, то — не будемо ихъ вѣдъ себе вѣдпихати.

Передъ двома роками на такихъ зборахъ Народнои Рады бувъ настроѣ може надто оптимістичный, бо всѣ покладали рожевѣ надѣѣ на будучность. Теперь же сей настроѣ надто песімістичный, всѣ уважають себе пригноблеными, знати апатію. Оба настроѣ неоправданѣ. Мы мусѣли зробити пробу передъ двома роками, щобы не почути закиду, що самѣ вѣдкидаемо нагоду до помиреня. Нема чого жалувати, хочь результатъ пробы не дорівнавъ нашимъ выжиданямъ. Коли бы правительство хотѣло було до помиреня звернутись до старои партіи, а она була бы на се згодилась за-для добра рускои справы, мы мусѣли бы радо повитати ту акцію політичну, такъ само якъ и мы самѣ приступили, завѣзанѣ, до такои акціи. Жалувати нема чого, лишь треба зъ того досвѣду дѣйти до заключень.

Намъ не треба спускатись на нѣчію помочь, а самымъ братись розважно до дѣла. Намъ треба свою палкость и завзятье заявляти не въ словахъ, а привѣнити до дѣла. Роботы много: въ горѣ и долинѣ, въ прасѣ и товариствахъ політичныхъ, на поли просвѣтномъ и економічномъ. Зачнѣмъ же сю роботу, а зачнѣмъ *ей вѣдъ долины*. Поставмо собѣ ясно вытичену цѣль. Постараймо ся, щобы въ цѣломъ краю були рады громадскѣ въ нашомъ напрямѣ и въ нашихъ рукахъ. Велика се праця, бо треба боротись зъ вилывами коршмы, двора, староствъ и радъ повѣтовыхъ, але выборовши се, будемо мати добру основу до дальшои роботы. — Постараймось вытворити добрыхъ писарівъ громадскихъ, бо знаемо, кѣлько лиха наконно Русинамъ зъ тои стороны. — Борѣмъ ся о свои права, не жалуючи нѣ коштівъ нѣ труду, бо коли вѣднесемо побѣду въ десяти случаяхъ, вже чей же не будемо мати причины до дальшихъ жалівъ того рода. Въ борбѣ о свои права переходѣмъ всѣ инстанціи. — Пѣднесѣмъ нашъ народъ морально и матеріяльно, дбаймо о просвѣтный и економічный розвитокъ нашого народу; закладаймо читальнѣ „Просвѣты“, пѣсля новыхъ статутівъ, въ котрыхъ полученѣ сѣ обѣ задачѣ.

Дай Боже, щобы мы при такѣй праци дѣйшли до добра, а тутъ сходили ся середъ лѣпшихъ, вѣдраднѣйшихъ обставинъ!

Промову пос. Романчука приняли зборы довготреваючими оплесками и въ великимъ одушевленьемъ.

(*Конецъ буде.*)

— —

Зараз подамо дальшій хѣдъ нарадъ, згадаемо теперь коротко про ухваленѣ зборами резолюція и внесеня.

Ухвалено резолюцію, внесену п. Ив. Рудницкимъ: 1) Зборы высказують свое невдоволенье зъ поведеня правительства супротивъ Русинівъ въ часѣ послѣдныхъ двохъ лѣтъ. — 2) Зборы взывають рускихъ послівъ, якъ соймовыхъ такъ и рады державнои, щобы рѣшучо зазначували се невдоволенье Русинівъ при кождѣй нагодѣ, щобы рѣшучо пѣднесли жалѣ и домагання Русинівъ, та щобы встоювались за заспокоеньемъ потребъ рускаго народу — хочь бы мали перейти до опозиція и то до зорґанізованои опозиція.

Принято внесенье п. Ан. Вахнянина щобы Народна Рада выготовила меморіялъ про зажаленя Русинівъ и выслала депутацію до шефа правительства державного и евентуально до самои короны.

Ухвалено, на внесенье п. Ив. Рудницкого, щобы Народна Рада заложила „Чорну Лѣтопись“, де бы записувались кривды Русинівъ и щобы такій списъ оголошувати публично що року.

Принято директиву для выдѣлу Народнои Рады, пѣсля внесеня д-ра Яросл. Кулачковского, щобы постаратись о выдавництво ґазеты для народу сѣльского, котра просвѣчала бы его політично и економічно, а котрои предплата була бы якъ найменшимъ тягаромъ для селянства.

Принято директиву для выдѣлу Народнои Рады, пѣсля внесеня о. Цурковского, щобы енергічно выступивъ въ справѣ еміґрація и звѣстного рескрипту президія намѣстництва.

Крѣмъ того въ промовахъ поодинокихъ бесѣдниковъ подано цѣнні замѣтки що до тыхъ всѣхъ справъ.

Зборы закінчились по 9-тѣй годинѣ вечеромъ, а на внесенье председателя зборівъ пос. Телішевского пѣднесено окліки многолѣтства въ честь цѣсаря и пос. Юл. Романчука та вѣдспѣвано при вѣдгодѣ „Ще не вмерла“.

Похороны бл. п. д-ра Юліяна Целевича

вѣдбули ся вчера пополудни вѣдъ годины 3½ до 5½ вечера. Властиво выпадало похороны вѣдбути въ понедѣлокъ, однакожь треба було вѣдложити ихъ на вѣсторонъ въ причины секціи тѣла. А що до секціи рѣчь була така:

Покійный померъ нѣчью нагле, до двохъ годинъ. Ще вечеромъ бувъ въ „Рускѣй Бесѣдѣ“, о 10-тѣй годинѣ вернувъ до дому, зѣвъ мясну вечерю и засѣвъ до писаня своеи Исторіи. Писавъ до годины 12-ои, потѣмъ положивъ ся въ постѣль и почавъ ще читати книжку. Середъ того зробилось ему недобре, до годины 2-ои що-разъ погѣршалось, о 2-ѣй стративъ память а о 4-тѣй померъ. Пѣдчасъ цѣлого переходу передсмертнои недуги не було при покійномъ анѣ лѣкаря, анѣ нѣкого зъ родины, — була тѣльки женщина заряджуюча домашнымъ хозяйствомъ. А позаякъ уже вѣдъ довшого часу передъ тымъ бувало, що покійный на часину млѣвъ и тративъ память, домашна женщина не була приготована на трафічну розвязку сего занедужаня. По наступившѣй смерти лѣкарь, котрый лѣчивъ покійника, и родина заявили бажанье, щобы предпринято секцію, бо для лѣкаря було се загадочне, що хотяй смерть наступила въ удару серцевого, то були при тѣмъ також познаки якоись незвычайнои сильно дѣлаючои недуги жолудка. Переведена д-ромъ Файґлемъ въ понедѣлокъ секція справдѣ выказала, що причиною смерти було серце, але при тѣмъ и жолудокъ та й взагалѣ внутренности були въ такѣмъ схорѣлѣмъ станѣ, що, коли бъ навѣть не вада серця, покійный бувъ бы не пожывъ уже довго.

Похороны покійника вѣдбулись вчера дуже величаво. Передъ домомъ жалобы зложено тѣло на каравану, прикрашеный вѣнцями [вѣдъ гімназіи руског, вѣдъ учениковъ, вѣдъ родины, вѣдъ товариства имени Шевченка и др.] Хоръ питомцівъ пѣдъ проводомъ знаного композитора Остапа Нижанковского вѣдспѣвавъ прегарно жалѣбну пѣсню „Тихій вѣтеръ“. Середъ того покотила ся не одна слеза сердечного жалю по покійнику. По вѣдчитаню св. евангелія двигнувъ ся похѣдъ на кладовище Лычаковске при спѣвѣ питомцівъ трогаючого „Святый Боже“ и „Со святыми упокой“. Похѣдъ вели Вир. крилошане оо. Туркевичъ и Карачевскій въ окруженю многихъ священниковъ. За домовиною ступала опечалена родина покійного — бліжша [брата зъ дѣтьми] и дальша.

На кладовищи взяли ученики рускои гімназіи домовину свого дорогого учителя на рамена и вѣднесли надъ чорну челюсть могилы. По вѣдправѣ похоронной надъ могилою почтено память покійного чотирма промовами. Промовляли: насамперед натихитъ сов. о. Алексѣй Торонський, проф. Наталь Вахнянинъ, членъ академичного товариства „Ватра“ п. Макарушка и ученикъ зъ VIII. класы гімназіи рускои Цѣпановскій.

Зъ промовъ тыхъ маемо текстъ промовы проф. Вахнянина и длятого подаемо ей на сѣмъ мѣсци. Проф. Вахнянинъ попращавъ покійника сими словами:

Зъ щирымъ жалемъ, зъ рѣсною слезою на очехъ, глубоко опечаленѣ неожиданою великою втратою станули нинѣ довколо Твоеи могилы товаришѣ по званю и трудахъ вразъ зъ широкимъ вѣнцемъ молодежи, воспитанниковъ Твоихъ и другівъ, щобъ въ останне попращатись зъ Тобою, сердечный Юліяне.

И якихъ словъ дѣбрати менѣ въ тѣй по-

важнôй хвили, щобъ достойно звеличати Тебе яко чоловѣка, горожанина, учителя и труженика для добра Руси, котру Ты любивъ неложною душею и для котрои жертвувавъ шïрокй засобы знання и всѣ свои сили?

Чи величатя менѣ Твое чисте серце, Твою благородну душу, высокй чистоты Твого характеру?

Чи проголосити Тобѣ похвалу за невсыпущй труды коло добра всѣхъ товариствъ рускихъ, до котрыхъ Ты належавъ и котрымъ Ты проводивъ?

Чи вычислятя менѣ цѣнный плоды ума Твого на полю науки, котрôй вôддавъ Ты цѣле свое житье и при котрôй застала Тебе непощадна смерть?

Чи розкрывати менѣ въ тôй хвили те золоте серце, котрымъ Ты обгортавъ молодѣжь шкôльну черезъ майже четвертину столѣтя?

Все то мôгъ бы я здѣятя яко найдавнѣйший товаришъ Твôй по званю и близькій другъ.

Тôлько-жь красшимъ свѣдоцтвомъ, чимъ немощнй слова мои въ тôй хвили, суть и будуть дѣла, котрыми Ты, сердечный Юліяне увѣнчавъ пасмо житя Свого.

Тй дѣла суть и остануть по вѣкъ живыми и голосными свѣдками ума и серця Твого и они самй звеличають достойно память Твою и у грядущихъ поколѣнь.

Спочивай про те спокôйно, якъ може спочита той, хто яко вѣрный сынъ Руси словомъ и дѣломъ, у кождôй хвили, и посередъ найприврѣйшихъ обставинъ, яко смѣлый борець за добро вôтчины вытревавъ на становиску своѣмъ и въ поетомъ нашимъ зможе сказатя: „Я не маю нѣ зерна неправды за собою".

Земля Тобѣ перомъ!

——

О. Ал. Торôньский пôдаѣсъ заслуги покôйного яко христіянина и доброго сына нашои цеквы та яко чоловѣка праведного и красныхъ прикметъ душѣ. Пп. Макарушка и Цѣпановскій вôддали честь покôйному яко учителеви и приятеле и молодежи, попращали его въ имена молодежи академичнои и гімназіяльнои, приврѣкаючи, що молодѣжь, выхована и выховувана покôйнымъ, пôйде въ дальшôмъ житю слѣдомъ его жита.

По промовахъ спущено домовину до могилы а всѣ въ щирою слезою въ оцѣ, зъ тяжкимъ болемъ въ серци, звершували могилу, пращальными грудками — зъ морозу студеными, якъ та доля наша, що такъ немилосердно забирае намъ людей выдатныхъ розумомъ, патріотизмомъ, характеромъ, працею и заслугами. На кладовищи Лычаковскôмъ спочивае ихъ немало, а число ихъ прибôльшила вчера свѣжа могила д-ра Юліяна Целевича. буде она всѣмъ щирымъ Русинамъ на примѣтѣ, бо память того, кого она крые, не выгасне мѣжь нами...

——

Въ часѣ похорону роздавано отсей гарный стахъ академика вѣденьского п. Василя Щурата, бувшого ученика пок. д-ра Юліяна Целевича:

Загомони моя понура пѣсне
Понурымъ гомономъ загомони!
Не бой ся — серце въ насъ тверде, не трѣсне,
А слезы всѣмъ на очи наверни,
Бо въ що якъ въ що, а въ слезы — те вже звѣс-
Богатѣ, Вкрайне, всѣ твои сыны, [не —
Такъ само якъ и Ты богата, Мати,
На горе, злиднѣ, смертнй жертвы — страты.

Не вмеръ пророкъ, не проводиръ вмеръ нинѣ, —
Борець-роботникъ взявъ за перомъ въ рукахъ;
Трудивсь въ послѣдньôй житя годинѣ,
Боровсь сердечный, и въ борбѣ полягъ.
Загомони же скрôзь по Украинѣ,
Понура пѣсне! збуджуй у душáхъ
Не жаль, не сумъ, а смѣливôсть, готовôсть
Кôнчать нескôнченого бою повѣсть.

Нескôнченого бою... Якъ часами
Осѣнный вихоръ по верхахъ лѣсôвъ,
Лютуе бôй, падуть борцѣ лавáми,
Якъ осенію листя вôдъ вѣтрôвъ.
Осѣнный листъ паде, такъ вôнъ вже днями
Весны натѣшивсь, лѣтомъ зеленѣвъ, —
Борцѣ-жь — борцѣ падуть у повнôмъ цвѣтѣ,
Житя, якъ цвѣтъ косою стятый въ лѣтѣ.

Черга на насъ. Тожь будьмо якъ Спартане!
Чимъ бôльшь ихъ гибло, тымъ смѣлѣйшь чоло
Лишь ворогови ставили, й нѣ рапы,
Нѣ смерть братôвъ — нѣчо ихъ не змогло
Зякать. Такъ насъ най смерть Твоя, Юліяне,
Дасть на нове одушевить дѣлó,
На бôй новый! Мы трупъ Твôй у могилу
Ховаемъ, — въ серца духа Твого силу.

——

Кромѣ поданыхъ вчера телеґрамъ на похоронъ бл. п. Юліяна Целевича [зъ котрыхъ одна, именно зъ Коломыя була надбслана на руки тов. им. Шевченка, не „Дѣла", а прочй три на руки редакціи „Дѣла"] наспѣла ще телеграма на руки товариства „Просвѣта":

Зъ Перегиньска: Перомъ Тобѣ земля нашъ учителю! — Гошовскій и Сембратовичъ

Чорткôвскій ц. к. староста.

П. Невядомсній пôдъ днемъ 15 н. ст. грудня с. р. ч. 414. приходскимъ урядамъ обохъ обрядôвъ окружникъ въ справѣ еміґрація до Бразилій и въ нѣмъ мѣжь нашимъ пише:

„Другій разъ въ подôбнôй для економічныхъ вôдносинъ нашого краю грôзнôй ситуаціи, вôдзываюсь до Всч. урядôвъ приходскихъ, пересвѣдченый о додатнôмъ вплывѣ Всч. духовенства и о его енерґічнôмъ противдѣланю, розвинутôмъ въ часѣ еміґраційного руху до Россіи, а прошу Веч. духовенство, щобы, руководячись дотеперѣшнымъ, дѣйстно патріотичнымъ мотивамъ, вплывало на сѣльске населенье въ дусѣ противнôмъ еміґрація до Бразилій, если бы тая въ тутешнôмъ повѣтѣ почала проявлятися, и щобы вже при першôй появѣ еміґраційного руху менѣ о тôмъ донесло. Для пôддержаня дѣланя Веч. духовенства вôдступаю до его розпорядимости мѣсцевй поліційнй орґаны и такожь доставлю помôчь жандармерія.

Въ сѣмъ окруженню цѣкавй два моменты:

По перше — чорткôвскій ц. к. староста признае, очевидно на основѣ свого урядового розгляду, що руске духовенство „въ патріотичныхъ мотивôвъ енерґічно противдѣлало еміґрація люду до Россіи" и мае „додатный вплывъ". Якъ же въ виду того дасть ся оправдати рескрипт ц. к. намѣстництва зъ дня 20 н. ст. жовтня с. р. ч. 152? Чи при укладѣ того рескрипту послугувано ся таножь справозданями ц. к. старостôвъ? А мы певнй, що по совѣсти кождый ц. к. староста мусѣвъ бы руському духовенству въ справѣ еміґрація выдатя таке свѣдоцтво, яке выдавъ староста чорткôвскій.

По друге — чорткôвскій ц. к. староста ласкаво вôдступае въ розпорядимôсть священиковъ — навѣть русинахъ! — поліцію а навѣть въ потребѣ и жандармерію. Ну, за тоту ласку — не знаемо, якъ латиньскй, але рускй священики певно красненько подякують и нѣколи не возмуть на себе ролѣ правителювъ поліціи, бо се зовсѣмъ не годять ся въ ихъ покликаньемъ и ихъ ролею середъ суспôльности...

Дописи „Дѣла".

Зъ Городка.

[Комедія зъ кунтушами.]

На початку сего мѣсяця вôдбувъ ся въ Городку „poranek Mickiewiczowski" устроеный черезъ городецкій вôддилъ польского товариства педаґоґічного на дохôдъ того жь товариства. Все було выконане пôсля наперед уложенои програмы: було именно „zagajenie" выголошене черезъ предсѣдателя бар. Брунацкого зъ Любѣня, були продукціи на фортепянѣ львовского музика и композатора п. Червѣньского, було вôдспѣваныхъ кôлька спѣванокъ черезъ товариство „Ехо" зо Львова, но найлучше, бо „надпрограмово" убавились зôбраній гости невиданымъ та несподѣваным дивоглядомъ, якій имъ справили два учителѣ Русины, прибувшй на сей поранокъ — въ кунтушахъ.

Лучалось намъ уже неразъ бачати сердечну „braci"-шляхту въ кунтушахъ при торжественныхъ нагодахъ, якъ вôдкрытье сойму, повитанье высоко-поставленыхъ особъ, — навѣть и таке у насъ бувало, що акій тамъ homo novus зъ ново-креованои т. зв. обрѣзанои шляхты зъ онôначеньемъ „stock" або „zweig" хотѣвъ карабелею та кунтушемъ замаскіфегувати свое „братерство", хоть в mojżeszowego wyznania, — але щобы якій światłodawca, до того Русинъ зъ дѣда-прадѣда, въ такій небувалый способъ форсувавъ свою карѣеру, — сего дива, признаюсь, я до-теперь не видавъ анѣ не чувавъ.

То-жь якъ зъ одной стороны для правдивыхъ а не мальованыхъ Полянôвъ-учителѣвъ, було се зъявище забавнымъ дивоглядомъ, зъ котрого они самй не знали, чи смѣятись чи завидувати, такъ въ другои стороны для учителѣвъ-Русинôвъ, котра вправдѣ поспѣшали вôддати належну честь польскому геніеви, але при томъ не забули, що они довжнй своему поважному ставови та своѣй найдорожшôй рускôй народности, — було се дôсыть рище правдивымъ сумогладомъ чи траґі-комедією. Особливо прикре вражѣнье зробило се на городецкихъ мѣщанахъ, въ котрыхъ походить п. К. учитель зъ Черлянъ [тугъ его отець бувъ знаный въ руского патріотизму, а братъ его, священикъ въ О., звѣстый яко щирый Русинъ-народовець]. Другій же кунтушовець п. Сн., хоть бы свое пообвѣшувавъ а десятьма кунтушами, все-така не перестане бути Русиномъ, бодай de nomine, бо русчина зъ его чисто-рускôго назвиска выпливае на верхъ, якъ шило зъ мѣшка.

Де-хто въ догадливѣйшихъ старавъ ся пояснити тоту кунтушеву маскараду тымъ здогадомъ, що тій новочасній аргонавты хотѣли бы на крылахъ чи „выльотахъ" кунтушôвъ пôдлетѣти якъ найвысше, а бодай осѣсти на одной зъ 15 посадъ инспекторскихъ. „Szkoda czasu i atłasu" мои панове! бо вже минули [? — *Ред.*] тій блаженній часы, коли то высувано на передъ индівідуа проголосивши urbi et orbi, що они лишь gente Rutheni, a natione Poloni. Теперь уже не поплачуе [? — *Ред.*] таке комедіянтство, самымъ Полякамъ вже оно надоѣлось [? — *Ред.*]. мають уже доста тых „Paraderuthen-овъ". Вправдѣ оно ще й теперь инколи лучае ся, що такими Paraderuthen-ами чи то въ сѣраку чи въ кунтуши выслугують ся яко своими найпокірнѣйшими орудами, но въ душѣ кождый правдивый Полякъ мае свою справедливу гадку про той сортъ людей.

Свôй по званю.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Рада міністеріяльна обговорила на своѣй нарадѣ — якъ нинѣ офіціально доносять — програму для бôльшости въ парламентѣ, яка на ново мае зложити ся, и признала ю одноголосно. Програму уложивъ міністеръ просвѣты Ґавчь а переглянувъ ю комітетъ рады міністеріяльной, зложеный зъ президента міністрôвъ ґр. Таффого и міністрôвъ Штайнбаха, Ґавча та Залеского. Теперь, коли вже предложену програму принято, мають сейчасъ по святахъ початись переговоры зъ партіями. О змѣстѣ програмы нема ще нѣякихъ звѣстокъ, однакъ офіціальнй перестороги взывающй до умѣркованя, приготовлюють насъ на змѣстъ ю. Гр. Таффе — каже одна часопись — рѣшивъ ся все пожертвувати, щобы переговоры довести до успѣшного результату, однакъ до того потреба умѣркованя въ усѣхъ сторôнъ. Друга офіціальна часопись старае ся партіи потѣшити тымъ, що програма мѣститъ въ собѣ такй точки, въ котрыхъ будуть увзглядненй всѣ партіи въ рôвнôй мѣрѣ.

Угорскій президентъ міністрôвъ д-ръ Векерле, котрый въ сѣмъ тыждни прибуде до Вѣдня, зложить цѣсареви справозданье о політичнôй ситуаціи въ Угорщинѣ та поробить у членôвъ цѣсарскои родины звычайнй новорôчнй візвты.

Старо-ческй часописи вôддають ся теперь сумнымъ рôздвяным розпамятуванямъ. Politik пише, що чесній народъ стоить теперь зовсѣмъ безсильно; его теперѣшней проводирѣ вже изольованй и нинѣ мусѣли бы самй признати, що нѣхто не старае ся о союзъ зъ ними, якъ такожь, що въ всего того, що они народови обѣцювали, до нинѣ нѣчого не одержали. Hlas Naroda взывае молодо-Чехôвъ въ виду сумныхъ результатôвъ ихъ дотеперѣшнои політики до якъ найбôльшого умѣркованя, и до спôвдѣланя всѣхъ чеськихъ партій на пôдставѣ повзятыхъ ухвалъ на конференціи вôдпоручникôвъ въ Празѣ въ падолистѣ. Противно молодо-ческй Narodni Listy взывають консервативну шляхту, щобы она станула пôдъ прапоръ молодо-ческои правно-державнои опозиціи. — Въ молодо-ческôмъ таборѣ можна теперь побачати симптомы зворушеня. Рухъ селянськй радикальный, якій зразу старанно плекали молодо-ческй послы, стае ся теперь имъ дуже не на руку а его орґанъ Selsky Listy поширае якъ найострѣйшу опозицію. Реалісты, котрй до теперь дипльоматично вымикали незгоду всѣляких вôдтѣней молодо-ческои партіи, взялись теперь до остроі оборони противъ нападôвъ на нихъ зô стороны Вашатого и товаришѣвъ. Ихъ орґанъ Cas пôддае молодо-ческій екстремный радикалізмъ острôй критицѣ и каже, що и найрадикальнѣйша опозиція мусить бути розумна.

——

На послѣднôмъ засѣданю собранія вôдчитавъ міністеръ Стамбуловъ розпорядженье князя, котрымъ именуе президента собранія Славкова, міністромъ судовництва. Собраніе выбрало по тôмъ заступника президента Петнова на президента а посла Галачева на заступника. Собраніе ухвалило буджетъ публичныхъ роботъ и буджетъ доходôвъ, дальше законъ о десятинѣ, котрымъ заступае ся дотеперѣшне побираньe in natura черезъ наложенье податку. Той податокъ пôсля обчисленя зъ чотирохъ лѣтъ мае принести 22 міліонôвъ и дае въ порôвнаню до попереднього доходу надвышку $6^1/_2$ міліонôвъ франкôвъ.

——

Бюро Райтера доносять на пôдставѣ одной депешѣ зъ Нового Йорка, що въ пôвнôчномъ Мексику приготовае ся революція, въ котрôй мають брата участь такожь многй офіцары. На теханьско-мексиканьскôй границѣ мали вже водбутись завзятй бôйки помѣжь войскомъ правительства а ворохобниками. Бôйка, яка вôдбула ся дня 17 с. м. тридцять миль на полудне вôдъ Ріо Гранде, выпала побѣдоносно для повстанцѣвъ. Дня 19 с. м. вôдбулась друга бойка въ Корральо. Залогу зложену зъ десяти людей убито, пять раненыхъ жовнѣрôвъ утѣкло. Ворохобники не щадили нікого, боролись очайдушно и вкінци побѣдили. Друга товпа повстанцевъ перейшла границю при Санъ-Ігнаціо и вдерлась на мексиканьску територію. Мексиканьскій войска выйшли противъ тои товпы, подчасъ коли пôвнôчно-американьскій вôддѣлы войска слѣдять на теханьскôй сторонѣ границѣ за рухомъ ворохобникôвъ.

НОВИНКИ.

— **Холера.** Вѣсти поданй нами вчера про холеру въ Борщѣвскôмъ и Гусятиньскôмъ потверджуе и урядова Gazeta Lwowska. И такъ въ Залучи надъ Збручемъ, въ повѣтѣ борщѣвскôмъ занедужало вôдъ 22 н. ст. грудня доси 7 особъ, зъ котрыхъ 3 померли дня 23 н. ст. грудня. — Въ сусѣднôмъ селѣ Вербôвцѣ занедужали дня 23 грудня двѣ особы, а зъ нихъ одна умерла. — Въ Гусятинѣ умеръ одинъ недужій зъ давнѣйше выказаныхъ, на тифъ похоличный. — Въ Сокиринцяхъ, въ повѣтѣ гусятиньскôмъ, вôльныхъ доси вôдъ пошести, занедужала и померла на холеру одна особа. — Въ Зеленôй, того жь повѣта, занедужала такожь одна особа. Всѣ тй села лежать надъ Збручемъ. — Якъ видко не спинюе и строга зима холеры въ ей походѣ, то-жь можна на певно припускати, що зъ весною выступить она у насъ зъ ще бôльшою силою.

— **Зъ Кудринець** въ повѣтѣ борщѣвскôмъ пишуть намъ: Въ днях 15, 16, 17 и 18 н. ст. грудня с. р. вôдбула ся въ Кудринцахъ місія духовна пôдъ проводомъ оо. Василіянъ. Черезъ всѣ днѣ досыть обширна церковь була переповнена народомъ тутешнымъ и дооколичнымъ. Бôльше якъ три тысячѣ народу слухало проповѣдей а около восемь сотъ приступило до св. сповѣди. Якъ бы була пора инша не зимова, можна бы було сподѣватись ще больше народу, але нашъ народъ бѣдный, не мае навѣть водповѣдно до зимы въ що приодѣти ся. Латинники майже що кôлька лѣтъ уряджують въ сихъ сторонахъ свои місіи, на котрй горне ся нашъ рускій народъ. [Другій Впов. дописуватель доносить намъ, що ся місія мала на оцѣ головно справу еміґрація народу до Россіи.]

— **Староство въ Богородчанахъ** розвязало було въ своѣмъ часѣ товариство касинове въ Солотвинѣ Ґаспость. Господарь сего касина Хаимъ Исакъ Ерліхъ бувъ зъ того дуже невдоволеный и письмомъ зъ 15 лютого 1892 року, высланымъ на руки ц. к. старосты въ Богородчанахъ загрозивъ функціонарямъ того староства, що если до 48 годинъ не призволять на дальше истнованье Ґаспость-ѣ, то члены касина удадуть ся до цѣсаря, донесуть о перекупствахъ урядникôвъ и здушать ихъ, якъ рыбу. Се письмо вôдославъ староста судови и въ наслѣдокъ того Хаимъ Ерліхъ стававъ дня 22 н. ст. грудня с. р. передъ судомъ присяжныхъ въ Станиславовѣ яко обжалованый о злочинъ публичного насильства зъ §. 986 з. к. Жида засуджено на 2 мѣсяцѣ тяжкои вязницѣ.

— **Увязненье п. Козарищука** редактора „Науки" у Вѣдни наступило въ наслѣдокъ реквізиціи черновецкого [а не львôвского] суду карного, бо слѣдство, кажуть, веде сов. В. Ясеницкій въ Чернôвцяхъ. [„Ґал. Русь" довѣдуесь, що о зраду державну.]

— **Експльоатація селянъ.** Въ станиславôвскôмъ повѣтѣ розпускають жиды помѣжь селянами вѣсти, що срѣбнй ґульдены вынятй вже зъ обѣгу. Легкодушнй селяне продають жидамъ срѣбнй ґульдены по 80 кр. за штуку. За се обманьство арештовали вже двохъ жидôвъ.

— **Самоубійство.** Оногды по полудни найдено на однôмъ гробѣ на стрыйскôмъ кладовищи у Львовѣ безпритомну жѣнку а коло неи склянку зъ останками розпущеной кислоты карболевои. Вôдвезено еи до шпиталя, де сконстатовано, що нема вже для неи ратунку. Самоубійниця называе ся Марія Шмара, есть служницею, числить 30 лѣтъ, а самоубійства допустила ся зъ розпуки по смерти судженого, котрый умеръ передъ кôлькома днями.

— **Неофіт.** Мойсей Зеґенрайхъ, ученикъ VII клясы ґімназіяльнои въ Коломыи перейшовъ на римо-кат. вѣроисповѣданье. Яко хрестнй родичѣ при хрестѣ фунґували ґр. Старженьскій и панѣ Зоневендова жѣнка поборця податкового.

— **Крадѣжь въ міністерствѣ.** Зъ Вѣдня доносять, що послѣдными днями арештовано тамъ офіціяла Маґу, занятого въ міністерствѣ скарбу. Маґа обкрадавъ листы надходячй зъ головныхъ мѣстъ австрійскихъ провінцій до міністерства скарбу, а обôймаючихъ зôписованй банкноты. Покраденй банкноты по 5 и 50 зр. казавъ Маґа експресамъ ще разъ вымѣнювати въ касахъ. Такимъ способомъ спроневѣривъ вôнъ кôлька тысячѣвъ зр. Зъ слѣдства показало ся, що Маґа програвавъ значнй сумы на дрôбнôй льотеріи и що мавъ значнй довги.

— **Новый грошъ.** Приготовленя до выбиваня новыхъ грошей у вѣденьскôй монетарни поступили вже такъ далеко, що зъ новымъ рокомъ будуть могли выбивати ся всѣ роды новыхъ монетъ. Въ 1893 р. мае та монетарня выбити золотыхъ грошей на суму 156 міліонôвъ коронъ, зъ чого припаде 40 міл. на приватный рахунокъ а 116 міл. на державу и банкъ. Дальше выбье срѣбныхъ коронъ на суму 50 міл. штукъ, 12 міл. коронъ нікльовыми грôшми и 700.000 коронъ бронзовыми грôшми. Загаломъ мае ся выбити 202 міл. штукъ. Въ першôмъ рядѣ думае правительство казати выбати въ бôльшôй скôлькости дрôбнй грошѣ. Зъ весною мають вже пôйти въ курсъ бронзовй сотики, штуки по одному и два сотики. Теперь показавъ ся великій бракъ мѣдяныхъ грошей, хочь ще тамтого року выбито ихъ въ сумѣ одного міліона риньскихъ. Отже абы зарадити тому бракови дробныхъ грошей, то вже зъ весною пôйдуть въ курсъ бронзовй сотики, зъ котрыхъ на обѣ половины державы мае ся выбити 26 міл. коронъ. Рôвночасно якъ пустять ся въ курсъ бронзовй сотики, будуть стягати ся теперѣшній крейцарѣ, а дотычне розпорядженье появить ся въ марцѣ або цвѣтни. За бронзовыми сотиками прийдуть нікльовй сотики, штуки по 10 и 20 сотикôвъ. Срѣбнй однокоронôвки пôйдуть въ курсъ ажь въ цвѣтни, бо до кôнця марта мають ся стягнути всѣ чвертьґульдены (срѣбнй 25 кр.) Срѣбнй короны будуть ужывати ся замѣсть теперѣшныхъ банкнотовъ одноринськовыхъ, котрй вôдтакъ перестануть курсувати. Банкноты одноґульденовй будуть въ той способъ стягати ся, що касы будуть приймати одноґульденовй банкноты, але не будуть вже ихъ выдавати; будуть вже платити пенсіи урядникамъ и другй выплаты однокоронôвками. Тымъ способомъ стягне ся банкнотôвъ за 20 до 30 міл. зр. а що до стягненя решты, то выдасть ся окреме розпорядженье.

— **Зъ Станиславова** пишуть, що сими днями зайшовъ тамъ одинъ селянинъ до касы щадничои, щобы вымѣняти 500 зр. на новй грошѣ. Пôдъ той часъ бувъ въ бюрѣ якійсь панокъ, котрый дôзнавшись о що рѣчь иде, представивъ ся селянинови яко урядникъ касы, взявъ вôдъ него 500 зр. и давъ ему нѣбы квитъ, котрый мавъ потвердити дотычный парохъ. Селянинъ сховавъ квитъ, вернувъ домôвъ и пôйшовъ до священика просити его о потвердженье квиту. Тымчасомъ на папери були слова: „Глупый Грицю не марнуй свою працю на марницю". Священикъ поѣхавъ заразъ до Станиславова и давъ о всѣмъ знати поліціи, однако доси не удало ся ще вôднайти зручного обманника.

— **Листы зъ погрозами.** Поліція черновецка арештувала сими днями два индівідуамы, пôдозрѣнй о се, що розсылали до тамошныхъ купцевъ листы зъ жаданьемъ окупу, грозячи имъ въ противномъ случаю смертю. Одинъ зъ арештованыхъ называе ся Фердинандъ Апостолюкъ, котрый якъ сконстатовано, перебувавъ сего року въ Лондонѣ, звôдки теперь приѣхавъ. Говорить кôлькома языками. Его вôдставлено до суду карного.

— **На зъѣздъ лѣкарвъ** скликаный правительствомъ россійскимъ до Петербурга прибуло до 21 н. ст. грудня около 200 лѣкарѣвъ зъ ґуберній, навѣщеныхъ холерою. Головнй справы нарадъ на томъ зъѣздѣ будуть такй: 1) мнимый напрямъ холеры въ 1893-омъ роцѣ; 2) де найперше треба нести помôчь; 3) найлѣпшй средства и лѣки; 4) чи число лѣкарѣвъ и службы лѣкарскои достаточне до веденя борбы зъ пошестію.

Посмертнй — ✝ — оповѣстки.

Михалина Михалицка, дочка о. І. Лушпиньского священика зъ Выбудова, упокоила ся по довголѣтныхъ терпѣнях дня 16 грудня с. р. въ 37-ômъ роцѣ житя. Вѣчна ѣй память!

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 28. грудня. Цѣсарь вернувъ зъ Монахіюмъ.

Загребъ 28 грудня. Оба опозиційнѝ сторонництва хорватскѝ получили ся и заповѣли свою сецесію зъ сеймy.

Берлинъ 28 грудня. Заповѣдають гостину россійского наслѣдника престола.

Парижь 24 грудня. Андріе хотѣвъ вѳзвати президента міністрѳвъ Рібота на поединокъ, але вѳдступивъ вѳдъ того по заявленю, що Рібо въ своѣй промовѣ выступивъ противъ політичнои дѣяльности Андріе а не противъ его приватного поведеня.

Софія 28 грудня. Кн. Фердинандъ закрывъ торжественно засѣданя собранія.

Цѣна збѳжа и другихъ продуктѳвъ.

28. н. ст. грудня 1892.

Львѳвъ: Пшениця 7·— до 7·25, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 4·75 до 5·50, овесъ 5·10 до 5·40, рѣпакъ 10·75 до 11·25, горохъ 5·50 до 8·50, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·80 до 10·75, бѳбъ —·— до —·—, конюшина червона 65·— до 70·—, конюшина бѣла 65·— до 80·—, конюшина шведска 60·— до 70·—, кминъ 17·— до 19·—, анижъ 34·— до 38·—, кукуруза 5·30 до 5·60, хмѣль 65·— до 85.— зр. за 56 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѳвъ 11·— до 11·50 зр.

Надѳслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникѳвъ мінеральныхъ, служить до вѳдживленя цибулькъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порѳстъ.

Головнѝ складъ въ аптицѣ пѳдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѳдво ротною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѳдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѝ, райсфайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарацѝ найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѳдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Курсъ Львѳвскій

въ дня 28 н. ст. грудня 1892.

Акціи за штуку безъ купона	Плат.	Жада.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	216 —	219 —
Зелѣз. Львѳв.-Чернов. по 200 зр. а. в.	244 50	247 50
Банку гипот. гал. по 200 зр. а. в. . .	338 —	— —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в. .	— —	215 —
Листы заставнѝ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в.	100 80	101 50
Банку гипот. галиц. 5% а. в. вылосъ. зъ 10% прем.	103 —	108 70
Банку гипот. 4½% а. в. льос. 50 л. .	98 30	99 —
Банку краевого 4½% а. в. льос. 51 л.	99 —	99 70
Товариства кредит. гал 5% а. в. . .	— —	— —
Товариства кредит. гал. 4% а. в. . . .	96 50	97 20
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 41½ л.	95 10	95 80
Товар. кред. гал. 4½% а.в. льос. 52 л.	100 —	100 70
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 56 л.	94 60	95 30
Листы довжнѝ за 100 зр.		
Гал. Зав. кред. сел. 3% а. в. (давн. 6%) въ ликв.	— —	— —
Гал. Зав. кред. сел. 2½% (давн 5%) въ ликв.	54 —	56 —
Общ. роль. кред. Завед. 6% льос въ 15 л.	50 —	— —
Облиги за 100 зр.		
Индемнизац. галицкѝ 5% м. к. . . .	104 80	105 50
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	94 70	95 40
Комунальнѝ Банку краев. 5% І. емис.	101 —	101 70
Позички краев. зъ 1873 по 6% а. в.	103 50	— —
Позички краев. зъ 1883 по 4½ а. в.	98 30	99 —
Льосы:		
Мѣста Кракова	23 50	25 50
Мѣста Станиславова	34 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 64	5 74
Наполеондоръ	9 54	9 64
Півъимперіялъ	9 70	— —
Рубель срѣбный	1 19	1 24
Рубель паперовый	1 18¼	1 20½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 80	59 15

Рухъ поѣздѳвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. експресный	пот. почтовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець Пѳдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга . . .	1009	—	756	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ . . .	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ . . .	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзца . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѳдходять зѳ Львова.	пот. експресный	пот. почтовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ голов. двѳрца)	256	—	941	1026	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ Пѳдзамча) .	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ .	536	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга . . .	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои . . .	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзца и Сокаля . .	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѳсля годинника львѳвского. Числя пѳдчеркненѝ означають пору 2238 нѳчну вѳдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Ч. 2191.

КОНКУРСЪ.

Выдѣлъ Рады повѣтовои въ Дрогобычи розписуе свмъ конкурсъ на посаду секретаря Рады повѣтовои — на разѣ зъ рѳчною платнею 1000 зр., котра въ мѣру заслугъ по уплывѣ одного року пѳдвысшеною бути може.

Маючѝ охоту убѣгати ся о тую посаду, схотять внести своѣ поданье найдальше до 15 сѣчня 1893 до Выдѣлу Рады повѣтовои въ Дрогобычи.

До поданя треба долучити слѣдуючѝ доказы:

а) непереступленя 40 року житя,
б) укѳнченя студій правничихъ зъ трема испытами державными,
в) знанье уставъ адміністраційныхъ и урядовои маніпуляціи,
г) знанье обохъ языкѳвъ краєвыхъ и языка нѣмецкого въ словѣ и письмѣ,
д) дотерѣшного занятя. 4510 2—3

Посада надана буде на разѣ провізорично.

Кандидатъ, що буде принятый зложить заявленье, що не прийме нѣякихъ пѳбѳчныхъ занятій.

Дрогобичь дня 22 грудня 1892.

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнѳй и складнѳй оправѣ ніклевѳй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. 2¾.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бѳльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвѳнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. 4¾.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. 3½, зъ накручуваньемъ зр. 4½. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѳльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скрипочцѣ гарно рѣзьбленѳй, около ½ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. 18½.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвѳйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінѳвъ зъ потрѳйною кувертою, дуже мѳцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна. Цѣнники фабричнѝ даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 18—?

На Рѳздво, на коляду!

можна дѳстати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдуючѝ книжки:

Збігці в Новоросні Г. П. Даниловскій	1 — зр.
Руська історія в житеписах. Н Костомаров .	1 — зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша	1·— зр.
Остап Вересай. Картина .	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1·— зр.
Народні оповіданяМ. Вовчка 3 томи . . .	1·— зр.
Повісти Н. Устіяновича .	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка .	1 30 зр.
Обрусителі. Н. Ланскої .	60 кр.
Поезиї Масляка Волод. .	1·— зр.
Твори Чайченка 3 части .	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache . . .	1 50 зр.
Записки тов. ім. Шевченка часть І.	1·— зр.

Русинка

що удѣляла торѳкъ науку троимъ дѣтемъ въ домѣ священичѳмъ, глядае лекціи до науки початковои або зъ низшихъ клясъ нар. школы. Зголошеня зъ поданьемъ условій приймае о. Слюсарчукъ въ Радѳвцяхъ (Radautz) на Буковинѣ. 4511 2—3

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 6 2—?

гигієнічнѝ, хірургічнѝ, до плеканя недужихъ и для полѳжниць (Спеціяльности парискѝ пѳдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

Папе и Косцицкій

отворили у Львовѣ

при ул. 3-го мая ч. 2

(въ будынку давнои кассы щадничои)

КОМІСОВЫЙ СКЛАДЪ россійского **ЧАЮ** пѳдъ правительственною бандеролею фірмы ВОГАНЪ и СПѲЛКА въ **Москвѣ.** 1 фунтъ россійск. вѳдъ 2 зр. до 6 зр.

Складъ кавы лишь найлѣпшихъ родѳвъ: **Цейлономъ, Мокка и американьскихъ:** пѳдъ знаменемъ **„СІРІЮСЪ“** ½ кільо кавы найзнаменитшои 1 зр.; на провінцію 4¾ кільо 10 зр. 10 кр оплатно.

и поручають ся ласкавымъ взгля- 4489 дамъ П. Т. Публики. 6—6

Найпрактичнѣйшѝ дарунки!

Новости на деревце и Новый Рѳкъ.

Золотѝ, срѣбнѝ, зъ тульского срѣбла, оксідованѝ, сталевѝ **годинники** въ найновѣйшихъ фасонахъ. Такожь великій выбѳръ золотыхъ, срѣбныхъ, дубле ланцушкѳвъ

поручае

ІОСИФЪ КОМОРОВСКІИ

годинникарь

Львѳвъ, ул. Академична ч. 5.

НА КОЛЯДУ

НОВЫЙ РѲКЪ,

Именины и т. д.

найвѳдповѣднѣйшимъ дарункомъ

Руска Исторична Бібліотека

въ гарнѳй оправѣ.

Высылае **Ол. Барвѣньскій,** Львѳвъ ул. св Николая ч. 13.

РУ-

кавички всякого рода;

Бандажѣ руптуровѝ

и всякѝ выробы рукавичничѝ

поручае найдешевше

Павло Лянгнеръ

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львѳвъ, улиця Галицка ч. 16.

П. Т.

Маємо честь повѣдомити ВПов. П. Т. Публику, що мы отворили въ **Камѣницѣ Струмиловѳй** въ **Рынку** ч. 62 (исбочь трактіернѣ п. Фалиньского) пѳдъ фірмою:

П. БОРЫСЪ и СПѲЛКА

СКЛАДЪ ТОВАРѲВЪ КОРѢННЫХЪ

делікатесѳвъ, овочѣвъ полудневыхъ, чаю, свѣтла церковного и столового, руму, розолісѳвъ и винъ розличного рода.

При склепѣ отворено такожь

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ

зъ всякими перекусками.

Маємо надѣю, що добрымъ товаромъ, приступными цѣнами и скорою услугою вздоволимо Вшов. П. Т. Публику.

Поручаючи нашу Торговлю ласкавымъ взглядамъ Вш. П. Т. Публики, остаемо въ глубокимъ поважаньемъ:

4503 5—6 *П. БОРЫСЪ и СПѲЛКА.*

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовенъству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѳй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѳдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскѳй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пѳдъ моею фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарѳвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестѳвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помѳчнымъ и дасть менѣ можнѳсть правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдоброкѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякѝ жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 13—?

Головный складъ чаю.

Найвѳдповѣднѣйшимъ дарункомъ на Рѳздво або Новый Рѳкъ есть:

Илюстрованый Калєндарь Просвѣты

на рѳкъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дѳстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вѳрменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованѝ и певнѝ средства косметичнѝ

вѳдзначенѝ 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмѳцняе и пѳдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмѳцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгае творити ся парплямъ, вѳдсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порѳстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одной фляшки можна добачити порѳстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлае на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубѳвъ.** Надае перлову бѣлѳсть, вѳддаляе камѣнь и квасы, котрѝ наводить бѳль и порохнавѣнье зубѳвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львѳвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ тои воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнѳй зѳстала публично проклямована и вѳдзначена. Цѣна флякону меншого 80 кр., бѳльшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкѳдливе а въ ужитю цѣлкомъ поединче. Цѣна 1 зр.

Бѣлѝ и гарнѝ руки. Найбѳльше червонѝ и попадалѝ руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кѳлькоразовѳмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске вѳдо обуя и шкѳръ, мягчить шкѳру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Сукенницъ ч. 20, и въ ЧЕРНѲВЦЯХЪ Ринокъ ч. 2. 3747

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Болой. — Одѣчальнымъ редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черлянськои. Въ друкарнѝ тов. им. Шевченка пѳдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 284. Львовъ, Четверъ 17 (29) грудня 1892. Рочникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руснихъ свитъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходитъ въ вѣвторокъ, а въ вѣвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро огоошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:
въ Австріи: на цѣлый рѣкъ . . . 18 зр. на пѣвъ року . . . 9 зр. на чверть року . 4 зр. 50 кр. на мѣсяць . . . 1 зр. 50 кр.
за границею: на цѣлый рѣкъ . . . 24 зр. на пѣвъ року . . . . 12 зр. на чверть року . . . 6 зр.
у Львовѣ: на цѣлый рѣкъ . . . 16 зр. на пѣвъ року . . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи вертаютъ ся лише на попереднє застереженье. — Реклямація неопечатанѣ вѣльнѣ вѣдъ порта. Поодинокe числа коштує 8 кр. а. в.
Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вѣдъ одного рѣчка инсератового въ рубр. „Надѣсланє“ по 20 кр. а. в. Поодинокі числа коштує по 10 кр. вѣдъ стилька.

Зборы „Народнои Рады“.

(Конецъ.)

По промовѣ пос. Романчука отворено дискусію.

Д-ръ Т. Кормошъ говорывъ въ справѣ звѣстного рескрипту президія намѣстництва и интерпеляціи руснихъ послѣвъ въ радѣ державнѣй. Бесѣдникъ радъ бы знати, длячого сю интерпеляцію пѣдписало лишь трехъ послѣвъ, а не всѣхъ сѣмъ. Чей-же руснѣ послы звязанѣ въ клюбъ, тожь и мусять мати регуляминъ, пѣсля котрого повиннѣ солідарно поступати.

Пос. Юл. Романчукъ вѣдповѣвъ на сю интерпеляцію, позаякъ она була звернена безпосередно до клюбу руснихъ послѣвъ въ радѣ державнѣй. Клюбъ послѣвъ вѣдбувъ наради надъ звѣстнымъ рескриптомъ и рѣшивъ вѣднестись до ординаріятѣвъ, щобы подали свою опінію, та выжидавъ писемъ вѣдъ духовенства, котрому чей-же въ першѣй лінїи повинно було залежати на полагодженю сеи справы. Ординаріяты, крѣмъ перемыского, вѣдповѣли выминаючо, тожь и духовнѣ члены клюбу руского вѣдтягались вѣдъ (вѣдпису интерпеляція. Крѣмъ того пѣдъ той часъ у Вѣдни не були присутнѣ два послы: Барвѣньскій и Мандичевскій. Одначъ въ засадѣ вѣдчасъ на радъ всѣ годились, що треба забрати голосъ въ тѣй справѣ. Вѣдтакъ, коли вже лишь нѣлька дньвъ оставало до закрытя рады державнои, полагоджено справу интерпеляціи такъ сказати бы по-за клюбово.

Пос. Ол. Барвѣньскій: Интерпеляція, поставлена д-ромъ Кормошемъ, звернена противъ тыхъ послѣвъ, котрѣ не пѣдписали звѣстнои интерпеляціи въ радѣ державнѣй, а передо всѣмъ звернена противъ мои особы, бо вѣдзываютъ ся голосы, що „утѣкли зъ Вѣдна“, а я якъ-разъ не бувъ пѣдъ той часъ у Вѣдни. Сѣ голосы вповнѣ вѣдповѣдають клеветамъ одного звѣстнои газеты, котра написала: „бѣжалъ зъ Вѣдна“. На се мушу рѣшучо заявити, що вѣдпираю разъ на завсѣгды закиды, мовь бы я не повинивъ своихъ обовязкѣвъ. Всѣ обовязки, якѣ я принявъ на себе, я повинивъ, повню и буду повнити зъ всякою точностію. Цѣла моя дѣяльность була и буде звернена для добра народу, а сего доказомъ тѣ численнѣ отворювання численныхъ читалень въ Тернопільщинѣ. Не буду зважати на того рода закиды, бо знаю, що они ще неразъ будутъ повтарятися. Що-до непѣдписання интерпеляція, то заявляю, що я мусѣвъ выѣхати зъ Вѣдня, бо дѣставъ телеграму про небезпечну недугу сына. Рѣвножь и свѣдоцтва лѣкарѣвъ потвердили небезпечность недуги. Я вѣдтягавъ свѣй выѣздъ зъ Вѣдня до послѣдноі хвилѣ, але вкінци мусѣвъ тани представити цѣлу справу головѣ руского клюбу и за его згодою я выѣхавъ зъ Вѣдня дня 9 грудня, щобы вѣдвезти сына до Швайцарія.

Пос. Юл. Романчукъ ще разъ забравъ голосъ, щобы вповнѣ потвердити заявленя пос. Барвѣньского що до подѣй въ руснѣмъ клюбѣ.

Въ той способъ полагоджено интерпеляцію д-ра Кормоша и вже бѣльше нѣхто не забиравъ голосу въ тѣй справѣ.

П. Ив. Рудницкій промовлявъ про теперѣшну ситуацію політичну. Передъ двома роками вѣнъ промовлявъ горячо за змѣною становища Русинѣвъ супротивъ правительства, теперь же мусить зреасумувати результаты тои змѣны. Показало ся, що правительство не додержало приречень, якѣ поробило, именно система правительства не змѣнила ся въ нѣчѣмъ. Руснямъ йде о рѣвне трактованье въ Поляками и доки сего не буде, доси буде невдоволенье мѣжь Руснями. Суспѣльность руска невдоволена зъ поведеня правительства, невдоволена зъ ситуаціи політичнои, тожь треба се невдоволенье публично зазначати на сихъ зборахъ Народнои Рады. Зъ всесторонного представленя ситуаціи пос. Романчукомъ выходить, що мусить наступити зворотъ въ політицѣ, а щобы пѣдперти руснихъ послѣвъ въ ихъ дѣяльности політичнѣй, зволять зборы Народнои Рады ухвалити отсѣй резолюціи:

1) Зборы высказують свое невдоволенье зъ поведеня правительства супротивъ Русинѣвъ въ часѣ послѣдныхъ двохъ лѣтъ — 2) Зборы взывають руснихъ послѣвъ, якъ соймовыхъ такъ и ради державнои, щобы рѣшучо зазначували се невдоволенье Русинѣвъ при нождѣй нагодѣ, щобы рѣшучо пѣдносили жалѣ и домагання Русинѣвъ, та щобы встоювались за заспокоеньемъ потребъ руского народу — хочь бы мали перейти до опозиціи и то до зорганізованои опозиціи.

Промову и резолюціи п. Ив. Рудницкого приняли зборы голосными оплесками и коли нѣхто не забиравъ вже бѣльше голосу, пѣдавъ предсѣдатель резолюціи пѣдъ голосованье. Резолюція ухвалено одноголосно.

П. Дан. Стахура пѣднесъ справу помиреня руснихъ партій. Зачавъ вѣдъ представленя, якъ мало мы Русины зорганізованѣ, а въ того выходить, що нѣякои справы не можна перевести успѣшно. Отъ хочь бы тѣ заявленя зъ многихъ сторѣнъ, що въ анонсахъ зъ властями буде уживатись выключно письмо русине. Дуже часто не переводять ся въ жатье тѣ заявленя, бо одинъ або другій Русинъ пише по польски. Рѣвножь и въ акціи політичнѣй нема едности, лишь роздоръ, котрый доводить до сумныхъ результатѣвъ. Годѣ пѣнорувати истнованя двохъ другихъ партій політичныхъ и треба вынайти способъ до помиреня. Длятого ставить внесенье: Выдѣлъ Народнои Рады вынайде способъ переведеня примиреня нашихъ партій для добра справы руснои.

Мотивованье, а вѣдтакъ саме формуленье внесеня зъ стороны п. Стахуры було не зовсѣмъ вѣдповѣдне, бо могло выдавати ся, що Русины-народовцѣ мають зречи ся свого становища при веденю справъ руснихъ и роздѣлити свою роботу мѣжь два другѣ сторонництва русѣй. Тожь и выклыкала промова п. Стахуры остру вѣдповѣдь вѣдъ д-ра Вас. Дѣдошака, котрый доказувавъ, якъ можна говорити про спѣльну роботу для добра справы руснои, коли проводирѣ т. зв. старои партіи заперечують истнованье справы руснои. Рѣвножь и дѣлами доказують що для нихъ справа руска есть перешкодою въ переведеню плянѣвъ и своихъ идей. Коли навѣть т. зв. умѣркованѣ елементы зъ тои партіи, зъ котрыми въ данѣмъ случаю могло бы наступити якесь помиренье, волять уживати въ переписцѣ зъ властями польского языка анѣжь руского народного, то щожь говорити про тыхъ зъ пересвѣдченями schärferer Tonart. Сѣ заслугують вповнѣ на назву зрадникѣвъ народа руского и если бы Русины-народовцѣ мали спѣльно зъ ними нти, самѣ зрадили бы свою справу.

Промова д-ра Дѣдошача була дуже рѣзка тожь и выклыкала репліку п. Д. Стахуры котрый застерѣгъ ся, мовь бы накликувавъ до згоды зъ такими елементами, бо вѣнъ хотѣвъ лишь сказати, що годѣ заперечити истнованя т. зв. старои партіи и въ акціи політичнѣй треба такожь на нѣ оглядатись.

О. Ом. Дудрович зъ Тврова промовлявъ за помиреньемъ зъ умѣрноваными елементами т. зв. старои партіи, бо се може дуже много причинитись до успѣшнои акціи політичнои на провінціи.

Дискусію въ тѣй справѣ закончила промовы пос. Дан. Лепкого и Цурковского. Оба они вказали на се, що Русины народовцѣ не вѣдтручають вѣдъ спѣльнои роботы всѣхъ тыхъ людей, котрѣ хотять взятись до нея на основѣ програмы народнои. Вѣдступити вѣдъ програмы Русины-народовцѣ не можуть, бо всѣ Русины доброи волѣ, котрымъ справа народна лежить на серцю, можуть найти въ тѣй програмѣ поле до свого дѣланя. Хто не признае головныхъ засадъ сеи програмы, не може жадати, щобы его втягати до спѣльнои роботы.

При голосованю перепало внесенье п. Стахуры бѣльшостію голосѣвъ.

Д-ръ Ярославъ Кулачковскій зазначивъ вагу справы еміграція. Русины повиннѣ представити собѣ ясно цѣлу справу и вѣдповѣдно до того примѣнити свою роботу. Причины еміграція фальшиво суть представленѣ, а властиво суть натяганій для політичныхъ цѣлей, чого доказомъ найлѣпшимъ рескриптъ президія намѣстництва. Въ нѣмъ перечить намѣстникъ свои слова, якѣ сказавъ въ соймѣ, подаючи причины еміграція, яко комісарь правительственный. Рѣвножь обиджено рескриптомъ чувства Русинѣвъ. Длятого и Русины не повиннѣ въ своѣй акціи маловажити справы еміграція.

Друга справа — яку пѣднесъ д-ръ Яр. Кулачковскій — се выдавництво часописи для народу. Справа дуже важна, бо треба звернути увагу на такѣ обставины: Нашъ селянинъ доходить до крайнои нужды економічнои, такъ що годѣ вѣдъ него домагатись, щобы ще й передплачувавъ газеты, котрѣ бы приносили ему справдѣ якійсь моральный хосенъ. А тымчасомъ мае всюды пѣдъ руками за дармо „Народну Часопись“. Супротивъ сего факту приходить на гадку питанье, чимъ мы будемо образувати того селянина и доводити его не лишь до політичнои самосвѣдомости але й до пѣддвигненя економічного? Щобы Народна Рада мала пѣдпору въ своѣй акціи політичнѣй и мѣжь найширшимъ кругомъ селяньства, повинна постаратись о газету, де бы популярно вказувано дорогу, по якѣй маемо поступати. Та часопись повинна, если вже не даромъ, то бодай по дуже дешевѣй цѣнѣ розходитись мѣжь селяньствомъ. Длятого до пѣдпоры выдавництва такои часописи повинна взятись наша интеліґенція, а выдѣлъ Народнои Рады взявши иніціятиву въ тѣй справѣ, повиненъ перевести ю въ житье.

Вѣдповѣдно сформуловане внесенье д-ра Яр. Кулачковского приняли зборы бѣльшостію голосѣвъ.

П. Анатоль Вахнянинъ промавлявъ про теперѣшну ситуацію політичну у Русинѣвъ. Зъ всѣхъ даныхъ выходило бы, що правительство и Поляки маловажать руску справу. Доказовъ на се много, отъ хочь бы звѣстне выреченье гр. Таффого, що руска справа се Hausfrage, а такожь вѣдзывы польскихъ газетъ, навѣть пѣвурядовыхъ, котрѣ заперечують вагу руснои справы. Можна бы думати, що держава обійдесь безъ Русинѣвъ. Але що обовязкомъ кождого горожанина, звернути увагу компетентныхъ кругѣвъ на нождю небезпечность, яка грозить державѣ — сей обовязокъ пригадано Руснямъ у звѣстнѣмъ рескриптѣ президія намѣстництва, въ котрѣмъ зроблено докоръ духовенству, що оно не остерегло и не зарадило першимъ познакамъ проявляючои ся еміґрація — то Русины мають такожь обовязокъ звернути увагу правительства на небезпечность, яка выходить зъ теперѣшного трактованя справы руснои. Мы повинни вказати, що се не въ интересѣ правительства вытворювати центріфуґальну силу. Ся сила лежить въ тѣмъ, що деякѣ Русины въ своѣмъ безрадномъ положеню не оглядають ся вже на Вѣдень, лишь денуды инде; — що селяньство не добачаючи для себе нѣякои пѣдпоры, покидае громадно свою батьковщину; — що коли передъ двома роками було загальне одушевленье, то теперь настало загальне невдоволенье. Мы Русины-народовцѣ може ще й не дойшли до крайнои нетерпеливости, — але чи годать ся зъ нами гратись въ пѣжмурки? Чи не вказати бы на се, що симпатія 20 мілїонового народу бѣльше вартѣ анѣжь баґнеты? Правительство зачало заявляти намъ симпатія и хотѣло зробити де-що для Русинѣвъ, що-жь коли тѣ всѣ концесіи переходили черезъ алембікъ, котрого шийка була такъ дуже заткана ватою, що тѣ концесіи спадали для Русинѣвъ навѣть не каплями. Показало ся дальше, що шефъ краю не въ силѣ нѣчого зробити — отже треба представити цѣлу справу вирост, безпосередно центральному правительству и коронѣ. Треба представити въ широкѣмъ меморіялѣ теперѣшне положенье въ краю и вказати, яке пересвѣдченье населеня. Представити, якѣ елементы складають ся на се невдоволенье „Тиролцѣвъ Всходу“. Треба пересвѣдчити правительство, що Русины му-

---

Дѣдъ Макаръ.

[Оповѣданье]

I.

Знаете вы, що то за страва — голый борщь? Чи вушали вы коли голый борщь? Господи! сохрани вашь языкъ и вашѣ нешки вѣдъ голого борщу... Я самъ страшно люблю борщь, та такій, якъ я знаю: пѣдбитый сметаною, зъ саломъ, зъ свинячою похребтиною або карасями... То въ мене але разъ ѣда! Но голый борщь — се цѣлкомъ що иншого. Вы може ще й не видѣли, якъ вѣнъ выглядае... Люде добрѣ! Голый борщь е то каламутна течь, червонявои або темно-бурои барвы, безъ нѣякихъ додатквъ и приправъ: безъ гриба, безъ яйця, безъ молока и такого иншого, не згадуючи вже про свинячу похребтину хиба лише пряперченый, та посоленый. Въ голѣмъ борщи вы знайдете лише покришенѣ бураки, коли вѣнъ кисъ на буракахъ, а коли на квасѣмъ тѣстѣ, то вже таки нѣчо не знайдете, хиба часомъ-часомъ кѣлька крупокъ або пшоняныхъ зеренець. Смакъ голого борщу е кваснный, и то тымъ кваснѣйшій, чимъ старшій борщь, такъ що непривычный, благородный чоловѣкъ, покушавши его, мусить ажь здрѣгнутись и заверинути въ гору очима.

Я допытувавъ ся разъ: чому люде называють такій борщь „голымъ“. На те вѣдповѣвъ менѣ одинъ селянинъ, що любивъ уживати въ своѣй бесѣдѣ образовъ и порѣвнань: „Най бы я, каже, убравъ ся въ новый кожухъ, въ новѣ чоботы, въ сиву шапку на вѣсахъ, та й ще пѣдперезавъ живѣтъ червонымъ поясомъ, тогдѣ бы вы побачили, якъ бы мене люде шанували, якъ бы за столъ на почутя садовили... Але що-жь? Я чоловѣкъ бѣдный, босый, свѣчу колѣнами... на головѣ замѣсть шапки лишь шаламонъ зъ соломяного кашелюха, — то й за нѣщо мене всѣ мають. Такъ и голый борщь: хочь возьми его та на пса вылий!“ Такъ именно сказавъ менѣ чоловѣкъ. Навязуючи рѣчь до голого борщу, той самъ чоловѣкъ говорывъ менѣ ще багато про політику, но та его бесѣда выдалась менѣ вже надто вольнодумною...

Другій зновъ якійсь дотепнѣйшій сельскій языкословъ вѣдповѣвъ менѣ инакше: „Голый борщь, каже, тому называе ся голымъ, що коли его вылити на миску, то до него можна, якъ до зеркала пѣдголити ся. Озь чому вѣнъ такъ называе ся!...“

И якій пожитокъ части въ такѣй стравѣ? — запытаете. — Хиба газы, що надувають живѣтъ, якъ бубонъ, — бѣльше нѣчого. И на що люде варять той голый борщь? Га, голый борщь варять люде зъ недостатку, и то самѣ найбѣднѣйшѣ, здавсь менѣ, на тее, щобы було чимъ „кишки полярити“, щобы було зъ чимъ проковтнути кусокъ чорного хлѣба и взагалѣ, якъ нашѣ люде, изъ наклону до кваснныхъ стравъ. Та добре, коли е ще хлѣбъ, а якъ нема хлѣба? Тогдѣ ѣжь або пий борщь безъ хлѣба, а нѣ, то сѣдай та й плачь, — ось якъ та Катерина Грущиха, що зварила голый борщь, поставила въ мисцѣ на столѣ передъ дѣтьми, а сама пѣйшла въ кутокъ и гѣрко заплакала.

Но е й такѣ люде, що жадній навѣть голого борщу, якъ н. пр, жебрущій дѣдъ Макаръ, що живить ся самыми сухарами, а якъ допаде коли голого борщу, то ѣсть и хлепче, мовь незнать якій ласощѣ, а якъ при кѣнци вже не може захопити ложкою, то зъ миски выпивае.

II.

Катерина Грущиха вѣдъ шѣстьохъ недѣль повдовѣла. Ей чоловѣкъ Семенъ Грушка, халупникъ, бувъ тверезою и роботящою людиною: працювавъ, зароблявъ, тиснувъ грѣшь до гроша, задягавъ и жививъ себе, жѣнку и пятеро дѣтей. Та лучилась ему нещаслива пригода. Семенъ бувъ зъ другими роботниками въ лѣсѣ коло балькѣвъ. Стинали сосну, а вѣнъ — чи зъ неосторожности, чи „вже такъ мало бути“, якъ говорили опѣсля его товаришѣ — пѣдлѣзъ пѣдъ дерево и оно падаючи, придавило его и забило на мѣсци.

Семена принесли зъ лѣса на ношахъ неживого, а за два днѣ й поховали, и то зъ великою процесією. Такъ есть. Незвычайна Семенова смерть спровадила на его похоронъ незвычайный здвигъ народу. Зобрались и бѣдній въ латаныхъ свитахъ, попѣдперезуваній вузлами ремѣцями, и богатѣ въ новыхъ кожухахъ, у высокихъ чорныхъ та сизыхъ шапкахъ, въ червоныхъ поясахъ. Незвычайна Семенова смерть и незвычайный здвигъ народу склонили священика, що закимъ попровадивъ похоровъ, выголосивъ на подворю передъ невеличкою хатнею краснорѣчиву проповѣдь. Сльозы стали не въ одныхъ очахъ, коли священикъ наводивъ побожность, тверезость, роботящость и инші добрѣ прикметы небощика, а коли дойшло до того, що показавъ рукою на запланану Катерину и на дѣти та промовивъ: „Люде добрѣ! а то ось бѣдна вдовиця и дробнѣ сироты, що зостали безъ пѣдпоры, безъ батька, безъ помочи, безъ куска хлѣба... Люде добрѣ! громадяне! а особливо вы, що лѣпше маетесь, васъ провидѣнье Боже робить вѣдъ нинѣ опѣкунами тыхъ сиротъ! Помагайте имъ, чимъ хто може, не давайте загибати душамъ христіяньскимъ!“ — коли дойшло до того, то вся громада ахнула и сльозы цюрномъ полились изъ всѣхъ очей...

Вѣдтакъ рушивъ сумный похѣдъ до церкви, а зъ церкви на кладовище, де въ сырѣй землѣ закопали Семена. Ще разъ всѣ помолились за его душу, а вѣдтакъ вернули — кожде до свого дому.

Послѣдна вертала Катерина зъ дѣтьми, а за нею въ певнѣмъ вѣддаленю шкандибавъ одинокій чоловѣкъ — дѣдъ Макаръ. Въ однѣй руцѣ мавъ вѣнъ грубу суковату палицю, а въ другѣй тримавъ подерту шапку и, дивлячись въ передъ себе въ землю, щось перебиравъ губою. Мѣгъ бы хто думати, що вѣнъ, якъ звычайно, шептавъ молитвы. Но вѣнъ не молився ся. Вѣнъ, идучи дорогою, думавъ думу и шептавъ самъ до себе тихѣ слова.

„Ну, ажь нинѣ виджу, що я богачь, и то ще якій!“ — муркотѣвъ вѣнъ пѣдъ носомъ. — А та ось жѣнка, що йде въ передъ мене, и молода ще, и здорова, и мае свою хату, а она бѣдна, ще бѣднѣйша вѣдъ мене. Я йду зъ палицею и зъ торбами вѣдъ хаты до хаты и всюды дѣстану кусникъ хлѣба, а она того не зробить, ѣй того не можна... Ба! але що-жь она буде робити? Якъ ѣй выгодувати, якъ за-

сять безпосередно доходити до своихъ правъ а не черезъ звѣстный алембікъ. Бо якъ стоять справы въ тыми, що стоять помѣжь Русинами а правительствомъ? Шефъ праю не має силы; — демократія польска розвинула велику акцію въ напрямѣ польонізаційномъ, отже спинити ту акцію, значило бы перешкодити ихъ „органічній“ праци; станьчиковска партія розбата, а коли ще додамо про антагонізмъ мѣжь звѣстными двома высоко поставлеными особами, котрій на перекоръ собѣ видають колоды пѣдъ ноги — то дойдемо до переконѣченя, що намъ можуть помогти ще лишь безпосередній внесины зъ правительствомъ. Треба показати, що мы не жебраки, котрій вытягають руку; при томъ вытаганю руки Русины неразъ попарялись, а хто нишій покористувавъ ся тымъ. Выказана немочь лежить въ томъ, чи має задержатись въ повній силѣ засада: загарбати русскость для польскости. Зъ того представленя ситуацій выходить внесенье:

„Зборы взывають выдѣлъ Народной Рады, щобы поробивъ вѣдповѣдній крокы до высланя депутаціи до центрального правительства а евентуально й до короны, зъ представленьемъ нашого положеня політичного и зъ зазначеньемъ всѣхъ кривдъ и зажалень Русиновъ.“

Зборы приняли оплескамы промову п. Вахнянина и одноголосно ухвалили его внесенье.

П. Ив. Рудницкій выступивъ зъ внесеньемъ заложеня „Чорной Лѣтописи“, въ котрій бы записувались всѣ кривды Русиновъ, яакій они зазнають вѣдъ своихъ братовъ Полякивъ. Гадку заснованя того роду лѣтописи переймаемо вѣдъ Поляковъ, котрій таку саму чорну книгу заложили въ борбѣ о свои права въ Познанщинѣ. Въ лѣтописи будуть збиранѣ всѣ факты разомъ и кождого часу буде можна ихъ опубликувати. Се буде заохотою для Русиновъ до вытревалои праці.

Зборы приняли одноголосно середъ оплесковъ се внесенье.

Вкінци порушено справу еміграціи, а именно выказано причины, котрій спонукують нашъ народъ до сего невѣдрадного кроку.

О. Дан. Лепкій, заявивши въ имени зборовъ подяку рускому клюбови за внесенье интерпеляціи въ справѣ еміграціи — представивъ живыми и правдивыми красками економічный станъ нашого селянъства. Селянинъ зруйнованый економічно. Причинялись до того головно жиды, а вѣдтакъ тягары публичній. Жады высысають кровь, а таке саме роблять секвестраторы податковъ, котрій забирають послѣдну кожушину и послѣдный гарнець проса. Вѣдтакъ представивъ бесѣдинкъ, чи селянинъ находить яку моральну пѣдпору противъ тои руины. Такою пѣдпорою повинна бути школа, але на жаль не приносить она нѣякого хѣсна, при теперѣшній системѣ, а ще й противно причиняєсь до знеохоченя селянина до всякои просвѣты и пѣддвигненя. Вкінци вказавъ о. Лепкій, якъ повинна бути редагована часопись для селянъ, щобы пѣдготовити ихъ до самопомочи и самообороны.

О. Дудрович вказавши на цѣль політичну въ теперѣшній системѣ шкільній, пѣдносъ дуже важну квестію, именно, щобы латинськи катихаты вчили въ народныхъ школахъ релігіи по руски, бо звычайно тамъ, де населенье переважно руске и рускаго обряду, а латинникивъ дуже мало, языкомъ домашнымъ латинниковъ есть языкъ руській.

О. Цурковскій выказавъ рѣвнож, що причиною еміграціи нашихъ селянъ крайна нужда и неможливость зарадженя ѣй. Селянинъ засужденый лишь на свое хлѣборобство, а всяка дорога до промыслу и ремесла ему заказана. Се найлѣпше можна выказати на пляні науковомъ для сѣльскихъ школъ народныхъ, бо въ нѣмъ пробивае идея, що сѣльска школа має зробити зъ хлопа лишь хлопа.

Д-ръ В. Дѣдошакъ представивъ фактами положенье економічне нашого селянъства въ пограничныхъ повѣтахъ, де появилась громадна еміграція. Фактовъ достатчили бесѣдникови вѣдносины села Зеленои надъ Збручемъ въ повѣтѣ гусятинъсковмъ. Селяне Зеленои мусять вѣдбувати формальну панщину на своихъ грунтахъ, положеныхъ на теріторіи россійскій и нема нѣякого правного способу, щобы зарадити. Тѣ селяне хотѣли вручити цѣсареви зъ нагоды заповѣдженои гостины просьбу о зарадженье самъ вѣдносинамъ. Вѣдтакъ представивъ д-ръ Дѣдошакъ лихѣ вѣдносины економічній въ бучацкомъ повѣтѣ, а вкінци загально выказавъ кривды, якій поносять селяне зъ несовѣстного выконуваня законовъ що до евіденціи грунтовои и лихвы. У насъ законъ на папери, а не у выконуваню — закон чавъ бесѣдникъ.

О. Цурковскій згадавъ вкінци про рескриптъ президія намѣстництва, въ котромъ добачае интенціи: зацькувати опінію публичну противъ духовенъства. Рескриптъ треба уважати замахомъ на запоручений конституціею правамъ не лишь Русиновъ, але навѣть духовенъства, котре чейже також вчисляе ся мѣжь горожанъ Австро-Угорщины. Народна Рада повинна вѣ своеи стороны поробити вѣдповѣдній крокы въ тѣй справѣ.

На томъ закончилась нарады загальныхъ зборовъ Народной Рады.

Предсѣдатель зборовъ пос. Телішевскій, подякувавши зібранымъ за живу участь въ нарадахъ та за тактовне трактованье справъ, а вѣдтакъ пожелавши, щобы ухвалы сихъ зборовъ выйшли въ хосенъ справы рускои — внесъ въ честь цѣсаря окликъ: многая лѣта, а зборы повторили его трикратно.

Вѣдтакъ ще по оклику въ честь пос. Юл. Романчука розбійшлись участники середъ співу: „Ще не вмерла Украина“.

Въ справѣ еміграціи селянъ до Россіи.

Вѣдъ Бродовъ одержала одна часопись таке письмо:

„Двѣ недѣлѣ тому назадъ переловили жандармы еміграючихъ до Россіи кількадесять селянъ зъ Хмѣльна пѣдъ Лопатиномъ. При слѣдствѣ одинъ зъ арештованыхъ мавъ сказати, що ихъ намовивъ парохъ зъ Хмѣльна о. Яцковскій. Въ наслѣдокъ того староство въ Бродахъ выслало до Хмѣльна комісаря Нападіевича и при слѣдствѣ показало ся, що священикъ не лишь не пѣдмовлявъ нѣкого, але противно взываъ, щобы своеи землѣ не покидали хочь бы имъ навѣть въ Россіи золотій горы обѣцювано. На питанье комісаря: що ихъ спонукало переселяти ся, выступивъ войтъ и другій зажиточнѣйшій господарь и сказали: „Ратуйте насъ, бо будемо мусѣли всѣ переселяти ся. Скарбъ лопатинъскій не дае намъ дыхати; майже що дня наводять на насъ „провізорія“, выграють, а вѣдтакъ судъ накладае на насъ грошевій кары и безпощадно ихъ стягае. Були такій, що платили по 20 або навѣть по 30 зр. кары. Кромъ того выдае судъ свои порученя для партій пѣдъ загрозою грошевыхъ кары, а если хто не выповнить въ назначенѣмъ часѣ порученя, заразъ накладае ся и стягае ся кара. Лопатинъскій скарбъ, скоро лише худоба за корчь вступить, грабить ся и безъ такса торовъ накладае на нихъ тяжкій кары“. Ось якій причины еміграціи подали самі селяне. Треба замѣтити, що згаданый скарбъ веде себе, якъ бы за бл. п. польскихъ часовъ. Селянъскій грунты положенѣ такъ нещастно, що дорога до нихъ майже всюды веде черезъ лѣсъ. Отже если селянинъ выганяе худобу на пашу, а корова або теля вступить лише за корчь, заразъ побережники забирають худобу до скарбу, котрый каже солоно платати, если-жь селянинъ не має грошей, то вносить ся противъ него багательна жалоба, числить ся высоко шкода и розходы процесу и селянинъ нищать ся. И чи потрѣбній въ виду того „московскій“ агенты?“

Конкурсовій творы „Львовского Бояна“.

Якъ уже вѣдомо, на конкурсъ музичный, розписаный выдѣломъ „Львовского Бояна“ въ маю зъ речинцемъ до 1 жовтня 1892 р., наспѣло вѣдъ трохъ авторовъ пять творовъ. Творы тѣ були выконанѣ на послѣднѣмъ концертѣ „Бояна“ и взагалѣ подабались шыршій публицѣ. Въ сю середу (28 грудня) вѣдбула пѣдъ проводомъ проф. Н. Вахнянина jury свое засѣданье, щобъ роздѣлити незвѣстнымъ авторамъ конкурсовій премій, першу въ квотѣ 4 дукатовъ и двѣ другій по 3 дукаты. Хочь до jury були запрошенѣ професоры музыки, пп. Солтысъ и Богданьскій, то случайно перешкоджень не явились на засѣданю и длятого до суду засѣли лише члены артистичнои комісіи, пп. Тополъницкій, Крушельницкій, Венгриновичь и упрошеный о. Остапъ Нижанковскій.

Надѣсланѣ творы узнано передовсѣмъ такими, що вповни вѣдповѣдали вымогамъ конкурсу, т. є. що дѣткнули поля музыки нашои народнои и що кождый творъ въ-окрема обмомъ своимъ годенъ выповнити одинъ нумеръ продукціи концертовои. Вѣдтакъ приступлено до критичного розбору творовъ.

Утворъ „Днѣпро реве“ [слова Чайченка], мѣшаный хоръ въ супроводомъ фортепіяна, оцѣнено въ слѣдующій способъ. Робота (т. є. гармонізація, ритмика и взагалѣ вся технічна сторона) коректна. Супровѣдъ фортепіяновый веденый дуже добре, вѣдповѣдно натурѣ инструменту. Форма утвору представае ся одноцѣльною. Илюстроване тексту музикою добре. Мотивы 1-ои и 4 ои части утвору мають досыть колориту народного; частямъ 3-ѣй и 4 ѣй не достае сего колориту. Стиль утвору, зъ выимкою интродукціи, котра есть за звычайна, благородный, майже класичный, а мѣстями нагадуе Шумана.

Утворъ „Дѣвчина и рута“ [слова Шевченка] представляе ся що-до роботы добрымъ. Форма въ выимкою надмѣрного 9-го такту цѣлкомъ вѣдповѣдна. Музыка илюструе текстъ вѣрно. Мотивы сирбзъ народній и щасливо ужитій, рѣвножь и стиль пѣдходить пѣдъ стиль народныхъ пѣсень рускихъ. Негативною стороною утвору есть лишь тутъ и тамъ неекономічне ужитье другого баса.

Утворъ „На щедрый вечеръ“ выробленый коректно. Въ гармонізаціи видно справну руку. Форма одноцѣльна. Мотивъ, зовсѣмъ народный, представляесь хорошо, богато и удачно варіованый въ тонаціяхъ, голосахъ и ритмицѣ. Стиль гармоніи вѣдповѣдае духови мельодіи, але и тутъ замѣтне мѣстями неекономічне уживанье голосовъ.

Утворъ „Въ своѣй хатѣ своя правда“ зраджуе роботою ще невправну руку такъ що-до гармонізаціи самои, якъ и ритмики и веденя голосовъ. Утворъ не есть одноцѣльный. Текстъ (слова Шевченка) въ деякихъ мѣстяхъ щасливо илюстрованый музыкою, въ деякихъ менше удачно. Мотивы збликаються подекуды до народныхъ, але занадто рѣзнородній. Стилю нема.

Оцѣнивши поодиноки творы зъ всякою обективностію, jury приступила до тайного голосованя надъ признаньемъ премій. На пять голосуючихъ признано 3 голосами першу премію, высокости 4 дукатовъ, авторови утвору „Дѣпро реве“; другу премію высокости 3 дукатовъ, авторови утворовъ „На щедрый вечеръ“ и „Дѣвчина и рута“. Авторови третои композиціи рѣшено выслати подяку за участь въ конкурсѣ. Слѣдувало вѣдтакъ отвореньe куверты и показалось, що першу премію одержавъ п. Денисъ Січинъскій, котрый вже вѣдъ довшого часу трудить ся надъ музыкою, а навѣть и репертуаръ „Бояна“ заспливъ вже кількома своими утворами. Другу премію одержавъ п. Филаретъ Колесса, молодый фільософъ на университетѣ львовскомъ. Есть то его перша, але дуже удачна праця. Авторомъ третого утвору выявивъ ся п. Лука Ремеза, учитель народный въ Конюхахъ, коло Зборова. И его утворъ есть першою пробою на поли музыки. Обективна и подробна, а при томъ, по нашій гадцѣ основна критика, повинна причинитись до дальшого успѣшного розвою нашои музыки, бо указуе на добрій и слабшій стороны надѣсланыхъ утворовъ.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Лемковщины.

[Одинъ изъ спольныхъ теренковъ, на котромъ повинній бы спольно дѣлати всѣ Русины.]

Кількотo разовъ нарѣкали мы на деструктивный елементъ, котрый вищить нашъ народъ мовь ракъ здоровый орґанізмъ. Згадаймо лише на зубоженье люду, на ліцитація загородъ нашихъ селянъ, згадаймо на лихву, выгасненье нашого мѣщаньства зъ ихъ посѣлостей по мѣстахъ, майже цѣлковите запропащенье того мѣщаньства, згадаймо процесъ священника зъ Турчаньского, всякій выборы, шахрайства въ торговли, пѣдкупства, недавный процесъ торговцевъ людскимъ товаромъ, переважну часть процесовъ о крадѣжь, а майже всѣ о крадѣжь коней, посередництво въ справахъ неморальности [не на мѣсци вычисляти все, але оно й непотрѣбне, легко догадатись]. Кількотой елементъ шкодить народови рускому яко таному, кількотому кождому зъ становъ, якъ священникамъ, интеліґенціи урядничій, купцямъ, ремѣсникамъ, господарямъ, се вѣдоме кождому, хто только короткій часъ жива въ нашомъ маломъ мѣсточку и на селѣ. Руйнованье, всюды руйнованье — чи пѣдъ взглядомъ економічнымъ, чи моральнымъ — есть дѣломъ сего елементу. Кромѣ того сей

дягнути тѣ дѣти, поки хочь двое старшихъ стане робити на себе? Мусить ходити на заробка! Ну, и що-жь заробить? На день двѣ, три шѣстки, часомъ лише кількинадцять крейцарѣвъ, а часомъ и нѣчого!... И чимъ же тутъ выжити матери й дѣточкамъ, не згадуючи вже про одежу? Поможуть люде?... О томъ нема навѣть що думати... Нинѣ надъ нею планали, а завтра про неи забудуть, бо-жь не дурный выгадавъ, що сытый голодного не знае. Отже въ того выходить, що ты, Макаре, богачу, мусишь помочи бѣдакій невѣстѣ. Але якъ? Чи прийме она мою жебраву помочь?...

Вонъ ставъ и задумавъ ся.

„Мусить принятi! — говоривъ вонъ дальше, стукнувши палицею въ землю. — Я впрочомъ не хочу помагати ѣй, лише дѣтямъ, щобы мали що-дня по кусинку, хочь жебраного хлѣба, бо инакше загинуть, якъ мыши... Такъ Треба менѣ до Катерины спровадитись на квартиру, лише не зразъ, щобы люди не говорили, що ось-то я выкористовую Семенову смерть та лѣзу заразъ до его теплои хаты. Тому мушу насамперед зорвати зъ тою паницею Танькою, що мене тримае въ вохкій комірцѣ межи мышвою и обкрадае мене що днины. Треба зъ нею кількa разовъ посваритись, а якъ що, то й побитись, а она мене проженe зо своеи хаты... се певне, хотяй мене ся для неи готовый хлѣбець, моe добро... Такъ, такъ, треба щось робити... Небощикъ Семенъ, дай ему Боже царство, бувъ добра людина и для мене ласкавый. Коли только здыбле бувало чоловѣка, завсѣгды знайде щось красного сказати, а такъ и шелесть до кишенѣ, та й: На тобѣ, каже, Макаре, грошь два, помолись за померший душѣ и за мене грѣшного... Разъ бувъ чоловѣкъ! Треба теперь и для него щось зробити..“

Ще разъ оглянувъ ся дѣдъ Макаръ за нещастною челядію, зѣтхнувъ тяжко и поплывъ ся въ бѣчну улычку, до себе, на свою кватиру.

III.

Дѣдъ Макаръ бувъ громадскимъ дѣдомъ въ *** ій парохіи и въ двохъ до неи прилученыхъ селахъ. Вонъ тутъ осѣвъ вѣдъ давна и длятого всѣ его добре знали: и старе й мале. Старій люде тямлять, якъ вонъ ще по угорскій войнѣ прийшовъ зъ вѣдкись въ бѣломъ кабатѣ и въ синѣй жовнѣрскій шапцѣ та ставъ наймитись по господарахъ до роботы. Бувъ письменный и якійсь часъ служивъ за пѣддачого, но не могучи добитись дяковства, покинувъ той завѣдъ и дальше служивъ наймитомъ зъ року на рѣкъ. Вонъ робивъ добре всяку роботу, но найлѣпше умѣвъ робити сабляни й пошивати будынки, — и на старій лѣта, коли вже ставъ знемагати до цѣпа та до косы, занимавъ ся лише пошиванъемъ хатъ, за що его господарѣ вельми поважали и величали навѣть „майстромъ“.

Пошивъ Макаръ майже кожду хату въ селѣ, полатавъ старій стрѣхи на всѣхъ будынкахъ, та й самъ ще бѣльше постарѣвъ ся: посивѣвъ, поморщивъ ся, згорбатѣвъ...

— Люде добрій! — сказавъ вонъ вкінци. — Робивъ я, якъ довго могъ, а теперь годѣ, нема вже колишньои силы. Теперь не оставсь менѣ нѣчого, якъ только вшити двѣ торбы, вырѣзати палицю, та й гайда за ласкавымъ хлѣбомъ! — И засмѣявъ ся дѣдъ Макаръ.

Та й справдѣ! Невдовзѣ роздобувъ собѣ всѣ дѣдовскій причандалы та ще купивъ за лишай грошѣ лѣру и ставъ ходити по хатахъ за милостинею. Що-до жебрущахъ дѣдовъ то вже нашимъ людямъ не можна вѣдмовити жертволюбавости. Се рѣчь знана. Тожь и Макара нѣхто не вѣдпускавъ зъ порожнымы руками, де лише показавъ ся. Люде уважали его за своего и любили за те, що вонъ умѣвъ кождого розвеселяти, потѣшити, а що вже найбольше, то за его пѣснѣ, котрыхъ умѣвъ дуже багато. И якъ сяде коли дѣдъ Макаръ на базарѣ, якъ стане трумпати на лѣрѣ та выспѣвувати чи про св. Миколая, чи про св. Варвару, або про Правду та Кривду, то звычайно обступить его цѣла громада, а бабы то аж плачуть, слухаючи...

На початку свого нового становища въ громадѣ дѣдъ Макаръ туливъ ся, де могъ. Де-небудь зайде до хаты, посидить, нагрѣе ся, побалакае, а якъ нѣчь западе, то й переночуе, чи то въ хатѣ чи въ стодолѣ. Но така беззахистность була для него невыгодна и длятого вонъ ставъ шукати для себе сталои квартиры и знайшовъ ей у халупнички Таньки Безпольной. Она мешкала въ низенькій хатинѣ, котра изъ старости такъ вже осѣла, що маленькій вѣконця спочивали на самій майже землѣ.

Та були се двѣ цѣлкомъ противнѣ натуры. Дѣдъ Макаръ бувъ чоловѣкъ тихій, богобоязливый, а Танька зъ червонымъ, якъ буракъ, носомъ и зъ червонымы, хочь уже поморщеными лицями, була жѣнка непосидюща. До пiятка, до гульнѣ — ей якъ запаливъ, хочь уже й четвертый хрестикъ ѣй минувъ. Жила она зъ того, що жидамъ въ коршмѣ доила коровы, носила воду, мыла жидовску посуду, по шабасахъ шинкувала, а до якои-небудь тяжшои роботы нѣколи не бралась, вымовляючи ся слабыми силами. Розумѣесь, такій заробокъ не выстававъ ѣй на житье, тожь и частенько сягала она рукою до Макаровыхъ торбовъ. Макаръ давивъ ся на се кровь пальцѣ. Все-жь вонъ сидить въ ей хатѣ та належить ся ѣй якесь чиншове. Танька дуже часто приходила до дому пѣдпила та приносила неразъ ще и въ флящинѣ горѣвки и решту доправляла въ своѣй хатѣ. Колись було у неи господарство, свое поле. Но вже ей небощикъ чоловѣкъ, якійсь зайшлый сурдутовець, вдавъ ся негосподарный. Бивъ ей, кількo влѣзло ся, а хоть и не пивъ, та за те любивъ добре зъѣсти, особливо дреглѣ й ковбасы. И зъ вѣдки нѣ роздобувъ явій грошь, заразъ его пускавъ на тѣ ласощѣ. Вѣдтакъ ставъ продавати по кусинку поля, поки всього не выпродавъ, пропивъ, пропуривъ, а самъ умеръ. Тогдѣ доперва Танька почула ся свободною и привитала ту свободу келишкомъ. Вѣдтакъ поволи розпилась и зійшла явъ то кажуть, на нѣнащо. Хотяй люде смѣялись зъ неи и навѣть помѣтували неею, она на се не уважала. Де лишь весѣля, хрестины, вечерисловомъ, де только чула горѣвку, тамъ она всюды выхалась. Всюды була весела, жар-

елементъ займає вороже становиско тапожь супротивъ нашихъ змагань національныхъ, бо все лучить ся зъ нашими противниками, хоть мы до сего часу не давали нѣ найменшои причины. Инча рѣчь: чи вонъ щиро лучить ся зъ нами, чи лише зъ интересу? — але фактъ фактомъ.

Противъ того елементу треба намъ занятн ясне становиско. Мы все вѣдклоняемо ся вѣдъ сего, хочь знаемо, що потреба чогось подѣбного есть необходима. Вѣдклоняемо ся звычайно въ двохъ причинъ: по перше, боимо ся нового ворога, а по друге, мы надто мало вымагаючи. За слово „почтеніе“ чи „поважанье“, котре дотычный, абы тѣлько дати ему заробити, скаже безъ найменшои рѣзницѣ якъ и „padam do nóg“, — за те слово, а нѣчо бѣльше, мы вже намагаемось жити въ згодѣ [а кобы ще й за то?] Просто напрошуемось до тои згоды, хочь та згода въ противнои стороны въ ножданѣ хвили нарушає ся. Пѣдъ тымъ взглядомъ мы вже аж надто грѣшимо! Для оборонн дотычного елементу, бувае, подаемо навѣть такій важный аргументъ якъ: „Они дають руснй шільды“. Тымъ уже такъ себе понижуемо, що аж соромно за се говорити! На те нѣхто уваги не звертае, що имъ набиваемо кишенѣ грѣшми, що аж трѣщать! А пригадаймо собѣ, вѣдъ коли то стрѣчаемось зъ рускими вывѣсками? — чи далеко давнѣйше, якъ вѣдъ часу истнованя „Народнои Торговлѣ“?!

„Народна Торговля“ тымчасомъ жие ледви десять лѣтъ, а за що-жь мы передъ тымъ набивали имъ кишенѣ, що аж вудують сотни селъ въ нашѣмъ краю? Елементъ той не мае для себе оборонн, бо вывласненье и въ части здеморалізованье [при помочи другихъ] нашого люду есть непохатнымъ свѣдкомъ его дѣяльности. Не безъ вины й мы. Занятѣ нещасливою борбою національною, лишали мы тому елементови вѣльне поле до дѣланя. Сусѣды нашѣ помагали ему, тѣшучись, що мають політичного союзника противъ насъ. Ну, а зъ того выйшло, що нинѣ ледви свѣтять ся останки купецтва христіянського! Яка чекае насъ будучность, нѣхто не хоче о тѣмъ думати и чимъ скорше замыкае очи передъ образомъ будучности.

Поборюванье деструктивныхъ змагань сего елементу есть явъ разъ и тереномъ економічнымъ, на котрѣмъ всѣ Русины спѣльно дѣлати можуть и повинны, а певно не безъ успѣху, бо тымъ вытрутять ся оружже зъ рукъ противникѣвъ Руси. А прибуття одного ворога бѣльше не маемо що бояти ся, бо фактично вонъ таннмъ давно вже есть, а лишь такими дрѣбницями, якъ высказанье одного-двохъ слѣвъ по руски, баламутимо себе рахуючи его бодай за безсторонного. Се, що тутъ пѣдносимо, есть справою чисто економічною, а нашь народъ передовсѣмъ зъ сеи стороны жадае вѣдъ насъ помочи.

Коли отже въ нашу народну програму вставимо агресивне дѣланье въ напрямѣ економічно-моральнѣмъ т. е. въ напрямѣ зорганізованои борбы противъ деструктивного дѣланя жидѣвского елементу, то тогдѣ: 1) Битъ матеріяльный нашого народу полѣпшить ся черезъ новѣ жерела заробку [торговля, ремѣсництво не придавлене жидѣвскимъ капіталомъ]. 2) Партійнѣ споры черезъ спѣльну працю въ томъ напрямѣ по-троха уложать ся. 3) Довѣріе народу до интеліґенціи буде запевнене и невмѣрно збѣльшить ся. 4) Моральность люду и солідарный послухъ. 5) Польскій людъ и та мала частина польскои интеліґенціи людовои стане по сторонѣ нашѣй. А зъ того всего силы нашѣ стануть далеко врѣшній — а въ наслѣдокъ врѣшнихъ силъ и домагання на поли національнѣмъ певнѣйше будуть мусѣли бути выслуханѣ и заспокоѣнѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Клюбъ независимыхъ хорватскихъ и словѣньскихъ послѣвъ оповѣстивъ сими днями въ словѣньскихъ радикальныхъ часописяхъ маніфестъ до выборцѣвъ. Члены клюбу суть того переконання, що хорватскій и словѣньскій послы зможуть найлучше заступати интересы своихъ народностей, если сполученѣ въ одинъ клюбъ будуть заявляти вѣдъ нѣкого независиму парляментарну дѣяльность. Дальше стоить въ маніфестѣ, що члены клюбу докладали всѣхъ можливыхъ стараль, щобы въ клюбѣ найшли ся всѣ хорватскій и словѣньскій послы, однакъ се не пощастило ся. Длятого не остаюсь нѣчого инчого якъ злучитись хочь бы въ малый клюбъ, маніфестувати на внѣ солідарность думокъ, пѣднести жалобы, стояти незалежно вѣдъ правительства, котре ворожо успособлене, для обохъ народностей, а вѣдъ парляментарнои бѣльшости, котра старае ся часто вхъ жаданя здавити а послѣвъ спанити вѣдъ выповнюванья обовязкѣвъ. Зъ програмы клюбу выймаемо отсѣй найголовнѣйшѣ точки: реформа господарства краевои, зазначенье кривдъ, якѣ терплять Словѣнцѣ и вкінци велико-хорватске право державне. О послѣдній точцѣ пишуть такъ: „Мы додала назву словѣньскихъ послѣвъ не лише длятого, що деякѣ зъ насъ завдячують выборъ и народови словѣньскому, але и для того, щобы показати, що мы стремимо до злученя Хорватѣвъ и Словѣнцѣвъ. Мы переконанѣ, що найлучшимъ способомъ до удержаня обохъ народностей и правдивого розвою у всѣхъ галузяхъ публичного житя есть злученье всѣхъ хорватскихъ и словѣньскихъ народѣвъ, замешкуючихъ Австро-Угорщину на пѣдставѣ историчного державного права королѣвства Хорватіи, на пѣдставѣ природныхъ правъ и народнои волѣ. Будемо старатись — стоять дальше въ маніфестѣ — о злученье всѣхъ частей словѣньского краю въ одну політично-адміністративну цѣлость, о вытворенье Словеніи, котра зъ давенъ давна есть яснымъ ідеаломъ словѣньскихъ послѣвъ. Въ дусѣ тои програмы будемо безустанно трудитись, а всяка партія буде для насъ мала, котра насъ пѣдпре.“ — Маніфестъ пѣдписали послы: Біанкині, Дамаръ, д-ръ Лагіна, Перичь и Спинчичь.

НОВИНКИ.

— **Вѣсть наша про порѣшенье справы тучапокои въ Римѣ**, подана позавчера, есть зовсѣмъ певна. Якъ довѣдуемо ся нинѣ о рѣшеню тѣмъ вже урядово повѣдомленый епископатъ руснй.

— **Посолъ о. Гаморакъ**, одинъ изъ тыхъ трехъ послѣвъ зъ провінціи, що явили ся на загальнѣй зборы „Народнои Рады“ и всѣ три зъ довѣрія зобраныхъ становили поважну превідію зборѣвъ, заявивъ по зборахъ послови Романчукови и другимъ посламъ, що вступае до соймового клюбу руского пѣдъ проводомъ посла Романчука, и уповномочнивъ редактора „Дѣла“ оповѣстити се для прилюдноі вѣдомости. Подаючи сю звѣстку, не таимо свого вдоволенья, що клюбъ народно-руснй збѣльшивъ ся достойною особою посла о. Гаморака, щирого патріота, бажаючого добра народу свого и вповнѣ узнаючого пріпцинъ національный. Посолъ о. Гаморакъ вѣдъ часу новои ситуаціи довго стоявъ на боцѣ въ роли совѣстного слѣдителя справъ и людей, — наконець, по двохъ лѣтахъ нагляду, прийшовъ до переконья, що посолъ Романчукъ зъ своими товаришами заступавъ и заступае справу руску щиро и совѣстно, отже яко правдивый патріотъ заразъ выступивъ зъ дотеперѣшнои ролѣ, а подавъ свои руки до спѣльнои працѣ зъ людьми тыхъ самыхъ добрыхъ и чистыхъ намѣрѣвъ, що и вонъ, — до працѣ въ соймовѣмъ клюбѣ народно-рускѣмъ.

— **Товариство Сѣчь у Вѣдни** зложило на домовинѣ бл. п. д ра Юліяна Целевича вѣнець зъ написію: „Свому почетному членови и бувшому головѣ — „Сѣчь“.

— ***Буковиньока краєва рада шкѣльна*** ухвалила на засѣданю зъ дня 24 н. ст. серпня с. р. на основѣ фахового справозданя, поручити всѣмъ окружнымъ радамъ шкѣльнымъ, черновецкѣй шкѣльнѣй радѣ мѣскѣй, всѣмъ дирекціямъ шкѣлъ середныхъ и всѣмъ дирекціямъ учительскихъ семинарій мужескихъ и женьскихъ отсѣй выдавництва товариства „Просвѣта“ яко вѣдповѣднѣ до бібліотекъ шкѣльныхъ на лектуру для молодежѣ: 1) „Добре роби добре буде“, оповѣданье Гр. Квѣтки; 2) „Розказы про силы природы“; 3) „Повѣстки для дѣтей“, Омеляна зъ Григорова; 4) „Оповѣданье про житье св. мученикѣвъ Бориса и Глѣба“; 5) „Дорога у пропасть ховзка“; 6) „Пасѣка або наука о тѣмъ, що треба знати, о що постарати ся та якъ що робити, щобы пасѣка все добре вела ся“, написавъ М. М. членъ тернопѣльскои філіи „Просвѣты“; 7) „Зоря, читанка для селянъ и мѣщанъ“ уложивъ Ом. Партицкій; 8) „Исторія Руси. Часть III. Русь пѣдъ панованьемъ Литвы и Польщѣ аж до сполученя тыхъ державъ пѣдъ володѣньемъ Ягайлонѣвъ“ написавъ Ол. Барвѣньскій; 9) „Практична наука господарства сѣльского, часть IV. Паша душа въ господарствѣ“ написавъ І. Барвѣньскій; 10) „Исторія Руси вѣдъ першихъ князѣвъ аж до нападу татарского“, часть І. пѣсля Нечуя; 11) „Перекотиполе“, оповѣданье Гр. Квѣтки; 12) „Сестра“, оповѣданье Марка Вовчка; 13) „Байки въ науку молодымъ и старымъ“ зложивъ Павло Свѣй; 14) „Исторія Руси, напады татарскѣ и литовскѣ на Русь“, часть II пѣсля И. Нечуя; 15) „На досвѣткахъ“ казки Переплиса; 16) „Звѣрята шкѣдній и пожиточній въ господарствѣ“, Романа Заклиньского; 17) „Житье просвѣтителѣвъ Славянъ св. рѣвноапостольныхъ Кирила и Методія“, написавъ д-ръ Юліянъ Целевичъ; 18) „Ленъ и конопле, якъ ихъ управляти, щобы не зводили ся, вразъ зъ додаткомъ о иншихъ ростинахъ волокнистыхъ“, написавъ И. Н.; 19) „Оповѣданье про житье св. великомученика и лѣкаря Пантелеймона“; 20) „Про живоплоты и лѣсы“, написавъ И. Н. и Р. З.; 21) „Вениминъ Франклинъ яко примѣръ честного, трудящого и ощадного чоловѣка“, написавъ Ол. Барвѣньскій; 22) „Дрѣбна птиця господарска а великѣ грошѣ“, написавъ І. Барвѣньскій; 23) „Вѣдкрытье Америки“, розказавъ К. С. зъ пѣдъ Бела; 24) „Образы страстей Исуса Христа“, написавъ Василь Чернецкій.

— **„Народна Торговля“** — якъ зачуваемо — заведе въ своѣй львѣвскѣй комнатѣ до снѣдань пиво товариства мѣщаньского [Bürgerliches Bräuhaus], спроваджуване просто зъ жерела. Якъ звѣстно, при комнатѣ до снѣдань „Народнои Торговлѣ“ отворено недавно кухню, котрои бракъ да нѣйше дававъ ся дуже вѣдчувати. Отже теперь по заведеню кухнѣ, рухъ гостей въ комнатѣ до снѣдань при „Народнѣй Торговли“ що-разъ бѣльше зростае. Пільзненьске пиво зъ бочки и въ бутелькахъ, львѣвске пиво въ бутелькахъ, здоровѣ и дуже добрѣ вина,якъ и знаменита кухня — все те складае ся надобру славу тои рускои комнаты до снѣдань.

— **Львѣвскій высшій судъ краевый именувавъ** авскультантами судовыми: адъюнкта судового при урядѣ повѣтовѣмъ въ Предорѣ (въ Боснѣ) Винкентія Яворского; практикантѣвъ судовыхъ: Єронима Калитовского, д-ра Арона Марка Остермана, д-ра Ришарда Авр. Лежаньского, Володисл. Маера, Ив. Каспарка, д ра Тад. Коссовича, Романа Чайковского и кандидата адвокатуры Льва Левицкого.

— **При сегерѣчнѣмъ рѣздѣлѣнѣмъ авансѣ въ австрійскѣй арміи** именовано 2290 кадетѣвъ, пѣдофіцирѣвъ резервы и резервістѣвъ офіцирами (въ минувшѣмъ роцѣ 1930). Мѣжь иншими стали поручниками Русины: Иванъ Копачь при 95-ѣмъ полку, Якѣвъ Осадца при 41, Александеръ Красицкій при 80, Іосифъ Поповичь при 77, Ник. Стешанъ при 15, Йосафатъ Петрикъ при артилеріи, а кадетами: Макс. Кинашъ при 30 полку, Богданъ Буликъ при 95, Василь Жолдакъ при 30, Андрѣй Русинъ при 95 и Василь Балко при артилеріи.

— **Холера.** До выказаныхъ попередно трехъ мѣсцевостей, въ повѣтѣ гусятинськѣмъ, навѣщеныхъ пошестію, прибула ще четверта, а то Сидорѣвъ, де онодги занедужала одна особа.

— **Цѣны обѣдѣвъ для воякѣвъ.** Міністерство обороны краевои, порозумѣвшись зъ державнымъ міністерствомъ вѣйны, вызначило цѣны, якѣ маетъ платити скарбъ войсковый въ Галичинѣ въ часѣ вѣдъ 1 сѣчня до кѣнця грудня 1893 за обѣдъ для воякѣвъ вѣдъ заступника офіцира до найнизшого воляка. Цѣны тѣ слѣдуючѣ: для мѣста Львова $24\frac{1}{2}$ кр, для Кракова $23\frac{1}{2}$ кр., а для всѣхъ иншихъ стацій переходовыхъ $17\frac{1}{2}$ кр.

— **Нещастна пригода зъ нафтою.** Онодги около 6-ои годины вечеромъ лучивъ ся при улици Фѣрманьскѣй у Львовѣ такій фактъ: Въ партерѣ одного зъ домѣвъ при згаданѣй улици жие поворозничій челядникъ Фр. Пошь. Згаданого дня лежала его жѣнка недужа на постели, а вонъ хотѣвъ перенести стѣлъ, на котрѣмъ стояла лямпа, въ другій кутъ хаты. Тымчасомъ лямпа вывернула ся, нафта розлила ся на постѣль, котру въ однѣй хвили обхопила полумѣнь. Пошь выбѣгъ на улицю, щобы прикликати сусѣдѣвъ на помѣчь; за нимъ выбѣгла и жѣнка его вся въ полумѣни и заразъ збмлѣла. Нещастну перевезено до шпиталю, але она такъ попарила ся, що нема надѣѣ на ей выратованье.

— **Нападъ на дѣмъ австро-угорского драґомана въ Константинополи.** Передъ кѣлькома днями, коли драґоманъ австро угорского посольства въ Константинополи, Міллеръ, вернувъ вечеромъ до дому заставъ отверту хату и почувъ, що въ серединѣ хтось порае ся. Здивованый тымъ, гадавъ що се его слуга и закликавъ его по имени. Зъ середины вѣдозвавъ ся чужій голосъ, що слуги нема. Міллеръ хотѣвъ тогдѣ подивити ся, хто есть въ хатѣ и запаливъ сѣрничку. Въ тѣй хвили вхопивъ злочинець револьверъ Міллера и стрѣливъ нимъ до него, але не поцѣливъ. На той выстрѣлъ и на крикъ Міллера збѣгли ся заразъ люде, але злочинець користаючи зъ темноти утѣкъ и пропавъ безъ слѣду. Пѣсля вѣстей, якѣ наспѣли теперь зъ Константинополя, уважають за рѣчь певну, що злочинець хотѣвъ выкрасти якѣсь важнѣ документы, якѣ Міллеръ дѣставъ бувъ въ послѣднихъ дняхъ до перекладу.

— **Величезна шиба.** Сими днями вставлено въ однѣмъ вѣденьскѣмъ склепѣ *величезну шибу выставову*. Шиба мае поверхнѣ 16 квадратовыхъ метрѣвъ и важить 7 сотнарѣвъ а вставляло ей въ рамы 18 роботниквъ. Пѣдчасъ сеи роботы збрала ся передъ склепомъ величезна товпа цѣкавыхъ. До транспорту такихъ шибъ мають австрійскѣ зелѣзницѣ лише одинъ ваґонъ.

— **Дрѣбнѣ вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Винятинцѣ, въ повѣтѣ залѣщицкѣмъ, 100 зр. на будову школы. — Въ Сокали померъ д-ръ Володиславъ Семетковскій субститутъ нотаря. — Властителемъ 77 (самборского) полку пѣхоты, котрого штабъ находить ся теперь въ Перемышли и котрый доси носивъ имя архикнязя Кароля Сальватора, именованый полковникъ кн. Филипъ Віртембергскій.

Посмертнѣ — ✝ — оповѣстки.

Каролина Дембицка, вдова по священику, упокоила ся въ Коломыи въ 68-ѣмъ роцѣ житя. Вѣчна ѣй память!

Наука штука и література.

— **Проф. Н. Ѳ. Сумцовъ** присвятивъ въ „Кіевскѣй Старинѣ“ за мѣсяць грудень сего року, въ своѣй студіи „Современная малорусская этнографія“ такожь одинъ роздѣлъ знаному приятелеви рускаго народу Чехови п. Франтішкови Ржегоржови. Авторъ жалуе, що въ науковѣй россійскѣй літературѣ имя Фр. Ржегоржа зовсѣмъ незвѣстне, — вонъ не стрѣчавъ его анѣ разу нѣ въ „Исторіи русской этнографіи“ Пипина, нѣ въ бібліографічныхъ справозданяхъ „Этнографическаго обозрѣнія“. Сю незвѣстность имени п. Ржегоржа поясняе авторъ тымъ, що вонъ пише выключно про Галичанъ и на ческѣмъ языцѣ, въ ческихъ по бѣльшѣй части мало въ Россіи знаныхъ выданяхъ. Але въ Галичинѣ — каже авторъ — добре знають и высоко цѣнять п. Ржегоржа яко трудолюбного, свѣдомого и гуманного дослѣдника народного житя. [Тутъ авторъ покликуесь на житьепись Фр. Ржегоржа въ 15 н рѣ „Зорѣ“ котру написавъ Иванъ Белей до поданого тамъ портрету п. Ржегоржа. Авторъ жалуе, що въ тѣй житьеписи нема указокъ, де напечатана яка статья Фр. Ржегоржа, и огляду ихъ змѣсту. Але жь годѣ, — то була, звычайно, житьепись до портрету, котра мала въ невеличкихъ рамкахъ подати всесторонній вѣдносины п. Фр. Ржегоржа до Русинѣвъ, а написана була по торѣчнѣй гостинѣ Русинѣвъ въ Празѣ.] Н. Ѳ. Сумцову знаній двѣ студіи Фр. Ржегоржа: Lidowa lečba u haličskych Malorusů“ въ Časopis Muzea českeho въ р. 1891 кн. LXV. и „Žide v Haliči“ въ журналѣ Osvěta 1892 р. О першѣй студіи [о народнѣй медицинѣ] авторъ каже, що она есть хосеннымъ причинкомъ до украньско-рускои етноґрафіи. [При тѣмъ авторъ констатуе, що послѣдными часами въ захѣднѣй Европѣ и въ Россіи звернено серіозну увагу на народну медицину.] Ще бѣльше пѣдносить Н. Ѳ. Сумцовъ другу студію Фр. Ржегоржа [о економічнѣмъ и соціяльнѣмъ положеню жидѣвъ въ Галичинѣ] умѣщену въ 5—8 н-рахъ журнала Osvěta зъ 1892 року. „Авторъ — пише Сумцовъ — пѣсля личного нагляду рисуе сумный образъ заневоленя и деморалізованя Галичанъ, особливо Лемкѣвъ, жидами. Головне соціяльне лихо въ Галичинѣ — то коршма, немыслима тамъ безъ жида. То огнище лихвы, піяньства, розпусты и проступниквъ. Жиды розпоюють народъ всѣми способами, пѣддержують и розвивають по селахъ крадѣжь, вынагороджуючи дѣтей за крадѣжь яецъ, укрываючи конокрадѣвъ, переховуючи и позбуваючи краденѣ рѣчи. Тамъ все спочивае на обманьствѣ, почавши вѣдъ фальшивыхъ мѣръ и ваґъ. Жидѣвска коршма пожирае девятнацять разѣвъ бѣльше грошей, нѣжь выдаесь на школу. Всякѣ заходы поодинокихъ людей зъ посередъ галицко-рускои інтеліґенціи о економічне, соціяльне, духово-моральне пѣднесенье народу входить въ поперекъ дороги жидѣвскимъ интересамъ и жиды прямо противъ того дѣлають. Число жидѣвъ и ихъ добробытъ що-разъ бѣльшають просто на шкоду христіяньскому хлѣборобному населенню краю.“

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 29 грудня. Правительство маетъ скликати проводирѣвъ бѣльшихъ сторонництвъ парляментарныхъ для остаточнои нарады надъ програмою.

Будапештъ 29 падолиста. Въ лютѣмъ вѣдбуде ся въ Оденбурзѣ велике вѣче католикѣвъ для нарады надъ політикою правительства въ справахъ церковныхъ.

Парижъ 29 грудня. Урядово оповѣщено, що бар. Райнахъ померъ звычайною смертію, а не въ наслѣдокъ отруѣ. Французке правительство зажадае вѣдъ англійскихъ властей выдачѣ Герца.

Римъ 29 грудня. Moniteur de Rome, орґанъ папы, доносить, що справа цивільного вѣнчаня въ Угорщинѣ маетъ бути цѣлкомъ залишена.

Царгородъ 29 грудня. Адъютантъ султана выѣхавъ до Берлина зъ новорѣчными дарунками для цѣсарскои родины.

товлива, мовь пуста дѣвчина, и доперва коли добре напилась и ще бѣльше почервонѣла, аж тогдѣ она ставала поважною, статочною. Тогдѣ она любила говорити про свои колишнѣ добрѣ часы, про колишне господарство а те перѣшнѣй злиднѣ. Не обійшлось въ такѣмъ разѣ безъ плачу и безъ поважныхъ, сумныхъ пѣсень...

Такъ, такъ! Танька Безпѣльна була частенько пяна. Ось и теперь, коли дѣдъ Макаръ прийшовъ зъ похорону Семена Грушки, заставъ ей пяну. Она сидѣла за столомъ червона, якъ грань, передъ нею стояла порожна фляшка, лежало кѣлька окрушквъ хлѣба кѣльна зубцѣвъ часнину. Хочь на припѣчку свѣтивъ ся наганець, но она мовь не завважала дѣда Макара. Притуливши долоню одной руки до високъ и хитаючи головою то въ одинъ то въ другій бѣкъ, она спѣвала сумовитымъ, протяжнымъ голосомъ:

Гей, вы волы мои сивѣ,
чому не орете,
Гей, вы лѣта молодіи
чому марно въ свѣта йдете?
Гей, орали-бъ мы, та не стояли-бъ мы,
нема кому поганяти,
Гей, не йшлибъ мы марно зъ свѣта,
нема кому шанувати,

— Вже знову пяна! — пробормотавъ дѣдъ Макаръ. — Гей, ты, паскудниче! — ставъ вонъ кричати ѣй надъ головою. — Чи ты вже Бога не боишь ся и встыду не маешь? ге?

— Зъ бѣды, дѣдусю, зъ бѣды! — промовила Танька жалобнымъ голосомъ, мовь звиняючись, и стала знову спѣвати, но вже на иншу вуту:

Було въ мене колись поле,
Богатство й достатки, —
Теперь мене бѣда гнобить,
Бо поля нѣ хатки...

Ахъ, навѣть на пядь нема святои земли-цѣ, щобъ де хочь десять бараболь посадити... Все посѣли чужѣ люде, на всѣмъ „затабулювались“ безъ крику, безъ процесу, всю прогайнувавъ мѣй чоловѣкъ, а мене забивъ, заголомшивъ... щобъ его...! [Тутъ Танька закляла въ страшный способъ свому чоловѣкови.] А теперь ще й вы будете надѣ мною знущати ся, въ моѣй власнѣй хатѣ?! — закричала она пѣднесенымъ, захриплымъ голосомъ до дѣда. — Коли вамъ зле въ моѣй хатѣ, коли вы такій святый, то заберайтесь собѣ вѣдъ мене, де хочете! вонъ!

Она пѣднесла въ гору кулаки и хотѣла сама пѣднятись зъ лавки, но мабуть уже дуже була пяна, бо повалилась пѣдъ лавку и въ одну мить захропла, заснула.

— Тьфу! нѣчого нема на свѣтѣ плюгавѣйшого вѣдъ пяной жѣнки, — промовивъ до себе дѣдъ Макаръ и пѣйшовъ шукати свого леговища. Оно находилось въ сусѣднѣй комнатцѣ, що подобала на ваньнярь, но ще бѣльше на комѣрку. Въ нѣй було пусто: нѣ стѣлця, нѣ лавки, навѣть сонячне свѣтло не добувалось до нея, бо одиноке, маленьке, давно вже выбите вѣконце дѣдъ Макаръ затикувъ латуномъ. Цѣлою обстановою въ тѣй комѣрцѣ була стухла солома, що грубою верствою лежала на долѣвцѣ. Тутъ то дѣбравъ ся Макаръ и ставъ пѣсля свого звычаю мостити ся. Мостивъ ся, мостивъ ся, шелестѣвъ соломою, мурнотавъ щось до себе, вкінци тяжко зѣтхнувъ и заснувъ сномъ блаженныхъ.

Затихли людскѣ голосы въ маленькѣй хатинѣ, лише цвѣргуны десь пѣдъ печею та въ старыхъ стѣнахъ заливались своимъ цвѣрготомъ, мовь-бы для нихъ що-нно зойшло сонце, наставъ бѣлый день.

(*Конецъ буде*).

Надѳслане.

Средства десінфекційнѣ, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше

Головный складъ въ аптицѣ пѳдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѳдворотною почтою. 4379

Надѳслане.

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѳдъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул Театральна ч. 6 (плянъ св. Духа) напротивъ головного одвяху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя въ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пѳдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКИЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій господарскій, рѳльничій, броварняный, горальняный и промысловій. **Приборы церковній. Плахты** непромакаючій до прикрываня збѳжа, машинъ рѳльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вѳдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣплатою** а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вѳдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь **даромъ и оплатно**. Замовленя приймаесь такожъ и по руски. 4330 (41—?)

НА КОЛЯДУ

НОВЫЙ РѲКЪ.

Именины и т. д.

найвѳдповѣднійшимъ дарункомъ

Руска Исторична Бібліотека

въ гарнѳй оправѣ.

Высылае **Ол. Барвѣньскій**, Львѳвъ ул. св Николая ч. 13.

На Рѳздво, на коляду!

можна дѳстати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдующій книжки:

Збігці в Новороси І. П. Даниловскій	1 — зр.
Руська історія в житеписах. Н Костомаров	1 — зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша	1 — зр.
Остап Вересай. Картина	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1 — зр.
Народні оповіданяМ. Вовчка 3 томи	1 — зр.
Повісти Н. Устіяновича	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка	1 30 зр.
Обруситель. Н. Ланской	60 кр.
Поезиі Масляка Волод.	1 — зр.
Твори Чайченка 3 части	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50 зр.
Записки тов. ім. Шевченка часть I.	1 — зр.

Рухъ поѣздѳвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. пѣшный	пот. пѣшный	пот. осѳбовый	пот. осѳбовый	пот. осѳбовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворецъ голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворецъ Пѳдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѳдходять зѳ Львова	пот. пѣшный	пот. пѣшный	пот. осѳбовый	пот. осѳбовый	пот. осѳбовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѳвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ голов. дворца)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ Пѳдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	586	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Руском	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѳсля годинника львѳвского. Числа пѳдчеркненій означають пору 2238 нѳчну вѳдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

ЦУКОРНЯ ИВАНА ПЄПШАКА

въ ТЕРНОПОЛИ

поручае при надходячихъ святахъ **выробы зъ цукру** у великѳмъ выборѣ, торты въ кѳльканацяти родахъ, кармельки, тѣсточка до вина и чаю, кандизованій овочѣ, пралівы и тѣста всякого рода.

Яко новѳсть спеціяльну поручае доси не выроблюваный **тортъ подѳльскій.**

Вина французкій, испаньскій, реньскій, австрійскій и угорскій. Конякъ французкій найлѣпшій, лікеры краевій и заграничній, такожъ знаменитій горѣвки власнои роботы.

Цѣны найдешевшій. 4512 1—3

рочки мужескѣ, по цѣнѣ фабричнѳй зр. 1·75, 2·—, 2·50, маншеты, ковнѣрики, калесоны, скарпитки, хусточки, краватки, шлейки, и т. п.

поручае найдешевше

Павло Лянгнеръ

передъ тымъ

БРАТЯ ЛЯНГНЕРЫ

у Львовѣ улица Галицка ч. 16.

Головный складъ куфрѳвъ до подорожи. 2537

Цѣнники на жаданье даромъ.

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вѳдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пѳдвалье ч. 9. 4471

СТАРІЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимаютъ ся до вѳдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

заснованѳ на пѳдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнѳсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членѳвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкѳдъ огневыхъ пѳдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнѳсть обезпечувати якъ найбѳльшій сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякій пояснення подають Аґенты, установленѣ у всѣхъ мѣстахъ и бѳльшихъ селахъ якъ и 4414 35—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

ТОРГОВЛЯ ФРАНЦА ПЕРЛИКА

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

при улици Францішканьскѳй на брамѣ ч. 153

поручае по цѣнахъ умѣреныхъ и совѣстныхъ:

Артосы, фелоны, стихарѣ, (альбы) кадильницѣ, кресты на пѳдставѣ, лѣхтарѣ, лѣхтарнѣ, пауки бронзовѣ и кришталевѣ, образы, свѣчники (канделябры) хоругви и фаны, чашѣ золоченѣ зъ китайского срѣбла и щирого срѣбла, Евангеліоны нового выданя, оправнѣ въ аксамитъ въ прехорошихъ солідноі роботы оковахъ позолоченыхъ вѳдъ зр. 50—250. Плащенницѣ на полотнѣ вѳдъ зр. 18—42., зъ шовковои матеріи вѳдъ зр. 48—128 Воскресенія рѣзанѣ зъ дерева вѳдъ зр. 10 до 30, и прочѣ церковнѣ знаряды. 4497 4—5

ТЕЛЄГРАФЫ, ТЕЛЄФОНЫ, ГРОМОЗВОДЫ. ОСВѢТЛЕНЯ.

Телєграфы для домѳвъ и готелѣвъ

зъ сухими елєментами зъ власноручнымъ уставленьемъ.

Кождый чоловѣкъ при помочи сего апарату може устроити за кѳлька мінутъ полученье електричными звѳнками а тымъ самымъ **не треба нѣякого инсталятора!** — Апараты разомъ зъ сухою батеріею, котру не треба нѣколи наповняти и знаменито функціонуе, провѳдный дрѳтъ и грушка коштуютъ лишь **10 зр.**

Комплєтна домова стація телєфонічна

зѳ знаменитымъ телефономъ, легко уставляесь, за штуку **16 зр.**

Домовѣ телєфоны за штуку вѳдъ 2·50 зр. въ гору.

Звычайнѣ телєґрафы домовѣ

цѣлѣ вѳдъ **5·50 зр.** въ гору.

Елєктр. годинники и замки, жарѣючѣ лямпы, аккумуляторы, громозводы для власноручного уставленя зр. 20 — въ гору, **батеріи** и т. д. **комплєтне освѣтленье** комнатъ, пивниць и подѣвъ, а такожъ стаєнъ, вѳконъ выставовыхъ и бюръ ґальванічными елементами вѳдъ 20 зр. въ гору. **Освѣтленя повозѳвъ** аккумуляторами **Убезпеченя** противъ крадежи и влому. 4299 53—52

W. Josef Neumann

Wien IV., Danhausergasse 12,

Елєктротехнічна робѳтня.

Илюстрованій цѣнникъ даромъ и франко.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнѳй выставѣ въ Антверпіи

за незрѳвнанѣ

Выробы косметичнѣ, Тоалетнѣ и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентілєю. Се средство, одержане зъ ѳдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ короткѳмъ часѣ **веснянки, плямы печѣнковій, близни** и т. п., **надае шкѳрѣ свѣжу бѣлѳсть, свѣжѳсть и нѣжнѳсть.** Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кѳлькоразовѳмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише ѳдмолоджуе волосье, котре пѳдъ вплывомъ сего ѳдличного средствъ ѳдзыскуе первѣстну барву, мягкѳсть и ѳдзыскъ. — Цѣна фляконъ 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибульки волосни взмѳцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пѳвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖКІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лиця, надае красну, природну бѣлѳсть и есть неоцѣненымъ средствомъ до гігієнічнои окрасы лиця

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бѳльше зр 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60 3748

Вода фіялкова. Усуване зъ лиця прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкѳры, выгладжуе морщинки и долинки бсновій. Лице ѳдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне ѳдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагѳдно вплывае на нашкѳрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкѳру. Ухиляе веснянки и жовто-бурій плямы зъ лиця. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., **въ Краковѣ** Суконницѣ ч. 20., и **въ Чернѳвцяхъ** Ринокъ ч. 2.

Лишь **тогдѣ правдивый,** если трикратна флящина есть замкнена нижше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовтѳмъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Мааґера

правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ

зъ фабрики

ВІЛЬГЕЛЬМА МААҐЕРА

у Вѣдни.

Розслѣдженый першорядными новатами медичными и **за-для своєи легкои стравности** порученый также дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збѳльшеня ваги тѣла, полѣпшеня сокѳвъ, а такожъ взагалѣ прочищеня крови. — Фляшку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабричнѳмъ **Wien III./3., Hauptmarkt Nr. 3.,** а также **майже по всѣхъ аптикахъ австро-угор. державы.**

У Львовѣ у пп. аптикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, тя у пп. купцѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Ганкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. державы:

W. MAGER, WIEN

III./3., Hauptmarkt 3. 4414 8—18

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЕКТЫ И МОНЄТЫ

по курсѣ денѳмъ найточнѣйшѳмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% **листы ипотечнѣ**
5% **листы ипотечнѣ преміованѣ**
5% „ „ **безъ премій**
4½% **листы товариства кредитового земского**
4½% „ **Банку краевого**
4½% **позичку краеву галицину** 3433 273—7
4% **позичку пропінаційну галицку**
5% „ „ **буковиньску**
4½% **позичку угорскихъ зелѣзницъ державныхъ**
4½% „ **пропінаційну угорску**
4% **угорскій облігація индемнізаційнѣ**

а всѣ тѣ папиры Контора вымѣны Банку ипотечного **всѣ купуе и продае**

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае ѳдъ П. Т. купуючихъ всѣдлый выльосованій а вже платнѣ мѳмент папиры цѣнный, такожъ запавшій купоны за готѳвку, безъ нѣякого ѳдчисленя, а замѣсценій лишь за ѳдчисленьемъ оправданныхъ коштѳвъ.

До всѣхъ у которыхъ выйшли купоны, доставляе новій а лишѣ купоновій, за вирочонъ коштѳвъ, котрій самъ покоснть.

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавецъ Иванъ Белей. — Одѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Паперъ въ. ѳабр. Черняньскои. Въ друкарни тов. им. Шевченка вѳдъ зарядомъ К. Бедкаровского.

Ч. 285. Львôвъ, Пятниця 18 (30) грудня 1892. Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдаток **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ к пятницю на переміну разомъ съ Дѣломъ

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Карола Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ M. Haasenstein & Vogler, G. l. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Льго·ѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлий рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:
на цѣлий р ъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатáний „ôбильний бôдъ вернув **Поєдинокє число коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдъ одного рôчка инсератовъ въ рубр. „Надісланє“ по 20 кр. а. в **Цѣлики числять ся** по 10 кр. бôдъ стрічка

Про зборы „Народнои Рады“.

I.

Скôнчивши росказъ о сегорôчных зборахъ Народнои Рады, хочемо теперь подати наши замѣтки о нихъ.

Зборы ти були менше численни якъ попередни, особливо якъ остатни, котри вôдбули ся якъ-разъ въ той самъ день передъ двома роками, въ мѣсяць по звѣстных заявленихъ въ галицкôмъ соймѣ. Пора симъ разомъ була для многихъ членôвъ зъ провінціи недогôдна и они домагали ся вôдложеня зборôвъ на иншій часъ, однакожь выдѣлови ходило власне о те, щобы чимъ скорше прояснити ситуацію.

Зъ огляду на сю обставину, якъ и зъ огляду на те, що и сего и минувшого року вôдбували ся кôлька разôвъ довѣрочни зборы, дальше зъ огляду, що выдѣлъ окрôмъ вôдозвъ въ часописяхъ, не робивъ заходôвъ для спровадженя бôльшого числа членôвъ, особливо селянъ, — треба признати, що зборы представили ся и не малыми що-до числа участникôвъ, и поважными що-до свого складу. Стопятьдесять членôвъ було поименно вписаных на лістѣ явившихъ ся, а крôмъ нихъ були ще члены не записани и гостѣ. Була се майже сама интеліґенція, свѣтска и духовна, вôдъ Снятина по Ряшевъ. Зъ видньйших політичныхъ мужевъ були три послы до рады державнои и пять послôвъ соймовыхъ. Зъ поодинокихъ мѣсцевостей слабше, нѣжь звычайно на всякихъ зборахъ, репрезентованый бувъ Львôвъ.

Що-до характеру нарадъ, то они вели ся зовсѣмъ поважно. Не було такихъ горячковыхъ появъ, якъ передъ двома роками. Правда, не було й такого запалу: всѣ зôбрани перенятй були важностію и серіозностію ситуаціи.

Вôдчитане справозданье зъ дѣяльности товариства выказало, що выдѣлъ, мимо того, що черезъ переселенье, смерть, недугу и выѣздъ своихъ членôвъ зредукованый бувъ до мінімального числа, трудивъ ся щиро и ревно. Не було нѣякои важнѣйшои справы въ краю середъ Русинôвъ, котрою бы выдѣлъ не занявъ ся. Многи его заходы вѣнчали ся користнымъ успѣхомъ. А що се не завсѣгды и не всюды показало ся, въ тôмъ не его вина. Именно що декотра акція вела ся мляво и выйшла недостаточною [н. пр. устроенье вѣчь повѣтовыхъ, орґанізація по декотрыхъ повѣтах], въ тôмъ винни байдужнôсть, неруханôсть або трусливôсть многихъ людей на провінціи. Се мусить змѣнити ся, зъ тыхъ хибъ наши люде мусять конче отрясти ся, бо при нихъ очевидно всяка акція есть неможлива.

Многоважнымъ дѣломъ зборôвъ було остаточне потвержденье програмы, принятои вже передше зборомъ мужевъ довѣрія и окружнымъ вѣчемъ станиславôвскимъ. Програма тая, вразъ зъ теперѣшными постулятами Русинôвъ-народовцевъ, була въ своемъ часѣ оголошена въ часописяхъ а вôдтакъ и выдана въ окремôй книжочцѣ, отже стала розширена и доступна всюды. Черезъ те Русины-народовцѣ зъ одного стороны зазначили прилюдно, ясно и докладно: хто они є, чого хотять и куды прямують, — а се важне й для всякого, хто хоче або потребує мати зъ ними яке дѣло, а зъ другои стороны улекшили собѣ акцію на будуче, бо мають готову пôдставу, на котрôй дальше будувати мусять.

Головне жь дѣло сихъ зборôвъ було — выясненье ситуаціи. Передъ двома роками Русины-народовцѣ, вызванй правительствомъ, рѣшились зробити пробу новои політики. Они змѣнили свою попередню політику супротивъ правительства и супротивъ Полякôвъ, а зъ тымъ ишла й змѣна ихъ становища супротивъ другихъ рускихъ партій чи фракцій. Проба така була конечна, тымъ бôльше, що не они робили ініціятиву, але були вôзванй, — не могли отже допустити, щобы, зъ горы вôдкидаючи подавану имъ руку, колись може наразили бы себе самй на докоры другихъ и свои власнй, що неоправданымъ вôдтягненьемъ пропустили лучаючу ся нагоду придбаня значныхъ користей для рускои справы и прислуженя такожь интересамъ краю и державы. Пробы такй роблять и повинни та й будуть завсѣгды робити всякй чинники, правительства, народы и сторонництва. Коли-жь де-хто зъ Русинôвъ, и то навѣть щирй люде, нерадй були тôй змѣнѣ політики у народовцевъ, то се невдоволенье ихъ походило очевидно зъ непорозумѣня. Они уявляли собѣ, що народовцѣ зрекли ся, и то на довгій часъ, своихъ идеалôвъ, занехали свои пріндипы та звязали собѣ руки за якй-тамъ непевни або дрôбни користи, не стоячи въ пропорціи до такого зреченя и убезвладненя себе. Мѣжь-тымъ о тôмъ всѣмъ анѣ на хвилю не могло бути бесѣды.

Не довѣряти успѣхови цѣлои акціи передъ двома роками правительствомъ розпочатои були вже й тогды пôдставы, и се недовѣріе подѣляли многи Русины, котрй згодили ся на веденье тои акціи. Але хочь-бы й було припускало ся, що правительство нещиро и не зъ приязными для Русинôвъ намѣрами бралося до тои акціи, то й се не оправдувало, щобы Русины до тои акціи не мали приступити. Пробу, повторяємо, треба було конче зробити, але тôлько пробу и робити осторожно.

Впрочôмъ щобы правительство дѣйстно дѣлало въ лихôмъ намѣрѣ, на те й нинѣ нема достаточныхъ доказôвъ. Але є всяка пôдстава до иншого припущеня. Ти, що акцію зъ Русинами-народовцями вели, брали цѣлу справу за легко и трактували ѣи поверховно та безъ достаточнои свѣдомости рѣчи. Они не зрозумѣли цѣлои ваги и серіозности рускои справы, они не знали характеру Русинôвъ взагалѣ а народовцевъ спеціяльно, они гадали, що полагодять цѣле дѣло въ досыть легкій способъ, бôльше дипльоматичными штучками. Они перецѣняли свои силы и не обрахували ся добре зъ противностями зъ иншихъ сторôнъ. Въ такихъ обставинахъ цѣлкомъ природно, що цѣла ихъ зъ великими илюзіями обдумана, розпочата и ведена акція мусѣла закôнчити ся — фіяскомъ для нихъ.

Такій остаточный результатъ бувъ, — якъ се зазначивъ на зборахъ рефератъ п. Романчука, — очевидный уже въ кôлька мѣсяцевъ по розпочатôй акціи. Але Русины-народовцѣ постановили вести пробу до можливыхъ найдальшихъ границь и робити зъ своѣи стороны все, щобы другôй сторонѣ не тôлько не утрудняти але й улекшати ѣи дѣло. Они и при всякôй нагодѣ не залишали робити свои представленя. Дальше тягнути ту пробу було бы неможливо а для Русинôвъ погубно. Нинѣ вже й кождому, навѣть найбôльшому оптімістови мусить бути ясно, що правительство чи не въ силѣ, чи не въ воли, чи не уважае за потребу перевести то, чого Русины мали право надѣятись, и що дальше вытреванье народовцевъ на ихъ становищи въ остатныхъ двохъ рокахъ занятôмъ мусѣло бы ихъ самыхъ тôлько ослабити, а се выйшло бы не тôлько въ ихъ некорись але на шкоду загальну. Кождый и найприхильнѣйшій цѣлôй акціи [хиба зъ цѣлкомъ поодинокими выимками] мусить нинѣ сказати: доси а не дальше!

Въ той а не иншій способъ вôдзывали ся всѣ бесѣдники на зборахъ и не чути було анѣ одного голосу вôдмѣнного. Характеристичне именно се, що власне ти, котрй перше нову ситуацію найохотнѣйше и найщирше привитали, теперь першй выступили противъ дальшого треваня при нѣй. Загальнй зборы затвердили то, що выдѣлъ Народнои Рады зазначивъ ще въ лѣтѣ, высылаючи остатну депутацію до намѣстника, що вôдтакъ послы народовцѣ стали зазначувати въ соймѣ и въ радѣ державнôй. Цѣлый рускій нарôдъ есть незадоволеный, не — якъ думае одна инспірована статья краковского Czas-у зъ падолиста с. р., — лише зъ тои причины, що п. Керекярто ставъ директоромъ учительскои семинаріи въ Самборѣ, п-а Тейсейръ учителькою въ рускôй школѣ дѣвочôй, а п. Баньковскій покликаный до міністерства, але зъ цѣлого трактованя справы угоды зъ Русинами, при чôмъ тамти факты суть тôлько поодинокими, вправдѣ замѣтными, але ще не найважнѣйшими появами.

Правительство маѣ теперь науку, що рускои справы не можна трактувати легко. Якъ оно зъ сего досвѣду буде користати, не знаємо. Интересъ державы вымагае, щобъ оно трактувало ѣи зъ такою серіозностію, яка зъ огляду на важнôсть тои справы ѣсть конечна. Всякй малй способы, дрôбни штучки не придадуть ся нѣ на що: они можуть дѣло на хвилю поверховно замазати, але не залагодити. Скоре полагодженье ѣсть тымъ конечнѣйше, що всяке проволѣканье тôлько побôльшае трудноѣть розвязаня. Теперь можна було залагодити справу, а властиво ввести на добру дорогу, легкимъ способомъ, — жаданя рускй були дуже умѣркованй; чимъ дальше, тымъ тяжше буде дѣло. Коли-жь бы правительство схотѣло лишитись при своѣй дотеперѣшнôй політицѣ и змушувало Русинôвъ до тяжкои борбы о свои права, то Русины той борбы не злякають ся. Шкода зъ того мусить выйти на всякій способъ бôльша для интересôвъ державы, нѣжь для самыхъ Русинôвъ.

Въ справѣ театру руского.

Дня 26 н. ст. грудня вôдбулось пôдъ проводомъ проф. Н. Вахнянина друге засѣданье артистичного комітету театрального. Зъ краю зволили прибути пп. Влод. Левицкій зъ Ставислâвова и д-ръ Евг. Олесницкій зъ Сгрыя. Зъ мѣсцевыхъ членôвъ явились пп.: Ив. Белей, проф. Коцовскій, референтъ театральный проф. К. Лучаковскій, д-ръ Ом. Огоновскій и п. Ив. Франко. До нарадъ запрошено такожь будучого адміністратора театру, п. Вінницкого.

Проф. Н. Вахнянинъ вôдкрывъ засѣданье коротким словомъ, зазначуючи задачу, яка стоить передъ комітетомъ артистичнымъ. Задача та лежить головно въ збогаченю репертуару театрального чи то творами орґінальными нашои драматурґіи, чи творами драма-

---

Дѣдъ Макаръ.

[Оповѣданье]

IV.

Вôдъ смерти чоловѣка Катерина Грущиха остала въ хатѣ сама зъ малыми дѣтьми. Гôрке ей було житя! Бѣдна жѣнка плакала, умывала ся сльозами, била о стѣну головою, не бравъ ся ей нѣ сонъ, нѣ робота; безъ перестанку чорнй думки мовь ти хмары товпились по ей бѣднôй головѣ, а непевна будучноѣть, мовь те страховище, выринала що хвилѣ передъ очима. Вже минавъ шестый тыждень ей самôтного житя, а нѣхто до нея не навѣдувавъ ся, нѣхто не прийшовъ потѣшити, запытати, чи чого ѣй не треба, дати ѣй яку раду...

Осталось було трохи припасôвъ хлѣба, муки, пшона, картофель, — все те поволи минулось, бо дѣти живй, хочуть ѣсти. Всьо выйшло, оставъ ся лише голый борщь, а до борщу хлѣба нѣ кусничка. Ось чому то Катерина пôйшла въ вутокъ, щобы дѣти не видѣли, и залилась гôркими...

А дѣти, звычайно якъ дѣти: позасѣдали собѣ коло стола, тай жвонять собѣ весело заглядаючи въ борщь, що парувавъ зъ глиняного миски и вôдбивавъ въ своѣмъ зеркалѣ кучерявй головы дѣтей, вôдбивавъ хатне вôкно, а крôзь вôкно цѣлу околицю.

— Дивѣть, — каже старшій хлопчикъ до другихъ, — я виджу въ борщи васъ всѣхъ и себе!

— А я виджу вôкно, — обізвалось другге, — а тамъ дальше сине небо зъ бѣлымы хмарочками...

— А я виджу ворота и вербу коло воротъ...

— А дивй, — пôдхопивъ зновъ старшій хлопченя, — ось ворота вôдчиняють ся, хтось до насъ иде... тôлько не можь добре розпôзнати, хто се такій... Мамо, хтось до насъ иде! — обернувъ ся вôнъ до матери.

И справдѣ! Въ сѣняхъ далось чути мурконанье, подôбне до гомону, якій выдае, лѣтаючи, велика муха або джмѣль. „Се дѣдъ Макаръ!“ промовивъ хлопчина, нѣби самъ до себе. Въ сѣй же хвили отворились дверѣ и на порозѣ ставувъ дѣдъ Макаръ — старый, згорбленый чоловѣкъ, зъ сивымъ, вôдъ вѣтру збуренымъ волосьемъ, зъ сивою бородою, зъ перевѣшеными черезъ плечѣ торбами, зъ поморщеными, свѣжо подрапанымы лицями и зъ попôдбиваными очима.

— Слава Исусу Христу! — сказавъ вôнъ зъ низьнимъ поклономъ передъ образами. Вôнъ опеpъ ся о закривлену палицю и ставъ у голосъ вôдмовляти молитвы „Отченашъ“, „Богородице Дѣво“, а вôдтакъ ставъ поминати умершихъ: „Помяни Господи усопшихъ отцевъ и матокъ, помяни братя, сестрицѣ, свекры, свекрухи, шваґры й зовицѣ, що въ чистовыхъ мукахъ вôстають, нѣ въ·вôдки ратунку не мають... Помяни Господи усопшого раба Божого Симеона и дай ему свѣтлôсть вѣчную, отвори ему врата небесніи...“ Скôнчивъ свои молитвы и поминанє, выпростувавъ ся и ставъ розглядатись довкола, по хатѣ, мовь-бы дожидати милостинѣ.

Катерина обтерла запаскою сльозы и приступила до Макара.

— Дѣду, — почала она зъ жалемъ говорити, — най васъ Богъ споможе... Ще мь нѣколи не вôдпустила убогого зъ порожными руками, ажь нинѣ не маю вамъ що дати... Видить се Богъ милосердный!...

— Гмъ, гмъ, не маешь що дати, — говоривъ дѣдъ нѣби зъ докоромъ, — а отъ на столѣ стоить борщь, чому-жь не маешь що дати?

— Ну, то сѣдайте, дѣду, берѣть ложку, та ѣджте; будете въ насъ нинѣ гостемъ.

Макаръ вближивъ ся поважнымъ кроком до стола и сѣвъ коло миски.

— Ге, дѣточки! — почавъ вôнъ пôдле шуватись до дѣтей, — тôлько я у васъ не виджу хлѣбця на столѣ.

— Бо нема въ насъ хлѣба — вôдповѣвъ старшій хлопчикъ зъ розумными очима, — вже три днѣ нема, и нема зъ чого спечи.

— То зле, голубчики мои, коли нема хлѣба, треба его въ-вôднесь роздобути...

Вôнъ знявъ изъ себе одну торбу, поставивъ собѣ на колѣна и почавъ зъ нея выймати окрушки хлѣба.

— А ось, майте, голубчики, хлѣбець, ѣджмо зъ борщикомъ, — говоривъ вôнъ, — кладучи передъ кождою дитиною окрушонъ,— а якъ зъѣсте, то я ще добуду.

Дѣти дивились зъ початку якось несмѣливо то на хлѣбъ, то на дѣда. Но, видно, имъ такъ и запáхъ хлѣбець святый, бо кожде брало вôдтакъ свôй кусень и ѣло зъ борщемъ.

Дѣдъ оглянувъ ся по хатѣ.

— Катерино! — кликнувъ вôнъ, — а ты чого стоишь въ кутѣ, та хлипаешь? Чи то що поможе? скажи сама! Огъ, ходи до гурту, бери хлѣбъ та крѣпи ся, бо вже тôлько снасть изъ тебе... Тутъ плачь нѣчого не поможе, ще разъ кажу. Тутъ треба мудро роздумати, що робити.

— Ахъ, порадьте, дѣдусю, порадьте! — лебедѣла Катерина, бо вже сама не знаю, що менѣ робити: чи втопити ся, чи въ землю провалитись...

— Не гнѣви Бога, дурна жѣнко! — обуривъ ся зъ повагою дѣдъ Макаръ. — Така бесѣда лише грѣхъ на душу стягае!

Она наблизила ся до стола и глянула на свои дѣти, та ще бôльшій бôль пôрвавъ ей за серце. Недавно ей чоловѣкъ, добрый робôтникъ, трудящій господарь не дававъ ѣй зъ дѣтьми голодувати, а теперь ось до чого дôйшло! Дѣти сидять коло голого борщу и ѣдять дѣдôвскій хлѣбъ... Хочь и якъ ѣй на новый плачь збиралось, то она вже не плакала, бажаючи почути вôдъ дѣда розумне слово.

— Сядь но отутъ коло мене, небого, — почавъ до нея ласкавымъ голосомъ дѣдъ Макаръ — и слухай, що я тобѣ буду говорити. Пôчну вôдъ мого власного клопоту... Ото, видишь, я вôдъ нинѣ зôстаю безъ даху, безъ захисту. Та клята пятница Танька выгнала мене, выкинула зъ хаты. А знаешь, за що? За те, що я ей вгомонявъ, щобы не пила, щобы постаткувала. А она за тее ось що зô мною зробила, та ще й набила на дорогу, подрапала пазурами, ажь люде милосердять ся надô мною. Ну, дôсталось и ей вôдъ мене, але що-жь? навсѣгды я вôдъ нинѣ бездомный, безъ захистный, якъ та былина въ поли. Длятого я

турґіи европейскои. Належить при тôмъ застановитись: котрі творы зъ дотеперѣшного репертуару мали бы выпасти, а котрі належало бы справити. Именно провінціяльна публика руска має право жадати, щобы сцена наша знакомила ей зъ цѣнными творами драматурґіи европейскои. При тôмъ треба репертуаръ нашь заснлати и красшими плодами драматично музикальными.

Референтъ театральный, проф. К. Лучаковскій здавъ вôдтакъ справу зъ теперѣшнои дѣятельности выдѣлу „Бесѣды Руснов“. Выдѣлъ приймивъ въ цѣлости проектъ артистичного комітету що-до перенятя сцены нашои у власный зарядъ и покôнчивъ вже зъ малыми выимками зложенье персоналу артистичного. Поки-що выдѣлъ задержавъ весь персоналъ давнѣйшій. Въ мѣру потребы силы тѣ будуть доповнюваны, а зъ давнѣйшихъ будуть усуваны тѣ, котрі бы сценѣ народнôй не могли або не хотѣли служити такъ, якъ вымагає така поважна институція. Референтъ обговоривъ широко и критично поодинокі личности персоналу артистичного, ихъ похвальны и слабшы прикметы, и вказавъ на личности, котрі треба бы доконче придбати для сцены руснои. Вôдтакъ подавъ до вѣдомости, що для заведеня строгого ладу уложено регулямінъ для персоналу артистичного, и пояснивъ, на якихъ условіяхъ выдѣлъ „Бесѣды“ анґажуе персоналъ артистичный. Режісерію штукъ народныхъ зôспѣвами думає выдѣлъ передати п. Костеви Пôдвысоцкому, котрый, пробуваючи довшій часъ въ Россіи, при тамошныхъ трупахъ театральныхъ, набравъ вôдповѣдноі рутины. Справа, кому вôддати режісерію оперетки якъ и драматы взагалѣ, ще не порѣшена. До того треба бы ще прибрати деякі новы силы.

Потôмъ обговорено дуже основно дотеперѣшный репертуаръ и означено точно, котрі штуки мають рѣшучо выпасти зъ репертуару на будуче. Въ найблизшôмъ часѣ увôйдуть въ репертуаръ слѣдуючі творы: 1) комедія въ 4 дѣяхъ „На рôзныхъ мовахъ“ Дмитра Марковича. 2) „Безталанна“ Карпенка Карого [переробленый драматъ „Хто винен?“]. 3) „Чуманъ“, оперета Пархимовича. 4) „Ревізія“, одноактôвка Кропивницкого. 5) „Безъ свѣту“, драма Старицкого. 6) „Татарôвна“. Штуки пôдъ 2), 4) и 6) вже пôдготовляють ся и будуть небавомъ выставлены. Зъ европейскои драматурґіи увôйдуть на разѣ въ репертуаръ: 1) „Ворогъ люду“ Ибзена. 2) „Розбитый збанокъ“ Кнайста, въ перекладѣ п. Ив. Франка, и 3) „Утраченый рай“ Фульды. Зъ оперетокъ пôйдуть: 1) „Циганка Аза“ Старицкого, перерôбка штуки „Chata za wsią“ въ музикою Носковского и 2) „Іонатанъ“, котру вже пôдготовивъ директоръ Биберовичъ. Такожь есть надѣя, що деякі конкурсовы драмы будуть выставлены на нашôй сценѣ.

Ухвалено вôдтакъ: 1) Щобы засѣдання комітету артистичного вôдбувались правильно разъ на мѣсяць. 2) Щобы члены комітету, замешкалы у Львовѣ, слѣдили за премірами въ львôвскôмъ театрѣ ґр. Скарбка въ тôй цѣли, щобы лучшыми творами заселювати репертуаръ театру руского. 3) Щобы члены артистичного комітету безперестанно наглядали театръ нашь на провінціи и здавали справу зъ его розвою.

Въ дискусіи надъ всѣми справами брали живу участь всѣ присутны члены. По при дискусію надъ бѣжучими справами розвелась широка рѣчь про питанье: якъ бы належало передовсѣмъ выставляти наші народні драмы и оперety? Комітетъ пришовъ до переконаня що режісерія тыхъ штукъ була доси примітивна и мало старанна, именно що до инсценізації. Належало бы тымъ штукамъ додати вôдповѣдного блеску, а тогдѣ нашій питомій рѣчи, именно драматично музичній, заступали бы чужі опереткові штуки. Дуже цѣнні замѣты поробили въ тôмъ напрямѣ проф. Коцовскій и д-ръ Олесницкій. Богато заслуживъ ся для збогаченя нашого репертуару п. Волод. Левицкій, звернувши яко добрый знатокъ репертуарôвъ украинськихъ трупъ, увагу комітету на штуки, які бы належало придбати зъ Россіи.

Комітетъ артистичный уконституувавъ ся выбравши одноголосно головою проф. Н. Вахнянина а секретаремъ проф. Волод. Коцовского.

Зô збору мужôвъ довѣрія „Русской Рады“

котрі вôдбулись при замкненыхъ дверехъ дня 23 н. ст. грудня въ сали „Народного Дому“, подавъ орґанъ „Русской Рады“ доперва вчера коротко результатъ нарадъ, на скôльно що годилось до опубликованя.

Предсѣдателемъ збору бувъ посолъ Антоневичъ, заступниками ôо. Красецкій зъ Дернова и Грабинській зъ Куткора, а секретарями о. Пелехатый зъ Нуща и д-ръ Гумецкій зъ Золочева. Нарады велись вôдъ год. 10 рано до 1-ои, а потôмъ вôдъ 2½ до 8 ои вечера.

На порядку дневномъ стояли три справы: 1) справа правописи — референтъ д-ръ Ив. Добрянській; 2) еміґрація селянъ и звѣстный рескриптъ, — референтъ д-ръ Л. Павенцкій; 3) орґанізація „русскихъ“ силъ — референтъ О. А. Марковъ.

По рефератѣ д-ра Добрянського въ справѣ правописи збораві ухвалили и пôдписали предложеный имъ меморіялъ до цѣсаря и выслали депутацію зъ 6 духовныхъ а 6 свѣтскихъ пôдъ проводомъ о. Грабинського до митрополита, щобы выступивъ: а) противъ заведеной міністерствомъ правописи для школъ, б) противъ звѣстного рескрипту. — Митрополитъ, принявши депутацію „милостиво“, заявивъ: що-до правописи міністерство епископôвъ не пытало о гадку, отже всѣ три ординаріяты вышлють протестъ post festum, — а рескрипту противъ духовенства нема и митрополитъ не розсылавъ. — Збори приняли заявленье митрополита до вѣдомости и ухвалили вôзваньe до старои партіи, щобы, по реформѣ правописи въ школахъ, тымъ дужче дбала про т. зв. „историческія начала“.

По другôмъ рефератѣ въ справѣ еміґрації и звѣстного рескрипту зôбраві приняли вôдчитаній д-ромъ Павенцкимъ резолюціи: 1) Еміґрація селянъ есть наслѣдкомъ лише крайон нужды и тяжкихъ адміністративно-політичныхъ вôдносинъ. 2) Зôбраві не одобряють такои еміґрації, якъ она проявилась, бо ослаблюе руснй елементъ въ краю, але й протестують противъ неконституційного поступованя властей зъ еміґрантами-селянами. 3) Зôбраві рѣшучо протестують противъ звѣстного рескрипту видаючого несправедливій, безосновній и глубоко оскорбляючій обвины и пôдозрѣня на рускій народъ и на духовенство. 4) Зôбраві зъ жалемъ констатують, що давнѣйшій благотворный вплывъ руского духовенства на народъ въ напрямѣ релігійномъ, просвѣтномъ и економічномъ систематично пôдрывали и пôдрывають противники руского народу. 5) Зôбраві одобряють меморіялъ врученый священниками зъ Перемыского еп. Пелешеви. 6) Зôбраві зъ „признательностію“ довѣдались о внесеній пос. Пôдляшецкимъ и товаришами интерпеляціи и высказують „искренную благодарность“ Чехамъ за пôдписанье тои интерпеляції, а „поривание“ тымъ посламъ-Русинамъ, котрій не пôдписали, особливо-жь ôо. Брилиньскому и Мандичевскому. 7) Зôбраві взывають соймовыхъ послôвъ, щобъ они въ соймѣ зажадали сатісфакціи за оскорбу руского народу и духовенства звѣстнымъ рескриптомъ, а всѣ представителѣ клюбу щобы противъ того рескрипту внесли свои протесты на руки послôвъ и духовныхъ властей.

Наконець зôбраві приняли по третôмъ рефератѣ О. А. Маркова такій резолюціи: 1) Щобы всѣ „русскія“ патріоты выховували свои дѣти въ „рускомъ дусѣ и русскомъ убѣжденіи“ и наклоновали ихъ по скôнченю студій займати становища независимѣ. 2) Слабшій талантомъ дѣти вôддавати на науку ремѣсла и торговлѣ. 3) Одну часть фондôвъ бурсовыхъ призначити на ученикôвъ ремѣсла, а бурсака, що не учить ся добре, переводити на науку ремѣсла и торговлѣ. 4) Щобы общество им. Качковского для паралельнои дѣяльности економічнои змѣнило свôй статутъ на взôръ „Народныхъ Сполокъ“ въ Коломыи або „Простѣты“, або по-при себе основало друге товариство для дѣланя въ напрямѣ економічномъ. 5) Щобы всѣ члены „русской исторической“ партіи все мали передъ очима добро народу и „торжество исповѣдуемой ими идеи“ и для того все и всюды выступали „мужественно“, були тверезій, ощадній, релігійній и т. д.

По принятю всѣхъ резолюцій зôбраві розбирали ще справу помиреня рускихъ партій и высказали ся въ тôмъ змыслѣ, що „примиреніе существующихъ въ австрійской Руси партій является желательнымъ“.

Анархістичный атентатъ.

Въ пору, коли Гладстонъ має выступити зъ своимъ гомеруль-білемъ для Ирляндіи, лучила ся въ Дублінѣ, столици Ирляндіи така пригода, котра може спинити ще на довшій часъ переведенье загадныхъ планôвъ розвитку політичного Ирляндіи. Въ суботу въ ночи лучила ся въ Дублінѣ сильна експльозія динамітна и она нагадала Англійцямъ давнѣйшій атентаты террористачай Ирляндцѣвъ.

Коли гукъ експльозіи залунавъ въ суботу середъ нôчной тишины, всѣ гадали, що се дубліньскій замокъ вылетѣвъ у воздухъ. По улицяхъ Дубліна наставъ такій переполохъ, якого не тямили вôдъ звѣстного атентату въ парку Фенікса дня 7 мая 1882 р. Тысячѣ людей поспѣшили на мѣсце експльозіи и тогдѣ показало ся, що експльозія лучила ся не передъ дубліньскимъ замкомъ, лишь передъ головнымъ будынкомъ поліціи, положеным напротивъ замку.

Ще передъ 11-ою годиною не примѣтивъ поліцай, котрый стоявъ на сторожи передъ будынкомъ полѣціи, нѣчого пôдозрѣного; въ кôлька хвиль опôсля побачивъ нишій поліцай на земли якійсь огникъ, и ему выдавалось семовь незагашене цыґаро. Се бувъ мабуть кôнчикъ запаленого люнту вôдъ пекольной машины, котру хтось неспостережено въ тôмъ часѣ поклавъ передъ головнымъ входомъ будынку поліційного.

Експльозія наступила несподѣвано въ хвили, коли до будынку поліціи входивъ тайный аґентъ поліційный, Синотъ. Вôнъ потрутивъ ногою якійсь твердый предметъ, котрый въ тôй хвили експльодувавъ. Синота розшарпала експльозія на куснѣ: одна нога и рука вôдорвана, одинъ палець найдено въ бібліотецѣ секретаріяту ирляндского а одинъ черевикъ вôдкинула експльозія аж на 50 метрôвъ. Синотъ померъ въ шпиталі, не вôдзыскавши притомности, тожь и не можна було нѣчого вôдъ него дôзнатись. Наслѣдки експльозіи були страшній. Камѣнный брукъ на подвôрю будынку поліційного бувъ вырваный, всѣ вôкна зъ рамами а дверѣ повырываны, вôнця одна частина будынку завалилась. Силу експльозіи можна пôзнати зъ того, що одного поліцая выкинуло зъ лôжка а лôжко було поторощене на кусні.

Слѣдство выказало, що експльозія наступила вôдъ динамітной бомбы металевои, бо кôлька кусникôвъ сеи справы металевои найдено на мѣсци експльозіи. Бомба була пôдложена въ дуже доброднôмъ мѣсци, бо напротивъ выходить крыло дубліньского замку, въ котрôмъ мешкає ґенеральный секретарь Ирляндіи, Джонъ Морлі. Злочинникôвъ не удалось поліціи выкрыти, але всѣ познаки вказують на се, що атентатъ бувъ звернены противъ ирляндского секретаря а доконали его ирляндскі Фезіане зъ мести, що Морлі не помилувавъ одного ихъ товариша, Деліого, котрый за динамитны атентаты має бути повѣшеный. Информаціи злочинникôвъ не були точній, бо въ пору експльозіи не бувъ Морлі нѣ въ своѣмъ мешканю нѣ въ замку.

Сей атентатъ динамітный дуже на руку всѣмъ противникамъ ирляндскои політики Гладстона. Консервативній ґазеты при острôмъ осужденю атентату не можуть укрыти своеи радости зъ того невдяки супротивъ Морліого. И такъ Daily Telegraph каже: Атентатъ се добрый коментарь до політики, захваленои приятелями Гладстона а практично введеной въ жите вôдъ Марліого. Standard пише: Атентатъ есть найлѣпшимъ доказомъ безосновности а навѣть шкôдности політики примиримои Гладстона. Times: Морлі разомъ зъ товаришами може переконатись, до чого доводять его пляны законодатній и адміністративній заряджения.

Зô стороны Ирляндцѣвъ осуджено якъ найострѣйше атентатъ. Ирляндска партія національна може ще бôльше наполохалась того атентату, анѣжь Англійцѣ, бо многі прихильники Гладстона можуть зречи ся своеи пôдпоры для гомеруль біля. Daily Chronicle высказуе надѣю, що Морлі не вôдступить вôдъ своихъ плянôвъ супротивъ Ирляндіи.

Крôмъ тыхъ вôдзывôвъ ґазетъ появляють ся голосы, котрі наклыкують до приверненя стану облоги для Ирляндіи. Поліція дубліньска а такожь и лондоньска зарядила всякі мѣры осторожности, бо побоюе ся, чи не наступлять дальшѣ атентаты. На кождый случай атентатъ дубліньскій не принесе хôсна Ирляндцямъ.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Равского.

[Письмо о. Кирила Кузика въ справѣ пожару церкви махнôвскои.]

До дописи умѣщеной про пожаръ церкви въ Махновѣ уважаю за потрѣбне подати отсѣ поясненя:

Я пароxомъ махнôвскимъ вôдъ 17 листопада, але родину мою спровадивъ-емъ 10-го грудня.

По полудни того дня мавъ я похоровъ аж до смерку. Люде на похоронѣ тримали свѣчки воскові, домашноі роботы зъ грубыми кнотами. По похоронѣ кождый загасивъ свѣчку и зложивъ до нобѣлки [зъ рогожины] старои, вытертои якъ ключе. Провізоръ взявъ нобелю и зложивъ до скарбниці [закристіи, де складаюсь свѣтло и грошѣ] Я просто зъ кладовища пôйшовъ до дому. Ледви скинувъ я футро, прийшовъ сусѣдъ недалекій и повѣдомивъ мене, що умираюча его теща просить, щобъ заосмотрити ей на послѣдну дорогу. Я заразъ убравъ ся, пôйшовъ до церкви, взявъ св. Тайны и удавъ ся зъ дякомъ до хороі. Потôмъ вертавъ я по-при церкву до дому и дивлюсь у вôкна, але свѣтла вже не було: провізоръ все погасивъ, церкву замкнувъ, а ключѣ вôднѣсъ до мене. Такожь дякъ не вôдчинявъ уже церкви, а рѣчи занѣсъ до мене.

Около 10 ои годины положивъ ся я спати. Ледви трошечки передрѣмавъ ся, учувъ я дзвôнъ и крикъ „горить!“ Я кинувъ ся убирати, а тутъ влѣтає парубокъ по ключѣ, бо церковь горить [во 20 метрôвъ вôдъ превходства]. Закимъ отворили, я вже бувъ коло церкви. Першій увôйшовъ я до середины, а хочь дымъ душивъ, побѣгъ я до престола уратувати св. Тайны. Зъ скарбниці продиравъ ся вже огонь. Выбѣгши въ св. Тайнами, крикнувъ я, щобы выносити фелоны, скрынку зъ чашами и що дасть ся. Провізоры и наші люде кинулись и выратували фелоны, чашѣ, книги, лихтарѣ и хоругви.

ого до тебе обертаюсь, чи бы ты не приняла мене до себе на кватиру? — Не чекаючи Катериниои вôдповѣди, говоривъ вôнъ дальше: — А теперь що-до твого горя. Велике оно, безграничне и бездонне, якъ те море, — се ниждому вѣдомо. Тôлько тутъ плачь та чорній думки нѣчого не поможуть. Ты мусишь погодити ся зъ долею, мусишь выпогодити свôй умъ и взятись до невсыпущои працѣ за для тыхъ дѣтей, щобъ имъ дати яку раду, поки хочь двоє старшихъ стане на себе робити й тобѣ помагати. А тымъ часомъ, якъ бы ты мене до себе приняла, то й я може бы тобѣ хочь трохи помôгъ. Отъ, ты пôйдешь де на роботу, а я буду дома, то принесу дѣтей, а пôйду я межи люде, то все принесу хлѣбця, часомъ и кусокъ сала, и якій грôшь, та й подѣлю ся своимъ добромъ зъ твоими дѣтьми.. Ну, що-жь Катерино? годишь ся на то, що я кажу? Говори!

Катерина мовчала. Ей не могло помѣстити ся въ головѣ, якъ ей дѣти можуть ѣсти хлѣбъ зъ Манаровыхъ торбôвъ и що сказавъ бы на тее небôщикъ ей чоловѣкъ. Она була въ душѣ противна предложеню дѣда Макара.

— Що-жь ты мовчишь? — спытавъ дѣдъ довôрливо. — Ты гордуешь, вôдпихаешь вôдъ себе мою прихильну руку? Ну, робы, якъ сама знаешь..

Катерина глянула на Макара. Зъ наѣжеными бровами, зъ нахмуренымъ высокимъ, трохи лысымъ чоломъ вôнъ выдавсь ей въ тôй хвили страшнымъ, но зъ его тусклыхъ, сѣрыхъ очей такъ и промавляла до нея якась невымовна доброта, прихильность, велича вôсть... Що-жь, — подумала она собѣ, — грѣхъ гнѣвити старого, а тымъ бôльше не приймити бездомного старця въ хату. Нехай хôза робить, якъ хоче, не буду ему противитись, хочь та его пôдмога, що вôнъ менѣ хоче давати, не выдавсь менѣ нѣчимъ, якъ тôлько старечою примхою. Голодный голодного не нагодуе...

— Добре, сказала она по хвили, — оставайте у насъ, дѣду... Я думаю, отъ, сама не знаю що... така вже въ мене теперь голова важна...

— Ну, то хвалати Бога, що не гордуешь, — сказавъ урадуваный дѣдъ. — Не бôй ся, я тобѣ въ хатѣ не заберу багато мѣсця. Отъ де-небудь въ кутику, а лѣтомъ переспію й на припѣчку, або на горѣ, а все-таки буду мати пристановище.

Дѣдъ поглянувъ на миску. Дѣти за той часъ зѣли трохи борщу, а решта застигла.

— Ну, Катерино, — почавъ вôнъ дальше, — коли межи нами прийшло до згоды, то мусимо заѣсти могорычъ.. Пôдай борщу, коли є, та садь, зъѣджь, повечеряй ся...

Катерина пôдлила горячого борщу, дѣдъ Макаръ добувъ зъ торбôвъ свѣжого хлѣба...

— Ѣджте, голубчики, — заохочувавъ вôнъ дѣти, — и ты, господине, бери нашого хлѣба... мы тобѣ позичаемъ, поки на свôй заробишь, — додавъ вôнъ усмѣхаючись.

И голодна челядь сербала каламутну течь, ѣла зъ великимъ смакомъ голый борщъ, крѣпилась до борбы зъ житьемъ.

Зъѣли весь борщъ що до краплѣ.

Дѣдъ Макаръ положивъ ложку на столѣ и перехрестивъ ся побожно три разы до образôвъ.

— Ось и пожывивъ ся, — сказавъ вôнъ, дякувати Господу Богу, та й тобѣ господине! Добрый борщъ: кислый, видно старый, такій якъ я люблю... — Що жь, Миколо? — звернувъ ся вôнъ до старшого хлопця, — тобѣ вже мабуть кôнчить ся семый рôкъ, може-бъ ты зачавъ учити ся читати? ге?

— Де вже ему вчити ся! — вмѣшалась Катерина. — До школы не має таки въ чôмъ ходити, ну та й зъ дѣтьми мусить хтось вôстати ся, коли я пôйду въ хаты. А хто-жь вôстане, якъ не вôнъ, найстаршій?

— Ну, то я тебе, Миколко, буду вчити читати, якъ тôлько буду въ хатѣ: вечерами, де-коли въ день. Що жь, маешь охоту до науки?

— Чому нѣ? — вôдповѣвъ Миколка, — тôлько книжки не маю.

— Се нѣчого! — сказавъ дѣдъ. — Книжка у мене є, старенька, а якъ пôдучишь ся, то й бôльше книжокъ роздобудемо та й будемо читати, аж серце зрадуесь... будешь менѣ мою молодôсть нагадувати, гей, гей!... Тôлько я, голубчину, трохи вже недовиджую... та се не вадить: якъ заложу на нôсъ окуляры, ще буквы розберу, не бôй ся...

V.

И дѣдъ Макаръ зôставъ вôдъ того часу у бѣднои вдовицѣ на кватерѣ. Люде завважали, що вôнъ зробивсь якійсь моторнѣйшій, ставъ и до подальшихъ сѣлъ заходити, куды давнѣйше не заглядавъ. А на вôдпустахъ, и базарахъ такъ набожно моливъ ся, зъ такимъ чутьемъ выспѣвувавъ святои Варвары и Правды та Кривды, що ще бôльшій громады остували его и ще бôльше знаходилось такихъ, що изъ за тыхъ пѣсень плакали, — ну, и бôльше сыпалось крейцарѣвъ и хлѣбця до Макаровыхъ мѣшатъ. А менѣ сказавъ вôнъ одного разу въ тайнѣ:

— Ажь теперь на старôсть чуюсь цѣкомъ щасливымъ, коли маю дрôбній дѣти, коли маю про кого дбати, кого годувати...

А Катерина? Она стала ходити на заробки. Плата поденнои роботницѣ завадто нужденна, щобы выстала и для нея и для пятеро дѣтей. Она скоренько пôзнала, въ якôй пригодѣ стававъ для ей дôточокъ хлѣбець дѣда Макара. Она вôддячувала ему, якъ могла: и обперала, и облатувала, и на печи ему стелила, и годувала борщемъ та капусняномъ [се були двѣ любимій его стравы], а коли учила свои сироты молитись за душу ихъ батенька, не забувала вôдъ себе додати нишкомъ ще одинъ Отченашъ за здоровля дѣда Макара..

Т. Бондаренкова.

О ратунку самої церкви и не було бесѣды, бо не було сикавокъ, лишь одна, и то непсна. Видячи се, назавъ я знати дзвоны и розбрати дзвонницю, щобъ не допустити огню до приходства, але побачивши, що можна ей уратувати, казавъ я ливати водою и такъ ей уратувало ся. Правда, моровъ бувъ трѣскучій а тихонько въ воздусѣ.

Яна жь причина огню? Ясна якъ на долони. Межи зложеными свѣчками до кобелѣ була певно одна зъ кнотомъ придушеным а не добре згашеным, притисненым до кобелѣ потертон якъ ключе. Въ скарбници підлога зъ шпарами, то туда тягнуло. Запалилась кобеля и зъ того пійшовъ пожаръ. Отже нѣхто не винен, лише чистый выпадокъ.

Мене на самомъ вступѣ въ парохію стрѣтавъ клопотъ, однакожь люде дуже прихильні и до датнбвъ охочѣ. Зъ весною розпочинаємо мурувати церковь и домъ приходскій. Плянъ вже по части готовій. Тымчасомъ взявъ ся я до будовы провізоричнои капличѣ. Підъ дзвонницею вышальовано немовь силенѣвье и тамъ буде престолъ, а до того добудовуесь примѣщенье для людей, и вже на укінченю. Се буде коштувати звыжь 300 зр., но матеріялъ такъ дѣбраный, щобы все ужити при будовѣ новои церкви на підлогу, дахъ и т. п. Въ сю недѣлю поблагословлю капличцю и стане намъ відраднѣйше. Зъ першою помочію намъ поспѣшила дѣдична Махнова Вп. панна Марія Іосифа Литиньска, даруючи 8 сосонъ зъ свого лѣса, за що най буде ѣй велика подяка прилюдна.

Церковь була убезпечена на 1 600 зр. а часть дворска на 500 зр. Шкода вже зліквідована.

Пожарови не винен нѣякій паламарь, бо такого тутъ нема, и нѣхто не потягненый до одвѣчальности анѣ не арештованый.

Корнилій Кузикъ парохъ.

Зъ Ходорівщины.

[Відгомінъ про еміграцію до Россіи. — Священичій ювілей. — Справа интерпеляціи посла Підляшецкого.]

Відгомінъ про еміграцію до Россіи відбивъ ся и въ нашомъ глухомъ кутѣ. У насъ межи народомъ про нѣчо більше не говорить ся, якъ лишь про се, що десь далеко у Москаля дають дармо народови подостатокъ грунту и грошей на загосподарованье. Очевидно тая байка кружить потайкомъ межи простымъ народомъ и нѣхто зъ тымъ передъ интеліґентнымъ чоловѣкомъ не зраджусь. Хто блише въ народомъ стынає ся, може завважати, що велика часть бѣдного народу готова кождон хвилѣ еміґрувати, коли-бъ тільно до того лучила ся відповѣдна нагода. На се зложилось у насъ много причинъ. Відъ кількохъ лѣтъ у насъ недородъ за для елементарного нещастя. Повінь, градъ, посуха, мышва и заразы на худобу вже до остатку підкопали нужденый станъ народу, а хочь сего року у насъ троха бульбы й кукурудзы вродило ся, то знов дуже тяжко за грошь: збіже дешеве а торги позамаканѣ. До того відъ кількохъ лѣтъ позатягавъ нарідъ податки, а сего року натиснули, то й нема ніякои рады, якъ збути за безцінъ худібку або й кусень поля, бо заробку нема у насъ нѣякого.

Дня 27 с. м. відбувъ ся въ Бориничахъ деканальный соборчикъ и заравомъ 50 лѣтый ювілей священьства тамошного пароха Вир. о. совѣтника Юничиньского. Имя сего достойного мужа добре знане не лише въ нашій околиці, але и въ цілімъ краю. Достойный парохъ-ювілатъ дуже много потрудивъ ся для духового и матеріяльного добра своихъ парохіянъ: завівъ въ парохіи тверезість, выбудувавъ и украсивъ величаву церковь, взагалѣ словомъ и дѣломъ дуже причинивъ ся до добробыту повѣреного собѣ стада. Заслуги достойного ювілата звеличавъ въ церквѣ хорошимъ словомъ місцевый сотрудникъ о. Доваровичъ. Достойный ювілатъ есть тахимъ але щирымъ Русиномъ-народовцемъ, а любовь для свого народу заявляє не словами але дѣлами. Рівъ-річно запомагає нашихъ бѣдныхъ учениківъ, памятає и на наші институції народні, а на доказъ сказаного наведу, що коли нашъ молоденькій „Дністеръ“ бувъ у потребѣ при вібраню основного фонда, достойный ювілатъ не оглядавъ ся на другихъ, але сейчасъ поспішивъ зъ значною жертвою. Для віддання чести и глубокого поважаня сему достойному мужеви, священьство ходорівского деканата явило ся майже въ комплетѣ, всѣ зъ служебами божими „за здоровлье и долгоденствіе“ о. ювілата.

Якъ высше сказано, того-жь самого дня відбувъ ся такожь соборчикъ деканальный. По замкненю офіціяльной части соборчика порушило збране духовенство такожь справу выликану звѣстнымъ рескриптомъ и одногласно заявило и ухвалило сердечну подяку посламъ Підляшецкому и его товаришамъ Романчукови и Телішевскому за внесену интерпеляцію въ радѣ державній, а зъ другои стороны заявило глубокій жаль и сожалѣнье: чому интерпеляціи не підписали послы-священики, члены русского посольского клюбу, коли тутъ ишло о нарушену честь руского священьства.

Отсе вѣсти зъ нашого кута, які для прилюдной відомости годило ся подати.

Той самъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Вѣстникъ законівъ державныхъ мѣстить оповѣщенье міністерства скарбу а заразомъ и взірцѣ новыхъ грошей валюты короновои, выбиваныхъ пбсля стемпля австрійского и угорского.

Въ Будапештѣ розбійшлась вѣсть, що зъ фонду релігійного за часу міністерства Трефорта щезло безслѣдно 4 міліоны зр. Міністеръ просвѣты гр. Чани дементуе ню вѣсть въ Nemzet-ѣ на стільки, що признає лиху господарку за часівъ Трефорта, котра выказувала різні дефіциты, але заразомъ заявляє, що не може й бесѣды бути про якесь безслѣдне щезненье міліонівъ, бо комісія контрольна не найшла въ рахункахъ нѣякихъ неправильностей.

Урядові газеты мадярскій а и самъ прімасъ Васарій заперечили мовь бы послѣдными часами велись які переговоры межь Будапештомъ, Римомъ, Вѣднемъ и Гаагомъ въ квестіи церковно-політичній та щобы прийшло до якого порозумѣня. Празительство обстає при своѣмъ предложеню и зараз въ першихъ дняхъ сѣчня внесе проектъ що-до ведення метрикъ державными орґанами, а відтакъ проектъ о рецепціи жидівъ.

Зъ Загребу прийшла вѣсть, що прийшло до згоды межь партіею Старцевича и Стросмаєра. Партія Стросмаєра мала відступити відъ своіи програмы а прилучитись до партіи Старцевича. Наслѣдкомъ сеи коаліціи було бы выступленье обохъ партій зъ хорватско славонъского сойму. На разѣ нема ще потвердженя сеи вѣсти въ урядовыхъ газетахъ загребскихъ.

——

Россійске міністерство справъ внутрѣшныхъ выготовило проектъ реорґанізаціи россійскихъ консулятівъ и предложило цареви до затвержденя. Пбсля проекту мають на будуче всѣ консуляты обсаджуватись офіцирами маринарки або урядниками міністерства справъ заграничныхъ. Рівножь и число ґенеральныхъ консулятівъ та консулятівъ першои класы має бути значно побільшене.

Россійске міністерство доменівъ, котре небавомъ має бути перемѣнене въ міністерство рільництва, а вже й теперь полагоджуе много справъ рільничихъ, загадало отворити кілька, що найменше пять, академій рільничихъ. Дотычный проектъ вже готовый а мотивы вказують на потребу высшого образованя рільничого.

Россійскій газеты ще все занимають ся справою змѣны болгарскои конституціи. И такъ „Московскія Відомости“ пишуть: Софійскій узурпаторы думають, що надійшла пригідна пора до переведеня ихъ плянівъ. Франція занята справою панамскою, Німеччина предложеньями войсковыми, Англія ирландскою квестією а Австро-Угорщина зъ Италією підпирають безпосередно болгарскій пляны. Але узурпаторы забули, що есть ще край, де нема заколоту, де придержують ся вповнѣ давнѣйше заявленыхъ поглядівъ и де есть ще досыть силы, щобы перевести свои пляны. Длятого уважаємо змѣну конституціи болгарскои за кроквъ, котрый веде узурпаторівъ до погубы. — „Новости“ тои гадки, що потрійный союзъ явно выказавъ черезъ змѣну конституціи, до чого змагає, а именно до знищеня договору берлинъского и заведеня анархіи на Балканѣ. Тожь Россія и Франція повинна доложити всѣхъ старань, щобы миръ европейскій не бувъ захитаный, — отже Франція повинна чимъ скорше упоратись зъ панамскою справою и звернути свою увагу на заграничній справы. — „Новое Время“, „Свѣтъ“ и „Петербургскія Вѣдомости“ рівножь тои гадки, що змѣна конституціи выкопала грібъ теперѣшному правительству болгарскому. — Вкінци „Гражданинъ“ заявляє, що Россія выйде хвилѣ, коли самъ нарідъ болгарскій стямать ся и завізве помочи Россія до прогнаня давителівъ и узурпаторівъ.

——

Болгарске собраніе закрыто торжественно. Стамбуловъ явивъ ся въ ордеромъ на груди, именно зъ великимъ хрестомъ ордеру саско ернестиньскои родины князюв. Въ ложи засѣла княгиня Климентина, а кн. Фердинандъ подякувавъ въ своѣй промові посламъ за патріотизмъ, якій заявили, ухваливши змѣну конституціи.

И здавалось бы, що Стамбуловови пійде справа змѣны конституціи гладко. А тымчасомъ доносять, що болгарскій екзархъ Іосифъ спротививъ ся змѣнѣ конституціи и свои погляды на ту справу подавъ до відомости правительству болгарскому. Именно заявивъ, що не можна заводити змѣны §. 38. конституціи що-до вірисповѣдана князя безъ згоды синоду, длятого екзархъ задумавъ скликати надзвычайный синодъ. Супротивъ скликаня синоду не може болгарске правительство нѣчого вдѣяти, але вже зъ горы заповѣдае, що если бы зібране на синодѣ духовенство заняло явно опозиційне становище противъ правительства, то Стамбуловъ розжене синодъ, а священиківъ підъ ескортою жандармівъ відставить до ихъ парохій. Рівно-жь мабуть рѣшилось правительство задержати выплату платнѣ екзарха, если бы намовлявъ до опозиціи. Платня екзарха выносить до 300.000 франківъ річно.

——

Позаякъ въ засѣданяхъ французского парляменту настала перерва за-для святочныхъ ферій, то поодинокій газеты заявляють свій поглядъ на минувшій подѣе. Монархістичній и радикальній газеты годять ся въ своихъ поглядахъ въ тімъ, що мабуть вже покінчилась опортуністична політика, яну вели французскій круги правительственній відъ пятьнадцяти лѣтъ. Монархісты передсказують, що й сама республика не могла бы пережити упадку опортунізму. Радикалы надѣють ся, що на розвалинахъ опортунізму можна бы вдвигнути демократичну республику, въ котрій бы була лишь одна палата и голосованье народу т. зв. референдумъ людове. Але зъ тыхъ відомівъ выходить цілкомъ оправдана замѣтка Figar-а, що теперь нѣхто не журить ся о добро и ратунокъ Франціи а лишь думае про власній интересы політичній. Бріссонъ — наже Figaro — радо хотівъ бы стати президентомъ республики, то-жь підлизуваєъ ся правици и войску. Буржоа рівно-жь хотівъ вславитись при помочи правицѣ. Рібо робивъ такъ само, щобы задержати свій портфель. Лівиця наполохана и въ обавѣ, що не буде назадъ выбрана для компромітаціи. Буланжисты хотять побити ся на тыхъ, котрій ихъ давнѣйше осудили и звалили. Роялісты вибрали хотять ловити рыбу въ мутній водѣ, а радше въ болотѣ. Нѣгде не видно журбы о добро Франціи, лишь політяку, котра самъ разомъ означае то саме, що брехню. — Крімъ того заворушились въ Парижи елементы революціяній и во второкъ відбулись збори представителівъ всѣхъ революційныхъ сторонництвъ: колективістівъ, алеманістівъ, блянкістівъ, ентрасіжантівъ, соціялістівъ и анархістівъ. Зъ нарадъ выйшло, що всѣ годять ся, щобы при отвореню нарады парляментарныхъ выконати атентатъ на палату и выкликати революцію. Позазязувались навѣть комітеты до переведеня тыхъ плянівъ. Цікаве, чи правительство буде мати досыть силы до здавленя сего руху.

НОВИНКИ.

— **На похороны бл. п. д-ра Юліяна Целевича** наспѣла на руки Дирекціи рускои ґімназіи отся телеґрама зъ Чернівцівъ: „Свѣжу могилу щирого сына Руси Юліяна зрошаємо ревными слезами. — За буковиньскій рускій товариства: Виницкій. Пігулякъ. Д-ръ Стоцкій.“

— **Нова читальня** „Просвѣты“ основує ся въ селѣ Бычковцяхъ, въ повітѣ чортківскімъ. Подане и статуты уже відослано до головного выділу, щобы той же передавъ ихъ до затвержденя намістництву. По затвержденю статутівъ відбудуть ся заразъ загальній збори. Основателівъ підписало ся 13, а межь ними п. Цілецка, властителька Бычковець та місцевый парохъ о. Лукашевичъ.

— **Холера.** Урядове справозданье каже, що станъ здоровля въ місцевостяхъ, положеныхъ надъ Збручемъ, въ котрыхъ зайшли въ послѣдныхъ дняхъ случаї занедужаня на холеру, не змінивъ ся въ нѣчімъ. До повіта борщівского выѣхавъ яко инспекторъ санітарный д-ръ Ляховичъ.

— **Зъ Свинявы, въ Ярославщинѣ, пишуть намъ,** що въ тамошній міскій школѣ зъ польскимъ языкомъ выкладовымъ заведено вже языкъ рускій яко предметъ науки обовязковои и обходженье рускихъ святъ. Заслуга въ тімъ належить ся зъ одной стороны місцевому парохови о. Гн. Вахнянинови и его парохіянамъ, котрій упімнулись о свое право, зъ другои стороны віцепрезідентови рады шк. краевои п. Бобжиньскому, котрый давну кривду Русинівъ безпроволочно по внесенѣй жалобѣ велівъ усунути. Кобы лишь всюды наші патріоты дбали о свои права, а вѣдай у властей не найшли бы нѣякого опору.

— **Огонь.** Въ Бабинѣ, въ повітѣ самбірскімъ, погорівъ дімъ Феськи Пундякъ вартости 300 зр., а обезпеченый на 400 зр. Жандармерія выслѣдила, що огонь підложила сама Феська, щобы взяти більше грошей, якъ хата варта. — Въ ночи на 19 грудня с. р. згорѣли въ Райтарови чахъ, въ повітѣ самбірскімъ, три загороды селянъскій зі всѣмъ добромъ. Шкода обчислена на 1.424 зр., була обезпечена на 1.212 зр. Огонь підложивъ погорѣлець Кость Левковичъ, щобы дістати обезпечену суму 782 вр. — Дня 27 н. ст. грудня повставъ огонь въ Копичинцяхъ въ домѣ одного жида. Въ огни згорѣло крімъ того ще й двѣ християньскій загороды. Шкода не була обезпечена. Огонь повставъ въ наслѣдокъ неострожности.

— **Кандидаты дяковскій,** котрій учать ся у п. Полотнюка въ Станиславовѣ, зачали відъ 12 н. ст. грудня побирати въ тамошній краевій школѣ фаховій безплатну науку ремесла. Учать ся они тамъ: столярства, токарства, рѣзьбы и рисунківъ. Подяка за се належить ся Вир. о. В. Фаціевичеви, архипресвитерови станиславівскои капітулы, котрый причинивъ ся своими заходами до сего пожиточного дѣла. О. Фаціевичъ заходить ся ревно, щобы оснувати при станиславівскій катедрѣ постійну бурсу дяківску та щобы молодша ґенерація дяківъ знала крімъ дяківства ремесло и промыслъ. Гадка се дуже важна, бо зъ одного боку подалось бы дякамъ средство до удержаня, що причинилось бы значно до розвязаня нашого питаня дяківского, а зъ другого боку стали бы дяки добрымъ розсадникомъ промыслу и ремесла межь народомъ.

— **Ревізія** відбула ся дня 22 н. ст. грудня у Иліи Немировского въ Дунаєвѣ. Якъ доносить „Галицкая Русь“, переводивъ ревізію судья зъ Золочева п. Харакъ. Підчасъ ревізіи переглянено всѣ папери Немировского та пытано его длячого вінъ ходивъ до Почаева та зъ якои причины намѣряе еміґрувати до Россіи.

— **Санкціонованье закона.** Wiener Ztg. оповѣщуе законъ, котрымъ студенты львівскои школы лѣсовои одержали право на однорічну службу охотничу.

— **На придане для трехъ дѣвчатъ** розписавъ выдѣлъ краевый конкурсъ зъ речинцемъ до 28 н. ст. лютого 1893 р. Старати ся о придане можуть бѣдній, честній сироты по християньскихъ мѣщанахъ всѣхъ галицкихъ містъ въ выимкою Львова и Кракова, скінчивши 17-ый а не переступивши 24-ого року житя, безъ різницѣ вірисповѣдання. Приданыхъ есть 3 по 287 зр.

— **Въ Войнилові** на фольварку п. Рацѣборского 18-лѣтный парубокъ Н. Гречухъ, поганяючи конѣ въ кератѣ здрѣмавъ ся, а коли кінь рушивъ скорше, упавъ зъ коня підъ машину. Машина покалѣчила Гречуха и поломила ему руку. Відъ званый зъ Калуша лѣкарь відтявъ руку. Нещастный парубокъ страшно мучить ся.

— **Школа кутя коней у Львові.** Дирекція львівскои ветеринаріи оповѣщуе, що першій шестимісячный курсъ кутя коней въ 1893 році відбуде ся відъ 1 сѣчня до 30 червня 1893. Ковальскій челядники, що задумують записати ся на учениківъ того курсу, мають зголосити ся въ днихъ 31 н. ст. грудня с. р. або 1 н. ст. сѣчня 1893 въ канцеляріи дирекціи и предложити свѣдоцтво скінченои зъ добрымъ поступомъ народнои школы и свѣдоцтво, що правильно відбули означеный терминъ ковальскій та що мають два роки ковальскои практики.

— **Будова залізниці Станиславівъ-Вороненка** вже розпочала ся. Теперь ведуть ся роботы коло тунелю въ Вороненцѣ, де працює около 800 робітниківъ. Люде різныхъ народностей, найбільше Мазурівъ сходять ся до Вороненки часто въ дуже нужденній одежи. Въ наслідокъ великои товпы чужинцівъ показавъ ся тамъ великій бракъ мешкань. Въ одній гуцульскій хатѣ ночує неразъ и по двацять осібъ. Згадана залізница буде одною зъ штучнійшихъ. На Прутѣ въ місци названімъ „Пробій“ буде побудованый камінный мість лише зъ однымъ широко розпятымъ лукомъ. Такого моста не було ще въ Европѣ. Межь робітниками велика нужда и они часто ходять по домахъ жебрати. Лише жиды зорґанізувавшись заробляють добре въ шинкахъ и крамницкахъ.

— **Дезертиръ зъ Россіи** Иванъ Скоморовскій підрізавъ собѣ горло въ Грималіовцѣ, повіта брідского и по кількохъ годинахъ умеръ.

— **Найдена дитина.** Вчера около 4-ои годины пополудни на улици Паненьскій у Львовѣ найшли переходячій туды люде новонароджену дитину цілу въ кровы. О якихъ 500 кроківъ відъ дитины лежала недужа женщина. Дитину вразъ зъ матерію відослано до шпиталя.

— **Доповняючій выборы.** Намістництво розписало выборы посла до рады державной зъ більшои посілости въ округѣ Бережаны Перемышляны-Підгайцѣ на день 26 н. ст. сѣчня 1893, а одного посла на сойм краевый зъ тои самои курії въ округѣ бережаньскімъ на день 27 н. ст. сѣчня 1893. Зъ округівъ тыхъ послуваєъ, якъ звѣстно, померший недавно бл. п. Альфонсъ Чайковскій.

— **Зъ статистики міста Львова.** Постійне населенье міста Львова выносило зъ кінцемъ 1890 року 127.943 душь, межь котрыми було 119.352 цивільныхъ. Пбсля вірисповѣданя числить Львівъ 67.286 (або 52·59%) римо-католиківъ, 21.876 (17·09%) греко-католиківъ, 174 (0·14%) вірменокат., 2.061 (1·31%) евангеликівъ, 36.130 (28·24%) жидівъ а 416 (0·33%) мешканцівъ иншихъ вірисповѣдань. Пбсля языка товариского начислено Поляківъ 104.544 (82·8%), Русинівъ 9.067 (7.18), Німцівъ 12.162 (9·63%), Чехівъ 494 (0·93%). Річный приріст населеня выносить около 1.600 душь. Читати и писати не умѣе 38·9% львівского населеня с. е. 47.694 осібъ. Львівъ займае 31.99 квадратовыхъ кільометрівъ або майже 5560 морґівъ; забудованый простіръ выносить 490 морґівъ; въ округѣ має місто 45 кільом. або 5·9 миль; найбільше віддаленье одной границѣ відъ другои выносить 8 кільометрівъ. Довжина улиць и дорібъ выносить 106 кільометрівъ; они займають 277 морґівъ; довжина трамваю кінного 5·7 кільом., каналівъ 23·5 клм. Улиць и площь есть у Львовѣ 275, кирниць публичныхъ 235. Простіръ мескихъ плянтацій має 168 морґівъ, зъ чого припадае на паркъ Стрыйскій 83 морги, на Высокій Замокъ 45·8 морґівъ, на Єзуитскій огородъ 17·7 морґівъ, на паркъ Лычаківскій 14·6, на валы Губернаторскій 5·3 а на Гетманьскій 2·2 морґівъ. Домівъ було у Львовѣ підчасъ спису въ 1890 році загаломъ 3322 а межь ними 146 публичныхъ. Зъ межь публичныхъ будинківъ було 24 костелы, 8 церковь, 1 церковь православна, 1 костель евангелицкій, 1 синагога, 24 будинківъ банковыхъ и промысловыхъ, 35 школьныхъ, 16 правительственныхъ и 7 для забавъ товарискихъ (стрільница, касина и т. ин.). Домівъ партеровыхъ було 1505, одноповерховыхъ 735, двоповерховыхъ 779, триповерховыхъ 260, чотириповерховыхъ 42 и 5-поверховыхъ 2. — Що-до густоты населеня то припадало у Львовѣ въ 1890 році на 1 кільометеръ квадратовый 3999 мешканцівъ (въ році 1880 лишь 3430), въ Празѣ 13.236, въ Краковѣ 8944, у Вѣдни 7638, въ Бернѣ 5537 а въ Ліберци 5015. — Товариствъ мавъ Львівъ 262, межь нима 175 християньскихъ и 87 жидівскихъ. Зъ межь християньскихъ було 149 польскихъ 21 рускихъ, 4 німецкихъ и 1 ческе.

— **Фальшивій десятки.** У Вѣдни появили ся відъ кількохъ днівъ фальшованій банкноты десятиґульденовій. Зъ досыть удачныхъ фальсіфікатівъ переловила поліція вже три штуки. Ті підроблені ноты выготовлені въ літоґрафіи а пізнати ихъ по тімъ, що обѣ головы женщинъ гірше зроблені якъ на нотахъ правдивыхъ и що замѣсть цитатівъ зъ закона карного підъ зображеними женщинъ суть лише поперечні лінії.

— **Вправы оборони краевои.** Міністерство оборони краевои розпорядило що до чотиротыждневыхъ вправъ оборони краевои въ 1893 році що слідуе: Пѣхота оборони краевои відбувати буде по одній вправѣ вступній, безпосередно по весняномъ образованю рекрутівъ, відтакъ по одній вправѣ головній. До тыхъ вправъ будуть покликаній: а) всѣ безпосередно причислені до оборони краевои, асентерованій въ лѣтахъ 1892, 1891, 1890, 1888, 1886 и 1883, що до послідного року въ выимкою тыхъ, котрій вже доси відбули вправы загаломъ довшій, якъ 20 тыждневій; б) перенесенй зъ резервы войска до оборони краевои, асентерованій въ р. 1882; відтакъ в) що-до асентерованыхъ въ лѣтахъ слідуючихъ а то: асентерованій въ році 1889 безпосередно до оборони краевои, котрій доси відбули вправы не довшій якъ 8-тыждневій, асентерованій въ році 1887 безпосередно до оборони краевои, котрій доси не відбули довшихъ вправъ якъ 16 тыжднівъ загаломъ и асентерованій зъ року 1882 безпосередно до оборони краевои, котрій відбули доси вправы не довшій якъ 20-тыждневій, вкінци г) резервісты оборони краевои, асентерованій въ рр. 1892, 1889 и 1886, зъ послідныхъ лише ті, що доси відбували вправы по 8 тыжднівъ, дальше асентерованій въ рр. 1892, 1889 и 1886, зъ послідныхъ лише ті, що доси відбували вправы по 8 тыжднівъ, дальше асентерованій въ 1890 и 1891 році, котрій доси не відбули ще нѣякихъ вправъ. Кінната оборони краевои буде відбувати въ р. 1893 вправы въ той спосібъ, що будуть покликаній передовсімъ вояки асентерованій 1882 року,

а въ потребѣ такожь и тѣ зъ асентерованыхъ въ 1881 роцѣ, котрѣ не вôдбули ще нѣякихъ вправъ.

— **Володимиръ Павлишакъ**, управитель школы народнои, замешкалый въ Карловѣ коло Снятина, числячій 31 лѣтъ, женатый, выѣхавъ бувъ до Вѣдня за-для лѣкарскои порады на недугу нервову. У Вѣдни зайшовъ вôнъ дня 27 н. ст. грудня до однои реставраціи и тамъ такъ ексцентрично поводивъ ся, що пôдозрѣно его о божевôльность та вôдставлено на клініку психіятричну проф. Крафтъ-Ебінґа.

— **Отець убійчикомъ сына**. Въ Климôвцяхъ на Буковинѣ посперечавъ ся передъ кôлькома днями селянинъ Петро Борачукъ зъ своимъ 18 лѣтнымъ сыномъ и хотячи єго научити, якъ має шанувати вôтця, такъ єго збивъ полѣномъ, що хлопець вскорѣ померъ.

— **Пруска комісія кольонізаційна** намѣряе въ найблизшôмъ часѣ розпарцелювати въ Познанщинѣ и въ Прусіи кôлька маетностей, обôймаючихъ разомъ 6.276 гектарôвъ або бôльше якъ одну милю квадратову простору. У всѣхъ тыхъ мѣсцевостяхъ будуть поселенй нѣмецкй кольоністы-протестанты. Супротивъ того нѣчо не чути про дѣльность польского банку ратункового въ Познани.

— **Дрôбній вѣсти.** Гуморыстачна часопись Szczutek, выходяча у Львовѣ пôдъ редакціею Ліберата Зайончковского вже 24 ый рôкъ, переходить на власность Gazety Narodowy и а редаґувати ея буде спôвробôтникъ той-жь ґазеты п. Ромуальдъ Теодоровичъ, котрый перше выдававъ ґазету гумористичну Różowe Domino. — У Вѣдни померъ Кароль Ґавчь, отець міністра просвѣты въ 75-ômъ роцѣ житя. — У Львовѣ померъ сими днями Ілярій Третеръ, властитель бôльшихъ посѣлостей въ 67-ômъ роцѣ житя

Посмертнй — ✝ — оповѣстки.

Теодоръ Филипевичь. мѣщанинъ коломыйскій, членъ церковного братства св. Арх. Михаила, упокоивъ ся дня 3 н. ст. грудня въ 66-ômъ роцѣ житя. Вѣчна єму память!

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— **Именованя**. Намѣстникъ именувавъ практиканта будôвництва Володислава Срочиньского адъюнктомъ въ службѣ будôвничôй. — Краева дирекція скарбу именувала поборцями податковыми контрольорôвъ: Щасн. Червиньского, Макс. Гайду, Ант. Лазорака, Каз. Кохановича и Дмит. Бѣласа; дальше контрольорами адъюнктôвъ податковыхъ: Сев. Навроцкого, Меч. Глѣбовицкого, Ив. Нехая-Фельсайсъ, Володисл. Моссаковского и Фр. Самульского; вкôнци адъюнктами пратикантôвъ: Ив. Соневицкого, Фр. Билиньского, Як. Клюзка, Володим. Єха, Павла Бабяка, Мих. Барановича, Стан. Якубчака и Володим. Иласевича.

— **Конкурсы**. Краева рада школьна розписала конкурсъ на посаду учителя исторіи и ґеоґрафіи въ языкомъ выкладовымъ рускимъ въ ґімназіи академічнôй у Львовѣ. Поданя о сю посаду треба вносити до дня 6 н. ст. сѣчня 1893 року.

— **Вôдзначеня**. Капраль 4 ого полку уланôвъ Григорій Коваль одержавъ срѣбный хрестъ заслуги за выратованье чоловѣка зъ огню. — Цѣсарь надавъ секретарямъ повѣтовымъ Фр. Слонецкому въ Жовкви и Конст. Михневскому въ Домбровôй золотый хрестъ заслуги.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 30 грудня. Оголошено санкціонованй законы: о будовѣ вѣденьскои зелѣзницѣ мѣскои и о удержавненю телефонôвъ. Міністерство обороны краевои признало право однорôчнои служби войсковои ученикамъ львôвскои школы лѣсовои.

Пильзно 30 грудня. До сойму выбрано реаліста Шварца; кандидатъ молодо-ческій перепавъ.

Берлинъ 30 грудня. Въ Саарбрікенъ застрайкували робôтники гôрничй.

Парижь 30 грудня. Вôдкликано вѣсть, мовь бы Райнахъ померъ природною смертію, бо розслѣды хемічнй ще не покôнченй. Передъ будынкомъ поліційнымъ наступила невелика експльозія бомбы динамітнои.

Букарештъ 30 грудня. Парлямент ухваливъ 8-годинный часъ службы на зелѣзницяхъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. І. Бер. зъ Хор. Одержали. — Вп. І Домб. зъ Вик. Заплачено эль до кôнца І чвертьроку 1893.

Надôслане.

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосье вже по одноразовôмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣчкихъ шкôдныхъ складникôвъ, рôзнить ся вôдъ иншихъ того рода средствъ, що волосья по ужитю анѣ не рудѣе анѣ не псуесь, а ще мае и таку прикмету, що не дае ся нѣчимъ змыти.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“

ул. Театральна ч. 6 (плящъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнй, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репараціе найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „**Новый оптикъ** пôдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зъ Львова	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушыны-Криницѣ via Тарнôвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. двôрця)	256	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	536	—	—	322	—	—
„ Слободы рунґурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають пору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано

Русинка

що удѣляла торôкъ науку троимъ дѣтемъ въ домѣ священичôмъ, глядае лекціи до науки початковои або зъ низшихъ клясъ нар. школы. Зголошеня зъ поданьемъ условій приймае о. Слюсарчукъ въ Радôвцяхъ (Radautz) на Буковинѣ. 4511 3—3

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска“,

брошурка, зъ котрою кождый повиненъ обзнатись зъ оглядy на маючу завестись зъ новымъ рокомъ шкôльнымъ въ нашихъ школахъ управильненy правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Дôстати можна въ друкарни Тов им. Шевченка у Львовѣ ул. Академична ч. 8.

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кôнчить ся а менѣ полишило ь ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягôвъ, за-для закупна бôльшои скôлькости, — то продаю ихъ по значно зниженôй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригôднаго закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елегантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

На Рôздво, на коляду!

можна дôстати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдуючй книжки:

Збігці в Новоросії Г. П. Даниловскій	1 — зр.
Руська історія в житеписах. Н. Костомаров	1 — зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша	1 — зр.
Остап Вересай. Картина	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1 — зр.
Народні оповіданяМ. Вовчка 3 томи	1 — зр.
Повісти Н. Устіяновича	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка	1 30 зр.
Обрусителї. Н. Ланской	60 кр.
Поезиї Маслякa Волод.	1 — зр.
Твори Чайченка 3 части	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50 зр.
Записки тов. ім. Шевченка часть І.	1 — зр.

ЗОНЯ

безплатна учителька

книжочка припоручена кр. радою шкôльною на премію — коштуе въ гарнôмъ переплетѣ 25 кр. Дôстати ея можна въ канцелярии тов. Просвѣта, въ книгарни инст. Ставропиґійского и у п. Гр. Врецьоны, учителя школы вправъ.

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютôмъ 1893 року выйде **повне выданье творôвъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

пôдъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ“

Выданье обôймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновекимъ, а по текстѣ поясненя. Приложенй будуть два портреты [новй клѣшѣ]. Оба томы будуть оправленй въ першôй нашôй робôтни переплетничôй п. Мих. Спожарского и Сына на взôръ клясикôвъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускаго **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Пôзнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ“.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 63—?

гигіенічнй, хірургічнй, до плеканя недужихъ и для подôжанць (Спеціяльности паризкй пôдъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье **даромъ и оплатно.**

Для выгоды П. Т. Публики отворено

НОВУ АҐЕНЦІЮ

Краковского Товариства взаимныхъ убезпечень

на житье та вôдъ огню и граду

у Львовѣ пляцъ Бернардиньскій ч. 14.

Полісы асекураційнй выставляють ся въ языцѣ рускôмъ — **всѣ проспекты и переписка зъ партіями ведесь по руски.** — Близше можна розвѣдатись въ Адміністраціи „Дѣла“. 4258

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ нiклевôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^3/_4$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ 60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^3/_4$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^1/_2$, зъ накручуваньемъ зр. $4^1/_2$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^1/_2$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^1/_2$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, дуже мôцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна. Цѣнники фабричнй даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 19—?

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовенъству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанôй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вôдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканьскôй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пôдъ мою фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарôвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестôвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помôчнымъ и дасть менѣ можнôсть правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобôрнѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякй жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 11—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

П. Т.

Маемо честь повѣдомити ВПов. П. Т. Публику, що мы отворили въ **Камѣницѣ Струмиловôй въ Рынку ч. 62** (насôчь трактіернѣ п. Фалиньского) пôдъ фірмою:

П. БОРЫСЪ и СПÔЛКА

СКЛАДЪ ТОВАРÔВЪ КОРѢННЫХЪ

делікатесôвъ, овочевъ полудневыхъ, чаю, свѣтла церковного и столового, руму, розолісôвъ и винъ розличного рода.

При склепѣ отворено такожь

КОМНАТУ ДО СНѢДАНЬ

зъ всякими перекусками.

Маемо надѣю, що добрымъ товаромъ, приступными цѣнами и скорою услугою задоволимо Вшов. П. Т. Публику.

Поручаючи нашу Торговлю ласкавымъ взглядамъ Вп. П. Т. Публики, остаемо зъ глубокимъ поважаньемъ:

4503 6—6 ***П. БОРЫСЪ и СПÔЛКА.***

НОВÔСТЬ!

ВОДА

МАРШАЛКÔВСКА

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

Фляконъ 50 кр. и 1 зр.

3747

На свята

НОВÔСТЬ!

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Ч. 2191.

КОНКУРСЪ.

Выдѣлъ Рады повѣтовои въ Дрогобычи розписуе симъ конкурсъ на посаду секретаря Рады повѣтовои — на разѣ зъ рôчною платнею 1000 зр., котра въ мѣру заслугъ по уплывѣ одного року пôдвысшеною бути може.

Маючй охоту убѣгати ся о тую посаду, схотять внести своѣ поданье найдальше до 15 сѣчня 1893 до Выдѣлу Рады повѣтовои въ Дрогобычи.

До поданя треба долучити слѣдуючй доказы:

а) непереступленя 40 року житя,
б) укôнченя студій правничихъ зъ трема испытами державными,
в) знанье уставъ адміністраційныхъ и урядовои маніпуляціи,
ґ) знанье обохъ языкôвъ краєвыхъ и языка нѣмецкого въ словѣ и письмѣ,
д) дотерѣшного занятя. 4510 3—3

Посада надана буде на разѣ провізорично.

Кандидатъ, що буде принятый зложить заявленье, що не прийме вѣякихъ побôчныхъ занятій.

Дрогобичь дня 22 грудня 1892.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черлянъского. Въ друкарни тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 286. Львовъ, Субота 19 (31) грудня 1892. Рочникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руских святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитших повѣстей“ выходить въ вівторокъ, и въ вівторокъ и пятницю на переміну разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитість за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком
въ Австрії: на цѣлий рік . . . 18 зр. на пів року . . . 9 зр. на чверть року . 4 зр. 50 кр. на місяць . . . 1 зр. 50 кр.
на границею: на цѣлий рік . . . 24 зр. на пів року . . . . 12 зр. на чверть року . . . 6 зр.
у Львовѣ: на цѣлий р ік . . . 16 зр. на пів року . . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на місяць . . . 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція під ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Рекламації неопечатані вільні від порта
Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.
Оголошенья принимають ся по цѣні 6 кр. від одної рочної инсератової въ рубр. „Надісляне“ по 20 кр. а. в. Подяки числять ся по 10 кр. від особи.

Про зборы „Народнои Рады“.

II.

На останній сесіи соймовій ґенеральный референтъ буджету ґр. Станиславъ Бадені, а відтакъ въ радѣ державній також ґенеральный референтъ буджету п. Щепановскій, відповѣдаючи п. Романчукови, подавали раду, щобъ вінь вартість того, що Русины въ остатныхъ двохъ рокахъ зыскали, не зменшавъ, але підносивъ, а се скрѣпить єго и народовцѣвъ становище и поможе до узыскання дальшихъ здобутків. Припускаємо, що сі рады були щирі, — але рускі послы таки не можуть ити за ними. Передовсѣмъ обовязкомъ посла есть: справу вѣрно и отверто представляти, интересы, жалобы и настрій народу після щирои правды высказувати. Подруге, опінія цѣлого загалу Русинівъ що-до узысканыхъ здобутків стоить такъ твердо, що всѣ послы разомъ и цѣла праса руска, коли-бъ навѣть схотѣли, не могли бы єи захитати и переиначити. Се показало ся и на зборахъ Народнои Рады. Коли п. Романчукъ говорівъ о здобуткахъ за два остатні роки и вказувавъ на ихъ вагу, перебивали єму голосы незадоволеня зъ маленькости тыхъ здобутківъ и зі способу ихъ переведеня.

И дѣйстно, коли-бъ народовцѣ навѣть тілько зъ чисто партійного становища хотѣли оцѣняти акцію правительства, не могли бы бути зъ неи задоволені, — акція тая не тілько не причинила ся до скрѣпленя ихъ позиції, але грозила єи ослабленьемъ. Правительство поступало такъ, якъ коли бъ не хотѣло, анѣ щобы народовцѣ занадто скрѣпили ся, анѣ щобы т. зв. стара партія занадто ослабла. Здає ся, якъ коли бъ правительство, именно краєве, ще все не довѣряло народовцямъ и бояло ся ихъ, видячи силу ихъ становища, а для противваги имъ толерувало москвофілівъ, противъ котрыхъ, на случай за великого ихъ взможеня, кождои хвилѣ може выступити зъ мотивами интересівъ державныхъ. Бо що-жь н. пр. зроблено въ остатныхъ двохъ рокахъ спеціяльно для народовцѣвъ, а що противъ москвофілівъ? Хиба, що рѣшено завести правопись фонетичну, — але-жь се учинено не для гал. народовцѣвъ, яко політичного сторонництва, а чисто зъ огляду педаґоґічного, и не лишь для Галичины, але й для Буковины, и то для Буковины скорше, бо вже зъ симъ рокомъ школьнымъ введено тамъ „Букварь“ выданый у Вѣдни правописію словаря Евгенія Желехівского. Выборы-жь до рады державнои переведено такъ, що декуды навѣть протеґовано „старыхъ“ противъ народовцѣвъ, и въ рускій репрезентації въ радѣ державній находять ся люде, котрі близше стоять москвофіламъ якъ народовцямъ. Кілька разівъ подавала „Галицкая Русь“ вѣсти о тімъ, що дѣяло ся въ рускімъ клюбѣ, вѣсти вправдѣ перекручені або натягнені, але могучі — безпосередно чи посередно — тілько відъ котрогось зъ членівъ клюбу походити. И въ декотрыхъ иншихъ случаяхъ, особливо въ справахъ особистыхъ, упослѣджувано народовцѣвъ супротивъ москвофілівъ. Се все має свое значѣнье для характеристики цѣлои дволѣтнои політики.

На зборахъ обговорювано також становище Русинівъ супротивъ Поляківъ. Дискусію ту ведено зъ тактомъ. Падали голосы незадоволеня, жалю, огірченя, але не було чути голосівъ ненависти, хоть більша часть польскои прасы инакше представляє. Вже-жь то тая праса грає дуже сумну ролю. Зъ однои стороны ідентіфікує Поляківъ зъ правительствомъ, и де тілько підносе ся якій рускій голосъ противъ правительства, она бере єго заразъ за голосъ противъ Поляківъ. Відтакъ підъюджує польску суспільність безустанно противъ Русинівъ, а Русинівъ страшить грозьбами. Таке поступованье має очевидно двояку цѣль: правительство и польску суспільність настроити противъ Русинівъ неприязно и тымъ не допустити до справедливѣйшого трактованя рускои справы, а друге: Русинівъ тероризувати и відъ всякого енергічнѣйшого выступленя відстрашити. Перше може ѣй удати ся, тымъ більше що помагають ѣй въ тімъ польскій політики, чого доказомъ суть н. пр. промовы польскихъ послівъ [навѣть такого ґр. Войтѣха Дѣдушицкого] въ осѣннѣй сесіи соймовій и на „соймикахъ реляційныхъ“ въ Перемышли и Тернополи, якъ и позакулісове поступованье польскихъ послівъ въ радѣ державній. Але на стероризованье Русинівъ нехай покине всяку надѣю. Ненависне и зажерте деструкційне дѣланье польскои прасы и польскихъ політиківъ розбудить лише огірченье и розъяренье середъ Русинівъ и не тільки не здепрімує ихъ, але загартує и загрѣє до завзятѣйшого опору и сильнѣйшои обороны своихъ интересівъ и правъ. А коли польска праса и польскій політики самі ідентіфікують Поляківъ зъ правительствомъ, то не знаємо, чи зможуть рускі послы не тілько въ соймѣ але и въ радѣ державній, выступаючи зъ конечности противъ правительства, и на дальше удержати ся відъ выступованя противъ Поляківъ, боронячи рускій народъ. На зборахъ Народнои Рады Русины высказали выразно, що хотять згоды зъ Поляками, але тілько згоды опертои на взаимнімъ шанованю правъ и увзглядненю интересівъ, въ противнімъ же случаю зовсѣмъ не лякають ся борбы.

Наконець порушено на зборахъ дуже важну справу роздору середъ Русинівъ и поєднаня завзято спорячихъ сторінъ. Порушенье то не було відосібнене, бо майже рівночасно занимано ся тою справою теоретично або практично и въ противныхъ таборахъ та різныхъ місцяхъ, хотяй нѣодна зъ тыхъ акцій не стояла зъ другою въ звязи. И такъ найперше духовенство руске, безъ різницѣ партій, вело въ справѣ рескрипту вымѣреного противъ него акцію спільно, спільно зъѣхало ся въ Перемышли и удало ся до владики и спільно высылало письма до рускаго клюбу рады державнои. Другій фактъ, о котрімъ згадавъ п. Романчукъ на Народній Радѣ, то спільній зборы народовцѣвъ, радикалівъ и москвофілівъ дня 25 с. м. у Вѣдни и ухваленье спільного протесту противъ того-жь рескрипту. Наконець и на згромадженю мужівъ довѣрія „Русской Рады“ дня 23 с. м. піднесено справу зближеня „старои“ партіи и народовцѣвъ, а піднесли єи люде зъ львівскій. Особливо горячо мали въ тій справѣ промовляти оо. Саламонъ и Давидякъ. Скінчило ся остаточно на нѣчімъ, головно мабуть зъ вины львівскихъ москвофілівъ, котрі ініціятиву зі стороны „Русской Рады“ мали представляти яко актъ капітуляції передъ народовцями.

Таке рівночасне трактованье однои справы всѣми партіями и франціями рускими есть будь-що-будь немаловажнымъ и характеристичнымъ знаменемъ. Передовсѣмъ свѣдчить оно о тімъ, що всѣ Русины безъ різниці дуже відчувають прикрість свого теперішного положеня и потребу сильнои акціи зъ рускои стороны. Деякій спільній точки суть. Радикалівъ зближає до народовцѣвъ именно однаковый поглядъ на языковій и правописній справы, „старыхъ“ почутье потребы спільнои акціи въ неоднѣй політичній справѣ, н. пр. при выборахъ до радъ громадскихъ и повітовыхъ. Оно й зовсѣмъ природно, що тамъ, де напіръ есть противъ всѣхъ, спільно загрожені лучать ся спільнои обороны. Се-жь ще зовсѣмъ не означає толерованя противныхъ и шкідливыхъ тенденцій а ще менше покиненя своихъ цѣлей и идеалівъ. Народовцѣ стоять на прінціпіяльнімъ становищи такімъ, на котрімъ всѣ Русины [окрімъ зовсѣмъ поодинокихъ выимокъ] ще въ 1848-імъ роцѣ а поверховно навѣть до 1866-ого року стояли, и зъ котрого едино можлива есть успішна оборона противъ всѣхъ противниківъ. Коли отже „старі“ и радикалы хотять вести практичну політику, то мусять зблизити ся до народовцѣвъ, лишивши на боцѣ своихъ скрайныхъ.

Зібравши разомъ все, що на зборахъ Народнои Рады дѣяло ся, треба признати, що ті зборы, помимо деякихъ слабыхъ сторінъ, мають велику вагу для дальшого розвою рускои справы въ Галичинѣ, — они причинили ся немало до выясненя ситуації и до скрѣпленя духа Русинівъ, а добрі наслѣдки ихъ для всѣхъ Русинівъ, а именно й для народовцѣвъ, мусять скорше чи пізнѣйше показати ся, хоть бы змогъ ся також и напіръ противниківъ.

Нова більшість парляментарна.

За два, три тыждні зачнуть ся наради парляменту. Неясна и непевна ситуація політична, яка зазначилась під конець минувшои сесіи парляментарнои, могла бы тревати й дальше зъ початкомъ новои сесіи, если бы правительству не удалось зложити більшости парляментарнои на основѣ однои спільнои програмы. Правительство выхіснувало ферія парляментарній на обдуманье и выготовленье програмы и рада міністрів приняла єи, а навѣть янъ доносять деякій ґазеты, вже подано єи до відомости и одобреня цісареви. На чімъ опирає ся згадана програма, доси ще не звѣстно, бо задержано якъ найбільшу тайну.

Підвурядовій ґазеты, не подаючи рівно-жь нѣчого про змістъ програмы, доносять, що ґр. Таффе запросить до Вѣдня вже на сей понеділокъ, 2 н. ст. сѣчня, проводирівъ трехъ великихъ клюббівъ на переговоры зъ правительствомъ. При веденю тыхъ переговорів выгадавъ ґр. Таффе окрему тактику: обговорить програму окремо зъ кождымъ проводиремъ партій, а коли всѣ они пристануть на уложену програму, тогдѣ покличе их на спільну конференцію, де мовь формально заключить ся угода мѣжь правительствомъ а завязуючою ся більшостію. Певна рѣчь, що оно выгіднѣйше вести переговоры окремо зъ поодинокими людьми, бо въ такімъ случаю и розмова може бути більше интімна и по-при офіціяльный змістъ програмы можна доконнути якесь побічне — а дуже важне зобованье.

Змістъ програмы, якъ мы вже згадали, удержуесь въ тайнѣ, але зъ деякихъ данихъ можна догадатись, въ якімъ напрямѣ уложена програма.

И такъ найперше має высказатись выразно безусловне обставанье при теперішній політиці заграничній. Тридержавный союзъ має бути провідною гадкою въ поглядахъ що до політики заграничної.

Відтакъ вымагаесь безусловне обставанье при конституційнімъ уставѣ монархіи, затвердженімъ угодою въ 1867 р. Не лишь дуалізмъ австро-угорскій, але и хочь бы найменша змѣна конституціи не може бути предметомъ домаганъ и постулатівъ котрого не будь сторонництва, входячого въ складъ більшости.

Вкінци залишенье на разѣ спеціяльныхъ бажань, чи то національныхъ чи правно державныхъ кождого зі сторонництвъ, приступаючихъ до більшости, щобы рада державна могла занятись лишь переведеньемъ реформъ економічныхъ, соціяльныхъ и т. п.

Якъ бачимо, програма уложена на тыхъ основахъ выключає відъ приступленя до більшости теперішній опозиційній елементы въ радѣ державній. Именно перша и друга точка звернена противъ молодочехівъ а по части и противъ антісеміті вівъ. Третя точка вже звернена також противъ скрайныхъ елементівъ, якій входять въ складъ сторонництвъ, що мають зложитись на нову парляментарну більшість. Залишенье спеціяльныхъ бажань — значить для лѣвиці: зречи ся переведеня звѣстного вкінця Шаршміда о нѣмецкімъ языцѣ урядовімъ, не назирати на переведенье чесько-нѣмецкои угоды; — клюбови же Гогенварта противно ся третя точка пригадує, що бы група словѣньскихъ послівъ не напирала на дальшій концесія національній. Для Поляківъ нема въ програмѣ нѣякого застереженя, они заявляли неразъ вже охоту на таку програму, бо тогдѣ не выходили бы на яву „не оправданій“, пбеля ихъ гадки, бажаня Русинівъ, а мабуть и само правительство не хоче дразнити Поляківъ тою справою и не поставило нѣякого условія Полякамъ въ тімъ взгладѣ.

Яке-жь становище займуть три великій сторонництва парляментарній супротивъ тыхъ точокъ програмы? На разѣ не высказались они явно, бо выжидають, мабуть, на ті окремі переговоры зъ ґр. Таффимъ, — по такихъ довѣрочныхъ переговорахъ можна неодного зречи ся.

Про становище Поляківъ такъ пише Czas въ кореспонденціи зъ Вѣдня: „Нам залежить на тімъ, щобы повстала більшість парляментарна, бо того вымагає интересъ державы и краю. Интересъ краю вымагає полагодженя різнородныхъ справъ економічныхъ, а полагодити ихъ трудно, коли нема сталои більшости парляментарної. Однакъ зъ другои стороны залежать наша будучність політична, економічна и національна въ Австріи відъ становища нашихъ послівъ въ радѣ державній. Засадами нашими въ радѣ державній були и суть: автономія и консерватизмъ. Підъ тыми поглядами хочемо и мусимо дальше побіджати. Отже не можемо въ интересѣ всеи нашои будучности дозволити на се, щобы вплывъ автономічныхъ и консервативныхъ елементівъ ослабъ въ палатѣ черезъ утвореньe новои більшости. Хочемо бути посередниками межи скрайными поглядами, але жадаємо, щобы наслѣдкомъ нашого посередництва, була справедлива середина. Нехай відпадуть зъ обохъ сторінъ найскрайнѣйші елементы, та нехай нова більшість буде зборомъ рівноважныхъ елементівъ.“

Клюбъ Гогенварта, зложеный зъ різнородныхъ елементівъ, заявляє відповідно до того складу також свои погляды. И такъ орґанъ словѣньскихъ послівъ Стирія Südsteierische Post каже: Система ґр. Таффого, стояти по-надъ партіями, сталась до не выдержаня. Нѣхто не може рівночасно служати двомъ панамъ. Рівно-жь и ґр. Таффови не удасть ся вдоволити и ліберальвъ и консерватистівъ. Відтакъ напирає згадана ґазета на утвореньe консервативного міністерства. Именованье ґр. Франца Туна було бы найлѣпшимъ порѣшеньемъ внутрѣшного заколоту політичного. Вінъ мусѣвъ бы найперше зъєднати собѣ консервативныхъ Славянъ и христіяньскихъ соціялістівъ енергічнымъ, явнымъ и справедливымъ поступованьемъ, а коли въ наслѣдокъ того зъєднавъ бы собѣ довѣріе, розвязати раду державну и розписати новій выборы. Треба бы лишь невеликого напору на урядниківъ и більшу послідість, а въ выборівъ выйшла бы консервативна більшість. А если більшість консервативна, то відносины не будуть хитатись въ сю або ту сторону, лишь буде можна консервативно правити.

Лѣвиця рівножь не высказала свого послідного слова въ справѣ програмы. Якъ звѣстно, верховодять теперь мѣжь членами лѣвиці послы зъ Чехіи, а ті головнымъ услівемъ своеи політичної програмы поставили переведенье чесько-нѣмецкои угоды. Програма новои більшости выключає ту справу зъ порядку дневного и длятого годѣ лѣвиці безъ значнои рекомпензаты приступити до нея. Вынагородою за се самовідреченье для лѣвиці могла бы бути лишь більша єи участь въ центральнімъ правительствѣ.

Взагалѣ зъ поглядівъ, які высказують ся по орґанахъ згаданыхъ трехъ більшихъ сторонництвъ, пробивае ажь надто охота придбати для свого сторонництва більшу власть. Полякы натакують на нове міністерство комунікацій и міністромъ ставъ бы президентъ зелѣзниць Белиньскій. Крімъ того радо приняли бы ще й яку другу теку міністеріяльну. Консервитисты радѣ бы рівножь занять бодай рівнорядне становище зъ Поляками. А лѣвиця вже таки просто стремить до переваги въ загаданій більшости. Чи ґр. Таффе зможе ще сей разъ бодай провізорично, на разѣ, спрягти ті два сторонництва до спільнои працѣ — се покаже ся вже сими днями.

Интерпретація закона о зборахъ.

До всѣхъ судівъ першои инстанціи розіслано сими днями рѣшенье найвысшого трибуналу судового, котре має принціпіяльне значѣнье для интерпретаціи закона о зборахъ.

Въ днякъ 25, 26 и 27 грудня минувшого року відбули ся въ Празѣ зборы соціялістичныхъ відпоручниківъ. На зборы явило ся крімъ 190 запрошеныхъ соціялістівъ зъ Праги и околиці, ще досыть значне число відпоручниківъ зъ Чехіи, Моравы та горішнои Австріи. Въ орґанахъ партіи соціялістичныхъ, выходячихъ у Вѣдни и Празѣ, помѣщено відозвы въ зазывомъ до численои участи відпоручниківъ. О скликаню зборівъ не донесено властямъ, бо зборы були устроєні відсля постановъ §. 2-го закона о зборахъ, отже на основѣ запросинъ зъ подписомъ имени и бѣжучого числа; въ часѣ зборівъ контрольовано участниківъ, якъ се признали органы поліційній, и впускано лишь тыхъ, що мали запросины. Ажь опісля внесла дирекція празкои поліціи донось карный на скликавшихъ сі зборы, именно що-до провины зъ §. 2 закона о зборахъ, бо відсля ей погляду треба уважати ті зборы „загальными“, позаякъ запрошені гостѣ не були особисто знаній скликуючимъ зборы. Судъ повітовый признавъ гадку дирекціи празкои поліціи за оправдану, узнавъ обжалованыхъ винными и засудивъ ихъ на арештъ відъ 24 до 48 годинъ. Въ наслѣдокъ відкликаню засудженыхъ празкій судъ краевый яко высша инстанція знісъ засудъ суду повітового и всѣхъ обжалованыхъ увільнивъ. Въ мотивахъ выроку підносено, що згаданій зборы соціялістівъ не треба уважати за „загальній“ лишь за зборы, призначені для запрошеныхъ гостей, а законъ сего не вымагає, щобы склинуючій знали особисто всѣхъ запрошеныхъ.

Противъ того оречення празкого сенату апеляційного внісъ ґенеральный прокураторъ у Вѣдни „жалобу неважности за-для охороны закона“. Надъ тою жалобою відбулась розправа найвысшого трибуналу судового, яко касаційного, підъ проводомъ президента д-ра Штремайра. Відповідно до внесеня ґенерального прокуратора, д-ра Рубера, признавъ трибуналъ, що въ наслѣдокъ увільняючого выроку суду празкого наступило порушенье закона. Въ мотивованю сего рѣшеня, котре для обжалованыхъ не має нѣякого наслѣдку, лишь для

всѣхъ слѣдуючихъ случаѣвъ подобныхъ має бути директивою, подвесено: Вдовзвы обжалованыхъ вдносились до всѣхъ сторонниковъ загалѣ, отже до неозначеного числа, и дѣйстно одержала кожда особа, вказана склинуючому яко ихъ сторонникъ, карту запросинъ зо своимъ именемъ. Въ понятю „запрошеный гость“ мѣстить ся вже й се, щобы запрошеный бувъ знаный запрошуючому, отже щобы запрошуючій могъ потвердити идентичность запрошеного съ всякою певностію. Єзли жь, якъ въ отсѣмъ случаю, склинуючій не знає особисто запрошеныхъ, то треба уважати тѣ зборы яко доступнѣ загалови, а въ наслѣдокъ того треба повѣдомлення властей.

Зъ огляду на принціпіяльну вагу того рѣшеня, подано его до вѣдомости всѣмъ судамъ першои инстанціи. Вдъ теперь треба буде мабуть повѣдомляти власть про всѣ зборы, устроєнѣ лишь для запрошеныхъ гостей, бо рѣдко коли запрошуючій буде знати особисто всѣхъ запрошеныхъ гостей.

Въ справѣ еміграціи селянъ до Россіи.

Звѣстный рескриптъ, панове sejmikow-нчѣ и польска праса одводушно рѣшили: руске духовеньство не дбає о народъ, дре народъ — и длятого селяне еміґрували сего року до Россіи. Одно, що могло бы дати ударъ въ лице тій клеветѣ, були бы офіціяльнѣ статистичнѣ даты тои еміґрації, — але мы можемо бути певнѣ, що не дождемось опублікованя тыхъ датъ.

Зо статистики сегорочнои еміґрації по казалось бы, що римо-католики еміґрували засновъ зъ греко-католиками, а може ще й больше! Розумѣе ся, загальна цифра греко католиковъ еміґрантовъ выйде больша, бо Русиновъ греко-католиковъ въ дотычныхъ повѣтахъ есть больше, але коли бъ число еміґрантовъ одного а другого обряду порівнати зъ вдношеньемъ населеня одного а другого обряду, то дуже легко може бути, що латинниковъ еміґрувавъ процентъ більшій, нѣжь Русиновъ. О томъ пересвѣдчує насъ фактъ, що зъ околицѣ збаражско тернопольскои не лишь еміґрували, и то еміґрували сильно селяне зъ кольоній майже чисто-мазурскихъ, якъ Грицевцѣ, Яцевцѣ, Кретовцѣ, Зарудье, — але и зъ многихъ селъ зъ мѣшанымъ населеньемъ еміґрувало больше римо-католиковъ нѣжь греко-католиковъ, або навѣть лише самѣ римо-католики. Такъ н. пр.:

Зъ Опришовець, де есть лат. приходъ, выеміґрувало 50 самыхъ латинниковъ. — Зъ Капустинець выеміґрувало 12 латинниковъ, зъ греко-католиковъ нѣ одинъ. — Зъ Медина на 28 латинниковъ лишь 1 греко-католикъ. — Зъ Сенявы 57 латинниковъ а лише 9 греко-католиковъ. — Зъ Гвидець выеміґрувало 104 душь, а въ Россіи осталось 40, мѣжь тыми 15 греко католиковъ а 25 латинниковъ, а зъ повернувшихъ назадъ до краю лишь одна Катерина Хотинова, латинничка, перейшла въ Россіи на православіе. — Зъ Клебановки выеміґрувало 44 латинниковъ, а зъ тыхъ 21 лишило ся въ Россіи. — Зъ Кошлякъ выйшло 59 латинниковъ. — Зъ Глубочка 13 латинниковъ а 6 греко католиковъ. — Зъ Нового Села выйшло 23 латинниковъ, зъ Скорикъ 29 латинниковъ, зъ Черниховець 21 латинниковъ, зъ Шалъ 29 латинниковъ — и т. д., и т. д. Въ мазурскихъ селахъ и въ селахъ Розношинцѣ, Красносѣльцѣ, Лубянки и Добромѣрка аґітувавъ за еміґрацію дворакъ Мыслицкій, зобравъ богато народу, повѣвъ до Россіи и зъ-вдтамъ не вернувъ ся.

Одинъ Русинъ, що завдавъ собѣ труду обчислати еміґрантовъ зъ сорокъ и кольохъ селъ въ околиці збаражско-тернопольскои начисливъ — якъ подано въ „Гал. Руси“ — 482 еміґрувавшихъ латинниковъ супротивъ 1339 греко католиковъ, але цифра 482 латинниковъ есть дуже высока супротивъ цифры греко-католиковъ, коли взяти на увагу процентъ населення одныхъ а другихъ.

А мимо того нѣхто не горлає на латинське духовеньство нѣ на sejmik-ахъ, нѣ въ газетахъ польскихъ, и мы не чували про нѣякій рескриптъ дотычно духовеньства латинского, хочь бы бодай зъ докоромъ: длячого оно напередъ не знало, що готовить ся еміґрація и не выручило въ томъ дѣлѣ ц. к. жандармерію...

— —

Въ справѣ еміґрації забрала слово львовска *„Правда“* въ остатномъ числѣ, за грудень с. р., и до такихъ приходить заключень:

„Бракъ середъ народу освѣты, недостача землѣ и невдповѣдно высокій податки — отъ головна причина того лиха, що зовемо еміґрацією. Якъ же запобѣгти сему лиху? чимъ выгонити народно економічну болячку?

Не будемо балякати про першу и останню причину, вже хочь бы черезъ те едино, що они кожному очевидній и коженъ розумѣе, якъ звести сю справу на добру вдповѣдну реальнѣй потребѣ стежку. Инча рѣчь — недостача землѣ! Тутъ — хочь будь ты семиряженнымъ — зъ трохъ моргівъ не зробишь шѣстьохъ, и при томъ становищи селяньско-хлѣборобскои культуры, въ якомъ она у насъ, въ семи моргівъ землѣ не добудешь того, на що у насъ треба двѣчи больше землѣ.

А вже жь не можна лишити сеи справы такою, якою она є досі, доки и по нашихъ селахъ культура хлѣборобска розвѣсть ся до бажаной вышины. Не можна ждати, бо житье не жде, не стоить, а йде, и доки зойде сподѣване сонце тои культуры, роса нужденности може выѣсти очи.

Проти показаного недуга вказують люде багацько лѣковъ, починаючи зъ прехваленого „дешевого кредиту“, неподѣлимости селяньскихъ грунтовъ, а кончаючи забороною ліцитувати надѣленій селянамъ землѣ. Досвѣдъ другихъ державъ, а межь ними й тои Россіи, куды потягло еміґрацію зъ Галичины, свѣдчить, що въ справѣ повемельнои політики не всѣ паліятивы бувають хочь-бы только нешкодливій. Якого лиха наконивъ и въ Россіи и въ Галичинѣ такъ званый „дешевый кредитъ“, про се була у насъ рѣчь не одинъ разъ. Балакали мы и про те, якого-бъ пекла зазнали и галицкій и украиньскій Русины, коли-бъ була выдана неподѣлимость грунтовъ селяньскихъ. Неподѣлимость грунтовъ [якъ по-трохи заведено де-не-де по Нѣмеччинѣ] перше за все и не минуче вытворила бъ страшенну моральву ростѣчь въ родинахъ и повела-бъ за собою новый лихій наростовъ: селяньску аристократію. Бѣльшость господарѣвъ зробилась бы пролетаріями.

Зъ усѣхъ паліятивовъ, якій досі намъ вѣдомій, мы могли-бъ рекомендувати нинѣ только два такихъ, що дѣйстно полѣпшили-бъ економічный побытъ народу, хочь и не зовсѣмъ радикальне, але жь и при тыхъ паліятивахъ неминуче потрѣбно поширення освѣты и поменшання податовъ.

Перше, до чого треба взяти ся чимъ швидче: оборона селяньскихъ надѣловыхъ земель [по галицки: „грунтовъ“ — *Ред. Дѣла“*] вдъ ліцитації за довги. Сю реформу легко перевести, не шкодячи вѣчнымъ правамъ матеріяльнымъ, до того-жь инде по свѣтахъ давно вже заведено до житя практичного постановы, що забороняють ліцитувати таке чи инче добро селянина. Норма обороненого вдъ ліцитації добра селяньского девуды въ Америцѣ доходять своею цѣною ажь до пятьохъ тысячѣвъ долярвъ. Змагати ся проти такои обороны — ледви чи вдважить ся хочь одинъ освѣченый и гуманный человѣкъ и здасть ся не треба доводити, якои великои ваги и користа така оборона принесе нашому краеви и цѣлой державѣ!

Другимъ паліятивомъ на нашу думку повинень бути: новый надѣлъ селянамъ землѣ вдповѣдно дѣйстнымъ реальнымъ потребамъ сучасного житя Хиба на глумъ може хто спытати: де-жь взяти потрѣбну на те землю? На се дае певну вдповѣдь статистика земельнои власности: двацять роковъ назадъ въ Галичинѣ припадало, якъ повѣдае д. Рапацій въ своѣй „Ludność Galicyi“ [стор. 112] на сотню дробныхъ власниковъ 717 моргівъ орного поля, се бъ то на одну родину, т. є. на 5—6 душь, — сѣмь моргівъ. Очевидна рѣчь, що зъ того часу моргівъ стало ще менше, а душь побільшало: а вже жь зъ одного моргá землѣ людина не може прожити, треба инчихъ заробткивъ а де-жь у насъ въ Галичинѣ и якій инчій заробтки? Тымчасомъ, повѣдае далѣ п. Рапацій, на сотню великихъ власниковъ землѣ припадае 32.620 моргівъ орного поля. Значить: лихо не въ тому, що землѣ зовсѣмъ бракуе взагалѣ, а въ тому, що розкладъ земельнои власности въ нашомъ краю не вдповѣдае елементарно людскій справедливости.

Полагодити се лихо можна хочь въ невеликій частинѣ новымъ надѣломъ и новымъ выкупомъ земель. Намѣчуючи только принціпъ и не вдаючись въ детальнѣ зреалізованя его, мы гадаемо, що й новый надѣлъ и выкупъ землѣ можна-бъ перевести на такихъ умовахъ, якихъ ужито вдчасъ скасованя панщины. Широка державна запомога тутъ неминуча, неминуча про те и значна грошева позичка — чи въ самій державѣ, чи поза межами ѣѣ. Въ усякомъ разѣ рѣчь зовсѣмъ певна, що позичку на такое дѣло легко зробити й перевести ѣѣ дасть ся на умовахъ выгодныхъ для державы. Вже-жь такъ не можна безъ того, щобъ и великій власники землѣ не прийшли въ сѣй справѣ зъ вдповѣдными жертвами, уважаючи на те, що новый надѣлъ селянамъ землѣ не есть справою только селяньскою — нѣ! се справа загально краева, загально державна.“

Отже „Правда“ предкладае двѣ рѣчи: 1) вынятя т. зв. „грунты“ [господарство X моргове] вдъ ліцитації, — то само, що въ програмѣ народовцевъ стоить вдъ назвою „minimum existentiae“, а 2) щобы держава примусово парцелювала бѣльшій посѣлости на грунты [„надѣлы“] для селянъ за индемнізацію [„выкупомъ“] властителямъ бѣльшихъ посѣлостей.

— —

Польскій дневники просто засыпанѣ статьями, въ котрыхъ ажь капае денунціяціями и зневагами народу руского и его духовеньства. Коли-бъ хотѣти все те наводити, то треба бы тымъ задруковувати цѣлій нумеры „Дѣла“. Однакожь въ найблизшомъ нумерѣ тани будемо мусѣли подати бодай де що найцѣкавѣйшого, якъ н. пр. въ Gazet è Narodow ій серія статей доцента львовского университету и посла до рады державной д-ра Генрика Вельовейского, котрый страшно оклеветавъ нашь народъ и его интеліґенцію, заговоривъ ажь о „Żelezniaku, mordach, poż gach“ и домагаесь жандармскои облоги, — або якъ н. пр. статья въ Przegląd-ѣ, де якійсь шляхтичъ [якъ самъ хвалять ся: dobrze znający wschódny Galicyan] цѣле нещастье бачить въ томъ, що „księża u niccy uczą wiernych lisze przykazań kościelnych, a nie uczą dziesięcioro Bożych przykazań“...

Всюда въ польскихъ дневникахъ вдносить ся, що якъ бы не дворы по селахъ а въ дворахъ не шляхтичѣ [таножь wyznania mojżeszowego], то Галицка Русь уже давно була бы дойшла до катаклізму, такъ, що вже бы й намѣрена кольонізація зъ мазурами не помогла. Одній лишь дворы вдтримують людъ руській въ моральности, добробытѣ и т. п., а лишь дияволъ подиктувавъ тому селянинови, засудженому судомъ присяжныхъ въ Тернополи, слова: на земли лежить хлопъ, на хлопѣ панъ, а надъ паномъ жидъ...

Отже лише зъ огляду на тото понижуванье руского духовеньства а вдвышшуванье дворовъ що-до морального и господарского вплыву на нардъ, мы выймаемо зъ тени редакційнои описъ одного двора, надісланый намъ зъ Яворовщины:

„Дворець доволѣ ще хорошій, держать ся добре, бо то батьня мурували, але въ серединѣ — вужда. Будовлѣ господарскій — стайнѣ, стодоли, стоять подобаѣйшій до якихъ решѣтокъ або клѣтовъ, мѣжь до будынковъ. Въ нихъ переховуесь вольна сухобоихъ, дробучихъ вдъ студени коровъ и кольколи коней, що не повстыдавсь бы ихъ взяти явій Мошко або Срульно въ поблизькомъ мѣсточку до воженя шматъ або глины. Правда, есть пара коней досыть красныхъ, котрыхъ сама панѣ „добродѣйка“ нѣженною своею годуе ручевькою та часто пересиджуе коло нихъ цѣлыми годинами, приплескуючи ихъ та любуючись вольською вдачею. А конники, бачь, не знають, що крѣмъ тягарвъ, призначеныхъ своему „званю“, двигають ще тягаръ величезныхъ — довговъ. Отъ, безрозумній, бѣдній творы божій!.. За те нарядують, страхъ! Сама панѣ запряже ихъ до воза, заѣждае передъ „ґанокъ“ та кличе до свого мужа: Гляди, коханый, якій гарній конята! Погляне панъ и гадае: Отъ треба бы поѣхати до мѣста, ажь остогидло тутъ жити день за днемъ, якъ у тюрмѣ. И посылае пана економа або така зарядця до рѣзныхъ добродѣѣвъ, отъ акъ: до Лейбы, Шмуля, Дувидна, Мортка и иншихъ честного имени дѣтей Израиля, щобы позичили, бачь, де-що грома на выѣздъ до мѣста... Ну, слава Богу, позичили! Теперь „панъ ласкавца“ выѣзджають своею парою букефалвъ, кажуть паробкови, що ихъ везе, выпростуватись, зробити чепурну міну и — до мѣста вйо!

А въ мѣстѣ? О, въ мѣстѣ есть товариство — „браця вярусы“... то жь то утѣха! Не бачились уже якійсь часъ, тожь проглядають ся, подивляють сѣ и румяній личка на днѣ — келишковъ, лямпокъ, склянокъ... Ну, а потомъ „цвѣчѣнье умыслу“ — гра въ карты... Часомъ розпалить ся нашь панокъ, то й зараз посылае жида зъ листомъ до дому: „Справа вымага, тршеба ласъ спршедаць!“ — и продаесь частина лѣса за-повъ дармо. Панокъ граe дальше „до забітего“... Ажь тутъ уже й остатки въ кишени. Треба ѣхати до дому. Выпадае де що купити для панѣ добродѣйки. Ну що-жь? Панѣ любать торты, цукры и иншій ласощѣ,— добре, панъ купуе..

Пріѣзджае панокъ до дому, витаесь зъ своею панею и каже: „Коханечко, тего... овего... не моґлемъ ці ніцъ вецей купіць... маш го“... Панѣ фукаесь, пытае: де подѣвъ грошѣ? Розпочинаесь неприемна сцена. Ерида збступае въ цѣлой своѣй мерзости мѣжь тоту пару и подсычуе гнѣвъ. Сыплють ся дворы и т. д. Розгнѣваній розходять ся до своихъ комнатъ...

Службу дворску репрезентують кухарь, два хирлавій парубки та одна беззуба баба. Кухарь любить часомъ зробитись „wichtig“ и не хоче варати обѣду, кажучи, що вонъ въ ласки се робить. Тогдѣ доперва панѣ добродѣйка погладить по бородѣ на-повъ неживого вдъ горѣвка кухаря, обѣцюе ему несотворенѣ рѣчи — и сей уже варить... Зварить де-що для челяди „въ ласка“ — а й бо спеціялістъ въ него у вареню страв! Зварять кашу, потомъ розчѣдять ѣи напяткомъ такъ, що одно зерно друге здоганяе, и подае тоту страву парубкамъ, кажучи, що то зварене по паньски. „Наѣдять ся“ [!] тои паньскои стравы бѣдачиска та й ляжуть — хорувати!...

Розгляне ся часомъ панеско по ґаздовствѣ, побачить, що в юды — дѣры, браки, та й каже: „А то хлопіска незносьне! працоваць, якъ ся зове, не умѣю...“ и выганае усю службу [трое люда, бо кухарь не есть „хлопіскомъ“] грозячи, що спровадить Мазурвъ. Служба пойшла, ба, але Мазуры не приходять. Тогдѣ панѣ до пана: „Цужесь ты наробівъ? нема слуґъ!“ — и панъ велять економови нти въ село и збирати людей до двора на роботу. Та ба! даремна праця, — нѣхто не хоче йти. Горпина робила въ дворѣ тыждень цѣлый, а заплатили только „десять новыхъ“. Явдоха прала два днѣ, а день мыла подлогу, — и нѣчо ѣй не заплатили, ще панѣ выбила, бо щось ѣй було не до вподобы. И такъ нѣхто не хоче йти, всѣ цурають ся дворомъ, страхають ся „паньства“.

Тогдѣ беруть ся въ дворѣ за иншій способъ. Иде панъ економъ селомъ, побачать дѣвчину и каже: „Гей Марисько! пойдешь нинѣ до двора на роботу! панъ кажуть!“ Мариська повѣдае, що не мае часу. Тогдѣ панъ економъ иде до хаты, „фантуе“ юпку або хустку, або й що инче, — вдъ паху та й иде собѣ дальше. Хоче хто назадъ достати забрану рѣчь, мусить ити до двора на роботу — воля чи не воля! Чистѣсѣнька панщина! Отъ чого ще не стало!...

А тымчасомъ жиды подсуваються ближше и ближше въ интересами. Село вже жидуватѣе. Помѣжь хатами тутъ и тамъ бавлять ся стрѣпѣхатій-нелехатій жидяки... А у вечѣръ сабату побачишь тамъ и самъ свѣчки запаленій Єговѣ.. Сумній выгляды на будучость! Народова нѣ де заробити, нѣ де зазичитись, нѣ въ кого подпомогти ся. А тутъ выдатки и грошей треба, бо й жити треба... И чи давно, що нардъ и тутъ зачинае еміґрувати? Може инчому давно, — менѣ се ясно, якъ и кождому, хто гляне на тоту кровавицю убогого люду...

С. Я.

Дбаймо о свои права!

Якъ нашій низшій ц. к. орґаны неразъ самовольно поступають, свѣдчать найлучше слѣдуюче письмо, котре мы нинѣ одержали.

Ц. к. урядъ почтовый въ Щуровичахъ выдававъ подписаному вдъ якогось часу польскій рецепісы на руснѣ адресы, а на замѣтъ, що для рускихъ посылокъ належать ся руснѣ рецепісы одержувавъ подписаный вдповѣдь: „Ja nie umiem po rusku“ або „mnie się nie chce“. Отже на жалобу внесену до ц. к. Дирекціи почтъ зъ прилогою тыхъ неруснихъ рецепісовъ наспѣло зо Львова въ ц. к. Дирекціи почтъ слѣдуюче письмо, писане руснима буквами, котре подаемо дословно и буквально:

Ч. 53848.

До Всечестного Отця Михаила Левицкого гр. кат. пароха в Щуровичах.

В порішеню жалоби з 19 паздерника 1892 р. повідомляе ся Всечестного, що тамошному урядови почтовому наказано и заострено строго перестеріганє приписів що до уживаня руских друків, щоби на будуче запобічи непорозуміню зі сторонами.

Рівночасно візвано також уряд почтовий в Щуровичах, щоби рецепіси надіслані ту через Всечестного переписав въ язику рускім і Всечестному доручив.

Львів 15 грудня 1892.

Ц. к. Дирекція почт и телеґрафів. [*Подпись директора.*]

Се письмо свѣдчить о добрій интенціи ц. к. Дирекціи яко найвысшои власти почтовои въ краю — и видно, що она есть противна кривдженю Русиновъ орґанами нашими.

Михаилъ Левицкій, пароxъ въ Щуровичахъ.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Войнилова.

[Пяваки жидовскій. — Нужда народу.]

Неоспоримый то фактъ, що жидова всякои браншѣ есть тымъ червомъ, що точать здоровый орґанізмъ нашого народу. Обявъ се цѣлкомъ природный. Жидова становить елементъ непродуктивный, живучій въ Geschäft-у та шахрайства. Маючи дѣло въ масами економічно слабшими, менше просвѣчеными та неорадными, жиды выкорыстовують ихъ немилосердно. А вже найбольше ссуть кровь зъ нашого люду понутній писарѣ, таи спеціяльно галицка язва. Въ якій способѣ ведуть они свои интересы, най послужать отсей фактъ:

Селянинъ Поґуцкій зъ Томашовець выпроцесувавъ 140 зр. 76 кр. у свого теста Михайла Тельваха зъ Дубровы. Позаякъ Тельвахъ не хотѣвъ добровольно вддати грошѣ, длятого Поґуцкій пустивъ ся до войнилбвского суду зъ прошеньемъ о „ліцитацію“. По дорозѣ вступивъ вонъ до Самсона Рединя, покутного писаря. Жидъ, довѣдавшись, що селянинъ мае справу до суду, казавъ показати собѣ „вырокъ“ и „почестувавъ“ селянина горѣвкою. Дбставши „паперы“ въ свои руки, ставъ напирати на селянина, абы ему вддородавъ сей интересъ. Селянинъ оправъ ся, вымовлявъ ся, що ему не годить ся запродувати жидови свого тестя, але дарма! жидъ не хотѣвъ выдати паперовъ. Вкінци збаламученый селянинъ вддородавъ жидови цѣлый интересъ за 70 зр. Редішь сейчасъ написавъ „цесію“, давъ подписати селянинови, и свѣдки знайшли ся. Тогдѣ ажь опамятавъ ся селянинъ, станувъ, подумавъ, перехрестивъ ся и сказавъ: „Чи щезъ бы мене сюда завѣвъ? Та якъ бы то було, абы я свого тестя запродавъ за 70 зр.? Не хочу грошей! верни менѣ мои паперы!“ Але жидъ уже не вважавъ на его бесѣду. Другого дня пріѣшовъ знова Поґуцкій зъ своимъ тестемъ и стали просити жида о свои „паперы“, давали ему 20 зр. „уступного“, але все даремне. Редішь внесъ уже свою справу до суду.

Селяне удали ся вдтанъ до суду. Судья п. Марковскій переслухавъ селянъ и справу вддавъ прокураторіи въ Станиславовѣ. Прокураторія наказала сейчасъ увязнити Редіша а справу его застановити.

Отъ маемо образокъ, якъ збогачуесь жидова въ нещастной Галициі, якъ выкорыстовуе темноту селянъ! А такихъ выпадковъ есть безлѣчь!

Передъ кольокома роками посварила ся одна селянка зъ Сѣльця ad Войнилбвъ зъ дочкою за грунтъ. Въ томъ плопотѣ до кого-жь удатись, якъ не до жида? А вонъ сейчасъ погодивъ ихъ. Сожалѣючи надъ невдячностію дочки, давъ вонъ матери 50 зр. та дорадивъ ей, щобы на злость дочцѣ подписала ему контрактъ продажи грунту на 150 зр. [а не одержала крѣмъ тыхъ 50 зр. анѣ крейцара больше.] Жидъ, маючи контрактъ, завитабулювавъ ся сейчасъ на грунтъ и доперва по довгомъ процессѣ вддупила селянка свій грунтъ — не за 150 зр., але за дѣйстну вартость.

А вже й не згадувати о лихвѣ, якои допускае ся жидова, даючи завдатки на збоже. Неразъ лучае ся, що лихварь за 5 зр., даныхъ селянинови на веснѣ на податокъ, возьме въ осени 12 зр. або й больше! Правда, судья п. Марковскій, понимаючій годно свій обовязокъ: боронити покривдженыхъ та выискуваныхъ, звернувъ свою увагу на тую лихву, боронить селяньство, выступивъ енергічно противъ покутного писарства та завѣвъ устне урядованье въ справахъ цивільныхъ, — однакъ много треба труду, щобы увольнити народъ зъ неволѣ жидовскои, бо неразъ селянинъ, притисненый нуждою, мусить по неволи вддати ся въ руки жида-лихваря. Ярмарки позамыканѣ, худоба впала на цѣнѣ, збожа дуже мало а екзекуторы тягнуть за податокъ послѣдну веретку. Могли бы власти вглянути въ то и поступати

троха лагôднѣйше, бо се руйнує народъ и огôрчує его до крайности.

Чуємо тôлько крику-ґвалту на еміґрацію селянъства, але тымъ, що ґвалтують, не хоче ся вглянути: якъ то тяженько живесь простолюдинови. — Само гавканье на селянство по Narodówk-ахъ, Przegląd-ахъ та Czas ахъ, статьи шляхтичѣвъ дышачихъ ненавистію — не розважують тои пекучои справы. При нинѣшныхъ порядкахъ уже й нашь спокôйный народъ пôдгôрєвій починає нишкомъ шептати про еміґрацію. Посолъ д ръ Вельовейсвій ладить на еміґрацію, т. є. на нужду селянъства ц. к. баґнеты. Maluczcy! maluczcy! Кождый безсторонный, читаючи въ Gazet-ѣ Narodow ôй статью „Emigracya ludu i nasze wobec niej zadania“ не знає чи смѣятись чи плакати. Справдѣ: смѣхъ и слезы! Знайдено козла жертвенного — духовенъство русне. Але-жь що вдѣє духовенъство и найкрасшою наукою и найзнеслѣйшими примѣрами, коли зъ одной стороны голодъ, холодъ, нужда, драчѣ и бравъ зарôбку, а зъ другои стороны жидова и дворы паралізують добрѣ заходы священика.

И. Безсторонный.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Орґанъ словѣньского духовенъства въ Любляне доносить, що небавомъ выйде зъ печати служебникъ глаголитсними буквами. Вôдъ тогдѣ буде правитись въ цѣлôмъ хорватскôмъ епископствѣ служба Божа по хорватски. Те саме буде заведене и на сусѣдныхъ островахъ. Доси було такъ, що лишь слѣвана часть службы Божои правилась по хорватски, а прочу часть правлено по латинѣ. Истрійскѣ Славяне надѣють ся, що Римъ зробить таке саме уступство и для словѣньскои церкви.

Міністерство справъ внутрѣшныхъ затвердило статуты союза промыслового въ осѣдкомъ въ Цілі. Сей союзъ обнимає товариства промысловѣ у всѣхъ краяхъ, замешаныхъ Словѣнцами.

Въ Пильзнѣ вôдбулись доповняючѣ выборы посла до сойму чесного на мѣсце пок. бурмістра д-ра Крофты. Борба выборча була дуже велика. Зъ выборôвъ вышовъ побѣдно Шварцъ, кандидатъ партіи мѣсцои и посолъ до ради державои, отримавши 1420 голосôвъ. Кандидатъ молодо-Чехôвъ Гельмъ дôстазъ лишь 553 голосôвъ. Крôмъ того упало 114 голосôвъ на соціалъ-демократичного кандидата Штайнера. Нѣмцѣ не брали участи въ голосованю.

——

Надъ перемѣною вел. кн. Финляндіи въ россійску провінцію неутомимо заходять ся круги правительственнѣ. Найперше прийшовъ новый регулямінъ для сенату, пôсля котрого департаментъ судôвництва сенату перемѣнено въ найвысшій трибуналъ, котрый на будуче вже не має занимати ся справами політичными. Теперь мають оповѣститись ухвалы т. зв. кодіфікаційного комітету въ Петербурзѣ, пôсля котрыхъ має цѣлôмъ знестись самостôйность Финляндіи. И такъ найперше гносять ся основнѣ законы финляндскѣ а права Финляндіи бôдуть завесѣти вôдь волѣ царскои. Рôвножь и на поле релігіи розширено реформу. Для Финляндіи именуесь православного епископа, а мотивуесь се зарядженье тым, що лютеранска церковь упослѣджує православныхъ, котрыхъ 40.000 живе у Финляндіи. Зъ именованя епископа православного можна заключати, що правительство на добре забираесь до православнои аґітації.

Ґазета „Сынъ Отечества“ дѣлить россійску квестію всхôдну на двѣ части: на европейску и азійску. Европейска квестія всхôдна дотыкає интересôвъ Россіи що-до урегулювання справъ проливôвъ морскихъ. Въ Азіи далеко лекше Россія порѣшити квестію всхôдну, анiжь въ Европѣ. Чейже англійска дипльоматія не може стати до бою зъ численною арміею россійскою. Въ Азіи не можуть стануть повперекъ дороги нѣ Нѣмеччина нѣ Австрія; въ центральнôй Азіи може есть одинока точка, де интересы Россіи колізують зъ интересами Англіи. Спôръ еміра афґаньского зъ Англією повинна Россія выкôрыстувати. „На разѣ — каже згадана ґазета — ненависть до Англіи въ Кабули перемагає обаву передъ Россією. Афґаністанъ, сей клинъ мѣжь посѣлостями Россіи и Англіи — не може вже довше бути невтральнымъ свѣдкомъ борбы двохъ кольосôвъ, Россіи и Англіи. Мы вказували вже давно на конечность, зачати безпосередни переговоры зъ ханомъ Абдурраманомъ, щобы вповни въ него довѣріе до приязни и помочи Россіи. Справдѣ треба бы жалувати, если бы россійска дипльоматія не выкôрыстувала сеи нагоды, щобы поразити Англію въ центральнôй Азіи и улекшити рѣшенье справы проливôвъ морскихъ.“

——

Передъ префектурою поліції въ Парижи лучила ся онодги въ ночи експльозія, котра не нанесла нѣякои шкоды и нѣкого не зранила. Причинъ сеи експлозіи доси не знати, хочь одни кажуть, що се заповѣдь дальшихъ експльозій вôдъ динамітардôвъ, а другѣ заявляють, що експльозія умысно була зладжена, щобы вôдвернути увагу публичнои опінії вôдъ справы панамскои.

Въ справѣ панамскôй мабуть наступивъ звороть, а то именно въ наслѣдокъ орєченя славного професора Бруарделя о результатѣ секціи тѣла бар. Рейнаха. Хеміки судовѣ не найшли у внутренностяхъ барона нѣякого слѣду отрую, а проф. Бруардель орѣкъ, що баронъ померъ природною смертію. Такого результату секціи нѣхто не сподѣвавъ ся, тожь хеміки для певности самѣ жадали ще новыхъ розслѣдôвъ. Розумѣесь, що если той результатъ секціи покаже ся правдивымъ, то упадають всякѣ комбінаціи, мовь бы кому залежало на смерти барона и мовь бы вôнъ бувъ приневоленый до самоубійства. Але заразомъ пôзнали бы всѣ, що въ цѣлôй справѣ панамскôй уложено лишь атентатъ на республику, котрый завчасу выкрывъ ся. Бомба, вложена Герцомъ и Андріе повинна була ажь пôзнѣйше експльодувати передъ самыми выборами до парляменту. Але що до тыхъ выборôвъ есть ще до вôсѣмь мѣсяцѣвъ часу, то енергічне правительство може ще направити цѣлу ситуацію, выкликану скандалами панамскими.

Позаякъ французскій парляментъ вôдмовивъ угоду торговельну мѣжь Швайцарією и Франціею, то пôдъ конець сѣчня 1893 р. зачинає ся вôйна цлова мѣжь тыми обома державами. Швайцарскѣ ґазеты додають своему правительству вôдваги до ведення сеи вôйны.

НОВИНКИ.

— **Товариство рускихъ ремѣсникôвъ „Зоря“ у Львовѣ** устроює, якъ звѣстно, завтра дня 1 н. ст. сѣчня аматорске представленье въ сали Frohsin-у въ готели Жоржа. Представлена буде народна картина въ 7 вôдслонахъ В. Лозиньского „Чорный Матвѣй“, выготовлена для рускои сцены А. Стечиньскимъ. Въ перестанкахъ вôдограе оркестра „Гармоніи“ народни утворы. Цѣны мѣсць слѣдуючѣ: Крѣсло въ передныхъ рядахъ 1 зр., въ середныхъ 70 кр., въ дальшихъ 50 кр., паркетъ 35 кр. а партеръ 20 кр. Білетôвъ дôстати можна въ товариствѣ „Зоря“ вôдъ 8—10-ои годины вечеромъ, въ торговли Дымета и въ „Народнôй Торговли“, а въ день представленя вôдъ годины 6-ои вечеромъ при касѣ. Початокъ точно о годинѣ 7-ôй вечеромъ. Дохôдъ зъ представленя призначеный на цѣли товариства. Маємо надѣю, що наша Вп. Публика зберe ся численно на се представленье и симъ дасть доказъ що добро сего симпатичного товариства лежить ѣй дѣйстно на серци. Впрочôмъ аматорскѣ представленя товариства „Зорѣ“ тѣшать ся вôдъ давна добре заслуженою славою и певно нѣхто не пожалує не величкого выдатку въ корысть народнои справы.

— **Поминальне богослуженье за упокôй души бл. п. д-ра Юліяна Целевича** професора рускои ґімназіи вôдбуде ся въ понедѣлокъ о годинѣ 9-ôй рано въ церкви Успеньскôй заходомъ збору учителѣвъ и молодѣжи школьнои, на котре всѣхъ знакомыхъ и почитателѣвъ покôйника симъ запрошуе ся.

— **Рѣшенье справы тучапскои въ Римѣ** — якъ одержуемо вѣстку, дуже прикро вразило бувшого митрополита Галицкои Руси Впреосв. Іосифа. Хочь настоятелемъ конґреґації de propaganda fide есть Полякъ, кардиналъ Ледоховскій, все таки у де-кого була надѣя на рѣшенье инакше. Однакожь надѣя завела... Руско-католицкôй церквѣ вôднято цѣлу парохію для церкви латиньскои. Навѣть кардиналъ Чяска мае бути той гадки, що такою дорогою не дôйде ся до всказаной однымъ папою меты: Per vos mei Rutheni, ego Orientem spero convertendum...

— **Зъ Брôдщины пишуть намъ:** О дбалости а радше недбалости нашихъ радъ повѣтовыхъ дало бы ся много писати, — тугъ хочемо згадати лише якъ то повѣтова рада брôдска не вилыне вже разъ на громады, щобы поставлено мôстъ на рѣцѣ Стырѣ въ Щуровичахъ. Тутъ ще курсуе поронъ, мимо того що рѣка есть досыть вузка, а кôлько що року бувае выпадкôвъ, — бо сюда йде досыть великій трактъ сусѣдныхъ селъ зъ повѣтовымъ мѣстомъ Бродами, а навѣть вôзокъ почтовый ѣде въ Щуровичъ до Бродôвъ. Отъ и передъдвома недѣлями заѣхавъ чоловѣкъзъ сѣномъ просто въ рѣку и ледво вытягнено его и конѣ. Кажуть, що вже бувъ матеріялъ на мôстъ звезеный, та подѣвъ ся Богъ знае куды! — Другій фактъ дбалости той рады повѣтовои такій: Въ мѣсточку Щ. платили минувшого року мешканцѣ податки въ громадѣ, а що зарядъ громады бувъ дуже лихій, длятого грошѣ не дôйшли до уряду податкового а застрягли въ кишеняхъ чужихъ. Зъѣхано на люстрацію громады, сконстатовано дефравдацію, позабирано книжки вôдъ людей — и на тôмъ скôнчило ся. Люде мусѣли сего року другій разъ платити той самъ податокъ, бо инакше екзекуція, а тѣ, що покрали грошѣ, ходять и посмѣшкують ся...

— Въ справѣ **загальныхъ зборôвъ товариства „Рускихъ Дамъ“ у Львовѣ** и довершеныхъ на тыхъ зборахъ выборôвъ до выдѣлу на 1893 рôкъ пишуть намъ зъ мѣста: „На зборахъ явилось 26 пань. Зъ тыхъ належало до табору „твердыхъ“ пôдъ проводомъ дѣвицы Алексовичъ 14, и та партія побѣдила, выбравши лишь такій личности до выдѣлу, котрѣ велять кôнчати имена свои на *ая*, примѣромъ: Вѣнцковская, Лепкая и т. д. Въ наслѣдокъ тои ексклюзивности и радикалізму обявилось у другихъ панъ велике невдоволенье. Наколи дѣвица Алексовичъ задумала тымъ „шахомъ“ розбити товариство, то ѣй се вповнѣ повелось. Она, яко шефъ штабу „твердыхъ“, може теперь майномъ товариства орудувати безъ всякои контролѣ и тратити те майно на „кумедіи“ и „циганьскіи маскарады“ въ великôй сали Дому Народного, зъ котрыхъ, мимо ефектныхъ костюмôвъ самои жь дѣвицы для товариства приходили — якъ звѣстно — лишь дефіциты. Многѣ панѣ здивувавъ результатъ скрутинія голосования. Кôльска выбраныхъ панъ одержало 25 голосôвъ, хоть „мягшій“ таборъ не вôддавъ на нихъ своихъ голосôвъ. Перепало такожь на зборахъ внесенье панѣ Фалины Огоновскои, котре стремѣло до того, щобы прочимъ членамъ товариства вôльно було приходити на засѣданя выдѣлу и информуватись о бѣжучихъ справахъ. Новый „твердый“ выдѣлъ не стерпѣвъ нѣякои контролѣ своихъ „совѣщаній“ и вôдкинувъ се внесенье, а оно чей-же могло въ части причинитись до выровнання рознору, на якій уже закроилось. Бо годѣ жадати, щобы всѣ члены товариства могли солідаризуватись зъ „гопками“, „вывертасами“ и „выкрутасами“, якими деякѣ дѣвицы продукують ся въ „Народнôмъ Домѣ“. Се за надто банальнѣ продукціи, уймаючѣ повазѣ товариства рускихъ женщинъ. Минули, видко, тѣ часы, коли то пôдъ проводомъ пок. Іосифы Полиньскои и другихъ пань товариство розвивало ся згôдно и красно. Але вина за евентуальный упадокъ товариства спаде на аранжерôвъ ексклюзивности...“

— **Въ Бутинахъ** въ повѣтѣ жовкôвскôмъ [знаныхъ въ вôйта, писаря и т. д.] малює ся вôдъ осени сего року церковь. Отже вôдъ якогось часу въ польскихъ ґазетахъ подыбували мы рôзнѣ вѣсти про якусь „zbrodnю“ сповнену малярскимъ пензлемъ въ бутиньскôй церквѣ. Вѣсти тѣ були досыть темнѣ, ажь отсе вчерашный Przegląd розказуе выразно: яка то „zbrodnia“ нѣбы то мала бути сповнена. Въ Przegląd-ѣ таке читаємо: Сими днями приѣхала до Бутинъ комісія слѣдча, зложена зъ пп.: судьѣ Ясѣньского, комісаря Лідля, одного авскультанта и одного фотоґрафа, розглянула пекло вымальоване въ церквѣ, и переслухала пароха о. Шелеметка и артиста-маляра п. Томасевича. Въ пеклѣ видно мѣжь иншими самого Люципера зъ головою, котра мае бути дуже подôбна до ц. к. старосты Ляникевича, коло него смажать ся въ котлѣ вôйтъ Микола Музика, писарь Михайло Саликъ и учитель Должаньскій. Пôдъ Люципером на рамѣ пôдписано по руски: „Душитель“, пôдъ вôйтомъ: „Мордъ“, пôдъ писаремъ: „Обманець“, а пôдъ учителемъ: „Крадѣжь“. Шляхты и урядникôвъ вымальованыхъ нема. Зъ Люципера и поданыхъ осôбъ мала громада велику утѣху.“ Знаючи зъ досвѣду, якій то чудовищнѣ рѣчи выгадують ся и кольпортують ся въ польскихъ ґазетахъ, можемо напередъ сказати, що все то „non e vero“, але треба признати, що „ben trovato“...

— **Испыты на катихитôвъ школъ середныхъ** вôдбули ся у Львовѣ: въ днихъ 27 и 28 с. м. письменный, а 29 устный. Сѣдало 5 кандидатôвъ: Евг. Громницкій зô Стрыя, Як. Вацикъ и Ад. Марковскій зъ Тернополя, Іос. Гоцкій и Ден. Дорожиньскій зô Львова, — и всѣ обстали. Екзаміновали оо.: д ръ Бартошевскій зъ догматики, крил. Кобыляньскій зъ моральнои, Ал. Тороньскій зъ исторіи церковнои, д-ръ Комарницкій зъ біблін, Он. Лепкій зъ литургики. Предсѣдавъ самъ Впреосв. митрополитъ, а пôзнѣйше [за-для выѣзду митрополита на кôлька днѣвъ до Унева] крил. Бѣлецкій.

— **Огнѣ.** Дня 29 н. ст. грудня о 6-ôй годинѣ вечеромъ повставъ огонь въ Мужиловичахъ, яворôвского повѣта. Згорѣла хата халупника. Огонь бувъ пôдложеный. Пôдозрѣнье паде на одного господаря, що посварившись зъ жѣнкою, блукае ся по селѣ и вôдгрожуе ся, що пустить ей зъ дымомъ. На щастье не було вѣтру, а то огонь бувъ бы наробивъ бôльшои шкоды.

— **Юліянъ Кузьмовичъ**, сынъ бувшого учителя зъ Кутъ округа золочѣвского, б. вôдличный ученикъ ґімназіи брôдскои, одержавъ на дняхъ степень доктора медицины на університетѣ вѣденьскôмъ.

— **Куратория фундації бар. Ґірша** рѣшила внести до галицкого намѣстництва просьбу, щобы надано народнымъ школамъ удержуванымъ нею право шкôлъ публичныхъ.

— **Новоутворена філія австро-угорского банку въ Дукли** мае розпочати свою дѣяльность дня 2 н. ст. сѣчня 1893.

— **Огонь въ бюрѣ судовôмъ.** Въ недѣлю дня 25 н. ст. грудня на польске Рôздво повставъ огонь въ окружнôмъ судѣ въ Вадовицяхъ, котрый мимо того, що скоро бувъ угашеный, зробивъ велику шкоду, особливо въ актахъ архіва нотаріяльного. Причина огню доси незвѣстна.

— **Убійства.** Онодги пополудни посперчавъ ся у Львовѣ при ул. Лычакôвскôй мешкаючій зарôбникъ Павло Римарь зô своею пасербицею Маріею Данилковою. Суперечка скôнчила ся тымъ що Данилкова хопила сокиру и розвалила вôтчимови голову. — Онодги рано убили на Замарстиновѣ въ бôйцѣ якійсь два жиды Ив. Маньковского, зарôбника и вôтця пятеро дѣтей. Одного зъ убійникôвъ вже зловлено, за другимъ слѣдять.

— **Самъ зловивъ ся.** Въ Перемышли — якъ пише тамошна Gazeta Przem. — пропадали вôдъ довшого часу грошѣ зъ замкненои шуфляды въ склепѣ купця Ш. Мимо всякихъ глядань не можна було вôднайти виновника. Передъ тыжднемъ прийшовъ до згаданого купця слюсарь П., пытаючи чи не купить вôнъ другого ключа до склеповыхъ дверей. Купець попавъ заразъ на пôдозрѣнье, що тѣ загадочнѣ крадежѣ мусять стояти въ звязи зъ ключемъ. Давъ знати на поліцію и при ревізіи въ мешканю слюсаря найдено крадений рѣчи не лише зô згаданого склепу але й зъ иншихъ, вôдъ котрыхъ слюсарь мавъ пôдроблений ключѣ.

— **На холеру** занедужала онодги знова одна особа въ Залучи, въ повѣтѣ гусятиньскôмъ. — Зъ Брôдôвъ доносять, що холера появила ся въ селѣ Рудни коло Радзивилова заразъ коло галицкои границѣ. Занесли ей тамъ россійскѣ вояки. Доси сконстатовано 8 занедужань и 2 случаѣ смерти.

— **Почетне горожанство** надала рада громадска въ Косовѣ на засѣданю зъ дня 28 н ст. грудня 1892 тамошному старостѣ Иполитови Сабатови и бурмістрови Косова Кар. Брассому.

— **Несподіваный подарунокъ новорôчный.** Одинъ незаможный купець зъ одного галицкого мѣсточка пôслявъ до Вѣдня угорскій льосъ червоного хреста и кôлька банкнотôвъ, щобы ему вымѣняно на дукаты, котрѣ хотѣвъ ужити на новорôчнѣ подарунки. Однако замѣсть дукатôвъ одержавъ вôнъ 15.000 зр. Именно показало ся, що на его льосъ упала головна выграна ще 1 н. ст. серпня.

— **Утѣкъ зъ дому** родинного ученикъ другои клясы ґімназіяльнои у Львовѣ Иванъ Земля. Збѣглець мае 14 лѣтъ, есть чорнявый, а убраный бувъ въ сивый довгій плащь и таку саму шапку. Утѣкъ десь до Янова.

— **Фальшованье векслѣвъ.** Въ черновецкихъ заведеняхъ фінансовыхъ, а такожь и въ касѣ ощадности, есконтовала недавно фінансова фірма братôвъ Вайсманôвъ богато векслѣвъ зъ пôдписами заможныхъ осôбъ, якъ бар. Капрі, Кармеліна, Гельда и иншихъ. Въ хвили коли запали довжнѣ сумы, показало ся, що Вайсманы сфальшували пôдписи акцептантôвъ, однакъ закимъ ихъ зловлено, они утекли зъ Черновець. Черновецкѣ банки стратили черезъ те 20.000 зр., а въ самôй касѣ ощадности находить ся тыхъ векслѣвъ на 8000 зр. Онодги увязнено Давида Вайсмана, батька фальшôвникôвъ, котрѣ утекли.

— **Вôдъ дирекціи зелѣзниць державныхъ** одержали мы слѣдуюче письмо: ґенеральна тарифа товарова. Дня 1 н. ст. сѣчня 1893 увôйде четверте выданье ґенеральнои тарифы товаровои австрійскихъ зелѣзниць державныхъ. Се нове выданье мѣстить всѣ по конець грудня 1892 до повысшихъ тарифъ указавшій ся въ цѣлости переведенѣ додатки, якъ такожь новѣ тарифы, котрѣ уже зъ днемъ 1 н. ст. сѣчня 1893 мають бути введенѣ.

— **„Вѣчный огонь“ въ зальцбургскôй катедрѣ.** Часопись Salzburger Chronik оповѣдае, що въ послѣднôмъ часѣ кождого дня рано заставали въ тамошнôй катедрѣ лямпу, въ котрôй мавъ горѣти „вѣчный огонь“, погаслу. Пôдозрѣнье упало на костельного. Именно гадали, що вôнъ забирае зъ лямпы оливу на свôй ужитокъ. Щобы дôйти правды рѣшивъ самъ парохъ рѣчь розслѣдити. Отже прийшовъ до костела вечеромъ, сѣвъ неспостереженый въ одно крѣсло и уважавъ. По якôмсь часѣ десь коло 10-ои годины увидѣвъ парохъ зъ зачудованьемъ, що по шнурѣ, на котрôмъ висѣла лямпа спустивъ ся величезный щуръ. Въ однôй хвили выпивъ вôнъ оливу и полѣзъ назадъ по шнурѣ на пôдъ.

— **Звязки університетôвъ.** Въ нѣякôмъ краю не замыкано вôдразу тôлько університетôвъ наразъ, якъ се теперь мае стати ся въ Италіи пôсля проекту міністра просвѣти. Щобы именно зменшити выдатки проектуе сей міністеръ замкнути 10 університетôвъ, такъ що зъ 21 теперѣшныхъ університетôвъ лишилось бы тôлько 11 а то: въ Турині, Больоніи, Падуѣ, Каліярі, Римѣ, Неаполи, Палермѣ, Генуи, Павіи и Пизѣ.

Именованя, перенесеня конкурсы и по.

— **Именованя.** Намѣстникъ именувавъ пôдофіцира рахункового при командѣ 30-ои дивізіи пѣхоты Руд. Гудеца канцелістомъ намѣстництва и придѣливъ его до служби при староствѣ въ Яворовѣ. — Міністеръ рôльництва именувавъ елевôвъ лѣсництва Ив. Косину и Ант Яворского асистентами лѣсництва. — Выдѣлъ краевый именувавъ въ краевôмъ бюрѣ меліораційнôмъ: инжінерами II класы дотеперѣшныхъ инжінерôвъ адъюнктôвъ: Стан. Огонка, Кар. Бозевича, Людв Соболевского; инжінерами адъюнктами дотеперѣшныхъ асистентôвъ: Ант. Беґаньского, Сев. Новаковского, Іос. Гризецкого, Ив. Бохняка, Алекс. Вербицкого; вкôнци асистентами: Сильв. Стрѣльбицкого, Стан. Рібенбавера, Ив. Галадея и Діон. Говарта.

Послѣдній вѣсти.

„Львôвско-Архіепархіальнѣ Вѣдомости“ приносять сегодня два замѣтнѣ окружники до духовенъства.

Першій [ч. 1138/Орд.], пôдписаный всѣми трема епископами рускими, забороняе духовенъству пôдъ строгою одвѣчальностію держати часописи „Народ“, Хліборôб“, „Галицкую Русь“ и имъ подôбнѣ. Заборона остае въ силѣ навѣть тогдѣ, коли бы згаданѣ часописи назву змѣнили, а напрямъ полишили. Урядамъ деканальнымъ положено на совѣсть, щобы пôдъ личною одвѣчальностію за сповненьемъ сего глядѣли и ординаріятови доносили.

Другій окружникъ [ч. 1139/Орд.], пôдписаный такожь всѣма трема епископами, заявляе, що ординаріяты и консисторіи будуть держатись дотеперѣшнои етімольоґічно-фонетичнои правописи и поручають деканамъ и священникамъ, щобы держались тои-жь правописи, але и чистого народно-руского языка.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 31 грудня. Доносять, що міністерство вôйны веде розслѣды надъ улѣпшеньемъ карабіна Манліхера. Пробы выпали дуже добре.

Будапештъ 31 грудня. При выборахъ до сойму въ Надь Лякъ перепавъ міністеръ справъ внутрѣшныхъ Гіеронімій противъ кандидата партіи независимои.

Лондонъ 31 грудня. Доносять, що Россія вôдкинула переговоры зъ Англією въ справѣ памірскôй.

Парижъ 31 грудня. Товариство гôрниче въ Кармо дôстало зновъ листы зъ погрозами вôдъ роботникôвъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. І Мар. зъ Бурш. До кôнця цвѣтня 1893. — **Вп. И Бар. зъ Лѣс.** Добре. — **Вп. С. Киш.** До кôнця грудня 1892. — **Вп. Д. Геш. зъ Пер.** Прийде намъ за 1892 р. ще 50 кр. — **Вп. Г. Мор. зъ Риб.** За 1892 заплачено все. — **Вп. С. Сок. зъ Бер.** Одержали; прийде намъ ще 1 зр. до кôнця с. р., а аркушѣ выслано.

Надôслане.

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкôрѣ гладкôсть и знаменито пристае до лица. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вôдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Ж. гмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричнѣ, райсцайґы, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репаранія найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Копернікомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ.**

Необходима **КАТРАЙНЕР-А** для кождого ґаздовства **КНАЙПА СОЛОДОВА КАВА** есть

зо смакомъ звычайнои кавы. Згадана кава зъ того взгляду хосенна, що можна обойтись безъ шкодного уживаня чистои або помѣшаноі зъ сурроґатами кавы звычайнои, а натомѣсть приладити собѣ о много смачнѣйшу, здоровѣйшу и больше поживну каву. — Незровнана яко додатокъ до звычайнои кавы. Дуже надає ся для женщинъ, дѣтей и недужихъ. — Старанно оминати подроблень. ½ кільо по 25 кр. — Всюды можна достати.

Правдива лишь въ бѣлыхъ пакетахъ зъ портретомъ свящ. Кнайпа яко маркою охоронною. 4506 1—52

Нема обманьства!!

Одна найбольша норимбергска торговля ґалянтерійна поручила менѣ за-для надзвычайного припасу товарбвъ продати отсѣ предметы низше цѣны фабричнои. Тожь продаю, якъ довго выстане припасу:

1 **Ніклевый годинникъ ремонтоаръ,** дуже гарный, урегульованый на секунды и накручуваный безъ ключика,
1 **прегарный** ланцушокъ,
1 **пышна** циґарничка зъ правдивымъ бурштиномъ зъ морскои пѣны,
2 **патентованѣ** спинки до манжетбвъ зъ алюмініюмъ,
1 **имітованый** перстѣнь бриллантовый,
1 **дуже гарна** шпилька до краватки зъ алюмініюмъ,
1 **мошонка на грошѣ** зъ алюмініюмъ,
2 **патентованѣ** свѣчники,
1 **выколювачь до зуббвъ** зъ алюмініюмъ,
1 **зеркалце**, дуже практичне для кождого.

12 штукъ, одна красна водъ другои, можна купити за сю найнизшу цѣну **5·35 зр.** за послѣплатою або попереднымъ присланьемъ грошей, въ заступництвѣ торговлѣ норимбергскои **S. Altmann, Wien I Sterngasse II.**

(Що не подобаєсь, принимає ся назадъ). 4490 (4—5)

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютомъ 1893 року выйде **повне выданье творбвъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

пбдъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ“

Выданье обймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ пояснення. Приложенй будуть два портреты [новй клѣшѣ]. Оба томы будуть оправленй въ церщбй нашбй робботни переплетничбй п. Мих. Спожарского и Сына на взбръ клясикбвъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускаго **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Пбзнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ“.

МАШИНКИ

універсальнй до тертя мі'далбвъ, булокъ, цукру и т. п. по зр. 1·70 поручає

ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ

торговля зелѣзомъ у Львовѣ, площа **Капітульна ч. 1.** (напротивъ катедры). 4513

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій господарскій, рбльничій, броварняный, горальняный и промысловій. **Приборы церковнй. Плахты** непромакаючій до прикрываня збожа, машинъ рбльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вбдворотною почтою або зелѣзницею за **послѣплатою** а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вбдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (42—)

СО-

рочки мужескій. по цѣнѣ фабричній зр. 1·75, 2·—, 2·50, манжеты, ковнѣряки, калесоны, скарпитки, хусточки, краватки, плейки, и т. п.

поручае найдешевше

Павло Лянґнеръ

передъ тымъ

БРАТЯ ЛЯНҐНЕРЫ

у Львовѣ улиця Галицка ч. 16.

Головный складъ куфрбвъ до подорожи. 2537

Цѣнники на жаданье даромъ

ЄВАНҐЕЛІЯ

найновѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вбдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пбдвалье ч. 9. 4471

СТАРІЙ ЄВАНҐЕЛІЯ

принимають ся до вбдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

АЛЬФРЕДЪ РАССЛЬ въ ОПАВѢ

(Троппау) австр. Шлескъ,

основана въ 1857 р.

ТОРГОВЛЯ

насѣня лѣсового и господарского

поручае всякого рода насѣня о великбй силѣ вбльченя en gros и en détail. 4494 3—15

Взбрцѣ и цѣнники даромъ и оплатно

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнбй и складнбй оправѣ ніклевбй майже 20 цм. высокій, зр 2. зъ календаремъ зр. 2¾.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ **60кр.** бѣльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвбникомъ, въ ночи свѣтить, зр. 4¾.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політированымі рамами золоченымі зр. 3½, зъ накручуваньемъ зр 4½. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѣльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленбй, около ½ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. 18½.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвбйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінбвъ зъ потрбйною кувертою, дуже мбцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна. Цѣнники фабричній даромъ

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 20—?

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймае замовленя и посередничить въ закупнѣ:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовбй цѣнѣ фабричнбй. Теперь нотуе фабрика Ia по 76, IIa по 70 зр. за 100 кільоґр. loco фабрика.

Мыло найлучше

при замовленю найменше 30 кільоґр. по 29 кр. за кільоґрамъ, окрбмъ транспорту, котрый вынесе 2 до 3 кр. вбдъ кільоґрама.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стациі зелѣзничои. 4038

ПЕЧАТНЯ и ЕКСПЕДИЦІЯ ДРУКБВЪ

І. ДАНКЕВИЧА

ВЪ СТАНИСЛАВОВѢ

заосмотрена въ машины поспѣшнй найновѣйшои формы, въ черенки пбсля найкрасшихъ взбрцѣвъ, **выконуе** всѣлякій друки чорно и красками для розличного ужитку, скоро и дешево.

На складѣ утримуе готовй друксорты для всякои потребы. — На жаданье посылае цѣнники безплатно и франко. 4502 4—4

!!! На Свята Рбздвяній !!!

ТОРГОВЛЯ

МИХАИЛА ДЫМЕТА

У ЛЬВОВѢ

поручае по цѣнахъ умѣреныхъ, сталыхъ и совѣстныхъ

Євангеліоны нового выданя, оправній въ оксамитъ въ прехорошихъ солідноі роботы оковахъ позолоченыхъ вбдъ зр. 55—150. Дальше: Артосы, Фелоны, Стихарѣ (альбы), Кадильницѣ, Хресты на пбдставѣ, ручній и процесіональній Лѣхтарнѣ, Патриціи, Пауки бронзовій и кришталевій, Образы, Свѣчники (канделябры), Хоругви и Фапы, Чашѣ золоченій, зъ хиньского срѣбла и зъ чистого срѣбла, и прочій церковній знаряды.

Книги выданя Института Ставропигійского по тыхъ самыхъ цѣнахъ. 4483 6—6

Высылка вбдворотною почтою.

ЦУКОРНЯ ИВАНА ПЄПШАКА

въ ТЕРНОПОЛИ

поручае при надходячихъ святахъ **выробы зъ цукру** у великбмъ выборѣ, торты въ кбльканацяти родахъ, кармельки, тѣсточка до вина и чаю, кандез ваній овочѣ, пралівы и тѣста всякого рода

Яко новбсть спеціяльну поручае деси не вироблюваный **тортъ подбльскій.**

Вина французскій, испаньскій, реньскій, австрійскій и угорскій. Конякъ французскій найлѣпшій, ліберы краевій и заграничній, такожь знаменитій горѣвки власнои роботы.

Цѣны найдешевшій. 4512 2—3

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннбмъ найточнѣйшбмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечній
5% листы ипотечній преміованій
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краевого
4½% позичку краеву галицку 3483 274—?
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскій облігациі индемнізаційній

а всѣ тѣ папери Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного пріймае бдъ П. Т. купуючихъ всѣлякій выльосованій а вже платнй мѣсячній папери цѣнній, такожь запавшій купоны за готівку, безъ нѣякого бдчисленя, а замѣсцевій лишь за бдчисленьемъ огражденыхъ коштбвъ.

До ефектбвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе нові а вжитѣ купонові за взорочемъ коштбвъ котрій самъ поносить.

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручає

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка ¼ фунта 50 кр.

Для церквей

Для церквей

ТОРГОВЛЯ ФРАНЦА ПЕРЛИКА

ВЪ ПЕРЕМЫШЛИ

при улици Францішканьскбй на брамѣ ч. 153

поручає по цѣнахъ умѣреныхъ и совѣстныхъ:

Артосы, фелоны, стихарѣ, (альбы) кадильницѣ, кресты на пбдставѣ, лѣхтарѣ, лѣхтарнѣ, пауки бронзовій и кришталевій, образы, свѣчники (канделябры) хоругви и фаны, чашѣ золочений зъ китайского срѣбла и щирого срѣбла, Евангеліоны нового выданя, оправній въ аксамитъ въ прехорошихъ солідноі роботы оковахъ позолоченыхъ вбдъ зр. 50—250. Плащеницѣ на полотнѣ вбдъ зр. 18—42., зъ шовковоі матеріи вбдъ зр. 48—128 Воскресенія рѣзанй зъ дерева вбдъ зр. 10 до 30, и прочій церковній знаряды. 4497 5—5

При закупнѣ товарбвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець Иванъ Белей. — Одѣчальный редактеръ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскоі. Зъ друкарнй тов. им. Шевченка пбдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 287. Львôвъ, Понедѣлокъ 21 грудня 1892 (2 сѣчня 1893.) Рôчникъ XIII.

Выходитъ що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-бй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, а въ вôвторокъ и пятницю на керемену разомъ съ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимаютъ: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро огголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. I. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ съ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лишь на попереднє застереженьє. — Реклямації неопечатанѣ „бôльний бôдъ корти **Поєдинокє числа коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. бôдъ одного рôчка инсератовôй въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Поєдинокє числа** по 10 кр. бôдъ заднѣ.

У Львовѣ, дня 2 н. ст. сѣчня 1893.

Мовь бы на оклинъ, даный съ горы, вся праса польска, съ вынимкôю хиба одного львôвского Kurjer-а, нападае на Русинôвъ съ тачôю вже завзятостію, жовчію, злобою и лукавствомъ, якъ ще ѣкола не бувало. Нема дня, нема одного числа выдавництва, въ котрôмъ бы чи то сама редакція вôдъ себе, чи якійсь панокъ, нѣбы то добрый [!] знатокъ вôдносинъ руснихъ, чи кореспонденъ пôвофіціяльный львôвскій чи навѣть професоръ університету львôвского — не вылили повнôи бочки грязи на суспôль нôсть руску, не перебираючи: чи се селянинъ, чи Русинъ інтеліґентный, свѣтскій чи духовный, съ сего або другого сторонництва. Потоками плыве скажена пѣна устами публичнôи співіи польскôи, а кôльно то ѣди, брутальности и найнизшихъ инстинктôвъ мусить крыти ся ще у внутрѣ тыхъ, що такъ запѣнились! In vino veritas, каже латиньска пословиця. Мы Русины ажь теперь, при нагодѣ еміґрації, пôзнали вже дуже докладно, якій думки и змагання крыють ся въ душѣ тыхъ, що до недавна медовыми устами кликали до насъ: Kochajmy się!

Для илюстрації, якъ далеко на тôмъ полѣ дôйшла вже праса польска, подамо най новѣйшій голосъ посла до рады державнôи, професора університету львôвского, д-ра Генрика Вельовейского, про справу еміґрації селянъ до Россіи. Свѣтачь сей и учитель молодежи въ найвысшôй школѣ краю такъ думае про селянина руского и про русну інтеліґенцію:

Еміґрація селянъ въ Галичинѣ — каже вôнъ — се давна вже язва. Тôлько, якъ еміґруе селянинъ мазурскій до Америки, робитъ вôнъ се въ конечности и въ причинъ чисто фізичныхъ та економічныхъ, якъ ось за-для зросту популяціи, дорожнѣ земль та недостатку заробку, котрого вôнъ зъ трудолюбивости шукае. Якъ же-жь еміґруе селянинъ руській, то робитъ вôнъ се въ достатку — якъ писавъ панъ Гарапіхъ — и зъ лѣнивства. Бо — каже д-ръ Вельовейскій — послѣдными лѣтами зародило Подôлье дуже добре, а заробку есть стôлько, що тôлько бери обома руками! Що писавъ д-ръ Окуневскій въ „Дѣлѣ“ про нужду въ Снятинщинѣ, то выдаесь дрови Вельовейскому „Sielankową czułostkowością“, а вже послы руснѣ рады державнôи розминули ся зовсѣмъ съ правдою, кажучи въ интерпеляціи внесенôй до правительства, що селяне еміґрують до Россіи „въ нужды, недостатку заробку та низькихъ платъ и за-для надмѣрныхъ тягарôвъ податковыхъ“. Еміґрацію селянъ мазурскихъ [ludności wiejskiej] до Америки радить д-ръ В. взяти въ опѣку и постаратись о ей управильненье. Вôнъ хоче навѣть улекшити мазурамъ ту еміґрацію и заложити товариство, котре бы подавало имъ и дешевшій карты проѣзду и на чужинѣ приходило имъ въ помôчь. Еміґрація польска лише збогатить край, але еміґрація руска — то обявъ хорôбы психічнôи, въ наслѣдкахъ для краю дуже грôзнôи и небезпечнôи. Селянинъ руській [chłop ruski] иде нинѣ до Россіи, бо ему розказавъ якійсь богомолець почаѣвскій, що тамъ роздають землю даромъ на Кавказѣ. Завтра послухае вôнъ „Żelezniaka“, накликующого „na mordy i pożogi“... Хороба та — каже д-ръ Вельовейскій — лежить въ ядрѣ суспôльности руснôи, а та суспôльность есть зъ однôи стороны анті народня, зъ другôи анті суспôльна.

Противъ сеи еміґрації треба про те выступити всѣми силами, а средствами до того будуть такій репресалія: 1) енергічній старосты у всхôдныхъ повѣтахъ зъ подвесною жандармерією, котра бы всѣхъ и все держала „w karbach“. 2) Помноженье сторожи граничнôи. 3) Розмѣщенье войска въ повѣтахъ всхôдныхъ. Коли-жь мимо того всего еміґрація не спиняетъ ся, то — пôсля рады д-ра Вельовейского — треба: 4) зорґанізувати імміґрацію селянъ мазурскихъ на Русь. Се що до селянъ. Интеліґенцію же руску треба здемаскувати и обезсилити, а то тымъ способомъ, що на духовенство руске треба положити „сильну руку“ и не позволити, щобъ оно безкарно голосило евангеліе „negacyi i przewrotu“. Першій крокъ на тôмъ полѣ зробивъ уже ґр. Бадені, проче найбы доконавъ ґр. Таффе, а то тымъ способомъ, щобы выдобувъ зъ архівôвъ цофненый на-разѣ проектъ закона противъ аґітацій антісуспôльныхъ. Cały kraj — кличе п. Вельовейскій — прійде въ помôчь тымъ репресаліямъ...

Отъ таку вязанôчку комплиментôвъ для руского народу подавъ професоръ університету львôвского. Есенція лежить въ словахъ: Chłop руській лѣнюхъ, нероба, готовъ на „mordy i pożogi“, интеліґенція же руска — мос свволфільска або анархічна. А заключенье въ того всего: Ґраффе Таффэ! дай намъ власть — стерти Русинôвъ въ лица землѣ!...

Мимо того позволить намъ д-ръ Вельовейскій сказати, що якъ колись вся Русь галицка засмѣялась надъ програмою одного Henryka [Ясѣньского]: „Pal go w łeb maczugą!“ — такъ и нинѣ засмѣесь она надъ програмою „silnej ręki“ другого Henryka — пана Вельовейского.

Вôдозва выдѣлу „Народнôи Рады“.

Загальный зборъ Народнôи Рады у Львовѣ рѣшивъ дня 27 грудня 1892 р. заложити „Чорну книгу“, въ котрôй бы записували ся всѣ кривды Русинôвъ въ Галичинѣ.

Въ выконаню сего рѣшення вôдзывае ся выдѣлъ Народнôи Рады передовсѣмъ до своихъ членôвъ а вôдтакъ и до всѣхъ Русинôвъ въ цѣлôмъ краю, щобы подавали до ей вѣдомости всякій факты покривдженя, маючій політичный характеръ, котрій бы дотыкали Русинôвъ яко такихъ, чи то поодинокихъ людей чи товариства, институцій, корпорацій и т. п.

Факты тій належить подавати вѣрно и правдиво вô всѣхъ подрôбностяхъ, залучаючи свôй пôдписъ, котрый на жаданье заховае ся въ тайнѣ, а такожь по можности доказы, документы, свѣдкôвъ и т. п.

Въ поодинокихъ выпадкахъ выдѣлъ готовъ пôсля потребы и можности удѣлити при тôмъ своеи рады и помочи.

Письма просимо присылати на руки члена выдѣлу Народнôи Рады п. Ивана Белея у Львовѣ на улицы Баторія ч. 24.

Вôдъ выдѣлу Народнôи Рады.

У Львовѣ дня 31 грудня 1892.

Програма бôльшости.

Нинѣ, при понедѣлку, зачинае ґр. Таффе переговоры въ проводирями головныхъ сторонництвъ парляментарныхъ. Розходить ся, пôдъ якими услôвями тій сторонництва згодить ся на програму, уложену правительствомъ для сталои, непохитнôи бôльшости. Програма обговорена основно на радахъ міністерскихъ и подана до вѣдомости цѣсаря, але змѣстъ ей такъ ще не звѣстный ширшому загалови. Въ пôвъ-урядовыхъ ґазетахъ находимо певній даній, пôсля котрыхъ можемо знати, въ якôмъ напрямѣ буде уложена програма, а Wr. Tagblatt помѣстивъ навѣть мовь бы комунікатъ вôдъ рѣшаючихъ сферъ въ тôй справѣ. Згадана ґазета пише такъ:

„Передо всѣмъ буде розходитись о се, щобы сторонництва згодили ся на сей проектъ програмы; въ тôй справѣ иде передо всѣмъ о клюбъ Гогенварта и лѣвицю. Але можна передвидѣти, що не лишь ядро клюбу Гогенварта але и бôльша часть сполученои лѣвицѣ приступить до сеи програмы и вôйдуть въ складъ новои бôльшости.

„Пôсля нашихъ информацій поставлено на першôмъ мѣсци торжественне признанье системы дуалістичнои. Иншій-жь точка програмы вôдповѣдають своимъ змѣстомъ престольнôй промовѣ, якою цѣсарь отворивъ теперѣшну раду державну, а котрои засады приняли и признали всѣ умѣркованій сторонництва.

„Въ програмѣ мѣстать ся отсѣ вже въ престольнôй промовѣ згаданій задачѣ: Переведенье реформъ соціяльно політичныхъ, пôдпертье реформъ соціяльныхъ рôзницъ, спеціяльна опѣка дрôбного промыслу, поправа судôвництва, переведенье реформъ безпосереднього оподатковання и получене всѣхъ сторонництвъ на почвѣ реальнои працѣ. Спеціяльній жадания сторонництвъ мусять уступити. Лѣвиця залишить напирати на переведенье чесно вѣмецкои угоды, консерватисты перестануть допоминати ся о вѣроисповѣдну школу, а въ справахъ языковыхъ мае настати розъемъ въ тôмъ напрямѣ, щобы нѣяка народность не знала нѣякои змѣны въ своѣмъ теперѣшнôмъ status quo, але такожь щобы нѣяка не могла дальшій добутки зазначати.

„Розумѣе ся, що переведенье тои програмы и утворенье новои бôльшости доведе въ часомъ до полагодженя деякихъ особистыхъ квестій, але ся справа ще недозрѣла на стôлько, щобы надавала ся до оповѣщеня. Противно, въ рѣшаючихъ сферахъ політичныхъ переважае теперь бажанье, щобы всѣ справы особистій лишились на разѣ въ супокою, а допоминати ся о „запоруку“ въ тôй хвили мае менше, анѣжь коли-небудь выглядôвъ на успѣхъ. Але по довшôмъ часѣ деякій змѣны особистій можуть показати ся потрѣбными, а деякій особы, котрій въ нашôмъ теперѣшнôмъ житю парляментарнôмъ вôдгравали велику ролю, уступлять въ почестію, а натомѣсть инший особы выдвинуть ся на знатне політичне становище.“

Если програма буде зложена пôсля повысшихъ засадъ, то можна смѣло сказати, що выкликали ей поведенье и заявленя лѣвицѣ въ послѣдныхъ часахъ. Вправдѣ пôвъ-урядовій ґазеты напоминають лѣвицю до умѣркованя и приступленя до програмы, бо, якъ кажуть, лѣпше занати рôвнорядне становище въ бôльшости анѣжь лишитись въ опозиційнôй меншости и нѣчого не вдѣяти — але заразомъ забувають на сю обставину, що теперѣшну превкру ситуацію політичну выкликала лѣвиця своимъ поведеньемъ. Вправдѣ не удалось лѣвици нѣчого „создати“, але удалось много „разорити“. Лѣвиця знае про свое значѣнье хочь не въ позитивнôмъ, але негативнôмъ напрямѣ и длятого доси занята може ажь надто выжидаюче становище супротивъ новои програмы. Орґаны лѣвицѣ або мовчаньемъ або въ великимъ недовѣрьемъ приняли поклики пôвъ урядовыхъ и урядовыхъ ґазетъ, котрымъ якъ найкраще вторувала — польскій ґазеты. Ба Deutsche Zeitung навѣть просто въ презверствомъ вôдзывась о роботѣ правительства. Не знати — каже она — чи будуть якій переговоры що-до програмы, чи лишь буде дозволено заявитись проводирямъ партій що до принятя або непринятя програмы. Сторонництвамъ мабуть поставлять квестію: або або. Зъ ґр. Гогенвартомъ и Яворскимъ правительство певно вже наперед порозумѣло ся, а переговоры въ лѣвицею признано злишными. — Якъ видимо, лѣвиця недовѣрчиво приняла всѣ вѣсти про програму и мабуть найлѣпше выйде на тôмъ, бо хочь говорить ся о рôвнорядномъ становищи всѣхъ трехъ сторонництвъ, то все таки для лѣвицѣ буде мусѣла припасти львина пайка.

Въ коментаряхъ до змѣсту новои програмы каже ся, що самъ разомъ не мають домагатись поодинокій сторонництва нѣякои „запоруки“ та що особистій квестіи мусять на разѣ залишитись. Такій засады выглядають въ теорії дуже гарно, але чи въ практицѣ буде можна ихъ перевести, се покаже недалека будучность. Отъ и теперь вже говорять, що для точного переведеня програмы потреба реконструкціи кабінету. Реконструкція могла бы обмежитись на обсадженю мѣсця ґр. Канбурґа, але могла бы такожь засягнути значнѣйшій розмѣры. Ческій феодалы могли бы пригадати ґр. Таффому обѣцанку що-до міністра для Чехіи, а знôвъ въ польскихъ ґазетахъ щоразъ бôльше пôдносять ся натяки, що треба отворити міністерство комунікацій и міністромъ зробити п. Билиньского. Мабуть ґр. Таффе вже розваживъ сю евентуальность, бо въ наведенôмъ нами комунікатѣ W. Tagblatt-у згадуесь про якійсь змѣны особистій політичныхъ мужѣвъ.

Вкінци ще одно, и то найважнѣйше, условье успѣху новои програмы, щобы въ парляментѣ не порушувано нѣякихъ квестій політичныхъ. Чи се можливе? Вôдповѣдь мусить выпасти притакуючо, — але рôвночасно насуваесь друге питанье: чи природно? На се питанье треба вôдповѣсти, що неприродно, бо де-жь якъ не въ парляментѣ рѣшати квестій політичній? А если цѣла справа вже въ своѣмъ зачатью мае зарôдокъ смерти, то чи можна передсказувати ѣй довге житье?

Послѣдна вѣсть зъ Вѣдня доносить, що переговоры зъ проводирями сторонництвъ зачнуть ся ажь во второкъ, бо ґр. Таффе легко недужій.

Два окружники рускихъ епископôвъ

Якъ мы вже въ суботу коротко — въ рубрицѣ „Послѣдній вѣсти“ — звѣстили нашихъ читателѣвъ, руснй епископы выдали два спôльній окружники до духовенства всѣхъ трехъ епархій галицко-руснихъ: одинъ зъ заборôною деякихъ часописей, а другій въ зазначеньемъ становища, яке руснй епископы заняли въ справѣ реформы правописи руснôи для школъ въ Галичинѣ.

Тѣ спôльній окружники епископôвъ священики вôдчитають собѣ въ Епархіяльныхъ Вѣдомостяхъ, але свѣтскій Русины не мали бы нагоды знати ихъ тексту, — длятого мы уважаемо за потрѣбне подати оба окружники для нашихъ читательѣвъ въ повнôй основѣ.

I.

Окружникъ забороняючій деякій часописи звучить дословно:

„Всечестному Священьству и Вѣрнымъ Нашихъ Діецезій миръ и благодать о Господѣ нашôмъ Исусѣ Христѣ.

Сповняючи обовязокъ пастирскій, Господомъ нашимъ Исусомъ Христомъ на Насъ вложеный, довжній Мы поручене Намъ стадо вѣрныхъ не лише вести на здорову пашу духовну, яку Господь и Спаситель нашъ зложивъ въ св. своѣй церквѣ, але такожь хоронити то стадо вôдъ шкôдливои пожывы духовнои, противнои св. вѣрѣ и честности христіяньскôй.

Противникъ царства Божого на земли рôжныхъ уживае орудій, щобы тому царству нанести шкоду. Найнебезпечнѣйшимъ однакожь орудіемъ такимъ въ нашихъ часахъ суть письма, котрій ширять засады противнй науцѣ Христа Спасителя, пôдкопують св. вѣру и ширять невѣрство, або рôвнодушность релігійну. И якъ въ однои стороны радуемо ся, коли чуемо, що середъ народу нашого ширить ся грамотность и пôдносить ся просвѣта черезъ закладанье школъ и читалень, бо чоловѣкъ грамотный и просвѣченый скорше и лучше порозумѣе правды вѣры, красоту и стôйность честноты, лучше зможе Бога хвалити и выповняти свои обовязки, скорше зумѣе собѣ дати раду въ своихъ пригодахъ житя и поправити свою долю, — такъ въ другои стороны побôюемо ся, щобы въ руки нашихъ людей не дôставали ся письма, що пôдкопують св. вѣру и честноту христіяньску. На жаль сказати мусимо, що, якъ зачуваемо, дѣйстно дôстають ся въ руки нашихъ людей такій шкôдливій письма, котрій пôдрывають въ народѣ св. вѣру, пôдкопують повагу священьства, ворожо выступають противъ св. церкви и захитати можуть соединенье нашого руского народу съ св. церквою римскою:

До такихъ то письмъ належать: „Народ“, „Хліборôб“, „Галицкая Русь“, и прочій того самого духа.

„Хліборôб“ и „Народ“ суть орґанами партіи такъ званои радикальнои, они выступають ворожо супротивъ св. вѣры, церкви и священьства. Засады въ нихъ голошенй суть небезпечнй, бо, коли якій народъ стратить св. вѣру, той дорогій скарбъ, безъ котрого чоловѣкъ анѣ вѣчно анѣ дочасно щасливымъ бути не може, то, чимъ же вôнъ стане ся, якъ не лютымъ звѣремъ, котрый, улягаючи побудженю своихъ похотей и пристрастей, послѣдну цѣль свого житя бачить лишь въ заспокоеню тыхъ-же и не зжахне ся передъ нѣякими средствами, котрій лишь до того послужити можуть, щобы вдоволити своему потягови до уживанья. Чоловѣкова безъ вѣры не есть нѣчо святе, вôнъ не узнае жаднои поваги анѣ Божои анѣ людскои. Загальный безладъ и вызысканье слабшого були бы конечнымъ наслѣдкомъ такого стану.

Часописи знôвъ „Галицкая Русь“ и другій подôбній, хоть не ширять засадъ безрелігійныхъ и неморальныхъ, однакожь своими величаніями и похвалами схизмы взагалѣ а россійскои въ особенности, тенденційнымъ пôдношеньемъ богослуженій, обходôвъ и особъ церкви россійскои, звеличаньемъ особъ спроневѣрившихъ ся церквѣ католицкôй и принявшихъ схизму, частымъ неоправданымъ выступованьемъ супротивъ єрархіи церковнои католицкои, а вкінци оказуваньемъ бôльшои прихильности до церкви всхôдноі несоединеной, нѣжь до церкви католицкои и до соединеня, можуть въ народѣ нашôмъ охолодити привязанье до св. католицкои церкви, захитати соединенье съ Римомъ, засѣяти рôвнодушность релігійну а навѣть ослабити патріотичній чувства Русинôвъ.

Зъ тыхъ отже причинъ Мы, памятнй на слова св. Павла: „Внимайте убо себѣ и всему стаду, въ немже Духъ святый васъ поставн епископы пасти церковъ Господа и Бога, юже стяжа кровію своею“ (Діян. 20, 28.) уважаемо за свôй обовязокъ звернути увагу Всч. Духовенства на высше реченй письма, заказати читанье и розпространенье тыхъ-же и вôзвати Всч. Душпастырѣвъ, щобы пôдъ строгою одвѣчательностію ихъ совѣсти перестерѣгали и хоронили порученыхъ собѣ вѣрныхъ передъ читаньемъ тыхъ-же, а именно, щобы при поданôй собѣ нагодѣ поясняли имъ згубнй напрямы реченыхъ часописей и поучали ихъ, на яке небезпеченьство выставляють ся душѣ и якъ провиняють ся передъ Господомъ Богомъ, коли тій часописи читають и пôдпомагають. Особливо-жь най Всч. Душпастырѣ звернуть бачность свою на читальнѣ и на школьну молодѣжь и най доложать всяи старанности, щобы высше реченыхъ часописей и иншихъ письмъ такого напряму не допустити до читалень и до руцѣ молодѣжи. Де бы однакожь своимъ личнымъ вплывомъ сего зробити не могли, то най донесуть взглядному Ординаріятови, котрый обдумае, якихъ бы ужити мѣръ, щобы лиху запобѣгти.

А щобы знôвъ заходы душпастиря були успѣшній, довженъ вôнъ самъ дати въ себе примѣръ и тыхъ часописей и письмъ самъ не держати и не пренумеровати, держачи ся

словъ св. Іоанна (II. 1, 10.): „Всякъ переступаяй и непребываяй въ ученіи Христовѣ, Бога не имать... Аще кто приходитъ къ вамъ и сего ученія не приноситъ, не пріемлите его въ домъ, и радовати ся ему не глаголите. Глаголяй бо ему радоватися, сообщается дѣломъ его злымъ“ Се зарядженье Наше що-до заказу повышенихъ ґазетъ и письмъ позбитае въ своѣй силѣ навѣть на тогды, — коли бы речений письма свою назву змѣнили, однакожъ напрямъ той самъ заховали, — и то ажь до Нашого выразного вѣдкликаня сего заказу. — Всч. же Урядамъ деканальнымъ накладаемъ на совѣсть, щобъ они при деканальныхъ осмотрахъ особенну на сю точку увагу звертали и о спостереженомъ въ тѣмъ напрямѣ непорядку въ справованяхъ своихъ взаглядному Ординаріятова донести не залишали и то подъ особистою одвѣчальностію.

Дано въ Львовѣ дня 22 студня 1892.

Сильвестеръ митрополитъ. — *Юліянъ* епископъ перемышльскій. — *Юліянъ* епископъ станиславовскій.“

До сего окружника додамо мы вѣдъ себе такій примѣтки:

Про постанову всѣхъ трехъ епископовъ русныхъ заборонити духовенъству читанье деякихъ часописей подала Gazeta Narodowa, поінформована очевидячки кимось изъ сторонникѣвъ интересованои „Галицкой Руси“ въ тѣй цѣли, щобы „Галицкая Русь“ мала до чого завязати на другій день свое становище въ тѣй справѣ. [Звязь мѣжь Gazet ою Narodow-ою а „Червоною Русію“ даесь докладно слѣдити уже вѣдъ двохъ лѣтъ.] Мы, признаемось, не довѣрювали вѣсти Gazet ы Narodow-oи, сумнѣваючись, чи епископы схотятъ повтаряти исторію, яка вже була въ заборону „Червоной Руси“, коли то по заборонѣ „Червоная Русь“, насыпавши ще „ворогамъ“ черезъ пару днѣвъ, кольно влѣзло ся, появилась потѣмъ яко „Галицкая Русь“ — и въ тѣй новѣй одежи мѣгъ вже ся безпечно читати навѣть прилошанинъ въ т. зв. старои партіи хочь-бы и при самѣмъ владицѣ. — Теперь, якъ видно зъ окружника, епископы думаютъ запобѣгти повторенію давнѣйшои исторіи черезъ застереженье заборонытакожъ нового орґану въ тою самою тенденцію. На сколько се удасть ся, покаже най близша будучность.

Середъ старои партіи вѣсть про маючу наступити сю заборону „Галицкои Руси“ выкликала поважне заклопотанье. Справу сю обговорювали довѣрочно мужѣ довѣрія „Русской Рады“ и львовскій Русины старои партіи. Гадки мали бути подѣленій: одни були за тымъ, щобы мимо заборонытакожъ нта на перебой дальше зъ „Галицкою Русію“; другѣ, щобы зъ огляду на духовенъство бодай назву змѣнити. Яка гадка взяла верхъ, покаже ся зъ Новымъ рокомъ.

II.

Окружникъ въ справѣ реформы правописи звучать дословно:

„На численій запытаня въ справѣ новои правописи въ книжкахъ школьныхъ завести ся маючои — повѣдомляемъ Всеч. Духовенъство, що Ординаріяты въ справѣ впровадженя новои правописи до школъ не мали жадноі участи, анѣ не були въ положеню, якій будь вплывъ мати. Ординаріяты не видятъ однакожъ потребы змѣняти дотеперѣшну ними уживану правопись руску т. є. етімольоґічно фонетичну, и позаякъ та есть вѣковымъ уживаньемъ освящена, не зрывае союза зъ церквою и есть во всѣмъ одвѣтна до вѣддана потоменностей языка малоруского, прото такъ Ординаріяты якъ и Консисторіи въ своѣмъ урядованю будутъ держати ся ва дальше дотеперѣшнои правописи такъ званои етімольоґічно-фонетичнои.

Препоручае ся прото такожъ и Всечестнымъ оо. Деканамъ и Душпастирямъ, щобы они въ своихъ урядовыхъ переписнахъ, справованяхъ, донесенахъ и грамотахъ зъ одной стороны держали ся чистого народно-руского языка — зъ другои же стороны уживали дотеперѣшнои правописи етімольоґічно-фонетичнои.

Вѣдъ гр кат. Ординаріятовъ.

Львовъ, дня 22 Студня 1892.

Сильвестеръ Митрополитъ. — *Юліянъ* Епископъ Перемышльскій. — *Юліянъ* Епископъ Станиславовскій.“

Сей окружникъ маѣ очевидно цѣль: утихомарати тыхъ въ духовенъства, котрій повѣрили всякимъ сплетнямъ „Галицкой Руси“, кинувшои навѣть подозрѣнье, що книга церковній готовъ севіоръ Ставропігіи перепечатувати правописею фонетичною або й польскими буквами. Що знатна часть духовенъства, мимо заведеня новои правописи въ школахъ, буде й дальше держатись правописи етімольоґічно-фонетичнои, о тѣмъ нѣхто не сумнѣвавъ ся, тымъ бѣльше, що й выданя не духовенъства спеціально — якъ книжочки товариства „Просвѣты“, „Дѣло“ и т. д. — будутъ друкуватись тою правописію. Коли-бъ въ часомъ нова правопись, показавшись практичною и користною, запанувала загально, то послѣдній сторонникъ давнои правописи були бы незно мѣжь духовенъствомъ, якъ се дѣяло ся въ Сербіи, де справдѣ вже всѣ владики нинѣ урядуютъ правописію Вука-Караджича, але они найдовше не покидали правописи старои.

Бѣльше фактичнои ваги маѣ порученье епископовъ оо. деканамъ и священникамъ, щобы въ писаню держали ся чистого народно-руского языка.

Справозданье посла Клеменсевича.

Дня 19 грудня спросивъ посолъ соймовый п. Едмундъ Клеменсевичъ своихъ выборцѣвъ на справозданье посольске. П. Клеменсевичъ заступае въ соймѣ менший посѣлости въ округа грибовского. Выбраный до сойму за згодою и пѣдпомогою такожъ Русиновъ, належавъ въ соймѣ до умѣркованыхъ словъ польскихъ и прихильно вѣдносивъ ся до неодной справы, пѣднесеной послами рускими. На зборы явилось до 80 селянъ и кѣлькохъ русныхъ священниковъ. N. Reforma подае таке справозданье тыхъ зборовъ:

Пос. Клеменсевичъ при повитаню участниковъ зборовъ, заявивъ, що наше селянъство занимае ся що разъ бѣльше публичными справами: бере живу участь у выборахъ до радъ громадскихъ и повѣтовыхъ, чисельно громадить ся на справоздання посольскій. Давнѣйше селяне не розумѣли ваги конституційныхъ постановъ и голосували при выборахъ посольскихъ на членовъ родины цѣсарскои або на „пана старосту“, теперь же не лишь вѣддаютъ голосы въ самосвѣдомостію, але й домагаютъ ся справоздань посольскихъ.

Поясниви селянамъ, якій справы належатъ до компетенціи сойму и якій устрѣй сеи репрезентаціи краю, — заявивъ, що вонъ належитъ до клюбу соймовои лѣвицѣ. Вѣдтакъ представивъ дѣяльность клюбу лѣвицѣ: чимъ клюбъ занимавъ ся, якій справы пѣднѣсъ въ соймѣ и якій вѣдносины удержувавъ зъ прочими клюбами. Вибиця зазначивъ пос. Клеменсевичъ, що цѣлый соймъ бажае щиро пѣдвигнути край въ економічного упадку най перше черезъ ширенье просвѣты середъ люду та черезъ пѣднесенье рольництва и промыслу.

Справоздання сего — каже N. Reforma — слухали селяне зъ очевиднымъ занятьемъ, притакуючи бесѣдникови и высказуючи свое вдоволенье. А коли посолъ зачавъ пояснати внесенье Поточка о полученю обшаровъ дворскихъ зъ громадами, вѣдозвали ся голосы:

— „Най буде дворъ разомъ зъ громадою; най разомъ працюе и тягары поносить.“

Заразомъ пѣднеслись таки окрики, що годѣ було ихъ середъ гамору порозумѣти.

Натомѣсть внесеня словъ Крамарчика и Добчиньского о знесеню престацій дороговыхъ не були пѣсля пересвѣдчени селянъ. Деякій заявили, що не хотятъ на дороги платити новыхъ додатковъ до податковъ за-для браку готовки и за-для ажь надто великихъ податковъ.

— „Най лишь — говорили селяне — выдѣлъ краевый и делеґаты повѣтовій пильнуютъ, щобы престація були выробленій, а дороги будутъ добрѣ“.

Зъ очевиднымъ вдоволеньемъ приняли селяне вѣсть про громадскихъ бугаѣвъ.

Жадання, якій селяне пѣднесли на тыхъ зборахъ, вѣдносились: до змѣны закона конкурренційного що-до будовы и направы приходскихъ будынковъ — и щобы въ четвертѣмъ роцѣ науки школьнои ввести явныхъ нѣмецкій, бо селянинъ потребуе его знання не лишь въ службѣ войсковѣй але и при инныхъ нагодахъ въ щоденномъ жытю.

Вибиця подякувала зобранѣ п. Клеменсевичеви за труды посольскій и высказали ему вотумъ довѣрія, зъ просьбою, щобы и дальше бувъ представителемъ ихъ повѣту въ соймѣ и вѣдъ часу до часу пояснявъ „надъ чимъ соймъ радить“.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Перше засѣданье нового выдѣлу „Народнои Рады“ водбуло ся въ суботу 31-го н. ст. грудня пѣдъ проводомъ головы товариства посла Юліяна Романчука. На порядку дневномъ стояли — по-при уконституованье выдѣлу — такожъ ще деякій важній справы бѣжучій. На засѣданье були запрошенѣ такожъ деякій поважнѣ львовскій члены „Народнои Рады“ зъ по-за выдѣлу зъ голосомъ дорадчимъ.

1. Попередъ всего выдѣлъ уконституувавъ ся въ той способѣ, що заступникомъ головы выбрано одноголосно на-ново д-ра Костя Левицкого, касіеромъ о. Александра Стефановича а секретаремъ п. Михайла Струсевича. При тѣмъ рѣшено задержати и на дальше урядника до помоча выдѣлови зъ платнею 10 зр. мѣсячно.

2. Ухвалено подякувати письменно Хв. совѣтови „Народного Дому“ за безплатне вѣдступленье салѣ на загальній зборы членовъ товариства.

3. Сповняючи ухвалену загальными зборами резолюцію п. Ивана Рудницкого, щобы выдѣлъ „Народнои Рады“ завѣвъ у себе т. зв. „Чорну книгу“ и зъ кѣнцемъ кождого року выдавъ пѣсля нея брошурою списъ кривдъ руского народу въ роцѣ [на взорець Czarnej księgi выдаванои въ Познанщинѣ], выдѣлъ сконстатувавъ, що того рода книга пѣдъ назвою „Книга кривдъ народу руского въ справахъ публичныхъ“ уже знаходить ся въ товариствѣ. Отже теперь выдѣлъ вѣдоввесь черезъ нашій часописи до Русиновъ въ цѣлого краю, щобы выдѣлъ „Народнои Рады“ повѣдомляли о всѣхъ того рода кривдахъ — розумѣесь, не тѣльво само сухе занотованье якогось факту, але и по змозѣ основній доказы факту. Выдѣлъ „Народнои Рады“ въ неодномъ выпадку мѣгъ бы на основѣ такого докладного справоздання навѣть помогти покривдженымъ и усунути кривду. Веденье „Книги кривдъ народу руского въ справахъ публичныхъ“ поручено одному зъ членовъ выдѣлу.

4. Дальше сповняючи другу ухвалену зборами резолюцію п. Ивана Рудницкого, дотычаючу становища русныхъ словъ въ радѣ державнѣй и въ соймѣ, выдѣлъ ухваливъ повѣдомити о ухвалѣ зборовъ „Народнои Рады“ словъ клюбу вѣденьского и соймовыхъ. Письма вышлютъ ся на руки головъ клюбовыхъ.

5. Потѣмъ взявъ выдѣлъ пѣдъ нараду справу ухваленои зборами резолюціи проф. Н. Вахнянина, щобы „Народна Рада“ выслала до Вѣдня депутацію зъ меморіяломъ про справы и потребы русскій. Голова товариства п. Романчукъ пригадавъ, що вже разъ, въ роцѣ 1887-ѣмъ, ѣздила вѣдъ „Народнои Рады“ депутація до Вѣдня [пп. Романчукъ и покойный д-ръ Олександеръ Огоновскій], вручила гр Таффому основный меморіялъ въ справахъ русныхъ а міністрови просвѣты предложила ще спеціально потребы Русиновъ въ справѣ школьництва. Що до цѣли теперѣшного кроку поодинокій члены выдѣлу высказали гадку, що тутъ иде передовсѣмъ о представленье у Вѣдни нинѣшнои ситуаціи на Руси галицкій, бытво ренои за остатнѣ роки, ситуаціи справдѣ невѣдрадной а въ деякихъ напрямахъ навѣть грѣзной для интересовъ державы. У вѣдносинахъ якъ політичнои такъ и економічнои натуры запанувавъ въ остатныхъ часахъ станъ дѣйстно застрашуючій. Справедливо було пѣднесено на загальныхъ зборахъ, що въ справахъ національно-політичнои натуры власти краевій просто не мають силы супротивъ терроризму польскои верховодячои партіи, а що до вѣдносинъ економічныхъ въ краю — то характеризуе ихъ грѣзна проява громаднои еміґрації селянъства до Россіи. Народна Рада — сказавъ одинъ участникъ наради выдѣлу — мусить и сю справу представити у Вѣдни, и не лишь представити ю, але й запроектувати способы направы економічного быту селянъства. — Выдѣлъ получивъ одному изъ своихъ членовъ выготовити меморіялъ.

6. Опѣсля выдѣлъ взявъ пѣдъ розвагу справу популярныхъ періодичныхъ выдавництвъ сторонництва народного. Такожъ на зборахъ „Народнои Рады“ справу сю порушивъ д-ръ Ярославъ Кулачковскій — и кождый щирый Русинъ не може не бачити потребы якогось рѣшучого кроку въ тѣмъ преважнѣмъ дѣлѣ. Людъ нашъ нинѣ справдѣ есть бѣльше, нѣжь коли-небудь давнѣйше выставленый на вплывы непорозумѣній або й небезпечній. Зъ одной стороны дешева „Народна Часопись“, ширена якъ звѣстно par force ц. к. старостами, маѣ на цѣли усыплати духа середъ люду и притуплювати въ нѣмъ енергію до боротьбы о свои права и потребы. Зъ другои знова стороны намножилось чимало ґазетокъ изъ змаганями деструктивными въ сѣмъ або въ тѣмъ напрямѣ, рѣвножъ досыть дешевыхъ, бо не обмеженыхъ, якъ то дѣесь зъ выдавництвами сторонництва народного, выключно лишь на передплату. Зъ огляду на такій станъ рѣчи конче потрѣбно для сторонництва народного придумати способы, щобы по перше: выдавництва его популярнѣ періодичнѣ були по змозѣ доступнѣ людови що-до цѣны, а друге, щобы и що-до рѣзнородности та добору змѣсту стояли на высотѣ свого призначеня, отже й могли справдѣ додатно дѣлати на народъ въ напрямахъ: моральномъ, просвѣтномъ, політичномъ и економічномъ. О собливу увагу звернувъ выдѣлъ на сторону економічну, доси взагалѣ у всякихъ часописяхъ популярныхъ мало трактовану. Посолъ Романчунъ предложивъ выдѣлови выготовленый основно планъ для періодичныхъ популярныхъ выдавництвъ народного сторонництва въ роцѣ 1893 ѣмъ. Выдѣлъ по переведенѣй дискусіи згодивъ ся на планъ п. Романчука и есть повна надѣя, що зъ Новымъ рускимъ рокомъ гадка станесь дѣломъ — певно на вдоволенье руского люду и взагалѣ всѣхъ Русиновъ доброи волѣ.

Зъ читальнѣ въ Вѣлькахъ мазовецкихъ, въ повѣтѣ равскомъ, пишуть до „Батьковщины“: Дня 8 н. ст. падолиста вѣдбули ся въ Вѣльнахъ мазовецкихъ загальній зборы читальнѣ. Зборы були замѣтній тымъ, що не явивъ ся на нихъ нѣхто зъ интеліґенціи, крѣмъ мѣсцевого учителя, хотяй запрошеня розбслано. Зборы вѣдкрывъ голова читальнѣ и заразомъ начальникъ громады п. Ив. Демковъ о 6-ой годинѣ вечеромъ, вѣзвавши присутныхъ, щобы выбрали на часъ зборовъ председателя, его заступника и двохъ секретарѣвъ. Председателемъ выбрано мѣсцевого учителя п. Пушкаря, а зъ мѣжь прибувшихъ вѣдпоручниковъ читалень въ Бутинахъ и Пристави Якова Матвѣевого заступникомъ председателя а Дан. Мекелиту и Левка Булика секретарями. По коротнѣй промовѣ председателя зборовъ забравъ слово п. Ив. Демковъ и въ довшій хорошій патріотичнѣй промовѣ заохочувавъ до молитвы, науки, працѣ и тверезости та закончивъ свою промову многолѣтствомъ въ честь цѣсаря, котре вѣдспѣвано. Даниловы Мекелитѣ поручено вѣдчитати всѣ позиціи приходовъ и розходовъ та справоздане въ дѣяльности читальнѣ за рокъ минувшій, зъ чого показало ся: Членовъ було въ 1892 р. 83; въ касѣ лишилось було зъ минувшого року 83 зр. 80 кр., до того прибуло въ роцѣ 1892 зъ продажѣ коршмы, котру подарувавъ мѣсцевый дѣдичъ кн. Салѣга вразъ зъ мѣсцемъ будовляным для читальнѣ, 26 зр., зъ вкладокъ новыхъ членовъ 5 зр. 5 кр., зъ мирового суду 5 зр. (заплативъ одинъ членъ за обиду другого), зъ буджету громадского за 1891 рѣкъ 10 зр. а за 1892 рѣкъ 6 зр. 60 кр., даръ вѣдъ мѣсцевого посессора п. Мечися. Высоцкого 10 зр., зъ добровольныхъ складокъ 4 зр. 89 кр., членьскій вкладки 32 зр. 76 кр. Загальна сума приходовъ выносила 184 зр. 10 кр., розходовъ 33 зр. 94 кр., лишило ся въ касѣ 150 зр. 16 кр. — По справоздаю пояснивъ п. Ив. Демковъ статутъ читальнѣ и поручивъ членамъ щобы кождый хочь побѣжно выучивъ ся его на память. До нового выдѣлу увойшли: Ив. Демковъ, Теод. Домашовець Иванъ Стефановъ, Иванъ Домашовецъ и Гнатъ Луцевъ яко выдѣловій а Мах. Зѣньковъ и Теод. Савка яко заступники выдѣловыхъ. Дальше ухвалено заложити краминцю читальнѣ, на котру мало бы дати 20 членовъ по 10 зр., щобы осягнути суму 200 зр. на початокъ, а грошѣ звераулись бы членамъ, якъ бы краминца дойшла до чистого зыску 200 зр. Розумѣе ся, що грошѣ не будутъ приносити членамъ нѣякого процентy, а вѣдно що въ Вѣльнахъ суть патріоты-селяне, бо вже въ часѣ зборовъ зголосилось зъ удѣлами 15 членовъ. Вѣдтакъ слѣдувала деклямація. Деклямувало кольохъ читальниковъ, декотрій по два и три разы. Деклямація були рѣвнородній а выголошуваній зъ розумѣньемъ и патріотичнымъ жаромъ. Треба додати, що громада вѣлецка за порадою свого начальника приймила собѣ спѣвака п. Мигоцкого, котрому дае платню и удержанье, щобы выучати молодѣжь спѣву хорального. П. Мигоцкій хочь недавно спроваджувъ ся вѣдспѣвавъ досыть удачно зъ своимъ хоромъ вѣлька народныхъ пѣсень помѣжь деклямаціями. Вибиця вписало ся вѣлька новыхъ членовъ, почѣмъ около 10-ои годины вечеромъ зборы закрыто. Вѣдспѣвано ще многолѣтство гостямъ и всѣмъ членамъ та при перекусцѣ и спѣвѣ народныхъ пѣсень потягнулась оживлена розмова до пѣзнои ночи. Додати тутъ треба, що цѣла заслуга заснованя и взорцевого ведения вѣлецкои читальнѣ належитъ ся п. Ив. Демковому, котрый яко интеліґентный господарь и начальникъ громады умѣе и хоче жертвувати всѣ свои труды для добра загалу.

Дня 25 н. ст. грудня вѣдбули ся загальній зборы членовъ читальнѣ въ селѣ Пасѣчнѣмъ вѣдъ Станиславовомъ. Нововыбраный выдѣлъ уконституувавъ ся озъ якъ: о. Яцкевичъ голова, Бенединъ Вѣнтонинъ заступникъ головы, Гринь Горавскій секретарь, Юрко Стружь бібліотекарь, Гнатъ Ивасютинъ скарбникъ, а заступники выдѣловыхъ Николи Бойчукъ и Гаврило Савякъ. По выборахъ старшины читальнѣ мавъ важный выкладъ деляґатъ станиславѣвек и філіи „Просвѣты“ п. Р. Заклинъскій про сады, а опѣсля посолъ Іосифъ Гурикъ заохочувавъ читальниковъ до заложеня крамницѣ громадскои и до ремѣсла, бо пѣдъ мѣстомъ мають до того добру нагоду. Селяне нагородили бесѣдниковъ гучными оплесками.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Вѣстникъ законовъ державныхъ сповѣстивъ законы: о знесеню ерарыяльныхъ мытовыхъ оплатъ водныхъ, о удержавненю телефоновъ въ столицяхъ осьми краѣвъ; о провізоричномъ управильненю торговельныхъ зносинъ зъ Испанією.

Міністерство оборонытакожъ краевои, порозумѣвшись въ прочими міністерствами, зачислило краевну школу лѣсову у Львовѣ мѣжь осьмиклассовій школы середній, котрыхъ ученикамъ, по вѣдповѣднѣмъ выказаню покончныхъ студій, прислугуе право однорѣчнои служби войсковои.

Результатъ выборовъ посла до чеського сойму зъ мѣста Пільзна выкликавъ мѣжь молодо Чехами прикре вражѣнье. Въ часѣ послѣдныхъ лѣтъ се першій разъ перепавъ молодо-чеській кандидатъ. Рѣвножъ важне при тѣмъ и се, що противъ молодо-ческого кандидата въ напрямѣ радикальномъ станувъ другій молодо-Чехъ бѣльше умѣркованый и достався два разы бѣльше голосовъ. Треба примѣтати ще й се, що Пільзно по Празѣ есть мѣстомъ зъ найбѣльшимъ населеньемъ чеснимъ. Взагалѣ показуе ся въ молодо ческомъ таборѣ що-разъ бѣльшій роздоръ мѣжь радикалами и реалістами.

Оголошено новій именованя до угорскои палаты магнатовъ. Рѣвножъ пѣдъ конецъ сѣчня мають наступити дальшій именованя зъ-помѣжь знатнѣйшихъ політыкѣвъ.

Въ спорахъ конфесійныхъ на Угорщинѣ беруть участь такожъ и женщины. Цѣкава подѣя лучила ся недавно, а може довести до політычного заколоту. У Великомъ Варадинѣ есть товариство жѣноче, котре на послѣдныхъ своихъ зборахъ, пѣдъ председательствомъ ґрафинѣ Ґерлячі, ухвалило 483 голосами противъ 71, щобы заведенье сирѣтске, яке есть пѣдъ ихъ управою, вѣддати въ зарядъ монахинямъ. Противъ тои ухвалы внесла ґрафиня Таса въ имени меншости протестъ на руки тогдашного міністра справъ внутрѣшныхъ ґр. Сапаріого. Сей орѣкъ 20 жовтня с. р., що ухвала зборовъ цѣлкомъ правильна и годѣ ю уневажнити. На жаданье родины ґр. Тисы внесъ жупанъ бігарского комітату минувшого мѣсяця въ друге рекурсъ до нового міністерства, въ котрѣмъ не засѣдавъ вже ґр. Сапарій. Новый міністеръ Гіеровскій, котрого жена есть кальвіньского вѣроисповѣдання, знесъ ухвалу зборовъ и приказавъ подѣлити заведенье сирѣтске на двѣ половины, для сирѣтъ католицкихъ и кальвіньскихъ. Розумѣесь, що католицкій ґазеты пѣднесли великій крикъ и заповѣдаютъ интерпеляцію що-до тои справы въ парламентѣ.

Шовіністы італіяньскій въ Трієстѣ выгадуютъ всѣлякій покривджена Славянъ. Истнуючій законы державній мовы бы не истнували для Ігалійцѣвъ. И такъ выгадали, не выплачувати контґруы словѣньскимъ священникамъ, а за причину подали, що тій священники не знаютъ по італіяньски. Таке стало ся вѣ сотрудникомъ въ Роянѣ, о. Матвѣемъ Шкрѣцемъ. Однакъ намѣстництво не приняло того мотивованя, заявивши, що осудъ особистыхъ здѣбностей священника належитъ духовнымъ властямъ, тожь магістратъ маѣ выплатити контґруу Шкрѣцеви и повѣдомити епископскій ординаріятъ, що се зарядженье выконано.

Зъ Петербурга доносятъ, що теперѣшный управитель міністерства справъ внутрѣшныхъ, Шишкинъ, поручивъ россійскому послови въ Букарештѣ, Фонтонови, выготовити выказъ леґатовъ, деклонованыхъ въ посольствѣ, а зробленыхъ въ хосенъ болгарскихъ школъ и добродѣйныхъ заведень, та переслати сей выказъ міністерству до Петербурга. Зъ того можна заключати, що россійске правительство загадало вѣддати тѣ леґаты, котрыхъ сума не высша по-надъ 300.000 франковъ, пѣсля ихъ призначеня. Розумѣесь, що тѣ грошѣ послужатъ такожъ до скрѣпленя россійскои аґітаціи въ Россіи.

Управа россійскои марынарки звертае що-разъ бѣльшу увагу на фльоту чорно-

морску. На знатнѣйшихъ командантовъ сеи фльоты выбирають людей, що заслужились въ маринарцѣ. И такъ именовано контръ адмірала Гільдепрандта шефомъ ґенерального штабу чорноморской фльоты и командантомъ пристаней военныхъ въ Николаевѣ и Севастополи. Зъ того можна заключати, що Россія придаває велику вагу до розвитку морской фльоты на полудни державы.

——

Комісія парляментарна для справы панамской застановила свои наради до 5 сѣчня, то жь бодай до тои поры буде застоя у выкрываню дальшихъ скандалювъ. Рѣвно жь дуже важный день 10 сѣчня, бо до того дня покінчить ся слѣдство карне и вѣдбудесь розправа передъ трибуналомъ апеляційнымъ противъ Кароля Лессепса. Того жь дня вѣдбудесь перше засѣданье парляменту по святочныхъ феріяхъ.

А тымчасомъ скрайнѣ стороннництва революційнѣ въ Парижи мовь бы пѣдготовлялись до дѣла. И такъ дуже характеристичнѣ були вборы соціялістовъ. Одинъ бесѣдникъ Жіль Геседе говорывъ таке: Всяке говореньє пусте безъ практичного примѣненя. Головно треба знати, чи соціялісты въ поодиноких дѣльницахъ Парижа готовѣ. Провінція готова, а доказомъ того, що многѣ рады громадскѣ въ рукахъ соціялістовъ. Теперь мусить Парижъ взятись до дѣла, бо провінція жде лишь на сиґналъ. Панамске плюгавство може прискорити роботу. Не лишь опортуністы покомпромітувались, але и монархісты и імперіялісты и взагалѣ мѣщаньство. Теперь черга на пролетаріятъ, котрый тямить комуну. Не треба намъ ревізіи конституції, лишь революціи. Нинѣ все товаръ: Праця, интелі ґенція, то-жь капіталістичный устрѣй мусить уступити. — Вѣдтакъ говорили ще другѣ соціялісты, а навѣть анархісты, та вибици ухвалено революцію, взиваючу соціялістовъ, щобы при отворенію засѣдань парляменту выдати вѣдозву до населеня и армія. Выбрано комітеты въ 24 дѣльницяхъ Парижа и поручено имъ орґанізацію акціи.

——

Пѣсля запереченя Agence Balcanique неправдива вѣсть, мовь бы деякѣ европейскѣ державы приказали своимъ заступникамъ въ Софіи, остерегти болгарске правительство передъ змѣною конституції. Лишь дипльоматичнѣ аґенты Анґлії и Італія дали устно въ имени своихъ правительствъ приятельску раду Стамбуловови, щобы не переводивъ змѣны конституції за для оминеня деякихъ внутрѣшныхъ заколотовъ. Болгарске правительство пояснило цѣлу справу, и мабуть се поясненье вдоволило тыхъ аґентовъ, бо вже не поновили дальшихъ проковъ въ тѣй справѣ.

——

Въ Сербії вѣдбулись теперь выборы до радъ громадскихъ а результатъ выборовъ выпавъ въ корысть ліберальовъ. Именно при выборахъ въ Белґрадѣ перейшла майже одноголосно урядова листа. Рѣвножъ и на провінція старалось правительство переперти своихъ кандидатовъ и се вповнѣ удалось ему навѣть по такихъ важнѣйшихъ мѣстахъ, якъ Парачинъ, Пожаревацъ и Шабацъ. Радикалы вѣднесли значне пораженье.

НОВИНКИ.

— **Поминальне богослуженье за упокой души бл. п. д-ра Юліяна Целевича** вѣдбуло ся нинѣ — якъ було заповѣджено — въ церкви Успенія Пр. Б. у Львовѣ. Рѣвночасно при трехъ престолахъ вѣдправлено три богослуженя. Богослуженье при головномъ престолѣ правивъ сов. о. Ал. Торонський. До парастасу стануло шѣстьохъ священиковъ, а то оо.: сов. Алек. Торонський, Сев. Торонський, Чапельскій, Темницкій, Райтаровскій и Яримовичъ. На богослуженю явили ся кромъ товаришівъ Покійника, професоровъ рускои ґімназіи, такожь численнѣ его приятелѣ и знакомѣ та молодѣжь ґімназіяльна.

— **Товариство рускихъ ремѣсниковъ „Зоря“** устроило — якъ було заповѣджено — вчера въ сали товариства Frohsinn у аматорске представленье драматичне на дохѣдъ товариства, котре, якъ звѣстно, задумуе выбудовати собѣ власный дѣмъ, де могла бы отворитись и бурса ремѣсничa. На представленье выбрано штуку „Чорный Матвѣй“, народну картину въ 7-охъ вѣдслонахъ зъ епільоґомъ, уложену на сцену русску А. Ф. Стечиньскимъ на основѣ польскои повѣсти Лозиньского „Czarny Matwij“, повѣсти въ своѣмъ часѣ дуже популярнои и загально знанои. Представленье се удало ся знаменито зъ кождого погляду и вчерашный вечеръ бувъ справдѣшнымъ тріюмфомъ товариства „Зорѣ“.

Насамперед публики зѣбралось тѣлько, що щѣльно заповнила доволѣ обширну салю. [Если де рѣдко яке крѣсло було необсаджене, то лишь для того, що де-хто, набувши на се крѣсло білетъ, не явивъ ся на представленье]. Такого множества публики на представленю аматорскѣмъ въ сали Frohsin-у мы ще не бачили. Публика була мѣшана, можна сказати: по половинѣ зъ рускихъ родинъ ремѣсничихъ и зъ родинъ иншихъ звань, почавши вѣдъ Русиновъ займаючихъ найвыший у насъ становиска [якъ членъ выдѣлу краевого д-ръ Д. Савчакъ, проф. универс. д-ръ Ом. Огоновскій, оба зъ родинами, и другѣ]. Такъ само молодѣжь явила ся въ сумѣшь ремѣсничa и школьна. Вже самъ поглядъ на салю, въ такомъ складѣ рускои публики щѣльно заповнену, щиро радувавъ кождого Русина, якъ ремѣсника, такъ певно въ рѣвнѣй мѣрѣ и не ремѣсника. Одинъ до другого говоривъ зъ розвеселенымъ лицемъ: „якъ же жь сегодня въ сѣй сали вѣдрадно, якъ любо! Серце розгрѣваесь на самъ видъ тои звязи, тои едности Русиновъ усѣхъ становъ великого мѣста! Се у всѣмъ и завсѣгды повинно проявлятись. У звязи и едности наша сила и неминуча побѣда!“ — То товаришѣ „Зорѣ“, що були господарями вечера, жвавѣ и интеліґентнѣ молодѣ ремѣсники, уняли собѣ всѣхъ гостей великою вѣчливостію при услузѣ гостямъ, — чого, мимоходомъ сказавши неразъ хибуе на аматорскихъ и неаматорскихъ представленяхъ...

Саля вже заповнена — леда хвиля зачнесь представленье. Музика „Гармоніи“ выграваe маршъ „Зоря“, уложеный спеціяльно на сей вечеръ. Маршъ сподобавъ ся — публика оплеснула. Теперь крайна вже пора розглянутись добре въ обстановѣ самои штуки вѣдсля друковanои картки, розданои гостямъ. „Ажь сѣмъ вѣдслонъ! ажь чотирнайцять дѣевыхъ лиць! Штука велика! чи-жь обчислили ся „Зоряне“ зъ своими силами? чи не пѣрвались може неразважно за дѣло, до якого недоросли?“ Такѣ гадки мусѣли не одному гостеви шибнути по головѣ, знаючому, якъ то неразъ трудно зложити товариство на аматорске представленье зъ якихъ чотирохъ шѣстьохъ осѣбъ, на яку небудь одно-актѣвку, а вже богато на три-актѣвку... Тымчасомъ вѣдслона переходила за вѣдслоною, штука скѣнчилась ажь о 11-ѣй годинѣ, а вся публика, выждавши зъ занятьемъ и повнымъ вдоволеньемъ до самого кѣнця, пересвѣдчила ся, що всякѣ сумнѣвы и побоюваня були злишнѣ, бо „Зоряне“ мимо всего вывязали ся вчера зъ свого представленя аматорского такъ, якъ певно рѣдко лучае ся при аматорскихъ представленяхъ.

Попередъ що до самои штуки треба сказати, що въ нѣй мѣстить ся немало акціи драматичнои, и то акціи вѣдъ початку до кѣнця въ основѣ рѣчи консеквентнои, и вѣдслоны, чи акты, загаломъ короткѣ, уложенѣ зручно. [Не диво, укладавъ чоловѣкъ, практично обѣзнаный зъ вымогами сцены, драматичный артистъ, нинѣ ювілатъ А. Ф. Стечиньскій.] Однакожь при сѣй взагалѣ додатнѣй сторонѣ штука въ деякихъ актахъ маe свои хибы въ детайляхъ, — бодай на нинѣшный часъ, коли то и сцена не осталась безъ вплыву на неи напряму реалістичного. Такъ н. пр. нинѣ мусить уже разити то може давне шабльонове — представленье пары залюбленыхъ, полишеныхъ першій разъ на самотѣ, въ такій способѣ, що якійсь часъ одно до другого завертаe дурнѣ очи, а нѣчого зъ собою не говорять. Поминувши вже то, що, якъ нѣмець каже, der Witz gilt nur einmal, тутъ де залюбленымъ есть докторъ медицины [а не якій-тамъ Стецько изъ „Сватаня на Гончарѣвцѣ“] а залюбленою статочна дочка властителя дѣбръ, така ситуація навѣть неможлива. Огже для чого не маe навязати ся заразъ розмова? чи штука бы на тѣмъ що-небудь стратила? Хиба „веселѣсть“ на ґалерии, — але жь ґалерія не разъ весела навѣть въ хвиляхъ, де акція доходить вершка траґізму... Дальше н. пр. не зовсѣмъ вдоволяючо переведена въ штуцѣ роля респіцієнта въ его вѣдносинахъ зъ одной стороны до панны Леониды, а зъ другои до молодого доктора Лайоша. Декуды такожь можна бы патосъ дѣевыхъ лиць троха понизити... Давна се праця п. Стечиньского, теперь въ театрѣ здаесь намъ зовсѣмъ не грана, и вонъ самъ нинѣ неодно змѣнивъ бы въ детайляхъ сеи справдѣ зручно уложеной штуки.

Штуку вѣдограли „Зоряне“ аматоры взагалѣ добре, а деякѣ навѣть дуже добре, такъ, що гра ихъ була бы такою навѣть на сценѣ не-аматорского театру. Пальма першенства належить ся знаменитому п. Костеву въ роли економа Галайкевича, фіґуры комічнои, и жида перевѣдника краденыхъ коней. Дуже добре — якъ на аматоровъ — вывязали ся зѣ своихъ рѣль всѣ чотири жѣнщины, панны: М. Заґмундова въ роли панѣ Збурскои, П. Петрина въ роли Леониды, Кисѣлѣвна въ роли Олены и Гоpакѣвна въ роли Явдохи, дальше панове: Р.-Б. [режісеръ] въ роли Ляйоша, Ильчишинъ въ роли респіцієнта рухи мавъ дуже добрѣ, [тѣлько де куды занадто метавъ ся] и Задорожный въ роли Чорного Матвѣя [рухи у него були коректнѣ, але безпотрѣбно намагавъ ся бути все патетичнымъ]. Прочѣ панове аматоры: В. Шевчукъ въ роли перематника Юрка, П. Козловскій въ роли цигана Янча, Ив. Спожарскій въ роли пѣсланця, С. Ференцевичъ въ роли Лысого Панька, Яримовичъ въ роли пачкаря вывязали ся зъ своихъ роль добре. У женщинъ любо дѣлала на всѣхъ гостей природность розмовъ тамъ, де не було потрѣбно афектаціи [бо въ тыхъ знову мѣсцяхъ часомъ не удавало ся]. Тои природности дуже часто хибуе нашимъ фаховымъ артисткамъ драматичнымъ, а оно не добре. Особливо вызначались природностію въ розмовахъ и монольоґахъ панны Петрина и Кисѣлѣвна, а панна Кисѣлѣвна въ додатку ще й свободою и коректностію рухѣвъ. Все описане зложилось на гарну цѣлость, а деякѣ сцены казали публицѣ навѣть забувати, що она глядить на гру аматоровъ. Тожь не диво, що публика грѣмкими оплесками витала „Зорянъ“: артистовъ по кождѣмъ актѣ а навѣть середъ гры. Про одушевленье публики свѣдчили и оплески національныхъ нашихъ мотивовъ вѣдграваныхъ зъ вервою капелею „Гармоніи“.

Однымъ словомъ — вчерашнымъ вечеромъ товариство „Зоря“ справило львовскимъ Русинамъ велику приятность и скрѣпило для себе симпатію и поважанье, — якъ то й многѣ зъ присутнои публики заявили головѣ товариства п. Василеви Нагорному, любимцеви львовскои рускои громады ремѣсничои. Мы ще й на сѣмъ мѣсци вѣддаемо честь товариству „Зорѣ“ и сердечно бажаемо ему сповненя его красной гадки: власного дому! — *Ив. Б.*

— **Зъ Самборщины** доносять до „Галицкои Руси“ про такій фактъ: Одинъ зъ виднѣйшихъ Русиновъ самборского повѣта внѣсъ сими даями до повѣтового суду табулярну просьбу въ имени церковного братства. Просьбу написавъ дотычный священикъ по польски и подписавъ ся на нѣй такожь по польски. Инакше вробивъ мѣсцевый дякъ. Хочь знае по польски писати, подписавъ просьбу по руски. Въ судѣ дивували ся урядники, що священикъ зъ университетскимъ образованьемъ позволивъ завстыдати себе що-до національного самопознаня бѣдному дякови.

— **Отвореньe новои філіи Общества Качковского въ Сокали** вѣдбуло ся — якъ було заповѣджено — дня 29 н. ст. грудня. Сокальске староство робило зъ початку трудности що-до позволеня на зборы, але намѣстникъ, на просьбу депутации центрального выдѣлу, призволивъ на зборы телеґрафічно. На се торжество прибуло около 130 селянъ зъ Сокаля и окрестности. До нового выдѣлу выбрано: о. Роздѣльского предсѣдателемъ, о. Як. Корчиньского мѣстопредсѣдателемъ, Юл. Шеманьского емерит. поручника секретаремъ, Алекс. Радзишиньского касіеромъ и Ден. Лозиньского членомъ выдѣлу; заступниками выдѣловыхъ выбрани: Ник. Головка и Лука Михальчукъ. — Аранжеры зборовъ хотѣли демонструвати противъ заведеня фонетики въ школахъ, однако правительственный комісарь не позволивъ говорити о тѣй справѣ а то зъ тои причины, що міністерство затвердило вже дотычный проектъ.

— **Товариство „Просвѣта“, „Руска Бесѣда“ и „Ватра“** заняли вже вѣдъ 1 н. ст. сѣчня свои умѣщеня въ каменици вдовичого-сиротского фонду напротивъ складу „Народнои Торговлѣ“ въ Народнѣмъ Домѣ. Помѣщеня сѣ о много бѣльше вѣдповѣли вымогамъ згаданыхъ товариствъ.

— **Въ Жужели** вѣдбуло ся въ день св. Архистр. Михаила торжество т. зв. облеченія девятьохъ служебниць Пречистои Дѣвы Марія, котрѣ перший вступили до заснованого тамъ о. Кириломъ Селецкимъ новіцията. Подчасъ службы Божои по евангелію приступила до амвона Михайлина Пукасъ, настоятелька новіцията и зложила на три роки обѣтъ чистоты, послуху и убожества. Обрадъ притомъ бувъ такій. Священодѣйствуючій о. К. Селецкій, усѣвши на сѣдалищи по правѣй руцѣ царскихъ вратъ, занытавъ у голосъ новачку-настоятельку: „Чого желаешь, донько? Выскажи явно въ присутности всѣхъ твое желанье?“ На те запытана вѣдповѣла: „Желаю за для любви Исуса и Матери Его бути прилученою до собрания служебниць Преч. Дѣвы Марія непорочно зачатои, щобы въ нѣмъ виправляти ся въ службѣ Божѣй черезъ убожество, чистоту и послухъ пѣсля духа и постановъ сего собрана“.

— **Цивільне вѣнчанье.** Дня 31 н. ст. грудня заключено въ львовскѣмъ магістратѣ въ присутности президента мѣста п. Мохнацкого и комісаря Кипр. Билиньского цивільне супружье мѣжь Берлемъ Гіршомъ львовскимъ фотоґрафомъ и Антонією Пишкевичѣвною безконфесійною.

— **Змѣна власности.** Маетность Пѣдвербцѣ, въ повѣтѣ городеньскѣмъ, купивъ Альбинъ Кунцъ вѣдъ Жигм. Лукасевича за 140.000 зр.

— **Двацять міліонѣвъ зр.** лежить теперь въ рѣзныхъ касахъ австрійскихъ безъ хѣсна для ихъ властителѣвъ т. є. тыхъ, що тѣ великѣ грошѣ выграли на льосы, але не знаючи про се не вѣдобрали грошей. Тыми щасливыми спѣвластителями тои великои сумы суть певно небогатѣ люде, бо богатѣ добре пильнують и знають, чи що выграли на свои льосы.

— **Грѣбъ Ґарібальдіего.** Італійске правительство купило вѣдъ наслѣдниковъ Ґарібальдіого островъ Капреру и задумуе его сильно укрѣпити. Але на Капрерѣ есть грѣбъ Ґарібальдіого, родъ національнои святости для кождого Італіянця. На случай якои войны може Капрера впасти въ руки неприятеля и можлива рѣчь, що грѣбъ при тѣмъ знищивсь бы. Длятого выдавъ комітетъ льомбардскихъ ветерановъ вѣдозву, въ котрѣй домагае ся перенесеня мощей Ґарібальдіого до Риму и похороненя ихъ въ Пантеонѣ. Дня 8 н. ст. сѣчня мають зѣбрати ся въ Медіолянѣ вѣдпоручники всѣхъ товариствъ ветерановъ, щобы проектъ сей ухвалити и поробити вѣдповѣдни заходы.

— **Марія Кльоссъ** директорка дѣвочои школы выдѣловои въ Станиславовѣ померла въ 62 ѣмъ роцѣ житя. Покійна була директоркою тои школы 33 роковъ. Зъ-разу була то дво-клясова школа, опѣсля чотиро-клясова, а вѣдъ 1876 року осьмо-клясова. Покійна вѣдзначала ся великими чеснотами душѣ и серця, для того щиро поважали ея жителѣ Станиславова и рада школьна. Для Руси була дуже приклонна и сердечна. Въ мѣстѣ оповѣдають, що смерть ея зъ атаку апоплектичного прискорила якась секатура, котрои она въ остатныхъ часахъ почала дѣзнавати...

— **Кольонізація Сибіра.** Що въ XVI. столѣтю, коли великѣ князѣ московскѣ розширили свое пановане на всхѣдъ по за Ураль, почали мужики россійскѣ выходити до новонабутыхъ краѣвъ и закладали т. мъ оселѣ. Однако сей рухъ кольонізаційный бувъ дуже слабый, разъ, що кольоністы не запускали ся надто далеко на всхѣдъ, а друге що кольонізація того часу ажь до року 1861 с. е. до знесеня крепацтва въ Россіи була бѣльше урядова. Правительство поселяло вздовжь головныхъ сибѣрскихъ шляховъ цѣлѣ села чи то селянъ „казенныхъ“ (зъ державныхъ земель), чи то депортуючи засудженыхъ переступниковъ. Ажь вѣдъ 1861 року, коли надѣлено мужиковъ землею и знесено крепацтво замегушило ся россійске селяньство шукаючи новыхъ дорѣгъ до побѣльшеня добробыту. Повстали величезнѣ и численнѣ заведеня промысловѣ, край змѣнивъ ся и змѣнили ся обставины економічнѣ. Рѣльництво взагалѣ пѣдупало. Фабрики забрали богато робучихъ рукъ и въ деякихъ ґуберняхъ зачали далеко менше управляти землѣ якъ передъ 1861 рокомъ. До того навѣщувавъ часто въ тыхъ 30 лѣтахъ недорѣдъ середну Россію. Зъ тыхъ причинъ почали селяне масами выходити на Всхѣдъ. Сей рухъ збѣльшивъ ся особливо въ послѣднѣмъ десятилѣтю. И такъ на початку 1880 тыхъ роковъ численo въ Тюмени (першѣмъ мѣстѣ сибѣрскѣмъ) рѣчно 10.000 выходцѣвъ, въ роцѣ 1890 число се збѣльшило ся до 40.000, въ роцѣ 1891 до 60.000, а сего року перейшло ихъ туды 85.000 душь. Зваживши, що не всѣ выходцѣ идуть на Тюмень, то можна припускати, що число рѣчно еміґруючихъ на Сибѣръ выносить до 100.000 особѣ. Пѣсля обчислень Семенова, предсѣдателя товариства ґеоґрафічного въ Петербурзѣ, гине зъ цѣлои тои масы въ дорозѣ бѣльше якъ 30 %, особливо зъ причины недостачѣ якихъ небудь даныхъ про средства и цѣла подорожѣ мѣжь самыми выходцями. Петербурґскій Кґаj такъ описуе сю верству людей: На пытанье, що се есть Сибѣръ? вѣдповѣдае бѣльшѣсть еміґрантовъ, що „се таке велике мѣсто, що маe богато степовъ довкола, въ котрѣмъ мешкае переважно населенье не тамошне“, або „що се край, де нѣколи снѣґъ не паде“ и т. д. Выходцѣ не користаютъ зъ зелѣзниць, анѣ зъ пароходовъ и не турбують ся закономъ, оголошуванымъ имъ въ церквахъ и урядахъ громадскихъ. Зѣ звычайнымъ пашпортомъ въ пазусѣ, примѣстившись зъ родиною на возѣ, до котрого запрягае ся куплена за продане майно коняка, або попыхаючи тачку, де сидять дѣти и мѣстить ся добутокъ, иде вонъ въ далекій свѣтъ, не здаючи собѣ точно справы въ цѣли подорожѣ. Часомъ въ Тюмени збираютъ ся тысячѣ еміґрантовъ, сидячихъ пѣдъ голымъ небомъ, бо величезнѣ бараки за малѣ, щобы помѣстити всѣхъ невдоволеныхъ своею долею. Але и надъ ними розпостерло добродѣйну руку товариство пѣдпомагаюче выходцѣвъ, и они дѣстають вѣдъ него яку-таку запомогу и остаточно около 60% тыхъ бродягъ поселюе ся на новѣй сибѣрскѣй земли.

— **Про фальшівників** веселѣвъ братовъ Вайсмановъ зъ Черновець доносить Gazeta Polska, що высланый за ними вахмістръ черновецкои поліціи зловивъ ихъ въ Ясахъ. Найдено при нихъ 18.000 зр. ґотѣвкою. Нашѣ власти поробили заходы, въ дорозѣ дипльоматичнѣй, щобы дѣстати обманниковъ въ свои руки. Загальна страта, яку потерпѣли черновецкѣ институціи фінансовѣ выносить 19.000 зр.

— **Дрѣбни вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ комітетови церковному въ Мостискахъ 100 зр. на реставрацію церкви. — Ив. Чубскій именованый членомъ комісіи испитовои для школъ народныхъ при учительскѣй семинаріи въ Ряшевѣ. — У Львовѣ померъ въ суботу пополудни на ударъ серцевый Генрикъ Сокаль, спѣвластитель конторы вымѣны „Сокаль и Ліліенъ“ радный мѣста Львова, радный комнаты торговельнои и цензоръ австро угорского банку. — Вчера зъ рана померъ у Львовѣ Вікт. Свистерскій радный мѣста Львова и членъ комнаты торговельно-промысловои въ 48-ѣмъ роцѣ житя.

Вѣсти зъ еп. Станиславовскои.

Презенту на Стопчатовъ, парохію наданя цѣсарского, надало намѣстництво о. Ник. Сѣчиньскому греко кат. парохови въ Черниховцяхъ, еп. львовскои.

Рукоположенѣ на вреѣвъ дня 25 н. ст. грудня оо.: Ом. Весоловскій, Сев. Гавацкій, Теоф. Глѣбовицкій, Мих. Сѣменовичъ, Софр. Юревичъ и Алекс. Яворскій.

——

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Презенты одержали оо.: Ант. Ковальскій на Новосѣлки гостинни дек. комарняньского, Дан. Пирѣгъ на Тиханю дек. дукляньского и Лука Мельникъ на Ольховець дек. дукляньского.

На конкурсъ до дня 10 н. ст. марта 1893 выставленѣ парохіи: Теглѣвъ дек. угновского и Дубляны дек. мокряньского.

Увольненье вѣдъ испыту конкурсового одержали оо.: Іос. Рейнаровичъ зъ Башнѣ, Левъ Мацускій зъ Яжева, Ив. Петракъ зъ Стоянець, Вас. Криницкій зъ Похѣвки въ епархіи станиславовскѣй.

Ординаріятскими комісарями для школъ середныхъ именованѣ оо.: Кар. Волошиньскій схоліархъ капітулы для Перемышля, Ряшева и Тарнова, Ив. Борсукъ для Кракова, Вас. Чемарникъ для Сянока, Ив. Хотинецкій для Ярослава, Титъ Дуркотъ для Ясла, Ив. Дуркотъ для Нового Санча, Петро Плешкевичъ для Самбора и Ив. Скобельскій для Дрогобича.

Наука штука и література.

— „Зорѣ“ ч-ръ 24 зъ 15 (27) грудня с. р. мѣстить въ собѣ: „Фотоґрафія зъ холерного часу: І. оповѣданье лѣкаря“, пише О. Я. Конискій. — Поезіи: „Іділя“ схѣдна повѣсть Ив. Франка; П-га „Пѣсня“ Михайла Козака. „Вона спѣва', сонетъ В. Чайченка; „Дружинѣ“ В. И. Масляка и „Думка“ Василя Щурата. — Дальше оповѣданье [слабше] М. Сѣромахи п. заг. „Цуцикъ“. — Въ вѣддѣлѣ науковѣмъ иде дальше „Исторія літературы рускои“ д-ра Ом. Огоновского [дальше бесѣда про Василя Чайченка]; докінченье цѣнной статьѣ Лосуна [Галичанина] „Замѣтки языковѣ“; гарно написана статья „Холера“ д-ра Юрія Конкольняка, примарія шпиталю зъ Станиславова; „Реформа львовскоги рускоги народного театру“ В. Н. — Пѣдъ конець идуть: реценізія музикальнои драмы въ пятьохъ дѣяхъ Михайла Старицкого пѣдъ заг. „Циганка Аза“, житьепись Юліяна Романчука [до портрету написавъ Яр. Семеновичъ], напослѣдокъ вѣсть про театръ М. Садовского въ Севастополи, коротка посмертна вѣстка за д-ра Юл. Целевича и звѣстки бібліоґрафічнѣ. — Зъ илюстрацій мѣстать „Зоря“ въ сѣмъ н рѣ: на І-ѣй сторонѣ портретъ посла Юліяна Романчука, образокъ представляючій самотну дѣвчину середъ гарного краевиду и рисунокъ Тараса Шевчика „Судня рада“. — Зъ симъ н-ромъ розослала редакція такожь заголовный листъ до XIII-го рѣчника „Зорѣ“ за рѣкъ 1892-гій разомъ изъ спасомъ предметовъ и авторовъ. Списъ выказуе рѣзнородность матерія лу и множество авторовъ, старшихъ и молодшихъ, Галичанъ и Украинцѣвъ.

— „Дзѣнна“ ч-ръ 24 зъ 15 (27) грудня с. р., выдаване рускимъ товариствомъ педаґоґічнымъ, мѣстить въ собѣ: Рѣздвяне оповѣданье Наталки Полтавки п. заг. „Шматочокъ хлѣба“, байку В. Чайченка „Перепелъ“, дитячѣ Рѣздвяни сценки въ одной дѣѣ Ивана Нечуя Левицкого п. заг. „Попались!“ и „Коляду“ Павла Кирчова.

— **Зеркала** ч-ръ 24 зъ 15 (27) грудня с. р. мѣстить въ собѣ изъ статей замѣтнѣйшихъ: вступный стихъ Ивана Перекотиполе „Професоръ Пшикъ“, того жь автора фейлетонъ „Нашѣ патріоты“, стишокъ Jeż-а п. заг. JMCJ Panu Kozłowi z pod Sokala“ и кѣлька політичныхъ стишковъ автора пишучого пѣдъ псевдонімомъ Шершень. Дуже удавъ ся Шершеневи стишокъ пѣдъ заг. „Нашъ парляментъ“:

Нашъ парляментъ зъ того ся славить,
Що его шефъ всьо легко стравить:
Стравить курку, стравить пѣре —
Довѣре и недовѣре...

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 2 сѣчня. Цѣсарь санкціонувавъ законъ, ухваленый соймомъ, дозволяючій выдѣлови повѣтовому въ Перемышлянахъ затягнути позичку въ сумѣ 10.000 зр.

Будапешть 2 сѣчня. Векерле вѣдповѣдаючи на промовы новорѣчнѣ заявивъ, що ма-

дирске правительство буде остро поступати въ справахъ національныхъ та готово завести выимковій законы для побореня несправедливыхъ а небезпечныхъ державѣ змагань національныхъ.

Берлинъ 2 сѣчня. Россійскій наслѣдникъ престола має пріѣхати въ гостину ажь 10 сѣчня.

Парижъ 2 сѣчня. Въ промовахъ новорѣчныхъ до Карнота порушувано переважно лишь справу панамску.

Надѣслане.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНѢТКИ. Сей пластеръ не мѣстить нѣякихъ шкѣдныхъ субстанцій и дѣлає скоро, певно и лагѣдно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Аптика „пѣдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рунера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѣвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (плянъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ“**

Ріхтера гры терпеливости: духъ-мучитель, загадка кругова, розѣрваный хрестъ, Пітагорасъ и т. п. стали ще бѣльше займаючій анѣжь передъ тымъ, бо **новій выпуски** мѣстять такожь задачѣ до **подвѣйной гры. Правдивій лишь зъ маркою котвы.** Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичѣвъ высказались зъ признаньемъ, що славній Ріхтеровій

КОТВОВІЙ КОРОБКИ ЗЪ КАМѢНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бѣльше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се найлѣпшій а що-до тревалости навѣть найдешевшій дарунокъ на Рѣздво для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшій вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ новѣмъ цѣннику, де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повинній якъ найскорше замовити у пѣдписанои фірмы, щобы могли завчасу выбрати для дѣтей дѣйстно **вѣдповѣдный дарунокъ.** – Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронної марки **котвы** се звычайній и безъ **вартости пѣдробленя,** длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровій коробки котвовій зъ камѣнчиками,

котрій суть незрѣвнаній а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр и высше — по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками. 4468 10—11

F. Ad. Richter & Cie.,
Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv Steinbaukasten-Fabrik
Wien, I. Nibelungengasse 4.
Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Іоркъ.

Рухъ поѣздѣвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. пѣсп.	пот. пѣсп.	пот. осѣб.	пот. осѣб.	пот. осѣб.	пот. мѣш.
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѣвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (на дворецъ голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (на дворецъ Пѣдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радѣвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы руской	—	—	—	—	—	832

Вѣдходять зѣ Львова.	пот. пѣсп.	пот. пѣсп.	пот. осѣб.	пот. осѣб.	пот. осѣб.	пот. мѣш.
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѣвъ	—	—	—	—	756	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (зъ голов. двѣрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (зъ Пѣдзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѣвцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Руской	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѣсля годинника львѣвского. Числа пѣдчеркнені означають нору 2238 нѣчну вѣдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Вже печатає ся **дванацятый и послѣдный** выпускъ сочиненя пѣдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушѣвъ друку) або въ IV томахъ и укѣнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускѣвъ буде цѣна сочиненя пѣдвысшена на 10 зр.

4396 4—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**
професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ

Словарь руско-нѣмецкій

Евгенія Желехѣвского.

Знижена цѣна 6 зр.

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“.

АНТ. ЩЕРБА

МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ

во Львовѣ, ул. Конерника ч 10 або ул. Шайнохѣ ч. 1.

мае честь поручити Вч. ПТ. Публицѣ и Всч. Духовенству свою вѣдъ року 1873 истнуючу

РОБѢТНЮ МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ

пѣсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарѣвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ, упрашаючи яко Русинъ о ласкавій взгляды Впов. П. Т. Публики и Всч. Духовенства, поручаєся ласкавому покровительству.

Всѣ ласкавій замовленя выконуються въ найкоротшѣмъ часѣ. 2808 24—24

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручає Всечеснѣйшому Духовенъству и п. п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКІЙ ОБРАЗКИ:
безъ молитовъ мала сот. 3 кр.
„ „ середня „ 45 „
„ „ бѣльша „ 70 „
зъ молитвами хорошо выконанье по 1 зр. сотка

МЕДАЛИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ медаликѣвъ по 14, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:
тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ
Ставроп. Института по 50 кр. на рѣкъ 1893.

КАЛЕНДАРЬ
„Посланника“ на рѣкъ 1893 по 35 кр.

О численній замовленя упрашає ся! 4493 6—2

МУЖЕСКУ БЕЗСИЛЬНѢСТЬ

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхѣвъ молодости и розпусти, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданнхъ илюстров. книга

Самоохорона д-ра Ретава

Россійске выданье: 1 зр.
Польске выданье: 1 зр.
Нѣмецке выданье: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескій силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высилає ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выданцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in 13—34 Leipzig.) 4391

ПОСВѢДЧЕНЬЕ.

Выготовленый п. Жигмонтомъ Сольковскимъ въ Крисовицяхъ пѣдъ Мостисками въ Галичинѣ

БУЛІОНЪ

въ табличкахъ варя пѣвъ кільо, я пѣддавъ хімічній аналізѣ, котра дала отсей результатъ:

воды . . . . . 23·9%
органічныхъ матерій 64·85%
солей мінеральныхъ 6·24%
азоту . . . . . 8·6%

крѣмъ того я аналізувавъ таблички буліоновій, 85 процентовымъ алькогодемъ, котрый розпускає 33·23% сеи масы, а сей розчинъ мѣстить въ собѣ характеристичній части мяса зъ мускулѣвъ. Сей буліонъ въ табличкахъ вѣдзначає ся именно тымъ, що надзвычайно легко розпускає ся, вѣдтакъ за-для свого доброго смаку, а такожь що пѣсля повысшои аналізы мѣстить много пожывныхъ частей. А позаякъ въ нихъ нема нѣякихъ шкѣдныхъ здоровлю матерій, а такожь цѣна ихъ вѣдповѣдна, то можна поручити сей буліонъ кождому яко знаменитый, пожывный и смачный додатокъ, до всѣхъ стравъ -- и се стверджає пѣдписаный.

Кароль Бехіне *в. р.*
професоръ химіи въ рѣльничо-господарскѣмъ заведеню въ Чернѣвцяхъ. 4484 1—0

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вѣдъ дня 12 лютого 1889 выдає

АСИГНАТЫ КАСОВІЙ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженьемъ

4½% зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ

а всѣ находячій ся въ обѣгу **5% асигнаты касовій** зъ 90-дневнымъ выповѣдженьемъ будуть **опроцентованій по 4½% вѣдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый. **Дирекція.**

ЛЯРНЯ ДЗВОНѢВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

въ КАЛУШИ, почта и стація зелѣзницѣ тамже.

Получивши на власнѣсть по старѣй фірмѣ *„Ивана и сына Серафина“* **„Ліярню дзвонѣвъ“** въ Калуши, вѣдзначену срѣбнымъ медалемъ заслуги, листомъ похвальнымъ и признаньемъ на выставѣ тов. им. Качковского въ Коломыи (якъ о тѣмъ свого часу ґазеты доносили) — маю и теперь на складѣ **готовій дзвоны,** выконую скоро замовленя и приймаю старѣ або ушкоджені дзвоны до переливаня за дуже умѣрковану цѣну.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшнѣ замовленя въ давнѣйшѣй спѣльнѣй а теперь моѣй власнѣй **ліярни дзвонѣвъ** прошу о ласкавій замовленя такъ на поодинокій новій дзвоны якъ и на цѣлѣ групы. За тревалѣсть матеріялу и гармонічный звукъ моихъ дзвонѣвъ ручу и для того осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. публицѣ

3789 24—24 Зъ глубокимъ поважаньемъ
АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.

Товариство імени Шевченка

(у Львові ул. Академічна ч. 8)

Правда“ письмо літер.-політ. рочн. VI., IX., X. и XII.	2·—	кр
„ XI (1878) 2 томы 1 зр.; XIII (часть літературна)	—·50	„
Доповненье до Правди, Ивана Франка	1·—	„
„Зоря“ письмо літерат.-науковерочн VI (1885) безъ бібл. Зорѣ	3·—	„
„ рочники VIII (1887) IX (1888) X. XI по 5 зр, а XII	6·—	„
Д-ръ Ом. Огоновскій. Исторія руск. літерат. I 1·80 зр, II 3 зр., III.	2·—	„
„ Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50	„
Костомарів: Руська исторія в житепис. 3 томы	1·—	„
Остап Вересай, картина хромолітографічна	—·50	„
Драгоманів. Галицко-руске письменство	—·15	„
Куліш. Шекспірові творы перекл. ч. I. (давн. 3 зр. теперь)	1·—	„
„ Хуторна поезія 50 кр., Крашанка	—·20	„
Федьковичъ. Довбуш 10 кр., Як козам роги виправляють	—·10	„
„ Повѣсти и оповѣданя	—·20	„
Д. Млака: Руська хата, Буков. Альманах	—·60	„
Нечуй. Повісти и оповіданя	—·30	„
„ Світогляд украиньского народа	—·30	„
„ Кайдашева сімья	—·50	„
„ Навіжена повість	—·20	„
„ Над чорним морем	—·90	„
Ф. Заревич: Бондарівна	—·10	„
Дроздъ: Въ гостяхъ добре, дома лѣпше (опов.)	—·50	„
Горницкій. Орлеаньска Дѣва. перекл стих.	—·30	„
Гуцулъ и Гуцулка, двѣ картины олѣйній по	—·50	„
Памяткове число „Зорѣ“ въ ювилей. Русалки Днѣстровои	—·55	„
Апокрифична література. Д-ръ Ом. Калитовскій	—·35	„
Провідні ідеі в письмах Тар. Шевченка О. Партицкий	—·35	„
Народній оповѣданя Марка Вовчка I. 35 кр., II. 36 кр., III.	—·32	„
Етнографія Славянщины	—·12	„
О розумнѣмъ выхованю дѣтей	—·12	„
Надельмаєръ, апостолъ свободы Мах. Царь	—·10	„
Повѣсти Ник. Устияновича	—·85	„
Одисеєві плавники Байди	—·10	„
Месть верховинця Ник. Устіяновича	—·35	„
Марта Борецка, оповѣданье историчне Ил. Грабовича	—·32	„
О выхованю. И Н. Пѣдручникъ для женщинъ	—·80	„
Темній мѣсця въ словѣ о полку Игоревѣ, О Партыцкій	1·40	„
Жѣнока неволя въ рускихъ пѣсняхъ народныхъ Ив. Франко	—·35	„
Захаръ Беркутъ, образъ гром. житя Руси въ XIII. И. Франко.	1·30	„
Зъ рѣжныхъ краєвъ и народѣвъ Денисъ	—·20	„
На добродѣйній цѣли, комедія Гр. Григоріевича	—·30	„
Boa Constrictor Ивана Франка	—·35	„
Слово о полку Игоревѣмъ Ом. Партыцкій	—·80	„
Скандинавщина въ давнѣй Руси, Ом. Партыцкій	—·20	„
Обруситель, повѣсть зъ рос. житя, пер. И. Ланскои 2 части	—·60	„
Законъ о загальнѣмъ ополченю	—·45	„
Соціялисты межи семинаристами, О Обачный	—·15	„
Оповѣданя, Ник. Гоголя	—·35	„
Вечерниці, Ник. Гоголя	—·10	„
Гриц. Квѣтка, Маруся	—·10	„
Поезія Масляка ч. 1.	1·—	„
Твори В. Чайченка ч. I 80 кр., ч. II. 60 кр разомъ	1·40	„
За громаду. Хроніка К. Т. Подоленка	—·20	„
Без праці Іван Франко	—·20	„

У Костя Паньковского ул. театиньска ч. 19, можна дѣстати:

За для святои землѣ. Повѣсть Сенера	—·50	„
Библіотека Батькѣвщины ч. I	—·24	„
Зеркало зъ року 1889, 1890 и 1891 по	2·—	„
Кістяки Гольбайна ч. 1 і 2 по	—·15	„
М. Ѳ. Раєвскій и россійскій панславизмъ, Корн. Устияновичъ	—·80	„
Фавст, трагедія Іогана Гете. Перевод Ив. Франка	1·50	„
Про руску правопись С. Нагнибіда	—·05	„
При стрѣлецкѣй ватрѣ. Абдыра Солтана	—·40	„

Новій уніформы

для урядниковъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнѣй вѣдъ многихъ лѣтъ зъ своєи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленій.

Рѣвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформѣвъ для урядниковъ державныхъ и предкладаю мѣй богато зъосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ
у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

ЛОЖКИ СТОЛОВІЙ

зъ альпаки (металю завсѣгды бѣлого) тузинъ зр. 6·50, зъ хиньского срѣбла тузинъ зр. 14, — ложочки до кавы зъ альпаки тузинъ зр. 3·20. зъ хиньского срѣ- 4513 бла зр. 7. — поручає

ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ

торговля зелѣзомъ у Львовѣ, площа Капітульна ч 1 (напротивъ катедры).

НА КОЛЯДУ
НОВЫЙ РѢКЪ,
Именины и т. д.
найвѣдповѣднѣйшимъ дарункомъ

Руска Исторична Бібліотека

въ гарнѣй оправѣ.

Высилає **Ол. Барвѣньскій,** Львѣвъ ул. св Николая ч. 13.

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручає

выпробованій и певній средства косметичній

вѣдзначенї 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмѣцняє и пѣдпомагає волосю ростн. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмѣцняє корѣнцѣ волося и запобѣгає выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змыванія волося, запобѣгає творити ся парцлямъ, вѣдсвѣжує, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлає знаменито на **корѣнцѣ волося** и на **порѣстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю одної фляшки можна добачити порѣстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже користно **дѣлає на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубѣвъ.** Надає перлову бѣлѣсть, вѣдаляє камѣнь и квасы, котрій наводить вѣль и порохнавѣнье зубѣвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львѣвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ тои воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнѣй зѣстала публично проклямована и вѣзначена. Цѣна флякону меншого 80 кр., вѣльшого 1.50 кр.

Нігретина. Выборне, средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкѣдливе а въ ужитю цѣлкомъ позднче. Цѣна 1 зр

Бѣлій и гарній руки. Найвѣльше червонй и попадалй руки выбѣлять ся и вынѣжнить ся по кѣлькоразовѣмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обуя и шкѣръ, мягчить шкѣру, робить ся непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНѢВЦЯХЪ Рынокъ ч. 2. 3747

Найлѣпше и найдешевше жерело закупна

для церковныхъ парамentѣвъ

Albert Kostner

Wien 7/2 Neustiftgasse Nr. 7

фабрикантъ матерій церковныхъ и тканъ золотомъ

поручаєсь Всечестнѣйшому Духовенъству зъ всякими церковными доставами по найдешевшихъ фабричныхъ цѣнахъ. Высылка совѣстна. 4516

Взѣрцѣ на жаданье оплатно.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець Иванъ Белей. — Одѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Друкъ въ заб. Черлянскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Бедиарского.

Ч. 288. Львôвъ, Второкъ 22 грудня 1892 (3 сѣчня 1893.) Рôчникъ XIII.

ДѢЛО

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руснихъ святъ) о 5-бй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кародя Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнѣ у Лятовѣ.

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженьє. — Реклямації неопечатані „бôльшій бôдъ порто **Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. бôдъ одного рôчнаго инсератового въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в. **Подяки числить ся по 10 кр. бôдъ стрічки.**

У Львовѣ, дня 3 н. ст. сѣчня 1893.

Яєъ ино по закрытю рады державнои на дни 17 грудня рознеслась вѣсть, що гр. Таффе для роздобуття тревалои бѣльшости приймесь за уложенье нѣбы новои програмы для внутрiшнои полiтики Долитавщины, мы заразъ выказали здогадъ, що та нова програма буде лишь новымъ коментаремъ до рѣчи троновои, выголошенои цѣсаремъ передъ двома роками при вôдкрытю теперѣшнои надзвичайнои парляментарнои. Доси нашъ здогадъ оправдавъ ся вповни. Вправдѣ гр. Таффе не проголосивъ ще урядово своеи програмы, але пôвурядова праса, зазываючи лiберальну лѣвицю до умѣренности, подала вже на стôлько дѣйстныхъ вѣстонъ, що зъ нихъ дасть ся бодай въ приближенню зложити вѣрный образъ новои програмы.

Основныхъ змѣнъ не буде нѣякихъ. Долитавщина буде стояти вѣрно при дуалізмѣ и основныхъ законахъ державныхъ зъ 1867 р. Народамъ и короннымъ краямъ буде запорученa автономiя въ тыхъ самыхъ розмѣрахъ що до теперь. Чехи не одержать свого державного права. Въ правахъ, св бодахъ и привiлегiяхъ, якими тѣшать ся або не тѣшать поодиновiй народы Долитавщины, буде задержаный status quo, uti possidetis. Всякiй полiтичнiй и нацiональнiй питання хоче гр. Таафе зсунути зъ порядку дневного, а натомѣсть займесь зложена нова бôльшôсть танъ *реальными справами*, якъ реформою кодексу карного, змѣною процедуры цивiльнои, законами анти соцiялiстичнымы, поправою господарки державнои, усовершеньемъ комунiкацiйныхъ средствъ и т. д.

Заки збересь рада державна до ухваленя буджету на 1893 р., гр. Таффе мае двѣ недѣлѣ часу, щобъ *для своеи* — *старои* — програмы придбати яку-таку тревалу чи може лишь хвилеву бôльшôсть въ числѣ 180—200 голосôвъ. Урядово заповѣджено вправдѣ, що вже въ 3 н. ст. сѣчня пôчнуть ся перегогоры шефа кабiнету зъ шефами трохъ бôльшихъ сторонництвъ рады державнои. Але мы не можемо позбутись пересвѣдченя, що сi переговоры будуть лишь пустою формою. Намъ здаесь, що вже передъ укладаньемъ програмы переговоры тi покôнчено, а то якъ зъ коломъ польскимъ такъ и клюбомъ Гогенварта. Теперь буде розбиватись рѣчь о то, щобы зъ посередъ лiбералiзму лѣвицѣ позыскати якъ найбôльше прихильникôвъ, а и деякрi менш клюбы приспiвувати до спôльнои акцiи. Теперь пôчнуть ся лишь дрôбненькi, неесенцiональнi торги и привреченя на будуче. Зъ лѣвицею въ цѣлости и ви напрямомъ лiберальнымъ гр. Таффе не зсолiдаризуе ся. О лiбералiзмъ лѣвицѣ нѣмецкои и ви змаганя розбилась чей же цѣла справа въ грудни. Въ воздусѣ чути вже, що гр. Таффе звернувъ рѣшучо до консерватизму, котрый лежить въ патенцiяхъ кола польского и значнои частины клюбу Гогенварта. Гр. Таффе станувъ вже въ часѣ послѣднои сесiи парляментарнои близше до кн. Шварценберґа анѣжь до д ра Плънера. Щобъ же позыскати частину лѣвицѣ, будуть на днях пôдложенi мiны на ви розбитье. Розходить ся именно о то, щобъ бôльшу посѣлôсть нѣмецку яко консервативный елемент вôдлучити вôдъ скрайныхъ лiбералôвъ. Хто приймесь за ту роботу, покаже недалека будучôсть. Орґаны лiбералôвъ нѣмецкихъ наклiкують про-те партiю свою до солiдарности. Але що межи Нѣмцями найдесь Ефiяльтъ, котрый за портфель мiвiстерiяльный переведе одну частину лѣвицѣ въ таборъ консервативный, се рѣчь дуже имовѣрна. Якъ бы не удалось розбити лѣвицю, то гр. Таффе мôгъ бы ще спробувати зъ молодо Чехами, на котрыхъ вже роблено пресiю зъ рôзныхъ сторôнъ. Якъ бы и Чехи завели, но — то тогдѣ лишаесь правительствiу лишь одинъ выхôдъ — розвязанье рады державнои и новi выбоpы.

Але не въ тôмъ всѣмъ лежить ядро рѣчи, а бôльше въ питаню, чи нѣбы-нова програма гр. Таффого выстачить на довго? На се питанье мусимо вôдповѣсти заперечно. До того управняе насъ недавный досвѣдъ и та обставина, що нова програма не зможе вдоволити всѣ сторонництва парляментарнi. Досвѣдъ показавъ намъ именно, що мимо поклону рѣчи троновои до залишеня спорôвъ политичныхъ та національныхъ, споры тi проявились заразъ въ першôмъ роцѣ сесiй парляментарныхъ, а сего року прибрали бôльшi якъ коли-небудь розмѣры. Побôчь реальныхъ справъ, якъ: договоры торговельнi, податокъ бiржевый, управильненье валюты, плавба дунайска и другi, выринуло питанье хосенности тридержавного союза, заснованье угоды чесько-нѣмецкои, опозиція противъ дуалiзму, ческе державне право, претенсiи Русинôвъ та Словѣнцѣвъ, справа райхенберґска и т. д. А и саме правительство выйшло по за границѣ рѣчи троновои и розпорядженьемъ о вытворенiю окремого суду въ Векельсдорфѣ, усуненьемъ бар. Пражака и Вiнклера вдалось у споры нацiональнi.

Зъ другои стороны годѣ уволѣнатись надѣями, щобы програма односторонна, вдоволяюча лишь деякимъ выбранымъ и форитованымъ сторонництвамъ и народамъ, могла удержатись черезъ довшiй часъ. Та-жь клевных бôльшостей парляментарныхъ було вже у насъ доволѣ. Устоювались они довше або коротше, але не поправили внутрѣшнои ситуацiи тревало.

Досвѣдъ отже и недостатокъ програмы, вôдповѣдаючои интересамъ всѣхъ народôвъ долитавскихъ, промовляють рѣшучо за тымъ, що нѣбы ново инавґурована политика гр. Таффого не перетревае и одного року. Може на хвиляньку выпогодить ся позорно, але тревалои погоды не буде. Доки жнють народы, доти буде жити и квестiя нацiональна.

Письма зъ Болгаріи.

Варна 15 (27) грудня.

[*О змѣнѣ болгарскои конституцiи.*]

Нѣ одна сесiя народного собранiя, вôдъ коли на болгарскôмъ престолѣ засѣвъ потомокъ Орлеанôвъ кн. Фердинандъ, не представляе такои цѣкавости, а зъ другои стороны такого важного що-до своихъ пôзнѣйшихъ наслѣдôвъ значѣня, якъ власне сесiя сегорôчна, котра мае рѣшати два важнi правительственнi проекты законôвъ: о змѣнѣ деякихъ параґрафôвъ търновскои конетитуцiи и о скрѣпленю розвою краевои индустрiи. Оба проекты, взятi разомъ, можуть спровадити въ политичнôмъ и соцiально-економiчнôмъ життю болгарского княжества дуже великi змѣны, користнi або шкôдливi, такъ що всѣ пôзнѣйшi вôдради або сумнi подѣе въ болгарскôй исторiи можна буде приписати розумному або нерозважному дѣланю сегорôчнои сесiи собранiя. Въ нинѣшнôмъ письмѣ мы говоримо о змѣнѣ конституцiи, а справозданье о проектѣ закона натуры економiчнои вôдкладаемо до другого письма.

Наколи на берлиньскôмъ трактатѣ признано Болгарiю вазально-автономiчнымъ княжествомъ, российскiй повномочный комiсарь кр. Дундуковъ Корсаковъ склоникавъ до древнои столицѣ города Тырнова [надъ рѣкою Янтрою] першу болгарску конституанту, т. е. перше болгарске велике народне собранье, котре мало уложити болгарску конституцiю. До тои конституанты покликано важнѣйшi личности болгарскои интелiґенцiи зъ рôзныхъ сторôнъ, навѣть такихъ, що бôльшу часть свого життя перебули по-за границями Болгарiи и свого власного краю навѣть добре не знали. Розумѣе ся, що о розумѣню державныхъ справъ, всякого рода европейскихъ конституцiй у тыхъ людей не могло бути и бесѣды. Нѣхто зъ нихъ нѣколи анѣ не думавъ о политицѣ и адмiнiстрацiи краю, всѣ они не мали за собою анѣ якого такого фахового-научного пôдготовленя, анѣ также досвѣду, щобы могли зъ повнымъ знаньемъ взятись за уложенье формы державного строю для ново-образующого ся княжества. У нихъ було тôльно одно: всѣ були горячими патрiотами, многi зъ нихъ належали колись до тайныхъ революцiйныхъ комiтетôвъ, а перенятi вôдъ давна идеями свободы, видѣли вдине спасенье и добро для свого краю въ наданю и уложеню якъ найбôльше свободолюбавои конституцiи. За пôдставу до болгарскои конституцiи взято головно конституцiю бельґiйску, але де-що перенято также вôдъ конституцiи французскои республики и другихъ конституцiй. До якои степени търновска конституцiя есть демократична, можна мати поясненье уже зъ того, що н. пр. §. 58 тои конституцiи заборонюе цивiльнымъ людямъ носити всякiй ордеры и декорацiи, дальше инший параґрафъ насуе и не признае въ Болгарiи нѣякихъ станôвъ и кастъ — и т. п.

А однакожь уже межи членами першои конституанты появилось було роздвоенье, що й дало товчокъ до вытвореня пôзнѣйшихъ двохъ партiй: *лiберальнои и консервативнои*.

Обѣ партiи стояли за конституцiею, однакожь консерватисты хотѣли значно ви обронити черезъ заведенье двохъ парляментарныхъ палатъ, ограниченье числа послôвъ до народного собраня и т. д. То непорозумѣнье мѣжь членами першои конституанты потягло за собою дуже важнi, сумнi наслѣдки. Бувшiй князь Александеръ давъ ся намовити провôдникамъ мало численнои партiи консерватистôвъ до скасованя търновскои конституцiи, черезъ що наразивъ собѣ цѣле населенье и ажь доперва черезъ полученье обохъ Болгарiй и щасливу вôйну зъ Сербами змôгъ назадъ приєднати собѣ симпатiю краю. Но вôдъ того часу болгарска интелiґенцiя стала ще тымъ бôльше дорожити своею конституцiею и хто бы осмѣливъ ся посягнути бодай на одинъ ви параґрафъ, той уважавъ ся [очевидно несправедливо] за першого зрадника краю.

Однакожь на дѣлѣ търновска улюблена констатуцiя не була нѣколи ненарушеною святынею, и тутъ и тамъ всѣ майже правительства нарушали ви або просто не держали ся ви, и мимо того нѣкому не приходило на гадку робити тымъ правительствамъ заграду державнои рады. Пôсля конституцiи болгарскiй князь носить титулъ *Негова* [Его] *Свѣтлость*, въ практицѣ же титуловано сфiцiяльно кн. Александра *Негово Височество*, а теперѣшного князя, походячого зъ цѣсарскои родины, титулують ще высше, бо *Негово Царско Височество*. Можна бы сказати, що се дрôбницѣ, рѣчи маловажнi, и чи князя буде ся титулувати высшимъ або низшимъ титуломъ, на тôмъ народъ анѣ выскуе анѣ не тратить. Але есть въ търновскôй конституцiи далеко важнѣйшiй параґрафъ, згаданый уже повыше 58-ый, заказуючiй цивiльнымъ людямъ носити ордеры. Тутъ, якъ и въ многихъ такихъ выпадкахъ, натура людска показалась дуже слабою, бо вже вôдъ року 1881 почали на грудяхъ горожанъ болгарскихъ свѣтитись рôзнi хресты, медалiоны, ленты и пр. Болгаре рвались до ордерôвъ одинъ попередъ другого, якъ мухи до меду, и кождый хотѣвъ дôстати ордеръ якъ найвыссiй а всѣхъ разомъ якъ найбôльше. До того мовь-бы на глумъ търновскôй, свято почитанôй и нѣбы-то ненарушаемôй конституцiи, самъ внескодавець славно-идеального §-у 58, писатель и старый политикъ Марко Балабановъ принявъ вôдъ князя Александра ордеръ и зъ гордостiю до нинѣшного часу носить на грудяхъ. Тутъ не вôдъ рѣчи буде ще додати, що бувшiй капiтанъ Бендерева, той самъ, що зорґанiзувавъ зручно заговôръ на князя Александра, чувъ ся власне оскорбленымъ, що по вôйнѣ зъ Сербiею дôставъ за малый ордеръ, и вже тогдѣ публично присягавъ князеви месть. Такъ отже недодержанье § у 58 потягнуло за собою важнi наслѣдки и подѣе политичнi, а мимо того нѣхто навѣть нинѣ не выступае противъ роздаванія ордерôвъ. Навпаки, кн. Фердинандъ обсыпае ордерами своихъ пôддaныхъ ще гойнѣйше, нѣжь его попередникъ!

Зъ телеґрамъ и нашихъ газетъ уже знаете: котрi и якi параґрафы мають бути змѣненi великимъ народнымъ собраньемъ въ Търновѣ. Зъ нихъ найбôльше политичне значѣня для будучности мае § 38, де бесѣда о вѣрѣ князя. Той параґрафъ мае бути змѣненый въ тôмъ дусѣ, що першiй выбраный князь якъ и его першiй уродженый наслѣдникъ престола можуть лишати ся при давнôй вѣрѣ. Зъ початку Стамболовъ предкладавъ далеко ширшу змѣну того параґрафу: всѣмъ болгарскимъ князямъ мавъ позволятись вôльный выбôръ религiи. Але коли на се почали сыпати ся зъ цѣлого краю протесты, — коли навѣть болгарскiй екзархъ загрозивъ силованьемъ синоду, що мавъ бы тую справу розобрати, — коли почали лагодити ся по мѣстахъ мiтинги противъ предложеня и коли навѣть не тôльк своя, але й заграничнa праса, якъ н. пр. вѣденьска Neue freie Presse, котра завсѣгды выхваляла Стамболова и князя [очевидно нещиро], заявила ся сильно противъ змѣны того §-у, уважаючи ви зовсѣмъ невôдповѣдною и не на часѣ, — то Стамболовъ видно змякъ и предложивъ другу, высше цитовану редакцiю § у 38-го.

Однакожь и при такôй змѣнѣ Болгаре боять ся имовѣрныхъ сумныхъ наслѣдкôвъ для краю. Теперѣшный князь — кажуть они — ще молодый и, при добрôмъ здоровлю, може пожити й 50 лѣтъ; те саме можна припустити и о его наслѣднику, отже черезъ цѣле одно столѣтье могла бы въ Болгарiи панувати дiнастiя исповѣдуюча религiю иншу, нѣжь бôльшôсть людности. За той часъ уплыло бы богато воды, обставины могли бы дуже змѣнитись. Католицкiй двôръ мôгъ бы протеґувати Болгаръ-католикôвъ, а хочь-бы навѣть и державъ ся неутрально, могли-бъ найти ся личности, що для личного интересу приймали бы католицизмъ и черезъ те станули бы въ суперечности до своихъ земляковъ. Православне духовенство буде глядѣти на князя недобрымъ окомъ и уважати его за чужого. Кромѣ того опозиція духовенства може дôйти до крайности. Екзархъ и синодъ будуть могли позамыкати церкви и вôдтягнутись вôдъ повненя своихъ пастирскихъ обовязкôвъ, и нѣхто не буде мôгъ приспiвувати имъ до того. Иншихъ урядникôвъ можна замѣстити другими, податными креатурами уряду, — але друга рѣчь въ духовенствомъ видячимъ загроженою не тôлько саму православну церковь, але и свôй матерiяльный бытъ. Впрочôмъ болгарскiй князь — кажуть Болгаре — мае представляти свôй народъ не тôлько въ нацiональнôмъ, але такожь и въ религiйнôмъ взглядѣ. Прецѣ-жь князь заразъ въ початку вырѣкъ ся своеи народности, то такъ само повиненъ бы зречись вôнъ — а тымъ бôльше его сынъ — католицизму и оголоситись православнымъ. Оборона „Свободы“ и Стамболова, що князеви такъ само якъ кождому горожанинови краю треба полишити свободу религiйнои совѣсти, не выдержуе у Болгаръ критики. Що иншого — кажуть они — князь, а що иншого его пôддaнi. Князь пôсля конституцiи мае такi права, якихъ не мае нѣхто зъ горожанъ, не выймаючи самыхъ мiнiстрôвъ; въ додатку князь не вôдповѣдае за свои дѣла. Но за те князь мае деякi обовязки, котрi вяжуть ему руки, а де его пôддaнi мають вôльный выбôръ. Н. пр. кождый Болгаринъ може змѣнити не тôлько свою вѣру, але й народнôсть, мѣжь тымъ князь мусить все остатись народности болгарскои и не смѣе уходити за Нѣмця, Турка, Россiянина и т. д.

Въ цѣлôмъ краю пануе зъ причины проекту змѣны того параґрафу велике здивованье и незадоволенье. Всѣ чують ся оскорбленими въ своихъ религiйныхъ чувствахъ. Кождый Болгаринъ величае ся тымъ, що его православна вѣра спасла болгарску нацiональнôсть, то-жь и дорожить нимъ до нинѣ. Але всѣ также знають, що цѣлу сю исторiю выкликала католицка ревнôсть матери князя, Климентины, котра мабуть волѣла бы бачити сына позбавленого короны, нѣжь щобы вôдрѣкъ ся католицизму.

Драганъ.

Ц. к. редакторъ о справѣ тучапскôй.

По звѣстнôмъ нашимъ читателямъ порѣшеню справы тучапскои конґреґацiею de propaganda fide, котрои начальникомъ есть, якъ вѣдомо, Полякъ кардиналъ Ледоховскiй, — озвавъ ся въ формѣ полемики зъ „Дѣломъ“, редакторъ урядовои Gazet ы въ рускôмъ додатку до тои-жь ґазеты, въ „Народнôй Часописи“. Позаякъ же и ц. к. редакторъ певно не говорить самъ про себе, а выказуе гадку тыхъ кругôвъ, котрымъ служать, длятого цѣкаво буде нашимъ читателямъ почути въ тôй справѣ гадку „зъ-пôдъ кавокъ“. Вступна статья у вчерашнôмъ нумерѣ „Народнои Часописи“ звучить дословно ось-якъ:

Недавно тому принесло „Дѣло“ на око нѣбы-то вельми сензацiйну вѣсть, що Его Свѣтôсть папа римскiй рѣшивъ спôръ тучапскiй на некористь руско-католицкого обряду и додало до неи на-разѣ такiй короткiй комен-

тарь: „Тучапяне вже латинники!... Руско католицка церковь, знищена въ Россіи въ користь православія, тратить теперь въ Галичинѣ цѣлу одну парохію въ користь церкви латиньскои... Переломъ зроблено... Що то буде дальше ?!...“

Що то буде дальше? — спытаемо и мы, — коли политики „Дѣла“ и имъ подобнй будуть и дальше такъ[!] поступати, якъ поступають досн? коли не перестануть робити закалоту[!] запутуваньемъ[?] засадничихъ понятій и неоправдывымъ[?] представлюваньемъ фактичного стану рѣчей та неоправдаными[?] жалями? Чи такимъ поступованьемъ принесе „Дѣло“ и его политики хосенъ справѣ, котрои боронить? Справа тучанска вела ся вже вѣдъ довшого часу и конець ей бувъ очевидный [sic!], тому мы въ нѣй и не забирали доси голосу. Живемо прецѣ въ конституційнѣй державѣ, въ котрѣй законна змѣна вѣроисповѣдания есть кождому [?] дозволена. Коли отже Тучапяне заявили охоту перейти на латиньскій обрядъ, и зробили се законно, то хиба-жь для нихъ треба було спасувати право, яке прислугуе кождому [?] нашому горожанинови? Хиба може длятого, що такъ забагло ся „Дѣлу“ и его политикамъ? Атже то само „Дѣло“ не разъ голосить, що нашъ селянинъ дозрѣвъ уже достаточно, що може самъ рѣшати о собѣ и не потребуе нѣчиои опѣки, а то зараз забаглось ему якоись особливши опѣки для Тучапянъ, опѣки такои, котра бы нихъ ажь зробила вынятыми зъ-подъ права, котре имъ доси прислугувало.

„Дѣло“ сожалѣе надъ переходомъ Тучапянъ на обрядъ латиньскій и ось яке робить порѣвнанье: „Руска католицка церковь, знищена въ Россіи въ користь православія, тратить теперь въ Галичинѣ цѣлу одну парохію въ користь церкви латиньскои...“ Чи тутъ политикамъ зъ „Дѣла“ попуталисъ понятя, чи они нихъ умысно путають, щобы робити лишь заколотъ и сѣяти роздоръ? Якъ то? Чи въ понятю „Дѣла“ схизматицка, православна церковь а католицка латиньского обряду то все одно? Чи они стоять на рѣвни зъ собою? Або може греко-католицкій обрядъ стоить окремо самъ про себе по-за католицкою церквою, творить самъ для себе окрему церковь? А прецѣ Тучапяне, коли перейшли на латиньскій обрядъ, не перестали ще бути католиками. Хиба що може „Дѣлу“ було бы бѣльше сподобалось, наколи-бъ они були перейшли на протестантизмъ або стали безвѣрами, на що дѣйстно черезъ якійсь часъ заносило ся [?].

„Дѣло“ наже: „Переломъ зроблено...“ А хто жь его зробивъ? Чи Римъ, чи латиньскій клиръ, чи польска суспольность, на котрѣ то три чинники „Дѣло“ спихае вину въ обширнѣйшомъ коментари до згаданои справы. Певно, що були и мусѣли бути якійсь причины, за для котрыхъ Тучапяне перейшли на обрядъ латиньскій, але тѣ причины мусѣли сягати глубше, бо ажь въ переконаня и [!] совѣсть тыхъ людей, що рѣшили ся змѣнити обрядъ. Годѣ чей припустити, щобы на тыхъ людей мѣгъ бувъ хтось вѣдъ разу зробити такій вплывъ, такъ перемѣнити ихъ понятя, ихъ чувства релігійно-обрядовѣ, ихъ звычаѣ, щобы они — а було ихъ не одень анѣ не два люда — вѣдъ разу рѣшили ся змѣнити свій обрядъ. Нехай же „Дѣло“ не звалюе вины за сей фактъ анѣ на латиньскій клиръ анѣ на Полякивъ, а коли вже конче хоче шукати причинъ, нехай шукае ихъ глубше [?] а дойде певно до нашого результату. А прочимъ, яке становище мавъ занятн латиньскій клиръ супротивъ тучанскои справы, скоро вонъ уважае себе и есть католицкимъ? Тучапяне, захитанѣ [!] въ своихъ чувствахъ релігійно-обрядовыхъ, захитанѣ въ вѣрности для свого обряду, стали видатись на всѣ стороны, стали шукати пребѣжища навѣть тамъ, де не повинѣ були его шукати. Вже то само, що у декотрыхъ зъ нихъ хочь-бы лише зродила ся була гадка стати безвѣровсповѣдными, мусѣло заставити латиньскій клиръ звернути на то свою увагу. Коли не знаходивъ ся нѣхто, що бувъ бы въ силѣ и знавъ способъ, якъ сю справу користно для руского обряду полагодити — справа тучанска вела ся прецѣ дуже довго — то латиньскому клирови, зовсѣмъ природно, не оставалось нѣчого, якъ лишь альтернатива: або старати ся тыхъ, що того домагають ся, пригортати до себе, або полишати ихъ самымъ собѣ, нехай стають хочь-бы й безвѣрами [?] и своимъ примѣромъ деморалізують ще й другихъ, навѣть католиковъ латиньского обряду.

Дальше доказуе „Дѣло“, що справа тучанска пбдорвала конкордію. Намъ видить ся, що анѣ крихты [!]. Инша рѣчь була бы, коли бъ Тучапяне безъ вѣдомости и волѣ апостольского престола були перейшли на обрядъ латиньскій, а духовенство латиньске такъ само собѣ поступало супротивъ Тучапянъ. Але коли теперь дѣйстно Є. Св. папа римскій такъ рѣшивъ, якъ то „Дѣло“ подало — о чимъ доси бодай не маемо ще автентичнои вѣдомости, — то на що о тимъ богато говорити, на що богато розписувати ся? — Roma locuta — causa finita! Широкимъ розмазуваньемъ сеи справы и безпотрѣбными криками не змѣнить ся [!] справы, не принесесь нѣякого хосна греко-католицкому обрадови. А що буде дальше, коли „Дѣло“ и его политики не перестануть тымъ способомъ, якъ доси, воювати? — Нехай они самѣ надъ тымъ призадумують ся.

Справа тучанска мае деякѣ характеристичнѣ моменты, котрѣ повинятъ намъ въ де-чимъ ще й другу справу. Маемо тутъ на думцѣ меморіялъ депутація гр.-кат. духовенства перемыскои епархіи. Але о тимъ иншимъ разомъ.“

Хотяй судъ о сѣй фарисейскій путанинѣ редактора урядовои газеты зможе выробити собѣ самъ читатель, мы все таки не залишаемо додати до нея кильна слбвъ вѣдъ себе.

Попередъ всего констатуемо по разъ третій на сѣмъ мѣсяци, що справа тучанска вже Римомъ порѣшена. Авторъ статьѣ въ „Народнбй Часописи“ удае, що о тимъ ще не знае автентично, але вже зъ самого факту, що на решті урядово забрано голосъ въ тій справѣ и то въ такій способъ [Roma locuta — causa finita] свѣдчить, що справа вже порѣшена. Доки не була порѣшена, сферы урядовѣ не вѣдзывали ся.

Про фарисейскій замѣтъ „Дѣлу“, що мовь-то оно справою тучанскою робить „заколотъ“, „запутуе засадничѣ понятя“, „неправдиво представляе фактичный станъ рѣчей“ и т. д., нема що й говорити. „Дѣло“ въ справѣ тучанскбй констатувало и констатуе факты вѣдъ початку ажь до кбнця справы — и судъ свбй высказуе лишь на основѣ фактбвъ. Анѣ одного факту, невѣрно „Дѣломъ“ представленого, авторъ не наводить, бо й не мбгъ бы навести, — а натомѣсть самъ не чисвить ся въ фактами и цѣла его статья ажь капае не правдою.

Неправда, мовь-бы Тучапяне на серіо хотѣли стати протестантами або навѣть безвѣрами, — на те зовсѣмъ не заносило ся, отже й неправда, мовь бы то латиньске духовенство мусѣло ихъ ратувати, якъ и неправда, мовь бы въ справѣ тучанскбй грали ролю „переконання“ Тучапянъ. Факты говорять иначе. Факты говорять, що мѣжь парохомъ а парохіянами зайшли непорозумѣня що-до конкуренціи, а хотяй була можибсть таку справу полагодити безъ переходу парохіянъ на латиньство, то интригами доведено до того, що вже звѣстне.

Авторъ статьѣ въ „Народнбй Часописи“ высказуе замѣтнй слова: „Коли не знаходивъ ся нѣхто, що бувъ бы въ силѣ и знавъ способы, якъ сю справу корисно для руского обряду полагодити, то латиньскому клирови“ и т. д. Есть се очевидно докбръ епископови д-рови Пелешеви. Тутъ мимоволѣ насуваесь гадка: чи се случайно не аргументъ, запозиченый зъ мотивбвъ тои пропаганды, на котрои чолѣ стоить кард. Ледоховскій?...

На конець зб статьѣ въ „Народнбй Часописи“ годить ся пбдчеркнути те, що въ справѣ тучанскбй офіціозный авторъ ставить ся на становище великого конституційного ліберала. „Кождому вбльно“ змѣнити вѣру... и т. д. Мы всюда при словѣ „кождому“ додали знакъ запытання, а мали при тбмъ на гадцѣ навѣть не Галичани, але тѣ урядовѣ акты, друковани недавно въ „Дѣлѣ“, котрыми ц. к. староства и намѣстництво переходъ одинцямъ зъ обряду греко-кат. на латиньскій дозволяли, але зъ латиньского на греко католицкій не дозволяли! Не вже-жь офіціозный авторъ на серіо думае, що коли-бъ Тучапяне були латинниками, допущено бы до того, щобъ они стали грекокатоликами?

Взагалѣ оборона справы тучанскои въ „Народнбй Часописи“ есть на скрбзь тенденційна и фарисейска, а цѣль тои оборони — пропагувати справу тучанску... А прецѣнь въ такбй справѣ п. А. Креховецкій — если вже вѣякъ не хотѣвъ мовчати, повиненъ бувъ рѣчь трактувати бодай обективно... Але де нинѣ Русинамъ вымагати вѣдъ Поляковъ обективности?!

Фондъ вельфійскій.

Ще не притихли панамскій скандалы, и противно суть въ найбѣльшомъ розгарѣ, — а вже въ сусѣдній державѣ Франціи, въ Нѣмеччинѣ, мабуть выходять на яву такій самій скандалы, а може ще й бѣльшій, бо головну участь въ нихъ брало саме правительство нѣмецке, бувшій канцлеръ кн. Бісмаркъ. Справа йде о звѣстный фондъ вельфійскій.

Исторія того фонду звѣстна. Правительство пруске сконфіскувало майно гановерского короля Григорія. Майно доходило суммы кольнадесяти мілібнбвъ талярбвъ. Зъ того майна утворено т. зв. фондъ рептільный, уживаный черезъ кн. Бісмарка безъ одвѣчальности и здавания рахункбвъ для его политичныхъ цѣлей. Грошѣ зъ того фонду служили всемогучому канцлерови на всѣлякого рода коррупція: подкупловавъ журналістбвъ нѣмецкихъ и заграничныхъ, переводивъ выборы, дававъ платню шпіонамъ на дворахъ нѣмецкихъ князівъ и агентамъ провокаційнымъ межь соціялістами. Передъ двома рокама подносено публично тѣ коррупціи, а навѣть зроблено закидъ міністрови Беттіхерови, що взявъ зъ того фонду 300.000 марокъ. Справа прийшла до дісвусія въ парламентѣ и тогдѣ Бісмаркъ заявивъ, що не може дати нѣякихъ выясненъ, бо всѣ документы въ тбй справѣ попалени. Наслѣдникъ Бісмарка гр. Каприві позбувъ ся того фонду въ той способъ, що звернувъ наслѣдникамъ короля гановерского, кн. Кемберландскому сконфіскованє майно, а въ замѣну дбставъ зобовязанье, що наслѣдники зрѣкаютъ ся на завсѣгды претенсій до гановерского престола.

Однакъ згадане высше заявленье Бісмарка, що всѣ документы що-до грошей зъ рептільного фонду попалилась, показало ся неправдиве. Новорбчне число соціялістичного органу Vorwärts помѣстило статью вѣдъ заг.: Hundert Quittungen des Welfenfonds и выказало въ нѣй фактами, куды роздавались грошѣ зъ вельфійского фонду. Вправдѣ не подано на разъ повныхъ именъ, лишь деякуды початковѣ буквы прозвищъ, але долучена характеристика вповнѣ вбдповѣдае дѣйстности и надае цѣлбй справѣ знаки автентичности. Зъ статьѣ выходить, що на коррупцію выдано зъ вельфійского фонду загаломъ 1,750.000 марокъ, що пбдкуплювано людей всѣлякихъ категорій, вѣдъ найвысшихъ достойниковъ до простыхъ шпіонбвъ и агентбвъ провокаційныхъ. Статистика спеціяльна выказуе, що брали грошѣ: 10 высокихъ достойниковъ, 7 генераловъ, 2 губернаторы, 11 комендантбвъ, 2 судьѣ, 9 газетъ, 24 послбвъ, 9 высшихъ урядниковъ, 7 лѣнарѣвъ, 2 священики, 2 поліційнѣ урядники, 12 агентбвъ провокаційныхъ и 2 шпіоны.

Квіты походять вбдъ 1868 до 1890 р. Послы брали по 2 и 3 тысячѣ за голосованье у важныхъ справахъ, одинъ ліберадъ дбставъ 4.000 марокъ, и одинъ юнкеръ продавъ свбй голосъ ажь за 10 000 марокъ. Вбдтакъ одна графиня Д. и друга высока дама, котрои мужь служивъ на дворѣ поуснбмъ, брали грубѣ грошѣ за шпіонство. Дуже цѣнавѣ три квіты, выставлени двома льокаями пок. короля баварского Людвіка II., одинъ взявъ 35.000 а другій 30 000 марокъ; третій квітъ на 10.000 походить вбдъ урядника зъ прибочнои канцелярии баварского короля, а задача его урядника була, копіювати приватнѣ листы короля и вбдсылати ихъ Бісмаркови. Платню зъ рептільного фонду брали навѣть такій люде, якъ одинъ войсковый аташе чужостороннои держави. Навѣть въ нѣмецкбй арміи були шпіоны, котрій слали Бісмаркови доносы на своихъ наставникбвъ.

Публікація соціялістичнаго органу выкликала велике вражѣнье. Ліберальнѣ газеты заявили, що те все чиста выдумка, коли не подано именъ; натомѣсть инши газеты, якъ Vossische Ztg. есть того гадки, що се правда. На кождый способъ проводирямъ соціялістбвъ повелось, бо дуже скомпромітували свого давного ворога. Даний про сей фондъ вельфійскій выйшли зъ Швайцарии, бо вбдъ давна писали газеты, що въ Швайцарии одна особа мае въ своихъ рукахъ дуже важній документы.

Зъ глухого кутика бѣдной Галичини.

Случайно попалось менѣ въ руку число 97 „Дѣла“ ще зъ 30 цвѣтня [12 мая] с. р. Я передплачую и читаю дуже правильно „Дѣло“, але моя знанье таке, що за для рбзныхъ занять нераз и по кільна тыжднѣвъ або — якъ у лѣтѣ — и кілька мѣсяцѣвъ не буваю дома и читати „Дѣла“ не можу, а въ такбмъ выпадку мои домашнѣ складають нечитанѣ числа, абы я у довгій зимовій вечеры мбгъ ихъ прочитати и такъ доповнити звязь найновѣйшихъ подій зъ часбвъ, зъ котрыхъ жаемо. Такъ стало ся и зъ 97-нымъ числомъ „Дѣла“, котре читаючи, довѣдавъ ся я зъ новинокъ про початокъ тучанскои аферы. Допись походить вбдъ самого тучанского душпастыря, отже заслугуе вповнѣ на вѣру.

Я, знаючи нашъ добродушный але темный людъ и чинники, котрій на него великій вплывъ маютъ, — и то знаючи все те дуже добре, — догадувавъ ся вбдъ разу правдивои початковои причины аферы, а що у насъ такихъ Тучапъ дуже много, а при поступаючбмъ убожѣню нашого народу а упертости чинникбвъ, маючихъ вплывъ на него, чимъ дальше въ будучности буде чимъ разъ бѣльше, — то уважаю въ интересѣ нашои суспольности за конечно потрѣбне, тую причину прилюдно повяснити, вплывовѣ сферы остерегти, абы могли завчасу лиху зарадити, а Свѣтлу Редакціи прошу о ласкаве умѣщенье моихъ увагъ въ „Дѣлѣ“:

Для коротности обмежу ся лишь на поясненье четырохъ точокъ зъ згаданои дописи. И такъ:

1) Тучапскій душпастырь нарѣкае на то, що „маемо много непрошеныхъ опѣкунбвъ“. По моѣй гадцѣ, а се буду старатись выказати цѣлою моею допісю, мы повинни нашъ народъ провадити такъ, абы вбнъ непрошеныхъ опѣкунбвъ не слухавъ, лишь абы йшовъ за голосомъ тыхъ опѣкунбвъ, котрыхъ ему даютъ уставы и законы церковнѣ и державнѣ.

2) Дальше пише ся въ згаданбй допися: „Переводить ся лише конкуренція на выбудованье нового дому для пароха въ Островѣ, на котру то цѣль комітетъ парохіяльный зъ Острова и Тучапъ рѣшивъ добровбльно дати 5.000 зр., крбмъ того 200 зр. на кирияцю, 240 зр. на парканъ и що треба [*бо всего того очевидно ще за мало. Прим Дописув.*] на плины и комісіи..“

Приглядаемо ся близше тому „добровбльному рѣшенію“ комітету парохіяльного, абы парохіяне дали: 5.000 зр. + 200 зр. + 240 зр. + „що треба“, т. в. певно бѣльше нѣжь 5 500 зр.

Насампередъ комітетъ ухваливъ свое „добровбльне рѣшенье“ неправно, бо не мае права накладати матеріяльнѣ тягары на парохіянъ. По мысли устовы конкуренційнои зъ дня 15 серпня 1866 року [В. з. кр. ч. 28], котра при будовахъ и въ справѣ заспокоеня нашихъ потребъ приходскихъ въ нашбмъ краю есть мѣродатною и обовязуючою, комітетъ мае лишь обовязокъ и право признати потребу якоись будови або якого иншого выдатку и повѣдомити о тимъ черезъ Ординаріятъ повѣтову власть політичну, а тая скликуе стороны конкуруючій, т. в. пароха, патрона, настоятеля обшару дворского и повномочниковъ парохіянъ, котрыхъ парохіяне кождои політичнои громады, належачои до прихода, спеціяльно на кождый выпадокъ бѣльшостію голосбвъ по одному зъ одной громады выбираютъ. Доперва тій чинники при розправѣ, при котрбй интервенію и власть політична, ухвалюютъ: чи будуть що будувати и якъ будувати? якій маютъ бути кошты тои будовы и якъ они маютъ бути заплачени? На пбдставѣ тои ухвалы выдае власть політична ореченье, вбдъ котрого можна рекурсувати и на котре, если оно стане ся правосильнымъ, позвалясь політична екзекуція. Если стороны конкуруючій всѣ грошѣ и взагалѣ всѣ средства зложать, тогдѣ ажь занимае ся переведеньемъ будовы або заспокоеньемъ иншои якои потребы приходскои комітетъ парохіяльный, котрый есть лише органомъ выконуючимъ сторбнъ конкуруючихъ и не смѣе робити нѣчого бѣльше, лишь то, що ему стороны конкуруючій поручать.

При такбмъ поступованю, котре въ нашбмъ краю есть едино легальне, остерегаютъ парохіяне бодай ось-такій користи: По перше: Парохіяне знаютъ, о що ходить, и коли выбираютъ свого повномочника, можуть ему дати информацію: чи и якого бажаютъ будынку або иншои престаціи? чи въ готбвцѣ, чи въ натурѣ, чи наразъ, чи ратами и въ якбмъ речевцѣ? Друга користь була бы тая, що до такои розправы взывае ся и патрона и зверхнина обшару дворского, и тій мусять припадаючу на нихъ часть коштбвъ к престаціи сплатити, хочь-бы й не хотѣли, бо при розправѣ можуть бути переголосовани другими сторонами конкуруючими. Третя користь, — и то при обставинахъ, въ якихъ нашъ людъ и нашъ край остае, може найбѣльша, — була бы тая, що власть політична веде надзбръ надъ цѣлою справою и при надужитяхъ всякого рода есть кому винныхъ потягнути до одвѣчальности, а покривдженыхъ вбдъ кривды оборонити.

Зб всего тутъ сказаного легко можна догадати ся, на якій некорысти и страты выставляе ся парохіянъ, если комітетъ [и священникъ, котрый есть постбйнымъ вірильнымъ членомъ комітету] сего поступованя не придержуесь, або если, — якъ сказано въ згаданбй допися — „комітетъ добровбльно рѣшае“ дати кбльна тысячь зр.) Въ такбмъ выпадку робить ся все безъ вѣдомости и згоды парохіянъ, о престаціяхъ и то дуже великихъ рѣшаютъ люде, котрій або нѣякихъ тягарбвъ не поносять, або вбдъ тыхъ тягарбвъ легко можуть ся увбльнити, — бо-жь репартованье и стяганье датбвъ грошевыхъ переводать ся безъ всякои контролѣ або надзору компетентныхъ властей. — тягары тій накладають ся людьми, котрій стягнеными грбшми самій орудують и завсѣгды волять бѣльше мата до орудуваня, и въ тои причины легко повяснити тую появу, що матадоры сѣльскій такій „добровбльній рѣшеня комітету“ видять дуже радо, бо-жь они тыми грбшми маніпулюють, — а до всего того накладае ся звычайно на парохіянъ тягаръ надмѣрно и непотрѣбно великій: разъ длятого, абы ббльше грошей було до маніпуляціи, а по друге й длятого, бо въ случаю „добровбльного рѣшеня“ комітету, на котре екзекуція нема, певне нѣ патронъ, нѣ обшаръ дворскій нѣчого не дасть, отже парохіяне въ случаю такои „добровбльности“ мусять платити такожь за патрона и за обшаръ дворскій. А коли ще увзглядниемо и те: якъ нашій сѣльскій урядники стягаютъ всякій грошевій датки, то певне мусимо признати, що таке „добровбльне рѣшенье“ комітету есть нещастьемъ на нашихъ непорадныхъ селянъ.

Вже способъ розрахованя всѣхъ потребъ въ згаданбй допися ясно доказуе все тутъ сказане. Стоить тамъ: „5000 зр. на дбмъ, 200 зр. на кирияцю, 240 зр. на парканъ, и ще на все, що треба на плины и комісіи“, — то значить: „мы й самі ще не знаемо, кбльно ще буде треба; се вже потому вамъ скажемо, бо може покажесь яка непередвиджена потреба...“ и такъ in dulce infinitum. Комторису ще не выготовлено, отже ажь по заплаченю сеи квоты може покаже ся, що всѣхъ тыхъ „добровбльно“ принятыхъ грошей ще за мало ба ще й зъ будынкомъ, який буде скбнченый, може всяко стати ся, [пригадаймо собѣ пригоду въ Манастирискахъ, якъ завалилась нова церковь зъ твердого матеріялу]. Владае въ очи, чому преліміную ся якійсь выдатокъ „на комісіи“ [in plurali] и чому не „на [одну] комісію“, разъ длятого, бо если вже все порѣшено „добровбльно“, то на що-жь ще „комісіа“ — т. в. розправы конкуренційнои, при котрбй интервенію комісарь правительственный, — а если вже треба комісіи, то чому ажь кблькохъ комісій? чому одной за мало? такъ такій справы всюды переводить лише одна комісія!

Зб всего того видно ясно, що не було огляду на miseram contribuentem plebem, а за тымъ нбйшло, що до тои plebs пбдсунулись — опѣкуны непрошеній.

Поминувши питанье: чи для пароха треба було такого коштовного будынку „зъ твердого матеріялу“, котрый бы вымагавъ бѣльше якъ 5.500 зр. коштy, подумаймо лише троха: який то тягаръ спадае при такбй „добровбльнбй“ роботѣ на парохіянъ, а переснѣдчимо ся що то тягаръ не такъ легкій. Не знаемо, кблько платять сталыхъ податкбвъ обѣ громады рустикальнѣ Острбва и Тучапы, конкуруючій до парохіи острбвскои, але posito, що платять скбльконесть досыть высову 2000 зр., — то въ такомъ случаю накладае ся на нихъ около 300% додатку до податкбвъ, то значить всѣ тягары грошевій пбдоймають ся [рахуючи й самі податкы] до почвбрнои высоты. А той тягаръ есть для контрібуентбвъ прикрѣйшій именно тымъ, що не розділюесь и не стягае ся въ легальный способъ и нѣхто не журить ся, якъ тымъ грошемъ завѣдувати. Най бы всѣ члены „комітету острбвского и тучапского“ [зъ котрыхъ послѣдный, мимоходомъ сказавши, есть нелегальный, бо устава знае лишь одинъ комітетъ на одну парохію] призадумали ся надъ тымъ, якъ бы то имъ самымъ було, если-бы всѣ ихъ грошевѣ тягары наразъ стали ся чотири разбвъ бѣльшими? Кбльке то борбы коштуе въ нашихъ высокихъ репрезентаційныхъ тѣлахъ [якъ сеймъ и рада державна], коли мае ся наложити кбльканацять або кбльнадесять процентовый додатокъ до податкбвъ? — и то переводять люде правомъ покликанѣ и розумѣючій уставы, — а въ нашихъ комітетахъ люде право и уставы дуже мало або й зовсѣмъ не розумѣючій и не покликанѣ накладаютъ кблькасотъ-процентовѣ додатки до податкбвъ, котрыхъ потреба не доказана и вбдъ котрыхъ они самі звычайно ухилюють ся...

При читаню сихъ ухвалъ певне подумаютъ собѣ многій: А прецѣнь платять парохіяне такій высовій датки хочь не обовязанѣ! Платять, бо не розумѣють того, и имъ, темнымъ селянамъ, нема що давувати ся, если часомъ и ихъ священникъ тои самои уставы також не розумѣе. Але-жь въ другои сторони выходить, якъ бачимо въ сѣмъ выпадку, и таке, що непрошеній опѣкуны пбдсуваютъ ся до селянъ и нелегальность вызискуютъ въ зовсѣмъ иншбмъ напрямѣ.

Може також бути, — подумають читателѣ, — що все въ згаданѣй допискѣ хибно представлене и описане, а въ дѣйстности все стало ся легально и пѣсля уставы. Така евентуальность есть для мене неимовѣрна, бо коли-бъ переводила ся легальна розправа конкуренційна, не було бы мовы о неозначеных выдаткахъ на „все, що треба“, але всѣ выдатки були бы дуже точно означенѣ цѣфрами и засумованѣ. Але хочь бы й такъ дѣйство було, то все-таки можна сказати, що парохія Острѣвъ и прилученѣ Тучапы таки не мали такого прошеного опѣкуна, котрый бы имъ сю справу бувъ пояснивъ и по можности, — яка не була выключена, — уленшивъ. Чигаючѣ на такѣ нагды опѣкуны непрошенѣ вмѣшали ся въ дѣло и нелегально повели — звѣстно якими дорогами... (*Конець буде*).

Дописи „Дѣла“.

Зъ Тернополя.

[Передступний роботы до засновання мѣского шпиталю.]

Чи Тернопѣль буде мати мѣский шпиталь? — отсе питанье, на котре доси нѣхто не въ силѣ вѣдповѣсти, хочь передступнѣ роботы до заснованя такого шпиталю зачались. Починъ до тои справы давъ законъ краевый, котрый наказуе деякимъ мѣстамъ выставити мѣскѣ шпиталѣ, тежь и Тернопѣль, хочь не хочь, мусѣвъ призадуматись надъ тою справою. Кажу: хочь не хочь, не длятого, мовь бы Тернопѣль не розумѣвъ хосенности згаданого закона, але длятого, що Тернополеви выдавалось до сеи поры, мовь бы мавъ того рода заведенье санітарне. Въ Тернополи есть шпиталь краевый, и хочь въ неодномъ не вѣдповѣдае вымогамъ санітарнымъ, все таки годѣ было, щобы выдѣлъ краевый забольнивъ мѣсто Тернопѣль вѣдъ обовязку будовы мѣского шпиталю. И такъ то прийшло, що рада мѣска зачала надъ сею справою радити.

Рада мѣска выбрала зъ-помѣжь себе комісію, щобы вышукала вѣдповѣднє мѣсце пѣдъ шпиталь и здала справоздане радѣ. Выглядно мѣсце, угоджено, закуплено и припоручено инжінірови мѣскому выготовити на будынокъ плянъ, котрый вѣдповѣдавъ бы вымогамъ закона. Планъ выготовлено, рада мѣска одобрила якъ мѣсце такъ и планъ, та предложила выдѣлови краевому до затвердженя. Выдѣлъ краевый затвердивъ и вѣдступивъ усе бувшѣй радѣ мѣскѣй до дальшого урядованя. Отсе дальше урядованье нарѣбило всего клопоту.

Рада мѣска предложила акты староству. Справу вѣддано фізикови, яко своему органови санітарному, щобы оглянувъ мѣсце и предложенный планъ. Ц. к. фізикъ оглянувши мѣсце и переглянувши планъ, найшовъ одно и друге невѣдповѣднымъ. Планъ бувъ невѣдповѣдный, бо шпиталь, якого вымагае законъ, повиненъ мати мѣсця що найменше на сто ложокъ. Пѣсля сего реферату староство не приняло до вѣдомости зарядженя рады мѣскои и цѣла справа оперла ся о намѣстництво. Намѣстництво затвердило ореченье староства.

Мимо того ведуть ся теперь переговоры въ тѣй справѣ мѣжь выдѣломъ краевымъ а намѣстництвомъ. Чи здадуть ся на що тѣ переговоры, не знати, але намъ здае ся, що если планъ не вѣдповѣдае вымогамъ закона, то й переговоры нѣчого не вдѣють.

Коли стане на рѣшенью намѣстництва, чого и надѣятись можна, то цѣла справа вѣдбѣсь на мѣстѣ. За мѣсце заплачено 2500 зр., а коли прийшло бы его вѣдпродати, то якъ кажуть, не зрузумась бы й трета часть. Характеристичне й се, що рада мѣска мала на своѣмъ чолѣ бурмістра д ра Кузьмановского, адвоката. вѣдтакъ выдѣлъ краевый затвердивъ операты инжінѣра, — а прецѣ все те пѣйшло мышамъ на снѣданье, позаякъ показала ся всюды несвѣдомѣсть вымогъ закона. Хто знае, а може тому всему виноватый шпиталь краевый на котрый глядѣло мѣсто такъ довгѣ лѣта и гадаю, що се взорець санітарныхъ институцій..

Не-Дністровець.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Цѣсарь санкціонувавъ законъ, ухвалены на послѣднѣй сесіи галицкого сойму, пѣсля котрого вѣльно выдѣлови повѣтовому въ Перемышлянахъ затягнути позичку въ сумѣ 10 000 зр.

Пѣсля Pol. Corr., цѣсарь доконае торжество вложеня кардинальскихъ баретѣвъ на голову нунція вѣденьского Галімбертіого въ послѣдныхъ двохъ сѣчня, а на голову примаса Васаріого въ першихъ двохъ лютого въ Будапештѣ. Оба тѣ достойники одержать гѣдность кардинальску на консисторіи, котра вѣдбуде ся 15 сѣчня.

Вѣнчанье архикняжны Маргареты Софіи, доньки архикнязя Карола Людвика, зъ княземъ Альбрехтомъ Віртемберґскимъ вѣдбуде ся дня 24 н. ст. сѣчня.

Въ персоналѣ австро угорскои дипльоматіи наступили послѣдными днями ось ѣ змѣны: Почетный радникъ легаційный ґр. Гогенварт перенесеный зъ Монахіи до Петербурга, а на его мѣсце прийшовъ маркґр. Паллавічіні зъ Бѣлграду; секретарь легаційный бар. Маккіо зъ Петербурга перейшовъ до Бѣлграду; перемѣнено секретарѣвъ легаційныхъ: бар. Штернена и ґр. Сечена, першого до Букарешту а другого до Дрезна, та бар. Ріттера и ґр. Коронініого, першого до Копенгаґи а другого до Брукселѣ.

Львѣвска газета урядова помѣстила тану приватну телеґраму про програму для бѣльшости парляментарнои. Всѣ вѣсти про змѣстъ сеи програмы се пустѣ комбінацій. Програму удержуесь доси въ якъ найбѣльшѣй тайнѣ, а буде подана до вѣдомости проводирямъ трехъ сторонництвъ тогдѣ, коли прибудуть до Вѣдня, та ажь опѣсля буде сейчасъ оповѣщена. Програма буде найперше обговорена окремо зъ кождымъ сторонництвомъ, а вѣдтакъ наступить спѣльна конференція.

Выборы въ Надьлянѣ, при котрыхъ перепавъ угорскій міністеръ справъ внутрѣшныхъ Гіеронімі, выликнали велику сенсацію. Вѣдъ 28 лѣтъ се першій случай, щобы въ Угорщинѣ перепавъ міністеръ, а ся подія тымъ важнѣйша, що перепавъ міністеръ справъ внутрѣшныхъ. Противный кандидатъ, арадскій адвокатъ Мілянъ дѣставъ 830 а міністеръ лишь 578 голосѣвъ. Скрайна лѣвиця розвинула сильну агітацію за своимъ кандидатомъ и Ествешь державъ промову до выборцѣвъ, а міністеръ не мавъ часу явитись передъ выборцями. При послѣднихъ выборахъ въ лютѣмъ с. р. правительственный комісарь Шель побѣдивъ Мілена, а теперь перепавъ міністеръ. Зъ тои подѣї не ворожать цѣлому кабінетови Векерля довгого вѣку.

Угорскому президентови міністрѣвъ сила дало сторонництво ліберальне новорѣчнѣ желания, и высказавши довѣрье до шефа кабінету, поклало головну вагу на потребу удержания тридержавного союза. Д-ръ Векерле вѣдповѣдаючи заявивъ, що правительство стоить непохитно на основѣ своеи програмы и вяже зъ нею свою цѣлу репутацію політичну. Правительство полагодить церковно політичнѣ квестіи, удержить безъ змазы національный характеръ мадярскои державы и буде старати ся захеватн и дальше въ заграничными державами добрѣ вѣдносины монархіи, котрѣ скрѣпили ся въ наслѣдокъ заключеня новыхъ договорѣвъ торговельныхъ, а заразомъ утримати теперѣшный мирный станъ рѣчей. Можна надѣятн ся, закѣнчивъ д ръ Векерле, що удасть ся ще бѣльше сконсолідувати матеріяльне положенье краю, управильнити вѣдносины фінансовѣ и кредитовѣ, та перевести реформу внутрѣшнои адміністрацій.

Спеціальна комісія, выбрана для управильненя майоратѣвъ, зачала свою дѣяльность не лишь вѣдъ майоратѣвъ шляхты, але такожь звернула увагу на меншу посѣлость и загадала, за-дла реформы селяньскихъ наслѣдствъ, поставити конкретнѣ внесеня на установленье селяньскихъ майоратѣвъ.

Въ Томску въ Сибірѣ истнуе університетъ, але показало ся, що Сибірійцѣ волять удавати ся на університеты въ Россіи, зъ-вѣдки выносять надто вольнодумнѣ идеѣ. Щобы-жь томскій університетъ не лишивъ ся безъ слухателѣвъ, міністерство просвѣты зарадило, що абітурієнты сибірскихъ гімназій не смѣють бути принятѣ пѣдъ нѣякимъ услѣвемъ на медичнѣ факультеты россійскихъ університетѣвъ. Рѣвнежь и инши студенты, котрѣ студіюють на університетахъ фільольоґію або якѣй иншѣй науки, не смѣють переписуватись на медицину.

Цѣсарь Вільгельмъ выѣде дня 8 сѣчня до Зіґмарінґенъ на вѣнчанье румунського наслѣдника престолу зъ княгинею Маріею единбурґскою та задержить ся тамъ до 10 сѣчня.

Сторонництво центрумъ нѣмецкого парляменту потерпѣло значну страту, бо дня 31 гоудая померъ проводирь того сторонництва Францъ Райхеншперґеръ въ 73 бмъ роцѣ житя.

НОВИНКИ.

— **Управа комнаты до снѣданя въ „Народнѣй Торговли“** просить насъ оповѣстити, що почавши вѣдъ нинѣ отворила лѣсту для тыхъ Вп. пп., котрѣ не маючи у Львовѣ родины, хотѣли бы спожити вечерю на Св. вечеръ въ комнатахъ торговлѣ. Абонаменґъ на вечерю выносить 2 зр. безъ напиткѣвъ. Зголошуватись треба до четверга зъ рана.

— **Выборы до рады повѣтовои** зъ ґрупы громадъ сѣльскихъ въ Теребовли, розписанѣ попередно на на день 17 н. ст. сѣчня перенесло намѣстництво день 16 н. ст. сѣчня, а то зъ причины, що 17 сѣчня припадае навечерѣ Богоявленія Господного. Речинець выборѣвъ зъ ґрунъ иншихъ полишае ся незмѣненый.

— **Стіпендіи.** На вчерашнѣмъ ad hoc скликанѣмъ засѣданю роздавъ выдѣлъ краевый стіпендіи у ученикамъ школъ публичныхъ, почавши вѣдъ року 1892/3. Зъ Русинѣвъ одержали: Володимиръ Гладиловичь, студентъ IV. року правъ 210 зр. зъ фундаціи Головиньского, Теофіль Миронъ Ясеницкій ст. IV року правъ 210 зр. зъ фундаціи Потоцкого, Ант. Старецкій ст. IV. р. правъ 157 зр. 50 кр. зъ фундаціи Головиньского, Юл. Величко ст. I р. правъ 157 зр. 50 кр. зъ фундаціи Головиньского, Іосафатъ Петрикъ ст. IV р. фільософіи 200 зр. зъ фундаціи Вас. Товарницкого, Евст. Макарушка ст. III р. фільософіи 200 зр. зъ фундаціи Вас. Товарницкого, Конст. Грушкевичь ст. II р. фільософіи 157 зр. 50 кр. зъ фундаціи Головиньского и Філ. Колеса ст. I р. фізьософіи 157 зр. 50 кр. зъ фундаціи Головиньского. Всѣ тѣ надѣлений суть студентами львѣвского університету. Въ ґімназіяхъ одержали стипендіи: въ рускои ґімназіи: Володим. Брилиньскій, уч. I клясы фамілійну стіпендію зъ фундаціи Ладуньского въ высотѣ 40 дукатѣвъ голяндскихъ и 30 зр., Ив. Цѣпановскій уч. VIII кл. 157 зр. 50 кр. зъ фундаціи Головинского, Ром. Стефановичь уч. VI кл. 157 зр. 50 кр. зъ фундаціи Головиньского и Мих. Тесля уч. VIII кл. 157 зр. 50 кр. зъ фундаціи Головиньского; дальше въ рускихъ паралельныхъ клясахъ въ Перемышли: Мих. Серенько уч. II клясы 85 зр. зъ фундаціи Фел. Скибиньского и вкѣнци въ ґімназіи золочѣвскѣй Ант. Лукіяновичь 157 зр. 50 кр. зъ фундаціи Головиньского. — Всѣхъ поданъ о стіпендіи внесено въ сѣмъ роцѣ до выдѣлу краевого 2.121.

— **Почетне горожаньство** надала рада мѣска въ Добромили комісареви тамошнего староства Станиславови Пашкудзкому.

— **Зъ Станиславова пишуть намъ:** Тутешна семинарія учительска стратила черезъ смерть двохъ ученикѣвъ Русинѣвъ: Головиньскій Омелянъ зъ III го року, проживши 21 лѣтъ, померъ въ Станиславовѣ наглою смертію зъ катару жолудкового. Покѣйный бувъ сыномъ селянина зъ Старого Лисця. — Другій Кулешаръ Дмитро зъ I-го року, проживши 19 лѣтъ, померъ въ Старыхъ Кутахъ, де довшій часъ лѣчивъ ся. Покѣйный, выйшовши зъ народу, бувъ цѣлою душею щирымъ другомъ тогожь народу.

— **Уступленье проф. Черкавского зъ університету.** Дня 31 н. ст грудня почтивъ університетъ львѣвскій уступаючого зъ катедры фільософіи професора Евсевія Черкавского, высылаючи до него двѣ депутаціи: одну вѣдъ сенату а другу вѣдъ выдѣлу фільософічного. На дотычну промову ректора вѣдповѣвъ проф. Черкавскій, що цѣле своѣ житье трудивъ ся для польскои идеи народнои и що въ тѣмъ напрямѣ старавъ ся выховувати й молодѣжь.

— **Про рися,** застрѣленого посломъ Барабашемъ въ Богородчанахъ старыхъ, одержуемо отсе письмо: Сусѣдъ п. Барабаша оповѣдавъ намъ: „Того рися, сплячого на стодолѣ посла Барабаша, побачили люде рано, коли п. Барабашь бувъ уже въ церквѣ. Людей насходило ся дуже много и збудили рися. Вонъ ставъ на причолокъ на стодолѣ [на гребени] и страшно гаркотѣвъ до людей. Завбольшки бувъ такій, якъ старый песъ гончій. Прибѣгли й стрѣльцѣ наши, але бояли ся стрѣляти, щобъ не запалити стодолы. Ажь дали знати п. Барабашеви въ церквѣ и швидко рисеви конець зробили“. Зъ сего оповѣданя видко, що той звѣръ цѣлкомъ певно бувъ рись, а не котъ дикій, — якъ то гадала „Народня Часопись“, бо котъ дикій лишь трошка бѣльшій вѣдъ домашного кота. — При сѣй нагодѣ подаю вамъ ще за иншого рися: Було то зимою у велику снѣгову замѣть, якъ въ селѣ Петранцѣ въ Калущинѣ появивъ ся бувъ рись и вбивавъ гуси по селѣ. Ажь разъ въ бѣлый день зайшовъ вонъ на подвѣрье тамошного священика та й ѣсть гуску одну за другою. Тогдѣ п. Ис. Тк., сынъ цароха отворивъ сѣняный дверѣ та й зъ вѣдти его застрѣливъ Се дѣялось року 1871. Той рись здавсь тому прийшовъ до села, що черезъ заметы великій не могъ знайти поживы въ лѣсѣ. — Вкѣнци подаю до вѣдомости, що въ лисецкѣмъ лѣсѣ застрѣливъ сего мѣсяца лѣсничій п. Сляма великого рися [старого] и вѣдославъ его до ґр. Чакого, властителя сихъ добръ. Мѣсточко Лисець вѣддалене вѣдъ Станиславова на одну милю. — Просимо всѣхъ земляковъ, щобы въ интересѣ науки подавали до „Дѣла“ правдивѣ и точнѣ вѣдомости за сего дивного звѣра. — *Н Н.*

— **Крадежъ.** Зъ Перемышля доносять, що тамъ послѣдными часами розпаношило ся дуже злодѣйство. Навѣть урядники судовѣ не суть безпечнѣ передъ злодѣями, бо напр. судьи Ж. украдено въ бюра сурдутъ. Въ ночи зновъ зъ понедѣлка на второкъ здоймлено зъ трафіки коло моста цѣсарского орла. таки зъ передъ очей поліціянтѣвъ, котрѣ по тѣй улици переходять ся.

— **Фундація бар. Гірша для Галичины и Буковины.** Дня 28 н. ст. грудня вѣдбула куратория сеи фундаціи засѣданье, на котрѣмъ здавано справу зъ дотеперѣшнои ей дѣяльности. Куратория рѣшила — якъ мы вже писали — постарати ся о право публичности для своихъ школъ. Школъ сихъ було минувшого року 9, двѣ школы вечѣрнѣ и одна школа ремѣсничa въ Краковѣ. Въ осени сего року отворено зновъ 9 народныхъ школъ, а то: въ Городенцѣ, Гвѣздци, Монастирискахъ, Сасовѣ, Зборовѣ, Мѣлци, Бжеску, Вишничи и Розвадовѣ. Взагалѣ удержуе фундація въ Галичинѣ 27 заведень науковыхъ: 18 школъ народныхъ, 5 школъ вечѣрныхъ, 2 огородцѣ фреблѣвскій, одну школу ремѣсничу и одну промыслову. Школу вечѣрну для дорослыхъ отворено въ надолистѣ въ Ряшевѣ. Фреквенція школъ Гіршовскихъ въ Галичинѣ пѣдносла ся въ сѣмъ роцѣ о близько 500 ученикѣвъ, такъ що теперь ходить до нихъ около 3300 дѣтей безъ рѣзницѣ вѣроисповѣданя, бо и христіяньскѣ дѣти ходять до тыхъ школъ, якъ н. пр. въ Хшановѣ, де куратория установила своимъ коштомъ посаду рим.кат. катихита. До краковскои школы ремѣсничои принято всѣхъ христіяньскихъ петентѣвъ и надѣлено ихъ стіпендіями мѣсячными по 6—8 зр. Дальше пѣдносить справоздане тактовне поведенье куратории, въ наслѣдокъ чого удало ся въ значнѣй мѣрѣ усунути неохоту до сихъ школъ середъ темныхъ масъ галацкого жидовства. Комісаремъ правительственнымъ въ куратории именовано д-ра Ев. Плажека. Крѣмъ того вступили до куратории д ръ Вит. Гавзнеръ на мѣсце перейшовшого до Львова директора Харкевича и адвокатъ д-ръ Штайнъ на мѣсце померлого президента Фірта. Въ сѣчни с. р. вѣдбуде ся въ куратории выборъ президента. На се мѣсце проектують выбрати промысловця Давида Гутмана.

— **Фальшивѣ десятки.** Передъ кѣлькома днями доносили мы, що у Вѣдни появили ся фальшивѣ банкноты десятиґульденовѣ. Фальсіфікаты тѣ можна легко пѣзнати по кѣлькохъ неправильностяхъ на мадярскѣй сторонѣ. И такъ замѣсть пѣдпису: Moser A, стоить на нихъ А. передъ назвыщемъ. Дальше великій моноґрамъ въ середнѣмъ поли на долинѣ звучать на правдивыхъ банкнотахъ: O. M. B., а на фальшованыхъ стоять тѣ самѣ буквы, що й на нѣмецкѣй, т. е. O. U. B. Крѣмъ тыхъ знакѣвъ суть ще и инши менша а всѣ на сторонѣ мадярскѣй.

— **Намѣрений самоубійства.** Вчера передъ полуднемъ стрѣливъ до себе зъ револьверу Адамъ Рудиньскій, 22-лѣтный дѣтарь судовый у Львовѣ. Куля застрягла въ черевѣ, длятого рана дуже тяжка и грозить смертію. Причиною самоубійства була нужда. — У Вѣдни намѣрявъ собѣ вѣдобрати житье офіціявъ міністерства скарбу Гартманъ Гартманъ замотаный въ справу дефравдациі Маґа, о чѣмъ мы доносили, и се було причиною намѣреного самоубійства.

— **Перший срѣбний корони угорскои** надѣйшли онодгы зъ монетарнѣ въ Кремници до міністерства скарбу въ Будапештѣ. Монетарня кремницка буде вѣдъ теперь доставляти що тыждня по 100.000 штукъ срѣбныхъ коронъ. Въ обѣгъ вѣйдуть срѣбнѣ корони на Угорщинѣ ажь въ мартѣ с. р.

— **Орґанізація артилеріи.** Цѣсарь санкціонувавъ провізоричнѣ розпорядженя дотыкаючѣ артилеріи крѣпостнои, котрѣ мають увѣйти въ житье дня 4 н. ст. сѣчня. Пѣсля новои орґанізаціи складае ся крѣпостна артилерія зъ 6 полкѣвъ и зъ 3 самостѣйныхъ баталіонѣвъ артилеріи крѣпостнои. Кождый полкъ мае свѣй штабъ полковый, полки вѣдъ 1—3 мають по 3 баталіоны а вѣдъ 4—6 по два. Такъ полки якъ и самостѣйнѣ баталіоны дѣлять ся на: штабъ 4 компаніи полковѣ, 1 кадру, компанію доповняючу, зъ котрои на случай мобілізаціи творять ся 1 компанія входяча въ складъ баталіону. Компаніи полевѣ артилеріи крѣпостнои мають числа вѣдъ 1—12, взглядно до 8, при самостѣйныхъ баталіонахъ вѣдъ 1—4, компаніи доповняючѣ (кадры) вѣдъ 1—3, взглядно до 2. Кожда компанія полева числить 98 людей и 4 офіцирѣвъ. На случай мобілізаціи будуть творити ся компаніи оборонѣ краевои и компаніи загального ополченя та будуть доданѣ до розпорядимости крѣпостнои артилеріи. Заразомъ розвязано розпорядженьемъ цѣсарскимъ зъ днемъ 1 н ст. сѣчня гѣрску батерію н-ръ 1 зъ 3 полку артилеріи, а кожда батерія гѣрска въ краяхъ окупованыхъ пѣдчасъ мира мае бути побѣльшена о 3 старшихъ и 3 молодшихъ канонерѣвъ и о 6 звѣрять ночныхъ.

— **Президентъ Сполученыхъ державъ** мае 10.000 фунтѣвъ штерлінґѣвъ рѣчнои платнѣ. Крѣмъ того дае ему держава рѣчно по 1000 фунтѣвъ для приватного секретаря и 500 фунтѣвъ для помѣчника секретаря. До прислуги президента належить: 6 лакѣевъ, скарбникъ, майстеръ церемонія, адміністраторъ, 5 дворникѣвъ, инжінеръ и одинъ сторожь. Тѣ урядники мають рѣчнои платнѣ вѣдъ 80 до 400 фунтѣвъ. На надзвычайнѣ выдатки мае президентъ до розпорядимости 1800 фунтѣвъ штерлінґѣвъ. Такимъ чиномъ платять „Сполученѣ Державы“ свому президентови за чотирорѣчне урядованье 75.360 фунтѣвъ (около 900.000 зр.). Ся сума о много низша якъ неодна европейска ліста цивільна, помимо того репрезентуе президентъ гѣдно своихъ 65 мілионѣвъ спѣвгорожанъ и неразъ лучше ся, що може пѣдчасъ свого урядованя робити ще ощадности.

— **Дѣбрій вѣсти.** Въ угорскѣмъ товариствѣ акційнѣмъ выробѣвъ ґумовыхъ здефравдувало двохъ старшихъ урядникѣвъ 70.000 зр. — Міністерство внутрѣшныхъ справъ потвердило статутъ „Звѣнзку“ польскихъ Соколѣвъ. — Сара Бернаръ устроивши два представленя у Львовѣ и одно въ Краковѣ вывезла зъ Галичины 16.000 зр. — Властитель бѣльшои посѣлости Ал. Щепаньскій одержавъ титулъ шамбеляна. — У Львовѣ померъ вчера д-ръ Казимиръ Годлевскій.

Именованя, перенесеня конкурсы и по.

— **Именованя.** Намѣстникъ именувавъ лѣкарѣвъ ветеринаріи: Фр. Деча, Герм. Гірша, Ант. Пільха, Ив. Миколяшка, Руд. Пшикопу, Ант. Банаха, заступника ветеринаря повѣтового Кар. Грохо вского, оглядача звѣрятъ и продуктѣвъ звѣрячихъ Зах. Бардаха и лѣкарѣвъ ветеринаріи Андр. Мизюру та Володим. Билиньского ветеринарями повѣтовими; а лѣкарѣвъ ветеринаріи: Ос. Ліліого, Теоф. Дзюржиньского и Іос. Яцковского оглядачами звѣрятъ и продуктѣвъ звѣрячихъ и призначивъ Мизюру до Богородчанъ, Билиньского до Березова, Деча до Добромиля, Гірша до Грибова, Пільха до Городка, Миколяшка до Пѣдгаець, Пшикопу до Старогомѣста, Банаха до Залѣщикъ, Гроховского до Мостискъ, Бардаха до Турки, Ліліого до служби при коморѣ въ Щаковѣй, Дзюржиньского для Бродѣвъ зъ придѣленьемъ до служби при староствѣ въ Білѣй, вкѣнци Яцковского для Гусятина зъ придѣленьемъ до служби при староствѣ въ Краковѣ. — Міністерство торговлѣ именувало асистентѣвъ почтовыхъ: Генр. Мінніха у Львовѣ, Ив. Краткого въ Стрыю, Ив Крамера и Іос. Лясковницкого у Львовѣ, Ив. Шолайского въ Краковѣ. Володим. Богуша у Львовѣ, Ив Фіца въ Білѣй, Людв. Галечка Іос. Крогульского, Теоф. Косеного, Фр. Ґрена и Ив. Похмарского у Львовѣ, Бол. Филасевича въ Краковѣ, Езг. Баронъ и Оск. Зака у Львовѣ, Стан. Левицкого въ Краковѣ, Оз. Візера у Львовѣ, Мих. Бирича въ Бучачи, Тад. Василевича въ Сяноцѣ, Кар. Антоневича въ Самборѣ, Володисл. Гаспарского въ Гусятинѣ, Нат. Гольдгамера въ Коломыи, Фр. Мілера у Львовѣ, Ив. Низникевича въ Коломыи, Вик. Скрудлака въ Живци, Мих Войцѣховского у Львовѣ, Володисл. Зральского въ Краковѣ, Мих. Калитовского у Львовѣ и Володим. Добровольского въ Станиславовѣ офіціялами почтовыми. — Ревны гѣрничій Маріянъ Венгеръ, Ив. Зараньскій и Ив. Сеневичъ именованѣ адъюнктами гѣрничими. — Тад. Ланге именованый презесомъ, а проф. д ръ Романъ Вавникевичь членомъ комісіи испытовои для кандидатѣвъ стану учительского зъ господарства.

— **Перенесеня.** Намѣстникъ перенѣсъ ветеринарѣвъ повѣтовыхъ: Ив. Панка зъ Пѣдгаець до Ропчиць, Іос. Галка зъ Залѣщикъ до Товмача и Фр. Поницкого зъ Городка до староства львѣвского. — Дирекція почтъ и телеґрафѣвъ перенесла офіціяла почтового Жигм. Маковецкого зъ Гусятина до Горлиць.

— **Конкурсы.** Выдѣлъ рады повѣтовои въ Сокали розписуе конкурсъ на кѣлька посадъ громадскихъ писарѣвъ окружныхъ въ повѣтѣ сокальскѣмъ зъ платнею 350—400 зр. и додаткомъ на объѣздки по 5 кр. вѣдъ кільометра Поданя треба вносити до 1 н. ст. лютого.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 3 сѣчня. До кѣнца сего тыждня мають покѣнчитись переговоры що-до реґуляціи валюты въ Австріи и Угорщинѣ.

Трієстъ 3 сѣчня. Въ Трієстѣ и на Картстѣ лютить ся заметѣль снѣгова, такъ що всѣ поѣзды здержали свѣй рухъ.

Берлинъ 3 сѣчня. При нагодѣ новорѣчныхъ желань заявивъ цѣсарь, що переведенье реформы войсковои есть для Нѣмеччины доконечне якъ зъ войсковыхъ такъ и політичныхъ взглядѣвъ.

Парижъ 3 сѣчня. Грозить нова кріза кабінетна, бо мѣжь Ріботомъ а Буржоа зайшли поважнѣ непорозумѣня. Бірдо и Фрейсіне выжидають першои нагоды, щобы податись до дімісіи.

Надѣслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складниковъ мінеральныхъ, служить до воджившленя цибулькоъ волосныхъ а за-для того здержуе выпаданье волося и скрѣпляе порость.

Аптика „пѣдъ Золотымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою. 4379

Цѣна збожа и другихъ продуктовъ.

3. н. ст. сѣчня 1893.

Львовъ: Пшениця 7·10 до 7·30, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь 4·75 до 5·50, овесъ 5·10 до 5·50, рѣпакъ 10 50 до 10·75, горохъ 5·50 до 8·—, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·80 до 10·50, бѣбъ —·— до —·—, конюшина червона 60·— до 66·—, конюшина бѣла 60·— до 75·—, конюшина шведска 60·— до 70·—, кминъ 17·— до 19·—, анижь 32·— до 36·—, кукуруза 5·30 до 5·60, хмѣль 65·— до 85.— зр. за 56 кіло у Львовѣ, оковита за 10.000 літровъ 11·— до 11·50 зр.

Курсъ Львовскій

зъ дня 3 н. ст. сѣчня 1893.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жада.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	217 —	220 —
Зелѣз. Львѣв.-Чернов. по 200 зр. а. в.	245 —	248 —
Банку гипот. гал. по 200 зр. а. в. . .	338 —	— —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в. .	— —	215 —
Листы заставнѣ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в.	100 85	101 55
Банку гипот. галиц. 5% а. в. вылос. зъ 10% прем.	103 —	108 70
Банку гипот. 4½% а. в. льос. 50 л. .	98 35	99 50
Банку краевого 4½% а. в. льос. 51 л.	99 10	99 80
Товариства кредит. гал. 5% а. в. . .	— —	— —
Товариства кредит. гал. 4% а. в. . . .	96 50	97 20
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 41½ л.	95 10	95 80
Товар. кред. гал. 4½% а.в. льос. 52 л.	100 10	100 80
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 56 л.	94 60	95 30
Листы довжнѣ за 100 зр.		
Гал. Зав. кред. сел. 3% а. в. (давн. 6%) въ ликв.	— —	— —
Гал. Зав. кред. сел. 2½% (давн 5%) въ ликв.	— —	— —
Общ. роль. кред. Завед. 6% льос. въ 15 л.	50 —	— —
Облиги за 100 зр.		
Индемнизац. галицкій 5% м. к. . . .	104 80	105 50
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	95 —	95 70
Комунальнѣ Банку краев. 5% I. емис.	101 —	101 70
Позички краев. зъ 1873 по 6% а. в.	103 50	— —
Позички краев. зъ 1883 по 4½ а. в.	98 50	99 20
Льосы:		
Мѣста Кракова	23 50	25 50
Мѣста Станиславова	36 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 66	5 76
Наполеондоръ	9 56	9 66
Півімперіялъ	9 70	— —
Рубель срѣбный	1 18	1 24
Рубель паперовый	1 18½	1 20½
100 марокъ нѣмецкихъ	59 —	59 50

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

пѣдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвалу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Реперація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ“**

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѣвъ . . .	—	—	901	—	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (на дворець Пѣдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга . . .	1009	—	756	—	—	—
„ Радѣвцѣвъ . . .	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ . . .	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы руском	—	—	—	—	—	832

Вѣдходять зѣ Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѣвъ . . .	—	—	—	—	756	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (зъ голов. двѣрця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (зъ Пѣдзамча) .	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ .	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои .	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѣвцѣвъ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга . . .	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои . . .	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля . .	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Руском	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѣсля годинника львѣвского. Числа пѣдчеркненій означають пору 2238 нѣчну вѣдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выдання

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вѣдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пѣдвалье ч. 9. 4471

СТАРІЙ ЄВАНГЕЛІЯ

принимають ся до вѣдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнѣй выставѣ въ Антверпіи

за незрѣвнанѣ

Выробы косметичнѣ, Тоалетнѣ и Парфумеріи.

Антілентіля. Пѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентіліею. Се средство, одержане зъ вдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ короткомъ часѣ веснянки, плямы печѣнковѣ, близни и т. п., надае шкірѣ свѣжу бѣлость, свѣжость и нѣжность. Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кѣлькоразовѣмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише вдмолоджуе волосье, котре пѣдъ вплывомъ сего вдличного средства вдзыскуе первѣстну барву, мягкость и вдзыскъ. — Цѣна флякону 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибульки волосій взмѣцняе и до вытворюваня та росту волося побуджае. Цѣлый фляконъ 3 зр. Пѣвъ фляконъ 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лица, надае красну, природну бѣлость и есть неоцѣненымъ средствомъ до гігієнічнои окрасы лица

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бѣльше зр. 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60. 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лица прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкіры, выгладжуе морщинки и долики вѣсповѣ. Лице вдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне вдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагѣдно вплывае на нашкіркъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкіру. Ухиляе веснянки и жовто-бурій плямы зъ лица. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ Краковѣ Суконницѣ ч. 20., и въ Чернѣвцяхъ Ринокъ ч. 2.

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 64—?

сигієнічні, хірургічні, до плоканя недужихъ и для полѣжниць (Спеціальность парискій пѣдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

СКЛАДЪ КАВЫ АРТУРА КОСЦИЦКОГО

пѣдъ назвою 2227

„СІРІЮСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

вхѣдъ такожь въ улицѣ Тихон

поручае лишь найлѣпшій роды Цейлонъ, Мокку и Американьску, по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци ½ кіло 1 зр., на провінціи 4¾ кіло зр. 10 кр. 10 франко.

НА КОЛЯДУ

НОВЫЙ РѐКЪ,

Именины и т. д.

найвѣдповѣдньйшимъ дарункомъ

Руска Исторична Бібліотека

въ гарнѣй оправѣ.

Высылае **Ол. Барвѣньскій, Львѣвъ ул. св. Николая ч. 13.**

БРИ-

твы швайцарскій и англійскій, ремѣнцѣ и марморки, пензлѣ и всякій приборы до голеня

поручае найдешевше

торговля приборовъ до подорожи, бѣля мужескоto, перфумеріи и т. п.

ПАВЛА ЛЯНҐНЕРА

передъ тымъ

БРАТОВЪ ЛЯНҐНЕРОВЪ

у Львовѣ ул. Галицка ч. 16

Ново отвореный

СКЛАДЪ матеріялѣвъ аптичныхъ ЛЄШКА ЦУКЕРА

у Львовѣ, улиця Ягайлоньска ч. 8

поручае по найдешевшихъ цѣнахъ матеріяды аптичнѣ. средства скрѣпляючѣ, Cognac, маляґу, вина лѣчничѣ, средства універсальнѣ, артикулы ґумовѣ, хірургічнѣ и автосептичнѣ, перфумерію французску и англійску.

Дуже дешево. 4517 1—12

Цѣны знижены о 15%

ТОВАРИСТВО ПОВОРОЗНИЧЕ ВЪ РАДИМНѢ

стовариженье зареестроване зъ ограниченою порукою и субвенціоноване Выс. выдѣломъ краевымъ у Львовѣ

поручае свои

выробы поворозничѣ и тенетнѣ

такожь

поясы до машинъ, линвы до кафарѣвъ и поромѣвъ, ґурты до выбиваня вѣзкѣвъ, ходники на коридоры и т. п.

Всѣлякѣ роботы до прикрасы, а то: накрытя на столы, занавѣсы до вѣконъ, сѣтки до дѣточихъ лѣжокъ, торбины мысливскій, гамаки, тенеты до ловѣвъ, сѣти на конѣ вѣдъ мухъ и снѣгу и т. д. — выготовляють ся старанно на окреме замовленье.

Товариство маe свои комісовѣ склады:

у Львовѣ: Центральный базаръ краевый;
въ Перемышли: Базаръ имени Зибликевича;
„ **Станиславовѣ:** Базаръ повѣтсвого товариства торговельного;
„ **Ланцутѣ:** Товариство продукційне и торговельне;
„ **Дембици:** Товариство торговельне.

Цѣнники даромъ и оплатно. 4207

ДИРЕКЦІЯ:

Кс. ЛЕВЪ ПАСТОРЪ. МАРКИЛЪ СВЄХОВСКІЙ

БРИТВЫ

знаменитій англійскій въ Солінґенъ (пѣдъ запорукою за доброту и зъ правомъ вымѣны, если бы не надавали ся до волоса) по зр. 1 50, 2·—, 2·50, 3 — и 4·—, поручае

Петро Хшонстовскій

торговля зелѣзомъ у Львовѣ площа Капітульна ч. 1 (напротивъ катедры) 4513

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ І. ВОЛЯ

у Львовѣ ул. Сикстуска ч. 6.

поручае Впов. Публицѣ

4470 на пору зимову 7—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляесь совѣстно, скоро, оплатно и зъ опакованьемъ.

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимае вкладки на

КНИЖОЧКИ

и опроцентовуе ихъ по

4½% на рѐкъ.

2219 105—?

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска“,

брошурка, зъ котрою кождый повиненъ обзнатись зъ оглядуна маючу завестись зъ новымъ рокомъ шкѣльнымъ въ нашихъ школахъ управильнену правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Дѣстати можна въ друкарни Тов. им. Шевченка у Львовѣ ул. Академична ч. 8.

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютомъ 1893 року выйде **повне выданье творовъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

пѣдъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ“

Выданье обѣймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложеній будуть два портреты [новій клѣшѣ]. Оба томы будуть оправленій въ першій нашій роботни переплетничій п. Мих. Спожарского и Сына на взборъ клясиковъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускоro **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Пѣзнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ“.

На Рѐздво, на коляду!

можна дѣстати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдуючій книжки:

Збігці в Новороси Г. П. Даниловскій	1 — зр.
Руська історія в житеписах. Н. Костомаров .	1·— зр.
Шекспірові твори. Перевод	1·— зр.
П. Куліша	1·— зр.
Остап Вересай. Картина .	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1·— зр.
Народні оповіданяМ. Вовчка 3 томи	1·— зр.
Повісти Н. Устіяновича .	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка .	1 80 зр.
Обруситель. Н. Ланскої .	60 кр.
Поезиї Масляка Волод. .	1·— зр.
Твори Чайченка 3 части .	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache . . .	1 50 зр.
Записки тов. ім. Шевченка часть I.	1·— зр.

ЦУКОРНЯ ИВАНА ПЄПШАКА

въ ТЕРНОПОЛИ

поручае при надходячихъ святахъ **выробы зъ цукру** у великѣмъ выборѣ, торты въ кѣльканацяти родахъ, кармелькы, тѣсточка до вина и чаю, кандизованѣ овочѣ, пралівы и тѣста всякого рода.

Яко новость спеціяльну поручае доси не выроблюваный **тортъ подѣльскій.**

Вина фрянцускѣ, венгерскѣ, реньскѣ, австрійскѣ и угорскѣ. Конякъ французскій найлѣпшій, ліперы краевѣ и заграничнѣ, такожь знаменитѣ горѣвки власной роботы.

Цѣны найдешевшѣ. 4512 3—3

ЗОНЯ

безплатна учителька

книжочка припоручена кр. радою шкѣльною на премію — коштуе въ гарнѣмъ переплетѣ 25 кр. Дѣстати ей можна въ канцеляріи тов. Просвѣта, въ книгарни инст. Ставропиійского и у п. Гр. Врецьоны, учителя школы виравъ.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

п. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЄКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннѣмъ найточнѣйшѣмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

4½% листы ипотечнѣ
5% листы ипотечнѣ преміованѣ
5% „ „ безъ премій
4½% листы товариства кредитового земского
4½% „ Банку краевого
4½% позичку краеву галицку 3483 275 —?
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
4½% позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
4½% „ пропінаційну угорску
4% угорскѣ облігациі индемнізаційнѣ

а всѣ тѣ папиры Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае вдъ П. Т. купуючихъ всѣлякѣ выльосованѣ а вже платнѣ мѣсцевѣ папиры цѣнныѣ, такожь запасныѣ купоны за готѣвку, безъ нѣякого вдчисленя, а замѣсцевѣ лишь за вдчисленьемъ огладошныхъ коштовъ.

До ефектовъ у котрыхъ выйшли купоны, достарляе новѣ аркушѣ купоновѣ, за зворотомъ коштовъ, котрѣ самъ поносить.

Черезъ Адміністрацію Дѣла

можна замовити за знижену цѣну отсѣ книжки:

Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и поясненями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на **1 зр.** (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)

М. Раєвскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на **50 кр.** (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)

Хто замовить **обѣ книжки наразъ,** одержить ихъ за цѣну **1 зр. 60 кр.** разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою**

Позанѣ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Въ друкарнѣ тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Бедкарского.

Ч. 289. Львôвъ, Середа 23 грудня 1892 (4 сѣчня 1893.) Рôчникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крôмъ недѣль руских свят) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный дôдатокъ **„Бібліотека найзнаменитших повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣлом.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газет ул. Кароля Людовика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. I. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и наленитôсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. дôдатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:
на цѣлый рôкъ 16 зр. на пôвъ року 8 зр.
на чверть року 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженя. — Реклямації неопечатаний вôльний ôдъ порта **Подписне число коштує 8 кр. а. в.**

Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. ôдъ одного рôчних инсератовôв въ рубр. „Надôсланє“ по 20 кр. а. в. **Подякы числять ся по 10 кр. ôдъ виршка.**

Вôдозва

Земляки!

Якъ уже звѣстно зъ довѣрочных заявлень, оповѣщеных по наших часописях, Выдѣль „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ, пôдъ котрои зарядомь остає нашь народно-рускій театръ вôдъ першого свого заснованя, по всесторонних и основних нарадах, въ котрых кромѣ членôвъ Выдѣлу брали участь такожь знатоки нашои народнои сцены, рѣшивъ ся остаточно переняти дирекцію театру у власнѝ руки.

О причинах, котрѝ Выдѣлъ до того рѣшучого кроку спонукали, годѣ тутъ розводитись, бо се значило бы писати історію нашого театру. Натомѣсть най намъ буде вôльно на сѣмъ мѣсци заявити, що вôдъ часу наданя першои концесіи на устроюванье аматорских представлень, т. є. вôдъ 2-го марта 1864 р. черезъ цѣлый часъ истнованя нашого театру въ сучасных Выдѣлах выявлялись уже чотири разы гадки, щобы переняти дирекцію нашого театру у власнѝ руки. Наколи-жь ся гадка доперва теперь воплотилась, то не стало ся се зовсѣмъ зъ вины дотеперѣшнои дирекціи, котра докладала всѣх силъ, щобъ театръ нашь удержати на высотѣ єго задачѣ, — и се заявляє Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ прилюдно на хвалу дотеперѣшнои дирекціи.

Але зъ другои стороны и се дасть ся запримѣтити, що суть хибы въ устрою нашого театру, але хибы такѝ, котрых дотеперѣшна дирекція не була въ силѣ усунути. Тутъ передовсѣмъ належить зважити слабый розвôй літературы драматичнои. Вправдѣ дотычна література украиньска розвинулась въ послѣдных рокахъ въ спосôбъ задивляючій, — за те у насъ въ Галичинѣ даєсь добачити якатака застоя, хоч були и у насъ часы, въ котрых немовь яснымъ проблескомъ сонѣчнымъ наша література драматична пробивалась изъ просоня. Зъ тых то часôвъ походять гарнѝ творы Данила Млаки; до тых часôвъ належить вôднести такѝ поважнѝ творы якъ Ярополкъ, Олегъ, Федько Острожскій и Гальшка, а такожь Павло Полуботокъ; сюда належать такожь цѣнні комедіи Григорія Григорієвича. Правда, єсть ще много иншихъ рѣчей для сцены дуже придатных. Але се все не выстачає на той живый рухъ твôрчій, якій добачаєсь въ сусѣдных літературах.

И отсе перша и головна задача, яку собѣ заложила теперѣшна дирекція, щобъ репертуаръ збогачати такъ питомыми творами, якъ такожь перекладами зъ літературъ всесвѣтных.

Для переведеня сеи великои задачѣ завязавъ ся зъ ініціятивы Выдѣлу „Рускои Бесѣды“ комітетъ артистичный, котрый буде давати артистичный напрямъ нашому театрови. До круга єго дѣяльности буде належати такожь сторона музикальна.

Зъ иншихъ заряджень Выдѣлу згадаємо ще тôлько про регулямінъ и про комітеты мѣсцевѝ.

Регулямінъ внутрѣшного устрою театру бувъ конечно потрѣбный, щобы персоналъ театральный пôзнавъ добре, якѝ и якъ має сповняти обовязки зъ своєи стороны, зъ другои же, чого має жадати вôдъ дирекціи.

Позаякъ нашь театръ єсть вандрôвнымъ, тожь показалась конечнôсть уладити комітеты мѣсцевѝ, котрых Выдѣлъ буде просити, щобъ они зволили занятись долею нашого театру, наколи вôнъ загостить до якогось мѣста, а передовсѣмъ, щобъ заопѣкувались долею персоналу нашого театру. Сѝ люде бездомнѝ заслугують справдѣ, щобъ имъ улекшити ихъ гôрку и незавидну долю, — неодинъ зъ нихъ посвятили свое житье народнôй сценѣ, — тожь добачивши живѣйшу опѣку надъ собою, будуть тымъ щирше працювати, а щобъ имъ такожь будучнôсть запевнити, уложить ся статутъ фонду емеритального. Словомъ, теперѣшна дирекція дбає про цѣлый загалъ и про всѣ дрôбницѣ нашого театру, тожь сподѣєсь, що — о скôлько се вôдъ неи залежить — она небавкомъ поставить нашь народно-рускій театръ на такôй высотѣ, щобъ намъ єго другѝ позавидували.

Але-жь до осягненя сеи величавои задачѣ конечно потрѣбне спôльне дѣланье цѣлои суспôльности нашои.

Земляки!

Мы пересвѣдченѝ, що кождому зъ Васъ було банно, що на выставѣ вѣденьскôй театръ нашь не мôгъ попысатись. Но годѣ! тамъ и иншимъ театрамъ не повелось... Але за рôкъ прийде намъ ачей же попысатись на выставѣ краєвôй. Часъ, якъ на те, дуже короткій, тожь конечно намъ сполучити всѣ силы, и тому́-то вôдзиваємось до Васъ зъ щирою просьбою: Приймайте щиро нашу музу Мельпомену и гостѣть єи зъ такимъ одушевленьемъ, зъ якимъ нова дирекція забираєсь єи плекати!

Вôдъ Выдѣлу „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ.

Новорôчнѝ енунціяціи.

Въ поодиноких державах есть звычай, що при Новôмъ роцѣ, найвыщимъ достойникамъ складаєсь желанья, при чôмъ выголошуєсь політичнѝ промовы. Перейдемо деякѝ зъ тыхъ промовъ, именно тѝ, котрѝ мають загальнѣйше значѣнье, а зачнемо вôдъ австро-угорскои державы.

Въ австрійскôй половинѣ державы не було політичных промовъ, и лишь архикнязь Кароль Людвикъ давъ у себе пиръ, на котрый були запрошенѝ члены родины цѣсарскои, а на другій день по Новôмъ роцѣ вôдбувъ ся въ цѣсарскôмъ замку пиръ для дипломатичных представителѣвъ заграничных. На тôмъ пирѣ бувъ присутный цѣсарь, але не выголошено нѣяких промовъ політичных.

Натомѣсть въ угорскôй половинѣ державы президентъ міністрôвъ д-ръ Векерле мавъ нагоду высказатись про внутрѣшну політыку Угорщыны. Розумѣєсь на першôмъ мѣсци промовы мусѣла стояти церковно-політична квестія и д-ръ Венерле запевнивъ, що правительство переведе єи безъ нарушена доґмъ и безъ обиджена релігійного чувства.

Вôдтакъ перейшовъ президентъ міністрôвъ на квестію національну и єго заявленя дуже важнѝ для немадярских народôвъ въ Угорщынѣ. „Квестія національнои — говоривъ д-ръ Векерле — мы не порушили въ нашôй програмѣ, бо способъ трактованя сеи выясненои справы мусить бути одинокій и спôльный для всѣх партій и для кождого мадярского політыка. Хочемо удержати нашѝ добрѝ зносины зъ Хорватією и Славонією на основѣ артикулу 30 ого зъ 1868 р. и ихъ не змѣнять. Не перечу, що въ тôмъ взглядѣ послѣдными часами показали ся такѝ поодинокѝ симптомы, котрых годѣ рôвнодушно приймати, однакъ не треба до нихъ привязувати надто великои ваги, а такожь и цѣлкомъ вігнорувати. Тѣ появы не суть наслѣдкомъ того, мовь бы правительство слабыми руками управляло сими справами, лишь се єсть неоправданый опôръ противъ скрѣпленя мадярскои иден державнои. Справедливо примѣтивъ попередный бесѣдникъ (Мавриній Йокай), що на цѣлôмъ свѣтѣ нема державы, де бы языкъ и культура народностей, рôвноправность горожанъ були такъ запорученѝ, якъ у наст. Не хочемо зменшати сеи запоруки, однакъ хочь бы мы и якъ осторожно та взглядно хотѣли трактувати тѣ справы, то въ одній точцѣ не дамось здержати: въ охоронѣ и постепенномъ скрѣпльованю та забезпеченю характеру мадярского для політычного народу, державы и публичного жатя. До осягненя сеи цѣли будемо уживати якъ найострѣйшых средствъ законных противъ неоправданых и супротивных змагань, а позаякъ треба намъ забезпечитись противъ дальшых неправильностей, то мы не жахнемо ся ужити надзычайных средствъ законных.

При кôнци промовы згадавъ д-ръ Векерле, що вôднośины цѣлои монархіи приязнѝ до заграничных державъ, а тѣ вôдносины ще бôльше скрѣпились новыми договорами торговельными и змаганнями до удержаня мира.

Такъ промовивъ д-ръ Векерле до партій ліберальной, не згадуючи нѣ словомъ про якесь порозумѣнье зъ партією независимыхъ. Сторонництво независимыхъ зложило желанья новорôчнѝ своему проводыреви гр. Аппоні му, а пос. Еетвешъ заявивъ, що теперѣшна політыка угорского правительства доведе до лиха, бо розбуджує роздоръ вѣроисповѣдный и національный.

Зъ заграничных державъ заслугуе найперше на увагу Франція. Въ день Нового року о годинѣ 2 бій зъ полудня представивъ ся Карнотови дипльоматичный корпусъ, а папскій нунцій Фєррата въ имени корпусу выголосивъ таку промову:

„Пане президенте! Збѣшовшись тутъ въ тôмъ дни, коли то родины по звычаю складають собѣ желанья, заявляє симъ дипльоматичный корпусъ идею братерства, яка вяже всѣ народности, помимо рôзницѣ расъ и противности интересôвъ, въ одну велику родину. Такимъ духомъ перенятѝ нашѝ желанья, якѝ мы вамъ складаємо при нинѣшнôмъ дни въ имени нашихъ суверенôвъ и у власнôмъ имени, а я маю се щастье вже въ-друге ихъ высказувати! Сѝ нашѝ желанья вôдносять ся до вашого гаразду, п. президенте, и до успѣху сего шляхотного народу, котрый занимає такъ визначне мѣсце въ загальнôмъ концертѣ народôвъ. Мы числимо на помôчь Божого провидѣня при выповненю тых желань якѝ мы вамъ приносимо на початку Нового року и просимо приняти ихъ яко высказъ нашихъ однодушных чувствъ“.

На промову папского нунція вôдповѣвъ президентъ Карно:

„Зъ праздничнымъ вдоволенъемъ принявъ я слова сего знатного бесѣдника дипльоматичного корпусу, котрый менѣ вже въ-друге складає у вашôмъ имени, яко заступникôвъ суверенôвъ, желанья, де заявляє ся миръ и згоду, сѝ праздничнѝ основы добробыту народôвъ. Тымъ вôдповѣдаєте гадкамъ правительства республики и зъ щирого серця приймаю ся до сего скрѣпленя вдѣ братерства. Дякую вамъ за желанья, що вôдносять ся до Франціи. Живучи помѣжь нами, знаєте лѣпше, анѣжь хто иншій, крѣпкѝ и тревалѝ приметы французского народу. Вы можете вôддати дѣйстну честь тôй задачи, яку исторія назначила Франціи въ европейскôмъ концертѣ, а такожь и заслугамъ, якѝ Франція ще має покласти для справы поступу и гуманности. Ваше заявленье для насъ цѣнне, а правительство республики, скрѣплене тыми симпатіями и въ довѣрію, що народъ французскій все плекає честь, право и справедливôсть, гляднть спокôйно въ будучнôсть“.

По тôй промовѣ президентъ Карно заговорювавъ зъ особна кождого дипльоматичного представителя, але оминувъ всякій натякъ на справу панамску. И такъ н. пр. поспитавъ австрійского амбасадора гр. Гойоша про здоровлье цѣсарскои пары, сербского посла Вунча пытавъ, чи молодый король дѣйстно вôддаєсь на серіо своимъ студіямъ, англійского амбасадора пытавъ, чи королева Вікторія не приѣде и сего року до полудневои Франціи. — По корпусѣ дипльоматичнôмъ представились депутаціи зъ Парижа, котрѝ заявляли свою преданôсть для республики.

На берлинськôмъ дворѣ не було офіціяльного принятя, позаякъ родина цѣсарска занята пôдготовленями до торжества вѣнчання сестры цѣсаря, Марґареты. Лишь шѣсть амбасадорôвъ явилось зъ желанями у цѣсаря, а цѣсарь не тыкавъ въ розмовѣ політыки. Натомѣсть передъ ґенералами заявивъ цѣсарь, що докончє треба перевести реформу войскову. Се потрѣбне зъ причинъ войсковых и політычных. Вкінци зазначивъ цѣсарь, що готовъ розвязати парламентъ, а проекть реформы войсковои мусить перейти.

Отсе заявленье цѣсаря було обчисленє — якъ вносняють — на то, щобы выкликати пресію на опінію публичну и опозиціністôвъ въ справѣ реформъ войсковых.

Въ Италіи представились королеви Гумбертови заступники палаты послôвъ и сенату та представителѣ властей. Король запевнивъ, що можна спокôйно вôддаватись законодатным роботамъ, котрѝ принесли бы хосенъ державѣ и народови, бо миръ въ Европѣ запевненый.

Папа принимавъ желанья колегія кардиналôвъ. Выглядъ папы бувъ дуже добрый, такъ що кардиналъ Моченні ґратулювавъ навѣть панѣ сего дуже доброго выгляду. На се вôдповѣвъ папа зъ вдоволенъемъ: „Разъ-у-разъ говорять, що я недужій, а тымчасомъ чуюсь здоровшымъ якъ коли небудь и надѣю ся, що ще неодно переведу для славы Господа и церкви“.

Въ державах, де релігія державна пôсля всхôдного обряду, тамъ представителѣ власти складали желанья на руки заступникôвъ захôдных державъ. И такъ на примѣръ въ Сербіи король Александеръ и реґенты, крôмъ желань австро-угорскому послови, выслали ще ґратуляційнѝ телеґрамы до вѣдомости двору.

Взагалѣ не высказано въ промовах новорôчных нѣякои обавы що-до заграничнои політыки, лишь противно звернено увагу на се, що прийшла пора занятись вповы уладженьемъ внутрѣшных справъ.

Вôдъ проф. Анатоля Вахнянина

одержуємо таке письмо):

Высокоповажаный Пане Редакторъ!

Справозданье въ рѣчи, яку я выголосивъ на загальных зборах членôвъ „Нар. Рады“ дня 27 грудня 1892 р., було справдѣ досыть вѣрне але не точне. Зъ сего справозданя зробила Gazeta Narodowa въ выданю зъ дня 3 сѣчня ексцерпть дуже самовôльный и коментуючи его пôдсунула менѣ гадки и тенденціи, котрѝ суть менѣ зовсѣмъ чужѝ. Въ интересѣ правды и розкрытя дѣйстного мого намѣреня, за-для якого я внесъ резолюцію, щобы вôдповѣднымъ меморіяломъ до центр. правительства тому-жь правительству подати вѣрный образъ теперѣшного положеня Русинôвъ въ Галичинѣ — прошу Васъ умѣстити въ Вашôмъ дневнику рѣчь мою на згаданых зборах майже въ цѣлости. Я сказавъ:

Мимо того, що справа руска и рѣшеня ся въ краю нашôмъ має дуже велику вагу и значѣнье для интересôвъ нашои держави, не можна не замѣтити, що справу ту де-хто дуже легковажить, хочь-бы и центральне правительство, котре уважає ся якоюсь галицкою Hausfrage. Народъ нашь числить по-надъ 20 міліонôвъ и думаю, що для Австріи було бы дуже хосеннымъ дѣломъ, наколи бы она змогла позыскати симпатію того-жь народу. Однакожь симпатія така дасть ся позыскати лишь справедливымъ полагодженьемъ потребъ Русинôвъ въ Галичинѣ. Дотеперѣшне ся трактованье выликало такѝ результаты: Одна частина Русинôвъ звертає очи свои не въ сторону Вѣдня, а куды инде. Сторонництво народовцѣвъ єсть дуже невдоволене зъ теперѣшного положеня рѣчей, а селянство наше, гнетене матеріяльною нуждою и лишене безъ опѣки, громадно переселяє ся до Россіи на дуже непевну долю. Интересъ Австріи не може лежати у тôмъ, щобъ выгворювати силу центріфуґальну. Коли передъ двома ронами сказано, що правительство намѣрило заопѣкуватись Русинами галицкими, бувъ тутъ въ тôй сали ентузіязмъ для того намѣреня. Нинѣ зъ устъ поодиноких бесѣдникôвъ падають лишь слова невдоволеня. Причина зла лежить въ тôмъ, що найлучшѝ интенціи правительства переходять у насъ черезъ алембікъ, котрого шийка єсть дуже вузка, а до того заткана затою. Русинамъ доводять ся лишь каплѣ ихъ правъ національных. А чей же всѣмъ вѣдомо, що интересы народу руского суть идентичными зъ интересами нашои держави. Рускôсть треба у насъ розвивати и крѣпити якъ найбôльше яко антідотумъ противъ змагань панславістичных. Обовязкомъ кождого Русина єсть про-те звернути увагу правительства на всѣ тѣ обставины. Рускои справы не можна уважати такою, котра бы далась полагодити тутъ дома. Пробы полагодженя дома були вже. Пок. віцемаршалокъ Лаврôвскій подавъ першій руку до примиреня. Я самъ засѣдавъ въ анкетѣ, котра розбирала основы рôвноправности обохъ народôвъ въ краю. Пробовавъ вôдтакъ руску справу лагодити пок. Альфредъ Потоцкій, пробувала и другѝ мужѣ. Однакожь позитивного результату не було. Нынѣ обставины домашнѝ зложились ще гôрше. Сторонництво демократôвъ польскихъ не може повѣриватись прихильностію для справы рускои. Оно має на оцѣ лишь свои власнѝ интересы польонізаційнѝ. Сторонництво такъ зв. ставычникôвъ розбите, а шляхта подбльска достаточно выявила на своих sejmikach, якъ думає про справу русну. Кождый зъ насъ тямить поведенье ся въ хвили, коли роздалась вѣсть, що шефъ краю переправляє зъ Русинами въ имени правительства центрального. Противъ тых переправъ пôдняєсь ся явный протестъ изъ стороны сеи шляхты. Спытано, якъ смѣє правительство входити въ переговоры зъ Русинами по за плечима Полякôвъ? Дома полагодити справу русну буде про-те неможливо посередъ тых обставинъ. И шефъ краю буде противъ тых чинникôвъ безсильный и найлучшѝ намѣреня не будуть мати успѣху. Я представляю собѣ, що иншого выходу нема въ тôй трудній а некучій справѣ, якъ щобъ центральне правительство само взяло въ руки справу руску и обійшлось зъ нею такъ, якъ старано ся полагодити роздоръ чесько-нѣмецкій. Правительство могло бы повикликати представителѣвъ обохъ народностей и зъ ними вразъ могло бы уложити пунктація примиренія на взôръ вѣденьскихъ пунктацій въ справѣ чесько-нѣмецкôй. Не предкладаю я сего за-для пустои демонстрації, але лишь въ пересвѣдченю, що се одна одинока дорога до усуненя зла въ краю нашôмъ. Представляючи правительству справу еміґрації селянъ нашихъ до Россіи, котра въ весною може прибрати ще ширшѝ розмѣры, не належало бы забути и о средствах, щобъ селянамъ прийти матеріяльно въ помôчь.

Gazeta Narodowa выссала зъ моихъ обактавнои рѣчи дуже дивнѝ заключеня. „Не входжу въ нихъ. Але маю право надѣятись, що, дôзнавшись: щó и якъ я говоривъ, Gazeta Narodowa спростує хибный свôй поглядъ — въ интересѣ правды и своихъ читателѣвъ.

Остаю въ поважаньемъ

Анатоль Вахнянинъ.

У Львовѣ дня 4 сѣчня 1893.

Ц. к. редакторъ о звѣстнôмъ рескриптѣ.

Вчера навели мы зъ „Народнои Часописи“ статью о справѣ тучапскôй, — нинѣ наведемо зъ нея уступъ другои статьѣ про еміґрацію, именно тую, де говорить ся о звѣстнôмъ рескриптѣ и о меморіялѣ перемыских священникôвъ врученôмъ Преосв. еп. д ру Пелешеви.

„Деякі селяне — пише „Народна Часопись“ — котрі побули були за кордонъ, переходили тамъ заразъ на православіе; робили то такъ въ мигъ ока, не надумуючись богато, не дорожачи своєю прадѣдною вѣрою, като хицкою. Сей фактъ мусѣвъ мимо волѣ насунути кождому на гадку, що вѣра католицка въ тыхъ людехъ за мало глубоко вкорѣнила ся. Коли жъ нагадаемо собѣ тѣ агітаціи въ користь православія, який свого часу вѣявъ у насъ Наумовичъ и его товаришѣ, и ту злощастну справу гиляццу; коли зважимо, що у насъ по краю розкидувано и пхано навѣть селянамъ въ руки россійскій перекладъ святого письма; коли наконецъ ще й то зважимо, що у насъ розходили ся тысячѣ примѣрникобъ часописей, котрі явно пропагували православіе, ба навѣть заохочували до еміграціи за кордонъ и описували тѣ стороны, де нѣбы то нашихъ селянъ рай чекає, и що якъ разъ тѣ часописи заходили навѣть въ домы деякихъ нашихъ священникобъ: то й що-жъ дивного, що мусѣла вкорѣ зродити ся гадка, що одною изъ причинъ — розумѣе ся, посередныхъ — громадкои еміграціи нашихъ селянъ могла бути такожъ мала ревность деякихъ членобъ руского духовенства. Рѣчь очевидна, що краева власть не могла не звернути и на ту причину своєи уваги, але она, подаючи то своє спостереженье дотычнои власти духовнои, не могла и не мала на думцѣ, якъ то добре знаемо, загалу руского духовенства, не могла и не генералізувала свого спостереженя.

То спостереженье краевои власти, удѣлене верховнои власти духовнои, дойшло до вѣдомости духовенства. И ось що стало ся: деякі священники замѣсть призадуматись глубше надъ фактами, який у насъ, на жаль, такъ часто въ некорысть греко-католицкого обряду проявляють ся, замѣсть увойти въ себе и поспытатись себе: чи дѣйство и не въ насъ самыхъ яка вина? — тѣ священники взялись писати меморіялъ. А де то стало ся? Въ перемыскои епархіи, якъ-разъ въ тои епархіи, де и розгралась справа тучанска. Мы сказали вже попереду, що справа тучанска мала деякі характеристичні моменты; нагадаемо теперь, що съ самого початку, вѣдъ коли почала ся була та справа тучанска, появляли ся заедно вѣсти о нѣй въ „Галицкои Руси“, часописи звѣстнои изъ своєи пропаганды православія и москвофільскихъ агітацій, и то съ подписомъ о. Барновича. Мы не думаемо тымъ подсувати ще о. Барновичеви тыхъ самыхъ тенденцій въ его званю духовномъ, якихъ придержуесь згадана часопись, але все-таки мусимо сказати, що въ одной стороны его звязь съ тою часописею и съ другои перехѣдъ его парохіянъ на обрядъ латинскій, — то таки на всякій случай характеристична черта въ цѣлои тои справѣ.

Отже саме тамъ, де проявила ся справа тусанска, тамъ и зважились деякі священники заговорити о еміграціи, хоть она въ нихъ сторонахъ не проявлялась съ такою елементарною силою, якъ де инде.“

Дальше „Народна Часопись“ полемізуе зъ змѣстомъ меморіялу, розумѣе ся, всѣ выводы меморіялу заперечуе, — а наконецъ говорить:

„Простому народови нѣхто не скаже, що его мова московска, хиба що у такого чоловѣка „невѣдома“. Инша рѣчь що до письменнои мовы. Хочете, абы вамъ нѣхто не дорѣкавъ, що она московска, то пишѣть тою, съ якою насъ Богъ сотворивъ, а не чѣпайтесь чужои. То само можна бы сказати и о „шизматицкои“ вѣрѣ. Вѣдъ коли у насъ такі Наумовичѣ стали „частити обрядъ“, вѣдъ тогды пойшло и то дорѣканье, але оно стрѣчае тыхъ, котрі доси ще не забули науки того, котрый ставъ ся зрадникомъ вѣры и свого народу“.

Тенденція цѣлои статьѣ — якъ бачимо есть: Съ одной стороны оправдати звѣстный рескриптъ, а съ другои стороны ослабити змѣстъ того рескрипту. Але жъ „Народна Часопись“ анѣ не пояснила питання: Длячого краева власть подала свое постереженье лише руской власти духовнои, хотяй латинникобъ еміґрувало и приймало православіе бильше, якъ греко-католикобъ? — а потомъ „Народна Часопись“ не подала змѣсту рескрипту, съ котрого бы самъ читатель мигъ выробити собѣ судъ: чи справдѣ тамъ не було спостереженя „зґенералізованого“?!...

И ся статья, якъ попередна зовсѣмъ не есть обективною, а коли не могла бути обективною, то чи не лучше було офіціозамъ мовчати?

Зъ глухого кутика бѣдноі Галилеи.

(*Конецъ*).

3) Дальше написано въ згаданой допискы: „Правда, що депутація згаданыхъ тучанскихъ селянъ була на авдіенціи у Ексц. намѣстника и митрополата, и просила о увольненье ихъ вѣдъ конкуренціи на асекурацію церкви въ Островѣ, однакъ безуспѣшно, бо оба достойники вѣдослали ихъ до закона обовязуючого въ тій справѣ, передъ котрымъ всѣ горожане рѣвні. Можуть однако Тучанане въ добровольной дорозѣ одержати вѣдъ громады Островъ який опустъ на таку асекурацію...!“ и т. д.

Характеристична тутъ тая обставина, що Тучанане, — якъ було высше сказано въ згаданой допискы, — „добровольно“ приняли кольканадцятый тягаръ на будову дому приходского, и кирницѣ, и паркана и всего, „що буде треба“, а теперь за-для датку на асекурацію, котрый може выносити кольканадцять зр. на рокъ, ажь депутацію высылають до Львова... Видно, яка то була тая „добровольность“ съ датками на будову дому приходского... Шкода, що не сказано выразно въ згаданой допискы: чи и сей конкуренційный датокъ на асекурацію мали Тучанане платити въ наслѣдокъ „добровольного рѣшення“ комітету, чи въ наслѣдокъ правоспільного оречення компетентнои власти, котре то оречення могло бути выдане лишь на підставѣ переведеной розправы конкуренційной, сполученой съ коштами комісійными. Дуже имовѣрно, переведена була розправа конкуренційна, бо въ допискы выразно каже ся: „депутація просила о увольненье вѣдъ конкуренція“ — а підъ тымъ словомъ звыкли у насъ розумѣти ся датки унормований ореченями властей, а и надзвычайні мѣры, якихъ имають ся Тучанане, шукаючи помочи у найвысшихъ краевыхъ властей, кажуть догадувати ся, що компетентній нашій власти выдавали въ сій справѣ свои оречення и вѣдъ тыхъ то оречень они вѣдаликують ся до высшихъ властей. А если такъ есть, то знову напсувась питанье: Не вже жъ не було прошеного опѣкуна, котрый бы був Тучанамъ порадивъ, що тыми грішми, котрыми платили комісію и кошты далекои подорожи для депутаціи до Львова, могли бы що-найменше на кільканадцять рокобъ заплатити и саму асекурацію, если вже не хотѣли хоснувати съ добродѣйства уставы самои, котра при доброй адміністрациі майна церковного редукуе той тягаръ до minimum, або й до зера.

Устава съ дня 15 листопада 1888 р. [В. з. пр. XXVIII, ч. 96] нормуе въ § 2, що „выдатки за убезпеченье мають бути покритѣ въ той самый способъ, якъ кошты ставленя и удержуваня церковныхъ и парохіяльныхъ будынкобъ“ — а §. 2 [въ сполученю съ § 1] краевои уставы конкуренційнои съ дня 15 серпня 1866 р. [В. з. пр. ч. 28] нормуе выразно, що на будованье и удержуванье згаданыхъ будынкобъ „належить напередъ ужити бѣжучого доходу церковного, а то: доходу съ обношеной підчасъ богослуженя тацы або мѣшочка, доходу за ужитье свѣтла, знарядобъ, ризъ церковныхъ, доходу за ужитье дзвонобъ и т. п., дальше розпорядимого майна и доходу тѣсно церковного“ и т. д. — Підля сихъ тутъ цитованыхъ недвозначно кодіфікованыхъ постановъ можна и повинно ся выдатокъ на асекурацію церкви и будынкобъ приходскихъ покривати зъ скарбоны церковной, и зовсѣмъ непотрѣбно за таку марну рѣчь зводити такихъ великихъ бучь.

На се може сказуть деякі: „Скарбона — то не есть майно церкви, але майно братства церковного“. Се выглядае такъ само, якъ бы сказавъ поборецъ податкобъ, що зібраній имъ податковій грошѣ — то его власность, а не скарбу державного. Устава дефініюе дуже выразно доходы скарбоны або майна церковного, а загально вѣдомо, що нашій церкви нашихъ доходобъ не мають, бо й тѣ таксы, який платять ново приступившій члены братства „за братску свѣчку“, можна субсумувати підъ доходы: „за ужитье свѣтла“. И устава державна въ дня 7 мая 1874 [В. з. д. XVI. ч. 50] въ §§. 40. и 57. потверджае всѣ тутъ згаданій правній погляды и постановы 35 всѣми тыми постановами годить ся майже дословно и каноніче право, котре постановляе, що на цѣль будованя и удержуваня будынкобъ церковныхъ и приходскихъ въ першій лініи мае служити доходъ церковный або доходъ майна церковного, а допіеро если церковь таныхъ доходобъ або такого майна не мае, або если тѣ жерела недостаточній, то обовязанѣ до такихъ престацій: патронъ, парохъ, а наконецъ, т. є. если всѣ тѣ жерела не выстатчають, прихожане. Засада, що грошей церковныхъ не можна брати на цѣли конкуренційній, завела ся въ найновѣйшихъ часахъ лише въ нашомъ краю черезъ деякихъ людей, котрымъ подобалась засада: „Sic volo, sic jubeo“...

Найлучшимъ на се доказомъ суть дальшій евентуаліи згаданои допискы: „Можуть однакъ Тучанане въ добровольной дорозѣ одержати вѣдъ громады Островъ який опустъ на таку асекурацію...!“ и т. д. Характеристична тутъ тая обставина, що Тучанане, — якъ було высше сказано въ згаданой допискы, — „добровольно“ приняли кольканадцятысячный тягаръ на будову дому приходского, и кирницѣ, и паркана и всего, „що буде треба“, а теперь за-для датку на асекурацію, котрый може выносити кольканадцять зр. на рокъ, ажь депутацію высылають до Львова... Видно, яка то була тая „добровольность“ съ датками на будову дому приходского... Шкода, що не сказано выразно въ згаданой допискы: чи и сей конкуренційный датокъ на асекурацію мали Тучанане платити въ наслѣдокъ „добровольного рѣшення“ комітету, чи въ наслѣдокъ правоспільного оречення компетентнои власти, котре то оречення могло бути выдане

4) При кінци згаданои допискы каже ся:

„Ось и есенція цѣлои справы, котра наробила только крику!“ — Якъ выказало досы, „есенція“ се не конче вкусна... „Есенція“ такій, если де вѣдъ часу до часу выходять, то мабуть съ неґованя уставъ, съ недостатку огляду на ближнього, съ недостатку народолюбія и съ перезумныхъ гордощѣвъ. Коли-жъ въ якомъ того рода случаю нема своихъ людей, щобы такій „есенція“ умѣли и схотѣли запобѣгти, — а самъ людъ рѣчи не знае и не розумѣе, — тогдѣ чужій люде, непрошеній опѣкуны, чигаючі на такі пригоды, підсувають ся до парохіянъ, накидують ся имъ на оборонцѣвъ и маневрують такъ, щобы парохіяне покидали свою церковь, вѣру дѣдобъ и батькобъ своихъ...

Вѣдозва въ справѣ будовы церкви въ Тирявѣ волоскій.

Всечестне Священьство, Всепочтенныйша руска свѣтска Интеліґенціе, Дорогій Братя Русины Патріоты!

Настае рѣвъ новый а съ нимъ и новій запевно журбы для руского народу взагалѣ, для неодной руской громады, неодного якутка руского въ особенности. Середъ загального оживленя руского загалу по видныйшихъ мѣстахъ Руси нашои, яке выкликують рѣзній справы народній, якъ політичній, церковній, економічній, безъ сумнѣву и найменшій закутни русній мають рѣзній свои недостатки, клопоты, котрі, даючи ся добре въ знаки, не дають имъ спочивати, але пруть ихъ до якои съ видныйшого жатя а въ нимъ и до борбы съ противнымъ вѣтромъ, котрый въ виде нужды все бѣдной Руси въ очи вѣе.

До тыхъ то русскихъ громадъ належить и наше нѣбы мѣсточко Тирява волоска а до наглячихъ конечностей русскихъ селянъ сего мѣсточка справа будовлѣ новои церкви.

Минае вже блізько 50 лѣтъ (!) отже пбвъ столѣтя, якъ церковь давну за-для старости розобрано, а до новои годѣ вѣдъ того часу прийти. За цѣлый той часъ русскій священникъ для своихъ парохіянъ вѣдправляевъ и доси вѣдправляе богослуженя въ латиньскѣмъ костелѣ, очевидно за позволеньемъ латиньского пароха. Честь и слава най буде за то сему честному старикови, правдивому брату нашому, — але жъ ча ы минають а съ нима й люде, а наше гощенье въ костелѣ наприкрить ся вѣковци и намъ Русинамъ и братамъ Полякамъ! Можуть колись вѣдносины тѣ замѣнити ся такъ нещастно, що остаточно насъ чавшовникобъ красно выпросять, а тогдѣ що стане ся съ нашою горсткою Русинобъ? де они подѣють ся? А що дальше наступати може, не трудно днесь вѣдгадати...

Тожъ справа будовлѣ новои церкви, и то съ твердого матеріялу, лежить намъ тутешнымъ Русинамъ всѣмъ на серци, есть уже крайно наглячою, незучою конечностію. Нема то, якъ своя хата! Тамъ своя правда, и сила и воля, своя церковь свята, — тамъ народъ нашъ при своѣмъ богослуженю, при своѣй пѣсни въ устахъ чуе ся свободнѣйшимъ, веселѣйшимъ и щаслившимъ. Впрочѣмъ чи жъ треба довго розводитись надъ долею комбрника, надъ долею сироты безъ матери своеи?

Длятого вромѣ власнои помочи удаемось передовсѣмъ до Впр. Отцѣвъ духовныхъ, до Ихъ досвѣдченои жертволюбивости и патріотизму; удаемось до Влоч. свѣтскои Публики русскои и до всѣхъ Братобъ Русинобъ взагалѣ, до Ихъ ласки и милосердія съ умильною просьбою:

Змилуйте ся, ласкавій Добродѣе, надъ незавидною долею нашою, котру только вѣдчути можна, але описати годѣ. Фонды нашій завадто малій, абы выстатчили на збудованье достаточно великого храму съ твердого матеріялу — бо-жъ кому въ свѣтѣ не звѣстна нужда нашого народу?

Прибѣгаемо поправдѣ съ слезами въ очехъ и благаемо милостинѣ, благаемо жертвы на хвалу Всевышнього, на Его святвю и нашу церковь, а коли дасть Богъ — хрестъ на нѣй засіяе, засіяе и намъ сонце наше, засіяе слава русского жертволюбивого народу передъ цѣлымъ свѣтомъ!

Вп. Жертводавцѣвъ упрашаемо о присыланье ласкавыхъ Своихъ жертвъ на руки тутешнього уряду парохіяльного, котрый вразъ зъ комітетомъ выдавати буде точній выказы съ сердечною подякою.

Тирява волоска 2 (14) сѣчня 1893.

Михаилъ Сливинський, парохъ. — Іосифъ Шпаковскій, Гнатъ Антошко, Иванъ Быкъ, члены комітету.

Дописи „Дѣла“.

Зъ Подольскои Украины.

[Польонізація школъ и внесенье посла Щепановского.]

Проектъ розділу краевои рады шкільнои на секціи руску и польску дуже намъ сподобавъ ся, а то съ тои причины, що видимо щоденно, якъ полонізація школъ русскихъ змагае ся.

Теперь есть недостатокъ силъ учительскихъ, новыхъ школъ много основують, будынки новій кажуть заразъ будувати и богато посадъ молодшихъ учителѣвъ заводять, а не мають имъ обсадити, бо много учителѣвъ пойшло до ц. к. стражи скарбовои и до жандармеріи, щобы усувутись вѣдъ секатуръ инспекторскихъ. За-мала фреквенція въ школѣ, — уже есть нагана для учителя! — а треба знати, що народъ въ неодномъ селѣ стративъ довѣріе до школы, бо дуже часто надають на посады учительски, котрі русчины не вмѣють и не хотять навчитись, не говорять до дѣтей по руски, только по польски, хочь село чи-сто-русске и языкъ русскій есть выкладовымъ.

За-для недостачѣ силъ учительскихъ выйшла рада шкільна новый патентъ испытовый для учительокъ, именно: уложила испытъ зъ роботъ ручныхъ, при котромъ пытають де що зъ педаґоґіи и другихъ наукъ, особливо дуже докладно выпытують польску исторію и літературу. Тыхъ учительокъ „до ручныхъ роботъ“ есть множество. Мало котра мае испытъ зъ руского языка, а хочь умѣе по руски, не признаесь въ селѣ до того, — каже, що не вмѣе, — а на замѣты покрывае ся окружною радою шкільною. Дивна то рѣчь, що найбильше дають учительокъ до русскихъ школъ. Чому ихъ не дають до польскихъ? Многій толкують се явище тымъ, що така учительна выкоше смѣло Wink von Oben, менше дбае о педаґоґію а більше о dobre wyrażanie się w polskim języku, а про саму школу менше дбае, бо-жъ нанѣ она въ Збаражчинѣ, за пару лѣтъ буде въ Бучацкомъ, потомъ пойде на гувернантку, або до почты, або за лекторку до якои панѣ обывательки. Мужчина-учитель все таки менче надаесь до штучокъ польонізаційныхъ, хочь-бы був и завзятымъ Поляком. У учителя есть якась идея высша, отже й не дасть ся ужити до всякихъ цѣлей. У него есть справдѣ въ главѣ наука, выкованье, та й вѣнъ радае служити довше або й на все въ тій самій школѣ, хоче привязати до себе молодѣжь, хоче своею найтяжшу службу, неразъ въ недостатку, точно сповнати. Лучають ся и тутъ выимки межи учителями, але въ кождомъ станѣ бувають выимки, — а найгоршими таки — правду сказати — суть всюды перекинчики... Посолъ Стан. Щепановскій поставивъ въ соймѣ внесенье, щобы престація школьній громадъ и дворобъ зровнати, бо цѣлкомъ непропорціонально платять громады, а дуже мало дворы. Я на то дамъ одинъ примѣръ.

Громада Х. на Подолю о 150 числахъ домовъ дае до шкільного фонду окружного квоту 109 зр. 32 кр., а дворъ о 640 моргахъ поля и 860 моргахъ лѣса дае 7 зр. 9 кр. А що-жъ даютъ на школу мѣсцеву тая громада и той дворъ? Громада дае 24 ½ корцевъ зббжя, опалъ вартости 40 зр., павшального 4 зр., и услугу вартости 12 зр., бо такъ передъ сорокъ лѣтами при фундаціи школы зобовязала ся. Тыхъ 24½ корцевъ врахованыхъ есть въ пенсію учительску, а опалъ, павшальне и услуга разомъ 56 зр. суть врахованій въ доходахъ мѣсцевого фонду шкільного. Мѣсцевый шкільный фондъ мае въ сѣмъ р цѣ выдатковъ 156 зр., доходу 56 зр. [вѣдъ громады] отже недобору 100 зр. покрые ще разъ громада и по разъ першій дворъ. На тыхъ 100 зр. дасть громада квоту 88 зр. 28 кр., а дворъ 12 зр. 82 кр. Отже почислѣмъ всѣ выдатки шкільній громады Х., то выпаде, що громада дае 109.32+40.00+12 00+4.00+88 28=253 60 зр. вромѣ 24½ корця ординаріи [т. є. пшеницѣ, жита, ячменю и гречки по рѣвній части], отже разомъ съ ординарією 360 зр., — а дворъ дае 7·09+12·82=19 91 зр., — нехай округлю 20 зр. Такъ громада Х. платить 18 разовъ більше якъ дворъ. Въ роцѣ 1890 платила громада податку 1850 зр., а дворъ — одна его часть 410 зр., друга часть 210 зр., разомъ цѣлый дворъ 620 зр. Отже дворъ платить третю часть податковъ громады [1850 : 620], а на шкільній цѣли дае вѣсѣмнайцяту часть того, що дае громада.

Пишу се sine ira et studio въ надцѣ, що свѣтлый посолъ Щепановскій и другій скорстають съ своихъ чисемъ для добра школы и краю.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Недиспозиція — читаемо въ N. fr. Presse — изъ яку запавъ президентъ міністровъ недавно, веде мабуть до короткого вѣдложенья початку переговоровъ въ справѣ утворенья більшости. Запрошены до нарадъ надъ програмою и утвореньемъ більшости мають дорученість проводирямъ сторонництвъ ажь въ середу 4 в. ст. сѣчня. Въ одной инспірованой статьи зазначуесь выразно, що молодо Чехи не входять підъ нѣякимъ условіемъ въ комбінацію до утворенья більшости. А що безъ молодо-Чехобъ та лишь при участи клюббъ Гогенварта и польского кола не можна зложити нѣякои більшости, то показуе ся, що не можна й думати о більшости безъ лѣвицѣ, бо вже съ чисельного зуставленя выходить, яка участь припадае для того сторонництва. Въ инших урядовыхъ заявленяхъ выступаесь противъ всякихъ домаганъ за особистыми запоруками при зложеню більшости. Реальна и крѣпка будова новои більшости, наже ся въ тыхъ ґазетахъ, мусить хоронити противъ кождои односторонної тенденціи; того рода запоруки мусять дати новій більшости о много крѣпшу основу, анѣжъ тѣ, що походять съ хитkого становища поодинокихъ особъ. — Про становище клерикалобъ до новои програмы находимо въ лінцкомъ Volksblattѣ таке заявленье: Католики консерватисты могли бы замішати напоръ на квестію шкільну съ огляду на дѣйстну и повну безвыглядность въ послѣднихъ двохъ рокахъ. Однакъ они нѣколи не будуть въ наслѣдокъ якоись програмовои угоды або умовленои програмы съ иншими сторонництвами санціонувати тѣ лихі вѣдносины и не смѣють собѣ нѣчимъ вязати рукъ.“

При нагодѣ новорочныхъ желань була депутація угорского сторонництва ліберального у президента міністровъ д-ра Векерля и въ имени ей промовлявъ звѣстный писатель Мавроній Йокай. Змѣстъ тыхъ промовъ, котрі дають погладъ на напрямъ внутрѣшнои політики угорскои подаемо на нашомъ мѣсци.

Про порозумѣне хорватскихъ сторонництвъ опозиційныхъ помѣстили угорскі ґазеты дописи, въ котрыхъ обговорено вже и точки умовы, на якій тѣ сторонництва получились. Супротивъ тыхъ заявленъ пере-

чить опозиція, мовь бы вже прийшло до я кихось умовы. Тая умова зависѣти буде вѣдъ екзекутивного комітету, а зновъ его рѣшенье вѣдъ становища партій правительственнои. Урядовій газеты тѣшать ся въ того заявленя и вважуть, що цѣла угода се лишь малій уступокъ сторонникѣвъ Стросмаера въ хосенъ програмы сторонникѣвъ Старченича, опертои на идеи велико хорватскѣй и на тріялізмѣ австро угорскои монархіи. Згода мае вести до сконцентрованя борбы супротивъ Угорщины и правлѣ ня гр. Кнъ Гедерваріого. Що до самого Старченича, то вѣнъ доси все ще не хоче нѣчого знати про згоду зѣ Стросмаеромъ.

——

Великій князь Алексѣй, братъ царя приѣде на вѣнчанье румуньского наслѣдника престола зъ княгинею единбургскою до Зіґмарінґенъ. Ся вѣсть, що наспѣла урядово до Берлина, выкликала велику радбсть и вдоволе нье, бо яко звѣстно, царь бувъ одиновимъ мо нархомъ, котрый не зложивъ желань румуньскому королеви зъ нагоды его 25-лѣтнього юбилею.

Петербургскій дописуватель Daily Chronicle доносить, що скандалъ панамскій не оставъ безъ впливу на царя и его окруженье. Помимо добрыхъ вѣдносинъ мѣжь Россіею а Франціею нема выгляду, щобы теперь або въ недаленѣй будучности довершило ся формальне заключенье договору помѣжь сими державами.

Міністерство скарбу выготовлае регуляминъ для точнои контролѣ надъ експортомъ збѣжа. Будуть именованій инспекторы и спеціальній комісіи въ пристанахъ, котрѣ будуть мати задачу точно розслѣджувати призначений на експортъ роды збѣжа, чи въ цѣлости вѣдповѣдають предложенымъ взорцямъ та чи нема якои домѣшки. Инспекторомъ не може бути именованый сей, хто посередно або безпосередно бере участь въ торговли збѣжемъ. До комісіи мають входити вѣдпоручники правительства, мѣсцевыхъ властей адміністраційныхъ, продуцентѣвъ збѣжа и купцѣвъ.

——

На берлинскѣмъ дворѣ пробнимано новорѣчній желання, але цѣсарь не выголосивъ нѣякои промовы політичнои. Натомѣсть въ кругѣ генералѣвъ заявивъ цѣсарь велику вагу и необходимбсть предложень войсковыхъ. Взагалѣ тѣ предложеня сталисъ мовь бы одинокою справою політичною, бо розходить ся, чи най десь для нихъ въ парламентѣ бѣльшбсть чи нѣ.

Що-до ревеляцій соціяльнои газеты Vorwärts о фондѣ вельфійскѣмъ, мовь бы се бувъ фальсифікатъ, бо особы, що брали зъ того фонду, не давали нѣякихъ поввѣтованъ. Ще передъ оголошеньемъ тыхъ ревеляцій удавано ся до нѣмецкого правительства, щобы оно вѣдкинуло тѣ поввѣтованя, але правительство вѣдкинуло се предложенье.

Антісеміть Альвардтъ выущеный мавувшои суботы зъ вязниці на волю. Се сталось цѣлкомъ несподѣвано на приказъ цѣсаря.

——

Въ Парижи тишина, бо ферія парламентарній, але натомѣсть всѣ сторонництва анархістичнѣ мовь бы зачинала свою роботу, заповѣджену на послѣднихъ зборахъ. Хотять звер вути увагу розклѣюваньемъ плякатѣвъ зъ своими вѣдозвами. Плякаты розклѣюють ся въ ночи и рано тоины публики громадять ся передъ ними и читають, а поліція розумѣе ь здирати тѣ плякаты. Для характеристики наведемо два такій плякаты:

Одинъ плякатъ на жовтѣмъ папери взывае президента республики Карнота, щобы выдавъ такій декретъ: „Выимковый декретъ противъ панамскихъ розбишакѣвъ. Арт. 1: Всяке движиме и недвижиме майно тыхъ десяти надісѣдувъ, котрымъ доказано, що брали въ панамскои касы, кождє движиме и недвижиме майно, яке належать до ихъ жѣнокъ або було вѣдступлене имъ черезъ дароизну, и т. п., конфіскуе ся въ хосенъ акціонарѣвъ и властителѣвъ облігацій. Арт. 2: Виновники будуть такъ довго замкненій въ якѣй небудь вязници и пѣдпадають приписамъ вязничнымъ, доки звернени сумы не дойдуть до міліярда. Арт. 3.: Коли сума дойде до міліярда, тогдѣ пустять ся виновникѣвъ на волю, але они втратять горожанськи права ажь до кѣнця житя. Арт. 4: Имя и станъ виновникѣвъ будуть оставати черезъ 20 лѣтъ выґравіровани чорными буквами надъ входомъ до палаты бурбоньскои и сенату а напись тои рубрики буде „розбишака“. Арт. 5.: Міліярдъ роздѣлить ся пропорціонально мѣжь властителѣвъ акцій и облігацій.“

Иншій плякатъ зъ вѣдозвами соціяльныхъ революціонерѣвъ зредагованій въ остромъ тонѣ. „Валѣмъ парламентъ — каже плякатъ — о портуністична — республика дала дуба такъ само, и двѣ ей попереданцѣ. — Спадщина не смѣе припасти нѣ роялістамъ, нѣ бонапартистамъ, нѣ взагалѣ нѣкому. Най жие анархія!“

——

Румуньскій міністеръ справъ внутрѣшныхъ вѣдчитавъ въ обохъ палатахъ договоръ, заключеный 15 грудня мѣжь румуньскимъ королемъ а королевою англійскою щодо супружества наслѣдника престола въ княгинею единбургскою. Палаты приняли договоръ оплесками. Вѣдтакъ закрыто засѣдання парламенту ажь до 22 н. ст. сѣчня. Президенты обохъ палатъ запрошений на вѣнчанье до Зіґмарінґенъ. Король румуньскій выѣде на торжество вѣнчання 6 н. ст. сѣчня. Власти румуньскій выготовляють подрѣбно умову супружеску. Въ тыхъ пактахъ зрѣкаесь княгиня единбургска на евентуальне наслѣдство престола въ Англіи.

——

Въ Швеціи зачали ся 26 грудня выборы до т. зв. „вѣча всенародного“, котре мае войтись для наради надъ справою загального голосования. Выборы покончать ся 7 сѣчня. Вѣче всенародне выбирае ся въ волѣ народу безъ участи правительства; выборы вѣдбувають ся наразъ для цѣлого мѣста або якои частины краю; кождый повнолѣтный мае право голосувати, однакъ голосованье есть тайне. Плянъ скликання вѣча пѣднесли соціялъ-демократы на зборахъ въ Нернепінґъ въ 1891 р. и тогдѣ ухвалено, що вѣче збере ся въ 1893 р., коли заявить ся за нимъ 200.000 особъ. Число пѣдписовъ за вѣчемъ дойшло до 207.000. Вѣдтакъ пѣдхопила гадку скликання вѣча ліберали и повели рѣчь таку, що въ 123 мѣсцевостей выйде соціялъ-демократичныхъ вѣдпоручникѣвъ ледви 20. Взагалѣ сей рухъ походить вѣдъ опозиціи.

НОВИНКИ.

— **Впов. проф. Омелянъ Партицій** жертвувавъ на цѣли товариства „Львѣвскій Боянъ“ 50 зр. За щедрый той даръ складае Выдѣлъ товариства свому незвычайному Добродѣеви отсимъ прилюдну подяку. — *В. Шухевичъ.*

— **Вп. панна Орися Омелянська** зѣбрала на пямятникъ Т. Шевченка на празднику въ Деревни и въ Пѣддубцяхъ квоту 15 зр. и передала на руки проф. В. Шухевича.

— **На фондъ памятника Т. Шевченка** надѣслали дальше свои працѣ П. Т. Товаришки: 1) Меланія Дѣдицка зъ Мостѣвъ великихъ: подушку, вышивану на канвѣ въ перскій взоры, оправлену въ зеленый плюшь. — 2) Іосифа Левицка зъ Яворова: подушку зъ чорного сукна и черзоного атласу, прикрашену суконными цвѣтами. — 3) О. Савчиньска зъ Тернополя: блюзку, гачковану до сорочки и пѣдставку зъ бѣлои сатины, гафтовану въ рѣзнѣ цвѣты. — 4) Ольга Мелешкевичева зъ Вѣкна: серветку зъ домашного полотна и плюшу, мережану червоною волѣчкою; два бѣлій рушники мережаній; торбинку на роботы гачковану зъ шовкового шнурка, пѣдшиту атласомъ; пѣдставку зъ червоной волѣчки стриженою роботою и подушечку на шпильки вышивану и пѣдшиту плюшемъ. — 5) Софія Подолиньска зъ Деревнѣ: тека на „Руску Орнаментику“ зъ синього плюшу, прикрашена срѣбнымъ гафтомъ довкола и золотою гафтованою написію: „Руска Орнаментика“ — та зъ вложеным однымъ примѣрникомъ „Рускои Орнаментики“. — 6) Наталія Кобриньска зъ Болехова: пять золотыхъ реньскихъ. — 7) Ирина Омелянська зъ Пристани: округлу подушку зъ червоного оксамиту зъ обгафтованымъ довкола вѣнцемъ, пелями въ рѣзныхъ краскахъ; пушку на цитарета въ формѣ книжки, покрыту червонымъ оксамитомъ зъ выгафтоваными посерединѣ словами: „Все з димом“ и прикрашену шкѣряными цвѣтами и фартушокъ зъ льняного полотна, вышиваный и мережаный. — 8) Стефанія Шефербвна зъ Бовшова: пушку на тютюнъ зъ шишокъ, украшену цвѣтами зѣ шкѣры. — 9) Іосифа Воляньска зъ Дзвиняча: бѣлый батистовый фартушокъ, вышиваный заполѣчью въ рѣзныхъ краскахъ и пѣдставка пѣдъ лямпу, вышивана вовною на ютѣ. — 10) Марія Пелюхъ зъ Будзанова: двѣ пошевки на малу подушку, вышиваній въ широкій узоры. — 11) Глиньска зъ Будзанова: чорній вовняній рукавицѣ, роблена на дротахъ. — 12) Люцина Марія и Олександра Чемериньскій зъ Будзанова: два рушники вышиваній въ народній узоры; закладка до Евангелія вышивана шнельками и шовкомъ; закладка до книжки на паперовѣй канвѣ зъ вишитымъ золотыми пацьорками написомъ: „Одну слезу з очей карих і пан над панами“; кошичокъ зъ бронзовыхъ натокъ, прикрашеный шнельковымъ гафтомъ и золотою написею: Т. Шевченко; двѣ бѣлій хусточки зъ оригінальнымъ босаньскимъ гафтомъ и пѣдставку пѣдъ годинникъ зъ пацьорковъ и шовковыхъ цвѣтѣвъ. — 13) Оленка Чемериньска зъ Будзанова: пару пѣдвязокъ, вышиваныхъ волѣчками на канвѣ. — 14) Евгенія Боднарѣвна зъ Пѣддністрянъ: гачкованый гарнітуръ для немовлятка. — 15) Иванна Левицка зъ Сганиславова: торбинка на роботы зъ губки и червоного атласу. — 16) Катерина Тарнавска зѣ Скалы: бѣлый фартушокъ, прикрашеный широкою мережкою и гафтомъ. — 17) Антонина Тарнавска зѣ Скалы: пѣдставку зъ зеленои волѣчки, прикрашену волѣчковыми рожами. — 18) Юлія Прокоповичѣвна зѣ Скалы: гачковану вставку до подушки. — 19) Михайлина Прокоповичѣвна зѣ Скалы: гачковане кружево. — 20) Михайлина Усыцѣцка зѣ Скалы: закладку до книжки, вышивану на срѣбнѣй канвѣ. — 21) Марія Грабчакова зѣ Скалы: рукавчики гачкованій зъ червоной волѣчки. — 22) Стефанія Левицка зѣ Скалы: настѣльникъ вышиваный на канвѣ вовною и шовкомъ. — 23) Нюся Рожанковска зъ Золочева: вышиваный на стѣльникъ. — 24) Иванна Витковицка зъ Тарнова: два настѣнній вахляръ, украшеній ручнымъ мальованьемъ на фотографіи. — 25) Ол. Трусевичѣвна зъ Миколаева: збанокъ орнаментованый теракотовои роботы. — 26) Марійка Савицка уч. III. кл. зъ Миколаева: вставка до пошевки. — 27) Софійка Гудзъ уч. III. кл. зъ Миколаева: вставка до пошевки. — 28) О. Я. Сѣнгалевичь зъ Руды: пѣдставку, роботы ручнои зъ дерева дубового, грушевого и кленового. — 29) П нѣ Вал. Сѣнгалевичь: кошичокъ на білеты, ручнои роботы зъ рѣзнородного насѣня шишокъ, кѣстокъ сливовыхъ и пр. — *Ирена Герасимовичівна* вѣ Яновѣ коло Львова.

— **Испыты кваліфікаційній для учителѣвъ** школъ народныхъ и выдѣловыхъ передъ львѣвскою комісіею испытовою розпѣчнуть ся дня 20 н. ст. лютого. До подань треба долучити: метрику, коротку житьепись, выказъ вѣдбутыхъ наукъ и перечитаныхъ до испыту творѣвъ, свѣдоцтво зрѣлости и доказъ бодай дволѣтнои практики учительскои вѣдбутои въ школѣ народнѣй. Речинець вносити подання назначено до дня 3 н. ст. лютого 1893. Подання треба надавати до комісіи испытовои у Львовѣ при ул. Скарбкѣвскѣй ч. 39 на руки дотычныхъ *окружныхъ радъ школьныхъ*.

— **Огнѣ.** Въ Чемеринцяхъ, въ повѣтѣ перемышляньскѣмъ, згорѣли дня 22 н. ст. грудня три селянскій загороды. Шкода выносить 1500 зр. — Въ Чернихѣвцяхъ, въ повѣтѣ збаражскѣмъ, згорѣла дня 1 н. ст. сѣчня стирта вѣвса въ поли. Овесъ бувъ обезпеченый въ товариствѣ краковскѣмъ. Огонь пѣдложено, але доси не удало ся жандармеріи вѣдшукати винновника.

— **Снѣжниць.** Про сильній бурѣ зъ снѣгомъ доносять зъ рѣзныхъ мѣсцевостей середнои Европы. И такъ у Вѣдни упавъ дня 3 н. ст. сѣчня такій снѣгъ, що вечеромъ перестала въ мѣстѣ майже всяка комунікація. На многихъ зелѣзницяхъ льокальныхъ Австріи долѣшнои и на Моравѣ здержано зъ причины заметей снѣговыхъ рухъ поѣздѣвъ. Таки самі снѣги упали въ цѣлѣй Угорщинѣ, краяхъ альпейскихъ и пѣвнѣчнѣй Италіи. Многій поѣзды застрягли въ поли въ заметяхъ снѣговыхъ а зъ Италіи не надѣйшовъ вчера до Тріесту нѣ одинъ поѣздъ зелѣзничій. Такожь въ цѣлѣй Россіи лютять ся сими днями бурѣ снѣговій.

— **Змѣна назвища.** Львѣвске намѣстництво позволило рѣшеньемъ зъ дня 30 н. ст. падолиста 1892 ч. 96 838 окѣнченому богословови Вас. Козогонови змѣнити назвище „Козогонъ“ на „Томовичь“.

— **Гендіґеризмъ.** Якійсь обыватель ziemi bełzkiej мѣстячи кореспонденцію въ ч 286 Przegląd-a п. з. W sprawie ruskiej написавъ мѣжь иншими: „Маемо такожь въ нашѣмъ надграничнѣмъ повѣтѣ сокальскѣмъ кѣлькохъ учителѣвъ народныхъ выганыхъ зъ иншихъ повѣтѣвъ за православний аґітаціи“. Отже кружокъ польского товариства педаґоґічного въ Кристинополи, до котрого належать учителѣ Русины и Поляки рѣшивъ онодги на засѣданю одноголосно запротестувати противъ того закиду obywatela bełzkiego и взывае его, щобы выявивъ имена тыхъ учителѣвъ аґітаторѣвъ. — Зъ того видко якими способами воюе польска праса, щобы лише оклеветати Русинѣвъ.

— **Ревізіи.** Въ Золочѣвщинѣ, якъ доносять до „Галицкои Руси“, вѣдбули ся послѣдными днями ревізіи: въ Глинянахъ у мѣщанъ Бѣлорускаго, Жовнѣра а Сотника и въ Годовѣ у господаря Теодора Ивануха. Ревізіи, котрѣ переводивъ судья зъ Золочева п. Харакъ, не выкрыли нѣчого. Въ Годовѣ остали ся жѣнки двохъ выйшовшихъ до Россіи селянъ. Листы, приходячій пѣдъ адресою тыхъ селянокъ, вѣдбирають зъ почты жандармы и вѣдвозять ихъ до староства въ Золочевѣ, звѣдки доручають ся они вѣйтомъ адресаткамъ.

— **На опорожнену стіпендію** бл. п. Павла Черлюнчакевича въ высотѣ 50 зр. рѣчно оголосивъ управляючій совѣтъ Народного Дому конкурсъ зъ речинцемъ до кѣнця лютого 1893 Убѣгати ся о ту стіпендію можуть ученики ґімназій або реальныхъ школъ, котрі выкажуть ся, що: 1) суть родомъ зъ Галичины, 2) рускои народности и грекокат. вѣроисповѣдання, 3) суть бѣдні, 4) моральноведуль ся и 5) роблять добрі поступы въ наукахъ. Свояки фундатора мають першенъство. Право надаванья тои стіпендіи мае о. Іос. Черлюнчакевичь, д-ръ богословія въ Перемышли. Стіпендію задержуе надѣленый до окѣнченя середныхъ школъ.

— **Вѣдъ ц. к. Адміністрациі податкѣвъ у Львовѣ** одержали мы отсе письмо: Ц. к. Адміністрація податкѣвъ маетъ честь подати до вѣдомости Шановнои Редакціи въ цѣли можливого помѣщеня, а то въ интересѣ читаючои публики, що рѣвночасно выдае ся оповѣщенье поучаюче, въ якій способъ мають поступати властителѣ домѣвъ при подаваню донесень о опорожненю мешкань и о поновнѣмъ вынаймленю, щобъ не наразити ся на шкоды и на кары грошевѣ. Въ оповѣщеню згаданѣмъ пѣднесено, що такі подання, на скѣлько они мають на цѣли вѣдписанье податку чиншового, мусять бути пѣдписанѣ самымъ властителемъ дому, а наколи таке поданье вносить повномочникъ, то належить або долучати повномочіе, або покликати число тутешного акту, пѣдъ котрымъ повномочіе зложено. Въ поданяхъ такихъ мусить бути подане выразно число мешканя, бо оно записано въ фасіи чиншовѣй. Подання зладжені и накше не будуть предметомъ урядованя. Дальше пригадано въ сѣмъ оповѣщеню приписъ, пѣсля котрого о поновнѣмъ вынаймѣ мешканя належить доносити найпѣзнѣйше до 14 днѣвъ ц. к. Адміністрація податкѣвъ. Въ разѣ спѣзненого донесеня въ кождѣмъ выпадку буде наложена кара грошева, а наколи бъ зовсѣмъ залишено о поновнѣмъ вынаймѣ донести, або коли бы неправдиве донесенье учинено, зарядить ся въ кождѣмъ выпадку поступоване карне о переступство затаеня чиншу. — Ц к. Адміністрація податкѣвъ. Львѣвъ дня 14 листопада 1892. *Заячкѣвскій.*

— **Про нападъ на почту** котра везла грошѣ зъ Копачинець до Пробѣжнои, пишуть зъ Гусятинщины ще ось що: Почтарь Михайло Дусь вѣзъ дня 22 грудня почту до Пробѣжнои. На дорозѣ, може зъ милю вѣдъ Пробѣжнои, стрѣтивъ Дуся Маркусъ Зоммеръ. То бувъ знакомый Дусеви 28-лѣтный жидъ зъ Пробѣжнои, що звычайно торгувавъ худобою. Вѣнъ просивъ Дуся, щобы его завезъ до Пробѣжнои. Почтарь трохи вагавъ ся, але вкѣнци приставъ тымъ бѣльше, що Зоммера зналъ. Зоммеръ усѣвъ собѣ на санкахъ за Дусемъ и скоро усѣвъ, сейчасъ зачавъ щось вынимати зъ кишенѣ. Дусь думавъ, що вытягае тютюнъ зъ кишенѣ, впрочѣмъ не звернувъ на се уваги, бо бувъ звернены до жида плечима. Наразъ почувъ Дусь выстрѣлъ и въ тѣй хвили сплюнувъ, бо куля вылетѣла ему устами. На стѣлько мавъ ще силы, що не втративъ памяти, схопивъ лѣвою рукою руку Зоммера, въ котрѣй вѣнъ державъ револьверъ, и приваливъ его своимъ тѣломъ, бо думавъ, що въ такій способъ довезе его до Пробѣжнои. Чверть годины ѣхавъ вѣнъ такъ; тымчасомъ кровь текла ему зъ устъ и зъ шиѣ, бо куля зранила его въ шию и выбивши два зубы выйшла устами Однакъ Зоммеръ не думавъ втѣкати, чѣпивъ ся сильно Дуся и ждавъ, поки той не омлѣе. А що Дусь справдѣ дуже ослабъ и лякавъ ся зѣмлѣня та рабунку, то постановивъ позбути ся розбѣйника. Зѣбравъ всѣ силы, ударивъ крѣпко Зоммера въ голову и однымъ махомъ скинувъ его зъ саней Той ще чѣпивъ ся лѣвои руки почтаря и волѣкъ ся такъ при саняхъ зъ якихъ 300 крокѣвъ, ажь якъ Дусь ударивъ его батогомъ въ голову, той пустивъ руку. Зоммеръ оставъ на поли, а почтарь доѣхавъ до Пробѣжнои, вѣддавъ въ порядку почту, зголосивъ ся самъ до жандармеріи и оповѣвъ всю подѣю. При оглядинахъ лѣкарскихъ лѣкарь переконавъ ся, що куля зранила Дуся въ лѣву сторону шиѣ понизше дольнои щоки, вѣдтакъ пробила лице, нарушила трохи языкъ, выбила два зубы и вылетѣла устами. Марка Зоммера придыбала патроля жандармеріи на дорозѣ до Пробѣжнои. Бувъ зраненый и ишовъ безъ шапки. Коли его зловили, вѣнъ казавъ, що боронивъ почтаря, котрого напавъ якійсь незнаный жидъ. Коли его привели передъ судью, вѣнъ ставъ инакше крутити; кинувъ пѣдозрѣнье на бувшого почтмайстра, будьто бы вѣнъ намовивъ его до рабунку. Однакъ почтмайстеръ доказавъ, що Зоммеръ неправду каже. Зраненый Дусь мае ся вже лѣпше и натепер не грозить ему нѣяка небезпечнѣсть. Въ зелѣзнѣй скрини, котру вѣнъ вѣзъ, було того дня 15.000 зр., призначеныхъ для торговцѣвъ худобы въ Пробѣжнѣй. Про тѣ грошѣ Зоммеръ знавъ, бо довѣдувавъ ся у кождого купця, чи волы продавъ. Передъ кѣлькома мѣсяцями щезъ зъ почты межи Копичинцями а Пробѣжною листъ грошевый зъ 2000 зр. а злодѣя тогды не выслѣджено. Отже пѣдозрѣвають, чи то не була справка Зоммера. Вѣсти тѣ поданій пѣсля зѣзнань Дуся въ судѣ.

— **Въ школѣ сторожѣ скарбовои,** вѣдкрытѣй недавно у Львовѣ, скѣнчивъ ся онодги першій курсъ науки. Крѣмъ наукъ теоретичныхъ зъ законодавства скарбового удѣляе ся въ тѣй школѣ такожь практична наука въ обходженю зъ оружьемъ и въ военныхъ оборотахъ о скѣлько ихъ потрѣбуе сторожа скарбова. Згаданый курсъ скѣнчило теперь 50 ученикѣвъ, зъ котрыхъ здали испытъ въ вѣдзначеньемъ: Ант. Ференсъ, Стап. Гансъ, Исид. Коверчукъ, Ив. Манъ и Володим. Тишиньскій. На испытѣ бувъ мѣжь иншими достойниками такожь намѣстникъ гр. Бадені, а на другій день вѣдвидѣвъ школу архикнязь Леопольдъ Сальваторъ и высказавъ свое признанье учителямъ и ученикамъ.

— **Юліянъ Колябиньскій,** експровізіяліъ кармелитѣвъ, родженый 1811 року, упокоивъ ся дня 23 н. ст. грудня 1892. Похороны его вѣдбули ся дня 25 н. ст. грудня. Покѣйный сприявъ нашому духовенству и своимъ виливомъ допомѣгъ многимъ Русинамъ. Бувъ рѣднымъ вуйкомъ рускихъ священикѣвъ Симеона и Томы Березовскихъ. Въ его похоронѣ взяло участь 7 рускихъ священикѣвъ а Впреосв. митрополитъ вѣдправивъ тихе богослуженье за его душу.

— **Завѣщанье глухонѣмого.** Трибуналъ касаційный у Вѣдни рѣшивъ сими днями цѣкаву справу. Одинъ глухонѣмый умеръ не лишаючи нѣякого письменного анѣ устного заряджења що-до послѣдноі волѣ, лише въ присутности 3 свѣдкѣвъ при помочи знакѣвъ, якихъ уживають нѣмі, показавъ на приятеля, котрый мавъ по нѣмъ обѣймити спадщину. Противъ того внесли свояки небѣщика жалобу до суду, въ котрѣй доказували, що померший не ходивъ до института для глухонѣмыхъ отже не уживавъ приписаныхъ знакѣвъ. Однако судъ сконстатувавши, що хочь померший не ходивъ до института для глухонѣмыхъ и не уживавъ приписаныхъ знакѣвъ, то однако всѣ три свѣдки, якъ такожь и священикъ, котрый его приготовлювавъ до сповѣди, цѣлкомъ его порозумѣли. На тѣй основѣ признавъ судъ краевый якъ и трибуналъ касаційный завѣщанье глухонѣмого важнымъ.

— **Зъ Красного коло Тустого пишуть намъ:** Въ 276 ч. „Дѣла“ зъ 7 (19) грудня 1892 вычитавъ я въ невинкахъ за епідемічній слабости въ Краснѣмъ, пов. скалатского. Дѣйстно, ц. к. лѣкарь сконстатувавъ значно бѣльше якъ 40 хорыхъ, головно хорыхъ на тифъ, а въ части на дезинтерію и шкарлятину, на котру довгій часъ умирали ту дѣти; тифъ и дезинтерія ще не устали, хочь нема такъ много хорыхъ, якъ перше. Въ шестьохъ тыждняхъ перехоруваго ся тутъ майже 150 особъ; до кождои хаты ходивъ ц. к. лѣкарь кождого разу. Въ прилученѣмъ селѣ Ставки, зъ вѣдки воду до питя возить цѣле Красне, бувъ тифъ ще въ осени; въ Калагарѣвцѣ надъ границею, милю вѣдъ Красного, пануе ще до нинѣ тифъ сильный. Неврожай сего року въ Краснѣмъ що-до збѣжа бувъ дуже великій, на морґу було пересѣчно ледви двѣ копы збѣжа, а черезъ посуху въ лѣтѣ и великій морозы торбчнои зимы сады нѣчо не зародили. Хибно було подано въ 276 ч. „Дѣла“, що за садовину брала громада звычайно 1500—2000 зр.; противно, рахуючи на кождый садъ по 20 зр. то на 300 садѣвъ выпаде 6.000 зр. Якъ садовину знищила посуха и морозъ, доказомъ того есть, що я въ садѣ на 2 морґахъ въ р. 1892 нѣякихъ овочѣвъ не мавъ и самъ ще куповавъ. Сего року спродано въ громадѣ овочѣвъ ледво за 200—300 зр. До Россіи зъ Красного зъ моихъ парохіянъ нѣхто не ходивъ; зъ прилученыхъ Саджавокъ ходило 6 особъ, т. є. 4 паробчакѣвъ зъ дуже богатыхъ родинъ и 2 небезпечній люде, котрі зъ привычки для иншихъ цѣлей ходять часто за границю и акуратно ихъ екскурзія выпала разомъ зъ еміґраціею, хочь за тыми двома жандармерія, особливо же ц. к. сторожа скарбова все дуже наглядае. — *Іосифъ Ганкевичь* парохъ зъ Красного.

Вѣсти зъ Арх. Львѣвскои.

Президія намѣстництва годить ся на канонічну институцію о. Анг. Сосенка на Зарудье.

Зрезигнували оо.: Ив. Рейтаровскій зъ презенты на парохію Бѣлкѣвцѣ а Клим. Роснецкій зъ Бережницѣ.

Дѣйствымъ деканомъ бережаньского деканата именованый о. Теодоръ Кордуба, дотеперѣшный завѣдатель того-жь деканата.

Вѣзваній до канонічнои институціи оо.: Теод. Богачевскій на парохію Лецѣвку и Теоф. Яворовскій на Болшовець на мартъ 1893 р. а Ан. Сосенко на Зарудье.

Введеный о. Волод. Розлуцкій яко завѣдатель Милятина.

Увольненый вѣдъ сотрудництва въ Станиславчику о. Волод. Винярскій.

Надѣслане.

Ball-Seidenstoffe von **45 kr.** bis fl. **11.65** per Meter — sowie **schwarze, weisse** und **farbige** Seidenstoffe von **45 kr.** bis fl. **11.65** per Meter — glatt, gestreift, karrirt, gemustert, Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. 4515 (4)

Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofl.) Zürich.

— **Дрібні вісти.** Міністеръ вѣроисповѣдань надавъ презенту на опорожнену римо-кат. парохію regiae collationis въ Станиславовѣ кс. Як. Керщѣ, дотеперѣшному парохови въ Підгайцяхъ.

Посмертний — ✝ — оповѣстки.

О. Антінъ Легиновичь руский священикъ въ Торговици пільній коло Городенки, щирый Русинъ, померъ 28 н. ст. грудня въ 30 ймъ роцѣ житя, полишаючи жену зъ троима сиротъ. Вѣчна ему память!

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На жѣночe выдавництво** зібрали дальше Вп. панѣ: Ольга Шухевичева зь Тишковець 9·79 зр., Володимира Лисинецка зъ Васильковець 12·80 зр. Зъ тыхъ на руки п. О. Шухевичевои зложили Вп. пп.: Ом. Волошиньскій, судья зъ Печенѣжина 1 зр., Соф. Волошиньска 40 кр., Евг. Волошиньска 30 кр., Ольга Волошиньска 20 кр, Каєтанъ Пасакасъ властитель Колѣнокъ 1 зр., Охилиньскій римо-кат. священикъ зъ Михаля 20 кр., Ол. Навроцкій 1 зр., Мар. Навроцка 25 кр., Мар. Хойнацка 50 кр., Олександра Бурнадзъ 50 кр, Михалина Бурнадзъ 50 кр., Ольга Бурнадзъ 60 кр., Емилія Билинкевичь 20 кр., П. Еленикъ 20 кр., Сем. Билиньскій 20 кр., д-ръ Друндякъ 1 зр., Е. К. 10 кр., о. Гр. Боднарукъ 40 кр., Ольга Шухевичева 1 зр. — На руки В. Лисинецкои зложили на весѣлю ей сестры Ольги зъ богословомъ Симовичемъ: молодій 2 зр., Леонт. Авдиковска 1 зр., Мар. Соневицка 1 зр., Евгенія Котлярчукъ 1 зр., Друкъ 20 кр., Емилія Сосенко 1 зр., Ирена Л. 40 кр., Ксеня Л. 40 кр, В. Л. 50 кр., о. Кир. Лукасевичь 94 кр., о. Бахталовскій 1 зр, о. Залуцкій 50 кр., Друкъ народный учитель 50 кр., Сименовичь богословъ 1 зр., Лисинецкій богословъ 36 кр., Хомишинъ богословъ 20 кр., Ап. Симовичь 30 кр, Г. Л. правникъ 50 кр. Просто вѣдъ себе надѣслали: Вп. Домбчевска зъ Викторова 1 зр., Марія Матковска зъ Черновець 2 зр., Мар. Подлуска зъ Болехова 1 зр., Мальвина Бѣржиньска 1 зр., Ем. Окуневска 1 зр., Нат. Окуневска 50 кр., Ольга Окуневска 50 кр. Имена жевтвуючихъ, котрій були прислали на руки Вп. п. Евгеніи Рыбаковои: Анна Рудницка зъ Стратина 1 зр., Ол. Танчаковска зъ Коломыи 1 зр., Ст. Галущиньска зѣ Звиняча 1 зр, Текля Сабатова зъ Соснова 1 зр., Анна Гарасевичева зъ Перемышлянъ 1 зр., Стеф. Ильницка зѣ Львова 1 зр., Евг. Сабатівна зъ Соснова 1 зр., Е. Билинкевичь зъ Рукомыши 1 зр., Евг. Сабатова зъ Корчина 1 зр., Величковска зъ Бродівъ 1 зр., Нат. Лотоцка зъ Лешнева 1 зр., Содоморова зъ Новосѣлки 1 зр., Антонія Калиновичь 1 зр., Чайковска зъ Бережанъ 1 зр., Глѣбовицка 1 зр., Евг. Роздольска зъ Домажира 1 зр., Ант. Мосорова 1 зр., Войтовичева зъ Козівки 1 зр., Ант. Танчаковска 1 зр., Евг. Рыбакова 2 зр. — Референтки жѣночого вѣча въ Стрыю: *Наталія Кобриньска. Евгенія Ярошиньска.*

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 4 сѣчня. Рада державна зберется 17 н. ст. сѣчня.

Будапештъ 4 сѣчня. Круги церковній ведуть дальшу аґітацію противъ цивільныхъ супружествъ.

Парижь 4 сѣчня. Правительство рѣшило не допустити до нѣякихъ демонстрацій, котрій могли бы наступити дня 10 сѣчня, коли зачне ся розправа противъ Лєссепса передъ трибуналомъ.

Берлинъ 4 сѣчня. Наслѣдника россійского престола сподѣвають ся ажь на торжество вѣнчаня сестры цѣсаря Марґареты.

Амстердамъ 4 сѣчня. Вчера 700 соціялістівъ зъ револьверами хотѣли добути приступомъ ратушь въ Ленварденъ и ажь гузары мусѣли стрѣляти до напастниківъ. Убито трехъ соціялістівъ а вѣсѣмь ранено.

Надѣслане.

Средства десінфекційнй, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручае найдешевше

Головный складъ въ аптицѣ пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметівъ оптичныхъ у Львовѣ
пѣдъ „**КОПЕРНІКОМЪ**“
ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цівіеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Реперациі найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: „Новый оптикъ пѣдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ“

Рухъ поѣздівъ зелѣзничихъ
важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криниці via Тарнівъ	—	—	901	—	—	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (на дворець Підз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радівцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичь	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѣдходять зѣ Львова.	пот. поспѣшный	пот. поспѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криниці via Тарнівъ	—	—	—	—	756	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (зъ голов. двірця)	258	—	941	1026	—	—
„ Підволочискъ и Бродівъ (зъ Підзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичь	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радівцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѣсля годинника львівского. Числа пѣдчеркненій означають пору 2238 ночну вѣдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

На Рождво, на коляду!

можна дістати въ товариствѣ имени Шевченка

слѣдуючій книжки:

Збігці в Новоросії Г. П. Даниловскій	1 — зр.
Руська історія в житиписах. И Костомаров	1 — зр.
Шекспірові твори. Перевод П. Куліша	1 — зр.
Остап Вересай. Картина	50 кр.
Над чорним морем І. Нечуй	90 кр.
Гуцул і Гуцулка. Картина	1 — зр.
Народні оповіданяМ. Вовчка 3 томи	1 — зр.
Повісти И. Устіяновича	80 кр.
Захар Беркут Ів. Франка	1 30 зр.
Обрусителі. Н. Ланскої	60 кр.
Поезиї Масляка Волод.	1 — зр.
Твори Чайченка 3 части	2·20 зр.
Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50 зр
Записки тов. ім. Шевченка часть І.	1 — зр.

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ
АНТ. СТАХЕВИЧА
въ Тернополи

поручае Всечесній Духовенству и п. п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКІЙ ОБРАЗКИ:
безъ молитовъ мала сот. 3 кр.
„ „ середня „ 45 „
„ „ вѣльша „ 70 „
зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка

МЕДАЛИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ медаликівъ по 14, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:
тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ
Ставроп. Института по 50 кр. на рѣкъ 1893.

КАЛЕНДАРЬ
„Посланника“ на рѣкъ 1893 по 35 кр.

О численнй замовленя уграшае ся! 4493 7—2

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютомъ 1893 року выйде **повне выданье творівъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
пѣдъ заголовкомъ
„КОБЗАРЬ“

Выданье обіймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде життепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложенй будуть два портреты [новій клѣшѣ]. Оба томы будуть оправленй въ першій нашій робітни переплетничій п. Мих. Спожарского и Сына на взіръ клясиківъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускаго **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Пізнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ“.

СѢЧКАРНѢ
знаменитій по зр 25 и 28
поручае
Петро Хшонстовскій
торговля зелѣзомъ у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1. (наротивъ катедры). 4513

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кінчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащівъ зимовыхъ та одягівъ, за-для закупна більшои скількости, — то продаю ихъ по значно зниженій цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригодного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елегантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ
Давидъ Шварцвальдъ
у Львовѣ, площа Капітульна 3.

Начинье столове свѣтовои славы.

Маю честь донести Всечестному Духовенству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѣй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѣдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францісканськѣй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца, пѣдъ мою фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарівъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестівъ нагробныхъ, вѣнцівъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помічнымъ и дасть менѣ можність правильнымъ веденьемъ мови торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякій жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 15—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

„СЛАВІЯ“

банкъ взаимныхъ убезпеченій въ Празѣ.

ГОЛОВНЕ ЗАСТУПНИЦТВО

для Галичины и Буковины

въ Львовѣ ул. Коперника ч. 5.

принимаетъ въ секціяхъ I—II убезпеченія на житье, въ секціи IV убезпеченія отъ огню и удѣляетъ пожички ц. к. урядникамъ, убезпеченымъ въ ей секціи II за забезпеченьемъ и на срокъ уморенія ажъ 12-лѣтный.

Фонды резервныи банка „Славія“ выносятъ концемъ года 1891 злр. 5,479.788 кр. 90 а в. выказаный же **маєтокъ** банка „Славія“ концемъ г. 1891 злр. 5,609.463 кр. 32 а. в.

Въ протягу своей дѣятельности т. е. отъ 15 мая 1869 г. ажъ по 31 декабря 1891 г. **выплатила** „Славія“ отшкодованъ и забезпеченыхъ капиталовъ въ загальной суммѣ злр. 20,012.991 кр. 82 а. в.

Фондъ емеритальный аентовъ „Славіи“ выноситъ концемъ г. 1891 злр. 111.264 кр. 94 а в.

Зголошенья о удѣленье аенціи въ мѣсцевостяхъ, где „Славія“ не есть заступована, принимаютъ ся. 3794

Найвѣдповѣднѣйшимъ дарункомъ на Рождво або Новый Рокъ есть:

Илюстрованый Календарь Просвѣты
на рокъ 1893.

Цѣна 40 кр., оправный 75 кр. а. в.

Дѣстати можна въ тов. „Просвѣта“ ул. Вірменьска ч. 27 и по всѣхъ книгарняхъ Галичины.

НА КОЛЯДУ
НОВЫЙ РОКЪ,
Именины и т. д.
найвѣдповѣднѣйшимъ дарункомъ
Руска Исторична Бібліотека
въ гарнѣй оправѣ.

Высылае **Ол. Барвѣньскій**, Львівъ ул. св. Николая ч. 13.

ТУТКИ цигаретовій зъ найлѣпшого папіру французского **1000 штукъ 1 зр.** Замовляючимъ 5000 опакованье и почта франко. Вѣдпродуючимъ значный опустъ поручае **Антонина Мазуркевичь** у Львовѣ, ул. Галицка ч. 12.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймае замовленя и посередничить въ закупнѣ:
СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ
впростъ зъ фабрики

по кождоразовій цѣнѣ фабричній. Теперь потує фабрика Іа по 76, Па по 70 зр. за 100 кільогр. loco фабрика.

Мыло найлучше

при замовленю найменше 30 кільогр. по 29 кр. за кільограмъ, окрімъ транспорту, котрый вынесе 2 до 3 кр. вѣдъ кільограма.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стацій зелѣзничои. 4038

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнѣй и складнѣй оправѣ ніклевій майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^{25}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ 60кр. бѣльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвінкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{25}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр. $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѣльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленій, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвійно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінівъ зъ потрійною кувертою, дуже мінцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Занорука дволѣтна. Цѣнники фабричній даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie
I. Schottenring Nr. 33. 4457 21—?

На свята

НОВІСТЬ!

ВОДА МАРШАЛКОВСКА

3747

вынаходу

ИВАНА ИГНАТОВИЧА

Фляконъ 50 кр. и 1 зр.

На свята

НОВІСТЬ!

При закупнѣ товарівъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавецъ Иванъ Белей. — Одѣчальный редакторъ Михайло Струсевичь. Папѣръ зъ фабр. Чорлянъского. Въ друкарни тов. им. Шевченка пѣдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 290. Львовъ, Четверъ 24 грудня 1892 (5 сѣчня 1893.) Рочникъ XIII.

Выходить що дня у Львовѣ (крѣмъ недѣль руских святъ) о 5-ій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ вѣвторокъ, и въ вѣвторокъ и пятницю на переміну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: У Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень, ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. У Вѣдни M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитѣсть за инсераты платнѣ у Львовѣ

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ
въ Австрії: на цѣлый рѣкъ . . . 18 зр. на пѣвъ року . . . 9 зр. на чверть року . . . 4 зр. 50 кр. на мѣсяць . . . 1 зр. 50 кр.
за границею: на цѣлый рѣкъ . . . 24 зр. на пѣвъ року . . . 12 зр. на чверть року . . . 6 зр.
у Львовѣ: на цѣлый рѣкъ . . . 16 зр. на пѣвъ року . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.
Редакція, Адміністрація и Експедиція подъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженье. — Реклямації неопечатанѣ вѣльнѣ подъ порто
Поодинокє числє коштує 8 кр. а. в.
Оголошенія принимають ся по цѣнѣ 6 кр. подъ однорѣчни инсератовом въ рубр. „Надісłане“ по 20 кр. а. в.
Надіки числить ся по 10 кр. подъ стишне

Христосъ раждаєть ся!

Славите! — вѣдповѣсть нинѣ цѣла велика руска родина, ломлячи просфору въ хвили, коли Сынъ Божій сходить межи людъ свѣй, щобъ спасти его.

Слава во вышнихъ Богу, на земли миръ, во человѣцѣхъ благоволеніе! — заспѣває нинѣ вся Русь вѣдъ Кубаня по Вислоку, вѣдъ Десны по Тису, вѣдчуваючи въ глубинѣ душъ значѣнье великихъ слѣвъ, котрыми Ангелы повитали раждаючого ся Христа.

Дай же вамъ Боже трое-щастенько:
Перше щастенько — всѣмъ здоровленько,
Всѣмъ здоровенько на челядоньку.
Друге щастенько — на обороньку.
Трете щастенько — у поли врожай.
У поли врожай: жито, пшеницю,
Густій копоньки, рѣсній снопоньки,
Бы-сте ходили межи копами
Якъ ясенъ мѣсяць межи звѣздами!

— тою колядкою повитає нинѣ молодѣжь руска господаря руского, хлѣбороба.

Дай же памъ, Боже, лучшои еры,
А у тѣй ерѣ: святои згоды
Въ родинѣ рускѣй! Правъ и свободы
Поступу, свѣтла, гаразду, долѣ
Всѣй Украинѣ! Церкви спокою
Вѣдъ вороженькѣвъ! Руси розвою
На всякѣмъ поли, у товариствахъ!
Бы-смо ходили мѣжь Славянами
Якъ ясенъ мѣсяць межи зорями!

— зъ тою колядкою на устахъ и зъ тыми желанями ставмо нинѣ передъ хатою нашои Матери-Руси и щедруємо ѣй лучшу будучность!

Пережитый рѣкъ бувъ для народу нашого дуже тяжкимъ. Неврожай въ деякихъ сторонахъ и всякій другій невѣдрадній обставины выкликали межи селяньствомъ нашимъ крізу, котра — дай Боже — щобъ не повторилась. Надѣ на яку-небудь полекшу въ положеню нашѣмъ політично-національнѣмъ и на здобутье ширшихъ основъ до розвою и скрѣпленя народности нашои розвѣялись марно. Натомѣсть зросла традиційна неприхильнѣсть сусѣдѣвъ нашихъ до насъ и выявилась широко не лише словами але и дѣлами. Церкви нашѣй нанесено ударъ дуже важкій и необчислимый въ наслѣдкахъ. Наколи мимо того стоимо, то заслуга въ тѣмъ лишь наша власна, передовсѣмъ того люду, що якъ той крѣслатый, коренистый крѣпкій дубъ перетривавъ щасливо вже не одну бурю. Заслуга того духа невмираючого, що заедно одушевлявъ насъ въ тысячелѣтнѣмъ житю нашѣмъ національнѣмъ. Заслуга тыхъ мужѣвъ, що бодро и смѣло умѣли пѣддержувати того духа. Заслуга товариствъ, що муравельною працею двигали храмъ нашъ народный.

Имъ про-те кличемо зъ Рождествомъ Христа: Дай Боже силъ и на дальше для добра Руси!

Зъ „Чорной книги“ Народной Рады.

На засѣданю выдѣлу рады повѣтовои въ Лѣську запала була ухвала дня 9 лютого 1892 р. до числа пор. 25, що на таблици надъ вх'домъ до будынку выдѣлу повѣтового побѣчь написи польскои Wydział Rady powiatowej w Lisku мае бути умѣщена и напись руска: „Выдѣлъ Рады повѣтовои въ Лѣську“. На тѣмъ засѣданю були присутній: маршалокъ Тесфіль Журовскій, заступникъ маршалка Іосафъ Іорданъ, вѣдтанъ выдѣловій: о. Теодоръ Карпякъ, о. Кипріянъ Ясеницкій, нотарь Робертъ Адамскій.

Часъ минавъ, а ухвалы не выконувано, то-жь на засѣданю выдѣлу дня 17 падолиста с. р. заинтерпелювавъ о. Т. Карпякъ п. маршалка: за-для якои причины до сегодня ухвала зъ дня 9 лютого до ч. 25 не выконана? На се дѣставъ о. Карпякъ вѣдповѣдь, що маршалокъ [Іосафъ Іорданъ] не допустить до выконаня повысшои ухвалы, а интерпелянта вѣдсылае до выдѣлу краевого. На тѣмъ засѣданю прийшло мѣжь маршалкомъ а о. Карпякомъ до острѣйшого розговору.

На слѣдующѣмъ засѣданю выдѣлу дня 1. грудня с. р. вѣдчитано письмо вѣдъ о. Карпяка зъ заявленьемъ, що такъ довго не буде брати участи въ засѣданяхъ выдѣлу рады повѣтовои, доки ухвала зъ дня 9 лютого ч. 25 не буде вповнѣ выконана. Тою нагодою повертаючи ся о. Кипріянъ Ясеницкій, котрый бувъ тогдѣ на засѣданю, — и въ довшѣй переговорюючѣй бесѣдѣ старавъ ся наклонити пп.: Емиля Лещинського зъ Болозвы, Виктора Журовского зъ Мичковець и Володислава Баля зъ Рудевки до прихильного полагодженя сеи справы, — однакъ надармо! Явъ бы у вѣдповѣдь о. Кипріяну Ясеницкому поставивъ Викторъ Журовскій внесенье, щобы ухвалу зъ дня 9 лютого ч. 25 уневажнити. Се внесенье п. Виктора Журовского удержалось и повстала ухвала зъ дня 1 грудня 1892 ч. 2599, що — unieważnia się uchwałę z dnia 9 lutego 1892 do l. 25.

О. Кипріянъ Ясеницкій, чуючи ся покривдженымъ и обвиненымъ, вѣдкликавъ ся письмомъ до повнои рады. На засѣданю повнои рады повѣтовои дня 22 грудня с. р. поставивъ о. Кипріянъ Ясеницкій по належатѣмъ умотивованю внесенье: „уневажнити ухвалу выдѣлу запавшу дня 1 грудня 1892 до ч. 2599, а удержати въ повнѣй силѣ ухвалу зъ дня 9 лютого 1892 до ч. 25.“

При голосованю показало ся, що навѣть тѣ панове, котрѣ голосували дня 9 лютого 1892 „за“, теперь були „противъ“. За внесеньемъ о. Кипріяна Ясеницкого заявились лише: селяне, п. Бѣлякъ бувшій бурмістръ Лѣська и Іосифъ Визра властитель Бѣбрки [Чехъ].

По голосованю заявивъ о. Кипріянъ Ясеницкій прилюдно, що тымъ голосованьемъ дали панове Поляки доказъ, що хотять русинамъ повѣтомъ газдувати безъ Русинѣвъ, тожь въ виду того на засѣданя выдѣлу являтись не буде.

Такъ отже оба интеліґентнѣ Русины, засѣдаючѣ въ выдѣлѣ рады повѣтовои въ Лѣську, оо. Т. Карпякъ и К. Ясеницкій, доведенѣ Поляками до крайности, не будуть брати участи въ засѣданяхъ выдѣлу, доки ухвала зъ 9 лютого 1892 до ч. 25 не буде выконана.

Сумнѣвы вже розвѣяны.

Передъ тыжднемъ подали мы сумну для галицкои Руси вѣсть про порѣшенье въ Римѣ справы тучапскои въ некорысть церкви руско-католицкои. Вѣсти сѣй зъ-разу нѣхто рѣшучо не довѣрювавъ, а „Галицкая Русь“ до вчера стояла при своѣмъ заявленю, що се рѣчь ще не сконстатована, а и офіціозы зъ пѣдъ навокъ ще позавчера въ „Народнѣй Часописи“ подавали въ сумнѣвъ правдивѣсть вѣсти розголошеной „Дѣломъ“. Ажь вчера, въ тыждень по нашѣй ревеляціи, розвѣялись уже всѣ сумнѣвы.

Часопись „Душпастырь“ потвердила вѣсть „Дѣла“ въ статьѣ, котру ось наводимо:

„Сими днями рознесла ся по Львовѣ немила для Русинѣвъ вѣсть, що звѣстна вже вѣдъ довшого часу справа Тучапска зѣстала въ той способѣ покончена, що св. Отець позволивъ Тучапянамъ на перехѣдъ на обрядъ латиньскій. А позаякъ ся вѣсть оказала ся правдивою, то-жь и не дано, що она стала ся предметомъ поважныхъ розговорѣвъ въ кругахъ рускихъ, що о нѣй заговорили часописи руснй, та й що вырвавъ ся зъ неодныхъ грудей голосъ жалю. Бо-жь тымъ способомъ Церковь руска стратила часть своихъ дѣтей, та ще й обава не безосновна, що ся справа розсмѣлить несовѣстнѣ аґітаціи мѣжь исповѣдниками руского обряду, котрѣ можуть выклинати заколотъ, та унію захитати. Тѣлько-жь жалѣ, якѣ подекуды проявили ся въ часописяхъ на Римску курію, не суть оправданѣ, бо янъ намъ вѣдомо, то Римъ довго отягавъ ся зъ полагодженьемъ сеи и для него немилои справы, завязывавъ до полагодженя ей въ домашнѣмъ кругѣ и ждавъ на таке полагодженье, та ажь, коли се не наступило, выдавъ внѣнци призволенье на перехѣдъ въ обрядъ латиньскій, зъ обавы, щобы Тучапяне не кинули ся въ рамена протестантизму або безконфесійности. А ще й теперь, по выданю рѣшеня, Его Ексц. Митрополитъ поробивъ у Вѣдни вѣдповѣдній кроки, щобы сей ударъ обрядови рускому нанесеный, о скѣлько можь, мѣгъ бути злагодженый. И маемо повну надѣю, що св. Отець до бажань Преосв. Митрополита прихилить ся. Для того-жь справа Тучапска зовсѣмъ не повинна уемно вплынути на предстояче заявленье почести св. Отцю и привязаня до св. католицкои Церкви, по причинѣ архіерейского ювілею св. Отця, якъ и на намѣрену поѣздку Русинѣвъ до Риму зъ тои нагоды. То выкористали бы противники на нашу шкоду. Противно, справа Тучапска най буде пробою вѣрности Русинѣвъ до св. престола апостольского, а поѣздка въ Римъ може узы межи Русинами а св. Престоломъ ап. скрѣпити и неодну справу розъяснити. Люди свѣдущѣ твердять, що частѣйшѣ взаемины нашѣ зъ Римомъ принесли бы нашому обрядови не малѣ користи. Най насъ въ Римѣ побачать и пѣзнають: що мы и якѣ мы, най пѣзнають нашѣ потребы зъ нашихъ устъ. Для того якъ найчисленнѣйша участь въ поѣздцѣ до Риму не лише священьства, але и свѣтскои интеліґенціи есть дуже пожадана.

Рѣвночасно дають ся чути голосы: Що намъ робити, щобы нашу церковь охоронити на будуще вѣдъ подѣбныхъ убутнѣвъ та спасати св. унію? Безъ сумнѣву супротивъ несовѣстныхъ аґітацій повинні мы помочи глядати якъ въ Римѣ такъ и у правительства, и о таку помѣчь повинні мы при кождѣй нагодѣ взывати, покликуючи ся на приреченя и запоруки намъ данѣ, и можемо мати надѣю, що таку дѣстанемо, бо намъ належить ся. Тѣлько-жь не треба закладати рукъ и ждати милуваня, памятаючи на слова Спасителя: „Бдите и молите ся, да не внидете въ напасть. Отже-жь чуваймо надъ стадомъ нашимъ, учѣмъ его любити свою церковь, свѣй обрядъ, чуваймо, щобы не прийшли ложни пророки, волци тяжци и не росхищали намъ нашого стада, а надовсе любѣмъ мы то стадо овецъ своихъ, щобы и они насъ полюбили та за нашимъ голосомъ ишли! Пастырь добрый чувае надъ стадомъ, хоронить его, запобѣгае и душу свою положити готовъ за тое, — а передовсѣмъ стереже ся чимъ-будь стадо собѣ вѣдчужити. Се будуть средства одвѣтнѣ до захованя стада вѣрныхъ Русинѣвъ передъ убутками. До того-жь довжній священники межи собою зъ одного, а знова межи собою и вѣрными зъ другои стороны пленати одноду шность, оперту на одныхъ и тыхъ самыхъ ідеалахъ. Мы довжній все мати на тямцѣ, хто мы и куды намъ прямувати? Мы Русины — мы католики — мы обывателѣ австрійскои державы. Пѣдъ симъ прапоромъ працюймо единодушно для добра нашого народу, а супостатъ не буде мѣгъ намъ шкодити. Пѣдъ тымъ прапоромъ ширѣмъ просвѣту межи народомъ, закладаймо читальнѣ, завязуймо братства церковнѣ, плекаймо спѣвъ церковный, учѣмъ народъ любити св. обрядъ нашъ, вѣдправляймо богослуженя точно, спѣшѣмъ народ-

---

Святый вечѣръ.

[*Фантазія.*]

Святый вечѣръ!..

О наплынѣть, вы, спомины молодѣ, богатѣ, дитинні до навѣяного холодомъ серця, розгрѣйте его жаромъ чувствъ невинныхъ, горячихъ, тыхъ дитинныхъ благородныхъ чувствъ, що на саму згадку слѣвъ „Святый вечѣръ“ красили лице барвою сходячого сонця, озаряли чоло блескомъ погѣдного весняного дня, наповняли око жаромъ негасимои цѣнавости, потрясали нервы и пѣдносили душу въ кранву тайникѣвъ природы, до незнаныхъ свѣтѣвъ, передъ престолъ найвысшого Бога!...

О, спомины дорогѣ, цвинтаре подѣй промынувшихъ, довершеныхъ, пережитыхъ! Якъ любо а явъ тужно середъ гробѣвъ схоронены подѣй выкликувати васъ по одному, читати бувале, рѣвнятн зъ минувшемъ, зъ идучимъ, а въ уявѣ зъ будучнимъ! О, чувства пер жатѣ! Якъ любо бавити ся зъ вами! Такъ скупарь оглядае кожду свою монету, читае потай кождои исторію и способъ набутя, укладае, порядкуе и знова оглядае, вытираючи найменшу плямочку на ей лицю.. Такъ сирота хоронить, оглядае и, порядкуючи, знова хова дорогѣ памятки по погаслыхъ очахъ найщирѣйшихъ, серцахъ найтеплѣйшихъ, найлюбѣйшихъ, орошуючи ихъ сльозою сердечного жалю... О, спомины! Се-жь „Святый вечѣръ“, вечѣръ споминѣвъ чувства!

Оаъ въ низенькѣй хатинѣ русавый хлопчина, непосидючій, то крѣзь вѣкно зазирае, то може сотный разъ выбѣгае безъ шапочки, лише въ сорочинѣ на дворъ глядати зорѣ на небѣ, той вѣшунни близького вечера, котрои нинѣ, въ день *Святого* вечера, чось такъ тяжко ему дочекати ся. Серце въ него холоне, очка бѣгають, ноги мѣсця дѣбрати не можуть, руки до всего втыкають ся, а уста заедно шепчуть: „Святый вечѣръ, Святый вечѣръ, чому-жь вѣнъ такъ довго десь бавить ся?!...“ Хлопчинѣ байдуже, що хтось тамъ просить Бога ще о кусничокъ дня, абы вѣ всѣмъ упоратись до вечерѣ; або що у сусѣда выжидають такій якъ вѣнъ малій батька зъ дороги, зъ лѣса або зъ мѣста; що тамъ десь родичѣ дожидають сына зъ далекои дороги, що обѣцявъ ся прибути, сестры брата, братя сестры, рѣдня цѣла дорогихъ гостей, — вѣнъ лишь глядае и глядае тои зорѣ на небѣ, що бодай надѣю подасть на близькій конець его дожиданя..

И зѣрка зѣйшла, короля внесла; на золотѣмъ стеблѣ колосъ похиливъ ся, въ хатѣ по землѣ дѣдухъ розстеливъ ся. До вечерѣ сѣли а серденько грае, всѣ загомонѣли:

Христосъ ся раждае!..

„Христосъ ся раждае! Богъ, той великій Панъ цѣлого свѣта, до котрого всѣ такъ молять ся, котрого всѣ о все такъ просять, Той ся родить „въ стайни убогѣй“, въ жолобку на сѣнѣ, въ бѣдній яскинѣ? Той, що дае тоту тепленьку, гожу весну, що каже сонцю грѣти на цѣлу землю, нинѣ въ такій морозы лежить тамъ въ необтопленѣй ставницѣ... Охъ, якъ же ему тамъ десь студененько! Не вже-жь не лѣпше-бъ ему до хатиночки нашои тепло?... А мы его такъ ждали, всѣ въ цѣломъ селѣ, може тамъ и въ другѣмъ, ба й у третѣмъ... Адже-жь вѣнъ Богъ, Вѣнъ мѣгъ уродитись у великихъ палатахъ, а Вѣнъ родивъ ся „че въ царскѣй палатѣ“... Вѣнъ прийде до насъ, Вѣнъ насъ не буде встыдатись, Вѣнъ родивъ ся для насъ, щобы насъ навчити, якъ по правдѣ жити, якъ бѣдныхъ и всѣхъ людей любити, якъ добро чинити, абы колись по смерти зъ Нимъ разомъ въ Его царствѣ жити! Якій добрый Богъ, якій добрый той Господь! А все те вчинивъ Святый вечѣръ, той красный нашъ Святый вечѣръ...

. . . . . .

На соломѣ щастьемъ переповнене заснуло русяве хлопя зъ пѣснію на устахъ, зъ великою думою нѣжности и доброты въ серцю... Заснуло щасливе пѣдъ солодкимъ сердечнымъ поцѣлункомъ найдорожшого щастя — матери. Заснуло... пѣдъ теплымъ вѣддыхомъ того животворного сонця чувствъ и думокъ, того жерела жару и любови, котре зъ поцѣлунками на вѣки проникае въ насъ и все вѣдае намъ для нашого щастя... Заснуло пѣдъ непорочнымъ, якъ слеза Херувима, поцѣлункомъ сердечнои матери...

II.

Святый вечѣръ!...

Оаъ по великѣй свѣтлици проходжуесь самотный темно-русявый молодець, заложивши руки и звѣсивши задуману голову. Лице его поважне, въ силѣ житя, чоло покрыли передчасній бороздн.. По стѣнахъ снуе ся его тѣнь нѣма, бездушна, що мовь конечность минувшины й будуччины зъ-тиха минае й настае, щобы знова минути безъ слова, безъ гомону, безъ слѣду...

Зъ надвору залѣтае урывана пѣсня:

„Богъ предвѣчный народивъ ся...“

Такъ, справдѣ Святый, великій и щедрый вечѣръ...

Святый вечѣръ — але тамъ пѣдъ стрѣхами и тамъ десь далеко-далеко, на рѣднѣй оборѣ, сѣ свѣтло зъ вѣконъ свою льшу, въ рѣднѣй хатинѣ може въ сѣй хвили гомонить тота сама пѣсня, яка гомонѣла колись, передъ лѣтами, коли нашь молодець вызиравъ тои першои зорѣ, що мала приспѣшити конець его выжиданю.. А теперь? Теперь вѣнъ самъ одинокій середъ чотирохъ стѣнъ, що вѣрно повтаряють стукѣт его чоботъ о деревяный помостъ. Обовязокъ и сила „щоденного хлѣба“, недостатки и инші обставины прикували его до сихъ нѣмыхъ стѣнъ и лише спомины колишнього, минувшого, нагадують ему свято нинѣшнього дня. Радъ по рядочку, черга за чергою, вѣдкрывають ся образы въ его уявѣ вѣдъ найдавнѣйшихъ лѣтъ по черезъ ажь до

дови аъ охотою и скоро аъ помочію, де того потреба, не будьмо тѣсносердні, служѣмъ ему самій и родиною своєю за примѣръ. Правда, що до всього того треба працѣ и самоотверженя, але коли будемо взаємно и единодушно спомагати ся и Бога о помочь просити, то й праця пійде лекше и буде успѣхъ."

До сеи статьѣ додамо кільна слівъ вѣдъ себе.

Тѣшить насъ, що „Душпастырь", констатуючи правдивість нашои вѣсти, высказуе и тую саму гадку, яку высказало „Дѣло", а именно, що по стратѣ части дѣтей церкви руснои „не безосновна есть обава, що се розсѣяне несовѣстий агітациі мѣжь исповѣдниками руского обряду"...

Дальше замѣтный есть въ статьѣ „Душпастыря" уступъ, де сказано, що „Римъ завзиваъ до полагодженя немилои справы въ домашнѣмъ кругѣ, ажь коли се не наступило", рѣшивъ справу на некористь церкви руснои. — Есть се безперечно мотивъ кардинала Ледоховского, настоятеля конгрегациі de propaganda fide. На скільно сягають наші информациі, пѣдъ „полагодженьемъ справы въ домашнѣмъ кругѣ" треба розумѣти передовсѣмъ особу острѣвско-тучанского пароха о. Барновича, о котрого перенесенье або полишенье розходило ся.

Опѣсля замѣтна есть вѣстка, що Є. Е. митрополитъ [котрый до часу порѣшеня справы очевидно не мігъ забирати голосу, бо справа вела ся въ епархіи перемыскій] удавъ ся до Вѣдня и Риму, щобы ударъ руснѣй церкви завданый по змозѣ „злагодити". Рѣчь натуральна, що нивѣ хиба лишь о „злагодженю" удару може бути мова. „Душпастырь" не подае: якого Є. Е. митрополитъ домагае ся „злагодженя", — однакожь можна догадуватись. Впреосвященый мабуть домагае ся, щобы тымъ въ Тучапянъ забраныхъ церквѣ руснѣй, котрій хотѣли бы назадъ повернути до церкви вѣтцѣвъ своихъ, дано на се дозвѣлъ. Кождый Русинъ мусить аъ вдячностію узнати дбалість и заходы Є. Е. митрополита, проявленѣ въ сѣй справѣ, — хочь то питанье: чи по одержаню такого дозволу выйде якій позитивный результатъ, аъ огляду на те, що за часъ звѣстнои „провізоріи" въ Тучапахъ непрошенѣ опѣкуны ужили всѣхъ средствъ, щобы Тучапянъ до обряду латиньского „привязати"...

Наконець тѣшить насъ, що вже разъ и „Душпастырь" обізвавъ ся про „несовѣстій агітациі" та про „супостата", звертаючись на властиву адресу. Бо доси „Душпастырь" видѣвъ „агітациі" и „супостата" всюда инде, лишь не тамъ, де вонъ вѣдъ давна справдѣ бувъ. Треба було ажь Тучапскои исторіи!... Може бодай теперь свого рода „клирикалы" [мѣжь загаломъ „клира" руского] не будуть тратити марно пера и чорнила на безпредметнѣй боротьбы на стовпцяхъ „Душпастыря", а звернуть свою увагу туды, аъ-вѣдки справдѣ и передовсѣмъ грозить страшна небезпечность церкви руснѣй и клирови рускому...

Суды мировѣ — уряды мировѣ.

Міністерство судівництва рескриптомъ аъ 7 липня 1892 ч. 11769 запытало выдѣлъ краевый, чи и въ якихъ розмѣрахъ функціонують въ Галичинѣ уряды мировѣ, котрѣ на основѣ закона державного аъ 21 вересня 1869 и закона краевого аъ 6 марта 1873 повинні бути заведенѣ въ Галичинѣ, евентуально якѣ змѣны и реформы въ згаданыхъ законахъ треба бы перевести, щобы тѣ институція увести въ житье.

Выдѣлъ краевый звернувъ ся до львівскои палаты адвокатскои аъ просьбою о заявленье гадки въ тѣй справѣ, и заразомъ о опінію „чи и въ якій формѣ суды мировѣ для нашого краю мають бути заведенѣ и якѣ атрибуціи треба имъ придѣлити".

У выдѣлѣ львівскои палаты адвокатскои подѣлились гадки. Меншість выдѣлу думала, що уряды мировѣ въ такій формѣ и въ тыхъ границяхъ, якѣ имъ приписують теперѣшнѣ закономы, нѣколи не вѣйдуть въ житье и не принесуть нѣякого хѣсна для краю. Причина, що тѣ суды помимо 18-лѣтного истованя дотычныхъ законівъ не вѣйшли въ житье, лежить въ тѣмъ, що самъ законъ має хибы, бо именно постановляе, що урядъ мировый не може нѣкого приневолити, щобы ставивъ ся передъ нимъ, що не допускае ся присяги, що стороны мусять оплачувати стемплѣ на безхосенній подани до такого уряду мирового, що громады самѣ поносять весь тягаръ удержаня, що компетенція уряду мирового обмежена выключно до справъ о заплату претенсій грошевыхъ. Тожь пѣсля гадки меншости выдѣлу, треба бы змѣнити тѣ постановы, а тогдѣ бувъ бы хосенъ и для бѣдныйшого населеня и для судівъ, котрѣ могли бы позбутись тои прикрои чинности, годити стороны, а занялись бы лишь точно юридичными справами. Такѣ змѣны тымъ бѣльше потрѣбнѣ, позаякъ майже половина дрібныйшихъ справъ кінчать ся звычайно теперь угодою судовою. Рѣвножь треба усунути сю обставину — котра вѣдстрашуе населенье вѣдъ судівъ мировыхъ, — щобы подани були вѣльнѣ вѣдъ стемплѣвъ, обсягъ дѣланя судівъ мировыхъ розширити и на справы: обиды чести, провізоріи по селахъ о межу и менший парцелькы ґрунтовѣ, щобы скарбъ державный оплачувавъ тѣ уряды а громады давали лишь локаль, щобы установлено дієты для судьѣвъ мировыхъ, а вкінци, щобы судья мировый або протоколянтъ заприсяженый були правничами.

Бѣльшість выдѣлу палаты адвокатскои була иншои гадки и высказала погладъ, що введенье примусовыхъ средствъ до приневоленя сторінъ, ставати передъ судомъ мировымъ, противить ся характерови такого уряду; що се було бы нове обтяженье населення а довело бы неразъ до неґативного результату; що на провінціи не найдуть ся вѣдповѣдній люде до того; що користати аъ того будуть сѣльскій лихварѣ, намавляючи бѣдныхъ до заключеня некористныхъ умовъ передъ судьею мировымъ, котрый не дае поруки безсторонности и розумного юрисдикціи; що правникъ яко судья мировый або протоколістъ приверне давній часы мандаторівъ або юстіціярівъ, та що взагалѣ населенье не вѣдчувае потребы такихъ судівъ.

Що-до судівъ мировыхъ, то всѣ члены выдѣлу заявили одноголосно, що теперь такій суды не можуть бути заведенѣ, що до того треба бы зорґанізувати цѣлый устрѣй судівництва и адміністрациі громадъ, а именно знести суды повѣтовѣ и частину справъ менши ваги вѣддати въ цѣлости судамъ мировымъ, на мѣсце же судівъ повѣтовыхъ утворити трибуналы окружнѣ, котрѣ бы колеґіально рѣшали важнѣйшѣ справы, придѣленѣ теперь судамъ повѣтовымъ, а рѣвночасно для судьѣвъ мировыхъ вытворити ширшій кругъ дѣланя черезъ заведенье збірныхъ громадъ (россійска волость), котрѣ бы лучили кільна меншихъ громадъ.

Оттана була дісиусія на загальныхъ зборахъ львівскои палаты адвокатскои дня 29 грудня. Гадку більшости выдѣлу заступавъ д-ръ Белінський, меншости же д-ръ Малаховскій. Принято внесеня більшости и поручено выготовити меморіалъ до выдѣлу краевого після тыхъ ухвалъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Сего понедѣлка принимавъ цѣсарь депутацію босанськихъ магомеданъ, котрѣ прибули до Вѣдня, щобы подякувати за основанье школы шеріятскои въ Сараевѣ. Вправдѣ ся школа истнуе вже вѣдъ кількохъ лѣтъ, однакъ сего року выйшли аъ неи перші ученики, покінчивші студіи. Тѣ студенты обнимають уряды магомеданьскихъ суьѣвъ духовныхъ и вже вступили въ службу яко адъюнкты при судьяхъ (каді). Провідникъ депутациі и заразомъ директоръ згаданои школы, Гаджі Мегемедъ ефенді Азабапройшло Єго могуче слово спасеня, але Слово те пѣдъ бѣдными стрѣхами, мѣжь принижеными, придавлеными и погорджеными стало ся Тѣломъ — и тамъ розжило ся, принявши щиру гостину, не облудну, але сердечну гостину великодушности и простоты.

И нинѣ гомонить Єму пѣсня щира, по божа, вѣдъ серця плывуча, и нинѣ такъ само витають Того Просвѣтителя великого всѣ вернѣй сердцемъ, хоть убогѣ майномъ, всѣ, що лишь Єго Великого узнали за свого Бога задля Єго наукъ — спѣвають ему нинѣ:

„Богъ предвѣчный народивъ ся!"...

. . . . . .

И молодець, поглянувши на годинникъ, зѣткнувъ важно, надягнувъ на себе святочный одягъ и выйшовъ, щобъ на означеный часъ явитись церемоніяльно за мѣсянымъ столомъ на прошену вечерю.

III.

Святый вечѣръ!...

Онъ по невеличкій, гарно прибранѣй хатинѣ невинно снує ся молода жѣнка, прикрываючи бѣленькимъ обрусомъ столъ, зносячи тарѣлки и иншу посуду, пригадуючи до вечерѣ. Зъ очей ей бье жива радость, лиця ѣй палають здоровымъ румянцемъ, а замилуване чоло покрылось аъ легка росою поту.

Що-хвиля бѣжить до вікна, когось выглядаючи та выглядаючи, насухе и неспокоить ся. Старенька бабуня ходить довкола стола, щось поправляе и муркотить собѣ пѣдъ носомъ незрозумѣлѣ слова:

— Се такъ, а се такъ мае бути, такъ годить ся, такъ звычай велить...

— Нехай уже, бабуню! Ось дивѣть ся, вечѣръ, а его ще нема!

— Нѣчо, нѣчо, доневно, забавивъ ся, перешкода якась... его отъ що лишь не видно. Приѣдуть разомъ.

— Охъ, бабуне! я така неспокійна, бою ся пригоды, борони Боже якого лиха!...

— Хто бы тамъ про лихо думавъ! Най щезае вѣдъ насъ аъ нинѣшнимъ днемъ! Се-жь ще не такъ дуже й пізно, ще часъ!

Вѣдчиняють ся дверѣ, а мужчина въ силѣ вѣку, впроваджуе въ хату молодого гостя.

— Тѣшь ся, серце — каже до жѣночки, я привѣзъ тобѣ гостя. Ось не будемо самѣ, якъ ты бояла ся...

— Охъ вы недобрѣ люде! Якъ можна було такъ довго бавитись, не приѣхати давно, а то мы вже й вечерю приладили. Адже знаеге, що въ Святый вечѣръ треба завчасу бути вже дома...

— Мы такъ троха хотѣли тебе надрочити любочко, — вѣдповѣвъ жартобливо мужчина обіймаючи ей та пригортаючи до себе.

Вонъ такъ змѣнивъ ся, той темно-русяный молодець, той русавый хлопчина, такъ змѣнивъ ся теперь! Его волосъ темный, нѣхто й не рѣвнявъ бы до русявого волосся молишнього хлопчины, що за зорею по сто разівъ

Мелкие известия

меншои загадки про референдумъ королѣвске; рѣвножь не впроваджуе ся т. зв. заступництво интересівъ продажныхъ станівъ. Складъ сенату значно змѣнить ся; право активне выбору членівъ сенату прислугуе тымъ самымъ выборцямъ, що выбирають членівъ парламенту; вѣдтакъ число членівъ сенату збільшить ся майже о третину, бо одинъ сенаторъ мае припадати на 40.000 душь населення а не якъ теперь на 60 000. Що до пасивного права выбору сенаторівъ, то найперше таке право прислугуе тымъ, що покінчили 35 ый рѣкъ житя, мусять выказати ся маеткомъ що-найменше 500 000 франківъ, або суть въ ранзѣ высоко-поставленыхъ урядниківъ. Не заводить ся загального голосования, а активне и пасивне право выбору на члена палаты мае той, хто посѣдае якусь бливше означену скількість ґрунту та той, хто вѣдповѣдае т. зв. приписамъ здібности. Тѣ приписы здібности вымагають вѣдъ выборця, щобы выказавъ ся або дипломомъ покінченыхъ наукъ або бодай знавъ читати, писати и числити. Ліберали не хотѣли признати права выбору не маючимъ елементарныхъ вѣдомостей, тожь проектъ Бернаерта робить уступку для клерикалівъ и впроваджуе яко выборцѣвъ властителѣвъ якогось кусника ґрунту та тымъ способомъ признае право выбору селянамъ. — Деякѣ ґазеты роблять замѣтку, що досыть чуднымъ може выдаватись рѣвність въ проектѣ мѣжь загальнымъ правомъ голосования а знаньемъ елементарныхъ вѣдомостей, бо зъ того выходить, що просвѣта народна въ Бельґіи стоить ще на дуже низькій степени. Въ деякихъ сторонахъ, якъ въ Швайцарії, Віртемберґіи, Баденѣ, Форарльберзѣ, и т. п. постановы т. зв. приписівъ здібности рѣвналисьбы праву загального голосования.

— —

Реґенты Сербіи підписали рескриптъ, котрымъ по уплывѣ двомѣсячного речинця вѣдложеня розвязуесь скупштину а заразомъ розписуесь новѣ выборы до тѣла репрезентаційного на день 26 лютого (10 марта) 1893 р.

Ліберальне сторонництво, котре захопило власть въ свои руки, не дармуе, лишь старае ся добре укрѣпитись на своѣмъ становищи. И такъ увязнало всѣхъ членівъ рады громадскои въ Зайчарѣ, подавши за причину якісь дефравдаціи, але мабуть за для того, що тѣ члены були аъ радикального сторонництва. — Про погляды політичнѣ ліберадівъ появилось въ „Московскихъ Вѣдомостяхъ", котрѣ сумнівались о правдивыхъ симпатіяхъ ліберадівъ до Россіи, ось яке заявленье сербского посла въ Петербурзѣ, Василевича: „Сербска партія ліберальна дала за-помежь себе Сербіи такій правительства, котрѣ въ часѣ свого 30-лѣтного правленя не спроневѣрились нѣколи нѣ сербскому народови, нѣ Россіи, нѣ славяньскимъ принціпамъ. Зъ того можна заключати и на теперѣшність, а у всѣхъ випадахъ не подались нѣякихъ фактівъ."

— —

Мабуть опозиція болгарского екзарха противъ змѣны §. 38 конституціи болгарскои не пуста и може мати наслѣдки, якъ се можна було пізнати зъ нашои оріґінальнои дописи зъ Варны. Теперь сею справою занялись англійскій ґазеты а Daily News такъ пишуть: Передъ ухвалою собранія зажадавъ болгарскій екзархъ рѣшучо вѣдъ Стамболова скликаня церковного синоду, щобы порѣшити, чи наслѣдникъ кн. Фердинанда може бути выхованый въ иншій вѣрѣ, анѣжь православній. Екзархъ завначивъ, що се справа не політична лишь чисто церковна, бо церковь православна не може поминути мовчки квестіи, если бы наслѣдникъ бувъ выхованый въ католицкій вѣрѣ. Квестію треба порѣшити найперше на синодѣ, а вѣдтакъ ажь пѣддати пѣдъ ухвалу собранія.

сьогодня. Видить себе, свій образъ, середъ дрібненькои рѣдні дѣтей и старшихъ, то на колѣнахъ, то при боцѣ матери, то пѣдросткомъ хлопцемъ въ побожнымъ лицемъ середъ старшихъ братівъ щиро колядуючого коляды, зъ тьохкаючимъ вѣдъ радости серцемъ, — пригадуе собѣ тотѣ милѣ хвилѣ, коли нетерпеливо дожидавъ шкільныхъ святочныхъ ферій, абы изъ столицѣ злетѣти пташкомъ пѣдъ рѣдну стрѣху, обняти батька старого, пожалуватись, приголубитись дъ ненечцѣ любѣй, побавити ся зъ дорогою сестричною единою, зъ братчиками, товаришами, — то знову видить себе мѣжь чужими людьми, ховаючого ся изъ своими сльозами, то знову при рѣдномъ столѣ въ повномъ гомонномъ веселомъ кругѣ рѣдѣ...

А нинѣ?! Якъ же вѣдмѣнивъ усѣ чувства! Той заповненый родинный столъ, якъ же вонъ прорѣдивъ ся? Хто засяде тамъ коло него? хто заплаче, що всѣхъ насъ при тѣмъ святовечірномъ столѣ не видно?

Батько и мати, — сердечна ненечна! — у сирѣй земли, пѣдъ бѣлымъ покрываломъ студеной природы.. не стало и въ насъ одного на вѣки... А прочій? Сестриця, брата?.. Сердечній! Розлетѣлись мы по широкому свѣтови, якъ тѣ перепелятка изъ свого гнѣзда, скитаючись навѣть по-за океаны, та кланяючись доли за кусникомъ хлѣба...

А се-жь Святый вечѣръ, ба й щедрый вечѣръ, щедрый якъ кому, хоть-бы й на сльозы... А пѣсня звенить, звенить и бубонить по пришталевыхъ шибахъ віконъ, лунае по ясномъ чистѣмъ воздусѣ срѣбластои ночи...

„Предвѣчный родивъ ся предъ лѣты,
Хотячи землю просвѣтити.."

Молодець потеръ чоло рукою, зѣткнувъ, а зъ устъ выхопивъ ся клубъ пары середъ студеной хаты.

Родивъ ся предъ вѣки... И вѣдъ вѣківъ повтаряесь та дивна исторія житя: исторія чувствъ, исторія подѣй и исторія думокъ. Вѣдъ вѣківъ мѣшаеть ся усе мовь въ калейдоскопѣ рѣзными краснами, рѣзными образами. Щастье и горе, радість и смутокъ, сльозы и смѣхи, достатокъ и нужда, пересытъ и голодъ, неробство й мозола — усе йде на перемѣну, мѣшаесь, мѣнае ся, минае й настае, щобы знову минути. Одно лишь остае незмѣненымъ, непорушнымъ: минувше — оно не вертае, що сталось, не вѣдстаесь. Темнота зла — не просвѣчуесь, завсѣгды остае такою, яка була предъ лѣты, коли Великій Учитель „прийшовъ землю просвѣтити" и насъ вѣдъ тьмы привести „по свѣту"! Перемога сильнѣйшихъ, насильство, кривда, ложь, тиранія, вызискъ, понижене — не розвѣяли ся ще й доси, а тиснуть гірше, якъ лютѣ морезы, морозять мозокъ тяжше, якъ въ уявѣ русявого хлопчины морозивъ холодъ тото нѣженьке тѣло Предвѣчного Бога въ убогій стайни на сѣнѣ, що прийшовъ „хотячи свѣтъ весь просвѣтити".. Не въ одномъ селѣ, а скрізь по цѣломъ свѣтѣ витають и витали того Предвѣчного, скрізь по цѣломъ свѣтѣ

НОВИНКИ.

— При нинѣшнѣмъ Святѣ вечерѣ щедруе новинкарь „Дѣла“ всѣмъ Вповн. читателямъ на просторыхъ земляхъ Руси-Украины и по за ея границями а навѣть за океаномъ щасливыхъ и веселыхъ Святъ!

— Посвяточне число „Дѣла“ выйде печатане вже зовсѣмъ новыми черенками, о котрѣ зволила постаратись для нашого выдавництва друкарня товариства имени Шевченка для выгоды нашихъ Вп. читателѣвъ. Подаючи сю для кождого читателя певно дуже приятну звѣстку, Адміністрація наша пригадуе ся ласкавѣй памяти всѣхъ Вп. передплатникѣвъ, котрѣ залягають въ бѣльшою або меншою частиною передплаты за рѣкъ 1892-ій, щобы якъ найскорше ей выровнували, бо зъ кѣнцемъ, взглядно зъ початкомъ року она мае величезнѣ выдатки. При тѣмъ пригадуе и на скоре присыланье передплаты на рѣкъ 1893. Розумѣесь, „Дѣло“ буде въ 1893 ѣмъ роцѣ выдаватись що-до часу, сѣму и цѣны такъ само, якъ въ роцѣ 1893-ѣмъ.

— Урядъ податковый въ Турцѣ вѣзвавъ грекo-кат. пароха зъ Яблѣнки нижнои вѣзваньемъ до ч. 2288, щобы ставивъ ся въ тѣмъ-же урядѣ дня 18 н. ст. грудня 1892 р. о 9 ѣй годинѣ рано, не зважаючи, що на той день припадала недѣля и свято св. о. Николая. На вѣзваню пѣдписаный адъюнктъ податковый п. Гриневичь, сынъ руского священика.

— Намѣстництво змѣнило, якъ звѣстно, речинець выборѣвъ до рады повѣтовои въ Теребовли зъ ґрупы громадъ сѣльскихъ и перенесло ихъ зъ дня 17 на 16 н. ст. сѣчня, мотивуючи свое заряджене тымъ, що на день 17 сѣчня припадае навечеріе Богоявленія. Въ виду того дивно, длячого намѣстництво не змѣнило рѣвночасно речинця такихъ-же выборѣвъ въ Перемышли, котрѣ такожь розписанѣ на день 17 н. ст. сѣчня. Прецѣ въ Перемышльщинѣ сбходить ся такъ само навечеріе Богоявленія якъ и въ Теребовельщинѣ.

— Бувша выстава будѣвляна у Львовѣ принесла 4639 зр. 50 кр. чистого зыску. Зъ доходу сего рѣшено утворити фундацію для будовы дому товариства політехнічного и выставы промысловои.

— Експльозія въ копальни. Дня 30 н. ст. грудня експльодували ґазы въ копальни воску въ Борислави въ закопѣ предприемця О тманна. Експльозія убила касіера и покалѣчила кѣлькохъ роббтниковъ. Власти розпочали въ тѣй справѣ слѣдство.

— Дмитро Мохнацкій Русинъ зъ роду, бувшій инспекторъ шкѣльный въ Станиславовѣ а вѣдтакъ въ Калуши, померъ въ 82-ѣмъ роцѣ жития въ послѣдныхъ дняхъ грудня въ Рсоховатци, въ пѣдгаецкомъ повѣтѣ. Мохнацкій окѣнчивъ бувъ въ 1842 роцѣ богословіе але передъ высвяченьемъ замотавъ ся въ аґітаціи політичній и бувъ увязненый вразъ зъ Смолькою и Земялковскимъ. Коли выйшовъ на волю займавъ ся довшій часъ приватнымъ учительствомъ по шляхотскихъ домахъ а по отворенію краєвои рады шкѣльнои въ Галичинѣ покликавъ его намѣстникъ ґр. Голуховскій на становище инспектора шкѣльного, котрый то обовязокъ повнивъ покѣйный до 1887 року. Мохнацкій, хочь противникъ Русчины, бувъ доброзердным чоловѣкомъ и мавъ симпатію у пѣдвластныхъ учителѣвъ.

— Силы военній европейскихъ державъ. Пѣдъ такимъ заголовкомъ выдавъ капітанъ Моляръ, професоръ войсковои академіи въ Сенъ Сіръ у Франціи брошуру, де на основѣ урядовыхъ актѣвъ, обчисляе, кѣлько войска мали поодинокій державы европейскій въ роцѣ 1869, 1892 и кѣлько имовѣрно будуть мати въ роцѣ 1900, если будуть переведенѣ проектованѣ теперъ, законы рекрутаційнѣ въ рѣзныхъ краяхъ Отже въ роцѣ 1869 числила Франція 1,350.000 воякѣвъ, Нѣмеччина 1,300.000, Россія 1,100.000, Австро Угорщина 750.000, Италія 570.0000, Анґлія 450.000, Испанія 450.000, Туреччина 320.000, Румунія 33.000 а Сербія 25.000 Всѣ-жь державы европейскій могли тогдѣ выставити до 7 міліонѣвъ воякѣвъ. По 23 лѣтахъ сила ся майже подвоила ся. И такъ минувшого року було войска: у Франціи 2,500.000, въ Россіи 2,451.000, въ Нѣмеччинѣ 2.417.000, въ Италіи 1,514.000, въ Австро-Угорщинѣ 1,050.000, въ Туреччинѣ 700.000, Анґлії 342.000, Испанії 300.000, Румунії 153.0000, Сербії 80.000 а въ Болґарії 70.000. Разомъ въ цѣлѣй Европѣ 12,563.000. Але се збѣльшенье хочь якъ значне, показуе ся малымъ въ порѣвнаню зъ войсковыми силами европейскихъ державъ на почачку 20 столѣтя т. є. въ 1900 роцѣ. Тогдѣ пѣсля обчисленя Молярда буде мати: Нѣмеччина 5,000 000 воякѣвъ, Франція 4,350.000, Россія 4,000.000, Италія 2,236.000, Австро-Угорщина 1,900.000, Туреччина 1,150.000, Испанія 800.000 Анґлія 602.000, Румунія 280.000, Болґарія 200.000 а Сербія 180.000. Загаломъ було бы въ цѣлѣй Европѣ 22,420.000 людей пѣдъ оружьемъ. Кошты удержаня сихъ величезныхъ армій выносили, пѣсля Молярда, въ 1869 роцѣ 3 міліарды франкѣвъ рѣчно, а въ роцѣ 1892 вже 5 міліярдѣвъ. — Якъ теперь рѣчи стоять то потрѣйный союзъ мѣгъ бы выставити до вѣйны 4,981.000 людей, а противна сторона: Россія и Франція 4,951.000. Якъ бачимо силы майже рѣвній.

— Дирекція руху зелѣзниць державныхъ оповѣщуе: Въ цѣли найскоршого повѣдомленя публики мѣста Львова о зайти могучихъ спѣзненяхъ поѣздѣвъ особовыхъ приѣзджаючихъ до Львова и вѣдъѣзджаючихъ зѣ Львова, якъ такожь и о иншихъ неправильностяхъ въ руху особовѣмъ, умѣстила дирекція руху зелѣзниць державныхъ у Львовѣ при входѣ до бюра вывѣдуючого въ готели „Имперіяль“ таблицю, на котрѣй будуть всѣ того рода повѣдомленя сейчасъ по ихъ приходѣ оголошенѣ.

— Каналъ панамскій. Про выглядъ сего голосного въ теперѣшнѣмъ часѣ каналу подае одна нѣмецка часопись такій описъ, якій одержала вѣдъ одного подорожуючого по Америцѣ Нѣмця: Вхѣдъ до каналу зѣ стороны атлянтійского океану лежить на полудне вѣдъ малого пѣвострова, на котрѣмъ стоить памятникъ Колюмба. Зъ тои стороны выкопано каналъ вже на якихъ 17 кільометрѣвъ въ глубъ краю и выкѣнчено его на стѣлько, що треба бы его ще лишь троха поглубити, щобы великій кораблѣ могли нимъ переплывати При входѣ до каналу лежить въ заливѣ множество рѣзнородныхъ човенъ и кораблѣвъ, що тутъ вже два роки ждуть на те, щобы ихъ зновъ ужито. Такъ само лежать на берегахъ цѣлѣ купы найрѣзнорѣдшѣйшого матеріялу, якъ колѣсъ зелѣзничихъ, шинъ, руръ и всѣлякого зелѣзя до будовы мостѣвъ и т. ин. Мы ѣхали 6 або 7 кільометрѣвъ каналомъ. Тутъ перетинае его рѣка Шаґръ. Ся рѣка становила одну зъ найголовнѣйшихъ перепонъ будовы каналу, бо пѣдчасъ дощѣвъ прибуваѣ въ нѣй вода въ незвычайнѣй силѣ и заливае цѣлу околицю якъ далеко окомъ сягнути. Длятого треба було будувати величезнѣ валы, щобы забезпечити береги каналу вѣдъ знищеня. Зелѣзница Кольонъ Панама побудована и удержувана взѣрцево. Самъ шляхъ мѣсцями дуже гарный. На деякихъ просторахъ иде зелѣзница чудовымъ пралѣсомъ. Чимъ бѣльше наближуемось до Панамы, тымъ высшій стають горбки и дѣйстно не суть они высшѣ вѣдъ мѣрныхъ горбѣвъ. Бѣльше менше въ половинѣ дороги лежить стація „Матачінъ“, а заразъ за нею дотыкае зелѣзница каналу. Отже въ тѣмъ мѣсци розбило ся пѣдприемство и роботы. Тутъ найвысшій горы и тутъ показало ся, що дѣйстно не знати було куды выкопану землю подѣти, а крѣмъ того валили ся на роботника скалы и стѣны, такъ що се була чиста робота Сізіфа. Напрямъ и корыто каналу выразно знати, на днѣ его стоить богато машинъ до копаня землѣ. Множество шинъ, колѣсъ и иншихъ матеріялѣвъ лежить довкола безъ найменшого ладу. Богато зъ того вже заржавѣло, занеслось пѣскомъ и попсувалось, трава и ліяны поросли на сѣмъ мѣсци, и можна сказати, що пѣдъ Матачіномъ буквально много міліонѣвъ закопано.

— Убійникъ жѣнки стававъ недавно передъ судомъ въ Кралевѣмъ Градци въ Чехіи. Бувъ то богатый купець Оцинъ Сура зъ Добрженичь пѣдъ Неханичами. Мае 36 лѣтъ; повдовѣвши оженивъ ся въ друге. Але вже на весѣлю залюбавъ ся въ молодшѣй сестрѣ жѣнки и любовь та замѣнила ся въ пристрасть. Сура обходивъ ся зъ жѣнкою якъ найгѣрше. А тымчасомъ писавъ листы до ей сестры. Вкѣнци постановивъ позбути ся жѣнки въ страшный способѣ. Дня 4 липня м. р. о 2 годинѣ по пѣвночи Сура увѣйшовъ до склепу, нагромадивъ рѣзнѣ пальнѣ матеріялы, поливъ ихъ нафтою и запаливъ. Потѣмъ вернувъ до лѣжка и по хвили нѣбы збудивъ ся зѣ сну и крикнувъ: „Горить!“ Жѣнка побѣгла до склепу, за нею побѣгъ мужь, схопивъ ей, кинувъ въ огонь, а самъ почавъ утѣкати. На щастье сусѣды збѣгли ся, а одинъ за нихъ Иванъ Дивичь спасъ нещастну жѣнку зъ огню. Она попарилась але не вмерла. Судъ присяжныхъ засудивъ Осипа Суру за намѣрене убійство и пѣдпалъ на 15 лѣтъ тяжкои вязницѣ.

— Галюцинація. Д ръ Мерé, професоръ природознавства зъ Монпеліе, оголошуе въ справозданю своѣмъ такій случай галюцинаціи. Въ шпитали находивть ся вѣдъ кѣлькохъ лѣтъ въ обсерваціи лѣкарскѣй дѣвчина, котрѣй безнастанно здае ся, що на ей одежу падають золотѣ грошѣ и никнуть въ збиркахъ спѣдницѣ. Ся илюзія наводить на дѣвчину панічный страхъ, бо здаесь ѣй, що обвинять ей о крадѣжь. Коли дивить ся по хатнѣй обставѣ, прибирае божевѣльство ей таку силу, що здаесь ѣй, що чуе або видить якѣсь незвычайнѣ рѣчи. Щобы заспокоитись, мусить недужа стати навколѣшки, замкнути очи, и голосно вычислити всѣ рѣчи, якѣ суть въ комнатѣ. Коли ѣй скажуть: „Нема вже бѣльше нѣчого“, тогды встае умывае руки, трясе ся, якъ коли-бъ хотѣла увѣльнити ся вѣдъ страху и на якійсь часъ находить супокѣй. — Першѣ признаки сеи галюцинаціи появились у неи ще въ часѣ, коли була дитиною. Вже тогдѣ показувала незвычайну точнѣсть въ выповнюваню обовязкѣвъ. Если вымовила кѣлька слѣвъ, здавалось ѣй, що сказала неправду. Коли разъ магістратскій слуга оповѣщувавъ, що хтось згубивъ золоту бранзолету, выдавалось ѣй, що згубленый предметъ причѣпивъ ся до ей одежѣ та що люде можуть ей пѣдозрѣвати о крадѣжь. Вѣдъ того часу збожеволѣла.

— Удержавненѣ телефоны у Львовѣ. Якъ звѣстно переймила держава въ свѣй зарядъ телефоны въ кѣлькохъ австрійскихъ бѣльшихъ мѣстахъ зъ днемъ 1 н. ст. сѣчня с. р. Всѣ надѣяли ся, що зъ удержавненьемъ телефонѣвъ кошты за ихъ уживанье значно зменшать ся. Тымчасомъ такъ не стало ся. Вправдѣ зменшила дирекція почтъ, до котрои належить зарядъ телефонами, рѣчный абонаментъ въ 60 на 50 зр., однако заразомъ рѣшила почислити абонентамъ кошты устроеня [чого перше не було] вѣдъ 100 до 600 зр. вѣдповѣдно до вѣддаленя апарату вѣдъ центральнои стації. Зъ тои причины бѣльшѣсть абонентѣвъ хоче выречи ся уживаня телефонѣвъ и въ тѣмъ дусѣ розвинено въ мѣстѣ сильну аґітацію. Аґітація мае тымъ лекшу задачу, що публика не привыкла ще до уживаня телефонѣвъ, тожь и досыть рѣвнодушно вѣдносить ся до нихъ а зъ другои стороны Львѣвъ не мае анѣ такого великого простору якъ иншій мѣста анѣ такожь тѣлько банкѣвъ, заведень промысловыхъ и т. ин., щобы не мѣгъ обѣйти ся безъ телефонѣвъ. Въ виду того буде мусѣла дирекція почтъ або назначити иншѣ услѣвя абонаменту, або стрѣтать ся зъ загальнымъ стрейкомъ.

— Дрѣбній вѣсти. Кн. Мещерского, редактора „Гражданина“, засуджено на мѣсяць арешту за обиду, зроблену въ своѣй часописи урядникамъ семиреченскои ґубернії. — Цѣсарь дарувавъ громадѣ Цебрѣвъ, въ повѣтѣ тернопѣльскѣмъ, 100 зр. на будову церкви. — Пѣдъ Гусятиномъ въ лѣсѣ застрѣливъ ся оногды стражникъ скарбовый 28-лѣтный Генр. Кольманъ.

Наука штука и література.

— Сими днями появилась: „Служба Божа“ — партатура на чотири мужескѣ голосы. Музику уложивъ Іосифъ Кишакевичь. Львѣвъ 1893. Цѣна 60 кр. а. в. Зъ замовленями треба удаватись на адресу: Іосифъ Кишакевичь богословъ II року улиця Коперника, ч. 36 у Львовѣ.

Именованя, перенесеня конкурсы и пр.

— Конкурсы. Окружна рада шкѣльна въ Лѣську розписуе конкурсъ на посаду управителя 2-кл школы народнои въ Лютовискахъ зъ платнею 500 зр. Поданя треба вносити до кѣнця сѣчня.

Телеграмы „Дѣла“.

Вѣдень 5 сѣчня. Оповѣщено санкцію закона, котрымъ признано 150.000 зр. запомоги для мѣсцевостей, де есть нужда. — Перша конференція ґр. Таффого зъ д-ромъ Плеромъ дотыкала лишь формальностей що-до дальшого modus procedendi.

Будапештъ 5 сѣчня. Вѣдбуваютъ ся конференціи зъ банками австрійскими и нѣмецкими въ справѣ регуляціи валюты. — Мѣжь аристократіею ведесь сильна аґітація противъ цивільныхъ супружествъ.

Берлинъ 5 сѣчня. Страйкъ гѣрникѣвъ въ Саарбрікенъ ширить ся що-разъ бѣльше и вже 21.000 роботниковъ страйкуе.

Парижъ 5 сѣчня. Въ справу панамску мае бути замѣшаный такожь посолъ французскій въ Берлинѣ Герветъ.

Римъ 5 сѣчня. Міністеръ судѣвництва внѣсъ въ парляментѣ проектъ закона, пѣсля котрого передъ обрядомъ церковнымъ вѣнчаня мусить вѣдбутись цивільне вѣнчанье.

Белградъ 6 сѣчня. Пашичь заявивъ, що зрѣкае ся проводу сторонництва радикального, а на его мѣсце вступивъ бы Велимировичь.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— Выдѣлъ товариства „Шкѣльна Помѣчь“ у Львовѣ мае честь прилюдно подякувати дальшимъ П. Т. членамъ и добродѣямъ того-жь за слѣдуючѣ жертвы: Всеч. щедрому добродѣеви зъ Збаража за 50 зр.; Всеч. о. Гр. Гѣрнякови зъ Винникъ за 50 кр.; Всеч. о. Синд. Зельскому зъ Збоискъ за 50 кр.; Всеч. о. Мих. Форисеви зъ Волѣ Гологѣрскои за 50 кр.; Всеч. о. Пав. Гаранюкови зъ Волѣ великои за 1 зр.; Всеч. о. Іос. Марковскому зъ Чанижа за 1 зр.; Всеч. о. Мих. Яцишиному парохови зъ Вороцова за 2 зр.; Вп. п. Ив. Гуляеви зѣ Львова за 2 зр.; Вп. п. Ив. Биберовичеви, директорови руского театру за 1 таляра; Вп. п. проф. Нат. Вахнянинови зѣ Львова за 1 зр.; Вп. п. редакторови „Дѣла“ Иванови Белеєви за 1 зр. — Подяку сю пѣдписанѣ складають именемъ найбѣднѣйшои молодежѣ шкѣльнои, обдарованои чобѣтьми и гуньками на коляду. Желаючи всѣмъ П. Т. членамъ и добродѣямъ товариства щасливыхъ святъ, надѣемо ся, що за хорошимъ примѣромъ дотеперѣшныхъ П. Т. добродѣѣвъ пѣйдуть ще многѣ другѣ щирѣ приятелѣ бѣдноі молодежѣ шкѣльнои. При тѣй нагодѣ просимо П. Т. добродѣѣвъ, щобы всякѣ жертвы на цѣли нашого товариства зволили надсылати на адресу: „Товариство Шкѣльна Помѣчь въ Народнѣмъ Домѣ у Львовѣ“. — Христосъ раждаеть ся! — *О. Ив. Редкевичь* голова. *Гр. Врецьона* касіеръ.

Надѣслане.

Для курячихъ папероссы.

Парискій Figaro зъ 26 вересня 1892 мѣстить отсе цѣкаве справозданье, яке зложивъ редакторъ того письма Carel du Ham:

Займаючи ся студіованьемъ квестіи, якій вплывъ мае куреньe тютюну на здоровлье, охотно выхѣснувавъ я нагоду оглянути найзнатнѣйшу фабрику выробу циґаретного паперу.

Се заведенье находить ся въ Ґассікуръ, недалеко Мантъ; зъ Парижа можна тамъ прибути поспѣшнымъ поѣздомъ за одну годину.

Фабрику выбудувала фірма **Braunstein Fré. res,** котра якъ звѣстно занимае перше мѣсце въ тѣмъ фаху за-для величины своихъ интересѣвъ и величезного обсягу свого руху.

Заведенье въ Ґассікуръ побудоване пѣсля плянѣвъ архітекта Роа и занимае поверхнѣсть 16 гектарѣвъ разомъ зъ помешканями роботницкими.

Рухъ фабрики остае пѣдъ управою директора инжініра Жоржа Ляроше, котрый бувъ такъ привѣтливый, що мене при звиджуваню заведеня самъ опроваджавъ, и пояснявъ въ найприступнѣйшій способѣ всякѣ, найбѣльше скомпліковани процедуры, якѣ сырый матеріялъ мусить перейти, заки выйде зъ того папѣръ циґаретный такъ дуже тонкій и нѣжный, що зрадуе кождого курця, розумѣючого рѣчь.

Сырый матеріялъ — се выключно нове полотно, тканины зъ коноплѣвъ и льну.

Черезъ всѣлякѣ операціи розпалахуесь якъ найточнѣйше се полотно, а вѣдтакъ пѣддаесь выголеню содовымъ вапномъ у великихъ кѣтлахъ.

Опѣсля полокаесь вся маса надзвычайно старанно, при чѣмъ усуваесь и найменшій слѣдъ якихсь иншихъ матерій, бо вода, уживана до полоканя, такъ довго змѣняесь, аже остане цѣлкомъ чиста.

Уживана до того вода не бересь, якъ по иншихъ такихъ заведеняхъ, зъ отвертыхъ потокѣвъ, но зъ двохъ величезныхъ кирниць артезійскихъ, выверченыхъ великимъ коштомъ; они даютъ на годину величезну скѣлькѣсть, 400.000 літрѣвъ, цѣлкомъ чистои воды.

Вѣдтакъ ще разъ розтираесь тканины а опѣсля роздавлюесь у великихъ прасахъ гидравлічныхъ

Помимо тыхъ всѣхъ операцій задержуе цѣла маса все ще сѣру краску. До недавно уживано ще до выбѣленя пары хльоровои, однакъ у фабрицѣ въ Ґассікуръ не уживае ся безусловно хльору, лишь заступлено се електричностію пѣсля выгадки п. М. Лермітта. Въ наслѣдокъ такои роботы не може бути нѣ слѣду органічнои субстанціи, нѣ хльору або якихъ иншихъ солей въ масѣ.

Коли великими циліндрами розтерто масу аже до можливои границѣ, переходить маса на великій машины, котрѣ перемѣняють ей на папѣръ.

Мотору доставляють чотири махіны паровѣ о силѣ 600 коней а тѣ махіны въ руху день и нѣчь.

Готовый папѣръ пересылаесь до великихъ заведень, належачихъ рѣвножь до фірмы Braunstein Frères въ Парижи при бульварѣ Exelmans 63—65, де краесь его на книжочки, заосмотрюесь въ етикеты и надаесь имъ такій видъ, пѣдъ якимъ бачимо его въ торговли.

Готовый товаръ розсылаесь вѣдтакъ до складѣвъ фабричныхъ, якѣ фірма Braunstein Frères мае въ Парижи, Вѣдни, Новѣмъ Іорку, Яссахъ, Лондонѣ, Петербурзѣ, Москвѣ, Одессѣ и т. п.

Зъ тыхъ філій дѣстають товаръ торговцѣ въ кождѣмъ краю.

Представивши се величезне заведенье фабричне, мушу познакомити читателя ще зъ етикетами.

Отсе они: Dorobantul для Румунії, Ramses для Анґлії и Америки, Lohengrin для Нѣмеччины и Австрії, вкѣнци для Россіи, Франціи и Австро-Угорщины **Les dernières Cartouches**, паперцѣ, якій кождый розважный курець уживае зъ найбѣльшимъ вдоволеньемъ.

По тѣмъ всѣмъ, що я лично бачивъ у фабрицѣ въ Ґассікуръ, розумѣю, для чого сей знаменитый выробъ французскій такъ розходить ся по всѣхъ-усюдахъ.

Примѣчу ще, що етикета сеи знаменитои марки Les dernières Cartouches се хромолітографічна репродукція славного образу Невіля.

Зъ того паперу Les dernières Cartouches суть такожь и неклеенѣ тутки.

Складъ головный на Австрію: Вѣдень Schottenring 15, — Львѣвъ, у С. ФЕЛЛЄРА ул. Короля Людвика ч. 39. 4518 1—3

Рухъ поѣздѣвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. пośпѣшный	пот. пośпѣшный	пот. особовый	пот. особовый	пот. особовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнѣвъ	—	—	901	—	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (на дворецъ голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѣдволочискъ и Бродѣвъ (на дворецъ Пѣдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радѣвцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунґурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы руской	—	—	—	—	—	832

на двѣръ выбѣгавъ, — вѣнъ нинѣ и самъ ажъ разомъ зъ першими зорями до дому приѣхавъ, привѣзши собѣ гостя, члена родины. Лице его окружила повна борода, а на чолѣ й не знати назѣть тыхъ борѣздъ, по котрыхъ такъ напругo шибали у молодця невеселѣ думы людского горя въ день Святого вечера, коли вѣнъ самъ одинъ ходивъ по своѣй пустѣй комнатѣ, мѣжь чотирма стѣнами, та дожидавъ годины, коли выпаде ему выйти на прошену вечерю.

Вѣнъ весело и зъ якоюсь гордостію поглядавъ на свѣй прибраный и накладаный стравами стѣлъ, и на тоту жѣночу подобу, молоденьку, гожу, якъ рожа въ розцвѣтѣ, що вывѣрною увихалась по комнатѣ, бѣгала то зъ свѣтлицѣ до кухнѣ, то зъ кухнѣ до свѣтлицѣ. Зовсѣмъ вѣдмѣнній гадки ронились по его головѣ вѣдъ тыхъ гадокъ, коли вѣзъ, якъ молоде хлопя пѣдъ рѣдною стрѣхою, дожидавъ „того Святого вечера, що десь тамъ довго бавивъ ся“, и вѣдъ тыхъ, коли вѣнъ самотный, невдоволеный зѣ свѣта и самъ зъ себе, звертавъ бачну увагу на житейскій проявы, на людске лихо й нужду, болѣвъ и мучивъ ся, не маючи нѣчого й нѣкого, зъ кимъ бы подѣливъ свои болѣ, — переболѣвъ й зновъ тѣшивъ ся тихимъ спокѣйнымъ щастьемъ *власного* кубла роднинного. Теперь вѣнъ зовсѣмъ иншій, хочь его вразливѣ нервы зовсѣмъ не ступѣли, вчинились назѣть нѣжнѣйшими, гармонійнѣйшими, та чуткими не лишь на уземнѣ стороны людского житя, але й на додатнѣй, котрыхъ житье и такъ наимъ скупо, скупенько позичае... Затираючи руки, вѣнъ схопивъ свого остя и, цѣлуючи его промовивъ:

— Якій я щасливый нинѣ! Се першій мѣй Святый вечѣръ у своѣй хатинѣ... Якій я щасливый! — и, опустившись на крѣсло, закрывъ лице рукамы.

— Сѣдайже за стѣлъ! — промовила бабуня и вырвала его зъ просоня.

— Охъ, яка я щаслива, що вы оба приѣхали, бо янъ-разъ буде насъ до пары! — прощебетала молода жѣнка, подаючи проскуру зъ медомъ.

— Що? ты плачешь, дорогій мѣй! Першій нашъ Святый вечѣръ не може обѣйтись безъ слѣзъ!...

— Нѣ, любко, я такъ собѣ... я такъ... Спомины, любко, спомины дитинныхъ монхъ лѣтъ! То слезы радости, слезы утѣхи, що вѣднайшовъ чувство дороге, котре давно утративъ, чувство дитинне, а такъ дороге, такъ любе сходне... [Обнимаючи ей додавъ:] Ты, серце, ты менѣ его вернула и сотворила нове щастя, вѣдъ котрого слезы утѣхи менѣ зъ пѣдъ серця рвуть до очей! О, помянѣмъ же при нинѣшнѣмъ дни и нашій давній лѣта, и тыхъ, що були нашимъ першимъ щастьемъ и першимъ предметомъ святои любови...

. . . . . .

Довго въ нѣчь лунала тамъ пѣсня:

„Богъ предвѣчный народивъ ся,
Пришовъ даесь, со небесъ,
Абы вздрѣвъ людъ свѣй весь
И утѣшивъ ся!...“

Ярачѣвъ новый дня 23 ст. ст. грудня 1892.

Павло Кирчѣвъ.

Надосланє.

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ“**

ул. Театральна ч. 6 (пляцъ св. Духа)

напротивъ головного одвaху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарації найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя въ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперніком“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ“**

!Нема сивины!

CHROMATIQUE KIELHAUSER-A закрашуе сиве волосьє вже по одноразовôмъ ужитю на краску буру або чорну. Ся ростинна закраска не мѣстить нѣякихъ шкôдныхъ складникôвъ, рôзнить ся вôдъ иншихъ того рода средствъ, що волосьє по ужитю анѣ не рудѣє анѣ не псуєсь, а що має и таку прикмету, що не дає ся нѣчимъ змыти.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рункера у Львовѣ 4379

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютôмъ 1893 року выйде **повне выданьє творôвъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

пôдъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ“

Выданьє обôймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ пояснення. Приложенй будуть два портреты [новй клѣшѣ]. Оба томы будуть оправленй въ першôй нашôй роботни переплетничôй п. Мих. Спожарского и Сына на взôръ клясикôвъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року руского **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Пôзнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товарыство имени Шевченка у Львовѣ“.

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнôй и складнôй оправѣ нікльовôй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^{3}/_{4}$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ о60кр. бôльше.

Такій самый будульникъ календаровый зъ дзвôнкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^{3}/_{4}$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^{1}/_{2}$, зъ накручуваньемъ зр $4^{1}/_{2}$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бôльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленôй, около $^{1}/_{2}$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^{1}/_{2}$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвôйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінôвъ зъ потрôйною кувертою, **дуже мôцный, марка „Dauerhaft“** зр. 9.

Занорука дволѣтна: Цѣнники фабричнй даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 22—?

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 65—?

гіґієнічнй, хірурґічнй, до плеканя недужихъ и для полôжаниць (Спеціяльности паризкй пôдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый **нажаданьє даромъ и оплатно.**

Новй уніформы

для урядникôвъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержати въ звѣстнôй бдъ многихъ лѣтъ зъ своєи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленй.

Рôвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовлюваню уніформôвъ для урядникôвъ державныхъ и предкладаю мôй богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4095

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

ПА-

расолъ у великôмъ выдорѣ. **Кальошѣ** *американьскй и россійскй. Бѣлье мужеске, выробы трикôвй бѣлье бґера, и т. п. поручаєнайдешевше магазинъ товарôвъ модныхъ, приборôвъ подорожныхъ тоалетныхъ и т. п.*

Павла Лянґнерôвъ

передъ тымъ 2537

Братôвъ Лянґнерôвъ

у Львовѣ улиця Галицка число 16.

Цѣнники на жаданьє даромъ.

Оцилѣ до пôдковъ кôньскихъ

Нр. 1 и 2 по зр. 1·— и 1·20 за 100 штукъ — поручае

Петро Хшонстовскій

торговля зелѣзомъ у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1. (наротивъ катедры). 4513

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручае Всечесньйшому Духовеньству и п п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКЙ ОБРАЗКИ:

безъ молитовъ мала сот. 35 кр.
„ „ середна „ 45 „
„ „ бôльша „ 70 „

зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка.

МЕДАЛИКИ РУСКЙ:

1 тузинъ медаликôвъ по 11, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКЙ:

1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:

тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ

Ставроп. Института по 50 кр. на рôкъ 1893.

КАЛЕНДАРЬ

„Посланника“ на рôкъ 1893 по 35 кр.

О численнй замовленя упрашае ся! 4493 8—20

Предприемство высылкове

(Versandt-Geschäft)

у вѣдни

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякй артикулы, входячй въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовй господарскй, рôльничй, броварняній, ґаральняній и промысловй. **Приборы церковній. Плахты** непромакаючй до прикрываня збôжа, машинъ рôльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высилае вôдворотною почтою або зелѣзницею за послѣплатою а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вôдворотно Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь даромъ и оплатно. Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (43—?)

УЧИТЕЛЬ

орґанъ руского товариства педаґоґічного, двотыжденникъ недаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1859 р. у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 27. Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр., на пôвъ року 1·60 зр., на чверть року 1 зр.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

заснованє на пôдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751, розпочало свою дѣяльнôсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членôвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкôдъ огневыхъ пôдъ найприступнѣйшими условіями и почислює можливо найнизшй преміи.

Всякй шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить наразѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнôсть обезпечувати якъ найбôльшй сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя па житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякй поясненя подають Аґенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бôльшихъ селахъ якъ и 4414 36—?

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ, улиця Театральна число 8.

АЛЬФРЕДЪ РАССЛЬ въ ОПАВѢ

(Troppau) австр. Шлескъ,

основана въ 1857 р.

ТОРГОВЛЯ

насѣня лѣсового и господарского

поручае всякого рода насѣня о великôй силѣ кôльченя en gros и en détail. 4494 4—15

Взôрцы и цѣнники даромъ и оплатно.

ЄВАНГЕЛІЯ

найновѣйшого выданя

въ прекрасныхъ оправахъ въ цѣнѣ вôдъ 40 до 250 зр.

завсѣгды можна оглядати въ заведеню

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Пôдвалье ч. 9. 4471

СТАРЙ ЄВАНГЕЛІЯ

припимають ся до вôдновленя по найнизшихъ цѣнахъ.

Ново отвореный

СКЛАДЪ

матеріялôвъ аптичныхъ

ЛЄШКА ЦУКЕРА

у Львовѣ, улиця Ягайлоньска ч. 8

поручае по найдешевшихъ цѣнахъ матеріялы аптичнй. средства скрѣпляючй, Cognac, маляґу, вина лѣчничй, средства універсальнй, артикулы ґумовй, хірурґічнй и автосептичнй, перфумерію французку и англійску.

Дуже дешево. 4517 2—12

Для церквей

КАДИЛО

ЦЕРКОВНЕ

благовонне

поручае

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

пачка $^{1}/_{4}$ фунта 50 кр.

Для церквей

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймае замовленя и посередничить въ закупнѣ:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовôй цѣнѣ фабричнôй. Теперь нотуе Фабрика Іа по 76, Па по 70 зр. за 100 кільоґр. loco фабрика.

Мыло найлучше

при замовленю найменше 30 кільоґр. по 29 кр. за кільоґрамъ, окрôмъ транспорту, котрый вынесе 2 до 3 кр. вôдъ кільоґрама.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стациі зелѣзничок. 4038

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. управ. ґал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЄФЕКТЫ И МОНЕТЫ

по курсѣ деннôмъ найточнѣйшôмъ не вчисляючи нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае

$4^{1}/_{2}\%$ листы ипотечнй
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
$4^{1}/_{2}\%$ листы товариства кредитового земского
$4^{1}/_{2}\%$ „ Банку краєвого
$4^{1}/_{2}\%$ позичку краєву галицку 3433 276—?
4% позичку пропінаційну галицку
5% „ „ буковиньску
$4^{1}/_{2}\%$ позичку угорскихъ зелѣзниць державныхъ
$4^{1}/_{2}\%$ „ пропінаційну угорску
4% угорскій облігациі индемнізаційнй

а всѣ тѣ паперы Контора вымѣны Банку ипотечного все купуе и продае

по найкористнѣйшихъ цѣнахъ.

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Банку ипотечного приймае вôдъ П. Т. купуючихъ всѣлякй выльосованй а вже платнй мѣсцевй паперы цѣнній, такожь запавшій купоны за готôвку, безъ нѣякого бдчисленя, а замѣсцевй лишь за бдчисленьемъ справедливыхъ коштôвъ.

До ефектôвъ у котрыхъ выйшли купоны, доставляе новй а якуштъ купоновй, за зворотомъ коштôвъ, котрй самъ поносить.

Lev. Kneipp

Необходима для кождого ґаздôвства есть

КАТРАЙНЕР-А КНАЙПА СОЛОДОВА КАВА

зô смакомъ звычайнои кавы. Згадана кава зъ того взгляду хосенна, що можна обôйтись безъ шкôдного уживаня чистои або помѣшаноі зъ суррогатами кавы звычайнои, а натомѣсть приладити собѣ о много смачнѣйшу, здоровѣйшу и бôльше поживну каву. — Незрôвнана яко додатокъ до звычайнои кавы. Дуже надае ся для женщинъ, дѣтей и недужихъ. — Старанно оминати пôдроблень. $^{1}/_{2}$ кільо по 25 кр. — Всюды можна дôстати.

Правдива лишь въ бѣлыхъ пакетахъ зъ портретомъ свящ. Кнайпа яко маркою охоронною. 4506 2—52

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець Иванъ Белей. — Одѣчальнымъ редакторомъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 291. Львôвъ Понедѣлокъ 28 грудня 1892 (9 сѣчня 1893.) Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и рускихъ святъ) о 5 бй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимаютъ: **у Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень ул. Кошерника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. у **Вѣдни**: M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнй у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австріи: на цѣлый рôкъ . . . 18 зр. на пôвъ року . . . 9 зр. на чверть року 4 зр. 50 кр. на мѣсяць . . . 1 зр. 50 кр.

за границею: на цѣлый рôкъ . . . 24 зр. на пôвъ року . . . 12 зр. на чверть року . . . 6 зр.

у Львовѣ: на цѣлый рôкъ . . . 16 зр. на пôвъ року . . . . 8 зр. на чверть року . . . 4 зр. на мѣсяць . . . 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертаютъ ся лише на попередне застереженье. — Реклямаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. в. а.

Оголошеня принимаютъ ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одной стрôчки инсератовои а въ рубрицѣ „Надôслане“ по 20 кр. в. а.

Подяки числятъ ся по 10 кр. вôдъ стишка.

Зъ кôнцемъ року.

I.

Минаючій 1892 рôкъ може Европа назвати нѣ добрымъ нѣ злымъ — отъ такъ середнымъ. Окрôмъ мира, що пôддержуесь міліоновыми арміями, другого добра не принѣсъ вôнъ народамъ европейскимъ. На цѣлôмъ пôвнôчнôмъ всходѣ лютилась пошесть холерична. Она дôткнула сильно и частину Нѣмеччины и побережя другихъ державъ на заходѣ. Спорадично проявилась, и въ Австріи. Суспôльнй вôдносины не поправились, але на тôмъ поли не було драстичнѣйшихъ проявôвъ зъ вынмкою грôзныхъ страйкôвъ у Бельгіи и Франціи. Пытанье роботниче висить ще заедно въ воздусѣ. Натомѣсть нігілізмъ россійскій притихъ дуже значно.

Въ політицѣ державъ европейскихъ удержалась давнѣйша ситуація майже безъ змѣны. Тридержавный союзъ Нѣмеччины Австріи та Италіи стоитъ противъ аліянсу россійско-француского, а при тôмъ запоручаютъ обѣ союзнй стороны, що ихъ остаточною цѣлею не есть вôйна, а лишь удержанье мира и status quo въ посѣданю земель. Однакожь не повелось и сего року, дипльоматамъ европейскимъ усунути причины можливого конфлікту воєнного на будуче. На всходѣ Европы выринае ще заедно вôдъ часу до часу пытанье балканьске, на заходѣ квестія альзацко-льотариньска. На всходѣ борютъ ся Россія и Австрія о бôльшй вплывы на Славянъ балканьскихъ, на заходѣ політика реванжу француского не дае заснути канцлерови нѣмецкому.

Приглянувшись близше поодинокимъ державамъ европейскимъ, годѣ и на тôмъ поли найти що небудь замѣтнѣйшого. Але де-що таки змѣнилось. Нѣмеччина, що за часôвъ Бісмарка надавала тонъ політицѣ европейскôй, втратила въ минувшôмъ роцѣ дуже на значѣню и вазѣ. Капріві не може похвалитись успѣхами анѣ що до внутрѣшнои консолідаціи силъ Нѣмеччины, анѣ на поли своѣи політики заграничнои. Въ парляментѣ стоитъ непорѣшене пытанье школьне побôчь пытаня дволѣтнои воєнноі служby. Австрію удержавъ Капріві щасливо при своѣмъ боцѣ, але Италія, яко третый членъ середно-европейского союза станула трохи подальше. Прихильне Нѣмеччинѣ міністерство Рудініого упало пôдъ тягаромъ дефіцитôвъ на удержуванье збройноі силы воєннои, а про теперѣшнього шефа міністерства италійского, Джіолѣттого, несесь вѣсть, що вôнъ бôльше симпатизуе зъ Франціею якъ зъ Нѣмеччиною. О якôй-небудь агресивнôй політицѣ Нѣмеччины противъ Франціи не можна про-те на теперь думати.

Нѣмеччина втратила такожь на симпатіяхъ и въ Англіи въ хвили, коли кабінетъ Сельсбурого упавъ, а Гладстонъ обнявъ керму політики англійскои. Гладстонъ занятый дома розвязкою пытаня ірійского, а яко давный приятель Россіи не давъ бы себе зужити до того, щобъ въ евентуальнôй вôйнѣ нѣмецко-францускôй закрывати праве крыло Нѣмеччины. Въ Испаніи, зъ паденьемъ консервативного кабінету Кановы, упало такожь и сторонництво анті-француске яко експозитура Нѣмеччины противъ Франціи и Испанія не далась бы такожь ужити противъ Франціи. И тымъ то змѣнамъ въ ситуаціи треба головно завдячувати, що furor tentonicus въ минувшôмъ роцѣ дуже ослабъ. О якôйсь акціи воєннôй на заходѣ Европы годѣ на теперь и думати.

На всходѣ ґрупуютъ ся интересы державъ европейскихъ головно на пôвостровѣ балканьскôмъ. Але и тутъ не зайшли въ минаючôмъ роцѣ нѣякй обставины, котрй бы могли приспѣшити розвязку старого пытаня орієнтального. Россія, придавлена голодомъ въ 1891 р. а пошестію холеричною въ 1892 р., усвоюесь поневоли зъ фактомъ, що судьбою Болгаріи править Кобургъ разъ зъ нелюбымъ ѣй Стамбуловомъ. Она не може супротивитись анѣ англійскимъ, анѣ австрійскимъ вплывамъ на Болгарію. Въ Болгаріи самôй же змѣнилась ситуація лишь о стôлько, що Стамбуловъ безъ всякого шуму и заворушеня перевѣвъ змѣну конституціи въ користь скрѣпленя власти князя, а на полі політичнôмъ зблизивъ ся дуже значно до Туреччины.

Сербія, котра вôдъ паденя Мілана здавалась бôльше симпатизувати зъ Россією нѣжь зъ Австрією, перебула въ минаючôмъ роцѣ у внутрѣ своѣмъ тяжку кризу економічну и не була бы въ силѣ вступити въ яку-небудь акцію на случай поважнѣйшихъ заворушень на Балканахъ. Въ Румуніи лишилось сего року все по давному. Держава та не симпатизуе зъ Австрією, але и не прилягла бы до Россіи на случай орієнтальнои кризы. Въ Греціи не зайшло рôвно-жь нѣчого такого, що бы могло вплынути на справы Орієнту. Тамъ упало лишь міністерство Деліяніса, а повставъ кабінетъ Трикупіса. Туреччина терпѣла въ минувшôмъ роцѣ якъ и давнѣйше на недокровнôсть фінансову и ледви здобулась на то, щобъ за порадою Англіи подумати о лучшôмъ укрѣпленю проливу босфорского. Ноты россійскй въ справѣ болгарскихъ ревеляцій політичныхъ принимала она зъ великимъ спокоемъ и платила Россіи дальшй раты давныхъ коштôвъ воєнныхъ. И одинокій другъ царя, князь Никита, державъ ся сего року зовсѣмъ прилично та не мутивъ воды анѣ въ сусѣдныхъ Австрією окупованыхъ краяхъ, анѣ въ Сербіи. Не було про-те и на всходѣ Европы поважныхъ причинъ до конфлікту и миръ удержавъ ся въ повнôй повазѣ. Супротивъ всѣхъ тыхъ обставинъ держава наша задержала такожь зовсѣмъ похвальну обєктивнôсть. Она не вôдступила вôдъ тридержавного союза, въ котру втягнувъ ѣи зелѣзный канцлеръ, анѣ не поставила нѣякои квестіи, котра бы Россіи могла бути нелюбою. Противно навѣть можемо догадуватись, що по гостинѣ россійского царевича у Вѣдни выробвались деякй суперечности межи Австрією а Россією и що въ наслѣдокъ того ослабъ и той великій запалъ воєнный, якій проявлявъ ся давнѣйше такъ часто устами мадярскихъ дипльоматôвъ и нашихъ безпосередныхъ сусѣдôвъ. Минаючого року не звертала навѣть праса европейска увагу на то, чи Россія концентруе вôйска свои на границяхъ австрійско-нѣмецкихъ и кôлько тыхъ войскъ нагромаджено. Взагалѣ сказавши, якъ на заходѣ такъ и на всходѣ Европы проявилось сего року бôльше тверезости, якъ давнѣйшими роками.

Комічне але правдиве.

Вже въ ч. 288 „Дѣла“ подали мы читателямъ нашимъ поглядъ офіціяльнои часописи рускои на справу тучанску. Великій політикъ вôдъ того маленького нѣбы рускаго орґану ударивъ на насъ сильною рукою за те, що мы важились рѣшенье куріи римскои въ користь латиньства назвати розрывомъ конкордіи, заключеной для удержаня въ цѣлости церкви нашои и обряду при уніи зъ Римомъ. Ломлячи копіе въ оборонѣ того для насъ несправедливого рѣшеня, політикъ сей хоче Русь галицку успокоити тымъ арґументомъ, що мовь-то черезъ переходъ Тучанянъ до церкви латиньскои не тôлько не сталась уніятскôй нашôй церкви нѣяка кривда, але клиръ латиньскій положивъ навѣть заслугу, бо выратувавъ Тучанянъ вôдъ протестантизму або и вôдъ безвѣры. Вôнъ каже, що се все одно, що Тучапяне стали нинѣ латинниками. Католицизмъ не втративъ нѣчого на тôмъ. Вчера були они католиками грецкого обряду, нинѣ суть католиками латиньского обряду, — але все лишь католиками.

Мы не надѣялись такои арґументаціи изъ стороны офіціяльнои и признаемось, що она мусѣла счудувати навѣть и самыхъ латинниковъ, въ котрыхъ оборонѣ выступила редакція „Народнои Часописи“. Арґументъ на тематъ: все одно пахне дуже комунізмомъ, а чей-же органови офіціяльному комунізмъ не може бути до лица. Щобы редакція популярнои „Часописи“ зрозумѣла насъ докладно, мы хочемо ѣй и популярно розтолкувати, де и въ чôмъ лежитъ той комунізмъ. Припустѣмъ, що редакторъ „Нар. Часописи“ посѣдае у своѣй кишени пять крайцарѣвъ австрійскои валюты. Мы возьмемо тыхъ пять крайцарѣвъ зъ кишенѣ п. редактора и покладемо ихъ у свою. Редакторъ „Нар. Часописи“ буде тогдѣ въ правѣ сказати намъ, що мы увôйшли въ колізію зъ кодексомъ карнымъ, бо присвоили собѣ неправно его инотоменну власнôсть. Мы однакожь, арґументуючи ёму на основѣ его власныхъ понять о власности, скажемо ему, що то все одно, чи тыхъ пять крайцарѣвъ находитъ ся въ его чи въ нашôй кишени, бо чи тутъ чи тутъ тй пять крайцарѣвъ остались пятьма крайцарями. Мы навѣть положили ще при тôмъ и велику заслугу передъ п. редакторомъ, бо уратували его грôшь передъ кишенею Мошка або Сруля, куды вôнъ мôгъ попасти ся, т. е. передъ протестантизмомъ або безвѣрою. Серіознѣйше арґументацій редакціи „Нар. Часописи“ въ справѣ тучанскôй трактувати не можемо, а ту арґументацію пôднесли мы лишь для схарактеризованя льоґіки, якои придержуе ся згадана редакція, коли ѣй въ ясный день прийде ся арґументувати, що нема сонця, а на дворѣ стоитъ темна-теменна нôчь...

Проґрама бôльшости.

Майже вôдъ тыждня ведутъ ся переговоры ґр. Таффого зъ проводирями трехъ сторонництвъ. Проводирѣ являютъ ся поодиноко на конференціи зъ і. Таффимъ, а звычайно добираютъ собѣ мовь бы на мужѣвъ довѣрія членôвъ теперѣшного кабінету. И такъ на конференціи зъ Плѣнеромъ були присутнй міністры: д-ръ Штайнбахъ, д-ръ Гавчь и маркизъ Бакегемъ. Першй два — якъ говорить ся — брали головну участь у выготовленю проґрамы. Крôмъ того на выразне жаданье Плѣнера запрошено на конференцію ексъ-міністра ґр. Кинбурґа. На конференціяхъ пп. Яворского и ґр. Гогенварта явились міністры: ґр. Шенборнъ, ґр. Фалькегайнъ и Залескій.

Про внѣшный характеръ тыхъ конференцій пише такъ Deutsche Zeitung: „Президентъ міністрôвъ есть за кождымъ разомъ присутный и справдѣ можна тѣшитись тымъ доказомъ его подужаня, бо видно, що чуе въ собѣ силу вытримати день по дни въ такôй напруженôй роботѣ, якъ еклеенье бôльшости. Рôвножь и міністеръ скарбу д-ръ Штайнбахъ являе ся що-дня на конференціяхъ, и се цѣлкомъ природно, бо если кождый зъ проводирѣвъ являе ся на конференціи зô „свобôдною рукою“, то чейже ґр. Таффе мусить зô своѣи стороны принести бодай свою „праву руку“, а такою есть теперь и вже вôдъ давна д-ръ Штайнбахъ, найспособнѣйшій мѣжь міністрами. Такъ отже ґр Таффе и д-ръ Штайнбахъ будутъ на всѣхъ конференціяхъ, та лишь прочй члены кабінету будутъ змѣняти ся.“

Дословного змѣсту проґрамы не подано доси нѣ въ орґанахъ урядовыхъ нѣ въ орґанахъ партійныхъ. Але зъ натякôвъ и обговореня цѣлои справы выходитъ, що проґрама, якъ се давнѣйше було сказане, начеркнена на тыхъ точкахъ: 1. Придержуванье дуалістичнои формы державнои и конституціи грудневои. 2. Вôдложенье на бôкъ квестій національныхъ и конфесійныхъ. 3. Акція противъ антісемітизму. 4. Захованье засады — uti possidetis. — Що-до сего начерку проґрамы примѣчае дуже справедливо одна ґазета, що вôнъ и не конче мудрый и мабуть зъ огляду на другу точку не дасть ся перевести. Перша точка есть свѣдоцтвомъ убожества для дуалістичнои формы державы; друга вôдкрываe слабу сторону нашого парляментаризму, въ третôй приреченье, що будутъ захованй штучнй законы, а вкôнци четверта маe бути стіпуляцією тои беззаконности, яка истнуе теперь.

На чôмъ стануло по першихъ конференціяхъ, не знати, лишь се певне, що конференціи не розбились и ведутъ ся дальше. Увага політикôвъ звернена передо всѣмъ на лѣвицю и клюбъ Гогенварта, бо если мѣжь тыми двома сторонництвами прийде бодай до якогось хочь бы поверховного компромісу, то цѣла справа уладить ся. Про поглядъ проводирѣвъ лѣвицѣ на уложену правительствомъ проґраму мѣститъ Fremdenblatt такій комунікатъ: „Проводирѣ лѣвицѣ приступили до переговорôвъ зъ бажаньемъ, довести ихъ до успѣшного кôнця. Проґрама повинна розважитись обєктивно и спокôйно та евентуально за згодою правительства розширитись въ напрямѣ домагань и бажань Нѣмцѣвъ. Недовѣря, зъ якимъ вôднеслась до цѣлои справы нѣмецка праса провінціональна, не подѣляютъ проводирѣ лѣвицѣ. Теперь же по закомунікованю проґрамы лѣвиця тои гадки: не вôдкидати ѣи a limine, але такожь и не принимати ѣи tel quel. Лѣвиця хоче радше выразно поговорити зъ правительствомъ. Длятого можливе, що переговоры протягнуть ся дуже довго. Щобы переговоры принесли основный, тревалый и старанный результатъ, треба выговорити ся ясно про все. Сполучена лѣвиця домагае ся вôдъ правительства основныхъ вôдповѣдей на цѣлый рядъ політичныхъ квестій. Деякй вôдповѣди мѣстятъ ся уже въ проґрамѣ, инши ще нѣ. Але лѣвиця не покидае надѣѣ, що и на сй другй вôдповѣди найде ся якась вôдповѣдна форма. Якъ лишь се наступить, тогдѣ лѣвиця буде готова приступити до участи въ новôй бôльшости.“

Не лишь зъ того комунікату, але зъ вôдзывôвъ всеи безъ вынмки прасы нѣмецко-централістичнои выходитъ, що лѣвиця зновъ повертае до своѣи давнои забаганки взяти власть въ свои руки. Те потвердивъ и кн. Ліхтенштайнъ въ своѣмъ справозданю посольскôмъ, нагадуючи, що треба числити ся зъ евентуальностію повороту ліберального правленя. Чорный князь напоминавъ всѣхъ до опозиціи и спôльного дѣланя передъ тою небезпечностію, бо „тогдѣ народъ буде битый не рôзками але скорпіонами и настане страшный часъ, бо верне власть движимого капіталу“.

Орґаны лѣвицѣ вôдзываютъ ся въ иронією про втягненье до акціи цѣлого клюбу Гогенварта. Сей клюбъ складае ся зъ трехъ рôзнородныхъ елементôвъ: клерикалôвъ, февдальнои шляхты и полудневыхъ Славянъ, а помимо того до конференціи покликаный лишь одинъ ґр. Гогенвартъ, мовь бы вôнъ бувъ въ можности погодити и заспокоити всѣ бажаня тыхъ трехъ елементôвъ.

Взагалѣ же досвѣдній політики ставляютъ такій гороскопъ: Конференціи и переговоры будутъ успѣшнй, хочь и звôльна будутъ поступати, до тои поры, доки правительство буде мати до роботы зъ поодинокими сторонництвами. Але коли проводирѣ трехъ сторонництвъ станутъ противъ себе и будутъ мусѣли запоручити собѣ згôдне поступованье, тогдѣ цѣла справа розбôрье ся.

Молодо-Чехи передсказуютъ, що ґр. Таффе не буде зъ тои муки ѣсти хлѣба.

Кн. Климентина про Болгарію.

Княгиня Климентина Кобурґска задержала ся въ поворотѣ зъ Софіи до Вѣдня одинъ день въ Будапештѣ и замешкала въ палатѣ свого зятя архикнязя Іосифа. Побутъ въ Будапештѣ не бувъ добровôльный, бо лишь за-для заметей снѣговыхъ. Въ часѣ свого побуту говорила княгиня зъ однымъ угорскимъ маґнатомъ о вôдносинахъ въ Болгаріи, и дозволила зробити зъ тои розмовы публичный ужитокъ. Пôсля донесеня часописи Bud. Hirlap мала княгиня дати такй звѣстки о станѣ рѣчей въ Болгаріи:

„Свѣтъ не перечуваe, передъ якою крізою стояла въ послѣднôмъ часѣ Болгарія. Фердинандъ и я були мы вже приготованй, опустити Болгарію на завсѣгды. Наслѣдки того дали-бъ ся свѣтови добре вôдчути. Для лучшого зрозумѣня мушу вернутись до фактôвъ, якй вже давнѣйше зайшли. Болгарскій народъ зрозумѣвъ, що вôнъ мусить стремѣти до якъ найбôльшого скрѣпленя почутя національности, и що мусить все выхôснувати щобы стати найбôльше могучимъ чинникомъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Болгаре мусять пôрвати всѣ звязи, якй ще теперь истнуютъ помѣжь Россією и Болгарією, щобы зробити для Россіи неможливымъ, если бы она хотѣла въ разѣ нещасливои вôйны здеґрадувати Болгарію на россійску провінцію, якъ то вже за часôвъ Баттенберґа сталось. Ревізія конституціи не есть нѣчимъ иншимъ якъ тôлько актомъ конечнои оборонy противъ евентуальныхъ забаганокъ Россіи. Болгарія потребуе передо всѣмъ династіи, що мала-бъ сильнй звязи зъ одною зъ пануючихъ родинъ. Се одно було бы вже перешкодою до высаня Болгаріи черезъ Россію.

Якъ дуже немилою була бы для Россіи династія зъ роду королѣвского, доказуе отсей фактъ. Въ тôмъ часѣ, коли Кавльбарсъ бувъ болгарскимъ міністромъ вôйны, вôдбувались переговоры въ справѣ подружя князя Баттенберґа. Справа прийшла нôдъ розвагу на радѣ міністрôвъ, де Кавльбарсъ заявивъ, що царь жадае, щобы Баттенберґъ зрѣкъ ся разъ на завсѣгды намѣру подружя. Се-жь ясне, що Россія не хоче династіи, бо та була бы перешкодою на пôзнѣйше до прилученя Болгаріи до Россіи. Въ тôй справѣ пануе въ Болгаріи найбôльша згода що-до переконань.

Першою точкою до заснованя династіи въ Болгаріи се женитьба кн. Фердинанда. Однакъ Болгаре жадали, щобы прямй наслѣдники Фердинанда, доньки и сыны, були вѣры православнои. Противъ того я запротестувала зъ двохъ причинъ — по перше, що я ревна католичка, а по друге въ интересѣ моеи родины. Припустѣмъ, що прямй наслѣдники кн. Фердинанда були бы православнй, а самъ кн. Фердинандъ не бувъ ще вôдъ державъ признанымъ. Если-жь бы вôнъ въ наслѣдокъ якои подѣѣ бувъ примушеный Болгарію опустити, тогдѣ не мавъ бы вôнъ нѣякого правного титулу, а зъ цѣлои експедиціи не осталo-бъ ся нѣчого крôмъ православныхъ дѣтей. Анѣ я, анѣ Фердинандъ не могли сь на се згодити. Зъ другои стороны твердили Болгаре, що наслѣдникъ престола не може бути римо-католикомъ, бо противъ того запротестуе екзархъ и тымъ чиномъ пытанье

реліґійне буде давати вѣчно нагоду до ненорозумѣня. Однакъ я вѣдновѣла на се, що прямій наслѣдники Фердинанда можуть бути лише католиками. За тымъ обставъ Стамболовъ и змѣнивъ 38-ый артикулъ конституціи въ тѣмъ дусѣ, що прямій наслѣдники будуть католиками, а ажь дальшій т. є. внуки православными. Я не хотѣла зразу пристати но вкѣнци розмѣркувала, що ще багато воды уплыне въ Дунаю, заки прийдуть на чергу внуки Фердинанда. Для такого „проблематичного щось“ годѣ було жертвувати дотеперѣшныхъ успѣхѣвъ въ Болгаріи и я згодилась на се. Вкѣнци мушу замѣтити, що вѣсть, будьто бы Порта була занепокоена ревизіею конституціи, неправдива. Порта не журить ся тымъ и уважае се все за домову справу Болгаріи.“

Если змѣстъ тои розмовы княгинѣ Климентины покаже ся правдивымъ, тогдѣ вже стане всѣмъ ясно, до чого маѣ вести проѣктована змѣна конституціи. Мабуть дотеперѣшна ситуація політична въ Болгаріи и ей вѣдносины до державъ европейскихъ стали такъ невыдержимій, що кн. Климентина зъ сыномъ готовій були выцофатись зъ сеи цѣлои аферы. Розумѣесь, що въ наслѣдокъ сего ставъ бы ще бѣльшій заколотъ, и для того Стамболовъ въ самъ часъ выдвигнувъ нову справу: заневненье династіи для Болгаріи, а передо всѣмъ запорученье кн. Фердинандови, що его становище въ Болгаріи не буде мати знамени ефемеричного. Кн. Фердинандъ оженить ся, будуть наслѣдники, зробить ся завязокъ до династіи болгарскои, а тогдѣ мабуть совѣстно стане Россіи проганяти князя зъ Болгаріи. И справдѣ не бувъ бы се такъ дуже лихій плянъ, если бы и тутъ не було однои похибки. Кн. Фердинандъ, а властиво княгиня Климентина (бо, як признаѣ сама, се головна ѣи заслуга) не хотѣли пристати, щобы наслѣдники були выхованій въ православнѣй вѣрѣ, державнѣй реліґіи Болгаріи. Свѣй упѣръ не могли мотивувати взглядами интересѣвъ Болгаріи, лишь своими власными, бо — якъ казали — ану-жь прогонять кн. Фердинанда, и тогды нѣ короны нѣ вѣры не буде. Правда, що кождому чоловѣкови близша сорочка тѣла, але ся приповѣдка не повинна бути примѣнена до пануючихъ володарѣвъ, котрымъ все и всюды повинно розходитись о salus reipublicae.

Справы краєвѣ.

[Окружникъ краєвои рады шкѣльнои въ справѣ удѣлюваня безпроцентовыхъ позичокъ на будову шкѣлъ народныхъ.]

На будову шкѣлъ народныхъ установивъ соймъ, якъ звѣстно, на послѣднѣй сесіи постѣйный фондъ позичковый, зъ котрого краєва рада шкѣльна буде давати громадамъ безпроцентовѣ позички.

Зъ тои причины розѣслала краєва рада шкѣльна до всѣхъ окружныхъ радъ шкѣльныхъ окружникъ, въ котрѣмъ пѣднесено, що вѣдъ часу выданя законѣвъ шкѣльныхъ розвинуло ся въ нашѣмъ краю шкѣльництво, богато шкѣлъ зорґанізовано, иншій перемѣнено на дво- або бѣльше класовій, такъ що теперь въ переважнѣй части округѣвъ шкѣльныхъ есть лише мале число такихъ громадъ, въ котрыхъ що-до орґанізаціи шкѣлъ нѣчого ще не зроблено. Хочь зъ огляду на орґанізацію и побѣльшенье числа шкѣлъ, зазначуе краєва рада шкѣльна значный поступъ, то однакъ констатуе заразомъ, що, якъ выказала практика, властивому розвоєви шкѣлъ насуваютъ ся численній перепоны.

Головну перешкоду розвою шкѣльництва становлять будынки школьній — бо въ многихъ громадахъ зорґанізованѣ школы вже вѣдъ кѣлькохъ лѣтъ, але въ дѣйстности цѣлкомъ не истнуютъ зъ причины недостачѣ будынкѣвъ шкѣльныхъ, бо громады по бѣльшѣй части бѣдній и не маючи фондѣвъ не можуть наразъ поносити значныхъ коштѣвъ будовы.

Въ иншихъ зновъ громадахъ, де шкѣлы вѣдъ давна истнуютъ, суть вправдѣ будынки, але лихій, малій и зъ огляду ґиґієнічного и дидактичного цѣлкомъ невѣдповѣдній; въ такихъ школахъ наука не поступае успѣшно, бо значне число дѣтей, обовязаныхъ ходити до школы, не маѣ въ нѣй мѣсця, учитель-же зъ причины недостачѣ доброго мешканя уважае свѣй побутъ лише хвилевымъ, а стараючи ся перенестись до иншои школы, маючи добрый будынокъ, не привязуе ся до мѣсцевости и дѣтворы и не выповняе своихъ обовязкѣвъ такъ ревно, якъ робивъ бы се, уважаючи тую школу мѣсцемъ свого постѣйного перебуваня, а въ наслѣдокъ того знеохочуе ся до школы також населенье, въ котрѣмъ закоренило ся вже переѣдченье о потребѣ и користяхъ науки для дѣтей.

Удѣлюваній доси соймомъ що-року фонды на пѣдпомоги беззворотній и безпроцентовій позички на будову шкѣлъ показали ся недостаточными, бо призначеною на позички квотою можна було обдѣлити ледве кѣльканацять громадъ.

Хотячи прийти громадамъ въ тѣмъ напрямѣ зъ успѣшнѣйшою помочію и зробити, щобы въ короткѣмъ часѣ бѣльше число громадъ мало вѣдповѣдній будынки шкѣльній, ухваливъ соймъ утворити особный фондъ позичковый на будову шкѣлъ сѣльскихъ, призначуючи на се зъ коренного краєвого фонду шкѣльного паперы вартостнѣ въ высотѣ 214.781 зр. Сей фондъ позичковый установлено зъ початкомъ 1893 року и вѣнъ буде стояти пѣдъ зарядомъ краєвои рады шкѣльнои.

Краєва рада шкѣльна намѣряе ужити въ 1893 роцѣ цѣлый фондъ позичковый на безпроцентовѣ позички для сѣльскихъ громадъ, котрій мають сплачувати ся въ 10 рѣчныхъ ратахъ, а вплываючій въ 1894 роцѣ и въ рокахъ слѣдуючихъ раты намѣряе ужити на дальшій позички.

Даючи безпроцентовѣ позички гадае краєва рада шкѣльна увзглядніювати:

1. Громады, въ котрыхъ наука шкѣльна розвиваѣ ся успѣшно, однако будынки шкѣльній суть такъ лихій, що треба конечно поставити новій;

2. громады, въ котрыхъ зъ причины значнои фреквенціи дѣтей, заходить конечна потреба розширеня будынку шкѣльного прибудовуючи новій клясы;

3. громады, въ котрыхъ школы вже давнѣйше зорґанізовано, але зъ причины недостачѣ будынку шкѣльного не могли они доси вѣйти въ житье, если громада маѣ вже якійсь власный фондъ на будову школы.

Однако у всѣхъ случаяхъ ставить краєва рада шкѣльна за услѣвье удѣленя позички, що будова новои школы взглядно перемѣненье або розширенье истнуючого будынку, мусить бути выготовлене пѣсля пляну до вымогъ школы примѣненого и окружною радою шкѣльною затвердженого.

Позаякъ треба бы бажати, щобы громады заразъ зъ весною 1893 розпочали будову, въ наслѣдокъ чого прибуло бы вже въ сѣмъ роцѣ значне число вѣдповѣдныхъ будынкѣвъ шкѣльныхъ, то краєва рада шкѣльна вѣзвала окружній рады шкѣльній, щобы повѣдомили про истнованье того фонду въ своихъ округахъ тій громады, въ котрыхъ нема зовсѣмъ нѣякихъ, або лише лихій и невѣдповѣдний будынки шкѣльній, зъ примѣткою що можуть заразъ вносити просьбы о позички.

Краєва рада шкѣльна пригадала заразомъ окружнымъ радамъ шкѣльнымъ, давнѣйше вже выданій порученя, пѣсля котрыхъ окружна рада шкѣльна маѣ давати пляны, на случай будовы новыхъ або перемѣнюваня истнуючихъ вже шкѣлъ, при чѣмъ треба уважати, щобы будынокъ вѣдповѣдавъ услѣвямъ конечнымъ для здоровля ученикѣвъ, для потрѣбного въ школѣ свѣтла и воздуха та щобы громады не мусѣли ставити величавыхъ, дорогихъ и до обставинъ нашого краю непригѣдныхъ будынкѣвъ.

Краєва рада шкѣльна пѣднесла вкѣнци, що въ многихъ случаяхъ зробила сей сумный досвѣдъ, що сѣльскій громады, звѣстній зѣ своѣи незарадности и отяжѣлости, вѣддаютъ будову часто несовѣстнымъ пѣдприѣмцямъ, котрій, щобы осягнути якъ найбѣльшій користи, доставляютъ лихихъ матеріялѣвъ, будуютъ особливо зъ сырого дерева будынокъ недбало и зле, въ наслѣдокъ чого вже по кѣлькохъ лѣтахъ нищить его грибъ, а громады, котрій зъ великимъ тягаромъ для населеня выставили будынокъ шкѣльный, мусять поносити новій выдатки, а тымъ змагае ся у нихъ упѣръ и неохота для школы.

Сѣй хибѣ можна зарадити въ той способъ, що окружній рады шкѣльній будуть давати громадамъ прихильну раду и помѣчь, а то що до справъ: чи будова школы маѣ бути вѣддана пѣдприѣмцеви, чи маѣ бути ведена у власнѣмъ зарядѣ при помочи установленого комітету, до котрого входили бы особы, даючій вся ку запоруку честности и безкорыстовности, а краєва рада шкѣльна маѣ надѣю, що члены рады окружнои, а також иншій упрошеній личности, знаній зъ щирои охоты для пѣднесеня просвѣты и розвою шкѣльництва, будуть въ тѣй справѣ ревно пѣдпирати громады и ужнють всѣхъ заходѣвъ, щобы не вѣддати ихъ въ руки експльоататорѣвъ.

Дописи „Дѣла“

Зъ Самбора.

[Товариство „Зоря а бурса ремѣсница“].

Кождый Русинъ повитавъ зъ щирою радостію намѣренье товариства „Зорѣ“ — побудувати свѣй власный дѣмъ, въ котрѣмъ мала бы помѣщенье також бурса ремѣсница. Ся гадка, се новый доказъ, що Русины при своѣмъ народнѣмъ вѣдродженю не спускають зъ ока економічныхъ интересѣвъ.

Середновѣчній цехи въ давнѣй Польщи зъ католицкимъ характеромъ вытиснули помалу Русинѣвъ зъ заводу ремѣсничого и для того въ цѣлѣй Галичинѣ суть ремѣсниками по бѣльшѣй части Поляки, и хочь теперь Русины тому заводови вѣддаютъ ся, то хлопець практикуючій звычайно у ремѣсника Поляка, рѣдко коли удержить свою народность, ставши самостѣйнымъ майстромъ. Проте плянъ товариства „Зорѣ“ — заложити власну бурсу — есть дуже великои досяглости, бо разъ бурса така дасть бѣднѣйшимъ рускимъ дѣтямъ средства де выховае тій дѣти въ рускѣмъ дусѣ и они будуть вѣдтакъ трудитись зъ хосномъ для Руси.

Зъ ухваленьемъ того пляну вступае товариство „Зоря“ на нову дорогу, бо вѣдъ теперь не буде оно заступати лишь льокальній интересы львѣвскихъ ремѣсникѣвъ, але приступае до сповненя дуже важнои народно-рускои задачѣ економічнои. Длятого загалъ Русинѣвъ повиненъ пѣдперти змаганя товариства въ значно бѣльшѣй мѣрѣ, анѣжь се доси було. Ся замѣтка вѣдносить ся передовсѣмъ до Русинѣвъ на провінціи, бо пѣдчасъ коли многи Русины львовскій суть членами товариства, трудять ся около его розвою и запомагають датками грошевыми то вѣдъ Русинѣвъ на провінціи хиба часомъ якійсь датокъ вплыне на се такъ важне товариство.

До удержаня бурсы ремѣсничои найбѣльше компетентне товариство „Зоря“, котрого члены найлѣпше розумѣють интересы ремѣсничій. Така бурса може лишь у Львовѣ вѣдповѣсти своѣй задачи, бо у Львовѣ суть и промысловій школы и ремѣсники въ своѣмъ фаху вповни образованій. Тій всѣ обставины складають ся на се, що бурсаки можуть выучити ся добре всякого ремесла. Въ теперѣшныхъ часахъ лишь ремѣсникъ добре теоретично и практично образованый може мати запевнене поводженье — а таке образованье можна набути лишь у великѣмъ мѣстѣ.

Пишу сихъ кѣлька замѣтокъ длятого, бо общество Михайла Качковского збираѣ фонды на утвореньe бурсы ремѣсничои въ Самборѣ. Бурса така въ Самборѣ може лишь дыхати, — и длятого думаю, — що общество зробило бы найлѣпше, если бы свои фонды вѣдступило товариству „Зорѣ“, коли оно буде закладати свою бурсу.

Дальше повиній бы товариству „Зорѣ“ прийти въ помѣчь фонды на будову „Народныхъ Домѣвъ“ въ Турцѣ, Калуши и иншихъ мѣстахъ провінціональныхъ, позичаючи товариству свои каніталы на низкій процентъ (3 або 4%). Сей фондъ въ Турцѣ выносить до теперь суму около 200 зр., котра умѣщена въ касѣ ощадности; сей каніталъ на теперь мертвый и не приносить Руси нѣякого хѣсна кромѣ процентy, а если бы вѣддано его товариству „Зоря“, коли приступить до будовы свого дому, то сей каніталъ и процентувавъ бы ся и приносивъ бы заразъ пожитокъ народови.

Такъ само могла бы товариству помочи и Ставропігія, позичаючи каніталъ зѣбраный на Кирило-Методіевску стіпендію.

Не сумнѣваю ся такожь, що и Народный Дѣмъ, который вѣдъ самого початку пѣдпираѣ товариство „Зорю“, не вѣдмовивъ бы своѣи помочи.

Сихъ кѣлька гадокъ пѣддаю пѣдъ свѣтлу розвагу Русинѣвъ, котрымъ добро нашого народу лежить на серци.

Д-рѣ К. Чайковскій.

Зъ надъ Збруча.

[Реґуляторы совѣсти.]

Позаякъ послѣдными часами мы стали ся очевидцями несподѣванокъ для Русинѣвъ, такъ годить ся зареєструвати и дальшій появы, котрій зъ тыми несподѣванками вяжуть ся. Несподѣванкою такою бувъ звѣстный рескриптъ президіи намѣстництва, котрымъ приписуе ся всю вину въ еміґраціи селянъ до Россіи нашому духовеньству и обвиняе ся людъ нашъ о глубокій его упадокъ моральный и реліґійный. Несподѣванка, що о тѣмъ рескриптѣ нашъ митрополитъ нѣчого не знаѣ, а однакъ сей рескриптъ зъ фірмою офіціяльною кружить по всѣхъ часописяхъ безъ запереченя его автентичности зѣ стороны офіціяльнои, а въ Свидовѣ на соборчику деканальнѣмъ найшовъ вѣнъ навѣть свою дату и свое число, именно день 20-го жовтня ч. 152. Несподѣванка, що въ рескриптѣ вѣдмовляе ся духовеньству довѣрія у парохіянъ. Несподѣванка, що вся праса польска unisono перестигаѣ ся въ глумленю зъ духовеньства нашого и въ обиджаню нашого народа. Несподѣванка, що выступають члены найвысшихъ краєвыхъ институцій науковыхъ, якъ д-ръ Генрикъ Вельовѣйскій, и голосять, що елементъ рускій се елементъ перевороту.

Читаючи офіціяльній документы, чуючи таку тревогу по часописяхъ, слухаючи выкладѣвъ такихъ людей зъ катедры, можна бы подумати, що офіціяльно стверджено у насъ розбоѣ, напады, рабунки, пожоги, небезпечность о житье, майно и честь, словомъ, що розвѣльнились у насъ всѣ звязи реліґійно-моральній и наставъ справдешный заколотъ, переворотъ. Тымчасомъ дивишь ся и видишь, що се все не въ дѣйстности лишь зручно заинсценоване, мовь для выставленя ефектовнои штуки театральнои.

Въ довершеню до сего годить ся занотувати зъ обовязку дневникарского працю о. Маріяна Моравского, старшого оо. Єзуитѣвъ въ Краковѣ и професора на краковскѣмъ университетѣ, отожь поваги духовнои и науковои. Праця маѣ заголовокъ Zle miłosierdzie — а умѣщена въ Przegląd-ѣ powszechn-ѣмъ у выпуску за мѣсяць грудень 1893. Праця та се уже выготовленый плянъ зъ удѣленою абсолюціею на совѣсть до усуненя елементу переворотного зъ усѣхъ мѣсць вилывовыхъ. Зъ огляду на цѣль працѣ познакомимо ся близше зѣ змѣстомъ ѣи.

Що называе авторъ „злымъ милосердіемъ“? Злымъ милосердіемъ называе ту обставину, що много зъ пролетаріяту зъ свѣдоцтвомъ убожества добиваѣ ся всѣлякихъ посадъ въ суспѣльности нашѣй, котра дономагае имъ тымъ, що надѣляе ихъ стіпендіями, перепускае при испытахъ, звѣльняе вѣдъ оплаты шкѣльнои а вкѣнци роздае мѣсця и авансы по „турѣ“. Хочь авторъ выимково не противный, щобы и дѣти пролетаріяту добивались деколи вилызовыхъ посадъ, однакъ въ засадѣ противить ся тому, а то на основѣ, що дѣтей пролетаріяту уважае за бездомныхъ, а тымъ самымъ позбавленыхъ тыхъ добродѣйствъ, якій може подати лишь дѣмъ с. є. ублагороднити. Дитя таке, каже авторъ, маѣ много спромоги вырости дико, на чоловѣка ученого а не образованого, зъ головою набитою а серцемъ пустымъ або повнымъ чорныхъ низькихъ чувствъ. Поглядъ сей попираѣ авторъ статьею, яка умѣщена въ часописи Muzeum на вступѣ за мѣсяць жовтень 1892 р., а представляѣ гадку кругѣвъ шкѣльныхъ. Попередивши тымъ, тягне авторъ смѣло заключеня на пострахъ для суспѣльности, що люде такій будуть водою на млынъ соціялізму. На оправданье сего твердженя вѣдкидаѣ авторъ гадку, що просвѣта есть заборолъмъ противъ всего лиха а въ особенности противъ соціялізму, называючи такъ думаючихъ безъ всякихъ выводѣвъ просто наивными — а наводить гадку зъ письмъ славного комуніста Бянкі, де вѣнъ каже такъ: переведѣмъ всѣхъ черезъ высшій школы, а вже не маѣмо нѣчого до роботы; соціялізмъ буде довершеный.

Вкѣнци мѣрить авторъ своимъ окомъ свѣтъ урядничій и питаѣ ся: якъ рекрутуе ся и розвиваѣ ся той свѣтъ урядничій? У вѣдповѣдь пише отсе: Що-до рекрутаціи, мы бачили, якъ шкѣдливо вплываѣ на ню наше милосердіе, допомагаюче елементови жебрачому посуватись по школахъ. Годѣ бо припустити, щобы той-же самъ чинникъ, такъ вкорѣненый въ обычай суспѣльности, не дѣлавъ дальше на житье и розвѣй урядничого свѣта. Елементы, котрій дѣйшли до него, ждучи и жебраючи, — а такихъ елементѣвъ при теперѣшнѣмъ складѣ рѣчей мусить бути споро — годѣ, щобы не вносили зъ собою и не ширили свого типу и своихъ идей. Якій-жь то идеѣ можуть бути такому елементови властивій? Чи идея посвященя для суспѣльности? Чи гадка о улучшеню ѣи житя-бутя? Нѣ. Люде зъ того покорою, дѣставшись по довгѣмъ розшибаню за хлѣбомъ, до хлѣба, працюють часомъ богато, але тою працею мертвою, котра не доводить до цѣли, не выбираѣ найкоротшои до нея дороги, працею зле збудованои машины, котра бѣльше зъуживаѣ матеріялу анѣжь даѣ працѣ.

Въ дополатку пѣдносить авторъ справу дісціпліны, въ котрій добачаѣ найгѣрше запущенье, бо безкарнѣсть зъ милосердья. Вытикаѣ старшинѣ, що при провинахъ пѣдчиненыхъ руководить ся помилуваньемъ и цѣлкомъ ихъ не проганяѣ. Называѣ се забобономъ, котрый служить до хвалы зверхника, если каже ся о нѣмъ, що „нѣкому не шкодить“. Дивуе ся надъ титуломъ: нужда, довги, жѣнка, дѣти, — если се може послужити на взгляды зверхника, думаючи при тѣмъ: „що-жь бы бѣдака робивъ, коли стративъ бы мѣсце“.

По такѣмъ представленю злого милосердья приступаѣ авторъ до реґуляціи совѣсти суспѣльности, а взглядно мѣродатныхъ кругѣвъ. Що-жь яснѣйшого, якъ вѣдкинути зле милосердіе с. є. прочь зъ „харлацтвомъ“, — а мѣжь стрѣчками читаесь: ходи сюды золота молодежи, яко така, котра маѣ домове огнище, проте маѣ бѣльше спромоги выйти на люде. Гадка та пробиваѣ выразнѣйше тамъ, де авторъ каже: Люде молодій заможнѣйшій находять ся неразъ межи молотомъ а коваломъ; коли не вступають до службы публичнои, докоряють имъ, що нѣчого не роблять для краю, коли же вступають, докоряють, що другимъ хлѣбъ вѣдбирають. Накликуючи оттакъ золоту молодѣжь до занятя мѣсць публичныхъ предкладаѣ заразомъ для улекшеня сеи дороги такій реформы: Усунути конкурсъ голодовый, якимъ называѣ авторъ службу безплатну, т. зв. „туры“, а натомѣсть завести решета: конкурсъ науковый, котрый на вступѣ а при кождѣй посадѣ рѣшавъ бы о способности а нездѣбныхъ вѣдкидавъ заразъ вѣдъ порога, щобы дармо часу не тратили и шукали для себе вѣдповѣдного занятя де инде. Поменшій стіпендіи, котрій тягнуть бѣдакѣвъ до шкѣлъ, получити два або три въ одно, котре звѣльнило бы стіпендиста вѣдъ журбы а дозволило бы ему вѣддавати ся свобѣдно науцѣ. На тыхъ же, що маютъ спроможнѣсть и волю фондовати стіпендіи, кладе авторъ обовязокъ, щобы въ укладаню своихъ фондацій зважали, абы ихъ добродѣйнѣсть выходила на добро краєви, рекрутуючи его интеліґенцію не зъ лихихъ, але зъ сильнѣйшихъ елементѣвъ. Въ актѣ фондаційнѣмъ нехай буде застереженье, щобы стіпендистъ вытримавъ безперервно въ добрѣмъ поступѣ науковѣмъ и добре вѣвъ ся, а на дотриманье стіпендіи рѣшивъ конкурсъ въ змыслѣ поданѣмъ высше.

То суть засады, якій впоюе авторъ своѣй суспѣльности и каже, що если бы кождый на своѣмъ становищи реаґувавъ противъ злого милосердья, наступивъ бы вскорѣ безперечно перестрѣй суспѣльности и ажь всѣ зачудовались бы, побачивши, скѣлько то доброго крыло ся въ тѣй суспѣльности.

Якъ бачимо, зачало ся вѣдъ напасти на духовеньство а кѣнчить ся проѣктомъ перестрою (селекціи — якъ каже авторъ) суспѣльности. Не знати, чи въ якѣмъ иншѣмъ народѣ поважився бы ся хто, публикувати такъ дивоглядні гадки и пляны.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Вѣстникъ законѣвъ державныхъ оповѣстивъ санкціонованый законъ о пѣдпомозѣ зъ державныхъ фондѣвъ для мѣсцевостей, де населенье потерпѣло нужду въ наслѣдокъ елементарныхъ нещасть. Якъ звѣстно, мѣжь мѣсцевостями, котрій маютъ одержати пѣдпомогу, суть три всходній повѣты въ Галичинѣ.

Заки збере ся рада державна, маютъ вѣдбути ся два доповняючій выборы послѣвъ до рады державнои, одинъ въ Галичинѣ а другій въ Моравѣ. Въ Галичинѣ опорожненый мандатъ посольскій зъ бѣльшихъ посѣлостей округа бережаньского. Кандидата, затвердженого центральнымъ комітетомъ польскимъ, доси нема и выринають многій кандидатуры, а въ послѣднѣй хвили краковскій станчики загадали поставити кандидатуру д-ра Мілеского. — Въ Моравѣ вѣдбудуть ся выборы зъ меншихъ посѣлостей округа ново-ѣчиньско (Neutitschein). Чехи згодились на кандидатуру гр. Шгольберґа, бо вѣнъ зобовязаъ ся писемно пѣдпирати деякій точки ческо-національнои програмы, именно що-до повнои рѣвноправности ческого языка, а також приступити до клюбу Гогенварта. Нѣмцѣ-ліберали поставили кандидатуру д-ра Фухса.

Моравскому намѣстництву доручено оногды поданье, въ котрѣмъ кѣлька громадъ зъ найблизшои околицѣ Берна домагае ся, щобы таблицѣ оріентаційній на дорогахъ ведучихъ до Берна були також и въ ческѣмъ языцѣ. Якъ звѣстно, таке саме поданье доручено минувшого року вже берненьскѣй радѣ мѣскѣй. Зъ того можна пѣзнати, що на Моравѣ зачинаесь вести аґітація ческа.

Справа знамени хрестного пѣдчасъ молитвы въ народнѣй школѣ, котра наробила недавно стѣлько розголосу, вже полагоджена. Міністерство просвѣты выдало рескриптъ, котрый треба уважати за вѣдповѣдь на запытанье долѣшно-австрійскои рады шкѣльнои краєвои що-до справы знамени хрестного. Краєва рада шкѣльна предложила въ своѣмъ поданю внесенье, що слова знамени хрестного при молитвѣ въ народнѣй школѣ можуть голосно вымовлятись. Міністерство

рѣшило, що тѝ слова мусять голосно вымовлятись.

Соймъ угорскій зачавъ свои засѣдания въ суботу, дня 7 н. ст. сѣчня.

Въ Угорщинѣ розвелась широка и жива аґітація зъ стороны католикѡвъ противъ церковной політики правительственной. Епископы выдають пастирскій посланія, въ котрыхъ рѣшучо выступають противъ намѣренныхъ супружествъ цивільныхъ. Рѡвночасно завязують ся католицкій стоваришеня и взагалѣ всѣ католики забирають ся до орґанізації. Въ населенію вытворюєсь опозиційна реакція. Аристократія, а що ще цѣкавѣйше, переважно женщины выступають остро противъ ліберальной політики церковной. Не можна легковажити сеи акції женщинъ, бо якъ звѣстно, свого часу женщины причинились до того, що проєктъ о мѣшаныхъ супружествахъ, внесеный Тисою, перепавъ въ палатѣ панѡвъ. Теперь зновъ тѝ магнаты грозять, що не лишь церковно-політичнѝ предложеня перепадуть въ палатѣ панѡвъ, але и не ухвалять буджету, отже наступить кріза кабінетна. Длятого не така легка задача и не така загальна симпатія по сторонѣ президента мінистрѡвъ д-ра Векерля, якъ се голосять ліберальнѝ ґазеты.

Въ суботу вечеромъ прибувъ до Прешбурґа д-ръ Кронаветтеръ, щобы выголосити вѡдчитъ про взаимне правне становище Австро-Угорщины. Вѣденьскій посолъ выголосить вѡдчитъ въ товариствѣ купецкѡмъ и роботничѡмъ.

——

Проєктъ що-до утворения россійского мінистерства рѡльництва вже цѣлкомъ готовый и принятый радою міністерскою. Царска санкція наступить ще сего мѣсяця.

Сенатъ державный маєтеперь дуже много до роботы, а то: численнѝ проєкты податковѝ міністерства скарбу, котрыми маєсь направити лихѝ фінансы россійскѝ, реформы судѡвництва и внутрѣшной адміністрації. Мѣжь проєктами податковыми суть такѝ: заведенье податку вѡдъ соли и пѡдвышенье податку вѡдъ пива, цукру и запалокъ. На ухвалу тыхъ проєктѡвъ міністеръ скарбу Віте сильно настає. Проєктъ о заведеню податку войскового (нашѝ таксы войсковѝ) вѡдкинувъ сенатъ, бо предсѣдатель комітету мінистрѡвъ, Буґе, спротививъ ся. Мѣжь намѣренымі реформами судѡвництва звертає увагу проєктъ що-до усуненя тѣлесной кары для женщинъ, засужденыхъ на посселенье въ Сибѣрѣ. Женщины мають бути вѡльнѝ, якъ проєктує міністеръ судѡвництва Манасеинъ, вѡдъ тѣлесной кары и накладаня кайданѡвъ и ланцѡвъ. Всѣ тѝ проєкты мають бути оповѣщенѝ найперше въ „Правит. Вѣстнику“, щобы опінія публична могла высказатись о проєктахъ та не була баламучена фальшивымі вѣстями.

Зъ Варшавы доносять до польскихъ ґазетъ, що ґенералъ-ґубернаторъ Гурко выдавъ розпорядженье, що въ нѣякѡмъ урядѣ въ Царствѣ польскѡмъ не смѣють урядники говорити по польски зѡ сторонами. Про се розпорядженье такъ каже ся: Однинъ ґубернаторъ въ Царствѣ польскѡмъ донѣсъ Гуркови, що въ часѣ своєи візитації запримѣтивъ, що урядники все ще говорять зѡ сторонами по польски. Сей доносъ бувъ причиною розпорядженя Гурка до всѣхъ властей, въ котрѡмъ зазначуєсь жаль, що вѡдъ 30 лѣтъ годѣ завести россійску мову въ Царствѣ польскѡмъ. Не дивниця, що Поляки уживають своєи рѡднои мовы публично по льокаляхъ, если самѝ россійскѝ урядники уживають єи въ урядованю. Але вѡдъ теперь не вѡльно говорити въ урядѣ по польски зѡ сторонами. Се розпорядженье выслано такожь до шпиталѣвъ, въ котрыхъ вѡдъ теперь прислуга и лѣкарѣ мають говорити лишь по россійски зъ недужими.

Въ ліберальнѡй прасѣ россійскѡй пѡддано острѡй критицѣ засуды деякихъ судѡвъ що-до особъ, котрѝ брали участь въ розрухахъ холерычныхъ. Якъ звѣстно, суды засудили много людей на смерть черезъ повѣшенье. Рѡвножь противзаконне було и се, що тѝ справы суджено передъ войсковымъ трибуналомъ, коли противно пѡсля „Судебныхъ Уставъ“, выданыхъ царемъ Александромъ II, они належали до судѡвъ присяжныхъ.

Правительство россійске загадало мабуть взятись на правду за справу перекопаня шийки перекопскои. Міністерство комунікацій предложило радѣ міністерскѡй проєктъ каналу перекопского. Каналъ маєбути глубокій на 12 стѡпъ анґлійскихъ а широкій у сподѣ на 70 стѡпъ. Будову каналу взяло бы на себе приватне товариство акційне зъ капіталомъ 80 міліонѡвъ франкѡвъ.

——

Вѡ второкъ зачинає нарады парляментъ нѣмецкій и прускій соймъ. Въ парляментѣ прийдуть незабавомъ пѡдъ нараду проєкты войсковѝ, але чи перейдуть, се ще велике пытанье. На кождый способъ лишь двѣ евентуальности: або правительство добуде для себе бѡльшѡсть уступствами въ хосенъ домаганъ поодинокихъ сторонництвъ, або прийде до кризы, въ котрѡй потерплять теперѣшнѝ послы, бо правительство розвяже парляментъ и розпише новѝ выборы. Рѡвночасно зъ поголосками о тѡй кризѣ лучать и неминуче уступленье ґр. Капрівіого.

——

Парляментъ анґлійскій збираєсь на нарады при кѡнци сѣчня а справа ирляндского гоме-руля порѣшить ся мабуть вже въ лютѡмъ, бо якъ доносять, Ґладстонъ хоче свѡй біль предложити низшѡй палатѣ вже 6 лютого. Если тѝ вѣсти правдивѝ, то Ґладстонъ мусѣвъ для свого білю вже найти апробату прочихъ членѡвъ кабінету и евентуальнѝ змѣны білю могли бы наступити ажь по 10 сѣчня, коли старенькій премѣръ верне зъ купелѣвъ въ Біярріцъ. Сими днями принесли Daily News деякѝ вѣсти про сей ирляндскій біль. Въ білю предкладаєсь вправдѣ не цѣлковите вылученье ирляндскихъ послѡвъ зъ анґлійского парляменту, але значне зменшенье ихъ числа. Якъ звѣстно, ирляндскій біль Ґладстона въ 1886 р. вылучавъ ирляндскихъ послѡвъ цѣлкомъ зъ парляменту. Противъ тои точки білю выступає дуже остро звѣстный проводирь радикалѡвъ Лябушеръ въ своѣмъ Truth-ѣ и заявивъ, що если Анґлійцѣ не будуть мѣшати ся до справъ ирляндскихъ, то и Ирляндцѣ не повинни брати участи въ нарадахъ надъ сущными справами анґлійскими.

——

У Франціи щоразъ бѡльшій заколотъ въ справѣ панамскѡй, тымъ бѡльше, що наближаєсь отвореньє сесіи парляментарной, а комісія парляментарна и зъ своєи стороны судъ зачали свою дальшу роботу. Кожда ґазета старає ся подати бѡльше сензаційнѝ вѣсти про участникѡвъ, замѣшаныхъ въ справу панамску, тожь, розумѣєсь, выходять зъ того не лишь якъ найбѡльшѝ дивогляды, але вже просто найпѡдлѣйшѝ клеветы. Подавати лишь змѣстъ сихъ найрѡзнороднѣйшихъ вѣстей, не уважаємо за потрѣбне, а що ще найважнѣйше, не стало бы навѣть мѣсця на се. Однакъ для цѣкавости подамо деякѝ зъ нихъ. И такъ одна ґазета поясняє сей величезный вплывъ Герца на банкира Рейнаха вѣстею, що Рейнахъ зрадивъ передъ чотирма роками тайну бездымного пороху Нѣмеччинѣ и Анґлії, Герцъ мавъ доказы въ рукахъ и прирѣкъ мовчанье, если Рейнахъ заплатить єму пять міліонѡвъ, Рейнахъ бувъ въ можности заплатити лишь пѡвчетверта міліона, и коли Герцъ дальше напиравъ, той застрѣливъ ся. Пѡсля иншои версіи Герцъ бувъ тайнымъ аґентомъ Италіи и дѣлавъ на згубу Франціи. — Крѡмъ Карнота нема у Франціи нѣякого достойника, на котрого не кинула бы яка ґазета клевету, що бравъ грошѣ зъ фондѡвъ панамскихъ. — Велике враженье выкликало увязненье Бльондена, прокуриста банку ліоньского, бо, якъ кажуть, вѡнъ бувъ головнымъ посередникомъ при выплатѣ чекѡвъ. Рѡвножь переслухано кѡлька разѡвъ бувшого міністра роботъ публичныхъ Бегота и сподѣвають ся, що въ кождѡй хвили єго рѡвножь увязнять.

Посолъ Дельгей, сей що то пѡднѣсъ справу панамску въ парляментѣ, пояснявъ у Figar-ѣ, для чого вѡнъ публично обжалувавъ по-надъ 150 особъ о перекупство, не знавши ихъ именъ, и для чого не хоче теперь ихъ назвати. На кѡлька днѣвъ передъ моєю интерпеляцією — пише Дельгей — поспытали мене мои політичнѝ приятелѣ, чи я чую въ собѣ силу выкрыти парляментарну коррупцію въ самѡмъ парляментѣ. Я заявивъ свою готовѡсть, если дадуть менѣ доказы, але я не хотѣвъ нѣкого денунціовати. Потѡмъ познакомлено мене зъ одною зъ пятнацяти особъ, що знають цѣлый скандалъ панамскій. Я давъ слово чести, що тои особы не выявлю. Сей чоловѣкъ давъ менѣ потрѣбнѝ указки для доказаня перекупствъ. Показано менѣ фотоґрафіи всѣхъ актѡвъ доказовыхъ и лісту пѡдкупленыхъ 172 послѡвъ, сенаторѡвъ, урядникѡвъ. Тѝ акты вѡдослано ще того самого вечера назадъ до Лондону. Я выголосивъ въ палатѣ мову; зложено комісію. Въ банкахъ, якѝ я вказавъ, найдено се, що я говоривъ. Сей чоловѣкъ говоривъ менѣ, що на чекахъ будуть пѡдставленѝ особы. И дѣйстно. Фльоке роздавъ мѣжь політичныхъ сторонникѡвъ 300.000 франкѡвъ. Пѡдъ именемъ Давуста стоявъ міністеръ Рувіе, пѡдъ Шевілянда міністеръ Барбе. Все, що я подавъ, показало ся правдиве. Яко посолъ не можу бѡльше зробити. Если бы я теперь подавъ деякѝ имена, то зажадано бы доказѡвъ, и я яко приватный чоловѣкъ чейже не мѡгъ бы сего зробити, чого комісія, суды, поліція, вязниця, жандармы не въ силѣ выкрыти. Сѝ, котрыхъ переслухано зъ помѣжь перекупленыхъ, се ще найпорядньйшѝ. Я мѡгъ бы многихъ подати, и такъ одного, котрый передъ дверми бюра панамского дѡставъ готѡвкою 200.000 фр.; иншій дѡставъ вѡдъ Артона 200.000 фр., ѣдучи Фіякромъ; третій 25.000 фр. въ каварни Діжанда. На тѝ пѡдкупства готѡвкою я не мѡгъ бы дати доказѡвъ, бо по нихъ не лишили ся чеки. Се, що доси комісія выкрыла, зъ десять виновныхъ дуже мало, бо они взяли може зъ кѡлькасотъ тысячь франкѡвъ. А чей же доказано, що баронъ Рейнахъ взявъ сѣмь міліонѡвъ фр. зъ панамскихъ грошей. Вѡдтакъ найдено въ книгахъ чеки по 300 до 500 фр., множество анонімныхъ бонѡвъ, взагалѣ разомъ на 12 міліонѡвъ. Если-жь бы половину зъ тыхъ грошей забрали для себе посередники, то де ще прочѝ шѣсть міліонѡвъ? Вилывовѝ послы брали по 20 до 25.000 франкѡвъ, а зъ того можна обчислити, кѡлько було пѡдкупленыхъ.

Зъ того заколоту користають елѐменты, жадній погубы республики французкои. Про пѡдготовленя революціонѝстѡвъ мы вже доносили и теперь поліція енерґічно взялась до роботы, щобы придавити весь рухъ ще въ самѡмъ початку. Увязненя на порядку днева нѡмъ. Зъ другои стороны орлеа́нѝсты надѣють ся середъ заколоту здвигнути у Франціи престолъ, на котрѡмъ засѣвъ бы Орлеа́нъ. И такъ ґрафъ Парижа приѣхавъ до Мадриду, щобы выслухати рапорту ґр. Госсонвіль про ситуацію у Франціи. Ґр. Парижа не заѣхавъ до королѣвскои палаты, лишь до готелю, але помимо того довго конферувавъ зъ королевою-реґентку, міністрами и знатными членами испаньского сторонництва консервативного.

НОВИНКИ.

— „Маланка“ „Товариство рускихъ женщинъ“ въ Станиславовѣ устроює на закѡнченье старого року дня 12 н. ст. сѣчня 1893 о годинѣ 7 вѡй вечеромъ въ комнатахъ „Рускои Бесѣды“ вечерницѣ зъ рѡзнородною програмою и забавами товарискими, на котрѝ выдѣлъ товариства такъ членѡвъ якъ и прихильныхъ зъ Станиславова и околиці запрошуе. Окремыхъ запрошень не розсылає ся. Вѡдъ „Товариства рускихъ женщинъ“ въ Станиславовѣ.

— **Выдѣлъ краєвый** скликавъ на день 14 н. ст. сѣчня 1893 на 11 годину передъ полуднемъ засѣданье комісіи конкурсовои для оцѣнки драматичныхъ творѡвъ рускихъ, надѣсланыхъ на конкурсъ краєвый.

— **Комітетъ ювілейный папскій** збираєсь нынѣ пополудни о годинѣ 3 на засѣданье въ палатѣ митрополичѡй. Справу зъ парадъ подамо завтра.

— **Намѣстникъ ґр. Бадені** выѣхавъ онегды до Вѣдня вѡзваный туды разъ зъ намѣстниками иншихъ провінцій. Справа выѣзду намѣстника маєстояти въ звязи зъ теперѣшною ситуацією парляментарною, длятого и поворотъ его наступить имовѣрно около 17 н. ст. сѣчня по отворенію рады державной.

— **Доповняючій выборъ** двохъ членѡвъ рады повѣтовои въ Добромили зъ ґрупы громадъ сѣльскихъ розписаный на день 16 н. ст. лютого.

— **Краєва рада шкѡльна** ухвалила на засѣданю зъ дня 2 н ст. сѣчня: 1) затвердити выборъ кс. Як. Лукашевича на заступника предсѣдателя окружной рады шкѡльной въ Добромили и выборъ кс. Алекс. Завадского римо-кат. катихита школы выдѣловои въ Сокали на представителя учительства до тамошнои окружной рады шкѡльной, 2) именувати: кс. Як. Ярошa катихитомъ римо-кат. въ женьскѡй школѣ выдѣловѡй въ Коломыи, Іос. Поцѣя учителемъ въ Хриплинѣ, Стан. Стаховича въ Прибишѡвцѣ, Мих. Пука въ Антоновѣ, Кар. Хомицкого въ Кранцберзѣ, Людв. Аслера въ Ланахъ ad Щирець и Ванду Скоробогату управителькою женьскои школы въ Городку, 3) затвердити въ учительствѣ: Иґн. Сервина въ ґімназіи въ Бохни и Кар Станевича въ школѣ реальнѡй въ Тернополи, 4) установити особныхъ учителѣвъ релиґіи рымо- и греко-кат. обряду для шкѡлъ народныхъ въ Журавнѣ, Жидачѣвского округа и въ Болеховѣ въ округѣ долиньскѡмъ; 5) зорґанізувати школы народнѝ: въ Брусцѣ-Ґутѣ, повѣта добромильского, вѡдъ 1 вересня 1893, въ Кузьминѣ, повѣта добромильского, вѡдъ 1 вересня 1894; 6) перемѣнити школы народнѝ: 2-клясову въ Гвѡздци, коломыйского повѣта на 3-клясову вѡдъ 1 вересня 1893, въ Спиньковѣ, повѣта залѣщицкого на 2-клясову вѡдъ 1 вересня 1892; 7) приймити до вѣдомости справозданье инспекторѡвъ шкѡльныхъ краєвыхъ зъ люстрації ґімназій въ Бохни и Бережанахъ и учительскои семинаріи въ Ряшевѣ; 8) поручити до бібліотекъ шкѡлъ народныхъ и семинарій учительскихъ III. рѡчникъ часописи: „Учитель“, Львѡвъ 1891.

— **Зъ Богородчанъ пишуть намъ**: До тутешнои рады повѣтовои выбрано дня 27 н. ст. грудня зъ мѣстъ: Богородчаны, Солотвина, Лисець: 1) поборця податкового Ф. Зіагавера, 2) канцеліста судового Каслера, 3) д-ра Фаерштайна, 4) М. Ріґера, 5) М. Бернфельдз, 6) Юрана и 7) В. Клетера, а зъ бѡльшои посѣлости выбрано дня 30 н. ст грудня: 1) Іосифа Шелиньского, 2) нотаря зъ Богородчанъ Петра Курися, 3) властителя Иваниковки Недѣльского, 4) директора скарбу ґр. Чакого зъ Лисця Т. Шнайпера 5) нотаря зъ Солотвины Сгудзиньского, 6) директора маєтностей бар. Лібіґа зъ Солотвины Фр. Гесса и 7) А Весселя зъ Журакъ. Такимъ чиномъ не выбрало мѣщаньство руске анѣ одного Русина до рады повѣтовои а за те, ажь 5 жидѡвъ.

— **Редакторъ „Галицкои Руси“** п. Иванъ Пелехъ внѣсъ противъ Впреосв. митрополита Сильвестра Сембратовича жалобу о обиду чести зъ §§. 488 и 491 до краєвого суду карного. Жалобу умотивовано тымъ, що въ „Львѡвско-аепархіяльныхъ Вѣдомостяхъ“ напечатавъ Впреосв. митрополитъ и першій пѡдписавъ обѣжникъ до духовеньства и вѣрныхъ, де мѣжь иншими сказано, що: „Галицкая Русь“ есть противникомъ царства Божого на земли, що пѡдкопуе святу вѣру и ширить невѣрство, що може засѣяти релиґійну рѡвнодушнѡсть и ослабити патріотичнѝ чувства Русинѡвъ. — Таку саму жалобу, якъ доносить нинѣшный Kurjer Lwowski, намѣряють внести такожь редакціи радикальныхъ часописей „Народ-а“ и „Хлібороб-а“.

— **Посвященье церкви въ Камяной.** Дня 17 н. ст. падолиста вѡдбуло ся посвященье вѡдновленои церкви въ Камяной коло Нового Санча. Посвященя церкви и торжественне богослуженье вѡдправивъ о. деканъ Гр. Копыстяньскій зъ Снѣтницѣ въ товариствѣ оо.: Юл Полошиновича зъ Середницѣ, Ив. Прислопского зъ Фльоринки, Іос. Ломницкого зъ Лабовои и Ив. Сенеты зъ Береста. По скѡнченю торжества удали ся всѣ священики и пѡзнѣйше прибувшій гостѣ до дому парохіяльного, де вѡдбуло ся гостинне принятье. Мѣжь тоастами, якѝ були пѡднесенѝ за здоровье Преосв. епископа Юліяна Пелеша и прочихъ участникѡвъ торжества пѡднѣсъ слово признання и для мене о. Т. Качмарчикъ зъ Бѣщаревои, за котре прилюдно заявляю сердечну подяку сему Всч. о. патріоту. — И такъ дозволивъ намъ Всевышній дѡждатись того, чого мы собѣ вѡдъ душѣ бажали. При помочи Бога та добрыхъ людей вѡдновили мы вже свою церковцю. Такъ малярь п. К. Рожевичъ зъ Сянока якъ и рѣзьбарь п. М вѡдновѣли своѣй задачи на наше повне вдоволенье; хорошою рѣзьбою, старанно позолоченымъ иконостасомъ, гарно побудованымъ престоломъ зъ величавымъ кивотомъ, артистичнымъ мальованьемъ а въ додатку импонуючимъ положеньемъ робить наша церковця приятне враженье якъ своимъ внутрѣшнымъ урядженьемъ такъ и внѣшнымъ выглядомъ на кождого зрѣтеля и прохожого. А вже-жь уважаю моимъ обовязкомъ высказати ще разъ прилюдно сердечну подяку всѣмъ тымъ П. Т. жертвувавшимъ, що на нашу вѡдозву поприсылали намъ ласкаво свои ласкавѝ жертвы та стали ся добродѣями тутешнои церковцѣ та сподвыжниками святого дѣла. Нехай Богъ нагородить Васъ! Зѡ всѣхъ жертвъ вилынуло до сего часу 488 зр. 53 кр. Въ найновѣйшѡмъ часѣ надѡслали намъ свои жертвы ще слѣдуючій добродѣѣ: о. Ор. Кисѣлевскій зъ Незвиска 1 зр., о. Гавришкевичъ зъ Каменки лѣсной 2 зр., п. Шляпакъ зъ Брунаръ 10 зр и о. Шанковскій зъ Чапижа 1 зр Всѣмъ тымъ добродѣямъ пересылаю въ имени моихъ прихожанъ щиро-сердечне спаси-Бѡгъ Однакъ въ виду того, що многѝ выдатки, якѝ мы мали до сего часу, ще не покритѝ осмѣляю ся вѡдкликатись ще разъ до жертволюбности Вп. Земляковъ и просити о дальшѝ ласкавѝ датки, або бодай о зворотъ нашихъ вѡдозвъ зъ переписками, щобы мы могли зъ нихъ ще ужитокъ зробити. — Въ имени своихъ прихожанъ: *Володимиръ Полошиновичъ* завѣдатель Камяной п. Лабова коло Нового Санча.

— **Испыты кваліфікаційнѝ** для учителѣвъ шкѡлъ народныхъ передъ комісією испытовою въ Ряшевѣ вѡдбудуть ся дня 16 н. ст. лютого. Поданя вписиги треба до дня 10 н. ст. лютого.

— **Нова зелѣзница льокальна.** Міністерство торговлѣ удѣлило п. Каролеви Леваковскому концесію на пѡднятье передвступныхъ роботъ технічныхъ для будовы зелѣзницѣ льокальной зъ Ряшева черезъ Залѣсье, Тичинъ, Блажову до Динова.

— **Жертва лихвы.** Передъ кѡлькома днями застрѣливъ ся въ касарни при улици Замарстинѡвскѡй у Львовѣ фіреръ 30 баталіону стрѣлцѣвъ Евґеній Вельде. Слѣдство поліційне выказало, що Вельде попавъ въ руки лихваря Авраама Феркавеа шинкаря при улици Замарстинѡвскѡй пѡдъ ч. 10 та що довги у сего лихваря були причиною смерти нещастного вояка. Феркавеъ утѣкъ зъ жѣнкою зъ мешканя. Зроблено у него ревізію и пересвѣдчено ся що вѡнъ займавъ ся лихвою на великѝ розмѣры.

— **Міністеръ вѣроисповѣдань и просвѣты** увѡльнивъ рескриптами зъ дня 25 н. ст. грудня 1892 р. дотеперѣшного директора науковои комісіи испытовои для кандидатѡвъ учительскихъ въ ґімназіяхъ и школахъ реальныхъ и комісіи для кандидатѡвъ стеноґрафіи проф. д-ра Евсевія Черкавского вѡдъ дотеперѣшныхъ обовязкѡвъ, высказуючи єму при тѡй нагодѣ признанье за єго успѣшну дѣльнѡсть на полі шкѡльництва. Рѡвночасно именувавъ міністеръ директоромъ обохъ комісій дотеперѣшного заступника директора проф. львѡвского університету д-ра Людвика Цвиклиньского.

— **Змѣна власности.** Село Стрѣлиска старѝ въ повѣтѣ бобрецкѡмъ купила п. Вареха вѡдъ д-ра Орского за 101.000 зр. и 50 червѡнцѣвъ готѡвкою.

— **Штудерный жидикъ** Зъ Ст. Валентінъ въ Австріи горѣшнѡй доносять, що увязнено тамъ якогось Давида Фершляйсера, обманника на великій камѣнь. Вѡнъ представлявъ ся всюды яко баронъ Фіріхъ фонъ Фіріхшталь и яко репрезентантъ чески Slavi-n. Жертвою єго обманьствъ упало множество особъ, деякѝ потерпѣлять за-для своеи неосторожности навѣть дуже значнѝ страты. Ферншляйсеръ есть родомъ зъ Городка коло Львова, а зѡ званя золотничимъ челядникомъ.

— **Намѣрене самоубійство.** Вчера передъ полуднемъ хотѣвъ вѡдобрати собѣ житье зачадженьемъ и водою лавровою 26 лѣтный офіціялістъ приватный Ив. П. Причиною сего намѣру маєбути довготреваюча недуга. Нещастного вѡдвезено зъ єго мешканя при ул. Баторого ч. 22 до головного шпиталя.

— **Нападъ на поѣздъ зелѣзничій.** На шляху зелѣзницѣ льокальной Ґатна-Кимполюнґ'ь — якъ пише черновецка Gazeta Polska — лучивъ ся онегды незвычайный выпадокъ, котрого мотивы доси не выяснены. Коли поѣздъ особовый, идучій зъ Кимполюнґа доѣзджавъ до стації Айзенавъ, заступила єму дорогу велика товпа Гуцулѡвъ, котрѝ зъ нагоды свята зѡйшли зъ ґѡръ и уставившись на шинахъ, примусили машиніста здержати поѣздъ. Яку се цѣль мало, не звѣстно. Гуцулы були пяны, окружили льокомотиву и хотѣли стягнути зъ неи машиніста и кондуктора. Але мѣжь подорожными въ ваґонахъ найшло ся кѡлькохъ жандармѡвъ. Скоро ихъ напастники увидѣли, почали заразъ утѣкати. Однако удало ся кѡлькохъ зловити и тѝ певно выяснять причину и цѣль нападу.

— **Утѣкъ зъ дому** ученикъ ґімназіяльный Адамъ К. ще дня 16 н. ст грудня, выйшовши до школы зъ мешканя пѡдъ ч. 57 при улици Льва Сапѣги у Львовѣ. Вѡнъ має 15 лѣтъ, русявый, очи синѝ, приятной и симпатичной зверхности, высокого якъ на свѡй вѣкъ росту, добре збудованый, бувъ одѣтый въ темный плащь, высокѝ чоботы и чорну шапку зъ синимъ дномъ. У Львовѣ не можна було єго вѡднайти, имовѣрно есть вѡнъ десь на селѣ приватнымъ учителемъ.

— **Вовки.** Зъ Буковины доносять, що въ селѣ Русмолдавици убито дня 23 н ст. грудня одного вовка, а дня 31 грудня зновъ одного зъ громады, котра того самого дня роздерла була 4 вѡвцѣ. Сей послѣдный бувъ то величезный вовкъ, ваги 44 клґ. а довжины на 2·10 метра. Въ лѣсахъ Ватры молдавицѣ убито сеи зимы загаломъ 2 рисѣ и 6 вовкѡвъ Кѡлька вовкѡвъ ще волочить ся. — Зъ Путны зновъ доносять, що въ тѡй мѣсецевости появила ся дня 5 н. ст. сѣчня громада вовкѡвъ и наробила богато шкоды въ худобѣ. Зъ порученя староства заряджено облаву и убито 7 вовкѡвъ. — Вкѡнци доносять зъ Ґурагоморы, що дня 5 сѣчня напали вовки въ полі на роббтника Василя Мунтеана и роздерли єго, такъ що слѣдуючого дня найдено лише чоботы и недоѣджени кости нещастного.

— **Россійскій судъ окружный въ Люблинѣ** засудивъ за самовѡльне перебуванье за границею на утрату правъ горожаньскихъ, а на случай повороту на поселенье въ Сибѣри слѣдуючихъ греко-кат. священикѡвъ холмскои епархіи и ихъ родины: о. Александра Шулякевича, єго жену Ант. Шулякевичеву, о. Николая Мальчиньского, о. Корн. Мосевича, о. Льва Панасиньского, о. Николая Харламповича, о. Іос. Левицкого, о. Ант. Лаврисевича и жену священика п. Вікт. Поцѣеву.

— **Найвысшій трибуналъ державный** рѣшивъ завести вѡдповѣдни заряджена, щобы якъ найскорше переводити розправы на внесенѝ жалобы неважности вѡдъ особъ, якѝ находять ся по засудѣ у вязници. Наслѣдкомъ тыхъ заряджень буде то, що розправа передъ найвысшимъ трибуналомъ мусить вѡдбутись найпѡзнѣйше въ три мѣсяцѣ по внесеню жалобы неважности, бо до теперь пѡдобни справы тягнули ся часто по-надъ рѡкъ.

— **Дробни вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Раделичь, въ повѣтѣ дрогобицкѡмъ 100 зр. на внутрѣшне устроєнье церкви. — Цѣсарь дарувавъ погорѣльцямъ громады Сарничуки, въ повѣтѣ бережаньскѡмъ, 400 зр. — У Вѣдни померъ въ суботу д-ръ Іосифъ Стефанъ, професоръ фізики на

тамошнôмъ університетѣ и членъ академіи наукъ въ 58-ômъ роцѣ житя.

Посмертнй — ∓ — оповѣстки.

О. Теофіль Никоровичь парохъ въ Новыхъ Мамаѣвцяхъ на Буковинѣ, упокоивъ ся дня 29 н. ст. грудня въ 55-ômъ роцѣ житя. Покôйный бувъ щирымъ Русиномъ и займавъ ся рускими справами. Вѣчна ему память!

Именованя, перенесеня, конкурсы и пр.

— **Именованя.** Міністеръ скарбу именувавъ старшого управителя салінарного Ив. Валевского совѣтникомъ гôрничимъ и начальникомъ уряду, а такого-жь управителя Едм. Віттембергского и управителя гôрничого Ив. Ферча старшими управителями салінарными и начальниками урядôвъ, вкôнци управителя салінарного Ант. Міллера старшимъ управителемъ гôрничимъ въ статутѣ зарядôвъ салінарныхъ Галичины и Буковины. — Міністеръ торговлѣ именувавъ комісарѣвъ почтовыхъ: Риш. Вопатерніого, Каз. Лаского и Стан Буґна, секретарями а комісаря Стеф. Йоркаша-Коха старшимъ комісаремъ. — Адъюнктъ карного заведеня у Львовѣ Вас. Голубець именованый контрольоромъ карного дому въ Висничи. — Скрипторъ бібліотеки університетскои у Львовѣ д-ръ Фридрихъ Папе именованый кустосомъ, д-ръ Здисл. Гординьскій скриптoромъ, а д-ръ Бол. Маньковскій аманuензісомъ тои-жь бібліотеки. — Выдѣлъ краевый именувавъ офіціялôвъ рахунковыхъ: Володисл. Марцинковского и Винк. Бжиского адъюнктами рахунковыми; асистентôвъ рахунковыхъ: Меч. Броновского, Ив. Ольшаньского и Мих Завадского офіціялами рахунковыми; практикантôвъ рахунковыхъ: Володисл. Яниковского, Ад. Мамчиньского и бар. Алекс. Левартовского асистентами рахунковыми; вкôнци аплікантôвъ рахунковыхъ: Фр. Зиха и Кар. Брідмана практикантами рахунковыми. — Выдѣлъ краевый именувавъ апліканта концептового Фел. Слотвиньского концепістомъ выдѣлу краевого.

— **Вôдзначеня.** Львôвскій управитель вязниць Доминикъ Маґиовскій одержавъ золотый хрестъ заслуги при нагодѣ переходу на пенсію. — Старшій штайґеръ въ Величцѣ Юл. Гайда одержавъ срѣбный хрестъ заслуги.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкôльна въ Городку розписуе конкурсъ зъ речинцемъ до 25 н. ст. сѣчня на посаду молодшого учителя при 4-клясовôй школѣ въ Яновѣ зъ рôчною платнею 330 зр.

Телеграмы „Дѣла"

Вѣдень 9 сѣчня. Пôвъурядовй ґазеты доносять, що австрійскй круги войсковй напирають доконче до реформы войсковои пôсля нѣмецкого предложеня войскового.

Берно мор. 9 сѣчня. Выдалено зô всѣхъ шкôлъ австрійскихъ тринацять ученикôвъ школы промысловои за се, що належали до тайного товариства въ напрямѣ тенденцій Шенерера.

Парижь 9 Увязнено кôлькохъ нігілістôвъ россійскихъ и найдено у нихъ матеріи експльодуючй.

Берлинъ 9 сѣчня. Страйкъ робôтникôвъ гôрничихъ зачинаєсь и въ иншихъ мѣсцевостяхъ.

Штокгольмъ 9 сѣчня. При выборахъ до вѣча народного побѣдили соціялісты, бо выбрано двохъ кандидатôвъ, поставленыхъ ними.

Надôслане.

KIELHAUSER-A ПАРИСКІЙ ПУДРЪ бѣлый, рожевый або кремовый надае шкôрѣ гладскôть и знаменито пристае до лиця. — Цѣна пуделка 50 кр. Коробка до пудру вôдъ 20 до 50 кр

Головный складъ въ аптицѣ пôдъ „Срѣбнымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вôдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметôвъ оптичныхъ у Львовѣ

пôдъ **„КОПЕРНІКОМЪ"**

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репараціи найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пôдъ „Коперніком", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ"**

Вже печатае ся дванацятый и послѣдный выпускъ сочинена пôдъ заголовкомъ:

Житья Святыхъ

гр. кат. Церквою почитаныхъ на кождый день въ роцѣ.

Цѣле сочиненье буде обнимати 115 друкованыхъ аркушѣвъ звычайного формата (въ 12 выпускахъ по (9—10 аркушôвъ друку) або въ IV томахъ и укôнчить ся друковати въ протягу 1892 р. Пренумерата на цѣле сочиненье (зъ почтовою пересылкою 8 зр.; по выдрукованю всѣхъ выпускôвъ буде цѣна сочиненя пôдвышена на 10 зр.

4396 5—8 **Иларіонъ Гмитрыкъ**

професоръ религіи въ ц. к. гимназіи въ Самборѣ

Курсъ Львôвскій

въ дня 9 н. ст. сѣчня 1893.

Акціи за штуку безъ купона	Плат.	Жада.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	217 —	220 —
Зелѣз Львôв.-Чернов. по 200 зр. а. в.	245 —	248 —
Банку гипот. гал. по 200 зр. а. в. . .	338 —	— —
Банку кредит. гал по 200 зр. а. в. .	— —	215 —
Листы заставнй за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в.	100 85	101 55
Банку гипот. галиц. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	108 —	108 70
Банку гипот. 4½% а. в. льос. 50 л. .	98 35	99 50
Банку краевого 4½% а. в. льос. 51 л.	99 10	99 80
Товариства кредит. гал 5% а. в. . .	— —	— —
Товариства кредит. гал. 4% а. в. . . .	96 50	97 20
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 41½ л.	95 10	95 80
Товар. кред. гал. 4½% а.в. льос. 52 л.	100 10	100 80
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 56 л.	94 60	95 30
Листы довжнй за 100 зр.		
Гал Зав. кред. сел. 3% а. в. (давн. 6%) въ ликв.	— —	— —
Гал. Зав. кред. сел. 2½% (давн 5%) въ ликв.	— —	— —
Общ. роль. кред. Завед. 6% льос въ 15 л.	50 —	— —
Облиги за 100 зр.		
Индемнизац. галицкй 5% м к. . . .	104 80	105 50
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	95 —	95 70
Комунальнй Банку краев. 5% І. емис.	101 —	101 70
Позички краев. зъ 1873 по 6% а. в.	103 50	— —
Позички краев. зъ 1883 по 4½ а. в.	98 50	99 20
Льосы:		
Мѣста Кракова	23 50	25 50
Мѣста Станиславова	36 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскй	5 66	5 76
Наполеондоръ	9 56	9 66
Пôвъимперіялъ	9 70	— —
Рубель срѣбный	1 18	1 24
Рубель папеpовый	1 18½	1 20½
100 марокъ нѣмецкихъ	59 —	59 50

Рухъ поѣздôвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ . . .	—	—	901	—	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (на дворець Пôдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга . . .	1009	—	756	—	—	—
„ Радôвцѣвъ . . .	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ . . .	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя . . .	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вôдходять зô Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарнôвъ . . .	—	—	—	—	756	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ голов. дворця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пôдволочискъ и Бродôвъ (зъ Пôдзамча) .	319	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ .	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои .	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радôвцѣвъ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга . . .	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои . . .	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля . .	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Руском	—	—	—	—	—	758

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пôсля годинника львôвского. Числа пôдчеркненй означають нору 2238 нôчну вôдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

Ріхтера гры терпеливости: духъ-мучитель, загадка кругова, розôрваный хрестъ, Пітаґорасъ и т. п. стали ще бôльше займаючй анѣжь передъ тымъ, бо новй выпуски мѣстять такожь задачѣ до подвôйнои гры. **Правдивй лишь зъ маркою котвы.** Цѣна 35 кр. за штуку.

Тысячѣ а тысячѣ родичôвъ высказались зъ признаньемъ, що славнй Ріхтеровй

КОТВОВЙ КОРОБКИ ЗЪ КАМЕНЧИКАМИ

суть великои ваги воспитуючои; нема нѣякои лѣпшои и душевно бôльше побуджуючои гры для дѣтей и старшихъ!

Се **найлѣпшій** а що до тревалости навѣть **найдешевшій дарунокъ на Рôздво** для малыхъ и великихъ дѣтей. Близшй вѣсти що-до тыхъ игоръ терпеливости можна найти въ **новôмъ цѣнныку,** де помѣщено малюнки **величавыхъ будовъ,** а котрый всѣ родичѣ повиннй якъ найскôрше замовити у пôдписаной фірмы, щобы могли завчасу выбрати для дѣтей **дѣйстно** вôдповѣдный дарунокъ. - Всѣ коробки зъ камѣнчиками безъ охоронноі марки **котвы** се звычайнй и безъ вартости пôдробленя, длятого треба жадати и купувати

лишь Ріхтеровй коробки котвовй зъ камѣнчиками,

котрй суть незрôвнанй а по цѣнѣ 35, 70, 80 кр. до 5 зр и высше — **по всѣхъ знатнѣйшихъ торговляхъ зъ забавками.** 4468 11—11

F. Ad. Richter & Cie.,

Erste österreichisch-ungarische k. u k. priv Steinbaukasten-Fabrik

Wien, I. Nibelungengasse 4.

Рудольфштадъ, Ольтенъ, Роттердамъ, Лондонъ Е. С., Новый Іоркъ.

РУ-

кавички всякого рода; Бандажѣ руптуровй

и всякй выроби рукавичничй

поручае найдешевше

Павло Лянґнеръ

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львôвъ. улица Галицка ч. 16.

Новй уніформы

для урядникôвъ державныхъ зелѣзниць

можуть Вп. п. урядники одержать въ звѣстнôй вôдъ многихъ лѣтъ зъ своеи солідности и ретельности фірмѣ по найнизшихъ цѣнахъ и найлѣпше выготовленй.

Рôвножь поручаю ся яко спеціялістъ въ выготовляваню уніформôвъ для урядникôвъ державныхъ и предкладаю мой богато заосмотреный складъ одежи мужескои и дитячои. 4097

Звертаючи увагу Вп. Публики на мои условія сплаты

остаю зъ высокимъ повáжаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна ч. 3.

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 66—7

гигієнічнй, хірурґічнй, до плеканя недужихъ и для полôжениць (Спеціяльности паризкій пôдъ дискрецію) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ДАВНА!

основана въ 1870 року

вылучна

ТОРГОВЛЯ ЧАЮ

І. ВОЛЯ

у Львовѣ ул. Сикстуска ч. 6.

поручае Впов. Публицѣ

4170 **на пору зимову** 7—7

ЗНАМЕНИТЫЙ ЧАЙ

хиньскій, россійскій и англійскій.

Замовленя выготовляесь совѣстно, скоро, оплатно и зъ опакованьемъ.

ТУТКИ ціґаретовй зъ найлѣпшого папиру французского **1000 штукъ 1 зр.** Замовляючимъ 5000 опакованье и почта франко. Відпродуючимъ значный опустъ поручае **Антонина Мазуркевичь** у Львовѣ, ул. Галицка ч. 12.

Лишь тогдѣ правдивый, если трикратна флящина есть замкнена пизше поданою опаскою (червоный и чорный друкъ на жовтôмъ папери).

Доси не перевысшеный!!!

В. Мааґера

правдивый очищеный

ТРАНЪ ЗЪ ПЕЧѢНКИ

зъ фабрики

ВІЛЬҐЕЛЬМА МААҐЕРА

у Вѣдни.

Розслѣдженый першорядными повагами медичными и **за-для своеи легкои стравности** порученый такожь дѣтямъ, и записуваный у всѣхъ тыхъ случаяхъ, въ котрыхъ лѣкарь хоче досягнути **скрѣпленя цѣлого орґанізму, именно грудей и легкихъ, збôльшеня ваги тѣла, полѣпшеня сокôвъ, а такожь взагалѣ прочищеня крови. — Флящку по 1 зр.** можна купити въ складѣ фабричнôмъ **Wien III./3., Heumarkt Nr. 3.,** а такожь **майже по всѣхъ антикахъ австро-угор. державы.**

У Львовѣ у пп. антикарѣвъ: Петра Міколяша, Жигмонта Рукера, Якова Байзера, К. Крижановского, та у пп. купцѣвъ: Стан. Маркевича, К. Балабана и К. Ґанкого.

Головный складъ и розсылка для цѣлои австро-угор. державы:

W. MAGER, WIEN

III./3., Heumarkt 3. 4114 9—13

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

выпробованй и певнй средства косметичнй

одзначенй 9-ма медалями заслуги и 2-ма дипльомами признаня.

Олѣйокъ таніновый, взмôцняе и пôдпомагае волосю рости. Фляконъ 50 кр.

Помада хінова, взмôцняе корѣнцѣ волося и запобѣгае выпадати волосю. — Слоикъ 80 кр.

Вода атеньска, до змываня волося, запобѣгае творити ся парплямъ, ôдсвѣжуе, робить тревалыми барву и полыскъ. — Фляконъ 80 кр.

Олѣйокъ хіно-таніновый. Дѣлае знаменито **на корѣнцѣ волося** и на **порôстъ волося.** Въ случаяхъ де въ наслѣдокъ недуга выпало волосье, выказавъ вельми цѣлюще дѣланье. Вже по ужитю однои фляшки можна добачити порôстъ. — Цѣна 1 зр. 20 кр.

Есенція мятова до полоканя устъ, кромѣ приемного, скрѣпляючого смаку и запаху, дуже корыстно **дѣлае на ясла и зубы.** Фляконъ 50 кр.

Порошокъ ростинно-алькалічный, **до чищеня зубôвъ.** Надае перлову бѣлôсть, ôддаля камѣнь и квасы, котрй наводить бôль и порохнавѣньe зубôвъ. Пуделко 30 и 60 кр.

Віолінъ средство противъ прѣтя рукъ и пахъ. Фляконъ 50 кр.

Вода львôвска. Приемный, нѣжный и довготревалый запахъ тои воды здѣлавъ се, що въ Антверпіи на выставѣ всемірнôй зôстала публично проклямована и ôдзначена. Цѣна флякону меншого 80 кр., бôльшого 1.50 кр.

Ніґретина. Выборне средство до фарбованя въ сейчасъ волося на тревалу и красну барву чорну и темну; есть цѣлкомъ нешкôдливе а въ ужитю цѣлкомъ позданче. Цѣна 1 зр.

Бѣлй и гарнй руки. Найбôльше червонй и попадалй руки выбѣлять ся и вынѣжнять ся по кôлькоразовôмъ натертю **Кремомъ ростиннымъ.** Слоикъ 80 кр.

Смаровило литовске до обуя и шкôръ, мягчить шкôру, робить ю непромакаючою и тревалою. Пуделко по 50 кр и 1 зр.

Набути можна у ЛЬВОВѢ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 17. Въ філіяхъ: въ КРАКОВѢ Суконницъ ч. 20, и въ ЧЕРНôВЦЯХЪ Рынокъ ч. 2. 3747

Звôнки до саней

нікльованй (на хомоты) 1, 2, 3, 4, 5 и 6-звучнй по зр. 1·—, 1·50, 2·—, 2·50, 3·50 и 4·50

поручае

Петро Хшонстовскій

торговля вслѣвомъ у Львовѣ, площа Капітульна ч 1 (наротивъ катедры). 4513

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручае Всечесньйшому Духовеньству и п. п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКЙ ОБРАЗКИ:

безъ молитовъ мала сот. 35 кр.
„ „ середня „ 45 „
„ „ бôльша „ 70 „
зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка

МЕДАЛИКИ РУСКЙ:

1 тузинъ медаликôвъ по 14, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКЙ:

1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:

тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ

Ставроп. Института по 50 кр. на рôкъ 1893.

КАЛЕНДАРЬ

„Посланника" на рôкъ 1893 по 35 кр

☛ О численнй замовленя упрашае ся! 4493 9—20

Музикальна бібліотека!

Слѣдуючй выпуски можна ще дôстати:

VII-ый: І-ше „Quodlibet" — мужескій хоръ М. Лисенка — 30 кр.
X-ый: „У Петрôвку" и Якъбы-мь знала" муж. хоры Исид. Воробкевича — 25 кр
XI-ый: II-ге „Quodlibet", хоръ муж. М. Лисенка — 30 кр.
XII-ый: „До бою" муж хоръ Порф. Бажаньского, — 20 кр.
XIII-тый: „Вечѣръ" и „Милованка", сольо зъ акомп. форт., М. Лисенка — 20 кр.
XIV-ый: „Три шляхи", муж. хоръ Г. Тополницкого — 25 кр.
XV-ый: „Три пѣсна", сольо зъ акомп. фортеп. — А Купчиньского — 25 кр.
XVI-ый: „Вѣтрогоны" коломыйки и думка уложенй на фортепянъ Ост. Нижанковского — 30 кр.
XVII-ый: „Три квартеты" муж хоръ Цетвиньского - Недѣльского — 30 кр.

При замовленяхъ просить ся [до 1 н. ст сѣчня] адресувати:

„Выдѣлъ товарыства Львôвскій Боянъ" у Львовѣ улиця Вôрменьска ч. 27.

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска",

брошурка, зъ котрою кождый повиненъ обôзнатись зъ огляду на маючу завестись зъ новымъ рокомъ шкôльнымъ въ нашихъ школахъ управильнену правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Дôстати можна въ друкарни Тов. им. Шевченка у Львовѣ ул. Академична ч. 8.

ВЪ АДМИНИСТРАЦИИ „ДѢЛА"

улиця Баторія число 24

можна дôстати:

Въ оборонѣ чести — зъ нѣмецкого Г. Раймунда Цѣна зниж. 1·25 зр.
Дымъ — зъ россійского Ив. Тургенева Ц. зн. 75 кр.
Стефанъ Лаврентій — зъ англійского Едвардса Ц. зн. 1·35 зр.
Любовь убогого молодця — зъ французского Окт. Фейлета. Ц. зн. 60 кр
Новорôчнй Дзвоны зъ англійского Кар. Дікенса Ц. зн. 30 кр.
Грошь а праця зъ шведского Дядька Адама. Ц. зн. 1·60 кр.
Мѣщаньске племя зъ нѣмецкого Ф. Раймунда. Ц. зн. 60 кр.
Зъвеликого Свѣта зъ французского Окт. Фейлета. Ц. зн. 40 кр.
Фромонтъ молодшій и Рісльеръ старшій зъ французского. Ц. зн. 90 кр.
Золотый чоловѣкъ зъ угорского Мавра Іокая Ц. зн. 90 кр.
Два мѣста зъ англійского Кар. Дікенса. Ц зн. 1 зр.
Батько Горіо зъ французского Бальзака. Ц. зн. 1 зр.
Князь Серебрянный зъ россійского гр. А. К. Толстого. Ц. зн. 1 зр.
Зъ чужихъ зъльниковъ. Зôбрникъ повѣстокъ и оповѣдань. Ц зн. 70 кр.
Набобъ зъ французского Альф. Додета Ц. зн. 1·35 кр.
Батькы и дѣти зъ россійского Ив. Тургенева. Ц. зн. 1·20 кр.
Власными силами зъ нѣмецкого Вильгельмины Гилернъ Ц зн. 1·20 кр.
Великій Дôмъ зъ французского Юрія Онета. Ц. 2 зр.
Вина и кара зъ россійского Федора Достоевского. Ц. 4 зр
Робинзонъ Бухольцькъ зъ нѣмецкого Ю. Стіндого. Ц. 1 зр.
Обломовъ зъ россійского И. А. Гончарева. Ц. 1 зр. 90 кр.
Низины зъ польского Елізы Оржешковои. Ц. 65 кр.

☛ При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись. ☚

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка, пôдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 292. Львôвъ Второкъ 29 грудня 1892 (10 сѣчня 1893.) Рôчникъ XIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и рускихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: **у Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11; и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **у Вѣдни**: M. Dukes, I. Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M. Haasenstein & Vogler, G. L. Daube & Comp.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнй у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австрiи:		**за границею:**	
на цѣлый рôкъ	18 зр.	на цѣлый рôкъ	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року	6 зр.
на мѣсяць	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженье. — Реклямаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. в. а.

Оголошеня принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одной стрôчки инсератовой а въ рубрицѣ „Надôслане“ по 20 кр. в. а.

Подяки числять ся по 10 кр. вôдъ стишка.

Запросины до передплаты

на 1893 рôкъ.

Вже сего тыждня скôнчить ся тринацятый рôкъ нашого выдавництва и „Дѣло“ (зъ додаткомъ „Бібліотеки найзнаменитшихъ повѣстей“) зачне чотирнацятый рôкъ свого выдавництва. И въ роцѣ 1893-ômъ выходити буде „Дѣло“ (якъ вôдъ кôлькохъ лѣтъ) що-дня и пôдъ тыми самыми услôвямн передплаты.

Передплата „Дѣла“ зъ додаткомъ „Бібліотека назнаменитшихъ повѣстей“ выносить:

На провінціи (въ Австріи):

на цѣлый рôкъ	18	зр. —	кр.
на пôвъ року	9	„ —	„
на чверть року	4	„ 50	„
на мѣсяць	1	„ 50	„

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ	16	зр. —	кр.
на пôвъ року	8	„ —	„
на чверть року	4	„ —	„
на мѣсяць	1	„ 35	„

За границями Австріи:

на цѣлый рôкъ	24	зр. —	кр.
на пôвъ року	12	„ —	„
на чверть року	6	„ —	„

За тринацять лѣтъ нашого выдавництва зазнали мы щирои и сердечнои пôдпомоги матеріяльнои и моральнои вôдъ загалу Русинôвъ-народовцѣвъ, котрй пôзнали, що „Дѣло“ не лукавить а вѣрно заступае интересы и боронить правъ свого народу. Тожь найперше щира подяка за сю пôдмогу.

Якъ доси такъ и на будуще „Дѣло“ не зôйде зô своѣи дороги та буде смѣло встоювати зь за народну програму Русинôвъ и выповняти ѣи якъ найсовѣстнѣйше. Яко выдавництво вповнѣ независиме числить выключно на пôдпору загалу Русинôвъ и мае повну надѣю, що не заведесь на тôмъ и въ 1893-ômъ роцѣ.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. читателѣвъ прискорити выровнанье залегло-стей за 1892-ій рôкъ и поспѣшити зъ передплатою на 1893-ій рôкъ. Рôвножь просимо нашихъ прихильникôвъ — приеднувати для „Дѣла“ якъ найбôльше новыхъ передплатникôвъ, щобы орґанъ, заступаючій интересы народу руского, чимъ разъ бôльше зростався на повазѣ и крѣпшавъ на силѣ.

Выдавництво „Дѣла“.

Зъ кôнцемъ року.

II.

Наколи були мы въ правѣ минаючій рôкъ для европейскихъ державъ назвати середнымъ, то, кидаючи окомъ на внутрѣшнй вôдносины Австріи, можемо смѣло сказати, що 1892 рôкъ бувъ и для державы нашои дуже мѣрнымъ рокомъ, именно задля дуже частыхъ и досыть значныхъ неудачь на поли політичнôмъ и розвою житя конституційного.

Рôкъ 1892 почавъ ся сесією рады державнои (12 сѣчня). Зъ разу справы предложенй парляментови долитавскому розвязувались досыть гладко и були вѣнчанй успѣхомъ. Рада державна полагодила щасливо справу договорôвъ торговельныхъ зъ деякими державами европейскими, а зъ Нѣмеччиною въ подрôбности щасливо. За договорами перейшовъ законъ біржевый, котрымъ бодай въ части оподатковано великй приватнй капіталы. Вôдтакъ дано Товариству плавбы дунайскои значну пôдмогу матеріяльну зъ фондôвъ державныхъ и тутъ вже выявилось, що институція та, для Австріи жизненна, терпѣла на хронічный дефіцитъ, результуючій зъ неправильного та несовѣстного веденя дѣла. Всѣ справы не дотыкали політики и ихъ полагоджено мимо супротивленя деякихъ фракцій досыть щасливо, хотя подекуды зъ ущербомъ скарбу державного.

По вôдроченю сесіи парляментарнои скликано соймы краевй. Всѣ они занялись важнѣйшими справами свого господарства домашного и акція ихъ плыла досыть спокôйно, зъ вынмкою сойму ческого, надъ котрымъ въ формѣ пытаня висѣла звѣстна справа пунктацій вѣденьскихъ, котрыми ґр. Таффе въ своѣмъ часѣ хотѣвъ полагодити давный національный спôръ ческо-нѣмецкій. Тутъ спокôй заколотивъ ся нагло. Соймъ ческій запротестувавъ противъ розпорядженя, котрымъ міністеръ справедливости, ґр. Шенборнъ, зъ поминеньемъ компетенціи сойму ческого, засновавъ окремый судъ нѣмецкій въ Векельсдорфѣ для нѣмецкого населеня тогожь повѣту. Чехи и Нѣмцѣ выступили дуже завзято противъ себе и, якъ звѣстно, справа та покôнчилась ажь потягненьемъ ґр. Шенборна до вôдвѣчальности передъ трибуналомъ рады державнои. Рôвно-жь и при квестіи хосенности або нехосенности пунктацій вѣденьскихъ розгорѣвъ ся на ново національный антаґонізмъ въ Чехахъ до тои мѣры, що въ кôнци правительство центральне, пôдъ вплывомъ молодо-Чехôвъ и звязаныхъ зъ ними хвилево февдалôвъ ческихъ, пунктаціи тй стягнуло зъ порядку дневного справъ австрійскихъ.

Двѣ тй справы сойму ческого огôрчили и розярили обѣ воюючй стороны до крайности, а борба національна, котру ґр. Таффе черезъ бесѣду тронову думавъ и хотѣвъ приспати, розгорѣлась вôдтакъ въ маю вже и въ радѣ державнôй.

Нагоду до того найшли собѣ Нѣмцѣ при рѣшаню справы валютовои. Они важились на формальный стрейкъ и взяли ажь тогдѣ дальшу участь въ дѣлахъ парляментарныхъ и управильненю валюты, коли ґр. Таффе поробивъ значнй уступства въ ихъ выключну користь. Якй були тй уступства показалось небавомъ. Нѣмцѣ, именно ліберальне сторонництво д-ра Плѣнера, не тôлько одержали свого окремого заступника въ радѣ короны въ особѣ ґр. Кинбурґа, але для ихъ красныхъ очей, хотяй зô шкодою для державы и зъ кривдою для славяньского елѣменту въ Австріи, рѣшивъ ся ґр. Таффе усунути ческого міністра бар. Пражака, а Краинцямъ вôдобрати президента краю, бар. Вінклера, чоловѣка, котрый Словѣнцѣвъ бравъ заедно въ оборону передъ нагальнымъ змаганьемъ Нѣмцѣвъ до геґемонiи въ славяньскихъ краяхъ альпейскихъ.

Въ червни зъявилась у Вѣдни громадна депутація семигородскихъ Румунôвъ зъ намѣреньемъ, щобы ажь передъ короною пожалуватись на тяжкй кривды, наношенй имъ систематично Мадярами. Депутація не удостоилась принятя у короны и тымъ самымъ лишилась безъ успѣху. Але она розкрыла дуже невôдрадный образъ вôдносинъ національныхъ въ Залитавщинѣ. Депутація та значила то, що въ Угорщинѣ такъ само якъ и по сѣмъ боцѣ Литавы пытанье національне неполагоджене. Таку депутацію могли рôвночасно выслати и Русины угорскй, Словаки и Хорваты. Показалось, що тишина, яка пануе въ Угорщинѣ на поли національнôмъ, есть лишь позорна, а що на ґрунтѣ тôмъ нагромадилось може ще бôльше пального матеріялу нѣжь у насъ.

Ледви прошумѣла та Австрію дуже компромітуюча справа, якъ вже въ слѣдуючихъ мѣсяцяхъ панґерманы ческй посунули свои симпатіи до Прусъ такъ далеко, що намѣстникъ ческій бачивъ себе змушенымъ, насильно розвязати раду громадску въ Ліберци. Якъ показалось вôдтакъ зъ доходжень, правительство було въ повнôмъ правѣ, принятись за таку драстичну мѣру супротивъ Нѣмцѣвъ ческихъ. Але крокъ сей подавъ Нѣмцямъ новый товчокъ до выступленя противъ правительства. Въ радѣ державнôй вся лѣвиця зсолідаризувалась зъ интерпеляціею, внесеною въ справѣ ліберецкôй; а Чехи, пôдперши внесенье на дискусію надъ вôдповѣдею правительства, подали собѣ и Нѣмцямъ широку нагоду до вынесеня на арену рады державнои найрôзнороднѣйшихъ кривдъ національныхъ въ рôзнородныхъ напрямахъ.

Въ жовтни устроили Чехи великій зъѣздъ заступникôвъ своихъ конституційныхъ зъ всѣхъ земель короны св. Вячеслава и однодушно станули при своѣмъ ческôмъ державнôмъ правѣ. То бувъ новый ударъ для політики ґр. Таффого, а сей рѣшучій крокъ изъ стороны Чехôвъ выкликавъ заразъ потôмъ репліку Нѣмцѣвъ въ формѣ внесеня д-ра Плѣнера, котрымъ вôнъ зажадавъ засадничои змѣны внутрѣшнои політики въ Долитавщинѣ, розумѣе ся въ користь елѣменту нѣмецкого и зъ аспіраціею на бодай яку-таку геґемонію Нѣмцѣвъ въ Австріи. Теперь вже прорвались лотоки. Рѣчь Плѣнера выкликала звѣстну рѣчь кн. Шварценберґа. Плѣнеръ бажавъ Австрію повести по ліберально-жидôвскôй дорозѣ, кн. Шварценберґъ добачавъ спасеніе ѣи лишь въ строгôмъ консерватизмѣ, а навѣть въ знищеню дуалізму. Теперь и Угорщину втягнено въ акцію и она чула на собѣ обовязокъ, запротестувати противъ змаганъ кн. Шварценберґа. А тымчасомъ штучна бôльшôсть нашои рады державнои, або, вѣрно сказавши, Ring польско-ліберально-консервативный трѣсъ пôдъ тыми ударами и ґр. Таффе найшовъ ся на леду. Ёму вôдказано діспози-

---

Нема грошей! *)

[Письменники, що пишуть gratis. — Передплатники, що не платять. — Нарѣкання и вôдозвы до кишень передплатникôвъ. — Котрый читачь лѣпшій, интеліґентный, чи неинтеліґентный? — „Невидимй“ зарôбки зъ книжокъ. — Авторъ и друкарня. — Література брошуръ. — Причины и наслѣдки. — Дезерція авторôвъ. — Проектъ зъѣзду. — Радьте!]

Для кождого, щô пише щось для письменства, читачь дуже важна особа. Правда, неодинъ пише для своѣи приемности, найпаче у молодому вѣцѣ, але де далѣ, якъ тôльки не покине пера, бажае вôнъ показати ся зô своимъ знаньемъ и талангомъ передъ свѣтомъ, хоче навчати, зворушувати чи такъ чи сякъ нарôдъ, будити чи сяку чи таку думку — словомъ, бажае читачѣвъ, котрй бы ѣго зрозумѣли, оцѣнили, а то и — заплатили за науку, за приемнôсть та за трудъ автора. Еге, и заплатили... Легко то и приемно прочитати щось гарного, та не такъ легко написати. До того потрѣбный талантъ, наука, велика вытревалôсть и часъ. Одно безъ одного неможливе и тому неразъ чоловѣкъ зъ талантомъ письменскимъ не пише нѣчого, або мало що, бо не маѣ часу; а не маѣ часу тому, бо працюѣ на хлѣбъ иншимъ способомъ, а не перомъ въ літературѣ, въ котрôй — якъ у насъ, — не може заробити на житье. Поки молодый, то журбы мало; напише радо и даромъ, вдоволить ся тымъ, що выдрукують де въ часописи ѣго твôръ; та нехай вôнъ не то постарѣе ся, а стане дбати про свою родину, або взагалѣ перестане дуже занимативъ ся идеалами, а радше займесь самолюбными забагами — дивись, уже й замовкъ чоловѣкъ! И не диво: вôнъ же чоловѣкъ, потребуе ѣсти и дати ѣсти, потребуе одягти себе и другихъ, потребуе десь жити и зарабляти на хлѣбъ. Якъ бы такъ вôнъ мôгъ заробити собѣ на житье творами літературными — а! тогдѣ, якъ тôльки вôнъ справдѣ чуе у собѣ письменскій тяланъ и вдачу и люде ёму се признають, вôнъ не стане мучитись зъ дѣтворою у школѣ, або чистыхъ и нечистыхъ справъ боронити, або слѣпнути надъ якими чисельными рубриками и т. п., а певно буде писати для літературы, бо се для нього робота по души. Кобы лишь у насъ авторамъ платили, подôбно, якъ у иншихъ народôвъ! А то у насъ для штуки можна жити, а зô штуки можна не заробити нѣ шелюга и пôйти тамъ, „идѣже нѣсть болѣзни“. У насъ не платять, хочь ты напиши и Богъ зна' яку га рну штуку! Тамъ десь инодѣ заплатять котрому виднѣщому письменикови, та такъ скупо, що соромъ и згадувати! И трапляѣть ся се ще дуже рѣдко. Письменики нашй, можна сказати, люде единй! Працюють за спаси-Бô' неразъ и цѣле житье Видко, и нарôдъ имъ любый и праця для нього имъ люба и вони жертвують для неи всѣ свои силы. Колись скажуть нашй потомки: „Були у насъ письменики, котрй для народу зробили богато, а нарôдъ для нихъ нѣчого, хиба декотрому выставивъ по смерти памятникъ... Що имъ зъ памятникôвъ? Не практичнй люде були, дуже непрактичнй!“

— „Честь имъ за те!“ — каже менѣ насмѣшкувато товаришь, коли про такй рѣчи ёму говорю. А я гнѣвный: — „Ну, честь своею дорогою, але практично на купецкій ладъ треба бы у насъ сказати передовсѣмъ: „Грошѣ имъ за те! Тй люде божимъ духомъ не живуть, вони про свою предивну вдачу неразъ и нещаслывй, переслѣдуванй, гнетенй, а то, бувало, й голоднй! Якъ бы вони не журились о хлѣбъ насушный, маля погôднй думки, не були занятй сею сѣрою будденщиною, то надѣйсь, не такй творы творили-бъ. У иншихъ народôвъ першій лѣпшій меткій репортеръ грошѣ збиваѣ, а у насъ и лѣпшій письменикъ нѣчого перомъ не заробить.“ — Чому-жь имъ не платять выдавцѣ? — Бо нема грошей! — А чому нема? — Чому? Отъ пытанье! Годить ся подумати объ тôмъ: Чи такй вже творы лихй, що нѣкому не подобають ся, чи нема людей, щобы купували и читали, чи що за лихо?! Може творы й не такй то лихй; у иншихъ народôвъ можна стрѣтити гôршй, а таки на нихъ авторы заробляють... То не вже-жь суспôльнôсть винна? Подумаѣшь, зберешь факты — такъ и ѣсть, винна, може й не у всѣмъ, але винна! Отже давай передовсѣмъ факты! Добре!

Читали вы у нашихъ часописяхъ рôзнй вôдозвы, просьбы и грозьбы до передплатникôвъ? Якъ ихъ и не читати! Вони-жь звычайно на першому мѣсци въ нашихъ часописяхъ надрукованй товстыми буквами — для самои часописи важнѣщй, нѣжь уся політика загранична. Чи Французы побють Дагомейцѣвъ, чи Дагомейцѣ Французôвъ, — чи по Ґледстонѣ прийде зновъ Сельсбері, чи вже нѣ, — тымъ адміністрація часописи не буде сита, ѣй треба грошей! А щобъ мати грошѣ, треба предплатникôвъ, и то справдѣ гôдныхъ того такъ высокоповажаного въ адміністраціяхъ часописей имени, значить такихъ, що-бъ справдѣ напередъ платили. А у насъ якй передплатники? Щоденна часопись „Дѣло“ такъ ихъ описуе въ предовгôй переписцѣ въ ч. 230 зъ сего року:

Одному зъ нашихъ Впов. передплатникôвъ на провінціи. Пишете намъ: „Недавна Ваша новинка въ справѣ передплатникôвъ „Дѣла“ прикро насъ тутъ дôймила и кôлькохъ насъ розговорювало о тôмъ въ нашôмъ касинѣ. [Авторъ письма живе въ однôмъ зъ бôльшихъ мѣстъ провінціяльныхъ. *Ред.*] Мы не могли розумѣти, якъ можна „передплачувати“ часопись, чигати ѣи цѣлый рôкъ або й бôльше и — „залягати“? Того певно нѣгде въ другôмъ народѣ нема, то зновъ наша галицкоруска спеціяльнôсть. Можна бы ще допустити, що хтось завинить за мѣсяць, два, ну нехай за кварталъ, — але за пôвъ року, або за цѣлый рôкъ, ба й за бôльше, то вже мусить выходити на тяжкій клопôтъ выдавництва. Рахунокъ простый: Дневника выходить на рôкъ 300 нумерôвъ. За кождый нумеръ выдавництво мусить заплатити: 1 кр. стемпель + 1 кр. почтова марка + 1 кр. папѣръ = 3 кр., а за 300 нумерôвъ 9 зр. Отже на передплатника, котрый не платить цѣлый рôкъ, мусить выдавництво зъ своѣи кишенѣ выдати готовыми грôшми за стемпель, марку и папѣръ 9 зр. а за пôвъ року 4·50 зр. А де-жь иншй выдатки: друкарня, робôтники, хата, податокъ, и т. д.? А коли такихъ передплатникôвъ, до котрыхъ выдавництво мусить ще докладати по 4·50 и по 9 зр., есть бôльше число, то справдѣ можна розумѣти той клопôтъ выдавництва, до якого Вы й признаѣте ся. Сумно оно свѣдчить о нашихъ вôдносинахъ „Дѣло“ есть орґаномъ народовцѣвъ и взагалѣ Русинôвъ патріотôвъ, котрй бажають розвою своѣи народности, — отже тй Русины зъ обовязку патріотичного повинни „Дѣло“ передплачувати, а яко передплатники повинни всѣми силами старати ся, щобы ихъ орґанъ мавъ бытъ вповнѣ обезпеченый, а не боровъ ся зъ фінансовыми клопотами. А се рѣчь не така трудна. Передплатники „Дѣла“ — то головно священики, урядники, учителѣ. Отже хто зъ нихъ зъ одной стороны почуваѣсь до обовязку передплачувати свôй орґанъ, а зъ другои стороны маѣ выгоду читаючи ѣго, — то вже для него 1 зр. 50 кр. мѣсячно, або 4·50 зр. квартально не може бути такимъ выдаткомъ, щобы захитавъ ѣго буджетъ. Священикъ, урядникъ чи учитель, коли вже не маѣ можности пôслати передплату на рôкъ, на пôвъ року або й на кварталъ наразъ, може прецѣнь що мѣсяця взявши зъ касы пенсію, вôдложити 1·50 зр. и выслати за часопись. Розумѣе ся, що коли того не зробить и стягае пôвъ року або й рôкъ, то потому приходить ёму трудно зложити все наразъ — и выходить прикра ситуація, на котрôй тяжко терпить выдавництво, бо за честь, що мало черезъ рôкъ передплатника Н. Н., мусить заплатити зъ своѣи кишенѣ що найменше тыхъ 9 зр. Отже на нашу гадку адміністрація выдавництва мусить сю справу унормувати, а оно выйде не тôлько въ користь выдавництва, але и въ користь самыхъ передплатникôвъ.

До повысшихъ слôвъ Вашихъ, Впов. Пане, скажемо вôдъ себе, що адміністрація нашого выдавництва и справдѣ взялась тенерь до унормованя тои справы. Дотеперѣшна взглядность довела наше выдавництво до значныхъ стратъ, а допускана дальше, могла бы й пôдкопати бытъ выдавництва, котре стоить единo на передплатѣ и на тыхъ мало выдатныхъ инсератахъ. При взглядности нашои адміністрациі выдавництво зъ кôнцемъ кождого року маѣ на довжникахъ кôлька тысячь зр., а зъ того може й бôльша часть цѣлкомъ пропадае. А все то дѣесь зъ причины высыланя часописи на т. зв. „замовленье“. Замовляѣ часопись чоловѣкъ на становищи, о котрôмъ нема сумнѣву, що заплатити може, и обѣцюе, що неза-

*) Въ ч. 23-ômъ „Зорѣ“ помѣщено отсю розвѣдку, пôдъ заг. „Нема грошей“, въ котрôй дуже вдатно обговорено нашй вôдносины літературнй и журналістичнй. Авторъ розвѣдки — самъ молодый письменикъ — дуже добре знаѣ тй вôдносины, давтого годить ся, щобы ширшій загалъ Русинôвъ призадумавъ ся надъ пôднесеными въ тôй розвѣдцѣ квестіями.

ційный фондъ, а и ухваленье буджету на 1893 рокъ повисло въ воздусѣ. Невдоволенье обняло всѣхъ. Повстала альтернатива: розвязаня парляменту або змѣны кабінету. И той процедеръ бувъ бы може найвідповѣднѣйшій. Тілько, позаякъ въ нашій Долитавщинѣ нѣколи не розвизують пытаня такій рѣшучо, то сталось такъ, що гр. Таффе, вдоволившись ухвалою провізорія буджетовои на два мѣсяцѣ, выбравъ ся теперь auf die Suche за новою клевною бѣльшостію, щобъ при нѣй спокійно дальше управляти нами. Чи и якъ поведесь шефови кабінету змостити ту бѣльшість, покаже недалека будучність. Програма для бѣльшости in spe вже готова, договоры зъ трома найбѣльшими сторонництвами рады державнои ведуть ся, але вже та обставина, що все то покрыває ся найбѣльшою тайною, каже намъ догадуватись, що и нова програма и нова бѣльшість не будуть мати великои стійности а тымъ самымъ и тревалости. Правда лежить вправдѣ близько. Програма повинна бы увзгляднити интересы всѣхъ народовъ долитавскихъ. Але за такою програмою нема кому сягнути рукою.

Переглядъ часописей.

[Новорічна статья Kurjer-a lwowsk-ого о народовцяхъ. — Dziennik polski о „Чорній книзѣ“ и справѣ рускій.]

Kurjer lwowski розпочавъ новый рікъ статьею „Narodowcy w oprzycyi“, котру відтакъ подала за нимъ „Галицкая Русь“, бо и справдѣ нею орґанъ польско-тромтадратичный занявъ почестне мѣсце побічь орґану москвофільско-тромтадратичного. Kurjer, зазначивши, що перша статья Дѣла „Про зборы Народнои Рады“ написана спокійно и дуже дипльоматично, иритує ся страшно словами топ статьѣ, що народовцѣ зробили п р о б у новои політики, що проба така була конечна та що пробы такій робили и роблять всякій факторы.

„Проба та, каже Kurjer, се було лаженье до бюръ и передпокоѣвъ розличныхъ достойниковъ, тайній шепты,... инсценованье шаленои гецы противъ людей независимыхъ и розливанье на цѣлый край потоковъ гнилои воды сервілізму и політичнои нірваны, мерзке позорище выборовъ... Если зъ-посередъ народовцѣвъ не відносе ся голосный протестъ противъ твердженю „Дѣла“ о конечности пробы, то дворічно що йно перебута школа здеправовала ихъ до основы... Котрій то народы и сторонництва такъ робили и роблять?... Москвофілы (на довѣрочнімъ згромадженю Русскои Рады) вважають народовцѣвъ за сторонництво збанкротоване, зъ котрымъ не можна входити въ союзъ... Чи дѣйстно се сторонництво не мало бы силы до здоровои реорґанізаціи? Першимъ услівьемъ би есть — щирість, щирість, щирість!“

Отсе найголовнѣйшій мѣсця зі статьѣ Kurjer-a. Прочитавши сю статью, годѣ бы и намъ було здержати ся відъ критаціи, якъбы не те, що Kurjer, „Галицкая Русь“ и „Народ“ призвычаили насъ до такихъ статей. Черезъ два роки они, передовсѣмъ „Галицкая Русь“, народовцѣвъ и „Дѣло“ засыпували клеветами и найпростѣйшими брехнями. Навѣть и въ сѣй статьѣ Kurjer приймає цѣлый рядъ зовсѣмъ фальшивыхъ премісъ, и зъ тыхъ премісъ выводить відтакъ выражений надутыми фразами рівно фальшивій заключеня.

Скажемо отже коротко: „Проба новои політики — то була проба порозумѣня зъ правительствомъ безъ резиґнаціи зъ якихъ небудь правъ або ідеалівъ, въ цѣли узысканя користей для свого народу. Таку пробу, однакожь въ цѣляхъ тілько партійныхъ, робила хочь бы теперь нѣмецка лѣвиця, и нѣхто розумный въ свѣтѣ не може пробу порозумѣня зъ правительствомъ, до котрого ще й саме правительство перше подає руку, уважати за якесь політичне чи етичне злочинньство. Пійти до бюра достойника, щобы зъ нимъ въ якійсь справѣ порозумѣти ся, зажадати усуненя якоись кривды або признаня якогось права — се есть попросту обовязкомъ и заслугою політика. Если авторъ статьѣ въ Kurjer-ѣ собѣ инакше представляє пробу новои політики народовцѣвъ, то треба его хиба тілько жалувати, що вінъ не годенъ собѣ навѣть выобразити честного и достойного поступованя. — Шалену гецу инсценували тілько москвофілы и радикалы противъ народовцѣвъ; де бы народовцѣ се робили або де бы народовцѣ сервілізмъ оказали, нехай Kurjer скаже. Про політичну нірвану можна тілько о деструктивныхъ елементахъ говорити, а що-до выборівъ нехай бы Kurjer въ часѣ выборівъ бувъ поѣхавъ хочь до Калуша и порівнавъ тамошній выборы зъ выборами котрого зъ польскихъ послівъ... И льоґіка у Kurjer-a незвычайна. Русская Рада не заключила союза зъ народовцями, отже мусѣла ихъ уважати за сторонництво збанкротоване — иншои причины вінъ, при цѣлій широтѣ своихъ понятій, не може собѣ вже выобразити! А якъ Народна Рада не хотѣла заключити союза зъ москвофілами, то що?

Kurjer lwowski оказувавъ ся въ-загалѣ приятелемъ Русинівъ завсѣгды лише о стільки, о скільки Русины ведуть опозицію противъ правительства и служать ему за матеріялъ до его опозиціи. При цѣлій своѣй нѣбы-то признни для нихъ, вінъ волівъ бы, щобы они, ведучи опозицію, найбільши страты понесли, нѣжь щобы, порозумівши ся зъ правительствомъ, найбільши користи осягнули. Що же до тактики своеи, то радикалъ сходить ся зъ Єзуитомъ: у обохъ цѣль освячує средства. Длятого не вагає ся й клеветы та ложи ужывати яко средствъ. Мы-жь на его кінцевій слова, въ котрыхъ домагає ся відъ народовцѣвъ щирости, щирости, щирости, відповівмо, домагаючись відъ него и его союзниківъ: правды, правды, правды.

——

Зъ помѣжь польскихъ ґазетъ, котрі помѣщають вісти про справы рускі, Dziennik Polski вызначаєсь тымъ, що подає найбільше неточній вісти, а своими замѣтками до нихъ и представленьемъ цѣлои справы старає ся ворожо успособити опінію загалу польского до справы рускои.

И такъ згадавши въ ч. 5-ѣмъ про ухвалу и відозву „Народнои Рады“ що-до заснованя и веденя „Чорнои книги“ — примѣтивъ Dziennik Pol. що „ся книга буде дѣйстно чорною книгою рускои перфідіи“. Така замѣтка и нельоґічна и просто смѣшна, бо де-жь тутъ можна говорити про перфідію (вѣроломство, зраду), если Русины не заключали зъ Поляками нѣколи нѣякихъ расі-івъ, після котрыхъ мали бы мовчати про всѣ зазнаній кривды, а лишь голосити во все услишаніе, що имъ и въ раю не може бути лѣпше.

Въ три числа пізнѣйше, въ ч. 8-ѣмъ, Dziennik Polski подаючи загальный поглядъ на теперѣшный станъ справы рускои, дійшовъ до такихъ дивоглядныхъ заключень: Партія Романчука, або т. зв. „нова ера“ збанкротовала, — бо зборы „Народнои Рады“ були нечисленні, всѣ справозданя принимано мовчки и не було знатнійшихъ, здібныхъ и вплывовыхъ осібъ того сторонництва. [Якъ разъ зборы „Народнои Рады“ выказали все противне — але Dziennik-ови треба було такои премісы, щобы дійти до дальшихъ заключень.] Сторонники партіи угодовцівъ кликали: треба намъ новыхъ енергічныхъ проводирівъ — и найшли такихъ проводирівъ въ радикалахъ вѣденьскихъ, котрі ухвалили протестъ противъ звѣстного рескрипту о рускомъ духовеньствѣ. Угодовцѣ ходять мовь блудній вівцѣ, зъ затисненными зубами, зносять глумленя, киплять зі злости, що пропавъ „танцюристый рай“. [Якъ то легко написати побічь себе такій высказы, якъ блудна вівця, затисненій зубы, злість — щобы выйшла нѣсенѣтница, котра має бути представленьемъ ситуаціи.] Тожь угодовцѣ подали руку молодымъ радикаламъ, котрі таку уложили програму. Залишити споры и домаганя языковій а кинути ся выключно на квестіи економічній, втягнути людъ до сильно зорґанізованои акціи антісуспільнои, письмомъ и устно ширити мѣжь людомъ невдоволенье до дотеперѣшного устрою суспільного. Яко средство аґітаційне служить справа еміґраціи люду. Але що угодовцѣ мусять відповѣдно підготовитись до сеи спільнои роботы зъ радикалами, то — після рецепты Dziennik-a Polsk-ого — зачинають основно познакомлювати ся зъ листами Драгоманова и студіювати минувшину, котра сягає до Гопты и Залѣзняка.

Представивши въ сей спосібъ ситуацію політичну мѣжь Русинами — Dziennik Pol. находить для всѣхъ сторонництвъ рускихъ одинъ спільный окликъ боевый — а се: лѣсы и пасовиска.

Чи-жь дивниця, що если Поляки будуть познакомлюватись зъ роботою Русинівъ и напрямомъ сеи роботы лишь зъ такихъ жерелъ, якъ повыше наведеный поглядъ на ситуацію — то не лишь не порозумѣють справы рускои, але й навѣть не въ силѣ би нѣколи порозумѣти. Але намъ не журитись тымъ, бо чейже суспільность польска колись добачить, якого се рода були дорадники въ би публичній прасѣ.

Справы краєвій.

[Субвенціонованье фабрикъ рурокъ дренарскихъ.]

На послѣдній сесіи ухваливъ соймъ вставити до буджету фонду краєвого на 1893 р. суму 5.000 зр. на субвенціонованье фабрикъ дренарскихъ, щобы підпомочи льокальній меліораціи. Заразомъ ухваливъ соймъ резолюцію до правительства, щобы вызначило на рікъ бѣжучій зъ державнои дотаціи мельораційну субвенцію на ту цѣль въ тій самій высотѣ, яку призволено зъ фонду краєвого, т. е. въ квотѣ 5.000 зр. Міністерство рільництва полагоджуючи повышу ухвалу соймову, заявило, що въ засадѣ прихиляє ся въ мѣру средствъ удѣляти запомоги на урядженя фабрикъ дренарскихъ, если міністерству будуть предложені конкретній жаданя въ тімъ напрямѣ.

Выдѣлы повѣтовій запытаній черезъ выдѣлъ краєвый о опінію, предложили въ порозумѣню зъ окружными товариствами рільничими заложити субвенціонованій фабрики дренарскій въ отсихъ 38 мѣсцевостяхъ: въ Бествинѣ и Осѣку повѣта бяльского; въ Гродковицяхъ пов. бохеньского; въ Ядовникахъ підгірскихъ, Инвковѣ, Гнойнику и Венцковицяхъ пов. бжеского; въ Яблонцѣ пов. березівского; въ Порховій пов. бучацкого; въ Рѣпеннику, Сярахъ и Ропицѣ рускій п. горлицкого; въ Бездѣдцѣ п. ясліского; въ Завадцѣ пов. калуского; въ Замулинцяхъ пов. коломыйского; въ Домбю пов. краківского; въ Лещоватімъ и Мычковцяхъ пов. лѣского; въ Хшонстовѣ, Домбю и Подлешанахъ пов. мѣлецкого; въ Кривачцѣ пов. мысленицкого; въ Майданѣ горішнімъ пов. надвірняньского; въ Стригінцяхъ пов. нильзеньского; въ Гійчу, Девятерѣ и Любичи пов. равского; въ Залановѣ пов. рогатиньского; въ Залѣсю и Глоговѣ пов. ряшівского; въ Підвысокімъ пов. руденьского; въ Боську пов. сяніцкого; въ Снятинѣ, Рудникахъ и Залучи пов. снятиньского, въ Болозвѣ горішній пов. старомѣского; вкінци въ Товмачи и Чорнолізцяхъ пов. товмацкого.

Зъ огляду на высоту дотаціи, признанои на ту цѣль соймомъ, якъ и дотаціи, яку евентуально удѣлить міністерство зъ фонду меліораційного, выдѣлъ краєвый уважавъ за можливе заложити въ тімъ роцѣ д е с я т ь фабрикъ, субвенціонованыхъ черезъ край и державу, до чого після гадки выдѣлу краєвого найбільше надають ся слѣдуючій мѣсцевости, положеній въ околицяхъ, де грунты потребують дренованя а при тімъ довізъ рурокъ дреновыхъ зъ фабрикъ надто віддаленыхъ, робить неможливымъ переведенье тои меліораціи, именно: 1) въ Осѣку пов. бяльского, селѣ Октава Рудзиньского. 2) въ Яблонцѣ пов. березівского, селѣ д-ра Влад. Краиньского, 3) въ Порховій пов. бучацкого, селѣ Артура Цѣлецкого, 4) въ Завадцѣ пов. калуского, селѣ Стан. Коморницкого, 5) въ Замулинцяхъ пов. коломыйского, селѣ Ген. Косиньского, 6) въ Лещоватімъ пов. лѣского, селѣ д-ра В. Краиньского, 7) въ Кривачцѣ пов. мысленицкого, селѣ Вінк. Шмідта, 8) въ Підвысокімъ пов. руденьского, селѣ Іос. Ґізовского, 9) въ Болозвѣ горішній пов. старомѣского, селѣ Ст. Атонсовича, 10) въ Товмачи, власности Яна.

Зъ огляду на се, що після реляціи выдѣлівъ повѣтовыхъ наведеній властителѣ маєтностей заявили готовість достатчити руры дреновій сусѣднымъ властителямъ грунтівъ по цѣнѣ продукціи, порѣшивъ выдѣлъ краєвый доставити на коштъ фонду краєвого прасы дренарскій зъ краячами для пяти зъ повышихъ мѣсцевостей: Яблонки, Порховои, Завадки, Замулинець и Лещоватого, а заразомъ поставивъ выдѣль краєвый внесенье на удѣленье субвенціи зъ фондівъ державныхъ на закупно потрѣбныхъ приборівъ для дальшихъ пяти мѣсцевостей: Осѣка, Кривачки, Підвысокого, Болозвы горішнои и Товмача. А що кошты закупна потрѣбныхъ приборівъ зъ фабрики Юл. Кесселєра зъ Ґрайфсвальду для однои фабрики дренарскои вразъ зъ транспортомъ и цломъ выносять 840 зр., то для пяти фабрикъ потреба сумы 4.200 зр. и въ тій высотѣ зажадавъ выдѣлъ краєвый субвенціи відъ міністерства рільництва.

Выдѣлъ краєвый порѣшивъ покрыти зъ фонду краєвого кошты аналізы глины, якъ такожь помочи технічнои зі стороны стації досвѣдної для всѣхъ проектованыхъ десяти фабрикъ дренарскихъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Про ю в и л е й п р е з і д е н т а м і н і с т р і в ъ ґр. Т а ф ф о ґ о пише Fremdenblatt: Вѣденьска Presse донесла, що всѣ намѣстники и президенты краєвъ перебувають теперь у Вѣдни, щобы зложити ґр. Таффому желаня по причинѣ ювилею его 40-лѣтнои служби державнои, якій скінчивъ ся минувшого року. И въ дѣйстности ґр. Таффе скінчивъ у вересни минувшого року сорокъ лѣтъ, відъ коли вступивъ до служби державнои. При тій нагодѣ хотѣли деякій шефы краєвъ коронныхъ зложити спільно ґр. Таффому свои желаня, однакъ президентъ міністрівъ выпросивъ ся відъ всякихъ ґреміяльныхъ желянь и гучныхъ овацій. Ґр. Таффе заявивъ, що замѣсть того було-бъ ему мило повитати шефівъ краю въ часѣ Нового року, коли они и такъ складають желаня цѣсарскій родинѣ. Чому ґр. Таффе не хотѣвъ нѣякого обходу свого ювилею, се поясняє намъ обставина, що президентъ міністрівъ мусѣвъ бы бувъ минувшого року обходити аж пять ювилеѣвъ Въ осени минуло сорокъ лѣтъ, якъ ґр. Таффе вступивъ до служби державнои, але рівночасно скінчило ся двацять пять лѣтъ, якъ именовано его міністромъ справъ внутрѣшныхъ, двацять пять лѣтъ, відъ коли ставъ

бавомъ пришле передплату. Отже въ довѣрію посылаєсь ему. Минає кварталъ — вінъ не платить, то адміністрація просить о передплату, бо инакше перестане высылати ся часопись. На те вінъ відписує, що памятає на передплату, дуже ему прикро, що доси не зложивъ, але незабавомъ пришле, а часопись просить дальше посылати. Отже посылаєсь. Підрікъ минає, передплаты нема. И знівъ повтаряєсь тая сама исторія: адміністрація взыває передплатника, — а вінъ дуже перепрошує, наводить якісь обставины, за-для якихъ передплаты прислати не може, а пришле зовсѣмъ певно по Новімъ роцѣ. Минувъ Новый рікъ, — передплаты нема. Адміністрація грозить въ часописи, що хто не пришле залеглостей, перестанесь ему высылати часопись. Нашъ передплатникъ мовчить не присылає грошей, анѣ вже не просить о дальшу присылку. Тогдѣ адміністрація шле до него письмо зъ жаданьемъ залеглости за три квартали чи за цѣлый рікъ. И наступає троякa евентуальность: „замовившій“ передплатникъ або щось троха пришле, а за решту треба довго упоминатись, — або пришле все але зъ сердитою дописконю, що позаякъ „адміністрація, здержавши ему часопись, оскорбила его, бо заявила тымъ, що вінъ не годенъ кредиту на 18 зр., отже часописи ему більше нехай не присылає“, — або по просту анѣ крейцаря не пришле, анѣ навѣть на десять письмъ не відпише. Того послѣдного сорта передплатниківъ у насъ після роківъ списаній цѣлій літаніи, а що найрикрѣйше, межи ними знаходить ся значне число людей на становищахъ и засібныхъ... Пише ся до нихъ що року, а они и не обізвуть ся, не уважаючи довгу за часопись такимъ довгомъ, котрый годить ся сплатити, — ба кобы хочь звернули то, що выдавництво выдало на марки, стемплѣ и папѣръ. Тутъ помігъ бы хиба позовъ до суду. Зъ представленого Вп. Читателѣ нашій зрозумѣють, длячого адміністрація наша мусѣла взятись до унормованя справы передплаты, — а тѣшить насъ, що самій въ дѣйстнімъ значѣню того слова „передплатники“ нашій узнають потребу такого унормованя, — якъ о тімъ свѣдчить повысше наведене Ваше письмо. Справедливо кажете и мы самій прийшли до того переконаня, що се выйде на користь не лише выдавництва, але й самыхъ передплатниківъ.

Отсе та довга а цѣкава переписка редакціи, выведена на свѣтъ божій, голошена urbi et orbi, щобъ якъ та куля зъ пушки розбила зашкарупѣлу совѣсть псевдопередплатниківъ. Якъ не поможе, то прийдесь хиба шукати помочи якого — екзекутора. Думаєте, що се лишь народовцѣ дбають такъ про свои орґанъ? Москвофильска „Галицкая Русь“ має такій самый клопіть. И она въ ч. 242 помѣстила подібну переписку [рубрика ся зачинає бути цѣкавою]. Якогось „К. въ Р., П. въ М. и другихъ“ такъ навчає она купецкои ретельности:

„Правда, „никто бы не сбѣднѣлъ, посылая одинъ экземпляръ“, газеты долшое время на кредитъ. Но если изволите принять во вниманіе, що въ послѣднее время мы розсылали больше чѣмъ 100 экземпл. на кредитъ и що пересѣчно каждый изъ тѣхъ кредитующихъ долженъ намъ былъ 20, 30 и больше зр. — то можете собѣ вообразити, въ якомъ положеніи находились мы, имѣя у подписчиковъ для требованія около 3000 зр., а современно не имѣя чѣмъ уплатити типографіи. Представте себѣ, що кредитуя весь годъ лишь одному подписчику — мы принуждены въ теченіи того года платити на него изъ редакцій ныхъ запасовъ 3 зр. за почтовыи марки, 3 зр. за газетныя стемпли и 3 зр. за папиръ, значитъ мы должны росходовати на одного 9 зр. на годъ, а 18 зр. за два года. Если такихъ подписчиковъ есть у насъ 100 и мы имъ посылаемъ газету лишь одинъ годъ на кредитъ, то въ теченіи того одного года имѣемъ росхода на высылку имъ газеты кругло 900 зр. (безъ типографіи), а въ двохъ лѣтахъ пришлось бы намъ уплатити за нихъ 1800 зр. въ надеждѣ, що они пришлютъ подписку. А откуду же взяти такой громадной сумы?“

Справдѣ „откуду же взяти такой громадной сумы?“ Та вже тамъ они, москвофилы, якось собѣ радять... але ось и радикалы на ту саму нуту граютъ...

„Н а ш и х п е р е д п л а т н и к і в і п р и х и л ь н и к і в — наше „Народ“ въ ч. 19 зъ сего року — просимо не забувати про фінансовій бік нашого видавництва. Воно тепер перебуває крізу, з котроі его може добути тілько скора й енергічна поміч. За тамтой адміністраційний партійний (!) рік (октобр 1891 до октобра 1892 р.) коли „Народ“ вважав ся власністю партиї, він попав у довги, позаяк н е м а в в і д п а р т и ї м а й ж е н і я к о ї м а т е р і я л ь н о ї п о м о ч и. Дійшло до того, що попередний властитель „Народа“ був морально приневоленый, взяти его назадъ на себе для добра партиї, і мусів зобовязати ся сплатити всі довги а окрім того, розуміє ся, взяти на себе й обовязок платити за дальше видавництво, котре й далі служити ме цілям партиї. Тож, бачить ся вам, зовсім справедливо буде вимагати від членів нашої партиї певних жертв для того, щоби поставити на ноги видавництво, котре вже поклало певні заслуги для поступу українськоі справи і потребу котрого, — можемо се сьміливо сказати, — живо чує вже значна частина нашої поступової публіки в Австриї й Росиї, особливо тепер, в такий горячий для українськоі справи час. Для тої частини нашої публіки в Австриї й Росиї досить легко помочи видавництву. При нагоді просимо зуважати й величезні кошти пересилки „Народа“ в Росию тому, що наше видавництво там заборонене.“

И такъ всѣ три орґаны трохъ галицкихъ політичныхъ партій у Русинівъ жалують ся на те саме — на порожнечу въ касѣ. А треба знати, що тій нарѣканя ихъ ще дуже лагідній. Они справдѣ у себе дома більшій. Бѣда — тай годѣ! Не приведи, Господи, бути рускимъ редакторомъ!

А чи иншимъ часописямъ и товариствамъ лѣпше веде ся? Тутъ уже труднѣйше сказати що певне, бо они рѣдше и не такъ відзываються до своихъ читачівъ, якъ згаданій высше три часописи. Та все-жь дещо дізнатись можна и, думаю, нема по що се скривати. У насъ не можна сказати, що коли выдавництво якесь лихе, то не диво, що не має передплатниківъ. У насъ и добре выдавництво не має ихъ богато, а має радше за мало.

Иду до адміністраціи „Зорѣ“ на звѣды.

— А якъ тамъ, добродѣю, передплатники „Зорѣ“ платять, чи може маєте такій самый клопіть, якъ адміністраціи політичныхъ часописей?

— Е, нѣ, нашій передплатники ще дуже добрій, тілько мало ихъ. Двацятьміліонный нарідъ помагає „Зорѣ“ лишь такъ, що ледви на друкъ, на папіръ та на высылку стане. Сего року буде менчій недобір, якъ торікъ, та все-жь... При стільки передплатникахъ, скільки теперь має, може й дальше удержатись, але о ремунероваю авторівъ и мовы бути не може. Коли-бъ такъ двічи стільки передплатниківъ, якъ теперь, то вже бувъ бы й заробокъ якійсь, можна бы постаратись о лѣпшій кліше... и взагалѣ поправити выдавництво. А такъ... Выдавництво саме коштує річно звышь 3.000 зр.; на заплату авторамъ нема теперь грошей.

— То кажете, передплатники вашій справдѣ платять?

— Украинцѣ геть усѣ попрысылали грошѣ, а Галичанъ мало такихъ, що-бъ були що винній. Зъ початкомъ року 44 богословівъ замовило „Зорю“, але догеперь осталось зъ нихъ лише 6 такихъ, що платять до кінця року. Видко, грошей не мають на такій рѣчи...

„Учитель“ тратить богато черезъ те, що передплатники-учителѣ (а есть ихъ кілька сотъ) не повѣдомляють адміністрацію про змѣну мѣсця свого побуту, коли ихъ власть шкільна перенесе, такъ якъ бы то дуже коштувало таке повѣдомленье. Байдужность невидана! Числа часописи або пропадають, або пересылка подвійно коштує.

Въ подібныхъ відносинахъ находять ся певно й инші часописи. Число ихъ передплатниківъ не переносить кількасотъ. Проф. Шухевичъ не хотівъ уже більше тратити на „Дзвінку“ и передавъ его Товариству педаго-

тайнымъ совѣтникомъ, двацять пять лѣтъ якъ одержавъ велику ленту ордера Леопольда и двацять пять лѣтъ, якъ по разъ першій обнявъ провôдъ въ радѣ міністрôвъ яко заступникъ президента. Видно, подумавъ собѣ гр. Таффе, що лучше не справляти нѣякого ювилею якъ пять наразъ и тому выпросивъ ся вôдъ всякихъ ювилейныхъ овацій.

О конференціяхъ въ справѣ утворения бôльшости въ парляментѣ подае Fremdenblatt слѣдующу звѣстку: Зъ дотеперѣшного ходу конференцій показуе ся, що поббчь міністрôвъ Гавча и Штайнбаха, котрымъ було поручене уложенье програмы и котрй належать до сталыхъ участникôвъ въ нарадахъ, бувъ присутный на конференціяхъ зъ провôдниками нѣмецкои лѣвицѣ міністеръ торговлѣ маркизъ Бакегемъ, — на нарадахъ зъ президомъ кола польского міністеръ Залескій, а на конференціяхъ зъ гр. Гогенвартомъ міністры Фалькенгайнъ и гр. Шенборнъ. Той фактъ каже догадуватись, що тымъ хотѣвъ гр. Таффе пôднести характеръ міністерства яко кабінету коаліційного, котрый обôймае всѣ сторонництва. Тôлько въ той способъ можна собѣ вытолкувати присутнôсть міністрôвъ при нарадахъ поодинокихъ сторонництвъ, котрыхъ програмъ партійныхъ вправдѣ не подѣляють, але котрыхъ идеѣ суть имъ близшій, анѣжь тенденціи другихъ сторонництвъ.

Епископомъ Кралевого Градця (Königgrätz) именованый крилошанинъ вишеградскои капітулы, д-ръ Едвардъ Бринихъ. Новоименованый епископъ числить 46 лѣтъ и есть горячимъ патріотомъ ческимъ.

Правительство угорске покôнчило свои переговоры зъ домами банковыми въ справѣ регуляціи валюты. Операціи фінансовй що-до конверсіи облігôвъ державныхъ перенявъ на себе по досыть высокôмъ курсѣ (91 за 100) дôмъ банковый Ротшільда, хочь застережена участь такожь и для питомыхъ фінансовыхъ институцій мадярскихъ. Въ клюбѣ ліберальнôмъ складано гратуляцій д-ру Векерльому зъ нагоды сеи щасливо покôнченои справы.

Пôдъ заголовкôмъ „Катехизмъ цивільного супружества“ печатае ся брошура въ 400.000 примѣрникахъ для веденя дальшои аґітаціи. Одна четверта часть цѣлого накладу розôшле ся до всѣхъ католицкихъ священикôвъ, а прочій накладъ розпродасть ся черезъ кольпортажу и по ярмаркахъ.

——

Въ справѣ публикацій соціялістичного орґану Vorwärts о поквітованяхъ зъ вельфского фонду забравъ голосъ Reichsanzeiger и стараѣ ся выказати, що се все есть простымъ обманьствомъ. Для доказу наводить Reichsanzeiger цѣлу переписку, яка вела ся мѣжь нѣмецкимъ посломъ въ Швайцаріи а правительствомъ нѣмецкимъ въ тôй справѣ, именно тогдѣ, коли мала появитись въ Ціріху брошура зъ тыми поквітованями. Нѣмецке правительство орекло тодѣ, що всякй мнимй поквітованя суть обчислений на выдуренье грошей, бо всѣ поквітованя сейчасъ палили ся въ канцелярiи канцлерскôй — отже и теперѣшній публикаціи Vorwärts-у не можуть уважатись за автентичній.

Kölnische Ztg. помѣстила рядъ статей, котрыми старае ся доказати потребу принятя новыхъ предложень войсковыхъ. Для доказу уложили статистичній табелѣ що-до коштôвъ мілітаризму. И такъ зъ коштôвъ войсковыхъ припадало въ 1892/93 р. на одну голову населеня: у Франціи 21·1, въ Анґліи 17·4, въ Нѣмеччинѣ 13·9, въ Италіи 9, въ Австро-Угорщинѣ 7·6 марокъ, — але натомѣсть на одного податника: у Франціи 58·1, въ Анґліи 39, въ Италіи 32·3, въ Австро-Угорщинѣ 28·2, въ Нѣмеччинѣ 26·6 марокъ. Зъ того заключаѣсь, що въ Нѣмеччинѣ ще можна побôльшити на податника тягаръ войсковый.

——

Про вôдносины у Ватиканѣ подае римскій дописуватель Magdeburger Ztg. такй вѣсти: Число новыхъ именованъ кардиналôвъ дôйде що найменше 17, такъ що свята колеґія буде числити 67 обсадженыхъ мѣсць, а якъ звѣстно Сикстъ V зорґанізувавъ згадану колеґію на 70 мѣсць. Великій вплывъ на вôдносины у Ватиканѣ буде мати прибутье вѣденьского нунція, Ґалімбертіого, котрый вправдѣ по одержаню багряницѣ буде ще якійсь часъ задержаный въ Римѣ яко пронунцій, але вôдтакъ прийде до Риму, де передсказують ёму велике значѣнье при найблизшôмъ конкляве. Его заходамъ приписують именованье кардиналами архіепископôвъ: Кременца зъ Кольонїи и Копна зъ Вроцлава, и тй два кардиналы скрѣплять сторонництво Ґалімбертіого. Вправдѣ Ґалімберті ще не буде кандидатомъ до тіяры, але вôдъ него буде зависѣти, хто стане папою. Позаякъ кардиналъ Рамполя щоразъ бôльше не надаѣсь до уряду, то Ґалімбертіого уважаѣсь будучимъ секретаремъ, хочь супротивъ тои гадки пôдносять обставину, що папа Левъ XIII щоразъ бôльше неприязно вôдносить ся до Нѣмеччины. Може се походить зъ того, що вплывъ ордену езуитôвъ чимъ разъ бôльше змагае ся. Вправдѣ папа не дозволивъ орденови переселитись зъ Фезоль до Риму, то однакъ знати надъ Тибромъ вплывъ сего ордену. Ґенералъ ордену патеръ Мартенъ, объѣхавши Ирляндію и Бельґію, загостить до Риму, щобы представитись папѣ; патеръ Ґалеранї обнявъ редакцію Civilta Catolica; патеръ Цоккі голосивъ въ Римѣ проповѣди, въ котрыхъ величавъ папу Льва XIII яко найбôльшого патріота италійского. Самъ папа не переставъ трудитись и выготовляе пастирске посланіе зъ нагоды свого ювилею епископского.

Торжества ювилейнй папы зачались уже въ Римѣ. Въ недѣлю принимавъ папа депутацію, зложену зъ 500 дѣтей аристократіи и мѣщаньства римского. Папа поблагословивъ дѣти, а торжество мало вôдбутись дуже величаво.

——

Якъ можна було предвидѣти, появилось уже урядове дементі про розмову княгинѣ Климентины зъ угорскимъ маґнатомъ. Цѣла публикація Hirlap-у маѣ бути лишь простою выдумкою, бо княгиня въ часѣ свого короткого побуту зъ нѣякимъ маґнатомъ не говорила про вôдносины болгарскй.

Становище болгарского аґента дипльоматичного въ Царгородѣ неконче принадне, бо навѣть житю такого аґента грозить небезпечнôсть. Всѣ тамлять ще про траґічну смерть д-ра Вулковича, а вже зновъ допосять про намѣреный атентатъ на житье его наслѣдника, Димитрова. Болгарска аґентія дипльоматична дôзнала ся вôдъ болгарскихъ емігрантôвъ, що уложено атентатъ на житье Димитрова, тожь и повѣдомила про се Порту. Султанъ Абдуль Гамідъ приказавъ сейчасъ, щобы зарядити всякй средства осторожности а передъ мешканьемъ Димитрова поставити сильный вôддѣлъ войска. Але що коло будынку болгарскои аґентіи не було вôдповѣдного примѣщеня для войска, то на разѣ поставлено лишь жандарма и каваса, котрй день и нôчь мусять пильнувати.

Пôсля ґазеты „Новое Время“, болгарскій ексархъ рѣшивъ ся продовжати свою опозицію противъ змѣны конституціи. Ексархъ приказавъ православному духовеньству выступити и дѣлати противъ намѣренои змѣны, а крôмъ того вручивъ въ тôй справѣ протестъ вел. везирови. Аґітація не остала безъ наслѣдку, бо вже одинъ болгарскій епископъ переславъ Стамболовови телеґрафічно протестъ, вказуючи, що змѣна арт. 38-го конституціи означала бы першу побѣду езуитôвъ въ Болгаріи. Такъ отже Стамболовъ буде мати много клопоту зъ духовеньствомъ.

НОВИНКИ.

— **Посвященье комнатъ товариствъ „Просвѣта“, „Руска Бесѣда“ и „Ватра“** въ новôмъ мешканю при улици Вôрменьскôй ч. 2. вôдбуде ся въ середу дня 11. н. ст. сѣчня 1893 о 12-ôй годинѣ въ полудне, на котре П. Т. Членôвъ тыхъ товариствъ запрошуе ся.

— **Ювилейный комітетъ папскій** тѣснѣйшій вôдбувъ 10 н. ст. сѣчня пôдъ проводомъ крил. о. Бѣлецкого друге своѣ засѣданье. По вôдчитаню и принятю протоколу зъ засѣданя зъ дня 22 грудня приступлено до дальшихъ нарадъ. Предсѣдатель подавъ до вѣдомости, що вôдозву до участи въ торжествѣ ювилейнôмъ, що-до поѣздки до Риму и збираня Петрового гроша выслано вже по всѣхъ деканатахъ трохъ епархій. Цѣна ѣзды зô Львова на Лавочне до Пешту, зъ Пешту до Реки (Фіюмы), вôдтакъ зъ Реки моремъ до Анконы и зъ Анконы зелѣзницею до Риму буде выносити: а) Поѣздомъ поспѣшнымъ I клясою 46 зр., II клясою 34 зр., б) поѣздомъ особовымъ I клясою 41·20, II клясою 30·60, III клясою 19·60 зр. Тамъ и назадъ въ двоѣ бôльше. Вôдчитано вôдтакъ проектъ адресы до папы, зложеный о. Дольницкимъ. Позаякъ въ проектѣ тôмъ не було згадки про Русинôвъ, а вôнъ въ цѣлости лишь выражавъ чувства преданности, то рѣшено на внесенье проф. Вахнянина выбрати комісію адресову, до котрои увôйшли: д-ръ Бартошевскій, проф. Н. Вахнянинъ, о. Дольницкій, д-ръ Ом. Огоновскій, о. Тороньскій и д-ръ Шараневичъ. Рѣшено приняти проектъ проф. Шухевича що до артистичного выготовленя адресы и евангелія, яке передасть ся въ дарѣ Святѣйшому Отцю. Евангеліе и адресу проектувавъ проф. Шухевичъ оправити въ способъ выробôвъ Шкриблякôвскихъ. На першôй сторонѣ адресы буде умѣщена вінета (акварельна), представляюча народъ, рôзнородно костюмованый, въ походѣ до рускои церковцѣ. Секретаріятъ комітету выготовить письма, котрыми будуть запрошенй до участи въ концертѣ ювілейнôмъ такй товариства: Львôвскій Боянъ, Перемыскій Боянъ, хоръ ґен. семинаріи духовнои у Львовѣ и хоръ Бурсы ставропиґійскои. Концертъ вôдбуде ся 19 н. ст. лютого въ сали „Дому Народного“. Устроѣнье его якъ и написанье кантаты до слôвъ дир. Гр. Цеглиньского поручено проф. Вахнянинови.

— **Новй церкви** порѣшили будувати зъ твердого матеріялу громады: Токи коло Пôдволочискъ, Конюшки королѣвскй коло Комарна, Николаѣвъ коло Львова. Выготовленье плянôвъ поручено архитектови п. Нагôрному. Въ бюрѣ п. Нагôрного выготовляють ся такожь пляны на реконструкцію мурованои церкви въ Угновѣ, збудованои фондами мѣщанина угновского бл. п. Жуковского.

— **Вôдозва до рускихъ музикôвъ.** Д-ръ Францъ Билицкій, музикъ польскій, одержавъ запрошенье вôдъ цѣсаревичевои-вдовы Стефанїи, щобы написавъ исторію розвою музики въ Галичинѣ до выдавництва: Die Oesterreichische Monarchie in Wort und Bild. Позаякъ въ краю нашôмъ розвинула ся головно музика руска, а до написаня ей исторіи не вôзвано нѣкого зъ Русинôвъ, тожь д-ръ Билицкій, хотячи подати повный образъ розвою музики въ Галичинѣ, выдавъ до рускихъ музикôвъ и ученыхъ, працюючихъ на полі музики, таку вôдозву: „Уповажненый Ёи Цѣсарскимъ Величествомъ, архикняжною Стефанією до написаня исторіи розвою музики въ Галичинѣ, для твору складкового про Галичину, що маѣ становити особный томъ въ памятниковôмъ творѣ п. з.: Oesterreich in Wort und Bild — звертаю ся до рускихъ композиторôвъ и до рускихъ ученыхъ, котрй въ якôмъ небудь напрямѣ трудять ся надъ музикою рускою, зъ просьбою, щобы зволили надôслати свои житьеписи, якъ такожь подали свои працѣ. За надôсланй композиціи, збôрки пѣсень, выробы, розвѣдки и выдавництва, готовъ я на жаданье оплатити кошты пересылки и звернути надôсланй ноты и книжки. Рôвночасно прошу о информаціи, дотыкаючій старыхъ инструментôвъ и стародавныхъ музичныхъ памятникôвъ. — Всѣ краевй часописи прошу повторити сю вôдозву. — *Д-р Францъ Билицкій*, Краковъ, ул. Крупнича.

— **Митрополичій секретаріятъ львôвскій** жертвувавъ при надходячôмъ Новôмъ роцѣ на руки нашои адміністрациі 40 зр., призначуючи по 10 зр. для товариствъ: „Зорѣ“, „Шкôльнои помочи“ и „Института св. о. Николая“ та на бѣдныхъ ученикôвъ рускои ґімназіи у Львовѣ.

— **Испыты кваліфікаційнй** для учителѣвъ шкôлъ народныхъ передъ комісіею испытовою въ Тернополи вôдбудуть ся дня 13 н. ст. лютого 1893. Поданя зъ долученьемъ потрѣбныхъ свѣдоцтвъ треба вносити до дня 6 н. ст. лютого на руки дотычнои окружнои рады шкôльнои до комісіи испытовои.

— **Почетне горожаньство** надала рада громадска мѣсточка Мѣльницѣ, въ борщѣвскôмъ повѣтѣ, Ив. Кивяровскому, адъюнктови судовому, въ признаню заслугъ, положеныхъ коло добра громады.

— **Въ справѣ буковиньского москвофільского вѣча** доносять, що вѣчевый комітетъ забороненого въ маю 1892 р. вѣча въ Чернôвцяхъ внѣсъ до міністерства рекурсъ противъ розпорядженя краевои власти. Міністерство рекурсъ увзгляднило и вѣче вôдбуде ся по Великодныхъ святахъ 1893 р.

— **Проектъ новои орґанізациі зелѣзниць державныхъ въ Галичинѣ** обговорюе ся вôдъ кôлькохъ днѣвъ въ мѣродатныхъ кругахъ у Вѣдни. Пôсля сего проекту, замѣсть отвореня третои дирекціи въ Станиславовѣ, наступить утворенье ґенеральнои краевои дирекціи зелѣзниць державныхъ у Львовѣ и установленье сѣмохъ инспекторатôвъ руху, а то: у Львовѣ, въ Краковѣ, Перемышли, Станиславовѣ, Чернôвцяхъ, Новôмъ Санчи и Стрыю. Въ наслѣдокъ сего розвязано бы обѣ истнуючй теперь дирекціи руху въ Краковѣ и у Львовѣ. Сей проектъ есть идентичный зъ внесеньемъ сойму и выдѣлу краевого по удержавненю зелѣзницѣ Короля-Людвика.

— **Новй пляны и новй книжки для шкôлъ народныхъ.** Педаґоґічна часопись Szkoła пише въ тôй справѣ: Новй пляны науковй для шкôлъ народныхъ и выдѣловыхъ, выготовленй на основѣ закона зъ 1885 р. пôсля правилъ, уложеныхъ краевою радою шкôльною, будуть въ першихъ мѣсяцяхъ с. р. оголошенй а вôйдуть въ житье дня 1. н. ст. вересня. Въ наслѣдокъ змѣны плянôвъ науковыхъ будуть всѣ доси въ школахъ народныхъ и выдѣловыхъ уживанй книжки перегляненй и до новыхъ плянôвъ примѣненй. Будуть се властиво новй книжки. Згôдно зъ двома типами шкôлъ: сѣльскихъ и маломѣскихъ зъ характеромъ рôльничимъ и мѣскихъ зъ характеромъ промысловымъ, будуть такожь двоякй книжки. Школы 1—4 клясовй будуть мати до науки языка выкладового и реалій чотири книжки до читаня, котрй одержать имовѣрно назву „Школа народна“, а крôмъ того три книжки рахунковй. Школы 6 и 5 клясовй будуть мати до науки языка выкладового 5 книжокъ до читаня. До науки языка нѣмецкого будуть выданй крôмъ дотеперѣшныхъ двохъ книжокъ на клясу III. и IV., ще книжка на клясу V. и VI.; до науки рахункôвъ 5 книжокъ рахунковыхъ. До наукъ природныхъ, котрй въ школахъ 6 и 5-клясовыхъ приходять ажь въ клясѣ V. и VI., яко особнй предметы, будуть выданй особнй пôдручники, а то книжки до науки фізики и хеміи и до науки исторіи природнои. Въ виду того, що новй пляны увзглядняють въ клясѣ V. и VI. що-до матеріялу наукового власти вости пола, будуть въ тыхъ клясахъ особнй книжки польскй и нѣмецкй для дѣвчатъ, а особнй для хлопцѣвъ зъ вôдповѣдно дôбраным матеріяломъ науковымъ. До науки ґеоґрафіи буде особна книжочка на клясу V. и VI., а до науки исторіи краевои книжка на клясу V., а особно до науки исторіи австрійскои и всесвѣтнои на клясу VI. Краева рада шкôльна сильно бажае, щобы всѣ тй книжки могли бути скôнченй передъ кôнцемъ червня, такъ щобы зъ днемъ 1. вересня могли вôйти въ ужитье въ школахъ.

— **Морозы.** Вôдъ кôлькохъ днѣвъ настала у насъ велика студѣнь, правдива зима. У Львовѣ доходять морозы по надъ 20° Ц., а на Подолю н. пр. въ Тернопôльщинѣ выносила въ суботу температура 25° Ц. — Ще бôльшй зимна панують въ Россіи. Скрôзь по-надъ Волгою було послѣдными днями морозу пересѣчно 30°, въ Уфѣ 40°, въ Пермѣ 41°, а на Сибѣри въ Омску 47° Ц. — Про подôбнй морозы доносять такожь зъ иншихъ сторôнъ Европы.

— **Обманникъ.** До Пазьки Лемъ зъ Винникъ прийшовъ онодгы якійсь незнакомый воякъ и пôдъ покрывкою, що ёи сынъ Сенько Лемъ маѣ выйти зъ войска, зажадавъ вôдъ неи чобôтъ и одежи. Пазька Лемъ зôбрала рѣчи и чоботы вартости 23 зр. и пôйшла зъ незнакомымъ до Львова, де той-же вôдобравъ вôдъ неи коло коморы клунокъ и бôльше не показавъ ся.

— **Огнѣ.** Въ заведеню карнôмъ для мужчинъ у Львовѣ при улици Казимирôвскôй въ робôтни переплетничôй повставъ онодгы въ ночи огонь, котрый знищивъ нагромаджень въ робôтни матеріялы. Огонь угасили вязнѣ пôдъ проводомъ урядникôвъ заведеня.

— **Новый законъ** вôйшовъ въ житье дня 30 н. ст. грудня 1892 р. Законъ сей накладае належитôсть стемплеву на всѣ заграничнй акціи, квіты удѣловй, ренты, частковй записы довжнй чужихъ державъ, корпорацій, товариствъ акційныхъ або пôдприемствъ промысловыхъ, рôвножь и на квіты тымчасовй, посвѣдчаючій вплату на вартостнй паперы. Належитôсть стемплева припадае вôдъ всякои чинности правнои що-до паперôвъ заграничныхъ, отже вôдъ перенесеня власности, продажѣ, заставу и т. ин. Належитôсть платить ся въ такій способъ, що на паперѣ прилѣпляе ся значки стемплевй пôсля скалѣ III. и пôддае ся остемпльованю у власти. О высотѣ належитости становить номінальна вартôсть паперу, а при тымчасовыхъ квітахъ высота вплаты. Заграничнй паперы, выданй передъ 30 грудня 1892 р., а предложенй до остемпльованя въ урядѣ до дня 30 марта 1893 пôдпадають выимково постôйнôй оплатѣ 25 кр. вôдъ штуки. Ёсли бы хто тыхъ паперôвъ не остемпльовавъ заплатить потрôйну належитôсть. Паперы угорскй не пôдпадають пôдъ сю оплату, такъ само и льосы.

— **Европейскій мілітаризмъ** доходить вже до кульмінаційнои точки и недовго ждати, а наступить певно цѣлковита руина економічна Европы. Впрочôмъ часъ той можна бы зъ математичною точностію обчислити. Щобы пересвѣдчитись, що така господарка доведе дѣйстно до банкротства досыть замѣтити, що на пр. въ 1891 р. позичили европейскй державы лише на мілітарнй цѣли 14 міліярдôвъ, а ихъ войсковй бужеты выносили въ тôмъ роцѣ 5¼ міліярда франкôвъ. Часть европейскихъ державъ вже збанкротовала, другу часть жде се въ найблизшôй будучности. Наводимо числа, котрй найлѣпше покажуть, якй тягарѣ мусять народы поносити зъ причины нинѣшнои ситуаціи політичнои. И такъ кошты на армію и маринарку выносять въ 1892/93 роцѣ: въ Анґліи 36·9%, въ Россіи 28·7%, у Франціи 27·1, въ Италіи 22·4%; въ Нѣмеччинѣ 17·8% а въ Австро-Угорщинѣ 17·6% цѣлого буджету державного. Выдатки на проценты и амортизацію державныхъ довгôвъ (затягненыхъ майже выключно на цѣли войсковй) выносять въ сѣмъ роцѣ: въ Италіи 43·8%, въ Австро-Угорщинѣ 29·3%, у Франціи 28·4%, въ Анґліи 27·9%, въ Россіи 25·7% а въ Нѣмеччинѣ 22.9% цѣлого буджету. Ёсли додати обѣ тй позиціи покаже ся, що деякй державы выдають на мілітарнй цѣли далеко бôльше грошей (на пр. Италія ажь 67%) якъ на всѣ иншій свои потребы.

— **Школы середнй въ Австріи.** Міністерство просвѣты оголосило въ своѣмъ вѣстнику розпорядженъ данй що-до шкôлъ середныхъ въ Австріи въ 1892/3 роцѣ шкôльнôмъ. Зъ того выказу показуе ся, що ґімназій маѣ теперь Австрія взагалѣ 178, а то въ Долѣшнôй Австріи 26, въ Австріи Горѣшнôй 4, въ Зальцбурзѣ 2, въ Тироли 8 (6 нѣмецкихъ, 1 италійска и 1 утраквістична), въ Форарльберзѣ 2, въ Стиріи 8 (7 нѣмецкихъ, 1 утраквістична), въ Каринтіи 3, въ Краинѣ 4, (1 нѣмецка, 3 утраквістичній), въ Гориціи 1, въ Трієстѣ 2 (1 нѣмецка, 1 италійска), въ Истріи 2 (1 нѣм. 1 италійска), въ Дальматіи 4 (1 италійска, 3 сербо хорватскй), въ Чехіи 54 (22 нѣмецкй и 32 ческій), на Моравѣ 21 (13 нѣмецкихъ, 8 ческихъ), на Шлеску 5 (4 нѣмецкй, 1 ческа), въ Галичинѣ 29 (2 нѣмецкй, 24 польскй, 1 руска и 2 утраквістичній), на Буковинѣ 3 (2 нѣмецкй, 1 утраквістична). — Шкôлъ реальныхъ есть загаломъ 79, а то: въ Долѣшнôй Австріи 16, въ Горѣшнôй 2, въ Зальцбурзѣ 1, въ Тироли 3 (2 нѣмецкй, 1 италійска), въ Форарльберзѣ 1, въ Стиріи 3, въ Каринтіи 1, въ Каринтіи 1, въ Краинѣ 1, въ Гориціи 1, въ Трієстѣ 2 (1 нѣмецка, 1 италійска), въ Истріи 1, въ Дальматіи 2 (1 нѣмецка, 1 утраквістична), въ Чехіи 21 (10 нѣмецкихъ, 11 ческихъ), на Моравѣ 15 (12 нѣмецкихъ 3 ческй), на Шлеску 4, въ Галичинѣ 4, на Буковинѣ 1. — Загаломъ есть въ Австріи 255 шкôлъ середныхъ.

— **Писатель Золя о справѣ панамскôй.** Вѣденьска Deutsche Zeitung выпечатала розмову свого спеціяльного кореспондента зъ славнымъ писателемъ Золею о справѣ панамскôй. Золя сказавъ: „— Справа панамска належить до справъ, котрй не мають нѣякого ширшого значѣня. Суть то исторіи, якй мы вôдъ давна знали, и такй самй найдемо въ цѣлôй Европѣ. Цѣла рôзница въ тôмъ, що наша праса спритна и безвзглядна, трактуе цѣлкомъ отверто о рѣчахъ, якй деинде по просту стараютъ ся затаити. Лежить то вже въ нашôмъ характерѣ запалювати ся, коли въ Нѣмеччинѣ и Италіи ведуть подôбну справу при замкненыхъ дверехъ. Наша політика есть такъ само честна, якъ кожда инша въ Европѣ. А що-жь зайшло въ справѣ панамскôй? Політика вымагае грошей, грошѣ беруть ся зъ-вôдки дасть ся, кожда ґрупа парляментарна маѣ по-за собою ґрупу фінансову. Такъ дѣе ся въ цѣлôй Европѣ. Не перечу, що се ординарнôсть, але взагалѣ політика се справа брудна и такою завсѣгды позôстане. Може зле робимо, що перемо нашй бруды въ очахъ цѣлои Европы, але республика есть досыть сильна, щобы могла собѣ щось подôбного позволити а не наразити ся на небезпечнôсть. Вѣрю цѣлымъ серцемъ въ нашу будучнôсть, котрôй строгôсть нашои критики дуже помагае. Надѣѣ роялістôвъ суть смѣшній а на соціялістôвъ, въ котрыхъ побѣду вѣрю, ще черга не прийшла“.

— **Дрôбнй вѣсти.** Д-ръ Левъ Пининьскій, професоръ львôвского університету зложивъ на руки декана выдѣлу правничого 1000 зр. на субвенцію для окôнченого правника, котрый хотѣвъ бы удати ся за границю для дальшихъ студій.

Надослане.

Die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (k. u. k. **Hofl**), **Zürich** sendet **direct** an **Private**: **schwarze, weisse** und **farbige** Seidenstoffe von **45 kr.** bis **fl. 11 65** per Meter — glatt, gestreift, karrirt, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) porto und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. 4515 (1)

— **Залита копальня.** Въ Юрьевцѣ при донецкой зелѣзници залила була недавно тому вода одну копальню, въ котрой працювало одинадцять роботниковъ. Трохъ зъ нихъ выдобуло ся щасливо завчасу на верхъ а прочи остались въ копальни. Ихъ выдобули ажь по 10 дняхъ, коли зъ копальнѣ выпомпували воду. Всѣ восѣмь роботниковъ жили ще мимо того, що въ послѣднихъ дняхъ нѣчого не ѣли.

Вѣсти зъ еп. перемыскои.

Намѣстництво падало презенту на опорожнену парохію regiae collationis въ Нагуевичахъ о. Теоф. Турчмановичеви дотеперѣшному парохови въ Рипянахъ.

Наука штука и література.

— **Выдавництво „Батьковщины“** на рокъ 1893 помѣстило таку водозву: Зъ симъ числомъ кончить ся чотирнацятый рочникъ Батьковщины. Черезъ весь той часъ Батьковщина не только подавала всяки важнѣйши новины и вѣсти о томъ, що въ нашомъ краю и що въ свѣтѣ дѣе ся, але она и старала ся, посля силъ своихъ, розруховувати нашь народъ, приводити его до познаня своихъ потребъ и своихъ правъ, подавати ему способы, якъ бы добивъ ся лучшои долѣ, росказувати передъ свѣтомъ его нужды и его кривды и боронити его у всѣхъ справахъ. О скольо декуды нашому народови стало лучше, о скольо вонъ розрухавъ ся, опамятавъ ся, просвѣтивъ ся, скрѣпивъ ся и порядки у себе позаводивъ, въ томъ часть и нашои заслуги; о сколько позостало давне лихо а неразъ и новы удары спадали на нашу бѣдну Русь, въ томъ не наша вина. — Батьковщина буде и на другій рокъ старати ся такъ само служити справѣ руского народу але нова редакція (бо теперѣшній редакторъ, маючи дуже багато иншои роботы, не може дальше вести выдавництва), постановила выдавати ей трохи инакше. Вже сего року старала ся редакція окромъ вѣстей политичныхъ писати такожь де-що о господарствѣ та годовли худобы, подавала повѣсти, поезіи и розправы поучаючи. Але на всьо тое було за мало мѣсця въ Батьковщинѣ, тай показало ся негоднымъ всѣ таки рознородни рѣчи въ одной газетѣ помѣщати. Отже на другій рокъ буде Батьковщина такъ, якъ въ давнѣйшихъ рокахъ, писати передвсѣмъ о политицѣ, а о иншихъ справахъ подавати лише короткы вѣсти. За то маe выдавати ся кромъ Батьковщины ще друга газета въ большомъ объемѣ, котра буде помѣщати поезіе, повѣсти, розправы науковы, господарски и иншы. Обѣ газеты разомъ будуть значно больши якъ дотеперѣшна Батьковщина, але наша редакція буде старати ся, щобы нашы передплатники могли доставати другу газету за меншу цѣну, а обѣ газеты разомъ за таку саму цѣну, яку платило ся доси за саму Батьковщину. Батьковщина буде отже выходити только **два разы на мѣсяць** кождого 1-ого (13-ого) и 16-ого (28-ого) дня, на цѣломъ (трохи меншомъ) аркуши. Передплата буде выносити: **на цѣлый рокъ 2 зр., на повъ року 1 зр.** Въ Батьковщинѣ будуть помѣщати ся: 1) Статьѣ передовы; 2) Справы поточны; 3) Порадникъ народный; 4) Вѣсти (дописи) зъ краю; 5) Що дѣе ся въ свѣтѣ; 6) Новинки и Всячина; 7) Вѣсти господарски, промысловы и торговельны. Перше число Батьковщины за рокъ 1893-ій вышлемо ще всѣмъ дотеперѣшнымъ передплатникамъ, дальшы числа высылати будемо лише тымъ, котрымъ до того часу зложать передплату. Постараемо ся такожь, щобы новои газеты перше число достали всѣ нашы передплатники. Передплату просимо присылати подъ адресою: Редакція Батьковщины у Львовѣ на улици Академичной ч. 8.

Телеграмы „Дѣла“

Вѣдень 10 сѣчня. На порядку дневномъ першого засѣданя палатыословъ, дня 17 н. ст. сѣчня, поставлено: продовженье дебаты буджетовои и законъ о фальшованю средствъ поживы. — Переговоры гр. Таффого ведуть ся дуже поволи; говорять, що цѣсарь прийме на авдіенціи знатнѣйшихъ представителѣвъ сторонництвъ, щобы ихъ наклонити до зложеня большости парляментарнои.

Берлинъ 10 сѣчня. Наслѣдникъ россійского престола приѣде на торжество вѣнчаня княгинѣ Маргареты.

Бѣлградъ 10 сѣчня. Говорять, що въ колькохъ селахъ въ Чорногорѣ выбухла революція противъ князя Никиты. Прийшло до бійки межь населеньемъ а войскомъ и зъ обохъ сторонъ много убитыхъ.

Парижь 10 сѣчня. Зачавъ ся процесъ противъ Лессепса; розправа потреваe 12 днѣвъ. Въ Парижи сконсигновано войско и двѣ батеріи артилеріи, щобы зарадити всякимъ можливымъ непокоямъ по улицяхъ. — Увязнено бувшого міністра Бегота а судья слѣдчій переслухувавъ Клемансо.

Надосланe.

КАВЧУКОВЫЙ ПЛЯСТЕРЪ НА НАГНОТКИ. Сей пластеръ не мѣстить нѣякихъ шкодныхъ субстанцій и дѣлае скоро, певно и лагодно, не выкликуючи нѣякого болю. Цѣна коробки 50 кр.

Цѣна фляшки разомъ зъ приписомъ ужитя 1 зр. 50 кр.

Головный складъ въ аптицѣ подъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ

подъ „КОПЕРНІКОМЪ“

ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа) напротивъ головного одвиху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричны, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя въ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ подъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ“**

Цѣна збожа и другихъ продуктовъ

10. н. ст. сѣчня 1893.

Львовъ: Пшениця 7·25 до 7·50, жито 6·— до 6·25, ячмѣнь 5·— до 5·50, овесъ 5·— до 5·50, рѣпакъ 10·75 до 11·25, горохъ 6·50 до 10·—, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·80 до 10·50, бобъ —·— до —·—, конюшина червона 68·— до 75·—, конюшина бѣла 75·— до 85·—, конюшина шведска 60·— до 70·—, кминъ 18·— до 20·—, анижъ 32·— до 36·—, кукуруза 5·30 до 5·60, хмѣль 65·— до 85·— зр. за 56 кіло у Львовѣ, оковита за 10.000 літровъ 11·— до 12·25 зр.

Курсъ Львовскій

въ дня 10 н. ст. сѣчня 1893.

	Плат.	Жада
Акціи за штуку безъ купона.		
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	218 —	221 50
Зелѣз Львов.-Чернов. по 200 зр. а. в.	248 —	251 —
Банку гипот. гал. по 200 зр. а. в. . .	339 —	— —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в. .	— —	215 —
Листы заставны за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в.	100 90	101 60
Банку гипот. галиц. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	103 10	108 80
Банку гипот. 4½% а. в. льос. 50 л. .	98 30	99 —
Банку краевого 4½% а. в. льос. 51 л.	99 50	99 6[illegible]
Товариства кредит. гал 5% а. в. . .	— —	— —
Товариства кредит. гал. 4% а. в. . . .	97 —	97 70
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 41½ л.	95 30	96 —
Товар кред. гал. 4½% а.в. льос. 52 л.	100 25	100 9[illegible]
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 56 л.	94 80	100 20
Листы довжны за 100 зр.		
Гал Зав. кред. сел. 3% а. в. (давн. 6%) въ ликв.	— —	— —
Гал. Зав. кред. сел. 2½% (давн 5%) въ ликв.	— —	— —
Общ. роль. кред. Завед. 6% льос въ 15 л.	50 —	— —
Облиги за 100 зр.		
Индемнизац. галицкы 5% м к. . . .	104 80	105 50
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	96 10	96 80
Комунальны Банку краев. 5% I. емис.	101 —	101 70
Позички краев. зъ 1873 по 6% а. в.	103 50	— —
Позички краев. зъ 1883 по 4½ а. в.	98 70	99 40
Льосы:		
Мѣста Кракова	23 —	25 50
Мѣста Станиславова	36 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 67	5 77
Наполеондоръ	9 57	9 67
Повъимперіялъ	9 70	— —
Рубель срѣбный	1 21	1 26
Рубель паперовый	1 19½	1 21½
100 марокъ нѣмецкихъ	59 —	59 50

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. особ. спѣшный	пот. особ. спѣшный	пот. особ. бобый	пот. особ. бобый	пот. особ. бобый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова . . .	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ . . .	—	—	901	—	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (на дворець Подз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга . . .	1009	—	756	—	—	—
„ Радовцѣвъ . . .	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ . . .	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы руском	—	—	—	—	—	832

Водходять зъ Львова.	пот. особ. спѣшный	пот. особ. спѣшный	пот. особ. бобый	пот. особ. бобый	пот. особ. бобый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	—	—	756	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (зъ голов. дворця)	258	—	941	1026	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (зъ Подзамча) .	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ .	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурском .	636	—	956	322	1056	—
„ Новосе..ицѣ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радовцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга . . .	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои . . .	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля . .	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы руском	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый посля годинника львовского. Числа подчеркнены означають пору 2238 ночну водъ год. 6-ой вечеромъ до год. 6 рано.

МОЛИТВОСЛОВЫ

розныхъ выдань:

єврейскі, для женщинъ, мірянъ и дѣтей

въ звычайныхъ и оздобныхъ оправахъ

по найнизшой цѣнѣ только въ

ЗАВЕДЕНЮ ПЕРЕПЛЕТНИЧОМЪ

МИХ. СНОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ, Подвалье число 9. 4471

Ново отвореный

СКЛАДЪ

матеріяловъ аптичныхъ

ЛЕШКА ЦУКЕРА

у Львовѣ, улиця Ягайлоньска ч. 8

поручае по найдешевшихъ цѣнахъ матеріяды аптичны, средства скрѣпляючи, Cognac, маляжу, вина лѣчничи, средства универсальны, артикулы гумовы, хірургічны и автосептичны, перфумерію французску и англійску.

Дуже дешево. 4517 3—12

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЬ

поручае

найлѣпшы перфумы и воды тоалетны

вѣдзначены 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, конвалівву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Milleſleurs и т. д. Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д.

Перфумы королевои Марисеньки знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львовска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, одсвѣжаючого и довгого свалого запаху, до скрапляня одяговъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. большій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска одзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., большій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подобна и вода левандово-амброва суть загально уживаны до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскі знаменитѣ Фляконики по кр. 15, 20, 25, 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Сукенницѣ ч. 20; въ Чернѣвцяхъ: Ринокъ ч. 2. 3747

Товариство імени Шевченка

(у Львові ул. Академічна ч. 8)

Правда“ письмо літер.-політ. рочн. VI., IX., X. и XII.	2·— кр
„ XI (1878) 2 томы 1 зр.; XIII (часть літературна)	—·50 „
Доповненье до Правды, Ивана Франка	1·— „
„Зоря“ письмо літерат.-науковe рочн VI (1885) безъ бібл. Зорѣ	3·— „
„ рочники VIII (1887) IX (1888) X XI по 5 зр., а XII	6·— „
Д-ръ Ом. Огоновскій. Исторія руск. літерат. I I 80 зр., II 3 зр., III.	2. „
„ „ Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50 „
Костомарів: Руська исторія в житепис. 3 томы	1·— „
Остап Вересай, картина хромолітографічна	—·50 „
Драгоманів. Галицко-руске письменство	—·15 „
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. (давн. 3 зр. теперь)	1·— „
„ Хуторна поезія 50 кр., Крашанка	—·20 „
Федьковичь. Довбуш 10 кр., Як козам роги виправляють	—·10 „
„ Повѣсти и оповѣданя	—·20 „
Д. Млака: Руська хата, Буков. Альманах	—·60 „
Нечуй. Повісти и оповіданя	—·30 „
„ Світогляд украиньского народа	—·30 „
„ Кайдашева сімья	—·50 „
„ Навіжена повість	—·30 „
„ Над чорним морем	—·90 „
Ф. Заревич: Бондарівна	—·10 „
Дроздъ: Въ гостяхъ добре, дома лѣпше (опов.)	—·50 „
Горницкій. Орлеаньска Дѣва, перекл стих.	—·30 „
Гуцулъ и Гуцулка, двѣ картины олѣйны по	—·50 „
Пямяткове число „Зорѣ“ въ ювилей. Русалки Днѣстровои	—·55 „
Апокрифична література. Д-ръ Ом. Калитовскій	—·35 „
Провідні ідеі в письмах Тар. Шевченка О. Партицкий	—·35 „
Народны оповѣданя Марка Вовчка I. 35 кр., II. 36 кр., III.	—·32 „
Етнографія Славянщины	—·12 „
О розумномъ выхованю дѣтей	—·12 „
Надельмаеръ, апостолъ свободы Мих. Царь	—·10 „
Повѣсти Ник. Устияновича	—·85 „
Одисееві плавники Байди	—·10 „
Месть верховинця Ник. Устіяновича	—·35 „
Марта Борецка, оповѣданье историчне Ил. Грабовича	—·32 „
О выхованю. И Н. Подручникъ для женщинъ	—·30 „
Темны мѣсця въ словѣ о полку Игоревѣ, О Партыцкій	1·40 „
Жѣночa неволя въ рускихъ пѣсняхъ народныхъ Ив. Франко	—·35 „
Захаръ Беркутъ, образъ гром. житя Руси въ XIII. И. Франко.	1·30 „
Зъ рожныхъ краѣвъ и народовъ Денисъ	—·20 „
На добродѣйны цѣли, комедія Гр. Григоріевича	—·30 „
Boa Constrictor Ивана Франка	—·35 „
Слово о полку Игоревомъ Ом. Партыцкій	—·80 „
Скандинавщина въ давной Руси, Ом. Партыцкій	—·20 „
Обрусителѣ, повѣсть зъ рос. житя, пер. И. Ланског 2 часта	—·60 „
Законъ о загальномъ ополченю	—·45 „
Соціялисты межи семинаристами, О Обачный	—·15 „
Оповѣданя, Ник. Гоголя	—·35 „
Вечерниці, Ник. Гоголя	—·10 „
Григ. Квѣтка, Маруся	—·10 „
Поезія Масляка ч. 1.	1·— „
Твори В. Чайченка ч. I 80 кр., ч. II. 60 кр. разомъ	1·40 „
За громаду. Хроніка К. Т. Подоленка	—·20 „
Без праці Іван Франко	—·20 „

У Костя Паньковского ул. театиньска ч. 19, можна достати:

За для святои землѣ. Повѣсть Севера	—·50 „
Библіотека Батьковщины ч. I	—·24 „
Зеркало зъ року 1889, 1890 и 1891 по	2·— „
Кістяки Гольбайна ч. I i 2 по	—·15 „
М. Ѳ. Раевскій и россійскій панславизмъ, Корн. Устыяновичь	—·80 „
Фавст, трагедія Йогана Гете Перевод Ив. Франка	1·50 „
Про руску правопись С. Наганибіда	—·05 „
При стрѣлецкой ватрѣ. Абдара Солтана	—·40 „

Запросины до передплаты

Въ мѣсяци лютомъ 1893 року выйде **повне выданье творовъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

подъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ“

Выданье обіймати буде **два томы** на 53 аркушевъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьминъ. Передъ текстомъ буде життепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложени будуть два портреты [новы клѣше]. Оба томы будуть оправленi въ першой нашой роботни переплетничой п. Мих. Спожарского и Сына на взоръ клясиковъ европейскихъ въ трохъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року руского **чотири злр.** за оба томы въ оправѣ. [Познѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ“.

Апараты до голеня

при помочи котрыхъ кождый хочь бы найменше вправный може оголити ся, безъ обавы затяти ся) штука зр. 2·50 — поручае

ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ

торговля зелѣзомъ у Львовѣ, площа Капітульна ч 1 (напротивъ катедры).

Выробы зъ ґуми и кавчука 4331 67—?

гигієнічны, хірургічны, до плеканя недужихъ и для подбяняць (Спеціяльность паризкій подъ дискрецією) высылае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краевскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый **нажаданье даромъ и оплатно.**

Нема обманьства!!!

Одна найбольша норимбергска торговля галянтерійна поручила менѣ за-для надзвычайного припасу товаровъ продати отей предметы низше цѣны фабричной. Тожь продаю, якъ довго выстане припасу:

1 **Ніклевый годинникъ ремонтоаръ,** дуже гарный, урегульованый на секунды и накручуваный безъ ключика,
1 прегарный ланцушокъ,
1 пышна цигарничка зъ правдивымъ бурштиномъ зъ морскои пѣны,
2 патентованы спинки до манштобовъ зъ алюмініюмъ,
1 имітованый перстѣнь брилянтовый,
1 дуже гарна шпилька до краватки зъ алюмініюмъ,
1 мошонка на грошѣ зъ алюмініюмъ,
2 патентованы свѣчники,
1 выколювачь до зубовъ зъ алюмініюмъ,
1 веркалице, дуже практичне для кождого.

12 штукъ, одна красна водъ другои, можна купити за сю найнизшу цѣну **5·35 зр.** за послѣплатою або попереднымъ присланьемъ грошей, въ заступництвѣ торговлѣ норимбергскои **S. Altmann, Wien I Sterngasse II.**

(Що не подобаесь, принимае ся назадъ). 4490 (5—5)

СКЛАДЪ КАВЫ

АРТУРА КОСЦИЦКОГО

подъ назвою 2227

„СІРІУСЪ“

у Львовѣ ул. Оссолиньскихъ ч. 11

входъ также въ улицѣ Тихои

поручае лишь **найлѣпшы роды Цейлонъ, Мокку и Американьску,** по цѣнахъ гуртовныхъ.

Кава найлѣпша коштуе въ мѣсци ½ кіло 1 зр., на провінціи 4¾ кіло зр. 10 кр. 10 франко

Черезъ Адміністрацію Дѣла

можна замовити за знижену цѣну отей книжки:

Фавстъ, трагедія І. В. Ґетого, въ перекладѣ Ивана Франка, зъ переднымъ словомъ и поясненями. Цѣна знижена зъ 1 зр. 50 кр. на **1 зр.** (зъ рекомандованою пересылкою 1 зр. 15 кр.)

М. Раевскій и россійскій панславизмъ, Корнила Н. Устіяновича. Цѣна знижена зъ 80 кр. на **50 кр.** (зъ рекомандован. пересылкою 65 кр.)

Хто замовить **обѣ книжки наразъ,** одержить ихъ за цѣну **1 зр. 60 кр.** разомъ уже зъ **рекомандованою пересылкою**

Позанъ тыхъ обохъ книжокъ уже мало, треба **поспѣшати зъ замовленями.**

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка, подъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 293 Львôвъ Середа 30 грудня 1892 (11 сѣчня 1893.) Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и рускихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходить въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и писераты принимають: **у Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9. **у Вѣдни**: M. Dukes, I Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M Haasenstein & Vogler, G L. Daube & Comp.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за писераты платнй у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австрiи:		**за границею:**	
на цѣлый рôкъ . . .	18 зр.	на цѣлый рôкъ . . .	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року . . .	6 зр.
на мѣсяць . . .	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ . . .	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року . . .	4 зр.	на мѣсяць . . .	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженье. — Реклямаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. в. а.

Оголошеня принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одной стрôчки инсератовои а въ рубрицѣ „Надôслане“ по 20 кр. в. а.

Подяки числять ся по 10 кр. вôдъ стишка.

Запросины до передплаты

на 1893 рôкъ.

Вже сего тыждня скôпчить ся тринацятый рôкъ нашого выдавництва и „Дѣло“ (зъ додаткомъ „Бібліотеки найзнаменитшихъ повѣстей“) зачне чотирнацятый рôкъ свого выдавництва. И въ роцѣ 1893-ôмъ выходити буде „Дѣло“ (якъ вôдъ кôлькохъ лѣтъ) що-дня и пôдъ тыми самыми услôвями передплаты.

Передплата „Дѣла“ зъ додаткомъ „Бібліотека назнаменитшихъ повѣстей“ выносить:

На провінціи (въ Австріи):

на цѣлый рôкъ . . .	18 зр.	—	кр.
на пôвъ року . . .	9 „	—	„
на чверть року . . .	4 „	50	„
на мѣсяць . . .	1 „	50	„

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ . . .	16 зр.	—	кр.
на пôвъ року . . .	8 „	—	„
на чверть року . . .	4 „	—	„
на мѣсяць . . .	1 „	35	„

За границями Австріи:

на цѣлый рôкъ . . .	24 зр.	—	кр.
на пôвъ року . . .	12 „	—	„
на чверть року . . .	6 „	—	„

За тринацять лѣтъ нашого выдавництва зазнали мы щирои и сердечнои пôдпомоги матеріальнои и моральнои вôдъ загалу Русинôвъ-народовцѣвъ, котрй пôзнали, що „Дѣло“ не лукавить а вѣрно заступае интересы и боронить правъ свого народу. Тожь найперше щира подяка за сю пôдмогу.

Якъ доси такъ и на будуще „Дѣло“ не зôйде зô своєи дороги та буде смѣло встоювати за народну програму Русинôвъ и выповняти еи якъ найсовѣстнѣйше. Яко выдавництво вповнѣ независиме числить выключно на пôдпору загалу Русинôвъ и маe повну надѣю, що не заведесь на тôмъ и въ 1893-ôмъ роцѣ.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. читателѣвъ прискорити вырôвнанье залеглостей за 1892-ій рôкъ и поспѣшити зъ передплатою на 1893-ій рôкъ. Рôвножь просимо нашихъ прихильникôвъ — приєднувати для „Дѣла“ якъ найбôльше новыхъ передплатникôвъ, щобы орґанъ, заступаючій интересы народу рускаго, чимъ разъ бôльше зростав на повазѣ и крѣпшавъ на силѣ.

Выдавництво „Дѣла“.

Зъ кôнцемъ року.

III.

Оглянувши справы державъ европейскихъ и Австріи въ минаючôмъ роцѣ, приходить ся намъ розглянутись въ вôдносинахъ нашихъ краєвыхъ.

Вôдносины краєвй не змѣнились сего року на лучше. Противно — они погôршились. Давный, историчный антаґонізмъ Полякôвъ противъ Русинôвъ треваe дальше, а въ послѣдныхъ мѣсяцяхъ набравъ навѣть острѣйшого характеру. Поляки не въ силѣ розстатись зъ фантазією, що имъ и выключно имъ належить ся въ краю нашôмъ якесь домінуюче становиско. Томленй въ Познанщинѣ и битй въ Россіи, уважають они Галичину терeномъ, на котрôмъ радй бы скрѣпити елeментъ свôй — розумѣе ся — зъ кривдою Русинôвъ. Щобъ дôйти до цѣли, удають они надмѣрну льояльнôсть супротивъ правительства и за ту цѣну вôльно имъ розвиватись якъ найширше въ некористь Русинôвъ. Давнѣйшими лѣтами зраджували вôдъ часу до часу такъ званй warchoły задушевнй гадки свои бодай при „народовыхъ“ обходахъ и маячили на явѣ про вôдбудованье „gniazdeczka orła białego“. Нинѣ, за указкою станьчикôвъ краковскихъ, яко оглядныхъ політикôвъ, мовчать демократы польскй на згаданый тематъ, а въ соймѣ краєвôмъ зблизились навѣть дуже до станьчикôвскои правицѣ. Станьчики ведуть політику en gros, демократы же, розсѣвшись широко по цѣлôй Руси галицкôй и загарбавши въ свои руки всѣ автономічнй и неавтономічнй становиска, ведуть „organiczn-у“ працю у всхôднôй части Галичины — recte — польонізацію. Средствами до польщеня Руси суть уряды, школы всякого рода, институціи банковй та задатковй, рады повѣтовй, костелъ и дворы. Всѣ трудять ся на тôмъ поли зъ дуже похвальною однодушностію, систематичностію и вытревалостію. Праця ихъ на тôмъ поли єсть добре зорґанізована и дуже интензивна. Поодинокому Полякови вôльно въ приватнôмъ розговорѣ зъ Русиномъ бути и лібераломъ и толерантомъ, а навѣть выявляти хвилеву для справы рускои симпатію. Але при всякôй акціи выдаe комітетъ organiczn-ои працѣ окликъ: противъ Русинôвъ! и сему окликови пôддаeсь кождый Полякъ безусловно и безъ всякого супротивленя.

Розумѣе ся, що въ виду такихъ аспірацій Полякôвъ Русины, яко автохтоны, мусять всѣми силами спиняти акцію польонізацiн. И мабуть на тôмъ поли не було и сего року нѣякои рôзницѣ гадокъ въ поодинокихъ таборахъ рускихъ. Тôй польонізаціи опираeсь селянинъ нашь при помочи свого консерватизму, а интеліґенція руска, свѣтска и духовна, выступаe противъ неи зъ вôдкрытымъ шеломомъ. Годѣ про-те дивуватись, що въ тыхъ даныхъ выявляeсь на кождôмъ поли публичного житя обохъ народôвъ велика суперечнôсть, котру несвѣдомй справы люде научились называти „niezg d-ою“. Не єсть се „незгода“, а просто борба о ексистенцію національну, котру нѣхто не въ силѣ усунути, доки силы обохъ сторôнъ не зрôвноважать ся и зъ конечности не покаже ся, що Поляки мусять акцію двиганя и крѣпленя себе ограничити на границѣ етноґрафічнй.

Що при тыхъ обставинахъ не може бути и бесѣды о якôйсь любови, симпатіи або довѣрію, се рѣчь ясна. Историчнй ремінісценціи не суть у насъ того рода, щобъ зъ нихъ поплыли згаданй чесноты, а щоденна борба о бытъ національный не смирить а лишь ярить ще гôрше, навѣть до крайностей, душу народу рускаго.

На тôмъ мѣсци не потребуeмо вже згадувати, якъ далеко загнались Поляки въ аспіраціяхъ своихъ на Руси въ послѣдныхъ часахъ. Недавнй sejmiki и тучапска афера дають вѣрный образъ змаганъ, намъ на скрôзь ворожихъ.

Можна бы вправдѣ антаґонізмъ сей бодай въ части злагодити — се признавали мы завсѣгды и сего нинѣ не перечимо. Але до такои злагоды потреба або сильнои руки правительственнои, котра бы умѣла розграничити интересы обохъ народôвъ; або вырозумѣлости обохъ воюючихъ сторôнъ. Правительство пробовало передъ двома роками вынайти modus vivendi межи обома народами въ краю, але мабуть рука єго була за слаба, щобъ дѣло довести до доброго кôнця. Русины же и Поляки вôдскочили вже такъ далеко вôдъ себе, що яке небудь помиренье въ хатѣ, безъ третого чинника, єсть немыслиме. Поодинокй оптимісты по однôй и другôй сторонѣ можуть ще уволѣкатись фантомомъ якоись „згоды“ и вôдъ часу до часу уносить ся дѣйстно по-надъ краємъ нашимъ гадка на тематъ: що зъ тои усобицѣ двохъ сусѣдôвъ скористае въ будучности лишь третій. Але оптимісты нашй розчаровують ся скоро, придивившись близше даным дня, а мало хто дивить ся у насъ такъ далеко въ будучнôсть, щобъ въ борбѣ тôй побачивъ ослабленье власныхъ силъ.

Вôдносины національнй не поправились про-те у насъ нѣ на тоненькій волосъ, а матеріяльнй — тй зложились ще гôрше. Бавитись въ теорію, нинѣ злишна рѣчь. Еміґрація селяньства до Америки и Россіи — се такій незбитый доказъ нужды того найчисленнѣйшого въ краю нашôмъ стану, що слѣпый єго догляне. Той тематъ вычерпала вже совѣстнѣйша часть дневникарства краєвого такъ основно и всесторонно, що не треба на той тематъ слôвъ тратити. Закрывати еміґрацію аґітаціями політичными — пусте дѣло. И мабуть нѣяка сила не здержить сего лиха, хиба що край и держава схочуть близше и совѣстнѣйше приглянутись жереламъ, зъ котрыхъ та нужда плыве, и подадуть селянинови руку помôчну, чи то зменшеньемъ тягарôвъ, чи опѣкою надъ нимъ, усуваючи вôдъ селянина всякй деморалізуючй и деструктивнй елeменты.

Справы шкôльнй.

[Конференціи директорôвъ галицкихъ шкôлъ середныхъ. — Ухвалы соймовй въ справѣ шкôлъ середныхъ.]

На внесенье ц. к. рады шкôльнои краєвои дозволивъ міністеръ просвѣты рескриптомъ зъ дня 15 грудня 1892 р., щобы краєва рада шкôльна запросила директорôвъ галицкихъ шкôлъ середныхъ на конференцію, на котрôй мають пôйти пôдъ нарады слѣдуючй справы:

1) якъ треба перевести въ практицѣ розпорядженье міністра просвѣты, що вôдносить ся до науки філології клясичнои у высшôй ґімназіи?

2) якъ треба перевести въ практицѣ розпорядженье міністра просвѣты, що вôдносить ся до науки реалiѣвъ въ низшôй ґімназіи?

3) якъ треба впроваджувати кандидатôвъ званя учительского, именованыхъ заступниками учителѣвъ, въ обовязки и практику учительску?

4) Якъ можна бы унормувати вôдносины школы до надзору домового ученикôвъ?

Повысшй справы мають безперечно первôрядне значѣнье для розвою нашихъ середныхъ шкôлъ, однакъ они вымагають однаково-

Нема грошей!

[Письменники, що пишуть gratis. — Передплатники, що не платять. — Нарѣкання и вôдозвы до кишень передплатникôвъ. — Котрый читачь лѣпшій, интеліґентный, чи неинтеліґентный? — „Невидимй“ заробки зъ книжок. — Авторъ и друкарня. — Література брошуръ. — Причины и наслѣдки. — Дезерція авторôвъ. — Проєктъ зъѣзду. — Радьте!]

(*Конецъ.*)

Хто у насъ выдаe бôльшу книжку, той заздалегôдь певный, що на тôмъ выдавництвѣ не зыскаe нѣчого, лишь стратить. У насъ въ Галичинѣ розходять ся найбôльше крôмъ учебникôвъ десь якйсь дрôбнй повѣстки, молитовники, житя Святыхъ (послѣдными лѣтами було ажь кôлька рôзныхъ выдань), малй збôрники пѣсень, історіи Руси (бо въ тôй книжцѣ є образки тай при тôмъ цѣкава вона); селяне пытають за сонниками, листами небесными и т. п. Але такъ н. пр. томъ повѣстей, новель, або поезій лежить собѣ на потѣху автора въ єго хатѣ, а дещо лѣтами по книгарняхъ. Про строго научнй выдавництва и казати нема що; на нихъ зовсѣмъ певно тратить ся.

Тому, що авторамъ приходить ся звычайно выдавати своимъ коштомъ свои працѣ а се становить въ буджетѣ ихъ рубрику, на котру можна написати: пропало, то они старають ся вынагородити свою страту тымъ, що — не платять правильно друкарни. Пок. К. Сушкевичь, гол. товариства имъ Шевченка, схарактеризувавъ дуже добре тй вôдносины авторôвъ до друкарнѣ. Дня 24 марта 1880 писавъ вôнъ такъ до Гната Рожаньского, теперь уже такожь покôйного: „Друкарня Товариства им. Шевченча маe роботы досыть, но мимо того зъ довгôвъ вылазить лишь поволи. Добре, що вже новыхъ робити не потребуe. Сплата довгôвъ могла бы далеко скорше поступати, кобы люде, котрй въ нашôй друкарни книжки друкують, були точнѣйшими въ заплатѣ. А то, пожаль ся Боже, якъ дають роботу, то жадають найдешевшихъ цѣнъ, а якъ прийде платити, то ще гнѣвають ся, якъ упоминати ся о належитôсть. Но все таки чужй платять лѣпше, якъ свои. Свои мабуть гадають, що досыть мати друкарню, щобы можна книжку выдати безъ коштôвъ. Забувають, що буквы самй не злѣзуть ся, машина сама не выдрукуe, а людямъ, працюючимъ при каштѣ и машинѣ треба заразъ и добре платити, и що такожь льокаль, свѣтло, опалъ и проче значнй фонды пожирають. Но мимо всѣхъ трудностей гадаю, що друкарня, коли перебула труднѣйшй часы, то и теперь не упаде, а користь доси вже таки звачну принесла, бо и „Правда“ була бы давно вже упала, якъ бы не Товариство Шевченка, декотра добра книжка була бы свѣту Божого не видѣла, якъ бы не помôчь, котру вôдъ друкарнѣ сего Товариства мали. Може коли ще лѣпшй часы настануть“....

А чи настали тй лѣпшй часы? Письмо се писане тому 12 лѣтъ, часу минуло споро, та ледви чи настали лѣпшй часы — не такъ для друкарнѣ, якъ для авторôвъ. Друкарня им. Шевченка маe й теперь заробки вôдъ чужихъ и теперь ще „декотра добра книжка не побачила бы свѣту Божого“, якъ бы не помôчь вôдъ Товариства, що веде друкарню. Одно слово, куды глянешь, всюды „латанина“ зъ року на рôкъ.

Зô всего, що сказано попередъ, можна дôйти до такихъ высновкôвъ: Нѣяка програма політична не одушевляe галицкои рускои суспôльности такъ, щобы она сей або той орґанъ вмѣла оцѣнити и єму вôдповѣдно помагала. Выдавець хочь-бы и дуже цѣнноі книжки зовсѣмъ не може числити на заробокъ. Коли інтеліґенція по селахъ передплачуe часописи, то въ значнôй части поступаe собѣ несовѣстно. Винно тутъ не такъ лихе положенье матеріяльне, якъ бôльше слабе почутье обовязку. У бѣднѣйшои верствы, якъ у селянъ, учителѣвъ народныхъ и т. п., почутье бôльше розвинене, якъ у т. зв. высшои интеліґенціи. Щоденнй часописи почали у насъ выходити ще завчасу; поки „Дѣло“ выходило тричи въ тыждень, поти не мало такихъ клопотôвъ зъ передплатниками. Шукаючи за причинами такихъ клопотôвъ выдавцѣвъ, треба приписати вину такожь и адміністраціямъ часописей, котрй — можна сказати — здеморалізували своихъ передплатникôвъ тымъ, що безъ заплаты, на пустй замовы высылали часопись. У иншихъ народôвъ єсть лѣпшій купецкій звычай; передплатникови высылають часопись лише до того часу, до котрого заплативъ, — у насъ ажь теперь приходять до головы по розумъ. — Дальшй высновки: Лихй вôдносины выдавництвъ не позваляють поправити ихъ змѣсту. Про фейлетоны въ нашихъ часописяхъ мало хто дбае, а въ „Дѣлѣ“ за нихъ не платять. Всѣ дописувателѣ працюють за дармо. Редакціи перетяженй працею, бо спôвроботникôвъ мають мало, а й тымъ, що мають, платять дуже лихо. Зъ тои причины у насъ нѣхто не хоче бути публіцистомъ — и справдѣ маємо ихъ ледви кôлькохъ. Зъ браку редакторôвъ маємо такй обявы, що... швець знаe своe шевство, але и въ кравецтво мѣшаe ся, бо нема иншихъ... Се, очевидячки маe вплывъ и на выдавництва. Галицкй авторы-літераты спомагають літературу лише — такъ сказати-бъ — у свято; а въ будніѣ они занятй працею на прожитокъ. Зъ того походить часто дилѣтантска робота. Тому, що авторы на заробокъ изъ своихъ праць числити не можуть, а найчастѣйше за свои грошѣ выдають свои працѣ, то они не выдають бôльшихъ, дорожшихъ книжокъ, лише брошуры та брошуры. Наша література, то збôръ брошуръ. Бôльша книжка являeсь тôлькы въ ряды-годы.

До того всего меценатôвъ літературы у насъ нема, фондôвъ літературныхъ и товариствъ літератôвъ нема, книгарнѣ поки-що нема, аґентôвъ книгарскихъ нема, змыслъ реклямы дуже слабо розвиненый, критика въ самыхъ початкахъ розвою, накладцѣвъ нема, а вызискувати вôдповѣдну хвилю до выданя и продаваня книжокъ ажь теперь починають... Власности авторскои нѣхто у насъ не шанувавъ тай теперь ще не все шанують.

Нема меценатôвъ? А ось якійсь добродѣй вызначивъ значну премію (т. зв. Михайлову) за драматичну штуку зъ исторіи нашои! А ось якійсь другій добродѣй давъ грошѣ на выданье „Збѣґцѣвъ“ Данилевского, а ще хтось хочь-бы й на наше товариство Шевченка або й „Просвѣту“ (п. Федоровичь)! Справдѣ се меценаты — та якъ же ихъ на 20-міліонный нарôдъ мало-маленько! На ческу „Матицю“ складаe цѣлый нарôдъ ческій що року сотки тысячѣвъ. А ихъ же, братôвъ-Чехôвъ, лише кôлька міліонôвъ! Коли нарôдъ зазначуe свою самостôйнôсть народну літературою, писаною въ своѣй мовѣ, то всѣ тй, котрымъ залежить на тôй самостôйности, повинн дуже дбати про свою літературу и про тыхъ, що своими працями єи збогачують. А у насъ дбають? У насъ, бувало, покидались тыми письменниками, передъ котрыми потôмъ чоломъ били, хочь заранѣ могли замѣтити у нихъ талантъ и снагу письменску.

Дальшй наслѣдки тыхъ невôдрадныхъ нашихъ вôдносинъ такй: Авторы покидають писати, бо зъ пера заробку нема, а славою ситый не будешь. Друге: коли котрый и не покине пера, то покине писати по нашому, а стане писати по московски, по польски, по нѣмецки — всякими мовами, лише не нашою. Чоловѣкъ свѣдомый літературного руху у насъ найде на тй два спостереженя прикладôвъ далеко бôльше, якъ у другихъ народôвъ. Чи чувавъ хто у другихъ народôвъ про таку дезерцію письменникôвъ, якъ у насъ: до Москалѣвъ та до Полякôвъ? Почислѣть тыхъ дезертирôвъ: отсей историкъ, зъ роду нашъ такъ що-жь? — писавъ по московски. Онъ той письменникъ, повѣстярь, писавъ колись по нашому и пише теперь часомъ, та лишь „у свято“. За старшими молодй йдуть въ ихъ слѣды... Почислѣть ихъ зъ ласки своєи, а руки заломите! Чимъ же мы похвалимось передъ другими народами, якимъ дорôбкомъ, коли нашй люде пишуть не по нашому?! Якъ що напише котрый по мо-

го поступованя всѣхъ директорóвъ и ихъ снóвдѣланя зъ начальною властею шкóльною въ краю. До осягненя тои цѣли много причинить ся конференція директорóвъ, яка вóдбуде ся у Львовѣ на днях 27, 28 и 29 марта. Проводити буде тóй конференціи заступникъ президента краєвои рады шкóльнои д-ръ Мих. Бобжиньскій, а возьмуть въ нѣй участь, окрóмъ всѣхъ директорóвъ шкóлъ середныхъ, такожь члены краєвои рады шкóльнои, котра запросила обѣ екзамінаційнѣ комісіи для кандидатóвъ на учителѣвъ въ ґімназіяхъ и школахъ реальныхъ, щобы выслали на ню своихъ вóдпоручникóвъ.

——

На весняноѣ сесіи с. р. соймъ полагоджуючи справозданье краєвои рады шкóльнои о станѣ шкóлъ середныхъ въ роцѣ шкóльнóмъ 1890/91 ухваливъ кóлька резолюцій до правительства, а именно: а) предложеня соймови провекту реорґанізаціи шкóлъ реальныхъ и урегульованя вже теперь пляну наукъ въ способъ згóдный зъ ихъ цѣлею; б) доповненя низшои школы реальнои въ Тернополи клясами высшими; в) побóльшеня фонду на особистѣ додатки для заслуженыхъ учителѣвъ шкóлъ народныхъ; г) заведеня въ якъ найкоротшóмъ часѣ въ галицкихъ школахъ середныхъ вóдповѣдного умундурованя ученикóвъ.

На повышшѣ резолюціи одержавъ выдѣлъ краєвый вóдповѣдь, що міністеръ просвѣты затвердивъ новый плянъ науки въ галицкихъ реальныхъ школахъ, котрый нормуе устрóй тыхъ шкóлъ пóсля засадъ, умѣщеныхъ въ нормальнóмъ плянѣ зъ р. 1879. Міністеръ просвѣты заявивъ рóвножь, що признаванье додаткóвъ заслуги для учителѣвъ шкóлъ середныхъ якъ такожь пóдвышенье ихъ поборóвъ буде предметомъ дальшои розваги зъ увзглядненьемъ фінансового положеня державы. На резолюцію соймову въ справѣ заведеня въ галицкихъ школахъ середныхъ вóдповѣдного умундурованя ученикóвъ, заявивъ міністеръ, що ухвала въ тóй справѣ въ коротцѣ наступить. Порушеною въ резолюціи соймовóй справою реорґанізаціи низшои школы реальнои въ Тернополи на высшу школу реальну займае ся краєва рада шкóльна и поробила вже въ тóмъ напрямѣ вóдповѣдни кроки.

Дописи „Дѣла"

Зъ мѣста.

[Слóвце про фантову льотерію на памятникъ Т. Шевченка.]

Гадка — здвигнути памятникъ Тарасови працею рукъ жѣночихъ — найшла якъ найширшій вóдгомонъ и се треба пóднести въ похвалу нашого жѣноцтва. До роботы поббчь панночокъ станули такожь сѣльскій дѣвчата и всѣ они въ досыть короткóмъ часѣ зложили велику силу предметóвъ, яко выслѣдъ нѣжныхъ и спрацьованыхъ рукъ. Весь засóбъ найкрасшого артизму вóдбивъ ся въ ихъ роботѣ такъ, що оглядаючи ѥи, око не въ силѣ оцѣнити, котрóи красѣ дати перше мѣсце.

Певно, належало бы галицкимъ звычаѥмъ крикнути зъ повнои груди: „Честь такому патріотичному жѣноцтву!" — и хто зна', чи не крикнувъ бы, коли-бъ ся фраза не була вже такъ дуже буденна. Ну, але замѣсть того я роскажу, що пóдслухавъ.

Въ поважномъ товариствѣ обговорювано деякѣ справы. Справъ въ насъ не бракне нѣколи, богато ихъ, особливо пóдъ теперѣшну пору. Отже покутавши ихъ по змозѣ, зачѣпили вóдтакъ и фантовои льотеріи. Очевидно говорилось про те, въ якій способъ повести бы ѥи, щобы добути найбóльшого хóсна. Одни радили лишитись таки при фантовóй льотеріи, другій наставали на всяку, иншій зновъ нóйшли ще дальше. Именно, казали они — добре було-бъ скористати зъ выставы, що маѥ вóдбутись у Львовѣ въ 1894 р. и всѣ предметы помѣстити въ рускóмъ вóддѣлѣ. Зарядъ выставы прихиливъ бы ся певно; зайшла бы лишь одна трудность, а се, — хто заплативъ бы мѣсце на выставѣ. Ну, але симъ разомъ можна-бъ запукати въ дверѣ рускихъ товариствъ.

Сихъ кóлька слóвъ до вѣдомости интересованыхъ, безъ коментаря поки-що.

Костьвѣ.

Зъ садаґурского повѣта.

[Порядки въ садаґурскóмъ судѣ.]

„Буковина" помѣстила въ своѣмъ послѣднóмъ числѣ ось яку допись про вóдносины въ садаґурскóмъ повѣтѣ:

„Якъ колись мѣсточко Садаґура называло ся славнымъ мѣстомъ, бо процвитало тутъ колись купецтво, якого рѣдко сегодня на Буковинѣ подыбати и въ бóльшихъ мѣстахъ, такъ сегодня Садаґура въ кождóмъ взглядѣ смутне и дуже бѣдне мѣсточко. Торги, якій вóдбували ся зъ сусѣдною Россіею на велику мѣру, упали майже зовсѣмъ. Куды глянешь, то ажь за серце тисне. Зъ выимкою кóлькохъ заможнѣйшихъ людей все нужденне и заледво може душу прокормити, а колись були тутъ купцѣ, що числили десятки и сотки тысячѣвъ.

Садаґура се найстарше мѣсто на Буковинѣ, тутъ властиво мала бути столиця Буковины зъ головнымъ рядомъ и высшимъ судомъ. Въ Садаґурѣ була колись баня для выробу грошей, але гр. Енценберґъ узнавъ зъ стратеґічного взгляду Садаґуру за невóдповѣдне мѣсце и перенѣсъ все до Чернóвцѣвъ. Населенье садаґурске по бóльшóй части жидóвске, хочь жие тутъ поважне число христіянъ ремѣсникóвъ. Христіяне що-до релігіи найбóльшимъ числомъ православнѣ и католики, а що-до народности, Русины и Поляки. Волохóвъ нема тутъ анѣ одного, хочь волоска ґазета, прославивша ся своими брехнями, выказуе, що на Буковинѣ замѣсть 42% лише 15% Русинóвъ жие и що въ Садаґурѣ колись лише волоскій народъ живъ. Яка въ сѣмъ правда, выходить зъ сего, що тутъ передъ 25 роками була ѥще католицка школа. Если бы выводы ґазеты волоскои були справедливѣ, що Волохи, котрѣ тутъ жили, зрусчили ся, то справдѣ не знаю, хто ихъ зрусчивъ. Чи не жиды?! Жидóвъ тутъ жие около 5000! Чому не зрусчили ся Волохи и до сегодня въ Магалѣ и Боянахъ, котрѣ зъ усѣхъ бокóвъ окруженѣ Русинами? Правда, постарали ся Волохи и пóслали сюды на розполодокъ трохъ Волохóвъ урядникóвъ, а властиво лишь двохъ, бо одинъ зъ нихъ ренеґатъ — (Томовичъ), але сѣ певно не зможуть Садаґуры зволощити, хочь дають ся тутъ Неволохамъ добре въ знаки. Та не лишь вóдносины матеріяльнѣ, але и инша бѣда гнете мешканцѣвъ садаґурскихъ, якъ и замѣсцевыхъ. Цѣлый повѣтъ садаґурскій стогне въ ярмѣ духовои неволѣ.

Особливо-жь терпить нашъ бѣдный народъ рускій. Консисторъ понастановлявъ майже въ кождомъ рускóмъ селѣ и то въ найлѣпшихъ парохіяхъ священикóвъ Волохóвъ завзятыхъ румунізаторóвъ, що не дбають о сповненье своѣи пастирскои задачѣ, а о румунізацію. Зъ такихъ священикóвъ не маѥ нашъ народъ не лише нѣякои користи, але и велику шкоду. Священики такій не вмѣючи добре по руски, не можуть народъ добре научати, и тому народъ, приставши ся въ культурнóмъ розвою позаду вóдъ другихъ народóвъ, буваѥ вызискуваный и зневажаный. Такъ якъ до цѣлои Буковины, такъ и сюды зайшли зъ далекихъ сторóнъ чужѣ люде, а вже мы таке щастье маѥмъ, що до насъ нѣчо доброго не приплываѥ.

Порядни люде сидять дома и годують ся честно, а не йдуть свѣтами шукати хлѣба. Такій власне люде не маючи нѣякои высшои науки, спускають ся на дурничку, на легкій хлѣбъ и обтуманюють нашихъ людей. Дивно лишь, що власне саме такій люде знаходять свóй притулокъ коло урядóвъ и судóвъ! Не знати, чи и деинде такъ дѣсь, але въ Садаґурѣ зóбрала ся цѣла шайка такихъ народныхъ пявокъ, котрѣ нашъ ѥще темный та не зрѣлый бѣдный народъ безъ всякого милосердя и чувства людского высысають.

Пóдъ покровомъ садаґурского начальника суду п. Купеца, що то себе мовь на смѣхъ каже часомъ величати „батькомъ" (?) повѣта, знайшла велика часть такихъ людей свóй выгóдный приютъ въ повѣтовóмъ судѣ и тутъ господарують они на свóй ладъ, не боячи ся Бога и не встыдаючи ся людей. Щобы почислити всѣ ихъ проступки, на те не стало бы нѣ часу нѣ паперу въ цѣлóй паперни садаґурскóй, але покажу ихъ лише кóлька, а побачите, що се за люде и що тутъ за ладъ.

Одного разу дóставъ я завбзванье до суду садаґурского на термінъ. Прийшовъ я до Садаґуры и ставъ передъ судъ, а було тогдѣ лѣто, и чекаю, коли будуть почитувати.

Велика товпа народу стоить разомъ зó мною, якъ то рóзный народъ въ рóзныхъ справахъ иде до суду домагати ся свого права. Кождый покривдженый шукаѥ святои правды въ цѣсарскóмъ судѣ, бо судъ маѥ бути якъ сонце чистый. Наразъ чую, выйшовъ якійсь панокъ на ґанокъ и почитуе людей. Люде межи собою щось шептали. Наразъ той панокъ якъ розкричавъ ся, та такимъ грубымъ голосомъ, гейбы мандаторъ якій, що я ажь злякавъ ся. Слухаю, а вóнъ: „А не будете вы, псякровь собачій ваши морды тримати?! Якъ хто не обозве ся, то пóйде на псю маму!" — Стало менѣ встыдно и жалко и я хотѣвъ заразъ собѣ пóйти до дому, — се цѣлкомъ живо пригадало менѣ колишныхъ писарѣвъ и атаманóвъ двóрскихъ пóдчасъ панщины, — але-жь думаю, коби-мь хочь знавъ, якъ ся называѥ, и пытаю ся людей: якъ сей вельможный панъ называють ся? Кажуть менѣ, се панъ Юзефъ Гекель. Довѣдую ся потóмъ, що сей панокъ дiюрністъ въ судѣ, що побираѥ мѣсячно цѣлыхъ 18 зр. Нѣхто зъ присутныхъ, може якихъ 150 людей, не вóдозвавъ ся нѣ слóвцемъ. Я врештѣ боявъ ся вóдзывати, щобы не назвали бунтóвникомъ и не заперли — бо й таке може въ справедливóмъ сѣмъ судѣ за будь-що стати ся — и стоить тамъ одинъ капраль въ подертóмъ латка на латцѣ зчѣпленóмъ мундурѣ вбраный, старый Кароль, зъ дуже довгою шаблею на поготовѣ для розказовъ того вельможѣ п. Гекля. Увóйшовъ я вже до середины, до судовои салѣ и чекаю на мою розправу. Увидѣвши тутъ адъюнкта въ урядничóмъ мундурѣ при столѣ, думаю собѣ, но тутъ чейже сей п. Гекель не буде насъ такъ нечемно ганьбити. — Де-жь тамъ? Вóнъ таки й тутъ ще дужче кричить, якъ самъ п. адъюнктъ, вóнъ тутъ граѥ велику ролю, вóнъ даѥ информацію адъюнктови за кожду особу, за кожду партію, и той уважаѥ дуже на ѥго слово. Се вже, думаю, велика бѣда, се якось не такъ, думаю собѣ, якъ то я видѣвъ деинде, якъ то въ свѣтѣ буваѥ. Коли такъ, то сей п. Гекель ѥ собѣ таки не панокъ, але цѣлый панъ, не писарь, а оберадъюнктъ! Такій въ Садаґурѣ порядки — чисто садаґурскій!

По терминѣ пóйшовъ я собѣ до мѣста, щобы поснѣдати и поступивъ до першои коршмы садаґурскои до Бурика Морґенстерна и тамъ сказавъ собѣ дати снѣданье. Черезъ часъ приходить туды и той самъ вельможный панъ Гекель на снѣданье и хоть вóнъ собѣ такій малый чоловѣкъ а ще меншій панъ, ставъ вóнъ собѣ розказувати то сего то того давати ѣсти и вина пити, такъ що за ¾ годины заплативъ вóнъ самъ за одно свое снѣданье тóлько 1 зр. 28 кр. Ну, думаю собѣ, коли сей панокъ за одно снѣданье тóлько 1 зр. 28 кр. платить, що-жь ѥго обѣдъ, пóдвечѣрокъ и вечера, тютюнъ — а курить вóнъ тютюнъ лише по 1 зр. 15 кр. пачку, — коштуе и вóдки вóнъ то все зъ тыхъ бѣдныхъ 18 зр. мѣсячнои платы бере?!

Такъ отже стало менѣ якось совѣстно, стиснувъ я плечима, заплативъ коршмареви за снѣданье и выходжу на двóръ. Переходячи черезъ послѣдну комнату тои коршмы, бачу, сидить троѥ людей, два мужики и одна жѣнка, коло маленького простого столика и снѣдають. Я таки, бачите, зъ натуры цѣкава дитина а зрóсши межи сельскимъ людомъ, люблю свóй народъ и тягне мене все до него; ставъ я та придивлюю ся, що сѣ люде снѣдають. Передъ ними стоить мамалиґа на скатертинѣ, одинъ оселедець, чеснокъ и фляшочка горѣвки. Люде снѣдають мовчки и лише смутно позирають одно на другого, мовь щось тяжкого лежить имъ на серци. — „Вóдки вы люде?", пытаю ихъ. — „Зъ Жучки новои", сказавъ старшій чоловѣкъ. — „Що доброго ярмаркуѣте тутъ?"

„Та де ярмаркуѣмо, идемо зъ терміну." — „Здаѥсь, добре гостили?" — Тяжко зóтхнули на те всѣ троѥ, покивали головою а одинъ зъ нихъ каже: „Де тамъ, шкода кошту и днины, не выграли нѣчого." — Що-жь вы такого мали на термінѣ?" — Одинъ зъ нихъ оповѣвъ менѣ, що пропало ѥму семеро гусей, и найшли ся тѣ гуси въ двѣ недѣлѣ потому въ одного чоловѣка, котрый мавъ тѣ гуси купити въ такого то и такого чоловѣка. „Зробивъ я отже, — каже, — скаргу до суду и програвъ право". — „Хто-жь вамъ ту скаргу робивъ?" — „Та ототъ панъ, що тамъ зайшовъ на вино (Гекель). — Ну, думаю собѣ, теперь я розумѣю, чому той панъ маѥ вóдки 1 зр. 28 кр. за снѣданье платити а чому сѣ бѣдни мужики такъ мізерно снѣдають. Попрощавъ ся я зъ сими людьми и пóйшовъ своею дорогою.

За якійсь часъ бувъ я зновъ въ Садаґурѣ и переходячи черезъ торговицю, виджу, стоить кóлькоро людей и балакають. Я пóдóйшовъ близше и чую, они розповѣдають щось за право, и тóлько всего й зачувъ, що одинъ каже: „Най ѥго Богъ пóбѥ, пóдóйшовъ Гекля, тай я втративъ". — Иду дальше, ажь якась баба иде и тащить два каплуны, а я пытаю ся: „На продажь каплуны?" — „Ба нѣ, каже баба, несу, — бачите, нашъ бѣдный народъ простодушный тай каже правду, — до пана Гекля, абы менѣ зробивъ право, бо не можу вытримати; сусѣда мене все въ одно ганьбить." — Ну, думаю собѣ, коли такъ, то можна панови Геклеви и вино пити!

Иду я дальше по-при школу, ажь тутъ иде двоѥ людей зъ горы вóдъ суду и оповѣдаѥ одинъ другому, що вóнъ тамъ орудувавъ: „Нема, каже, правды въ свѣтѣ! Мавъ-ємь термінъ въ судѣ и не выгравъ нѣчого. Мене ганьбивъ одинъ чоловѣкъ, на чóмъ свѣтъ стоить, а п. адъюнктъ (Туртурянъ) не пытавъ нѣ свѣдкóвъ нѣ нѣчо, лише запытавъ ся, кóлько мене скарга коштуе. Я сказавъ 1 зр., а вóнъ сказавъ тому заскарженому заплатити менѣ 1 зр. и каже: „На двóръ, вже по правѣ!" — Га! думаю собѣ, се чиста выграшка, вже нема що скаржити, бо при такóмъ судѣ, то вже не треба й цѣсарского суду! Самъ же п. судья Купецъ, якъ хто до него прийде о якусь пораду просити, каже, якъ то вóнъ начальникови громадскому Димчукови зъ Слобóдки передъ кóлькома днями казавъ: „Идѣть и повѣсте ся! Якъ я можу вамъ помагати? Якимъ окомъ жидъ бы ся на мене дививъ!" — Отъ бачите, якъ въ насъ все йде чисто по садаґурски!

Иду дальше и здыбаю знакомого чоловѣка зъ завязаною головою. „А вы що, хорѣ?" — „Ще гóрше. Бачите, мене одинъ здыбавъ въ ночи и такъ побивъ букомъ по головѣ, що годѣ, и я робивъ візумъ репертумъ въ доктора и не пайшовъ жадного права въ судѣ."

Такихъ рѣчей наслухавъ ся я много. Ба, ещѥ и про иншій чувъ и самъ выдѣвъ, якъ въ „ґрундбусѣ" бере якійсь жидокъ (Нукі Ґрауеръ) таксу по 50 кр. вóдъ людей за то, що пише на цидулочцѣ нумеръ парцелѣ. Лишь дивно, що ґрундбухсфіреръ при тóмъ сидить и нѣчого не каже, хоть такои таксы нѣкому не належить ся. Хто маѥ якій контрактъ робити, то иде до нотаря, а той собѣ самъ той нумеръ парцелѣ зъ ґрундбуху выписуе, и то не коштуе нѣчо, лише нашій люде того не знають и дають ся дурити. Поорудувавъ я свои справунки и вертаю домóвь, ажь тутъ мене наздоганяѥ панъ судья садаґурскій, Купецъ, фіякромъ и сидить плече въ плече коло него якійсь панъ. Ажь я придивляю ся, а то той самъ, що я ѥго видѣвъ сегодня въ ґрундбусѣ, п. Ахенвальдъ, на котрого концепістъ кричавъ, що акты не пообмѣтавъ вóдъ пороху и що нѣ воды не принѣсъ нѣ напаливъ въ грубѣ добре. Що-жь се?! П. судья собѣ за панъбратъ зъ слугою?! — Се вже чисто по садаґурски!

Иду я одного ранку по-при одну коршемку коло суду садаґурского и виджу 6 мужикóвъ, тримаючихъ кучмы въ рукахъ а межи ними стоить молодый жидокъ по нѣмецки вбраный. Я гадавъ зъ далеку, що то Богъ знаѥ, що за особа. Може, думаю, новый судья або хто, а то шинкарки сынъ, що за 10 зр. мѣсячно въ судѣ пише. Ну, думаю собѣ: чи-жь нашъ мужикъ не ѥ бѣдный, нужденный коли передъ такимъ голодникомъ шапку въ рукахъ тримаѥ? — Але й се по садаґурски!

Одинъ зъ тыхъ мужикóвъ (Гарасимъ Ґріґорій) заплативъ діюрністови Ротенстрайхови за контрактъ 7 зр. вже передъ трома роками и сегодня мусѣвъ ще 3 зр. другому діюрністови дати, щобы той котрактъ бувъ готовый. У насъ, бачите, діюрністы контракты роблять, а темній нашій люде дають ся имъ пóддурювати, що то лишь они (діюрністы) можуть контракты робити, и що ихъ контракты лѣпшій, бо заразъ самъ судья ихъ легалізуе. Много а много хибъ я

сковски, то се вже дорóбокъ Москалѣвъ; якъ що напише котрый по польски, то се-жь для Полякóвъ, а намъ якій зъ того хосенъ?! Потѣха, що ось нашими людьми иншій народы радують ся, вчать ся вóдъ нихъ, слухають ихъ, — потѣха така дуже „сирóтска"!... Инша рѣчь писати щось на чужóй мовѣ, щобъ даный народъ познакомити зъ житьемъ свого народу, а инша рѣчь покинути зовсѣмъ свóй народъ а пристати до чужого!

Одни замовкають, другій покидають насъ. Хто-жь тому виненъ? „Авторы самѣ винни!" — скаже дехто. — „Нема у нихъ, (именно у тыхъ, що покидають насъ) почутя народного и они йдуть тамъ, де имъ платять!" А въ оборону тыхъ, що замовкають и тыхъ дезертирóвъ не можна нѣчого сказати? Адже-жь они люде и жити хотять, може й родину мають, дѣти, котрымъ бажають обезпечити будуччину! Якъже-жь имъ у насъ перомъ заробити, коли не мають де и якъ! Идеею и славою сытый нѣхто не буде... А то дехто бажаѥ и бóльше читачѣвъ, якъ ихъ у насъ мати може, бажаѥ такихъ, котрѣ-бъ ѥго оцѣнили, слухали ѥго... У иншого народу находить ихъ бóльше, тамъ ѥго пригорнуть, обезпечать ѥму бытъ — и такъ вóнъ поневоли для насъ пропадаѥ.

Отже горе намъ и соромъ тутъ у Галичинѣ и соромъ тамъ на Украинѣ, коли мы спокóйно будемо дивити ся на нашихъ дезертирóвъ! коли мы тымъ, котрѣ ще насъ не покинули, не поможемо! Коли мы взагалѣ не подумаѥмо надъ поправою нашихъ літературныхъ вóдносинъ! Може погляды, высказанѣ попередъ, и за песимістичнѣ, та все-жь они не зъ воздуха взятѣ, а таки хочь бы й зъ вóдзывóвъ самыхъ часописей, коли вже не зъ досвѣду знакомыхъ особъ; — все-жь лѣпше дивитись на таку справу за песимістично и шукати рады, анѣ-жь за оптимістично и дивитись зъ заложеными руками на таку дезерцію авторóвъ, на таку бѣдоту нашихъ выдавництвъ.

Правда, мы въ Галичинѣ и Буковинѣ ѥсьмо частиною народу, бѣдного и непросвѣченого — списъ населеня выказавъ 70 кóлька % анальфабетóвъ, — правда, интеліґенція наша не знаѥ своихъ обовязкóвъ що-до спомаганя выдавництвъ, хочь знаѥ 30 лѣтъ кричати про правопись; — та все-жь ѥ ще бодай кóлька тысячь людей, котрѣ потребують и хотять читати часописи та книжки, ѥ ще другихъ кóлька тысячь, котрыхъ можна легко до того спонукати, — отже для тыхъ таки треба часописей и книжокъ, треба літератóвъ и дневникарѣвъ. Хто-жь про тыхъ робóтникóвъ народныхъ дбати-ме, хто ихъ нагородить за ихъ роботу, такъ высоко цѣнену у иншихъ народóвъ? Якъ розбудити у дрѣмаючои інтеліґенціи то почутье, котре каже дбати не лишь про себе, але й зложити свою пайку на жертвенникъ народнóмъ и то не въ формѣ пустыхъ фразъ нѣбы-патріотичныхъ, а въ формѣ реальнóй, грóшми, такъ, якъ то у Чехóвъ дѣѥ ся?

Вóдповѣдь на тѣ питаня труднѣйша, нѣжь таке обжалованье суспóльности, яке подане высше; — и тутъ я справдѣ въ клопотѣ. Яку раду дати? Чи ждати, ажь інтеліґенція „выховаѥ ся", народна амбіція у неи зросте, а народъ цѣлый просвѣтить ся? Довго-довго прийшлось бы ждати... Дивлюсь, якъ Поляки собѣ радять. Кригарнѣ у нихъ належать до поодинокихъ особъ, котрѣ зъ того живуть. Они купують рукописи, друкують, а вóдтакъ при помочи своихъ аґентóвъ захвалюють свóй „товаръ", де можна и якъ лишь можна, пхають ѥго людямъ въ руки — и ось якось не зле на тóмъ выходять, коли майже въ кождóмъ бóльшóмъ мѣстѣ ѥсть книгарня и коли книгопродавцѣ заробляють на книжкахъ. У Полякóвъ ѥ фонды и стипендіи, зложенѣ численными добродѣями на цѣли літературнѣ; — ѥ товариства літературнѣ, де літератъ и ѥго родина може заратувати ся въ потребѣ; — ѥ меценаты, котрѣ великѣ сумы дають на выдавництва и т. п.

А у насъ ѥ одна зовсѣмъ нерухлива книгарня Ставроґіґійска, а друга що-йно маѥ повстати (нею маѥ завѣдувати Товариство имени Шевченка). Вóдъ сеи то будучои книгарнѣ нашои мы сподѣємо ся дуже богато помочи для нашои літературнои справы, и бажати-бъ собѣ можна, щобъ она якъ найскорше отворилась та зачала своѥ дѣло.

А про иншій способы зарады й казати нема що. Центрóвъ літературныхъ не маѥмо; літераты нашій розкиненѣ по всѣй Украинѣ-Руси; въ товариство ихъ не стягнешь; хиба що то було бы якесь центральне бюро, котре бы збирало рукописи, продавало ихъ, коли можна; старало ихъ десь помѣстити и взагалѣ було посередникомъ межи літератами а редакціями. Меценатамъ грошевитымъ не накажемо, щобъ они давали грошѣ на цѣли літературнѣ; тутъ ихъ воля, та годилось бы, щобъ они тямили тѣ цѣли. Зробили бы дуже добре и для народу хосенне дѣло.

А може подобаѥсь така гадка: Въ р. 1894 буде у Львовѣ выстава краєва, якъ можна сподѣватись, дуже величава. Чи не зъѣхатись бы тогдѣ нашимъ письменикамъ, украинскимъ и галицкимъ у Львовѣ, та обговорити справу выдавництвъ и всего, що зъ тымъ вяже ся? Тогдѣ можна бы такожь умовитись, якъ намъ писати, щобъ уже всѣ мы однаково писали; можна бы обчислитись зъ силами и богато дечого обговорити. На выставѣ буде що видѣти, а Русины львóвскій певно дуже радо приймуть Украинцѣвъ у себе дома; — отже може ся думка прийме ся. Годилось бы подумати объ тóмъ.

И що-жь дальше? Ѥй Богу, не знаю, що дальше казати! Може тѣ замѣтки наумлять кого иншого та подасть раду лѣпшу. Справдѣ здалось бы обговорити сю справу; може що зъ того й выйшло бы. Коли у кого инша думка про тѣ вóдносины, нехай напише; коли у кого добра рада на умѣ, нехай напише. Мы не маѥмо иншого способу порозумѣвати ся на такóмъ широкóмъ просторѣ Украины-Руси.

О. М—ей.

побачивъ въ тôй Садагурѣ, и роздумуючи надъ усѣмъ, прийшовъ до того переконаня, що рыбу вôдъ головы чути...

Въ садагурскôмъ судѣ не багато, лише 9 діюрністôвъ, (кромѣ 3 возныхъ и 3 канцелістôвъ) заробляють на хлѣбъ насущный, имъ всѣмъ дуже добре, такъ добре, що декотрí зъ нихъ покупували собѣ домы; але нашъ нарôдъ за то впадає матеріяльно и морально чимъ разъ бôльше, и если такъ далѣ буде ити, то вѣдай лише та шайка остане ся, а людей не буде, бо якъ кажуть, Богъ высоко, а цѣсарь далеко...

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Справозданье выдѣлу товариства „**Рускихъ Женщинъ въ Станиславовѣ**" за часъ вôдъ 6 марта 1891 до 25 падолиста 1892 р.

На загальныхъ зборахъ 6 марта 1891 р. въ складъ выдѣлу ввôйшли слѣдуючí панѣ: В. Мандичевска яко предсѣдателька, О. Левицка, Ем. Кумановска, О. Зарицка, Е. Порайкова, Е. Яцикевичева, Сабатова и С. Бучиньска.

На першôмъ засѣданю уконституувавъ ся выдѣлъ въ сей способъ: В. Мандичевска предсѣдателька; Ольга Левицка, заступниця предсѣдательки; Софія Бучиньска, секретарка; Емилія Кумановска, касієрка; Евг. Порайкова, бібліотекарка; Евг. Яцикевичева, контрольорка.

Выдѣлъ товариства вôдбувъ въ часѣ вôдъ 6 марта 1891 до 25 падолиста 1892 р. 18 засѣдань. Головне стараньe поклавъ около пôддержаня руху літературного и наукового. Въ тôй цѣли устроювавъ вôдчиты, музикально-деклямаційнí продукціи и вечерки. Вôдчиты були полученí звычайно зъ вечерками.

Тематы вôдчитôвъ були отсí: новѣйшí творы поетичнí рускихъ писателѣвъ, народнí пѣсни, Боккачіо на Руси, Антігона Софокля, поглядъ на рôкъ 2000-ный Беллярміого, дѣяльнôсть Амоса Коменьского.

Продукціи музикальнí мали познакомити ширшí круги зъ новѣйшими творами народнои музики и такихъ музикальныхъ вечеркôвъ устроивъ выдѣлъ вôсѣмь.

Щобы побôльшити доходы товариства, упросивъ выдѣлъ дирекцію руско-народного театру о одно представленье на дохôдъ товариства.

Для осущеня давнѣйшои ухвалы що-до заснованя Институту для дѣвчатъ рускихъ въ Станиславовѣ — вôдбувъ выдѣлъ кôлька нарадъ при участи бôльшого круга Русинôвъ и Русинокъ, на котрыхъ обговорювано, въ якій способ має товариство поступати, щобы згаданый институтъ ввести въ житье, и якъ збирати фонды. Въ тôй цѣли надруковано вôдозвы и розôслано черезъ редакціи „Дѣла" и „Зорѣ" зверхъ 500 примѣрникôвъ, щобы высказати потребу такого институту и запôзнати загалъ жѣноцтва зъ цѣлями товариства та заохотити до численного приступленя. Рôвножь устроено на ту цѣль вечерокъ въ сали касиновôй, и хочь сей вечерокъ пôдъ взглядомъ забавы удавъ ся, то матеріяльнои користи не принѣсъ.

Выдѣлъ оснувавъ комітетъ редакційный, маючій заняти ся выданьемъ творôвъ рускихъ писательокъ. Порѣшено зачати вôдъ выданя творôвъ Ганны Барвѣнокъ, однакъ, на жаль, выдѣлъ на писанí въ тôй справѣ листы не дôставъ доси вôдъ сеи писательки нѣякои вôдповѣди.

Зъ часописей передплачувано „Зорю". Товариство, не маючи окремого льокалю, користало зъ комнатъ и читальнѣ Рускои Бесѣды, а такожь устроювало въ тыхъ комнатахъ згаданí вечерницѣ.

Въ заснованю товариства асекураційного „Днѣстеръ" взяло товариство Рускихъ женщинъ таку участь, що закупило одинъ листъ удѣловый на 100 зр.

Такожь въ заснованôмъ товариствѣ „Шкôльна Помôчь въ Станиславовѣ" бравъ выдѣлъ участь, являючи ся на засѣданя и устроивши на дохôдъ сего товариства вечерокъ зъ спôльною вечерою дня 23 жовтня 1892 р.; чистый дохôдъ зъ сего вечерка дано одному убогому ученикови.

Товариство Рускихъ Женщинъ брало участь въ народныхъ обходахъ; выслало телеґраму на вечерокъ Шевченка у Львовѣ 29 марта 1892.

Справозданье зъ приходу и розходу товариства Рускихъ Женщинъ въ Станиславовѣ за часъ вôдъ 6 марта 1891 до 1 падолиста 1892 р.

Дня 6 марта 1891 р. було на книжцѣ вкладковôй въ Народнôй Торговли 232·57 зр.

Вôдъ того часу доходы товариства побôльшували ся черезъ членьскí вкладки, черезъ добровôльнí датки поодинокихъ особъ, черезъ устроюванье вечерниць и представлень театральныхъ, наконець черезъ розпродажу рускои орнаментики.

Вôдъ 6 марта 1891 р. до 1 падолиста 1892 р. вплынуло до касы:

Зъ членьскихъ вкладокъ .	38	зр. 14	кр.
Зъ вечерниць и представлень	41	„ 97	„
Зъ добровôльныхъ даткôвъ .	6	„ —	„
Зъ розпродажи орнаментики .	1	„ 46	„
Разомъ .	87	зр. 57	кр.

Дочисливши тí доходы до квоты, яка була на вкладковôй книжцѣ, — було всего доходу разомъ 320 зр. 14 кр.

Розходы въ тôмъ часѣ були такí:

Запросины на зборы . .	1	зр. 48	кр.
цѣлорôчна передплата „Зорѣ"	6	„ 10	„
печатанье вôдозвъ . . .	5	„ 60	„
порто за вôдозвы . . .	—	„ 38	„
удѣлъ въ „Днѣстрѣ" . .	100	„ 2	„
Разомъ .	113	зр. 58	кр.

Порôвнавши приходъ зъ розходомъ, бачимо:

приходу було . . .	320	зр. 14	кр.
розходу „ . . .	113	„ 58	„
остає	206	зр. 56	кр.
а дочисливши процентъ .	16	„ 84	„
въ касѣ товариства єсть .	223	зр. 40	кр.

Повыша квота умѣщена на вкладковôй книжцѣ Народнои Торговлѣ, а крôмъ того має товариство удѣлъ „Днѣстра" въ квотѣ 100 зр.

До нового выдѣлу на 1893 р. вôйшли отсí панѣ: Софія Бучиньска предсѣдателька, Ольга Зарицка заступниця предсѣдательки, Винкентія Мандичевска секретарка, Емилія Кумановска касієрка, Ольга Левицка бібліотекарка, Евгенія Яцикевичева контрольорка а Иванна Левицка и Заячкôвска выдѣловí.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Порядокъ дневный засѣдання рады державнои, котра вô второкъ 17 н. ст. сѣчня зачинає свою чинностъ по святочныхъ феріяхъ, такій: 1. Продовженье спеціяльнои дебаты надъ буджетомъ 1893 р., а именно позиція: міністерство справъ внутрѣшныхъ. 2. Справозданье комісіи для закона карного о правительственнôмъ проєктѣ закона що-до средствъ поживы.

Переговоры въ справѣ утворення бôльшости ведуть ся дальше. Сего понедѣлка були на конференціи проводирѣ лѣвицѣ: Плєнеръ, Хлюмецкій, Гайльсберґъ и ґр. Кинбурґъ, а зô стороны правительства; ґр. Таффе, д-ръ Ґавчь, д-ръ Штайнбахъ и марк. Бакегемъ. Дальше продовженье сеи конференціи вôдбуде ся въ четверъ. N. fr. Presse робить таку замѣтку: Круги лѣвицѣ тои гадки, що переговоры о утворенье бôльшости не покôнчать ся ще й въ четверъ, лишь довше потягнуть ся. Програма, якъ кажуть, досыть обемистый еляборатъ, въ котрôмъ говорить ся не лишь про загальнí політичнí пріинціы, але такожь про програму роботы палаты послôвъ въ найблизшôмъ часѣ. Нарады ведуть ся дуже широкí про кожду поодиноку точку якъ неґативнои такъ и позитивнои части програмы, бо члены конференціи хотѣли бы основнымъ выясненьемъ оминути всякí непорозумѣня и споры на будуче. Доси ще не порѣшено, чи заступники всѣхъ трехъ сторонництвъ мають зôйтись на нараду, хочь ще можливе, що до того прийде, коли правительство покôнчить свои переговоры зъ поодинокими сторонництвами. — Програма правительства не була принята зъ одушевленьемъ вôдъ ческои шляхты февдальнои, — длятого пôвъурядова Montagsrevue завôзвала се сторонництво, щобы вôдложило на бôкъ всѣ свои партійнí забаги. — Рôвно-жь доносять, що кн. Кароль Шварценберґъ, котрого послѣдна промова въ палатѣ послôвъ выкликала крізу, загадавъ зложити свôй мандатъ посольскій и вôддати ся дипльоматичнôй карієрѣ.

Въ парляментѣ угорскôмъ при дебатѣ буджетовôй вырынула квестія устроєня въ Будапештѣ окремого двору королѣвского. Діскусія надъ тою справою велась черезъ два засѣданя. Вкôнци пос. Угронъ поставивъ внесенье, взываюче правительство до предложеня проєкту закона, котрымъ бы означено точно услôвя и кваліфікаціи осôбъ, маючихъ право до угорскои короны королѣвскои, а заразомъ означено порядокъ наслѣдства престолу пôсля права прімоґенітуры, рôвно-жь установлено орґаны и способы, якъ бы угорска власть державна могла удержати евіденцію осôбъ, маючихъ право до королѣвскои короны угорскои. — На се вôдповѣвъ президентъ міністрôвъ д-ръ Векерле, що въ справѣ наслѣдства престола нема теперь нѣякого сумнѣву, але зъ другои стороны евіденція осôбъ, маючихъ право до угорскои короны, не стоить пôдъ конституційною контролею. Однакъ та справа вымагає бôльшои розваги и длятого було бы пожадане, щобы Угронъ цофнувъ своє внесенье. — Пос. Угронъ приставъ на се предложенье и цофнувъ своє внесенье,

——

Наслѣдникъ россійского престола має приѣхати до Берлина на весѣлье сестры цѣсаря Вільгельма княгинѣ Марґареты. Довгій часъ говорено про ту гостину мовь про непевну рѣчь, и ажь коли цѣсарь Вільгельмъ запросивъ листовно до сеи гостины, она вôдбуде ся.

Великій кн. Алексѣй и ґр. Шуваловъ приѣхали до Зіґмарінґенъ на весѣлье наслѣдника румуньского престола. Привитано ихъ зъ великими почестями.

Figaro доносить зъ застереженьемъ про намѣрене супружество наслѣдника россійского престола зъ кн. Марґаретою, донькою князя Шартръ.

——

Страйкъ роботникôвъ копалень вугля въ Нѣмеччинѣ. Нѣмеччина занепокоєна теперь на добре страйкомъ роботникôвъ въ вугляныхъ копальняхъ, якій выбухъ зовсѣмъ несподѣвано въ ревірѣ Сааръ и розширивъ ся далеко по нѣмецкôмъ краю. Квестія хлѣба прибирає теперь застрашаючí розмѣры и въ интересѣ всѣхъ державъ було бы заняти ся тою справою якъ найосновнѣйше, розслѣдити причины невдоволеня робочого люду, бо може прийти часъ, де всякí мѣры осторожности зô стороны поодинокихъ правительствъ не будуть мати найменшого успѣху а приведуть хиба роботникôвъ до кроку остаточного, котрый не зважає на нѣчо, не боить ся нѣякихъ насильныхъ средствъ, не лякає ся навѣть крови... Страйкъ въ Нѣмеччинѣ має для свѣта тí важнí моменты, що по перше выбухъ зовсѣмъ несподѣвано и доперва по страйку въ кôлька днѣвъ поставили роботники на зборахъ резолюціи до властителѣвъ копалень, по друге, що въ несповна тыждень перенѣсъ ся страйкъ зъ найбôльшою силою до высшого Шлеска и Вестфаліи, по трете, що въ страйку ведуть передъ женщины и ихъ пôдмовамъ головно треба приписати, що страйкъ прибравъ такí широкí розмѣры. Число страйкуючихъ въ Сааръ выносить около 30.000 людей, до якого числа сягають страйкуючí въ другихъ провінціяхъ сего на разѣ знати не можна. Цѣкаве ще й то, що въ Сааръ, мѣсци выбуху страйку, зборы соціялістôвъ, якí вôдбули ся въ жовтни 1892 р. числили всего 150 роботникôвъ, а противно зôбраня, аранжованí католицкими товариствами ажь въ дванацяти мѣсцяхъ наразъ, числили въ серпни 1892 р. по кôлька тысячь участникôвъ-роботникôвъ. То все вказує намъ, що роботники въ Нѣмеччинѣ розвели досыть широку орґанізацію, дальше, що причиною страйку суть не намовы соціялістôвъ але квестія хлѣба, котра вымагає якъ найскоршого полагодженя. Жаданя, якí поставили роботники до властителѣвъ фабрикъ на своихъ зборахъ стремлять передовсѣмъ до заведеня осьми-годиннои роботы денно для всѣхъ роботникôвъ, пôдвышеня платнѣ, зъ котрыхъ найнизша має выносити денно 4·50 марокъ, зменшеня часу практики по закопахъ вугляныхъ, змѣны каръ, зложеня суду мирового для роботникôвъ въ сей способъ, щобы складавъ ся зъ двохъ третинъ роботникôвъ и одной третины урядникôвъ, при чôмъ роботники мали бы все перевагу и т. д. — Найнизша плата, яку побирали роботники була 2.60 марокъ денно, тожь часописи не ворожать подôбного полагодженя матеріяльного домаганъ роботникôвъ, якого жадають роботники, хочь не дасть ся заперечити, що плата за такъ тяжку працю, яка єсть по копальняхъ, повинна бути значно пôднесена. Часть страйкуючихъ, близько 4000 людей, повернуло вправдѣ до роботы, однакъ ихъ житье выставлене на великій небезпечности, бо страйкуючí кружать доокола копалень часто зъ оружьемъ и нападають на переходячихъ на роботу до копалень роботникôвъ. Скрѣплена жандармерія и войско стережуть входôвъ до копалень, однакъ не суть въ силѣ охоронити роботникôвъ въ переходѣ до копалень. Въ товпахъ страйкуючихъ ведуть передъ жѣнки. Нѣмецкí часописи твердять, що въ блудѣ бувъ бы той, хто бы гадавъ, що жѣнки роботникôвъ суть тымъ чинникомъ, якій мôґъ бы спинити дальше треванье страйку. Противно, рѣчь певна, що по домахъ роботникôвъ найбôльше пôддержують гадку страйкованя жѣнки, котрí въ пôдвышеню платы видять полѣпшенье вôдносинъ матеріяльныхъ.

НОВИНКИ.

— **Посвяченье** льокалю руско-народныхъ товариствъ „Рускои Бесѣды", „Просвѣты" и „Ватры" вôдбуло ся нинѣ въ полудне. Чину посвяченя довершивъ о. А. Тороньскій при участи оо. Чапельского, Темницкого, Редкевича и Навроцкого. По посвяченю побажавъ о. А. Тороньскій руско-народнымъ товариствамъ якъ найкрашого розвою и въ короткôмъ часѣ власнои хаты. Слѣдувала перекуска, пôдчасъ котрои взношено тоасты на розвôй товариствъ и на здоровлє ихъ старшинъ та членôвъ. У всѣхъ була одна думка: кобы якъ найскорше мати власну хату та не тулити ся въ комôрнôмъ.

— **Засѣданье выдѣлу „Руского товариства педаґоґічного"** вôдбуде ся въ суботу дня 14 н. ст. сѣчня о 7-ôй годинѣ вечеромъ.

— **Комітетъ будовы руско народного театру** вôдбувъ вчера (10 сѣчня) перше свое засѣданье въ цѣли уконституованя. Присутнí були: сов. Бережницкій, проф. Вахнянинъ, инж. Ганинчакъ, сов. Ильницкій, д-ръ К. Левицкій, сов. Мандичевскій, архіт. Нагôрный, д-ръ Савчакъ и сов. о. Тороньскій. Комітетъ уконституовавъ ся въ сей способъ, що выбравъ головою сов. Ильницкого, заступникомъ головы сов. Мандичевского, скарбникомъ сов. Бережницкого, контрольоромъ о. Тороньского а секретаремъ д ра К. Левицкого. Комітетъ ухваливъ на сѣмъ засѣданю: 1) Подати до намѣстництва просьбу о призволенье на збиранье складокъ на будову руского театру въ цѣломъ краю. 2) По одержаню сего призволеня рѣшено вôднестись зъ такою жь просьбою до міністерства о призволенье, збирати такí складки у всѣхъ коронныхъ краяхъ Долитавщины. 3) Принято до вѣдомости проєктъ вôдозвы сов. Ильницкого, зазываючои Землякôвъ до тымчасового збиранья приватныхъ складокъ на згадану цѣль въ краю нашôмъ и надсыланя тыхъ-же на руки скарбника пôдъ адресою: Теофіль Бережницкій, совѣтникъ суду апеляційного, або на руки редакціи „Дѣла". 4) Рѣшено, що ухвалы комітету суть правосильными, наколи на засѣданю єсть присутный голова або заступникъ єго вразъ зъ пяти членами комітету. 5) Послѣдну редакцію вôдозвы вôддано д-рови К. Левицкому и рѣшено умѣстити єи въ новорôчныхъ выданяхъ „Дѣла", „Батькôвщины" и „Народнои Часописи". Комітетъ збересь 31 сѣчня на друге засѣданье, а вôдтакъ буде збиратись правильно два разы въ мѣсяць.

Подаючи сей офіціяльный комунікатъ комітету будовы руско-народного театру у Львовѣ, заявляемо вôдъ редакціи „Дѣла", що мы такъ благородно задуманому дѣлови готовй прийти кождого разу въ помочь и длятого просимо Впов. предплатниковъ нашихъ, щобъ они вже теперь щиро схотѣли занятись збираньемъ приватныхъ складокъ на згадану институцію а грошѣ зволили присылати на высше указанй адресы. Думаємо, що при жерволюбивости народу нашого и мѣрнôй тôлько енерґіи храмъ музы драматичнои стане небавомъ готовый на славу народу рускаго.

— **Выстава краєва.** Зарядъ краєвои выставы розписавъ конкурсъ на архітектонічнí скіцы вôсьмохъ будынкôвъ выставовыхъ пôдъ такими условіями: Условія загальнí. Скіцы мають бути рисованí въ розмѣрѣ 1 : 200 и заосмотренí девізою; имя автора въ зачиненôй копертѣ, зазначене тою самою девізою. Речинець послѣдный зложеня скіцôвъ: на павільонъ шкôльный, салю концертову и павільонъ дневникарскій до дня 22 сѣчня, на павільонъ рôльничій и лѣсно-ловецкій до дня 24 сѣчня, на павільонъ промысловый до дня 26 сѣчня, на павільонъ красныхъ штукъ до дня 28 сѣчня, а на павільонъ архітектонічный до дня 30 сѣчня. Скіцы належить надсылати до бюра выдѣлу будôвляного (маґістратъ, комната торгов.-промыслова II. поверхъ), котрый дає такожь блисшй поясненя що-до положеня будынкôвъ. За скіцы, признанí найлѣпшими, назначують ся слѣдуючí нагороды: За скіцъ на павільонъ красныхъ штукъ: за першій 200 зр. за другій 75 зр., за скіцъ на павільонъ промысловый: за першій 150 зр., за другій 75 зр., за скіцъ для архітектуры 150 зр., за скіцъ концертовый 150 зр., за скіцъ шкôльный 100 зр. а за иншй скіцы по 50 зр. — Про услôвя спеціяльнй можна дôзнатись зъ огголошеного конкурсу и въ бюрѣ выдѣлу будôвляного. — Крôмъ того оповѣщено вôдозву до всѣхъ архітектôвъ въ краю, щобы зволили поспѣшити зъ помочію дирекціи выставы краєвои, будь вѣдомостями, радою, змысломъ естетичнымъ, фантазією, будь працею ума и рукъ.

— **Холера** въ надграничныхъ повѣтахъ галицкихъ не выгасла, але ширить ся дальше, а пôсля урядового справозданя станъ єи представляє ся якъ слѣдуе: Въ Залучу занедужало 14 осôбъ, зъ тыхъ умерло 7, а 7 выздоровѣло; вôдъ 3 н. ст. сѣчня не було новыхъ занедужань. — Въ Вербôвцѣ було 4 случаѣ холеры, всѣ скôнчили ся смертію; вôдъ 7 н. ст. сѣчня не було нѣякого случаю. — Въ Новосѣлцѣ надъ Збручемъ сконстатовано дня 9 н. ст. сѣчня 4 выпадки холеры, що скôнчили ся смертію; бôльше недужихъ нема — Въ Пуклакахъ занедужали двѣ особы въ одномъ домѣ, недужí живуть. Всѣ тí села лежать въ повѣтѣ борщѣвскôмъ на пограничу россійскôмъ. — Въ повѣтѣ гусятинськôмъ въ Сокиринцяхъ умерла въ сѣчни одна дитина на холеру; бôльше недужихъ нема. — Въ Зеленôй того жь повѣта занедужавъ одинъ зарôбникъ и теперь лѣчить ся. — За кордономъ на россійскôмъ Подôлю панує холера въ многихъ мѣсцевостяхъ положеныхъ надъ Збручемъ и въ серединѣ краю. Такожь въ Каменци подôльскôмъ проявилась пошесть на ново и забирає численнí жертвы. — До навѣщеныхъ пошестію повѣтôвъ выѣзджає нинѣ краєвый референтъ справъ санітарныхъ, д ръ Іос. Меруновичъ, щобы лично пересвѣдчити ся о санітарныхъ вôдносинахъ деякихъ мѣсцевостей въ тôй охрестности.

— **Огнѣ.** Дня 22 н. ст. грудня 1892 згорѣла въ Тростянци, въ повѣтѣ бучацкôмъ, одна стодола вартости 150 зр., при чôмъ одна жѣнка втратила житье. Єсть пôдозрѣнье, що жѣнку тую хтось убивъ, вôдтакъ затягнувъ до стодолы и пôдпаливъ, щобы затерти слѣдъ убійства. — Въ Марковôй згорѣла реальнôсть вартости 300 зр. — Въ Смôльници коло Старого мѣста згорѣла коршма зъ дестилярнею горѣвки вôдъ неосторожности зô свѣтломъ. Шкода выносить звыжь 10.000 зр.; була обезпечена. — Въ Сѣдômъ, въ повѣтѣ самбôрскôмъ, погорѣвъ Мойсей Герцберґъ; шкода 2000 зр. була обезпечена на 1500 зр.

— **Выдѣлъ товариства взаимнои помочи дякôвъ**, греко-кат. епархіи станиславôвскои почуває ся до обовязку зложити прилюдну подяку Вп. панови Иванови Биберовичеви, б. директорови народного театру, за те, що зволивъ ласкаво на цѣли того товариства дати въ Коломыи представленье, зъ котрого прийшло чистого доходу 26 зр. 40 кр. Станиславôвъ дня 10 н. ст. сѣчня 1893. *Т. Шанковскій. Ом. Абрисовскій.*

— **Страшна пригода.** Дня 28 н. ст. грудня прийшовъ до горальнѣ въ Острôвчику пôльнôмъ, въ повѣтѣ золочѣвскôмъ, роботникъ паробокъ Остапъ Добошь и попросивъ о чарку горѣвки. Въ горальни бувъ касієръ Гершь Купферманъ и практикантъ Остапъ Гошовскій, котрый що йно вôдъ двохъ днѣвъ бувъ занятый въ горальни. Отже касієръ казавъ Гошовскому дати Добошеви чарку руму, що стоявъ въ шафѣ въ горальни. Въ тôй шафѣ були двѣ фляшки, одна зъ румомъ, а друга зъ нерозведеною кислотою карболевою, а що кислота подôбна краскою до руму, то Гошовскій помылившись давъ Добошеви замѣсть руму чарку кислоты карболевои. Добошь выпивъ и за кôлька хвиль померъ.

— **Убійство.** Дня 22 н. ст. грудня зловили жандармы въ Безбродахъ, въ повѣтѣ золочѣвскôмъ, Ганну Случиньску зъ Сапѣжанки въ повѣтѣ бродскôмъ. Она несла мертву дитину на рукахъ. На тѣлѣ дитины найдено знаки, котрí навели на думку, що мати удушила дитину, котра мала лише 9 днѣвъ. Случиньску вôдведено до суду въ Золочевѣ.

— **Жидôвскí обманьства.** До львôвского Przedląd-a пишуть: Продавъ селянинъ корову на торзѣ въ Комарнѣ за 40 зр., котрí єму жидъ выплативъ самыми срѣбными ґульденами. Очевидно селянинъ бувъ дуже вдоволеный, бо мѣркувавъ собѣ, що прецѣ разъ заплатить рôзнí „драчѣ" и податокъ та на коляду лишить ся бодай щось. Отже иде до уряду податкового и платить тыми ґудьденами. Урядникъ приймає єму 40 зр. за 20 зр. кажучи, що ґульдены зъ 1857—1859 року не мають вже вартости ґульдена. Дальше доносить ся въ тôй дописи, що жиды горячково выкуповують у селянъ срѣбнí ґульдены за 50 и 60 кр. и тымъ способомъ цѣлковито вже ихъ отуманили. Суть навѣть и такí, що показують мужикамъ рôзнí старí льосы и т. ин. та вмовляють въ нихъ що се новí „десятки".

— **Дирекція почтъ и телеґрафôвъ у Львовѣ** оповѣщуе въ справѣ абонаменту львôвскихъ телефонôвъ: „Міністерство торговлѣ повѣдомило вчера телеґрафічно дирекцію почты, що абоненты телефонічнй зобовязуючи ся сплачувати ратами належитôсть за будову телефону, не зобовязують ся зовсѣмъ до сплаченя цѣлои квоты, если бы передъ цѣлковитымъ сплаченьемъ тои-жь по мысли §. 29 розп. міністр. зъ дня 7 жовтня 1887 перестали бути участниками сѣти телефонічнои, отже що о евентуальнôмъ примусовôмъ стяганю залягаючои еще решты належитости будôвляной мовы бути не може, бо зъ устаньемъ участництва устає рôвночасно обовязокъ дальшого сплачуваня належитости будôвляной. Подаючи се рѣшенье до загальнои вѣдомости, гадаємо, що головна и одинока причина дотеперѣшныхъ обавъ абонентôвъ вôдпаде, а дальше участництво не представляє гôршихъ але противно користнѣйшй услôвя."

— **Пôдкинена дитина.** Въ Стрыю д. 8 н. ст. сѣчня вечеромъ найшовъ зворотничій зелѣзницѣ мѣжь

сягами дровъ на зелѣзници дитину, 4—5 днѣвъ маючу. Плачемъ дало о собѣ знати и найшло ратунокъ вѳдъ певной смерти на трѣкучѳмъ морозѣ.

— **Продажа посѣлостей релігійного фонду.** Адміністрація маетностей релігійного фонду намѣряє продати маетность Варжице, въ яслискѳмъ повѣтѣ (въ громадахъ Варжице, Берувка, Непля и Хшонстувка) обнимаючу 782·6 моргѳвъ орной землѣ и 745·41 моргѳвъ лѣса, а такожь маетность Бжостекъ, въ пильзненьскѳмъ повѣтѣ (въ громадахъ Навсье бжостецке, Опацонка, Воля бжостецка, Смаржова, Скурова и Бжостекъ), обнимаючу 644·62 моргѳвъ орной землѣ и 378·16 моргѳвъ лѣса. Оферты и вадіюмъ въ высотѣ 10% оферованои цѣны треба вносити до дирекціи доменъ и лѣсѳвъ у Львовѣ.

— **Дрѳбни вѣсти.** Цѣсарь дарувавъ громадѣ Петликѳвцѣ, въ повѣтѣ бучацкѳмъ 100 зр. на докѳнченье будовы каплицѣ. — Дня 9 н. ст. сѣчня померла въ Закопанѳмъ дочка міністра Залеского а жена бувшого староста львѳвского Чарковского-Голыѣвского. На похоронъ дочки прибувъ зъ Вѣдня міністеръ Залескій.

Вѣсти зъ еп. перемыскои.

Презенту на опорожнену парохію regiae collationis въ Передѣльници надало намѣстництво о. Єрон. Копыстяньскому, дотеперѣшному парохови въ Поворознику.

Посмертни — ∓ — оповѣстки.

О. Николай Ничай парохъ въ Замочку к. Жовкви померъ вчера дня 10-го с. м. въ мѣсци свого перебуваня въ 36-ѳмъ роцѣ житя а 9-ѳмъ священьства. Покѳйный належавъ до щирыхъ рускихъ патріотѳвъ, тожь смерть єго выкликала у всѣхъ, що єго знали, щире спѳвчутье.

О. Михаилъ Костецкій, парохъ въ Сновидовѣ, бучацкого деканата, станиславѳвскои епархіи, упокоивъ ся въ 45-ѳмъ роцѣ житя а 17 священьства. Вѣчна єму память!

Телеграмы „Дѣла"

Вѣдень 11 сѣчня. Въ переговорахъ зайшли трудности. Ґр. Гогенвартъ не хоче приняти проґрамы, бо въ нѣй застережено ся противъ всякихъ квестій національныхъ, именно що-до полудневыхъ Славянъ, а Нѣмцямъ признано геґемонію въ краяхъ полудневыхъ Славянъ,

Берно мор. 11 сѣчня. При доповняючихъ выборахъ до рады державнои въ Новѳмъ Ѣчинѣ побѣдивъ кандидатъ пѣмецкихъ ліберальѳвъ д-ръ Фухсъ, а ґр. Штольберґъ перепавъ.

Прага 11 сѣчня. Передмѣстье Вршовицъ не стягае нѣякихъ податкѳвъ для правительства, а то пѳсля ухвалы рады громадскои. Податки стягае староство.

Парижъ 11 сѣчня. Кабінетъ подавъ ся до дімісіи, а то за-для того, що Фрейсіне помимо закидѳвъ ґазетъ не хотѣвъ уступити зъ уряду міністра вѳйны. Карно принявъ дімісію и поручивъ Ріботови зложити новый кабінетъ. До нового кабінету не вѳйдуть Фрейсіне и Любе. Міністерство вѳйны обѳйме Лоазільонъ, а міністерство рѳльництва Віже Прочи міністры задержать свои теки. — Въ парламентѣ прийшло до заколоту. При выборѣ президента палаты Фльоке не мѳгъ дѳстати бѳльшости голосѳвъ, бо много послѳвъ здержалось вѳдъ голосованя. Ажь коли Фльоке заявивъ, що не кандидуе, выбрано 254 голосами на 408 президентомъ палаты Казимира Періера. Періе мае бути тайнымъ сторонникомъ орлеанистѳвъ. — При розправѣ противъ Лессепса передъ трибуналомъ переслухано найперше Кароля Лессепса, сына Фердинанда. Не оправдавъ ся зъ закиду, мовь бы товариство панамске знало зъ самого початку, що предприемство упаде, а лишь туманили публику. Признавъ, що баронъ Рейнахъ дѳставъ 6 міліонѳвъ на реклямы и пѳдкупства. Що-до т. зв. бонѳвъ на оказателя зѳзнавъ, що ти боны були призначени для тогдашного міністра Бегота. Бего жадавъ міліонъ франкѳвъ въ двохъ ратахъ, одного при внесеню закона о емісіи льосѳвъ панамскихъ, а другои по ухваленю того закона. Однакъ тогдѣ не ухвалено того закона и Бего дѳставъ лишь 375.000 франкѳвъ. На тѳмъ перервано переслуханье. — На улицяхъ Парижа не прийшло до демонстрацій, бо правительство зарядило великі средства осторожности.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Д. Роз. зъ Жолч. Зѳстало на 1893 р. 2 зр. — **Вп. Д. Кап. зъ Ив.** Ще 3 зр. — **Вп. А.Т иш. зъ Борт.** Заплачено до кѳнца лютого 1893. — **Вп. С. Вис. зъ Крас.** Зѳстало 2 зр. на 1893 р. — **Вп. Е. Гав. зъ Короп.** Заплачено до кѳнца 1892.р— **Вп. Ю. Ж. зъ Вороб.** Прийде намъ ще 3·90 зр. — **Вп. Г. Пас. зъ Пѣс.** Заплачено до кѳнца сѣчня 1893. — **Вп. д-ръ Е. Озар.** Одержали. — **Вп. д-ръ И. Гроб. зъ Пер.** Заплачено до кѳнца червня 1895. — **Вп. Д. Мох. зъ Мил.** Одержали и прийде намъ ще 50 кр. за 1892 р.

Надѳслане.

ПЛЫНЪ КАРОЛЯ JALUZOT-A ВЪ ПАРИЖИ не мѣстить нѣякихъ складникѳвъ мінеральныхъ, служить до вѳдживленя цибулькъ волосныхъ а за-для того здержуе выпадане волося и скрѣпляе порѳсть.

Аптика „пѳдъ Золотымъ Орломъ" Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінціи полагоджуесь вѳдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметѳвъ оптичныхъ у Львовѣ

пѳдъ „КОПЕРНІКОМЪ"

ул. Театральна ч. 6 (плящъ св. Духа)

напротивъ головного одвалу.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричні райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарації найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя зъ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѳдъ „Коперніком", ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ"**

Цѣна збѳжа и другихъ продуктѳвъ.

11. н. ст. сѣчня 1893.

Львѳвъ: Пшениця 7·25 до 7·50, жито 6·— до 6·25, ячмѣнь 5·— до 5·50, овесъ 5·— до 5·50 рѣпакъ 10·75 до 11·25, горохъ 6·00 до 10·—, вика 4·50 до 5·—, льнянка 9·80 до 10·50, бѳбъ —·— до —·—, конюшина червона 68·— до 75·—, конюшина бѣла 75·— до 85·—, конюшина шведска 60·— до 70·—, кминъ 18·— до 20·—, анижъ 32·— до 36·—, кукуруза 5·30 до 5·60, хмѣль 65·— до 85.— зр. за 56 кілько у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѳвъ 11·— до 12·25 зр.

Курсъ Львѳвскій

въ дня 11 н. ст. сѣчня 1893.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат	Жада.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	218 50	221 50
Зелѣз Львѳв.-Чернов. по 200 зр. а. в.	248 —	251 —
Банку гипот. гал. по 200 зр. а. в. . .	339 —	— —
Банку кредит. гал по 200 зр. а. в. .	— —	215 —
Листы заставни за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в.	100 90	101 60
Банку гипот. галиц. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	103 10	108 80
Банку гипот. 4½% а. в. льос. 50 л. .	98 35	99 —
Банку краевого 4½% а. в. льос. 51 л.	99 50	99 6
Товариства кредит. гал 5% а. в. . .	— —	— —
Товариства кредит. гал. 4% а. в. . . .	97 —	97 70
Товар. кред. гал. 4% а. в. льос. 41½ л.	95 50	96 20
Товар кред. гал. 4½% а.в. льос. 52 л.	100 50	101 20
Товар. кред гал. 4% а. в. льос. 56 л.	95 —	95 70
Листы довжни за 100 зр.		
Гал. Зав. кред. сел. 3% а. в. (давн. 6%) въ ликв.	— —	— —
Гал. Зав. кред. сел. 2½% (давн 5%) въ ликв.	— —	— —
Общ. роль. кред. Завед. 6% льос въ 15 л.	50 —	— —
Облиги за 100 зр.		
Индемнизац. галицкі 5% м к. . . .	104 80	105 50
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	26 30	97 —
Комунальні Банку краев. 5% І. емис.	101 —	101 70
Позички краев. зъ 1873 по 6% а. в.	103 50	— —
Позички краев. зъ 1883 по 4½ а. в.	99 —	— —
Льосы:		
Міста Кракова	23 —	25 50
Міста Станиславова	36 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 67	5 77
Наполеондоръ	9 57	9 67
Півъимперіялъ	9 70	— —
Рубель срѣбный	1 21	1 26
Рубель паперовый	1 19½	1 21½
100 марокъ нѣмецкихъ	59 —	59 50

Рухъ поѣздѳвъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣшаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Крыницѣ via Тарнѳвъ . . .	—	—	901	—	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (на дворець Пѳдз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга . . .	1009	—	756	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ . . .	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ . . .	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурескои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ .	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя .	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н.Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця . .	—	—	—	—	—	443
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѳдходять зѳ Львова	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣшаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Крыницѣ via Тарнѳвъ . . .	—	—	—	—	756	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ голов. дворця)	258	—	941	1026	—	—
„ Пѳдволочискъ и Бродѳвъ (зъ Пѳдзамча) .	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ .	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои .	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радѳвцѣвъ . . .	636	—	956	—	1056	—
„ Кімполюнга . . .	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои . . .	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля . .	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы Рускои	—	—	—	—	—	150

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѳдля годинника львѳвского. Числа пѳдчеркнени означаютъ пору 2238 ночну вѳдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнѳй и складнѳй оправѣ нікелевѳй майже 20 цм. высокій, зр 2 зъ календаремъ зр 2¾.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ 60кр. бѳльше.

Такій самый будильникъ календаровый зъ дзвѳнкомъ, въ ночи сяѣтить, зр. 4¾.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. 3½, зъ накручуваньемъ зр 4½. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѳльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленѳй, около ½ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. 18½

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбда зр. 4, подвѳйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінѳвъ зъ потрѳйною кувертою, дуже мѳцный, марка „Dauerhaft" зр. 9.

Занорука дводѣтна: Цвинники фабричні даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 23—?

Десять медалѣвъ заслуги, дипльомъ признаня и дипльомъ гоноровый

на всесвѣтнѳй выставѣ въ Антверпіи

за незрѳвнани

Выробы косметичні, Тоалетні и Парфумеріи.

Антілентіля. Нѣякій артикулъ тоалетный не може ити въ заводы що-до успѣху и доброты зъ Антілентіліею. Се средство, одержане зъ ѳдсвѣжуючихъ субстанцій, ухиляе въ короткѳмъ часѣ веснянки, плямы печѣнковй, близни и т. п., надае шкѳрѣ свѣжу бѣлость, свѣжѳсть и нѣжность. Цѣна 2 зр.

Піліптонъ волосю сивому и споловѣлому по кѳлькоразовѳмъ ужитю привертае красну барву. ПІЛІПТОНЪ не фарбуе, лише ѳдмолоджуе волосье, котре пѳдъ вплывомъ сего ѳдличного средства ѳдзыскуе первѣстну барву, мягкѳсть и ѳдзыскъ. — Цѣна фляшки 1 зр. 50 кр.

Валентінъ найсильнѣйше выпаданье волося вздержуе, цибульки волосни взмѳцняе и до вытворюваня та поросту волося побуджае Цѣлый фляшонъ 3 зр. Пѳвъ фляшки 1 зр. 69 кр.

ПУДРЪ КНЯЖІЙ

не мѣстить жадныхъ металевыхъ примѣшокъ, есть се найчистѣйша и найнѣжнѣйша мучка ростинна, приемно прилягае до лица, надае красну, природну бѣлость и есть неоцѣненымъ средствомъ до гіґієнічнои окрасы лица.

Пуделко мале бѣлого пудру 60 кр., цѣле 1 зр., зъ лебедикомъ 1 зр. 50 кр. Рожевый для бльондинокъ и кремовый для шатинокъ и брунетокъ, мале пуделко по 70 кр., бѳльше зр 1.10 зъ лебедикомъ зр. 1.60 3748

Вода фіялкова. Усуває зъ лица прищѣ, лишаѣ, угрики, попаданье и лущенье шкѳры, выгладжуе морщинки и долики ѳсновй. Лице ѳдсвѣжуе выбѣлюе и вынѣжнюе. — Цѣна 1 зр.

Мыло косметичне ѳдзначае ся надзвычайною нѣжностію и дуже приемнымъ запахомъ, лагѳдно вплывае на нашкѳрокъ, не допускае розпадатись рукамъ и лицю, дуже добре очищуе шкѳру. Ухиляе веснянки и жовто-бурі плямы зъ лица. — Цѣна 60 кр.

И. ИГНАТОВИЧЬ

у Львовѣ въ власныхъ торговляхъ: ул. Коперника ч. 3, и улиця Галицка ч. 35., въ Краковѣ Суконницѣ ч. 20., и въ Чернѳвцяхъ Ринокъ ч. 2.

Товариство імени Шевченка

(у Львові ул. Академічна ч. 8)

Правда" письмо літер.-політ. рочн. VI., IX., X. и XII. . .	2·—	кр
„ XI (1878) 2 томы 1 зр.; XIII (часть літературна) .	—·50	„
Доповненье до Правди, Ивана Франка	1·—	„
„Зоря" письмо літерат.-науковерочн VI (1885) безъ бібл. Зорѣ 3 —		
рочники VIII (1887) IX (1888) X. XI по 5 зр, а XII .	6 —	„
Д-ръ Ом. Огоновскій. Исторія рускої літерат. I 1·80 зр, II 3 зр., III. 2.		
„ „ Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1·50	„
Костомарів: Руська исторія в житепис. 3 томы . . .	1·—	„
Остап Вересай, картина хромолітографічна	—·50	„
Драгоманів. Галицко-руске письменство	—·15	„
Куліш. Шекспірові твори перекл. ч. I. (давн. 3 зр теперь) .	1·—	
„ Хуторна поезія 50 кр., Крашанка	—·20	„
Федьковичъ. Довбуш 10 кр., Як козам роги виправляють .	—·10	
„ Повѣсти и оповѣданя	—·20	„
Д. Млака: Руська хата, Буков. Альманах	—·60	„
Нечуй Повісти и оповіданя	—·30	„
„ Світогляд украиньского народа	—·30	„
„ Кайдашева сімья	—·50	„
„ Навіжена повість	—·20	„
„ Над чорним морем	—·90	„
Ф. Заревич: Бондарівна	—·10	„
Дроздъ: Въ гостяхъ добре, дома лѣпше (опов.) . . .	—·50	„
Горницкій. Орлеаньска Дѣва, перекл стих	—·30	„
Гуцулъ и Гуцулка, двѣ картины олѣйні по	—·50	„
Пямятковe число „Зорѣ" въ ювилей. Русалки Днѣстровои	—·55	„
Апокрифічна література. Д-ръ Ом. Калитовскій . .	—·35	„
Провідні ідеі в письмах Тар. Шевченка О. Партицкий .	—·35	„
Народий оповѣданя Марка Вовчка І. 35 кр., II. 36 кр. III.	—·32	„
Етнографія Славянщины	—·12	„
О розумнѳмъ выхованю дѣтей	—·12	„
Наделькмаєръ, апостолъ свободы Мах. Царь	—·10	„
Повѣсти Ник. Устияновича	—·85	„
Одисеевi плавники Байди	—·10	„
Месть верховинця Ник. Устіяновича	—·35	„
Марта Борецка, оповѣданье историчне Ил. Грабовича .	—·32	„
О выхованю. И. Н. Пѳдручникъ для женщинъ . . .	—·30	„
Гемий мѣсця въ словѣ о полку Ігоревѣ, О Партыцкій .	1·40	„
Жѣночa неволя въ рускихъ пѣсняхъ народныхъ Ив. Франко	—·35	„
Захаръ Беркутъ, образъ гром. житя Руси въ XIII. И. Франко.	1·30	„
Зъ рѳжныхъ краѣвъ и народѳвъ Денисъ	—·20	„
На добродѣйнй цѣли, комедія Гр. Григоріевича . . .	—·30	„
Boa Constrictor Ивана Франка	—·35	„
Слово о полку Игоревѳмъ Ом. Партыцкій	—·80	„
Скандинавщина въ давнѳй Руси, Ом. Партыцкій . . .	—·20	„
Обрусителѣ, повѣсть зъ рос. житя, пер. И. Ланском 2 части	—·60	„
Законъ о загальнѳмъ ополченю	—·45	„
Соціялисты межи семинаристами, О. Обачный . . .	—·15	„
Оповѣданя, Ник. Гоголя	—·35	„
Вечерниці, Ник. Гоголя	—·10	„
Грицъ Цѣтка, Маруся	—·10	„
Поезія Масляка ч. 1.	1·—	„
Твори В. Чайченка ч. I 80 кр., ч. II. 60 кр разомъ . .	1·40	„
За громаду. Хроніка К. Т. Пододенка	—·20	„
Без праці Іван Франко	—·20	„

У Костя Паньковского ул. театиньска ч. 19, можна дѳстати:

За для святои землѣ. Повѣсть Севера	—·50	„
Библіотека Батькѳвщины ч I	—·24	„
Зеркало зъ року 1889, 1890 и 1891 по	2·—	„
Кістяки Гольбайна ч. 1 і 2 по	—·15	„
М. Ѳ. Раевскій и россійскій панеславизмъ, Корн. Устыяновичь	—·80	„
Фавст, трагедія Іогана Гете Перевод Ив. Франка . .	1·50	„
Про руску правопксъ С. Пагнибіда	—·05	„
При стрѣлецкѳй ватрѣ. Абдыра Султана	—·40	„

МАШИНКИ

універсальні до тертя мігдалѳвъ, булокъ, цукру и т. п. по зр. 1·70 поручае

ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ

торговля зелѣзомъ у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1. (напротивъ катедры). 4513

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручае Всечесньѳшому Духовеньству и п п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКІЙ ОБРАЗКИ:
безъ молитовъ мала сот. 35 кр.
„ „ середна „ 45 „
„ „ бѳльша „ 70 „
зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка

МЕДАЛИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ медаликѳвъ по 11, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКІЙ:
1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:
тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ
Ставроп. Института по 50 кр.
на рѳкъ 1893.

КАЛЕНДАРЬ
„Посланника" на рѳкъ 1893 по 35 кр

☛ О численній замовленя упрашае ся! 4493 10—0

КУ-

фры, торбы и всѣлякі прибори до подорожи

найдешевше въ торговли

товарѳвъ модныхъ и бѣля мужескаго, приборѳвъ тоалетныхъ и т.п.

Павла Лянґнера

передъ тымъ

Браты Лянґнеры

Львѳвъ, улиця Галицка ч. 16.

Цѣнники на жаданье даромъ.

Важне для П. Т. пп. Учителѣвъ!

„Нова правопись руска",

брошурка зъ которою кождый повиненъ ѳбзнатись зъ оглядуна маючу завестись зъ новымъ рокомъ шкѳльнымъ въ нашихъ школахъ управильнену правопись. Цѣна зъ пересылкою почтовою 10 кр. Дѳстати можна въ друкарни Тов им. Шевченка у Львовѣ ул. Академічна ч 8.

До моихъ П. Т. Гостей!

Позаякъ сезонъ вже кѳнчить ся а менѣ полишилось ще много гарныхъ и тревалыхъ плащѣвъ зимовыхъ та одягѳвъ, за-для закупна бѳльшои скѳлькости, — то продаю ихъ по значно зниженѳй цѣнѣ и запрошую П.Т. Публику до сего пригѳдного закупна. 4095

Замовленя на одяги зъ французскихъ и англійскихъ матерій выконують ся за 24 годинъ дуже елеґантно и числяться дуже дешево.

Зъ поважаньемъ

Давидъ Шварцвальдъ

у Львовѣ, площа Капітульна 3.

Кістяки Гольбайна

Образки з житя

дѳстане

въ редакціи „Зеркала"

по 15 кр. (въ почтовою пересылкою по 20 кр.)

Запросины до передплаты.

Въ мѣсяци лютѳмъ 1893 року выйде **повне выданье творѳвъ**

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

пѳдъ заголовкомъ

„КОБЗАРЬ".

Выданье обѳймати буде два томы на 53 аркушѣвъ друку. Папѣръ веліновый. Форматъ осьмина. Передъ текстомъ буде житьепись поета написана д-ромъ Омел. Огоновскимъ, а по текстѣ поясненя. Приложенй будуть два портрэты [новй клѣшѣ]. Оба томы будуть оправленй въ першій нашій робѳтни переплетничій п. Мих. Спожарского и Сына на взѳръ клясикѳвъ европейскихъ въ трехъ краскахъ. — **Цѣна передплатна** до Нового Року рускоґо **чотири зл.** за оба томы въ оправѣ. [Пізнѣйше цѣна выданя буде высша.] Передплату присылати на адресу:

„Товариство имени Шевченка у Львовѣ".

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на пашу часопись.

Выдавець **Иванъ Белей.** — Одвѣчальный редакторъ **Михайло Струсевичь.** Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка, пѳдъ зарядомъ К. Беднарского.

Ч. 294. Львôвъ, Четверъ 31 грудня 1892 (12 сѣчня 1893.) Рôчникъ XIII.

Выходитъ у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и рускихъ святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ **„Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“** выходитъ въ вôвторокъ, и въ вôвторокъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: **у Львовѣ** Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія 24, Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, у **Вѣдни**: M. Dukes, 1 Schulerstrasse 8; Rudolf Mosse; F. A. Richter, Nibelungengasse 4; H. Schalek, I. Wollzeile 8; Oppelik, I. Stubenbastei 2. **Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ** M Haasenstein & Vogler, G. L Daube & Comp.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитôсть за инсераты платнй у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австріи:		**за границею:**	
на цѣлый рôкъ . . .	18 зр.	на цѣлый рôкъ . . .	24 зр.
на пôвъ року	9 зр.	на пôвъ року	12 зр.
на чверть року	4 зр. 50 кр.	на чверть року . . .	6 зр.
на мѣсяць . . .	1 зр. 50 кр.		

у Львовѣ:

на цѣлый рôкъ . . .	16 зр.	на пôвъ року	8 зр.
на чверть року . . .	4 зр.	на мѣсяць . . .	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженье, — Реклямаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта.

Поодиноке число коштуѥ 8 кр. в. а.

Оголошеня принимають ся по цѣнѣ 6 кр. вôдъ одної стрôчки инсератовоі а въ рубрицѣ „Надôслане“ по 20 кр. в. а.

Подяки числять ся по 10 кр. вôдъ стишка.

Запросины до передплаты

ня 1893 рôкъ.

Вже сего тыждня скôнчить ся тринацятый рôкъ нашого выдавництва и „Дѣло“ (зъ додаткомъ „Бібліотеки найзнаменитшихъ повѣстей“) зачне чотирнацятый рôкъ свого выдавництва. И въ роцѣ 1893-ôмъ выходити буде „Дѣло“ (якъ вôдъ кôлькохъ лѣтъ) що-дня и пôдъ тыми самыми услôвями передплаты.

Передплата „Дѣла“ зъ додаткомъ „Бібліотека назнаменитшихъ повѣстей“ выносить:

На провінціи (въ Австріи):

на цѣлый рôкъ . . .	18 зр.	— кр.
на пôвъ року . . .	9 „	— „
на чверть року . . .	4 „	50 „
на мѣсяць . . .	1 „	50 „

У Львовѣ:

на цѣлый рôкъ . . .	16 зр.	— кр.
на пôвъ року . . .	8 „	— „
на чверть року . . .	4 „	— „
на мѣсяць . . .	1 „	35 „

За границями Австріи:

на цѣлый рôкъ . . .	24 зр.	— кр.
на пôвъ року . . .	12 „	— „
на чверть року . . .	6 „	— „

За тринацять лѣтъ нашого выдавництва зазнали мы щирои и сердечнои пôдпомоги матеріяльнои и моральнои вôдъ загалу Русинôвъ-народовцѣвъ, котрй пôзнали, що „Дѣло“ не лукавить а вѣрно заступаѥ интересы и боронить правъ свого народу. Тожь найперше щира подяка за сю пôдмогу.

Якъ доси такъ и на будуще „Дѣло“ не зôйде зô своѥи дороги та буде смѣло встоювати зъ за народну програму Русинôвъ и выповняти еи якъ найсовѣстнѣйше. Яко выдавництво вповнѣ независиме числить выключно на пôдпору загалу Русинôвъ и маѥ повну надѣю, що не заведесь на тôмъ и въ 1893-ôмъ роцѣ.

Просимо всѣхъ нашихъ Вп. читателѣвъ прискорити выровнанье залеглостей за 1892-ій рôкъ и поспѣшити зъ передплатою на 1893-ій рôкъ. Рôвножь просимо нашихъ прихильникôвъ — приєднувати для „Дѣла“ якъ найбôльше новыхъ передплатникôвъ, щобы орґанъ, заступаючій интересы народу руского, чимъ разъ бôльше зроставъ на повазѣ и крѣпшавъ на силѣ.

Выдавництзо „Дѣла“.

Зъ кôнцемъ року.

IV.

Огляньмо теперь позитивнй успѣхи въ розвою народу руского въ минаючôмъ роцѣ, а то передовсѣмъ рухъ и роботу нашихъ товариствъ безъ огляду на сторонництва, въ котрыхъ рукахъ спочивала ихъ управа.

„Народный Дôмъ“, яко найбогатша институція наша, ложивъ весь чистый дохôдъ зъ майна свого и сего року на дальшу будову другои церкви городскои. Поступъ видкій, але лишь на тôмъ поодинокôмъ поли. Бібліотека „Нар. Дому“ збогатилась рôзнородными дарами, именно зъ рукъ крилошанина Ант. Петрушевича. Бурса удержуѥсь, якъ и давнѣйше, въ дуже примітивнôмъ станѣ. „Зори“, товариству, въ котрого рукахъ лежить скрѣпленье рускогo промыслового мѣщаньства, вôдступавъ Совѣтъ „Нар. Дому“ сего року одну темну комнату, коли противно „Академическому Кружкови“, товариству о ненародныхъ змаганяхъ, дано помѣщенье зовсѣмъ выгôднѣйше. Зъ того зôставленя видко вже, що институтъ сей мимо свого 40-лѣтного истнованя далекій вôдъ осущеня цѣли, котру заложивъ собѣ нарôдъ рускій, бажаючи, щобы въ сѣй институціи вытворивъ ся осередокъ широкого духового житя всеи австрійскои Руси. О примѣщеню театру, о отвореню бібліотеки для публичного ужитку, о зорґанізованю якогось товариства наукового при институціи, о выдавництвахъ наукôвыхъ, о заснованю музея чи то археольоґічного, чи етноґрафічного — взагалѣ о тôмъ, щобъ „Нар. Дôмъ“, двигаючи духове житя Русинôвъ на всякихъ поляхъ, вôдповѣвъ высокôй задачи, яку вложивъ на него актъ даровизны цѣсарскои и нарôдъ рускій, — о тôмъ всѣмъ и сего року — на жаль — не було бесѣды. „Народный Дôмъ“ будуѥ для будучности, але про теперѣшнôсть дбаѥ дуже мало.

„Ставропигійскій Институтъ“, яко найстарша институція наша, розвивавъ ся и сего року правильно въ границяхъ статута свого, але якъ давнѣйшими лѣтами такъ и теперь стоявъ на становиску партійнôмъ и вразъ зъ „Нар. Домомъ“ не причинивъ ся нѣчимъ до будженя и крѣпленя чисто-національныхъ силъ народу рускогo.

„Просвѣта“ розвивалась сего року вже на основахъ нового статуту свого, т. ѥ., она ставила першй кроки на поли будженя економічного руху межи народомъ рускимъ. Познакъ великихъ не було ще у тôмъ напрямѣ, а то по причинѣ, що економічный рухъ зависить головно вôдъ жизненности філій товариства, а зъ тыхъ не кожда доси зрозумѣла задачу свою. Що вôдъ філій товариства рухъ сей зависить въ найбôльшôй мѣрѣ, доказъ того дала філія стрыйска вже тымъ, що ѣй доси удалось щасливо розбудити якъ найбôльшу охоту у селянъ всеи Стрыйщины до згаданыхъ змагань. Читальнѣ „Просвѣты“ множать ся, хотя не въ тôй прогресіи, яка бы повинна выпасти, наколи бы у интеліґенціи рускои въ краю була бôльша енергія и розумѣнье тои максимы, що своими силами бôльше зможемо, нѣжь чужою хотя бы и найбôльшою та найширшою помочею. Въ рукахъ нашихъ лежить вся наша доля. Людъ нашь ѥсть на скрôзь прихильный просвѣтному дѣлови. Зъ матеріялу того давъ ся бы вскорѣ вытворити дуже живый, свѣдомый себе и сильный орґанізмъ. „Просвѣта“ могла бы числити сотки тысячей членôвъ, перенятыхъ одною мыслею и змагаючихъ до однои цѣли, тôлько, ще разъ кажемо, интеліґенція руска въ краю повинна бы въ ширшихъ розмѣрахъ прийти въ помôчь найлучшимъ интенціямъ выдѣлу „Просвѣты“ та не спускати зъ ока тои важнои обставины, що побôчь „Просвѣты“ заходять ся коло народу нашого товариства, дневники и люде, котрй хотять ѥго куды инде повести.

Товариство им. Т. Шевченка, удержуючи друкарню, було и сего року побôчь дневникарства нашого осередкомъ літературного житя. Оно выдавало розширену значно „Зорю“, въ котрôй знакомило Галичанъ зъ цѣлымъ рухомъ літературнымъ Украины. Оно выдавало дальше исторію літературы нашои д ра Ом. Огоновского, оно приймилось сего року за повне выдавництво поезій Шевченковыхъ и оно, побôчь другихъ поменшихъ выдавництвъ, прийшло зъ похвальною помочею выдавництву „Наукового Зборника“. Тымъ всѣмъ и заняло се товариство дуже поважне становиско въ галицкôй Руси.

„Народна Торговля“ выказала въ минаючôмъ роцѣ, мимо льокальнои апатіи рускои интеліґенціи для сеи институціи, досыть хорошій білянсъ, хотя не змогла ще загрѣти ширшихъ кругôвъ селяньства до численнѣйшого закладаня крамниць.

Товариство промысловцѣвъ и ремѣсникôвъ рускихъ „Зоря“, поступило въ сѣмъ роцѣ дуже значно на передъ, бо не тôлько розбудило межи членами своими богато духового житя, але и поклало бодай дрôбный засновокъ до будовы своѥи власнои хаты, спонукане до того дивнымъ поведеньемъ Совѣта „Нар. Дому“.

Товариство педаґоґічне руске, мимо щирыхъ заходôвъ выдѣлу свого, не змогло ще переломити нѣчимъ неоправданои апатіи учительства рускогo до численнѣйшои участи въ товариствѣ. Але и оно выказало сего року виднѣйшй результаты, якъ зборами въ Перемышли, такъ и стараннѣйшимъ выдавництвомъ „Учителя“.

„Сѣчь“ вѣденьска заснѣтилась сего року, якъ-разъ пôдъ 25-лѣтный ювілей истнованя свого, бôльше ще, якъ давнѣйшими роками. За те побôчь „Сѣчи“ выросла и двигнулась вôдъ разу впередъ вѣденьска „Громада“ и сталась на нинѣ осередкомъ житя Русинôвъ на чужинѣ. Анальоґічный процесъ довершивъ ся въ минаючôмъ роцѣ и межи молодежею университетскою у Львовѣ. На руинахъ „Академичного Братства“ выросла и розвинулась „Ватра“ молода. Причины звѣстнй. Трете товариство молодежи университетскои у Львовѣ, „Академическій Кружокъ“, упражняѥсь лишь въ паламарщинѣ, а житье ѥго проявляѥсь лишь въ „масланицахъ“. То само робить и вѣденьска „Буковина“.

Найкрасшимъ здобуткомъ на поли економічнôмъ Руси галицкои було въ минаючôмъ роцѣ заснованье „Днѣстра“, котрого розвôй, мимо дуже непатріотичныхъ контраґітацій одної части интеліґенціи рускои, ѥсть нинѣ вже вповни забезпеченый. Вже теперь можемо запоручити, що товариство се стане колись розсадникомъ другихъ фінансовыхъ институцій въ краю нашôмъ. Якъ зъ Краковского „Товариства убезпечень“ выросли: щадниця краковска, Товариство взаимного кредиту, Банкъ заставничій мѣскій въ Краковѣ и кôлькадесять задатковыхъ товариствъ въ цѣлôмъ краю, такъ по зломаню ледôвъ и „Днѣстеръ“ нашь благодатною струею оросить руске поле економічне.

О розвою бурсъ нашихъ въ краю замѣтимо лишь то, що всѣ они по змозѣ розвивались и въ минаючôмъ роцѣ. Однакожь перше мѣсце межи ними заняла безперечно бурса св. Николая у Львовѣ. Бурса стрыйска призбирала щасливо 25-тысячный капіталъ и приступаѥ зъ слѣдуючимъ рокомъ до будовы „Народного Дому“ въ Стрыю. Такожь и комітетъ „дѣвочого Института“ въ Перемышли подбавъ сего року похвально про зреалізованье своѥи задачѣ.

До товариствъ гуманітарныхъ, якй вôдъ давна вже истнували при деякихъ рускихъ школахъ въ Галичинѣ, прибула „Шкôльна Помôчь“ въ Коломын.

Рускій народный театръ перейшовъ пôдъ конець сего року у власный зарядъ выдѣлу „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ, а нова ѥго орґанізація каже надѣятись свѣтлого розвою на будуче. Товаришѣ ѥго по званю: львôвскій та перемыскій „Боянъ“ причинялись зъ похвальною вытревалостію до плеканя скарбôвъ нашои народнои музики и зыскали собѣ вже поважне становиско мѣжь товариствами рускими.

Додаймо до того ще и такй проявы житя нашого, якъ: збиранье фондôвъ на памятникъ Шевченка, поставленье такого-жь памятника

Трудно про все памятати.

КАЗКА

В. Косякевича.

Давными, давными часами користувавъ ся святый Петро въ небѣ тымъ привилеємъ (котрого зрѣкъ ся опôсля за-для великихъ проступкôвъ людскихъ), що мôгъ собѣ выбрати межь людьми любимця и выпросити для него все, що лишь для людины можливе.

Святый Петро выбиравъ звычайно якого честного а бѣдного чоловѣка, щобъ тымъ певнѣйше дати ему щастье, запытувавъ ѥго прямо въ очи, чого-бъ собѣ зичивъ та бажавъ.

Въ тыхъ то отже часахъ впало око святого Петра на одного артиста, маляря, що зовсѣмъ не зле малювавъ на полотнѣ рôзнй кусники, честный бувъ якъ мало хто другій, а бѣдный — якъ тôлькы можна.

Иде ото той малярь боромъ, щобъ вôднайти якій гарный шматъ свѣта та вôдмалювати, несе теку пôдъ пахою, глядь — ажь тутъ при дорозѣ сидить на звваленôй колодѣ якійсь старець: лице гарне, выразъ благородный, борода спора, а бѣла якъ срѣбло.

— Отъ пышна картина, — мѣркуѥ нашь малярь. Сѣдаѥ осторонь и добуваѥ зъ теки папѣръ та оловець.

Але старець пôдходить до него и починаѥсь розмова... перше всього про маляретво. Бачить артистъ, що дѣдусь знаѥ ся на тôй штуцѣ, отже врадованый, вытрясаѥ передъ нимъ цѣлу свою теку и розгорнувши много картинъ, каже дѣдусеви, щобъ выбравъ собѣ одну, яка ему найлѣпше подобаѥсь та забравъ собѣ на памятку стрѣчѣ.

Святый Петро всмѣхнувъ ся добродушно.

— Отъ тобѣ выбôръ добрый — наплыло ему на думку.

Вôнъ выбравъ собѣ одну картину, що представляла дорогу въ борѣ передъ заходомъ сонця; вôдтакъ наступило пôзнанье:

— Я Тулипанъ — каже малярь.

— А я святый Петро...

— Дуже менѣ приятно...

— Дуже менѣ мило...

Страхъ, якъ утѣшивъ ся малярь, не такъ тымъ, що познакомивъ ся зъ такою достойною особою (бо зарозумѣлости було въ него мало), якъ радше тымъ, що праця ѥго буде прикрашати небесній свѣтлицѣ.

А святый Петро — тому, що не мавъ часу и не мôгъ на довго вôдходити вôдъ небесныхъ ворôтъ — заразъ таки приступаѥ до рѣчи и каже о що ему ходить.

— Мовь, каже, — сыну, чого хочешь, а все тобѣ стане ся.

Призадумавъ ся нашь артистъ, бо справа була поважна.

А що то бувъ хлопець молодый, въ силѣ вѣку, и часто бавивъ ся мрѣями горячои любови, тожь надумавши ся й каже святому Петрови:

— Зроби, отче, щобъ припала менѣ найкраща жѣнка, яку лишь носить на собѣ та земля.

— Гараздъ, сыну.

— Щобъ она припала минѣ одному и мене одного цѣлою душею любила.

— Добре, хлопче.

Однакъ нашь артистъ нагадуѥ собѣ ще:

— И щобъ се бѣлявка була, конечно бѣлявка. Чорнявй гарнй, ба коли ними лишь око впиваѥсь, а другй змыслы не поживлять ся дуже...

Якъ прийшов малярь разъ вже до своѥи темы, такъ далѣ тодѣ описувати святому Петрови, якою повинна бути тота ѥго будуча наречена... Станъ Діяны, такій, якъ ѥго сотворила собѣ уява Грекôвъ, гордый а величавый, — волося, якъ золотй нитки, очи, якъ бездна небесного зводу, тѣло барвы рожевыхъ листкôвъ, и такъ далѣ, и такъ далѣ... поки не змалювавъ своими бажанями таке чудо, що не спôсôбъ хиба, щобъ ѥго гôдна була носити земля, таке чудо, яке хиба въ небѣ лишь може знаходитись.

Замѣчаѥ то вже й самъ артистъ, що либонь перебравъ тутъ мѣру, бо й пытаѥ:

— А можливе-жь то, отче?

А святый Петро всмѣхнувъ ся лишь добродушно и сказавъ:

— Можливе, сыну.

Знаѥ малярь, що важна се справа, отже знову призадумуѥсь, щобъ своѥ щастье всесторонно якъ слѣдъ забезпечити.

— И нехай тота дѣвчина — каже — буде солодкого и зґôдливого успособленя, и нехай посѣдаѥ достаточный для свого пола розумъ, не менчій вôдъ другихъ подругъ, и щобъ она весела була, дотепна.

— Добре, сыну.

И ще разъ задумавъ ся нашь малярь.

— И щобъ она була моею жѣнкою, моею передъ людьми и свѣтомъ, щобъ мы не зазнали по вѣкъ нѣякихъ перешкодъ.

— Гараздъ, хлопче...

— Отъ и все — мѣркуѥ собѣ малярь.

А святый Петро ще й самъ ѥго наглить:

— А чи собѣ ще чого не бажаѥшь, сыну. Чого ще?...

— Хиба, щобъ здоровля и таланту не збавитись.

— А бôльше, сыну?

— И щобъ мавъ завсѣгды тôлько грошей, щобъ нѣякого недостатку не знати.

— Отъ и все.

А святый Петро ще разъ запытавъ ся:

— Хиба то все вже, сыну?

— Все, отче.

Попращали ся, — малярь щасливый, вколысаный та упоѥный обѣцянымъ щастьемъ вернувъ домôвь, а святый Петро, зъ картиною пôдъ пахою, помандрувавъ до неба.

* * *

Волод. Барвѣньскому, заснованье клюбу рускихъ женщинъ у Львовѣ (хоть ще не ефектоване), численнѝ будовы церквей въ краю, заходы коло заснованя дѣвочого Институту въ Коломыи, драматичнѝ та музичнѝ конкурсы, зложенье ширшого комітету для будовы русконародного театру у Львовѣ, проєктъ розширення будовы бурсы въ Тернополи и збиранье на сю цѣль складокъ и т. д. — а зъ всего того прийдемо до переєвѣдченя, що бѣлянєъ трудовъ нашихъ выказуе бѣльше активовъ, чимъ пасивовъ — що мы и въ минаючомъ роцѣ мимо тяжкихъ условій поступили значно въ передъ. Рокъ 1892 бувъ про-те для Руси галицкои досыть илодным рокомъ.

Подѣе у Франціи.

На второкъ, 10 н. ст. сѣчня, припадали въ Парижи двѣ важнѝ справы: отворенье веснянои сесіи парляменту и початокъ розправы противъ Лессепса и товаришѣвъ передъ трибуналомъ карнымъ. Крѣмъ того надпрограмово долучила ся до того ще третя подѣя: дімісія теперѣшного кабінету.

Зачнѣмъ вѣдъ засѣдання парляменту. Засѣданье отворивъ найстаршій вѣкомъ пос. Блянкъ. Згадавъ, що Франція перебуваѐ теперь крізу, але можна мати надѣю, що Франція и република перебудуть щасливо то все а такожъ выйдуть побѣдно зъ тыхъ соціяльныхъ перемѣнъ, якѝ грозять. — Промову старця, выголошену зъ одушевленьемъ, принимають републиканцѣ оплесками, а противно мѣжь консерватистами и булянжистами гамѣръ. Звѣстнѝ крикуны напоминають себе до супокою, а се выкликуе смѣхъ и ще бѣльшій гамѣръ.

Приступають до выбору президента. Реакціонеръ Мартініе вносить: голосувати поименно. Таке голосованье дуже довга процедура, бо кождый посолъ вступае на трибуну, вѣддае картку, а вѣдтакъ сходить зъ трибуны другимъ бокомъ. — Внесенье выкликало великій гамѣръ, не можна чути нѣ слѣвъ Мартініера нѣ Блянка, бо послы калатають накрывами пультовъ, то замыкаючи ихъ то отвираючи. Вкѣнци принято внесенье на поименне голосованье.

Зачинають вѣдъ буквы М; правиця здержуе ся вѣдъ голосованя. Булянжістъ Мері, ступивши на трибуну, кричить: Здержую ся вѣдъ того голосованя и прошу записати се въ протоколѣ. Пѣдносить ся крикъ; послы взаимно лихословлять ся. Якъ лишь котрый зъ послѣвъ, пѣдозрѣныхъ о панамскѣ пѣдкупства, вступить на трибуну, въ цѣлѣй палатѣ роздае ся вже не крикъ, а просто вытье.

Розумѣе ся, що сей крикъ дѣйшовъ до найвысшои силы, коли вступивъ на трибуну Рувіе. Правиця вые. Гр. Берні кричить: И вы хочете голосувати? Рувіе грозить ёму кулакомъ, ганьбить правницю поодѣдними словами, а вѣддакъ вѣддавши свою карту, стоить ще якійсь часъ на трибунѣ, заложивши руки на груди. Гр. Берні кричить що маѐ силы: А се вже безличнѣсть! — Рувіе: Я готовъ дати кождому сатисфакцію! — Берні: Такъ — хиба въ Мазасъ (вязници). — Рувіе зѣскакуе зъ трибуны и хоче кинутись на графа. Послы кидають ся мѣжь нихъ и здержують Рувіера. Рувіе кричить: Пустѣть, я мушу ёго выбити по лици! Якось роздѣлюють загонистыхъ, але сейчасъ посыпались вѣзваня на поединки: Рувіе зъ Бернісомъ, републиканець Періе де Льормъ зъ булянжистомъ Леріссомъ и т. д. Ще бѣльшій крикъ при выкликаню имени Бегота. Вкѣнци показуе ся, що не вѣддано потрѣбного числа голосовъ, бо лишь 217.

Засѣданье перервано на одну годину. Коли зачалось засѣданье, вѣдчитавъ Блянкъ письмо вѣдъ Фльокета такого змѣсту: „Пане президенте, Я вже не кандидую до президіи!“ Тутъ ще разъ пѣднѣсъ ся въ палатѣ великій гамѣръ, однакъ приступлено до голосованя и Казимиръ Періе дѣставъ 254 голосовъ на 408 голосовъ вѣданыхъ.

Засѣданье сенату рѣвножъ не вѣдбуло ся спокѣйно. Треба було два разы голосувати и ажь по другѣмъ разѣ выбраный на ново Леє Роае 160 голосами президентомъ.

Друга подѣя — се розправа карна передъ трибуналомъ апеляційнымъ. Розправа дотыкае лишь пяти головныхъ проводирѣвъ товариства панамского и маѐ выказати, чи товариство зъ намѣромъ обманьства публики вело цѣле своѐ пѣдприемство. Справа пѣдкупства сенаторовъ, міністровъ и послѣвъ прийде пѣзнѣйше передъ судъ присяжныхъ.

Передъ трибуналомъ станули: Айфель, котрый остае на волѝ и длятого явивъ ся зъ ленточкою почетнои легіи та въ товариствѣ адвоката Вальдекъ-Руссо, — та три обжалованѝ: Шарль Лессепсъ, Марій Фонтанъ и Котті. Всѣ они суть въ слѣдчѣй вязници Мазасъ. Трибуналъ выступивъ въ чорныхъ рясахъ, а не галевыхъ червоныхъ, бо тымъ зазначивъ, що выступае яко трибуналъ карный. Старый Фердинандъ Лессепсъ за-для недуги не мѣгъ явитись и буде суджены in contumatiam.

Вѣдчитано актъ обжалованя. Обохъ Лессепсовъ, Фонтана и Котті обжаловуеться, що они, знаючи про невѣдрадный станъ предпріемства панамского, старали ся выдурити вѣдъ публики грошѣ, предпринявши дня 26 червня 1888 емісію облігацій и розписавши дня 12 грудня 1888 р. субскрипцію. Въ наслѣдокъ того провинились що-до злочиньства обманьства и спроневѣреня. Рѣвножъ розтратили легкодушно повѣренѝ имъ грошѣ на предпріемство. Айфля обжаловуеться о участь въ тыхъ обманьствахъ и розтрату вѣдданыхъ ёму грошей.

Президентъ трибуналу Перівіе зачавъ переслухувати Шарля Лессепса. Для поясненя справы перейшовъ исторію розвою товариства панамского вѣдъ 1878 р. Зъ того представленя и поясненъ Лессепса выходить, що цѣлу справу ведено дорывочно и горячково. Товариство панамске мовь бы приневолювало синдикатъ инжінірскій, котрому проводивъ Фердинандъ Лессепсъ, до фальшивого представленя стану рѣчей. Якъ розпочалась будова каналу, показалось, що не можна копати каналу звычайного, лишь каналъ шлюзовый и тогдѣ первѣстно обчислень кошты на 600 міліонѣвъ зросли до сумы 1.500 міліонѣвъ. Треба було хопитись за новѝ емісіи облігацій. Такѝ емісіи много коштували, бо треба було грубо оплачуватись фінансовымъ заведенямъ, котрѝ переводили такѝ емісіи. Крѣмъ того дано по два міліоны банкамъ: Societe Generale и Credit Lyonnais за то, що позичили передъ тымъ 30 міліонѣвъ товариству и въ сей способъ выратували передъ ліквідацією. Банкирови Оберндерферови дано три міліоны за се, що пѣддавъ гадку емісіи льосовъ и щобы не шкодивъ товариству на біржи. Але се все датуе ся зъ передъ 1884 року.

Переслуханье першого дня закѣнчилось отсимъ дуже важнымъ зѣзнаньемъ Шарля Лессепса: Выставляно боны на оказателя въ тѣй цѣли, щобы заспокоити тогдѣшного міністра публичныхъ роботъ Бегота, котрый зажадавъ міліонъ франковъ. Та сума мала выплатитись въ двохъ ратахъ: перша рата, коли предложить ся парляментови законъ о емісіи панамскихъ льосовъ, друга коли ухвалить ся той законъ. Але що закона не ухвалено, то дано Беготови лишь 375.000 франковъ. „Я давъ ту суму — сказавъ Лессепсъ — пѣдъ такимъ напоромъ, якъ вѣддаесь годинникъ розбишакамъ въ лѣсѣ.“

Третя подѣя — се несподѣвана кріза кабінету. Дімісія кабінету принята вже Карнотомъ, бо рада міністровъ рѣшила, що дальше въ тѣмъ складѣ не може бути. А пѣйшло се за-для особы міністра вѣйны Фрейсінета. Фрейсіне бувъ президентомъ міністровъ въ р. 1886, коли то міністеръ роботъ публичныхъ Бего, взявши вѣдъ товариства панамского грошѣ, старавъ ся переперти справу емісіи панамскихъ льосовъ Мабуть вмѣшаный въ сю аферу самъ Фрейсіне, бо звѣстный злый духъ цѣлого скандалу панамского, Андріе, конферувавъ зъ нимъ про щось ще передъ мѣсяцемъ. На интерпеляцію въ справѣ тои конференціи не давъ Фрейсіне нѣякои вѣдповѣди — тожь коли теперь приходить до выясненя цѣлого скандалу передъ трибуналомъ, уважала рада міністерска вѣдповѣднымъ — не мати мѣжь собою хочь бы и найменше пѣдозрѣного о нечистѝ справы члена. Зъ Фрейсінетомъ уступае и Любе, а прочѝ міністры остають на своихъ посадахъ. Кабінетъ буде мати такій складъ: Рібо президія и справы внутрѣшнѝ, Девель справы заграничнѝ. Льоазільонъ міністерство вѣйны а Віже рольництво. Льоазільонъ бувъ командантомъ I-ого корпусу.

Дописи „Дѣла“

Зъ Рогатинщины.

[Вѣдносины въ Рогатинщинѣ.]

Перебуваючи кѣлька тыжднѣвъ въ Рогатинщинѣ, я мавъ нагоду приглянути ся близше вѣдносинамъ, бодай въ однѣй части того руского повѣта. Якъ зъ одноі стороны центрумъ повѣта, самъ Рогатинъ, снить „сномъ блаженныхъ“, такъ зновъ зъ другого боку видко чимъ разъ бѣльшій рухъ и житье по селахъ, а то головно завдяки ініціативѣ людей доброи волѣ, а такожъ и селянъ самыхъ, котрѝ чимъ разъ то бѣльше понимають свѣй власный интересъ. Згадаю тутъ о трехъ фактахъ, котрѝ не можуть бути байдужными для загалу Русинѣвъ.

Въ селѣ Путятинцяхъ, ½ милѣ вѣдъ Рогатина, основано, головно заходомъ знаного патріота о Іосифа Яворского, сѣльску крамницю и получено ёи зъ читальнею. Якій выгляды могли бы мы мати на поли дрѣбноі торговлѣ и промыслу, се можна побачити отъ хочь бы на путятинецкѣй крамници. Въ часѣ шести тыжднѣвъ, с. е. вѣдъ часу основаня крамницѣ розпродано товару за бѣльше якъ 300 зр., а треба знати, що дѣло розпочато капіталомъ дуже невеличкимъ, бо лишь 50 зр. Крѣмъ того треба взяти на увагу такожъ и сю обставину, що крамниця мусить выдержати велику конкуренцію зѣ стороны жидовъ, що густо розсѣлись по нашихъ селахъ, а такожъ що двѣръ и вся двѣрска прислуга стараесь пѣдкопувати повагу крамницѣ и дуже нерадо дивить ся на економічнѝ та просвѣтнѝ подвиги нашого селяньства. Всѣ товары бере путятинецка крамниця зѣ складовъ „Народноі Торговлѣ“ въ Рогатинѣ — а асекуруеться въ товариствѣ „Дньстеръ“.

Другу крамницю заложено заходомъ о. Стефана Городецкого въ селѣ Бабуховѣ. Крамниця, такожъ получена зъ читальнею, розвиваесь и поступаѐ впередъ — но все-жъ таки вже не такъ скорою ходою якъ крамниця въ Путятинцяхъ, бо въ селѣ крѣмъ коршмы сидить ще трехъ жидовъ, тожь и конкуренція страшна.

Мѣжь Путятинцями а Бабуховомъ лежить село Лучинцѣ — село доволѣ замѣжне — такъ що-жь коли бракъ пасовиска и лѣса даесь дуже въ знаки громадѣ За фѣрку сѣна для худобины на зиму працюе цѣле село на двѣрскихъ сѣножатяхъ, а власне поле то вже хиба оброблюесь приханцемъ. Але тѣй бѣдѣ вже здаесь буде теперь конець. Заходомъ кѣлькохъ енергічныхъ селянъ купуе село вѣдъ властителя Конюшокъ п. Баньковского 72 мортовъ сѣножати, за цѣну 30.000 зр, затягнувши на се, за радою совѣтника д-ра Савчака, 26.000 зр. позички въ краевѣмъ банку у Львовѣ. Решту с. е. 4 000 зр зложила громада мѣжь собою — и сю суму яко задатокъ вручено вже п. Баньковскому.

М. М.

Зъ Дрогобицкого.

[Вѣдносины въ Тустановичахъ мѣжь рускимъ а латиньскимъ священикомъ.]

Въ нинѣшныхъ часахъ нашои лихои долѣ, не маючи де найти справедливости и упѣмнути ся за нанесенѝ Русинамъ кривды, подаю отсе бодай до публичноі вѣдомости.

Парохія Тустановичѣ сусѣдуе зъ Борославомъ, снмъ збѣговискомъ всѣлякого рода людей, тожь и Тустановичѣ не суть вѣльнѝ вѣдъ того лиха, бо въ присѣлку Волянцѣ показалась нафта и земный вѣскъ, и народъ кинувъ ся на того рода заробокъ. Нинѣ сама Волянка выглядае мовь пустиня; де впередъ були господарскѝ грунты, огороды, оббѣстя, нинѣ пустѝ ямы и лихѝ хаты жидовскѝ. Давнѣйшій господарѣ не умѣли пошанувати великихъ грошей, якѝ дѣстали за свои грунты и мовь бы лишь роздумували, якъ бы ихъ проминути: купували великій конѣ и вѣзки, ѣздили верхомъ, сотками убирали стѣны хатъ, а нинѣ тулають ся по чужихъ хатахъ и роблять въ ямахъ, або ходять за прошенымъ хлѣбомъ.

На мѣсце давныхъ господарѣвъ осѣли Мазуры: покупили собѣ пѣдъ хаты грунтъ и побудували ся, инший пѣдласнли ся пѣдъ стрѣху добродушного господаря Русина а одруживши ся зъ дочкою господаря та выдуривши вѣдъ тестя записъ нотаріяльный — бо то люде свѣтовѝ и уже не зъ однои печѣ хлѣбъ ѣли — на добре розпаношили ся въ чужѣй хатѣ и обходять ся зъ своими добродѣями мовь зѣ слугами.

Таку пригоду зъ тыми зайдами хочу розповѣсти. Господарь Яковъ Попель и жѣнка Юліянна, зъ рода въ рѣдъ Русины, мали двое дѣтей: сына Дмитра и дочку Марію. Сына оженили на грунтъ, а пѣзнѣйше приняли зайшлого мазура Антона Русѣна за зятя. Сей Русѣнъ завѣвъ въ хатѣ такій заколотъ, що навѣть розлучивъ Дмитра зъ жѣнкою, котра мусѣла пѣйти въ службу. Русѣнови народила ся дочка и вѣнъ хотѣвъ ёи охрестити докончс на латиньске. Хочь и жѣнка и родичѣ ёи противились сему, то однакъ Русѣнъ попросивъ въ кумы мазурѣвъ-зайдѣвъ та понесли дитину до костела и латиньскій ксьондзъ, заохоченый справою тучапскою, охрестивъ дитину на латиньске. Парохъ рускій упоминае ся у кс. Громады, екскозита на Волянцѣ, а сей пише на свою оборону такій листъ: „Попелѣ, Яворцы, Терлеццы се фаміліи польскѝ, а латиньскій ксьондзъ мусить о тое дбати, щобы обрядъ латиньскій въ Тустановичахъ не загинувъ.“

И що-жь на таке безличне письмо сказати? Хиба, що кс. Громада лѣпше зробивъ бы, если бы дбавъ о се, щобы его мазуры не жили въ дикѣмъ супружествѣ, щобы зъ суботы на недѣлю и зъ недѣлѣ на понедѣлокъ не робили въ закопахъ, а если хоче добути для себе заслугъ місіонара, то маѐ тысячѣ жидовъ, бо се чейже не заслуга перенати Русиновъ на латиньскій обрядъ. Кс. Громадо! яке у васъ знанье географіи? Село Попелѣ на Руси въ Дрогобицкѣмъ и зъ-вѣдтамъ походять всѣ родины Попелѣвъ; Явора пѣдъ Туркою зъ-вѣдки Яворскѝ выводять свѣй рѣдъ шляхотскій, а и Терло коло Старого мѣста выдало Терлецкихъ. Рускій парохъ пѣславъ жалобу до вѣдповѣдноі власти, але мабуть въ теперѣшныхъ часахъ се не здасть ся на нѣчо.

Ще одно цѣкаве, бо сего певно не можна всюды побачити. Ото кс. Громадѣ послугують при функціяхъ релігійныхъ женщины. И такъ при однѣмъ похоронѣ якась женщина подавала кс. Громадѣ орнатъ, завязувала, поправляла, вѣдтакъ те саме було при роздягненю, а органіста не було видно.

Не сподѣвали ся попереднѝ рускѝ приходники, до чого то доведе каплиця на Волянцѣ, а могли були поставити дуже легко церковцю, бо були тамъ выключно рускѝ газды, грошей мали много, продаючи грунты до копалень по 20 и 40 тысячѣвъ. Вправдѣ капличку здвигнено грѣшми панѣвъ, предпріемцѣвъ и товариствъ, але не безъ участи рускаго гроша. Тажь ще й нинѣ, коли то за роботу въ закопѣ платять по 80 кр. а на верху лишь 40 кр., побираютъ зъ тои платнѣ по 1 кр. на капличку, безъ рѣзницѣ чи то Русинъ, чи латинникъ чи жидъ, и такъ збогачають капличку. Але мабуть вже сего не буде довго и кс. Громада буде мусѣвъ выбрати ся зъ своими парохіянами може на Угорщину, бо вже теперь идуть туды цѣлѝ товпы роботниковъ не лишь зъ Волянки, але и зъ самого Борислава.

Вкѣнци треба згадати, що мабуть таке перехоплюванье душь не першина кс. Громадѣ, бо такѝ факты лучали ся давнѣйше.

А.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Про вѣденьске товариство „**Громаду**“ пишуть намъ:

Въ недѣлю 8 н. ст. сѣчня зѣйшли ся члены тов. „Громада“ въ концертовѣй сали Zum schwarzen Thor III, щобы тутъ на далекѣй чужинѣ вѣдсвѣжити въ своѐй памяти красни звычаѐ рѣздвяннѝ та заспѣвати коляду. Заступникъ головы, п. Бѣгунъ повитавъ прибувшихъ теплыми та щирыми словами, розказавъ коротко про нашій звычаѐ рѣздвяннѝ, якій неодинъ зъ присутныхъ давно-давно може ще дитиною бачивъ, и зазначивъ, що се першій разъ зѣйшли ся Русины вѣденьскѝ такъ численно зъ родинами.

Вѣдтакъ слѣдувала вѣдпренумерата часописей, якѝ товариство оплачуе, а вкѣнци выльосованье маленькои льотерії фантовои, уряджено заходомъ выдѣлу въ користь товариства. Выдѣловый, Ад. Курило, зазначивъ цѣль и користи такои льотерії и заохочувавъ до уряджења бѣльшои, подѣбнои льотерії. Тутъ годѣ не згадати, що найбѣльше причиняли ся до уряджења сеи користнои розрывки п. Вол. Кадайскій зъ женою.

Сходины закѣнчились товарискими забавами, переплѣтаными спѣвами и музикою. Часть музична выпала дуже удатно, за що выдѣлъ складае сердечну подяку дірігентови и многонадѣйному пяністови п. Туркевичеви и участникамъ.

Свѣй.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛІТИЧНЫЙ.

Въ тыхъ дняхъ вѣдбуваютъ ся выборы до рады мѣскои въ Райхенберзѣ. Если выборы выпадуть въ той способъ, що въ радѣ мѣскѣй не буде бѣльшости нѣмецкихъ національвъ, тогдѣ буде оправданый рескриптъ ческого намѣстництва розвязуючій давну раду мѣску и буде можна сказати, що правительство не перечислило своихъ силъ. Доси вѣдбули ся выборы въ третѣмъ крузѣ и выйшли самѝ нѣмецкѝ національ. Ліберали нѣмецкѝ голосять, що выборъ ихъ кандидатовъ запевненый зъ першого круга, тожь о результатѣ выборовъ буде рѣшати другій кругъ. Кождый кругъ выбираѐ по пятьнацять радныхъ.

Старо-Чехъ, д-ръ Цукеръ, посолъ до рады державноі зъ прагскои палаты торговельноі, зложивъ мандатъ посольскій. Пос. Цукеръ, хочь выбраный старо-Чехами, поступавъ все разомъ зъ молодо-Чехами и длятого его выборцѣ були невдоволенѝ. Коли недавно екликавъ пос. Цукеръ своихъ выборцѣвъ на справозданье посольске, они не явили ся, а д-ръ Цукеръ уважаючи се заявленьемъ недовѣрія, зложивъ мандатъ.

Цѣсарь принявъ протекторатъ надъ мадярскою выставою краевою въ Будапештѣ, котра маѐ вѣдбутись въ 1896 р. въ

И сповнили ся бѣдному артистови всѣ обѣцянки святого Петра.

И дѣставъ малярь за жѣнку княжну зъ роду, королѣвну зъ душѣ, а богиню зъ красы.

Красою прослила княжна на весь свѣтъ, найхоробрѣйшій лицарѣ, найможнѣйшій князѣ и найкрасшій моло цѣ добивали ся ёи руки, а мудрцѣ въ порохъ покладали передъ нею свои лысѝ головы.

И здивувавъ ся вельми цѣлый свѣтъ, що та княжна, котра, здавало ся и не замѣчала найгордѣйшихъ, що колѣна передъ нею вгинали, выбрала собѣ бѣдного артиста и вѣддала ёму всю свою любовь.

И не було на цѣлѣй земли лицаря, князя, нѣ мудрця, що не спахнувъ бы завистью и враждою на того артиста.

А вѣнъ, выбранець ходивъ въ першихъ тыжднякъ мовь приголомшеный, бо не думавъ, щобъ було и ходило по свѣтѣ чудо, сто разъ красше вѣдъ его малярскои мрѣѣ, котрого красы нѣяке слово, нѣяка краска змалювати не въ силѣ.

И чудо то вѣнъ може брати до рукъ, якъ свою власнѣсть, тулити до того мраморного тѣла свои уста, кѣлько разовъ забагне!

И его житье окружила розкѣшнымъ тепломъ любовь, любовь жѣнки, що вѣддала ся ёму цѣлою душею, жѣнки, що тѣльки надъ тымъ и продумуе, якъ бы то приспорити ёму якъ найбѣльше щастя, якъ найбѣльше розкоши и любовы...

И — чудо! Той выбранець — надъ чудами чудо! — починае ходити зъ журбою на чолѣ, починае ходити зѣ смуткомъ въ очехъ...

Зѣтхае часомъ...

Видко, не розпука ѣсть его, не горе велике вселило ся въ душу... Нѣ! То лишь тиха скорбота инколи крѣзь его житье промчить ся, и крыльцемъ затрѣпоче, щобъ себе пригадати...

А все вже тамъ, де така оскорбота, хочь бы и якъ тихо, крыльцемъ затрѣпоче, — тамъ про повне, скѣнчене щастье говорити годѣ.

* * *

Сидить нашъ малярь самъ одинъ у борѣ, пѣдперъ чоло рукою.

Смутокъ чуе.

Зѣтхае и каже про себе:

— Гей! кобы то минѣ, той честный, гѣдный святый Петро хочь на одну хвилю показавъ ся.

Гляне... Стоить святый Петро передъ нимъ.

— Що-жь тамъ, мѣй сыну — пытае ся добродушно — хиба не стало ся все по твоѐй воли?

— Стало ся, мѣй отче.

— Хиба твоя жѣнка не найкраша жѣнка на земли?

— На земли?.. Се прямо богиня!

— Хиба она за другимъ пропадае?

— Свѣта за мною не бачить.

— Що-жь се за причина твого смутку, сыну.

Малярь зѣтхнувъ.

— Ото одноі ще ласки забувъ я въ тебе попросити, отче.

— Якои, сыну?

— Зробити такъ, щобъ и я ту богиню взаимно любивъ

память 1000-лѣтного истнованя мадярского королѣвства. Зъ краєвыхъ фондовъ рѣшено дати на цѣля выставы одинъ мілїонъ зр.

Дебата въ угорскомъ парлямент̀ѣ що-до двору королѣвского була дуже оживлена и показало ся, що партія національна гр. Апоніого має такій самый погляд̀ъ на сю справу що й партія независимости. Про становище мадярскихъ партій опозиційныхъ въ тій справѣ выскизуєсь N. fr. Presse дуже скептично, кажучи: Вод̀ъ 350 лѣтъ нема нѣякого слѣду про окремый двор̀ъ мадярскій и треба засягнути ажь до поры, коли угорска корона перейшла на дом̀ъ габсбурґскій, щобы стрѣтитись зъ дворомъ мадярскимъ, але й тогдѣ було въ нѣмъ много немадярскихъ елементовъ. Вправдѣ теперѣшне правительство мадярске само порушило сю гадку, але оно не хоче устроєня окремого мадярского двору королѣвского, лишь хоче означити правно-державне становище Угорщины при вѣдносинахъ зъ дворомъ цѣсарскимъ. Тымчасомъ опозиція мадярска йде дальше въ томъ напрямѣ и выхѣсновує сю нагоду, щобы вдарити на кабінетъ д-ра Векерля.

Хорватскій соймъ зачавъ свои наради вод̀ъ дебаты буджетовои.

——

Чимъ дальше поступає зима, тымъ бѣльше змагає ся голодъ въ тыхъ мѣсцевостяхъ Россіи, де й сего року не було врожаю. Именно дає ся вѣдчувати бракъ пашѣ для худобы и селяне выпродують громадно худобу. Цѣна, розумѣєсь, дуже низька, бо н. пр. за коня найбѣльше платять до двохъ рублѣвъ. Купцѣ купують конѣ и выбивають ихъ на шкѣру, а мясо лишають вовкамъ. Одна нѣмецка ґазета доносячи про се, чудує ся, що россійскій мужикъ не ѣсть мяса зъ коней.

——

Доносять, що правительство нѣмецке значно обмежило науку языка польского въ Познанщинѣ, мотивуючи тымъ, що при сѣй науцѣ дѣють ся великій надужитя и неправильности.

Нѣмецкій парлямент̀ъ зачавъ свои наради, але комісія войскова ще не предложила свого реферату про проектъ реформы закона войскового. Опозиційній ґазеты накликують кн. Бісмарка, щобы теперь выступивъ и заявивъ ся противъ предложень войсковыхъ.

——

Урядовый орґанъ болгарскій „Свобода“ полемізує зъ тыми ґазетами, котрі заявились противъ змѣны конституції болгарскои. Болгарію годѣ управляти — каже „Свобода“ — пѣсля ліберального шабльону и полохальемъ Россією. Болгарія не надаєсь до теорій Заходу. Россія не має теперь нѣякои причины до интервенціи, хиба що хотѣла бы попробувати день 9 серпня 1886 (детронізація кн. Батенберґа). Велика бѣльшѣсть собранія показала, що не лишь годить ся на проекты Стамболова, але и похваляє его пляны, а всякій обавы приятелѣвъ и воровъ Болгарии суть безпод̀ставнѣ.

——

Пруска комісія кольонізаційна въ Познанщинѣ, въ значнѣй части руйнуюча Полякѣвъ въ економічномъ взглядѣ, закупила пѣсля справозданя по конець 1891 р. землѣ 58.529 гектарѣвъ за суму 36,070.820 марокъ. На тій земли оселила по той рѣкъ 883 самыхъ оселенцѣвъ Нѣмцѣвъ по бѣльшѣй части протестантѣвъ (бо ажь 795), и то, по гадцѣ Полякѣвъ, доказує, що побѣчь цѣлей германізаційныхъ она веде до протестантизованя земель польскихъ. Пѣсля однои добре поинформованои въ томъ дѣлѣ ґазеты нѣмецкои буде незабаромъ розпайованыхъ пять новозакупленыхъ посѣлостей на просторѣ бѣльше чимъ однои квадр. милѣ. Та сама ґазета подає, що торѣкъ комісія кольонізаційна побудувала 13 новыхъ шкѣль людовыхъ, зъ тыхъ 12 евангелицкихъ, а одну католицку и що небавомъ побудує ще 7 новыхъ шкѣль. Заходы Полякѣвъ, щобы паралізувати ѣяльнѣсть тои комісіи, котра розпоряджає ...ичезными средствами, досыть слабій. Хочь ...скій „Банкъ земскій“ и спѣлки земскій ...ть, що мога, однакожь заходить пытанье, ...йдуть ся въ будучности люде, охочій на...ованій тыми спѣлками ґрунты, и чи ... ся потрѣбнѣ капіталы.

...ѣтною подѣєю є зрѣсть польскои людности ...мѣстахъ и мѣсточкахъ Познанщины, ...ричинило ся безперечно переселенье ...ла подъупавшихъ родинъ давнѣйшыхъ властителѣвъ, котрі зъ ...на шукають у мѣстахъ занятя ... такожь змагаючій ся про...

——

...лика зачудовалась передъ ...рамою зъ Канру, пѣсля ...ентантѣвъ въ Єгиптѣ вод... Єгиптѣ истнує въ дѣйст...ого исторія вправдѣ не ...хъ епізодовъ. Изма... 1866 палату, зложе...хъ безпосередно че... котра мала ха...ующого. Розумѣ... нѣякои поваги, ...олютнымъ бра... бувъ змуше... уряду, щобы ... Въ епоцѣ ... почала ра...летенціи; въ ...ивілсѣ евро... и Арабі-паши ...и парлямент̀ъ ...одъ Дуфферінъ ... нове законо...ьне египетске ...ну“. Та по...а мѣсяцѣ для ...рядовыхъ роз... адміністрацію ...енновъ, зъ ко...

трыхъ чотирохъ именувало правительство а 16 выбирали провінціональній рады, прочихъ мѣсто Каиръ и Александрія. „Генеральне згромадженье“ мало далеко обширнѣйшій кругъ дѣланя, и вонъ рѣвнавъ ся майже компетенціи давного парлямент̀у. Тымчасомъ старало ся правительство англійско-єгипетске усунути згромадженье вод̀ъ всякого удѣлу въ житю політичномъ Єгипту, а вод̀ъ десяти лѣтъ не предкладано єму нѣякого буджету, такъ, що оно не мало нѣякого значѣня. Ажь въ минувшомъ роцѣ, якъ здаєсь под̀ъ вплывомъ змѣны кабінету въ Лондонѣ, фінансовый дорадникъ єгипетского правительства, серъ Ельвинъ Пальмеръ рѣшивъ ся предложити згромадженю буджетъ на рокъ 1893, остерѣгаючи зъ горы, що репрезентанты єгипетского народу повинній уникати „непотрѣбнои“ діскусіи и займатись выключно розходами, не тыкаючи доходовъ, а презесъ єгипетского кабінету Мустафа Феґми-паша пригадавъ згромадженю, що роля єго єсть тѣлько дорадча. Мимо того дало згромадженье рѣшучій доказъ своєи независимости, коли ухвалило однодушно резолюцію, пѣсля котрои буджетъ на 1893 р. не под̀е под̀ъ нараду, тому що предложено єго за пѣзно, такъ що діскусія була бы вже безпредметова. Заразомъ вѣзвало згромадженье правительство, щобы оно буджетъ на рокъ 1894 предложило згромадженю що найменче на кѣлька мѣсяцѣвъ передъ кѣнцемъ фінансового року для точнои оцѣнки. Ухвала тая выкликала въ Єгиптѣ сильне вражѣнье и занепокоила англійску прасу. Однакъ Европа скористала на томъ, бо довѣдалась, що въ Канрѣ истнує тѣло законодатне, котре має свою опозицію.

НОВИНКИ.

— **Всѣхъ Русинѣвъ доброи волѣ взагалѣ, а прихильникѣвъ нашои ґазеты въ особенности, здоровимо зъ надходячимъ Новымъ Рокомъ** и засылаємо имъ отсій ново рѣчній желаня:

Рѣкъ старый, дѣдусь безсилый
Тожь то лиха накоивъ!...
Та схилившись до могилы
Намъ наслѣдника лишивъ!
И прийшовъ днесь рочокъ нѣвый,
Радѣстне мале дитя;
Вонъ приносить всѣмъ обновы
Щастя, гаразду, добра!
И до кождого въ любови
Вонъ смѣє ся й даръ дає, —
Всѣмъ роздасть вонъ дари новій
Въ него сила дарѣвъ є!
Дай-же Боже, щобъ и Вамъ вонъ
Давъ здоровлье й довгій вѣкъ,
Давъ усе, чимъ є щасливый
И богатый чоловѣкъ.
Щобъ зростились Вашій ниви,
Добрый плѣдъ дали поля,
Щобъ сторицею зродила
Наша рѣдная рѣля —
Щобъ дала и на камѣню
Зъ новымъ рокомъ буйный нѣдъ!
А почує зновъ до працѣ
Въ собѣ силу рускій рѣдъ.

— **ВПреосв. митрополитъ** выѣхавъ вчера зо Львова на 4—5 днѣвъ и має повернути ажь въ понедѣлокъ.

— **Надзвычайній загальній зборы** „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ вѣдбудуть ся дня 2 н. ст. лютого с. р. о 1-ій годинѣ зъ полудня у власныхъ комнатахъ. На зборы тій запрошує выдѣлъ всѣхъ П. Т. членовъ *М. Соневицкій* голова, *В. Санат*ъ секретарь.

— **У архикнязя Леопольда Сальватора** у Львовѣ вѣдбувъ ся вѣ второкъ о 6-ій годинѣ по полудни обѣдъ, на котрѣмъ мѣжь иншими були Впреосв. митрополитъ Сильвестеръ Сембратовичъ и митратъ о. Мих. Сѣнгалевичъ.

— **Намѣрене убійство священика.** Якъ мы свого часу доносили, засѣвъ бувъ побережникъ зъ Вишнѣвчика, въ перемышляньскомъ повѣтѣ, Бѣломазуръ, на маючого ѣхати въ поле священика о. Степанова зъ намѣромъ убити его. И дѣйстно Бѣломазуръ выстрѣливъ до ѣдучого воза на котрѣмъ на щастье не було о. Степанова. Въ тій справѣ вѣдбуде ся противъ переступника дня 26 н. ст. сѣчня 1893 розправа карна передъ судомъ присяжныхъ въ Бережанахъ.

— **Раду мѣску въ Выжници** на Буковинѣ розвязало правительство краєве и установило комісаря політичного ажь до переведеня новыхъ выборовъ. Причиною розвязаня бувъ нелеґальный выборъ магістрату.

— **Про покойного о. Николая Ничая** пароха въ Замочку, жовковского деканату, пишуть намъ: Покойный, колишный вѣдличный ученикъ рускои ґімназіи, укѣнчивъ студія богословскій въ Римѣ, бувъ здѣбнымъ теольоґомъ, примѣрнымъ и ревнымъ священикомъ и щирымъ патріотомъ народовцемъ. Яко чоловѣкъ бувъ се праведный и чистый мовь слеза характеръ, тожь смерть его выкликала великій и щирый жаль у всѣхъ, що его знали. — Передъ чотирма роками попавъ покойникъ въ тяжку горляну недугу, котра й перетяла пасмо трудолюбивого и чесного єго житя.

— **Выдѣлъ краєвый** признавъ одноразовій пѣдмоги по 100 зр. для товариствъ польскихъ „Соколовъ“ въ Горлицяхъ, Яворовѣ, Новомъ Санчи, Перемышли и Вадовицяхъ.

— **Неофітъ.** Начальникъ стаціи въ Ґурагуморѣ на Буковинѣ жидъ Зіґфрідъ Зільбербушь перейшовъ дня 17 н. ст. грудня зъ жѣнкою и троима дѣтьми на римо кат. вѣру.

— **Доповняючій выборы.** О опорожненый по бл. п. Альфонсѣ Чайковскомъ мандатъ посла до рады державнои зъ куріи бѣльшои посѣлости въ округѣ Бережаны-Пѣдгайцѣ-Перемышляны зголосивъ сими днями до центрального комітету свою кандидатуру Мечиславъ Третеръ властитель Тонѣльницѣ.

— **Нещасні пригоды на провінціи:** Мариська Дроздъ зъ Гарбузова вертала дня 15 грудня зъ Олѣева до Гарбузова въ повѣтѣ золочѣвскомъ и въ дорозѣ замерзла. Тѣло єи вѣднайшовъ на другій день єи мужь Остапъ Дроздъ. — Въ Майданѣ голого...скомъ въ лѣсѣ въ шопѣ найшли дня 18 м. м. тѣло якоись жѣнки. Теперь дойшли, що се була Горпина Кисѣльовска зъ Жукова. Она була несповна розуму, а до того терпѣла на падачку. Въ нападахъ божеволя скидала зъ себе всю одежу и бѣгала по селѣ та по поляхъ. Послѣдный разъ видѣли єи дня 4 и 5 м. м. у Шпиклосахъ, а вод̀ъ тогды ажь до 20 м. м. нѣхто єи не видѣвъ. Отже єсть пѣдозрѣнье, що она попавши въ божевольє и въ нападѣ падачки выбѣгши въ поле, скинула зъ себе всю одежу, зайшла до шопы и тамъ замерзла. — Въ Петричахъ въ повѣтѣ золочѣвскомъ ладивъ 20-лѣтный паробокъ Иванъ Гудало оборѣгъ дня 20 м. м. Скѣнчивши роботу скочивъ зъ него такъ нещасливо, що пробивъ ся на деревлянныхъ вилахъ опертыхъ о оборѣгъ и черезъ те заразъ померъ. — Дня 23 грудня вечеромъ вѣзъ селянинъ Антонъ Станько зъ Камѣнки волоскои въ повѣтѣ равскомъ дрова зъ лѣса. Вѣзъ перевернувъ ся и потовкъ єго такъ сильно, що вонъ на другій день померъ. Станько бувъ пяный. — Дня 9 м. м. найдено на дорозѣ зъ Винограду до Обертина тѣло жида Лейбы Ріндера зъ Обертина. Вонъ замерзъ въ дорозѣ.

— **Огонь въ палатѣ архикнязя Леопольда Сальватора.** Вчера рано передъ 7-ою годиною повѣдомлено телефонічно мѣску сторожу пожаряу, що въ середнѣмъ сальонѣ мешканя архикнязя Леопольда Сальватора выбухъ огонь. Прибувша на мѣсце пожару сторожа огнева сконстатувала, що въ наслѣдокъ злои будовы печи займили ся балки пѣдъ помостомъ. Помостъ зорвано и за двѣ годины угашено огонь. Крѣмъ зорваного помоста и зотлѣлыхъ балковъ не було вѣдъ огню нѣякои бѣльшои шкоды.

— **Посломъ на соймъ буковиньскій** зъ мѣста Серету на мѣсце пок. совѣтника Кохановского выбраный совѣтникъ правительства краєвого Помпе. Въ соймѣ буде сов. Помпе належати до фракціи ліберальнои.

— **Зъявище природы.** Зъ Винограду пѣдъ Отинією пишуть про таке зъявище: Дня 9 н. ст. сѣчня около 3½ годины пополудни видно було при цѣлкомъ погѣднѣмъ небѣ, зъ обохъ бокѣвъ заходячого сонця въ невеликихъ, а рѣвныхъ вѣдъ него вѣдступахъ два свѣтлій стовпы, яснѣючій всѣми красками дуги. Були се якъ бы два кѣнцѣ чудовои дуги. Крѣмъ того третій стовпъ незвычайно ясного золотавого блеску сягавъ вѣдъ сонця до землѣ. Высота всѣхъ стовпѣвъ була однака и малѣла разомъ зъ заходомъ сонця. Видъ бувъ пречудный. Нарѣдъ уважає такій зъявища заповѣдею дуже сильныхъ морозовъ.

— **Громы въ грудни.** Часопись „Кавказъ“ доноситъ, що дня 21 н. ст. грудня 1892 р. коло стаціи Бѣлогоры при зелѣзници Закавказкѣй показала ся на небѣ коло 2 годины зъ полудня чорна хмара, въ котрѣй що разъ бѣльше чути було голосный трѣскотъ. По хвили почавъ падати снѣгъ и настала страшенна буря. Надзирателя телеґрафовъ, котрый передъ бурею взявъ ся до направы дротовъ, поранили трѣски зъ розбитыхъ на кусники стовпѣвъ телеґрафічныхъ и телефонічныхъ, котрыхъ загаломъ знищила буря 26. Рухъ поѣздовъ здержано. Буря тревала годину, а електрики було въ воздусѣ тѣлько, що громы били въ землю великими огненными стовпами. Того самого дня, коло стаціи Шорапань, ударивъ грѣмъ въ скалу, зорвавъ величезный кусень каменя и кинувъ єго на шины. Камѣнь знищивъ шины на просторѣ кѣлькохъ сяжнѣвъ. Рѣвночасно розбивъ грѣмъ въ фабрицѣ нафты Нобля руры нафтовій куды вылило ся бѣльше якъ 200.000 пудовъ нафты.

— **Длячого Ева не потрѣбувала служничѣ?** На се питанье такъ вѣдповѣдає якійсь Американецъ: Ева обходила ся безъ служницѣ, бо Аданъ не казавъ ѣй нѣколи церувати панчохъ, не просивъ єи нѣколи, щобы єму пришивала ґузика, анѣ щобы єму зашивала скоро розпоренй рукавички. Не прийшло єму такожь нѣколи на гадку читати ґазетъ до смерку, а вѣдтакъ верещати якъ зголоднѣлый вовкъ: длячого вечеря ще не готова? Самъ розкладавъ огонь пѣдъ кѣтломъ, самъ стругавъ моркву и бараболѣ, самъ кормивъ корову и сыпавъ курамъ зерно, а такожь не мавъ звычаю приводити на вечерю дванацятьохъ приятелѣвъ, тогдѣ власне, коли дома не було нѣ одного кусника мяса. Не лучалось єму такожь вертати зо склепику по пѣвночи, або зъ вінта надъ раномъ и гнѣвати ся на Еву за те, що зъ слезами ждала на него. Не пересиджувавъ въ шинку, коли Ева колысала малого Каинка, не розкидувавъ такожь пантофлѣвъ по комнатѣ, але ставлявъ ихъ вразъ зъ чоботьми пѣдъ фіґовымъ деревомъ; однымъ словомъ уважавъ, що жѣнка не на се сотворена, щобы бути служницею свого мужа и охотно помагавъ ѣй въ домашнѣй роботѣ. Длятого Ева обходила ся безъ служницѣ.

Посмертній — ǂ — оповѣстки.

О. Іосифъ Шмигельскій, парохъ въ Балинцяхъ, дек. коломыйского, упокоивъ ся дня 6. н. ст. сѣчня 1893 въ 65-ѣмъ роцѣ житя а 38-ѣмъ священьства. Вѣчна єму память!

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На дѣмъ для товариства рускихъ ремѣсникѣвъ „Зоря“** пѣдписали а взглядно зложили готѣвкою слѣдуючій добровѣльній жертвы: Впр. о. Дудкевичь властитель Рудна 50 зр.; пп: Рихликъ 5 зр., Ив. Ґуляй 5 зр., д-ръ Ол. Кулачковскій 5 зр., Юл. Стефановичь 2 зр., Саламайчукъ 5 зр., Ференчевичь 5 зр., Козловскій 5 зр., Бережаньскій 2 зр., Зеленка 2 зр., Прима 10 зр, Костѣвъ 5 зр., Банахъ, Ю. Дудкевичь, Ген. Дудкевичь, Кар. Скавина, Стація въ З, Юлія Зелиньска, Юст. Панкевичь, Рифка Тіґеръ по 50 кр.; Ад. Шіле 1 зр., малій дѣти 1 зр. 40 кр; разомъ 107 зр. 40 кр.— Вѣдъ 20 грудня 1892 по нинѣшный день субскрибовано а въ части вже вплачено на повысшу цѣль всего 767 зр. 90 кр. — *В. Нагѣрный*, голова товариства.

Телеграмы „Дѣла“

Вѣдень 12 сѣчня. Вчера пѣдписано умову мѣжь міністерствомъ скарбу а банкомъ Ротшільда въ справѣ переведеня реґуляціи валюты. Въ зыскахъ беруть участь по половинѣ банкъ и правительство.

Берлинъ 12 сѣчня. Въ соймѣ заявивъ міністеръ просвѣты, що въ Познанщинѣ треба доконче значно обмежити науку релігіи въ польскомъ языцѣ. — Цѣсарь Вільгельмъ приѣхавъ несподѣвано до Страсбурґа и вѣдбувъ переглядъ войска. — Страйкъ роботниковъ ґорничихъ закѣнчивъ ся.

Парижъ 12 сѣчня. Въ ґазетахъ появляють ся закиды противъ Карнота, що будучи міністромъ скарбу въ 1886 р. пѣдпиравъ интересы панамскій. — Зѣзнаня Айфля передъ трибуналомъ выказали, що вонъ забравъ пѣвтретя мілїона за машины, котрыхъ не доставивъ, а зновъ 18 мілїонѣвъ взявъ за матеріялъ, що варта бувъ лише два мілїоны.

Переписка Редакціи и Адміністрациі.

Вп. Д. Бах. зъ Уш. Лишилось 1·10 зр. на 1893 р. — **Вп. М. Кол. зъ Стр.** Ще 4 зр. за 1892 р. — **Вп. Ю. Хом. зъ Сок.** Заплачено до кѣнця серпня тожь ще прийде 4 зр. за 1892 р. — **Вп. А. Доб. зъ Рар.** Прийде ще 2 зр. за 1892 р.

Надѣслане.

Средства десінфекційній, а то:

Кислота карболева сыра
Кислота карболева кристалічна
Вапно карболеве
Вапно хльорове
Сульфатъ зелѣза — поручає найдешевше

Головный складъ въ аптицѣ пѣдъ „Срѣбнымъ Орломъ“ Жигмонта Рукера у Львовѣ.

Замовленя зъ провінція полагоджуєсь вѣдворотною почтою. 4379

Найдешевше жерело предметовъ оптичныхъ у Львовѣ
пѣдъ „КОПЕРНІКОМЪ“
ул. Театральна ч. 6 (плацъ св. Духа)
напротивъ головного одваху.

Окуляры, цвікеры, барометры, термометры, мікроскопы, машины електричній, райсцайги, и т. п. по цѣнахъ найдешевшихъ. — Репарація найдешевше и найскорше. 4185

Замовленя въ провінціи адресувати: **„Новый оптикъ пѣдъ „Коперникомъ“, ул. Театральна ч. 6 у Львовѣ“**

Для курячихъ паперосы.

Паріскій Figaro зъ 26 вересня 1892 мѣстить отсе цѣкаве справозданье, яке зложивъ редакторъ того письма Carel du Ham:

Займаючи ся студіованьемъ квестіи, якій вплывъ має куреньe тютюну на здоровлье, охотно выхѣснувавъ я нагоду оглянути найзнатнѣйшу фабрику выробу цигаретного папору.

Се заведенье находить ся въ Гассікуръ, недалеко Мантъ; зъ Парижа можна тамъ прибути поспѣшнымъ поѣздомъ за одну годину.

Фабрику выбудувала фірма **Braunstein Fré. res,** котра якъ звѣстно занимає перше мѣсце въ томъ фаху за-для величины своихъ интересовъ и величезного обсягу свого руху.

Заведенье въ Гассікуръ побудоване пѣсля плянѣвъ архітекта Роа и занимає поверхнѣсть 16 гектарѣвъ разомъ зъ помешканями роботницкими.

Рухъ фабрики остає пѣдъ управою директора инжініра Жоржа Лярошь, котрый бувъ такъ привѣтливый, що мене при звиджуваню заведеня самъ опроваджувавъ, и пояснивъ въ найприступнѣйшій способѣ всякій найбѣльше скомпліковані процедуры, якій сырый матеріялъ мусить перейти, заки выйде зъ того папѣръ цигаретный такъ дуже тонкій и нѣжный, що зрадує кождого курця, розумѣючого рѣчь.

Сырый матеріялъ — се выключно нове полотно, тканины зъ коноплѣвъ и льну.

Черезъ всѣликій операціи розпалахуєсь якъ найточнѣйше се полотно, а вѣдтакъ пѣддаєсь вызоленю содовымъ вапномъ у великихъ кѣтлахъ.

Опѣсля полокавсь вся маса надзвычайно старанно, при чомъ усуваєсь и найменшій слѣдъ якихсь иншихъ матерій, бо вода, уживана до полоканя, такъ довго змѣняєсь, ажь остане цѣлкомъ чиста.

Уживана до того вода не береть, якъ по иншихъ такихъ заведеняхъ, зъ отвертыхъ потоковъ, але зъ двохъ величезныхъ кирниць артезійскихъ, выверченыхъ великимъ коштомъ; они дають на годину величезну скількѣсть, 400.000 літровъ, цѣлкомъ чистои воды.

Вѣдтакъ ще разъ розтаваєсь тканины а опѣзля роздавлюєсь у великихъ прасахъ гидравлічныхъ.

Помимо тыхъ всѣхъ операцій задержує цѣла маса все ще сѣру краску. До недавно уживано ще до выбѣленя пары хльоровои, однакъ у фабрицѣ въ Гассікуръ не уживає ся безусловно хльору, лишь заступлено се електричностію пѣсля высадки п. М. Лермітта. Въ наслѣдокъ такои роботы не може бути нѣ слѣду органічнои субстанціи, нѣ хльору або якихъ иншихъ солей въ масѣ.

Коли великими цилїндрами розтерто масу ажь до можливои границѣ, переходить маса на великій машины, котрі перемѣняють єи на папѣръ.

Мотору доставляють чотири махіны паровѣ о силѣ 600 коней а тѣ махіны въ руху день и нѣчь.

Готовый папѣръ пересылаєсь до великихъ заведень, належачихъ рѣзноженъ до фірмы Braunstein Frères въ Парижи при бульварѣ Exelmans 63—65, де краєсь его на книжочки, заосмотрюєсь въ етикеты и надаєсь имъ такій видъ, пѣдъ якимъ бачимо его въ торговли.

Готовый товаръ розсылаєсь вѣдтакъ до складовъ фабричныхъ, якій фірма Braunstein Frères має въ Парижи, Вѣдни, Новомъ Іорку, Ясахъ, Лондонѣ, Петербурзѣ, Москвѣ, Одессѣ и т. п.

Зъ тыхъ філій достають товаръ торговцѣ въ кождомъ краю.

Представивши се величезне заведенье фабричне, мушу познакомати читателя ще зъ етикетами.

Отсе они: Dorobantul для Румунії, Ramses для Англіи и Америки, Lohengrin для Нѣмеччины и Австріи, вкѣнци для Россіи, Франціи и Австро-Угорщины **Les dernières Cartouches**, папериѣ, якій кождый розважный курець уживає зъ найбѣльшимъ вдоволенемъ.

По томъ всѣмъ, що я лично бачивъ у фабрицѣ въ Гассікуръ, розумѣю, для чого сей знаменитый выробъ французскій такъ розходить ся по всѣхъ-усюдахъ.

Примѣчу ще, що етикета сеи знаменитои марки Les dernières Cartouches се хромолітоґрафічна репродукція славного образу Невіля.

Зъ того паперу Les dernières Cartouches суть такожь и неклеєній тутки.

Складъ голо-ный на Австрію: Вѣдень Schottenring 15, — Львовъ, у С. ФЕЛЛЄРА ул. Кароля Людвика ч. 39. 4518 2—3

Рухъ поѣздовъ зелѣзничихъ

важный зъ днемъ 1 мая 1892.

Приходять до Львова.	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
Зъ Кракова	601	205	901	646	932	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	901	—	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (на дворець голов.)	—	257	940	721	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (на дворець Подз.)	—	245	917	655	—	—
„ Сучавы	1009	—	756	142	706	—
„ Кімполюнга	1009	—	756	—	—	—
„ Радовцѣвъ	1009	—	756	—	706	—
„ Глибоки	1009	—	—	—	706	—
„ Новоселицѣ	—	—	756	—	706	—
„ Слободы рунгурскои	1009	—	—	142	706	—
„ Гусятина via Галичъ	1009	—	—	142	—	—
„ Н. Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	235	—	—
„ Сухои, Н.Санча, Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	916	—	—	—
„ Хирова, Станіславова и Стрыя	—	—	—	—	141	—
„ Пешту, Міскольча, Мункача, Лавочного, Стрыя	—	—	916	—	141	—
„ Сокаля и Белзця	—	—	—	—	—	448
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	832

Вѣдходять зѣ Львова	пот. по-спѣшный	пот. по-спѣшный	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. осо-бовый	пот. мѣ-шаный
До Кракова	1041	307	526	1101	756	—
„ Мушины-Криницѣ via Тарновъ	—	—	—	—	756	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (зъ голов. двора)	258	—	941	1026	—	—
„ Подволочискъ и Бродовъ (зъ Подзамча)	310	—	1002	1052	—	—
„ Сучавы	636	—	956	322	1056	—
„ Гусятина via Галичъ	636	—	—	322	—	—
„ Слободы рунгурскои	636	—	956	322	1056	—
„ Новоселицѣ	636	—	956	—	1056	—
„ Глибоки	636	—	956	—	—	—
„ Радовцѣвъ	636	—	956	—	1056	—
„ Кимполюнга	636	—	—	322	—	—
„ Стрыя, Хирова, Н. Санча и Сухои	—	—	616	1021	741	—
„ Стрыя и Станіславова	—	—	—	1021	741	—
„ Стрыя, Лавочного, Мункача, Міскольча, Пешту	—	—	616	—	741	—
„ Белзця и Сокаля	—	—	—	—	—	931
„ Сокаля и Равы рускои	—	—	—	—	—	756

ЗАМѢТКА: Часъ поданый пѣсля годинника львѣвского. Числа пѣдчеркненй означають пору 2238 нѣчну вѣдъ год. 6-ои вечеромъ до год. 6 рано.

ЛОЖКИ СТОЛОВЇ

зъ альпаки (металю завсѣгды бѣлого) тузинъ зр. 6·50, зъ хиньского срѣбла тузинъ зр. 14, — ложочки до кавы зъ альпаки тузинъ зр. 3·20, зъ хиньского срѣбла зр. 7. — поручае

ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ

торговля зелѣзомъ у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 (напротивъ катедры).

Предприємство высылкове

(Versandt-Geschäft)

У ВѢДНИ

АЛЬБИНЪ КРАЄВСКІЙ

Вѣдень I., Giselastrasse Nr. I.

поручае и доставляе всякій артикулы, входячій въ обсягъ промыслу и торговлѣ: домовій господарскій, рѣльничій, броварняній, горальняній и промысловій. **Приборы церковній. Плахты** непромакаючій до прикрываня збожа, машинъ рѣльничихъ и т. п. Словомъ усе, що хто зажадае, высылае вѣдворотною почтою або зелѣзницею **за послѣплатою** а числить цѣну фабричну.

Информацій и на запытаня (марка 5 кр.) удѣляе радо и вѣдворотно. Прошу зажадати цѣнникъ илюстрованый, а высылаесь **даромъ и оплатно** Замовленя приймаесь такожь и по руски. 4330 (44—?)

Друки метрикальнй

и прочй книги для урядовъ парохіяльныхъ

всѣ книги церковнй

въ сильномъ переплетѣ

по найнизшихъ цѣнахъ поручае

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХ. СПОЖАРСКОГО И СЫНА

у Львовѣ Подвалье ч. 9.

4471

НЕМОЖЛИВО ЗАСНУТИ!

Будильникъ анкровый въ гарнѣй и складнѣй оправѣ ніклевѣй майже 20 цм. высокій, зр 2, зъ календаремъ зр. $2^3/_4$.

Зъ свѣтячимъ въ ночи ціферблятомъ 60кр. бѣльше.

Такій самый будильникъ календаровый зъ дзвонкомъ, въ ночи свѣтить, зр. $4^3/_4$.

Годинникъ стѣнный, бье годины, около 40 цм. довгій зъ політироваными рамами золочеными зр. $3^1/_2$, зъ накручуваньемъ зр. $4^1/_2$. Въ ночи свѣтячій о 60 кр. бѣльше.

Годинникъ зъ зазулею, въ скриночцѣ гарно рѣзьбленѣй, около $^1/_2$ метра великій зр. 6.

Годинникъ зъ зазулею и перепелицею, бье и повтаряе годины, около 1 метра высоты зр. $18^1/_2$.

Мужескій ремонтоаръ зъ нового срѣбла зр. 4, подвѣйно крытый зр. 16.

Мужескій ремонтоаръ анкровый на 15 рубінѣвъ зъ потрѣйною кувертою, дуже мѣцный, марка „Dauerhaft“ зр. 9.

Заворука дволѣтна: Цѣнники фабричній даромъ.

E. MAYER, Wieneruhren Industrie

I. Schottenring Nr. 33. 4457 24—?

Футро

мужеске до подорожи зъ ковнѣромъ медвежимъ и **стрѣльба** лянкастрѣвка — на продажь. — Ул Жулиньского ч. 3, дверѣ 4 поверхъ I

4520 1-3

Ново отвореный

СКЛАДЪ

матеріялѣвъ аптичныхъ

ЛЄШКА ЦУКЕРА

у Львовѣ, улиця Ягайлоньска ч. 8

поручае по **найдешевшихъ цѣнахъ** материялы аптичній. средства скрѣпляючій, Cognac, маляжу, вина лѣчничій, средства универсальній, артикулы гумовій, хірургічній и автосептичній, перфумерію французску и англійску.

Дуже дешево. 4517 4—12

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймае замовленя и посередничить въ закупнѣ:

СВѢТЛО ЦЕРКОВНЕ

впростъ зъ фабрики

по кождоразовѣй цѣнѣ фабричнѣй. Теперь нотуе фабрика Іа по 76, IIа по 70 зр. за 100 кільогр. loco фабрика.

Мыло найлучше

при замовленю найменше 30 кільогр. по 29 кр. за кільограмъ, окрѣмъ транспорту, котрый вынесе 2 до 3 кр. вѣдъ кільограма.

При замовленю просимо о точне поданье почты и стации зелѣзничои. 4038

ИВАНЪ ИГНАТОВИЧЪ

поручае

найлѣпшй перфумы и воды тоалетнй

вѣдзначенй 10 медалями заслуги и 2 дипльомами признаня,

а то:

Перфумы ясминову, фіялкову, рожеву, резедову, коивалеву, Ylang-Ylang, Jockey-Club, Es-Bouquet Millefleurs и т. д Фляконики по 25, 40, 75 кр. 1 зр. 1·50 и т. д Перфумы королевои Марисольни знамен. фляконъ 2 зр.

Вода львовска загально звѣстна и побирана за-для свого приемного, вѣдсвѣжаючого и довгого запаху, до скрапляня одягѣвъ, хустокъ и розприскуваня въ комнатахъ. Фляконикъ меншій 80 кр. бѣльшій 1 зр. 50 кр.

Вода варшавска вѣдзначае ся надзвычайно приемнымъ цвѣтовымъ запахомъ. Фляконикъ меншій 95 кр., бѣльшій 1 зр. 80 кр.

Вода левандова подвѣйна и вода левандово-амброва суть загально уживанй до розприскуваня въ комнатахъ за-для свого приемного запаху. Фляконъ 50, 70, 90 кр. и 1·20 зр.

Воды колоньскій знаменитй Фляконики по кр. 15, 20, 25. 40, 50, 80 1 зр., 1·50.

Купувати можна у Львовѣ въ торговляхъ власныхъ ул. Коперника ч. 3. и ул. Галицка ч. 13; въ Краковѣ: Суконницѣ ч. 20; въ Чернѣвцяхъ: Ринокъ ч. 2. 3747

Начинье столове свѣтовои славы.

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Маю честь донести Всечестному Духовенству, Славетнымъ Громадамъ, Братствамъ церковнымъ и Высокоповажанѣй П. Т. Публицѣ, що я дня 29 жовтня 1892 вѣдкрывъ въ **Перемышли** *при улици Францішканскѣй* **ч. 104** *напротивъ аптики пана Шварца пѣдъ мою фірмою*

ЕМИЛІЯНЪ ЛЕВИЦКІЙ

Нову першу Перемыску руску

ТОРГОВЛЮ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

иконъ, книгъ и ризъ, товарѣвъ золотыхъ, щиро срѣбныхъ и зъ хиньского срѣбла, хрестѣвъ нагробныхъ, вѣнцѣвъ штучныхъ и металевыхъ и

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ

ЧАЮ.

Надѣюсь що моя довголѣтна практика, дѣйстно фахове знанье предмету буде менѣ помѣчнымъ и дасть менѣ можнѣсть правильнымъ веденьемъ моеи торговлѣ, найдобрѣйшими товарами и дешевыми цѣнами вдоволити всякій жаданя.

Поручаючись проте ласкавымъ взглядамъ остаю

Зъ поважаньемъ

Емиліянъ Левицкій.

Перемышль 29 жовтня 1892. 4448 16—?

Перша Перемыска руска Торговля рѣчей церковныхъ.

Головный складъ чаю.

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАИМНЫХЪ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВѢ

засноване на пѣдставѣ концесіи Высокого ц. к. Міністерства справъ внутрѣшныхъ зъ дня 9 грудня 1891 ч. 22751,

розпочало свою дѣяльнѣсть дня 15 н. ст. вересня с. р.

„ДНѢСТЕРЪ“, опертый на засадѣ взаимности своихъ членѣвъ, обезпечае всяке майно движиме и недвижиме противъ шкѣдъ огневыхъ пѣдъ найприступнѣйшими условіями и почислюе можливо найнизшій преміи.

Всякій шкоды ліквідують ся и выплачують ся сейчасъ по пожарѣ.

Фондъ основный „ДНѢСТРА“ выносить на разѣ 50.000 зр.

Якъ фондъ основный такъ и договоры заключенй зъ першими Товариствами контрасекураційными, подають „ДНѢСТРОВИ“ можнѣсть обезпечувати якъ найбѣльшій сумы.

Въ силу договору заключеного зъ Товариствомъ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ, — „Днѣстеръ“ принимае обезпеченя на житье у всѣхъ можливыхъ комбінаціяхъ.

Друки якъ и всякій поясненя подають Агенты, установленй у всѣхъ мѣстахъ и бѣльшихъ селахъ якъ и 4414

Дирекція „Днѣстра“

у Львовѣ улиця Театральна число 8.

Выробы зъ ґумы и кавчука 4331 68—?

гигієнічній, хірургічній, до плеканя недужихъ и для полѣжаниць. (Спеціяльности парискій пѣдъ дискрецією) высилае за послѣплатою: Предприемство высылкове (Versandt-Geschäft) **Альбинъ Краєвскій, Вѣдень** I. Giselastrasse Ч. 1. Выключный цѣнникъ илюстрованый нажаданье даромъ и оплатно.

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ

АНТ. СТАХЕВИЧА

въ Тернополи

поручае Всечеснѣйшому Духовенъству и п. Учителямъ при надходячихъ святахъ для роздачи дѣтямъ:

РУСКІЙ ОБРАЗКИ:

безъ молитовъ мала сот. 35 кр.
„ „ середна „ 45 „
„ „ бѣльша „ 70 „
зъ молитвами хороше выконанье по 1 зр. сотка

МЕДАЛИКИ РУСКІЙ:

1 тузинъ медаликовъ по 14, 15 и 18 кр.

ХРЕСТИКИ РУСКІЙ:

1 тузинъ по 14 кр.

ХРЕСТИКИ ТВЕРЕЗОСТИ:

тузинъ по 42 кр.

ВРЕМЕННИКИ

Ставроп. Института по 50 кр. на рѣкъ 1895.

КАЛЕНДАРЬ

„Посланника“ на рѣкъ 1893 по 35 кр.

О численнй замовленя упрашае ся! 4495 11—?

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купуе и продае

ВСѢ ЕФЕКТЫ И МОНЕТ

по курсѣ деннѣмъ найточнѣйшѣмъ не вчис нѣякои провізіи.

Яко добру и певну льокацію пору

$4^1/_2$% листы ипо
5% листы ипотечнй преміованй
5% „ „ безъ премій
$4^1/_2$% листы товариства кредитово
$4^1/_2$% „ Банку краєвого
$4^1/_2$% позичку краєву галицку
4% позичку пропінаційну гали
5% „ „ буко
$4^1/_2$% „ угорскихъ зелѣзн
$4^1/_2$% „ пропінаційну уго
4% угорскій облігаціи индем

а всѣ тй паперы Контора вымѣнюючій данну раду куп[ує] и оказать, що старательно своихъ силъ. Дози вѣдбули ся

по найкористнѣй

ЗАМѢТКА: Контора вымѣны Б[ан]ъ круг и выплати самій п. П. Т. купуючихъ всѣляк. Ліберали нѣмецкій голосить, мѣсцевій паперы цѣнн кандидатовъ заложеныхъ за готѣвку, безъ нѣякого вѣдчисленьемъ справ тожь о результатѣ выборовъ

До ефектовъ у котр[ых] другій круг[ъ] кождый купонъ выаркушѣ купоновій за звор[от] пятнацять разовъ.

Чехъ, д-ръ Цукер[ъ] ...ЛІТИЧНЫЙ.

...вязать ся выборцу ...айхенберґ ...способъ, що зъ пал...нѣмецкихъ ...ладный реєстръ чеш...

...Чехъ, д-ръ Цукер[ъ] ...вои зъ краєвои палаты ...ожив кандидатъ соціяльскій. ...ъ выбрали отже Чехами ...ъ Чехами и дотого ...ли подавкій. Коли недавно ...Цукеръ своихъ выборцѣвъ, ...ъ повѣдомили, они не явили ...ъ ...язаючи со давнѣйшимъ ...ъ мандатъ.

...ъ предкандидатуры ...ъ ...ъ ...ъ ...ъ ...ъ

УЧИТЕЛЬ орґанъ ...тыждне... вѣдъ 1 ... ч. 27 П... ро...

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець Иванъ Белей. — Одвѣчальный редакторъ Михайло Струсевичъ. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ тов. им. Шевченка,